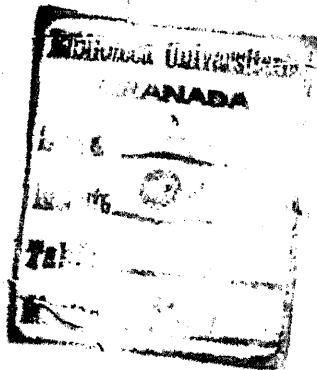
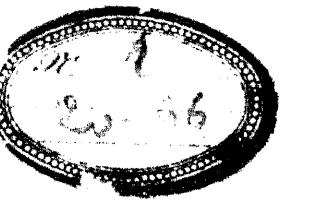

Este libro lo donó Dⁿ Alonso Chacón y
más a la librería de este Museo y Real Colegio
de San Cruz de la Fec. de Guadalajara.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

Este libro es de la Librería de el Colegio Real de
Santa Cruz de la Alhambra

ARANDA
DE DEO
SEV SCHOLA
SCIENTIAE MEDIAE.

R. 1438

Este libro es de la librería de el Colegio Mayor
Real del R. P. DOCTORIS Granada
PHILIPPI ARANDA
MONEVENSIS
E SOCIETATE IESV
IN CÆSARAVGVSTANO COLLE-
GIO THEOLOGIÆ PRIMARI PROFESSORIS,
SANCTÆ INQVISITIONIS HISPANÆ QVALIFICATORIS,
& in Archiepiscopatu Cæsar-Augustano
Examinatoris Synodalis:

IN PRIMAM PARTEM:
DE DEO SCIENTE, PRÆDESTINANTE, ET AVXILIANTE:

S E V
SCHOLA SCIENTIÆ MEDIÆ:
LIBRIS TREDECIM, TRIPLOCI TRACTATV,
DIVISIS PROPOSITA, ET DEFENSA.

Es de el -
Granada.

Anno

DE LA LIBRERIA
DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.
M. A. C. N. L.

1693.

Cæsar-Augustæ: Typ. DOMINICI GASCON Infantionis, Regii Noso-
comii de Gratiâ Typographi. Cum permisso Superiorum.

EXCELLENTISSIMO PRINCIPI
DOMINO D. DIONYSIO
FAVSTO XIMENEZ DE VRREA,
ZAPATA, FERNANDEZ DE HEREDIA,
VERA, DIEZ DE AVX, ET IXAR, COMITI DE ARANDA;
Marchioni de la Vilueña; Vice-Comiti de Viotâ; Baroni de
Trasmoz, de Castrovetere, & la Mata; Domino
Tententiae de Alcalatèn, Lucena, Alcora, Chodes,
Mislata, & Benaloba; Equiti Calatrabensi,
Commendatario de Belmez.

CHOLÆ Nostræ, leve hoc, & exiguum ab
Authoris Calamo, Patrocinium, ut subinde
Tuis possit Oculis, Manibusve dignum acce-
dere, Princeps Excellentissime, de Tui claritu-
dine Nominis, audet, & gaudet sumere Gran-
ditatem, & Excellentiam. Cui Has, vel solâ
Tui obumbratione Nominis, non communi-
ces, Qui & Animi Dotibus, & Generis celsitudine, & amplitudine
Statûs, EXCELLENTISSIMVS es; verè Faustus, & DIONY-
SIVS? Natus, ut vidimus inter festivos Aragoniæ plausus, ad susti-
nendum Magni Generis Faustitatem, meritò dictus olim es Dio-
nysius, nempe DIVINITVS STILLATVS, ut, Manuducente cu-
ras Hominum Cœlo, constaret ex omni Nominis, cui potissimum
deberes Originem.

Divinitùs Stillatus, hausisti cum Luce, Veram Nobilitatem, &
omnino Tuam, Dotes Animi planè Divinas. Omnia excellunt in
Te: Indoles, Ingenium, Eruditio. Qui te propè non noverit, illi-
tum, aut inspersum officiosæ alicujus assentationis tincturâ cala-
mū suspicabitur; si, inter Equestris, & Politicæ Disciplinæ Decora,
(quæ tui sunt Gradus, & quibus emines,) Tuā insuper Excellentia
per Mythologias, per Historias, perque alia omnigenæ, tam sacræ,
quam prophætæ, Eruditionis ornamenta, commendare velim. Sed

ab

ab omni assentationis nævo me procul arcet ille Tuus splendor Indolis, & Ingenii, quo non semel, dum Excellentissimus Parens Tuus, Comes de Aranda Septimus, cum summâ, pro Rege Catholicō, Gallicæ Provinciæ Præfecturâ, Corunnae ad Durium sedidit, Iuventutem illam, & Nobilitatem, à Tuo, Amæniores Musas, & Suavem eruditio[n]em respirante suspensam alloquio tenuisti: quo devinxisti postmodùm Lateri tuo Turris Syllanæ Cives, cā solūm offendos in voce, quod relinqueres: quo demum inter Optimos quosque, non à Tuorum modò Majorum gloriâ, sed à Tuis potissimum Dotibus, exhibes Aragonie, Te, bene cultæ, ac Eruditæ Nobilitatis Veram Idæam.

Sed, cùm Majorum Tuorum gloriam attigi; attigi quidem Apices Magnitudinis; & Apices omni ex latere Regios. Ibo, ritu tractus Epistolæ, per summa capita; Rei Summitate coactus, dum per Tuorum Decora retrogredior, semper ire per Summa. Influit in Te, per Ximenios de Vrrea, quos Statu, & Stemmate repræsentas, Imperatorius Sanguis à Maximiliano, Henrici Quarti Cæsaris Filio: per Zapatas, quorum Avitam ab Alphonso Aragonum Rege, Cæsaraugustæ Restauratore Toparchiam, in Marchionatu de la Vilueña suscitas, à Rege Sanctio Abarcâ. Regius: per Diez de Aux, quos etiam inter Stemmate præfers, Regius itidem ab Henrico Secundo Galliarum Rege: per Fernandios de Heredia, quos Cognomine Patrio Sustines, Purus adeò, sublimisque, ut Reges in Aragoniâ facere potuerit in Infante Ferdinandō: per Veras denique, (ut alia taceam) adeò verè Nobilis, ut vix sit, in Europâ totâ, Magnum, Regium, & Imperiale Genus, cui Te, Matri-nus iste Verarûs Splendor, latè à Romanis Olim Veris dissipatus per totam Europam, per Angliam, per Gallias, per Aragoniam, per utramque Castellam, perque Lusitaniam, non innectat.

Huic tanto Generis, & Prosapiæ Tuæ Soli, quos, & quām præclaros in Excellentissimâ Conjugi, Dominâ D. IOANNA ROCAFULL, ET ROCABERTI, Majestatis, & Celsitudinis Radios addidisti? Non ego sum tam præcipitis calamis, ut audeam in præsenti, tantæ HEROINÆ Superiores omni panegyri Dotes, & omnium ore, penè Divinas, leviter etiam attingendo, vulnerare Modestiam, suo Fastigio parem, tantæ Dominae; Quam si Sæcula pris-

prisca tulissent, non illa, opinor, Dianas suæ, suas Pallades, ac Semirames, & illa, quasi sexum supergressa, Fœminarum miracula protulissent. Hæc, illa est, quæ ab Antiquissimis Comitibus de Peralada, & Albatera, Deique Gratiâ Vice-Comitibus de Rocaberti (summis illis Europæ Nominibus,) Domui Tuæ, Princeps Excellentissime, Regias plusquam quadraginta Nuptias, & Coronas in Stirpe suâ, Imperialia Diademata novem, & innumera sive ex Aris Sacra, sive ex Togâ, Militiâque prophana Stemmatâ, suo Nominé, Superaddidit; adeò excelsa, & sublimia, ut vix possit enumerari Nobilium Domus, quæ non gaudeat bisce Rupibus, superextrui Familiam suam.

Ex his, quanta (Deus bone!) adolesceret in dies Excellentissima Filia, crescens in Plurium vota, & in Parentis utriusque gaydium, Primogenita, Puella Lectissima, Domina D. Antonia Ximenez de Vrrea, Rocafull, & Rocaberti. O, Crescat in Spem Familiæ, suscitatura Regios Avos, & Atavos, Sobole plurimâ, & felicissimâ, Sic voveo, & appreco, Comes Excellentissime: nec ultra Me prægredi sinit Horum Trium reverentia Nominum: quorum singulâ singulis, summum semper encomium est: & quorum mihi singula, jamdiu sunt, oppignerati Nota, & Omen Obsequii: satis gaudenti, & exultanti, quod à Trino Nominé Patris, Matrique ac Filiae, Trino Tractatui Mei Operis, Excellentissimum & Auspicium paraverim, & invenerim Patrocinium. Cæsar-Augustæ: ex hoc Collegio Societatis Iesu. Die i. Ianuarii, anno 1693.

EXCELLENTISSIME DOMINE:

EXCELLENTIAE TVÆ

Servus Obsequentissimus

Philippus Aranda.

FA-

F A C V L T A S
Reverendi Admodum Patris, P. Gabrielis
Sierra Provincialis Societatis Iesu in
Provinciâ Aragoniæ.

GABRIEL Sierra Societatis Iesu in Provinciâ Aragoniæ Præpositus Provincialis, potestate ad id mihi factâ à Reverendo admodum Patre nostro Thyrso Gonçalez, Præposito Generali, facultatem facio, ut *Libri tredecim* in Primam Partem, inscripti : *De Deo Scientie*, *Prædestinante*, & *Auxiliante* : seu *Schola Scientie Media*, à Patre Philippo de Aranda Societatis nostræ Theologo compositi, & ejusdem Societatis gravium, doctorumque hominum judicio approbati, typis mandentur: in quorum fidem has litteras manu nostrâ subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Oscæ ii. Aprilis 1692.

Gabriel Sierra.

CENSURA. ET APPROBATIO
PERILLVSTRIS DOMINI D. STEPHANI COLAS,
Sacra Theologia Doctoris, Metropolitanæ Ecclesie Cesar-Augustanae Primicerii, Examinatoris Synodalis,
& multiplice Suggeritus, & Cathedrae commendatione perilluſtris.

EX Commissione Perilluſtris Domini D. Bartholomæ Sanz de Verâ, Oxomensis Praeceptoris, & Cesar Augustani Archiepiscopatus Gubernatoris, ac Vicarii Generalis pro Illustrissimo, & Reverendissimo Domino D. Antonio de la Riba Herrera, Archiepiscopo Cesar-Augustano, Magno Castellæ Praefide: Reverendî admodum P. M. Philippi Aranda Societatis Iesu, Theologæ in suo Collegio jamdiu Publici Professoris, Opus in Primam Partem inscriptum, *Schola Scientie Media*, & video, & miror. Quis enim ad tam frequentes Ambidextri Ingenii Partus, præ admiratione, non hæc ea Suspensos è Sacro Suggeritu, non semel, aut iterum, sed iterato Quadragesimalis Oratoris munere, cum Nos habebat; ecce conversâ è Moysè, & Prophetis ad Magistrum, & Thomam manu, Arbitrè Suggeritus, & Cathedrae, Opus illud, de *Incarnatione*, in Scholas emisit, suis adeò numeris absolutum, ut nescias, quo ipsum tempore, inter adeò diversa studia, & multiplice opresius Negotiorum mole, potuerit Author, quasi totus Laborasset in solo, perficere. Nunc autem nec intermissâ Negotiorum cursu, nec omisso suggeritu, nec prætermissa quotidiana Prælectionis curâ, Scholam aperit Scientie Mediae: Spissum adeò Opus, & arduum, ut solâ possim Ipsum admiratione metiri. Clarè proponit; dilucidè dividit; securè decidit; pugnat acriter; iboffensè se expedit; circumspicit omnia; & singula præcavet, ita felici ingenio, & nihil timente, ut circa Controversiæ Punctum, in quo versatur, (cum ferè immensum sit) Antiquos Omnes, & Modernos Doctores, id est, singularum Scholarum Encyclopediam, pro formandâ, & illustrandâ suâ, gerere videatur in Calamo. Quo magis Volumen evolvo, eò magis, in ejus commendationem, occurrit Turris illa David, quæ edificata est cum Propugnaculis: seu (ut legunt Hebrei,) ad Scholam, & ad Doctrinas. Turrim considero Scholam Scientie Mediae: sed additis Propugnaculis à recenti Artificis manu; quam Turrim vidi, edificatam veneror in inexpugnabilem Scholam. Mille clypei pendent ex eâ, Omnis Armatura Fortium: seu intelligere velis Spolia, quæ Fortissimi, Melina, Suarez, Vazquez, Lessius, & alii celeberrimi Societatis Scriptores, quos præ copiâ numerare non possum, ad hujuscem Turris, & Scholæ Pinnas, & Pennas, suspenderant; seu intelligere velis eorum lanceas, sive pro lanceis Calamos, in Turritæ Scholæ decorem appensos. Inter istos, & illa, non ego vereor, Authoris calatum, in Turris apice, ad Scholæ propugnaculum, ad Societatis gloriam, & ad ejusdem Authoris famam immarcescibilem, collocare. Cujus in absoluissimâ elucubratione, cum nihil videam Religioni, Fidei, Morumque Sanctitati non congruum, & omnia veneror luce dignissima; ad omnium lucem, luce dignissimum Opus censeo. Cesar-Augustæ die 8. Decembris anno 1692.

D. Stephanus Colas, Theologiae Doctor,
Cesar-August. Ecclesie Primicerius.

IMPRIMATVR.

D. Bartolomeo Sanz de Verâ, Arch.
Cesar Aug. Cap. & Vic. Gen.

**

CEN-

CEN.

CENSURA, ET APPROBATIO

D. D. THOMÆ DE BROTO, SACRÆ THEOLOGIÆ
Doctoris, Philosophiæ in Almâ Cæsar-Augustanâ Academiâ,
jamdiu Interpretis, & in Ecclesiâ Cæsar-Augustanâ,
ex Concurso, Pœnitentiarii Portionarii.

Tractatum Triplicem de Deo Sciente, Prædestinante, & Auxiliante, videlicet, Gerionem Scholasticum, pro Schola Scientiæ Mediae, Autore Reverendo Admodum Patre Magistro Philippo Aranda, Primario Professore, Propositionum Fidei Censore, & Examinatore Synodali, Committente Perillustri Domino D. Antonio Blanco, Regiam Aragoniæ Cancellariam Regente, legere, & evolvere jubeor, dicturus, an inoffensis Nostrarum Legum, & Politicæ Civilis, Regiæque Authoritatis Apicibus, per Scholæ argumenta decurrat. Vno Verbo, satis Ego Commissioni gratæ fecissim, brevi testatus, salvo eos Apices omnes in Opere; nisi, quamvis verberaturum, Me, Authoris & Amici, & Magistri Mei Modestiam, è Censore cogere in Panegyristem, ipsius Operis admiratio Scholam Scientiæ Mediae cùm in limine legi; ex amicitia, & reverentia, propter rei magnitudinem, timui: cùm Scholam ingredior, & illius perlustro compagem, & ordinem, visà pari successus magnitudine, stupeo. Quanta Rerum, & Controversiarum, in uno Opere, multitudo? Quanta, in eâ multitudine, methodus? Quanta, in ipsa methodo, perspicuitas? Quanta, in perspicuitate, Subtilitas, & Profunditas! De Autore, Sallustius: Vbi intenderis Ingenium, valet. Sed magis appositi Trajanæ Encomiastes: Magna Philippum, ex Operibus, nempe nuper editis, Fama præcesserat: Major inventus est. Summa est Facultas Copia, Vbertas. Multa Lectio; Multa Scriptio elucet, Proximiatur aptè; narrat apertè; pugnat acriter; colligit fortiter: postremò Docet, Delectat, & Afficit. O, Plures ingrediantur hanc Scholam, Luciferi Sorte probatissimi Magisterii, & Frustris solidæ Discipline. Sic voveo, & Censo. Cæsar-Augustæ. Kalendis Ianuarii, anno 1693.

Doct. Thomas Broto.

IMPRIMATVR.

Blanco Regens.

LE-

LECTORI BENEVOLO.

OLLEM, Ingenue Lector, ut, dum legis in Limine SCHOLAM SCIENTIÆ MEDIÆ, ulli verteres arrogantiæ Titularem Epigraphem, quasi tot inter celebres Scriptores Scholæ Nostræ, minimus ipse, ac ex omni parte postremus vellem Totius Scholæ repræsentare Personam in opere: Non ea vis Animo; nec tanta Superbia Menti. Mens, & animus, ut spopondi pridem in tertio Tomo, qui in Tertiā partem emissus est primū, solum est, accuratè percurrendo selectiores controversias Primæ Partis, & aliquas Primæ Secundæ, ita totam Scholam Nostram, quam jure nomine Scholam Scientiæ Mediae, repræsentare, ut quidquid pro ipsa, & contra ipsam, Autores, & Scholas inter se Mente dividit, & obarmat in dies, in hoc vno, coque Theologiæ meæ Primo volumine, pro mea tenacitate complector. Et quidem, SCIENTIA MEDIA, Regia, & Arbitra Scholæ Nostræ, cùm in Tractatu triplici de Deo Sciente, Prædestinante, & Auxiliante, tanquam in præliari suo Campo suas expediatur copias & exinde, collatis mutuò signis, Victoria tandem parta, triumphet tanquam in Regno suo; pro fui luce Tres illos sibi Tractatus adjungi necessariò postulat: quos ipse volui sic dispositos, ut sine transcensu valus in alterum, ex vno latere tota posset introspici Schola Scientiæ Mediae; & ex altero (quod intendo) daretur Prima Pars ferè tota Doctoris Angelici: nam quæ se potest in Primam Partem offerre, digna Nomine, Controversia, quæ in speculationem hujusmodi; sive in eo, quod rejicit, sive in eo, quod statuit, nullo impellente, suo quasi gressu non veniat? Ex utroque sit Schola Scientiæ Mediae, ritu Gentis illius, quæ juxta Esdram, pro Muro ad hostium oculos edificando, vnd manu sud faciebat opus, & altera tenebat Gladium. Et in eo, quod rejicit, sunt illæ septem Bases Scholæ Thomisticæ: Circa Modum concurrendi Divinum, omniorum Princeps, & Prima: an ad actiones etiam liberas, ex sui prærogativâ prædeterminet, Causa Prima, Secundas? Altera, circa radicem contingentia: an, quidquid pro quovis statu, tam Absoluto, quam Conditionato verum est, primitus id habeat ex vi Divini Decreti determinantis, ut determinatè sit verum. Tertia, exinde consequens circa modum cognoscendi Divinum: an Deus unicè præficiat in Decreto, tanquam in medio, Futura contingentia: Absolutè simpliciter extitura in simpliciter Ab soluto: Conditionata verò in Absoluto quidem ex parte Actus; conditionata tamen ex parte objecti: Quarta circa modum providendi & prædefiniendi: an, ex se sine præviâ Scientiâ Creatæ Voluntatis, se pro libito determinare præcognitè ad hoc potius, quam ad illud, singulas ejus actiones Deus æternâ Prædefinitione præoccupet? Quinta circa Generalitatem hujus Concursus: an etiam Prædefinitionem extendat adusque materialem Entitatem peccati? Sexta, circa Naturæ tenuitatem erga supernos Actus, & munus elevantis ipsam ad istos Comprincipii: an hoc sit tota Ratio, & Virtus Agendi? Septima demum: an hæc Elevatio ita postulet Intrinsecum Comprincipium, ut suppleri non possit per extrinsecam Afflentiam Omnipotentiaz. Ex his quæ sunt Notæ Characteristicæ Scholæ, adversus Nos, sentientis, & pugnantis, tot aliae consequenter annexæ Quæstiones sunt, ut, nisi in integrum apponantur tres prædicti Tractatus, quos ipsæ frequenter incurvant: nec etiam ex integro possint rejici Capitales illæ septem Controversiaz. Earum quinque priores, Ipsa Scientia Media, sui quidditatè, directè repellit: Indirectè reliquas duas: Et, iplis pro sua Scholæ basi rejectis, ad veritatis, quam anhelat, thrōnum

** 2

num

num excidit Columnas septem: quarum in Primâ, Liberi Arbitrii exemptionem à Divinis etiam Prædeterminationibus erigit: in Secundâ, solidam methodum discurrendi circa radicem Contingentiae, & determinatam Veritatem eorum, antequam sint: in Tertiâ, Modum cognoscendi Divinum, in quo præminet ipsa Thesfera Scholæ, Scientia Media: in Quartâ, soave illud, & forte, id est, Arbitrio Creaturarum attemperatum Providentiae Divinae Mysterium, & Divinarum Prædeterminationum: in Quintâ: Divinæ Sanctitatis Elongationem à Prædeterminatione maiori in concursu cum Causis moraliter deficientibus: In Sextâ, Munus elevationis Icitra totalitatem virtutis in elevante Comprincipio: in Septimâ tandem, possibiliter Elevationis per extrinsecam Assistentiam. His quasi Columnis stat Schola Scientiarum Media: quibusstantibus, ipsa in tuto est; sed nec earum firmitas stare potest, nec earum plenè nosci pulchra soliditas, nisi quantum per Edicta Pontificia liceat, ad appendices etiam Questiones, quæ, & innumeræ sunt, & gravissime, calamus serio convertatur. Id quod, ab junctis, & sepositis, quæ in volumen annexui, præstari vix posset. Et per hæc habes, Lector, Scribentis scopum: & habes Scriptoris ideam. Res tota, ut vides, magni certè molimini est, & quæ in tam discordi Scholarum, & Authorum, suas uniuscujusque Partes, indeſinenti conatu, promoventium copiæ, calamum exigit diligentissimum. Hunc Ego spondere, de me, non ausim; contentus cùm contentione laboris in hæc qualia sint ea cumque mei, ut quando illum pro mei Ingenii tenuitate spondere non debeam, estimato saltem laboris, & Curarum dispendio, possim. An merito (ut Plinii Verbis finiam) scies cùm legeris Librum, cuius amplitudo non finit me longiori Epistola preloqui: oportet enim Nos in hac certè (in qua possumus) breves esse: quo sit excusatus, quod Librum ipsum, non tamen ultra Causæ amplitudinem extendimus. VALE.

INDEX,

INDEX, ET ORDO TRACTATVVM, LIBRORVM, DISPV TATIONVM, ET SECTIONVM.

NUMERVS PAGINAM INDICAT.

TRACTATVS PRIMVS.

De Deo Sciente. Pag. i.

LIBER PRIMVS.

Scientia Dei secundum se, ejusque objecta, & Proprietates. Pag. 2.

DISPV TATIO I.

Vtrum Deo conveniat Scientia Per modum Actus primi, seu Actus Primus Intelligendit. Pag. 3.

Sect. 1. *Principia, & status controversiae, & opinandi varietas.* ibid.

Sect. 2. *Excluditur à Deo Actus Primus Realis intelligendi.* Pag. 5.

Sect. 3. *Excluditur à Deo Actus Primus intrinsecè virtualis intelligendi.* pag. 10

Sect. 4. *Excluditur, etiam admissa inter capacitatem intelligendi, & Intellectionem Dei distinctione virtuali, Ratio Principii Virtualis.* pag. 14.

Sect. 5. *Excluditur etiam respectu Actus contingentis, & liberi Actus Primus Virtualis, & Virtuale Principium.* pag. 19.

§. 1. *Indicatur Mens nostra de constitutione Actuum contingentium, & liberorum in Deo.* ibid.

§. 2. *Ratio directæ conclusionis, ejusque defensio.* pag. 24.

Sect. 6. *Excluditur etiam à Deo Ratio Actus primi, & secundi Intellectivi per rationem.* pag. 26.

Sect. 7. *Illationes & questiones annexæ: ubi de Potestate proximi, Specie, Habitu, & Memoriâ.* pag. 27.

DISPV TATIO II.
Quomodo Scientia Dei se habeat ad Dei Essentiam: pag. 30.

Sect. 1. *Circa Essentiam Dei, questionis termini, punctum; judicia Theologorum; Nostrumque de ipsis judicium.* ibid.

§. 1. *Prævia notationes.* ibid.

§. 2. *Punctum questionis, & opinionis modi.* pag. 31.

§. 3. *Authoris judicium de ipsis.* p. 32.

Sect. 2. *Mens Nostra circa æqualitatem Divinarum Perfectionum.* pag. 33.

Sect. 3. *Mens Nostra circa Virtualē intrinsecam distinctionē necessariarū Perfectionū Absolutarū Dei.* pag. 36

§. 1. *Rationes pro verâ sententiâ.* ibid.

§. 2. *Solutio tētata supprimitur.* pa. 38.

§. 3. *Argumenta contraria diluntur.* pag. 40.

§. 4. *Alia argumenta ex Mysterio Trinitatis, & Incarnationis.* pag. 44.

Sect. 4. *Mens nostra circa Metaphysicam Essentiam Dei.* pag. 48.

Sect. 5. *Objectiones solvuntur: & dirimir controversia.* pag. 50.

DISPV TATIO III.

De Objetto Divine Scientie secundum se. pag. 53.

Sect. 1. *Divine Scientie Objectum materialis.* pag. 54.

Sect. 2. *Ejusdem objectum formale.* p. 57.

§. 1. *Conclusiones veræ sententie.* ibid.

§. 2. *Objectiones contra primam.* p. 58.

§. 3. *Objectiones contra secundam, & tertiam.* pag. 59.

§. 4. *Objectiones contra quintam, & sextam.* pag. 60.

§. 5. *Vltima Objetio: ubi de Mente Magni Dionysii.* pag. 61.

Sect. 3. *Questiones affines.* pag. 62.

DISPV TATIO IV.

Divine Scientie cognoscendi modus. p. 63.

Sect.

INDEX, ET ORDO

- Sect. 1. *Exclusis modis indecoris, & repugnantibus, assignantur modi Divinae cognitionis.* pag. 64.
- Sect. 2. *Objectiones: ubi an sit Abstractiva, vel comprehensiva, Dei cognitio in Creaturis?* ibid.
- DISPUTATIO V.
- Divina Scientiae Proprietates.* pag. 68.
- Sect. 1. *Veritas, Certitudo, Evidentia, & Universalitas.* ibid.
- Sect. 2. *Simplicitas, & equalitas: ubi an in Deo possibilis sit simplex Apprehensio.* pag. 72.
- Sect. 3. *Invariabilitas, & Immutabilitas.* pag. 73.
- DISPUTATIO VI.
- Divina Scientiae Divisiones.* pag. 75.
- Sect. 1. *Percurruntur faciliores.* ibid.
- Sect. 2. *Divisiones celebriores.* pag. 77.
- LIBER SECUNDVS.
- Scientia Dei Naturalis, Ejus Objecta & Prerogativa.* pag. 81.
- DISPUTATIO VII.
- Quoniam Deus sit connexus cum Veritate Possibilium, & Impossibilium.* ibid.
- Sect. 1. *Mens Nostra circa Possibilitatem, & Impossibilitatem.* pag. 82.
- Sect. 2. *Mens nostra circa connexionem Dei cum Creaturis.* pag. 84.
- DISPUTATIO VIII.
- Quoniam Deus Scientia sua Naturali cognoscat Possibilitas.* pag. 87.
- Sect. 1. *Decisio quoad Divinam Cognitionem Possibilium in ipso Deo.* ibid.
- Sect. 2. *Deus etiam immediate cognoscit in se ipsis Possibilitas.* pag. 88.
- DISPUTATIO IX.
- An intra objecta Scientie Naturalis sit aliquid, distinctum ab omni Possibili?* pag. 91.
- Sect. 1. *Objecta cognitionis fingentes, realia necessario sunt.* ibid.
- §. 1. *Probationes Asserti.* ibid.
- §. 2. *Specialiores objectiones.* pag. 93.
- Sect. 2. *Tota vis identificandi, vel separandi consistit in Actu fingente.* p. 97.
- Sect. 3. *Objectum Rationis seu Impossibile nihil dicit distinctum ab ente Reali, sed ex Rebus reipsa possilibus, &*
- DISPUTATIO X.
- ex cognitione fingente coalescit.* p. 101
- Sect. 4. *Defensio Doctrinae precedentis, & decisio controversiae.* pag. 103.
- DISPUTATIO XI.
- Scientia Naturalis Dei Prerogativa.* pag. 107.
- Sect. 1. *Quanta ejus indefectibilitas?* ibid.
- Sect. 2. *An Praefatio ad operationem ad intra, sit ejus privativè propria: & quomodo?* pag. 109.
- §. 1. *Questio, & opinandi modi.* ibid.
- §. 2. *Prior Pars Sententiae vere.* p. 110.
- §. 3. *Veræ Sententiae Posterior pars.* pag. 115.
- §. 4. *Decisio Controversiae: & defensio precedentis Asserti: ubi quomodo Verbum procedat, etiam tanquam Verbum, & locutio contingentium, borum notitia non praecedet?* p. 118.
- LIBER TERTIVS.
- Scientia Dei circa libere contingentia: an ipsius Dei Prædeterminatione nata?* pag. 121.
- DISPUTATIO XII.
- Status, & Gravitas controversie: Iudicia Theologorum: Tenenda Veritas: ex capita argumentandi.* pag. 122.
- Sect. 1. *Quid Prædetermination? Ejus initium, & Authoritas.* ibid.
- Sect. 2. *Prædeterminantes Benigniores.* pag. 124.
- Sect. 3. *Authoritas contra Prædeterminationem.* pag. 125.
- Sect. 4. *Tenenda veritas: & locorum, unde probari debeat, indicatio.* p. 127.
- DISPUTATIO XIII.
- Physica Prædeterminationis Principiis philosophicis non coheret.* pag. 129.
- Sect. 1. *Non se potest habere, si detur, ex parte Actus Primii.* ibid.
- Sect. 2. *Se debet habere, si detur, ex parte Actus primi.* pag. 130.
- DISPUTATIO XIV.
- Physica Prædeterminationis, seu Vis physice Prædeterminans, libertatem creatam extinguit.* pag. 134.
- Sect. 1. *Physice prædeterminatus ad operandum, operatur necessario.* ibid.
- §. 1. *Aliqua ostensiones Asserti.* ibid.

TRACT. LIB. DIPVTAT. ET SECTIONVM.

- §. 2. *Tres aliae Probationes ostensi-
vae.* pag. 137.
- §. 3. *Vlteriores Demostimationes.* p. 138.
- Sect. 2. *Imprædeterminatus ad Operandū necessario definit operari.* pag. 140.
- §. 1. *Aliqua Propositionis Ostensiones.* ibid.
- Sect. 2. *Aliæ ostendendi Formæ.* pag. 141.
- Sect. 3. *Firmantur præcedentia ex Defini-
tione Potentiae liberæ: ubi rursus,
& directè de sensu Composito, &
Diviso.* pag. 144.
- §. 1. *Argumentum ex Definitione li-
bertatis.* ibid.
- §. 2. *Solutio solemnis ex distinctione
Sensus Cōpositi, & Divisi.* pag. 146.
- §. 3. *Solutiones alij Thomistice.* p. 150
- DISPUTATIO XIV.
- Physica Prædeterminationis, seu Suppositio
physicè prædeterminans, Divinam
equitatem ledit.* pag. 155.
- Sect. 1. *Si necessaria sit ad operandum
Prædeterminationis Thomistica, Im-
prædeterminatus caret Auxilio suf-
ficiens.* ibid.
- §. 1. *Aliqua Probationes Asserti.* ibid.
- §. 2. *Ratio à priori: ubi intercipiun-
tur Evasiones Thomistice.* pag. 157
- Sect. 2. *Admissa necessitate Prædeter-
minationis ad operandum, respectu Im-
prædeterminati, nec obligant Præ-
cepta, nec possibilia sunt.* pag. 160.
- §. 1. *Positionis ostensio multiplex.* ibid.
- §. 2. *Solutio Thomistarum omni ex
parte discussa, & excussa.* pag. 163.
- Sect. 3. *Admissa Prædeterminatione, non
effet in Deo voluntas seria, circasuo-
rum Praeceptorum observationem:
casu, quo Prædeterminationem ne-
gare decerneret.* pag. 169.
- §. 1. *Prævia ad Argumentum.* ibid.
- §. 2. *Proponitur triplex.* pag. 170.
- Sect. 4. *Admissa Prædeterminatione,
Deus impediret, ne observatus Præ-
cepta, que imponit.* pag. 171.
- DISPUTATIO XV.
- Exploduntur Sententiae Prædeterminan-
tium benigniorum, seu Evasiones
Prædeterminantium.* pag. 175.
- Sect. 1. *Opinio M. Lorce: ubi de Præde-
terminatione identificata cum actio-
ne.* ibid.
- Sect. 2. *Alia Opinio Media: ubi de In-
clinatione prævià, non productâ sed
resultante.* pag. 178.
- Sect. 3. *Tertius Opinandi modus: ubi de
Prædeterminatione morali, & in-
fallibilizante.* pag. 181.
- §. 1. *Impugnationes Nostræ.* ibid.
- §. 2. *Solutions Thomistice, & simi-
les.* pag. 182.
- Sect. 4. *Quartum Opinandi medium: ubi
an Prædeterminatione fungi possit ad-
quiribilis, & evitabilis à Creaturâ
prohibitæ.* pag. 185.
- Sect. 5. *Quintum Medium Opinandi: ubi
de præviâ dispositione ad Prædeter-
minationem, sive Negativâ, sive
positivâ.* pag. 187.
- Sect. 6. *An per mutuam prioritatem le-
niri possit difficultas Prædetermi-
nationem.* pag. 190.
- §. 1. *An mutua Prioritas possibilis?* ibid.
- §. 2. *An permitta possibilis, faveat, aut
Scholæ Prædeterminanti, aut Ejus
principiis?* pag. 191.
- §. 3. *Specialiter implicat in puncto
libertatis.* pag. 192.
- Sect. 7. *An fungi possit subsidium conde-
terminans, & Prædefiniens.* p. 193.
- DISPUTATIO XVI.
- Vtri Scholæ faveat Tridentinum, Præ-
determinantiam nostræ?* pag. 195.
- Sect. 1. *Quid pro se alleget ex Tridenti-
no Schola Prædeterminans?* Ibid.
- Sect. 2. *Doctrina Tridentini de libe-
rante, cum Doctrinâ Prædeterminan-
tium, comparata.* pag. 198.
- Sect. 3. *Argumentum ex Doctrinâ Tri-
dentini contra Physicam Præde-
terminationem.* pag. 200.
- Sect. 4. *Quid de Concilio Senonensis?* p. 203.
- DISPUTATIO XVII.
- Scholæ Prædeterminanti satisfacit.* p. 205.
- Sect. 1. *Arguit ex Primitu Causæ Pri-
me in agendo.* ibid.
- Sect. 2. *Ex Primitu Dei in determi-
nando.* pag. 207.
- Sect. 3. *Ex primitu Divini Domini.* p. 209.
- Sect. 4. *Ex insufficientia, & inutilitate
De-* §. 2.

INDEX, ET ORDO

- Decreti Indifferentis.* pag. 210.
 Sect. 5. Ex speciali Dependentia Honestatis à Deo. pag. 212.
 Sect. 6. Ex supremitate Divine Potentiae. pag. 213.
 Sect. 7. Ex Summa Efficacia Divine Voluntatis. pag. 216.
 Sect. 8. Ex Divinorum Decretorum Efficacia. pag. 217.
 Sect. 9. Ex Inutilitate Scientie Mediae pro concordia libertatis Nostrae cum Divina. pag. 218.
 Sect. 10. Ex possibili concordia Decreti inevitabilis cum libertate nostrâ. pag. 221.
 Sect. 11. Ex eodem capite conante probare Concordiam. pag. 225.
 Sect. 12. Ex eodem Capite, dando rationem a priori. pag. 226.
 Sect. 13. Ex necessitate, & utilitate Orationis. pag. 228.
 Sect. 14. Ex Distinctione Gratiae Excitatis, & Adjuvantis. pag. 231.
 Sect. 15. Ex Proprietatibus Gratiae Efficacis, & nonnullis Phrasibus Sacrae Pagine. pag. 235.
 Sect. 16. Insinuatio locorum, unde potest insuper arguere Schola Prædeterminationis, & indicatio solutionis. pag. 237.
DISPVTATIO XVIII.
Præcedentium Efficax Confirmatio ex Sequela Thomistica de Prædeterminatione Peccati quoad materiale. pag. 238.
 Sect. 1. Quid Heretici, quid Catholici senserint de hac Doctrina? Ejusque necessitas: & argumentum. pag. 239.
 Sect. 2. Decretum Prædeterminationis ad materiale Peccati est Deo simpliciter impossibile. pag. 242.
 §.1. Prima Probatio ex Trident. ibid.
 §.2. Altera ex Sanctis Patribus. ibid.
 §.3. Tertia ex causalitate peccati. ibid.
 §.4. Quarta ex impossibilitate Divine Permissionis. pag. 247.
 §.5. Quinta à paritate Prædeterminationis Moralis. pag. 248.
 §.6. Sexta ex prohibitione Actionis materialis. pag. 249.
 §.7. Septima ex impossibilitate Pec-
- cati.* ibid.
 §.8. Octava ex discrimine Tentationum. pag. 250.
 Sect. 3. Respondetur Thomistis. pag. 252.
- LIBER QVARTVS.**
- Sciëtia Dei Libera, & ejus Objecta.* p. 257
DISPVTATIO XIX.
De Futuritione Secundum se. pag. 258.
 Sect. 1. Controversia termini: Status: Opiniones: & discrimen earum in fundamentis. ibid.
 Sect. 2. Thomistica Futurito rejicitur. pag. 261.
 Sect. 3. Rejicitur Futurito Media. p. 265
 §.1. Capita rejiciendi, & objections aliquae. ibid.
 §.2. Alia Objecto: ubi quo sensu teneat Schola Sociataris, Futura habere Veritatem determinatam in seipso. pag. 267.
 Sect. 4. Expungitur Futurito Nominalis, & Realis adstruitur. pag. 269.
 §.1. Conclusio: Ejus Explicatio: Authoritas: & Ratio à priori. ibid.
 §.2. Solemnis Solutio Recettiorū. p. 271
 §.3. Aliæ Probationes. pag. 273.
 Sect. 5. Argumenta contra Doctrinam precedentem. pag. 274.
 §.1. Classis Prima Objectorum. p. 275.
 §.2. Altera Classis Objectorum. p. 278.
 §.3. Tertia Classis Objectorum. p. 282.
 §.4. Ultima Objectio: Vbi: quenam ex prærelatis Opinionibus sit conformior Schola Nostra? pag. 284.
DISPVTATIO XX.
Quibus convenire possit Futuri Determinatio? pag. 285.
 Sect. 1. De Futuritione secundū quid. ibid.
 Sect. 2. Nulla Competit Decretis Divinis absolutè existentibus respectivè ad Perfectiones necessarias. p. 287.
 Sect. 3. An Decretis, que non sunt, sed effent? pag. 288.
 Sect. 4. Futurito istorum Decretorum conditionata consistit in Actu presenti Voluntatis. pag. 289.
 Sect. 5. Defenditur Doctrina prædens. pag. 291.

DIS-

- TRACT. LIB: DISPVTAT. ET SECTIONVM**
- DISPVTATIO XXI.**
- An Futura physice sint praesentia Divine Aeternitati, antequam sint, ut alienae Mensurae* pag. 293,
 Sect. 1. Cardo Difficultatis: & Sententia. ibid.
 Sect. 2. Assertiones Verae Sententie. p. 295
 Sect. 3. Occurruntur Objectionibus. p. 297.
DISPVTATIO XXII.
In quo Deus absolutè Futura cognoscatur pag. 300.
 Sect. 1. Excluditur à medio cognoscendi futura, physica eorum coexistentia ad aeternitatem, & Decretum prædeterminans. ibid.
 §.1. De Physica Thomistica Coexistētiā Futurorum, quoad intuitionem eorum. ibid.
 §.2. De Decreto Prædeterminante quoad finem eundem. pag. 302.
 Sect. 2. Alia Excluduntur à mediis cognoscendi Futura? pag. 304.
 §.1. Quid de Objectiva Futuritione, & Idem? ibid.
 §.2. Quid de Causis Proximis? p. 305.
 Sect. 3. An in aliquo medio distincto à Futuris, præcognosci à Deo possint Futura libera, saltem ex abundantia? pag. 307.
 §.1. Quid de Scientia, & de Complexo ex Hypothesi, & Mediis? ibid.
 §.2. Quid de Divinis Decretis? Ibid.
 Sect. 4. Deus, in seipso, Absolutè Futura, cognoscit, citra ullam præciam determinationem eternam. pag. 309.
 §.1. Assertionis Authoritas. ibid.
 §.2. Ejus Ratio. pag. 310.
 §.3. Doctrina Defensio. pag. 311.
DISPVTATIO XXIII.
Libertatis Creatæ Concordia cum Divina præscientia Futurorum. pag. 315.
 Sect. 1. Rationes dubitandi. ibid.
 Sect. 2. Prædictæ Concordiae vera Ratio. pag. 317.
 Sect. 3. Disspantur rationes dubitandi. pag. 319.

LIBER QVINTVS.

Scientia Dei Media, Ejus Objecta, Proprietates, & Vsus. pag. 321.

DISPVTATIO XXIV.

Existencia Divine Scientie Conditionata Contingentis. pag. 322.
 Sect. 1. Questionis Status, Termini, & Iudicia Theologorum. ibid.
 Sect. 2. Circa omnes eventus Creatæ Libertatis, Conditionaliter existentes datur in Deo Infallibilis, & certa Notitia. pag. 325.
 §.1. Ostensio ex Scripturis. ibid.
 §.2. Ex Patribus. pag. 326.
 §.3. A Ratione. pag. 327.
 §.4. Ratio à priori. pag. 328.
 Sect. 3. Veritas asserta defenditur. p. 330.
 §.1. Objectiones Communes. Ibid.
 §.2. Objectiones Speciales. pag. 333.
 §.3. Ultima Objectio: ubi supprimitur exotica Cogitatio. pag. 336.
DISPVTATIO XXV.
Scientia Conditionata Thomistica Contingentis relegatio. pag. 339.
 Sect. 1. Sententia Thomistica: Dissidia Thomistarum in ipsa: Discrimen à Nostrâ, & Iudicia Theologorū. Ibid.
 Sect. 2. Scriptura, & Patres contra Thomistas. pag. 341.
 Sect. 3. Rationes Theologicæ contra ipsos. pag. 344.
 Sect. 4. Specialiores Rationes. pag. 347.
DISPVTATIO XXVI.
Sciëtia Divine Media Existētia. p. 350.
 Sect. 1. Authoritas pro Sciëtia Media. Ibid.
 Sect. 2. Positive Rationes pro Ipsa. p. 351
 Sect. 3. Rationes à priori. pag. 354.
 Sect. 4. Difficultas de Determinatione Scientie Mediae. pag. 356.
 §.1. Proponitur multipliciter. Ibid.
 §.2. Verus, & planus respondendi modus. pag. 357.
 §.3. Illationes: & rationum dubitandi Solutio. pag. 359.
 Sect. 5. Scientia Media, ab Argumentis Opposisit, defensio. pag. 361.
 §.1. Prima Classis Impugnationū. Ibid.
 §.2. Altera. pag. 365.
 §.3. Tertia. pag. 367.
DISPVTATIO XXVII.
Scientia Media Tendentia, & Objecta. pag. 369.
 Sect. 1. Tendentia Scientie Mediae. Ibid.
 *** Sea.

INDEX, ET ORDO

- Sect. 1. *Eius Objecta ex parte Hypothesis.* pag. 370.
 Sect. 2. *Eiusdem objecta ex parte Even-
tus.* pag. 371.
DISPVTATIO XXVIII.
*Proprietates, & Vsus Scientiae Me-
die.* pag. 372.
 Sect. 1. *Indivisibilitas, & Impedibilitas
Scientiae Mediae.* Ibid.
 Sect. 2. *Eius Abusus, & Vsus: remis-
sive.* pag. 373.

TRACTATVS SECUNDVS

*De Deo Providente, &
Prædestinante. Pag. 375.*

LIBER SEXTVS
*Providentia Dei secundum se, seu Deus
Providens.* pag. 376.

DISPVTATIO XXIX.

- Divine Providentiae existentia, Natura,
Varietas, Attributa.* Ibid.
 Sect. 1. *Supponitur existentia Providen-
tiae.* pag. 377.
 Sect. 2. *Eius cōstitutio, & Definitio.* Ibid.
 Sect. 3. *Quidditatē non claudit actus
versantes circa finem.* pag. 383.
 Sect. 4. *Eius varietas: ubi de Naturali
præfertim, & supernaturali.* p. 387.
 §. 1. *Multiplicitas Providentiae.* Ibid.
 §. 2. *Naturalis cum Supernaturali con-
fertur.* pag. 388.

§. 3. *Aliæ Questiones de Providentia
Naturali.* pag. 392.

Sect. 5. *Providentiae Divinae Attribu-
ta.* pag. 393.

DISPVTATIO XXX.

*Divine Providentiae consideratio quoad
Actus Intellectūs.* pag. 398.

Sect. 1. *Excluditur à Providentiae Divi-
nae Constitutione Imperium Intelle-
ctuale.* Ibid.

§. 1. *Quæstio: & Opiniones.* Ibid.

§. 2. *De qualitate Intellectualis Im-
perii.* pag. 399.

§. 3. *De ejusdem necessitate, & mu-
nere.* pag. 402.

§. 4. *Excluditur.* pag. 405.

§. 5. *Concluditur ejus repugnantia: &
in Deo, præfertim.* pag. 408.

Sect. 2. *Excluditur à formalī ejusdem
Providentiae constitutivo Scientia
Visionis libera.* pag. 410.

§. 1. *Termīni, & Opinandi modi.* Ibid.

§. 2. *Iudicium de Opinionibus intra
Scholam Nostram.* pag. 411.

§. 3. *Thomisticæ Opinionis Exclu-
sio.* pag. 413.

§. 4. *Thomistis Arguentibus satis-
fit.* pag. 416.

Sect. 3. *Admittitur ad Divine Provi-
dentiae constitutivum simplex In-
telligentia.* pag. 419.

§. 1. *Duae Conclusiones.* Ibid.

§. 2. *Duae Questiones circa modum
constituendi.* pag. 422.

Sect. 4. *An necessariò admittenda sit Sci-
entia Media ad Formale Constituti-
vum Divine Providentiae?* pag. 424.

§. 1. *Controversie sensus, & Auto-
rūm. Et prævia ad illam.* Ibid.

§. 2. *Vera Sententia.* pag. 426.

§. 3. *Defenditur Doctrina præce-
dens.* pag. 428.

§. 4. *Objectio celebris de objecto Hy-
pothesis.* pag. 432.

§. 5. *Vltima Objectiones & Doctrina
Epitome.* pag. 435.

DISPVTATIO XXXI.

*Divine Providentiae Constitutio ex ne-
cessariū Precedentiā Scientiae Me-
die.* pag. 437.

Sect. 1. *Controversie Termini, Status,
& Iudicia Theologorum.* Ibid.

Sect. 2. *Scientia Media constituit necessa-
riò Providentiam Dei moralem, in
signo apto ad strictè motū.* p. 440.

§. 1. *Explicatio, & Probatio præaffer-
tæ Veritatis.* Ibid.

§. 2. *Argumenis in oppositum respon-
detur.* pag. 442.

Sect. 3. *Scientia Media constituit Mo-
ralem Dei Providentiam cum indis-
pensabili prioritate ad quamvis vo-
litionem collativam Auxilii.* p. 447.

§. 1. *Probatio Principalis.* Ibid.

§. 2. *Tres aliæ Probationes ex condi-
tione ipsius Scientie.* pag. 449.

§. 3.

TRACT LIB. DISPVTAT. ET SECTIONVM.

§. 3. *Aliæ tres Probationes ex Auxiliis
Efficacis Beneficiariâ.* pag. 451.

§. 4. *Quatuor Probationes ex conditio-
ne Divinæ libertatis.* pag. 452.

§. 5. *Vltior Probatio ex eo, quod
alioquin destrueretur Scientia Me-
dia.* pag. 455.

§. 6. *Vltima Probatio ex concordia
præassertæ Doctrinæ cum liberta-
te.* pag. 459.

Sect. 4. *Objectionibus in Contrarium ob-
viam itur.* pag. 461.

§. 1. *Duo Argumenta in Oppositiū.* Ibid.

§. 2. *Duo alia argumenta.* pag. 463.

§. 3. *Aliud grave argumentum.* p. 465.

§. 4. *Cætera argumēta solvuntur.* p. 467

Sect. 5. *Doctrinarum precedentium de-
fensio ab Impugnatione recen-
ti.* pag. 469.

§. 1. *Quid de Authoritate Vbi de Mē-
te Societatis, & Molinæ.* pag. 470.

§. 2. *Iudicium de Duabus Propositio-
nibus Impugnantibz, Prima & Ter-
tiæ.* pag. 471.

§. 3. *Iudicium de Secundâ.* pag. 474.

§. 4. *Iudicium de Quarta Propositio-
ne.* pag. 477.

Sect. 6. *Corollarium de Speciali Dei Be-
neficiariâ: Vbi de necessitate strictè
Directionis Scientiæ Medie.* p. 479.

§. 1. *Certa ponuntur: & Prima Con-
clusio.* Ibid.

§. 2. *Secunda Conclusio: ubi de quali-
tate affectus.* pag. 481.

§. 3. *Tertia Conclusio: ubi de Motivo
necessario.* pag. 482.

§. 4. *Quarta Conclusio: Vbi de nece-
ssitate Beneficiariæ Divine.* p. 484.

§. 5. *Quinta Conclusio: Vbi tandem de ne-
cessitate Strictè Directionis.* p. 485.

DISPVTATIO XXXII.

*Divine Providentiae consideratio quoad
Actus voluntatis.* pag. 488.

Sect. 1. *Qualis esse debeat Intentio finis
ad Providentiam necessaria?* Ibid.

§. 1. *Questiones fasiliores.* Ibid.

§. 2. *Quæstio difficilior de necessita-
tate intentionis efficacis ad elec-
tionem mediorum efficacium.* pag. 490.

Sect. 2. *An Electio in Deo distingui de-
beat, aut possit ab Vbi: Vbi de Ordi-
ne Intentivo, & Executivo.* p. 492.

§. 1. *Quæstio, & Opiniones.* Ibid.

§. 2. *Prima pars Sententie vere.* p. 493.

§. 3. *Altera pars: ubi excluditur di-
stinctio Ordinis Executivi ab In-
tentivo.* pag. 496.

Sect. 3. *An Decretum Executivum Me-
diæ, alioquin Indifferentis, ne noceat
libertati, debeat esse inconnexum
cum effectu determinato?* pag. 500.

§. 1. *Doctrina Plausibilis Recentio-
rum.* Ibid.

§. 2. *Tenenda Sententia.* pag. 503.

§. 3. *Duo Argumenta difficultia urgen-
tur, & solvuntur.* pag. 506.

LIBER SEPTIMVS

*Providentia Dei Prædefinitiva, seu Deus
Prædefiniens.* pag. 513.

DISPVTATIO XXXIII.
*Prædefinitio simpliciter independens à
Scientiæ Mediæ.* pag. 514.

Sect. 1. *Thomistica Prædefinitio ex tri-
plici titulo excluditur.* Ibid.

Sect. 2. *Schotistica ex titulo etiam pa-
ri.* pag. 517.

DISPVTATIO XXXIV.

*Prædefinitio Suaristica, seu simpliciter
dependens à Scientiæ Mediæ.* p. 523

Sect. 1. *Expenditur, & exponitur ejus
Natura.* pag. 524.

§. 1. *An sit Decretum absolutum?* Ibid.

§. 2. *Quousque sit hoc Decretum Infru-
stabile?* pag. 525.

§. 3. *Ex quo titulo prærequirat Scien-
tiam Medianam?* pag. 526.

§. 4. *Quousque efficax? ejusque Causa-
litas.* pag. 529.

§. 5. *Ejus tendentia, Evitabilitas, &
Indifferentia.* pag. 530.

§. 6. *Discrimen à Thomistica, & Scho-
tistica.* pag. 532.

Sect. 2. *Adstruitur ejus Possibilitas.* p. 533

§. 1. *Probatio.* Ibid.

§. 2. *Objectiones due.* pag. 535.

§. 3. *Aliæ due Objectiones difficilio-
res.* pag. 537.

§. 4. *Cætere Objectiones.* pag. 541.

Sect.

INDEX, ET ORDO

- Sect. 3. Adstruitur existentia circa omnem Actum Honestum. pag. 547.
 Sect. 4. Adstruitur etiam circa omnem Actum Honestum Metaphysica in Deo Necessitas Prædefinitionis præassertæ. pag. 546.
 §. 1. Afferte veritatis Ostenso. Ibid.
 §. 2. Objectionibus novis occurritur. pag. 548.
 Sect. 5. Quomodo sicut cum Doctrinis præcedentibus Indifferens Præparatio Divine Omnipotencie ad concurrendum ad Actus liberos Creaturæ? pag. 553.
 §. 1. Ponderatio difficultatis: Medi solvendi Exclusi: & quid in ea certum? Ibid.
 §. 2. Communis Recentiorum existimatio. pag. 554.
 §. 3. Prima pars veræ Sententie: ubi: an circa concursum ad peccatum posse in Deo dari Volito? pag. 555.
 §. 4. An Præparatio Divine Omnipotencie formaliter requirat aliquam voluntatem Concursum? pag. 557.
 §. 5. An requirat necessariò Decretum Indifferens Entitativæ? pag. 558.
 §. 6. An cum Decreto efficaciter Prædefinitione stare possit Decretum Indifferens Entitativæ? pag. 560.
 §. 7. Quod Decretum requirat ad Præparationem Omnipotentie? & quomodo se habet ad libertatis constitutionem? pag. 562.
 §. 8. In quo demum consistat Formalis Præparatio Divine Omnipotentie? & Doctrinæ applicatio ad Præcedentes. pag. 564.
 §. 9. Difficultates contra Præcedentem Explicationem Superantur. p. 565.
 §. 10. Instantia novissima. pag. 568.
 §. 11. Epitome Doctrinæ totius p. 570.
 DISPVITATIO XXXV.
- Prædefinitione pendens à Scientiâ Media in Operari, & non in Eſſe. pag. 571.
 Sect. 1. Questionis Termini, Status, & Iudicia Theologorum: ubi de Prædefinitione Disjunctivæ, pendente alioquin in eſſe à Scientiâ Media. Ibid.

- Sect. 2. Prædefinitione Independens in exibendo à Scientiâ Media, cum liberate compani nequit. pag. 574.
 Sect. 3. Solvuntur Argumenta contraria. pag. 578.
 DISPVITATIO XXXVI.
- Prædefinitione proximè Operativa, vel Executiva, vel Condeternando comitans. pag. 582.
 Sect. 1. Questionis termini: Iudicia Theologorum: Vazquii, & DerKennis, de de Decreto comitante. Ibid.
 Sect. 2. Prædefinitione proximè Operativa, vel Executiva nequit componi cum Actus libertate. pag. 584.
 §. 1. Probationes Afferti. Ibid.
 §. 2. Objectiones Opposita: ubi de influxu Gratia in Actum pro instanti determinato preceptum. pag. 586.
 Sect. 3. Quid de Doctrina D. P. Gasparis de Ribadeneiræ, de Decreto Condeternante? pag. 590.
 §. 1. Mens nostra circa Doctrinam Praefati Doctoris. Ibid.
 §. 2. Quid pro se allegaverit Doctissimus Author? pag. 594.
 DISPVITATIO XXXVII.
- Prædefinitione unicè nixa motivis infallibilantibus moraliter, præcisim à Scientiâ Media? pag. 599.
 Sect. 1. Terminorum, & Sententie suffragatis Propositio, & Expositio. Ibid.
 Sect. 2. Deciditur eius impossibilitas. pag. 600.
 Sect. 3. Respōdetur Adversantibus. p. 601.
 DISPVITATIO XXXVIII.
- Quid de Prædefinitionibus erga Res, malitia aliquomodo annexas: pag. 603.
 Sect. 1. Questiones aliq. cōcernentes. Ibid
 Sect. 2. An, & quousque prædefiniri possit à Deo Cognitio vel motus Animi circa turpias? pag. 606.
 Sect. 3. An Infallibilitas peccati? p. 608.
 Sect. 4. An Deus prædefinire possit punitionē unius peccati per aliud? p. 609.
 DISPVITATIO XXXIX.
- Efficax Prædefinitione Pœnitentiæ, sine antecessione Prævisionis Absolutæ Peccati futuri. pag. 611.
 Sect. 1. Explicatur vera Sententia. Ibid.
 §. 1.

TRACT. LIB. DISPVITAT. ET SECTIONVM.

- §. 1. Rei Possibilitas. Ibid.
 §. 2. Prima via defendendi. pag. 613.
 §. 3. Altera communior. pag. 615.
 §. 4. Quid de facto tenendum? pag. 617.
 Sect. 2. Defenditur Doctrina præcedens. p. 618.
 Sect. 3. Quid de Prædefinitione Humiliatiss? pag. 625.
- LIBER OCTAVVS.
- Providentia Dei Prædestinativa: seu Deus Prædestinans, & Reprobans. pag. 627.
 DISPVITATIO XXXX.
- Prædestinationis definitio: Comparatio cum Providentia, & libro Vita: & Necessitas. pag. 627.
- Sect. 1. Prædestinationis Definitio, & Consistitio. pag. 628.
 Sect. 2. Ejusdem cum Providentia, & Libro Vita Comparatio. pag. 629.
 Sect. 3. Prædestinationis Divine necessitas. p. 632.
 DISPVITATIO XXXXI.
- Prædestinationis Subiectum, & Termini. p. 635.
 Sect. 1. Aliis decisis, instituitur quæstio de Creaturæ imprædestinabili per Merita: & Theologorum iudicia circa ipsam. Ibid.
 §. 1. Faciliora præmituntur. Ibid.
 §. 2. An repugnet Creatura Rationalis sic imprædestinabilis & rejetiuntur duo modi defendendi. pag. 636.
 §. 3. Proponuntur, & explicantur alii modi. pag. 637.
 Sect. 2. Metaphysica vagæ necessitas aliquis Auxiliis efficacis in cumulo infinito Auxiliorum plenè Indifferentium est Chymérica. pag. 640.
 §. 1. Conclusionis expositio: & Probatio multiplex. Ibid.
 §. 2. Examnatur opinio de vagâ necessitate. pag. 645.
 Sect. 3. Iudicium de aliis modis sectione prima propositis, & vera Sententia. pag. 648.
 DISPVITATIO XXXXII.
- Prædestinationis Respectus ad merita. pag. 650.
 Sect. 1. Controversia Termini: Status: Sententiæ variæ: & origo dissidii. Ibid.
 §. 1. Controversia termini, & status. Ibid.
 §. 2. Varietas opinandi. pag. 652.
 §. 3. Cardo dissidii inter Autores. pag. 653.
- Sect. 2. Arguit pro se Vazquez à Necessario. pag. 654.
- §. 1. Primum Argumentum ex Capite libertatis. Ibid.
 §. 2. Alterum ex Sequela Positiva Reprobationis ante præsum peccatum. pag. 655.
 §. 3. Alia Argumenta difficultia ex conditione ipsius Glorie. pag. 656.
- §. 4. Argumentum quintum ex voluntate Dei circa omnes. pag. 660.
 §. 5. Argumentum aliud à priori. pag. 661.
 Sect. 3. Arguit pro se Vazquez à Congruenti. pag. 662.
 Sect. 4. Arguit pro se Vazquez ab Autoritate. pag. 665.
- Sect. 5. Sententia Doctoris Eximii arguit pro se contra Primam, & Nostram. pag. 667.
- §. 1. Primo ab Autoritate. Ibid.
 §. 2. Secundo à Congruenti. pag. 669.
 §. 3. Tertio à necessario. Ibid.
- Sect. 6. Iudicium de Præfatis Sententiis: & explicatione nostræ. pag. 670.
- Sect. 7. Questiones annexæ. pag. 672.
- DISPVITATIO XXXXIII.
- Prædestinationis Causæ: & Effectus. pag. 673.
- Sect. 1. Causæ Morales. Ibid.
- Sect. 2. Effectus Prædestinationis. pag. 674.
- DISPVITATIO XXXXIV.
- Prædestinationis Attributa. pag. 677.
- Sect. 1. Undenam ejus certitudo? pag. 668.
- Sect. 2. Quomodo sicut ejus certitudo cum nostra libertate? Et in manu nostra, Prædestinari? pag. 679.
- Sect. 3. Difficultas emergens de Discretione Prædestinata à Reprobo: & salutarier Consentientis, à Dissidente. pag. 680.
- Sect. 4. Defenditur Doctrina præcedens. p. 682.
- DISPVITATIO XXXXV.
- De Reprobatione. pag. 683.
- Sect. 1. Ejus conditio, & respectus ad Demerita. Ibid.
- §. 1. Reprobatione divisæ; Quæstio ponitur; & opinandi varietas. Ibid.
- §. 2. Dirimuntur quoad Possibile Controversia. pag. 686.
- §. 3. Quoad factum. pag. 690.
- Sect. 2. Reprobationis Causæ, & effectus: ubi de numero Reproborum. pag. 691.
- LIBER NONVS.
- Deus generaliter Providens, & Beneficiens: seu Generalis ejus Beneficiencia. pag. 693.
- DISPVITATIO XXXXVI.
- Ostenditur Generalitas Divine Beneficiæ quoad creationem. pag. 694.
- Sect. 1. Ratio Veritatis propositione. Ibid.
- Sect. 2. Occurrunt aliquibus objectionibus. p. 695.
- DISPVITATIO XXXXVII.
- Ostenditur ejusdem Generalitas quoad Finem. p. 699.
- Sect. 1. Bonum Felicitatis aeternæ est incomparabiliter maius malo aeternæ miseria: & spes illius eligibilior, quam sit timendum periculum istius. Ibid.
- Sect. 2. Deus, omnes homines, etiam Reprobos, vult.

INDEX, ET ORDO

- xult salvos fieri, voluntate vera, proprià, & beneplaciti.** pag.701.
§.1. Veritatis ostensio. ibid.
§.2. Defenditur ab oppositis. pag.703.
Sect.3. Prædictæ Divina Voluntatis attributa, & effectus: ubi qualem Thomistæ existiment cum Goner? pag.707.
§.1. Rejectis Thomistis, veritas aperitur. ibi.
§.2. Prædictæ Voluntatis p'enor explicatio. pag.708.
Sect.4. Colligitur intenta veritas. pag.709.
DISPVATIO XXXVIII.
- Ostenditur Divina Beneficentia Generalitas quoad media.** pag.710.
Sect.1. Praevia lux ad Resolutionem. pag.711.
Sect.2. Regula Generalis pro Generalitate sufficientis Auxilii. pag.712.
Sect.3. Objetio prima: ubi de Parvulis. pag.715.
Sect.4. Objetio secunda: ubi de Adultis in genere, & maxime Reprobis. pag.717.
Sect.5. Objetio tercia: ubi de continuitate sufficientis Auxilii. pag.719.
Sect.6. Objetio quarta: ubi de obsecratis, & obduratis. pag.721.
Sect.7. Objetio quinta: ubi de Infidelibus. pag.724.
Sect.8. Objetio sexta: ubi sensus Axiomatis: Facienti quod est in se, Deus non denegat Gratiam. pag.728.
§.1. Aliorum Iudicia circa sensum Theologici Axiomatis. ibid.
§.2. Expositio Doctoris Eximi. Mens Nostra: & solutio totius Difficultatis. p.731.
DISPVATIO XXXIX.
An ex præscientia Dei Pareatur præjudicium Divina Beneficentia, quoad Media. p.736.
Sect.1. Cum Inefficacia præscientia stat in Deo Auxilium conferente prævisum inefficar, Sinceritas, & Serietas Intentionis, Desiderii, & Suassionis. Ibid.
Sect.2. Etiam stat ex parte Auxilii Ratio Beneficii: & ex parte Dei Ratio Beneficentiae. pag.738.

TRACTATVS TERTIVS.

De Deo Auxiliante. Pag.743.

LIBER DECIMVS.

- Natura, & Excellentia Auxiliantis Divinae Gratiae.** pag.744.
DISPVATIO L.
Prodroma: de Naturâ, Gratia, & Libero Arbitrio. pag.745.
Sect.1. De multiplici Statu Naturæ. Ibid.
§.1. Terminorum Explicatio. Ibid.

- §.2. An Status puræ Naturæ sit aliquomodo repugnans?** pag.746.
§.3. Veritas asserta defenditur. pag.748.
Sect.2. De libero Arbitrio: ubi quale manserit post Peccatum? pag.752.
§.1. Imago liberi arbitrii secundum se. Ibid.
§.2. Quale manserit post peccatum? p.753.
§.3. Objectiones repulsa. pag.757.
Sect.3. Acceptiones Gratiae: Errores circa ipsa, & Dogmata contra Iansenistas. pag.758.
§.1. Gratia & Acceptiones. Ibid.
§.2. Errores circa Divinam Gratiam. p.760.
§.3. Dogmata: ubi an Divina Gratia & Auxilia pro statu Naturæ lapsæ, intrinsecè differant ab Auxiliis, integræ Naturæ, collatis? pag.762.
- DISPVATIO LI.**
Natura Auxiliantis Gratiae. pag.767.
Sect.1. An adæquatè consitiat in Attibus Intellectus, & Volumatis? Ibid.
§.1. Authorum sensus. Ibid.
§.2. Conclusiones verae Sententiae. pag.768.
§.3. Aliquis Thomistarum argumentus, praesertim ab Authoritate, fit satis. pag.770.
§.4. Instantia Goneti cum aliis melioris Speciei. pag.773.
§.5. Alia Argumenta Thomistica. pag.775.
§.6. Occurrunt specialiter ad struendis possibilitem Qualitatis ex se transiuntis: Vbi Mens Nostra de Dominio Dei quoad desitionem rerum. pag.778.
Sect.2. Ad quos Attus Intellectus, & Volumatis reducantur Auxilia Gratiae? pag.783.
§.1. Opiniones. Ibid.
§.2. Illustrationis Gratia nullam mēris Operationem excludit. pag.784.
§.3. Gratia Inspirationis affectum Indeliberatum inefficacem numerat, eumque multiplicem. pag.785.
§.4. Potest esse Affektus efficax: deliberatus tamen, contra Albeldam. pag.787.
Sect.3. An Inspirationis sit Beneficium moraliter ab illustratione distinctum? pag.790.
§.1. Mens Authoris. Ibid.
§.2. Objectiones. pag.792.
- DISPVATIO LII.**
Excellentia Gratiae cōtra Pelagiū asserta. p.794
Sect.1. Status Controversie: & Iudicia Theologorum. pag.795.
Sect.2. Eligitur vera Sententia. pag.797.
§.1. Cogitatio naturalis honesta Congrua non est semper Beneficium distinctum à beneficio Creationis, & extra ejus Ordinem. Ibid.
§.2. Cognitio naturalis honesta Congrua nequit esse dogmatica Gratia. pag.804.
§.3. Gratia Theologica, seu Dogmatica est super-

TRACT. LIB. DISPVATAT. ET SECTIONVM.

- Supernaturalis q'hoad substantiam.** pag.809.
Sect.3. Patri Vazquez contra P. Suarez arguendi fit satis. pag.811.
§.1. Argumentum primū ab Authoritate. Ibid.
§.2. Alia duo Argumenta à Ratione. p.813.
§.3. Instantia Difficilis. pag.815.
§.4. Alia Argumenta ex Salute Gentilium: & ex necessitate Gratiae ad merendū. p.817.
§.5. Alia argumenta ex Impotentiâ ad quid quam Honefum. pag.819.

LIBER VNDECIMVS.

Necessitas Gratiae Auxiliantis. pag.823.

DISPVATIO LIII.

Necessitas Gratiae Auxiliantis ad Attus Salutares. Ibid.

- Sect.1. Dubia resolvenda; aliorumque Iudicia proponuntur.** pag.824.

- Sect.2. Ad singulos Attus Salutares necessaria est Gratia Actualis Illuminans, & Afficiens.** pag.825.

- §.1. Firmatur Conclusio Generalis.** Ibid.

- §.2. Illationes opportuna.** pag.826.

- §.3. Objectiones in Contrarium.** pag.828.

DISPVATIO LIV.

Quanta sit Supernaturalis Gratia Illuminantis necessitas ad Salutares Affectiones. pag.831.

- Sect.1. Etiam est Metaphysica.** Ibid.

- §.1. Explicatio Conclusionis.** Ibid.

- §.2. Probatio duplex.** pag.832.

- §.3. Tertia Probatio.** pag.835.

- Sect.2. Defenditur Doctrina præcedens.** p.837.

- §.1. Principialis Objectio.** Ibid.

- §.2. Objectiones aliae.** pag.840.

- Sect.3. Corollaria ex præcedenti Doctrinâ.** p.843

DISPVATIO LV.

Necessitas Auxiliantis Gratiae ad Verum Naturale. pag.847.

- Sect.1. Nonnullis extra Controversiam positis, Sententiae proponuntur.** pag.848.

- Sect.2. Dirimitur Controversia.** pag.849.

DISPVATIO LVI.

Necessitas Auxiliantis Gratiae ad Bonum Naturale. pag.852.

- Sect.1. Varietas Opinandi.** Ibid.

- Sect.2. Ad Attus Naturales honestos PER SE Gratia nulla requiritur.** pag.853.

- Sect.3. An PER ACCIDENS, & ex lege requiratur ad ipsos Gratia Theologicas.** p.857.

- §.1. Patris Joannis Martínez de Ripalda singularis Opinio.** Ibid.

- §.2. Resolutionis contra Ipsam: & Probatio ab Authoritate.** pag.858.

- §.3. Multiplex à ratione Probatio.** pag.859.

- Sect.4. Fit satis Patri Ripalda.** pag.861.

- §.1. Exarathatur Authoritate.** Ibid.

- §.2. Objecto secunda Solvitur.** pag.863.

- §.3. Proponitur veria, & Solvitur.** p.864.

- §.4. Quarta de Auxiliorum continuata.** pag.866.

- §.5. Quinta proponitur, & Solvitur.** p.866.

- §.6. Alia, argumenta: ubi Mens Authoris de Doctrina Ripalda.** pag.869.

- §.7. Quid de discursu P. Koninch?** pag.871.

- Sect.5. An ex alio capite possit defendi ista necessitas de peraccidens?** Ibid.

- §.1. Discutitur, & excutitur recens Existimatio.** Ibid.

- §.2. Quid allegari possit pro impugnato Discursu?** pag.876.

DISPVATIO LVII.

Necessitas Gratiae ad Bonum etiam Naturale ratione Excellentiae, aut Tentationis urgentis. pag.879.

- Sect.1. Nonnullis præstitutis, Sententiae proponuntur.** Ibid.

- Sect.2. Vera Sententia circa Attus Morales honestos notariales ex sedibus.** pag.883.

- §.1. Octo Conclusiones.** Ibid.

- §.3. Earum defensio.** pag.887.

- §.3. Confirmatio præcedentium: ubi iterum: an Dilectio Dei super omnia sit ex hoc Conceptu Supernaturalis?** pag.890.

- Sect.3. Vera Sententia circa Attus honestos naturales ex occurrente tentatione difficiles.** pag.892.

- §.1. Ejus sex Assertiones.** Ibid.

- §.2. Præcedentium illustratio.** pag.895.

DISPVATIO LVIII.

Necessitas Gratiae, ratione Collectionis, aut Continuationis in Rebus diversis sine Gratia præstabilibus. pag.897.

- Sect.1. An tota Lex Naturalis observari possit: specie Gratiæ ubi de Dono Perseverantiae, & Confirmationis in Gratia.** Ibid.

- Sect.2. An evitatio Omnium Venialium stare possit sine speciali Privilegio? Quid, hoc sit, & cui concessum?** pag.900.

- Sect.3. Corollarium de Impossibilitate Mordi.** pag.904.

- §.1. Mens Authoris.** Ibid.

- §.2. Perutiles Illationes.** pag.906.

LIBER DVODECIMVS.

Concursus Gratiae Auxiliantis. pag.909.

DISPVATIO LIX.

Concursus Qualitas. Ibid.

- Sect.1. An Moraliter, & effectivè concurrant ad Attus Salutares, Attualis Gratiae Auxilia?** pag.910.

- §.1. Quid Concursus Moralis, & Effectivus & sensus Authorum.** Ibid.

2 Liber Primus. Scientia Dei Secundum se.

In primā par. tract. i. de Deo scientie. **Liber Primus.** *Libertate, Dominio, & Providentia Dei, necessariò requiriuntibus scientiam rerum, quibus dominatur, & providet.* **Tertio ex Virtutibus,** & Felicitate ipsius Dei. **Quarto ex Effectibus,** quorum multi sunt intellectuales; & necessariò arguant in causa perfectionem intelligendi, quam inde accipiunt: nam ut habes in Psalm. 93. qui fixit oculum, non considerat? **Quinto ex Pulchritudine,** & Ordine Universi convincente prænotitiā in Authore. Quia, facili discursu dilatanda, satis nobis, & abunde sunt presupponenda, & stabilienda existentia Scientia Dei. Agunt de ipsa Magist. in i. sent. dist. 35. & 36. *Santus Thomas specialiter in 1. part. quaest. 14. & ibidem Interpretes utriusque, sám Nostri, quam Exteri.*

Magister. S.Thomas. Interpretes.

LIBER PRIMVS.

SCIENTIA DEI SECUNDVM SE, EIVS- que objecta, & Proprietates.

S.Thomas.

Thomista explicati à Ruiz, & Herrera.

M. Lumb. P. Quirós.

IÆARENT hinc plurimi, meritò reveriti S. Thomam, in explicandâ ratione, qua Doctor Angelicus probat Scientiam Dei. Ea est ex gradu Immaterialitatis: quasi gradus Immaterialitatis sit irrefragabilis ratio Cognoscitivi. Discursus, licet alioquin probet, certè laborat obscuritate. Nam in quo sensu sumenda est hinc Immaterialitas? En difficultas! Thomista communiter, satis bene explicati à Ruiz, & ab Herrera, sumendam ajunt, pro Gradu quodam essendi fundante modum operandi supra dispositiones materiæ, & imitativum spiritualitatis: & hanc Immaterialitatem, contradistinctam ab Entitatibꝫ, vocat optimè Lumberius *Immaterialitatem Exercitivam*. Pater Quirós sumendam censet pro substantiali immaterialitate, seu positivo recessu à materialitate, habitu ex elevatione, seu titu-

Disp. I. An in Deo Actus Primus Intelligendi. sect. I. 3

In primam par. tract. i. de Deo scientie. Ribaden. Nicolaus Martinez. **titulo Perfectionis in Esse.** P. P. Ribadeneira, & Nicolaus Martinez sumendam censem, pro Immateriali, contrapositè ad Imperfectum, ita ut Materiale sonet in calamo S. Thomæ ens imperfectum; & Immateriali, recessum positivum à limitationibus Materialitatis, id est, Imperfectionis. Quovis modo sumatur Immaterialitas, vides, clarius probatam jam esse Existentiam Scientiæ Dei. Rationem Angelici Praeceptoris ipse discussi generalius & probavi, cùm sermo fuit de impossibilitate substantiæ spiritualis non Intellectivæ, disputando de *Actibus*.

Tract. de AET.Hum.

DISPVTATIO I.

VTRVM DEO·CONVENIAT SCIENTIA PER modum Actus primi: seu Actus Primus intelligendi?

2 ESPECTV creatæ Intellectionis, quatuor sunt, quæ se tenent ex parte Actis primi Intelligendi. **Primum**, substancia Intellectiva, quæ est Entitas Animæ. **Alterum** Potentia, seu Facultas Intellectiva, qui Intellectus est, sive realiter ab Anima distinguatur, sive tantum virtualiter, vel formaliter. **Tertium**, species intelligibilis, quæ facit vices Objecti, & ultimò complet potentiam proximam intelligendi. **Quartum**, Intellectualis habitus, quod est juvamen superadditam intellectui, roborans ipsum, & inclinans ad intelligendum. De Quatuor his Principiis est in praesenti sermo, dum querimus: an in Deo detur Actus primus Intelligendi: de duobus vero prioribus potissima quæstio: Nam Actus primus Intelligendi, idem est, ac Potentia Intelligendi: cùm enim Actus sonet exercitium, (ut acutè norat Ribadeneira,) ipsum Posse, quia jam est aliquid rei, ad quam est posse, & exercitium habendi Potentiam, jure dicitur Actus Primus ad rem ipsam, quæ dum exercetur in se, ponit dicitur in actu secundo.

SECTIO I.

PRINCIPIA, ET STATVS CONTROVER- SIAE; ac opinandi varietas.

Regulae pro Divinis predicationis. **3** **P**ono primò: Ea solùm prædicata ponenda in Deo esse, secundum propriam rationem formalem, quæ secundum ipsam dicunt Perfectionem, sine imperfectione. Ratio est evidens: quia Deus est summè perfectus: ergo continet om-

nem Perfectionem, & nullam in se dicit imperfectionem. Vnde descendunt duas Regulae generales. **Prima:** quicunque aliquis gradus essendi, denudari ab imperfectione nequit, repugnat in Deo. **Altera:** quicunque aliquis gradus essendi, seclusis imperfectionibus, servat in sui ratione Perfectionem, reperitur in Deo. Ideò negamus Deo Discursum; damus Scientiam: quia sublati imperfectionibus transitus, & causalitatis, non manet ratio Discursus: subla-

In Primā tis verò imperfectionibus, quæ Scientiam par. tract. Creatam comitantur, accidentis, qualitatis, & dependentie, manet adhuc tota ratio Scientiæ. Quare si Actus primus, seu Potentia Intelligendi importet sub isto conceptu, imperfectionem, non erit in Deo.

Potentia Quotuplex?
4 Pono secundò: Duplicem assignari solere Potentiam: *Physicam*, alteram; alteram, *Logicam*. Potentia *Logica* præcisè consistit in non-repugnantia alicuius rationis, videlicet, ut ex ejus positione, nulla sequatur contradic̄tio. Potentia *physica* consistit in aliqua vi, per quam non solum res desinit repugnare, sed etiam ponni potest, & acquiri, exerciendo aequaliter eā vim sui. Subdiuiditur hæc Potentia *physica*, in *Physicam* per modum Principiū: & in *Physicam*, quasi mere passivam, aut terminativam. Prioris exemplum, est virtus influxiva. Posterioris, est physica unib[il]itas unius extremi cum alio. Sed cur, inquires, ex his Potentiis, altera appellanda sit *physica*; & alia, *logica*? Respondeo, dici alteram, *physicam*: quia de ea agit *Physicus* in indagine causatum efficientium; alteram, dici, *Logicam*; quia ea est cura Logici solius, vel *Metaphysici*, abstrahentis, & præscindentis.

5 Pono tertio: Negari non posse Deo Capacitatem, seu vim intelligendi per modum Potentiae *logica*. Ratio est evidens. Prima: quia negari Deo nequit formale exercitium intelligendi, seu actualiter intelligere: ergo negari ipsi nequit posse intelligere: valet enim ab actu ad Potentiam affirmativa consequentia. Secundò: quia ex Rhemensi non solum est in Deo, id quo intelligit, & est Sapiens, sed etiam id quod intelligit, & est Sapiens, nempe substantia intelligens: ergo negari Deo nequit Capacitas, seu vis intelligendi, saltem per modum potentiae *Logica*. Ex his liquidò manet, & descendit

Controvergia.
6 Status Controversiæ: an sit in Deo. Capacitas intelligendi per modum Potentiae plusquam logica? Quæ Potentia plusquam logica, cùm considerari possit primò secundum se, secundò comparativè ad actum intelligendi suum; & ista Comparatio fieri possit in triplici sensu, vide licet, in sensu reali, in sensu virtuali, in sensu formalis per rationem; *quatuor dubia* tandem amplectitur Controversia præfens. Primum: an in Deo detur vis intelligendi,

constituta per prædicatum propriū Actus primi, sive distinguatur ab actu secundo intellectio[n]is, sive non? Alterum: an detur in Deo vis intelligendi per modum Actus primi realis, & physici, citra imperfectionem receptionis & productionis reales? Tertium: an sicut detur actus primus intelligendi virtualis, seu per modum principii Virtualis. Quartum: an demum negari Deo possit, aut debeat Vis, seu Actus primus intelligendi, per rationem cum fundamento in re? Ex his Capitibus orta est tota varietas Opinandi, quam reduci video ad quatuor Capitales Sententias.

7 Prima Deo concedit Intellectivum Prima sententia per modum Actus primi realis, seu Actu tentia. primū realem Intelligendi. Sed est diversitas inter Patronos ipsius. Sunt primò qui doceant eum Actum primum Intelligendi esse, non realem utcumque, sed physicum. Sic locuti videntur Schotus, Durandus, & Alesius, quos imitantur Schotista, per distinctionem ex natura rei. Sunt secundò qui doceant eum Actum primum intelligendi, non esse physico-realem, esse verò realem intentionalem: id est, non esse per modum potentiae physice productivæ, sed realiter intentionaliter operativæ, quam appellat Avendaño realem potestem sufficientem ad intelligendum: ita P. Ripalda. Ripalda in *Mansi* p[er]t[inet] quæm secuti sunt PP. Quirós, & Avendaño. Sunt certiò qui doceant dari in Deo veram Potentiam intelligendi plusquam logica, atque adeò realem, & cùm omni proprietate, importante prædicatum propriū Actus primi, quidquid sit de modo distinctionis, & habitudinis ad actum secundum intelligendi: sic Alarcon, Grañadus, & alii Moderni, quibus adhæsit Godoy.

8 Secunda negat Deo Intellectivum per modum Actus primi Realis; concedit verò per modum Actus primi, Virtualis. Sic videntur insinuasse nonnulli veteres, quos explicant, & clarè sequuntur Arrubal, Arriaga, Borrull, & alii Recentiores. Sed divisi etiam sunt. Sunt enim primò qui absolute loquantur, rati Capacitatem intelligendi distingui virtualiter intrinsecè ab actuall intellectione, & hanc oriri virtualiter ab illa. Sunt secundò qui loquantur hypotheticè, dato nempe quod intercedat virtualis intrinseca distinctione. Sunt tertio qui negent actum primum etiam

Schotus.
Durandus
Alesius.

Ripalda.
Quirós.
Avendaño

Alarcon,
Grañadus,
& alii cū
Godoy.

Arrubal.
Arriaga.
Borrull.

etiam virtualem respectu Intellectionis necessariae; & unicè admittant respectu contingentis.

Tertia sententia. 9 Tertia negat Deo Intellectivum, nonsolum per modum actus primi realis, sed etiam Virtualis; concedit verò per modum actus Primi formalis ex modo nostro Concipiendi, seu per rationem.

Moderni. Ita Moderni aliqui: quorum duplex potest esse sensus. Primum: in Deo reverā nō dari prædicatum ulrum proprium actus primi; configi verò per intellectum nostrum ex analogia comparatione ad Creaturas. Alter: reverā dati in Deo prædicatu in munere potentiae proprii actus primi; solā tamen extrinseca distinctione rationis distinctum ab actuall intellectione.

Quarta sententia. 10 Quarta Sententia, Deo negat in linea Intellectivi omnipotens genus. Actus Primi etiam per rationem, asseritque vivere Deum vitam Intellectivam omnino purissimam ab omni conceptu potentiae plusquam logicae. Ita post Aureolum, & Doctorem Eximium, Albiz, Herize, Hemelma, Ribadeneyra, & Herrera cum Magistris optimæ notæ quos inter est. P. Thomas Muniesa in excultissimo suo tract. de essentia disp. 4. Authorū censum & loca dabit Ribadeneyra hic disp. 2. cap. 2. nu. 5. & 6. & tract. de Vol. disp. 6. cap. 2. nu. 5. Nota non esse Sermonem: hic nobis de Intellectione Notionali (quam & ego nullam agnoscō in Tract. de Trinitate) sed de Essentiali, & communī.

S E C T I O II.

EXCLVITVR A DEO ACTVS PRIMVS Realis Intelligendi.

11 Prima Conclusio: Repugnat Deo Actus primus realis physicus Intelligendi. Ostenditur. Actus primus per modum potentiae physicæ est respectivus ad actum secundum: ergo eo modo, quo est, opponitur & distinguatur ab actu secundum. ergo Actus primus physico-realistic realiter physicè distinguatur ab actu secundo. In hac veritate fundatur Mysterium Trinitatis. Sed inter absolutas Perfectiones Dei, quales sunt Intellectivū & Intellectionis, repugnat realis oppositio, & distinctione, ut in Rhemensi, & Florentino docet Fides: & ex Potentialitatis, & compositionis sequela demonstrat ratio naturalis: ergo

repugnat etiā actus primus physico-realistic *In primam* intelligendi. Confirmatur. Si item posset par. tract. admitti, sine reali distinctione ab actu secū I. de Deo do Potentia vera physico-realistic, seu rea- scientia.

Sabellii. 12 Secunda Conclusio: Repugnat etiā Deo Actus primus Intelligendi realis intentionalis. Ostenditur. Esse, reale, non physicum, sed intentionale Principium alicuius, solum est vel id, vi cuius aliquid accipit existentiam intentionalem, quæ cognitio est; vel id, quod unicè exercet manus Principii, per existentiam intentionalem, ut Finis: Sed Capacitas intelligendi Divina neutro modo comparatur ad Intellectionem; ergo nec est Actus primus Intelligendi realis intentionalis. Major ipsa terminorum expositione clarescit. Minor probatur, quoad primam partem: quia intellectio non solum est in Deo per existentiam intentionalem: sed per realem, & physicam. Quoad secundam: quia Deus non habet actu intelligere quia cognitus est.

13 Vigetur. Ut in Deo admitteretur reale intentionale principium respectu Intellectionis; ipsa Intellectionis debet esse terminus quasi passivæ intentionaliter operatus; sed non intellectio, sed objectum est terminus, quasi passivæ intentionaliter operatus: cognoscere enim est intentionaliter agere; atque adeò intentionaliter agi, cognosci est: ergo per has voces actus Primi realis intentionalis, importanti nequit potentia plusquam logica respectu Intellectionis, quæ prefens questionis est.

14 Tertia Conclusio: Præcissimè distinctione, & productione virtuali, repugnat in Deo Actus primus Intelligendi, aliquo modo realis, & verus. Ostenditur. Actus primus Intelligendi aliquomodo realis, & verè tangens lineam Actus primi, necessario est Principium Intellectionis, in aliquo sensu plusquam formaliter ex modo concipiendi nostro; sed præcissimè distinctione, & productione virtuali, repugnat dari principium Intellectionis, in aliquo

6 Liber Primus. Scientia Dei Secundum se.

In primam sensu plusquam formalis: ergo & repugnat *par. tract.* actus primus Intelligendi aliquomodo *r. de Deo* realis. Major patet ex ipsis terminis: nam conceptus actus primi est conceptus virtutis respectivae ad actum secundum, & ipsum praेcontinentis. Tum etiam quia conceptus Actus primi, excedentis potentiam logicam, necessariò conduceat ad existentiam sui termini, non quidem excludendo præcisè contradictionem, neque formaliter, & ultimò, sed radicaliter, & initiativè: ergo per modum principii.

15 Minor primi syllogismi probatur: quia de ratione Principii est distinguiri à principiato: ergo de ratione Principii aliquomodo realis est distinguiri aliquomodo realiter à principiato. Sed inter prædicata Dei absoluta repugnat ex Fide, & ex ratione distinctio plusquam virtualis, seu Scotica: ergo præcissim ab his, repugnat in ter ipsa Principii ratio aliquomodo realis. Omnia bene descendunt ex antecedente: quod ex Philosophia, & Theologia videtur omnino certum. Ex Philosophia: quia ratio principii imbibit ordinem principii, & termini; initii, & finis. Tum etiam quia ratio principii ex se primario tendit ad multiplicationem entium supra se. Tum demū quia non esset; unde ab effectibus posset demonstrari existentia primæ Causæ. Ex Theologia: quia in hoc principio nititur ratio tuendi Fidem Trinitatis contra Sabellianos, ut *supra* notavī.

*Suprad
nū. II.*

*Godoy, &
Thomista.* 16 Quarta Conclusionis: ex sola hypothesi distinctionis, & productionis virtualis inter Intellectivum, & intellectionem Dei, nequit in Deo statui Actus primus intelligendi simpliciter realis, & propriè talis. Est contra Thomistas nonnullos, quibus præluxit Godoy. Ostenditur. Principium, eo modo quo opponitur, & principiar terminum, principium est: ergo si solùm secundum quid, & cum addito diminuente opponitur, & principiat, nequit esse principiū simpliciter, & propriè tale. Atqui in suppositione, quade loquimur Intellectivum unicè opponeretur, & principiare intellectionem secundum quid, & cum addito virtualiter: ergo in ea suppositione nequit intellectivum dici actus Primus simpliciter realis, & propriè talis. Omnia constant ex primo antecedente, quod ex terminis certum esse debet: qualitas enim Principii colligenda est ex modo quo se habet ad terminum, eumque

producit. Videatur Ribadeneyra *disp. 2. Ribaden.
de Scientia Dei à num. 55.*

17 Objicies primò: contra primam Conclusionem. De ratione principii physici non est distinguiri realiter à termino suo: ergo licet intellectivum Dei non distinguatur realiter ab Intellectione, potest exercere vices Principii physici. Antecedens probatur primò: quia in Divinis Pater habet realem potentiam physicam ad generationem: quæ generatio est realiter identificata cum ipso. Secundò: quia Intellectio Patris & Etini est Principium quo producitivum Filii: & tamen ea intellectio realiter identificatur cum ipso Filio. Tertiò: quia saltem Divinus intellectus est reale principium communicativum Intellectionis secum identificatæ. Quartò: quia Humanitas Christi Domini est Principium physicè reproducitivum sui, in Eucharistia, juxta opinionem satis communem. Quinto demum, & à priori: quia non dicit majorem oppositionem relativam Actus primus realis ad secundum, quam Intelligens ad intellectionem; & intellectio ab objectum: sed hæc oppositio relativa stat sine reali distinctione: ergo similiter illa.

18 Respondeatur. Nego antecedens, de Principio physicè productivo, quode loquimur. Ad primā probationē, Pater & Etérnus non est Principium physicum Generationis activæ, ab ipso indistinctæ, sed Passivæ, identificatæ cum Filio, & distinctæ realiter à Patre. Ad secundam, nego

*Late in
Tract. de
Trinitate.*

similiter, quod assumitur: Principium enim quo productivum Filii consistit in Trinitate. Relativo: quippe repugnat aliquid sui ipsius physicè productivum: quare Principium Quo Filii solùm potest esse Paternitas ab eo distincta. Ad tertiam concessio, quod assumitur, nego quod infertur. Nam Principium communicativum non debet producere formam, quam communicat: unde nec debet ea distinguiri. Sed de his in *Tract. de Trinit.* Ad quartam, nego similiter eam doctrinam de productione, aut reproductione sui ipsius, tamquam oppositam veræ Philosophiæ, & Principiis nostræ Fidei. Ad quintam, nego majorem. Nam relatio & oppositio inter Actum prium, & secundum physicum est relatio producentis, & producti, atque adeò impræscindibilis à reali distinctione: at Intelligentis ad intellectionem, & Intellectionis

Disp. I. An in Deo Actus Primus Intelligendi. sect. I. 7

etionis ad objectum, solùm est respectus secundum dici, & purè intentionalis, consistens in vi perceptivâ, seu expressivâ aliquujus: quæ ratio nullam distinctionem importat, ut patet in Cognitionibus reflexis supra lē: *quales ego omnes puto.*

19 Objicies secundò contra eandem: Deus verè, realiter, & propriè intelligit: ergo verè, realiter, & propriè potest intelligere: ergo habet veram, realem, & propriam potentiam intelligendi. Patent consequentiae: sunt enim ab actu ad posse. Confirmatur primò: Deus realiter vivit, sicut & intelligit realiter per Intellectionem: sed vivere est physicè agere, seu operari immanenter: ergo Deus physicè agit per Intellectionem. Confirmatur secundò: in Deo datur reale, & formale exercitium intelligendi, & volendi: ergo & datur Potentia quæ se realiter formaliter exercet. Confirmatur tertio: Deus prout intelligens est magis operans, quam prout aeternus: ergo strictiori sensu debet in Deo dari potentia ad intellectionem, quam ad aeternitatem; sed ad istam etiam datur potentia logica: ergo datur ad illam plusquam logica. Confirmatur quartò: Rupugnat actus secundus intelligendi, sine actu primo; sed in Deo datur Actus secundus intelligendi propriè, & verè: ergo & Actus primus. Confirmatur quinto: Capacitas intelligendi, quæ datur in Deo, pertinet ad lineam Intellectualitatis; sed non tanquam actualis intellectio: ergo tanquam potentia ad ipsam: ergo.

20 Respondeatur. Ad argumentū, confessio antecedente: distinguo consequens: potentia physica, nego: logica, concedo consequentiam: sicut ex esse Deum infertur posse; & ex existere, posse existere: Itaque ex actu consequentia valet ad posse, non physicum, sed logicum. Ad primam confirmationē Nego minorē de omni vivere: falsit in his, & similibus adhæsio nostrorum apprehensionum ad modum imperfectionum vivendi nostrum: ultra quem elevanda mens est, cum de E'levatissimo Entium loquimur. Ad secundam dico, dari in Deo reale exercitium intelligendi per modum purissimi actus; non verò per modum actus secundi physici. Ad tertiam distinctionem: est magis operans physicè, & secundum esse, nego: secundum duci, grammaticaliter, & analogicè ad Creaturas, concedo antecedens, & nego con-

sequentiam. Ad quartam nego minorē: In Trinitate Exercitium enim intelligendi non est in par. tract. Deo per modum actus secundi, sed per r. de Deo modum actus purissimi, & actualissimi; sciente.

fequentiam. Ad quintam Distinguuo minorem: ex modo cōcipiendi, conceudo minorem: in se & ex parte objecti, nego minorem, & consequentiā de potentia plusquam logicā.

21 Objicies tertio, & contra secundam Conclusionem primò ex Patre Quirós: Ad rationem Principii physici sufficit esse id quod operatur physice, quamvis sit indistinctum ab ipsa operatione, ut patet in Eterno Patre: ergo ad rationem Principii realis intentionalis sufficit esse id quod operatur intentionaliter, quamvis indistinctum sit ab operatione. Sed Deus, prout intelligens, est id quod operatur intentionaliter: ergo quicquid sit de distinctione intellectionis ab intellectivo, datur in Deo principium reale intentionale intelligenti.

22 Confirmatur primò: si Deus secum identificaret productionem physicam creaturarum, est earum principium physicum: ergo licet Deus secum identificet Intellectionem, est principium reale intentionale ipsius. Patet consequentia: quia ideo antecedens est verum, quia tunc productio physica esset id quo Deus physicè produceret; & ipse Deus id quod producebat: sed etiam Deus est id quod intelligit per intellectionem: ergo. Confirmatur secundò: Non magis est de ratione principii Productio, quam distinctionis: at datur reale principium intentionale sine productione intellectionis. V. g. casu quo Deus intellectui creato cognitionem infunderet: ergo & dari potest sine distinctione.

23 Respondeatur. Ad argumentū, confessio antecedente, transeat consequens: licet enim demus Adversariis usurpatiōnem, quam sibi singunt, Principii intentionalis: (legitimam nos supra dedimus *Suprad
nū. 12. & 13.*) solùm inferatur: quod sicut 12. & 13. Principium identificans secum activam processionem, non habet rationem Principii physici respectu identificatæ processionis, sed respectu termini producti, & procedentis: ita in casu nostro Principium intentionale, non habebit rationem intentionalis principii respectu intellectionis identificatæ, sed respectu termini intentio-

nati-

In primâ part. tract. i. de Deo sciente.

Ex eodem

24. Objicies quartò, & contra eandem secundò ex eodem Authore: Ea proprietate, quia datur vera operatio in aliquo supposito, si suppositum per ipsam operatur, est principium taliter operandi: sed Intellectio est operatio intentionalis: ergo Deus per ipsam operans, est principium intentionaliter operandi. Major est evidens. Minor patet ex conceptu vita: quia vivere est operari, & habere ab intrinseco, & immanenter operatione, aliquam: id autem negari Deo nequit, sicut nequit & Vivere. Confirmatur. Datur in Deo verus actus intentionalis: ergo & vera Potentia intentionalis. Consequen-
tia patet ex actu ad posse. Sed hæc Potentia non est logica. Primo: quia Potentia logica non est intentionalis, sed physica. Secundo: quia Potentia logica non est potentia operandi, sed effendi. Tertio: quia Potentia logica non est ad aliud, sed præcisa possilitas sui. Hæc multis exag-
rat Pater Quiròs disp. 35. sct. 3. à nu. 18. ad usque 22.

25. Respondetur. Ad argumentū: ex primo toto Syllogismo, (quod transmitto) solùm infertur in Deo esse Principium intentionaliter operandi objectum: quod abs re præsenti est: id enim est unicè Deū re ipsa esse cognoscitivum. Ad illud de cōceptu vita (quo maximè fidunt Adversarii) jam dixi *suprà*. Addo nunc, primo: præter voces nihil ab Adversariis dici posse, plusquam à nobis dicitur. Secundo: Vivere etiam in Deo appellari operationem, grammaticaliter, & analogicè ad Creaturas. Tertiò: Deum vivere, quia se exercet per simplicem immanentiam: ha-
bet enim constitutivè, & ab intrinseco, citra positivam egressionem, seu negati-
vè, intellectionem, per modum purissimi actus. Ad confirmationē, concessio ante-
cedente, distinguo consequens: respectu obje-
cti, transeat: respectu intellectionis, nego. Solū enim est respectu Intellectionis Po-
tentia logica: quia cum sit respectu ope-
rationis intentionalis est metaphysicè

Suprà nu.
20.

potentia effendi operationem intentionā-
lem objecti. Vide *suprà* à nu. 14. & nu. 20.

26. Objicies quintò, & contra tertiam Conclusionem primo: Nam ex Rhemensi non

Suprà
ibid. & à
nu. 14.

nu. 14.

*Ex Rhei-
mensi.*

solum datur in Deo id quo est Sapiens, sed id quod est Sapiens: ergo non solum datur Intellectio, sed Capacitas intelligendi per modum Actus primi. Illustratur argumentum primo: Præscindi potest ab intelligenti Creato, & Increato ratio Intelligentis; sed hæc ratio ita propria est Intelligentis Creati, ut non conveniat create Intellectioni, ut patet: ergo datur in Deo ratio intelligentis ita propria intelligentis creati, seu actus primi, ut nullo modo conveniat Intellectioni creatæ, seu actui secundo. Sed hæc ratio est Capacitas perceptiva, per modum potentia plusquam logicæ. Probatur hæc minor: & illustratur argumentum secundò: In Intellectione creatæ datur ratio representationis, & expressionis, & potentia logica ad esse representationem, & expressionem: sed in Deo datur ratio non communis Intellectioni creatæ: ergo datur ratio potentia plusquam logicæ ad esse representationem, & expressionem: ergo ea capacitas perceptiva est in Deo per modum potentia plusquam logicæ: ergo.

Eius mens.

27. Respondeatur. Mens Concilii Rhemensis est, non esse in Deo Intellectionem accidentaliter advenientem; sed Deum esse substantiam seipso intelligentem. Unde ad Concilii mentem impertinet, an ea Capacitas perceptiva habeat in Deo munus aliud, quam puræ potentia logicæ. Nego igitur consequentiam. Ad primam confirmationem concessio primo Syllogismo, nego minorē subiunctam. Nam Ratio Intelligentis præcisim accepti à creato, & ab Increato, estò dicat capacitem intelligendi, quæ nō convenit Intellectioni creatæ, præscindit etiam, an ea capacitas sit per modum potentia logicæ, aut per modum potentia plusquam logicæ. Contra &a ad creatum Intelligentis, importat capacitem per modum potentia physica, ex necessitate productionis, & informabilitatis. Contracta vero ad Increatum, unicè dicit capacitem per modum potentia logicæ. Nam, cum Intellectio Divina, utpote substantialis, completa, & ens à se, non solum sit Intellectio, sed intelligentis: eòipsò quid non repugnet Deum esse eam intellectionem, potest Deus

Disp. I. An in Deo Actus Primus Intelligendi. sct. 2. 9

Deus intelligens esse. Inde, Ad secundam confirmationem, concessis præmissis, negetur duplex consequentia: & videatur Ribadeneyra optimè super his discurrentis disp. 2. cap. 3. à nu. 36.

28. Objicies sextò, & contra eandem secundò: Intellectio creata secundum se, non continet in suo conceptu totam perfectionem intellectivi: ergo si Divinum Intelligentem unicè dicit perfectionem intellectivi, in Intellectione creatæ, contentam, non dicit totam perfectionem Intellectivi. Ergo ut in Deo sit tota perfec-
tio Intellectivi, dari debet ratio intellectivi repugnans Intellectioni creatæ, seu actui secundo, & propria actus primi. Confirmatur primo: In subsistente Divino absoluто non solum datur ratio subsistentiæ, respondens creatæ subsistentiæ, sed etiam ratio maximè propria Naturæ: ergo similiter in Intelligenti Divino non solum datur ratio respondens Intellectioni creatæ, sed ratio maximè propria creati Intellectivi: ergo. Confirmatur secundò: respectu veritatis contingentis non solum est in Deo ratio expressionis, & representationis, sed etiam ratio capacita-
tis perceptive, propria intellectivi creati: ergo & respectu veritatis necessariae. Antecedens patet: nam expressio est prædicatum Deo contingens: capacitas, necesse-
rium. Consequentia probatur: Vel cognitio veritatis necessariae dicit aliquid præter conceptum expressionis, vel non? Si secundum: ergo datur in Deo condicione capacitas. Si primum: ergo illud aliquid est capacitas intelligendi, quæ de loquimur: ergo.

29. Respondeatur. Ad argumentum, concessio entymemate, nego consequen-
tiam, quæ parte contendit, eam perfectionem, quæ in Deo est, & quæ repugnat actui secundo creato, esse propriam actus primi: solum enim est perfectio, quæ si præ-
cisè sumatur sub hac expressione Capacitas intelligenti, præscindit ex conceptu suo ab imperfectionibus Actus primi crea-
ti: ut nuper dixi. Ad primam confirmationem permissio antecedentis assumpto (quod ostendi falso in Tract. de Trinit.) distinguo ipsum antecedens: ratio maximè propria naturæ, præscindens à capacitate subsistendi per modum potentia plusquam logicæ, concedo: eam capacita-
tem imbibentis nego antecedens: & sub

Aranda de Deo.

eisdem terminis distinguendum est conse-
quens. Ad secundam confirmationē tras-
misso antecedente, de quo sct. 5. negetur 1. de Deo
consequentia: nam licet intellectio Divi-
na veritatis necessaria dicat in se substan-
tiam intelligentem non solum realiter, s. à n. 74.
Infrasct. In primâ part. tract. 1. de Deo sciente. Infra sct. 1. de Deo sciente.

30. Objicies septimò, & contra quar-
tam Conclusionem primo ex Godoy operosè Ex Godoy:
disputante d. sp 24 §. 5. Datur in Deo cum omni proprietate actualis Intellectio, ci-
tra realē egressionem, & receptionem: ergo & datur cum omni proprietate Po-
tentia Intellectiva plusquam logica, citra vim realiter elicivam, & receptivam. Consequentia urgetur à pari. Intellectio creata non minus dicit realē egressionem, & receptionem, quam Potentia in-
tellectiva, vim realiter elicivam & re-
ceptivam: sed sine illis salvatur in Deo proprietas realiter viyendi, & inteligen-
di: ergo sine his salvatur in Deo proprietas realis. Confirmatur: Datur in Deo, respectu Attributo, Naturæ ra-
tio cum omni proprietate, citra realē emationem, & receptionem: quidni ergo detur Potentia intellectiva ratio cum omni proprietate citra vim realiter elicivam, & receptivam? *Infirma* sunt hæc ad honestandum recessum à manifesta Sē-
tentia Sancti Thomæ, qualis est Nestia 1. S. Thomas part. quæst. 41. art. 4. ad 3.

31. Respondeatur. Concesso antecedente, nego consequentia. Ad probationē permissa majori, & concessa minori, nego etiam consequentiam. Ratio est: quia Intellectio creata, ex conceptu intellecti-
onis non importat egressionem, aut recep-
tionem: & sine ipsis salvatur tota perfec-
tio Intellectionis: at Potentia plusquam logica importat constitutive distinctionem congenerem ab auctu secundo, & vim influxivam in ipsum: unde sine his salvatur realis Potentia ratio. Quorum ulterior ratio est: quia nomine Intellec-
tionis, unicè venit ratio formalis mani-
festandi aliquid substantiae cui non repug-
nat illud ipsum manifestari. At nomine Potentia plusquam logicæ necessariò ve-
nit facultas quædam ad terminum, seu yis rerum multiplicativa supra se per ter-
mini

B

10 Liber Primus. Scientia Dei Secundum se.

In primā mini positionem : qui conceptus necessaria par. tract. riò distinctionem important ejusdem li- i. de Deo neæ , cuius Potentia est. Ad confirmatio scientie.

Aristotel. 2. phys. Secundò: quoad conceptum quid- ditatis sufficiens ad rei Constitutionem, seu Essentia Metaphysicae. Priori modo non est in Deo Natura , cum omni pro- prietate , ut assumit sine probatōne Go- Godoy. dōy: benè verò, modo posteriori: quid ve- rò inde in nos?

32 Objicies octavò , & contra eadem quartam Conclusionem secundò Distinctio virtualis sufficit salvare oppositionem realēm contradictioni inter formalitates realiter identificatas: ergo sufficit etiam salvare oppositionem realēm relationis producentis, & producti inter formalitas realiter identificatas: ergo cum sola distinctione Virtuali inter Intellectivum, & Intellectionem dari potest ratio principii realis, & actus primi. Consequentia secunda bene sequitur. Antecedens est inter Modernos certum: & probatur consequētia primas primò: quia major est oppositio contradictionis, quam oppositio realis: ea enim est oppositionum maxima. Secundò: non maiorem distinctionem exigit negatio à prædicato negato, quam potentia productiva à termino producto; sed potest salvare per distinctionem virtualem identitas realis negationis, & prædicati negati: ergo & identitas producentis, & producti.

33 Respondetur , argumentum huius acceptione Distinctionis Virtualis valde aliena, & omnino falsa, ut sapere inculca vi, & dixi. Distinctio virtualis non importat aliteracem intrinsecam inter eas formalitates, quæ dicuntur virtualiter distingui: sic enim distinctio foret reipsa formalis, aut Schotica. Vnde inter ipsas formalitates identificatas nulla oppositio intrinseca, & immediata intervenit: quanto minùs negatio , & identitas prædicati negati? Quare nego antecedens quod probari video concludenter: & infero distinctionem virtualem omnino importare, & imbibere mediatam realēm distinctionē, seu realēm distinctionē in tertio, vide- liter immediatam distinctionem realēm negationis, & prædicati negati: quæ ta- men , ob eminentiam entis, identificari recte formalitati possint, licet inter se

distincta realiter. Sed de his alibi, & infra uberius.

34 Addendum tamen reor , nequem species argumenti incautum fallat , hac arguendi formā Trinitatis Mysteriū impe ti: Nā conāri possent Sabelliani Producēs & Productum per solam Virtualem Di- stinctionem posse componi. Quare inter Oppositionem contradictoriā *Producti*, & *non produci* : & inter Relativam, Pro- ducre, & Produci, magna disparitas est, ut illa possit Distinctionis Virtualis ope componi; & hæc, non possit. Disparitas igitur est: quia *Productio Realis* importat ex terminis realēm immediatam di- stinctionem: non verò *Producē*, & *non pro- duci*. Illud patet: quia *Producere realiter* (ut infrapremam) est augere physicē res supra Virtutem Principiī: quæ veritas si- ne immediatā pluralitate concipi nequit. At *Producē*, & *non produci* solum est verifi- catio Prædicatorum alias contradicen- tium: quæ verificatio est quasi effectus fe- secundarius Realis distinctionis, sine pri- mario, (id est, reali distinctione immediata,) possibilis: si nempe, res de qua veri- ficatur , ratione suā perfectionis possit sine primario effectu distinctionis realis, gaudere virtute æquivalenti : quam in Deo concedere nos cogit Fides, & suadet Infiniitudo.

S E C T I O III.
EXCLIVITVR A DEO ACTVS PRIMVS
intrinsecè Virtualis intelligendi.

35 Argumentor primò , & speciali- ter respectu Intellectionis ne- cessaria, quæ de nunc loquimur. Repug- nat inter Intellectivum, & Intellectionem ratio Actus primi, & secundi, in eo gene- re in quo repugnat inter ipsa distinctio; atqui inter Intellectivum, & Intellectionem Dei repugnat Virtualis intrinseca distinctio: ergo & ratio actus primi, & secundi intrinsecè virtuale: ergo. Syllogi- mus legitimus est: & major evidens: nam conceptus Actus primi est respectivus: atque adeò distinctionem importat in ca- lineā, in qua Actus munus exercet.

36 Minor ostenditur primò: quia Vir- tualis intrinseca Distinctio: nempe capa- Legitimus Sensus di- citas componendi cum perfecta identitate finit. onis prædicata contradictionia, ponit nō potest, virtualis nisi

Infra disp.
2. à n. 148.
Et mox à
n. 36 adus-
que 42.

Exponi- tur:

Disp. I. An in Deo Actus Primus Intelligendi. scđ. 3. II

nisi docente Fide, vel cogente ratione na- turali: atqui nec Fides docet, neque cogit ratio naturalis in praesenti: ergo poni in praesenti nequit Virtualis intrinseca di- stinctio. Minor, argumentorum solutione constabit. Major patet: tūm ex difficultate talis distinctionis; tūm ex prærogativā Divina simplicitatis: Secundò: quia ne- quit poni distinctio virtualis , ubi nulla assignari contradictionia possunt, quæ veri- ficiet: ut vna formalitas possit dici di- stincta virtualiter ab altera: sed inter Intellectivum, & Intellectionem Dei necessaria, nulla possunt assignari contradictionia, ut unum sit virtualiter distinctum ab altera: ergo. Tertiò & potissimum: quia distinctio virtualis imbibit necessariō tea- lem distinctionem in tertio, id est, realēm discrepantiam in aliquo prædicato, quod ex forma. itatibus virtualiter distinctis, uni realiter identifices, & realiter distin- guas ab alterā; atqui inter Intellectivum, & Intellectionem necessariam Dei repug- nat hæc realis distinctio, & discrepantia: ergo & virtualis intrinseca distinctio. Minor est certa: & major jamdiu mihi ve- ra ex Antonio Perez, Esparza , Quirós, Ribadeneyra, Haulnoldo, & Thyrsō: de qua nonnulla dabo *disp. seqq. à n. 148.*

Ribaden. 37 Firmatur interim , & illustratur Haulnold. hæc ratio primò: Inter Prædicata mutuo, & adæquate convertibilia; seu identificata R. P. N. realiter, omnino repugnat virtualis in- Thyrsus. trinseca distinctio ; sed Intellectivum, & Intellectione necessaria Dei sunt prædicata Et illu- primò. mutuo, & adæquate convertibilia , seu identificata realiter: ergo repugnat inter Intellectivum, & Intellectionem necessaria Dei, virtualis intrinseca distinctio: ergo &c. Consequentia bene sequuntur. Minor est certa: & ostenditur major: Ad distinctionem virtualem intrinsecam, formaliter requiritur effectus secundarius maximè proprius distinctionis realis: nempe quod possit aliquid affirmari de una entitate; idemque possit verè negari de eadem: hæc est communis omnium explicatio: sed eoipso reperiri non potest inter extrema mutuo, & adæquate convertibilia: quod ostendo breviter sic: Nam vel illa entitas dicit aliquid de quo verè neges oppositum, vel non ? Si secundum: negas id ipsum quod explicando distin- tionem, concessisti. Si primum: ergo illud quod verè negas, non est adæquate conver-

tibile cum ipso de quo negas. Nam Negatio formalis verificari nequit sine objecti par. tract. i. de Deo scientie. Secundò.

38 Firmatur secundò contra communi- nes evanescens: & arguo sic: Ut Intellectivū, & Intellectio necessaria in Dei negentur ad invicem virtualiter inter se, debet assignari prædicatum , quod de eorum alero plus negetur, quam ipsa negantur inter se. Explico propositionem: postea probaturus: *dicis* , intellectivum distinguere virtualiter ab Intellectione. Per cur ita sit? Responde: quia aliquid convenit Intellectivo , quod non convenit Intellectioni. Affero igitur : hoc aliquid , quod de Intellectivo dicitur , & negatur de Intel- lectione, magis intimè affirmari debere de extremo de quo dicitur, quam Intellectio, & Intellectivum, magisque negari debere de extremo de quo negatur, quam prima negentur inter se. Atqui repugnat quod prædicatum aliquod absolutum negetur plusquam virtualiter de Intellectivo , & Intellectione necessaria Dei : ergo repugnat, quod Intellectivum, & Intellectio ne- getur virtualiter ad invicem inter se: ergo &c.

39 Major, in qua est difficultas, ostendit: primò : distinctio Virtualis inter absoluta, & relativa sic se habet: inde ergo sumenda est intelligentia distinctionis virtualis , unde nota est. Secundò: Nam propter aliquid distinguere Intellectivum, & Intellectionem virtualiter. Quod est hoc aliquid? *Dicis* : convenire virtualiter uni, quod alteri virtualiter non convenit. Contra: quia hoc est dicere; distinguere virtualiter , quia unum virtualiter non est quod est aliud: quod præterquam quod est otiosū, & ipsa questiō; recidit in interrogacionem eandem : quid nempe habeat unum intrinsecè, & ex parte rei pre alio, cur virtuale neganda mutuo sint , & unum virtualiter non sit aliud ? Tertiò: quia negatio solus identitatis virtualis ne- quit esse distinctionis effectus maximè pro- prius: sed ad virtualem distinctionem re- quiritur effectus maximè proprius realis distinctionis quod aliquid prædicatum: ergo requiritur quod ad ipsum prædicatum vi cuius , vel in ordine ad quod aliqua virtualiter distinguantur , major negatio quam negatio solus identitatis virtualis: ergo.

In primā par. trāct. de Deo sciente.

Plerius explicatur.

40 Argumentor secundò: Repugnat prædicatum existere diminutè, & virtualliter, nisi in via terius exercitè, & formaliter existentis; quod nempe sufficiat ad formalem verificationem existentiae virtualis alterius: sed repugnat in Deo formaliter, & exercitè prædicatum, vi cuius sufficienter constitui possit in ipso Deo virtualiter Actus primus Intelligendi, seu virtualis actus primus intrinsecè, ex parte rei: ergo repugnat in Deo actus primus Intelligendi intrinsecè virtualis. Major est evidens, ab inductione, & à ratione: à ratione: quia repugnat in terminis, quod aliquid existat, & nihil sit formaliter, & in se. Ab inductione: nam si Omnipotens est virtualliter esse. Creaturarum, id habet per formalem virtutem productivam earum: si autem est equivalenter argenteum; id habet per formalem valorem intrinsecum: si distinctio virtualis est equivalenter realis distinctio, id habet per formalem vim componendi prædicata contradictionia. Minor autem probatur: tū ab impossibilitate assignandi tale prædicatum formale sufficiens. Tū quia, ut detur virtualiter actus primus, debet assignari formaliter aliquid maxime proprium Actus primi physici & realis: quid hoc erit? Expectandum erit, ut impugnemus.

An dicat immediatam alienationem?

41 Argumentor tertio: Distinctio purè virtualis, id est, conditincta ab Schoticâ, & actuali, est insufficiens ad rationem actus primi, & secundi: sed inter Intellectivum, & Intellectionem Dei, ad summum non est major distinctio quam ea purè virtualis, ut modo supponimus: ergo neque datur ratio actus primi, & secundi. Major, in qua est difficultas, suadetur: nam ad rationem actus primi, & secundi necessaria est distinctio, quæ faciat intrinsecam particularitatem, & alienatatem in prædicatis immediatis: Sed distinctio purè virtualis nullam facit: ergo insufficiens ea est. In hoc Sylogismo est tota vis. Major mihi est vera: quia transversus & produc-tio necessaria, id imbutunt intrinsecam oppositionem, & alienatatem, eo modo quoque: transversus enim sui ad se, & produc-tio sui a se, repugnat ex ipsis terminis: requirit ergo ad transversum, & productionem intrinsecam alienas, & pluralitas: neque video, quomodo possit esse independenter ab intellectu intrinsecā plura-

litas, & alienas, sine actuali exclusione.

42 Minor Sylogismi proximi probatur: Tū quia Mera æquivalentia ad aliiquid non est formaliter ipsum aliud: sed distinctio purè virtualis est mera æquivalentia ad actualem distinctionem: ergo. At sine actuali distinctione repugnat intrinseca & immediata alienas: ergo. Minor subsumpta, præterquam ex terminis mihi patet, urgetur: nam immediata intrinseca alienas dicit unum, & aliud independenter ab intellectu; sed unum & aliud independenter ab intellectu stare nequit sine actuali exclusione: ergo. Tū etiam: quia nequit inter Naturam, & Paternitatem v.g. admitti genus distinctionis alienativum identitatis inter utramque summae; sicut inter Paternitatem & Filiationem nequit admitti genus immediatae identitatis alienativum distinctionis immediatae inter utramque: ergo nec minor simplicitas nec identitas potest admitti independenter ab intellectu inter Paternitatem, & Naturam, quam inter Paternitatem, & ipsam Paternitatem. Sed intrinseca & immediata alienas est alienativa identitatis summae: ergo distinctio virtualis nullam importat alienatatem intrinsecam in prædicatis immediatis.

43 Objicies primò: Intellectus, & intellectio sunt in creatis Actus primus, & secundus realis: ergo in Deo virtualis. Probatur consequentia: primò: quia ad actum primum, & secundum virtualem sufficit æquivalentia ad actum primum & secundum realem. Secundò: quia quæ in nobis realiter distinguuntur, distinguuntur virtualiter in Deo: datur enim coipio in Deo perfectio æquivalens rebus realiter distinctis. Tertiò: quia æquivalentia Actus primo, & secundo realibus quoad munera propria Actus primi realis, & secundi nequit non esse Actus primus, & secundus virtualis; sed in Deo datur hæc æquivalentia: quod ostenditur: nam munera propria Actus primi realis sunt, percipere ut quod munus verò actus secundi realis est exprimere objectum, ut quo: sed hæc munera formaliter repetuntur in Deo, citra realem distinctionem: ergo. Quartò: quia intellectio Divina, utpote expressio objecti, alicui exprimit objectum: non alteri, quam intellectui: neque video, quomodo possit esse conceptus exprimenti objectum alicui est con-

cep-

ceptus respectivus, atque adeò distinctivus: ego inter intellectum & intellectio-nem Dei intervenit aliqua distinctio: non realis formalis: ergo virtualis. Leve argumentum: quod tamen delusus innumeratos.

44 Respondetur. Concesso antecedente, nego consequentiam. Similiter enim inferri possent in Deo cum hoc addito *virtus, materia, forma, accidentis Corpus, Canities, & alia puerilis Theologiae* quisquiliæ. Ad primam probationem, negetur assumptum: non enim quælibet æquivalentia ad actum primum, & secundum sufficit ad actum primum, & secundum virtualem, sed ea, quæ per munera propria actus primi, & secundi realis componat prædicata contradictionia: ceteræ enim æquivalentiae purè sufficiunt ad distinctionem rationis extrinsecam. Ad secundam nege: ut etiam assumptum, evi-denter falsum: quot enim sunt distincta realiter in nobis, quæ in Deo virtualiter distincta non sunt? & ratio est: quia distinctio virtualis non est utcumque æquivalentia rebus realiter distinctis, sed earum distinctioni per formalem susceptionem prædicatorum contradicentium.

45 Ad tertiam negetur minor, ejusque probatio: nam munus speciale actus primi realis est exprimere *ni quod* per realem influxum, seu per modum potentiae plusquam Logicæ. Ad quartam dico illum respectu solum appellari respectum *secundum dictum*, sicut respectus identitatis: unde Divina intellectio, utpote Intellectio substantialis, & intelligens exprimit objectum alicui, non quidem distincto, sed identificato, id est, sibi ipsi: sicut licet intellectio sit alicuius expressio, non opus est ut sit expressio alicuius distincti, sed sibi ipsius.

46 Objicies secundò: Capacitati intelligendi Divinae, & Intellectioni etiam necessariae Dei competunt prædicata contradictionia: ergo & virtualis distinctio: ergo & ratio actus primi & secundi intrinseci virtualis. Probatur antecedens. Primò: quia ratione capacitatis ad intellegendum non intelligit actualiter Deus: intelligit autem ratione intellectio-nis. Secundò: quia hæc causalis est vera: Deus potest intelligere, quia intelligit: ergo exprimit intellectui: sed hic concep-tus exprimenti objectum alicui est con-

cep-tio. Quartò: quia Verbum proce-dere dicitur per intellectum, seu ex part. trāct. i. de Deo scientie.

In prima part. trāct. i. de Deo scientie. intellectio foret contingens: Capacitati verò intelligendi repugnat contingens ex ipso conceptu Capacitatis intellective: ergo.

47 Respondetur. Nego antecedens. Ad primam probationem negetur assump-tum, sumptis forma itatibus ex parte rei, & objecti: quidquid sit de nostro modo concipiendi per diversas expressiones nunc comparante Deum cum intellectu nostro; nunc cum nostra intellectione. Ad secundam nego similiter assumptum, præterquam ex ipso nostro modo concipiendi. Nam secundum se æquè Deo est intelligendi ratio, posse intelligere, ac intellectio. Ad tertiam, & quartam dico Verbum æquè ex intellectu procedere, ac ex Intellectione: & æquè Intellectione, ac Intellectum esse Principium Filii, sensu quo hæc usurpari solent à Theologis in tract. de Trinitate. ut videre est ibi apud Montoya, & ibi etiam docuimus. Ad & Author quintam dico, eo discurrendi genere pro-bandam ubique virtualem distinctionem: de Trinitate. nam homini ex conceptu animalis non disp. 4. repugnat identitas cum Leone: repugnat Lat. ex conceptu Rationalis. Itaque Distinguo majorem: non repugnat contingens ex conceptu Intellectionis, ut est in se; nego: ut abstractè subest conceptibus nostris, concedo: est dicere: Intellectionem necessariam, generice expressam sub hac expressione Intellectio, quæ confundi-tur cum intellectibus etiam contingē-tibus, utique non exprimi, expressione repugnantis contingentes: quid in te ad rem presentem?

48 Objicies tertio: ex Patre Matthiâ Botrull d.sp. 4. de Attrib. & primâ de P. Borrull Voluntate: Intellectio est Operatio pro-cedens, ut proprietas à Natute, quæ est capacitas intelligendi: sed non realiter: ergo virtualiter tanquam actus secundus virtualis à Primo. Major probatur primò ex Synodo sexta ad. 18. dicente, quod in Sexta Sy-christo quemadmodum duas Naturas, ita nodus. & duas voluntates naturales, & duas na-turales operationes agnoscimus: has postea vocat Synodus ipsa, Proprietates Naturarum; & subdit: Dnas Operationes Com-muni-

*In primā muniter, & indivisiōe procedentes prae-
par. tract. canus: ergo ex mente Concilii Volitio, &
3. de Deo Intellectio Dei, sunt Operationes, & Pro-
sciente. propriates, & Procedentes. Hac coconatu
promovet predictus Author, ut ex eo tex-
tu distinguendas pater realiter ab Animā.
Potentias, Intellectum, & Voluntatem
Secundō: quia Intellectio est perfectio po-
sitivē vitalis: ergo est perfectio positivē ab
intrinseco habita: ergo est positivē pro-
cedens ab intellectu: ergo sātem virtua-
liter ab ipso distincta.*

*Scopus, & 49 Respondetur. Mens Concilii satis
Mens ser- est clara: intendit in Christo duplē operationem
ta Synodi. Divinam, & humanam, sicut &
duplē voluntatem, & duplē Naturam. Utitur ad hāc vecibus propriis Scho-
lae: ubi Voluntas dicitur Proprietas Na-
turæ, & procedens ab ipsā; & vitale exer-
citum dicitur operatio, quā se vivens
exercet. His terminis usū Synodus est, in-
tentā realitati duarum naturarum, dua-
rum Voluntatum, & duplē vita imper-
mixtum exercitā in Christo: quid autem
ad Concilii Scopum, aut mentem facit
quod ea voluntates reverā procederent,
vel non procederent à suis unaquaque
naturis? quod ea exercitia Vita essent
aut non essent reales operationes?*

*Ex mente 50. *Altus vitales rectē vocavit Syno-
P. Suarez. dus Operationes, tūm ex stylo Scholæ, tūm
quia ut habet optimè Doctor Eximius,
tom. I. in I. p. lib. 3. nu. 12. Vivere dicitur
operari, præcisim à distinctione inter
Operationem, & operantem, quia est ge-
nus nobilissimi exercitii. Rectē vocavit
etiam voluntates, proprietates Naturarum, sive ratione inseparabilitatis, sive
ratione constitutionis. Rectē demum eas
operationes procedentes dixit, præscinden-
do an realiter, an purè analogicè, nempe
juxta conditionem operationis. Reim Sy-
nodus intendit, non votos: quas, expoli-
tas eas quidem variis sensibus juxta ma-
teriam subjectam, accepit ex Scholis. Ne-
getur ergo major. Ad primam probatio-
nem patet ex modō dictis Concilii mens
longē ab Scopo præsentis controversiae.
Ad secundam patet ex nu. 20. & 25.**

*Suprà à
nu. 20. &
25. * * * * **

S E C T I O IV.

*EXCLVIDITVR, ETIAM ADMISSA IN-
ter Capacitatem intelligendi, & Intelle-
ctionem Dei Virtuali distinctione,
ratio Principii Virtualis.*

51 **E**t primò quidem ex dictis à num. 33. & 41. arguo sic: quia imperceptibile est, quod ex parte rei aliquo modo una formalitas fluat, succedat, & emanet ab aliā, & intelligatur prius possibilis, quam existens, sine actuali pluralitate inter utramque: sed ratio principii virtualis stare nequit quin una formalitas fluat, succedat, & intelligatur prius possibilis, quam existens: ergo stare nequit sine actuali pluralitate. Atqui virtualis distinctio ex locis citatis est omnino insufficiens ad actualem pluralitatem immediatam formalitatem: ergo est etiam omnino insufficiens ad rationem Principii, & productionis virtualis: ergo etiam cā distinctione permissa, &c.

52 Secundò sic arguo: Ratio principii, & productionis, verificata ex parte rei independenter ab intellectu, imbibit, aut infert necessariò distinctionem simpliciter realē: ergo omnino repugnat ratio principii virtualis. Consequentia dabitur: nā in eo differt juxta adversarios Principium virtuale à reali formalī, quod virtuale citra realē distinctionem exerceri possit. Probatur igitur antecedens. Nam si ratio principii, & productionis verificata ex parte rerum independenter ab intellectu, legitimè non inferret realē distinctionem, Probatio, quā Patres Ecclesiæ contra Sabellium ex oppositione Productionis, inferunt realē distinctionem Personarum, evanida esset; & omnino nulla: sic enim arguunt cum Cyrillo lib. I. in Joann. cap. 2. Nulla ratio patitur, ut quod ab alio effluxcri, ab eo, à quo effluxit, non distinguatur. Sed id dici nequit: ergo.

53 Dices: distinctionem realē colligi à Patribus, non quidem ex ratione Principii, & productionis, præcisè; sed ex ratione Principii, & productionis realē. Optimè: Per te, Reale Principium, & productio realis, non est utcumque Principium, & productio independenter ab intellectu verificata, sed principium, & productio termini realiter distincti; sed

*Suprà nu.
33. & à
nu. 41.*

Cyrillus.

per

per te Patres non probabant distinctionē realē ex ratione Principii, & productionis, exercitare independenter ab intellectu, sed ex ratione Principii & productionis ad terminum realiter distinctum: ergo probabant distinctionē realē ex eāp- sā reali distinctione: quam supponebant. Id nugari potius cum Hæreticis esset, quam arguere.

54 Tertiò sic arguo: Distinctio virtualis intrinseca est perfectio æquivalens citra realē distinctionem effectui primario realis distinctionis per formalem effectum secundarium ipsius, quem formaliter imbibit: ergo Productio virtualis intrinseca debet esse perfectio æquivalens citra realē productionem effectui primario realis productionis per formalem effectum secundarium ipsius, quem formaliter imbibat. Atqui repugnat, etiam ubi intervenit distinctio virtualis intrinseca, perfectio formalis æquivalens effectui primario realis productionis per munus formale secundarium ipsius: ergo etiam ubi intervenit virtualis intrinseca distinctio, repugnat intrinseca virtualis productio. Antecedens primi entymematis est omnium. Consequentia patet primò: quia virtualis productio debet exponi cum proportione ad virtualē distinctionem: alio qui voces maximis hallucinationibus manebunt obnoxiae. Secundò: quia quod ponitur per æquivalentiam, & virtualiter necessariò reduci debet ad aliquod esse formale, vi cuius res dici jure possit alteri æquivalere.

55 Minor, in quā difficultas est, ut ostendatur, adverte in productione reali tria inveniri. Primum est, ratio propagativa & multiplicativa numeri rerum per termini positionem. Alterum, realis prioritas, & distinctio. Tertium: physica ratio cur novum esse existat in rebus. Ego alia non video in reali productione, sive primariò, sive secundariò. Nam recursus ad nescio quas novitates effundi virtuales, virtuales antecedentias, & prioritates, ut facit cum aliis P. Borrull, est recursus ad prædicata, quā nec possunt esse propria realis productionis, ut patet, & quā iterum explicanda sunt per aliquid formale, quod nunquam assignatur. Iam sic: Atqui nullum ex tribus illis prædicatis maximè propriis productionis realis inveniri potest sine reali distinctione, ut expediti-

constabit: ergo ubi sola intervenit distinc- In primā
tio virtualis intrinseca, repugnat perfe- par. tract.
ctio sufficiens ad virtualē productionē. 1. de Deo
sciente.

56 Illustratur hāc ratio primò: Distinctio virtualis necessariò constituitur per conceptum, qui repertus inter extrema finita stare nequit sine reali distinctione, ex sola adjectione finitudinis: & repertus inter extrema infinita, titulo infinitudinis, stare potest sine reali distinctione: ergo Productio virtualis necessariò constituitur per conceptum, qui repertus inter extrema finita, ratione finitudinis stare nequeat sine reali productione; & ratione infinitudinis stare possit inter infinita extrema sine productione reali. Antecedens communiter datur, & consequentia urgenter similitudine paritatis est. Atqui Conceptus hujusmodi, alioquin proprius realis productionis, in assignabilis est, & impossibilis: quod ostendit: tūm ab impossibilitate assignationis: tūm à priori: quia omnes & singuli conceptus maximè proprii realis productionis, præcisim à differentiā finitudinis, & infinitudinis, important esse realē distinctionem extremitum, & veram denominationem productentis, & producti: ut patet ex Mysterio Trinitatis ergo conceptus proprius realis productionis, qui præcisim à finitudine, & infinitudine non importet denotationem productentis, & producti, realemque distinctionem inter ipsa, impossibilis est.

57 Illustratur secundò: Ad conceptum virtualis Productionis intrinsecae, requiritur, ut citra realē productionem, prædicatum virtualiter productum, realē existentiam, & sui esse accipiat ab aliā formaliter virtualiter producente. Ratio est: quia si tota hāc vox futura non sit rebus vacua, & prorsus inanis, ita deberet æquivalere productio virtualis productioni reali, ut sicut hāc dat esse, & realiter existere termino per realē multiplicationem, & productionem: illa citra realē multiplicationem det esse realiter, & realiter existere termino: Atqui inter formalitates realiter identificatas impliecat, ut una det esse realiter, & realiter existere alteri: quod ostendo: nam existente realiter una formalitate jam manet exercita reajiter existentiā identitatis cū altera, atque adeò, & exercita manet instanti ipsa: ergo ea existentia nequit existere

In primā stere ex vi primę formalitatis. Dices: pro par. rafft. ductione virtuallii non dari realē existētiā, sed virtualem. Contra primō: nam id est ludere terminis. Secundo: quia virtualis existentia non est existentia formalis; perfectio autem ex se habet formaliter existere. Tertiō: quia eam existentiam accipere debet terminus productus, quā existit in se; sed exitit, non quidem existentia æquivalenti, sed formaliter, realique: ergo.

*Suprā d
nu. 40. &
nu. 54.*

58 Quartō sic arguo: Implicat prædicatum formale constitutivum virtualis in fluxū, & productionis: ergo implicat prædicatum formale constitutivum Principii Virtualis: ergo implicat æquè virtualis productio, ac principium virtualis. Cōsequentia hæc patet: quia ut sèpè dixi, quidquid virtualiter dicitur, nisi debet in aliquo predicato formaliter. Prima non patet minùs: quia impossibili modo productionis, rectè colligitur impossibilitas principii productivi.

59 Antecedens, inducione brevi convincitur. Imprimis pro ea formalī constitutione non sufficit, distinctio virtualis: Nam unum ab alio distingui, non est unū produci ab alio. Neque sufficit distinctio virtualis cum eminentiali continentia unius in altero: Nam vel hæc continentia est per modum principii? & hæc est quæstio: & ejus continentia formale constitutivum optamus: vel est per modum rei æquè perfectæ, & valentis, vel ratione identitatis: & hæc continentia inter Divinas perfectiones est mutua. Neque sufficit distinctio virtualis, cum prioritate unius ad alterum. Tùm quia eadem quæstio redit de formalī constitutione illius prioritatis. Tùm quia ea prioritas si solum est virtualis non est ad rem; cùm non sit munus realis productionis. Tùm etiam quia non omnis prioritas fundat, aut fundatur in productione. Neque sufficit distinctio virtualis unius per modum radicis. Nam hæc est quæstio: quid importat conceptus radicis? Neque sufficit distinctio virtualis, cum exigentia alterius. Nam exigentia non est conceptus productionis. Neque demum sufficit ratio vitalitatis, quasi imbibat inmanentem emanationem ab intrinsecō viventis. Nam ad hoc sufficit realis immanentia identitatis, ex positivā perfectione exigens esse se, & non ab alio. Nihil ergo

poteſt assignari, quod ſufficiat.

60 Dices ex Modernis ſecutis Arrubal: Virtualem productionem formaliter in eo ſtare, quod una divina Perfectio virtualiter ab alia distinēta, ita ſe habeat circa eam, ut realiter p̄oducere, ſi realiter diſtingue: retur ab ipsā; adeò ut reali productioni nihil obſtet, p̄at̄er realē identitatem. Inſequitur multis hanc ſolutionem ingeniosissimè P. Ribadneyra de Ribaden. M. Thyrs.

Moderni
cū Arrub-
al.

vitalitas & Naturæ munis respectu Attributorum, & proprietatum: ergo neganda non est. Antecedens quoad ſecundam partem patet, & probatur quoad primam: Impossibilis est imperfectio in p̄ædicato realiter formaliter improductio: nam omnī finita perfectio necessariō est p̄oducta realiter; & fine finitudine non est imperfectio: atqui virtualis productio necessariō ſecum imbibit eſſe inter p̄ædicata realiter formaliter improducta: ergo.

63 Confirmatur primō: quia producere, & produci, etiam realiter, non est in imperfectio, ut eſt de fide: ergo multò minus producere, & produci virtualiter. Confirmatur ſecundō: Non repugnat per nos Virtualis distinctione inter divinas perfections, inter quas alioquin repugnat distinctione realis: ergo licet repugnat productio realis, non eſt cur repugnat Productio virtualis. Confirmatur tertio: Non eſt in Divinis distinctione realis, niſi ubi eſt oppositio relationis producentis, & producti realiter: ergo neque debet admitti distinctione virtualis, niſi titulo productionis virtualis. Confirmatur quartō: Productio virtualis nichil eſt aliud quam æquivalētia ad formam, ſita in eo quod vis intelligendi Divina ſic ſe habeat respectu Intellectionis, ut realiter produceret, ſi realiter diſtingueretur ab illā: ſed hæc æquivalētia negat nequit: ergo.

64 Respondeſt. Ad argumentum negetur antecedens quoad partem utramque: quoad ſecundam: quia alioquin ſicut Deo convenit realiter vivere, & habere naturam, convenire deberet realis emanatio, & productio: quemadmodum ergo fine reali emanatione, & productione explicatur Naturæ, & vitæ realitas, ſic explicabitur omnino decentius fine virtuali emanatione, & productione: vide *Suprā nu. 20. & 31*. Quoad primam: quia Virtualis productio vel eſt titulus ſine re, vel necessariō importat conceptum omnino chymicum, vel necessitatē realis distinctionis, & productionis: ut ex *Suprā* disputatis videre eſt.

65 Ad primam confirmationem. Concedo antecedente, negetur consequentia: Ratio eſt: quia ſecunditas realis, perfectio eſt ex fide: ſecunditas verò virtualis, omnino repugnat: nam ex ſuo conceptu, ſi quem formaliter importat, deſtruit identitatem immediatam quam ſervare debe-

Aranda de Deo.

ret. Ad ſecundam concesso etiam antecedente, negetur consequentia: quia pro par. rafft. constitutione virtualis distinctionis, aſſig- i. de Deo nabi e eſt p̄ædicatum formale maximè proprium realis distinctionis; at in aſſig- na hæc e eſt pro constitutione virtualis productionis. Ad tertiam Permissio antecedente, quod in Mysterio Divinæ libertatis, eſt ſaſiū (ut dicetur ſect. 5. §. 1. à Inf. à nu. 85.) negetur consequentia: Ratio eſt: nu. 85. & quia Divina simplicitas, quæ obſtat plura- nu. 180.

*Suprā à
nu. 52. &
num. 60;*

*Suprā nu.
20. & 32.*

C Ref-

In primā 67 Respondeatur. Negetur Major: quia per trāct. neque in eā hypothēsi Intellectus, neque i. de Deo in illā, Natura habet respectum radicis, scientie. prioritatis, & antecedentiae, plusquam analogicē, factā comparatione ad creaturas, quarum per species Divina apprehendimus. Ad probationem negetur assumptum. Ad probationem adjunctam istius, concessō antecedente, nego consequentiā. Disparitas est: quia ut Intellectio vitaliter denominet, debet esse in, & à vivente vel positivē, per realem & immanentem influxum, vel negativē per positivam perfectionem repugnante ēstendi ab alio, præterquām per purissimam idētatem cum ipso vivente: his duobus modis potest intellectio esse viventi immanentēs: prior est imperfectus: perfectissimus, alter, ut pote proptius vita improducta: cū autem secundus repugnet intellectioni creatae, patet necessarium in ipsā fore primum modum immanentiae.

68 Ad confirmationem. Negetur utraque pars antecedentis: prima: quia de ratione actus purissimi est excludere omnē genus potentialitatis, & influxus ad se, quicquid sit, an de ipsā respectivē ad aliam formalitatem verificantur aliqua contradictione quae sufficiat ad virtualem distinctionem: cū autem, etiam permisā virtuali distinctione inter Capacitatem intelligendi, & Intellectionem Dei, nulla procedat ad intellectiōnem potentialitatis, & influxus, sed purissima sit exigentia ut utraque formalitas sit omnime à sè, non obest ea distinctione perfectioni actus purissimi. Secunda: quia Potentia (quod est maximē notandum contra Herreram aliquatenus repugnantem) non excedit lineam potentiae logicā, nisi per aliquod munus attributale potentiae: qualia sunt vis productiva, vis distinctiva ex eo munere, & id genus alia: Ratio est: quia predicatum non afferens munus distinctum potentiae, præterquām ea quae secum imbibit Potentia logica, nequit extrahere Conceptum à Potentia purē logica. Cū autem ea distinctione, quae aliunde permittitur, neque veniat ex munere potentiae, neque ex vi illā productivā, nequit Potentiam illam extrahere à Potentia purē logica: ly purē, excludente aliud munus potentiae: quicquid sit: an in aliā imperficiōni consideratione dici possit Potentia logica non pura.

P. Herrer.

69 Objicies tertio: Conceditur in Deo Virtualis distinctione, saltem Naturae à Relationibus; Virtualis defectibilitas, & contingētia actuum liberorum: virtualis Prioritas notitiarum constitutiva divinæ libertatis: ergo admitti etiam debet ratio virtualis Principii, virtualis Productionis, & actus primi virtualis. Loquar de liberis expensis seq. Respondeo *Vide seq.* nunc concessō antecedente, negando conseq.

70 A signatur pro Virtuali distinctione perfectio vi cuius formaliter componuntur prædicata alioquin contradictione: quod est munus maximē proprium realis distinctionis: non quidem genericum & commune; sed ita presuppositivum aut arguitivum realis distinctionis, ut, ubi non sit infinitas perfectionis, reperiū unquam nequeat sine distinctione reali.

71 A signatur pro virtuali contingētia & defectibilitate: quia defectus realis duo dicit. Primum: defectum simpliciter quoad esse, seu entitativum; alterum; defectum utique simpliciter realē quoad denominare, seu denominativum. Vnde perfectio quae ita alioquin desit, licet simpliciter non deficiat, ut reipsā simpliciter non denominet, perinde virtualiter est, ac si simpliciter non esset. Cū igitur respectu liberorum in Deo detur hic modus essendi, ut reipsā pro libito Dei desinat denominare realiter, jure dicitur esse in Deo virtualis defectibilitas, & contingētia. *Vide max. anu. 80. & 84.*

72 A signatur pro Virtuali Prioritate. Nam prioritas realis duo etiam dicit. Primum: realem distinctionem & plerumque separabilitatem; Alterum, independentiam realē quoad esse. Cū autem signum Divinæ libertatis habeat hanc independentiam cum jure determinandi pro libito qui actus ipsam denominet, aut denominare desinat, jure etiam dici potest dari in Deo Virtualis prioritas.

Ra-

*Prefertim
a. n. 80. &
84.*

73 Ratio omnium est: quia ad ponendum in Deo aliquem conceptum Virtualem non sufficit quævis æquivalentia ad munera a iteriū, quod virtualiter intendit poni, nempe ad munera genericā, & va de generalia, quæ ubique sine tali re reperiū possunt, sed ad munera maximē propria ipsius, & ita quidē propria, ut saltem, nisi per compensationem omnino mirabilis perfectionis reperiū nequeant, sine ipsā re. Quæ doctrina, si non esset vera, faciliē foret multiplicate virtualitates omnino otiosas tam in creaturis, quā in Deo.

SECTIO V.

*EXCLVDITVR ETIAM RESPECTV ACTUS Contingentis, & liberi in Deo.
Ratio Actus Primi, & Principii intrinseci Virtualis.*

§. I.

*INDICATVR MENS NOSTRA DE CONSTITUTIONE ACTUUM Contingentium,
& liberorum in Deo.*

*Libertatis
Divina
explicatio
difficilis.*

74 Et summa Difficultas: ejusque brevis summa est: Vel Actus Contingentes, & liberi Dei, quibus reiprā, est, & denominatur Intellegens, & volens, sunt adæquatè intrinseci Deo, identificative realiter cum Perfectionibus necessariis: vel non? Si secundum: ergo Deus redditur contingenter intelligens, & volens liberè per aliquid à se distinctum: quod imprimis manifestam involvit compositionem ex Actu, & Potentia: deinde repugniam vivendi per aliquid viventi extrinsecum: tertio denum temporalitatem harum denominationum in Deo, vel aternitatem in aliquo distincto à Deo pro denominationum aternitate. Si ergo primum: quomodo est cum libertate indefectibilitas propria Divinorum? quomodo cum identitate indifferentia ut non sit denominatio? quomodo cum defectibilitate, (quæ tandem videtur admittenda) Divinitas, aut cum ipsā realis Identitas? Ecce nodos, quōd te vertas, nexus multiplici recurrentes!

*Sententiae:
& prima:* Tentatae sunt tres viæ solvendi. Prima complendo denominationem intelligendi, & volendi divinam liberam

per aliquid extrinsecum, vel negativum, vel positivum Effectus, Actionis, aut Modi: ita ut Necessaria Perfectio Cognitionis & Volitionum indefectibilium Dei,

*In primā
par. trāct.
i. de Deo
scientie.*

adjecto contingenter extrinsecō effectus, Actionis, aut Modi, tanquam ob. iquo,

denominet ipsum Deum contingenter intelligentem, & volentem. In hac solvendi via, tota in re contingentia ita in extrinseco vel Modo, vel Actionis, vel Effectus:

ex quo extrinseco, sive tanquam conditione sine quā non ut a liqui dicunt, sive ut a illi malunt, tamquam partia i constitutivo, salvatur contingentia. Denominationis in intelligendo, & volendo. Secunda

da est, admittendo quosdam modos essendi, quos vocat entia prius denominativa, diminuta, & secundum quid: quæ, portiū sunt entis munera, quam entia; atque adeo, ut non sunt simpliciter aliquid, nec simpliciter nihil; nec simpliciter distinguuntur, nec simpliciter identificantur

cum Deo: sufficient tamen ad manus determinandi Divinum intellectum, & voluntatem, hancque & ilum ab aeterno denominandi: & in his essendi modis statuit Actus contingentes & liberos Dei. Tertia

est, dicendo, actus esse adæquatè intrinsecos Deo; sive ex infinite Necessiarum Cognitionis, & Volitionum Uci, etiam sufficientium ad novas denominations ex libito Dei, sine novā quasi formā, ut volunt a liqui cum Suarez: sive ex adiecta

virtualiter Necessariis Perfectionibus ulteriori terminazione de genere Intellegendi, & Volendi: quæ apud aliquos non est Perfectio secundum se: apud alios est etiā realiter defectibilis, non obstante identitate: apud a iōs tamen, solum est defectibilis virtualiter. Hæ sunt sententiae. Authorē apud Ribadey am. 15. 16. & 17. de Voluntate Dei.

75 Cenico primo: Denominatio libere, & contingenter intelligendi, & volendi nequit in Deo vel constitui, vel comppleri, vel præcisè salvare per contingētiam extrinseci obliqui, quod illud cum que sit. Est contra primam: pinandi classem: & insinuo Principia planè demonstranda. Primum est: Nequit alicui aeternum, ut aeternum est, constitui in se, & discerni à nō ipso, per a liqui tempore: atqui Denominatio intelligendi, & volendi in Deo est aeterna: ergo nequit in esse denominationis aeternę vel in se constitui,

*Antiores
apud Ribadey am.*

Per ex-

trinseca-

nequit co-

stitui.

In primā par. tract. i. de Deo scientie. vel discerni à non ipsa, per aliquid temporale. Omnia autem extra Deum (si quid sunt) temporalia sunt. *Alterum:* Quidquid extra Deum existit, existit in tempore, ex ēterno Placito vel determinante, vel permittente: in quo igitur, vel pro totā ēternitate, vel pro qualquali prioritate ad existentiam vel permisam, vel determinatam, consistit hoc placitum, & libitum Dei? *Tertium:* Apud nos certum est dari absolute Scientiam Medium, id est, scientiam, quā simpliciter, & absolute denominatur Deus sciens veritates conditionales contingentes, independenter ab illā exercitā suppositione contingentiā extra, quām intra Deum. Per quid ergo extinsecum constituetur, & complebitur hāc vera, & absolute denominatio? *Quartum:* Quia sicut ex terminis viderut implicans, quod aliquid in genere cause formalis reddatur album, aut nigrum per Cognitionem, aut volitionem: ita videtur implicans, quod aliquis quasi in genere cause formalis reddatur Cognoscens, aut volens per contingentem adctionem Albedinis, aut Nigredinis.

Neque per entia Media.

Infra lib. 3. anu. 251 & lib. 4. Latiū a nu. 42. & in Tract. de Bonit. & Mal.

77. Censeo secundo: Neque potest in Deo similis denominatio constitui, vel salvari per illa entia pure Denominativa, & diminuta, de quibus secunda classis Opinandi. Ratio mihi est primò: ex Doctrina generali, quām sepe statui adversus has umbras Entium. Nam id, cui verè, & circa alienationem competit aliquid prædicatum positivum intrinsecum, & quidem alias proprium entis simpliciter talis, ens simpliciter est, simpliciterque differt à nihilo: & simpliciter existit: quid enim est simpliciter existere, nisi per se tale esse, ut de presenti citia alienatione positivè verificet affirmationem sui? At circa alienationem his quasi larvis entium cōpetunt intrinsecā positiva prædicata, ēterni, immensi, determinabilis, intellectio-nis, volitionis, & alia. Secundò exinde: Tales essendi Modi, contingentē sunt: à quo ergo determinatur ut sine? siquidem à se non sunt, quo genere emanationis à Deo accipiunt illud qualecumque esse, quo gaudent? Tertiò: Nam quò modus essendi vilius est, eò magis summum ens dedecet tanta necessitas, ut sine illo nequeat esse, aut nequeat sine illo appendicem gloriam suā felicitatis habere: at hujusmodi essendi modi adeò tennes sunt, ut

ad ens simpliciter non pertingant; & tamē sine ipsis stare nequeat Deus: ergo. Quartò: quia semper intellectui recurrit invinciliter ilia difficultas vivendi intellec-tū, & affectivè per aliquid extrinse-cum viuenti.

78. Censeo tertio: Denominatio contingenter, & liberè respiciendi extra, tamē affectivè, quām intellectivè, debet esse adaequatè intrinseca Deo, & identificata cum ipso. Resolutio legitimè nascitur ex duobus præcedentibus: & firmatur ex conditione vita intentionalis: Vivere enim imbibit immanentiam specialem exercitii vitalis in ipso Vivente: & specificè vive-re per Intellectionem, & volitionem imbibit intimorem immanentiam in ita Vivente. Immanentia autem, nisi vergat in imperfectionem informationis, & receptionis, necessariò dicit Identitatem, sive immediatam, sive mediatam. At in casu nostro, Identitas nequit non esse Immediata, quia non est immediata distinc-tio: ergo.

79. Censeo quartò: Hāc denominatio contingenter, & liberè ad extra respicien-tis tamē affectivè, quām intellectivè, formaliter sumitur à Formalitate, de linea intelligendi, vel volendi, quasi per modum actus virtualiter superadditā Perfectionibus necessariis Dei, & aliquomodo contingentē, quantum sufficit, ut possit Deus realiter non denominari sic volens, aut sic intelligens. Hāc Resolutio quinque dicit in sensu meo, & vero, Divine libertatis Mysterio necessaria. *Primum:* Formalitatem, à qua formaliter venit denominatio intelligendi, & volendi contingenter, & liberè, cīs de linea intelligendi, & volendi: & hoc mihi est evidens: quia redi intelligens, & volens nisi per intellectionem, & volitionem est impercep-tibile. *Alterum:* Formalitatem hujusmodi esse veram formalitatem virtualiter distinctam, & superadditam Perfectionibus necessariis Dei. Hoc etiam est mihi contra Suarez evidens: quia in terminis Suarez.

repugnat existere omnia & singula con-stitutiva Denominatio & Denominationem non esse: & pariter implicat novam verificari denominationem libiti, & exercitii, sine ulla nova libiti, & exercitii formā, seu quasi formā. *Tertiū:* eam for-malitatem esse, quasi per modum Actus. Est etiam evidens: est enim exercitium,

Authoris Mens.

quo Deus intellectivè vel affectivè se determinat ad denominationem, quam potuit reipsā non habere. *Quartum:* Eam formaitatem esse aliquomodo contingentem. Etiam est evidens: quia sine aliqua contingentia nequit stare catholicā veritas, quod Deus ita liberè aliqua vult, & intelligit, ut reipsa potuerit ea nec velle nec intelligere. *Quintum:* eam contingentiam, tantam esse debere, ut Dei libertas in intelligendo, & in volen-do non sit voce tenus, & simulata libertas: & hoc ex ipsis terminis est etiam evi-dens.

80. Censeo quintò: Formalitatis iste, virtualiter superadditæ ex libito ipsius Dei, ita sunt contingenter quoad obj. cī-rium illud esse terminationis, & respectus contradistinctum virtualiter à Perfectio-nibus necessariis Dei, ut penes illud potuerint verè & realiter non esse: idque sufficit ad plenam veritatem Denominationis liberæ: non tamen dici possunt, aut debent, posse simpliciter deficere, simpliciter non esse, aut esse simpliciter nihil: sed ad summum, diminutum, virtualiter, & secundum quid. In istorum terminorum veritate, & explicatione, stat rotā res: & per hos terminos, nullo ferè inter se dis-crimine rem, seque explicant, post Fonsecam, Henriquez, Zufiagam, & De Salas, Noster Antonius Perez, Esparza, Martinonus, Borrull, & Haulnoldus cum gra-vissimis Magistris Provinciæ Castellanæ, Toletanæ, & Nostræ. Resolutio quatuor partes habet, explicandas singillatim & probandas.

81. Prima est, de verā contingentia, quoad posse non esse realiter penes objectivum illud esse terminationis, & respectus, in Formalitatem superadditā. Ter-mini, quoad hanc partem non egent explicatione. Probatur hāc prima pars. Implicat veritas contingentiae quoad denomi-nare, seu denominationis, implicante veritate contingentiae quoad singula, & omnia constitutiva Denominationis: si enim stant omnia, & singula, ex quibus constituitur Denominatio, quomodo non est ejus veritas, ejus munus, & ejus exercitium? aut quomodo deest virtualiter quoad munus denominandi, si nullum prædicatum deest? Quod ita dico, ut intercipiam verborum Lusus, hic passim ob-vios. Sed veritas contingentiae quoad de-

nominare, seu denominationis, certa est: *In primā ergo debet esse certa veritas contingentia par. tract. quoad aliquid ex ejus constitutis, penes i. de Deo objectivum esse quod haber, dum est. sciente.*

82. Secunda pars, de sufficientiā ad plenam veritatē liberæ denominationis, eo præcisè, quod Formalitas intelligendi, vel volendi, possit verè non esse: est evidens. Quia ut verè, simpliciter, & realiter verum sit non dari constitutum, aut denominationem, sufficit, ut ex ejus constitutis definat aliquid esse; eo modo, quo requirebatur esse ad veritatem Denominationis, & Constituti: Sed ad veritatem Denominationis, & Constituti, quoad Intelligere, & velle liberū Divinum, requiritur quod illa formalitas existat non solum existentiā essentiā, & necessariōrum, sed etiā existentiā contingenti; nec solum quoad suam essentiam, sed etiā quoad objectivum illud prædicatum terminis, & respectus: ergo si hoc verè definit esse, quamvis cetera sint, non star veritas denominationis, & Constituti.

83. Tertia pars eget explicatione. Ita que dico, Actum liberum, ut liberum, seu formalitatem intelligendi, & volendi cōtingenter, & liberè, per quam Deus denomi-natur intelligens, & volens, non posse nec debere dici, simpliciter deficere, simpliciter non esse, simpliciter esse nihil, dum non est. Hāc pars, in quam incaute impinguunt aliqui contra Nos, est verissima: Non solum, quia deficere simpliciter sonare videtur, posse non esse rem, quae semel extitit, (quod de Prædicatis, ēternis ex suppositione quod sunt, nō potest esse verū) sed explicatur aliter & probatur: Nequit simpliciter deficere, nec simpliciter non esse, nec esse simpliciter nihil, dum non est, illud prædicatum, cuius, etiam dum non est, tota Essentia necessariò manet; potissima tota Perfectio; & Existentia, quā, dum est, denominatur, & est existens: imò, cuius essentia tota, & potissima perfectio manet in ejus non est, seu in ejus contradictrio; atqui Formalitas, quade loquimur, talis est, ut, etiam dum non est ex libito Dei se determinantis ad oppositam, maneat ejus essentia tota; potissima tota perfectio, & existentia: imò maneat in ejus non est: ergo talis formalitas, nequit dici, dum non est, simpliciter deficere, non esse simpliciter, aut esse sim-pliciter nihil. Consequens est bona. Et mi-

In Prima par. tract. i. de Deo scientie. minor certa: quia in Deo unica est Essentia omnium tam Relativorum ad intra, quam Relativorum contingenter ad extra. Major autem ex suis terminis est evidens: quomodo enim deficit simpliciter id quod reipsa manet quoad potissimum suum?

84 Quarta pars, de contingentia, seu non esse d. minuti, secundum quid, & Virtualiter, patet. Formalitas enim, quae secundum objectivum conceptum verè non est, licet quoad essentiam suam maneat, & potissimum perfectionem, bene dicitur non esse saltem secundum quid, & diminutum, quia aliquomodo circa alienationem, verè non est. Et id est quod acutus Theologus cum Antonio Pelez nostro (voce tenet ab aliquibus explicati, & intellecti) vocant defectum virtuali, aut virtualiter deficiere, seu quoad denominationem: non quidem præcisè, (ut volunt aliqui, quos ineluctabiliter premit Ribadeneyra) quia Formalitas ista exercitii liberi, aliud nullatenus verè contingens quoad formale esse suum, se habet pro libito Dei, quasi deficiat, quia definit denominare: iste enim sunt mere voces: sed quia verè deficiens esse quoad esse formale respectivum, quantumvis alioquin manens quoad totam essentiam & potissimum perfectionem & existentiam sui, in munere denominandi ita se habet à parte rei, ac si Simpliciter, & omnino deficeret ex n. 71.

85 Censeo sextò, & ultimò: Ista Formalitates contingentes modo quo diximus, realiter inter se distinguuntur quoad esse Contingens & respectivum, si oppositæ sint, & incompossibilis: v. g. Volitio, & Nolitio ejusdem objecti: ac ejusdem Affirmatio, & Negatio: non tamen distinguuntur realiter ab Essentia Divina, & Prædicatis necessariis: sed cum istis realiter identificantur, dum sunt. Hac est tota hujus Mysterii difficultas, lenienda ex his quæ docet nos Fides in Mysterio Trinitatis. Sicut enim in Trinitate, Formalitates Relativæ, quoad Conceptum Relativum, inter se distinguuntur: non tamen distinguuntur, sed identificantur realiter cum Essentiâ in singulis unâ: ita ut hæc, quamvis identificantur cum Personalitate Patris, sit in Filio quin identificant Personalitatem Filii cum Personalitate Patris, immo quasi in Filio, prout in ipso, sit aliquomodo sine Personalitate Patris: Ita,

Ant. Per. Esperza. Haulhold.

Ribaden.

proportione servatâ, in Mysterio libertatis Formalitates contingentes, quoad conceptum relativum ad extra, si oppositæ sunt, inter se distinguuntur: non verè distinguuntur, sed, dum sunt, identificantur cum Essentiâ, & Perfectione necessariâ, sic, ut hæc, quamvis realiter identificantur cum Formalitate denominante, prout sic sine alterâ sit: sine dispendio identitatis sui cum ipsâ, si sit, & denominet.

86 Hoc autem salvare posse, & debere, probatur, suadendo duplum partem Resolutionis: & secundam in primis: nam beneficio Distinctionis Virtualis, & infinitudinis in essendo Divina, non est imperceptibile, quod de prædicatis realiter eisdem verificantur prædictata alias contradictoria, qualia sunt necessitas, & contingentia: existere indefectibiliter, & posse deficere modo quo diximus: nec enim id majoris est difficultatis, quam Impruderi, & produci: existere imprudè, & posse produci: hoc autem necessarium est ex Fide in Mysterio Trinitatis: & illud, sufficit pro Mysterio libertatis Divinae. Prima pars ostenditur: quia Formalitates ad invicem incompossibilis non sunt mutuo affirmabiles inter se: ergo realiter distinguuntur. Tum etiam quia Incompossibilitas est maxima oppositio num, aut certè non est minor oppositione Relativâ.

87 Iam verè, ut multis quæ adversus hujusmodi sentiendi, & explicandi modum arietant Arriaga, Quiros, Ribadeneyra, & Card. Pallavicinus, eatur obvia sine strepitu: Rogas primò: An ista Formalitates contingentes sint Perfectio, secundum esse formale contingens? & Affirmo: quis enim concipere possit, non esse Perfectionem posse esse totam Perfectiōnem? Dices: ergo deest Deo aliqua Perfectio. Distinguuo: deest simpliciter, nego: secundum quid, subdivinguuo: Deest in Deo, & est, aut esse potest in Deo, ut est, nego. Deest, & nec est nec esse potest in Deo, ut est, concedo. Quid autem mirum, quod non sit in Deo, quod ex genere suo, si esset, esset Perfectio, & nullibi potest esse nisi in Deo: & in Deo, ut ex sua perfectionis exigentia & libito est, non est possibilis? Eset contra rationem summè perfecti, non habere Perfectionem, modo possibili haberi. Infelas: hæc est sententia Cajetani, quam Theologi carpunt. Nego.

Caje-

Cajetanus. Cajetanus enim plusquam virtualem distinctionem invexit: & actus liberos Dei putavit quasi modos ipsius, ut videre apud ipsum est 1. part. quest. 19. art. 2. & 3. & 3. part. quest. 1. art. 1.

88 Rogas secundò: si Perfectio necessaria Dei separatur à formalitate illâ contingenti, quomodo non distinguitur realiter? Quomodo manet identitas? Respondeo: has voces separationis cautæ usurpandas. Separatio enim vulgo sonat aut distantiam entitativam pariter existentium; aut localem; aut minimum, permanentiam existentis sine alia essentiâ, aut sine alio quod existebat, & existere debuit. Nullum ex his quatuor admittitur à nobis in praesenti: nam Dei Perfectio necessaria, & Actus liber existens non se separant entitativè: est enim una utriusque essentia; neque localiter possunt: quia immetitatis est communis: neque necessaria permanent, deficiente quoad essentiam, & potissimum Perfectionem, Actus liberi formaliter: neque ita permanent, ut existere definat Actus liber, si semel extitit: est enim, ex suppositione quod existat, aeternus.

89 Solum ergo potest dici, quod Essentia Divina liberè separatur à formalitate contingenti, quæ non est, quatenus libere exercet Identitatem aeternam cum non esse illius, seu cum oppositâ formalitate: & libere non exercet aeternam identitatem cum illâ. Dicis: Ergo distinguitur. Nego consequentiam. Implicitat enim quod Essentia distinguatur ab illo: cuius Essentia est. Infelas: ergo non deest. Distinguuo ex n. 83. Non deest simpliciter, concedo. Secundum quid, nego. Replicas: ergo simpliciter manet. Nego: quia manere simpliciter petit existentiam sufficientem, ut res sit: Res autem petens duplum existentiam, ut sit, simpliciter non existit, si non est utraque: sed neque simpliciter deficit, si manet aliqua.

90 Infelas: si res non est, quomodo manet identitas Essentiae cum ipsâ? Dico, manere identitatem virtualiter indistinctam ab Essentiâ: non verè manere totam identitatem, quæ ex dupli formalitate, necessariâ, & contingenti, coalescit: in ea verè identitate partiali, quæ ex parte Essentiae manet, manere necessitatem identificandi sibi formalitatem, dum sit. Veritas: Lumine naturæ notum est, non posse

identificari, quæ semel non sunt idein. *In prima Respondeo primò: Mysterium istud, sicut par. tract. nec Trinitatis Mysterium, regulari non 1. de Deo posse per natura pincipia, supra quæ scientia certò sunt. Secundò Distinguuo: quæ semel non sunt idem, ex mutua exclusione unius ab alio, concedo: ex præciso non usu realis idætitatis inter ipsa: nego: nam iste non usus identitatis potest provenire, (ut in casu nostro) ex perfectione identitatis: non verò ex illâ adinvicem exclusione. Si enim in Essentiâ manet necessitas identicè essendi formalitatem, contingenter, si velit per ipsam denominari: semper aptitudine, & conditio-*

nate sunt idem: licet actu semper idem non sint, quia altera formalitatum actus non est in se, séper tamen existens quoad necessitatem non essendi, dum sit in se aliud à perfectione necessariâ Dei.

91 Rogas tertio: Quomodo stare potest, vel cum perfectione dignâ Deo, vel sine imperfectione, conceptus verè non essendi, vel deficiendi: qui videtur esse conceptus creaturæ? Respondeo ex n. Supra n. 83. formalitatem hujusmodi contingente ita non esse, dum non est, ut in primis maneat tota ejus Essentia, potissima perfectione, & necessitas essendi Deum dum sit: unde neque simpliciter deest, neque simpliciter est nihil, neque simpliciter deficit, ut diximus: & ita præcise non esse, ut ipsum ejus non esse sit ejusdem Essentiae cum ipso, & tanta perfectio: unde nunquam deest per purum recessum ab esse, & à perfectione, nec per accessum ad nihil: Quare nulla miscetur imperfectio, quæ comitatur contingentiam Creaturæ: nam Creatura ita deficit, ut deficit quoad totam essentiam, & existentiam, & per purum recessum ab esse, & ad quatum accessum ad nihil.

92 Ex quibus cessare debent illæ, potius, quam argumenta, admirationes: v. g. Posse non esse Deum, est imperfectio. Distinguuo: posse non esse Deum, & esse: concedo: posse non esse Deum, si non sit, cum necessitate essendi Deum, si sit, nego. Aliæ: Quod est Deus, non potest non esse. Distinguuo: si semel sit, concedo: si non sit, nego. Aliæ: a liquid ita est Deus, ut potuerit non esse Deus. Distinguuo, essendo tamen à parte rei, nego: non essendo, concedo. Aliæ: ergo Deus quoad a liquid sui potuit non esse. Distinguuo, sub terminis su-

In primā suprà positis, aliquid sui, id est Essentiæ, par. trac. quā Deus est Deus, nego: aliquid sui con- i. de Deo tradistinctum ab Essentiâ, concedo. *Aīa:* sciente. ergo aliquid, quod est Deus, potest à Deo contemni, & respui. Nego consequentiam: Licet enim, aliquid, quod modò est Deus, potuerit non esse, non ita impediretur ab esse, ut contemneretur, & respueretur, sed ut esset formalitas quā aliquid extra Deum formaliter respueretur, & contemneretur à Deo. *Aīa:* ergo illa formalitas haberet esse ex beneficio Dei. Nego consequentiam. Vbi etiū non est distinctio quoadesse, non datur locus Beneficien- tiae. Quomodo ergo, citra productionem, determinatur existere illa formalitas con- tingens? Sed huic interrogationi, cuius gratiâ insinuavi, quantum est satis, sensum meum circa Mysterium Divinæ libertatis, satisfaciet resolutio sequens.

§. II.

R A T I O D I R E C T I E C O N C L U S I O N I S , ejusque defensio.

39 *R*atio est: quia Conceptus ex se repugnans, nullibi potest inveniri, & exerceri; sed Conceptus Princi- piī, influxūs, & Productionis purè virtua- lis est ex se repugnans: ergo nullibi potest inveniri, & exerceri: ergo neque respectu Actus contingentis, & liberi in Deo. Major, & consequentia patent. Minoris veri- tas statuta nuper est *sc̄t. praece.* & firma- tur: quia Conceptus iste deberet esse æqui- valentia quoad munus exercitii dantis termino novum existere, & augentis ipsā termini positione numerum rerum supra se: ad id enim ordinatur omnis fecundi- tas tam in Deo, quam extra Deum: sed hæc æquivalentia repugnat cum solā vir- tuali distinctione, ut supra pôderabamus; ergo. Solvamus argumenta quæ difficilia sunt.

94 Objicies primò: Divinus Intel- lectus non est determinatus per perfectio- nem sui necessariam, seu per seipsum ad scientiam Visionis de Existentiâ Mundi v.g. sicut neque Divina Voluntas ad ejus voitionem: determinantur verò per Intellectionem, & Volitionem, liberas, con- tingentes, & defectibiles, saltem diminu- te, secundum quid, & modo dicto à nu. 84. Virtualiter: ergo non se habent ut Actus

purissimus, sed ut actus primus & poten- tia physica ad actum secundum: ergo. Con- sequentia probatur primò: quia actus pu- risimus non est per seipsum indifferens, sed determinatus. Secundò: quia ita Deus respectu horum actuum est indifferens, ut sine ipsis, saltem quoad denominationem realiter potuerit existere: ergo se habet ut potentia physica ad ipsos actus. Tertiò: quia iniungibile est quomodo Deus liberè se determineret, liberè inducat, & det esse illis actibus sine virtuali Produc- tione.

95 His convictus videtur P. Augusti. *P. Docto-* *Augustin.* *Herrera.* nus Herrera hic quāst. 2. sc̄t. 3. & 4. ut saltem respectu actuum contingentium admiserit in Deo Potentiam plusquam logicam, & Principium virtuale quoad munus transversi ab statu indifferentiæ ad statum determinationis formalis. Hanc potestatem vocat veram Potestatem In- differentiæ: & in ratione indifferentiæ appellari posse censem veram, & physicam Potestatem.

96 Non placent hi termini. Primò: quia distinctionem arguant immediatam, & majorem quam sit virtualis distinctio: qui enim possit imaginari transitus, & principium sine actuallitatem? Secun- dò. quia ex nu. 68. Potentia non excedit Potentia logica linea ex prædicto nulum afferente munus potentia plusquam logica: at qui sufficientia ut actus sit, citra influxum, & productionem, non est munus potentia plusquam logica: alioquin etiam respectu existentiæ Dei dare- tur plusquam logica potentia: ergo. Tertiò: quia licet in Deo detur vera, & realis libertas, atque adeò indifferentiæ, non tamen exinde colligi in Deo potest præterquam virtualis Prioritas explicata nu. 72. Et nu. 72. 72. citra ullam vim producendi, quæ subi- re possit appellationem Potentie physice, aut notionem Principi, ut ex nostrâ solu- tione constabit. Igitur ad argumentum

*Suprad
nu.68.*

97 Respondet: & concessò ante- dente quoad denominationem, & illam existentiæ diminutam, de quā *sc̄t. prae- cedenti.* *Et sc̄t. prae- cedenti.* nego consequentiam. Nam notio- ni Purissimi actus obstat indifferentiæ perfectibilitatis, & Potentialitatis, se reducentis ad suum actum vel per re- ceptionem ipsius, aut per influxum & productionem: non verò obstat realis suf- ficientia, ut sit identicè denominatus per exer-

exercitiū existens omnimodè à se, citra ullam potentialitatem, aut perfectibilitatem, aut emanationem unius ab alio: sic autem, & non a liter se habent in Deo Intellectus, & Voluntas respectu actuum in denominando contingentium.

98 Ad primam consequentiæ proba- tionē, distinguo antecedens: nō est indiffe- rentis, sed determinatus, quoad esse sim- pliciter, concedo: quoad denominare; subdistinguo: si necessarius sit, concedo: si liber, nego: libertas enim exigit, ut solum denominet ex libito ipsius Dei; non ta- men obstat ne sit omnino incapax ema- nandi; quia stare potest cum perfecta Identitate repugnante rationi principii: stat igitur perfectissima Dei libertas cum reali & vera sufficientia, denominandi se pro libito sic vel aliter exercendo identi- tatem essentiæ cum hac, aut illa termina- tione ad extra respectivâ, per exercitiū tamen, omnino resistens omni im- perfectioni potentialitatis, & simpliciter existens à se; utpote exercitiū simpliciter identicum entis omnino perfecti, nec se potentis meliorare per actus suos.

99 Ad securidam, concessò sub eisdem præcisè terminis antecedente, nego con- sequentiam: sicut enim realis ea indifferentiæ consistens in sufficientiâ purissimè se denominandi pro libito sic vel aliter, ut *jamjam* dixi, stat optimè sine physicâ vi producivâ, & sine ullâ umbrâ realis poten- tialitatis; ita potest optimè stare sine ullâ vi productivâ virtuali. Ratio est: quia in- finita perfectio Divinæ libertatis non so- lùm excludit realem formalē imperfec- tionem, sed etiâ virtualē imperfectionem: imò sunt aliqui virtuales conceptus qui constitui formaliter nequeunt nisi per formalem imperfectionem: qualem puto conceptum virtualis principi, & produc- tionis. Explico id ipsum exemplo. Licet in Deo detur indifferentiæ realis, ut deno- minetur sic vel aliter, ipsa perfectio talis indifferentiæ, & ejus exercitii, omnino resistit, ut exercitium talis denominatio- nis esse possit accidens virtuale: quippe tali notioni resistit substantialis identi- tassat non minus resistit notioni virtua- lis influxūs perfectissima aseitas, & pleni- tudo Divinæ Perfectionis: ergo ea indiffe- rentia explicanda omnino est citra virtua- lem influxum, &c.

100 Ad tertiam admissò quod Actus Aranda de Deo.

contingentes, & liberi Dei, ut qui reipsâ, par. trac. In primâ sciente. quā Deus est Deus, nego: alicuius, aut perfectibilitatem, aut emanationem unius ab alio: sic autem, & non a liter se habent in Deo Intellectus, & Voluntas respectu actuum in denominando contingentium.

101 Objicies secundò: Denominatio Deo libera est contingens: alioqui non esset libera: sed omne contingens, eo modo quo contingens est, est ab alio: ergo & ea denominatio: ergo se habet ut actus secundus oriundus à primo. Probatur minor primò: quia ex contingentiâ probari solet existentia Causæ Primæ, à qua sint entia contingentia. Secundò: quia Con-tingens eōipsò est indifferens ut sit, & ut non sit: ergo non habet essentialiæ actu esse: ergo nec habet à se: ergo ab alio. Hac objectio probaret etiam realem produc- tionem: nam cum Dei libertas, realis sit, & veram indifferentiæ imbibat, vir- tuali solùm influxu contenta non esset

102 Respondet: Admisla majori cū proportione ad perfectionem & infinitatem Dei: quæ non patitur in exercitio suo præter defectibilitatem, & contingentiam secun-

In primā secundūm quid, diminutam, & virtualem; par. tract. explicatam suprā, distinguo minorem: 1. de Deo omne simpliciter contingens, & quoad esse scientie. distinctum, concedo: omne contingens Suprā nu. secundūm quid, & purē indenominare, 83. cum identicā necessitate non deficiendi quoad essentiam, nego minorem. Ratio est: quia productio & influxus tendunt ad esse distinctum: quippe finis est augere per termini positionem numerum entium suprā se. Ad primam probationem conceditur assumptum: nam ex contingentia rerum simpliciter in essendo, debet tandem devenir ad causam omnino necessariam in existendo. Ad secundam, distinguo antecedens: Contingens eōipsò est indifferens ut sit, vel non sit, sicut secundūm quid, concedo. Simpliciter: subdistinguō: si nullam formaliter imbibat, vel ex se supponat necessitatem essendi, quoad essentiam sui, cōcedo: si supponat aut imbibat, nego. Libertas autem exercitii D.vni nō stat in contingentia simpliciter quoad sui esse: sed quoad purē indenominare realiter, per contingentiam praeceps secundūm quid & quoad esse Respectivū ad extra. Et quidē hujus Mysterii sub.imitas nullā & pinor lucem arcipele potest ab his influxibus, & productionibus virtualibus: quae præter specias voces plerumque fallentes, important nihil.

S E C T I O . VI.

*EXCLUDITVR ETIAM A DEO RATIO
Actus Primi, & Secundi Intellectivi,
per rationem.*

103 **R**atio est: Nihil est per quod Capacitas Intelligendi Divina, citra fictionem constitui posset in ratione Principii, & actus Primi respectu Intellectiōnis, etiam ratione nostrā: ergo ne ratione quidē nostrā potest in Deo admitti ratio Principii, & actus primi. Consequentia patet. Antecedens facilē probabitur, supponendo imprimis, reverā & independenter ab operatione mentis nostrae, non dari in Deo prædicatum sufficiens ad quidditatem Principii, & Actus Primi, sive realis, sive virtualis, ut probatum est: deinde percurrente discursus Recentiorum.

104 Non sufficit in primis, eam Capacitatem distinguī ratione nostrā ab In-

tellectione. Nam unum ab alio distingui, non est unum ab alio principiari, ut nouum est. Secundū, non sufficit, eam Capacitatem concipi à nobis adinstar principiū Intellectionis, factā analogicē comparatione ad Creaturas. Nam Deus, & Angeli concipiuntur adinstar Corporis; nec sunt Corpus per rationem: Pater Eternus concipitur adinstar senis; nec est per rationem senex: Deus concipitur instar principiū Imperfecti; nec est principium imperfectum per rationem. Tertiū: non sufficit eam capacitatē concipi à nobis tanquam aliquid prius. Nam sicut ex cognitione infinita capacitatē ad intelligendum, oritur recte cognitio infinita Intellectionis; ita ex istius cognitione oritur legitimē cogitatio illius: sicut in prioritate per rationem in hac Cognitionum dependentiā consistit, quæ erit per rationem prior Intellectio, ac Capacitas illa, respectivè. Quartū, non sufficit, esse in Deo prædicatum substantialis Intellectiōnis, ut quod: nempe quod in creatis soli competit actuī primo. Nam licet Ratio intelligentis, ut quod, in creatis soli competat subiecto passivo, Deus per rationem, ex conceptu Intelligentis ut quod non est subiectum passivum: & licet Intellectio in creatis sit accidentis, Deus, ex eo conceptu intellectionis, ne per rationem quidē, est accidentis: Non est ergo sufficiens fundamentum ad constitutiōnem Principii, & actus primi, adhuc per rationem.

105 Confirmantur hæc omnia. Distinctio rationis extrinseca supponit ea prædicata, quæ distinguunt; non facit: ratio est evidens: quia nostra cognitiones non immutant objecta, quæ tangunt. Exinde licet in Deo mens nostra distinguat extrinsecè per diversum exprimenti modum Misericordiam, & Iustitiam, ea prædicata non facit: & licet in nobis distinguat Animal, & Rationale, non facit ea prædicata, sed supponit: Atquī in Deo non est ratio Principii physici, aut virtualis, neque ratio actus primi virtualis aut physici, ut suprā probatum est: ergo quantumvis accedit ratio nostra, citra fictionem operans, & ratiocinans, inducere nequit, aut invenire rationem Principii, aut actus primi.

106 Objicies. Tām repugnat Divinā simplicitati, distinctio, quam principiatio for-

formalitatum: sed nihilominus una Dei formalitas per rationem ab aliā distingui potest: ergo & principiari. Confirmatur primū: Divinæ Formalitatis distinguuntur extrinsecè ratione nostrā, quando concipiuntur per connotationem ad res creatas distinctas: ergo pariter erit una per rationem Principium alterius, quando concipientur per connotationem ad res creatas, quæ sint Principium, & Principiatum: Atqui Capacitas intelligendi Divina, & intellectio concipiuntur hujusmodi, ut patet: ergo. Confirmatur secundū: simplicissima Dei entitas æquivalit nostro Principio intelligēdi, & nostra Intellectio ni ab eo productæ: ergo ratione hujus æquivalentiæ saltem analogicē per rationem datur in Deo Principium Intellectiōnis. Confirmatur tertius: Capacitas intelligendi realiter distincta ab Intellectione, est reale Principium illius: ergo distincta per rationem, erit per rationem principium illius.

107 Respondeatur. Admissā majori, & concessā minori, nego consequentiam discrimen est: quia unum distinguī per rationem ab alio prædicato, solum est objectum subesse Cognitionibus vel definitivè, vel expressivè diversis: id quod potius est natura & imperfectione cognitionum, quam objecti: mentis nostræ, quam rei cognitæ: idque experimūt satis. At nulla potest esse cognitionis energia, quæ sufficiat ad fabricandum in objecto prædicatum, quod in ipso non reperit. Cognitione enim, nisi falso ratiocinetur, solum præstat objecto denominationem cogniti: unde prædicatis, quæ in objecto non sunt, non præstat eam denominationem: non ergo potest ultra cognitio, nisi fingendo, sufficere ut de objecto, ubi ratio principii nulla est, dicatur ultra principii ratio.

108 Ad primam confirmationem concessa antecedente, negetur consequentia: discrimen: quia ex eā diversa connotatione jam oritur diversitas expressiva, vel definitiva Cognitionum: in quā stat distinctio per rationem: at ex connotatione ad prædicata, quibus res caret, non potest resultare in re ipsā verè conceprā prædicatum, quo caret secundū se: alioquin ex connotatione ad creaturam, ad accidentem, ad principium imperfectum, Deus esset per rationem creatura Principium imperfectum, & accidentis. Ad secundam

concessio antecedente, negetur consequentia ob rationem eandem. Ad tertiam concessa etiam antecedente, negetur consequentia ex nro. 104. Nam in casu distinctionis realis, vitalitas explicari nequit nisi per immanentem influxum: at in casu distinctionis formalis extrinsecæ, non variatur intrinseca vitalitas quæ cognoscitur, repugnans ex immanenter perfectissimā aletatis omni potentialitati, & præcipiationi.

S E C T I O . VII.

*ILLATI O N E S , ET Q V E S T I O N E S
annexæ: ubi de Potentiā Proximā,
Specie, Habitu, & Memorid.*

109 **I**llatio Prima: In Deo datur tota Perfectione Intellectus, & Voluntatis, consistens in substantiali capacitate Intelligenti, & volendi, citra omnes cas Imperfectiones, quas in nobis immiscet his gradibus vita limitatio. Vnde patet quā irriterunt conatus plurium Recentiorum, quibus plaudit Godoy, existimantium, negari à nobis, utpote inficiatis omne genus Principii, & actus Primi, veram rationem Intellectus, & Voluntatis in Deo. Negamus Imperfectiones: datum, quidquid perfectionis in his gradibus luet.

110 **I**llatio Secunda: In Deo Capacitas Intelligenti, & Volendi, seu Intellectus, & voluntas, non est per modum Potentiae plusquam logica. Nam Potentia non excedit lineam Potentiae logicae nisi per minus aliquod proprium Potentiae physice: rationes enim aliae impertinentes ad Potentiae lineam, neque ullum potentiae minus afferentes, nequeunt extrahere potentiam à pura sufficientia ut res sit, seu à potentia logica, ut supra diximus; sed in Capacitate Intelligenti, & Volendi Divinā nullum est minus proprium Potentiae physicæ: ergo.

111 **I**llatio tercia: Deus realiter vivit vitam intellectivam, & volitivam omnino purissimam. Hæc illatio est ex dictis hucusque legitima: & Doctorum Angelici, & Eximii. *Illius 1. part. quæst. 41. art. 4. ad 3. hujus disp. 30. metaph. scđ. 15.* Nec obest primū Rhemense dicens, dari in Deo Rhemense. id quod, & id quo est Sapiens. Id enim contra ullam potentialitatem debet intelligi. Nec

Godoy, &
Recent.

S. Thomas
& Eximii.
P. Suarez
ad 3. hujus disp. 30. metaph. scđ. 15.

In primis Nec obest secundò Augustinus, dicens, *par. trax*. Deum esse causam sua Sapientiae: per can*i. de Deo* sám etiam intellexit rationem formalem scientie. Nec obest tertio Chrysostomus de Deo Augustin. dicens: non à sapientia, substantia, sed à Chrysost. substantia sapientia. Id enim quod nos analogicè discurrentes per species Creaturatum intelligendum est. Nec obest quartò Iustinus dicens: quæ differentia est potentia ad actum, ea est voluntatis Divinitatis ad ipsum vel e. Nam illud opusculum à Bellarmino non putatur esse Iustini: vel id Intelligendum est tantum extrinsecè, ex modo significandi. Nec obest denique Cardinal. Apostol. Apostoli dicens de Deo secundum prop*si. um voluntatis suæ*: ubi videtur distinctione volitionem à voluntate. Id enim unicè significat specialitatem amoris: ad quam nullus requiritur actus primus. Transfamus jam ad quæstiones affines.

An in Deo potestas proxima intellectu distinguitur in nobis: ubi substantia animæ dicitur esse radicalis potestas intelligendi; formalis, & proxima vero, ipsa facultas intelligendi, qui intellectus est? Affirmant Arriaga, & Godoy, & moventur: quia datur in Deo praedicatum intellectivi, in quo convenit cum principio radicali creato, & non cum proximo: neppè, substantia intelligens, ut quod: & datur praedicatum intellectivi, in quo convenit cum Principio Proximo creato, & non cum radicali: neppè Potestas intelligendi, excludens, aut inexigens aliud à quo compleatur: ergo. Debole motivum. Nam ratio principii radicalis stat in virtute substantiali, per se ipsam insufficienti ad actum intellectionis, & indigenti ultioris comprincipii: Ratio vero principii proximi stat in facultate subsidiariâ virtutis insufficientis: quæ rationes sunt procul à Deo. Quare

Communi's opini. 113 Negandum reor ex communi nostrorum. Ratio est primò: quia munus facultatis proximæ est respectivum ad Principium physicum, seu reale, seu virtuale: at in Deo non est ulla ratio principii physici sive realis, sive virtualis: ergo. Secundò: quia facultas proxima intelligendi, ut condistincta à principio radicali, cuius in subsidiu instituta est, necessario arguit insufficientiam, & imperfectionem principii radicalis: at hæ rationes omnino

deū dedecent: ergo. Hæc in re tenui satis:

114 Quæstio secunda est: An in Deo detur in aliquo sensu ratio formalis habitus? Affirmat post Henricum etiam Arriaga: & movetur primò: quia in Deo sunt virtutes morales: ergo & intellectuales: quis enim Deo neget scientiam, Prudentiam, artem? Sed virtus est Habitus: ergo. Secundò: Nihil aliud est operari ex habitu, quam operati promptè, ac facile: sed Deus promptissime, ac facilissime intelligit: ergo ex habitu. Infirma motiva. Primum: licet in nobis, quia in virtutis exercitio capaces sumus difficultatis, vincendæ per habitum; Virtus sit habitus: At in Deo Virtus vel est purissimus actus permanens: vel promptitudo purissima ad virtutis exercitium, incapax cujusvis difficultatis: Secundum: quia operari ex habitu non est præcisè operari promptè, sed operari tanquam principium capax operari cum difficultate superabili ratione adjuncti alterius comprincipii. Quare

115 Negandum etiam reor ex communis opinione. Theologorum: Primo: quia ratio habitus est respectiva ad Principium physicum, seu virtuale, seu formale, quod compleat, aut javet: at in Deo nulla est principii ratio. Secundò: quia munus habitus est, Potentiam a quoque capacem difficultatis in operando reddere promptam, ac facilem: unde in his potentias, quæ ex perfectione, promptissime se exercent, omnino repugnat. Tertio: quia munus habitus arguit in Potentia cuius in juventute datur, manifestam imperfectionem.

116 Quæstio tertia est: an detur in Deo ratio formalis speciei impressæ? Affirman^t non pauci, quos protegunt impen*speciei impressæ* sè Godoy, & Arriaga: qui moventur pri*Godoy.* mò: quia munus speciei est determinare intellectum, ut cognoscat objectum; at quod ibet objectum determinat Deum ad sui cognitionem. Secundò: Tria possunt excogitari in specie impressa: representare objectum intellectui: Vnire Objectum intellectui in esse intelligibili: & concurrere vice objecti ad intellectionem: sed haec tria competunt Essentia Divina respectu Divina intellectionis: ergo. Tertio: quia Essentia Dei multi Theologi, inter quos Angelicus Doctor, attribuit munus S. Thomas speciei impressæ.

117 Negandum reor cum Eximio nostro Doctore. Primo: quia munus speciei im-

An Habitus?
Henric.
Arriaga.

Communi's opini.

An ratio speciei impressæ
Godoy.
Arriaga.

Neganda
cum Suarez

impressæ est respectivum ad Principium elicitiu*m Intellegionis*, ipsum juvando, & vice objecti complendo ad notitiae partum: at in Deo nulla est ratio principii sic eliciti. Secundò: quia munus etiam proprium speciei est completere potentiam se solâ insufficientem ad intelligendum: id autem sine imperfectione potentia intellectiva state nequit. Tertio: quia capacitas intelligendi Divina, præcisim ab speciei munere, vel formalitate, vel est completa, & determinata ad intelligendum, vel non? Si secundum: ergo dicit imperfectionem in linea intellectivi omnino repugnantem Divinæ intellectualitati. Si primum: ergo præcisim à munere, vel formalitate speciei, jam habet quidquid ab his sumere potest: ergo. Quartò: quia ut in Deo ponantur etiam virtualiter facultas proxima intelligendi, habitus, & species, debet in Deo formaliter reperiri minus maximè proprium ejus facultatis, habitus, & speciei: at munus istud importat imperfectionem, juvaminis adventitii; comprincipii physici, & incompleti: ergo.

118 Motiva in oppositum debilia sunt. Primum: quia ad speciei rationem non sufficit utcumque vis determinandi ad intellectionem, sed determinandi per modum comprincipii secundantis intellectum ex se insufficientem. Alterum: quia falsum omnino assumitur in majori, & permisso majori, est ex præcedentibus falsa minor. Tertium: quia sensus Angelici Praceptoris, cùm dicit in Deo Divinam Essentiam facere vices speciei, non est, in Deo dari rationem formaliter speciei, sed Divinam Essentiam omnino sufficere pro his, quæ in nobis præstat species impressa: unde posse dici Divinam Essentiam æquivalenter speciem quasi impressam omnium intelligibilium: quia ex se est necessitas perfectissima cognoscendi omne verum.

119 Quæstio quarta est: an in Deo detur aliquo vero sensu Memoria? Affirmat Ruiz de Montoya. impensè Pater Ruiz de Montoya duxit

Mens

Angelici

Magistri.

An Me-

moria?

Ruiz de

Montoya.

In Primis par. trax In Primis par. trax. loquuntur, afferunt Memoriam secundam Patris esse Principium productum Verbi: quæ locutio sumpta est ex Patribus apud eundem vidēdis. Secundò: quia Memoria propriæ sumpta nomine, solum venit adæquatum principium intelligendi tā ex parte objecti, quā ex parte virtutis: at hæc adæquatio negari Deo nequit: ergo neque Memoria. Non sufficiunt hæc. Non primum: quia sensus eorum Patrum, & Theologorum esse debet, Patrem esse secundum ad productionem Verbi per intellectum: in quo aliquatenus al similatur ad munus speciei impressæ: verum sine proprio munere ipsius. Nō secundum: quia licet in Deo detur plenissima sufficientia intelligendi, non vero datur ulla ratio principii, ad cuius completionem ordinatur specierum congeries, & excitatio: in quā propriæ sumpta, memoria confitente dicitur. Quare

120 Negandum esse reor. Primo: quia vel sermo est de memoriam in actu primo, vel de memoriam in actu secundo: si primum: ea requirit species: quæ in Deo nō sunt. Si secundum: ea in Deo est, sine ullius speciei excitatione, perfectissima supercomprehensio omnis veritatis. Secundò: quia memoria propriæ dicitur præteriorum respectivæ ad cognoscendem: at Deo quid præterit? Tertio: quia non minus in Sacris Literis invenitur, & prædicatur oblivio deo, quam memoria. Osee primo: Oblivione obliuiscar eorum, &c. at ob ivio propriæ de Deo dici nequit, ut patet: ergo neque memoria. Stat igitur vice memoriae, in Deo infinita supercomprehensio omnis veritatis, ut dixi.

121 Adverte, ne per rationem quidem, admitti in Deo posse, citra fictionem, rationes facultatis proxima, speciei impressæ: unde posse dici Divinam Essentiam æquivalenter speciem quasi impressam omnium intelligibilium: quia ex se est necessitas perfectissima cognoscendi omne verum.

122. quia si sensu hæ rationes excludas sunt ex parte objecti, nulla nostra cognitio, citra fictionem, potest in eo

ipis invenire, vel fabricare.

Supradicata
nn. 103.

In primā
par. tratt.
i. de Deo
sciente.

DISPVTATIO II.

QVOMODO SCIENTIA DEI SE HABEAT
ad Dei Essentiam?

S. Thomas

122 LIII aliter quærunt: an Deus formaliter intelligat per essentiam suam? Dedit ansam quæstioni Doctor Angelicus hic art. 4. dum quærit: *An ipsum intelligere Dei sit ejus substantia?* Duplex potest esse sensus. *Primus:* an necessaria Dei Scientia virtualiter, & ex parte rei metaphysicè Deum essentier? *Alter:* an etiam per rationem, & ex modo nostro concipiendi constituit Essentiam Dei? Ex hoc duplice sensu, (quem aliqui non satis advertunt, rati proinde plures hac in re locutos contradictoria,) orta est varietas opinandi. Sed nec eam representare, nec rem pro sui dignitate decidere possumus, quin rem generalius, & altius evolventes speculemur: in quo, ex mente DD. & ex rei veritate consistat Essentia Metaphysica Dei, tam ex parte rei, quam ex modo nostro concipiendi. Id quod hic, paucis multa complexus, quam brevissimâ, & clarissimâ methodo, peragam.

SECTIO I.

CIRCA DEI ESSENTIAM, QVÆSTIONIS Termini, Punctum, Indicia Theologorum, nostrumque de ipsis.

§. I.

PRÆVIÆ NOTATIONES.

Significa- 123 **N**oto primum: *Essentia vox Lubrica-
zum Effen-
tiæ variū.* significatio nis est. Primo significat quidditatem cuiusque entis, aut prædicati: & hoc sensu venit, dum dicimus in logicâ: *Definitio est Oratio explicans essentiam rei.* In hoc sensu, tot in ente quolibet sunt essentiæ, quot prædicata. Secundò significat quidquid res habet per realem identitatem: sic dicimus, hominem *essentiæ rei esse risivum.* Tertiò significat illa prædicata, per quæ res constituitur, adæquando conceptum illum, quo de ipsa rogamus, *quid sit?* In hoc tertio sensu sumi mus *Essentiam* in præsenti: nempe pro Deitate, seu pro ea ratione, quæ Deum con-

situit in esse Dei, & quæ Personalitatibus formaliter adjuncta dat esse Deum, adæquando vocem hanc, *Deus;* sub quâ rogamus: quid est?

124 Noto secundò: Inter multas conditiones, quas non pauci pro designando metaphysico rerum constitutivo, nimis scrupulosè requirunt, tres sunt indispensabiles, ad quas cetera reducendæ sunt. *Prima* est: ut ea prædicata sint Essentia Metaphysica, quibus præcisè positis (seu re, seu ratione) res ponitur: & quibus præcisè ablatis, auferuntur. Ratio est evidens: quia essentia necessariò sufficit ad rem cuius est essentia: implicat autem esse quod sufficit, ut sit res, & rem non esse; aut sine eo quod sufficit ut res sit, rem ipsam esse. *Secunda* est: ut sint prædicata adæquativa vocis, quâ Definitum exprimimus. Ratio est etiam evidens: quia per prædicata, quæ non adæquant significatum Definiti, nequit res intelligi ita sufficienter constituta, ut iis præcisè positis res ponatur. *Tertia* est: Ut nihil, praे ipsis Prædicatis, sit radix Perfectionum suppo-

Conditiones Constitutiviæ.

*Essentia
Physica,
& Meta-
physica*

*In Diale-
tica.*

*Duplex
Quasio-
nissensus*

Disp. 2. Quomodo Scientia Dei se habeat ad Dei Essent. sect. I. 31

tri. Ratio est etiam evidens: quia Perfectiones suppositi, si a secundè fluunt, fluunt vel exigentialiter, vel physicè, vel illatione naturali ex esse, seu naturâ suppositi! Aliæ conditiones de majori nobilitate, de radicative, de prioritate, impertinentes plerumque sunt, & inter prædicata realiter eadem, dubia, vel falsæ suppositionis. Definiō igitur Essentiam: *Primum,* & adæquationem constitutivum rei.

125 Noto tertio: Duplex Essentia solet de rebus considerari. *Physica*, seu quasi *Physica* & *Metaphysica*. Physica in compotitis non est assignatu difficultis: in simplicibus non est ita facilis. Verum in utrisque *Physica*, seu quasi *Physica* essentia sunt entitativa Perfectiones rei, prout in sensu, sive realiter distinctæ, sive indistinctæ, iuxta regulas *nam: præced.* Metaphysica sunt eædem entitativa Perfectiones, prout sub abstractione indivisibili sub sunt conceptui definitivo per genus, & adæquatam differentiam, juxta easdem Regulas. Vnde contra plurium imaginationes fit primò: Essentiam *Physicam*, & *Metaphysicam* realiter distinguiri non posse. Nam, ut alibi notavi, *Physica* est verificativa *Metaphysicæ*. Secundò: totam essentiam physicam imbibit in Metaphysicâ: nam res nequit ponni, nisi metaphysicè, & physicè sit suum esse. Tertiò: eas Essentias solum ex modo concipiendi, seu exprimendi differre. Exemplifica hæc singula in *Essentiâ Hominis, Physicâ, & Metaphysicâ.* Illa est, *Corpus, & Anima unita: hæc, Animal Rationalis.*

126 Noto quartò: Metaphysica Essentia Dei in duplice sensu potest investigari. Primo ex parte rei, seu objecti secundum se: secundò ex parte nostri modi concipiendi. In primo sensu quæritur, in quâ Perfectione consistat *Quidditas Dei*, seu *Deitas*, sumpta secundum se, virtualiter ex parte rei? In secundo: per quæ prædicta exprimenda sit *Deitas*, cum per rationem nostram assignamus *Essentiam Dei*; Hæc distinctione pro vitanda confusione apud non paucos obvia in re p. alenti est maximè necessaria. Fatetur, *Essentiam* in primo sensu posse dici quasi *physicam*: & simpliciter *Metaphysicam* in secundo: video tamen, adhuc in linea *Essentia Metaphysicæ*, hanc ab acutis Theologis distinctionem fieri; probatique.

127 Noto quintò, quoad rem præsen-

tum, triplex considerari debet Prædictorum genus in Deo. Alia sunt Absoluta necessaria: alia Relativa: quæ nempe sunt ad terminum realiter distinctum intra Deum, ut Paternitas, Filiatio, & Spiratio utramque: Alia demum contingua, vel libera: quæ nempe, saltem secundum quid, & quoad denominationem potuerunt in Deo non esse: Ex absolutis necessariis, toti Trinitati communibus, aliqua sunt communia Creaturis, ut *Ens, Substantia, Vi-
vens, Intellectivum*: Alia specialia, & characteristica Dei, ut *Ens à se, infinitum, omniscium, Omnipotens*: Ex his characteristicis, sunt aliqua transcendentalia, quæ nempe in quolibet Attributo formaliter imbibuntur, ut *Ens à se, & infinitum*: alia sunt intrascendentalia, quæ Attributum speciale constituant, ut *Omnipotens, Omni-
comprehensivum, &c.* Demum ex Absolutis, aliqua sunt ex genere suo *substantia-
lia*: quæ nempe ubique, tam in Creaturis, quam in Deo spectant ad essentiam, ut *Ens, Substantia, Vivens, Spiritus, Intel-
lectivum*. Aliæ sunt ex genere suo *Attribu-
talia*, quæ nempe (quidquid de Deo fit) non ubique, spectant ad essentiam, ut in Creaturis: *Volitivum, Sapiens, Iustum, &c.* His ita prænotatis

§. II.

PVNCTVM QVÆSTIONIS; ET
op. nandi modi.

128 Vnde Controversia præsentis est, assignare in illo duplice sensu, de quo n. 126. nempe tam ex parte rei, quam ex parte modi, Perfectiones, per quas juxta regulas *nam: 124. constituenda, & ex-
primenda sit Metaphysica Quidditas, &
Essentia Dei, seu Deitas?* Ut origo dñs id inter Authores magni, provenit ex tripli-
ci capite. *Primo* ex non distingendo in-
ter Dei constitutivum *in esse rei*, & inter
ipsius constitutivum *ex parte modi*. Exinde enim nascitur magna confusio apud Authores. *Secondò* ex suppositâ, & existimatâ virtuali intrinsecâ distinctione, & prioritate inter Divinas Perfectiones etiâ necessarias. *Tertiò* ex imaginata inéquali-
tate inter ipsas easdem Perfectiones Dei. Vnde deduci solet, designandam esse pro Essentiâ Metaphysicâ Dei, que nobilior sit, & radix ceterarum, duamodò com-
ple-

In Primâ
par. tratt.
i. de Deo
sciente.

Quotu-
pler in
Deo genus
Prædica-
torum?

Liber Primus. Scientia Dei Secundum se.

In primā plena, & adæquata sit in linea suā. Ego ad par. tract. quatuor classes reduci video sententias i. de Deo omnium Theologorum in re præsentī.

Scientia. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Bañez. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

A. Alvarez. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Legionensis. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Argentin. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Schotus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Heme'ma. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Gillius. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Josephus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Augustin. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Recupitus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Ferrerius. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Amicus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Francisc. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

A. Lugo. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Aversa. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Smifingas. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

In secunda. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Albertinus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Herize. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Phasolus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Heme'ma. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Ajofus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Zuñiga. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Martinus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Perez. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

In tertia. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Molina. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Valentia. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Becanus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Albiz. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Koninch. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Ant. Per. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Ribaden. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Amicus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Egidius. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Lujitanus. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Montoya. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Quiròs. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Muniessa. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Cum Patr. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

Suarez. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

In quartā. 129 Prima classis est eorum, qui nullā In prima facta distinctione inter constitutivum in Classe.

tem Dei, seu Deitatem per omnem per-

fectionem simpliciter simplicem, id est, per Omnes perfectiones necessarias absolutas Dei, præcissim à Relativis prædicatis, & contingentibus: cum hoc solo discrimine, quod Dei quidditatē ex parte rei ea omnes perfectiones essentiant, secundum se, & sub suis unaquaque conceptibus singulatiter exp̄t̄sis: verum ex parte modi, sub conceptu per eas singulariter acceptas unice verificabili, nempe: Plenitudo substantialis omnis perfectionis infinita simpliciter simplicies, seu absolute necessaria.

Ita dicitur. Magister cum P. Muniessa Suarez, singulariter illustrante, tom. i. de Essentia Quiròs, disp. 4. interpretant̄ Auctores tertii Muniessa, classis, & maxime P. Suarez loc. cit. & Recupitus expressè P. Quiròs tom. i. in i. part. disp. Amicus. 17. iure citans Recupitum, Amicum, & Martinum. Martinum. Et hæc, de Metaphysicā Dei Alii D. diss.

III.

AVTHORIS. IUDICIVM DE DIVERSITATE OP' NANDI.

133 **E**go breviter de ipsis insinuo meū. Et de primā Classe, censeo, eam De prima vel omnino relabi in quattam num. præc-

lentis, vel insufficienter explicare Quiditatē Metaphysicā Dei. Prima pars, quæ est naïhi, verosimilior, ostenditur hoc discursu: Ens à se, ens Infinitum, ens necessarium, definitivè sumptum est ens sibi perfectè sufficiens ad essendum: sed perfecta sufficientia sibi ad essendum formaliter stat in cumulo omnis perfectionis: nam quavis imperfectio, seu defectus est insufficientia sibi ad essendum, quippe secum contemptibilitatem importat: ergo. Confirmatur: Ens illimitatum in linea essendi est sumnum bonum, ut liquet ex nostra disp. de Summo Bono; sed Summum Bonum est plenitudo Omnis perfectionis: ergo. Secunda pars mihi clarior est. Primo: quia ex nuper attackis, hic Conceptus æquè Relationes imbibit, ac Absoluta; sed Essentia Dei non dicit constitutive Relations: ergo. Secundò: quia vel ens à se est, perfectio aletatis realis, pro necessitate essendi sine causâ: & hoc æquè competit Relationibus: Vel aletatis virtualis: & hoc omnibus prædicatis Divinis competit: ergo insufficienter procedit hæc classis. Tertiò: quia hic Conceptus po-

De secunda Classe.

Disp. 2. Quom. Sciēt. Dei se habeat ad Dei Effent. sett. 2. 33

potius explicat transcendentalē differentiam entis Divini, quam naturam Deitatis.

134 Censeo secundò de secundâ Classe, eam quoque diminutè procedere. Primo: quia supponit inæqualitatem, & distinctionem absolutarum perfectionum Dei. Secundò: quia nihil curat Quidditatem Deitatis ex parte rei. Tertiò: quia nulla perfectio singularis adæquat significatum Definiti sub hac voce Deus: immo nulla talis est, ut eā præcisè posita, ponit necessariò dicatur essentia entis, quo nihil excogitari melius possit, qui Deus est. Quartò: quia nulla potest assignari perfectio in Deo, quæ de ipso non dicatur in quid: cur ergo excludenda illa est? Quintò: quia si velimus ludere cum Adversariis, in linea entis perfecti nequit assignari prædicatum adæquatum, & nobilis, quam cumulus omnis perfectionis. Sextò: quia sine ullo fundamento assignatur potius una perfectio præ aliis, una linea vita, præ utraque; una linea perfectionis, præ linea omnimodæ perfectionis.

135 Censeo tertio de tertia classe, eam quidem rectè procedere quoad esse rei; procedere vero patim consequenter. Primo: quia essentia metaphysica ex parte rei, & ipsa essentia ex parte modi, nequeunt discerni nisi tanquam implicitum, & explicitum ex num. 125, & ratio est: quia de ratione essentiae est, ut eā præcisè posita, res ponatur, aliis quibuscumque praecisis: quis autem concipiā rem poni sine sufficiente constitutivo, ut sit ex parte rei? Secundò: quia ut dixi contra tertiam classem, omnino libet assignatur potius una essendi linea, præ alia, una linea vita præ alia, una linea perfectionis præ alia, seu præ omnibus. Sumus in quartâ classe cum Parte Suarez, cuius mentem sequentibus exponemus, præmissis generalibus principiis, unde descendit.

SECTIO II.

MENS NOSTRA CIRCA ÆQUALITATEM DIVINARUM PERFECTIONUM.

136 **E**am explico sic: Singulæ Divinae Perfectiones, quecumque sint, sive prout virtualiter, sive prout formaliter adinvicem distinctæ, sunt formaliter æquales, in gradu Perfectionis; & quælibet Aranda de Deo.

bet intensivè tam perfecta, quam omnes In primā simul sumpta. Ita Vterque Delugo; Car- par. tract. din. disp. 2. de Incarnatione sett. 5. Fran- 1. de Deo ciscus in primam part. d sp. 35. cap. 2. scientia. Granadus alios citans tract. 2. disp. 9. Vterque Quiròs disp. 18. sett. 4. Ribadeneyra disp. Delugo.

24. de Voluntate Antonius Perez passim Granad. in 1. & 3. part. Prudentius tract. 1. de Quiròs. Incarnatione disp. 3. dub. 1. sett. 6. Aldrete Ribaden. variis in locis presertim hic disp. 14. sett. Ant. Per. 7. & Magistri Doctissimi Provincie no- M. Prud. stræ cum Patre Muniessa, novissimè ornata Aldrete. & Illustrante tom. 1. de Essentia Dei disp. Muniessa. 3. à sett. 7.

137 Prima Ratio à priori: Repugnat inæqualitas inter Divinas Perfectiones, quin detur inferioritas, & minoritas in unā, respectu alterius; sed inter Divinas perfectiones repugnat hæc inferioritas, & minoritas: ergo & inæqualitas: ergo. Consequentia patet: & major est evidens: omnis enim inæqualitas importat minoritatem comparativam. Probatur minor: primo: quia omnis inferioritas, & minoritas dicit terminum, à quo exceditur: sed Divina Perfectioni repugnat, in genere perfectionis terminus ullus: ratio est: quia de conceptu infiniti simpliciter, prout contradistincti ab infinito secundum quid, est carere termino intrinseco, & extrinseco; nihilque ipso posse assignari majus; sed omnis Divina perfectio est infinita, & summa simpliciter: ergo. Secundò: quia omnis inferioritas, & minoritas, est ex se aliqua parvitas, in eo genere in quo minoritas est; sed omnis parvitas est ex se defectus, & imperfectio: ergo & Omnis inferioritas. Sed Perfectioni sine imperfectione repugnat omne genus imperfectiōnis: ergo.

138 Communis fuga esse solet: Singulæ Dei Perfectiones esse summas, non quidem in omni genere, sed in suā quamlibet linea: nec aliter contingere posse. Contra est primò: quia sic non satis occurritur forma nostræ. Secundò: quia redit eadem tota vis ad eas lineas: vel enim una linea Perfectionis est alterius prorsus æqualis, vel non? Si primum: habemus intentum. Si secundum: neque est linea summè perfecta: immo: neque perfecta simpliciter ex illâ inferioritate, minoritate, & parvitate comparativâ. Quare argumentum instaurare, &

139 Illustratur hæc ratio: Limes, & E ter-

In primā terminus Perfectionis, seu id, quod Per-
par. traff. fectionem monorat & finit, est defectus, &
1. de Deo imperfectio: ergo Perfectione carens omni
sciente.

realē identitatem, seu habitionem alte-
rius à se virtualiter distincta: cùm verò
nulla sit in Deo perfectio, quæ non iden-
tificetur cum Essentia Divinā identificatā
cum singulis prædicatis intra Deum; nulla
est, quæ saltem in tertio, (quod sit omnia)
non dicat identicam habitionem omnis
perfectionis. Id quod urgetur in quovis
genere distinctionis: nā differentia trans-
cendentialis prædicati Divini, seu Divinitatis,
est formaliter, identitas realis, seu
identica realis habitio Essentiae Divinæ,
seu omnis perfectionis: ergo quælibet di-
vina perfectio, quomodocumque contradic-
tincta ab aliis, imbibit in suo esse formali-
li, esse realiter omnem perfectionem, sal-
tem in tertio: & hæc erat major.

142 Minor primi Syllogismi proba-
tur: tūm ex ipsis terminis, quis enim plu-
ris astimet Sapientiam, quam realiter esse
Sapientiam? Tūm etiam: quia continen-
tia eminentialis productiva arguit in con-
tinente æqualē, & fortè majorem per-
fectionem, quam sit perfectio termini con-
tentī, ut notum est: ergo arguit saltem
æqualitatem, formalis continentia ex vi
realis identitatis. Probatur consequentia
Primo: quia iste continendi modus per-
identitatem est strictrior, & superior, in
summus. Secundo: quia is continentia
identicā modus præstat, ut perfectio in
suo esse formalis sit ipsum esse realiter Om-
nes perfectiones, atque adeo præstat, ut
ex vi sui esse formalis sit summa perfecta
in omni generē; nulliusque generis per-
fectionis possit de ipsa negari realis ha-
bitio, seu identitas: ergo necessariō suffi-
cit ad prætentam æqualitatem per-
fectionis.

140 Secunda ratio à priori: Quælibet
Divina Perfectio, quomodocumque con-
tradicta ab aliis perfectionibus, imbi-
bit in suo esse formalis, identicam exigentiam
cum omni perfectione, saltem in tertio;
seu realē identitatem cum omnibus
aliis, saltem in tertio: Atqui Perfectionem
imbibere in suo esse formalis eam identi-
cam exigentiam, seu esse realiter omnem
perfectionem est æquè astimabile bonum,
& perfectum; ac omnes ipsæ perfectiones,
seu ipsum esse formale omnium perfeccio-
num: ergo quælibet Divina perfectio est
æquè astimabilis, bona, ac perfecta, ac
omnes etiam simul sumptæ: ergo inter
Divinas Perfectiones repugnat inæquali-
tas perfectionis. Consequentia liquent,
& præmissæ prebandæ, in quibus est tota
vis.

141 Major imprimis explicatur, &
probatur simul: nam si stenus virtuali di-
stinctioni, ea præscindere nequit à reali
identitate: atque adeo quævis perfectio
prout contradicta virtualiter, imbibit

realē identitatem, seu habitionem alte-
rius à se virtualiter distincta: cùm verò
nulla sit in Deo perfectio, quæ non iden-
tificetur cum Essentia Divinā identificatā
cum singulis prædicatis intra Deum; nulla
est, quæ saltem in tertio, (quod sit omnia)
non dicat identicam habitionem omnis
perfectionis. Id quod urgetur in quovis
genere distinctionis: nā differentia trans-
cendentialis prædicati Divini, seu Divinitatis,
est formaliter, identitas realis, seu
identica realis habitio Essentiae Divinæ,
seu omnis perfectionis: ergo quælibet di-
vina perfectio, quomodocumque contradic-
tincta ab aliis, imbibit in suo esse formali-
li, esse realiter omnem perfectionem, sal-
tem in tertio: & hæc erat major.

143 Tertia ratio à pari, quæ præcedē-
tes confirmet: Personæ Divinae sunt om-
nino æquales in perfectione: ergo, & sin-
gulæ Divinitæ Perfectiones, prout abinvic-
em condistinctæ. Antecedens de fide est,
& habetur expressè in Symbolo Athana-
sii. Probatur consequentia: si enim semel
admitteretur inæqualitas inter Divinas
perfectiones, non est cur inter ipsas Per-
sonalitates nō deberet admitti. Ratio est:
quia spectant ad genera perfectionis inæ-
qualis; una est improducta, & dat; aliae
sunt productæ, & accipiunt: una pertinet
ad genus Intellectivi: alia ad genus voli-
tivi. Ergo nec esset cur inter ipsas perso-
nas nō deberet inæqualitas admitti. Nam

In-

Inæqualia, addito æquali, qualis est Essen-
tia toti Trinitati communis, manent inæ-
qualia. Dices, id esse verum, nisi compen-
satur excessus per rationem adjunctam,
ut accidit in Personis: nam Essentia, cùm
sit plenitudo omnis perfectionis, soper, &
compensat aliqua em excessum Personali-
tatum. Benè. Cur igitur differentia entis
Divini, non soper, & compensat excessum,
siquis est, inter genera Intellectivi, & Vo-
litivi; Viventis, & Potentis, cùm eas per-
fectiones transferat ad lineam summam: &
urgebo, quidquid dixeris, paritatem.

144. Quarta ratio à posteriori: Ama-
bilis, adoratio, & cultus sequuntur ta-
xam Bonitatis, & perfectionis: sed inter
Divinas Perfectiones, amabilitus est æqua-
lis, & unicuique debetur æqualis cultus,
& adoratio: ergo inter ipsas est perfectissi-
ma æquitas in gradu perfectionis. Mi-
nor ex se pater: alioqui Deus non amaret
amore æquali perfectiones suas; nec Per-
sonæ æqualiter afferant ad invicem Pro-
prietates Personales: neque singula Per-
fectiones essent ex se dignæ. Summo cul-
tu, quod quis credat? Dices: singulas esse
æquæ amabiles, & adorabiles respectu no-
stri: quia singulis debitus est omnis amor
& cultus possibilis. Contro: primo: quia
licet inspecta finitudine nostri amoris, &
cultus, omnis amor & cultus noster sit
debitus singulis divinis Perfectionibus;
tamen, si perfectiones sint inæquales in
se, totus hic amor, & cultus magis debe-
retur majori, quam minori: quia major
est magis digna, quam minor: id autem est
absurdum. Secundo: quia respectivè ad
ipsum Deum non est cur amor non sequa-
tur inæqualitatem perfectionum; & res-
pectu majoris sit major; minor, respectu
minoris: quod etiam absurdum est.

145 Objecies ex Herize: quia nullus
est Theologus: qui non distinguat in Deo
rationes Primarias, & Secundarias: Ab-
solutæ, & Relativæ: Sed primariae, & ab-
solutæ sunt perfectiones. Confirmatur:
nam alioqui Paternitas v.g. esset tam per-
fecta, quam Deitas: id autem esse falso,
patet: nam Paternitas neque continet
formaliter essentiam, neque eminenter:
ergo nequit esse tam perfecta, quam Dei-
tas. Antecedens probatur: tūm quia non
dicit perfectiones essentia. v.g. Omnipot-
entiam, Sapientiam, &c. Tūm quia nullo
modo principiat essentiam, sed potius

econversò. Respondetur. Distingue: qui In Primā
non distinguat rationes primarias, prima-
par. traff.
tu coniunctionis, concedo: primatu per-
1. de Deo
fectionis, nego. Primum agnoscere Theo-
logi: non secundum: unde nego minorem.

Ad confirmationem concedo sequelam cū
Cardinali de Lugo juxta illud Augusti-
ni: Tantus est solus Pater, quantus Pater,
Filius, & Spiritus Sanctus: & ratio sumi-
tur à Patre Suarez ex secundâ ratione,
quam ursinus à num. 104. quare nego mi-
norem. Ad probationem dico Paternitatem: ē
ex identicā continentia æquivalere omni
perfectioni, cujus retinet identitatem
realē, quomodocumque eam præscindas,
& sumas. Illud de principiacione essentia
Vanum est ex disp. præced.

Suprad

nu. 51.

Ex Arria-
ga.

146 Objecies ex Arriaga: Sapientia
ex genere suo est perfectior, quam Poten-
tia: juxta illud: Melior est Sapientia, quam
vires: ergo etiam Sapientia Divina, quam
Omnipotentia. Probatur consequentia:
quia si inæqualibus addantur æqualia, ma-
nent inæqualia: etiamsi, quæ superaddun-
tar, infinita sint, ut patet, si binario, &
centenario addatur numerus infinitus.
Objecio, quā maximè fidunt adversarii,
patitur manifestam instantiam, quam ha-
bes nu. 143. Respondetur, igitur, per misso
antecedente quod est maximè dubium, &
unicè potest esse verum ex nostro modo
conciendi, manuducentibus speciebus
Creaturarum, per quas cognoscimus; ne-
go consequentiam. Ad probationem di-
stinguo antecedens: si id superad-
ditur, non est sumnum in linea perfectionis,
facientque rem simpliciter summam,
concedo: si sumnum est, &c. nego: quia
tunc ea differentia summi simpliciter so-
pit, & compensat excessum siquis est, ge-
nerum, quæ contrahit ad lineas, inter
quas repugnat inæqualitas. Talis est dif-
ferentia prædicati Divini.

147 Objecies ex Borrull. Libera, quā-
vis habeant identitatem cum necessariis,
non sunt æquè perfecta, si perfecta sunt
ratione sui: ego titulus identitatis non
sufficit ad inducendam æqualitatem Per-
fectionis. Antecedens patet: quia Defe-
ctibile non est æquè perfectum, ac indefe-
ctibile. Confirmatur: Paternitas præcissim
ab identitatem cum essentia, non est ratio
ne sui tam perfecta quam essentia: ergo
neque ratione talis identitatis. Patet an-
tecedens: quia alioquin frustra esset recur-
sus

E 2

In primā sui ad eam idētitatem. Probatur conse-
par. trāt. quentia: quia ea identitas Paternitatis ad
i. de Deo essentiam non est perfectior Paternitate,
sciente.

Vide sup. cūm sit ipsa Paternitas. Respondeatur: Et
nego antecedens: quia actus liber est
Deus, & licet diminutè, & secundūm quid
contingens; simpliciter quoad Essentiam
sui indefectibilis ut *suprà dictum* est: quid
ergo mirum, quid formalitas identifica-
ta cum omni perfectione, sit summè per-
fecta? Ad confirmationem concessio ante-
cedens: quia p̄f̄c̄s̄ ab eā identitate
non concipitur; ut Divina Paternitas:
nego consequentiam. Ad Probationem
distinguō: non est perfectior Paternitate
Divina, concedo. Paternitate, p̄f̄c̄s̄
sumptā nego: quid tamen inde contra nos?

S E C T I O III.

MENS NOSTRA CIRCA VIRTUALEM
*intrinsecam indistinctiōnē necessaria-
rum Perfectionum absolu-
tarum Dei.*

§. I.

RATIONES PRO VERA SENTENTIA.

148 *E* Ati explico sic: Omnes Absolutae
Perfectiones necessariae Dei sunt
ex parte sui simplicissimā quādam Vir-
tualitas: quare repugnat inter ipsas di-
stinctio Virtualis intrinseca; quācumque
ipsae sint. Ita omnium optimè, & accura-
tissimè Pater Antonius Perez, Pater
M. Espanza, Pater Ribadeneyra,
Ribaden. Pater Thyrus Gonzalez, Pater Haunol-
dis, & Pater Quirós omnino videndus
Ant. Per. Ant. Perez, Pater M. Espanza, Pater
Ribaden. R. P. Thyrus Gonzalez, Pater Haunoldis.
R. P. Quirós. Magistri Doctissimi. Ego studens brevi-
tati præter ea, quæ *suprà à nn. 37.* oppor-
nōdus. Vide *supr.* tūne anticipata sunt, afflām in proba-
tionem ex innumeris, quæ possum, pauca,
quæ rem brevi, & clare conficiant.

149 Argumentor principaliter primò: Nequit admitti distinctio virtualis intrinseca inter Perfectiones necessarias abso-
lutas Dei, quin de ipsis verificantur rigo-
rosa contradictionia in sensu simpliciter
reali; id est: quin de unā earum simpliciter
in sensu reali affirmetur aliquid, quod
idem simpliciter, & in sensu reali nege-
tur, & disconveniat alteri; sed hoc est im-
possibile: ergo impossibilis est inter eas

Perfectiones distinctio intrinseca virtua-
lis. Minor datur à plerisque, & danda est
ab omnibus: Nam prædicatum, quod alteri
realiter disconvenit, necessariò ab eo
distinguitur realiter: nulla enim res sibi
ipsi disconvenit, nec repugnat. Major
ut probetut; sumo Dei intellectiōnē,
& Volitionē Dei, exempli gratiā: deque
ipsis verifica contradictionia, quæ mavis,
& modo quo velis: sic argumentor in pro-
bationem majoris, variis arguendi for-
mis, quæ multipliciter rem convincant.

150 Prima sit: Intellectio v.g. est rea-
liter simpliciter volitio omnimodo, quo
volitio à parte rei est realiter, & simpliciter
volitio; sed volitio à parte rei est rea-
liter simpliciter volitio per modum esen-
di virtualiter volitionem, & principium
Spiritus Sancti: ergo intellectio à parte
rei est realiter simpliciter volitio per mo-
dum esendi virtualiter volitionem, &
principium Spiritus Sancti. Syllogismus
est in formā. Concessis præmissis, infer-
tur, nullam dari distinctionem virtualē
inter intellectiōnē, & Volitionē Dei:
Nam ea distinctio, à parte rei debet esse:
si ergo à parte rei non est, nulla est. Minor
est Adversariorum. Nega igitur majorē,
& ecce contradictionia: ergo intellectio
non est realiter simpliciter volitio omnimo-
do, quo volitio à parte rei est realiter,
& simpliciter volitio: ergo aliquid, seu
aliquis modus esendi dicitur, & conve-
nit realiter simpliciter volitioni, qui ne-
gandus est, & disconvenit realiter simpliciter
intellectioni: ergo non sunt omnino
realiter idem adæquate: quod in majori
nostrā contendebam.

151 Secunda sit: Aliquo modo intel-
lectio Dei est à parte rei realiter simpliciter
intellectio, scilicet per modum esen-
di virtualiter intellectiōnē, virtualiter
ptiōrem, & principium Verbi; quo modo
volitio Dei à parte rei realiter simpliciter
non est intellectio: scilicet per similem mo-
dum esendi intellectiōnē: ergo si semel
intellectionem à volitione virtualiter dis-
tinguis, aliquis modus esendi realiter
simpliciter convenit vni, qui realiter sim-
pliciter alteri repugnat: ergo si semel eas
virtualiter distinguis, verificas contradic-
tionia in sensu simpliciter reali, & reali-
ter inadæquate distinguis. Consequentiae
patent: quid si neges antecedens: ecce con-
tradicitorium: ergo nullo modo intellec-
tio

etio Dei est à parte rei realiter simpliciter intellectio, quo volitio non sit etiam à parte rei realiter simpliciter intellectio. Sed modus quo à parte rei realiter sim-
pliciter Intellectio Dei est intellectio, est modus esendi virtualiter intellectiōnē, & principium Verbi: ergo modus quo à par-
te rei realiter simpliciter volitio est intel-
lectio est modus esendi virtualiter intel-
lectionem, & principium veibi. Dices
confundi est simpliciter, cum esse virtualiter: sed contra: nam esse virtualiter, non
est aliquid mere vocale, sed realiter sim-
pliciter in rebus existit. Revide *Suprà*
num. 40.

152 Tertia sit: Hic Syllogismus regete
concludit in *Darii*: Quidquid realiter
simpliciter participat intellectio Dei; rea-
liter simpliciter participat Volitio Dei;
sed intellectio Dei realiter simpliciter par-
ticipat esse prædicatum indistinctum vir-
tualiter ab intellectiōnē, & principio
Veibi: ergo Volitio realiter simpliciter
participat esse prædicatum indistinctum
virtualiter ab intellectiōnē, & principio
Veibi. Concessis præmissis, negati con-
sequentiæ nequit: vide ergo quā ex præ-
missis negare velis? Minorem non potes:
quia continet sententiam tuam. Nega er-
go majorē: & ecce contradictionia: ergo
non omne quod realiter simpliciter
participat intellectio Dei, realiter simpliciter
participat Volitio Dei: quomodo
ergo sunt omnino, & adæquate idem? Di-
ces: in his committi vitium fallaciis elen-
chi, & solum exinde fieri, realiter conve-
nire volitioni esse intellectiōnē virtualiter
indistinctam ab intellectiōnē, quod
verum est: non verò, esse volitionem vir-
tualiter indistinctam ab intellectiōnē; quod
nec realiter habet intellectio.

153 Contra manifestè primò: Vel in-
tellectio est à parte rei simpliciter tam vo-
litio, quām principium Spiritus Sancti, &
prædicatum virtualiter indistinctum à vo-
litione, vel non? Si secundum: ergo mag-
gis negatur de intellectiōnē, prædicatum
principiandi Spiritum Sanctum, & prædicatum
virtualiter indistincti à volitione,
quām negetur ipsa volitio: ergo negatur
plusquam virtualiter: & id intendo. Si pri-
mum: ergo sicut intellectio realiter sim-
pliciter est volitio, ita simpliciter realiter
erit intellectio virtualiter indistincta à
volitione, & principium Spiritus Sancti:

nempè quia quidquid realiter simpliciter In primā
dicitur de uno, debet dici de altero; si rea-
liter adæquate sunt idem. Secundò: quia
si simpliciter, & adæquate sunt vnum, &
idem, intellectio, & volitio: non potest
realiter diversimodè esse prædicatum in
intellectione, ac in volitione; nec ipsas de-
nominare realiter diversimodè.

154 Argumentor secundò sic: Dis-
tinctio Virtualis intrinseca, verifi-
cativa prædicatorum alioqui contradic-
tentium, imb. bit distinctionem simplici-
ter realis in tertio; sed inter Perfectio-
nes absolutas necessarias Dei repugnat
distinctio simpliciter realis in tertio: ergo
& intrinseca distinctio virtualis. Con-
sequenta bona est: & minor certa: Nam
distinctio realis in tertio nihil est aliud,
quam identitas duorum prædicatorum,
quorum alterum realiter distinguitur à
tercio prædicato, quod alteri eorum rea-
liter identificatur: unde nequit esse inter
prædicata adæquate realiter identificata
inter se, & quoad omnia mutuò, & adæ-
quate inter se convertibilia; ut patet in
Essentiā, & Paternitate: ex quibus Es-
sentiā identificatur realiter cum Filiatio, &
à quā realiter distinguitur Paternitas
identificata realiter cum Essentiā; Atqui
omnes absolute Perfectiores Dei sunt
adinvicem adæquate realiter convertibili-
les, & identificatae, ut est certum: ergo
repugnat inter ipsas distinctio simpliciter
realis in tertio.

155 Major principalis Syllogismi, in
quā est difficultas, ostenditur primò ex
insinuatis *suprà à num. 37.* Secundò: quia *Suprà à*
distinctio virtualis intrinseca verificat, & *nn. 37.*

identificata Prædicata ex genere suo con-
tradicitoria; atqui Prædicata ex genere
suo contradicitoria realiter immediatè ne-
cessariò distinguuntur: ergo distinctio vir-
tualis intrinseca necessariò imbibit præ-
dicata realiter immediatè necessariò di-
stincta: ergo necessariò imbibit realē
distinctiōnē in tertio. Consequentiae pa-
tent. Major sui expositione clarescit: tūnā
quia effectus secundarius realis distinctiō-
nis, ut vocant, sunt propriè, & rigorosè
contradicitoria ex genere suo: nam, quæ
ex naturā rei, velex genere suo nec ibi
contradicunt, nec repugnant sibi, nūquā
possunt arguere realē distinctiōnē ex
genere suo. Tūnā etiam quia si prædicata
nec sibi repugnant ex genere suo, nullam
ex

In primā par. tract. i. de Deo scientie. ex genere suo fundare possunt distinctionem: nam quod sibi disconveniant ratione differentiae contrahentis, arguet distinctionem, ubi tales differentiae sint: nulam verò, ubi tales differentiae desint.

156 Minor ergo proximi Syllogismi probatur. Primo: quia Prædicata ex genere suo contradictoria, sibi mutuo repugnant, ut patet ex terminis; cuius ratio est: nam unum est alterius exclusio: important enim esse, & non esse ejusdem prædicati: sed nulla res seipsum excludit, nec sibi contradicit, aut repugnat: quid enim magis conforme rei, quam quod est? ergo prædicata ex genere suo contradictoria, realiter immediatè necessariò distinguntur. Secundo: quia oppositio contradictionis non est minor oppositione Relationis: ergo non est minor vis in oppositione contradictionis ad entitativam exclusionem extremonum, inter quæ immediatè versatur, quam in oppositione relationis. Atqui hec in Deo quidem stare potest realis oppositio relationis sine immediatâ exclusione, & distinctione extremonum, inter quæ immediatè versatur: ergo nec stare potest realis oppositio contradictionis. Consequentia urgenda est à fortiori, cum oppositio Contradictionis sit maxima Oppositionum.

157 Illustratur, & firmatur primo vis argumenti: Contradictorium est verè negabile de Contradictorio: ergo realiter distinguitur. Atqui distinctio virtualis intrinseca est identitas formalitatum, quibus contradictoria competunt: ergo est identitas formalitatum, quibus distinctio realis competit: non quidem immediata, & in seipsis, ut patet: ergo in tertio. Cætera patent: & tota difficultas est in primo entymemate. Cujus consequentia probatur primo: quia veritas negationis formalis, & intentionalis stare nequit sine negatione objectivâ: sicut veritas affirmationis sine idéitate objectivâ: sed objectiva negatio alterius nequit ab actua i distinctione præscindi. Secundo: quia ratio destruendi aliud, est ipsius non esse: ergo ratio destruendi aliud in alio, vel ab alio, est non esse aliud. Tertiò: quia distinctio est unum non esse aliud: eaque proportione una res distinguitur ab aliâ, quâ non est alia; atqui negatio objectiva, & realis facit unum non esse aliud: ergo actu distinctio realis inter subjectum, & Prædicatum;

antecedens est mihi evidens. Tum quia si negari non potest unum prædicatum de alio, sibi non opponuntur mutuo: ergo non sunt contradictiones: & perit quæstio. Tum quia distinctio virtualis necessariò importat idem affirmari, & negari de eadem entitate: ergo quia contradictiones sunt mutuo negabilia.

158 Illustratur secundò, ponendo exemplum in Intellectione, & Volitione, quas perfectiones maximè contendunt Adversarii virtualiter intrinsecè distinguendas, ex eo quod de Intellectione verificetur esse Principium Verbi, non verò de Volitione. Sumo ergo hoc prædicatum, & arguo sic: Qui dicunt volitionem non esse Principium Verbi, aperte contradicunt his qui assertunt volitionem esse realiter Principium Verbi, ut est evidens: ea enim est definitio contradictientium: ergo non dicunt unum & idem realiter. Senus cōsequenter est: realiter diversa verificativa requiri in negatibus, ac in affirmantibus. Sed verificativum affirmantis est Volitionem esse Principium Verbi; & verificativum negantis est non esse Principium Verbi: ergo esse Principium Verbi, & non esse Principium Verbi non sunt realiter idem. Iam sic: sed per vos Intellectioni competit esse Principium Verbi; volitioni verò non esse Principium Verbi, ratione virtualis distinctionis: ergo ratione Virtualis distinctionis competunt Intellectioni, & volitioni prædicata realiter distincta. Atqui ea, quibus competit identicè prædicata, realiter distincta, nequeunt esse adæquatè realiter identificata: ergo Distinctio virtualis necessariò importat aliquam reali tantum identitatem, inter naturam, & produci, vera manet negatio realis denominationis: non ergo ex negatione talium denominationum convinci potest ulla distinctio realis.

§. II.

SOLVITIO TENTATÆ SVPPRIMITVR.

159 **R**espondent ex doctrinâ P. Herrera *Docttor T. August. de Herrera.* Moderni quidam valde præfidenter, distinguendo duplex genus Prædicationum: nam alia sunt, aijunt, in quibus Prædicatum abstractè dicitur de subjecto; & alia sunt, in quibus solum concretè dicitur. Est magnum discriminem inter utrumque genus prædicationum: nam in prædicatione abstracti de subjecto, si verè negat prædicatum de subjecto, indicatur distinctio realis inter subjectum, & Prædicatum;

catum: quia ex conditione Verbi est, tunc negatur identitas realis inter utrumque. At in prædicatione concreta, et si verè negatur denominatio Prædicati, seu prædicatum concretè de subjecto, (quod idem est) non exinde indicatur realis distinctio inter prædicatum, & subjectum: quia non negatur identitas realis, sed identitas requirita ad denominationem: unde, cum ad denominationem aliquorum prædicatorum in Mysterio Trinitatis, & similibus, requiratur præter identitatem realem, etiam virtualis identitas: eo ipso quod negatur virtualis identitas, absolute negatur realis denomination: denominatio enim, & quævis Res, reipsa deficit, deficiente quovis ex sui constitutivis.

160 Explicant exemplo, intelligendi v. g. respectivè ad intellectum: & producunt respectivè ad Filiationem. Si sumas abstractè, verè dicas: Natura est produci, est producio, est Filiatio produc̄ta. Similiter si sumas intellectionem abstractè, verè dicas: Voluntas est intellectio. Fac prædicationem concretam: Voluntas est intelligens: falso dicas: & verè negas: Natura non est produc̄ta. Quid autem negas? Identitatem realem? Non utique: quia falso negas: Ergo solum negas identitatem virtualē. Et ratio est, inquit: quia ad denominationem intelligentis non sufficit identitas realis intellectionis, sed etiam virtualis: unde ex solo defectu identitatis virtualis inter intellectionem, & voluntatem simpliciter deficit realis denomination. Similiter ad denominationem produc̄te, & id genus alias, non sufficit realis identitas, cum produci, sed etiam virtualis: unde negatâ virtuali tantum identitate, inter naturam, & produci, vera manet negatio realis denominationis: non ergo ex negatione talium denominationum convinci potest ulla distinctio realis.

161 Hæc est tota solutio: in quâ vera sunt aliqua: falsa plurima: & accommodatio perdifficiis. In primis accommodatio est violenta, & perdifficilis ad argumenta nostra sumpta ex rigore contradictionis, & ex conceptu legitimo distinctionis virtualis: ad quæ duo nihil facit tota doctrina: nam contradictione ex terminis est binarium sese excludentium, & sese quasi suo constitutivo abstractentium, separantium, & distinguentium. Deinde distinctio vir-

tualis dicitur per secundarium effectum *In Primâ formaliter habitum distinctionis realis: par. tract. i. de Deo scientie.* quis autem unaquam dixit effectum secundarium realis distinctionis, esse distinctionem virtualem; seu negationem virtualis identitatis. Quæ singula præoccupata sunt satis ex formis arguendi nostris, & suprà à num. 37.

162 Fateor discriminem inter prædicationes concretas, & abstractas: & per illas negari non posse verè prædicatum de subjecto sine reali distinctione: per illas verò posse: quia in prædicationibus abstractis, Verbum est, identitatem afficit: in concretis verò solum indicat habitudinem subjecti ad prædicatum cum aptitudine ad denominationem istius, ut explicui in tractatu de Trinitate, & iterum expanam §. §. sequentib. Hanc verò doctrinam alioquin veram non explicari, nec applicari bene ab istis Modernis, nec ab Herrera ad punctum præsens, (præter ea, quæ num. præcedenti tetigi) est mihi evidens.

163 Sic enim arguo contra totam explicationem. Primo: tres sumendo denominationes, seu tria prædicata concreta, v. g. *Intelligendi, Producendi, & Vniti:* Stare non potest, quod de vna formalitate dicitur denomination Intelligentis, Producens, & Vniti, negeturque de alterâ, quin saltè virtualiter distinguantur ad invicem suppositâ reali eorundem identitatem: id apud eos, quos impugno, verissimum est. Sed tota doctrina deficit in his denominationibus: ergo prædicta doctrina, pro præsenti punto, non sufficit. Minor probatur: quia doctrina stat in eo quod ad veritatem harum denominationum requiritur virtualis identitas formæ, seu quasi formæ cum prædicato, de quo verè dicantur: unde per negationem earum, solum negari sufficit identitatem virtualē: atqui id est evidenter falsum: quod ostendo: nam imprimis denomination intelligentis futura conditionata v. g. apud Absoluta Dei distinguentes, dicitur de intellectu divino: negatur de Voluntate: & utrobique deficit identitas virtualis: nam Scientia Media aquæ distinguuntur virtualiter ab intellectu, ac à voluntate. Deinde denomination Producentis Spiritum Sanctum, & spirantis, dicitur verè de Patre, & Filio, & verè negatur de Naturâ: & utrobique deficit virtualis identitas;

In Primā titas; nam activa spiratio, seu productio, virtualis. Consequentia probatur primò: Nam si id quod simpliciter negas de aliquo, non magis ab eo distinguitur, quam quod de eodem simpliciter dicas: quomodo negare simpliciter potes? Secundo: Nā propter aliquid distinguis virtualiter A, & B. quid est hoc aliquid? Dicis, esse C. conveniens B. & non A. Insto: vel C. distinguitur plusquam virtualiter, vel non? Si secundum: vādō distinguis: & non promoves explicationem. Si autem primum: habeo intentum. Tertio: nam negatio solius identitatis virtualis, nequit esse effectus realis distinctionis: ergo

164 Arguo contra secundò: ideo dicas non verificari de Naturā concretè, esse Produçam: verificari verò de Filiatione: quia denominatio producere est virtualiter eadem cum Filiatione; & non est eadem virtualiter cum Naturā: & negatur proinde solum identitas virtualis predicti de subiecto, quando negatur de Naturā, productam esse. Sed insto: cur si est idem realiter Natura, & Filiatio, potest Filiatio habere virtualē idētatem cum esse producto, & non Naturā? Dices: quia distinguuntur inter se virtualiter. Sed cur distinguuntur virtualiter? Vel respondebis per ipsam interrogationem, vel dices, ideo esse: quia uni convenit unum, quod alteri non convenit. Insto: vel hoc quod uni convenit, & non alteri, solum convenit virtualiter, vel etiam realiter? Si primum: hāremus eidem salebrae. Si secundum: ergo quia uni convenit unum realiter, & alteri realiter non convenit, sed oppositum. Rogo modò vel hoc unum, quod vni realiter das, & alteri realiter negas, & oppositum realiter distinguuntur, vel non? Si secundum: quomodo ergo negare potes de re, quod reipsā est? Si ergo primum: manifestè relaberis in sensum nostrum. Inde

165 Arguo contra tertiod: ex latiū deductis supra nū. 38. & 39. ut duo virtualiter distinguuntur, aliquid debet de vno sum

pliciter posse affirmari, & negari simpliciter de altero: hac enim est natura distinctionis virtualis: ergo illud aliquid, quod

simpliciter uni convenit, & simpliciter negatur de altero, magis debet distingui ab eo de quo simpliciter negatur, quam ea

dùo distinguuntur inter se. Sed ista distinguuntur virtualiter: ergo illud aliquid debet ab eo, de quo negatur, distingui plusquam virtualiter: ergo realiter: ergo virtualiter distincta, necessariò distinguuntur realiter in tertio. Omnia sequuntur benè ex primo Entymemate: cuius antecedens continet definitionem distinctionis

virtualis. Consequentia probatur primò: Nam si id quod simpliciter negas de aliquo, non magis ab eo distinguitur, quam quod de eodem simpliciter dicas: quomodo negare simpliciter potes? Secundo: Nā propter aliquid distinguis virtualiter A, & B. quid est hoc aliquid? Dicis, esse C. conveniens B. & non A. Insto: vel C. distinguitur plusquam virtualiter, vel non? Si secundum: vādō distinguis: & non promoves explicationem. Si autem primum: habeo intentum. Tertio: nam negatio solius identitatis virtualis, nequit esse effectus realis distinctionis: ergo

166 Confirmantur hāc omnia. Impli- cat aliquid de aliquo negari realiter quo ad denominationem, & munus: & de aliquo id ipsum realiter affirmari: quin de ipsis possit realiter affirmari, & negari aliquid in abstracto: sed per vos nequit aliquid in abstracto negari sine objectivā distinctione reali: neque affirmari sine objectivā reali identitate: ergo nequit aliquid de aliquo negari realiter quoad de- nominationem, & munus sine aliquā reali distinctione. Consequentia bene sequitur. Minor est adversariorum doctrina. Probatur major: tria requiruntur ad de- nominationem: *Capacitas subiecti: forma denominans: & Modus habendi*: ecce tria abstracta: quā si sint simul, necessariò est denominatio. Nunc sic: Vel in rebus sunt simul hāc tria *Abstracta*, vel non? Si secundum: ergo ideo negas denominationem: quia realiter negare potes aliquid abstractum, seu, *ut tecum loquar*, aliquid in abstracto. Si primum: non potes negare verè denominationem: ergo negari verè non potest aliquid quoad denominationem, quin verè possit aliquid in abstracto negari.

S. III.

ARGUMENTA CONTRARIA *Diluuntur.*

167 **O**bijecies primò: Aparte rei verificantur iste propositiones cōtradicitoriae: Intellectus vel Intellectio est Principium Verbi: non verò voluntas, nec volitio: Verbum procedit per Intellectionem; non verò per voluntatem: Verbo communicatur ex vi processionis Intellectio; non verò volitio: Pater generat intelle-

Disp. 2. Quom. Sciēt. Dei se habeat ad Dei Essent. sect. 3. 41

intellectione, seu intelligendo; non verò volitione, seu volendo: quā videre potes expressè à Patribus, & Theologis trādita in tract. de Trinitate apud Montoyam disp. 93. & 94. Arriaga disp. 42. Borrull disp. 7. ergo de Intellectu, & Voluntate Divinis; deque Intellectione & volitione verificantur contradictoria: ergo virtualiter intrinsecè distinguuntur. Firmatur: nam Patres, & Concilia expressis omnino locis, passim assertur Filium non esse genitum voluntate: at certum est esse genitum intellectu: ergo de Intellectu, & Voluntate negari nequeunt contradictoria pro ipsorum virtuali intrinsecā distinctione.

168 Noto primò: Negari non posse, Processionem Verbi aliquo verò sensu esse per voluntatem necessariam Patris, atque adeò ab eā procedere Verbum Fundamentum, Scriptura, Patres, & Ratio. Scriptura: *Ex Vtero ante Luciferum, genui*le: *Eruſtavit Cor meum Verbum: ecce expressionem Voluntatis!* Patres: audi Jacob. Ap. apud Clem. lib. 8. cap. 12. *Generasti voluntare, virtute, & bonitate immediate Filium. Audi Concilium Sardicense: Quod neque Consilio, neque rountate Pater genuerit Filium anathematizat Sancta, & Catholica Ecclesia.* Vide alia apud Montoyam loc. cit. Ratio: quid enim absurdius, quam omnem Dei operationem ad extra fieri sapienter, & ex vi amoris; & præstantissimas operationes ad intra procedere, alteram non sapienter, alteram verò non-voluntarie?

169 Noto secundò: Negari etiam non posse, Processionem verbi aliquo sensu simpliciter reali non esse ex voluntate, aut ex consilio Patris: id enim habent expressè Concilia, & Patres contra Ariū. Quare componenda est utraque hāc veritas: & componitur facile, & optimè, ex his quā notarunt Pater Antonius Perez, & Sparza, post ipsum Montoyam: nempe quia Patres dum simpliciter, & in sensu reali negant Processionem Filii esse voluntate, loquuntur de voluntate indifferenti, & liberā, contra Ariū, conatum Filium à Patre gigni voluntate, id est, liberè; atque inde inferentem Verbum esse Creaturam. Vnde Patres non negabant Filium procedere ex voluntate, sed supponebant: quā suppositionem impiè de Aranda de Dco.

torsit Arius ad contingentiam processi-
onis. In Primā par. tract. i. de Deo

170 Noto tertiod: licet in sensu reali, & rebus inspectis secundum se, æquè Spiritus Sanctus procedat per intellectum, & intellecti, ac Verbum, & æquè Verbum per voluntatem, & volitionem, ac Spiritus Sanctus; & utrique ex vi processionis communicentur omnia absoluta, nī hilominus in sensu formalī, & ex modo concipiendi, cuī fundamento in re, esse veras eas propositiones, quas affert objec-
tio, & in hoc sensu dictas à Patribus, & à Theologis usurpari. Quarū veritas nullā exigit, aut denotat distinctionem intrinsecā inter Absoluta, sed solum exigit, & denotat distinctionem Processionum, & specialem conditionem eārum; videlicet in Verbo, pertinentiam ad lineam Intellectivi: in Spiritu Sancto, pertinentiam ad lineam affectivam: unde reipsā Verbum respicit, & accipit omnia obsoleta, titulus intellecti, seu quia intellectio sunt, Spiritus Sanctus, titulus voluntatis, seu quia voluntio sunt; non quidem denotante ly quia diversitatem in termino accepto, & communicato, sed in modo exigendi, & accipiendo: in Verbo per modum termini pertinentis ad lineā intellectus: in Spiritu Sancto per modum termini pertinentis ad lineam voluntatis; ad eum modum, quo cognitio Animal exprimit, & respicit totum hominem ut Animal, vel quia Animal: & Cognitio Rationale, respicit, & exprimit totum eumdem hominem, ut Rationale, vel quia Rationale; non significatā distinctione inter Animal, & Rationale, sed inter ipsos modos exprimendi. An verò Verbum sit de lineā intellectus, quia est intellectio pas-
siva, quā objecta dominantur cognitio; vel quia est speculum, in quo Deus omnia videt; vel quia est mentalis locutio, non ēst hājus loci: & spectat ad dissertationes de Trinitate; ubi hāc explicui latiū sine re- cursu ad istas notionales intellectiones, quas ibi impugno.

171 Respondeatur jam argumento: di- stinguo antecedens: verificantur hāc in sensu formalī, concedo: in sensu reali, sub- distinguo: in sensu reali denotante diver- sitatem in prædicatis absolutis, nego, de- notante diversitatem in speciali conditio- ne Relationis Verbi, prout contradistin- ctæ à processione Spiritus Sancti, conce- do

*Lat. in
tract. de
Trinitat.
Disp. 4.*

F

⁷ In primā do antecedens : & nego consequentiam par. tract. Constat solutionis veritas ex nuper præp. de Deo notatis. Ad confirmationem distinguo scientie. majorem: non esse genitum voluntate, in sensu formalis; omitto: in sensu reali, subdistinguō: voluntate liberā, concedo; necessariā, & comirante, nego. Patet ex primā, & secundā notatione.

¹⁷² Objicies secundò: Intellectio est etiam à parte rei volitione necessaria prior: ergo distinguitur ab ipsa virtualiter. Antecedens probatur: quia à parte rei, & independenter à consideratione nostrā, Deus te amat, qui se cognoscit; non econtrā: sed hæc veritas stare nequit sine proritate cognitionis ad amorem: ergo. Major videtur innegabii. Primò: quia Anselmus id aperit testatur in Mon. cap. 48. Secundo ex trito illo: Nihil voluntum, quin præcognitum. Tertio: quia de ratione Directionis est præire, & dictare movendo voluntatem ad affectum. Quartò: quia objectum, mediā sui cognitione, mouet, & allicit ad amorem: cognitione enim est representatio boni, per cognitionem potentis, & suadentis ampliexim sui: alioquin cur potius amor est ex directione, quam cognitione ex imperio amoris? Quintò: quia si semel admittitur directio Cognitionis cum omnimodā identitate amoris directi; cur in creatis Cognitione præcedere debeat ad amorem, & ab eo distingui? Sexto: quia alioquin ubique sufficeret ad directionem, & consequenter ad voluntarium, cognitione comitans, contra ea que nos ipsi diximus in tract. de Attrib. Quare ex causales, si sumantur in rigore causali, unicè sunt veræ ex modo nostro concipiendi, innixo speciebus rerum creatarum, ex quibus, cum directio non sit in illis sine prioritate, & præcedentia, facile est ad Divinas res, ad instar existimantes, transfundere eas imperfectiones. Verum, si præcisè sumantur illæ causales, prout denotant, cum essendi modum in virtute, & sufficientiā cognitionis, ut potius aequivalat uni quā a teri ex prædictis aggregatis, veræ sunt; & in ea veritate fundatur noster concipiendi, & explicandi modus. Exinde non est curiosa minor.

^{P. Aldret.} Pater Aldrete tract. de Voluntate: pro cuius Solvendis instantiis, multa movent Pater Quirós, & Patre Ribadeneyra, expensi, & rejecti à Patre Herrera, qui nondum satis placet. Ego, siquid probat objecio, probare tenet distinctionem pluquam virtualem. Primò: quia distinctio virtualis non importat immediatam successionem unius ab alio. Secundò: quia directio realis, & verificativa realiter propositionis Causa iis, magis arguit realē distinctionem, quam virtualem. Tertiò: quia non solum virtualiter, sed etiam realiter amat se Deus, quia se cognoscit potius quam econtrā, in sensu Adversariorum.

¹⁷⁴ Respondet: & nego simpliciter

antecedens. Ad Probationem distinguo majorem: Deus te amat quia se cognoscit, ly quia denotante pluquam formalem distinctionem inter cognitionem, & amorem; nego: denotante specialissimam naturam cognitionis affectivæ, & amoris intuitivi, potius aequivalentem aggregato amoris nascentis à cognitione, quam cognitionis nascentis ab amore, concedo. Explico. Amor essentialis Dei; non est utcumque amor, sed purissimus amor intuitivus, & intuitio affectiva, lax Intellec-tualis suo ardore lucens, & ipsa lucis illustratione ardens, talis tamen natura, & energiæ, ut sit modus essendi oculatissimum amorem, aequivalentem aggregato cognitionis, & amoris, non quidem amoris imperantis cognitionem; sed amoris existentis ex cognitione; id autem non arguit ullam distinctionem inter amorem, aut cognitionem à parte rei, sed modum essendi diversum ab eo qui aequivaleret per sui energiam aggregato amoris inducentis cognitionem; ad eum modum quo sine illâ distinctione verificamus in actu indivisibili amante deambulatione p. operter salutem, potius amate nos deambulationem, quia salutem amamus, quam econverso.

¹⁷⁵ Quare ex causales, si sumantur in rigore causali, unicè sunt veræ ex modo nostro concipiendi, innixo speciebus rerum creatarum, ex quibus, cum directio non sit in illis sine prioritate, & præcedentia, facile est ad Divinas res, ad instar existimantes, transfundere eas imperfectiones. Verum, si præcisè sumantur illæ causales, prout denotant, cum essendi modum in virtute, & sufficientiā cognitionis, ut potius aequivalat uni quā a teri ex prædictis aggregatis, veræ sunt; & in ea veritate fundatur noster concipiendi, & explicandi modus. Exinde non est curiosa minor.

¹⁷⁶ Ad primam probationem majoris, Anselmus interpretandus est juxta præcedentia. Ad secundam dico, axioma cum eo rigore, solum cadere, ubi sunt amores cœci de se, & ubi est potentia, quæ movenda est ad elicientiam amoris: quia tunc cognitione potentiam integrat & compleat: at in Deo, ubi non est potentia, nulla requiritur prænotitia ad effectus necessarios. Ad universalitatem axiomatis, satis est, nullibi dari posse sufficientiam ad aman-

Anselmi
Mens, &
Axiomatis:
Nihil
volatum,
&c.

mandum, nisi virtute cognitionis, sive hæc virtus, & sufficientia distincta sit ab amore, sive non. Ad tertiam distinguo: de ratione directionis elicitive, concedo: purè representantis, subdistinguō; si simul indifferentiam constitutat ad amorem, & non amorem, concedo; si nullam constitutat, præter purissimam sufficientiam, & necessitatem amandi, nego. Ad quartam fateor id esse verum, quando est potentia quæ movenda sit: at in Deo hæc omnia intelligenda sunt purissimè, juxta præcedentia. Ad quintam dico rationem esse, quia omnes amores creati sunt ex cœci, & cognitione constitutae potentiam elicitive: ut dictum est tract. de Attrib. Ad sextam nego sequelam: quia non ubique sufficit ea concomitantia ut amor sit à cognitione tanquam à ratione cur sit. Id enim non sufficit in amore libero, neque in amore producto: sufficit verò in amore, qui per indivisam perfectionem cognitionis est sibi positiva & purissima ratio essendi: qualis divinus est.

¹⁷⁷ Objicies tertio contra rationem nostram fundamentalē. Distinctio virtualis non requirit distinctionem realē in tertio: ergo licet Absoluta necessaria Dei non sint distincta realiter in tertio, possunt adhuc virtualiter intrinsecè distingui. Consequentia tenet in principiis nostris. Antecedens probatur primò: quia distinctio realis in tertio requiritur ad verificationem negationis prædicati de subjecto; sed verificatio propositionis negantis prædicatum de subjecto non requirit eam distinctionem: quod ostendo: hæc propositiones negativæ sunt veræ: Natura neque generat, neque producit, neque producitur, neque est relata nec producita: Atqui hæc prædicata verè negata de Natura non distinguuntur realiter à Natura: quia Natura est Paternitas generans, & producens; est Filiatio producta, & relata: ergo. Secundò: quia Prædicata necessaria distinguuntur à liberis virtualiter: sed nullum est tertium realiter distinctum. Tertiò: quia Divina Decreta distinguuntur inter se virtualiter, vel saltem à Scientia Media, & Visionis: quod nam autem est tertium, in quo realiter distinguuntur?

¹⁷⁸ Respondet: Negando simpliciter antecedens. Ad primam probationem noto duas esse posse propositiones enun-

tatiivas unius de alio: Alteram, de prædicato concreto, & quasi adjectivo: Alteram, par. tract. ram de prædicato in abstracto, & quasi i. de Deo substantivo. Differunt in hoc: quod in scientie, propositionibus de prædicato in abstracto, seu substantivo verbum est dicit identitatem prædicati de subjecto: in propositionibus vero de prædicato concreto, seu adjectivo, verbum est, dicit denominationem, atque adeo aptitudinem subjecti ad denominationē prædicati: quicquid sit de existentia formæ in subjecto, seu quasi in subjecto: parum enim prodest existentia, & identitas formæ, si subjectum non est capax denominationis. Exinde fit pro veritate propositionis affirmantis prædicatum abstractum, & substantivè, requiri identitatem; pro veritate vero negantis simile prædicatum, requiri negationem objectivam identitatis: At pro veritate propositionis negantis prædicatum concretum, & adjectivè, non requiri negationem identitatis cum forma denominante, sed sufficere incapacitatem subjecti ad effectionem formalem talis denominationis, undecimque proveniat ea incapacitas.

¹⁷⁹ In casu præsenti, Natura quidem identificatur cum Paternitate generante, producente, cum Filiatione genitæ, producēt, genitæ, & relata: & cur? nempe ratione realis identitatis cum terminis reipsa distinctis, seu ratione realis distinctionis in tertio: Nam istæ denominations, producentis, & producēti; generantis, & geniti, referentis, & relati, requirunt ad sui verificationem distinctionem à producente, & producto, & à termino correlationis; quam distinctionem Natura non habet: quia ex sola distinctione reali in tertio est realiter idem cum Filiatione, quæ producitur; cum Paternitate quæ producitur & generat; & cum terminis Relativis: unde ex eis identitate, quæ realē distinctionem in tertio imbibit, redditur in capax, non quidem ut identificetur cum Producente, & Producēto, sed ut ita denominetur. Quare in forma concessa majori, nego minorem. Et hæc de prima probatione antecedentis.

¹⁸⁰ Ad secundam fateor, distinguo virtualiter prædicata necessaria à terminis contingentibus, & liberis; id est, realiter in tertio distinguiri. Nam Termini-

In primā nationes contingentes, & liberae invicem par. trahit. incompossibilis in denominando, quales sunt volitio, & nolitio ejusdem objecti, & notitia contradictionis realiter immidiate distinguuntur inter se, sicut Paternitas, & Filiatio: & sicut Natura secum identificat Paternitatem & Filiationem inter se alioqui distinctas; ita Prædicata necessaria, secum identificant eas terminaciones realiter inter se alioqui distinctas. Et ratio immediata distinctionis est, oppositio incopossibilitatis, & impedientis, ac impediti; quae non est minus efficax ad distinguendum, quam oppositio relationis, ut supra diximus.

Infra lib. 6. à num. 217. Ad tertiam: Dico primò Scientiā Dei Medium distingui virtualiter à necessariis, & liberis, eadem prorsus ratione, quā nuper dixi: non verò distingui virtualiter inter se formalitates Scientiæ Mediæ, nunc denominantes Deum. Dico secundò: Decreta Dei sibi adinvicem composibilia, atque adeò denominantia simul, non distinguiri virtualiter inter se, ex defectu tertii realis intrinseci, in quo distinguantur. Dico tertio: Neque decreta, seu terminaciones liberas Dei distingui virtualiter posse à Scientiâ liberâ, seu Visione, ob rationem eandem. Quæ singula latè discussi, probavi, & defendi in opere de Incarnatione; & passim in libris sequentibus illustrabo.

*Latè de Incarnat. lib. 3. disp. 1. Non augeri Mysterio difficultatem: augeri verò per illam distinctionem purè virtualem. Prima pars patet: quia nos nihil addimus Fidei preter explicationem. Secunda est evidens: quia contendit fine ullam reali distinctione stare posse veritatem negationis à parte rei inter duo prædicata: quod rationi naturali alias per se notæ repugnat: & quo posito tergiversari posset æthnicus circa distinctionē Paternitatis à Filiatione, licet admitteret Catholicam assertiōnem: *Pater non est Filius.* Tertiū: Laudanos tamen Autores in adiunctione vocis: quia vox distinctionis virtualis est accomoda explicationi Mysterij: non tamen ipsi herendum, tanquam afferenti rationem ullam à priori.*

Mox à nn. 198. Ex his jamdiu intuli, septem unicè virtualitates admitti in Deo posse formal denominantes. Una, Complectitur Omnia Absoluta necessaria Dei, seu Essentiam Dei, ut mox dicemus. Altera, Scientiam Medium, prorsus indivisibilem secundum se. Tertia: Omnia Prædicata libera, tamen intellectus, quam voluntatis, defacto denominantia Deum. Cæteræ quartuor, quatuor Relationes, Paternitas, Filiatio, Spiratio Activa, & Spiratio Passiva. Nec ultra in Deo Distinctio virtualis intrudenda est.

§. IV.

ALIA ARGUMENTA EX MYSTERIO Trinitatis, & Incarnationis.

183 Objicies quartò: & aliter ex Mysterio Trinitatis. Vel distinctio virtualis necessaria est Mysterio, tanquam ejus ratio, vel tanquam lenimentum dif-

ficultatum in ipso occurritum? Ad unum enim ex his duobus videtur excogitata à Theologis hec distinctione: sed ut explicatur à nobis, neque potest esse Mysterij ratio; neque lenimentum occurrentium difficultatum: Cùm ipsa Mysterij veritas nihil aliud sit, quam realis duarum formalitatum adinvicem identificatarum distinctione in tertio: ergo vel explicatur à nobis ma è, vel otiosè à Theologis excogitatur ista distinctione.

184 Respondetur, distinctionem virtualem esse Mysterio necessariam, non ut lenimentum ipsius, neque ut ejus rationem ullam à priori: nam ea, quomodo cumque, explicetur, est aquè difficilis, ac Mysterium ipsius: requiritur ergo ut Mysterij quidditas. Quibus addo Tria. Primum est: omnem modum explicandi, evacuatum difficultatis in Mysterio tanto, suspeustum ex ipsa facilitate manere, ut no-

Bernardus

tavat Bernardus lib. 5. de Consid. ad Eugenium cap. 7. Cùm Mysterij veritas necessariò supra creatæ mentis captum sit. Alterum: per modum explicandi nostrum, non augeri Mysterio difficultatem: augeri verò per illam distinctionem purè virtualem. Prima pars patet: quia nos nihil addimus Fidei preter explicationem. Se-

*cunda est evidens: quia contendit fine ullam reali distinctione stare posse veritatem negationis à parte rei inter duo prædicata: quod rationi naturali alias per se notæ repugnat: & quo posito tergiversari posset æthnicus circa distinctionē Paternitatis à Filiatione, licet admitteret Catholicam assertiōnem: *Pater non est Filius.* Tertiū: Laudanos tamen Autores in adiunctione vocis: quia vox distinctionis virtualis est accomoda explicationi Mysterij: non tamen ipsi herendum, tanquam afferenti rationem ullam à priori.*

185 Instas: ergo Gentili contradicenti nulla potest assignari ratio, tanquam à priori, de tanto Mysterio. Nullum in sequela absurdum video. Nego tamen consequentiam. Ratio enim velut à priori, tanti Mysterij, & distinctionis realis in tertio, quam nos cum fide defendimus, & distinctionis virtualis, est infinitudo Divinitatis, & supereminentia Prædicatorum Divinorum, ad omne finitum, & non Divinum. Ad hanc infinitudinem, & supereminentiam recurrendum est, quam cùm fateatur ratio naturalis, bene discurren-

rendo assumere potest in rationem finitæ mentis aliquomodo quietativam in tanto Mysterio. Sed quomodo infinitudo, inquiries, potest esse ratio componendi cum unitate identicâ naturæ veram distinctionem Relationum, & Personarum? Hujus quæstuti dedi discursum triplicem, probando distinctionem virtutem ex genere suo esse perfectionem characteri isticè divinam. Nunc unum insinuare contentus sum, & sic propono.

186 Fecunditas essentialiter imbibit distinctionem, & distinctione necessariò facit pluralitatem, quantum potest in ente quod distinguuntur: ergo in ente capaci plurificari, secundum se totum, id est, in naturâ, & proprietatibus, necessariò plurificat totum, id est, & naturam, & proprietates: non autem in ente incapaci. Hujus entymematis singula sunt patentissima. Antecedens patet ex terminis: quia fecunditas est vis propagativa, & multiplicativa. Deinde distinctione, utpote de genere exclusivo unus ab altero, entitatè separat quantum potest. Consequentia non patet minus: quia forma sicut requirit in subiecto capacitatem ad praestandum effectum suum, ita subiecto capaci communicata, cum praestat, & in subiecto incapaci est quasi non esset quoad formalem effectum.

187 Iam sic: sed infinitudo perfectiois reddit naturam Divinam capacem proprietatum identicarum adinvicem distinctionarum, & alioqui incapacem plurificationis in se: ergo infinitudo perfectiois est ratio, cur in Deo, cum unitate naturæ componi possit distinctione prædicatorum, alioquin identicè in naturâ sibi communicantium: ergo est ratio hujus distinctionis realis in tertio, seu distinctionis virtualis, & ipsius Mysterij. Consequentiæ bona sunt: & probatur sublumpta minor: quia infinitudo perfectiois praestat, ut natura Divina habeat omnem perfectionem simplicem, & sit incapax imperfectionis: ergo praestat, ut necessariò sit una: nam si esset multiplex, non haberet in se eminem perfectionem simpliciter simplicem; careceret enim eâ, quæ esset in alterâ naturâ: imò careret excellentiâ Privativi, & summi Domini: ergo ex infinitate redditur incapax plurificari in se. Sed non redditur incapax, imò redditur exigens proprietatum identicarum adinvicem

distincta rum: nam per infinitatem excluditur omnis imperfectio, & habetur par. trahit. necessitas omnis perfectionis: Fecunditas autem, & societas amicabilis, est ex scientie genere suo perfectio: ergo infinitudo perfectionis reddit naturam Divinam capacem proprietatum identicarum adinvicem distinctionarum, & alioquin incapacem plurificationis in se.

*188 Objicies quintò: si qua essent contradictionia pro quibus conciliandis ponuntur distinctione virtualis, essent ista: *Natura communicaatur Filio: Paternitas non communicatur eidem Filio:* Sed ex istis non inferuntur distinctione virtualis: ergo talis distinctione nulla est. Major est in Scholâ solemnis. Minor probatur primò à Vecken- Weckennis, Platilio, & Haunoldo: ex eo quod natura communicatur Filio, & non Paternitas; non potest quidquam dici de naturâ, quod pari modo non dicatur de Paternitate: quod probatur: de naturâ solum potest dici esse naturam communicatam Filio, & non esse Paternitatem communicatam: ergo quidquid de naturâ dicitur, dicitur pari modo de Paternitate. Secundò probatur ab ipso Haunoldo: si haec sufficerent ad virtutem distinctionem sequentur virtualis distinctione inter prædicata, inter quæ repugnat: quod probatur sumendo haec prædicata, Natura, & communicata, seu communicabilis Filio: ergo.*

*189 Confirmatur species argumenti, & probatur tertio minor à Magistro Doctissimo: ista propositiones: *Natura communicatur Filio: Paternitas non communicatur Filio:* & aliae similes, non sunt contradictiones: nam sunt de objecto diversissimo: quod sic ostenditur. Primum quia sunt de prædicato adjectivo, & concreto: in propositionibus autem de prædicato adjectivo, & concreto, subiectum iteratur in prædicato: ergo sensus affirmativus est: *Natura est Natura communicata Filio:* & sensus negativus est: *Paternitas non est Paternitas communicata Filio:* sed ista objicia sunt diversissima: Nam natura communicata Filio est natura realis, & Divina: Paternitas communicata Filio est Paternitas chymeri-*

*P. Theodo-
rus Maur.*

In Prima par. trah. i. de Deo scientie. merica: ergo. Secundò: vel in propositione negativâ negatur de Paternitate eadē cōmunicatio, quæ de naturâ dicitur, vel nō?

Si secundum: : habetur intentum. Si primum: ergo negatur de Paternitate, quod est idem cum ipsā: Nam Paternitas reipsā est natura communicata Filio. Tertiò sume hanc: Paternitas communicatur Filiō: en propositionem falsam, & de objecto chimerico: sed est propositio immediatè contradicens illi negativæ: Paternitas non communicatur: ergo sicut illa est de objecto chimerico, sic & ista: ergo propositiones: natura communicatur: Paternitas non communicatur, sunt de objectis omninō diversis, atque adeò nequè sibi contradictoriae.

190 Respondeo secundò: negado simpliciter quod assumitur. Ad ejus primam probationem distinguo: sunt de prædicatorio adjectivo, & concreto secundum dici, transeat: secundum esse, nego antecedens: nam communicari in Trinitate est esse, quod reipsā est abstractum, licet his, aut illis vocibus alioqui concretis exprimatur: ut *dixi in Tract. de Trinitate*. Ad secundam dico negari eandem communicacionem quoad denominationem, & munus: non verò quoad identitatem: & hæc est mirabilitas Trinitatis: quia eadem communicatio salvā identitate Paternitatis, & naturæ, naturæ det munus communicate, & non Paternitati. Ad tertiam, propositionem affirmantem communicari Paternitatem, idè esse falsam, quia reali communicationi, quæ in Deo est, appingit aliquod munus quod reipsā non habet: nihil tamen chymericum tangit: sed reali divinam communicationem attingit modo reverà dissono, & disconformi realitati. Dicemus cum bonâ veniâ Theologis de his quæ logici sunt, & Metaphysici, aliqua lib. 2. à nn. 45.

Mox à nn. 194.

191 Ad confirmationem argumenti, & tertiam minoris probationem, respondeo primò, distinguendo: non sunt contradictoriae formaliter, & logicè: transeat: æquivalenter, & arguitivè, nego: nam quidquid sit de sēsū logico, in cuius linea proponit arguens, stare non potest simultanea

veritatem earum propositionum sine simultaneâ veritate istarum: *Natura est Filiatio: Paternitas non est Filiatio*, quas ipse arguens agnoscit tanquam rigorosè contradictoriae. Imò nec stare potest, quin communicatio realis, quæ existit in Deo, reipsā sit communicatio Naturæ, & non Paternitatis ad Filium: in quâ veritate objectivâ stat Mysterii mirabilitas, & tota ratio virtualis distinctionis, non curantis logicum sensum, sed realē conciliationē prædicatorum adinvicem distinctionis de eadem alijs entitate.

192 Respondeo secundò: negado simpliciter quod assumitur. Ad ejus primam probationem distinguo: sunt de prædicatorio adjectivo, & concreto secundum dici, transeat: secundum esse, nego antecedens: nam communicari in Trinitate est esse, quod reipsā est abstractum, licet his, aut illis vocibus alioqui concretis exprimatur: ut *dixi in Tract. de Trinitate*. Ad secundam dico negari eandem communicacionem quoad denominationem, & munus: non verò quoad identitatem: & hæc est mirabilitas Trinitatis: quia eadem communicatio salvā identitate Paternitatis, & naturæ, naturæ det munus communicate, & non Paternitati. Ad tertiam, propositionem affirmantem communicari Paternitatem, idè esse falsam, quia reali communicationi, quæ in Deo est, appingit aliquod munus quod reipsā non habet: nihil tamen chymericum tangit: sed reali divinam communicationem attingit modo reverà dissono, & disconformi realitati. Dicemus cum bonâ veniâ Theologis de his quæ logici sunt, & Metaphysici, aliqua lib. 2. à nn. 45.

193 Objicies sextò: Verificari possunt prædicatoria alijs contradictentia de eadem entitate sine ullâ virtuali distinctione: ergo distinctio virtualis ad hæc inutilis est. Ad probationem antecedentis sume ex uno latere naturam, & prædicatum communis, communicabilis, & communicata, ex alio sume Paternitatem: en argumentum: inter naturam, & prædicatum communis, communicabilis, & communicata non datur distinctio virtualis: sed natura reipsa verè dicitur de Paternitate: de quâ verè negatur esse communem, esse communicabilem, & esse communicatā: ergo. Hæc argumenti species infinites ponit potest. Sume ex uno latere Filiationem, & esse

*Infrā lib.
2. à nn. 45.*

esse distinctam à Paternitate, esse productam, esse distinctam virtualiter à natura: ex alio sume Naturā: en argumentum: inter filiationem, & alia prædicata enumerata non datur distinctio virtualis: sed filiatio reipsā verè dicitur de natura de quâ verè non dicitur esse distinctam à Paternitate, esse productam, & esse distinctam virtualiter à se ipsa: ergo verificari possunt prædicatoria alijs contradictoria de eadem entitate, sine ullâ distinctione virtuali. Mirum est quantum se hoc argumento cruent aliqui, alias ingeniosissimi.

194 Respondeo negando antecedens: licet enim prædicatoria quorum unum modo dicuntur, & aliud alio sensu negetur, nempe denominative seu melius: quorum utrumque uno modo verè dicatur, & alio sensu dici nequeat, non requirant inter se virtuali distinctionem: requirunt tamen inter se, & illud prædicatum, de quo sic uno modo dicuntur, & alio nequeant. Hic enim est fructus virtualis distinctionis inter duas formalitates, ut unicoveriat aliquid, quod non alteri: unde necesse est ut una formalitas habeat aliquam denominationem, quæ alteri non competit: id autem non arguit distinctionem virtuali inter formalitatem cui denominationem competit, & denominationem: sed inter formalitatem cui competit, & illam cui non competit: Natura enim distinctionis virtualis, seu distinctionis realis in tertio id præstat: ut duo prædicata identitate rei conveniant, non verò idenitate denominationum: seu ut identicè conveniant inter se, non verò denominative quoad omnia. Hinc ad exempla prima, concessa majori: minor est distinguenda: nam natura, & quidem tota, de Paternitate dicitur identicè, totalitate perfectionis absolutæ: non verò dicitur tota denominative, seu totalitate denominationum: non quia illæ denominations virtualiter à natura distinguantur, seu realiter identicè dici non possint de Paternitate, sed quia distinctio virtualis, aut distinctio realis in tertio, impedit denominari Paternitatem eo modo quo natura denominatur ab illis ipsis perfectionibus, quæ re ipsa identificantur cum ipsā Paternitate. Et pari modo ad posteriora exemplia, & similia respondendum est.

195 Objicies septimò: demum ex Mystero Incarnationis. Nam in illo de Pe-

*Lit. I. disp
re de Incarnatione, lib. 1. disp. 4 à num. 9. & signantiū num. 56. negando quod assumentur. & que enim immediatè physicè terminat Hypostaticam Unionem Naturæ, ac Personalitas Verbi. Quod autem terminante Naturæ, non terminat ipsam Unionem Personalitas Patris, venit ex distinctione reali secundæ Personæ à Primæ. Nam, cum secunda Persona ex substantiâ sibi propriâ unionem terminet, nullam facit communitatem Uniti cum Prædicatis à se ipsa distinctis, quamvis facere debeat cum Naturâ, quam secundum realiter identificat, & immediatissime Filii unit, prout in se ipso, & ratione suæ proprietatis, communicato physicè Humanitati, quidquid ipse Filius in se est: ut ibi*

In primā ibi explicatum est. Ad primam confirmationem, negetur assumptum, in casu eo i. de Deo ficio: ad quem malè etiam arguitur ex causa reali: nam, nullā Personalitate terminante, non potest unionem terminare Natura Divina: imò, nec potest, ratione sui;

Ibidem lib. 1. disp. 5. à nu. 60. quin omnes tres aequè terminent: unde, Ibid. lib. 4. disp. 3. cùm tres simul terminare non possint, nec ratione sui potest Natura Divina terminare. Singula ex inibi dictis patent. Ad secundam, nego formaliter, ex eodem loco, possibilitatem Hypothesis: Persona enim Hypostaticè assumens Naturam finitam, nequit esse nisi una. Vide me ibi.

*197 Sed rogas: an: præcisim ab aliis principiis; & consequenter ad precedentia, possit admitti suppositio? Vico, non posse: sed eam vel esse petitionem principii, vel inferre aliquid contra fidem. Nota benè rationem: quæ ad denominationem cogniti, & ad multa etiam proderit. Ratio ergo est; quia si tū iplex Personalitas uniretur, non nūtā Naturā, deest reipsā tertium relativum: & alioqui intra Deum esset, quod circa errorem est impossibile. Deest tertium Relativum: quia triplex Personalitas quoad denominationē Uniti (vel cogniti) est terminus per modum unius, & est terminus sine exercitio oppositionis ad intra: quare nequit ulla Personalitas facere vicem tertii, quoad istas prædicationes, si admitterentur: *Triplex Personalitas physicè unitur: Natura non unitur: quia quoad ipsas non exercent ullam oppositionem ad intra, nec ullam distinctionem: sicut in ipsis: Natura non est triplex: Relatio est triplex: vel: Triplex Relatio est Ratio Personalis, & incommunicabilis: Natura non est Ratio Personalis, sed communis: in ipsis enim vetitas vel ex parte subjecti, ve ex parte predicatori imbibit ipsum tertium: quia imbibit Relationes prout exercentes oppositionem ad intra ad veritatem propositionum. Aliunde tertium esse deberet: Nam si affirmas unius, vel cognosci tres Personalitates, & verè negas simul Naturam uniri, vel cognoscī; tenere debes, unibilitatem, vel cognoscibilitatem intrinsecam competere Relationibus, quam verè negare possis de Naturā: ergo aliquid identificatur cum Relationibus, quod à Naturā distinguitur, vel econtrā. Quod est impossibile, & error. Hæc dixi, ne facile admittantur suppositiones, à quibus,**

incaute transmissis, citra inconsequen-tiam, nisi per avia, non est facilis exitus.

SECTIO IV.

MENS NOSTRA CIRCA METAPHYSICAM ESSENTIAM DEI.

198 Prima Conclusio: Essentia Dei neque ex parte modi, neque ex parte rei dicit constitutivè formaliter Prædicata. Relativa, nec libera. Secunda pars est omnium: quia Essentia Dei est omnino indefectibilis: prædicata verò libera, prout libera, sunt aliquomodo verè contingentia. Prima pars contra Amicum, &

P. Amicus

aliros ab ipso citatos, est communis, & mihi certa. Primo: quia Essentia Dei debet esse realiter idem cum omni, qui realiter est Deus: at hoc non competit singulis Relationibus. Secundo: quia si Relationes essent de Essentiā Dei, nulla Persona esset Deus; vel saltem non esset plenè, & integrè Deus: quod aequè absurdum est; & utrumque contra Fidem: & certum est sequi: quia nulla Persona est tres Personæ. Tertio: quia Essentia Dei est physicè communis tribus; sed nulla Personalitas est physicè communis tribus: ergo nulla Personalitas constituit Essentiam Dei. Nec in re certā diutiū immorandum est.

*199 Secunda Conclusio: Essentia Metaphysica Dei ex parte rei, aequè formaliter dicit omnes, & singulæ perfectiones Absolutas necessarias, in earumque complexo consistit. Ostenditur primo, auctoritate Sanctorum Patrum, qui passim asserunt primo, ex Nazianzeno Orat. 38. de Nativitate Domini: Deum principalius exprimi, per *Esse veluti quoddam Pelagus substantia infinitum, & interminatum.* Quem sensum, relatis verbis Damasceni, explicat, & approbat Sanctus Thomas 1. part. quæst. 13. art. 11. Secundo: per omnes Perfectiones Divinas aequè responderi quæstiōni *quid sit Deus;* easque singulæ non minus essentialiter dici de Deo quam Corpus, & Rationale de homine: sic expressè Anselmus in Monol. cap. 15. & 16. & Bernardus 5. de considerat. cap. 6. Terziò de Essentiā, & definitione Dei non magis esse unam Perfectiōnem quam aliam: sic locis eisdem Anselmus, & Bernardus, & demum Nazianzenus ad Ablavium. Vide in id plura apud Petavius tom. 1. Petavius.*

*SS. PP.
Nazianz.*

*Damasc.
S.Thomas.*

*Anselmus
Bernard.*

Theo-

Disp. 2. Quomodo Sciēt. Dei se habeat ad Dei Essent. scđ. 4. 49

Theolog. Dogm. Liquida igitur est ex Sanctorum Patrum mente Conclusio nostra.

200 Ostenditur secundò: Quia ex scđ. secundà, & tertia, omnes, & singula Perfectiones absolute necessariae sunt aequè summae, & ex parte rei, etiam virtualiter indistinctæ; nulla aliis prior, aut nulla nobilior: ergo nulla potest esse ratio cur vna preferenda sit alteri quoad constitutionem Deitatis. Imò quamcumque assignes Perfectiōnem pro Essentiā, si nulla est inter eas distinctio; necessè est, ut singula sint aequè Essentia Dei; & certè stando prædictis principiis, nulla potest esse ratio dubitandi.

201 Ostenditur tertio, etiam permis-sa qualibet distinctione inter ipsas Perfectiones; sic argumentor: Omnes, & singulæ Perfectiones absolute necessariae, sunt Perfectiones possibles intra lineā Essentia Metaphysica Dei: ergo omnes, & singulæ sunt de lineā Essentia Metaphysica Dei. Consequentia patet: tūm quia Essentia Dei constitui debet ex Divo Bernardo quām perfectissimè possit. Tūm etiam: quia Essentia Dei est quidditas, vi cuius ēns manet, quo melius excoxitari non posse, ex Anselmo. Tūm demum: quia ut alioquin philosophus, in rebus Divinis necessariae, possibilitas, necessitas est: si ergo sunt possibles intra lineam Essentia; & op̄o de Essentiā lineā sunt.

*202 Probatur primū antecedens: primo: quia omnes, & singulæ Perfectiones simpliciter simplices sunt de principali consideratione entis, in quo sunt; at omnes Perfectiones, quæ sunt de principali consideratione entis, in quo sunt, sunt possibles intra ejus Essentiam, imò necessariae. Secundo: quia illæ omnes perfectiones sunt possibles intra lineam Essentia Dei, sine quibus formaliter salvare nequit ratio entis illimitati in omni genere perfectionis possibilis, & ratio. *Estis formaliter optimi;* seu quo melius excoxitari non possit: atqui sine omnibus, & singulæ perfectionibus absolutis necessariis salvare nequit ratio entis illimitati in omni genere perfectionis, & ratio entis formaliter optimi: ergo. Tertiò: quia Essentia constituta per omnem perfectiōnem simpliciter simplicem, est possibilis: hæc autem nequit esse nisi Divina. Quartò: Essentia Dei est essentia entis, ex suo constitutivo sibi formaliter sufficientis, &*

Aranda de Deo.

continentis omnem essendi medium, qui In Primā existere possit; at essentia entis sibi formaliter sufficientis est essentia constituta i. de Deo per omnem perfectionem simpliciter simplicem: si enim aliquam non diceret, non sibi forma liter sufficeret ex vi essentiae.

*203 Tertia Conclusio: Essentia Metaphysica Dei, definitivè, ac per rationem, seu ex parte modi dicit etiam formaliter omnes, & singulæ Perfectiones simpliciter simplices, seu omnes Perfectiones absolute necessariae, sub hoc conceptu: *Pleinudo substantialis omnis Perfectionis simpliciter simplicis; seu absolute necessariae.* Hic est conceptus definitivus Deitatis: quem si ultra definitivè resolvias, resolvas quidem enumerando, & exprimendo omnes, & singulæ Perfectiones Dei absolute necessariae: sicut si conceptum definitivum hominis, *Animal Rationale,* definitivè resolvias, resolvis in principium sensationum, & discursuum: unde, & omnes, & singulæ Perfectiones simpliciter simplices sunt de Metaphysico conceptu Deitatis etiam definitivè sumptæ; ut sic eatur obviā Patri Ribadeneyræ, qui Ribaden. contrā sentire visus est disp. 3. de Voluntate; reipsā nobiscum incedens. Et quidem præter ea, quæ nuper diximus, & *Nuper* a quæ nascuntur ex num. 133. & seqq. nu. 201. &*

*204 Ostenditur primò Conclusio: *Suprà à Essentia Metaphysica Dei, etiam per ratio* nu. 133. *nem, & ex parte modi sunt omnes illæ Perfectiones, quæ sunt de conceptu Definitivo Dei; sed omnes & singulæ Perfectiones simpliciter simplices, modo nuper explicato, sunt de conceptu definitivo Dei: ergo omnes ipsæ sunt essentia Metaphysica Dei; etiam per rationem, & ex parte modi. Major est evidens, tūm ex cōmuni sensu: tū ex inductione: quia id est Animal Rationale sunt Essentia metaphysica huminis: tūm ratione: quia apud Logicos conceptus Metaphysicus rei, est ille, per quem res ipsa definitur.**

*205 Minor probatur: Ea prædicata sunt de conceptu definitivo Dei, que formaliter adæquant nomen *Definiti Dens,* seu quæ formaliter implicitè significantur per vocem hanc *Deitas:* Patet hæc major, tūm ex nu. 124. tūm ex illo Platonis: *No mina sunt quadam breves definitiones reorum:* tūm demum ex ipsa inductione Logicorum. Atqui solū potest adæquare formaliter nomen, & significatum *Defini-* ti*

*In primā tī Deus, per omnes, & singulās Perfectio-
par. trāct. nes simpliciter simplices, sub conceptu:
i. de Deo Plenitudinis substantialis, &c. Quod ostendit
scientē. do maximē ex usū, & intelligentiā San-
ctorum Patrū quibus standum est: & qui-
Suprà nu. bus ex nu. 199. indubitanter sonat hoc no-
199. men Deus, Pelagus esset; seu complexum*

omnis Perfectionis simpliciter simpliciter: Ens formaliter, id est, etiam per cogitationem, optimum, nempe quo meius exsagituri non possit: Ens illimitatum in omni genere perfectionis, & ens, de quo sequitur dicitur essentialiter, & in quid, seu formaliter. Omnis Perfectio habet insinuata testimonia Patrum nro. 199. Sed hoc significatum adsequari non potest, nisi per omnes, & singulas Perfectiones simpliciter simplices: ergo.

296 Ostenditur secundò Conclusio:
Id omne est de conceptu definitivo rei,
quod spectat ad principaliatem ipsius,
ejusque principalem considerationem; sed
singulae Perfectiones simpliciter simplices

SECTIO V.

OBJECTIONES SOLVÆ, ET DIREMPI.
ta Controversia.

sed omni p. actato ipselante ad pri-
palitatem rei, res tota non ponitur: ne-
quit enim estimari, quantum est estimata
bilia: quippe abest aliquid rei principale:
ergo. Minor est mihi evidens. Primo: quia
Omnis Perfectiones simpliciter simplices
sunt supremæ: quod summum est, est maxi-
mè principale in ente in quo est. Secundo:
quia de ratione perfectionis simpliciter
simplicis est melius esse earum, quam non
esse, in omnne ente. Tertio: quia **Perfectione**
ex genere suo talis est, ut, ea deficiente,
non effet Deitas: ergo.

207 Ostenditur tertio Conclusio: Aliqua Praedicata, ex absolutis necessariis, etiam creaturis communia, sunt de conceptu definitivo Dei: ergo & omnia. Antecedens pater: nam esse *Ens*, esse *Vivens*, & *substantiam*, quæ ubique *substantialia* sunt, etiam in Deo debent esse definitivè *substantialia*. Probo consequentiā. Primo, nodus ad. 18. loquens de Christo admittendam definit in ipso duplē Naturam & duplices naturæ Proprietates; & proprietatem Naturæ Divina, voluntatem appellat. Non est ergo juxta mentem Sanctorum Patrum, Essentiam seu Naturam Dei in omnium Perfectionum simpliciter simplicium completo constitutæ.

209. Respondeatur primò generaliter, *Explican-*
Patres prudentissimè locutos juxta do-*tur primò*
& ritam nu. 127. distinguendo videlicet in *generalis-*
Deo duo genera *Perfectionum*. Nam alia *ter.*
sunt *essentiales* ex genere suo, quia ubi-
que *essentiales* sunt: alia non sunt *essen-*
tia-

tiales ex genere suo: quia non ubique sunt
essentiales: & has Patres, & Theologi vo-
care solent *Qualitativas*, *Proprietativas*
& *Attributales*, sumptâ analogiâ ex Crea-
turis. Verum hæc distinctio neque ex se
neque ex mente Sanctorum Patrum ob-
stat, quominus ex ipsæ Perfectiones sine
essentialissimæ in Deo. Subdit enim Au-
gustinus loc. cit. Quodquid secundum qua-
litatem ibi dici videtur, secundum sub-
stantiam, & essentiam est intelligendum
Quid clarius? & quidem de Sanctorum Pa-
trum mente satis constat ex n. 199.

210 Respondeatur specialiter secundò
Imprimis ad Damascenum , Cyrilum
Nyssenum, & Augustinum, eos unicè sig-
nificare , eas singulas Perfectiones expli-
care quidem aliquid Naturæ , non ver-
totam Naturam, & essentiam Dei : undi
non tam sunt ipsæ singulatim acceptæ
Natura , quam veluti pars Naturæ. Si
respondeat Doctor Eximus. Ad Dionysium
si forte locus ille apud ipsum extet, (quod
maxime dubito,) dico, Ipsum acciperet
Bonum pro Summè Perfectio : & sic esse
pro nostrâ Sententiâ. Ad sextâ Synodus
responsum est *suprà disp. præced.* Addo
nunc, Synodum verosimilius loqui de Vo-
luntate, seu volitione liberâ , ut conten-
dit eruditè Bernal *disp. 48. de Incarnatio-*
ne. Deinde, quidquid sit, an de liberâ, an
de necessariâ loquatur, summi à Synodo pre-
prietatem , pro Prædicato inseparabilis
physicè à Naturâ, sive essentiale foret, sive
extraessentiale : quod penitus erat ab
re, & toto Scopo Concilii.

211 Objicies secundò : Authoritatē Theologorum. Nam omnes p̄ssim distinguiunt Essentiam, & Attributa in Deo intra lineam Perfectionum Absolutarum Confirmatur : quia si essentia Dei dicere omnes Perfectiones simpliciter simplices diceret Personalitatem saltem in genere nam ea in genere sumpta dicetur esse perfectio simpliciter simplex. Respondeatur Authoritati Theologorum fieri satis per illam distinctionem Prædictiorum essentialium ex genere suo : & ex genere sui non essentialium. Neque enim Attributum nomine venit inconcussè apud Theologos nisi Perfectio , quæ ex genere suo non est essentialis : unde invaluit usus eas Perfectiones appellandi Attributales. Ad confirmationem Nego sequelam : nam essentia solùm constitui debet per illas perfec-

ctiones, quæ sunt in quolibet particulari, *In primâ
cui essentia competit. De ratione Perfe- pár. tract.
ctionis simpliciter simplicis est non utcū- 1. de Dco
que esse meliorem ipsam, quam non ip- sciente.
sam: sed esse meliorem ipsam in particu-
lari, quam non ipsam. Hic est communis
sensus.*

212 Objicies tertio : Essentia cujuslibet entis est Prædicatum , quod primo irre concipitur , cæteris nobilius , & radix caterorum : sed hoc non competit defcripto complexo omnium Perfectionum Cōfirmatur primò: quia licet Volitivum & Risivum in homine physicè sunt idem cum Rationali ; tamen sunt extra essentiam metaphysicam hominis: ergo similiter, licet omnes Perfectiones simplicitate simplices sint idem cū Essentia Dei, erunt tamen extra Metaphysicam Dei essentiam Probatur consequentia : quia sicut homo satis bene definitur per *Animal Rationale* quia per hæc prædicata discernitur plenè ab omni nonhomine ; ita satis bene definieretur Deus per prædicatum particula re quo plenè discernatur ab omni nondeos. Confirmatur secundò: quia nulla est essentia, cui nō possint assignari proprietates & Attributa: ergo etiam Divinæ assignari debent Proprietates, & Attributa.

213 Respondeatur. Imprimis supponit
objectio distinctionem intrinsecam, inae-
qualitatem, & radicationem inter Perfe-
ctiones absolutas Dei: quæ singula sunt
falsa. Deinde assumptum majoris est ve-
rum, quando singulare prædicatum habet
primatum adæquativum Definiti, & satis
expressivum totius principalitatis rei,
quæ definitur. Patet autem ex *nu.* 205. per
nullum prædicatum singulare adæquari
possit significatum hujus vocis *Deitas*: &
quolibet alsignato, manere plura æquè
principalia juxta *nu.* 206. Ad primam con-
firmationem, transeat prima pars antece-
dantis, quam multi negant, merito rati-
cum Martinono, nomine *Rationalis* veni-
re etiam volitivum; & concessâ secundâ,
nego consequentiâ. Disparitas est: primò
quia per *Animal Rationale* adæquatur sig-
nificantum hujus nominis *homo*, ex veter-
um Philosophorum placito, & institutio-
ne. Secundò: quia per *Animal Rationale*
exprimitur tota principalitas rei defini-
tæ: nam Risivum, consideratâ operatio-
ne, ex quâ in creatis nobilitas & qualitas
principii colligitur, vix est æstimabile. Ad
Martinon

In prima par. tract. i. de Leo sciente. secundam: Essentiæ Divinæ jam sunt suæ Proprietates, nempe Relationes. Deinde, aggregato omnium formalitatum, quas proprietates assignare? Si ergo enti, quod p̄t accidens amplectitur omnes formalitates, non est absurdum, nullam assignari posse proprietatem; quid mirū, si Enti, cuius essentia est per se omnis perfectione simpliciter simplex, nullam assignare possis nisi relativas?

214 Objicies quartò: communiter peti discrimen in tractatu de Trinitate cur secunda Persona potius quam Tertia sit Filius, ex eo quod secunda communicetur ex vi processionis Natura, non verò tertia: sed volitio: Respondeo, Peti communiter inde discrimen: sed non bene. Ibi diximus secundam Personam Trinitatis, p̄ Tertiā, esse Filium: quam secunda Persona, p̄ Tertiā, est Operatio Naturæ, quæ talis: quippe procedens à suo Princípio constituto per Naturam exercentem Naturam Munus: secùs ac Tertia Persona, quæ procedit à suo principio constituto per Virtutem extraessentiale Naturæ. Sic ibi discurrunt Doctissimo Complutensi nostro, Aragonia decore, P. Ieanne Antonio de Visc: ut in fine voluminis, tanquam in ejus appendice, reponam.

P. Visc. Infra lib. 13. in fin. 215 Objicies quintò rationem, quæ me aliquando contra præcedentia movit. Sic formabam. Si propter aliquam rationem Natura Divina metaphysicè statuenda sit in complexo omnis perfectionis simpliciter simplicis, maximè quia est infinitè perfecta, & tanquam infinitum pelagus omnis perfectionis: sed ad hæc sufficit singulare prædicatum Dei: ergo nulla est ratio cur essentia Dei metaphysicè non consistat in eo prædicato singulare. Minor probatur. Assignabile est prædicatum singulare, quod metaphysicè sit formaliter aliqua perfectione summa, & eminenter omnes, eas radicans, & inficiens infallibiliter; atqui tale prædicatum singulare est quidditas infinitè perfecta, & tanquam infinitum pelagus omnis perfectionis: ergo ad infinitatem essentia Divinæ, & ad quoddam quasi pelagus essendi sufficit prædicatum huiusmodi singulare. In hoc proximo Syllogismo stat tota vis.

216 Minor probatur: primò: quia si analogia servanda sit, sicut ad veritatem Pelagi non requiritur plenitudo omnium aquarum, sed sufficit summa aquæ à quâ cæteræ deriventur, & ad quam omnes aliae reducantur tanquam ad centrum suum; ita ad Pelagus omnis Perfectionis sufficit aliqua summa, à quâ omnes perfectiones deducantur illatione legitimâ, & ad quam omnes legitimè reducantur. Secundò: de ratione infinitatis in esse, & veluti pelagi omnis perfectionis, non requiritur omnis perfectione: alioquin ea infinitudo constitutive dicere etiam perfectiones Relativas, & liberas: quod communiter negatur ergo stat infinitudo essentiæ, & veritas Pelagi omnis perfectionis, per aliquam perfectionem quæ ratione sui sit ita summa, ut eminenter & quasi in radice sit omnis Perfectio.

217 Major verò jam probatur, assignando tale prædicatum: nempe: *Ens à se seu sibi perfetè sufficiens ad essendem*: sic arguo: Hoc prædicatum imprimis est summum, quia distinguit ens ab omni non Deo. Deinde continet, & legitimè radicat omnes alias singulares perfectiones. Nā, si sibi sufficit ad essendum, necessariò existit: en necessitatem? si sibi sufficit: aternus est: nam quod necessariò est, semper est: en aternitatem! Si sibi sufficit: infinitus est: nam non habet, unde limitetur: in infinitatem! si sibi sufficit, immensus est: nam illimitatum contineri loco non potest: en Immensitatem! si sibi sufficit, immutabilis est: nam enti illimitato quid potest addi quod mutet? en imminutibilitate! Facile ex his erit unicuique discutere in alias perfectiones; quas quidem eleganti discussa ex eo prædicato singulare demonstrat acutus P. Sylvester Mauri *P. Sylvest.* *Mauri.* quem ingeniosè imitat Hauidus.

218 Respondetur. Concessa majori de noldus. infinitate formalis, bene à Patribus explicata per quoddam veluti pelagus Essentiæ, sine imperfectionibus, & limitationibus loci, unde sumitur comparatio; nego minorē. Ad probationem distinguo majorē; datur prædicatum singulare, singularitate vocis, & nominis, concedo; singularitate, perfectionis, nego majorem. Nam *Ens à se*, si explicetur per perfectam sufficientiam ad essendum, & infinitatem formalē in esse, infert quidem legitimè omnes perfectiones simpliciter simplices, sed non infert, ut prædicata derivata, sed tanquam partes, seu quasi partes inclusas in toto; nam perfecta sufficientia, si defi-

definitivè resolvatur in sui Constitutiva, resolvit necessariò debet in singulas perfectiones simpliciter simplices, et nu. 133. & ex nu. 202. & seqq. Cur verò Essentia Dei non debet constitutivè dicere Perfectiones Relativas, diximus nu. 198. Nam essentia Dei solum constitui debet per perfectiones adequate necessariò reciprocè cum ipsa identificatas, & convertibiles.

219 Ex his decisâ manet specialis quaestio, ob quam ad hæc generaliora digressi sumus: nempe: an Scientia Divinæ perfectione metaphysicè constitutæ Deitatem? Affirma adhuc enim est. Nam Scientia Dei est Perfectio simpliciter simplex, & Deitas ex omni perfectione simpliciter simplici coalestit ex dictis:

220 Nec desunt speciales rationes. Prima ab Authoritate, quam illustrat Aldrete *l. 4 disp. 14. sec. 8.* Siue duo loca: Alterum Maximi sic loquentis: *Deus secundum essentiam cognitio est ineffabilis.*

Alterum Augustini 15. de Trinitate cap. 5. *In Prima Non est aliud Sapientia ejus; aliud essentia; cui hoc est esse quod sapientem esse.* *l. de Deo scientie.*

S. August.

Suprà nu.
133. &
198. &
202.

Aldrete.
S. Maxim.

DISPVTATIO III.

DE OBJECTO DIVINÆ SCIENTIAE Secundum se.

221

VMVS in puncto, in quo plures difficultates peperit diff. cors apud Authores acceptio terminorum. Objectum vel est *Materiale*, vel *Formale Materiale*, (quod Thomistæ *Secundarium*; alii purè *terminativum* vocant) si strictè sumatur, est, quod purè terminat actum, cujus

Thomistæ.

Objectum dicitur: latè sumptum, est objectum verè terminans actum. *Formale*, (quod, *Primarium Thomistæ* vocant; alii, *Specificativum*, & *Motivum*) est, quod in ratione objecti, non solum terminat actum, sed etiam movet. *Duplex* est: aliud, *physicè motivum*, aut movens: aliud, *intentionaliter movens*, aut motivum. Objectum *formale physicè movens*, est, quod ita se habet ad actum, ut physicè det esse actui vel per seipsum, vel per speciem sui. Objectum *intentionaliter movens*, est, quod circa physicum influxum se habet ad actum, ut objectiva ratio ipsius actus: nempe, quam redderet intelligens, interrogatus, cur præstet alienum. Hoc Objectum *intentionaliter movens* movere potest, *terminative*, vel *determinative*. *Terminative*, quando solum est pura ratio objectiva alienus. *Determinative*, quando ita est ratio objectiva, ut verum sit, ideo actum existere, quia objectum est, & non econtrà.

*Expli-
catio Obje-
cti mul-
ticis.*

In primā
par. tract.
1. de Deo DIVINÆ SCIENTIÆ OBJECTVM
sciente. Materiale.

SECTIO. I.

Prima difficultas. 222 **Q**uadruplex occurrit sub hoc tulo difficultas. Prima est: An Deus se ipsum, & omnia quæ sunt in se ipso, propriè, & comprehensivè cognoscat? Et est de Fide juxta illud Apostoli 1. Corint. 2 ad Corin. 2. Spiritus omnia scrutatur, Hebræor. etiam profunda Dei. Et ad Heb. 4. omnia sunt nuda, & aperta oculis ejus; & naturaliter est evidens, quidquid somniaverit Aristoteles lib. 2. Magn. moral. cap. 18. Primò: quia Deus, imperfectus esset, si objectum optimum, id est, se ipsum ignoraret. Secundò: quia se amat necessariò: ergo se necessariò plenè cognoscit. Tertiò: quia Deus est summè fælix: ergo fruatur summò Bono: quomodo autem frui potest, nisi plenè cognito Bono quo frui tur. Quartò: quia nihil Deus perfectè cognosceret, si se non cognosceret plenè: ratio est: nam omnia cognoscibilia sunt essentialiter connexa cum Deo: quare Deo non cognito, perfectè cognosci non possunt. Quæ rationes à quæ ostendunt necessitatè, ac proprietatem Divinæ cognitionis.

223 Eam vero esse comprehensivam ostenditur. Primò: quia intelligenti summo negari nequit summus gradus intelligendi, qualis est comprehensivus. Secundò est ratio à priori, de quā jam alibi: quia comprehensio est ita piena objecti cognitio, ut totam ipsius intrinsecam cognoscibilitatem exæquet; atqui talis est cognitio, quā Deus se cognoscit; ergo talis cognitio, necessariò est comprehensiva. Major patet exponendo terminos: quia si cognitio est ita plena, ut totam cognoscibilitatem exæquet, tanta est cognitio, quantum est objectum; merito perfectionis, & estimationis suæ cognoscibile: ergo non potest non esse objecti comprehensio. Minor autem est evidens: quia Deus, utpote summè cognoscitus, non potest esse magis cognoscibilis, quam est cognoscitus: ergo cognitio, quā se cognoscit est ita piena, ut totam sui cognoscibilitatem exæquet. Vnde inferes cognitionem, quā Deus se cognoscit, esse necessariò comprehensivam: & Deum esse, præterquam ab ipso Deo, incomprehensibilem necessariò.

224 Objicies primò: Quod cognoscitur est objectum; Sed Deus nequit esse objectum sive cognitionis: ergo non cognoscitur à scipso. Minor probatur. Nam Relatio, & similitudo dicunt distinctionem; atqui cognitione imbibit relationem, & similitudinem sui ad objectum: ergo & distinctionem. Sed non distinguitur Deus à suā cognitione: ergo neque est objectū. Secundo: cognitione que nihil cognoscatur dividit à seipsā, videtur inutilis, & fatua: Sed cognitione, quā se Deus cognosceret, nihil cognoscere distinctum à seipsā: ergo. Tertiò: quia cognitione, quā Deus se cognosceret, esset, & non esset reflexa: ergo implicat. Sequela patet: quia in primis esset cognitione sui: ergo reflexa. Deinde non esset reflexa: quia esset prima cognitione Dei: nam reflexa est secunda cognitione. Et urgetur. Nam vel reflexio distinguere tur à cognitione quasi directa, vel non? Secundum est imperceptibile. Si ergo primum; infinitè proceditur. Quartò: quia Deus non cognoscit distinctionem virtutalem inter Relativā, & Absolutā: ergo nec omnia sui. Sequitur probatur: quia si eam distinctionem cognosceret, cognosceret Naturam, ut distinctam à Relationibus; illam, communicari, & non referri; istas referri, & non communicari: ergo præcinderet.

225 Respondetur. Ad primum ex num. 221. concessā majori, nego minorem. Ad probationem dico solum esse de ratione cognitionis, exprimere aliquid manifestando: qui conceptus licet secundum dici appareat respectivus, talis de necessitate non est. Neque propria similitudo ad objectum competit cognitioni, nisi respectu objecti ipsam causantis. Ad secundum: distinguo majorem: Tendentia sic exprimenti: ego me cognosco: transeat. Tendentia, exprimente alias perfectiones, identificatas secumipsā, nego. Talis autem est Divina cognitione, quæ, se cognoscendo, infinitas perfectiones Dei cognoscit. Ad tertium, lusu vocum innixum, nego sequelam. Esset enim simul directa, & reflexa simplici intuitu se, & quidquid est in Deo, plenè cognoscens: & apud me nullus est actus, qui talis non sit: quod applaudit Martinus disp. 9. de Deo, set. 1. num. 5. Ad instantiam, dico distingui, non intrinsecè, nec virtualiter, sed purè extrinsecè, & ex modo concipiendi: in quo potest infiniti-

1.2. Tract.
de Actib.

finitè procedi: quod solum est Dei scientiam adeò infinitam esse, ut modis concipiendi nostris, etiam in infinitum multiplicatis, satis exprimi nequeat. Legatur Sparza quest. 15. de Deo art. 2. jure miratus, aliquos Authores, alioquin magnos, quidquid de termino obloquatur Hannoldus, esse de hac re mirabiliter levigatos.

226 Ad ultimum, nego antecedens. Non enim se cognoscere potest Deus, ut est in se, nisi plenè distinctionem virtutalem agnoscar, id est, tam mirabilem in se perfectionem identitatis, ut sine ullā reali distinctione suscipiat prædicata alioquin contradictoria. Ad sequelæ probationem, concessio antecedente, nego consequentiam. Nam licet Deus non attribuat Relationi, omnia quæ Naturæ videt attribui, nec econverso: nam videt utramque secundum se, & ut in se sunt, (qui modus cognoscendi vocari posset præcisio attributiva, seu in attributione, ut cuncte loquitur Ribadeneyra:) tamen in sensu communii, præcisio sonat præcisionem in cognitione, quæ consistit in attingentiâ unius prædicati, alio non cognito: & hæc præcisio ex cognitione Divinæ suæ virtutalis distinctionis non sequitur, & Deo repugnat. Atque hæc de prima difficultate succedit.

227 Altera difficultas: an Deus cognoscit Creaturas, non solum secundum esse eminentiale, quod habent in se ipso, sed etiam secundum esse suum proprium, & formale? Et adversus Aureolum, excusatum ab Ortega, & vix à Valentia nostro, & à Pasqualigo relicto, cum communis Patrum, & Theologorum, affirmo. Primò: quia Deus comprehendit suam Omnipotentiam: ergo cognoscit terminos ab ipsa præcontentos, & producibilis, qui sunt esse formale Creaturarum. Secundò: quia Deus liberè producit Creaturas, secundum esse proprium, & formale: nam penes hoc terminant productionem: ergo eligit inter omnes possibles hanc præ illâ. Sed electio statim non potest sine præcognitione eorum, quæ eliguntur: ergo. Tertiò: quia sine præcognitione creaturarum penes esse formale suum, non posset Deus exercere in illis Dominium, liberalitatem, Misericordiam, & alias virtutes: quod dici nequit.

228 Objicies primò: Augustinum, & Hieronymum: illi lib. 83. quest. 46. ubi In Prima hec habet de Deo: Non enim extra se quid par. tract. quid possum inveniatur. Hunc in cap. 1. 1. de Deo Habacuc. Absurdum est ad hoc Dei deducere Majestatem, ut sciatur per momenta sanguinaria, quoniam nascantur artifices, quoniam moriantur. Respondeo, Augustini mentem Explican claram esse, negantis Deum in productione creaturarum, habere exemplar distinctionem ab ipso Deo, sicut solent Artifices. Hieronymi mens obscurior est. Aliqui interpretantur, quasi negasset de minutis animalculis specialem providentiam, quam de Rationalibus habet Deus. Alii, quasi negasset scientiam Dei ex ortu, interitu que rerum variari per singula momenta. Utique sensus, falsus est. Sed Pater Vazquez ingenue renuit excusare Hieronymum.

229 Objicies secundò: cognoscens Dens Creaturas esse possibiles, nihil cognoscit distinctionem à Deo: sed pro priori ad Decretum de producendis creaturis, unicè cognoscit Deus eas esse possibiles: ergo pro priori ad Decretum, nihil cognoscit Deus distinctionem ab ipso Deo: ergo non cognoscit esse formale Creaturarum. Con sequentia tenet. Et minor patet: nam de Creaturis ante productionem earum non est alia veritas. Major probatur: quia cognoscens Deus Creaturas esse possibiles, unicè cognoscit possibilitatem eorum: sed earum necessaria possibilis, apud me est Omnipotentia, ut infra dicitur: ergo. Confirmatur primò: Creaturæ possibiles, antequam existant, non sunt in se: ergo non sunt cognoscibiles in se: quod enim non est, non habet ut la prædicta: ergo neque cognoscibilitatem. Confirmatur secundò: vel pro priori ad Decretum Divinum, Deus, & Creatura sunt duo objecta distinctionis, vel non? Si secundum: ergo nequeunt Deo representari, ut distinctionis: ergo solum Deus cognoscit Creaturas secundum esse indistinctum à Deo, nempe eminentiale. Si optimum: ergo pro priori ad Decretum, Creatura jam habet esse; quod est fallum, & probatur sequi. Quod enim non habet esse, non habet esse distinctionis. Et urgetur. Creaturæ pro priori ad Decretum, non sunt inter se distinctiones: ergo cognoscuntur ut unum: ergo prout sunt in Deo, & non prout in se. Antecedens patet: quia quod non habet esse, non habet esse distinctionis.

Ref-

Esparsa.

Haunold.

Ribaden.

Difficul-
tas altera

Aureolus
Ortega.
Valentia.
Pasquali-
gus.

August.
Et Hiero-
nymus.

Lib. 2. &
nu. 4.

In primā par. tralit. 1. de Deo scientie. Nota Doctrinam.

230 Respondeatur: & ad argumentum nego majorem. Ad probationem nego etiam majorem. Cognoscens enim Deus Creatura esse possibiles, necessariò cognoscit possibilitatem earum, tanquam rationem aeternam, à qua possibiles denominantur: & ipsas Creaturas, quae denominantur possibiles. Ad primam confirmationem concessio antecedente, distinguo consequens; non sunt cognoscibiles in se positivè per cognoscibiliatatem intrinsecam, concedo: non sunt cognoscibiles in se negativè, nego. Itaque Creaturae, antequam existant, sunt cognoscibiles, cognoscibilitate Divine mentis, quæ per se sufficit, ut eas cognoscat ut in se sunt: non positivè: quia positivè, ante quam existant, non sunt in se: bene tamen negativè: quia cognoscit, notitia conformi ad statum, qui verè, ipsis potest attribui. Ad secundam confirmationem, dico Deum, & Creaturas, antequam istæ existant, esse due, non positivè, sed negativè: quia licet Cr. aetara non habeat esse, quo positivè distinguatur à Deo; est tamen summa repugnantia, ut identificantur cum Deo, quæ Deus est. Ad instantiam dico similiiter Creaturas, antequam existant, non esse distinctiones in se positivè, sed negativè: quia licet in se, cum non existant, non exerceant distinctionem inter se; tamen Deus est aeterna necessitas ne sint idem.

Tertia difficultas.

231 Tertia difficultas: An Deus cognoscat negationes, & mala? Et utrumque affirmandum est. Et imprimis ostenditur, distinguendo duplex genus malorum: nam alia, sunt mala physica, quales sunt adversitates, & pene: alia, mala moralia, qualia sunt vitia, errores, & culpa. Nam cognoscit Deo mala moralia, sit evidens. Primo: quia comprehendit conditionem arbitrii nostri, & nostra mentis limitationem. Secundo: quia sunt plura bona, quorum comprehensio habet in eo, in cognito mala moralia, qualis est penitentia. Tertio: quia favere non posset, si non præcognosceret mala, à quibus removere posset, quos vellet, & quæ posset remittere, pro suo libito: & qualis esset Dominus, & Iudeus, si non præcognosceret, quibus malis esset Orbis obnoxius, dignis pene? Fit exinde evidens etiam cognoscit à Deo mala physica. Primo: quia Dei est ea præcavere, ne noceant; vel insigere, ut doceat: id autem sine eorum præscientiâ

implicat. Secundo: quia pœna reducit ad ordinem, quod culpa deordinat: ergo Dei dicitur. Augustin.

Negationes quid?

232 Ostenditur deinde de negationibus: etiam distinguendo genus duplex. Nam vel est passiva negatio: & ista sonat ens quod negatur, & tollitur: & de hac non potest esse quæstio. Vel activa negatio: & ista sonat ipsum non esse rei, cam negans, & tollens; & negationes hujusmodi tam certum est à Deo sciri, quam entia positiva: sunt enim entia positiva, efficienter removentia, & impedientia res, quia unum dicuntur negationes. Implicant enim apud me carentia ab omni ente positivo distingue, cum satis se res impediant, ex incompossibilitate; vel abunde sit Decretum Dei, cujus est impeditre vel ponere. Sed hoc alterius est l.c.i. Accipe Repugnat nunc rationem satis brevem. Existere, & in concep- posse existere est bonum. Sed implicat Eo- tu exstenuum, distinctum à Deo, & à Deo inpar- iticipatum: ego & existere, & posse exi- omni Potestie distinctum à Deo, & inparticipatum sitivo, di- ab ipso. Sed si essent carentia ab omni po- stincta.

233 Quarta difficultas: an Deus etiam cognoscit entia Rationis? in qua multis Reverend. cit noster Thysrus disp. 9 Ego jamdiu cen- N. Thysr.

sui, ens rationis nihil aliud esse quam entia realia, dissonè comparata per actum necessariò fingentem, & falsum: Nam cognoscibile convertitur cum ente reali, capaci cognosci, ut est in se; & aliter ac est in le, nempe cum affecti dissono, & repugnante. Unde intuli, ens rationis non posse nisi per actum suum efformari. Et ex his (quæ alibi latè discusi, & quæ, reliquante licet genio, & ex aliorum voto, Infrà lib. lib. seqq. à nn. 45. ex parte reponam,) 2. disp. 9. unum infero, & aliud affero. Infero, affero, à nn. 45. mari non posse à Deo: quia Deo repugnat actus fingens, & falsus. Affero, neque formaliter cognosci à Deo posse ens rationis: ita Vazquez, & Quirós. Ratio est: Vazquez, quia formaliter cognoscere ens rationis, Quirós.

234 Dices. Deus cognoscit actus fin- gentes nostros: efformari que à nobis per

ip-

ipso ens rationis: ergo cognoscit ens rationis. Respondeo, Utum comprehen- sive cognoscere figura nō stra: è tamen ipso videre, cur figura sunt: quia videt objectum ut in se est. Quare, licet cog- noscat actum fingentem nostrum; tamen objectum videt, ut est: unde modus cog- noscendi Divinus, non imitatur modum fingendi nostrum: sicut quando Deus cog- noscit actum, quo nos præscindendo for- magimus universale, non efformat universale: quia non tendit in objectum actus nostri, modo ilio confuso, & imperfecto, quos nos. Videatur P. Quirós to. 1. disp. 55.

SECTIO II.

OBJECTUM FORMALE DIVINÆ Scientiae.

§. I.

CONCLUSIO VERÆ SENTENTIÆ.

235 Prima Conclusio: Scientia Dei repugnat objectum formale physicè motivum. Ratio est: quia objectum physicè motivum importat influxum sui in cognitionem, vel immediatum in se, vel mediatum in specie: sed nulli objecto cōpetere physicè potest influxus in Divinam Scientiam: ergo Divina Scientia repugnat objectum formale physicè movens.

Supradicte. Major patet ex num. 221. Minor est evi- 221. dens: quia Divina Scientia est omnino à se. Confirmatur primo: Divina Scientia repugnat omne genus influxus ex parte principii, ut constat ex Disp. 1. ergo posteriori jure repugnat omne genus influxus ex parte objecti: ergo repugnat objectum physicè motivum Scientia Dei. Secundo: quia cōcursum objecti ad cognitionem, sive mediatus in specie, sive immediatus in se, provenit ex indifferentia intelligentis; sed in Divino intelligenti nulla est physica indifferentia: ergo neque ullus concursus objecti: ergo.

236 Secunda Conclusio: Divina Sci- entia non repugnat objectum formale intentionali iter motivum. Ratio est ex acceptio- ne legitimâ talis objecti. Nam objectum formale intentionali iter movens, est objec- tiva ratio, cur præstetur assensus, istiusque quasi assecutiva; à posteriori, nota, si de ratione assensus rogaretur intelli-

Aranda de Deo.

gens: sed respectu Divinæ Scientiae non In Primâ repugnat hæc objectiva ratio: imo est ipsi par. tralit. 1. de Deo scientie: quia prudensissima est: ergo 1. de Deo Divinæ Scientiae non repugnat objectum scientie, formale intentionali iter mot. rum.

237 Tertia Conclusio: respectu Divine Scientiae necessaria nūlum objectum formale intentionali iter est motivum, plusquam terminativè. Ratio est, quia objectum intentionali iter movens plusquam terminativè, est objectum formale cum jure determinandi existentiam Scientiae sed respectu Scientiae necessaria repugnat objectum formale, ita movens: ergo repugnat objectum formale intentionali iter plusquam terminativè. Major constat ex num. 221. ubi presi discrimen utriusque objecti tam nō movens intentionali terminat. rē: quādā movens determinativè. Minor est æquè certa: nam respectu formalitatis simpliciter necessaria repugnat aliquid in genere intentionali determinans ipsum, ut existat. Nam si physicè datur omnimoda necessitas existendi; quomodo potest esse verum, existere, ratione objecti quasi exercentis prioritatem in existentiam, ut sit?

238 Quarta Conclusio: respectu Scientiae Divinæ contingentis non repugnat Late lib. objectum, etiam nō movens intentionali iter determ. nativè. Ratio est. Quia juxta principia Scholæ nostræ, Scientia Divina contingens, si movetur ab objecto, ita mo- vetur, ut penes hoc sit jus determinandi existentiam aeternam talis Scientiae: ergo veritas movens Scientiam contingentem Dei exercet erga ipsum munus objecti formalis, intentionali iter movens determinativè.

239 Quinta Conclusio: Ratio objecti formalis intentionali iter motivi respectu intellectus Divinæ Scientiae necessaria competit Essentia, Attributis, & Relationibus, æquè primariò. Ratio primæ partis est: quia datâ etiam, vel permittâ virtuali distincione inter Essentiam, Attributa, & Relationes, singulæ etiam ut virtualiter distinctæ sunt in se necessariò: ergo pro ratione assensus erga se, plenè sufficiunt singulæ: ergo singulis, etiam ut virtualiter contradistinctis, competit ratio objecti formalis. Hæc consequentia est bona: & prima patet: sufficit enim pro ratione assentiendi necessaria veritas. Antecedens autem est certum: quia tam

H

Rela-

In primis par. tratt. i. de Deo sciente. Vide sup. disp. 2. Relationes, & Attributa, (si quia sunt,) quam Essentia habent formaliter in se necessitatem essendi. Et confirmatur: quia tamen Relatioes, & Attributa, quam Essentia sufficiunt ratione sui movere ad specialem actionem amoris: ergo sufficiunt etiam movere ratione sui Divinam cognitionem. Ratio secunda partis, sumitur ex equalitate perfectionis, asserta inter praedicta Divinita: unde singulis competit conceptus primariae perfectionis, in sensu in quo loquimur.

240 Sexta Conclusio: etiam veritati creatae competit ratio objecti formalis intentionaliter motivi respectu Divinae intellectus. Ratio est: quia circa ullam imperfectionem sufficere potest creata veritas pro ratione objectiva assecurante Divinum assensum: ergo competere potest veritati creatae respectu assensus Divini ratio objecti formalis. Antecedens probatur ex fundamento prorsus opposito his qui sunt contra nos. Nam quod maiorem est perspicacia mentis, eo magis sufficit ad assensum qualibet veritas, si talis est in se: sed Divinae mentis perspicacia est, quia major excogitari non potest: ergo circa ullam imperfectionem sufficere potest creata veritas pro motivo formalis Divinae intellectus. Hac pressediti, sine stepitu sententiarum, & citationum, ratus peccare resolutionem, in qua fundit se ad tardium usque plurimi, ex acceptance terminorum, ut monui.

§. II.

OBJECTIONES CONTRA PRIMAM Conclusionem.

241 **O**bijecies primò contra primam Conclusionem. Ad rationem objecti formalis physicè motivi sufficit, ut cognitione ita hitatur objecto, ut ab ipso physicè habeat esse suum; atqui Divina scientia circa omnia prædicata Dei communis sic versatur, ut ab ipsis physicè habeat esse suum: quod ostenditur: quia esse Divinae scientiae secundum se neque virtus aliter, neque realiter distinguitur a prædicatis Dei communibus: atque adeò constitutivè, & in genere quasi formaliter physicè habet esse suum ab ipsis: ergo non repugnat respectu Divinae scientiae ratio objecti formalis physicè motivi. Sic Ri-

badeneyra, de cuius discursu satis meritò Ribaden.
Nicolaus Martinez

242 Respondetur. Distinguo maiorē, sufficit ut cognitione ita hitatur objecto ut ab ipso, in ratione objecti causantis habeat esse suum, concedo: ut ab ipso, tanquam constitutivo habeat esse suum, nego: nam eo ipso quod aliqua formalitas sit constitutiva cognitionis, esse nequit istius causa, neque movere ad ipsum, nisi secundum dictum, à distinguo minore: Divina scientia habet esse suum à prædicatis Dei communibus, in ratione objecti causantis nego. Identice, & constitutivè, concedo, & nego consequētiam: Nam objectū physicè movere, dicit influxū physicum moventis ad motum, & rationem principii invantis intellectū: quae omnia sunt valde procul à purissimo modo Divinae intelligentiae.

243 Objecies secundò contra eandem. Ad rationem objecti physicè motivi sufficit, ut cognitione habeat esse ab objecto, vel dante per se ipsum, vel per speciem; at Divina cognitione, licet non habeat esse ab objecto, per se ipsum, habet à perfectissimā specie objecti: ergo & habet objectū physicè motivum. Probatur minor: quia Divina Essentia gerit manus speciei, tum sui, tum omnium Creaturatum, quas eminentissimè continet: Sed Divina cognitione est ab Essentiā: ergo.

244 Confirmatur primò: quia Divina Essentia est Deo ratio cognoscendi se, & omnia: ergo exercet aliquam prioritatem in ipsam scientiam Dei: ergo, & vim objecti physicè motivi. Secundò: quia si Essentia solum non esset objectum physicè motivum respectu scientiae Dei, eodem tenore se haberet ad ipsum, ac objecta finita: hoc autem est absurdum. Tertiò: licet objectum physicè motivum in creatis importet causalitatem vel medium, vel immediatam sui in cognitionem, non est cur in Deo eam causalitatem importet: ergo sine ea causalitate debet admitti in Deo objectum physicè motivum. Probo consequētiam: quia ea causalitas in creatis est necessaria ad determinandam potentiam cognoscitivam: sed circa causalitatem datur respectu Dei vis objectiva determinans: tum in Scholā nostrā, ut faciemus de scientiis contingentibus: tum in omni: nam Essentia Divina determinat ad sui, & omnium cognitionem: ergo. Sic cū Godoy. Thornista ex Montoya, & Godoy. Ref.

Nicolaus Martinez

245 Respondetur. Nego minorem. Probatio claudicat in utraque præmissa. Nam neque Divina cognitione est ab essentiā ut patet ex disp. 1. & 2. neque essentia gerere potest minus Deo repugnans, qualis est speciei, juxta dicta eadem i. d. sp. à nn. 116. Ad primam confirmationem distinguo antecedens: est ratio cognoscendi, per modum principii, aut speciei, nego: per modum necessitatis identificandi sibi cognitionem sui, & omnium, eamque plenè assecurandi, concedo antecedens, & nego consequētiam. Neque enim Deus est magis activus, ut cognoscibilis, quam ut cognoscitivus: si ergo repugnat Deo ratio principii in linea cognoscitivi, pari jure repugnat in linea cognoscibilis. Ad secundam nego sequelam. Nam essentia se habet ut objectum primarium aequalis, & commensuratum Divinae Scientiae; non ita finite veritates. Ad tertiam Nego antecedens: quia de ratione metaphysicae objecti physicè motivi estea causalitas, unde repugnat ea ratio, ubi repugnare causalitas invenitur. Ad specie probationis, adverte, vim determinativam, quam Schola nostra fatetur in objectis respectu Scientiae contingentis, exerceti sine illâ prioritate causalitatis, & naturae & pure intentionaliter, ut infra dicemus agendo de his Scientiis: unde pertingere nequit ad rationem physicè motivam. Quod de essentia determinante superadditur, falsum est. Scientia enim Dei determinatissima est ad esse expressionem sui, & omnium.

Præcipue lib. 5. à nn. 147.

§. III.

OBJECTIONES CONTRA SECUNDAM, & tertiam.

246 Obijecies tertio, & contra secundam Conclusionem, Primò ex Nicolao Martinezo Aureoli terminis inhaerenti. Motivum dicit respectum ad Mobile, & ad Motionem, & ad actum, ad quem movet: sed in Deo repugnat potentia Mobilis: nam intelligit aetū purissimo, ut supra constitit: ergo repugnat omnigena ratio motivi. Confirmatur primò: ideo in Deo repugnat ratio speciei impressæ, quia est correlativa Potentiae comprehendæ ad actum secundum; sed Motivum est etiam correlativum Potentiae mobilis

ad actum secundum: ergo repugnat. Confirmatur secundò: Ratio motivi dicit alii par. tratt. quam indeterminationem potentiae; sed i. de Deo hæc Deo repugnat: ergo & motivi ratio. sciente.

247 Respondetur. Distinguo maiorē: Motivum se habens per modum principii, concedo: Motivum, se præcisè habens ad modum puri termini assecurantis assensum, nego majorem: & concessam minori, nego consequētiam. Nam Motivum exercere potest vim movendi, compiendo potentiam, ipsam coadjuvando, & determinando, juxta illud: Ex objecto, & potentia paritur notitia: & in hoc sensu, in quo Author argumenti discurrat, motivum, utpote concausa Motus, respicit Mobile. At si Motivum sit pura ratio essendi, cum non requirat influxum, neque præcessionem ad actum, nullum dicet respectum ad Mobile: sufficit ut actus ita tendat in ipsum, ut si rogaretur intelligentis de ratione, pro ratione ipsum daret. Et in hoc sensu loquitur secunda conclusio. Et ex hac distinctione satis patet ad confirmationes eadem equivocatione laborantes.

248 Objecies quartò, & contra eandem secundo ex Recentibus. Objectum Recentes. intentionaliter movens in eo consistit, ut ex ejus cognitione procedat assensus ad alterius cognitionem: sed hoc repugnat Deo: ergo & objectum movens intentionaliter. Minor patet: tum quia procedere ex una cognitione a latitudine caput discursum, repugnantem Deo. Tum etiam quia cognitione non movet cognitionem, sed potentiam: sed in Deo non est potentia mobilis: ergo. Tum deinde quia sic cognoscere importat imperfectionem indeterminationem in cognoscendo. Major autem probatur: quia objectum intentionaliter movens movet, ut cognitum: ergo eatemus movet quantum ejus cognitione determinat cognitionem alterius.

249 Respondetur. Nego majorem sinistrâ hujus objecti consideratione laborantem: quia licet objectum intentionaliter movens, movere dicatur ut cognitione, lumen non significat ullam prioritatem, aut determinationem cognitionis ad cognitionem, sed unicè modum specialissimum cognitionis, quo tota ita resipicit objectum formale, potius quam materiale, ut potius innaturatur in illo, quam in isto. Qui modus explicatur à posteriori, per

In primā par. tract. I. de Deo scientie.

per rationem, quam redderet intelligens de assensu suo: non enim redderet pro ratione objectum materiale, sed formale.

250 Objicies quintò:& specialiter contra tertiam conclusionem tertio. Veritas necessaria sufficit ad determinandam cognitionem sui:sed aeterna veritas Essentia, Attributorum, & Relationum est perfectissimè necessaria: ergo sufficit ad determinandam sui cognitionem: ergo determinat intellectionem sui. Sed hæc est intellectio Dei necessaria: ergo respectu intellectionis necessariæ non repugnat objectum intentionaliter movens plusquam terminativè. Respondetur. Distinguo maiorem: ubi cognoscens est aliquomodo indifferentis, & indeterminatum, concedo. Vbi cognoscens est summè determinatum, nego: repugnat enim determinatio objectiva, respectu cognoscentis summè determinati ad cognitionem veritatis: terminatus potest ea veritas cognitionem, ut ratio purè objectiva; non verò potest determinare: quia determinatio supponit aliquam indifferentiam in cognoscente: quæ procul est à Divino quoad necessariam intellectionem.

§. IV.

OBJECTIONES CONTRA QUINTAM, ET Sextam.

251 Objicies sexto, & contra quintam conclusionem primò: Essentia Dei est ratio sufficiens pro cognitione Attributorum, & Relationum: ergo Attributa, & Relationes non sunt ratio movens cognitionem sui. Consequentia patet: quia nequit dici sufficiens ratio, quam alia ratio necessariò comitatur. Superfluit enim alia, ubi sufficiens presupponitur. Antecedens autem probatur: quia Essentia imbibit in se identitatem cum Attributis, & Relationibus: ergo est ratio sufficiens pro eorum cognitione. Confirmatur primò: quia Essentia nequit concepi summè perfecta; nisi prout exigens Attributa, & Relationes: sed Essentia, prout exigens Attributa, & Relationes sufficit ad eorum cognitionem: ergo. Secundò: quia quævis Persona habet in se omnia requisita ad cognoscendum; alioquin alii indigeret: ergo habet sufficiens motivum ad cognoscendas alias Personas.

Sed in se non habet alias: ergo in Essentiâ habet motivum omnino sufficiens. Tertio: quia ratio motiva scientiae debet ipsam antecedere, vel saltem comitari; sed sola Essentia id habet respectu Divinæ scientiae: ergo.

252 Respondetur: distinguo antecedens: pro cognitione Attributorum, & Relationum, non exigente Relationes, & attributa cognoscere ex omni ratione, quæ cognosci possunt, concedo: pro cognitione sic exigente cognoscere, nego. Nota distinctionem. Et dari potest cognitionis Essentia, & Attributorum, ac Relationum omnino clarissima, quæ tamen unicè moveatur ab Essentiâ: & dari potest cognitionis indivisibiliter exigens cognoscere Essentiam, Attributa, & Relationes ex veritate communi, & ex speciali cujusque veritate. Pro cognitione primi generis, Essentia est ratio plenè sufficiens: non verò pro cognitione secundi. Et id non provenit ex insufficientiâ in Essentiâ, sed ex identitate purissimâ quam secum affert cum speciali veritate in Relationibus, & Attributis, & ex perfectione cognitionis exigentis indivisibiliter moveri ex omni veritate, ex quâ sine imperfectione potest. Et huiusmodi est Divina cognitionis. Vnde nego consequentiam.

253 Ad primam confirmationem, distinguo eodem modo minorem, & nego consequentiam. Ad secundam distinguo antecedens: omnia requisita de linea cognitionis, & cognoscentis, concedo. De linea cognitionis, & moventis, subdistinguo: formaliter, & identicè, nego. Circumfessivè, & objectivè, concedo antecedens, & nego quod subditur: hoc enim non est allis indigere, sed requiri ad rationem objecti formalis influxum, aut prioritatem objecti ad cognitionem. Ad tertiam negetur major: Ratio enim motiva, nisi physicè moveat, causando vel per se, vel per speciem, non est cur scientiam antecedat.

254 Objicies septimò, & contra eandem secundò, ex Divo Thoma *quæst. 2. de Ver. art. 3. ad 7.* Major est in Deo identitas in ratione cognoscendi, quam in ratione cognitionis: Sed si Relationes essent ratione cognoscendi, id non esset verum. Confirmatur. Relationes vel non dicunt perfectionem ullam specialem in esse entis, vel non dicunt tantam quantam Essentia:

er-

ergo neque in esse veris: ergo saltem æquè primario non possunt Divinam mouere cognitionem. Respondetur: & ad Sanctum Thomam, cuius verbis abutitur Godoy, Dico loqui ipsum de ratione formalis cognoscendi, quæ cognitionis est, non verò de objectivâ: nam ait, quod estò indi- visibili cognitione cognoscat Deus se esse Deum, & se esse Patrem, non tamen cognoscit se esse Deum, & se esse Patrem, eadem formalitate indivisibili, nempe Deitate Deum; & Patrem, Paternitate. Ad confirmationem nego ex dictis *suprà*, & in *Tract. de Trinitate* partem utramque antecedentis.

Suprà
disp. 2. &
Tract. de
Trinit.

Ex Godoy.

255 Objicies octavò, & contra sextam conclusionem specialiter ex Godoy. Esse objectum intentionaliter motivum, non est purè terminare intellectionem: aliàs inter objectum motivum, & purè terminatum esset nulla distinctio: ergo Objectum intentionaliter motivum aliquid exercet in Intellectionem præter illam terminare. Sed implicat Creaturam aliquid exercere in Divinam intellectionem, præter illam terminare: ergo nequit esse Motivum. Minor ostenditur. Exercere Creaturam aliquid in cognitionem, præter illam terminare, est exercere aliquam causalitatem in illam: sed hoc implicat: ergo. Minor patet: & probatur major: quia omne exercitium objecti in cognitionem, quod non sit ipsam causare, non excedit lineam terminandi: ergo exercitium objecti, excedens lineam terminandi, est exercitium causandi: ergo.

256 Respondetur. Concesso entymemate: nego minorem. Ad cujus probationem, nego majorem facilè dissipabilem explicatione objecti purè intentionaliter moventis. Ad probationem istius: distinguo antecedens: Lineam purè, & præcisè terminandi, nego. Lineam sic vel aliter terminandi, concedo antecedens: & nego consequentiam: quia intra genus terminandi datur & purè terminare, /y purè excludente vices objecti formalis, & unicè significante terminationem objecti materialis; & datur terminare, gerendo vices objecti formalis: quæ vices sine illâ antecessione, aut causalitate objecti in cognitionem præstari possunt, ut *suprà* vidimus.

VLTIMA OBJECTIONE: VBI DE MENTE
Magni Dionysii.

§. V.

In primā par. tract. I. de Deo scientie.

Objicies nonò: & contra eandem ex nostris specialiter secundò: quia in oppositum videtur esse Dionysius de *Divinis Nominis*. cap. 7. Cui consonant Augustinus, & Anselmus ad eò, ut Doctifimus noster Ruiz assertum temeritatis notet. Et illustratur horum Patrum mens primò: quia Scientia Dei nequit sumere speciem, aut perfectionem à Creaturis: quod ad rationem objecti formalis requiritur. Secundò à paritate Divina voluntatis, quæ ex objecto formalis creato non movetur. Tertiò: quia infinitæ Scientiae solidè proportionatur objectum infinitū. Quartò: quia Deus alioquin non sibi sufficeret in linea cognoscentis, cùm veritate creatæ quasi egeret ad cognoscendum.

258 Respondetur. Dionysium & alios *Eorum mentes* Patres loqui de objecto physicè motivo, aut de objecto formalis dante speciem, & perfectionem Actui, aut de objecto Primario, & principaliori: in quo triplici sensu etiam ipse remarium censerem assertum. Patres autem sic interpretatur cum Nostro Martinono Quiròs. Ad primam illustrationem argumenti, nego id non, & Quiròs. *Ex Martinone Quiròs.* *Mox ann.*

260. permissio antecedente, negari potest consequentia, ex aperta disparitate inter Intellectum, & Voluntatem. Nam Intellectui, quò major est, eò minor veritas sufficit pro ratione, supplente rationis existimatè perfpicaciâ: sicut enim intellectum, quò major est, eò magis dedecet inscitia rerum minimarum; ita, quò major est, eò dedecet magis veritatis, etiam minimæ, si cognoscibilis est in se, incognitio ejus in se: quia cognitionis veritatis, etiam minimæ, ita maximum debet, ut sine ipsâ Maximus esse non possit. At Maximi, & omnino Summi, seque ipso plenè sufficientis ad summum gaudium, videtur, ut nostris terminis loquat, *magis pagarse de casa tan poca*, & quasi facilitas dedecens, extra se querere rationem amandi, aut quidquam velle nisi propter se. Vnde necessitas amandi finita, Infinito Bono dicitur repugnare: non verò necessitas cognoscendi quæ finita sunt.

Ad

In Prima 259 Ad tertiam dico, Scientiæ, ut in part. tract. finita sit, opus esse moveri ex veritate i. de Deo creatæ, non minus ac ipsam cognoscere: sciente. sicut enim infinita non esset, si illam non cognosceret: quia cognoscibilis est: ita, si non cognoscet propter se: quia sic est cognoscibilis. Vnde nego, Scientiæ deberet proportionari objectum, entitativè: sufficit, si in linea intelligibili proportionetur. Ad ultimam dico, quod Deum moveri ex finitâ veritate, non est ea egerre ad cognoscendum, quia non movetur ex incomplemento capacitatibus intellectivi: sed solum est eam egere summo Intellectivo, in quo proinde necesse est, sit omnis modus ipsam attingendi, sine imperfectione: sicut reserti Omnipotentiam ad Creaturas, non est illis egere, sed eas egere omnipotentiâ, ut possint esse & sint. Alia, quæ possent objici, intercipientur resolutione, quam subjicio, Questionum Affinium.

SECTIO III.

QUESTIONES AFFINES.

Quæstio prima. 260 **P**rima est: an Intellectio Dei sumat infinitatem ab Objecto? Et nego. Nam neque termini finitudo obstat infinitudini connexionis, & respectus ut patet in Omnipotentiâ: neque sufficit infinitudo termini, & objecti, infinitudini connexionis, respectus, & cognitionis, ut patet in Creaturâ connexâ cum Deo, & in Visione intuitivâ Dei: ergo Divina intellectionis infinitudo aliunde, quam ab objecto sumitur. Sed unde, inquires? Dico sumi, ex ratione enī à se, trascendentî prædicata Divina, vi cuius unumquodque manet in se ratione sui, illimitatum & infinitum: illimitatum autem, & infinitum apud me, sonant idem: sicut & *Divinum*, & summè perfectum.

261 Dices: Actus sumit speciem ab Objecto formalis: ergo & actus Divinus infinitudinē. Imprimis ex eodem objecto formalis potest dari duplex actus specie diversus in modo tendendi: fallum est igitur antecedens. Deinde distinguo antecedens: actus incausatus ab objecto formalis; nego: causatus, sumit speciem ab ipso, subdistinguo: extrinsecè, & quoad nos; concedo: intrinsecè, & in se, nego antecedens, & consequentiam. Actus enim

causatus ab objecto, nihil mirum est, quod objectum sapiat, ut causam sui: at non specificatur ab ipso, nisi extrinsecè, quatenus explicare non possumus specialem tendentiam, per quam intrinsecè constituitur, & manet in specie, nisi relata ad objectum. Et in hoc sensu nullum esse poterat inconveniens, fateri Divinos actus, & eminentias Divinæ Omnipotentiæ aliquiter à suis terminis specificari. Verum purior est locutio negativa. Vel quia Divina simpliciter, non sunt in illâ specie: Vel quia quæ ratione sui sunt in supremâ specie, omnem omnium specierum perfectionem importante, à nullo extrinsecō sumere possunt speciem: nam species est perfectio: & infinitudini perfectionis, repugnat accretio ex extrinsecis, quibus non egat.

262 Secunda est: an Intellectio Divina cognoscat Personalitates in Essentiâ, ut contradistinctâ virtualiter: & hanc in illis: & ex essentiâ, Personalitates, & has ex illâ? Versat, & latè distinguit assumptum questionis P. Ribadeneyra *disp. 4. cap. 4.* Et primam partem, quoad duplex punctum affirmo: & etiam quoad duplex nego secundam. Ratio negandi est: quia cognoscere ex aliquo aliquid, importat aliquam quasi dilationem in cognoscendo, & sonat modum discurrendi; quæ imperfections in intelligentे summo, atque adeò promptissimo, repugnant. Ratio autem affirmandi est: quia Deo negandi non sunt ulli modi cognoscendi objectum sine imperfectione. Sed modus cognoscendi essentiam in Relationibus, & Relationes in essentiâ, possibilis est: se habent enim adiuvicem tanquam rationes mutuò connexæ in linea virtuali; atque adeò possunt esse adiuvicem sibi virtuale medium motivum cognitionis: necnulla imperfectione apparet: ergo.

263 Dices: Cognitio Dei essentialis, & necessaria est in se virtualiter indivisibilis *ex disp. 2.* ergo nequit attingere Essentiam, & Relationes, mediæ, & immediatæ. Probatur consequentia. Cognitio mediata, & immediata ejusdem omnino objecti, necessariò distinguuntur saltem virtualiter: ergo negatâ semel virtuali distinctione in cognitione Dei essentiali, concedi nequeunt formalitatis cognoscendi mediæ, & immediatæ. Probatur antecedens. Cognitio immediata ob-

Quæstio secunda.

Ribaden.

Mox iterum à nu. 266.

ti, non cognoscit illud in medio: cognitio mediata cognoscit in medio: sed cognoscere, & non cognoscere in medio sunt contradictionia: ergo. Respondeatur. Cognitio *Immediata* sumi potest præcisivè, secundum positivum, quod dicit; & negativè, secundum negativum. Sumpta secundum positivum, præcisè dicit attingere objectum propter ipsum veritatem: quia excludat modum attingendi propter veritatem mediæ connexi. Sumpta secundum negativum, ita dicit attingentiam objecti propter se, ut excludat attingentiam ipsum in medio. Hi vero conceptus, Positivus, & Negativus, necessariò non se mutuò comitantur: Vnde cognitio *immediata* Dei, quæ suam Deus essentiam, & Relationes cognoscit, est immediata, secundum omne positivum, quod immateria. Cognitio dicit, non verò secundum negativum, quod aliquando importat. Quare concesso antecedente, nego consequentiam, & antecedens probationis. Ad istius probationem: distinguo: non cognoscit illud in medio, *ly non*, exclusivè sumpto,

nego. Præcisivè sumpto, transeat.

In Prima 264 Tertia est: An Cognitio Divina par. tract. pæscindere possit? Et nego: quia Divinitas i. de Deo scientia. cognitio est comprehensio omnium veritatum, quæ cognoscit, atque adeò imbibit omnem cognoscendi medium sine imperfectione: ergo pæscindere nequit.

Consequentia patet: quia præcisio consistit in modo cognoscendi adeò limitato, ut non imbibat omnem medium quo cognosci potest objectum à cognoscente. Dices primò, cognosci à Deo, præcisions nostras. Fateor, sed sine præcisione: sicut sine imperfectione comprehendit imperfectionem nostram. Dices secundò: Deus se cognoscit in medii o, nō exigeat Deum secundum omnia prædicata: ergo pæscindit ex vi medii. Omisso antecedente, nego consequentiam: limitationem mediæ supplet mentis illimitatio: unde quantum medium finitè versetur circa terminum: Divina Mens, ex perspicaciâ superante vim mediæ, infinitè versatur circa objectum. Sed redibit sermo de his.

Infra à nu. 208.

DISPUTATIO IV.

DIVINÆ SCIENTIÆ, COGNOSCENDI Modus.

265 **X** Objecti consideratione transimus ad modum cognoscendi: qui quadruplex est. In se; in alio; ex alio; & propter aliud. Cognitio rei in se, quæ dicitur Directa, & immediata, est cognitio Rei propter ipsum propriam veritatem. Cognitio rei in alio, quæ dicitur mediata, & in directa, est rei cognitio in medio connexo cum ipsâ: implicat enim connexionem, incognito termino, penetrare. Cognitio rei propter aliud, est, quando res cognoscitur in medio connexo, non ictumque, sed gerente vices motivi. Pæscindibilia enim sunt, cognosci Medium, ut connexum; & Medium, quatenus connexum, mouere. Cognitio rei ex alio est ex unius cognitione progredi ad cognitionem alterius. Sic communiter explicitantur hi modi cognoscendi. Restat decidere, qui competant Deo, & qui repugnant. Authorum judicia dabit Ribadeneyra *disp. 5. cap. 1.*

Ribaden.

In primâ
par. tract.

S E C T I O . I .
x. de Deo. EXCLVISIS MODIS INDECORIS, ET RE-
sciente. * pugnantibus, assignantur Modi
Divinae Cognitionis.

Cognosce-
re ex alio,
Deo re-
pugnat.

Et omne
discursus
genus.

Nicolaus
Martinez.
Nō repug-
nat cog-
noscere
propter
alium.

Suprà à
nu. 235.

S E C T I O . I .

269 . Tertia Conclusio: Non repugnat Deo , modus unum in alio cognoscendi. Nec cog- noscere in alio.

266 P Rima Conclusio : Modus unum ex alio cognoscendi, Deo repugnans est. Ratio est: quia modus iste cognoscendi est Intellectus cunctabundi , & proficiens ex notitia in notitiam : qui enim ex notitia unius , habet notitiam alterius , cunctatur in cognoscendo , & cognoscendo proficit ; sed id manifestam dicit imperfectionem in cognoscendo: ergo Intelligenti sit imperfectione, repugnat. Minor est evidens : Nam in signo prima notitia, verum est objectum secunda: ergo prima non est plenè perfecta: imò imperfecta est, cum non adäquet totam veritatem objecti pro signo suo cognoscibilis. Ergo nequit esse repugnans, quod necessarium est ; sed unum in alio cognoscere , cognoscenti connexa, quae innegabilia sunt, est necessarium: ergo nequit esse repugnans.

270 Inferes ex his, se Deum cognoscere in se; in Creaturis , & propter Creaturas; non verò ex Creaturis. Illatio quaeritur: non habet. Prima liquet: quia Deus est summè cognoscibilis , & summè verus, summè patens sibi ipse, utpote felicitas sui, siquicunque sufficientia. Secunda patet: quia Creaturæ sunt , ex limitatione, coæxiones-cum ipso Deo ; unde nequeunt perfectè penetrari sine Deo. Et exinde tertia patet etiam , quia Medium connexionis sufficit ad movendum. Quarta est eadem cum prima Conclusione.

S E C T I O . II .

DEFENDITVR DOCTRINA PRÆCE-
dens: ubi an abstractiva, vel compre-
hensiva sit Dei cognitionis in
Creaturis.

268 Secunda Conclusio: Modus unum cognoscendi propter aliud, ly propter præcisè notante rationem formalem , non repugnat Deo. Dixi, ly propter ita notante, quia si notet causalitatem objecti, aut cognitionis in cognitionem, ut aliqui putant, patet esse modum Deo repugnare. Assertio patet ex suprà dictis. Nam ita unum cognoscere propter aliud, solum est ita cognoscere Medium connexionis, ut intentionaliter moveat ad cognitionem termini connexionis; sed cognoscere Medium connexionis ita movens ad terminum cognitionem , nullam dicit imperfectiōnem, & implicantiam nullam: ergo modus iste cognoscendi non repugnat Deo.

ren-

Disp.4. Divina Scientia, Cognoscendi Modus. sect. 2. 65

rentiam, ut per hoc, vel per illud medium obtineatur, est enim sequè per hoc, ac per illud medium consequibiliis , ita intentio finit in voluntate indifferentiam; ad electionem: unde electio est speciale exercitium libertatis, etiam præsupposita finis intentione: specialitas autem exercitii liberis astimabilis est, atque adeò admittenda distinctio intentionis, & electionis, utpote ampliativa Divinæ libertatis. At in Intelligenti summè perspicaci , cognitionis connexionis necessariò terminum penetrat, nec finit locum specialitati cognoscendi , quæ non proveniat ex imperfectâ cognitione connexionis. Ad Confirmationem, si de necessariis sermo sit, est antecedens falsum: si deliberis , verum , & est disparitas ipsa natura libertatis. Secundò respondeatur negando etiam antecedens argumenti, ex Doctrina generali, quam veram censem , de Divina Indivisiabilitate in decernendo : de quâ multa in Operे de Incarnatione.

Lib. 3.
disp 1. La-
tissimè.

272 Instabis adversus primam solutionem. Nam ex eâ videtur fieri , neque dari discursum in nobis: quod suadetur: Quia quando nobis proponitur veritas Præmissarum connexa cum veritate consequentis , vel ista in illâ transparet intellectui, vel non? Si secundum: ergo non est sufficiens determinativum etiam ad assensum subsequutum: quia intellectus ex insufficienti veritatis propositione non determinatur ad illum. Si primum: ergo non est cur intellectus differat assensum ad posteriorius signum. Id quod in demonstrationibus magis premit ex evidentiâ præmissarum.

Imperfe-
ctio dis-
currendi
in quo si-
rat?

273 Respondeatur, negando sequelam. Ad probationem , dico veritatem consequentis transparere in veritate præmissarum , fed non ita perfectè , ut necessariò sit cognitionis de veritate consequentis ipsa cognitionis de veritate præmissarum: ut ex communis experientia constat, sicut in mensura in præmissis ad penetrationem vividiorem , advocate subsidio principiorum generalium , ex quibus evidens est , esse in finitis inter se eadem , quæ unitertio identificantur. Et experientia ratio esse debet primò: quia limitatio nostræ mentis incipit ab imperfectis, iisque se juvat ad perfectiora , utendo notitiis imperfectis ad acuendas, & roborandas vires impenias animæ. Secundò: quia propositio,

Aranda de Deo.

quæ fit per præmissas, eget ulteriori sub- In Primâ fidio principiorum naturalium ad aperiendam vim connexionis. Tertiò: quia in i. de Deo perfectio nostræ mentis, unico quasi duetu, nequit pluribus veritatibus assentiri. Quid autem simile est in summè intellectivo?

274 Sed utgebis: vel præmissæ , seu cognitionis prior attingit objectum suum ut connexionum cum veritate posteriori, vel non? Si hoc ergo nequit intellectus , ne postea quidem , determinari ad ulteriore cognitionem. Si illud ergo cognitionis prior attingit etiam veritatem posteriori, tanquam terminum connexionis: ad quid ergo illa successio cognitionis? Respondeo , per priorem cognitionem , seu per præmissas, cognosci connexionem, & in connexione, terminum ipsius ; imperfectè tamen, & apprehensivè; atque adeò ut posterior veritas attingatur firmiter & affirmativè , eget intellectus novo actu, à præcedentibus, geréntibus vicem speciei, causato. Vnde patet imperfectio potentie discursiva, in quâ necesse est fateri cognitiones admixtas imperfectionibus apprehensionum: neque hæc quasi immixtio iudicii, & apprehensionis respectu diversorum , repugnans est: imò nostræ limitationi connaturalis.

275 Objicies secundò contra eandem. Speciosa In Deo est hic actus Scientia Media : Si Objectio. Petrus habet auxilium, A, consentier: Et hic alius: habet. Iam sic : Cognitionis absolute de consensu Petri subsequitur, ad duos illos actus , conditionatum de consensu, & absolutum de conditione: ergo se habet ritu, & more discursus. Probatut ista consequentia: nam conclusio illa est, quæ necessariò sequitur, & veritate præcognitâ per præcedentes, ex vi connexionis præ cognitæ veritatis, cum veritate posterioris cognitionis; sed illa cognitionis necessariò sequitur ex veritate præcognitâ per duos præcedentes actus , ex cognitione veritatis cum veritate: ergo se habet ritu , & more discursus. Antecedens primù ostendit: nam duo illi actus præcedunt: sed in nullo eorum signo est absolute cognitionis de consensu: ergo subsequitur. Consequentia patet: & major est certa. Nam scientia conditionata est independens ab omnī exercitio libero divinae libertatis, & apud me , ex Communi Nostrorum sensu, Ex late- præsupposita in signo divinæ indifferen- dicendis tiz lib.6.

In primā tia ad decernendum. Nam scientia de popari. tract. scitio auxiliū, p̄cedit etiam consensū i. de Deo visionem: sicut positio auxiliū, positionem coniensū, ut indifferentia ad ipsum, & ad diff̄entiam. Minor exinde non patet minus: Nam utrumque signum est de se indifferentis ad consenitum, ejusque carentiam: signum autem, quo videtur absolutè coniens, non est indifferentis.

Solutio 276 Respondent Ribadeneyia, & Herrera, scientiam visionis de consensu non subsequi ad duos illos actus, conditionatum de consensu, & ab solutum de conditione, sed ex utroque constitutivē coalescere: per utrumque enim satis agnoscit Deus consensum fore: unde tertia virtualitas redundat. Contra primō: quia speciali veritati, respondet in Deo specialis cognitio: underam enim distinguuntur in Deo Scientia, nisi ex specia, i. affirmabilitate objectorum: at in signo decretri de Hypothesi per vos, est specialis veritas affirmabilis de consensu: ergo respondeat in Deo specialis cognitio. Secundō: quia complexum ex Scientiā Mediā, & Hypothesi, juxta communem societatis opinionem, est in ordine causalitatis, prius ipso consensu; sed Scientia visionis non est ita causalitate prior: ergo Scientia visionis non consistit in ipso comple-

No placet. x. Tertiō: quia licet hoc complexum sit aequivalens absoluta visio; non tamen est aboluta formalis visio: sed in Deo de consensu non solum est aequivalens absolute notitia, sed formalis: ergo. Quartō: quia Scientia visionis, est consensu posterior absolute; quatenus est affirmatio de consensu; sed hoc complexum non est absolute posterior consensu, quatenus affirmatio consensū: quia solum consensum respicit conditionatē, quā affirmativum est: ergo.

Nostra. 277 Respondeatur, scientiam visionis esse virtualiter in signo Decreti de Hypothesi: atque adeo non subsequi. Quod duobus modis explicari potest. Primo: dicendo esse in signo Decreti concomitantē: cuius est ratio: nam Divinus intellectus, pro signo, quo objectum est verum, ipsum penetrat sine ullā distinctione; at pro signo Decreti, praeclaram à Decreti notitiā verum est objectum consensū: nam praeclaram à Decreti notitiā jam est connexio cum consensu: ergo. Secundō: dicendo, (quod existimō verius,) esse in signo Decreti ob virtualem indistinctionem ab ipso Decreto. Tum ex doctrina generali de virtuali indivisibilitate liberorum in Deo. Tum ex presuppositione essentiali Scientiæ Mediae dirigentis ad ipsum Decretum; tum ex reflexione Decretri supra se gaudentis de sui coexistentiā cum Scientiā Mediā: ex quibus titulis transbibit connexionem cum ipso consensu, & secum identificat etiam virtualiter visionem absolutam de consensu. Quare ad argumentum, nego antecedens. Ad probationem nego quod affumitur: licet enim positio passiva auxiliū, p̄cedat ad consensū positionem; scientia de positione activā auxiliū, (quod decretum est,) nequit p̄cedere visionem consensū: passiva namque auxiliū positio est concausa indifferens eligentis: activa est dispositio Providentis, cum, & ex prævisione eventū ex ipsa libertate, si ponatur.

esse. In signo Decreti ob virtualem indistinctionem ab ipso Decreto. Tum ex doctrina generali de virtuali indivisibilitate liberorum in Deo. Tum ex presuppositione essentiali Scientiæ Mediae dirigentis ad ipsum Decretum; tum ex reflexione Decretri supra se gaudentis de sui coexistentiā cum Scientiā Mediā: ex quibus titulis transbibit connexionem cum ipso consensu, & secum identificat etiam virtualiter visionem absolutam de consensu. Quare ad argumentum, nego antecedens. Ad probationem nego quod affumitur: licet enim positio passiva auxiliū, p̄cedat ad consensū positionem; scientia de positione activā auxiliū, (quod decretum est,) nequit p̄cedere visionem consensū: passiva namque auxiliū positio est concausa indifferens eligentis: activa est dispositio Providentis, cum, & ex prævisione eventū ex ipsa libertate, si ponatur.

278 Objicies tertio, & contra secundam, & tertiam cōclusionem primō: Creaturæ non connectuntur essentialiter cum Deo: ergo Deus nequit se cognoscere in creaturis. Consequentia patet, & antecedens suadetur primō. Nam creatura satis à Deo distinguitur per essendi modum capacem effici, calu quo non repugnet principium effectivum ipsius. Sed hinc sensu modus non exigit existentiam effectivi principii: ergo. Secundō: nam satis intelligitur homo possibilis, praeclaram à possibilitate causæ prime: nam per sua predicata, praeclaram à possibilitate causæ prime, intelligitur distinctus ab omni chymerā, & ab omni non hominī: ergo satis intelligitur, homo possibilis. Respondeatur, negato antecedente. Quidditas enim creaturæ, est esse emendicatum ab alio: totaque creaturarū collectio id habet: unde existentia creaturæ est indispensabilis presuppositio Dei. Ad primam probationem nego terminos implicantes in majori. Nam ille casus, est ipsa Creatura. Tum quia de ratione Creaturæ est nullum habere esse nisi participantum ab ente summo. Tum denuntiū: quia impræscindibilis est à conceptu Creaturæ ratio effectivus, per se indigena existentiā causæ. Ad secundam dico, aliud est praecindere; & aliud, excludere: si praeclaram, unicē sonat, præcisionem, omitto arguentis assumptum: si, exclusionem: nego antecedens.

tecedens, & quod adjungitur: nam homo, exclusa possibiliatate causæ primæ, chymera est.

279 Objicies quartō, & contra eandem secundō. Cognitio, quā Deus se cognoscit in creaturis est comprehensiva ipsius Dei: ergo Deus se ita cognoscens, eadem ipsa cognitione cognoscit iterum in se ipso sic cognito Creaturas: ergo & in ipsis Creaturis ita cognitis, ita sibi cognoscit se ipsum, regressu infinitiē repetito. Viget: eadem ipsa cognitione nequit idem per ipsum objectum attingere directè, & indirectè: ergo cognitio, quā se Deus directè cognoscens attingit Creaturas, nequit esse cognitio, quā se in Creaturis indirectè cognoscatur. Respondeatur concessu antecedente, de quo mox, nego ly iterum, utriusque consequentis. Nota doctrinam: Aliud est explicare nos modum cognoscendi divinum: & aliud, modus ipse Divinus cognoscendi. Si utrumque confunditur, modus Divinus cognoscendi fingitur ad saporem nostri, quo nihil absurdius. Igitur nos explicamus imperfectione, quā cognoscimus, facta circulatione vocum, & expressionum, quas in infinitum repeterem possumus, nunquam satis explicatuti infinitatem Dei. Sed infinitas Dei, sineullo regressu, & circulatione cognitionum, eadem ipsa cognitione, quā se, & Creaturas cognoscit in se ipso, ipsum cognoscit in Creaturis, & istas in se ipsis: quod, decoraticatis vociibus, solum est, cognoscere Deum ratione sui, & ratione connexionis ad ipsum; & Creaturas ratione Dei, & sui: id est; Deū, & Creaturas, ex duplice objecto formaliter, alias sufficienti: in quo nullum absurdum est. Ad confirmationem, sumpto ly indirectè, positivè, non verò negativè, nego antecedens ex num. 263.

280 Objicies quintō, & contra easdem tertio difficulter. Si Deus se cognoscet in Creaturis, ea cognitio Dei in Creaturis, ut talis non esset comprehensiva ipsius Dei: imo nec intuitiva, sed abstractiva, & imperfecta: sed hujusmodi cognitio repugnat Deo: ergo & sui cognitio in Creaturis. Sequela probatur: quia cognitio Dei in Creaturis, solum potest esse cognitio Dei, prout terminat connexionem Creaturæ: ergo secundum illa p̄dicata, quibuscum Creatura connectitur in ipso Deo: ea enim p̄dicata so-

lūm apparent ex vi medii, eaque solum *In primā par trait.* sunt cognoscibilia, cognoscibilitate *In primā par trait.* Atqui Deus non terminat connexionem Creaturæ, secundum omnia sua p̄dicata: nec enim apparet Deus, totus, totalitate perfectionis in quavis Creaturā; nec Creatura connectitur cum Deo, ut trino, &c. ergo in Creaturis nequit Deus se cognoscere secundum omnia sua p̄dicata: ergo neque cognitione comprehensivā: ergo.

281 Nota: duo consideranda sunt in cognitione, existentia, & modus. Modus cognitionis taxatur à perfectione cognoscientis: cognoscens enim ex sua perfectione determinat sibi modum cognoscendi proportionarum sua capacitatē intellectivæ. Sic spirituale cognoscens, determinat sibi modum spirituā cognitionis: & cognoscens, quā perfectius est, modum cognitionis perfectioris. Existentia tribuitur rationi motivā; movet enim ut cognoscens habeat cognitionem; nempe juxta suam capacitatē. Vnde si cognoscens sit ex propriā perfectione determinatum ad modum perfectissimum cognoscendi; si movetur ad habendam cognitionem; movetur quidem ad habendam perfectissimam cognitionem, non merito rationis motivā, sed propria p̄fessionis: nam per cognitionem minoris perfectionis satisficeret rationi motivā; non verò intellectivitati cognoscētis: Vnusquisque enim ex intellectivis, cognoscere debet juxta gradum suum.

282 Igitur in nostro calu duo sunt. Medium, movens: & Divina capacitas, quā movetur. Medium, movens, merito sui non exigit tam perfectam cognitionem termini, Divina verò capacitas, cū necessitas sit vel non cognoscendi, vel cognoscendi perfectissimè, ultra merita mediī moventis, taxat sibi perfectionē cognitionis perfectissimæ: unde attentā praecepsē objectivā ratione movendi, cognitione non esset intuitiva, & comprehensiva Dei in medio finito: conjuncta verò, cum subjectivā necessitate cognoscētis ad comprehensivē cognoscēdum quidquid cognoscit; necessariō debet esse cognitione comprehensiva. Ratio enim movens, non taxat perfectionem cognoscētis, & cognitionis, sed praecepsē movet, ut sit cognitio: quod si ex alio titulo infinita debet esse, infinitudinem neque repellit, neque appro-

In Primā appropriat sibi. Ex quibus par. trah. - 283 Respondeo primo, negando se- i. de Dō qualem. Ad probationem distinguo antē- dēns: Solum potest esse cognitio Dei, &c. attentā praeceps ratione objectivā moventi, transcat: attentā subjectivā perfectio- ne cognoscentis, nego antecedens, & con- sequentiam. Cognoscens enim infinitum, non potest, nisi infinitē, cognoscere ex propriā perfectione. Relege doctrinam

precedentem. Secundō negetur iterum sequela. Ad probationem concessio enty- memate, nego minorem subjunctā. Crea- tura enim connectitur physicē cum omni- bus, & singulis prædicatis, sine quibus Deus non esset Deus: nam connectitur cum vero Deo, & sibique plenē sufficienti. Quod si nos hos terminos in finitā con- nexione, non detegimus, ratio est imper- fectionis cognoscendi: quā à Deo procul.

DISPVTATIO V.

DIVINÆ SCIENTIÆ PROPRIETATES.

284 INE his, intelligi satis nequit Modus cognoscendi Divinus: & hæc, septem sunt. Veritas, Certitudo, Evidentia, Universalitas, Simplicitas, æqualitas, & immutabilitas.

SECTIO I.

DIVINÆ SCIENTIÆ VERITAS, CERTI- TUDO, EVIDENTIA, & UNIVERSALITAS.

285 Prima positio: Divinæ Scientiæ competere triplicem illum gradum Veritatis, Certitudinis, & Evidentiae, evidens est lumine naturali. Ratio est. Quia Divina Scientia nullam in suo genere dicit imperfectionem, ex perfectione sui gradus: at in genere cognoscendi manifesta imperfectionis sunt, falsitas, incertitudo, & obscuritas: ergo ex opposita per- fectione Veritatis, Certitudinis, & Evi- dentiae, repugnant Scientia Dei. Confir- matur. Quælibet divina cognitionis, ex suā perfectione, est necessitas representandi objectum, ut est in se, cum essentiali de- terminatione representationis ad verum, & omnimodā repugnantiā ad omne ge- nus dubii, ex claritate representationis: sed ista sunt Veritas, certitudo, & eviden- tia: ergo tres ista perfectiones sunt indu- bitabiles Scientiæ Dei. Minor patet ex communi explicatione Perfectionum hu- jusmodi. Major constat ex terminis: nam iste gradus essendi in divinā cognitione

non provenit ab objectis, sed haberur ex infinitate cognoscentis: at hæc, est indis- pensabilis, & essentialis: ergo.

286 Secunda positio: Divinæ Scientiæ competunt ista perfectiones in summo gradu. Ratio est: quia ista perfectiones competunt ipsi, ratione infinitatis: ergo in gradu summo: nam infinitum est sum- mū, & supra infinitum simpliciter nihil est excogitabile. Et explicatur: nam quælibet Divina Cognitionis est summè per- fecta in ratione cognitionis: ergo & summè vera, summè certa, & summè evidens. Pater consequentia. Nam si veritas, cer- titudo, & evidentia sunt perfectiones de linea cognitionis, tantum deferset per- fectionis alicui cognitioni, quantum deferset veritatis, aut certitudinis, aut eviden- tiae: sed summè perfecto in linea sua, nihil defesse potest sua linea: ergo.

287 Vnde nascitur discriimen inter creatas, & increatas Cognitiones: quod licet ex illis una possit esse verior alia, & certior, & evidentior: non ita ex increatis: & ratio discriminis est, quia in cognitionibus creatis Veritas, certitudo, & evidencia taxatur ex qualitate principii, & ex concurso objecti: cùm autem in qua- litate principii, & isto concurso possit

mag-

magna inæqualitas reperi, sic potest ex- cessus interjici. At in Cognitionibus Di- vinis iste perfectiones ex infinitate pro- veniunt que par est in omnibus. Nec ad- versus has positiones, aliquid solutione dignum invenio.

288 Tertia positio: Divinæ Scientiæ competit universalitas perfectissima ex parte objecti: nulla vero ex parte actus. Explico terminos. Duplex universalitas distingui solet à Metaphysicis. Alia, o- gica, quæ consistit in modo plura cognoscente sub aliquā ratione communī, præci- sim à differentiis: & hæc dicitur universalitas ex parte actus, quia actus eam facit. Alia extensiva, quæ consistit in extensione quam habet cognitionis respectu plurium objectorum ut in se sunt; & hæc dicitur Universalitas ex parte objecti: & de hac loquitur Sanctus Thomas in 2. diff. 3. quæst. 2. art. 2. dum inquit: Scientia Dei est universalissima. Ratio prioris partis est: quia Nihil est cognoscibile, quod eo modo quo cognoscibile est, non sit à Deo cognitum perfectissimè. Ratio posterioris: quia ea universalitas ex parte actus importat imperfectionem præcisionis, & confusionis incognoscendo, repugnan- tem Deo.

An in Deo d'sjuncti- va Cogni- tio?

289 Objicies contra secundam par- tem. Non repugnat Deo actus disjuncti- vè cognoscens: ergo neque actus indistin- ctè plura cognoscens: ergo neque universalitas logica, & ex parte actus. Conse- quentia patent: quia sicut à parte rei non est esse disjunctivum, & indeterminatum, ita neque à parte rei sunt plura, quæ plu- ra non sint: si autem cognitionis potest dis- junctivè tendere in esse determinatum disjungendo: cur nequeat indistinctè ten- dere in plura, coadunando? & uigetur paritas: quia non obstat pluralitas rerum, ne plura contineantur in uno: ergo non obstat ne consideretur per modum unius. Probatur igitur antecedens. Primo: quia Deo non repugnat Deicta disjunctiva. Secundo: quia Deus bene cognoscit, exigentiam materię primę, ad hanc, vel illam formam: necessitatē Potentia libera disjunctivam amoris, vel ejus catena- tiae: vagam necessitatē alicuius ex ocu- lis ad videndum, & his similia: sed hæc, nisi cognitione disjunctivā, cognosci ne- queunt. Tertiō & a priori, quia si non fuerit ex defectu veritatis objectivæ, non est cur

magis repugnet Scientiæ Divinæ disjun- ctio, quā copulatio: sed hæc non repug- par. trah. nat, quia verum est, Christum v. g. esse i. de Dō Deum, & Hominem: ergo, quia verum scientia. est, aliquid meritum Christi v. g. requiri ad Salutem nostram, non repugnat dis- junctio.

290 Vix est ex Modernis, qui in Deo horreat cognitionem disjunctivam. Ali- qui necessariam putant. Quirós, & Herre- Quirós.

Herrera,

ra ita se temperant, ut afferant, repug- nare Deo cognitionem directè disjuncti- vam, non vero disjunctivam indirectè, & in alio: Id est, repugnare Deo, cognoscere disjunctivè, loquendo in recto per ly est de aliquo sive per modum subjecti, sive per modum prædicati: scilicet vero loquen- do in obliquo. Quare Deo repugnat ista cognitionis: Petrus, vel Paulus currit: non vero ista: neceſſe est, ut existat hoc, vel illud: & ratio discriminis est, inquit: quia Deus nequit indeterminate cognos- cere, quod à parte rei determinatè est ve- rum: at in primo casu determinatè verus est cursus utriusque & solius Petri: in secundo vero sola datur necessitas dis- junctiva, cui æquè fit satis per hoc, ac per illud: ergo potest disjunctivè procedere in secundo casu, & non in primo. Sed ego in omnibus negandam esse Deo rear dis- junctiōnem in cognoscendo. Nam iste modus cognoscendi de se importat per- plexitatem, & confusionem in cognoscente. Ita jamdiu tenui, & illustravi postmo- De Incar- nat. lib. 3.

291 Nego antecedens argumenti. Ad priam ejus probationē negetur assump- tuum, quod multis impugnavi cum Eximio Nostro Doctore loco cit. disjunctio enim in discernendo, est voluntatis nutabundæ, & expectantis meliorate resolutionem ex accessu alicuius notitiae: quæ omnia Deū dēdēcent. Ad secundam fateor, a Deo hæc Excludi- omnia cognosci, sed non illo modo quo tur.

Cum Pat.

Suarez.

292 Nego antecedens argumenti. Ad priam ejus probationē negetur assump- tuum, quod multis impugnavi cum Eximio Nostro Doctore loco cit. disjunctio enim in discernendo, est voluntatis nutabundæ, & expectantis meliorate resolutionem ex accessu alicuius notitiae: quæ omnia Deū dēdēcent. Ad secundam fateor, a Deo hæc Excludi- omnia cognosci, sed non illo modo quo tur.

Excludi-

tur.

nos cognoscimus, & explicamus: nos

cognoscimus disjunctivè, & voce disjunc-

tivè explicamus nos ipsos, & Deum quia

sequimur in cognoscendo, & explicando

imperfectionem nostram. At Deus neque

disjunctivè cognoscit, neque indetermi-

natè, sicut se nobis explicit disjunctivè,

quia loquendo nobiscum utitum modis lo-

quendi nostris. Igitur ista veritates duo

important determinatissima. Nam in

Rebus exigente: aliud in Obliquis exactis.

In

In prima par. tract. i. de Deo scientie.

In *Obliquis*, plenam, determinatam, & adæquatam sufficientiam uniuscujusque ad præstandum effectum, cum independentiâ unius ab altero. In *Recto* exigente, repugnantiam absolutam utroque carenti. Explica in materia primâ: Effectus, ratione cuius exigitur forma, est completio, ad quam in unaquaque formâ est plena sufficientia. Verum in Materiâ est physica repugnancia carenti simul omnibus. Vide, reduci ad veritates omniò determinatas, veritates, quas dicimus disjunctivè: unde disjunctio non est in rebus, sed in modo cognoscendi. Qui modus cù in Deo sit perfectissimus, sine disjunctione cognoscit, veritates quas nos imperfectè, id est, disjunctivè cognoscimus. Ad tertiam, pater ex dictis imperfectio disjunctionis.

Difficilis Obiectio. 292 Objicies contra primam partem tertiae positionis. Repugnat Deo, a&u cognoscere omnia possibilia: ergo & repugnat universalitas extensiva ex parte obiecti. Consequentia patet, & antecedens probatur, supponendo duo ex communi sententiâ, cui subscripti in opere de Incarnatione lib. 5. disp. 1. à num. 115. Possibilia, licet actu repugnet esse simul, esse infinita; unde non est repugnans simultas possibilitatis infinitorum entium; estò repugnat simultas existentiarum infinitorum, quæ possibilia sunt: sicut repugnat simultas existentiarum lucis, & carentiarum, non verò simultas possibilitatis earumdem. Alterum: reipsâ repugnare infinitum in actu. Quibus positis arguitur sic: Repugnat infinitum chateorematicum in actu, & in esse producto: ergo repugnat infinitum chateorematicum in actu, & in esse cognito. Probatur ista consequentia: quia eòpsò quòd detur infinitum chateorematicum in actu, & in esse cognito: in esse cognito est simultas infinitorum entium: sed si repugnat in esse producto simultas infinitorum entium, pariter repugnat in esse cognito; quod probatur: quia nulla potest assignari repugnantia in esse producto, quæ non retorquatur in esse cognito, ut patet consideranti: ergo de primo ad ultimum repugnat Deo, actu cognoscere omnia possibilia: ergo repugnat Deo actu cognoscere omnia cognoscibilia: ergo.

De Incarna-
na. lib. 5. disp. 1. à
num. 115.

Recentio-
res apud Martinon. 293 Ob hæc aliqui Recentiores apud Martinon, Martionum tom. 1. de Deo disp. 22. ne-

gant à Deo cognosci posse collectionem omnium possibilium. Nam inter alia, *inquietunt*, collectio omnium possibilium est impossibilis: ergo non cognoscitur à Deo ut possibilis. Immerito tamen. Nam collectio intentionalis omnium possibilium non est impossibilis, estò sit impossibilis actu collectio physica omnium possibilium. Igitur Deus cognoscit quod est impossibile possibilibus, & omne possibile. Quod est impossibile possibilibus, est collectio physicè categorematica, & physica: & hanc cognoscit ut repugnantem ipsis possibilibus, sicut est repugnans coexistētia physica tenebrarum, & lucis, divisivè possibilium: at cognoscit omne possibile, non aliter existere potens quam per finitas collectiones, & sine similitate physica omnitatis. Quod est evidens primò: quia aliter Deus non esset omnisciens, si aliquid maneret incognitum. Secundò: qui ex possibilibus multa cognoscit, & nihil ignorat, cognoscit omnia: at Deus multa cognoscit ex possibilibus, & nihil ignorat: ergo cognoscit omnia. Tertiò: qui nihil non sumit, & nihil relinquit; ejus, quod sumit, totum sumit ex Aristotele 3. *physic. cap. 7. text.* 63. & 64. Sed Deus cognoscendo possibilium nullum non sumit cognitione, & nullum relinquit: ergo cognitione sumit totum. Hæc evidenter sunt.

294 Respondetur argumento. Nego antecedens. Ad probationem, permisiss, & concessis principiis quibus ntitur, & concessis antecedente, nego consequentia. Ad istius probationem distinguo: esset simultas infinitorum entium, repugnans ipsis ut possibilibus, nego: ipsis consona ut possibilibus, concedo maiorem: & distinguo minorem: Si repugnet simultas, pariter repugnat in esse cognito, si sit simultas ejusdem generis, concedo: si diversi, nego minorem, & quod assumitur. Nam simultas repugnans possibilibus, est simultas physica coexistentia: & hanc videt Deus ipsis possibilibus repugnantem, sicut videt repugnantem luci, & tenebris: alioqui possibilibus, simultatem coexistentiæ physicae. Videt igitur Deus omnia possibilia, & penetrando, quid ipsis repugnat in actu, & quid congruat, videt nonaliter esse possibilia, quam excludendo collectionem, & coexistentiam omnium inter se; atque adeò èatenus esse po-

Aristotel.

Solvitur.

Instincta ingeniosa.

Solvitur.

Alia In-
stinctia.

sibilia, quatenus possunt à parte rei ponî per finitas collectiones, quibus aliae, & aliæ superaddi possunt, quia assignari possit collectio, cui non sit ultra superaddendum. Talis enim collectio chymera est. Quia neq; denique, repugnancia rationem, quæ contia infinitum in actu producit militat, æquè militare contra infinitum in actu cognito. Nam repugnancia ratio venit ex physica coexistentia: quam non ponit coexistentia intentionalis: ut patet in cognitione lucis, & tenebrarum.

295 Instabis. Si esset infinitum in actu, pars esset æqualis toti: & unum infinitum, forma jiter majus alio, atque adeò æquale, & inæquale: nam plures coniunctur fore capilli in infinito hominū, quam homines; & alioquin non essent plures: cum hominum non minus esset quam capillorum: istæ solent assignari repugnancia infinitatis in actu. Sed eòpsò quòd à Deo cognoscantur homines infiniti, plures cognoscuntur capilli quam homines: ergo eadem militat ratio repugnanciae contra infinitum actu cognitum, accedita contra infinitum existens actu.

296 Respondeatur, concessâ majori, in quâ loquimur de chymera, quale est infinitum in actu; & de quâ proinde, nisi ex falsâ suppositione, fieri nequit combinatio æqualitatis, & inæqualitatis: nam æqualitas, & inæqualitas, est passio rerum: nec cadit in chymeras: distinguo minorem: eòpsò quòd cognoscantur homines infiniti, quâ possibiles sunt, plures cognoscuntur capilli, quam homines, concedo minorem: homines infiniti, quâ non sunt possibiles, sed chymera, plures, &c. nego minorem, ejusque falsam suppositionem: & consequentiam. Itaque cognoscendo Deus homines infinitos cognoscit ipsis cum exclusione collectionis infinitæ, & coexistentiæ in quâ cadunt combinationes æquaium, & inæquaium, atque adeò unicè cognoscit ut potentes existere per finitas collectiones, capaces decrementi, & excessus: quin ulla possit assignari, si collectio sit hominum, in quâ non sint plures capilli, quam homines: at in collectione infinitâ, sunt, & non sunt plures, & ideò cognoscit ipsam Deus ut repugnantem.

297 Vrgebis: Vel cognoscente Deo omnes homines, quæ possibiles sunt, sunt plures capilli cogniti, quam homines, vel

non? Secundum est in intelligibile. Si ergo *In Prima* primū: ergo in infinito plures cognoscuntur capilli quam homines. Sed homines *i. de Deo* cogniti sunt infiniti, & capilli cogniti plures: ergo datur aliquid infinitè majus: quod repugnat ex terminis. Respondeo, plures esse capillos cognitos quam homines à Deo cognoscente res, quâ possibiles:

Nam sic solum cognoscit homines potentes existere per finitas collectiones, capaces, ut monui, decem, & excessus, & distinguo consequens: ergo in infinito, quâ dicit collectionem infinitam, nego suppositum: talis enim collectio, est chymera, ubi non datur locus comparationi plurium: & plurium. In infinito, quâ cognoscit, id est, quâ dicit finitas collectiones, cui semper est aliquid addendum, concedo: & distinguo subjunctionem minorem: homines cogniti sunt infiniti, cogniti potentes cum infinitudine existere, nego: sine infinitudine, concedo minorem; & nego consequentiam.

298 Infistes: sume ex unâ parte, omnes homines cognitos: & ex alia, omnes *stantia.*

capillos cognitos: & rogas: ubi sunt plures cogniti? Respondeo, infinitos cognoscit capillos, & infinitos homines, cum repugnancia existendi cum infinitudine, & sine capacitatem excessus, & decrementi: quare in infinitis hominibus; & capillis, infinitudo in existendo cognosciatur ipsis ut repugnans, & capillis cognoscuntur infiniti possibles, quatenus cognoscuntur sine collectione repugnantiæ Decremento, & excessu. Ad interrogacionem ubi sunt plures cogniti, respondeo, ly ubi sonare collectionem, quæ si infinita fingatur, est chymera; si finita, erunt plures capilli cogniti. *Replica.* Vel sunt plures cogniti; vel non? Dico, in quâvis collectione possibili, plures esse capillos cognitos: nullâ factâ comparatione ad existentiam, non esse plures: quia tam capilli quam homines sunt finiti cum excessu finito in infinitum multiplicabiles, quin ulla possit assignari collectio, cui major, & major succedit: nequeat. Et hac de tam molesto arguento fatis.

299 Sed rogas: an hæc omnium extensiva universalitas in cognoscendo ita sit Divina scientia propria, ut repugnet Creaturae, etiam supernatura: iter egyptiæ? Qui statuunt in eo modo cognoscendi, rationem comprehendonis, affirman-

Ne-

In primā par. tract. de Deo scientie. Lib. 5. de Incarnat. disp. 3. à num. 60. Negant verò qui comprehensionem alter explicant; per adæquationem cognitionis, ad objectum, quantum sui merito signo suo attingibile: ergo dicit positivā *Apprehensionis imperfectio.* Ego secutus hunc modum explicandi comprehensionem, Iam diu tenui disputando *de Cœata Scientia Christi Domini*, hanc extensivam omnium universalitatem posse competere finito etiam intellectui: nec hic occurrit quidquam *ibi* dictis superaddendum.

S E C T I O II.

DIVINÆ SCIENTIÆ SIMPLICITAS;
et æqualitas: ubi an in Deo possibilis sit simp ex apprehensio.

300 **O** Missis levioris calamis curis de compositione, et divisione in judicando, quæ procul omnino sunt à Deo eauntiente perfectissimè, supra modum intelligendi, & judicandi nostrum, egenum objecto präapprehenso, idque per modum subjecti; & prädicati combinantem, & remissis ad disputationem sequentem divisionibus triplici scientiæ, *Simplificis, Visionis, et Mediae;* tria hic veniunt disputanda de Divina scientia simplicitate, & unum de æqualitate. Illa tria reducuntur ad quæstionem: an quilibet ex illis tribus scientiis, sit virtualiter simplex in linea sua? hoc unum est: an possibilis sit in Deo simplex apprehensio? Nam si possibilis est, inter divinas cognitiones videtur innegabilis inæqualitas. Et ab hoc exorsus.

301 Afferro primò. Repugnat in Deo formalitas simplicis apprehensionis: unde non est cur inter Divinas notitias argui possit ulla inæqualitas. Illatio sequitur ex dictis *disp. 2. scđ. 2.* Probatur assertio. Cognitio per modum simplicis apprehensionis, dicit imperfectionem in linea cognitionis: ergo cognoscenti sine imperfectione, qualis est Deus, implicat. Antecedens probatur primò: ex communione sensu, cuius est ratio: quia ista tendentia est pure suspensiva, nec objecti adæquativa. Vnde probatur secundò: cognitio attingens objectum, minus quam pro signo suo est objectum attingibile, & cognoscibile, dicit imperfectionem: ex hoc enim capite dicit imperfectionem cognitionis präcisiva, & obscura, quia non attingit objectum, quantum est pro suo sig-

*Suprà à
nu. 136.*

no attingibile; at cognitio apprehensiva attingit objectum, minus quam est pro signo suo attingibile: ergo dicit positivā *Apprehensionis imperfectio.* Imperfectionem. Minor ostenditur: repugnat objectū apprehensibile, & non enuntiabile: nam objectum repugnat sine aliquā statu, & constitutivo: ergo apprehensiva cognitionis, necessariò attingit objectum, minus quam est pro tali signo cognoscibile: unde paret: ne per rationem quidem, ut vult Quiròs, admitti posse tendentiam *Quiròs.* apprehensivam in Deo.

302 Dices primò: Scientia Media sic dicens: *Si Petrus habeat auxilium A, consentier, astringit existentiam auxilii: sed non enuntiativè: illam enim neque affirmat neque negat: ergo apprehensivè.* Distinguo minorem: sed non enuntiativè enuntiatione, cuius objectum est incapax, concedo: cuius capax est in eo signo, nego minorem, & consequentiam. Igitur auxilium, pro priori ad Decretum ipsius, non est enuntiabile per scientiam visionis; enuntiabile tamen est per intelligentiam simplicem, aut per conditionatam: per hanc affirmando de ipso, conjunctionem cum consensu conditionate: per illam, affirmando conjungibiliatem absolutè. Nunquam tamè pure apprehensivè tangitur. Dices Secundò: quomodo in apprehensionibus nostris de cursu Petri vide re Deus potest cursum, & Petrum plusquam apprehensivè? Respondeo superando vim medii: quia licet medium sit imperfectum, mens Divina ex se est determinata ad perfectissimè cognoscendum quidquid attingit cognitione.

303 Afferro secundò: Cuilibet ex triplici scientiâ, *Intelligentia, Media, et Visionis,* de quibus *disp. seq.* competit in linea sua circa omnia objecta sphære suę, simplicitas virtualis. Est dicere, quod simplex intelligentia, unicâ virtualitate, attingit omnia objecta, quæ cadunt in ipsam; & Scientia Media, unicâ virtualitate, omnes eventus conditionatos exprimit: & omnes absorti, unicâ virtualitate, Scientia Visionis. Hæc assertio est legitima illatio ex doctrinâ generali prädictâ *disp. 2. scđ. 3.* quia distincio Virtualis non est intrudenda, *Suprà à nu. 148.*

invicem: ergo unico, & eodem attingunt intuitu. Consequentia patet: quia ratio distinguendi tendentias, esse deberet objectorum adinvicem discrepantia in esse cognoscibilium: si enim, in esse cognoscibilium, sunt simul, intellectus infinite perspicax, non potest non cognoscere simul: si autem cognoscit simul: cur non unico intuitu? Antecedens probatur: quia separabilitas, & distinctio objectorum non tollit, quominus sint simul cognoscibilia. Plura adversus haec possent objici: sed pendent ex principiis *aibi* *disp. 1. & suprà à nu. 148.* firmatis de indivisibiliitate Dei in degenerando, deque virtuti indistinctione, ubi non sit realis distinctio in tertio.

S E C T I O III.

DIVINÆ SCIENTIÆ INVARIABILITAS
et immutabilitas.

Ostenditur. *304* **C**onclusio sit. Divina Scientia, circa objecta, quæ semel attingit, entitatib; & denominativè est omnino invariabilis, & immutabilis. Est certa ex dogmate theologico de *Divina Immutabilitate*: & ratio est primò: quia non est minor mutatio ex ante non soiente in scientem, quam mutatio ex frigido in calidum. Secundò: quia successivè cognoscere quæ successiva sunt, est limitatio intellectivi, se commensurantis ad tempora, objectorumque præsentia indigenitis ad cognitionem: quæ est manifesta repugnantia in Ente sibi sufficiente. Tertiò: quia ex terum successione, & variatione temporum non cognoscit Deus aliter uulam veritatem, ac ab æterno cognovit: ergo in ipsis scientiam cadere nequit uila *vicissitudinis obumbratio*, vel ulla variatio. Consequentia patet: quia tota variatio deberet oriiri ex eo, quod in tempore esset veritas nova, vel novus modus cognoscendi, qui ab æterno non posset existere. Antecedens autem ex perfectione, & illimitatione cognoscentis Divini convincitur: nam Dei est cognoscere independenter à tempore, res pendentes à tempore: & ratio est: quia Divina Mens non eget objectis, ut ipsam juvent.

305 Objicies tamen: sunt modi cognoscendi, quos de novo Deus habet in tempore; & quos ab æterno habere non

Aranda de Deo.

potuit; & sunt quos habuit, & de facto non habet: ergo *Divina Scientia, saltem quoad denominationem scientis, sic, vel aliter, variabilis est.* Consequentia patet.

In primā par. tract. de Deo scientie. Et antecedens ostenditur: quia Deus habet hunc modum cognoscendi: *Nunc existit mundus in propriâ mensurâ: & habuit hunc: Nunc in hoc instanti, nibi coexistenti in propriâ mensurâ, regnat Salomon.* Sed *primum* habere non potuit ab æterno: & *istum* nunc habere non potest: ergo sunt modi cognoscendi, quales descripsi. Minor probatur: quia *primus* cognoscendi modus, habitus ab æterno, esset falsus: & alter, habitus nunc, etiam esset falsus: sed Deo, ab æterno, & in tempore repugnat, in cognoscendo falsitas: ergo. Confirmatur: Veritas coexistentiæ instantis determinati v.g. *C*um Deo, in propriâ utriusque mensurâ, est solùm affirmabilis de præsenti, quando est: sed solùm est in instanti *C*: ergo solùm est affirmabilis de præsenti in instanti *C*. Sed Deus eam affirmat de præsenti: alioqui existeret veritas, Deo incognoscibilis, modo quo est: ergo solùm affirmat de præsenti in tempore: ergo *Divina Scientia, saltem denominative, variabilis est.*

306 Nec lenitur ista difficultas per *Non lenit tur Opificiæ præsentia Futurorum æternitati Di- nione Tha- misticâ quæ rej- ponit, est imperceptibilis: nam quod citur, & supponit nondum productum, nec existens, nequit esse alteri præsens. Secundò: quia ut Sententia thomistica possit habere aliquem legitimum sensum, res duplìcem præsentiam sortiri posset, intrinsecam, quæ temporis est; & extrinsecam, quæ est æterna; sed implicat ita dualitas præsentiarum: ergo & opinio Thomistica. Minor probatur: quia ut ista dualitas præsentiarum cadere posset in eandem rem, extrinseca, quæ est æternitas Dei, præstare deberet Futuri formalem effectum præsentis: id autem implicare patet: tūm quia effectus formalis physicè præsentis requirit in subjecto, pro capacitate, existentiam. Tūm etiam quia effectus formalis æternitatis, est solius Dei, & im-participabilis. Tertiò: quia hæc Sententia Thomistica aperte redarguitur ex immensitate Divina: quia Immensitas non ibiquat res, alicubi sibi toti præsentes: ergo nec*

In Primā nec aeternitas res, sibi togī aliquando praeparat, sc̄ntes, aeternat. Quarto demum: quia i. de Deo quidquid sit de veritate doctrinæ, argumentum procedit de existentiâ rerum in

De quā propriâ mensurâ: ergo recursus ad exirrūsus lib stentiam in alienâ mensurâ vanus est. Sed 4. disp. 20 rursus ad Thomistā lib. 4. disp. 20. an. 215 à nu. 215.

307 Nec ienit̄ magis ex miniori dis- Nec leni- cursu, quo Sententiam Thomisticam tem- tur ex dis- perant Nostrī Doctores, Aldrete, Quidrōs, cursu TPP. Ribadeneyra, Herrera, & Thysius, ase- Aldreti. rentes, aeternitatem Dei, per semetipsum, Quiros. utpote sibi indivisibiliter identificantem præsentem futuris, licet futura non sunt Thysius. ipsi, pro tota aeternitate, præsentia: Nam Deus, sine successione durandi, est præ- sens successivis; successiva, vero durant limitatè per successivas durationes. Vnde colligunt, bene & verè haberit à Deo etiam ab aeterno modum affirmandi de præsen- ti, qualis est hic: iste mundus nunc existit: quia Nunc, quod affirmans consignificat, est nunc suum: Nunc autem Dei est aeternitas; quæ cum sit ratione sui physicè præsens omnibus differentiis temporum, & rebus omnibus, quantumvis incessive durantibus, sufficit verificare affirmatio- nem de præsenti.

308 Non, inquam, lenit̄ difficultas ex isto discutit̄: quia quidquid de veritate Doctrinæ sit, correspondentia actualis temporum ad aeternitatem, solum accidit in propriis differentiis temporum; eaque est vere de præsenti affirmabilis ita, ut unicè verificari possit per ipsam successi- vam correspondentiam; Atqui per vos aeternitas Dei, licet corrispondeat indi- visibiliter omni tempori, non est id quo singula tempora sibi corrispondent: ergo neque sufficit verificare eos modos affir- mandi. Sed de his, infra fuis, loca nu- per citato.

Solvitur ex Suarez cum Mu- niessa.

M. Lumb. 309 Respondet̄ igit̄ ex doctrinā Doctoris Eximii, quam specialiter illu- strat Pater Thomas Muniella disp. 1. de Essentia (s. 2. negando, primum antece- dens, quod immixtū videtur magis, quā permisit Magister Lumbier dist. 4. queſt. 10. art. 3.) Ad ejus probationem negetur major, in qua nititur difficultas. Non enim more nostro Deus, (loquor ore Au- gustini lib. 11. de Cinitate cap. 21.) vel quod futurum est, prospicit; vel quod præ- sens est, aspicit; vel quod præteritū est, ref-

picit; sed alio modo quodam à modo nostrarum cognitionum, longè, latèque diverso; nec aliter nunc, & aliter antea, & aliter postea: quoniam non sicut nostra, ita & ejus quoque scientia, trium temporum, præsentis videt̄ et, & præteriti, vel fu- turi varietate mutatur. Hucusque Augu- stinus. Ejusque mens est satis clara. Nem- pè, videri à Deo has omnes veritates, sed non modo videndi, & explicandi no- stro. Nos enim, cùm limitemus cogita- tionem ad tempus, in quo loquimur, & egeamus objectis, vel substitutis eorum ad complementum potentiae intellectivæ, cognoscimus cum dependentiâ à tempo- re, & ab objectis. Vnde præsentia, modo consignificante nunc in quo loquimur, affirmamus de præsenti: Futura, modo significante distantiam à nunc in quo lo- quimur, affirmamus defuturo: & consimili modo, præterita. Quare hi modi sunt modi limitati, sequentes differentias tem- porum, quippe orti à cognoscente limitato, & temporali.

310 At Deus, qui nec eger objectis ad complementum intelligendi, nec alliga- tur temporum differentiis, aeterno, & sim- plici intuitu comprehendit omnem veri- tatem tam aeternam, quam temporalem, tam necessariam quam contingentem, invariabili modo videndi ab aeternitate, quidquid temporis erit in tempore, & quidquid est in aeternitate, aeternum. Quare Præteritum, Futurum, & Prafens, videt Deus ut talia, comparativè ad instantia successiva, quin modi tendendi de præterito, de Futuro, & de præsenti, sint in intuitu Divino, simpliciter superante medium intelligendi, & explicandi no- strum, & sine illâ dependentia à tempore comprehendente omnia tempora, & quid quid dependet à tempore, & in tempore limitatè correspondet aeternitati sua.

311 Ad confirmationem argumenti, distinguendo majorem: Solum est affirmabi- lis de præsenti, quando est, modo tendendi de præsenti, concedo: modo videndi, quando est, sine alligatione ad ipsum quando, nego maiorem: & reliquis sylo- gismi permisit, distinguendo minorēm sub- junctam: Deus affirms de præsenti, modo tendendi de præsenti, nego; modo aeterno videndi ipsum modum essendi de præsenti, concedo minorem, & nego con- sequentiam. Iam enim monui differentias

pre-

præteriti, præsentis, & futuri, in cog- noscendo, non esse differentias cognitio- nis Divinæ, sed objectorum, quæ relatè ad hoc vel illud instas cognoscit Deus esse

præterita, vel futura, sed modo cognos- cendi invariabiliter tendente in ipsas par. tractat. differentias temporum, & absolutissimo i. de Deo scientie,

DISPVATI O VI.

DIVINÆ SCIENTIÆ DIVISIONES.

Scientia
Dei quo-
triplex?

312 XPLICATA Divinæ Scientiæ quidditatē, ex constitutione, ex objecto, & ex modo, restat videre quotuplex sit? & à Theologis, primò dividitur in scientiam simplicis intelligentiæ, & in Scientiam Visionis: quæ divisio ut adæquata sit, Schola Societatis addidit Scientiam Medium. Secundò dividitur in Notitiam simplicem, & in Scientiam Approbationis. Tertiò in Scientiam Practicam, & Speculativam. Quarto demum in Scientiam Natu- ralem, & liberam. Quæ membra principalia Scientiæ Divinæ, quia sæpe recurrent in hunc, & in alios tractatus, explicanda hinc ex professo sunt.

Scientia
Approba-
tionis
Quæ?

Alvarez.
Albelda.
P. Suarez

Authoris
sensus.

313 Incipio à Notitiâ simplici, & Scientiâ Approbationis. Hac divisio, à Theologis recepta concordi animo, cala- mo discordi proponit. Nam Scientiam Approbationis confundunt aliqui cum Scientiâ Visionis: ita duo Thomistæ cele- bres, Alvarez, & Albelda. Alii cum Eximio nostro Doctore limitant, & Appro- bationis Scientiam appellant, Scientiam Visionis respectu eorum, quæ Deo pla- cent: non verò respectu, quæ displacent.

314 Ego sic centeo: Divisio in Notitiā simplicem, & in Scientiam Appro- bationis, non est Divisio Scientiæ in va- rias species, sed divisio munera, & deno- minationum in eadem Scientiâ. Ratio est: quia Scientia Approbationis est ipsa Scien- tia simplicis Intelligentiæ, prout habet adjunctum Decretum Dei, statuentis fac- tere, quod ipsa proponit, atque adeo approbantis objectum. Ergo Scientia Approbationis non importat in ipsâ Scien- tia novam speciem, sed novam denomina-

tionem. Antecedens probatur ex Sancto Thomâ quæst. 3. de Verit. art. 3. & 8. & S. Thomas: hinc art. 8. Corp. necesse est, ut sua scientia sit causa rerum, secundum quod habet vo- luntatem conjunctam: unde Scientia Dei, secundum quod est causa rerum, consuevit nominari Scientia Approbationis. Hæc Angelicus Doctor, qui satis clarè pronun- tiat, Scientiam Dei, subire denominatio- nem Approbationis ex adjuncto Decreto, quo Deus producere statuit, objectum tali s Scientiæ. Vnde

315 Infertur primò: Scientiâ Approba- tionis dici non posse de Scientiâ Visionis, sed de Scientiâ Directivâ decretorum. Prima pars patet: quia Scientia Visionis non est causa rerum, & hæc denominatio solum competit Scientiæ, quæ ratione De- cretri, quod dirigit, adjuncti, est causa objecti sui: & exinde patet secunda pars. Infertur secundò: Quia hæc divisio non est divisio Scientiæ, sed Denominationū, dici posse non solum de Notitiâ simplicis intelligentiæ, sed etiam de Scientiâ Media, si dirigat: quia utrobius eadem est ratio. Infertur tertio: Per Scientiam Approba- tionis non artingi à Deo mala culpa: quia Deus non est causa peccati, atque adeo nec

K 2

In primā nec ejus habet Scientiam causativam, & *par. tract.* approbativam, mediante Decreto circa *i. de Deo* ejus positionem: omnis enim peccati voluntio, mala est, & necessariò repugnans Deo. Et in hoc sensu Intelligendæ sunt Scripturæ, dum dicunt Deum ignorare peccata, nec ea scire; nempe Scientiæ Approbationis¹, de quā locutione multa

P. Ruiz. Ruiz *disp. 19. sect. 1.* Infertur denique, Notitiam simplicem, dici Scientiam objecti à Deo inoperabilis, vel inoperandi: unde Scientia Divina respectu eorum, quæ non producet, dici non potest Scientia Approbationis.

Quæ Pra-
dica?
in Dia-
le-
Aristotel. Altera divisio in Practicam, & in Speculativam potior est; sed alii unde pertenda est ejus explicatio. *Praxim ex Ari-*
stotele, alibi definivi, Operationem libe-
ram, possum ex distinctione Notitiae tenden-
tis in illam. Vnde Notitia Practica, dicta
est à me: Notitia, nata praxim dirigere. Intuli exinde Notitiā, quæ dicitur practica, considerari posse vel Practicam *in actu primo*, seu *quoad sufficientiam*; vel *in actu secundo*, & *quoad efficaciam*. Ratio Practici in actu primo est differentia essentialis Notitiae, quia præcisè consistit in sufficien-
tia ad dirigendam praxim. Ratio verò practici in actu secundo est differentia contingens, ex adjuncto Decreto, quod dirigit, & quo mediante praxim operatur. Differentiam Speculativi distinx in speculativum præcisè, & in merè Speculativum. Ratio speculativi præcisè conuenire potest, & conuenit Notitia quoad sufficientiam practicæ: nam ex eo sufficit dirigere praxim, quod naturam, & quiditatē operis speculatur. Ratio merè speculativi conuenit Notitia, vel ex cognoscentiis impotentia; vel ex objecti impossibilitate; vel ex essentiali subsecutio-
ne ad executionem operis, unde manet inepta dirigere. His aliunde suppositis, est difficultas: an & cui ex Divinis Scientiis competat Ratio Practicæ, & respectu cujus objecti?

Quæ spe-
culativa? Censoeo primo: Respectu suorum Prædicatotum, necessariò existentium, repugnat Deo Notitia Practica. Ratio descendit ex *num. precedenti*: Repugnat enim Notitia Practica, imposibili praxi; sed necessitas in existendo est impossibili-
tas praxis: nam praxis est operatio libera, ut *nunc* suppono: ergo. Consequens exiude est, ex defectu contingentie, Pro-

cessione ad intra non esse Praxim; neque practicas dici posse Notitias, ex quibus Pater, Filium; & uterque Spiritum Sanctum producit.

318 Censoeo secundò: Ratio Notitiae practicæ competit Deo simpliciter respec-
tu Creaturarum: respectu verò Decreto-
rum suorum, secundum quid. Ratio secun-
de partis est: quia Decreta Dei, licet Deo libera sint in denominando, & aliquomo-
do verè contingentia, simpliciter non sunt praxis; cum sint actus purissimi, exclu-
dentes à voluntate vim principii, etiam virtualis, ut *ante dictum* est. At latè loqué-
do, *praxis sunt*, cum contingenter deno-
minent, & ex directione, & consilio: ergo latè etiam loquendo, respectu ipsorum negari Deo nequit ratio Notitiae practicæ. Ratio primæ partis est: quia Creatu-
ras producit Deus liberè: ergo ex consi-
lio, & ex notitia dirigente productionem: ergo respectu ipsarum competit Deo sim-
pliciter. Ratio Notitiae practicæ.

319 Censoeo tertio: Scientiæ Visionis repugnat in munere Scientiæ. Ratio Notitiae Practicæ: quare simpliciter est specu-
lativa in munere Scientiæ. Sic poro: nam apud me Scientia Visionis respectu con-
tingentium, est virtualiter indistincta à Decreto: cum autem Decretum, opera-
tivum sit; etiam Scientia Visionis est opera-
tiva in munere Decreti: at neque Decretum in munere Scientiæ, neque Scien-
tia in proprio munere sunt operativa. Nam Scientia, catenus est operativa, quatenus dirigit positionem Decreti, & coque mediante productionem rerum; sed Scien-
tia Visionis non est directiva Decreti: ergo neque operativa in munere Scientiæ. Ratio autem pronuntiati est: quia Scientia Visionis in munere Scientiæ per se subsequitur ad operis executionem: ergo ex essentiali subsecutio-
ne ad executionem operis, unde manet inepta dirigere. His aliunde suppositis, est difficultas: an & cui ex Divinis Scientiis competat Ratio Practicæ, & respectu cujus objecti?

320 Censoeo quartò: Scientiæ simplicis Intelligentiae, & Scientiæ Mediae essentia-
liter competit Ratio Notitiae Practicæ, quoad sufficientiam. Secunda pars de Scien-

Suprà à
nu. 74. &
& nu. 93.

Suprà à
nu. 277.

Lib. 6. à
nu. 155.

Lib. 6. à tè disputandis in tract. de providentia, ubi Directionem hujusmodi Scientiæ non modò possibile duco, sed etiam ne-
nu. 220. cessariam. Prima est evidens: Nam Deus liberè producens Creaturas, ex aliquâ Scientiâ debet dirigi: ex quâ igitur alia, nisi ex simplici Intelligentiâ, ostendente creaturarum possibilitem, essentiam, & proprietas? Censoeo demum ultimò. Eisdem Scientiis, Ratio Notitiae practicæ quoad efficaciam, unicè competit respectu eorum, quæ decernit Deus. Patet ex *num. 316.* Nam hæc denominatio est con-
tingens ex adjuncto Decreto.

321 Neque adversus hæc obest primò: quod Deus per eandem iadivisibilēm Scien-
tiā, quæ se cognoscit, cognoscit Crea-
turæ. Ad divisionum hæcum illustrationem faciem preferent quæstiones sequentes.

322 Quæstio prima: An illæ Divisiones sint adæquatae? Thomistæ affirmant: imò ex Nostris etiam admisā Scientiæ Media, priores, rati Scientiam Medium reduci debere ad unum è membris dividendis. Ipse cum prioribus Authoribus Scholæ Nostræ, negandum reor. Nam Scientia Media, neque Naturalis est, neque libera: neque simplicis intelligentia, neque Visionis: ergo constituit tertium Membrum Divisionis Scientiæ: ergo Divisiones illæ, adæquata non sunt. Antecedens probatur: Nam Scientia Naturalis exi-
stit necessariò: non ita Scientia Media: Scientia libera existit ex divina determina-
tione: non ita Nostra: Scientia simplicis intelligentia inimodum respicit objectum suum, quoad statum præcisè quidditativum: Scientia Media inimodum respicit conditionem existens. Scientia Visionis absolute existentiam respicit: conditionatè Scientia Media: ergo hæc Scientia neque Na-
turalis est neque libera: neque Intelligentia simplicis.

323 Quæstio secunda: ob eandem rationem, non omnis Scientia Visionis sit Scientia libera. Ad divisionum hæcum illustrationem faciem preferent quæstiones sequentes.

324 Confirmatur primò. Scientia, quæ Nos vocamus Medium, cum aliis Scientiis in prædicto aliquo convenit, & disconvenit in aliquo: ergo jure constituit lineam medium. Antecedens probatur. Nam, ut ex infra disputandis planum fieri, licet ne-
cessariò non existat in Deo ut scientia na-
turalis, neque inimodum respicit conditionem existens. Scientia Visionis ab actuali decreto Dei; atque adeò in modo denominandi non libe-
rè.

In primæ *sum absolure ultra statum possibilatis: par. tract.* sive reipsa existens fit, sive pæteritum, si. *i. de Deo* ve futurum: unde dicitur tendere in exi-
scientiam rei, assertivè simpliciter. Scien-
tia simplicis intelligentia est quâ Deus adæqua è

objectum *precisè cognoscit secundum sta-*
tum possibilatis, & pædicatorum essen-
tialium. Hæc Scientia simplicis intelli-
gentia, necessariò est Naturalis: estò non *omnis Scientia Naturalis formaliter sit* *simplex intelligentia: nam etiam Scientiæ* *Visionis* *citra objecta necessariò existen-*
tia competit ratio Scientiæ Naturalis.

In simpli-
cem In ellî
gentiam,
Medium,
& Visio-
nis.

Quæstio
prima.
Thomistæ.

Resolutio
Scholæ
Nostræ.

I. 3. ex
lib. 5. 101.

In primā par. tract. 1. de Deo scientie. rē. Deinde disconvenit cum Naturali , & simplici intelligentiā, in contingentia, & impedibilitate denominationis, in quibus cum scientiā liberā , & Visionis convenit pariter ab ipsis disconveniens in esse non liberam : ergo participata liquid à singulis, per quod singulæ differunt inter se: ergo necessariō differt à singulis : ergo. Secundō: aequā separabilis est in Deo denominatio Scientiæ Mediae à denominatio ne simplicis intelligentiæ, & Visionis: ac sunt separabiles denominatio Visionis, & Intelligentiæ simplicis : sed ex hujusmodi separabilitate in denominando , rectè colligitur distinctio Visionis , & Intelligentiæ : ergo ex illâ separabilitate colligitur rectè triplicitas scientiæ. Major est nobis evidens : sicut enim stat, videri Petrum esse possibilem , quin sit extiturus, atque adeo quin videatur existens: ita stare potest, videri consensum Petri esse possibilem si ponatur auxilium ; quin videatur existens, casu quo ponatur auxilium; & videri, casu quo ponatur auxilium, existens , quin videatur abstrahens ab absolutâ existentiâ , vel à non existentiâ absolutâ objecti cogniti; atqui circa objectum existens habeti à Deo nequit Notitia sic abstrahens ab ejus existentiâ : ergo neque simplex intelligentia. Major est omnium, & ostenditur minor : Nam Notitia abstrahens ab existentiâ objecti , requirit, quod objectum sit physicè absens , pro instanti Notitia ; atqui nullum objectum aliquando existens, potest esse physicè absens pro instanti Divina Notitia : quod est evidens : nam instans Divina Notitia est ipsa aeternitas : ergo circa objectum existens haberi nequit à Deo Notitia abstrahens ab existentiâ. Major proximi Syllogismi probatur. Nam ad Notitiam abstrahentem ab existentiâ objecti , non sufficit , quod objectum non existat pro signo Notitiæ: ut patet in cognitione, ex quâ procedit Verbum : quae cognitione est cognitione Verbi pro posteriori existens, & non est cognitione abstrahens ab ejus existentiâ : ergo ad rationem notitiæ abstrahentis ab existentiâ objecti , requiritur physica absentia objecti pro instanti Notitia. Hoc argumentum probat nimis: nam etiam probat repugnare simplicem intelligentiam circa merè possibilia : nam circa ipsa juxta formam arguentis haberi nequit Notitia abstrahens ab absolutâ

Quæstio secunda, de Sphæra objectiva simplicis Intelligentiæ: contra Gonet.

objecti via simplicis Intelligentiæ: contra Gonet. Quæstio secunda: an sphæra objectiva intelligentia simplicis sint merè possibilia, ita ut Possibilia, quæ reipsa decreta, vel permissa sunt existere , non sit in Deo simplex intelligentia ; sed scientia Visionis? Affirmat Gonet contra Scalam suam, & apertam negantum veritatem: quam ostendo sic: nam pro priori ad decretum de productione, & existentiâ rerum , eas cognoscit Deus esse possibles, earumque quidditatē, & proprietates: sed hæc scientia, qua pro priori ad decreta cognoscit, est simplex intelligentia: ergo simplex intelligentia versatur etiam circa res decretas existere : ergo sphæra objectiva talis scientiæ non unicè sunt entia merè possibilia. Consequentiæ liquent. Major est evidens : neque enim decernit Deus , nisi liberè : ergo præcognoicens objectum, quod decernit: ergo pro priori ad Decretum , cognoscit objectum, potens cum eâ prænotitiâ, illud nolle decernere. Minor est etiam evidens: nam talis scientia est Deo necessaria , & an-

tevertens omnem usum divinæ libertatis: ergo non est scientia Visionis. Habes apud Sanctum Thomam expressam hanc sententiam in 3. dist. 14. quæst. 1. art. 2. quæstiunc. 2. ad Annib.

326 Dices primò: Sanctum Thomam 1. part. quæst. 13. art. 9. aperte dixisse, per scientiam Visionis attingi à Deo, quæ aliquando sunt in actu & quæ nunquam existent , attingi per scientiam simplicis intelligentiæ. Respondetur : attingi per simplicem intelligentiam quæ nunquam existent, non excludit attingi etiam , ea, quæ aliquando existent , non ut existentia, sed tantum ut possibilia; tenente se lytantum non ex parte objecti , sed ex modo cognoscendi. Et hæc est mens Sancti Thomæ satis expressa loco citato ad Annib. his verbis: Per simplicem intelligentiam scit Deus , non solum illa (id est quæ aliquando existunt) sed etiam omnia, quæ potest facere ; nunquam autem faciet. Hæc Angelicus Doctor.

327 Dices secundo. Simplex intelligentia est notitia abstrahens ab absolutâ existentiâ , vel à non existentiâ absolutâ objecti cogniti; atqui circa objectum existens habeti à Deo nequit Notitia sic abstrahens ab ejus existentiâ : ergo neque simplex intelligentia. Major est omnium, & ostenditur minor : Nam Notitia abstrahens ab existentiâ objecti , requirit, quod objectum sit physicè absens , pro instanti Notitia ; atqui nullum objectum aliquando existens, potest esse physicè absens pro instanti Divina Notitia : quod est evidens : nam instans Divina Notitia est ipsa aeternitas : ergo circa objectum existens haberi nequit à Deo Notitia abstrahens ab existentiâ. Major proximi Syllogismi probatur. Nam ad Notitiam abstrahentem ab existentiâ objecti , non sufficit , quod objectum non existat pro signo Notitiæ: ut patet in cognitione, ex quâ procedit Verbum : quae cognitione est cognitione Verbi pro posteriori existens, & non est cognitione abstrahens ab ejus existentiâ : ergo ad rationem notitiæ abstrahentis ab existentiâ objecti , requiritur physica absentia objecti pro instanti Notitia. Hoc argumentum probat nimis: nam etiam probat repugnare simplicem intelligentiam circa merè possibilia : nam circa ipsa juxta formam arguentis haberi nequit Notitia abstrahens ab absolutâ

Argumētum P. Gonet: *An Istæ Tres Scientiæ ex objecto differant?*

Cū Sancto Thomæ Mens

Expli- tur

Ex ipso.

corum non existentiâ.

328 Respondeatur: Concessa majori, negetur minor. Ad probationem negetur major : sufficit enim ad notitiam abstrahentem ab existentiâ sui objecti, quod pro signo notitiæ non sit objectum assertivè cognoscibile ut existens , vel formaliter in se ipso , vel determinativè in ratione connexâ: eò enim ipso, quod Notitia signum sit independens ab existentiâ, vel non existentiâ objecti , & hoc pro eo signo non sit assertivè cognoscibilis, vel in se, vel in medio; talis Notitia, necessariō abstrahere debet ab assertione existentiæ: quicquid sit de physica objecti existentiâ à quâ independet Notitia signum. Ex quâ doctrina distinguatur major probativa negatæ majoris : non sufficit quod objectum non existat pro signo notitiæ, præcisè formaliter, & in se ipso, concedo: quod neque formaliter existat in se ipso, neque connexivè, & in medio, nego. Et ob id cognitio Verbi , ex quâ procedit Verbum, nequit abstrahere ab ejus existentiâ: quia licet formaliter non existat in signo notitiæ, existit connexivè, & identicè: unde nihil sequitur argumentum.

329 Quæstio tertia , & principalior: an tres istæ scientiæ, simplex intelligentia , Media , & Visionis different etiam ex parte objecti: an unicè ex modo attingendi idem objectum quin illa sit ex objecto distinctio ? Piacet assertio inter nos. Modernos jam communis, eas tis scientias, non utique ex parte objecti, sed unicè discriminas ex parte modi, quo ipsum objectum attingunt. Ratio sic formatur: circa idem objectum , sufficit diversitas attingendi pro diversitate scientiarum, & Actuum; sed simplicis intelligentiæ, Visionis, & Media , objectum est idem , & modus ipsum attingendi diversus in singulis : ergo datur in singulis diversitas sufficiens, & tota ex modo attingendi desumpta. In hoc discursu sequitur bene consequentia ; & major inductione fit evidens. Primo: in actu affirmationis, & negationis circa idem. Secundò: in actu disjunctivæ tendentia , & in actu tendentia copulativæ. Tertiò: in actu conditionato , & in actu absoluto. Quartò: in actu appositionis, & judicij.

330 Minor habet duas partes. Prima de identitate, & unitate objecti sic often-

ditur. Quidquid attingitur à scientia Visionis, & Media , attingitur à simplici intelligentiâ: ergo triplicis hujus scientiæ, objectum est idem. Antecedens probatur

primo: quia quidquid attingitur à duabus illis scientiis est possibile , & producibile: sed scientia simplicis intelligentiæ attingit omne possibile , & producibile. Secundò: quia simplex intelligentia dicitur ad decreta productiva : ergo præluminat de termino Decreti, & Productiōnis. Atqui terminas Productionis, & Decreti est existentia rei producenda : ergo præluminat de tali existentiâ. Tertiò: non minus est possibile existentia rei, quam essentia : ergo non minus terminat quam possibile simplicem intelligentiam existentia quam Essentia.

331 Confirmatur. Implicit afferi aliquid objectum existens, vel absolute, vel conditionate, quin eoipso actu , cognoscatur quidquid est in objecto possibile: & ratio est: quia nulla res existit sine eo quod est , & exercitè quin excludat contradictionem in esse; atqui scientia Visionis, & Media assertivè tangunt objectum existens, vel absolute , vel conditionate: ergo tangunt quidquid est in objecto possibile. Sed quidquid est in objecto possibile praeterringitur à simplici intelligentiâ, quâ non implicans contradictionem: ergo quidquid attingitur à scientia Visionis, & Media , praeterringitur à simplici intelligentiâ; & quidquid praeterringitur ab istâ, ab illis postattingitur: ergo.

332 Altera pars minoris, de diversitate modi facile ostenditur. Nam scientia Visionis attingit objectum , per absolute assertionem existentiæ: per conditionatam , scientia Media : per quidditatum intuitum, abstrahentem ab assertione existentiæ , simplex intelligentia ; sed isti modi tendentia sunt plati diversi, ut ex teimini patet: ergo inter has scientias datur diversitas attingendi objectum aliqui ipsissimum. Et confirmatur. Cetera: idem objectum potest datur tripliciter: veritas, esse possibile, esse rationabile existens; & esse existens absolute. Hoc est certum, & exinde sic arguo. Triplex hæc veritas quoad assertionem est valde diversa: nam una est necessaria , altera poterit contingens , & altera libera : & una est ab aliâ independens , & separabilis: atqui triplex hæc veritas nullam dicit diversitatem

In primâ par. tract. 1. de Deo scientie.

In primā par. trah. i. de Deo sciente. tatem ex parte objecti: ergo tota diversitas se habet ex modo attingendi ipsum idem objectum. Consequentia patet: & major non eget probatione. Minor probatur. Nam idem ipsum objectum, quod est possibile ex contingentia ita existendo, potest existere, vel non existere: ergo si existit, nihil ponitur in rebus distinctum ab eo, quod dicebatur esse possibilis: alioquin non ponitur illud ipsum quod possibile dicebatur.

333 Objicies primò: simplex intelligentia non attingit Creaturam, ut existentem: Visio, eam attingit ut existentem: ergo disconveniunt in objecto. Confirmatur. Petrus, ut possibilis, & Petrus ut existens, non sunt idem: sed Petrus ut possibilis est objectum simplicis intelligentiae: & Petrus ut existens, est objectum visionis: ergo intelligentia simplicis, & Visionis non est objectum idem. Major confirmationis probatur primò: quia Petro, ut possibili, aliquid deest ad existendum. Secundò: quia veritas Petri Possibilis separabilis est à veritate Petri existentis. Tertiò: quia Omnipotentia connecti dicitur cum Petro Possibili, & non cum Petro existente: ergo aliud est Petrus, quā possibilis, & aliud Petrus, quā existens: ergo, &c.

334 Respondetur. Distinguo antecedens argumenti: ly ut significante modum assertionis, concedo: significare objectum assertionis, nego. Nam utraque scientia existentiam Creaturae cognoscit cum eo discrimine, quod visio assertivè tendat in existentiam: simplex intelligentia, quidditativè, ut *supradiximus*: quare nego consequentiam. Ad confirmationem in sensu objicientis, negetur major. Ad primam ejus probationem, distinguo antecedens: Petro ut possibili, aliquid deest ad existendum, ultra illud esse quod habet in statu possibilis, concedo. Ultra illud esse, quod in statu possibilis, est possibile, nego. Nota terminos. Petrus in esse Possibilis, solum habet extrinsecum esse, consistens in Omnipotentiā Dei, & in esse intentionali simplicis intelligentiae: nihil ejus.

enim intrinsecum Petri existit. Petrus secundum sua intrinseca, cùm non sit, terminat Omnipotentiam, & simplicem intelligentiam; & ut existat, deest totum id quod Omnipotentiam, & simplicem intelligentiam terminat, id est, intrinsecum esse Petri, qui totus Petrus est. Ad secundam, distinguo etiam: quoad verificativa, concedo: quoad esse verificatum, nego. Nam verificativum Petri Possibilis, eternum est; contingens verò, verificativum Petri existentis. Ad tertiam, concessio antecedente, nego consequentiam. Nam connexio cum Petro Possibili, & inconnexio cum Petro existente, non dicit distinctionem inter Petrum Possibilem, & existentem, sed inter exigentiam, quā totus Petrus exigitur necessariò non implicans contradictionem, & inter exigentiam, quā totus Petrus exigeretur existere. Hac necessariò est contingens, ut Petrus est: illa necessaria, ut est Omnipotentia.

335 Objicies secundò: si ex parte objecti non differunt istæ tres scientie, neque differunt ex modo tendendi: ergo nullo modo. Probatur antecedens. Nam vel Petrus existit v. g. vel non existit? Si existit: ergo scientia Dei de Petro Possibili, affirmat existentiam: nam scientia infinita affirmat de objecto, quidquid est affirmabile de ipso. Si non existit: ergo propter eandem rationem Divina scientia de Petro possibili, ipsum aferet non existere: ergo si ex parte objecti non differunt, non est cur differant ex modo diverso tendendi. Respondeatur. Nego antecedens: ad probationem, dico, si Petrus existat, si non existat, non esse de ratione Divinæ scientie indifferentis ad coexistendum, vel non coexistendum cum Petro, mediante Decreto, quod dirigit, cognoscere assertivè existentiam Petri, vel Petri inexistenciam: quia nec existentia Petri, nec ejus inexistencia est affirmabilis pro signo talis indifferentiae. Simplex autem intelligentia, signum Divinæ libertatis, & indifferentiae constituit ad decernendam existentiam Petri, vel carentiam ejus.

LIBER SECUNDVS

SCIENTIA DEI NATURALIS, EJVS OBJECTA, & PRÆROGATIVA.

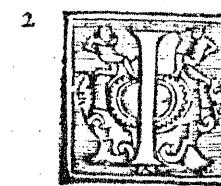
In primā par. trah. i. de Deo sciente.

CIENTIÆ Divinæ Naturalis, quæ recurrunt cum simplici Intelligentia, & quæ ordine Scientiarum, est prior, tria maximè petit Investigatio, ut ejus Natura clarescat. Primum est: an Deus, ex aliquâ sui necessariâ perfectione, connexus sit cum veritate de eo, quod Possibilia, possibilia sint, & impossibilia sint impossibilia: quod alii querunt aliter: an detur in Deo Necessaria connexio cum Possibilibus, & impossibilibus? Et hæc prima quæstio, sine Possibilitatis, & Impossibilitatis notitiâ, resolvitur. Alterum est: an & quoque Deus cognoscat in seipso Creaturas Possibiles, & impossibilia? Tertium: an Possibilia cognoscat Deus in seipsis? Quæ singula, quia passim etiam, intra cancellos Philosophie occurruunt, brevi circuitu, iste liber evolvet, excurrens post modum in obvias subtilioris operæ controversias, ad ubiorem illustrationem Divinæ Scientiæ Naturalis.

DISPUTATIO VII.

QVOS QVE DEVIS SIT CONNEXVS CVM Veritate Possibilium, & Impossibilium?

AM monui ab aliis aliter quæstionem iosticui: an scilicet, & quoque detur in Deo Necellaria Connexio cum Possibilibus, & impossibilibus? Nec potest Scientia Naturalis Divinæ satis introspecti cognoscendi modus, nisi hac quæstione præmissâ; nec hæc quæstio solidè potest exagitari, nisi constet, in quo sit Possibilitas, & Impossibilitas.

Aranda de Deo.

In Primā
par. tratt.

S E C T I O . I.

1. de Deo MENS NOSTRA CIRCA POSSIBILITATem, & Impossibilitatem.

Possibili- 3 **D**uo sunt certa. *Primum*: Rem, dum existit, esse sui possibiliteratē intrinsecam, & exercitam: Nam seipsā est exercita necessitas non implicandi. *Alterum*, Omnis rei simpliciter contingentis, esse sufficientiam, ut existat ab ipsā distinctam, & omnino necessariā. Ratio est: quia nihil contingens existere potest, nisi a liquo determinante, ut existat: nequit autem dari causa determinans, nisi sufficiat facere quod res, alioquin contingens, existat. Hanc autem sufficientiam debere esse necessariam, patet ex sequelā infiniti progressus, si contingens foret.

4 Ex his, illa *Prima Possibilitas* dici solet intrinseca, indistincta ab ipsis predicatis Rei, quae *Possibilitas* dicitur. *Ista secunda* vocatur extrinseca, desumpta à *Primā Causā*, eisque *Omnipotentiā*. Convenimus omnes in *metaphysico* conceptu *Possibilitatis*; sic enim omnes explicamus: *Necessitas non involvendi contradictionis, seu non repugnandi, sit*. In *Physico* est questio; in quo nemp̄ consistat illa *Possibilitas*, à qua Res, antequam sit, habet necessitatem non repugnandi, si sit? A qua Res simpliciter dicitur esse *Possibilitas*? Et à qua formaliter verificatur *Propositiones eterne Veritatis*: *Petrus est Possibilitas. Petrus si ex illo, non implicant contradictionem: Petrus non potest esse Leo: Chymera, repugnat, & aīe?*

5 Prima *Conclusio*: *Possibilitas* verificativa *Propositionum aeternae veritatis*, & à qua Res simpliciter dicuntur esse *Possibilitates*, nequit esse contingens: nec esse potest impossibilis, impossibilitas impossibilium. Secunda pars de impossibilitate probatur. *Impossibilitas impossibilium* est necessitas simpliciter invincibilis, ne sit à parte rei conceptus, qui dicitur impossibilis; sed necessitas hujusmodi, necessariò existit à parte rei: ergo & impossibilitas: ergo non est impossibilis: Major ex ipsis terminis convincit. Ostatur minor. Tum quia necessitas non existens sunt termini adinvicem impossicatorii. Tum quia necessitas ut sit aliquid, nequit non existere: ergo & necessitas ne sit aliquid,

Pater consequentia: sicut enim necessitas, ut sit aliquid est præsens connexio cum aliquo existentiā: ita necessitas ne sit aliquid, est præsens indispensabile impedimentum existentiæ. Tum demum: quia sine necessitas ne sit res, est impossibilitas: ergo impossibile, est quod non posse esse res: ergo possibile est quod sit. Et confirmatur. Conceptus, cuius impossibilitas est impossibilis, est possibilis: sic enim dicimus Petrum esse possibilem necessariò: quia ejus impossibilitas non est possibilis, seu est impossibilis: ergo si impossibilitas impossibilium est impossibilis, impossibilia sunt possibilia necessariò: ergo.

6 Prima pars de possibilitate probatur. Quod est contingens, deficere potest: sed *Possibilitas*, de qua loquimur, non potest deficere: ergo non est contingens. Probatur minor. *Primo*: quia possibilitas, de qua loquimur, nequit deficere per præcisam carentiam pure removentem ab existendo: non enim entia, ex eo quod cessent existere, cessant esse possibilia: ergo deficere potest solum per carentiam impossibilitatem. Sed carentia impossibilitans est impossibilis: ergo veritas à qua redditus impossibilis, est necessaria: nequit enim carentia tolli nisi per formā: quod si carentia ita tollitur, ut existere nequeat, forma debet esse necessaria.

7 Secundò probatur eadem minor: Nam eo modo quo deficit impossibilitas, datur *Possibilitas*: sed respectu predicationis simpliciter possibilis, deficit omnimodo, & absolute impossibilitas: ergo datur simpliciter possibilitas. Sed impossibilitas nequit non esse, necessariò deficiens: ergo *Possibilitas* nequit non esse necessariò præsens: ergo nequit deficere. In isto discursu, minor sublumpta patet: quia necessariò deficit, quod implicat esse à parte rei. Cōsequentia annexa liquet etiam. Quia sicut inter esse, & non esse non datur mediū ex vi contradictionis, ac proinde necesse est ut sit non esse, si deficiat esse, ita pariter necesse est ut sit possibilitas eomodo, quo impossibilitas deficit: quia aequè immediate sibi contradicunt.

8 Syllogismi primi major est evidens ex ipso rigore contradictionis: quia extrema immediata sibi contradictoria sunt *Possibilitas*, & impossibilitas: nec ista inducitur per qualcumque carentiam rei; nec illa verificativè cessat per qualcumque

que rei defectum. Deinde eōipsò quod verificetur impossibilitas, nequit de ipso eodem conceptu verificari possibilitas: nec potest non verificari possibilitas de eo conceptu, de quo falsatur impossibilitas: ergo immediata sibi contradictorū. Sed ex immediata sibi contradictoribus, eo modo quo deficit unum, datur a iud: ergo. Minor autem ejusdem primi Syllogismi probatur: quia respectu conceptus reverā possibilis, impossibilitas simplicitate, & absolute deficit à parte rei: nihil enim magis deficit, quam quod simpliciter repugnat existere à parte rei; sed impossibilitas possibilium absolute repugnat existere à parte rei: ergo simpliciter, & absolute deficit.

9 Secunda Conclusio: *Possibilitas*, & impossibilitas est necessaria veritas, indistincta ab ipsā *Omnipotentiā*. Probatur sic: ea possibilitas, & impossibilitas est aliquid repugnans contingentia: ergo est aliquid necessarium. Sed nihil necessarium est nisi Deus: ergo consistit in ipso Deo. Si autem semel in Deo consistere dicitur: in quonam potius predicato, quam in ipsā *Omnipotentiā*, & in ipso esse omnium entium eminentia?

10 Sunt qui ex Henrico, & Albertino dicant, esse aliquid aeternum *essens* quidditativum. Contra: quia hoc esse, vel est aliquid supra nihil, vel non? Si primum: aliquid esse debet distinctum à Deo, & aeternum, & à Deo non factum: quod non est conforme principiis Fidei. Si secundum: est mera vox. Sunt qui ex Schoto sentiant esse aliquid *esse diminutum*. Sed hoc non est rationi consonum. Quid enim absurdius est, quam Deum esse non posse sine his umbris entium; qui sibi plenè sufficit? Adde hoc esse diminutum, vel est aliquid supra nihil: vel non? Et recurrat eadem difficultas. Sunt tertio: qui dicant esse aliquam carentiam. Sed ego has carentias, utpote quisquilia sibi philosophi, semper cōdi. Relege lib. I. nn. 232. Sunt demum qui dicant esse aliquid hypotheticum, & conditionatum. Sed haec veritas ab soluta est, & indefectibilis, ut *nuper* diximus. Deinde: id cuius non datur possibilitas, sed daretur, non est possibile, sed est: at Petrum esse possibile, semper, & ab aeterno est verum: ergo. Vide rem in hanc multa apud Ribadeneyram.

11 Objicies primo: ideò Deus potest

producere hominem, & non potest producere Chymaram: quia Chymera per se ipsum est impossibilis: & quia homo per se ipsum non implicat: ergo præter Divisio scientiam Potentiam datur præsupposita Ratio Possibilis, & impossibilis: ergo non consistit Possibilitas, & impossibilitas in Divinā Potentia. Antecedens patet: quia Deum non posse producere Chymaram, non est defectus virtutis: esset autem, si haec ratio non sumeretur ex ipso impossibili, & possibili.

12 Repondeo: distinguo antecedens, claritatis gratia: id est quia, tanquam per rationem à posteriori, concedo: tanquam per rationem à priori, nego antecedens, & consequentiam. Prima enim Rationis, qualis est Deus, respectu omnium veritatum necessiarium, non est extra Deum ulla ratio prima: est namque contra conceptum Rationis simpliciter primæ, aliam à priori supponere. Prima autem Ratio, cur Deus possit hominem producere, & non chymaram, non est quærenda extra Deum, cùm extra Deum nihil sit, nisi ex libito ipsius. Quod si *infestas*: cur Deus sit talis ratio Prima? Dicam: quia posse producere hominem est Perfectio; non autem est perfectio posse producere Chymaram: Quod si adhuc *infestas*: cur illa sit perfectio; & ista, imperfectio? Dicam: quia continetia Perfectionis nequit non esse Perfectio: continentia autem contradictionis, est aperta imperfectio. Vnde non ex defectu sed ex perfectione virtutis, Deus est improductivus Chymere. Nam virtus est esse eminentiale conceptus ad quæ est virtus.

13 Objicies secundò. Quod per se ipsum non repugnat, per se ipsum est aliquid possibiliter possibile; sed homo v.g. per se ipsum, etiam præscindendo ab Omnipotentiā, non repugnat: ergo per se ipsum est possibilis, etiam præscindendo ab Omnipotentiā. Minor probatur: quia si negetur haec propositio: *Homo per se ipsum non repugnat*, sequitur contradictionis: homo per se ipsum repugnat: Sed haec propositio est manifeste falsa: ergo illa est manifeste vera. Confirmatur. Ex immediata sibi contradictoribus, eo modo quo deficit unum, datur a iud: ut *supradiximus*: sed deficit absolute intrinseca impossibilitas Petri v.g. ergo datur intrinseca Petri possibilitas. Hoc fallit: ergo & discursus nostri.

In primis
par. tract.

Num. 3;

Ref-

Quid Re-
rum Pos-
sibilitas?

Henr' cus
Albertin.

Schotus.

Spralib.
I. nn. 232.

Ribaden.

I. a

In Prima par. trahit. 14. Respondeatur: concessā majori; distinguo minorem: dum exitit, concedo: **i. de Deo scientie.** dum non existit, nego: dum enim non existit, nihil intrinsecum ipsius datur: unde quāvis propositio, qua supponat aliquid intrinsecum, est de subiecto non supponente. Ad probationem, dico, in sensu in quo illa propositiones possint sibi contradicere, affirmativam esse falsam, & negativam esse veram: quia unice sonat, hominem non habere per se ipsum repugnantiam: hæc autem veritas non requirit, quod per se ipsum habeat non repugnantiam: quod enim non est, non habet quidquam. Ad confirmationem, concessā majori, & minori, nego suppositum consequens: quia contradictorium ext. emi necessarij deficientis nequit esse contingens, qualis est intrinseca possiblitas Petri: impossibilitas intrinseca Petri deficit per posicivam necessitatem ab eo utam, quā verificatur Petrum esse possibilem. Vnde nostri discursus, si penetrentur, firmi sunt.

15. Objicies tertio. Forma indivisibilis nequit dare denominations diversas, nisi supponatur ex parte subiecti diversitas; sed Omnipotentia est indivisibilis, & denominat diversimodè hominem, & Chymeram: ego supponitur ex parte hominis, & Chymeræ diversitas. Sed hæc diversitas est possiblitas, & impossibilitas: ergo. Confirmatur: id est Deus est aeterna necessitas, ut Homo sit Animal Rationale, & Equus Animal Irrationale: quia Homo, & Equus tales scipis sunt: ergo id est Deus aeterna necessitas ut homo non implicet, & ut Chymera implicet: quia Homo, & Chymera, se ipsis tales sunt. V. getur. Per id homo non implicat, quod ego concipio, dum concipio hominem, & hominem non implicare: sed quod tunc concipio, sola sunt hominis praedicata sibi adinvicem convenientia: ergo per ipsa sola homo non implicat: ergo.

16. Respondeatur: Nego majorem: non est necesse, quod supponatur, sed quod vel supponatur, vel fiat: idque vel actualiter & positivè: vel aptitudinaliter & negativè: quarencia ipsa forma sic diversimodè denominans est necessitas, ut ea, quæ diversimodè denominantur, diversa sint quotiescumque sint. Et hæc est ratio discriminis inter formam denominantem, quæ sit

Prima Ratio, & Idea omnium, & inter alias: quod illa ex conceptu suo nichil supponit ad se: aliae supponere possunt; quia simpliciter non sunt primæ. Ad priam confirmationem distinguo quod assumitur: id est à priori, nego: id est à posteriori, subdistinguendo: quia tales scipis sunt quando sint, transeat: quia tales scipis sunt, antequam sint, nego. Ad secundam distinguo etiam assumptum: Per id homo non implicat, contingenter, & quando est, concedo: necessario, & antequam sit, nego. Aeterna enim veritas de eo quod homo, si sit, non implicet; semper est.

17. Objicies quartò: juxta hunc discernendi modum, cum dicimus: homo est possibilis, attingeretur omnipotentia: id autem paradoxum videtur, & probatur sequi: quia verificativum hujus Propositionis attingitur: Sed verificativum est Omnipotentia: ergo hæc attingitur. V. getur. Per hanc Propositionem, affirmitur esse Possibile: sed esse possibile est ipsa Omnipotentia: ergo affirmatur Omnipotentia. Sed dicere de homine esse Omnipotentiam, est falsum dicere: ergo. Respondeatur primo: nego sequelam: quia licet Omnipotentia sit verificativum aeternum talis Propositionis: verificativum non debet attingi à propositione, qua redditur vera per ipsum, ut in ratiōnē dicam. Secundo: distinguo antecedens: attingetur Omnipotentia, tanquam rectum p. q. dicati, nego; tanquam obliquum à quo sumitur denominatio, transeat. Ad confirmationem: esse Possibile, dupliciter sumitur: specificativè, & reduplicativè. Specificativè, pro eo, quod possibile denominatur. Reduplicativè, pro formâ denominante: Forma denominans, Deus est: quod denominatur, non est Deus: unde distinguo maiorem: esse possibile, specificativè, concedo; reduplicativè, nego: & exinde patet ad reliquum argumentum.

SECTO II.

MENS NOSTRA CIRCA CONNEXIONEM cum Creaturis.

18. **A**Cuti Moderni, quos protegit Pa. Thomas & Atilius *disp. 9. de Essentia, Muniesa.* *3. & 4.* duo dicunt, quæ visa sunt multis paradoxis. Primum ex doctrina antecedenti: Deus; si possibilia

bilia non essent possibilia, & similiter si Impossibilia redderentur possibilia, necessarij per locum intrinsecum, in se defectum, & desitum existere. Alterum: non inde colligi connexionem Dei cum possibilibus, & impossibilibus. Ratio prime partis est: quia, cum ipsa Omnipotentia sit ratio possibilans, & impossibilans, quemcumque conceptum; nequit ullus conceptus ex impossibili, fungi possibilis, aut impossibilis ex possibili, nisi defectu omnipotentia. Ratio secundæ partis est: quia connexionio est inseparabilitas in existendo: sed Deus separabilis est in existendo à quocumque extra se: Necessarium enim esse potest sine Contingenti: ergo Deus non est connexus cum Possibilibus, nec cum impossibilibus. Inde colligunt primò: Deum connecti quasi logicè, connexione videlicet identitatis, cum possibilitate, & impossibilitate: nequit enim non esse, quod est. Secundò referri transcendentaliter citra connexionem ad Possibilia, & impossibilia. Respectus enim transcendentalis non requirit in termino actualitatem.

19. In hoc discurso, alioquin vero, displicet vocum novitas: si enim nomine connexionis veniat physica inseparabilitas in existendo, quis in hoc sensu Connexionem Dei cum Creaturis unquam admisit? Si verò nomine Connexionis, unicè veniat veritas illationis à Deo ad Possibilia, & Impossibilia, nihil novi dicitur, & admittitur connexionio, quæ sub aliâ voce negatur. Igitur apud Authorē quæstio solùm est: an ista consequentia bona sint: *Creatura dicitur esse Possibilis: ergo Deus debet esse Deus?* & Chymera est possibilis: ergo Deus non existit. Deus existit: ergo Impossibilia sunt necessarij Impossibilia: & Creatura Possibilis non possunt non esse possibles. Huc reducitur quæstio de connexione: in qua, Negativa Sententia cum Patre Vazquez est satis communis: Affirmativa verò communior & vera.

20. Prima Conclusio: Deus illativè simpliciter in esse veri conneditur cum Possibilibus & Impossibilibus. In hoc sensu procedit quæstio: quæ in multis principiis est evidens: nam Deus est Prima, & necessaria Possibilitas Possibilium, & impossibilium, impossibilias: ergo necessarij connectit cum Possibilibus, & Im-

possibilibus in esse veri. Probatur consequentia: nam ista connexionio solūm est necessarij illationis, ut ex uno valeat ad aliud consequentia: & ex negata veritate scientie. **In prima par. tract.** **i. de Deo scientie.**

21. Ostenditur secundo generalius. Deus ex vi sua Omnipotentia secundum se, & quoad entitatem accepta, fundat necessarij possibilitatem omnium, & singulorum Possibilium; & omnium impossibilium impossibilitatem: ergo in Conclusionis sensu connectitur. Antecedens probatur: vel in omnipotentiā secundum entitatem acceptā continentur eminentialiter termini ut non implicantes ex se contradictionem, vel ut implicantes etiam ex se contradictionem? hoc secundum est apertè falsū: quia Chymeræ, ut chymeræ, non est virtus productiva etiam quoad sufficientiam: ergo chymera solūm continetur eminentialiter in Omnipotentia secundum terminos ex se non implicantes contradictionem: ergo solūm continetur quod distinguitur à chymerā: ergo Omnipotentia etiam secundum se solūm est esse Eminentiale prædictorum ex se non implicantium contradictionem: quod etat primum. Atqui termini ex se non implicantes contradictionem sunt intra numerum enrum de facto possibilium: ego Omnipotentia secundum se solūm est esse Eminentiale enrum de facto possibilium. Procedo sic: sed esse Eminentiale est necessitas, ut non repugnet terminus cuius est necessarium esse eminentiale: & necessitas ut repugnet, id cuius esse Eminentiale repugnat: ergo Omnipotentia est necessitas, ut non repugnet ultimum enrum de facto possibilium: & est necessitas ut repugnet omnis Conceptus extra numerum enrum de facto possibilium.

22. Secunda Conclusio: Deus ita connectitur, non solo ex perfectione Omnipotentis, sed ex Conceptu Summi Boni, Supremi Domini, & Perfectissimi liberi. Prima pars probatur: quia de Conceptu Summi Boni est Communicabilitas cum inferioritate ad ipsum: sed coipso Creatura non implicat: quia entia participati-

In primā par. tract. I. de Dea scientie. va Summi Boni, cum inferioritate ad ipsū, per necessitatem creaturæ: ergo Major paret: quia eōipsò quid non repugnat summum bonum, ratio boni non repugnat: ergo nec repugnat ratio boni sine ratione Summi. Ratio consequentis est: quia ratio Summi affert necessitatem existendi: sed ex subiata necessitate existendi, non tollitur possiblitas: ergo Secunda pars probatur: quia sicut de ratione summi boni est ut non repugnet in se quidquid est perfectio, ita videtur de ratione Supremi Domini, ut non repugnet extra se id in quod possit exerceri Dominum. Dominum enim, cuius non est exigere possibilitatem usus, non est supremum. Et eodem discursu patet etiam tertia pars.

In Tract. de Trinit. vide in frā 2. nn. 129. 23 Tertia Conclusio: Deus, et si nec titulus Omnipotentiae, nec alio connectetur, maneret ita connexus, titulo infiniti Intelligentis. Ica posui in tr. cl. de Trinitate. Et ostenditur: De ratione Supremi intelligentis est Scire circa medium, quod circa medium est necessariò affirmabile verè: atqui, quidquid sit de Connexione Dei cum Possibilibus, & impossibilibus; possibilia esse talia, & talia esse impossibilia est necessariò affirmabile verè, undecumque necessitas veniat: ergo id scire est de necessariâ ratione Supremi Intelligentis. Dices, Denim ex se esse indifferentem, ut id sciat. Contra: quia nequit indifferens esse ad habendam perfectionem necessariam. Deinde: licet Deus ex se non exigeret possibilia, scit tamen, & ex se necessitas est scire, possibilia esse talia, estò Deus non exigat ex se talia esse: ergo ex se exigit habere perfectionem, quæ sit necessitas ut possibilia talia

sint; & talia, impossibilia. Quid ad hæc dicant nonnulli moderni, vagati per virtutates necessariae otiosas, & ficticias, videbimus infra n. 109.

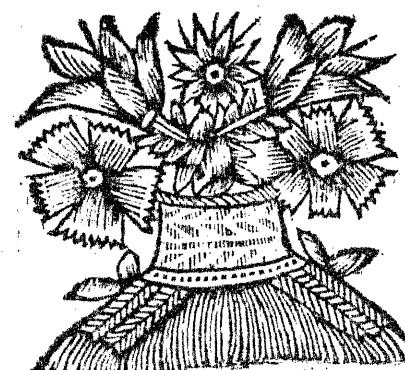
Infrā à n. 109.

24 Objecies primò: imperfectionem dependentiae, secutam ex connexione. Secundò: Deum non fore summè necessarium, utpote connexionum cum minùs necessariò. Tertiò: etiam si deficeret Deus, hircocervus v. g. maneret impossibilis: ergo Deus non est necessaria impossibilitas hi cocervi. Quattuor: Bonitas, & malitia moralis non fundantur in Dei Bonitate: ergo neque possiblitas, neque impossibilitas rerum in Dei Omnipotentiâ. Alia agglomerant Moderni, extra quorum istum nos sumus intra principia nostra.

25 Respondeo ad primum, negando sequelam: nā pura connexionio non dicit dependentiam, nisi sit connexionio, quæ adficiat difficultatem in existendo ex termini contingentiâ. At connexionio, quam defendimus, est perfectio Causæ Primiæ, non indigens, ulio extra se, ut perfecta sit. Ad secundum: nego item sequelam: quia ista connexionio in se verè, est Deum esse Omnipotentem plenè: non autem est indigentia termini nullius difficultatis in existendo. De Axiomate, per quod loquitur, dicam infra n. 143. Ad tertiam, nego etiam sequelam: non enim maneret in possibiliis: sed neque possibilis: sed pure suspensus à Possibili, & impossibili. Quod si id est impossibile, ejus casus impossibilitas, est ipsa necessitas Dei in existendo. Ad quartum: nego antecedens, ex latè disputatis de Bonitate, & malitia humanae Actuum: quæ referre non esset opportunitum, nec vacat.

Infrā à n. 143.

I. 2. tr. cl. de Bonit. & Mal.

DIS.

In Primā par. tract. I. de Dea scientie.

DISPUTATIO VIII.

QVOVSQVE DEVS, SCIENTIA NATVRALI, cognoscat Possibilia?

26

VPLEX est Quæstio: Prima: an in seipso Deus ea cognoscat, & in quo prædicato? Altera magis celebris: an duplex. etiam cognoscat in seipsis? Et in primâ quæstione negant, uno vel altero tentante ingenium in oppositum, Inconnexores. Connexores affirmant. In secundâ Negant Thomistæ, & ex Nostris Authores magni cum Authores

Suarez, quibus accessit Reverendissimus Thysrus Noster. Affirmant Scholastæ, & ex Nostris, cum Vazquez Authores etiam plures & Magni: eamque Sententiam laudat etiam Doctor Eximius.

SECTIO I.

DECIDITVR QUÆSTIO QVOAD COGNITIONEM DIVINAM POSSIBILUM in ipso Deo.

27 Prima Conclusio: Si Deus nullo modo connexus est cum Veritate Possibilium, & Impossibilium, nullo modo cognoscere ea potest in seipso. Probatur. Medium indifferens ad utramque partem contradictionis, eo modo quo indifferens est nequit esse objectiva ratio assentiendi uni parti præ alterâ: ergo assentientia est in unius parti, præ alterâ: at præcisâ connexione, quam explicuimus, eaque negatâ penitus, Deus est medium ita indifferens: ergo nequit esse objectiva ratio assentiendi uni parti præ alterâ: ergo, &c. Iste discursus est ex illis: qui quod magis inculcantur, cibiculantur magis. Minor est certa: & major evidens: quia indifferentia in eo generere, in quo dicit indifferentiam, non magis suadet unum quāli aliud.

28 Dices primò: Possiblitas pertinet ad lineam Omnipotentiae: ergo nequit Omnipotentia plenè comprehendere, non cognitâ possibiliate rerum. Secundò: licet Omnipotentia non connectatur cum veritate possibilium, & impossibilium, tali veritate redditur ab eo potens: ergo ad perfectam cognitionem Omnipotentiae spectat cognitio talis veritatis. Tertiò: Omnipotentia ex se est necessi-

tas, ut reddatur absolute potens per conceptum aliquem, si non implicat: ergo est necessitas, ut id plenè cognoscatur ab ipso Deo. Sed de ratione Divinæ cognitionis circa qualcumque conceptum est plenè scire an implicit, vel non implicit: ergo Divina Omnipotentia ex se est necessitas, habendi cognitionem de non impliciti conceptu, per quem unicè reddi potest absolute potens: ergo quamvis sit inconnexâ cum possibilibus, vel impossibilibus, est necessitas, ut in ipsâ cognoscantur Possibilia, & impossibilia. Hæc ingeniosa sunt.

29 Respondetur. Ad primum, concessò antecedente, nego Consequentiam: quia ad plenam cognitionem sufficit penetrare objectum, quantum in se, & ex se est, cum pertinentiis, quas ad sui perfectionem exigit: at Omnipotentia semel inconnexa, aquæ ex se bene stat cum suppositione possibilium, ac sine illâ. Sic etiam pertinet ad lineam Omnipotentiae, productionis existentia: non tamē exinde comprehensio Omnipotentiae debet esse cognitione Productionis ut existentis. Ad secundum, concessò antecedente, distinguo consequens: Omnipotentia ut absolute potentis, concedo: secundum le, nego consequentiam: quia Omnipotentia secundum se non curat de termino, an sit producibilis, an repugnans, contenta virtute producendi, si termini contradicunt non obmet. Ad tertium fateor, ex negatâ con-

ne-

In primā nexione Divinæ Omnipotentie, probari par. tratt. connexionem in Deo, quā intelligens est, i. de Deo cum illis eisdem terminis, cum quibus di sciente. Citerum Deus inconexus quā Omnipotens Nuper nu. est, ut monui nuper, & lat:is infrā à num. 23. & in- 123 & in tratt. de Trinitate. Verū, cetera frā à num. ris admīsis, negari potest ultima conse- 127. & in tentia ratione Divinæ intelligentie man- Tratt. de Trinit. neat connexa cum veritate possibilium, & impossibilium: & aliud est, quod ita sit connexa ratione sui: hoc negato, negandum est, eam in ratione mediī, quā talis est, potius movere cognitionem possibiliū, quam impossibilium.

Suprā nu. 22. 30. Secūda Conclusio: Cognoscit Deus in se ipso Possibilia: & totidem titulis, quo in Deo sunt Rationes ipsum connēctandi cum veritate Possibilium. Ratio prima partis est: quia connexio, si perfectè cognoscatur, cognosci nequit sine termino. Vnde connexa dicuntur, & sunt unum, & idem in esse veri, & in cognosci, ratione connexionis. Ratio secunda partis est: quia si semel connexio est sufficiens medium ad fundandam cognitionem, necessariò erunt tot media quod sunt prædicata connexa; sed in Deo sunt plurima prædicata ex se connexa, ut suprā diximus: ergo & medium multiplex.

31. Dices primò: Scientia Dei præcedit ad Omnipotentiam: ergo pro priori ad Omnipotentiam jam scit in Omnipotentia. Secundò: cetera perfectiones Dei, præter Omnipotentiam, non continent possibilia: ergo nequeunt esse medium ad ea cognoscenda. Respondetur. Ad primum: impri- mis, nego antecedens: quia inter perfe- tiones necessarias, utpote virtualiter indistinctas, nequit dari præcessio unius ad aliam. Deinde nego ultimam consequen- tiā, ceteris permīsis: motivum enim determinans intentionaliter cognitionem, potest esse posterius ipsā: quia non influit influxu requirente præexistētiā. Ad secundum, concessio antecedente, nego consequentiam: quia ad rationem mediī, satis est ratio conne- xionis, quidquid de continentia sit.

S E C T I O . II.

DEVS IMMEDIATE COGNOSCIT ETIAM
in seip̄is Possibilia.

32. Ostenditur primò: Omnis modus cognoscendi, nullam in se dicens imperfectionem, est Deo concedendus; at modus cognoscendi possibilia in seip̄is est cognoscendi modus nullam in se dicens imperfectionem: ergo est Deo concedendus. Major, & consequentia li- quent. Minor ut probetur, exponendi sunt termini. Cognoscere possibilia in seip̄is nihil est aliud, quam ea cognoscere per assentum, ita tendentem in ip- sa, ut ipsa sint sufficiens objectiva ratio, citra medium, vel præcisim à medio, ad talem assensum. Iam probatur minor: im- primitus quia non est unde venire possit im- perfectione: cùm neque objecti limitatio, nec modus movendi, ullam possint impri- mere imperfectionem cognitioni; nec ab objecto causata, nec ipso egente ad perfe- ctionem sui. Deinde eatenū esset imper- fectione, quatenus cognitionis perfectio ta- xaretur ex imperfectione motivi: sed actiū alioquin infinito nequit ulla taxa venire ex imperfectione motivi. Quod uigeri potest paritate Omnipotentie: cuius res- pectus ad terminum finitum non definit infinitus esse ex limitatione termini.

33. Ostenditur secundò Conclusio: Si Creaturæ essent necessariò existentes, esset de ratione Summi Intelligentis, eas in seip̄is cognoscere: quia sic essent cognoci- biles: ergo est de ratione Summi Intelligentis eas cognoscere quā possibiles in seip̄is. Probatur consequentia: quia non sunt minus necessariò possibles Creaturæ, de facto, ac essent necessariò existentes, si necessariò existerent. Confirmatur. Intellectus omnino perfecto, & completo ad cognitionem veri, necessaria est veri cognitione etiam immediatè: quod patet: & uiget in casu in quo Deus suppleret, & imprimere speciem objecti aliis non exi- stentis; tunc potentia utpote completa, & perfecta eliceret actuū circa objectum existens, licet non existeret: atqui Divinus Intellectus est omnino perfectus, & completus in ratione intellectivi: ergo ne- cessaria est ipsi cognitione veri possibilis, etiam in seip̄o.

34. Ostenditur tertio Conclusio: si

qua esset in contrarium ratio, maximè, quia Deus possibilia plenè cognoscit in seip̄o: sed cognoscere Deum ea in seip̄o, non est ratio excludendi cognitionem eo- rum in seip̄is: quod patet: tū quia sunt diversi modi cognoscendi, aliis non oppo- siti. Tū etiam quia Futura videt in seip̄is Deus, & videt simul in Prædefinitione, aliisque mediis connexis. Et uiget. Cog- noscere objectum in se ipso, non requirit aliquid in objecto præfens, ut patet in ca- su, quem proposui de potentia completa per speciem circa objectum alioquin non existens: ergo licet possibi- ia non sint al- iquid præfens in seip̄is, possint in seip̄is plenè cognosci. Ratio consequentis est: quia completio perfectissima intellectus, non egens objectis, ut comprincipiis ad cognitionem, potest in ea tendere, licet omnino sint nihil. Sed in his, quae ex pro- pulsandā imperfectione pendunt, potior probatio est objectionum exacta solutio.

35. Objicies primò: cognitione possibilium in seip̄is, in Deo posita, dicit imperfectionem superfluitatis, inordinatio- nis, & limitationis: ergo Deo repugnat.

Antecedens quoad triplicem partem pro- batur: Quoad primam: quia satis in seip̄o viderit Deus possibilia: ergo cognitione possibilium in seip̄is, superfluit. Quoad secundam: quia inordinatum est, verita- tem ex motivo Divino cognoscibilem, ul- trà speculari ex motivo finito. Quoad ter- tam: quia cognitione ex motivo taxatur: ergo ex vili vilescit; ex limitato, limita- tur; & ex finito finitur: & ratio est, quia objectivum specificativum dat esse cogni- tionis: ergo talis est ista, quale illud. Res- pondetur, Negando triplicem speciem imperfectionem. Ad probationem prime distinguo antecedens: uno genere cognos- cendi, concedo: omnino, nego antecedens, & consequentiam: quia Summo Intelligenti nullus decit: non autem se ad invi- cem excludunt modus cognoscendi rem in se, & in alio: imò infinitudo intelligentiæ possibilium de linea moti- vi alterius, si perfectio sit sine imperfectione. Ad primam probationem consequen- tiæ, distinguo maiorem: dicit omnem per- fectionem cognitionis circa possibilia intra linea moti- vi, concedo: intra linea moti- vi alterius, subdistinguo: formaliter, nego: identicè, concedo maiorem: & di- stinctam per hos terminos minori, nego co- sequentiam. Ad secundam cōcessio antece- den-

na lib. i. d. n. 260.

36. Instabis ex Nostro Reverendissi- mo Thyrso nigris operosè disputante: cog- i. de Deo nitio, quā Deus in se ipso Possibilia cog- noscit, utpote comprehensiva, est infinita Suprā lib.

simpliciter in ratione cognitionis: ergo i. a. n. 260.

nequit ea cognoscere in seip̄is. Ante- dens est certum. Probatur consequentia. N. Thyrus

Primo: quia illa prima cognitione ratione fuæ infinitatis dicit omnem perfectionem de linea cognitionis circa possibilia; sed non diceret, si cognitione Possibilium in se ipso esset perfectio cognitionis sine imperfectione: nam hanc non diceret: ergo. Se- condò: Repugnat in Deo duas cognitio- nes circa possibilia, solo quasi numerò di- stincte: quia neutra esset summè perfecta in suâ linea: adiuvicem enim se exclu- dent: atqui si cognitione possibilium in se ipso esset perfectio sine imperfectione, es- set perfectio de linea cognoscendi possibilia, & eam non diceret cognitione Dei com- prehensiva, quā Possibilia cognoscit in se ipso: ergo hæc non esset summè perfecta.

37. Confirmatur: Nam, quia Verbum dicit omnem perfectionem in se, nequit perfici per Humanitatem intrinsecè sibi unitam: sed Deus, ex vi cognitionis quā se comprehendit, & in se ipso possibilia, dicit infinitudinem cognitionis: ergo ne- quit ulterius perfici in ratione cognitionis. Sed perficeretur, si cognitione possibilium in se ipso esset in Deo possibilis: ergo prima cognitione non esset infinita sim- pliciter in ratione cognitionis. Urgetur. Deus in linea objecti est ens simpliciter in finitum: ergo cognitione adæquans Dei cognoscibilitatem, est ita summa, ut dicat omnem perfectionem intia linea cognitionis: ergo.

38. Respondetur: & ad instantiam, concessio antecedente, nego consequen- tiæ. Infinitudo enim cognitionis exigit omnem perfectionem possibilem intra linea moti- vi, & exigit id estificari cum omni perfectione possibilium de linea moti- vi alterius, si perfectio sit sine imperfectione. Ad primam probationem consequen- tiæ, distinguo maiorem: dicit omnem per- fectionem cognitionis circa possibilia intra linea moti- vi, concedo: intra linea moti- vi alterius, subdistinguo: formaliter, nego: identicè, concedo maiorem: & di- stinctam per hos terminos minori, nego co- sequentiam. Ad secundam cōcessio antece- den-

Aranda de Deo.

M

den-

*In primā dente, nego consequentiam. Quia ubi est posibilis dualitas individui, neuter co-
x. de Dō scientie, speciei, ut patet: at una species non est cur formaliter dicat perfectionem alterius speciei plusquam identicē.*

*39. Ad primam confirmationem, con-
cessā majori in sensu, quem satis explicui
Latē lib. i. loca suo: nempe quia dicit in se omnem
de Incar- perfectionem, & omnem modum haben-
natione di perfectionē sine imperfectione: di-
stinguo minorem: intia lineam sui moti-
vi, concedo: intra lineam omnis motivi,
subdistinguo: formaliter, nego: identicē,
& equivalenter, concedo: & per similes
terminos explicandum est consequens.
Ad secundam distinguo antecedens: est
simpliciter infinitum: infinitudine dicen-
te om̄em rationem passivam objecti, ne-
go: nam imperfectiones habent passivam
rationem objecti, nec eas dicit Deus: in-
finitudine dicente omnem perfectionem
objecti sine imperfectione, concedo, & di-
stinguo consequens: intra lineam cogni-
tionis, penē futurum motivum, concedo:
penē omnia, nego. De ratione enim sum-
mè intelligentis est, ipsum non esse om̄e
objectum sui, cum exigat, esse infini-
ta extra se cognoscibilia: *Et cognoscere
aliquid per aliud tantum, est imperfec-
tione cognitionis, si illud sit cognoscibile per se.*
*S. Thomas. Sunt verba Sancti Thomæ, hic quæst. 14.
art. 10. ad 4.**

*40. Objicies secundō. Creaturæ possi-
bles non habent actu entitatem: ergo
non habent veritatem intrinsecam in se
ipsis: ergo dum præcisè sunt possibilia,
non possunt cognosci propter veritatem
intrinsecam: ergo nec possunt cognosci in
seipsis. Hoc argumento maximè figunt
Thomistæ: & est levissimum. Concesso pri-
mo entimemate, nego duplēm conse-
quentiam. Nam ut cognition terminetur
ad objectum secundūm predicata essentia-
lia, si ea objecto non eget ut concausâ
sui, nec ut insluxivo physicē in ipsam, non
requirit ullam entitatem, nec veritatēm
existentem in ipso objecto: sufficit plena
sufficientia in intelligente ad habendam
cognitionem conformem objecti Naturæ,
non quæ sit, sed quæ est possit. Nam moti-
vum intentionale pure intentionaliter
movens, non requirit aliam existentiam
*Suprà lib. quæm intentionale, ut supradiximus dis-
p. i. n. 235. currēdo de objecto motivo, lib. i. n. 385.**

*41. Instabis primō. Quod non est, non
determinat: quia quod non est, non exer-
cit quidquam sed Possibilia, ut talia, non
sunt: ergo. Respondeo distinguendo: quod
non est physicē, non determinat physicē,
concedo: quod non est physicē non deter-
minat intentionaliter, nego: nam ad hoc
sufficit intentionalis existentia, quam ha-
bet abundē ab ipso actu, quem movet, &
in quem intentionaliter influit, influxu
indistincto ab ipso actu in quem influit.*

*42. Instabis secundō. Ergo motivum,
seu determinativum non est entitas objec-
tiva, sed ipsa representatio. Distinguo:
motivum ut *quod*, nego: ut *quo*, conce-
do consequentiam. Quod enim movet, est
entitas illa possibilis; movet autem me-
diā ipsā representatione, tendendi in ipsam
possibilem entitatem, propter ipsam.
Sic commoditas, quæ non est, movet ip-
sius desiderium.*

*43. Instabis tertio. Motivum assensū
Divini necessarii est *æterna veritas*, quâ
verum est, Petrum non implicare contra-
dictionem: sed hac æterna veritas juxta
nos est ipse Deus, & nequeunt esse ipsa
prædicata possibilia: ergo motivum Di-
vini assensū necessitatis, est ipse Deus, &
nequeunt esse ipsa prædicata possibilia.
Confirmatur. Nulla scientia potest esse si-
ne motivo: sed omnis scientia necessaria
potest esse sine ullo contingenti, quâia
sunt prædicata possibilia: ergo nulla scien-
tia necessaria potest habere pro motivo
ea prædicata possibilia.*

*44. Responderet. Distinguo majorem:
est *æterna veritas* vel *constitutivē*, & exer-
cītē: vel signatē, & denominatīvē, con-
cedo: est solūm *æterna veritas exercitē*, &
constitutivē, nego. Et distinguo mino-
rem: *æterna veritas exercitē*, & *constitu-
tivē* est ipse Deus, concedo. Denominati-
vē, & signatē, nego. *Rem explicō.* Aliud
est, quo formaliter, & exercitē redditur
æternē verum, hoc Enuntiabile: *Petrus nō
implicat contradictionē*: & aliud, quod
signatur æternē verum in hoc Enuntiabili.
Quod signatur æternē verum est esse *Petri
possi bilitē*: id quo redditur æternē verum est
ipsa *Omnipotētia*. Igitur dico, ad ratio-
nem motivi eterni, non influentis physi-
cē, sed purē intentionaliter, sufficere æter-
nitatem signatam veri, licet tota ratio
æternitatis exercitē sit ab ipso motivo di-
stincta: nam motivum intentionale, ut
mo-*

*moveat, non requirit ullam physicam exi-
stentiam. Ad confirmationem, distinguo
majorem: sine motivo in statu movendi,
concedo: in statu existendi, nego. Alia,*

*que possent objici, præoccupata sunt su-
pra, o quando de motivo Divinæ Scientiæ.
In Primā par. trah.
x. de Dō
scientie.
Suprà d
nu. 235.*

DISPVTATIO IX.

AN INTRA OBJECTA SCIENTIÆ NATV- RALIS, SIT ALIQUOD, DISTINCTUM AB OMNI POSSIBILI?

45

LII aliter disputant: an: & per quam Scientiam cognoscat Deus Impossibilia? Is certè Metaphysici potius, quam disputat Theologi calami labor est. Eum tamen Theologorum curis dignum censuit, inter alios, Reverendissimus Thrysus Noster tom. i. disp. 9. disquirens: an intra Sphæram objectivam Divinæ simplicis Intelligentiæ, sit ali-
quid, distinctum ab omni possibili? Id quod alibi disputant ingeniosè Mo-
derni præcessim Scriptores: quærentes tria: Primum: an Objecta cogni-
tionis fingentis, sint necessariò Realia? Secundum: an Identitas rerum ad inven-
tum distinctarum sit objectum impossibile simplex? et potius Actus fingens?
Tertium: an denique objectum quod dicimus impossibile, tale sit denomi-
nativè tantum ex dissoluta combinatione Rerum possibilium secundūm se?
Nam, si objecta sint realia: & Actus, tota vis vel identificandi, vel separandi;
voce *Objecti Impossibilis* non veniet aliquid distinctum ab omni possibili,
sic vel aliter falsò conceptio: Vnde nec intra Sphæram objectivam Divinæ
simplicis Intelligentiæ erit ullum objectum, distinctum ab omni possibili.
Mitto sensus, & censem Authorum. Vnum indicō P. Valentīnum de Hērize P. Herize.
hic, quem, in iis tribus brevī resolvendis, per omnia sequor.

SECTIO I.

OBJECTA COGNITIONIS FINGENTIS. Realia necessariò sunt.

§ I.

PROBABATIONES ASSERTI.

Prima
Probatio.

46. ET prima quidem sit in hunc mo-
dum: si extrema cognitionis fin-
gentis, & essentia iter falso non essent
realia, salvare non posset Syllogistica for-
ma; id autem est absurdum magis: ergo &
illud ex quo legitimè sequitur. Sequela
probatur in hoc Syllogismo: Nullum mar-

mor est homo; sed Petrus est marinor: ergo
Petrus non est homo: Hic Syllogismus licet
alioqui falsi consequentis ex alterā Prä-
missarum æquè falsā, rectè concludit ex
vi formæ; sed si extrema cognitionis
fingentis non essent realia, non rectè con-
cluderet: ergo, &c. Minor probatur. Si
extrema non essent realia, marmor, quod
attingit in majori, non esset marmor
quod attingeretur in minori: in majori
enim esset marmor reale distinctum ab
homine: in minori marmor impossibile
indistinctum ab homine: ergo si extre-
ma non essent realia non rectè concluderet.
Probo consequiam. Eo ipso talis
Syllogismus careret medio verbo, & con-
sta-

In Prima statet plusquam tribus extremis, ut per par. tract. se patet; sed Syllogismus carens medio r. de Deo verbo, constansque terminis ultra tres non potest recte concludere: ergo talis Syllogismus non recte concluderet, adhuc ex vi formae.

Secunda.

47 Secunda Probatio: Hic actus: Petrus est Lapis, est falsus & fingens: ergo attingit Petrum realem & Lapidem realem: ergo & omnes alii actus fingentes attingunt realia extrema, si directi sunt. Consequentia haec nullam partitur rationem disparitatis. Probatur, & urgetur prima: Vel objectum hujus actus est ut ipse dicit, vel non? Si primum: non est actus falsus, utpote conformis objecto. Si secundum: ergo objectum hujus actus est Petrus excludens a se Lapidem, & esse Lapidem: sed Petrus excludens Lapidem, & esse Lapidem, est possibilis, & reale, ut per se patet: ergo attingit Petrum, & Lapidem realem. Confirmatur. Actus iste tota potest esse falsus ex incōpossibilitate, quam Petrus dicit se habendi, qualis representatur ab actu; neque enim aliam lucis falsitatis rationem reddere solemus. & possumus; sed Petrus ancompositiis cum prädicato Lapidis est realis Petrus, per sui naturam necessitatus essendi quod est, & non essendi, quod non est, nempe Lapis: ergo, &c.

Tertia:

48 Tertia Probatio: Hic actus Petrus non est Lapis, est verus ex distinctione Petri realis a Lapide; attingitque quod negat, nempe Lapidem realem, realiter distinctum a Petro: ergo attingit extrema realia: ergo & actus: Petrus est Lapis. Probo consequentiam. Nam vel actus hic affirmativus non est falsus (quod est falsissimum) vel falsus est ex eo, quod negativus est verus, sed negativus est verus ex distinctione Petri realis a Lapide: ergo & ex eadem distinctione, affirmativus est falsus. Sed si non attingeret Petrum realem, & Lapidem realem, ex horum distinctione non est cur esset falsus ut per se patet: ergo. Quod argumentum urgebo latius num. seq. & confirmari posset ex hujusmodi actibus: Deus non existit: Petrus non est Animal Rationale, nihil attingentibus non reale.

Quarta
Probatio.

49 Quarta Probatio communis, sed efficacissima, quā sic propono. Hic actus: Verbum Patris non est Deus sed Creatura, continet Arianam Heresim, & est falsus;

& fingens; sed attingit extrema realia; Verbum reale, realem Deum, & Creaturam: ergo actus fingens attingit extrema realia: ergo & omnis. Major est certa. Probatur minor. Primo: de eodem, de quo negat esse Deum, affirmat esse creaturam; unico enim subiecto constat; sed negat esse Deum de Verbo Patris reale: ergo. Minor patet: negat enim de verbo de quo facetur Catholica Fides esse Deum: alioqui non opponitur Fidei. Probatur minor secundo: quia si non attingeret Verbum reale, nec esset falsus, nec hereticus; eathenū enim esset hereticus & falsus, quatecum esset disformis aut objecto suo, aut dogmatis Fidei; sed si Verbum fictum attingeretur nec disformis esset objecto; nam Verbum fictum quid vetat, quod Deus non sit, & creatura facta sit nec disformis Ecclesie dogmatis; neque enim ullum est dogma Fidei, definiens, Verbum fictum esse Deum, aut non esse creaturam factam: ergo nec esset falsus, nec hereticus.

50 Premise sentiunt aliqui Moderni; So'utio dicuntque Actus hujusmodi existimative solemnis, tende in Verbum reale, quia hereticus intercipi existinabat id dicere de Verbo reali, cum tur.

res est, vel non est, propositio dicitur vera, vel falsa: sed talis actus non est disformis objecto, quod attingit, si fictum attingat: ergo quantumvis existimetur dicere de Verbo reali, si de falso dicit, vere dicit. Et confirmatur: quia si videns a longe movere se Animal, & existimes esse Rationale, si tamen Irrationale non sit, falso dicas: Animal quod video est Animal Rationale: non ego facit ad rem existimatio. Hinc quotidie loquentes incipientur: quia existimantes remita esse, non est ut assertum. Aliud: nam est, quod non mentiauit; aliud quod veritas asse, ant-

52 Respondent alii secundū: actum illum falso esse ex conatu Heretici volentis dicere de verbo reali. Contra primo: quantumvis conteris dicere de quovis objecto, Deus est Trinus, si de Deo dicas, verum dicas: quid ergo referit iste conatus?

Secundū: conatus iste vel est actus voluntatis, vel actus intellectus? Si primum: actus voluntatis non immutant tenetientiam actuum intellectus: unde qui conformis, aut disformis est objecto, non potest ex conatu voluntatis aliter esse. Si secundū: vel est idem assensus Heretici, vel non. Et reddit instantia nuper facta.

Tertio: si actus est de objecto ficto, quā ratione potest conari potentia, aut existimare se de verbo reali dicere, nempe de objecto quod non attingit? Certè si adversarii, dicentes hujusmodi actum, non possent falsā existimatione, vel irritu conatu laborare: dicentes tamen heresim.

53 Respondent alii tertio: id est actum esse falso: quia verbo ficto tribuit verā, realē existentiam, & facit Trinitatis Personam. Hoc est concedere quod intendimus. Sed contra primum: quia argumentum, ut proposui, non patitur solutionem hujusmodi. Secundū: vel ille actus attingit realem, & veram existentiam, realē, & veram Personam Trinitatis, vel non? Si secundū: quā ergo ratione tribuit, & affimat? Si primum: tam impīcat ficto objecto identificare veram, & realē existentiam; ac Verbo reali, rationem Creaturæ; sed illud intentionaliter non repugnat, ut dicitis: ego nec hoc. Deinde: ergo jam datur ens rationis, aut objectum actus fingensis, & essentialiter falsi constans extremis realibus, quod intendimus.

54 Ratio horum omnium à priori.

præter assignandam infra, nunc est: quia In Prima intellectus noster ex sua debilitate capax par. tract. est erroris, & deceptionis, sicut in materia r. de Deo contingent, etiam suam materialē necessariā sciente. nec res, earumque natura destruitur, aut essentia alteri mutatur ex accidenti etiam dissono cui subest, quanto minus ex cognitione, licet dissonē denominante, arquē ad eū tribuente prædicatum, quod illi repugnat: Neque enim esse intentionaliter a littera ac in se est, tollit, aut impedit prædicata rerum: ergo quantumvis cognoscantur objecta cum prædicatis oppositis, non desinunt esse realia: ergo sunt realia cognitionis fingentis extrema.

§. II.

SPECIALE ORES OBJECTIONES.

55 Nam omnes aggerere, vanū esset, Methodus & nullius operæ pretium. Illas obiciendi. diligam, quæ ingenium redolent, & acumen, & quæ sua speciositate dent occasionem Doctrinæ specialis, ex quā, cetera, quæ solent à logicis inculcari, maneat intercepta. Igitur

56 Objecies primo: ex his, quæ urget Arriaga d. sp. 6. metaphysica, sect. 2. sub-sect. 1. Deus realis essentialiter dicit non esse lapidem; sed actus iste fingens: Deus est Lapis, non attingit Deum qui non sit Lapis: ergo non attingit Deum realem: ergo neque ullus alius actus fingens attingit extrema realia. Consequentia legitima sunt; & major vera. Probatur minor primo: objectum hujus actus est Deus identificatus cum lapide; sed Deus identificatus eum Lapide non est Deus, qui non sit Lapis: ergo objectum hujus actus non est Deus, qui non sit Lapis. Secundū: non potest intellectus affirmare esse Lapidem de eo, quod Lapis non sit; sed ille actus affimat esse Lapidem: ergo non affimat de Deo, qui Lapis non sit: ergo de Deo identificato eum Lapide. Probatur major. Non potest intellectus affirmare esse Lapidem de eo quod Lapis non sit, quoniam de non Lapide affimat esse Lapidem: id autem affirmare non posse sic ostendo: affirmare de non Lapide Lapidem, est affirmare contradictionem de contradictione: adeoque assentij falso, ut falso; sed intellectus non id valet: ergo.

Et ex Cāmūle, inde docente
hac entia,
Entia Lin-
guae.

57 Urget aliter ex auctis Recentioribus

In primā par. trax. 1. de Deo scientie. Hizquierdus. Quiròs. Peynado.
ribus post Hizquierdū, Quiròs, & Peynado: & probatur tertio minor illa: Nequit sālē intellectus affirmare de Deo Lapidē, quin antecedenter apprehendat Deum capacem identitatis, quam eauntiat: ergo de eo judico esse Lapidem, quem per apprehensionem agnovi: ergo de Deo capaci, ut identificaretur cum Lapide; sed Deus capax identificari cum Lapide non est Deus realis, qui non sit Lapis: ergo.

Solvitur. 58 Respondeo negando minorem. Ad primam eius probationem, omissis solutionibus, quae mihi non placent, nego maiorem: vel distinguo: Deus identificatus cum Lapide extrinsecè, & in se, nego maiorem: hoc autem distingueret illud obiectum à vero Deo. Extrinsecè, & per intellectum, & falso, concedo maiorem: hoc autem solum est Deum attingi cum prædicato repugnante, seu aliter ac est in se: quod necessarium est, ut actus iste possit esse falsus ex incompossibilitate veri Dei cum prædicato, quod illi tribuitur ab intellectu per cognitionem dissonam vero Deo.

59 Ad alteram minoris probationem, distinguo maiorem: Non potest intellectus affirmare esse Lapidem de eo quod Lapis non sit, conjungendo notitiam affirmativam Lapidis, & exclusivam illius: concedo: dividendo, & sine expressione de eo, quod non sit Lapis, nego maiorem. *Volo dicere:* quod quando intellectus affirms Lapidem de Deo, vel de alio obiecto, cui repugnat Lapis, non sic tendit: Deus qui non est Lapis est Lapis, conjungendo affirmationem, & negationem Lapidis de Deo: hoc enim eset admittere duas contradictorias simul, assensum, & dissensum ejusdem obiecti in intellectu, & assentiri fallo, ut falso contra naturale principium: impossibile est idem simul esse, & non esse: quod propterea implicat. Sed quod ex deceptione non penetrans intellectus naturam obiecti, quod attingit, illi tribuit prædicatum repugnans in se, & incompossibile, non quidem affirmando incompossibilitatem, & repugnantiam extremon explesse, sed unum de altero, abstinendo à notitia negativā, quam si haberet, nullam haberet, aut patetur deceptionem, aut falsitatem in actu suo: hoc autem nec implicat, nec ab adversariis negari potest. Non implicat: quia licet ipse Deus sit in se negatio Lapidis; atque adeo

Caramuelis equi-vocatio, delecta.

in objecto sit negatio prædicati, cuius affirmatio est in meo intellectu, tam longe abest, ut implicit, ut necessarium sit ad actus falsitatem. Tota enim implicatio est, quod in intellectu simul essent negatio, & affirmatio intentionalis ejusdem de eodem: physica eam negatio in rebus, & intentionalis affirmatio in intellectu, non implicant. Nec potest negari: quia vel negandi sunt actus falsi, etiam in materia contingenti, vel tenenda est doctrina, quam tradimus. Quo satis præoccupata sunt instantiae, quas adversus hæc for Cardinal. mat Eminentissimus Pallavicinus No- Sforia. P. Mauri. ster, & ex ipso Discipulus Mauri.

60 Ad tertiam minoris probationem, antecedenter ad judicium falsū apprehenditur Deus realis, & capacitas identificari cum Lapide, qua realis est, & indistincta à Lapide, quam si tribuam Deo, falso attibuo: quia in se non est capax identificari cum Lapide. Quodsi per apprehensiones appareat Deus, ut capax identificari cum Lapide, ex deceptione provenit, non penetrante naturam obiecti, quod attingit; atque adeo illæ apprehensiones, inchoativè sunt falsæ, quantum per modum unius apprehendunt prædicata repugnancia inter se, & inclinant in falsam affirmationem. Vnde nego, vel distinguo antecedens: Deum in se capacem identificari cum Lapide, nego: Deum intentionaliter capacem identificari cum Lapide, concedo: nempe quatenus apprehenditur Deus, & Lapis sine penetratione intimâ prædicatorum unius, cuiusque, & cum aliquâ ratione falso habente judicium identificativum illorum. Concesso deinde primo consequente, nego cæteras consequentias: immo necesse est ad hoc, ut actus ille sit falsus, quod identificet aut prædicet Lapidem de Deo, qui capax non sit identificari cum Lapide. In hoc enim stat essentialis falsitas illius actus: sic enim Deus concipitur aliter, ac est in se, & fingi dicitur.

61 Instabim: ergo actus iste attingit *Instantia.* Deum aliter ac est in se. Videmur concessisse. Nunc sic: Deus aliter ac est in se, non est Deus realis; sed per nos attingitur Deus aliter ac est in se: non ergo attingitur Deus realis. Major est per se nota: nam Deus non expletet aliter, ac est. Confirmatur primò: Vel Deus, qui attingitur per hunc actum: Deus est Lapis, conformatur.

tur cum Deo reali vel non? Si secundum: ergo non est ipse Deus realis. Si primum: ergo realiter Deus est Lapis, & actus est verus. Confirmatur secundò: Deus realis non potest cognosci aliter ac est. Probo assumptum: Deus realis est communè necessitatis essendi, quod est: non ergo potest existere ullammodo aliter ac est: non enim esset summa necessitas existendi quod est, si posset existere aliquem modo, quo non est. Sed si cognoscetur aliter ac est, aliquomodo exalteret aliter ac est: nam existentia intentionis est modus aliquis existendi: ergo. Confirmatur tertio: Deus non est cognoscitus nisi aliter ac est: ergo nec est cognoscibilis, aliter ac est. Probo consequentiam: nam Deus cognoscere posset modum quo cognoscetur aliter ac est in se: ergo esset cognoscitus nisi aliter ac est.

62 Respondeo: Aliud est attingere Deum aliter ac est, cadente in aliter in modum dissonum cognoscendi tributum Deo aliquid quod illi repugnat; & aliud, attingere Deum aliter ac est, cadente in aliter in modum quo se habet objectum; illud, solum sonat fictionem intellectus, objecto dissonam; hoc, sonat alietatem rei, qua concipitur. Nunc concessio consequente in bono, & vero sensu: distinguo maiorem sequentis Syllogismi: Deus aliter ac est in se conceptus non est Deus realis extrinsecè & verificativè, concedo; intrinsecè, & entitativè, nego maiorem. *Volo dicere:* quod Deus conceptus aliter ac est in se, dicit complexum sui, & prædicati repugnantis cum denominatione utriusque dissonâ, proveniente formaliter ab actu affirmativo, atque adeo identificativo rerum, quas attingit; & sic distinguuntur à Deo reali, ratione prædicati repugnantis à Deo reali distincti: quæ duo adinat & identificat cognitionis, denominans utrumque fictum, & impossibile, impossibilitate veritatis, quia nempe complexum illud, & in eo Deus realis nequit verificare talem actum: non inde tamē fit, quod Deus realis non importet suum esse in illo complexo, (aliоqui enim non esset aīus falsus) atque adeo quod impossibile sit, impossibilitate entitatis, quod attingitur. Deinde concessa minore, nego consequentiam.

63 Ad primam confirmationem: Deus, qui attingitur per illum actum falsum, ut

attinet, & objectivè ponitur, non conformatur cum Deo reali; & ideo est Deus par. trax. 1. de Deo etus à seipso: neque enim aliter posset scientia. actus, falsus evadere. Ad secundam, Negetur assumptum: neque enim Summa Dei necessitas impeditur ex debilitate nostri intellectus, adeo prout in deceptionem, & errorem, nunquam immutantes naturas rerum, quarum necessitas, vel contingencia non est in ordine ad existentiam metaphoricam communem chimeris, sed ad realem, & simpliciter talcm. Ad tertiam concessio antecedente, nego consequentiam ex dictis lib. 1. a m. 234. quæ rursus infrānn. 105. illustrabuntur.

64 Objicies secundò: ex Patre Peynado, operose disputante trax. 4. log. secunda ex disp. 3. sect. 2. Per hunc actum, quem P. Peynad. intellectus habere potest: Petrus, & Paulus sunt idem, vel identificantur realiter, attingitur objectum adæquatè distinctum ab omni possibili. Probatur assumptum: nam cognoscitur idætas Petri cum Paulo, hæc enim affirmatur de subjecto complexo; sed talis identitas est objectum distinctum adæquatè ab omni possibili. Probatur hæc minor: quia talis identitas nullâ potentia potest existere à parte rei; sed omne possibile potest existere: ergo talis identitas distinguuntur ab omni possibili. Vetus argumentum, & jam solutum. Respondeo primò: hos, & similes actus externè formatos in vocibus ad gustom objicientis, internè sic esse: Petrus est Lapis, Petrus est Paulus, in quibus nihil attingitur præter objecta sibi mutuò repugnantia, atque adeo inverificativa per se tendentia dissonæ, quæ ea considerat. Respondeo secundò: attingatur identitas facta, & impossibilis: attingetur identitas, quæ sit objectum compactum ex verâ identitate duorum cum prædicato repugnante; atque adeo distincta ab omni possibili divisivè accepto, & ut est in se. Respondeo tertio: negetur assumptum. Ad probationem: distinguo maiorem: cognoscitur idætas Petri cum Paulo, quæ sit identitas Petri, & Pauli; nego maiorem; que sit identitas Petri, & Pauli per ipsam affirmationem, concedo: est dicere, quod per talem actum de Petro, & Paulo prædicatur realis identitas duorum prædicatorum, quæ tamen, dum falsò tribuitur diversis extremis, fingitur

In primā par. tract. i. de Deo sciente.

Instantia ingeniosa. P. Peynad

Solvitur.

Alij ex P. Quirōs.

Solvitur.

hac extrema denominativè impossibilia, affirmando de ipsis, vel possibilitem, vel existentiam: non autem concipio quid distinctum ab omni ente reali distinctè accepto, & affirmato. In forma: distinguo antecedens: poneretur, & non poneretur, concedo: poneretur solum, nego consequentiam. Poneretur enim hæc extrema exclusiva mutuò sui: & nego cetera que sublequantur.

65 Instabis ingeniosè ex Peynado, præter alia, quæ attingentur in fratribus sicut Objectum actus essentialiter falsi (ut fiat generalis instantia,) est impossibile impossibilitate veritatis: ergo veritas hujus actus, est impossibilis, nullaque potentia potens existere: ergo adequate distinguitur ab omni possibili: alioqui si veritas non distinguitur ab omni possibili, possibilis erit: ergo possibile est, quod actus affirmans: Petrus est Lapis, sit verus: ergo Petrus potest esse Lapis: non enim aliter posset esse verus actus affirmatives:

Respondeo, veritatem actus dicentes, Petrus est Lapis, fore Petrum ipsum, & Lapidem ut dicit affirmatio: nempè quod. Petrus esset à parte rei Lapis, velquod existaret, ut concipituri hoc autem impossibile est ex ipsa natura Petri, & Lapidis semiuò excludentium inverificativa distinctione affirmationis; nihil tamen est aliud quam Petrus ipse, & ipse Lapis, ut fingitur; atque adeò est distinctum à Petro, & à Lapiде, & singulis possibilibus divisiū acceptis, & ut in se sunt, non tamen à possibilibus aliter ac in se sunt, & distinctè conceptis ab intellectu.

66 Vrgebis etiam subtiliter ex Quirōs sec. 3. num. 26. Si ponatur verificativum actus essentialiter falsi, à parte rei; aliquid ponetur novum in rebus distinctum ab omni possibili: ergo qui concipit tale verificativum, objectum concipit distinctum ab omni possibili. Sed actus falsus attingit quodlibet verificari: ergo attingit objectum distinctum ab omni possibili. Respondeo: imprimis actus, cum sit essentialiter falsus, non attingit, nec potest sui verificativum, sed falsificativum, atque adeò objecta quæ repugnant existere, sicut assertuntur ab actu; hæc autem patet non distinguiri à possibilibus se inmutuò excludentibus. Deinde verificativum talis actus essent ipsa objecta, ut assertuntur ab actu; & dum concipio verificativum talis actus solum concipio

Solvitur.

Prima probatio: Quæsi non nescit Quirōs Quæstiones de possibili, nescit de Possibili, ut semper in limitabili. Questione

tione penetrationis nostra non a sequentiis quidditates rerum, atque conceptuum, unde oritur contentio: an hic vel ille conceptus sit ex se exclusivus alterius: nescitur veritas; & qui discursu magis apparet suadet, videretur nobis discurrere probabilius.

69 Hæc ita dixerim, necui videatur, aliquid dignitatis imminui. Quæstioni præcipitate: in quâ hic est & queritur solvi nodus: an aliquod ex substantialibus possibilibus, sit supernaturale? vel an conceptus substantia: completa sit conceptus exclusivus supernaturalitatis? Negat illud, & hoc affirms Quirōs: quem jure sequitur in Primæ secundæ, jam secuti in oper. de Incarnat. Ad minoris probationem dicitur, quod qui negat illam substantiam, admittit omne quod possibile sibi videtur. Ad explicationem est disparitas ex unius possibilitate, & alterius impossibilitate: impossibile enim, duplex contradictionum importare debet, quorum utrumlibet divisivè possibile est.

SECTO II.

TOTA VIS IDENTIFICANDI, VEL SEPARANDI consistit in actu fingente.

Mens An-

thoris.

Cū Herize

Prima Proba-

70 Est dicere, quod ut extrema in-compositibilia conjungantur, & fingantur modo sibi repugnanti, non esse necesse quod intellectus inter hujusmodi extrema concipiatur aliquid quasi medium, quod putari solet distinctum ab omni possibili, & quod faciat vices identitatis, & unionis, si actus compositivus sit; aut separationis, si actus sit negativus; sed id omnino prestari formaliter per ipsum actum ex modo suo tendendi vel identificantem, vel separantem extrema, quæ concipi: ita Planè Pater Valentinus Herize in 1. part. disp. 8. cap. 1.

71 Probatur primò conclusio: Actus negativus v.g. Petrus non est Lapis, nihil attingit præter Petrum, & Lapidem, & per se ipsum est separatio intentionalis extre-morum, quæ cognoscit: ergo Actus affirmativus: Petrus est Lapis, nihil attingit præter Petrum & Lapidem, & per se ipsum est identificatio intentionalis extre-morum, quæ cognoscit: ergo Tota vis identificandi, vel separandi, extrema, quæ denomi-nantur objectum impossibile, consistit in

Aranda de Deo.

actu fingente. Consequentia secunda bene In primā sequitur. Prima urgetur. Tum quia actus par. tract. contradictorii sunt ejusdem objecti: ergo 1. de Deo si negativus solum attingit extrema, Pe-sciente, & Lapidem; solum eadem attingit affirmativus. Tum etiam quia modus ten-dendi per negationē est oppositus tendēdi modo per affirmationem; & quam vim,

& energiam habet actus negativus, habet in oppositum affirmativus: ergo si actus negativus solum per se separat intentionaliter extrema; per se solum extrema identificat affirmativus.

72 Antecedens igitur ostenditur pri-mò: quia actus negativus non attingit separationem realē; eam enim vel affir-maret, vel negaret? Si secundum: effet actus omnino falsus; falsum enim est Petrum non separari intentionaliter à Lapide. Si primum: ergo actus non est absolutè negativus. Secundò: solum attingit hic actus negativus, ex parte prædicati, quod negat; sed solum negat de Petro Lapidem: ergo solum attingit Lapidem. Probatur minor, solum negat de Petro, quod in Petro pos-sum, destrueret Petrum, & faceret Lapi-dem; sed quod destrueret Petrum, & face-ret Lapidem, solum est Lapis: ergo solum negat de Petro Lapidem. Minor patet: quia quod distinguitur à Lapide, qualis est identitas impossibilis distincta à Petro, & à Lapide, potius faceret Petrum distinctum à Lapide, quam Lapidem: ergo quod destrueret Petrum, & faceret Lapidem, non est quid distinctum à Lapide: ergo solum est ipsum esse Lapidis. Tertiò parum aliter: solum attingit actus negativus quod repugnat Petro, & quod est terminus exclusionis intentionis Petri Lapi-de excluden-tis, solum est Lapis: ergo. Probatur ante-cedens: quod repugnat Petro, quasi ter-minus talis exclusionis, non potest esse quid distinctum à Lapide: posset enim iden-tificari Petrus cum tali distincto, & adhuc à Lapide distingui: ergo non est identitas impossibilis distincta à Petro, & à Lapide: ergo solum est ipse Lapis.

73 Probatur secundò conclusio: Actus affirmativus solum attingit Petrum, & Lapidem: ergo per se ipsum identificat hujusmodi extrema. Probo consequen-tiam: nam ea extrema per se incomposi-bilia sunt, & inter se repugnantia: ergo

Secunda:

N adu-

In Prima adunantur & sunt unum per aliquid distinctum ab ipsis. Sed si nihil attingitur ab actu præter extrema, nihil est quod conjungat extrema præter actum: ergo.

Probatur igitur antecedens primò: si actus attingeret aliquid præter Petrum, & Lapidem, aliquid diceret de Petro distinctum à Lapide; sed de Petro nihil dicit distinctum à Lapide. Probatur hæc minor: quia imperceptibile est quod Petrus sit Lapis per non esse Lapidem: ergo si intellectus affirmaret Lapidem ratione alicuius quod nō est Lapis, assentiretur quod Petrus esset Lapis per id quod non est Lapis. Secundò: quod affirmat de Petro est esse Lapidem; sed esse Lapidem non est quid distinctum à Lapide: ergo. Tertiò: quod affirmat de Petro non est quod Petrum faciet non Lapidem, & quod repugnat Lapi- di: alioquin non prædicta et Lapidem: nam conjunctum ex distinctione à Lapide, & ex Lapide non est Lapis; sive quod repugnat Lapidi non est Lapis; sed quicquid non est Lapis repugnat Lapidi: ergo quod affirmat de Petro, non est quid repugnans Lapidi, & distinctum à Lapide: ergo nec est identitas illa, quam dicitis impossibilis, seu vis identificandi, seu uniendi figura; totum enim hoc, est distinctum à Lapide, & repugnat Lapidi.

Tertia: 74. Probatur tertius conclusio, evertendo fundamentū opinacionis oppositā, contendentis extrema, qua denominantur objectum impossibile, fieri unum ex parte objecti per identitatem impossibilem, sive realem affectam vi figura uniendi, seu identificandi. Sic arguo: haec identitas impossibilis, vel uniendi vis repugnat Petro, & repugnat Lapidi v. g. quippe cum utrumque possibile sit, & illa impossibilis, distinguitur ab utroque: ergo applicari debet Petro, & Lapidi per aliquid distinctum ab illa. Nunc sic: vel talis identitas, seu vis uniendi figura applicatur extremis formaliter per ipsum actum ita ut actus sit formalis applicatio, & identificatio talis conceptus objectivè impossibilis cum extremis; vel applicatur per aliam identitatem objectivā: neque enim recurrere est ad rationem formalē in uniendo non egentem alterius ut uniatur: quia haec identitas tam inapplicata est Petro, quam ipse Lapis? Si ergo ptimum: cur ergo ipse actus in effectu per se formaliter non identificet & applicet Lapidem

Petro, sine ullā identitate mediā, cùm non minus incompossibilis sit ista cùm Petro, quam ille? Si secundum: idem rogo de illa secundā identitate objectivā: idemque de tertia: ergo vel procedendum est in infinitum, quod experientia repugnat, vel veniendum est ad identitatem, quam ipse actus intellectus formaliter uniat applicet, & identificet extremis, quæ cognoscit: cur ergo dici nequit idem ipsum de prima, & de Lapide respectu Petri?

75. Probatur quartò insinuando rationem à priori, quam alibi fundavi. Intentionaliter idētificare Lapidem Petro v. g. est tribuere Petro Lapidem; sed tribuere Petro Lapidem consistit in actu: ergo idētificare intentionaliter Lapidem Petro consistit in actu: ergo tota vis identificandi, seu uniendi extrema entis rationis consistit in actu: quod idem proportionatè de separatione intentionaliter dicendum est. Et consequentie liquent. Major ex eo patet, quod si demas hanc energiam actus, ceteris etiam manentibus, non manet intentionalis identificatio, nec Petrus Lapis. Minor etiam non patet minus: nam tribuere Lapidem Petro, est vis affirmationis: sed tota vis affirmationis consistit in actu: ergo. Confirmatur: Tota vis nexus assertivi, & intentionalis est indistincta ab ipsa affirmatione: ergo tota vis, quæ extrema, quæ cognoscuntur, sunt positivè & intentionaliter idem, est actus intellectus: repugnat enim quod detur ratio nexus, & quod extrema talis nexus, unita per rationem sic necendi, non sint.

*76. Objicies prius: Hic actus: *Deus obiectus est Lapis*, cognoscit identitatem Dei cum prima. Lapide; sed actus non cognoscit ipsum: ergo ipse non est identitas Dei cum Lapide. Minore est certa: alioquin omnis actus judicativus reflecteret in e. Major probatur: quia omnis actus judicativus, praesertim affirmativus, attingit subjectum, copulam, & prædicatum; sed copula est identitas extremorum: ergo omnis actus, praesertim affirmativus, attingit identitatem extremorum. Confirmatur primò: omnis propositio affirmativa affimat subjectum esse prædicatum, sed subjectum esse prædicatum est identificari subjectum cum prædicato: ergo affimat identificari cum prædicato. Sed identificari cum prædicato subjectum est identitas subjecti cum prædicato: ergo affimat iden-*

*Identitatem subjecti cum Prædicato. Confirmatur secundò: Ad omne judicium affirmativum præcedit apprehensio identitatis subjecti cum Prædicato: ergo omne judicium illam affirmat: ad quid enim præ-requireretur identitatis apprehensio, si eam non deberet attingere judicativus actus? Confirmatur tertio: quia hic actus: *Deus est idem cum Lapide*, affumat idem identitatem: ergo & ille: *Deus est Lapis*: sub diversis enim vocibus idem sonat actus uterque. Nimirum exultant hoc argumento Authores sui: quod nec urget maius Peynadus disp. 3. sect. 1. à nn. 7.*

77. Respondeo, Negando majorem, vel distinguendo: cognoscit identitatem Dei cum Lapide, reduplicative, seu quæ sit identitas Dei cum Lapide, nego majorem; specificative, seu identitatem cum Lapide, quæ per ipsum actum fit identitas Dei, concedo majorem. Ad probationem permissa majori, distinguo minorem: Copula intentionalis, & formalis, concedo minorem: Copula, quæ dici solet objectiva, subdistinguendo: si extrema sint eadem in re, concedo: si non sint in re eadem: nego minorem, & consequentiam. Itaque identitas, quæ per actum affirmativum attingitur, non est semper identitas quæ identificet extrema cognita, quia non est semper identitas prædicta cum subjecto; semper est identitas cum prædicato: hanc actus affirmat tanquam extremum prædicationis, quod subjecto applicat: Identitas autem cum prædicato, seu esse prædicatum, v. g. identitas cum Lapide, & esse Lapidem est ipse Lapis; non ergo potest prædicari Lapis, quin prædictetur hoc esse Lapide, & haec identitas cum Lapide, que per actum applicantem subjecto, v. g. Deo, fit intentionaliter identitas Dei cum Lapide, cùm Deus fiat Lapis. Non alia copula objectiva tangitur ex parte objecti; neque enim prædicitur de subjecto, nisi identitas cum prædicato: quæ aliquando cùm sit identitas subjecti cum prædicato, quia subjectum in re non distinguitur à prædicato, prædicitur identitas subjecti cum prædicato: non quidem ex exigentia affirmationis, solum applicantis rationem & esse prædicati, sed ex indivisibilitate physicæ rei.

78. Ad primam confirmationem: Distinguuo majorem: affirmat subjectum esse prædicatum, exercitè, & formaliter, con-

*cedo: signatè, nego majorem: *Volo dicere*; In Prima quod actus affirmativus dicit subjectum, par. trax. & prædicatum tribuendo identitatem, seu i. de Deo esse ipsum prædictati subjecto, & sic identificando unum cum alio, & faciendo quod subjectum sit prædicatum; non autem quod actus affirmativus habeat pro termino affirmationis suæ, torum hoc quod est, subjectum esse prædicatum; affirmaret enim de subjecto complexum ex subjecto, & prædicato, cum solum affirmet esse prædicatum de subjecto, nempe esse Lapidem, qui lapis est, de Deo: unde nego, e postea etiam majorem. Sic etiam actus negativus dicit Petrum non esse Lapidem, non quidem signatè, sed formaliter & exercitè, negando nempe unum de alio, non tamen habendo pro objecto negationis suæ negationem qualiter importat hoc, quod est Petrum non esse Lapidem.*

*79. Ad secundam confirmationem, judico apprehensionem illam, quæ plerumque dicitur procedere de identitate extermorum, quæ judicanda sunt, non distinguiri à duabus apprehensionibus extermorum, non satis penetrantibus eorum naturas, si incompossibilia sunt, atque adeo representantibus ea extrema negative convenientia, id est non representantibus ut inconvenientia: quibus si addatur aliqua fallax ratio, ut plerumque solet, suavis judiciorum, facile inclinat intellectus in assensum etiam falsum; neque judicat a liquidum quod non appreenderit, cùm identitatem prædicti, seu esse prædicati non cognoverit disconveniens alteri, cui post attribuit. Deinde si sit tertia apprehensio, & extrema incompossibilia sunt, solum attinet ea extrema præcisim à repugnantia, & distinctione; neque aliud idētatis apprehensio necesse est quod præcedat. Ad tertiam patet ex principali solutione: verum est, quod in re idem affimat actus uterque, sed non formaliter, quia non æquè expressè. Sed nec primus attingit quod Lapis non sit, cùm *dem cum Lapide*, identificari cum Lapide, esse Lapidem, & similitudinem, sint ipse Lapis.*

80. Instabili: Actus ipse est intentionalis identificatio? ergo correspondet ex parte objecti identitas representata. Probo consequentiam: primò: Actus ipse non potest esse identificatio, nisi representativè; quicquid enim conceditur actui, de genere representativo est; sed esse repræsen-

In primā sententia identificationem, est repræsentatio actus: ergo &c. Secundū: eo ipso quod talis actus sit repræsentativē identificatio, potest ex vi hujus iudicij cognosci identitas inter objecta, quae judicat; sed non potest cognosci ex vi iudicij, seu in iudicio, nisi quod per ipsum repræsentatur: ergo per actum intentionaliter identificante extrema, repræsentatur identitas extremonum. Hec autem non potest esse possibilis inter extrema incompossibilita mutuo: ergo. Sic promovet rationem communem ingeniosè Peynadus num. S.

P. Peynad. **Solvitur.** 81 Respondeo, Negando consequiam in sensu, quam præfert Arguens; in alio, quem insinuavi *nuper*, verum est consequens. Ad cuius probationem primam, nego maiorem: sicut enim ipse actus non est repræsentativē iudicium, licet repræsentando judicet; nec actus negativus repræsentativē negatio est, licet repræsentando neget; sed formaliter ex modo suo tendendi: sic actus affirmativus, licet ne-
cere non possit extrema, nisi repræsentando, per se tamen, & formaliter identificat. Nec sufficit identitatem repræsentare, ut actus ipse formalis identificatio sit: quod potius adverti in Apprehensionibus. Ad alteram probationem: distinguo maiorem: potest in tali iudicio tanquam in medio, nego maiorem; tanquam in ratione identificante, concedo; at se solum cognoscetur identitas, quae consistit in actu, seu identitas Lapidis v.g. facta Petri per actum. Bene potest quis ex vi talis iudicij, si verum reputet, inferre alium actum falsum de tali identitate; quia veritas, quam existimat, in eo stat, quod objectum sit, ut actus assertit: hoc tamen non probat actum repræsentare identitatem Petri cum Lapiide, sed identitatem Lapidis tributam Petro: sic ex actu negativo potes, si verum judices, inferre carentiam identitatis, & distinctionem, quam non repræsentat, aut negat actus ipse quo niteris.

Objecitio secunda ex nn. 9. Hic actus: homo est equus, id est falsus, quia licet sint à parte rei homo, & equus, non sunt identificati: ergo ut sit verus, requiritur quod sint identificati. Nunc sic: Ut actus sit verus, ultra entitatem actus, solum requiritur, quod objectum habeat in se, quod actus affirmat; sed

ut hic actus sit verus, juxta Aristotelem, & omnes alios, requiritur, quod homo & equus sint identificati: ergo actus significatur in re hominem, & equum identificatos: ergo significat identitatem utrinque. Vixgetur, & explicatur argumentum. Veritas hujus actus: *homo est equus*, vel identificatur cum homine, equo, actu, & modo tendendi, vel non? Si Primum: ergo datur haec veritas, cum haec omnia dentur. Si Secundum: ergo veritas est identitas hominis, & equi. Nunc sic: veritas actus, ultra entitatem actus, cum nullo identificatur quod non sit objectum ipsius actus; sed veritas perte est aliquid præter actum, hominem, & equum, nempe identitas utriusque ergo identitas utriusque distincta ab actu est objectum ipsius actus. Vixgetur denique: Homo & equus ex solo defectu identitatis mutuae non conformantur actu, vel significationi actus; ea posita, conformantur: ergo significatio actus non solum repræsentat hominem, & equum, sed identitatem mutuam utriusque.

83 Respondeo, concedo antecedens in *Solvitur.* sensu sano: nempe id est actum illum esse falsum, quia Petrus, quem attingit, excludit à suo esse, Lapidem, & identitatem cum Lapide; atque adeo tota ratio falsitatis est natura Petri, & natura Lapidis excludentium se mutuo. Et concedo similiiter consequiam, licet de conditione impossibili importanti duplex contradictionis, atque adeo quodlibet inferenti. Consequentiam sequentis Syllogismi non satis video: ut enim actus sit verus, requiritur, quod objectum sit in re, ut est in actu, & per actum; atque adeo quod in se habeat esse Lapidem v.g. si predicitur Lapis; at ex his quia ratione potest inferri, quod actus habeat pro objecto predicationis id quod est *Terum identificari cum Lapiide*, vel *hominem identificari cum equo?* habet pro objecto, quod predicit; predicit naturam Lapidis, & esse Lapidem, quod est ipse Lapis, quod est Lapis si esset in Petro, Petrus non esset distinctus à Lapidem: & Rerumque manifeste in actu negante *Petrum esse Animal*: negatio, seu distinctione, que verificare posset hunc actu, ab actu non attingitur.

84 Ad primam confirmationem: Nego suppositum. Si enim veritas, ut ipse agis, impossibilis est, cum quo potest identifi-

tificari? Veritas enim sonat quid reale; non minus ac entitas, cuius est passio. Deinde veritas impossibilis hujus actus, est objectum ut dicit actus affirmatum existere. Quae veritas ideo non datur, nec dari potest, quia licet dentur homo & equus & actus, non datur à parte rei cum denominatione diffonā, quā tribuit actus, ut explicabo latius scđ. seq. Insuper est perquam falsum, veritatem nihil esse aliud præter actum, & objectum quod attringitur, ut patet in hoc actu vero de Petro Sedente: Petrus non currit, quem actum non verificat Petrus, & cuius, sed Sessionem impediens, nec attacta per actum. Demum: sit verum hoc in actibus reipublica veris, (quod quam etiam falsum sit, ostensum est supra à num. 17. & latius ib. 4. à num. 120.) de actibus vero reipublica falsis quā ratione potest esse verum, quod attinatur ab ipsis eorum objectiva veritas?

85 Ad confirmationem alteram patet quid respondendum sit ex instantiā manifestā quam feci in actu negativo: cui respondebunt Adversarii, Petrum currentem v.g. non conformari actu, dum sedet Petrus, quia actus tribuit Prædicatum Petro, quod ipse non habet in se; atque adeo quia non significatur Petrus ut est in se, nempe sedens, sed cum prædicato excludente Sessionem, quam in se habet. Sic ipse respondeo heminem Equum, seu hominem non conformari significationi actus, quia non significatur homo per actum ut est in se, nempe repugnans equo, sed cum prædicato excludente naturam hominis, quam habet ipse. Deinde notet Arguens illum defectum identitatis esse ipsum hominem per se ipsum exclusivum equi: unde etiam ex ore sic arguentum sit, hominem, quia est homo, non conformari cum actu identificante cum equo naturā hominis. Quare concessio in hoc sensu antecedente, nego consequiam. Quae restant solutionem habebunt seq. scđ.

SECTO III.

OBJECTVM RATIONIS, SEV IMPOSSIBILE nihil dicit absolute distinctionem ab ente reali, sed ex extremis reipublica possibilibus, & cognitione fungente coalescit.

Eft illatio ex præcedentibus. 86 **H**ec conclusio, quae præsentis controversiae continet, & in-

fert resolutionem, necessariò, & immēdiatè deducit ex præcedentibus: si enim par. trahit nec in objecto hujus actus: *Petrus est Lapis*, attingitur, aut imbibitus aliquid scientie. quod ens reale non sit: nec actus egit identitate fieri, ut extrema componat, & diffonē denominet; planè sit objectum talis actus, quod absolutè venit sub nomine entis rationis, ut subest huic actu, nihil dicere, quod ens reale non sit, & unicè ex extremis divisi, & reipublica possibilibus, & ex cognitione fungente, seque per ipsam, identificante, vel distinguente extrema, quae concipit, coalescere. Addam tamen triplicem probationem à priori, ex quā tota controversia difficultas eludetur, & fuit decisio legitima controversia.

87 Prima probatio à priori sit: stat, illustratur quod objectum alicujus actus, prout illi primò subest, nihil dicat quod ens reale non sit, & quod denominativè sit impossibile ex tendentiā diffonā cognitionis: ergo stat quod objectum nihil dicat quod ens reale non sit, & quod, ut concretè coalescit ex actu fungente, & extremis realibus, sit impossibile. Consequentiam negare non possunt Adversarii, requirentes ad denominationem impossibilis æquè ac ad denominationem entis ficti aliquid distinctum ab omni ente reali. Antecedens probatur primò: objectum hujus actus: *Nec existit Divina nōtio mundi, nec mundus existit*, est æquè impossibile, & repugnans, ut subest huic actu; ac Petrus Lapis, ut subest isti: *Petrus est Lapis*: cum æquè diffonā, & falsus uterque sit; sed objectum talis actus nihil dicit distinctum ab omni ente reali: ergo. Probatur minor: quia objectum illius actus est objectum istius propositionis disjunctivæ: vel existit Divina nōtio, vel mundus existit; cum contradicat copulativæ; & contradictentes sint ejusdem objecti, totumque discrimen copulativæ, & disjunctivæ propositionis non sit penes objectum, sed penes modum; at qui objectum disjunctivæ, utpote vera, rcale est: ergo & alterius copulativæ. Probatur antecedens secundū, & à priori: quia actus falsus cōipsò quod tribuat prædicatum repugnans, v.g. Lapidem Petro, Petrum denominat Lapidem; sed hæc denominatio est impossibilis Petro: ergo Petrus ex vi actu, & tendentiā diffonā denominatur impossibilis, & repugnans. Se-

in primā par. tract. i. de Deo illustratur secundū. 88 Secunda probatio à priori sit: Ex partibus divisivè, & secundū se rea ibus potest esse complexum impossibile: ergo stat veritas assertio[n]is nostræ. Probatur antecedens primò: quia complexum possibile, & reale non solum requirit partium realitatem, sed comp[re]hensibilitatem earum partium; sed stat, quod partes divisivè sint reales, & reipsā incomp[re]hensibiles; realitas enim, & comp[re]hensibilitas entium, separabiles gradus sunt: ergo stat, quod partes divisivè sint reales, & ex defectu comp[re]hensibilitatis, complexum non possit existere à parte rei, ut in mente existit: ergo & quod impossibile sit. Probatur secundò antecedens: quodies à conjunctione provenit denominatio repugnans realitati, quantumvis ens aliqui reale sit, denominatur impossibile; sicut, cum à conjunctione provenit denominatio completi, quantumvis ens aliqui incomp[re]hensibilis sit, denominatur complectum; & sic de aliis, quæ congerit Linze Noster lib. 4. Metaph. tract. 1. num. 4. sed quantumvis Petrus sit realis, sit realis Lapis, & actus; ab actu conjungente provenit denominatio repugnans realitati Petri v.g. esse Lapidem: ergo quantumvis omnes h[ab]ent partes divisivè sint reales, Petrus complexè manet impossibilis ex via actus.

89 Confirmatur primò: ab exemplo satis ostendente possibilitem hujus doctrinae: nam ex entibus divisivè naturalibus, & naturaliter possibilibus, & existentibus, resultare complexum potest naturaliter impossibile, nec existens naturaliter, ut patet in duabus præsentis circumscriptivis in eodem loco; in coexistentiā subjectivā duarum qualitatum physicè contrariarum; & quidem ob rationem assignatam nuper: ergo ex partibus metaphysicè possibilibus fieri potest intentionale complexum impossibile metaphysicè: Neque enim, ut occurram Peynado, & Quirós, requiritur metaphysica possibilitas, ut intellectus adunet extrema incomp[re]hensibilia. Confirmatur secundò: coexistentia Lucis, & tenebrarum impossibilis est, & nihil dicit, quod divisivè possibile non sit: quod ostendo: tūm quia existente Luce ex solo defectu tenebrarum deficit coexistentia: ergo positivè, vel conceptis tenebris, ponitur, seu conceptus ponit id ex cuius preciso defectu deficit coexistentia Lucis, & tenebrarum;

Richard.
Lynze.

Occurrit Quirós & Peyna-

ergo ponitur coexistentia. Probatur consequentia: quia nequit non poni res, posito eo, ex cuius præciso defectu res deficit, ut patet ex ipsis terminis: tūm etiam quia coexistentia Lucis, & tenebrarum est duplex contradictorium existens; sed duplex contradictorium existens nondistinguitur à Luce, & tenebris.

90 Dices superaddi capacitatem coexistendi; nam ex actu, valet ad posse consequentia: si ergo coexistunt, & possunt: pu[er] sa.

Solutio ex Solutio ex
Peynado
repellitur. posse autem coexistere, distinguitur à Luce, & à tenebris. Sic conantur effugere Quirós, Peynadus, & Moderni. Sic premo: Duplicis contradictorii coexistentia, in eo est impossibilis; quod extrema incomp[re]hensibilia sint; si enim contradictionia non manent, nulla est contradictione: ergo in eo est impossibilis, quod sit coexistentia extreniorum sine capacitatem coexistendi: nulla ergo superadditur capacitas coexistendi, quam fingitis. Virgetur primò: ens capax coexistere cum tenebris, non est Lux: ergo nec est contradictorium tenebrarum. Sed illa coexistentia impossibilis est coexistentia tenebrarum, siue contradictioni: ergo non est coexistentia tenebrarum, & enī cum ipsis coexistere. Virgetur aliter secundò: ut concipiatur: Lux coexistere tenebris, non requiritur comp[re]hensibilitas physica, sed intentionalis, nempè quod Lux possit concepi aliter ac est: ergo ut concipiatur quid impossibile, non requiritur concipi quid distinctum à duplice divisivè possibili, sibi mutuò repugnanti. Neque extra existentiam physicam, & verē realē valet axioma ex actu ad posse. Alias instantias facile sibi quivis inveniet, ex insinuatis modō, per quæ satis occurritur iis, quæ congerit speciosè Peynadus à num. 43.

Peynado.
Aliis pelli
tutur. 91 Tertia probatio à priori sit, eaque illustratur apud me magni ponderis, & totius doctrinæ basis: sic se habet: omne cognoscibile est ens reale; sed nihil potest cognosci, quod cognoscibile non sit: ergo nihil potest cognosci, quod ens reale non sit: ergo ens rationis, utpote cognoscibile non potest esse quid distinctum ab omni ente divisivè reali, nec illud dicere: ergo stat in complexo realium entium dissonè cognitorum. Triplex hac consequentia bene sequitur. Minot videtur certa: quia ex actu consequentia valet ad posse. Major præterquam quod est illatio corum, quæ

hucis-

Disp. 9. De Objecto Impossibili. sect. 3. § 4. 109

Ex Sancto Thomā.

hucusque diximus, si Sancti Thomæ dictis 3. part. quæst. 10. art. 3. in corp. Ens, & verum convertuntur: & ratio est: quia cognoscibilitas, aut veritas est passio, seu proprietas entis realis; repugnat autem, quod nisi enti Reali convenientia, quod dicitis radicaliter, & entitativè impossibile, neque intrinsecè, neque extrinsecè possibile dici potest: ergo ens quod fatemini radicaliter, seu intrinsecè incognoscibile, neque extrinsecè, neque intrinsecè cognoscibile est. Alia vide apud Thyrsum tom. 1. disp. illa 9. à num. 20. P. Thyrsum acriter inde disputantem.

SECUNDI QUINTI.

DEFENSIO DOCTRINÆ PRÆCEDENTIS, et decisio controversie.

94 Objec[t]io prima ex P. Peynad.

O bjectio prima ex P. Peynad. entibus realibus, & actu identificante est complexum, cuius singulae partes sunt reales: ergo non est ens rationis, nec impossibile: vel ens rationis, & impossibile est possibile: quo nihil absurdius dici potest. Probatur autem sequentia: Nequit complexum esse simpliciter impossibile, quia omnes, aut aliqua ejus pars sit distincta ab omni possibili: ergo si omnes, & singulae partes sunt reales, complexum nequit esse impossibile. Probatur antecedens, quia complexum non distinguitur à suis partibus: si ergo possibles ista sunt, & impossibilis nulla, ipsum debet esse possibile. Confirmatur primò: Complexum ex parte possibili, & ex parte impossibili, impossibile est, nec potest esse possibile: ergo complexum ex singulis partibus possibilibus, possibile est, nec potest esse impossibile. Confirmatur secundò: quia licet aliqua prædicata sint, quæ convenire comp[re]hensibile possint, & partibus singulatim acceptis repugnant v. g. Completum, comp[re]hensum, rectum: alia sunt quæ a litera convenire non possint toti, ac partibus: v. g. possibile, existens, præmissum, &c. Sic autem esse prædicatum, impossibile, patet: Tertio: si omnes, & singulae partes complexi existant, non potest verificari, quod complexum non existat: ergo si omnes, & singulae partes sint possibles, non potest verificari de complexo: quod non sit possibile. Vido Peynadum h[ab]et urgentem sententiam 4. num. 40.

Alia ex Aliis pelli
tutur.

Dices ex aliis: cognoscibilitatem entis realis esse cum ipso convertibilem; non autem cognoscibilitatem entis impossibilis. Contra: quia præterquam hæc est quæstio, vel cognoscibilitas hæc est mere intrinsecā consistens in potentia cognoscitivā, vel est intrinsecā, nempè capacitas objectiva? Primum, jā exclusimus. Si ergo secundum: contra: primò: ergo est capacitas verē realis, cum sit ad realē cognitionem, & independens ab intellectu, illoque prior. Secundò: quā ratione potest esse intrinsecā conceptui qui repugnat esse, aut habere quicquam? Tertiò: si est ipsum ens impossibile, impossibilis etiam est: ergo sicut ens impossibile, impossibilis etiam est.

Ref-

104 Liber Secundus. Scientia Dei Naturalis.

In Primā par. tract. 1. de Deo scientie. 95 Respondeo primò : distinguo con- sequens : non est ens rationis substantivè sumptum, concedo , adjectivè sumptum, nego. Substantivè sumis , cùm in Re- sponsum extrema, & actum : hoc autem complexum non denominatur impossibile , atque adeò nec ens rationis denominativè : neque enim totum complexum est quod se habet aliter in actu, & per actum ac est in se. Sumis adjectivè, cùm extrema sumis in recto, & actum dis- sonè denominantem in obliquo ; & hoc Rectum dicitur ens rationis , & impossibile prout subest fingenti cognitioni. Ad probationem, in hoc sésu nego majorem; licet enim partes singulatim acceptæ sint reales , si tamen conjunctio dissona sit ex prædicato repugnante quod tribuit; eòpsò complexum adjectivè sumptum sit ex trinsecè repugnans , & inexsistibile, quale per actum ponitur; quia provenit ex tali conjectione denominatio repugnans realitatè extermorum secundum se : unde li- cèt complexum non distinguatur à parti- bus; cùm tamen illæ sibi mutuò repug- nent , & incompossibilis sint , se medio actu dissone identificante , dissone deno- minant, & repugnant. Cujus rationem à priori multiplicem dedimus ; præfertim à num. 87. quæ omnia diligenter exhiben- da sunt in exemplum Doctrinae nostræ.

Suprà à num. 87.

95 Ad primam confirmationem est disparitas , quia sicut pars possibilis , & impossibilis sibi mutuò repugnant ; sic se mutuò possunt excludere partes alioqui reales; unde conjunctio potest, ut in casu antecedentis , etiam in casu consequentis fundare denominationem oppositam realitatè partium secundum se : sic totum ex parte naturali, & non naturali non est naturale : & totum ex dupli parti alioqui naturali potest etiam non esse naturale, ob rationem eandem. Ad secundam dicatur : estò verum id sit de complexo substantivè sumpto ; at de complexo adjectivè sumpto , nullam dari diversitatem, quoties ex conjunctione provenit deno- minatio opposita prædicato convenienti divisivè partibus: de quo sit quæstio. Ad tertiam, omitto , quod verum sit antece- dens de complexo substantivè sumpto ; de adjectivè sumpto est ipsa difficultas; & nego : quia concretum adjectivè sumptum potest subire denominationem oppositam existentia ; atque adeò licet omnes par-

tes , ex quibus oritur illud complexum, existant, & reales sint ; denomination po- test esse repugnans realitati, & existentia partium secundum se : atque adeò objec- tum cum denominatione , quam tribuit conjunctio adveniens, potest esse impossibile , non quidem impossibilitate entitatis, sed impossibilitate denominativæ , & extrinsecā , seu impossibilitate veritatis.

97 Respondeo secundò Ad argumen- tum , & confirmationes , Possibilitatem secundò: Solvitur secundò: conjuncti, sed complexi per modum unius, non solum petere, quod partes sint reales, sed quod inter se compoſibiles sint. Vnde non ex realitate partium quas conju- git intellectus , aut conjungi fingit, com- plexum resultans, debet esse possibile, ni- si cum illâ realitate partes etiam compoſibiles sint , & capaces denominationarum, quæ proveniunt à conjunctione, ut patet ex exemplis supra positis , & expositis: Suprà à num. 88.

Objectio secunda.

Solvitur.

98 Objicies secundò: Aggregatum ex Deo, Lapiде , & actu v. g. existit à parte rei : ergo & Impossibile. Distinguendo ante- cedens : Substantivè acceptum , ut ternariū entium, concedo antecedens ; ad- jectivè , & prout aggregatum , & est in actu, nego antecedens; in actu enim, & forma- liter ex ipsis tendentiā dissona Deus ex- sistit cum denominatione Lapiðis, quā cum nequit existere à parte rei. Et nego conse- quentiam : quia Impossibile , solum est aggregatum adjectivè sumptum cum de- nominatione dissona , & repugnante re- bus, quibus attribuit perfectionem deno- minatio enim objecti Impossibili, cadit in id ipsum, supra quod cadit denomina- tio fisi: licet ergo sit Deus, à parte rei, sit itidem Lapis ; at non est Deus à parte tui Lapis, ut asseritur per actum identifican- tem, & aggregantem. Contra Solutionem,

Suprà à num. 76.

Instinctio Prima:

99 Instabim primito: Vel hæc duo objec- ta, Deus Lapis, ut asseruntur, & sunt in actu, dicunt aliquid præter seipsa, & actu, vel non ? Si primum : hoc aliquid nequit esse nisi simplex conceptus identitatis fieri distinctus ab omni ente reali; alioqui redi- bit

bit eadem difficultas. Si secundum : ergo Deus ut assertus idem cum Lapiðe existit à parte rei: quia id nihil per nos addit nisi rem existentem : nempe actum : ergo & existit ens rationis. Respondeo nihil aliud dicere præter actum dissone tribuentem denominationem repugnantem Lapiðis: ad instantiam nego antecedens, & probatio- nem: Deus enim ut assertus idem cum Lapiðe præter seipsum , & assertionem, dicit denominationem Lapiðis communi- carat ab actu , quacum impossibile est quod existat Deus à parte rei, & extra in- tellectum: est ergo in intellectu modo sibi repugnanti existendi à parte rei; hoc au- tem est, Deum non existere , sicut asseri- tur. Vbi adverte particulam: Nam ut non hic sumi reduplicati: ne utrumque; sed com- parative , reddendo hunc sensum ; Deus existit à parte rei sicut asseritur ; scilicet cum prædicato, cum quo ab intellectu per actum identificatur, quod est falsissimum. Est enim à parte rei non Lapis; unde cùm intellectus ipsi per distortam, & distortam cognitionem applicet Lapiðem, denomi- nat Lapiðem , atque adeò non Deum , & impossibilem. Neque aliud vealit sub hoc nomine ens impossibilis.

100 Instabim secundo: ergo ens Impos- sibile non distinguitur ab ente possibili, & reali: ergo est possibile, & reale: quid au- tem his absurdius inferri potest ? Nego consequiam utramque : nam licet ens impossibile surgat & formetur ex possi- bility combinatis eo modo , qui repug- nat eorum realitati , eòpsò distinguitur abente possibile: quia ens possibile, di- visivè sumitur à denominatione sibi repug- nante, quam involvit ens impossibile, at- que adeò ens impossibile dicit aliquid quod distinguitur à quovis ente possibili, di- visivè accepto. Non perinde intelligas in denominatione entis impossibilis al- quid venire non reale, sed omnia esse rea- lia, sicut tamen ac realiter sunt: unde si- cut denominativè, quoad modum, & ex- trinsecè ens reale fit impossibile , eodem modo fit distinctum extrinsecè , & deno- minativè à seipso, atque adeò ab ente reali. Sic Deus cùm fiat ab intellectu Lapis, fit extrinsecè distinctus à Deo ipso , qui concipitur esse Lapis : & Lapis cùm fit ab intellectu Deus, fit extrinsecè distinctus à Lapiðe , atque adeò ab omni possibili eo modo, quo possibile dicitur , & absolute

Aranda de Deo.

venit sub hoc nomine Entis possibilis ; sic In primā enim venit, ut est, vel ut esse potest inse. par. tract. Quæ diligenter observanda, & explicanda 1. de Deo scientie.

Suprà à num 87.

Objec- tio tert'a so- lemnis.

101 Objicies tertio: si ob aliquam ra- tionem Impossibile sic esset explicandum, maximè quia concipi non potest objectum distinctum ab omni ente reali: sed eòpsò, quod negem dari posse , affirmo : ergo eòpsò, quod probo meam conclusionem, destruo. Probatur minor: Vel hæc propo- fitio: Ens distinctum adæquate ab omni pos- sibili, cognosci potest, est vera ; vel hæc al- tera: Ens distinctum adæquate ab omni pos- sibili, cognosci non potest. Vtram eligimus? Si primam: Admittimus, quod negavimus. Si alteram: eo ipso negamus quod adver- sarii affirmant: ergo eòpsò cognoscimus quod negamus; neque enim affirmari, vel negari potest, quod non cognoscitur: sed subjectum affirmationis est ens distinctum ab omni possibili: hoc ergo ipsum negan- do concipimus; ergo eòpsò, quod nega- mus, admittimus. Explicatur & urgetur: Vel per ly ens distinctum adæquate ab omni possibili, concipimus ens, quod adver- sarii dicunt posse cognosci; vel præcisè con- cipimus unum, aut plura entia realia dis- sonè concepta per judicium falsum? Si pri- mum: quare negamus posse concipi , si concipimus? Si secundum: quare negamus concipi, si entia realia sunt: non ergo pos- sumus evadere , quin admittamus objec- tum distinctum ab omni possibili.

102 Hoc argumentum judicari solet indissolubile. Ostendo fallaciam sic retor- quens. Primito: ens distinctum adæquate ab omni possibili, & impossibili cognos- ci potest, nec ne? Si primum: ergo datur conceptus nec possibilis , nec impossibili, quod negatis. Si secundum: ergo cog- noscitis, cùm negatis. Secundò: ens di- stinctum ab omni realiter cognoscibili, cognosci potest, nec ne? quidquid dixeris, fiet instantia , quam premebam. Tertiò: Objectum inintelligibile implicat , nec ne? eadem enim est vis ad ea quæ respon- deris. Ut ergo fallaces fiant ille redar- gitiones, & ob earum molestiā non defe- ritur veritas: nec deferrenda à nobis est ob argumenti speciem necessariò peccatis in alioquo. Exinde argumētis hujusmodi, licet nulla mihi eset solutio, nunquam premerer, cùm solvēda sint ab omnibus in pari casu.

O

Ref-

In primā par. tract. i. de Deo scientie.

Solvitur primō: ex- plicatione Menti nostre.

103 Respondeo tamen facile primō: me satis scire quid affirmem pro Sententia meā, & quid negem in oppositā, quicquid sit de vocibus, quibus plerumque placet obnubilare lucem internam mentis.

*Mea opinio est: omne cognoscibile est ens reale: cognoscibilitas est proprietas entis realis: omne objectum, cōipsò quod cognoscibile sit, est ens reale: Ens reale falsò cognosci potest, atque adeò cum denominazione sibi repugnante: cognoscibilitas non distinguitur ab ente reali: falsò asseritur omne cognoscibile non esse ens reale. Hucusque non attigi nisi ens reale; affirmavique quod teneo; & negavi sententiam arguentium. Hi enim falsò concipiunt sic: *aliquid cognoscibile non est ens reale; nihil hucusque non reale attingunt: de hoc impossibili v. g. affirmant esse distinctionab omni ente reali, etiam d. r. s. r. accepto, & faciunt aliud ens rationis;**

attribuendo cognoscibilitati sic diffonē conceptae distinctionem realem à se, & ab aliis caribus possibilibus: Satis ergo noscimas ipsi quod negamus attingendo semper ens reale. Sed ad formam, seu speciem argumenti

104 Respondeo secundō: distinguo majorem: quia concepi non potest objectum, de quo verè neges identitatem cum ente reali, concedo: quia concepi non potest objectum, de quo falsò neges talēm identitatem, nego maiorem: id est, quia omne cognoscibile necessariō est aliquid reale secundūm se: ut nuper explicuimus. Dicendum secundō: Impossibilia non cognosci à Deo per illum modum complexum cognoscendi nostrum, quando dicimur cognoscere Impossibilia. Rario est, quia sic cognoscere, est imperfētio cognoscendi: quia procul est à Deo. Dicendum est tertīo: Deum cognoscere omnia ut in se sunt quidditatē, & comprehensivē; atque adeò limitationem mentis creatarē potentis objecta cognoscere aliter ac sunt, & obnoxietatem ad actus fingenentes, & falsos: quam quidem veritatem Scientiā Naturali cognoscit ex comprehensione rerū, ut in se sunt. Nec aliter cognoscere dicendus est Deus impossibilia. Satis noscit figura nostra, sed ex intuitu rerum, ut in se sunt, videt esse figura: ut diximus lib. I. à num. 234.

Suprà à num. 5.

234.

falso, est objectum denominativē distinctum ab omni ente reali; quod verum est, non autem reipsā, ut adversarii putant: De hoc ergo dicimus cognosci posse, quod quia patatur objectum reipsā se habens, ut actus, cui subest, asserit, vel ut apprehenditur; defenditur attīngi per actum aliquod objectum cui verè possit attribui distinctio realis ab omni realitate; cum solū sit complexum entium realium falsò cognitorum, & aliter ac in se sunt. Ex quo patet ad confirmationem. Difficultas est tota in his Contradictoribus: *Omne cognoscibile est ens reale: aliquid cognoscibile non est ens reale;* nihil hucusque non reale attingunt: de hoc impossibili v. g. affirmant esse distinctionab omni ente reali, etiam d. r. s. r. accepto, & faciunt aliud ens rationis;

Quò redu- citur tota difficultas.

Controver- siae decisio-

In Primā par. tract. i. de Deo scientie.

DISPVTATIO X.

SCIENTIÆ NATURALIS DEI Prærogativa.

106

VÆ potissimum sunt: Indefectibilitas: & Necessitas *Scopus* præcedendi ad omnem Operationem Dei, tam ad *In- Disputa- tra*, quām ad *Extra*. Prima est certò privativa in Scientiā Naturali: nam Reliquæ duæ, Visionis, & Media, saltem in denominando, sunt contingentes. Secunda, non est ita certa, universaliter loquendo: nam quoad

operations ad *Extra*, etiam in Scientiā Mediā datur apud me *necessitas* præcedendi, ut latè dicetur lib. 6. à num. 199. & à num. 265. & quoad Pro- cessiones ad *Intra*, est apud Theologos in magnâ lite, disputando de Trini- tate, an etiam ex parte principii *Quod* præsupponi possit, aut debeat Scien- tia contingens? aut tota etiam Scientia Naturalis secundūm amplitudinem suam: dum querunt: ex quā cognitione procedat Divinum Verbum? *Video* non posse hæc discuti, sine transuersu ad hanc quæstionem celebrem de Tri- nitate: sed etiam video, necessarium esse, si illustranda sit Prærogativa potior de Trinitate, Divinæ Scientiæ Naturalis: ejusque formari Concepimus, qualis debet.

Infrā lib. 6. à num. 199. & à num. 285.

Ex Tract. Essendo, quām Denominando, est sum- mē indefectibilis. Sed

QVANTIA SIT EIVS INDE- fectibilitas?

Conclusio.

107 **C**onclusio sit: Est Summa, tam in Essendo, quām in Denominando: & est evidens: tam ex Divini Intellectū necessitate, ad cognoscendum omne Verum: tam ex immobilitate objecti quoad esse Verum: Vtraque enim est summa: Intellectū Divini necessitas, utpote Perfeccio indispensabilis: Objecti Immobilitas in esse Veri; tam quia Veritas omnia, quæ cadunt in Scientiam Naturalē est ipse Deus, ut *Suprà dictum*: tam quia etiam ea veritas, à Divinis Prædicatis distincta foret, (ut Modernis placet) nequit non esse indefectibilis. Iam sic: Scientia vei in essendo, vel in Denominando, solum potest esse defectibilis, vel ex Objecti contingentia in esse veri; vel ex indeter- minatione Intellectū ad cognoscendum Verum. Sed objecti contingentia in esse veri nulla est, & Intellectū nulla indeter- minatio quoad Scientiam istam Naturalem: ergo Scientia Naturalis Dei tam in

Inter Vaz quez, & Suarez.

Nec inter ipsos est unus sensus. Nam Eorum aliqui cum Patre Albertino in *Prædicā*. ad Aliquid Coroll. 14. nn. 8. ajant Denominationē cognoscētis Pos- sibilita constitui per Possibilitatem ipsorum, à Deo distinctam, & ex entitativā Cognitione Dei, quā se cognoscit, ita se habente secundūm se, & quoad entitatem, ut non exigat extrinsecum Possibilita- tis,

O 2

*In primā tis, ex quo redditur cognitione absolute Pos-
par. tract. sibilium. Vnde indefectibilitas Scientiæ
i. de Deo ex immobilitate Possibilitatis formaliter
sciente. provenit. Alii vero cum Patre Hizquierdo
Hizquier de Deo disp. 4. à num. 38. a junt eam deno-
minationem venire formaliter à Virtuali-
tate, superadditæ Essentiæ Dei, & Divinae
cognitioni sui, virtualiter ab ipsis distin-
cta, & defuturæ Deo quoad denominationem
saltem, casu quo Possibilitia redderentur
impossibilia: quam hypothesis sicut
Dei entitas inexigit, & non curat: neque
exigit ex sui entitate habere talen termina-
tionem intrinsecam ad Possibilitia. Ad-
duint Moderni aliqui, facile singula com-
ponentes (id quod satis innuit Hizquier-
dus ipse) in eo casu, manus quidem
eas intrinsecas Terminations circa mo-
dò Possibilitia sine exercitio denominandi;
& modò dari in Deo infinitas termina-
tiones sine exercitio denominandi, que casu
dato, quod Possibilitia redderentur Impos-
sibilitia, dehominarent.*

*Mens No.
stræ.
Lib. 1. à
nu. 74.* Censo primò: Scientia simplicis
Intelligentiæ, in ordine ad possibilia con-
stitui nequit, quoad denominationem per
Possibilitates rerum à Deo distinctas. Est
mihi evidens. Primò ex anticipatis lib. 1.
de constitutione Actuum Divinorum contin-
gentium. Secundò: ex vitalitate Denomi-
nationis: quis autem vivat per aliquid
simpliciter extrinsecum ipsi? Tertiò: quia
Rerum possibilitates, (si ab Omnipoten-
tiâ præscindas) non sunt aliquid, nisi dum
exitunt: quomodo ergo constituere pos-
sint aliquid simpliciter aeternum? Et ratio
est: quia conceptus aeterni est conceptus
Existenter, & quidem existenter necessariò,
& semper: quomodo ergo conceptus exi-
stenter necessariò & semper constitui po-
test in esse talis per conceptum simpliciter
non existenter? Vide loc. cit.

111 Censo secundò: Neque constitui
potest, ut vult Hizquierdus, per termina-
tionem intrinsecam resultantem Deo ex
ipsa possibilitate rerum, se habente per-
accidens ad entitatem entis summi. Pri-
mò: Quia per se repugnat, ex nihilo re-
sultare, quod aeternum est. Secundò: quia
non sunt miscenda difficultates: & ex cog-
nitientium paritate, non est sumendum
argumentum ad necessarias Terminatio-
nes. Tertiò: quia disensus nititur falso
fundamento Inconnexionis. Quartò: quia
si veritas Possibilium ex se necessariò est

immobilis, denominatio scientis in Deo
immobilis necessariò est ex se: quomodo
ergo concipi potest, quod Deus ex se, &
ex sui entitate non exigat habere, quod
ex se immobiliter existit in ipso Deo? aut
quomodo, si necessitatibus ex se Deus ha-
bere cognitionem omnis veri, non nec-
essitatur habere cognitionem, que est ex se
necessariò cognitione veri? Certe loquantur
isti Moderni mirabilia.

112 Censo tertio: Scientia Dei circa
Possibilitia nequit esse Virtualitas distincta
à Scientiâ, quâ se cognoscit Deus: & ex
se, quantum est ex parte Dei, defectibilis:
imò repugnat in Deo Virtuales illæ ter-
minations, non denominantes, & deno-
minatura, pro casu, quo Impossibilitia do-
narentur possibilitate, aut econtra. Tres
sunt partes. Prima probatur. Primò ex
defectu fundamenti ad distinctionem Vir-
tualem. Secundò: quia posse decifere, pro
casu simpliciter impossibili, est absolutè
non posse decifere: & alioquin talis suppo-
sitione deficientia non repugnat ulli enti
necessario: quia solum est, non ipsi repug-
nare sic vel aliter concipi à finito intel-
lectu: quod igitur fundamentum est ad di-
stingendum? Secunda pars patet ex num.
præced. & iucundabitur à num. seq. Tertia
probatur: primò: quia repugnat exerci-
tium necessariò otiosum, & simpliciter im-
possible. Quid autem magis otiosum &
impossible, quam quod, nisi facto, quod
impossible supponitur, contingere non
potest? Secundo: quia per se repugnat, dari
omnia constitutiva pro constituto, quod
implicari potest. Tertiò: quod nulli fini per
se utile est, per se otiosum est; atqui tales
terminations nulli fini per se sunt utiles:
quia finis ille hypotheticus nullus est: er-
go per se otiosa sunt. Ad quid ergo in Deo
prædicata per se otiosa? Quarto: Assensus
circa res, alioquin impossibles, & imprac-
ticabiles, dicuntur in nobis, & sunt quisi-
quiliæ limitationis nostræ. Quid ergo cen-
sendum de terminationibus, quas in Deo
ponas, pro casu simpliciter repugnante?
Invitus immoror in hisce dictis.

113 Censo quartò: Indefectibilitas
scientiæ circa Possibilitia est ex necessitate
Divinae mentis, & ex ipsa Perfectione
Dei, quoad entitatem sumptu. Probatur
primò: ex principiis supra jacis de Possi-
bility, & Impossibilitate à num. 9. & à num. 9. &
de Connexionis conceptu legitimo à num. 19.
Supradicta Lib. 6. à num. 3. lib. 6. à num. 211. Singularitas
nu. 211.

19. Secundò: Divina triens ex se, & quoad
entitatem sumpta est summa necessitas
habendi cognitionem omnis veri: ergo est
summa, & absolute necessitas habendi
cognitionem Possibilium, quæ modo ta-
lia sunt. Probatur consequentia primò:
quia conditio impossibilis est quasi non
est: ergo quod exigitur, casu quo non
ponatur conditio impossibilis, exigitur
absolutè. Secundò: vel Deus ex se necessi-
tat scire qualitatem istius conditionis,
& exigentiam suam, vel non? Primum di-
ci non potest: ergo necessitatur scire con-
ditionem de defectu veritatis quoad mo-
dò possibilia esse simpliciter chimericam,
& nullam: & exigentiam suam frustrari
non posse ex accessu ullius conditionis: er-
go ex se necessitatur habere cognitionem
reipsa connexam cum veritate possibi-
lium. Vide quæ supradiximus; & adden-
dum. & in tur max alia à num. 127. & 129. licet
frâ à num. videam esse idem, ac Soli velle superad-
127. & à dere lumina.

114 Censo ex his quinto: & colligo,
indefectibilitatem Scientiæ Na-
turalis, esse prorsus simpliciter summam,
non solum ex objecti immobilitate, sed
etiam ex necessitate Divini Intellectus
inspecti secundum se, & quoad entitatem.
Patet: quia hæc Scientia, tam in esendo,
quam in denominando, fundatur, ut dixi-
mus, potius in ipso Deo, quam in objecti
immobilitate: imò ipsa est, ex quâ tota
objecti immobilitas nascitur: ergo est sim-
pliciter summè indefectibilis.

S E C T I O . II.

AN PRÆCESSIO AD OPERATIONEM
ad intra, sit ita propria Scientiæ Na-
turalis, ut alterius scientiæ non
sit? & quomodo?

§ I.

QVÆSTIO, ET OPINANDI MODI.

115 P Ræcessio Divine Scientiæ Natu-
ralis ad omnem operationem ad
extra, certa est apud omnes: Ista enim
est, ex directione Decretorum, indispensa-
bilis causa rerum: & quidem secundum
totam amplitudinem suam, ut dicetur tra-
Lib. 6. à num. 3. lib. 6. à num. 211. Singularitas
nu. 211.

apud Thomistæ Scientia Visionis est cau-
sa rerum: quos impugnabimus loco cita-
to: & apud me cum intentiâ communâ i. de Deo
Scholæ nostræ, Scientia Media habet pa-
rem præcedendi necessitatem ad omnem
operationem cum pari amplitudine, ut la-
tè dicitur lib. psu 6. à num. 285.

An. 285.

116 Quæstio igitur esse solum potest
de Præcessione ad operationem ad intra,
præsertim ad Productionem Divini Ver-
bi: an nempe ista Præcessio vñice compe-
rat Scientiæ Divinae Naturali? An ipsi
competat, secundum totam amplitudi-
nem suam an competere possit, aut de-
beat scientiæ contingentî, seu Mediae, seu
Visionis? Nam si his competit, non est
prærogativa singularis Scientiæ Natura-
lis, ut monui. Rem discutiunt Theologi
in tract. de Trinitate, dum querunt: Ex
qua, & cujus obiecti cognitione Divina,
se habente videlicet ex parte principii
quod, procedat secunda Persona, id est
Verbum? Ego autem ad pleniorem scien-
tia Naturalis considerationem conduce-
re maximè judico resolutionem istius cō-
troversiæ. In quâ

117 Prima Sententia censet Præcessio-
nem istam non esse prærogativam specia-
lem Scientiæ Naturalis; & generali dis-
cursu defendit procedere Divinum Ver-
bum ex omnis objecti Notitia, tam Ab-
soluti, quam Relativi; tam Necessarii, Valentia,
quam Contingentis: itaque nullam, & Ruiz.
nullius objecti Notitiam excipit à Princi-
pio Verbi. Ita Pater Valézia Pater Ruiz, Arriaga.
Pater Zufiiga, Pater Arriaga, Pater Qui-
rós, Marchio Sfortia, postea Noster, & Sfortia.
denud Cardinalis, Pater Sheriogus, & Pa-
ter Herrera, quos sequuntur Ingeniosi Ma Herrera.
gistri.

118 Secunda negat etiam Prærogati-
vam istam esse specialem Scientiæ Natu-
ralis: quia, licet nolit eam communem fa-
cere scientia liberæ, communem facit
Scientia Media, reipsa contingentî: asse-
rens Verbum, ex Scientiæ Naturali, &
Media, ex quo procedere: ita singulariter Molina,
Pater Molina, & Pater Aldrete. & Aldrete

119 Tertia Sententia, docet hanc esse
specialem Prærogativam Scientiæ Natu-
ralis, & ex ea procedere Verbum, & non
ex illâ contingentî Ita communiter Tho-
mistæ, & Nostri, sequuntur Sanctum Tho-
mas, & Doctorem Eximium. Non est ta-
men uniformitas sensus. Nam sunt qui
fen-

Secunda

Tertia

S. Thomas,

& Suarez

In Primā sentiant id competere solum cognitioni *par. trahit.* Comprehensivæ Essentiaæ Divinæ, non ve-
t. de *Deo* rò cognitioni Divinæ Relationum. Ita
sciente. Schotista. *Sunt*, qui sentiant id unicè
competere, cognitioni Essentiaæ, & Primæ
Puteanus. Personæ. Ita Puteanus, & Acharius. *Sunt*
Acharius. qui sentiant, id unicè competere Divinæ
cognitioni Essentiaæ, ac Patris, & Filii præ-
cisè. Ita Vazquez, & Gamachæus. *Sunt*
Vazquez. qui sentiant, id præcisè competere Cog-
nitioni Divinae, quâ Deus se, & omnia
qua necessariò sunt in se, comprehendit;
non verò cognitioni Divinae Possibilium,
Inconne- saltem in se ipsis: ita præsentim inconsi-
xores. xores Omnipotentia: & qui negant in
Deo, Possibilium in se ipsis cognitionem:
quibuscum it Reverendissimus Noster
R. adm. P. Thysius de Trinitate tom. 2. disp. 6. & 7.
N. Thysius *Sunt* denique, qui sentiunt id singulatiter
competere Scientiæ Naturali, secundum
totam amplitudinem suam. Est inter con-
nexores communis.

§. II.

PRIOR PARS SENTENTIÆ VERÆ.

Conclusio prima. 120 **D**abibus Conclusionibus claudi-
tur Prima est: Naturalis In-
tuītiva Divina Cognitio omnium, quæ
necessariò formaliter sunt in Deo, nem-
pè Essentiaæ, Attributorum, & Trium Per-
sonarum, per se præcedit ad productionem
Verbi. Ostenditur sic: Divinum Verbum
per se procedit ut infinitè perfectum in
ratione Verbi: ergo per se procedit ex in-
finita cognitione loquentis. Sed loquentis,
qui Pater est, infinita cognitio, ne-
cessariò est intuitiva comprehensio om-
nium, quæ necessariò formaliter sunt in
Deo, nempè Essentiaæ, Attributorum, &
Personarum: ergo Verbum Divinum ex
horum omnium intuitiva cognitione pro-
cedit per se: ergo talis intuitiva cognitio
per se præcedit ad Productionem Verbi.
Ad hunc discursum redundunt omnes, qui
fieri solent ab Authoribus in præsenti. An
tecedens autem primum patet ex ipsis
terminis. Nam Divinum Verbum in li-
neâ Verbi dicere debet omnem possibi-
lem perfectionem. Tùm etiam: quia Ver-
bum debet commensurari cum Mente lo-
quentis; at loquentis mens est infinitè
perfecta. Vnde patet etiam prima conse-
quentia. Nam Verbum infinitum esse non

poteſt, ſi ex infinitâ cognitione non fit: eſt
enim locutio expreſſiva cognoscentis.
121 Minor adjuncta eſt evidens pri-
mo: Nam omnis cognitio, infra com-
prehensionem, nequit eſſe infinita cogni-
tio: ſed cognitio, quæ fit comprehenſiva
Patris, necessariò eſt intuitiva cognitio
Essentiaæ, Attributorum, & Personarum:
quod ostenditur. Nam cognitio, quæ fit
comprehensionis Patris, necessariò eſt com-
prehensionis Divinae Essentiaæ, & Paternæ Fe-
cunditatis: at comprehensio Divinae Essen-
tiaæ, & Paternæ Fecunditatis, nequit non
eſſe infinita intuitio Attributorum, &
Personarum: Nam Essentia ſeipſa eſt non
ſolum exigentia, ſed & identitas cum
tribus. Fecunditas non eſt ſolum eſt orto
virtutis, ſed productionis Filii, & Spir-
itus Sancti: quomodo ergo identitas cum
tribus Personis, his incomprehensionis, com-
prehendit: & comprehendit productionis
termini, alijs incomprehensi.

122 Secundò: quia loquentis Cognitio
debet eſſe digna loquenti: at cognitio,
infra infinitam, & comprehensivam ſui, non
eſt digna Patre Divino: ergo cognitio Pa-
tris, ut loquentis, debet eſſe infinita com-
prehensionis ſui. Sed comprehensio Patris,
ut poteſt plene cognoscens, quidquid eſt in
Patre Divino, nempè Divinitatem iden-
tificatam cum tribus, & virtutem, quæ eſt
activa iden-ificatio ipsius Divinitatis, cum
Filio, & cum Spiritu Sancto, non poteſt no
eſſe omnium intuitio. Tertiò: Nam Pater
ut Pater comprehendit Divinitatem, &
totam Trinitatem; ſed loquitur ut Pater:
ergo Patis, ut loquentis, eſt comprehen-
ſio Divinitatis, & totius Trinitatis.

123 Inde ſic concluditur. Verbum per
ſe procedit ex cognitione, quæ ſe habet ex
parte loquentis, ut loquens eſt; ſed cog-
nitio Patris, ut loquitur ad intra, eſt com-
prehensionis omnium, quæ necessariò ſunt in
Deo; ergo Verbum Divinum per ſe pro-
cedit ex comprehensione omnium, quæ
necessariò ſunt in Deo. Iste Syllogismus
eſt omnium Patrum, quos citat Ruiz
disp. 61. ſect. 2. Audi verba Fulgentii lib.
3. ad Monimum cap. 7. Nec minus ali quid
habet Verbum, quod ex mente nascitur,
quam eſt mens, de qua nascitur: quia, quan-
ta eſt mens, que generat Verbum, tantum
eſt ipsum Verbum. Quare Verbum in eſte
Verbi, & locationis, debet adæquare No-
titia loquentis, ut loquens eſt: produci-
tur

tur enim ex intentione manifestandi No-
titiam mentis: ergo ex Notitia, quæ ſup-
ponitur in loquente, ut loquens eſt, pro-
cedit Verbum ita per ſe, ut ſi non adæqua-
ret Notitiam, eſt diminutum, & im-
perfectum. Et haec erat major Syllogismi.
Minor autem, præterquam probata jam
eſt, illustratur denuo: quia cognitio Pa-
tris eſt comprehensio ſui, atque adeò ea-
cum, quæ ſunt in ipso; at in Patre eſt for-
maliter Natura, & per circumſectionem
eſt tota Trinitas: ergo cognitio Patris, ut
loquitur ad intra, eſt omnium, quæ ne-
cessariò ſunt in Deo, comprehensio.

*Conclusio
secunda.*

124 Secunda Conclusio: Divina Na-
turalis Scientia Possibilium omnium, &
omnium impossibilium æquè per ſe præ-
cedit ad Verbi Divini productionem, ſive
data, ſive negatâ connexione Omnipoten-
tia cum Possibilibus. Concernit haec ve-
ritas cum principiis ſuprà ſtabilitate a nu-
m. 5. 9. & 23. Et ostenditur primò ex inibi
dictis: Deus eſt utica æterna veritas, &
Primaria omnium Possibilium Possibili-
tas; & impossibilitas omnium impossibili-
um: ergo Divina comprehensio, quâ Deus
ſe plene necessariò cognoscit, nequit non
eſſe cognitionis omnium Possibilium, & im-
possibilium omnium. Atqui Divina com-
prehensio per ſe præcedit ad productionem
Verbi: ergo & æquè per ſe præcedit
Divina Scientia Naturalis Possibilium, &
impossibilium.

*Discrimen
cognitio-
nis, &
amoris
quoad co-
nexiōnē.*

125 Dices: ergo etiam per ſe præcedet
ad productionem Spiritus Sancti, amor
omnium Possibilium. Non valet iſta con-
ſequentia. Primò: quia fortè Divinus
amor Possibilium eſt amor liber. Non
enim ex connexione cum termino, ſicut
necessariò ſequitur cognitionis termini, ſe-
qui debet termini amor: & ratio eſt: Nam
connexio eſt duorum ſimilitas, & identi-
tas in eſte Veri: non verò in eſte Boni. De
ratione enim ſummi boni eſt poſſe per-
mittere malum: Vnde connexio ſummi
Boni cum poſſibili Malo; quò magis fa-
cit cognoscere Malum poſſibile in conne-
xione; eò magis ostendit rationem aver-
ſionis, & abominabilitatis in ipſo termino
connexione. Secundò: quia ſunt mul-
ta poſſibilia, à Deo inamabili: non ego
eſt in Deo omnium Possibilium amor, ſi-
cuit cognitionis omnium Possibilium: Nam
Cognitio omnium, etiam inamabilium,
eſt perfectio: non autem Amor.

126 Secundò specialiter ostenditur, In Primâ
data connexione: Nam connexio eſt con-
par. trahit.
1. de *Deo*
sciente.

127 Ostenditur tertio specialiter, etiā
negatâ connexione. Tùm quia si Deus
non connectit cum creaturis poſſibili-
bus, id verum eſt; atque adeò cognoscit
Deus ratione ſuæ perfectionis non con-
necti cum poſſibilibus: ergo cognoscit
necessariò poſſibilia, ſe plene cognoscens.
Tùm etiam: quia Dei ſe cognoscentis eſt
diſcernere diſtinctionem ſuī à omni Poſ-
ſibili, ſuperioritatem, excessum, & inde-
pendentiam: ergo Dei ſe cognoscentis eſt
cognoscere omnia poſſibilia. Tùm de-
mum: quia licet nō connectatur Omnipot-
entia, Veritas haec, an ſit absolute, &
quoad denominationem etiam potens, eſt
Veritas ad cognitionem Omnipotentie
pertinens: ergo & cognitionis Poſſibilium:
ergo etiam negatâ connexione, per ſe
procedit Verbum ex cognitione omnium
Poſſibilium.

128 Dices probari per haec connexio-
nenem Dei ex Inconnexione. Eatoꝝ, ex in-
connexione permittit Dei, ut omnipotens
eſt, ſequi connexione ipsius, ut eſt In-
telligens: ut ſupra. Nam Deus, quâ in-
telligens, nequit non connecti cum poſſi-
bilitate omnium Poſſibilium, & omnium
Impossibilium impossibilitate: ergo Ver-
bum nequit non procedere, ut Verbum
omnium: procedit enim ut Verbum om-
nium, quorum Pater ratione ſuæ Divinæ
mentis necessariò præcedit Intelligens.
Dices iterum, perinde probari, Verbum
procedit ex cognitione Futurorum &
existentium: nam æquè Deus cognoscit ſe
cum illis inconnexum, diſtinguit ab illis,
& independentem. Magna aqua vocatio. Pro
priori ad omnia contingentia Dei, & pro
ſigno comitante neceſſitate Dei in exi-
ſtendo, neque Futura, neque existentia
ſunt affirmabili, plusquam modo ſimpli-
cis intelligentiæ ſub ratione poſſibilis; ne
que enim affirmabiliſſima ſunt ſub ratione fu-
turi, cùm futura non ſint; neque ſub ra-
tio-

Supra n.
23.

In primā
par. tract.
1. de Deo
sciente.

tione existentium, cùm non existant: ergo pro signo comitante Dei necessitatē in existendo, neque se potest Deus comparare cum Futuris, neque cum existentibus, sub eā ratione, sub quā p̄ eo signo sunt incognoscibilia. Atqui, sub ratione futuri, & existentium sunt incognoscibilia pro eo signo, sunt verò plenē cognoscibilia, sub ratione possibilis: ergo nulla paritas est.

129 Firmatur exinde ratio nostra. Cognoscere citra medium, quod citra medium est affirmabile, est perfectio: ergo si pro signo comitante necessitatē Dei in existendo, est veritas citra medium affirmabilis, eam cognoscere citra medium, est perfectio: ergo negari nequit infinito intelligenti. Patet hæc consequentia: tūm quia nulla perfectio de linéa intelligendi negari potest intelligenti summo. Tūm etiam quia quæ major absurditas, quam quod mentem infinitam lateat aliqua veritas, pro signo, pro quo veritas est? Nunc sic, sed negatā connexione, Creaturas esse possibiles, est veritas citra medium necessariō affirmabilis: ergo tam cognoscere etiam negatā connexione, id est, citra medium, est perfectio necessaria Divinæ mentis: ergo. Vrgetur. Repugnat, à Deo cognosci possibile, pro signo, quo verum est, esse possibile, quin cognoscatur perfectissimè quatenus verum est: Modus enim cognoscendi, debet esse mente Divinā dignus. Sed etiam negatā connexione, duō hæc sunt necessariō vera, Deum non connecti cum possibilibus, & possibilia esse possibilia: imo & verum est, etiam si creature sint reipsā possibles, Deum non coniecti, quā est Omnipotens, cum ipsis: ergo Deus, etiam negatā connexione, cognoscit necessariō Possibilia, discretivē, & affirmando esse possibilia. Quæ addidi, ut occurretem subtilitatibus Ribadeneyæ, Quiròs, & Thyrſi.

Ribaden.
Quiròs.
Thyrſi.
Objetio
prima.

130 Objecies primò contra primam Conclusionem. Pro signo Patris antecedenter origine ad Filium, & ad Spiritum Sanctum, nequit Pater intuitivè videre eorum existentiam: ergo cognitio intuitiva Filii, & Spiritus Sancti præsupponi nequit pro signo Patris: ergo nec potest Verbum per se procedere ex illo: ergo solum per se procedit ex cognitione Divinæ Essentiæ, & Paternitatis, ad summum, præsuppositæ ad Filium. Consequentia bene sequuntur. Antecedens probatur pri-

mò: quia intuitiva cognitio tendit in objectum, ut existens: at pro signo Patris non existunt Filius, & Spiritus Sanctus: ergo. Secundò: quia intuitiva cognitio specificatur, & oritur ab objecto, ut existenti, juxta illud: ab objecto, & potentia patitur notitia: ergo intuitiva cognitio nequit presupponi ad existentiam objecti, sed presupponere. Sed pro priori ad Filium, & Spiritum Sanctum, nequit ipsorum existentia presupponi pro signo Patris: ergo neque ipsorum cognitio intuitiva, alias, Verbum ex tali intuitiva cognitione procedens, à seipso, & à tota Trinitate procederet. Idem argumentum fit de Amore, ex quo dictum est procedere Spiritum Sanctum, qui non videsur posse esse gaudium, cùm pro priori non existat Spiritus Sanctus: si autem non esset gaudium, deberet esse amor productive rendens in Spiritum Sanctum: ergo esset amor, non communis Spiritui Sancto.

131 Confirmatur. Propriori ad Relationes est Deitas (Deitas enim est radix Relatio): ergo pro illo priori est comprehensio Deitatis: nam intellectio pertinet ad lineam essentialem. Sed propriiori ad Relationes non sunt ipsæ Relationes: ergo non videntur per essentiam comprehendere essentia. Atqui per se. Verbum unitè procedit ex essentiæ comprehensione: ergo non procedit ex intuitione Personarum. Vrgetur primò: Divina cognitionis objectum saltem primarium est essentia Divitæ. Relationes sunt objectum quasi secundaria summa ergo. Verbum per se, & primarij procedit unicè ex cognitione Divinæ essentiæ. Vrgetur secundò: ex ilius objecti cognitione procedit Verbum unitè per se, cuius objecti comprehensione beatur Pater: at ex solius essentiæ comprehensione beatur Pater: loqui Pater in sui beatificâ cognitione per se pendeat à Filio, & ab Spiritu Sancto: quod videatur repugnans: repugnat enim Patrem aliquid accipere à Filio, & ab Spiritu Sancto: ergo.

132 Respondeatur. Ad argumentum, negetur antecedens. Ad primam probationem, concessu antecedente, nego consequiam. Cognitio enim Patris pro suo signo Prioritatis tendit ad Filium, & ad Spiritum Sanctum, ut existentes, non quidem pro signo Patris, sed pro suo signo: quod solum est dicere, Patrem intuitivè videre Filium, & Spiritum Sanctum, ut in

Confirmatio.

Cajetanus.

Valentia.
Herrera.

Solvitur.

Herrera.

in se sunt, id est cùm posterioritate originis ad signum Patris: licet enim Pater & Filius, & Spiritus Sanctus, sint cùm ordine prioritatis, & posterioritatis à quo ex ratione producentis, & producti, sunt simul æternā duratione, & in quo: unde cognitio Patris tendit ad Filium & Spiritus Sancti existentiam, ut exercitam non quidem pro signo Patris, sed pro signo Filii, & pro signo Spiritus Sancti. Sic activa productio, quamvis tendat ad terminum ut existentem, non minùs, ac Intuitio, & gaudium, non requirit nisi simultatē duratio- nis, & in quo: tendit enim ad Terminum, ut verè existentem, id est, pro signo posteriori. Imò Divina Intuitio, etiam in restorata. æternitate dicitur in existendo, quippe existentes in tempore, tendit tanquam in existentes pro suā temporis differentia: quod ad plenissimam intuitionem sufficit.

133 Ad secundam probationem: Nego antecedens: quod enim cùm axiome assu mit, solum est verum de objecto formalis, physicè motivo, in notitiam per se, vel per speciem influente, vel alia determinante notitiam, & respectu potentia incompleta & imperfecta, non verò respectu Potentia summè perfecta in cognoscendo, nec de objecto pure terminativo: quale est, de quo loquimur. Vnde nego consequiam. Nec approbo modum loquendi, quem hic tenuit Cajetanus, nempe Verbum procedere à se, & ab Spiritu Sancto, ut cognitis Patri. Quia licet in re solum sit, Verbum procedere à notitia Filii, & Spiritus Sancti; modus loquendi, (à quo non satis discedunt Valentia, & Herrera) non est bonus. Tunc procedere ab objecti notitia, potest verificare processionem ab objecto notitia, quando objectum, notitiam sui vel causat vel determinat: neutrum autem est in casu argumenti: in quo Divina Mens, determinatissima est pro signo Patris ad intuitionem Filii, & Spiritus Sancti, prout existentium pro signis suis.

134 Nec obsunt, quæ latè sibi objicit P. Herrera à nn. 57. quæ l. 12. sect. 3. de Trinitate. Nempe pro signo, quo a liquid cognoscitur, esse debere sui cognoscibilitatem: ergo pro signo Patris, cognoscibilitatem Spiritus Sancti, ab ipso indistinctam. Deinde pro signo Patris, essentiam Divinam, non dicere identitatem cum aliis Personis ergo nec istas, eā comprehensa, compre-

Aranda de Deo.

In Primā
par. tract.
1. de Deo
sciente.

Ribaden.

Ad confir-
mationem.

1.2. Tract.
de Attib.

Objectio
secunda.

illa

In primā illa sonat futuritionem: ergo scientia, quae per trāct. praecegit de Filio in Patre non est intuitiva. I. de Deo va per modum Visionis, sed imitativa scientie. simplicis intelligentiae.

Solvitur. 137 Respondeatur. Dato libenter antecedente, nego consequentiam. Disparitas est. Primo: quia Scientia Visionis regum est objecto determinativè posterior: idèo enim res Deus videt existere, quia existent: non econtra: at intuitiva cognitione Personarum non est posterior ipsis.

Lib. 6. L. 4. Secundo: quia cognitio Dei directiva ad productionem rerum, atque adeò carum causativa, est cognitio constitutiva Divinitatis libertatis ad productionem, ejusve carentiam: quare indifferens esse debet, & inconnexa: at quid est simile in principio Filii, & Spiritus Sancti Ad confirmationem, confessio premisis negetur ex modis diuisis consequentia. Et addo rationem aliam; quia terminus contingens in existendo nequit oriri nisi ex principio propriis indifferenti, & inconnexo: at Terminis omniò necessariis à determinatissimo principio fluit: quid ergo obest illa conuexio ratione notitiae intuitiva præcedentis? Ad instantiam, dico, notitiam, qua est in Patre, tendere in Filium ut productum, non quidem pro priori Patris, sed pro suo signo, posteriori ad Patrem origine. Ille voces, nondum productus, & producendus, audienda non sunt: videntur enim excludere simultatem in existendo, & sonare futuritionem, propriam rerum successivarum, & Temporalium, Vbi aeterna sunt omnia, licet detur Producens, & Productum, atque adeò Prius & Posteriorius.

Vide infra origine, non est propriè, Producturus, & lib. 4. à producendus. Vide infra lib. 4. à n. 135. num. 135.

Objettio tercia: 138 Objecies tertio contra secundam, Conclusionem. Pro priori ad Filium, & Spiritum Sanctum, Creaturae non sunt possibilis: ergo nec cognoscibiles: ergo pro illo priori nequit dari notitia earum: ergo Verbum ex earum notitiae non procedit. Probatur antecedens: quia antecedenter, & independenter à tribus Personis creaturae nequeunt habere intrinsecum ullum esse: ergo nec esse possibile, nec possibilitatem ullam: ergo neque ullam cognoscibilitem. Nego antecedens. Possibilitas ex præce- enim necessaria, ab aeterno denominans dentibus à creaturas possibiles, est ipsa Omnipotencia. Quare licet pro illo priori non sit ullum esse formale Creaturarum, neque

entitativa passiva possiblitas, & consequenter nulla intrinseca cognoscibilitas, satis superq; est illud esse Eminētiale Creaturarum, indistinctum ab ipso Deo, ut priori cognoscat Deus Creaturas esse possibiles. Adde quod infinita vis intelligentiae non requirit ad plenam comprehensionem objecti, cognoscibilitatem indistinctam ab ipsa infinita intelligendi vi. Unde estò nulla sit objecti possiblitas & cognoscibilitas pro priori, si pro priori est infinita vis intelligentiae, & veritas est, quam vis pro posteriori, necessariò anticipat pro priori necessariam cognitionem: Nam Virtus intelligentiae ex se determinatissima ad cognitionem omnis veritatis, nec egenus juvamine objecti, per se est necessaria cognoscendi, & necessaria cognoscibilitas omnis necessaria veritatis.

139 Objecies quartò contra tandem. Scientia possibilium, dicit respectum ad creaturas: sed nequit ex his procedere Verbum: ergo neque ex illatum Scientiam. Confirmatur primo: quia per se videtur repugnans, quod existens necessarium, & infinitum procedat ab objecto finito, & contingent, qualis est essentia Creaturarum. Secundo: quia Verbum est infinitè necessarium: ergo nequit procedere à cognitione Possibilium. Probatur consequentia: quia magis necessaria est Veritas Divini Verbi, quam possiblitas creaturarum: sed Magis necessarium nequit connexum minus necessario: inconnexa enim sunt pars necessitatis, eo modo, quo connexa sunt. Tum quia Terminus non potest habere in maiorem necessitatem essendi, quam Principium à quo oritur. Tertiò: etiam si nullæ forent possibiles Creaturae, adhuc verbum procederet què perfectum: alioquin aliquam perfectionem accipit à Possibilibus: ergo ex earum notitiae non procedit per se. Non enim per se procedit Terminus à Principio, sine quo aquæ perfectè existeret.

140 Respondeatur: concessis premisis: nego consequentiam. Non enim processio ex doctrina ex notitia objecti fundat processionem ex n. notitia objecto notitia, nisi quando objectum infinitum & causat notitiam sui. Ad primam confirmationem. Negetur suppositum argumentis: licet enim objectum finitæ essentiae sit, est infinita mens, quæ cognoscit: Verbum autem non procedit ex illâ. sed ex istâ. Ad secundam: aquæ necessaria sunt

Objectio quarta:

Objectio quinta:

Ex R. adm.
P. N.
Thyrs.

Verbum, & Creaturarum possiblitas, cù ista sit omnipotentia Dei. Vnde concessio antecedente, nego consequentiam. Ad probationem negetur major. Adde, si minor, (quam permitto,) necessitas in possibiliate Creaturarum, non obstat necessitatì Scientiæ Divinæ, quæ debet esse major; cur obstat necessitatì Verbi Divini, licet major sit? Adde secundò: Aliud est in rebus Necessitatem esse majorem; & aliud, esse perfectionem. Si contradictriorum est simpliciter impossibile hujus & illius rei; in neutrâ potest esse necessitas major: perfectior esse potest ex excessu perfectionis entitativæ. Possibilia non esse possibilia, simpliciter est impossibile: ergo nulla veritas, estò perfectior sit, potest esse magis necessaria formaliter. Et hæc est mens Doctoris Eximii, contra quem nequidquam obloquitur Nicolaus Martinez controv. 2. de Scientia Dei. Ad tertiam: Negetur antecedens. Nec id est accipere perfectionem à creaturis, sed illis posse dare.

142 Objecies quintò: contra etandem ex hypothesi negata connexionis. Verbum Divinum, negatâ connexione Omnipotentiæ cum possibilibus, nec determinatè, nec vagè postulat scientiam possibilium: ergo non procedit ex illâ, factâ eâ hypothesisi. Consequentia patet: nam res per se non procedit ab eo, à quo in esse, & in conservari independens est: independens est autem ab eo, quod nec postulat determinatè, nec vagè. Antecedens probatur. Nam si determinatè postularet, sequeretur connexionem Dei cum possibilibus, contra hypothesisim. Si vagè postularet scientiam realem, vel chimericam: nam, possibilia abire in chimeras, chymera est, & chymera est scientia talis hypothesisi. Quis autem non videat terminum realem non posse postulare chymeram ex parte principii pro principio? Confirmatur primo: Vel talis cognitione, in eâ hypothesisi, dicit perfectionem, vel non? Si secundum, ut dicit Vazquez: quomodo erit principium Verbi? Si primum: ergo nequit Deo deficere. Sed ea connectitur cum creaturis possibilibus: ergo ruit hypothesis. Secundò: Vel deficiente possibiliitate Creaturarum, maneret processio Verbi, vel non? Si primum: quod videtur dicendum: nam maneret Deus, ut potè inconnexus: ergo maneret principium Verbi. Sed non maneret scientia possibilium, ut per se patet:

ergo Principium Verbi non est scientia In primâ possibilium. Secundum autem dici non par. trah. I. de Deo potest: cur enim Deo manente, ut potè in connexo cum possibilibus, deficiat Ver-sciente. bum? Hæc latissimè Thyrus.

143 Respondeatur. Nego antecedens. Solvitur:

Determinate eam postulat. Ad impugnationem, dico sequi connexionem Dei, ut intelligentis, non vero ut potentis, cum veritate Possibilium. Diversa enim hæc sunt. Hypothesis solùm est, negare connexionem Dei, quæ potentis, cum possibilibus: & conclusio est, eâ negatâ, negari non posse connexionem Dei, quæ intelligentis. Neque aliter, nisi gratis, & insulse, formata esset à magnis Theologis quæstio, Mens PP., Suarez, Choninch, Zuñiga, & Aldrete: Suarez, quod nemini fas est dicere. Videantur eorum fundamenta; & relegantur nostra. Ad Zuñiga, primam confirmationem, dico importari Aldrete, perfectionem in tali cognitione, necessariam intelligenti summo: quæ deficiente, deficeret Deus: nec ruit hypothesis, ut supra dixi. Potest enim ex titulis diversissimis disputari connexionem. Ad secundam dico, non manutram processionem Verbi, quod nunc est, & eadem perfectionem, quæ est: & defectum Detum, non ex variatione formalis Omnipotentiæ, sed scientia. Neque Thyrus aptè satisfacit argumentis, quæ ex citatis Authoribus sibi obicit, ut constabit expediti solutiones disp. 6. de Trinit. scđ. 5.

§. III.

VERAE SENTENTIÆ POSETRIOR PARS.

144 It Conclusio. Nulla scientia Dei Mens Nota. Contingens, nullusq; actus liber, sra.

præcedit, aut præcedere potest ad Divinas processiones ad intra: Atque adeò ab hismodi prærogativâ præcedendi ad intra, manent exceptæ Scientia Media, & Visionis, & omnia libera. Et omissis nunc, apud Patrem Borrull latè proponentem, & urgentem disp. 7. de Trinitate scđ. 4. & apud Arriagam, & Herraram ægræ solientes, pulchris rationibus, à libertate, & adiuvum posterioritate petitis, utor hac unicâ, quæ mihi præ ceteris est firmior, & solidior. Processio Verbi, & Spiritus Sancti sunt Processiones omnino necessariae, Prioresque, & independentes simpliciter ab omni contingentia Creaturarum:

P 2 er-

In Primā ergo nequeunt esse ex ullo actu Divino cōpar. trāct. tingenti. Antecedens est ita certum, ac certum est Deum necessariō esse Trinum, & Vnum. Quis enim afferat sine Arianismo, existentiam Divini Verbi contingētē esse, aut Divinas Procesiones à Creaturā contingentia determinari, ut in Deo sint? Cū ad extra toti Trinitati communis sit non solum productio Creaturā, sed aeterna determinatio Productionis?

145 Probatur igitur consequentia primō: Repugnat essendi necessitas in producō, si in principio repugnat essendi necessitas: quis enim a liquo necessarium oriri faciat ab aliquo contingēti? Nam si principium contingētē est, contingētē est quod influat, & producat: si contingētē est quod influat, & producat, contingētē est producō: quomodo ergo necessitas productionis stare potest cū principii contingētā? Sed h̄i Verbum, & Spiritus Sanctus procederent ab Actibus contingētib⁹ Dei: principium Verbi, & Spiritus Sancti constituētē per aliquid simpliciter contingētē, ut per se patet: ergo non possent esse necessariē tales processiones. Secundō: Nam Actus Divini contingētē, plerumque sunt Deo cum posterioritate ad arbitrium creaturā, & ex hujus determinatione; sic dicimus esse in Deo Scientiam Medium, & Visionis: quomodo ergo processiones Verbi, & Spiritus Sancti possunt esse independentes, & priores per se omni suppositione contingēti Creaturā, si per se procedant ex actu, qui suppositione Creaturā contingēti posterior est, & quasi dependens? Nam per se posterius ad A, posterius ad C, essentialiter manet posterius ad ipsum C.

Illustratur vis argumenti. Si Verbum, & Spiritus Sanctus procederent ex actibus Dei contingētib⁹, a signari debent Activa producō, quā Principium ex Actibus contingētib⁹ produceret: & Passiva, quā ex hujusmodi actibus procederent Verbum, & Spiritus: sed neque activa producō assignabilis est neque passiva: ergo ex actibus Dei contingētib⁹ neque procedit Verbum, neque Spiritus Sanctus. Minor Probatur: Nam activa Producō nequit esse actus ipse contingētē: hic enim identificatur cum Verbo; & insuper debet esse aliquid relati-

vum, qualis esse nequit actus ipse contingētē: quā omnia patent ex latē dictis de Trinitate. Deinde talis activa Producō nequit esse ipsa Paternitas. Prīmō: nā Paternitati contingētē advenit denominatio scītēs futura v.g. atque adeō, & producō Verbi ut expressivū futurorum: quis autem dicat, productioni contingētē advenire ipsum producere. Secundō: Pater potest ipsi simus manere sine denominazione actū contingētē: ergo & Paternitas: ergo Producō activa ex actu contingētē nequit esse ipsam Paternitas: quis enim afferat esse quid necessariō existens productionem contingētē.

147 Quare Activa Producō vel debet esse virtualitas superaddita Paternitati, vel debet esse ipsummet Verbum. Secundū, quod ait Arriaga, dici nequit: nam Producō activam, & Passivam, & ipsi cū Arriaga distinximus in citat. T. all. Adde easdem omnino difficultates militare contra identitatem activa productionis cum Verbo, ac sunt ea quas contra identitatem Productionis activa cum Patre possumus. Nec primum dici potest. Prīmō: nam quis determinat in Patre, hanc virtualitatē contingētē? Si tota Trinitas absurdum est productionem aliquam Patris, utpote notiōnē, esse determinativē communem, Si solus Pater, majus absurdum est, aliquid nempe ex libito Patris existere, quasi iure libero & privativo Patris ipsius. Secundō: quia jam datut in Divinis productionibus, cui ad intra contingētē est producere, contra ea omnia, quā latē citato loco dicta sunt: repugnat ergo talis producō ex actibus contingētib⁹: ergo & Verbi, ac Spiritus Sancti processio ex illis.

148 Quatuor Solutiones invenio apud *Solutio-*
*Authores. Prima est, licet contingētē sit hic numero actus in Deo, esse tamen necessariū disjunctivē hunc vel illum: unde cum nequeat Deus carere simul ut quoque actu volendi, vel sciendi, satis occurri per hanc disjunctivam necessitatem, absolutē necessitati Verbi Divini. Secunda est: admissendo duas eisdem Divini Verbi productiones totales, alteram necessariam ex scientiā necessariā, & alteram ex scientiā contingētē, quā dici potest reproducō. Tertia est, admittendo in *Tertia:**

ut, estō necessarium sit producē ad intra Verbum, non tamen necessarium sit hoc numero Verbum producē, sed hoc vel illud ex hac vel illa scientiā contingētē, quam Deus cum necessariis scientiis potuit prehabere. Quarta est, distinguendo in Verbo Divino duas virtualitates, alteram verbi necessariorū, atque adeō Necessarii Verbi: alteram Verbi liberorum; seu Verbi liberi: ex quibus duabus Virtutis rationibus quasi cōpletū secunda Persona in esse Verbi; cum hoc discrimine: quod Verbum necessariorū deficere nequit, atque adeō non procedit ex ullo actu contingētē: Verbum vero liberorum, procedit ex actu contingētē: & deficere potest, eodem planē modo, quo actus. Et, si in Deo Scientia ex terminatione necessariā, & contingētē, quasi completū: quid mitum, quod Verbum parvissimi distinctione respondeat Scientiā Mētis Divinā?

149 Imprimis nulla ex quatuor solutionibus occurrit difficultati in argumen-
tū confirmationē posita. Deinde prima futilis est. Prīmō: Nam necessitas non carendi utroque simul actu sciendi, & volendi, est prædicatum in Deo necessarium, ab utrolibet actu distinctum. Secundō: quia Deus non loquitur disjunctivē; sed determinatē de iis quā re ipsā forent, aut erunt: ergo Verbum de his determinatē debet esse expressivū: ergo ex notiōnē determinatē procedere debet. Hac est contingētē: ergo.

150 Secunda solutio est improbabilis. Prīmō: nam vel ex secundā liberā producō, veluti accrescit Verbo, aliqua virtualitas expressivā liberorum, vel non? Si primum: relabitur in quartam. Si secundum: quomodo scientia contingētē potest facundare ad productionem Verbi, de rebus, de quibus scientia non est? Deinde, quinam est titulus hujus reproductionis, si verbum necessariū in expressivū solū est? Secundō: quia tota ratio cur Verbum dicatur procedere ex actu contingētē, est, ut Verbum procedat etiam tanquam expressivā locutio contingētē: ad quid igitur Verbi necessariorū reproductionis?

151 Tertiā solutionem, improbabilem etiam puto. Tūm quia hēc contingētē Arianismum olet. Tūm etiam: quia pariter dici posset non dari in Deo Scientiam necessariū, necessitati quoad

individuum. Tūm demū: quia absurdum est Verbum Dei existere in Deo ex determi-
natione toti Trinitati communi, atque adeō ex determinatione Spiritus Sancti, ab ipso, & à Patre procedentis.

152 Quarta solemnis est, & commu-
nior; eaque mihi non disp̄icit minus, pri-
mō: quia non est assignabilis activa pro-
ducō hujus Verbi liberi, ut num. 146. &

147 ponderatum est. Secundō: quia si Ver-
bum liberorum contingētē est, & à Ne-
cessariorū Verbo distinctum virtualiter,

prius est esse in Deo Verbum necessario-
rum, quā liberorum: sc̄it prius est esse
necessariam scientiam in Deo, quā con-
tingētē: ergo prius intelligit Verbum
per scientiam contingētē, quā producētē
Verbum liberorum. Hac conse-
quentia videtur certa: nam prius est esse
in Deo scientiam liberam, quā Verbum
liberorum; sed prius est esse Necessario-
rum Verbum, quā scientiam liberam:

ergo prius est esse in Verbo scientiam li-
beram, quā esse Verbum liberorum: Nam
esse in Deo scientiam liberam est
esse cum identitate ad omnia, quā nece-
ssariē sunt in Deo. Nunc sic: ergo pro-
prio ad productionem Verbi liberi, Se-
cunda Persona jam sc̄it, & audivit à Pa-
tre futura libera. Ad quid ergo locutio
Patri? Et quis auditionem vidit priorem
locutionē.

153 Tertiō: Nam hēc distinctionē Ver-
bi duplīcis manifestē repugnat Florenti-
no, definienti, Patrem omnia dedisse, gig-
nendo, Filio, præter esse Patrem. Inde sic:
vel producētē, & posse producētē Verbum
liberum est esse Patrem, vel non? Non pri-
mō: quia Paternitas est quid omnimo-
dē necessarium: & quid planē naturale, &
non contingētē. Debet ergo dici secun-
dam: ergo falsus est Canon Florentini;
quod quis dicat? Falsificati vēl patet:
nam gignendo non dat Filio, nec potest
Productionem Verbi liberi.

154 Quartō: quā virtualitas produc-
tionis libera in Patre non opponit relati-
vē ut quo, nec ut quod, virtualitati
necessarii Verbi: nec in Verbo, virtuali-
tas Verbi liberi opponit ut quo, uel ut
quod virtualitati necessarii Spiritus Sancti:
ergo correlativē non distinguantur
realiter, vel deficit illa veritas: in Di-
vinis omnia sunt unum, ubi non obstat
relationis oppositio. Antecedens patet:
quod

Quarta plausibi- lior.

Impugna- tur. Et Prima.

Et secūda.

Et tertia.

Arriaga.

Prima.

Sacunda.

Tertia.

ut

*In Primā
par. tract.
t. de Deo
sciente.*

*Et quarta
potissim
primō:*

Secundō:

*Tertiō:
Florentin.*

Quartō:

In primā par. tratt. 1. de Deo sciente. quod enim subsequitur ad oppositionem exercitam, illam nequit vel ut quo, vel ut quod constituere. Consequentia vero est ex ipsis terminis perabsurda: quis enim vel admittat falsificationem illius maximū principii, vel admittat identitatem in prædicato simpliciter distincto ab absolu- tis? Et paritas urgebitur efficaciter semper ex Relatione Spiratoris.

Quintò: 155 Quintò: Nam rogo: Hypostatica Vno facta est ad Verbum, secundum omnia, quæ dicit Verbum secundum se, & ut est à parte rei, nempè ad ipsum Verbum, non solum ut est Verbum necessariorum, sed etiam ut est Verbum liberorum, vel non? Secundum dicere, videtur absurdum, & meticolosum: quis enim afferat aliquid Verbi non uniri Humanitati, nec Verbum uniri plenè, secundum ea, quæ dicit ex ratione Verbi, cum simpliciter nos doceat fides, secundam Personam unitam esse? Primum dicere, præterquam quod videtur otiosum, nam Vno specificatur ex hypostasi Verbi, incurrit majus absurdum. Nam Anima Christi constituta est in signo libertatis ex cognitione suæ Personæ, & unionis suæ ad Divinitatem: ergo constituta est ex cognitione necessariò resultante ex tali dignitate, & unione cognitis, imò ex cognitione impræscindibili à cognitione talis unionis, & dignitatis: ergo ex cognitione Verbi liberi: nam hic est terminus hujus unionis, & hæc est virtualitas secundæ Personæ, ut est in se. Ergo ex cognitione omnium cōtingentium: ergo & suorum actuum. Quanam ergo libertas manet, ubi præcedit in actu primo notitia connexa cum secundo? Dicunt ad hæc Moderni mirabilia super se. Sed staterminis: & facile ostendetur insubstentia discutendi.

§. IV.

**DECISIO CONTROVERSIE; ET DEFEN-
SIO PRÆCEDENTIS ASSERTI: ubi: quomodo Ver-
bum procedat, etiam tanquam Ver-
bum, & locutio contin-
gentium?**

**Decisio Quæsti-
onis:** 156 **D**ecisiva Conclusio sit: Præcessio ad Productionem Verbi Divini est specialis Prærogativa Divinæ scientiæ Naturalis, secundum totam amplitudinem suam. Est illatio legitima ex Præce-

dentibus. Nam ipsa per se præcedit, secundum totam amplitudinem suam ex dictis à nn. 120. & à nn. 124. Deinde nulla contingens, sive Media, sive Visionis sit, per se præcedit, aut præcedere potest, ex dictis à nn. 144, ergo Præcedere ad Productionem Verbi, solum est Scientia Divinæ Naturalis, ejusque specialis prærogativa.

157 Objicies tamen, & diffidetur, pri- mò: Pater aeternus formaliter loquitur de contingentibus, producendo Verbum, tanquam locutionem & Verbum contingentium: ergo Verbum procedit, tanquam Verbum & locutio contingentium & Futurorum: ergo procedit ex notitiâ contingentium, & Futurorum: ergo Notitia Cōtingentium & Futurorum præcedit etiam ad productionem Verbi: ergo Præcessio ad Productionem Verbi non est singularis Prærogativa Scientiæ Naturalis. De entymematis veritate nn. seq. Ultima consequentia patet ex terminis. Duæ Proximæ probatur primò: quia locutio, saltem prudens, de incognitis esse nequit: imò debet esse de præcognitis. Secundò: quia si Verbum non est notionaliter expressivum contingentium, non potest esse de illis locutio: at si procedit ut notionalis expressio contingentium, procedit ex eorum notitiâ contra prædictam Conclusionem num. 144.

158 Entymematis autem primi veritas nititur Scriptu: à, Patribus, & Ratio- præcedit ne. Scripturâ: nam Ioann. 8. testatur Chri- stianum Ver- sum Dominus: Ego, quæ audihi à Patre, bum con- hæc loquor in mundo, & ejusd. Ioann. 12. t'ingentiū. Sicut dixit mihi Pater, sic loquor. Patri- Joann. 8. bus: est omnium instar Augustinus lib. 15. & 12. de Trin. cap 14. Novit omnia Pater in seip- Augustin. so, novit & in Filio: Sed in seipso tanquam Anse. m. seipsum; in Filio tanquam Verbum suum, Ex à ra- quod est de omnibus, quæ sunt in Pure. & tione.

tratt. 21. in Ioann. ad illa verba Pater dili- git Filium, & omnia demonstrat ei, que ipse facit, sic ait: Dicendo Filio, quod factu- rns erat Pater per Filium, ipsum F. lium genuit ter quem faceret omnia. Similia ha- ber Anselmus in Mon. cap. 32. & 33. Ra- tio jam est primò: quia Divinum Verbum, utpote infinitum debet commensurari cù omni Scientiâ ejus, cuius est Verbum. Se- cundò: quia Pater non debet excogitari impotens loqui ea omnia, quæ scit. Si enim loqui ad intra est proprium Patris; non est cur non possit loqui ad intra de omnibus, quæ novit, quantumvis futura,

Gravis
Objetio.

Ratio ex
Sancto
Thomâ.

&

& contingentia.

159 Respondeatur. Admittendo liben- ter, & assensu pleno plimum entymema, quod bene probatur num. 164. Nego ta- men, eo concessu, cum Reverendissimo Nostro Thyrso d. sp. 7. de Trinit. sect. 3. à nn. 27. & P. A. drete in Manuscriptis e'aboratissimis de Trinit. disp. 13. aliisque Doctissimi Magistris: nego, inquam, tres illas consequentias, ex Doctrinâ mox dan- dâ. Ad primam probationem, concessâ primâ parte, nego secundam. De Incog- nitis nemo prudens loquitur: sed incogni- tum est, quod simpliciter non scitur, tam pro priori, quam pro posteriori ad essen- tiâ & mentem intelligentis. Si enim aliquid plear cognoscitur, quamvis cog- nitione adveniente pro posteriori, incogni- tum dici nequit. Quare Futura nullo sensu dici possunt incognita respectu Dei, etiam considerati quoad signum necessari- orum. Non tamen, quidquid dicitur, debet esse præcognitum pro ligno loquendi, plusquam sufficit ad intentionem commu- nicandi alteri notitiam suę mentis, vel quā habet pro priori, vel pro posteriori, ut mox explicabo. Ad secundâ nego quod assumitur.

160 Ratio Fundamentalis est ex Sancto Thomâ 1. part. quest. 107. art. 1. Nam loqui ad alterū, ait Angelicus Præceptor, nihil aliud est, quam conceptum mentis a- teri manifestare, videlicet ex intentione ipsum manifestandi, producendo Verbum; atque ad manifestandum alteri conceptum mentis ex intentione ipsum manifestandi producendo Verbum, non requiritur for- malis præsuppositio conceptus, qui mani- festari intendit, ex parte loquentis: ergo neque requiritur conceptus, qui mani- festari intendit, præsuppositio formalis ad strictè loquendum: ergo Pater aeter- nus loqui formaliter potest de futuris, li- cet pro priori ad productionem Verbi nō præsupponatur in Patre Notitia futu- rum; atque adeò quin Verbum ex tali notitiâ procedat. In hoc discurso est tota vis. Consequentia videtur sequi. Major sumi- tur ex Sancto Thomâ: & ultia ostenditur: Nam, communicare notitiam rei ex vi productionis, quā Verbum producitur, ex intentione se, suamque mentem mani- festandi, stare non potest sine formalis locu- tione. Siquidem stare hoc nequit, quin al- ter veniat in notitiam mentis & rei, ex intentione producentis Verbum; quid est

autem loqui formaliter, si hoc non est for- maliter loqui?

In primi
par. tract.
1. de Deo
sciente.

161 Minò, in quâ est difficultas, prob- batur: quia ad habendam intentionem communicandi conceptum, non requiritur ipse conceptus proprii, sed ex parte in- tendentis notitia prævia de tali conceptu, ut possibili, & reipsâ pro posteriori exi- stente; & ex parte ve. bi producta necessi- tas habendi talēm conceptum, modo quo reipsâ est; atqui Notitia prævia de possi- bilitate conceptus, deque ejus existentiâ pro posteriori, & producta necessitas ex parte Verbi ad habendum talēm concep- tum, virtualiter distinguuntur à toto concep- tu: ergo ad manifestandum, &c. Hujus proximi Sylogismi minor patet: nam pro priori ad omnem actum contingentem, est in Deo necessaria notitia de suâ necessi- tate ad habendum pro posteriori hung vel illum actum contingentem; & in Patre in- nata & elicita intentio producendi in se- condâ Personâ identitatem notionalem cum actu, quicumque pro posteriori sit; at- que adeò ex parte verbi, datur producta necesitas habendi quicumque concep- tum habeat pro posteriori Pater: stat ergo minor. Major probatur: Nam ad inten- tionem communicandi aliquid non requi- ritur ipsius præhabitio, atque adeò neque notitia ipsius ut jam præhabiti: sufficit notitia ipsius ut pro posteriori existentis, & producio communicationis formalis, quæ stat in identitate notionali: quod pa- tet in Divinis, exemplo virtutis spirativæ, in Patre formaliter non præsuppositæ: & in Humanis, exemplo formæ leoninæ, non præsuppositæ ex parte principii ge- ne. ant.

Illustra-
tur.

162 Et confirmatur. Nam, ut alibi di- ximus, Verbum nihil aliud est, quam sig- num ad aliquid manifestandum, à dicente expressum: & Verbum mentis, nihil aliud esse potest, quam similitudo intentionalis objecti, expressa ab intellectu, & in in- telligente manens. Ex quo in tratt. 11 de Trinitate tres respectus in Verbo distinximus, ad rem, ad producentem, & ad perci- pientem. Atqui nullus horum respectus requirit in Verbo, etiam ut est Verbum futurorum, processionem ejus ex notitiâ futurorum: ergo sine huiusmodi processio- ne stare potest, quod Verbum sit formalis eorum locutio. Minor probatur: Nam in- primi respectum ad producentem habere Ver-

Ex Tratt.
de Trinit.

In primā par. trah. i. de Deo scientie. Verbum nequit ex notitiā contingentī, cū necessarius sit. Deinde respectus ad percipientem est in audiente Divino iden- ticus, per habitionem identicam notitiā: hēc autem identica habitio non requirit notitiā præsuppositionem. Demum respe- ctim ad res, habet Verbum in ordine ad futura, formaliter per ipsam scientiam contingentem: ergo ex nullo capite formalis locutio Divina de futuris arguit processionem Verbi ex notitiā contingentī.

Instans. Dices tamen: in quo consistit ista activa locutio Patris, & passiva locu- tio Filii, seu auditio circa futurā? Respondeo primō: Paternitatem, quatenus est activa productio. Vētbi cū intentione jam expicata, esse necessariam locutionē, quasi conditionatam, & incohatam de futuris: quia est productio identitatis cū notitiā, pro posteriori contingenter existentis, in se, & in Filio, ad quem dirigi ex intentione se manifestādi, & omnia quæ pro priori scit, & quæ scit pro poste- riori. Deinde: filiationē, quatenus est pas- siva processio cū necessitate essendi quid- quid est Pater, prater esse Patrem, & conditionem, quasi incohatam, & conditionatā, eodem planē modo, servatā proportionē. Respondeo secundō: Paternitatem in esse completae, & abolutae locutionis, consti- tuī per actum ipsum contingentem pro posteriori; & Verbum in esse aboluta, & completae auditionis constitui similiter per formalem habitionem actuum contin- gentium, cū jam existentium pro signo suo.

*Objec-
to Moder-
nis, maxi-
mē tam
Arraga.* Objicies secundō: In Deo non solum est scientia necessaria, sed etiam libe- ra: ergo non solum est Verbum necessariū, sed etiam liberū. Confirmatur primō: nam cū scientia libera est negan- da facultas, qualis conceditur necessariā. Secundō: major est perfectio in Verbo esse expressivum notionaliter contingentium: ergo danda. Tertiō: comprehen- sio Divina extendit ad contingentia; sed Verbum procedit ex Divina comprehen- sione: ergo ex notitiā contingentium. Quartō: Verbum non procedit ex notitiā contingentium: ergo Deus hoc scit: ergo procedit ex hac scientiā de sui non pro- cessione ex notitiā contingentium. Sed hoc est procedere ex notitiā contingentium: ergo. Quintō: Pater mitit Filium, & uterque Spiritum Sanctum ad effectus

temporales visibles: sed hēc missio est processio Personae missæ à mittente ex notitiā, & Decreto de effectu præstanto: ergo. Sextō: Nam ex Concilio Florentino, *Florent.* quidquid Filius habet, à Patre habet: ergo & scientiam liberā: ergo hēc in Patre præsupponitur. Septimō: Verbum proce- dit, ut ait Augustinus, *ut forma, ars, & exemplar omnium:* ergo procedit ex omniū, & omniū notitiā.

165 Respondetur. Concesso antecedē- te, nego consequentiam: quia necessitas omnia sciendi pérfectio est; non autem perfectio est, producere ad intia contingenter, sed chymera, ex supradictis. Et eo filo arguendi Natura libera, & libera generatio, & Filius liber argui possent. Ad primam confirmationē, dico ratio- nēm esse: quia repugnat: cuius repugna- tia supra rationē assignavi. Ad secun- dam, nego assūptum. Chymera enim ne- quit esse perfectio, cū de ratione perfe- ctionis sit non esse chymera. Ad tertiam dico, contingenter extendit per termina- tionē, quæ non est de ratione essentiali Divinæ comprehensionis: Verbum autem solum procedit ex comprehensione Dei, se- cundum rationēm essentialē, & necessariā. Ad quartam: Negetur ultimā minor. Ea enim notitiā, licet contingentia attingat, non attingit modo contingentia. Ad quintam, negetur minor. Nam ad rationēmissionis sufficit æterna processio necessaria, conjuncta cum scientia, & amo- re de effectu, vel manere præstanto à Per- sona, quæ mitti dicitur. Ad sextam nege- tur ultima consequentia: communicat enim gignendo (quod adversarii adver- tant) Pater *omnia prater esse Parrem,* id est, ex vi generationis æterna producen- tis identitatem notionalem, vicius for- maliter, id est, in genere quasi causa formalis habet sādem, & omnia Patris, præ- ter esse. Patrem, ut dictum est in *Tract. de Trinit.* Ad septimam, concessio antecedēte, nego consequentiam: quia ad ratio- nēm idealē Artis, & Exemplaris, quæ præcedit ut causa res futuras, sufficit sim- plex intelligentia, quæ plenissimè

proponit Deo mōdum quo res, si velit, facienda sunt.

LIBER

In primā par. trah. i. de Deo scientie.

LIBER TERTIVS

DE SCIENTIA DEI CIRCA LIBERE CON- tingentia: an ipsius Dei Prædeterminatione nitatur?

IBERE contingens extra Deum, (de quo loquimur,) genus est ad Futura Conditionata, & Absoluta, quæ liberè contingentium nomine veniunt: unde Scientia Dei, circa liberè contingentia, communis est ratio ad Scientiam Conditionatam, & Visionis. Cū au- tem, Creata liberè contingentia, toties occurrant in Scholis, & vix jam sonent sine voce Prædeterminationis, vel exclusæ, vel admissæ; oportet ex professo discutere, an Prædeterminatio Dei stare possit cum ipsa Contingentia liberorum, quæ dicitor attingere Scientia Dei. Res est gravissima: & in tra- statibus Theologicis obvia ita passim, ut si semel ex professo decisa non maneat, inexcusabilis sit relapsus, & recursus in eundem Lapidem, cum eo timore, ut nunquam satis dicatur bene, quod speratur optimè dici posse aliquando. Igitur, ac- ceptā hac occasione, ubi necesse est aliquid de Prædetermina- tione tangere; animus est, à ratione contra ipsam, & recentes ejus Patronos, indicare, & congerere omnia, quæ in aliis tra- statibus sparsi exarmando, si possum, Adversariorum Manus, recentissimis calamis, dimicantum. Quid inde consequentiae hat, in puncto Divinæ Gratiae, quoad ejus efficaciam, (de quā non disputo,) curate non teneor.

Aranda de Deo.

Q

DIS-

Scopus Libri Pre- sentis.

In primā
par. tract.
I. de Deo
sciente.

DISPVTATIO XI.

STATVS, ET GRAVITAS CONTROVERSIÆ, Iudicia Theologorum: tenenda Veritas: & Capita argumentandi.

Rei Gra-
vitas.

Infra lib.
13. a nu. 65

El gravitas satis patet ex connexione cum gravissimis Controversiis; pendent enim ex ipsâ, præter appendices quæstiones, quas repræsentabo proponendo questionem Principalem de Efficaciâ Divini Auxilii Tract. 3. modus cognoscendi Divinus, modus providendi, & Prædestinandi, & modus operandi noster: quo triplici in cardine cùm volvatur ferè tota Theologia, necesse est, ut præsentis rei decisio, sit momenti gravissimi, & sufficiens ad Scholæ Theseram, & discerniculum, ut videmus.

SECTIO I.

QVID PRÆDETERMINATIO? EIVS Initium: & Authoritas,

Quatu-
plex?

Prædeterminatio duplex est: *Intrinseca*, & *Extrinseca*. Extrinsica Prædeterminatio consistit in Decreto Divino, ita decernente existentiam rei, ut ordine causalitatis, inevitabilis connexione, faciat ut res existat. Prædeterminatio, consistit in qualitate impressâ causis secundis, sive per modum actionis, sive per modum actus medi, sive per modum actus primi, etiam ordine causalitatis ita connexâ cum existentiâ rei, ut illam imprimi cause, & causam non agere, sit impossibile. Quare Prædeterminatio, tamen Extrinseca, quam Intrinseca (quicquid sit de aliis attributis, quibus à suis Patronis ornatur) duo debet habere, nempe, *Prioritatem*, in ordine causalitatis, ad actionem Creaturæ: Et vim efficaciter executam ejusdem.

Quanta
vis?

4. Dividi solet utraque in *Moralem*, & *Physicam*. De morali, loquar scilicet sequenti. Nunc de Physicâ, quæ talis dicitur ex modo causandi. Vtriusque tamen extrinseca, consistentis in Decreto Divino, quam Intrinseca, consistentis in qualitate temporali, indispensabilem comitantiam in operatione Causæ Secunde, & invincibilem indispensabilitatem ad actu operandum,

defendit opinio communis Prædeterminantium: ita ut Decretum Dei catenùs sit physicè prædeterminativum, quatenus habet appendicem in tempore istam qualitatem, quâ decenit prædeterminare in tempore causam secundam ad productiōnem.

5. Non ita discurrit tota Schola Prædeterminantium ex ipsis, *Doctissimi*, Qualitatem physicè prædeterminantem execratis, tanquam rem novam, & Thomistis antiquis incognitam, & contrariam Angelico Præceptor: ita Dominicani gravissimi, quos citat Caramuel in *Theolog. Fundament.* edita francofurt. i. anno 1652. pag. 18. & quos ex Henao citant P. Borrull de *Scientia Media* disp. 5. scil. 1. & Reverendissimus Noster Thysfus tom. 4. se. el. disp. 4. scil. 7. §. 17.

Instar omnium est R. P. F. Iosephus Non ex de Vita Dominicanus in volumine nuper mente Tho edito, id est, anno 1665. qui, opus approbationibus ex Ordine suo Gravissimis Magistris, totus est in repellendâ Physicâ Prædeterminatione, tanquam inimicâ Augustino, & Thomæ, & veritati; gratè testatus Henau. in Epistolâ Dedicatoriâ ad Sanctos Docto Borrull. res Augustinum, & Thomam, se illius ope Thysfum. in Morbo graviissimo erexit à Mortis In. Do- fauibus fuisse: & illius patrocinio saepem in. can. numero inter occurrentes Difficultates Vitam. adjuram, ut opus absolveret: id est, Aristotelem, Thomam, & Augustinum, à sen- su

su Physicâ Prædeterminationis liberaret: Vide infra lib. 13. à pensis ego trahit. de Auxiliante Deo, prop. num. 104. ponendo controversiam de Gratia Efficaci. Quidquid de hoc sit:

Ejus Attributa.

Ex Godoy.
Gonet.
Confuson.

Illustrationes
Thomisti-
cae.

Quam au-
tiqua?

Molina, nullus jure citari potest pro Prædeterminantium sensu; contra ipsum, pluri- rim, ut fideliter praefat Henao, de Scientiâ Mediâ historice propugnata, P. Aldrete scient. tom. 1. in p. p. trahit. de Scientia Dei, Pater Molina.

6. Attributa, quibus ornant utramlibet Prædeterminationem, tamen æternam, & extrinsecam Decreti Divini, quam temporelam & intrinsecam Qualitatis transiuntis, Inventores sui, & Thomistæ rigi-

diores, quos sequitur recens Schola Thomistica cum Godoy, Gonet, & Contentono, sunt potissimum quatuor. Primum est, Necessestas ad actu operandum: & ea necessitas tanta est, ut Creaturam operari, & non esse Prædeterminatam à Deo, sint termini simpliciter inverificabiles. Alterum est, ineparabilitas ab actuali operatione: & hæc ex vi inducitivâ & executivâ quam habet Prædeterminatione, etiam est tanta, ut esse Prædeterminationem actionis, & non esse actionem, pro instanti quo prædeterminatur esse, sint etiam termini simpliciter repugnantes. Tertiū est, independentia à voluntate operantis secundi: & hæc est tanta, ut privativè sit Dei solius, ponere vel impedire Prædeterminationes hujusmodi. Quartum est, vis inductive operationis: & hæc est irresistibilis. Ex his

Richard.
Arsdekin

Jacob.
Dominic.

Peccatum Luciferi situm in eo fuisse quod voluerit assimilari Deo, non in essendo, sed in agendo, scilicet, absque Physica Prædeterminatione, contra quem Michael pro Prædeterminatione decertans triumphavit, dicens: *Quis, ut Deus?* Ita cum risu refert Richardus Arsdekin in *Theolog. tripl. lib. 1. cap. 4. §. 5.* Igitur Schola Prædeterminantium caput Salmantica post annum 1570. præente Patre Dominico Bañez, ut deponit tanquam testis ocularis, Eximius Doctor V. P. Franciscus Suarez part. 2. de *Grat.* lib. 5. cap. 18. nu. 3. Et hæc de ætate.

9. Authoritas non est tanta, quantum jactavit Hieronymus Vives in *opere de Primatu Divinæ libertatis*, benejam de excessu catalogi redargutus à nostro Borrull disp. 5. cit. de Scientia Media. Nam ante exortam Controversiam nullus est Author pro tali Scholâ, ut convincunt Henaus, Platelius, & Thysfus jam citatus. Post exortam, rejecta est ex parte, quoad actus malos, à Dominicanis, Ioanne Vincentio, González, Nazario, Yanguas, Mondragon, & Araujo: *Omnino*: ab ipso Araujo, à Campanella, & à citato Iosepho de Vita, aliisque, quos citant Eugenius Philadelphus exercit. *tripart. cap. 3. §. 5.* & Raynaudus in *hantotheca scil. 2. ser. 2. cap. 9.* ad istius aures, ore pleno testatis, Doctrinam de Physicâ Prædeterminatione esse novam in Scholâ Dominicanâ, ab Hispanis aliquibus induciam, neque admittam tanquam theseram Scholæ. Id quod est evidens legenti Campanellam, & Raynaudum, Dominicanos, fortiter dimicantes

Quanta
Authori-
tas?

Viv. apud
Borrull.

Ioannes
Vincent.

González
Nazarius
Yanguas.

Mondrag.
Araujo.

Ios. Vita
& alii.
apud
Philadelph
Henae.

Platel.

Thysf. &
Raynaud.

Q. 2
con-

In primâ contra Prædeterminatores. Hac, & quæ par. tract. superaddam s' & seq. potuissent Gonetum 1. de Deo cohibere, ne tam gloriōsè diceret disp. 4. sciente. de Scientiâ Dei, art. 3. ad fin. Doctrina Gonetum Thomistarum iiii tot opinionum varietat es excessit. non se-nditur, nec in tot se-les impl. cur sententiarum laberynthos. Ei, qui Thomistas non evolverit, bona verba.

10 Igitur Authores pro rigidis his Prædeterminationibus, non sunt multi, sicut graves; nec sunt omnes Thomistæ, sed pauci. Catalogus incipere debet à Magistro Dominico Bañez, & ex Dominicanis potest attexere Hispanos, Alvarez, Joannes à S. Thoma, Davila, & alii que s'affatim illustra. Godoy: & Galos, Provinciæ potissimum Tolosanæ que s honorat Gonet: ex externis, Cuiusum Salmantensem apud Godoy. ex Discalceatorum, & paucos aios, fecus ac ja-ctat citatus Hieronymus Vives. Alios Hispanis: & ex Gal lis apud Gonet. Pau. Leonardus, Henao, Borrull, Aldrete, Platei, & Thyrsus.

S E C T I O II.

PRÆDETERMINANTES BENIGNORES.

11 Vnt multi, etiam intra claustra Thomistica. Breviter ipse, ex his, quæ latè propono tract. de Anxiliante Deo lib. 13. d. sp. 63. sett. 4. varias leniendæ Prædeterminationis vias anticipo ut contra Goneti jaçtantiam constet de Let. super varietate Prædeterminantiū. Vide bi-ex pennis loca, & sensum Authorum. Hic indeo, viam unicè paraturus impugnatio- ni, à num. 231.

Prior Le- 12 Igitur primus leniendi modus obla- niendi mo- nus est à Magistro Lorca 1. 2. disp. 20. dus: memb. 2. qui, ratus memb. 1. Prædeter- Impugna- minationem nullatenus esse necessariam, tuus à num. nec ad materiale peccati possibilem; nihilominus addidit, posse componi cum li- M. Lorca. bertate Creaturæ, si ponatur indistincta ab actione, vi cuius prius operetur Deus, quam Creatura, non prioritate tempori, sed nature, nec prioritate instantis in quo, sed à quo. Et concidit, esse sibi re-

rosmile, promoveri sic aliquando à prima Causâ Voluntatem Humanam. Et in hanc Thomistæ viam inclinarunt aliqui Thomistæ, ut vi apud Suarez part. 2. de Grat.

13 Alter leniendi modus oblatus est ab Schotisti, qui pro se laudant Montedius: Imphilofum, Smisigum, & Pontium, & nef- pugnans cio quas Theses in Comitiis sui Ordinis à nu. 248. cum laude defensas (de quibus ipse dispu- Montepil. tando de Prædestinatione tract. 2. lib. 7. Sm singus d sp. 32. non nihil addam) & docent pri- Pontius.

mò: Physicam Prædeterminationem non esse necessariam; non tamen nociturata libertati, si daretur juxta hæc principia. Secundò: concursum simultaneum Dei cum Creaturâ, esse præmotionem, vice- jus, ut Lorca dicebat, prius natura agit Deus, quam Creatura, & hanc ad unum ille determinat in actu secundo. Tertiò: Infrà lib. 7. à n. 16.

Dominic. Herrera. 14 Tertius leniendi modus, datus est à Joanne Vincentio Dominicano, quem modus: Im- secuti sunt ex Thomistis Araujo, & Gon- pugnatus, zalez de Albelda; ex externis Caramuel, à nu. 260. & Magister Lumbier ex parte in tracta n. Vincent. de Scientiâ Dei: & leniendæ stat in eo quod Arango. neget Prædeterminationes physicas, & González soñum admittat Morales, quas vocant sui Caramuel. Patroni Prædeterminationes infalibili- Lumbier. zantes. Et ratio sumitur, ajunt, ex coap- ratione Divinæ Omnipotentie moventis, & vocantis, ad genium, & complexionem vocati, ex quâ coaptatione infalibiliter sequitur operatio: unde Deus certò potest, sine physica prædeterminatione, operationem præcognoscere, & affirmare. Videat Gonet, quam conformes Thomista procedant.

15 Quartus leniendi modus arreptus est

Quartus modus: Im- pugnatus à nu. 281. Altermo dominic. Magistri teste Riba- deneyra. est ex Schojâ nostrâ, à Gravissimis Domini- nicanis Complutentibus, teste Patre Do- & ore Ribadeneyra, qui adejus aures do- cuere Prædeterminationes physicas de- fendi debere, modo quo nos defendimus Prædefinitiones; utque nos dicimus, Præ- definitiones esse simpliciter evitables pro libito Creaturæ: ita docebant illi Com- plutenses Dominicani, Prædeterminationes esse simpliciter evitables pro libito Creaturæ. Vnde eas arguitivè, & indi- rectè voluerem subjectas usui libertatis no- stræ.

16 Quintus leniendi modus aliter subjecit Prædeterminationes arbitrio no- stro, docendo eas acquiri posse per actus ad quos prædeterminant, & impediri pos- se liberè per oppositos. Et ad hoc utitur præsidio mutua causalitatis inter Præde- terminationem, & actum. Ita Salmanten- cis Primarius Dominicanus Herrera, cirans (jure, vel injurya) pro se multos. Accessit novissimè huic discurrendi mo- do, satis veteri, gloriosus tamen de no- vitate, Vincentius Baro Dominicanus, contra quem in speciali tractatu, & postmodum tom. 1. in 1. part. videri potest ex nostris Pater Ioannes Ferrier.

17 Sextus leniendi modus aliter sub- jectus: Im- pugnatus à nu. 287. cit Physicas Prædeterminationes Arbitrio nostro: facit enim eas dependentes ab ali- quâ dispositione præviâ ex parte nostrâ: Vnde sit verum, esse in manu nostrâ, quod fint, vel quod non fint. Quid ad hæc Thomistæ recentes: Hunc modum olim tenuere Franciscus Davila, & Zumel, etiam requirentes dispositionem positivam: & alii cum Cabriera, requirentes unicè negati- vam: quibus accessit, etiam gloriosus de novitate discursus, novissimè Fr. Labat Dominicanus: contra quem juvabit lege- re Courbuletum nostrum in speciali Li- bello.

18 Septimus leniendi modus est Do-CTORIS Valentini Melchioris Fuster, qui ad stylum Patris Doctoris Ribadeneyra di- stinguens Decretum prædeterminans, Prædefiniens, & Condeterminans, distin- git qualitates prædeterminantes, & qua- si prædefinientes, & Condeterminantes: exque his putavit Prædeterminantes, ini- micas libertati: cæteras, sive prædefinien- tes, (ut vocat) sive Condeterminantes cum libertate nostrâ componi posse de- fendifit.

19 Ex istâ varietate duo sunt. Pri- nūm, Gonetum excessisse manifestè, dum par. tract. dixit, (advocato ad popularem plausum 1. de Deo eorum, qui alia non legunt, magni Diony- sciente. si textu ex cap. 4. de Divin. Nominib.) Gonetum Thomistarum non scindi in excessus.

S E C T I O III.

AVTHORITAS CONTRA PRÆDETER- minationem.

20 Rostat apud Paulum Leonardum, Leonard. id est, Sherlogum, de Scientiâ Me- seu Sher- dida, apud Patrem Matthiam Borrull, con- logus. tra Vives de Scientiâ Media, apud Plat- tellum, & cumulatissimè apud Patrem Aldrete tract. de Scientiâ Dei, apud Pa- Aldrete. trem Henao, semel, & iterum, in Scien- Henao. tia Media Historice propugnata, & apud Platell. Reveredissimum Nostrum Patrem Thyr- R.P. N.G. sum Gonzalez tom. 4. select. disp. 4. Thyrsus.

21 Et imprimis stat contra Præde- minationes Authoritas Augustini, & Thom. & Scerf.

22 De isto, singulari volumine, convincit Henricus Scerf: de illo Pater Avendaño: de utroque Doctor Eximius part. 2. de Gratia lib. 5. à cap. 44. & tom. posth. de Verâ intelligentiâ Auxiliis efficac. à cap.

23 Montoya disp. 49. de Scientiâ, Fasso- Montoya. lus, Avendaño, Aldrete, & novissimè Thyrsus tom. 1. & 4. selectarum, & citatus Fassolo.

24 Vita Dominicana. Pro rei evidetiâ, facit Aldrete. imprædeterminantem, & Nostrum Augu- stinum, primò: locus ille ex quest. 2. ad Simplician: Ut velimus, & suum esse voluimus, & nostrum; suum vocando; & no- strum sequendo. Quod vocare, vide si effi-

25 cax sit, quomodo explicet Augustinus ibi: eum voeat, sicut scit ei congruere, ut va- cantem non respuat. Non aliter explica- mus nos. Illud sequi, vide quomodo in-

26 telligat lib. 83. quest. 60. ut venirent vo- cati, erat in eorum liberâ voluntate. Se- cundò locus ille de Dogmatibus Ecclesiasticis cap. 9. Initium salutis, Deo miseri- te, bibemus: ut acquiescamus autem salutari inspirationi, nostra potestatis est. Quid clarius?

In Primā. 22. Doctorēm Angelicum, (quidquid par. tract. Moderni Prædeterminatores clement,) i. de Deo

certò facit imprædeterminantem, & no-

sciente. Prīmō : modus Divinus cognos-

cendi contingēta, quem hīc docet, art.

13. excludens alios, præter modum cog-

noscendi ea in seip̄is : quæ est sententia

postr̄a: ex diametro opposita Prædetermi-

natoribus. Verba sunt, postquam exclu-

sit cognitionem in causis. Contingēta non

p̄fūnt cognosci, nisi ut sit in seip̄i: deter-

minata, & secundum præsentialitatem,

quam habent ad suam differēt am tempora-

ris. Secundō: modus ope:andi, quem do-

cet, proptius agentium liberorum: id est,

immunis ab alio determinante: id quod ha-

bet expressē 2. sententia. d. st. 39. art. 1. &

1.2. quāst 9. art. 6. ad tertium: & manife-

stè Prædeterminationem omnem exclu-

dit. Tertiō: modus loquendi de Gratia

efficaci, quem docet, id est, consistens in

illustrationib⁹, & Insp̄ra:onib⁹, ex se

indifferentib⁹. Id habet expressē in Iohā.

6. 44. & icit. 6. sup̄ cap. 8. ad Roman &

1. part. quāst 62. art. 3. ad 2. Hęc suffi-

cient meditandi.

23. Scat etiam contra Prædetermina-

tiones Authoritas totius Antiquitatis

Scholasticae, ut convincunt, citatis Autho-

rūni, & locis, & verbis, eruditissimus Pa-

ter Ruiz de Montoya disp. 49. de Scien-

tiā De per novem sectiones, Pater Faſo-

lius in 1. part. ad quāst. 14. art. 13. & no-

valissimè Reverendissimas Noster Thysius

Thomistis, Repur̄nat. tom. 4. selec̄t. Et quidē ex hac Schola-

sticā Antiquitate non excipio Thomistas,

ecclomque Principes, Capricolum, Caję-

tanum, & alios omnes, qui scrip̄tē ante-

te exortam controverſiam de Auxiliis.

24. Stat insuper contra Prædetermina-

tores Authoritas ex omni Religiosorum

ordine maximè multa, & gravis. Ex Be-

nedictino ante exortam controverſiam,

Ex Cartu- septem: post exortam, ſup̄a triginta. Ex

fia. Carthusiano, tres. Ex Prædicatorum Oe-

dine Minimorum, tom. 2. ſec̄ Ph. Iofa-

phi cap. 42. prop. 29. Item Sanctam The-

reſiam à Iesu, ut videre eſt in operibus

eius. Lege cap. 15. Vit̄e ſue: Denūm, Fa-

minam illam, eximia Sanctitatis, & Ad-

mirabilis Sapientia fama notissimam in V. M. Ma-

ri Hispania. Venerabilis Matrem Mariam ria. de

à Iesu de Agueda. Legatur 2. pari. Myſti-

ce Civitatis lib. 6. cap. 70. Totā So-

ciētis Iesu-

Ex Franciſcam.

Scriptores, ultra approbatores operum

Iosephi de Vita, & Campanellæ. Ex Fran-

ciscano ante exortam controverſiam, no-

nym ſup̄a triginta cum Schoto, & Bona-

venturā: post exortam duo ſup̄a viginti. Ex Augustiniano, cum Aquilā ſuā, trede- Ex Augu-
βn. an.

cim ante exortā controverſiam; poſt exor- tā ſuā, quibus ad-

do noſtrā Academiæ Doctores catiſſi-

mō R. Patrem Magiſtrum Fr. Lauren-

tiū de Segovia magni viuum ingehii: &

non minoris ſpei Magiſtrum R. Patrem

Fr. Didacum de Gratiā nunc in pulvele

Scholastico, ſe cum laude gerentem. Ex Ex Car-
melit.

Carmelito, ante exortam controver-

ſiam, quinque cum Bachonio: poſt exor-

tam, duce viginti, quos inter eminent,

Academiæ noſtræ Splendor, & noſtri Sæ-

culti Vir ad omnia par, Amicissimus meus

RR. P. M. Fr. Raymundus Lumbier: &

Ingenii ad omnia p̄cepti R. P. Magiſter

Fr. Ladovicus Pueyo, & Abadia. Ex

Hieronymiano, cum Doctore Maximo,

omnes. Ex Ordine de Mercede, quamvis

jurato in Prædeterminationem, Duo. Ex

Ordine Minimorum, ſep̄tem. Ex Ordini-

bus Clericorum Reguarium, Theatini

duo; Minor, Unus acimilat milie Somaf-

chus, alter, ex Congregatione Sancti Iau-

li; & ex Oratori Congregatione aliqui.

Singulorum nomina, loca, & verba, vide

loc. c. i. apud Thyſum.

25. Stat p̄terea contra Prædetermina-

tionem Authoritas ex ſtatu Ecclesiasticō

ſeculari gravissima, tamante, quam

poſt exortam controverſiam. Octo ſup̄a

ſexaginta numerat, recitat̄ ſincere lo-

cis, & verbis, Thysius Noster. Quos in-

ter Scriptores (quod advertas, velim)

ſunt fēc omnes qui noſtro, & eius ſe-

culo ſcrip̄tē contra Hæreticos noſtri tē-

potis. Adde Sanctitatis, & Cœleſtis Sa-

pientia Apices, Sanctum Franciſcum de

Sales, apertum Prædeterminationis olo-

rem, & apertissimum Sententia Ieſuitæ

Propugnatorem, ut aperte convincit ex Ex Maia-

varti locis Emmanuel Maynam, ex Or-

derne Minimorum, tom. 2. ſec̄ Ph. Iofa-

phi cap. 42. prop. 29. Item Sanctam The-

reſiam à Iesu, ut videre eſt in operibus

eius. Lege cap. 15. Vit̄e ſue: Denūm, Fa-

minam illam, eximia Sanctitatis, & Ad-

mirabilis Sapientia fama notissimam in V. M. Ma-

ri Hispania. Venerabilis Matrem Mariam ria. de

à Iesu de Agueda. Legatur 2. pari. Myſti-

ce Civitatis lib. 6. cap. 70. Totā So-

ciētis Iesu-

Ex Franciſcam.

Scriptores, ultra approbatores operum

Iosephi de Vita, & Campanellæ. Ex Fran-

ciscano ante exortam controverſiam, no-

nym ſup̄a triginta cum Schoto, & Bona-

Ex Augu-
βn. an.

Disp. II. Physica Prædeterminationis ſecundū ſe. ſect. 4. 127

nationem, Universa Societas Iesu, id eſt,

Gravissimi Scriptores in nullius verba ju-

rati, ferè innumerū, quorum nomina da-

bit Bibliotheca Societatis, vetus, nova,

& novissima calamo Ribadeneyræ, Ale-

gambe, & Sotuelli: Academiæ viginti

dua, ſub regimine Societatis: Innumerabiles ferè Scholæ, toto Oribe, conſpicue-

Nec audiēdus eſt Gonet, excipiens Beilar-

minum, qui lib. 1. de Gratia. & lib. arb.

cap. 12. §. Eſi igit̄ alia, Physicana Præ-

determinationem clarè facit Lutheranam,

& Calvinianam; ego nec ferō, nec curo

cauſam. Nec magis audiendus, exci-

piens, Arorium, Pererium, & Henriquez,

imō & Conimbricenses, quōd fortè apud

Authores legerit, cauſas ſecundas

ad agendum moveat à Primā Bone! Ca-

uſas ſecundas moverat à Prīmā, eſt à Primā

physicē prædeterminari? Imō, & præmo-

veri cauſas ſecundas à Primā, eſt à Primā

physicē præmoveri, & prædeterminari ſe-

condas? Undenam motus (qui potest eſſe

valde varius, & multiplex) ex conceptu

ſuo habet eſſe irrefutabilem determinatio-

nem ad unum? Et ex genericā locutione,

quā uſi ſunt cum Angelico Preceptorē,

Pererius, Henriquez, & Azor; Gonetus,

tanquam legitime inferens ex genere ſpeci-

em, rotundè fecit Prædeterminatores.

27. Quōd si audiendus jure non eſt Go-

net, merito ridendus Magiſter Ferre, qui

Ferre non

curamus.

Primus

defectus in bonā Philosophiæ locu-

ſe, & ex hoc arguit contra Prædeterminato-

res ingentissimè Doctor Eximius part. 2.

Mox. anu.

de Grat. lib. 3. & cap. 30. aduſque 40. Ip-

ſe rem tango disp. ſeq. & traſq̄ au de au-

In Primā tom. 21 disp. 104. selt. 6. & ex his Henao, par. tractat. Avendaño, Quirós, & Borrull.

32 de Deo 33 Quaritus est, Authoritas Scripturæ: & ex hoc arguunt omnes Impredeterminantes, ex Suarez, & Montoya. Henao. Hunq., instar omnium, vide de Scient. à Borrull. Dei à disp. 39.

Quirós. 34 Quintus est, Authoritas aperta Infra lib. Conciliorum, Tridentini videlicet, & Se-7. d' nro. 30. nonensis: & ex hoc arguunt etiam omnes ex Suarez lib. 5. à cap. 37. ad usque 43. quem imitatur optime Reverendissimus Noster Thyrillus tom. 1. se àt. disp. 17. per sectiones decim: & 10m. 4. singu-lariter disp. 4 selt. 7. per §. septem.

Quintus locus. 35 Sextus est, Authoritas Patrum, Suarez, prefertim Augustini, & Thomæ: & ex hoc, Thyrillus. post Montoyam disp. 49. de Scient. a, & C. Infra Pater Suarez 2. part. de Grat. lib. 3. cap. à nu. 322. 44. & lib. 5. à cap. etiam 44. & 10m. 4. posse. de vera intelligentia Auxili: effe-locus. cias, singulariter argunt, in speciali Montoya. quisque tractatu, Petrus à Sicto Iosepho, Suarez. D. Henricus Scerf, & Pater Michael Aven-Pet. Fu-liens. Legendus etiam Thyrillus tom. 4. disp. 5.

Scerf. 36 Septimus est, Combinatio cum er- Arendan. roribus Calvini: & ex hoc arguit acutè Thyrillus. Pater Annatus disp. 4. de Scientia Mediæ. Septimus Ruviete in speciali Libello: & Rever-locus. dissimus Noster Thyrillus tom. 4. selekt. Annatus. disp. illa 4. selt. 7. a §. 38.

Ruviere. 37 Octavus est, Combinatio cum dam-Thyrillus. natis Propositionibus Iansenii: & ex hoc pet. modum subdubitantis, & excitantis locus. Thomistas ad maiorem explicationem Henao. sui, arguit Pater Henao de Scientia Me-Aug. à S. di a evan. 18. à num. 543. Augustinus à Maria. Sancta Maria, Carmelita Discalceatus, eset acerrimus Prædeterminationi in suo cursu Aristotelistic. d' sp. 13. Physic. M. Thyrs. quæst. 6. & Noster Thyrillus disputatione citata à §. 45.

Nonus to- 38 Nonus est Ius libertatis creatæ: & ens Omnes ex hoc, prædictibus Molina, Suarez, & Nostri. Montoya arguunt omnes nostris; sed omniū acutissimè, & acerrimè Pater An-Perez. tonius Perez de Prædestinatione Augusti-Ribaden. niana: quem imitantur, & explicant inge-Quirós. nio pari Pater Ribadeneira de Actibus Avendaño. Humanis, Pater Quirós, & Avendaño de Borrull. Prædest. natione, Pater Borrull de Scien-Thyrs. & tia Media, & Noster Thyrillus tom. 1. & mōx à nu. 4. selekt. Ipse rem, totis viribus exequar 68.

à num. 68. vix tacit, qua circa punctum idem disputando de Scientia Media, de Prædestinationibus, & Actibus Humanis omitti non possunt.

39 Decimus est, discriminatio tentatio-nis gravis à levi: & ex hoc arguit acutè Ruiz de Montoya, ad usque sexagesimam: & tom. de Volun-tate Dei à disp. 27. ad usque quinquagesimam prioram: & tom. de Prædest. à disp. 39. ad usque 49. incipiens.

40 Undecimus est sufficiencia Auxili: Peccatoribus assistens: & ex hoc ar-guant omnes post Suarez, & Montoyam: P. Suarez illum, lib. 5. de Grat. à cap. 10. Hunq. de Montoya. Prædestinatione à disp. 39. ad usque 49. qui duo maximè fidunt contra Præde-termi-nantes hoc genere disputandi: si enim exinde, ut acutè promovent Pater Anto-nius Perez loco citato. Pater Quirós de Quirós. Prædestinatione disp. 20. Pater Ribade-ribaden. neira pax sim in eo tractat. & Noster Reve-ryrus. rendimus Thyrillus tom. 1. & 4. selekt. Ipse mo-neque Deum feriò velle salutem homi-num; quod hæreticum est. neque trans-gressionem præceptorum fore pecamin-alam: quod simpliciter est. Ipse, pax sis velis, rem totam exequar à num. 147.

41 Duodecimus est, obligatio contra-Dei, Iuramenti, & Voti: & ex hoc spe-mus tosus locus, & validissimè arguit Pater Ruiz de Scientia Dei disp. 46. & ex ipso Pater Borrull. Matthias Borrull in opere de Scientia Mediæ.

42 Tertius decimus est, equitas com-parative exhortationis, ita obvite in decimus Sacra Pagina: & ex hoc arguit optimè Pa-ter Suarez pari. 2. cit. de Grat. lib. 5. Suarez. cap. 30. quem ingeniosè initiantur Scrip-tores Nostri Moderni. Ipse rem rango in Ipse lib. 5. à num. 78.

43 Decimus quartus est, Utilitas Pre-cum, & Consiliorum: & ex hoc arguit Pa-ter Didacus Ruiz de Montoya disp. 39 de Scientia.

44 Decimus quintus, & ultimus est Divina Sanctoris, quam prædeterminati-vam malum quoad materiale faciunt Præ-determinantes Thomistas: & ex hoc ar-guant Pater Suarez lib. 3. de Grat. à cap. Suarez. 45. Pater Ruiz de Montoya de Voluntate Montoya. à disp. 27. ad usque 51. & ex his omnes Ipse infra Authores Nostri: quos imitabor ipse pau-lò inferius à num. 518.

45 Hi sunt Fontes argumentorum innumerabilium, qua faciunt nobis, & Thomistas

& quod Deum faciat. Autorem peccati: In primis maxime premunt. Qui videre singula velit ex uno calamo, evolvat inde fatigabilem illum. Prædeterminationis Physica Malteatorem, eruditissimum. P. Didacus Theologum Patrem Didacum Ruiz de Ruiz de Montoya tom. de Scientia Dei, à disp. 38. Montoya ad usque sexagesimam: & tom. de Volun-tate Dei à disp. 27. ad usque quinquagesimam prioram: & tom. de Prædest. à disp. 39. ad usque 49. incipiens.

Conclu-sum. 46 Verum, quia omnia recidunt tandem in illa principia; quod Sententia prædeterminans libertatem creatam extinguat; & quod destruat sufficientiam.

Tria hæc ipse Capita specialiter leigo, & par. tractat. 1. de Deo sciente,

DISPUTATIO XII.

PHYSICA PRÆDETERMINATIO, PRIN-cipiis Philosophicis non cohæret.

47 Argumentum: Suppositio physice prædeterminans (ita loquac & extrinsecam Decreti, & intrinsecam qualita-tis amplectat) juxta principia philosophica, necessariò se debet habere ex parte actus primi: & non se potest habere ex parte actus primi: ergo juxta principia philo-sophica, manifestè repugnat. Consequens patet: & antecedentis utraque pars, quia summi momenti est, ostendetur efficaciter per suam unaqua-que Sectionem.

SECTIO I.

PRÆDETERMINATIO PHYSICA NON se potest habere, si detur, ex parte actus primi.

48 Ta sentiunt, & scribunt calamo Joannes à par. formi Moderni. Prædeterminantes, cum Thomasio, Godoy, Gon- Thoma. casto, & Casteli: & ostenditur breviter, & Godoy. Gonç. Castell. efficaciter in hunc modum: si Prædeter-minatio se deberet habere ex parte Actus primi, illi, cui deficit, deficit aliquid potestatis simpliciter requisita ad acta operandum: nam, qui non potest simpliciter, non sufficit; & ille, cui potestas deficit, simpliciter non potest, ut notum est ex terminis: Atqui si prædeterminatione physica se habet ex parte actus primi; illi, cui deficit, deficit aliquid potestatis simpliciter requisita ad acta operandum: ergo Prædeterminatione non se deberet ha-bere, nec potest, ex parte actus primi. Minor est certa contra Sectarios nostri Aranda de Deo.

temporis, & novissimè contra Iansenisti. Major ostenditur, primum: Is, cui deficit aliquid potestatis simpliciter requi-sita ad actu operandum, pro suo libito inadquiribile, non habet veram sufficientiam ad operandum: nam, qui non potest simpliciter, non sufficit; & ille, cui potestas deficit, simpliciter non potest, ut notum est ex terminis: Atqui si prædeterminatione physica se habet ex parte actus primi; illi, cui deficit, deficit aliquid potestatis simpliciter requisita ad acta operandum: ergo Prædeterminatione non se deberet habere ex parte actus primi.

49 Secundò ostenditur eadem major: Si Prædeterminatione se deberet habere ex parte

R. par-

In Primā parte actus primi, qui prædeterminatio-
par. trah. nem haberet, necessariò habere deberet
r. de Deo sufficiētiam ex prædeterminatione con-
sciente.

cā prædeterminatione nequit stare vera
sufficientia. Secundo modo, & non primo
requiri dicenda est Prædeterminatione phy-
sica, si admittatur ex parte actus primi.
Sic eludere conari sunt aliqui Præde-
terminantes, quos protegit Ledesma Domi-
nicanus, argumentorum vim. Vide latè *Fuga in-*
torquentem, & in sequentem Doctorem tercepta à
Eximium lib. 5. de Anxilis, & part. 1. de Suarez.

Gra. ià cap. 10. à n. 18.

52 Contra tamen est: Tunc perfectio
potentiae superaddita, purè perficit, &
non constituit sufficientiam potestatis,
quando sine ipsa stare potest tota potes-
tas actus primi: sed si physica præde-
terminatio requiratur indisponsabiliter ex
parte actus primi, sive ipsa stare non po-
test tota potestas actus primi: ergo, si ita
requiritur, non purè perficit, sed consti-
tuit sufficientiam potestatis: ergo sine ip-
sa non est sufficientia. Consequentia li-
quentia: major est evidens millenis exem-
plis: *Perfectio enim superaddita, purè*
perficiens, & non constituens, salvat
essentiam rei, quam perficit. Sic essentiā
aibi, perficit secundus gradus albedinis,
non constituit: quia licet constitutus al-
bum intensem, supponi. sine ipso totam
essentiam aibi. Minor autem non est evi-
dens minus. Implicit enim esse totum,
ubi aliquid deficit, ex his quae requirun-
tur indisponsabiliter ad totum: sed defi-
ciente prædeterminatione, in hac via dis-
currendi, deficit aliquid indisponsabiliter
requisitum ad totum potestatis, seu
actus primi: ergo ea deficiente, implicit
esse totum potestatis, seu actus primi.
Quis autem sufficit agere, sine toto potes-
tas, & actus primi ad agendum ei enim
qui sufficit agere, ad agendum sola defi-
citio cum prædicato quod repugnat veri-
ficatio.

Sed de his latè à num. 148.

Ledesma
Gra. ià cap. 10. à n. 18.

Infrà à
nu. 148.

SECTIO II.

PHYSICA PRÆDETERMINATIO, si
detur, habere se debet ex parte
actus primi.

53 Dici ad hec potest, duplíciter re-
quiā posse ex parte actus primi Physicā
Prædeterminationem. Primo: tanquam
partem actus primi, ipsum constituentem in esse talis. Secundo: tanquam per-
fectionem de linea actus primi, & comple-
mentum ipsius. Diferimen apertum
est: nam, si secundo modo requiratur
physica prædeterminatione, cōipsò supponit
actum primum, & veram sufficientiam, cuius est perfectio superaddita: si
verò primo modo requiratur, sine physi-

ca prædeterminatione nequit stare vera
sufficientia. Ex Bañez: id quod de Decreto phy-
sicē prædeterminante, non video, quā ra-
tione negari possit, aut dubitari: Nam sen. Tho-
misticum illud apud hujusmodi Autho-
res, est præparativum Divinæ Omnipo-
ten- 353.

sed vis actionis collativa est necessariò In Primā
vis ipsius actionis productiva: ergo. par. trah.
Tū etiā: quia eatenus Prædeterminatio r. de Deo
applicat Agens ad actionē, quaenam fa-
cīt producere actionem: ergo eatenus est
applicatio, quatenus se ipsa necessariò
comprodicit ipsam actionem.

54 Ostenditur primo: Physica præde-
terminatio, seu suppositio physicē præ-
determinans est vis physicē productiva
actionis, in causā recepta antecedenter
ad ipsam actionē: ergo se habet ex parte
actus primi: ergo sine ipsa non minus est
incompleta causa in ratione potentis
physicē causale, quam potentia visiva si-
ne lumine, & specie; & potentia Volun-
tatis siue supernatura i comprincipio.
Hæ duæ consequentia sunt evidentes. Pri-
ma: quia virtus effectiva est causa; & cau-
sa quae necessariò prærequiritur in Agente
antecedenter ad actionem, necessariò est
de constitutivo, & integritate actus pri-
mi. Secunda: quia implicat in terminis
causam esse completam cum defectu
essentialis comprincipii.

55 Probatur igitur Antecedens pri-
mo, & à priori. Quia actionis dependen-
tia à Prædeterminatione physicā est
summa, estque etiam divinitus indispen-
sabili; atque tanta necessitas, & depen-
dencia, semotā causalitate præde-
terminatio, non habet titulum, in quo fun-
detur: nam quinam is est? Et urgeo sic:
si Prædeterminatio non applicaret agens
coefficiente actionem cum ipso, Agens
etumperet in actionem ex quadam iym-
patiā, & int̄ inseca necessitate operan-
di, semel recepta tali motione; sed hoc
repugnat principiis Thomisticis: quod
ottendo: Nam sic illa præmissio non de-
terminaret, sed se haberet ut mera condi-
tio, ut Agens operaretur ex intrinsecā de-
terminatione; & necessitate quasi cōdi-
tionali ad operandum, positā præmotione.
Imò hinc manifestè convincit assumptum
principiale, ut evincam à num. 72.

56 Probatur Antecedens secundò:
Physica Prædeterminatio recepta in
Agente applicat indisponsabiliter ipsum
effectui: ergo quia producit effectum in
ipso. Probo consequiam: tūm quia
actio non applicatur Agenti nisi per se
ipsum: ergo neque Agens applicatur
actioni, nisi per vim collativam actionis;

in Primā
vis ipsius actionis productiva : ergo. par. trah.
Tū etiā: quia eatenus Prædeterminatio r. de Deo
applicat Agens ad actionē, quaenam fa-
cīt producere actionem: ergo eatenus est
applicatio, quatenus se ipsa necessariò
comprodicit ipsam actionem.

57 Probatur Antecedens tertio: Gra-
tia efficax est causa physica salutaris no-
stri consensus: ipsa enim est per vos illa
vis effectrix nostræ voluntatis, ex Au-
gustin. Augustin.
dant nobis non solum ipsum posse,
sed etiam: ipsa est per vos itud posse,
quod contra Pelagium contendebat Au-
gustinus; ipsa est per vos in absentia ha-
bituum tota virtus agendi in ordine su-
perno. Hæ omnia manifestè significant
vires physicē causativas: Atqui Gratia
efficax per vos est essentialiter physica
prædeterminatio: ergo physica præde-
terminatio est causa physica salutaris no-
stri consensus.

58 Confirmantur hæc omnia ex prin-
cipiis Thomistarum. Primo: Nam ideò Ad homi-
nes.

per vos requiritur prædeterminatio phy-
sica: quia nempe, præcism ab ipsa non
est causa in actualitate perfecti, nec in
proportione debitâ ad operandum, &
tribuendum existentiam effectui: ergo
physica prædeterminatio requiritur ante-
cedenter ad effectum ut suppleat de-
fectum actualitatis in causâ, & ut ipsam
proportionet in linea virtutis activæ:
ergo complet ipsam causam in linea vir-
tutis activæ, & consequenter se tenet ex
parte actus primi. Probo istam conse-
quentiam: quia nulla potest dari efficien-
tia, nisi causa per ipsam aliquid educat
de non esse ad esse: ergo causa, quæ nec
est in actualitate perfecta, non sufficien-
ter completa ad dandum esse, nec est in
actualitate perfecta, nec sufficienter com-
pleta ad efficiendum: ergo per id quo
constituitur in actualitate perfecta, &
completur ad dandum esse, constituitur,
Id autem est vētra physica præde-
terminatio.

59 Confirmatur secundò ex com-
munioribus principiis. Primum: non est
contra rationem principii connexio es-
sentialis cum actu. Constat primo: ex
ater-

In primā xtero principio Divini Verbi , qui Pa-
par.tract. ter est. Secundō : ex Decreto executivo
r. de Deo Divino ; & ratio est, quia rationi princi-
pii non obstat influendi necessitas. Se-
cundūm : Potentia ad aliquid nihil est
aliud, quām principium illius. Ita San-

S. Thomas. etus Thomas i. pār. q̄est. 41. art. 4.

O. sic scribens : Necesse est ibi ponere
potentiam respectū hujusmodi actuum, cū
potentia nihil aliud significet, quām prin-
cipium alicuius actū . Tertium : Princi-
pium est id, unde aliquid procedit: nem-
pē id, quod in munere praestandi, quod
res exitat, ipsi præfertur. Sicut enim
principium est quoad locum, quod in
ubicacione præfertur aliis; & quoad tem-
pus, quod aliis in duratione præfertur:
ita similiter, quod in existendo præfertur
alteri, ut illativa ratio illius existentiæ,
principium est, & respectu illius, ratio
nem potentiae sortitur. Iam ex his dis-
puto : Physica prædeterminatio , licet
ex essentiali sui connexione cum effectu
determinet, & applicet causam secundam ad ipsum effectum , est id, quod illi
est ratio, ut existat antecedenter ad omni-
nem actionem: ergo est id quod illi præ-
fertur in munere praestandi, quod exi-
stat: ergo est id, unde procedit, atque
ad eū principium. Sed principium habere
debet se ex parte actus primi : ergo. Iam
vides quām absurdè , & præter canon-
nes totius Philosophie finxerit Alva-
rez actum medium inter primum, & se-
cundūm.

Alvarez.

60 Ostendo secundō : Prædeterminatio prærequiritur ad actionem , non
quidem ut illius constitutiva, sed solum
ut applicatio , & conditio Agentis ad
illam : ergo se habet ex parte actus pri-
mi, solum proximi , & expediti. Pro-
bo consequentiam. Agens esse in actu
primo, non solum dicit virtutem produc-
tivam effectus , sed etiā applicationem ,
& alias conditiones necessarias ad ope-
randum : Quis enim ignem dicat esse in
actu primo ad calefacendum , eo ipso
quod habeat virtutem productivam cal-
oris, si tamē illam habet inapplicatam,
et indipendibiliter impediat? Certè
ignis existens Cæsaraugusta ex defec-
to ius applicationis ad lignum existens
Romæ , non diceretur aptè esse in actu
primo proximo, & expedito ad illius, vel

calefactionem , vel combustionem: ergo
si physica prædeterminatio est intima
approximatio Agentis ad actionem , &
illius applicativa conditio , non potest
sine ipsa percipi Causa in actu primo
completo , & expedito. Sed id sine quo
percipi nequit Causa in actu primo con-
pleri , & expedito, necessario constituit
actum primum: ergo.

61 Confirmabitur efficaciter, & illu-
strabitur hæc ratio, si præmittas, primò:
Ex parte potentiae non solum ea se te-
nent, quæ faciunt actum in genere Cau-
sa efficientis, sed alia plura: illa nempe
sine quibus non datur plena sufficientia.
Sunt autem plura , sine quibus dari ne-
quit plena sufficientia , quin tamen fa-
cient actum in genere Causæ efficientis.
Sic apud non paucos se habent respecti-
vè ad affectum voluntatis cognitio ; ad
actiones sensitivas, organi dispositio; ad
actus intellectus impressa species; ad sen-
sationes , præcedentia materiæ primæ,
& unionis ; carentia plurium impedi-
mentorum ad plures effectus; ad peccan-
dum exclusio formæ necessitantis ad bo-
num. Secundò: Voluntas sicut est poten-
tia secunda , ita etiam est potentia cæca:
Vnde sicut , quia secunda indiget physi-
cè præmoveri à Deo ut operetur , seu
physica prædeterminatione: ita, quia ca-
eca, indiget intentionaliter præmoveri ab
objecto , seu intentionaliter præmotione,
quæ constituit in notitia directiva. Iam ex
his dispuo:

62 Et confirmo precedentia: non mi-
nus indiget ad exercitium amoris Vo-
luntas præmotione intentionaliter, titulo
potentiae cæcae, quām physica præmotio-
ne, titulo causa secunda. Atqui illa in-
tentionalis præmotio, licet effectivè non
influat , habeatque se ut intentionalis
applicatio , & approximatio, se tenet ex
parte potentiae , & actus primi : ergo &
illa physica præmotio , licet effectivè
non influat, habeatque se merè, ut physi-
ca applicatio , & approximatio. Vnde
benè licet inferre : Sicut qui caret noti-
tia , & potestate liberâ eam in se exci-
tandi , simpliciter dicitur , & est impo-
tentia ad amandum , quamvis abundet
aliis comprincipiis: sic qui caret præde-
terminatione physica , & potestate libe-
rà eam sibi acquirendi, dici debet, & erit
sim-

Ribaden.

simpliciter impotens ad operandum,
quantumvis abundet aliis comprinci-
piis. Quod egregiè urget Ribadeneyra
exemplo Medici , scientis quidem boni-
tatem pharaci ad sanandum ægrotum
simpliciter necessarii : quod quidem nec
habet ipse , nec pro libito confidere po-
test. Quis hunc dicat habere in manu sua
sanitatem ægroti?

63 Ostendo tertio : Id sine quo im-
plicat conceptus Potentiae, & Causæ, ne-
cessariò se tenet ex parte Potentiae , &
Causæ; Atqui sine physica prædetermina-
tione implicat conceptus Potentiae, & Cau-
sæ: ergo. Minor in quā est difficultas pro-
batur ad homines ex ipsis argumentis, qui
bus arguunt Thomistæ contra nos. Im-
plicat potentia creata (de hac enim lo-
quimur) quæ per modum primi Princi-
pii, & pr. m. Agentis ; nec subordinati
Deo , nec continentis actualitatis gradum
necessarium ad effectus productionem , & existentiam, possit in actu secundum erumpere, aut ipsum producere:
Sed physica prædeterminatio per vos
exigitur , ne Creatura sit primum prin-
cipium , primum agens; ut subordinetur
Deo in ratione potentis , & ut contineat
actualitatis gradum necessarium ad pro-
ductionem , & existentiam effectus: sine
physica enim prædeterminatione si Vo-
luntas operatur , non subordinaretur
Deo in ratione potentis, nec contineret
ultimam actualitatem effectus; immo esset
primum principium, primum agens, pri-
mum librum, & determinans: ergo impli-
cat quod potentia creata sine physica
prædeterminatione sit potens ad effec-
tum producendum: ergo implicat sine
physica prædeterminatione conceptus in
teger, & completus Causæ creatæ: quod
demonstrandum erat.

64 Ostendo quartò : Id sine quo ne-
que est proxima potestas libera , neque
remota ad exercitium consensus v. g.
ut subordinati Deo in existendo , nec-
essariò est id quo deficiente nec erit libe-
ra potestas ad exercitium consensus, nec
remota , nec proxima ; atque adeò ne-
cessariò constituere debet , & importari
ex parte sufficientiae , & potestatis libe-
rae: hæc omnia patentissima sunt; atqui
sine physica prædeterminatione nec est
libera potestas ad exercitium consensus,

nec remota, nec proxima: ergo,&c.

In primā
par.tract. 65 Probatur minor in quā diffi-
cas est; & probatur quoad potentiam i. de Deo
proximam. De ratione potestatis pro-
xima ad actum est ita se habere circa ip-
sum in ratione conferentis ad ipsum
actum, ut inter ipsam, & illum non des-
ideretur interpositio alterius conferen-
tis ad ipsum actum: id quod ex terminis

videtur evidens : Atqui si non sit præde-
terminatio, requiritur inter potentiam,
& actum interpositio alterius conferen-
tis ad positionem ipsius: alioquin pone-
retur sine subordinatione ad Deum phy-
sicè promoventem: ergo.

66 Probatur eadem minor quoad po-
tentiam remotam : quia potestas remo-
ta ad exercendum libere actum exigen-
tem essentialiter, & pro priori præde-
terminacionem , in eo qui prædetermina-
tione caret , est potestas ad conjungen-
dum secum actu, ut essentialiter est; at-
que adeò ad acquirendam physicam præ-
determinationem ; quippè ex terminis
videtur evidens , qui nec habet, nec pro
libito potest acquirere prærequisitum
essentialie , sine quo poni exercitiū actus
est impossibile , eum non posse pro libito
ponere actu ab eo prærequisito pen-
dente; quod est non posse ponere actu:
Nam actu poni sine ea dependentia,
chymera est ; Atqui per vos qui præde-
terminacione caret, eam nequit pro libito
acquirere: ergo nec remotè potest po-
nere pro libito actu.

67 Explicatur hæc ratio à priori , &
à pari. A priori quidem. Nam actu es-
sentialiter dicit prædicatum connexi , &
coexistentis cū prædeterminatione eamque
necessariò supponit: Vnde actu exilte
est necessariò , & essentialiter ex-
fluere à prædeterminatione , ipsi coexi-
stere , & connecti. Nunc sic. Implicat in
terminis non posse pro libito ponere,
quod est actu, & posse pro libito pone-
re actu; atqui qui non habet physicam
prædeterminationem, nec pro libito potest
habere , non potest pro libito ponere
quod est actu: nam ponere quod est
actus , est ponere prædicatum connexi ,
& coexistentis cū prædeterminatione:
implicat autem posse me pro libito po-
nere coexistentiam in absentia coexisten-
tis, quam evitare nequo: ergo. A pari.
Su-

In Primā Sume actum Fidei essentialiter pendens per tract. tern & subordinatum affectui supernaturali Voluntatis applicantur intellectum ad exercitium Fidei. Nunc sic. Si homo nec haberet, nec pro libito sibi acquirere posset prævium affectum applicativum: nec proximè, nec remotè dicere posse pro libito ponere talem actum fidei. Cur vero non proximè posset, nisi quia caret affectu essentia. iter prævio, &

poteestate illud sibi acquirendi, quantumvis unicè præcedat ut applicatio? Cur nec remotè potest, nisi ex illa impotentia, quam supponimus, faciendi quod existat affectus ille præviè applicativus? At hæc, quæ ad lucem argumentis supponimus in affectu, in prædeterminatione superponit, ut prima principia, Thomisticum recens. Et hæc inferiùs urgebuntur.

DISPUTATIO XIII.

PHYSICA PRÆDETERMINATIO, SEV, Vis physicè Prædeterminans libertatem extinguuit.

propositio. 68
Difficultas.

SX hoc capite non tam probabitur, quam demonstrabitur Opinio nostra. Sic Argumentor: Libertas, quæ cum modo operandi Divino cōponi & defendi Catholice debet, est libertas non solum à coactione, sed etiā à necessitate; atqui cū suppositione physicè Prædeterminante componi non potest libertas à coactione non verò libertas à necessitate: ergo cum suppositione physicè Prædeterminante componi non potest libertas, quæ catholice defendi debet: ergo modus operandi Divinus efficax nō est physicè prædeterminans. Major est definita contra Bajum, & Iansenium. Minor debet ostendiri: id quod ex triplici latere prestandum est. *Primum*: ex necessitate operandi, quam Prædeterminatione importat. *Secundum*: ex impotentia, quam ejus absentia causat. *Tertium*: ex ipsa definitione libertatis.

SECTIO I.

PHYSICE PRÆDETERMINATVS AD
operandum, operatur necessariò.

§ I.

ALIQUÆ OSTENSIONES ASSERTI.

69 **O**stendo primum: Quando duo sunt essentialiter, & metaphysicè incompossibilia, qui simpliciter necessitatur ad unum, non caret altero liberè: sed qui Prædeterminatur ad operandum, simpliciter necessitatur ad rem essentialiter incompossibilem cum diffusu v. g. ergo qui prædeterminatur ad operandum, non caret liberè diffusu. Mi-

nor est Doctrina Thomistarum duò dicétiū: *Primum* est: Physicam Prædeterminationem esse essentialiter irresistibilem, metaphysicè connexam cum operatione, & etiam divinitus incompossibilem cum non operatione. *Alterum* est: Physicam Prædeterminationem, ita esse independentem ab usu nostri liberi arbitrii, ut eam esse vel non esse, solius sit Dei. Major est etiam evidens: nam qui necessitatur ad lucem, quomodo caret liberè tenbris? qui necessitatur ad Gratiam, quomodo caret liberè peccato? & ratio evidenter, est, ex ipsi terminis: nam qui necessitatur ad rem incompossibilem alteri, necessitatur ne sit cum altero, vel ad exclusionem alterius: cum ergo non esse cum altero, seu ipsum exclu-

Termini

Thomistici

Principia
Thomisti-
ca.

cludere sit altero carere, sit, qui necessitatatur sic, cum necessitari ut altero carere, quomodo ergo caret altero liberè, qui necessitatatur simpliciter, ut illo caret? Mōdō sic: caret diffusu, & diffusu caret non liberè, est ex necessitate caret diffusu; sed ex necessitate caret diffusu, & consentire, est necessariò consentire: ergo diffusu caret non liberè, & consentire, est necessariò consentire. Sed qui Prædeterminatur ad consensum consentit & non caret liberè diffusu: ergo consentit necessariò; quod demonstrandum erat.

70 Conformatur urgentissimè contra conatum solutionis recurrentis ad ea quæ se tenent ex parte actus secundi: sic arguo: Näm, quia amor impedit essentialiter odium, qui necessitatur ad actionem amoris, necessita ut adamorem, nec odio caret liberè: hæc evidentissima fungit: tamen amoris actio non se tenet ex parte actus primi, sed secundi: ergo licet illa prædeterminatione non se reheat ex parte actus primi (quod est intelligentiae): quia tamen essentialiter impedit diffusum, qui necessitatur ad ipsam, non caret liberè diffusu, sed necessitatur ad consentiendum.

71 Ostendo secundò: Voluntatem humanam operari consentiendo, & Prædeterminatione à Deo præminissam sortiti effectum nostræ operationis, idem omnino sunt; sicut & idem omnino sortit, Voluntatem prædeteminatam non operari, & Prædeterminationem non sortiti suum effectum; Atqui voluntas neque antecedenter, neque consequenter, nec comparativè, nec divisivè, nec ulio unquam modo habet sub libertate suā, & dominio, quod prædeterminatione existens, nō sortiat effectum: nam id est simpliciter impossibile, atque adeò simpliciter necessarium, quod prædeterminatione semel existens sortiat effectum: ergo neque habet sub libertate suā, & dominio non consentire, nec operari. At qui qui ita operatur ex inevitabili prærequisito ad operandum, ut non habeat sub dominio suo non operari, operatur necessariò, ut ex terminis patet: ergo Prædeterminatus ad operandum, operatur necessariò: quod erat assumptum demonstrationis. Vrgetur irrefragabiliter

Syllogismi vis. In casu prædeterminationis omitti operationem, vel est omissione conjungere cum Prædeterminatione, vel evitare Prædeterminationem: sed *In primis* operationem, vel est omissione *par. trah.* conjungere cum Prædeterminatione, vel evitare Prædeterminationem: *de Deo scientie.*

Tria certa
apud Pre-
determina-
nantes.

72 Ostendo tertio: & ut præcludam evasiones communes Thomistarum, præmitto tria ipsi Thomistis evidentissima: *Primum*: Non est minus impossibile, quod creata Voluntas sine prædeterminatione operetur, quam est impossibile, quod Creatura sit Deus, & Deus non sit Deus: Nam si Creatura operaretur sine prædeterminatione esset *Primum Agens*, & Deus, & Deus non esset Deus: quia exueretur munere causæ primæ. *Secundum*: æquè necessarium est ex ipsa finitudine Creaturæ, & ex ipsa infinitudine Dei, quod si Creata Voluntas sit operatura, prædeterminetur à Deo, quam est necessarium quod Creatura non sit Deus, & Deus sit Deus: & ratio est eadem, ac præcedentis. *Tertium*: æquè necessarium est, quod si Voluntas prædeterminetur à Deo, operetur, quam est necessarium, quod Creatura non sit Deus, & Deus sit Deus: Nam si Creatura non sit Deus, & Deus sit etiam Deus: Nam si Creatura prædeterminata non operaretur, resisteret efficaci voluntati Dei, & frustraneum redderet Dei decretum efficax: quod ipsi Creaturæ ratione Creaturæ repugnat, & repugnat Deo ratione excellentiæ suæ supra omnem Creaturam.

73 Iam sic dispuo: Operari sine prædeterminatione est æquè impossibile, ac est impossibile, quod Creatura sit Deus, & Deus non sit Deus: habere prædeterminationem, si operatio ponenda sit, est æquè necessarium, ac est necessaria, iuri quod Creatura non sit Deus, & quod Deus sit Deus: operari semel habitâ prædeterminatione ex ipsa conditione creaturæ, & ex excellentiâ Dei est æquè necessarium, ac est necessarium, quod creatura non sit Deus, & quod Deus sit Deus. At qui creaturam non esse Deum, & Deum esse Deum, est necessarium absolute, & simpliciter, & nulli enti liberum: ergo & necessarium est, & nulli enti liberum, quod

In primā par. tract. i. de Deo sciente. quod Creatura habita semel prædeterminatione, operetur. Quis ergo manet locus libertati, si Creatura ex se conditionat omni modo necessitata ad operandum, casu quo prædeterminetur? & re ipsa, citra libitum suum, Prædeterminationem merè patitur?

74. Vrgetur primò, ut declaretur vis argumenti. Tanta necessitas est, & quidem identificata cum ipsa entitate creature, exprimissis, non operandi sine physica præmotione, & hanc præhabendi, si ponenda sit operatio, cuanta est necessitas operandi semel habitâ physica prædeterminatione; Atqui ista necessitas est absolute simpliciter, & antecedens: ergo & ista. Vrgetur secundò, & explicatur magis: Intrinsica, & essentialis necessitas operandi, sub conditione, indispensabiliter facit necessaria, iam operationem Agenti; cui talis necessitas est essentialis, & positio conditionis non libera: hoc est ita claram, ut negari non possit: nam qui necessitatim agere necessariò agit: & qui necessitatim agere sub conditione, ex sua naturâ necessariò agit sub tali conditione: neque est alia necessitas operandi in agentibus necessariis. Atqui necessitas operandi sub conditione præmotionis est intrinsica, & essentialis creatæ voluntati; cui libera non est positio talis predeterminationis: quod patet ex præmissa tertio: ergo ea necessitas (qua necessariò debet importari in ipsa naturâ Actus primi, quod adverte) necessariam reddit operationem: ergo si daretur necessitas Prædeterminationis, Voluntas semper ageret necessariò: qui erat Demonstrationis Scopus. Qui discursus cō mihi placet magis, quod magis lapit Angelicum Præceptorum attente legendum de Verit. quest. 24. art. 2. 0

75. Ostendo quartò: Necessarium est simpliciter, quod vel deficiat Prædetermination ad consensum, vel quod adsit complexum ex ipsa Prædeterminatione, & consensu; Atqui Petrus, cui Deus primo instanti usus actionis v. g. dat prædeterminationem ad consensum, simpliciter necessitatur, ne deficiat in ipso Prædeterminatione: ergo necessitatur simpliciter, ut existat in ipso complexum ex prædeterminatione, & consensu; seu ut

coexistat cum complexo Prædeterminationis, & consensu. Syllogismus concludit: & Major est evidens: nam simpliciter impossibile est, utpote modis omnibus repugnans, & impicatorium, existe Prædeterminationem sine consensu, seu quod idem est, eam existere, & non esse consensum: ergo simpliciter necessarium est unum è duobus, nempè vel Prædeterminationem deficere, vel existere complexum ex eâ, & ex consensu: nam id, cuius oppositum est simpliciter, & omnino impossibile: omnino, & simpliciter necessarium est, ut est evidens ex ipsis terminis.

76. Nec est minùs evidens Minor Syllogismi principalis. Nam si quis virtute Superioris Agentis, cuius actionem vitare nequeat, conjungitur cum aliquo extremitate, necessitatur ut illud habeat, vel ut illi coexistat: sed Petrus virtute Dei conjungitur cum Prædeterminatione consensu in primo suæ rationis instanti, quin ejus actionem vitare nequeat: Deus enim pro suo libito prædeterminat quemcumque vult, juxta illud non est volentis, neque currens, sed misericordis: ergo necessitatur simpliciter, ut illam habeat, seu ut illico existat: ergo necessitatur, ne deficiat in ipso Prædeterminatione: ergo necessitatur ad complexum: quae erat Primi Syllogismi consequentia: & ostenditur evidentiâ pari. Nam omnis simpliciter necessitatus ad disjunctum necessarium, si necessitetur ulterius ad exclusionem unius partis, manet simpliciter necessitatus ad aliam disjuncti partem; sed Petrus qui prædeterminatur, est simpliciter necessitatus ad disjunctum, quale est vel Prædeterminationem deficere ipsi, vel in ipso esse complexum ex ea, & ex consensu; & necessitatur ad exclusionem unius partis, nempè ut excludat effectum Præmotionis: ergo manet simpliciter necessitatus ad alteram: nempe ad complexum ex prædeterminatione, & ex consensu. Nunc demum sic: omnis necessitatus ad complexum, ut complexum est, manet necessitatus ad partes illius: ergo omnis necessitatus ad complexum ex Prædeterminatione, & consensu, manet necessitatus ad Prædeterminationem, & ad consensum: ergo omnis prædeterminatus ad consensum manet necessitatus

S. Thomas

tus

tus ad consensum: ergo consentit necessariò: quod erat ostendendum.

§. II.

TRES ALIÆ PROBATIONES offensiva.

77. O Stendo quintò: omnis Præterminatus, seu omnis qui Prædeterminationi subest, potest evitare existentiam consensus, vel non est liber: sed per vos est liber: ergo potest evitare existentiam consensus. Major est evidens, & minor vestia. Nunc sic: Omnis qui potest evitare existentiam consensus, potest evitare coexistentiam Prædeterminationis cum consensu; sed nullus præterminatus potest evitare coexistentiam Prædeterminationis cum consensu: ergo nullus potest evitare existentiam consensus: ergo nullus est liber. Consequentia valet ex oppositô consequentis ad oppositum antecedentis. Minor autem Syllogismi secundi debet esse vestra: Nam prædeterminationem non coexistere cum consensu, est vel talem Prædeterminationem non existere, vel existere sine consensu: Neutrum vero, juxta vos cadere potest in dominium hominis. Major ejusdem Syllogismi est etiam evidens: nam qui potest evitare existentiam partis, potest evitare existentiam totius: & qui potest evitare existentiam unius extremi, potest evitare, quod cum altero constituit binarium diuinorum rerum existentium: quod est posse evitare coexistentiam unius extremi cum altero.

78. Confirmatur, & præcluditur evasio Petri Godoy ad hominem: Per te, si Voluntas posset dissentire cum Prædeterminatione compositivè, posset à Prædeterminatione excludere prædicatum infallibiliter efficacis: & essentialiter conexa cum opere: quia ex terminis implicat componi dissensum cum Prædeterminatione, & eam esse connexam metaphysicè cum non dissensu, sive cum consensu. Atqui etiam ex terminis implicat dissensum existere divisivè a Prædeterminatione: vel si mavis, dissensum existere secundum se; & Prædeterminationem existere: ergo si Voluntas potest

Aranda de Dgo.

dissentire, potest excludere à Prædeterminatione rationem existentis. Sed hoc par. tract. per te, non potest: ergo nec illud. At, qui i. de Deo ita consentit, ut dissentire non possit, sciente. necessaria, non consentit: quod intendimus, & ostendimus.

79. Ostendo sextò: quantâ necessitate quis adstringitur, ut in se aliunde capaci denominationis, detur informatio formæ, tanta adstringitur, ut in se detur effectus formalis talis formæ: Est id evidens: quis enim nisi fatuus neget, quod si quis necessitatet ad informationem doloris, & dolendi sit capax, non necessitatibus ut doleat. Et ratio est essentialis inseparabilitas unius ab altero: unde necessitatus ad prius essentialiter cum posteriori connexum: censetur, & est necessitatus ad posterius: ergo propter eandem inseparabilitatis rationem, tantâ necessitate quis adstringetur ad consensum, quantâ adstringatur ad medium inseparabile, cum consensu. Taliis est per vos Prædeterminatione; & necessitas illam habendi est opposita libertati, quoad receptionem, & habitionem ipsius: ergo.

80. Confirmatur primò. Prædeterminatione est essentialis connexionis, illigatio, & coexistentia cum consensu: ergo ex veritate, & evidentiâ primi antecedentis, quantâ quis adstringitur necessitate ad hanc essentiali connexionem, illigationem, & coexistentiam cum consensu, tantâ adstringetur ad effectum formalem connexi, illigati, & coexistentis cum consensu. Sed illa est necessitas opposita libertati, modo nuper ex Thomistis dicto: ergo & hæc. Atqui causa sine libertate, & necessariò coexistens cum effectu, sine libertate, & necessariò operatur: ergo. Confirmatur secundò: Quoties duo sunt naturaliter incompositibilia; & existit unum è duobus: ubi deest facultas evitandi existentiam unius, deest facultas naturalis ponendi aliud: id est evidens in Gratia, & peccato: quæ pone naturaliter conjugationem posse: quis dicet, quod si semel exstat Gratia, dari facultatem naturali ponendi peccatum, si deest facultas Gratiam excludendi? Ergo similiter quoties datur extreum essentialiter modis omnibus inconjugibile cum altero, ubi deest facultas

S

cvi-

In Primā par. tract. 1. de Dev sciente.

evitandi existentiam ejus, dēest facultas omnis libera ponendi extēnum aliud. Atqui Prædeterminatio existens est essētialiter inconjunctibilis cum dissensu, nec per vos datur in homine facultas illam excludēndi: ergo dēest facultas libera ponendi dissensum. Sed Voluntas sine faciliitate liberā dissentiendi consentiens, consentit necessariō: ergo Prædeterminata ad consensum, necessariō consentit: quod demonstratione contendebamus.

81 Ostendo se p̄mō: ex illo evidēti principio, quod Motoya nūificē i. lustrat de ſcien. iā Dei disp. 34. ſect. 1. à num. 8. à quo sublūmunt Ribanencyra, & Quirōs. Impossibile est evitari conſequens, quādū est impossibile evitari antecedens, ex quo infertur per legi timam conſequētiam. Quod Aristoteles lib. 1. Poſterior. cap. 6. ſic ſcrip̄t: Si neceſſaria ſunt ſuppositiones, & conſequens eſſe neceſſar. in oportet, ſicut ſi rete, veram ſemper. Sanctus Thomas 1. part. queſt. 14. art. 13. Sic ſuppoſuit ut indubitable: Ex principio neceſſariis non ſequitur niſi coclusio neceſſaria. Vnde ſi principia, ex quibus legitimē inferunt conſequens, neceſſaria ſint, neceſſitate ſimpliciter dicta, id est citra libertatem ipſa impediendi, & evitandi; conſequens erit etiā ſimpliciter neceſſarium, neceſſitate ſimpliciter dicta; id est citra liberratēm ipſum conſequens evitandi.

82 Iam diſputo: & loquens de Petro, quem ſuppono Prædeterminatum, efformo Syllogiſnum legitimē concludentem in Davi. Omnis Prædeterminatus ad consensum, conſentit; ſed Petrus eſt Prædeterminatus ad consensum: eigo Petrus conſentit: Modo ſic: Conſequens hujus Syllogiſni legitimē concludentis eſt conſensus. Atqui Petrus, poſta Prædeterminatione, neceſſitate ſimpliciter dicta neceſſitatur ad conſequens: ergo & ad consensum. Oſtendo minorem: Qui non poſſit evitare Præmiſas, carumque veritatem, nequit evitare conſequens, & ipſius veritatem ex illarum ſuppoſitione indilpenſabiliter neceſſariam; at Petrus nequit evitare Præmiſas: veritatem non Majoris: quia per vos eſt aeterna veritatis etiam divinitū inſalſificabilis: Non Minoris: quia ejus veritas impediſi non poſteſt, niſi præde-

terminationis existentia ſit conſtituta in potestate libertā Petri, quod negatiſ: ergo nec poſteſt evitare veritatem conſequens: ergo neque conſensum: ergo conſentit neceſſariō: quod intendimus.

83 Tota viſ argumenti proponitur unico quaſi modiſi Syllogiſmo à Patre P. Anton.

Antonio Perez in hunc modum: Omnis Perez homo Prædeterminatus, veſiſit p̄determinatus ad conſensum, conſentit: & hoc eſt omnibus inevitabile, Deo ſciſit, & homini, per vos; ac proinde Petro; Sed Petrus eſt p̄determinatus ad conſentiendum, & hoc eſt inevitabile Pe tro per vos: ergo Petrus conſentit: & hoc eſt inevitabile Petro, quod eſt eſſe ipſim et neceſſarium.

§. III.

VITERIORES DEMONSTRATIONES.

84 Oſtendo oſtavō: Neceſſitas ſimpliciter antecedens facit operationem, quae exinde ſequitur, omnino neceſſariam, & omnino non liberam: Atqui neceſſitas per Prædeterminationem inducta, eſt neceſſitas ſimpliciter antecedens: ergo ea neceſſitas facit operationem, quae exinde ſequitur, omnino neceſſariam, & non liberā. Conſequentia eſt legitima, & ipſa conſilio, quam demontrandam aſſumpſi. Major eſt omniū Theologorum poſt Anſelmuſ mattentē legendum ib. 2. cur Deus homo cap. 18. & lib. de Concord. cap. 1. contradicentibus unicē Bajanis, & Ianseniftis. Et ratio eſt à posteriori, quia poſſibilis eſt neceſſitas, quae libertatem impediā Agenti alioquin libero: nulla autem eſte poſteſt ſtrictior, quā Antecedens. A priori: quia ſi actio ſluſt à neceſſitate ſui, neceſſariō ſluſit. Vnde dixit eleganter Auguſtinus lib. 3. de lib. Ab. cap. 18. verba quae memoriam tene: Quæcumque iſla cauſa eſt Voluntatis, ſi non poſteſt ei reſiſti, ſine peccato ei ceditur. Hæc ſatis pro majori, quae negari non poſteſt.

85 Probo minorem: Neceſſitas antecedens ſimpliciter eſt neceſſitas ſeu viſ actionis inducīva, ſimpliciter inſuperabilis, independens à voluntate, & antevertens omnem uſum ipſius: nempe neceſſitas inevitabilis, aliuſde quādū à volun-

voluntate operaturā deſcendens: Atqui neceſſitas per Prædeterminationem inducta eſt neceſſitas ſimpliciter inſuperabilis, independens à voluntate, & antevertens omnem uſum ipſius: nempe eſſentialis inſeparabilitas ab actione, quam inducit, ſimpliciter inevitabilis, & aliuſde quādū à voluntate operaturā deſcendens: ergo eſt neceſſitas antecedens ſimpliciter. Minor eſt adverſariorū. Et Major Anſelmi: nam apud ipſum loc. cit. Neceſſitas conſequens, & amica libertati ea ſolū eſt, quae non facit ut ſit res, ſed quam res facie: quae deſcendit de libera voluntate; quae rei poſitionem non p̄cedit: & quam facit voluntatis libertas, & quam priuſquā ſit, cavere poſteſt. Hæc ipſiſima ſunt Anſelmi verba, à quo & diſtinctionis membra didicimus, & definitionem eorum. Sed nihil horum com petit Prædeterminationi vestræ, per vos contradictorium de ipsa ſtatuentes: ergo neceſſitatē ſeconſis ſimilitudinē neceſſitatis, ſed ferrea viſ antecedentis.

86 Conſtruuntur, ut carilli Thomiſti p̄achendantur: quicquid ſit de voce neceſſitatis antecedentis, quoties rei con venit titulus, ex quo altera libertatem tollat, & ipſa tollit: id eſt evidens ex terminis ipſis, & negari ſolū poterit ab eo qui ſummulas neſciat, & nunquam evolverit Topica Aristotelica. Sed titulus, ex quo neceſſitas antecedens libertatem tollit, eſt p̄cedentia, conne xio cum actione, & independentia ab ipſa Voluntate: quae omnia Prædeterminationi conueniunt: ergo non mihi hæc libertatem tollit, quādū neceſſitas antecedens. Minor quoad ſecundam partem eſt vestrā: quoad primam, Anſelmi: alioquin p̄ter verba aſſignetur aliquis titulus: nam aliquis eſte debet in rebus, ut dici poſſit neceſſitas antecedens.

88 Oſtendo nonō: ſi Prædeterminatio per ſuī inherētiam in voluntate, tolleret physice viſ inſtrinſecam diſſentendi, tolleret libertatem; & potentiam ipſam faceret neceſſariō conſentire: ergo ſi Prædeterminatione per ſuī inherētiam in Voluntate, tolleret ab ipſa practicē, & moraliter potentiam inſtrinſecam diſſentendi, tolleret etiam libertatem tollit, quādū neceſſitas antecedens. Minor quoad ſecundam partem eſt vestrā: quoad primam, Anſelmi: alioquin p̄ter verba aſſignetur aliquis titulus: nam aliquis eſte debet in rebus, ut dici poſſit neceſſitas antecedens.

87 Probo ſecundō minorem: Neceſſitas, quam inducit vestrā Prædeterminatione, eſt ipſa Prædeterminatione: atqui ipſa Prædeterminatione eſt antecedens ad conſensum: ergo & ea neceſſitas. Major eſt evidens: quia ipſa Prædeterminatione per ſuā entitatem, & ex ſe eſt inſtrinſecē connexio, & inſeparabilitas eſſentialis ab effectu: ſunt enim haec per vos Prædeterminationis p̄dēcata; & con ceptus Prædeterminationis, eſſentialis

eft ipſi Prædeterminatione. Minor pro batur. Nam ipſa Prædeterminatione vel eſt par. tract. principium actionis, ut dixiſtis, a. i. de Deo quādū, & dici debet ex dictis a. i. num. 47. vel eſt ſcience.

Suprā a. i. num. 47.

In primā In primā
parte: quādū, & amica libertati ea ſolū eſt, quae non facit ut ſit res, ſed quam res facie: quae deſcendit de libera voluntate; quae rei poſitionem non p̄cedit: & quam facit voluntatis libertas, & quam priuſquā ſit, cavere poſteſt. Hæc ipſiſima ſunt Anſelmi verba, à quo & diſtinctionis membra didicimus, & definitionem eorum. Sed nihil horum competit Prædeterminationi vestræ, per vos contradictorium de ipsa ſtatuentes: ergo neceſſitatē ſeconſis ſimilitudinē neceſſitatis, ſed ferrea viſ antecedentis.

88 Oſtendo nonō: ſi Prædeterminatio per ſuī inherētiam in voluntate, tolleret physice viſ inſtrinſecam diſſentendi, tolleret libertatem; & potentiam ipſam faceret neceſſariō conſentire. Antecedens eſt evidens, & conſequentia patet: Tūm à priori: quia poteris quae moraliter, & practicē eſt quaſi non eſſet in rebus, non poſteſt eſſe titulus fundandi dominium, ac proinde nec libertatē. Tūm etiam ab exēplo: cur enim in Beatis non eſt amor practicē liber? Cur in Christo, non eſt liberum, peccatum omittere: certè non quia carant inſtrinſecā vi inclinativā in oppoſitum: eam enim ha bēnt: ſed quia eam habent, ac ſi non ha bērent, nempē in ordine ad praxim, & exercitiū impeditur enim in expeditibilitate ab aliquā formā. Nunc ſic: vel Voluntas per inherētiam physica p̄dēcata, Prædeterminationis manet in expeditibilitate ad

In primā ad negationem consensū, vel non? Si par. tract. secundū: ergo potest cum eā ipsā p̄r. deo determinatio coīponere non actione sciente.

luntatem conjungi cum dissensu, dum est prædeterminatio, est omnino impossibile: homo autem Prædeterminatus, nec habet illam exclusionem, aut absentiā, nec ex industriā suā facere potest, per vos: ergo nec habet verum dominium dissentiendi. Cetera constant, præter Majorem: quæ licet alioquin evidens, tandem ostenditur à priori, & ab exemplo, in quo videoas insufficientiam solutionum, quas Thomistæ presi conabuntur. A priori quidem: nam non est qui dominius qui ex suppositione citra suam libertatem adhibita, manet ex suā Naturā impeditus inextricabilitate neponat actionem: hoc ex terminis notum est. Ab exemplo: quippe non minùs necessarium est, quod excludatur status peccati, ut homo le constituat in statu justitiae; quam sit necessarium, quod excludatur status prædeterminati ut homo se constituat in statu dissidentis; discrimen unius ab altero nullum est, nisi forte quod exclusio Prædeterminationis debet esse prævia ad dissensum: & exclusio peccati ad justitiam, vel sit comitans vel subsequens: unde potius cresceret argumenti vis, à fortiori, ut ajunt: Atqui si nec status peccati est exclusus, nec homo potest ex suā libertate talem statum excludere; non habet verum dominium se constituendi in statu justitiae: ergo similiter in casu nostro. Vnde necessariò descendit intentum demonstrationis.

S E C T I O . II.

IMPRÆDETERMINATVS AD OPERANDUM, NECESSARIÒ DEFINIT OPERARI.

§ I.

ALIQUÆ PROPOSITIONIS ostensiones.

90 Confirmatur. Qui consentit sine vero dominio dissidenti, necessariò consentit: Atqui qui consentit præterminatus, consentit sine vero dominio dissidenti: ergo necessariò consentit. Major est evidens, & ostenditur minor: qui caret eo, quod necessarium est ad dissidentium, & quod ipse omni sua industriā comparare non valeret: non habet verum dominium dissidenti: sed ita se habet Prædeterminatus: nam ad dissidentium necessaria est vel exclusio, vel absentia Prædeterminationis: quippe vo-

91 **O**stendo primò: Qui definit operari ex defectu physice potestatis, & sufficientiæ, sive ex defectu prærequisiti ex parte potentia necessarii ad operandum, necessariò definit operari; sed imprædeterminatus ad operandum, definit operari ex defectu physice potestatis, & sufficientiæ, sive ex defectu prærequisiti ex parte potentia simpliciter

ter necessarii ad operandum: ergo necessariò definit operari. Major est evidens: quia ea ipsò definit operari ex impotentiâ operandi; at non operari, cum operari non potest, necessarium est. Minor

Suprà à rem evictimus suprà nu. 69. & urgebimus hic, & scđ. 3 & disp. seq. totā. Con- & mox à sequentia legitima est.

nu. 93. & 92 Ostendo secundò: sicut Prædeter- 95. & in- minatio consensū, est ad ipsum indispensabiliter præquisita, & essentialiter cum eo connexa, & à nobis inevita- 114. & disp. seq. biliis: sic etiam imprædeterminatio (sive tota. à nu. 147. confitiat unicè in Prædeterminationis exēlusione, sive in aliâ Prædeterminatione ad dissensum) est ad carentiam consensū, sive ad dissensum indispensabiliter prærequisita, essentialiter cum eo connexa, & à nobis inevitabilis; sed ex his capitibus simul sumptis. Prædeterminatio extinguit sufficientiam liberam ad dissensum; & facit consensum haberi necessariò: ergo ex eisdem imprædeterminatio extinguit sufficientiam liberam ad consensum, & faciet dissensum haberi necessariò. Sed qui habet necessariò dissensum, seu non consentire, necessariò definit consentire: ergo.

93 Ostendo tertio: Potentia, quæ neque habet, neque liberè potest habere quod essentialiter, & indispensabiliter est prius; neque habet, neque liberè potest habere quod essentialiter, & indispensabiliter est posterior: Sed Voluntas imprædeterminata neque habet, neque liberè potest habere a iquid quod essentialiter, & indispensabiliter est consensu prius: ergo talis Voluntas neque habet, neque liberè potest habere posterior: qui consensus est. Sed potentia quæ neque habet, neque liberè potest habere consensum, necessariò definit consentire: quippe ea ipsò caret sufficienti dominio consentiendi, ut ex ipsis terminis patet: ergo voluntas imprædeterminata necessariò definit consentire: quod demonstrandum erat, & sequitur ex primo Syllogismo. Cujus minor datur ab adversariis: &

Augstin. 94 Major est evidens, & ex Augustino irrefragabilis. Est evidens: quia ex ipsis terminis patet, eum qui nec habet, nec liberè potest habere pecunias, non dare, neque liberè posse dare pecunias:

qui nec habet, nec potest liberè habere, In Primā & assequi medium Sanitatis, eum neque p̄r. tract. Sanitatē liberè posse consequi: qui nec i. de Deo habet, nec liberè potest habere lucem scientē.

necessariam ad videndum, eum neque li-

berè à visione cessare: qui nec habet, ne-

que liberè potest actionem habere; eum neque posse liberè terminum habere: &

ratio omnium videtur esse (si ratio dari

potest primi principii) quia qui necessari-

riò caret formā, necessario caret existētiā

formā: atque adeò omnium entium,

quorum essentia sit coexistere tali formē.

Seu qui necessariò caret formā, necessari-

riò caret coniunctione hujus formæ cum

effectu posteriori: cùm autem habitio

posterioris sit essentialiter coexistētiā cū

priori, & ipsius conjunctio cum posterio-

ri, patet eum, qui necessariò caret tali

coexistētiā vel conjunctione, caritum

necessariò habitione posterioris. Nec

ipse clariores terminos habeo ad expli-

candum me, aut rem quam evidenter

video. Est etiam Augustini, qui cùm vi-

disset prius esse cogitare quam credere, &

didicisset à Paulo 2. corint. 3. n̄as ex no-

bis non esse sufficiētes cogitare, intulit

inde lib. de Præd. SS. cap. 2. prope med.

2. Corinthi 3.

neque habere nos sufficientiam, aut facul-
tatem liberam ad credendum, quoadus-
que illa præveniens cogitatio sit in nobis
à Deo. Ex isto ergo evidenti principio,
quod propterea macti debet infigi, def-
endunt confirmationes plene acumine;
& robore in ostensionem assumpti prin-
cipalis.

§. II.

ALIE OSTENDENDI FORMÆ.

95 P rima sit ex ipso Augustini dis-

Augustin.

cursu. Sicut prius est cogitare, quam credere; sic per vos prius est præ-
determinari à Deo, quam consentire: Et
sicut non habemus facultatem liberam
ad comparandam primam cogitationem
sanctæ illustrationis; sic per vos non ha-
bemus facultatem liberam ad comparan-
dam primam prædeterminationem ad
consentiendum: Et tandem sicut exinde
illa Sancta cogitatio non est ex nobis,
sed ex Deo; sic per vos vestra Præde-
terminatio non est ex nobis, sed ex Deo.

Arqui ex Augustini discursu, quæ assig-
nata

In primā nata sunt in Sanctā cogitatione, probant par. tract. deesse nobis sufficientiam ad credendum, r. de Deo quoadusque sit in nobis à Deo præveniens illa cogitatio: ergo ratione iden-titatis eorum, quæ de vestra Prædeter-minatione fatemini, ea ipsa probant deesse nobis sufficientiam ad consentien-dum, quicadusque sit in nobis à Deo illa prædeterminatio. In imprædeterminato non est: ergo nec sufficientia. Sed qui dissentit sine sufficientia ad consentien-dum, necessariò definit consentire: ergo.

96 Secunda sit: qui necessariò definit habere prius, necessariò definit habere posterius, cuius existere sit coëxistere cum priori, & essentialiter ab eo pendere; sed imprædeterminatus ad consensum necessariò definit habere prius: ergo ne-cessariò definit habere posterius. Sed hoc posterius est ipse consensus: ergo neces-sariò definit habere consensum. Omnia fundantur in majori, quæ est evidens: nam qui necessariò definit habere me-dium unicè requisitum, necessariò definit habere finem essentialiter ab eo penden-tem: qui definit habere actionem, neces-sariò definit habere terminum: qui ne-cessariò definit habere judicium indiffe-rentis, necessariò definit habere liberum exercitium: qui necessariò definit habere cognitionem, necessariò definit habere volitionem.

97 Dicitis, id verum esse, si posterius non debeat esse liberum. Hæc est satisfa-ctio Thomistarum, quæ plenus est Godoy tract. 8. de Prædeterminatione disp. 67. §. 6. quod miror, & præoccupata jam est, & iterum premitur: non esse prioris, cuius esse sit coëxistere cum poste-riori, & à quo essentialiter posterius pen-det, est formaliter, vel ex illatione ne-cessariò non esse posterioris: cùm modis omnibus implicet, quod in uno instati sit non esse prioris, & quod in eodē non sit non esse posterioris: ergo qui necessitatatur ad non esse prioris, manet necessitatus ad non esse posterioris. Sed ex terminis implicant, necessitatum ad non esse poste-rioris, manere liberum ad ipsum non esse posterioris: ergo in terminis implicat ista solutio: quia alium timere maximè faciet ne sentirent Thomistæ libertatem solam à coactione sufficere ad meritum, & demeritum: nam sub his rebus, quæ-

Godoy.

cumque sint voces, quæ res non mutant, aliud videretur, latere non posse. Illud autem est dogma damnatum Iansenista-rum: quod & Thomistæ catholicæ dam-nant.

98 Tertia sit: Qui est in periculo mortis adeò gravi, ut neque liberū ei sit exire à tali periculo, neque componere cum ipso perseverantiam vitæ, non habet facultatem liberam, ut perseveret in vi-tâ: ergo qui est in periculo diffensus adeò gravi, ut neque liberum ei sit exire à tali periculo, neque ipsum componere cum consensu, non habet facultatem liberam, ut consentiat: ergo necessariò definit consentire. Consequentia negati non possunt, admissio solùm antecedente: quod ex ipsis testiminis apparet evidens. At hæc omnia Imprædeterminato conve-niunt. Nam Primo, est in periculo diffensus, seu non consentiendi: quia Impræ-determinatio est carentia prærequisiti necessarii ad consentiendum: quæ proin-de non potest non reddere diffensem valde proximum. Secundò: non est imprædeterminato liberum exire ab statu imprædeterminationis: neque enim pen-sis ipsum est vel prædeterminari vel non prædeterminari. Tertiò: neque ipsi est liberum, componere statum impræ-determinationis cum consensu: nam id est absolutè impossibile. Hæc autem opus erant ad veritatem consequentis: unde legitimè descendit assumptum demon-strationis.

99 Quarta sit: & formetur Syllogis-mus in Ferio: Nullus imprædeterminatus ad consensum, consentit; sed Petrus est imprædeterminatus ad consensum: ergo non consentit. Cuius Syllogismi Præmissæ sunt verae. Nunc sic: Facultas libera ponendi consensum est facultas li-bera impediendi veritatem illius conse-quentis in Ferio: ergo Petrus non con-sentit: Atqui Petrus imprædeterminatus non habet facultatem liberam impediendi veritatem hujusmodi: ergo neque po-nendi consensum. Sola minor eget pro-batione, quam ex dictis à num. 81. exhibeo sic: Quando Præmissæ legitimè con-cludentes, ita sunt verae, ut Petrus non habeat liberam facultatem impediendi veritatem earum, neque habet liberam facultatem impediendi veritatem conse-quentis.

Suprà à
nu. 81.

quentis: quippe hujus veritas imbibitur in veritate Præmissatum legitimè con-cludentium: unde qui concessis bona formæ præmissis, negat consequentis veritatem, dicitur, & cogitur Impossi-bile amplecti: quia negat idem ipsum, quod affluit admittendo veritatem præ-missarum. Atqui Præmissæ Syllogismi præformati sunt legitimè concludentes, sunt verae, & sunt ita verae, ut Petrus non habeat liberam facultatem impe-diendi veritatem earum: Non majoris: quia est veritatis omnino necessaria; cu-jus oppositū est simpliciter impossibile. Nec minoris: quia est veritatis soli Deo liberæ: cuius est prædeterminare, per vos: ergo nec habet facultatem liberam impe-diendi veritatem consequentis, qui con-sensus est. Sed qui ita dissentit, ut non habeat facultatem liberam non consenti-ndi, necessariò definit consentire: ergo idem quod prius.

100 Quinta sit, sub eâ formâ quæ ostendat insufficientiam solutionis, quā in lusu verborum intendit Godoy loco cit. à num. 130. Voluntati non habenti prædeterminationem, necessarium, omni gradu necessitatis, antecedentis scilicet, & consequentis, est non coëxistere in ipsa Prædeterminationem cum con-sensu, secundum totum, quod dicit ipsum non coëxistere: ergo eodem necessitatis gradu est ipsi necessarium non coëxistere cum consensu. Sed nequit ipsi neces-sarium esse non coëxistere cum consensu, & liberè non habere consensum, ut per se patet: ergo tali voluntati non est liberum non habere consensum: ergo ne-cessariò definit habere consensum. Tota vis est in entymemate: cuius consequentia claret: quia voluntatem coëxistere cum consensu dicit formaliter coëxistentiam Prædeterminationis cum consensu: coëxisti enim agendo: nec agit nisi ut præ-determinata, per vos: ergo si ipsi est ne-cessarium non coëxistere prædetermina-tionem cum consensu: necessarium ipsi est non agere, atque adeò etiam ipsam non coëxistere cum consensu.

101 Vrgetur: sicur Prædeterminatio est applicatio voluntatis ad actionem: imprædeterminatio est non applicatio ejusdem ad actionem. Nunc sic: cui ne-cessarium est non applicari ad agendum,

necessarium est non agere: nequit enim In Primā tolli causa, quin tollatur effectus unicè par. tract. r. de Deo prædeterminata necessarium est non scientie. applicari ad agendum: quia necessarium est imprædeterminari, per vos: ergo & est æquale necessitate necessarium, ipsum non agere. Salva modò libertatem in non agendo. Probatur jam antecedens: Cui necessarium est, non existere rem, cuius existere sit essentialiter coëxistere cum aliâ, necessarium esse debet ipsum non coëxistere cum aliâ: id mihi est evi-dens ex ipsis terminis: sed voluntati im-prædeterminata necessarium est non existere Prædeterminationem: cuius ex-i-stere est essentialiter ipsam coëxistere cum consensu: nam essentialiter est illi-gatio sui ad consensum: ergo.

102 Confirmitur: & opprimitur ten-tata solutio, probando voluntati impræ-determinata necessarium omnino esse debere juxta Thomistas ipsum non coëxi-stere consensum cum prædeterminatione atque adeò ipsum etiam non existere con-sensus: quod erit, necessarium illi esse ipsum non coëxistere: tam inadæquat, quād adæquat; tam quoad obliquum, quād quoad rectum: qui sunt termini Godoy potius ludentis, quād solventis. Arguo sic: cui necessarium est necessitate simpliciter dictâ non existere partem complexi, cuius existere sit afferre ex-i-stentiam compartis, & complexi, aliter ex-i-stere impossibilium, necessarium est èodem gradu necessitatis non existere complexum, adæquatè: sed voluntati im-prædeterminata necessarium est per te, necessitate simpliciter dictâ, non exis-te partem complexi coalescentis ex Præ-determinatione, & consensu, tempè Præ-determinationem, cuius existere est af-ferre existētiam compartis, scilicet con-sensus, & comp. exi, aliter impossibi-lum existere: quippe consensum existere nisi complexè cum Prædeterminatione est impossibile: ergo tali voluntati ne-cessarium omnino est non existere com-plexum illud adæquatè. Syllogismus con-cludit: & probo majorem: quando par-tes alicuius complexi sunt inter se con-nexæ mutuò in existendo, & aliter non possibles existere nisi complexè, qui tollit unam, ambas tollit, atque adeò tollit

Ipse God.

In primā tollit complexum non solum ad æquatè par. tract. denominariè, sed etiam ad æqua è enti. de Deo tatiè: quia complexi manet nihil: sic ex solā connexione non mutuā inter intellectiōnē, & volitionē; inter modūm, & rem: qui tollit intellectiōnē, tollit eōipsò complexum ex ipsā, & volitionē quoad partē utramque, & qui tollit rem, tollit & modūm, & ad æqua tē complexum ex ipsis: ergo in complexiōnis mutuā connexis, (quale est certè, de quo nobis est sermo) quamcumque partē tollas, tolles utramque: ergo cui necessarium est non existere unam, necessarium erit non existere utramque: ergo.

103 Vrgetur primò: Hæc est illatio manifesta: non est pars: ergo nec totum: Idque est primum principium: cui ergo sit necessarium antecedens, necessarium esse debet & consequens. Vrgetur secundò ex eodem principio: cui est impossibilis pars, est impossibile totum: ergo cui necessaria est non existentia partis, necessaria similiter est non existentia totius. Antecedens est evidens: quia eōipsò quod nobis est naturaliter impossibilis illustratio supernaturalis, est nobis naturaliter impossibile complexum ex ipsā, & volitione supernaturali, & simul ipsa supernaturalis volitio essentialiter ab illustratione dependens. Vnde cui necessaria sit non existentia cognitionis, erit necessaria non existentia volitionis: licet alioqui futura esset libera talis volitio in præsentia cognitionis. Ex quibus altè perpenfis, videbis occurri conatibus non solum Godoyi cītati, sed omnium Thomistarum: sic enim hac, & præced. sezt. præformata argumenta sunt, ut distinctiones, & solutiones communes omnino impediāt, & aperte convincant.

S E C T I O III.
FIRMANTVR EX POTENTIA LIBERÆ
defensione Præcedentia: ubi rursus
& directè de sensu composito.

§. I.
ARGVMENTVM EX DEFINITIONE
Libertatis.

Quid sit libertas?

104 EN argumentum: Potentia libera est illa, quæ positis omnibus

prærequisitis ad agendum potest agere, & non agere; atqui Voluntas Prædeterminata non est potentia, quæ positis omnibus prærequisitis ad agendum possit agere, & non agere: ergo Voluntas prædeterminata non est potētia libera. Sed Voluntas per, & ob concursum Dei cum ipsā, non desinit esse libera: quod est de Fide: ergo nec prædeterminatur per concursum Dei: ergo concursus Dei non est intrinsecè prædeterminans. Tota vis est in primo Syllogismo, cuius consequentia in Baroco est legitima: Minoi, evidens: quia Voluntas prædeterminata est cum prærequisito incompossibili cum non actione, & connexa cum ipsā actione: Sed Voluntas cum prærequisitis incompossibilibus cum non act. one, & per quæ redditur connexa cum actione, non potest non operari: nam illa habere, & non operari est impossibile: atque adeò non operari nequit defectum talium prærequisitorum: ergo Voluntas prædeterminata non est Potentia, quæ positis omnibus prærequisitis ad agendum possit operari, & non operari. Et hæc de M. nor. Major autem est definitio liberæ potentie: quam Sancti Patres, & Theologi ex ipso iaticnis lumine didicerunt. & Theologom. 1. de Grat. c. p. 3. apud Suarez pro logis.

Vide census eorum apud Suarez. apud Mentoyam Suarez. de Scient. à d. sp. 50. à sezt. 3. apud Ripal- Monoya. dam contra Bajum tom. 3. lib. 2. dist. 15. R'palda. sezt. 12 qui jure dicunt, eam ab omnibus Philosophis, Theologis, & Patribus vel supponi, vel exprimi: negari tamen à nemine.

105 Soli Bajani, & Iansenistæ negant, apertā calumnia: quod nempē ligamentum sit à Recentioribus, scilicet Ie- Bajan. & Iansenist. fuitis, & à Nominalibus ea definitio libertatis. Sed id est fateri ineruditonem in Theologicis suam. Fateor ansam ipsis dedisse Thomistas post Alvarez, qui contemnere visus est hanc definitionem: illā autem negare ausus non est. Et tamen vel rejectā, vel contemptā (quod utrumque, favere Iansenistis est, eosque præferre Theologis intemeratae notæ) substruxit hanc: Potentia libera est Facultas voluntatis, & rationis ad utrumlibet, ad agendum scilicet, & non agendum: vel ad agendum unum, vel alterum. Verum ista vel recedit in communem, vel non est. Tho-

III. Alvarez.

Capreolus Thomæ, qualis præsumitur, vel vera non est: id quod ante iudicavit Capreolus, dictus Thomistarum Princeps, in 1. diſt. 6. quæſt. unic. art. 3. ad argumentū Shotti contra 4. Concluſionem:

106 Et ostendo ſic: nam imprimis est evidens, facultatem ad agendum & non agendum esse facultatem, quæ potest age re, & non agere. Deinde non est minus evidens, facultatem ad agendum, aut poſſe agere non dari sine necessariis ad agendum. Insuper evidentissimum est in S. Thomas. Thomā, poſſe Agere, vel facultatem agendi, que ponitur indefinitio liberi arbitrii, eſſe poſſe expeditum, & poſteſtatem expeditam ad operandum: ſic enim loquitur Sanctus Thomas 1. part. quæſt. 83. art. 2. ad 2. Facultas nominat quantum poſteſtatem expeditam ad operandum: & ſic facultas ponitur in definitio liberi arbitrii: patet autem non dari poſteſtatem expeditam ad operandum, ſine prærequisitis necessariis ad operandum: ergo, velit nolit Alvarez, debet dicere, quod Potentia libera eſſe quæ positis omnibus prærequisitis ad agendum poſſet agere, & non agere. Et rationem dat Sanctus Thomas 1. 2. quæſt. 1. art. 1. 0. nam facultas libera eſſe per quam homo fit Dominus ſuorum actuum. Dominiū autem eſſe facultas utendi, & non utendi re pro libito, positis omnibus prærequisitis ad uſum, & non uſum: nam non uti ex defectu prærequisiti non eſſe ceſſare ab uſu ex dominio, ſed ex defectu dominii. Lege attente ipsum Angelicum Praeceptorem 1. part. quæſt. 42. art. 2. Corp. dicentem aperte: In Agentibus liberi, effectum eſſe posteriorē ſuo Principio: non quia defit ill ALIQUID AD AGENDUM necessarium, ſed propter Elec̄tionem: nam ſicut eligit effectum, ita eligit tempus agentis. Quid hoc eſt, niſi Agentis liberum, eis habeat omnia prærequisita ad Agendum, poſſe tamen non agere? Ergo ſolemnis poſita Definitio Agentis liberi, habet pro le calatum Sancti Thomæ.

Eius Verba satis illuſtria. Dicit novissimè ex Castellio Complutensi lib. de liber. Arbitr. d. sp. 1. quæſt. 4. ſect. 4. Definitionem libertatis ita debere intelligi, ut de effentiā causā liberā sit compositio poſteſtatum agendi, & non agendi: id eſt, poſſe componere Aranda de Deo.

Dicit. Castellius. 107 Dices novissimè ex Castellio Complutensi lib. de liber. Arbitr. d. sp. 1. quæſt. 4. ſect. 4. Definitionem libertatis ita debere intelligi, ut de effentiā causā liberā sit compositio poſteſtatum agendi, & non agendi: id eſt, poſſe componere

T

pote-

non actionem, cum poſteſtate ad agen dum, ſeu cum prærequisitis ad poſſe: non par. tract. verò poſſe componere non actionem cum 1. de Deo omini bus requisitis ad agendum. Id quod ſciente.

illuminat primò: quia aliter convenire nō poſſet omni libero, id eſt, ſecundo libero, egenti prædeterminatione Divinā. Se- cundò: quia Definitiones debent affumi in ſenſu prudenter inhabitabili: dubitant verò de noſt. o ſenſu, Sapientiſimi Authores, ideſt, Thomistæ. Et addit: no- tionem liberi arbitrii eſſe agitam à Calvino, & à Iansenio; negantibus nihilo minus noſtrā definitionem: car er- go, präcīſim ab illa communi definitio- ne, non conveniamus Catholici in no- tionē libertatis? Tertiò, & à priori: quia per componere cum requisitis ad agendum poſteſtatem proximam nō agendi, differt cauſa libera à cauſā necessariā: ergo ſola compositio poſteſtatum ſufficit. Et expli- cat adducendo exemplum Petri præde- terminati ad conſenſum: cum poſteſtate diſſenſus: & roga: in hoc caſu: conſenſus eſſe liber, vel non? Si prium: habet in- tentum. Si ſecundum: exclamat primò cur ita, ſi conſentit, potens diſſenſire ſi velit. Quid amplius petet Tridentinum?

Secundò: cur ita, ſi nulla intervenit ne- cessitas ſimplex? Hæc ille multis.

108 Ipſe ſingula lego, & valde miror Impugna- ſingula in Viro alijs ingeñioſo. Nihil ho- rum occurrit explicacioni, quam ex ore Doctrinæ totius antiquitatis Scholastice ſumpſi- muſ: & quam, expediturus me ab illo Recentiore, & auditurus poſtea Thomi- ſtas, ita firmo. Agere necessariò tam ve- nire poſteſt à defectu optionis ad agere, quā à defectu poſteſtatis ad non agen- dum: ergo ſine defectu poſteſtatis ad non agendum, ſtare poſteſt in cauſā, agere ne- cessariò: ergo & defectus libertatis: ergo ad eſſentiam libertatis non ſufficit ea compositio poſteſtatum, ſed compoſi- tio, quam explicuimus. Consequen- ſe Num. 104, & 206.

109 Dices novissimè ex Castellio Complutensi lib. de liber. Arbitr. d. sp. 1. quæſt. 4. ſect. 4. Definitionem libertatis ita debere intelligi, ut de effentiā causā liberā ſit compositio poſteſtatum agendi, & non agendi: id eſt, poſſe componere Aranda de Deo.

In primā potestatis ad non agendum, stat causam par. tract. agere necessario. Ita quæ ex ante dictis i. de Deo sunt liquida, & ex sequentibus firma- sciente. buntur, maximè à nu. 120. nolunt recentes Thomista meditari.

Fit ipsi satis.

109 Et sunt sine nucleo, quæ Castell opponit. In primo petit principium: & ponat, oro, curam suam: libero enim secundo, id est Nobis, certò competit definitio liberi. In secundo: aliud est dubitare de definitione aliquā, ante animum preoccupatum, & cum attentione ad antiquitatem Scholasticam: & aliud inducere dubitationem, ex opinione novā animum preoccupante, & cogente deferrere definitionem: Hoc video in præterminantibus; & non, illud. Quod additur de Calvinō, & Iansenio, taceri potuisse: Dicimus eos se gesisse, ac si quis fateretur aliquod cns esse hominem, & negaret esse animal rationale. Hac tam stupida, nolumus dici de Catholicis adē doctis. Ad tertium permisso quod assumit, negatur antecedens: & ad exemplum, responsum sibi sit, consensum non esse liberum. Primò: Nam posse dissentire si veit, est posse dissentire ex libito & optione operantis, hæc autem optio æquè deficit per defectum potestatis, ac per defectum jūris ad id quod præoccupat irreflexibiliter ad consensum. Secundò: quia necessitas simplex, id est antecedens, est ea omnis quæ non descendit ab ipsā voluntate, ut testatur Anselmus, & tota antiquitas scholastica, ut suprà diximus. His igitur omissis, & stando legitimo conceptui veræ libertatis, videamus, quam feliciter ab hoc nodo Thomistæ se Recentes expediant.

§. II.

SOLEMNIS SOLVITIO EX DISTINCTIO- ne sensus Composui & Divisi.

Thomisti. 110 Princeps, & prima Solutio petita Dist. n. tur à Thomistis ex distinctione ejus. Sensus Composui, & Divisi, quorum proque sensus funditatem sensuum non capi à nobis, vehementer dolent. Sumamus ab ipsis intelligentiam, & Mysterium. Intelligentia est, quod potentia libera sit potentia quæ positis omnibus præquisitis ad agendum possit agere in sensu compo-

to, scilicet componendo actionem cum omnibus præquisitis ad agendum: & quod possit non agere, non quidem in sensu composito, sed in sensu diviso, scilicet non componendo non actionem cū prædeterminatione, & omnibus præquisitis ad agendum, sed ponendo non actionem essentialiter divisam à prædeterminatione, & præquisitis omnibus ad agendum.

111 *Mysterium* est, quod cum ipsā prædeterminatione sit, & maneat potestas ad non actionem: neque enim dicere, quod Voluntas prædeterminata non potest agere in sensu composito, sed in diviso, est dicere, quod stante prædeterminatione desit potestas ad dissensum, solumque sit absente Prædeterminatione; sed est dicere, quod datur composita cum prædeterminatione potestas ad actum contrarium, non tamen ad illum cum Prædeterminatione compositum. Expli- cant satis anxiè, (ne subtilitas nos prætervolet) exemplo plausibili consentientis actu Voluntatis. En, inquit, voluntas in sensu composito consensus retinet cum illo conjunctam potestatem dissentendi; sed non dissentendi compositivè cum consensu, id est componendo consensum cum dissensu, sed dissentendi divisivè à consensu. Et hæc est *similitas potestatis* in voluntate ad consentiendum, & non consentiendum; non verò *potestas simulatis*. Quo acumine dicit se mirificè delectari Caramuel.

112 Notat tamen Thomista celebris disserimen Exempli ad rem præsentem: nam in exemplo, sensus divisus est exclusivus: nam à voluntate fieri potest dissensus excludendo consensum: quod evenit, quando uterque terminus horum sensuum cadit in dominium voluntatis: in re præsenti, sensus divisus est unicè præcisivus: nam à voluntate fieri potest dissensus, non ut exclusivus prædeterminationis: quia prædeterminationem nequit excludere, sed præcisivus, seu secundum se, præexcludente Deo prædeterminationem. Hæc est intelligentia distinctionis: & hoc, Mysterium ex Alvarez, Godoy, & Gonet.

*Et Mys-
terium.*

Caramuel.
*Nota ex
Godoy.*

om-

omnia, quæ à nu. 69. ad usque 102. diximus.

113 Duo rursus hic ostendenda fuscipio ad eversionem ejus omnimodam. *Primum:* Voluntatem prædeterminatam, seu cum Prædeterminatione compositam non posse dissentire in sensu diviso, potestate simpliciter dicta Libertatis, & Domini: quod manifestè fit *ex hisque disputatis*. *Alterum:* hanc potestatem non agendi divisivè, seu in sensu diviso non sufficere ad libertatem, cuius explicata definitio debet intelligi, ut potentia libera sit facultas quæ cum omnibus præquisitis possit agere, aut non agere compositivè, id est, *utrumlibet componendo* cum illis.

114 Primum ostendo sic, primò: Nullus habet potestatem ad dissensum, qui nequeat ipsum ponere ut essentialiter est: sicut nullus potest hominem ponere, qui nequeat ipsum ponere ut essentialiter est, id est, ut est Animal Rationale: & nullus potest dissensum ponere, qui nequeat ipsum ponere prout oppositum consensu: quia hæc oppositio est de essentiâ dissensus ipsius. Vnde major est evidens. Atqui voluntas prædeterminata non habet potestatem ponendi dissensum ut essentialiter est: ergo neque ponendi dissensum: ergo nullam habet potestatem dissentendi cum prædeterminatione compositam. Probatur minor: Dissensus est essentialiter divisus à prædeterminatione, est actus coexistens cum prædeterminationis exclusione, & essentialiter ab ea exclusione dependens; sed voluntas prædeterminata per te est necessitata, ne sit divisa à Prædeterminatione, ne coexistat cum exclusione prædeterminationis: nequit enim, per te, cōjungere Prædeterminationis statum cum dissensu, nec ipsum statum excludeat: ergo est necessitata ne sit cum eo extremo quod essentialiter sit divisus à prædeterminatione, & coexistentia cum exclusione illius. Sed cum Voluntas necessitatur ad unum, non habet liberam potestatem ad oppositum: ergo voluntas prædeterminata non habet liberam potestatem ponendi extre- mum, quod essentialiter sit divisus à Prædeterminatione, & coexistentia cum ipsius exclusione: ergo neque ponendi dissensum ut essentialiter est: Id enim est

117 Et ratio est: quia id, quod unicè po-

essentialiter ipse dissensus. Vrgetur. Status prædeterminationis essentialiter est par. træ. In Primā status divisionis à dissensu, per te: ergo i. de Deo Prædeterminationis est essentialiter divisio scientie. à dissensu. Sed per te Voluntas necessitatur ut sit prædeterminata: ergo necessitatur ut impedita, & divisa sit à dissensu. Qui necessitatur, ut sit impeditus, & divisus à dissensu, necessitatur ne sit in statu diviso in quo essentialiter sit dissensus. Quid his evidentius?

115 Ostendo secundò: Voluntas prædeterminata habet essentialiter, & intrinsecam impotentiam componendi dissensum cum prædeterminatione quam habet: est *vestra*. Habet deinde intrinsecam, & essentialiter impotentiam excludendi Prædeterminationem, quam habet: est *etiam vestra*. Ipsa Prædeterminationis est essentialis repugnans, ne dum ipsa est, seu in instanti, in quo est ipsa, sit dissensus, seu sensus divisus in quo sit dissensus: hæc etiam debet esse *vestra*. Nunc sic: ergo Voluntas prædeterminata habet necessariam repugnantiam, ut ponatur sensus divisus dissentendi: quam ipsa nequit excutere: ergo nec habet potestatem liberam se ponendi in sensu diviso dissensus: unde patet hallucinari maximè Thomistas, cōtentos dicere, manere cum prædeterminatione potestatem: si concedunt eam qualecumque potestatem impediri ab exercitio per repugnantiam necessariam illud habendi.

116 Vrgetur id ipsum hoc evidenti discrusu: complexum ex Voluntate, & Prædeterminatione conjungi cum statu diviso dissensus, seu cum dissensu secundum se, repugnat in terminis, & est modis omnibus impossibile: ergo Voluntatem, quæ Prædeterminationi subest, conjungi cum statu diviso dissensus, seu cum dissensu secundum se, nisi tollatur prædeterminationis, & equè repugnat, & est modis omnibus impossibile. Sed talis prædeterminationis sublatio deest voluntati, nec poni potest ab ipsa, nec ipsi est libera: ergo deest voluntati citra suam libertatem, & imputabilitatem id quo non posito repugnat ipsi status divisus dissentendi: quomodo ergo potest ab illa poni? aut quomodo potest ipsi imputari, quod non dissentiat?

*Instantia
evidens
cōtra Tho-
mistas.*

T 2

po-

In Primā par. trāt. 1. de Deo sciente. potest tibi cadere in praxim sub conditio- ne , quam acquirere tibi nec posibile , nec liberum est, nisi posita tali conditio- ne, nec est tibi practicè possibile, nec im- putabile quod non facias: Defectus enim operandi non tam ex te est, quām ex præ- viō defectu conditionis: sic lege, quām vis fānis oculis, quia tibi practicè so- lū est possibile sub conditione lucis: non teneris, illā deficiente: & deficiente citra libertatem tuam, non poteris obli- gari ad legendū. Similiter in re nostrā. Vrgetur alio discursus brevius: Comple- xum ex Prædeterminatione , & Volun- tate non est potens ponere dissensum in sensu diviso : quia id esset facere sensum compositum ; sed hoc complexum est Voluntati necessarium, vel est voluntati necessarium esse complexivè cum Præde- terminacione : ergo est necessarium vol- untati esse modo non potenti ponere dissensum in sensu diviso.

Tertia Impugna- tio. 118 Ostendo tertio: Qui necessitatus est ad aliquam formam, ita ut ilam ha- beat , & neque auctore, non est liber- ner potens ad ullam actionem divisam à tali forma, & non coexistentem cum tali formā; sed Voluntas prædeterminata est necessitata ad formam Præde- minationis, quam & habet , & nequit excu- tere : ergo nec est libera , nec potens ad ullam actionem divisam à tali forma, & non coexistentem cum ipsa formā. Sed Dissensus est actio essentialiter divisa à tali formā & impossibilis coexistentia: ergo voluntas nec manet libera, nec po- tens ad dissensum: ergo si non potest Præde- terminata voluntas dissentire in sensu composito, quod fatemini; neque poterit in sensu diviso. Tora vis est in Syllogis- mo primo : cuius minor est evidens : & ostenditur major. Qui necessitatur ad aliquam formam, necessitatur ne sit sine ipsā : ergo necessitatur ne sit cum non ipsa: ergo necessitatur ne sit cum contra- dictorio ipsius: ergo necessitatur, quod si operatur , operetur actionem poten- tem cum ipsā coexistere ergo necessita- tur vel ad non operandum , vel ad ope- randum per actionem coexistentem cum tali formā. Sed qui est necessitatus vel ad non operandum , vel ad operandum per hujusmodi actionem , non est liber nec potens ad alias actiones incoexistentes

essentialiter cum tali formā: ergo vera est major.

119 Confirmatur. Nemo nostrum est liber, aut practicè potens ad ponendam actionem separatam à præteritione Adami, aut ab existentiā Caeli: nec cæcus est liber, aut practicè potens ad ponendam actionē quā non denominetur hominis cæci. Peto rationē: nec alia dabitur, quām necessitas coexistendi cum his circun- stantiis, & impotentia eas evadendi no- stra: nam actiones secundū se præscin- dunt ad hujusmodi circunstantiis : unde solus Deus qui potest amovere pro libito istas suppositiones, pro libito potest non ponere actiones non coexistentes cælo, præteritione Adami, &c. Atqui necessi- tatis nostrī coexistendi cum Præde- terminacione & impotentia eam evadendi est summa: ergo & nulla libertas ad actiones secundū se à tali Prædeterminatione divisas : ergo neque ad dissensum in sensu diviso. Et hucusque de primo.

120 Alterum, quod demonstrandum venit, est eam potentiam dissentendi di- visivè, seu in sensu diviso non sufficere ad libertatem, atque adeò esse de conceptu liberi Agentis p̄fū componere cum omni- bus prærequisitis ad agendum (si ea sint inevitabilia) ipsū agere, & ipsū non agere. Qued ostendo primò: si voluntas cum omnibus prærequisitis ad agendum non posset componere non actionem, nec differret à causis in agendo necessariis, nec esset magis libera quām Calvi- nistē volunt, & omnino redderet illusio- niam definitionem Agentis liberi. Pro- bo sequelam tripartitam unico discursu: si voluntas cum omnibus prærequisitis ad agendum non posset componere non actionem; p̄fū non agere Agentis liberi non esset posse facere ut pro eodem instanti, & mensurā Temporis simul essent Prærequisita ad agendum, & non actio, sed posse facere, ut pro alio instanti, quo non sint prærequisita ad agendum, sit nō actio: ergo definitio Agentis liberi, quam ex communi Sapientium calculo polui num. 10. reddit hunc sensum: Agentis li- berum est illud, quod habet potestam m. 10. Supradicte agendi pro tempore, quo sint omnia præ- requisita ad agendum; & simul habet po- testam non agendi , sed pro tempore quo illa prærequisita non erunt.

Supradicte

Ro-

In primā par. trāt. 1. de Deo sciente. 121 Rogo nunc Thomistas , ut vi- deant, & judicent de entimematis veri- tate. Si id non est verum , habemus in- tentum principale Demonstrationis. Si verum est: Nonne omne Agens , quan- tumvis necessarium , est potentia quā cum prærequisitis ad agendum agit ; at- que adeò potest ad hoc habet? Nonne est potentia, quā, si desinit prærequi- sita agendi , desinit agere ? Atque adeò potest ad hoc non agendi, cū agen- di prærequisita desunt? Si ergo de Agen- te necessario verifica definitionem liberi (nam id patet convenire intellectui, Soli , Aquæ) quā ratione discriminas utrumque? Quā viā receditur à Calvinis? Quantū estimantur dicta Sapientum?

Quinta Impugna- tio, & val- de notan- da.

S.Thomas.

Evidens confirma- tio ex Sha- rez.

nii , nec nascitur ex potestate optionis, sed est omnino necessarium, & unicè na- scitur ex defectu non libero : ergo neque posatio amoris poterat esse libera, & ex optione : nam contrariorum eadem ra- tio est. Probo consequentiam. Deficere necessaria, ut sit amor, & esse amorem est omnino impossibile : ergo deficit necessaria ut sit amor, & esse non amorem est omnino necessarium. Sed independen- ter ab omni voluntatis usu tolluntur à Deo, & deficient prærequisita necessaria ut sit amor: ergo independenter ab omni usu dominii , & optionis ponitur id quo posito sit impossibilis amor: atque adeò necessarius non amor , & cessatio ab amore ergo non cessat amor ex po- testate dominativā , sed ex defectu , quem intulit præviē Deus, prærequisitorum ad continuandum amorem.

122 Ostendo secundo: Potestas libe- ri Agentis est potestas dominativa , & potestas optionis , id est , potestas per quam voluntati datur dominium, & op- tio ut agat, vel non agat: ergo est po- testas componendi cum omnibus prærequi- sitis ad agendum, actionem, & non actionem. Antecedens est certum , & Sancti Thomæ. Probo consequentiam. Primò: quia si non posset cum omnibus prærequi- sitis componere non actionem, maximè quia aliquod eorum est essentiale impe- dimentum non actionis ; sed implicat in terminis habere dominium , & op- tio non actionis , & inevitabiliter im- pediri ab usu non actionis. Secundò: quia si cum omnibus prærequisitis non posset componere non actionem, abesse non actionem, non tam esset ex internā potestate dominii, quām ex essentiali impedimen- to non actionis : id autem manifeste re- pugnat Optioni, & Dominio, ut rudes norunt.

123 Confirmo hæc omnia evidenti discurso , quem assert Eximus Doctor proleg. 1. cap. 3. num. 10. Sit Voluntas prædeterminata ad amandum in instanti A , & amet, & cesset in B: vel, ut cesset in instanti B. oportet auferri prærequisita quæ præcesserant in instanti A . vel non? Si secundum: ergo suppositis etiam omnibus prærequisitis ad actū furādum, tenetur non furari : ergo tenetur com- ponere cum ipsis non furari.

124 Ostendo tertio: Voluntas tene- tur aliquando componere cum omnibus pugnatio. prærequisitis ad agendum, nō actionem: ergo potest: neque enim tenetur ad im- possibile. Probatur antecedens ; & præ- occupatur evasio M. Frattis Goneti: cōpo- nere non actionem cum omnibus prære- quisitis ad agendum est facere quod in eodem instanti simul sint ea prærequisita ad agendum ; & non actio: ita , ut idem instans mensuret utrumque; sed voluntas tenetur aliquando facere quod in eodem instanti sint ea omnia prærequisita simul, & non actio: quod ostendo sic: sit volun- tas in instanti A , cum omnibus prære- quisitis ad actū furādum : & rogo i vel Voluntas sic existens cum omnibus præ- requisitis ad actū furādum, evadit præ- ceptum , & obligationem non furandi, vel non? Si primum: ergo nullus furā- do peccat: quia nullus est qui furetur si ne omnibus prærequisitis ad actū furā- dum. Si secundum: ergo suppositis etiam omnibus prærequisitis ad actū furādum, tenetur non furari : ergo tenetur com- ponere cum ipsis non furari.

125 Probo hanc consequentiam. Vo- luntas non tenetur ut sit sine omnibus prærequisitis ad actū furādum : quia hoc non est liberum voluntari per vos inter alia enim prærequisita sunt præde- terminatio ad entitatem materialem fur- ti, & imprædeterminatio ad volitionem non furandi, seu nolitionem furti: ergo tene-

In Primā tenetur ex necessariā subordinatione par. trahit. causā secundā ad Primam, ad esse cum i. de Deo omnibus prærequisitis ad actū furan- sciente. dum, & ex præcepto tenetur ad non su- randum: ergo tenetur ad compositionem eorum: qui enim tenetur ad unum, & ad aliud, tenetur ad utrumque: vel ergo ea voluntas tenetur ad impossibile, quod est hereticum; vel ea compositione non est impossibilis: quod intendo.

Septima Impugnatio.

126 Ostendo quartō: Vel Agens liberum componit liberē cum omnibus prærequisitis ad actū operandum, actionem, vel non? Si secundum: datus intentionum. Si ergo primum: ego potest non componere actionem cum eisdem prærequisitis: ergo potest facere liberē quod illa prærequisita non sint conjuncta cum actione: ergo potest liberē facere, quod illa prærequisita sunt sine actione: ergo potest componere non actionem cum prærequisitis ad actū operandum: ergo non est inter ipsa prærequisitum physicè prædeterminans, & impossibile cum non actione. Videntur hæc etimnia sequi, si componere actionem cum prærequisitis sit voluntati liberum: quod ex Tridentino convincitur siff. 6. cap. 5. eidem gratiæ liberē assentiendo, & cooperando.

Quid est assentiri liberē Gratiae, nisi componere actionem liberē cum ipsa? Quid est liberē cooperari, nisi liberē operari cum illa? Quid autem est liberē operari cum illa, nisi liberē componere cum ipsa actionem Arbitrii? Et quidem ista distinctio sensus compendi, & diversi manifeste præcluditur ab ipso Tridentino, & statuit quod intendimus: nempe quod voluntas componere posse cum omnibus prærequisitis ad agendum ipsum agere, & ipsum non agere, quod Concilia vocant dissentire, inobedire, resistere Deo vocanti; resistere, inobedire, & dissentire sensum facit compositum, ut per se patet. Sed de hoc, inferius à nu. 322.

§. III.

SOLVITIONES A L I E THOMISTICÆ præcluduntur.

Seconda Solutio.

127 Secunda, & celebris solutio petitur à Thomistis à distinctione

ne prærequisitorum: alia enim sunt, in- Thomisti- quiunt, ex parte potentie; alia ex parte ea expli- catur.

actus: illa requiruntur ad posse: hac ad positionem aetū. Illa oportet esse indifferentia, & composibilia cum utrolibet extremo libertatis: non, ista. Et ratio est: quia sine his intelligitur completa libertas in aetū primo per illa. Prædeterminationis autem non est ex prærequisitis ad posse, sed mera istius applicatio ad aetū. Hæc solutio præoccupata jam est late à num. 53. & hac ipsa Disputatio- ne siff. 1. & 2. & contra illam agetur in seqq.

128 Nunc denuò reprobatur: Vt im- pediat actio, non requiritur impedimentum ex parte actus primi; sed suffi- cit impedimentum ex parte actus secundi: ergo ut impeditur non actio non requiritur impedimentum ex parte actus primi, sed sufficit impedimentum ex parte actus secundi: ergo ut impeditur volun- tias à non actione, sufficit impedimen- tum inevitabile ex parte actus secundi: quid ergo refert, quod Prædeterminationis se potius habeat ex parte actus secundi, quam primi: si vis, & energia est eadem.

Secundò: licet prærequisitum se tenere debeat ex parte actus primi; si potest ac- quiriri, & evitari, non tollit imputabil- itatem: ergo licet prærequisitum se tene- re debeat ex parte actus secundi, si nec posset acquiriri, nec evitari, tollit impu- tabilitatem. Tertiò: licet se teneat Præ- determinationis ex parte actus secundi; præ- cedit actionem: ergo qui necessitetur ad illam, necessitatur ad istam. Quartò: connexio non libera ex parte actus pri- mi cum actione, tollit agentis liberi li- bertatem in aetū primo, & in aetū secun- do: ergo connexio non libera ex parte actus secundi cum actione, tollit Agentis libertatem in aetū secundo. Quintò de- nique: quia licet Prædeterminationis sit actus secundus respectu Dei, & Divinæ libertatis, à qua fluit, dependet, & po- nitur; at respectu creatarum libertatis, cum nec ab ipsa fluat, nec pendeat, nec po- natur, non est cur esse debeat actus secundus: nam actus secundus est exerci- tium primi. Quod autem actus secundus primi Agentis, possit esse actus pri- mus secundi: patet nam ipsa entitas causa est actus primus Agentis secundi, &

Præclusa
est à num.
53. & à
num. 69.
*Exclu-
ditur ultra
primò.*

Secundò:

Tertiò:

Quartò:

Quintò:

Sextò:

actus secundus Agentis Primi.

*Tertia Solu-
tio ex-
pli-
catur.*

129 Tertia solutio petitur à Thomisti- sis ex distinctione prærequisitorum ex parte causæ secundæ, & ex linea Agentis secundi: & prærequisitorum ex parte Causæ primæ, & ex linea Agentis Primi. *Ajuncta* ea omnia prærequisita, quæ sunt de linea Agentis secundi debere esse indifferentia, actū posita, & cum utrolibet composibilia, ut voluntas habeat liberam sufficientiam: deque ipsis debe- re intelligi compositivè definitionem Agentis liberis: Prærequisita tamen de linea Agentis primi, non ita esse debere: & ex his esse Qualitatem physicè præde- terminantem.

*Exclu-
ditur primò:*

130 Contra primò: Nam danda est necessariò ex parte causæ secundæ nec es- sita identificata cum ipsa; si semel ne- cessitas admittatur Prædeterminationis ad operandum. Vide supra num. 72. Contra secundò: nam expectamus disparita- tem, quæ difficilis est. Contra tertio: Prærequisita, quæ impeditur, ne Volun- tias sit absolutè potens ad partē utram- que, impeditur libertatem: sed prærequisita, quæ sunt ex parte Dei impeditur, ut vidimus, ne voluntas sit absolutè potens ad utramque partem: ergo & libertatem impeditur. Contra quartò: Vel prære- quisita de linea agentis secundi dicunt id quod absolutè requiritur ut Agens secundum absolutè sit potens: vel non? Si secundum: ergo ex defectu prærequisitorum de linea agentis Primi, Agens secundum est impotens, atque adeò non liberum? Si Primum: ergo non eget prærequisitus de linea agentis Primi ad agendum.

Quintò:

131 Contra quintò: Tam est impos- sibile, quod operetur Voluntas sine præ- requisitis Agentis primi: quam sine præ- requisitis Agentis secundi: ergo tam sine illis est impotens, quam sine istis. Sine istis est absolutè impotens, & non libera: ergo & sine illis. Antecedens autem patet: quia effectus aequæ utraque exigit. Contra sextò: sine prærequisitis de linea intentionali, quamvis adhuc prærequisita de linea physicè productivâ, non est Voluntas completè nec potens, nec libera: ergo nec sine prærequisitis de linea Agentis Primi. Et ratio est: quia Agens secundum eget non minus prærequisitis

de linea Agentis primi ad operandum, In primâ quia Agens secundum est, quā Volun- par. trahit. tias egeat prærequisitus de linea inten- i. de Deo tationis, quia Potentia cæcā est. Contra scientie. Septimò: de linea Agentis Primi? Nam vel est ab eo dari: & hoc competit etiam cōprincipio sufficienti, competit voluntati, competit omnibus quæ sunt à Deo: vel est non exigi à creaturâ: & hoc competit etiam omni Gratiae, etiam sufficienti. Quid ergo est? & expecta responsum, ut appareat distinctionis otiositas, & evaniditas.

132 Quarta Solutio petitur à Thomi- stis ex distinctione duplicitis necessitatibus, alia est antecedens, absoluta, & consequen- tis; alia est consequens, ex suppositione, & consequentiæ. Illa libertatem evertit.

*Suprà nu.
107. & in-
frā lib. 13. à nu. 113.*

Non, ista: & hujusmodi est quam Præde- terminatio facit. Hæc etiam placuere Calvino ex num. 107. teste Castelli, & vide-

*Exclu-
ditur primò:*

Suprà nu.
107. & in-
frā lib. 13. à nu. 113.

re potes Infrā lib. 13. à num. 113. Et con- tra est ex num. 85. nam Physica Præde- terminatio non sequitur aetum, sed præ- cedit; non fit ab aetū, sed aetum facit; non supponit usum arbitrii, sed præripit: quo ergo ex titulo potest dici necessitas sequens?

133 Dicit primò ex Navarreto Tho- masius: quia Prædeterminationis est emi- tur primò: licet ex nu. 85. Thomasius ex Navarreto.

*Exclu-
ditur primò:*

Godoy ex Thomaso.

Exclu-
ditur primò: quia terminus nostræ libertatis, licet ex nu. 85. Thomasius ex Navarreto.

*Exclu-
ditur ultimò.*

Exclu-
ditur ultimò: Nulla est forma necessitans, que non sit, in eo lusu discurrendi, terminus libertatis creaturarum eminenter, licet nou formaliter: ergo nulla est forma necessi- tans, que tollat libertatem: quod confe- quens est hereticum. Tertiò & evidētissime nam ut Prædeterminationis formaliter an- tece-

In primā tecedens sit aequivalenter consequens in munere servandi libertatem, debet aequivalere necessitati formaliter consequentiā quoad rationem, ob quam ipsa necessitas formaliter consequens servat libertatem: sic Sol dicitur aequivalenter calor, quia quoad invenitum calefaciendi, habet vim eandem, ac calor. Atqui Prædetermination non sic aequivaleret: nam necessitas formaliter consequens eō non kedit libertatem, quod sit necessitas, quam Agens liberum sibi liberè imponit, & facit. Impugno demum & Thomassum, & Godoy: quia prædeterminationem esse liberam terminativū est nobis esse liberum actum, ad quem physicē prædeterminationem. Id autem est respondere per id ipsum: quod inintelligibile est: nempe actum esse ex necessitate antecedente, & effi: liberum nobis. Sed mox ad id ipsum.

Mox à num. 135. Quinta Solutio.

134 Quinta solutio petitur à Thomis ex ipsa Naturā Prædeterminationis: quia quidem tam abicit ab hoc ut libertatem destruat, ut eam potius non restat: est enim medium Dei volentis non solum, ut operemur, sed ut liberè operemur. Voluntati autem Dei efficaci quis resistet? Mirum est profecto, Vitos alioquin doctos hoc unicè se tectos clypeo velle, ut erit videre infrā à num. 413. ad denter exinde disputantes. Vno verbo retunditur ista solutio: & instaurantur omnia præcedentia. Nequit Deus velle, quod simul existant duo contradictiones; sed actum existere ex Prædeterminatione, & existere liberum, est existere simili duo contradictiones: ergo nequit Deus velle, quod Actus existat liber, & quod simul existat ex Prædeterminatione: ergo Prædetermination non potest esse medium Dei volentis, non solum ut operemur, sed ut liberè operemur. Major est evidens: Et pro minori militavimus. Sed ulterius

Excluditur ex S. Thomā. Contra primò ex ipso Angelico Doctor, quo se putant inniti 1. part. quest. 19. art. 8. qui, cum præmisset velle Deū, quādam fieri necessariò, quādam contingenter; atque adeo utraque fieri eo modo, quo fieri vult ea Deus: addit: It ideo quibusdam effectibus aptarit causas necessarias, que deficere non possunt: quibusdam autem aptarit causas contingenter deficiens, ex quibus effectus con-

tingēter eveniunt. Discursus Sancti Thomæ est: Deus vult aliqua fieri libertè: ergo debent liberè fieri: ergo principia, quae tenentur Deus ponere in talis decreti intendēti ut sint liberè, debent esse contingentia in operando, & quae possint ab operatione deficere: alioquin veller Deus impossibilita fieri. Sed Prædetermination non est contingentia in operando, nec potest ab operatione deficere: ergo tam abicit Deus volens aetū fieri liberè, ab hoc ut velit ex prædeterminatione fieri, ut potius nolle teneatur eum fieri à Prædeterminatione.

135 Contia secundò: Laus Divinæ Omnipotentiæ non est conciliaire contradictionis; nec efficacia Divinæ Voluntatis ea componere. Nam sic: Poni actum liberè est poni cum indifferentia ad alterutrum: est poni sine necessitate, quia faciat aliqua vis antecedens ex parte cause, & independens ab usu libertatis: est poni cum expedito dominio. Poni actum ex Prædeterminatione est poni sine indifferentia ad utrumlibet: est poni cum necessitate, quam facit vis antecedens omnem usum arbitrii: est poni cum inevitabili impedimento optionis, & dominii: ergo poni actum ex prædeterminatione est poni non liberè: ergo prædeterminationi actum ut sit liber, est prædeterminare, ut sine prædeterminatione sit, quae sunt planè ridicula, & implicatoria. Videndum ergo prius, an libertas actus cum prædeterminatione componi possit: & postea locus quærendus solutio-

Secundò:

Tertiò:

Infrā lib. 7. nu. 29. Sexta Solutio.

M. Bañez.

Alexand. Seville.

Contemp- ta à mul- tis.

ste, quod detur Petrus motio, quā Petrus applicetur, non solum ad operandum, sed etiam ad operandum liberè à necessitate physicā, & Metaphysicā. Antecedens est evidens: Motio enim composita cum præcepto, & cum necessitate moralī, nequit esse motio ad operandum sine illis, sicut nequit esse motio ad operandum sine se ipsā. Consequentia probatur: Ideo implicat calus antecedentis: quia motio supponitur conjuncta cum morali inseparabilitate cum opere ratione inclinationis, & Præcepti, moraliter ineluctabili; sed in casu consequentis ipsa Prædetermination secum affert metaphysicam inseparabilitatem ab opere, etiam metaphysicè ineluctabilem: ergo & quæ repugnant casus antecedentis, & consequentis.

137 Contra tertio: quia simili discurrēdi lusu defendant Iansenistæ libertatē cum necessitate: si persistent in hujusmodi cavillis, & lusibus. Defendet alius dari decretum Dei volentis rem aliquam fieri sine ullo decreto: quia res fieri eo modo, quo vult eam fieri Deus. Defendet alius, dari decretum Dei volentis, ut prædeterminatio relinquat voluntatem imprædeterminationem, & indifferentem omnino: quia sic Deus vult. Sicut ergo hæc: quia ex contradictionis compacta, id ipsum ex unā radice destruunt, quod ex alia inferunt: Videnturque Thomistis ipsis omnino ridicula: ita censendum videtur de solutione, quam tati faciunt. Vide infrā lib. 7. num. 29.

138 Sexta solutio petitur à Thomis ex recursu ad judicium indifferentis: quo manente necessitari voluntatem negant: unde cum prædeterminatione cum judicij indifferentia componatur, debet etiam, & cum libertate componi. Hæc est solutio celeberrima Fratris Magistri Bañez, quam amplexi sunt Posteri adusque Modernos, qui eam voce contemnunt, re tamen ipsa adhuc amant, & retinent, præssique nostris argumentis avide arripiunt. Audiatur omnium novissimus Alexander Seville in Interpretate suo lib. 3. cap. 1. ſect. 4. hæc duo (nempe indifferentia judicij, & Voluntas) præcisus aliis omnibus, sufficiunt ad libertatem. Eam tamen omnium pessimam didxit Abraham de Racionis in ſuā Philo-

soph. trätz. de princip. quæſi. 2. prop. 1. In primā ſ. sed hac responsio. Inprobabiliter, & par. tract. in inel. eligibilem Cabreira: Hæreticam, 1. de Deo al. i. Ipse impugno, nec ferendo, nec pro- bando censuta s.

139 Primo: quia tota hæc libertas Excluditur admittitur à Calvinio, admittitur à San- ſenio: & est mera libertas à coſtione: & maxima hallucinatio, radicem ipsam sumendi pro getmine. Secundo: Vel indif- ferentia judicij temperat, & immutat essentiam Prædeterminationis, vel non?

Si primum: ergo non manet cum ea- dem essentiā: quod implicat. Si secun- dum: ergo manet cum omnibus illis pre- dicatis, quibus annexitur excidium li- bertatis, ex huncque dictis. Tertiò: li- cèt judicium hinc proponens comedio- nem carnis ut delectabilem: inde absti- nentiam, ut laudabilem, & meritoram,

Tertiò;

de se sit indifferentis, ut licet vescamur carnibus, & ut licet temperemus; tamē si huic judicio accedat obligatio moralis ineluctabilis ad abstinentiam, non relinquit dominium liberum; ut vescamur licet carnibus: & ratiō est: quia nec possumus componere cum eā obligatione licitam comedionem; nec eam obligationem excutere pro libito nostro: ergo licet judicium sit in se in- differens, si tamen accedat obligatio physica ad unam partem contradictionis, non reinqutur dominium liberum ad physicum exercitium ejus. Talis autem est Prædeterminationis.

Quarto:

140 Quartò: Licet in communi sen- tientia ex vi judicij indifferentis non sit moralis necessitas peccandi venia liter: dicitur enim provenire ex fragilitate in- trinsecā, quam creatura nequit excutere, & ex inconstantiā simili conditionis: aliunde nascitur: & cum eo judicio alias indifferenti componitur: ergo licet ex judicio indifferenti nulla sit necessitas physica, venire potest aliunde, & cum ipso componi. Quintò, licet uti àque par- te contradictionis apparente probabili- ter ut verā, non sit inde necessitas in in- tellectu, ut uni potius, quam a teri affi- tiatur; venire tamen ipsi potest ex deter- minatione voluntatis: ergo licet appa- rente voluntati uti àque parte elec- tionis indifferenter eligibili, venire potest ipsi necessitas ex aliena voluntate supe- riori.

V. Aranda de Deo.

154 Liber Tertius. Scientia Dei Conting. citra Prædeterm.

In Primā rioris. Rogamus modò, quid præstaret par. tract. minus, aut plus in eo calu, quam in ca- i. de Deo su Prædeterminandi.

141 Confirmantur hæc omnia tripli- Confirma- ci exemplo, cui succedit ratio à priori. tio.

Sit primum in Petro, qui habeat judicium indifferentis, quo cognoscat convenientiam suæ fugæ à vinculis, in quibus jacet, & incommoda detentionis: ligatur tamen ita validè, ut ipse pro libito nequeat evadere vincula. En necessitatum Petrum ne fugiat, necessitatum ut maneat: & tamen habet judicium indifferentis: quid præstat indifferentia judicis, si vincula nō emollit? Sicut ergo hic non est liber ex judicio indifferenti Petrus ut fugiat, & maneat: ita nec ex judicio indifferenti poterit esse liber ut consentiat, aut non consentiat, ligatus inextricabilis nexo prædeterminationis: aut si ibi non oblitante judicis indifferentia, ligatur per modum naturæ (qui sunt veri termini;) cur non etiam & hic?

142 Dices, in casu vinculorum, non datur judicium indifferentis practicè, id est, quo judicet Petrus, esse sibi possibilem fugam. Contra: Tum quia hæc reflexio necessaria non est. Tum etiam: quia imprædeterminatus si sciat statum suum, nequit etiam habere judicium ita practicè indifferentis: si nesciat, falsò habebit: que ergo est virtus ista judicis: ut ignorantis, malum non inferat, inferat scienti? Sit secundum in homine, qui libere sibi imperet efficaciter actum Religionis per imperium reflexum: hic est cum judicio indifferenti etiam posito imperio; nec tamen est immediate liber in communi, & vestri lenteia. Sit tertium in Christo Domino, necessitato vi Vnionis Hypostaticæ ad non mentiendum, & tamen habente judicium secundum se indifferentis de convenientiâ mendacii, Alvarez.

Ratio à priori. Trima 143 Ratio à priori horum omnium est mihi duplex. Prima: quia principium secundum se indifferentis, si impediatur, ut in exercitio operis se indifferenter gerat, non potest derivare in illud exercitium denominationem aliquam exigentem talem indifferentiam: unde licet judicium sit indifferentis secundum se, si ta-

men non sit indifferentis in exercitio; non poterit derivare in ipsum denominationem liberi, & contingentis: sic, licet potentia voluntatis sit ex se indifferentis ad utrumlibet: tamen si ejus indifferentia præimpeditur, non potest derivare in opera, per quæ se exercet, denominationem contingentis, & liberi: ut patet in amore beatifico, in motibus primis, in aliis. Atqui illud judicium impeditur in exercitio per accessum Prædeterminationis; habetque se cum illo voluntas in exercitio, ac si non haberet talem indifferentiam: quod ex dictis patet: ergo.

144 Secunda: quia libertas exercitii æquè petit indifferentiam intentionalem directivam ex parte intellectus; ac indifferentiam activam electivam ex parte voluntatis: & libertas arbitrii ex utraque coalescit indifferentiâ: ergo quælibet tollas, tolles arbitrii libertatem: ergo sicut ablato judicio indifferenti, liberas perit, ut contingit in Beatis amabilibus ex judicio determinato ad unum: ita ablatâ, vel impeditâ indifferentiâ activâ Voluntatis, perit libertas, nō obstanti judicio indifferenti secundū se. Duo nota. Primum: illud judicium posita Prædeterminatione, licet vocemus indifferentis secundum se, re ipsâ, & practicè manere determinatum ad unum. Alterum. Si judicium ita statuatur indifferentis, ut ex modo cognoscendi connectatur cum operantis libertate, eò ipsò debere connecti cum exclusione Prædeterminationis, ut ex dictis constat: & advertit Haunoldus noster: & ipse dicam lib. 7. à nu. 195.

145 Septima solutio petitur à Thomistis ex indifferentiâ quidditatibâ, & remotâ voluntatis: Nam ad libertatem sufficit ea potentia indifferentis remota, ita quod nō se habeat coacte ad aliquid extrellum, licet illi desit potentia proxima ad sequendum alterum ex parte inclinationis. Eam tamen remotam indifferentiam intactam, & incoactam relinquit Prædeterminatione: ergo & libertatem. Hanc solutionem amavere Thomistæ veteres, quos inequitut incessanter Montoya tota disp. 52. de Scientiâ: Moderniores contemnere videntur; sed incautè frequenter usurpant. Mihi videtur Ejus Authores, & Patroni.

Nota

Hauold. Et infra lib. 7. à nu. 195. Sepima Solutio.

Disp. 14. Phys. Prædeterm. Dei Æquitatē lades. sect. I. 155

se sumo ex Récentissimis Thomistis, Alexandro Seville loco nuper cato, & ex Ioanne à Sancto Thomâ, cujus sunt ipsa verba, que retuli disp. 24. de Angelis. art. 2. num. 6. ut appareat quæ sim ab imposturâ liber.

146 Impugno primò: quia continet doctrinam damnatam ab Innocentio X. contra Iansenium, cujus videtur ipsissima propositio tertia ex quinque damnatis. Secundò ex num. 72. nam nulla manet activa indifferentia libertaris in ipsâ Naturâ, semel admissa necessitate.

In primâ par. tract. i. de Deo scientie. Et ex nu. 120.

Infra à nu. 231.

DISPUTATIO XIV.

PHYSICA PRÆDETERMINATIO SEV suppositio physicæ Prædeterminans divinam æquitatem lades.

147 X hoc etiam capite triumphum agit Opinio nostra. Sic difficultator: Nulla manere potest æquitatis Divinæ ratio; si præceptis adhibitis, & statutis in Transgressores positi. pennis, nulla in nobis maneat sufficiëtia; nulla transgressionis imputabilitas; nulla in Deo voluntas seria circa suorum præceptorum observationem: imò seria, & affectata ejusdem observationis impeditio: sed admissa necessitate Prædeterminationis, seu suppositionis physicæ Prædeterminantis ad operandum, neque manet in nobis ulla vera sufficientia, aut transgressionis imputabilitas; neque manet in Deo ulla seria voluntas circa suorum præceptorum observationem: imò seria, & affectata ejusdem observationis impeditio: ergo nec ulla manet Æquitatis Divinæ ratio. Cætera constant: & Minor, in quâ tota difficultas est, venit ostendenda per partes.

SECTIO I.

SI NECESSARIA SIT AD OPERANDUM Prædeterminatio Thomistica, Imprædeterminatus caret Auxilio sufficienti.

§ I.
ALIOVÆ PROBATIONES ASSERTI.

148 O Stendo primò: Imprædeterminatus ad operandum necessa-

riò definit operari, ex Demonstrationibus factis à num. 91. Imprædeterminatus ad operandum citra suam libertatem caret prærequisito necessario se tenente ex parte actus primi, & constitutive voluntatem in posse ex dictis supra à num.

Supradictis. Sed qui necessariò definit operari nu. 53. ex defectu necessarii prærequisiti se tenentis ex parte actus primi, & constitutive voluntatis in posse, caret auxilio sufficienti, ut ex terminis patet: ergo Imprædeterminatus ad operandum caret auxili-

V 2 auxili-

In primā auxilio sufficienti. Confirmatur ex for-
par. tract. mis arguendi propositis totā disp. prae-
dict. de Deo cedenti, præfertim illā nu. 114 quam hic
sciente.

breviter repäsentato. Qui non sufficit po-
nere consensum, ut essentialiter est, non
sufficit ponere consensum; sed impræde-
terminatus ad consensum, non sufficit
ponere consensum, ut essentialiter est:
inā consensus est essentialiter coexistens
prædeterminationi: qui autem necessariò
eā caret, nec sufficit ponere, non sufficit
ponere essentialē alterius coexisten-
tiā cum ipsā: ergo nec sufficit ponere
consensum: ergo caret auxilio sufficienti.

149 Ostendo secundò: Non sufficit
ad actualē rei positionem, cui deest
necessarium prærequisitum ad ipsam
actualē positionē rei, & potestas illud
prærequisitum acquirendi pro libito; sed
imprædeterminatio deest necessarium
prærequisitum ad ipsam actualē pos-
itionem rei, & potestas illud acquirendi
pro libito: ergo non sufficit ad actualē
rei positionem: ergo caret auxilio suffi-
cienti.

Minor est Thomistarum: & Major
ostenditur explicando terminos, qui sunt
omni probatione clariores: non sufficit
ad actualē rei positionem, cui inspectis
iis præcisè quæ habet, & repugnat con-
junctio cu in actuali positione rei; sed illi,
cui deest necessarium prærequisitum ad
actualē positionem rei, similiq[ue] po-
testas acquirendi pro libito, inspectis iis
præcisè quæ habet, repugnat conjunctio
cu in actuali positione rei: quippe inter
ea quæ habet, est defectus essentialis præ-
requisiti, atque adeò essentialē impedien-
tium rei: ergo nec sufficit.

150 Confirmatur hæc ratio primò: Implicat in terminis reddi hominem suf-
ficiēt ad positiōnem rei per ea, per
quæ redditur & manet essentialiter in-
coexistens cum talī rei; sed impræde-
terminatus per ea præcisè quæ habet, redditur
& manet essentialiter incoexistens
cum actuali operatione: ergo implicat
reddi per ea sufficientem ad positionem
ipsius. Secundo: Impossibile est, quod
homo imprædeterminatus, manentibus
unicè quæ in eo statu habet, exercet
operationem, respectu enīs præde-
terminatione caret: deinde impossibile est
ipsi, quod nō maneat in ipso talis status.
Iam sic: repugnat quid sit status suffi-
cientis.

cientiae, status ille, in quo est impossibi-
le quid exerceas operationē; si manere
in eo statu tibi est necessarium: atqui sta-
tus imprædeterminati est status, in quo
impossibile est quid exerceas operatio-
nem; & in eo statu manere est tibi ne-
cessarium: ergo repugnat quid talis sta-
tus sit status sufficientiae. Major est evi-
dens: quia cui necessarius est status non
operandi, ille necessariò impeditur ab
operando: qui autē necessariò impeditur
ab operando, nō sufficit operari. Tertiò:
Repugnat dari in Naturā sufficientiam
ad aliquem effectum, & hunc esse possi-
bilem: si medium, quo deberet poni à
parte rei, esset simpliciter impossibile:
ergo repugnat in homine sufficientia ad
operationem Actualē, & hanc esse pos-
sibilem homini, si medium, quo debet
unīcē poni, nec est in homine, nec in ip-
sius potestate: quod est ipsi pro libito
non esse possibile.

151 Ostendo tertio, & confirmo præ-
cedentia præcludendo Thomistis effu-
gium, efficacissimā paritate quam debe-
mus ingenio Patris Ribadeneyra. Eam
ut urgentius premam, adverto, ut dici-
tur ab Adversariis Prædeterminationem
ex parte hominis, ut posse se converte-
re, non requiri; licet requisita sit, ut actu
se convertat: dici ab illis debere Præde-
terminationem ex parte Dei, ut posse
hominem convertere, non requiri; licet
requisita sit, ut actu convertat. Ratio est
clarissima; quia sicut homo, quando
omittit liberē conversionem, potest se
convertēre, licet prædeterminatus non
sit; ita Deus, quando omittit convertere
hominem; potest illum convertere, licet
non prædeterminatus actu.

152 Nunc sic: Libertas Dei non con-
vertentis hominem, potentis tamen ip-
sum convertere potestate antecedente, &
pro libito, claudit essentialiter ex parte
Dei potestatem liberam, ut prædetermina-
tum hominem: ita ut posse hominem con-
vertere sit in Deo posse prædetermina-
re; certumque sit non futuram in Deo
sufficientiam, ut converteret hominem, si
non haberet potestatem ponendi præde-
terminationem in homine: ergo libertas
hominis non convertentis se, potentis
tamen, antecedente potestate se conver-
tere, claudit essentialiter ex parte homi-
nis

P. Ribadeneyra.

nis potestatem liberam faciendi, ut præ-
determinetur à Deo. Sed homo, per vos,
non habet talement potestatem: haberet
enim in suā potestate Prædeterminationem,
qua non est volentis, nec curren-
tis, sed miserentis Dei, ut ex Paulo dicitis:
ergo neque habet sufficientiam, ut
se convertat. Probo primam consequen-
tiā: unde cetera recte descendunt. Nam
veritas antecedentis unicē stat: quia, per
vos, implicat hoc conjunctū: Deum
convertere hominem, ipsumque non
prædeterminare ad conversionē: sed pa-
riter implicat, hominem se convertere
liberē, & non prædeterminari à Deo: er-
go sicut in Deo sufficientia convertendi
hominem, dicit essentialiter potestatem
liberam prædeterminandi; ita in homine
sufficientia ut se convertat, dicit essen-
tialiter potestatem liberam acquirendi.
Præmotionem, si non illam habet: vel
si hæc sufficientia stare potest in homine
sine potestate: quidni & sine illā po-
testate, illa alia sufficientia?

153 Ostendo quartò: Vbi potest præ-
tendit legitimā, & rationabilis excusatio
non observandi præcepta Dei, alioquin
obligantia, non potest esse vera suffi-
cientia: si enim sufficientiam habuisti, & ipsa
præcepta potuisti observare, nec obser-
vasti: quimanere possit rationabili excu-
sationi locus apud Deum? Atqui homo
imprædeterminatus, quomodocumque
eum ponas, prætendere legitimā, &
rationabilem excusationem non obser-
vandi præcepta Dei potest: quod ostendō:
nam dicere potest: absens est mihi
prærequisitum ad actualē observatio-
nem, quæ mihi præcipitur: nec est in meā
potestate, facere, quid sit præfens. Hanc
autem esse legitimā excusationem quis
neget?

154 Confirmo: Cui deest auxilium,
quod vocatis, sufficientis; ille neque habet
potestatem liberam observandi præcep-
ta, jureque desinit observare: ergo simi-
liter ille, cui deest Cōcurrus prædetermina-
tans: ergo sicut sine sufficienti, quod dicitis,
nequit concipi vera sufficientia, ita
nec sine Prædeterminatione: ergo non
datur auxilium verè sufficientis. Probo
primam consequentiam, ex quā cetera
fluunt. Tam necessaria est ad actualē
observationē, Qualitas prædeterminans,

quā Vis sufficientis: cùm actualē observa-
tio æquè sine utraque repugnet: ergo si-
cut homo sine sufficiente non habet in
suā potestate liberā actualē observa-
tionem; ita nec habet sine illā Præde-
terminante. Probo hanc: idè sine vi suf-
ficiente non sufficit: quia nec habet quic-
quid requiritur ad actualē observationem,
nec habet potestatem illud sibi acquiren-
di pro libito: ergo æquè sine utraque
non sufficit.

§. II.

RATIO A PRIORI: VBI INTERCI-
PIUNTUR evasiones Thomisticæ.

155 O Stendo quintò: dando ratio-
nem à priori Doctrinæ to-
tius. Potestas sufficientis ad actualē ob-
servationem præcepti est Potestas, quæ
posita, homo, nō indiget alterā, & ul-
teriori potestate, ut actu præcepta observet;
vel si indiget alterā, constituitur in sta-
tu per primam, ut alteram sibi possit ac-
quirere, si velit: sed præcisim à Præde-
terminatione, nulla est apud Thomistas
Potestas talis genii, ut eā positā homo
nō indiget alterā, & ulteriori Qualità-
te, quam acquirere sibi nequit, ad actualē
observationem: ergo apud Thomistas
nulla est Potestas, præcisim à Præde-
terminatione, quæ sit verè sufficientis. Minor
datut ab Adversariis. Major est mihi ex-
terminis nota: nam qui indiget altero
ad levandum pondus, ipse non sufficit.
Et ratio est: quia sufficientia ex concep-
tu suo dicit talement hominis constitutio-
nem respectu illius rei, ad quam habere
dicitur sufficientiam, ut respectu illius
altero non indiget. Si enim indiget; eo
modo, quo indiget, non est ipse satis. Ut
de ille dicitur sufficere per ea quæ in
præsenti habet, ad positionem effectus:
qui habet quicquid requiritur ad talis
effectus positionem. Si enim inter ea, quæ
de præsenti habet, deest id sine quo re-
pugnat talis effectus per ea omnia, quæ
de præsenti sunt, feculis aliis, repugnat
effectum ponit; nam coexistentia effectus,

In primā & eorum quae de præsentisunt, seclusis par. trāt. aliis est impossibilis: quā ergo ratione, i. de Deo qui caret aliis, & solum habet ea, quæ sciente.

folia, id est, non adjecto alio requisito, quæ non habet in manu suā, repugnat conjungi cum effectu, habet in prælenti sufficientiam ad actū ponendū effectum.

156 Ego quidem, cum veniā Thomistarum, nūquā credam aliam Gratiam à Iansenītis, & Calvinō negatam, ut sufficientem, nisi illam quæ conjungi seorsim ab aliā posset cum effectu, ex adjecto præcisè habentis libito:

& per quam homo si maneret constitutus, ut non indigeret alterā, & novā Gratia, vi præcedentium inacquitibili, ad positionem actualē effectū, si operari vellit: Nam ipsi excitationes, & affectiones supernas, habitus infusos, & cætera dona hujusmodi non negabantur.

157 Confirmantur hæc omnia hoc evidenti discursu. Totus gratiarum cumulus, secluso subsidio prædeterminanti, necessariò manet otiosus: ergo licet totus gratiarum cumulus, secluso subsidio prædeterminanti ponatur in hominē, non sufficit ut hominem conjungat effectū: ergo homo, licet ornatus toto gratiarum cumulo, secluso subsidio prædeterminanti, necessariò est otiosus: ergo in toto Gratiarum cumulo, secluso semper subsidio prædeterminanti, non est auxilium sufficiens, ut operetur homo, aut ut velit operari: quia repugnat in terminis esse Gratiam sufficientem ad exercitium operis, illam, quæ, nisi alia existat, quam tamen ipsa nequit inducere, necessariò otiosa est: & necessè est, ut sine opere sit: patet enim cā necessitate, quā otiosa est, esse debere sine opere: cū idem omnino utrumque sit.

158 Hæc omnia benè sequuntur ex primo antecedente: quod ostendo. Necessariò manet otiosa virtus, absente conditione, sine quā absolute est impossibile, quod operetur: idque ex intrinsecis prædicatis: id enim est propriū virtutis agentis essentialiter aliquo ad operandum, ut de suis intrinsecis sit necessitas non operandi absente cā illā conditione, quā indiget. Talis autem est totus Gratiarū cumulus in sententiā Thomistarū. Tota vis reduci potest ad Syllogismum: Necessitas essentialis non ope-

randi, si desit conditio; hac absente est aboluta necessestas non operandi; sed totus Gratiarum, quæ prædeterminantes non sint, cumulus, est essentialis necessitas non operandi, si desit Prædetermination: ergo hac absente est necessitas absoluta non operandi. Sed absoluta necessitas non operandi nequit esse vera sufficientia ad operandum: ergo nec totus Gratiarum cumulus, absente subsidio Prædeterminante.

159 Video plura à Thomistis responderi, quæ vel ipsā arguendi formā, vel ex dictis suprā præoccupata jam sunt. Alia refusitant Labat, & Baroniū ex Herrera, Cabrera, & Davilā de quibus infra. Placet h̄c examinare solutionem singularē Ioannis à Sancto Thoma partim tom. 1. in 1. part. disp. 20. art. 5. partim tom. 2. disp. 5. art. 6. num. 57. quatuor docentis. Primum: casu, quo voluntas ad nullam partem contrarietatis, vel contradictionis prædeterminetur à Deo, ad neutram habere auxilium rētē sufficiens. Secundum: casu, quo voluntas prædeterminetur à Deo ad actū oppositum actuali observationi, eōpsò habere auxilium rētē sufficiens ad actualē observationem. Dat rationē, quia prædetermination non solum terminatur ad exercitium actū, sed ad ipsum ut liberum: nequit autem esse liberum, nisi supponat sufficientiam ad partem oppositam. Tertium: Prædeterminationem ad amorem v. g. non pugnare ex se cum odio, id est rationē sui, nec ex se, nec ex ratione sui esse incompossibilem cum odio, sed rationē termini oppositi, quem inducit. Primum: quia si non inferret amorem, componi cum odio posset. Secundum: quia solum pugnat Prædeterminatione per id, per quod frustraretur: non autem frustraretur per prædeterminationem ad odium, sed per ipsum odium: ergo non cum istā pugnat, sed cum illo, nec cum illo, rationē sui, sed amoris. Quartum: Deum prædeterminantem ad odium, non impedire hominem, ne amet: sed impeditum unicē ponit ab homine, Seque unicē ipsum impeditre. Ratio est: quia in homine prædeterminato ad odium, & imptædeterminato ad amorem, duo sunt: & prædeterminatione, & odium; illa posita à Deo: hoc ab homine positum: ex his

Vide sup.
à nn. 110.
& à num.
127. & in-
frā à num.
287. & à
num. 300.
Ioannis à
S. Thoma
locutio sin-
gularis
explica-
tor.

his quod impedit directe & formaliter amorem est quod ex se pugnat cum amore: hoc autem cdūm est, quod ab homine ponitur; non Prædeterminatione quæ fit à Deo. Concidunt in hæc Partes Calme- litani Discalceati 1. 2. trāt. 10. disp. 3. dub. 4. nn. 36. & omnes ferè Thomistæ sub his, aut illis terminis: unde censeo solutionem in Scholā prædeterminante communem, quæ videbatū singularis.

Rejicitur in genere. 160 Imprimis hæc nec speciem solutionis habent: jūdū vim augent argumenti nostri. Primum: quia quidquid sit de Doctrinā, semper deerit Imprædeterminatio ad amorem, prærequisitum essentiale, cuius in potestate non illud ponit Prædeterminatione ad oppositum: Secundū: per te, si nulla detur à Deo prædeterminatione, ad neutrum est vera sufficientia, licet alia quæcumque dentur. Ex quo tria infero contra præmissa Thomistarum: primum: ergo stare potest judicium indiferens, & cætera quæ requiruntur ad posse, quia omissione fecuta sit libera. Alterum: ergo prædeterminatione se habet ex parte potentiae: nam sufficientia sic se habet. Tertium: ergo si non est prædeterminatione ad amorem, non datur sufficientia. Vrgeri facilimē posset triplex illatio. Tertiò: quia tota solutio falsum assumit, & pugnat in terminis ex num. 6. & 69. Iam de ipsis Doctrinæ qualitate

Suprā à
nu. 6. &
69.
Rejicitur
secundū:
161 Censeo primò: datā hypothesi, in quā voluntati nihil desit a iud. quā Prædeterminatione ad actualē observationem, & simul ad actū oppositum, debere à Prædeterminatione istis admitti veram sufficientiam ad utramlibet. Ratio est: quia ubi nihil deest sufficientia, nec ista deest, sed existit; Atqui absente Prædeterminatione nihil deest sufficientia: quia per vos Prædeterminationes non sunt a liuid sufficientia, sed eam supponunt ex parte potentiae: ergo his absentiis non potest deesse, sed existere sufficientia.

162 Censeo secundò: si voluntas non habet sufficientiam ad observationem præcepti deficiente Prædeterminatione, tam ad ipsam, quam ad actū oppositū; minus habebit, si unicē prædeterminetur ad actū oppositum observationi. Ratio est: quia si ante non erat sufficientia, nequit adesse post, ex adventu solius

rei, quæ non constituit sufficientiam; In Primā sed per te, absente prædeterminatione par. tra& omni, non erat sufficientia ad observa- i. de Deo tionem; & ex adventu solius prædeter- sciente.

Discalceati, & omnis ferè Thomistæ rei, quæ non constituit sufficientiam; In Primā sed per te, absente prædeterminatione par. tra& omni, non erat sufficientia ad observa- i. de Deo tionem; & ex adventu solius prædeter- sciente.

163 Censeo tertio: Prædeterminatio Rejicitur Dei ad unum libertatis extremum, quartū. effientia iter, intrinsecē, & ratione sui est Vbi de In- incompossibilis cum prædeterminatione compassi- composita. & istius bilitate Prædeter- existentia? Ratio est primò: quia forma Prædeter- se ipsā, & essentialiter tribuens effe- minatio- etum formalem oppositum efficiunt formis cum posito.

164 Secundò: quia Prædeterminatio ad unum extremum libertatis est effientia iter, & ratione sui connexio cum illo: Prædeterminatione ad oppositū est effientia iter, & ratione sui inconnexio cum illo primo: Connexione, & inconnexio imminiatē, & essentialiter opponuntur ratione sui. Item Prædeterminatione ad amorem est ex intrinsecā ratione sui inseparabilis, & inseparatio ab amore: Prædeterminatione ad odium est ex intrinsecā ratione sui separatio, & separabilis ab amore: idemque verum de Prædeterminatione ad

In primā ad amorem, & odio dictum puta. At se-
par. trah. parabilitas, & inseparabilitas; separa-
tio, & inseparatio extremè pugnant ra-
scientie.

165 Tertiō: Per vos, Prædetermination ad amorem eatenus est incompossibilis cum Prædeterminatione ad odium, & odio, quatenus est connecta cum amore: id habet int. infecē, & ratiōne sui: ergo & illud. Quartō: vel Prædetermination ad amorem accipit formanter incompossibilitatem cum Prædeterminatione ad odium, & odio ab ipso amore? vel non? Si secundum: ergo habet ex se. Si primum: ergo redditui formaliter efficiat per ipsum amorem: ergo pro priori ad ipsum amorem præcedit indificens.

Nota bene Quæ sententia est nostra. Et hæc ita pres-
si, ne querant inde Thomistæ colorem,
ut faciant, & vocent consequentem Ne-
cessitatem ex prædeterminatione deduc-
tam, dicendo eam potius sumi ex actu
secundo, ex quo sumitur incompossibili-
tas, quam ex aliquo præcedenti.

Reficitur Quintō.
166 Censeo quartō: ex dictu Thomistæ nequit evitari, quod Deus p. im-
mariò impedit actualē observationem
præcepti sui, dum prædeterminat ad
actū oppositum, vel cū ad ipsam præ-
determinatione definit. Est illatio legitima
ex præcedentibus: quia Deus primariò,
& ex suā propriā determinatione pro-
priori ad omnem ulū arbitrii ponit
a. iquid ex se impediens observationem
præcepti sui: ergo primariò impedit.

Rejicitur Sextō.
167 Censeo ultimō, ut, data id occa-
sione, non omittam: Nec in via Thomistæ de essentiali ratione libertatis, &
sufficientiae videtur esse essentialis ulla
connexio cum eo, quod Deus nō deneget
simul prædeterminationem ad utrumque
libertatis extēnum. Ratio est: quia
Nihil est intra constitutiva libertatis, &
sufficientiae, quod sit ita connexum: Nam
neque est aliquid quod se habeat ex par-
te creature: neque a iquid quod se ha-
beat ex parte Dei. Non illud: nam sicut
tota potestas, & sufficientia causa nec-
ssaria potest ab exercitio necessario suo,
atque adeo & à prædeterminatione di-
velli ut in igne babylōnico contigit,
quidni etiam ab exercitio libero suo to-
ta potestas, & sufficientia causa liberæ?
Non istud: nam deberet esse Decretum

aliquid: certè non prædeterminans, ut
jamjam vidimus. Vel ergo est aliquid
Decretum indifferens; vel dilijanctivum,
quo decebat dare unam ex prædetermi-
nationibus, à se postea designandam; vel
subjectum attemperatum Arbitrio, quasi
huic offerendo tam ad consensum, quam
ad dissensum, Concursum præsum, &
simultancum, ut Voluntas ex se determi-
net quem ex his velit? Primum videtur
omnino frustaneum: quis enim Deum
ita necessariò se gerere credat ut salvet
nostræ jura libertatis, ut ante Decretum
prædeterminans, præmittere necessariò
debeat decretum dandi unam ex duabus
prædeterminationibus, nempe vel quā
consentiat homo, vel quā desinat con-
sentire? Secundum si velint Thomistæ:
nostrī sunt: vincent enim, quas in sen-
tentia nostri: à putant ipsi difficultates in-
solubiles de Decreto indifferenti, quo
Deus nos sicut in manu confiliis nostri.

168 Ex his video fieri in viā Thomistæ ex Discursu, & acumine Fr. Ioannis deaur fidei
à Sancto Thomā, admitti non posse sufficiēti ex insufficiēti ratione libertatis, &
omni prædeterminatione, non est vera solutione?
sufficientia; sed adveniente Prædetermi-
natione, quæcumque sit, non venit ali-
quid sufficientiae, ut c. atē confecimus:
ergo in via Thomistæ non potest ad-
mitti vera sufficientia.

S E C T I O II.

*ADMISSA NECESSITATE PRÆDE-
TERMINATIONIS AD OPERANDUM, RESPECTU IN-
PRÆDETERMINATI, NEC OBLIGANT
PRAECEPTA, NEC POSSIBI-
LIA SUNT.*

§. I.

POSITIONIS OSTENSIO MULTIPLEX.

169 **V**Idetur ex præcedentibus le-
gitima illatio: cui enim ad gravis ob-
servationem præceptorum, citra cul-
tra Præ-
pam, sufficientia debet, nec instare po-
determinat obligatio, nec præcepta possibilia
nationem. Ad majorē tamen horum evi-
dentiam, sic argumentor: Irrationabili-
ter, impiè, & crudeliter obligat Homi-
nem ad usum actualē rei, qui ex indu-
striā,

Nuper à
nn. 162.

striā, & arbitrio suo ejusdem rei existen-
tiā impedīt, nec relinquit homini po-
testatē liberam, ut rem ipsam actu fa-
ciat existere: ergo admissa necessitate
Prædeterminationis ad operādū, Deus
nolens prædeterminare ad actualē exer-
citū, ut supponimus, impiè, irrationa-
biliter, & crudeliter obligat ad usum,
& exercitū actualē. Ergo respectu im-
prædeterminationi nec obligant præcepta,
nec possibilia sunt: nam præcepta irra-
tionabili, præcepti vim non habent.

170 Probo primam consequentiam.
Nam imprimitur vos exercitū actualē amoris, qui præcipitur v. g. est essen-
tialiter actualis usus prædeterminationis
ad amorem: nam ipse actus amandi
est exercitū essentialiter subordinatum
Deo, ut prædeterminanti: esse au-
tem essentialiter exercitū subordinatum
Deo ut prædeterminanti est esse es-
sentialiter usum talis prædeterminationis.
Deinde, per vos, Deus nolens præde-
terminare ex sua industria, & arbitrio
impedit ejusdem existentiam Præde-
terminationis in homine. Denique Dei
non relinquit in homine per vos libe-
ram potestatē, ut faciat illam præde-
terminationem in se.

171 Nunc sic: obligari à Deo homi-
nem ad amoris exercitū, est obligari
ad usum Prædeterminationis amatoria: ergo
obligari à Deo hominem impræde-
terminatum, ut amet actualiter, est obli-
gari ut utatur re, quam nec habet homo,
nec suis viribus potest acquirere: imo
quam Deus ex industria in homine im-
pedit: ergo irrationabiliter, impiè, &
crudeliter obligat: non secus ac si Rex
Vassallum obligaret sed gravissimis pœ-
nis ad usum armorum, quæ Rex ipse vel
destruxisset, vel negasset ex arbitrio suo.

172 Confirmatur argumenti vis, aliis
arguendi formis, ut ejus maxima effica-
cia magis appareat. Et primō quidem.
Irrationabiliter obligatur ad amandum
ille, cui hæc duo competant: & esse in
statu essentialiter inconjugibili cum
amore: & ipsi non esse liberum, cum sta-
tum excludere: Atqui imprædetermina-
to ad amorem, hæc duo competunt; ut
fatemini, & patuit ex Doctrinis vestris:
ergo irrationabiliter obligatur ad aman-
dum. Major ex ipsis terminis nota mihi
Aranda de Deo.

est: & rursus ostendit triplici considera-
tione.

*In Primā
par. trah.
r. de Deo
scientie.*

173 Primā: conferatur homo cui hæc
duo competant, & esse impotentem ad
amandum; & illi non esse liberum, eam
impotentiam excludere, cum homine cui
hæc alia duo competant, & esse in statu
inconjugibili, vel opposito cum amore,
& exercitū actualē. Ergo respectu im-
prædeterminationi nec obligant præcepta,
nec possibilia sunt: nam præcepta irra-
tionabili, præcepti vim non habent.

174 Secundā: comparetur homo, cui
hæc duo competant, & esse, pedibus alio-
quin sanis, ad strictum vinculis: & ea
ipsum excludere non posse pro libito,
comparetur, inquam, iste cum homine
cui hæc alia duo competunt, & esse, po-
tentia alioquin integrā, & sanā, ad stric-
tum vinculis imprædeterminationis ad
amandum, & ea ipsum excludere non
posse pro libito. Iam rursus sic: sicut ille
impeditur ad actu currēndū, sic iste ad
actū amandum: sicut exclusio vinculo-
rum illi non est necessaria ad posse cur-
re: quia exclusio, cū sit mera negatio,
non est virtus in cursum influxiva, ita
per vos exclusio Prædeterminationis,
cū sit ipsa Prædeterminationis, non est ne-
cessaria ad posse amare: imo magis, &
potiori prioritatis titulo necessaria est
isti ad amandum imprædeterminationis
exclusio; quam illi exclusio vinculorum
ad currēndū: Atqui irrationabiliter
sub gravibus pœnis obligaretur ad cur-
rēndū ille: ergo iniquius, & irrationa-
bilis iste obligabitur ad amandum.

175 Tertia. Conferatur homo, cui
lux desit, & potestas ipsam acquirendi
pro

In primā par. tract. pro libito, cum homine cui desit Prædeterminatio ad amandum, & potestas eam sibi acquirendi. & demum sic: Non minus necessaria est huic prædeterminatio ad actu amandum; quam illi lux ad actu videndum: Deinde non minus in illo lux, & ejus absentia supponunt potentiam videndi, quam in illo potentiam amandi supponunt Prædeterminationis, & ejus absentia: Atqui illi irrationaliter præcipere actu videre in illis circumstantiis; & si præceptū præcessisset, excusat ex illis: ergo similiter in causa nostro.

Responso nonnullorum ad au-
res Authoris. Scio Thomistis aliquos in publica disputatione pressos hac specie paritatis, nō dubitasse dicere homini nec habenti lucem, nec ipsam assequi valent, pro libitu, imponi à Deo posse præceptum, ut actu videat, eumque non videndo peccare. Sed Catholicis auribus, quis hæc ferat?

Vrgetur secundū: 176. Confirmatur secundū: si homo longissimè distet a Pontifice, nec ipsi se posset approximare pro libitu, irrationaliter obligabitur, ut ejus pedes deosculentur, eo nempti prætextu; quod licet desit applicatio requisita ad talen actionem, & potestas eam sibi applicationem acquirendi; illi tamen homini non desit virtus activa deosculacionis, si applicetur: ergo si homo non sit prædeterminatus ad amorem (quod est abesse ab amore longissimè) nec habeat potestatem acquirendi sibi eam approximationem effectus, iniquissime obligabitur ad amandum, eo sum prætextu, quod licet desit obligatio, & potestas acquisitiva; non illi desit virtus activa amoris, si præviè per Prædeterminationem applicetur à Deo. Consequentia urgenda est à pari, & antecedens videatur indubitate: quis enim Thomista Pœnitenti in Satisfactionem auderet imponere sub peccato mortali, quod hodie, quo Caesarangustæ est, Pontificis Romæ Regnantis pedes deoscularetur?

177. Et Vrgeo. Facto quidem miraculo, coque interveniente, Petrus Cæsar-Augustus perseverans, potest hoc ipso die figere osculum Sanctissimi Pedibus, etiā Romæ versantis: quin tamen Miraculi interventione addat, aut minuat vires physicas, solumque sup'eat localiem applicationem potius supponentem, quam dan-

tem posse: Iam rogo: cur, licet, necessaria sit miraculorum interventio, nequit imponi Petro præceptum deosculandi hodie Sanctissimi Pedes? Et expecto rationem, quæ nequit alia esse, quam necessitas miraculi, quod tamen Petrus non habet in manu. Sic ergo Non minus necessaria est ad actualem amorem Prædeterminationis, quam ad deosculacionem illam intervenerat miraculosa: Tam est extra potestatem, & arbitrium Petri existentia Prædeterminationis, quam miraculi: aquæ meæ se habet passivæ ad hoc, quam ad illam: ergo ex necessitate Prædeterminationis, quam nec habet, nec sibi possit acquirere, tam repugnat obligatio ad amorem in Petro, quam ad deosculacionem ex necessitate miraculi, quod nec habet, nec acquirere pro libito sibi potest.

178. Confirmatur tertio: supponendo, inesse Petro suffici entiam plenam auxiliantis Divina Gratiae ad eliciendum actu supernaturalem Religionis; dengari tamen à Deo sufficientiam, ut se justificet, prout operietur, ut talis actus Religionis, quicunq; elicet, non congruè solum, sed etiam condigne meritorius sit aeterna glorie. Iam sic: Petrus in tali casu non potest obligari, ut per illum, quem elicit, actum Religionis, de condigno incercatur aeternam gloriam: ergo neque qui caret prædeterminatione ad conversionem, potest obligari, ut se convertat. Probo consequentiam. Non minus est necessaria per vos ad Conversionem Prædeterminationis: quam ad condignum meritum justificatio: Sed ob hoc ultimum, qui caret justificatione, nec potest suo libitu acquirere, obligari non potest ut condigne mereatur: ergo ob illud primum, qui Prædeterminatione caret, nec ipsam potest suo libitu acquirere, obligari non poterit, ut se convertat.

179. Confirmatur ultimò, & à priori. *Vrgeo.* Nam admissa necessitate Prædeterminationis ad operandem, est inasignabile objecrum obligationis urgentis hominem ad conversionem: ergo nulla est talis obligatio, vel irrisoria omnino: quod perinde est. Consequentia est bona, & ostenditur antecedens: nam vel objecrum talis obligationis est unicè conditionatum, eaque solum conditionata obli-

Vrgetur tertio:

Vide à nn. 169.

obligatio: nempe quod convertatur homo, si prædeterminetur à Deo; vel est absolutum, eaque obligatio pariter absolute? *Primum* dici non potest: nam qui non convertitur, peccaret nunquam. Ostendo sequelam: qui solum obligatur ad ope. andum sub aliquâ conditione; non peccat operationem omittendo, quando conditio deficit, sed quando existit conditio, & sub ipsâ non operatur: ergo qui solum obligatur ad suam conversionem sub conditione prædeterminationis; quando deficit ista, non peccat omittendo conversionem. Sed nullus nisi deficiente prædeterminatione, conversionem omittit: ergo nullus, omittendo conversionem, peccat. *Primum* ergo dici non potest.

180. Sed neque potest *secundum* dici: nam rogo: quando Petrus est imprædeterminatus ad conversionem, obligaturque ut se convertat, ad quid obligatur? Vel enim obligatur, ut non obstante imprædeterminatione se sine prædeterminatione convertat: & sic obligatur ad impossibile: nam converti sine simpliciter necessariis ad conversionem, est ex terminis impossibile. Vel obligatur ut imprædeterminationem excludat, eaque exclusâ se convertat: & sic obligatur etiam ad sibi impossibile: nam per vos homo non potest liberè imprædeterminationem excludere; quippe non potest liberè Prædeterminationem acquirere: illam enim excludere, est hanc acquirere: nam exclusio contradictorii non fit nisi per existentiam alterius contradictorii. Vel denique obligatur ad conversionem secundum e: & sic etiam obligatur ad impossibile: Nam per vos ea Conversione essentia & secundum se est usus divinae prædeterminationis: ergo qui Prædeterminatione carens obligatur ad conversionem secundum se, obligatur ad impossibile sibi. Probo hanc: qui obligatur ad usum rei, quam nec habet, nec pro libito potest assequi, obligatur ad impossibile: sic impossibilia præcipi, & non nisi iniquissime, putares, si Pauperi, qui nec pecunias habet, nec facultatem liberam, ut eas comparet; Rex, cuius esset eas dare, vel non dare, no[n] ens alioqui dare, sub pena mortis præceptum imponeret, ut pecuniis uteretur: ergo vel nulla est

necessitas Prædeterminationum; vel *In primā par. tract.* Imprædeterminati non tenentur præcep-
tis, vel eos ad impossibilia Deus obligat. *i. de Deo scientie.*

SOLVITIO THOMISTARVM OMNI EX-
parte discussa, & excusa.

181. *R* Esondant Alvarez *disp. 18. nu.* Alvarez: *20. & disp. 102. & Thomasius & Ioan-*
tom. i. in 1. part. disp. 20. art. 5. & tom. nes à San-
2. art. 6. per hominem stare, quod Præ-
determinationis non sit: Nam Deus para-
tus est, quantum est in se, eam dage, quam-
que offert homini, ipse preparatam
habet: dare que nisi impedit homo, ne
daret: quare non excusat ab observa-
tione præcepti ex defectu Prædetermina-
tionis: quia talis defectus accidit ex cul-
pâ ipsius hominis impedientis. Explicat
se Alvarez exemplo sequenti: sicut si
Deus imponeret homini præceptum vol-
landi, & quantum est ex parte sua, offer-
ret illi alias, & adjutorium necessarium,
ut volaret: ipse autem suâ libertate respon-
deret: Domine nec volo alias accipere,
nec volare, merito reputaretur reus, &
transgressor præcepti, etiam si non posset
absque aliis volare. Sic Alvarez num. illa
20. Sed & exemplo se jugulat; & solutio,
nisi recedat à Thomisticismo, non proce-
derit. Eam diruam, cum de Sententiis *Infrâ à*
mediis: b[ea]t quatiam.

182. Tria Solutio habet. *Primum:* Deum patatu habere Concursum prædeterminantem, & homini offerre. *Secundum:* hominem, licet impedire ejus existentiam possit non recipiendo, eum acquirere non posse faciendo quod existat. *Tertium:* stare per hominem, quod ille non sit, quia impedire potest ne sit. Et *Species Im-*
patentia priori. *Primum:* licet verisimum sit, *Specie* *pugnatio-*
nis. & ex Diyo Thomâ certissimum 3. contra S. Thomas
Gent. cap. 159. Paratam omnibus habere
Deum Gratiam quâ, quis, si per ipsum
non stet, accedat ad ipsum, (ut explicat
lib. 9. num. 79.) ex principiis Tho-
mistarum non posse paratam habere,
nec seriè offerre Prædeterminationem. *Aliorum:* hominem impedire valentem,
eoipsò posse Prædeterminationis existen-
tiam acquirere. Tertiū: hominem nulla est

In primā tenuis impeditre posse ne Deus ipsum præpar. tract. determinaret. *Quartum*: permisit, quæ de Deo intendit Solutio, intentum Thomistarū non sequi. *Quinum*: quām toto cœlo exeret, & abs rē volet exemplum allatum alarum. Per hæc manebit concusa fatus tota Solutio.

Primum 183. Pro primo dispergo sic: Deum caput Impugnandi paratam habere prædeterminationem,

Physica & eam hominibus offerre prout requiri-
prædeter minatio poterit sub libertate determinatione volan-
subesse nō ratis humana: ut illam recipere, vel illā
potest. Ar- influere, si semel existat, si sub libero ar-
bitrio.

184. Non quidem unicè contingens soli Deo: nam statet pér Deum unicè, quod prædeterminatione careremus: quod negavisti: & intendo. Non créaturę contingens: nam deberet esse aliquis usus arbitrii. Quisnam is esset? non positivus: nam & ad ipsum egeret prædeterminatione Voluntas, & eadem est qua-
stio: tūm quia jam prædeterminatione non antevertet omne usum arbitrii: jam non esset solius Dei misericordis, sed & volentis, & currentis: jam esset ex parte nostrā ratio discriminis adversus familiarem vobis phasim Apostoli: jam esset in vobis illa suspicio Semipelagianismi, quā nos terretis. Non negativus: tūm ob eadem inconvenientia: tūm quia vel ad ipsum requiritur prædeterminatione: vel contra vos Voluntas alioquin omnino indifferens, se determinat, est primum liberi, & determinans: Tūm etiam quia ad usum negativū præcedere debet imprædeterminatione non minus quam prædeterminatione ad positivum. Tūm demum quia ipse usus negativus non resistendi, ni prædeterminatione detur, necesse est, ne sit: nam est operari & ponere extreum oppositum prædeterminatione: si detur prædeterminatione necesse est sit: nam non resistere est obire prædeterminatione; obire autem prædeterminatione est operari cum ipsa.

Ex Patre Suarez. 185. Confirmatur ex his, quæ luci- lenter urget Eximus Doctor lib. 5. de Gratia cap. 15. Si Deus Gratiā hujusmodi paratam habet, & offert: offert qui- dem per aliquam voluntatem, sive ad nistar legis, sive Promissionis ad instar: nam sicut non datur à Deo nisi liberè, & voluntariè: non eam nisi liberè, & voluntariè offert: ergo si offert: per aliquam Dei voluntatem offert. Hec etiam Thomistis debent esse certissima. Nunc sic:

vel ista Dei Voluntas, per quam oblata dicitur Qualitas Prædeterminans, est absolute, vel est conditionata. Non absolute: quia Voluntas absolute Dei semper impletur, facitque quod vult: ergo si offertur, datur: ergo à contrario cui non datur, non offertur: quod ipse intendit. Non conditionata: tamen quādam erit ista conditio. Non impossibilis: quia vana, & omnino otiosa foret oblatio: non necessaria: nam eosipso Voluntas necessario transiret in absolute: ergo debet esse contingens, quānam hæc est?

186. Tandem illa conditio non est ipsomet actus, ad quem exigitur Prædeterminatione: nam ad hunc præcedit: nihilque potest cogitari magis absolutum, quam offere principium sub conditione actionis, nascentis ab illo: ergo nulla est talis conditio, & nulla oblatio.

187. Vrgetur id ipsum clariss., & ali- ter. Estò: paratam habeat Deus, ut dici- tis,

tis, Prædeterminationem: quid expectat, ut conferat? Vel enim expectat aliquid ex parte Dei? & hoc non: nam abesset per Deum, quod nec prædeterminaretur, nec opera retur homo: contradicente Deo qui non obstante illa præimpeditio sciente.

Ecclesi. 15. ne diversis: per Deum abest.

Vel expectat aliquid ex parte hominis? at quid hoc erit? expectat, ut homo producat eam prædeterminationem in se? at hæc fieri solum potest à Deo, per vos. Expectat, ut homo mereatur ipsam? at hæc non cadit in meritum, per vos: tūm quia ea merita à quæ egerent prædeterminatione: vel deberet assignari meritum sine prædeterminatione positum, quod intendimus. Expectat, ut saltem non demeretur? at in quo demeritum consistet? Si in peccatis antecedentibus, non venit ad reī, & loquor de primo actu, & usu libertatis, quæ præcipiat Deus, ut potest. Si in ipsa non resistentia, ipsa non resistentia est actus, ad quem prædeterminat Deus: sicut apud vos resistentia est esse sine actu: quod esse sine actu sine prærequisitis ad actum, qualis est Prædeterminatione, ex terminis necessarium est: ergo ut Deus conferat prædeterminationem, expectat ut homo operetur: quod operari sine prædeterminatione est impossibile: quid unquam magis absolum, aut Deo magis indignum dici potuit? sibilo exciperes Regem Vassallo præcipientem ut hostem occidat en se quem ita offert, ut datus ensem, exspectet, quod occidat: ergo nihil potest expectare Deus ex parte hominis, ut prædeterminationem conferat: ergo si non dat, nec offert.

Secundum caput Impugnandi. 188. Pro secundo sic dispergo: Non minus Peccatum supponit impedimentum præcedens Prædeterminationis ad amore, ex eo quod homo posset sibi Prædeter- minatione adquirere

Prædeterminationis ejusdem: quippe per vos non requiritur magis ad amorem status prævia prædeterminationis ad ipsum; quam ad peccatum vel status prævious prædeterminationis oppositæ, vel prævious status imprædeterminationis ad ipsum amorem. Deinde sicut peccatum supponit infallibiliter non existentiam, vel impedimentum prædeterminationis ad amandum: ita ejusdem prædeterminationis existentiam, amor: Nam-

sicut valet: Petrus peccat: ergo impedita In primā est prædeterminatione ad amorem: ita va- par. tract. let: Petrus amat: ergo & illa existit. At i. de Deo qui non obstante illa præimpeditio sciente.

Prædeterminationis, propter infallibili- lem connexionem peccati cum illius im- peditione; habet homo in potestate suā per vos, impeditre prædeterminationem: ergo non obstante illa præexistentia Prædeterminationis, propter infallibilem connexionem amoris cum illius existentiā; habet homo in potestate suā, eam prædeterminationem acquirere. Et si ne- gatis hoc; quidni & illud?

189. Confirmatur. Si possem impedi- re prædeterminationem ad amorem pre- ceptum, ita ut mihi foret liberum, eā privari; mihi imputaretur in culpam eā privari: ergo daretur præceptum prohibens me talem prædeterminationem non ha- bere: ergo daretur præceptum mihi præ- cipiens habitionem talis prædeterminationis: nam cùm privari me præde- terminatione, sit, me non habere præde- terminationem; me non privari, erit eam habere: sicut cùm evitari prædeterminationem sit ipsam non existere, non evitari erit existere: qui autem prohibet unum ex contradictoriis, præcipit alterum: ergo vel mihi præcipitur aliquid mihi non liberum: quod catholicæ Scholæ non ferunt: vel habere prædeterminationem est mihi liberum.

190. Et hæc ex antecedente descen- dunt: quod patet. Tūm quia illi, cui præ- cipitur amor, eadē vi prohibetur ca- cere his, quæ necessaria sunt ad amandum, si eis non carere sit ipsi liberum.

Tūm etiam: quia cui præcipitur ne amare definat, eadē vi præcipitur ne liberè duret in statu inconjugibili cum amo- re; & in maximo, & proximo periculo non amandi. Status autem privationis, & imprædeterminationis, status est in- comprensibilis cum amore, & maximum, Tertium & summum periculum non amandi.

caput Impugnandi. 191. Pro tertio disputari posset ex pugnandi præcedentibus efficaciter à contrario: ex eo quod primò: quia si impediti prædetermina- homo non Deus offert: at nō offert ex disputatis à pedire m. 183. Secundò: homini non est liberū, Præde- quod existat prædeterminatione per vos: At minimo- nem.

In Primā par. tract. I. de Deo scientie.

esset, si impediri posset ab homine ex numero adductis à num. 184. Tertiò : quia si impediri posset, ideo esset : quia penderet à dispositione recipientis : quod enim non dependet in existendo à mea voluntate, qui impediam, quominus existat? Ideò potest impediri effectus Sacramenti in adultis : ideo non potest in parvulis. At per vos à recipientis dispositio- ne non penderet.

192 Quartò dispergo sic: si posset impediri liberè ab homine Prædeterminationis existentia: ea impeditio esset a iouis liber usus arbitrii, quo faceret homo, ne existeret Prædeterminationis extituta, si talis usus liberè non poneretur ab homine antecedenter ad ipsam Prædeterminationem : sed hoc est in vestrīs principiis impossibile: ergo & quod prædetem- nationis impediri possit ab homine. Major est evidens, & ostendo minorem: pri- mò: quia si præcederet aliquis usus liber arbitrii ante prædeterminationem vel præcederet omnem prædeterminationem, vel non? Si secundum: eadem erit qua- stio de prædeterminatione, quæ necessaria sit ad talem usum: unde id retardare potius est ictum argumenti, quam pellere.

193 Si primum: devoranda sunt, quæ necessariò sequuntur. Sequitur imprimis Scientia Media: nam in quo medio videat Deus illum usum arbitrii? Deinde sequitur, ita posse resistere hominem, ut eludat omnia media Divina Providen- tia, ut arguitis contra nos. Insuper se- quitur determinatio ab indifferenti, ut indifferenti. Demum sequitur, quod ab homine inciperet salus ipsius. Et hæc, ut patet, totius Thomisticismi ruina est. Minorem ostendo secundo: nam ex Majoris veritate, ita prædeterminaretur homo ut in suā potestate esset privari præ determinatione, si veller impidire: & non privari, si nollet: ergo privari, aut non privari prædeterminatione, liberum ipsi foret. At non privari prædeterminatione, est eam in me existere, & donari à Deo: ergo eam existere penderet ab usu prævio voluntatis humanæ. Hoc au- tem est falsum vobis, ut unde sequuntur quæ putatis absurdia, & nuper intuli.

194 Confirmantur hæc omnia ex his quæ disputat Doctor Eximus lib. 3. de Anx. cap. 13. & in brevi resolutione, de-

mum in posth. de verità intelligentia: & lib. 5. de Gratia cap. 14. & 15. Interro- gando: quænam sit ista culpa, per quam impedit Prædeterminationem: Neque enim est aliqua habitualis, aut tempo- re præcedens: quia hæc præcessit in Pau- lo, in Magdalena, in aliis: nec succedit imprimis determinatio: non præcessit in Adamo, in Angelis, in Puer baptiza- to peccante in primo rationis instanti; & in his succedit imprimis determinatio. Neque est comitans in aliâ materiâ præceptâ: quia plerumque solum occurrit illa penes quam prædeterminationem, quæ impeditur, necessaria est. Nec tandem est actus oppositus illi ad quem deficit prædeterminationem, vel omissione actus, ad quæ prædeterminationem desideratur. Primò: nā actus oppositus jam præsupponit præim- peditam independenter ab ipso prædeterminationem ad amorem præceptum v.g. nam supponit vel prædeterminationem oppositam, vel imprimis determinatio- nem ad amorem. Secundò: nam tota quaestio est, an vel illa omissione sit libera vel non, ex defectu prærequisiti necessarii ad amorem. Tertiò: rogo per quid nō impedit prædeterminationem? si per ipsum amorem à Prædeterminatione fluentem: ut non impedit, eget ipsa prædeterminatione, sicut eget ad ipsum amorem: si per actum prærium ad prædeterminationem, & ad amorem: ad ipsu- sum aliâ etiam prædeterminatione egebit. Si per puram non resistentiam: hæc debet esse actus secundus liber: & juxta vos impossibilis, si sit pura omissione: si pura omissione non sit, erit ipsemer actus, qui præcipitur. Et iusto: Gratia impellen- ti ad amorem, resistitur per omissionem amoris: atque adeò ipsa resistentia est amoris omissione: non resistitur per id per quod ipsi Gratia obedimus: ipsi autem non obedimus nisi per positionem actus, ad quem impellit: vel faltem non resisti- tur per liberam exclusionem omissionis.

195 Nunc sic: vel ad hanc exclusio- nem egemus prædeterminatione, vel nō? Si primum: non ergo definitus liberè resistere: nam deest aliquid necessarium ad non resistendum, quod in nostrâ manu non est: ergo nec resistimus liberè: nam qui non definit resistere liberè, nec liberè resistit: ergo nec resistimus culpabi- liter,

liter: ergo habemus, & non habemus Prædeterminationem: non habemus, quia non amamus. Habemus, quia ea est, cum non est culpa in resistendo. Si ergo secundum, sequuntur imprimis ea inconve- nientia quæ produxit num. 193. Deinde sic infero: ergo nec egemus prædetermina- tionem ad amorem. Probo: nam exclusio omissionis amoris, est exclusio carentia amoris: exclusio carentia, est positio for- mæ: atque adeò exclusio exclusionis amoris est amor: ergo si non egemus præde- terminationem ad excludendam exclusio- nem amoris: ergo nec ad ipsum amorem. Infrā plura, quæ desunt.

196 Interim firmantur hæc omnia nodo Thomisticis indissolubili. Sit Petrus recens à Baptismate: & aperte se ipsu- rationis, occurrit tentatio furti, ipsum- que prædeterminet Deus ad actionem materialem furti: En Petrum impedi- tum efficacissimè ad omissionem furti, & necessitatum ad furtum. Nunc sic: Pe- trus sine ullâ culpa est impeditus efficaciter ab impletione præcepti jubentis omissionem furti: ergo non peccat si fu- retur: cum ergo sic accidat quoties fu- rantur homines, fiet, homines non peccare per furtum. Consequentia liquent, & antecedens ostenditur: nam quæ cul- pa præcessit? Prævia caret: alioqui pec- catum furti non esset primum in Petro contra suppositionem: si vero fingas aliud: præterquam quod ad illud quod materia prædeterminaret etiam Deus, & rediret eadem quaestio: quodnam illud est?

197 Dices Petrum restitisse Deo volenti prædeteminarare ad omissionem furti. Contra primò: Deus volens prædeteminarare ad actionem materialem furti est eiopsò nolens prædeterminare ad omissionem furti: sed per te sine illa prævia culpa Deus voluit prædeteminarare ad actionem materialem furti. ergo & sine prævia culpa est nolens prædeterminare ad omissionem furti: ergo homo si- ne prævia culpa manet efficaciter impeditus ne furti desinat, & sine prærequisitis necessariis, ut desinat. Contra secundò: in quo consistit illa resistentia? in actuali furto vel non? Si secundum: assignate vos aliam. Si primum: illa resi- dentia venit à prædeterminatione Dei,

& eo ipso supponit jam negatam præde- terminationem ad omissionem furti: par. tract. I. de Deo scientie.

Quartum
caput Im-
pugnandi,
ex eo quod
non affe-
quatur in
tentum.

200 Nunc sic: ergo Prædeterminationis ex intrinsecis suis, & accepta secundum se est necessitas opposita libertati; & im- prædeterminationis ex intrinsecis suis, & accepta secundum se est impotentia oppo- sita imputabilitati. Probo ita conseqüē- tiam evidenter: nam si Prædeterminationis secundum se accepta, & ex intrinsecis suis non necessitaret voluntatem necessita-

In primā par. tract. de Deo sciente.

te oppositā libertati; & si Imprædeterminationem similiiter accepta non necessitatet ad omissionem, necessitate etiam oppositā libertati; licet darentur ante ullum usum arbitrii, aut citra ullam ejus imputabilitatem, non maneret per illas necessitata voluntas: nam quod ex se non est sufficiens ad præstandum effectum formalem in subjecto capaci, sic vel aliter positum in ipso, non præstat: Et quidem id brevius, & evidentius fieret, rogando Adversarios, ut assignent rationem, cur nempe deficiente præviā imputabilitate dicant casuram imputationem omissionis, absente prædeterminatione, & eā præcedente libertatem amoris? nec

Dicitum aīam assignabunt, quam illas Augustini: *Nemo peccat in eo quod vitare non potest; si causa non potest resisti, sine peccato ei creditur*: nempe vim intrinsecam necessitandi, quæ prædeterminationi inest;

& defectum ipsius, nempe auxiliū necessarii ad rei positionem: ergo Prædeterminatione secundūm se est necessitas opposita libertati; & imputabilitas est impotentia etiam opposita libertati.

Sequelæ absurdæ ex Doctrina Prædeterminationis. Hinc tria inter Thomistis maximè inconvenientia. *Primum*: ergo vel amor præceptus ex prædeterminatione ortus; aut amoris omissionis ab homine imputadeteminatio posita non habent libertatem sufficientem ad meritum, & demeritum: quod negatis: vel sufficit ad meritum, & demeritum libertas actuum, non quidem à necessitate, quam jam in Prædeterminatione fatemini, sed solum à coattione, quod affirmavit Iansenius, & damnavit Innocentius.

Secundūm: ergo amor præceptus non est liber, & meitorius immediatè, formaliter, & in se; nec demitoria formaliter, immediatè, & in se omissionis; sed mediata, causaliter, & in illa præviā impeditio, aut non impeditio, quam fingitis, Prædeterminationis ad amandum. Patet: tūm quod ex necessitate oritur, tantum est liber in quo liberum censetur illud necessitans à quo sicut. Tūm etiam cui imputabilis esset Visio, amor ortus à visione esset aliter liber. Et aliis exemplis est plena Theologia.

Tertiū: ergo dicere, eō non tolli per prædeterminationem liberta-

tem amoris, aut per imprædeterminationem imputabilitatē omissionis; quia hæc datur, & illa auferunt in pœnam resistentia, est dicere quod Bajus, quod Iansenius, quod Calvinus dixerunt, non tolli libertatem per illas suas prædeterminationes, quia vel auferuntur, vel dantur in pœnam: vel est dicere necessitatem, si detur in pœnam, non necessitatem: quod non est absonum minus quam dicere, homini præcidi libertatem ad ambulandum, si crura inculpabiliter precidantur; si vero præcidantur in pœnam admissi sceleris, non præcidi. Satis erit, fateri eum usum arbitrii vel impedientis vel non impedientis Prædeterminationem, vel pœnaliati, vel puniri à Deo per ablationem libertatis ad opera subsequentia: quo clarescit ex toto absurditas, quam cum omnibus vitare Thomistæ tenuerunt.

Vltimum sic demonstro, unā præcidens alas exempli; & exemplum alarum. Alę licet requirantur ad volandum; pugnandi non requiruntur ad volendum, vel non de exempli volendum ipsas, & volare cum ipsis. Si non In partu minus requirentur ad volendum, quā nitate.

caput I. ad volandum; sicut alis carens, non volat, ita carens alijs, non vellet; & sicut volare sine alis, esset per te chimera: sic & velle vel nolle sine alis, chimera foret: supponis ergo alias, licet ad volandum necessarias, tamen ad volendum, & acceptandum; vel ad nolendum, & resipuendum ipsas alias non requiri: nisi diccas ut Deus det ipsis alias, sine quibus volare est chimera, expectare prius, ut volet; sicut expectat ut velit: quo nihil ridiculum magis singi potest? Quid autem est hisce simile in Prædeterminatione? Prædetermination non minus requiritur ad amandum, quam ad volendum amare; non minus ad acceptandum, quam ad resipuendum: tam enim chimera est sine prædeterminatione amare, quam sine prædeterminatione odire per vos: tam sine prædeterminatione velle, & acceptare, quam ipsum amare sine illa; & tam resipere, quam admittere Prædeterminationem, si liberè resipenda, vel admittenda sit. Deinde casus est in quo videt alas, quas velit, & offert Deus: at quis prædeterminationem ante præcognoscit, & obligationem advertit admittendū?

Alvarez.

tendit ut imputari possit ejus inexistentia, aut ut liberè respici vel admitti possit? Nocent ergo potius, quam favent Alvarez alæ suæ.

205 Explico denum id ipsum, & urgeo. Ut Petrus v. g. actu volet, non sufficit quod Deus alas offerat, nisi reipsā donet: Similiter ut Petrus actu volet non sufficit, quod prædeterminationem Deus offerat, nisi reipsā donet: quia ad actu volandum non minus necessaria est Prædetermination, quam sint alæ. Deinde si alæ non minus requisita forent ad actu volendum alas, & ad eas actu eligendas, & acceptandas, quam requisita sunt ad actu volandum; sicut Petrus, non habens alas, non haberet quidquid essentialiter requiritur ad actu volandum, ita nec haberet quicquid essentialiter requiritur ad actu eligendas, & acceptandas alas: ergo tunc obligari non posset ad actu volandum. Atqui prædetermination, non minus requiritur ad actu volandum, quam ad actu eligendas, & acceptandas alas, per vos: ergo Petrus eā carens, non habet quidquid essentialiter requiritur ad actu volandum, & ad volendum, acquirendum, & acceptandum quod simpliciter requiritur, ut actu volet: ergo nec potest obligari sic Petrus ut actu volet: ergo nec ut observet actu præceptum amoris, quando nec prædeterminationem habet, ut amet, nec prædeterminationem ut velit amare: sed neutram habet imprædeterminatus ad amorem: ergo nec præcepto tenetur amandi. Nam Deus, cum amore præcipit, unicè præcipit praxim amoris, & ut aetū amet: non vero quod homo remotè sufficiat, & possit amare: sic enim nulla for

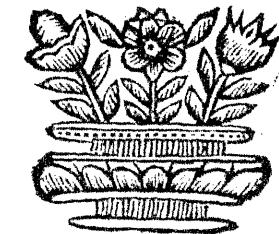
ret trahitio præceptorum, semel

habitā sufficientia, quam vos

adstruitis, nec adjuveto practi-

cē amoris, qui præcipi-

tur, exercitio.

Aranda de Deo.

SECTIO III.

In primā

par. tract. de Deo

terminationis ad operandum, non esset in scientie.

Deo voluntas seria circa suorum præcep-

torum observationem: in casu,

quo prædeterminationem ne-

gare decerneret.

§ I.

PRÆVIA AD ARGUMENTVM.

206 *V*is rationum exerci vivi. Lib. 9. à diù possit, anticipo qua- nu. 34. Et tuorex tractatu de Prædestinatione San- à nu. 55. torum, & impiorum Reprobatione. Pri- Generaliis um: Deum serio volentem omnes ho- Dei Volun- mines salvos fieri velle serio quod om- tas, circa nes præcepta obseruent; id est, & hi, qui sa utem observant, & hi qui violant. omnium,

207 *A*lterum: eam seriam voluntatem, nec esse meram complacentiam de bonitate obseruationis; nec gaudium de illius adeptione; nec decretum efficax de ejusdem existentiā. Non istud: quia voluntas seria etiam cum nostrā transgressione componitur. Non illud gau- dium: quia gaudium non est affectus ani- mi tendentis in hoc ut res existat, sed quiescentis in illā: Voluntas autem se- ria illiusmodi affectum importat. Non denique meram complacentiam: nam hæc cum efficaci nolitione, & seriā de- rectatione rei componi potest; ut patet in directatione seriā dignitatem oblatam; tamen complacente simpliciter in bonitate rei, quam recusat.

208 *T*ertium: in Deo, præter affec- tum omnino efficacem, & efficaciter tendentem ut res existat, considerari, & alios posse nō omnino efficaces. Affactus omnino efficax ille est, qui ex suo modo tendendi Voluntatem determinat ne pa- tiatur, aut permittat ullum impedimen- tum exclusivum rei, quam vult. Et hinc affectus Divinus efficax cum existentiā rei connectitur: componi enim eoipso ne- quit cum ullo impedimento rem exclu- dente: nā componi nequit cum eo quod Deus ullum permittat impedimentum: nullum autem impedimentum potest exi- stere, nisi ponente, vel permittere Deo. Secus accidit in affectibus nostris, quia

Y ci-

In Primā citra permissionem, aut libertatem nostram Impedimenta possunt a liunde contingere. Affectus secundū quid, & non scientē. omniō efficax, qui ex suo modo tendendi relinquit locum, ut Volens permittat impediri rem volitam; tamen determinat, ne certos aliquos modos impedientia permittat.

209 Res clarescat exemplis. Decretum, quo statuit Deus, ut homo obtineat gloriam, si decedat in gratiā, sinit, ut permittens Deus finale peccatum, permittat, ut homo privetur Gloriā: non verò sinit, ut Deus homini simpliciter, & absoluē impedit ipsam gloriam. Decretum disjunctivum de existentiā, vel Petri, vel Pauli, sinit ut Deus permittat impediri existentiam unius; non utriusque simul. Affectus demum divinus, quo Deus fertur in conversionem hominis, determinans ex se Deum, ne talē conversionē impedit ex se, sinit, ut permittat Deus, impediē conversionē hominis, ipsius huius vito; ut tamen paciat, & permittat, eam per solam Dei liberam cōditionem impediti, non sinit. Et hæc est Natura affectuum semi efficacium, seu efficacium secundū quid, & respectivē. Ex hi-

210 Quartum, & ultimum: Voluntatem Dei seriā circa existentiam rei, nempe circa conversionem peccatoris, ut contradistinctam tum ab efficaci decreto, tum ab aliis affectibus simplicis complacentia, & gaudii, consistere in affectu Divino, quo Deus ita circa talē conversionē afficitur, ut ex suo tendendi modo, & energiā cum eo pugnet, quid ex se ipso se determinet, ut impedit existentiā Conversionis. Brevius: consistere in affectu ex intuiscis determinante Deum, ne, data cōpia, & ex se impedit existentiā conversionis.

211 Ratio à priori est. Quia Voluntas hujusmodi est affectus tendens ad existentiam rei, nec tam inefficax, quam simplex complacentia, & gaudium; nec tam efficax quam decretum simpliciter efficax. Affectum verò efficacie minoris illa. Decreti simpliciter efficacis, & majoris illa complacentia, & gaudii forē, qualem descripsi, suadetur ea enim efficacia, quam descripsi, sufficit, & requiriatur ad constituendum affectum serium,

& seriō tendentem ad hoc ut res existat. Sufficit, quia semel exclusā ad serieratē affectus necessitate Decreti simpliciter efficacis, ut excludi debere vidimus, minor efficacia requiri debet ad serieratē affectus: major autem, quam ea, ex qua sic volens maneat determinatus ex vi affectus ne seipso impedit existentiam rei, nullo jure requiri videtur: ergo ea sufficit. Requiritur: quia non stat, aliquem seriō velle existentiam rei, & tamē non ex alterius determinatione, sed ex suā liberē, & efficacissimē præstare, quod res non existat: atqui determinare se Volentem ex seipso ad impedimentum efficax rei, est præstare liberē & efficacissimē, quod res non existat: ergo non stat aliquam seriō velle existentiam rei, & se determinare ex seipso ad impedimentum efficax rei volite: ergo requiritur ad serieratē affectus, ut habeat efficaciam saltem excludentem, ne Volens se determinet ex seipso ad impedimentum efficax rei.

212 Explicatur. Velle rem seriō, importat veritatem hujus locutionis: Volo rem existere, quantum est ex parte mei: non verò veritatem illius: Volo rem existere absolute, & simpliciter: patet autem ex terminis, Veritatem illius locutionis talem in affectu petere efficaciam, ut non sinat quod volens sibi ipsi permittat impedit efficaciter rem: sicut & petit alterius veritas talem efficaciam, in affectu utpote simpliciter, & omnino efficaciam, ut non sinat, quod Volens aut sibi, aut aliis permittat rei volitae existentiā impedit. His positis, sicut difficultas in omni Sententiā sic gravis, effī spcialiter gravissimam, & inexplicabiliem in Sententiā Thomisticā: in eaque hæc duo: nempe Deum non prædeterminare homines ad præceptorum observationem; eamque nihilominus seriō velle, effī inintelligibilia, & componi non posse

§. II.

PROPOSITIONS TRIPLEX.

213 O Stendo primō: omisissis, quæ legitime descendunt ex præceptis ex hoc dentibus: Voluntas Dei nolentis prædeterminate ab observationem præcepti cōficiā.

(si Primum.

(si prædeterminatio necessaria sit ad ipsam) componi non potest cum seriā expectatione observationis ab eo etiam, qui præcepta non servat, vel quem prædeterminare non vult; atqui Voluntas Dei seriā circa observationem præcepti est affectus vocatus expectatio seria observationis ab eo etiam, qui præcepta non servat: ergo Voluntas Dei nolentis ad eam observationem prædeterminare, (si prædeterminatio necessaria sit) componi non potest cum Voluntate Dei seriā circa talem observationem. Consequētia legitima est, & Minor constat ex illo Isaiæ 4. 5. Quid est quod debui nō trā facere vineā meā, & non feci ei? an quod expectavi, ut faceret uvas; fecit autem labruscas? Et vers. 7. expectavi ut faceret iudicium, & ecce iniqūtas! Vide alia apud Ruiz de Montoya locis suprà citatis.

214 Probatur major. Nullo jure expectari operatio potest ab eo, cui deficit necessarium auxilium, ut ponat; & simul potest ipsū auxilium acquirendi: & quidem ille minus poterit ab illo operationem expectare, qui negat auxilium essentialiter prærequisitum, ut operatio sit. Sicut non nisi ridiculē poterit expectari pecunia usus ab eo, qui nec pecunias habet, nec habiturus est citra suam libertatem: & quidem ille, cuius unicē foret pecunias dare, si constanter neget, quomodo expectet usum pecuniae ab eo qui pecuniā caret ex arbitrio illius ejusdem, qui expectare diceretur? Hoc ita clarum apparet ex terminis, ut disputari non deberet: ergo ab eo, cui Deus prædeterminationē nō cōget, expectare non potest operationem: vel expectat omnino ridiculē: vel chymaram expectat: quod perinde est.

215 Ostendo secundō: Incompatibile est cum Voluntate Dei seriā circa observationem præcepti sui, determinare se Deum ex seipso, ad hoc ut non existat talis observation: at Deum imprædeterminare ad præcepti observationem est se determinare ex seipso ad hoc ut non existat talis observation: ergo incompatibile est cum Voluntate illa seriā Dei, Deum imprædeterminare ad observationem præcepti. Consequentia sequitur, & major est evidens ex quarto præmisso, &

ex ipsis terminis: nam quā stet hominem. In Primā seriō velle obliterare præceptum sibi impar. trahit. possum, & velle impidere te efficaciter, i. de Deo ne tale præceptum obliteret. scīt.

216 Probatur efficacissimē minor: quia Deum negare prædeterminationem ad observationem præcepti est negare essentialē prærequisitum ad ipsam: & est ita negare: ut saltē pro primā vice, quā negat, & in casu prīmi peccati, ab homine, vel ab Angelo commissi, se ex se ipso, motu proprio, & ex certissimā sciencī determinaret, ad negandum. Nunc sic: Deum imprædeterminare talem obliterationem est se determinare ex seipso ad exclusionem essentialis prærequisiti ad talem observationem: est evidens: sed hoc est se determinare ex se ipso ad hoc ut non existat talis observation: est etiam evidens: nam quā potest esse potior, & major determinatio, ut res non existat, quam exclusio prærequisitorum essentialium, ut existat? ergo.

217 Ostendo tertīo: licet eā seriā Tertiū: Voluntate, quā Deus vult obliterari ab omnibus præcepta sua, non vult Deus efficaciam omnino, & adæquatā, ut existat simpliciter in omnibus observationē: vult tamen efficaciam saltem inadæquatā, nempe quatenus est ex parte sui; atqui Voluntas hujusmodi non sinit Deum ex se nolle prædeterminare: ergo. Probatur hæc minor: Deum ex se nolle prædeterminare est ex se ipso, seu quantum est ex parte sui, impidere observationem: quippe nolle prædeterminare est ex se ipso excludere prærequisitum ad observationem præcepti simpliciter necessarium: velle autem excludere, & reipsā excludere prærequisitum ad observationem præcepti simpliciter necessarium, est velle ne obliteratio sit, & facere, quod non sit: quod est ipsam formaliter impidere. Atqui Deum ex se, & quantum est ex parte sui, observationis existentiam impidere non stat cum voluntate seriā obliterationis ejusdem: Tum quia ea voluntas efficaciter determinat ad oppositum: tū etiam quia voluntas simpliciter, & omnino efficax non stat cum eo quod sinat Deus rem impediti vel à se, vel ab alio: nec ergo voluntas limitatē efficax, nempe quantum est ex parte Dei, Deum sinit, ut ex parte ipsius Dei impediatur exi-

Secundū:

Isaiæ 4.
& 7.

Montoya.

In primā existentia rei volitæ : tūm demum quia par. trāct. ridiculū foret dicere , hominem serio i. de Deo velle, quod alter legem impleat, & ipsum ex se ipso impedire ne impleat : ergo Deum nolle prædeterminare ad præceptorum observationem non stat cum seriat Dei voluntate observationis ejusdem.

Confirmatio. 218 Confirmemus hæc omnia. Primò sic: qui æquè, & magis impedit, ne servet homo præceptum , quām homo se impedit omittendo, non vult serio, quod homo præceptum servet. Est evidens. Sed Deus nolens prædeterminare, æquè, & magis impedit: quām homo seipsum, omittendo. Æquè: quia æquè sufficit ne sit obseratio, Prædeterminationis omis- sio , quām omissionis observationis , cùm utraque omissionis sit essentialiter incom- ponsibilis cum ipsa observatione; & utra libet sufficiat ne illa sit: ergo utraque succedit æquè. Magis: quia per vos sicut determinatio creature supponit præde- terminacionem Dei ; omissionis creaturæ supponit omissionem prædeterminationis Dei: ergo omissionis creaturæ est impedi- tio supponens præimpeditio Dei: & omissionis prædeterminationis Dei est impeditio prima, & primaria , nec supponens ullam aliam præimpeditio rei, quam impedit. Magis autem censemur impidire rem qui primariò impedit, quām ille qui jam supponit præimpeditam, cùm impidire vult: ergo Deus nolens prædeterminare æquè, & magis impedit hominem , quām homo seipsum, omittendo.

219 Secundò sic: Non vult serio si- nem: qui pensatis omnibus, quæ in finem adhibet , ex se motu proprio , ex certa scientia , & quantum in se est, potius adhibet quæ finem impidiunt, quā quæ ob- tineant: seu adhibet media quæ ex se sunt efficaciora ne finis obtineatur, quā cætera omnia, quæ præstat, efficacia sunt ut obtineat. Sed Deus ita se habet, nolens prædeterminare ad obser- vationem præcepti , si necessaria sit ad ipsam prædeterminationem: ergo non vult serio talis obserationem. Consequentia est optima. Minor certa: nā cætera, quæ præstat ad obserationem , calu quo præde- terminacionem neget , non solū sunt ab obseratione separabilia, sed ab ea essen- tialiter separata , & disjuncta , eo statu

durante: quæ verò præstat in oppositum, inseparabilia sunt ab impeditio obser- vationis, & cum ista essentialiter incom- patibilia. Iam major ex ipso rationis lu- mine , & primis prudentiæ regulis nota est.

S E C T I O IV.

ADMISSA NECESSITATE PRÆDE- terminacionis ad operandum, Deus hanc negans, impedit, ne obseruentur Præcepta, quæ imponit.

220 **E**X hucusque dicitis est evidens. Ea Preser- tamen confirmare placet uno tim à nu- discursu, qui ad evolvenda, quæ conantur 169. in oppositum Alvarez , & Thomasius, Modus ef- fuscens paret. Sic argumentor effica- ficax ar- cissimè. Admissa necessitate Præde- terminacionis ad operandum , Deus ex se Alvarez. nolens prædeterminare , & prædetermi- nationem ex se negans , efficaciter ex S.Thoma. scipio vellet hæc duo : nempe quod ur- geat me præceptum charitatis V. g. & quod actus charitatis non fiat à me; sed hoc est formalissimè impidire obser- vationem præcepti , & velle peccatum: ergo admissa necessitate Prædeterminationis ad operandum, Deus eam negans, peccatum vellet, & impidiret præcepti obser- vationem. Consequentia sequitur: & minor est evidens: nam actum charitatis, urgente præcepto non fieri, est peccatum formaliter: & urgente præcepto charitatis, efficaciter velle ne sit actus , est effi- caciiter removere actum ab existentiā: quod est formaliter impidire. Probo ma- jorem: & imprimis de primā parte ne- mo dubitat: nam Deus est unicè, qui præ- ceptum imponit , & ipse est unicè , qui facit urgere.

221 Pro secundâ, in quâ est difficultas tota, sic arguo: in eo eventu , Deus effi- caciiter vellet, ne actus fieret : ergo effi- caciiter ex se vellet ne actus fieret à me. Consequentia est evidens: Tūm quia fieri actum, est fieri à me : tūm etiam quia si non sit actus, à nullo fit. Probo antece- dens. Deus in eo eventu ex se efficaciter vellet , ne actus charitatis fieret à Deo; sed velle ne actus fiat à Deo , est velle, ne fiat : ergo Deus in eo eventu ex se vellet, ne fieret actus charitatis. Con- sequentia bona est: minor evidens ; nam fieri

fieri actum , est fieri à Deo ; seu fieri ab omnibus suis causis , à quibus essentialiter pendet , quarum prima , Deus est. Ostenditur major: Deum ex se velle, ne fiat aliquid ab ipso, est ex se nolle face- re: sed Deus ex se efficaciter nolens præ- determinare est ex se nolens facere , fal- tem in consilio creaturæ: ergo Deus ex se efficaciter nolens prædeterminare est ex se efficaciter volens ne illud ipsum, quod prædeterminare non vult , fiat à seipso. Vrgetur unico Syllogismo: Deus nolens decernere effectum, est Deus no- lens facere ; sed Deus nolens prædeter- minare, est Deus nolens decernere effec- tum: ergo & est nolens facere.

Solutio ex Alvarez, & Thomasio. 222 Responderi potest ex Alvarez disp. 101. de Auxiliis secundâ & tertia conclus. Distinguendo parentiam obser- vationis , vel amoris præcepti , & ut est mera negatio amoris , & ut est privatio amoris mala moraliter. Ut est mera ne- gatio amoris , est negatio amoris secun- dum se præscindens ab eo quod sit parentia actus ex præcepto debiti. Ut est pri- vatio mala moraliter , dicit parentiam actus ex præcepto debiti. Ex his dicit Alvarez, & ex ipso Thomasius, Deo no- lenti prædeterminare tribui posse parentiam amoris præcepti , ut pura negatio est : quia sic nec est moraliter mala , & induci potest à Deo : sic enim ipsi Deo tribuitur excusatio , & indulatio Pecca- toris , non verò posse tribui parentiam amoris præcepti , ut privatio est mala moraliter : nam malitia venit à creaturâ , & non à Deo. Vnde nec Deo tribui peccatum potest , nec impidit actus, ut ex præcepto debiti, atque adeò nec inobseratio præceptorum, quamvis ex se Voluntatem prædeterminare nolit.

223 Responsio non occurrit argumen- to: quod sic instauro & argumentor contra suos Authores primò: Poni amo- rem in circunstantiâ præcepti urgentis est poni amorem ex urgente obligatione, & impleri præceptum: non poni amorem in circunstantiâ præcepti urgentis , est non poni amorem ex obligatione præ- cepti debito, & peccare: ergo sicut ille qui efficaciter velit urgere præceptum, & poni amorem durante præcepto , vult poni amorem ex urgente obligatione, & impleri præceptum ; ita qui efficaciter

velit urgere præceptum , & actum noui In primâ ponit durante præcepto , vult non poni par. trāct. amorem debitum ex præcepto, & pecca- i. de Deo ri : ergo qui causat obligationem præ- sciente. cepti, & simul impedit existentiam amo- ris , causat parentiam amoris , facitque coexistere cum præcepto ; sed qui causat parentiam amoris, facitque ipsam coexi- stere cum præcepto , causat parentiam amoris, ut ex præcepto debiti: ergo qui causat obligationem præcepti , & simul impedit existentiam amoris , causat ca- rentiam amoris ut debiti ex præcepto. Sed qui causat parentiam amoris ut ex præcepto debiti, causat peccatum: & ini- pedit obserationem præcepti : ergo. Nunc sic: Deus est qui unicè causat obli- gationem præcepti : Deus est qui simul cum illâ obligatione, quam inducit, no- lens prædeterminare ad amorem , amo- rem impedit : ergo Deus impedit amo- rem ut ex præcepto debitu, & facit non obserare præcepta, & peccare.

224 Argumentor secundò: Causa per secundū: se totius illius , quo privatio constitui- tur in esse privationis excludentis obser- vationem, est causa per se privationis rei ex præcepto debiti, ut privatio est rei ex præcepto debiti , & excludens obser- vationem; sed juxta vestra principia Deus obligans ad amorem, & ad ipsum impræ- determinans est causa per se totius illius, quo privatio constituitur in esse priva- tionis excludentis obserationem, ut de- bitum ex præcepto: ergo Deus obligans , & imprædeterminans est causa per se privationis amoris ut ex præcepto debiti: ergo & impedit , quod homines præ- ceptum obseruent , & facit ut peccent. Consequentiae bonæ sunt , & major evi- dens: nam privatio nihil aliud est quam omnia sua constitutiva: implicatque quod ista caudentur , & non illa , ut privatio est: sicut implicat causari Animal Ratio- nale , & non, hominem.

225 Probatur Minor : quia omnia constitutiva Privationis amoris , ut ex præcepto debiti, sunt unicè parentia amo- ris secundum se , & debitum amandi or- tum ex urgente præcepto : nam implicat hæc esse (aliis quibuscumque sepo- sitis,) & non dari parentiam amoris ex præcepto debiti , seu privationem amo- ris debiti : sed Deus obligans , & simul impræ-

In primā imprædeterminans est causa per se obli-
par. træt. gationis, seu debiti orti ex urgente præ-
i. de Deo cepto, ut per se notum est; & simul est
per se causa non existentia amoris in eâ
circumstantiâ: ergo Deus obligans, & si-
mul imprædeterminans est causa per se
totius illius, quo constituitur Privatio
in esse Privationis rectitudinis ex præ-
cepto debitiæ.

226 Vrgetur: Quia homo supponit
obligationem præcepti à se nec positam,
nec auferibilem, & cum ipsa conjungit
omissionem amoris, censetur Author
omissionis amoris ex præcepto debiti, &
peccat: ergo qui non supponit ab alio
positam obligationem præcepti, sed ipse
ponit, & conjungit cum ipsa non amo-
rem, censabitur potiori nomine author
privationis amoris ex præcepto debiti.
Nam iste causat totum, quod in eâ pri-
vatione est, & non ille: iste dupliciter
potest facere ne violentur præceptum, scilicet
vel prædeterminando, vel tollendo
præceptum: ille solum unicè, amorem
ponendo, quem tamen ut ponat, egit, &
caret essentiali prærequisito: iste præim-
pedit: ille, dum vulto mittere, jam inven-
nit amorem, qui præcipitur, præimpeditum:
ille est homo, & ille Deus, ut videas
quem primatum Thomistæ tueantur in
Deo.

Nota bene
Tertiid: 227 Argumentor ultimò, positis ob-
oculis gravissimis Scripturæ, & Patrum
locis, quæ huc faciunt. Primus sit ille
Eccles. 15. Eccles. 15. Non dixi nisi per Deum abest:
Osee 13. quæ enim odit, ne feceris. Secundus sit
ille Osee 13.9. Perditio tua ex te, Israel:
tantummodo in me auxilium tuum. Omit-
to plurima. Tertius sit ille Tridentini
fiss. 6. cap. 11. Deus sed gratia semel
justificatos non deserit, nisi ab eis prius
deseratur. Id quod habent omnes Patres
Chrysost. Ecclesiæ: Chrysostomus hom. 9. in Ioan.
Augustin. Aug. lib. ad articulos sibi falsò imposi-
tos, cap. 7. de Naturâ, & Gratia cap. 26.
de Bono perseverantie cap. 6. træt. 2. in
Prosper. Ioam. Prosper ad septimam objectionem
Fulgent. Vincentianam. Fulgentius lib. 1. ad Mo-
nimum cap. 14. Quartus sit ille Magni
Gregorii hom. 9. in Ezech. Mala nostra
solummodo nostra sunt: bona autem no-
stra, & Omnipotens Dei sunt, & no-
stra.

Aug. 228 Quintus sit ille Augustini lib. 2.

de Pec. merit. Quod homines non adju-
vantur à Deo, in seipsis itidem causa est,
non in Deo. Et cap. 18. quocircà quod à
Deo nos aperiimus, nostrum est: & hac est
voluntas mala: quod verò ad Deum nos
convertimus: nisipso excitante, atque
adjuvante non possumus, & hec est volun-
tas bona. Sextus sit ille Prosperi lib. 2. de Prosper.

Voc. Gent. cap. 26. ubi de humana Volun-
tate sic ait: De sua habet mutabilitate, si
deficit: de gratia opitulatione, si proficit:
que opulatio per inumeros modos sive
occultos, sive manifestos omnibus adhibet:
& quod à multis refutatur, suorum est
nequivix: quod autem à multis suscipitur
& gratia est Divina, & Voluntatis hu-
manæ. Hæc sufficiant, ex quibus satis clari-
rè continentibus, & experimentibus Do-
ctrinæ totius nostræ nucleus contra Tho-
mistas, discurro sic:

229 Impossibile est, quod ista gravis- Formatur
sima testimonia Scripturæ, & Patrum sint discursus,
vera, si Deus impedit observationem
suum præceptorum: ut per se patet: &
pariter impossibile est, quod modus, quo
Deus gerit cum hominibus quibus præ-
cipit, falsificet prædicta testimonia, quin
Deus seipso impedit in hominibus ob-
servationem præceptorum, atque adeò
quin Deo tribui peccata possint & de-
beant. Atqui modus quo se Deus gerit,
obligans simul & imprædeterminans ad
illa quæ præcipit, & ad quæ obligat, falsi-
ficat prædicta testimonia: ergo Deus ne-
cessè est impedit observationem præcep-
torum, & peccatum velit juxta principia
Thomistarum.

230 Minoris tot probationes offero,
quot loca sunt, si recte expensa componas
cum Doctrinâ Thomistica. Ipsam sic uni-
cè promovere lubet: Impossibile est quod
Deus ex se ponat ob igationem præcep-
ti, & simul ex se neget id, quo antecedenter
ad omnem usum arbitrii non posito
impossibile est quod non sit carentia ob-
servationis, & quod non desit obseratio
quoniam eo ipso maneat ex solo ulio libertati
Divinæ, & antecedenter ad omnem
usum humanae præimpedita observatio
præcepti, solum ex vi eorum, quæ unicè
& independenter à nobis exercet Deus:
sed id manifestè falsificat prædicta testi-
monia & est ipsa Doctrinæ Thomistica
basis: ergo.

DIS-

In primâ
par. træt.
i. de Deo
sciente.

DISPVTATIO XV.

EXPLODVNLVR SPECIALITER SENTEN- tia Media: id est; Benigniores Prædeterminationes.

231 **S**LLÆ nempe, quas habes à nu. 11. & quas extorsit (ut non
Suprà d
temere opinor) vis arguendi nostra, poriùs, quâm studium
nu. 11. &
lib. 13. à
veritatis. Sunt enim magnâ ex parte limitationes Doctrinæ
nu. 144.
Thomistica, quibus intendunt Authores sui emollire vim
ineluctabilem Prædeterminationis, quâm infuscari sumus hucusque. An
assequuntur sint, judicium erit evolventi Impugnationum capita, quæ se-
quuntur.

SECTIO I.

OPIPIO MAGISTRI LORCA: VBI
Prædetermination identificata cum
actione rejicitur.

Ex nu. 12. **I**N hoc cardine volvitur tota spe-
Vid. latius cialitas Magistri Lorca: nam
lib. 13. à alia, quæ addit, vel abs re sunt, vel nos
num. 144. ratione non ferunt, sed calumniam, quam
M. Lorca. condonamus. Contra ipsum, ejusque
discursum statuo-tria, quibus manifestè
dejicitur tota Discursus machina. **Pri-**

mum: Prædeterminatione Dei identificata
cum actionibus liberis, non est possibili-
lis. **Alterum:** ea neque primatum Divi-
nae causalitatis firmat. **Tertium:** neque
ea superat difficultates hucusque Tho-
mistis objectas, illam præsertim, quæ ex
laeti libertatis capite petitur: & voco
Prædeterminationem cum actione no-
strâ identificatam, Actionem Dei, &
Creaturae talis genii, ut ipsa prius sit à
Deo, quâm à Creaturâ, præcedatque ut
est à Deo se ipsam prout à Creaturâ est:
quo genere prioritatis dicunt hi quos
impugno, Deum sibi subjicere creatu-
ras, ealque recipiat præmovere per con-
cursum simultaneum tempore, non na-
turâ.

Contra
quem Pro
bantur
Tria.
Primum
Impossi-
bilitas.
Ledesma.

233 Primum ostendo: Primum ad ho-
minem contra Ledesmam in hac parte so-
ciūm Lorca, fassimque Prædetermina-
tionem verè esse causam actionis No-
stra. Relatio producentis, & producti
dicit inter utrumque realem distinc-
tionem, etiam ubi simplicitas summa est, ut

negari nequit in Deo; sed per te inter
Prædeterminationem, & actionem me-
diat ista relatio: nam hæc ab illâ fluit, ut
à verâ lui causâ, per te: ergo necessariò
mediat inter utramque distinctio realis.

234 Ostendo jam absolutè secundò:
Concursus Dei, prout à Deo, non subse-
quitur verè & realiter operationem no-
stram liberam, prout à nobis: est vobis
evidens: ergo in sensu vero & reali vel
ipsam præcedit, vel purè comitatur. Si
hoc ultimum: Noster es, utcumque lo-
quaris. Si illud primum: ergo concursus,
prout à Deo realiter distinguitur à con-
cursu, prout à creatura est: nam præ-
cedentia, eo modo quo est, distinguit ea
quibus intervenit: ergo si est vera, & realis
præcedentia, realiter & verè distin-
guit.

235 Confirmatur primò: Vel hæc
antecedentia actionis ut Dei, ad actionem
ut creatura est in ordine reali, vel
solum in ordine rationis? Si primum:
ordo realis præcedentia est ordo realiter
distinctorum: Nulla enim res præcedit
ad seipsum. Si secundum: inutilis sit quæ-
stionis: nec discedit à concursu simultaneo
quenadmittimus. Hi enim intentionales
respectus superveniunt extrinsecè re-
bus, nec mutantur. Confirmatur secundò:
si vera præcedentia stare cum reali iden-
titate posset, stare posset cum reali iden-
titate vera relatio, vera distinctio, vera
contradictio: qui sunt termini implican-
tia manifesta. Nam omisis innumeris,
quæ dicta sunt alibi, actio ut Creaturæ
constitutiva, & formaliter est actio us
Dei:

In primā Dei: est enim actio causæ secundæ insufficiens sine Deo, & actio ex ipso conceptu finitæ actionis pendens à causa scientie. *par. trāct.* prima. V. Suarez l. 5. cap. 22.

Suarez. 236 Secundum ostendo: primò etiam ad hominem contra Ledesmam. Per te *insufficien* Concursus simulaneus, quem Societas *tia.* Agentis. Et infra lib. 7. à n. 30.

Ledesma. non firmat: sed hæc tua Præmotio nequit excedere conculum simultaneum, ut probabā: ergo neque firmate primatum Divinæ causalitatis.

237 Ostendo jam secundò etiam absolute. Nam vel iste primatus Dei in ratione causæ consistit in eo, quod in reductione effectuum ad suas causas, sibi debet in Deo, ut in omnium primā: vel consistit in eo, quod Deus sit in ordine universalitatis prior, quam alia quævis causa: vel consistit in eo, quod à nullæ causâ virtutem accipiat, & det omnibus: vel consistit in eo, quod det etiam omnibus agere: nec ipse ab ullo accipiat: vel consistit in eo, quod Deus prior sit in causado, prioritate rationis, & etiam reali: Sed ad hoc inutilis est talis præmotio: nam reduci debere omnes omnium caularum effectus ad Deum, oritur ex illarum dependentiâ, & independentiâ essentiali ipsius: esse priorem ordine universalitatis, oritur ex limitatione caularum secundarum ad certas species entium, & ex infinitudine Divinæ Omnipotencie: & sic de aliis pariter titulis ad primatum: solum esse poterat difficultas in ultimo: verum hæc realis antecessio nunquam probabitur esse de ratione primatus; nosque probavimus ab hujusmodi Prædeterminationibus sumi non posse: ergo Primatum causalitatis Divinæ genus hoc prædeterminationi non firmat.

Tertium: 238 Tertium, quod specialiter adversus hujusmodi *Semithomistas* intendo: Ostendo primò: Modus agendi, qui præoccupat usum, & determinationem arbitrii, non sinit libertatem arbitrio; sed modis hic agendi Divinus præoccuparet usum, & determinationem arbitrii: ergo nec sineret libertatem arbitrio. Minor patet: quia illa actio priori ad influxum creaturæ, ponere id quo posito necessariò sequitur actio creaturæ. Major autem est evidens: nam mo-

dus agendi, qui præoccupat determinationem arbitrii, eōipsò tollit indifferentiam arbitrii: sublatâ autem indifferentiâ tollitur libertas. Faciunt huc quæ latè discutiemus in *tractatu de Actibus 1. 2. tract.* de munere se determinandi proprio liberi Agentis. Et infra lib. 7. à n. 30.

Et infra lib. 7. à n. 30.

lib. 7. à n. 30.

Imò major

Creaturæ esset idem: & daretur realis *In Primā* antecedens unius ad alteram: unam poni *par. trāct.* esset in manu meâ; non, aliam. O superi? i. de Deo

sciente.

246 Ostendo tertio: nam, quicquid *sciente.*

fit de rationibus nuper expensis, quæ

mihi faciunt evidentiam: Hanc actio-

nem sic constitutam necessariò præcede-

re debet Decretum Divinum efficax, ir-

resistibile, inevitabile, & antecedens,

ordine causalitatis, & aeternitatis ad

actionem, & terminum, seque ipso effi-

caciter, & irresistibiliter applicans Om-

nipotentiam, & Voluntatem ad ope-

randum: atque adeò extrinsecè præde-

terminans. En ergo cumulum difficulta-

tu, quæ Prædeterminationi physicæ jux-

ta Nos necessitatis malum imprimit:

quas ex hoc discursu non evitas, sed mu-

tas. Nec valet discrimen, quod Præde-

determinationi physica sit intrinseca: & ista

quam ponis extrinseca: nam si vis est

eadem, parùm præsidii sumi potest à mo-

do, quo vim necessitandi exerceat. Nec

valet recurrere ad comprincipia intrin-

seca *Indifferentia secundum se*: Nam ea

non considerari debent in ordine ad

actum, eo modo quo secundum se sunt,

sed modo quo sinuntur esse, & an exer-

cent suam illam indifferentiam: mo-

odus autem quo sinuntur esse est modus,

qui tollit indifferentiam, & independen-

ter ab usu nostræ libertatis, efficaciter

cum operatione cōnectit. Videatur Exi-

P. Suarez: mius Doctor parte illa secundà de Gra-

tiâ lib. 5. cap. 22. 23. & præsertim cap.

24. ubi leges ingeniosissima.

247 Objicies: non perit libertatis

humanæ dominium ex eo, quod actio

nostra libera non possit non esse ex sup-

positione quod sit: neque ista necessitas

poteſt antecedens esse, vel dici, sed con-

sequens: ergo neque ex suppositione

quod talis præmotio sit. Pacet conse-

quentia: nam ea præmotio, & actio

nostra idem realiter sunt. Oculos in-

cautos falleret iste color. Respondeo pri-

mo eam præmotionem in terminis impli-

care. Secundò: eā ut substratam Decrero

Divino esse necessitatem omnino antece-

dentem, & tempore, & naturâ, & cau-

salitatis ordine, & aeternitatis. Tertiò

negetur suppositum: illa enim actio ne-

quit esse libera: quia licet necessitas

existendi dum res est, non opponatur li-

ber-

244 Confirmatur tertio: Creatus effectus, de quo est quæſtio, indispesabiliter fluit à principio coaleſcente ex Creaturâ, & Deo complexè se habentibus ad actionem, & effectum: Implicitaque quod alter sit determinatus ad actionem, quin eōipsò sit determinatus effectus: ergo implicat quod alter sit determinatus quin & utraque causa sit: ergo qui determinat unam, utraque determinat: ergo si una se ita determinat, ut illa determinatio non sit alteri libera, neque erit alteri liberū, quod determinetur ad effectum, & quod sit effectus. Sume paritatem ex habitu: cur dicitur purè determinari à Voluntate, cùm actio utriusque sit eadem?

245 Confirmatur quartò: quia vel exinde sequitur par mysterium mysterio Trinitatis, vel libertas tollitur. Sequela est in aperto: nam actio Dei & actio

Aranda de Deo.

Z ber-

In Primā
par. trax.
I. de Deo
sciente.

bertati, si semel rem existere, sit ex determinatione Agentis, cui libera diciatur: si non sit ex ejus determinatione, sed ex alterius dominio rem existere; nec res est illi libera; & illa necessitas est contraria libertati: & omnino antecedens, ex impotentiā resistendi alienā determinationi, quam vitare non potest.

P. Suarez. Vide ipsum Suarez loco citato à nu. 20.

S E C T I O II.

R E I C I T V R S E C V N D A S E N-
tentia Media: ubi de inclinatio-
ne præviā non productā, sed
resuante.

Ex nu. 13. & lib. 13. 248 **S**ententia hæc conveniebat cum præcedenti in motione illâ M. Lorca quam seū, præced. rejecimus. Querebat tamen & solutionem, & præsidū à præviā quadam inclinatione, quæ resulterat in voluntate in unam partem potius quam in aliam: ad cujus præscientiam, & exigentiam dat concursum Deus in hanc partē potius, quam in illam. Quod si roges quid hæc inclinatione sit? Schotista Recensit, quem *num. 13.* laudavi, (ut jam monui) dixit non esse aliud, quam illam operationem, quam faceret Creatura sc̄ solā, si aliqui posset operari sc̄ solā, quod repugnat: eamque prævidere Deum. *Inst. contra sic respon-*

Supra nu.
13.

Impugna-
tur.

Infrā lib.
7. & nu. 16. 251 Secundum, quod intendo principaliiter, ostendo sic primò: vel illa inclinatione est libera voluntati, vel non est libera? Si secundum: ergo nec actio subsecuta: nam per te prædonatur à Deo determinante voluntatem ex præscientiā talis inclinationis. Sit primum: omisissimis multis, quæ mox premant, quā ratione se tener ex parte actus primi, ut dicis: hæc enim manifesta implicantia est: nam actus primus libertatis est status neutralitatis ex ore Schoti, & ex omnium ore, status indifferentia præcindens ab usu dominii: usus autem talis libertatis est actus secundus: at quodvis exercitium Dominii est usus ipsius, ut patet. Hinc

Tria alia
capita Im-
pugnatio-
nisi: 249 Ipse igitur tria nunc ostendenda suscipio: *Primum:* ex ista inclinatione non sequi quod intenditur. *Secundum:* eam inclinationem esse impossibilem, vel admitti debere maxima inconvenientia, quæ brevi ponderabo. *Tertium:* exinde sequi Scientiam Medium, secūs ac Adversarius putat, & colligit.

250 Primum ostendo: quod intenditur ex ista præviā inclinatione est libertas actionis subsecuta; hæc non sequitur: ergo nec quod intenditur. Probo minorem: Primo: quia ex ista inclinatione non sequitur ne sit actio ex alterius plenā determinatione: ergo nec libertas actionis sequitur. Consequentia patet ex dictis *sezione præcedenti*. Secundo: potest quis esse maximè inclinatus in unam partem, & tamen necessitari simul ad ipsam: id autem evenire in hoc calu, sic probo: nam necessitari causam ad agendum est extrinsecè determinari ab alio, ut agat: sed non obstanti tali inclinatione, extrinsecè determinaretur à Deo voluntas ut ageret: ergo necessitaretur. Tertiò: per te ita concurrat Deus cum voluntate, ut ex modo concurrendi, præviè prædeterminet, & tolleret libertatem, nisi præcederet illa inclinatione, quam attēdit Deus, ut præagat, & determinet ad amorem v. g. ergo amor solum est liber causaliter, & immediate in illa inclinatione; non verò formaliter, & immedietate in se: ergo tota laudabilitatis, & virtutis ratio consistit formaliter in illa inclinatione, non autem in actione subsecutâ: ergo meritum, & demeritum præcedit ad omne genus Divini influxus.

Inst. contra sic respon-

Alterum: 251 Secundum, quod intendo principaliiter, ostendo sic primò: vel illa inclinatione est libera voluntati, vel non est libera? Si secundum: ergo nec actio subsecuta: nam per te prædonatur à Deo determinante voluntatem ex præscientiā talis inclinationis. Sit primum: omisissimis multis, quæ mox premant, quā ratione se tener ex parte actus primi, ut dicis: hæc enim manifesta implicantia est: nam actus primus libertatis est status neutralitatis ex ore Schoti, & ex omnium ore, status indifferentia præcindens ab usu dominii: usus autem talis libertatis est actus secundus: at quodvis exercitium Dominii est usus ipsius, ut patet. Hinc

252 Ostendo secundò: Implicat usus positivus dominii, & libertatis, qui non sit positivum libitum voluntatis: implicat positivum libitum voluntatis, quod volitio non sit: ergo implicat usus positivus dominii, & libertatis, qui volitio non

Primum:

non sit. Major est mihi evidens: minor patet ex ipsis terminis: libitum enim est quod libet, id est, quod placet. Confirmatur primò à pari: implicat positivum exercitum, & positivus usus potentia intellexiva, quæ cognitio non sit: ergo implicat positivum exercitum, & positivus usus potentia volitiva, qualis est libera, quæ volitio non sit. Confirmatur secundò: illa inclinatione est libera? Ergo ea inclinatione oritur ex cognitione, vel ex potentia præventâ cognitione in utramque partem: nam si potentia non cognoscit, quā ratione potest exercere dominium libertatis. Ergo ea inclinatione est inclinatio exigens cognitionem: ergo est inclinatio in objectum apparen̄s: ergo est inclinatio intentionalis in obiectum præcognitum: quid autem est volitio, si hoc velle non sit? Confirmatur tertio: nulla est inclinatione, quæ non sit vel appetitus innatus, vel elicitus: distinguere enim inclinationem medium, non est philosophari, sed fingere. Sed illa tua inclinatione non est appetitus innatus: quia hic non tendit in bonum cognitionis: ergo est elicitus: ergo est volitio. Nunc sic: ergo illa prævia inclinatione est volitio: quā ergo ratione se determinavit Voluntas? Si sine præmotione Dei, cur hanc requiris ad amorem? Si ex præmotione Dei, vel libera non est, vel abibimus in infinitum.

253 Ostendo tertio: Illa inclinatione fit à Creaturā: ergo eget etiam Divinā præmotione ut fiat. Negasti antecedens, *Inst. i.:* illa inclinatione realiter est aliquid existens, ens reale, & ens creatum: ergo productum. Negasti consequentiam, dicens esse ens resultans. Id est ludere; & impugno solutionem: primò: ens creatum est ens à Deo pendens: quā ergo ratione pendet à Deo, si non sit? Secundò: quid est produci? certè, extrinsecè fluere, & accipere esse ab alio: ergo hoc resultare est produci. Tertiò: repugnat Dominio Divino, quod sit aliquid in rebus productum, quod non sit productum à Deo: ergo repugnat quod sit aliquid resultans, & quod non resultet à Deo. Si autem ita resultat à causa secundā, ut non prius resultet à Deo: cur effectus non potest à Deo produci, quin prius Natura producatur à Deo? Quar-

In primā
par. trax.
I. de Deo
sciente.

tò: illa inclinatione, ut vidimus, est exercitum liberum voluntatis: ergo fit à voluntate: quomodo enim potest se exercere potentia positiva quin faciat? Quintò: illa inclinatione vel est vitalis, vel non? Si secundum: qui potest esse libera, & voluntaria? Et quidem si voluntaria est, quomodo potest fieri quod non sit vitalis, & volita, vel volitio? Si ergo primum: ergo fit à Voluntate vera productione. Pudet his otium terere: quæ vel defendi non possunt, vel figura dicunt debent, & contradictoria. Pergo ad graviora, &

254 Ostendo quartò: vel illa inclinatione est Naturalis, vel supernaturalis? Si secundum: quā ergo ratione ponit poteſt sine Dei concurſu: cū sit opus speciale Spiritus Sancti? Imò erit auxilium possum in nobis sine nobis, cū per te se teneat ex parte actus primi. Si ergo est naturalis. Fiet primò: dari in nobis ex nobis aliquid ita conducens ad vitam æternam, ut ipsi debeat supernaturalis concurſus Dei. Fiet secundò: dari nobis merita ex nostrâ præviâ dispositione naturali. Fiet tertio: nos ex nobis, & sine Deo nos disponere; & obligare Deum, ut concurrat, & alia quæ manifeste sapienti Semipelagianismum. Et confirmantur hæc omnia efficacissime: Vel illa prævia inclinatione prædeterminat Deum, ut concurrat, vel non? Si primum: cur ergo refugis dicere, quod per actionem se determinet voluntas, & ipsum Deum; si præviè prædeterminas ipsum Deum per aliquid, quod à Deo non est, sed privativer est, & unicè à Creaturā: in operibus Gratiae, sonat pessimè? Si secundum: non ergo est cur tribuatur Creature, quod Deus ipsam potius ad hoc, quam ad illud præagendo determinet: ergo nec manet Creaturæ libertas.

255 Ostendo tandem: nam vel illa Inclinatione futura est independenter ab illo decreto Dei circa ipsam, vel eget aliquo decreto, ut futura est, nam contingenter est futura? Si secundum: interrogó primò: quomodo decernit Deus, quod ab ipso non pendet, ut ait? Secundò: illud decretum est efficax, & inevitabiliter connexum cum unā inclinatione potius, quam cum aliā, vel indifferens? si efficax: Dei erit, & non voluntatis

In primâ humana, quod existat hæc determinata par. trax. inclinatio, tolleturque libertas. Si in i. de Deo differens: quâ ergo ratione se determinat Voluntas: cùm tanta tibi sit difficultas in nostrâ Sententiâ ratione decreti indifferentis? Si præterea dicas secundum: mirum est certè dictu: & omnia major difficultas, quâ ergo urget in Scientiâ Media: & certè si sine decreto poterit se determinare Voluntas & conditionare, & absolutè, quidni cum solo decreto indifferentis? Demum absurdissimum dictu est, nec tuis principiis consonum, admittere futurum, quod sine Decreto tale sit.

Tertium. 256 Tertium, & ultimum sic ostendo: primò ex prædictis: illa Inclination, quomodo cumque voces, est Veritas, cui respondet in Deo Scientia evitabilis à Creatura, Deo contingens, & non libera: Hæc est Scientia Media. Secundò: per te illa Inclinatione præcognosci debet à Deo antecedenter ad omnem decretum, & quidem præscientiâ, quâ possit evitari à Creatura, & quâ licet Deo sit contingens, non est libera: tūm quia in manu creature est quod illa non præcederet; Tūm etiam quia quod antecedit omnem Decretum Dei, non est liberum Deo. Deinde illa præscientiâ conditionata est; quia quod Deus cognoscit absolute, possit à conditione libertatis humanae, necessitate præcognoscere, si talis conditio poneatur. Id tu defendis, & concessisti nō scientiâ. Atque Scientia Conditionata, quâ Deo sit contingens, & non libera, ex determinatione creature patiūs quam Dei, & quidem independens ab exercitio exscientiâ alicuius decretri est Scientia Media: ex eo sicut dicta, quod participat contingentiam ex Scientia Visionis, & independentiam ab exercitio Decreti à simplici intelligentiâ: non enim aliter ipsi definimus Scientiam Medium: & in hoc, standum est testimonio nostro: ergo tuo discursu potius adstruitur, quam destruitur Scientia Media. Solidam auges difficultatem quam à n. 251. & signatè num. 255. premebam.

Mens alia 257 Piacet, quando hic sum, adverte non favere Moderno, quem impugno, Koninchum, nec Bellarminum. Non illum, quia licet admittat præsum aliud ex parte voluntatis, facit realiter

idein cum Voluntate, & solum virtualiter, vel mortaliter ab ea distinctum. Non istum: quia solum admittit usum negativum, non resistendi Deo danti actionem.

258 Sed & uterque mihi maximè displiceret: ille (cujus partes novissimè egit P. Franciscus de Lugo & sp. 32. cap. 3. & 5. citans pro se & Koninchum, Valentiam, Raynaudum, Salazar, & Albertinum) Tūm quia repugnat in terminis: nam separabilitas duorum, & identitas, saltem in creatis chimeræ est: si autem illa habitudo libera est, defectibilis, & à voluntate separabilis est. Tūm etiâ, quia simili licentia possent identificari cum voluntate volitiones, & positiones. Tūm insuper quia illa applicatio, si sit ad malum, peccatum est, vel sahem maximum, & irrefragabile peccandi periculum. Voluntas autem identicè nec mala est, nec evidens periculum peccandi. Tūm præterea quia, si se Voluntas applicat ad unam applicationem præaliam, sine prævia, ne infinitè procedatur: quidni etiam ad actionem amandi, sine ul. Tūm deponit quia talis applicatio necessariò fert amorem, ex insinuatis n. 252.

259 Iste: quia forte non est possibilis pura omissione libera: quod mihi est probabilius. Tūm etiam quia ista non resistentia vel est ipsa indifference actus primi, vel actus secundus, ut bene notavit Eximus Doctor. Si primum: illa indifference non est usus libertatis, sed libertas ipsa in actu primo, præscindens ab actu secundo. Si secundum: ipsa non resistentia erit agere, & cū Deo concurre re. Vide quæ diximus suprà a num. 191. Tūm insuper quia tota ratio laudabilitatis & virtutis esset in illa pura negatione: unde nec formaliter mereremur per amorem Dei, nec per odium demereremur. Tūm præterea quia vel tali usui negativo debetur concursus Dei, vel nō? Si secundum: ergo etiam eo posito, Dei erit, & non Creatura, quod sit actione ergo sequitur quod nuper intuli. Si primum: magnum certe quid est, id cui debetur concursus etiam supernaturalis: esseque debet ens, cùm ista connexio perfectio nem importet. Et certe vel naturale quid est, vel supernaturale? Si secundum: exit quid positivum, & causatum à Deo. Si

pti-

*Et Fracis.
de Lugo
citantis
Valentia.
Raynaud.
Salazar.
Albertin.
Qui tamen
impugnā-
tur.
Vide infr.
lib. 6. a
nn. 126.*

*P. Ribadeneira.
13. toto cap. 3.*

primum: alicui naturali, quod adhuc non merebitur nomen entis, debebitur Gratia: quod ridiculum apparet. Tūm deum quia habitus nō sic applicantur ad operandam à Voluntate, sed per ipsam actionem: ergo nec Deus. Et quidem hoc esset prædeterminari Deum à voluntate, cum fugitur, nē determinet. Videatur Pater Ribadeneira de Scientia Dei disp. 13. toto cap. 3.

SECTIO III.

**REPLICATUR TERTIA SENTENTIA ME-
dia: ubi de Prædeterminatione
Morali, & Infallibilitante.**

§. I.

IMPUGNATIONES NOSTRAE.

*Suprà n. 14. & lib.
13. n. 147
Impugna-
tio prima:
Suarez.*

260 **Q**uam, & una Sententiam, impugno sic primò: ista moralis Prædeterminationis (quidquid de voce sit, quæ, diligenter, & acutè notante Patre Suarez lib. 5. de Gratia cap. 8. num. 4. venire potest vel à qualitate, vel à quantitate connexionis, & necessitatis) vel habet ramam connexionem cum effectu, quæ est arcta connexionem, quam habet Visio Beatifica cum amore; & Physica Prædeterminationis necessitans cum actu, quem prædit: vel non? Si primum: ergo ea connexionem est contraria libertati; nec ista moralitas semoilivum Prædeterminationis necessitantis: redeuntque omnia argumenta, quæ suprà confecimus. Si ergo secundum: ergo istius Prædeterminationis connexionem effectu est omnino minor connexionem metaphysicam unius rei cum aliâ: ergo est connexionem minor connexionem fundante metaphysicam inseparabilitatem: ergo est connexionem secum compatiens separabilitatem à termino: ergo est connexionem rei, quæ licet sit sine termino, non repugnat existere: ergo inspectâ suâ naturâ non facit voluntatem inseparabilem ab effectu, dum est: ergo Voluntas potest pro sua libertate ipsam componere cum non effectu: ergo non prædeterminat Voluntatem.

261 Virgo: Vel hic actus: Voluntas prædeterminata ad consensum, hac vestrâ infallibilitante prædeterminatione, non

consentit, sed dissentit, est actus cujus in Primâ veritas sit possibilis, vel non? si sit possi- par. trax. bilis: pono quod sit: nam ex possibili po- i. de Dea sit, nulla sequitur contradicatio; & in sciente. terrogo, ex quâ libertate sit posita: si non ex libertate creature: perit nostra libertas: si ex libertate creature: ergo ista determinat Gratiam, & non Gratia illam. Deinde: ergo Gratia efficaci, ut efficaci resistitur, quod nec nos admittimus. Insper: ergo quod ista Gratia sortiatur effectus, non est vis Gratiae, sed libertas arbitrii. Demum: ergo efficacia Gratiae extrinseca est ipsi: quæ est Sententia nostra. Si vero non sit possibilis: unde nascitur impossibilitas: certè ex Gratia: en ergo necessitatem, quam fugitis. Et premo. Si illa veritas est impossibilis: ergo complexum ex Voluntate, & illa prædeterminatione repugnat coniungic non consensu. Vel ergo est liberum Voluntati quod sit tale complexum, vel non sit? aut non? Si secundum: quomodo manet libera? Si primum: ergo est in manu Voluntatis, quod sit Gratia, vel quod non sit: quod negaris.

262 Impugno secundò: Vel de essen- tiâ talis Prædeterminationis, quam me- ralem dicitis, est actualis conjunctio cum effectu, vel non? Si primum: ergo illa, prædeterminationis nullâ potestate separari potest ab effectu. Patet consequentia: Tâ impossibile est quod separetur ab actuali conjunctione cum effectu, quæ est im- possibile quod separetur ad essentia sua; quia per te, ex hac parte dilemmatis admissa, illa actualis conjunctio cum effec- tu est essentia prædeterminationis: sed nullares ullâ potestate potest separari ab essentia sua, ut est evidens: ergo nec ullâ potestate potest illa Prædeterminationis separari ab actuali conjunctione cum effectu. Sed de essentiâ actualis conjunctio- nis cù effectu est incapacitas essentialis ut sine effectu sit, & necessitas essentialis ut sit cum effectu: ergo illa Prædeterminationis est incapacitas essentialis ut sine effectu sit, & necessitas essentialis, ut sit cum effectu: in quo ergo discernis has morales prædeterminationes à Physicis & à necessitatibus, infallibilitantem? Si ergo secundum: ergo etsi talis Prædeterminatio carerer effectu, & ab illo separatur, maneat cum essentia sua, neq; peri-

In primā periret. Est evidens: alioqui esset de esse par. trāct. tia illius Præmotionis, actualis conjunctio cum effectu. Quomodo ergo infallibilizat effectū? quomodo prædeterminat Volūtatem, & facit, quod operetur? quomodo est medium, in quo sine ullo periculo contingentia, & incertitudinis videat Deus effectum?

Tertia:

Caramuelis arguētia retinenduntur. *263* Impugno tertio ut solutionibus Prædeterminatorum moralium detur locus: & arguo Syllogismo, quem format, & objicit Caramuel *loco citato* sic: *Non est in mea potestate habere prædeterminationem, cùm volero: at illa posita non est in mea potestate diffiniere: ergo nihil est in mea potestate.* Caramuel, mirabilis respondendi faber, concessū absolutē majori *nu. 16.* quam absolute negaverat *nu. 41.* negat nunc minorem: & dat rationem: quia ista Prædeterminatione non necessitat, sed infallibilitat: atque adeo, dicēt non necessariō: tamen voluntas infallibiliter operabitur liberē. Sed de hoc erat danda ratio. Redit igitur ad se Caramuel; & rationem esse dicit, quia ista Prædeterminatione datur ad hoc ut Voluntas infallibiliter operetur liberē. Dicit Caramuel, & ait: nos cogit agere. Rogo te: potest voluntas componere cum ista prædeterminatione diffensum? vel non potest? si non potest: ergo ista essentialis incompossibilitas est essentialis prædeterminationis: ergo & ipsa non solum est infallibilitans, sed necessitans: ergo dicere, quod datur, ut voluntas operetur liberē, est dicere dari voluntati necessitatem ut operetur sine necessitate. Id est nugari in seriis. Respondet ergo *nu. 59.* posse: idque se dicere, ait, ex mente, & ore Augustini, Thomae, & Magistri Alvarez. De p̄judicio Thomistorum ipse non curio: sed ulterius rogo: unde & ubi cognoscit certissimè Deus quod cum ista Gratia consentiet Voluntas, si ex se talis Gratia potest sine effetu manere? si Voluntas potest ipsam Gratiam conjungere cum carentia effectus, unde nascitur infallibilitas, de eo quod non coniungit? Non à Naturā Gratia: quia de ejus naturā foret conjungi effectu: quod negasti, cùm manere cum sua natura possit, & sine conjunctione cum effectu. Vnde nam ergo? Hæret hic aqua Caramueli. Et recurrere

Quid dicat de Augustinu, & Alvarez.

oportet ad alios, siquid melius promant:

§. II.

SOLUTIONES THOMISTICAE, ET similes.

264 Dicit primò Gonzalez de Albel. *Gonzalez da* (de quo rursus trāct. 3. *de Albel.* lib. 10. à *nu. 167.*) hanc infallibilitatem oriri ex ipsā Gratia efficaci, quae præbet 10. à *nu. vires efficacissimas Voluntati, teste Au-* gustino. Contra, & rogo: vel ista efficacia est connexio essentialis cum opere, ipsentitati Auxiliū intrinsecā vel non? Rursus: vel ista vires sunt ita intrinsecā auxilio ut sine ipsis non possit existere; & ita efficaces, & connexae cum opere, ut sine ipso existere non possit ex dominio Voluntatis; vel non? Si primum: nequit ergo Voluntas cum illa Prædeterminatione dissentire compositivè, seu in sensu composito, quod negasti ex lēsione manifestā libertatis, & apertā contraventione Canonis Tridentini: Si ergo secundum: redit iterum molesta interrogatio: unde provenit infallibilitas, quod semper Voluntas consentiet, si reip̄la parte potest diffensum cum eā ipsā gratia sic prædeterminante componere? nam ex possibili posito, nullum sequitur inconveniens.

265 Non valere id aīs, quando possibile antecedenter, est consequenter impossibile. Bene! ergo quod Voluntas sic prædeterminata ad consensum dissentiat, solum est impossibile consequenter. Nunc ergo ulterius rogo: ista impossibilitas, quā eam cumque voce dixeris, unde progerminat? Si ex ipsā Naturā, & essentiā Gratiae: ergo est antecedens simpliciter, cùm sit suppositio antevertens omnem usum arbitrii. Si ex Voluntatis dominio volentis se, & Gratiam determinare, utendo benē Gratia: ergo hæc non prædeterminat, cùm sub arbitrio sit: & demum rogo: unde constat, quod Voluntas determinante se volet? Hinc, nisi recurras ad castra nostra, captus es, vel in circulum abis.

266 Dicit secundò aliquis ex Ioanne Ex Ioanne de Sancto Thomā disp. 5. de Vol. Dei art. 6 de Sancto imitato Thomistas, quos egregie impugnat Ruiz de Montoya disp. 52. setī. 6. aliis apud In- Montoyā;

Nostanda solatio.

Infallibilitatem oriri ex modo, quo causatur auxilium à Deo. Distinguit itaque in auxilio; & modum quo est in nobis, & causat actum, & modum, quo imprimitur nobis à Deo: dicitque nos resistere posse auxilio considerato, ut est in nobis: non tamen posse resistere auxilio, ut considerato prout fluit à Deo.

267 Contra primò: & rogo: vel auxilium secundū se, & inspectis intrinsecis prædicatis suis, & praescindendo ab omni extrinsecō cōnorato ex parte Dei, dicit intrinsecam, & essentialē impossibilitatem cum actu contrario, vel non? Si primum: nulla erit solutio, nec contra vim hujus venienti libertatis ullum erit medicamen in hortis totius bonae Philosophiae, & Theologiae: deinde nec resistentia erit Voluntati possibilis contra anathema Tridentini. Si ergo secundū: *Tria infero*, quibus manifeste totus Thomisticismus ruit. Primum: ergo auxilium secundū se est indifferens entitativè: quā sententia nostra est: quā vobis displicuit adeo, & tandem arredit. Benedictus Deus, qui fecit utraque unum. Alterum: ergo in eo auxilio secundū se cognosci certò nequit effectus: unde non potest dici prædeterminans. Tertium: ergo tota connexio quā præcedit ad actum in auxilio, sumitur à Decreto Dei, vel inevitabiliter prædeterminante consensum, vel volente conferre Gratiam, quae præcognita est congrua per Scientiam Medium. Illud erit Scholistarum: & hoc est nostrum: ubi Thomisticismus?

268 Contra secundò: Vel modo quo auxilium est in nobis est essentialis modus ille fluendi à Deo, vel non? Si primum: ergo est illi essentialē esse sub modo cui nos resistere non possumus: ecce retardasti, non declinasti vim iectus? Si secundum: nullum suberit caput, unde dici possit prædeterminatio. Contra tertio: quia tota difficultas, & fortè major recurret in illam intrinsecam necessitatem provenientem auxilio ex modo quo fluit à Deo. Contra quartò: quia hic recurrunt Calvini sapit, sēpē dicentem, ut habes apud Montoyam *loco citato*, Actus nostros consideratos secundū se, & ut à nobis, non fieri immobiliter, & necessariō; fieri tamen immobiliter, &

inde necessariō prout subsunt Immutabili Decreto Divino. *In primā par. trāct.*

269 Dicit tertio Magister Curiel, *i. de Deo exque ipso Thomistæ nonnulli, & alii scientiæ non ignobiles Theologi*, eam infallibilitatem non sumi à Scientiā uila Mediā, & Magister Curiel. sed à congruitate, coaptatione, & contemperatione ipsius auxiliū cum Genio, bier.

Aliamens
P. Vazq.

Hanc Sententiam plerique tribuunt P. Vazquez *disp. 67.* & 68. in *i. part. item disp. 88.* & 99. Sed alia est mens hujus Doctoris, attēnē legendi eisdem in locis, ut *mox aperiā nu. 275.* & 276. Melius citari posset P. Ioannes Philippus super Oleam *tom. 1. ad cap. 2. pens. vers. 14. nu. 12.* nisi forte recurrit in explicationem mox insinuandam P. Vazquez. Curielis discursum tangit, & rejicit, doctē ut solet, Herize *disp. 7. de rize. Scientiā Dei cap. 5.*

271 Mihi displaceat primò ex Augustino, quo potissimum Curiel fudit. Legatur primò *Prædestinatione & Gratia cap. ex Augu-* stino.

In primā bertatem aequè tollit ac illa, & aequè sub-
par. tract. jacet utraque inconvenientibus, ponde-
ratis suprà. Major est certa, &
scientia. 272 Minor, in quā difficultas est,
Sup. disp. probatur: imprimis hoc complexum ex
11. 12. & Vocatione contemperatā & ex Vocati-
13. genio, antecedit omnem usum arbitrii, se-
haber ex parte actus primi; nec est in no-
bis illud habere: atque adeò inevitabile:
Albelda. idque concedit hic Author: & meritò:
nam quoad genium, ipse fecit nos, & non
ipse nos. Quoad entitatem auxilii: ubi
vult, spirat: & nefcis unde veniat, aut
quod vadat. Deinde quòd illum comple-
xum sit ab effectu inseparabile, proboscis:
vel stat cum eo complexo conjungi non
actionem, & dissensum, vel non: Si secundum:
ergo illud complexum est insepara-
bile ab effectu, & à consensu: ergo habet
essentialē connexionem cum effectu, &
consensu; nam inseparabilitas duorum
sine connexione stare non potest: ergo ex
concessis habet connexionem inevitabi-
lem cum consensu. Applica modò formas
contra physicam Prædeterminationem
adhibitas ex capite latè libertatis, &
sublatè sufficientia. Si ergo primum:
contra primò: ergo cum Gratia efficaci,
ut efficaci, componi potest non actio, &
resistentia: nec auxilium efficax ut tale
dicit constitutivè essentialē insepara-
bilitatem, & connexionem cum opere.
Secūs ac ex communi calculo ponimus
omnes: ut repræsentabo lib. 13. num. 71.
33. num. 71. Contra secundò: ergo complexum non
potest esse medium, quo certissimè vi-
deat Deus effectum: secūs ac putas, &
asseris. Contra tertio: ergo infallibili-
tas sumi aliunde debet, nèpē vel à Scien-
tiā Mediā, vel ab ipso consensu: quo tan-
dem recurras ad nos.

273 Confirmatur: Vel ipsa coaptatio, & contemperatio Gratiae est quasi conditionalis intrinseca connexionem cum effectu, si nempe supponatur, vel non supponatur genus talis in vocato, vel non? Si primum: ergo illa positā condi-
tione redditur essentialis, & absoluta
connexionem: sed citra vocati libitum ponitur: ergo. Si secundū: contra primò:
quā ratione potest dici prædeterminatio, cùm subjaceat dominio voluntatis?
Secundò: ergo & Gratia, & Genius vo-
cata secundū se indifferentes faciunt
asse-

complexum connexionis, vel nulla est in Gratia efficaci connexionem cum effectu. Hoc secundum dici non potest: tūm ex dictis: Tūm quia per se ridiculum apparet, dici Gratiam efficacem, quae eodem modo se habet in ordine ad effectum, ac se habet purè sufficiens. Primum autem apparet summa difficultatis: nam ex duplīcī indifferenti quā connexionem veniat? deinde premit eadem difficultas, ac si esset Prædeterminationis simplex: unde discursus iste, Prædeterminationis physica difficultates, tam abest ut effugiat, ut potius augeat.

274 Vrgetur demum ab experientiā: nam quā dispositio genii præcessit in Saulo, in Matthæo, in Magdalénā, in aliis, qui reluctante potius quam faveente genio, & complexione mirabiliter conversi sunt, eo tempore, quo attentis his, quā ex parte Naturæ præcedebant, minūs debuisset sperari conversionem? Quæ contemperatio Gratiae, quā finat increpationi comparativa locum, quām quā sumitur ex Præscientiā conditionata Dei?

275 Dicit aliquis ultimò ex Vazquez Ex Vazq. locis suprà insinuat: eam infallibilitatem sumi quidem formaliter à Scientiā Mediā: Radicaliter, & originaliter vero sumi à discrimine Gratiae, quā est efficax, à Gracia, quā manet purè sufficiens. Quòd si queras, in quo consistat discrimen, ait consistere in majoritate cognitionis: nunquā enim voluntas amplectitur objectum, nec potest, nisi magis vivide propositum. Si rursus queras, in quo con-
sistat ista majoritas cognitionis, addit, non consistere necessariò in majori inten-
sione, sed in quadam coaptatione cog-
nitionis ad movendum arbitrium.

276 Quòd si insistas: hinc fieri, ne-
cessitari voluntatem, ut amet, si semel proponatur vividiūs hoc objectum præ
illo: respondet necessitari quidem quoad speciem, non vero quoad exercitium. Si rursus instes, fore, ut ille, cui deficit talis cognitionis, sine quā est impossibile quòd amet, careat auxilio sufficiens: respondet, id non sequi: nam potest vo-
luntas divertere intellectum à vividiōi cognitione in oppositum, & sic manere cum vividiōi ad objectum, quod proponit
ur amandum, & ipsum amare. Hic est discursus Patris Vazquez, quantum ipse

assequitur, facilis confundi cum præceden-
ti Curielis, sed ab eo valde diversus, se-
cūs ac communiter impugnari à Mo-
dernis solet. Imprimis Pater Vazquez aperte discedit à Prædeterminationistis etiam mitioribus ex aperto recusu ad Scientiam Medium. Nihilominus

277 Tota sententia, (veniā tanti vi-
ri,) mihi videtur falsa, inconvenientis,
inintelligibilis, & contraria principiis
nostris. Insinuo probationes dati judi-
cii. Falsa, qui nimirum fundamento per-
quam fallō, de quo videndus Doctor
Eximius tūm lib. 1. de Gratia cap. 12.
& lib. 5. cap. 52. Tūm de Angelis lib. 7.
tis quæ da cap. 7. Et ratio brevissima sit: quia liber-
buntur 1. 2. tract. si Divinæ, cum equali cognitione detur
de Actib. electio, non dabatur & humana? Aut unde
nascitur ista necessitas?

278 Inconveniens, primò: quia satis
absurdum appareat negari voluntati sic
præventæ libertatem quoad speciem. Se-
condò: quia parat viam ut negetur etiam
libertas quoad exercitium; & quidem
in sententiā negante puram omissionem,
quā est adeò probabilis, & certè
probabilior mili, necessariò videtur se-
qui: nam si objectum delectabile effica-
cius propositum omitti non potest per
amorem oppositi: quomodo possit velle
carens odii, quē consequenter propo-
nitur in eo casu minūs vividiè, & minūs
bona? Nec valet recursus ad potentiam vo-
luntatis, ut distrahat intellectum: Nam
bonitas illius distractionis fortè non ap-
pareat, & si appareat, etiam minūs vivi-
dè proponatur necessè est, titillante ef-
ficacius objecto delectabili.

279 In intelligibilis: nam fateris non
consistere illam majoritatem in inten-
sione, neque in individuatione actus: in
quo ergo consistit? Dicis, in quadam
coaptatione: verū si ista coaptatio non
fit merè extrinseca desumpta à Scientiā
Mediā, ut certè apud te nō est: nam si en-
titatè est major cognitionis, illa quā est ef-
ficax, quā illa, quā est merè sufficiens,
redit interrogatio: nam in actu non est
nisi cognitionis intensio, & individuationis.
Si ergo non cognoscitur, nec scitur in
quo consistat ista coaptatio, quomodo
potest voluntas imperare, ut illam in-
tellectus querat, & habeat? Quomodo

asse-

est in Voluntate sufficientia, dum illa ca-
ret? Quòd si recurras ad certas disposi-
tiones subjecti sine libertate suppositas
incidis in Curielis.

280 Contraria principiis nostris. Pri-
mò: quia inde sumitur causa negandi
Scientiam Medium: admittendi Præde-
terminationes, & alia hujusmodi. Se-
condò: quia non staret, quòd unus, & non
alius converteretur, cum physica æqua-
litate Actus primi ex parte vocati: quod
præterquā nobis, repugnare videtur Au-
gustino, & manifestè repugnat increpa-
tionibus comparativis Scripturæ. Ter-
tio: quia qui eā careret, careret auxi-
lio sufficienti: nec valet recursus adhi-
bitus distractionis: Tūm quia Voluntas
etiam caret efficaciori cognitione com-
modi, quod sibi sit in illa distractione:
Tūm etiam quia non cognoscit Voluntas
in quo consistat illa major efficaci-
tas, quā opus est; ut illam imperet, &
ad illam inquirendam applicet intelle-
ctum. Vide Patrem Suarez.

T. Suarez.

S E C T I O IV.

R E I C I T V R Q U A R T A S E N T E N T I A
Mediā: Vbi de inadquiribilitate, &
inevitabilitate etiam indirecta,
& arguitur Physica
Prædeterminationis.

281 Q Vas ostendo simul, & impug-
no sententiam, primò: quia minatio-
posse vel evitari per dissentium, vel acqui-
ri per consensum, Prædeterminationem
necessariò prærequisitam ad ipsum, id-
que indirecte, necessariò dicit, posse, dif-
fentire libere cum ipsa Prædetermina-
tionem compositum; dicit subjectionem
Prædeterminationis ad arbitrium; dicit
esse in nobis ex nobis; dicit non præoc-
cupari nos ab ipsa in electione: Sed ex
quatuor his tria vel repugnant concep-
tui Prædeterminationis, vel negantur à
Thomistis; primum est falsæ suppositio-
nis ex tota disputatione 12. Ergo acqui-
ribilitas, etiam indirecta Prædetermina-
tionis est omnino repugnans respectu
nostris.

282 Confirmatur: Prædeterminationis
omnino præoccupat omnem usum arbitrii
nostris: ergo nec evitari libere potest
Aranda de Deo.

Suprad
num. 148.

Aa

In primā à nobis, nec acquiri. Probo consequentiā : quod enim est ante omnem usum arbitrii nostri, non existit ex aliquo usu arbitrii nostri: quod autem non existit ex aliquo usu arbitrii nostri : existit citra ullam libertatem nostram: quā ergo ratione potest à nobis vel impedi, vel acquiri? Vrgetur : Vel infunditur nobis à Deo prædeterminatione ex prævia notitiā nostri usus arbitrii, vel non? Si secundum : ergo infunditur nobis à Deo inevitabiliter. Si primum : duo rogo : *Primum*: vel illa notitia Dei est evitabilis à nobis, ac proinde decretum, vel non? Si est evitabilis: ergo admittitur tota difficultas Scientiæ Mediae. Si non est evitabilis : quā ratione sit evitabilis Prædeterminatione? *Alterum*: illa notitia prævia est de usu ex ipsa Prædeterminatione futuro vel non? Si secundum: ergo jam præcedit usu arbitrii, qui ex Prædeterminatione non sit. Si primum: quid ergo juvat illa notitia, ut penes nos sit acquisitione, vel impedio Prædeterminationis, aut quam arguit in ipsa Prædeterminatione dependentiam ab arbitrio nostro?

283 Secundò: Implicat in terminis ipsiis acquiri rem ex alienæ libertatis usu præhabitam, unicè per usum ex illa sic præsupposita nascentem: & similiter impediti rem ipsam ex alienæ libertatis usu præimpeditam, unicè per usum ex illa impeditio præsupposita nascentem: sed usus arbitrii nostri necessariò per vos supponit Prædeterminationem ex libertate Dei præinfusam; & non usus arbitrii, seu disensus, necessariò supponit ejusdem Prædeterminationis impeditio ex libertate Dei antecedenter negantis, & præexcidentis: ergo implicat, quod acquiratur per usum, aut impeditur per non usum arbitrii nostri. Farcor, Syllogismus me concludit. Minor est vestra. Majorem qui neget, necessè est fatigatur nos acquirere vitam, & libertatem, & existentiam per actionem inde subitas: & impedire per non usum pecuniae, pecuniam, quam fur abstat.

284 Confirmatur, ne ludamus in verbis: Potestas acquisitionis Prædeterminationis, apta non est, ut servet libertatem; nisi sub aliquo vero sensu consti-

tut in nostrâ liberâ potestate, acquirere Prædeterminationem: sed ad hoc, ista potestas indirecta, & arguitiva acquirendi non sufficit: ergo. Major patet: alioqui premunt invincibiliter argumenta, in quorum impeditio finitur ista solutio. Probo minorem: consensus ex ea prædeterminatione subortus non est vera acquisitionis prædeterminationis: ergo potestas cōsentendi non est potestas verè acquirendi prædeterminationem. At nulla est alia per te acquirendi potestas, nisi potestas cōsentendi. Probo igitur antecedens: Ut consensus sit vera acquisitionis Prædeterminationis non sufficit esse aliquid ex quo inferatur existentia prædeterminationis: alioqui omnis actio esset acquisitionis suæ causa, & nos, Dei: At nullus est alius titulus in consensu, ut aliqualis acquisitionis dici posset: nam cetera prædicta maximè repugnant acquisitionis munera, & nomini: ergo.

285 Tertiò: Implicat etiam in terminis: quod acquiratur extremum essentialiter posterius alio, quin istud aliud antecedenter prahabatur, & acquiratur: sicut implicat, quod producatur extremum B, essentialiter posterius productione extremi A, quin supponatur productio talis extremi A: & sicut implicat existere extremum B essentialiter posterius extremo A, quin antecedenter existat tale extremum A: & ratio est: quia ipsum acquiri extremum B supponit essentialiter acquisitionem extremi A: & ipsum produci extremi B supponit essentialiter ipsam productionem extremi A: & ipsum existere extremi B supponit essentialiter existentiam extremi A: sicut ergo repugnat acquiri, produci, existere extremum B, quin acquiratur, producatur, & existat ipsum extremum B: cum ipsum acquiri, produci, & existere extremum B, ratione essentialis posterioritatis sit præacquiti, preproduci, & præexistere extremum A: repugnat acquiri, produci, & existere extremum B: quin antecedenter acquiratur, preducatur, & præexistat extremum A: ergo quia nulla res se ipsam antecedit, acquisitione, producione, & existentia extremi A, præcedit ad acquisitionem, productionem, & existentiam extremi B, &

ab

ab illâ distinguuntur: ergo acquisitionis extremi A, non possit esse ipsam acquisitionis extremi B, vel ipsum extremum B: quod perinde est: ergo si nulla sit in homine potestas ad exercitium præcedens ad extremum B, qui sit consensus v. g. nulla erit in ipso potestas ad exercitium, quod sit acquisitionis extremi A, quæ Prædeterminatione sit essentialiter prior ad ipsum consensus: ergo per consensus acquiri non potest.

286 Discursus urgeri debet exemplis: nam manifestè convincit, repugnare quod quis possit acquirere principium alicuius actionis, nisi possit habere exercitium, quod præcedat ad tale principium. Quare si Prædeterminatione acquiri potest, debet ipsam posse præcedere aliquis usus arbitrii, qui dispositio sit ad ipsam, quod dicere nequit ista sententia, quia relabatur in quintam.

SECTIO V.

REHICITVR QVINTA SENTENTIA MEDIA: *Vbi de prævia dispositione ad Prædeterminationem tam positivam, quam negativam.*

Ex nu. 17. 287 *T*etigi jam, & præcidi nervos *et lib. 13.* discursus hujusmodi *suprà à d. nu. 150.* *num. 181.* contra Didacum Alvarez, & *Suprà à Ioannem à Sancto Thomâ.* Nunc diruam *nn. 181.* universa iūs dīputando: quia res est in *Contra Alvarez,* *& Thoma-* quam frequenter reveniunt, disputatione *sunt.* *Actus prædeterminationi ea-* tenus essent Liberi nobis, quatenus no-*bis esset libera prædeterminationis existē-* *tia:* ergo non essent formaliter, & imme-*diatè liberi, sed mediater, & in causâ:* ergo tota laudabilitatis, aut vituperii ra-*tio formaliter filteret in illâ prævia dis-* positione: nec vero in amore Dei, vel in *eius odio subsecuto consisteret: quod* communi existimationi, & Patrum sen-*sui repugnat.*

288 Impugno secundò etiam in gene-*re: Prædeterminationis existentia pen-*det à prævio usu libertatis humanae ergo qui non præmittit illum usum dispositiu-*vum caret physicâ Prædeterminatione.* Hoc enim etiam verissimum est. Ex eo au-

tem tria fiunt, maximè contraria toti *In primâ* Thomisticismo. *Primum*: ultimam ratio-*par. trax.* nem, cur sit in homine vel non sit Præ-*i. de Deo* determinatio, esse libitum hominis, & *sciente.* *Et primò* quidem.

Infrâ à num. 361.
& lib. 5. à
ni. 173. &
sæpe alibi
trax. 3.

289 Ex triplici hoc capite clamare solent Thomistæ contra Nos, faciendo nos semipelagianismi reos. Triplex hoc malum, (quod quā longè sit à Doctrinis nostris, posse demonstrabitur) ex discursu præsenti Thomistarum sequi, sic probo: Per vos non existit Prædeterminatione acquiri potest, debet ipsam posse præcedere aliquis usus arbitrii, qui dispositio sit ad ipsam, quod dicere nequit ista sententia, quia relabatur in quintam.

290 Impugno tertio etiam in gene-*re, ex triplici absurdo manifesto.* *Primum* sit, sequi ex hujusmodi Doctrinâ Scientiæ Medium. *Secundum*, sequi, hominem prædeterminare ipsum Deum, antecedenter ad omne decretum istius. *Tertiū*, sequi, hominem posse frustrare omnia media Divinæ Providentie, ita ut in Dei manu non sit ipsum prædestinare per merita. Ostendo *primum*: Per vos ne Prædeterminatione pessum det arbitrii libertatem in operando, necesse est præcedat ut dispositio, prævious usus sive positive sit, sive negativus: ergo necesse est quod talis usus præcognoscatur à Deo. Hæc evidētia sunt. Rogo nunc: in quo videt Deus hunc prævium usum? Non certè in prædeterminatione: quia hæc subsequitur. Non in aliâ prædetermina-*tione ad illum præviâ: nam de hac erit* ipsam quæstio: non demum in Decreto: *Tum quia illa dispositio est, ut decernat* Deus. *Tum etiam quia difficultas devolvet*ur in Decreto hujusmodi; rogabi-*mus-*

Vlterior
Impugna-
tio.

188 Liber Tertius. Sciētia Dei Conting. citra Prædeterm.

In primā par. tract. i. de Dō sciente. musque in sī in hominī manū , quod decretū existat, vel non existat. Restat ērgo, quod unīcē videat illū usum liber tatis in sēipso, & quidē impeditibilitē: quod sīne Scientiā Mediā nequit admittit.

291 Ostendō secundū: si Deus præ determinet antecedenter ad omnem usū arbitrii, tollit per vos libertatem istū: etgo prius est, quod existat alius usus arbitrii, quā quod Prædeterminet Deus: etgo existit Prædeterminatione ex prævia determinatio Creaturæ ergo Creatura prædeterminat ipsum Deum. Ostendo tertium: Prædeterminatione per vos stare non potest cum libertate, nisi præcedat ad ipsam libera dispositio creature: ego si creatura resistat, nequit Deus per ul.ā prædeterminationē facere, quod operari libere: atq; pot est creatura resistere, & nolle se disponere: ergo possib;is est talis, quo Deus nequeat per nullum suū Providentia medium exculpere à creatura liberum exercitum: ergo.

Tertiō: 292 Impugno tandem in specie sic: vel illa prævia dispositio, que ponet in hominī manū Prædeterminationem deberet esse positiva, vel negativa: Neutra potest: ergo nulla. Major est ipsa Sententia, quam reiçio: in minori divisi

Suprà à Thomistā sunt ut supra dictum est & re-
nu. 191. & 13. à num. 150. ea-
13. à num. 150.

que probanda per partes: & imprimis illa dispositio nequit esse positiva: Primū: nam si esset dispositio positiva, esset operatio libertatis: rogo hunc: vel talis operatio præviā dispositiva, est operatio prædeterminationata, vel non? Si primū: ergo chimera non est, ut Thomista putant, quod creatura operetur, sine ullā prædeterminatione. Deinde cur creatura potest se sine ullā prævia prædeterminatione disponere per aliquem actum; & eget prædeterminatione ad alios? Demū, si stat operari creaturam prædeterminationata, quin in positione talis dispositio his operetur ut primum Agens, ut primum liberum, ut primum determinans: cur hæc mala Thomista timeant, si sine ullā prædeterminatione voluntas erumperet in alios actus? Si ergo secundū: erit eadem quæstio de prædeterminatione ad illam dispositiōnē requisita: quod si recurras ad aliam dispositiōnē, sta-

tuetur quæstio de ipsā, donec vel ad operationem dispositivam imprædeterminatam, vel ad Prædeterminationem, quā non sit hominis vel carere, vel non carere, vñjā: sicutque demum ex duobus alterum; vel Causas creatas non egerunt titulū sī bōrdinationis essentialis ad Primā, quod ista prædeterminet; vel operationem, quā dicimus liberam, imputari carenti, sine ullā culpā suā, necessario prærequisito: cuius existentia in ejusdem manū non est.

293 Secundū contra illam dispositiōnē positivam argumentor alio dilemmate: vel talis dispositio supernaturalis est, vel naturalis: Si secundū: contra primū: nam inde manifeste sit Gratia Naturæ pedisca quā contra Prosperum, & Augustinum. Secundū sit, ultimam rationem cur hinc p̄ alio trahat Deus, ex naturā esse, & non ex Gratia contra ipsum. Augustinum dicentem: Cur hunc trahat, & illum non trahat, noli judicare. Tertiū: principalis discretio operantis salutariter à non operanti, potius esset Naturæ, quā Gratiae, hominis volentis potius, quā misericordis Dei contra Apostolum. Quartū: quia jam esset initium conversionis ex nobis: quæ singula ex eā parte dilemmatis aperte nascuntur, & semipelagianismo plena sunt.

294 Si ergo primum: redit indissolubilis quæstio: quānam est hec supernaturalis dispositio: præcedit ad ipsam alia? eget prædeterminatione, ut fiat? dici enim debet, vel sautarem operationem, qualis esset illa supernaturalis dispositio, reipsā prædeterminatione nullatenus egere, ut actu sit: vel prædeterminationem ad ipsam non esse in nostrā manu: vel recurrentum in infinitum. Hoc per se patet, quā sit absurdum. Secundū dici nequit: nam si illa prædetermination ad habendam dispositiōnē non est in manu hominis, cur huic imputas, quod se non disponat; indigū auxilio, quo sine virtute caret? aut si huic imputas, quod se non disponat, licet in manu non habeat prædeterminationem ad ipsam dispositiōnē; cur hæc recurrent ad præviā dispositiōnē, ut cum prædeterminatione ad amandum compónas libertatem amoris? dicendum est ergo pri-

Prosp.
Augustin

Disp. 15. Phys. Prædeterm. Omni ex parte repalsa. sect. 5. 189

primum, quod unīcē intendimus: ergo illa dispositio prævia, quam requiritis; non potest esse positiva.

295 Sed nec esse posse negativati ostendo sic primū: quia inde sequitur, præter alia inconvenientia, quæ pondērati p̄tōtiscū contra dispositiōnē præ viam, omisso pura libera, quam negat possiblē Schola Thomistica. Secundū: quia illa dispositio negativa veleget prædeterminatione præviā, vel non? Si secundū: rogo primū: ubi Deus illam agnoscat? rogo secundū: unde determinatur, quod sit futura? rogo tertiu: quā ratione ab indifferenti, ut tali, nascitur? quarum interrogatiōnē solutiō sine Schola defensione dari nequit. Si ergo primum: enredit de ista prædeterminatione nova quæstio, quam h̄n evades. Tertiū: quia illa dispositio negativa necessariō se debet habere per modum removentis obicē, qui posset obstat prædeterminationis existentiā, & infusioni; at nullus opponi potest ex parte hominī obex, ne Deus prædeterminet: ergo talis dispositio negativa implicatoria est. Major & consequentia constant. Major: nam omnis negatio tollit de rebus aliquam existentiam: ergo si necessaria est, ut Prædeterminet Deus, prævia negatio, ideo videtur necessaria ut obicem tollat. Iam illa consequentia: quia ubi nullus est obex, qui removēri possit, carentia, & remotio obicis otioſa est, & implicatoria.

296 Minor ergo, in quā est difficultas, ostenditur: nam obex ille nec esse potest habituālis nec actualis: ergo nullus: nam alterum ponere, fingere est. Probatur antecedens de Habituali: quippe obex habituālis tolli non potest ex arbitrio solius voluntatis: quod clarissimum fiet descendendo: nam peccatum originales, aut habitua, e quomodo tollas? quomodo tollas? alias per modum habituālis præexistentes in te? Non ergo potest assignari, quem illa negativa dispositio tollat, habituālis ul us obex. Probarur idem antecedens de Actuali: nam talis actualis obex esse debet actus positivus: vel ergo prædeterminat ad ipsum Deus, vel non prædeterminat, vel ipse poni sine prædeterminatione potest? Si tertium: ergo non repugnat po-

sitivum exercitium, sive ullā prædetermīnatione p̄avia. Si secundū: ergo par. tract. non definit existere ex liberā remotione i. de Dō voluntatis, sed ex defectu divina præ motionis. Si primum: ergo quod talis sit obex, ex Deo est anticipante determinationem Creaturæ.

297 Confirmatur primū: quia nullus potest assignari actus, qui possit facere vicem obicis, ne Deus pro suo libito prædeterminet: nam si contrarius sit actus illi, qui re ipsa præcipitur (nequē alius poterit assignari) de hoc contendimus necessarium fore, cum fiat sine prærequisito essentiali ad actum oppositum: imò supponat nolitionem divitiam prædeterminandi ad actum, qui præcipitur, & ipsam imprædeterminationē.

298 Confirmatur secundū: & meo iudicio, indissolubilit̄: illa dispositio negativa non resistendi Deo vel se habet ex parte actus primi, vel ex parte actus secundi? Non primum: primū: quia ille status est status præcisionis ab omni determinatione: est statis indeterminationis, & indifferentiæ. Secundū: quia illa non resistentiā est ipsam Natura libertati in signo indifferentiæ: unde si hæc dispositio sufficeret, non esset dispositio libera: nec ullus prædeterminationē cataret. Non secundū: primū: quia status ille est status applicationis prædeterminantis: vel ergo prædeterminat Deus ad amorem vel non? Si secundū: est non-atnor ex defectu applicationis ad amorem: atque adeo est resistentiā ex Deo potius nolente prædeterminare, quā ex creaturā. Si primum: est amor, & illa non resistentiā ex ipso Deo. Secundū: quia illa non resistentiā præcedit ad esse prædeterminationis, vel non esse: nam neganda vel danda est ex illa non resistentiā: ergo homo liber ad resistendum, vel non resistendum potest facere, quod sit vel non sit in ipso prædeterminatione: ergo præcindit in eo statu ab applicatione ad amorem præceptum v.g. atque adeo non amat: quod si non amare, resistere sit: ille quando pingitur liber ad non resistendum, supponit resistens ex defectu Domini divini. Deinde præcindit debet ab applicatione ad actum oppositum: nam si antecedenter applicatur ad actum oppositum, rogamus à quo applicetur

Si

In Primā Si ergo sic præscindat; caret eo ipso pro par. trax. eo priori actu opposito amore: & quidem i. de Deo necessariō ex defēctu præviæ applicatio- nis ad ipsum actum oppositum: unde si carere tali actu sit non resistere: nullus liberè resistere potest antecedenter ad prædeterminationem: quare vel Thomista dicere tenentur in intelligibili: vel ista præcedentia dispositionis chymera est.

299 Vrgentur hæc omnia: p. rīmō: nam vel Deus habet decretum efficax absolutum prædeterminandi Petrum, cui p. rīcipit amorem, vel non? Si p. rīnum: ejus voluntati quis resisteret ergo omnis resistentia impossibilis Petro est: atque adeò necessarius amor. Si secundum: ulterius rogo: vel habet decretum efficax imprædeterminandi, vel non? Si p. rīnum: ergo non amor est necessarius Petro: nam amor imprædeterminatus est impossibilis. Si secundum: quā ergo ratione vel decernit p. rīdeterminationem? Deus, vel imprædeterminationem? dices, conditionatē decerni: redit ergo illa molesta quæstio: expectat ergo Deus libitū Petri cognoscere, & ubi cognoscit? Si enim in Decetō: dē hoc erit novissima quæstio. Si demum in seipso: en Sciētiam Medium, quam odio habuistis gratis. Vrgentur secundō: Nam præcipienti amorem non resistere est amare: vel est non ponere non amorem; non amor definīt ponī p. rī positionem amoris: ergo si necessaria est pro dispositione ad Prædeterminationem amoris præcepti non resistentia, seu exclusio non amoris, necessarius erit ipsemē amor: quo tandem ad mutuam prioritatem Sextæ Sententie fit recursus.

SECTIO VI.

REI C I T V R SEXTA SENTENTIA
Media: Vbi de mutua Prioritate.

§. I.

AN MVTVA PRIORITAS POSSIBILIS?

Suprà n. 16. & lib. 13. à num. 149. 300 **D**e quā quinque Verba dicam in sensu meo. *Primum* in genere: eam ex conceptu suo contradicitionem involvere. *Alterum*: non evitari

per ipsam, etiam gratis permisam, in- Capita Im convenientia quæ contra Prædetermina- pugnatio- tionem ponderavimus. *Tertium*: eam manifestè contradicere principiis Scholæ Thomisticæ. *Quartum*: non adversari mihius catholicis regulis Ecclesie, & Augu- stini. *Vitium*, eam specialiter cum actus libertate stare non posse.

301 *Primum*, quia res est merè phīlosophica, breviter ostendo, & ad homines, primō: Nulla causa est apta causare, quā in physicè existat in se: unde signum aptitudinis ad causandum in causa est signum existentiae jam exercitæ. Deinde nulla causa potest existere in se, quin recipia præinfluxerint in ipsam omnes, & singulæ cause, ad existentia ejus simpliciter necessariæ, cujuscumque sint generis: unde signum existentiae in causa est signum præexistentiae omnium causarum, à quibus ita per se pendet in existendo. Hec duo principia communiter admittuntur, ut per se nota. *Primum*: quia à nihilo nihil fit: conceptus autem non existens, nihil est. *Alterum*: Tū quia existentia rei create est actuale exercitium omnium causarum à quibus pendet. Tū etiā quia terminus acquisitus, seu in facto esse, qualis est existentia effectus respectu causarum, ex conceptu suo dicit peractas esse jam vias cunctas pro ejus acquisitione simpliciter necessarias: influxus autem omnium omnino causarum, cujuscumque sint generis, viae sunt.

302 Ex his ergo principiis Syllogismum demonstrativum efformo sic: Causa in signo sua existentiae, & aptitudinis ad causandum non dicit formalem existentiam effectus: nam exercitium sui non dicit; atqui dicit in eo signo formalem existentiam omnium sui causarum; nam est earum actuale exercitium: ergo inter illas causas non est effectus: ergo mutua prioritas est in intelligibili. Vide multa apud Delugo *P. rī. disp. 8. sect. 7.*

303 Ostendo secundō & specialiū: Causæ puræ materiales, & dispositivæ, eatenac causant, quatenus movent ad decernendam productionem alterius Deum, volentem hanc existere, quia videt illarum existentiam. Deinde omnis causa ex conceptu suo est per se utilis ad existentiam effectus. Hec etiam duo prin- cipia

Mutua Prioritas quousque impossi- bilitate

Syvester Mauri.

Card. de Lugo.

cipiā sunt per se nota nolenti naturale lumen obtenebrare. *Primum*: quia conditionis influxus, ut contradistinctus à physicō, & purè finali, aliter est inexplicabilis. *Alterum*: quia nihil magis utilē rei de per se, quam ens à quo accipit esse.

304 Ex his ergo sic arguo. Implicat manifestō, quod Deus velit decernere Prædeterminationem, quia est actus creaturæ, & quod simul velit prædeterminationem, ut medium utile ad existentiam talis actus: ergo implicat, quod actus creaturæ sit dispositio ad existentiam prædeterminationis; & quod hæc in eo casu sit utilis ad existentiam talis actus: ergo & quod sit causa: ergo implicat mutua vestra prioritas. Duæ ultimæ consequentiae bene sequuntur; & prima negati non potest: nam implicat rem esse utilē ad alterius existentiam, eamque non posse eligi à Deo ut utilē: alio qui non posset ea utilitas à Divinâ Providentiâ intendi, nec expositio talis boni Deus esset laudabilis. Iam antecedens, quo nituntur hæc omnia sic probatur: nam volitio decernens producōt primam partem: Nam abest per hominem ea perseverantia, & observatio præcepti, quia pro priori in genere causæ materialis ponit efficax impedimentum illius: ergo à quæ per Deum abest, quia pro priori in genere causæ efficientis ponit efficax impedimentum ejusdem. Probatur quoad secundam: nam potest est in genere prioritatis, & causalitatis, quæ ad genus effectivum, quam quæ ad getius materiales spectat: & exinde pet vōs potior est Deus in opere bono, quam creatura; sed prioritas impedimenti, quod homo ponit, & quo se impedit, spectat ad genus materiales: ad effectivum vero prioritas impedimenti, quod ponit Deus, & quo impedit hominem: ergo potius Deus hominem impedit, quam seipsum homo: ergo. Alia inconvenientia facile quisque sequetur.

§. II.

ETIAM PERMISSA POSSIBILIS, NEC faret Scholæ Prædeterminanti, nec ejus principiis.

Neque fare potest Prædeterminationem cum prædeterminatione ex recurso mutuæ prioritatis. Nam actus, qui prædeterminatur, ut præcedit ipsam prædeterminationem, vel est liber nobis, vel non est liber? Si secundum: ergo nec est nobis liberum, quod exitat Prædeterminatione cum illo connecta: non enim potest esse liberum nobis quod est unicè in nobis sub hypothesi nobis non liberum: unde redeunt argumenta contra quæ

quæstus est iste mutuæ prioritatis color. In primis Si primum: ergo actus ille, ut præcedit par. trax. prædeterminationem, non est merè passi- i. de Deo sciente. Quid re- à nobis physicè non est, nequit esse nobis quiratur eomodo liberum, ex Tridentino Sess. 8. ad liber- cap. 5. & can. 4. ergo nos pro priori ad Tridenti- ipsam prædeterminationem producimus actum: ad quid ergo superveniens prædeterminatione? Quare primum inconveniens libertas libratæ à nu. 68. propositum, non fugit iste recursus.

Suprà d. Infra d. nu. 322.

306 Ostendo secundō monstrando nu. 68. nec etiam evitari inconvenientia quæ ponderavimus à nu. 147. quod nempe unicè per Deum abesset, quod peccarent homines: sic argumentor: etiam datā mutuā ita prioritate, tam abesset per Deū, quam per hominem observatio præceptorum: ita per Deum potius, quam per hominem. Sequela, quæ manifestè contradicit Scripturæ, Tridentini, Patrumque Sententiis eō directis, ut ostendat unicè per hominem abesse perseverantiam in amicitia Dei, probatur quoad primam partem: Nam abest per hominem ea perseverantia, & observatio præcepti, quia pro priori in genere causæ materialis ponit efficax impedimentum illius: ergo à quæ per Deum abest, quia pro priori in genere causæ efficientis ponit efficax impedimentum ejusdem. Probatur quoad secundam: nam potest est in genere prioritatis, & causalitatis, quæ ad genus effectivum, quam quæ ad getius materiales spectat: & exinde pet vōs potior est Deus in opere bono, quam creatura; sed prioritas impedimenti, quod homo ponit, & quo se impedit, spectat ad genus materiales: ad effectivum vero prioritas impedimenti, quod ponit Deus, & quo impedit hominem: ergo potius Deus hominem impedit, quam seipsum homo: ergo. Alia inconvenientia facile quisque sequetur.

307 Tertium ostendo sic primō: quia in hac præcedentia nostræ actionis ad Divinam gratiam in genere causæ materialis, patiuntur manifestam instantiam quæ hucusque contra Nōs Thomistæ consenserat, ut expediti constabat: nam ex hoc capite discretio sumi debet à nobis: Deus expectare debet, ut confir-

In Primā rat gratiam, ipsos conatus nostros: ruit par. trāt. dīvinus ille in determinando primatus, i. de Deo quo Thomistæ toties inclamat contra scientie.

nos: quorum omnium ratio est: quia līcēt in diverso genere, tamen verè, & aquē priūs eset à creaturā id, quo posito manet ipsa determinatissima, ut operetur, quam à Deo.

308 Secundò: quia nihil Thomistæ Scholæ magis oppositum fingi potest, quā quōd creatura prædeterminet Deum ad operandum. Deus enim unicè juxta Thomistæ jus habet, & alia agentia primò determinandi: at ex hac mutuā prioritate id sequi patet: nam ille met actus creature est pro priori aliquo, & ita movens Deum, ut eo viro necessariò debeat operari.

309 Tertiò: etiam ex eā mutuā prioritate sequi Scientiam Medium, quā nihil magis odiosum Thomistæ est, probos: Nam vel ille actus ut præcedit ad determinationem in nobis, quasi dispositio, videtur à Deo tam absolute, quam conditionatè in se, & per scientiam à nobis impeditibilem, vel non? Si primum: huc erit Scientia Media, quam nos amplectimur. Si secundum: contra erit primò: quia non erit nobis impeditibilis, sicut nec illa Scientia. Contra secundò: in quo illum medio videt? Si in decreto antecedenti, fient de ipso argumenta quæ supra; nec enim libera nobis esse poterit illa dispositio, si ut talis subsequitur ex divina determinatione. Si in ipsa Prædeterminatione: sic arguo: non potest esse medium videndi in ipsa prædeterminatione rem ipsa priorem, ut prior est, antecedenter ad ipsam prædeterminationem, ut per se patet: in quo ergo videt?

§. III.

SPECIALITER IMPLICAT IN PVNCTO Laudabilitatis, & libertatis.

310 **Q**uartum, quod intendo potissimum, ostendo sic, repreäsentatis in antecessum pulcherrimis locis Ex Scriptura, & Augustini. Primus sit ille Pauli Rom. ii. Si autem Gratia jam non Augstin. ex operibus; alioquin Gratia jam non est Gratia. Alter eisdem ad Ephesios 2. Gra-

xiā enim salvati estis per Fidem, non ex operibus, ne quis gloriatur. Tertius sit Augustini lib. i. de Prædestinatione SS. cap. 12. non quia credimus, sed ut credamus vocamur: atque illa vocatione, quæ sine pénitentia est, id prorsus agitur, & peragit, ut credamus. Quartus ejusdem ad Simplicianum quæst. 2. Opera, si qua sunt bona consequuntur, ut dictum est, illam Gratiam; non præcedunt. Quintus ejusdem lib. 83. questionum quæst. 68. Licet quis sibi tribuat, quod veniat vocatus, non potest sibi tribuere, quod vocatus sit. Ultimus ejusdem Augustini in Ench. ad Laurentium cap. 32. ubi manifestè vocat Dei donum, ipsam operationem, quā salutariter operans à non operanti discernitur. Ex his tam claris locis

311 Arguo primò ex Paulo, & Augustino: Gratia efficax non datur nobis, argumentum: quia credimus, sed ut credamus: ergo tu. creditio non præcedit ullo vero genere prioritatis ad ipsam Gratiam: alioquin esset jam ex operibus illa vocatione, & esset quia credimus. Dicis: per hæc loca solam excludi prioritatem meriti propriam. Contra primò: quia debet excludere omne genus prioritatis, quam faciat priùs nos eligere Deum, quam nos Deus eligit: hoc autem prioritatem meriti non requirit. Contra secundò: manifestè contradiceret Augustino, ex eo quod nulla opera præcesserunt unionem hypotheticam, colligenti eam non fuisse ex meritis lib. i. de Prædestinatione SS. cap. 13. qui diceret præcessisse ad unionem hypotheticam opera non quidem meritorie, infallibiliter tamen inferentia talis unionis existentiam: ergo similiter. Contra tertio: quia si priùs credimus, quam vocemur, merebimur ipsam vocationem: modus arguendi Augustinianus est lib. ipso primo de Prædestinatione SS. cap. 17. Si propterea electi erant, quoniam crediderant, ipsi enim utique prius elegrant credendo in eum, ut eligi mererentur.

312 Arguo secundò ex Augustino: Itenerum ex opera bona consequuntur, & non præcedunt Gratiam efficacem: nempe vocationem illam, quā peragit ut credamus: ergo non datur prioritas mutua: hæc enim manifestè falsificat Augustini sententiam. Arguo tertio: Talis esse debet

Præ-

Præcedentia Gratia efficaciter vocantis, & talis ejus à nobis independentis, ut tribui nequeat nobis quod vocemur; at datâ mutuâ prioritate, fieri nequit, quod tribui non debeat nobis, quod vocemur: Nam idèo Deo vocanti tribuitur, quod velimus: quia vocatio præcedit in uno genere bonam voluntatem nostram: at si in alio nostra voluntas præcedat vocationem, quidni tribuetur nobis bene voluntibus, quod vocemur? Arguo quartò: Actio libera salutaris est Dei donū: ergo idèo illam habeo, quia Deus dat: & non idèo dat Deus quia priùs ipse habeo. Et ratio est evidens: quia omnis operatio creata ex conceptu suo habet existere dependenter à Deo, & nulū esse potest habere, quod non sit ex conceptu suo participatum, & acceptum à Deo: ergo idem est habere in me actionem, ac esse mihi donatam à primâ causâ: ergo impossibile est quod ipse habeā pro aliquo priori actionem, pro quo priori non Deus prædonaverit ipsam mihi. Atqui Gratia efficax est donatio, quā Deus dat homini actionem bonam: ergo impossibile est, quod pro aliquo priori sit ante ipsam Gratiam efficacem in homine.

313 Ultimum sic ostendo primò: Vel cōtritio ut præcedit dispositivæ, existit in nobis ex alienâ Prædeterminatione, vel non? Si primum: ergo nequit esse libera nobis: id enim, quod ex alienâ determinatione est in nobis, non est ex usu dominii nostri. Si secundum: ergo existit, quin ea existentia sit ex prædeterminatione: quod unicè intendimus. Ostendo secundò: urgendo id ipsum aliter: vel contritio, ut disponit ad prædeterminationem, inteligitur efficaciter præcessisse ab ipsa Prædeterminatione, vel ab alio principio? Si ab alio: ad quid ergo supervenit Prædetermination? Si à Prædeterminatione: ergo processit à nobis non liberè. Probo consequentiā. Nam Decretum infundens prædeterminationem, non supponit ipsam producāt; nam eligit medium, ut producatur, & existat: ergo tale decretum habetur à Deo antecedenter ad existentiam, imò & ad prævisionem ipsius: quā ergo ratione manebit tota sub hac vi decernendi libertas? Ostendo tertio: Omnis Gratia auxilians, & preventiæ, quā Deus Aranda de Deo.

facit, ut faciamus, & cui cooperamur ipsi. In primâ talis esse debet ex Tridentino, & Seno- par. trāt. nensi infrā allegandis, & ponderandis, ut i. de Deo ipsi possimus assentiri, consentiendo, scientie. vel ipsi resistere, dissentiendo: quod èst Infrā disp componere cum ipsā, vel contentum, 15. ànum. 322. veldissensum: & hoc judicavit pro tenu- dâ libertate necessarium contra Lutheranos, & Calvinistas ista Concilia, ut infrā: sed etiam datâ mutuâ prioritate nunquam talis evadit. Motio Prædeterminans: ergo neque datâ mutuâ priorita- te, opponi definit libertati.

SECTIO VII.

REPLICATIO VLTIMA SENTENTIA Media: ubi de Qualitate Conderter- minante, & Prædefiniente.

314 Q Vod Qualitatum genus, & Ex nu. 18. quā sententiam eis inni- & lib. 13. xam, impugno primò: quia sine ullo fundamento configitur in his Qualitatibus ista condetetminatio: nam voluntatis de- terminationē fieri, auxilio concurrente, nō est in auxilio condetetminare; sic ne- que habitus; neque Deis cōdeterminant voluntatem ad actum amoris Theologi- ci; licet fiat utroque concurrente: neque Deus etiam condetetminat ad peccatum, licet, Deo concurrente, fiat. Quorum omnia à priori ratio est: quia munus, & ratio determinandi, præter vim effec- tivam, addit. libertatem agendi, id est, vim formaliter electivā unius præ alio: libertas autem, & electiva vis compete- re nequit auxilio. Confirmatur apertis- simè ratio insinuata: nam determinare actionem liberam est de jure electionis: eligere autem est causæ rationaliter, & moraliter operativæ, id est operantis ex consilio: neutrum autem competere po- test Auxiliis Divinæ Gratiae.

315 Impugno secundò: Subsidia hæc (five condetetminantia voces, five præ- definientia) vel habent ex intrinsecis suis connexionem, & inscpa. abilitatem essentiale cum effectu, quem cauunt, vel non? Si secundum: ergo utriusque generis subsidia manere possunt sine ef- fectu ex libito voluntatis. Quòd enim for- tiantur, vel non fortiantur effectum; non habent ex se, & ex intrinsecis suis, sed ex libi-

Bb

In primi libito Voluntatis volentis ipsi ad operari. tandem ut, vel nolentis, ut libet: in 1. de Deo ipso ergo confitit vis sita determinandi sciente. 316 Confirmatur quia si semel tollas vim electivam, quæ Agenti rationali convenire solum potest; qualia subsidia ista non sunt, vis determinandi in aliquo comprincipio venire solum potest ab essentiali connexione cum effectu: ergo si hanc tollas, nullus manere potest in ipsis potens titulus condeterminandi. Si ergo primum hujusmodi subsidia, prædeterminantia sunt, cum pro priori, & in actu primo ita constituant voluntatem, ut nequeat sic constituta non operari.

317 Dices primò: talia auxilia licet consequenter connexa sint cum effectu, antecedentes tamen manere sine effectu posse. Contra: vel talia auxilia sunt essentialiter constituta per connexionem cum effectu, vel non? Si primum: ergo implicat ipsa manere sine effectu, non minus ac implicat ipsa manere sine essentiali suâ: ergo & antecedenter, & consequenter sunt necessitas, ut si ipsa sint, sequatur effectus. Si secundum: ergo non habent, unde potius cum effectu, quam cum omissione jungantur, nisi ex libito Voluntatis: ergo non condeterminant, sed purè determinantur ad opera adum.

318 Dices secundò: ea auxilia, praesertim prædefinitiones, talis esse naturę, ut si alioquin voluntas non esset consensura, non possint à Deo dati. Contra: quia id est natura rerum ad statum figurare. Tum etiam, quia per talis auxiliū positionem immutatur omnino libertas, & causa; nec manet cum illis, quibuscum est prævisa consentire: ergo licet sine illis prævideretur, & esset consensura liberè, non id est cum illis manet libera ad consentientium. Antecedens patet: quia prævisa solum est cum mediis intrinsecè indifferentibus, atque adeò cum positivā exclusione necessitantur, vel connexorū ex parte Actus Primi Proximi.

319 Impugno tertio: Munus se determinandi ad actionem, privativè convenit Agenti libero: ita ut repugnet, quod Crea tura se liberè exerceat in actione, cuius determinatio pertineat simul ad aliam causam ergo tota sententia, quā exagito,

falsissima est. Consequētia liquet, & antecedens, cuius in veritate fiat cardo libertatis nostræ, probandum est infra Latè infrā lib. 7. Brevi nunc primo ex Nifseno, orat. Capit. 30. dimisit (Deus) aliquid in nostrâ pœnitentia: cuius unusquisque nostrum solum est Dominus. Secundò ex Clemente Papâ, Epistola 13. nihil est quid audientes fidem ad credendum determinet, nisi arbitrium eorum. Tertiò, ex Sandio Thomâ in 2. distinctione 39. quest. 1. art. 2. Q. ad plura se habet: nec ad aliquid eorum immutatur, nisi ex se ipsi. Quartò ex Anselmo in concord. cap. 1. Sola voluntas determinat ibi, quid rexit.

320 Quartò ex ratione: nam deratione libertatis est subordinatio omnia comprincipiorum: quippe est de ipsis essentiali ratione, jus ipsis intendi, sicut & actione, pro libito. Hic condescensus in Deo respectu nostri est ex sua libera dignatione volentis nos constitueret in manu consilii nostri: in aliis comprincipiis esse debet ex natura ipsorum. Confirmatur: quia dominium libertatis ponit in libito Agentis, & ipsi subjicit existentiam, vel non existentiam rei, cuius est Dominus, qui liberè agit: ergo ponit in libito Agentis, iphius subjicit actionem ut essentialiter est: ergo ut penitentem à causis, à quibus exilit: ergo posit in eis libito influxum talium causarum: ergo tales cause non determinant, sed determinantur ad operandum.

321 Inser ex his contra Nonnullos Recentes, Prædeterminationes, licet per accidens, admissas, & supponentes plenam potestatem ad utrumque, non minus tollere libertatē, quam per se requiri, ut Thomista ponunt. Primò: quia de constitutivo libertatis est earū exclusio, ut & exclusio necessitatis antecedentis. Secundò: quia ea ipsa, licet ad juncta per accidens, tollunt indifferentiam, vel impediunt. Tertiò: quia omnis determinatio activa aliena, faciens inevitabiliter operari, tollit ex Augustino, Anselmo, & Thomâ libertatem. Quartò: quia necessitas moralis, ad juncta per accidens, minuit libertatem: ergo physica tollit. Vide me infra num. 433. & lib. 7. à num. 263.

In Primā
par. tract.
1. de Deo
sciente.

DISPVTATIO XVI.

VTRI SCHOLÆ FAVEAT TRIDENTINVM,
Prædeterminanti, an Nostræ?

322

ON erat animus locum istum attingere palmarie Locus Palmarius ex Trident. P. Suarez P. Thyr. M. Ferrè. Discalceati. Doct. Castell.

Thomistas exultare contra Nos Authoritate Tridentini, cum Magistro Ferre, & Salmanticensi Discalceato, & Doctore Castell: quando Thomistæ Cordatiores vix se defendere potuerunt ab iusto Tridentini; cogor indagare quid in Tridentino invenerint Thomistæ Recentes in favorem Scholæ suæ Prædeterminantis.

SECTIO I.

QVID PRO SE ALLEGET EX TRIDENTINO Schola Prædeterminans?

Motivum
primum:
Ex Trid.

323 Allegat primò pro se ex Sess. 6. cap. 5. & can. 3. in quibus Sacrosancta Synodus loquens de Gratia Præveniente, distinguit ipsam in Excitatem, & Adjutantem: sic enim loquitur cap. 5. Ut qui per peccata à Deo aversi erant, per ejus excitantem, atque adjutantem Gratiam ad convertendum se, ad suam ipsorum justificationem, eidem Gratia liberè assentiendo, & cooperando, disponantur. Id quod cap. 6. repetit: Disponuntur autem ad justitiam, dum excitati Divinæ Gratia, & adjuti, &c. Can. autem tertio sic loquitur: Siquis dixerit, sine præveniente Spiritus Sancti inspiratione, atque ejus adjutorio hominem credere, &c. posse sicut oportet, ut ei justificationis Gratia conferatur, anathema sit.

324 In his latere Physicam Prædeterminationē contendunt Ferrè, Castell, & Salmanticensis Discalceatus. Primò: Nam Gratia Adjuvans est de linea actus secundi, & importat conjunctionem & inseparabilitatem ab illo: sed in prædictis Concilii locis, Gratia Adjuvans manifestè dicitur præveniens: ergo Gratia de linea actus secundi, importans conjunctionem & inseparabilitatem ab illo, est Gratia præveniens: ergo antecedit operationem nostram Gratia de linea actus secundi, inseparabilis ab ipsa. Hæc quæ potest alia esse nisi prædeterminans? Secundò: Adjutorium Dei se habet ex parte actus secundi: sed ex can. 3. datur Adjutorium Dei præveniens: Adjectivum enim Gratia prævenientis æquè afficit Inspirationem, ac Adjutorium: ergo. Tertiò: Præter Gratiam excitantem, quæ vocantur, datur etiam Gratia Adjuvans quæ disponimur ad conversionem: ergo Gratia adjuvans prævenit etiam & antecedit ad conversionem: dispositio enim præcedit ad id, ad quod dispositio est, sed Gratia adjuvans est Gratia connexa cum operatione: ergo Gratia connexa cum operatione præcedit ad ipsam operationem. Quartò ex can. 3. negari nequit Adjutorium Dei ad actu credendum prout oportet: vel ergo datur physica prædetermination, vel non? Si primum: habetur intentum. Si secundum: non est adjutorium assignabile ex parte actus secundi: ergo homo suis se viribus determinat ad credendum prout oportet.

325 Allegat secundò pro se Can. 4. Motivum ejusdem 6. Sess. ubi dicitur liberum arbitrium à Deo motum, & excitatum, &c. Ex Trid. posse dissentire, si velis: ubi Concilium duo distinguit: Excitationem, & Motiōnē; utramque præviā: & addit, componiū utraque Potestatem dissentendi: quæ est tota doctrina Scholæ Præde-

In primā Calvīnus, cui Tridentinū debet oppo-
par. trāct. *i. de Deo* Igitur dicendum est, quod Propositio
Definitiva Cōciliū debet esse formaliter
contradictoria, illi Propositioni Calvīni,
Tridentini sensus. quam damnare intendit: non verò aliis:
de quibus non carabat, relictis in legiti-
mas illationes, vel in disputationes
Theologorum. Quānam ergo est Calvīni
Propositio, quam damnare intendit
Synodus Tridentina? Hac nēmpē: *Divi-
na motioni d̄ssentire non p̄ ssuris. Divi-
namotioni, explitata in Scripturā per tra-
ditionem, & à Theologis per Gratiam
efficacem, præjudicat libertati: nēmpē:*
quia talis est, ut inevitabiliter rapiat, nec
ip̄i possimus dissentire. Ecce Propositiones
Calvīni, quibus ex diāmetro debet op-
poni, & opponitur propositio Definitiva
Cōciliū. Videant modò Theologi, an
isti motioni aliquod Prædicatum affin-
gant incompossibile cum Doctrinā Tri-
dentini, & sibi caveant. Itaque subje-
ctum Negantis, & Affirmantis, nēmpē
Catholici cum Tridentino, & Hæretici
cum Calvīno, idem est, nēmpē *Divi-
na motioni, qualis assentitur necessaria contra
Pelagium, & à Theologis dicitur Gratia
trahens, & auxilium efficax: De hoc su-
bjecto affirms Catholicus resistibilita-
tem; negat Hæreticus: affirms Catholicus
concordiam cum libertate; negat
Hæreticus. Vide iem in hanc Thyrium
tom. I. disp. 17. selt. 9.*

R. N.
Thyrsus.

S E C T I O II.

DOCTRINA TRIDENTINI DE LIBER-
TATE CUM DOCTRINĀ PRÆDETERM-
INANTIUM COMPARATA.

Tridenti-
nū in hoc
puncto me-
thodice ex
plicatum. **S**Vmo in specimeti caput quin-
tum sessionis sextae de iustifica-
tione, & Canones tertium, & quar-
tum. In his locis Synodus Tridentina,
eriores Hæreticorum contra Divinam
Gratiam, & liberum Arbitrium, ever-
sura, Triā definit, *Necessitatem Divinæ
Gratiae; Modum quo se habet ad homi-
nem assentientem, & cooperantem: &
libertatem ipsius hominis assentientis.
Necessitatem definit cap. 5. & canon 1. 2.
& 3.* Et hæc Doctrina Tridentini est di-
rectè contra Pelagium, & Semipelagia-
nos, definiens contra ip̄os, Hominem

sine præveniente Spiritu Sancti. Insipi-
ratione, atque ejus Adjutorio non posse
operari prout oportet. Sic canon 3. Mo-
dum definit cap. 5. & canon 4. & hæc
Doctrina est directè contra Lutherum, um
definiens contra ipsum, Hominem non
habere se mērē passivè, sed aliquid age-
re assentiendo, & cooperando: sic illo
capite 5. & canon 4. *Liberatē definit
illo capite 5. & canone 4. & hæc Doctri-
na est directè cōtra Calvīnum, definiens
contra ipsum abjicibilitatem, & rejici-
bilitatem Divinæ Gratiae, quā Deus li-
berum arbitrium mouet, & excitat. Sic
illo cap. 5. & can. 4.*

*336 Tota hæc Doctrina Tridentini
clauditur septem Propositionibus. Pri-
ma est: Homo sine præveniente Spiritu
Sancti inspiratione, atque ejus adjutorio,
non potest operari prout oportet. Ita can. 3. ubi contradicenti dicit An-
themia. Secunda est: liberum Hominis arbi-
trium à Deo mouetur, & excitatur
per Gratiam suam. Sic cap. 5. & can. 3.
& 4. Tertia est: Liberum Hominis arbi-
trium à Deo motum, & excitatum assen-
tīdo Deo excitanti, & vocanti coope-
ratur. Sic cap. 5. & canon 4. Quarta est:
liberum Hominis Arbitrium assentīri
Deo excitanti, & vocanti est cooperari, à
Deo motum, & excitatum. Sic locis eisdem. Quinta est: liberum hominis arbi-
trium per id mouetur, & excitatur à
Deo, per quod Deus vocat, & excitat.
Sic cap. 5. Nam motionem, & excita-
tionem passivam in homine, explicat
Concilium activè per illuminationem,
& vocationem. Se via est. Liberum Ho-
minis Arbitrium à Deo motum, & ex-
citatum, ita cooperatur assentīdo Deo,
ut possit dissentire, si velit, Deo Moven-
ti, Vocanti, & Excitanti. Sic canon 3.
Septima est: Gratia movens, & excitans,
quā disponit Adultus ad sui iustifica-
tionem, & quā convertitur, & quam pe-
timus à Deo quando petimus conversionem,
& quam homo cooperando recipit,
potest abjici libet: id est, ita habet effec-
tum in nobis, ut quoad effectum pos-
sit abjici, & manete sine illo per resilien-
tiam nostram. Ita cap. 5.*

*337 Iste septim Propositiones ita
sunt in Tridentino claræ, ut solus qui
Grammaticā ignoret, possit dubitare de*

ip-

*Eārum
necessitas
adversus
hereses
Pelagii.
In secundā, eundem errorem iteratō re-
Massiliēs. probat. In tertīa, damnat Lutherum.
Lutheri, & Calvin. tri: liber arbitrio non relinquatur, ni-
sifibl, & verē nihil. In quartā, iteratō
damnat eundem errorem, explican-
do magis Catholicam Doctrinam. In
quintā, Doctrinam Catholicam explicat
contra errores Lutheri, & Calvīni. In
sexta directè Calvīnum damnat. Audi
ip̄sum ante Concilium: lib. 2. Institu-
tionum cap. 2. §. 10. Gratia voluntatem mo-
vet, non qualiter multis Saculis tradi-
tura est. & creditum, ut nostra postea sit
electionis, moti, aut obtemperare, aut
refugari. Vide quod damnat in Calvī-
no. Calvīnus autem loquitur de Gratia
efficaci. Sic enim addit: Sed i lam effica-
citer afficiendo, s. u. ut legit Bellarmi-
nus, efficiendo. Sed magis se explicat eodem
lib. 2. cap. 3. §. 10. ubi vocat Imagi-
nationem Sophistarum, medium mo-
tum, cui obsequi, vel repellere, liberum
fir, ubi assertur efficax. Audi jam ipsum
post Tridentinū istius Canonē blas-
phemio calamo impugnantem, maximē
quarum seff. 6. In eo balūcūatur, (nēmpē
Tridentini Partes) quod motum nobis
offerri soniant, qui median nobis
electionem relinquat; nihil autem de
efficacia illā cogitant. Audi discipulos
Moraines. Calvīni apud Antijansenium pararelo
8. Hæc Gratia merito dicitur irrefutabi-
lis. In septimā verò iteratō, & explica-
tiūs errorem eundem Calvīni anathematizat, ut ex ejus verbis contradicto-
riis mox relatis pater.*

*Illationes
ex Doctri-
nā Tride-
ntini*

Prima. **I**nfertur ex his primò: In Conci-
lio Tridentino nomine Gratia prævenien-
tis solum venire vocationem Dei sub ap-
pellatione multiplici, iam vocationis,
jam motionis, jam excitationis, jam In-
spirationis, jam Adjutoriis, jam illumi-
nationis: Idque optimè, ut voces omnes,
quibus usi Theologi sunt, in rem can-
dem, suā authoritate probaret cum at-
tentione ad Augustinum Divinæ Gratiæ
defensorem, qui promiscuè rem in
eandem eisdem vocibus utitur, testatus
lib. 1. ad Simplici annum quāst. 2. circa

*med. omnia extimpi per vocationem. Et In primā
id repetit variis in locis, maximē Epi-
par. trāct. *i. de Deo**

*339 Infertur secundò: nullam à Con-
cilio Tridentino Gratiam prævenientem Altera:
agnosci, cui non possit resisti, & quam
abjicere non possit homo qui recipit.
Pater ex contextu Concilii, & ex illa-
tione præcedenti. Tūm etiam: quia siq̄
esset, esset Gratia efficax: sed hæc potest
abjici: nam potest abjici ex Concilio,
Gratia, quæ ex ejusdem phrasī recipitur
ab homine: sed qua recipitur ab homine
est Gratia efficax: Recipere enim in sen-
su Concilii est cooperari vocationi: ergo
nulla est in Tridentino de linea præve-
nientis Gratia cui non possit resisti, &
nulla quam homo non possit abjicere.*

*340 Infertur tertio: loqui Concilium de Gratia efficaci, seu de Gratia
quæ habet effectum, etiam quando lo-
quitur de Gratia abjicibili, & resistibili.
Pater primò: Nam loquitur de Gratia,
quam cooperando recipit homo Secun-
dō de Gratia, quā convertitur. Tertiò:
de Gratia, quam à Deo petimus, quan-
do petimus conversionem. Hæc, nisi de
Gratia efficaci, nequeunt explicari.*

*341 Audiamus modò Prædetermi-
nantes: quoī prima, & solemnis Pro-
positio est: Præter Gratiam prævenien-
tem consistentem in vocatione, datur
tium com-
alia Gratia prævenientis requisita ad con-
parata cū
versionem. Hæc propositio nou videtur
Propositio
consentire cum Doctrinā Tridentini. Se-
cunda est: Gratia, quā mouet Deus ho-
minem ad conversionem, non est id quo
Deus eum vocat, & excitat. Neque ista
Propositio videtur esse conformis Tri-
dētino. Tertiā est: Gratia movens, quam
homo, convertendo se, recipit, & quam
recipit cooperando, & quam à Deo pe-
timus, quando petimus conversionem,
nō est talis, cui resisti possit, & que abjici
possit. Hæc propositio comparetur, si pla-
ceret, cum Propositione Calvīni, ut con-
stet quā diversæ sint: nam cum Triden-
tino videtur irreconciliabilis. Quarta
est: Abjicibilitas, & resistibilitas solum
intelligi potest de Gratia sufficiente,
non verò de illā Gratia, quam habet
homo qui convertitur. Ista etiam Pro-
positio non videtur reconciliari posse
cum mente, & Doctrinā Tridentini.*

Quin-

In primis Quinta est: Gratia efficax est præveniens par. tract. adjutorium, de quo can. 3. Tridentinum: i. de Deo non tamen requiritur ad posse, sed posse sciente. Sine ipso Adjutorio salvatur: ita Moderni Thomistæ, Ferre, Salmanticensis, & Thomistæ: Castell: & hæc propositio videtur direc- Ferrè. Et contra dicere *Prima Propositioni* Tri- Salmant- dentini ex can. 3, formatæ: ubi dicit ana- tens. Castell. thema, dicenti posse hominem sine præ- veniente Spiritus Sancti inspiratione, atque ejus Adjutorio. Nolo his quic- quam superaddere, sed relinquere in hac quasi tabella, lectoris judicio, an Concilii Tridentini dogmatibus sit confor- mis Prædeterminatio?

SECTIO III.

ARGUMENTVM EX DOCTRINA TRI- dentini contra Physicam Præde- terminationem.

Formatur Argumē- tum ex Tridētino. 342 Sic formatur: Gratia Movens, quam à Deo petimus, petendo Conversionem, & quam cooperando recipimus est Gratia efficax: sed hujusmodi Gratia movens est frustrabilis, resistibilis, & abjicibilis: ergo Gratia efficax est frustrabilis, resistibilis, & abjicibilis. Sed physica qualitas prædeterminans neque est frustrabilis, neque est resistibilis, neque est abjicibilis: ergo Gratia efficax non est qualitas physica prædeterminans. Sed si Gratia efficax non est prædeterminans, nulla est alia prædeterminans: ergo non est prædeterminans ulla. In hoc discurso omnia legitimè descendunt ex primo Syllogismo: qui est in Darapti ter- tiæ figura, atque adeò legitimus & concludens. Major videtur ex terminis nota: Nam Gratia, quam cooperando recipimus, est Gratia cooperans, & Gratia nos convertens; atque adeò Gratia habens effectum, id est, efficax. Minor con- stat ex cap. 5. & can. 4. Tridentini suprà à 323. explicatis.

Confirmat. primò: 343 Et illustratur hic arguendi modus primò: Gratia, quam aliquid agendo, & cooperando recipimus, est talis quam homo recipiens potest abjicere, & cui potest dissentire: sed Gratia physicè prædeterminans non est talis, quam homo recipiens potest abjicere, & cui potest dissentire: ergo Gratia, quam ali-

quid agendo, & cooperando recipimus, non est physicè prædeterminans. Syllogismus est in Baroco. Minor est Propositio Thomistica. Major est Propositio Tridentini cap. 5. & can. 4. Nam Recipere est cooperari: & eam, quam homo recipit, potest abjicere. Neque manet locus effugiis Castelli. Secundò: Nulla Gratia, quam voluntas possit abjicere, & cassam reddere est Gratia physicè prædeterminans: sed omnis Gratia, quam assentiendo, & cooperando recipimus est Gratia quam voluntas possit abjicere, & cassam reddere: ergo nulla Gratia quam assentiendo, & cooperando recipimus est Gratia physicè prædeterminans. Syllogismus est in Celarem. Minor est Tridentina, & Thomistica, major.

344 Audiamus Prædeterminantes. Quatuor excogitaveresolutions. Prima est, Concilium, dum de Gratiâ resistibili, & abjicibili loquitur, loqui solum de sufficiente; non verò de Gratiâ, seu motione efficaci. Ita post Bañez, & Thomasi, & Salmanticensis, qui fundant suam cogitationem in eo quod assentire, & dissentire dicitur respectivè ad suassionem, & excitacionem, quæ se ti.

Responsio- nes Prae- determinati- um.

Bañez.
Thomasi
Castell.
Discalcea

habent ex parte Gratiæ sufficientis: non verò respectivè ad motionem, & Adjutorium, quæ se habent ex parte efficacis. Secunda solutio est, loqui etiam de efficaci. Gratiam autem, etiam efficacem, & prædeterminantem esse abjicibilem, & resistibilem, secundum entitatem, non verò prout est instrumentum Voluntas Divine: quas duas formalitates, seu virtualitates imbibit identicè motio præ determinans. Ita Alvarez disp. 33. de Anx. num. 2. Tertia solutio est: loqui quidem Concilium de Gratiâ efficaci; non quidem datâ, sed oblatâ. Ita ipse Alvarez d. sp. 92. num. 15. & d. sp. 93. num. 4. Quarâ, & somnior solutio, loqui etiam Concilium de Gratiâ efficaci, jam datâ: posseque hominem illam abjicere, eique dissentire in sensu diviso. Ita communiter prædeterminantes, quos acriter impugnat Thomista Castell de libero arbitrio disp. 2. quest. 4. sent. 4. & lingue solutiones nuper sectione præcedenti, & suprà à nu. 68. & à nu. 147. intercep- tæ sunt. Et quidem

Alvarez.

345 Prima solutio, quæ post Ioan- nenu

Suprà à nu. 68. &

Disp. 16. Physi. Prædeterm. an cōform. Tridētino? scđ. 3. 201

Prima supprimi- tur ex P. Suarez.

Intentio Concilii contra Cal- vinum.

Suprà nu. 337.

nem à Sancto Thomâ, capit arridere modernis, displicuit maximè prædeterminantium Antesignano, & Protectori, Alvarez, & meritò, ob ea, quæ contra illâ objicit demonstrativè Doctor Eximius tom. 2. de Gratiâ lib. 5. cap. 37. Nam

primò: Concilii intentio capite illo 5. & canone 4. tota fuit, damnare Calvinum: quod negari, nisi temerè non potest; sed Calvinus aperte locutus est de Gratiâ efficaci, & quæ solis consentientibus datur, ut pater ex ejus verbis Gratia efficaci, & quæ solis consentientibus datur, id est, efficaci, definivit resistibilitatem, & abjicibilitatem. Secundò: quia Gratia, de quâ definit Concilium resistibilitatem, est ea ipsa Gratia, de quâ definit adjicibilitatem: sed de omni Gratiâ etiam efficaci, definit abjicibilitatem: ergo & de omni definit resistibilitatem. Minor probatur: Nam abjicibilitas definitur de Gratiâ, quæ per cooperationem admittitur: de Gratiâ, quâ homo non solum potest converti, sed convertitur: de Gratiâ, cui homo assentitur, seu quâ assentitur Deo moventi, excitanti, & vocanti: de Gratiâ, quam à Deo petimus, petendo ut nos convertat: atqui Gratia hæc est Gratia efficax, ut per se patet: ergo de Gratiâ etiam efficaci definitur abjicibilitas.

346 Tertiò: ex Concilio, per vos, Abjicibilitas, & resistibilitas libera requiritur in aliquâ Gratiâ præveniente, ut detur locus electioni: ergo & in omni: ergo nulla est exceptio. Prima consequentia probatur: quia irresistibilitas ideò negatur in aliquâ: quia ex genere suo nocet: ergo quia nocet in omni. Tum quia implicat libera abjicibilitas in unâ Gratiâ prævenienti, si repugnet in alterâ necessariò requisitâ ad operandum: quod patet: Nam quando unum operari est cooperari duo, qui nequit facere ne cooperentur duo, nequit facere ne unum operetur: atqui habere effectum, seu non abjici Gratiam sufficientem, est coexistere prædeterminantem, quam dicitis, efficacem: ergo qui non potest liberè facere ne coexistent duæ, non potest facere ne maneat sine effectu, & abjecta Gratia sufficiens: ergo vel utraque est abjicibilis, vel neutra: ergo de utraque locuta est

Aranda de Deo.

Synodus Sacrosanta.

347 Secunda solutio, nulli Prædeter- minantium placuit: & meritò: Nam i. de Deo quod ex specifico prædicato est irresisti- ble, & inabjicibile, simpliciter est irresisti- ble, & inabjicibile: ita ut nullo modo

Secunda Ingrata Thomistis.

In primis

par. tract. i. de Deo

Secunda Ingrata Thomistis.

Tertia nec- est con- quens nec sufficiens.

348 Tertia solutio, neque est princi- piis Thomisticis congrua; neque satisfa- cit. Non satisfacit: Nam Concilium aper- tè loquitur de arbitrio moto, excitato, & adjuto: ergo non loquitur de Gratiâ oblatâ tantum, sed etiam datâ. Tum quia Concilium apertere loquitur de se dilponente, consentiente, & recipiente, atque adeò non abjiciens Gratiam, sed potente abjicere: ergo loquitur de Gratiâ etiam habitâ. Neque est conformis principiis Thomisticis: nam existere, vel non, Gratiam prædeterminantem, juxta Thomistas, non est volentis, neque cur- rentis, sed miserentis Dei: ergo abjici nequit etiam oblatâ. Vide quæ dicta sunt suprà contra eos, qui impedibilitatem Prædeterminationis conati sunt.

Suprà à nn. 281. & 287.

Cc

Quar-

In prima 349 Quarta solutio est solemnior, & par. tract. præoccupata est latè à nu. 110. cū de sententiā de Deo su diviso locenti sumus. Insuper arguo scientie primò. Voluntas Dei efficax neque in sensu composito potest resisti, neque in reprimi- diviso: ergo nec physica prædeterminatur ex di- tio. Ratio consequentis est: quia pars est utробique inseparabilitas essentialis à 69. & seg- termino. Secundò: non minus chymeri- nanter à cum est resistere Prædeterminationi in nu. 110. & insuper i. sensu composito: quā in sensu diviso: ergo non minus implicat illud, quā in istud. Antecedens probatur: quia resistere alicui, dum non est, implicat in terminis. Confirmatur. Resistere alicui, dicit compositionem: cū illo cui resistitur: ergo resistere in sensu diviso, sunt termini implicatorii. Antecedens probatur: nū quia præcepto non resistitur, nisi per actum cum præcepto compo- situm: tentationi non resistitur, nisi per actum cum ipsa compositum. Et ratio est: quia resistere alicui virtuti, est illam frustare, & sine effectu relinquere. Iam fit: Omne resistere est componere actum resistentem cū illo cui resistitur: Sed compondere & cū resistentem cū prædeterminatione est omnimodis impossibile: ergo resistere prædeterminationi est omnimodis impossibile.

Et Maxi- mē ex pa- ralotto cū Calvino.

Annatus.

Intercipit 351. Nec adversus hæc obest primò, à Concilio non esse dictum, quod Volun- gia Doct. Castell. posset abjecere Gratiam adjuvātem, sed excitantem; nec motionem, sed illu- minationem, quā cor hominis tangitur: Gratiā autem Adjuvans, & motio est Gratiā efficax: Gratiā excitans, & illu- minatio est sufficiens! Sic Castell ad gi- stum veterum prædeterminantium, quos coartavit Doctor Eximus tam. 2. de Grat. lib. 5. cap. 37. num. 4. & 11. Non, inquam, obest. Nam imprimis loquitur

Ex Patre Sharez.

Concilium de tactu cordis habente effec- tum: qui tactus, est efficax: loquitur item de Gratia accepta per operationem ab homine: quia Gratia est efficax: licet ergo non loquitur de Gratia efficaci per hæc expressa verba, de ipsa loquitur per equivalentia. Deinde falsum est non lo- qui de motione: de ipsa enim aperte lo- quitur, quam diversimodè appellat: nam eam vocat tactum cordis, vocat inspira- tionem, vocat illuminatiōnem, & voca- tionem: & in canon. 4. definit à Deo mo- tum, ex excitatione, posse dissentire, si re- lit, utique excitationi, & motioni, quā motus, & excitatus est: alioquin non contradiceret Calvinus. De adjuvante Gratia nihil Concilium addidit: quia si Gratia adjuvans sumitur per modum in fluxus, non est præveniens, sed cooperans: si vero sumitur per modum princi- pii, præveniens est, & resistibilis. Satis autem dixit Concilium, cū indicimi- natim de utrāque dixit, eam, quā habet effectum, abjecti liberè posse: nempe no- lendo operari, & impediendo influxum & adjutorium in actu secundo.

352. Nec obest secundò: dici à Con- cilio, voluntatem assentiri Deo excita- ti, & vocanti: ergo dissentus est respecti- vè ad eandem Gratiam, cū datur assen- sus: ergo non debet ex Concilio dari po- testas dissidenti Deo Adjuvanti, & mo- venti; sed potest dissidenti Deo ex- citanti, & vocanti composta cū Deo Adjuvante, & Motente. Sic ipse Castell, qui vult in can. 4. ly posse dissentire si re- lit, non esse sic intelligendum, ut liberum arbitrium possit dissentire motioni, & adjutorio, in quibus statuit Gratiam efficacem, sed ita ut cum motione, & adjutorio possit dissentire vocationi, & excitationi.

353. Non inquam, obest, imò hac in- terpretatio cœpitare videtur in Calvi- no, qui teste Amesio Calvinistā, & ejus lo Calvini apud An- natum.

Ex vita- do paralle- sotii Do- minicani. Tridentino interfuit. Ego refero: non Thyrſi de- probo censuram. Vnde non est cur mi- fensio ad- retur Doctor Castell, dictum à Reveren- denti, adjuvanti, & vocanti: si dissentis- est

est ad ea, quibus homo præbet assensum, quomodo non est dissentus ad ipsam mo- tionem? Quare interpretatio est maxi- mè distorta, & indigna tanto Concilio. Insuper in Concilio Convertibilia sunt, tactus cordis, motio, illuminatio, inspira- tion, & vocatio: Deinde sunt cōvertibilia, assensus, & cooperatio, & recep- tio: & similiiter abjectio, dissentus, & desertio: quomodo igitur his tricis, & præcisioni- bus salvati potest Concilii mens? Demū: dissentus est respectivè ad Gratiam, cu- jus est in homine libera abjectio cap. 5. sess. 6. Sed abjectio, libera est respectivè ad omnem Gratiam præveniētem, etiam quæ datur cooperantibus, ut liquet ex contextu: ergo & dissentus.

Et Salmāt. 354 Nec obest denique quod addunt Diſcalcea. Salmantenses, nempe dissentum, & af- fensem respicere suassionem, atque adeò solam Gratiam excitantem, quæ suadet, & excitat, non vero motionem. Non, inquam, obest, ob nuper dicta contra Ca- stelium. Tum quia stat in oppositum vox abjectionis, quæ non solum opponit suassioni, sed motui. Tum quia Concilium usum est voce Scholasticā dissentie- di, quæ apud omnes sonat resistentiam: nihil enim magis tritum in Scholis: & ad quid ista præcisio in re dogmaticā, quando constat assentire esse omnino idem ac cooperari: quid ergo erit dissentire nisi reddere cassam motionem illam cui cooperaris, dum respondes Deo?

Resolutio. 355 Ex his liquet resolutio tituli: utri nempe faveat Synodus Tridentina. Schola quidem Nostra quoad hoc pun- ctum amplectitur totum caput quintum, & canones primum, secundum, tertium, & quartum: prout jacent: quin verbum ullum sibi non agnoscat amicum, & sincerè, ut sonat, sine ullâ interpretatione, amplectendum. Schola prædeterminans id non potest: eget violentia grammaticā, & præcisionibus in re dogmaticā vi- tandis, non, inquam, ut prædetermina- tionis umbram inveniat in Tridentino, sed etiam, ut Prædeterminationem à Tridentini istu defendat: quod non pu- tavit facile Soto Dominicanus, unus qui

Iudicium 356 diligentissimè Concilii mentem tom. 4. disp. 4. num. 132. Monendos, & hor- tandoz esse Adversarios Nostros (Præde- terminantes,) ut accendant Lucernam, & scientie. quāranti Gratiam physicè Prædeterminan- tem in toto illo capite (nempè quinto). & nobis dicant, in quo angulo illius ca- pitis latet, & in quā clausu' à Concilii continetur? & erunt nobis magnus Ap- polo.

In Primā par. tract. 1. de Deo

scientie.

S E C T I O IV.

Q V I D D E C O N C I L I O S E N O N E N S I ?

356 P RO ejus Authoritate pugnat Ejus Au- thoritas.

ster Thysrus post Magnum Suarez, & Thysrus.

Spondanum tom. 4. selectarum disp. 4. Suarez.

Spōdanus. Contra Thomas.

Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

Contra Thomas. Ferre. Discalcea tos.

*In Primitu
par. tract.
i. de Deo
scientie.
Verba Se-
nonensis.*

*Ejus in-
tentio.*

*Arguitur
ex Concil.
Senon.*

tiae, & Arbitrii Nostris, statuit Decreto 15. adversus eorum hæresim, Divine Gratia necessitatem, & addit contra Lutherum, & Asseclas: Neque tamen tanta Gratia necessitas libero præjudicat arbitrio, cum illa semper sit in promptu: nec momentum quidem prætereat, in quo Deus non stet ad ostium, & pulsat, cui si quis aperuerit januam intrabit ad illum, & exabit cum illo. Nec denique tamen sit hujusmodi trahentis Dei auxilium, cui resisti non possit. Et infidè negat Deo, modum trahendi inevitabiliter: trahit quidem Deus, sed in ejus odorem currimus: non vi, non unco raptamur. Hęc Conciliī verba.

358 Vides clare ejus mentem: ex duobus capitibus timuerunt Hæretici, vel colegerunt Arbitrii excidium, à Divinā Gratiā, quā Deus nos prævenit, & trahit: vel quia non habemus ad manū: sic Pelagius: vel quia semel habita, non est talis cui resisti possit, ex modo inevitabiliter trahendi: Sic Lutherus. A neutro capite timendum esse excidium libertatis, clamat Synodus Senonensis. Non timendum à primo: quia quantum requiritur ex parte Gratiae ut operemur, semper est in promptu. Neque timendum à secundo: quia Gratia trahens non trahit inevitabiliter, nec est talis cui resisti non possit. Hoc Nos cum Senonensi dicimus, conceptissimis verbis: Hoc Thomista, hærentes Prædeterminationi, non possunt dicere: quid autem ad Concilium?

359 Formetur ex ipso iste Syllogismus: Gratia trahens est Gratia efficax: sed Gratia trahens est talis cui resisti possit, & quæ semper est in promptu, & quæ non trahit inevitabiliter: ergo Gratia efficax est talis cui resisti possit, & quæ semper est in promptu, & quæ non trahit inevitabiliter. Sed Prædeterminans qualitas non est talis, quæ semper in promptu sit, & cui resisti possit,

& quæ non trahat inevitabiliter: ergo Gratia efficax non est qualitas prædeterminans. Discursus est ex legitimā formā ineluctabilis.

360 Respondent Salmaticensis Carmelita, & Complutensis Castell, Senonense non loqui de Gratiā efficaci, sed de Gratiā sufficienti: quia non loquitur de Gratiā trahente quoad efficaciam, sed de trahente quoad sufficientiam; neque de Gratiā trahente physicè, sed trahente moraliter. Ego doleo has interpretationes audire ex catholicis calamis. Quid enim contra Lutherum in Concilio est, si stet hæc solutio? Nam manet tota ejus ratio, cur ex modo quo Gratia trahit, arbitrium pereat? Deinde quid solemissus apud Thomistas, & Prædeterminantes, quām Prædeterminationem arguere ex Scripturis in quibus Deus dicitur homines trahere? Si ergo Concilium Senonense eum modum trahendi dicit esse talem cui resisti possit, & qui non trahat inevitabiliter, cui standum: Thomistæ, an Senonensi? Dicit Salmaticensis, propterea locutum esse Concilium impropriè. Quis hoc ferat? Nempe quia Concilium nocet private opinioni, licetne dicere Concilium impropriè loqui, & contra modum quo debet? Tertiò. Trahere, & posse trahere, sunt diversissima, nempe sufficientia, & efficacia: sed Concilium aperitè loquitur de auxilio non solum potente trahere, sed trahente: ergo loquitur de efficaci. Quartò: quia Concilium aperitè loquitur de auxilio ita trahente, ut nos curramus: ita pulsante, ut aperiamus, ita demum trahente, ut convertamus: sed currere, aperire: & converti, important auxilium efficax: ergo Concilium aperitè loquitur de efficaci. Nec est cur in his amplius immoremur. Vide, si placet, loco citato Reverendissimum Nostrum Thyrus.

*Responso
Discalcea-
ti, &
Castell.*

*Intercipi-
tur.*

DIS-

*In prima
par. tract.
i. de Deo
scientie.*

DISPVTATIO XVII.

SCHOLÆ PRÆDETERMINANTI

Satisfacit.

361 ONGERAM specialiter huc ea omnia, quæ specialiter inculcata contra nos, & illustrata video, post celebres Thomistas, à recentissimis Barono, Gonet, Godoy, Ferre, Prudentio, Discalceatis, & Castell, urgendo ea quantum possum, ne eorum difficultas, & gravitas dissimulari, aut parvifieri videatur. Reduco ad quindecim potissimum capita: indicatur in fine, à n. 512. unde insuper contra nos argumenta sumantur, & ubi solutiones invenias.

SECTIO I.

ARGVIT EX PRIMATV CAUSÆ

Primæ in agendo.

Primum 362 **O**bijicies primò: Deus ratione argumen-tum cum-mune ex Primatu cauſa & Pri-mæ.

fui primatus in agendo priùs causat operationem cause secundæ, quām dāri duo prima entia; sed ne sequatur hæc implicavitia, necesse est ut Deus existat priùs quām creatura. Ergo ne illa sequatur, necesse erit ut causet priùs. Tertiò: Agens quod non potest operari sine alio cooperante dicit ab illo dependentiam in operando: ergo ne Deus dicitur habere dependentiam in operando quicquam à creatura, necesse est ut nihil sit, circa quod non operetur Deus sine cooperatione creaturæ: ergo necesse est ut nihil sit, circa quod non præviē se exerceat Deus operatio.

Quartò: Confirmatur quartò: omne ens creatum reale provenit ex influxu Divino exhibente infallibiliter existentiam tali enti: atqui operatio creaturæ est tale ens: ergo operatio creaturæ provenit ex influxu divino infallibiliter exhibenti ipsi existentiam. Sed talis influxus est necessariò prævious: id enim, unde aliud provenit, prævium est: ergo.

Quintò: operatio causa secundæ est quid creatum: ergo causatum à Deo, qui est fons universalissimus omnis esse creati. Atqui nō sufficit concursus simultaneus, ut operatio causa secundæ, ut sicut à causa secundâ, causetur à Deo: ergo requiri-

tionem essentialiter pendente à crea-tura sine cooperatione Dei, ita neque Deus eandem potest sine cooperatione creature; sed hoc non sufficit, ut Deus dicatur subordinari creature in operan-do: ergo neque illud, ut creatura dicatur subordinari Deo. Secundò: non minus implicat dari duo prima principia, quām dāri duo prima entia; sed ne sequatur hæc implicavitia, necesse est ut Deus existat priùs quām creatura. Ergo ne illa sequatur, necesse erit ut causet priùs.

Tertiò: Agens quod non potest operari

sine alio cooperante dicit ab illo dependentiam in operando: ergo ne Deus dicitur habere dependentiam in operando quicquam à creatura, necesse est ut nihil sit, circa quod non operetur Deus sine cooperatione creaturæ: ergo necesse est ut nihil sit, circa quod non præviē se exerceat Deus operatio.

Quintò: operatio causa secundæ est quid creatum: ergo causatum à Deo, qui est fons universalissimus omnis esse creati. Atqui nō sufficit concursus simultaneus, ut operatio causa secundæ, ut sicut à causa secundâ, causetur à Deo: ergo requiri-

In primā par. trāz. de Deo scientie.

Sextō:

tut prævius. Minor probatur: nam habitus charitatis simul concurrit cum principio Vitali, & tamen non ipsum actum producit, prout est à principio vitali: alioquin actus non solum esset ab habitu, ut supernaturalis, sed etiam ut vitalis; adeoque habitus esset Vitale principium: ergo licet Deus simultaneè concurrat cum causa secundæ, tamen id non sufficit ut operatio causa secundæ, prout ab ipsa, causari dicatur à Deo. Sextō: ipsa operatio causa secundæ plus pendet à Deo quam à causâ secundâ: Deusque vehementius, & profundiùs imprimis ipsi esse quam causa secunda, ut profundè iocuritur Sanctus Thomas. Hic autem excessus salvari nequit per cōcursum vnicè simultaneum.

Septimō:

365 Confirmatur septimō: causans effectum ex titulo priori, quam sit titulus ex quo causatur ab aliâ causâ, priùs causat: ita autem se habet Deus in causâ secundâ: nam titulus, cur calor v.g. fit à Deo, est titulus entis creati: titulus cur fit ab alio calore est titulus caloris: priùs autem est in calore esse ens creatum, quam esse calorem. Octavō: quia operatio causa secundæ est ultima actualitas: ergo est perfectior causa secundâ: nam hæc habet immixtam potentialitatem: ergo debet præstari à Deo per influxum prævium quo proportionetur. Nonò: omne quod movetur, movetur ab alio: sed causa secunda cum operatur, movetur: ergo movetur ab alio, nempe à causâ primâ. Quid autem est moveri, nisi præmoveiri? Congessi, quæ pro Thomistis, & Schotistis allegari possunt in favorem suarum Prædefinitionum, & Prædeterminationum, ex comparatione causa secundæ ad Primam.

Solvitur Argumen tum.

366 Respondeatur. Negando absolute majorem, ne per varietatem distinctionum, quæ posset explicari, veritas obseretur. Ad primam probationem, confessio antecedente, nego consequentiam respectivè ad operationem, cum quâ modo Deum comparamus. Ratio est: quia conceptus primi entis acceptus secundum positivum, & negativum quod importat, dicit duo, nempe, quod nullū esse sit ante Deum, & omnia sint post ipsum: at ad conceptum primæ causa respectivè ad operationem creature sufficit,

quod hæc operatio ita fluat à Deo, & in ipsum, tanquam in causam reducatur ut comparetur cum Virtute Dei tanquam virtute à nullo alio emendicata, & à quâ virtus causa secundæ emendicata est: quæ quidem ratio nullam importat necessitatem concursus prævij. Hinc ad secundam, concessio, quod Deus, & creatura cauferent æquè simul, & æquè primum respectivè ad operationem, ab utroque fluentem, nego sequelam Consequentis ob eandem rationem. Ad tertiam, quæ multiplicat terminos primæ, non Vires; concepsis præmissis, nego consequentiam.

367 Ad primam confirmationem, dico, ad eam subordinationem neque præcisè sufficere secundum, ut bene probatur, neque requiri primum; sed requiri, & sufficere, quod operatio creature simul oriens à Deo, & à causa secundâ: ita comparetur ad Deum, ut à quo emendetur omnis causandi virtus, & qui à nullo emendicet. Ad secundam confirmationem, dico implicare, quod deatur duo prima principia, positivè, quatenus ratio primi principii importat habere virtutem operativam à te, & à nullo acceptam: hoc quidem æquè implicat, ac implicat dari duo prima entia positivè: quia ex utrolibet æquè sequitur dualitas in Deitate, quæ essentialiter est Unica. Nego vero implicare, quod respectivè ad unam operationem dentur duo prima principia negativè, id est, quæ ita simul eam producant, ut unus productio non præcedat productionem alterius. Neque enim vel apprens objici potest contradictionis umbra.

368 Ad tertiam confirmationem, quæ manifestas instantias patitur in Doctrinâ Thomisticâ, distinguenda est duplex dependentia; alia stricta quo ad esse, quo ad posse, & quo ad operari, simpliciter: Et hanc non habet Deus à creaturis, sed ipsæ à Deo: Nam Deus non eget creaturis ut existat, nec Virtutem ab ipsis accipit; neque necessitatur operari, si nolit. Alia laxa, & pura connexionis cum creaturis ad aliquod munus exercitè obeudendum: quod munus sine creaturis præstari nequit, qualia sunt dominandi, donandi, miserendi, puniendi, beandi, creandi, cooperandi, &c. Et hanc, quam-

Et Cōfirm.
Prima:

Et secunda.

Et Septi-
ma.

Et Octava

ne-

concl. 369 nemo negare potest, damus negando, eam esse, aut posse dict dependentiam, nisi per maximum vocis abusum.

Et quartus: 369. Ad quattam confirmationem

nego maiorem: dicere enim de ratione existentiæ creati si provenire à Divino influente; seu à Deo tanquam à causâ, non tam ab ipso influxu, quo influit Deus in ipsum, seu quo ipsum penderit à Deo: quot enim influxum passivum, quo Angelus penderit & fit à Deo, ipsi Angelo identificare. Tertiò: quia & ipsam operationem: Vbi nam prævius influxus? Præmoventur quidem aliter alie causa à Deo præsertim liberæ, per propositionem objectorum persuasiones: per illustrationes, & motus indelibertos. Vide rem in hac multa, trāz. 3. lib. 10, ann. 89. Et 127. Et 127.

Et quinta: Ad quintam concessio, entymemate, nego subiectam. Ad probationem nego similiter habitum non efficere viralitatem

actus: efficit enim totam entitatē actus: non tammodo vitali. Aliud enim est operari Vitaliter, aliud operari Vitalitatem: hoc facit habitus, illud non habet: & hinc actus, ut vitalis, non resolutivitatem ex proprio modo concipiendi in habitum; non quia non oritur Vitalitas ab ipso, sed quia non vivit per ipsum actum habitus. Ad sextam, dico excessum illum fundari; tum in pluribus: titulus ratione quorum effectus penderit à Deo, quamvis causa secundâ; tum quia penderit à Deo in mediatione causalitatis, quæ penderit à creatura, & insuper primitate radicis, aliquid fluit omne esse; & omnis virtus ad esse.

Et Sexta: 370. Ad septimam confirmationem dico causantem ex titulo, qui prior est respectivè ad alium ex quo alter causat eundem effectum, debere causare priùs prioritatem proportionatam ad prioritatem tituli, ex quo causat. Vnde quia titulus ex quo fluit à Deo calor, est ratio entis creati, & titulus ex quo fluit ab alio calore, est ratio caloris: & aliunde ratio entis creati solùm præcedit ad rationem caloris prioritatem Universalitatis: inde Deus causare debet priùs prioritatem universalitatis: quatenus licet inferre sic: Calor operatur: ergo Deus; non econtra. Nihil ergo exinde contra nos.

Et Tertia: 371 Ad octavam confirmationem quæ contra Thomistas probat, prædeterminationem se habere ex parte potentiaz: nego consequentiam, quis enim ita desipiat, ut intellectum ex eo perfectum dicat intellectu, quod intellectus est virtus: & illa, exercitum hujus virtutis? Deinde addo præcautionem quæ requiri-

ritur in Virtute ad agendum, solùm in eo esse statim, quod ab statu possibilis transferatur à Deo in statum existentia: id enim est dari à Deo virtutem, & præactuali ad agendum. Ad vtinam confirmationem, nego, quod ritu interrogantis assumitur post Syllogismum de præmotione præviā. Movetur causa secunda à Primâ: Primâ: quia ab ea accipit existentiam. Secundò: quia Virtutem. Tertiò: quia & ipsam operationem: Vbi nam prævius influxus? Præmoventur quidem aliter alie causa à Deo præsertim liberæ, per propositionem objectorum persuasiones: per illustrationes, & motus indelibertos. Vide rem in hac multa, trāz. 3. lib. 10, ann. 89. Et 127. Et 127.

Et infra
lib. 10. a
num. 89.
Et 127.

S E C T I O . II.

ARGVIT. EX PRIMATV. DEI. IN DEI terminando.

372 **B**üties secundo: Si Voluntas non determinaretur à Deo, antequam se ipsam determinaret, fieret voluntatem determinare Dei. Omnipotens, ut concurrexerit, & quidem determinare ipso suo consensu: nam priùs quam Voluntas consentiat, non est determinata. Atqui id est impossibile, quod ostenditur: nam qui determinat, præcedit ad illud quod determinatur: at qui consensus voluntatis non præcedit, neque potest ad concursum Dei: nam pro quovis signo, pro quoq. concipiatur consensus, concipi debet pendens à Dei concursu.

373 **C**onfirmatur, & argetur hæc ratio primò: Nam creatura est determinans secundum, ut secundum liberum, & causa secunda: ergo præsupponit alterum primò liberum, & primo determinans. Secundò, & apparentius. Nequit una causa aliam determinare, nisi per aliquam præmotionem, seu determinationem antecedentem, sed causa secunda nihil agit antecedenter ad primam: ergo nequit ad ipsam determinare. Major, in quâ est difficultas, suadet: quia si determinatio simul, & immedieate oritur ab omnibus, comprinci- piis, nihil potius accipit ab uno, quam ab alio: ergo non est ratio, cur unum

Vrgent

primò:

Secundò:

374 **C**ontra Thomistas probat, prædeterminationem se habere ex parte potentiaz: nego consequentiam, quis enim ita desipiat, ut intellectum ex eo perfectum dicat intellectu, quod intellectus est virtus: & illa, exercitum hujus virtutis? Deinde addo præcautionem quæ requiri-

pri

In primā pre alio dicatur per ipsam determinans.
par. tract. 374. *Tertiō*: quia seclusā præmotio-
i. de Deo ne æquè primò fit actio à Deo, & à crea-
scientie.

Tertiō: tamen quam invenit ex parte actus pri-
mi: nam non est minus indifferens in
actu primo Omnipotentia, quam Vol-
untas: cur ergo causa secunda determi-
net Primam potius, quam prima secun-
dam? Quo reducitur illa dubitatio Ca-
ramuel.

Gonet. ramuelis cum maximo plausu à Thomis-
tis excepta, & maximè à Goneto eam
vocante demonstrationem, quā nempè
Thomistis, & Iesuitas conciliare vuit.
Ai: enim apud Thomistis, creaturam de-
terminari à Deo: apud Iesuitis, Deum
determinari à creaturā. Rogat ergo: an
id fiat illęsā libertate Dei? Cūmque affir-
mandum à Iesuitis sit; cur contra Tho-
mistas docent, creaturam non posse de-
terminari à Deo illęsā libertate creatu-
rae?

Quartō: 375. Quartō: quia Voluntas, quo-
unque prædeterminatur, manet indifferens;
ab indifferenti autem ut tali, nequit
oriri effectus determinatus. Tum quia
non datur proportio. Tum quia indiffe-
rentia, & determinatio inter se pugnant:
ergo potentia indifferens, ut indifferens
tamen abest à continentia determinatio-
nis, ut eam potius excludat. Quintō:

quia si creatura determinaret Deum, in
actu secundo Deus subordinaret crea-
turam. Sextō: quia quovis modo discut-
ratur in Scholā Societatis, vitari non
potest, quod voluntas si determinet
Deum, prius saltem ratione, operetur
quam Deus, quod etiam absurdum est.

Septimō: Septimō: fieri inde, quod Deus exspectet
consensum voluntatis, ut concurrat:
quod fieri nequit, quin pro aliquo priori
creatura intelligatur operans præci-
fim à Deo.

Solvitur Argumen-
tum: 376. Respondet. Nego majorem
argumenti, & majorem probationis.
Non enim est de ratione determinatio-
nis ad aliquid, prioritas ad ipsum. Id
quod patet in determinatione, quā Deus
determinat ad actus suos: & Nos ad
nosotros. Et quā Voluntas determinat ha-
bitus, & auxilia. Notentur hic duo, quae
non satis distinguuntur: primum: quid
sit id in quo consistit determinatio, quā
creatura determinat Deum; & alia com-

principia. Alterum: quid determinet, & *ri* Deum
quid maneat determinatum. Determina-
tio est ipsa actio creaturæ, & Dei: quare *ra libere*
determinatum, seu determinabile non *operante*?
est ipse actualis concursus Dei; sed Deus,
ejusque Omnipotentia: Et quod deter-
minat per illam actionem, quae simile est
Dei, & creaturæ est voluntas nostra. Cur
inquiries, si illa actio est indivisibiliter
actio Dei, & actio creaturæ, non saltem
sit determinatio, quae denominet utrum-
que determinans, ut denominat Agens?
Respondeo: quia est actio, quae compa-
ratur ad creaturam, ut formalis electio,
& non sic comparatur ad Deum: actio
autem solum denominat determinan-
tem illam causam, quam denominat eli-
gentem, ut explico latius, & ex professo
disputando de *Actibus*: & *infrā lib.* 10. *lib. 10.* à
num. 121.

377. Ad primam confirmationem di-
co rationem primi liberi, & primi deter-
minantis explicari satis per independen-
tiam libertatis, & dominii à nullo emen-
dicatam: ita Oviedus explicat. Deinde *ex re ipsa*
dico creaturā dici secundū determinans,
& secundum liberum, nō quia supponat
alterius determinationem, ad hanc actio-
nem, sed quia necessariò supponit aite-
rius liberi, qui Deus est, exercitium, &
determinationem Voluntatis, ex quibus
creatura accepit jus agendi liberè, & se
determinandi, & Deus liberè præimpe-
dire se voluit, & se determinavit ad non
determinandam creaturam ex se.

Ad secundam patet ex dictis ad argu-
mentum: ex quibus patet etiam ad ter-
tiā. Addo, quod licet omnipotentia
supponatur indifferens ad concurren-
dum, & non concurrendum, non ita sup-
poni ad determinandum: supponitur
enim à se ipsā efficaciter præimpedita ad
determinandam creaturam; supponitur
quippe ad instar habitus attemperati.
Discutsum Caramuelis omitto, quia na-
tum ex intelligenti utriusque Scholæ,
quam conciliare voluit.

378. Ad quartam dico ab indifferen-
ti, *indifferenti suspensionis, & in con-*
platione Reli-
menti, non posse oriri determinationem: quia
posse tamen ab indifferenti, indifferen-
tia dominii: à quo enim potius determi-
natur actio, quam ab habente dominium? *Ex S. iusto*
Legatur Sanctus Thomas i. contr. Gen. Thoma.

cap.

cap. 82. cuius est solutio. Ad quintam, ne-
go sequelam subordinationis strictæ: ad-
mitto vero condescensum Voluntarium
pura attemperationis ad arbitrium vo-
luntatis. Ad sextam, nego etiam seque-
lam: neque enim nisi ratione fingente
concipi potest in creaturā prioritas in
agendo: determinare enim non excludit
pro ullo signo cooperationē causæ primæ
ut recte dixit Sanctus Thomas. Ad sep-
timam dico, non expectare Deum, sed
infrā lib. attemperari. Et vide circa hęc lib. 10. à
10. à *nu. nu. 120.*

SECTIO III.

ARGVIT EX PRIMATV DIVINI Dominii.

Tertium Argumen-
tum ex
Primatu
Dominii.

379. *O*bijecies tertio: Nequit divini
dominii primatus stare quin
Deus applicet suam omnipotentiam ad
cōcurrentum per decretum efficax; quin
ad hoc munus, quicquam valeat decre-
tum indifferenter offerens concursum
Omnipotentia; atque adeò quin Deus
applicet Omnipotentiam per decretum
inevitabile, & efficax: ergo hoc non la-
dit jura libertatis humanæ. Consequen-
tia tenet: quod enim necessarium est, ut
stet divina libertas, & dominium, nequit
lædere jura libertatis humanæ.

380. Antecedens ergo probatur. Et
primò quidem: quia consensus nostræ
voluntatis est Deo liber per modum effi-
citus, immediatè, & formaliter; sed ne-
quit esse ita liber, nisi Deus per Decre-
tum efficax inevitabile applicet suam
omnipotentiam ad ipsum: ergo. Minor
patet: quia effectus qui non determina-
tur ab agente, nequit ipsi dici immediatè
liber per modum effectus. Major verò
probatur: quia consensus est sub supremo
Dei dominio: ergo est ipsi Deo liber im-
mediatè formaliter: Probo istam conse-
quentiam: non minùs est de ratione do-
minii subiectio rei cadentis in ipsum,
quam sit de ratione causæ, dependentia
effectus ab ipsā; atqui non salvatur ra-
tio prime, & suprema causa, per depen-
dentiā solum mediata, sed requirit im-
mediata effectus, ut tenemus contra
Durandum: ergo neque salvare potest
ratio supremi dominii per subjectionem
unicè mediata, & virtualem: ergo. Se-

Aranda de Deo.

cundò probatur primum antecedens: ne-
quit stare divinum dominium, quin *par. tract.*
i. de Deo Deus ita ponat concursum suę Omnipo-
tentia, ut ponat quia vult: ergo ponit scientie.
concursum, quia reipsa vult. Sed si ponit
quia vult, efficaciter vult ponere: ergo
ponit, quia vult efficaciter ponere.

381. Confirmatur hęc ratio. Primum: *Urgetur*
creata voluntas ita dominium libertatis *primò*:
habet circa suos actus, ut circa eos Deus
habeat superius, & excellentius domi-
nium: atqui ratione dominii, quod ha-
bet circa suos actus voluntas, nullus eo-
rum existere potest, nisi efficaciter deter-
minetur ab ipsa: ergo ratione superio-
ris dominii, quod circa eosdem actus
habet Deus, nullus eorum existere po-
test, nisi efficaciter determinetur à Deo.
Confirmatur secundò: Deus tam perfe-
ctè Dominus est consensus nostri liberi,

Secundò:

quā respectu reliquorum effectuum
creatorum: sed circa alios habet Deus
dominium immediatum, exercitum circa
ipso efficaci decreto: ergo & circa libe-
rum consensum nostrum. Confirmatur
tertio: si de perfectione supremi domi-
nii non esset dominari immediatè supra
omnem aliam perfectionem, possetque
dari aliqua, supra quam non dominare-
tur immediatè, non esset cur repugna-
rent plures Dii. Ratio est: si enim non
esset cur Deus continere deberet om-
nem perfectionem formaliter, & emi-
nenter: plurium Deorum assertor dice-
ret, eam perfectionem, cujus continen-
tia in alio est chymerica, non debere in
Deo contineri.

382. Respondeatur. Nego antecedens. *Solvitur*
Ad primam ejus probationem: Noto,
objectiona creata omnia Deo esse libera, nō
tamen omnia eodem omnino modo. *Ali*
qua sunt libera Deo, tanquam eligenti,
& determinanti eorum existentiam; ea
nempè, quae non posuit in facultate, &
nutu alieni arbitrii; *ali* sunt Deo libera,
ut non impediunt, immo cooperant, &
adjuvant, & danti liberam facultatem
ad ipsa; ea nempè, quae posuit in nutu
creaturum, *relinquens eis in manu*
Confisi sui, ut Deo opem praetante,
manum porrigit ad quod voluerint.
Priora ita sunt Deo libera, ut ejus nu-
tum consequantur. Posteriora non item;
sed ita ut ex nutu Dei impediri possint;

Dd

non

In primâ par. tract. i. de Deo scientie. non tamen ad ejus nutum inevitabiliter sequantur: Deus enim noluit effectuum liberorum Determinator esse, sed Adjuvator. Quare nego majorem, quatenus in sensu Thomistico intendit omnia Deo eodem modo esse libera.

383 Ad probationem, concedo antecedens, & nego consequentiam. Licet enim consensus sit sub supremo Dei dominio moralis, quatenus consensus esse nequit nisi Deo nolente impedire, & dante facultatem, ut sit, seque determinante ad non determinandam ex se ejus existentiam, qui est usus dominii divini circa consensum; non ideo debet esse sub usu omni dominii physici divini, atque adeo neque debet à Deo determinari. Ad aliam probationem concessis præmissis, nego consequentiam, & ratio est inter alias: quia Deo in quovis ordine debet dari tota perfectio, & omnis usus, qui non appareat repugnans: at usus subjiciendi sibi per immediatam determinationem eos effectus, quorum determinationem concessit Creatura, est usus dominii repugnans usui concedendi, quo jam dominium exercuit: usus vel eo co-operationis non est repugnans, sed omnino necessarius pro stabilienda universalitate Divini dominii, & creaturarum indigentia. Ad secundam probationem antecedens, distingo antecedens: Ut ponat concursum, quia vult, vnicè se determinando ad concursum, nego; vel se determinando, vel finiendo se determinari, concedo.

Et confirmatio prima, & Secunda: ex Doctrinâ notanda. non tamen ad ejus nutum inevitabiliter sequantur: Deus enim noluit effectuum liberorum Determinator esse, sed Adjuvator. Quare nego majorem, quatenus in sensu Thomistico intendit omnia Deo eodem modo esse libera.

384 Ad primam confirmationem concessis præmissis, nego consequentiam, quia hic usus omnino repugnat usui, quo Deus supremum illud dominium exercuit per concessionem facultatis intendi consensu, prout creatura libuerit. Excessus, & superioritas Divini dominii, aliunde protegenda: nempe ex independentia in usu, & non emendata facultate, &c. Ad secundam, concessis etiam præmissis, nego consequentiam, quia essentia, natura, & perfectio Divini dominii non destruit essentias rerum, quae sub ipsum cadunt, atque adeo non est metienda ex possibiliate omnium usu, quos circa hanc vel illam rem habere Deus potest, aut habet: sunt enim usus, qui respectu unius rei possibles, & com-

possibles sunt, & sunt qui respectu alterius rei vel non sunt possibles, vel saltem non sunt compossibles: sic circa operationem, quæ essentialiter existit pendere à Deo, & à creaturâ non sunt possibles, vel compossibles omnes usus, quos circa reis à se solo pendent exercet Deus.

385 Ad tertiam dico, esse possibilem Tertia. perfectionem, quæ non sit in ente summe perfecto, atque adeo dicente omnem perfectionem, esse terminos contradictorios; at esse possibilem effectum, qui non ita sit sub dominio Dei, ut illum, vel se ipso solo Deus producere possit, aut ipse non possit determinare; non officit Divino Dominio; immo est necessarium ex ipsis terminis; nam alioquin nullus esset Deus, cum Deus determinator ad malum, Deus non sit: Et Deus non potens concedere subditis usum arbitrii, non sit Deus: Eò autem ipsò quod liberâ potestatis à Condитore facti sumus, domini nostrarum actionum sumus. A'ioqui in nobis, ratione mandat potestas vana foret. Nam si nullius actionis domini essemus, vano consultaremus. Cum tamen rationalis potestas omnino consuetu' graia nobis indu'ra sit. Quæ sunt aurea verba Damasceni lib. 2. de Damascen. Fide cap. 7. cui concinit Sanctus Thomas in priu' d' St. Thos. 39. Quæst. & art. 2. ad 3. Si inevitabiliter in unum tenderet liberum arbitrium nostrum, tolleretur ratio voluntatis in tali naturâ.

SECTIO IV.

ARGVIT EX INSUFFICIENTIA, ET inutilitate Decreti indifferentis.

386 **O**bijecies quartò: Omnino requiritur ad Omnipotentiam applicandam aliquod Dei decretum; sed hoc nequit indifferentis esse: ergo debet efficax esse: ergo prædeterminans. Major patet: quia causa secunda operari nequit, nisi operante primâ: primam autem operari liberum Deo est. Tum quia Omnipotentia secundum se indifferentis est, ut concurrat, & non concurrat: debet ergo determinari per aliquod exercitium liberum. Tum demum: quia Omnipotentia debet aliquomodo uniti cum

cau-

causâ secundâ, ut hæc sit proximè potens ad operandum.

387 Minor, in quâ videtur esse difficultas, multipliciter probatur: primò, & potissimum à Thomaso, & Godoy ex impugnatione omnium explicationum, quas Nostrî dedere de naturâ talis Decreti indifferentis, & maximè illius, quam dedit Doctor Eximius, & communiter alii sequuntur, dicentes tale decretum esse hujusmodi: *Volo concurrere, si creatura le determinat.* id enim genus decernendi videtur ex se ridiculum, & impicatorium; nam determinatio creaturæ est ipse Dei conclusus. Secundò: quia si Deus habaret decretum indifferentis, expectaret operationem creaturæ, seu ejus determinationem ad concurrendum; quod in terminis videtur absurdum. & repugnans. Tertiò: quia Decretum indifferentis aequè compossible est cum carentia operationis, ac cum operatione: ergo inutile est ad determinandâ Omnipotentiam ad operationem præ non operatione. Quartò: quia præter voluntatem, quâ in actu primo exhibetur Omnipotentia, paraturque concurrere, necessaria est alia voluntas, quâ in actu secundo reipsâ concurrete velit.

388 Confirmatur primò: quia Deus debet efficaciter unire virtutem suæ potentiae cum nostrâ in ordine ad effectum: at hæc efficax unitio fieri nequit per decretum inefficax, & indifferentis. Secundò: quia Deus liberè concurrit ad hoc extreum libertatis potius quam ad illud: ergo non casu, sed consilio producit suam operationem in singulari: ergo operatur hoc potius, quam illud sciens, & volens: ergo operatur sciens se sic operari, & volens sic operari: ergo operatur determinando se efficaciter ad operandum: ergo. Tertiò: quia Deus ita applicat suam Omnipotentiam, ut ex modo quo eam applicat saltu ad bonum, tribui Deo posuit, & debeat existentia omnis boni: sed non sufficit decretum indifferentis, ut vi ejus, effectus subsequitus tribui debeat, aut possit ita decernenti: nam qui solùm habet decretum indifferentis, paratus aequè est manere cum effectu, ac fine illo: ergo requiritur Decretum efficax: ergo, &c.

389 Respondetur. Et nego minorem

in sensu Thomistico. Ad primam probationem facile foret à Thomista unum in part. tract. i. de Deo scientie. Mens Patrum dicitur. Neque enim hic unquam dixit Decretum esse conditionatum, tris. Socie fed quasi conditionatum, id est, decretum c. Authoritatis energiæ, ut detur locus illi causaliter, ratiocinio. Socie non ideo operatur Creatura: quia Deus talis prædeterminat, sed ideo & Creatura, & Deus dicitur. op. ratiocinio, quia per eandem ipsissimam actionem, quæ cooperantur Deus, & Creatura, Creatura determinat se, c. Dictr. Quare Mens Patris Suarez, & aliorum a ia omnino est ab eâ, quam sibi Thomistæ fingunt.

390 Neque Mens tanti Doctoris, a liorumque, quomodocumque explicitent Decretum indifferentis à veritate discrepat: quæ in hoc stat, ut decretum indifferentis (saltu indifferentiæ determinantis, ut explicabo infra). Omnipotentiā attemperet albitio creaturæ ad in lib. 7. à star cujusdam habitus. Hæc autem Attemperatio consistit in tribus. Primum in eo quod creaturæ det comprincipia necessaria indifferentia ad utramque partem. Secundum in eo quod excludat omne principium, aut suppositionem prædeterminantem. Tertium in eo quod impedit Deum quo minus in ordine ad effectum obeat Vicem cause determinantis. Quæ omnia præstat efficaciter & exercitè Decretum illud, quod à nostris vocatur indifferens. Ad secundam, nego majorem: nam attemperare se per modum habitus, non est expeditare determinationem creaturæ ad concurrendum: sed concurretere non determinando operationem. Ad tertiam nego suppositum: nempe quod Omnipotentia in ordine ad nostros actus liberos applicetur, & determinetur in actu secundo per Decretum: solùm enim applicatur, & determinatur à nobis, cooperante ipso Deo. Ad quartam nego antecedens: quod probari nequit: de probationis conatu apud Godoy dixi in object. præced. & in sequenti loquar.

391 Ad primam confirmationem dicō: satis uniti potentiae nostræ Omnipotentiam, quantum opus est ut potentia nostra maneat proximè expedita, per decretum num. præced. explicatum & si-

Prægetur

primo:

Secundò:

Tertiò:

Solvitur

Argumen

tum

Quartum Argumen tum Thomistis celebre ex Decreto In differenti.

Dd 2

In primā ne ullā vi præviā determinationis ad par. trāt. opus. Ad secundam jam dixi, quod genus i. de Deo libertatis exerceat Deus circa actus no- sciente. Et secunda: non ita Deo liberos esse, ut determinet: Suprā nu. id enim est incompossibile cum libertatis divinæ usu, eos concedenti arbitrio, & dominio creaturæ. Tamen sciens, & volens operatur. Sciens, non solum aeternitate præsuppositæ scientiæ ad effectum, sed præsuppositione Scientiæ Mediæ, ut

Late lib. 6 in loco defendimus: volens: tūm quia liberè posuit voluntatem in circumstantiā & lib. 7. in quā vidit se ab illā determinandum: à nu. 146. tūm quia ex affectu talis determinationis dedit Voluntati dominium actus, sibiq; liberè impedivit determinandi jus. Et tertia. Ad tertiam patet ex his quae nuper dicebam, quomodo sit attribuenda Deo omnis honestas: causatur enim specialiter à Deo, & intenditur: imò & datur, ut max 394. & explicet sine ullā vi prædeterminandi, antea lib. 6. ticipando plura quae sūs in locis venient & 7. & dilucidanda

S E C T I O V.

ARGVIT EX SPECIALI DEPENDEN-
tia Honestatis à Deo.

Quintum Argumen- 392 **O**bijicies quintò: Nam Deus est fons Voluntarius omnis boni; ita ut omne bonum tribui Deo specialiter debeat: Verumque sit; ideo dat, & existit hoc bonum, quia Deus vult: quomodo autem hæc intelligi possunt, quin determinet existentiam cuiuscunq; boni? Confirmatur primò: quia ipse actus bonus, & ipse consensus salutaris est speciale Dei donum, & novum beneficium distinctum à sufficientiā, ut disserit docet Augustinus p[ro]p[ter]im: ergo præter voluntatem Dei, quæ det sufficientiam, & actum primum, requiritur nova voluntas, quæ det ipsum actum, & consensus salutarem: quomodo enim aliter potest esse novum beneficium? ergo debet in Deo dari voluntas determinans existentiam actus, & consensus salutaris.

Secundò. 393 Confirmatur secundò: Homo constitutus in actu primo ad consentendum, utiliter peti à Deo consensus, & Ex eodem efficax auxilium ad ipsum ut est communis Doctrina ex Augustino contra Pelagianos.

gium: ergo præter ea quæ requiruntur ad constitutionem hominis in actu primo; p[ro]p[ter]it consensu[s], & efficacia ad ipsum, ex u[er]o determinatione, & beneplacito. Probatur ista consequentia: quod enim ab alterius determinatione, & beneplacito jam non pendet, & unicè pendet à tuā determinatione & libito; latius à frustrā petis ab alio: ergo, &c.

394 Respondeatur. Ad argumentum quidem, ea optimè intelligi sine ullo decreto prædeterminante: nam nusquam, & nunquam existit quicquam boni, quin specialiter cauetur à Deo per speciales gratias operanti concessas, non utecumque sed ex fine talis boni, & fortè quia vidit tale bonum ponendum. Id autem sufficit, ut Deo maximè tribuatur, verum que sit: ideo existere, quia Deus vult: Ex lib. 6. nam circa ullam prædeterminationem, à nu. 285. Deus vult ut existat, & dat, quæ requiriuntur ut existat, & demum ponit circa lib. 6. à nu. 146. circumstantiam, in quā videt exitiarum, quod est moraliter dare ipsum bonum.

Ad primam confirmationem concedo Et confirm antecedens, & nego consequentiam. Licet enim auxilium efficax, & consensus sit distinctum donum, & beneficium à dono sufficientis auxiliis, & potestatis, non requirit novam voluntatem, sed illam ipsam quæ dat sufficientiā cum præscientiā, ex eā præscientiā talis consensu[s], & efficaciæ: hoc enim est dare consensum, & ipsum operari?

395 Ad secundam de quā expensiūs dicetur, noto nunc tria, Infrā late à nu. 475. dicetur, quo nūc tria, & quæ dicuntur à nobis, & quæ non satis notant Thomista à nobis dici. Primū: licet nobis liberum sit consentire Gratia, quam Deus dat nobis, tamen non esse nobis liberum constituere nos sub illā Gratiā, cui Deus prævidit nos consensuros. Secundum: peti ut ille à Deo eam Gratiam, cui Deus nos prævidit consensuros. Terrium: id peti à Deo, cùm à Deo petitur consensus, & auxilium efficax. Ex his dico, utiliter peti à Deo auxilium efficax, & ipsum consensus, quin ex eo colligi possit consensus pendere à Deo tanquam à prædeterminante, aut conterminante: solū enim inde colligitur, pendere à Deo determinante dare illam gratiam, quam vidit alioqui fore congruam: Petique id homo, non tam con-

sti-

stitutus in actu primo, quām ut cum eā gratiā constitutus, vel addatur occursum, ex quo eām Gratiam vidit Deus non fore incongruam. Sed de his dicemus affatim trāt. 3. & signanter ad punctum præsens ad Decimum tertium Argumentum, occasione Doct. Castellii scīt. 13. à num. 479.

S E C T I O VI.

ARGVIT EX SVPREMITATE DIVINÆ
Potentie.

Sextum Argumen- 396 **O**bijicies sextò: Nam quis tam malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, non posse in bonum convertere? inquit Augustinus Ex Augu- stino.

impie despiciat, ut dicat Denim in Enchirid. cap. 98. sumens rationem cap. 97. ex omnipotentissimā Voluntate Dei: ergo est impossibilis casus, quo non possit Deus pro libito convertere quemquam: aut Dei voluntas non est omnipotentissima. Atqui nisi dentur in Deo decreta prædeterminantia independenter à Scientiæ Mediæ, dari potest casus in quo Deus aliquem pro libito convertere nequeat, & ubicunque: ergo nisi ea dentur, nequit esse omnipotentissima Dei voluntas. Probatur minor: quia nisi dentur decreta prædeterminantia omnia auxilia, & omnes circumstantiæ debent esse indifferentes pro constitutione libertatis humanæ, & alioquin salvā libertate non erit in Deo jus determinandi ipsam voluntatem ad consensus salutare: cur ergo repugnet quod aliqua creatura prævideatur omnibus auxiliis, & mediis, per quæ Deus indifferenter vocet, diffensur? en ergo casum, in quo Deus nequit liberè convertere hominem!

Confirm. 397 Confirmatur primò ex ratione primò ex quam adhuc Augustinus lib. de Correp. Augustin. & Graia cap. 14. Omnipotentissima virtus Divinæ voluntatis explicari nequit, nisi per potestatem, quam Deus magis habet in suā potestate voluntates hominum, quam ipsi suas: id enim asserit S. Doctor; sed nequit habere in suā potestate voluntates hominū magis, quam ipsi suas, nisi pro libito convertere liberè possit ubicunque velit, ut homines se liberè convertere possunt: ergo &c.

398 Confirmatur secundò: si non sit In primis possibile decretum prædeterminans, ne- par. trāt. quid Deus esse potens proximè prædefini- i. de Deo nre, seu decernere efficaciter consensum sciente. liberum voluntatis, nisi per Scientiam secundò:

Mediam ipsi non liberam, sed creaturæ atque adeò in ratione potentis proximè prædefinire, seu decernere compleetur per aliquid, quod ipse non habet in suā manu; sed pro libito creaturæ est in Deo ponibile, vel impendibile: atqui hoc repugnat omnipotentissimæ virtuti voluntatis Divinæ. Quod ostenditur. Repugnat conceptui virtutis omnipotentissimæ, quod posse proximum ad aliquid efficiendum non habeatur ex se, sed p[ro]p[ter]it, quo-ad existere, vel non existere ab arbitrio alterius: patet: nam si Deus debeat ab alio reddi potens completere ad aliquid efficiendum, vel posset ab alio reddi impotens, non esset simpliciter omnipotens in efficiendo: ergo repugnat omnipotentissimæ virtuti Divinæ voluntatis in prædefinendo, quod per aliquid à nostro libitu p[ro]pendens, & non suo, reddi debeat proximè potens, & reddi posfit proximè impotens prædefinire.

399 Confirmatur tertid: si ex suppo- Tertiò: fitione Scientiæ Mediæ necessitatetur Deus ad prædefiniendum, non esset Dei summa libertas in prædefinendo: ergo neque esset Dei summa libertas in prædefiniendo, si ex defectu Scientiæ Mediæ reddi possit impotens proximè ad prædefiniendum. Probo consequentiam: quia non minus opponitur libertati necessitas ad actum, quām defectus potentiae proximæ ad oppositum.

400 Confirmatur quartò: qui non à Quartid: se, sed ab alio necessitari potest ad non prædefiniendum, non est summa liber in prædefinendo; sed Deus juxta nostra principia, ex defectu Scientiæ Mediæ necessitatur ad non prædefiniendum, qui defectus non habetur in Deo à se, sed ab alio: ergo.

401 Confirmatur quintò: Ideò apud Quintid: nos creatura est in linea cause secundi, liberi secundi, & secundi determinantis, quia virtutem ad h[oc]c, ab alio acceptam referit; sed si necessaria sit Scientia Media ad prædefiniendum; virtutem proximam ad h[oc]c acceptam Deus referet ab alio: ergo erit imperfectè potens, & in li-

In primā lineā secundi agentis, &c.

par. trāt. 402 Confimatur sextō: contra con-
ceptum Divinæ potentiae est posse dari
aliquid alioqui contingens: quod pot-
estati Creaturæ sūe subfit, & non subfit
Divinæ; at si non sit possibile, & necessariū
decretum prædeterminans, id se-
quitur: nempe Scientia Media, quæ qui-
dem, Dei non cadit in potestatem, & ca-
dit in nostram: ergo &c. Exultat his

Sextō: 403 Confimatur sextō: contra con-
ceptum Divinæ potentiae est posse dari
aliquid alioqui contingens: quod pot-
estati Creaturæ sūe subfit, & non subfit
Divinæ; at si non sit possibile, & necessariū
decretum prædeterminans, id se-
quitur: nempe Scientia Media, quæ qui-
dem, Dei non cadit in potestatem, & ca-
dit in nostram: ergo &c. Exultat his

III. Godoy. 404 Ad primam confirmationem di-
co dici ab Augustino optimè, magis īſſe Prima.
in potestate Dei, voluntates hominum, Augustin.
quām sūt in ipsorum hominum potestate. nunquam
Ratio neque petitur ab Augustino ex usus ēſſe, ne
jure prædeterminandi, quæ voce nū-
quam aut nullib[us] apud Augustinum in-
veniri, adhuc per æquivalētiam, possunt) poce Præ-
determinandi.

Argumē-
tum. 405 Ad tertiam confirmationem, no-
to imprimis supponi falso ab adverfa-
tiis, Deum simpliciter esse summè libe-
rum ad prædefiniendum: hanc liberta-
tem Deo necessariam respectu actuum
liberorum negamus, uti chymericam:
quod doceimus est; ex suppositione Sci-
entia Mediæ de consensu v.g. manere Deū,
& esse summè liberum ad prædefiniendū:

Infra lib.
8. à nu. 43 406 Respondeatur: & quidem ad
argumentum (de quo latius īſſa lib. 8.)
agnoſco S. Augustinum: & cum ipſo pro-
nuntio, despere, cum qui neget posse
Deum convertere hominum corda, quan-
do voluerit, & ubi voluerit: non veſt
quomodo locumque voluerit. Id enim non
dixit Augustinus, & bene ſumpſic ratio-
nem Augustinus ex omnipotentiſimā
divinæ voluntatis potestate: nam certè
potestas Divinæ voluntatis habet ſu[m]o arbitrio infinita Mediæ, per quæ quen-
quam efficaciter vocare ſic poſſit, ut
conuentiat. Procul tamen eſt ab hac po-
tentate, jus prædeterminandi actus alio-
quin liberos: hec enim eſt jus omnino
chimericum, & ſibi contradicens. Suffi-
cit enim (ut modò alia raccēam) ad loca-
tionem Augustini, quod Deo ſint poſſi-
biles practicè infiniti modi vocandi effi-
caciter hominem: idque eſſe moraliter
ita certum, ut negari non poſſit, niſi ne-
gatā re, quæ prudenter negari non po-
teſt: qui enim negat rem, quæ non niſi
impudenter negari potest, despīt.

Mens Au-
guſtinī. 407 Quare permitto caſum, in quo
prævideretur voluntas reſtituta omni-
bus auxiliis, per quæ ad operandum libe-
rè intrui poſſit, eſſe potestate antece-
dente poſſibilem: eſt tamen caſus, qui
non eſt inter omnes poſſibiles, quos
Deus modò videt: quia ſupponimus ex
morali ejus impoſſibilitate non prævi-
deri à Deo tamē caſum, despere que qui
dicat prævideri. Nego deinde quicquam
abſurditatis eſſe in eo quod permittit: ne-
que enim per id negatur Deo ſu[m]o poten-
tia, quæ poſſit eſſe de conceptu veræ, &
realis potentia juxta Augustinum, cūm

in ſe ſit omnino repugnans, & ipſi po-
tentati Divinæ contradicens. Potestas
enim prædeterminandi, necessariò eſt op-
poſita potestati creandi creatures libe-
ras, atque adeò de ratione ſumma poten-
tia Divinæ, cuius eſt potestas creandi li-
beras creatures eſt exclusio potestatis
necessariò prædeterminantis illas ad ope-
randum. Sed plura loco citato.

Lib. 8. cit.
à nu. 43.

Et cōfirm.

in potestate Dei, voluntates hominum, Augustin.

quām ſunt in ipsorum hominum potestate. nunquam

Ratio neque petitur ab Augustino ex usus ēſſe, ne

jure prædeterminandi, quæ voce nū-
quam aut nullib[us] apud Augustinum in-
veniri, adhuc per æquivalētiam, possunt)

aqui valē-
ter quidē,
poce Præ-
determinandi.

Et nota Dolītrinā.

Secundū: quod homo etiam ex

ſuppositione, quod à Deo accipiat po-
tentiam, eget Dei adjutorio: quod negare

potest. Tertiū: quia ex ſuppositione
quod Deus det homini potestam, &

offerat adjutorium & nolit impedire
operationem; ſi Deus non dat po-
tentiam, quam prævidit conjugēdam, cum

bono effectu voluntatis; atque adeò ſi
non dat ipſum effectum, nunquam habe-
bit homo.

408 Confer modò, quid habeat
Deus, & quid homo ciuca bonam volun-
tatem, citra ullam jus prædeterminandi:

Deus habet in potestate ſu[m]o, quod fit in
homine potestas bona voluntatis: hoc

non habet homo. Deus habet in ſu[m]o po-
tentate parare adjutorium, quo eam po-

tentatē exerceat: hoc non habet homo. 231.

Deus habet in ſu[m]o potestate, quod fit ho-
mo ſub eā potestate quæ conjugēda eſt

cum boni voluntate: hoc non habet ho-
mo. Homo habet ex ſuppositione date

potestatis accipere bonam voluntatem,
quam dat Deus homini: magis ergo ha-

bet Deus in ſu[m]o potestate hominum vo-
luntas, quam ipſi ſuas, & ceterè per jus

prædeterminandi non haberet in ſu[m]o po-
tentate; cùm illud jus deſtruere ipſam

bonam vo'untatem, (de quā loquimur)
nemp̄ liberam hominis.

409 Ad ſecundam dico: potestam

proximam prædefiniendi actus alioquin

liberos, non eſt in Deo, perfectionem

ſim-

Potestas
proxima
Prædefi-
nitid quā-
tis in Deo

ſimpliciter ſimplicem, cūm non ſit me-
lior ipſa, quam non ipſa. Deinde dico
eām potestatē prædefiniendi, eſſe po-
tentatē eiiciendi, ſeu habendi actus at-
temperatē ad arbitrium illius, cuius

actus prædefinit, atque adeò depen-
dentes à Scientiā Mediā; eſt enim potestas
habendi actus cum exercitio ſinendi eos
affectus, quos prædefinit, arbitrio, & po-
tentatē aliena arbitrii. Vnde ea potestas
non p[ro]ficitur, ſed deſtruitur per po-
tentatē ipſos actus prædeterminandi:

quae ſumma Dei potestas, (quæ fine
potestare concedendi arbitrium creatu-
ris, & ſit potestare creandi agentia li-
bera, non potest eſſe ſumma) exigit non
poſſe prædefinire, niſi depen-der, aut
attemperatē ad arbitrium alienum, at-

que adeò non poſſe proximē redi aptam
prædefinire, niſi per notitiam, vi
cujuſ prædefinitio ſit impeditibilis ab ar-
bitrio cujuſ actum prædefinit. Neque
per iſtam neceſſitatem Scientiā penden-
tis à nūtū Creaturæ, & non Dei, minuit
tū ſumma potestas Divinæ voluntatis:
nam ex defectu potestatis Chymericæ,
realis potestas non minuitur. Quod si
Adversarii, (ut iſſu[n]t,) contendunt
eſſe de ratione Divinæ potestatis, poſſe
habere hujusmodi decreta, nego talem
potestatē eſſe de conceptu Divinæ Po-
tentiae, imo, ut ajebam, minuit ſupremā
potestatē. Ex hiſ

410 Concedo majorem, & nego mi-
norem. Ad probationem diſtinguo: Re-
pugnat, ſi poſſe proximum ſit perfectio
ſimpliciter ſimplex operantis, ſeu po-
tentis, concedo; ſi non ſit perfectio ſimpli-
citer ſimplex: imo ſit perfectio ſimpli-
citer ſimplex non poſſe proximē, niſi at-
temperatē ad alienum arbitrium, nego.

Vnde patet diſparitas ad exemplum à
virtute effectivā delumptum: quia Om-
nipotens in efficiendo eſt cauſa omnium
independenter ab alio; & hoc poſſe eſt
perfectio ſimpliciter ſimplex habentis,
quidquid ſit, an ſpectu alicuius effe-
ctus, vel ratione malitiæ, vel alterius de-
pendentia, Deus non ſit ex ſe comple-
tē potens illum producere.

411 Ad quintam (quā Thomistæ Quinta:
non attingunt,) diſtinguo majorē,
quia p[re]cisē acceptam refert, nomine
acceptio ſimpliciter impropria, &
nullam ſonantis causalitatē, ſed puram
attemperationem, nego: quia ſimpli-
citer acceptam refert, concedo. Itaque li-
cet divina libertas non ſit proximē po-
tentia prædefinire, niſi ex notitia condi-
tionata de consensu: falso dicitur hanc
notitiam ab alio accipi: habetur enim à
Divino intellectu per attemperationem ſui

In Primā
conditionata potestate utendi pro ſum-
mo libito ad prædefiniendum notitiae, i. de Deo
quas alioquin habere opportunitas ad pre ſciente.

In primā par. tract. 1. de Deo scientie. sui ad objectum, nō exercens in notitiam ullum aliud prioritatis genus, quām pūrē determinativi intentionalis.

Sexta: 412 Ad sextam dico repugnare, quod aliquid sit sub dominio creature effectivè, & quo ipsa pro libito exercitè possit uti, quod non sit sub dominio Dei. Neque oppositum sit ex Sententia Scientiæ Mediae. Nam licet Scientia Media existat attemperatè ad arbitrium creature, non tamen est sub illius dominio effectivè: solum enim pendet in genere attemperationis, & determinationis à creaturis: habetur tamen à Deo ex summi determinatione Divinæ mentis ad cognoscendum omne verum. Quare sicut ad Dei perfectionem pertinet, quod possit creature agentia libera, & quod nihil ignoret; pertinet ad Dei perfectionem esse disjunctivè necessitatum ad habendam unam ex notitiis: nempe, quæ vera sit, de determinatione creature, ab ipsa creature impedibile. Id enim nō est subesse aliquid dominio creature simpliciter, quod divino non subit: sed Deum necessitari ad res cognoscendas attemperatè ad naturam, & veritatem earum: qui postmodum eā notitiā pro libito potest uti: non tamen Creatura. Unde hæc argumentatio putat, & fatigatur probare tanquam absurdum, id quod nos putamus necessarium esse pro perfectione Dei: ut rursus rursus lib. attingetur, & declarabitur lib. 5. de 5. à n. 204. Scientia Media à n. 204.

S E C T I O VII.

ARGVIT EX SVMMMA EFFICACIA
Divinæ Voluntatis.

Septimum: 413 **O**bijicies septimò: Quantumcumque Decretum sit inevitabile à nobis, potest efficaciter Deus per ipsum statuere non solum substantiam nostri cōsensus, sed etiam modum, nempe, & consensum fieri, & fieri liberè: sed tale decretum nequit impedire libertatem: ergo Decretum efficax Dei, quantumvis inevitabile, nequit impedire libertatem. Minor patet: quia Decretum ita efficax connectitur essentialiter cum libertate actus, eamque inducit, & causat: quomodo igitur eam destruet?

414 Ne tamen dicatur tale decretum

esse implicitorum: probatur major: Primò ex Sancto Thomâ 1. part. quest. S. Thomas.

19. art. 8. 0. dicente voluntatem Dei efficacissimam esse, inque hoc stare, quod non solum vult res fieri, sed etiam modo quo vult eas fieri. Secundò: quia voluntas Divina non solum est efficax, sed summè efficax: ergo sicut nequit esse implicitorum, quod ejus infert efficaciā: ita neque quod ejus perficit efficaciā, aut ejus majorem efficaciā infert. Sed decretum efficax de consensu cum modo libertatis, infert maiorem efficaciā Divinæ voluntatis, quām decretum efficax de cōsensu præcisè quo-ad substantiam: ut per se patet: ergo. Tertiò: Deus potest suo decreto efficaci statuere, & determinare quicquid continetur in suā Omnipotentiā; sed in Omnipotentiā non solum continetur consensus quo-ad substantiam, sed etiam quo-ad modum libertatis: ergo. Quarto: &

415 Confirmantur præcedentia pri-

mo: Necesitas, consequens nostram

Vrgetur primo:

libertatem æquivalenter, eam auferre non potest; sed ita consequitur decretum prædeterminans: quia consequitur ad consensum, ut contentum in Omnipotentiā & voluntate Divinā. Secundò: idè voluntas se determinare potest ad suos actus sine lesionē suæ libertatis: quia eos continet, eorumque libertatem; sed Deus eos eorumque libertatem continet magis, & perfectius ex Augustino: ergo. Tertiò: Dependentia efficaciæ tam in Decreto, quām in Gratia, à prævifione conditionata consensus, non est perfectio, sed debilitas efficaciæ; sed libertas, & contingentia rerum reducuntur ad efficaciā Divinæ voluntatis, non ratione debilitatis, sed ratione perfectio-

Secundò:

nis efficaciæ: ergo non reducuntur ad efficaciā à Scientiâ Mediâ dependentem.

416 Respondetur. Negando majorē, ut-pote aperte implicitorum: non Argumē- minis ac si quis diceret decerni à Deo non ex di-

per decretum necessitans, ut res fiat sine his à n.

necessitate: aut esse necessitatem morali-

134.

tem, ut res fiat sine morali necessitate:

aut prædeterminare voluntatem, ut im-

prædeterminata consentiat; aut decerni decreto infrastribili, ut res frustrabili-

ter fiat: aut velle quod res sine volitione

fiat:

fiat: æquè autem est implicans Majoris Thomisticæ lappositio, ac sunt istæ quas proposui, ut ex nostris rationibus palam fit. Quare dicimus Deum decernere posse subitantiam actus, & ejus libertatem; non tamen dec. eto ex tali congerie prædicatorum ut simul destruat, quod vult: ex his prædicatis contendimus unum esse connexionem inevitabilem, & inattemperatam arbitrio. Vide supradæscriptum à n. 134.

417 Ad primam majoris probatio-

nem addantur veiba, quæ subdit Sanctus

Doctor: eritque hallucinationis Thomi-

sticæ spongia. Subdit enim, exinde Deum

aptasse pro effectibus liberis causas con-

tingentes, & defectibiles, id est, indifferen-

ties. Ad secundam dico, ut Dei volun-

tas est efficax, & summè efficax intra

lineam efficaciæ realis, & non chimerice,

ita non esse implicitorum, quod ejus

efficaciā perficit intra eam lineā: secùs

quod fingitur eam perficere intra lineam

chimerice efficaciæ: qualis est comple-

xio conceptum, quos in suā Gratia, &

Decretorum efficaciā Thomistæ adunant.

Ad tertiam distinguo majorem: ut exequibile, & determinabile ab ipso, conce-

do: quicquid aliter continetur, nego.

Fateor igitur consensum nostrum quoad

substantiam, & quoad libertatem conti-

neri in Omnipotentiā, ut purè exequibilem ab ipsa attemperatè ad determina-

tionem arbitrii creati; non verò, ut ine-

vitabiliter decernibilem à Deo, & deter-

minabilem.

Ei cōfirm. 418 Ad primam confirmationem, ne-

go quod assumitur: idque multipliciter

Suprà à suprà convictum est contra Thomasum,

nn. 134. Thomasus Navarretum, & Godoy. Sic enim nulla

necessitas esset opposita libertati. Vide,

Navarret. per quæ ibi, nisi fallor, evidenter hos

Godoy. Thomisticos respondendi, & arguendi

modos ejeci. Ad secundam distinguo;

præcisè quia continet, nego; quia con-

tinet continentia dominii sibi attempe-

rantis ceteras causas sui actus, concedo:

& distinguo minorem: Deus magis con-

tinet titulo continentia dominii com-

possibilis cum concessione dominii crea-

turæ, nego suppositum: titulo continen-

tiæ dominii negandi, vel dandi domi-

nium creature, potestatem, jus determi-

nandi se, & dandi per hæc ipsum actum,

Aranda de Deo.

concedo: & hic excessus est, quem in Dei In primis

dominio agnoscit Augustinus, ut suprà par. tract.

dixi. Ad tertiam nego majorem: debili- 1. de Deo

sciente. alioquin in aliquo ente possibilium: at Augustin.

nullus efficaciæ aut virium defectus talis Suprà nu-

provenit Divinæ voluntati ex defectu po 405. &

testatis prædeterminandi consensum alio 406.

qui liberum. Non enim reducuntur li- Et tertia.

bertas, & contingentia rerum ad efficaciā

Divinæ voluntatis planè chymaticam.

S E C T I O VIII.

ARGVIT EX DIVINORVM DECRETO-
rum efficacia.

419 **O**bijicies octavò: Nam Deo o- Octavum
lenti salvum facere, nullum Argumē-
hominis resistit arbitrium: sic enim velle, tum ex ef-
& nolle, in volentis, & nolentis est po- ficiacia De-
testate, ut Divinam Voluntatem non im- cernendi.

pediat, neque supererit potestatem: est Au- Ex Au-
gustini de Corrupt. & Gratia cap. 14. gustino.

ergo nequit arbitrium creatum impe- Confir.
dire decreta Divina: sed alioqui Deus potest habera decreta efficacia circa no-
stros actus liberos: ergo & inevitabilita.

420 Confirmatur primò: impedire Divina decreta est Deo Volenti resistere: primò:
quominus faciat Deus quod vult; sed hoc nequit humana voluntas: ergo nec impedire decreta Divina de nostris actibus. Probatur minor: primò ex Paulo ad Ex Rom. 9.
Rom. 9. 19. tum ex Esther. 13. 9. ex qui- Ex Esther. 13.
bus Sancti Patres colligunt, (& me- SS. Patres
rit) impossibilitatem resistendi Volun-
tati Divinæ. Secundò ex Augustino ubi Secundò:
suprà sic addente: Non est itaque dubitan- Ex Augu-
dum voluntati Dei qui in Cœlo, & in stino.
terra, omnia quacumque voluit, fecit,
humana voluntates non posse resistere,
quominus faciat ipse, quod vult. Rursus in Enchirid. cap. 95. Deus nosler in Cœlo
& in terra, omnia quæ voluit fecit; quod
utique non est verum, si aliqua voluit, &
non fecit, & quod est indubitate, idè non
fecit, quoniam, ne fieret quod volebat
Omnipotens, voluntas hominis impedivit.
Rursus cap. 96. Nec enim veraciter ob
alind vocatur Omnipotens, nisi quia quic-
quid vult potest, nec voluntate cuiuspiam
Creature, voluntatis Omnipotentis impe- ditur

Ee

In Primā datur effectus. Ex quibus manifestè fit par. trahit. Decreta Dei esse inevitabilia.

i. de Deo 421 Id quod tacitè admisit Sanctus scientia. Thomas i. part. quæst. 19. art. 8. Cūm Et Sanc̄to enim ibi obiec̄t̄, stare non posse libertatem nostram cum Decretorum efficaciam, nisi impedibilia forent: aliunde, nempe ex ipsa efficacia colligit concordiam; nō verò ex impedibilitate. Tertiò, ratio ne quæ ex his locis facile colligitur: quia implicitorum est, quod Omnipotens efficaciter aliquid velit, & quod non exequatur: defectus enim executionis provenire solam potest ex defectu potentiae, vel voluntatis. Atqui nulla est in voluntate creatr̄a potestas ad implicitorum: ergo neque ad impeditiōnē decreti Dīvini.

Secundō: 422 Confirmatur secundò: Tantam imperfectionem arguit impediri decreta Dei à Creatura, quantum arguit falsificati Dei notitias à creaturis; at facilegium esset dicere, creaturam posse, Dei notitias falsificare: unde divinae notitiae sunt infallibilis: ergo nec dici potest, Creaturam posse impeditiōnē decreti Dei: ergo sunt inimpeditibilia. Alioquin possunt esse efficacia circa actus nostros liberos: ergo circa actus nostros liberos potest habere Deus decreti efficacia inevitabilia: ergo, &c.

Solvitur Argumētum. 423 Respondeatur: duplex est impeditiōnis genus: est impeditiōnē Decreti efficacis ab effectu suo: & consistit in eo, quod decretum existat sine effectu, quem vult: & est impeditiōnē Decreti efficacis ab existentiā, & consistit in eo quod ponatur aliquid obstante, quominus unquam extiterit tale decretum in Deo. Prima impeditiōnē est resistentia circa decretum: eamque impossibilem censemus cum Augustino. Altera non est resistentia: eamque solummodo possibilem admisi mus, nec exclusit Augustinus, ut attente legenti constabit.

Et cōfirm. 424 Ad primam confirmationem Prima: & distinguo majorem: impeditiōne decreti ab effectu, est resistere, concedo; impeditiōne decreti ab existentiā, nego. Ex quā distinctione patet ad reliqua, & etiam, ad secundam confirmationem. Neque contra eam distinctionem quicquam ex Augustino, aut Thoma afferri potest, quod ad rem faciat. Cur ergo

recurrat, inquies, Augustinus ad super- Explican- eminem Dei potestatem pro tuendā tur. irrefutabilitate Decretorum? Respondeo, dupli ex titulo. Primo: quia resistentia fieri nequit sine Victoria, atque adeò si- ne excessu potestatis, quæ vincitur, & cui resistitur, si alioquin voluntas est effi- cax cui resistitur. Secundò: quia ut ait S. Augustinus *velle, & nolle, ita est in potestate hominis, ut non impedit voluntatem* dantis eam potestatem, ut potest dantis attemperatè, & sicut novit ei congruum fore, sider; & ut non superer potestatem Dei habentis in suā Omnipotentiā infinitos modos vocandi, quibus poterit, ut voluerit, convertere hominem, ut explicuimus à nn. 403.

Suprad
nn. 403.

SECTO IX.

ARGVIT EX INUTILITATE SCIENTIÆ MEDIÆ PRO CONCORDIA LIBERTATIS NOSTRA SÌNN DIVINA.

425 **O**bicies nonò: Nam indepen- Nonum
dientia Decreti à notitiā inuti- Argumē-
li pro salvandā libertate, nequit nocere tum ex
libertati; atqui Scientia Media est inu- Inutilita-
titis pro salvandā libertate nostrā: ergo
independentia decreti à Scientiā Mediā
nequit nocere libertati: ergo licet decre- te Sciētiæ
tum sit efficax, & independens à Scien- Mediæ.
tiā Mediā nequit libertati nocere. Major
& consequentiæ patent. Probatur minor
primò: quia Augustinus & alii PP. non
meminere Scientia Media pro salvandā
nostrā libertate, ut fatetur ipsius inven- Molina.
tor Molina in Concordiā. Secundò: quia
Scientia Media non reddit media, vel
auxilia indifferentia, neque ejus defec-
tus reddit prædeterminantia: unde auxilia
prædeterminantia per accessum
Scientiæ Media, non desinunt juxta nos
lædere libertatem: neque auxilia indiffe-
rentia mutari possunt in prædeterminan-
tia: ergo accessus, vel abscessus Scientiæ
Media in utiliis est pro tuendā libertate.
Tertiò: quia Scientia Media non facit,
sed videt; non antecedit, sed supponit
objectum sub hypothesi: ergo præcism
ab ipsa consensus est liber ex vi hypo-
thesi; & hypothesis habet posse coexi-
stere cum actus libertate: ergo Scientia
Media inutilis est ad tuendam ipsius hy- pothe-

pothesis libertatem.

426 Confirmatur primò: Potest Deus efficaciter prædefineire consensus nostros dependenter à Scientiā Mediā, sine laesione libertatis: ergo & independenter à Scientiā Mediā. Probo consequiam: eōipsò quod per decreta efficacia non lædatur libertas, neque lædetur per auxilia intrinsecè efficacia; sed eōipsò quod non lædatur per auxilia intrinsecè efficacia, neque lædetur per decreta efficax independens à Scientiā Mediā: ergo. Major probatur: quia ideo juxta nos ea qualitas auxiliorum lædit libertatem, quod non sit compoſibilis cum utraque parte libertatis: at neque est cum utraque compoſibilis ea præde- finitio.

427 Nec valet dicere hanc esse im- pedibilem, & non illam. Primo: Nam fal- tem si Deus daret auxilia intrinsecè effi- cacia dependenter à determinatione præ- visā voluntatis, vel starent cum liber- tate, vel non? Si primum: facilè collige- retur stare cum libertate, etiam sine illâ prævisione, quia hæc prævisio non im- mutat naturam auxiliij. Si secundum: ergo sicut qualitas prædeterminans ex sui efficacia, non potest mollescere ex accessu Scientiæ Media: ita neque ullus decreti intrinsecè efficacis rigor, ne noceat li- bertati. Secundò: quia decreta ex se effi- cacia debent inferre media sibi proportionata, atque adeò efficacia ab intrin- seco.

Secundō: & ad ho-
mines spe-
ciosius. 428 Confirmatur secundò: Non mi-
nus requiritur ad indifferentiam volun-
tatis in actu primo, quod Deus habeat
paratum independenter concutsum, quam-
ne sit determinata ad unum; atqui juxta
assertores Scientiæ Media stare potest
indifferentia voluntatis in actu primo,
quoniam Deus habeat paratum independenter
concursum: ergo cum eo quod sit præde-
terminata ad unum. Probatur minor:
Non minus repugnat Deum esse effica-
citer determinatum ad unum cum in-
differentia ad oppositum, quam quod
voluntas sit prædeterminata ad unum,
& maneat independenter ad ejus oppositum:
atqui juxta assertores Scientiæ Media
admittitur in Deo decretum, quo Deus
determinat se ad concussum eius effi-
cacer: vel ergo tunc Deus non manet

cum oblatione indifferenti concursus: vel *In primā*
si manet: cur voluntas, licet sit præde-
terminata ad unum, manere non posse i. de Deo
cum indifferentiā ad oppositum? Si autē sc̄iente.
ita manet, manet sine jacturā libertatis.

429 Dicitur, ex vi talis decreti effi-
caciis velle Deum, parare concussum in-
differenter alio decreto. Contrà primò:
stat per nos optimè esse voluntatem Dei
efficaciter determinatam ad concurren-
dum indifferenter: ergo stabit optimè
esse voluntatem hominis efficaciter de-
terminatam ad operandum indifferenter:
ergo. Secundò: licet decretum effi-
cax, quo Deus decernit amorem non
concurrat immediatè ad amorem, tamen
vi suā manet efficaciter & immediate de-
terminata Dei voluntas ad concussum
decernendum, quem præstare debet: &
tamen decretum concurrendi, & concur-
sus, indifferentes est: ergo stat optimè
principium, à quo aliquid immediatè
procedit esse determinatum, & id quod
procedit manere indifferentes: ergo stabit
optimè consensus manente indifferentes,
& procedere nihilominus à principio de-
terminato: quia sunt decretum prede-
terminans, & prædeterminans qualitas.

430 Respondeatur: Duplex hic est di-
stinguenda quæstio: an Scientia Media, Argumē-
tum. Solvitur
Duplex
ad tuendam libertatem nostram? Illud est De Prima
commune Nostrorum & omnium, dem-
pto difſidio vocum sic vel aliter sonantiū:
& ratio est: quia efficacia, amica liber-
tati, debet esse impeditibilia, atque adeò
attemperata libertati: quam tamen at-
temperationem habere non potest nisi Lib. 7. à
per connexionem à Scientiā Mediā. Sed num. 56.
de hoc, latè lib. 7. à num. 56. Hoc secun-
dum video negari fortiter ab Henao, Henai di-
asseverante tanquam commune pronun-
tiatum Scholæ Nostræ, Scientiam Mediā non esse in Deo, ut concilietur no-
stra libertas cum indifferentiā Hypothe-
sis, & voluntatis auxiliis intrinsecis. Et
ratio potest esse: quia idem s. mper idem,
natiū est facere semper idem: cum autem
hypothesis sit ex se independenter, semper
manebit indifferentes, licet tollas à Deo
Scientiam Mediā. Ego censeo, cum gra-
Mens Au-
no salis hic loquendum. Imprimis illa-
tio-

In primâ par. tract. 1. de Deo scientie. tiones nullæ sunt : licet enim Scientia Media non esset formaliter utilis pro tuendâ concordiâ sua hypothesis cum libertate consensûs , deberet esse utilis pro tuendâ concordiâ libertatis cum efficacia decretorum : quod facit ad rem præsentem. Deinde

Augustin. Molina. 431 Nego simpliciter minorem argumenti. Ad primam probationem dico Scientiam Medium agitam ab Augustino, & aliis Patribus , neque id unquam negari à Molinâ. Aliud est , quod non agnoverint ; quod facile fatetur: aliud, quod non agnoverint rem Scientiæ Mediæ; quod negamus. Ad secundam distinguo : Scientia Media non reddit auxilia iudicantia; nec ejus defectus reddit prædeterminationis , formaliter , concedo: illativerè , nego. Ratio est : quia ex negatione Scientiæ Mediæ vitari non potest aliquid prædeterminationis: cuius vltior ratio est : quia cùm Deo necessaria sit notitia de eventibus conditionatis, nempe de eo quod faceret voluntas , his aut illis illustrationibus præventa : si negetur Scientia Media ea in se ipsis intelligens ex determinatione voluntatis potius in hoc, quam in illud, neesse est fateri , videri in connexione causæ, vel in Decreto Dei, id potius pro tali casu statuentis , quam illud , cum hoc tamen salvari nequit libertas voluntatis , & auxiliorum iudicantia; atque adeò neque cum defectu Scientiæ Mediæ: unde ipsa necessaria est tum ut stet auxiliorum iudicantia , tum ut cum efficacia Gratiarum stet libertas. Non tamen ex ejus accessu potest attemperari rigor prædeterminationis, quia destruit ipsum objectum Scientiæ Media, ut mo' dicam.

Scientia Media sim pliciter requiri tur ut sit libertas in Creaturis. 432 Ad tertiam concessio antecedente, distinguo consequens : præcism ab ipsâ, formaliter , concedo : præcism ab ipsâ, exigitivè ; nego : ipsa enim hypothesis natura exigit duo, sine quibus nequit esse possibilis, & in ipsis Scientiam Medium pro suâ naturâ tuendâ. Exigit, non existere, nisi à Deo sciente, quid ex ipsâ futurum sit: quia implicat conjungi absolute cum consensu, quin verum fuerit, conjungendam si poneretur. Exigit, ne in Deo sit ulla connexio , seu notitia connexa cum una parte sua potestatis, non evitabilis ab ipso hypothesis domi-

Nota Do- grinam. nio : id autem est connotare , & exigere pro sui possibilitate Scientiam Medium.

433 Ad primam confirmationem. *Solvitur* Nego consequentiam: quia sine Scientiâ prima cō- Mediâ nequit efficacia decreti attempe- *confirmationis:* rati Naturæ libertatis. Ad probationem primam consequentiae , nego totum assumptum ex dilocrimine multiplici dan- do lib. 7. d nu. 298 & ex aliis, que faci- *Infrâ lib.* lè colliguntur ex retrò dictis, signanter 7. à num. *suprà nu. 371.* Ad cuius impugnationem, 298. dico neque physicam prædeterminationem , neque decretum prædeterminans totâ disp. attemperari posse libertati ex accessu 11. 12. 13. Scientiæ Mediae. Ratio est primò : quia 14. & 15. Scientia Media favere nequit nisi ponan- *signanter* nu. 321.

Secunda *Not. solvitur* *cum Recē- tioribus.* *Thomistæ*, & Schotistæ, qui (post Vazquez. Vazquez, & Herize) sic arguunt, nunquam à Prædefinitionibus in Scholâ no- strâ, dici Decretum efficax per se, & essen- tialiter non penders à Scientiâ Mediâ componi cum libertate nostrâ posse. Quid dicendum in casu Prædefinitionis pendientis à Scientiâ Mediâ, non in esse, sed in operari , videbimus *infrâ*. Ad se- *Infrâ lib.* 7. nu. 253.

Secunda *confirma-* *tio: solvi- tur Primiò* & *tert.* *Ex lib. 7.* *à nu. 220.*

attemperat , & relinquit arbitrio crea- turæ. Dico deinde , concursum hunc pa- rari ex parte Divinæ voluntatis indiffe- renter , indifferentiâ contrapositâ deter- minationi, non vero indifferentiâ contra- positâ connexioni : indifferentiâ quidem contrapositâ determinationi : quia de- cretum prædefiniens non habet vim de- terminandi Divinam Omnipotentiam ad concursum utius partis , potius quam alterius : imò se ipso est necessitas , ne Deus sit determinator operis in quod afficitur : non verò indifferentiâ contra- positâ connexioni , quia Decretum illud ex suppositione liberâ creature , & non Deo, habet connecti potius cum vnâ parte quam cum aliâ. Ex quibus patet ad speciem argumenti: quid enim mirum quod concursus Dei maneatur indifferentis sub decreto, cuius est natura non deter- minare Deum ad concursum ? quare ne- getur minor primi , & secundi Syllogis- mi.

435 Hæc dixi juxta mea principiâ non recurrendo ad dualitatem decreto- rum, efficacis, simul & indifferentis. Cui tamen, si stemus , cum Modernis aliter est dicendum : & neganda est minor. Ad cuius probationem concessâ majori, ne- getur minor : assertores enim Scientiæ Mediæ, qui prædefinitiones agnoscent, non admittunt in ipsis vim determinan- di Deum ad determinatum concursum: non enim explicare debent efficaciam ex vi effectivâ , sed ex vi purè affectivâ. Aliunde in ipsis Prædefinitionibus pro- libito creaturæ impedibiliibus, agnoscent vim indicendi decretum, medio quo pa- rat Deus indifferenter suum concursum Omnipotentia. Quid simile hucisque cum Thomistis?

436 Ad primam impugnationem in oppositum, dicitur efficaciam decreti be- ne componi cum nolitione subeundi par- tes determinantis in opere , atque adeò cum volitione attemperandi se , & con- cursum arbitrio alieno : id admittunt unicè assertores Scientiæ Mediæ : quare nego consequentiam extermitorum im- plicantia, quorum nulla reluet in ante- cedente , explicato , ut nuper dixi. Ad secundam impugnationem , concedo si- militer antecedens , & nego consequen- tiā: quia decreti efficacia nihil impor-

tat , quod ex suâ indifferentiâ excludat In Primâ decretum subsequens: nam hoc solum ex- par. tract. 1. de Deo scientie. cludit vim determinandi divinam , quâ caret decretum illud efficax : at indiffe- rentia voluntatis in operando excludit vim prædeterminativam, quam in se im- portat principii immediati connexio.

S E C T I O X.

ARGVIT EX POSSIBILI CONCORDIA *Decreti inevitabilis cum liber- tate nostra.*

437 *O*bicies primò: Nam neque vis *Decimum* inevitabilis, neque vis præde- *Argumē-* terminans est ratio opposita libertati: *tum ex* ergo talis concordia possibilis est. An- *Possibili-* tecendens probatur primò : quia comple- *tate rei.* xum ex Scientiâ Media, & ex purificatio- *Primò ad* ne conditionis est suppositio antece- *Homines.* dens connexa cum consensu, & inevita- *Ex Godoy.* bilis à voluntate ; sed tale complexum per nos non opponitur libertati: ergo neque decretum inevitabiliter præde- terminans. Probatur major: quia talis sup- positio neque est impedibilis à voluntate ita statu conditionato, neque in absoluto: ergo in nullo. Non quidem in conditionato : nam in conditionato non est : & quod non est, nullum potest praestare im- pedimentum. Non in absoluto : quia fu- turitio absoluta est posterior ad Scien- tiâ Medium: atque adeò eam presup- ponit : nequit autem impediri per ali- quid posterius, quod est prius. Tum quia Scientia Media solum est impedibilis à suo objecto à quo pender ; non autem pender à futuritione absolutâ.

438 Secundo probatur antecedens: *Secundò* quia si ob aliquam rationem implicaret *etiam ad* concordia Decreti Thomisticæ maximæ, *Homines.* quia esset suppositio necessaria ad actum, *Ex eodem.* & non esset in manu voluntatis creatæ: id autem non obest: quod remissis modò multis ad sequens argumentum, ostenditur. Non obest libertati Divine in Præ- definitione , quod Scientia Media sit ad hoc necessaria, & alioquin non sit in manu Dei illam assequi, vel evitare pro libito: utrumque enim fatetur Schola Socie- tatis : ergo non obest libertati humanae in operando , quod Prædeterminationis sit necessaria , & alioquin non sit in manu volun-

In primā par. tract. i. de Deo scientie.

Tertiū à pari ex Thomista Complutensi.

voluntatis eam assequi, vel vitare pro libito.

439 Tertiū probatur: Actio procedens ex necessitate à causā secundā procedit ex libertate à causā primā, ut patet in combustionē ab igne, & à Deo: quod igni necessaria est, & Deo est libera: ergo Actio nostra respectu consensus potest à nobis procedere ex indifferentiā: & à Deo ex prædeterminatione. Consequentia patet, quia ex genere non minus opponitur necessitas processionis, cum libertate processionis: quā processio ex indifferentiā libertatis, & processio ex prædeterminatione: sed illa oppositio vincitur in eadem actione respectivè ad causam primā ex unā parte, & ex altera ad secundam: ergo & hæc similiter vinci potest.

Quartū etiam à paritate, Præcepti Christi. Ex Confessione.

440 Quartū probatur ex paritate præcepti Christi Domino impositi: quæ quidem suppositio erat per omnia pars Decretū prædeterminant, & tamen cum libertate perfectissimā Christi stetit. Confirmatur: quia mitum esset homines posse vel vi eloquentia, vel alterius dotis auxilio, ita movere homines, ut illasā libertate, sequerentur alii, quod ipsi cumque ducent, & vellent: & Deum, cuius potentia major est infinitè, non habere modum, quo illasā libertate trahat homines modo ex se infallibili, quocunque velit. Exornat hunc locum inter alios Thomistas novissimè Contensonus in sua Theologia mentis, & cordis, parum cordis, & mentis frequenter ostentans contra Nos.

Quintū ex Determi- natione ad Individuum Ex aliis.

441 Quintū probatur: quia Amor individualis A. v. g. quo amamus est nobis liber etiam quoad suam individuationem: hæc tamen inevitabiliter præterminatur à Deo, juxta nos. Vrgetur, stat aliquid esse connexum cum consensu, & à nobis inevitabile; & aliquo non nocere libertati consensu: non autem ex aliis capitibus arguere solemus contra decretū prædeterminans. Probatur assumptum: nam in ipso instanti, quo exercitus consensum liberè, existit ipse consensus: quid autem magis intimè cum consensu? quid magis inevitabile? nam omne quod est, quando est, necesse est esse?

Sextū à priori.

442 Sextū probatur: talis decreti na-

tura non tollit, quominus consensus noster sit Deo liber: ergo nec tollit, quominus sit liber nobis. Probo consequentiam. Nam quando consensus noster est Deo liber, ideo est Deo liber, quia ita est à Deo, ut possit non esse à Deo; sed non potest ita esse à Deo ut possit non esse à Deo, quin simul ita sit à nobis, ut possit non esse à nobis: ergo similiter nequit esse Deo liber, quia sit liber nobis. Probatur minor: quia consensum esse à Deo, est esse à nobis, & non esse à Deo, est non esse à nobis: cùm ab utroque pendeat.

443 Septimū probatur exemplo peccati ab Antichristo patrandi, quod liberū est: nihilominus præcedunt extrema connexa cum peccato, & inevitabilia à voluntate Antichristi pro instanti quo peccet. Probatur id: quia p̄cedunt Scientia Visionis in Deo de tali peccato, & Divina revelationes: has esse connexas cum peccato, patet; esse aliquo in inevitabilis, probatur: nam pro instanti quo peccat Antichristus facere nequit ne præextiterit, quod reip̄a præexistit: non enim datur potentia ad præoritum.

444 Explicatur; & urgetur hæc difficultas Potestas Antichristi ad evitandas eas revelationes, & scientiā de peccato suo, neque datur ab æterno: neque in tempore: ergo chymica est. Non datur ab æterno: quia Antichristus ab æterno non extitit. Sed neque in tempore dari, probatur primū: quia in instanti A. v. g. nequit Antichristus suam potestatem ita porrigit ut per eam quidpiam ponat in præcedente duratione æternitatis: causa enim operatur, conjungendo se activè cum suo termino; causaque ut nunc existens, nequit se conjungere cum termino anteriori: ergo. Secundū: Nam siquid Antichristus posset in instanti A. præstare per quod impedit Scientiam Visionis de peccato revelationesque de ipso, esset evitatio peccati: hoc non ergo nihil. Minor probatur. Nequit esse impedimentum Scientiæ, illud quod supponit eam Scientiam prius impeditam prioritate durationis: at exercere in instanti A. talis peccati evitacionem, supponit eam Scientiam jam impeditam prioritate durationis: nam priusquam exercetur in tempore evitatio peccati necesse est prævideri ab æterno à Deo: ergo hæc prævi-

Septimū à Scientia Visionis.

sio

sio impedit oppositum ab æterno: ergo. Major videtur ex terminis nota: nam si quis confodiat pugione corpus exanimē, non ex aliâ ratione dicitur non impedit vita, nisi quia talis actio supportit aliunde impeditam prioritate temporis vitam. Quidquid rei jam existentis nequis esse causa per actionem tempore subsequentem: ergo similiter.

Solutur Argumēnum, & Prima Pro nostre. Infrā lib. 5. à num. 154.

445 Respondeatur. Nego antecedens argumentum. Ad primam probationem hærentem sibi intelligentia Scholæ & Prima Pro nostre, dico, complexum illud esse evitabile à voluntate, & pro statu conditionato, & pro statu absoluto: in hoc absolutè conditionatè, in illo. Poteat evitare in statu conditionato, in quo jam existit, quantum opus est ad determinandam hanc potius in Deo Scientiam, quā illam: existit enim intentionaliter: quæ existentia sufficit, ad exercitium intentionalis influxū, exercitus non quidem per operationem exercitam creaturæ, sed per ipsam naturam Scientiæ Mediæ, ut explicabimus infrā satis. Poteat absolute in statu absoluto: in quo existit cum protestate ad faciendum dissensum; qui est exigentia, ne ab æterno extiterit in Deo

Ibidem à Scientia Media de consensu. Dicemus num. 164. suo loco, Scientiam Medium, licet absolu- & lib. 6. lute non pendeat à consensu absoluto; à nu. 225. pendere ab ipso conditionatè: & ipsum consensum absolutum præcedere ad Scientiam Medium determinativè. Quæ nisi advertant Thomistæ, non miror, quod tam fortiter hærent in his discursibus contra nos.

Secunda ex majori explicazione.

446 Ad secundam nego majorem: nam auxilium sufficiens est in utraque Scholæ necessarium ad operandum: & non est in manu hominis illud acquirere: nihilominus libertati non nocet, ut contra Pelagium dicimus. Ratio ergo cur prædeterminatio noceat, est complexio horum conceptuum cum connexione determinatâ ad opus: ex tribus his coalescit vis prædeterminandi: at in Scientiæ Mediæ deest hæc vis connectendi Deum cum actu prædefiniendī, unde manet in prædefiniendo liberrimus.

Tertia Probatio, te, nego consequentiam. Ad probatio- ex nudata nem, concessis præmissis nego confe- aquivoca- quentiam. Ratio vero cur compossibilis tione.

fuit libertas in Deo, & necessitas causa secundæ in eadem operatione, est: quia actionem esse necessariam igni v. g. est ita esse ab igne, ut nequeat ipse cohibere, quominus ipsam exerceat: esse Deo liberam, est ita esse à Dei Omnipotentiā simul cum igne, ut pro suo libito Deus possit utramque facultatem, & suam, & ignis cohibere, quominus in eam actionem prodeant: quædū, patet ex terminis, esse compossibilia. Ratio tamen eis incompossibiles sint libertas in nobis, &

In primā par. tract. i. de Deo scientie.

Prædeterminatio nostri in Deo, est, quia procedere effectum à nobis liberè, sed ex indifferentiā libertatis, importat essentialiter, ita penere effectum, ut simul possimus ipsum evitare pro libito nostro, atque adeò importat exclusionem positivam eorum, quæ alioquin intrinsecè inseparabilia sunt ab effectu, & quoru[m] existentiam nō possumus evitare. Unde, cùm procedere à Deo per prædeterminationem nostri sit procedere per existentiam alicujus intrinsecè inseparabilis ab effectu, & alioquin inevitabilis pro nostro libito, patet, ea esse manifestò incompossibilia.

448 Ad quartam dico plures esse Quarta Probatio.

vias, quibus multi probabiliter tuentur libertatem Christi Domini cum præcepto obligante aliis in conscientiâ; longè à viis prædeterminantium: de quibus sa- tis ex professo dictum est in opere de In- carnatio Verbo. Vbi tria, quæ hæc faciunt, dixi. Primum: Doctrinam prædeterminacionis, & Præcepti esse longè diver- sam, & Thomistis magis arduam præcepti cum libertate concordiam, quā cum Prædeterminatione: utrobique tam- men impossibilem. Secundum, non posse cum præcepto aliis in conscientiâ obligante, componi libertatem, quam ex Scripturis, & Patribus tueri tenemur in Christo; quicquid sit, an aliqualis componi possit. Tertium. Præceptum obli- gans in conscientiâ respectu Christi esse ex terminis implicitorum. Quare longè nos sumus ab istu patetatis. Ad ora- toriam confirmationem Contensonii, dicatur, mirari nos, quod ipsi post Theologiam mentis mitum esse posse quod Deus non posse impossibile; nisi id scriperit ex sola Theologiâ cordis: sed dispersus est mente cordis sui.

Ad

Ex lib. 4. de Incarn. disp. 5. à num. 47.

In primâ par. trax. 1. de Deo scientie.

Quanta Probatio-ne, ex Mé-te Schola nostræ di-luitur.

P. Vazq. Infra lib. 7. à num. 232. Ad confirmationem, nego quod assumitur: Et debuisse

arguens notare implicatiam terminorum per quos loquitur; fieri enim consensum liberè est hoc cum potestate evitandi: quonodo ergo est liberè, si manet inevitabilis? Intelligentia axiomatis est, res dum est, necesse est esse: nempe: statutus existendi est status incompossibilis cum statu inexistentiae: quod est dicere, non esse potestatem componendi rem simul esse, & non esse; cuius principii veritas non obstat determini ponendi rem, aut non ponendi, atque adeò nec usui rei cum potestate non intendi: id autem est, usum esse evitabilem.

Sexta Pro-batio, ni-mia.

Ad sextam quæ simul probat omnem causam liberè operati, concessio antecedente, nego consequentiam. Ad probationem dico: rem esse alicui liberari, non esse præcisè rem ita esse ab illo ut possit non esse; nam id potest contingere ex mero dominio alieno. Ad rationem vero actionis liberæ iequiritur, ut ab eo, cui est liberæ, ita sit, ut pro domino, & aribitru suo possit non esse: quod in casu prædeterminationis contigeret respectu Dei, non verò respectu Creaturæ.

Septima dem que, lib. 4. à num. 442.) dico, Antichristum de quâ lib 4. à num. 442. pro instanti, in quo est potens peccare, & non peccare, posse facere ne ab aeterno præcesserit Scientia Visionis de tali peccato, neve Deus talis peccati existiam revelaverit: & in hoc sensu potentia datur ad præteritum. Verum istud

pronuntiarum, quia loquitur alio sensu, Quomodo nullus Potentia ad hæc duo, rem non extitisse, & jam Præteritum?

449 Ad quintam, oportet, ut Thomistæ calleant doctrinam Schole nostræ quo ad determinationem individuationis. Duplicitate stat, determinatio quo ad individuum, Positivè, & negativè. Positivè: si quis determinetur, ut eliciat determinatè hunc actum A. Negativè: si quis determinetur, ne fiat Actus alias, relinquens liberam optionem ad actum A, vel ad ejus omissionem. Dicimus ergo, determinari nos à Deo quo ad individuum hoc secundo modo, id est negari: non verò positivè: quid inde Thomistæ contra nos? Quidquid, nec, quoad individuum, fortasse dicendus est Deus determinare causas secundas liberas, ut cum Vazquez, & aliis explica-

bitur lib. 7. à num. 232. Ad confirmationem, nego antecedens, & dico, esse, darique in tempore, nempè in ipso instanti, quo peccat, potens non peccare. Ad primam hujus partis impugnationem, dico eam potestatem, quam habet Antichristus, nō esse neque intelligi debere ad ponendū, actione ab instanti in quo est, proræcta in tempus anteriorius, aliquod impedimentum Visioris, & Revelationum, ut bene probat objectio; sed esse, & intelligi debere ad ponendam in hoc instanti aliquam actionem, quæ quidem cōipsò quod existat in hoc instanti, est necessitas ne unquam fuerit Scientia Visionis Divina de tali actione in hoc instanti, ex necessitate Divinæ mentis ad habendam notitiam unicè veram.

450 Ad secundam nego minorem. Ad probationem istius, distingo majorem: si non præcedat prioritate saltem determinationis, concedo: si sic præcedat, nego: cùm autem evitatio peccati, licet tempore consequens, sit determinativè prior ad existentiam Scientiæ Visionis de seipso, quæ ab aeterno impedit Scientiam oppositam; patet, quod ipsa evitatio peccati sit primarium impedimentum Scientiæ Visionis de ipso peccato: atque adeò quod Antichristus peccans, potens tamen evitare peccatum, potest impedire ipsam Scientiam Visionis. Partes abs re est: quia supponitur impedita vita, per impedimentum prius existens, & cuius existentia per se determinativè nō pendit ab actuali confessione, quæ in corpus exanime servio. Sed hæc revide Infra lib. 4. à num. 442.

SECTIO XI.

ARGVIT EX EODEM CAPITE PRO-bante Concordiam Prædeterminationis Divinis cum nostrâ libertate.

Vndecim Argumen-tū ex ejusdem rei possibili-tate.

454 Objicies undecimè: Nam si ob aliquam rationem Decretum Prædeterminans censeretur inconciliabi-le cù libertate nostrâ: maximè, quia cùm alioquin connexum sit cum consensu v. g. prærequisitum est ad ipsum, & incomparabile pro libito nostro: atqui id non obest: ergo conciliari cum libertate potest. Minor, in quâ unicè est difficultas, probatur multipliciter.

455 Primò: quia nihil magis con-nexum cum consensu, & magis requisi-tum ad consensum est, quā ipse consensus: tamen qui actu dissentit, caret con-sensu, & nequit ipsum comparare, & liberè dissentit. Minor quoad incomparabi-litatem consensus, probatur quia con-sensus ex suppositione dissensus repug-nans est; nemo autem potest comparare quod repugnat. Secundò: nihil magis necessarium ad consensum, quā con-cursus Dei simultaneus; & tamen qui dissentit, eo caret ad consensum, & parare nequit; quod ostenditur: quia talis concursus esse nequit sine voluntate Dei ipsum præparante: atqui talis voluntas præparans concussum, comparari, & ac-quiri nequit: nam præcedit ad omnem usum libertatis nostrâ: ergo neque talis concursus simultaneus: nihilominus, qui dissentit, liberè dissentit. Tertiò: quia impossibile est consentire sine auxilio efficaci ad consensum: est omnium. Deinde qui dissentit, non habet auxilium effi-cax, nec pro libito potest acquiri; & tamen liberè dissentit: ergo idem quod prius. Minor quoad incomparabilitatē Auxiliis probatur: quia solus Dei est dare auxilium efficax præ purè sufficiens: est enim Dei donum ipsi gratuitum. Simile argumentum fieri potest ex prædestina-tione, & aliis, quibus reprobi parent, & sine quibus nequeunt salvati, &c.

456 Vrgentur hæc in speciem diffi-culter. Ad actualē consensum requiri-tur, quod auxilia conferantur ex bene placito Dei decernentis auxilium cum

Aranda de Deo.

Scientiâ Mediâ de consensu; at ei qui dissentit, deest collatio auxili ex tali beneplacito, & Scientiâ Mediâ, & simul facultas eam collationem ex tali beneplacito, & Scientiâ Media acquirendi pro libito: tū quia id non potest per dissen-sum, ut patet: neque per consensum, quod probatur: tū quia solus Divinæ misericordia est conferre potius auxiliū prævisum efficax, quā quod tale non prævider. Tū etiam quia ante ipsum consensum jam præsupponuntur auxilia data cum Scientiâ Mediâ de consensu: ergo deest aliquid dissentienti, & simul facultas ipsum pro libito acquirendi: & tamen liberè dissentit: ergo. Facit huc alias paralogismus, quem videre potes lib. 5. à num. 133.

457 Respondetur: & nego minorem. Ad cujus primam probationem tria di-co, quæ mirum est prætervolent adeò viros doctos; ut hujusmodi non vereantur uti discursibus. Primum: cōsensus nō est repugnans unquam secundū se: & semper est repugnans compositio consen-sus cum dissensu. Secundum: Potestas consentiendi non est ad chymericè con-sentendum, sed ad physicè consentien-dum. Tertium: cum qui actu dissentit, dissentire cum potestate consentiendi, sibique liberè impedire consensum: quid simile est in Decreto prædeterminantē? Quare nego, quod consensus fit incom-parabilis à libito nostro volente dissen-tire: si enim liberè impedit, potest non impedire, sed habere loco dissensus.

458 Ad secundam probationem: con-cursus simultaneus duplice sumitur: præparativè, seu oblativè, & in actu pri-mo: executivè seu in actu secundo. Executivè, seu in actu secundo est ipsamet actio creaturæ nascens ab ipsa, & à Deo: & in hoc sensu, concursus simultaneus deficit dissentienti, quia non vult con-sentire; nihilque per ejus defectum defi-cit nisi actio consentiendi, quam loco dissensus habere potest, & non vult. Præ-parativè, seu oblativè est omnipotentia attemperata arbitrio creature, & se si-nens ejus determinationi ad partem utramlibet: & hæc attemperatio non est cur acquiri debeat à voluntate, cùm ipsi constitutæ in libertate nunquam desit. Quenam exinde fieri potest ratio conse-

quen-

In primâ par. trax. 1. de Deo scientie.

Infrâ lib. 5. à num. 133.

In primā sequentia ad casum physicę prædeterminationis ad amorem, non *par. trāct.* nationis?

r. de Deo 459 Ad tertiam, concedo primam partem assumpti de impossibilitate consequenti: sicut impossibile est amare, siue amore. Deinde nego, quod in secundā dicitur: nempe non posse Petrum qui dissentit, acquirere sibi quod deficit ex eis, quae importat auxilium efficax ad consentiendum. Quod ut recte intelligatur, & ut Adversariorum hallucinatio in nostris doctrinis abigitur, notanda sunt ex fusè controversis in tractatu de Auxiliis tria. *Primum:* dari auxilium efficax in actu secundo: & hoc præter entitatem auxilii solam suppperaddit actionem consentiendi. *Secundūm* dari etiam auxilium efficax in actu primo, non quidem efficacia causalitatis, sed infallibilitatis: & hoc præter entitatem auxilii superaddit futuritionem cōditionatam coniens sub ipso, seu Scientiam Medium. *Tertiūm:* aliud esse cōferre Deum auxilium, quod prævideat efficax; & aliud, auxilium existens ieddi efficax, seu efficacia in actu secundo, seu efficacia in actu primo.

460 Dico igitur, eum qui dissentit, carere auxilio efficaci consensū in actu secundo: sed potest ipse reddere efficax adjungendo, Deo juvante, consensum: carere auxilio efficaci in actu primo: sed potest ipse comparare sibi formam, seu quasi formam ex qua reddatur, & fuerit efficax in actu primo. Itaque licet in manu creature non sit cogere Deum, aut determinare, ut det auxilium, quod efficax prævidit: id enim suus est Dei; est tamen in ejus manu, ut si hoc auxilium det, det efficax, potius quam inefficax. Unde nihil deest ad consentiendum, quod ipsa voluntas, Dei ope, pro libito sibi comparare non vult.

461 Ad confirmationem dico ex nū. per insinuatis, & infra fūsè dicendis, 6. à nū. duo intervenire in hoc aggregato, Deus dat auxilium. A prævidendo illud efficax. 285.

Primum: Deum decernere auxilium A præ B. Alterum: circumstantia prævidendi auxilium A fore efficax potius quam B, & dandum, si detur, ex tali præcipientia. Verumque requiriatur ad contentendum: & dico, cum Petrus dissentit, jam habere primam partem aggregati, nepe auxilium A præ B, ex solo beneplacito

Dei, ad quem id spectat: carere circumstantiā collationis ex præscientiā: at existere hanc circumstantiam, Petri est semel constituti in libertate per ipsam entitatem auxilii: unde nihil deest ad actu consentiendum, quod ipse pro libito suo non possit acquirere.

SECTIO XII.

ARGVIT EX EODEM CAPITE, DAN-
do rationem à priori.

462 **O**bicies duodecim: Cum præ- *Duodeci-*
determinatione voluntatis ad *mum Ar-*
num, sive intrinsecā, sive extrinsecā *gumentum*
alloquin inevitabili manet tota libertatis essentia: ergo suppositio prædeterminationis inevitabilis non officit libertati. Consequentia patet, & antecedens *Mens Prael-*
ostenditur primò: cum tali prædetermina-
tione manet voluntas potens elicere nātum de-
cōensem, & dissensum potentia specula-
tivā, & antecedente, respiciente consen-
suum, & dissensum secundūm se, & secun-
dūm prædicata essentialia, nempè qua-
tenus vterlibet prodire potest à vo un-
tate, & cum eā conjungi, præcisim ab
accidentibus, quibus reipsā subest: qua-
lia sunt actualis conjunctio cum prædeter-
minatione ad consensum v. g. & cum ip-
so consensu: ergo manet tota libertatis essentia. Antecedens patet: quia supposi-
tio prædeterminationis non tollit continentiam, quam voluntas habet, respec-
tu consensū, & dissensū, secundūm se. Probo consequentiā: quia ad libertatem nō requiritur potestas ad dissensum, & consensum, ut componibiles cum omnibus accidentibus quibus subest voluntas: nam alioqui requireretur potestas ad conjungendum cum consensu v.g. dissen-

463 **S**ecundò: quia ad essentiā liber-
tatis non requiritur potestas ex integro
practicā, seu potestas conjungendi amo-
rem v.g. cum carentiā amoris, sed con-
jungendi amorem secundūm se secum ipsā, præcisim à carentiā amoris: ergo ne-
que requiritur potestas conjungendi amorem cum prædeterminatione ad ca-
rentiam, sed conjungendi amorem secum ipsā præcisim à tali accidenti præde-
terminationis: sed ex suppositione præde-
termi-

terminationis, solum deficit voluntati po-
testas ad hujus conjunctionis existentiā, non verò ad amorem secundūm se v.g. ergo non deficit essentia libertatis: ergo im-
potentia, quae supervenit ex accidenti
prædeterminationis, solum est impoten-
tia consequens, & non antecedens.

464 Tertiò: suppositio quae compo-
nitur cum indifferentiā libertatis, non obest essentia libertatis, & est supposi-
tio consequens; at suppositio præde-
terminationis componitur cum indifferen-
tiā libertatis: nam prædeterminatione solum tollit indifferentiam privatram, &
suspensivam.

465 Illustrantur hæc primò: Nequit tolli essentia libertatis per id cujus ex-
istentia non constituit libertatem, sed supponit: & ex cujus defectu, nihil de essentiā libertatis tollitur; atqui sic se habet, aut habere potest decretum præ-
determinans: quod probatur: nam decre-
tum prædeterminans, & appendix præ-
determinatione succedunt actui primo con-
stituto, juxta Thomistas, seque habent in linea secundi: ergo per ea nequit de-
strui constitutio actus primi; in qua li-
bertas consistit.

466 Secundò: suppositio præde-
terminationis conjungi potest cum judicii
indifferentiā: ergo & cum libertate. An-
tecedens patet, & consequentia proba-
tur: quia tota radix libertatis in ope-
rando est judicii indifferentia, adeò ut
repugnet quod stante judicii indifferentiā operetur voluntas, & quod non ope-
retur liberè.

467 Tertiò: potest dari potentia specu-
lativa, sine potentiā practica respectivè
ad aliquē terminum; seu potestas quoad
sufficiētiam, seu sufficiētia potentia, vel
ex parte potentia, sine potestate quoad
efficiētiam, seu sine efficiētia potentiā vel
ex parte potentia ratione termini: ergo
potest stare libertas cum suppositione
prædeterminationis. Probo consequen-
tiā: quia Prædeterminatione solum tollit
potestatem quoad efficaciam, seu potesta-
tem practicam, quae non requiritur ad
libertatem: cum enim quis dissentit, non
habet potestatem practicam consentien-
di, ut patet. Tum etiam quia tota ratio,
quam nos opponimus Thomistis pro le-
sione libertatis, est, quia ratione, & casu

prædeterminationis ad amorem, non amor redditur impossibilis practicè, & par. trāct. in actu, seu ex parte termini: cum quo r. de Deo bene componitur, quod sit possibilis ad scientiæ. *In primā*

prædeterminationis, & non antecedens.

468 Probo igitur, tum in casu differen-
tientis: in quo deficit potestas quoad ef-
ficaciam respectivè ad consensum. Tum
plausibilius ex opinione, apud nos pro-
babili, eorum qui negant connexionem
Omnipotentiæ cum possibilibus; apud
quos in Deo respectu chymæ in actu
vel in se, & practicè impossibilis, datur
potestas quoad sufficientiam, seu sufficiē-
tia potestatis. Per hæc Recentissimi Tho-
mistæ cum Godoy, M. Prudentio, & Go-
net nutrunt maximè conceptiones suas
in materia libertatis, in quā per istos dis-
currendi modos eadem in re minus dis-
cedunt à Luthero, Calvinio, Ianzenio, &

Infrā lib.
Bajo, quā vellent Authores Magni 13. à nū.
quos referā lib. 13. à nū. 113. & à nū. 119. 113. & 119
Solvitur Argumē-
manere potestatem illam, quae dicitur *tum.*

469 Respōdetur, & nego antecedens. Ad primam ejus probationem permitto
speculativa, & antecedens, & nego con-
sequentiā. Ratio est patentissima: quia
potestas libera non est utcumque po-
testas, sed potestas practicè operativa, &
electiva, vi cuius arbitrii, & dominii stat-
aut existentia operationis, aut ejus de-
fectus; patet autem ad hujusmodi po-
tentiam electivam non sufficere genus re-
motæ potentia, seu potentiæ illius specu-
lativæ, cū ad praxim perinde sit, ac si
non esset, ex accessu prædeterminationis,
Ex suprad
ut demonstratum est suprad 88. & seqq. di 88 à n.
& à n. 105. & signanter à n. 108. contra 88. & à
Castell & à n. 118. signantiū autem à n. 105 &
n. 122. cum Patre Suarez. Deinde ne-
go antecedens: qui enim nequit ponere
consensum ut essentialiter est, neque spe-
culativè potest consensum ponere: at si
prædeterminatione sit necessaria ad consen-
sum, consensus essentialiter erit compo-
nitio cum ipsā: cui ergo dēsit potestas po-
nendi prædeterminationem, ipsā alio-
quin carent, quomodo potest ponere con-
sensum, ut suprad. Adde potestatem libe-
ram esse potestatem expeditam, & proximè
operativam, ut loquitur Sanctus Thomas 1. part. quest. 83. S. Thomas.
art. 2. ad 2. Patet, ad id non sufficere po-
testa.

Suprad
à n. 122.
Castell.
Suarez.

Ff 2

In primâ testatem illam purè remotam, & specula-
par.tract. tivam: quam nulla hæresis opposita liber-
t. de Deo tati negavit.

Nota. Ad secundam probationem dico
ad potestatem liberam requiri, & suffi-
cere potestatem proximam ponendi pro
libito amore secundum se, conju-
ndo cum his omnibus, quæ præcedunt ad
ipsum; & amovendo pro libito quicquid
repugnat existentiæ amoris: patet autem,
cui desit comprincipium seu Prærequisi-
tum necessarium, & pro libito inassequi-
bile ad actu consentiendum, seu ad con-
jungendum voluntatem suam cum con-
senfu, non posse pro libito consentire.
Ad tertiam nego implicantiam termino-
rum: nam implicat in terminis, tolli à
me per alienum arbitrium statum indife-
rentiæ ad consentiendum, & non consen-
tiendum, & me manere liberum in di-
sentiendo, ex buco que dicitis.

Et Prima Confirmat. Ad primam confirmationem di-
co, imprimit tolli essentiam libertatis
per id cuius exclusio constituit essentiam
libertatis: talis est prædeterminationis:
essentia enim libertatis, & dominii physi-
ci dicit jus se determinandi pro libito
proprio, cui derogat aliena determina-
tio, sive fingatur ex parte actus primi,
sive ex parte secundi: ut suprà diximus.
Minor est fafissima: si enim decretum
& infra prædeterminans parat Omnipotentiam,
lib. 7. à quomodo non sit ex parte actus primi?
num.340. si prædetermination appendix, comple-
ta causam in linea agentis secundi, quomodo
non est ex parte actus primi?

Secunda: Ad secundam confirmationem
Suprà nu. dico, si fieri nequit (quod jam monui) ut
139. & stante judicio physicè, & representativè
144. indifferentia voluntas non operetur li-
berè, negandum assumptum, de compo-
sibilitate prædeterminationis cum tali
judicio: si aliter fieri possit, ut communi-
nis apud nos opinio est, nullam esse vim
argumenti. Deinde duplex est judicii
indifferentia, entitatina, & præctica, in
representando, & in operando: cum ita
non potest voluntas operari non liberè:
cum illa potest: & illam secum potest
compati Prædeterminationis non, hanc.

Tertia: Ad tertiam tripliciter sumi potest
potestas quo-ad sufficientiam, & potestas
quo-ad efficaciam. Primo: ut sufficiens sit
potestas ex parte cause, solumque signi-

sicut, terminum non ideo esse improduc-
cibilem: quia desit virtus in causâ, quan-
tum in se est: efficax, sit potestas ex ter-
mini improducibilitate non impedita,
ut absolutè operetur. Secundo: ut suffi-
cens, sit remota: efficax, sit proxima.
Tertio: ut sufficiens, sit proxima, prout
præscindit, & antevertit operationem:
efficax, sit ipsa jam operans.

470 Ad secundam probationem dico
ad potestatem liberam requiri, & suffi-
cere potestatem proximam ponendi pro
libito amore secundum se, conju-
ndo cum his omnibus, quæ præcedunt ad
ipsum; & amovendo pro libito quicquid
repugnat existentiæ amoris: patet autem,
cui desit comprincipium seu Prærequisi-
tum necessarium, & pro libito inassequi-
bile ad actu consentiendum, seu ad con-
jungendum voluntatem suam cum con-
senfu, non posse pro libito consentire.
Ad tertiam nego implicantiam termino-
rum: nam implicat in terminis, tolli à
me per alienum arbitrium statum indife-
rentiæ ad consentiendum, & non consen-
tiendum, & me manere liberum in di-
sentiendo, ex buco que dicitis.

471 Ad primam confirmationem di-
co, imprimit tolli essentiam libertatis
per id cuius exclusio constituit essentiam
libertatis: talis est prædeterminationis:
essentia enim libertatis, & dominii physi-
ci dicit jus se determinandi pro libito
proprio, cui derogat aliena determina-
tio, sive fingatur ex parte actus primi,
sive ex parte secundi: ut suprà diximus.
Minor est fafissima: si enim decretum
& infra prædeterminans parat Omnipotentiam,
lib. 7. à quomodo non sit ex parte actus primi?
num.340. si prædetermination appendix, comple-
ta causam in linea agentis secundi, quomodo
non est ex parte actus primi?

S E C T I O XIII.
ARGVIT EX NECESSITATE, ET VTI-
litate Orationis.

475 **O**bicies decimotertiò: Volun- Decimum
tas constituta in proximâ li- tertium
bertate, & actu primo proximo consen- Argumē-
tiendi, justè deprecatur à Deo consen- tum ex ne-
sum salutarem: sed, si non effet requisi- cissitate
ta physica prædeterminationis ad actu con- Orationis
sentendum, effet irrisoria deprecatio:
ergo physica prædeterminationis est requi-
sita, supra proximam libertatem ad actu
consentiendum. Consequentia est bona.
Minor autem probatur: tûm ex Augu- Auguſtin.
stino de Natura, & Gratiâ. cap. 13. quid
stultius, quoniam orare, ut facias, quod in
potestate habes? Tûm ex Hieronymo lib. Hieronym
2. contra Pelagian. frust. a semper ora-
mus, si noster arbitrio est facere, quod
nostrum. Et ratio est evidens: quia ora-
tio

termi- Notandi
ni est medium, mediâ voluntate illius
ad quem oras, operans, & influens in
effectum, pro quo funditur: vel ergo in-
ter Potestatem proximam ad consensum
salutarem, & ipsum consensum saluta-
rem, requiritur media Dei Voluntas
circa consensum libera, vel non? Si non
requiritur, ad quid oratio? Quid spectat
à Deo? Cùm ipse totam suam libertatem
jam exercuerit circa consensum, nec
ullum sit novum libertatis exercitium
medians inter actum primum, proximum,
& secundum? Nam oratio tendit
ad aliquod exercitium libertatis exoran-
dum: aliter enim inexaudibilis est, &
oratio inaudibilis, est frustranea.

476 Major primi Syllogismi constat
primo ex praxi fidelium. Secundo: quia
consensus salutaris est speciale Dei do-
num à libertatis dono distinctum: ergo
potest à Deo postulari, etiam supposito
toto dono libertatis. Consequentia pa-
ret: quia donum Dei, est exoptabile, &
postulabile. Antecedens autem constat
Augustin. Trident. Prosper.
Augustino dicente, donari à Deo Nobis
ipsum velle. Tûm ex Tridentino secl. 6.
cap. 16. Tûm ex Prospero in Epistola ad
Demetriad. clarè docente, semper esse pe-
tendum, ut donis Dei fideliter, & scien-
ter utamur: quid est uti fideliter Dei do-
nis, nisi benè operari cù auxiliis pre-
ceptis? ergo usus bonus libertatis, & con-
sensus salutaris est justa materia oratio-
nis, etiam supposita totâ proximâ liber-
tate. Tûm demum: quia justè à Deo peti-
tur id quod Deus præcipit: sed præcipit
Deus consensum salutarem: ergo.

477 Commendat maximè Doctor
Complutensis Castell hoc caput arguendi
di sp. 2. de libero arbitrio quæst. 3. secl.
6. & impugnatis nonnullis evadendi viis,
difficultatem exaggerat, & illustrat pri-
mo. Quando ab Ecclesiâ edocti oramus
Deum, ut liberi nos à malo, oramus pro
caſu, quo non sit auxilium sufficiens eva-
dendi malum: & hoc est ridiculum: tale
enim malum, Chymericum est: Vel ora-
mus pro caſu quo fiat præscilio à libe-
tate evadendi tale malum: & hoc etiam ri-
diculum: quia malum præscindens ab
existentia, vel carentia auxilii, etiam est
chymericum: vel tandem oramus pro caſu,
quo sit plena potestas evadendi ma-
lum: & hoc est stultum; si adhuc non fu-

best evasio mali ab exercitio, & liberta- In primâ
te ilius, ad quem oras: sed si non datur par. tract.
physica prædeterminationis, supposita jam i. de Deo
plenâ potestate, non subest ultrâ evasio sciente.

478 Illustrat secundò ex Tridentino, Secundò
secl. 6. cap. 1. sic dicente: In Sacris Lit- ab eod. ex
teris cùm dicitur: Convertimini ad me, & Trident.

ego convertar ad vos, libertatis nostræ
admonemur: cùm respondemus: Converte
nos Domine ad te, & convertemur, Dei
nos Gratia præveniri confitemur. Sic ar-
guitur: Constituti in libertate per voca-
tionem, quâ libertatis nostræ admone-
mur, respondere possumus orando, ut
nos convertat, & ita convertamur: ergo
postquam liberi sumus (utique in actu
primo) ad conversionem fructuose ora-
mus, ut Deus donet, & superaddat ip-
sam conversionem. Quomodo ergo si in-
ter actum primum libertatis, & actum
secundum conversionis nulla jam inter-
venire potest electio, & determinatio li-
bertatis Divinæ? ergo ne sit frustranea
oratio inter actum primum proximum,
& ultra ipsum requiritur ex parte Dei
novus usus dominii, & nova determina-
tio, ut actu convertamur. Atqui ex Con-
cilio, ut patet, ea determinatio ultra li-
bertatem, in quâ sumus, prævenit con-
versionem: nam Dei nos gratia præveni-
ri confitemur: ergo ut actu convertamur,
requiritur Gratia præveniens actuā
conversionem, & supponens liber-
tatem in actu primo: quoniam hæc, nisi
prædeterminans? Hæc fusè Doctor Ca- Castell.
stell loco citato. Quæ jam ego suprad te- Suprà à
tigi, & solvi: sed, nolentibus, in studio nu.392.
meditari, opus fuit occasione novi Propo-
nentis, longiori circuitu argumentum
expresuisse, & magis explanare solutio-
nem.

479 Respondetur. Tripliciter potest solvitur
excogitari oratio nostra circa cōsensum Argumē-
salutarem. Primo, acceptâ prius à Deo tum.
Gratiâ, quâ experiamur infirmitatem
nostram, & excitemur ad postulandam à
Deo ulteriore gratiam, nempe, Gra-
tiâ congruam ad salutariter consen-
tiendum. Secundò: acceptâ jam à Deo
plenâ sufficientiâ ad salutariter consen-
tiendum, petendo à Deo, ut superaddat
mo-

In Primā motiva, & auxilia quibus vincantur difficultates occurrentes, quoadusque à re*par. tract.* belli nostrā voluntate consensum salutarem obtineat: scit enim Deus, quibus modis possit nos ita vocare, ut consentiamus. *Tertiō:* suppositā totā libertate in actu primo plenē cōstitutā per gratiam, unicē petendo, actionem consentiendi. Est magna diversitas inter hos tres modos orandi. Nam *Primus* petit quod non habet, & quod pender à determinatione Divine Voluntatis. *Dei* enim est dispensare auxilia, & *Dei* est specialiter misericordis, & faventis dispensare ea auxilia, quae prævidit fore efficacia: non enim tenetur hæc dare. *Secundus* etiā petit, quod non habet, & quod pender à *Divinæ* voluntatis determinatione: nam petit ultiora auxilia ad vincendas difficultates occurrentes, & quibus vītis sperat habere consensum. *Hos concessi* *suprà loco* citato. *Tertiis* modus orandi est, quem assūnit arguens ad formandam speciem difficultatis, nempe nihil aliud petendo, quam actionem consentiendi, suppositā jam plena potestate consentiendi. Igitur

Quid petamus, petendo, ut nos cōver- rat Deus? 480 Censeo primò: Dum Patres, Ecclesia, & Scriptura nos hortantur ut postulemus, hortari nos, ut postulemus primo, & secundo modo. Ratio est: quia oratio est protestatio infirmitatis nostre, & in ore Patrum, & Scripturæ est argumentum impotentiae: unde ejus, pro quo fit oratio, supponitur ex orationis necessitate, aliqua proxima impossibilitas. Per hos autem modos orandi, fit salutis communi fidellum sensu, adhærenti Patribus, Ecclesiæ, & Scripturæ.

Quid non petamus? 481 Censeo secundò: tertium orandum esse planè stultum, & prorsus inutilem: & ex ejus inutilitate, & stultitia, arguit physicæ prædeterminationis impossibilitatem acutissimus Noster Pa-

P. Anton. Perez. ter Antonius Perez cum Augustino dicitur cap. 18. de Naturâ, & Gratia: quid Augustini. stultus, quā orare ut facias, quod in potestus habeas? Et ratio est quam assig-

Cardinal. Sfortia. nat Affer. Theologicarum lib. 2. cap. 7. n.

130. Sfortia, Ingenio, & Purpurâ eminentissimus. Non petimus horam operationem præsentem: quia in sensu composito cum petitione, hoc est, cum desiderio efficaci illam habendi, repugnat physicæ vo-

litione opposita in nobis, adeoque non esset liberum Dei beneficium exaudire banc petitionem, implicaret enim, ut in sensu cōposito cum illa, vellemus elicere actum illi oppositum. Vide ipsum Perez tom. 1. tractatu de Providentiâ disp. 1. cap. 5. quest. 13. num. 124. disputantem ex opposito fundamento contra physicam prædeterminationem. Igitur ad mentem objec-tientis, qui non curat primum, & secundum modum orandi pro coalensu salutari, sed attendit ad tertium

482 Nego majorem argumenti, ex evidenti probatione minoris. Ad probationem majoris primam, dico praxim Fidelium esse petere à Deo auxilia primo, & secundo modo, quos explicui, & modis eisdem consensum salutarem. Ter-tio autem modo nullus prudens postulare potest, nisi excusat ignorantia. Ad secundam distinguo antecedens: est distinctum à libertatis dono secundum se acceptæ, concedo: à libertatis dono, ut emanantis à Deo, subdittinguo: physicæ, cōcedo; moraliter, nego antecedens: quia libertas ita datur à Deo, ut in ea deretiam consensum salutarem, dando videlicet eam, quam videt conjungendam cum consensu: vel ita ut in ea definit dare consensum salutarem, dando videlicet sufficientem, & noiendo ultra benefacere. Et ne go consequiam: quia supposta jam tota libertate, jam supponitur etiam totum exercitium libertatis Divine circa consensum salutarem, & iste privativè manet in manu libertatis habentis.

483 Ad consequentie probationem, & ea quæ superadduntur ex Augustino, Prospero, & Tridentino, dicitur primò: plurima esse dona Dei, de quibus gaudere possumus, & gratias tenemur reddere, & quæ non possumus postulare: ita est ipsa prima existentia: ipsa prima constitutio libertatis ad orandum primò: ipsa prima auxilia: & sic innumerata dicitur secundò: consensum salutarem, & salutare recte, esse Dei dona, collata, & donata per voluntatem, non utique determinantem eorundem existentiam, sed per voluntatem hortaticem eorum per auxilia, & determinantem existentiam libertatis in his circumstantiis in quibus est prævisa quod consentiet, &

vo-

volet. Dicatur tertio, ipsum Consensum Salutarem, & ipsum velle, & usum bonum donorum Dei, utiliter peti primo, & secundo modo, quos jam explicui.

Solvitur confirmat. pr. ma.

Ejusque fallacia de regitur.

Et secunda

Et detegi- tur Ar- guentis equivoca- tio.

adjuvet ad ipsam conversionem: ad quid In *Primis* euim illi clamores, si non egeremus *par. tract.* Gratia præveniente? Hæc est mens *Tridentini*. Arguentis verò æquivocatio stat *sciente*.

in eo, ut existimet, loqui Concilium, per *Et Tridentilla*, *libertatis nostra admonemur*, de tini mens. libertate in actu primo proximè constituta, & subsequi orationem nostram, quæ peritus, quasi medii inter illum actum primum, & secundum, ut ulteriori nos gratiâ præveniat, ad ipsum actum secundum, quasi eā egeamus ad applicandum illum proximum ad secundum. Hoc quā sit a mente Tridentini procul, Lector litteræ facile adverteret.

SECTIO XIV.

ARGVIT EX DISTINCTIONE GRATIÆ Excitantis, & Adjvantis.

486 *O* Bjicies quartodecimò: sub *Quartum Genere Gratia Prævenientis decimū Ar Consensum salutarem*, Gratia excitans, gumentum & Gratia adjuvans sunt species distin- ex cōditio etæ: sed nequeunt esse species distinctæ ne Gratia sub genere Gratia prævenientis, si Gratia Adjuvans non sit physicæ prædeter- tis. Minans: ergo sub genere Gratia prævenientis, datur Gratia, physicæ prædeterminans, & appendix prædeterminatione negari nō possunt. Consequentæ sunt bona. Diffi- cultas est in præmissis.

485 Ad secundam confirmationem, adorata Doctrina Tridentini, nego antecedens in sensu arguentis: respondere possumus vocanti Deo; & hoc est libertatis nostræ: non autem ea responsio fit per orationem, quæ jam constituti in libertate proximâ, pectimus ipsum consensum, quem Deus privativè determinandum reliquit in ipsa libertate. Patitur arguens magnam æquivocationem in Doctrinâ Tridentini. Duo Tridentinum intendit: & Nostram libertatem, contra Lutherum & Calvinum; & Divine Gratia necesse statem contra Pelagium: Vtramque convincit ex Sacra Paginâ: libertatem, ex Deo hortante ut Convertamur, per illa: Convertimini: ad quid enim exhortatio, ut convertamur, si non sumus liberi? Necesse statem Divine Gratia, ex clamoribus nostris, ut nobis assistat, &

487 Minor probatur: primò: quia Gratia adjuvans est Gratia conjuncta cum consensu: ergo si prævenit consensum, est conjuncta cum consensu, ex connexione cum consensu. Sed connexio præveniens est physicæ prædeterminans: ergo. Antecedens probatur: quia Gratia adjuvans est Gratia operans consensum: gratia autem operans consensum est Gratia conjuncta cum consensu. Secundò: quia Gratia adjuvans est illa Gratia, mediâ quæ Deus donat nobis ipsum consensum: ergo est Gratia afferens secum ipsum consensum: ergo si prævenit usum nostræ libertatis, est Gratia determinans pro priori ipsum consensum. Tertiò: quia Gratia adjuvans est illa per quam Deus discernit pio priori ad nostras operaciones operantem à non operanti: sed per quid indifferens ad operandum, & nouope-

In primā p.s.r. trāct. i. de Deo sciente. Castell, Ex Paulo, & Augu- stinus.

operandum, nequit discerni pro priori operans à non operanti, ut patet: ergo. 488 Major autem primi Syllogismi fuisse queritur à *Castell de lib. Arbitr. di p. 2. quæst. 1. & 2.* Primò ex illo Pauli de Discretione Credentis à non Credente, sic accepto à Magno Augustino, ut censeat Paulum loqui non solum de *discretione quomodocumque*, sed de *discretione*, quā Credens accipit à Deo *ipsum velle Credere, & ipsum credere*. Sic arguitur: per gratiam, quā dilcernitur Credens à non Credente, accipit Credens *ipsum Credere à Deo*: ergo per eandem Gratiam donat Deus Credenti *ipsum Credere*. Consequentia patet: & antecedens probatur: quia Credens, & non Credens possunt esse æquales in posse: ergo inæqualitas discretiva stat in Gratia, quā Credens accipit, quod non habet nō credens. Quod autem Noncredens non habet, est ipsum Credere. Iam sic: Gratia excitans est quae dat posse: sed in posse sunt æquales Credens, & non Credens: ergo sunt æquales in Gratia excitante: ergo tota inæqualitas reducitur ad gratiam *adjuvantem*: ergo Gratia Adjuvans est species distincta ab excitantibus gratiae specie.

489 Illustratur ita probatio majoris Discretio salutariter consentiens à non consentienti debet sumi à Gratia præveniente, ei que tribui: sed neque potest ipsi tribui, neque ab ipsa detumi, si si sit indifferens: ergo Gratia discretiva est connexa cum ipso consensu: ergo determinans, & ex prioritate suā præterminans. Atqui Gratia excitans est indifferens: ergo datur Gratia præveniens distincta ab excitante, nempe Adjuvans. Omnia bene sequuntur ex primo Syllogismo: cuius major est certa ex Apostolo. Minor probatur: quia nequit aliquid tribui principio non determinanti ejus existentiam: sed si gratia sit indifferens, non determinat existentiam consensus: ergo. Addit. quod P. incipit efficiens, & non determinans est subordinatum Principio simul coefficienti, & determinanti: sed si Deus, & Gratia non determinarent essent Principium effectivum, & non determinans: ergo essent Principium subordinatum voluntati coëfficienti, & determinanti, quod absurdum est.

Vrgetur

Adde secundò, quod effectus magis tribuitur Principio simul efficienti, & determinanti, quā Principio pulcherrimi: ergo consensus salutatis magis tribueretur voluntati nostrae, quā Deo, ejusque Gratiae, quod etiā est absurdum:

490 Secundò probatur major illa primi Syllogismi, ex Doctrinā Tridentinā *sess. 6. cap. 5.* in hunc modum: Intra genus Gratia Prævenientis admittit Tridentinum Gratiam Adjuvantem: sed distinguit utramque: ergo ex Tridentino sub genere Gratiae Prævenientis sunt species distincte, *Gratia excitans, & Gratia Adjuvans*. Consequentia est bona. Minor probatur ex literā Concilii specialiter nominantis *utramque*, non semel. Deinde: quia excitantem statuit in *vocatione*, quā nos excitat: Adjuvantem in *Adjutorio ipsius Dei*: ita *canon. 3. ubi manifestè distinguit duo*: excitationem scilicet, & Adjutorium. Major probatur primò: quia citato canone 3. Adjectivum *prævenientis* pplicuit utriusque Gratiae Tridentinum. Secundò: quia ex ipso per utramque Gratiam disponuntur homines ad conversionem: ergo utraque Gratia est dispositiva: ergo præcedens, & præveniens. Tertiò: quia ex ipso Concilio utriusque Gratiae effectus est cooperatio nostra: ergo utraque Gratia prædit, & prævenit cooperationem nostram: ergo.

491 Hæc spatiösè fundunt ex Alvarez. Alvarez, quem non citant, Recensissimi Thomistæ cum Discalceato Salmanticensi, M. Ferre. Magistro Ferre, & Doctore Castell, qui D. Castell. tandem asserit *tom. 1. de libero arbitrio & Lemos. disp. 2. quæst. 2. sess. 1. nn. 6. fin.* admittit semel distinctione inter Gratiam Excitantem, & Adjuvantem sub Genere Prævenientis, negari non posse Gratiam physicè præterminantem ex ore ipso Nostrorum, tempore Romanæ controværtie, teste Lemos Dominicano.

492 Respondet. Ut ab hoc ultimo Solvitur incipiam, quo Castellus exultat, ego Arguo: non video quā veritate proferri hæc postum. sint in tantâ luce Scriptorum Societatis, apud quos est videre mentem ipsius. Et Molina *in Concord. disp. 37.* est Suarez Molina, pluribus in locis, & præsentim part. 2. de Suarez, Gratia, lib. 3. cap. 13. & 14. & 23. est Montoya de Provid. disp. 37. sunt alii Montoya.

Tridentinum.

innumeri; quibus etiam levicurâ perlæctis, mirum est, quod hæc à viris scholasticis tam præfidenter evulgentur. Ut autem pateat, quā elumbē contra nos argumentum peti ex hoc capite possit, tria præstanta sunt. *Primum*: quā sit contra principia Thomistarum iste modulus arguendi. *Secundum*: quid Nostri coëfficiendo actum deliberatum. Ita *Pat. Molina*, quem secuti sunt plurimi ex 13. dñm. *Nostris. Secunda* est Gratiam excitantem, & Adjuvantem, non esse solum munere diversas, sed re: quæ opinio dupl. i. citer defendit: *primò*, dicendo, diversitatē entitativam harum gratiarum esse ratione obliqui: Nam Gratia adjuvans dicit actionem, quam non dicit Gratia excitans. Ita Ripalda. *Secundò*, dicendo *Ripalda*, diversitatem esse ratione Recti, & Obliqui: nam excitans solum dicit Illustrationes, & Affectiones, quibus anima vocatur ab Spiritu Sancto: Adjuvans vero dicit virtutem elevativam ipsius animæ dando vires effectivas actuum supernaturalium. Ita Suarez: qui proinde dicit Gratiam Adjuvantem, etiæ communiter sumi soleat, pro cooperante, & in actu secundo, distingui posse in Adjuvantem per modum Præcipi roborantis, & in actu primo, & sic vocat eam Adjutricem Gratiam; vel in Adjuvantem absolute, & per modum influxus: quo sensu simpliciter Adjuvans Gratia dicitur.

493 Circa primum arguo sic: Gratia thomistica, seu prædeterminans esse mis contra non potest ea Gratia, quæ à Patribus, & Conciliis dicitur, Adjuvans: sed nulla est alia gratia thomistica prædeterminans nisi Gratia Adjuvans: ergo vel non datur Gratia Adjuvans, vel non datur Gratia thomistica prædeterminans. Prima pars disjuncti est heretica: ergo est certa secunda pars. Minor primi Syllogismi patet ex calamo arguentum. Probatur major primò: Gratia quæ dicitur Adjuvans pertinet ad *Poss.* Tum quia quis adjuvatur ad agendum, nisi per posse? Tum quia ratio Patrum pro necessitate Gratiae Adjuvantis est debilitas Naturæ, & infirmitas virium. Tum ex Augustino clamante dari per Gratiam adjuvantem vires efficacissimas voluntati. Tum demum ex ipso Tridentino, ubi asserit *canone illo 3. anathema esse, Poss. sine Adjutorio, & Inspiratione Spiritus Sancti*. Nunc sic: Atqui Gratia thomistica prædeterminans esse nō potest ea, quæ det posse, ut Thomista fatentur: ergo nec potest esse, quæ re ipsa dicitur Adjuvans.

494 Secundò: quia ut observat optimè Reverendissimus Thyrus Noster, Gratia Adjuvans à Patribus, & Conciliis asserta, talis est, ut ipsi liberè cooperetur, & assentiat homo: Sed Gratia prædeterminanti non cooperatur, & assentit homo liberè: nam assentiri, & cooperari liberè alicui, est ita assensum, & cooperationem adjungere, ut possit separare: Sic liberè assentis Amico suadenti, quia separare potes à consilio assensum: sic cooperaris liberè habitui, quia separare potes actionem tuam ab habitu: ergo Gratia thomistica prædeterminans esse nequit Gratia, quæ à Conciliis dicitur Adjuvans. Major autem est ipsius Tridentini.

Aranda de Deo.

495 Circa secundum, duplex est opinio inter Authores Societatis. *Prima par. trāct. i. de Deo* excitantem, & Adjuvantem, easdem esse sciente.

In primis Infrā latè Authores censeant de distinctione Gratia, à tia Excitantis, & Adjuvantis. *Tertium*, totius argumenti dissolutio. *Infrā lib.* 45. ex Molina, quem secuti sunt plurimi ex professoro. Molina. *Secunda* est Gratiam excitantem, & Adjuvantem, non esse solum munere diversas, sed re: quæ opinio dupl. i. citer defendit: *primò*, dicendo, diversitatē entitativam harum gratiarum esse ratione obliqui: Nam Gratia adjuvans dicit actionem, quam non dicit Gratia excitans. Ita Ripalda. *Secundò*, dicendo *Ripalda*, diversitatem esse ratione Recti, & Obliqui: nam excitans solum dicit Illustrationes, & Affectiones, quibus anima vocatur ab Spiritu Sancto: Adjuvans vero dicit virtutem elevativam ipsius animæ dando vires effectivas actuum supernaturalium. Ita Suarez: qui proinde dicit Gratiam Adjuvantem, etiæ communiter sumi soleat, pro cooperante, & in actu secundo, distingui posse in Adjuvantem per modum Præcipi roborantis, & in actu primo, & sic vocat eam Adjutricem Gratiam; vel in Adjuvantem absolute, & per modum influxus: quo sensu simpliciter Adjuvans Gratia dicitur.

496 In hac diversitate opinandi, conveniunt omnes Authores Nostri penes duo. *Primum* est, Gratiam Adjuvantem, sive entitativè sit eadem, sive diversa ab excitante, prout Adjuvantem, & cooperantem, & sub hoc munere, non esse prævenientem. Id quod aperte demonstrant Montoya *disp. illa 35. & Suarez citato Montoya. cap. 24. contra Alvarez, & Iansenium: Suarez. Alvarez. Iansenius*.

Gg

Pri-

In Primā 497 Prima Solutio sit juxta primam par. trahit opinandi viam: Negando majorem: non i. de Deo enim est specifica, & entitativa distinctione scientie. inter utramque hanc gratiam, sed unicè ratione munieris, & officii, quod est in *Prima solutio* ipsi simā Gratia duplex, exciare, vide- licet, & adjuvare: & quoad hoc non est præveniens, sed comitans. Ad primam majoris probationem, nixam testimonio Pauli de Discretione, dicetur accurate in trahit. de Prædestinatione. Nunc ad Infra lib. 8. à num. 232. formam, adorato testimonio Pauli, Distinguuo antecedens: accipit liberè cooperans ipsi Gratiae, potens eam abjecere, & cassam reddere, concedo: non liberè, neque potens abjecere, nego antecedens: & distinguuo consequens: ergo per eandem gratiam donat, ut dispensatam in circunstantiis congruitatis prævisæ, contendo: per eandem ut entitativè connexā, sequentiam.

Doctrina Scholæ Nostræ. 498 Itaque homo liberè accipit à Deo ipsum Credere, & Deus donat etiam liberè: sed & acceptio, & Donatio, & modus libertatis in accipiente, & in donante, diversimodè se habent. Acceptio est ipsa libera cooperatio hominis, liberè adjungentis Gratiae, cooperationem, determinando per vias acceptas, & adjunctas à Gratia, se & Gratiam ad operandum. Donatio est dispensatio Gratiae ex & cum præscientiâ de bono ejus usū. Hinc libertas in donante solum est immediatè quoad dispensationem auxiliis, quod præsumum est congiuum; non verò quoad determinationem actionis. Libertas autem in accipiente, est immediatè quoad determinationem operis, & actionis: cuius Deus voluit esse per gratiam cooperator, non verò determinator.

Cur Gratia tribua 499 Ad confirmationem, distinguuo claritatis gratiâ, majorem: debet à Gratia operaria sumi, eidemque tribui, in genere ratio Nostræ principii determinantis, nego: in genere principii suadentis, & coëfficiens, concedo: & distinguuo minorem: si sit indifferens, indifferentiâ contraposita suasioni, & causalitatî morali, concedo: si solum sit indifferens, indifferentiâ contraposita determinationi, & connexioni, nego minorem & consequentiam. Itaque causâ moralis, ex vi Consilii, suasionis, & Adjutorii sufficit, ut ipsi tribuantur, & ab ipsâ sumatur operatio, quam

alius determinat, ut patet in moralibus: & hoc genere dicimus, Deotribui, & ab eo sumi, citra determinationem, opera. rationem salutarem, titulo potiori, & perfectiori, quâm est ille quo in humanis tribuuntur suadenti, & consilianti ea opera quæ suadet: nam Deus per suam gratiam ita suadet, ut robotet & jœvet, alias simpliciter imbecillè ad operandum, & sine suo adjutorio simpliciter impotentem. Auxilium autem Divine Gratiæ, medio quo id præstat Deus, licet in genere connexionis, & determinationis, sit indifferens; non tamen est indifferens in genere delitiationis, inclinationis, & suasionis ad opus: quod ad moralē causâ itatem, & arti ibutionem est abun- de.

D. Castell.

500 Illa duo absurdâ, quæ Castellius premit, nulla sunt: tunc enim principium meum coëfficiens, & non determinans, est simpliciter subordinatum & imperfictum, quando ex limitatione principii venit esse virtutem unicè adjutricem alterius, cuius dominio ex naturâ suâ subiectum est: at quando venit ex merâ attemperatione ad dominium, quod ipsa causa donar, ut contingit in Deo volente nos finire in manu consilii nostrî, seque proinde liberè præimpediente munus determinandi, nulla est subordinationis; nulla imperfictio. Neque ista præimpeditio quoad munus determinandi obest, ne ipsa operatio creaturae, sit potius Dei, quâm ipsius creaturæ ob plures titulos, quos citato trahit numerabili-

Infra lib.
8. à num.

235

Mens Tri- dentini.

cre-

redit, sperat, & diligit. Dicesne in hac grammaticâ; illo adjectivo primo affici cuncta, quæ sequuntur? Præterea, quòd disponantur homines per excitantem Gratiam, & per adjuvantem in genere virtutis elevantis, & roborantis, verissimum est: ex his verò quis inferat disponi homines per ipsam gratiam, ut Adjuvantem, & Cooperantem? Denique, si effectus est utriusque Gratiae cooperatio nostra, utraque se habet ex parte principii: ergo nō est gratia, quâ cooperans, & quâ juvans in actu secundo, sed quâ vocans, excitans, & roborans ad actum secundum. Et hæc de primâ solutione.

502 Secunda Solutio sit juxta secundâ viam opinandi, distinguendo majorē: sub genere gratiæ Prævenientis sunt species distinctiones, Gratia Excitans, & Gratia Adjuvans per modum virtutis, & principiū, concedo majorem: & Gratia adjuvans per modum influxus, nego suppositum. Itaque non nego specificam distinctionem inter eas Gratias, sed quod supponitur, nempe, utramque sub munere suo esse sub eodem genere Prævenientis: id nego. Nam Gratia quâ adjuvans, & quâ cooperans non est præveniens, sed identicè comitans operationem voluntatis. Et distinctione similiter minori, nego simpliciter consequentiam. De Probatione majoris nihil occurrit addendum. De minoris probatione solum dico, Gratiam Adjuvantem, quâ adjuvantem, & cooperantem, id est, adjuvantem per modum influxus, esse conjunctione cum consensu, non ex connexione entitativâ cum ipso, sed ex actione simultaneâ, quam importat circa consensum: & in hoc sensu, non esse Gratiam prævenientem, sed comitantem. Si verò sumatur per modum principiū, & virtutis elevantis, & roborantis, dico prævenientem dici posse, quamvis distinctionem ab excitate; sic verò sumptam, nullam importare connexionem, & conjunctionem cum ipso consensu: tota enim connexion, & inseparabilitas à consensu, extrinsecata est, & aliunde venit, nempe ex præscientiâ ex quâ dispensatur à Deo, volente benefacere per Gratiam discernentem, & Congruam. Sed de his ex professo lib. 13. à 13. à num. num. 45.

45

In primâ par. trahit.
i. de Deo
ARGVIT EX PROPRIETATIBVS GRA- sciente.
tiæ efficacis, & nonnullis phrasibus
Sacra Pagina.

503 **O** Bjicies decimoquintò: Omnis Decimum Gratia à nostrâ voluntate ir- quintum resistibilis est physicè prædeterminans: Argumē- sed omnis Gratia efficax, cum qua de fa- tum ex facto operamur, est à voluntate nostrâ ir- Proprietat resistibilis: ergo omnis Gratia efficax, tibus Gra- cum quâ de facto operamur est physicè prædeterminans. Syllogismus est in Bar- bardâ. Major est omnium, qui ex utraque Scholâ tam Thomisticâ, quâm Nostrâ, benè sentiunt. Minor probatur primò: quia licet detur in Deo Voluntas à nobis resistibilis; omnis autem Voluntas efficax Dei est irresistibilis: ergo licet detur Gratia Dei resistibilis, omnis Gratia ef- ficax est irresistibilis. Consequentia probatur: quia sicut Gratia efficax correspondet Voluntati efficaci; ita Gratia ir- resistibilis correspondere debet volunta- ti irresistibili.

504 Nec dicas: Voluntatem Dei effi- cacem esse irresistibilem: quia est ab intrinseco efficax. Non, inquam, id dicas: quia idem contendit objectio de Gratia efficaci. Nec iterum dicas: Voluntatem efficacem Dei, licet sit irresistibilis, esse impedibilem. Non id dicas. Tum quia quomodo est Voluntas Omnipotentis, si ab imbecilliore potest impediri? Tum quia ob suam fortitudinem est irresistibilis: ergo est inimpedibilis ob suam Omnipotentiam. Tum etiam quia cur non sit similiter impedibilis Gratia ab intrinseco efficax? Tum demum quia idem voluntas Dei efficax, quamvis irresisti- bilis, non obstat libertati, quia eâ non obstante, stat in potestate Voluntatis & Velle, & non velle: sed non obstante Gratia ab intrinseco efficaci, stat in po- testate voluntatis, & velle, non velle: ergo.

505 Probatur secundò eadem minor: quia omnia attributa, per quæ Scriptura, & Augustinus explicant efficaciam Gratiae, vel nihil sunt, vel convincunt sibi. Scriptura & Augu- stinus ostendit: nam primò Augustinus de

Gg 2
Præ-

In Primā Prædestin. SS. cap. 8. ait eam, à nullo dñp. tract. ro corde respui: Ideò enim tribuitur, ut i. de Deo Cordis duritia primitus auferatur. Nota scientie. eausalem Augustini, non dicentis Gratiam non respui, quia eam molle cor suscipit: sed quia i pia auferit duritiam Cordis: ergo seipslā habet auferre resistiam. Secundò: quia idem Augustinus de Corrept. & Gratia cap. 12. dicit hominem divinā Gratiā indeclinabiliter, & insuperabiliter agi. Nota energiam Adverbiorum. Tertiò passim ex Scriptura colligit & afferit Augustinus vim Gratiae esse efficacissimam. Imò & potentiore averione nostrā: imò & omn potentiissimam: per ipsam Deum facere ut velimus, & facimus: Dareque nobis in ipsā ipsum velle: & alia similia quae sine intūmsecā efficaciā Gratiae vix explicari possunt.

Confirmat D. Castell. 506 Confirmat hæc omnia Doctor Castelli hoc discepsit, quem fundit disp. 2. quest. 1. tot. & sect. 2. Res significata per physicam prædeterminationem à Thomistis, admittitur, & traditur ab Scripturā, & Patribus: alioquin est apta vox: ergo non est cur displiceat, vel in re, vel in nomine Physica prædeterminatione. Consequentia patet ex illo Augustini: quid cōtentiosus, quād ubi de re constat, certare de nomine? Idque Castellius eruditio Conciliorum, & Patrum exornat ad pompa argumenti. Antecedentis prima pars probatur: quia vis agendi hominem, compellendi, faciendi ut re sit, & indeclinabiliter & insuperabiliter ducendi est res significata per physicam prædeterminationem à Thomistis: hæc autem vis à S. Augustino, & ab Scripturā passim traditur. Secunda pars probatur: quia melior est vox prædeterminationi, quam cōpellendi. Tūnq; quia vox determinationis est vox communis: quid autem vetet, ut ex prioritate dicatur prædeterminationis, & ex physico modo novendī, Prædeterminatione physica? Adde ab Hilario, & Prospero dici gratiam præoperantem: quæ vox Prædeterminantem Gratiam sonat.

Solvitur Argumētum quo nsi Calv. & Ians. 507 Respondetur: advertendo his locis arguendi usos esse Calvinum, & novissimum Iansenium, contendenter ex osto Notis, seu proprietatibus Gratiae ex libris Augustini hinc, & inde collectis, necessitantem esse Gratiam: quare

hic locus arguendi cautè debet assumi. Videatur in Antijansenio Doctissimum Moraines, seu Martinon disp. 22. sect. 13. Quo supposito, concessā majori, in sensu Thomistico de Gratia antecedente irresistibili, nego minorem: Omnis enim Gratia efficax habet esse efficacem ex litera adjectione confessus: unde secundum se, & accepta secundum suam entitatem ta. is est, cui resisti posse, ut manifeste definiunt Tridentinum, & Senonense. Ne tamen sit æquivocatio, nota, Gratiam efficacem sumi posse dupliciter: Speciativè, & quoad rectitudinis; seu reduplicativè, & quoad obliquum cooperationis: Gratia efficax, specificativè, & quoad rectum, est contingenter efficax, atque adeò est frustrabilis, & resistibilis: Reduplicativè velò, & quoad obliquum est in resistibili, ex suppositione consequenti quam importat: quia res, dum est, necesse est, sit.

508 Ad primam probationem minoris, concedo antecedens, & nego consequiam. Quia Voluntas Dei circa actus nostros liberos habere non potest effici am executiram, & eam unicè habet ex præsuppositione nostræ determinationis, præcedentis in Scientiā Mediā, cui determinationi nostræ se planè attemperat, relinquens in manu consilii non ri operationem: unde ex nullo capite sua efficacia potest habere vim determinandi: ex quā Gratia ab intrinseco efficax, sive constitutus actum primum, sive mediet inter ipsum, & secundum, nocet libertati, cuius in genere determinantis esse debet privativè operatio quæ dicitur libera. Ad ea, quæ superadduntur de impedibilitate Divinorum Decretorum dictum est satis ad offarum argumentum, sect. 8.

509 Ad secundam probationem, quā Iansenius passim exultat, negetur alsumptum: ad probationem dico, sine vi prædeterminationi, explicari à Nostri cas proprietates Gratia efficacis ex directione Divinæ Scientiæ Mediae, & beneficā providentiā, quā dispensatur auxilium in eis circumstantiis in quibus Deus prævidet fore, ut voluntas cōfidentiat: hac favoribili providentiā, Deus vocat hominem, modo quo vocantem non respuit: dicit indeclinabiliter, & influ-

Moraines. Sen Mor. tikonis.

Ex Tridēt. & Seno- nensi.

Nota.

Infrā lib. 7. à num. 45 & à nu. 297.

Suprà à nu. 419. Motiva Iansenii.

influ-

insuperabiliter, indeclinabilitate consequenti; impellit, & quāsi compellit adhibitis motivis ita aptatis ad genium, ut sciat hominem infallibileiter responsum: in hoc Ipso beneficio Gratiae congrue donat: Deus ipse bonam operationem, & non solum posse, sed & velle: & quidem modo, qui potentior est a versione nostra, & efficacissimus, & omnipotens: quia Deo suppetunt miri, & infiniti modi movendi, quos si det, scit quod homo sequetur. Sic explicant

Scholano. Nostri. Sed videndi specialiter sunt Eximius Doctor tom. 2. de Gratia lib. 5. à cap. 33. Moraines in Antijansenio disp. 22. sect. 13. & sequentibus, & ingeniosissimus Antonius Perez in 1 part. de Prædestinatione Augustiniana. Sed de his erit

Infrā lib. sermonis copiosior, cum de Naturā, & munib; auxiliantis Gratiae disputationem. 13. à nu. 510. Ad confirmationem nego partem utramque antecedentis. Res impian-

Explican- tur Scripturae. tis significata per physicam prædeterminationem, manifeste excluditur ab Scripturā, Patribus, & Conciliis. Ab

Scripturā, testante, nos reliquias in manu consilii nostri: ad quod voluerimus, posse nos porrigit manum; per nos stare, quomodo boni simus. Ideo nos non sequi Deum, quia nos ipsi holamus: & exinde hortante, terrente, & comminante, ut bene operemur, imò exprobrante comparativè ad alios eidem auxiliis preventos: que singula Physica Prædeterminatione contradicunt.

511 A Patribus, ubique testatis esse in nobis dominium, & optionem operandi, posseque resistere motioni Divinae. A

Concilia: Conciliis, expressè definitibus, Auxilia trahemus, id est, efficacia, talia esse, quibus resistere, seu diffidere possumus. Deinde nullā alia vox est magis contraria libertati: quia nihil magis contradicit libertati, quam determinatio alterius Agentis, ut testatur passim Angelicus Doctor: ergo vox magis inimica libertati quam physica prædeterminatione excogitari non potuit. Ad illud Properi de Gratia præoperante respondet Eximius Doctor part. 2. de Gratia lib. 3. cap.

24. num. 17. locutum esse Prosperum de Gratia excitarē, quam ex effectu vocavit præoperantem, id est prævenientem.

SECTIO XVI.

INSINVATIÖ LOCORVM, VNDE IN- sciente. super arguere potest Schola Præ- terminans, & remissio ad solutiones.

512 **H**ucusque præsidia Scholæ Pre-determinationis instruximus, & destruximus: solet autem arguere ex aliis insuper capitibus, quæ concernunt speciales controversias, ubi soluta specialiter sunt argumenta quæ exinde pertinet. Igitur

513 Arguit decimo sexto ex radice sextū lib. Futuritionis. Propono, & solvo lib. seq. 4. à nu. 23.

514 Arguit decimo septimo Decimum ex Futuronum determinatā veritate. Pro septimum ponono, & solvo loco citato, & insuper disp. solvitur

19. lib. seq. sect. 5. à num. 120. Arguit lib. 4. à decimo octavo ex repugnatia Scientiæ nu. 52. & Mediæ. Propono, & solvo lib. 5 ubi multa etiam contia Prædeterminantes ad-

Decimum ostavum dentur.

515 Arguit decimono nono ex necessitate Divinarum Prædefinitionum. Rem lib. 5. tot. latè verso trahit de Prædestinatione li-

bro tōto 7. Arguit vigesimò ex necessitate Prædestinationis, & impossibili-tate hominis per merita imprædestina-

7. tot. 516 Arguit vigesimò ex certitudine Prædesti-nationis. Propono, & solvo trahit, & Vigesimū lib. titulis disp. 43. Arguit vigesimosecundū ex agnoscendā Catholice discre-tione salutis iter consentientis à dissen-tiente, & Prædestinationi à Reprobō. Pro-

pono, explico, & solvo loco citato disp. 43. Arguit vigesimo tertio ex causalitate Divinæ Scientiæ circa futura, & ne-

lib. 8. à vigesimo primō ex certitudine Prædesti-nationis. Propono, & solvo trahit, & Vigesimū lib. titulis disp. 43. Arguit vigesimosecundū ex causalitate Divinæ Scientiæ circa futura, & ne-

lib. 8. à vigesimo tertio ex causalitate Divinæ Scientiæ circa futura, & ne-

lib. 8. à vigesimo quartō ex Au-tho:itate Scripturæ, & Patrum. Punctū, & à num. 285.

quod à nostris Authoribus in præ laudatis impensè, & cum victo. id verbatim Vigesimū quartum id est 3. lib. 10. disp. 50. sect. 1. & 2. lib. 10. à Arguit vigesimo quinto ex efficiaciam Di-vinæ Gratiae, vi cuius dicitur Deus fa-

cere, Vigesimū quintum

In primā cere, ut faciamus: & dare nobis consensum salutarem. Sed hæc passim ^{suprà} i. de Deo solvimus, tūm disputando de Scientiā à sciente.

^{Suprà à} dum exponendo principia communia in nu. 392. & quibus omnes, in controversiā de Effica-

ciā convenimus.

& infra 516 Arguit vigesimo sextō ex com-

lib. 5. à binatione Scholæ Noītræ cum erroribus nu. 172. & Pelagi, & Massiliensium: quasi horum lib. 8. à error, & pugna cum Augustino fuerit

nu. 37. & circa Prædeterminationem: quam iste lib. 13. à Sanctus Doctor contendebat, & illi ne-

num. 66. gabant. Propono, & solvo, tūm lib. 5.

Vigesimū de Scientiā Mediā à num. 172. & à num. sexū lib. 183. Tūm lib. 10. à num. 73. & à num.

5. à num. 113. Tūm demū lib. 13. à num. 77. &

172. & seq. à num. 83. ubi aperte dispello calumniam.

& lib. 10. 517 Arguit denique vigesimo septi-

à num. 73. mō ex duabus propositionibus, damna-

& 113. & tis ab Innocentio XI. quarum prima est:

lib. 13. à Deus donat nobis suam Omnipotenciam, ut

nu. 83. ea utatur, sicut alteri aliquis donat li-

vitium brum, aut villam. Secunda est, Deus sub-

Argumē- jicit nobis suam Omnipotentiam. Exinde

tum ex aliqui moderni, quasi triumphum ca-

Prop. dam nunt ante victoriam, rati, percussas esse

natis ab

Ratio Me- 518 APVT istud Impugnationum, à cæteris ita divido, quia

thodi. etiam ex Prædeterminante Scholæ Doctissimis, vel ex

horrore, vel ex efficaciā inuisum est, exinde reluctatis

Sequelam admittere. Ego necessariam video, ex mox

apponis à num. 526. Et ex hoc capite contra Prædeterminationem

Disputa- pullulare video argumenta ineluctabilia. Demus Terminos. Materiale pec-

tionis Ter- cati est physica entitas actus prohibiti. Formale est malitia, per quam

mini. actus redditur turpis. Entitas actus prohibiti, sumi duplicitate potest. Primo,

Thomistæ secundum se, præcisim à circumstantiā libertatis. Secundo, prout dicit cir-

Thomistæ. circumstantiam liberi. Primo modo, Materiale peccati (quod recentissimi

Thomistæ vocant, Materiale materialiter sumptum) est ipsum esse actus.

Secundo modo Materiale peccati (quod vocant iidem Materiale formaliter

sumptum) est ipse actus cum prærequisitis, ut liber sit. Vnde inferitur, (sive

doctrinas nostras fulmine istiusdamna- Solvitur
tionis. Sed hanc calumniam repulit ja patentis
Magister Lumbier in trattatu de Scien- fand.

tiā Dei à num. 626. Respondendum igi- M. Lumb.

tur est, neque levissimè tangi nostras
Doctrinas per hujusmodi damnationem.

Nam Deus, licet sibi præimpeditat mu-

nus determinandi, suamque Omnipot-

entiam quoad actiones nobis liberas,

indifferenti attemperet, non ideo lo-

cat, aut donat, aut subficit Omnipoten-

tiā suam: neque enim h̄c misetur ulla
subjectio, aut servitus, aut dominii di-

minutio, vel translatio: (quas imperfe-

ciones important hi modi dicendi, odio
semper habici à Primoribus Scholæ no-

stræ) sed pura artemperatio Divini con-

cursus ad Naturam arbitrii nostri: Qua-

le exp̄ icuimus ^{Suprà à} ad argumentum
nonum num. 434. & explicabimus rur-

num. 434. sus lib. 7. à num. 9. omnino necessariam & lib. 7.

Deo, ex suppositione quā velit condere à num. 9. &

liberas creaturas, ut ex hucusque dictis à num. 170.

patet: & lib. 7. specialiter à num. 170.

iteratò demonstrabitur. Sed & hæc ite-

rūm in trattatu de Actibus Humanis re-

1.2. Tract.
de Actib.

DISPVTATIO XVIII.

PRÆCEDENTIVM EFFICAX CONFIRMA- tio ex Sequela Thomistica Prædefinitionis, & Pra- determinationis Peccati quoad Materiale.

Ratio Me- 518 APVT istud Impugnationum, à cæteris ita divido, quia

thodi. etiam ex Prædeterminante Scholæ Doctissimis, vel ex

horrore, vel ex efficaciā inuisum est, exinde reluctatis

Sequelam admittere. Ego necessariam video, ex mox

apponis à num. 526. Et ex hoc capite contra Prædeterminationem

Disputa- pullulare video argumenta ineluctabilia. Demus Terminos. Materiale pec-

tionis Ter- cati est physica entitas actus prohibiti. Formale est malitia, per quam

mini. actus redditur turpis. Entitas actus prohibiti, sumi duplicitate potest. Primo,

Thomistæ secundum se, præcisim à circumstantiā libertatis. Secundo, prout dicit cir-

Thomistæ. circumstantiam liberi. Primo modo, Materiale peccati (quod recentissimi

Thomistæ vocant, Materiale materialiter sumptum) est ipsum esse actus.

Secundo modo Materiale peccati (quod vocant iidem Materiale formaliter

sumptum) est ipse actus cum prærequisitis, ut liber sit. Vnde inferitur, (sive

mali-

malitia identificata sit cum entitate, vel substrato peccati, ut plures etiam In primā ex Thomistis volunt, sive non;) substratum seu materiale peccati, ut affe- par. tract. tūm libertate, essentialiter sibi connectere, & inferre Malitiam: nam ne- 1. de Deo sciente.

que divinitus potest accidere ponī à creaturā liberè actum prohibitum, non ignoratā prohibitione: & non peccare.

519 Supponimus igitur ex Fide impossibilem Deo esse Prædeterminatio-

nen peccati quo ad formale: Non enim Deus volens iniquitatem tu es, ait David Psalm. 5. Quærimus: an sit Deo possibilis, & ipsi in Scholâ præde-

terminante necessaria, Prædeterminatio efficax peccati, quo ad materiale? Et affirmat non solum esse possibilem, sed etiam necessariam, neque qualem-

cumque prædefinitionem, sed prædeterminantem, cum appendice præde-

terminatione physicâ, Thomistica Schola communiter post Bañez, & Alva-

rez, docens, Deum Decreto efficaci, antecedente, & inevitabiliter statuere,

& velle, homines odio ipsum prosequi, perjuros esse, futes, & blasphemos, & Iudam vendere Christum, & his similia, eaque planè liberè. Negat con-

stanter de omni Prædefinitione, deque Prædeterminante potissimum Schola nostra: Cui, ob oppositæ, & exinde secutæ, ut timent, Calvinianæ circa Peccatum causalitatis, horrorem, adhæsere Thomistæ Doctissimi.

SECTIO I.

QVID HÆRETICI, QVID CATHOLICI
senserint de hac Dolfrinæ? & quanta sit
eius necessitas juxta principia
Thomistarum? Et formatur
Argumentatio.

520 Vdiciūm tum Hæretorū, tūm Catholicon de Sententiā Thomistarum in puncto libertatis, citra cen-
sūram, & merè referens, sincerè appo-
nam explicando (sine disputatione, &
assertione) controversiam de efficaciā
Gratiae lib. 13. à nn. 113. Placet tamen, &
a oportet (ut rei gravitas magis appa-
reat) eadem omnino cautione, videre
hic, aut audiē ab illis ipsis iudicium in
præsenti panē de Sententiā recentium
Thomistarum.

521 Et imprimis communis existi-
matio Calvinistarum est, in præsentि, ne
lacum quidem unguem se à Thomistis,
vel à Thomistis difendere. Ipsi ita di-
cunt. Audiatur omnium nomine Ame-
nus Calvinus tom. 4. Bellarm. encyclati-
lib. 2. cap. 2. nn. 5. qui loquens de Pro-
videntia Dei circa aetus malos, ait: Quod
ad rem ipsam attinet, nihil aliud ro-
unt nostri, quam quod S. ho. aſſ. dixerit Thomis-
tæ: Deus motione prævia efficaciter
applicat voluntatem creatura, ut liberè,

et infallibiliter operetur, sicut etiam
malo-

applicat causas secundas, ut naturaliter
operentur. Alvarez disp. 23. nn. 3. Hu-
usque Amensis apud Annatum de Scien-
tiā Mediā disp. 4. nn. 96. Sed sit merā
hallucinatio. Audiamus Catholicos.

522 Eam opinionem censet Bellar-

minus Calvinianam: Calvinus consonam,
Perroniū: & hi duo Eminentissimi, nec

supinè, nec extra palæstram de errore
Calvini cognoverant. Ipsam vocat Berra-

tus hereticam; Adamus errorem: Im-
piam Clichtoveus; detestandam blasphemiam,
Pighius; periculosam, Valden-

sis; temerariam, Belarius; pharisai-
cam, Author antipologiz; nimis pericu-

losam, Bononia; planè absurdam, & ni-
mis duram, Delphinus; Augustino, Con-

cilio Tridentino, & Sacra Scripturæ
contariam, Valentia; Calvinii commen-
tum, & catholicō authore indignum, &
manifestum eriore, Stapletonius. Sed Stapleton

hi extēni sunt, nec ex Scholâ Thomisti-
cā.

523 Ex Thomistis eam vocat Impia-
& stultam, Mendoza; execrabilē, fan-
tinae Doctrinæ dissonam, Zumel; faſili-
mam, Machin; improbabiliem, Putcanus; Atchin.
blasphemam, Ariminetis. Sed neque hi,
licet Thomistæ, sunt Dominicanī. E Ariminetis.
Dominicanis ipsis, eam cœlavit rationi
contarā, Vincentius; impian & baf-
phemam, Verdunus; expieſe contra
Vincētius.
Sanctum Thomam, Albelda; Augustino
Albelda,
incig-

In Primā
par. trātt.
1. de Deo
sciente.

printum: ergo non requiritur ad opus bonum, Decretū prædeterminans: quod negari & ostendo sequi. Hoc Decretū indifferens est inconjungibile cum Decreto prædeterminanti ad bonum: & con jungibile cum consensu bono: ergo consensus bonus separari potest à Decreto prædeterminanti ad ipsum. Hac consequentia probatur: Quod potest coexistere defectui Decreti prædeterminantis, separari potest à Decreto prædeterminanti: nam coexistere uni contradictrio, est separari ab alio: sed si Decretum indifferens sit inconjungibile cum prædeterminante; & alioquin consensus bonus sit conjungibilis cum Decreto indifferenti, consensus bonus necessariò est potens coexistere defectui Decreti prædeterminantis, ut patet ergo separari potest à Decreto prædeterminanti.

S E Q U E N C I A II.

DECRETVM PRÆDETERMINANS AD
Materiale Peccati, est Deo sim-
pliciter Impossibile.

533 Probatur igitur antecedens: & imprimis consensum posse conjungi cum Decreto illo indifferenti, pater: nam alioquin tale Decretum esset connexum cum diffensi peccato: quod autem tale Decretum indifferens conjungi nequeat cum prædeterminanti: sic ostendo: nam tale decretum indifferens debet posse sufficientur applicare omnipotentiam per vos: at non potest nisi involvatur carentiam Decreti prædeterminantis; quod probo: quia sufficiens applicatio omnipotentiae ad unum extreum, involvit omnia, quae requiruntur ad ipsum ex parte applicationis; atqui carētia Decreti prædeterminantis ad bonū, requiriatur ad malum, & quidem ex parte applicationis ad ipsum: nam ex ea parte requiritur, ex qua Decretum obstat: & Decretum obstat ex parte applicationis: ergo &c. Vel ergo ruit Thomistica Schola, vei iti ipsā debet admitti necessitas Divine Prædefinitionis ad malum, saltem pro materiali.

Formatur ex his Ar-
gumentū. Prædeterminantia, formatur argumentum, apud me, validissimum in hunc modum: si deberet admitti Decretum physicè prædeterminans in ordine ad actiones creature: in viā Thomisticā per necesse deberet admitti Decretum aequè prædeterminans ad actionem Materiale peccati, seu ad Materiale Peccati:

Atqui repugnat Deo Decretum sic prædeterminans ad actionem Materiale peccati, seu ad Materiale Peccati: ergo non debet admitti per necesse Decretum physicè prædeterminans in ordine ad actiones creature. Difficultas est in Præmissis. Majoris veritas, ex horrore, negata à multis etiam Thomistis, ut mouit: admittitur à Modernis consequen- Major pro-
tiūs: & plāne constat ex dictis à nū. 527. batur d
Ad minoris probationem accingor, talis num. 527. Decreti impossibilitatem, multipliciter ostensurus seq. scđ.

S E Q U E N C I A II.

DECRETVM PRÆDETERMINANS AD
Materiale Peccati, est Deo sim-
pliciter Impossibile.

535 **Q**ui plura velit pro gravissimā Ostenditur hac controversiā, & in ostensionem thesis positā, (quae Minor est Syllogismi Syllogismi nuper efformatiū:) ne omit- de Impos-
tare legere P. Didacutum Ruiz de Montoya sibilitate tom, de Voluntate: ubi eruditione mira- Prædeter-
bili, & summa ingenii contentionē pet minatio- nis ad ma-
vigintiquinque disputationes bene lon- gās, id est, à 27. ad usque 51. inclusivē, teriale
Omni ex latere quatit, & labefactat Præ- Peccati.
definitionem hujusmodi. Dicam ipse, quae Montoya sufficere videbantur.

§. I.

PRIMA PROBATIO EX AYTHORI-
tate Tridētini damnantis Calrinum.

536 **S**i quis dixerit, non esse in potestate Prima
hominis, vias suas malas facere; Probaio
sed mala opera, ita ut bona, Deum opera- ex Tridēt.
ri, non permisivi solū, sed etiam pro-
priè, & per se, adē ut sit proprium ius:
opas, non minus proditio iudea, quam vo-
catio Pauli, anathema sit. Hucusque Trid.
scđ. 6. can. 6. Vnde, omissionis interim aliis
ponderationibus decursu probationum
argendis, arguo nunc sic: Mens, & Scopus
Concilii in hoc canone est, damnare
qui dixerit, opera mala, etiam quoad
actionem Materiale, causari à Deo
plusquam permisivè; atqui qui dixerit
opera mala prædeterminari à Deo quoad
actionem Materiale, dicit, opera mala
quoad

quoad actionem materiale causari à
Deo plusquam permisivè: ergo reus est
anathematis à Concilio fulminati. Mi-
nor est certa: & difficultas est in Majori.

537 Ostenditur primò major ex ipso
tenore textū: proditio enim iudæ, scit,
& vocatio Pauli sunt actiones physicæ,
& materiales. Secundò: quia si mens Cō-
cilia foret, damnare solū qui dixerit
opera mala, quoad formalē malitiā cau-
sari à Deo plusquam permisivè, debilis
set ab tracte loqui non concretè: imò in-
tractum reliquiset errorem Calvinī, uti
pravi quoad materiale peccati: ergo
injustè damnantur tanquam facientes
Deum authorem peccati: ergo, si quidem
justè damnantur; hoc hæreticum
consequens, voce tenuis negari potest, &
legitimè sequitur ex prædeterminatione
operis pravi quoad materiale peccati.
Major est evidens: alioquin nullus ferè
theologus excusari potest à fulmine dam-
nationis. Minor quoad primam partem
patet ex ipsorum Sectariorum verbis:
Audi Melandonem: Firmissimè, & tan-
quam viraque manu tenacissimè, Deum nul-
lomodo esse authorem peccati. Quid clari-
rus: quoad secundam etiam patet: quia
Sectariorum solam admittunt eam præde-
terminationem peccati quoad materiale
quod Zumel fatetur, & ipsi Hæretici cla-
mant.

538 Tertiò & efficaciū: ea causalitas
in hoc canone removetur à Deo, quā
posita nequit intelligi, quod opus ma-
lum sit opus magis proprium creaturæ,
quā Dei; atqui si non removetur à Deo
causalitas quoad actionem materiale
operis mali, nequit intelligi, quod opus
malum sit opus magis proprium crea-
turæ, quā Dei: quod ita demonstro:
Nequit intelligi, quod opus malum sit
opus magis proprium Creaturæ, quā
Dei, ubi positā circa actionem materiale
æquali saltem causalitate respectu
Dei, ac Creaturæ, nulla alia exercetur
indifferenter actio à creatura circa opus
malum, nec ulla datur potestas suspen-
dendi malitiam: atqui positā causalitate
circa actionem materiale, in quā sunt
pares saltem, Deus, & Creaturæ, nulla
relatæ creaturæ potestas suspendendi ma-
litiam: nec ullam aliam potest exercere
actionem indifferenter circa opus malū:
ergo positā eā causalitate circa actionem
materiale operis mali in Deo, non da-
tur intelligi quomodo opus malum non
sit opus proprium Dei: ergo ea causalitas
removetur in canone.

539 Quartò & efficacissimè: quia
Scopus Concilii fuit Damnare Melan-
donem & Calvinum: at hi non dicebant
Deum authorem malitiae, neque à Deo
fieri opera mala quoad formalē malitiā,
sed quoad materialem entitatem,
cui ex virtute suo, & displicendo Deo crea-
tura, malitiam adjungebat: ergo Scopus
Concilii fuit damnare, qui dixerit ea
opera fieri à Deo plusquam permisivè
quoad materiale actionem operis. Ma-
jor constat. Minor verò supra constitit:
& videri potest apud Annatum, Ruiz,

Bellarminum & Valentiam: imò expres-
sè tenetur à juratissimo Thomista Zu-
mel 1. part. quast. 22. art. 4.

540 Confirmantur hæc, & præoccu-
pantur evasions. Injustè dominatur à Bellarm.

Concilio propter consequens hæreticum Valentia.
qui ex una parte negaret illud, si ex alia

non sequatur ex ejus principiis: at-
qui Calvinus, & Sectariorum dilectè ne-
gant Deum esse Authorem peccati; nec
ex eorum principiis sequitur, si non
sequitur ex prædeterminatione operis
pravi quoad materiale peccati: ergo
injustè damnantur tanquam facientes
Deum authorem peccati: ergo, si quidem
justè damnantur; hoc hæreticum
consequens, voce tenuis negari potest, &
legitimè sequitur ex prædeterminatione
operis pravi quoad materiale peccati.
Major est evidens: alioquin nullus ferè
theologus excusari potest à fulmine dam-
nationis. Minor quoad primam partem
patet ex ipsorum Sectariorum verbis:
Audi Melandonem: Firmissimè, & tan-
quam viraque manu tenacissimè, Deum nul-
lomodo esse authorem peccati. Quid clari-
rus: quoad secundam etiam patet: quia
Sectariorum solam admittunt eam præde-
terminationem peccati quoad materiale
quod Zumel fatetur, & ipsi Hæretici cla-
mant.

541 Et ratio est: quia si evidenter
consequentis vitari potest ex præde-
terminatione ad materiale, dicendo Deum
displacere in formalē, nec ipsum præde-
minare: Dicunt id Hæretici cum Calvinō
supra. Si vitari potest, dicendo, formale,
nō amari, quia est extra sphæram Divine
voluntatis: Dicunt id Hæretici, cū Beza
Aphorism. 19. Quidquid agit Deus bonum
est: cū à Summo Bono, nihil mali possit
proficiere. Si vitari potest, dicendo, homi-
nem teneri lege, non Deū: Dicunt id Hæ-
retici cum Zuinglio apud Bellarm. Quod
Deus facit non est peccatum, quia non est
contra legem: illi enim non est lex posita.
Si vitari potest, dicendo, peccatum, ut
defectus est, solū oriū à causa deficien-
ti, qualis est voluntas; non à Deo: Dicunt
id Hæretici cū Calvinō, & Beza, ut supra
constitit. Si vitari potest, dicendo, Deum
pure permittere malitiam: (quā permis-
sionem videtur negare Calvinus): Dicit
Calvinus à se solam negari permis-
sionem

Friyole
Sectario-
rū voces.

Annatus.
Ruiz.

In primâ nem mali, quatenus permisso purè sòpar. tract. nat substractionem Gratiae efficacis: quā 1. de Deo permissionem etiam negant Prædeterminatores. Curare igitur maximè Thomistæ debent, aliquid ultrà dicere, ne cui videri possit, nihil à seipsis dici, quod displicere possit Hæreticis. Videantur Ruiz, & Annatus.

§. II.

ALTERA PROBATIO EX AVTHORI-
tate Sanctorum Pairum.

Probatio secunda 542 Praebeat Augustinus: lib. 5. de Civit. cap. 5. sic loquitur: *Sicut omnium naturarum creator est Deus, ita omnium potestatum dator, non voluntatum. Malae quippe voluntates ab illo non sunt; quoniam contra naturam sunt, qua ab illo est.* Vbi expendo duo: primum; negari ab Augustino esse à Deo voluntates malas. Alterum, assignari motivum cur non sint à Deo, & assignari pro motivo eam malitiam: negat igitur propter formale peccati, esse à Deo ipsam volitionem, quæ mala est. At negari non potest à Deo esse, si prædeterminetur ab ipso: ergo.

543 Deinde libro de Spiritu. & lit. cap. 31. sic ait: *Nunquam legimus in Scripturis: non est Voluntas nisi à Deo: & re-ctè non scriptum est: quia verum non est; alioquin peccatorum etiam, (quod al si) Author est Deus, si non est voluntas, nisi ab illo.* En satis clare distinguit actionem volitivam à malitia: & quia Deus non est Author malitiae, infert non omnem voluntatem esse à Deo: ne ergo inutiliter disputeret, & idem per idem probet, necesse est quod ab actionibus volitivis, ut reales sunt, argumentetur ad peccata.

544 Estergo discursus Augustini sic: si Deus esset Author omnium actuum, quos elicit libera voluntas, esset Author peccati: nam esset Author actus, quem pravè elicit libera voluntas; atqui non est Author peccati: ergo neque omnium actuum, quos elicit libera voluntas. At inde nos: sed si Deus in voluntatem immiceret, media prædeterminatione, actum, quo voluntas peccat, esset author talis volitionis, seu voluntatis: ergo juxta Augustinum esset Author peccati.

Vide quām bene consonent nostri discursus, cum Augustini mente! Tandem lib. 5. de Civitate. cap. 10. excludit expreßè Augustinus omne genus medii, in quo antecedenter possit à Deo præscripsi peccatum: alioquin enim homo non peccaret: quid magis oppositum cum Doctrinā Thomistica?

545 Succedat Prosper, qui ad deci-

mē- cōrtiam objectionem Vincentianam de hominum casu, sic ait: *In tali negotio neque quidquam Divine Voluntatis intervenit, cuius opere scimus, multas, ne laberentur, retentos: nullos autem, ut laberentur, impulsos.* Quomodo non impellitur, qui prædeterminatur ad id, à quo separate casum nequit? quomodo nihil ibi Divina Voluntatis intervenit?

546 Accedat Fulgentius lib. 1. ad Fulgent.

Monim. cap. 19. *Mala voluntas non pertinet ad optimum Creatorem.* Et addit rationem ibi, & cap. 23. *Quia mala voluntatem non dat homini Deus.* Quomodo non daret, qui prædeterminaret ad illā? Accedit Anselmus, qui loquens de casu Anselm. Dabo, aperte diltinguit & velle, & malitiam, ex quā illud velle redditur malum: & addit, illud velle non dari à Deo, sed rapit; nec esse à Deo, ut sponte dante, sed, ut rapiatur, permittente: Audis! Qui sponte prædeterminat, non dat sponte? Quod raptur, datur à volente efficaciter! Vide innumera loca Sanctorum Alii apud Patrum apud Ruiz disp. 31. Montoya.

§. III.

TERTIA PROBATIO EX EO, QVOD
esset Author peccati.

547 Sic argumentor: & eā proponendi Probatio formā, quæ præoccupet communia evasions. Deus prædeterminans ad ratione: materia le peccati, simul prædeterminat & ex causa ad Formale: ergo est author peccati tam salitatem quoad materiale, quām quoad formale. malitiae. Probatur antecedens, in quo est difficultas: Deus prædeterminans ad materiale, ponit hominem ex sui determinatione, in statu suppositionis, à quā nūlmodo dividi potest, nec à Deo, nec ab homine malitia formalis: atqui ex propriā determinatione ponere hominem in statu suppositionis, à quā dividi nequit, nec à Deo, nec

nec ab homine formalis malitia, est determinare hominem ad malitiam formalem: ergo Deus prædeterminans ad materiale peccati, simul determinat ad formale. Præmissæ, licet alioquin certa, munienda sunt.

548 Explicatur, & probatur minor:

Tūm quia principitum inevitabiliter alligatum suppositioni essentialiter coexistens cum actu, est determinatum ad actum: quod si negetur, non video cur prædeterminatio determinet? Tūm quia suppositionis essentialis coexistens cum actu, nullam relinquit indifferentiam ad oppositum: cur ergo non determinat? Tūm quia impossibile est modis omnibus, quod homo sic constitutus, non peccet: quomodo ergo non sit determinatus? Tūm quia non aliter homo determinat physicè potentias executrices ad operandum.

549 Probatur jam major: Quia vel formale peccati identificatur realiter cum ipso peccati materiali; & sic clarior est majoris veritas, quām ut egeat probatio: vel saltem materiale peccati ut subest prædeterminationi Divinitæ concrebitur essentialiter cum formalis malitia. Et ratio est: quia actio materialis peccati, non utcumque subest Divinitæ Prædeterminationi, sed subest ut liberè elicita ab homine, atque adeò ut elicita cum advertentiā prohibitionis: atqui actio sic elicita nec à Deo, nec ab homine separata potest à malitia causæ deficiens: ergo.

550 Illustratur, & urgetur hæc ratio primò. Vel positiā prædeterminatione ad actionem materiale actus pravi, manet homo indifferentis ad componendam cum ipsa malitia formalis, seu defectus parentiam, vel non manet indifference? Si secundum: ergo ipsa prædeterminatione ad actionem materiale actus pravi est determinatio ad malitiam: est enim sublatio omnis indifferentiæ. Quid autem aliud est determinare? Adde, exinde fieri, obligari homines ad impossibilia, ut infra premam. Si secundum: implicat, unde scit Deus, quod homo sic indifference, componet cum ipsa prædeterminatione malitiam? Vel enim admitti debet Scientia Media, quam odio nimis injusto laceratis, vel hæc indifference

defendi nequit. Deinde implicat actionem pravam exerceri liberè, & cum ad par. tract. 1. de Deo scientie. atqui Deus prædeterminat ipsam ut liberam, & adjungit circumstantiam prohibitionis; ergo.

551 Insuper: à quo tollitur ista in differentia, quæ restat in homine? Si à Deo: determinat ad formale peccati. Si ab homine: quomodo ab indifferenti, ut indifferenti, juxta vetus proloquium Thomistarū, oritur determinatio: quod tamen restat exercitum liberum homini, post semel exercitam libertatem in actione materiali actus pravi? Totā quippe libertas ad malum se exerceat in actu: malitia enim formalis non advenit actu per novum exercitum libertatis: in quo ergo stat determinatio specialis, quæ restat homini, jam à Deo præviè determinato ad exercitium actus pravi?

552 Illustratur, & urgetur secundo: Confirm. secundò.

Necessitas ad actionem, ubi fieri nequit sine aliquo modo est necessitas ad talen modum: quare si Deus necessitaret ad ambulandum, hominem, quando est claudus, necessitaret ad ambulandum claudicando: ergo determinatio hominis ad actionem materiale actus pravi, quando non potest homo ipsam exercere, nisi cum malitia, & defiendo, est determinatio ad malitiam. Ratio consequens est: quia sicut implicat, quod homo claudus sit necessitus ad ambulandum, & alioquin non sit necessitus ad ambulandum nisi claudicando, si aliter nequeat ambulare: quia necessitatur ad ambulandum modo sibi possibili: ita implicat, quod homo liber, & cognoscens malitiam, atque adeò nequiens exercere actum pravum, nisi defiendo, & cum malitia, determinetur ad operandum, & quod non maneat eō ipso determinatus ad malitiam: ergo sicut implicat in ipsis terminis ponere intra sphærām Dei necessitantis hominem claudam ad ambulandum, ambulare, & non claudicare; ita pariter implicat ponere int̄a sphærām Dei determinantis hominem liberum, & defensorum ad operandum, operari, & non peccare. Erasmo Quo satis evanescit distinctio, quā sibi Gonet, & plaudunt Gonet, & Godoy, data olim à Godoy In- Beza, & à Calvinio: quæ rursus expedi- tercepta.

In primā par. trāt. de Deo tiente.

Confirm. tertio.

553 Illustratur, & utgetur tertio: Materiale peccati, ut sit ab homine ex prædeterminazione Dei, est periculum ita vehemens de malitia, ut separari non possit ab ista, nec ab homine, nec à Deo: ergo non minus infert malitiam; quā ipsa prædeterminatio inferat actionem materialem: ergo non minus est prædeterminatio ad malitiam, quam ipsa Dei prædeterminatio, est prædeterminatio ad actionem materialem. Et urgetur evidenter primò: quia non aliter homo se determinat ad formale, quam exercendo libertatem in eliciendo materiale: ergo materiale est prædeterminatio ad formale. Scundò: quia quod prædeterminatio vim habeat sinendi juxta Thomistas indifferentiam libertatis homini ad actionem, quam prædeterminat, non obest, quominus sit prædeterminatio actionis: ergo quod positio actionis materialis (quod mihi est imperceptibile) sinat indifferentiam similem ad malitiam, non obest, quominus sit prædeterminatio ad malitiam. Nunc sic: Atqui ex prædeterminatione Dei est materiale peccati: ergo à Deo est prædeterminatio ad formale: ergo Deus prædeterminat ad formale: ergo est Author illius. Neque dicas non esse à Deo Materiale reduplicative, seu ut fundat formale: Tum quia seclusis vocibus, Materiale non fundat formale, nisi, ut libere exercitum: at sic est à Deo. Tum quia Materiale peccati, juxta hunc recursum, habet duo, esse en s sublitratum malitiae, & esse fundamentum malitiae: Rogo: est à Deo ut fundat esse fundamentum malitiae? Vel non? Si secundum: rogabo tursum de ista secundâ originali formalitate. Si secundum: ergo est à Deo, ut in se fundat esse fundamentum malitiae, atque adeò ut inseparabile est à malitia: ergo.

Erasio intercepta.

554 Illustratur, & utgetur quarto ad homines: Per vos, Angelus peccare non potuit in primo instanti: quia illud peccatum deberet attribui Deo, autho-

ri Angeli, ut potè condenti naturam peccato vitiata. Hæc est puritas doctrinæ quæ formalem malitiam: alioquin esset potentia defectiva: at prædeterminatio ad materiale est tale exercitum, ut aperè convicimus: ergo non est intra sphæram Divinæ Omnipotencie.

555 Illustratur, & utgetur primò: si quidem Deus prædeterminare potest materiale peccati, quia formale prædetermininet: cur necessitare non poterit ad actionem materialem peccati: quia pariter necessitat ad formale? Suppone ergo necessitari hominem ad materiale peccati: quia quod prædeterminat, non obest, quominus sit prædeterminatio actionis materialis (quod mihi est imperceptibile) sinat indifferentiam similem ad malitiam, non obest, quominus sit prædeterminatio ad malitiam. Nunc sic: Atqui ex prædeterminatione Dei est materiale peccati: ergo à Deo est prædeterminatio ad formale: ergo Deus prædeterminat ad formale: ergo est Author illius. Neque dicas non esse à Deo Materiale reduplicative, seu ut fundat formale: Tum quia seclusis vocibus, Materiale non fundat formale, nisi, ut libere exercitum: at sic est à Deo. Tum quia Materiale peccati, juxta hunc recursum, habet duo, esse en s sublitratum malitiae, & esse fundamentum malitiae: Rogo: est à Deo ut fundat esse fundamentum malitiae? Vel non? Si secundum: rogabo tursum de ista secundâ originali formalitate. Si secundum: ergo est à Deo, ut in se fundat esse fundamentum malitiae, atque adeò ut inseparabile est à malitia: ergo.

Confirm. quartò ad Hom.

554 Illustratur, & utgetur quarto ad homines: Per vos, Angelus peccare non potuit in primo instanti: quia illud peccatum deberet attribui Deo, autho-

Confirm. quinto.

Ioanne à S. Thomæ.

mate-

In primā par. trāt. de Deo tiente.

materiale, attribui debet tota deterriminatio libertatis humanae ad malitiam, & totum exercitum libertatis ad peccatum. Cui autem attribuitur determinatio libertatis ad malitiam, dic, sodes, attribui poterit malitia hominis, nec ne. Sed Deo attribuitur exercitum libertatis humanae ad actionem materialem, ergo Deo debet attribui malitia, ut Author malitiae. Quam sequelam, satis clare hucis que deductam, urgebit ulterius.

Quarta. PROBATIO EX IMPOSSIBILITATE DIVINA Permissionis.

Probatio quarta ex Impossibili- tate Permissionis.

557 Se argumentor: Cum prædeterminatio Dei circa materiale actionem peccati, componi nequit, quod Deus dicatur permittere peccatum, ejusque malitiam: ergo Deus plus quam permissione est peccati: ergo est Author ipsius. Antecedens, in quo est difficultas, ostenditur primò: Quod pure permititur, tale debet esse, ut etiam possitis His omib; quæ tuā sponte, & extuā determinatio fuit, possit impediri: Si enim attentis his, quæ tibi omnino placeat ut sint, & quæ tu determinas, ita esse, non potest impediri res aliqua, quomodo dicuntur res pure permittida. Quā modo dicatur pure permittere combustionē stupæ, qui in materia subiectam, igni concipiendo paratissimam, flammā injicit? Atqui si Deus prædeterminat ad materiale, attentis his, quæ sponte determinat, non potest impediri malitia: ergo si Deus prædeterminat, nequit pure permittere malitiam. Major simū proposita, & probata est. Minor datut ab Adversariis: & debet dari: quia Deus tria determinat. Primo, prohibitionem, ejusque notitiam Secundò, actionem materiale actus prohibiti. Tertiò libertatem ipsius: à quibus nec divinitus separari potest malitia hominis.

558 Secundò: Nam eatenus potest permitti malitia, quatenus permititur actionem materialis in circumstantiis, in quibus nequit exerceri sine malitia: neque ullus aliter dicitur permissione malitiae: nec ob aliud, qui consultit, aut precipit non dicitur permittere malitiam, sed velle, quamvis protestetur se nolle: *In primā par. trāt. de Deo tiente.*

559 Illustrantur hæc omnia primò: *Confirmatio Dei prædeterminatio ad peccati materiale, non minus sollicitaret homines ad peccandum, quā sollicitaret Petrus, qui possidenda hereditatis gratiā peteret ab homine, ut Parentem occideret, atqui hinc nequit dici permissione peccati, sed impulsor: ergo nec Deus ita prædeterminans. Probatur major: quia Petrus non petit malitiam, sibi non utili, sed actionem materiale: deinde petit ex fine non malo nihilominus suę petitione dicitur sollicitator peccati. Nunc sic: Licet Deus non petit prædeterminatione malitiam, sed actionem materiale, idque ex bono fine, plus concessionis ponit cum malitia, quā Petrus, ergo plus sollicitat, & impellit. Secundò: qui conjicit voluntarie aliquem in tale periculum lapsus, ut neque periculum possit evitari, neque lapsus possit separari à tali periculo, nequit dici purus permissione lapsus: hoc, milles exemplis obviandum est: at Deus voluntarie conjiceret hominem in tale periculum lapsus, & malitia: ergo nequit dici purus permissione lapsus, & malitia.*

In primā par. trāct. §. V.
de Deo sciente.

**QUINTA PROBATIO A PARITATE
Prædeterminationis Moralis.**

**Probatio quinta ex prædeter-
minazione Morali.**

565 **I**c argumentor: Nequit Deus præcipere, vel consulere materiale actionem peccati in circunstan- tias, sub quibus separari nequit à malitia, & simul non esse causam malitiae, vel filtere in purā permissione malitiae: ergo minus poterit sub eisdem circunstantiis prædeterminare ad actionem materialem peccati, sine sequelis eisdem. Fortior enim est vis prædeterminationis, quam præcepti, vel consilii. Probatur consequentia primū: quia imprimis ego tō *ideo, cur quod cadit in Dei complacentiam, non possit in suasionem ca- dere: suassio enim est index affectus interni: si ergo affectus internus Dei ten- dere efficaciter potest in actionem materialem: cur non etiam vox externa sub stituta affectui? Quod si hæc externa vox insinuat causalitatem moralem malitiae, car non etiam internus affectus impe- rans præmotionem?

561 Secundū: ut dissipentur evasio- res. Ideò suassio per præceptum, & con- silium actionis materialis, causat moraliter malitiam, nec filtere potest in linea physica entitatis: quia qui suadet, debet attendere ad inconvenientia, quæ per se accident ex actione consultâ, ut pruden- ter consulat: unde si malitia sequitur, sit ipsi imputabilis; atqui qui objectum efficaciter decernit, debet etiam atten- dere, ut prudenter decernat, ad incon- venientia, quæ per se accident ex objec- to decretato: ergo pariter fit moraliter author eorum, quæ sequuntur: ergo, &c.

**Evasio in-
tercipitur**

562 Dices, Dicū ex munere causæ primæ prædeterminare: Suadere verò jam attinet ad munus causæ particula- ris. Quid hoc refert? Quærimus duo. Primum: quomodo, id quod dicas esse ex muñere causæ primæ, non sit fortior impulsus ad malitiam, quam impulsus sua- ssivus? Alterum: cur que fieri possunt intra lineam causæ primæ, non possunt intra eandem lineam suaderi? Dicitis: quia suassio cùm sit in genere cause moralis, respicit ordinem moralem, atque

aded, quicquid ex parte objecti concer- nit ad moralitatem, quales sunt bonitas, & malitia: at prædeterminatio, cùm sit in genere causæ physice, sicut in ipso, & non transcendet ad malitiam, quæ jam est intra ordinem moralem. Mira æquivocatio. Imprimis Prædetermina- tio boni non transcendet ad bonitatem, quæ jam est intra ordinem moralem.

563 Deinde: quid est esse de genere causæ moralis suasionem? Estne respi- ctere bonitatem moralem, aut malitiam moralem? Vel est influere in estimatio- ne prudentum, in id, quod aliás causa physica causat physicè? Primum dicit non potest: Tùm quia est peritio prin- cipi. Tùm quia si effectus præscindere potest, cur non possit insinuatio affec- tus, qualis est suassio? Tùm quia mi- rum est, magis esse præcisivam actionem physicam, quam affectivam, & quæ pertinet ad lineā affectus? Tùm insuper quis est qui ita suadeat, ut intendat ma- litiam, quod vix Dæmones faciunt? Se- cundum ergo dici debet, & patet insul- sè dici. Tùm quia sic, si causa physica non attingit, neque determinat malitiam, neque moraliter attinget suassio. Tùm quia fortior erit impulsus causæ physice, quam pure moralis. Debuit, quod acutè præstigit in præsenti Doctor Exi- P. Suarez mihi, distingue, causam moralem dici velex modo operandi ex parte suā, quia liberè, vel ex modo influendi, quia indirecè, & ex affectu: prior modus non opponitur causæ physice: & rigorosior est ad imputationem. Et neuter negari po- test Deo in re præsenti, quod ita

564 Confirmo efficacissimè. Deus Efficac. cō- ita prædeterminata ad actionem materia- firmatio- lem actus pravi in circunstantiis, à qui- bus nequit separari malitia, ut simul in- fundat cognitionem provocativam ad ipsam actionem, quæ est suassio; & addo, ut simul prædeterminet suassiones ipsius Dæmonis provocantis ad ipsam: ergo simul & prædeterminat, & consulit, & suadet; ac proinde fit ejus author in omni genere causæ: ergo & malitia. Dicit Gonet: suassiones Dæmonis prædeter- minari à Deo non ut mala sunt, & ut in- clinantes ad malum, sed ut sunt actus vitales. Bene: ad alia, quæ confirmatio dicit, nihil dicitur: & ad hoc nihil boni.

Dic,

Gonet.

Dic, sodes: repugnatne suassio Dæmonis, quæ ex tendentia suā vitali inclinet ad malum: negare nō possum. Dic ultra: Dæmon suadet, medio suo motivo, vel medio motivo, quod repræsentat? illud in Dæmonem manet, nec transit in consul- tum: & in eo consitit malitia Dæmonis. Hoc transit ad consultum, ipso tenderi- tia vitalis physice vehiculo: & ex hoc dicitur Dæmon causa moralis mali: si ergo Deus hanc tendentiam per te præ- determinat, quidni suadet?

§. VI.

**SEXTA PROBATIO EX PROHIBITO-
ne actionis materialis.**

**Probatio
sexta ex
prohibito-
ne Actionis
mate-
rialis.**

565 **I**c argumentor: Deus prohibet actionem materiale actus pravi: ergo nec amat, nec prædeterminat. Probatur consequentia: qui enim prohibet aliquid eöipso constituit objectum indignum rationabilis procurationis, & amoris: ergo si actio materialis prohibita est, nequit amari, nec procurari ratio- nabiliter: ergo neque prædeterminari. Adde: quid magis dissonum, quam prohibere id ipsum, quod efficaciter deter- minas esse? Demum, ordinavit Deus Pas- sionem Christi, ut Medium, ne foret id quod ipse prohibet, atque adeò, si mate- rialis actio actus pravi prohibita est, ne foret actio materialis actus pravi: quo- modo ergo sic amet, & prædeterminet im- peditione finis, ad cuius asecutione tot tantorumque Mediatorum impensas voluit? Audiatur Fulgentius ad Monim. lib. I. Nunquid ad hoc potuit Deus præde- stinare, quod ipse disposuerat suo præ- cepto prohibere?

566 Probatur igitur antecedens pri- mū: quia tales actiones per se possunt afferre damnum alteri: & hoc titulo prohibentur similes in Republicâ: ergo si prohibetur damnum alterius, ista prohibentur, m. Ita hinc promes. Secundū: quia si actio materialis peccati non esset prohibita, liceret delectatio de ipsâ, etiā si foret odium Dei; imò ipsa delectatio deberet esse magna conformitas cum Divino beneplacito. Quis non horreat? Tertiū: quia Deus prohibens adulteriu, v.g. vel perjurium, prohibet immidia-

Aranda de Dco.

tum exercitum meæ libertatis, quo po- sito dividi nequeo à malitia, vel hæc ul- tra impediri à me nequit, vel (quod est periinde) inevitabiliter resultat, sine ul- teriori exercitio libertatis: sed imme- diatum hujusmodi exercitium est actio materialis actus pravi: ergo. Quartū: quia quod inevitabiliter resultat ex actio- ne non prohibitâ, nequit esse prohibi- tum: sed malitia inevitabiliter resultat ex actione materiali perjurii: ergo si hæc non est prohibita, neque malitia.

567 Illustratur hæc ratio primò, meo videri, inextricabiliter: Vel Deus obli- gat hominem ad non ponendam liberè actionem materiale furti, vel obligat ut ex suppositione actionis materialis liberè exercitæ, non ponat, & superad- dat malitiam? Si primum: ergo non præ- determinat eam actionem liberè exerci- tam, contra vos: alioqui prædeterminat violationem obligationis imposta, suæque prohibitionis. Si secundum: ergo obligat homines ad impossibilia: nam separari malitiam ab actione materiali sic exercitâ impossibile, modis omnibus, est.

568 Secundū: sciat Petrus per revela- tionem, Petrum cras elicitorum odium Dei: cur non poterit quis optare & de- siderare, præcism à malitia, quod adim- pleat voluntas Dei beneplacens, & per- fecta, circa materiale actionem odii, & sic mereri? Quis autem ad hæc non horreat? & ratio sequitur: est: quia velle, quod scio Deum velle, laudabile est. Dicit Gonet pet- litar. Gonet: laudabile quidem esse, velle quod Deus vult voluntate signi præcipiendo, & consuendo: non verò quod Deus vult voluntate generali cause primæ. Sed quis hucusque non docuit christianam perfe- ctionem nisi in conformitate cum Divi- na voluntate? Quis unquam irrationa- bili dixit velle, quod scio Deum efficaci- ter velle, & quod scio nolle Deum, quod efficaciter nolim?

§. VII.

**SEPTIMA PROBATIO I. X. O. QPOD
homines obsequerentur Deo,
dum peccant.**

569 **I**c argumentor: Sicut voluntatem septima homines faciunt, non Dei, quando ex gravi id Absurdo.

In primā
par. trāct.
I. de Deo
sciente.

Secundū

Gonet pet-
litar.

Probatio
septima
homines faciunt, non Dei, quando ex gravi
id Absurdo.

In Primā id agunt, quod Deo displicet, id est, quādō par. tract. peccant. Verba sunt Conciliī Arauficani i. de Deo can. 23. Sed juxta Thomistas, quando sciente. homines agunt quod Deo displicet, id est, Araufican quando peccant, non solum faciunt voluntatem suam, sed etiam Dei: ergo peccant tunc, & non peccant. Minor patet: quia tunc non solum agunt malitiam formalem (imō hanc propriè non agunt) sed etiam actionem materialem, quam ut faciant, est voluntas efficax Dei. Dicēs, Concilium solummodo intendere, quod homines non faciunt voluntatem Dei, dum se malitiā inficiunt. Conta primō: prout suam voluntatem faciunt homines, non faciunt voluntatem Dei: hæc est Conciliī Mens. Sed non faciunt suam voluntatem, nisi exercendo libertè actionem materialem: ergo eam exercendo, non faciunt Dei voluntatem: ergo non vult Deus, ut hæc fiat. Secundō: ego latem non potest homo facere suam voluntatem, & displicere Deo, quin ipsi p.aceat, & faciat Dei voluntatem: quo quid abhūdius?

Confirmatio. 570 Confirmatur hæc ratio patensimē, notando, Deum, dum p.ohibet homini Dei odium, & notificat ipsi prohibitionem, constituendo libertum, velie formaliter, quod homo sit in statu, in quo sit verum hoc, nempe: si odium elicit, pone: cum formalitati: nam illæ circumstantiæ sunt fundamentum inseparabile à malitiā: unde etiam vult, quod existat homo in circunstantiis, ubi, si odium exerceat, exerceat cum formalitati malitiā. Arguo jam sic: Qui præcisè ponit id, quod reipsā est id ipsum quod vult Deus, non peccat. At homo in predictis circumstantiis, præcisè ponit id quod reipsā est ipsum, quod vult Deus: ergo non peccat. Consequens est hæc etiū: & major evidens: nam qui peccat, ponit aliquid jure odibile Deo. Minor probatur: *Imprimis* Deus efficaciter vult, ne hic & nunc ponatur ab homine odium sine malitiā formalis; ut patet ex prænotatis. Deinde vult efficaciter, quod hæc & nunc ponatur ab homine odium:

571 Modo sic: Deus vult ponī odium, & non ponī sine malitiā formalis: sed hoc est velle ponī odium cum malitiā formalis: ergo vult Deus odium ponī cum malitiā formalis: hoc autem præcisè ponit

homo, dum peccat: ergo præcisè ponit, quod Deus vult. Vrgetur: si superior ita velit: *Volo*, ut nihil recites præter horas Canonicas, & simul *volo* te recitare: subditus conformatur voluntati Superioris recitando horas Canonicas: quis diceret opponi? ergo similiter. Vrgetur aliter: cui illicitus est affectus furandi propter furti turpitudinem, illicitus est iste: *Nolo Sartoris officium, nisi jurando, & volo Sartoris officium*: ergo cui impossibile sit ratione suæ Sanctitatis, veile, quod odium exerceatur cum malitiā, impossibiliis item erit hic affectus: *Nolo ut exerceatur odium sine malitiā, & volo quod exerceatur odium*: hos autem affectus negare nequit Schola Prædeterminantium.

§. VIII.

OCTAVA PROBATIO EX DISCRIMINE tentationis gravis & levi.

572 Sic argumentor: Vel tentatio gravis ad peccandum includit prædefinitionem, seu prædeterminationem ad materiale peccati, vel non? Si secundum: quomodo gravis est? quomodo dicit peccandi periculum, cum sine eā prædeterminatione peccatum implicit, nullusque sine ipsā peccaverit? Si ergo primum: ergo nulla tentatio gravis vincitur, quod temerarium est, aut vinci potest, quod hæreticum. Prima pars patet: quia nullus sic prædeterminatus non peccat. Probo secundam: Ut possit vinci tentatio gravis, debet esse tentatio possibilis aliquis actus, qui sit victoria tentationis gravis: nullus est: quod ostendo: quia vincere tentationem gravem est ipsi urgenti efficaciter resistere: sed nullus est tentatio possibilis actus, qui sit resistentia efficax tentationis urgentis. Nam efficaciter resistere tentationi gravi urgente, dicit eam frustrari effectu, seu operari contra ipsam existentem, seu eam esse, & me tentatum, ipsi resistere, quod est facere contra ipsam in sensu composito: at qui per vos Tentato est impossibilis omnis actus contra Prædeterminationem in sensu composito: ergo.

573 Illustratur hæc ratio primō: ut Vrgetur præcludantur evasiones. Triplex potest primō: excogitati modus operandi contra Prædeter-

determinationem. *Primus* sic, ut operatio opposita Prædeterminationi sequatur ejus interitum, seu non existentiam. *Secundus* sic, ut operatio opposita Prædeterminationi præcedat privationem prædeterminationis, vel deltruendo vel evitando ejus existentiam. *Tertius* sic, ut operatio opposita Prædeterminationi, coexistat ipsi, frutrans eam effectu. *Primus modus* operandi non est modus resistendi, neque vincendi: quis enim dicat se pugnare cum Leone jam mortuo, eumque vincere? *Secundus modus* est impossibilis: quia jam esset in manu hominis prædeterminari. Deinde quia si possem evitare prædeterminationem ad materiale peccati, tenerer: teneor enim evitare periculum infallibile peccandi, qualis esset ea prædetermination: ergo imputaretur mihi in culpam existentia talis prædeterminationis: ergo ejus existentia esset mihi voluntaria: alioquin non possit in culpam imputari: ergo consequens est ad actum meæ voluntatis liberæ: quod negatis. *Tertius modus* operandi, qui unicè potest dici modus resistendi, est impossibilis, ut probavi: ergo nullus est possibilis actus, qui sit actus victoriae, & resistentia tentationis gravis, si hæc eam prædeterminationem includat.

574 Illustratur secundō: ne sit ullus tergiversationi locus. Sit Petrus cum cogitationibus, & affectionibus ardentissimè inclinantibus ad peccandum, suggestis à Dæmoni: sit Ioannes cum cogitationibus, & affectionibus segniter, & tepidè moventibus ad peccandum: nam ex hoc discriminare metentur Adversarii, arguento presi, tentationes, gravem, & levem. Sic arguo: si necessaria sit prædetermination ad materiale peccati (imō solum prædetermination ad evitacionem peccati) ad peccandum: æquè difficile superabilis est tentatio Ioannis, ac tentatio Petri, vel æquè facile: ergo vel utraque est gravis, vel neutra: ergo nulla. Antecedens probatur: si ponatur prædetermination ad materiale in utraque, utraque non superari necessè est: si absit, superari utramque, seu non habere effectum, est etiam necesse: Dei autem est, eam præmotionem esse, vel abesse: ergo Dei est, esse, vel abesse id, quo posito,

vel utraque vincit infallibiliter, vel quo In præmā deficiēte vincitur infallibiliter utraque. par. tract.

575 Rogo igitur: vel ex illis tentationibus una præ aliâ difficultiùs jungitur à Deo cum prædeterminatione ad materiale, seu una præ aliâ habet jungi difficultiùs à Deo cum eā prædeterminatione, vel non? Si secundum: ergo æquè facilè est superabilis, vel æquè difficile utraque ex se: nam, cum prædeterminatione sit connexa cum peccato, si tentationes ex se sunt pares in posse conjungi, cum eā prædeterminatione; ex se sunt pares in posse conjungi cum peccato. Si ergo primum: ergo eatenuis vna tentatio erit gravis, & alia levis, quatenus ista præ illâ ita pulsat tentati voluntatem, ut pulset Dei animum, ad hoc ut illam præ istâ conjugat cum prædeterminatione ad materiale: At hoc per se dissonum est: ergo.

576 Minor hæc proxima ostenditur primō: quia tentationis gravitas magis reducitur in tentationem Dei, quam hominis. Secundō: quia exinde quoties Dæmon nos vehementer tentat, teneatur ex munere causæ primæ, quasi juvare Dæmonem, consummando tentationem, immissâ prædeterminatione: quod horret concipere pia mens. Tertiō: quia ille status tentationis non est culpabilis: quomodo igitur decet Deum, ut ratione ipsius hominem deserat, substra hendo gratiam, & prædeterminando ad materiale peccati? Quartō: quia potius urgentia gravis tentationis deberet esse titulus Divinæ Misericordiæ, nos ut juvaret? Quis enim ferat, ex eo deserit hominem incitatam ad lapsum, quod magis fragilis est, & magis eget adjutorio?

577 Quintō: nam vel movet ista tentationis gravitas per modum exigentia physice, vel per modum moralis exigentia: hoc secundum dici non potest: quia potius appetit, ut dicbam, titulus ad oppositum. Si ergo primum: ergo quoties Deus nos adjuvat gravi tentatione pulsatos, miraculum est, & præter communem naturæ cursum: quod est absurdum: exinde enim justum uberi gratiæ præillustratum peccare, & à Deo deseriri, est etiam miraculum: quæ sequitur, stomachum mihi vehementer movent, & rizum. Videantur Pater Suarez lib. 2, T. Suarez.

In Primā de Auxiliis cap. 2. & part. 2. de Grā-
par. trāf. tīd lib. 3. à cap. 45. & omnium instar
i. de Deo Pater Ruiz locis suprā citatis.
sciente.

P. Mōroy.

SECTO III.

RESPONDETVR THOMISTIS.

Objetio 578 **A** Rguunt primò: Authoritate, prima ex Scriptura: didisse Deum aliquos in reprobam sensum: ordinesse Deum, ea quæ alias malè operantur homines, ut patet in historiā Iosephi: nihil esse quod prater consilium Dei si: Deum quasi horari, & compelle ad ea, quæ sine peccato fieri nequeunt: excusare tandem, & obdurare corda reproborum: quæ lingua & manifestè supponunt Prædeterminationem Divinam ad

Et Patrib. Materiæ. Tùm Augustini dicentis de Augustin. Corrept. & Gratia cap. 7. Elegit illas (Christus, Apostolos) ad obtainendam remnum Cœlorum: Istam (Iudam) ad effundendum sanguinem suum. Et 5. contra Julianum cap. 3 confutantis Julianum quòd dixerit, cùm desideriis suis traditi d. cun-
tur; relitti per d. r. nam p. i. entiam in-
telligendi sunt; non per potentiam in pec-
cata compusi: confutantis hæc, inquam,
atque adeò admittentis propositionem

Hieronymus oppositam, quòd homines per potentiam in peccata compelluntur. Tùm Hieronymi ad ea verba Psalmi 32. reprobat co. ita-
tione, &c. dicentis, hoc est, Iudeorum consilia; qui a non potuerunt illa facere; nisi in quantum à Deo prædefin tum est.

S. Thom. Tùm denique Sancti Thomæ dicentis in 2. dist. 37. quast. 2. art. 2. quicquid est in actu deficit, actu, entis, & boni, ro-
rum procedere à Deo, mediante voluntate.

Eduus Hoc telum est ex pharetrâ Calvini, Beze, Calvinus: & Zuinglii, ut videre poteris apud Bellar apud minum, & Valentiam: quare declinan-
Bellarmine dum est à Thomistâ, ne videatur hæ-
ticis plaudere: & certè hæc, rudititer, & cortice vocis accepta, plū probant, quam catholice defendi potest.

Solvitur. 579 Respondetur. Hæc sit Regula generalis: ex voce, quæ assumit de Deo terpreādi Scriptura, & qua sonare videntur impi-
Scriptur. sum, incitationem, abhortationem ad malum, intelligendæ sunt in sensu purè permissivo: ut quando dicimus: abi huc, & malum operare: id est dicere: permitto,

ut facias: videris inde quid accidat. Sic S. Leo accipit ea Christi verba ad Iudam: S. Leo.

quod facturus es, fac citius. Secunda sit: ex voce, quæ sonant prædefinitionem, consilium, & intentionem, accipiendæ sunt de effectibus bonis, quos aliunde Deus colligere statuit ex malis hominum, quæ permisit: sic prædefinivit exaltationem Iosephi. Tertiæ sit: quoties inducitur Deus excœancs, & obdurans peccatores, intelligendas est ita, ut exœactio sit privatio iuminis, & obduratio sit privatio suavitatis reddentis cor molle, & carneum, præ lapide o: consistit igitur ista Dei desiratio, ita obduratio, & exœactio, tūm in negatione gratiæ abundantioris, tūm in subtil. actione illustrationis congruæ: tūm in privatione beneficiorū, quibus juvate posset; tūm in diminutione Protectionis: tūm in negatione divinitati Misericordiæ, & miserationum suarum, quæ innumeræ sunt. Id est deseriri à Deo homines, id est, à Deo tradi desideriis cordis sui, sine ullo compulso, sine ullâ prædeterminatione, sed præcisè subtili ahendo eff. cts sua Misericordiæ, quos non debet; & permittendo in nobis mala, quæ justè potest: puniens ita nos, si forte reveriamur ad ipsum. Per quæ patet ad Scripturæ loca.

580 Ad Santos Patres dico: Augu- Mens An-
gustum primo loco, ne Tridentino, & gustini.
sibi contrarius sit, intelligendum quasi dixisset: Elegit Iudam, cui sui sanguinis permisit effusionem. Patet hic sensus ex ipso Augustino trāf. 53. in Ioannē Col. 3. Fecerunt peccatum Iudei, quod eos non compulit facere, cui peccatum non placet. Secundo loco, quo Adversarii magis fidunt, dico Augustinum, jure confutasse Julianum, qui volebat ita Apostolum explicare, ut Deus solum diceretur deferre per patrem tolerantiam, non achibendo remedium exterius: nam de substructione Gratiae internæ, (quam homo Pelagianus negabat) nollet Apostolum intelligere. Intonat contra ipsum Augustinus; non per patientiam suam, sed per potentiam bonices à Deo desirionis substractio beneficiorum interne. Gratia, præseitum in penam, ad potentiam pertinet. Hæc est mens Augustini, qui non ideo admisit compelli à Deo homines per potentiam ad peccandum: ut ex ejus verbis

bis suprà constitit: sicut qui afferenti sic: S. Iudas peccavit, & non Christus, occurreret; non ex eo admittere censendus est Christum peccasse, sed falsò adjetum in Iudâ particulam exclusivam alio rum peccantium: sic Iuliano afferenti, homines solum deseriri à Deo per patientiam, non verò compelli per potentiam, contradicit Augustinus, non quòd admittat compulsum, sed quia falsò adjicitur pericula exclusiva, cùm sit alius modus deserendi per potentiam, sine ullo compulso.

Et Hieron. **Et S. Thom** Quid Dei d. serio? quid ob- duratio? quid ex- cæatio?

581 Hieronymus intelligendus est de prædefinitione effectuum occasionaliter ex peccato securorum: vel interpretandus de prædefinitione permissionis, vel mensuræ, ad quam usque permisit Deus Iudeis injustè agere: vel in sensu purè permisivo, ut suprà S. Thomæ mens clarior est, quam ut egeat explicatione: ea est, actum pravum produci à Deo ex titulo entis, omni enti communi: & produci, mediante voluntate creatâ, id est, hac determinante: & sic peccante.

582 Arguunt secundò ratione: Materiale peccati potest terminare complacentiam Dei, quin hæc transcendat ad formale: ergo & sic prædeterminari. Antecedens probatur primò: quia sic est bonum. Secundò: quia sic terminat concursum omnipotentia; non autem involuntariè. Tertiò: quia connecti cum formali non est ratio cur amari non possit, nō amato formaliter: quod patet: tūm in amore Omnipotentia connexæ cum possibiliitate peccati, quin hæc ametur. Tūm in prædefinitione Pænitentiæ, & Redemptio- nis, quæ cum peccato connectuntur, & sine hujus amore, amari possunt. Quartò: quia Deus prædefinivit Crucifixionem Christi, quæ tamen erat insulta. Quintò: quia etiam prædefinit actionem confratrativam Sacerdotis, eâ abutentis, & peccantis. Sextò: quia si non posset intendi materiale peccati, sine inductione ad malitiam, neque posset intendi genera- ratio humana, sine complacentia circa peccatum: nam ex eâ sequitur peccati originalis infectio in Animâ generandit at hæc intenditur licet simile: alioquin usus matrimonii non foret licitus. Septimo & à priori: quia si Materialis actio actus pravi, secundum ea quæ dicit in

genere physico, & de linea entis, non In primæ posset à Deo amari, & prædeterminari, par. trāf. non esset subjecta immediatè dominio i. de Deo Dei, quod est absurdissimum. Hæc, ex scientie. Gonet Thomista resumente, Moderni. Ex Patre

583 Respondetur: & nego antece- dens. Ad primam probationem, nego etiam antecedens: est enim per se ma- lun: & hac est ratio, cur Deo placere nullomodo possit. Aliud tamen est, non esse malum titulo vitalis, entis, & per- fectionis physique, quod est verum: & aliud non esse malum, quod nego. Ad secun- dam, concepsa majori, distinguo minori: non involuntariè, quatenus in- voluntarium sonat coactè, vel fortuitò, concedo: quatenus involuntarium con- traponitur volito, nego minorem, & cō- sequentiam: quia concursus omnipoten- tia ad actum malum nullomodo est vo- litus, licet scientissimè permisus sit. Ad tertiam, dico ad resultum affectus non sati esse connexionem, nisi sit connexio inductive, & quasi effectiva, qualis est connexionis materialis peccati cum forma- li: unde patet disparitas ad exempla obji- cti. Suprà lib. 2. nn. 125.

584 Ad quartam dico, Crucifixio- nem, ut subest voluntati Iudeorum esse malam; & sic purè permisam à Deo: ut subest acceptationi Christi, esse optimā, & sic esse prædefinitam à Deo, sciente Iudeos ex sua prava determinatione peccatu- ros, & nihilominus volente permit- tere. In tanta Goneti nullæ sunt: neque ulteriori solutione dignæ. Ad quintam dico eam, & similes actiones prædefiniri à Deo, suppositâ malâ voluntate ipsi abutentium, quam purè permittit. Quid- quòd fortè eas actiones externas purè permittit, sinens le præcisè determinari à pravis agentibus: & prædefinitis solum modò bonis effectibus, quos exinde colli- git. Ad sextam nego sequelam: nam ne- que generatio est per se mala: neque per se est annexa peccato: neque per se est occasio ut genitus sit membrum Adami ut deficientis à Dei lege: neque adjuncta est novæ injuriæ Dei, sed contractioni commissæ: quam contractionem ut per- mittas, postulant jura Geniti, & Gene- rantis, & ipsius Naturæ: quid simile apud

In primā apud Thomistas? Ad septimam fateor, par. trist. non esse subiectam Dei dominio, quoad i. de Deo eos usus, quibus subiecta est actio bona: scien. hæc autem non est imitatio, sed perfe-ctio dominii: cui circa malum satis est, potestas impediendi: ob. ut potestas cau-sandi plusquam permisive.

Objetio 585 A. guunt tertio: Potest Deus se-terna etiā solo infundere voluntati odium sui, ut à Ratione. vult Holco: saltem extra voluntatem po-test producere ipsam entitatem odii, ut al. i. volunt: potest errorem infundere, in & vitiosum habitum, ut a. ii tenent apud Montoyam disp. 41. quidni ergo possit specialiter tendere in actionem materialem actus pravi? Adde juxta nos determinari c.reaturam quoad Individuum: ergo actio materialis actus p. avi, saltem quoad individuum terminat Dei determinationem: quidni pariter quoad speciem: cum utraque ratio debet esse in se mala, vel neutra? Videatur, si plaret Montoya citatus, maximo cum f. u. & Legendus.

Montoya
Legendus.
Solvitur.

586 Respondeatur. *Imprimis* permisso antecedente quoad omnes ejus partes, negari consequentia potest: quia ea objecta non sunt mala, neque prohibita, quælis est actio materialis actus pravi. Deinde determinatio quoad individuum (*si à Deo sit*) non fit positivè, & directè, sed purè negativè: excludendo alias actus præter unum & v.g. quem non determinat esse, sed purè permittit Deus, si malus sit. Vide supra libro hoc ipso sept. n. o. à num. 232. Verum antecedens quod singulas partes est mihi perquam sum. Entitas enim odii est per se mala: quare nequit ex divina causalitate in rebus poniri. Aliæ qualitates sunt ex eo entium genere: quorum possibilitas, seu producibilitas non arguit per se titulum perfectionis in causa per se continente, formaliter, & ex intentione: & adversarii sumunt *ly materialiter*, quasi diceremus concursus Dei præscindere in actu physice en itaten materialiter, a forma i. malitia. Hac æquivalence detecta, & de-tersa

De Incarn.
lib. disp.
232.

Objetio 587 Arguunt quartò confidentissi-ma ex mē cum Godoy, & Gonet: licet Deus, Godoy, & concursu simultaneo influat, in entitatē Gonet.

peccati; non tamen in malitiam: neque ex necessitate talis concursus dicitur simpliciter peccati Causa, Adjutor, Co-operator, aut Author: ergo neque licet prædeterminet. Antecedens est nost. um; consequentia urgetur à paritate. Primo: Non enim mi. us præcisiva est omnipotentialia, quæ prædeterminans, quæ multaneè concurrens. Secundo: Nam ideo multaneè concurrens, præscindit; quia entitas continetur intra sphæram omnipotentiae, & non malitia: at hæc ratio æquè prædeterminationi favet. Tertio: quia immediatus tangit peccatum concursus multaneus, quam prævious. Confirmatur: Deus concurrens ad actum peccati: ergo vult concurrens; patet consequentia: nihil enim odit eorum, quæ facit: neque dispicere potest, quod impletum munus causæ p. imæ. Nunc sic: licet Deus ita concurrat, n. que dis-piceat ita concurrens; tamen dispicet ipse concursus, & prohibetur à Deo, quantum venit à c.reaturæ, siquidem hæc operatur contra Dei voluntatem: ergo quantumvis Deus prædeterminet materiales peccati; prohibere poterit, & displicere in forma i.

588 Hi Autores nondum volunt intelligere, quod reipsa dicimus. Putant (i. malitia consistit in positivo) nos ita præscindere in actu entitatem, & malitiam; ut hanc non tangat concursus Dei: & sicut in illa: ut. amque concursus tangit & ad utramque concurrens, ut causa neutrins propria, & per se; & utriusque causa purè permisiva. Æquivatione est: quia solemas dicere, Deum concurrens ad peccatum purè materialiter, volendo significare, peraccidens, permisiva, & ex aliena determinatione; prout hæc contraponuntur concursui per se, formaliter, & ex intentione: & adversarii sumunt *ly materialiter*, quasi diceremus concursus Dei præscindere in actu physice en itaten materialiter, a forma i. malitia. Hac æquivalence detecta, & de-

Notab'la
Doctrina
Trideat.

589 Ad discriminis evidentiā nō o. primō, à Tridentino solum negari, quod Deus sit peccati causa propria & per se, seu author ipsius. Quia, si exceptio firmitat regulam in contraria, a Tridentino negatur, sed probatur, quod Deus

Arguen-
tū æqui-
vocatio.

z. i.

aliquatenus influit in peccatum, dummodo non sit propriè & per se; atque purè permisiva.

Causa Per
se quid
requirat?

590 Noto secundo, ad conceptum causa propria, & per se. Primo: sufficere, non requiri, quod determinet existentiam effectus: unde, licet peccati existentiam non determinet, sed concurrit ad ipsum determinatus à creatura, non ex eo præcisè definit esse causa per se peccati, ut multi non satis vident. Ratio est: quia est causa per se actus liberi honesti, quin determinet ad ipsum. Secundo sufficere, non requiri, quod influat suadendo, aut præcipiendo: quare nec ex eo præcisè definit esse causa per se peccati. Ratio est: quia causa purè physicæ sine eo sunt causa per se, ut sol, lucis. Tertio sufficere, & requiri, quod causa operetur ex intentione, seu inclinatione, vel innata: ut ignis, in calorem; habitus, in actum: vel elicitæ, volendo, vel determinando, vel suadendo. Ratio est: tū ex significatione verbi *per se*: quod significat juxta omnes philosophos operari ex intentione. Tū in causâ monstri, & concursu lapidis ad motum sursum.

591 Noto tertio: Deum operari bonum ex inclinatione innata, & elicitæ: concurrens ad malum præter intentionem, tam innatam, quam elicitam. Ratio primæ partis est: quia Divina omnipotentialia ex se inclinat in bonum, & vult quantum est ex se semper concurrens ad bonum: ipsumque dum operatur, amplectitur, & præintendit, parata solum gaudere de ipso. Ratio secundæ partis: quia quia Deus nec habet ullam volitionem mali; in solum est paratus concurrens ad malum ex fine boni. Ex his

592 Infertur evidenter primo: Nihil esse boni, cuius Deus non sit causa per se. Secundo, Deum, licet concurrens physicè ad peccatum cum & ex determinatione creaturæ non posse dici nec esse simpliciter causam peccati, in sensu Tridentini: quia nequit esse author illius, neque causa per se, etiam quoad actionem materialis actus pravi; solumque dici posse causam purè permisivam, seu causam purè permittentem. Tertio, solum peccatum esse ens, cuius Deus nequit dici, vel esse causa per se: quia neque sit ab ipso iusta ullam propriam inclina-

nationem: neque sit à quipiam naturâ In primâ per se & ex intentione Dei instituta ad par. trist. talen effectum: nihil enim prout inclinat i. de Deo ad malum est à Deo, vel aliqua partici- sciente. patio Dei. Quartò, jure dictum à non-nullis Patribus, nullam dari peccati naturam: non quod negaverint peccato rationem entis, & essentia, sed quod cetera entia vel sunt naturæ, vel exiguntur aliquando à naturâ, atque adeo sequuntur naturæ inclinationem, prout descendente ab authore naturæ: peccatum vero nunquam existit nisi contra omnem ordinacionem naturæ.

593 Patet in idem evidenter solutio-nis & discriminis ad argumentum. Con-Objectio- cedo antecedens, sensu quem jam expli-cui num. 588 fine: & nego consequentiam: quia concursus multaneus stare potest quin Deus ex propriâ determinatione præstet, aut ex ullâ inclinatione tam innatâ, quam elicitâ: at prævious stare nequit sine inclinatione tam innatâ (qua-lis est ipse) quam elicitâ, (qualis est vol-itio, à quâ oritur) & sine proprio Dei motu ad actionem peccati, quam prohibere debet Deus, & quâ semel positâ non potest se creature cohære à malitia: qualis ergo paritas est: & quomo-do ex concursu sic prævio non maneat Deus causa per se peccati? quomodo intra sphæram sua omnipotentia, & voluntatis possit non esse malitia? quasi contendetur parem esse casum, quo Ludimagister ad formationem characte-rum sinit se duci à manu pueri impellen-tis, cum eo, quo Ludimagister præmoveat manum pueri & ducit ad formationem. Illud nos dicimus: vos, hoc: idemque Nos, & fortè aliquid pejus dicere dici-mur, & traducimur? ò fidem?

594 Ad confirmationem concedo Et Confir-antecedens: & nego consequentiam: quia mationis. Deus, licet velit non impedire concur-sum, & se sinat determinari ad concur-sum, non tamen amat aut vult concur-sum, sed odio habet: non odio rejectivo concursus ex naturâ rerum: sic enim nihil odit eorum, quæ facit, sive bonum, sive malum, (licet illa Scripturæ verba de bonis, seu de his quæ propriè Deus facit, intelligenda essent) sed odio aver-sionis. Nec ob id odit munus causæ pri-mæ, nec ejus munieris impletionem: nam

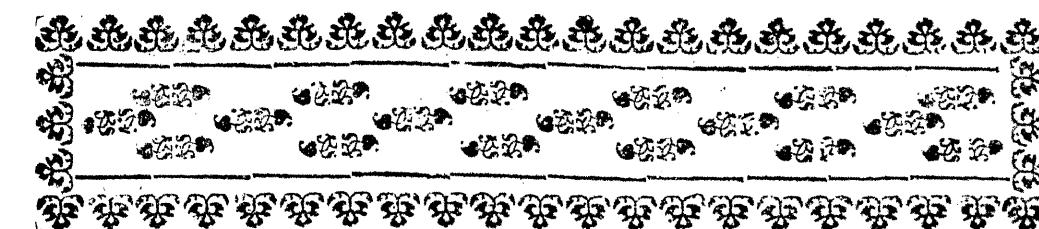
In primā namcirca malum implet, finendo se deparat. terminari, & purè permittendo : in quo modo. parandi omnipotentiam gaudet: sciente. Cujus exinde concursum à Deo permitte. & quasi invito injustè quodanmo- Anselmus do rapit peccator, ut ait Anselmus de casu Diaboli cap. 27. qui, cum peccavit, nullam aliam causam habuit, quā impelle- retur aliquatenus, aut attraheretur, nisi quia voluit. Verba sunt ipsius Anselmi. Vide quām faveat Thomistis?

Verba de Godoy cō- 595 Iudicet nunc prudens rerum x̄stimator, an excelerit Illustrissimus de parata cū Godoy, qui tom. 2. in 1. part. tralē. 4. qui est de Scientiā futur. conting. disp. 36. §. 8. num. 199. præcedenti argumento gloriabundus, dixerit, præferendam hoc solo titulo, nostræ sententiae, suam; quia sua constanter defendit Deo non debere attribui malitiam formalem: Et esto non probet id evidenter, evidenter diluit ar- gumenta in oppositum: at nostra fatetur,

LIBER

Deum, ut causam primam influere tam in entitatem, quam in malitiam actū; & ex ipsa explicantem concursum indifferen- tem, evidenter sequitur, Deo ut causa prime debere attribui non solum entita- tem, sed malitiam actū. Hæc Godoy:cu- jus judicium miror. Quasi quis diceret: Nec jure reprehenditur, operari Deum in Cordibus hominum ad inclinandas eorum voluntates: quocunque voluerit, sive ad bona, pro sua misericordia, sive ad mala, pro meritis eorum, idque judicio suo en- terendum aperto, interdum occulto, semper autem iusto; siquidem addatur exceptio Ma'litiam non ipsius esse opus. Calvini sunt verba conceptissima in anidot. contra Canonem supra expensum Concilii Tridentini, ut videre dignentur, & considerare cum Godoy Thomistæ, quæ sen- tentia præferenda sit; sua, an nostra?

In Primā p. ir. tract. 1. de Deo scientie.

LIBER QVARTVS

DE SCIENTIA DEI LIBERA, ET EIVS Objectis.

CIENTIÆ Naturalis, & Contingentis Libri Sco-
in genere, considerationem, sequitur p. us.
consideratio Scientiæ liberæ: quæ
versatur circa absolutè futura con-
tingentia, & simpliciter in calamo
Patrum, & Theologorum venit voce

Præscientia Divina. Eam Deo negarunt Nonnulli Gentiles. Sed ejus existētia est de Fide, & evidens lumine naturali. *De Fide:* satis est locus Danielis 13. *Dens aeternæ, qui no-
sti omnia, antequam fiant.* Evidens: quia apud omnes
Præscientia, Divinitatis est indicium. Tum etiam quia
Deus cognoscit omnia quæ existant, quando existunt: ergo
& antequam existant: Nam actus Divini, aeterni sunt. Tum
dēmum, quia ignorare quidquam, tam de præsenti, quām
de præterito, & Futuro, est imperfectio manifesta: ergo Deo
repugnat. Ergo competit perfectio præscientiæ: unde bene
Augustinus lib. 5. de Civitate Dei cap. 9. confiteri esse
Deum, & negare præscium futurorum, apertissima in-
fania est. De hac Præscientiâ, post considerationem futuri-
tionis, & præsentiae futurorum ad Divinam aeternitatem,
tria queruntur: *Medium*: in quo Deus futura cognoscit?
Ejus Visionis concordia cum nostra libertate: & an ipsa sit
causa rerum, quas videt. Hoc ultimum latè discutio in
tractatu de Prædestinatione. Ibo per reliqua, exorsus à Fu-
turorum, & Futuritionis meditatione non perfunctoriâ.

Aranda de Deo.

KK

DIS-

Augustin.

Infr. lib.
6. ànum.
155.

Dan. 13.

In primis
par. tract.
i. de Deo
sciente.

DISPVTATIO XIX.

DE FUTVRITONI SECUNDVM SE.

Quaestio-
nis Gra-
vitas.

CIENTIAE Divinae contingentis sphæra objectiva, *Futura* sunt seu *Conditionata*, seu *Absoluta*: unde illius illustrationi necessariò præmittenda est horum consideratio. Et quidem, cùm Scholarum dissidia quoad hujusmodi Scientiam Dei, orientur ex Radice Futuritionis, oportet eam diligenter inquirere, ne in ipso limine rerum maximè controversarum, aut exorbitemus ab Scholâ, quam sequimur; aut transfugere in aliam videamur. Nec abs re sic præloqui videbor iis, qui de præsenti punto Herreram legerint, aut Avendañum, aliosque non semel subaudierit, ratos, hoc demum cardine volvi controversiam de Scientiâ Mediâ; proindeq; plures ex Nostris thomistizare reipsâ, ex hallucinatione, quod ajunt, circa constitutionem Futuritionis. Præcipua lis est de Futuritione contingentis; sermo tamen erit universalior.

Herrera.
Avendaño.

SECTIO I.

CONTROVERSIÆ TERMINI; STATVS;
Opiniones: & discrimen earum
in fundamentis.

Futuri
Divisio.

3 Noto primito: Futurum esse duplex: alterum, absolutum; conditionatum, alterum. Futurum absolutum, seu absolutè, est, quod reipsâ existet in aliquâ differentiâ temporis, posteriori ad eam durationem, in quâ nunc futurum affirms. Triplex est, nempe, abolutè futurum *secundum quid*, seu *physicè*: & est illud, quod, attentis rerū, & causarum dispositione præsenti, & exigentia, existet: forte tamen existere definet ex causarum mutatione: absolutè futurum *simpliciter*, seu *metaphysicè*: & est illud, quod reipsâ existet: absolutè *pure futurum*, etiam *metaphysicè*: & est illud, quod modò non est; erit tamen certissimè. Talis est Antichristus; ejusque finalis impænitentia. Futurum Conditionatum, seu Conditionatè, est quod reipsâ existet, vel existeret, positâ aliquâ conditione: quæ si adsit, erit; si desit, non erit res quæ modò dicitur conditionatè futura. Talis est Conversio Antichristi, sub auxilio determinato, quod videt Deus efficax fore, si daretur.

Subdivisio

4 Noto secundo: Futurum tam ab-

solutè, quam Conditionatè, subdividi in Contingens, & Necessarium. Hac divisio sumitur ex qualitate materie, seu rei, quæ Futura dicitur. Si enim res, positâ conditione, necessariò existit, erit sub illa futurum necessarium; contingens verò, si, positâ conditione, adhuc contingenter ipsi adveniat, & coexistat: similiter res erit absolute futura necessariò, si libera non sit, aut dependens ab exercitio alicujus libertatis: contingens verò futura, si vel libera sit, vel dependens ab exercitio alicujus libertatis. Sermo nobis potissimum est de futuro contingentis, respectivè ad nos. Respectivè, inquam, ad nos: nam, nisi fiat hujusmodi limitatio ad has, aut illas causas, omne futurum, utpote pendens ab arbitrio Supremo Dei, erit contingens.

5 Noto tertio: In Futuro tam Absoluto, quam Conditionato, duo debere distingui, quomodo cumque velis ea distinguere juxta tua Principia. Nempe, *Rem*, & *Formam*, seu quasi formam, à quâ futura denominatur. Ratio est: quia Futurum sive *secundum esse*, sive *secundum dici* concretum est; & quidem concretum rei, indifferentis ex se ad denominationem futurae: debet igitur in tali denominatione distinguere Res, tanquam subiectum denominationis, & Futuritio, tanquam forma, seu quasi forma denominans,

Distingue
da in ipso.

Disp. 19. Futuritio Secundum se. sect. I.

nans, quidquid ea sit: & hanc, appellare soleo ipse statum rei, sive conditionatum sive absolutum, sive purè, aut non purè posibilem, ut loc. cit. explicabam, & latius dicetur in sequentibus.

6 Noto quartò: Circa ipsam denominationem Futuri tria omnia adhuc distingui debere. Primum est, Metaphysica quidditas Futuri, qualis exprimitur definitivè, dum querimus, quid sit Futurum? Alterum, Radix, unde res haberet. Tertium, esse quasi physicum, seu forma denominans in ratione Futuri, quod, ut acutè vidit P. Antonius Perez est ipsum *Fore*, seu *ratio formaliter futuritio*, fit econtra verificativum, seu veritas ejus propositionis Ratio est: quia inde unde res habet denominationem, habet veritatem aibus, denominationem attribuens; ut patet in Propositione affirmante albedinem de Petro: vera enim est ex albedine, ex quâ Petrus est aibus: & in hoc sensu intellige illud: ex eo quod res est, vel non est, Propositio est vera, vel falsa. Vnde non satis placent hic aliqui cum Ribadeneyrâ, qui Futuritiones ita distinguunt, ut aliam appellant futuritionem in *esse entis*, aliam in *esse veri*: illam entitativam, & intrinsecam: hanc extrinsecam, & verificativam.

7 Igitur in præsenti, si metaphysicè, & definitivè respondendum est ad quaestionem; quid sit Futurum, optimè dicitur: Quod nunc non est; existet tamen postea. Quæ descriptio, licet synonyma videatur, & relapsa in id ipsum quod explicare tentat: nam dum dicit, existet tamen postea; intelligitur; existet in tempore futuro: nihilominus retinenda est ex communi autoritate: & hanc Futuritionem vocant alii Intrinsecam, seu entitativam: ergo, verò *pure definitivam*. Pro Radice futuritionis recurrentum est ad causam determinantem, & suavi facientem, quod res, quæ modò non sit, sit postea. Circa Formam denominantem restat jam tota lis: quid nempe sit, unde res habeat, non quidem determinativè, sed purè constitutivè; non causaliter, sed purè formaliter, quod futura sit?

8 Noto quintò: Futuritionem, à quâ formaliter denominatur Res futura, antequam sit, necessariò debere esse quandam necessitatem, seu rationem metaphysicè certam, quâ positâ, res quæ modò non est, sit postea. Ratio est evidens: quia impossibile est, ut, si res, quæ modò non est, existat postea, non existat postea: nam ut habet Philosoph. 2. de Gener. cap. II. de quo verum est dicere, quia erit, oportet esse quandoque verum, quia est: ergo Futuritio rei est quedam impossibilitas, ut res nunquam sit; sed impossibilitas est necessitas sui contradic-

tioris: ergo Futuritio est aliqua necessitas, ut res aliquando sit, id est, postea. par. tract. Debet igitur ratio formaliter futurizans i. de Deo constitui per prædicatum inseparabilitate scientie. tis ab existentiâ rei positâ.

9 Noto sexto: Eam rationem, quâ *Eius mu-*

positâ necesse est existat res quæ modò *natura*.

non est, seu eam futuritionem, verificate formaliter propositiones de Futuro; ita ut verificativum Propositionis de Futuro, seu veritas illius dicens: Antichristus, qui modò non est, erit postea, fit ipsa Futuritio, à qua formaliter Antichristus denominatur Futurus: & ipsa Futuritio, fit econtra verificativum, seu veritas ejus propositionis Ratio est: quia inde unde res habet denominationem, habet veritatem aibus, denominationem attribuens; ut patet in Propositione affirmante albedinem de Petro: vera enim est ex albedine, ex quâ Petrus est aibus: & in hoc sensu intellige illud: ex eo quod res est, vel non est, Propositio est vera, vel falsa. Vnde non satis placent hic aliqui cum Ribadeneyrâ, qui Futuritiones ita distinguunt, ut aliam appellant futuritionem in *esse entis*, aliam in *esse veri*: illam entitativam, & intrinsecam: hanc extrinsecam, & verificativam.

10 Noto septimo: De ratione cuiuslibet rei, quæ potest appellari *futura*, esse, quod ad sui exercitiam existentiam proportionatam aternitate anticipentur & præcedant nexus, & connexiones physicè existentes ab aeterno cum existentiâ ipsius rei pro temporis differentiâ, pro quâ exercitè ponitur. Vnde quævis res, quæ aliquando existit in tempore, præexistit ab aeterno in aliquo nexu, qui sit sive antecedens sive consequens necessitas, ut postea sit: idque ex ipsius rei essentiâ. Ratio est: quia de rei cuiusvis extra Deum essentiâ est dependentia à Deo, & illius presuppositio cum plena, & perfectissima libertate ab aeterno exercitâ circa ipsius positionem, aut impeditiōnem: Atqui nequit in eo ente sic p. & supposito, non præsupponi nexus aternus sive antecedens sive consequens cum veritate quæ erit, aut esset: ergo His ita notatis

Futuri
Dependen-
tia à Deo.

Punctum
Quaestio-
nis.

II Principalis controversia est: deci-
dere Kk 2

In primā dērē, quānam sit ea Ratio, seu quasi *Fot-*
par. tract. *ma in quā* consistit *Futuritio*, seu *For-*
i. de Deo *terum*; seu quā ex unā parte denominat
sciente.

rem in ratione futuræ, & ex alterā veri-
fificat Propositiones verē affinitantes de
futuro? aut si aliquid de *præsen*ti an a li-
quid ens *pure* *naturæ*? an res *ipsa* quā
futura dicitur? & origo dissidii inter
Scholas maximi, tota in eo est, quod,
promiscue sumptis *fotu*s, & *radice* fu-
turitionis; alia velit, ita assignandam
futuritionis præsertim contingentis for-
mam, ut simul importet vim radicis, &
determinationis aliis maximè contra-
dicentibus. Igitur

Prima Sententia Futuritionem
statuit in Decreto Dei prædeterminante,
vel in aliquā relatione connotacionis
exinde resultante: cum hoc discrimine,
ut Absolutam statuat in Decreto abso-
luto Dei; Conditionatam, in Decreto,
absoluto quidem ex parte actus, & subje-
cti, conditionato tamen ex parte Objec-
ti. Ita Schola Thomistica, & ex parte
& Schol. unde, brevitatis gratiā, hanc
Futuritionem appellab. *Thom. etiam.*

Secunda: 13 Secunda Sententia Futuritionem
maximè conditionatam statuit in aliquo
Esse objectum *pro*, seu Medio, seu in quadam
veritate objectivā, quā quidem facit vi-
cēm statū, & aliquomodo est ex parte
objecti. Ita Nonnulli Veteres, & ex Mo-
dernis P. Hizquierdus in Pharo, Pater
Avendaño *disp. 5. de Scientiâ Dei*, & Ma-
M. Lumb. gister Lumbier tract. de Scientiâ Dei, ubi
hōs status appellant Veritates effantes, &
Fusientes. Et hanc Futuritionem appello
Ego *Medium*.

Tertia: 14 Tertia Sententia Futuritionem
statuit in non esse nunc, & in esse postea;
itaque identificat Futuritionem cum
Re ipsa Futura, quatenus corresponden-
te durationi crastina, & modò non
existente in hodiernā. Ita cum Herrera,
Herrera. communiter Recentiores, qui dicunt esse
communeum: & hanc ego appello *Nomi-*
nalem: nam præter voces nihil admittit
de præsenti pro constitutione Futuritionis.

Quarta: 15 Quarta Sententia distinguit Fu-
turitionem à re futurā, & à radice deter-
minante, eamque statuit in aliquo Nexus
reali, & præsenti cum existentiā rei pro
duratione, pro quā futura dicitur: & hunc
nexum pro qualitate Futuri diversificat:

nam in Futuro cōtingenti conditiona-
to nihil aliud dicit esse, quam Scientiam
Mediam: pro absoluto contingenti, nihil
alitud, quam Scientia Visionis. Ita Pa-
ter Antonius Perez, Pater Esfortia
Cardinalis, Pater Esparza, Pater
Ribadeneyra, Pater Thyrsus Gonzalez,
& alii Doctissimi Magistri nostræ & To-
letanæ Provinciae. Ethanc ego Futuritio-
nem appello *aterton*.

16 Conveniat hæc Sententia in eo,
quod Res futurā, seu quā futura dicitur,
de præsenti est merum nihil. Bene enim
stat, quod verificetur, eam & posse esse,
& extiteram, & quod re ipsa nihil sit de
præsenti. Vnde siqua veritas existit de
præsenti circa rem præteritam, aut futu-
ram, necessariò distinguui debet ab ipsâ
re, quā præterita dicitur vel *Futura*. Nam
quod aliquid est de præsenti, necessariò
distinguitur à nihilo, ut patet ex termi-
nis. Dileconveniunt in se, & in fundamen-
tis: Nam

17 Thomistica Futuritio recurrat ad
Decretum, nixa in eo quod Ratio & ra-
dix prædeterminativa Futuritionis, & Fu-
turitio est Divina Voluntas, sine cujas æter-
nā prædeterminatione, inintelligibile
est, inquit, quod restante abs statu
possibilitatis ad statū sive absolutè, sive
conditionatè futuræ, & sit re ipsa verum,
quod erit. Motiva sunt ea quibus indu-
citur hæc Schola ad physicam Præde-
terminationem, de quibus latè dictum est
lib. præced. & ultra dicetur disputando
de *Deo Præd. finiente*, & *Auxiliante*.

18 Futuritio Media fundatur primò
in eo, quod nequeant ejus Patroci asse-
qui, quomodo possit esse verum, quod
Petrus v. g. posirà auxiliis conditione, sit
consensurus, quin hæc veritas aliquomodo
sit? Secundò in eo, quod nequeant asse-
qui, quomodo possit determinari, & spe-
cificari ex parte objecti Scientia Dei Me-
dia vel Visionis, quin precedat aliquo-
modo ex parte Objecti status futuritionis,
seu veritas sive conditionata, sive
absoluta pro fixo determinativo Scien-
tiæ Dei?

19 Futuritio Nominalis nititur in *Nominalis*
eo quod pro determinativo Scientiæ *Motiva*.
Visionis, aut Media, nullum requiritur
esse in objecto, quod sit, sed quod erit,
aut esset. Cujus ratio est: quia objec-
tum non determinat hujusmodi scien-
tiam

P. Anton.
Perez.
Cardinal.
Sforzia.
P. Esparz.
R. baten.

N. P.
Thyrsus.
In quo co-
veniant?

tiam, influxu, vel immedietè physico
per se ipsum, vel media. è per speciem,
ut accidit in nostris cogitationibus, &
notitiis; sed pù è intentionalí, nullam
requiriens ex parte obiectu determinan-
tis præexistentiam, aut prioritatem, ma-
jorem, quā in hibit conditio liber-
tatis, cui ex se attemporatu Divinus
intellectus, in cognoscendo. Exinde in-
ferit, quod, cum nō requiriatur ad deter-
minationem, Scientiæ aliquod esse præ-
sens, nec requiriens eit ad futuritionem;
& veritatem ipsius: cujus ea debet
esse Ratio: quia quatenus determinat
scientiam, quatenus, & quia erit, aut
esset objectum.

20 Futuritio realis covenit cuim
Nominali, contra Thomistam, & Me-
diā, in eo, quod p. o determinanda Dei
Scientiæ, non requiriut ex parte rei,
quā futura dicitur, aliquod esse præsens,
ob rationem nuper appositam: conser-
vit tamen contra ipsam, quod sicut objec-
tum, cuim re ipsa nihil est, potest deter-
minare Scientiam. Dei ab æterno anticipa-
tam, & existentem, ita potest libi deter-
minare aliquid ab æterno præsens,
quod sit necessitas aliqua, consequens,
ut postea sit res pro suā temporis diffe-
rentia: in quā necessitate statuit præ-
sentem veritatem de eo, quod res eit,
& formam, seu quasi formam futuritio-
nis.

21 Vides per hæc concordiam, &
discordiam opinionum, & mirari non
defines, quod Nominalis, ejusque Pa-
tronii recentiter attribuerint Reali Tho-
misticam, eamque acriter accusaveint
quasi ream transfiguram in alienam Scho-
lam. Id quod non video unde talci
potuerit, si penetrata res eit. Nam quid
assignat Futuritio Nominalis? *Non esse*
nunc, & *esse postea*. Benè! *non esse* nunc,
est nihil: *esse postea*, est modo nihil, li-
cet pro suo tempore erit aliquid: ergo
pro nunc assignat nihil. Habeat ergo
nihil suum: neque realem increpet, quod
neget nihil. Deinde, si pro tota deter-
minatione Scientiæ Visionis, & Media re-
ctè censet sufficere objectum, quod mo-
dò nihil est: quid miratur, quod Futuri-
tio realis admittat determinari ab objec-
to Scientiæ Dei, & sui ipsius futuritionem,
licet nihil sit? Neque dicat jam
fore aliquid? Nam quis id neget?

22 Quod Realis contendit, est istud. In primā

aliquid, quod modò est nihil, posse, cum par. tract.
nihil eit, determinante sui scientiam ab i. de Leo
æterno, siue futuritionem alternam: scientie.
has tamen futuritiones, & Scientiam. Intentio
aliquid esse ab æterno, determinatum vera Sen-
tientie ab Ese, quod nunc non eit, sed tentie.
erit, aut esset: quæ denominatio, quod
erit, aut esset, neque determinativè eit
aliquid de præsenti, ut ait Thomistica
Futuritio; neque est aliquid objectivè, ut
ait Media: neque est merum nihil de præ-
sensi, ut ait Nominalis: sed est aliquid
constitutivè de præsenti, ut explicabitur.

S E C T I O. II.

THOMISTICA FUTURITIO REPLICATVR.

Suprà lib.
3. tot. &
infra pas-
sim.

23 ET primò quidem ex incōpossibi-
tate Decreti prædeterminati-
onis cum naturâ futuri contingentis, id
est: libertate: quam incompossibilita-
tem toties hic, & alibi ostendimus: quo
ex capite formatur iste Syllogismus: Im-
plicat, Futuritionem rei constitui per id
quo ies redditur impossibilis; sed per
Decretum prædeterminans redditur im-
possibilis. Actus liber Creaturæ ergo im-
plicat, actus liberi Creaturæ futuritio-
nen constitui per Decretum præde-
terminans Dei. Vnde scis quā in vānō con-
tentant Thomistæ pro transitu rei abs
statu Possibilitatis ad statum futuritionis
requiri Decretum, quo tota nostra
Schola contendit rem abs statu Possibili-
tatis regredi ad statum impossibilis.

24 Secundò. Non solum futuræ sunt
Actiones peccaminosa, sed etiam for-
males ipsiarum malitia; neque illas so-
lum cognoscit Deus ab æterno, sed etiā
istam: novit enim peccata, quæ erunt:
quod de Ede est: ergo de Peccato Anti-
christi verum nunc est, & ab æterno fuit,
quod existet postea. Nunc sic: Atqui Fu-
turitio peccati quoad formalē ejus
malitiam, neque originativē, neque de-
termīnativē, neque formalitē: consistere
potest in Decreto Divino: alioquin Deus
esser prima ratio, cur peccatum existe-
ret, atque adeò Author, & causa pecca-
ti: ergo state potest tota veritas, quod
res sit futura, aliter constituta, quam per
Decreto Dei.

Suprà lib.
3. à num.
518.

25 Neque dicas, Futuritionem pec-
cati

In primā par. trāct. 1. de Deo scientie.

cati quoad malitiam constituere in Decreto permisivo Dei. Contra enim est primò: Vel Deus determinat suo decreto, (quod *permisivum vocas*,) hanc veritatem, nempè quòd Antichristus peccabit in instanti C, vel non? Si prium: Deus est causa peccati: & vnde vocas Decretum illud, permisivum. Si secundum: ergo assignatur veritas Futuritionis non constituta determinativè à Decreto Dei, quod intendo. Secundò: vel posito Decreto, (quod *permisivum vocas*,) necesse est, illatione legitimà, quòd peccatum sit, vel non? Si secundum: quomodo stare potest in eo Decreto Futuritio? Si primum: quid ei Decreto deest, ne sit prædeterminans? Vide quæ diximus affatim lib. 3. à num. 518. contra Prædeterminatores ad Materiale Peccati.

Thomista Recens.

26 Tertiò ad Homines: Per vos, Præteritio Adami, seu Adamum esse præteritum, præcisim ab ullo Decreto, salvatur per non esse nunc, & extitile anteā: ergo Futuritio Antichristi, seu Antichristum esse futurum, præcisim ab ullo decreto, salvabitur per non esse nunc, & extitile postea. Antecedens datur à Thomistis, excepto nonnemine, qui pressus difficultate, negavit. Sed immeritò: Nam antea extitisse Adamum, præcisè dicit existentiam Adami prout respondentem instantibus duratione prioribus ad ipsum, in quo nunc sumus: deinde non esse nunc, juxta Thomistas, non consistit in Decreto: ergo Præteritio Adami, tota salvatur præcisim à Decreto. Assumpti priua pars videtur evidens: nam sicut existere Adamum, constitutivè salvatur præcisim à Decreto; ita & extitisse. Secunda probatur. Rem non esse nunc, est verificari defectum rei: sed defectus rei, juxta Thomistas non consistit in Decreto: ergo neque in Decreto consistit non esse nunc.

27 Vrgetur primò: Per id quo res cessat ab existendo, verificatur non esse nunc, cum antea extiterit: sed res formaliter cessat ab existendo, per carentiam sui: ergo. Vrgetur secundò: Decretum Destruictivum, necessariò supponit existentiam rei; & aliquid præstat ex parte objecti, juxta Thomistas: sed ex parte objecti, nihil aliud præstare potest, quām defectum rei, antea existentis: ergo exi-

stentia rei pro antea, & ipsam non esse pro nunc, præcisè salvatur citra Decreto. Iure ergo à Thomistis dandum est antecedens.

28 Consequentia urgetur à rigore paritatis. Primò: quia non minus est de praesenti verum, præterisse Adamum; quām de praesenti sit verum, Antichristum fore: neque minus datur hæc veritas, quantum est satis, differens ab impossibili, præcisè possibili, præteritā, & futurā; quām veritas de eo, quòd Antichristus erit: at salvatur illa veritas per vos de praesenti præcisim à praesentis constitutivo: ergo salvatur etiam ista de futuritione, pariso miter. Secundò. Quæ paria sunt in eo, quòd de praesenti nihil sunt; paria sunt in eo, quòd per sui esse nihil prætent de praesenti; sed existentia Adami, & existentia Antichristi sunt pares in eo, quòd de praesenti nihil sunt: tam enim abest à rebus una, quām altera: ergo sunt pares in eo, quòd per sui esse nihil prætent de praesenti. Atqui nihilominus præteritio constituitur per existentiam Adami, quæ non est de praesenti, ex præcisâ suppositione quòd fuerit, constituta per existentiam Adami respondentem instanti anteriori: ergo futuritio constituitur per existentiam Antichristi, quæ non est de praesenti, ex præcisâ suppositione, quòd erit, constituta per eam existentiam respondentem instanti posteriori. Vrgetur. Existentiam Adami esse nunc determinatam, ut fuerit, nihil est aliud, quām suppositio quoad fuerit, præcisè per vos constituta per non esse, & fuisse: ergo existentiam Antichristi esse nunc determinatam quoad erit, nihil est aliud, quām suppositio quòd erit, præcisè constituta per non esse nunc, & esse postea.

29 Objiciunt Thomistæ, maximè faniiores ex Vives, & Godoy, primò: futuritio est denominatio extrinseca rei, quæ futura denominatur: sed existentia rei postea, non est extrinseca ipsi rei: ergo existentia rei postea, non constituit Futuritionem: ergo Futuritio constituitur per aliquid extrinsecum: ergo per Decreto Dei. Antecedens primum probatur: quia Futuritio est ante ipsum esse rei, quæ, cum nondum sit, est futura. Sententia apud Nostros Modernos communis, primò, retrorquet optimè speciem argu-

*Infrā à
nn. 63.*

argumenti in *Præteritione*. Secundò, respondet Futuritionem esse Denominationem, non quidem omnino, sed semi-extrinsicam. Vnde ruit objecção. Ego nego ultimam consequentiam, reliquis absolute concessis cum quartâ sententiâ. In probatione latet equivocatio; & distinguendum est antecedens. Futuritio est ante determinativè, nego: purè existentialiter, concedo: id quod explicabitur *infra*.

30 Objiciunt secundò: Nunc est verum: *Antichristus peccabit in instanti D* v.g. ergo nunc existit veritas talis judicii. Sed veritas talis judicij est connexio præsens cum peccato prout in instanti D: ergo nunc datur ea connexio præsens, in quâ constitui debet Futuritio ex nn. 8. ergo Futuritio consistit in determinatione praesenti Divinæ voluntatis. Vrgetur: sicut de illo judicio verificatur nunc, esse verum: ita de peccato verificatur nunc, esse futurum: ergo sicut veritas est aliquid præsens extrinsecum, ita & Futuritio: ergo aliqua præsens determinatio. Sententia illa Nominalis primò retrorquet optimè formam argumenti in *Præteritione*. Secundò urget, quoad formalem malitiam ex num. 24. Tertiò, concessio antecedente, negat consequentiam: quia veritas illius judicij stat in eo, quòd verificativum ex parte sit, & ex parte non sit, sed exitutum sit: sicut veritas judicij dicentis: nihil est præter me: stat in eo, quòd verificativum non sit: nam ex eo est verum, quòd non sit, præter actum ipsum, aliquid. Ego nego ultimam consequentiam tam argumenti, quām instantiæ: nam nexus ille præsens, in quo stat & judicij illius veritas, & futuritio rei, non est connexio antecedens, sed consequens; non est determinativa, sed iilativa, ut explicabitur cum *quarà Sententiâ*.

31 Objiciunt tertio: Futuritio rei, alioquin futuræ, non est purè possibilis: neque est præterita, ut patet: neque est futura, alioquin inciperet esse aliquando, cum res incipit esse; neque est quid fictum aut ens rationis: ergo est aliquid præsens: ergo est aliqua præsens determinatio illativum sui pro tali instanti. Confirmant primò: Futurum est, quod infallibiliter erit: ergo futurum est illud cuius est actualis determinatio ad existendum postea. Con-

sequentia patet: quia nequit certò verificari dere, quòd est; nisi verificetur, par. trāct. 1. de Deo scientie. Confirmant secundò: quia Futuritio non est sola carentia rei nunc, sed carentia, cum ordine prioritatis ad existentiam postea: prius enim in Futuris est non esse, quām esse: ergo de praesenti datur ordo prioritatis constitutivus futuritionis. In quo tamen nisi in Decreto Dei? Sententia tertia de quâ nn. 14. Primò, retrorquet optimè in *Præteritione*. Secundò responderet, Futuritionem non esse quid fictum: quia est aliquid potens existere; neque quid purè possibile: quia dicit de praesenti, non esse, de posteriori, existentiam; nec esse quid futurum, cum ex parte sit aliquid præsens: est igitur, ait, Futuritio complexum non esse præsentis, & esse posterioris: quæ posterioritas etiam constituitur ex actu incompositibibus.

32 Ego ad argumentum nego ultimam consequentiam, datis omnino reliquis. Futuritio enim quoad res contingentes, quibus de maximè loquimur, non est nexus determinans res, sed quem res *In rta di-
ipsæ sibi anticipatò determinant, intenta in-
tionaliter, ut dicere solamus de Scientiâ f. a lib. à Mediâ. Ad primam confirmationem, num. 147. Concessio antecedente, nego consequentiam, ad cujus probationem nego antecedens, & quod assumitur. Ut enim detur infallibilitas de eo, quòd res existit in instanti A: non requiritur, quòd res jam existat. Mens enim (qualis divina est) cuius præ sui infinitate, & inindigentia objecti ad concursum est ita se prorrigeret cognoscendo ad ea quæ erunt in aliquā differentiâ temporis, ac si jam essent: ut habeat infallibilem cognitionem circa existentiam rei, quæ eit, non opus est, habere medium præsens determinans.*

33 Et ratio est, quia existentia rei, quæ non est, ex prærogativâ suæ libertatis, ex quâ determinabitur ad existere in instanti C v.g. sufficit etiam, Mediâ infinitate divini intellectus, determinare sui infallibilem notitiam, & nexus determinante illativum sui pro tali instanti. Et hic est sensus Nostræ Societatis, dum ait, Futura in seipsis habere determinatam veritatem, antequam sint, ut prolixius explicabimus. Ad secundam con-

In primā firmationem, dico eam habitudinem,
par.traet. *præsentem* esse quidem, ut admittit Do-
I. de Deo *ctor Eximus loc. citando*, stare tamen
sciente. quoad futura contingentia in nexu con-
P. Suarez. sequenti, quem assignabimus.

Infr. nu. 53 34 Objiciunt quartò nimium confidenter. Implicat rem *transire de statu possibilis ad statum* alicujus futuritionis, nisi medio Divino Decreto: At futuritio tam absoluta, quam conditionata rem transfert abs statu possibilis ad statum alicujus futuritionis: ergo medio aliquo Decreto Dei. Major patet: Nam ille transitus non competit rei ratione sui, sed dependenter ab influxu cause primæ; sed hæc non agit, nisi medio Decreto: ergo vera est assumptio magis.

Solutio communis est, negando maiorem, de Decreto determinante, & existenti: ad probationem distinguit: ille transitus non competit rei, ratione sui formaliter, negat: causaliter, & efficienter, subdividit: non competit rei, nisi dependenter ab influxu causæ primæ, ut operante, juxta qualitatem futuri, nimirum absolute, si futurum sit absolute, & conditionate, si sit conditionatum, concedit: ut operante necessariò de praefenti, negat sententia communis.

25 Et optimè. Nam licet res nequeat esse futura, vel futura intelligi indépendenter à Divino concursu, & Decreto; non tamen requirit concursum, & Decretum, nisi accomodatè ad futuritatem, quæ de ipsâ re verificatur: si ergo res est absolute futura, requirit Decretum absolute existens: si solum sit conditionatè futura, solum requirit decre- tum conditionatè existens: neque enim effectus requirit causas, nisi modo quo verificatur in rebus. Verū, neque quoad conditionatum, neque quoad absolute futuri, si sit liber effectus, requiri- tur decretum determinans: quia effec- tus eo nullib[us] indiget ut sit, imò exigit ne unquam circa se tale decretum sit, ut effectus aliquando verificari possit exis- tens.

Nostra 26 *Ego* nego majorem, nixam in hallucinatione, quā putant Adversarii admitti à nobis statum possibilitatis, & statum futuritionis, constitutos ab aeterno per aliquid reale distinctum ab ipso Deo, pro priori ad ipsam Scientiam Dei. Falluntur in hoc, neque enim sta-

tus isti ab æterno existimati, & verifica-
ti ab æterno sunt aliquod æternum ex-
tra Deum. Et quidem si vera esset ma-
jor, in sensu Adversariorum, Deus ne-
cessariò putandus esset causa, & Author
peccati: nam ille, cuius est determinare
ut peccatum sit futurum, tribuendum est
quod peccatum existat. Ad probationem
majoris, distinguo: ille transitus non
competit rei ratione sui, determinativè,
quamvis dependenter à Deo, nego: for-
maliter, & denominativè, concedo, &
nego consequentiam. Ille enim transi-
tus qui ab æterno exercetur, circa res
contingenter futuras (de quibus maxi-
mè hic loquimur) est ipse metactus di-
vini intellectus infallibiliter se ab æter-
no prorigens ad omne objectum verè
enuntiabile: Hic autem actus: conditio-
natus quidem, si futuritio est conditionata;
& si est absoluta, absolutus deter-
minativè non est in Deo ab ipso Deo, sed ^{Suprà n.}
ab existentiâ, quam futuram, ipse deno- ²² & in-
minat, quin determinet, ut dictum est ^{frà n.}
^{num. 22.} & latius ^{in/rá} explicabitur. ^{num. 64.}

37 Objiciunt quintò duo axiomata apud ipsos Thomistas inconcussa. Primum, quo maximè exultat Gonet tract. *Gonet.* de Scen ià Dei disp. 6. art. 5. nn. 71 est: *Deus Medio suo Decreto, est primum principium, priusque radix futuritionis rerum.* Alterum: *Futurum est, quod est determinatum in sua causa, ut postea fiat.* Fundant hæc specialiter in nonnullis locis Augustini, & Thomæ, Locus Augustini *Ex Aug.* est lib. 26. contra Faustum cap. 4. redditis rationem, cur nesciat quid futurum sit. Ideo, inquit, nescit: quia quid habeat hac de re, voluntas Dei, me latet: illud tamen me non latet., sine dubio futurum, si hoc Dei voluntas habet.

38 Locus Thomæ est duplex: primus
est quæst. 10. de Veritate art. 10. ad se-
cundum, ubi de futuris loquens ait: Or-
do advenitum est in præsenti: in hoc au- Ex Sancto
tem ordine statuit Sanctus Thomas fu- Thomæ.
turbationem. Alter est 1. part. quæst. 16.
art. 7. ad tertium. Id quod nunc est, ex eo
futurum fuit antequam esset, quia in can-
sâ suâ erat, ut fieret. Unde sublatâ causa
non esset futurum illud fieri. Sola autem
causa prima est æterna: unde non sequi-
tur, quod ea, quæ sunt, semper fuerit ve-
rum esse futura; nisi quatenus in causâ
sempiternâ fuit, ut essent futura, quæ
qui-

Disp. 19. *Futuritio Secundum se. secl. 2. C^o 3.* 265

R.N.P.G. quidem causa est si quis Deus. Verlat haec
Thyrsus optimè Pater Thyrsus Gonzalez con-
Tiburtius t. 2 Gén. nov. 1. disp. 26. sect. 4.

Doctrina 39 Ego ex latè ab eo Authore dis-
līc notan- cussis, note primò, *tria esse Genera futu-*
da. *rorum. Prima:quorum determinatio ad*

existendum pro tempore suo, spectat unicè ad solum Deum. *Alia*: quorum determinatio ad existendum non solum est à Deo, sed etiam à causis ex se necessariò operantibus, seu, ut melius dixero, est à Deo, mediis causis secundis determinatis. *Tertia* sunt, quorum determinatio data est à Deo Creaturæ, finendo ipsam in manu consilii sui: & horum effetuū, & futurorum, uto potè actionum liberarum nostrarum, voluit Deus esse cooperator, non verò determinator. *Noto* secundò: quoad primum & secundum genus futurorum, certum esse, quod prima radix determinationis ad esse futuri sit Deus; sicut est ipse Deus prima radix determinans existentiam. *Noto* tertio quoad tertium genus, id est, futura contingentia, tam esse certum, non esse Deum primam radicem determinantem futuritionem eorum, quam est certum, Deum non determinare eorundem existentias: alioquin Deus esset determinator operis maij.

40 Nego ex his rotundè *duo illa*
principia adeò generaliter accepta. Pri-
mum: quia patitur exceptionem in futu-
ritione contingentí. Alterum, quia so-
lùm conuenit futuris necessariis: unde
licet omne illud quod est determinatum
in suâ causâ, ut postea fiat, sit futurum;
at non omne futurum est tale. Patet exin-
Au- de Mens Augustini: loquitur enim, ut ex
contextu liquet, de futuris primi, & se-
cundi generis: deque ipsis, optimè.

Et Sancti Thomæ. 41 Ad primum locum Sancti Thomæ, dico cum Angelico Doctore, futuritatem omnem esse præsentem a iquenord. nesci; si futura sint contingentia, per illat: pum; non verò determinativum evētus, situm in Scientia Visionis, aut Mediâ: si futura sint necessaria, etiam determinativum eventus, situm vel in Decreto rei, vel in Decreto cause necessariò operaturæ. Ad secundum, sumptum ex ihâ quæstione, ubi Sanctus Doctor decidit, omnem veritatem æternè enuntiabilem, reduci debere ad a iquid increatum existens, saltem Divine mentis, ut

expressè ait, dico jure optimo dici à San-
cto Thomæ, si *verum* ab *eterno* est, quod
res existent, aut rem esse futuram, cate-
nus *se verum*, quatenus *in causa* à *Semini-*
te nō fuit, ut essent postea, *in causa*, in-
quam, *Semper* *terna*, qui Deus est, vel de-
cern. nte & determinante, si futura sunt
necessaria; vel cognoscente, & purè in-
ferente, si libera. Hæc est mens Sancti
Thomæ: nam ad æternitatem Divini in-
tellectus reducit assertionem de eo, quod
omnis veritas quæ circa futura enuntia-
tur, æterna sit. Hæc, ex *infra* dicendis
dissimiliora sunt. Legetur cum fructu
citatius Thysius.

SECT I O III.

MEDIA FVIVRITIO REIICITVR.

S. I.

CAPIT^A REI CIENDI: ET ALIQV^A
Objectiones.

42 ET primò quidem rejicitur: quia De qua
hæ Futuritiones Mediae, in qui- num. 13.
bus ea runderem Patroni statuunt statum et 18.

illumi, ad quem transit res que futura de-
nominatur, vel est a iugid, vel est nihil

nominaatur, vel et antiqua, vel et nova
in rebus? Si secundum: voce differimus.
Si primum: ergo est reale aliquod ens.
Consequentia liquet ex latè *ditti dispu-* **i.2. Tract.**
tando de Bonitate & Malitia, contra en- **de Bon. &**
tia Media, quæ neque realia sint, neque Mal.
rationis. Si igitur est aliquid reale, rogo
rurius: est aliquid increatum, vel crea-
tum aliquid. Non *primum*. Primo: quia
pro priori ad Scietiam Medium in Deo,
nulla est formalitas metaphysicè conne-
xa cum eventu conditionato. Secundo:

qui hæ futuritiones se habent per vos
ex parte objecsi. Tertio, unde nam enim
determinari possit talis formalitas? Non
Secundum: alioquin esset ab æterno ali-
quid creatum. Deinde oportet ipsum
assignari causam aliquam. Neque valet
dicere, esse aliquid, non quidem entita-
tivum, sed prius verificatum. Contra
enim est: seclusis enim vocibus, id quod
verificativum appellas, est aliquid, vel
nihil? & redit totum argumentum.

43 Secundò: *Futuritiones hæ Mediaæ*,
et *status objectivi*, quomodo cumque ve-
rificantur esse, sunt aliquomodo : ergo

In primā par. tract. i. de Deo scientie. determinantur ad essendum modo, quo sunt, ab aliquo; & ab aliquo inducuntur, ut sunt, modo quo sunt. Patet consequentia: nequeunt enim esse à se, præsumtum cùm contingentem sunt quoad omnia sui: quid enim absudius, quād aliquid contingentem esse simpliciter, & esse à se? Deinde: si futuritionibus positis, necesse est, ut res eveniat: ergo necesse est determinentur ab eo, pro cuius libito res evenit. Nunc sic: Atqui harum futuritionum non est assignabilis causa ulla, neque determinativum ullum: ergo tales futuritiones Mediæ, sunt omnino chimericæ.

44 Minor ostenditur. Nam Causa, & determinans hujusmodi futuritiones neque Deus est, neque creatura: e. g. non est assignabilis ulla causa, nec ullum determinativum. Antecedens quodam primam partem petet primò: quia si Deus determinat, et hujusmodi futuritiones, anticipatò præteripet libertatem creaturæ, ad eum modum, quo periclit certò libertas nostra, si Deus esset determinator Scientiæ Mediæ. Secundò: Nam Deus determinaret, & induceret has futuritiones & hos status vel synapticè, vel rationali modo? Si primum: actum est de libero arbitrio. Si secundum: ex quā Scientiæ dirigitur, si hi status præcedunt ad omnem scientiam contingentem? Tertiò: quia si Deus determinaret, & induceret hujusmodi status, ad peculiares exigentias rerum, quæ postea erunt, cur præcisim ab iis statibus non possit determinari Scientiæ Dei contingens Media, aut Visionis? Quarto: quia hi status finguntur, ut assignetur præsens determinativum respectivè ad Scientias Dei ex parte objecti: ergo Deus nequit dici inducitor, & determinator futuritionum hujusmodi.

45 Iam quoad secundam partem patet etiam idem antecedens. Primò: quia si futuritiones hujusmodi possunt induci immediatè à rebus quæ non sunt, sed erunt, cur immediatè, & præcisim ab his quisquiliis entium non possint induci Divinæ Scientiæ à rebus quæ non sunt, sed erunt? Secundo: quia licet sit intelligibile, quod actus vitales determinentur ab objectis, quin hæc existant, quia jam datur principium elicivum præsens; & alioqui tendentia intentio-

nates specificantur à suis objectis: at, quod status essendi emortui, determinentur à rebus inexistentibus, nullà præsentis eorundem causâ, est prorsus inintelligibile. Tertiò: quia repugnat in terminis oris aliquod esse actuale à causâ nullatenus existente: si enim sine processione actuali, repugnat, quod aliquod esse actu procedat, quantò magis repugnat, quod procedat esse actuale à causâ nullatenus esse habentem à nihilo enim nihil fit.

46 Tertiò: Nam præterquam quod isti status sunt omnino superflui, ut ex objectionum solutio constabit, vel sunt intrinseci rebus ipsis quas denominant; vel separabiles, & extrinseci. Primum dici nequit: primò: quia rei inexistens nullum prædicatum est. Secundò prædicta contradictoria, maximè quæ concernunt ad existere, & non existere, esse & non esse in rebus, manifestam distinctionem inducent. Dici ergo secundum debet: & neque id dici potest. Primò: Nam si hi status sunt extrinseci rebus quæ objiciuntur intellectui Divino, determinatio connexionum æternarum cù existentiâ rerum, non competit rebus ipsis, sed alicui prædicato distinto: e. g. perit ipsorum rerum libertas, & dominativa contingentia. Secundò: quia ideo, per vos, hi status finguntur, quia sine ipsis non habent res ullum esse, medio quo possint determinare Deum ad Scientiam A præ B circa ipsas. Nunc sic: nō minus egent determinativo hi status quam ipsæ Scientiæ; sed, per vos, res ipsæ, quia nihil sunt in se, præcisim ab hujusmodi statibus, nequeunt determinare Scientias Dei: ergo multò minus possunt determinare sibi hujusmodi status: sunt ergo chimerici, si distinguendū sunt ab æternis prædicatis ipsis Dei.

47 Objicies primò ex Patre Aven-
daño, specialiter contendente, futuritione
nem conditionatam, statui debere ex parte
objecti in aliquo esse præsenti: arguit
intet alia, quæ non est cur hic scribam,
& solvam, sic: Scientia ciœra futura
conditionatè contingentia apud nos non est
libera Deo, sed Media: Scientia Visionis
est Deo libera: ergo verificativum visio-
nis est Deo liberum; verificativum vero
Scientiæ Mediæ, non est Deo liberum,
sed quid medium. Atqui Verificativum
est

est Futuritio: ergo Futuritio verificativa Scientiæ Mediæ, seu conditionata est aliquod esse Medium. Antecedens primum est Scholæ nostræ. Consequentia probatur: quia si verificativum Scientiæ conditionata eset liberum Deo, non est cur, aut quomodo Scientia non eset libera ipso Deo.

48 Respondeo: Scientiæ Visionis non esse Deo ita liberam, ut ejus determinatio simpliciter sit ipsis Dei: est Deo libera, quatenus est Dei, determinare causæ existentiam, quæ si ponatur, prævidet eventurum effectum, & quæ non posita non eveniet: unde verificativum Visionis ex parte objecti respondens, in phrasē objicientis, non est determinativè liberum Deo. Hoc supposito, ne seruatæquivocatio, concessò antecedente, distinguo consequens: verificativum formale, concedo; verificativum objectivum, nego. Itaque verissimum est, verificativum formale & æternum Scientiæ Mediæ esse quid medium, quia est ipsammet Scientia Media essentialiter ex se vera; & verificativum Visionis ex eadē ratione esse liberum Deo: at objectum circa quod utraque Scientia verificatur, quod appello *verificativum ex parte objecti*, æquè liberum Deo est, & æquè non liberum, cùm sit ipsissimum, diversimodè attactum. Vnde negatur intentum consequens: quod tale verificativum Medium se teneat ex parte Objecti.

49 Objicies secundò ex Patre Hizquierdo. Tum quia si futuritio conditionata sit de præsenti nihil: ergo nihil est quod antecedit Scientiæ Dei, quam appellamus *Mediam*. Quid ergo determinat Deum, ut potius affirmet, quam neget? Quodnam est fundamentum ex parte rei potius ad affirmationem quam ad negationem? Tum etiam quia vel Futuritio est ipsamet Scientia Dei, vel non? Si primum: ergo Deus nihil extra se cognoscit per Scientiam Mediæ. Si secundum: ergo aliquod esse objectivum est. Tum etiam quia affirmante Deo consensum Petrum, si ponatur auxilium; vel correspondet ex parte objecti veritas aliqua, vel non? Si secundum: ergo non est cur dicenda sit potius vera, quam falsa. Si primum: vel illa veritas est aliquid, vel nihil, si nihil: non est cur affirmetur. Si aliquid est, habetur intentum,

50 Respondeo: ad primum. Fateor futuritionem conditionatam esse aliquid reale, & æternum, non quidem ex parte objecti, ut contendit arguens, sed ex parte actus: & distinguo consequens: nihil est, quod antecedit *natura*, & *origine ad Scientiam*, concedo: Scientia enim Dei non causatur ab objectis, ut nostra. Determinativè, subdistinguo: nihil est, de præsenti, concedo; secundum scđ. & definitivè, ac de futuro, nego. Existentia enim rei, quæ modò non est, sed quæ erit, aut eset, antecedit determinativè ad Scientiam Dei: hæc tamen prioritas non requirit statum ullum existentiam in Recto determinante: quia pertinet ad lineam influxus purè intentionalis, ut *infra lib. 5. à nu. 154.*

51 Per quæ fit satis ad illas interrogations de conceptu determinante, & de fundamento ad affirmandum potius, quam negandum. Ad secundum: dico futuritionem esse ipsam Dei Scientiam, Deum vero cognoscere ea quæ futura sunt: quæ quidem sunt aliquid extra Deum verè affirmabile quod erit, licet modo sint nihil. Ad tertium dico, actum, qui essentia liter est sui veritas, non egeri ulteriori veritate sibi coexistente, ut verus sit; maximè, si præsens veritas est hujusmodi, ut ad sui existentiam potius exigat, ut nulla ex parte objecti respondeat de præsenti veritas, sed quod responderet, aut responsura sit, ut continget in præsenti.

§. II.

*ALIA OBIECTIO: VBI: QVO SENSI
tenet Schola Societatis, Futura habere
Veritatem determinatam in scipisis?*

52 Objicies tertio: Nihil in Societatis Scholâ sciennius est, quam quod Fatiæ, tam conditionata, quam absolute habeant determinatam veritatem in seipisis, ratione cuius possunt ab æterno cognosci in seipisis à Deo. Nunc sic: ergo hæc veritas, quod Petrus consentier in instanti C. v. g. vel quod consenserit, possit conditione libertatis, est ab æterno determinata pro priori ad Scientiam Dei. Patet consequentia: hæc enim est veritas, quam enuntiat, & affirmat Deus ab æterno, non illam faciens, sed

In Prima par. tract. i. de Deo scientie. Ejus & equivocatio.

Infra lib. 5. à num. 154.

*Objecatio
visi diffi-
cili.*

In primā supponens: ergo futura tam conditionata, quam absoleta habent hanc determinatam veritatem in seipsis. Sed hæc veritas est ipissimus status futuritionis: ergo status futuritionis est aliquomodo ab æterno pro priori ad Scientiam Dei. Confirmatur. Licet Petrus non consentiat, seu consentiret ab æterno, sed in tempore; quod tamen in tempore consentiet, vel consentiret, non solum in tempore, sed ab æterno est verum: Deus enim ab æterno affimat; & verissime: ergo est ab æterno hoc verum de illâ temporalitate, vel cōdītoratâ, vel absoletâ: sed hoc verum est ipsum fore, vel futuritio: ergo ab æterno datur fore, vel futuritio rerum, quæ dabantur, vel darentur in tempore.

Et origo diffidit.

Notanda Duplex Veritas.

Rigor axioma-
principii: Non en-
tis: Nō en-
ter esse, quam entitas rei. Vnde, cùm
objecta, quæ in aliquâ temporis differen-
tia

entitas quæ dicitur vel absolutè, vel conditionatè futura, de præsenti non sit, deque præsenti sit nihil, etiam veritas rei de præsenti non est, deque præsenti est nihil. Quare futura, antequam sint in suo tempore, cùm nullum in seipsis habeant modum entitatis, sed habebunt, vel haberent, nullam habent in seipsis veritatem, sed habebunt, vel haberent. Idem omnino dico de determinatione. Sicut enim veritas rei est identificata cum reipsâ, ita esse determinatum rei est identificatum cum ipsâ: non ergo potest aliter res esse determinata in seipso, quam est in seipso; sed futura in seipsis non sunt: ergo neque habent in seipsis veritatem ullam, neque ullam determinationem.

53 Hæc objectio est origo turbarum, tum inter nos adinvicem; tum etiam inter nos, & Thomistas. Quare oportet breviter sensum & Mentem Iesuiticæ nostræ Scholæ, quoad hanc, siue neo propone, tum plurimis Nostrorum, qui è finistrâ hujus objectionis intelligentia, plures transfigii accusant, & eos violatae Scholæ vociferantur.

54 Suppono primo, veritatem *duplicem* esse; alteram cognitionis; Rerum, alteram. Veritas cognitionis dicitur Formalis; veritas rerum, dicitur objectiva. Hæc veritates in eo differunt: quod veritas rerum est indistincta à rebus ipsis: unde nec est aliter, nec esse potest, quam res ipsa: sequitur enim entitatem rerum: quare, si res nullomodo sunt, nullomodo est veritas ipsius rei, quam objectiva dicitur. Veritas cognitionis, seu formalis, licet existat & specificetur ex respectu ad objectivam: *Ex eo enim quod res est rei non est propositio est vera, vel falsa*, ex communī prologo: tamen existere potest determinatè sine existentiâ veritatis objectivæ: non enim sequitur entitatem objecti, sed cognitionis: quare cùm cognitione possit existere sine existentiâ objecti, juxta qualitatem veritatis, & affirmationis, etiam veritas cognitionis potest existere determinatè, quoniam determinatè existat veritas rei.

55 Suppono secundo, veritatem illius principii: *Non entis, nullæ sunt proprietates. Vnde proprietates quæ sequuntur tis, nullæ entitatem rei, nec sunt, nec possunt ali-*
sum Pro- ter esse, quam entitas rei. Vnde, cùm
prietas.

Rigor axioma-
principii: Non en-
tis: Nō en-
ter esse, quam entitas rei. Vnde, cùm
objecta, quæ in aliquâ temporis differen-
tia

In Primā turā, sed unicè Deo, qualia sunt Futura par. tract. necessaria; Futuritio, seu nexus de præ- i. de Deo sēti futurizans, est Decretum ipsius Dei, sciente.

Quoad li- Quoad futura verò, quorum determina- bera nobis tio data est creature à Deo, ipsam telin- quente in manu consilii sui, aliter dis- currendum est. Si enim futura sunt con- ditionatè futura, futuritio conditiona- ta, seu nexus de præsenti futurizans con- ditionatè, stat in æternā scientiā, quam ipsi appellamus Mediā: quæ pia sui ve- ritate, est consequens necessitas, ut res, si poneretur conditio, sub quā affirmat, existeret: non quidem determinata à Deo ipso, sed ab ipsā Creaturā etiam non existenti; cujus cùm pia cogitativa liberitatis sit determinare existentiam sui, est etiam ante se ipsam, antecessio- ne durationis, anticipata, & determina- tio futuritionem sui. Si futura sunt Absoluta, Futuritio, seu nexus de præ- senti futurizans stat in Divinā Scientiā Visionis, & simplici intelligentiā, & Scientiā Mediā posteriorem; Deoque, & Creatu- rā liberam: Deo, quatenus libet exerci- centi positionem causæ, ex quā pia videt securitatem: Creaturæ, quatenus ha- bitat à Deo libertate, libet se determinanti in unam potius, quam in alteram partem. Hæc est quarta illa senten- tia num. 15, & quam sic explicata lī- benter ampliatur.

Quid sta- 65 Noto tertio: statum futuritionis, seu absolutum, seu conditiona- tum, identificari cùm iis nexibus, & qua- si formis, à quibus res ipsæ tam contingentes, quam necessariae denotantur futuriæ. Status enim ipsi nequeunt esse merè nihil, neque in a. 10 ponit, quam in ea veritate, quæ verum est dicere, Res, licet in se non sint, fore tamen in se pro determinatè differentiæ temporis. Vnde status futuritionis necessariae conditio- nata est Divina Omnipotentia: status necessariae futuritionis absolutæ, est Decretum ipsius Dei determinantis: status fu- turitionis contingentis conditionata est ipsa Scientia Media; status futuritionis contingentis abolitæ est ipsa Scientia Visionis. Neque enim res con- tingentes, antequam existant in se ipsis, aliter contingentia existunt, quam in esse cognito, ut omnes docemus: idque ex- plicabitur prob. seq.

Quid sit 66 Noto quartò, ex his optimè in- ex uno fla- telligi, quomodo res transcant de statu tu transi- possibilitatis ad statum futuritionis, an- tibus in aliis tequam existant in se ipsis. Nam Futu-

ra necessaria ex esse eminentiæ, quod est ipsa Omnipotentia, quæ quidem est sta- tus possibiliæ, ab æterno quasi transcant ad esse futuri, denominativè, & determi- nativè formaliter per exercitium Divi- nae voluntatis aliquando posterius ipsa Omnipotentiæ. Futura contingentia quasi transcant ab æterno de statu possi- bilitatis, seu ex esse purè eminentiæ ad statum futuritionis conditionatae forma- liter per exercitum existentiam Scientiæ Mediæ, posterioriæ ipsa Omnipoten- tiæ: transcant, inquam, medio actu Di- vino Intellectus ad esse futuri, seu ad ve- ritatem quid erunt, non quidem deter- minativè, sed purè constitutivè: nam ca- ipsa scientia media pro posteriori ad Om- nipotentiam, & simplicem intelligenti- am Dei non existit ab æterno determinativè à Deo, sed ab ipsa existentiæ crea- turæ, quam affirmat conditionata: ad statum verò futuritionis absolute trans- cant per existentiam Scientiæ Visionis, & simplici intelligentiæ, & Scientiæ Mediæ posteriorem; Deoque, & Creatu- ræ liberam: Deo, quatenus libet exerci- centi positionem causæ, ex quā pia videt securitatem: Creaturæ, quatenus ha- bitat à Deo libertate, libet se determinanti in unam potius, quam in alteram partem. Hæc est quarta illa senten- tia num. 15, & quam sic explicata lī- benter ampliatur.

67 Ostenditur primò: Authoritate Principum Theologiæ. Precedat Augu- stinus, cuius est pro nobis aperta mens senten- ia. lib. II. Confess. cap. 20. per hæc verba: Ex Argu- Fortasse propriè dicetur: ten p̄a sunt st̄o. tria, præsens de præseriis, præsens de præsentibus; præsens de futuri: sunt enim hæc in anima tria quidam, & alibi ea non videor; præsens de præteritis memo- ria; præsens de præsentibus contuitus; præsens de futuri expellatio. Hæc, & alia ibi Augustinus manifestè reducens veritatem futuritionis ad aliquid inten- tionale de præsenti.

68 Succedat Anselmus Dialog. de Ex Ansel- veritate cap. 11. per hæc: Verè præteri- mo. tum dicitur iste aliquid, quia ita est in re, & ideo iste aliquid præteritum: quia sic est in veritate summa. Et paulò suprà: Non est vera oratio, quæ dicitur futurum esse aliquid, nisi recipiat aliquid futu- rum; neque aliquid est futurum, si non sit in

in veritate summa. Hic discursus Ansel- mi acutè explicat sententiam nostram, & ex ipso discurremus à num. 79. in pro- batiotem, & illustrationem illius.

Ex Sancto Thomæ.

69 Tertius sit Angelicus Doctor, cu- jus mens est etiam manifesta i. part. quæst. 16. art. 3. querit ibi: *An veritas aliqua creata sit aeterna?* deciditque, ni- bil esse aeternum, nisi Deum: atque adeò veritates aeternas non posse distinguiri à Divinis Prædicatis aeternis Dei, vel vo- lentis, vel scientis. Objicit sibi Doctor ipse veritatem futuri: & ad tertium respon- det: *esse quidem ab aeterno verum, quod res erit, si recipiat in tempore futura ser- res, non tamen proinde dari ullam veri- tatem crebatam ab aeterno.* Veritas enim hæc, quod res erit, est unicè divinum aliquid: verba sunt: *Ex hoc non sequitur, quod ea que sunt, semper fuerit rerum ea esse futura, nisi quatenus in eandis semper- terna sit, ut essent futura: que quidem causa solus est Deus, utique vel volens, vel cognoscens, ut ex ipso contextu colli- gitur.*

Ex Patre Suarez.

70 Claudit testimonia Pater Suá- rez, Scholæ nostra lumen, qui prolog. 2. de Scientiâ cap. 7. futuritionem ait esse transitum quendam ab esse, quod res ha- bet in causâ ad esse quod habet in se: quod si queras, in quo consistat hic tian- sus? Respondeat num. 25. non esse qui- dem aliquid actu existens ex parte ob- jecti, sed habitudinem quādam ad esse quod res habebit in se. Quod si demum insis- tis in quo stet hæc habitudo, ne sistatur in vocibus? Respondeat eodem numero, quod licet secundum dici putetur esse aliquid ex parte rerum, re tamen ipsa non se ali- quid, nisi in mente Divinâ, esseque præ- sentiam objectivam, quam res habet ab aeterno in Scientiâ Dei. Ita disertè Do-CTOR Eximius, qui non potuit meliori modo suam, & omnino nostram doctri- nam exponere. Stat ergo pro reali Fu- turitione expositâ Authoritas Princi- pium Theologiæ.

Ratio à priori latè proposita tract. de Bon. & Mal. 71 Ostenditur secundò: ratione à priori: quam disp. 1. de Bon. & Mal. latè promovi differens de moralitate rerum. Formo illam sic: Omnis denomina- tio de præsenti, seu verificata de præsen- ti, necessariè constituitur per aliquid præ- sens; sed Fururi denominatio, est deno- minatio de præsenti, seu verificata de

præsenti: ergo necessariò constituitur *In primâ* per aliquid præsens. Dum aliquid præ- par. tract. i. de Deo sufficiens essentia denominationis. Atqui *Scientia.*

nihil aliud præsens assignari potest præ- ter nexus illos, quos assignavi num. 64. ergo Futuri denominatio constituitur necessariò per illos nexus intentionales, de quibus *numero citato.*

72 Quæ sublumuntur, vera sunt: si de principali Sylogismo constet. Ipse le- gitimus formæ est, & difficultas sit in præmissis. Major probata latè est loco citato septem argumentis, quorum se- riem, otiosum est repetere. *Summa est:* Nam omne præsens distinguitur à nihi- lo: sed à nihilo nequit distinguiri aliquid nisi per aliquid supra nihil: ergo & omni- nis denominatio de præsenti. Minot au- tem mihi patet: quia Futuri denomi- natio actu verificat propositiones de fu- turo: actu impedit carentiam sui: actu dif- fert à re futurâ, merè possibili, & præ- teritâ: ut latè *ibi* multis, quorum hic repete quidquam nolo, sed ex- minare communem solutionem, qua- tumvis *ibi* præoccupatum.

§. II.

SOLVITIO SOLEMNIS RECENTIORVM;

73 R Espondent Recentiores ex Pa- Solutio tre Augustino de Herrera; hæ- solemnis rere hic nobis aquam, maximaque nos ex Herre- terminorum æquivocatione laborare: ra. Nam verbum est sumi potest per statum, vel per alienationem, & ampliationem: sumptui per statum verificari nequit; nisi per aliquid de præsenti: v. g. Petrus est albus: at sumptum per alienationem, aut ampliationem, verificari potest, & debet, quin detur aliquid de præsenti: nam veritas verbi est sumptu per alienationem, aut ampliationem non requirit objectum, nisi sensu, quo affirmatur: cum ergo non affirmetur aliquid dari, sed dandum, aut datum, eò præcisè quod objectum postea detur, aut anteà datum sit, est vera denominatio: sic autem con- tingit in denominationibus Futuri, & similibus. Exinde addunt, denominationem de præsenti duplice esse: aliam de præsenti, sumpto verbo est per alienationem, & ampliationem; & hanc, aijunt non

In primā par. tract. de Deo sciente. non constitui necessariò per aliquid præsens: nam solum est denominatio de præsentis, abusivè: aliam de præseneti, sumpto verbo est per statum; & hanc fatentur constitui necessariò per aliquid p.æsens.

Concludunt *confidem*; s. m. Denominationem præteriti, futuri, & id genus alias, esse denominationes de p.æsenti, sumpto verbo est de præsenti per alienationem, aut ampliationem. Hæc est solutio. Contia quam sic

Repellitur primo: 74 Argumentor primò, & detego æquivocationem Adversarij. Alienatio, & ampliatio verbi est, licet ad sui veritatem non requirat aliquid de præsenti, in eo, supra quod immediate cadit; requirit tamen in eo, supra quod non cadit ipsa alienatio, & ampliatio. Explico mei affirmas: *Petrus est futurus: Imago Petri est homo*: in his propositionibus, & datur id supra quod fit alienatio verbi: & datur id, supra quod nulla fit alienatio. Id supra quod cadit alienatio, est existens a Petri, vel essentia boni n. & verissimum est eas non requiri de præsenti ad veritatem earum affiliationum. Id supra quod nulla fit alienatio, est forma verificativa propositionis, & denominationis, de quâ loquitur enuntiatio. Et ratio est: quia licet in imagine non detur homo, datur tamen id quod reipsa est representatione homo, nempè *pictura*: & licet non detur modò existentia Petri, reipsa *verum est*, quod dabitur. Nunc sic: ergo sicut ad veritatem *verbi alienati* non requiritur existentia rei, supra quam fit alienatio, ita requiritur ad veritatem alienationis, existentia rei supra quam nulla fit alienatio, & sine quâ state nequit veritas alienationis. Sed forma, seu quasi forma denominationis futuri, vel veritas de eo quod res erit, non est id, supra quod fit alienatio, & sine ipsa state nequit alienationis veritas: ergo ea forma, seu quasi forma, vel veritas, est aliquid de præsenti. Ea autem futuritio est.

Secundò: 75 Argumentor secundò: Verbi sumpti per alienationem non est minus assignanda veritas: quam verbi sumpti per statum, ut est evidens. Nunc sic: licet veritas verbi sumpti per alienationem in eo differat à veritate verbi per statum sumpti, quod ista dicat coexistentiâ sui, & objecti illa verò non requirat existen-

tiam objecti pro instanti, quo assignatur veritas alienationis; tamen utraque convenit in eo, quod sit aliquid de præsenti: ergo distinctio verbi per alienationem, & verbi per statum vana est, pro præsenti calu.

76 Antecedens probatur primò: quia, extia questionem, quoties verificatur alienatio verbi reducitur veritas ad aliquid præsens: v.g. *alienas verbum est*, dum dicas: *Paternitas, & essentia aliquomodo sunt distinctæ*; hæc tamen veritas reducitur ad munus præsens realis distinctionis. Insuper alienas verbum, est, dum dicas de Cesare picto: *Ceser est hic*: & reducitur veritas ad præsentem picturam. Secundò: quia tota veritas verbi alienati actu est affimabilis: quin verè possit actu affirmari existentia rei, supra quam fit alienatio verbi: ergo tota ea veritas aliunde sumitur, quam ab existentiâ constitutive.

77 Argumentor tertio: Licet in *Tertio*: propositione simplici fiat alienatio verbi, tamen in modali propositione alter potest supponere verbum est: paret in his: *Petrus currit: Petrum currere est contingens*. Vnde maximè differunt Modalis, & simplex quoad omnia. Iam sic: nulla est positio simplex, ex quâ non possit fieri modalis: ergo ex ista: *Petrus est futurus* v.g. fieri modalis potest. Procedo factâ hac modali: *Peturum esse futurum est contingens, & est verum*. Sic arguo: quantumvis in simplici fiat alienatio verbi *quoad dictum*, in modali *quoad modum* nulla fit alienatio verbi: ergo veritas propositionis quoad modum est aliquid de præsenti: sed veritas dicitur ad veritatem modi: ergo veritas dicitur, quantumvis alienati, est aliquid de præsenti.

78 Quod verò nulla fiat verbi alienatio in propositione modali *quoad ipsum modum*, est evidens. Primò: quia si sumas propositionem divinam de Petro Futuro, & assertas esse veram, dicas sumpto verbo per statum. Secundò: quia si fieret alienatio verbi *quoad modum*, nullus est aptus sensus propositionis. Tertiò: quia stat optimè verbum est diversimodè supponi in *dictione* ac in *nodo*. Concluditur exinde asserta veritas, nam veritas ista nequit esse nisi ipsa forma, seu quasi forma futurizans ex num. 8. & 8. & 63.

63. Vrgentur, ac illustrantur hæc omnia, &

§. III.

ALIE PROBATIONES.

79 *O* stenditur tertio Conclusio: Suppono hanc p. oppositionem: *Petrus cras peccabat, esse veram, & determinata veritatis. Iam sic: hæc determinata veritas peccati crastini, est connexionis infallibilis cum existentiâ peccati Crastini*, reddens illam propositionem infallibiliter connexam cum eâ existentiâ; atqui hæc determinata veritas existit hodie: ergo & ea connexionis existit hodie. Non existit hodie peccatum: ergo ea connexionis non constituitur per peccatum: ergo præcedit existentia iter ad ipsum: ea autem veritas est ipsa futuritio, quo probatur intentum. Difficultas est in premisis. Major est mihi evidens. Tum quia ex eo, quod pro antecedente assumatur, quod ea propositione est vera, legitimè infers peccatum crastinum. Tum etiam quia repugnat modò esse verum, quod cras peccet Petrus, & quod non peccet Petrus cras.

80 Minor probatur primò: quia existit actus divinae Scientie essentialiter verus, qui est sui veritas circa peccatum crastinum. Secundò: detur hic actus: *Petrus cras peccabit*: & rogo: vel hic actus est perseipsum verus, vel non? Si primum: ea determinata veritas existit. Si secundum: ergo existente hoc actu nihil datur in rerum naturâ, p.æterquam entia indifferentia ad parentiam peccati Crastini. Sed quod ex se est indifferentis ad peccati parentiam nequit reddere actu connexum cum peccato: ergo hic actus, secundum ea quæ in rebus sunt, est omnino indifferentis ad existentiam peccati crastinam. Vnde ergo connexionis? Dicis: ex ipso peccato. Contra: ergo actus non est connexus, non est verus, sed erit. Implicat enim nunc constituti actus connexionem per id quod non est: Dicis: esse nunc verum ex suppositione peccati crastini. Contra: hæc suppositione nihil de præsenti dicit non indifferentis: ergo neque datur veritas suppositionis, neque connexionis. Huc reducuntur quæ tetigimus.

Suprà nu. 71. & tract. de Bonit. & suprà, & in tract. de Bonitate, & Malitia.

81. Ostenditur quartò Conclusio. Sicut necesse est, ut hæc veritas Petrus est par. tract. i. de Deo ita est necesse, ut hæc veritas, Petrus sciente, peccabi cras, aliquomodo existat constitente. Ratio paritatis est: quia sicut est necesse quod detur immutabile esse eminentiale Petri; ita est necesse, quod detur contingens esse intentionale Peccati crastini Petri: ergo necesse est quod hæc veritas; Petrus peccabit cras, existat aliquomodo contingenter ab æterno. Ergo hæc veritas in eo consistit ab æterno, in quo ab æterno contingenter existit. Sed solidum existit contingenter ab æterno in esse intentionali, & cognito Scientie Dei: ergo hæc veritas ita eo esse intentionali consistit. Sed ea veritas est ipsa futuritio: ergo.

82 Ostenditur quintò Conclusio, & præcluditur evalio: Objecta futura contingentia, ex prærogativâ libertatis, antequam sint, possunt ab æterno determinare Scientiam sui: ergo & antequam sint, possunt sibi determinare connexionem æternam secum ipsis ex eadem prærogativâ libertatis. Hæc sunt vera: ergo ex eadem prærogativâ libertatis possunt sibi determinare æternam futuritionem sui. Probatur consequentia: quia ad futuritionem æternam sufficit æterna connexionis cum eo quod sint in instanti determinato posteriori, aut cù eo quod essent sed juxta principia Societatis, objecta quæ denominantur futura, possunt anticipare connexiones hujusmodi ab æterno: ergo & futuritiones sui.

83 Dices: Scientiam & illos nexus determinati ab objectis, quia erunt: unde jum supponuntur futura: cù ergo nequeant supponi futura anteiplam futuritionem, hinc est, quod possint determinare Scientiam æternam sui, non verò futuritionem sui æternam. Conta. Primum: quia Futuritio, & connexionis cum eo quod res sit postea, sunt unum & idem. Secundò: quia juxta nostram Scholam vis determinandi, quæ competit Objectis respectivè ad Scientias Dei, non requirit in ipsis ulium intrinsecum esse, quod sit: ergo potest exerceri circa ipsam formam, seu quasi formam, à quâ veniat futuri denominatio. Tertiò & præcipue. Stat optimè; quod aliqua forma denominans sit determinative ab

In primâ par. tract. i. de Deo

In primā par. tract. ipso, quod denominat: ergo stat optimè quodd objēcta denominantur futura ab *i. de Deo sciente.*

ante Scientiam Dei, nulla est cognitio determinatè inferens existentiam rerū. Non secundum: quia veritas rei iem sequitur, & entitatem ipsius; sed ab aeterno nulla est entitas nisi in esse cognito Dei: ergo neque ulla veritas: ergo neque ulla futuritio.

86 Maneat igitur Futuritiones contingentes rerum (de quibus maximè loquimur) stare in illis nexibus; & notitiis, quas explicuimus. Pro quā doctrinā relegenda est, quam *tract. de Bonitate, & Malitia* jam citato fuisse proposui.

Claudo nunc disputationem hanc, fassus, eos qui recusant futuritiones hæc reales constitutas per Scientias Dei, ex praetextu quodd sint contra principia Societatis, & quod non maneat assignandum determinativum Scientiæ Mediae, & Visionis ex parte objēcti, necessariò relabi in futuritiones illas Medias, quas cum ipsis impugnavimus *supra*: Nam vel pro determinativo Scientiæ Mediae requiri ex parte objēcti præsens hæc veritas, quod erit, vel non? Si primum: hæc est illa Sententia Media Parrū Hizquierdi, *Hizquierdo, Avendaño*, quam deseruimus. Si secundum: ergo nulla veritas præsens ex parte objēcti requiritur pro determinativo Scientiæ Mediae: ergo dum nos dicimus hanc veritatem quod res erit, existere de præsenti, eamque existere ex determinatione veritatis, quæ non est, sederit, nempe titulo existentia, quam hæc ipsa existens veritas determinat de præsenti infallibilatam, aut infallibiliter extitram, conveniens in puncto principaliter: eo discrimine, quod vocibus res addimus; Adversarii vero meritis vocibus contenti sunt.

S E C T I O V.

ARGVMENTA CONTRA PRÆCEDENTEM doctrinam Solvuntur.

87 **E**a reduco ad tres classes. Prima classis contendit veritatem, & denominationem futuri non egere formam præsenti. Secunda classis contendit, ex doctrinâ realis futuritionis concuti principia Scientiæ Mediae, quam alioqui defendimus ut Thesseram Scholæ. Tertia classis contendit Propositiones de futuro contingentí non egere verificatio-

præ-

1.2. Tract. de Bon. & Mal.

*Suprà à
nu. 42.*

Avendaño.

Solvitur.

*Laborat
falsa sup-
positione,
& petitio-
ne Prin-
cipii.*

præsenti. Eamus per classes singulas Objectionum:

§. I.

CLASSIS PRIMA OBJECTIONVM:

*Argumē-
tum com-
mune*

88 **O**bjicies primò: Ad veritatem, & denominationem præteriti nihil requiritur de præsenti: ergo neque ad denominationem, & veritatem futuri. Patet consequentia ex rigore paratis, quidquid Thomista clament, ut presi *nu. 26*. Antecedens probatur: nam èo præcisè quod res extiterit, & modò non sit, res est præterita; sed rem fuisse, & modò non esse, non est aliquid de præsenti: ergo. Confirmatur. Èo præcisè quod res existat cras, & non existat hodie, hodie est futura: hodie enim verè dicitur quod existat cras; sed ut sit cras, hodie non requiritur aliquid, sed cras: ergo ex præciso non esse nunc, & esse postea, denominatur futura. Vrgetur expositione terminorum: suppose quod cras consensus existet, & quod modò non sit; & præscindere à quocumq; alio. Iam sic: in intelligibile est, quod existat consensus cras, & modò non existat, quin modò sit pro crastino futurus consensus: atqui præcisis quibuscumque, eòipsò quod existat cras, cras existit per seipsum: ergo præcisis quibuscumque per solum id quod existet cras, est verum quod existet. Atqui unicè existet per existentiam crastinam: ergo.

89 Respondeatur. Et argumento nego antecedens: eadem enim est ratio de Præteritione, ac de Futuritione: imò posterior de præteritione est ratio: nam præterita semper relinquunt aliquod vestigium sui. Ad probationē distinguo Majorē: èo præcisè ex parte rei, concedo: èo præcisè ex parte veri; nego majorem. Verissimum est ex parte rei præteritæ sufficere ad denominationem & veritatem præteriti, quod res fuerit & modò non sit: id quod nunquam negavimus Adversariis: at quod res fuerit, & modò non sit, nequit esse de præsenti verum, nisi veritas hujusmodi præsens sit, postulans quidem, non ex parte rei, sed ex parte sui aliquid de præsenti. Ad confirmationem distinguo majorem: eo præcisè ex parte rei, quæ dicitur futura, con-

cedo: eo præcisè ex parte veri, nego *In primā maiorem*: nam hoc præscindere nequit à *par. tract.* veritate, ut *nuper dicebam*. Eadē enim *i. de Deo utrobius* doctrina est. Ad alteram confirmationem, admitto suppositionem implicantem in terminis: nam si supponis veritatem, quomodo præscindere vis ab omni conceptibilitate: nam veritas aliquid est. Igitur distinguo: inintelligibile est, rebus *ut accidunt*, concedo. Rebus, *ut finguntur esse*, nego: & applica doctrinam.

90 Objicies secundò ex *P. Herrera quast. 10. de Scientiâ Dei scđ. 4. à nu. 35.* *Aīnd ex P. Herrer.* Extitrum esse Consensum v.g. est futuritio Consensus; sed extitrum esse Consensum, non est aliquid de præsenti: ergo neque futuritio. Major, & consequentia patent: Minor, quamvis ex terminis nota, probatur: *Extitrum esse Consensum* est præcisè extitrum esse aliquid; sed præcisè extitrum esse aliquid, non est existere aliquid de præsenti: ergo. Confirmatur. Eomodo quo datur constituentum per aliquam rationem adæquatè constituentem, datur & ratio ilia adæquatè constituentis; sed futurum non datur de præsenti, sed dabatur: ergo nec illa ratio adæquatè constituentis, quæ futuritio est. Vrgetur ex *nu. 36*. Quælibet denominatio cù ratione exigit formam, quæ requiritur forma ad formalem effectum denominationis; sed effectus formalis denominationis futuri non exigit formam de præsenti: ergo nec denominatio. Minot probatur: effectus formalis hujus denominationis futuri non est effectus præsens, sed futurus; sed effectus futurus non exigit formam præsentem, sed futuram: ergo nec effectus formalis futuri. Hæc objectio est purè vocalis.

91 Respondeatur. Concessa majori, *Solvitur,* nego minorem: *Extitrum enim esse Consensum* est præsens veritas quod res erit, necessariò reducenda ad connexionem aliquam præsentem: sicut cognitionis esse Consensum est præsens existentia cognitionis: & nihil aliud: sunt enim hæc concreta, *Vt re, & non re; tunc dicitur, & non secundum esse*, ut dixi loco jam citato de Moralitate. Ad probationem minoris tam procul à *per se nota*, concedo majorem; vel distinguo, claritatis gratiâ: est præcisè aliquid extitrum esse *adjeñ. re*, seu aliquid extitrum: nego: est

Mm 2

*1.2. Tract.
de Bon. &
Mal.*

In Prima est præcisè aliquid extitum esse, sub par. trahit. Stantivè, id est, hæc veritas extitutio de Deo nis, concedo; idque est per se notum: nam scientia extitum esse consensum, non est præcisè aliquid extitum, sed est Veritas quod res existeret. Et nego minorem: quia licet extitum esse aliquid, non sit de præsenti. Consequentia est bona. Antecedens habet partes duas. Secundam probat à num. 56: sed eam frustri: nam labor est in primâ parte, quam proinde probat à num. 58. sic: Qui præcisè affimat consensum futurum esse, præcisè affimat futuritatem; sed qui præcisè affimat consensum futurum esse, non affimat præcisè aliquid de præsenti: ergo futuritio non est aliquid adæquate de præsenti. Discursus est legitimus. Major patet: quia qui affimat consensum futurum esse, a firmat ipsummet futurum esse: at futurum esse est tota futuritio. Minor autem ostenditur à num. 41. Qui affimat, quod consensus erit, affimat consensum futurum esse; sed qui præcisè affimat quod consensus erit, non affimat aliquid de præsenti: ergo. Majorem latè probat à num. 42. summa est in num. 44. Quando dico, consensus erit, affimo consensum: non de præsenti, nec de præterito: ergo de futuro. Sed affimo consensum futurum esse: ergo.

92 Ad primam confirmationem hærentem vocibus, admisssâ majori, (salvâ distinctione concretorum secundum dicitur, & siccum) distinguo minorem: secundum statum futuritionis, nego: secundum statum præsentialitatis, & existentiaz, concedo, & nego consequentiam. Distinguunt Recentiores: aliud est, quod erit: & hæc est præsentialitas, & existentia: hæc denominatur futuræ: aliud est, esse futurum, seu denominatio futuri; & hæc non est futura, sed futurizans de præsenti. Ad secundam negetur minor, (salvâ semper veritate quod futuri denominatio non sit concreta, nisi vox, & secundum dicitur). Ad probationem nimis pueriliter ludenter: nego majorem. Aliud enim est id quod denominatur: & hoc non est præsens, sed futurum: quod vero denominatur non est effectus formalis resultans à ratione denominante. Aliud est denominatio resultans à formâ denominante, & hic est formalis effectus. Hic autem non est futurus, sed præsentissimus, ut de præsenti verum est, quod erit.

93 Vide similem æquivocationem in exemplo sic auctentis: Effectus formalis hujus denominationis, mundus exclusus, & impeditus, non est præsens, sed exclusus; atqui effectus exclusus non habet esse existens: ergo & effectus ille formalis. Quid inceptum magis? Igitur sicut effectus formalis in hoc casu non est exclusus, sed exclusus; & effectus formalis albedinis, non est albus, sed alius: ita effectus formalis, de quo est quæstio, non est futurus, sed futuri.

Aliud ex 94 Objicies tertio: ex eodem operario P. Herrer. rofissimè disputante à num. 37. quæst. c. t. a. adusque num. 60 Non requiritur aliquid actu absolute existens, ut adæquatum constitutivum hujus effectus formalis: Consensum esse futurum; neque

ut in adæquatum constitutivum per modum formæ: ergo nullo modo: ergo. Futuritio non est aliquid de præsenti. Consequentia est bona. Antecedens habet partes duas. Secundam probat à num. 56: sed eam frustri: nam labor est in primâ parte, quam proinde probat à num. 58. sic: Qui præcisè affimat consensum futurum esse, præcisè affimat futuritatem; sed qui præcisè affimat consensum futurum esse, non affimat præcisè aliquid de præsenti: ergo futuritio non est aliquid adæquate de præsenti. Discursus est legitimus. Major patet: quia qui affimat consensum futurum esse, a firmat ipsummet futurum esse: at futurum esse est tota futuritio. Minor autem ostenditur à num. 41. Qui affimat, quod consensus erit, affimat consensum futurum esse; sed qui præcisè affimat quod consensus erit, non affimat aliquid de præsenti: ergo. Majorem latè probat à num. 42. summa est in num. 44. Quando dico, consensus erit, affimo consensum: non de præsenti, nec de præterito: ergo de futuro. Sed affimo consensum futurum esse: ergo.

95 Confutatur. Idem est objectum hujus propositionis: Consensus erit, ac istius: Consensus est futurus. Atqui hujus propositionis objectum: Consensus erit, non est aliquid de præsenti: ergo neque istius: Consensus est futurus. Modò sic: atqui objectum hujus propositionis: Consensus est futurus, est ipsa futuritio: ergo futuritio non est aliquid de præsenti. Hoc argumentum ita multis visum est visum inefficax, ut censuerint insolubile. Ego velubile. Sed rò puto omnino grammaticale, & plenum æquivocatione terminorum.

96 Noto hanc propositionem: Consensus est futurus, duplicitè accipi posse. Primo vulgariter, & sensu pure grammatical. Secundo philosophicè. Sumpta Philosophicè est proposition de præsenti, licet signatè sit de futuro; non minus ac ista: Consensus est cognitus fore. In hoc sensu stricto, & philosophico, differt ab illâ, Consensus erit: nam illa est proposition exercitè de futuro ex parte modi: non, illa: unde licet una ita æqualeat alteri, ut ex identitate verificativi penes utramque, una rectè inferatur ex alterâ, non tamen sunt ejusdem modi, nec ejusdem objecti, sed diversissimi; quantum-

tumvis verificativum utriusque sit idem. Sume exemplum in his: Petrus non est albus; datur in Petro carentia albedinis. Prima, & secunda sunt grammaticæ, & quod sensum eadem: logice vero, & philosophicè sunt diversissimæ ex parte modi, & ex parte objecti. Sumpta vulgariter, & grammaticè est eadem ac ista, Consensus erit: & non est oratio ex parte modi de præsenti, sed de futuro, & unicætingit existentiam, modo affirmandi de futuro.

97 Respondeo jam primò, & sumendo hanc propositionem in philosophico sensu quem explicui: Consensus est futurus, nego antecedens quod primam partem. Totum enim constitutivum hujus denominationis, Consensus futurus, existit de præsenti: sicut & istius: Consensus cognitus. Sunt enim hæc concreta secundum dicitur, non vero secundum esse: unde licet vox sit concreta; esse tamen non est concretum, ut sapere monui. Ad probationem partis negatae, concessâ majori, negetur minor, ad probationem istius nego majorem: vel distinguo: affirmat consensum esse futurum, formaliter, & modo dicendi de præsenti, nego: æquivalenter, & modo dicendi de futuro, concedo. Sicut qui dicit Petrus non est albus, non dicit formaliter, sed æquivalenter existentiam carentia albedinis. Advertant Adversarii diversitatem propositionum, Consensus erit: & Consensus est futurus: & ne mirarentur mirari nos tantam satisfactionem quâ disputant in re mille exemplis patentissimâ.

98 Ad confirmationem nego majorem: objectum enim hujus, Consensus erit, soia est existentia consensus attracta modo dicendi de futuro; atque adeò verificata per futuritionem consensus quam non attingit: Objectum hujus, Consensus est futurus, est futuritio de præsenti affirmata de præsenti de consensu, qui non est, sed denominatur fore per illam denominationem, quam de præsenti attribuit. Nec mirarentur hanc doctrinam, quam negare non possunt in his: Petrus non est albus: datur carentia albedinis in Petro. En judicia æquivalencia: & ejusdem verificativi: diversissimæ tamen objecti: Nam hæc Petrus non est albus, solum attingit albedinem: & quia attingit modo dicendi negativè verifica-

tur per caritatem albedinis, quam ipsum non tangit.

99 Respondeo secundò, & sumo hanc i. de Deo propositionem, Consensus est futurus, in scientie.

Secundò:

In primâ par. trahit. Stantivè, id est, hæc veritas extitutio de Deo nis, concedo; idque est per se notum: nam scientia extitum esse consensum, non est præcisè aliquid extitum, sed est Veritas quod res existeret. Et nego minorem: quia licet extitum esse aliquid, non sit de præsenti. Consequentia est bona. Antecedens habet partes duas. Secundam probat à num. 56: sed eam frustri: nam labor est in primâ parte, quam proinde probat à num. 58. sic: Qui præcisè affimat consensum futurum esse, præcisè affimat futuritatem; sed qui præcisè affimat consensum futurum esse, non affimat præcisè aliquid de præsenti: ergo futuritio non est aliquid adæquate de præsenti. Discursus est legitimus. Major patet: quia qui affimat consensum futurum esse, a firmat ipsummet futurum esse: at futurum esse est tota futuritio. Minor autem ostenditur à num. 41. Qui affimat, quod consensus erit, affimat consensum futurum esse; sed qui præcisè affimat quod consensus erit, non affimat aliquid de præsenti: ergo. Majorem latè probat à num. 42. summa est in num. 44. Quando dico, consensus erit, affimo consensum: non de præsenti, nec de præterito: ergo de futuro. Sed affimo consensum futurum esse: ergo.

100 Objicies quartò: ex eodem num. Aliud ex 49. 55. & 56. magnum absurdum colligunt Adversarii diversitatem propositionum, Consensus erit: & Consensus est futurus: & ne mirarentur mirari nos tantam satisfactionem quâ disputant in re mille exemplis patentissimâ.

101 Hæc objectio levis est. Nota. Non predeum non cognoscere modo, quo nos mit. per compositionem, aut residentias de futuro, aut de præterito. hæc enim sunt imperfectiones mentis nostræ. Cognoscit objecta per simplicem intuitum perfectissimum, nempe futurum continentem

In Primā sum per intuitum simplicissimum existit, & par. tract. & v. g. in i. de Deo stentia consensū pro instanti & v. g. in quo ponetur, ita infallibiliter connexum cum eā existentiā, ut omnino repugnet eam Scientiam ab aeterno praecedere, & hanc existentiā vel absolutē, vel conditionatē non subsequi in tempore, juxta modum Divinæ Scientiæ. Igitur Deus, simplici hoc intuitu, penetrans pro singulis temporum differentiis, existentias contingentes rerum, ponit in rebus metaphysicum nexum atēnum cuā eisdem, & consequentem quandam necessitatem ut sint; atque adeō eo ipso modo cognoscendi eas existentias, de præsenti denominat infallibiliter extituras. Vide modū, quām prouul sit à sententiā nostrā imaginatum illud absurdum.

Solvitur: Relpondetur in formā: primū nego sequiam. Ad eius ostensionem nego majorem: futuritionem enim, cognoscendo ponit: non quidem tam affimat, nisi quatenus reflectit in suos metactus. Affimat quidem existentias rerum pro tempore, quo erunt, aut essent; exque illo Divinæ Scientiæ nexus manent cum denominatione infallibiliter extitutarum. Secundū: nego iterum sequiam. Ad probationem distinguo maiorem: nihil affimat præter futuritionem de consensu, concedo: nihil affimat præter futuritionem, præcisè, nego. Laque satis patet halucinatio quā veilem ego probare non cognosci à me Petrum, si item faterer, aliquid à me affirmari de Petro ipso. Siergo Deus affirmans consensum esse futurum, id affimat de ipso esse formalī consensū, quod erit, quomodo non agnoscit consensum secundū *sse formae*, quod habebit in se, dum sit?

Aliud ex eodem 103. Objicies quintū: ex eodem, num. 57. & 58. Actus Divinus, in quo ponitur futuritio, vel connectitur cum existentiā crastinā Antichristi, vel non? Secundū dici nequit. Si ergo primum: vel connectitur cum eā existentiā, ut futurā: vel cum eā existentiā ut præsentī? Si secundū: ergo de præsenti est Antichristus. Si primum: ergo supponitur ex parte objecti futuritio. Respondeatur. Connecti quidem cum actū cum existentiā Antichristi, quam ex connexionis modo denominat extitū. Itaq; connectitur

cum existentiā præsenti pro instanti cui præsens erit: & pro instatibus, quibus nō est præsens, prætentem futuritionem ap. Vide i. 2. 2. xiiii. cum eā existentiā, ut omnino ponit. Alia quā solent objici, dilui loc. de Bon. & Mal. cit. de moralit.

§. II.

CLASSIS ALTERA OBJECTIONVM EX principiis Scientiæ Mediæ.

104. Objicies sextū: & ex hoc capi- te, primū ex Patre Herretā, Argumē- questione citata, seit. 6. anum. 68. sic: *tum ex P.* si futuritio conditionata, seu ista veri- tas: *Si Petrus vocetur Auxilio A, consen- tiet*, constituī debet per aliquod præ- sens, cessat tota probatio Scientiæ Mediæ à ratione pétitā: id nequit admitti: ergo neque ex quo sequitur. Sequela pro- batur: Probatio Scientiæ Mediæ consi- stit in eo, quād posito auxilio fit evidens, fore, aut non fore consensum; nam quodlibet pro quālibet differentiā temporis, & sub quāvis conditione est, vel non est: atqui si futuritio conditionata sit ali- quid præsens, non manet adeō certum hoc principium: e. g. Major inter nos- fros Authores est certa. Minor proba- tur: nam si futuritio sit aliquid præsens, idē consensus erit, quia modū exift: t ali- quid cū eo connexum: si autem non erit, idē non erit, quia modū existit aliquid connexum cū eo, quād non sit posteā: atqui existere modū aliquid connexum cū eo quād consensus sit posteā; & existere modū aliquid connexum cū eo quād consensus non sit posteā, non sunt contradictoria. Certe non est evidens requiri tale connexum, ut consensus sit posteā: ergo.

105. Firmat argumentum primū à ann. Confirmat. 70. adusque 72. Iuxta nos, ut consen- Prima: sus sit cras extiturus, idque sit verum, præter existentiam consensū correspondētē diei crastini, requiritur hodie aliquid connexum cū eā existentiā cra- stinā: ergo ut probetur consensum fore cras, non sufficit probare ex illo eviden- ti principio: *Quodlibet pro quālibet dif- ferentiā, &c.* Quād consensus erit cras: quia ex hoc non infertur, quod apud nos est futuritio, & veritas, nempē aliquid de præsenti connexum cū consensu. Firmat secundū: Velut Petrus sit cras Secundū, exti-

extiturus, sufficit quād cras determina- tē existat; vel non sufficit? Si secundūm: præter quād est contra lumen rationis; sit, non ostendit satis, quād con- sensus sit determinatē extiturus cras ex eo quād determinatē cras existet. Si pri- mum: ergo cras extitum, non in- volvit aliquid de præsenti. Hæc imbe- cilla sunt: & debuisset Herrera fortius armare contra præclaros Authores So- ciætatis manum, quando bellum indi- xit adversus ipsos quasi juratos hostes Scientiæ Mediæ.

Solvitur Argumē- tum.

106. Respondetur: Ad argumentum: nego sequiam. Ad probationem admis- sā majori, nego minorem: Ad probatio- nem istius, nego majorem. Non enim id ē consensus erit, quia modū existit aliquid cū eo connexum, licet in eā connexione præsenti sit futuritio. Ratio est: quia ea causalis denotat vim determinativam in nexus præsenti respe- cti consensū: quod omnino est falsum: quia aeterna futuritio, quā consensus de- nominatur futurus, determinativē exi- stit.

Suprà à sit ab aeterno ratione consensū, ut su- nu. 20. & prā dixi. Si vero ea causalis unicē sumatur in subsistendi consequentia, & in vi- logicæ illationis, quasi dicendo: Existit modū aliquid connexum cū existentiā cra- stinā consensū: ergo cras exift: t ali- quid cū eo connexum: admitto majorem, & nego mi-

norem: Primum: quia necessitates ad con- tradicitoria se mutuō excludunt aequē ac ipsa contradictoria. Secundū: quia ex contradictione, & simultaneā impossibili- tate veritatum de existentiā, & non existentiā consensū crastini, optimè ar- gutur contradic̄tio, & impossibilitas simultaneā veritatis de extitutitione, & non extitutitione, in quocumque con- stituas. Tertiū: quia si ex principio: quodlibet est, vel non est, elicetur evidenter, fore, aut non fore cras consensum, legiti- timè infertur ex eo principio: modū esse verum quād existet, aut non existet. Hæc autem veritas, & extitutio modū est.

Et confirmat 107. Ad primam confirmationem: Fatoe pro veritate quād res erit, requiri diversam veritatem ab eā, quād res sit: id quod est evidens naturæ lumine: & nos non aliud dicimus: eā veritates sunt separabiles, & connexæ non mu- tuō. Quid inde contra nos? Igitur con-

cessō antecedente, nego consequentiam: In Primā nam ex principio, quo probetur necesse par. tract. esse, quād consensus cras sit, vel non sit, i. de Deo legitimè hodie colligitur verum esse, scientia.

quād cras sit, vel non sit. Hoc autem ve- rum, quod colligitur hodie, quid aliud est quād necessitas aliqua consequens, ut sit cras? Veritas enim, quād cras erit consensus, est connexio cum eo quād sit cras: si ergo colligitur per vos veritas, quomodo colligi negatur connexionem?

108. Ad secundam dico, ut Petrus sit Et secunda-

extitutus cras, sufficere ex parte Petri quād cras existat; at requiritur ut sit hodie verum. Implicit enim, quād cras sit verum per existentiam crastinā quād existit, quin hodie sit per futuritionem verum quād cras erit. Aliquid ergo in- volvit de præsenti veritas, quād cras con- sensus erit. Ratio est: Non enim est ali- quid verum, nisi per id quod est ejus ve- ritas: ergo extitum esse cras consen- sum præcisè per existentiam sui crastinam, idem est, non quidem, ac dari cra- stinam existentiam, sed actu dari modū istam veritatem. Hæc autem veritas est extitutio præsens: quā nunc verum est, sufficere cras ad existentiam consensū, quād præcisè consensus existat. Adver- tant benè Recentiores terminos datae so- lutionis: ne toties similibus argumentis exultent.

109. Objicies septimū: ex eodem Septimum Authore num. 75. citata questionis. Nam ex eodem fundamenta, quibus nititur ista futuri- factiosē ribus negatibus Scientiam Mediām: con- fine funda- tria quos unanimis Iesuiticæ Scholæ Do- mento.

ctrina contendit nihil de præsenti requiri pro veritate Propositionum de fu- turo, ne si Verificativum, aut determinati- vum admittat de præsenti, cogatur ad- mittere prædeterminativum. Et certè, ait, consequentiū se gerunt Thomistæ, quād Authores realis istius futuritionis. Ego imprimis non video, quo hæc so- pitur.

dicantur animo, aut fundamento. Deinde plurima & ferè omnia fundamenta ad admittendam efficaciam Auxiliū in actu primo, sumunt Thomistæ ad afferendam prædeterminationem; ob id illa sunt falsa, & cassa? Insuper ex eisdem funda- mentis aliis bene, aliis malè coligit. Præterea sunt nobis specialissima funda- menta, quæ suprà jecimus. Ad hæc, dis- crimi-

In primā criminis sententiarum sunt patentissima, *par. tract.* eārumque momenta diversissima, ut *pa-*
ri de Deo tet ex dictis à *num. 17*. Demum cur con-
fidente. *Hec* fundit *Adversarius Verificativum*, & *De-*
& *anu. 17* terminativum, nisi ad conciliandam invi-
diām opinioni? Respondeo ergo negato
quod assumitur, vel eo permisso, nihil
probari.

Aliud *110* Objicies octavò : & quidem
Principali- principaliter ex eodem Authore *num. 77*.
le ex Pat. qui supponit Scientiam contingentem, esse consequentem ad ipsa futura.
Herrera. Colligit exinde primò *num. 78*. Scientiam eam Dei habere pro determinativo objectum liberum, seu auctum Creaturæ quem attingit. Secundò : *num. 79*. esse impedibilem pro libito Creaturæ, alioqui non maneret Creaturæ libertas. His positis arguit *num. 80*. sic: *Hac p. in-*
cipia, quibus stat tota Schola Societas, ruunt, nisi futuritio ponatur in rebus intrinseca, & distingua ut à quo-
cumque nexus praesenti: ergo nost. a sen-
tentia fugienda est. Antecedens preba-
tur: quia si futuritio stat in ipsa Dei
Scientia, Deus realiter non videt con-
sensem, nisi *quia* ipse videt, non autem
qua consensus erit: ergo Scientia Dei
non fundatur, neque consequitur ipsum
consensem entitativè, & exercitè sumptu-
tum: ergo consensem entitativè, & exer-
citè sumptus non præcedit ad Scientiam
Dei: ergo Scientia Dei non determina-
tur, nec impediri potest à Creaturæ per
consensem suum. Hec urget, fatis obli-
curè *num. 82*. & 83. & sunt verissima,
si verum sit antecedens, quod probat *nu-*
81. Deus videt consensem esse futurum,
qua consensus est futurus: sed consensem
esse futurum est de presenti cognosci
à Deo, seu dari connexionem cum
existentiā consensis sitam in ipsa Scien-
tiā Dei, per nos: ergo Deus videt con-
sensem esse futurum, *qua* videt.

Confirmat. *111* Vrgetur. Hæ sunt verae proposi-
tiones in Scholâ Societatis: Non *ideò*
consensus erit, *qua* Deus scit: imò *ideò*
Deus scit, *qua* consensus erit. Iam sic:
ergo futuritio præcedit ad Scientiam
Dei. Patet consequentia, si enim futuri-
tio non præcederet, quomodo stare pos-
set veritas harum causa. iūm propositio-
num? Proceditur igitur: ergo futura in
esse futuri præcedunt ad Scientiam Dei.
Sed nequeunt præcedere futura in esse fu-

turi, nisi præcedat futuritio: ergo futuritio præcedit: ergo se tenet ex parte
objecti: ergo distinguitur à Scientiâ Dei.
Hæc objectio, quæ multis visa est con-
vincens, mihi probat, si quidquam pro-
bat, status objectivos, quos communiter
rejecimus, & nos rejecimus supra à *num.*
42.

112 Noto primò: Ea tria principia
esse verissima, nempe Scientiam contin-
gentem Dei esse posteriorē objecto suo;
atque adeò ab ipso determinari, & ratio-
ne ipsius esse evitabilem à libertate Crea-
turæ. *Fateor*, in his volvi Cardines do-
ctrinæ nostræ. Vérum hæc posterioritas,
hæc determinabilitas, & hæc evitabili-
tas, quam concedamus Divinae Scientiæ
respectu objecti contingentis; solum est
respectu existentiæ absolute, sive simpli-
citer, sive positâ conditione, sub qua af-
firmatur fore. Itaque dum dicimus,
Scientiam Dei esse posteriorē objecto
futuro, sumitur futurum *specificativè*
pro existentiâ, quæ erit, & quæ nunc de-
nominatur futura. Ratio est primò: quia
tota posterioritas Scientiæ consistit in
conditione libertatis objecti sui: hæc
autem libertas immediatè competit exi-
stentiæ & exercitio actus liberi. Secun-
dò: quia etiam juxta adversarios, licet
futuritio consistat in *non* *esse* *nunc*, & *esse*
post *ea*, tamen determinatio, antecessio,
& potestas evitandi Scientiam, non com-
petit huic complexo negationis rei, &
existentiæ, sed existentiæ, quæ futura est.

113 Noto secundò: hanc posteriorita-
tem Scientiæ ad objectum, non esse in
genere *originis*, nec *natura*, sed *pure de-*
determinationis, ut supra dixi, & *inferius*
explicabitur agendo de determinativo
Scientiæ *Medie*. Quare solum est attem-
peratio Scientiæ ad naturam, & condi-
tionem objecti quod intuetur, ita ut
Suprà nu-
50. & in-
anu. 154
frâ lib. 5.

Objec-
tio
visa a fi-
ci's quid
probe?

Principia
Schola no-
sire expli-
cantur.

Quâ ratio
nesit obje-
cto post-
erior Scien-
tia Cōtin-
gens?

Suprà nu-
50. & in-
anu. 154.

Quid sig-
nificant
Id o, quia, sus erit: & non ideo erit consensus, quia
in puncto Deus scit, significare prærogativam li-
bertatis nostræ: unde sub ly d. o, & quia
solum excluditur à Patribus, & Theolo-
gis à Scientia Dei respectu consensus,

prioritas inimica libertati; nempe vis
determinativa. Quare ex propositiones
sunt verissimæ, ly ideo & quia, signifi-
cantibus prioritatem determinativam,
quam num. *præcedente* tetigi. Et quia ex
particulæ communiter reddunt hunc sen-
sum, & præscritum iu materia libertatis,
ideo sine ulteriori explicazione admit-
tuntur, & admittenda sunt. Nihilomi-
nus si ly ideo & quia purè denominativè
aut constitutivè sumuntur, possunt esse
falsa, & reipsa sunt in re nostra, sine ullo
præjudicio libertatis. Sume exemplum
iu his: in Deo non ideo datur Scientia,
quia Deus scit, sed ideo datur quia res
erit. En canalem, quæ, in sensu deter-
minativo, est vera: in purè denominati-
vo, & constitutivo, est falsa, ut patet.
Præjudicium verò libertatis unicè veni-
re posset à falsitate causalium in sensu
determinativo.

115 Noto quartò: totam æquivoca-
tionem Adversiorum, (quæ maxima
est,) in eo esse, quod, dum dicimus: ideo
Deus scit consensem fore, quia Consen-
sus erit, & non econtra: Sumitur ly erit
reduplicat vñ, & pro statu futuritionis:
fi enim sumetur *specificativè*, & pro
existentiâ rei, quæ futura dicitur, nulla
essel æquivocatio: redderet enim illa Cau-
salis hunc sensum: Existentiæ eterna Scien-
tiæ Dei est propriæ, & ratione temporali
existentiæ consensu: non verò & econtra:
nam Natura consensu, dum est li-
berè, est existere exercendo per seipsum
primam sui determinationem in rebus.
Igitur in illis propositionibus non affi-
cit ly *qua* futuritionem, neque futurum
reduplicativè ut futurum; sed existen-
tiæ rei, quæ dicitur futura. Nos verò,
circa futura cùm loqui non possumus nisi
per verba de futuro, ad explicandam in-
dependentiam actus liberi à Scientia
præsenti, exprimimus ipsum modo quo
circa ipsum tendere solemus, cùm non
est, & verum est fore; non quia assigne-
mus futuritionem, ut rationem determi-

Aranda ac Deo.

nantem, ut patet ex not. i. à *nn. 113*. sed. In primâ
assigando tanquam rationem determi-
nantem ipsam existentiam, quæ, cùm non i. de Deo
sit, potest sibi anticipare præsentem veri-
sciente.

116 Respondeatur, admissio, quod Sci-
entia Dei sit consequens ad futura, id est Argumē-

ad existentiam exercitam rei, quæ erit, tum.
& consequenter quod determinabilis fit
ab objecto suo, & evitabilis: Nego ta-
men in argumenti limine, futuritionem
esse objectum, saltem directum, de quo
loquimur, divinae Scientiæ contingentis,
in ulâ Sententiâ. Vnde nec apud Adver-
sarios, nec apud nos, Scientia debet esse
posterior futuritione rei, sed Re ipsa fu-
turâ. Vide *num. 21*. & 112. not. i. & ratio
est: quia Scientia Dei non determinatur
ad expressionem consensus, à non exi-
stentiâ ipsius instanti & quæ non
existentia est apud Adversarios futuri-
tionis pars.

117 Deinde argumenti nego seque-
lam, ad probationem nego antecedens,
ly *qua* significantem vim determinativâ,
aut sumpto determinativè. Star enim
optimè denominationem venire à for-
mâ, cuius tamen determinatione ad deno-
minandum proveniat ab objecto deno-
minato, ut patet in denominatione exi-
stentiæ crastinæ cognitæ à Deo. Vnde
cognoscit Deus existentiam crastinam,
qua est cognitio, sumpto ly *qua* consti-
tutivè, & denominativè: non verò *qua* est
cognitio, sumpto ly *qua* determinati-
vè: idque respondeo in casu nostro.

118 Ad probationem dico, eam pro-
positionem: *Deus cognoscit consensem*
esse futurum, *qua* Consensu est futu-
rus, esse æquivocam ex industria arguen-
tis, primò: quia cognitionem divinam
format ad instar nostræ: Deus autem non
cognoscit sic: sed intuendo existentiam
rei pro instanti determinato. Secundò:
nam sub ly *qua* apponit consensem, ver-
bis adjectivis significantibus cum ut fu-
turum, cùm tamen determinatio quam
importat ly *qua*, solum competat exi-
stentiæ rei, quæ futura est. Igitur in le-
gitimo sensu concedo majori, & con-
cessa minori, nego consequentiam. Vi-
tium est manifestum: nam in majori, *con-*
*sen**sus est futurus*, sumitur adjectivè pro
existentiâ quæ erit: in minori, *con-*
*sen**sus est futurum*, sumitur abstractè & substan-
tivè:

Nn

In Prima tivè: quare patet terminoriam, quibus par. trahit. a. guens illuditur, equivocatio.

t. de Deo 119 Ad confirmationem, concedo scientie antecedens, seu claritatis gratia, distinguo: sunt verē: l. qui a sumpto determinativē, concedo: l. qui a sumpto denominativē, & constitutivē, nego. Et nego consequentiam: nam l. quia solum denotat prioritatem in termino, supra quē appellat: non autem appellat supra futuritionem, ut constat ex prænotatis, sed supra Rectum futuri, seu supra existentiam ipsam, quæ futura est, undecimque denominatio proveniat, dñmmodò saivet prærogativam & immunitatem libertatis in ipsā existentiā exercitā rei, atque adeò jas determinandi seipsum, & omnes connexiones, præcessione durationis, præexistentes, atque adeò futuritionem ipsam sui.

§. III.

TERTIA CLASSIS OBJECTIONVM Circa verificatum Propositionum naturalium de futuro.

Annu. 112. 120 D'iximus suprà, sequendo filium doct. in Nostre, propositiones de futuro, quas naturaliter nos elicimus, verificati de præsenti per id ipsum in quo consistit Futuritio, atque adeò per coexistentiam actus cum Scientiā Dei, quæ est infallibilis connexio cum existentiā rei pro tempore, pro quo extitaram dicimus. Adversus hanc doctrinam partem,

Objetio Nonna. 121 Objecies nondò: Forma hoc judicium: Petrus peccabit cras: & præscinde à quocumque nexus præsenti cum peccato crastino Petri. Nam sic: Vel hoc judicium hodie formatum, est conforme suo objecto, vel non? Si secundum: ergo nunc est falsum. Si primum: ergo verum. Ratio est: quia veritas ita in conformitate actus cum objecto: falsitas in non conformitate. Confirmatur p̄mō: Vel cras peccat Petrus, vel non? Si Petrus, accidente die crastino, peccat, ecce judicium hodie verum: ratio est, quia ad veritatem sufficit, quod Petrus p̄ccet tempore importato per copulam. Secundū: Tam impossibile est neque fore, neque non fore rem, quam neque esse neque non esse: ergo necessariò dicendū est alteru-

trum. Si ergo supponis fore ut peccet: judicium: cras peccabit, est hodie verum, &c.

122 Vrgit argumentum ex Patre Ribadeheyra, Pater Herrera a num. 101, citatæ questionis: præcism à quovis nexu præsenti cum existentiā crastinā Petri, aut cum non existentiā est vera hæc propositionis disjunctiva: Petrus existet, vel non existet cras: sed hanc esse veram involvit, esse veram aliquam determinatè acceptam ex dñabus, quas includit: ego præcism à nexu præsenti cum eā existentiā, vel inexistentiā, est determinatè vera vna ex his: Petrus existet, Petrus non existet. Consequentia est bona. Major certa. Minor probatur: nam ex disjunctivā fit legitimè delensus ad unam ex categoricis inclusis.

123 Respondeatur, & in primis ad Solvitur. argumentum; facta è suppositione præcisionis à nexu præsenti, dico, illud iudicium sumptum secundū se, esse conforme, conformitatè representationis, & p̄ictuæ indifferentis, ut objectum sit, vel non sit, ut representatur ab actu; non verò esse conforme, conformitatè connexionis cum objecto, ut ab ipso representatur, neque inconforme, inconformatate connexionis cum eo quod objectum aliter sit: unde concedo illud iudicium, in eā præcisione, neque verum esse, nec falso: nam præscinditur à veritate, & falsitate. Veritas enim, seu conformitas veritatis est conformitas connexionis cum eo, quod objectum sit tempore importato per copulam actus, quale ab ipso representatur. Falsitas est disformitas connexionis cum eo, quod a iter sit.

124 Ad primam confirmationem, da quod Petrus peccet cras, & præscinde à nexu præsenti, præscindis à veritate quod cras sit peccatum: quid ergo mirum, quod actus in eā præcisione neque verus sit, neque falsus? Ad probationem fateor ad veritatem actus sufficere ex parte Petri, quod cras peccet: verū & hoc sufficere, & ipsum Petrum peccatum hodie est verum, & pro illo quæ sunt hodie, non sufficiunt hodie, quæ cras erunt. Ad secundam patet ex his quæ ad primam.

125 Ad instantiam respondeo optimè Et insl. Pater Ribadencyra: & ejus solutionem tia.

non

Ex Riba-
deneyrā.

non satis impugnat Herrera, si fortè impugnatione eam tangit. Igitur conceditur major: quia ad veritatem disjunctivæ sufficit necessitas, ut alterutra vera sit, & impossibilitas, ut utraque sit falsa: illa autem necessitas, & hæc impossibilitas sunt prædicata æterna, & æternæ veritates de necessitate, quod unum è contradictoriis existat, & de impossibilitate, quod ambo coexistant. Et distinguo minorem: involvit formaliter, nego: illativè: subdistinguendo: involvit inferendo esse veram aliquam determinatè per se ipsam, nego: vel per se ipsam, vel ex verificativo extrinseco contingenti, concedo: & nego consequentiam. Nam verificativum disjunctivæ est æterna veritas: verificativum verò propositionis disjunctivæ, acceptæ determinatè, est veritas cotingens: affirmabilis etiā, absente objecto futuro, atque adeò ab eo distingua. Ad legitimatem autem descensus logici ex vi disjunctivæ sufficit, ut ex vi disjunctivæ utraque disjuncta nequeat esse falsa, atque adeò alterutra debeat esse vera, sive per verificativum præsens contingens, sive aliter. Quare importunè allegatur huc summulistica descendio.

Decimum Argumē- tum ce- bre ex P. Herrera.

126 Objecies decimò ex ipso P. Augustino de Herrera num. 86. operosissime disputante contra nos: Nequit esse verificativum Propositionis, quod non involvit in ejus veritate; sed in veritate propositionis non involvitur quidquam distinctum ab objecto propositionis: ergo nequit esse verificativum propositionis, quidquam distinctum ab ejus objecto. Sed in hac propositione: Petrus peccabit cras, objectum solum est Petrus & peccatum crastinum Petri: nullus nexus de præsenti: ergo, &c. Difficultas stat in p̄missis. Major est evidens: minor probatur. Id solum involvit in veritate propositionis, quod affirmo, dum affirmo propositionem esse veram; sed tunc nihil affluso distinctum ab objecto propositionis: ergo. Minor proxima patet: quia affirmare propositionem esse veram, est dicere objectum esse eo modo quo affirmatur à propositione. Major autem probatur: affinare propositionem esse veram est affirmare dari objectum eo modo quo affirmatur esse à propositione directâ. Hæc adeò clara putat

hic Author, ut otiosa sit ulterior probatio.

In Prima par. trahit. 1. de Deo 92. 93. adusque 99. Summa est ex Patre sciente. R. badeneyra. Primò: Nam fac, quod hodie dicam: Petrus cras peccabit: & quod Petrus cras peccet: illicò dicetur: me herri dixisse verum: ergo quia ad veritatem propositionis de futuro sufficit, ut objectum sit, quale affirmatur, tempore affirmato per copulam. Et ratio est: quia ex eo quod res est, vel non est propositiō est vera, vel falsa, juxta omnes. Secundo: suppose Ioannem v. g. ignorare, imò negare, quod Deus res decernat, & sciat ab æterno: & audire dicentem me: Petrus cras peccabit. Cerrè si die crastino peccet Petrus, Ioannes lumine naturæ ductus afferet, me verum dixisse: ergo lumine naturæ sufficit ad veritatem talis propositionis, quod Petrus peccet tempore importato per copulam, sine ullo recursu ad scientiam, vel decretum Dei.

128 Respondetur. Concessâ majori, Solvitur. nego minorem: nam oppositum est evidens. Vide in his contradictoriis: Petrus est albus, Petrus non est albus. En objecta sunt ipfissima in utraque propositione: & tamen verificativa sunt diversissima: nam affirmativa, est albedo; negativa verò, negatio albedinis. Ad probationem minoris, dico tripli citer posse explicari veritatem propositionis. Primo physicè, & à priori. Secundo metaphysicè, & per conceptum abstractiōnis. Tertiò à posteriori. Igitur dum affirmo propositionem esse veram, affirmare id possum explicando id primo, vel secundo, vel tertio modo. Si primo modo, explicem, attingo formam verificantem, quacumque ea sit. Si secundo modo attingo eandem, sed sub conceptu metaphysico. Si tertio modo, attingo solum objectum propositionis, in re præsenti: verū tota veritas propositionis, si affirmari debet, affirmabitur præclit ab objecto tamquam à re affirmata, licet affirmanda sit respectivè ad ipsum objectum.

129 Ad primam confirmationem, fateor, me dixisse verum: quia à posteriori constat extitisse heri veritatem futuritionis, siquidem, quod hodie est, heri verum erat quod futurum fuisset hodie:

Nn 2

igi-

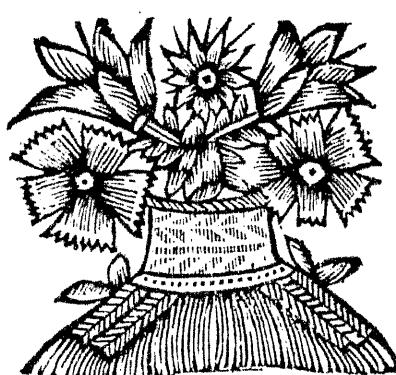
In primā igitur concesso antecedente, distinguo
par. tract. consequens: sufficit ex parte rei, conce-
i. de Deo do: ex parte veri, nego, vide num. 54.
sciente. 91. & 108. Ad rationem adjunctam: ex
Suprà nu. eo quod res est, vel non est, vel forma-
54. 91. & liter, vel respectivè, fateor propositio-
108. nō esse veram, aut falsam, ut dixi nu.

54. formaliter, si objectum existit: res-
pectivè, si objectum non existit: quod
enim existit, qualis est propositionis ve-
ritas, vel falsitas, non constituitur per
aliquid non existens. Ad secundam, ad-
mitto suppositionem, & dico Ioannem
benè colligere veritatem à posteriori,
quidquid sit de constitutivo veritatis:
quod impertinens est. Lumine enim na-
ture constare res potest, quoad an est; &
tamē potest quis errare quoad quid est.
Alia opponit num. 99. & 100. quæ non
eagent solutione.

§. IV.

OBJECTIO VLTIMA: VBI QVÆNAM
ex his opinionibus sit conformior
principiis Scholæ leſuitice.

Vltima objēctio, Recentium gratia. 130 **O**bijcies ultimò: Nam hæc fu-
turitio Realis constituta per
aliquid de præsenti deviat à communi-
bus principiis Scientie Mediae: novas
vias inducit: assumit fundamenta Tho-
mistica: ergo hoc solo titulo rejicienda
est. Pro pellendâ hac calumnâ, omnino
sufficiunt, quæ ad superiora argumenta,
respondendo, disperimus. Nihilominus
Solvitur. 131 Censeo, (seclusa opinione fu-
turbationis prædeterminantis, quam extra
limina Scholæ nostræ volumus) opinio-
nē hanc nostram de futuritione contin-

DIS-

genti reali constituta per Scientias Dei, vel absolutâ, vel conditionatâ juxta qua-
litatem futuritionis, esse reliquis präfe-
rendam, eo solo titulo, quod, confor-
mior sit Scholæ nostræ, & aptior pro
Thomistis, & prædeterminatilis exar-
mandis, & confundendis. Id quod mul-
tipliciter ostendi potest.

132 Primo ex autoritate Doctoris Eximii, & Doctorum magni nominis, quos ex nostrâ Schoâ pro nobis habemus. Vide n.m. 15. & num. 67. Secun-
dò: quia imperceptibile est, opponi prin-
cipiis Scientiæ Mediae, eum discutiendi
modum, qui formaliter adstruit Scien-
tiæ Medium pro discursu suo. Te:tiò:
quia juxta futuritionem hujusmodi rea-
lē, nūlū ens invenitur novum in
Scholam nostram; nullum tollit; sed
per ea, quæ omnes admittimus, expli-
camus veritates rerum, dando significa-
ta vocibus, quæ apud nostros commili-
tones præterfonsim, afferunt de piaſen-
ti nihil.

133 Quartò: quia ex hoc discursu
facilius itur obviā Thomistis, & explic-
atur transitus rei ex uno in alium sta-
tum, ut dictum est nn. 66. Id quod sine
reali futuritione semper manet obſcu-
rum & impugnationi pervium. Quintò:
quia sine hoc discursu, futura nequeunt
dici, habere aliquid esse contingens, an-
tequam sint, ut oportet ad determina-
tam veritatem quam in ipsis fatemur
omnes. Sextò: quia magis consonum est
Scholæ nostræ, ut objecta, quæ futura
dicuntur, sibi determinent non solum
primam existentiam, sed etiam atēnam
futuritionem sui.

DISPVTATIO XX.**QVIBVS CONVENIRE POSSIT FVTVR**
Denominatio?

134

E rebus successivis, & existentiæ temporalis nō potest esse
quaestio: certum est enim ipsis, (& utique solis) con-
venire simpliciter hanc denominationem Futuri;nam
Futuritio rei simpliciter dicta, duo saltem requirit in-
stantia: quorum non sit in primo; & existat in altero.

Quaestio vertitur unicè ad res existentiæ simultaneæ, *Quaestio-*
vel æternæ, ex titulo posterioritatis Realis, vel Virtualis: an videlicet ipsis *nisi Scopus*
aliqualis Futuritio competere possit: quæ duplex apud Modernos est. Fu-
turitio *simpliciter* talis: de quâ hactenus egimus: & futuritio *secundum*
quid, in præsentí examinanda, vocari solita: *Futuritio virtualis*, vel *Fu-*
turitio per rationem. Et plures circa ipsam à Modernis excitantur difficulta-
tes. Prima: Quid sit, & an possibilis? Secunda: an, data possibilis, compe-
tere possit Rebus existentiæ simultaneæ, ex titulo Prioris, & Posterioris, ita
ut Posterior, respectu Prioris, possit aliqualiter Futura denominari? Tertia:
an Divinis Decretis, respectivè ad signum Necessariorum? Quarta: an sal-
tem illis Decretis, quæ in hac vel illâ hypothesi habuisset Deus, & de facto
non habet? Quinta demum: in quo consistat ista veritas conditionalis, vi
cujus est verum, quod talia Décreta habuisset Deus: & an vocanda sit futu-
ritio? Hæc sub aliis titulis fusè Moderni disputant, dum *de futuritione* *Aliter*
Decretorum, deque modo Divino ipsa cognoscendi, quaestionem instituant. *propositæ.*

S E C T I O I.

FVTVRITIO SECUNDVM QVID, ET
per rationem, possibilis est: &
ubinam agnoscenda?

Borrull.

Aldrete.
Ribaden.Authoris
Mens.

135 Prima pars negatur à multis, &
communiter à Modernis, quos
citat, sequiturque Pater Borrull *de Vo-*
luntate d:sp. 10. sect. 2. Defenditur à
Magnis Theologis, quos novissimè lecu-
ti sunt Aldretus, & Ribadeneyra *de Sci-*
tiâ D. i; ille d:sp. 33. sect. 4. hic disp. 11.
cap. 1. quibus assentior.

136 Ratio est. Ad Futuritionem *se-*
condum quid, & per rationem sufficit du-
plex Instans rationis, cum eo ordine
prioris, & posterioris, ut in priori sit
verum, quod existet perfectio pro poste-
riori, sine positivâ carentia ipsius perfe-
ctionis pro toto instanti reali; atqui pro
unico instanti reali, sine positivâ caren-
tiâ Perfectio, dari potest duplex in-

statis rationis, cum hujusmodi ordine:
ergo & dari potest ista futuritio *secun-*
dum quid, & per rationem. In hoc Sylo-
gismo vertitur tota ratio fundamen-
talis. Consequentia tenet, & Minor, si ter-
mini exponantur, est certa. Instans ra-
tionis, est idem, ac signum: & duplex est:
alterum objectivum: & alterum, forma-
le. Objectivum, est objectum significa-
tum, secundum sui constitutivum. For-
male, est Actus exprimens tale objectū.
Pone exemplum in libertate, & ejus
exercitio. Libertas, cùm à parte rei, di-
stinguatur ab exercitio sui, est signum
distinctum à signo exercitii: quæ duo sig-
na, cùm sint causæ & effectus, determi-
nantis, & determinati, atque adeò
prius, & posterius, simulque intra idem
instans reale sint, patet certam esse mi-
norem Syllogismi.

137 Major ostenditur. Primo à pari-
tate. Nam ad realem futuritionem suffi-
cit & requiritur duplex instans reale cù
ordi-

In primâ
par. tract.
i. de Deo
sciente.

In primā ordine prioris, & posterioris, quoad *par.tract.* du.ationem: ergo ad Futuritionem secundum quid omnino sufficit duplex instans rationis, cum ordine prioris, & posterioris, quoad constitutionem, si pro signo Prioris sit verum, quod alterum existet pro posteriori. Ratio consequentis est: quia si aliud requiretur, nempe positiva carentia Perfectionis existens pro posteriori, futuritio rationis non differret à reali futuritione: sed implicat Futuritionem rationis à reali non differre; sicut implicat distinctionem rationis non differre à reali distinctione: ergo.

Secundò, & est ratio à priori: quia non minus exigit distinctio realis unius ab alio positivam exclusionem ad invicem, quam Futuritio realis positivam exclusionem futuri pro instanti, quo futurum dicitur; sed nihilominus dari potest distinctio rationis sine positivâ exclusione, nempe beneficio mentis præscindens: ergo sine positivâ exclusione quoad durationem dari poterit beneficio constitutivâ præcisionis, vel mentis præscindens Futuritio per rationem.

178 Objicies primò: ad realem futuritionem diei crastini v.g. requiritur, ut in hodierno sit positivè carentia crastini diei: ergo ad formalem futuritionem aliquius perfectionis, requiritur, ut pro signo, quo futura dicitur, sit positivè carentia ipsius. Sed implicat, quod pro ullo signo sit carentia rei, alioquin existentis in toto instanti: ergo & implicat Futuritio per rationem. Hic est Recentium Achilles, sic vel aliter procedens ad pugnam.

179 Respondetur. Distinguo antecedens: sit positivè carentia, removens diem crastinum à duratione hodiernâ, concedo: ab omni duratione, nego: nam carentia, quam dicit, aut connatur Futuritio rei, non excludit ejus existentiam postea. Distinguo jam consequens: requiritur, ut pro signo, quo futura dicitur, sit carentia removens à simultate durationis, & instantis realis, nego: à simultate signi, vel instantis formalis, concedo consequentiam. Ut enim ad realem futuritionem sufficit carentia præcisè removens existentiam rei futuræ, pro instanti antecedenti; ita sufficit ad futuritionem formalem exclusione præcisè removens perfectionem pro signo ante-

cedenti: neque enim, ut monui, eisdem omnino constitutivis statuendæ sunt Futuritiones, Realis, & Per rationem.

180 Objicies secundò: Si daretur futuritio rationis, ex vi signorum, Filius Divinus esset futurus per rationem respectu Patris, & lux respectu solis: quævidetur absurdia. Concessâ sequiā; nego ejus absurditatem cum Ribadeneyrâ, & Aldrete. Dici enim Verbum, non duratione, sed origine quasi futurum, seu futurum per rationem respectu Patris, solum est Verbum non esse de signo Patris, quod æquè est certum, ac non esse Patrem.

181 Objicies tertio: Nequit dari futuritio realis, sine reali instantium successione: ergo nequit dari futuritio per rationem sine successione signorum, vel virtuali, vel per rationem. Sed hæc implicat: quod probatur: nam successio dicit, definere unum adventu sequentis; sed implicat quod unum ex duobus signis, definit, ex accessu sequentis: ergo implicat ista successio. Major patet: & minor probatur: quia ex duobus coexistentibus in toto instanti, nullum ex accessu alterius potest deficere.

182 Respondetur. Concesso entemate, nego minorem. Ad probationem, majori concessâ, juxta conditionem successione, distinguo minorem: implicat quod unum ex duobus signis definit, constitutivè, & significativè, nego: coextivè, concedo: & nego consequentiam. Nam ad successione vel virtuali, vel per rationem, sufficit dualitas signorum cum ordine prioris, & posterioris: eo enim ipso Prioris ita quasi occupat unum signum, ut non transeat ad secundum: quippe sicut non transit ad constitutionem secundi; accessu secundi definit: quia definit constituere, & signari. Objectio hæret rigori definitionis realis, removetis rem à toto instanti reali.

183 Objicies quartò: si daretur Futuritio per rationem, hæc veritas deberet esse affirmablis, pro priori ad signum, in quo perfectio, quæ dicitur futura, existit, & affirmatur: ergo in signo priori, vel medio. Sed hoc implicat: quod probatur. Nam imp. imis veritas futuritionis, juxta nos distinguitur à re; vel perfectione, quæ dicitur futura: ergo debet statui in signo priori, vel in signo medio

dio. Non in signo medio: nam est multiplicare signa sine nullo fundamento: neque in signo priori: plerumque enim in signo priori præscinditur à sequenti, ita ut totum signum prius sit signum indifferentiae: ergo veritas ista in nullo signo statui potest: ergo talis futuritio non est possibilis.

184 Hæc objectio secundam tituli partem attingit: ubinam scilicet agnoscenda sit ista diminuta Futuritio, quæ de loquimur: quam partem definire placet duplaci regulâ. Prima est: Vbi alsignari non potest pro signo priori, nexus aliquis, vi cuius sit affirmabilis aliquia perfectio in signo posteriori, locum non habet Futuritio secundum quid. Altera est, inter omnes Perfectiones, five realiter, five virtualiter distinctas, servantes ordinem Prioris, & posterioris, ita ut prior inferat determinatè posteriorem, datur locus futuritioni secundum quid.

185 Ratio primæ Regulæ juxta nostra principia est evidens. Implicat enim futuritio, non constituta per aliquid de præsenti, verificatum affirmationis quod res erit; sed si pro signo priori, nullus sit nexus cum posteriori, nihil est in signo priori verificatum affirmationis, quod res erit: ergo nulla potest dari futuritio. Ratio secundæ Regulæ est. Nam eò quod pro signo priori sit nexus aliquis cum posteriori, five realiter, five virtualiter distincto, pro signo prius si affirmabile est posterius determinatè, & verè; sed non est affirmabile quia pateretur in signo priori, quia talis signum non est: ergo quasi futurum. Ex quis ad argumentum respondetur, veritatem futuritionis secundum quid, non posse distinguere à signo priori: quare si signum prius est omnino indifferentes, nullabitur futuritio, ut mox magis explicabo.

S E C T I O II.

DIVINIS DECRETIS ABSOLUTÆ EXISTENTIBUS, rep̄petit̄ ad perfectiones necessariias Dei, nulla competit denominatio futuritionis, etiam secundum quod.

An. 184. 185 **R**atio descendit ex Regulis nuper alsignatis. Signum necessarium, licet sit prius ad Decreta eo

modo quo distinguuntur inter se, est signum summè indifferens ad existentiam *par.tract.* Decreti A, vel B liberè positi à posteriori. *i. de Deo* ergo in eo signo non est affirmabile: scientia. ergo nequit dici futurum. Implicat enim futuritio, sine constitutivo futuritionis.

187 Illustratur hæc ratio. Primò: *Divina cognitio de existentiâ Decreti pro posteriori, vel indistinguitur virtualiter ab ipso decreto, vel subsequitur ipsum, vel comitatur: ergo nequit Decretum ut futurum agnosceri. Patet hæc consequentia: quod enim respectu cognoscens vel est, vel supponit p̄fens, nequit affirmari ut futurum. Antecedens autem, si penetretur, est certum: Nam Divina cognitio de Decretorum existentiâ, est æquè posterior respectu necessariorū, ac ipsa Decreta: ergo vel comitatur, vel subsequitur, vel indistinguitur: quod tertium ipse sentio.*

188 Secundò: Determinationes liberae, tunc possunt ut futuræ cognosci, antequam existant, quando ex præcipitâ notitiâ non lœditur indifferentia ad ipsarum exercitium; sed ex præcipitâ notitiâ in mente Divinâ circa sui determinationem lœditur Divina indifferencia: ergo talis notitia non est possibilis. Tertiò: Implicat futuritio incognoscibilis à summo intelligenti, pro signo, quo futuritio est: esset enim veritas incognoscibilis à summo intelligenti: Atqui pro signo necessariorū nequit dari cognitio de eo quod Decreta futura sint: nam pro eo signo nihil potest dari contingens, qualis est notitia Decretorum: ergo neque potest alsignari futuritio.

189 Objicies primò: quamvis Decreta sint æterna, ita Deus ea cognoscit, independenter ab ipsorum æternitate, ut estò inciperent in tempore, præcognosceret; sed modus iste cognoscendi, est modus cognoscendi Decreta, quasi futura: ergo cognoscit Deus sua Decreta quasi futura. Hæc objectio non probat Decretorum futuritionem, sed Divinæ mentis summam perspicacitatem. Deinde, si negetur major, non probabitur. Si enim in voluntate Divinâ fingatur semel imperfetto, cur non erit admittenda in mente Divinâ? Insuper nego minorem: modus enim cognoscendi Decreta, ex visum perspicacitatis, nequit ipsa denominare futura.

Obji-

In primā par. trax. de Deo 190 Objicies secundò: Prīus ratione concipitur Deus existens, & potens decernere, quām decernens: ergo prīus cōcipitur Decretus, quām decernens.

Confirmatur primò. Pro signo Divinæ Essentiae non est Dec. etum: est pro posteriori: ergo est futurum pro signo Essentiae. Secundò: magis dicitur possiblitas ab existentiā, quām futuritio; sed Decretum potest cognosci ut possibile: ergo ut futurum. Tertiò: nūcē nostra Voluntas simul possit amare, & amet, tamen Deus cognoscit voluntatem nostram prius ut amaturam, quām ut amantem: ergo licet Deus simul, & ab ēterno, decernere possit, & decernat, se cognoscere potest prius ut decreturum, quām ut decernentem.

191 Respondetur. Ad argumentum, concessio antecedente, nego consequentiam: quia pro priori ad Decretum sunt cōstitutiva Possibilitatis; nulla verò esse possunt, futuritionis: nam et signum potentiae summae indifferens. Ad confirmationem primam, concessio antecedente, nego consequentiam. Quod enim pro posteriori existat, nullam anticipat veritatem reūcentem in signo priori, nec cognoscibilem. Ad secundam, permisā majori: & concessā minori, nego consequentiam: nam pro prii ad existentiam Decreti est lumen potestas ad decernendum, verificativa notitia, quod Decretum possibile sit: nullum verò fundamentum est, pro notitia affirmante quod erit: neque mens pro tali signo tamē potens habere notitiam. Ad tertiam, concessio antecedente, nego consequentiam. Nam extititio amoris totā ēternitate p̄cedit ad amorem, qui erit in nostā voluntate: quid ergo mirum, quod Deus p̄ficiat voluntatem ut amaturam prius, quām ut amantem. Nihil autem simile est in Divina Volunta te, ut dicitur est.

S E C T I O III.

DECRETIS DIVINIS, QVÆ SVB HAC, aut sub illā hypothesi Deus haberet, competere posset denominatio futuritionis secundū quid.

Explicatio Cœlusionis.

192 Explico terminos, postea positionem probatus. Cer-

tum est primò: Deum sicut modò decrevit quā voluit, potuisse aliter decerne: et unde fixum consequens est, plura decreta nō esse in Deo, quā in Deo possint esse. Secundò: certum est, ex Decretis, quā Deus liberè debet habere, habenda plura, si aliter p̄vidisset. Volo dicere, quād in hypothesi, quād aliter vel decrevisset mundum v. g. vel p̄vidisset, habuissest ab ēterno aliud genus decretum, quād modò non habet: sicut enim de nobis est verum, quād in hypothesi libertatis alterius ab eā, quā gaudemus, aliter forte operamur: de Deo verissimum est in hypothesi libertatis per alias scientias constitutæ, alitei potuisse ipsum decerne, & fore ut decrevisset.

193 Vnde illa quæstio: an sciat Deus *Decreta*, quā decteta habuissest, aliter constitutā quā Deus hypothesi suā libertatis, mihi videretur haberet, indigna, quā proponatur: quis enim dicit, nū ta jam cat, Deum si rogaretur, quid decrevisset, *Dco.* responsū nescie se: scit ergo Deus: & quæstio potest esse sola de modo notitia: an nūpē sciat ipsa Decreta in seip̄sis, per notitiam similis Scientiæ Mediae: an in decreto p̄senti, per notitiam similis Scientiæ Visionis. His certis

194 Adverto, conditionem, sub quā *Varietas* potest esse verum, quod Deus habuissest conditionē decteta, quā recipiā non habet, posse ex-

ad cogitatiū multipicem. Tertia est ex parte voluntatis: v. g. ex suppositione unius decreti, quā Decreta superaddeat Deus?

Secunda est, ex parte rerum v. g. si existet alius mundus, an decreta esset Incarnationis Spiritus Sancti? vel si Adamus non peccasset; quid statuissest Deus circa

Incarnationem Verbi? Tertia est, ex parte In. illud: si Deus v. g. p̄vidisset Ad vnam aliter; quid gesisset? Omnes istae condi-

tiones, licet à Modernis avide distinguantur, reducuntur ad unicam, quā tercia est. Nam ex parte vo un atis, unū

Decretum nequit esse conditio ad aliud: Deus enim in quavis Providentiā indi-

visibili ductu decernendi segerit: nec in Deo simul stare possunt Decreta virtua-

liter plura, ut latè dictum est in *Opere de Lib. 3. dis.*

Incarnatione. Deinde ex parte rerum, i. totā,

nulla potest esse conditio ad Decretum, nisi p̄cognita: ergo reducitur quæstio

ad hypothesim Divinæ libertatis per has,

aut alias Scientias constitutæ: deque-

De-

Disp. 20. Quibus conveniat Futuritio? sect. 4. 289

Decretis, quā sub hac, aut illa hypothesi libertatis, haberet Deus.

Conclusio- nis Prola- tio.

195 Ostenditur jam proposita veritas: Decreta, quā non sunt, sed essent, habent aliquem veritatis statum, distinctum ab statu p̄cisiō, aut merē possibilium, præteriorum, & præsentium, & absolutè futurorum; ergo sunt in statu conditionatè futurorum. Antecedens est certum: illa enim Decreta aliter sunt affimabiliā, ac p̄dicata p̄cisiō, aut merē possibilium, præteriorum, & præsentium, & absolutè futurorum, ut est evidens. Consequentia probatur: Nam veritas distincta à p̄cisiō, & merē possibili, præsenti, præteritā, & absolutè futurā, necessariō debet ex inductione reduci ad veritatem conditionatè futurorum.

196 Dices, esse statum medium, nempe, conditionatè existentium: unde illa Decreta, quā non sunt, sed essent ab ēterno, nequeunt dici conditionatè futura, sed conditionatè existentia. Contraria sic: nam licet simpliciter ea decreta sint existentia conditionatè, eōipsò sunt conditionatè futura secundū quid: ergo licet status ille, simpliciter non sit status futuritionis, est tamen status futuritionis secundū quid. Antecedens probatur: primò: quia hic status convenit cum futuritione, in verificare carentiam de p̄senti, & existentiam pro aīo statu: ergo sine reali successione, requiri ad esse futuri simpliciter, imitatur ipsam futuritionem: ergo est status futuritionis secundū quid.

197 Secundò: quia nequit non competere aliqua futuri denominatio, obiecto, quod in modo terminandi cognitionem imitatur futura simpliciter; sed ea Decreta sic se habent: ergo habent aliquam denominationem futuri. Probatur minor: nam modus, quo futura simpliciter terminant cognitionem, est ita, ut cognitione aliquomodo p̄cedat eorum existentiam: sed in nostro casu cognitione, quā de Decretis hujusmodi Deus habet, aliquomodo p̄cedit ad eorum existentiam: est enim in Deo, quin ipsa decreta sint: ergo ea Decreta imitantur futura simpliciter in eo modo terminandi cognitionem.

198 Objicies. Si Decreta, quā non sunt, sed essent, dici possunt conditiona-

Aranda de Deo.

tē futura, Decreta, quā priori non *In primā* sunt, & sunt pro posteriori, dicidebent *par. trax.* absolutè futura. Id implicat, juxta nos: i. de Deo ergo & illud. Sequela probatur: quia *sciente*. omnis denominatio conditionata, positā conditione, redditur absoluta. Respondet Negando sequelam: quia ad rationem futuritionis *secundū quid*, requiritur in objecto aliqua imitatio futuritionis realis, quā quidem imitatio ex dupli capite competit his decretis, quā Deus habet, ut patet *ex numeris præcedentibus*: nulla verē competere potest Decretis absolutis, ut *suprà conitit*. *A nu. 86.* Ad sequelę probationem, distinguo: si denominatio est propria statū conditionari, nego; aliter, non est ad rem præsentem.

S E C T I O IV.

VERITAS CONDITIONALIS, SEV conditionata futuritio circa Divina Decreta, consistit in actu præsenti Divina Voluntatis.

199 **H**ec assertio resolvit quæstionem satis gravem apud Nostrum fidei cōfessorū, soitos disputare: *An, & quomodo cognoscat Deus, ea Decreta, quā non sunt, sed habet, sed haberet?* Duplex enim opinio est. *Prima*, & communis inter Nostros cōfessores, & cōfessio in actu præsenti Divina Voluntatis.

In quo Deus certos, soitos disputare: An, & quomodo cognoscat Deus, ea Decreta, quā non sunt, sed haberet, sed haberet? Duplex enim opinio est. *Prima*, & communis inter Nostros cōfessores, & cōfessio in actu præsenti Divina Voluntatis.

*Secunda opinio cōfessio, ea cognoscit in actuali Decreto, quod quidem vim habet conditionalis veritatis, seu conditionatè futuritionis: nam eodem indi- visibili ductu, quo Deus deceperit ea omnia, quā de facto decretit, quasi aperit animū circa omnia, quā in quib⁹ ex cogitabili perīstasī deceperet: unde ait, cognoscit à Deo per scientiam, non quidem Medium inter Naturalem, & Liberam; seu simpliciter intelligentiæ, & Visionis, sed simpliciter Liberam, & Visionis. *Hoc* est mens Patris Ludovici de *Molina*, (secūs ac aliqui existimat,) *Molina*, fatis expressa in *editione Antwerpensi Concordiæ quæst. 14. art. 13 disp. 52. vers. illud hoc loco obserrandum, novis- Oo timis**

In primā sicutē protecta ab Esparza, Sfortia, & par.tract. Haunoldo, eos citante, & sequente lib. 1. de Deo 1. tract. 1. cap. 3. *controversia 4. à num. sciente.* 318. quibus aūtentior : & juxta quorum Esparza. mentem,

Cardinal. 200 Ostenditur primō Conclusio. *Sfortia.* Hypothesis, sub qua Deus videre deberet *Haunold.* sua Decreta conditionatē contingentē, Ea videt pro priori ad eorum exercitium, est liber Scien- bertas ipsius Dei, sic vel aliter constitutā Visio- ta; atqui sub hac hypothesis nequit Deus nis.

prævidere sua decrēta contingentē conditionatē pro priori ad ipsorum exercitium: ergo prævidere ea nequit conditionatē contingentē per notitiam similem Scientiæ Mediae: ergo ea prævidet in actuali Decreto, gerente vicem conditionatē futuritionis. Consequentia secunda benē sequitur: quia non est aliis modis cognoscendī Decreta, nisi in seip- sis, vel in medio connexo. Prima pendet ex præmissis: quarum major est certa: quia actus liberi prænoscī nequeunt, nisi sub hypothesis, habente jus determinandi eorum existentiam: Hypothesis autem gaudens hoc iure determinandi, libertas est.

201 Minor autem, in quā est difficultas, probatur: quia hypothesis, sub quā prævide- re deberet Deus sua decreta, est hypothesis constituta per Scientiam Mediā; Atqui sub hypothesis constituta per Scien- tiā Mediā nequit Deus prævidere Decreta per notitiam similem Scientiæ Mediae: e. go nequit Deus, &c. Major probatur: quia Divina libertas ad determinandum, solum variari potest ex denomi- natione contingentē, alias aptā constituere signum libertatis; atqui sola Scientia Media est contingens denominatio sic apta, ut expediti constabit. Minor jam probatur. Hypothesis Scientiæ Mediæ talis esse debet ut ab eis po- sitione præscindat conditionata notitia: atque à positione hypothesis constitutā per Scientiam Mediā, præscindere nequit notitia similis Scientiæ Mediae. Pri-

Infra lib. mō: quia nulla est virtus distinctio in- 5. à num. ter ier. nationes Scientiæ Mediae: nulla 227. autem cognitione præscindere potest à se Ex suprà ipsā. Secundo: quia ejusdem omnino signif. lib. ni, est, omnis notitia similis Scientiæ Mediæ. dīc: quomodo ergo præscindere potest Scientia à Scientiā signi sui? Tertiō: quia Divina Scientia non existunt, & conjū-

guntur casu, sed quasi approbantes co- existentiam sui per reflexionem sui in se ipsis, & coexistentes: sed Scientia ita reflectens nequit præscindere: ergo.

202 Ostenditur secundō Conclusio. Deus cognoscit, quæ decreta haberet, aliter constitutus in libertate, vel sub hac, aut illā libertate: atqui talia decretā præcognoscere nequit in se ipsis, eo modo, quo fatemur eum cognoscere nos- tros Actus liberos: ergo præcognoscit in actu præsenti sua voluntatis: ergo futurito conditionata talium decretorum est præ sens quasi animus ipsius Dei. Consequentia benē sequuntur. Major, ut certa jam supponitur: quis enim afferat, si rogaretur, quid praetaret in aliā prædentiā, responsum Deum, se nescire?

203 Minor autem, in quā est difficultas, ostenditur primō: quia signum, in quo talia decretā prævideret Deus, si prævideret in se ipsis, esset signum libertatis ad ipsā; atqui in signo libertatis ad ipsā Decreta, nequeant prævideri ipsa in se ipsis: ergo. Minor probatur: quia tale signum est signum omnino præscindens ab ulia connexione, & determinatione. Secundō ostenditur minor principali: quia si decretā præviderentur conditionatē in se ipsis, præviderentur per notitiam utique Deo liberam, & ex propriā determinatione: atqui talis notitia omnino repugnat, independenter à Decreto determinante: quod probatur; nam determinatio purē intentionalis, solum est ex cogitata ratione arbitrii alieni: tum etiam quia libertas, & determinatio, si Dei est, est omnino perfecta: ergo est positiva determinatio, & libertas. Atqui positiva libertas, & determinatio dicit actuale exercitium voluntatis: ergo.

204 Ostenditur tertīo Conclusio: Vel huc Scientia, quam habere Deus di- citor de Decretis sub conditione haben- dis, componi potest cum ipsis Decretis, vel non? Si non potest: ergo quia nititur in exercitio voluntatis incompossibili- bili cum Decretis hujusmodi; nam quænam alia potest esse ratio? Non autem posse componi, prebatur. Tum quia pri- ma ratio car Decreta sint, est ipsa Divi- na libertas in actu secundo: jam autem esset presupposita alia ratio, si præcederet Scientia cuin ipsis coposibilis. Tum etiam:

etiam: quia necessariō tolleretur liber- tas immedia talium Decretorum.

205 Et ratio validē notanda est: quia Divina Decreta, utpote summè volun- taria necessariō reflectunt in omnes for- malitates, quibuscum ipsa coexistunt, gaudente esse modo quo sunt: ergo re- flectunt etiam in notitiam conditionata- tam sui, si ipsa est: atqui ipsa notitia in existendo est independens à talibus De- cretis: ergo ipsa notitia præsupponi ur. Sed est connexa cum ipsis Decretis: er- go p. aiupponitur ad ipsa Decreta con- nexio: ergo tollitur libertas. Ita ultima consequentia sic ostenditur: eatenus illa connexio potest amica manere libertati, quatenus est per exercitum liberum evitabilis: sed nulla manet in exercitio libertas, ut contendit ratio: ergo.

206 Ostenditur quartō Conclusio: quia Deus pro priori ad omne genus Decretorum est plenissimè instrutus de omni combinatione possibili, & conditionatē contingentē, pro omni casu pos- sibili: ergo non est cur in signo sequenti non decernat quod re ipsa faciet, & quod faceret. Patet consequentia: quia in Ag- te providentissimo non est cur differatur resolutio, si nulla notitia deest. Et con- firmatur: quia nulla est ratio paritatis, ut, admisi. Scientiā Mediā de nostris actibus, admitti debeat de Divinis: quod patet p. imo: quia Scientia Media de no- stris actibus admittitur, ut constituitur Deus perfectissimè prævidens: quid simile ei: quos actus est? Secundō: quia ratio admittendi Scientiam Mediā de nostris actibus, est: quia Scientia æterna de nostris actibus, debet esse attempe- rata nostra libertati, & à nobis evitabilis: si ergo Scientia Dei de his, evitabilis esse debet ab ipso Deo, debet esse evita- biis directe, & perfecte voluntariā evi- tatione: ergo debet in proprio exercitio

Infra lib. Divina libertatis nitit. Aia dabimus in- 5. à num. frā, cum de Scientiā Mediā.

220.

SECTIO V.

DEFENDITVR DOCTRINA præcedens.

207 Objicies primō: Deus præcissim ab actu Decreto conditionatē præcognoscit actus Creaturarum:

erga & suos. Negetur consequentia. Pri- In primā mō: quia suos præcognoscere debet ex par.tract. propriā libertate, & determinatione: nō 1. de Deo item actus creaturæ. Si autem ex deter- sc. ente.

208 Objicies secundō, & instabis *Instansia adversus præcedentem solutionem. Chri- vīsa d'ffī- cilis.*

adversus præcedentem solutionem. Chri- vīsa d'ffī- cilis. Dominus prænotitiam habuit eo- rum actuum, quos eliciebat, sine præju- dicio libertatis: ergo & Deus potest ha- bēre suorum Actuum prænotitiam sine ullo simili præjudicio. Antecedens patet: quia Christo Domino conceditur plena notitia eorum omnium quæ Deus per suam triplicem Scientiam habet. Conse- Ex dictis quentia probatur: quia sicut ibi eluditur de Incarn. præjudicium, afferendo illas notitias in lib 5 disp. Christo Domino esse mērē speculativas, 4. à nu. 59. & nullatenus influentes in actus, quos cognoscunt, independenter à seip- sis fieri; ita similiter in Deo afferitur, eam no- titiam esse mērē speculativam, & nullatenus præsupponi ad actus, quos vident, concipi independenter ab ipsis: ergo si- cut in Christo salvatur plena libertas actuum, non obstante plenā corundem prænotitiā; ita salvari potest in Deo. Et ratio est: quia eatenus notitia connexa potest obstat libertati exercitii, qua- tenus ejus libertatem in actu p. imo con- stituit, & in ipsum exercitum influit. Hac urgent operissimē Aldrete, & Nico- laus Martinez, confidentissimē rati, nos ineluctabiliter premi, hac paritate. Aldrete. Martinez.

209 Respondeatur. Contesto ante- dente, nego consequentiam: & dispari- tas sumitur ex his, quæta&tā sunt in ra- tione teria nostræ Conclusionis. Esterim inter actus etatos, & Divinos summa iniquitas, & disparitas in linea volun- tarietatis. Actus Creati, (cētō sint Chri- sti Domini,) sunt imperfētē voluntarii, dispa- & contingentē orti à principio, cui su- perservent eorum idem prænotitia: unde ista Actus C. Chr. si, & Dei.

Magna & 205. nec inflat, nec influere potest in primā iporum existentiam, utique volun- tariam, voluntarietate proveni: nte ex principiis per se requisitis ad ipsos. At Actus Divini sunt perfectissimē volun- tarii, & per se gaudentes existere modo quo

In Primā par. tract. i. de Dō sciente.

quo sunt : unde formaliter reflectunt in eas prænotitias quibuscum ex ipsorum perfectione existunt : quare cum una ex prænotitiis, cum quibus ea decreta existent, esset ea conditionata ipsorum præcisiæ; eam utique præsupponerent: atque adeò eludi non potest præjudicium libertatis, ut eluditur in actibus imperfectæ, & limitatæ voluntarietatis. Non enim hic locus est *para speculatiæ*

210 Objicies tertio: Independenter ab actuali exercitio Divinæ libertatis, est cognoscibile quid decerneret Deus sub hac, aut illâ hypothesis sua libertatis: ergo independenter ab actuali exercitio Divinæ libertatis datur in Deo Scientia de Decretis, quæ Deus haberet sub hac, aut illâ hypothesis sua libertatis. Respondet, negando antecedens: quia independenter ab actuali exercitio Divinæ libertatis solum est signum indifferentiæ, præcisiæ ab omni connexione in utrâ que partem: neque est excogitabile signum, in quo possit concipi talis conditionata prænotitia: non enim est signum aptum, signum necessario: neque signum purè contingentium: signum autem liberè contingentium in Deo, est signum Decretorum.

211 Objicies quartò: nam planè ridiculum videtur, velle Deum & decernere, quid decerneret pro quavis hypothesi. Respondet: non esse ridiculum, sed rationi maximè congruum, ita decernere, ut ipso modo decernendi ostendat animum pro quavis hypothesi, & combinatione, qui omnium comprehensivus est. Nec id est otiori mente, & voluntate; sed liberè reflectere in omnes notitias, quas habet. Otiosum est, si ea ipsa Decreta, quibus res in alia peritasi rerum Decretus crat, jam conciperet: sed non ita est.

212 Objicies quintò: quia si in Decreto presenti præcognosceret Deus Decreta, qua in aliâ peritasi haberet, ea Decreta non essent libera: sed hoc est absurdum: ergo non ea præcognoscit in Decreto presenti. Minor liquet. Et sequela ostenditur sequi: nam Decretum præfens est necessitas & determinatio, ut ea Decreta sint in aliâ peritasi libertatis: ergo ea nequeunt esse libera. Sic discut-

rit Aldrete contra Molinam, non satis *Aldret.*
affecitus, (ut vereor) tanti Doctoris mentem.

213 Respondeatur. Negando sequelam. Ad probationem, concessu antecedente, nego consequiam. Et ratio est evidens: quia catenus unum Decretum potest præjudicare alterius libertati, quatenus sequitur hoc ex illius determinatione: hoc autem sequitur utriusque coexistentialiam. Quid autem nos docemus *P. Ludov.* cum Patre Molinâ, vaide diversum est. *Molinæ Docemus* enim primò, si ea Decreta, quæ Mens. nunc non habet, sed haberet Deus, existens; tuac non extituta ea, in quibus de præfenti regnabit: non enim sunt compollibilia ex Doctrinâ de Actibus *Suprà lib.* liberis præiuppositâ *lib. I. à nu. 74. Doc-* *nu. secundò, in Decretis, quæ nunc Deus habet,* expiâ animum circa omnia, quæ sub hac, aut illâ libertate conciperet. Vnde infertur, nunquam Decretum ex Decreto quasi nasci, nec induci unum ab alio, sed unumquodque immediatissimè existere ex propriâ determinatione. Quare vanus est Aldreti timor.

214 Objicies sexto: Negari non potest, quod Deus aliqua Decreta videat per Scientiam propriè mediæ: ergo potest & sua. Antecedens probatur: quia per Scientiam propriè Mediæ videret, quod si Petrus sub auxilio A consentiat, existet ex hoc, aut illo Decreto. Respondet. *Allud* est videre, ex quo Decreto erit consensus, & auxilium, casu quod sint: & *allud* est, videre existentiam Decreti an futura sit, vel non. *Primum* est verum, & spectat ad Scientiam simplicis intelligentiæ penetrantis naturam consensus, non aliter potentis existere, quam cum Scientiâ Mediâ de consensu, atque adeò per Decretum ab eâ directum. An verò Deus habiturus sit, necne tale Decretum directum à Scientiâ Mediâ, scit Deus in ipso Decreto, quando habet; vel, si non habet, in Decreto præsenti, quo resolvit, quid sub hac aut illâ constitutio- ne sua libertatis faciet. Alia quæ fuisse hic aggerat Pater Nicolaus Martinez, *T. Nicol.* nullius esse momenti video, si *Martinez.* perpendantur, quæ su- ptâ diximus.

In Primâ par. tract. i. de Dō sciente.

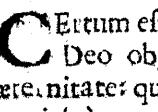
DISPUTATIO XXI.

AN FUTURA PHYSICE SINT PRÆSENTIA Divina Æternitati, ante quam sint, ut aliena Mensuræ?

215 VNT hi thomistici termini: per quos recens Schola Thomistica post Cajetanum, singulariter discurrit. Oportet *Cajetanus.* autem explicare, quid hæc Schola sentiat in natu termini sunt valde obscuri: licet ipsis ex accessu aliquorum Recensionum Authorum ex nostrâ, multum lucis affulserit.

SECTIO I.

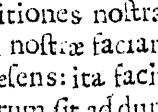
CARDO DIFFICULTATIS, ET Sententiae.

Quid pri- 216 *mò certiñ* *C*ertum est primò: Futura esse Deo objectivè præsentia pro totâ æternitate: quia ea pro totâ æternitate intuitivè cognoscit. Hæc objectiva præsentia à nonnullis dicitur esse duplex: in actu secundo, & in actu primo. In actu secundo, consistit in ipso actu Divinæ Visionis, & intuitionis, quo formaliter sunt præsentia intentionaliter ipsa Futura æterno intelligenti: cum magno discrimine, observato à Sancto Thomâ, ad cognitiones nostras circa futura: licet enim nostra faciant objectum cognoscendi præfens: ita faciunt, ut objectum, successum sit ad durationem ipsarum cognitionum: Divina verò cognitione ita reddit objectum præfens, ut nequeat dici successum ad talern cognitionem: quia ea cognitione æterni actu measuratur, ut inquit Sanctus Thomas: nempe, quia æquè est æterna, ac ipse Deus. Præsentia objectiva in actu primo est aptitudo objecti, ut cognoscatur, & est ipsa veritas objectiva: quam si quis putet esse aliquid ab æterno præfens, dicet inintelligibilia De hac objectivâ præsentia non potest esse quæstio, sed de physica & reali. Et

S.Thomas.

Ejus acu-
men.

Quid secu-
dò certiñ

217 *C*ertum est secundò de Fide, omnia & singula futura, non posse ita esse physicè præsentia æternitati, ut simplificiter non incipiant existere in tempore: unde secundum propriam durationem procedere non potest quæstio. Exinde du-

plex duratio distingui debet: una Propria & intrinseca, quæ dicitur *Propria mensura*, cuiuscumque rei existentis alia, extrinseca, & aliena, quæ dicitur *aliena mensura*: quæstio autem præfens nequit esse, de mensurâ propriâ, quæ rebus temporibus, est certò temporalis: sed de mensurâ alienâ, quæ est æternitas Divina.

218 Certum est tertio: Divinam æternitatem esse omnino indivisibilem, & *nu. 74.* *Quid ter-* totam simul: ita ut sine ullo accessu, aut variatione intrinsecâ correspondat omnibus, & singulis temporibus, Rebusque temporalibus, quantumvis luculentis. *Æternita-* *tis condi-* Vnde, successio nequit considerari nisi temporis, ad tempus, & rei temporalis *tio.* ad rem: in Divinitate enim æternitate nulla est successio durationis ad durationem: quia est perfectissimè permanens, & tota simul.

219 Exinde distingui solet duplex, æternitas: altera Intrinseca, & essentialis: Altera extrinseca, & accidentalis: Extrinseca, & accidentalis est series instantium, & durationum sibi succedentium sine principio, & fine. Intrinseca, & essentialis est necessitas essendi insuccessiva, & interminabilis: unde dicitur virtualiter æquivalere infinitis illis instantibus, sine ullâ variatione, & successione.

220 Certum est quartò: Nullam esse tem posse, quæ si Deo semel coexistat, *quid cer-* non coexistat toti æternitati intrinsecæ *tum.* utpote indivisibili: non tamen perinde dici posse æternam, nisi corresponeat toti extrinsecæ æternitati; vel intrinsecæ æter-

In primā æternitati prout singulis instantiis æquibus par. trahit. valenti, quatenus ipsi rei præbeat denotionem de Deo minationem durantis, & æternæ. scientie. 221 Ante representationem quæstio-

*Quid nis, introspectio est aeternitatis Divi-
Aeternitas nae perfectio: nam ex hoc capite otta
sunt variae opinandi viae. Divina aeterni-
Et explica tas, apud me, solum est, essendi necessi-
tio Boe- tas cum plenitudine perfectionis: sic ex-
thii. plicanda est Boetii definitio: *Intermina-*
*bilis, ita est, etiam in aliis, ut illi**

*Et exinde
Preroga-
tiva ejus.* De hac æternitate dicitur primò, ambire omne tempus : & bene : quia necessitas essendi ex suo conceptu est semper. Secundò , identificare sibi omnes differentias durandi: & hoc, in fano sensu est verum. Nam aliud est, durare heri, hodie, & cras. & aliud, esse plenam necessitatem durandi heri, hodie, & cras. Primum est determinatio requirens aliquid durans extra se. Deum : Secundum est ipsa æternitas Deus per se sibi sufficiens ad essendum. Unde in primo sensu non identificat secundum Deus illas differentias durandi, nam secundum identificaret aliquid extra se. In secundo sibi identificat illas differentias abstractè, & perfectissimè. His positis

**Punctum
Questio-
nis.** 222 **Q**uestio est, an Res in tempore
exituræ secundum propriam duratio-
nem, & mensuram, In pecto Nunc Di-
næ æternitatis, ita iphi correspondan-
tanquam alienæ mensuræ continenti, &
super excedenti, ut verè dicantur, ante-
quam existant in se, æternitati Divina
physicè præsentes, & coëxistentes, non
quidem ex coëxtensione Rei temporalis
ad Divinam æternitatem, sed ex coëxten-
sione Divinæ æternitatis ad omni-
tempora, sic anticipante in suo Num-
æternitatis omnia tempora, & res suc-
cessivè exituras, ut verum sit: eas phy-
sicè esse præsentes, & coexistentes De-
temporales, & significantes correspon-

Jemper: non ly Jemper significante correpondentiam rerum ad omnia tempora sed significante Nunc Sempiternum aeternitatis, habentis ex se facere sibi physicares praesentes ex coextensione sui a omnia tempora; sicut Intuitio habet ex se facere sibi res praesentes intentionali ter.

Major ex- plicatio. 223 Vnde patet Quæstionis status nam in Sententiâ affirmante hanc praesentiam , etiamsi per impossibile Deus non intueretur Creaturas, titulo aeternitatis essent physicè præsentes ipsi Deo

pro *semper*, ly *semper* denotante Divinam æternitatem. Quæ Sententia ut magis percipiatur, intelligi debet ad eum modum, quo *duplicem* existentiam distingimus omnes, cuicunque rei, exituræ; aliam intentionalem extrinsecam æternam: aliam temporalem intrinsecam: sicut ergo illa æterna talis est, ut rerum alioqui succendentium, antequam sint in se, sit æterna quædam *existentia simultanea*: sic est distingueda *duplicis* physica rerum duratio: alia extrinseca; & intrinseca alia: ista potest esse successiva: non illa, quia consistit in ipsâ Divinâ æternitate, ex infinitâ sui coextensione ad omnia tempora, sibi res, antequam sint in propriâ duratione, approximante, & anticipante. In hoc statu quæstionis

224 Sententia est multiplex. Prima
cum Cajetano, eam post quindecim anno-
rum spatium, (ut gloriatur,) assecuto
feliciter, est solemnis inter Thomistas, &
affirmat eam Futurorum physician coe-
xistensiam aeternitati, quam explicui.

Sed nō est una mens Thomistarum. Nam priuò, Ioannes à Sancto Thomā hanc *Thomistici* præsentiam explicat, opinando actionem, quā Deus ad extra producit, esse Divinam volitionem, vi cuius denominatur ab æterno creatura extrinsecè existens & correspondens Divinæ æternitati, non quidem, ut passivè producta, sed præcisè ut activè producta per actionem æternam Dei. Secundò recentissimi Thomistæ Conetus, & Godoy ita explicant *Godoy.* ut creatura non coexistat physicè æterni- *Gonct.* tati secundùm omnes suas virtualitates, sed præcisè *quoad virtualitatē*, quā Deus ab æterno præcontinet instans, in quo creatura existet secundùm propriam durationem. Sed ista limitatio vel nihil dicit, vel recedit à Thomisticismo.

225 Secunda Sententia mitigat rigorem Thomisticum, & negat Creaturas esse physicè coëxistentes æternitati, antequam sint: affirmat verò Deum esse physicè præsentem & coëxistentem ipsis futuris, ex prærogativâ Divinæ æternitatis, secum indivisibiliter identificantis omnes differentias durandi: sic plures ex nostris Modernis, Ribadeneyra, Esparza, Quiròs, Thyrsus, Herrera, & Aldrete.

226 Tertia Sententia aliter & mitius temperat supponendo primo res futuras, ante- *Alarete.* *Tertia be- nignissima*

Disp. 21. An Futura sint physice pr. et. Ætern. sect. 2. 295

antequam existant, per sui futuriticne
esse semp̄ aptas cognosci, & per sui v-
ritatem objectivam, approximatas ate-
no intelligenti. Secundò : Dei ad Crea-
turas non dari successionem, quia Dei
semp̄ est. Hinc, coexistenciam physica-
distingui à reali p̄sentiā: quia illa dic
physic. in utrinque existentiam: hæc v-
rò solum dicit illam aptitudinem, & re-
lēm instantiam, & negationem succe-
sionis: quibus positis, assertit, Futura et
realiter p̄senta æternitati Dei, ne
verò ipsi coexistere, nisi cum exitunt
propriā duratione. Sic Ruiz de Mont-
ya, & Avendañus latissimè.

227 Quarta Sententia est commun
inter Nostros, & p̄eecedentibus ex di
metro opposita, quæ negat physicam F
tucorum coëxistentiam & præsentia
Divinæ æternitati, antequam sint;
coëxtensionem æternitatis ad ipsa, plu
quam ex vi intellectus, ea sibi facient
objectivè præsentia, ac si physicè coëx
stiterent ipsi æternitati. Itaque hæc Se
tentia solum admittit æternam præse
tiam futurorum pure objectivam, long
tamen perfectiorem, illâ, quam præsta
cognitiones nostræ respectu futurorum
16. Nam, u monui, Cognitiones nostræ ci
ca futura sic ea faciunt cognoscenti præ
sentia, ut inter durationes cognitionis
& objecti, distantia sit, & successio;
verò inter Divinam Cognitionem cir
fusa, & ipsam existentiam futurorum
quantumvis successivè existentium inu
lce, nulla est successio durationum, na
divina cognitio est essentia iter permis
sionis, & mensuratur æternitatem, ejusque
ad existentiam futuri non est relatio a
sentis ad absentis, sed præsentis ad pa
fens: quia futurum videt Deus in i
temporali præsentiaitate, æquè clara
ac si ab æterno effici pafens. Et

acti 2:3 H.e: est mens Sancti Thomæ, et
nanquam astimavit æternam reu-
præsentiam esse Deo rationem cognos-
cendi futura, ut Thomista jaētant. Na-
tribus assertis elaudit doctrinam articulo
æst. *i* sui Doctor Angelicus. *Primum* e
13. Deum certò cognoscere futura conti-
gentia: & probat: quia licet in suis Ca-
sis contingentia sint; in se sunt determi-
nate cognoscibilia. *Secundum*: licet fu-
tura, cursu temporis succedant intel-
in intuitu Divino esse simul. Et proba-

quia Divinus intuitus mensuratur ater- In primā
niātate: unde nequit Deus successivè cog- par. tratt.
noscere , successione cognitionum , ex 1. de Deo
objectionum successione. Tertium : hunc sciente.
divinum intuitum , ex objecti determina- Vide infrā
natione certum , & ex suā aeternitate si- à nu. 392.
multaneum , non obstat contingentia
rerum : quia infallibilitas Scientiæ bene
componitur cum libertate causarum cir-
ca effectus ab ipsis determinabiles. Hæc
docet Sanctus Thomas fideliter iestus:
quæ est Doctrina Nostræ Scholæ.

229 Quod si recurrat ad præsentialem, est recurrere ad determinatam sicut alientiam, quam in se habebunt futura, quia ita fertur intuitus Dei, ac si jam existeret. Nec obstat, quod i. contra Gentes cap. 66. dicat, omne tempora e coexistente ab aeterno: Non enim id dicit, sed unicè quod cœxistit aeterno: quod est verum. Neque ullibi S. Thomas contendit aliam præsentiam, quam illam objectivam explicata in num. 22. Videatur specialiter Pater Nicolaus Martinez contror. 3. disp. 9. & de Doctoris Angelici mente legatur instar omnium, è Thomisticis calbris, Sylvester in Conflato, *Sylvester.* quasi. 14. art. 16. ita scribens: Ad probandum ista (nempe physicam Futurorum præsentiam, antequam sint) non adducunt (Thomista videlicet.) nisi verba Sancti Thomæ: si autem mirabile, quod *P. Nicol. Martinez* Ejus judicium de mente S. Thomæ. Sanctus Thomas voluerit uno verbo tam opinionem fundare, quam quisque experiatur, se non possit imaginare vel intelligere; quod res scientie coexistant, antequam existant, et quod sint præsentes, antequam sint, dico, quod, ut patebit, hac opinio non potest stare cum verbis Sancti Thomæ. Hæc ille Thomista doctissimus.

SECTIO III

ASSERTIONES VERAE SENTENTIÆ

230 **P**rima Conclusio: Futura physice coëxistere Deo in aeternitate, tanquam in alienâ mensurâ, antequam sint, repugnat. Consideratur sic, omnes si: apud Scholam, & Authores nostros, innumeris. Futura physice coëxiste aeternitati, antequam sint in se, vel est extrinsecè durae futura per ipsam aeternitatem Dei, tanquam per formam deno-

In primā par. tratt. *i. de Deo sciente.* denominantem; vel est contineri in aeternitate durationem futurorum, ex sufficientia ipsius invariabiliter correspondendi, si sint; vel demum est anticipari. *Futura in aeternitate ex sola correspondentiā temporali futurorum ad ipsa, quando existent in se. Atqui ex modis his, singuli sunt vel insufficientes, vel impossibilis: ergo futura Deo, non coexistunt physicè in aeternitate, tanquam in alienā mensurā, antequam sint. Consequētia benè sequitur, ex inductione majoris, quae continent omnes modos explicandi, si aliquid rei dicendum est.*

Tertia pars minima probatur. *Primi: ad aeternitatem, quando existunt in se, non sufficit, ut anticipentur in aeternitate, quando non existunt in se: quod sic probatur: nulla res anticipatur, nisi per aliquam existentiam: atqui futurorum, antequam existant in se, nulla est existentia: ergo non anticipantur. Major hujus syllogismi probatur à pari anticipationis intentionalis: si enim res non haberet existentiam intentionalem, non anticiparetur, antequam in se existeret.*

Secundū: *231 Minor habet tres partes: & tercias probatur in primis: Primū: quia correspondentia temporalis futurorum probatur. Primi: ad aeternitatem, quando existunt in se, non sufficit, ut anticipentur in aeternitate, quando non existunt in se: quod sic probatur: nulla res anticipatur, nisi per aliquam existentiam: atqui futurorum, antequam existant in se, nulla est existentia: ergo non anticipantur. Major hujus syllogismi probatur à pari anticipationis intentionalis: si enim res non haberet existentiam intentionalem, non anticiparetur, antequam in se existeret. Quod enim est nihil, dum nihil est, non anticipatur. Minor probatur: quia debet assignari forma, à qua veniat ista denominatio: & incidimus in primam inductionis partem.*

Tertiū: *232 Secundū: quia correspondentia limitata effectus ad totam causam ex indivisibilitate causae, non facit, ut causa effectum anticipet secundum omnes eminentias cause: ergo nec limitata correspondentia ad totam aeternitatem ex indivisibilitate aeternitatis, potest facere, ut anticipet rem secundum omnes virtualitates aeternitatis. Atqui aeternitas nequit anticipare rem, ante ejus durationem, nisi per virtualites, quibus correspondet antecedentibus durationibus, ut per se patet: ergo limitata correspondentia, &c. Tertiū: quia limitata correspondentia localis ad totam immensitatem, ex indivisibilitate immensitatis, non sufficit ut res locata, ex via immensitatis, cui correspondet, ubicetur tanquam in alienā mensurā, ubi per propriam non est: ergo similiter.*

Secunda probatur. *233 Secunda pars minoris probatur primū: quia non minus sufficit*

aeternitas ad correspondendum invariabiliter, non futuris, quam futuris: neque ex se aliter continet, & extenditur ad futura, quam ad non futura: Sed hæc continentia, & sufficientia aperte non sufficit ut non futura physicè correspondant aeternitati, tanquam mensuræ alienæ: ergo neque sufficit ut futura corresponeant. Secundū: plena sufficientia Secundū, ad correspondendum invariabiliter ex se cuiclibet contingentii, non est correspondere contingentii, sed esse necessarium: atqui esse necessarium non sufficit ut anticipet contingentia: immo exigit, ut contingentia nullo modo sint physicè, ante propriam durationem dispensabilem à libito entis necessarii: ergo plena illa sufficientia non sufficit, ut anticipet, ante propriam durationem, temporaliter exitura. Id quod paritate Divina immissitatis urgendum est.

234 Prima pars, quæ apud me sententiam Thomisticam magis explicat, pars propriū est rei, probatur primū: Denominatio durantis supponit denominationem existentis: quod enim non existit, non durat: atqui nulla Dei perfectio denominare creaturas potest extrinsecè existentes: ergo neque extrinsecè durantes. Secundū: Nulla forma potest dare denominationem subjecto incapaci; at res physicè non existens est incapax durare physicè: ergo res physicè non existenti, nequit ulla forma dare denominationem durantis. Tertiū: repugnat Tertiū: denominatio physica Omnipotentis, Immensi, & Omniscientis in creaturā etiam per unionem intrinsecam Omnipotentie, Immensitatis, & Omniscientie ad ipsam creaturam: ergo repugnat illa denominatio durantis in creaturā à Divinitate. Ratio consequentis est;

ibid. l. t. 1. lib. i. disp. 1. à nn. 31. & alibi.

235 Secunda Conclusio: Non sufficit actionis ad extra aeternitas, ex identitate cum Decreto Divino, ut creaturæ dicantur physicè coexistere Divina aeternitati, antequam sint. Est contra Ioannem à Sancto Thomā. Et permisso falso principio, quod assumit de identitate Decretri Divini cum actione ad extra, probatur

tur assertio primū: quia actio, quantumvis aeterna, non determinat actualitatem termini, nisi pro temporis differentiā, quā terminus incipit esse: ergo actionis aeternitas non sufficit, ut terminus dicatur physicè coexistere aeternitati, antequam sit. Et ratio à priori est: quia eadem aeternitas actionis potest anticipare terminum, quatenus saltem connexivè est aeternitas termini: sed aeternitas actionis non est termini aeternitas: ergo. Secundū: quia vel actio aeterna ut connotans terminum, dicit aliquam actualitatem termini pro signo actionis, vel non? Si secundum: ergo aeternitas actionis nequit dici anticipatio termini. Si primum: ergo terminus non est minus aeternus, quam actio: quod est contra Fidem.

Tertia Cōclusio: 236 Tertia Conclusio: Neque sufficientia enuntiabilitas futurorum aeterna, ratione futuritionis, ut futura dici possint realiter praesentia aeternitati. Est contra Ruiz, & Avendañum. Ostenditur primū: quia futuritio distincta à praedicationis ipsis aeternis Dei est chymerica. Secundū: quia illa veritas objectiva, seu aptitudo futurorum, ut enuntientur ab aeterno, est aliquid ab aeterno: vel non? Si secundum: ergo ratione illius veritatis nequeunt dici realiter praesentia aeternitati. Si primum: quid est illud aliquid? Nam vel sunt ipsa futura, vel aliquid distinctum ab ipsis. Si distinctum: ergo non eōipsò futura sunt praesentia, quod sint ab aeterno verè enuntiabilia. Si sunt ipsa futura: ergo ipsa futura anticipantur existere, antequam sint: quod in terminis implicat.

Quarta Conclusio: 237 Quarta Conclusio: Neque infinitas Divine aeternitatis sufficit, ut Deus contra ali coexistere physicè dicatur futuris, quanquos mutationibus ista non coexistant Deo, antequam sint. Est contra Modernos nostros. Et ostenditur primū: quia infinitas Divine aeternitatis est necessitas existendi: atqui necessitas existendi, non dicit coexistentiam cum contingentibus: ergo neque infinitas Divine aeternitatis. Secundū: plena sufficientia ad coexistendum cuilibet contingentii, sine ullâ variatione, præterquam in ipso contingentii, non est ratio coexistendi ipsi contingentii: sed divina aeternitas solū est illa plena sufficientia: ergo. Minor liquet. Et ostenditur Aranda de Deo.

In primā par. tratt. *i. de Deo sciente.* tur major: quia etiam respectu possibilium habet Deus eandem sufficientiam. Tum etiam, quia aliud est, plenè ex se sufficere ad semper durandum, cum correspondentiā ad heri, hodie, & cras, sine intrinsecā variatione: & aliud correspondere ad heri, ad hodie, & ad cras: quia hoc secundum dicit a liquid extrinsecum Deo, cui correspondet Deus: & illud primum, resolvitur in purissimam necessitatem existendi independenter ab omnī extrinseco extra Deum: ergo ex primo malè potest secundum colligi.

238 Quinta Conclusio: Futura solū habent ab aeterno presentiam objectivam ex singularitate Divini intuitus, ea, secundum esse, quod habebunt in suā praesentialitate, plenè comprehendentis. Hæc est mens Sancti Thomæ, juxta explicationem supra exhibitam: & infertur legitime ex dictis: nam exclusis omnibus physicè praesentie modis, sola restat obiectiva praesentia. Revide lib. i. à nu. lib. i. à nu. 305.

S E C T I O III.

OCCURRITVR OBJECTIONIBVS.

239 Objecatio prima Tho mistarum. O habet Scientiam intuitivam futurorum: ergo futura sunt ab aeterno praesentia Deo. Probatur consequentia: quia intuitio est cognitio rei, ut praesens. Confirmatur: quia Deus in tempore videt rem ut presentem sibi: ergo & ab aeterno: quia alioquin variaretur Dei notitia. Huc facit illa difficultas, quam jam solvimus lib. i. à nn. 305. de Invariabilitate Divine Scientie. Respondeatur: Concesso entymemate: distinguo quod assumitur: est cognitio rei, ut praesens in aliquā differentiā temporis, concedo: pro omni differentiā temporis cui correspondet ipsa intuitio, nego: esset enim intuitio falsa. Intuitio autem Divina, utpote verissima, & aeterna, ab aeterno respicit existentiam correspondentem suā praesentialitatī, ut loquitur Sanctus Thomas, id est, diff. r. n. 1. & t. 1. lib. i. à nn. 305. Solvitur.

Supra lib. 1. à nn. 305. Solvitur.

pp ren-

In Primā par. tract. i. de Deo scientie. rentiā, concedo : pro aliā, nego consequiam. Invarialibilitas autem Divinæ Scientiæ satis protecta est *loci citato*, sine recursu ad has opiniones, quās rejecimus.

Altera 240 Objicies secundō: Aeternitas est infinita mensura, & omnino indivisibilis: ergo nullam in se successionem admittit: ergo quidquid continet, semper continet. Sed in tempore continet singula futura: ergo semper continet: ergo & ab aeterno. Confirmatur. In duratione indivisibili nequit esse praeteritum, & futurum: ergo neque in aeternitate. Patet consequentia: quia aeternitas est indivisibilis duratio. Atqui nisi futura omnia coexistant aeternitati, dabitur praeteritum & futurum: ergo. Respondeatur: Concesso primo entymemate, de aeternitate secundū se, distinguo consequens: semper continet, quidquid continet eorum, quorum est essentialis, & intrinseca mensura, concedo: quidquid continet eorum, quorum est extrinseca mensura, & de peraccidens, nego. De ratione enim aeternitatis est mensurare successivè contingentia, non successione mensuræ, sed durationum, in quibus mensurat contingentia. Ad confirmationem, concesso antecedente & consequenti: distinguo subiectam minorem: dabitur praeteritum & futurum in ipsa Dei duratione, nego: in durationibus, quibus ipsa Dei duratio correspondet, concedo: quod libenter patetur.

Solvitur. 241 Objicies tertio: Futura in tempore coexistunt toti aeternitati: ergo & ab aeterno. Probatur consequentia: quia quidquid coexistit toti aeternitati, est quando aeternitas est. Confirmatur. Res constituantur coextentes aeternitati, per ipsam aeternitatem tanquam per formam: ergo fiunt coextentes ab aeterno. Probatur consequentia: quia Forma dat denominationem subjecto, sui propriam; sed aeternitas habet rem facie præsentem ab aeterno: ergo. Nihil probat obiectio, & instatur manifeste in immensitate. Respondeatur. Concesso antecedente, nego consequiam. Quia, licet futura coexistant toti aeternitati, quando existunt: at quando non existunt, nec toti, nec ulli aeternitati coexistunt: Ut autem ex coextensitate ad aeternitatem, colligatur posset coextensia ab aeterno, requiri.

Tertia 242 Objicies quartò: Deus in quovis instanti aeternis est: ergo in quovis instanti haberet durationem interminatam, & infinitam. Sed duratio infinita, & interminata est duratio correspondens omnibus, & singulis instantibus: ergo in quovis instanti correspondet Deus omnibus, & singulis instantibus: ergo vel creatura correspondens aeternitati, correspondet Deo ut duranti omnibus, & singulis instantibus; vel Deus in quovis instanti correspondet omnibus creaturis. Confirmatur primò: Deus in sua aeternitate identificat secum omnes differentias durandi: ergo necessariò coexistit omnibus instantibus, quantumvis successivis. Consequentia patet: nam aeternitas est *heri, hodie, & cras Dei*, & primò: *semper Dei*: ergo identificat secum Deus omnes differentias durandi. Confirmatur secundò: Durare hodiernum Dei est durare crastinum Dei, & sic de reliquis: ergo Deus ut durans hodie, est Deus, ut durans heri, & semper: ergo qui coexistit Deo ut duranti hodie, coexistit Deo, ut duranti semper: ergo creatura, semel coexistens Deo, necessariò coexistit Deo semper. Confirmatur tertio: Deus ut hodie durans, non distat à se ipso ut durante cras: ergo simul durat hodie, & cras: ergo necessariò saltem coexistit physicè Deus omnibus sibi successivè coextensis. Ita disputant pro Thomistis nostri. Et obiectio patitur manifestam instantiam in immensitate.

Probat nimis, & solvitur. 243 Respondeatur. Concesso entymemate, distinguo subiectam minorem: est duratio correspondens simultate durationis ad durationem suam, seu simultate formæ, quā durat omnibus, & singulis instantibus, concedo: simultate deno-

denominationum, nego. *Aliud* enim est Deum per se ipsum esse necessitatem durandi *hodie, & cras*, sine successione durationum, quibus redditur durans hodie, & cras: & *aliquid*, durare cras, & hodie. Primum est verum ex conceptu aeternitatis: Secundum non potest esse verum: quia dicit existere *hodie, & cras ad extra*; quæ cùn sint differentiae temporis limitati, & successivi, non possunt habere denominationem coexistendi. Ex quibus nego reliquas consequentias. Ut enim Deus in quovis instanti aeternus sit, sufficit habere in quovis instanti eam essendi necessitatem, ut sine ulia variatione sit perfecta necessitas, quā daret *hodie, & cras*: non tamen requiritur, nec est possibile, quod in quovis instanti, dicatur durans in reliquis: est enim imperceptibile durare in instanti quod non est.

244 Ad primum confirmationem, distinguo antecedens: identificat omnes differentias durandi, quoad denominationem durandi coextitivè ad entia successiva: nego antecedens: quoad plenam sufficientiam durandi, si existant: concedo antecedens: & distinguo consequens: quando existunt in se, concedo: quando non existunt, nego consequentiam. Ad probationem, distinguo etiam antecedens: est heri, hodie, & cras Dei, absoluta ab omni tempore, prout dicit necessitatem essendi, concedo: est heri, hodie, & cras Dei, cum relatione ad tempora nostra, nego: Latet enim aequipotatio in explicando per finitas differentias nostrarum durationum, infinitudinem aeternitatis. Aeternitas non est alligata differentiis temporum, explicatis per *hodie, & cras*: sed est necessitas essendi, absoluta ab omni tempore, & perfectissimè, sine alligatione ad tempora, superans omnes differentias temporalium durationum. Durationes nostræ sunt finitæ alligationes ad tempora: ex

quo discriminé disparitas est aperta ad *In primā par. tract. i. de Deo badeney*.

245 Ad secundam, ex eadem doctrina, distinguo antecedens: quoad formam, concedo: quoad denominationem, nego: nam denomination dicit aliquid extra Deum. Et distinguo consequens, facta reduplicatione supra formam, quā redditur durans hodie, & cras, concedo: supra totam denominationem, nego: quia denomination involvit contingentem coexistentiam nostrę durationis hodiernę, aut crastinę.

246 Ad tertiam, distinguo similiter: non distat, distantia suæ dura ionis ad durationem suam, concedo: distantia suæ durationis ad durationem nostram, subdistinguo: non distat, distantia propriæ, requiriente successionem, concedo: impropria, solum dicente contingentiam in altero ex coextensibus, nego. Patent omnia ex doctrinā ad objectionem.

247 Objicies quintò: plura testimonia Patrum insinuantur contra nos physicam Futurorum in aeternitate præsentiam. Respondeo Santos Patres unicè *SS. Patrum* voluisse, Deum non habere in suā cognitione varietatem ex varietate successuum, *præsentis, futuri, aut præteriti*, neque ex novitate rerum, Innovari Divinam cognitionem; neque ex terum successionem ullam in Divinam notitiam induci: quia nempē cognitione Dei est aquæ aeterna, ac ipse Deus: mensuratur enim aeternitate. Quare res, ut sunt in mente Divinâ, nullam habent futuritionem, & præteritionem: nam hanc habere, est, ipsam cognitionem Divinam, aut saltem aliquam ipsius perfectionem, esse futuram, & nondum esse, aut esse præteritam, & jam perisse: quod repugnat Divine cognitioni, ratione *Ex Tatre* *in hoc pun* *ito Mens*. Ita Pater Antonius Perez. *Anton. o* rez: & hæc de mente Sanctorum Patrum. *Perez.* Et in frd *nn. 356.*

DISPVTATIO XXII.**IN QVO D E V S ABSOLVTE FUTURA
Cognoscat?**

Sex modi 248

Ann. 215.

S. Thomas.

EDIVM queritur cognoscendi absolutè futura: & sex occurunt excogitabiles Modi, quibus ea cognoscat Deus. *Primus* est, in eorum physicā coexistentiā in æternitate, juxta vias opinandi, quas *nuper* explosimus. *Secundus*, in aliquā objectivā futuritione ipsorum, antequam sint. *Tertius*, in causis eorundem proximis. *Quartus*, in Divinis Ideis. *Quintus*, in Decretis ipsius Dei. *Sextus* denique in ipsorum præsentialitate, ut loquitur Angelicus Doctor, nempe in seipsis, quatenus existentibus pro sua temporis differentia. Pergo per singulos.

SECTIO I.

EXCLUDITVR A MEDIO COGNOSCENDI Futura, physica eorum coexistentiā ad æternitatem; & Decretum prædeterminans.

Thomisti-
ca Schola
Sensus:
Vetus, &
recens.

His exclusis, exclusa manet Schola Thomistica, antiqua, & recens: illa, quia physicam Futurorum coexistentiam ad æternitatem Dei, antequam sint, assumptū cum Cajetano ad rationem cognoscendi Futura, saitem intuitivē. Id quod aliqui ex nostris imitati sunt. Hæc, quia Decretum prædeterminans unicè agnoscit pro ratione: cur sit verum, quod in suā differentiā temporis erunt ea, quæ futura dicuntur. Vterque discurrendi modus, satis patet ex disp. præcedentī, & toto lib. 3. quā sit falsus: permittendus tamen erit uterque, ut magis in præsenti veritas elucescat.

§. I.

**PHYSICA THOMISTICA FUTVRORVM
coexistentia ad æternitatem, quid
valeat ad eorum æternam
intuitiōnem?**

Prima Conclusio: Neque necessaria est ad æternam Notitiā quā infallibilem, neque quā intuitivam. Probatur prima pars de in-

Pars

Disp. 22. In quo Deus cognoscat abs. Futura? se. I. 301

251 Pars secunda de intuitione probatur etiam primò: quia intuitio solum exigit claram adeò penetrationem objecti ut existentis pro suā temporis differentiā, ac si cognoscendi esset physicè præsens: atqui ad hujusmodi claram penetrationem non est necessaria objecti physica præsentia. Tùm quia nulla esset specialis laus Divini intelligentis vide-re, quæ non sunt tanquam ea quæ sunt, si objecti physica præsentia requireretur ad habendam intuitionem: tūm etiam: quia conexio notitiae cum statu existentiali objecti, ex vi claritatis suæ, non exigit objecti præsentiam, nisi quando objecto competit: exigeret enim objecti præsentiū, objecti non propriam.

252 Secundò: Esse rem in propriâ mensurâ non est idem, ac esse in alienâ mensurâ: nec esse physicè coexistentem æternitati Divinæ, ex istius ambitu temporum invariabili, non est esse physicè existentem in se; atqui Deus non solum intuitivè videt existentiam in alienâ mensurâ, casu quo permittatur, sed etiam existentiam rei in mensurâ propriâ: neque solum ab æterno videt intuitivè coexistentiam Futurorum in æternitate, casu quo permittatur; sed etiam physicam Futurorum existentiam pro suā differentiā temporis: ergo ad rationem intuitiōnis, necessaria non est physica hujusmodi coexistentia. Confirmatur. Deus videt intuitivè ea, quæ sunt futura, prout incipiunt esse: atqui non incipiunt esse prout ab æterno sunt: ergo videt intuitivè, prout non sunt ab æterno: ergo citra nullum æternitatis datur intuitio futurorum.

253 Secunda Conclusio: Non solum necessaria non est, sed etiam est inutilis, & impertinens. Id fit ex p. oximè dictis, & ostenditur ulterius primò: esse Deum æternum non est ratio futurizandi, ut ita loquar, neque ratio, cur res extitare sint in suā temporis differentiā: quod est evidens: ergo prius est determinative quod res sint extitare pro suā temporis differentiā, quam quod considerentur in alienâ mensurâ: ergo sunt à Deo pro eo priori, quo verū est, extituras esse, p. anē cognitæ: ergo pro prioti ad alienâ mensuram æternitatis sunt planè Deo cognitæ: ergo recursus ad hujusmodi coexistentiam est planè inutilis, & impertinens.

254 Secundò: Medium inconnexum cum existentiā rei pro suā temporis differentiā, est medium cognoscendi prorsus inutile, & impertinens, ut per le par. tract. i. de Deo scientia.

In primis Secundò: Medium inconnexum cum existentiā rei pro suā temporis differentiā, est medium cognoscendi prorsus inutile, & impertinens, ut per le par. tract. i. de Deo scientia.

Probatur minor: nam vel ista, quam dicitis, physica præsentia rerum, antequam sint, dicit alicuius præter ipsam æternitatem Dei physicè existens, vel non? Si primum: patet, æternitatem Dei non esse prædicatum connexum cum existentiā rei postea in determinata differentiā temporis. Si secundum: quidnam hoc est? estne relatio adveniens æternitati, vel aliquid temporale? si aliquid temporale: est ipsa existentia rei, quæ futura dicitur: ergo hæc per seipsum determinat Scientiā Dei: & est opinio nostra: & restat difficultas vincenda à Thomistis, quomodo determinat Scientiā Dei: quomodo intellectum alioquin indifferenter necessitat ad cognitionem sui? ad quid recursus ad æternitatem Dei? si autem est aliqua relatio adveniens, vel est Decretum: & hoc non est ad rem præsentem: vel est aliqua alia contingens relatio: & quæcumque, quis determinet hujusmodi relationem; & reddit tota difficultas: ergo de primo ad ultimum inutilis est hujusmodi physica futurorum coexistentia ad æternitatem pro tuendâ Divinâ notitiâ Futurorum.

255 Dices primò: requiri, ut invariabiliter possit Deus affirmare de præsenti pro toto suo *nunc* æternitatis existentiam rei, quæ existet. Hic est titulus, ex quo Nostrī adhæsere huic opinandi modo. Sed modus cognoscendi Divinus non habet has imperfectiones affirmandi de præsenti, de præterito, aut de futuro, quibus sciat imperfectus modus cognoscendi noster. Vide quæ rem in hanc diximus l. b. 1. a num. 305. cūm de *Invariabilitate Divinæ Scientie* sermo fuit.

256 Dices secundò cur ergo, & quomodo Patres ex æternitate Divinæ colligunt æternam & invariabilem rerum, quæ erunt in tempore, noticiam intuitivam, ac si præsenta forent? Dedi rationem disputando de hujusmodi præsentia Supradnn. 347. Repeto nn. 347.

In primā te, vel tanquam ex medio cognoscendi, *par. tract.* vel tanquam ex ratione futurizandi, vel *i. de Deo* tanquam ex determinativo ad affirmandum hoc prae illo : sed unicè afferuisse, quod Nos, nempe, Divinam Scientiam, utpote commensuratam aeternitate, id est, aequè invariabiliter aeternā, ac Deus est, à suā aeternitate ita velut extendi ad tempora, ut modo sublimissimo cognoscendi, scilicet mentis infinita, adeò cia- rē penetret singulas existentias rerum, pro suā, quamvis, temporis differentiā, ac si ipsi physicè coexisterent. Idque Patres, ex aeternitate congenitā Scientiæ, ex Infinitate Divini intellectus, & ex istius inindigentia de objectis ad notitiam, (est enim aeternum intelligens, nec necessitatum sciie, quod erit, eōipsò quod in tempore aliquando sit,) optimè colligebant.

§. II.

*QVID VALEAT AD COGNITIONEM
Futurorum, Decretum præde-
terminans?*

257 *P*rima Conclusio : Ad cognitionem Divinam Futurorum nequit esse medium universale, Decretum præterminans, quantumvis permittatur. Ostenditur sic: Vnum ex absoluto futuri est formale peccati: sed formale peccati cognosci à Deo nequit in Decreto præterminante: ergo datur absolute futurum, quod à Deo cognosci nequit in Decreto præterminante: ergo Decretum præterminans non est Medium universale pro Divina cognitione Futurorum. Consequentes tenent, & major est evidens aequè, quam quod peccamus. Minor probatur: quia respectu ad formale peccati, repugnat in Deo Decretum præterminans, sicut repugnat Deum esse Authorem peccati. Quo faciunt, quæ latè contra Prædefinitiones circa materiale peccati, Thomistis objec-

Suprà lib.

3. à num.

518.

258 Nec valet primò dicere, Formale peccati à Deo præcognosci in Decreto permisivo, quod adjungit Deus Decreto præterminanti ad materiale. Non inquam, valet: quia omissis quæ ibi tanquam in loco suo dicta sunt, vel Decretum permisivum habet connexionem cum malitia formalis, vel non habet? Si

non habet: est medium inutile ad præcognitionem. Si habet? Vnde nam haurit hujusmodi connexionem sine vi prædeterminandi? Quod urgetur. Connexione Decreti permisivi, (quod dicitis,) cum formalis malitia, vel inest Decreto ex suppositione notitiae antecedentis, quod homo peccabit, vel inest ex ipsa natura Decreti? Si secundum: ergo inest ipsi ex vi prædeterminandi malitiam. Probo consequentiam. Nam vis prædeterminandi nihil a me dicit, quam antecedentem connexionem, vi cuius Divina Voluntas applicat causam secundam irrefragabilem iter ad entitatem actus: atqui si Decreto, (quod dicitis permisivum,) habet ex se connexionem cum formalis malitia, est connexioni antecedens, vi cuius Divina Voluntas causam secundam reddit inseparabilem hic, & nunc à formalis malitia: ego est Decreto præterminans: & non permitens. Si autem primum: de hac notitia est quæstio: & contendimus, præcisim, & independenter à Decreto, haberi à Deo notitiam alicuius futuri.

259 Nec valet secundò, dicere cum Gonet *disp. 4. de Scien. à Dei art. 6. nn. Gonet.* 260. Deum satis excusari à causalitate circa peccatum, quia quasi coactus prædeterminat ad materialem entitatem, ex prævisione, quod voluntas ex se se determinabit ad formalem malitiam. Non, inquam, valet. Sunt enim bona verba, quibus se Thomista fallere volunt. Primò: nam vel hæc prævisio est prævisio quod voluntas peccabit, si prædeterminetur ad materialem peccati in circunstan- tiis inseparabilibus à malitia; vel est prævisio, quod peccabit, si relinquatur in differens & præcisim à Decreto præterminante? Si primum: eōipsò Deus manet prædeterminator peccati: nam ex se ponit statum, à quo voluntas separare non potest malitiam? Si secundum: habemus intentum: nam præcisim à Decreto præterminante, datur Futurum à Deo cognitum. Secundò: Qui decernit quasi coactus ex aliquā notitiā, non censetur habere notitiam, quia ruit: ergo notitiam, quam Deus habet de formalis peccati, non censetur habere quia ruit. Vnde ergo determinatur ista notitia? Et de primo ad ultimum fit, vel Deum prædeterminare Formalem malitiam, vel

vel dari Futurum, quod non præcognoscitur in Decreto tanquam in medio cog-
Suprà lib. noscendi. Vide me *suprà lib. 3. à num. 528.*
3. à num. & à num. 557: & omnino Thyrsus tom. X.
528. & à disp. 11. à se. I. 5.

num. 557. 260 Secunda Conclusio: Decretum R. adm. P. prædeterminans, quantumvis permittatur, ad cognitionem absolutam Futurorum, otiolum est. Omissis argumentis *N. Thyrs.* *Ex lib. 3.* ab *Impossibili*, nam permittimus Thomisticæ Scholæ sua principia, Conclusio- nē in tribus principiis Thomisticis fun-
Ratio pri- do. Primum est: quod Scientia Visionis ma ex Tho est causa rerum: ex quo solemnis principiis apud Thomistas, arguo sic: Scientia principiis.

Visionis est causa rerum: ergo præcedit ad Decretum executivum rerum; sed Decretum executivum est Decretum præde- terminans: ergo Scientia Visionis præcedit ad Decretum prædeterminans: ergo non innititur in Decreto præde- terminante. In hoc discursu, ultima conse- quentia videtur certa: nam Scientia præcedens, & dirigens, sine inintelligibili figura prioritatis mutue, fundari ne- quit in ipso actu, quem dirigit, & ante- cedit. Subsumpta minor debet esse vera in via thomistica, quia Decretum præde- terminans est de linea executionis, & quod se habet immediatus ad actum se- cundum: tale autem est Decretum execu- tivum. Totum proinde jam pender ex primo entymemate: cuius antecedens assumitur ex Schoiâ Prædeterminantiū: & consequentia probatur: quia Scientia Visionis non causat sympatheticè, sed me- diante Decreto voluntatis: ergo eatenus est causa rerum, quatenus est inductiva Decreti ex quentis: ergo.

Ratio se- cunda ex alio Prin- cipio Tho- misticico. 261 Secundum principium est: quod Prædeterminatio, atque adeò Decretum prædeterminans non est de requisitis ad posse proximum, neque constituit actum primum: ex quo principio sic arguo. Antecedenter ad Decretum prædeterminans intelligitur voluntas libera in actu pri- mo cum proximâ potestate ad agendum, vel non agendum: ergo intelligitur cum Omnipotentiâ parata concurrere: ergo intelligitur cum Decreto parante, & ex- pediente Omnipotentiam ad concurren- dum. Hæc videtur certa juxta Thomistas: nam alioquin vel causa secunda est proxi- mè potens sine appetitu Omnipotentiæ, quod implicat: vel Decretum præde-

mittans constituit actum primum: quod Thomistæ negare debent: nam actus pri- mus constitutus per aliquid connexum ad unum, non est indifferens ad utrumlibet.

262: Iam sic: primò: vel à eo signo libertatis integrè constitutæ noscit Deus, ad quam partem prædererit in habit ipse libertatem, vel non? Si secundum: quid admirationis habet Scientia Dei, cum unicè noscat, quæ jam sunt? Si primum: ergo præcism à Decreto prædeterminante tanquam medio, noscit Deus ipsum & Futura. Secundo: Nequit Deus vide in Decreto prædeterminante non esse Decreti essentialiter presuppositi ad ipsum: sed si videret in Decreto præde- terminante actum Creaturæ, videret in eo Decreto non esse Decreti essentialiter presuppositi ad ipsum: sed si videret in Decreto prædeterminante Actum Crea- turæ, videret in eo Decreto non esse De- creti essentialiter presuppositi: ergo. Ma- jor est evidens. Probatur minor: Decretū constitutivum actus primi, & Decretū prædeterminans non sunt incompossibili- lia minùs, quam velle non esse determi- natorem operis, quantum est ex se, & velle ex se determinare.

Solutio 263 Dicetur unum è duobus: vel cum Thomista falsum, da: i Decretum indifferens con- sum notā- rum, da: ex Abelida, da: ex Abelida potens agere: itaque Decretum, efficax est quoad dandum præcisè Posse. Sed neu- trum dici potest. Non primum: quia alioquin Decretum constitutivum actus pri- mi esset determinatum ad unum: ergo & actus primus. Et quid de libertate? Firmatur: Potestas inextricabiliter con- stituta per connexionem ad unum, est potestas incompossibilis cum opposito: ergo est impotentia simpliciter ad oppo- situm: quia incompossibilitas cum aliquo est simpliciter impotentia ad illud. Non secundum: Nam præcisè Posse agere non est posse eligere, ut patet ex ipsis terminis, facili inductione firmandis, & eponendis: ergo Decretum, quod p. ecclie dat posse agere, non dat Posse eligere. Iam sic: *Suprà La-*
tanequit videri electio ex posse, quod non *t. fin. lib.* est ad eligere: sed actio quæ datur per *3. nu. 469.* prædeterminans est actio ex posse, quod *ubi a ia* nō est ad eligere: ergo actio, quæ videtur invenies.

In primā prædeterminante, non est par. tract. electio. Sed Actus liber Creaturæ est elec-
tio: ergo actus liber non potest videri in sciente.

Ratio ter-
tia ex alio
Principio
Thomistic. 264 Tertium principium est: quod actus liber est respectus rationis, & connotatio constituta per extrinsecum: ex quo principio sic arguo. Nihil est in Deo entitativè sumpto quod dicat connexionem cum existentiâ futuri: nam Decretum existentiæ duo dicit, & entitatem Dei, & ipsam rei existentiâ: ergo cognosci existentiam in Decreto est cognosci in seipsâ. Id implicat juxta Thomistam ergo & illud. Prima consequentia sic probatur. Si existentia non cognoscetur in seipsâ, dum cognosci dicitur in Decreto, daretur aliquod medium connexionis contradistinctum ab ipsâ: sed in Decreto, nihil, contradistinctum ab ipsâ, importat connexionem cum ipsâ: ergo cognosci in Decreto est cognosci in seipsâ.

265 Confirmatur. Vide a. bedinem in a. b. est videre a. bedinem in seipsâ, quatenus constituit a. b. : ergo videre existentiam in Decreto juxta principia thomistica est videre existentiam in seipsâ prout constituit Decretum. Consequentia liquet in eâ sententiâ, quæ Decreto per extrinseca explicat. Antecedens probatur: quia in albo nihil est contradistinctum ab a. bedine connexum cum ipsâ. Iam sic: Qui non potest a. bedinem in seipsâ videle, videre eâ nequit in albo: ergo in eâ sententiâ, de quâ loquimur, qui nequit videre existentiam in seipsâ, antequam sit, eam videre nequit in Decreto.

266 Objicies: Decretum prædeterminans est medium seipso connexum cum actu libero Creaturæ: ergo est sufficiens medium ad præcognitionem ipsius. Antecedens est principium inconcussum Scholæ Thomisticae, sumptum ex Augustino: nam est illa donatio, quâ, supposito posse, Deus nobis donat ipsum agere. Respondeo primò ex tertio principio, distinguendo: est entitativè connexum, nego: denominativè, transeat: & nego consequentiam ob rationem nuper expositam. Respondeo secundò, ex primo principio, concessio antecedente, distinguo consequens: est purè sufficiens, omitto: est sufficiens & necessarium, nego: nam antecedenter ad ipsum, dari debet

præcognitionis, in via Thomisticae Scholæ. Respondeo tertio: ex secundo principio: negando antecedens: quia solum importat connexionem cum actu Creaturæ, prout haberi potest ex posse præconstituto: cum autem posse præconstitutum, præcisè sit Posse, & non posse ad eligere, actus Creaturæ donatus à prædeterminatione, esse nequit effectio, seu actus liber, etiam juxta thomistica principia. Respondeo quartò ex toto lib. præcedenti negando simpliciter antecedens, utpote in terminis sibi contradicens.

S E C T I O . II.

EXCLVDVNTVR A MEDIS COGNOS-
CENDI Futura, Ideæ Divine, Futuritio
Objetiva, & Causæ Proximæ.

267 D Emus terminos. Ideæ, (celebre Quid Ideæ apud prophanos & Sacros Divinæ) Authores, tam Philoëphos, quam Theologos nomen, sonant in Deo. Rationes imitabiles ad extra per productionem: atque adeò reducuntur ad esse eminentiale Producibilium, præcedens in Cognitione Divinæ ad productionem. Fuiu- Suprà in ritio Objectiva sumitur hæc pro aliquâ hoc libro objectivâ veritate, vi cuius est nunc ve- nu. 13. & rum, quod res, quæ modò non est, erit à nu. 42. postea: de quâ futuritione suprà locuti sumus. Causæ Proximæ, satis patent ex terminis: eæ videlicet, quibus in linea potestatis nihil deficit ad operandum, præter ipsam operationem.

§. I.

QVID DE FUTURITIONE, ET IDEIS?

268 P Rima Conclusio: Ideæ Divine non possunt esse Medium ad absolutam præcognitionem Futuronum. Ottenditur. Idearum Divinarum voce venit conceptus indifferens ad veritatem Futuronum: ergo Ideæ Divine non possunt esse Medium ad præcognitionem absolutam eorum. Consequentia patet: quia Conceptus indifferens, quod magis penetretor, iuvat minus ad determinandum assensum respectu termini ad quem est indifferens: ut expositione fieri potest evidens. Antecedens probatur ex præsuppositâ explicatione terminorum. Unde

s. Thomas. de dixit optimè Sanctus Thomas, qnaft.

6. de verit. art. 6. Ideas in Deo ex iste etiam respectu pure possibilium. Et ratio ulterior est: quia Divina Idea, quomodocumque discursas, vel est Essentia Divina, ut imitabilis à Creaturis, vel est Scientia representativa rei factibilis, juxta omnem modum, quo factibilis est, vel est ipsum esse factibile Creaturarum, ut representatum Menti Divinae: quidquid dicatur, stat veritas antecedentis nostri.

269 Secunda Conclusio: Objectiva futuritio, quæ sit aliquid objectivè ante existentiam, & præsentiam Rei, quæ dicitur futura, non est medium ipsam rem ab æterno præcognoscendi. Est contra nonnullos, qui Futuritiones terum constituendas dicunt per aliquid esse diminutum & quasi objectivum, enantiabile de præsenti, quos suprà reliquimus, dum de Futuritione sermo fuit. Hunc sententiæ modum appingunt Nobis omnibus Thomistæ recentes, rati id nos velle, dum dicimus, Futura, antequam sint, habere determinatam veritatem. Quo in sensu id Nostræ dixerint, insinuavi suprà à nu. 53. Sed vereor, ne Thomistæ fundamentum aliquod à Modernis nostris accipiunt, non ita rimatis veram intelligentiam Scholæ nostræ. Quidquid id sit

270 Ratio assertionis est primò: quia talis objectiva futuritio, qualis descrip-
ta est, est omnino chymerica: ergo ne-
quit esse medium ad Divinam præcog-
nitionem. Secundò: quia Rei non ex-
istentis nulla est existens passio: non en-
tis enim, nulla sunt proprietates: ergo
Rei, quæ futura est, & necdum existit,
non præcedit illa proprietas: ergo talis
futuritio, est omnino fictitia. Tertiò:
quia ista futuritio, si revera est aliquid,
undenam pullulat? Non à Deo: quia
Deus esset determinator existentiæ libe-
ræ, si determinator esset futuritionis. Si
ergo non est determinator, quid eum
determinat ut inducat hanc futuritio-
nem præ alia? Non ab ipsâ rei, quæ fu-
tura dicitur, existentiâ: quia à nihilo
nihil fit. Quartò: quia ratio determinan-
tans Deum ad sciendum, quod crea-
tura consentiet v.g. est ipsa consensus præsen-
tia pro suâ temporis differentiâ: ergo
vanò recurrunt ad futuritiones præce-
dentes. Adde, quod præter Primam, nulla

Aranda de Deo.

est alia aeterna Veritas. Sanctus Thomas In prima
quaest. de Ver. art. 5. par. tract.
1. de Deo sciente. S. Thomas.

271 Dices primò: Res futura, ante-
quam sit, habet determinatam veri-
tatem; ergo antequam sit, datut aliquid
ex parte rei connexum cum eo quod exit
postea: ergo datur objectiva futuritio
præsens. Secundò: quia status futuritio-
nis est aliquid verè enuntiabile de præ-
senti: sed hic status est ipsa futuritio: ergo
Futuritio est aliquid verè enuntiabile
de præsenti. Tertiò: Majorem efficaciam
habet Divina voluntas in decernendo,
quam in cognoscendo Divinus intelle-
ctus: atqui Intellectus Divinus cognos-
cendo dat objectis aliquid esse de præ-
senti: ergo magis Divina voluntas. Sed
sine Divinâ voluntate non est aliquid
absolutè futurum: ergo non est aliquid
absolutè futurum, quod à Divinâ volun-
tate, aliquid esse non habeat: ergo.

272 Respondeo, his occutsum jam
esse suprà, rejectis his entibus diminutis
& mediis. Igitur ad primum, jam dixi lo-
co citato Res futuras catenùs habere de-
terminatam veritatem, antequam sint,
quatenus verè sunt affirmabiles deter-
minatæ, affirmatione non egente ipsis
reipس præsentibus ad veritatem. Vide
quæ ibi dicta sunt. Ad secundum, dictum
est ibi statu futuritionis, respectu libero-
rum, esse Divinam Scientiam, determi-
natam existere, seu denominare, ab ex-
istentiâ, quæ postea erit. Ad tertium: ma-
jor est vera, quoad ea quæ pertinent ad
ipsum Deum tanquam determinatorem
eorum: quoad alia vero, non habet Di-
vina voluntas efficaciam, quam præsumit
objectio: & distingo minorem: aliquid
esse de præsenti, indistinctum à cogni-
tione, concedo: distinctum, nego. Esse enim
Intentionale, quod habent res ex vi cog-
nitionis, est præsentia, quæ in ipsâ cog-
nitione consistit. Cætera plana sunt. Si
enim Futurum est aliquid liberum crea-
turæ, non est absolute futurum sine divi-
nâ voluntate, non quidem determinante,
sed ponente causa ipsius.

§. II.

QVID DE PROXIMIS CAUSIS?

273 A Liqui ex Thomistis, rati Decre-
tum prædeterminans suum &
Qq ap-

*In primā appendicem Prædeterminationem tenere par. tract. se ex parte actū Primi Proximi , colligunt Futura, ratione Decreti Prædeterminationis, præcognosci à Dō in Proximis Canis. Sed cum his Thomistis modò nolo contendere. Tūm quia satis de Decretis prædeterminationis *fuerā* locuti sumus. Tūm etiam quia hi thomistæ, prædeterminationem intra septa actū primi ciudentes , deferti jam sunt à suis : an jure vel injuriā? videti potest lib. 3. disp.*

Et à nu. 53. 11. à nu. 53. quidquid conetur in oppositum Doctor Castell de lib. arb. disp. 1. D. Castell. quæst. 8. Igitur solum esse quæstio potest de causis Proximis, præcisim ab ul. à prædeterminatione Causæ Prima: & in hoc sensu

P. Molin. 274 Pater Molina, quem aliqui imitantur cum Patre Comptono, affirmanvisus est, Deum, in ipsa Voluntate Creatr. & proximis Causis , tanquam in medio supercomprehensio , præcognoscere actus ejus futuros. Primo: nam quod inferior Mens potest assequi probabili conjecturā, Deus assequitur cognitio certissimā: excessus enim Dei ad mentem aliam in penetrando, infinitus est: Atqui Angelica mens conjecturā probabili potest assequi in ipsa voluntate, tanquam in medio, quid ipsa faciet: ergo Deus omnimodā certitudine. Secundo: quia nequit haberi perfecta comprehensio voluntatis, nisi extendatur ad eos etiam actus quos liberè faciet: atqui Deo negari nequit perfecta comprehensio: supercomprehensio enim est ergo. Tertio: Aliqua sunt, quæ ex genio, & propensione voluntatis indubitate, & infallibiliter colliguntur: ergo comprehensio voluntatis & genio, & propensione, certò cognoscuntur in ipsis, tanquam in Medio.

275 Conclusio sit. In Causis Proximis ad liberos actus , quantumvis supercomprehensio , nequeunt ipsi præcognosci tanquam in Medio. Dixi tanquam in Medio. Nam præcognitā supercomprehensivè voluntate debere ad conceptum supercomprehensionis , ejus etiam actus præcognosci, quantumvis in seipsis, aut aliter præcognoscantur, alia lis est, facilitioris exitus: & hanc cetero fuisse mente Patris Molinæ, non quidem rati, Futura præcognosci in Voluntate tanquam in Medio , sed præcognosci debere , semel voluntate supercomprehensivè præcog-

nitā: quia ratio supercomprehensionis, id est , cognitionis undequaque summæ, non solum est cognoscere rei entitatem & respectus essentiales, sed etiam contingenter adventitios. Et ita Molinam intellexere Primores Nostri.

Lib. 3. tot. 276 Ratio Conclusionis est: Nam Medium Indifferens ad consensum , & dissensum, quod magis supercomprehendit, ed magis videtur indifferens: sed Indifferens quod magis videtur indifferens , minus movet ad assensum partis determinatæ ad quam indifferens videatur: ergo medium indifferens, quod magis supercomprehendit, minus movet. Hic Syllogismus evidens est. Atqui libertas in signo causarum proximarum est signum indifferens: ergo quod magis ipsa supercomprehendatur, juvabit minus ad determinatum assensum.

277 Neque momenti sunt , quæ pro discurso in oppositum tetigi. Ad primum concedo Deum certò cognoscere , quod mens inferior assequitur conjecturaliter: certitudo tanquam cognitionis divinæ aliunde sumitur, quam ex medio ad conjecturam: unde concessa minori , nego consequentiam. Nam Medium conjecturale solum deservire potest , ut cognoscendi medium , Intellectui potenti conjecturare: non verò Intellectui citra conjecturam necessitate certò cognoscere quæcumque cognoscat. Ad secundum: per missâ majori, quam multi negabunt, & concessâ minori , non sequitur Comprehensionem Divinam debere cognoscere in voluntate , tanquam in M. dio , actus liberos: solum enim fit , debere eos cognoscere , ut cognoscibiles sunt. Ad tertium , distingo antecedens: indubitate & infallibiliter colliguntur , infallibilitate mōrali, & alioqui fallibili metaphysicè, concedo: infallibilitate metaphysicæ, subdistingo: ex genio, & propensione tanquam ex medio cognito , nego: aliunde, nempe ex veritate eventus in se , concedo antecedens , & nego consequentiam.

Molinæ Mens.

SEC-

Disp. 22. In quo Deus cognoscit abs. Futura: sc̄t. 3. 307

S E C. T. O. III.

*AN IN ALIIVO MEDIO DISTINCTO
à futuris, præcognosci à Dō possint.
Futura libera, saltem ex
abundanti?*

*Punctum
questionis*

278 Q Vaduplex excogitari medium potest, in quo Deus ex superabundance dicatur futura libera præcognoscere. Primum est, ipsa Scientia supra se reflectens. Secundum , Decretum prædefinitum ex essentiali presuppositione Scientiæ Mediæ , attemptratum existentiæ liberae Actuum contingentium , & cum ipsa connexum. Tertiū, complexum ex Scientiâ Mediâ , & hypothesi ipsius. Quartum , æterna aliqua actio, quâ Deus postmodum in tempore tem producit. Dixi ex superabundanti: nam hæc singula, supponunt aliter præcognosci Futura à Dō, de necesse.

§. I.

QVID DE SCIENTIA, ET DE COMPLEXO EX HYPOTHESI, & Mediâ?

Quirós.

Singularis est Pater Quirós, ratus in Scientiâ , & in volitione quantumvis efficaci , non posse objectum demonstrativè cognosci, si præcisè sumantur volitio , & Scientia in linea volitionis , & Scientiæ. Vnde parviter dici debet, Scientiam Visionis, & complexum ex Scientiâ Mediâ , & hypothesi non esse medium demonstrativum objecti , quoad assertionem. Id sensisse visus est Pater Suarez.

280 Verum in sensu quæstionis non videtur posse esse dubium. Aliud enim est Scientia, præcisè ut Scientia est, nempe representatio objecti ; & aliud, scientia sui objecti , non utcumque, sed evidens, qualis est Divina. Similiter in volitione, aliud est , ratio præcisæ volitionis; & aliud, ratio volitionis cum obiecto , quale terminat volitionem , metaphysicè connexæ. Hæc ratio generica non venit in quæstionem. De ratione specificâ, quoad sufficientiam movendi cognitionem demonstrativam, nullus dubitatur: quare vanò finguntur difficultates , ubi non sunt.

281 Prima Conclusio : Scientia Vi-

sionis reflexè cognita est medium demonstrativum objecti sui. Ratio est evi- par. tract. dens : quia Scientia Visionis non est in i. de Dō differens representatio , sed representa- scientie.

282 Dices primò: Scientia solum ha- bet notificare ut quo , ratione scientiæ. Secundò: respectus scientiæ ad objectum est respectus representationis , & ima- ginis: respectus autem representationis, & imaginis, non sufficit ad certam asser- tionem objecti , quale representatur.

283 Respondeo ad primum : Scien- tiam duplice sumi posse : in ratione formalí constitutam, & in ratio- ne conexæ cum objecto. Primo modo, sumitur ut quo , & in munere Scientiæ: & in hoc sensu non venit quæstio: Secundo modo, sumitur , ut reflexè cognoscitur; & in hoc sensu, si connexionem habet ex essentiali veritate, qualis habet omnis Divina Scientia, non potest non esse me- dium plenè sufficiens. Ad secundum di- co, quod, et si respectus præcisè represen- tationis non sufficiat ; at loquimur de respectu representationis conexæ.

284 Secunda Cœlusio: Complexum ex Scientiâ Mediâ , & purificatione hy- pothesi est medium demonstrativum Futurorum. Ratio est etiam evidens: Quia complexum ex Scientiâ Mediâ , & ex hypothesi est connexum cum veritate absoluta futurorum : ergo tale comple- xum est medium ipsius veritatis demon- strativum. Antecedens patet: quia ne- quit esse vera Scientia conditionalis, si posita semel conditione, non sit abso- lute verum , quod conditionatè verum enuntiabatur. Sed hæc faciliora sunt, quam ut calamo moras innectant.

§. II.

QVID DE DECRETIS DIVINIS?

*285 C*onclusio: Omnia , & singula Decreta prædicti initiva , vel aliunde connexa cum objecto , ad quod tendunt, sunt media plenè demonstrati- ativa Futurorum. De Possibilitate Prædefinitionum , Decretorumque connexo- rum cum existentiâ futurorum liberè etiam

Qq 2

In Primā etiam contingentium, sive ex suo modo par. trāt. volendi, sive ex presuppositione essentiā de Deo scientie. *Infrā lib.* late tractatū sequenti, lib. 7. Nunc assertio ratio est evidens: quia res conexa cum existentiā Futurorum pro suā differentiā temporis est medium plenē demonstrativum: Atqui Decreta, quibus deloquimur, sunt conexa cum existentiā Futurorum, undecimque proveniat ratio connexionis: ergo sunt medium plenē demonstrativum.

285 Objicies primō: Decretum circa Futura liberē contingentia nequit habere connexionem plusquam affectivam: atqui connexionis affectiva non sufficit ad rationem mediī demonstrativū: ergo neque Decretum circa futura liberē contingentia. Minor pātet: quia connexionis affectiva, solum est connexionis quantum est ex parte volentis: sed quoad ea, quae non pendent ex determinatione volentis, sed ex alterius voluntatis determinatione, non sequitur, fore, quamvis ponatur, quantum est ex parte volentis: ergo. Major autem primi Syllogismi probatur: quia connexionis plusquam affectiva, est connexionis executiva, & effectiva: Sed hæc, illæsis juribus libertatis, dari nequit in Deo circa Futura liberē contingentia: ergo.

287 Respondet: Distinguo maiorem: connexionem plusquam affectivam, id est, citra vim determinandi, & exequendi, concedo: connexionem plusquam affectivam, id est, citra conceptionem metaphysicæ connexionis, nego. Et distinguo minorem: connexionis affectiva, citra conceptum metaphysicæ connexionis, concedo. Connexionis affectiva, secum imbibens veram connexionem, nego minorem. Itaque triplex potest distingui connexionis in affectu secundum se effici. Prima est connexionis quantum ex parte volentis, & ex vi affectus: & hæc secundum se sumpta, separabilis est ab objecto. Secunda est connexionis affectiva, & executiva ex vi determinandi; & hæc inseparabilis est ab objecto: quia ipsum inducit, & præjudicat libertati. Tertia est connexionis ex suppositione consequenti, quam exigit affectus ipse: & hæc est connexionis verè metaphysica: & præjudicare non potest effectus libertati: eant enim est in affectu, quatenus ex mo-

do suo volendi ita est, ut esse non possit nisi ex suppositione, quod effectus existat ex libito creaturæ, si ponatur in libertate; & talis est connexionis Prædefinitionum efficacium, explicanda latissimè in tractatu sequenti: non ergo derogat *Infrā lib.* sufficientia mediī demonstrativi, ratiō 7. connexionis, citra vim executivam, & de terminativam, si alioquin metaphysicæ connexionis conceptum importat. Instabis, &

288 Objicies secundō: ergo tota connexionis Decretorum circa futura liberē contingentia est ex suppositione quasi extrinsecā Scientiæ præluecentis. Pater consequentia. Quia vel ista connexionis inest Decreto ex modo volendi futurum, vel ex suppositione Scientiæ circa Futurum? Si secundum: ergo connexionis est præcisè ex suppositione quasi extrinsecā. Si primum: ergo Decretum ex modo volendi habet vim inducīvam futuri; quæ vis citra determinationem est inintelligibilis. Iam sic: dō ipsō quod Decreti connexionis ex suppositione Scientiæ prælumentis, connexionis est ex titulo prætergredienti lineam volitionis: ergo in ipsa volitione, ut præcisè consideratā intra linam voluntatis, nequit certò cognosci Futurum: ergo.

289 Respondet: distinguo consequens: est formaliter ex suppositione quasi extrinsecā, nego: radicaliter, & originative, concedo consequentiam. Itaque in his Decretis Prædefinitionis, distinguenda sunt duo. Aliud, ratio connexionis: & aliud, connexionis origo. Origo connexionis est suppositio libera Creaturæ, gaudentis jure se ipsam determinandi, & præimpediendi, ne præexistat ulla connexionis cum actu suo, nisi attemperata ad ejus naturam, atque adeo evitabilis per exercitum sua libertatis: & hæc suppositio est in casu nostro Scientiæ Dei Media in eo existens ab aeterno cum prædictâ attemperatione, & posterioritate ad libitum ipsius Creaturæ quod affirmat: ut explicabitur *Infrā lib.* At *Infrā lib.* ratio connexionis est Decretis intrinsecā: & hæc supponere talen scientiam. Vnde ad formam subsumptam argumenti, nego antecedens: Cum enim de ratione volitionis sit præsupponere scientiam proportionatam, quidquid inest volitioni ex ta-

li præsuppositione, inest ex propriâ linéâ. Sed de his, cùm sermo copiosior sit de *Divinis Prædefinitionibus*.

S E C T I O IV.

D E V S IN SE IPSIS ABSOLVTE FUTURA COGNOSCIT, CITRA ullam præviā determinationem aeternam.

Explicatio Scholæ Nostræ quoad pñ. in lib. 7.

Cū Sancto Thomæ.

Contra Gonetum, & Baronem.

Authoritas.

Ex Nominal.

Ex Scholastis.

Ex Thomistis.

vis alii citari possent, (quod fideliter *In Primā* præstítit inter alios quidquid opponat *par. trāt.* Gonetus, Pater Valentinius Herize *disp. 1. de Deo 6. cap. 1.*) unicè pro nobis advoco *S. Thomas.* *Thomam:* *Primus* locus est *1. part. S. Thomas.* hic quāst. 14. *toto articulo 13.* ubi, cùm *Primum* afferuit eventus liberē contingentēs à *cjus testi-* causis liberis, in ipsis causis certò non *monium.* posse cognosci, ob contingentiam, seu in-*differentiam* mediī, addidit, *videti ea à* *Deo, in quantum subduntur Divino con-* *spectui secundum suam præsentialitatem.* Id quod paulò antè dixerat esse præro-*gativi* Divini intuitus, *qui fertur ab* *aeterno super omnia, prout sunt in sua præ-* *sentialitate.* Quid autem est, esse res in *sua præsentialitate, nisi actu existere, &* *esse extra proprias causas?* Et hunc esse sensum Angelici Preceptoris, testatus est, ejus Auditor *Egidius, adversus cor. Egidius.* ruptores Magistri sui Sancti Thomæ.

293 Alter locus, palmarius est, & *Alterum.* omnino matifestus *ex lib. 1. Per herm. lect. 14. §. sed si providentia ubi de Deo circa cognitionem futurorum liberē contingentium, ait: Videt unumquodque eorum, quæ sunt in quocumque tempore, si-*cum oculus humanus videt. Sortem sedere in se ipso, non in sua causa.* Ex hoc autem, quod videat homo, Sortem sedere, non tollitne ejus contingentia, quæ respi-*cit ordinem causæ ad eff. illam: ramen pen-* *rissimæ, & infallibiliter videbit otutus homi-* *nus, Sortem sedere, dum sedet, quæ unumquodque, prout est in se ipso, jam de-* *terminatum est: sic igitur, &c.* Videant Thomistæ, an nos aliis verbis utamur pro conclusione nostri.*

294 Tertius locution est minus illi *Tertium.* stris *ex 1. distinct. 38. Corp. ubi, cùm di-* *xisset eventus liberē contingentēs, cer-* *tò non posse cognosci in causis suis, quia in illis non habent esse determinatum,* & unicè habere esse determinatum, quando efficiuntur in reum naturā, atque adeo soluti posse certò cognosci, quando sunt in actu, addit rationem, cur à Deo nihilominus certò cognoscantur, antequam sint, id est ab aeterno. Verba sunt: *Nihil probabet, Demum habere cer-* *tam Scientiam futurorum contingentium,* cuius intuitus ejus ad rem feratur se un-*dum quod præsentia iller est in actu, &* *jam habet esse determinatum.*

295 Id quod in response ad secun-*dum*

In primā dūm magis explicat per hæc verba : Future tract. turum contingens non est determinat verè de Deo rnm, antequam fiat, quia non habet causam determinatam; sed dum est in actu, est determinat verum. Ecce verba nostra

in ore Doctoris Angelici. Sed audi ad tertium. Future contingens relatum ad Dei cognitionem est necessarium, quia ad ipsum non refertur, nisi secundum quod est in esse actuali. Vide quid excludat Angelicus Doctor? Scilicet omne modū: id est, totam Scholam præterminantem. Audi rursus ad sextum: Si vidisset Deus causam, & non vidisset immediat effectum in suo esse, nunquam potuisset illum certò sci- re. Hæc, & similia disimulat Gonet, ut solet, quando loivendo non est

Gonet. Quartum. 296 Quartus locus non est minus clarus quæst. 2. de veritate articulo 12. ubi respondendo ad primum, hæc habet: Licet contingens non sit determinatum, quandiu futurum est, tamen ex quo producuntur est in rerum natura, veritatem determinatam habet: & hoc modo super illud feratur Intuius Divinæ cognitionis. Non aliis nos verbis utimur.

297 Quod si adhuc clariora velint Thomistæ, audiant Sanctum Thomam 1. part. quæst. 86. art. 4. C: Scendum est, quod Future duplicitate cognosci possunt; uno modo in se ipsis; alio modo, in suis causis. In se ipsis Future cognosci non possunt, nisi a Deo, cui etiam sunt presentia, dum in cursu rerum sunt Future, in quantum ejus intuitus aeternus, simul fertur supra totum temporis cursum. Vis adhuc manifestiora? Audi etiā in 1. part. quæst. 57. art. 3. Corp. Alio modo cognoscuntur Future in se ipsis; sic, solius Dei est, Future cognoscere. Dicat modū Gonet, & qui eum unicè legunt, has voces esse inventum nostrum.

§. II.

ASSERTIONIS RATIO.

Ratio. 298 Sic formatur: Eò præcisè, quod Deus sit intellectualis infinitæ, & Petrus v. g. peccet cras, est ipse Deus necessitus, & determinatus ad enuiciandum ab aeterno. Petrum peccare cras: ergo citra ullam præviam determinationem aeternam, tanquam medium cum peccato connexum, habet Deus

aeternam cognitionem peccati quod erit, eò præcisè quod in tempore sit: ergo contra ultum medium ab aeterno conexum, & prædictum minans, cognoscit Deus ipsa futura: ergo cognoscit in se ipsis. Tres iste consequentiae, se mutuò explicantes, bonæ sunt: Si enim ex parte Dei sufficit infinitudo intelligendi, & ex parte objecti, veritas temporalis, ut ab aeterno necessitatus sit Deus enuntiare temporalem veritatem, quidquid his superadditur, non requiritur. Difficultas est in primo antecedente, quod ostenditur variis arguendi formis

299 Prima sit: Quod est verè affirmabile in tempore, quando est, est ab aeterno verè affirmabile, si detur aeternum intelligentis: atqui ut objectum sit verè affirmabile in tempore, sufficit ex parte objecti quod in tempore sit; & ut sit aeternum intelligentis, sufficit infinita intellectualitas: ergo eò præcisè quod Deus sit intellectualis infinitæ, & Petrus v. g. peccet cras, Deus est necessitus ad aeternam peccati causalitatem enuntiationem. Consequentia sequitur: & minor patet. Major autem probatur: quia cognoscere aeterni Intelligentis, est ab aeterno cognoscere, quidquid est aliquando verè cognoscibile: non enim sunt minus aeternæ cognitiones aeterni Intelligentis, ac ipsum intelligentis: sed implicat non cognosci ab aeterno Inteligente, quod aliquando est verè cognoscibile: ergo implicat ab aeterno intelligenti non cognosci ab aeterno, quod in tempore est verè cognoscibile. Et ratio totius discursus est: quia Deus ex infinitudine Scientiæ necessitus est habere cognitionem omnium verè affirmabilium, & ex aeternitate, cognitionem aeternam.

300 Secunda sit: Ut objectum cognoscatur, & verè sit affirmabile, non requiritur, quod existat, si non requiritur ut causet cognitionem sui; atqui ratione Divinae intellectualis implicat, quod objectum causet sui cognitionem in Deo: ergo ratione sua Divinæ intellectualis implicat, quod non sit affirmabile verè à Deo, quin existat, eò præcisè quod existat: ergo eò præcisè, &c. Major autem discursus pater: quia objectum, ut purè terminet cognitionem, non requirit existentiam, unicè requisitam vel in se, vel in specie, ratione causalitatis ad cognitionem.

nitionem. Minor autem est evidens. Deus enim non eget objectis, ut completivis suæ mentis, ex se necessitatæ cognoscere, quidquid verè affirmabile est.

301 Et ratio torius discursus est ex discrimine Intelligentis finiti, & Infiniti. Finitum intelligens determinatur ab objecto in genere causæ complentis vel per se, vel per speciem, potentiam proximam intelligenti: Infinitum verò intelligentis non ita determinatur ab objectis: supponitur enim ex infinitudine, plena sufficientia, & necessitas cognoscendi, si objectum cognoscibile sit: unicè igitur determinatur ab objecto, quatenus est verè affirmabile ex libito Creaturæ, & non Dei, sine ullo alio influxu, ut explicabitur, quando sit sermo de determinativo Scientiæ Mediae.

302 Tertia sit: Deus ex infinitudine Scientiæ est disjunctivè necessitus habere vel notitiam de peccato crastino Petri, vel notitiam de omissione talis peccati crastini: ergo eò præcisè quod Petrus peccet cras, ex infinitudine Scientiæ est necessitus habere notitiam de peccato crastino Petri. Antecedens patet: quia Deus est absolutè necessitus ut nihil ignoret: Qui autem necessitatur, ut nihil ignoret, est necessitus habere notitiam, quæ nō posita, aliquid ignoraret: sed neutrā notitiam posita, aliquid ignoraret, cùm unum è duobus sit eveneturum in tempore: ergo. Consequentia autem prædicta probatur. Qui necessitatur ad unum è duobus, eòipso quod impediat ad unum, determinatur ad alterum: atqui eòipso quod Petrus peccet cras, manet simpliciter impedita in Deo affirmatio de eo, quod nō peccabit cras: nam eòipso quod Petrus cras peccet, cras & ab aeterno est falsum, quod Petrus non peccet cras: Deo autem repugnat simpliciter omnis affirmatio falsa: ergo eòipso quod Petrus peccet cras, manet ex perfectione suæ Deus determinatus habere notitiam aeternam crastini peccati.

303 Confirmatur: Libertas Creaturæ plenè constituta est necessitas ut sit unum è duobus, vel peccare vel non peccare: id enim est de natura libertatis non impeditæ; nec est plenè constituta, si impeditur aliunde. Nunc sic: ergo in Deo est aeterna necessitas, ut si libertas creaturæ plenè constituta in rebus existat, existat

unum è duobus, vel peccare, vel non peccare: est enim Deus aeterna Idealis pat. tratt. 1. de Deo sciente.

in primâ pat. tratt. 1. de Deo sciente. mens est necessitas sciendi unum è duobus, vel peccare, vel non peccare: quodmodo enim potest esse in Deo necessitas eveniendi, quod non detur sciendi necessitas? Ergo est necessitas Scientiæ determinatè quod erit, eòipso præcisè quod fit. Probo consequentiam: quia est necessitas sciendi, quod verè sit affirmabile. Tum etiam quia est necessitas sciendi determinatè, quod erit, cùm sit: ergo est necessitas sciendi determinatè quod erit, eòipso præcisè quod sit: nam Scientiæ Divinae necessitas, est necessitas ab aeterno sciendi quod scit.

§. III.

DOCTRINÆ DEFENSIO.

304 Plura præoccupata sunt disp. 19. tum satisfaciendo Thomistis, cō-ontendentibus Futuritionem rē tum ita- biliendam in Decreto: vide sect. 2. Tum explicando, pro tollendis equivocationib⁹, quid solet in calamo Nostrorum, & Sancti Thomæ, Determinatæ veritas Futurorum, antequam sint: vide ibi sect. 3. Quæ majoris negotiis sunt, & concer- nant Prioritatem objecti ad Scientiam, & Determinativum mentis Divinæ; late discutientur, & solventur, cùm loquamur de Scientiæ Media, ejusque Determinati- um explicemus Inf. à l. b. 5. à nu. 147. Et infrà à 154. Interim, quæ latè fundit, & con- fundit Gonet disp. 4 de Scientia, hinc & inde disputans contra nostras Doctrinas Gonet.

Prima o. jectio: ex Goneto, Hilariū, Augustinū, & Thomam. Hilarius lib. 9. de Trinitate sic loquitur: ex Goneto. Quæ Deus facere decrevit, in fidē vnde Hilarius. Lunate cognovit. Augustinus libro de Augustin. Prædestinatione Sanctorum cap. 10. sic: s. Thomas. Prædestinatione Deus ea prescrit, que fuerat ipse facturus. Et lib. 26. contra Faustum cap. 4. pro ratione Futuro- rum recurrat ad Dei voluntatem. San- ctus

In primā & *ut Thomas in primis in i. dist. 38. quæst. par. tract. 1. art. 5. sic loquitur: Deus non solum vi- r. de Deo dicit ordinem sui ad rem, ex cuius potestate res erat futura, sed ipsum esse rei intuebatur, &c.* Nota Decretum in illo ordine sui, id est, inquit Interpres, suæ voluntatis ad rem. Deinde in *contra Gen. cap. 68. rat. 1.* manifestò docet Deum omnia cognoscere in essentiâ suâ: sed non in essentiâ, nūdè sumpta, *suisumit Interpres*: ergo in essentiâ imponitante Decretum. Et *rat. 3.* docet nostras volitio- nes videri à Deo in suâ ratione, quid clarius! Præterea *3. contra Gen. cap. 56.* Deus scit omnes nostras voluntates, per hoc quod est noli causa videnti: Causa autem volendi est nobis per Decretum, non indifferens, sed efficax. Præterea *quæst. 12. de Verit. art. 10. ad 12.* docet in *Causis Superioribus cognosc eventus rerum absolutos*: quæ autem causa magis superior Deo? Denique *i. part. quæst. 16. art. 7.* ad tertium, manifestè ponit rationem futurorum in Deo.

Solvitur aperte insinceritate citantis. Hilarii Mens, & Augustini.

306 Respondeo mihi ari me, hos textus objici contra mentem apertam ipsorum Patrum eisdem ipsis locis, unde sumuntur. Hygarius loquitur de futuris, quorum determinatio est Dei: non vero de futuris, quorum determinatio est nostra: quales sunt actus liberi nostri. Augustinus utroque in loco loquitur de Futuris eisdem necessariis, ut jam explicui *dis. sp. 19. sect. 2. fin.* Quidquid & nos etiam dicimus futura videri à Deo in prædefinitione, seu Prædestinatione addimus vero, videri etiam in se ipsis, quod & Augustinus docet.

Mens Sancti Thomæ

Ex dictis à nu. 392. *307* Sanctus Thomas in primo loco *ex 1. sentent.* docet aperte sententiam nostram, ut constat *ex § 1. num. 394.* unde miror Gonetius ausum, citantis eo ex loco Præceptorem Angelicum contra nos. Dixit autem Doctor Angelicus in eo loco tria. *Primum:* Futura non habere determinatam veritatem, antequâ sint. *Secundum:* certò videri non posse, si videantur in causis, atque adhuc videri in se ipsis. *Tertium* denique, non videri solum à Deo ordinem sui ad rem, sed ipsu esse rei in se ipso. Vnde Gonetius, *dissimilans duo priora*, per quæ docet Sanctus Thomas sententiam nostram, ex tertio colligit, Futura videri in ordine causæ ad effectum, non vero in se ipsis.

Quis hoc ferat, cum manifestè oppositum dicat Sanctus Thomas? Et ordo ad effectum in causâ, undenam, bone, Decretum est? Sed est continentia, est acti- vitas, est relatio.

308 Alter textus ex *cap. 68. contra Genes* solùm probat in Essentiâ Dei munus speciei: quod ego sic intelligo, ut essentia sit necessitas perfectissima, habendi omnis veri notitiam, sine ullo juvamine objecti: *Quid autem Sanctus Thomas non excludat per hæc cognitionem Futorum contingentium in te ipsis*, neque recurrat ad Decreta, patet ex capite præcedenti *67. contra Gen.* in quo tenet, & explicat sententiam nostram.

309 Tertius textus ex *3. contra Gen. cap. 56.* vel loquitur de actibus, quos necessariò elicimus, vel loquitur ex ratione probativâ Scientiæ: causalitas enim providens, manifestè convincit Scientiam. Quid hæc ad modum cognoscendi? Quæstus locus ex *quæst. 12. de veritate*, loquitur de effectibus necessariis. Si vero contendas, etiam loqui de ubi- ris, intellige dictum ratione Prædefinitionis, & Scientiæ dirigentis. Ultimus locus ex *i. part. explicatus est supra d. sp. nu. 40. & 19. sect. 2. fin.*

310 Objicies secundò ex eodem: nihil magis commune apud Sanctum Thomam, & alios Doctores post magnum *ex Gonet.* Dionysium, quam Deum in suâ essentiâ variè con- noscere omnia: ergo & futura contin- firmantur. Ergo non ea noscit in se ipsis. *Fir-* S. Thomas. *matur primò:* Possibilia noscit Deus in S. Dionys. se ipso, ut potente producere: ergo Fu- tura in se ipso, ut decernente producere. Secundò: si Divinus intuitus circa con- tingentia, ea nosceret immediatè in se ipsis, sumeret speciem e: illis: actus enim sumit speciem ab objecto formaliter: ergo esset imperfectus. Tertiò: ob- jectum formale dat perfectionem, & speciem actui: sed implicat, quid actus Di- vinus sumat speciem, & perfectionem à ratione finita: ergo implicat quod finita rationem habeat pro objecto forma- li. Quartò: Species omnium cognosci- bilium est Deo essentia sua: ergo in Essen- tiâ noscit omnia. Quintò: Finita bonitas nequit esse objectum formale Divina Voluntatis: ergo neque Divini in- tellectus, finita veritas. Sextò: nequit futu-

futura res cognosci, sine aliquâ conne- xione repertâ inter cognoscentem, & cognitum; sed ista cōnexio inter Deum, & ipsa futura stare nequit nisi in Decreto: ergo. Septimò: ex causâ, ex quâ effe- ctus infallibiliter sequitur, potest ipse cognosci infallibiliter: sed omnia, & singula infallibiliter sequuntur ex Deo, ra- tione Decreti: ergo ratione Decreti pol- sunt in Deo cognosci infallibiliter. Octa- vò: Nequit in Deo negari Decretum circa res alioqui futuras: ergo neque po- test negari fixum in Deo medium ipsas certò cognoscendi. Hæc latè fundit cita- tus Gonetus *disputatione lib. 4. art. 5. per plures §.*

Solvitur. *311* Respondetur. Ad argumentum, *Mens Dio- nysj. Th. m.* & omnium Do- storum, cum esse, ut essentia Dei sit ne- cessitas, ut in Deo sit notitia omnis ve- de munere Speciei in Effentiâ. *Ex lib. 1. à nu. 116.*

Respondetur. Ad argumentum, sensum Sancti Dionysii, & omnium Do- storum, cum esse, ut essentia Dei sit ne- cessitas, ut in Deo sit notitia omnis ve- de munere Speciei in Effentiâ. *Ex lib. 1. à nu. 116.*

Gonetus premitur ex Sancto Thomâ. Tertia obiectio ex Gonet.

Objicies tertio ex eodem. Si præcisim, aut pro priori ad Decretum præ- determinata salvaretur determinata ve- ritas in Futuris contingentibus, periret eorum libertas, & contingentia. Primò: quia si salvaretur ea determinata veritas esset ex necessitate oppositionis contra- dictoriæ, exigentis aliquam proposicio- nem esse veram: atqui ista necessitas est secundi. Quid ad hæc Gonetius? Præterea, Sanctus Thomas manifestè dicit Futura non habere determinatam veri- tam, nisi quatenus productione sunt in se ipsis: quomodo ergo est ante ipsis existentiam, Decretum ab eterno deteminans? Igitur concessio entyme- mate in sensu Patrum, & Sancti Thomæ, nego consequentiam. Quia Deus eatenus

dicitur in essentiâ noscere omnia, quæ- nus essentia est plena radix, cur sit in Deo notitia omnium, quæ noscit, eo modo quo cognoscibilis sunt.

312 Ad primam confirmationem. Concesso antecedente, negatur conse- quentia: quia Deus cum omnibus possi- bilitas æquè connectitur: non ve- o æquè decernit omnia futura: alia enim decer- nit determinando, alia sinendo determinari per nos; & alia pote permitendo.

Ad secundam nego antecedens ex præ- suppositis *lib. 1. d. sp. 3.* cùm de objecto formalis Divinarum Cognitionum in ge- nere. Ad tertiam patet inidem falsitas antecedentis: quod solum verum est de objecto formalis physicè causante cogni- tionem vel per se, vel per aliud. Ad quar- tam jam dixi, quo sensu Divina Essentia

Suprà lib.
1. d. nu. 261

Nicolaus Martinez.
L. b. 1. nu. 258.

dici possit species. Lege, si placet Nicolaum Martinez *Contra. 2. disp. 7. sect. 5.* Ad quintam jam respondi *loc. cit.* Ad sextam, distinguo majorem: sine aliquâ connexione, tanquam medio cognito, nego: tanquam medio cognoscendi, con- cedo: & hoc est ipsa Scientia. Vnde nego minorem. Ad septimam, permisam majori, distinguo minorem: ratione Decreti determinantis, nego: ratione Decreti præsupponentis Scientiam infallibilem de eventu, si ponantur proximæ causæ, concedo: at hoc Decretum jam supponit notitiam futurorum in se ipsis. Ad octa- vam, dico negari non posse in Deo Decretum omnino connexum cum veritate nostra Conclusionis, id est, cum notitiâ Futurorum in se.

313 Objicies tertio ex eodem. Si præ- cisim, aut pro priori ad Decretum præ- determinata salvaretur determinata ve- ritas in Futuris contingentibus, periret eorum libertas, & contingentia. Primò: quia si salvaretur ea determinata veritas esset ex necessitate oppositionis contra- dictoriæ, exigentis aliquam proposicio- nem esse veram: atqui ista necessitas est secundi. Quid ad hæc Gonetius? Præterea, Sanctus Thomas manifestè dicit Futura non habere determinatam veri- tam, nisi quatenus productione sunt in se ipsis: quomodo ergo est ante ipsis existentiam, Decretum ab eterno deteminans? Igitur concessio entyme- mate in sensu Patrum, & Sancti Thomæ, nego consequentiam. Quia Deus eatenus

Aranda de Deo.

Rr
enim

In Prīmā enim non operatur Deus : sed libertas par. tract. actualis est perfectio ad extra : ergo. I. de Deo Quartō : Veritas præcedens ad omnem scientie. libertatem tam Dei , quam Creaturārum, non est veritas ulii libera: sed veritas præcedens ad libertatem Dei, præcedit ad omnem: quia quod præcedit ad prius, præcedit ad omnia posteriora: ergo. Quincū: libertas Divina, & Humana se habent sicut Prius & Posterior, prium & sequens , seu secundum : ergo quod anteverit libertatem divinam, anteverit Humanam: ergo omnem. Sextō: Quod convenit alicui ex se, & ex naturā suā, convenit necessariō : sed si veritas conveniret Futuro ante Decretum, conveniret ex se : ergo conveniret necessariō. Minor patet : quia non conveniret ex ullius causalitate, utpote ante Decretum impossibili. Septimō: Quod est verum pro omni signo imaginabili, est necessaria. id verum: sed quod est verum ante decretum est verum pro omni signo imaginabili: ergo est necessariō verum. Octavō: Radix libertatis est Decretum prædeterminans: ergo.

Qui multa 314 Hac latē Conet disp. illā citata falso imponit arc. 4 multa disputans & plura imponit Scholæ nens nostris Authoribus, cum magno Nostræ præjudicio Charitatis, & Veritatis. Im-

Primum: primis imponit, doceri à nostris, quod

Futura contingentia certò cognoscantur

à Deo, in vi, seu lege contradictionis,

exigente, ut una pars sit vera. Quis no-

strum id unquam dixit? Quod omnes

dicimus, est, non posse non esse veram

unam ex duabus partibus contradictionis:

quod autem hæc potius, quam illa sit

vera, ex ipsā lege contradictionis, non

dicimus: unde addimus, videri hoc à

Deo, in eā ipsā parte, quæ vera est. Se-

condum: imponit doceri à nostris, Futura

contingentia etiam absoluta, esse deter-

minatē vera ante omne Decretum Dei.

Quis nō tūm hoc dixit? Quod dicimus

est, esse vera, non vero ratione Decreti

Determinantis. Valde autem diversa

sunt, esse vera ante decretum, & esse vera

ratione Decreti. Hoc negamus, & non

illud. Tertiō imponit doceri à nostris,

cujuscumque contradictionis, extremum

unum esse determinatē verum, & alte-

rūm falsum, in quocumque signo ratio-

nis: unde mira colligit contra nos, id

est, independentē à Decretis Dei, & pro

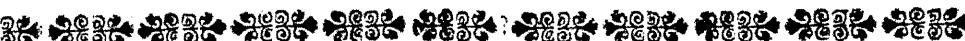
priori ad illa, tam quoad conditionatē, quam quoad absolute contingentia, esse determinatam veritatē. Quis autem Nostrum hoc dixit? Novimus signa, ab utroque extremo præscindentia: pro signo autem præscindenti ab uno, & ab altero, neutrum est affirmabile, & negabile neutrum: quia non est signum contradictionis, sed præcisionis ab extremis contradicentibus. Si enim dicas: pro priori libertatis non est amor, & admittam: male inferes: ergo pro illo priori est non amor. Negandum est: quia est signum præscindens ab amore, & à non amore. Igitur his animadversis

315 Respondeatur, negando sequelam. Solvitur Ad primam ejus probationem, nego explicatio suppositum: nempe quod ex necessitate disjunctivā ad unum ex extremis contradictioniis sequatur determinatē hoc potius, quam illud determinatē, non est ex necessitate illā disjunctivā, sed aliunde: convincitur verò ex illā disjunctivā necessitate aliquid determinatē fore. Ad secundam: distinguo minorem: Decretum Divinum est radix determinativa omnis contingentia, nego: est radix, unde pendet omnis contingentia, concedo: hoc autem verū habet, eò ipso p.æcisè, quod sine Divino Decreto stare nequeat in rebus illa causa libera contingentium. Ad tertiam, nego maiorem in sensu objiciētis: sunt enim res, de quarum conceptu est, non determinari immediatē à Deo, finiente determinationem earum, Agentibus quibus dat electionem. Ad quartam, concessā majori: distinguo minorem: veritas præcedens ad libertatem Dei, dantis jus, & cooperantis, concedo: determinantē, nego: sunt enim multa, quæ licet pendeant à Deo, quatenus dāte vires, & jus, & insuper cooperante, non determinantur ab ipso: & respectu ipsorum non habet prioritatem determinativam. Unde negatur suppositum probationis.

316 Ad quintam, concessō antecedente in sensu lano, distinguo consequens: quod anteverit libertatem divinam, in omni genere, anteverit humanam, concedo: quod anteverit divinam, in genere immediatē determinationis, anteverit in eodem genere humanam; nego consequentiam. Nam de ratione electionis est privativē determinari ab ipso cuius est electio: unde electiones Humanæ

mānæ habent unicē determinari à causa secundā, licet aliter pendeant à libertate Divinā, quatenus nempē, sine ipsā, neque expediti Omnipotētia potest ad concussum, neque in rebus ponit causa secunda. Ad secundam, admisā majori, distinguatur minor: si veritas conveniret Futuro ante Decretum prædeterminans, nego: ante omne Decretum, concedo: at quis nostrum dixit: Futuris convenire veritatem ante omne Decretum Dei, si

cum Sancto Thomā profesi sumus, *In primā turum contingens non esse determinatē par. tract. rum, antiquam fiat?* Sic habet in I. d. st. I. de Deo 38. qust. 1. art. 5. corp. Ad septimam, ad sciente. missā majori, nego suppositum minoris, S. Thomas, ut jam adverti ante solutionem contra Num. 414. hunc Authorem, finistrè sentientem de Doctrinis nostris, nec eas sincerè propo- nentem. Ad octavam, nego quod assu- Et lib. 3. mitur, ex toto lib. 3.

DISPUTATIO XXIII.

LIBERTATIS C R E A T Æ C O N C O R D I A cum Divinā Præscientiā Futurorum.

317 A, Multis est visa, valde difficilis, teste Anselmo lib. de Quæstio bac Concord. cap. I. Scholæ Nominalium est visa inex- mulis vi plicabilis, teste Ruiz disp. 30. sect. I. Nonnullis Ethnicis, sa difficili- lis ex Anselm. 9. quibus adhæsere Simon Magus, Manichæi, & tan- dem Vvieffus: cui Sectarii nostri temporis numerum & plausum addi- derere, Lutherus, Calvinus, Beza, Melancthon. De Fide ramen est ea Con- cordia, ut constat ex Constantiensi Sess. 8. quam proinde elucidare contra nonnulla sophismata opus est, affiguntā postmodum solidā ratione Concor- diæ. Præcedant in speciem

S E C T I O . I.

R A T I O N E S D U B I T A N D I

Prima difficultas ex impossibilitate evi- tandi.

318 P rima, supponit Deum ab æter- no videre Petrum peccare cras, & accedere diem crastinum, in quo pec- cat. Inde sic dubitat: Petrus positus in die crastino non potest evitare peccatum: ergo non peccat liberè. Probatur antecedens: Nam Petrus habere non potest evita- tionem peccati: ergo non potest evita- re peccatum. Consequentia est bona, & antecedens probatur: nam evitatio pec- cati tripliciter excogitari potest, vel con- juncta cum visione: vel divisa à Visione, vel præcisivè, & secundum se. Sed nullo modo potest habere Petrus evitatem. Non ut conjunctam: quia hæc conjunc- tio est falsificatio: Visio autem simpliciter est infalsificabilis. Non ut divisam:

quia posse dividere evitatem à visio- ne, est posse facere cras, ne extiterit ab æterno Visio: sed Petrus cras non potest facere, ne ab æterno extiterit Visio: sicut non potest facere, quod præteritum non præterierit, aut quod non præcessit æternitas. Non denique secundum se: quia vitatio est per se divisa ab æternā Visione: sed non potest habere evitatio- nem ut divisam: ergo neque secundum se: ergo nullo modo.

319 Secunda, supponit etiam præ- cessisse Visionem: & inde sic dubitat. Ne- quit Petrus evitare æternam existentiam Visionis: ergo nequit evitare peccatum. Consequentia patet: quia evitatio pec- cati crastina, & æterna non existentia Visionis sunt termini communi. Probatur antecedens: quod præcessit ante ipsum nunc libertatis, evitari non potest per ipsam libertatem in suo nunc: Idec nunc non possumus facere, ne Adamus ex-

In primā extiterit, quia existentia Adami præcessit ad nunc, in quo sumus: & ratio est: quia hoc nunc ex se supponit illud tunc: & evitare non potest sūa præsupposita, ratio subsequens & supponens; atqui æterna visio præcedit, ex naturā suā, ad omne nunc libertatis: ergo per libertatem in suo nunc vitari non potest æterna existentia Divina Visionis.

Tertia, ex Revelatio ne facta, jam præterita.

320 Tertia, supposita visione, addit factam ex ea Revelationem peccati crastini, & jam esse destruetam. Inde sic dubitat: Non est in Petro potestas in die crastino v.g. ad faciendum, ne præextiterit ea revelatio sui peccati: ergo nec est potestas, ne præextiterit Visio: ergo nec est potestas ad evitandum peccatum. Hæc consequentia sequitur ex primā: & prima patet: quia Revelatio subsequitur ad Visionem: non enim revelat Deus faciendum, nisi quod faciendum videt: ergo si Petrus nequit facere, ne revelatio præcesserit, minus præstare poterit, ne præcesserit Visio. Antecedens autem primum ostenditur: esse destruetum, est existentia præsuppositio: ergo potestas faciendi, ne præextiterit quod est destruetum, est potestas faciendi ne extiterit, quod supponitur extitisse. Atqui hoc implicat: ergo.

Quarta, ex eisdem nodis.

321 Quarta, considerat Antichristum in tempore: & sic dubitat: Antichristus vel habet ab æterno potestatem removendi, seu impediendi Divinam Visionem peccati sui; vel habet in tempore: neque in tempore habet, neque ab æterno: ergo nusquam. Minor quoad secundam partem est evidens: quia ipse non est ab æterno. Probatur quoad primam, primò: quia si in tempore potest, contingens est quod impediat: quæ ergo manet certitudo Scripturarum & Revelationum Divinarum? Secundò: quia Potestas nequit se exercere circa suum eff. Etum nisi se conjungendo cum illo: atqui Potestas, ut in tempore, conjungi non potest cum æternā remotione Visionis: est enim æterna distantia: ergo. Tertiò: quia nequit Antichristus removere visionem peccati sui, nisi faciendo, ut sit opposita visio: sed id non potest: nam per quod exercitum? non quidem per peccatum, ut pater: sed neque per evitacionem peccati: quia evitatio peccati jam supponeret æternā duratione sui visionem: ergo.

Confirmatur: Quod supponitur ad aliquid, nequit acquiri per ipsum: neque quod præimpeditum est ante aliquid, nequit impediri per ipsum: sic vita tolli nequit per vulnus supponens corpus examine; nec causa potest acquiri per actionem; ergo nequit impedire, vel induci. Quartò: libertas Antichristi, ut in tempore succedit ad totam æternitatem: ergo succedit ad visionem æternam de peccato. Atqui ut succedens nequit facere, ne præextiterit: quia supponit: ergo neque ut in tempore.

322 Quinta, sumit Scientiam Visionis de consensu, & sic inde dubitat. Non ruris ex quam Petrus cum potestate dissentendi, in: impedi- aut consentendi, dissentit, ita ut Visio bilitate. de consensu egeat existentiā consensū; ergo nūquām dissentit impediendo existentiam visionis de consensu: ergo talis existentia visionis de consensu nunquam impeditur: ergo nec impeditibilis est, si semel existit. Sed si semel existit, est necessitas de consensu: ergo necessitas non impeditibilis. Prima consequentia, ex quā cætera bene sequuntur, patet: quia eattenū dicuntur impediendi existentiam Visionis de consensu, quatenū ea visio eget consensu, qui in nostra manu est. Probatur igitur antecedens. Visio solum eger consensu, si existit ipsa visio: Visio enim non existens non eget consensu: sed quoties Petrus dissentit, non existit Visio de consensu: ergo quoties Petrus dissentit, ita dissentit, ut Visio non egeat existentiā consensū.

323 Sexta, facit conditionatum hoc: *Sexta, ex si Deus videat Petrum consentire, Petrus infallibilis.* & inde sic dubitat: sicut nequit non esse verum, existenti conditione, Absolutum, si verum est Conditionatum; ita, si conditionatum est necessarium & inevitabile, nequit non esse inevitabile, & necessarium, Absolutum, posita conditione; atque est necessarium & inevitabile hoc conditionatum: si Deus videat Petrum consentire, Petrus consentit: ergo Absolutum, posita conditione Visionis, est etiam inevitabile, & necessarium. Major patet: quia Conditionatum, posita conditione, redditur absolutum eodem genere veritatis, quo erat

erat conditionatum. Minor autem est evidens: quia illud est simpliciter necessarium & inevitabile, cuius oppositum est simpliciter impossibile: sed oppositum talis conditionati est simpliciter impossibile: sicut est impossibiliis falsificatione actus Divini: ergo tale Conditionatum est inevitabile, & necessarium.

Septima, 324 Septima & ultima, considerat ex eodem intallificabilitatem Divinæ Scientiæ: & inde sic dubitat: Visio Dei æterna de consensu Petri est adeò infallibilis, ut nullā possit potestate falsificari: ergo omnimodā & inevitabilī necessitate necessarium est, vel eam non existere, vel existere consensum Petri. Patet consequentia: quia eam existere, & non existere consensum pro tempore suo, est eam esse falsoam. Iam sic: ergo existente ea æternā Visione, omnimodā & inevitabilī necessitate necessarium est, existere consensum. Probatur ista consequentia: Quoties inevitabili, & omnimoda necessitate necessarium est dari alterum ex duobus: primo excluso, eadem necessitate necessarium est dari secundum: atqui ex his duobus, Visionem non existere, vel existere consensum, necessarium est alterum dati, omnimodā necessitate: ergo excluso primo, id est, Visionem non existere, necessarium est inevitabiliter, dari consensum. Sed Visionem non existere, solum excluditur per Visionem: ergo eam posita, &c.

325 Explicatur hæc dubitandi ratio primò: Positâ Visione, Petrum liberè consentire, est liberè non falsificare visionem: Petrus ergo liberè non falsificat: ergo potest liberè falsificare. Hoc non: quia jam esset falsificabilis: ergo neque potest liberè consentire. Secundò: Impossibilitas unius est necessitas sui contradictorii: sed datur impossibilitas antecedens, & omnimoda falsificationis Divine Scientiæ: ergo & necessitas omnimoda, falsificationis. Atqui nequit esse liberum, quod est omnimodè necessarium: ergo falsificatione nequit esse libera. Atqui liberè consentire est liberè falsificare Visionem: ergo sicut falsificatione nequit esse libera, neque liberum esse potest ipsum consentire.

Infrā lib. 6. a num. 155. Alterum.

327 Alterum principium est exinde conjectarum, non id res esse quia Deus videt, sed potius id est Deus ab æterno videre res, quia in tempore sunt. Vnde Divina Scientia est suo modo determinativè posterior rerum existentiā temporali: quia non est ea Scientia ratio, cur in tempore res existat: benè tamen econtra, res in tempore existens est bona ratio cur existat Divina Scientia: cùm autem Scientiam Dei existere sit ab æterno existere, impræscindibiliter est ratio cur ab æterno existat. Terminos, per quos loquimur, explicabimus agendo de determinativo Scientiæ Mediae. Principium verò dabitur loco citato ex *Ibid. lib. 6* communi Doctorum, & Patrum calamo, & ex mente veterum Thomistarum.

328 Tertium principium, subhascens ex duabus precedentibus, est, Scientiam de Impedi- Visionis, quatuorvis æterna sit, esse sim- bilitate. Tertium: de Impedi- Visionis.

Scien-

In primā Scientiam cum carentiā ipsius, aut *par. trāt.* testas falsificandi, aut tandem potestas *i. de Deo* destruendi: quae singula àequē repugnante: & in hoc sensu dictum est à *No- sciente.*

Negata à stis, Molina, Montoya, & Suarez, Scien- nōne ex tiā Visionis esse inimpedibilem, sump- nostris: si tā impeditio, vel pro mutatione, vel mens atiē- pro destructione, vel pro falsificatione. daur.

Explica- à temporali potestate, & eterna Dei Scien- tur.

àtemporali potestate, & eterna Dei Scien- tur, sic intellige. Sume voluntatem in signo indifferentiæ plenè, & expedite ad consentiendum, aut dissentiendum. Ecce signum plenæ potestatis, omnino præcindens à consensu, & à dissensu, & ab omni suppositione præsupponente Vi- sionem eorundem, sed àequē piaescindens ab ipsā, sicut & à consensu, & dissensu. Cū ergo consensus sit impedimentum ut existat visio de dissensu, & necessitas ut existat visio de se ipso: imò consensus sit idem connexivè, & determinativè cum existere visionem sui, & non existere vi- sionem de dissensu: quandoquidem visionem existere, aut non existere, est existe- re semper ipsam, vel nonquam existere:

potestas ad consentiendum est potestas ad ponendum illud, quod est idem, ac semper existere Visionem de consensu, & nonquam existere de dissensu. Vnde pa- tet, ex necessitate Divinæ mentis, at- temperata ad jura creatæ libertatis, ad habendam notitiam, prout Creatura vol- let ex libito suo operari cū existat in tempore, Creaturam in tempore positam posse facere, ne unquam in Deo præexti- terit determinata visio. Et hoc innega- bile est, salvâ nostrâ libertate: & hoc est

Infrā lib. esse impedibilem Scientiam Dei: quod s. à num. amplius explicabitur; cū de Scientiā 154. & à Med à sermo sit. Ex quibus formatur num. 230. hæc

Ratio de- monstrati- v. a Carbo- d.a. Suppositio per se consequens ad usum, & determinationem libertatis ne- lici Dog- quit obstat libertati, quantumvis con- maiis.

330 Ratio demonstrativa Concor- monstrati- d.a. Suppositio per se consequens ad usum, & determinationem libertatis ne- lici Dog- quit obstat libertati, quantumvis con- maiis.

Anselmus Anselmus est legitimus. Major est om- nium Theologorum ex Anselmo, & est evidens: quod enim consequitur ad usum libertatis, hanc præsupponit: ergo non

destruit. Deinde, quid magis conne- xum cum consensu v. g. quā ipse con- sensus; at quia est usus ipsius libertatis, sicut nocere non potest. Tertiò: quod est consequens ad usum libertatis, è ipso est acquiribile, vel evitable pro libito libertatis: non ergo nocet. Minor au- tem constat ex præsuppositis principiis. Et

331 Illustratur hæc ratio fundamen- talis. Liber è Petrum in tempore con- sentire, est ita consentire, ut pro libito dis- sentire possit: Atqui stat optimè Deum videre ab æterno, Petru in tempore con- sentire, & Petrum ita liberè consentire, ut pro libito dissentire possit: ergo Deum videre ab æterno, Petrum in tempore con- sentire, cum hoc ipso, quod est Pe- trum liberè consentire. Consequentia sequitur. Et major est nota: si enim Pe- trus potest pro libito dissentire, & con- sentit: consentit cum plenâ potestate cō- sentiendi, & dissentendi pro libito suo: & hæc est libertas.

332 Minor ostenditur: quia æterna Visio Dei de consensu neque impedit po- testatem plenam ad ipsum, ut patet: ne- que minuit plenam potestatem dissen- tiendi pro libito, quod probo: nam vel eam minueret titulo connexionis cum consensu, vel titulo causalitatis ad ip- sum, vel titulo impedimenti ad dissen- sum: sed nullo ex his capitibus minuit: ergo non minuit. Veritas inductionis in majori facta patet: quia non est alius ti- tulus excogitabilis; & videntur suffi- cre: nam si præter connexionem superad- ditur esse causam consensus, perit indi- fferentia: imò ejus carentia videtur im- portari in plenâ potestate dissentendi. Probatur igitur minor: quia connexionis cum consensu præcise nihil præstare pùs potest, quā ipse consensus. Deinde di- dictum est Scientiam Visionis esse meram speculationem objecti, quod videt, & non causam. Denique dictum est esse impedibilem: ergo neque est impedimentum nocens, neque connexionis præju- dicans libertati. Stat ergo fixa æternæ

Divinæ Scientiæ concordia cum libertate temporali.

S E C T I O III.

DISSIPANTVR RATIONES
Dubitandi:

Solvitur prima dif- ficultas.

333 **A**d primam nego antecedens, ejusque probationem. Ad ul- teriore dubitationis formam, dico Pe- trum non posse habere evitatem peccati ut conjunctam cum visione de pecca- to: quia non habet potestatem compon- nendi non peccatum cum visione de pec- cato: habere tamen posse evitatem peccati, ut est in se, id est divisam à Vi- sione de non peccato: quod non est ita intelligendum, ut præmonui, quasi etiam suppositâ visione sit in Petro potestas ad evitatem peccati, evitatio destruēte, vel mutante visionem: sed unicè est intelligendum, ut res se habet: nempe: quod in tempore sit in Petro potestas fa- ciendi id quod re ipsa est nunquam extitisse visionem de peccato: nā peccati evitatio est de consequenti æterna non existentia de peccato. Et hoc non est posse facere quod præteritum non præterierit: id enim supponit rem esse præteritam, & facit compositionem contradictionem: Sed soiùm est posse facere, ne res possit unquam dici præterita: quia potest face- re ne unquam extiterit. Ad præteritum autem requiritur, rem extitisse aliquando.

334 Ad secundam nego etiam ante- cedens. Ad probationem, distinguo ma- jorem: quod præcedit ante ipsum *nunc* libertatis, ex se præsupponens id quod præcedit, nequit evitari, concedo: ex se præscindens ab eo quod præcedit, sub- distinguo: si nullo modo existit depen- denter ab ipsa libertate, transeat: si de- pendenter existit, nego. Itaque tria hic discernenda sunt: *Nunc* libertatis crea- tæ: Visionis æternitas, & modus existen- di ab æterno, seu modus æternitatis. *Nunc* libertatis creatæ ita præscindit ab æternitate Visionis, sicut & à consensu, & à dissensu: licet enim præsupponat id quod necessariò æternum est, non verò quod est contingenter æternum, ex con- tingentiâ sua determinationis. Visionis æternitas est contingens ex attempera- tione ad libitum voluntatis: & hic mo- dus æternitatis facere nequit, ne voluntas sit in plenâ potestate faciendi, ne un- quam talis æternitas fuerit: talis enim

æternitas ita existit, ut nunquam exti- tillet nisi voluntas v. g. pro libito suo *par. trāt.* consentire in tempore. At verò *Adami i. de Deo* existentia, ejusque consequens præteri- scientia nullo modo dependet ab usu poste- riori libertatum decursu temporum fu- turarum.

335 Ad tertiam, nego etiam antece- dens: Ad probationem concessò antece- dente, distinguo consequens. Potestas faciendi, ne præextiterit quod est destru- ctum, ex suppositione, quod sit destru- ctum, concedo: impediendo ne verifi- cetur, quod sit destructum, nego. Qui enim impedit existentiam alicujus, è ipso impedit ne sit destructum: quia esse destructum supponit aliquando extitisse. Igitur, sicut in libertate Petri, potestas evitandi visionem, non est potestas evi- tandi visionem, factâ compositione evi- tationis, & præcessionis de Visione: ita potestas evitandi ea omnia quæ vi- sionem consequuntur, quales sunt Revela- tiones, Prophetiae, &c. non est potestas, ea evitandi ex suppositione quod semel extiterint, sed est potestas evitandi, fa- ciendo ne unquam extiterint, & ne un- quam fuerint in statu destructionis, im- pedito nempe principio, seu quasi prin- cipio sine quo nunquam extitissent, nem- pe Visione.

336 Ad quartam, concessò majori, nego minorem. In tempore enim est Antichristus liber. Ad primam impug- nationem dicatur, omnino vanum esse metum: stat enim optimè eventus con-tingentia, ratione libertatis à quā pen- det; & omnimoda certitudo, ratione de- terminationis, à quā fit. Deus ergo, ut- pote videntis eventum, non in causâ ad utrumque librabilis, sed in seipso, non obstante contingentia, certissimus est, & certissimæ manent Revelationes, & Scripturæ. Ad secundam, distinguo ante- cedens: Potestas nequit se exercere ci- ca suum effectum physicum & effectivè, con- cedo: circa suum effectum pùs è intentio- nalem, & objectivè, nego. Permitto terminos valde impropios dubitantis. Ne- que enim visio æterna, aut ejus æterna evitatio per Visionem oppositam sunt effectus libertatis nostræ; sunt actus Di- vini, in quos nullum alium influxum exercere potest nostra libertas præter intentionalem, indistinctum ab ipsis, ut exer-

In primā explicabitur, quando loquamur de determinatō par. tract. i. de Deo concessā majori, nego minorem: quia scientia.

Lib. 5. à num. 147. Non potest Visionem de carentiā peccati, non quidem in fluxu physico, sed purè intentionali, de quo loco citato; & vi cuius

Ioldem. æterna visio, non obstante sui æternitate, determinativè posterior est ipso evenitu. Ad confirmationem dico; quod est consequens ad aliquod, eo genere, quo consequens est, non supponitur, sed subsequitur: cum autem in genere determinantis, & impedientis sit æterna Visio consequens ad exercitium tempore libertatis, sit, præcisim ab ipso neque intelligi posse determinatam in existendo, neque impeditam. Ad quartam distinguo antecedens: Succedit ad totam æternitatem necessitatem: concedo: ad contingentem, subdistinguo: cum præcisione ab ipsa, & prioritate determinacionis ad ipsam, concedo: aliter, nego: Visionis autem æternitas est contingens. Terminos vide loco citato.

Ibidem. 337 Ad quintam, nego antecedens. Ad probationē, permissa majori, distinguo minorem: non existit visio de consensu, ex impeditione consensū, quem ad sui existentiam exigit, concedo: ex inexistentia consensū, nego. Itaque visionis de consensu talis est natura, ut existere nequeat sine consensu: unde impedito consensu, manet impedita. Cum igitur Petrus, dissentiens, liberè impedit consensum, impedit dicitur & visionem, quæ sine ipso existere nequit.

338 Ad sextam, concessā majori, & minori, consequens infertur unicè verum de necessitate consequenti: quia ea conditio, quod Deus videat, est simpliciter consequens, & evitabilis ex libertate voluntatis. Vnde ista arguendi forma, fallunt in eo, quod assumitur veritas conditionis ex suppositione consequenti, & contingenti, similis huic, si voluntas se determinat ad amandum, amat: hoc conditionatum est inevitabile, & necessarium: quia semper est verum: at positio conditionis est libera voluntati, unde tota veritas absoluta manet libera voluntati. Non est major difficultas in casu argumenti dubitantis.

339 Ad septimam, concessō primo entynemate, nego consequentiam, qua-

subinfertur: quia licet compositio Visionis de consensu cum dissensu, sit simpliciter impossibilis; & æquè sit simpliciter impossibilis divisio consensū à visione de ipso consensu: tamen existentia visionis est suppositio libera voluntati, & consequens ad ejus usum, unde stat optimè cum potestate antecedente ad dissentiendum, etiam ut conjuncta cum suppositione visionis, & consensū: non quidem ut facere possit compositionem visionis de consensu, cum dissensu, sed ut facere possit dissensum, & sic impedi- re consensum, & suppositionem visionis.

340 Nec est major difficultas, quam de consensu, & dissensu. Discurre enim sic: Consensus, dum est, necesse est esse, & non esse dissensum: ergo omnino necessitate necessarium est, vel non existe-re consensum, aut esse dissensum: ergo existente consensu necesse est, non esse dissensum. Dicitis: fieri suppositionem omnino consequentem cum potestate antecedente ad opposita facilè conjunctam: & id ipsi dicimus.

341 Ad primam explicationem, nego antecedens. Solum enim est non impeditre visionem: nam falsificatio respetu actuum Divinorum est impossibilis: ut ergo Petrus non est liber ad chimeram, non est liber ad compositionem consensū cum visione, potens non facere eam compositionem, per divisionem unius ab alio, sed per impeditonem utriusque. Vnde ad secundam explicationem, concessis reliquis, nego minorem ultimò subjunctionem. Quia liberè non falsificare est cum potestate falsificandi: quæ respectu actuum Divinorum est impossibilis. Liberè igitur consentire solum est ponere id sine quo non potest esse æterna de consensu visio, utpote essentia liter infaustabilis, & verissima. Alii respondent aliter, & se mirè tricant his sophismatis inutilibus.

342 Instantia de Sequentia Actionis circa præterita, contra vetus, & verum Axioma, vana est ex dictis jam lib. 3. *Suprà lib. nu. 451.* ubi data est Axiomatis Veritas. *3. nu. 451.* Vide Arriagam, & Muniesam: illum *Arriaga.* tom. 1. disp. 40. sect. 4. Hunc tom. de *Muni. ff. 4.* Essent. d. sp. 9. sect. 6.

LIBER QVINTVS

SCIENTIA DEI MEDIA, EIVSQVE OBIECTA, Proprietates, & Uſus.

V M V S in Principe Controversiâ Scopus Libr: egenitatis præp. à luce i. 3. & 4. Iffira schola.

Scholæ Nostræ Thessera, de Scientiâ conditionaliter aliquando continenter existentiū, quam appellamus SCIENTIAM MEDIAM: cui meritò prætulere facem Liber tertius, & quartus, expeditū viam

Reginæ Scholæ Nostræ. Hæc illa est, quæ, favente totâ Sanctorum Patrum manu, nata feliciter in sinu Nostrorum, excepta est mille sibilis, & calumniis adversantium, è quibus totidem sibi peperit, in aperto disputationis campo, triumphos. Vix in lucem edita à Doctissimo P. Ludovico de Molinâ in libro Concordia, delata est cum ipso libro ad Lusitanos Inquisidores. Exinde immunis, Procurante Dominico Bañez Primario Salmanticensi, delata est iterum ad Supremæ Inquisitionis Hispanæ Tribunal. Hinc etiam triūphans, delata demū est ad Sanctissimum: ubi discussa jussu Clementis VIII. tunc Regnantis, post diuturnas, & acres Disputationes, tandem ex Decreto Pauli Quinti Pontificis Maximi, Permissa liberè doceri, evulgarique, plaudente Literatorum Orbe, Victoriam reportavit. Historiam latè legere poteris in Possino, Henao, Ripalda, & Annato. Nos ad Scholam attendimus.

Aranda de Deo.

Ss

Tres

In Prima
par. tract.
1. de Deo
sciente.

Partes
controver-
siae.

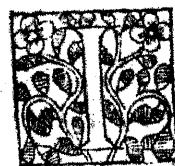
Lib. 6. &
7. & seqq.

Teres partes Controversia continet. **P**rima est: an in Deo detur Infallibilis Scientia de Conditionate contingentiis? **S**ecunda est, de Medio, & Modo, quo Deus ea infallibiliter cognoscit. **T**ertia est, quis sit hujus Scientiae Usus, quæ utilitas: & quanta necessitas? Hæc ultima pars ad *Tractatus sequentes de Deo Providente, & Auxiliante*, potissimum pertinet. Ad istum, duæ priores partes de Existentiâ, & Quiditate hujus Divinæ Scientiæ Conditionatæ: quæ *Conditionata Scientia* dicitur, non ex esse, sed ex Modo tendendi; id est, non, quod simpliciter & absolute non existat, sed quod simpliciter existens, tendat conditionatè in objectum, ut explicabimus.

DISPUTATIO XXIV.

EXISTENTIA DIVINÆ SCIENTIÆ *Conditionata Contingentis.*

Prima
Parte Con-
troversie.

Nduplii statu considero, (si recolantur initia Controversiarum) Dissertationem istam de Scientiâ Mediâ. In Primo dubitatum est de suppositione; nempe: an in Deo foret admittenda certa Notitia conditionatè contingentium? In Secundo, decertatum acriter est: de Modo & Nomine talis Notitiae. Hic secundus SCIENTIAM MEDIAM continet: sed ilare sine primo non potest. Ut autem firmius adstruatur existentia, & quidditas Scientiæ Mediae, quæ concernit Modum, quo Deus infallibiliter cognoscit conditionatè contingentia, supponi debet, quod hæc à Deo infallibiliter cognoscantur. Frustra enim cognitionis modus queritur, si negatur in Deo cognitionis. Et hæc est prima Quæstio.

SECTIO I.

QUESTIONIS STATVS, TERMINI, ET
JUDICIA THEOLOGORVM.

Termini
ex lib. pre-
cedent. i.

Termini questionis sunt tres. **C**onditionata contingens: **S**cientia conditionata: & habitudo conditionis ad eventum sub ipsâ contingentem. Qui termini, licet ex supra disputatis satis pateant; regustandi, & exponendi sunt in praesenti.

4 Circa conditionatè contingens (quod futurum conditionatum dicitur, & objectum hujus Scientiæ,) **T**ria sunt habenda præ oculis. **P**rimum. Conditionatè contingens non solum dici de illis eventibus, qui nunquam erunt, ex definitione conditionis, sed etiam de illis, qui, contingit conditione, existent absolutè. **Vnde** à Modernis satis bene futurum conditionatum, dictum est duplex: alia merè conditionatum: quod nempe nunquam

Disp. 24. Existētia Div. Sciētia Cōd. Cōtingent. sc̄t. 1. 323

quam existet, quia non ponetur conditio, quâ positâ existeret. **A**līud conditionatum mixtum: quod nempe existet, quia ponitur conditio, quâ positâ verum est, quod existeret. **P**rimi generis, est *Conversione Iudei*: **S**ecundi verò, *Conversione Divi Petri*. Ratio principii est: Nam, licet Veritas conditionata subsistere possit, sine absolutâ sibi correspondente; non tamen ècontrà: sicut, estò Veritas de eo quod Petrus sit possibilis subsistere possit sine veritate de eo quod existat; hæc tamen nequid sine illâ subsistere: si enim existit, potest existerere. Ita similiter: cujus ulterior ratio est: nam, in istâ cōditionatâ: *Si Petrus vocetur auxilio A, converterit*, unicè dicitur: *Auxilium A*, pro casu suæ existentia; à quo casu, veritas illa est independens, non esse separandum à Conversione Petri: Atqui positâ Conversione sub ipso auxilio, verum est, auxilium, pro tali casu, non esse separandum à tali conversione: ergo.

Secundum.

5 Alterum: non minus hic controverti de Conditionatè contingentibus **S**ecundi generis, quam de Primi: nam sive succedant eventus, ex decretâ positione conditionis, sive ex non decretâ, nunquam sint succesuri, semper est æquè verum, quod, si conditio ponatur, evenient, veritate independente à positione conditionis, & ab ipso eventu absoluto. Id quod, longâ disputatione, demonstrat Avendaño ex Scripturis, ex Patribus, ex Divino Regimine, & Providentiâ; nam ex notitiâ conditionatâ eventus, quem videt fore, si conditio hæc aut illa ponatur, dirigitur Deus ad decernendam cōditionem.

Avendaño.

6 Vnde colligis primò, quantâ imposturâ dixerit Cabrera in 3. part. quæst. 1. art. 3. §. 22. doceri à nostris, objectum Scientiæ conditionatæ, solum esse futurum conditionatum, quod nunquam erit. Secundò, quantâ falsitate docuerit, Albeida 1. part. disp. 44. sc̄t. 3. num. 38. posse dari aliquod absolute verum cum certâ conditione, quod sub ipsâ non sit verum conditionatè. Estenim æquè falsum, ac posse dari aliquod existens absolute, quod non sit possibile. Tertiò, quam immerito dixerit Franciscus Felix cap. 6 de Scientiâ. d ff. 1. Futura conditionata esse ea, que nunquam erunt. Quartò

Impostura Cabrerae.

7 Tria sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

Albelda excessus.

8 Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

Felici Lapsus.

In primâ
part. tract.
1. de Deo
sciente.
Recens in-
cogitantia
horreo.

In primâ
part. tract.
1. de Deo
sciente.
Recens in-
cogitantia
horreo.

7. Tertium: Contingens in praesenti *Tertium*, non sumi quomodocumque: nam contingentia, prout inter Necesitatem, & impossibilitatem, medium tenet utriusque repugnans, pures gradus habet bene notatos à Montoya *disp. 21. sc̄t. 1. de Montoya*.

Scientia Dei: Sed contingens unicè hinc sumi, contingentia libertatis creatæ, sive immediatae, quali gaudent Actus interni, sive mediatae, quali gaudent Actiones imperatae ab Agente libero. Quare sphæra questionis sunt illa contingentia conditionata, quæ dependent à creatâ libertate, & quæ existerent à parte rei, à Voluntate, si poneretur à parte rei domina suarum actionum; & proximè libera ad operandum, id est, sui juris, & cum jure se pro libito determinandi ad operandum, sic vel aliter, vel ad non operandum. Et hæc de contingentí conditionato.

8. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

9. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

10. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

11. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

12. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

13. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

14. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

15. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

16. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ & Conditionalis dicitur, & hypothetica, prout differt à categoricâ, & absolutâ, duplex esse potest, Conjectura i.e., & infallibilis. Conjecturalis est incerta & fallibilis, quia unicè attendit ad conditionis illationem, vel extrinsecam, vel intinsecam: intrinsecam ex morali connexione cum eventu: extrinsecam, ex experientia.

17. Circa Notitiam Conditionaram; Tria etiæ sunt etiam advertenda, Eventus, Conditionatio, & tendentia. Primò: Eventus est, *da*, in Nonquod affirmatur, vel negatur, & dicitur titia. Conditionatum, & Consequens. Consequens, quia comparatur ad conditionem præsuppositam: Conditionatum, quia attingitur, ut affectum conditione. Secundò: Conditio, quæ & Hypothesis, & Antecedens dicitur, est illa ratio quæ afficitur & notatur syncategorematè si. Est autem differentia inter Eventum, & Conditionem: quod Eventus vel affirmatur, vel negatur: Conditio verò neque negatur, neque affirmatur. Igitur conditionata notitia, conditionis, sub quâ affirmat, aut negat eventum, existentiam aut positionem non curat, præcisivè se habens. Tertiò: Notitia Cōditionata, quæ &

In primā tia Eventū similis sibi simili conditione. **par. trah.** Infalibilis, que super vim ilationis, & **i. de Deo** connexionis in Conditione reucentem, **Scientia.** aliunde securè negat: aut affi mat eventum. Et de hac est quæstio; nam illa incerta, Deo repugnans est.

Habitu 9 Circa Habitudinem conditionis, **Conditionis quoque** notandum est, quod habito conditionis ad eventum si b. ipsa enuntiabitur, potest esse triplex, **Illatura**, p. m. Perueniens, & Imperiunens. Illativa est, quando conditio inficit eventum, ratione connexionis, vel physice, vel metaphysice, vel moraliter, si detur ignis in pallo bene disposito, conburit: si detur etiò, erit terminus: si Mater est, duxit Filium. Ita veritates hypotheticae non sunt de quæstione: Pertinent enim ad simplicem intelligentiam, vel ad Videlicet. Conditio pertinens est illa, quæ, citra connexionem ei eventu, atque adeò finens Voluntatem indifferentem, & liberam, utrius est & conducens ad ipsum eventum. V. g. si Petrus vocatur à Deo, convertetur. Impertinens, suā voce, se satis prodit: & est conditio nūtialis ad existentiam eventus: V. g. si Gallus tanter, Turca dormit. Propositiones de conditione impertinenti, verè, & bene dicuntur Conditionales disparatae: nec simpliciter vocari possint hypotheticae, nec sensum hypotheticum habent, meliusque exprimerentur per particulam quædo, significativam causalis coexistenziae. Igitur quæstio reducenda venit ad conditionales veritates de conditione pertinente. His positis

Controversie Punctum. 10 Præsentis Controversia primum punctum est, an Deus infallibiliter cognitione cognoscat Eventus omnes Contingentes conditionatos creatæ libertatis: id est, Eventus Conditionatos, sub hypothesi, & conditione pertinente, quantumvis indifference ad eventum, & ejus oppositum: seu quid faceret, vel in quam se vertearet partem creata voluntas, si sui juris existet, & cum proximâ libertate ad se prædicto determinandam: Quid quid sit de Medio, & modo, quo Deus hanc infallibilem habeat cognitionem. Et

Prima Sententia. 11 Duplex opinio est. Prima negat Deo hujusmodi Scientiam infallibilem, & unicè concedit Scientiam conjecturalem, non quidem subjectivæ, sed objecti-

væ: id est, certam Scientiam de conjecturabilitate eventus, inspectâ Naturâ, & inclinatione causa, um: quod, si una est dare Deo Scientiam infallibilem de majori, vel minori motivo, ex parte cause, ad conjecturandum, vel timendum eventum: non tam vero de Eventu certitudinem. Ita Ledesma d. sp. 2. de Scientia conditionaria pag. 589 linea 20. aperte testatur esse omnium Thomistorum: quod agitur

Ledesma & aliorum Thomistarum. fort à nobis dici, Ioannes à Sancto Thomâ, quasi nos imponamus Thomistis opinionem, quam nunquam tulerint. Sed si ita padet, Thomistas aliquando sententia, de ea, & Lelosma Dominicana, quod scripsit. Probabilem adhuc ceasuit Ex-

Theolog. cap. 23. Pro hac sententia citat Calvinum, Staphetonum in An. idem, ad Evang. Matth. & notaris uniuscujusque locis citat pro ipso abezerum, Gabrielam, & Zumel Aldreem.

Noiter Aldrete d. sp. 27. de Scientia Dei scilicet, & hanc opinionem penè emortuam, & ipsis etiam Thomistis omnibus patroculatis, jure exofam, suscitare conatus est Anno 1594 quodam speciali lib. de ordine, quem inv. dñs nominat Claudio Typhanius Tafitam, nescio quo baptismatis jure Fr. Goneti: Doctum alias Scriptorem Societas, contra suam Matrem ebatmans, sub a. v. a. Scriptori Anonymi.

12 Secunda Sententia, ab omni jam Scholâ, recepta, & inter Thomistas & Nostris unanimi consensu defensa, concedit Deo infallibilem Scientiam circa eventus hujusmodi conditionatos. Sed Communis adhuc video inter Scholam utramque sed cū magistris, qui discesserunt à Ledesma, & viam me, aperueit Recent Thomisticismo, vide-

licet Alvarez & Abeida, hanc Scientiam infallibilem conditionam, unicè fassifant, circa eventus, qui essent, & nunquam erunt: quibus adhæserit ex Scholastico Smilingus, & Felix. Alii vero Thomistæ Moderniores post Ioannem à Sancto Thomâ, generaliter admitunt circa omnes eventus, juxta num. 5. Conditionatam infallibilem Scientiam: & ita tota Schola Jesuitica: pro quâ videndus, ad m'raculum doctus, Pater Didacus Ruiz P. Ruiz de Montoya à d. sp. 61. de Scientia Dei. Montoya.

SEC-

S E C T I O N I I.

CIRCA OMNES EVENTVS CREATÆ libertatis, conditionatiter existentes, datur in Deo Infallibilis, & certa Notitia.

§. I.

OSTENSIO EX SCRIPTVRIS.

Ex Scripturis

1. Reg. cap. 23.

Textus primus.

13 **O** Stenditur primò ex Scripturis. Nota ires textus. Primus est ex primo Regum cap. 23. ubi David consuluit Dominum, an Zeilitæ ipsum tradiderent Sauli, si Zeilitæ manerent: & an, si maneret ipse David Zeilitæ, descendens esset Saul? Respondit Dominus: Descendet; tradent. Ecce duos eventus, de Descepstu Saulis, & de Zeilitarum traditione, si Zeilitæ maneret David, à Deo revealatos, & erit a David tollente conditionem per fugam. Inde sic: Veritas revelata non solum est animus Saulis ad descentum, & Zeilitarum ad traditionem, sed traditio, & descentus, si maneret David: Id constat ex verbis Augustini cap. 8. de corrept. & Grat. Respondeant, si possunt, cur illos Deus, cum fidei er, ac p. e. v. r. erant, non tunc de vita huic periculis rapuit? Vtrum hoc in pœnitate non habuit? An earum futura mala nescivit? Nobis ha. un., n. si perversiss. m. & insanissimè dicitur. Ecce in ore Augustini perversum, & insanum, negare Deo hanc malorum operum pœnitiam: insanum: quia rationi contradicens: perversum; quia Fidei. Procedo jam. Atqui mala opera, quæ justus faceret, si diutius viveret, sunt conditionate contingentia: ergo talium operum conditionatæ contingentium pœnititia sufficiens dirigere Deum, vel ut impediat, vel ut permitat, negari juxta Augustinum nequit, citra notam insanæ, & perversitatis. Sed pœnititia sic sufficiens, vel permitere, vel impedire, nequit esse

Ejus gravis dictum

Secunda Sententia.

Augustini.

Scripturæ, propriè interpretandis, ex communi Angustini regula: ergo veritas à Deo præscita fuit eventus omnino contingens, & conditionatus: blasphemum enim est, aut Deum reveisse, quod non præcognoverat, aut revelasse, modo exposito falsitati: ergo infallibiliter fuit in cognitione Dei conditionatus descentus Saulis, & Zeilitarum conditionata traditio: ut enim per se notum est, & tradit Augustinus tract. 37. in Ioann. Diversitas non opinatur.

14 Et illustratur hæc ratio: inepta est responsio, quæ nec auget notitiam interrogantis, neque venit ad mentem ipsius; sed si Deus respondisset David, præcisè de periculo, & de animo Saulis, & Zeilitarum, non vero de eventu, sub ipso periculo, & animo, contingent, neque auxisset notitiam interrogantis, neque respondisset ad mentem ipsius: ergo fuissest inepta responsio: quod dictu est nefas: ergo respondit de ipso eventu: ergo cum prænotitiæ eventus conditionati, propriæ Dei, id est, sine imperfectione, atque adeò certâ, & infallibili. Omnia pendent ex primo Syllogismo. Major patet extermenis: nam interro-

gatio seria tendit ad notitias aliquas ac In Prima quirendas. Minor ex tercio sequitur: ce par. trah. periculo enim non erat dubius David: i. de Deo notitia enim periculi, ipsum habebat an-

scientia. Animus Saulis satis erat experimento compertus: ergo non interrogavit David: an esset periculum; an animus; an dispositio timendi traditionem? Sed quid sub eo periculo, sub eo animo, & sub eâ dispositione videbat eventurum Deus, si David maneret in Zelita ergo.

15 Alter textus est ex Sap. 4. 11. ubi Alter tex de justo dicitur: Raptus est, ne malitia tuus. mutart intellectum eius. Inde sic arguitur. Ad tollendum è vivis justum, dirigitur Deus ex prænotit. à de malis operibus, quæ justus faceret, si diutius viveter. Hic est sensus Scripturæ; audatur Augustinus cap. 8. de corrept. & Grat.

Augustini.

Respondeant, si possunt, cur illos Deus, cum fidei er, ac p. e. v. r. erant, non tunc de vita huic periculis rapuit? Vtrum hoc in pœnitate non habuit? An earum futura mala nescivit? Nobis ha. un., n. si perversiss. m. & insanissimè dicitur. Ecce in ore Augustini perversum, & insanum,

negare Deo hanc malorum operum pœnitiam: insanum: quia rationi contradicens: perversum; quia Fidei. Procedo jam. Atqui mala opera, quæ justus faceret, si diutius viveret, sunt conditionate contingentia: ergo talium operum conditionatæ contingentium pœnititia sufficiens dirigere Deum, vel ut impediat,

vel ut permitat, negari juxta Augustinum nequit, citra notam insanæ, & perversitatis. Sed pœnititia sic sufficiens, vel permitere, vel impedire, nequit esse

Scripturæ, propriè interpretandis, ex communi Angustini regula: ergo veritas à Deo præscita fuit eventus omnino contingens, & conditionatus: blasphemum enim est, aut Deum reveisse,

quod non præcognoverat, aut revelasse, modo exposito falsitati: ergo infallibiliter fuit in cognitione Dei conditionatus descentus Saulis, & Zeilitarum conditionata traditio: ut enim per se notum est, & tradit Augustinus tract.

16 Confirmatur: non est otiosa, nec imprudens oratio ad Deum, ut nos è medio toliat, si vivendo diutius, ipsum graviter sumus offenduri: sed esset hæc oratio otiosa, & imprudens, si Deus non haberet infallibilem notitiam conditionatæ contingentium: ergo eam habet. Major est certa: tum ex Scripturis: ubi est obvia: & certè oratio dominica eam continet. Tum ex praxi fidelium id à Deo enixè rogantium. Tum demum ex communi doctrinâ Sanctorum Patrum,

qui

In primā par. tract. I. de Deo scientie. qui nos eam docent. Minor autem probatur. Nam otiosum, & imprudens est recurrere, pro malo avertendo, ad eum, qui non habet notitiam, an eventurum sit tale malum: sicut otiosum, & imprudens censeretur recurrere ad oraculum, de quo non constaret, præhaberi notitiam necessariam ad operatum exitum facti recursus: & ratio est: quia qui non habet certam notitiam, an ego Deum graviter offensurus sim, si diutius vixero; nequit mihi benefacere, tollendo de vitâ, ex fine impediendi offensam Dei: ergo ut Deus liberè benefaciat, aut liberè delinat benefacere, necessaria est prænotitia conditionatorum eventuum.

Tertius Textus. Mat. 11. & 10. Luc. ex illis verbis: Væ tibi Corozaim! Væ tibi Bethsaïda! &c. in quibus habetur ex ore Christi Domini conditionata prædictio Pœnitentia Tyriorum, & Sidoniorum Gentilium sub

Gratiâ miraculorum, sub quâ non convertebantur ad pœnitentiam, Corozani, & Bethsaïda, quos increpat. Quis autem seriam præditionem conditionatam fateri potest in ore Christi, cuius conditionatam Scientiam non fateatur in mente? Et arguo sic: Dicere Tyrios, & Sydonios non fore convertendos, si apud ipsos essent factæ virtutes, factæ Bethsaïda, est Christo Domino contradicere; sed si Christus Dominus unicè prædixisset probabilitatem conversionis, aut ejus spem ex inclinatione Tyriorum, & Sidoniorum, non velò conditionatam conversionis futuritionem, qui diceret non fore convertendos, Christo non contradiceret: ergo Christus Dominus prædixit futuritionem conditionatam ipsius conversionis: ergo conditionatè præscivit: alioquin prædixisset Dominus inspiceret: quod dictu est nefas. Consequentia benè sequuntur. Et

Augustini. major est Sancti Augustini, conceptis verbis de Doce perseverantia cap. 9. sub finem. Minor autem est evidens: nam cum probabilitate conversionis, & ejus spe ex inclinatione Agentis libeti, quotidianè videmus componi oppositos even-tus.

Vrgetur, 18 Vrgetur, ut præcludatur Anony-mi tentata solutio. Quod Tyrii con-vertentur, si facta apud ipsos fuissent cipitur. signa, facta Bethsaïda, testatur Scriptu-

ra, atque adeò testatur ipsa, quod Deus ita scit. Constat ex textu. Iam sic: Tyrios convertendos esse sub hypothesi factâ Bethsaïda, est aliquid, plusquam conversionem eorum esse possibilem, & minus quam esse absolute futuram: ergo est veritas à futuro separabilis: Et à quâ potest separari Possibile: ergo per scientiam omnis possibilis, & per scientiam omnis futuri; ista veritas non cognoscitur: ergo vel Deus ignorat aliquid, vel habet scientiam ultra scientiam omnis possibilis & omnis futuri: ergo ultra Scientiam simplicis intelligentiae, & Visionis: ergo conditionatam. Omnia bene descendunt ex primo antecedente, quod est demonstrabile: nam stat bene aliquid esse possibile, & de illo verificari, quod, etiam posita conditione, sub quâ posset esse, non foret: & optimè stat verificari, quod aliquid, posita conditione aliquâ, foret, & quod non erit.

Theologi-ca confirma-tio. 19 Illustrantur hæc omnia. Nam quia Deus in Scripturâ revelat absoluta contingentia, verbis, ex communis sensu, significantibus contingentia absoluta, certum manet Catholicis ex Scripturâ, Deum ea certò cognoscere: atqui revelat in Scripturâ conditionata contingencia, verbis, ex communis sensu, significantibus contingentia conditionata: ergo pariter debet manere Catholicis certum, ea demum certò cognoscere: ergo nequit catholicè negari Deo infallibilis ista scientia, quomodo cumque defendatur. Consequentia tenent: si enim semel difficultas, aut animi præoccupatio contentio modum invenit ad detorquenda verba Scripturæ in casu nostro, facile occurret modus detorquendi similiter Scripturas iis qui præscientiam Futurorum nesciunt aut nolunt cum creatâ libertate componere. Major autem est certa: & minor constat ex superioribus Scripturæ locis, quibus facile esset plurima superaddere ex citato Ruiz de Montoya de Scientia à disp. 62.

Ruiz de Montoya.

§. II.

OSTENSIO EX PATRIBVS.

O Stenditur secundò ex Sanctis Ex Sandis Patribus: Quorum mens ut Patribus. appareat certa pro Divinâ Scientiâ Cöditio-

Disp. 24. Existētia Div. Scietie Cöd. Cötingent. scđ. 2. 327

Contra Manich. & Marc. ditionatâ, considerandæ sunt aliquæ quæstiones ab ipsis excitatae, quæ forent, eâ non admisâ, ridiculæ. Prima cum Manichæis, & Marcionitis: cur Deus Rationalis Creaturas, quas præscivit peccataras, condidit? Negatâ Scientiâ Conditionatâ, hæc quæstio nulla est: & Patres solvunt aliter, eâ consequenter suppositâ. Secunda: Cur Deus, ex abusû Creaturarum, manet impotens prænitere de ipsarum creatione, & concessâ libertate ad abusum. Et solutio sumitur à Patribus ex prænotitiâ precedente ad Decreta creationis; quæ solum potest esse Conditionata. Tertia: Cur Deus hominem, a quo abusurum libertate, liberum fecit? hæc, negatâ Conditionatâ Scientiâ abusus, etiam est nulla.

Contra Eosd. & Sectarios. 21 Quarta, cur homini, aliis transgressuro, præceptum imposuit? Quinta: cur permisit tentari, quem prænovit superandum? Sexta: cur Adamum, si prænovit in Paradyso, & cum Eva lapsurum, cum ipsâ, & ibi statuit? Septima: cur Iudam, præcius de defectione, elegit Apostolum? Octava: cur ad Iudeos, præcius etiam de incredulitate, præ aliis venit? Nonna: cur occasiones vincendi permittit iis quos victores earum præscit; & vincendos alioquin, removet? Istæ quæstiones excitantur & solvuntur à Patribus ex præponderantiâ boni, non obstante præscientiâ mali. Imò, negatâ præscientiâ, non est quæstioni locus. Vide Ruiz de Montoya. disp. 65.

Formatur Ratio Ruiz de Montoya. 22 Formetur igitur ista consideratio. A Patrum unanimi calamo admissa vel supposita est in Deo prænotitia, ratione cuius excitata sunt istæ quæstiones: sed ea prænotitia aboluta non est, sed conditionata circa contingentes eventus: ergo circa contingentes eventus admissa est vel supposita in Deo conditionata prænotitia. Major est evidens: nam alioquin Quæstiones, negando suppositum, ciuderentur. Ostenditur minor: De cå prænotitiâ circa bonum, & maius eventum locuti sunt Patres, quæ posset Deum à decreto retrahere, vel alicere ad decretum creationis: atqui prænotitia, potens ita vel retrahere vel alicere, non est absoluta, sed conditionata: ergo Conditionata est prænotitia præsupposita à Patribus, vel admista.

23 Major proximi Syllogi patet:

nam de noticiâ inceptâ vel retrahere, vel *In primâ alicere, esset quæstio ridicula, cur non par. tract. 1. de Deo ille tam anxius ad præponderantiâ scientie.* commodi, si notitia retrahere non poterat, nec alicere? Minor probatur hoc Syllogismo demonstrativo: Prænotitia potens alicere vel retrahere à creatione, componi potest cum decreto ipsius, ipsiusve carentiâ: quare ab utroque extremitate independens esse debet: Atqui Notitia abso-luta de peccato Angeli v. gr. componi non potest cum carentiâ decreti circa Angelum, & solum componi cum eâ potest, Notitia Conditionata de peccato, si Angelus creetur: ergo Prænotitia, potens ita vel retrahere, vel alicere non est absoluta, sed conditionata.

§. III.

OSTENSIO ARATI ONE.

O Stenditur tertio: Ratione mul-tipli. Primam sumunt Au-ma ex Pro-thores Nostri ex perfectione Divinæ ridentiâ. Providentia: & eam formo sic. Ad per-fectissimam Providentiam pertinet, præ-cognoscere independenter à deceto operationis, ea omnia, quæ operantem re-trahere possunt à decernendo, vel alli-cere: sed Dei Providentia perfectissima est: ergo pertinet ad lineam ejus, præ-cognoscere ea omnia, quæ Deum possent à deceto retrahere vel alicere. Atqui even-tus bonus, aut malus Angeli v.g. si creetur, retrahere potest vel alicere ad Decretum Creationis: ergo independenter à tali decreto præcognoscere debet Deus eventum, si creetur. Hunc even-tum præcognoscere non potest nisi per Scientiam Conditionatam: nam Absolu-ta nequit esse à decreto operis inde-pendens: ergo in Deo ratione suæ Pro-videntie, negari nequit Scientia Condi-tionata.

25 Hoc discursu, cuius in lucem nos multa dabitur disputando de Deo pro-vidente, nixi sunt unanimiter Nostri ab initio Schojæ, ut videas, quâm deviet ab Infrâ lib. Schojæ Nostre fundamentis, qui Scien-tiam conditionatam negat esse indispen-sabilem Divine Providentiae perfec-tionem. De quo leges ibi testimonium præ-clarum Patris Haunoldi num. 233. Iam Haunold. even-

In primâ par. tract. i. de Deo scientie.

eventum bohum, aut malum operis, si fiat, retrahere, vel allicere, constat ex experientiâ consultationum ante deliberationem; Precum ad comparandam notitiam aliquam eventus; Recursus, ad oracula; frequentis poenitentia ex improspero eventu. Hæc obvia sunt in Providentiis incertis, quales sunt Nostræ. Major autem primi Syllogismi, probata à nobis est impensisimè loc. cit. ex terminis; ex Divinâ voluntarietate; ex indecoro retractationis, & poenitentia; ex comparatione, & excessu ad Providentias nostras. Vide ibi.

Secunda ex commu- nis p. rsuaf- sione.

26 Secunda ratio sumitur ex insitâ Persuassione Communi: & eam formo sic: Non est vanus recursus ad Deum, ante electionem statûs, ut insipiet electionem, si ventura sit bene, & ut avertat, si male & in Anima incommodum eventura sit; sed si Deo negaretur Scientia conditionata, vanus esset iste recursus: ergo Deo negari nequit Scientia Conditionata. Major adeò est certa, ut censem de Fide: cum nihili frequentius commendetur in Scripturâ, & à Sanctis Patribus. Minor ostenditur: nam si Deus non habet infallibilem Scientiam v.g. Si elegeris hunc statum, bene procedes: vel male procedes, si elegeris, neque potest facere beneficium avertendi: neque favorem inspirandi: qui enim non præscit commodum avertendi, aut inspirandi, neque inspirando faverit; neque beneficit avertendo. Ergo vanus esset iste recursus.

27 Vrgetur primò: vanus est pro securitate eventus contingentis recursus ad illum, qui æquè incertus est: sed negatâ infallibili scientia, de quâ loquimur, Deus esset incertus de eventu contingenti: ergo. Secundò: communis omnium persuassio est, nullam posse propone Deo questionem, quam non solvat. Pone ergo Petrum accedētem ad Deum: & rogantem: Domine, si premar hac ientacione, peccabo? Vel respondere Deus certò, potest, vel non? Si secundum: nescit: quod est dictu nefas. Nam & Dæmones aliquando respondent, conjecturando. Quis autem infinitè superiorem supra Dæmones non fateatur in Deo cognitionem? Si primum: ergo habet Deus infallibilem scientiam eventus conditionati.

28 Tertia ratio sumitur à permissione peccatorum: & eam formo sic: Deus liberè permittit peccata hominum: sed hæc libera Dei permissione essentialiter importat prænotitiam eventus conditionati: ergo Deo negari nequit scientia conditionata, quâ de loquimur. Major est de Fide: & ostenditur minor: Non ex eo, quod homo ponatur in posse ad peccandum, vel non peccandum, peccare permittitur, in Iesu in quo dicitur Deus hominum peccata permettere: sicut non ex eo, quod homo possit peccare, vel non peccare, peccat: ergo eatenus homo permittitur peccare liberè à Deo, quatenus homini potenti peccare, & non peccare, Deus negat auxilium quo non peccaret. Ergo scit Deus evitandum fore peccatum, si daret auxilium, quod denegat. Patet consequentia. Si enim non sciret Deus evitandum fore peccatum, si daret auxilium, quod denegat: libera auxili denegatio, vocari non posset permissione peccati: est, & jure vocatur peccati permissione: ergo talis libera auxili denegatio importat essentialiter in ipso Deo, scientiam conditionatam. Vrgetur sic: Nullum est peccatum, in cuius permissione non cœlestatur Deus liberè minus benefice, quam si non permisisset, salvo jure libertatis creatæ: ergo nullum est peccatum, quod, salvo etiam jure creatæ libertatis, impediri non potuisset à Deo. Sed salvo jure creatæ libertatis impediri non potuisset à Deo, non presupposita scientia conditionata: ergo talis scientia innegabilis est. Pende, & expende bene propositiones singulas.

§. IV.

RATIO A PRIORI.

29 **Q**uartâ ratio est à priori: & eam formo sic: Quidquid est affirmabile verè; aut verè negabile, attrin- git Deus ab æterno per veram affirmationem, aut negationem veram; sed ea, quæ vocamus futura conditionata, independenter à purificatione conditionis, sunt verè affirmabilia sub eâ conditione, aut verè negabilia: ergo ea Deus attin- git per veram affirmationem, aut negationem veram. Sed hæc affirmatio, vel negatio est notitia conditionata, Dei pro-

Ratio quarta à priori.

propria, & digna Deo; atque adeò certa, & infallibilis: ergo Deo negari nequit certa, & infallibilis scientia conditionata. Ité discursus aliter à Nostris proponi solitus, per terminos, veritatis determinatae ex parte objecti, (quibus nec utor ipse, nec fido,) benè concludit, si constet de præmissis Syllogismi principali.

30 Major est evidens. Primò: quia Scientia Dei, vel ab æterno est vel nunquam est: sed quodquid est verè scibile, terminat aliquando Scientiam Dei: ergo ab æterno. Secundò: quia ex terminis videtur repugnans, quod infinita vis intelligendi extendatur minus, quam intelligibile; & omniscius, quam scibile: sed quidquid est verè affirmabile, vel negabile, est verè intelligibile, & verè scibile: ergo. Tertiò: quia respectu Objecti verè affirmabilis, aut verè negabilis, possibilis est affirmatio vera, aut vera negatio: sed vera negatio, aut affirmatio vera, est perfectio Scientiæ: ergo respectu talis objecti possibilis est perfectio Scientiæ. Atqui Intelligenti perfectissimo negari nequit ulla perfectio Scientiæ: ergo, &c. Quartò: quia ex terminis videtur indecens, quod infinitum intelligens, si rogaretur de objecto verè affirmabili, vel negabili, an negari debet, vel affirmari, responderet se nescire: ergo quidquid est affirmabile, aut verè negabile, Deus attingit per veram affirmationem, aut negationem veram.

31 Minor Syllogismi principalis ostenditur. Primò ex regulâ contradictionium. Implicat, quod ex duabus propositionibus contradictioni, ambæ sint falsæ, vel ambæ verae; & neutra falsa, vel vera neutra: sed circa ea quæ futura conditionata vocamus, formari possunt Propositiones contradictioni, affirmando, & negando eventum eundem sub eadem conditione: ergo ea sunt verè affirmabilia conditionatae, aut verè negabilia. Major est evidens ex conditione contradictionis: cuius extrema cum sibi repugnant, & sit necessitas ne simul verificetur utrumque, neve simul utrumque negetur, assumptum majoris est lumine naturali notum. Minor probatur: tū ex experientiâ quotidie enim nos circa conditionata, affirmando, aut negando, versamur. Tū quia Propositio condicio-

nalis solum differt ab Absolutâ, quoad conditionem: ergo sicut positâ conditione formari possunt propositiones abolutæ contradictioni, circa eventum: ita possunt independenter à positione conditionis, casu quo ponetur. Et ratio irrefragabilis est: quia sicut est necesse, quod positâ conditione, unum è contradictioniis verificetur absolutè: ita necesse est, ut unum verificaretur, si conditione ponetur.

32 Illustratur hæc ratio primò: Abs statu ab eo uto non minus valet ad conditionalem consecutio, quam ex actu valer ad p. f. ergo sicut implicat vera affirmabilitas actus, quin p. o priori sit verè affirmabile posse: ita pariter implicat vera affirmabilitas eventus absoluuti, quin pro priori sit verè affirmabili conditionis. Consequencia est bona: & antecedens constat. Tū quia sicut ex negato posse, est inaffirmabili actus; ita ex negato verè conditionali eventu, est inaffirmabiliis absolutus. V. g. Petrus etiam tentetur in atrio, non peccabit, veritas hujus infert, non peccaturum, etiam si ponatur in atrio, & tentetur. Vnde propositio absoluta vera presupponit, & imbibit conditionalem veram. Et ratio est: quia ad Conditionalem veram minus requiritur, quam ad veram absolutam: ad veram autem absolutam omnino requiritur quicquid ad veram conditionalem: quod patet: nam ad veram conditionalem non requiritur existentia conditionis: quæ requiritur ad veram absolutam: & ad veram absolutam requiritur veritas conditionalis: cum eadem omnino sit ex parte objecti: essetque chimericum monstrum, sub conditione aliquâ aliquid esse falsum, & positâ conditione esse verum: esset enim esse & non esse.

33 Illustratur secundò: Quia si ea, quæ vocamus Futura conditionata, non essent verè affirmabilia, vel negabilia, nemo mentiretur per affirmaciones, aut negationes conditionatae: sed hoc est falsum: ergo & illud ex quo sequitur. Major constat: quia nemo mentitur, nisi potens dicere verum: si ergo ea conditionata non essent verè affirmabilia, vel negabilia, circa ea nemo mentiri posset. Minor probatur. Quia certè mentiretur, qui asserteret, Tyrros non fore convertendos, si facta fuissent apud ipsos Virtutes,

Tt

fa-

In primâ par. tract. i. de Deo scientie.

*In primā fācte Bethsaiditis: cūm ita negans, aper-
par. tract. tē Christo Domino contradicat, tēte
i. de Deo Augustino: ut suprā. Et confirmatur:
scientia. Nam quotidie nos de p̄op̄ensis ad vene-
Augustin. rem v.g. sine temeritate judicamus, lap-
Sup. nū. 17 sūros eos, si tentatio pulsit, & juvet oc-
casio. Nunc sic: hoc judicium non est evi-
dens, sed p̄iē probabile, conditionatum
tamen: ergo affirmat eventum sub con-
ditione. Rater consequentia: nam si pro-
babilitatem unīcē assereret, esset evidens,
nec tendēt formidolosē: ea enim pro-
babilitas, ex noto pericolo, nota est. Ergo
eventus cōditionatē affirmatur. Quis
autem asserat nescire Deum, an hoc ju-
dicium probabile nostrum, fāsum, aut
verum sit? si autem scit: ergo conditionatē
cognoscit infalibiliter, eventum
probabiliter judicatum à nobis.*

Tertiō:

34 Illustratur tertio: Hac Propositio
disjunctiva est necessaria, & evidens: si
Petrus vocetur à Deo ad conversionem,
vel convertetur de erminatē, vel omittet
determinatē cōversionem. Ergo hēc copu-
lativa est evidenter falsa: si Petrus voca-
tur, determinatē convertetur, & non con-
vertetur: ergo disjunctiva est vera, &
copulativa est falsa, quia unum è duobus
determinatē exilēt, si Petrus vocetur.
Ergo Propositio enuntiatis illud: unum
quod determinatē existet, si Petrus voca-
tur, est enūtiatio vera. Sed omnis enun-
tiatio vera est propria Divini intelligentis:
nam ex sui infinitate determinatus
est, ad habendā omnem cognitionem
veram: ergo Deo innegabilis est certa
cognitione circa eventum conditionatum.
Ego non video, quid defit hēc discursus:
nam omnia pendent ex primo antec-
dente, quod ex genio contradictionis est
evidens.

35 Et urgetur primō nam posito Pe-
tro in rebus, & vocato, disjunctiva est
evidenter vera: aut existit determinatē
conversionis aut non existit: sed hēc abso-
luta disjunctio est vera, virtute disjunc-
tione conditionalis: nam si hēc non
est vera, nec posset esse vera absolute
disjunctio: ergo. Vrgetur secundō. Po-
sitā disjunctiā, & excludo ex extremis
altero: quod restat, verē affirmandum
est: si enim necesse est, ut Petrus, si tente-
tur, peccet, aut non peccet, & ponit fal-
sum esse, non peccare, necessariō colli-
gis: ergo peccat. Nunc sic. Sed positā

disjunctione, innegabile est, quod Deus
possit dicere, quodnam extēnum ex-
cludendum sit, ut fallum: ergo pariter
est innegabile, quod non scit, quodnam
affirmandum restat ut verum: ergo de
primo ad ultimum infalibilis scientia
conditionatorū innegabilis Deo est. Vn-
de miror, adhuc post hēc, oppositum ju-
dicari probabile à Theologo Excalceati
Carmeli disp. 9. dub. 2.

Videntur
excessisse
Theologo-
Discalceati.

S E C T I O III.

VERITAS ASSERTA DEFENDITVR.

§. I.

O B I E C T I O N E S C O M M U N E S .

36 Objicies primō ab Authoritate:
Sanctum Augustinum, lib. de Augustin.
Prædestinacione Sanctorum, cap. 14. ubi
locum ille Sap. raptus est, &c. non vult
intelligi juxta præscientiam peccatorum,
qua, si juvenis diutius viveret, forent,
sed secundūm pericula hujus vitæ: ergo
Augustinus rep̄obat scientiam condi-
tionatam, & unicē in Deo ratiōne absolu-
tam. Antecedens probatur ex verbis
ipsius Augustini: nam c̄: tato loco Sapien-
tia sic ait: *Dicitum est, secundūm p̄i cua-
la vita huīs, non secundūm præscien-
tiam Dei, qui hoc præscivit, quod futu-
rum erat, non quod futurum non erat: id
est, quod ei mortem immaturam fuerat*
*lāgiturus, ut temptationum subiheret
incerto, non quod peccatus esset,*
qui mansurus in temptatione non esset.
Ecce Augustinum aperte negantem, de
peccatis non futuris absolutè, præscien-
tiam. Consonat Prosper Regiensis in Prosper.
Epistola ad Augustinum: ubi Semipela-
gianos carpit, recurrentes ad hanc scien-
tiam conditionatam, in favorem erro-
ris sui. Est etiam cum Augustino, &
Prospero Damascenus, qui Dialog. ad Damascen.
Mahīchēos, eam Futurorum, qua abso-
lutè non erunt, præscientiam, aperte no-
minat imposta: ergo talis infalibilis
scientia, Deo concedenda non est.

37 Tria miror. Primum, affiri posse
contra Scientiam conditionatam Au-
gustinū, cūm eam ipse palam ubique fa-
teatur, ut ex dictis suprā constat. Alterum:
objici posse contra nos à Thomistis à num. 13.
hunc & nū. 15.

hunc locū Augustini, tanquam illustrem
mentis Augustinianæ cont. a nos imagi-
nem, cūm in eo vel nullam, vel omnem
scientiam conditionatam repeliat, ut le-
pidē, & vividē demonstrat contra Theo-
logum Discalceatum Annatus de Scien-
tiā Media disp. 3. cap. 3. §. 1. omnino,
& cum fructu videndus. Tertium, colli-
gi exinde posse, hærente nos errori Semi-
pelagianorum, quasi conveniamus cum
ipsis in admittendā Scientiā conditiona-
tā: cūm neque Augustinus in ipsis im-
probaverit eam scientiam, sed modum,
& abusum, à quibus nos procul absolu-
mus, ut constabit, quando Semipelagia-
gianis error representetur; neque Semi-
pelagiani usi unquam sint eo textu Sa-
Augustin. pientia in favorem erroris sui. Imò, cūm
Infrā dñu. 189.

Quid in
Semipela-
gianis dis-
plicuit
Augustin.
Infrā dñu.
189.

Deum mala opera conditionata prævi-
dise in eo qui raptus est, & nihilominus
ipsum non damnasse, secūs ac putabant
Semipelagiani, turpiter errantes, move-
ri Deum ad pñam ob demerita purē
conditionata, nullam aliam evasionem
invenerunt, quām negando esse textum
illum Libri canonici: quia liber Sapien-
tia, utpote contrarius ipsis, ab ipsis non
est admissus, ut Canonicus. Hæc omnia
constant ex ipso libro Augustini de Præ-
destinatione Sanctorum; ut videas, quā
fide allegetur contra Nos Augustinus.

38 Respondetur igitur, in eo loco
supposuisse Scientiam conditionatam, &
addidisse Augustinum optimè, locum nō
debere intelligi, secundūm præscientiam.
Duo vides. Primum: locum non debere
intelligi secundūm præscientiam, ex
Mente Augustini, nempe sufficientem
movere Remuneratorem ad præmium, &
Iudicem ad pñam: nam hæc præscien-
tia, est absoluta præscientia, qua non
nisi de verē futuris est: quomodo ergo
rapi potuit juvenis ex præscientiā abso-
lutā mutationis, si mutatio ex Dei fa-
vore impedita est, ne contingere? Sup-
ponit verò Augustinus Scientiam Condi-
tionatam, quod alterum est: nam si
fatetur raptum juvenem ob pericula,
utique ob pericula à Deo infinitā sua
Sapientiā præcomprehensa: ergo ob evē-
tūm periculi: periculum enim non noce-
ret, nisi succederet malus eventus: à quo
juvenem Deus, ut amoveret, ipsum ex

favore singulati rapuit in flore juven-
tis: quis autem esset favor, nisi Deus par. tract.
ruinam juvenis, si diutiūs viveret, præ-
i. de Deo
vidisset? Prosper & Damascenus optimè sciente.
sunt locuti, nam Deum moveri ad pñam,
Mens
vel ad præmium ex præscientiā operum, Prosperi,
que forent, & non erunt, Divinæ justitiæ & Damas-
impostura est, Merita re ipsa futura præ-
miantis, vel punientis culpas re ipsa fu-
turas: unde merita p̄iē condicione, a
quoad munus movendi Voluntatem re-
munerativam, jure vocavit Prosper
Merita Commentit a.

39 Objicies secundō, & quidem à
ratiohe: Scientia conditionata dicit in
ratione suā formalī multiplicem imper-
fectionem: ergo Deo repugnat. Conse-
quentia est evidens, & antecedens ostendit.
Nam imprimis dicit multiplicati-
tatem & compositionem: componit enim
conditionatum cum conditione. Deinde
Discursum: idem enim est: si sol lucet,
dies est: ac: Sol lucet: ergo est dies. Insu-
per simplicem Apprehensionem; nam cō-
ditionem neque affirmat, neque negat.
Præterea, abstractionem: nam condicione,
etiam si alioquin decernatur existe-
re, tangit abstrahendo ab eis existentiā,
vel inexistentiā. Ulterius, falsitatem:
quia attingit existentiam conditionis,
ut conjunctam cum subjecto, v.g. auxi-
lium existens in Iudā: cūm tamen ea con-
ditio nunquam extiterit. Ex aliā parte
attingit conversionem Iudæ, vel ut præ-
sentem, vel ut præteritam, vel ut futu-
ram, cūm manerit purē possibilis. De-
nique inversionem in modo cognoscendi:
nam ea, quā indistincta sunt, conci-
pit ut distincta. V. gr. Si existaret talis
vocabū, coexistaret conversioni. En quo-
modo Notitia conditionata attingit coë-
xistentiam Vocationis, & Conversionis,
indistinctam ab utraque, & simul attin-
git existentiam Vocationis, ut distinctam
à coëxistentiā. Per has imperfectiones
vagatur Anonymus, qui solum probare
potest Scientiam Conditionatam Dei ab
his imperfectionibus esse procul, & omni-
nino puram.

40 Respondetur. Negando ante-
cedens: nulla enim imperfectione Divinam
Scientiam maculat, atque adeò, licet in
nostrā Scientiā conditionatā multæ sint,
nulla est in ratione formalī Scientiæ cō-
ditionatæ, secundūm se. Primum: Nulla
est

Anonym.

In Primā est conceptum multiplicitas, & compo-
par.tract. sitio: nam Deus unico simplicissimo in-
i. de Deo tuitu videt, quod libertas, & operatio se
sciente... comitarentur, si libertas poneretur: sicut
intuitu simplicissimo videt, quando exis-
tunt, quod se libet comitantur. Secundò: nulla est
forma discursus: nam hic dicit
actum ex actu; Scientia verò conditionata,
actus unicus est. Tertiò: nulla est

Suprà lib. indeterminatio *simplificis apprehensionis*:
1. à num. quia licet conditionem attingat, ejus
301. existentiam nec affirmando, nec negan-
do: talis enim veritas pro eo signo, ne-
que affirmabili est, neque negabili; eam
tamen attingit, affirmando de ipsa, quan-
tum pro eo signo enuntiabile est. Quarto: nulla est abstractio: nam de condi-
tione cognoscit, quidquid est cognoscibile
pro signo suo. Quintò: non cognoscit aliter,
ac objectum est in se: nam conditio-
nem, & eventum, & utriusque existen-
tiā attingit modo conformi: Conditionem & ejus existentiam, penetrando
aptitudinem ad Eventum: eventum, ip-
sum affirmando sub ilā. Sextò: Nihil
attingit, nisi modo quo debet attingi, in
eo signo: quare nulla imperfectio macu-
lat formalisimam rationem Scientiae
Conditionatæ.

Anonym. 41 Objicies tertio: Iudicia conditionata sunt incompossibilia cum absolutis
circa eamdem rem: sed Deus circa omnes eventus conditionatos, eorumque
conditiones habet absoluta iudicia: ergo
circa eos eventus, & conditiones nequit
insimil habere iudicia conditionata: ergo
neque conditionatam notitiam. Con-
sequentiæ sunt bona, & minor patet: nam
vel decernit Deus conditionis existen-
tiā, vel non? Si, non; videt absolute, ne-
que ipsam, neque consensum extitum.
Si sic: Videt absolute existentiam condi-
tionis, & determinatam sortem eventū.
Major probatur. Nam affirmare condi-
tionatē, quod videtur absolute, stultum
est: quis enim cernens lucentem Lunam,
dicat nisi dispiendo: si Luna luceret, cer-
nerem?

42 Respondeatur. Negetur Major.
Iudicia enim conditionata, pro signo indepen-
dente à veritate absoluta, ipsamque
præcedente, prudentissimè compo-
nuntur cum iudiciis absolutis, pro signo posteriori, fecutis. Ad probationem fa-
teor, stultum esse, præhabitā jam abso-

lutā notitiā, otari in notitiā conditio-
natā: sed nihil est simile in casu nostro.
Ratio autem stultitiae in nobis, (in quos
unicè cadere potest) est primò: quia hy-
pothetica cognitio est minor cognitio
objecti, quam absoluta: quis autem ab
Absolutā retrogredi potest ad hypotheticam,
si sanus est? Secundò: quia Hypothetica plerumque importat dubia-
tem, & anxietatem animi, quam non
nisi stulte patitur, qui rem videt.

43 Objicies quartò: Omne Obje-
ctum, fuit, est, aut erit; vel omne neque
erit, neque est, neque fuit. Si primum;
cadit omne in Scientiam Visionis. Si

Idem
Anonym.

secundum: manet in simplici intelligentiā:
ergo veterior Scientia in Deo otiosa
est. Confirmatur primò: Vel futura, quæ
vocabus conditionata, ponentur; vel
desinent poni ex defectu conditionis? Si
secundum: ergo manent pure possibilia,
atque adeò intia sphæram intelligentiæ
simplicis. Si primum: ergo terminant
Scientiam Visionis. Secundò: Vel actus
liber, qui foret, si conditio poneretur,
prout ita sumptus, manet præcisè in sta-
tu possibilium, vel transit ex statu possi-
bilium, ad alium statum? Si primum:
ergo præcisè manet objectum intelligentiæ
simplicis. Si secundum: Atqui status
extrahens ex statu possibilium est status
existentium: ergo transit ad objectum
Visionis. Tertiò: quia status diversus ab
statu possibilium, & ab statu existentiū,
est commentitius: ergo & Scientia à sim-
plici Intelligentiæ, & à Scientiâ Visionis
diversa. Quartò: Nam à Theologis non
admittitur pro cognoscendis condi-
tionatis necessariis diversa Scientia à sim-
plici intelligentiæ, & à visione: ergo ne-
que pro cognoscendis conditionatis con-
tingentibus. Quintò: Nam hæc Scientia
conditionata, si in Deo poneretur, debe-
ret esse prior Absoluta: quod repugnat:
nam quo genere prioritatis? Non dura-
tionis: nam omnia Divina, æterna sunt.
Non causalitatis: nam sunt incausabilia.
Non denique rationis, & consequentiæ:
nam hæc ex absoluta notitiā non valeret
ad conditionatam: ergo. Debiles sunt hi
conatus Anonymi.

44 Respondeatur. Ad argumentum,
concesso antecedente, Fateor, omne objec-
tum sic vel a litera cadere in Scientiam
Visionis, & in Scientiam simplicis in-
telli-

telligentiæ: in hanc, sub veritate præcisè
possibilitas: in illam, sub veritate, abso-
lutè existentis, aut non existentis: cùm
verò sit alia veritas, nempe, existentis

Nuper nu.
18. & lib.
1. & n. 324.

conditionatè, necesse est recurrere ad
aliam Scientiam, ut patet ex n. m. 18. &
ex lib. 1. Ad primam confirmationem,
dico, ea futura, quæ vocabus conditionata,
sive arceantur ab existendo, sive
decernantur existere, esse conditionatè
affirmabiliæ, veritate distinctâ ab omni-
nō naturali, & liberâ: quare necessariò
fundant Scientiam specialem inter libe-
ram, & naturalem. Ad secundam, dico
statum veritatis conditionatè, neque esse
statum præcisè possibilium, neque purè
possibilium, neque simpliciter existen-
tium, aut futurorum, sed medium, con-
nexum quidem cum statu possibilium,
indifferentem verò ad statum purè possi-
bilium, & simpliciter existentium. Vnde
non est status simpliciter extrahens abs-
statu possibilium, sed conditionatè, &
secundum quid. Ad tertiam, negetur
assumptum, de quo jam fusè disputando
de futuritione dictum est. Ad qua tam
admisso antecedente, negatur consequen-
tia: nam conditionalis veritas necessaria
est naturalis veritas de linea intelligentiæ
simplicis: conditionalis verò contin-
gens veritas, cùm veritas naturalis, non
sit, neque libera, necessariò pertinet ad
specialem lineam cognoscendi. Ad ultimam,
certum est Scientiam conditionata
esse priorem Absoluta, prioritate
independentiæ: & apud me, fixum, etiam
prioritate per se in genere directivo De-
creti, ex quo habet, esse liberam, Abso-
luta: id quod ex disputandis de Deo Pro-
videnie constabit.

§. II.

OBJECTIONES SPECIALES.

45 Objicies quintò, specialius. Ve-
ritas ista conditionalis: *Si Petrus vocetur auxilio A, converteretur,*
æquivalat, & nō æquiva et, disjunctivæ, &
negativæ: *Vel Petrus non vocabitur auxili-
lio A, vel converteretur:* Nunquam existet
auxiliū A sine Conversione Petri: ergo
est veritas implicatoria. Consequentia
est bona. Et antecedens quoad primam
partem ostenditur: nam cōipsò, quod

verum sit, Petrum convertendum esse, si *In prima*
vocetur, necesse est sit vera disjunctio; aut *par.tract.*
non esse vocandum, aut convertendum i. de Deo
esse: & insimil est necesse, quod sit vera *sciētia*.

negativa: nunquam extitum auxilium
A sine conversione: Nam velexister auxi-
lium, vel non existet? si non existet; nun-
quam ei sit complexum conversionis, &
auxiliū. Si existit; coexistet cum conver-
sione: quare semper est verum, quod nun-
quam existet auxilium sine conver-
sione. Quoad secundam partem ostenditur nam
de quo libet auxilio nunquam extitum
verum est non esse extitum sine conver-
sione, aut non esse coextitum carens
Conversionis: sed de quolibet nun-
quam extitro, non est verum, quod si
daretur, existeret cum conver-
sione: a. io-
quin nullum esse posset inefficax: e. go.
Red: bii contra singularem op. nationem
Patris Esparz, deviantis in hoc pucto
à communimodo loquendi, & sentiendi,
materia hujus argumenti, cum de Na-
turā Scientiæ Media sermo sit. Nunc

T. Esparz.
Infrā à
num. 211.

46 Respondeatur. Nego antecedens:
solum enim est verum, quod non æquivale-
t: quod & *infra* demonstrandum erit,
& satis modò probatur in argumen-
to. Ad probationem igitur primæ partis,
fateor ex conditionali veia, rectè sequi
veritatem illius disjunctivæ, & negativæ:
non veia econtra: nam potest esse veia
disjunctio, & negativa, quin sit veia con-
ditionalis: unde nequeunt esse veritates
æquivalentes, & convertibiles. Ratio
autem hujus doctrinæ est, quia ad veri-
tatem negativæ, aut disjunctivæ præcisè
sufficit, quod auxilium non sit utiquam
extitum: è enim ipsò verum est utrum
è duobus: aut non existet auxilium, aut
non existet sine conversione: & pariter
è ipsò verum est, quod auxilium non
existet sine conversione. Patet autem, ad
veritatem conditionalis non sufficere,
quod auxilium non extitum sit, sed
uti à requiri, quod conversioni sit coex-
titum, si existat. Nulla est ergo vis
argumenti.

47 Objicies sextò: Veritas ista condi-
tionalis, si existat auxilium A in Petro,
Petrus converteatur, unum ex triplici
sensu reddere potest: aut converteatur, si
existat auxilium cum omnibus requiri-
ad conversionem, vel sine illi, vel præi-
ab illis; sed nullum ex his sensibus potest
ha-

In Primā par. tract. de Deo scientie. habere: ergo nullū habet: est ergo commentitia talis veritas. Major ipsa inductione patet. Minor probatur: nam imprimis tertium sensum habere non potest: quia auxilium existere nequit præcisim à requisitis, ut existat. Tùm quia Deus comprehendit auxilium: ergo nequit præscindere à requisitis ad existentiam, quam attingit. Tùm demum quia auxilium coëxistit conversioni, coexistens requisitis ad ipsam; & quidquam aliud est impossibile. Deinde secundum dici nequit, quia in terminis implicat: ergo *primum* dicendum est. Atqui prærequisita ad conversionis existentiam est ipsa veritas conditionalis ex parte actus primi, *Dei Decretum*, & cooperatio *Omnipotentia*: ergo ex parte conditionis attinguntur hæc omnia. Veritas autem conversionis sub his omnibus requisitis est veritas necessaria, & non contingens: ergo pertinet ad simplicem intelligentiam, & non ad Scientiam specialem.

48 Confirmatur. Auxilium conditionatè existens ita conjungitur cum conversione in statu conditionato, sicut in absoluto conjungitur cum conversione idem auxilium existens absolute. Sed auxilium absolutè existens conjungitur in statu absoluto cum conversione, prout coëxistentes, & conjunctum omnibus prærequisitis ad ipsam: ergo ita similiter in statu conditionato. Ergo veritas conditionalis de conversione Petri sub auxilio *A*, eatenus stat, quatenus auxilium supponitur cum omnibus prærequisitis ad ipsam conversionem. Hæc autem veritas est necessaria, & naturalis. De materia præsentis argumenti dicam latè contra Patrem Arriagam *disputando de Providentiâ*. Eo acriter mordeti nos, ait Joannes à Sancto Thomâ: Verùm à tam edentulâ difficultate mordeti se non finet Schola Scientiæ Mediae, ut lepidè Annatus contra Thomasum *disp. 4. cap. 3. §. 2. num. 56.*

Infra lib. 6. n. 269. Arriaga.

Thomasius Thomasum, & i. a; sensu significante, dandam fore conversionem, si vocatio detur, non minus ac absolutè dabatur, datâ absolutè vocatione, concedo mojom: sensu significante, importari debere ex parte hypothesis ad veritatem conditionalem, quidquid in statu absoluto requiratur ad existentiam conversionis, nego majorem: cuius falsitas ex *precedenti num. est evidens*: & concessâ, vel permisâ minori, distinguo consequens: ita similiter importatis eisdem ex parte hypothesis, nego consequentiam: vel ex parte hypothesis, veleventis, transeat consequens, & nego ultimam consequentiam. Itaque Scientia Divina conditionata, licet attingat omnia, quæ in statu absoluto requiruntur ad existentiam conversionis, non attingit omnia ex parte hypothesis: ex parte enim hypothesis tangit essentiam libertatis: quidquid autem pertinet ad lineam actus secundi, & ab ipso quasi dependet quoad existere, sive aeternum sit, sive temporale, rangit ex parte eventus: sic loco citato de *Providentiâ*.

Mox infra n. 214. Relpondetur: concessâ majori, negetur minor: & relicti primo, & secundo sensu, qui bene impugnatur, dico veritatem conditionalem reddere tertium; & ex parte hypothesis, ut loco citato dicetur, & mox explicabitur in frâ diligenter *disp. 27. sect. 2. præcisè involvi libertatis essentiam, ut potè deter-*

minativam eventus, & privativè gaudentem jure in utrumlibet: cùm enim determinare eventum, solius sit libertatis, secundum ea, per quæ constituitur in pleno dominio libertatis; cum libertate præcisè comparanda est fors eventus, ut eventus infallibiliter cognoscatur. Alias rationes decursus dabit. Ad primam hujus partis impugnationem, latet æquivocatio in verbo *præcisim*: si *præcisim*, sonet præcisionem constitutio-nis, est falsum quod assumitur. Libertas enim realiter præscindit constitutivè à prærequisitis multis, sine quibus existe-re nequit conversio. Si *præcisim*, sonet præcisionem exclusionis, & coëxistentia, verum est, sed non ad rem. Ad secundam dico: eò ipsò quod Deus comprehendit auxilium, & libertatem, melius ab ipso nosci, essentiam libertatis non constitui, nisi per indispensabiles proximas causas, in quibus residet jus determinandi: unde nego in sensu prædicto consequentiam. Ad tertiam, concessio ante-cedente, nego quod inferatur: nam li-bertas, ut ex parte hypothesis tangit, attingi debet cum præcisione à coëxisten-tiâ cum conversione: nam attingitur, ut signum indifferentiæ.

50 Ad confirmationem, distinguo ly-sicut, & i. a; sensu significante, dandam fore conversionem, si vocatio detur, non minus ac absolutè dabatur, datâ absolutè vocatione, concedo mojom: sensu significante, importari debere ex parte hypothesis ad veritatem conditionalem, quidquid in statu absoluto requiratur ad existentiam conversionis, nego majorem: cuius falsitas ex *precedenti num. est evidens*: & concessâ, vel permisâ minori, distinguo consequens: ita similiter importatis eisdem ex parte hypothesis, nego consequentiam: vel ex parte hypothesis, veleventis, transeat consequens, & nego ultimam consequentiam. Itaque Scientia Divina conditionata, licet attingat omnia, quæ in statu absoluto requiruntur ad existentiam conversionis, non attingit omnia ex parte hypothesis: ex parte enim hypothesis tangit essentiam libertatis: quidquid autem pertinet ad lineam actus secundi, & ab ipso quasi dependet quoad existere, sive aeternum sit, sive temporale, rangit ex parte eventus: sic loco citato de *Providentiâ*.

*tiâ dixi tangi à Deo prædefinitions, & omnes connexiones cum determinatâ parte libertatis, quæcumvis aeternæ sint, & in linea executiva per accidens priores auxilio: qui simpliciter sunt deter-minativè posteriores eventu, ut *infrâ rursus* explicabitur.*

Infra lib. 6. & Mox à nu. 154.

51 Objiciés septimò Propositio conditionalis: *Si Petrus vocetur auxilio A, converteretur, coincidit cum illâ: Casu quo Petrus habeat vocati onem A, converte-tur.* Inde sic: Velsensus est universalis: v.g. omnis casus habendi vocationem *A* est casus, quo dato, Petrus convertetur: vel est particulâris: v.g. aliquis tan-tum calus habendi vocationem *A* est ca-sus, quo dato, Petrus convertetur: sed neuter: ergo nullus: ergo talis veritas nulla est. Minor probatur: quia in pri-mo casu veritas illa esset impossibilis; & necessaria in secundo: Esset necessaria in secundo: quia casus habendi vocationem *A* coniunctam cum conversione, est ali-quis casus habendi vocationem *A*: sed hic casus est veritatis necessaria: nam con-vercio, dum est, necesse est, sit. Esset in primo impossibilis: quia unus ex casibus possibilibus habendi vocationem *A*, est casus habendi eam, divisam à conver-sione: sed converti Petrum, casu quo di-vidatur à conversione, implicat: ergo.

52 Respondeo, Præpositionem con-ditionalem, neque reddere sensum uni-versalem, neque particularem, sed planè singularis; ita ut solum ex parte hy-pothesis, importetur casus determinatus libertatis etiam individue, præscindetis ab eventu conversionis, vel inconve-niens: qui casus singularis, talis est, ut om-nino contingat, esse casum conversionis, cùm sit ex se indiferens ad in conver-sionem, secundum ea omnia, quæ se tenent ex parte hypothesis.

53 Instabis: Casus vocationis *A* est casus Conversionis; sed casus inconver-sionis, & vocationis est casus vocationis *A*: ergo casus inconversionis, & voca-tionis *A* est casus conversionis. Quid pulcrius hoc Sophismate: Nam præmissæ sunt veræ: & consequens implicatorum. Dicam latè de similibus disputando de *Providentiâ*, in quæstione de strictâ direc-tione Scientiæ Mediae. Nunc brevissime: dico, Syllogismum male procedere, quia vocationem non sumit in præmissis, ut

conditionem aptam conversioni, & in-
conversioni, & præscindentem ab utra-
part. tract. 1. de Deo scientie.

conditionem aptam conversioni, & in-
conversioni, & præscindentem ab utra-
part. tract. 1. de Deo scientie.

54 Objicies octavò: Vocatio *A*, v.g. connectitur essentia iter disjunctivè, vel cum Scientiâ de consensu sub ipsâ, si de-tur, vel cum Scientiâ de dissensu. Ergo veritas hæc: *Si detur vocatio A, converte-tur Petrus*, erit eadem ac ista: *Si de-tur vocatio, vel cum Scientiâ de consen-su, vel cum Scientiâ de dissensu, converte-tur Petrus*; sed hæc veritas disjunctiva est necessaria: ad veritatem enim disjunctivè sufficit, ut unum extreum subjûcti verificetur: ergo erit necessaria, con-ditionalis veritas.

55 Confirmatur. Vocatio *A* nequit existere, nisi cum Scientiâ de consensu, vel cum Scientiâ de dissensu: Existere enim sine utraque est impossibile. Nunc sic: Deus attingit ex parte hypothesis vocationem *A* contradistinctâ ab impos-sibili; sed Vocatio *A* cotiadi distincta ab imposibili est vocatio existens cùi altera-rum ex illis Scientiis: ergo Deus attingit ex parte hypothesis vocationem, ut existet tem cum alterutram ex illis Scientiis: ergo veritas illa facit sensum disjunctivum ex parte hypothesis, atque adeò est ne-cessaria veritas: ergo pertinet ad lineam intelligentiæ simplicis.

56 Respondeatur, concessio ante-cedente, nego consequentiam: Licet enim vocatio *A*, & quævis alia existere ne-quacat nisi liberè, libertate Divinâ, con-stituta per unam ex illis duabus sci-entia, atque adeò vagè connèctatur essen-tialiter cum alterutram earum, per neutrā-tamen constituitur in ratione hypoth-e-sis, & conditionis ad eventum, ex quo de-terminativerè subsequitur una ex illis Scientiis ad constitutionem libertatis divinæ. Cùm vero ex parte hypothesis attingatur Vocatio secundum essentia-lem sui constitutionem, non attingitur disjunctivè, sed determinatè vocatio pro-

In primā prout cōstituens humanum arbitriū, cui par. tract. contingens est eventus cōversionis. Vnde i. de Deo veritas manet in statu quodam medio. sciente.

57. Ad cōfirmationem, admissa quod assumitur: distinguo majorem: attingit vocationem & contradistinctam ab impossibili, per sui realem constitutionem, concedo: per terminos respectos ab ipso, nego. Itaque res quaelibet per sui constitutionem possibilis est secundūm se, etiō terminos extrinsecos respiciat; sine quibus existere non posset. Dum ergo constitutivē sumitur, sumitur secundūm se possibilis, præcīsim ab illis, per quā non constituitur, licet sine ipsis existere nequeat: nō enim, incōceptis his terminis, concipitur impossibilis. Et in nostro casu militat specialis ratio: nam determinata Scientia disjuncti, determinativē quasi pendet ab eventu determinato vocationis. Cū autem Vocatio ab eventu determinato præscindat, necesse est, præcindat à Scientiis, eventu, determinativē posterioribus.

58. Objicies nondō: Objectum Scientiæ, quam vocamus conditionatam, non est conditionatē verum, conditione suspendente veritatem objectivam, sed intrante in ipsā: ergo est actu, & absolutē verum: ergo terminat Scientiam absolutam, estō vocibus conditionatis explicetur. Antecedens probatur: quia si Conditionio suspenderet veritatem, quousque ipsa existeret; non esset verum, quousque ipsa esset: ergo nec esset affirmabile, ante purificationem conditionis: ergo conditionio non suspendit veritatem: ergo non est verum conditionatē, sed absolutē, veritate constitutā per conditionem.

59. Confirmatur. Vel Scientia, dicitur conditionata, ex eo quod tendat in rem, quā non est objectum, sed esset: vel ex eo quod suspendatur assensus, donec ponatur conditionio: vel ex eo quod tendat modo tendentia distinto à modo absolutē tendendi? Non primum: nam assensus actualis esse nequit sine objecto actuall. Non secundum: quia nulla daretur notitia eventis, qui conditionatus dicitur. Nec denique tertium: quia modus tendendi repræsentativus, assensu firmo, & tendentia non nutante propter conditionem, est modus tendendi absolutissimus: ergo in nullo bono sensu admitti potest cognitio conditionata.

60. Respondetur. Distinguendo antecedens & equivocum: non est conditionatē verum, conditione suspendente veritatem objectivam, id est, veritatem verē affirmabilem, concedo: veritatem verē existentem, nego. Entis enim non existentis, non exigit veritas objectiva, sed formalis, indistincta ab affirmabilitate quasi activa intellectus, potentis in objectum, quantumvis non existens, tendere affirmatione verissimā: ut dictum latè est disputando de futuritione. Et distinguo consequens: ergo est actu & absolute verum, veritate objectivā & intrinsecā, nego: veritate formalis, subdistinguendo: actu, & absolute existente, concedo; actu & absolute tendente, nego consequentiam. Itaque conditio, licet suspendat existentiam rei, donec ipsa existat, quia nequit res existere, nisi præexistente conditione, non suspendit affirmabilitatem rei sub ipsā, quia non suspendit vim cognoscitivam conditionatē potentem tendere in id, quod reipsā foret positā conditione. Vnde objectum conditionatum actu verum est, veritate formalis absolutē quidem existente, tendente tamen conditionatē; non conditione suspendente tendentiam, sed attachā per ipsum, utpote affinitivam objecti sub eā conditione, quam non affimat. Et hic est sensus Scholæ nostræ, bene notatus à R. Adm. Reverendissimo nostro Thyrso tom. I. P. N. G. selet. disp. 14. sect. 5.

*Suprà lib.
4. ann. 54.*

61. Ad confirmationem dicendum est tertium: & impugnatio nulla est: quia licet nostræ conditionatæ tendentia, cōmuniter sint nutabundæ: non ita Divina: quā quoad securitatem & aqualet tendentia absolutissimæ. Objectiones alia, de futuris ex hypothesi disparatā, vel impossibili, tangentur opportuniū, cū de objectis Scientiæ Mediae sermo fit.

*Infr. à
num. 214.*

§. III.

VLTIMA OBIECTIO: VBI SUPPRIMI- tur exoticæ Cogitatio.

62. EA est Moderni Augustiniani, qui, Exoticæ co-
desertâ Thomisticâ, & Nostrâ, gitatio ex-
ut retineat duas unicæ Scientias, simpli-
cis Intelligentiæ, & Visionis, tria signa
distinguit in voluntate. Primum, Volun-
tatis secundūm se: alterum, Voluntatis
in-

instructæ ad operandū. Tertium, voluntatis se determinantis ad consensum, redditatisque impossibilem consequenter dissensum. Deinde supponit, quicquid existit, eo modo quo existit, esse possibile: quare tria illa signa voluntatis, sunt etiam tria signa possibilitatis. Ex quibus, ut probet veritates conditionales quas nos facimus objectum Scientiæ Cōditionatæ contingentis, cognosci à Deo per Scientiam intelligentiæ simplicis, quæ versatur circa possibilia,

63. Arguit sic: Omne id, quod reputatur intra statum possibilitatis, ita ut ad eius verificationem, sufficiat status ipse possibilitatis, est objectum Scientiæ Naturalis Divinæ, Deo necessaria: sed ad verificationem futuritionis conditionatæ contingentis consensus v. gr. sub auxilio A, sufficit status possibilitatis: ergo Futuritio conditionata contingentis est objectum Scientiæ Divinæ Naturalis, & necessaria: ergo Conditionata Scientia inter simplicem intelligentiam, & Visionem nulla est. Consequentia bene sequuntur. Major est certa. Et ostenditur minor. Consensum esse Petrum sub auxilio A, est determinatio libera ad consensum, cum impeditio dissensus, seu cum impossibilitate consequente dissensus: sed determinatio libera ad consensum, cum prædicta impeditio, seu impossibilitate, habet veritatem determinatam in ipso statu possibilitatis, in tertio signo ex prænotatis: ergo Consensum esse Petrum sub auxilio A, habet determinatam veritatem sufficienter in statu possibilitatis: ergo.

64. Proxima minor, probatur sic: Pro tertio signo, non solum est possibilis antecedenter impossibilitas consequens dissentiendi, consistens in ipso contentire, sed etiam est possibilis consequenter, excludens ab eo signo possibilitatem consequentem dissensus: ergo pro tertio signo Voluntatis in statu possibilium, ita consensus intelligitur determinatē possibilis consequenter, ut jam dissensus non sit possibilis consequenter. Atqui pro signo, pro quo intelligitur possibilis consequens consensus & exclusa consequens possibilis dissensus sub auxilio A, intelligitur sub ipso auxilio determinatio actualis ad consensum prædissensu habere determinatam veri-

Aranda de Deo.

tatem: ergo ipsa determinatio actualis In Primā ad consensum præ dissensu habet determinatam veritatem pro tertio signo pos- 1. de Deo sibilitatis, potius quā determinatio scientiæ. actualis ad dissensum præ consensu. Sed hoc est, esse futurum consensum præ dissensu sub auxilio A, si detur: ergo in statu possibilium, pro tertio signo, habet veritatem determinatam. Futuritio conditionata consensus: ergo manet objectum Scientiæ Naturalis.

65. In hac cogitatione, quam Pater Augustinus de Herrera quæst. 15. de Scien- P. Herre- tia à sect. 2. satis demonstrat inconse- ra bene quentem, inutilem, & fallam; tot sunt reprimit. ferē, quot verba, hallucinationes. Im- primitus de Fide mihi est, notitiam de ve- ritate conditionatæ contingentis, esse Deo contingentem in denominando, & non necessariam, qualis est Scientia Naturali- lis. Ratio est: quia de Fide est, Petrum v. g. si vocetur, liberē consentire; & loco consensus potuisse liberē dissentire: ergo de Fide est, contingentem sciri, quod consentiet, si Petrus vocetur. Et confirmatur: quia si necessaria est connexio cū consensu, pro casu auxiliis carentia con- sensus est impossibilis: impossibilis enim est carentia rei, quā deficere, est deficere, quod necessarium est: necessarium autem deficere est impossibile.

66. Secundò mihi est certum, per hu- jusmodi opinacionem, extingui libertatem humanam, & Divinam pérfectionē. Ratio est primò: quam nuper exp̄eti. Secundò: quia veritas, cuius certa no- titia est indefectibilis, deficere nequit: eō enim ipso notitia esset falsofabilis: sed Veritas conditionata consensus sub auxilio A est per te veritas, cuius certa no- titia, est indefectibilis: ergo nequit deficere. Sed veritas, quā deficere nequit, nequit habere possibile contradictionem: ergo contradictionum Veritatis conditionata Consensus, qui dissensus est, pro casu auxiliis non est possibile. Quā manet ergo libertas in nobis: aut quā perfectio in Deo: nam illa manente, Deus habet notitiam fallam: Sed deregamus equivocationem.

67. Tota & equivocatio in eo stat, quod Detegitur iste discursus confundat veritatem pro- positionis Modalis cum veritate Cathe- goricæ, inclusæ ex parte subjecti, quasi veritas sufficiens pro Modalis, seu pro ve-

*Vy
rifi-*

In Primā rificatione Modi, eò ipso sufficiat pro veritate cathegoricæ inclusæ, seu pro verificatione dicti: quo nihil magis absonū potest excogitari: nam hoc perinde, est, ac ex possibili colligere actum; & ex contingentia, velle inferre, per legitimam consequentiam, determinatam actualitatem. Vide in exemplo. Petrum currere in actu secundo, impedita, & impossibilitat consequenter carentia cursus, possibile est, & contingens. Hæc est Modus: quæ verissima est, & mater iæ necessaria: Cathegorica inclusa est, Petrus currit in actu secundo, & impossibilitat sibi ipso actu currendi carentiam cursus. Quis inferat ex veritate primæ modalis veritatem Cathegoricæ, nisi censeat possibilitatem cursus esse rationem sufficiētem, ut cursus sit; & contingentiam deficiendi, ut non deficiat? Hoc autem ridiculum est: nam etiam Petro non currente, possibile est Petrum currere, & impossibilitate ipso actu currendi carentiam cursus: Existentiæ enim unius contradictorii contingentis non tollit similitudinem possibilis, & contingentia alterius contradictorii: immo eam exigit: alioquin non existeret contingenter, sed necessario. Igitur hac doctrinæ præoccupabit.

Objectio
Solvitur.

68 Respondetur, permisissimæ sine æquivocatione tribus illis signis, & adjecto principio, quodquid existit, eo modo quo existit, est possibile, concessâ majori nego minorem: Licet enim status possibilis sufficiat, ut futuritio conditionata consensus sub auxilio A sit possibile, insimul sufficit, ut possibilis sit futuritio conditionata dissensus sub eodem auxilio: sed, ut verificetur fore consensus præ dissensu, & hunc præ illo, casu quo detur auxilium, neutra possibilitas sufficit. Et id noscitur Deus per scientiam Naturalem. Ad probationem minoris, pro tollendâ æquivocatione, distinguo majorem: consensus esse Petrum sub auxilio A, est determinatio libera consensus, considerata ut præcisè possibilis, cum impossibilitate consequente dissensu, considerata ut præcisè possibili, nego majorem; determinatio libera consensus, considerata, ultra præcisè possibilem, ut exercita, si detur auxilium, concedo majorem.

69 Et distinguo minorem: habet de-

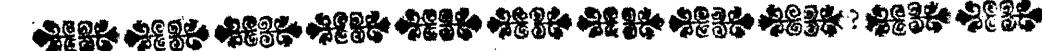
terminatam veritatem, quoad esse possibile, concedo; ultra esse possibile, & quoad esse futurum, nego. Nam sicut in primo signo ex tribus, quæ Modernus iste distinguit, Voluntas est possibilis securidum se: & in secundo est possibilis libertas proximata & in tercio est possibilis consensus impossibilitans consequenter consensum: nam impossibilitas consequens unus contradictorii non distinguitur ab alio contradictorio: unde eodem modo, quo unus contradictorium est possibile, est possibilis impossibilitas consequens alterius, seu efficax impedimentum alterius, quod idem est: quis autem ex possibilitate consentiendi, impediendo dissensum, inferat, quod consensus exigit, & impedit dissensum?

70 Ad ulteriorem probationem minoris, in qua ulterius progrediunt æquivocatio arguentis: Nota, tertium illud signum, esse signum operationum, quoad esse possibile, atque adeo in eo signo videri consensum ut re ipsa possibilem, & pariter ut re ipsa possibilem ipsum dissensum: id est, utrumlibet cum mutua repugnatiâ coexistendi, indistinctâ ab utrolibet: quare qui cognoscit consensus esse possibilem, cognoscit consensus imponentem coexistere dissensum: & qui cognoscit dissensum esse possibilem, cognoscit dissensum imponentem coexistere consensus: unde cum consensus sit impossibilitas consequens dissensus; & dissensus impossibilitas consequens consensus: qui videt utrumque possibile divisivè, videt utriusque, impossibilitatem consequentem esse possibilem, & utrumque possibilem esse, identificando secum impossibilitatem consequentem alterius. Quo notato, distinguo antecedens: non solum est possibilis antecedenter, possibilitate cause, sed possibilis consequenter, possibilitate ipsius consensus, transsecat: sed possibilis consequenter, sensu excedente ultrâ possibilitatem, nego antecedens: & hoc modo, æquè videtur dissensus possibilis. Et distinguo consequens: ut jam dissensus non sit possibilis consequenter, id est, quoad coexistentiam cum consensus, concedo, negato supposito: nam sic in nullo signo videri potest possibilis dissensus, aut consensus: quoad existentiam sui removendo con-

sen-

sensum, nego simpliciter consequentiam. Ex quo patet, in statu possibilium, nullâ aliam inveniri posse determinatam veri-

tatem consensus, aut dissensus, nisi praecisè quoad esse possibile. In primâ par. tract. I. de Deo scientie.

DISPVTATIO XXV.

SCIENTIÆ CONDITIONATÆ THOMISTICÆ contingentis relegatio.

71

HOMISTÆ post Didacum Alvarez, ex unâ parte vel convicti, vel rati, non posse Deo negari Scientiam conditionatæ contingentium, ut cuperant cum Ledesmâ: ex aliâ parte, odio habentes implacabili Scientiam Medium, id est Scientiam Divinam conditionatæ contingentium, independentem à Decreto existente, seu

Altera
Pars Con-
troversig.
Thomiste
cum Alva-
rez.

Scientiam eorum in seipsis, bellum atrox excitavere contra Nos de Medio, & Modo, quo Deus habet hanc Scientiam infallibilem. Quo in puncto jam vertitur totum inter Dominicanos, & Jesuitas, & Scholam utramque dissidium.

SECTIO I.

SENTENTIA THOMISTICA: DISSIDIA Thomistarum in ipsa: discriben à Nostrâ: & judicia Theologorum.

Schola
Prædeter-
nantis opi-
nio.

72 Distinguuit recens Schola Thomistica duplex genus decretrorum. Alia sunt absolute simpliciter, tam ex parte actus, quam ex parte objecti: quia verè existunt ex parte actus; & ex parte objecti nullam conditionem includunt. Tale est Decretum creandi Angelum v.g. & prædeterminandi voluntatem ad amorem. Alia sunt conditionata, non quidem ex parte actus, quia verè denominant, sed ex parte objecti, quia ex parte objecti, aliquam conditionem includunt. Talia sunt, quæ Deus habere dicitur, circa conditionatæ contingentia: v.g. circa pénitentiam Tyriorum, si apud ipsos factæ fuissent Virtutes Bethsaitarum.

73 Hac distinctione factâ docet primò nullum à Deo cognosci posse Futurum conditionatum, ante omne Decretum Divinæ voluntatis, re ipsa existens in Deo, dante per ipsum futuritionem. Docet secundò: Decreta illa Conditionata,

Ex quibus
discriben
à Nostrâ.
positis quinque titulis: Nam primò docemus, futura conditionata non solum à Nostrâ posse, sed & debere cognosci à Deo, pro prioriad omne decretum re ipsa existens. Secundò docemus: Decreta illa conditionata nullo modo requiri, pro tali infallibili Scientiâ. Tertiò docemus: eam Scientiam, niti non posse in ullo decreto præsenti, tanquam in Medio, sed respicere futura sub conditione, in seipsis. Quartò docemus: consequenter, eam Scientiam, non esse Deo liberam, sed purè contingentem, utpote existentem in Deo, non ex libito Dei, sed ex necessitate cognoscere.

Vv 2

In primā nescindi, quod ex libito creaturæ foret: par. tratt. quod quidem, cùm Creaturæ sit, in linea determinantis, & non Dei, sicutis ipsi scientie.

76 Authoritatem, quam pro sententiâ nostrâ repudientibus, enervare, & exaggerare profuâ, canari sunt patres Excalceati, & Ioannes à S. Thomâ, narratuncula quatuor de trinitate viris Excalceatis, juvantis, & cooperantis: in linea determinantis, non Deo tribuitur, sed creaturæ: unde talis Scientia, Deo pùre contingens est, & à creaturæ libito existens ab eterno, vel evitata. Quinto denique docemus, eam Scientiam, neque implicit intelligentiam, aut naturalem esse, neque Scientiam Visionis, aut liberam, sed perfectissimè inter utramque Medianam.

75 Authoritas pro hac Nostra Scientia dabitur disp. seq. Thomisticâ Scientia, etiam ex accessu Excalceati Carmelii, & aliquorum, quorum apud Catholicos esse nulla potest authoritas cum Tuissio Calvinista, vix transgreditur limites Familiae Dominicanæ: & adhuc in ipsâ video grave dissidium inter Authores. Nam primò, ante exortam controvexisi nutus est Thomista, qui hæc Decreta defendit: post exortam, ea rejecere Thomista primores, teste Ledesma Dominicano. Secundò: Rispolis, Zumel, & Cabrera, licet recurrerint ad Decretum efficax, & prædeterminans, p. o infallibilitate istius Scientiæ, negantur Decretum præsens pro veritate conditionata: unde non sunt de Thomisticismo recenti. Quartò Nazarius, & alii, quibus latifavent Alvarez, & Albeida, Decreta hujusmodi Conditionata, & innixam in ipsis Scientiam, unicè admittunt circa eventus conditionatos, qui nunquam erunt. Vnde circa eventus absolutos, nullam Scientiam conditionatam agnoscunt in Deo. Quinto Avarez, fautor Decretorum hujusmodi, ea solùm admittit, circa ea quæ in Scripturis inveniuntur expressa. Vnde necesse est, infinita Conditionata à Deo nesciri. Sexto Ioannes à S. Thomâ, dux Thomistarum recentiorum, non audet extendere, nisi conjectuando, Scientiam istam Dei, præterquam ad eventus finito numero comprehensos quos nempe Deo revelante nos assequimur. De aliis dubius est. Septimò: licet alii Moderniores, secuti Gonzalez de Albeida, extendant ad omnes eventus tam pùre, quam non pùi è conditionatos, sua Decreta, & istam Scientiam, vix est ullus qui clare loquatur: ut videoas,

Dissidium intra ipsa. Quartò Nazarius, & alii, quibus latifavent Alvarez, & Albeida, Decreta hujusmodi Conditionata, & innixam in ipsis Scientiam, unicè admittunt circa eventus conditionatos, qui nunquam erunt. Vnde circa eventus absolutos, nullam Scientiam conditionatam agnoscunt in Deo. Quinto Avarez, fautor Decretorum hujusmodi, ea solùm admittit, circa ea quæ in Scripturis inveniuntur expressa. Vnde necesse est, infinita Conditionata à Deo nesciri. Sexto Ioannes à S. Thomâ, dux Thomistarum recentiorum, non audet extendere, nisi conjectuando, Scientiam istam Dei, præterquam ad eventus finito numero comprehensos quos nempe Deo revelante nos assequimur. De aliis dubius est. Septimò: licet alii Moderniores, secuti Gonzalez de Albeida, extendant ad omnes eventus tam pùre, quam non pùi è conditionatos, sua Decreta, & istam Scientiam, vix est ullus qui clare loquatur: ut videoas,

quæm vario contra nosse jactet de unius lib. formitate sua Scholæ Fr. Gonetus. 3. a nu. 10.

76 Authoritatem, quam pro sententiâ nostrâ repudientibus, enervare, & exaggerare profuâ, canari sunt patres Excalceati, & Ioannes à S. Thomâ, narratuncula quatuor de trinitate viris Excalceatis, juvantis, & cooperantis: in linea determinantis, non Deo tribuitur, sed creaturæ: unde talis Scientia, Deo pùre contingens est, & à creaturæ libito existens ab eterno, vel evitata. Quinto denique docemus, eam Scientiam, neque implicit intelligentiam, aut naturalem esse, neque Scientiam Visionis, aut liberam, sed perfectissimè inter utramque Medianam.

75 Authoritas pro hac Nostra Scientia dabitur disp. seq. Thomisticâ Scientia, etiam ex accessu Excalceati Carmelii, & aliquorum, quorum apud Catholicos esse nulla potest authoritas cum Tuissio Calvinista, vix transgreditur limites Familiae Dominicanæ: & adhuc in ipsâ video grave dissidium inter Authores. Nam primò, ante exortam controvexisi nutus est Thomista, qui hæc Decreta defendit: post exortam, ea rejecere Thomista primores, teste Ledesma Dominicano. Secundò: Rispolis, Zumel, & Cabrera, licet recurrerint ad Decretum efficax, & prædeterminans, p. o infallibilitate istius Scientiæ, negantur Decretum præsens pro veritate conditionata: unde non sunt de Thomisticismo recenti. Quartò Nazarius, & alii, quibus latifavent Alvarez, & Albeida, Decreta hujusmodi Conditionata, & innixam in ipsis Scientiam, unicè admittunt circa eventus conditionatos, qui nunquam erunt. Vnde circa eventus absolutos, nullam Scientiam conditionatam agnoscunt in Deo. Quinto Avarez, fautor Decretorum hujusmodi, ea solùm admittit, circa ea quæ in Scripturis inveniuntur expressa. Vnde necesse est, infinita Conditionata à Deo nesciri. Sexto Ioannes à S. Thomâ, dux Thomistarum recentiorum, non audet extendere, nisi conjectuando, Scientiam istam Dei, præterquam ad eventus finito numero comprehensos quos nempe Deo revelante nos assequimur. De aliis dubius est. Septimò: licet alii Moderniores, secuti Gonzalez de Albeida, extendant ad omnes eventus tam pùre, quam non pùi è conditionatos, sua Decreta, & istam Scientiam, vix est ullus qui clare loquatur: ut videoas,

A nu. 117. Quanta ejus Authoritas? 75 Authoritas pro hac Nostra Scientia dabitur disp. seq. Thomisticâ Scientia, etiam ex accessu Excalceati Carmelii, & aliquorum, quorum apud Catholicos esse nulla potest authoritas cum Tuissio Calvinista, vix transgreditur limites Familiae Dominicanæ: & adhuc in ipsâ video grave dissidium inter Authores. Nam primò, ante exortam controvexisi nutus est Thomista, qui hæc Decreta defendit: post exortam, ea rejecere Thomista primores, teste Ledesma Dominicano. Secundò: Rispolis, Zumel, & Cabrera, licet recurrerint ad Decretum efficax, & prædeterminans, p. o infallibilitate istius Scientiæ, negantur Decretum præsens pro veritate conditionata: unde non sunt de Thomisticismo recenti. Quartò Nazarius, & alii, quibus latifavent Alvarez, & Albeida, Decreta hujusmodi Conditionata, & innixam in ipsis Scientiam, unicè admittunt circa eventus conditionatos, qui nunquam erunt. Vnde circa eventus absolutos, nullam Scientiam conditionatam agnoscunt in Deo. Quinto Avarez, fautor Decretorum hujusmodi, ea solùm admittit, circa ea quæ in Scripturis inveniuntur expressa. Vnde necesse est, infinita Conditionata à Deo nesciri. Sexto Ioannes à S. Thomâ, dux Thomistarum recentiorum, non audet extendere, nisi conjectuando, Scientiam istam Dei, præterquam ad eventus finito numero comprehensos quos nempe Deo revelante nos assequimur. De aliis dubius est. Septimò: licet alii Moderniores, secuti Gonzalez de Albeida, extendant ad omnes eventus tam pùre, quam non pùi è conditionatos, sua Decreta, & istam Scientiam, vix est ullus qui clare loquatur: ut videoas,

76 Authoritatem, quam pro sententiâ nostrâ repudientibus, enervare, & exaggerare profuâ, canari sunt patres Excalceati, & Ioannes à S. Thomâ, narratuncula quatuor de trinitate viris Excalceatis, juvantis, & cooperantis: in linea determinantis, non Deo tribuitur, sed creaturæ: unde talis Scientia, Deo pùre contingens est, & à creaturæ libito existens ab eterno, vel evitata. Quinto denique docemus, eam Scientiam, neque implicit intelligentiam, aut naturalem esse, neque Scientiam Visionis, aut liberam, sed perfectissimè inter utramque Medianam.

75 Authoritas pro hac Nostra Scientia dabitur disp. seq. Thomisticâ Scientia, etiam ex accessu Excalceati Carmelii, & aliquorum, quorum apud Catholicos esse nulla potest authoritas cum Tuissio Calvinista, vix transgreditur limites Familiae Dominicanæ: & adhuc in ipsâ video grave dissidium inter Authores. Nam primò, ante exortam controvexisi nutus est Thomista, qui hæc Decreta defendit: post exortam, ea rejecere Thomista primores, teste Ledesma Dominicano. Secundò: Rispolis, Zumel, & Cabrera, licet recurrerint ad Decretum efficax, & prædeterminans, p. o infallibilitate istius Scientiæ, negantur Decretum præsens pro veritate conditionata: unde non sunt de Thomisticismo recenti. Quartò Nazarius, & alii, quibus latifavent Alvarez, & Albeida, Decreta hujusmodi Conditionata, & innixam in ipsis Scientiam, unicè admittunt circa eventus conditionatos, qui nunquam erunt. Vnde circa eventus absolutos, nullam Scientiam conditionatam agnoscunt in Deo. Quinto Avarez, fautor Decretorum hujusmodi, ea solùm admittit, circa ea quæ in Scripturis inveniuntur expressa. Vnde necesse est, infinita Conditionata à Deo nesciri. Sexto Ioannes à S. Thomâ, dux Thomistarum recentiorum, non audet extendere, nisi conjectuando, Scientiam istam Dei, præterquam ad eventus finito numero comprehensos quos nempe Deo revelante nos assequimur. De aliis dubius est. Septimò: licet alii Moderniores, secuti Gonzalez de Albeida, extendant ad omnes eventus tam pùre, quam non pùi è conditionatos, sua Decreta, & istam Scientiam, vix est ullus qui clare loquatur: ut videoas,

76 Authoritatem, quam pro sententiâ nostrâ repudientibus, enervare, & exaggerare profuâ, canari sunt patres Excalceati, & Ioannes à S. Thomâ, narratuncula quatuor de trinitate viris Excalceatis, juvantis, & cooperantis: in linea determinantis, non Deo tribuitur, sed creaturæ: unde talis Scientia, Deo pùre contingens est, & à creaturæ libito existens ab eterno, vel evitata. Quinto denique docemus, eam Scientiam, neque implicit intelligentiam, aut naturalem esse, neque Scientiam Visionis, aut liberam, sed perfectissimè inter utramque Medianam.

75 Authoritas pro hac Nostra Scientia dabitur disp. seq. Thomisticâ Scientia, etiam ex accessu Excalceati Carmelii, & aliquorum, quorum apud Catholicos esse nulla potest authoritas cum Tuissio Calvinista, vix transgreditur limites Familiae Dominicanæ: & adhuc in ipsâ video grave dissidium inter Authores. Nam primò, ante exortam controvexisi nutus est Thomista, qui hæc Decreta defendit: post exortam, ea rejecere Thomista primores, teste Ledesma Dominicano. Secundò: Rispolis, Zumel, & Cabrera, licet recurrerint ad Decretum efficax, & prædeterminans, p. o infallibilitate istius Scientiæ, negantur Decretum præsens pro veritate conditionata: unde non sunt de Thomisticismo recenti. Quartò Nazarius, & alii, quibus latifavent Alvarez, & Albeida, Decreta hujusmodi Conditionata, & innixam in ipsis Scientiam, unicè admittunt circa eventus conditionatos, qui nunquam erunt. Vnde circa eventus absolutos, nullam Scientiam conditionatam agnoscunt in Deo. Quinto Avarez, fautor Decretorum hujusmodi, ea solùm admittit, circa ea quæ in Scripturis inveniuntur expressa. Vnde necesse est, infinita Conditionata à Deo nesciri. Sexto Ioannes à S. Thomâ, dux Thomistarum recentiorum, non audet extendere, nisi conjectuando, Scientiam istam Dei, præterquam ad eventus finito numero comprehensos quos nempe Deo revelante nos assequimur. De aliis dubius est. Septimò: licet alii Moderniores, secuti Gonzalez de Albeida, extendant ad omnes eventus tam pùre, quam non pùi è conditionatos, sua Decreta, & istam Scientiam, vix est ullus qui clare loquatur: ut videoas,

76 Authoritatem, quam pro sententiâ nostrâ repudientibus, enervare, & exaggerare profuâ, canari sunt patres Excalceati, & Ioannes à S. Thomâ, narratuncula quatuor de trinitate viris Excalceatis, juvantis, & cooperantis: in linea determinantis, non Deo tribuitur, sed creaturæ: unde talis Scientia, Deo pùre contingens est, & à creaturæ libito existens ab eterno, vel evitata. Quinto denique docemus, eam Scientiam, neque implicit intelligentiam, aut naturalem esse, neque Scientiam Visionis, aut liberam, sed perfectissimè inter utramque Medianam.

75 Authoritas pro hac Nostra Scientia dabitur disp. seq. Thomisticâ Scientia, etiam ex accessu Excalceati Carmelii, & aliquorum, quorum apud Catholicos esse nulla potest authoritas cum Tuissio Calvinista, vix transgreditur limites Familiae Dominicanæ: & adhuc in ipsâ video grave dissidium inter Authores. Nam primò, ante exortam controvexisi nutus est Thomista, qui hæc Decreta defendit: post exortam, ea rejecere Thomista primores, teste Ledesma Dominicano. Secundò: Rispolis, Zumel, & Cabrera, licet recurrerint ad Decretum efficax, & prædeterminans, p. o infallibilitate istius Scientiæ, negantur Decretum præsens pro veritate conditionata: unde non sunt de Thomisticismo recenti. Quartò Nazarius, & alii, quibus latifavent Alvarez, & Albeida, Decreta hujusmodi Conditionata, & innixam in ipsis Scientiam, unicè admittunt circa eventus conditionatos, qui nunquam erunt. Vnde circa eventus absolutos, nullam Scientiam conditionatam agnoscunt in Deo. Quinto Avarez, fautor Decretorum hujusmodi, ea solùm admittit, circa ea quæ in Scripturis inveniuntur expressa. Vnde necesse est, infinita Conditionata à Deo nesciri. Sexto Ioannes à S. Thomâ, dux Thomistarum recentiorum, non audet extendere, nisi conjectuando, Scientiam istam Dei, præterquam ad eventus finito numero comprehensos quos nempe Deo revelante nos assequimur. De aliis dubius est. Septimò: licet alii Moderniores, secuti Gonzalez de Albeida, extendant ad omnes eventus tam pùre, quam non pùi è conditionatos, sua Decreta, & istam Scientiam, vix est ullus qui clare loquatur: ut videoas,

76 Authoritatem, quam pro sententiâ nostrâ repudientibus, enervare, & exaggerare profuâ, canari sunt patres Excalceati, & Ioannes à S. Thomâ, narratuncula quatuor de trinitate viris Excalceatis, juvantis, & cooperantis: in linea determinantis, non Deo tribuitur, sed creaturæ: unde talis Scientia, Deo pùre contingens est, & à creaturæ libito existens ab eterno, vel evitata. Quinto denique docemus, eam Scientiam, neque implicit intelligentiam, aut naturalem esse, neque Scientiam Visionis, aut liberam, sed perfectissimè inter utramque Medianam.

75 Authoritas pro hac Nostra Scientia dabitur disp. seq. Thomisticâ Scientia, etiam ex accessu Excalceati Carmelii, & aliquorum, quorum apud Catholicos esse nulla potest authoritas cum Tuissio Calvinista, vix transgreditur limites Familiae Dominicanæ: & adhuc in ipsâ video grave dissidium inter Authores. Nam primò, ante exortam controvexisi nutus est Thomista, qui hæc Decreta defendit: post exortam, ea rejecere Thomista primores, teste Ledesma Dominicano. Secundò: Rispolis, Zumel, & Cabrera, licet recurrerint ad Decretum efficax, & prædeterminans, p. o infallibilitate istius Scientiæ, negantur Decretum præsens pro veritate conditionata: unde non sunt de Thomisticismo recenti. Quartò Nazarius, & alii, quibus latifavent Alvarez, & Albeida, Decreta hujusmodi Conditionata, & innixam in ipsis Scientiam, unicè admittunt circa eventus conditionatos, qui nunquam erunt. Vnde circa eventus absolutos, nullam Scientiam conditionatam agnoscunt in Deo. Quinto Avarez, fautor Decretorum hujusmodi, ea solùm admittit, circa ea quæ in Scripturis inveniuntur expressa. Vnde necesse est, infinita Conditionata à Deo nesciri. Sexto Ioannes à S. Thomâ, dux Thomistarum recentiorum, non audet extendere, nisi conjectuando, Scientiam istam Dei, præterquam ad eventus finito numero comprehensos quos nempe Deo revelante nos assequimur. De aliis dubius est. Septimò: licet alii Moderniores, secuti Gonzalez de Albeida, extendant ad omnes eventus tam pùre, quam non pùi è conditionatos, sua Decreta, & istam Scientiam, vix est ullus qui clare loquatur: ut videoas,

SEC-

Disp. 25. Exclusio Scientia Thomist. Condition. sect. 2. 341

S E C T I O . II.

SCRIPTURA, ET PARENTES CONTRA Thomistas.

Impetratur 78 Primum argumentum sumitur ex Scriptura, & patres contra Thomistas.

78 Primum argumentum sumitur ex Matth. 11. & Luc. 10. ubi à turis. Christo Domino comparativè ad Tyrios, & Sydonios, reprehenduntur Co- & Luc. 10. rozaini, & Bethsaiditæ, sub signis eiusdem, sub quibus conditionatè prævili sunt Tyrii, & Sydonii, bene operari. Sic formatur: Si Penitentia Tyriorum, & Sydoniorum, esset à Deo cognita per scientiam conditionatam prædeterminativam: (Sic voco Thomisticam Scientiam, in iuxtam Decreto conditionato prædeterminante;) increpati, quæ comparativè ad Tyrios, & Sydonios reprehendit Christus Dominus Corozainos, & Bethsaiditæ, esset inanis, stulta, & delatoria; sed id est nefas dictu: ergo talis Penitentia per hujusmodi Thomisticam Scientiam non est cognita: ergo per Medium. Consequentia bene sequuntur. Et minor est certa: nam serio Christus Corozainos, & Bethsaiditæ reprehedit, styllo exprobrationis simpliciter comparativa, facta paritate signorum eorumdem, ad præoccupandam omnem excusationem, ut ex textu constat.

79 Major ostenditur primò: quia increpatio comparativa, stulta est, & inanis, inter extrema manifestè dispara, quoad rationem maximè conduceat ad operationem, & alioquin independentem ab eorum arbitrio; sed, cognitâ per scientiam prædeterminatam, & Sydoniorum penitentia, Tyriorum, & Sydoniorum prædeterminata, Tyrii, Sydoniisque ex una parte; & Corozaini, & Bethsaiditæ ex aliâ, essent extrema, quoad eam rationem, manifestè dispara: ergo esset inter eos ita, & inanis increpatio comparativa. Major primi Syllogismi: patet ex terminis: nam argumentum à paritate, nullum est, redditâ bonâ ratione disparatis, ut advertit Aristoteles 3. Top. 3. Tum quia increpatio comparativa deberet afferre probationem ita legitimam, ut ab exemplo convincat objurgatum: at hæc probatio nequit esse legitima, si paritas in ratione non est. Minor autem videtur evidens: quid enim magis independens ab arbitrio creato, quam

Decretum physicè prædeterminans? Quid In primâ ipso magis conducens ad operandum ex par. tratt. essentia, triplex prædicto, juxta Thomistam multas: nempe, inseparabilitatis physi- sciente.

ce ab operando: irresponsibilis applicatio ad operationem: & ita requisiti ad ipsam, ut operari sine tali prærequisito sit chymera. At in viâ Thomistica prævi- si essent Tyrii, & Sydones, respectivè ad Bethsaiditæ, & Corozainos, manifestè dispare in excessu talis Decreti: quo isti caruerint: ergo stulta, & inanis est incre- patio comparativa.

80 Major eadem ostenditur secundò: stulta, & delatoria repreheditur de omissione operis, qui operis omissionem iustificat, & verè retorquere potest in seum placitum objurgantis, objurgato non liberum; atqui in viâ Thomistica Scientia conditionata, cessans ab opere, justè, & verè retorquere potest operis omissionem ad solum placitum Dei objurgantis, objurgato, & cessanti non liberum: ergo in viâ Thomistica Scientia, stulta, & delatoria repreheditur omittens operationem: ergo. Consequentia sunt bona. Major est mihi evidens: qui enim cessat ab opere, ex prævio defectu placi- ti sibi non liberi, in talem defectum justè retorquet defectum operis; non enim opus deficit, nisi cessante prius operari eo qui objurgat: si autem eo cessante, ces- sare objurgatum ab opere, est necessarium consequens invincibile: quomodo reprehendendus est, nisi stulta, & delatoria? Minor non est evidens minùs: quia in viâ Thomistica Scientia, cessare ab opere est necessarium consequens ad defectum Decreti prædeterminantis, præ- viè à Deo vitum, & ab humana liberate: independentem: sicut operari est consequens necessarium Decreti prædeterminantis, sine isto præviè posito re- pugnans existere. Vergetur sic: per illum stat opus: defectus, per quem stat detec- tus prærequisiti essentia ad opus, si- ne ipso repugnans: sed in viâ Thomisti- ca unicè stat per Deum defectus essen- tialis prærequisiti ad opus, siue ipso re- pugnans: ergo in eâ viâ unicè stat per Deum defectus operis. Sed stulta repre- hendit de operis defectu ille ipse, per quem unicè stat: ergo.

81 Major ostenditur tertio. Reple- natio à paritate ne sit inanis, ita for- mari

In primā mari debet, ut similis consequentia à par. tract. ri concluderet in necessariis; sed in viā i. de Deo Thomisticæ Scientiæ prævidentis unum operari, & non alium, consequentia non concludit à pari in necessariis: ergo in viā Thomisticæ Scientiæ, prævidentis unum operari, & non alium, nequit non esse inanis reprehensio à paritate. Consequentia valet: & minor est evidens: quia in necessariis, quomodocumque dispositis, si ex parte unius sit prædeterminatio, & non ex parte alterius, ex eo quod una causa operetur, non valet consequentia ad operationem alterius. Major explicatur & ostenditur: quia ut defectus operis sit reprehensibilis, in non operante, respectivè ad operantem, ratio non operandi, in ipso non operante, debet esse placitum ipsius non operantis, volentis gaudere suā libertate: ergo si non esset jus libertatis, similis consequentia à pari concluderet in necessariis. Et ratio est: quia in necessariis, si consequentia non valeret, defectus operis deberet rejici in defectum antecedentem: ergo pariter in viā Thomisticæ Scientiæ defectus operis rejici debet in defectum antecedentem, & independentem à libertate: quomodo ergo valeat potest ulla reprehensio à paritate?

82 Dices primò: Exprobationis aequalitatem fundari in auxilio sufficiēte, quod dat posse, & obligationem: & quo Iudæi non carebant. Contra primò: nam in viā Thomisticā vix est explicabile in imprædeterminato, auxilium sufficiens: qui enim per ea, quæ habet, nec habet omnia prærequisita ad operandum, nec habet in manu suā, per ea non sufficit ad operandum: ut latè dictum est *suprà lib. 3. à n. 148.*

Suprà lib. 3. à n. 148. Secundò: quia increpatio non est de posse, & de obligatione, sed de actu, & de operatione: sed quoad actum, & operationem est summa disparitas: quia actu operari imprædeterminatum, est impossibile.

83 Tertiò: quia licet ad æquitatem exprobationis absolutæ, sit satis posse per auxilium sufficiens, non vero ad æquitatem exprobationis comparativæ: ut constat ex nostro argomento; cuius ulterior ratio est: quia exprobatio comparativa sit, ut malè operans erubescat ad conspectum bene operantis: sed si non sit æqualitas inter utrumque quoad ea

quæ requiruntur ad bene operandum, datur patens locus excusationi, nec datur locus erubescientia: ergo exprobatio comparativa, non solum petit æquitatem in auxilio sufficienti, sed in omnibus, quæ per se requiruntur ad bene operandum. Vrgetur. Pone aliquem cum necessitate Morali ad amandum Deum: & alium, sine eā necessitate morali, imòcum morali necessitate ad peccandum; sit iste, Iudas: & illa sit Beatissima Virgo: quis nisi ridiculè reprehenderet Iudam, quod non amaret Deum, sumptuaria à Beatissima Virgine? sed fortior est necessitas Decreti prædeterminantis ad amandum, quam moralis: ergo cum eā disparitate stare non potest exprobatio comparativa.

84 Nec obest, quod opponit Albelda, *Albelda.*

de Christo, & Apostolis proponendis in die judicii, ad comparativam confusione Præscitorum. Non, *inquam*, obest. Primò: Nam Præsciti non reprehenduntur, ad conspectum Christi, & Apostolorum, stylo comparativæ increpationis: quid enim magis idiculum, quam reprehendere Reprobos, quod peccaverint, & meruerint damnationem, non peccante, nec damnato Christo: quod erat chymericum? Secundò: quia si Christus & Apostoli proponuntur ad confusione, idè est, quia nemo est, qui non erubescat, tam amabilem Dominum contempnisse, & tantorum Magistrorum exempla, & Doctrinam neglexisse. Tertiò: quia si comparativè reprehendendi sint, non quidem ex paritate rei ad rem, sed proportionis ad proportionem: cur nempe Reprobi, tanta agente, & paciente pro ipsis Christo Domino, cùm non deberet: ipsi tantillum, quod debebant, facere neglexerunt? Sed casus noster, alius est, & à paritate rei ad rem, & sub eadem obligatione. Non est ergo ad rem præsentem oppositio, quā fudit Albelda.

85 Dices secundò: Exprobationis aequalitatem fundari in eo, quod Corozani, & Tyrri jam erant pares in posse: Decretum enim prædeterminans, & appendix prædeterminatio non pertinet ad posse, sed ad *actum*. Contra primò: quia vix est intelligibile Decretum prædeterminans non esse de linea potestatis, cùm sit præparatio Divina Omnipotentiæ, in viā Thomisticā. Secundo:

Pote-

Potestas imputabilitatis est Potestas optandi pro libito: sed potestas optandi pro libito talis est, ut operatio sit aut non sit ex solo libito optantis: ergo & potestas imputabilitatis, talis esse debet, ut operatio sit, aut non sit ex solo libito habentis potestatem. Atqui in viā Thomistica, non est talis potestas: ergo nec potestas imputabilitatis. Tertiò: quidquid sit, an decretum prædeterminans, & appendix prædeterminatio sit de linea potestatis, vel de linea actus, est impedimentum efficax omissionis, inevitabile à Creaturâ, & determinatio prævia operationis, à Creatura inassimilabilis prout voluerit. Iam sic: ergo qui non convertitur, converti definit ex prævio impedimento efficaci conversionis, posito à Deo & inevitabili à Creatura, & qui convertitur, ex præviâ voluntate Dei convertitur. Atqui, qui determinat unū ad conversionem, & alium præimpedit, inepte, & injustè reprehendit, illum, cuius impedit conversionem, comparatione ad illum quem determinat: ergo.

86 Dices tertio: Exprobationis equitatem fundari in eo, quod male operantes ex suā culpâ caruerunt decreto prædeterminante, & appendice prædeterminatione. Hæc solutio, si esset vera, esset optimæ. Sed contra primò: nam hæc indignitas, quæ hic fingitur, ex parte non habentis prædeterminationem, prædeterminata æquè est à Deo, & præimpedit dignitas: sicut prædeterminata est conversio in operante, & impedita in non operante: ergo sicut inepte reprehenditur, qui non convertitur, comparativè ad illum qui convertitur: ita & inepte reprehenditur qui indignus est redditus, comparativè ad illum qui non est redditus indignus. Secundò: quia Decretum thomisticum est omnino independens ab usu libertatis creatæ, & ab ipso inevitabile, & inassimilabile: ergo recursus iste ad usum libertatis impertinet.

87 Dices quartò, argumentum manifestam instantiam pati in nostrâ Sententiâ, Primiò: nam qui non operantur, non accipiunt à Deo beneficium cogitationis Congruæ, & auxilliæ efficacis, nec discretionem gratuitam in actu primo: quibus beneficiis gaudent, qui operantur bene. Secundò: quia simili arguendo, quo nos, usi sunt Pelagiani contra Augustin. *Aug.* *Pelagian.* *Fatidici.* *Fatidici.* *Paulus.* *Leonard.* *Syrenius.* *Cyr. Alex.* *Destruere hominis naturam,* & idè ma-

num, ut videre est *lib. de Correp. & Gra-*
In priuata Sic Thomistæ retorquent argumentum nostrum:
par tract. i. de Deo scientie.

88 Sed contra est: nam in nostrâ Sententiâ ex unâ parte, neque cogitatio congrua, neque auxilium efficax, neque discretio in actu primo, dicunt excessum uilium virium, & energiarum, & roboris ad operationem, cùm æquales omnino vires esse possint in cogitatione incongruâ, in auxilio purè sufficienti, & in quocumque actu primo libertatis: & ex aliâ, totus excessus, qui neq; exequitur, neq; determinat, neq; influit, attéperatur usui libertatis nostræ, & ab ipso est assimilabilis, vel evitabilis: quid ergo miru, quod male operantes reprehendi possint comparativè ad bene operantes? Imò jure, qui carent beneficio cogitationis congrue, auxiliis efficacis, & discretionis beneficæ in actu primo reprehenduntur, de eo ipso, quod careat: nam in manu habent, quancumque cogitationem quâ liberi sunt, facere congruam, efficacem, & discretivam in actu primo, adjunctâ bona operatione, quâ fuisset in Deo Scientia Media congruitatis, efficacia, & discretionis. Illud de Pelagianis, impostura *Expli-*

ca tur.

Ex Sanctis Patribus, quorum loca dabit Eximius Doctor, & abunde Fassolus, & Ruiz. Eorum mens à Patre Ribadeney-

Ruiz de Montoya.

Ribaden.

Basilius, Hieronymus, Chrysostomus, & Cyrilus Alexandrinus.

Hieronymus Chrysost.

Cyr. Alex.

In primā nere semper in nobis nolle, & velle, quia par. tract. efficacia Divinae Praefinitionis non est in i. de Deo ruinam liberæ facultatis, sed in adjutori scientie.

Augustin. Clem. Rom 90 Tertiò: quòd afferant, nihil esse extra arbitrium creatum, quod determinet ad operandum: id quod scientiae Thomisticæ contradicit: ita pàssim Augustinus, & apertè Clemens Romanus Epist. 3. Quartò: quòd afferant: ex duobus à qualiter præventis, plenumque unum operari bene, & aliū male, sine alio discrimine, quām bona, aut mala operationis: quod in Scientiâ Thomisticae est repugnans: & ita apertè Hugo Victorinus. Quintò: quòd afferant, nullū in Deo esse præaffectionem circa piava opera; & nullū auxiliū, etiam ex his, quibuscum Voluntas operatur, cui resisti non possit: quorum neutrum est verum apud Thomistas; & utrumque est commune Placitum Sanctorū Patrum ex Augustino. Sed ego ex eorum mente, juxta illas questiones supra prepositas num. 20. & 21.

Formatur Argumē- rum. 91 Disputo primò sic: Pianotitia lapsus in homine, in Angelo, in mundo, si crearentur, admissa est à Patribus ante Decretum absolutum creationis; sed ante decretum absolutum creationis non sunt à Patribus admissa. Decreta conditionata talis lapsus: ergo neque admissa est à Patribus Scientia Thomistarum innixa his decretis conditionatis: ergo admissa solum est à Patribus Scientiam, quam nos dicimus Mediam. Major datur à Thomistis, & est innegabilis ex disp. 24. num. 20. Minor ostenditur primò: quia Patres nusquam, aut nunquam meminere talis decreti, quasi supponentes eam veritatem conditionalem lapsus, præsciri à Deo, & non disponi: si enim esset ex præfectu Dei, difficultas objecta à Gentilibus, & Hæreticis, erat invincibilis.

Secundò: 92 Secundò: nam Patres ita rogati, cur non obstante præscientiâ, decreverit Deus Creationem, admittebant suppositionem arguentium, nempe, quòd solā omissione Decreti absoluunt, impediri à Deo possent tales lapsus; sed id, admisisse Decretis Cöditionatis, est evidenter falsū: ergo talia decreta admissa nō sunt. Tertiò: quia, præscientiâ positâ de lapsu con-

ditionato, recursus ad rationes excusantes Divinam voluntatem ab omni labe affectus, in Creatione, manifestè supponit eam veritatem conditionalem lapsus, naturaliter contingenter à Deo sciri, ante creationis. decretum: quod patet: nam si ex propriâ voluntate sciretur Lapsus præ non Lapsu, recursus ad rationes excusantes nullus esset. Atqui suppositio veritatis naturaliter Deo contingens ante-vertit omne Decretum, ut per se patet: ergo.

93 Disputo secundò sic: Præscientia conditionata Patrum talis est; ut componat lecū tres veritates, quas Patres exprimunt: Primum: Deus, quantum est ex se, bonum dedit; & malum non est Dei, sed hominis, & dæmonis. Alterum: Angelus & homo, ita reliqui sunt in manu consilii sui; ut ex parte Dei non sint determinati ad amittendam felicitatem. Tertium: Angelus, & homo habebant in suâ manu non consentire tentationi, si vellent. Has veritates exprimunt Patres, ut videre est apud Ruiz disp. 65. & inde Ruiz. Deum defendunt in decreto de Homine, de Angelo, de Mundo, non obstante præscientiâ lapsus. Atqui Præscientia Prædeterminativa componere secum nequit tres illas Patrum veritates: ergo Præscientia Prædeterminativa non est Præscientia Sanctorum Patrum, sed ipsis apertè contradicens: ergo Præscientia Sanctorum Patrum est Scientia Media. Minor est evidens: nam primò, ex Decreto Conditionato, ex parte Dei, manent determinati Angelus, & Homo ad calendum honestate, & felicitate. Secundò, ex præfectu Dei est prima origo actionis mala. Tertiò: qui non habet in manu, id quo resistat tentationi, imò præhaber impedimentum inevitabile resistentiae, non habet resistere tentationi sive velit. Et hæc de Patrum argumento.

SECTIO III.

RATIONES THEOLOGICÆ CONTRA Thomistas.

Ratio pri-
ma ex li-
tatis everja, ex quo jam lib. 3. Epersa.
disputavi latissime, & ulterius arguam, Ex lib. 3.
lib. 7. & 10. Nunc breviter arguo sic: tot. & in-
fatu- & 10.

futurus, in medio, destruente libertatem ipsius; sed Decretum Thomisticum, tūm ex se, tūm ex appendice prædeterminatione destruit libertatem ipsius actus: ergo in tali decreto nequit actus liber prævideri conditionatè futuus: ergo Scientia Thomistica est implicans. Consequentia liquent. Et major est evidens. Ostenditur minor. Determinatus inevitabiliter, & antecedenter ad unum, est inevitabiliter, & antecedenter exclusus à contradictorio: sed inevitabiliter, & antecedenter exclusus à contradictorio. Non definit liberè contradictorium: ergo determinatus inevitabiliter, & antecedenter ad unum, non definit liberè contradictorium. Sed qui non definit liberè contradictorium, non operatur libere: ergo.

95 Nunc sic: atqui in viâ Decreti Thomistici, omnis operans est inevitabiliter, & antecedenter determinatus ad unum: ergo viâ Decretorum hujusmodi non est via libertatis. Omnia bene sequuntur ex Syllogismo probativo: Major est evidens; quia sicut unum contradictorium est exclusio alterius, ita qui determinatur ad unum, manet determinatus ad exclusionem alterius: qui autem manet determinatus ad exclusionem, manet exclusus. Minor est etiam evidens: quia excludi, & carere sunt idem: ergo qui antecedenter ad usum suæ libertatis excluditur, caret antecedenter ad usum suæ libertatis, extremo à quo excluditur. Sed qui antecedenter ad usum suæ libertatis excluditur & caret, non caret pro suâ libertate: ergo.

96 Confirmatur hæc ratio, hoc discursti ineluctabili. Sit Voluntas præterminata ad amandum in instanti A: & amet. Cesset in B. Et arguo sic: Vel ut voluntas cesset amare in instanti B, oportet auferri prærequisita, quæ præcesserant in instanti A, vel non? Si secundum: ergo manent eadem omnia prærequisita ad amandum, distincta ab amore, & cessat amor: ergo cum omnibus prærequisitis ad amandum, ab amore distinctis, componitur cessatio amoris, & non amor: ergo voluntas potest componere cum omnibus prærequisitis ad amandum, distinctis ab amore, non amore: ergo in nullo ex prærequisitis ad amore potest dari connexio cum amore: ergo in Aranda de Deo.

nullo prævideri potest: ergo debet in se In primâ videri: ergo Scientia Thomistica nulla par. tract. 1. de Deo scientie.

97 Si ergo primum: ergo cessare ab amore non est usus domini, nec arbitrii nec optionis, sed est respectivè necessarium ex defectu non libero. Ergo neque positio amoris poterat esse libera, & ex usu domini, & optionis. Patet hæc consequentia: qui enim, non amando, non liberè definit amare: neque liberè amabat, amando. Probo primam. Deficere necessaria, ut sit amor, & esse amorem, est simpliciter impossibile: ergo deficere necessaria, ut sit amor, & esse cessationem amoris, est simpliciter necessarium. Atqui in viâ thomistica, independenter ab usu libertatis tolluntur à Deo, & deficiunt prærequisita necessaria, ut sit amor: ergo independenter ab usu libertatis ponitur à Deo invincibilis impossibilitas, ut sit amor: ergo eodem modo ponitur invincibilis necessitas, ut cesset amor: ergo cessare ab amore est respectivè necessarium non amanti ex defectu non libero.

98 Secunda ratio sumitur ex capite Altera Læsa Divinae Sanctitatis: ex quo priua ratio ex disputavi etiam lib. 3. à num. 536. Sic arguo. Læsa Sanctitate Dei Suprà lib. 3. à num. 536.

Loc. cit.

In primā tas à formalī malitiā: quid ergo deest, ut par. tract. sit prædeterminatio de formalī? Dicitis: 1. de Deo de formalī, dari decretum permīssivum sciente. in quo videtur. Bene: vel hoc decretum ex se est connexum cum formalī malitiā, Suprà lib. vel non? Si secundum: nihil prodest. Si 4. à nu. 24 primum: quid deest, ut prædereminet, & à num. cùm antecedens connexio sit? Vide suprà 357. lib. 3. & 4.

Firmatur efficaciter 99 Vrgetur hæc ratio, discrusu etiam ineluctabili. Vel posito Decreto, quod dicitis, conditionato circa materiale peccati, restat ulla indifferentia ad separandum ab ipso malitiā, vel non? Si secundum: contra est primo: ergo tota libertas, quæ exerceri potest à voluntate, exercetur in positione actionis prava: ergo non est ulterior determinatio ad malitiā, quā determinatio ad actionem pravam. Sed per vos actio prava est ex Dei determinatione: ergo ex Dei determinatione est ipsa malitia. Secundò: ubi nulla est indifferentia, illius cuius est, tollere indifferentiam est determinare; sed per vos, nulla manet indifferentia, & indifferentiam sustulit Deus decreto suo prædeterminante: ergo Dei est determinatio tā ad formale, quā quoad ad materiale. Quis non horreat? Si ergo primum? in quo medio videtur malitia? nam in indifferenti, ut tali, nihil videtur determinatum. Per quod exercitium libertatis tollitur hæc indifferentia? quomodo ab indifferenti, ut indifferenti, prodire potest determinatio?

Tertia Ra- 100 Tertia ratio sumitur ex capite, tio ex su- sublatæ sufficiētæ: quod etiam latè dis- blatæ suf- putando lib. 3. prosecutus sum. Inde sic ficientiā. arguo. Ex præscientiā prædeterminativā vel Deus negat sufficientiam ad præcepta, vel præcipit impossibilia: utrumque est contra Fidem: ergo Præscientia prædeterminativa non potest admitti. Sequela bicornis ostendit hoc discrusu

Godoy, & præoccupante Godoy, & Gonet. Voluntas tenetur aliquando componere cū

Suprà à omnibus prærequisitis ad agendum, ipsam non actionem: Sed juxta vos hæc compositio est impossibilis; ergo voluntas aliquando tenetur ad impossibile: ergo vel Deus negat sufficientiam ad præcepta, vel præcipit impossibilia. Consequentia sunt bona. Minor est vestra: quia unum ex prærequisitis ad agendum est Decretum & appendix prædetermi-

natio, cum quibus compositio non actio- nis repugnat.

101 Major ostendit: componere non-actionem cum omnibus prærequisitis ad agendum, est facere, quod in ea- dem instanti simul sine ea prærequisita ad agendum, & non-actio, ita ut idem in- stans mensurē utrumque, (qui suar ve- stri termini:) sed voluntas id tenetur aliquando facere: quod sic ostendo: sit voluntas in instanti A cum omnibus prærequisitis ad actū furandum: & rogo: vel voluntas sic existens cum omnibus prærequisitis ad actū furandum, evadit obligationem non furandi, vel non? Si primum: ergo nullus furando peccat: quod est hæreticum, & est evidens sequi: quia nullus furatur, siue omniis præ- quisitis ad actū furandum. Si secundum: ergo suppositis etiam omnibus præqui- sitis ad actū furandum, tenetur non fu- rari: ergo tenetur componere cum ipsis non furari.

102 Probo hanc consequentiam. Vo- luntas non tenetur ad actū effundum sine omnibus prærequisitis ad actū furādum, quia hoc non est ipsi liberum, per vos: in- ter alia enim prærequisita, sunt Decre- tum Prædeterminans ad entitatem ma- teriale furti, & imprædeterminatio ad nolitionem furti: ergo ex necessaria su- bordinatione causæ secunda ad primam, necessitatatur ad actū effundum cum omni- bus prærequisitis ad actū furandum, & ex præcepto tenetur ad actū non furan- dum: ergo tenetur ad compositionem eorum. Probo hanc ultimam. Qui enim tenetur simul ad unum, & ad aliud, tene- tur ad utrumque simu]. Vel ergo ea com- positio non est impossibilis (quo nostri eritis,) vel sequitur unum è duobus: aut negari sufficientiam ad præcepta, aut præcipi à Deo impossibilia; quod hæ- reticum est.

103 Quarta ratio sumitur, ex modo Quarta ex quo Deus prævenit causas liberas: unde modo con- sicut argumentor. Scientia Prædetermina- currēti- tiva stare nequit, quin Deus, causis alio- Divino.

ad-

In primā par. tract. 1. de Deo sciente. oppositam, cum præcepto: ergo similiter.

S E C T I O IV.

SPECIALIORES RATIONES CONTRA Thomistas.

Senonense Tridentin. decret. 15. Dei trahentis auxilium tale nō est, ut ei resisti non possit. Firmat Synodus Tridentina sess. 6. cap. 4. Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum, non posse dissentire, si vellet, anathema sit. Confirmat Innocentius X. lib. 3. latè damnans quartam Propositionem Ianse- à nu. 322. nii: ubi Iansenius Semipelagianos in eo & infrā lib. 10. à vocavit hæreticos, quod vellent, eam Gratiam talē esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare: id est, quod vellent, eam non esse prædeterminantem: & Iansenii judicium, in quod impingunt incaute Thomasius, & Gonet, damnat ut hæreticum Innocentius X. Secundò probatur ex terminis: Qui resistere ne- quit, cedit ex defectu potestatis ad resistē- dum; sed qui cedit ex defectu potestatis, non cedit liberè, & quia vult: ergo qui resistere nequit, non cedit liberè, & quia vult.

104 Major autem, quæ solū nega- tur à Thomistis ex horrore catholicarum damnationum, apertè convincitur, ex definitione ad definitum. Resistere al- cijus vocationi, & ejus dissentire consi- lio, est componere dissensum cum consi- lio, & operationem oppositam vocationi cum vocatione: ergo posse resistere & dissentire, est posse componere: ergo qui componere non potest cum præmotione Dei trahentis, & vocantis operationem oppositam præmotioni, non potest dissen- tire, nec resistere præmotioni Dei vocan- tis, & trahentis. Atqui in viâ Thomisti- ca Scientiæ nemo potest componere cum præmotionibus divinis operationem ipsi- sis oppositam: ergo sunt præmotiones: quibus absolutè resisti non potest. Omnia bene descendunt ex primo antece- dente: quod ex terminis videtur notum, & ultrà demonstratur: quia Resistentia est relativa alijus alicui; at non alicui tantum possibili: quis enim resistit tentationi, quæ non est? ergo existenti. Confirmatur. Resistere præcepto, est peccare: sed facere rem, quæ potest præcep- to prohiberi, non est peccare: ergo facere rem, quæ potest præcepto prohiberi, non est resistere præcepto: ergo quia resistere præcepto est componere rem præcepto

In primā par. tract. 1. de Deo sciente. Quinta Ratio.

105 P Rima sit: Deus pro suo libito po- test non decernere conditionatè

Conversionem, & simul non decernere inconversionem Tyriorum, sub condi- tione, quod apud iplos fiant signa facta Be- thsaïde: sed non potest non cognoscere conversionem, aut inconversionem, sub eā conditione signorum: ergo potest cog- noscere conditionata libera, sine ulio

Decreto conditionato subjectivè exis- tente: ergo Scientia Thomistica nulla est, & omnino inutilia thomistica Decreta con- ditionata. Consequentia bene sequuntur.

Et minor datur à Thomistis, contra An- onymum, & jure danda est. Primò: quia de perfectione indispensabili. Divinæ

Providentiae, est præscire quid ex Mediis eveniet, si ponantur, ut suprà diximus: ergo non potest Deus non cognoscere conditionata libera: alioquin posset esse

Providentia sine eā notitiā. Secundò: quia insitum est omnium animis esse de

perfectione Dei, ut interrogatus, quam in partem se voluntas verteret sub hac, aut illâ hypothesi, responde: e posse de- cisivè: nosque ore communi testamur istam veritatem: nam interrogati dici- mus: nescio: Deus scit.

106 Major igitur ostendit primò: quia juxta omnes ferè Thomistas, non habet Deus hæc decreta circa omnes evē- tus excogitables: ergo pro libito potest non decernere quidquam circa quælibet.

Antecedens est ex num. 75. Doctrina iho- ministica communis. Secundò: quia Deus omnino liberè decernit per vos: ergo potest non decernere: unde enim venire potest ista necessitas? Dicitis: ut sciat.

Contia. Per vos, scit liberè: ergo potest pro libito neutrum scire. Tertiò, & principaliter: quia vel conditio sub quā

decernit conditionatum eventum liberū, includit omnia prærequisita ad ipsius

existentiā: vel non? Si primum: ergo conditio includit decretum prædetermi- nans, & appendicem prædeterminatio- nem: ergo Decretum conditionatum est

impossibile, & ridiculum. Probatur ista consequentia: quia veritas de existentiā

In primā actū, si detur prædeterminatio, est veritas necessaria & non contingens: ergo non est objectum Decreti: quis enim dicat: decerni à Deo posse, quod homo non implicet contradictionem, si existat?

107. Si ergo secundum: ergo conditio sub quā decernit Deus eventum, non dicit omnia prærequisita ad eventū existentiam, sed unum, aut alterum. Atqui decernere, quod si: eventus casu quo folium detur unum alterum requisitum, & non omnia, nequit esse Deo necessarium: immo nequit esse possibile: ergo Deus profuso libito, &c. Minus: sublumpta probatur. Non est necesse, nec possibile, quod existat unum ex extremis, nisi omnia prærequisita ponantur; nec est necesse, quod ponantur omnia ex eo quod ponatur unum, aut aliud ex prærequisitis: ergo sub conditione quod detur unum, aut alterum ex prærequisitis, nec est necesse, nec possibile Deo decernere quod evenetur sit. Antecedens habet partes duas: aequè claras & innegabiles: nam existere rem sine omnibus prærequisitis ad ipsā, est perinde, ac existere sine seipso: quod repugnat ex terminis: & hæc est prima pars. Secunda est; non esse necesse quod sunt omnia prærequisita ex eo quod unū sit: quod patet, tunc quia est mutua inconnexio, & inexistentia prærequisitorum inter se. Tunc etiam, quia semper essent omnia prærequisita ad existentiam operationis, quia semper, si voluntas existit, est aliquid.

Sexta Ratio. 108. Secunda ratio sit: Ad Decretum absolutum de existentiā operationis liberæ v. g. & auxiliorum ad ipsam, non præcedit, nec præcedere potest Decretum conditionatum de ipsis operationiis existentiā: sed ad Decretum absolutum præcedit, & præcedere debet Scientia conditionata: ergo Scientia conditionata non requirit Decretum illud conditionatum: ergo sine ullo Decreto conditionato subiectivè existente datur in Deo Scientia conditionata contingentium, quam nos dicimus Scientiam Mediā. Consequentiae sunt bona. Et minor probatur primò, ex supradictis pro existentiā Scientiæ conditionatae: nam questiones illæ Patrum, vel nihil probant, vel id probant. Secundò: ex perfectione Divinæ Providentiae, ut à nostris incertis differt, ut ibi dicebamus. Tertiò:

quia supposita veritate majoris, essent infinita conditionata contingentia, de quibus Deus notitiam non haberet ante Decretum absolutum, quod ex terminis indebet.

109. Major autem imprimis datur ab omnibus fieri Thomistis, ut patet ex num. 75. Probatur secundò: quia non est ratio, cur Deus suspendere nequeat omne Decretū conditionatum pro priori ad absolutum. Et urgetur hæc ratio.

Nulla necessitas est in Deo anticipandi Decretum conditionatum ad absolutum: ergo liberè suspendere potest. Consequentia patet. Antecedens probatur: quia ista necessitas neque potest esse ex parte objecti: nam ad hoc ut absolutè existat, sufficit decretum absolutum, neque potest esse ex parte Dei: nam Deus liberè habet tale decretum. Immò ante omnē decretum in via Thomistica sit, sibi superesse certissima media, quibus optineat finem: ergo nulla est necessitas, ut pro priori ad decretum absolutum, conditionata decernat. Tertio: Vel Decretum conditionatum, liberè Deus habet, vel non? Si primum: ergo potest non habere. Si secundum: ergo neque liberè habet absolutum: quia absolutum omittere nequit, conditionato præhabito. Unde firmatur hæc ratio: Decretum absolutum est Deo liberum: ergo non præceditur à conditionato: quia conditionatum est necessitas absoluti, ejusque permens libertatem. Quartò: ad decretum de positione conditionis, non præcedit aliud decretum conditionatum, quod facilè fangi posset: ergo neque ad decretum absolutum de operatione præcedit ultimum aliud decretum conditionatum.

110. Tertia ratio ut proponatur, duo Septima ponenda sunt ex Scholâ Thomistica, quā Ratio. cum agimus. Primum est. In positione Ex principiis alicujus conditionis ad aliquem finem, pīs Tho- v.g. in exhibitione miraculorum Christi mysticis. Domini ad fidem Tyriorum, præscindi non possé à voluntate Dei necessariā, ut talis conditio existat. Quare sub illā cōditione, si apud Tyrios miracula fierent, importatur decretum Dei, ita ut sit idem ac dicere: si decretis miracula fieri apud Tyrios. Secundum est: in sententiā Thomistica, nullum posse obtineri finem per aliquid medium, nisi medium à Deo exhibitum sit ex efficaci intentione

Suprānu.

75.

ta-

talis finis. Igitur de miraculis, quæ apud Tyrios fieri poterant, si Deus illā patrasset, esset necessarium unum è duabus à Deo efficaciter esse prævolitum: aut quod deservirent efficaciter ad finem conversionis: aut quod ad eum finem non deservirent efficaciter, sed ad alium distinctum.

111. Vnde si Deus producit miracula ex intentione conversionis, in sententiā Thomistica, producere debet ex volitione quod deserviant efficaciter; & tunc erit efficax intentio conversionis: vel ex volitione quod tantum deserviant sufficienter; & tunc erit intentio incompossibilis cum ipsā conversione. Nam apud Thomistas non datur decretum indifferens. Quare juxta Thomistas, miracula apud Tyrios fieri nequeunt, nisi ex intentione connexā cum existentiā conversionis; vel ex intentione connexā cum ejus negatione: Nam efficax intentio conversionis, est connexa cum ipsā: intentio alterius finis, & unicè sufficienter respiciens conversionem, est conexa cum alio fine, & cum negatione conversionis. His juxta Scholam Thomisticam positis,

Formatur: 112. Argumentor sic: Deus in Decreto conditionato nequit, ut conditionem assumere miracula, nisi ut facta vel ex intentione connexā cum conversione, vel ex intentione incompossibili cum conversione Tyriorum, v. g. ergo non potest decernere conversionem Tyriorum sub miraculorum editione, neque sub aliā: ergo neque potest in Decreto conditionato talem præcognoscere conversionem. Antecedens est doctrina Thomistica, ut possum est: & ultima consequentia patet: quia in Decreto, quod repugnat, nihil videtur. Prima consequentia, in quā est difficultas, ostenditur. Quia Deus nequit decernere conversionem sub conditione miraculorum, per intentionem efficacem ne prosint ad ipsam conversionem: neque sub conditione miraculorum per intentionem efficacem conversionis: Sed Deus in sententiā Thomistica, nequit decernere conversionem sub conditione miraculorum, nisi decernens sic: ergo Deus decernere nequit Conversionem sub conditione tali miraculorum. Consequentia patet. Et minor est vera ex presuppositis. Major probatur quoad pri-

mā partē: quia decernere conversionem In Primā sub conditione, volendo quod conditionē par. tract. proposit, est decernere conversionem ut formā liter impossibilem: nam existere conversionē sub miraculis factis ex intentione connexā cum negatione conversionis, est chimericum. Quoad secundam probatur: quia existere conversionem, si existat intentio efficax conversionis, est veritas indefectibilis: Deus autem non decernit indefectibilia, sed contingentia.

113. Dices primò: Velle Deum conversionem sub conditione Miraculorum respiciendo quasi disjunctivè, & indifferenter intentiones, à quibus potest ponni. Contra primò: nam hæc solutio dari non potest abs Scholâ Thomistica, non agnoscente hujusmodi indifferencias. Secundò: implicat enim fieri disjunctio- nes istas inter intentiones, quorum vel utraque, vel altera repugnat actu disjungenti, nempe decreto conditionato, & ejus objecto, quatenus attingendo per Scientiam contingentem; atqui in casu nostro, non solum altera ex intentionibus, sed etiam utraque repugnat Decreto volenti, quod operatio fiat sub prædictā conditione, ut probatum est: ergo.

114. Dices secundò: Decretum conditionatum, quod Deus habet de conversione Tyriorum, non decernere, quod ipsi convertantur, si apud ipsos fiant ex quacumque intentione miracula, sed solum decernere, quod, si fiant miracula, unicè fiant ex intentione conversionis. Contra: nam præterquam quod hæc Decreti tendentia à Thomistis explicata nondum est, nec exhibita: hoc decretum non est conditionatum, sed absolutum. Probatur assumptum: nam decretum non faciendi miracula, nisi ex intentione conversionis, est Decretum absolutè exclusivum omnis intentionis circa miracula præter intentionem conversionis: sed Decretum absolutè exclusivum omnis intentionis circa miracula præter intentionem conversionis non est conditionatum, sed absolutum: ergo. Omitto plurimam. Argumenta vero, quæ pro Thomistis fari mari possunt, opportunè dabuntur post ulteriore illud rationem Scientiæ Mediæ, & in ejus defensione disputantur. Infrā à nu. 147 & lib. 3. à nu. 172. & supradicte sequenti, præter ea, quæ lib. 3. à lib. 4. à nu. 29. latè dis- lib. 3. & lib. 4. & excusa jam sunt.

DIS-

In Primā
par. tract.
i. de Deo
sciente.

DISPVTATIO XXVI.

SCIEN TIAE DIVINAE MEDIÆ
Existentia.

Scientia
Media.
An Nova?

RIA occurunt in limine: *Quidditas*, *Nomen*, & *Novitas*. Novitas non est Rei, sed vocis; non substantiae, sed accidentis. Res & substantia, æterna est, ab Scripturis manifestata, & à Sanctis Patribus agnita, & præmunita.

Authoritate communis Theologiae, ut constabit: &

mirum est objici nobis novitatem ab ijs, qui Nova

Decreta induxerunt, & in iis novitatem substantiae, & Rei, nec revelatam in Scripturis; neque à Patribus Cognitam, nec rationi conformem, ut vidi-
mus: & voces Rebus querere Congruas, laus est. Nomen Scientia Media, novum quidem est, si sèculum demas: est tamen aptissimum rei: quia in-
ter Scientiam Naturalem, & Scientiam liberam ita mediat, ut à Naturali
independentiam à Decretis, sine necessitate; & à liberâ, sine libertate pur-
am contingentiam participet: unde convenit cum utraque & ab utraque
differt. Quidditas sic exprimitur: *Divina Notitia Veritatum conditionatे*
contingentium, independens in existendo ab existentiâ Decreti Divini. Bre-

vius: Divina Notitia purè Deo contingens.

SECTIO I.

AUTORITAS PRO SCIENTIA MEDIA

Authori-
tas Impr-
mis Dome-
stica.

Ex
Biblioth.
A'leg. &
Sotuelli.

External
ex omni
Gradu, &
Ordine in-
ter Catho-
licos,

116 **D**omestica, & externa est. Et domestica est omnium Authorum Societatis: & ex ipsis qui punctum specialiter tractavere numerat Shergius, seu Paulus Leonardus quinquaginta duos. Addit insuper decem Pater Ribadeneyra: quibus ipsum etiam superadde, & Quiròs, Nicolaum Martinez, Sforziam Cardinalem, Sparzam, Haunoldum, Avendaño, & Reverendissimum Nostrum Thyssum, & alios in dies augentes Bibliotecam Societatis.

117 Externa gradus habet: ex ordine Episcopali numerat Ribadeneyra quatuor magnos Authores. Ex Academiis, septem plenè subscriptentes Scientiæ Mediæ. Ex Ordinibus Religiosis, plures ex Cisterciensi, quinque celebres ex Franciscano, testantes esse de mète Schoti: duos ex Capuccino: ex Augustiniano, sex: quatuor ex Ordine Minimorum. Ex Sacularibus Curielem, Gamachæum, Dunaliuum, Stapletonum, Raconium, Pessantium, Thomam Plum, & Gervasium Vi-

jonium. Adde Suprema Tribunalia In-
quisitionis Romanae, Hispanicae, & Lu-
sitanæ, ad quæ delata Scientia Media,

Victrix exitit. Nec ei parum ponderis additum est ex damnatione quinque pro-
positionum Iansenii, ab Innocentio X. & Henao de

Alexandro VII. quæ Propositiones dia-
metraliter opponuntur Doctrinæ Scien-
tiæ Mediæ. Vide de his singulis, quæ lib. Suprà lib.

3. à nu. 20. dicta sunt.

118 Sed quid de Thomâ, & Augu-
stino? De illius mente scribit optimè Hen-
ricus Sacerdos, filius pro Scientiâ Me-
diâ Sanctum Thomam. De utriusque

Mens S.
Thomæ ex
siderius Scerbius, filius pro Scientiâ Me-
diâ Sanctum Thomam. De utriusque

mentem docte, & latè Ruiz, & Avendaño, Augu-
stinum, utrumque clare demonstrantes pro No-
stra Scholâ. Vnum, aut alterum locum ex Ruiz

feligam. Primo Augustinus stat pro & Avend.

Scienciam Mediæ, quatenus negat Deo om-
ne genus voluntatis circa malum, & ad pro Scienciam Mediæ.

mittit Scientiam malorum, sub hac, aut illâ hypothesi, ut suprà constituit Lega-
tur 2. Confess. cap. II. item lib. de Spir. nu. 15. &
& litt. cap. 31. & lib. 5. de Civitate à num. 37.

cap. 19. Secundò stat manifestè pro Scienciam Mediæ, ex doctrinis, quæ ex Augu-

stino dedi suprà num. 90. Tertiò: claris-
simè pugnat pro Scientiâ Mediæ toto lib.

i. ad

Disp: 26. Existentia Scientiæ Mediæ. sed. I. 351

1. ad Simplicianum. Audiatur ipse Au-
gustinus: *Cujus misericordia Deus*, sic eum
vocabat, quomodo scit ei congruere, ut vo-
cantem non respuat. Ecce doctrinam no-
stram. Item: *Si unus tentationi cedat, at-*
que consentiat; alter, idem, qui fuerat
perseveret, quid aliud appareat, nisi alte-
rum voluisse, alterum noluisse à castitate
deficere. Mitto innumerâ.

Et Sanctus Thomas.

119. Doctor Angelicus, noster est.

Primo: (p̄t̄ter supradicta non semel)

Nam 1. part. quest. 23. art. 1. ad 2. ma-

nifestè excludit à liberis Prædetermina-

tionem ad unum, ob impositionem ne-

celsitatis. Secundò: quia pañs 1. 2.

excludit iterum Prædeterminationem,

Et suprà lib. 3. à sam deservit ad velle. Et in 2. diff.

nu. 22. & 39. quest. 1. art. 1. docet privati vam de-

dà nu. 106. terminatorem, per illa verba: Non est ab

& lib. 4. alio determinante, sed ab ipsa voluntate.

à nu. 392. Tertiò: quest. 6. de verit. art. 13. mani-

festè admittit usum Scientiæ Mediæ sub

auxiliis plenè indifferentibus. Ad eun-

dem usum Scientiæ Mediæ aperte recur-

rit 1. part. quest. 23. articulo 5. ad pri-

mum, per hæc verba: *Vtus Gratiæ pre-*

citus non est ratio collationis Gratiæ, ni-

si secundum rationem cause finalis. Et eun-

dem usum exprimit quest. 6. de verita-

Et Ambro-

te art. 2. ubi ex Divo Ambrosio, cui sub-

sribit, nostram Doctrinam aperte tenet.

120 Dices primò: Augustinum cap.

10. de Prædestinatione Sanctorum, doce-

re: Prædestinatione Deus ea præscivit,

quæ fuerat ipse facturus: ergo præscit in

Suprà lib. Decreto. Respondeo apud me identifi-

4 nu. 406. cantem virtualiter Decretum, & Scien-

tiam visionis, optimè dici, Decreto præ-

scrii futura: sed quid inde contra Scien-

tiam Mediæ? Secundò respondeo, ex

hoc textu, si legatur integrè, manifestè

Augustinum esse contia Thomistæ: nam

docet, alia prædestinatione præsciri; alia

sine prædestinatione, qualia peccata sunt:

unde Augustinus loquitur de Scientia

Visionis, & excludit Dei Decretum cir-

ca actiones m. a.s.

121 Dices secundò: Augustini prin-

cipalē controvēsiā fuisse de Physicā

Prædestinatione, cum Pelagio: negan-

te hoc, & afferente ipsam Augustinu-

li. cū Pe-

lagio de

Prædestinatione cum Pelagio con-

tendisse. Solùm Augustinus contra Pe-

minatione

lagium afferuit, non solum esse à Deo In primâ
Pesse, sed etiam Agere, quod nos fate- par. tract.

mur. Dat enim Deus Pesse, ut fatemur i. de Deo
omnes, & dat Agere, quia ex directio- sciente.

ne Scientiæ Mediæ dat posse congruum, Et Infrā
nempè illud posse, quod prævidit Deus, à nu. 179.

quod, si daretur, conjungendum esset & lib. 10.
operationi. Imò dat ipsum actum, per à num. 73.

yoluntatem prædefinitivam, directam & lib. 13.
tamen à Scientiæ Mediæ. Procul autem ànum. 83.

esse Augustinum à Prædeterminatione,
demonstrant, quæ à num. 13. & 37: dedi-

mus. Sed de hoc punto latius infrā à nu.

173 & alibi.

122 Dices insuper primò: Sanctum Thomam cum Augustino reducere ad
occulta consilia Dei, cur Christus vene-
rit hoc temporum articulo, præ illo. Res-
pondeo, & nos ira reducere. Sed quid in-
de contra nos? Dices secundò: Sanctum Thomam quest. 6. de veritate art. 3. ad
4. assignare disparitates inter causas ne-
cessarias, & liberas, nempe quod causa
necessaria, in eisdem fructibus subja-
cent Deo, ex suppositione, quod disposi-
ta sint; at causa libera subiacet etiam
Deo prædestinante, quoad determina-
tionem ipsarum.

123 Respondeo disparitatem optimā
esse si bene intelligatur: nam mens Divi

Mens S.
Thomæ.

Thomæ est, spectatis, quæ sunt in sole
influentia in hæc inferiora, non inferri
absoluta certitudine, quod Plantæ fru-
ctificabat, nam potest esse arida, & Sol
non infert quod non sit arida: at specta-
tis, quæ se habent ex parte Dei Provi-
dentis, & Prædestinantis Confensem, in-
fertur absolute certitudine, quod con-
fensus existet: quia ex parte Dei præsup-
ponitur Scientia de confusu sub hac li-
bertate, sub quâ vult Deus ipse Confen-
sum, directus à tali Scientiæ conditiona-
tâ: quæ doctrina est omnino nostra. No-
stri ergo sunt Thomas & Augustinus.
Scio plura ab Adversariis agglomera-
loca horum Doctorum, quæ ad rem non
faciunt.

SECTIO II.

POSITIVE RATIONES PRO SCIEN-
TIÆ Mediæ

Prima
Ratio pro

124 P rima sit: Divina Cognitio Con-
ditionata Pœnitentia libera Mediæ

Ty-

In primā par. tract. i. de Deo scientie. Tyriorum v.g. à Tyriis simpliciter evitabile, & impedibile, est Scientia Media inter Naturalem, & liberam; sed cognitio Divina Conditionata Pœnitentia liberæ Tyriorum, est Divina cognitio conditionata talis Pœnitentia, à Tyriis simpliciter evitabile, & impedibile: ergo Cognitio Divina Conditionata Pœnitentia liberæ Tyriorum est Scientia Media. Consequentia est formæ legitime in Darii. Major est *definitio* Scientiæ Mediae, in eo differentis à Thomisticâ Scientiâ, quod ista, utpote soli Deo libera, non est simpliciter evitabilis à creatâ voluntate; secus, illa.

125 Minor ostenditur: Omnis omissionis Pœnitentia est impedimentum efficax Scientiæ verè affirmantis Pœnitentiam; sed à Tyriis posset simpliciter ponи omissionis pœnitentia: ergo posset à Tyriis simpliciter ponи impedimentum efficax scientiæ verè affirmatis Pœnitentiam, potest simpliciter impedire, & evitare talem Scientiam: ergo. Syllogismus est in Darii. Minor est de Fide: alioquin Pœnitentia neque libera esset, neque laudabilis, neque meritaria. Major autem est ex terminis evidens: nam sicut omissionis Pœnitentia est impedimentum efficax Pœnitentia, ita est impedimentum efficax omnis connexionis cum Pœnitentia, qualis est Scientia verè affirmans Pœnitentiam. Neque in hanc arguendi formam cadunt Thomisticæ distinctiones, si vigilet Arguens.

Illustratur primo: Omnis carens libertate impediendi connexionem metaphysicam cum Pœnitentia, caret libertate impediendi Pœnitentiam: sed negatâ Scientiâ Media, & admisâ Thomisticâ, Tyrius caret libertate impediendi connexionem metaphysicam cum Pœnitentia: ergo negatâ Scientiâ Media, & admisâ Thomisticâ, Tyrius caret libertate impediendi Pœnitentiam. Sed qui caret libertate impediendi Pœnitentiam, non habet Pœnitentiam liberæ, ut pater: ergo negatâ Scientiâ Media, & admisâ Thomisticâ Tyrius non haberet liberæ Pœnitentiam quod est contra Fidem. Et omnia pendent ex primo Syllogismo, qui conclu-

dit in Darii. Minor est Doctrina Thomistica. Major est evidens: Connexio enim cum re aliquâ est inseparabilitas ab illâ: qui ergo non potest impedire inseparabilitatem ab aliquâ re: manet ab ipsâ inseparabilis. Sed qui manet inseparabilis, non potest se separare: qui autem se non potest separare, non potest impedire id à quo se separare non potest: ergo de primo ad ultimum etiam carens libertate impediendi connexionem metaphysicam cum Pœnitentia. Et usus sum termino *libertatis*, potius quam *potestatis*, ad præoccupandos inanes recusus sensus compositi, & divisi, & alios similes.

127 Illustratur secundò: Omnis potestas poneendi rem aliquam, omni eo sur secundo quo est potestas ponendi rem ipsum, est potestas ponendi prædicatum necessarium ipsius rei: sed Tyrius v. gr. haberet potestatem veram ponendi impedimentum efficax Pœnitentia: ergo Tyrius haberet veram potestatem ponendi prædicatum necessarium talis impedimenti. Sed prædicatum necessarium impedienti Pœnitentia, est esse impedimentum omnis connexionis cum Pœnitentia, atque adeò & Scientia affirmantis Pœnitentiam: ergo Tyrius haberet veram potestatem ponendi. impedimentum Scientia affirmantis Pœnitentiam. Sed potestas ponendi impedimentum Scientia, est potestas impediendi Scientiam, ut patet ex ipsis Terminis sole clarioribus: ergo Potestas Tyrii est potestas impediendi Scientiam. Sed Scientia, cuius impedienda est vera potestas est impedibilis: ergo Scientia de pœnitentia Tyriorum est Scientia à Tyriis impedibilis, quæ nequit esse Thomistica, sed Media. In hoc discursu nihil video, quod egeat probatione: nam omnia pendent ex primo Syllogismo legitime concludente. Cujus minor est de Fide. Major æquè est evidens, ac rem esse non posse sine se ipsa.

128 Secunda ratio sit: Omnis & sola Scientia Conditionalis de Pœnitentia Tyriorum, à Tyriorum voluntate determinabilis in existendo, est compossibilis cum eorum libertate; sed omnis & sola Scientia Media est Scientia conditionalis ita determinabilis: ergo omnis, & sola Scientia Media est compossibilis cum li-

Secunda Ratio.

Illustratur.

Historia Petri de Rivo.

Quomodo repræsentatur à Thomistis? Quæfuerit Card. Lug. Aldrete.

libertate: ergo omnis & sola Scientia Media admittenda est. Hac consequentia est catholica. Et Syllogismus concludit in Barbarâ. Minor est certa: nam Thomista ex eo impugnat Scientiam

Medium, & nos ex eo definimus. Major ostenditur: omnis & sola Scientia à libertate determinabilis potest esse de objecto à libertate determinabili; sed omnis, & sola Scientia de objecto à libertate determinabili, est compossibilis cum libertate: ergo omnis & sola, &c. Minor videtur nota: si enim objectum Scientiæ alioquin cum ipso connexæ non habet prædicata actus liberi, nempe determinabilis, & evitabilis ab Agente libero, quomodo potest esse Scientia cum libertate compossibilis? Major est evidens à contrario: omnis, & sola Scientia indeterminabilis potest Scientia de objecto indeterminabili: qui enim non potest determinare connexionem antecedentem cum existentiâ actus, non manet indiferens ad illius carentiam.

129 Illustratur hæc ratio: Quod ex inimpedibili sequitur per bonam consequiam, est inimpedibile: sed negatâ Scientiâ Media, & admisâ Thomisticâ, eventus voluntatis humanæ sequeretur per bonam consequiam ex inimpedibili: ergo esset inimpedibilis. Sed inimpedibile, & non liberum convertuntur: ergo non esset liber. Minor est certa in utriusque Scholæ principiis. Majorem, ajunt Thomista, censurata fuisse à Facultate Lovaniensi, & damnatam à Sixto Quarto, & Nostris objectam à P. Lemos in Controversiis Romæ habitis, tanquam Propositionem damnatam in quodam Petro de Rivo.

130 Verum hæc impostura est: nam ex his, quæ ex authenticis narrat Card. de Lugo, & post ipsum Pater Aldrete: ille disp. 26. de Incarnat. scilicet. hic de Scientiâ Dei disp. 23. scilicet. 2. constat, Propositionem nostram Majorem à Lovaniensibus admisam, & à Sententiâ Romanæ Sedis non tactam in Rivo: sed eum ex ejus veritate, turpiter intuiisse, Deum non praescire futura, prioritate Durationis: neque ab æterno voluisse productio-nes temporales; atque adeò temporales esse, non minus, ac sunt res Scientia, & voluntas, Denominationes volendi, & sciendi in Deo. Hæc damnata sunt in Rivo. Ad Aranda de Deo.

majorem nostram, Lovanienses, concessâ In primâ propositione, negabant suppositum in par. tract. impedibilitatis in Scientiâ ex Petro de i. de Deo Tarantasia, & Alberto Magno Domini scientie.

131 Igitur ostenditur major: existentia essentialis connexionis cum termino *ses quid* est invincibilis necessitas coexistentia in Rivo cum existentia termini: patet: quia separatio connexionis essentialis à connexo est simpliciter impossibilis: ergo cui est inimpedibili existentia essentialis connexionis cum termino, est inimpedibili existentia termini: ergo quod ex inimpedibili sequitur per bonam consequiam, est inimpedibile. Patet hæc consequentia secunda: quia bonitas consequentia fundatur in essentiali connexione antecedentis cum consequenti. Probo primam: deficere existentiam termini est non esse necessitatem, ut sit terminus: patet: quia defectus in existendo est non necessitas existendi: ergo deficere existentiam termini, est non esse necessitatem coexistentia alterius cum ipso: patet: quia coexistentia definita est per defectum utriuslibet ex coexistentibus: ergo qui habet in manu quod deficiat existentia termini, habet in manu quod deficiat illa necessitas, & connexionem: nam aliter deficere existentiam termini est deficere & non deficere: ergo qui non habet in manu, quod deficiat necessitas, ut sit terminus, non habet in manu quod deficiat terminus: alioquin haberet in manu, quod deficeret res, manente necessitate, ut ipsa foret: quod est chimerum.

132 Dices: Potest esse evitabile consequens, legitimè deductum ex Præmissis puerum: Sophisma. Antecedens probatur posito hoc Syllogismo: Omne quod Deus scit esse futurum, est reipsa futurum; sed Deus scit peccatum Antichristi esse futurum: ergo Peccatum Christi est reipsa futurum. Ecce consequens evitabile. Sed nulla ex præmissis est evitabilis: ergo. Probatur minor: Major Præpositio evitabilis non est, neque de ipsâ potest esse questione. Ostendit, minorem esse inevitabilem. Deum scire Peccatum esse futurum, est scire, suppositâ futuritione peccati: sed suppositâ futuritione peccati, scire Deum peccatum esse futurum, est simpliciter inim-

In primā par. tratt. t. de Deo scientie.

pedibile: ergo Deum scire, peccatum esse futurum, est simpliciter inevitabile.

133 Et urgetur solutio communis: signum futuritionis peccati, non est signum Scientiae: quia signum illud est signum prioritatis, & Scientia est signum posterioritatis: ergo qui potest impedire signum prius, nihil potest circa Scientiam. Probo consequentiam. Intellectus non impeditur a sciendo, nisi quatenus potens intelligere; sed intellectus Divinus, simpliciter non potest intelligere, nisi praesupposito signo priori: ergo solùm potest impediri a sciendo, quatenus praesupposito signo priori, potest non intelligere. Sed supposito signo priori non potest non intelligere: ergo minor illa non est evitabilis.

Quos irri-
tat?

134 Hæc instantia, si quid valeret, valeret contra illos, qui ex parte objecti admittunt status Futuritionis, quasi sine ipsis statibus objectivis pro priori se habentibus, determinativum divinæ Scientiæ sit inintelligibile. Negetur igitur antecedens: ad probationem, admissio Syllogismo, dico, minorem esse evitabilem, deque veritate simpliciter evitabili.

Ad impugnationem hujus partis, dico consequentiam non inferri bene; nam solùm hæc sequitur: ergo *Deum scire peccatum esse futurum, est simpliciter inevitabile, supposita futuritione peccati.* At cùm suppositio futuritionis simpliciter sit contingens & evitabilis, patet etiam esse simpliciter contingentem, & evitabilem Scientiam: Qui enim potest evitare prius, potest evitare posterius ab ipso priori indispensabiliter secutum. Ad replicam fateor, signum futuritionis, in sententiâ communii, juxta quam loquor, non esse signum Scientiæ; at esse signum antecedens & prærequisitum ad Scientiam: unde qui ipsum impedit, & Scientiam impedit. *Hæc dixi juxta communem Sentenciam: nam juxta meam, futuratio contingens consistit in Scientiis: quare suppositio futuritionis est suppositio Scientiæ.*

Tertia Ra-
tio.

135 Tertia ratio sit: Assertionem de futuro contingentem non esse veram est ipsam non existere in Deo: sed homo habet potestatem antecedentem & absolutam, ut assertio de suo consensu contingentem non sit vera: ergo habet potestatem antecedentem, & absolutam, ut assertio

de suo consensu contingentem non sit in Deo. Sed notitia assertiva consensu, ita existens in Deo, ut in homine posito in libertate sit potestas faciendi ne in Deo fuerit, est Scientia Thomistica contradicens, & quam nos defendimus sub voce Scientia Media: ergo Scientia quæ Deus habet de futuris, si conditionata sit, est Scientia Media.

136 Omnia bene descendunt ex primo Syllogismo: nam continent definitio nem Scientia Media. Primi autem Syllogismi major est evidens: nam falsitas omnino repugnat Divina cognitioni. Minor probatur: Repugnat, ut ex duabus Propositionibus affirmativis ejusdem omniò objecti, una sit vera, & alia non sit vera: sed homo habet potestatem antecedentem, & absolutam, ut humana assertio de suo consensu contingentem non sit vera: ergo ut quævis assertio de suo consensu contingentem vera non sit. Consequentia sequitur. Major est evidens: nam nisi objectum simul sit, & non sit, ex duabus affirmationibus quæcumque pariibus nequit una esse conformis, & non alia. Minor autem catholica est: alioqui homo peccans non haberet potestarem antecedentem non peccandi.

S E C T I O . III.

R A T I O N E S A P R I O R I P R O S C I E N T I A M e d i a .

137 Prima formatur sic: Scientia Media est Notitia Divina Contingentium conditionatorum, independentis in existendo à Decreto præexcito Dei: sed datur in Deo talis notitia: ergo & Scientia Media. Cösequentia est bona. Major est Definitio Scientiæ Mediæ. Minor probatur. In Divino intellectu debet repetiri Notitia conditionatorum contingentium, etiam independenter ab ullo decreto, si ea independenter ab ullo decreto existente, sunt conditionata enunciabilia: sed indepedenter ab ullo Decreto existente, sunt conditionata enunciabilia: ergo in Deo debet eorum reperiri conditionata Notitia, etiam independenter ab ullo Decreto: ergo. Syllogismus est legitimus: & major evidens: quia implicat in terminis, Intellectum esse infinitum, & ab ipso non haberi notiā objecti

Quarta
Ratio: &
Prima à
Priori.

*Suprà nū.
110.*

*Sumpta
ex Sancto
Thomà.*

simpliciter scibilis & enunciabilis: & ratio est: quia infinitudo Divini intellectus est necessitas, ne ullum sit objectum enunciabile, cuius ipse proportionata in objecto notitiam non habeat.

138 Minor, in quā est difficultas, Ostenditur. Contingentia eo ipso præcisè sunt enunciabilia conditionata, si reipsa existerent positâ conditione; sed ut reipsa existerent positâ conditione, non requiritur ullum decretum præsens: ergo ut sint conditionata affirmabilia, non requiritur ullum decretum præsens: ergo independenter ab ullo decreto existente, sunt conditionata enunciabilia. Major est ex terminis nota: nam esse enunciabile conditionata objectum, est cognoscere quod existeret, si conditio ponetur: at si reipsa existeret, factâ hypothesi de conditione positâ; ex terminis notum est, quod existeret positâ conditione.

139 Minor proximi Syllogismi probatur primò: ut res existat, non requiritur unquam, quod componi non potest cum ejus absolutâ existentiâ: nam præcisè sufficiunt ea, quæ cum ipsa componi possunt: ut evidens est: at juxta plures ex Thomisticis Decreta conditionata, componi non possunt cum existentiâ absolutâ rerum, quia componi nequeunt cum Decretis absolutis, ut visum est nu.

110. Secundò: Implicit, quod non existat res ex defectu causæ, si semel ponantur omnia quæ requiruntur absolute ex parte causæ: Si enim omnia ponuntur, nihil deficit: & si nihil deficit, sufficiunt, quæ posita supponuntur. Atqui ut res absolute existat, nihil requiritur præsens nisi pro casu, quo exitura sit: ergo.

140 Hujus Doctrinæ ratio à priori sumitur ex Sancto Thomâ 2. contra Gent. cap. 21. nū. 3. Effectus suis causis proportionaliter respondent, ut scilicet effectus in actu, causis actualibus attribuamus, & effectus in potentia, causis, quæ sunt in potentia. Ex quibus verbis sic discurruntur. Effectus petit causam, titulo habendi existentiam, acceptam ab illâ: ergo juxta proportionem, & mensuram, juxta quam habet existentiam, petit existentiam causæ. Patet consequentia ex Sancto Thomâ: quia si effectus proportionaliter respondet causæ, pro effectu, qui non est, non requiritur actu Causa: nisi

causa ex alio titulo necessaria sit in existendo.

In primâ par. tratt.

141 Illustrantur hæc omnia. Primo: i. de Deo scientie.

Vrgetur.

Quod Conventio Petri v.g. sit possibilis, nec Decretum præsens: ergo quod conversio Petri existeret conditionata, non exigit causam existentem absolutè, nec Decretum absolutè præsens. Patet consequentia: quia sicut possibilis nihil ponit in rebus absolute existentes de re possibili; ita nec existentia conditionalis ponit aliquid absolute existens de re conditionalis: ergo sicut ob primum sufficit Decretum possibile; ita ob secundum sufficit decretum existens conditionata. Secundo: Effectus ut existat nunc, non requirit causam existentem ante, nec post: nisi de ratione causa sit semper existere: ergo ut effectus existeret, non requiritur causa absolute existens pro casu, quo non existat. Consequentia videtur bona. Et antecedens constat: quia ut causa det esse nunc, sufficit, quod nunc existat.

142 Secunda Ratio à priori forma-
tura sic: Nullum objectum, ut terminet Scientiam, requirit aliam, aut maiorem secunda à existentiam, quam illam, quæ de objecto priori.

Quinta Ratio: &
Scientiam, requirit aliam, aut maiorem secunda à existentiam, quam illam, quæ de objecto priori.

Effectus est in Fatio. Et major inductione fit evidens. Dices, Minorem, & consequens esse de subjecto non supponente: nam opus contingens, independenter à Decreto Divinæ voluntatis non habet potius quod existeret, quam quod non existeret: quia neque a liquido habet in se, cùm non existat, neque in causa, cùm nulla ejus causa supponatur præsens. Cötra Thomisticum istud effugium, instauratio rationem à priori, &

143 Arguo primò sic: Licet Futurum conditionatum non habeat in se, neque in causa, quod existeret; haberet tamen in se, quod existeret, si conditio ponetur: ergo respectu Scientiæ non affirmantis quod habet actu in se, vel in causa esse extitum, sed præcisè affirmantis quod haberet in se existentiam, si causæ ponentur, non requiritur in objecto

In Primā par. tratt. alia existentia, vel aliud aliquid ad terminandam Scientiam. Hæc consequentiæ deo sciente. videtur evidens. Et antecedens patet: quia objectum haberet, si existeret, id quod habet, quando existit. Modò sic: Atqui Scientia Media non affirmat, quod objectum actu aliquid habeat, sed quod haberet, ut manifestum est: ergo ejus objectum terminativum non requirit ex parte sui aliquid, quod sit, sed quod esset positâ conditione.

Secundò: 147 Arguo secundò: Illud verè & determinatè existeret, si conditio poneatur, quod verè, & determinatè existit, quando conditio ponitur: sed quando conditio ponitur, ponitur absolute necessitas, ut unum opus contingens, verè & determinatè exilit: ergo si conditio ponatur, poneretur absolute necessitas, ut unum opus contingens, verè, & determinatè exiteret. Sed quodnam esset hoc opus determinatum, à Deo necessariò sciri deberet, si positâ conditione, esset: ergo planè seitur à Deo. Omnia bene descendunt ex primo Syllogismo. Major est nota ex terminis. Minor est evidens: quia libertas apud omnes est necessitas disjunctiva & vagæ, alterutrum ex duobus eligendi.

Tertiò: 145 Arguo tertio: Si conditio poneatur, neque voluntas creata, neque Divina eligeret extreum utrumque, neque utrumq; prætermitteret: hoc est certum, nam ex contradictionib; neque utrumque deficere potest, neque ponit simul potest utrumque. Ergo eligeretur unum in singulari, & determinatè. Consequentia est evidens: nam simultanea utriusque carentia, vel existentia utriusque simultanea impediri non potest nisi per determinatam carentiam unius, & per existentiam determinatam alterius. Atqui independenter à quocumque existente, ad infinitudinem Divinæ mentis pertinet, actu cognoscere, quodnam esset illud objectum determinatum quod eligeret creata voluntas: ergo respectu talis electionis negari Deo nequit Scientia independentis à quocumque praesenti: ergo neque negari potest

Scientia Media.

SECTIO IV.

DIFFICULTAS DE DETERMINATIVO Scientia Media.

§. I.

PROPONITVR MVLTIPLICITER.

146 **D**ifficultas hæc, est contra Scientiam Medium principalis, & exardecit ex plurimo capite. Primò, ex indifferentiâ Divini intellectus sic: In-differentia, quæ habet Intellectus ad cognoscendum unum objectum præ alio, tolli debet ab ipso objecto determinante sui cognitionem præ oppositâ; sed Divinus intellectus habet indifferentiam ad cognoscendum conditionatè peccatum, præ illius carentiâ: ergo tolli debet hæc indifferentia ab ipso objecto determinante: ergo debet assignari determinativum ex parte objecti. Hæc omnia videtur certa: nam minor est evidens: cum notitia sit contingens. Major, ita negabilis: nam Intellectus non est potentia electiva. Nunc sic: sed nequit assignari, præcisim à Decreto, determinativum: ergo. Minor subsumpta probatur: quia Determinativum debet esse prius ad actum quem determinat, & pro priori: ergo Intellectus divinus pro priori ad ipsam cognitionem, debet esse determinatus ad ipsam, & impeditus ab oppositâ: ergo determinativum debet aeternum esse: quodnam hoc erit?

147 Secundò, ex temporalitate objecti sic: Objectum, ut determinet, debet exercere aliquam prioritatem in actu quem determinat: sed objectum temporale nequit exercere prioritatem aliquam in actu aeternum: ergo nequit determinare actu ullum aeternum. Major videtur ex terminis nota: quomodo enim, potentia, seu quasi potentia indifferentis ad dñm, potest determinari ad unum potius, quam ad aliud, nisi præviæ sublata sit indifferentia? Nam si indifferentia per ipsius actuum quasi secundum tollitur, à le ipia determinatur, ut patet in liberis.

148 Minor autem ostenditur. Objectum temporale nequit exercere prioritatem ullam, nisi prout existens in se, vel in alio: quod enim nullum esse habet,

Secundò:

est

est quasi non esset: & non entis nullæ sunt proprietates. Adde, si res nullo modo existens neq; in se, nec in alio potest exercere causalitatem, aut prioritatem, cur hæc potius quam illa, cum potentia sit indifferentis ad duas? Atqui objectum temporale non habet esse ullum in se, priori ad Scientiam Medium, cum non existat physicè: neque habet esse ullum in alio: nam vel habet in specie sui, vel in actu sui representativo? Si prius: quænam est hæc species? Si secundum: hic actus est ipsa Scientia Media: ergo priori ad ipsam, nulla potest exerceri prioritas ex parte objecti.

Tertiò: 149 Tertiò, ex ejusdem objecti indeterminatione sic: Omne quod est ab aeterno del' peccato conditionatè futuro, si præscindas à cognitione Divinæ, est omnino indifferentis ad peccati futuritionem, vel ad futuritionem oppositi: ergo ab aeterno nihil est quod magis moveat cognitionem peccati, quam cognitionem oppositi. Consequentia patet: qui enim tollit omne, linquit nihil. Antecedens est certum: quia ab aeterno solum est carentia peccati. Nunc sic. Sed quod in tempore erit, aut esset de peccato, nullo modo est: ergo ad determinationem actus physicè existentis, non sufficit. Probatur ista consequentia: quia actus physicè existens, si ex prædeterminatione existit, existit prædeterminatus: ergo ab aliquo prædeterminante: ergo ab aliquo præexecente in ipsum aliquam vim. Sed illius, quod nullo modo est, est nulla vis: ergo.

150 Quartò, ex ipsis Scientiæ Contingentiâ sic: Operatio contingens orta ex principio ita indifferenti, ut nihil habeat prævia determinationis, quando ipsam habet, est operatio libera, estò postea succedit prædeterminationis: ut patet in amore, quem habemus nunc erga Dñm, licet ad ipsum postea prædeterminemur in patriâ. Atqui Scientia Media est operatio ita contingens: ergo & libera: sed non inmediatè, quia est actus intellectus: ergo mediata ex prævio decreto, in quo ntitur. Omnia pendent ex primo Syllogismo, cuius major proposita & probata est. Minor autem patet: alioquin assignetur ista prævia determinatio.

151 Quintò, ex indistinctione Objecti Conditionati ab absurdo sic: Scientia

Media, neque determinatur, neque pen- *In primâ:*
det ab operatione absolutâ, neque poste- *par. tratt.*
rior ipsa est: ergo neque posterior est *i. de Deo*
operatione conditionatâ, neque deter- *sciente.*

minatur ab ipsa, nec pendet. Probo consequentiam. Primò: quia operatio conditionata, & operatio absoluta sunt una ipsissima operatio. Secundò: quia esse conditionatum operationis est esse quoddam extrinsecum, in operatione, nihil varians. Tertiò: quia dependentia ab operatione conditionata, mensurari debet per dependentiam ab operatione absolutâ, posita conditione: si enim posita conditione, Scientia non pendet ab operatione, quæ dicitur absoluta, neque pendebit ab operatione, quæ per suspensionem conditionis, dicitur conditionata.

152 Quartò: quia eatenus Scientia dicitur esse dependens ab operatione conditionata, quatenus sine istâ dependentiâ nequit explicari libertas operationis: sed libertas operationis exercetur in statu absoluto: ergo si in statu absoluto, non servatur dependentia Scientiæ ab operatione; nihil illa prodest in statu conditionato. Antecedens autem prius ostenditur prius: quia Scientia Media stare potest sine operatione absolutâ. Secundò: quia operatio absoluta includit, vel supponit positionem conditionis: sed Scientia Media nullo modo pendet à positione conditionis: ergo nec ab operatione absolutâ.

§. II.

VERVS, ET PLANVS RESPONDENDI Modus.

153 **H**æc difficultas, quæ traxit in *In quo* varias opiniones Authoris *resolvitur* Schoæ nostræ, reducitur ad duo clarissimæ: & declinari solet per terminos objecti. Illa duo sunt. Cur Deus, & quæ capax affirmare, vel negare conditionatè conensem, respectu Petri v. gr. potius habet affirmationem, quam negationem conensem? Et huc quæsite clare fit fatis per necessitatem Divinæ mentis ad habendam omnem, & solam cognitionem veram, modo conformi & attemperato ad Naturam objecti, quod tanguntur. Sed cur affirmatio potius, quam negatio est ve-

In primā par. tract. de Deo scientie. vera, cùm utrumque sit contingens? & huic quæsito clare fit satis per libertatem operationis creatæ: cui, sicut se Deus attemperaret in operando, se ab æterno attemperat in cognoscendo: nempe quia Petrus, positâ conditione, pro suo libito consentiret. Ecce illa duo.

Termini difficiles, & explicandi. 154. Ut hæc clara veritas applicetur molestis arguendi formis, recurrimus ad determinationem ex parte objecti: & ecce obscuritatem in terminis. Nam Determinatio tria dicit: *Rem determinantem; prioritatem ad exercitium determinandi; & aliquem influxum in rem determinatam.* Res determinata apud nos est quid æternum; nam est ipsa Scientia. Res determinans est objectum, quod præterquam quid est quid temporale, non existit, nec existet in aliquo sui: quomodo ergo competere potest ipsi Prioritas, Influxus, & Exercitium determinandi? Hæc explicanda sunt.

Assertio Primæ: Cui cōpetat determinatio? 155. Censeo primò: Objecto Scientiæ Mediae competit vis determinandi ipsam Scientiam. Patet. Scientia Media ita existit in Deo, ut existat attemperata ad Naturam objecti, ex determinatione creature extituri, si existat, cum jure impediendi, si vellet, ipsum, & omnes connexiones ad ipsum: ergo ita existit in Deo, ut non extiteret, nisi ex determinatione creature extitrum esset objectum, modo quo affirmatur ab ipsa: ergo existit per respectum ad determinationem Creaturæ, potentis objectum pone-re, vel omittere: ergo existit per respectum ad determinationem Creaturæ, potentis ponere id, quo, si poneretur, necesse est, ut ab æterno Scientia extiteret: vel omittere id, quo, si omitteretur, necesse est ut Scientia ab æterno non extiteret: ergo objecto Scientiæ Mediae competit vis determinandi ipsam Scientiam.

Secunda: Per quam partem influxum? 156. Censeo secundò: ista vis determinandi nullum dicit influxum proprium ex parte objecti in actu, sed purè intentionalem, consistentem in ipso actu se attemperante ad Naturam ipsius objecti. Ut hoc principium, quæ duas partes habet, postea probetur, noto, hunc influxum purè intentionalem ex parte objecti determinantis, duo dicere, sine quibus stare non potest: Alterum ex parte objecti: & alterum ex parte præscientiæ. Ex parte objecti, solum dicit mo-

dum essendi, quoties existat, non patiente prædeterminationem ab alio, & existentem, ut ab æterno præexistat sui præscientia, impedibiliter ab ipso principio, à quo determinatur, aut determinaretur existere ipsum objectum. Ex parte præscientiæ, modum existentiæ attemperata ad hanc naturam objecti sui, atque adeò talem tendendi, & respiciendi modum, ut nunquam extiteret, nisi objectum extitum esset ex privativâ determinatione Creaturæ.

157. Ex his duobus; quod importatur ex parte objecti, est, Quod determinat, & est tempore, & plerumque non existens, nec extiturum, nisi conditione. Quod importatur ex parte præscientiæ, æternum est: & est id, quo Objectum determinat præscientiam sui: nam influxus objecti in præscientiam, non distinguitur ab ipsa præscientiâ; sicut influxus finis in actu voluntatis, non distinguitur ab ipso actu voluntatis, sic, & non aliter respiciente finem. Vnde cessat aliquorum admiratio: quomodo possit ab æterno exerceri in præscientiam determinatio objecti in ipsam, cùm objectum non existat, & plerumque non sit extitrum: nam si influxus, & determinatio consistit in ipsa præscientiâ, ejusque attemperatione ad Naturam objecti: exercetur influxus, & determinatio objecti in ipsam, ab æterno, & absolutè, cùm absolutè, & ab æterno existat præscientia. His positis:

158. Prima pars principii nostri fit evidens: Nam Intellectus Divinus non eget objectis ut complemento Potentiarum, nec ipsis eget ut causativis actuum intelligentiæ: est enim ratione suæ infinitatis plenè determinatus ad non carendum ullâ verâ cognitione: ergo objecto creato nullus competere potest influxus proprius in Divinos Actus. In quo nota, nos assuetos nostris objectis, & limitationi nostra intelligentiæ, plerumque discurrere velle de Divinis, cum magno præjudicio veritatis: quia, facto ascensi per apprehensiones Creaturarum ad Divina, Divinis attribuimus imperfectiones nostras. Secunda pars liquet: quia semel excluso omni genere physici influxus, solum manet intentionalis, consistens in ipso respectu, & attemperatione actus ad objectum.

Cen-

Quæ prioritas comitetur obiectu respetu Scientiæ Mediæ? 159. Censeo tertio: Prioritas, requiri-sita ad hanc determinationem, & influ-xum objecti, nec est originis, nec natu-rae, neque similis causis moraliter effecti-væ causantibus. Ratio est: quia nulla prioritas ex his statere potest, aut exerceri, nisi si præexistat res ita prior: at objectum Scientiæ Mediae nequit esse præexistentis ad ipsam: nam in quo signo? & quo existentia generis? Si existentia intentiona-lis, ergo ante Scientiam Medium jam da-tur Scientia Media. Si physica existen-tia: quomodo hæc actum quasi primum Divinæ mentis tangit, & determinat? Deinde quomodo quod nec est, nec erit, secundum sui physicam præexistentiam aliquid potest exercere? Si de signo sit sermo: ego non video æternal, quoad hæc, nisi tria. Primum, necessaria intellici-entia: alterum, Scientia purè contin-gens: & tertium, liberæ. Imaginaria ergo est illa prioritas in objecto, que Physicam redoleat.

160. Censeo quartò: Prioritas, qua ad id requiritur, & unice sufficit, est prioritas in genere purè determinantis, aut impedientis. Hanc speciem prioritatis, inter illas Originis, & Naturæ agnoscit. Ex Aristoteles 5. Metaphys. cap. II. Et prima ratio convenit principio electivo, & impeditivo respectu omnium quæ ab ipso possunt immediatè determinari, vel im-pediri. Et ratio est: quia facultas electiva sui actus, eo ipso eligit actum suum, & impedit oppositum: & medio actu deter-minat quidquid cum actu connectitur, impeditque quod opponitur electioni in coexistendo. Vnde ista prioritas deriva-tur in actum ipsum, quod est immediatū exercitium eligendi, vel impedientia ea omnia, quæ cùm ipsa connectuntur, aut opponuntur.

Quomodo exercetur? 161. Censeo demum quintò: hæc prioritas objecti in præscientiam, ab æterno, & absolutè exercetur, licet objectum in tempore sit, aut nunquam sit extitrum: nisi sub conditione. Ratio est: quia hæc prioritas, ut de influxu diximus, dico importat. Vnum ut quod, & aliud ut quo: unum tempore, & æternum aliud. Temporale, & ut quod se habet ex parte objecti, quod dicitur prius: & dicitur gaudere prioritate in genere determinantis: quia est modus quidam oriendi à suo principio non pariens prædetermina-

tionem alterius. Æternum, & ut quo se

In prædicta part. tract. de Deo scientie.

habet ex parte Scientiæ; & est attemp-

ratio Scientiæ ad Naturam, & exigens.

de Deo scientie.

berratis, ut Scientia non sit nisi impedi-

biliter à suo principio. Jam sic: exerceri

potest ab æterno, & absolute prioritas,

ab æterno, & absolute existens; sed prior-

itas objecti in Scientiam existit abso-lu-

tè, & ab æterno: nam non distinguuntur

ab ipso actu Scientiæ; ut dictum est: ergo

licet objectum non existat, nec extitrum

in se sit, potest ab æterno exerceri prior-

itas sui ad Scientiam.

§. III.

ILLATIONES: ET RATIONVM DKEI-

lanti solutio[n]em.

Cur in

Deo sit

hæc Scien-

tia Media

præ illud?

162. Inferes ex his primo: rationem, de Deo sit Scientia Media sit præ op- posita, summa Deo, & à Creaturâ, sed hæc Scientia purè contingens: alterum, & aliter à Deo, patre quasi eliciti, & ex necessitate habitudi ab æterno præ illud?

163. Inferes secundò: Rationem ista determinativam esse objectum secundum ex quæ ex Scientiâ de- terminet?

Objectum ex quæ ex Scientiâ de- terminet? 164. Inferes tertio: Posterioritatem, Nota Do-
be: quasi dependentiam, quam satenim in Scientiâ Media, respectu sui objecti, vide infra-
tio; & intelligi debeat respectu objecti libra-
Ab- num. 225.

In Prima par. trah. r. de Deo scientie.

Et supra lib. 4.

Solutur prima diffi- cultas.

165 Ad primam, distinguo maiorem: folli debet ab ipso objecto determinante, per modum physici influxus, nego: per modum puri termini, ad cuius attemperationem cognoscit, concedo: maiorem; & concessam minori, distinguo similiter consequens. Ad reliqua, quae subsumit argumentum, dico, Determinativum in genere physici influxus debere praexistere ad actum quem determinat: quia physicè quasi compleat & juvat actum primum ad secundum: at vero Determinativum in genere objecti purè exigentis ut nulla secum connexio existat nisi impedibiliter à principio à quo ipsum sit, aut fieret, non requirit ullam in objecto praexistentiam ad actum, quem determinat. Itaque fatendum est, objectum esse prius actu Divino Scientiae Mediae, sed prioritate purè determinativa, consistente in modo libertatis, ex parte objecti; & ex parte Dei, in necessitate attemperandi in cognoscendo ad libertatem objecti, quod tangit.

166 Quare illa indifferentia, quam habet Diuinus intellectus, honest electiva, nec pura à necessitate: est enim indifferentia ad hanc, aut illam cognitionem cum necessitate habendi solam eam quam arbitrio suo verificabit, aut verificaret: creati libertas: Indifferentia autem cum necessitate se attemperandi ad alienum arbitrium, ad actum habendum, non est indifferentia pura à necessitate, sed indifferentia, sua per naturam, se sinens determinari ab objecto; per modum purissimi termini, cui se attemperat, ad hunc actum præ oppositorum.

Secunda: 167 Ad secundam, quæ vires auget

*primæ, concessam majori ex supradictis, Ex nu. 158
nego minorem: objectum ehim, estò sit ex nu.*

162.

*temporale, & non existens, exercet æternam prioritatem in Scientiæ Dei, ut di-
stum est, indistinctam ab ipsa Scientiæ. Verum, ut occurrit hallucinationi-
bus hic frequentibus, præ oculis haben-
dum est primo, hanc determinationem, & prioritatem, cum non sit originis, nec*

*Natura, neque per modum causa juvan-
tis, aut cōpientis intellectum ad actum, sed in genere puræ attemperationis Di-
vinæ mētis ad modum effendi proprium
objecti, non requiri ad æternum ex-
ercitum sibi ullam præexistentiam, aut præ-
suppositionem ex parte actus primi, sed
unicè necessitatem ex parte actus pri-
mi non habendi nisi actum attempera-
tum arbitrio Creaturæ; & ex parte actus
quasi secundi, actualem attemperatio-
nem ad ipsum, indistinctam ab ipsa Scien-
tiæ. Secundò: illa indifferentia Divina
Mentis non esse puram à necessitate, ut
*super explicui: unde non esse; cujus præviæ nu. p̄fced**

*168 Ad tertiam, distinguo antecedente, distinguo consequens: nihil est in se existens, quod ita magis moveat, con-
cede: nihil est existens intentionaliter, ne-
go consequentiam. Objectum enim exi-
git intentionaliter ab æterno, cum prio-
ritate ad actum ipsum, ab ipso actu in-
distinctam: unde manet prædeterminatus,
non quidem in genere physico, requi-
fente existentiam præexcitam præde-
terminantis; sed in genere objecti, exi-
gentis attigi per actum ita connexum,
& attemperatum Naturæ ipsius objecti,
ut impedibiliter existat: & hoc est, actum
ipsum esse prædeterminatum ab objecto
per naturam ipsius actus ita respicien-
tis intellectum; quem denominat cog-
noscendum, & objectum, quod denomi-
nat cognitum, ut in intellectu sit respe-
ctivè necessariò ex necessitate non essen-
di, nisi ex libito suo Creatura se foret
determinatur ad hanc electionem, si
conditio poneretur.*

*169 Ad quartam, distinguo antece-
dente, ut nihil habeat præviæ determina-
tionis, neque physicæ neque intentional-
lis,*

*solvere, toto lib. 3. præfertim à nu. 362. In priva-
remissis aliò aliis, eorumque solutioni-
bus à nu. 512.*

*i. de Deo
scientie.*

*172 Huc unicè pertinent, quæ faciunt
contra naturam, & Existentiam Scientiæ
Media: & ea reduco ad tres classes. Prima
est, quæ Scientiam Medium miscet erro-
ribus Pelagianismi, & Semipelagianis-
mi. Secunda est, quæ Doctera Conditi-
ona: contendit esse necessaria ad verita-
tem determinatam conditionaliter con-
tingentium. Tertia, pugnat ab absurdis,
& inconvenienti.*

§. I.

PRIMA CLASSIS IMPUGNATIONVM.

*173 O Bjicies primò: Nequit admitti Objectio
Scientia Media sine aperto prima ex
favore Pelagianismi: ergo nequit admitt-
i. Antecedens probatur primò: quia Combi-
natione cum
Doctrina Scientiæ Mediae inducit objec-
tum, saltem pro statu conditionato, in-
dependens à Prædestinatione, à Gratiâ
efficaci, & à concursu Dei; sed hæc inde-
pendentia est aperte pelagiana: ergo Do-
ctrina Scientiæ Mediae nequit admitti si-
ne aperto favore Pelagianismi. Minor est
certa ex Augustino.*

*174 Major probatur quoad tripli-
partem: imprimis quoad prædestinatio-
nem: quia prædestinatio juxta nos vel
constituitur, vel subsequitur ad Scientiæ
Medium: ergo objectum, quod supponit
ur ad Scientiam Medium, debet esse in-
dependens à prædestinatione. Sed objec-
tum Scientiæ Mediae supponitur ad ip-
sam. Deinde quoad gratiam probatur:
Nam gratia efficax constituitur ex præ-
scientia operis sub illâ, & ex illâ futuri:
ergo in objecto Scientiæ Mediae nequit
opus videri dependens à Gratiâ efficaci.
Denique quoad concussum ostenditur.
Prius est Deum præscrire quid voluntas
faceret in hac, vel illâ hypothesi, quam
velle concurrere cum ipsa: ergo pro illo
priori præscientia, opus voluntatis est
independens à concursu Dei.*

*175 Et Vrgetur: Deus quasi expectat
determinationem creaturæ, ut concurredit
& cooperetur: ergo illa determinatio
antecedit concussum Dei, ejusque gra-
tiam, & Decreta: sed illa determinatio
est tota libertas, & origo laudis, & meriti:
ergo tota origo laudis, & meriti, in
via*

SECTIO V.

*Defensio SCIENTIÆ MEDIÆ, AB ARGVMENTIS
anticipata tis oppositis, defensio.*

tot. lib. 3.

*Alvarez. 171 EA congerunt ex Alvarez, Tho-
masius, & Antonio de Matre Dei,
Discalceat Thomistæ recentes, Gonet, Baronus, &
Gonet. Godoy: & ea omnia plenè reducta ad
Baronus. quindecim potissimum capita, curavi
Godoy. Aranda de Deo.*

22

In primā par. tract. i. de Deo viā Scientiæ Mediæ, est independens à Divinâ Voluntate, à Gratiâ ejus, & à concursu. Id quod aperte pelagianum est. scientie.

Secundō: secundò: quia postrema controversia Augustini cum Pelagio stetit in eo quod Pelagius renuerit, ex timore libertatis everiae, fateri gratiam prædeterminantem; sed Doctrina Scientiæ Mediæ, ex pari timore, renuit Decreta prædeterminantia, & congenerem gratiam: ergo favet aperte pelagianismo. Minor constat. Major ut probetur, distinguunt Thomistæ cum Iansenio tres status in Hæresi Pelagianâ: *primum*, in quo Pelagius negavit omne genus Gratiae: *alterum*, in quo negavit, gratiam dantem posse; *tertium denique*, in quo, convictus ab Augustino, visus est agnoscere indigentiam alicujus gratiae, ad posse requisitæ; negavit tamen Gratiam dantem actu velle, & actu agere: & in hoc postremo articulo sterit demum Augustini controversia cum Pelagio, negante talēm gratiam, ut pote inductivâ fatalis necessitatis, everiavam libertatis, & evacuativam laudis, & meriti, ut constat ex ipso Augustino toto lib. 1. de *Gratiâ Christi*.

177 Iam sic: Gratia ultra posse dans ipsum velle, & actum, ex quâ viris aliqui subtilibus, & ingenii celeris, & aëris, ut loquitur Augustinus de Pelagianis, timeti posset eversio libertatis, solum potuit esse Gratia efficax ab intrinseco, & prædeterminans: sed ab Augustino contra Pelagium asserta est illa Gratia ultra posse dans ipsum velle, & actum, ex timore libertatis eversæ negata à Pelagio: ergo ab Augustino contra Pelagium asserta est Gratia efficax ab intrinseco, & prædeterminans. Minor liquet ex ipso Augustino. Major probatur primo: quia Gratia inconnexa cum actu, nequit dici donatio actus: dat enim actu Gratia ex connexione cum ipso. Quod urgetur: qui enim dat aliquid indifferens ad actum & non actum, non dat actum per donationem principii indifferentis. Secundò: quia frivole timeri posset jaçatra libertatis à Gratiâ entitativè indifferenti, & cui posset voluntas dissentire, si vellet.

178 Et urgetur. Vel Augustinus in Gratiâ efficaci, & dante ipsum opus, agnovit entitativam indifferentiam, vel

non? Si secundum: habetur intentum. Si primum: cur per eam solutionem non occurrit timori Pelagii? Certè voces Augustino non defuerunt, cùm eis usus sit, loquendo de Gratiâ Primi Parentis: atqui de Gratiâ Medicinali illis vocibus non est usus contra Pelagium: ergo quia planè sensit Gratiam dantem velie, esse prædeterminativam. Sic discurrat Ianse-nius post Alvarez, & Albeda: ex quibus avidè contra nos insurgunt Carmelita, & Thomistæ recentissimi.

179 Respondeo errorem Pelagii, ut latè repræsentat Eximus Doctor proleg. 5. de *Gratiâ*, & aliis modò prætermisis, in Antijansenio Martinonius, quoad punctum de Gratiâ, sicut in eo esse, ut semper negaverit internam supernaturalē Gratiam, tam ad posse, quam ad actum, ratus ex necessitate supernaturalis internæ Gratiae, etiam ad posse, præjudicium fieri libertati. Ut autem errorem subdolè regeret, primo visus est admittere aliqualem Gratiam, sed extrinsecam, consistentem in Lege, & in Doctrinâ. Secundò redargutus, visus est admittere internā, sed ad facilitiū posse. Tertiò magis increpitus, dixit requiri gratiam, sed indistinctam à libero arbitrio. Quartò demū negavit gratiam dantem ipsum velle, & ipsum actum, contra quam ultimam partem insurrexit Augustinus, contendens negari non posse Gratiam efficacem, quâ Deus nos ad se traheret, & quâ Deus facit pierumque ut velimus, & ut faciamus.

180 Verū, quod ista efficacia, præterminativa foret, tā longè fuit à Mente Augustini, ut semper recurrerit ad usum Nostræ Scientiæ Mediæ, & semper fassus sit, Gratia, quâ Deus nos trahit, & quâ facit ut velimus, dissentire nos, & resistere posse. Audiatur Augustinus lib. de *Spir. & litter.* qui est contra Pelag. cap. 34. Misericordia Dei prævenit nos: consen-tire autem vocatio Dei, vel ab eā dissentire, nostræ voluntatis est. Vide quam distet Augustinus à Prædeterminatione?

181 Disces ex his primo, Pelagium timuisse jacturam libertatis nostræ à necessitate Gratiae etiam dantis p. ss: cui timori occurrit Augustinus per assisen-tiam Dei stantis ad ostium cordis, & pul-santis: necessitas, & indigentia enim ad-jutorii parati semper & assistentis, non

excusat.

Alvarez.
Albeda.
Carmelit.
Thomist.
Recent.
Pellitur calūia, & obiectio solvitur.
Ex Suar.
Antijans.
Pelagii Error.

Pugna Augusti n. cum ipso.

*Infrā à nu-
214. & lib.
6. à num.
269.*

In primā par. tract. i. de Deo cooperatio ex parte eventū, & item ex parte eventū omnis conexio Prædefini-tiva, & Prædestinativa consensus.

184

Vnde singillatim ad trimembrē scientie. difficultatem, dico, ad primam de Prædefinitione, concessio antecedente, nego consequentiam: est enī dependens à Prædefinitione Divinæ voluntatis, quam importat status Conditionatus ex parte Eventū. Ad secundam, de gratia, concessio antecedente, dico Gratiam efficacem in statu conditionato importari ex parte hypothesis secundū id quod dicit entitativum auxiliū: ex parte eventū, secundū id quod importat connexivum vel ratione operationis, vel præscientiæ. Ad tertiam de concursu, distinguo antecedens: prius est præscire quid faceret Creatura, se solā: nego: Deo cooperante: concedo: & nego consequentiam. Ad instantiam, nego antecedens: non enim Deus expectat ad concurrendum, actionem Creaturæ, sed attemperatur ad ipsius arbitrium. Neque actionem Creaturæ esse determinativam sui & Dei, re-3. à num. quirit ullam prioritatem concursū ad 376. & concursum, sed specialem modum se ha-
Suprà lib.
lib. 10. à
bendi circa creaturam, ut respectu istius nu. 122.
fit formalis electio, & non respectu Dei; & i. 2. *ut alibi latius explicatum est.*

tract. de Attrib.

185 Ad secundam probationem se-quelæ principalis, nego majorem: adejus probationem constat ex nuper dictis quam injuriosè repræsenteret Pelagianismus ad creandam invidiam Scholæ Societatis: & mirandum est, viros adeo Religiosos, ex contentione contra nos, velle sic favere Iansenio, h. sti apertissimo Scientiæ Mediæ, & Bajanorum fautori. Ad speciem oppositam, nego majorem: ex omni enim Gratia supernæ genere timuit Pelagius libertatis eversiōnem: & si Thomistæ recentes eam timent ex Doctrinis nostris, quid mirum quod Pelagius ex Augustinianâ timuerit?

186 Ad primam probationem majo-ris, distinguo: nequit esse donatio phy-sica, concedo. Donatio moralis, subdi-
Infrā lib.
stinguo, per solam collationem Gratiae, 6. à num;
secundū entitatem, transcat, ex modo 302. &
conferentis, nego. Deus enim, dans gra-
albi. &
titiam ex præscientiâ actus, & ex hujus in-tentione dat actum: & quidem collatio 146. lib.
Gratiæ, licet entitativè secundū se, sit 13. à num;
inconnexa cum actu, connexa est cum ip- 66.

In primis fo extrinsecè ex præscientiâ dirigente par. trist. collationem ex quâ metienda est ratio t. de Ds. beneficii. Ad secundam transeat, timeri scientie.

frivole: sed quid fieri timentibus, ubi non erat timor? Ad instantiam, dico, satis cognitam, & per apertas voces explicatam ab Augustino fuisse entitativam indifferentiam Gratiae efficacis, ut constat ex num. 180.

Objecio 187. Objicies secundò: quia saltem secunda ex excusari non potest à Semipelagianismo Combinatio cum Doctrina de Scientiâ Mediâ: ergo non est admittenda. Antecedens probatur Semipelagianismo. Primi: quia Semipelagiani, ut errorem suum protegerent, recurrerunt ad Scientiam Mediâ, ut constat ex Augustino, eos accusante quod ex meritis conditionate prævisis voluerint fovere errorem.

Secundò: Secundò: quia juxta Doctrinam Scientiæ Mediæ, Deus neque ad Gloriâ, neque ad gratiam prædestinat quæquam, nisi prævisis saltem conditionatè meritis: id autem videtur esse Semipelagianum. Tertiò: quia ante omne Decretum præveniens creates voluntates, juxta Scholâ Scientiæ Mediæ, cognoscit Deus, quid faceret voluntas, posito tantum auxilio indifferenti, & moraliter tantum excitante.

188 Nunc sic: id quod faceret Voluntas, factâ hypothesi auxiliî tantum indifferentis, & unicè moraliter excitantis, est opus à Naturâ, & non à Gratiâ; à libero solo arbitrio, & non à Deo: solùm enim arbitrium determinat Gratiâ & Deum: atqui hujusmodi opus ita præsum conditionatè præcedit Decretum Divinæ vocationis: ergo præcedit Decretum Divinæ vocationis operatio, quæ non est à Gratiâ, sed à Naturâ. Quid alius est, quod Semipelagiani clamabant, initiando à Naturâ vocationem ad Fidem, & ad Gratiâ? Quartò: Semipelagiani contenti sunt Gratiâ tantum indifferenti illuminationis, & affectionis, etiam ad incipiendum; sed Schola Scientiæ Mediæ, non aliam admittit Gratiâ: ergo Semipelagianis per omnia convenit. Hæc latè Thomasius, & Gonet.

Thomasius 189. Respondetur. Negando antecedens: ut autem fiat calumnia demonstratio, notandum est, Semipelagianis tur Objetio. Primus erat: omnia opera bona,

licet consummanda, & perficienda per gratiam forent, (in quo à Pelagio recesserunt) initium sumere à Naturâ suis viribus, & sine gratiâ, conante, petente, & pulsante, & sic merente gratiâ. Secundus erat: Per opera bona, utique incepita ex solis naturæ viribus, conditionatè prævisa, à parvulis qui rapiuntur efficienda, si viverent, eos mereri gratiam baptismi; & per demerita conditionatè prævisa, si vivebent, eos demererit Baptismi gratiam, quando sine baptismo moriantur. Hi sunt Cardines duo Semipelagianismi. Quid autem simile in Scholâ Societatis, fatenti primò, omnia opera bona salutaria à Gratiâ esse & à Naturâ: ab istâ ut elevata, & adjutâ per Gratiâ; & à Gratiâ, adjuvante, & elevante Naturam. Secundò Conditionata opera, etiâ ex viribus gratiâ oriunda, si bona sint, & si mala oriunda ex naturâ peccante, non esse titulum meritorium, neque demeritorium ad Remunerationem, nec ad pœnam: itò si nunquam exitura sint, forè in mente Divinâ quasi non essent in ordine ad merendum, aut demerendum in quovis genere. Vnde patet argumenti calumnia, & quamverum sit illud Amiani dictum lib. 18. *Quis innocens esse poterit, si accusare sufficiat?* Ex his

190 Ad primam probationem distinguo antecedens: ad Scientiam Mediâ, qualem nos defendimus, nego: ad Scientiam Mediâ, male intelligentiam, concedo antecedens, & nego quod subinfertur. Itaque non ex eo quod Heretici, ut errores suos protegant, recurrent ad aliquod principium; Principium debet censi ratione: Nam ipsi peccant in usu Principii alioquin boni, & in intelligentiâ Principii alioquin veri. Sic convenimus cum Hæreticis in multis veritatibus, quibus ipsi abutuntur, & quas ipsi male intelligent. Augustinus autem Præscientiam Conditionatam non damnavit in Semipelagianis, sed damnavit abusum, & modum, quo ipsam defendebant. Nostra autem Scientia Media, per omnia differt ab illâ Massiliensium: nam differt in usu & in re: in substantiâ, & in modo. Differt in re, & in substantiâ: quia objectum nostrum, si salutare sit, à Gratiâ est elevante, & juvante Naturam, secùs ac Semipelagiani fingebant. Differt in usu, & in modo: quia Nos eam non putamus suf-

Amiani dictum.

Vide lib.
10. à nu.
113.

sufficiéntem ad Remunerationem, aut pœnam, ut volebant Massilienses: Magnum ergo chaos inter illos est, & inter Nos.

191 Ad secundam, fateor Deum non prædestinare, neque decernere, nisi prævisis conditionatè bonis, aut malis operibus. Id autem nego Semipelagianismum olere. Semipelagianismus est, si ea opera, utique solum naturæ viribus incepita, & unicè conditionaliter existentia, censerentur sufficiens titulus ad merendum, vel demerendum. Ad tertiam, concessò quod assumitur, nego majorem Syllogismi subiuncti. Deus enim per Scientiam Mediâ videt quid faceret voluntas, utique plenè constituta in actu primo: atque adeò, quoad supernatura, elevata, & completa per vires Gratiâ: unde opus nequit prævideri à Naturâ, & non à Gratiâ, sed à Naturâ simul & à Gratiâ: non quidem istâ determinante, sed determinante Naturâ cum Gratiâ, Gratiâ, seipsum & Deum. Nam quoad libera nobis relatis in manu Consulti nostri, non est Deus determinator, sed Adjutor, & Cooperans. Ad quartam, major continet Hæresim Iansenii: nam est ejus quarta Propositio. Quare miror à viris a quoque doctis, & religiosis ita posse contra Scientiam Mediâ argui, ut latius lib. 10. dicam & conquerar contra Gonet, & Ioannem à S. Thomâ.

S. II.

SECUNDA CLASIS IMPUGNATIONUM.

Objecio

tertia cōmuni s.

192 *O* Objicies tertio: Quidquid ab æterno transit à necessariò statu possibilis ad statum contingentem futuritionis, dicit ab æterno existentem rationem aliquam talis transitus: sed conversio Tyriorum v.g. abs statu necessariò transit ad contingentem futuritionis conditionatè: ego dicit existentem rationem aliquam talis transitus. At hæc ratio ab æterno existens nequit esse nisi Decretum præsens. Huic objectioni, qua Thomistis visa est insolubilis, duplum dedi solutionem, cum de futuritione fuit sermo. Prima est nostra. Concesso toto Syllogismo, nego minorem subiunctam. Talis enim ratio ab æterno existens est

ipsa Scientia Media, quæ formaliter futurizat objectum, ex determinatione ipso patr. suis objecti, ut ibi dictum est, & explica. 1. de Deo nuper est à nu. 154. Secunda solutio scientie. est communis. Distinguendo majorē: Præoluta quidquid ab æterno abolutè transit, con- lib. 4. à cedo: quod transit conditionatè, nego nu. 35. Futura enim conditionata non sunt sim- Vide sup. pli- quam conditionaliter. Solutio ibi expli- quam conditionaliter. Solutio jam est.

193 Instabis ex Thomistis recentibus Instantia primò: Ad existentiam, effectus requiri- Prima:

tur Decretum proportionatum; sed Decretum conditionatum est proportionatum ad conditionatam existentiam, non minus, quam ad absolutum, absolutum: ergo requiritur Decretum conditionatum ad existentiam conditionatam. Secundò: Ad effectum, absolute futurum non sufficit Decretum unicè futurum: ergo neque ad effectum conditionatè futurum sufficit Decretum subjective conditionatum. Tertiò: Ad objectum Scien- Secunda:

tia Conditionata, requiritur aliquid Decretum Dei: sed non sufficit Decretum in præciso statu possibilis, neque in statu futuritionis conditionatæ, neque in statu conditionatæ existentia: ergo requiritur Decretum præsens. Major est evidens: nam objectum creatum, quoad esse existentiale, sive absolutum, sive conditionatum, nequit independens esse à Divinâ voluntate. Minor probatur. Et quoad primam partem in primis: nam Decretum præcisè possibile præscindit à futuritione. Deinde quoad secundam: nam Decreta Dei sunt incapacia omnigena futuritionis. Denique quoad tertiam: nam pro statu conditionato, Decretum per nullam Scientiam attungi potest: non per simplicem intelligentiam: quia hæc non extendit ad contingentia: non per Visionem: quia hæc solum est de absolute futuris: non per Medium: quia hæc est de futuris conditionatis: ergo.

Quartò: Non minus est requisita ad effectum existentia causæ, quam existentia effectus, ut per se liquet; sed, præcism per Decretum præsenti, minus haberet existentia causa, quam effectus: nam effectus est conditionatè futurus: conditio verò non est futura conditionatè: ergo requiritur Decretum præsens.

Ref-

In Primā 194. Respondeatur. Et ad primā instāpar. tract. tiam; concessā majori, distinguo minori de Deo rem: Decretum conditionatum, vel subjectivē, & objectivē, concedo: solum objectivē conditionatum, & subjectivē absolūtum, nego. Licet enim utile fore Decretum conditionatum præsens, sufficit ad effectum conditionatum, Decretum conditionatē existens, nempe quod esset. Ad secundam, concessio antecedente, nego consequentiam: disparitas sumitur ex naturā Decretorum: quae necessariō sunt æterna, casu quo sint. Ad tertiam, concessā majori, nego minorem quoad tertiam partem: Decretum enim per ipsam Scientiam Medium, videtur conditionaliter præsens: neque enim existentia conditionata effectus requirit in causā, nec in Decreto ulteriore existendi modum. Ad quartam, concessā majori, nego minorem: nam si effectus existeret, non posset non existere ejus causa, unde causa existentia importatur ex parte conditionis, non tamen absolutē affirmabilis, sicut nec absolutē affirmabilis est pro eo statu existentia eventū.

Objetio Quarta. 195. Objicies quartō: si præcism à Decreto actuali, esset vera ista conditionalis: *Si Petrus habeat auxilium A* convertetur liberè, sequeretur fore possibile complexum hoc: *Petrum converti ab solūtū sine Decreto circa conversionem*: id est absurdum: ergo & id ex quo sequitur. Sequela probatur: Quia conditionatum transit in Absolutum, ex præcisā positione cōdicionis; atqui ex parte conditionis non est Decretum: ergo sine Decreto illud conditionatum transit in Absolutum. Respondeatur. Et nego sequelam. Ad probationem: distinguo maiorem, suppositā veritate conditionali; concedo: independenter ab illā, nego maiorem. *Est dicere*: quod suppositā veritate, quod consentiet Petrus, si habeat auxilio A, sequitur benè consequentia de consensu, posito auxilio: non verò aliter: quia positio auxiliī, utpote conditio indifferentis ad consensum, & dissensum, non infert unum præ alio, secundū se. Deinde distinguo minorem, constitutivē, concedo: præluppositivē, nego. Nam conditio per aliquid Decretum debet ponī: & nego consequentiam.

Objetio Quinta. 196. Objicies quintō: Conditionata disparata, v. gr. *Si Papa dormiat*, Tur-

ea convergetur, requirunt ad sui veritatem Decretum Dei connectentis conditionem cum conditionato: ergo & omnia conditionata non disparata de conditione indifferenti, qualia sunt objecta Scientiæ nostræ Mediae. Antecedens patet: nam ad veritatem conditionalem requiritur, quod cōditio aliquomodo conducat ad eventum; sed conditio disparata solum potest extrinsecè conducere ex Decreto Dei: ergo. Consequentia autem paritatis urgetur: sicut in conditione disparata, non datur utilitas, quae significatur per ly si; ita in conditione utili non datur fore, ut eā posita, ponatur evenitus: quod significatur per ly si: sed in conditione disparata, propter illud, requirit determinata veritas actuale Dei decreta: ergo & propter hoc in conditione pertinenti.

197. Respondeatur: omissionis, & remissis inferius aiiis, transeat antecedens, & Vide infr. nego consequentiā. Disparitas est: Quia à nu. 225.

Propositio conditionalis vel explicitè, vel impicitè ita affimat conditionatum ex positione conditionis, ut asserat fore ex utilitate conditionis ad ipsum; hæc utilitas in conditione pertinenti, jam supponitur, nam intrinseca est: in conditione impertinenti, solum venire potest ab extrinseco, nēpē à Deo volente utrumque componere; sine conductientiā unius ad aliud. Quare supra dixi, conditionales disparatas non esse propriè conditionales.

198. Objicies sextō: Deus præcism à Decreto actuali non cognoscit actus suos liberos conditionaliter existentes: ergo neque actus liberos Creaturæ. De hoc latè disputando de *Futuritione*. Communis solutio negat antecedens. Ego concessio antecedente, nego consequentiam. Primo: quia suos actus nequit Deus prævidere, nisi ex propriā determinatione, atque adeò per Scientiam sibi liberam: unde præsupponere debet Decretum ipsius Dei. Secundo: quia Scientia Dei circa suos actus conditionaliter existentes, si Scientiam Medium saperet, deberet à conditionis positione præscindere: quod in eā Scientiā implicat: nequit enim præscindere à conditione existente pro suo signo. Tertiō: quia si antevertetur Decreta Dei Scientia de ipsis, derogaret libertati ipsorum, utpote con-

ne-

nexam cum ipsis. Sed rursus ad hęc infra. 199. Objicies septimō: in eo signo in quo conditionatē cognoscit Deus, *Si Petrus habeat auxilium A*, habebit gratiam efficacem ad conversionem, vel habet Deus, vel omissit. Decretum conditionatum subjectivē absolutum, de conversione, seu de gratiā efficaci ad ipsam: Sed non omittit: ergo habet. Modò sic: ergo ea Scientia nittitur in illo Decreto. Probo istam consequentiam: quia objectum solum terminat cognitionem, prout est cognoscibile in eo signo, pro quo cognoscitur; atqui pro eo signo, pro quo cognoscitur, est in eo Decreto cognoscibile: ergo terminat cognitionem prout in Decreto. Omnia bene sequuntur ex primo Syllogismo: euūs major patet: quia Deus nequit suspendere actum utrumque vel positivum, vel omisssum. Minor patet etiam: quia Deo repugnat omisso pura: ergo debet habere actum nolitivum, si voluntivum non habet. Atquicauo sit veritas illa conditionalis, nequit habere nolitivum, utpote oppositum tali veritati: ergo. Respondeatur. Nego maiorem: nam signum illud est signum indifferētia præscidentis ab actu omni, & ejus omissione. Vnde objectio utilis est.

200. Objicies octavō. Nō potest Deus certō, & infallibiliter cognoscere objectum, quod non habet determinatam veritatem; sed objectum conditionatum, independenter à Decreto præsenti, non habet determinatam veritatem: ergo non potest ipsum Deus infallibiliter, & certō cognoscere. Minor probatur: quia illud objectum non habet determinatam veritatem in se, cùm non existat, sed existeat. Deinde neque habet in suis causis: quia præcism à Decreto præsenti, singula sunt indifferentes. Respondeatur. Nego minorem. Nam ad hoc ut objectum, dicatur habere determinatam veritatem, non requiritur, quod eam habeat physicè in ratione entitatis, sed intentionaliter in ratione objecti, quatenus, et si non sit, potest ad ipsum terminare potius cognitione vera, quam falsa. Ad hoc autem ut detur cognitione vera circa objectum, non requiritur ut objectum sit, si veritas cognitionis non exigit objecti existentiam, & in hoc pūcto laborant Thomistæ hallucinatione, dum putant, Nostros Authores, dum affirmant objecta conditionata

habere determinatam veritatem, aliud In Primā velle, quād ēsē verē affirmabiliā dixerat. pār. rāt. t. de Deo sciente.

§. III.

TERTIA CLASSIS IMPUGNATIONVM.

201. Objicies nonē: Scientia conditionata contingens non exi- nona. stit necessariō: ergo contingenter. Sed non contingenter, & non liberè respectu Dei: ergo existit liberè respectu Dei: ergo ex Decreto actuali Dei. Minor subsumpta patet: nam si respectu Dei existet contingenter, & non liberè, existet casuāliter, & præter intentionem ipsius Dei. Confirmatur: quia iuxta me, ut res sit necessariō possibilis, requiri- tur necessaria possibilitas actu ex ilchis: ergo ut res sit futura, requiritur futuri- tio actu existens. At quānam respectu conditionatē contingentium, nisi Decreto Dei?

202. Respondeatur. Concessio primo entymemate, nego minorem, ejusque probationem. Nam casuālitas, dicit ex- cidere aliquid alicui, vel inscio, vel no- lenti, vel non gaudenti de ipso quod ad- venit. Nihil autem horum competit Deo circa Scientiam conditionatam, licet Deo non sit libera? Imprimis non est in Deo, insciēnt: nam ipsa est Scientia sui; neque est ipso nolente: nam necessi- tatus est habere unam è duabus affirmati- vam, vel negativam: neque est, in ipso non gaudente: quia Scientia Media est amor, & gaudium sui: ergo nulla casuālitas inest. Ad confirmationem, patet ex dictis de *Futuritione*, futuritionem con- ditionatam esse ipsam Scientiam Mediā. Suprā lib. 4 à nu. 92.

203. Objicies decimō. Quidquid est contingens, & importat positivam per- fectionem, non existit nisi ex Decreto valde p'au Dei: sed Scientia conditionata per Nos sib' lis ex est contingens, & alioquin positivam per- Godoy, & fectionem importat: ergo. Confirmatur Gonet. primō. Quidquid effectibile est, à Deo est effectibile, ex infinitate Potentie: ergo quidquid impedibile est, à Deo est impe- dibile ex infinitate Domini. Sed hoc es- set falsum in Scholā Scientiæ Mediae: ergo. Secundō: Nihil contingens existit, nisi saltē Deo liberè permittente: Sed in Scholā Scientiæ Mediae datur aliquid con-

In primā contingenter existens, independenter ab par. tract. omni Dei voluntate, nempe conditionata veritas, & ipsa Scientia Media: ergo in Scholā Scientiæ Mediae involvitur repugnantia. Tertiò: quia in Scholā Scientiæ Mediae, daretur aliquid ponibile quod ponī non posset pro libertate Dei, nempe conditionalis veritas, & ipsa Scientia Media: ex quo sequitur clara diminutio Omnipotentia, libertatis, & dominii Dei: nam aliquid esset Creaturæ liberum, & à Creaturâ ponibile, & determinabile, quod neque determinabile, neque liberum Deo esset, neque ab ipso ponibile. Hæc multis exornant, & exagerant Godoy, & Gonet: sed debilia sunt.

Solvitur. 204 Respondeatur. Distinguo majorē rem: quidquid est simpliciter contingens, lib. 1. à concedo: quod solum est denominativum, aut secundum quid contingens, nego. Scientia autem Media solum est, secundum quid denominari vult contingens: Dei que perfectio exigit, ut sit in Deo pure contingenter. Sicut enim Dei perfectio est posse condere Creaturas, relinquendo ipsas in manu consilii sui, ita exigit earum actus præcognoscere per Scientiæ attemperatam arbitrio, & libertati, atque adeo impedibilem à libito Creaturæ, & pro libito Dei, nec determinabilem, nec impedibilem. Ad primam confirmationem, nego consequentiam: quia de ratione Divinæ Perfectionis est habere sub se libera agentia, eorumque actus ab æterno præscire: cùm autem liberi agentis sit relinquere in manu consilii sui, ita est Dei præscire liberi Agentis determinationes per notitiam attemperatam nature talis Agentis, atque adeo ex sola determinatione Agentis creati liberi vel impedibilem, vel determinabilem. Ad secundam, dicatur quod ad assumptum argumenti. Ad tertiam, dicatur quod ad primam confirmationem: Omnes enim iste argumētationes sunt petitiones principii, de quibus egi latè lib. 3. à nu. 293. & præferrim num. 412.

Objec̄tio undecima ab Absurdo. 205 Objec̄ties undecimè: Complexum ex auxilio A v.g. & consensu salutari est bonum: ergo pro quocumque casu est à Deo efficaciter amabile, & inducible. Sed in Sententiâ Scientiæ Mediae, esset casus, in quo tale complexum non esset efficaciter amabile, nec inducibile à Deo, nempe casu, quo voluntas pro suo libito

prævisa esset dissensura: ergo. Vrgetur. Quia quod in uno auxilio contingere potest, contingere potest in omnibus & singulis auxiliis: ergo contingere potest quod prævideatur Creatura omnibus & singulis auxiliis, si darentur, restituta; & consensura omnibus, & singulis, si darentur. Patet consequentia, & antecedens patet: quia ubi numerus non excludit indifferentiam auxili, qui potest uni resistere, ratione indifferentia, potest & omnibus. Nunc sic: ergo nec repugnat casus, in quo Deus pro suo libito non possit aliquem prædestinare per merita; nec casus in quo nequeat Deus beneficere: ergo nec repugnat homo imprædestinabilis, nec homo indamnabilis. Quæ omnia sunt aperte contra Augustinum, & Santos Patres.

Solvitur. 206 Respondeatur. Et Argumenti concessio antecedente, nego consequentiam. Neque enim est à Deo efficaciter inducibilis, & amabile, bonum, pro casu, pro quo Deus necessitatus est non velle induceret, nec amare efficaciter ipsum bonum. Casus autem, in quo Creatura cum auxilio relinquitur in manu consilii sui, est casus in quo per ipsum Decretum relinquendi Creaturam in manu sui consilii, se præimpedit Deus inducere, & determinate ex proprio libito electionem creature, eamque efficaciter amare, nisi præsupposita Scientiæ Mediæ de libito ipsius creature. Quid ergo mirum, quod in casu in quo Deus sibi præimpedit aliquid exercitium voluntatis, non possit ipsum consequenter habere? Vnde, concessâ minori, quæ subsumitur, nego ejus absurditatem.

207 Ad confirmationem, communiter respondetur, admittendo sequelam, & negando absurditatem ejus: aliud enim est quod metaphysicè sit possibile: aliud quod reip̄a sit casus ex omnibus qui sunt possibles: inter casus qui sunt possibles, non est casus in quo prævideatur illa Creatura vel consensura, vel dissensura omnibus auxiliis, estò possit: unde licet omnibus, & singulis auxiliis possit homo, metaphysicè loquendo, vel resistere, vel consentire; nullus est homo inter possibles, qui prævideatur ita resistere, vel consentire: quod enim est moraliter impossibile, imprudenter supponit esse: quod autem imprudenter supponi-

Infrd lib. 8. ann. 47. ponitur esse, negatur prudentissimè. Sed de his latè infrā dispuādo de Prædestina-

bilis, aut indamnabilis, etiam concessâ, In Primā quam veram censeo, casus metaphysici par. tract. i. de Deo scientie.

DISPUTATIO XXVII.

SCIENTIÆ MEDIÆ TENDENDI MODVS & Objecta.

208 *Vñ.* Vñ restant de existentiâ Divinæ Scientiæ Mediæ facilia sunt, sed quæ pro majori ejus luce non possunt omitti. Tria sunt in præsenti: Tendentia, Hypothesis, & Eventus: quæ tria tribus ipse punctis expono.

SECTIO I.

TENDENTIA SCIENTIÆ MEDIÆ.

Scientia 209 *Q* Vñres primò: An Scientia Media est *Média* ita sit actus pure scientiæ actus di, ut piaetatem ab actu voluntatis est volunta- quærere: an Scientiæ Media simul sit actus intellectus, & voluntatis? Et hoc secun- dum affirmo cum Patre Quiros in indic. Quiros.

Quast. quæst. 14. art. 14. num. 158. Ratio est: primò: quia Scientia Media est bonum: ergo potest, & debet dari in Deo gaudium de tali Scientia. Sed non est ratio distinguendi gaudium Divinum de Scientiæ Mediæ ab ipsâ Scientiæ Mediæ: ergo. Secundò: quia Divinam Restitu- dinem decet complacere in actu honesto conditionato creature, & displicere de actu turpi: sed non est ratio distinguendi hos affectus à Scientiæ, vel cognoscente conditionata honestatem, vel turpidinem conditionata: ergo.

210 Dices: implicat affectus contingens, qui non sit liber: sed affectus iste gaudii, vel complacentiae esset Deo contingens: ergo & liber: ergo si esset indistinctus à Scientiæ Mediæ, Scientia Media esset libera: quod repugnat. Respon- deo: Negando majorem: neque enim implicat in Deo necessitas habendi aliquem effectum ex suppositione sibi non liberâ:

Aranda de Dev.

qui se ipso, si suppositio sit contingens, erit contingens, & non liber.

211 Quæres secundò: An Scientia Media sit Scientia ex modo tendendi conditionata? Negat Pater Esparza ratu- *Esparza.* *Scientiam* Mediæ esse Scientiam Absolutam pure negativam: atque adeo objectum Scientiæ Mediæ esse complexum auxili, & operationis negativè tactum à Deo, v.g. hæc veritas, quam communis opinio exprimit conditionaliter, si Petrus vocetur Auxilio, converteatur, apud hunc Authorem sonat negativè: complexum auxili, & dissensus nunquam existet. Et rationem assignat: nam vel ponitur auxilium, vel non ponitur. Si primum: ex libertate Petri, excludetur dissensus: ergo complexum dissensus, & auxili non erit. Si secundum: ergo non erit complexum: omnis ergo veritas conditionata resolvitur in aliquam veritatem absolutam: ergo Scientia Dei, quam appellamus Medium, non est tendentiæ conditionata, sed absolutæ.

212 Schola Societatis affirmat: & *Aetus ex modo tendendi conditionatus* merito: quia evidens est, propositionem conditionalem non æquivalere. Negati- va, quam explicat Pater L. iparza. Ratio demonstrativa est. Sume auxilium A quod nunquam Petro dabitur: De hoc auxilio est evidenter verum dicere: hoc auxilium nunquam coniungetur cum

Aaa *con-*

In primā par. tract. de Deo scientie
consensu : sed de hoc auxilio potest esse verum, quod si daretur, conjungeretur cum consensu : ergo hæc propositio absolute negativa, non dabatur auxilium cum dissensu, non æquivaleret huic: si daretur auxilium, Petrus consentiret. Consequentia & major sunt claræ. Et minime est evidens : quia innumeræ videt Deus quæ neque conjugentur unquam cum consensu, neque cum dissensu, & tamen, si darentur, Petrus dissentiret, aut consentiret. Et ratio est : quia quod sufficit ad verificandam negativam, non sufficit ad verificandam conditionalem: ad verificandam enim negativam, sufficit quod nunquam detur una pars complexi, scilicet auxilium : id autem non sufficit ad verificandam conditionalem : nam de innumeris auxiliis videt Deus, quod fonte efficacia, & quod non existent.

Ant. Per.
Non resolutur in Disjuncti- rium.
313 Quæres tertio: An saltem Scientia Media explicandi sit per tendentiam disjunctivam? Affirmat Pater Antonius Perez: & cum communè negandum reor. Ratio est: quia potest esse Disjunctiva vera, & Conditionalis falsa: ergo non æquivalent. Probatur antecedens: sume hanc disjunctivam: vel vocatio non existet, vel vocatio existet cum consensu: & hanc conditionalem: si detur vocatio, coexistet cum consensu. Iam sic ad veritatem disjunctivæ sufficit, quod verificeatur unum ex extremis disjunctis: ergo disjunctiva est vera ex præcisâ non existentiâ auxiliis. Sed præcisa non existentiâ auxiliis non sufficit ad verificandam conditionalem. Ex quibus infertur tendentiam Scientiæ Mediae esse tendentiam conditionatam: neque aliter posse ritè explicari Scientiam Mediæ.

S E C T I O N I I .

O B J E C T A S C I E N T I A E M E D I A E EX parte hypothēsis.

Hypothesis quid importet?
214 Q Væres primò: An ex parte hypothesis, & conditionis attin- gi debet a Scientiâ Mediâ tota libertas? Affirmo: & ratio est evidens: quia ex parte hypothesis attin- gi debet plena sufficientia ad determinationem eventus; atqui tota & sola libertas est hæc plena sufficientia: ergo attin- gi debet tota li- bertas. Hinc infertur, primò ex parte hy-

pothesis nihil importari connexum cum uno extremo libertatis, quia connexionem indifferentia constitutivæ non patitur. Secundò: neque importari libertatem Divinam: quia eventus non est determinandus à libertate Divina, sed nostra. Tertiò: neque importari causas libertatis: quia causa libertatis non sunt liberas. Quartò: neque importari, quod ab ipso eventu dependet in existendo: quia hypothesis habet ius determinandi vel mediata vel immediata tales existentias. Quintò: importari præcisè essentiam libertatis Creaturæ, nempe Entitatem Voluntatis, Omnipotentiam præparatam. Auxilia, & quidquid Voluntatem constituit in linea Proximæ & expedite Potestatis optandi pro libito operationem, vel exigendi.

215 Quæres secundò: an ex parte hypothesis attin- gi possit & debeat Decretum nullum. *Decretum*
Nullum
Decretum
Ex lib. 7.
d. n. 210.
Et de In-
carnatione.
lib. 3 disp.
Reverendissimi Nostræ Thysii, qui lectam i. d. n. 112.
in codice quodam meo, eam illustravit R. Ad. P.
tom. 2. select. quest. disp. 15. sett. 7. Thysius.

216 Quæres tertio: an in hypothesis Scientiæ Mediae possit importari chymericus casus: v. gr. Si lapis esset homo, amarico? ret Deum: vel si Chymera existeret, fieret monialis? Affirmant aliqui, ludicris hisce delestat. Imò Pater Raynaudus id judicat de omni Scientiâ Dei: nam apud ipsum Scientia Media videt, quid voluntas ageret, si sola, & sine Divino concursu operaretur.

217 Imprimis iste discursus Patris Theophyli Raynaudi, videtur somnium dormientis Raynaudi in aurem utramque. Nam Creaturam operari se sola, & sine concurso Dei, est paradoxæ omnino Chymicum, & impossibile; atque adeò est casus involvens contradictionem: ergo operari se sola Creaturam, est operari, & non operari: ergo obiectum Scientia Mediae nequit esse quale Ray-

Raynaudus somniet. Deinde, vel hypothesis tacta per Scientiam Medium est ea ipsa, quæ ponitur à parte rei, quando decernitur positio conditionis, vel non?

Si secundum: quid facit ad notitiam hypothesis realis, notitia chymerica hypothesis?

Suprà lib.
3. à n. 248.
& infrà
lib. 7. à
num. 19.

Si primum: ergo quod de ipsâ potest videre Deus, est, quod sola operabitur nihil: quia sola nihil potest.

218 Respondeo ad questionem, negati- vè. Quia Divinus intellectus nequit oriari in figuris hisce chymericis: & hypotheses istas impossibilis solus intellectus, qui formare posse entia rationis, speculari potest. Et ratio est: quia vel hypothesis, de qua loquimur, in ratio ne hypothesis est impossibilis, vel non?

Si secundum: ergo hypothesis, ut attin- gitur per Scientiam, non est impossibili- lis, sed possibilis: non est ergo casus quæstionis.

Si primum: ergo ex tali hy-

potesi nihil infertur: quia infertur quodlibet: nempè utraque pars contradic- tionis. Sed utraque pars contradictionis est nihil: ergo nihil infertur.

Constituti-
za liber-
tatis quo-
modò at-
tingatur?

219 Quæres quartò: an ex parte hypothesis possit attin- gi vagè, & disjuncti- tatis quo- vè aliquod ex constitutivis proximæ li- modò at- bertatis? Affirmant plures facile. Ipse negandum reor. Primum: ex principio ge- nerali: quod Divinæ mœti repugnat actus disjunctivus. Secundò: quia quævis va- riatio, etiâ numerica, in constitutivis va- riat essentia libertatis: sed ex parte hypo- thesis attin- gi debet essentia libertatis, que, si poneretur, determinaret eventum: ergo debet attin- gi cum constitutivis in se de- terminatis. Confirmatur. Contingere po- test: quod voluntas constituta per aliqua comprincipia consentiat, & quod per alia numero solùm diversa, constituta, dissen- tiat: quia sunt diversa libertates: ut la- tè tradidi disputando de Actibus: ergo ex parte hypothesis debet attin- gi voluntas sine illâ indeterminatione comprin- cipiorum.

De Scientia
Media Re-
flexa. Et
An Deus
videat
suos Actus
per Scien-
tiam Me-
diæ

220 Quæres quintò: an ex parte hypothesis possit importari ipsa Scientia Media, ita ut in Deo non repugnet Sci- entia Media reflexa, quæ videat, quid face- ret Deus si conditionatè prævideret con- sensum, aut dissensum Creaturæ? In hac questione multis est, & obscurus Pater Herrera. Ipse ipsissimam censeo cum illâ quæ disputat: an Deus per Scientiam

aliquam Medium videat actus suos libe- ros? Et in hac parte, disputando de futu- par. tract. 1. de Deo sciente. Herrera.

221 Addo nunc alteram: quia Scientia, cujus nullum est excogitabile signum, nulla est; sed Scientiæ reflexæ nullum est signum excogitabile: ergo nulla est. Suprà lib. Major est evidens: & probatur minor. 4. à num. 199.

Molino. Mens Au- thoris. Suprà lib.

S E C T I O N I I I .

S C I E N T I A E M E D I A E O B J E C T A EX parte Eventus.

222 Q Væres primò: an præter elec- tionem Creaturæ, importet quid im- portet? Scientia Media ex parte eventus aliquid ab ipsâ electione distincum? Vnum supponit quæstio, & aliud querit. Quod supponit, est omnino certum: nempè elec- tionem arbitrii importari ex parte ev- entus: nam ipsa electio est eventus, qui conditionatè prævidetur. Quærerit insuper, an ex parte eventus importet aliquid præ- ter ipsam electionem arbitrii. Respon- deo, præter electionem arbitrii, impor- tari ex parte eventus quidquid ipsa elec- tio determinat in existendo. Et ratio est: quia Scientia Media utpote Divina comprehensivè attin- git eventum: ergo attin- git eventum, & quidquid eventus essen- tialiter infert. Sed infert essentialiter, quidquid ipse determinat in existendo. Colliges hinc, ex parte ipsius eventus attin- gi ipsam Scientiam Medium, & in ipsâ disjunctivam necessitatem, vel non ex-

In primā exequendi conditionem, vel exequendi par. tract. per Decretum ab ipsā directum. Sed hēc i. de Dō pendent ex latē disputandis tral. seq. & scientie. lib. 6.

Lib. seq. 223 Quāres secundō : an ex parte 6. à n. 262. eventū attingi possit, & debeat à Scien- & lib. 7. à tiā Mediā aliquid Decretum Dei. Du- nu. 210. plicem sensum habet hēc questio. Pri- mus est: an per Scientiam Medianam, quā Deus prāvidet actus Creaturæ, attingat ex consequenti aliquos actus suos, sine quibus existere non posset eventus crea- tæ operationis. Alter est: an actus suos prāvideat conditionate Deus sub hypo- thesi suæ libertatis, ad eum modum, quo prāvidet sub hypothesi creatæ libertatis, actus Creaturæ. Has questiones, valde inter se diversas, confundi video. Et in secundā, subscribo Negantibus : & in primā, Affirmantibus.

224 Ratio prima partis est: quia suos actus ex hypothesi suæ libertatis, liberè præscit Deus; ergo præscire debet per Scientiam liberam: ergo per Scientiam subnixam in actuā determinatio- ne ipsius Divinæ voluntatis, ut dictum Nuper à est nuper à nu. 220. & latius disputando num. 220. de futuritione. Ratio secundæ partis est: Supra lib. quia Deus videt eventum, ut essentiali- 4. à num. ter est secundū se: ergo videt cum præ- 199. dicatis essentialib⁹, sed unum ex essen-

tialib⁹ prædicatis est necessitas coexi- stendi cum Scientiā Mediā, & Decretis ab ipsā directis, in sententiā, quam de- fendo: ergo videt ex consequenti Scien- tiam ipsam Medianam, & Decreta ab ipsā directa.

225 Quāres tertīo : an & quomodo ex parte eventū prævideat Deus res, quæ disparatē se habent ad conditionē? In hac questione, plurimi sunt Ribadeneyra & Herrera. Ego breviter, afferō primō: Propositiones Conditionales de Condi- tionē impertinenti, retentā impertinen- tiā Conditionis tam intrinsecè, quam ex- trinsecè, in rigore conditionalium sem- per sunt falsæ. Ratio est: quia Proposi- tio propriè Conditionalis ita affirmat eventum ex conditione, ut ipsum affir- met in virtute positæ conditionis: at ser- vatā impertinentiā conditionis ad Eventū, id semper erit falsum. Afferō secun- dō: Propositiones de hypothesi imperti- nenti, in sensu præcisè comitantiam temporalement significantem, unus & alterius eventū, posse esse veras, & perti- nere ad Scientiam Visionis. Ratio est: quia cadere possunt in idem instans som- nus Turcæ v. gr. & Conversio Petri: qui duplex eventus, sunt certò objectum Scientiæ Visionis. Nec ultra libet pei hēc inutilia progrebi.

Suprā nu.
9. & nu.
197.

ubi Fides eam non docet, aut ubi ratio non suadet: sed in Scientiā Mediā neque Fides docet, neque suadet ratio, pro di- stinctione Eventuum, conditionatas ten- dentias distinguere: nam objecta aliis distinḡta, & separabili, indistincta, & inseparabilis tendentia potest attingere: ergo. Difficultates, quæ hic aliquos pre- munt, oriuntur ex distinctione Scientiæ Mediæ Directæ, & Reflexæ, ut videre est apud Herrera lib. quart. ultim. cedentem oneri, & apud Ribadeneyram disp. 8. de Voluntate cap. 4. & 5. agrè evadentem: sed nos, qui negamus Scientiam hanc Reflexam, securi sumus ab hoc iactu.

226 Objicies tamen primō: Even- tū circa Personas & auxilia suat mutuò separabiles: ergo attinguntur per termina- tiones Scientiæ Mediæ ab invicem se- parabili. Antecedens est certum: quia contingere potest, ut consentiente Petri, sicut modò supponitur Paulus etiam cō- sensurus, dissentiret. Consequentia probatur: quia separabilitas terminationum argui debet ex objectori separabilitate. Secundō: si Scientia Media esset indivisi- bi. ls, qui posset eam impedire circa unū Eventū, posset & circa omnes: sed hoc est absurdum: nam licet Petrus pos- sit impedire Scientiam versatim circa electionem arbitrii sui, non est cur im- pedire possit Scientiam versantem circa electionem arbitrii Pauli: ergo termina- tio circa electionem Petri virtualiter dis-tinguitur à terminacione circa electionem Pauli: & sic de ceteris. Tertiō: Sci- entia Media de consensu Petri v. g. præ- dict collationem auxili, quod datur Pe- tro: Scientia Media de consensu Pauli non prædict collationem hujusmodi: ergo de his Scientiis verificantur contra- dictoria: ergo & distinctio virtualis.

227 Respondetur. Ad priūm, ante- cedente concessō, nego conseq̄uentiā: solum enim infertur, quod attingi possint per terminaciones ab invicem separabiles, à presenti Scientiā Mediā: non vero quod à presenti Scientiā Mediā attingantur per terminaciones ab invicem separabiles. Itaque si Eventus essent aliter cognoci- biles, ac modò sunt, esset in Deo alia Scientia Media indivisiib⁹ tangens omnes eventus, distincta ab eā, quæ mo- dò est. Ad secundum, concessā majori, ne- go minorem: licet enim libertas Pauli

v. gr. non possit impedire Scientiam de- confensu Petri, ex prædominio in elec- tione Petri, potest impedire aliquam i. de Dō. Scientiam de consensu Petri, ex prædo- minio circa consensum suum, potente evitate consensum, & poneat distinctionem Scientiæ de consensu, quæ ex perfectione Dei indivisibiliter tangit cō- sensum ipsius Petri: id autem nihil absurdum est. Ad tertium nego antecedens. Tota enim Scientia Media circa omnes, & singulos eventus præcedit quamlibet collationem auxili, utpote perfectissimè voluntariam, ut disputando de Dō Pro- videne, mox dicetur.

228 Secunda Conclusio: Scientia Media impeditibilis est à libito creature, itemq; omnia decreta ex ipsā transibentia connexionem cum determinata arbitrii electione, & directa per ipsam. Ita Schola nostra communiter, vāno recla- mantibus nonnullis modis, secutis Oviendum in Manuscriptis de Auxiliis. Rationes sumi debent ex disp. 26. sect.

p̄. 2. quæ facili rediguntur ad hunc discursum: Quod exigit ex supposi- tione simpliciter impeditibili, impeditibile simpliciter est: sed Scientia Media exigit ex suppositione simpliciter impeditibili: ideo enim exigit quia consensus est, posita conditione, & non econtra: ergo est simpliciter impeditibilis. Accedit Augu- stini dignitas lib. 5. de Civili. cap. 10. Illa necissas formidanda est, quæ non est in nostra potestate; non tamen timenda, nec libertatem defruens, quæ est in nostra po- testate. Nec in Oviedo, nec in aliis Mo- dernis video, quidquam solutione dig- num, præter paralogismum positum & solutum disp. 24. sect. 2. à nu. 133.

Suprā à
nu. 133.

S E C T I O II.

SCIENTIA MEDIA ABVSVS, ET VSVS:
Remissivæ.

229 Prima res esset longæ disputationis, Latē de his seqq. nisi secutura spaciose mox esset in tractatu sequenti lib. 6. & 7. Insinuo ra- tione Doctrinæ, & methodi gratiā, quæ splendide mox repræsentabantur. Et incipio ab Abusu, qui multiplex esse potest. Primus est negativus: quo Scientia Me- dia judicatur inutilis ad directionem, ex timore libertatis nostræ. Abusus est: quia Scien-

DISPUTATIO XXVIII.

PROPRIETATES, ET VSVS SCIENTIÆ Mediae.

Suprā lib. 226
1. à num.
284.

RÄTER Proprietates triplici Divinæ Scientiæ commu- nes, sunt specialis curæ in Scientiā Mediā, Impeditibilitas, & Indivisibilitas, quibus accedit quantus & qualis esse debeat usus hujusmodi Scientiæ, quem potius indicando, quām disputando proponam.

S E C T I O I.

INDIVISIBILITAS, ET IMPEDITIBILI-
tas Scientiæ Mediae.
Scientia Media In-
divisibilis 227 P̄ma Conclusio: Circa omnes virtuali- & singulos eventus conditiona-
tor.

tè affirmabiles, vel negabiles, Scientia Media, unicā & indivisiā virtualiter ten- dentiā, veisatur. Ita posuimus disp. 1. nu. Ex diūtis 148. & 181. Ratio sumitur tū ex generali lib. 1. à principio de necessitate distinctionis rea. num. 148. lis in tertio ad virtualē distinctionem: & 181. rūm ex exigentiā Divine simplicitatis, excludentis omne genus distinctionis, ubi

Multa in
Opera de
Incarnat.
lib. 1. d. sp.
1.

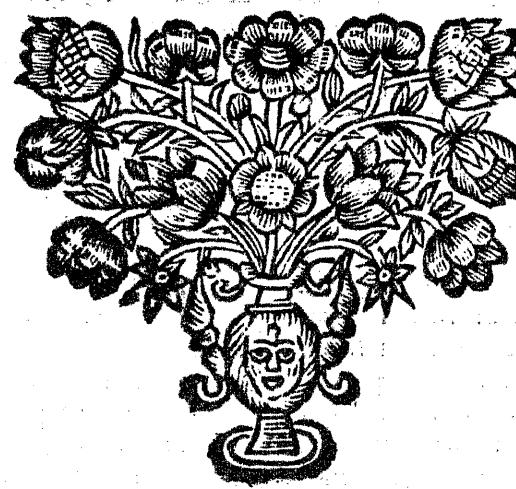
In prīmā par. tract. i. de Deo scientie. Scientia Media non immutat modum concurrendi, & operandi Divinum: & velle, quod Deus uti non possit luce Scientiae Mediae in dispensandis auxiliis, est velle Providentiam Dei, aequè incertam, ac nostras.

Tom. de Incarnari. lib. 3. disp. 3. à num. 13. 222 Alter abusus est positivus & Massilijensium: quo Scientia Media judicatur satis apta dirigere ad remunerandum & puniendum. Abusus est: quidquid enim sit de merito Solutivo (cujus veritatem amplector) & ad quod est indispen- sabiliter necessarius usus Scientiae Mediæ, tamen ad remunerandum & puniendum non sufficit: quia Remuneratio & Punio causantur à Meritis, & Demeritis, quia sunt, & in genere causæ moraliter efficientis, ut in loco dixi.

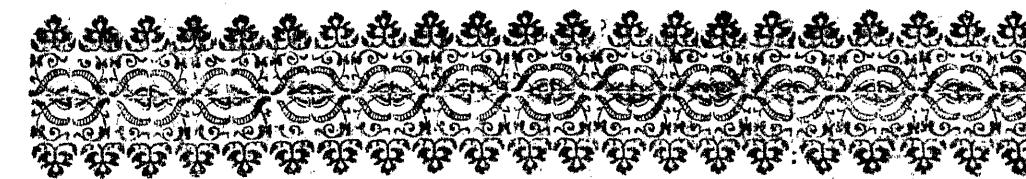
223 Tertius abusus est, etiam positivus, quo judicatur Scientia Media potens emollire quamvis connexionem, & vim executivam in Decretis Divinis. Abusus est: quia Scientia Media videt & non facit naturas Rerum: vel ergo Connexiones huiusmodi secundum le, indem nē salvant indifferentiam proximæ Potestatis ad utrumlibet; nec læso, nec præoccupato jure determinandi: vel non? Si secundum: nulla Scientia Media sanare potest incommoda libertatis. Si primum: istæ connexiones necessariò sunt consequentes ad ipsam Scientiam Medium nec possunt constituere proximam potestatem, neque gaudere vi executivâ. Sed de his latè dicemus in tract. de Prædefini-

tionibus: & supra aliiquid dictum est. Infr. lib. 7. 234 Rectus usus reducitur ad qua- & supra tuor capita. Primum est, constituete Di- lib. 3. nn. vinam Providentiam moralem, ne Deus 321. & à dispenset Media, nisi de forte & eventu num. 433. mediorum præciosi? Alterum est, con- Lib. 6. à stituere Deum liberum ad prædestinendos num. 232. efficaciter actus honestos Creaturæ: effi- cacia enim Decreti Divini ex præsuppo- sitione Scientiae Mediæ, ita manet at- temperata libertati, ut maneat in linea puræ intentionis. Terrium est, offerre Eod. lib. 4. Deo motivum efficaciam, in auxiliis, ut num. 285. ex illo moveatur ad benefaciendum cui velit. Quartum est, ita Divinam consti- Et lib. 7. tuere libertatem ad quamcumque voli- num. 146. tionem liberam, ut indispensabili ne- Lib. 6. a. cessitate præcedat ad quamcumque libe- num. 330. ram volitionem, in signo simpliciter ap- to, vel rerrahere, vel movere.

225 Ex hoc usū quadruplici, primus, Et lib. 7. à nemine, qui typis dederit scripta sua, à nu. 140. clare negatur: & ab omnibus, uno dempto, vel altero, clare admittitur in Scho- lâ Societatis. Alter est communis con- Lib. 6. a. tra Vazquez, & Aseclas. Tertius etiam num. 232. à Vazquistis admittitur possibilis, & à me censetur, cum paucis, sed magnis Authoribus, necessarius. Quartus, pau- tis exceptis, est omnium Authorum Scholæ Nostræ. Quadruplicē hunc usum Scientiae Mediæ latè mox illustrabo lib. 6. & 7. in Tract. sequent. Hac modò de Scientiâ Mediâ satis fint.

TRA.

TRACTATVS SECUNDVS DE DEO PROVIDENTE, ET PRÆDESTINANTE.

RDVAM & omnino Lubricam de *Tractatus arduitas, & difficultas.*
Divina Prædestinatione Materiam, scilicet Altitudinem illam Divitiarum Sapientiae, & Scientiae Dei, & Incomprehensibilia judicia ejus, quorum admiratione perculsus exclamavit non semel Apostolus; *Sapientia ipsius Divine per Scripturas, eloquentis ductu, Fidei Sancte Luminæ, Sanctorum Patrum, & Conciliorum ope, Theologorum Veterum, & recentium indeffesso in hac studio datus, & suffulcus aggrediar.* Et quidem Prædestinatione, (qui Scopus est,) cum sit species nobilissima Providentie, Hujus supponit considerationem, ut sui Generis: Hac Prædefinitiones annectit: utrisque succedit, adjecta speciali differentia, Prædestinatione: cui demum respondet ex opposito Reprobatio: quibus coronam dabit consideratio de Generali Beneficiencia: qua nos sensim ad finum Auxiliantis Dei conducat. Egere de his è Sæctis Patribus inter alios speciatim, & optimè Fulgentius, Prosper, & Augustinus: Ex Scholasticis partim cum Magistro in 1. dist. 40. & 41. partim cum Sancto Thomâ in 1. part. quæst. 22. & 23. ferè Innumeris: quorum in syllabo, neque gradu, neque censu numeratur inter postremos Nostri: quos inter eminet Molina, in Concordia, & in 1. part. Suarez quinque hac de

Tractatores.
Fulgentius
Prosper
Augustin.
Magister
& Thomas
Interpretes.
Molina
Suarez.

In Primā de re libris in Summā, Vazquez tom. i. in p.p. & omniū par tract. 2. de Deo instar duplici justo volumine, id est, duplici Sacra & Erudit. Providēt. & Præde- fīnante. Ruiz de Montoya: ut subtilissimos Modernos omittam, Vazquez. Montoya. quos opportune Laudabimus in decursu tractatūs.

LIBER SEXTVS

PROVIDENTIA DEI SECUNDVM SE
seu Deus Providens.Clemens
Alexand.Etymon
vocis.

VNT Quæstiones quadam (ajebat meritò Clemens Alexandrinus s. Stromatum) dignæ, qua puniantur cuiusmodi est querere probations: an sit Providentia. Nomen ex Pro, vel Procul, & videtur cōflatūr, quasi ante, vel pro aliquo visio: & significat vel anticipatam rerum tam loco, quam tempore distātium à cognoscente, notitiam: vel practicam rerum per apta media dispositionem ad fines suos. Eam in Deo, omnia procul, nempe ab æterno; nihil ut unquam, aut uspiam præter æternum ejus consilium accidat, ipsique fortuitum, intuente: & anticipatā curarum æternitate singula singulis ad fines suos juxta uniuscujusque conditionem disponente, ex utroque hoc munere contemplamur in presenti.

DISPUTATIO XXIX.

DIVINÆ PROVIDENTIÆ EXISTENTIA,
Natura, Varietas, Attributa.Leonard.
Lessius.

RGUMENTVM præsentis Disputationis cum victoriâ tetigit Noster Lessius: nisi quod calatum ab Scholasticis curis de Providentia Divinæ (quam ex quindecim capitibus mirè & pulcrè convicta) Definitione, & Attributis abstinuit.

SEC-

SECTIO I.
SVPPONITVR EXISTENTIA PROVI-
DENTIA.

Existentia de Fide, & Evidens.

Existentiam Divinæ Providentiae, & ex Fide, & ex evidenti ratione supponimus potius, quam probamus. Ex Fide: Sap. 12. Non est alius Deus, quam tu, cui est cura de omnibus. & 14. Tu Pater Providentiæ gubernas omnia. Ex ratione: Nam omnia extra Deum, utpote perfectionis contingentis, ab ente simpliciter necessariò pendent, qui Deus est: & in Deo datur notitia omnium & rerum, & eventuum comprehensiva: & insimul voluntas liberè de rebus singulis disponens, & necessariò prudens atque adeò eas ordinans ad optimos fines: ergo & Providentia.

Quid de Monstris & Fortuitis de Minimis? Neque contra Dei Providentiam te terrent Monstra, & Fortuita: Vtraque enim talia dicuntur, & sunt respectu causarum secundarum: respectu Dei, neutra:jure permittentis ad utilitatem universi eum causarum sibi adversantium collisum, unde monstra prodeant: aut oscillantiam, & inscitiam nostram: upde fortuita. Nec dedecet Deum, extendere suā Providentiam ad minima quæque: ubique enim, vel in minimis apparet Marmus, & ubique fons beneficentie, ordinans parva ad majora, & singula ad Summum, res alias aliis satis præferens in specialitate Finium & curarum.

De Bonis & Malis? De Peccatorū Augustini. Neque Piorum, & Impiorum mixtio, & disparitas quoad prospera in hoc mundo, arguit ullum defectum Providentie, erigentis exinde nos in contemptum caducorum, & in spem Bonorum cœlestium. Neque item permisso peccatorum: sit enim ad commune bonum, & ab Optimo Principe, qui, teste Augustino in Enchirid. cap 27. Melius putavit de malis lene facere, quam nulli mala esse permetteret. Quidquid necesse est, peccatum esse possib[ile] e[st] foret autem impossibile, si Deus non posset honeste permittere: si autem potest, honeste Deus operatur permittendo, ut acutè colligit Card. Sfortia lib. 1. Theolog. Aff. nn. 194.

Cardinalis Sfortia. De ricissitudine evētuū? Neq[ue] demū exinde redditur inutilis circa negotia, eventusque rerum Providentia nostra: Divina enim, quam non semel in ostensionem sui dissipat consilia Aranda de Deo.

gentium, & reprobat cogitationes Popu- In Primā lorum, & reprobat consilia Principum, par. tract. annexit industria, & curis nostris even- 2. de Deo tis verum: plerumque ubi est major ju- Providet. stitia, & æquitas: plerumque ob altissi- & Præde- mos fines; ubi sola major industria, & po- stinante. tentia Major. Sunt hac de Reginâ Mü- di, quod Divine Mentis est: & de quo Nos minus, quam è mediâ plebe rudi- de regimine Imperii: nec magis quam cœci de coloribus, decernere possumus, ut optimè ostendit Elizalde de Formâ veræ Elizalde. Religionis querenda, & invenienda.

7 Plura de his videndi citatus Lessius. lib. 1. de Providentia: Ruizius lib. i. Ruiz. Hemelmanus tit. 2. disp. 1. cap. 1 Ray- Hemelm. naudus in Theolog. naturali d. finit. 7. Raynaud. & Esparza lib. 1. quæst. 26. Nos suppositâ Esparza. sic, & probatâ jam satis Divinæ Prov- identiae existentiâ, Naturam ejus specu- lamur.

SECTIO II.

DIVINA PROVIDENTIA & QVE
essentialiter constituitur per actus
Intellectus & Voluntatis:
& definitur.

Resistunt Assertioni Thomistæ, Scholiste, & Moderni nonnulli. Thomistæ, quod sentiant, Divinam Pro- videntiam adæquatè constitui per actum Intellectus: actum verò voluntatis extra essentialiter præcedere, aut sequi. Scholiste, quod econversò sentiant, adæquatè constitui per actum voluntatis: actum verò intellectus extraessentialiter præsupponi. Moderni cum Patre Quiròs, quod sentiant, ita præscindi posse & exprimi rationem Divinæ Providentie, ut simul præscindatur ab actibus Intellectus & voluntatis, licet reip[s]a requiratur uterque. Vides, in quo Authores conve- niant: in quo differant: convenient in requirendo Intellectus, & voluntatis actus ad Essentiam Providentie: differunt in modo requiringendi. Vnde Alarcon, & Arriaga, quibus plaudit Ribadeneyra, Arriaga. intulere, totam hic questionem esse de Ribaden. puro nomine. Quod Ego tam hic, quam in aliis, quam Deum concernunt, contro- versis, cum Patre Esparza non puto: Esparza. positis enim semel Prædicatorum, qui- bulde est quæstio, & rerum definitionibus ex

In Primā ex unanimī consensu, nulla de Dō Veritas, aut Legitima ejus consideratio, con-
cē. de Dō temptib[us] esse potest, aut parvi momen-
tū. Quicquid tamen de his sit. Assertio
& Præde- nostra: quam aperte defendunt Bonaventura, Molina, Lessius, Beccarius, Herize,
stinate. Bonavent. Riba, Aldrete, Comptonus; Heriza,
Molina. & alii.
Lessius. 9. Ostenditur primū; Authoritate Pa-
trū, quorum est triplex in hac re classis;
Beccan. Prima eorum, qui per actum Intellectus
Riba. explicant Providentiam; Altera eorum,
Herize. qui per actum voluntatis; tercia eorum
Aldrete. qui per utrumque: non ergo potest Pa-
Compton. tribus satisfieri nisi constituendo per
Herrera. actus utriusque potentia Providentiam;
Johannes. Nam, ut ajebat Ioannes. Theologus in
Theologi Florent. s[ecundu]s. fin. Non debemus in Theo-
dictum in logiq[ue] rerum definitionibus, aliter, n[on],
Florent. quām ipse significant, quamque à veteri-
bus accipi solent.

Dionysius. 10. Iam prima classis sunt Dionysius
Boeth. de Divin. Nom. cap. 12. Boëtius lib. 4. de
Augustin. Consol. prof. 6. Augustinus lib. 83. quest.
Thomas. 31. & Sanctus Thomas hic quest. 22. art.
1. ad 3. & quest. 23. art. 2. & quest. 6.
de Verit. art. 2. Audi ejus solum verba
quest. 5. de Verit. art. 1. Providentia includit & scientiam, & voluntatem; sed
tamen essentialiter in cognitione manet.
Damascen. Secunda classis sunt Damascenus 2. de
Nissenus. Fide. cap. 29. Idem Boët. loc. cit. Nissenus
seu Nemesius de Anima facultatibus cap.
43. sume solum verba Damasceni: Pro-
videntia est voluntas D[omi]ni, per quam omnia,
qua sunt, apte gubernantur. Vide
alio apud Doctorem Eximum lib. 1. de
Prædestination. cap. 17. Tertia classis sunt
Boëtius loc. cit. sic loquens: Providentia est ipsa Divina ratio in Summo Principe constituta, qua omnia disponit: ubi manifestè includit actum & intellectus, & voluntatis: nam dispositio, ad quam se extendit Divina Ratio, est actus voluntatis, medio quo Ratio extenditur ad opus. Augustinus de Bono persever. cap. 14. sic definiens Prædestinationem, qua est Species Providentie: Præscientia, & præparatio, &c. ubi per præparationem actum voluntatis manifestè significat, teste Sancto Thoma in 1. quest. 40. art. 2. Tandem Sanctus Thomas hic in limine articuli, dum dicit de Providentiā: procedere se ad ea quae respiciunt simul intellectum, & voluntatem. Insuper loc. cit.

Suarez. Boeth.

Augustin. S. Thomas.

nalis: atqui dispositio formaliter libera, & rationalis, formaliter dicit actum intellectus, & voluntatis: ergo, &c.

Thomista. 12. Objicies pro Thomistis primò: Sanctum Thomam loc. cit. ubi ait essentialiter manere in cognitione Providentiam. Tum 1. part. quest. 23. art. 2. ad

S. Thomas. 3. ubi præparationem Augustini revocat ad actum intellectus. Tum in 1. dist. 40.

quest. 1. art. 2. & ait in Corp. Providentia est idem quod ars gubernativa rerum, que secundum rationem sui nominis potest variari in speculacione. Secundò: quia Providentia est pars Prudentia: h[oc] autem unicè pertinet ad intellectum. Tertiò: si-
cut Ars est recta ratio factibilium: ita Prudentia est recta ratio agibilium; atque adeò Providentia erit recta ratio agibilium in finem. Nunc sic: licet Ars perducatur ad effectum, medio Decreto voluntatis pertinet unicè ad intellectum: ergo licet Prudentia, & Providentia perducantur ad exitum praxis, medio actu voluntatis, pertinebunt unicè ad intellectum?

13. Quartò: Providentia est rationalis directio mediorum ad finem: id autem solum intellectus est. Tum quia id docet p[ro]f. S. Thomas. Tum quia & docet Philosophus dicens 2. Metaph. cap. 2. Sapientis est ordinare: unde ratione ordinis splendentis in operibus Naturæ, opus naturæ dici solet opus intelligentiae. Tum quia voluntatis, ut potè cœcæ, non est dirigere, sed dirigi. Tum quia: Nihil aliud est ordinare, quam conferre unum cum alio: sicut ergo illatio unius ex alio est opus intellectus speculativi: practici, erit collatio unius cum alio. Tum quia ordo rerum inter se prout sibi invicem congruunt, qui Artis est, pertinet ad intellectum: quidni ordo Mediorum ad finem: qui Providentia est? Tum quia suprema intellectuum potentia refidet in intellectu: at ad supremam intellectualis Agentis sp[eci]at ordinare de agendis à se ipso: Sicut ad superiores sp[eci]at ordinare de agendis ab aliis. Tum demum: quia facultas executrix, licet ordinare exequatur, non ordinat: ergo Voluntas, licet ordinare decernat, non ordinat.

14. Quintò: quia Providentia necessaria importat actum intellectus: ergo non

importat quidditatively actum: Volunta- In Primā
tis. Patet consequentia. Tum quia non par. trahit, omnia, ad quæ requiruntur actus in- 2. de Dō
tellec[tus], & voluntatis, per eos consti- Providentia.
tuuntur ex æquo, ut patet in virtutibus & Præde-
moralibus. Tum etiam, quia alia Divina stinante.
Perfectiones non constituentur ex diversis attributis. Tum insuper: quia actus in-
tellectus, & voluntatis se habent ut prius, & posterius. Tum demum: quia licet Fi-
des nequeat exerceri sine interventu vo-
luntatis, est tamen unica, & unicè per-
tinet ad intellectum: ergo similiiter Pro-
videntia. Hæc pro se latè fundunt Ioan-
nes à Sancto Thomâ, Gonetus, & Godoy.
Godoy.

15. Respondetur. Ad primum, quod ex Authoritate Sancti Thomæ formatur: Dico cum, & alios Doctores, qui exprimunt in constitutione Providentiae actum intellectus, non exclusisse actum voluntatis, sed intentos ethymologiaz: expre-
sisse, quod Providentiam ex parte consti-
tuit. Nec loca objecta obsunt. Primus optimam habet intelligentiam: Nam Sanc-
tus Thomas duplitem voluntatem for-
maliter distinguit: aliam intentivam, seu circa finem: aliam formaliter execu-
tivam, seu circa media. Illa excludit for-
maliter à constitutivo Providentiae: hanc formalicer requirit, dum ait: Providen-
tiae manere essentialiter in cognitione, non speculativâ, sed practicâ: id est, non merè considerante media, sed exequente: quæ ratio practici juxta Sanctum Tho-

S. Thomas.

main quest. 3. de veritate, art. 3. & in 1. dist. 40. quest. & art. 1. formaliter advenit cognitioni per voluntate executivam mediorum. Secundus attingit duplitem acceptiōnem præparationis apud Sanctum Thomam: nam vel intellectua-
lis est, vel affectiva: utramque autem re-
quirit Doctor Angelicus cum Augustino Doct. Ang.
ad rationem Providentiae, ut patet ex Aug. num. 9. Tertius optimè distinguit in Providentia quid nominis, & quid rei. Et ait Sanctus Thomas, attento præcisè nomine Providentiae, solum exprimi actum intellectus, & quidem purè speculantem: attentâ tamen efficaciam signifi-
catam per nomen, necessariò requiri cognitionem actu practicam circa media:
quod in via Sancti Thome à decreto vo-
luntatis praescindi cum potest. Et hæc de-
mènti Sancti Thomæ.

Sup. lib. 1.

16. Ad secundum, iure dicitur Provi-
den-

Bbb 2

In Primā dentia pars Prudentiæ, licet hæc unicè par. træt. consistat in actus intellectus; & non 2. de Deo illa: nam ad hoc sufficit, ut Providentia Prævidit. essentialiter dicat aliquem, seu aliquos & Præde- ex illis actibus, quos Prudentia in ampli- stante. tudine suâ complectitur. Id quod sic accidit: nam ex octo actibus, quos Pruden-

S. Thom. dicit: Divus Thomas attibuit 2. 2 quest.

48. art. unic. Providentia, dicit ordinatio- nementem alieujus accommodi ad finem.

Aristotel. Quidquid dici non incongruè posset, sa- tis annuentibus Aristotele 2. Lib. e cap. ultim. & Sancto Thomâ, 2. 2. quest. 47. art. 8. Prudentiam licet ratione sui no- minis primariò stet in intellectu, partia- liter tamen & secundum esse, spectare ad voluntatem: Agens enim, intellectus scientissimi, voluntatis tamen otiosæ circa consecutionem finis, imprudens est.

Ars, &c. 17 Ad tertium: Inter Artes, & Pro- videntiam est discrimen: nam Actus uni- tia compa- cè silit in j. dicio testo de modo, quo fa- rantrur. ciendum est artificium: quidquid de applicacione sit: unde qui peccat in artifi- cio, quia vult; & non quia ignorat, non solet dici malus artifex: at Providentia perfectio non stet in solo judicio recto de mediis & modis, quibus finis intenti ha- benda est consecutio: stare enim potest maxima improvidentia cum tali judicio, si nempe quis nolit uti tali judicio, & applicare media. Vide quâm his conso- nat Sanctus Thomas 2. 2. quest. 47. art. 8. Corp.

18 Ad quartum, negetur minor. Ad primam probationem, dico apud Sanctum Thomâ, duplēm ordinacionem mediiorum ad finem inveniri; intellectualem quâ percipitur ordo proportionis, quem habent Media cum fine: & affectiva, quâ Media intellectualiter collata cum fine, referuntur ad ipsum practicè, & executi- vè. Vtramque requirit Sanctus Thomas. Ad secundam, dico, quid ordinare, conferendo representativè symetriam unius ad aliud, Sapientis est: ordinare verò, ita conferendo, ut ea symmetria cognita voluntariè ponatur; & Sapientis, & Volentis est. Opus autem naturæ, dicitur opus Intelligentiæ, non quia non denotet in causis voluntatem, sed quia consideratur secundum se & juxta ordi- nem admirabilem, qui primò rapit ad ad mirandam ideam Artificis: quæ tamen,

sine voluntate, maliasset otiosa. Ad tertiam, voluntatis non est dirigere, sed di- rigi respectivè ad intellectum: est tamen, non dirigî, sed dirigere media ad fines suos: Nempe ostendere quâ, & quò eundum sit, intellectus est: est vero voluntatis, ire per ostensam viam: & id est di- rigere media ad finem. Ad quartam, dico, quid ordinare unum ad aliud non stat præcisè in conferendo unum cum alio repræsentativè, sed etiam practicè, non sittendo in uno, sed transeundo ad aliud; quod præstat voluntas applicans media ad finis consecutionem. Ad quintam, jam dixi num. præced. Providentiam arti superaddere ultra intellectualem operis & mediiorum comprehensionem, voluntati determinationem eorum ad finem: quod voluntatis est. Ad sextam, etiam dico intellectualem ordinacionem spe- cttare ad primam potentiam, quæ mens est, non vero ordinationem re ipsâ practicam & in effectu. Nec exemplum à Præatis juvat: nam eorum potestas, vel jurisdictionis, vel domini in voluntate residet. Ad ultimam, nego antecedens, & eo permesso, consequentiam: quia bene potest unius generis ordinatio suppone- re ordinacionem alterius generis.

19 Ad quintum, concessio antecedente, nego consequentiam: ad cujus proba- tionem, fateor non idèo Providentiam per actus intellectus, & voluntatis ex æquo constitui, quia eos illa præcisè requirit, sed quia quolibet deficiéte, etsi per impossibile maneant catena, deest inevitabiliter formalis ratio Providentia: quod non accidit in virtutibus morali- bus. Ad secundam, nego quod generali- ter assument: non enim est novum, per- fectionem aliquam Dei ex duplo attributo coalescere, ut patet in Authoritate testificativa Dei, quæ jam ex communi Theologorum calculo post Cajetanum Cajetanus.

2. 2. quest. 1. art. 1. q. ad evidentiā horum, ex intellectu Sapientiæ, & Boni- tate voluntatis exigit. Ad tertiam, dico, frequens esse, quod ex entibus, haben- tibus inter se ordinem prioris, & poste-rioris, constituantur aliqua essentia. Ex- plia adeò sunt obvia, ut mirer id objici à Thomistis posse. Ad quartam, nego con- sequentiam. Disparitas est: quia Fides ex essentiali ratione solum habet assenti- ti propter dictum alterius, in quâ ratio-

ne præscinditur à causis: at Providentia ex essentiali ratione ultra notitiam addit procreationem finis per executionem mediiorum. Dices: ergo oppositum Pro- videntiæ non est ignorantia: nam id cu- jus oppositum est ignorantia, non est affectus, sed cognitio. Sequelæ autem fal- sitas patet ex Scripturis, & communi- sensu. Nego consequentiam: id enim, cui oppositum est ignorantia, debet vel ex parte, vel ex toto esse cognitio, quod jam fatetur de Providentiâ.

20 Objicies pro Schotistis, & Mag- no Suarez etiam primò: Providentia est formaliter libera: quod non convenit actu intellectus, sed voluntatis. Secun- dò: Prædestinatio, quæ est species Prov- identiæ, consistit in actu voluntatis, ut li- quer ex nomine. Tertiò: Scientia Dei di- citur dirigere ipsius providentiam: ergo formaliter extra ipsam est. Quartò: quia præsupposito semel actu intellectus, ex solâ positione voluntatis dicitur quis providus: ergo Providentia consistit in actu voluntatis connotante actum in- tellectus. Quintò: licet actus voluntatis supponat, & requirat essentialiter actum intellectus, nō constituitur ex ipso: ergo similiter.

21 Sextò, & efficaciū. Providentia præcisè, & essentialiter est intentionalis ordinatio mediiorum ad finem, vi cujus ad certum finem manent præviè determi- nata certa media; atqui hæc intentionalis ordinatio nō consistit in actu intellectus, sed præcisim in actu voluntatis. Ostendo primam hujus minoris partem. Tum quia Scientia Dei, eadem omnino maneret, sive hæc numero media ponerentur, sive non, sive nulla: ergo ea ordina- tio non potest in Divinâ Scientiâ consi- stere. Tum etiam quia ordinatio mediiorum determinatorum ad finem non est præcisè mediiorum approbatio, & judi- cium de eorum aptitudine ad hunc fi- nem: id enim de infinitis mediis præstat Dei Scientia, sed est mediiorum, ut existant, & causent finem, determinatio: at- qui Scientia Dei non determinat media hæc præ aliis ad existentiam: ergo. Ostendo secundam: per id præcisè ordinantur media ad finem determinatè, vi cujus media hæc præ aliis habent poni ad hunc finem: atqui id, vi cujus hæc habent, est præcisè actus voluntatis: ergo.

22 Respondeatur. Ad primum, fateor In Primâ Providentiam esse formaliter liberam in par. træt. causando: quod convenit ipsi tam ratio- 2. de Deo ne intellectus, quâ voluntatis: & esse Prævidit. etiam formaliter liberam in essendo, non & Præde- stinante.

23 Ad secundum: Prædestinatio, (de quâ lib. 8.) dupliciter sumitur, pro Electione ad gloriâ, vel ut est species Providentia. Primo modo consi- stit in actu voluntatis. Secundo modo, in actu, & intellectus, & voluntatis, ut de- finivit Augustinus. Ad tertium, eatenus Augustin. Scientia Dei dicitur dirigere Providen- tiam, quatenus dirigit volitionem con- stitutivam Providentiæ. Ad quartum, fateor, præsupposito actu intellectus, & adveniente solo actu voluntatis constitui Providentiam, non tamen ex solo actu voluntatis, sed ex ipso, & actu intellectus ad ipsum præsupposito: sic præsup- positâ materiâ, & accedente formâ Ra- tionali constituitur homo ex utraque. Itaque sicut materia non præcedit ad ho- minem, sed ad partiale constitutivum hominis: ita actus intellectus non præ- cedit ad Providentiam, sed ad partem ipsius. Ad quintum, nego conseq- uentiam: quia actus voluntatis consistit in affectione, quæ quidditativer præscindit à repræsentatione.

24 Ad sextum, concessâ majori, de- ordinacione formaliter prudenti, & in- falibili, nego minorem. Consistit enim in utroque, sed diversimodè: quod no- tandum est. Consistit in actu voluntatis, quatenus dicit determinationem forma- liter connexivam hujus numerò mediis cum sui productione, & existentiâ: Con- sistit in actu intellectus, quatenus dicit vim causativam hujus numerò mediis per modū dictaminis practici. Itaque mediiorum existentia causatur, & ordinatur ab actu intellectus, & voluntatis: per illum directivè: per hunc determinativè, & ap- plicativè, & ex utroque coalescit pru- dens, & perfecta ordinatio. Ad probatio- nem minoris, dico Scientiam Dei, ean- dem, & æquè mansuram in actu primo, non vero in actu secundo. Deinde eam non determinare formaliter, sed directi- vè. Denum licet media ordinentur de- terminativè, & connexivè per actum vo- luntatis, directivè tamen, & per modum dicta-

In Prima dictaminis ordinantur per actum intelle
par. tract. Cūs: à quo formaliter venit, quod illa de
2. de Deo terminatio voluntatis sit infallibilis, aut
Providet. prudens prout ad Providentiam requi-
et Præde- ritur.

24. Vrgebis in speciem adversus totam doctrinam conclusionis, & solutionis. Licet Providentia, ut formaliter prudens, & infallibilis dicat constitutivē actum intellectus, at non ut merè extrinsecè prudens, & infallibilis: ad id enim sufficit præsuppositio Scientiæ: at qui Providentia non est cur sit formaliter, & intrinsecè prudens, sed solum extrinsecè: quod probatur: Tum à paritate aliarum virtutum moralium. Tum, & maximè: quia Virtutes morales in Deo sunt intra linneam suam perfectissimæ, & tamen non sunt constitutivē prudentes, sed extinsecè. Respondeo, sermonem s. mperi esse debere relatè ad conceptus nostros, & extrinsecani præcisionem: & ratio specialis pro sic constituendâ Providentiâ est multiplex. Prima ex ipso nomine, quod Præscientiam sonat. Secunda: quia Providentia est pars prudentiæ, ut assertur à Sancto Thomâ. Tertia: quia Providentia spectat ad duplē potentiam intellectus, & voluntatis. Quid simile in virtutibus aliis? Quas inter, & Providentiæ est illa magna disparitas, quod virtutes sibi taxant speciem ex motivo, & in ordine ad ipsutum consideratur tota earum perfectio, ad quam proinde extra essentialiter se habent denominationes prudentis, & alia prærequisitæ. At Providentia ex triplici ratione, quam dedi, concipi nequit nisi per actus intellectus, & voluntatis constituta.

25. Objicies denique pro Modernis, & Patre Quiros, & etiam primò. Potest abstractissimè concipi, & exprimi Providentia, sine conceptu, & expressione Actuum intellectus, & voluntatis: ergo in suo quidditativo conceptu præscindit ab utroque. Consequentia pater: quia ideo animalitas v. g. quidditativè præscindit à Rationalitate: quia potest quidditativè concipi, & exprimi sine conceptu, & expressione Rationalitatis. Antecedens non patet minùs: quia per hunc conceptum: Rationalis determinatio mediorum ad finem: concipitur, & exprimitur Providentia: at per hunc neque concipitur, neque exprimitur Actus in-

tellec̄tus, & voluntatis: ergo, &c. Secundò: supponatur efficax intentio finis: nunc sic: ea Scientia, quæ repræsentet media requisita ad hunc finem, in eā suppositione, se solum determinat intendētem ad eligenda media: quippe ea Scientia est incompossibilis cum omissione electionis, & mediorum: ergo se solum est rationalis determinatio Mediorum ad finem: ergo se solum est Providentia. Terziò: Providentia vel actum intellectus, & actum voluntatis importat ex æquo, scilicet æquè principaliter utrumque, vel principalius alterum, vel in recto utrumque vel alterum in recto, & alterum in oblique? Nihil ex his certò statui potest, nisi liberè discurrendo: nam ex una parte actus intellectus entitativè perfectior est, atque adeò principaliter esse debet in constitutione Providentiæ: ex altera actus voluntatis est quasi forma determinans, ut Scientia secundum se indifferens ad constitutionem Providentiæ, eam constitutus; atque adeò debet esse principalior in complexo. Satis ergo est ab utroque actu præscindi in constitutivo formalis Providentiæ.

26. Respondeo. Ad primum, distinguo antecedens: sine aliquo conceptu, & expressione Actuum intellectus, & voluntatis, concedo: sine cuncti, nego: nunquam enim Providentia poterit concipi & exprimi nisi per conceptum, qui formaliter resolvi debeat in expressionem Actuum intellectus, & voluntatis: ex quorum nempte ratione formalis habet quod sit intentionalis determinatio Rationalis, & prudens. Ad secundum, dico multa fortè ab argente supponi, quæ nimis falsa sunt. Nam imprimis nullus inter actus Divinos liberos est intrinsecus ordo, aut distinctio: quare intentio nequit præcedere ad electionem mediorum. Deinde nulla est in Deo volitio, quæ non sit indivisibiliter intellectio, etiā in sensu virtuali; neque ulla intellectio quæ non sit similiter volitio: ut ex fusè versatis lib. 3. de Incarnatione disp. 1. fit, & inculcabitur, cùm opus sit: Vnde entitativè & voluntariè juxta vera principia nequit ad constitutivum Providentiæ requiri ullus actus intellectus, & voluntatis, quin necessariò imbibatur uterque. Facta tamen extrinsecā, & formalis præcisione, (juxta quam hic discurrimus) addo

De Incar-
nat. lib. 3.
disp. 1.

addo eam Scientiam in casu argumenti determinare ratione intentionis, vi cuius readiatur formaliter incompossibilis cum omissione Mediorum, & electionis. Addo denique eam, nisi accedente formaliter electione mediorum, per quam curet de consecutio finis, non constitueret Providentiam.

28. Ad tertium: lis inter multos est fusè disputata, quæ tangitur in arguento. Mih. Levissima est: & censeo ita decidenda, ut Providentia æquè principalius, & in recto dicat actum intellectus, & voluntatis. Neque obest excessus in entitativā perfectione. Tum quia hic inter Divina prædicata nullus est. Tum quia in constitutione rei non tam attenditur prædicati perfectione absoluta, quam respectiva, id est necessitas illius, ut res sit. Neque item obest, quod actus voluntatis quasi determinet Scientiam ad essentiam Providentiæ: Tum quia etiam Scientia determinat affectum, ut Providentiæ sit. Tum quia quoquo modo se respiciant constitutiva rei, æquè res esse desit ex alterutrius defectu, si essentialia sint; atque adeò æquè requiruntur. Illud de recto, & oblique, si stemus Naturæ gerum, non potest hic habere locum, aut rationem inter utrumque disparem: si stemus arbitrio loquentium, non curo.

29. Ex his facilis est Definitio Providentiæ. Placet illa quæ sumitur ex Magno Augustino: qui Prædestinatione, Providentiæ speciem, sic definit: *Præscientia, & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur quicunque liberantur.* Ex quâ definitione, detractis his, per quæ Providentia descédit ad speciem Prædestinationis, restat juxta mentem Augustini, & conciliatis Sanctorum Patrum dicitis, formalis expressio, & definitio Providentiæ, sic: *Præscientia, & paratio mediorum, quibus à Deo Creatura dirigitur ad fines suos.*

30. Nec ideo dispergunt aliae, sive quæ Scholæ magis accommodantur à Modernis sic: *Intentionis aeterna, & summe Prudens ordinatio rerum in fines suos.* Si ve quæ sumuntur à Boëthio, & S. Thomâ, sic: *Divina Ratio, quæ cuncta disponit: seu Ratio ordinis rerum in finem in mente Divina exhibens.* Non, inquit, ideo dispergunt: quia bene Intellectæ non recedunt ab Augustino. Prima enim satis ex suis ter-

mis exprimit Præscientiam Mentis, & In Primâ Propositum Voluntatis. Neque eos actus par. tract. dissimulant aliae, quicquid Thomistæ, & 2. de Deo alii velint, sed nimis profundè insinuat. Providet. Nam in ipsis Ratio non tam sumitur pro & Præcognitione præcisè, ut vulgo & alibi so- finante.

28. Ad tertium: lis inter multos est fusè disputata, quæ tangitur in arguento. Mih. Levissima est: & censeo ita decidenda, ut Providentia æquè principalius, & in recto dicat actum intellectus, & voluntatis. Neque obest excessus in entitativā perfectione. Tum quia hic inter Divina prædicata nullus est. Tum quia in constitutione rei non tam attenditur prædicati perfectione absoluta, quam respectiva, id est necessitas illius, ut res sit. Neque item obest, quod actus voluntatis quasi determinet Scientiam ad essentiam Providentiæ: Tum quia etiam Scientia determinat affectum, ut Providentiæ sit. Tum quia quoquo modo se respiciant constitutiva rei, æquè res esse desit ex alterutrius defectu, si essentialia sint; atque adeò æquè requiruntur. Illud de recto, & oblique, si stemus Naturæ gerum, non potest hic habere locum, aut rationem inter utrumque disparem: si stemus arbitrio loquentium, non curo.

31. Tria spectari possunt in Providen-
tia. Subiectum, cui providetur:
& hic est finis Cui: Tertiarius, ad quem
dirigit; & hic est finis Qui: Subsidiæ, per
qua dirigit; & haec sunt Media, de quibus
late dicemus lib. 9. & toto tratt. 3. de Infra lib.
Auxiliante Deo.

32. Nota duo. Primum: inter fines
Qui, & esse Universalem, & esse Particu-
laarem: & inter particulares & esse intrin-
secum, & esse extrinsecum. Universalis
est qui semper & in omni Providentia à
Deo intenditur: qualis est Dei Gloria:
Omnia enim propter se me ipsum oper-
atus est Dominus, ait Sapiens. Particu-
laris è contra est qui non in omni Providen-
tia intenditur à Deo. Particularis
intrinsecus est, qui necessariò debet in-
tendi, attentâ rei provisæ, & decreti pro-
videntis naturæ: talis est existentia Pe-
tri, semel prætentienti. Extrinsecus est,
qui attentâ rei providendæ naturæ ne-
cessariò non debet intendi: Talis est Bea-
titudo respectu nostri. Secundum: Id, quod
respectu unius Providentiæ est finis Cui,
aut Qui, posse esse respectu alterius Pro-
videntiæ Medium. Sic Providentia natu-
ralis dirigit Creaturas ad fines naturales
suos: & supernaturalis affumit eas Crea-
turas, earumque fines tanquam Media,
ut ad Beatitudinis affectionem infer-
viant homini.

In Primā par. tract. 2 de Deo & Providēt. & Præde- finanie. 33 Iam, cùm dictum sit Providentiam essentialiter coalescere ex actibus Intellectus, & voluntatis, & hi possint esse vel circa finem, vel circa Media: difficultas est, an actus veſtantes circa finem sint de essentiali constitutione Providentiæ? an verò solummodo sint extraessentialiter requisiti?

	34 Quatuor Sententias invenio. Pri- ma simpliciter affirmat : ita Lessius lib. 11. de Perfectione Divinis cap. 2. Beca- nus h[ab]et cap. 13. Herize disp. 21. cap 4. Ri- bas disp. 1. cap. 2. Secunda simpliciter ne- gat: ita Suarez lib. 3. de Auct. b. cap. 10. & 1. de Præd. stimatione cap. 18 Ruiz de Montoya disp 4. scilicet. 5. & tandem incli- nat , expensis utrinque momentis opini- andi , Martinonus disp. 18. scilicet. 4. fin. Tertia distinguit , & asserit Actus veri o circa finem cui & finem Qui in- trinsecum , & naturalem præsupponi for- maliter à Providentiâ : actus vero circa finem Qui extrinsecum non præsupponi sed formaliter ingredi in Essentiam Pro- videntiae. Ita Moderni nonnulli. Quarta distinguit aliter , & factâ divisione Providentiae in latam, id est , pro qua-
L fsius.	
Becanus.	
Herize.	
R. bas.	
Suarez.	
Montoya.	
Martinon.	

vis dispositione prudentia li, nec temeritè, nec fortuitò factâ; & in strictam , id est, prout sonat curam gubernativam reium , & videntur sub Augustinianâ definitione, quam fecuti sumus , asserti actus versantes circa finem ingredi essentiam Providentiae latæ: non verò Providentiae strictæ : Ita Magister ingeniosus explicat Patrem Suarez, & cum Lessio conciliat: Eaque sententia mihi videtur utriusque Doctoris , & vera : quam sequentibus pono, & illustro.

**Mens Au-
thoris.** 35 Prima Positio: loquendo *ex parte
rei*, & de virtuali constitutione Divinæ
Providentiaæ, æquè eam essentiant actus
versantes circa finem, ac circa media.
Ratio est evidens juxta dñ Etrinam, quam
fusè, & solidè posui disputando de Ordini-
**De Incar-
nat. lib. 3.
disp. 1.** ne Decretorum, tracta: n de Incarnatio-
ne, lib. 3. disp. 1. Nam ex parte Divinæ
Voluntatis, per eundem virtualiter in-
divisibilem actum versatur Deus circa fi-
nem, & circa media, quin possit partite
procedere in exercitio Decretorum, aut
unum habere ante, aut post aliud, quo-
vis genere antecessionis, aut distinctio-
nis ultra purè formalem extrinsecam: ex
parte Divini Incollectus, per eundem

simplicis intelligentia actum Deus sine
ullâ virtuali distinctione comprehendit
& fines, & media: ergo Divina Provi-
dentia ex parte rei, & juxta virtualem
modum essendi, æquè claudit actus ver-
santes circa finem, ac circa mediā.

36 Secunda Positio : loquendo ex
parte modi , & relatè ad conceptus no-
stròs , Providentia Divina latè sumpta
æquè etiam essentia iter claudit actus
versantes circa finem , ac circa Media:
imò per utroslibet manet satis essentia-
litter constituta. Id assequitur , quantum
assequor ex ejus discursu , Lessius : Ne-
que id negat Doctor Eximus. Ratio
principiæ partis : quia Providentia latè
sumpta nihil aliud sonat quam disposi-
tionem , neque temerè , neque fortuitò
factam , aut conceptam ; atque adeò pru-
dentialem ; atqui omnis actus Divinus
est summè prudens , sive circa finem ver-
setur , sive circa Media : ergo. Ratio se-
cundæ: quivis actus divinus præcissim ab
altero , habet quicquid essentialiter requi-
ritur ad implendam definitionem dispo-
sitionis prudentialis , quæ sub latæ Pro-
videntiae nomine venit.

37 Tertia Positio: Providentia Divina strictè sumpta, formaliter & ex modo concipiendi supponit; non claudit in formaliter suo conceptu actus vestantes circa finem sive *Cui* sive *qui*, sive intrinsecum, sive extrinsecum. Hæc est Mens Eximii Suarez. unicè consona Augustinianæ. Neque Augustin. enim Sanctus Doctor in Providentia definitivo conceptu clausit nisi præcipientiam, & præparationem Mediorum. Ita etiam Praeceptor Angelicus propris: præsertim hic quæst. 22. art. 1. ad 3. ubi hæc habet: *Providentia præupponit volitionem finis.* S. Thomas.

38 Ostenditur primò, ratione, quam ex Nisseno, seu Nemocio de facultatibus animæ cap. 42. sumit & illustrat Eximus Doctor: sic concipienda est se habere Divina Providentia ab æterno ad res futuras, ut se habet objectiva Providentia, seu gubernatio, (quæ est ejus executio) in tempore ad res existentes; atqui Executio Providentia, seu Objectiva Providentia, vel gubernatio supponit res jam existentes: ergo etiam Providentia supponit ipsas formaliter ut futuras: ergo supponit formaliter voluntatem ipsas producendi, vi cuius sunt futuræ: quæ volun-

voluntas cùm necessariò sit prudentissima non caet fine, sed rebus, quas vult producere, certos præfigit: ergo supponit Providentia formaliter præfixionem certi finis: ergo non claudit actus ver- fantes circa finem *Cui*, vel *Qui*. Hæc be-ne descendunt ex primo Syllogismo: cu-jus major nititur in modo concipiendi nostro, colligèti ex ordine effectuum, or-dinem formalitatum in causâ. Minor probatur: quia non dicitur gubernare Deus hominem, cùm producit; neque Filium Pater, cùm generat; neque Do-minus servum, cùm emit: Providere igitur, seu Providentia supponit rerum, quibus provideret, destinationem, & exi-stentiam, atque adeò fines *Cui*, & *Qui*, &c formaliter silit in præscientiâ & poci-ratione Mediorum, per quæ finis *Cui* jungatur cùm fine *Qui*.

Alter ex Nemisio. Damasceno. Ambrosio. Cyri lo. & Sancto Thomā videndis apud Ruiz disp. illa 4. sect. 5. colligo, & formo sic. Diversæ formaliter, & mutuo adin- S. Thomā. vicem contradistinctæ sunt in Deo Ratio apud Ruiz Creatoris, & Ratio Propisoris ergo quæ

lunt de formalī linea ē Creatoris, nō lunt
de formalī linea ē Provisoris: neutra enim
debet formaliter essentiari per alteram.
Antecedens autem ponitur à citatis PP.
& patet ex effectibus & eā vulgari ratio-
ne : aliud enim est rem facere , & aliud
ipsam gubernare. Nunc sic: atqui ad for-
malem lineam Creatoris pertinet præ-
fixio certi finis: ergo præfixio certi finis
supponitur, nec formaliter imbibitur in
lineā Provisoris : ergo Providentia for-
maliter supponit, & non dicit præfixionē
certi finis , atque adeò nec actus verlan-
tes circa finem. Probatur minor sublump-
ta: Nam ad lineam Creatoris formaliter
spectat quicquid formaliter requiritur
ne rem temerè creet , sed prudenter:
ergo formaliter spectat ad lineam Crea-
toris præfixio certi finis: sine quā dispo-
sitio Creationis non posset esse pruden-
tialis, & Deo digna. Neque dicas id in-
telligi de fine intrinseco , non de extrin-
seco: non , inquam, id dicas, nam id in-
telligi debet de fine omni cuius intuita
opus fit, & sine quo non fieret: ridiculum
enim est rem ita facere propter finem
(sive extrinsecus , sive intrinsecus sit)
sine quo res non fieret, & præscindere in

Aranda de Deo.

decreto rei à fine , qui movet, ut decer- *In Primā*
nas. *par.tract.*

40 Objicies cum Authoribus primæ 2. de Deo
Sententia, primò: Omnis actio, quæ pro- Providit.
priè est propter finem, est effectus Pro- & Præde-
videntia; atque adeò & prima rei produ- finante.

ctio, & ipsa res, cui providetur. Secundò: judicium ex fine ut consequibili per media constituit forma iter Providentia ergo & ipsa volitio finis, ut per media consequibiliis. Et ratio est, quia sicut sine eo judicio processus ad media esset omnino imprudens, ita & sine illâ volitione. Tertiò: volitio finis dicitur de essentia Prædestinationis, immo & ipsa Prædestinationis, deinde etiam ipsa substantia Prædestinationis dicitur Prædestinationis effectus: atqui Prædestinationis est species Providentia ergo sicut ad illam formaliter spectant actus versantes circa finem utrumque Qui, & Cui: ita & ad hanc. Quartò: ipsa produc̄tio Creaturæ sumitur in medium ad existentiam; existentia in medium ad operationes: & per utramque multum consulitur, ac providetur Creaturæ, sicut incommodaretur plurimum per detru-

ctionem : ergo etiam stando definitioni Augustinianæ, & nostræ, debent intra Providentiæ essentiam admitti actus versantes circa finem *Cui*, & *Qui*.

41 Respondeatur. Ad primum, distingo: est effectus Providentiæ latæ, concedo: strictæ: subdiviso: Providentiæ, quæ sit stricta Providentia rei per illam actionem productæ, nego: quæ sit alterius rei, concedo: quod enim respectu unius Providentiæ est finis, potest respectu alterius assumi in medium, ut notavi *num. 32.* Ad secundum, Nego antecedens: illud enim judicium, & illa volitio præcedunt, & non constituant Providentiam: quæ suppositâ formaliter rei intentione, & præfixione finis, tendit ad ejus gubernationem, & regimen. Nisi velis judicium de fine, ut per media consequibili, indistingui formaliter à judicio de mediis, ut aptis ad finem: hoc enim judicium spectat ad formalem essentiam Providentiæ. Ad tertium jam dixi *num. 22.* dupliciter accipi Prædestinationem. Primo: ut est species Providentiæ, & ut venit sub Augustinianâ definitione: & sic nego majorem, & quidquid in eâ continetur. Secundo: ut est eleætio efficax ad gloriam: & sic concessâ majori, nego mi-

In Prinīā nōrem, & quod infertur. Quidni etiam par. trahit. ita distinguis, & accipis Providentiam? 2. de Deo Inquiries. Dico jam aliter distinxisse me pro Me, & pro Suarez, qui hīc pro utroque respondet, rationem in ipsis vocibus elucere: dicimus enim Deum p̄adēlīnare Petrum; non dicimus Petrum p̄ovidere, sed Petro. Ad quartū admissō antecedente de Providentiā latā; nego dīfrictā: neq; etiā res dicitur gubernari, dū fit; licet ipsi sit maximum bonū, fieri.

42 Objicies cum Authoribus tertīę sententiax, etiam p̄imo: quia p̄afigere finem extrinsecum Creaturae, ut potē arbitratum p̄afigent, jam est ipsam gubernare: cūm grātiosē diligatur ad finem sibi alioquin negabilem: id quod patet in directione cæci mērē extrinsecā, quem tamen licet non manudicatus, gubernare dicimur. Conſumatur: executio finis extrinseci est effectus stricte providentiae: quis enim neget, spectare ad Providentiam Dei gubernatiōem exequi gloriam post merita? Ergo ſicut Diuina Providentia ſeruit, & ordo quaſi clauditur decretis executivis finis extrinseci, ita debet formaliter incipere ab intentiis ipſius.

43 Secundō: stricte Providentia est cauſare finem per media: ergo & intendere finem: ejusdē enim virtutis, cuius est proprium aſſequi finem, proprium īūm est debet ipsum intendere. Tertiō: ſtricta Providentia eligit media propter finem: ergo & intendit finem propter ſe: Nam intra ſphēram ejusdē virtutis Theologicæ, cuius est amor proximi propter Deum, continetur amor ipſius Dei propter ſe.

44 Quartō: finis extrinsecus potest, & ſolet eſſe mērē arbitratius p̄afigent, & rei ſimpliciter indebitus, & ſupernus: ergo talis finis p̄afixio non ſpectat ad lineam creationis, aut creatoris. Antecedens patet in ipsā Beatitudine. Consequentia probatur. Tūm quia totus ordo creationis, aut Creatoris ſeparari potest ab hojusmodi finis p̄afixione. Tūm, & maximē: quia ſi p̄afixio finis ſuperni, qualis eſt Beatitudo, ſpectaret formaliter ad lineam Creatoris, ut nos contendebamus num. 39. ipſa Beatitudo, & destinatio ad ipsam, contineatur intia dona creationis: quod Pelagianum eſt, cūm sit maxima Gratia: ergo non ſpe-

rat formaliter ad lineam Creatoris, aut creationis: ergo formaliter non ſupponitur, ſed ſpectat ad lineam ſpecialiter Provisoris, & Providentiae: Lineā ēhīm, quā creationem in thidate ſequitur, gubernatio eſt: ergo p̄afixio finis extrinſeci, non ſupponitur ſed formaliter ſpectat ad lineam Provisoris, & Providentiae: ergo, &c. Hæc, quā in aliоquin intentiona, non premitur.

45 Respondeat: Ad primū, nego antecedens. Licet enīm arbitriū ſit p̄afigere hinc, aut illū finem Creaturæ, dum fit; non eſt arbitriū finem a. iquem p̄afigere; cūm uiceſtū, ſit P̄udebiti Creatori, finem p̄afigere ſuo operi. Potest ſe beneficium Creatorem ostendere in p̄afixione certi finis; nondum verò ſt. iſtrē gubernat. Neque tecum ſuſ ad directionem cæci valet: eatenus enim cum dicimur gubernare, quatenus in viā ponimus, quā tendat ad terminum. Neque etiā valet recarſus, qui fieri ſolet ad Patres humanos, qui jam tum maximē dicuntur gubernare Filios, cūm p̄afigunt certum finem, aut ſtatū vitæ. Tūm quia talis ſtatū designatio potius eſt p̄aparatio Mediorum, quam designatio finis. Tūm quia etiā talis designatio potius ſpectat ad Patrem, quam Pater eſt, quam quā gubernator eſt Filii. Quidquid in hiſ, ubi electio ſtatū, aut finis, ſubjacet arbitrio ipſius gubernandi, atque adeò conſilio, nihil mirum, ſi designatio ſpectet ad regimen ipſius. Ad confirmationem, fateor executionem finis eſſe effectum ſtrictæ Providentiae: cō enim tendit Præſcientia, & p̄aparatio mediorum, in quibus eſſentialiter ſtat formalis ratio Providentiae: Tamen ipſa executione finis facta ex vi mediorum, licet quā claudit Providentiam, extraeſſentialiter verò, & conſequente: idemque eſt de decto executive finis ad exigentiam mediorum: unde modo pari ſpectat ad Providentiam finis intentione, & executive, ſelicit extraeſſentialiter: ſed illa antecedenter, hæc conſequen-

ter. 46 Ad secundū, patet ex nuper dīēs. Addo duo. Primum: ſtricta Providentia eſſe formaliter cauſare media, quibus finis deinde cauſetur: non verò finem ipsum cauſare, ſed ad ſummum effective, & mediata. Alterū: fallere ple-

rumque principium, quo p̄afidit adverſarius: plenumque enim ſpectat ad virtutes diuersas intendere finem, & finem alſequi. Sit exemplum in Pœnitentiā, cuius finis eſt indemnitas à peccato, ſenbonum pacis cum Deo: & hunc finem alſequitur Charitas.

47 Ad tertium, distinguo imprimis antecedens: eligit media propter finem, practicē, & virtualiter, quatenus eligit media utilia ad finem, p̄afuppoſitā formaliter intentione finis, concedo: eligit media propter finem, formaliter, quatenus ſe ipſā finem ſimil intendit, nego. Nec aliter Providentia dicitur intendere finem, niſi virtualiter, quatenus concipiatur procedere ad Media ex intentione finis, & practicē, quatenus formaliter viam expedit ad finem in exhibitione Mediorum. Nec ad rem videtur exemplum: virtutes enim quā primario, ſunt & ſpecificantur ex objecṭo formalī, ha- bent necessariō, poſſe in ipſum tendere propter ſe: id enim eſt ſpecificativum earum: at Virtutes quā p̄acisē ſiſtunt in Mediis, qualis eſt Providentia, impor- tunē retrograderentur ad fines propter ſe intendēdos. Quicquid Providentia eſt virtus conſiſtēs in actu potius, quam in habitu: deque eā proinde diſcurri non debet, ut de habitu amplitudine ſolet.

48 Ad quartum, quod me aliquando movit, dico, aliud eſſe, quod favor numerandus ſit intra dona Creationis, in ſenu Pelagi: aliud, quod separari poſſit à lineā Creatoris abſtractē ſumptā: & aliud, quod pertineat ad lineam Creatoris, ut contradiſtinctam à lineā Provisoris. Numerari intra dona Creationis in ſenu Pelagi eſt, favorem Naturæ debe- ri, ſpectatis jure & creatione, ac entitate ipſius Naturæ. Separari poſſe à lineā creatoris abſtractē ſumptā eſt, quod ſonat, fungi ſuo munere Creatorem poſſe ſine tali favore. Pertinere ad lineam Creatoris, ut contradiſtinctam à lineā Provisoris eſt, eſſe favorem, qui licet numerō omitti poſſet à Ceatore, reddatque ipſum proinde ſpecialiter beneficium, tamē omitti non poſteſt, ſi habendus eſt, ex ipſo munere creatoris, ne opus con- dat imprudenter, & p̄acifim à fine ſine quo non conderet. Ex his, conſesso antecedente, distinguo conſequens: non ſpectat ad lineam creationis, aut Creatoris,

primo & ſecondo modo, concedo: tertio, In Primā nego. Ratio & linea Provisoris formaliter ſupponit Rei gubernandæ existentiā 2. de Deo decretam, & quidē eā prudentia perfec- tione, à quā p̄aſcindī non poſteſt in mu- & Præde- nere perfecti Creatoris. In hac autem ſiſante, perfectione prudentis Creationis forma- liter imbibitur finis operis, quod decer- pitur.

S E C T I O IV.

PROVIDENTIA DIVINÆ VARIETAS:
ubi ſpecialiter de Naturali, &
Supernaturali.

§. I.

MULTIPLEX PROVIDENTIA.

49 Pro varietate rerum, quibus Deus Providet: Finium, ad quos providet: Mediū, per quā providet, & ſo- modi, quo providet, oriuntur multiplex Providentia Divinæ varietas. Celebriora membrā percurro. Divitū primō in Physicam, & Moralem. Secundō in Necessariam, & Ultraſecessariam. Tertiō in Naturalem, & Supernaturalem. Quartō ſubdividit Supernaturalis in purè ſuffi- cientem, quā propria eſt Reproborum: & Efficacem, quā Prædestinatorium eſt propria.

50 Physica Providentia (quā tamen Quid Phy- ſubjectivē, & prout in Deo, ex ſuo con- ſicas?) ſubceptu ſemper Moralis eſt,) eſt, quā ver- ſatur circa effectus purè physicos, prout omni moralitate, & libertate diſtitutos: eaque ſe extendit ad omnes creature, quas nempe Deus gubernat, conservans ipſas, ipſisque p̄aparans concurſum ad effectus physicos ipſis connaturales, aut debitores. Moralis eſt, que versatur circa Creaturas Rationales quoad actiones liberas morales: eaque p̄aſter conſervationem & p̄aparationem concurſus ſufficientis addit conſilia, p̄cepta, p̄omissiones p̄amiorum, p̄anarum minas. Alii aliter explicant, ut Moralis Provi- dentia eſt, que versatur circa ſubtantias Rationales: quā, circa alias Physica: p̄a- cificab utramque operationib: quia in ſubjecto Rationali omne genus ope- rationum, à Deo ordinatur ad libera honestas operationes. Verā in hoc ten-

fu

In Primā par. tract. a. de Deo Providēt. & Præstinante. su etiam Providentia, quæ versatur circa substantias irrationalia es, deberet absolu- tè dici Moralis, quia & eas, & eorum operationes Deus ordinat, ut homo operetur honestè. Quod si dicas, non ita ordinari per providentiam præcisè intentam, & sistentem in substantiis irrationalibus : æquè dicetur, neque Rationalium operationes physicas ordinari ad honestas, per providentiam præcisè intentam, & sistentem in operationibus purè, vel prout physicis. Quare prior explicatio, uti communior, ita potior est.

Quid necessaria est illa, quæ præcisè procurat Finem per media, sine quibus vel in se, vel in æquivalenti comparari non posset. Itaque nihil præstat, nisi quod præcisè necessarium est. Utta-necessaria, (quam nempe Deus circa aliquos exercuit, & exercet) est, quæ circa finis procreationem superad dit gratiæ subsidia, sine quibus etiam posset obtineti finis.

*Quid Na-
tura'is,
et super-
na?*

*Quid purè
suffic ens?
Efficax?*

53. **Purè sufficiens Providentia, ratione finis Qui dici potest, & ratione modi.**
Ratione finis *Qui*, quatenus, estò adhibeat media ex se sufficientia ad consecutionem finis, cum non assequitur, ut patet in Reprobis. Ratione *Modi*, quia licet procurer finem per media alioquin efficacia, & quæ prævidet effectum habitura, illa præcisè exhibet, quia secundùm se sufficientia. Efficax Providentia etiam dicitur, & ratione finis *Qui*, quia eum assequitur, ut patet in Prædestinatis : & ratione modi, quia media dispensat per decretum tendens ad ea, prout, & quia efficacia, & connexum cū eorum eventu.
Nota, quod licet Providentia possit esse purè sufficiens, seu inefficax circa finem, debet tamen efficax esse circa Mediorum exhibitionem.

54 Et siquidem de aliis Providentia

membris frequens erit in sequentibus
sermo, placet, quando hic sumus, quasi
in antecessum evolvere, quæ Naturalem
Providentiam concertant, eatque cum
Supernaturali conferre. In quo sunt non-
nullæ quæstiones à Modernis post Qui-
ròs, Sforziam, & Espartam exagitatæ hinc
captæ, nec scitu indignæ.

• 100 •

**NATURALIS PROVIDENTIA CVM
Supernaturali conseretur.**

55 **P**rima Quæstio: an Providentia Naturalis
Naturalis subjectivè, & intrinse-
cè differat à Supernaturali, an purè effe-
tivè, & extrinsecè? Communis Recen-
pernat?

55 **P**rima Quæstio: an Providentia Naturalis in quo dif-
Naturalis subiectivè, & intrinse- ferat à su-
cè differat à Supernaturali. an purè effe- pernat
ctivè, & extrinsecè? Communis Recen-
tiū sensus videtur in differentiam subje-
ctivam, & intrinsecam vergere, nixus
virtuali multiplicitate Decretorum; quo-
rum cum aliis putant connecti Naturam,
non verò cum aliis. Ipse ex contrario
fundamento jam dū nego, & assero Pro-
videntiam Naturalem purè solum extrin-
secè, & effectivè differre à Supernā: Ne-
que enim aut ex parte actuum intelle-
ctus, aut ex parte actuum Voluntatis
datur in utriusque Providentiaz constitu-
tivis ulla distinctio præter purè forma-
lem, & extrinsecam ex ordine ad diver-
sos effectus. Quod si communiter dicitur
Naturam, & Naturalem ordinem non
connecti cum decreto supernaturalium
entium: intelligenda est communis opí-
nio sic: ut ordo naturalis nō connectatur
cum Superno, atque adeò, neque exigat
in Providentiā pro se formaliter requisi-
tā, sibique simpliciter necessariā decre-
tum ullum inducтивum Entium Super-
norum.

56 Inferes Providentiam Naturalem, talem dici denominativè, & ratione termini, quocum formaliter comparatur. Nam in re neque Naturalis est, neque Supernaturalis, sensu quo has voces ex Patribus, & Conciliis accipit solidior Theologia: Neque enim Supernaturalitas, aut naturalitas Theologica excedit lineam entium creatorum. Quòd si Deus dicitur aliquando, Supernaturalis, alio sensu dicitur, nempe sensu insinuante

Q'irds.
dinalis
rtia.
Esparz.

Disp. 29. Div. Provid. Existentia, Natura, &c. scđt. 4. 389

Excellentissimum esse, cui necessariò sub-
sunt omnes possibilium ordines tam Su-
perni, quam Naturales. De his vero di-
cendum in speciali tractatu, cùm res fe-
ret. & Dens volet.

57 Secunda Quæstio: an Providentia Naturalis ita essentialiter sit connexum bono Naturæ, cui providet, ut saltem in æquivalenti nequeat ab ipso separari est quætere, an Deus Metaphysicè necessitatus sit ad unum è duobus nempe vel ad servanda iura, & exigentia

*Lib. 2. de Incarnatione. tias indicas natura, vel ad comprehendere
Incarnat. Affirmantem partem latè proposui, &
disp. 2. cù cum Epiphaniam tenui lib. 2. de Incarnatione.
Eparza. disp. 2. & denuò assero.*

58 Ratio fundamentalis à posterior
inter alfas fuit: quia aliquin inexplica-
biles sunt in rebus exigentiar; & in nobis
illa securitas, quā ex suppositione causa-
rum naturalium indubitanter expecta-

Supultim

La. ff. 18e habent in ideâ Divini Dictaminis , cui necessariò Deus se conformat in operando. Vide *loc. c t.*

In Na- u- 59 *Tertia Questio :* an Providentia
ral s sine Dei purè Naturalis, & sine recursu ad
recurso ad supernam possit esse specialiter benefi-
miraculo- ca, & gratia? Videntur nonnulli nega-
sam Bene- re apud Sfortiam, & Quiròs. Ipse indu-

fi ad Cardinal. Sfortia. P Quirds. Rationes affirmandi. bitanter affumo. Primo ex naturali instinctu nobis indito recurrendi per process, & orationes ad Deum, ubicumque premisimus, & egeamus: qui naturalis instinctus, foret omnino otiosus, nisi supponeretur in Authore Naturæ circa sphæram miraculosam, quæ naturaliter non occurrit hominibus, vis illa benefacienti, & superaddendi gratiosè beneficia. ut enim habet frequenter Augustinus oratio est clarissima Gratiae manifestatio.

*Secundò: quia quoad dotes, & dona na- In Prima-
turalia multi multis præminent: quo- par. tract.
rum magna quoad ea disparitas rejici z. de Dea
nequit nisi ad circumstantias unicè pen- Providet.
dentes à determinatione causæ prima, & Præde-
etiam surposito hoc rerum cursu, & nexu stinanit.*

canfarum : quod enim hoc individuum

etiam autem hoc manifestum sit in hoc loco, ab his causis, hoc tempore, Dei solum determinantis est: cuius omnino liberam, & gratiosam determinationem sequitur plerumque longa catena commodorum, vel incommodorum circa tale individuum. Tertio: quia ex terminis ipsis fieri videtur, Natura Principem habere Thesaurum Botiorum intra lineam sui principatus, & quin recurrat ad Impensas extraordinarias alterius sublimissimi Ordinis, ex quo pro mere posset vel ad obsequia naturalia remuneranda, vel ad fovendam fiduciam, vel ad clamores precantium benigne exaudiendos & implendos.

60. Estamen difficultas in explicando modo, quo citera miraculum, & purè intra naturæ ordinem hanc beneficentiam exerceat Deus? Hi mihi arrident. *Explica-*
tur modus.
Primus. *Primus*, distingendo duplex genus bonorum Naturalium. Alia enim sunt Naturæ determinatè debita: nempe quæ ipsi insunt, vel sequuntur ex determinatâ causarum exigentiâ: alia sunt indeterminate, & vagè debita; quæ nempe proveniunt ex indeterminatâ causarum exigentiâ, in operationis determinatione pendentium à supremo. Naturæ Principi: sicut enim in humanâ Republicâ sunt quæ Princeps determinatè debet, & sunt, quæ solum debet indeterminate: ita ut respublica non exigat hanc partem potius quam illam, & determinatio spectet ad Principem; ita in Totius Naturæ Republicâ esse debent bona, quorum determinatio spectet ad Principem Deum: quod recidunt circumstantia loci, Temporis, Individuationis, & aliae, ex quibus sic vel aliter positis scaturit fons magnæ beneficentia: Nam sine recipitu ad miraculum, Naturæ exigenti v.g. indeterminate aliquod bonū, aut ubicationem, aut directionem actionis, determinat Deus pro libito hoc grandius aut levius bonū; hanc ubicationē multis favorabilem, aut nocivam, hunc motum & ejus directionem: in quibus est locus magnis beneficiis, ut patet.

SECURITY

In Primā . 61. **Secundus** est: Removendo, & compar. tract. pescendo plerumque prohibens. Ad cujus modi intelligentiam, noto esse aliquas **Providēt.** operationes, quas quodlibet Agens spiritualiter facere potest circa motum Locastinante. **& Præde-** **Secundus:** lem Corporum. Obediunt enim & sub- sunt Spiritualibus Agentibus Materialis Substantie circa motum Localem, ex quo plura sequuntur vel commoda, vel incommoda: sed hæc potestas spiritualium in res corporeas ex ipsa Naturæ exigutia tanta non est, ut possit esse vel frequens, vel inversiva Naturalis cursus in causis notabiliter: periret enim securitas nostra, & pessimum daretur inducō philosophica: Tanta tamen est, ut plerūque plurimum damni ferat, vel favoris: Id quod ex peccato maximè crevit, permisit Dæmoni multis circa naturam per quæ nocere possit, vel favere. Potest ergo Naturæ Author, qui supra omnes Agentes Spirituales est, pro libito competere potestatem eorum, ne noceat, aut dirigere, ut faveat: in quo non potest non exercere magnam beneficentiam.

Terius: . 62. **Terius** est: juvando positivè naturam, & nullâ exigentia presuppositâ agere, quæ alioquin agentis purè naturalis sunt. Neq; enim quæcumque operatio, quæ fiat à Deo præter exigentiam, aut nullâ exigentia presuppositâ, jam eò ipso censeri debet supernaturalis, & miraculosa: Neque enim mirabilis est actio, quæ exæquari potest ab aliquo agente naturali, licet facta à mirabili Artifice: si eut opus factum à Magno Artifice, quod tamen à gregario fit, non est mirabile. Mirabile certè foret, quod Naturæ Authori non licet ea facere, quæ ipsa natura præstare potest: potest igitur Deus multa facere gratiæ: id est, nullâ exigentia presuppositâ, quin miraculosè procedat: in hoc enim non tam se gerit quasi Reipublicæ Principem, quam ejusdem quasi privatum civem. Utroque igitur hoc modo nempe vel juvando positivè Naturæ in concursu agentis validioris afficit, vel operando quæ alioquin aliis agentibus spiritualibus circa corporea licet, vel quæ possent aliae cause naturalis, exercere frequentissimam, aut vindictam, aut beneficentiam intra Naturæ ordinem.

Dubium . 63. Inferves ex his solutionem illius incidens, dubii, quod multos hic vexat, & maxi-

mè Patri Quiròs, quomodo scilicet præ P. Quiròs. cism à fide supernaturalium, orare possimus, aut quid oramus, cum nempè serenitatem, Cœlo pluvio; pluviam, sereno Cœlo; valetudinem, ægis, & alia id genus, peritus? Videatur enim petere unum è duobus, aut quod exigentia presuppositis oriundum est: & hoc est statum: jam enim alias fiet: vel quod ipsis adversatur: & hoc est miraculum. Dico igitur, aliquando petere nos quod alioqui oriundum est ex exigentia presuppositis: & sic stultitia: quia miseri potest maximum beneficium Dei permittentis prohibens, aut removens: Plerumque petere, quod ex bonis indeterminatè debitibus, ex quibus plerumque serenitas, pluvia, valetudo, & alia pendunt, faciat Deus determinationem favorabilem nobis: Plerumque petere nimnos illâ verâ persuassione quod Deo modi suppetunt sublevandi nos, & intra naturæ ordinem vari, & citra miraculum mihi. Non autem est opus, recurrere ad miracula, ut plenè fiat satis instinctui naturaliter orantium, & precentium.

. 64. Consultò præteri discutsum, & Nō placet. modum, quo, ceteris impugnatis, constat hæc explicare Pater Quiròs disp. 2. sett. 3. recurrens unicè pro his ad primariam, & originariam rerum, & causarum dispositionem, & concatenationem liberè à Deo institutam, & factam, ita tamen, ut ab initio per hujusmodi dispositionem voluerit his potius favere, quam illis, & anticipare hanc per istasim rerum potius, quam illam ex intuitu precum, & orationum, quas ab æterno vidit fundendas à Petro v. g. vel pro salute, vel pro serenitate, vel pro pluvia. Nec aliter potest Deus in tempore bene facere sine recurso ad miracula, neque statutâ causarum, & eventuum catenam aut rescindere, aut solvere, aut ampliare. Hæc Quiròs.

. 65. Imprimis nemo negat exinde petitivè Naturæ in concursu agentis validioris afficit, vel operando quæ alioquin aliis agentibus spiritualibus circa corporea licet, vel quæ possent aliae cause naturalis, exercere frequentissimam, aut vindictam, aut beneficentiam intra Naturæ ordinem. Impugnandum magnâ ex parte beneficentia tur. Divinæ dispensationem. Deinde verò ita ligare Naturæ cursus Naturæ Principem, ut nihil ipsi jam ultrâ liceat, est ipsum cogere ad magnas angustias. Tertiò: licet Deo liberima fuerit hæc dispositio, & hic causarum nexus, tamen non ita quoad omnia fuit Deo liberum, mundum, & ejus causas disponere: Universum enim,

enim, ut sapè dixi, est ad instar magni corporis habentis in Dictamine Divino suam ideam, quam Deus transgredi nec vult, neppotest. Quartò: quia discursus est proſus inutilis ad id, ad quod intratur, nempè ad salvandas preces, & orationes hominum. Tùm quia processus, & orationes sunt alligatae huic peristasi causarum, & rerum, quæ premitur, & affligitur, qui orat: ergo prævidetur à Deo alligatae hexui rerum, cui citra miraculum petere negari nequit effectus, qui ab orante timetur: quomodo ergo dispositio causarum fieri potest ad intuitum talium orationum? Tùm etiam: quia quid petis à Deo, cum sereno Cœlo, pluviam petis? Non certè primariam dispositionem causarum, sed novam: & quæ juxta rerum exigentias impossibilis est: si ergo modo miraculosè procederet Deus inducendo tubas, & perte: Quidni etiam & ab initio?

An Naturalis stare possit in Deo sine miraculosa, & superna? Negare visi suarum aliqui apud Sfortiam disp. 2. de Adib. Human. quæf. 2. art. 2. à nra. 5. Quo: um opinio mihi familiæ visa est conveniente non hinc erroribus Baii, & Iansenii. Quare etiam indubitanter affirmo. Affirmandum cōtra Bajum, & Iansenium.

Primo: quia status purè Naturæ possibilis est: ergo & Providentia purè naturalis. Consequentia patet. Nequit enim esse possibilis status puræ Naturæ, si Providentia ibi necessariò requisita, secum ferat Providentiam supernam, & evantem, ut patet ex ipsis terminis. Antecedens autem statuit contra Bajum, & Iansenium: & ab autoritate, & à ratione convincam tractat 3. lib. 10. Secundò: quia mutuus iste essentialis inseparabilitatis nexus declinet Providentiam utramque: dona enim utriusque Providentie necessariò manent, vel causam naturæ, vel omnino supernaturæ. Tertiò: quia ad hujusmodi nexus sine fundamento feruntur, & per apertam implicantiam terminorum. Fundantur enim maximè in eo quod Author Naturæ non debet inexorabilis singi, nec tamen posset annuere scris precibus supplicantium sine recurso ad miracula. Hic, inquam, discursus, præterquam nullus jam est ex precedenti quæf. à num. 59. sibi contradicit: quia

vel est necessaria Authori Naturæ exorbititas, ut nobis est necessaria era par. tract. modi intelligentia, vel non? Si secundum: 2. de Deo (quod jam negavit,) fuit à discussione. **Providēt.** Si primi: ergo non minus debet esse & Præde- necessaria Authori Naturæ beneficiendi. **Si mante.**

potest: nemo enim tenet ratione innumeris, quod intra lineam talis mutatio impossibile ipsi est. Implicitur ergo velle Deum intia munus Authoris naturalis exorbitabilem, & intrâ ipsum profus sterilem, & impotestem benefacere.

67. Oppones: Providentia naturalis Officitor stare nequit sine Providentia remissiva remissio Peccati in statu pure Naturæ.

68. **Quarta quæfio:** An Providentia Naturalis stare possit in Deo sine miraculosa, & superna? Negare visi suarum aliqui apud Sfortiam disp. 2. de Adib. Human. quæf. 2. art. 2. à nra. 5. Quo: um opinio mihi familiæ visa est conveniente non hinc erroribus Baii, & Iansenii. Quare etiam indubitanter affirmo. Primo: quia status purè Naturæ possibilis est: ergo & Providentia purè naturalis. Consequentia patet. Nequit enim esse possibilis status puræ Naturæ, si Providentia ibi necessariò requisita, secum ferat Providentiam supernam, & evantem, ut patet ex ipsis terminis. Antecedens autem statuit contra Bajum, & Iansenium: & ab autoritate, & à ratione convincam tractat 3. lib. 10.

Secundò: quia mutuus iste essentialis inseparabilitatis nexus declinet Providentiam utramque: dona enim utriusque Providentie necessariò manent, vel causam naturæ, vel omnino supernaturæ. Tertiò: quia ad hujusmodi nexus sine fundamento feruntur, & per apertam implicantiam terminorum. Fundantur enim maximè in eo quod Author Naturæ non debet inexorabilis singi, nec tamen posset annuere scris precibus supplicantium sine recurso ad miracula. Hic, inquam, discursus, præterquam nullus jam est ex precedenti quæf. à num. 59. sibi contradicit: quia

Communis solutio est, Providentiam Naturæ stare quidem non posse solutio fine remissiva, per cōdonationem extrin per extrinsecum, & bene tamen sine remissiva per secam congiatiam, & supernaturæ dona: hanc donationem fore supernaturæ, non iam: Au-

nther enim Naturæ condonare potest injurias, modo ceteris Principibus petræ, liceat intra lineam naturæ gratuitæ: id quod illustrat inter alios Pater Ripalda. Patrem Antonium Pérez: qui multis Ant. Per. acutè contendit, & nihilominus perfidit tract.

In Primā tract. de Justific. disp. 3. cap. 1. & 2. in par. tract. afferendo remissionem peccati ex gene-
2. de Deo re suo supernam esse, nec Deo esse ut
Providet. Authori Naturae possibilem: nec putat
& Præde- absurdum, sed Providentiā Divina dignissimum, peccatum esse naturaliter irre-
finante.

Remissio Peccati le-
thalis ex se superna est.
Et extrin-
seca cōlo-
natio im-
possibilis.
Authoris mens cum S. Thomā
3. de su-
pern. Eparza.
Quirōs.

69 Ipse in hunc discurrendi modum inclino cum Sancto Thomā quæst. 28. de Iust. art. 2. ad 5. & 1. 2 quæst. 113. art. 2. O. & ad primum, quem latissimè summatum dabo 1. 2. & ad 3. Duo hic solvendi modi, mihi magis displaceant. Propter Eparza, contendens in purā Naturā remitti posse peccatum lethale per dilectionem naturalem. Posterior Quirōsii, contendens in eo statu nullum fore peccatum strictè mortale. Vide utrumque: illum de Pœnit. quæst. 76. hunc hic disp. 2. sicut 5 fin. Nostrum hic non est decidere super his: spatiōsē faciam loco citato. Ad confirmationem, concessō antecedente, nego consequentiam: quia Providentia supernaturalis est circa bona facienda Naturae: & qua, utpote accidentia, perfectiva ipsius, stare nequeunt sine ipsa: at Providentia Naturalis est circa naturam, cujus supradicta ordinem est quicquid in Providentia supernaturalis amplitudine continetur.

§ III.

ALIÆ QUÆSTIONES DE PROVIDENTIA NATURALI.

Fortuna, & Provi-
denta cō-
parantur. Aristotel.

70 Q Vinta Quæstio: An Providentia naturalis differat à Fortunā? De Fortuna quidditate hæsit nimium aneps lib. 7. Lib. ad Endemum Philo- sophus: tota tamen, ut eo loci appetet, ex Fidei defectu nata est hæsitatione. Nota primò: Fortunam accipī posse dupliciter, primò, ut vulgo solet, ex ordine ad bona sensibilia, & temporalia, quibus alter alteri præminet in hoc mundo; & sic accepta consistit vel in eorum

bonorum cumulo, vel in ordine causarum naturalium, unde ea immediate descendunt. Secundò: ex ordine ad omnia naturalia bona, quibus alteri alteri præminere potest; & sic accepta consistit in eorum bonorum cumulo, vel in nexu causarum, unde descendunt. Ex his fit, Homines, Fortuna intentos, ratiōnem transferre, quod debent, nempe ad Fontem omnis boni, qui Deus est. Noto secundò: Providentiam Dei naturalem sumi posse dupliciter primò activè, & subjectivè: & sic consistit in illa aternā dispositione Dei, quā iesus providet. Secundò: passivè, & objectivè: & sic consistit in externā dispositione Naturae. Iam communis, aut saltem vulgaris opinio distingue videtur Providentiam à Fortunā.

71 Censeo tamen primò: Fortunam reipsā, si universaliter sumatur, non differre à Divinā Providentiā, sive specialiter gratiosā circa aliquos: & sic erit Fortuna prospera: sive circa alios beneficā minus; & sic erit fortuna adversa. Ratio est: quia non minus sumi potest Fortuna activè, quam passivè, sicut Providentia naturalis: & utrolibet modo accepta, non extenditur magis, quam ipsa Providentia naturalis accepta similiter. Censeo secundò: Fortunam, sumptam vulgariter, & limitatè, penes bona temporalia, solum differre à Providentia tanquam partem à toto. Ratio est: quia similiiter pertinet ad Providentiam eorum bonorum dispensatio gratiola.

72 Quare vera Rota Fortunæ, Dei Voluntas est, his magis volentis favere, quam aliis juxta modos, quos beneficiendi intra Naturæ limites assignavimus Authori Naturae. Iuxta quos, & maximè primum, magis Deo in naturaliter benefaciendo communem ex num. 60. vix potest uni favere Deus, quin alteri minus faveat, aut certè noceat; nam determinando sic vel aliter causas propitiias erga unam partem individuam Naturæ, tollit eum propitium cursum ab aliâ: unde nascuntur querulæ mortalium voces contra fortunam, quasi faventem per id genus bonorum, quando non eagent illis, & alia bonorum, quibus eagent, genera subtrahentem; non advertentium Dei hoc esse curantis in hoc magno Corpori Universi hæc modis membra, modò illa

Quid For-
tuna Pro-
spera: quid
adversa?

Quid For-
tune Rotæ
Catholice
loquendos

illa per hunc modò causarum favorabilium impulsū, modò per illum: quantum causarum, juxta ordinem, & exigentiam ipsius Naturæ, status universalis esse nequit, & uniformis. Videatur Eparza quæst. 29. de Deo: ab ar. 7.

73 Sexta Quæstio: an relatè ad supernaturalis Providentia finem, & ultimum, & quæ faveat Providentia naturalis hominibus, præcisè per individuales complexiones Indolis, & Passionum? Questionem hanc novissimè movere, & dispersè discutit Pater Eparza lib. 7. Homines? qui de Passionibus est, quæst. 45. & cum ipso affirmativè resolvo. Ratio est: quia relatè ad ultimum finem nequit Providentia uni magis favere, quam alteri, præcisè per id, quod secundum se non est præferibile relatè ad ultimum finem; atqui individuales complexiones temperamenti, indolis, & passionum, una præ alterā, non sunt præferibles relatè ad ultimum finem: ergo relatè ad ultimum finem præcisè per eas non favet potius uni, quam alteri Providentia naturalis: ergo quæ faveat. Consequentia, & major patent.

74 Minor probatur: non est præferibile relatè ad ultimum finem unum præ alio, quod non est præferibile relatè ad hoc complexum, declinā à malo, & fac bonum: nam ab hoc cōplexivè sumpto pendet assecutio ultimi finis; atqui relatè ad hoc complexum, non sunt præferribiles complexiones temperamenti, indolis, & passionum: quod ostendo: nam ex his complexionibus nulla fieri potest combinatio, quæ secundum se, quantum excedere videtur per dispositionem ad bonum, non minuatur tantumdem per aqualem dispositionem ad malum: ut autem præferibilis esset, oportebat ut si disponebat ad bonum, averteret simul à malo: quippe si aquæ disponit ad bonum, ac ad malum, quoad complexum sequendi bonum, & declinandi à malo non est alteri præferibilis. Sic autem se habet omnis combinatio: pura hominem indolis flexibilis, & cerea: puta, ferrea, & inflexibilis indolis: temperamenti dispositi ad autendum, vel ad summa; vel timidi, & ad levia. Ille flexibilis tam cito erat malus, quam cœpit esse bonus: inflexibilis tam difficilè avertetur à bono, quam à malo avellitur. Audax quæ

Aranda de Deo.

audebit ad bonum, ac ad malum: timidus & quæ tenet operabitur in malo, par. tract. 2. de Deo Providet. & Præfinante.

75 Dixi, præcisè: nam si complexionibus Indolis, temperamenti, & passionum addantur à Deo per gratiam Providentiam aliae circumstantiae extrinsecæ, & variabiles, inter quas sunt locus, tempus, obiectorum occurſus, & educatio, per conjunctum indolis & circumstantiarum hujusmodi, maximè faveat uni præ altero. Nec adversus resolutionem est quod aliqui dicantur fortitiā animam bonam, & præ indole communiter antefrantur. Nam illa bonitas animæ solum atteditur in ordine ad finem proximū facilis disciplinæ, & obsequii: & respectivè ad hunc finem antefrantur: at ea prontitas, & docibilitas quæ sequeretur datum perversæ doctrinæ, quam ductum bona. Nec item adversus eam est experientia, quam in diversis hominibus noscimus naturales inclinationes ad diversos status vita, quorum videtur magna disparitas: relatè ad ultimum finem. Nam singuli status vita civilis, respectantur juxta naturalem suam institutionem ad Reipublicæ bonum, & quæ præstant relatè ad ultimum finem. Quod in aliquibus, v. g. militiâ, obvia sint aliqua virtus, eorum gravitas faciliter compensatur per raritatem, & facilitatem peneitendi comparativè ad alios status, in quibus licet non occurrant crimina adeo gravia, occurrent alia frequentiora, & peneitiae difficultioris. Itaque si rebus itemus, ut præcisè sequuntur ex complexione, nihil est alteri præferibile relatè ad ultimum finem: nullumque ex complexione singi potest periculum pecandi, quod non competitur per spem aqualem faciendi bonum, si proportionasiter accedat educatio, & occurſus obiectorum. Videatur citatus Eparza, & Eparza post, ac contra ipsum novissimè Hau- Haenold.

S E C T I O V.

DIVINÆ PROVIDENTIE ATTRIBUTA.

76 Q Vattuor potissimum sunt. Uni- versitas: Infrustrabilitas: In- vitabilitas, & Necessitas. Disputandum que brevi de singulis. Et imprimis

Cir-

Ddd

Opposita diluuntur.

In Primā 77 Circā Universalitatem Providentiae tractat. potest esse de duplice, quæstio: De Forma de Deo malis, & de Objectivā. Formalem voco, Providet. quā Deus ita providet singulis creaturis, ut simul, & indivisibiliter per eunstianē. dem Providentia actum singulas cum Universali omnibus comparat, extendens se eodem inducibili Providentia ductu ad singularentia. la, & omnia, quibus providet. Objectiva sonat amplitudinem objectorum, quæ in Divinam Providentiam cadunt. Et quidem in primo sensu Providentia Divina universalissima est si consideretur in se & præcisim à nostro modo concipiē.

Formalis. di. Ratio: quia Deus est omnino virtuiter indivisibilis quoad actus Intellectus & Voluntatis, ex quibus Providentia coalescit. Adde Universalitatem hanc subiectivam esse maximè de Perfectione Providentis, quā singula in numero, pondere, & mensura constituit, nihil in singulari decernens, nisi facta indivisibiliter comparatione cum omnibus, quibus res coexitura est, aut secus, de quo multa

De Incar- dixi lib. 3. de Incarnatione disp. 1. art. 2. nat. lib. 3. in secundā, & tertia probatione. Individuabilitatis assertæ. In secundo sensu, Fateor

disp. 1. eam universalissimam Dei Providentiā. Quia tamē universalitas (de quā vidēdus Montoya. specialiter est Montoya. disp. 1. 2. & 3. ut magis pateat)

Objetiva 78 Quares primò: an ad minutissima quæque se extendat Divina Providentia? & affirmo, tūm ex illo Matib. 6. Matth. 6. Respice rationalia, cœli, &c. Tūm quia omnia & minima & summa pendent à Deo, se quoad illa exercenti per actus intellectus, & voluntatis. Nec obest illud

Corinth. 9. Pauli ad Corinth. 9. Nunquid de bobus cura est Deo? Sensus enim est alludens ad Deuteron. 25. non alii gab' os bobis trituran: quasi Paulus velet in hoc tex- tu sensum spiritualem specialiter inten- tum à Deo, significante, Evangelico Mer- cenario non esse prohibenda necessaria ad victum: Dignus est enim uercede suā. Specialissimam Dei Providentiam com- mendat Apostolus erga homines: non negat, circa bruta, quæ ipsis congruit.

Hieronymus Mens. S. Thomas. Nec item obest Hieronymi relapsus apparens in contrarium in 1. Abacuc. merè enim apparens est: nam in Matth. 10. quod habetur apud Sanctum Thomam in cœnā, manifestè tenet Hieronymus quod afferimus. Sensus ejus super Aba-

cuc est, Deum non ita per momenta singula provideat, ut per momenta singula, cognoscere & velle incipiat, cùm singula plenè disponuerit, & noverit ab ēterno. Nec demam obest: quod de minimis non curat Prætor. Tūm quia minima, prout in Universo, sunt molimini maximi. Tūm etiam quia tūm Prætoris descensus ad minima non decet, quando curarum partitio præjudicat summis ex limitatione finitæ capacitatibus: at Deus infinita Mētis Princeps est. Sed hæc & aliā num. 3. in limine Disputationis, de industria jani præmisī.

79 Quares secundò: an Dei Providentia se extendat ad peccata, & quomodo? Respondeo, extendi ad peccata tanquam ad materiam circa quam multipliciter operatur, non verò tanquam materiam quam operetur. Ratio secunda partis est rectitudine Divinæ Providentie neque malum intendere, neque inducere potentis. Ratio prima: nam peccata Deus honestè permittit, punit, & que dirigit in bonum universi, & for. è nūnquam permisisset nisi ex intentione majoris boni: cadunt ergo multipliciter peccata in Providentiam Dei: cave tamen ea dicere à Deo provocata: quia hic loquendi modus notat affectum. Vide Montoya. disp. 2. lēt. 2. nū. 3. non satis Montoya.

Suprad
nn. 3.
Quomodo
se exten-
dat ad Pec-
cata?

la, & vide Montoyam.

An ad Possibilita- se exten- dat & ad Deum?

81 Quares tertio: an etiam Divina Providentia se extendat ad ipsum Deum, & possibilia? Videtur affirmare Granadus: quoad Deum: quia Deus propter seipsum res disponit. Quoad possibilia primò: quia Deus multos sinit merè possibiles, quia si existerent, damnarentur. Secundò: quia Deus multa impedit ne sint, quia multis nocitura, si forent.

Granadus. Verū nihil per hæc obtinet Granadus in genuino sensu quæstionis: quæ est: ad quæ subjecta se extendat Divina Providentia? certum enim est neque in hoc sensu respicere Deum, neque possibilia, cùm subjectum Providentia sit, quod subest regimini, & gubernationi illius. Deus autem neque subest gubernationi, neque possibilia. Quod si Divina Providentia dicatur habere pro puro termino, Deum, & merè possibilia, nemo negabit Patri Granado: qui tamen jam fatetur se loqui juxta impræcipuum, & latum Providentie significatum: & hæc de Universalitate Providentie.

Infrastruc- bilitas.

Thomista- rū sensus cum God. & Gonet, & Nostro- rum cum Suarez. Molina. S. Thom. cōtra vet. Thomistas

82 Circa Providentia infrastrabilitatem incidit specialiter illa quæstio: an Divinæ Providentie prærogativa sit, Fīnam assequi? In quā veteres Thomistæ secuti Cajetanum, & nonnulli Schotistæ, Schotum, indiscriminatim affirmant. Thomistæ Moderni cum Godoy, & Gonet, & omnes Nostrorum secuti Sanctum Thomam, Molinam, & Suarez, negant de omni fine particulari: affirmant de generali. Dedi jam terminos nn. 32. Et hanc Sancti Thomæ Sententiam, datam aper- tè quæst. 6. de Veritate art. 1. & in 1. dist. 40. quæst. 1. art. 2. corp. nec ullibi retrahit, approbo, & prebo.

83 Primò: quia circa reprobos exercet Deus Providentiam, Verè, & serio intentivam Beatitudinis eorum: *Vult enim omnes homines Sa' nos fieri, & ad agnitionem veritatis venire*, teste Apostolo, & pro ipsis etiam Christus mortuus est, ut habetur ex Innocentii X. definitione contra Iansenium: at hæc Providentia fine hujusmodi intento frustratur. Secundò: Patet id etiam in Providentiā naturali, cuius pierumque particularis finis ex permisso causarum contra-luctantium vel impeditur, vel abit in monstrā. Tertiò: quia ad perfectionem Providentie pertinet causas moderari per propria

nata media, eaque ex amore serio finis In Trīm exhibita: sunt autem plures causa, nem- par. tract, pe libet, quibus ex ipsa Providentia 2. de Deo perfectione permitti debet mediorum Pr.vid. abusus, & aberratio à fine: nequit igitur & Præde- esse de necessariā Divine Providentie, in finante, quam cadunt hujusmodi cause, perfectio- ne, finium omnium assecutio. Qua. tō & à priori: quia Providentia est circa Me- dia, & oriri potest ex intentione solum inefficaci finis, ut videbimus Infr. à n. 524. Infrā à Quid ergo mirum quod inefficax inten- num. 524.

84 Objicies primò Authoritatem, Objicitur tūm Sancti Thomæ i. pār. quæst. 19. ubi S. Thomas. ait *Voluntatem Dei semper imperi, & quæst. 22. art. 2. ad 1. ubi ait nibil sub- terfugere Providentiam Dei. & art. 4. ad 2. ubi ait, cuncta evenire eo modo quo Deus providet. & quæst. 23. ubi docet, Prædestinationem assequi finem, quia est pars Providentie, & demum 3. contra Gent. cap. 94. ubi ait, quod Divina Pro- vision omnino cassari non potest: pot quæ celer Cajetanus retractatam à S. Thomā Cafetanus Sententiam, quam tenuerat quæst. 6. de Boeth. Verit. Tūm Boethii, Nazianzeni, & ejus- dem Thomæ, dicentium, rerum mutabil- tatem accipere immobilem à Dei Pro-videntiā. Tūm Ecclesia sic ostendit: Deus Ecclesie cuius Providentia in sui disposi-tione non fallit.*

85 Respondetur. Quod attinet ad Explica- Sanc-tum Thomam, ipsum appetere pro no- bīs esse, neque oppositum insinuari per luto: & So- luto.

Ecc. 3. &
33.
Augustin. cap.
14. & à Thomā l. c. quæst. 29. art. 2. &
alibi, ratio sumi debet ex suaviori regi-
mine Rationalium, facta peccandi pote-
state; ex bonorum cumulo inde super in-
ducto, & ex clariori Divinæ Majestatis, &
perfectionem illucentia. Expende singu-
la

In Primā intentionis presupposita. Vt. tūmus dicit par. tract. optimè: quia Divina Providentia à licet v. de Dōc unum finem non assequatur, a sequitur Providēt. aliquid. Quod accinet ad illam immobilitatem ejusdem Thomae, Boëthii, & Nazianzeni, dicit, vel esse sermonem de Providentiā efficaci: vel praeclara de Mediis, quorum positio est infallibilis, & immobilitas ex suppositione Providentiae: vel tandem de immobilitate certitudinis, & infallibilitatis formalis, vi cuius, non obstante rerum vicissitudine, nihili accidit quod ab eterno non dispositum vel permisum sit à Providentiā: & his modis intellige orationem Ecclesie.

A ratione 86 Objicies secundò: Providentia semper supponit intentionem efficacem finis. Primo: quia alias Mediorum effectio non esset efficax. Secundò: quia Providentia pertinet ad voluntatem consequentem; voluntas autem consequens semper obtinet finem. Tertiò: quia ordinare media ad finem, non intentum efficiat, vel esset impotentia, vel imprudentia, vel ignorantia: ignorantia, quia id non posset provenire, nisi quid ignorantur media efficacia. Impotentia: quia forte provenit ex defectu potestatis ad applicanda media finem obtentura: imprudentia: quia foret similis illi, qui sparget triticum, non desiderans efficaciter messem. Respondeatur: assumi verè de aliquo fine; falso, de omni. Ad primam probationem, distinguo antecedens: effectio non esset efficax, efficacitate conjunctionis Mediorum cum fine, transcas: efficacitate positionis Mediorum in ordine ad finē, nego. Ad secundā: distinguo: est voluntas consequens intentionē finis, ve efficacem, vel inefficacem, concedo: semper efficacem, nego. Sed de Voluntate antecedente, & consequente (quas male explicat augens) Suarez lib. 3. de Attrib. cap. 8. & nos infrā. Ad tertiam, nego triplicis absurdī sequelam. Sic enim incendere finem, faceret Deus ob altissimos fines, quos jam assequeretur, & omnino pro libito, potens aliter intendere, si voluisse. Nec exemplum juvat. Sit enim idem homo, qui pro dexteritate suā & ostentandā Principi, & ab ipso p̄manandā, triticum spargeret: hic prudenter agit, et, licet Messem inefficaciter intenderet: assequeretur enim jam a. tēsum finem.

Solvitur.

Suarez.
& infrā.

87 Objicies tertio, fieri hinc dico ab absurda. Primum: posse dari Providentiam dicitur, quæ nullum finem assequatur. Alterum, quod ex eo fieri Providentiam Dei esse frustabilem: quod non minus negant Patres quam esse fallibilem, & incertam: quales, nostræ. Nego utrumque.

Primum: quia nequit permettere Deus solvitur. aberrationem à fine particulari, nisi primitissimè: atque adeo ob fines alios, quos jam assequitur. Alterum, quia ut Providentia Divina sit simpliciter infrustrabilis, sufficit, si aliquos fines assequatur; licet non omnes: unde ex hoc capite, Parties, & hoc Providentia Attributum explicant Suarez, & Montoya, vindredi: ille lib. 2. de Aux. cap. 7. & lib. 1. de Præf. cap. 18. hic disp. 4. de Providentia, præsertim sent. 3. Licet enim frustretur aliquo fine particulari, Deus eam frustrationem ex una parte permittens, alios ex alijs fines, non utcumque generales, sed particulare's intendit; eosque assequitur: quos nempe voluit Deus, permisso à se, & facta à creaturâ alterius finis frustratione. Vnde ortu habuit illud Augustini, de Spiritu, & lit. cap. 36. licet Augustin.

infelices non faciant, quod Deus vult misericord, non tamen frugisat, quod Deus vult jude. Et illud speciosius Boëthii 4. de Consol. prof. 6. Ordo quidam cuncta complectitur, ut quod ab signata ordinis ratione decesserit, in aliū tamen ordinem relatur, ne quid in regno Providentiae liceat temeritati. Id quod eisdem fere verbis repetit Sanctus Thomas 1. part. quest. 19. art. 6. ut videat Cajetanus non retrahari à Sancto Thomâ Sententiam quam tenuerat quest. 6. de Veritate, sed inculcari. Ex quibus liquido descendunt

88 Infrustrabilitas, & infallibilitas Divinitatis Providentiae. Infrustrabilitas: quia haec non requirit assecutionem omnium finis, sed alicujus: & hanc, habet. Infalibilitas: Tum quia etiam ille finis, quem non assequitur, non deficit, nisi Providentia ab eterno sciente, & permittente, ut deficiat; & insuper ordinante defectus permissionem ad ulteriora bona. Tum specialiter: quia in medium dispositione ducitur indeclinabiliter, nec eorum energiæ, nec exitus necessaria. Vnde id habeat, videbimus in decursu difficultatum totopatissim tractatu occurrentium.

Cir-

Inevitabilitas qua-
lis?

Cajetani
dubium.

SS. PP.

P. Suarez.

Montoya.

Moderni
dipinctor.

Timida,
& nulla.

Sensus
Scholæ no-
stre.

Infrā La-
tissimè à
num. 233.

& ib. 7.
passim.

Quid hęc,
dicend. nra.

89 Circa Inevitabilitatem Divinitatis Providentiae, hæsit per quam anxiè Cajetanus quest. 22. art. 4. Vila illi est Divinita Providentia à nobis neque Evitabilis, neque Inevitabilis; sed abutroque hoc membro præscindens, & quid eminentius. Id quod facile eludit, & ostendit implicitorum ex ipsis terminis. Doctor Eximius lib. 2. de Aux. cap. 7. Quocum communis Sententia tenet Providentiam Dei quoad effectus liberos evitabilem esse; quoad alios non liberos, inevitabilem. Timuit Modernus in hac luce tenebras; & facta distinctione inter Providentiam necessariam, & ultra necessariam, assertit, Necesse iam, in evitabilem omnino esse quoad effectus etiā liberos. Evitabilem vero esse ultranecessariam quoad effectus nobis liberos. Ne tamen videatur à communione Nostrorum ore discedere, demum addit, etiam Providentiam necessariam quoad actiones liberas evitabiles, & dei propriae, quatenus evitari potest finis particularis specialiter intellectus à Divinitate Providentiae.

90

Totus

ist

causa

timendi.

Sensus

scholæ

no-

stre.

91

Dicendum

simpliciter

est Provi-

dentiam

Dei

quaod

effectus

liberos

nobis

esse

à nobis

evitabilem

quod

negi-

ant

de

ven-

tari.

92

Neque

exinde

Providentia

defi-

nit

esse

summè

infallibilis

ut

timuit

Cajetanus.

versa;

Ex

ib.

22.

art.

4.

Provi-

dentia

evitabi-

lile

simul

aliter

esse

ac ea

asserit:

Evitati,

bile

est

nunquam

exitisse

quia

objec-

tum,

à

cuius

existen-

tia

determi-

nativè

depen-

det,

nunquam

erit.

Bene

autem

compo-

nitur,

evitabilem

esse à

nobis;

id est,

nun-

quam

exituram

in Deo,

si actus,

quem

respicit,

non exiturus est;

& esse infallibilis,

id est verissimam de eo,

quod

actus,

qui alioquin liberè

poteat evitari,

& non existere non evitabitur, sed exi-

stet.

Quare

dixit

optimè

Pater

Suarez.

Evitabile,

& Infallibile

Meo distingui,

quod infallibile

refertur ad cognitio-

nem:

Evitabile

ad causam

potentem im-

pedire;

non tamē

inter se opponi.

Nam

ex ordine ad causam,

qua effectum im-

pedire pro libito possit,

manebit effec-

tus,

evitabilis;

& ex ordine ad cogni-

tionem de eo,

quod non impeditur,

ma-

nebit infallibilis.

93 Dices:

Non est liberum nobis,

quod res à Divinâ Providentia disposita eveniant aliter, ac Scit, & disposita sunt:

ergo

Providentia

est oīnīō

inevitabi-

In Primā de falsificare non potest. Sed luculentius par. tract. infrā dehis.
2. de Deo 94 Circa Divine Providentiae necessitatē sitatem, quade optimè Doctor Eximus & Præde- lib. 3. de Atrib. cap. ultim. Triplex pos- finante. test institui questio. Prima: an Divina Necessitas Providentia rebus necessitatem imponit? Et afferendum, imponere aliquibus, tis equalis? non omnibus: tollet enim liberis Doctor libertatem. Videatur Sanctus Thomas Eximus. quæst. 22. art. cilo ult. m. ubi manifeste S. Thomas. rejicit Prædeterminationes, ad primum. impræde- Secunda: an Deo necessaria sit Providen- terminans tia? Et afferendum primò: non esse simpli- citer necessariam: quia potest nullam velle condere Creaturam. Secundò: esse necessariam ex suppositione creationis, tam physicam, quam moralem. Ratio est: quia Dei est gubernare quod condidit, juxta fines unumquodque suos: unde dixit Ambrosius lib. 1. de Offic. cap. 13.

DISPUTATIO XXX.

DIVINÆ PROVIDENTIÆ CONSIDERA-
tio quoad Actus Intellectus.

Termini
ex toto
tract. pre-
ced. 1.

Scopus dis-
putatio-
nis, & or-
do.

I 96 reducuntur in Deo ad triplicem illam Scientiam: Sim- plicis Intelligentiae, Visionis, & Medium: quas toto tractatu primo contemplati sumos. Suppositis ibi jam Terminis, earumque distinctione, ac Veritate exinde petitis; Disputandum modò est: quos harum Scientiarum Actus, & quoisque requirat ad sui constitutionē Divina Providentia? Sed priùs, ne offendamus in limine, de Actu Intel- lectualis Imperii, hic apud Thomistas, & Modernos valde celebris, erit pra- mittenda Decisio.

SECTIO I.

EXCLUDITVR A PROVIDENTIÆ DI-
vine Constitutivo Actus Intellectua-
lis Imperii.

§. I.
QUESTIO, ET OPINIONES.

Imperii 97 qualitas. ET ejus quidem tam de qualita- te, quam de usū par difficultas est. Videamus, Authores circa utramque quid sentiant. De qualitate, Prima

Quis operator negligat operis sui curam? Cūm aliquid non fuisse, nulla injur. si, non curare quod feceris, summa inclem- entia. Tertio: supernaturem Providen- tiam non esse Deo necessariam etiam ex suppositione creationis. Pater ex num.

Sup. n. 66.

66. Tertia: an Creaturis necessaria sit Providentia Dei? Et affirmandum: sine eā enim neque conservari possent, neque in

ullum effectum erumpere.

95 An verò Divina Providentia sit in se, & ratione sui perfectio, & intrinseca Deo, (quod hic ventilant aliqui,) patet ex dictis trahit. 1. nam quā parte liberos actus concernit (in quos vo- vela esset controversia) anticipatò dedi- mus sensum nostrum lib. 1. à num. 74. quā verò parte, actus necessarios claudit, om- nibus certum est, esse perfectionis omni- nō summa.

An Actus
Divinae
Providen-
tiae ex ro-
to sibi Deo
intrinsec-
& Perfe-
ctio
Lib. 1. à
num. 74.

Disp. 30. Qua Scientia constituit Prov. Dei sect. 1. 399

recentibus omnino displiceat.

98 Secunda sententia est, ejusmodi imperium esse actum specialis judicii, quo quis vel reflectit supra beneficium suum, & urget ad executionem, (ut explicat Pater Ribadeneyra;) vel intimat obligationem exequendi ex vi actus præhabiti, (ut explicant aliqui Nostrorum Aldrete;) vel dicit hoc præ alio eligendum, vel exequendum. Ita docent communiter tam Nostrri, quam Thomistæ, ut videtur est apud ipsum Ribadeneyram, & Godoy tom. 2. in 1. part. trahit. 8. disp. 59. §. 6 à num. 82. qui num. 84. pro suis laborat in explicandâ energiâ, & veritate talis judicii, aitque tandem repræsentari ab ipso, media ut hic, & nunc exequenda.

Ribaden.

Aldrete.

Godoy: &
a ii apud
hos.

Teriti
opinio jam
communis.

Circa Usū
imperiū
Trma
sententia.

Thomist.
vetrū. &
Bellarm.
Ant. Per.

Secunda
Thomista-
rum Recē-
tum.

Thomasus
Gonet, &
Godoy.

99 Tertia sententia, est ea esse vim hujusmodi judicii (quod contradistinetè ad Polit. cum, & Morale ortum ex domino iurisdictione, appellant Physicum, & Menadicum) ut eo posito non possit cohiberi executio rei, quam urget: ita docent Thomistæ, & Nostrri, qui tali lætantur imperio. Et ob id in eo Thomistæ statuant totam essentiam Providentiae. Et hæc de talis imperii qualitate judicia sunt Authorum.

100 De Usū, Prima sententia est hujusmodi imperium Intellectuale necessariò præcedere ad omnes, & singulas determinationes positivas liberi arbitrii tam in nobis, quam in Deo: ita ex Thomistis, antiqui, & rigidiores: ex Nostris duo magni Theologi Cardinalis Bellarminus lib. 3. de Gratia, & lib. Arb. cap. 8 & 9. & Pater Antonius Perez trahit de Providentia. disp. 1. cap. 2. num. 13.

101 Secunda sententia, sicut in nobis, ita pariter in Deo distinguit triplicem, ad minus, seriem Actuum ex parte voluntatis in negotio Providentiae: quorum singulis respondet ex parte intellectus, actus qui specialiter dirigat. Prior, inquiunt, est intentio finis: & hæc dirigitur ex notitia de bonitate finis. Alter est electio mediorum; & hæc dirigitur à judicio, quod vecatur consilium, consultatio, vel inquisitio. Tertiis est usus actus, à quo immediatè procedit usus passivus, seu executio determinati medii: & hic, ajunt, dirigitur ab indispensabiliter ab actu Intellectua is Imperii. Ita discurrunt communiter Thomi-

sta cum Thomasio quæst. 23. disp. 2. art. In Primā 3. Goneto disp. 1. de Prædestinatione: art. par. trahit. 2. de Deo

102 Tertia sententia interserit hujusmodi imperium inter Intentionem, & Præelectionem: ita plures Moderni ex Nostris: aliter tamen, & aliter. Nam sunt, Tertia qui indispensabiliter requirant hujusmodi imperium cum Aldrete: sunt, qui utile cœlant, non verò necessarium, cum Ribaden. Ribadeneyra: sunt, qui tandem conditionate requirant, nempe in casu distinctionis intentionis ab electione, seu hujus ab usu, cum Herrera.

103 Quarta sententia ait: imperium hoc penitus sublequit ad omnes actus voluntatis, etiam executivum; & unicè movere potentiam executivam: ita Ruiz de Montoya disp. 3. de Providentia, & Granadus, hic conrov. 4. trahit. 5. disp. 3. sect. 2. & hæc etiam sunt Authorum judicia de usu Intellectuali Imperii.

§. II.

PRIMA SENTENTIÆ VERE PARS
circa qualitatem Intellectualis
Imperii.

104 Prima Cöclusio: Actus Intellectus Imperii ab omni apprehensione, & judicio distinctus, impli- Repugnat cat secundum se; & specialiter in Deo. Imperium Secunda pars inde patet: quia omnis intellectus actus Intellectus, judicio inferior, est im- le imperfecta tendentia in objectum suum, ne ceptivum? que ejus satis penetrans, neque posses- sio veritatis, quam attingit, ut dici solet de apprehensione; atqui Deo repugnat actus intellectus, imperfectæ tendentia, neque possessive veritatis quam attingit: & ob id negari solet, & debet omnis apprehensio: ergo. Constat. In Deo pos Omnis actus intellectus, utpote actus tissimum, potentia cognoscitiva, & tendentis in objectum sub ratione veri, est cognitio, & intellectio: Omnis cognitio, & intellectio est representatio objecti: omnis re- presentatio objecti, judicio inferior, vel est apprehensio, vel imperfectior apprehensione: atqui omnis apprehensio ex sui imperfectione repugnat intelligenti Divino: ergo omnis actus, qui vel apprehensio fit, vel imperfectior ap- prehensione.

Osten-

sententia est, hujusmodi imperium esse quidem actum intellectus, seu de linea intellectuali, distinctum verò ab omni apprehensione, & judicio, & qui perceptivus non sit, sed merè preceptivus, & unicè explicabilis per verba: sic hoc: ita docent, ex Thomistis, Bartholomaeus de Medina, Sotus, & aiii Moderni: ex Nostris, Valentia, Salas, Granado, & Quiros. Vide loca apud Ribadeneyram disp. 18. cap. 1. num. 7. Et hoc solet hic ore pleno vocari Thomisticum imperium. Nescio quo jure; cum Thomistis præsentim recen-

In Prima 105 Ostenditur prima pars primò: *par. tract.* quia, ut nuper dixi, omnis actus Intellectus de Deo est necessariò cognitio, & intellectio; *Providet.* est enim actus potentiae essentialiter in & *Prædicto* intellectivæ, & tendentis in objectum sub finante. ratione veri: sicut omnis actus voluntatis est actus potentiae affectivæ, & tendentis sub ratione boni; atque adeò voluntario: ac de naturæ cognitionis, & intellectuationis est exprimere objectum, & reddere præfens intellectui: vel ergo id præstat affirmando, vel negando, vel mere percipiendo: quod vel à ratione judicii, vel apprehensionis non potest effugere.

106 Secundò: vel hic actus Intellectualis Imperii ponitur, ad diligendam voluntatem, vel non? Secundum dici nequit. Si ergo primum: arguo sic: Voluntas eatenus ditigatur, & determinatur ab intellectu, quatenus ipsi proponit & manifestat objectum: dicitur enim luce cognitionis, tanquam potentia cœca: ergo talis actus Intellectualis Imperii necessariò representat objectum: ergo necessariò cadit in aliquam speciem representationis Intellectualis: ergo necessariò vel est judicium, vel apprehensionis.

107 Tertiò: Omnis actus Imperii affectivi reducitur ad aliquam speciem affectus volitivæ, vel noitivæ: ergo omnis actus Intellectualis Imperii reduci debet ad aliquam speciem cogitationis vel apprehensionis, vel judicativæ: repugnat enim actus, qui cadat intra genus alius potentiae, & sub nullam speciem cadat.

108 Quartò: quia nequit intelligi vis Intellectualis Imperii, nisi per denuntiationem, & intimationem obligacionis ad operandum: id quod aperte docet Sanctus Thomas 1. 2. quest. 17. art. 1. ad 1. & analogia hujus physici, & Monastici Imperii ad politicum, & civile: sicut enim politicum stat in denuntiatione obligacionis, seu voluntatis superioris obligantibus; ita monasticum stare debet in denuntiatione obligacionis ortæ ex voluntate præhabitâ; atque talis actus necessariò reflectit assertivè supra voluntatis actum præhabitum: ergo necessariò est judicium.

Ribaden.

109 Dices primum ex Patre Ribadeneyra. Licet actus, qui dicitur, imperium

intellectuale reflectat assertivè supra obligationem sibi liberè impositam per actum præhabitum, tamen est ex illo genere actuum vitalium, qui duo extrema respiciunt: quorum alterum denominant specialiter affirmatum, vel negatum; amore, vel odio habitum; alterum vero aliter denominant. Nam actus Intellectualis Imperii respicit & actum beneplaciti præsuppositi circa executionem; & ipsam executionem beneplacitum respicit assertivè; & denominat ipsum, non imperatum, sed affirmatum (neque enim imperas, quod jam prævides esse;) executionem vero respicit, vitali, & experimentali modo; & ipsam denominat non affirmata, sed imperata. Id quod videre est in plurimis actibus tam voluntatis, quam intellectus. Actus enim conditionat affirmans, conditionem attingit, neque affirmando, neque negando: actus, quo te determinas ad condonandum injurias, eas attingit, neque tamen denominat ipsas armatas, neque odio habitas, sed pure condonatas.

110 Ex hac doctrinâ, quam hic jacit disp. 18. cap. 2. num. 20. & latè firmat de *Actibus Humanis*, potest argui sic: Arguit ex princ. propriis.

Actus Intellectualis Imperii non exercet munus Imperii, nec est Imperium respectivè ad actum præsuppositum, sed ad sequentem, cuius executionem urget; atqui respectivè ad hunc, neque est apprehensivus, neque judicativus: ergo actus Intellectualis Imperii, prout Imperium est, & exercet munus Imperii, neque apprehensivus, neque judicativus est.

111 Respondetur. Imprimis permisâ doctrinâ, distingo Majorem Syllogismi præformati: non exercet munus Imperii respectivè ad actum præsuppositum, neque vi illius, nego: non exercet respectivè ad actum præsuppositum, vi tamen illius: ex cuius assertione manet connexus cum executione sequentis, concedo. Vnde in ratione Imperii præscindi non potest à ratione judicii, quæ illi actui est tota connexionis ratio cum sequenti. Deinde, ut de Doctrinâ (cuius inconsideratio peperit, ut opinatur Ribadeneyra, & equivocationem hic, & in similibus) breve judicium feram: censeo ipsum in ea, maximâ & equivocatione laborasse.

112 Ratio est: quia actui Intellectualis Imperii, & similibus attribuit terminos,

Ob hanc rationem.

nos, quos nec iste, nec illi tangunt. Quando enim actus Intellectualis Imperii, & id genus alii, reflectunt supra alium actum connexum cum tertio; talis actus unicè fertur in actum, supra quem reflectit: ipsa autem reflexio est talis naturæ, ut se ipsâ sit impossibilitas, & exclusio actionis oppositæ illi quarum connectitur actus directus; unde dicitur reflexio manere connexa cum actione, quacum connectitur actus directus: ista tamen connexionis solum est respectiva secundum dici, & quoad nos, non potentes aliter explicare energiam similiū actuum, nisi factâ comparatione ad actus velexclusos, vel necessarios: in se tamen absoluissima est: quare talis actus reflexus non habet pro termino nisi objectum de quo judicat. Exemplis passim obviis firmari res hæc posse. Et certè mihi semper arduum est ex supra positis admittere tendentias Intellectuales, vel affectivas, quæ tamen nullam denominationem objecto tribuant intellectus, aut voluntatis propriam.

Quirós. 113 Dices secundò, ex Quirós, & aliis. Voces, per quas explicamus energiam Imperii, v.g. fac hoc, non sunt falsitatis, aut veritatis capaces: ergo neque denotant actum intellectus, qui sit capax veritatis, aut falsitatis: ergo neque judicium. Confirmatur primum: quia diversæ voces sunt, & diversos actus insinuant hæc: fac hoc, & ista: bonum est hoc facere: sicut ego ista insinuant judicium de convenientia executionis; illæ actum, qui nihil asserat. Confirmatur secundò: Actus, quem insinuant hæc voces, non est actus voluntatis: alioqui convinceretur mendax, qui imperaret sine voluntate circa executionem: id quod est arduum dictu: ergo insinuant actum intellectus, qui tamen nihil asserat.

114 Respondetur: Negando antecedens: voces enim istæ, licet circa rem exequendam non sint veræ, vel falsæ; eunt circa judicium de Voluntate obligante, quod sicut insinuant, vel circa ipsam voluntatem obligantem: resolvit enim debent in denuntiationem obligacionis. Ad primam confirmationem, concessio antecedente, dicitur: verba sue hoc importare denuntiationem obligacionis, & insinuare, quæ modò dixi; at alia verba nullam obligacionem, aut voluntatem

Aranda de Deo.

obligandi significant. Ad alteram, dicitur: Actum, quem insinuant hæc voces, par. tract. esse actum obligantem, sive hic sit intellectus de Deo, sive voluntatis, quod modò non Providet. euro; unde si quis eas diceret sine animo & Prædicto obligandi, aut sine iudicio talis obligatio finante.

115 Dices tertio ex Arriaga, & ipso Arriaga, & Quirós.

Quirós: sunt plures actus de linea intellectuali, qui neque apprehensio, neque iudicium, neque discursus sint: quidni etiam Imperium Intellectuale? Antecedens probatur primum: ex Sancto Thomâ 2. 2. quest. 83. art. 1. ubi agens de Ex Sancto Thomâ Oratione, post enumeratos tres actus Intellectus, apprehensionem, iudicium, & discursum, addit: Illi tres actus pertinent ad rationem speculativam; sed ulterius ad rationem practicam periret causare aliquid per modum Imperii, & petitio- nis: ergo Sanctus Doctor præter tres illas species, admittit alios actus in intellectu. Secundò: quia formido, dubitatio, suspicio, admiratio, petitio, & id genus actus alii, sunt de linea intellectuali; neque tamen sunt iudicium, neque apprehensio: quod ostendo per partes.

116 Imprimis de formidine explicata per illa, forte id non ita est: Neque enim est pura apprehensio falsitatis: hanc enim habet catholicus plerumque, dum credit; nec formidat. Neque est iudicium, quo quis asserat: possibile est me falli: nam sic qui opinaretur cuī actuali formidine, sic impossibilis est conjunctio Gratia cum peccato: simul assereret, asserendo possibile se falli, quod est possibilis: atque adeò sibi contradiceret. Deinde dubitatio est motus intellectus anticipatus, nec meret apprehensio; nec est adeò adulterus, ut attingat ratione iudicij. Idem est de suspitione. Insuper si admiratio educatur ad ullam ex illis speciebus, non distinguatur Rationale ab Admirativo, contra communem sensum. Demum Oratio, seu petitio explicantur per verba da hoc, quibus necessariò respondere debet actus specialissimus præter illos tres. Tertiò: Non minus Voluntas est potentia amandi, & odio habendi, quam intellectus sic potentia apprehendendi, & judicandi: atquidam potest in voluntate tendentia, quæ neq; amor sit, neq; odium: ergo & in intellectu, quæ neque apprehensio sit, neque

Ecc. judi-

In Primā judicium. Pater Ribadeneyra opportu-
par. tract. nō, & acutē recurrit ad doctrinam num.
2. de Deo 109.

Providēt. 117 Respondetur & primō, nego con-
& Præde- sequentiam. Licet enim enumeratē spe-
finante. cies actuum stare deberent in aliquo actu
his in 1. 2.

**Dispari-
tas est.** ab Apprehensione, & judicio, distincto;

tamen imperium intellectuale ex vi sui
muneris, & naturae necessariō statui de-
bet in assertionē : quā sepositā , neque
utilis esse potest ad dirigenā, neque
potest executionem urgere per tenden-
tiā cum eā connexā. Secundō: Nego
simpliciter antecedens. Ad primā ejus
probationem ex Sancto Thomā , dico
mentem Angelici Doctoris esse, ationem
petitionis, & Imperii supra conceptum,

Mens San-
cti Thomae
qui præcisē imbibitur in ratione appre-
hensionis, & judicii, superadde et aliquid
speciale: nempe vim determinativam, &
causalivam : id autem non est negare;
quod imperium sit unus ex illis actibus,
sed explicare, nullum ex illis actibus, sine
energia speciali , sufficere ad rationem
imperii: Ratio enim practica , cum pro
fine habeat opū, explicari debet in ordi-
ne ad illud.

**Quid for-
midor?** 118 Ad secundam nego, quod assumi-
tur. Imprimis enim formido consistit in
judicio rei ita infirmo ex modo assentien-
di, ut cohiberi possit non imprudenter,
atque adeò compōsibilis cum appre-
hensione suassivā , vel assertione sufficientis
motivi ad cohibendum assensum. Dein-

**Et Dubi-
tatio?** de Dubitatio est fluctuatio mentis, consi-
stens in apprehensionibus utriusque par-
tis , cum defectu sufficientis motivi ad
alterutram. Simili modo explicanda sus-
cipio est. Admiratio consistit in judicio,
quo fatetur rei vel magnitudinem , vel
insolentiam, & simili nostram inexpecta-
tionem , aut inferioritatem ad illam.

**Et Peti-
tio?** 119 Petitiō , si merē interna sit , vel
perficitur desiderio obtinendi rem ali-
quam ab alio, vel significatiō assertivā
talism desiderii. Videatur super hanc, & si
milia Doctor Eximus tom. 2. de Relig.
tractat. 4. lib. 1. cap. 4. & 5. & Pater

P. Suarez
P. Vazq. 1. 2. disp. 49. apud quem, ex-
pressio affectū facta superiori ad impe-
trandum aliquid est Oratio: facta amico,
est suassio : facta inferiori , ut aliquid
fiat, est imperium. Ad tertiam, nego posse
dari Voluntatis actum , qui neque voli-
to sit , neque nolitio aliqujus objecti:

quicquid sit, an respectu alterius rei in
actu exercito præstet aliquod munus,
aut denominationem, saltem quoad nos,
& secundūm dici, juxta num. 112. Sed de
1. 2. Tract.
de Actib.

§ III.

ALIE D VAE PARTES CIRCA EIUS necessitatem , & manus.

120 **S**ecunda Conclusio: Actus Intelle- **Conclusio**
ctualis Imperii , (estō possibile secunda
sit, & quomodo cumq; constitutas) nequit Circa ne-
esse necessarius ad omnes , & singulos & sicut
actus voluntatis ; & in Deo specialiter Imperii;
repugnat. Ostenditur prima pars primō: & quid de

quia actus ilie intellectualis Imperii præ Deo?
cederet omnem actum voluntatis , &
connexivē determinaret ad primum: exi-
steret ergo in operante, antecedenter, &
nullā ductā origine ab ipsius arbitrio: er
go esset necessitas simpliciter antec-
dens: ergo tolleret libertatem. **D. cere**
cum Thomistis esse necessitatem conse- **Thomistae?**
quentem , quia licet præcedat entitatem
actuum voluntatis , non præcedit ad ju-
dicium indifferens, est n. bil dicere: Tum
quia imperceptibile est, quod voluntas
dicatur operari ex judicio indifferenti, si
regulatur ex dictamine determinato ad
unum. Tum quia suppositio principii
nullam ducentis originem ex usu libero
voluntatis , & alioqui determinatē con-
nexi cum alterō extremo , est necessitas
antecedens , & cūmī necessitans. Id **Suprà lib.**

quod latè dixi lib. 3. & infra inculcabi- 3. & infra
tur: brevi tamen hic premere libet, &

121 Ostenditur secundō Conclusio: **Arguendi**
Quod Petro v. g. est necessarium ex ali- **modus con-**
quā suppositione, est simpliciter, absolu- **tra Præde-**
tē, & antecedenter necessarium, si suppo- **termina-**
sitione sit simpliciter , absoluē , & antece- **tores.**
denter necessaria; atqui primus actus v. g. **Multa re-**
luntatis ; v. g. (idem estō de aliis) est in **banc**
Petro necessarium ex suppositione impe- **lib. 3. tot.**
rii practici ; & hujusmodi suppositio est
ipsi Petro simpliciter, absoluē , & ante-
cedenter necessaria : ergo & primus actus
voluntatis : ergo non est liber. Syllogis-
mus recte concludit. Et major est evi-
dens : quia cui est simpliciter iniimpedi-
bile, & necessarium aggregatum infapa-
rabile ab existentia entis tertii , necessa-
ria est coexistētia cum tertio. Minor
quoad

quoad primam partem etiam est evi-
dens: quia cīt veritatis aeternā , & ne-
cessariā: quoad alteram patet: quia tale
imperium, neque in se, neque in alio po-
test esse liberum Petro: non in se , quia
est actus potentie necessariā: non in alio:
quia præcedit ad omnem usum arbitrii.

Solutio 122 Respondent primō Nonnulli apud
Thomisti- Cornejo, quos aliquando sibi placuisse
ca ex Cor- ait Godoy, & latè sequitur d sp. 59. 5.7.
nejo , & quod imperium, ut imperium, non præ-
Godoy. cedit, sed subsequitur ad determinatio-
nem voluntatis. Itaque distinguunt in
imperio duas rationes; alteram, quā præ-
cisē proponit objectum voluntati: alteram,
quā exercet vim imperii. Similiter
in determinatione voluntatis distinguunt
duas etiam rationes: alteram: quā Vol-
untas eligit velle , & quasi reflexē con-
sentit in sui determinationem: alteram,
quā voluntas uitur suo velle circa tale
objectum. Iam dicit, actum voluntatis
secundūm primam rationem antecedere
ad rationem secundām dictaminis, & sub-
sequi ad primā: secundūm alteram
subsequi ad rationem ipsam formalem
imperii; quare, licet Imperium præcedat
ad omnem usum voluntatis, ut proposi-
tio est objectio, tamen ut est imperium,
seu determinata connexio non præcedit,
sed subsequitur ad usum voluntatis, se-
condūm aliquam rationem, vi cujus im-
perium jam determinat , quia voluntas
vult, q. d determinat.

Omnino 123 Mira solutio: quasi ex eisdem
mirabilis: formalitatibus, altera posset realiter præ-
& planē cedere , subsequi altera. Deinde si juxta
falsā.

solutiōnem aliqua forma ita, per quam
voluntas intelligitur se determinare, præ-
cedit Imperium cur , & non posset tota
determinatio? Tertiō: hinc fit mutua
causāitas in eodem genere cause effi-
cientis, quā implicat. Demum nulla di-
stinctio p. ater realē , ut patet ex My-
sterio Trinitatis, salvare potest rea-
tionem causæ, & causati, qualis juxta solu-
tionem interveniret inter formalitatem
imperii, ut expressivi, & aliam ipsius ut
præceptivi, quā nempe causatur ab illā,
mediā determinatione voluntatis. Est

Vide lib. 3 ergo plena chymetis ita solutio , quā
à nn. 267. nihilominus hic , & alibi sunt avidē usi
& à nn. 347 perdocti Thomistæ.

Alia Solu 124 Respondent secundō alii Thomi-
stæ, imperium evitari posse per omissio-
nem actionis, quāle voluntas determi-
nat

In Primā
rum stare nequeat sine actu imperato, par. tract.
& hic sit liber ; per omissionem ipsius, 2. de Deo
evitari pro libito poterit. Hæc etiam so-
lutio chymetis loquitur. Concendo de-
fectum libertatis in actu voluntatis ex
st: n: e. Planē su-
i: l: i: s.

Et Præde- terminaro
ribus val-
dē placens

125 Tertiō sic arguo : potestas ad
omittendum, includit carentiam imperii
præctici connexi cum consensu: ergo stan-
te hoc imperio nequit dari potestas ad
omittendum: ergo evitari non potest per
omissionem. Antecedens ostenditur: nam
potestas ad omittendum includit carentiam
virtutis ineluctabiliter inferentis
consensum, alioquin existentis indepen-
denter ab omni libito voluntatis. Ratio
patet: nam virtus ineluctabiliter infe-
rentis consensum, & alioquin existens in-
dependenter à me, non finit in meā ma-
nu consensū omissionem. Declaramus
exemplo. Sit, qui me ineluctabiliter, &
independenter à meo consensu ita deti-
neat, ut loco me moveat non finat: quis
diceat, me liberè quiescere , quia per
motum impedire poteram conatum ad-
versari inconjugibilem cum ipso mo-
tu ? Replicarem enim , motum mihi
esse ineluctabiliter impeditum; quomodo
ergo per motum , impedire possem vim
illam ineluctabilem?

126 Respondent tertio Bellarmi- **Solutio**
nus , & Nostrus Antonius Perez , appa- **Aliquotū**
rentius , & omnino subtiliter: ille lib. 8.
de G. aia, & lib. arb. cap. 8. & 9. hic
tract. de Providentia, disp. 1. cap. 2. &
tract. de peccatis. Imperium illud non
nocere libertati, quia existit, & est ope-
ranti voluntarium, & liberum; non qui-
dem ratione actus, quem imperat, sed ra-
tionē actionis, quāle voluntas determi-
nat

In Primita nat liberè ad actum, liberè sine mo-
par. trax. veri per imperium efficax. Duplex enim
2. de Deo distinguenda est actio in voluntate, cum
Providet. operatur liberè: altera libeque ad
& Praede- imperium, & haec est productio actus po-
finante. sitivi, mediatè solum libera; altera antecedens imperium, & haec non est po-
sitiva, sed purè permisiva, seu negativa,
consistens in sinere se regi ab intellectu,
efficaci ductu rationis: & in hoc stat to-
ta formalis determinatio libertatis, &
ratio libiti, vi cuius, & imperium exi-
tit liberè, & dicimus deinceps operari
liberè, quod alias volumus.

Repelli- tur tum ex lib. 3. à nu. 248. tū denno: Hæc doctrina semper mihi visa
est inintelligibilis, eamque rejeri multis
l. b. 3. à num. 248. & deinde ab: cito.
Primo: nam illa determinatio, & ratio
libiti non est vivere? Quomodo ergo
quis vivat per omnino nihil? Si autem
est aliquid, quomodo sine imperio se de-
terminat voluntas ad hoc aliquid, & non
se poterit ad actionem amato: iam, v.g.
Secundo: hæc doctrina nisi videtur pos-
sibilitate puræ omissionis liberæ, quam
ego cum probabilitori Theologiæ nego in
nobis; cum communi, & fieri certa, in
Deo. Tertiò: optamus explicationem
essentiæ, quæ latet sub his vocibus, sinere
se moveri: estne velle se moveri: hoc erit
velle amare: & hoc indistinctum est ab
amare. Estne præcisè non resistere ductu
rationis in hanc partem determinata? ergo
potest resistere: ergo habet unde
possit, atque adeò imperium præcum
necessarium resistenter: sine eo enim
æquè erit implicans resistenter, ac sine
imperio amoris, amor. Si autem habet
imperium resistenter, implicat non resi-
stere. Si ob hac dicas non habere im-
perium resistenter, quia etiam se finit mo-
veri, multiplicas terminos contadiçio-
nis sine ulteriori luce Doctrinæ. Vide
alia apud Ribadeneyra cap. 3. à nu. 33. &
Herrera, quæll. 1. fett. 7. à nu. 78.

128. Ottenditur ex his secunda pars
Conclusionis. Nam si in Deo præcederet
ad omnes volitiones liberas imperium
ineluctabile, esset in Deo non contingenter,
sed necessario: à quo enim haurire
contingentiam posset? Non ab actu po-
sitivo: quia antecedit ad omnes: Non à
negativo: quia in Deo specialiter impli-
cat pura omissione: erit ergo in Deo ne-
cessario hujusmodi imperium, id est, con-

nexo ineluctabilis cum decreto condendi mundum, atque adeò cum existentiâ mundi. Nunc sic: ergo Deum condere mundum non est Deo contingens, sed necessarium ergo Deus non liberè mundum condidit, quod est hereticum. Vi-
de, quod recitant hæc doctrinæ. Implicat igitur specialiter in Deo necessitas im-
perii intellectualis ad omnes actus vo-
luntatis.

129 Dices pro discursu Bellarmini, *Discursus*
& Antonij Pérez: ante electio nem boni
Cardinal.
A præ B, debet præcedere judicium de
eo, quod A, pensatis omnibus, debeat
Bellarmin.
& Anton.

præferri bono B; at stante hoc judicio Perez.

nequit præferri bonum B bono A: ergo
tale judicium determinat: ergo ante om-
nen electionem præcedit judicium de-
terminatè connexum, & imperans. Con-
sequentiæ bonæ sunt. Major probatur:
quia Voluntas præferendo bonum A,
fertur in ilud, ut majus bonum bono B;
at Voluntas nequit ferri in bonum A, ut
in majus bonum pia B, quia represen-
tur ut majus bonum præ B. ergo, &c.
Major proxima patet: quia præferre
unum bonum a teri, est ferri in unum ut
majus altero. Minor etiam patet: sicut
enim Voluntas nequit ferri in bonum,
nisi representeretur ut bonum cognitione
directive talis estimationis voluntariae,
pariter nequit ferri in bonum, ut majus
bonum, nisi præudente cognitione dire-
ctive talis prælationis voluntariae.

130 Respondeatur, negando majorem. *Dissipatur*
Ad probationem, distingo majorem,
in quâ latet tota æquivocatio: fertur ut
in majus bonum, facta, vel sumptu re-
duplicatione supra modum affectus, con-
cedo: supra bonitatem objecti, ejusque
apparentiam, nego. Voluntas enim fertur
in bonum, quod eligit, ipsum magis
amando, & exercitè faciendo sibi
bonum respectivè majus, seu magis ama-
rum: & hoc est ferri in ipsum ut majus
bonum: non verò propter certa fertur in ip-
sum, respiciendo illud ex parte objecti,
ut magis amabile: ad quod unicè requiri-
tur cognitione majoritatis in objectivâ
bonitate. Quod verò sine cognitione
majoritatis posse ita tendere ad unum
ex bonis a iōquin æquibus, vel inae-
qualibus; non verò possit ad bonum sine
cognitione bonitatis; provenit ex ipsâ
satis notâ naturâ voluntatis, ex una par-
te,

te, appetitivæ boni apparentis; ex alte-
rà, electivæ, siquie domine quoad bona
alioquin apparètiæ per intellectum. Alia
de Altib. suo loco dabuntur.

Conec'fio 131 Tertia Conclusio: Actus Intel-
lectualis Imperii (estò possibilis, & quo-
modocumque constituas) nequit exerce-
tare munus suum post omnes, & singu-
los actus voluntatis, unicèque respectu
ad actiones transentes, eatumque pas-
sivam executionem. Id quod in Deo faci-
lè juxta nostras Doctrinas ostenditur:
quia nullus est actus intellectus, qui sub-
sequatur ad omnes voluntatis Divinæ
determinationes. Ostenditur insuper
universalis. Potentia quæ appetitiva nō
fit, est incapax immediate moveri per
cognitionem; atqui omnis Potentia à vo-
lute distinta, appetitiva non est: ergo
omnis est incapax immediate moveri
per cognitionem. Repugnat igitur quod
imperium vim unicè exerceat post exer-
citio potentiæ appetitivæ, & quoad actiones
transentes: quis enim moveat rem
incapacem moveri per ipsum?

132 Major autem ostenditur primo:
quia cognitio solùm movere per apparen-
tiæ boni, alliciendo ad ejus amplexum:
quare nihil in potentiis externis dicitur
causare, nisi medio amore. Secundo: quia
omnis potentia, quæ non sit perceptiva
imperi, moveri non potest ab imperio:
quomodo enim moveatur, nisi percipiat?
At omnis potentia purè physica, qualis
est quæ versatur circa actiones tran-
sentes, non potest esse perceptiva. Ter-
tiò: quia cognitio solùm habet mouere
potentiam quatenus appetitivam, non
verò quæ præcisè operativam. Quartò:
quia appetitus elicitus, & innatus è
differunt, quod elicitus sit actio tendens
in bonum, quia appetit: innatus, in ho-
num, non quia appetit, sed quia est: ten-
dere autem ad bonum, quia appetit, so-
lum est tendere, diligente cognitione:
atqui nulla actio transiens, ut potè app-
petitus innati, tendit in bonum, quia ap-
petet: estet enim actio appetitus

eliciti: ergo nulla tendere potest,
dirigente cognitione:
ergo, &c.

133 *Q* Varta Conclusio: Iudicium, quo quis reflectit, & experi-
tur in se, quasi sibi denuntiat intentionem respectivè ad electionem mediæ, Repugnat aut electionem respectivè ad usum acti-
vum, dici nequit imperium. Ratio mihi lectualis
multiple est contra Modernos nostros. Imperii.
Prima sit: Imperium Monasticum, & phy-
sicum, (de hoc loquimur,) ut contradic-
stinctum à Politico, & moralis, non tam
obligat, quam necessitat physicè ad ope-
rationem, quam respicit imperando: ex-
egosolius potentia, cuius esse potest ne-
cessitare physicè ad operationem per ref-
pectum, & motum in ipsam, actus potest
imperium Monasticum esse. Atqui hu-
iusmodi potentia solùm est voluntas: cu-
jus nequit actus esse judicium, quo de-
loquimur: ergo tale judicium nequit di-
ci, vele esse Monasticum Imperium. Mi-
nor patet: quia sola voluntas est Domi-
na, & ipsi solùm subsunt potentia exe-
cutrices.

134 Confirmatur, & explicatur hæc
Explica-
ratio: Primo. Iudicium illud non est mo-
tus, aut impulsus circa operationem; &
eatenuis inseparabilis est ab ipsa, quatenus
inseparabilis est à necessitate, quam
sibi voluntas imposuit: ergo judicium
illud nequit imperium dici. Antecedens
patet ex doctrinâ num. 112. traditâ con-
tra Ribadeneyram. Probo consequen-
tiā: quia Imperium est respectus ad
rem imperatam, & talis, ut ex modo res-
ponsi: quia appetitus elicitus, & innatus è
differunt, quod elicitus sit actio tendens
in bonum, quia appetit: innatus, in ho-
num, non quia appetit, sed quia est: ten-
dere autem ad bonum, quia appetit, so-
lum est tendere, diligente cognitione:
atqui nulla actio transiens, ut potè app-
petitus innati, tendit in bonum, quia ap-
petet: estet enim actio appetitus

eliciti: ergo nulla tendere potest,
dirigente cognitione:
ergo, &c.

Suprà nu.
112.

Omne genus imperii est limitatio
libertatis ad ipsum præsuppositæ, juxta
sui qualitatem; physicæ libertatis, si phy-
sicum sit, & Monasticum; moralis, si mo-
rale sit, & politicum; atqui tale juri-
cium nequit esse limitatio physicæ liber-
tatis

In Primita
par. trax.
2. de Deo
Providet.
& Praede-
finante.

Conclusio
in se, & quasi sibi denuntiat intentionem respectivè ad electionem mediæ, Repugnat aut electionem respectivè ad usum acti-
vum, dici nequit imperium. Ratio mihi lectualis
multiple est contra Modernos nostros. Imperii.
Prima sit: Imperium Monasticum, & phy-
sicum, (de hoc loquimur,) ut contradic-
stinctum à Politico, & moralis, non tam
obligat, quam necessitat physicè ad ope-
rationem, quam respicit imperando: ex-
egosolius potentia, cuius esse potest ne-
cessitare physicè ad operationem per ref-
pectum, & motum in ipsam, actus potest
imperium Monasticum esse. Atqui hu-
iusmodi potentia solùm est voluntas: cu-
jus nequit actus esse judicium, quo de-
loquimur: ergo tale judicium nequit di-
ci, vele esse Monasticum Imperium. Mi-
nor patet: quia sola voluntas est Domi-
na, & ipsi solùm subsunt potentia exe-
cutrices.

Prima

In Primā tatis ad ipsum præsupposita: nam pro par. tract. priori ad ipsum intelligitur necessitata 2. de Deo voluntas ex vi actus præsuppositi: ei autem, qui jam cas et libertate, non potest & Prædestinante. fieri diminutio libertatis. Quia tō: vel intentio finis est efficax, & orta ex di-

stamine circa medium determinatum, vel non? Si secundum: ergo reflexio supra ipsam non determinat voluntatem ad medium determinatum. Si primum: ergo tota necessitas venit ex ipsā energiā intentionis præhabitae.

Secunda:

135 Secunda ratio sit: Nequit obtinere nomen, & rationem imperii, actus, qui juxta lineam, in quā est, non determinat ad operationem, quæ dicitur imperari: atqui judicium de intentione præsuppositā non determinat juxta lineam, in quā est, ad operandum: ergo nequit obtinere nomen & rationem imperii. Mājorem explico: *volo dicere*; quod ut actus dicatur imperium, opus est, ut si intellec-tualis est, determinet diligendo ad amplexum objecti quod imperiat: si affectivus, determinet affectivē: ratio est: nam si actus intellectus determinat aliter quam ditigendo representativē, & affectus aliter, quam affectivē movendo, uterque determinat mē impulsive, nec modo rationali. Nunc probatur minor: judicium nequit dirigere juxta lineam suā, nisi ditigat repäsentando objectum, quod voluntas amplectitur; atqui tale judicium non ita ditigit, neque potest: nam tale judicium non attingit representativē operationem, quæ subsequi debet ad intentionem ergo ad directionem ejus impertinens est. Dices, dirigere, quatenus ostendit voluntati intentionē, cui se conformat. Contra, quia hęc solum est impulsive sequi ex tali judicio electionem, eo pōdere, quo deberet alias subsequi ex intentione.

Explicatur prin. o

136 Confirmatur, & illustratur hęc ratio. Primum: Intentio efficax est necessitas ad duo determinans indisponibiliter; ita ut pro sequenti signo præscindit a neutrō possit: nempe ad experientiam sui, & electionem medii: ergo sicut causat sui experientiam sine ullo novo actu, qui moraliter determinet, & immediatè pro signo sequenti; ita causat electionem, sine novā notitiā moraliter influente, & immediatè pro signo sequenti: ergo signum immediatè sequens est signum ele-

ctionis: ergo non præscinditur ab electione: ergo non est signum prærequisiti antecedentis ad ipsam: ergo nec est signum experientiæ intentivæ complentis potentiam ad eligendum: ergo talis experientia non est influxiva in talem electionem.

137 Secundò, & noto: ante intentionem præcedere notitiam de necessitate eligendi, si intendas efficaciter, & notitiam connexionis in coexistendo horum actuum. Arguo jam sic primò: qui cum notitiā finis, & mediūrum, & simul cum notitiā inseparabilitatis inter intentionem efficacem, & electionem, se determinat ad intentionem, eōipsò se determinat rationaliter, & moraliter ad eligendum, ita ut electio sit rationaliter, & moraliter ex notitiā, ex quā connexionis cum ipsā est rationalis, & moralis; atqui inter has notitias non est experientia intentionis: ergo manet voluntas determinata moraliter ad eligendum præcisim à notitiā experimentalis intentionis: ergo talis notitia non dirigit, neque influit in electionem: ergo neq; eā imperat. Secundò: qui cum notitiā necessitatis ad eligendum positā conditione, videt conditionem, & eligit, magis determinatur moraliter ex primā notitiā, quam ex secundā: ergo imperium potius in illā debet esse, quam in ita, aut fātem integrari ex utraque. Ratio omnium est: quia visio conditionis sine illis notitiis implicat, quod moveat voluntatem ad amorem; moveret etiam sine notitiā objecti, quod debet amari.

138 Tertia sit ex analogiā cum imperio politico, & morali. Sic argumētor: Cognitio præcepti politici, non est præceptum politicum: præceptum enim est actus jurisdictionis, & actio solum illius, qui jurisdictionem habet: ergo cognitio imperii monastici non est imperium. Consequentia videtur bene sequi: & ratio est: quia sicut imperium politicum est actio habentis dominium jurisdictionis, ita monasticum debet esse actio habentis dominium despoticum, & physicum necessitandi, quālo a est voluntas. Confirmatur: Ideo denuntiatio præcepti politici requiritur ad vim obligandi in hoc imperio: quia imperium politicum non habet vim physicę cogendi, sed moraliter, id est, media-

cog-

cognitione; nec aliter est, & imprimis mitur nobis, ut potè consistens in actibus alieni dominii, nisi mediā cognitione, per quam incipit existere in nobis: nullā enim esset opus cognitione, si aliter mouere posset, & in nobis existere; atqui imperium Monasticum habet vim physicę necessitandi, & immediatè existit in nobis per impositionem habentis jurisdictionem: ergo ejus cognitione nequit dici vel impositio, vel denuntiatio, & minus præceptum, seu imperium. Confirmatur aliter: cognitione reflexa supra tale judicium non est imperium, neque requiritur, ut voluntas practicè moraliter se conformet cum tali judicio: ergo cognitione reflexa supra actum voluntatis neque imperium est, neque requiritur, ut practicè voluntas se conformet cum actu præhabito.

P. Aldret.

139 Dices ex Patre Aldrete *d. sp. 1. de Præd. sect. 6.* Nullus actus voluntatis determinat alium, nisi ut cognitus, & quartenus determinat ad cognitionem, vi cuius voluntas determinetur ad aliam volitionem: ergo intentio finis non determinat ad electionem, nisi mediā cognitione, vi cuius voluntas erumpit in electionem. Atqui talis cognitione jure dici debet imperium: quod ostenditur: nam hęc cognitione exercitè denuntiat executionem alterius volitionis, quatenus voluntas vi talis cognitionis manet necessitata ad ultra operandum. Insuper energia talis cognitionis aliter explicari nequit, quam per verba imperativi, *fac hoc*: ergo est imperium. Omnia pendent ex primo antecedente, quod vellem ab Aldrete probatum. Argui sic potest in ejus probationem: voluntas, potest non elicere secundum actum, nisi ex suppositione primi? ergo nisi constet de tali suppositione.

140 Respondetur: negando majorē: si enim ipsa intentio est determinatio physica, quā se voluntas determinat ad eligendum, quomodo potest cohibere electionem, etiam præcisā experientiā intentionis? Deinde, si cognitionem illam inducit physicę, quidni etiam sine ullo notitiā electionem necessariō subsecutam? Alia, quæ addit Aldrete cum Thomistis excutientur *conclusione ottava paulo infra*. Video tamen Patrē Suarez satis favere discursui P. Aldreti *lib. 1.*

Suarez.
Aldrete.

In Præf. cap. 16. nū. II. nixum in eo quod sicut Intellexus, nisi constet de par. tract. connexione veritatis Præmissatum cum 2. de Deo veritate conclusionis, non necessitatur Providēt. ad hanc; ita neque voluntas ad eligendum, nisi præcognitā practicè connexionē intentionis cum electione, aut necessitate electionis: quæ necessitas stare non ex paritate, nisi de intentione constet.

141 Verū, licet ista satis verosimiliter dicantur, connexione intentionis cum electione jam ante nota est voluntati; & ratio disputat est, nam ipsa præmissarum combinatio est notitia de connexione veritatis earundem cum veritate conclusionis. Videatur Pater Quirós *in Philosop. tract. 6. qui est de Aximā disp. 87. sect. 5. num. 36.* qui verè, & fortiter stat pro nobis, primum: quia modus movendi non solum objectivè, sed etiam quasi effectivè possibilis est in voluntate: quid ni ergo mediā intentione? Secundò: quia impossibile est, quod voluntas posita intentione non procedat: hęc autem impossibilitas nulla esset: nam posset ignorari intentionis existentia. Tertiò: quia tota impossibilitas cessandi, posita intentione, venit, ex eo quod si voluntas effectivè intendens rejiceret media, vellet impossibilia: hęc autem ratio motionem insinuat planè despoticam, & non moralē; effectivam, & non objectivam.

142 Instabis speciosè contra præd. Doctrinam: Quod constituit medium appetibile ab intēdente finem, non a liter movet ad electionem, quam ut cognitum; atqui intentio existens constituit medium appetibile ab intēdente finem: ergo non a liter movet, ac cognita. Major patet: non enim ob aliam rationem bonitas finis, & intrinseca utilitas niedii movent ad amorem medii, ut cognitā, nisi quia constituunt ipsum medium appetibile ab intēdente finem.

Probatur minor: quia præcisim ab effectu circa finem, tota utilitas medii in ordine ad finem, quem non amas, non est sufficiens appetibilitas medii. Vnde licet gladius sit utilissimus ad sumendum vindictam, & summa Sancti Thomæ ad addiscendam Theologiam, homini neque procuranti vindictam, neque Theologiam, sunt, quasi non essent.

143 Confirmatur. Odio habere finem reddit media odibilia sic recipien-

Subtilis instantia.

In Primā tifinem, licet alioquin sint proportionata ad consecutionem finis: unde Homini aliàs pio, habenti odio vindictam, odi Providēt. & Prædestinante. bile est jactare contumelias: ergo non amanti finem, non erunt amabilia media: ergo amanti, erunt amabilia. Patet: nam servatā proportione, sicut odium finis, reddit medium cibabile; non amor, non amabile; ita amor reddere debet amabile. At quod medio p̄abet amabilitatem, nequit mouere ad amorem medii, nisi ut cognitum: e. go.

Solvitur. 144 Respondetur. Objectum dupl. citer constitui potest appetibile respectu voluntatis, objectivè, & effectivè: effectivè, si sit in ipsâ voluntate aliqua necessitas, ut tendat in objectum aliàs cognitum, appetibile secundum se: efficiendo, ut voluntas appetat: tunc enim objec-

tum redditur appetibile voluntati, quia ponitur voluntas in necessitate exercendi se circa tāe objectum, & ejus appetibilitatem sequi. Objectivè, si in ipso objecto sit aliqua ratio, quæ ipsum reddit effectivable. Distinctione parùm absimili, res accidit, quando finis proponitur voluntati: nam finis, per cognitionem redditur formaliter appetibilis, & per suam bonitatem redditur objectivè appetibilis. Distinguо igitur majorem: quod constituit medium effectivè appetibile, tanquam necessitas ex parte cause, ut voluntas tendat in ipsum, non a litter movet, quā ut cognitum, nego: quod objectivè constituit tanquam ratio reddens ipsum idoneum ad finem, concedo: & distinctionē è converso minori, nego consequentiam. Et solutio patet ex præmissā distinctione. Ad exemplia, dico ea media, non tangere eos homines, non quia desit in ipsis motivum proximè sufficiens in actu primo, sed quia hoc ipsum, quod est non amare fines illos, impedit intentionem eorum, atque ad electionem talium mediorum ex amore talium finiū.

145 Ad confirmationem: Qui habet odio finem, non impeditur à tendentia in media, quæ apparent, ex defectu motivi proximè sufficientis ad ipsum; sed ex actu incompossibili cum electione talium mediorum: quippe non stat odium efficax finis, & electione mediorum ad ipsum: sibi enim contradiceret ipsa voluntas. Quare hæc est proportio, quæ servatur: Odium efficax, officit electioni medio-

rum, non solum illam excludendo, quatenus excludit amorem finis, sed inclinando voluntatem, ut ea media fugiat. Amor efficax, proficit efficiendo, & determinando, ut voluntas ea media eligat. Non-amor finis obstat, præcisè excludendo, quatenus excludit omnem amorem finis, sine quo stare nequit electio. Vnde antecedens est verum effectivè, & practicè: falsum, objectivè. Et distingue consequens: non sunt amabilia ex defectu motivi, nego: ex defectu actus, sine quo non, concedo.

§. V.

CONCLVITVR EIVS REPUGNANTIA: & in Deo specialis ostenditur.

146 **Q**uinta Conclusio: Repugnat Conclusio Imperium purè intellectuale quā de Monasticum. De hoc loquimur: de politico quippe non curo. Et ratio jam est tāa Imperii: quia vel tale imperium præcederet ad omnes actus, vel subsequetur tāalis omniadmodum. Implicat primum & ultimum ex secundā, & tertiā Conclusione. Secundum, patet ex præcedenti, non posse subsistere cum ratione imperii. Et ratio est: quia Implicat quod Intellectus habeat actum qui determinet, nisi in virtute affectus præsuppositi, ut patet, & docuit Sanctus Thomas loc. cit. ergo implicat, quod necessitas operandi in voluntate alioquin liberā non veniat prius, & simpliciter ab ipsâ voluntate: ergo implicat actus intellectus, qui determinet nisi quia voluntas sibi jam necessitatem imposuit: ergo repugnat imperium purè intellectuale monasticum.

147 Dices: imperare est loqui: loqui est quid purè intellectuale. Distinguo: imperare monastice, nego: politicè: subdivino: vel formaliter, vel completivè, transeat: unicè formaliter, nego. Dices, iterum: quid ad ea Gencis: fuit lux, & facta est lux: ubi purum intellectuale denotatur, & datur imperium? dico, per ea solum importari decretum efficax divinæ voluntatis.

148 Sexta Conclusio: Imperium Intellectuale repugnat specialissimè in Deo. Conclusio sexta. Specie mihi est: nam vel hoc imperium tāalis Repræcedere deberet ad omnes actus Dei pugnantia libe-

liberos: & hoc implicat ex num. 120. & nn. 121. vel debet et omnino subsequi; & hoc est impertinens ex num. 131. vel deum interseri inter unum & alterum: & hoc repugnat: nam in Deo nulla est Divisibilitas in discernendo. Adde, neque dari ullam distinctionem, ultra formam extrinsecam, inter Divinas vocationes, earumque reflexionem experimentalem. Dicit ē Modernis nonnemo: per indivisibilitates hujusmodi non eluctari nos difficultatem: nam facta præcisione datur disputationi locus. Mira subtilitas: quasi modus concipiendi noster eset modus volendi Divinus; & Deus vellet ex imperio, quia nos concipiimus formalitates, per quas in mente nostrā ludimus, & architectamur Deum ex imperio velle. Sto rebus: & hasce quisquillas odi.

Conclusio septima etiam in Deo imperium intellectuale, etiam permissa distinctione intentionis ab electione, & hujus ab Vsu. Ratio mihi est primo ex his, quæ fusè pro quarta Virtuali. Conclusionē à nu. 133. diduximus. Secundò: quia etiam permissa hujusmodi distinctione, notitia experimentalis intentionis respectivè ad electionem, vel hujus ad usum, indistincta foret vel ab actu imperiato, vel imperante: sed quocumque modo id sit, repugnat, quod illa notitia sit imperium: si indistincta sit ab actu imperiato, patet utramque formaliter induci ab imperante, solum vi affectus, sine ullā inductione inter alterutram: si vero indistincta sit ab actu imperante, patet etiam, intervenire non posse imperium purè intellectuale.

149 Septima Conclusio: repugnat etiam in Deo imperium intellectuale, etiam permissa distinctione intentionis ab electione, & hujus ab Vsu. Ratio mihi est primo ex his, quæ fusè pro quarta Virtuali. Conclusionē à nu. 133. diduximus. Secundò: quia etiam permissa hujusmodi distinctione, notitia experimentalis intentionis respectivè ad electionem, vel hujus ad usum, indistincta foret vel ab actu imperiato, vel imperante: sed quocumque modo id sit, repugnat, quod illa notitia sit imperium: si indistincta sit ab actu imperiato, patet utramque formaliter induci ab imperante, solum vi affectus, sine ullā inductione inter alterutram: si vero indistincta sit ab actu imperante, patet etiam, intervenire non posse imperium purè intellectuale.

150 Assumptum autem exinde mihi constat, primò: quia quilibet affectus divinus est indivisibiliter gaudium sui, ne procedatur in infinitas virtualitates: ergo est indivisibiliter experientia intentionalis sui. Secundò: ex generaliori principio: nam experientia affectus, & affectus, seu experientia intentionis, v.g. & intentio, in & electio sunt rationes mutuò advicem inseparabiles: rationes autem mutuò inter se inseparabiles in divino exercitio libertatis, sunt coipsò virtualiter ind. visae: nam utraque opponitur, quibus alterutra; & quibus alterutra coexistit, coexistere debet utraque: unde nihil de una negari nequit,

Aranda ac Deo.

quin pariter negatum de utraque sit, In Primā quod latè dixi liv. 3. de Incarnatione disp. par. tract. I. & infra magis explicabo, juxta Do- 2. de Deo & trinam lib. 1. prædictam à nu. Providēt.

151 Octava Conclusio: Repugnat & Prædictam specialiter in Deo Thomisticum finante. imperium, seu quale defendunt in Deo De Incarn. Thomista Recentiores, & explicamus lib. 3. disp. num. 100. & 101. Ratio est primò: quia I. & II. Thomisticum imperium interjacet inter lib. 1. & electionem, & usum activum mediorum; num. 148. atque adeò supponit distinctionem Vsus & inf. à & activi ab electione, quam specialiter im- num. 541. pugnabimus i. f. a. Secundò: quia tale Conclusio genus imperii non requiritur ad inten- olitava tionem finis, in modo neque ad electionem: Thomisti- cur ergo requiri debet ad usum activū cum Imperio & ratio urgens est: quia sicut apud Tho- rium remittas usus haberi non potest, nisi ex pugnat spe- præsupposita electione: ex quā resultat c' aliter actus imperans usum, quia oportet uti Deo.

152 Tertiò: Nam vel iste actus, quem Thomista necessarium putant, est purè impulsivus, vel perceptivus? Primum: quod ex eis aliqui dixerunt, repugnat ex prima conclusione. Secundò vel si dicatur: rogo: quem terminum respicit? vel enim reflectit solum supra electionem? vel respicit etiam executionem? si solum reflectit: ergo circa executionem se habet purè impulsivè, & non repræsentativè: quomodo igitur dirigit ad Decretum executivum? si respicit executionem? vel eam respicit affirmando existere, vel extirpandi: nam apprehensio non potest in Deo esse. Dicit Godoy, affirma- re media jam electa esse exequenda hic & nunc. Contra: nam vel hoc iudicium affirmat necessitatem exequendi ex vi electionis, vel non? Primum dici debet: ergo videt esse Deum necessitatum ad exequendum ex vi electionis: ergo tale imperium non dirigit ullum decretum, sed unicè reflectit supra decretum, quo Deus manet necessitatus exequi media.

Fff

Godoy.

Ex

410 Liber 6. Providentia Divina Secundum se.

In Primā 153 Ex hucusque discussis, duo fiunt par. tract. pro coronide praesentis controversiæ. Pri-
2. de Deo num : Divinam Providentiam constitui non posse per ultimum actum intellectualis & Præde-
stinatione. Ita: Nam hic repugnat in Deo. Se-
cundus: quicquid sit e politico imperio, Monasticum, & physicum, quo quis sibi impiet, principiter & primariò, imò unicè, si essentia specie, pertinere ad voluntatem: Nam haec sola, supposita iudicii indifferentiâ, potest ibi, & aliis potentiis imponere necessitatem operandi.

Cum S. D. 154 Id quod sumo ex Augustino: ubi Augu-
stin. passim attribuit hoc imperium voluntati: nec negat posse videtur in r. à Sancti & cum Ang. D. S. Thomae. Nam imp. imis 1. 2. quæst. 17 sic Thoma. habet titulum: *Dicitur in peratis à voluntate. Quod si co-pote ar-icu/i 2. di- cat, Imperium esse actum rationis præ- supposita voluntate, manif ite insinuat actum rationis imperia/i ab ipsa voluntate, & ab hoc oti totam vim movendi vel scipsum, ve. alias potentias, licet suæ eriperiat actus intelectus, qui integraliter spectet ad imperium voluntatis, quatenus ipsum ipsi voluntati notificat. Deinde 1. 2. quæst. 71. art. 6. ad 2. iterum tribuit voluntati vim imperandi. Con- sentit 2. 2. quæst. 4. art. 2. ad 2. & quæst. 10. art. 2. Præterea 1. part. quæst. 25. art. 1. ad 4. & art. 5. ad 1. negat intellectui (falt in Deo) & dat voluntati vim im- perandi per hanc. Potentia inedititur, ut exequens: voluntas autem, ut imperans; intellectus, & Sapiens ut dirigens. Apertius in 1. d. st. 38. quæst. 1. art. 2. O. Et Scientia Dei non procedit opus nisi mediante ratione voluntate imperante & poten- tia exequente. Et iterum d. st. 44. quæst. 1. art. 1. ad 3. Voluntas se habet ut imperans ad opus, quod potentia exequitur.*

SECTIO II.

EXCLUDITVR A FORMALI DIVINÆ Providentia Constitutiva Scientia Visionis liberæ.

§. I.

TERMINI, ET OPINANDI MODI.

De qua Scientia Visionis sermo? 155 Nota bene terminos, ne res, quæ alioquin carissimè tra-

di potest, reddatur obscura, qualem apud multos, ex eorum, septentia, umque per mixtione, tradi video. Duxi Scientia libera: quia solum hic nobis est questio de Scientia Visionis circa objecta contingen- tia: quæ Deo libera est, secus ac Scien- tia Visionis, quam de sui existentiâ alii que necessariis veritatibus absolutis ha- bet. Duxi deinde, excludi a formalis con- stituti visionis duo certa esse debent. Pri- num: Scientiam Visionis requiri ad Pro- videntiam, vel antecedenter, vel comitanter, vel subsequenter: Nam nequit Deus decernere objectum efficaciter, quin eipso videat ejusdem existentiam. *A ierumi*, juxta mea principia, in cuiusbus Scientia Visionis, non est virtualitas sub ecclia ad decreta rerum, (ut communiter dici solet) sed indistincta intrinsecè, & virtualiter vel à Decreto rerum, vel à complexo Divine Scientie Mediae, & ipso Decreto supra se indivisi- bilitate reficitur. Decreta enim Dei seip- sis innoscunt Menti Divine, ut seipsis de se gaudent. Vnde, cum Providentia necessariò constitui debeat per decreta, necessariò debet importare in sui consti- tutione in se, & virtualiter inspecta, Sci- entia Visionis: quare solum excludi potest a formalis constitutione Providentiae.

156 Nota insuper, duplum à Mo- deinis in Deo distingui Scientiam Visio- nis circa unum, & idem objectum. *al. Visionis de- tera* est rerum intuitio in seipisis; *altera*, quæ lib. 4. reum intuitio non in seipisis, sed in me- dio connexo cum illis. Discimus enim ex eo venit, quod respectu unius, deter- minativum sunt ipsæ res, quas videt: res- pectu alterius, determinativum est ipsa connexio, in quâ videt, consilens in Decretis Divinis, supra quæ mens Divina reflectit. Iam difficultas, quæ Moderni, non est: an aliqua Scientia Visionis li- bera constitutat Providentiam Dei: quia Scientia Visionis de uno objecto deser- vire potest ad existentiam, atque adeò ad decrum, & Providentiam de altero. Nec item volunt esse, an Scientia Visionis objecti in alio constituant ejusdem objecti Providentiam, nam & hoc in cassi- rum putant in multis Providentijs; sed volunt item cum Thomistis in eo esse: an Scientia Visionis rei in seipso constitutat Providentiam ipsius, vel Dei circa ipsam, tâquam ratio prior re ipsa, ejusdem effe- ctiva,

*Suprad lib.
1. à num.
277.*

Disp. 30. Quæ Scientia constitutat Prov. Dei? sect. 2. 411

Quæstio- nis Pun- ctum.

ctiva, vel regulativa decreti circa ipsam. Sic repræsentant Moderni difficultatem, solliciti pro Theologiis suis, quasi Thomista non didicerint easdem subdistinc- tiones, easque inculcent. Fateor eam nobis esse debere præcipuum in hac re litem: verum universaliter disputatum volo: an Scientia Visionis constitutat Pro- videntiam Deiformaliter, ut ratio re- gulariva, & directiva.

Prima Sententia Thomista cum Bañez: quare vanum est eos repræsentare. Nititur in quatuor principiis. Primum: Scientiam Visionis de objecto non de- terminari ab objecto, nec esse ipso posteriorem. Secundum: Ideo res esse quia Deus videt; non econtra. Tertium: Scientiam Visionis esse causam rerum, id est, regulam practicam proximam, quæ dirigit Deum ad decernendam existentiam rei. Quartum: esse de ratione Dei Decernentis existentiam, prævidere ab- solutè existentiam, quam decernit. Hæc est Sententia Thomistica, & hec ejus fun- damenta.

Diffidium 158 Sed hæc quatuor principia in- inter Thomistas Ve- mites & Recentes. *al. Visionis de- tera* est rerum intuitio in seipisis; *altera*, quæ lib. 4. reum intuitio non in seipisis, sed in me- dio connexo cum illis. Discimus enim ex eo venit, quod respectu unius, deter- minativum sunt ipsæ res, quas videt: res- pectu alterius, determinativum est ipsa connexio, in quâ videt, consilens in Decretis Divinis, supra quæ mens Divina reflectit. Iam difficultas, quæ Moderni, non est: an aliqua Scientia Visionis li- bera constitutat Providentiam Dei: quia Scientia Visionis de uno objecto deser- vire potest ad existentiam, atque adeò ad decrum, & Providentiam de altero. Nec item volunt esse, an Scientia Visionis objecti in alio constituant ejusdem objecti Providentiam, nam & hoc in cassi- rum putant in multis Providentijs; sed volunt item cum Thomistis in eo esse: an Scientia Visionis rei in seipso constitutat Providentiam ipsius, vel Dei circa ipsam, tâquam ratio prior re ipsa, ejusdem effe- ctiva,

II. Godoy.

Secunda Sententia Scholæ Nostræ.

stinguit: & afferit, admisâ distinctione In Primæ virtuali inter ordinem intentivum & par. tract. executivum, Scientiâ Visionis mediatam 2. de Deo & in alio constituere Providentiam Dei, in Providet. quâ interveniunt, aut necessarii sunt illi & Præ- ordines decernendi, quales putant Præ- stinante, definitivam, Præmiativam, reprobativam, & id genus alias: negant vero con- stitutu Dei Providentiam per Scientiam Recent. cù Visionis immediatam & in se: ita Mo- derni nostri Scriptores post Arriagam citantes pro se passim Doctorem Exi- mium. Et miror quod ita negent: nam ratione ordinis intentivi, jam manet cog- noscibilis in se veritas absoluta pro prio ri ad Decretum executivum: cur ergo tar- det Divina mens in immediatâ rei in- tuitione?

160 Quarta Sententia distinguunt etiam: & admisâ futuritione virtuali de- cretorum, imaginatur, signa in Deo aliqua. Primum: necessariorum: alterum futuritionis virtualis Decretorum, quæ demum Deus habet in tertio. Positum hisce signis, ait, Deus pro secundo signo, cum verum sit, quæ decreta habitu- rus sit Deus, ea videre, atque adeò objectum ipsorum. Alii restinguunt hæc ad duo solum signa, alterum necessariorum, & futuritionis virtualis liberorum, at- que adeò ad Scientiâ de ipsis ut futuris in altero signo: ex quibus inferunt Scientiam Visionis præcedere, & dirigere posse ad decreta rerum quarum est visio, at- que adeò constituere Providentiam Dei. Ira Magistri Provinciæ nostræ satis do- recentes Docti.

§. II.

JUDICIVM DE OPINIONIBVS INTRA- Scholam Nostram.

161 Prima Conclusio: Etiam permis- sâ (quam imperceptibilem, & prima. chimericam censeo) virtuali Decreto- rum futuritione, Scientia Visionis lib- ra nequit constituere Providentiam sui obiecti, tanquam ratio directiva Decreti. Ostenditur primò: quia Scientia Vi- sionis est Deo contingens, & libera. Id est certum: Nunc sic: ergo signum futu- rationis Decretorum, est signum futuri- tionis Scientie, & non actualitatis ejusdem. Patet consequentia: quia per vos, signum Decretorum est signum futu- rionis.

In Primā rationis omnium liberorum Dei : ergo par. tract. etiam Scientiæ liberae. Procedo : ergo 2. de Deo Scientia illa non est prior in quo resper- Providet. & decretorum, sed posterior in quo, & Et Præde- à quo : ergo est omnino inutilis ad eo- finante. rūndem directionem. Consequentia hæc patet : & probo alteram : quia futuritio Scientiæ pendet à futuritione decreti, & non ècontra : ergo juxta horum principia, futuritio Scientiæ est poster.or in quo, & à quo respectu futuritionis Decreti : ergo adhuc nequit esse futuritio Scientiæ in signo futuritionis Decreti, neque actualitas Scientiæ in signo act. a- ltitatis Decreti, sed in immedia:e sequen- ti. Antecedens autem proximum patet: tiam nequit esse futuritio Scientiæ libe- ræ, nisi modo quo ejus actualitas esse li- bera potest, nempe dependenter à Decre- to Voluntatis. Tum quia ideo scit Deus, futura Decreta quia Decreta futura sunt, non ècontra: ergo futuritio Scientiæ pen- det à futuritione Decreti.

162 Ostenditur secundò. Decreta nequeunt esse futura, nisi modo quo sunt existentia : eatenus enim sunt futura, quatenus in signo sequenti concipiuntur exsistere. Rego igitur : Vel Decreta in statu futuritionis sunt dependentia à Scientiæ Visionis, ita ut in statu futuri- tionis intelligentur pendere ab ipsa, vel non ? Si secundum : ergo actualitas Decretorum non pendet a Scientiæ Visionis. Probo consequentiam. Nam decreta solum existunt eo modo, quo, & ea quæ erant futura ; atqui Decreta quæ erant futura, non erant modo dependen- di à Scientiæ Visionis, nec erant futura dependenter ab ipsa : ergo neque ex- stunt dependenter ab ipsa. Si primum: ergo ea Scientia nequit esse libera ra- tione Decretorum : nam ad ea tam in statu futuritionis, quam in statu actu- litatis præcedit : ex quo fieri neque Decreta, libera esse posse, nam Decreta ora- ta ex connexione antecedente non libe- rá, non sunt libera.

162 Confirmatur: Vel ea decreta vi- dentur futura dependenter à Scientiæ Vi- sionis presupposita ad ipsum existen- tiam: vel non? Si secundum: ergo ea De- creta videtur futura, quia in signo actus primi ad ipsa videatur esse Scientia Vi- sionis : ergo existunt in suo signo, quia in signo actus primi ad ipsa sit Scientia

Visionis: nam, ut dixi, ea existunt, mo- do quo erant futura; nec ex aliis princi- piis erant futura, quæ existunt, neque ex aliis existunt, quæ erant futura: ergo Scientia Visionis non dirigit, inò vi- det ea fore sine suâ direktione. Si pri- mum : ergo ea Scientia se videt ex parte actus primi ad ipsa decreta: ergo non vi- det oriri decreta ex signo indifferenti. Insuper : ergo ea Scientia non existit in Deo ex determinatione decreti, sed po- tius decreti tam fututio, quæ actua- litas est ex determinatione Scientiæ: quæ ergo manet in Deo libertas in decernen- to ? aut quomodo potest esse liber in sciendo?

164 Secunda Conclusio : permisâ distinctione inter ordinem intentivum, & executivum (quam etiam in Deo chymeticum ex dictis alib., & infra di- cendis censeo) aliqua Scientia Visionis constituere potest Providentiam sui obje- ne. Et i, vel alterius. Ostenditur. Nam per- missâ hujusmodi distinctione præcedit ad Decretum executivum rerum prævia de- terminatio voluntatis, vi cuius manet rei executio absolute futura, & cognos- cibilis pro statu futuritionis aboluta: ergo præcedit Scientia Visionis, quæ res videtur abolutè futura : ergo præcedit Scientia Visionis capax dirigere Decre- tum executivum rei. Inò finguntur de- creta executiva, quæ necessariò exigant vel ratione sui, vel ratione providentiae, quam constituant, directionem Scientiæ Visionis : talia sunt Decreta præmiativa, quæ prærequirere dicuntur Scientiam absolutam meritorum: reprobativa, quæ Scientiam absolutam demeritorum præ- requirere etiam dicuntur: prædefinitiva, quæ necessariò etiam præmittere putan- tur ad Decretum executivum constituti- tum hujus Providentiae, Scientiam Vi- sionis eorundem actum, quorum est prædefinitiva Providentia. His discursi- bus, quibus abundat Recentium Theo- logia, ut non invideo, nec utor ipse, nec egeo.

165 Tertia Conclusio: Nulla Scientia Conclusio Visionis constituere potest Divinam Pto teria. Videntiam sui objecti vel alterius, tan- Generalis quam ratio dirigens cum virtuall pæ- ex dictis cessione ad decretum eorum. Hæc veri- de Incarn. tas oritur ex Doctrinâ, quam sapientia incul- loc. cit. co, de Divini indivisibilitate in decer- nen-

nendo. Nam nequit Scientia Visionis de ullo objecto præcedere virtualiter ad de- cretum aliquod, nisi fundetur in altero decreto præcedenti, vñ cuius sit Deo li- bera, ut patet ; atqui inter Divina De- creta nulla potest esse virtuall pæcessio cùm nulla sit distinctio virtualis, juxta mea principia: ergo nulla Scientia Vi- sionis præcedere virtualiter potest ad de- cretum aliquod: ergo neque potest ullam Dei Providentiam constitutere circa suum, vel aliud objectum, tanquam iatio cùm virtuali pæcessione dirigens ad decre- tum eorum.

Conclusio quarta Specialis ex inibi- dicitis.

166 Quarta Conclusio: Nihilominus probabile mihi est constitui Divinam ali- quam Providentiam circa objectum ali- quod posse per Scientiam Visionis alte- rius, tanquam per rationem præcisè dire- ctivam Decreti Divini circa tale ob- jectum. Ratio mihi est : quia manus diri- gendi non requirit inter cognitionem dirigentem, & affectum directum, ullam virtualem distinctionem, & pæcessio- nem inter eos actus, ut pater inter cog- nitionem Divinam comprehensivam sui, & necessarium sui amorem : & sic dispu- tando de Incarnatione lib.3. disp.1. sect. 1. & nu. 73. Infrâ hoc ipso lib. ann. 555.

L:b.3. disp. 1. & nu. 29. & a num. 92.

Infrâ lib. 8. & num. 134.

§. III.

THOMISTICÆ OPINIONIS EXCLUSIO.

Conclusio Principia- lis, & Scholæ Nostræ.

167 Q Vinta Conclusio, generalis in hoc punto, & principalis cō- tra Thomitas: Scientia Visionis nequit Divinam Providentiam constituere, tan- quam ratio dirigens ad decretum sui Objeci. Hanc tenet acerrimè Schola no- stræ, uti necessariam concordia libertatis nostræ cum Divinâ Præscientiâ, & Providentiâ. Eainque ostendo sic primò: Non ideo res sunt futura, quia Deus vi- det; sed potius Deus videt, quia futura In Primâ sunt : Atqui si Scientia Visionis consti- par. tract. tueret Providentiam, tanquam ratio 2. de Deo dirigens ad decretum rerum, major Providet. assumpta esset omnino falsa, ut per se pa- Et Præde- finante. tet : ergo Scientia Visionis nequit con- stituere Providentiam sui objecti, tan- quam ratio dirigens ad decretum ipsius.

168 Probo Majorem, in quâ tota difficultas est: Imprimis enim ea Veritas est inconcussa apud Sanctos Patres, & adeò communis, ut ore pleno dixerit Mag. Fratricus Romæns Dominicanæ Mag. Gen. Familia Generalis lib. de Libert. Oper. Romæns. verit. 8. Si ad antiquos Patres te conver- tas, reperies ferè omnes in hanc unam consentire Sententiam, nō ex eò quod Deus scit aliquid futurum : Idcirco futurum est. Sed quia futurum est, Deus novit, qui est præscius futurorum. Et merito, ut vi- dere est apud Suarez P. oleg. 2. de Scien- Suarez. tiâ cap. 10. Montoya disp. 33. Et 36. de Montoya. Scientiâ Dei, Fassolum in 1. p. quæst. 14. Fassolum. art. 8. dub. 3.

169 Seligo in specimen clariora te- stimonia: Iustini: Causa non est ejus quod Iustinus. futurum est, prænotio; sed quod futurum est, est causa prænotio: non enim præ- notionem sequitur res futura, sed rem futuram, prænotio. Hæc & alia habet lib. quæst. ad Or. hodox. resp. 58. Eusebii lib. Eusebius. 6. de præparat. Evang. cap. 9. Non est præcognitio Dei, causa futurorum: non enim ideo sit, quia præscitur, sed quia fu- turum erat, præscitur. Damasceni in dia. Damasceno logo contra Manicheos: Præscientia ne- quaquam est causa, cur omnino fiat, quod futurum est. Quin potius quia hoc vel illud facturi sumus, idcirco prænoscit.

Hieronym. in cap. 26. Hieronymus: Non ex Hieronymo eo quod Deus scit futurum aliquid, idcir- co futurum est, sed quia futurum est, Deus novit. Augustini lib. 3. de lib. arb. cap. Augustin.

4. sicut tu memoriam tuam non cogis facta esse quæ præterierunt; sic Deus præscien- tiæ suæ, non cogit facienda, quæ futura sunt. Boëthii de Consol. prof. 6. Boëth. comparantis præscientiam Dei cum cog- nitione nostrâ, & oculari visu. Ex quibus Scopus SS: patet, quæ apud Patres certa sit nostra Patrum. veritas, & quæ recte pronuntiaverit Romæns Dominicanus. Illud nota, hæc à Patribus dici, ut contra Gentiles, & ha- reticos salvent nostræ libertatis insmu- nitatem, non obstante Divinæ Præscien- tia.

In Prima tiae aeternitate.

par. tract. 170 Video tamen, ad hanc responderi tripli citer à Thomistis. Primo: sensum Prvidet. Patrum esse, attentâ præcisè ratione & Præde- Scientiæ, seu præcism ab adjunctâ voluntate, sine quâ verum est Scientiam non causare res. Secundò: idè hæc à Patribus Thomisti- duci, ut significetur solum bonitas illationis, & consequentiæ: si enim res futura sunt, scit Deus esse futuras. Tertiò: cae Solutiones. unicè per hos loquendi modos indicare Patres, quod Præscientia non imponit necessitatem, neque nocet arbitrio nostro. Nulla ex his solutionibus quicquam vallet.

Prima re-
pellitur.

171 Non prima. Primo: quia Scopus Patrum contra Gentiles, & hereticos est concordia nostræ libertatis cum Divinâ Præscientiâ: cuius difficultas potius augetur, quâ minuitur ex consortio divinæ voluntatis; nam tale consortium non minuit, sed auget vim connexionis antecedentis ad res futuras. Secundò: quia falso negatur partiali concausa vis causandi, eo quod egeat ad causandum consortio alterius: at Patres negant præscientia vim causandi: ergo falso negant: & loquuntur impertinentissimè. Tertiò: quia male comparassent Præscientiam cum memoriâ, & visu oculari.

Et secunda

172 Non secunda: primo: quia quæ vallet illatio ex præsciètiâ ad rem futuram: ergo titulo consequentiæ utrumque debuisset à Patribus afferi, cùm tamen afferant unum, negant aliud. Secundò: quia id omnino débile foret pro vincendâ difficultate concordiæ inter præscientiam Dei, & libertatem nostram, cùm hæc bonitas illationis sit cùm antecedentiâ, & causalitate Præscientiæ, quam Patres differtè negant pro Scopo difficultatis. Tertiò: dum Patres negant res esse quia Deus videt, vel negant Visionem esse illativam rerum logicè: vel esse causam earum: Non primum: quia oppositum est evidens: ergo secundum.

Tertia de-
mum.

173 Non demum tertia: quia licet finis Patrum is sit: ut hunc affequantur, utuntur hoc medio, quod nempe res sciuntur à Deo quia sunt, non verò sint, quia sciuntur. Alioquin petent Patres manifestè principium. Neque aliter vi- sum est Patribus, posse salvare libertatem nostram, quæ afferendo præscientiam

potius subsequi, quæ præcedere ad res futuras. Quare

174 Probo majorem, de cuius veri- Dicurus
tate contendimus, Secundò & à ratione, ostensurus, quæ egregiè pro salvandâ concondiâ Præscientiæ cum libertate no-

Discurſus
SS. PP.
illuſtratur
Primo

strâ, consipraverint Patres in afferendo, præscientiam non esse causam rerum, neque stare posse nostram libertatem, nisi sit hæc veritas: non idè res sunt, quia scit Deus fore: sed econtrà idè Deus scit fore, quia erunt. Sic argumentor. Ex duobus entibus, quæ se metaphysicâ necessitate mutuò inferunt, qui determinat pro libito unum, aut evitat, pro libito determinat, aut evitat utrumque: atqui Præscientia Dei, & actio nostra libera se metaphysicâ necessitate inferunt: ergo qui determinat, aut evitat pro libito unum, pro libito determinat, aut evitat utrumque. Syllogismus est evidens.

175 Formo alium: ex duobus Agen-

Aliter

tibus, quæ se exercent per actiones metaphysicæ connexas, non est liberum, Quod pro libito non determinat actionem, desinens ipsam pro libito evitare: hæc enim est essentia agentis liberi. Imò est ex præformato Syllogismo imperceptibile, quod agens se determinans ad actionem, aut eam evitans pro libito, non determinat indivisibiliter alteram cum suâ connexionem, aut evitetur. Nunc sic: Vel cùm Petrus peccat, aut peccare desinit, præstat id liberè, vel non? Secundum dico nequit: Si ergo primum: ergo esse peccatum, aut deesse est ex libito Petri determinantis se, aut evitantis: ergo esse ens cuius esse sit coëxistere cum peccato Petri, vel deesse, est ex libito ipsius Petri: ergo vel Petrus non peccat, aut peccare desinit, liberè, seu quia vult; vel solum quia vult Petrus, existit ens cuius esse sit coëxistere cum peccato Petri, vel deesse. Atqui præscientia Dei de peccato Petri v. g. est ens, cuius esse est coëxistere cum peccato Petri: ergo ex existit, quia vult Petrus, aut peccatum Petri non existit, quia Petrus vult: ergo ut salvetur libertas, necessaria est ista causalis veritas, quod non idè res sint, quia scit Deus: sed idè sciat Deus, quia res sunt.

176 Illustratur hæc ratio: Præscientia Dei est aliqua necessitas, ut res, quæ magis ad mērem co- præ- rum.

præcit, & videt, sit eo modo, quod præscit, & videt: necesse enim est quod Præscientia Dei sit vera; vera autem nequit esse, nisi objectum, quod videt, sit pro instanti, pro quo futurum videt. Adeo, nullam & ioinquid difficultatem exorti- tuam contraria noctiam libertatem ex præ- scientiâ, nisi hæc esset aliqua necessitas. Rogo ergo nunc: vel ista necessitas ex præscientiæ etenim suppositione est ne- cessitas antecedens, vel omnino conse- quens? Si primum: tollit libertatem, nec est speranda ultra concordia ratio, quæ cum Calvinismo, & jansenismo non coincidat: ob idque negatur à Sanctis Pa- tribus. Si ergo secundum: ergo non est necessitas causa, sed effectus, seu quasi effectus; non est necessitas, quæ faciat Voluntatem operari, sed quam Voluntas operando facit; non est necessitas, quæ causat, sed quæ sit, quia Voluntas alioqui vult.

177 Hæc enim est necessitas conse- quens apud Patres, ut videre latissimè est apud Montoyam disp. 33. de Scientiâ, Suprà lib. & nos expendimus suprà lib. 3. à num. 84. 3. à nu. 84. Nunc sic: ergo suppositione præscientiæ, ne- sit necessitas noxia libertati, opus est ut sit dependenter ab operatione voluntati, & quasi ad ipsam determinativè con- secuta: ergo non præscit Deus nisi quia Voluntas alioquin operatura est: ergo res non sunt futurae, quia præscit Deus, sed deo futuras præscit, quia futurae sunt.

Scientia Visionis nō 178 Oltenditur secundò Conclusio. Sic argumentor: ista prædictio Scien- potest esse tiae libertæ respectu decreti circa suum Causa Re- objectum, tolleret & Deo libertatem in decernendo, & nobis libertatem in exequendo: unde in nullo agente Ratio- na, i manet ex ipsis necessitate libe- ritas. Quam sequiam ut probem, & contra Thomistarum evasiones unâ præmu- nia. Noto primo: cognitionem prædire- citivam ex Doctrinâ Scholæ Thomisticæ, & communis recentiorum se habere ex parte actus primi respectivè ad actum, quem prædiicit, uti constitutivam po- testatis proximâ ad illum: sic cognitio boni se habet ex parte potestatis ad amo-

Notabene. rem ipsius boni. Noto secundò: ratio- Ex Godoy. nem specialem, quæ Thomistas movet González. ad doctrinam hujusmodi, ut videre est Alvarez. apud Godoy, Gonzalez, & Alvarez, esse ne voluntas feratur in incognitum; cùm

autem Divina Voluntas decernat exi- In Prima stentiam, seu rem pro statu ab soluto, par. tract. eamque sola Scientia Visionis manife- 2. de Deo stet; inferunt eam Scientiam Visionis Prævidet. præcedere debere ad decretum existen- & Præde- finante. His ita positis

179 Probo sequelam quoad primam Deus non partem: Ut Deus decernat existentiam est liber. finis A, vel mediis A, prærequisitur, ut principiū directivum simpliciter ne- cessarium, Scientia Visionis de existen- tia finis A, vel mediis A ergo Deus non decernit existentiam finis A, vel mediis A libet: ergo nihil decernit liberè. Ante- cedens patet ex prænotatis, & falsum esse nequit, stante Doctrinâ Thomista- rum. Probo primam consequentiam. Deus decernens existentiam finis A, vel mediis A, potestate constitutâ per Scientiam Visionis de fine A, vel medio A decernit potestate determinatâ ad unum, & fine potestate decernendi oppositum: ergo non decernit liberè.

180 Antecedens proximum patet quoad primam partem: quia Scientia Visionis de fine A, vel medio A, est essen- tialiter connexa cum existentiâ finis A, vel mediis A. Quoad secundam proba- tur: quia sicut ad decernendam existen- tiam finis A; vel mediis A requiritur ex parte potestatis proxime, ne voluntas feratur in incognitum, præcognitione de existentiâ finis A, vel mediis A, ita ad decernendam existentiam carentiâ finis A, vel mediis, aut finis oppositi, oppositi- vè mediis, requiritur ex parte potesta- tis præcognitionis de existentiâ talis ca- rentiæ; atqui Scientia Visionis de ex- istentiâ finis A, vel mediis A, est incom- posibilis cum præcognitione carentiæ, ut per se patet: ergo potestas ad decer- nendam existentiam finis A, vel mediis A, nequit esse simul cum potestate ad de- cernendum oppositum: ergo, &c. Nec dicas, stare in manu Dei evitare talem prævisionem: nam evitare non potest ni- si per potestatem oppositi, quam deesse contendimus. Roga modò Thomistas, unde illa Scientia Visionis possit habe- re, quod libera sit?

181 Probo jam sequelam quoad al- Nec Crea- teram partem de nostrâ libertate: & exem- pligatim loquor de consentiente: & at- gno sic: si talis prædictio Scientia libe- ræ requireretur ex parte causæ ad exi- sten-

In Prima stentiam consensus, homo consentiens par. tract. consentiret sine potestate dissentiendo: ex 2. de Deo go non consentieret liberè. Probatur antecedens: primò: quia homo consentiens & Prae- consentiret sine potestate constituta per s. nante. prov. deatiam simpliciter ex parte actus primi necessariam ad dissensum, & sine potestate eam sibi acquirendi proibito: nam acquiri non potest nisi per dissensum, pro quo contendimus aesse potestem.

182 Secundò: quia homo consentiens non consentit et cum potestate libera dissentiendo, neque p. o sensu comp. sitio, neque pro diviso: Prima pars pat. t., & probò alteram: nam posse dissentire p. o sensu diviso liberi est posse pro libato ponere dissensum: non uicinque, & praecisive, sed faciendo divisionem, & ponendo dissensum divisum à Scientiâ Visionis de consensu: id autem est impossibile consentienti. Probemus breviter has premissas. Major probatur. Qui enim negat tollere, vel evitare pro libato id cuius esse est ab. sse dissensum, ei quomodo imputabitur quod non ponat dissensum? Minor etiam patet: qui enim est sine prærequisito essentiali ad evitandam Scientiam Visionis de consensu, & sine potestate illud acqui. endi, quomodo facere potest ne sit Scientia Visionis de consensu, sed dissensus? Multa ad hæc Lib. 3. & lib. 3. deditus, & dabimus inf. à. Ma- Infrā lib. neat ergo esse contra iusta libertatis, & 7. Divinæ, & Humane constitutae Prov-identiam ex causalitate Scientiæ Visionis suum objectum.

§. IV.

THOMISTIS ARGVLNTIBVS SATISFIT.

Objellio 183 Objicies primò contra immē- prima ex d. atam Conclusionem. Non enim Deus scit res, quia erunt, sed ideo erunt, quia scit. Idque traditur à Sancto Augustino 6. de Trinitate cap. 10. Sic: Non enim hæc, que creata sunt, ideo sciuntur à Deo, quia facta sunt; ac non potius, ideo facta sunt immutabilia: quia immutabiliter à Deo sciuntur. Et lib. 15. cap. 13. Universas autem Creaturas, non quia sunt, ideo novit; sed ideo sunt, quia no- Gregorius vit. A Sancto Gregorio lib. 20. Moral. cap. 24. Quæcumque sunt, non ideo ab

eterno videntur: quia sunt; sed ideo sunt: quia videntur. A Sancto Thomâ quest. 14. art. 8. ad 1. Vbi Originem nobiscum loquentem, non admittit. Adde ab Au-gustino in definitione Providentie dici: Præscientia, & preparatio Meliorum: Præscientia autem sonat Scientiam Vi-sionis.

184 Respondeatur negando assump-tum, & id unquam dici à Patribus in tur Santi sensu recentium Thomistarum, & contra Patres nostrum. Augustini, & Gregorii prima primò apud nostros explicatio est, loqui utrum que de Scientiâ simplicis intelligentia, que immutabilis in Deo est, & est causa directiva ad ipsa. um rerum produc-tionem. Ilque sensus patet primo: quia supra etat locutus est uterque nebulosum de Scientiâ Visionis. Secundò: quia ex contextu loquuntur de Scientiâ, quâ Deus ante rerum creationem fecit res quas liberè creaturas cit, atque adeò de Scientiâ, quæ indifferenter prelucet ad dis-positionem rerum. Nec obest ex Godoy.

Godoy: quod s. a Scientia simplicis Intelligentia non sit, quæ causat res: Non in-quam, obest: Nam sufficit ad veritatem causalis, quod sit partialis causa, aut aliqualis ratio, ut dixit Sanctus Thomas 1. part. quest 19. art. 4. ad 3. Quia Deus bonus est, sumus. Nec item obest quod Gregorius utatur nomine Visionis: Nam Visio juxta Sanctu Thomam quest. 2. de veritate, art. 9. ad 3. sumitur pro omnigenere Scientiæ.

185 Altera explicatio est, eos loqui secundò sensu insinuante, Deum, ut res intelligat, non requirere quod res ipsa existant, quasi accipiat, & expectet, ut eas sciat, actualiter earum existentiam. Idque est valde verosimile, attento contextu. Vi-deatur Fassolus quest. 14. art. 8. dub. 3. Fassolus.

& 5 num. 130.

186 Ad Sanctum Thomam respon-dent Ribadeneyra, & Espa. za, ideo ipsum explicuisse Originem, nec absolu-te admisso, non quia non censemus verum quod Origines assumperat, sed quia Origines visus est negare Scientiam Vi-sionis, etiam prout adjunctam voluntati causanti, & ratione ipsius, causa e qua si de materiali, & non ex munere Scientiæ, & directionis. Nam cum Scientia Visionis sit omnimodè ex parte objeti identificata cum Decreto, & hoc sit cau-

S. Thomas.

Magis ex-pli-catur.

S. Thom.

Fassolus.
S. Augst.Suarez.
Ribas.Altera
Objectio.S. Thomæ
Mens.Ex Ribad.
& Sparza

sa rerum, necesse est, ut etiam Scientia Visionis sit aliquomodo causa rerum, nō quidem forma iter, & ex munere Scientiæ (id enim attinet ex ipso S. Thomâ in Corp. art. ad Scientiam, quæ indifferens est, & præcedit ad Decretum) sed iden-ticè, & quatenus est Decretum scientiæ & videndo causans. Vnde negare in omni sensu, quod Scientia Visionis sit causa rerum, quod innueat videtur. Origenes, non ut admittere Sanctus Thomas:

187 Hæc solutio probabilis est, & mihi vera. Accommodation est tamè quam tradit Pater Fassolus loco citato, dubio 5. num. 9. Locus enim Origenis duo di-cit: p. i. m. Non p. optete aliquid erit, quia ideo scit Deus futurum. Alterum: sed quia futurum est, ideo scitur. Hoc secundum admittit Sanctus Thomas, ex ciusa tamen verâ causalitate rei respe-ctu Præscientiæ. Primum, in quo Origenes manifestè dicit Scientiam Visionis non causare futurum, Sanctus Thomas, neque id negans, neque exponens, solum addit: Origenes locutus est, attendens rationem Scientiæ, cui non competit ra-tio causalitatis, nisi adjuncta voluntate, ut dictum est: quasi diceret: Non est éo-tra me, quia loquitur, non de Scientiâ, cui competit causa ex consortio volun-tatis determinantis ejus indifferentiam, quam diximus in Corpore esse causam rerum, sed de aliâ, nempe Visionis, cui non adjungitur Voluntas, sed ipsa ad-jungitur voluntati causanti. Hæc Fassolus videndum.

Augustinus voce præscientiæ, Scien-tiam intellexit, præscindens ab hac vel ab illâ. Ceterè nomine p. a. Scientiæ, venire poterat Scientia Media juxta ea, quæ Suarez lib. 2. de Scientia cap. 1. & soler omne genus Divine Scientiæ. Vide Ri-bas d. sp. 2. nn. 9.

188 Objicies secundò: Scientia Vi-sionis est causa rerum: ergo constituit Providentiam: debet enim hæc constitui per Scientiam, quæ sit causa rerum. Ante-cedens probatur à Thomistis, primò ex Sancto Thomâ in 1. dist. 39. quart. 1. art. 1. ad 5. Esse Dei non subjacet liberati voluntatis, sicut scire operativum Creaturæ: ergo scire operativum Crea-turæ est Deo liberum. Secundò: ex Gre-gorio dicente lib. 32. Moraliū, cap. 6. Non existentia videndo creat; existentia Aranda de Deo.

videndo continet. Tertiò: Deus causat In Prima res per imperium; hoc autem est Scien-tia Visionis. Quartò: Scientia quæ est 2. de Deo Providentie. & Præde-stante.

sicut Deus est liber in causando, Scien-tia, quæ ipsum in causando dirigit, des-bet esse libera: quod s. i. Visionis Scien-tiæ competit. Sextò: quia Scientia, quæ in Deo est causa rerum est: practica, & Scientia approbationis: utrumque con-venit Scientiæ Visionis; neutrum simili-ci intelligentia. Septimò: Deus causat videndo, quod causat: ergo directus ex ipsa visione rei, quam causat. Octavò: directio, quæ sit per notitiam experimen-talem, seu visivam rei; quæ sit, est perfectissima: est ergo concedenda, si non repugnet. Non vero repugnat patet: quia cognitio potest esse principium sui objecti. Non dicitur: Deus non decernit, quod non videt: tenderet enim in incognitum: sed decernit existentiam: ergo hanc pro-priori videt. Decimò: Visio, quæ Deus reflexit in intentionem efficacem est Vi-sio de existentiâ finis: & Visio quæ reflexit supra electionem mediiorum, est Vi-sio de existentiâ mediorum: sed ha sunt Scientiæ practicæ, & dirigunt Deum, al-tera ad eligendum; altera ad exequendum: ergo.

189 Respondeatur, negando antece-dens in sensu Thomistarum: licet in alio sensu, quem fortè tenuit Sanctus Thomas, & explicat 5. num. 186. verum sic. Ad prium, mens Sancti Thomæ est, Esse Dei non subjacere Dei ipsius Voluntati, quoad esse, vel non esse, ut scire opera-tivum Creaturæ subjacet, quoad opera-ri, vel non operari. Ad secundum: Mens Sancti Gregorii est Deum creare per De-cretum, quod sit rei creatæ visio; nihil que creatum esse, quod à Deo vilium non sit. S. Thomæ Mens.

Deinde bene negat Suarez pro- legom. cit. cap. 10. nn. 16. Imperium, quod tribuit Sanctus Thomas, distinguere ab actu voluntatis; & pure intellectua. e identificari cum Scientiâ Visionis: hoc enim subsequetur ad illud. Demum acutè contendit Ribadeneyra, imperium, Riba-den, est daretur, non movere in munere Sci-entia de re exequendâ, sed prout est insinuatio Voluntatis obligantis. Vide illum

4.8. Liber 6. Providentia Divina Secundum se.

In Primā illum disp. 18. de Scientiā. 8. seu pop. tract. tūs 12.
2. de Dō 190 Ad quartum, fateor Scientiam, Providēt. quæ causat formaliter, & in munere & Præd. Scientiæ, determinatam esse dum causat, finante.

non tamen ex se, sed ex voluntate contingenter adjunctā, ut docet Sāctus Thomas quāst 14 art. 8. Ad quintum, fateor etiam esse debere liberam, non tamen in

essendo, sed in causando. Ad sextum, nego minorem: per se enim convenit simplici intelligentiæ esse practicam in munere Scientiæ: & quævis Scientia circa objectum Deo complacitum, est Scientiæ approbationis, & præsertim simplex 1. à n. 313. Intelligentia, adjuncta voluntate, media quā causat. Vide Montoyam disp. 15. de Scientiā, sc̄t. 6. & disp. 18. sc̄t. 2. & 3.

191 Ad septimum, nego consequentiam: nemo enim suadetur ut rem faciat, ex Visione ei jam existentis. Ad octavum, nego esse perfectam, sed impertinentissimam. Ad nonum: Ut decernatur existentia non est opus, ut præcognoscatur omni modo, quo potest, sed quo potest, & debet priori ad ipsam: id quod jam præstat simplex intelligentia. Adde experimentalem notitiam rei solum requiri ad affectum per modum gaudi; quale decretum executivum non est. Demum exinde, si ratio valet, pro omni decreto tam efficaci, quam inefficaci circa rerum existentias deberet præcedere visio ipsarum. Ad ultimum, nego suppositum. Et eo permesso dico eas visiones solum dirigete, non quā sunt Scientiæ rerum, quæ decernendæ sunt, jam existentium, sed quā sunt reflexio actus præhabitū. Demum à nostris non negatur, quod Scientia Visionis de objecto uno dirigere possit ad decretum alterius.

192 Objicies tertio: si res non ideo existunt, quia Deus scit fore; sed potius ideo Deus scit fore, quia existent: ergo ipsa rerum existentia exercet aliquam causalitatem circa Divinam Scientiam: sine aliquā enim causalitate stare nequit vera causalitas significata per ly ideo, & quia: At ista causalitas est imperceptibilis: quomodo enim quod non existit, sed existet, causare potest quicquid quomodo causare potest quod incausabile est, quia sunt omnia Dei? Quomodo quod in tempore est, causet quod ab

eterno, & aeternum est? Quod si objectum nondum existens cauiale potest aeternam sui Scientiam in Intellectu Divino, quidni etiam in Angelico & Angelus naturaliter sit praescius futurorum? Adde repugnare causalitatem, ubi prioritas non intervenit: at quæ prioritas esse potest in existentiā temporali respectu perfectionis ab aeterno præexistentis?

193 Respondetur: Fateor, hanc veritatem stare non posse, quin objecta exercant aliquem influxum (nolo enim uti voce causalitatis, quæ plena est imperfectione) respectu Divinæ præscientiæ:

Is tamen non est physicus, sed purè intentionalis cum prioritate objecti ad illam in genere purè determinantis. In- Ex Doctri fluxus iste purè intentionalis nec Deum nis datis dedecet, nec repugnat objecto non existenti. Non dedecet Deum: quia in actus num. 154.

Divinæ Voluntatis exercetur à fine. Non repugnat objecto, ut eodem finis non existentis, & moveatis exemplo convincentur. Hinc ergo est, quod Objectum non dum existens, seu in tempore extitum, iauuat intentionaliter, seu sit ratio, non quidem physica, seu physice movens, sed objectiva, & intentionaliter movens, cur ab aeterno sit in Deo præscientia rerum.

194 Et hoc non est, objectum extendere suam virtutem à tempore in aeternitatem, sed infinitatem Divinæ mentis extendi ab aeternitate in cuncte tempus. Cùm enim scipia sit infinitè intelligens, & summa determinata ad omne quod verum est, aut erit, omne quod vere affirmari potest; necessariò debet habere Scientiam Peccati v.g. quod erit, & quod verè ab aeterno affirmabatur in tempore fore. Quæ infinitudo, & summa determinatio poterit cùm desit Angelo, egeniti ad cognoscendum physico juvamine objecti, vel per se, vel per speciem; hinc ipsi non sufficit quod objectum alias vere affirmabile sit, ut cognoscatur illud anticipatō, ut Deo sufficit. Video me usum Terminis Influxus intentionalis, & Prioritatis in objecto ad Scientiam: Sed hos terminos, & quæ concernunt, habes latissimè lib. 5. cùm de determinativo lib. 5. à num. 154.

Videsupr. 22. nū 54. Contra primam partem conclusionis: cur enim Scientia Media, (quam requiri dicemus ad Morale Pro-

Disp.30. Quæ Scientia constituit Prov. Dei? sc̄t. 3. 419

SECTIO III.

ADMITITVR AD DIVINÆ PROVIDENTIÆ CONSTITUTIVUM SIMPLEX INTELLIGENTIA.

§. I.

CONCLUSIÖNES DVÆ PROBATAE, ET DEFENSÆ.

Conclusio prima cōmuniſ.

195 **P**rima Conclusio: Scientia naturalis Dei prout est simplex Intelligentia Possibile, & Visio suarum perfectionum existentium, indispensabiliter intrat formalem essentiam omnis Providentiae. Est communis. Et ostenditur quoad primam partem: quia ignorantia Rerum & Mediorū possibilitate, nequit à Deo haberi decretum circa ipsorum positionem: at possibilitas rerum, & mediorū, noscitur à Deo per simplicem Intelligentiam: ergo simplex Intelligentia requiritur indispensabiliter, ut decretum à Deo habeatur penes rem, aut medium unumquodque, tanquam ratio, à quā indispensabiliter habet quodcumque decretum esse prudens, & voluntarium: ergo requiritur indispensabiliter pro cōstitutione formalis omnis Providentiae.

196 Quoad secundam etiam ostenditur. Et primò: quia Nequit comprehensivè cognosci quid creatum quin eo ipso indivisibiliter cognoscatur Deus existens; at ex nuper dictis requiritur ad omnem Providentiam notitia Divina Creaturarum. Secundò: quia apud me primaria rerum possibilitas, & quā res denominantur possibiles consistit in praedicatis Dei necessariis: Nihil enim aeternum, nisi Deus; & ea veritas aeterna est: nequit igitur requiri ad omnem Providentiam formaliter, Scientia possibilium, quin eo ipso requiratur & Scientia perfectionum Dei. Tertiò: quia nihil decernit Deus, quod non ordinat ad gloriam suæ Deitatis: quod quidem, eā ignorantia, ne posset. Quartò: quia nihil Decernit efficaciter, nisi cognoscens penes se existere potest illud exequiendi: hæc autem potestas, est Dei perfectio necessaria.

197 Objicies primò ex Herize disp. 22. nū 54. Contra primam partem conclusionis: cur enim Scientia Media, (quam requiri dicemus ad Morale Pro-

yidentiam) non sufficit forma iter ad In Primā ipsam sine consortio Scientiæ Naturalis par. tract. & ratio est, quia Scientia Media, dum 2. de Dō videt, si ponatur hoc auxilium, aut hæc Prævidet. libertas, fore, ut consentiat, satis videt & Præpossibilitatem auxilii & libertatis: non s. nante.

ergo requiritur formaliter ad omnem Providentiam Scientia Naturalis circa possibilia. Dici primò potest: per hæc

non impugnari satis Conclusionem: nam semel admisso, quod Scientia cognoscat

possibilitatem conditionis, sub quā tangit eventum, jam eminenter saltem est

ex eā parte simplex Intelligentia. Respondeo deinde, sicut Scientiæ Conditionatae non est decidere & judicare de existentiā Conditionis, ita neque de illius

possibilitate, simpliciter & absolute: utque illud attinet ad Scientiam visionis:

hoc ad simplicem intelligentiam pertinet.

198 Objicies secundò contra secundam partem Conclusionis. Si, ut Deus decerneret existentiam medii, requireretur Scientia Naturalis de suā illud exequendi potestate, requireretur ulterius Scientia reflexa de eo quod ea veritas cognoscatur à Deo: ratio est: quia ea potestas exequandi, constitueretur per illiusmodi Scientiam, ut patet: at hoc est absurdum. Nego minorem, quā ultimò subsumitur: absurdum enim, quod timeri poterat, erat infinitudo reflexionum,

quæ non sequitur: Deus enim simpliciter cognoscit omnia, & suam etiam omnium Scientiam, quantumvis nos ex nostro modo concipiendi ludamus, per varias formalitates, exprimendo simplicissimum intuitum Dei, modò sic, modò aliter.

199 Secunda Conclusio: Hæc Scientia naturalis Dei non sufficit ad moralē Providentiam, neque ad ullamullius rei, attēris perfectione voluntarietatis ex parte Dei; & ex parte rei, naturā ipsius prout est in Dei ideā: his vero præcisissimā sufficeret. Tres partes habet assertio. Pro

primā dabimus Authores, & militabimus in seqq. Alias hic probo: & Secundam imprimis, pro quā tant P. Antonius Ant. Per. Perez disp. 2. de Prædict. cap. 2. Cardinalis Sfortia in Assertionib. lib. 1. de A. Zib. cap. 8. num. 99. Ribadeneyra disp. 17. nū. Ribaden. 23. & Esparza lib. 1. quā st. 26. art. 3. Esparza.

200 Sic argumentos: Attentis, per-

Conclusio secunda

Specialis,

& Tripar-

tita.

In Prima fectione Divinæ voluntarietatis, & Naturæ rei cuiuslibet prout est in Dei ideâ, ne
par. tract. 2. de Deo quicquam decernere, nisi directus ex omni Scientiâ, quam habet, inde-
Providet. & Præde-
stabilitate. & Scientiam natualem, Scientia Media: ergo nequit quicquam decerne-
re, sub assertis terminis, nisi directus à Scientiâ Mediâ, & Naturali. Sed Scientia, sine qua nequit rem exequi, ex defectu sufficientis directionis, requiritur ad rei Providentiam formaliter: ergo præter Scientiam natualem, requiriatur forma iter ad omnem Providentiam, sub assertis terminis, alia Scientia: ergo Naturalis non sufficit. Omnia bene descendunt ex primo Syllogismo, in quo tota vis est. Et minor apud nos certa.

201 Probo maiorem, in quâ est ratio difficultas. Primo: Omnis illa Scientia, quæ, si unice accederet post rei productionem, esse potest occasio penitentiae, vel gaudii de re productâ, requiritur formaliter ante rei productionem, ut perfectissimè voluntaria sit: ratio est: nam productio rei, ex defectu notitia, post penitenda, vel probanda, agentis est non plenè, & perfectè voluntarii quomodo enim perfectissimè voluntarius sit, qui, si aliquid aliud sciret, rem non produceret, aut majori nisu produceret: atqui omnis Scientia independens à rei ipsius productione, si post ipsam accederet, esse potest occasio vel gaudii, vel penitentiae: Nam necessario representat eventus, quibuscum res est coextitura, vel non, vel laeti, vel nocentes: ergo omnis ea Scientia requiritur formaliter, ut productio perfectissimè voluntaria sit.

202 Secundo: Non agit perfectè voluntariè, neque juxta ideam perfectissimi Artificis, Artifex, qui quicquam definit, aut addit artificio, non respiciens ad singulas ejus partes, ex quibus resultat artificii perfectio, & pulchritudo: ratio est: nam consonantia cum reliquis partibus est cura principalis Artificis. Nunc sic. Nihil Deus producit; (& fortè non potest) solitarium, & independentis ab aliis, quibus illud facit coextitute ad formationem universi, de cuius perfectione sunt Agentia Rationalia, actus liberis, orti plerumque ex his, aut illis objectorum levissimorum occultibus: er-

*Ex Opero
de Incarn.*

go nihil agit perfectè voluntariè, neque juxta ideam perfectissimi Artificis, de mendo, aut producendo, nisi respiciens ad partes singulas. Atqui nequit respicere singulas, quare ipsa possunt evenire, & forte evenient, nisi per omnem Scientiam, quam habet independentem à rei cuiuslibet productione: ergo ea omnis Scientia, &c.

203 Tertio: Nulla res est, quæ vel Rationalis non sit, aut non sit ex se, & juxta Divinæ metris ideam ordinata ad Rationales substantias: ut sapientia, & monus, inferens exinde, non posse prudenter à Deo decerni mundum nisi cum hac rerum subordinatione ad substantias Rationales, & harum ad se: Nunc sic: ergo res omnis, quæ produci potest à Deo, ex naturâ suâ, & juxta ideam mentis Divine, vel est Agens ordinatum ad actus liberos, vel Media destinata ad ipsum Agens liberum: ergo nihil potest à Deo decerni plenè voluntariè, & attentâ sui naturâ, quin sciat, quâ sit, & erit aptum, & ineptum ad finem Rationalis agentis liberi: sed hæc sciri à Deo nequeunt, nisi per omnem Scientiam quam habet independentem à rei cuiuslibet productione: ergo ad rei cuiuslibet productionem dirigere debet omnis Scientia, quæ supra locuti sumus.

204 Tertia pars Conclusionis facilis est: Nam præcisus semel his titulis Divina Voluntarietas, & naturalis institutionis rerum, sicutur formaliter in rei entitate merè physica, & secundum se solam, considerat; atqui ad rei entitatem merè physica, & secundum se considerat, sufficit Scientia naturalis: nam per eam satis cognoscitur rei natura, & possibilitas: ergo.

205 Objicies contra secundam partem Conclusionis: Datur in Deo Providentia purè physica, circa res nempe omnino præcisas, & independentes à rei exercitu circa exercititia libera; atqui ad hujusmodi Providentiam sufficit sola Scientia Naturalis Dei: quod ostenditur: nam etiam si Deo deesset Scientia Media, per solam simplicem intelligentiam, & Scientiam Naturalem, comprehensivè cognoscit Deus possibilitatem rerum; medium aptitudinem ad efficacem earum obtentionem; quid eam impedit potest, quid juvare: hæc enim singula spectat ad effe-

*Loc. cit.
¶ in 1. 2.
Tract. I.*

ssencias necessarias rerum: Quid aliud ultra requiri potest ad res ipsas providentissimè decernendas, quando non agitur de libertatis exercitio?

206 Confirmatur primo: quia licet sint aliquæ res merè physica, ex quibus plerumque pendent eventus aliqui morales, puta ex emissione fulminis, conversione peccatoris; ex regulâ jactu, mors alterius in statu peccati; ex constitutione physica libertatis, pravi aut probatores; & ad ipsas prout in talibus circumstantiis requisita sit ultra Scientiam naturalem, Media; at providentia circa illas prout in talibus circumstantiis non est merè physica, sed habens multum de morali: neque sicut in ipsis rebus merè physicas: ergo licet ad hujusmodi providentiam mixtam ex morali & physica, requiratur ultra Scientiam naturalem etiam Media, ad providentiam purè physicam, & sicutem in rebus ipsis merè physicas, non est ut non sufficiat Scientia Naturalis. Confirmatur secundò: quia in terminis videtur absonum dicere, ne muscam quidem produci à Deo posse, in consultâ Scientiâ Mediâ meis actibus, quasi Scientia Mediâ circa meos actus impediri posset à musca volante.

207 Respondetur. Primo, distinguendo maiorem: datur Providentia purè physica, attentâ rerum institutione juxta Divinam ideam, nego maiorem ex numero. 203. juxta modum nostrum concipiendi sicutem in rerum entitate nudata respectibus, sub quibus à Deo decernitur: concedo. Et sub hac præcisione jam admissimus sufficere pro formalî constitutione Providentia Scientiam Naturâ in tertia parte Conclusionis, quam unice probat objectio. Secundò, concessâ majori in sensu, quem Adversarii oportet, & alioquin vero: nego minorem. Ad probationem, dico quod licet per Scientiam Naturalem comprehendens cognoscatur finis alioquin purè physici possibilis, Mediorum aptitudo, & efficacia, quid obstat posse, quid juvare: non tamen nosci per ipsam sine consortio Scientiæ Mediæ, quibus rebus coextitura sit res, si ponatur, an obstat, vel juvabit ordinem Unive: si, & quam consonantiam faciet cum ceteris partibus, quibus adjungenda est, aut potest ex ipso libitu decerni: sine hac autem notitia nequit

esse rei productio aut perfectissimè voluntaria, aut posita juxta naturam in suo par. tract. 2. de Deo institutionem, conformatam ad Divinam 2. d' Deo idem: *Proprietary*.

208 Ad primam confirmationem, & Prædicando datum proximè titulum, cur in omni scientia.

ni eventu ad providentiam etiam purè physicam, seu effectus purè physici, requiri debeat alia Scientia ultra Naturalem. Fateor in casibus posit. dari titulum speciale ex accessione effectus moralis. Ad secundam, mihi esse non debet requiri ad minimorum etiam productionem Scientiam de summis, in eo qui ne minima quidem decernit, nisi intentus ad summa. Neque id est Scientiam Mediâ impediri à Musca posse, sed hanc numerò Scientiâ Mediâ impediri à me posse per eventum ex productione muscae occasionatum, aut productionem ipsius muscae per hanc Scientiam Mediâ, quam determino in Deo.

209 Objicies iterum ex Montoya *Montoya*. contra tertiam partem conclusionis. Providentia dicit determinationem ad mediâ, quomodocumque consideretur; atqui ista determinatio consistit in Scientiâ Mediâ Visionis, quâ nempe videt Deus elegerisse se media: ergo ad omnem Providentiam, quomodocumque consideretur, non sufficit Scientia Naturalis, sed requiri Scientia Visionis. Probatur minor: Deus non determinatur ad ponenda media, nisi videns se elegisse: ergo determinatio consistit in Scientiâ Visionis.

Antecedens probatur: Volens, & promittens dare non obligatur ad dandum, nisi cognoscat se Voluisse, & promisisse: ergo.

210 Respondetur. Negando minor, in sensu quem intendit arguens: nam ea determinatio consistit in efficacia affectus circa media. Ad probationem distinguo: nisi videns concipiatur ad ipsam determinationem voluntatis, concedo; nisi videns, dilectivè, & quasi ipsa visione sit quæ determinat, nego: antecedens: ad cuius probationem: distinguo quod assumitur: non obligatur per modum obligationis moralis, & legalis, concedo. Physica; subdistinguendo: si non perseverat volitio dandi, concedo; si perseverat, nego: Volitio enim efficax, dum est, inducit effectum physicè, quantum potest. In Deo, nunquam, semper habita, de-

In Primā deest: deest in nobis, exinde plerumque par. rat. iecuris ad motiva, quæ nos inclināt. de Deo 2. qui promittit, vovet, aut jurat, non posse rem facere nisi reflectat, quia, ut dici solet, hæ obligaciones concipiuntur, & constituentur præcisim à voluntate rem exēquendi.

§. II.

QVÆSTIONES DVÆ, CIRCA MODVM
quo requiritur simplex intelligentia.

Questio
Prima:

Restant quæstiones duas, curiosæ satiæ, & subtiles. Prima est: an ad cuiuslibet rei Providentiam requiriatur, non solum identicè, & materialiter, sed etiam formaliter, & constitutivè Scientia simplicis Intelligentiæ, juxta totam amplitudinem suam, id est, non solum prout forma iter tendit ad possibilitatem medii quod decernit, sed etiam prout est Scientia omnium possibilium? Idemque potest de Scientia Media quæst. Dixi, non solum identicè & materialiter: nam in hoc sensu certum est, Providentiam cuiuslibet rei constitui per Scientiam omnium: quippe Scientia unius virtualiter, & intrinsecè est communis Scientia: quod non solum censeo verum in linea simplicis intelligentiæ, sed etiam in linea Scientiæ Mediae. In sensu formaliter videtur, sine examine, negare communis suppositio. Affirmant verò claiè Pater Antonius Perez, disp. 2. de Providentiæ cap. 2. & P. Gaspar de Ribadeneyra disp. 15. cap. 1. à num. 3. quibus ipse libenter assentior.

P. Anton. 212. Primo: quia nequit res ultra determini in gradu perfectissimo voluntarietas, quin comprehendatur penes omnia prædicata tam int. in seca, quam extrinseca; atqui res ultra comprehendendi perfectissime nequit quoad omnia prædicata tam intrinseca, quam extrinseca, nisi per Scientiam omnium possibilium: ergo ea tota formaliter requiriatur, ut quæcumque res decernatur in gradu perfectissimo voluntarietas: qui nempè Divina Providentiæ, ut à nostrâ contradistincta, formaliter debetur. Probatur minor: nam res singulæ comparantur ex se cum alijs, ut cum quibus vel necessariò connectuuntur in existendo, vel in

coëxistendo repugnant, vel aptæ sunt coësistere, vel separari: quæ veritates nisi per totam simplicem intelligentiam attingi nequeunt. Confirmatur: Nihil decernit Deus, nisi secundum id quod in se est, & ut distinctum ab omni, quod non est ipsum: id quod statui perfectè nequit nisi perfectè comprehensis omnium possibilium naturis.

213. Secundò: ut præcludam evasione Recentium: attentâ formaliter linea medii prout pertinentis ad finem hujus Providentiæ, requiritur ad decretum medii perfectissime voluntarium Scientia omnium possibilium: quod ostendo: Non minus est de linea Medii prout pertinentis ad finem hujas Providentiæ, conductientia intrinseca medii ad finem, quam extrinseca, saltem, quæ consistit in eo quod hæc intrinseca medii aptitudo non fiet inepta ex resistentiâ validioris agentis: parum enim prodest, quod ponas medium alioqui aptum, si ex circunstan. iis ineptum est: ergo nequit in linea medii deceni perfectè, & voluntariè, nisi scias quid impediare vim medii possit, aut non impedi. e, sed juvare; atqui non cognitis omnibus possibilibus non potest lci. i. à quo possit impedi. i, vel non impedi. i in vi medii: ego non cognitis omnibus possibilibus statui nequit perfectè, & voluntariè, attentâ etiam formaliter linea medii.

214. Objicies contra resolutionem pum: ad productionem muscæ v. g. solum de materiali requiritur in Deo potentia cæterorum entium: ergo similiter ad ejus decretum, cæterorum entium Scientia. Secundò: si omnium possibilium Scientia requiriatur ad productionem unius, productio cuiuslibet rei connectetur cum omnibus possibilibus, quod videtur absurdum. Tertiò: Tam perfecta foret Providentia circa muscam formaliter, quam circa hominem.

215. Respondeatur. Ad primum, negat antecedens Pater Antonius Perez, & P. Anton. reddit rationem suo ingenio dignam: Perez. quia productio debet esse per electionem liberam, & quidem infinitâ libertate: infinita autem libertas eligendi dicit formaliter in principio potentiam ad infinita eligibilia. Ipse nego consequentiam: quia voluntarietas sumitur ex Scientiâ circa rem productam penes omnia

Suprà lib. 2. quo sensu teneam connexionem cum possibilibus: fateor illam cum omnium possibilium possibilitate, aut quod est perinde, cum necessitate quod possibilis sint: Possibilis enim, & hæc necessitas, est ipsa Dei Omnipotencia. Ad tertium distinguō: & ex parte modi providendi, concedo: ex parte bonorum quæ providet homini, & muscæ, nego. Nego etiam respectivè ad nos: nam ex consideratione hominis, melius innoscit nobis Dei perfectio, quam ex perfectione muscæ: sicut licet non minus requiratur infinita potentia ad creationem materia primæ, quam ad Angelum: melius tamen innoscit nobis ex Angeli consideratione, quam Materiæ primæ. Alia, quæ Modenii opposunt, oriuntur ex finitâ interpretatione Doctrinæ quam defendimus.

Altera
Questio:

216. Secunda quæstio est: an ea Scientia Naturalis, quam requiri diximus ad omnem Providentiam, de potestate Dei ad exequenda, quæ decernit, requiratur formaliter & per se, ne decreta concipiatur expositus frustrationis? Videtur quod sic: quia seclusa è notitiâ conciperet Decreta Deus sine securitate de non futurâ frustratione. Nam, ea securitas provenit Deo ex eo quod sciat duo: nempe à se non esse mutandum propositum fœmel conceptum: & in se esse potestatem exequendi. Videtur ex alia parte, quod non. Primo: quia Decretum efficax seipso est essentialiter infrustrabile: ergo eo præcisè inspecto, seclusa quavis alia Scientiâ, non erit Deus obnoxius frustrationi. Secundo: quia cō ipsò quod Deus decretum exerceat, cum ejusdem comprehensione, exercebit cognoscens, illud frustrari non posse. Id autem sufficit, ut Deus decretum exerceat, se non exponens formaliter frustrationi.

217. Distinguō cum Ribadeneyrâ, qui rem tetigit loc. cit. à nu. 5. dupl. in frustabilitatem Decreti. Alia est entitativa, materialis, & quasi intrinseca. Alia est intentionalis, formalis, & quasi extrinseca. Illa indistinguitur à Decreti naturâ, nec formaliter importat cognitionem divinæ potestatis. Hæc, quæ consistit in securitate, quæ Deus Decretum exerceat, non expositus frustrationi

ex modo decernendū, formaliter eam in Primâ cognitionem importat. Ratio prioris: par. rat. Nam ad illam insuffitabilitatem sufficit 2. de Deo connexio Decreti cum potestate rem Providentie decretam exequendi: hæc autem conne- & Prede-

xio est decreto essentialis. Confirmatur: stimante. nam decretum meum exercendi facultates executrices, infrustrabile est eoipso quod in me sit, & subsint meo decreto in operando, præcisim à notitiâ quod ea facultates in me sint, aut quales: ut patet in Rusticis, & Pueris: ergo simili- ter in Deo. Ratio posterioris: formalis enim securitas de non frustratione decreti consistit in clarâ, & certâ notitiâ, quæ Deus cognoscit, necessarium omnino esse, ut, si decretum absolutum concipiatur, sortiatur effectum; atqui hæc necessitas stat in Divinâ Omnipotentiâ ex se determinatâ ad secundū nutum divine voluntatis: ergo talis securitas formaliter importat cognitionem Divinæ potestatis.

218. Dices: satis esse ad divinam securitatem clarè cognoscere Decretum habitum effectum; videndo, quod effectus existet. Nego: nam sicut ad perfecti- onem infinitam absolutè decernendi, non sufficit, quod decretum alioquin sit cum effectu conjungendum, sed requiritur invincibilis necessitas non-frustrationis: ita ad perfectissimum medium concipiendi decretum, cum formaliter securitate, requiritur, non solum cognitio non frustrationis, sed omnimoda necessitatibus ad illam: quæ consistit in ipsa Omnipotentiâ. Dices iterum: id non esse; requiri cognitionem de Omnipotentiâ sub conceptu Potentia productiva, sed præcisè sub conceptu necessitatis secundi Voluntatis Divinæ nutum. Verum hæc præcisio fieri solum potest à nobis, & non à Deo; & relatè ad conceptus nostros, fateor.

219. Hincad momenta negativæ partis. Ad primum, concedo antecedens de infrustrabilitate materiali, & entitativa, nego de formali, ut supra explicui. Ad secundum, nego suppositum, nempe cognosci posse, Decretum esse infrustrabile, sine cognitione Omnipotentiæ: nam nequit cognosci Decretum infrustrabile, non cognitâ necessitate, ut eo exercito, sequatur effectus: ea autem necessitas est ipsa Omnipotentia, quæ fundat ex se de-

Ribaden.

cre-

In Primā cōfreti infrustrabilitatem.
par. tract. 2. de Deo & Prædēstinatione.

S E C T I O . IV.

AN N E C E S S A R I O . A D M I T T E N D A
sit Scientia Media ad constitutivum

formale Proponentia?

Controver-
sia Gravis:
Confusè
proponi
solita.

Qua-
stio-
nes Due:
ex quibus
alia & Mul-
ta.

SVmus in limine magnæ con-
troversiæ in quâ duo vnde in-
ter se diversa, ma è confundi video: nem-
pè necessitatem Scientiæ Mediae ad effen-
tiām Providentiæ: & modum, aut nu-
m̄ in ipsā. Quæstiones cūnīo diversæ
sunt: & ex earum permixtione oritur
magna confusio in re, quæ in Scholā no-
strā debet alioquin esse clarissima. Nam
aliquid est: an ad effentiam formam Pro-
videntiæ sit admittenda Scientia Media?
atīnd, quo munere, vel modo admitten-
da sit? in quo sunt alia, & graves diffi-
cultates. **P**rima: an admittenda sit cum
præcedentia ad decretum, quæ est altera
Providentiæ formalias? **S**eunda: an
ista præcedentia sit indispensabilis, &
necessaria? **T**ertia: an sit formalis, vel
soiūm aptitudinalis? **Q**uarta: an dicen-
da sit directio? **Q**uita: an conjungi pos-
sit, aut debeat cum stricta directione?
Quos terminos, &c, quæ sub ipsis latent,
difficultates evolvam disputatione sequē-
ti. Nunc secerno illa duo: & præcism à
munere, & à moda, quo se Scientia Me-
dia habere potest, aut debet ad actum
Divinæ Voluntatis constitutivum Provi-
dentia, est nobis

Qua-
stio
hic præci-
pua.
Prima
sententia.
Arriaga.

Questio: an Scientia de eventu
contingenter sub conditione futuro, apud
nos Media, sit de formalí constitutivo
Providentiæ Divinæ? Et **P**rima senten-
tia simpliciter negat de Providentiā tam
Morali, quam Physicā, nisi specialis be-
nevolentia sit: qualis est Prædefinitiva,
Prædestinativa, & id genus alia. **I**ta te-
nere debent, inquit Doctor Eximius lib.
1. de Grai à cap. 14. num. 3. & lib. 1. de
Prædest. cap. 7. num. 4. ut ponderat be-
nè Pater Quiròs hic disp. 7. sect. 1. nu-
m. 5. solūm ii, qui negant Scientiam medium:
eis verò accessit Arriaga tom. 1. disp. 32.

sect. 4. quem, cum Henao suffragato, nou Henao, &
vissime secutus est unus, aut alter Recensio-
r. tor in manuscriptis.

Seunda: simpliciter affirmat ita. **S**ecunda
omnes Nostri, post cognitam Scientiam sententia
Médiam, demptis Henao, & Arriaga, communis.

quem singularitatis accusat, & acriter. **E**x Suar.

carpit Ripalda in Manuscriptis: quanto Quiròs.
jure legere potes apud Haunoldum, dant Ripalda.
dum infra à num. 133.

CONTROVERSIÆ SENSUS, ET AV-
IBORUM: & prævia ad illam.

Controver-
sia Gravis:
Confusè
proponi
solita.

Questio-
nes Due:
ex quibus
alia & Mul-
ta.

SVMUS in limine magnæ con-
troversiæ in quâ duo vnde in-
ter se diversa, ma è confundi video: nem-
pè necessitatem Scientiæ Mediae ad effen-
tiām Providentiæ: & modum, aut nu-
m̄ in ipsā. Quæstiones cūnīo diversæ
sunt: & ex earum permixtione oritur
magna confusio in re, quæ in Scholā no-
strā debet alioquin esse clarissima. Nam
aliquid est: an ad effentiam formam Pro-
videntiæ sit admittenda Scientia Media?
atīnd, quo munere, vel modo admitten-
da sit? in quo sunt alia, & graves diffi-
cultates. **P**rima: an admittenda sit cum
præcedentia ad decretum, quæ est altera
Providentiæ formalias? **S**eunda: an
ista præcedentia sit indispensabilis, &
necessaria? **T**ertia: an sit formalis, vel
soiūm aptitudinalis? **Q**uarta: an dicen-
da sit directio? **Q**uita: an conjungi pos-
sit, aut debeat cum stricta directione?
Quos terminos, &c, quæ sub ipsis latent,
difficultates evolvam disputatione sequē-
ti. Nunc secerno illa duo: & præcism à
munere, & à moda, quo se Scientia Me-
dia habere potest, aut debet ad actum
Divinæ Voluntatis constitutivum Provi-
dentia, est nobis

Questio
hic præci-
pua.

Prima
sententia.
Arriaga.

Scientia
Media: Ejus Naturam, & existentiam: Media
ex lib. 5. à num. 16. Comparationem ejus.
Natura: dem cum statu Conditionato: ex lib. 4. Conditione
à num. 65. & 66. Objecta ejus ex parte Objecta:
Hypothesis, ex lib. 5. à num. 14. & ex par-
te Eventu à num. 22. Essentialē ejus.
dem Scientia attemperationem ad con-
ditionem objecti sui: istiusque priorita-

Lib. 5. à
num. 116.
Scientia
Media: ex eodem lib. 5. à num. 154. Lib. 4. à
Hæc singula præmissa tenda hic necessariò
forent, & explicanda, nisi jam præces-
sissent locis nuper citatis: nam sine his,
(vel resolvendo Questionem, vel pro-
bando quod placeat, vel solvendo quod
objiciatur,) vix in præsenti progredi
possumus.

Secundum: totam posteriorita-
tem, aut quasi dependentiam, quam insi-
nuavimus, & reperire solemus in Scen-
tiā Media respectu objecti sui, esse, & in-
telligi debere respectu objecti absoluati, Ad quod?
cum quo comparamus Scientiam Visio-
nis: cum hoc discrimine, indistincto ab

ntia-

utralibet Scientia: quod Scientia Visio-
nis pendet, aut posterior est absolute:
Scientia verò Media, conditionatè: id
est, si ponatur conditio. Ratio est: quia
si positâ conditione, non ponetur ab-
solutè eventus prævisus per Scientiam
Media, falsificaret omnino Scientia
Media. Id quod etiam advertisse me me-
mini l. b. 5. num. 165. Nec otiosè repono.

Supradib. 5. à num. 165. Sed nota bene, quod dum dico
Scientiam Mediā conditionatè conne-
cti aut pendere ab objecto absolute, nolo
negare, quod absolute existat ea conne-
xio conditionata: est enim connexio ab-
soluta ex parte auctus, id est, absolute ex-
stens; conditionata tamen ex modo ten-
dendi, tendit enim ad objectum, ex mo-
do repræsentandi afficiens ipsum condi-
tione, & sub quā absolute posita (quod
ipsa Scientia non exigit,) si non pone-
retur eventus, quem affimat, omnino
falsificaretur. Hinc diliges, Scientiam Me-
diā, positâ conditione, transire in con-
nexiōnem absolutam cum objecto: non
intinsecè, & in modo tendendi: nam
semper manet tendentia conditionata;
sed extrinsecè, & prout conjuncta con-
ditioni: quod est dicere, (ne quis te
fallat) complexum ex Scientiā de con-
fensi, & positione conditionis, esse non
posse sine consensu.

Scientia
Media: Re-
flexæ, &
Directa,
Conditione
nulla.

Tertium: malè à nonnullis ex
Patre Borrull ai/p. 14. de Scientiā Me-
diā, sect. ultim. dividi Scientiam Me-
diā in Directam, & Reflexam: quasi
directa sit hæc: Si Petrus vocetur à Deo,
consent: et: Reflexa hæc: Si vocetur à Deo
P. Borrull cum Scientiā Mediā te consensu, con-
sensit. Ratio malè distinguendi est (quam
etiam rectigili lib. 5. à num. 220.) quia hæc
secunda Scientia est æternæ veritatis, &
simplex intelligentia. Nec obest, quod
Petrus possit evitare Scientiam de con-
fensi. Nam Directam potest: Non, Reflexam:
qua five consentiente, five non
consentiente Petro, manebit. Nec item
obest, quod consensus exitde non ne-
cessarius erit, sed liber. Nam æterna ve-
ritas est, fore, & fore liberum. Fore: quia
Scientia Media directa est infallibilis:
fore liberum: quia est impedibilis à
Petro, eadem potestate, quā potest evi-
tare consensum.

Conditio-
natus sta-
tionis ejusdem conditionatum forma-
tus duplex

Aranda a Deo.

lem: alterumque constitui in Scientiā In Primā
simplicis intelligentiæ: alterum in Scien- par. tract.
tiā Mediā. Vides utriusque discrimen: 2. de Deo
in altero importatur ex parte hypoth- Providet.
sis, & nostra libertas, & Divina, secun- & Præde-
dūm ea etiam, quæ pendent determina- flante.

tivè ab eventu in existendo: in altero, so-
la importatur ex parte Hypothesis no-
stra libertas, ut latè posui lib. 5. à num. 214.
214. & nup. r monui num. 224. late.

229 Vnde cùm clamant aliqui, ea quæ
requiruntur ex parte causæ in statu ab-
solute, requiri in conditionato; falsum
assumunt de omni conditionato: sunt
enim status formales, & intentionales
rerum, sub conditione, quæ physicè non
ponitur, sed purè intentionaliter, atque
adeò non exigens causas videri, à quibus
physicam habeat, aut habitura est exi-
stentiam, sed existentiam intentionalem.
Deinde dum alii clamant, si Scientia Me-
diā requiritur ad statum absolutum, re-
quiri debere ad conditionatum, verum
assumunt, si verè sentirent: requiritur
enim, ut dixi, constitutivè ad statum: &
objectivè ex parte eventus.

230 Quartum: Deum cognoscere om-
nen veritatem, quam nos attingimus, cognoscen-
& attingi potest, & modum ipsum, quo di Divi-
nos cognoscimus; non tamen modo, quo nus.
nos aut cognoscimus, aut loquimur, aut
explicamus plerumque à Deo cognosci.

Modus
227 **T**etrum: malè à nonnullis ex
Mediā, Re-
flexæ, &
Directa,
Conditione
nulla.

Modus enim noster cognoscendi, quem
sapit, & imperfectius plerumque sequit-
ur, modus loquendi, & explicandi, est
Potentia finitissima: Divinus autem,
infinita. Vnde veritates illas ex hypo-
thesi impossibili, & quas ipsi nisi facta
impossibili hypothesi, non solemus cog-
nosceri, & explicare; Non ita cognosce-
re putandus est Deus, sed intuitu simpli-
cissimo quoad earum essentias, qui nisi
modo nostro declarari nequit à nobis:
non tamen idcirco modus noster, impin-
gendus est menti Divinæ.

231 Quintum: Cùm dicimus, Deum An præci-
cognoscendo præscindere, non ita debe-
re intelligi, ut de nostris cognitionibus
dicere plerumque solemus. Nostræ enim
dicuntur præscindere, quia non sibi ideu-
tificant omnem modum perfectè cognos-
cendi objectum, in quod tendunt. Divi-
nae verò cognitiones, & earum singulæ
identificant sibi omnem modum perfe-
ctissimè cognoscendi omnia, & singula
objec-

Hhh
Aranda a Deo.

Prima objecta: Quare simpliciter nequeunt dīpar. trāct. cī pīscindere, aut pīcīsive: ut etiam 2. de Deo monū lib. I. à num. 226. Dicuntur tamen Providēt. in dupli sensu. **Primā**: ratione distin- & Prāde- gōis virtualis, quā unus modus cog- noscendi Divinus, differt ab alio modo

idem objectum cognoscendi juxta di- versas lineas veritatum, necessariarum, aut contingentium, quarum objectum capax est. **Secondū**: & communius, relate ad conceptus nostris, operosissimè ne- gotiantes, seque mutuò secantes in indi- visibili, modò sic ipsum exprimēdo, modò aliter; modò copatando cum hoc termino, modò cum illo: quæ tamen est purè nostra pīcīsio, & mera impiectio cog- noscendi. Descendamus ex his ad sē- tentiæ, quam putamus veram, assertio- nem.

§. II.

VERA SENTENTIA.

Conclusio prima ex dītis su- prā à nu- 199.

233 **P**rima Conclusio: Scientia Me- dia formaliter requiritur ad essentiam Divinæ Providentiæ, etiam quoad effectus purè physicos, seu purè physicam. Hujus assertio-nes, rationes, & Authores dedimus à num. 199. eamque solā methodi gratiā reposuimus.

Conclusio secunda Principa- lis.

233 Secunda Conclusio: Scientia Me- dia necessariò, & indispensaliter requiri- tur ad formalem essentiam Divinæ Mo- ralis Providentiæ, seu Providēt. quoad effectus morales: non solùm specialis, sed etiam generalissimæ. Hanc verita- tem video natam cum ipsa Scientiā Me- diā: adeò ut apud Nostros Authores, ut

Schola No- stra The- sis. videre est apud Suarez, & Herize, ex hac sfera.

Haunoldi praeclarū Diētum, post Skar. **233** Conf. matur primò: quia ad rationem perfectè Providentis, attinet ni- hil statuere de mediis, nisi pīcognitā iporum conducentiā ad finem, ut vide- tur ex terminis evidens; atqui con- ducentia Mediorum non solùm est intrin- seca, confitens in eo, quòd per ea possit finis obtineri, sed etiam extrinseca, si- stens in eo quòd non frustrētur, sed reip- sā finem obtineant, si ponantur: hæc enim est maxima, & ultima utilitas: ergo ad rationem perfectè providentis attinet nihil statuere, nisi pīcognitā hu- jusmodi etiam conductientia, quæ nisi per Scientiam Mediā nosci nequit. Confirmatur secundò: quia ex terminis videretur imperfectio Provisoris statuere de Mediis, vel ignorando, vel non sciendo, vel dubitando de eorum exitu, casu quo po- nantur: unde est quòd homines quanto- prudentiores sunt, conantur conjecturis assequi eventum, si aliter nequeunt, ante

Prima Probatio ex liber- tate Divi- na. afferendi. Et fortassis à nomine affere- tur ob suam difficultatem.

234 Ostenditur primò: Scientia sine quā nequit intelligi sufficienter constitu- na.

ta: Scientia Libertas ad exercendum Decretum constitutivum mota. is Prov- identiæ, constituit formaliter necessariò cī ipso Decreto moralem Dei Providen- tiæ; atqui sine Scientiā Mediā nequit intelligi sufficienter constituta: Scientia Libertas ad exercendum Decretum consti- tutivum moralis. Providentiæ, quæ cumque illa sit: ergo Scientia Media for- maliter necessariò constituit cum ipso Decreto moralem Dei Providēt. quæcumque illa sit. Hæc est potissima ratio: cujus major, & consequentia negari non possunt. Pro minori veritate pugnabo disp. seq. Pergo nunc ad alia: &

235 Ostenditur secundò Conclusio: Secunda Moralis Providentia dicit procuratio- nem circa operationes liberas. Creature, ex linea faltem inefficaciter praetinentias: ergo Pro- dēt. constituit formaliter per Scientiam nā.

Media. Antecedens ponitur ex expo- sitione communi. Ptebo consequentiam: quia stare nequit perfectio Providentiæ procurantis per aliqua media timem, si- te notitia de eventu talis mediis respec- tivè ad finem: procederet enim incertò, & mutabundè, & nostrorum adjustar, qui ex eo capite incertæ Providentiæ pronuntiamur à Sep. ente 9. 14. atqui de Sapient. 9. eventu talis mediis respectivè ad finem: operationis liberae, nequit haberi certa notitia, nisi per Scientiam Medium: er- go.

236 Conf. matur primò: quia ad rationem perfectè Providentis, attinet ni- hil statuere de mediis, nisi pīcognitā iporum conducentiā ad finem, ut vide- tur ex terminis evidens; atqui con- ducentia Mediorum non solùm est intrin- seca, confitens in eo, quòd per ea possit finis obtineri, sed etiam extrinseca, si- stens in eo quòd non frustrētur, sed reip- sā finem obtineant, si ponantur: hæc enim est maxima, & ultima utilitas: ergo ad rationem perfectè providentis attinet nihil statuere, nisi pīcognitā hu- jusmodi etiam conductientia, quæ nisi per Scientiam Mediā nosci nequit. Confirmatur secundò: quia ex terminis videretur imperfectio Provisoris statuere de Mediis, vel ignorando, vel non sciendo, vel dubitando de eorum exitu, casu quo po- nantur: unde est quòd homines quanto- prudentiores sunt, conantur conjecturis assequi eventum, si aliter nequeunt, ante

De-

S.Thomas. Decretum gubernationis: ut videmus, & aperte docet Sanctus Thomas hic quæst. 22. art. 1. Corp. ergo, Deo, cui repugnat notitia conjecturales, ut Providenti, da- ri debet certa Scientia de Mediorum eventu.

Tertia 237 Ostenditur tertio, & præclūdo Probatio evasione. Perfectior est gubernandi ex Gradu modus quadam exhibitionem medii, uten- Divini Re do Scientiā prænoscente quid eventurum sit ex tali medio, si ponatur; quā mo- dus gubernandi, non utendo eā Scien- tiā: sed Deo debet dari modus gubernan- di perfectissimus: ergo. Major probatur tūm exemplo: pono duos, quorum alter habeat notitiam de eventu, qua uti in regimine possit; alter nequeat, quia est notitia per confessionem habita: uter perfectius se in regimine geret? & ratio est: quia major notitia de mediis, & me- diorum eventu, est major aptitudo ad regimen magis cautum & voluntarium. Vnde Major probatur à priori: &, meo quidem judicio patentissimè, tota Con- clusio:

238 Sic argumentor: Ille modus pro-videndi, & gubernandi est perfectior, imò simpliciter perfectus pī imperfecto, vi cuius nulla circumstantia Mediis, quæ ipsum afficiat, & maximam utilitatem Medio tribuat ad consecutionem finis, poteſt esse casualis, & involuntaria Pro-videnti: patet ex ipsis terminis; quis enim eum, qui ex modo providendi ita medium exhibet, ut ipsi maneat casualis, & involuntaria potissima utilitas, & circumstantia Mediis, putet perfectè Providendum? Atquimodis providendi, & gubernandi, non utendo Scientiā præ- noscente quid eventurum sit ex medio, est talis, ut ex vi modi providendi maneat Providenti casualis, & involunta- ria circumstantia medium afficiens, & ipsi maximam, & ultimam utilitatem tribuens respectivè ad finem: ergo mo- dus iste non est perfectior, sed positivè imperfectus, atque a deo indignus.

Minor patet: quia potissima utilitas Mediis ad finem, est conjunctio mediis, si ex- hibetur, cum fine: hæc autem casualis est, & involuntaria ex modo providendi,

Quarta Probatio à priori, & notan- da.

Circumstantiæ circa Media, quæ condu- In Primā cere maximè potest ad medii exhibito- par. trāct. 2. de Deo riò debita perfectè providenti ad decre- Providēt. tum Medii: procederet enim, sine talis & Præ- notitia usū, ex modo providendi exposi- tinante.

T. 239 Ostenditur tertio, & præclūdo Probatio evasione. Perfectior est gubernandi ex Gradu modus quadam exhibitionem medii, uten- Divini Re do Scientiā prænoscente quid eventurum sit ex tali medio, si ponatur; quā mo- dus gubernandi, non utendo eā Scien- tiā: sed Deo debet dari modus gubernan- di perfectissimus: ergo. Major probatur tūm exemplo: pono duos, quorum alter habeat notitiam de eventu, qua uti in regimine possit; alter nequeat, quia est notitia per confessionem habita: uter perfectius se in regimine geret? & ratio est: quia major notitia de mediis, & me- diorum eventu, est major aptitudo ad regimen magis cautum & voluntarium. Vnde Major probatur à priori: &, meo quidem judicio patentissimè, tota Con- clusio:

240 Nunc sic: eventus Mediis, si bonus sit, & fortitus obtentionem finis, ca- su quo ponatur, est circumstantia, quæ con- ducere maximè potest, & mouere ad me- dii exhibitionem: si vero sit malus, & frustrà ad finem, retardare maximè po- test: ut patet: ergo notitia hujus circum- stantiae est necessariò debita perfectè pro- videnti, qualis est Deus: imò ex ipsa manebit incapax pīnitere, & immuta- bilis in decernendo. Hæc autem notitia est Scientia Media. Adde, Decretum mediis capacis frustrari, & manere sine obtentione finis, nequit esse plenè volun- tarium, sine eventu pīmeditatione conceputum: unde homines, qui sine hujusmodi pīmeditatione procedunt, impru- dentes, & parū cautos dicimus: ergo ut Decretum mediis indifferentis in Deo sit, quale debet, nempe plenè volun- tarium, nequit sine hujusmodi pīmeditatione concipi: hæc autem, cum esse ne- queat Scientia conjecturalis, esse deber evidens, & Scientia Media. Videatur hæc ultima ratio satis acutè diducta apud Borrull disp. 15. de Scientiā Mediā sect. 6. T. Borrull num. 904.

241 Dices: ex non usu Scientiā Mediā in providendo, nullam sequi imper- fectiōnem in Deo: neque ullam deesse possum. Eta- rum Eva- sio.

voluntarietatis perfectiōnem: haber enim Deus per Scientiam simplicis intelligenti- tæ omnem perfectiōnem sibi possibilem: talis autem usus Scientiā Mediā est im- possibilis: & carere in decernendo volūta- rie.

Hhh 2

In Primā rietate, & usu notitiae impossibili, non par.tract. est imperfectio: sicut habere voluntarie-
2. de Deo tatem, & usum notitiae impossibilem
Providēt. non potest esse perfectio. Sic olim Nostris & Prade- similiiter discurrentibus pro existentiā finante. Scientia Media, respondere soliti sunt

*Colludens Thomistæ, ut videre eit apud Suarez pro-
cūm Tho- leg. 2. de Scientiā cap. 2. quorum vestigia
mīstis. premi, qui sic, satis sibi plaudendo,
respondet.*

*Intercipi-
tur:prin.ò* 242 Contra primò: quia probatio necelitatis est manifesta suppositio possibilis rei, cuius dicitur esse necelitatis; at argumenta, nuper facta, vel nihil probant, vel probant necessitatem hujus voluntarietatis, & perfectionis. Secun-

Secundò: dò: ostendetur *dīp. seq.* quām procul ab impossibilitate sit, & quām necessarium dirigi à notitiā, quæ existit in operante præcisim, vel independenter à decreto, quod concipit, quæ is est Scientia Media.

Tertiò: Tertiò: Prædicatum ex genere suo per-
fecto, nequit esse impossibile: omnis enim perfectio habet ex conceptu suo esse possibilem, & esse in ente summè perfecto: atqui prædicatum præsciendi eventum medii, nec providendi nisi ex tali præscientiā, est perfectio ex genere suo. Nam ea est ex genere suo perfectio,

Nota. quæ tolli non potest nisi per id quod ex genere suo est imperfectio; atqui tale prædicatum sic se habet: quod probò ex rationibus suprà factis: Nam casualitas, involuntarietas, & incertitudo in modo providendi sunt imperfectio ex genere suo, & nisi per has immediate subtilitas, nequit abesse prædicatum, quo de- loquimur.

243 Quartò: quia ex terminis vide-
tur evidens, exhibitionem Medii ex se indifferentis & capacis frustari, esse magis voluntariam, quod magis sciatur de eventu medii: ergo dicere, esse in Deo summè voluntariam sine usu notitiae de eventu Medii, quia hec non est possibilis, est dicens manifestè, nō posse esse in Deo summè voluntariam, quod nos intendimus; & alioquin esse summè voluntariam, quia summè voluntaria esse non potest; quod non videtur aptum. Vide

Tom. de Incarnat. lib. 3. disp. 1. à num. 46. que ad hæc dixi Tomo de Incarnatione lib. 3. disp. 1. à num. 46. Oportet in his priùs decidere de gradu perfectissimæ voluntarietatis secundum se, aut de gradu perfectionis: & exinde ascendere ad

disputandum: an in Deo repugnet, nec ne?

244 Dices secundò: per hæc probari ad summum requiri Scientiam Medium Altera ad constitutionem Moralis Divina. Pro-
videntia, ex perfectione Dei, & ex parte Dei; non vero ex exigentia effectus, seu ex parte effectus. Hæc solutio, per cuius Dat inter- terminos solent aliqui satis speciosè lu- dum.

dere, dat nobis intentionem: quod enim hæc intendimus, est, salvari non posse Divinæ Providentia, ut à nostris, plerumque lu- bricis, & incertis, contradistinctæ per- fectionem sine usu Scientiæ Mediae quoad regimen ejus Providentia.

245 Deinde futile omnino est: pri- Nihilomi- mò: quia repugnat in terminis, quod rū in pro

effectus producatur, quia ipsum causa batur. producat: ergo quicquid requiritur, ex parte cause ut producat, debet ex parte effectus exigi in causâ, ut producatur. It ratio evidens est: quia effectus ex parte sui est necessitas non existendi, aut non produci, nisi modo quo existere potest, aut producitur, neque existere potest, neq; produci, sine his, sine quibus causa ne- quia ipsum producere, ut p. et: ego. Se- cundò: quia effectus exigit esse à Deo, ut contradistincto à causâ p. irà omnino fictâ; exigit enim Causam Primum omnino realem: atqui Causa Prima, ut con- tradistincta ab omnino fictâ, & quæ realis est, est causa per Scientiam Medium pro- vida (per vos) ad causandum: ergo exigit effectus esse à Deo, ut constituto per Scientiam Medium, ad se modo iea- li, id est, Causa Prima, causandum. Quid- quid ergo requiritur ex parte causæ ad effectum: requiri debet indispiciabiliter ex parte effectus in causâ sui. Videatur Arriaga super his tom. 1. d. sp. 32. scil. 4. P. Arria- nu. 33. & à nn. 38. g.

§. III.

DEFENDITVR DOCTRINA præcedens.

246 **S**eligam objectiones, quæ potissi- Triplex mūm faciunt ad rem presentem: genus ob- Alias quæ concernunt ad certitudinem, ieiūionem & infallibilitatem Prædestinationis, sumptu- Que hæc tam ex ipsa Scientia Media ibi solvā cùm solvenda? de illis fit nobis ferme lib. 8. Dificilio- Quæ ali- res, bis

res, quæ modum attingunt, quo Scientia Media admittenda est ad constitutio- nem quidditativam Providentia, repre- sentabo. disputatione sequente, contra præcedentem ergo doctrinam

247 Objicies primò: seclusa per impossibile Scientiæ Mediæ, si Deus daret auxilium Petrus, directus à Scientiæ simplicis intelligentiæ, eodem mo- do Petrus consentiret, si alias foret con- sensurus, ac si Deus dedisset auxilium directus à Scientiæ Mediæ: ergo Scientia Media non est simpliciter requisita ad existentiam consensus. Atqui neque est simpliciter requisita ad positionem auxili- i, & libertatis: nam hæc satis penetrantur per simplicem intelligentiam: ergo nullo modo est necessaria ad Dei Providentiam moralem Divina Scientia Me- dia. Respondetur, ex suppositione im- possibili, sequi quodlibet: quare parum fida potest esse argumentandi ratio ex illâ. Deinde nego consequentiam: Tam- enim necessaria est Scientia Media ad existentiam consensus, quām necessarium est, quod, si Petrus modo consentit, ve- rum fuerit, consensurum, si daretur au- xilium. Infupè nego minorem: quia po- sitio libertatis, & auxilii non penetrantur satis, per simplicem intelligentiam: quoad omnem conducentiam, & circum- flantiam, quæ debent esse præcognitæ Providentiæ.

248 Instabis ex Discipulo quandam meo subtiliis Ingenii: ut Deus comprehen- sive sciat se posse, & re ipsa se exequi, quantum intra lineam generalis Proviforis, seu Providentia generalis, potest, & debet exequi, sufficit Scientia Na- turæ, & impertinens est Scientia Me- dia: ergo pro constitutione Providentia generalis sufficit Scientia Naturalis, & est impertinens Scientia Media. Ante- cedens probatur: quia intra lineam Pro- viaentia generalis, sola cadit constitutio libertatis in actu primo per auxilia in- differentia, & sufficiencia; nam quid- quid ultra superadditur, jam facit Deum specialiter benevolium, & transit in Pro- videntiam spec. alem. Sed, quæ auxilia sint indifferentia, & sufficiencia, comprehen- sive scit Deus per Scientiam naturalem: ergo per istam Scientiam scit quantum cadit intia lincam Generalis Providen- tia, atque adeò quantum intra eandem

Deus potest exequi, & debet.

In Primā

249 Neque valet recursus ad titulum par.tract. voluntarietatis: contra enim est: & pro- 2. de Deo batur prima consequentia argumenti: ex Providēt. illâ Scientiâ est plenè voluntaria actio, & Præde- quantum debet, & potest respectivè, ex finante. quâ præcauta est omnis occasio peniten- tia in futurum, seu quasi penitentia, vel gaudii ex eventu illius, ut suprà diceba- Num. 239.

250 Respondetur. Et primò quidem, Solvitur Distinguenda duo sunt: aliud, Generalis ex Doctri Proviforis: & aliud, Generalis effe- nā nota- tus, seu effectus omnibus communis ex bili.

Providentiæ Dei. Deinde distingue alia duo: Medium, quod generaliter datur à Deo, & qui effectus est Generalis à Pro- videntia Dei: & Finis, quæ generaliter in omnibus intendit Deus. Iam dico primò Generalis Dei Providentiam non dici subjectivè, sed effectivè, id est denominativè ab effectu quem generaliter in omnibus ponit: unde ex ista generalitate nō est ponenda distinctio in ipso constituti- yo Providentia: ut nempe aliud sit unius Providentia constitutivum: aliud, aliud. Dico secundò, quantumvis generalis effe- tus Providentia sit sufficientia medii ad ad finem, tamen in ratione Medii non satis penetrari sine notitia eventus me- dii circa finem. Quare ut generaliter provideat, seu ut provideat per effectum, & media, quæ voluit in omnibus esse generalia, non potest, uti decet, provi- dere, nisi habeat Scientiam de eventu, quem talia Media habebunt, vel non ha- bebunt respectivè ad finem, quem inten- dit in omnibus: & in hoc sensu, concedo antecedens. Secundò, & parum aliter respondet: potest, negando etiam ante- cedens, ex fusè dicendis lib. 10. à nn. 222. Infrâ lib. & à nn. 239. & signantiū à nn. 245. 10.

251 Objicies secundò: Vel ad mora- Altera lem Dei Providentiam requiritur consti- objec- tutivè Scientia Media determinata, vel ex inde- determinata: sed neutra: ergo nulla. termina- Probatur minor, quoad primam partem: tione Sci- Tum quia Scientia determinata v. g. de tiæ. contentu, nequit esse unicè constitutiva Pro-

In Primā par. tract. Providentiae: nam in casu dissensu, non esset in Deo Providentia. Tum quia posse Mediorum ex se indifferentium, qualia sunt, quae dispensantur à moralī Providentiā, potest existere sine hac determinata Scientiā Mediā de consensu; nam est conjungibilis cum dissensu: at nequit existere sine Providentiā: ergo.

Solvitur. Probatur etiam minor, quoad secundam partem. Nam Providentia debet habere determinatum constitutivum. Respondeatur: Moralem Dei Providentiam determinatē constitui per Scientiam Mediā, quae sit in Deo, sive ea sit de consensu, sive de dissensu: quae enim ea cumque sit ex determinatione Creaturæ, constituit Deum proximè aptum providere. Fateor Providentiam Dei necessariam, ut sit consensus, constitui per Scientiam Mediā de consensu: & Providentiam Dei necessariam, sub quā sit dissensus, constitui per oppositam: Providentiam verò necessariam Dei, ut possit esse vel dissensus, vel consensus, non constitui nisi per Scientiam quae sit in Deo, sive illa sit de consensu, sive de dissensu. Instabis &

Objec-
teria ex-
casu con-
sensu.

252 Objecies tertio: ergo Providentia Dei necessaria, affectuā consensum, seu ut sit consensus, constituitur determinatē per Scientiam Mediā de consensu. Atqui h. c est impossibile: ergo. Primi: quia Scientia illa Media, ut & Divina Providentia, importaretur ex parte actū primi nostræ libertatis ad consensum: quod & quæ est impossibile, ac impossibile est signum indifferentiæ constitui per aliquid determinatē connexum cum determinato extenso libertatis. Secundū: quia Providentia est requisitum necessarium ex parte actū primi, concedo: creati, nego. Et distinguo minorem: Requisitum: constitutivè necessarium ex parte actū primi creati, nequit esse connexum, sed indifferens ad utramque partem libertatis: ergo Providentia necessaria, ut sit effectus liber, nequit esse connexa, sed indifferens: ergo nequit constitui per determinatam Scientiam Mediā.

253 Tertiū: quia nunquā esset plenè constituta nostra libertas ad utramque partem libertatis: nam nequit esse penè constituta sine Providentiā requisitū ad partem utramque: atqui hujusmodi Providentiæ non possent sibi coexistere: quippe constitutæ per Scientias inter se

oppositas. Quartū: quia Providentia est inevitabilis, & alioqui connexa cum determinata parte libertatis: ego tollebat libertatem. Sequela probatur, quoad primam partem: nam ea non posset evitari per consensum, ut patet; sed neque per dissensum, quod probatur: nam sine Providentiā, ut sit dissensus, non est possibilis dissensus; atqui cum Providentiā consensus, nequit esse Providentia ut sit dissensus: ergo neque est possibilis dissensus.

254 Quintū: In causā proximè constituta ex parte actū primi ad consensum, vel dissensum, nequit videi determinatē consensus; ut est concors Doctrina nostrorum cum Sancto Thomā: ergo nequit importari connexio. Sed importatur necessaria Providentia: ergo ex parte Providentiæ necessaria, nequit importari connexio: ergo neque Scientia Media. Hac objectio jam confundit quæstiones *nun. 220.* prædictas: qui enim Scientiam Mediā ad essentiam Providentia Moralis, purè concomitante, & sine prioritate requirunt, vix feriuntur argumento.

255 Respondeatur. Concedo consequiam: & nego minorem. Ad ejus & deregipianam probationem, nego quod assilatur. Scientia enim Media unicè constituit libertatem Dei; non nostram. Non alicui licet detur à Deo per providentiam constitutam per Scientiam Mediā, non minus præcindit à Scientiā Mediā, quam à consensu, à quo peadet Divina Libertatis constitutio ad collationem nostre libertatis. Ad secundam, distinguo maiorem: Providentia est requisitum necessarium ex parte actū primi Divini, concedo: creati, nego. Et distinguo minorem: Requisitum: constitutivè necessarium ex parte actū primi creati, nequit esse connexum, concedo: ex parte actū primi Divini, subdistinguo: si evitabile alioquin non sit, concedo; si sit evitabile, qualis est Scientia Media, nego. Quare Providentia Dei, quoad ea, quae non pendent determinativè ab arbitrio nostro, & nō sunt evitabilia, nequit esse connexa cum determinata operatione, salvo iure libertatis nostræ.

256 Ad tertiam, nego antecedens: libertas enim ad duo, non constituitur per suppositionem unius; qualis est Provi-

Inefficax.
ex nun. 220

videntia conjungenda cum consensu potius, quod cum dissensu: Ea tamen Providentia dat posse ad utrumque, & in eā potestate quam confert ex suppositione consensu: v. g. atque adeò conjugendam cum consensu, dat posse evitare ipsam suppositionem, & sibi intentionaliter adquirere: quicquid requiritur ad Providentiam necessariam, non solùm ut sit potestas dissentientiæ, quam jam haberet, sed & dissensus, quo liberè caret. Vnde patet adquartam: de quā, & de prædenti fuisse *infrā*. Ad quintam: Nego minorem, quae subsumitur. Providentia enim non constituit libertatem nostram, sed Dei. Et certè præcism à prædentiā Scientiæ Mediae, à quā modo præcindimus, omnes ista rationes retorqueri possunt in ipsā Scientiā Mediā: sine quā Deus nihil decernit, sive utaris voce constitutis Providentiam, sive non.

Objec-
teria ex-
redundan-
tia Scien-
tia Mediæ.

257 Objecies quartū: Nam per simplicem intelligentiam videtur satis aptitudo Mediorum ad finem Moralis Providentia: deinde cùm finis hujus Providentia sit providere Media, finendo voluntatem in manu consiliū sui: ad quid præscientia de eventu futuro? Satis ergo prudens manet providentia moralis dispositio, sola luce simplicis intelligentiæ. Confirmatur primū: quia Scientia Media purè suspensivè attingit hypothesis, in quā sunt Media: ergo ad executionem Mediorum nihil conductit. Confirmatur secundū: dispensatio Mediorum ad finem moralis Providentia non requirit ex parte Dei Scientiam Mediā: potest enim esse in Deo sine hac determinata de consensu: v. g. nempe si Petrus abutatur his mediis, & dissentiat.

258 Confirmatur tertio: quia si non sufficeret simplex intelligentia, & requiretur Scientia Media ad Moralementem Providentiam generalem, Deus procederet improvidentissimè: nam plerumque daret ex modo providendi Media, quæ essent iniuti ia, saltē extrinsecè, ad finem: calo nempe quo Petrus frustratus auxilia sit. Confirmatur quartū: Scientia requiritur ex parte Providentis, ut videat Mediorum conducedentiam; at accedit, ut Scientia Media non videat Mediorum ullam conducedentiam; casu nempe quo media sint inefficacia: ergo tunc tota mediorum conducedentia nota est per

simplicem intelligentiam: ergo ea sola *In Primā par. tract.* constitueret potest in aliquo casu. Moralementem Dei Providentiam: cur ergo non in *2. de Deo* omnīs Vrgetur: in tali casu Scientia Media potius retraheret, quam argeret dispositionem Medii: ergo in talis casu non finire.

259 Confirmatur quinto: quia ex terminis videtur impertinens ad prædendam, & disponendam existentiam rei, Scientia, quae non habetur nisi ex presupposita ejusdem rei existentiæ: atqui sic se habet Scientia Media: pender enim ex *num. 225.* ab ipso eventu absoluto: ergo ea impertinens est ad constitutionē Providentia: ergo sufficit sola simplex intelligentia.

260 Respondeatur: negando apte-

Solvitur.

dens ex *supra* fusè congestis: potissima *Ex didis* enim circumstantia utilitatis mediorum *à nu. 234.* indifferentium non cadit in simplicem intelligentiam. Ad primam confirmationem, dico, Scientiam Mediā, tendere in hypothesis, affirmando de ipsā conjunctione, vel inconjunctione cum effectu, si ponatur, & hoc est representatione ipsam secundū prædicata extrinseca, quæ debent notissima esse Providenti perfetto. Ad secundam, distinguo antecedens: dispensatio activa, quæ consistit in Decreto Divino non exigit determinatam Scientiam Mediā, omissio: (res enim est de quā gravis nos manet *infrā* lis:) dispensatio passiva, concedo. Hac enim numerò libertas, quæ modò dari supponitur cum Scientiā Mediā de consensu, staret etiam, si Deus vellet, cum Scientiā Mediā de dissensu: exigit tamen non dari à Deo, sine aliquā ex his Scientiis Mediis.

Ad tertiam, nego sequelam: Dari enim à Deo media alioquin extrinsecè inutilia ex abusu recipientis, est ipsi Deo honestissimum, & Creaturæ beneficium, *Infrā à num. 401.* ut *suo in loco* videbimus: dari verò cum *Et lib. 9.* casualitate talis inutilitatis, foret im-

à num. 179

provideritissimum.

261 Ad quartam: dico Scientiam Mediā requiri ex parte Providentis,

re-

ut videat non solùm conducedentiam, sed etiam inconducedentiam Mediorum ad finem; ut Provisor liber sit vel in hac permittendā, vel in illā voluntariè caułandā. Ad instantiam adjunctionā, fatetur, Scientiam Mediā de inconducedentia Mediī

In Prima retrahere posse ab ejus executione: ex parte tract. de tamen necessariam esse, ut Deus retrahatur, si velit; aut voluntariè pertrahatur, mittat frustrationem. Ad quintam & Prædeterminationem, distinguo majorem: Scientia quæ non habetur, nisi ex presuppositione rei existentiæ absolutæ, & absoluta, concedo: solum conditionatè, nego: tunc enim notitia, cum non praestupponat existentiam conditionum, potest ad eas inducendas deservire, & sic mediata ad rei, cuius est Scientia, existentiam: ut patet in eo, qui per infusionem Dei sciat, se convertendum, si Templum aeat.

§. IV.

CELEBRIS OBJECTIO DE OBJECTO Hypothesis.

Objecto **Scientiæ** **Mediae.** 262 **O**bijices quintò plausibilius: Deus per Scientiam Mediam, quæ cognoscit: si dederò Petro auxilium, converteatur, vel sit, convertendum, si detur auxilium sine Providentiæ requisitiæ, ut convertatur; vel sit, convertendum, si detur auxilium cum requisita Providentiæ. Non primum: quia implicat, quod Petrus convertatur sine Providentiæ requisitiæ ex parte Dei, ut convertatur: & simul implicat, exerceri à Deo vocationem, sine Providentiæ. Si ergo secundum: ergo Providentia ex parte Dei requisita, ut convertatur Petrus, non claudit Scientiam Medium. Patet consequentia: quia ex parte hypothesis attingeret se ipsam Scientiam Medium, constituentem Providentiam Dei: ergo desineret esse Scientia Medium: Nam hæc veritas: converteatur Petrus, si vocetur à Deo cum Scientiæ Mediae de conversione, inevitabilis est, & pertinens ad simplicem intelligentiam, utpote veritas sub conditione essentialiter connexa cum eventu.

Illustratur primò: 263 Confirmatur, & illustratur hæc ratio primò: quia si Scientia Medium constitueret Providentiam Dei, scilicet, qui objicitur Scientiæ Mediae, importaret, & non importaret ex parte hypothesis ipsam Scientiam Medium. Non importaret: quia jam ex parte hypothesis esset ratio connexa cum eventu, quare perirent & libertas nostra, & ipsa Natura Scientiæ Mediae: nam ea veritas foret necessaria.

Importaret: tūm quia ex parte hypothesis importari debet Divina Providentia, sine quæ repugnat, quod sit conversio. Tūm etiam quia sicut conversio absoluta nequit esse à Deo improvidè, & cæco modo, ita pariter conditionata conversio. Tūm demum quia ex parte hypothesis importatur collatio auxilii, non cæca, & Deo indigna, sed provida, & Deo possibilis, & digna.

Secundò:

264 Confirmatur, & illustratur secundò: eò præcisè quod ponatur conditio, sub quæ, si potieretur, vidit Deus fore Petri Conversionem, erit Conversio Petri: Vel ergo in ipsa conditione involvit Scientia Media, vel non? Si primum: ergo ea veritas non est Scientiæ contingens, sed necessaria; nec Media, sed Intelligentia simplicis. Si secundum: ergo Scientia Media non requiritur ad existentiam Conversionis Petri ergo neque ad Providentiam necessariam, ut sit Conversio Petri: nequit enim esse Conversio improvidenter, & fortuitò respectu Dei. Antecedens autem assumptum patet: nam si posita præcisè conditione, non sequeretur Petri Conversio, facta fuisset Divina Scientia id affirmans.

265 Confirmatur, & illustratur tertio: Quicquid requiriatur in statu absoluuto ad Conversionem liberam absolutam, requiritur in statu conditionato ad Conditionatam. Ratio est: quia sicut res non aliter existit, quam positis requisitis ut existat; ita neque existeret aliter quam si ponerentur ea requisita. Atqui per Nos in statu absoluuto requiritur Providentia constituta per Scientiam Medium ad conversionem absolutam: ergo in statu conditionato requiritur ad conditionatam, atque adeò ex parte hypothesis tacita per Scientiam Medium; quo ipso definit esse Scientia Media.

266 Confirmatur, & illustratur quartò: Conversio libera salutaris tam essentialiter est à Deo, circa ipsam exerciente perfectissimam Providentiam; quam ad ipsam vocante per supernam vocationem: Atqui propter hoc secundum, Conversio absoluta supponit existentem in exercitio vocationis supernam, & Conditionata supponit existentem in hypothesis: ergo propter illud primum, sicut Conversio absoluta supponit existentem in exercitio Providentiam Dei requisitam,

tam, ita Conditionata supponit existentem in hypothesis: id autem est, ut sèpè diximus, contra naturam Scientiæ Mediae.

Quintò:

267 Confirmatur, & illustratur quintò: ex eo quod dari Vocationem à Deo providenter, importat essentialiter, dari cum Scientiæ naturali circa essentiam vocationis, in hoc statu conditionato, si dederò vocatiōnē, præscindit non potest à Scientiæ Naturali: ego si juxta nos dari vocationem à Deo providenter, importat essentialiter, dari cum Scientiæ Media; in statu conditionato, si dederò, præcindit non potest à Scientiæ Media, sed ea subauditur: unde objectum non potest esse objectum Scientiæ Mediae.

268 Confirmatur, & illustratur sexto & ultimo: Tam abest, cognosci à Deo per Scientiam Medium, dum dicit: Si dederò Petro auxilium, converteatur, ipsam Scientiam Medium ex parte hypothesis; ut potius cognoscatur, Convertendum Petrum, si per impossibile esset auxilium sine Scientiæ Media; atqui sub illa conditione importatur Providentia requisita, ut Petrus absolutè convertatur: involvit enim vel Dei volitio, vel collatio auxilii, Deo providèstissima: ergo Scientia Media non involvit in Providentia Dei necessariæ, constitutivæ, & essentialiter.

Authores Objectio-nis.

Eà qui ntantur: Arriaga. Albelda. Godo. Bafilius de Leo.

269 Hoc argumento, quod ita præminivi, ne disimuletur, si qua ipsi vis est, triumphate videntur nonnulli Moderni post Arriagam: eoque impugnant Recentes Dominicani cum Albeida, & Godoy Vtilitatem, & Existentiam Scientiæ Mediae; istamque deseruit Basilios Legionensis in *Lettura de Auxiliis*. Communis tamen est difficultas Thomistis, & nostris, si quis advertat, quomodo cumque in prædicti puncto discurratur. Quod ego hic brevi representare non gravabor, libando, in specimen, retorquendi formam.

Retorque-tur in Tho-mistis.

270 Primò contra Thomistas: sumo Decretum subjectivè abolutum, & objectivè conditionatum: v.g. *Decerno, ut si apud Tyrios & Sydonios patrentur miracula Christi, convertantur*: in quo decreto ajunt Thomistæ cognosci conditionatam conversionem Tyriorum. Arguo sic: Vel objectum, quod tali decreto statuitur, est, quod Tyri convertantur sine

Aranda de Deo.

prædeterminatione requisitâ ad conver-sionem, vel cum prædeterminatione re-par.tract. quisitâ? Non primum: quia id per vos est 2. de Deo impossibile. Si ergo secundum: rogo ulterius: vel illa prædeterminatione importat ex parte hypothesis, ita ut sensus finante, fit: *Volo, quod si apud Tyrios fiant miracula, & deinceps ipsi Prædeterminatione ad conversionem, convertantur*: vel non importatur ex parte hypothesis? Si hoc secundum: quid ergo mirum, quod ex parte hypothesis Scientiæ Mediae non importetur Providentia constituta per ipsam Scientiam Medium, licet alioquin requisita sit ad conversionem absolutam? Si ergo primum: destuitur Natura Decreti: nam illud objectum est omnino necessarium, nec ulius decreti indigum: & simile objectum debet omnino non de Tyriis solum, sed etiam de Iudeis verificari, & de omnibus. Quid ad hæc?

271 Secundò contra Nostros: sumo *Et in Au-* *hypothesim Scientiæ Mediae, si dederò thores ex auxiliis;* & Decretum, quod in eâ dicunt *Nostris.*

invovi: & agno sic: Vel Objectum, quod attingitur à Scientiæ Media est, Petrus convertetur, si Deus det auxilium cum libertate digna Deo: vel, si detur auxilium sine libertate digna Deo? Si secundum: Objectum est impossibile: tamen enim repugnat esse conversionem sine auxilio Dei, quam sine libertate digna Deo. Si ergo primum: Atqui libertas digna Deo in dando auxilium est dare auxilium per vos cum potestate imperandi volitionem collativam ex motivo efficacia, vel im-pediendi ex motivo inefficacia: ergo in objecto Scientiæ Mediae sub conceptu li-beritatis dignæ Deo debet attingi potes-tas imperandi volitionem collativam ex motivo efficacia, pro casu conversionis farutæ: hæc autem potestas dicit indisponsabilitatem Scientiam Medium. Ro-go ergo: Vel hæc libertas importatur ex parte hypothesis: vel non? Si secundum: cur ergo debet importari Providentia? Si primum: ecce destruitis etiam Scientiam Medium. Quid ad hæc? Vide alia *Suprà lib.* lib. 5. à num. 214. Patet ergo argumentum 5. à num. esse sophisticum.

272 Respondetur. Et quidem argu-
mento, nego dilemmatis antecedens: Li-ex dicitur
cet enim Deus sciat, convertendum Pe-suprà nu.
trum si detur auxilium cum Providentia 224. & d
requisita ad conversionem; & sciat, non num. 227.
posse

In Primā posse contingere Conversionem sine Pro-
par. trāt. videntiā : equū sitā ad ipsam : Neutrum
2. de Deo tamen scit per Scientiam, quae sit Media,
Providēt. sed simplex Intelligentia. Scientiæ Mediæ
& Præde- Objectum hoc est : Libertas Petri, si sit,
finante. conjunge ur, cum conversione, & Provi-
Et la lib dentia requiri ad ipsam. Itaque ex parte
5. à num. hypothetis, solum attingit Petri liberta-
214. & à tem, ex cuius eventu pendet modus quo
nu. 222. ipsa libertas ponenda est: non ergo illum
attингit ex parte hypothesis. Et quid
mitum, quod non attingat quidquid re-
quiritur ad physicam existentiam hypo-
thesis, si præcisè tendit ad dādām ipsi
intentionalem existentiam, ad quam
sufficit ipsa Scientia Media? Nihil ergo
sequitur ex his, quæ timebat objectio:
cujus solutio pendet, & patet ex condi-
tione, & objectis Scientiæ Mediæ repres-
sentatis lib 5. à num. 214. & inclaret
per ea, quæ subdō ad confirmationes ad-
junctas.

Et prima Confirmatio. 273 Ad primam. Negavi jam iterum
importari in statu conditionato Scientiæ
Mediæ ex parte hypothesis ipsam Scientiæ
Mediae.

Suprà à nu. 227. Mediam; quidquid sit, an importetur in
alio statu conditionato simplicis intelli-
gentiæ, quod affirmo. Ad primam rationē
oppositam nego antecedens, neque enim
status conditionatus Scientiæ Mediæ ex
parte hypothesis imbibit, nisi constitutiva
libertatis creata. Ad secundam rationē:
dico, imprimis statum conversionis con-
ditionata non esse physicum, sed purè in-
tentionalem; secūs ac status absolu-
ta conversionis: unde licet iste dicitur præ-
supponere omnia, à quibus etiam media-
tē pendet existentia physica: non ille Di-
co deinde, sicut conversionis absoluta est à
Deo providentissimè, ita conditiona-
tam videri providentissimè à Deo fore:

in statu quidem conditionato simplicis Intelligentiæ, importata Providentiæ ex
parte hypothesis: in conditionato Scientiæ
Mediæ, importata solum ex parte
eventus à quo pendet: ut explicuius
Suprà lib. suprà à num. 227. & latius lib. 5. à num.
5. à num. 222. Ad tertiam rationem oppositam, fa-
222. & hie teor ex parte hypothesis importari colla-
dnu. 227. tionem auxili, sātem passivam, non ve-
rò ea omnia, per quæ ex parte Dei reddi-
tur ea collatio Deo digna: sed neque ea
excluduntur, sed attinguntur ex parte
eventus.

Secunda, 274 Ad secundam confirmat. Nota

æquivocationem arguentis. Fateor, pos- ex Notan-
tis præcisè, quæ videntur ex parte hypo- dā fallaciā
tamen scit per Scientiam, quae sit Media,
Providēt. sed simplex Intelligentia. Scientiæ Mediæ
& Præde- Objectum hoc est : Libertas Petri, si sit,
finante. conjunge ur, cum conversione, & Provi-
Et la lib dentia requiri ad ipsam. Itaque ex parte
5. à num. hypothetis, solum attingit Petri liberta-
214. & à tem, ex cuius eventu pendet modus quo
nu. 222. ipsa libertas ponenda est: non ergo illum
attингit ex parte hypothesis. Et quid
mitum, quod non attingat quidquid re-
quiritur ad physicam existentiam hypo-
thesis, si præcisè tendit ad dādām ipsi
intentionalem existentiam, ad quam
sufficit ipsa Scientia Media? Nihil ergo
sequitur ex his, quæ timebat objectio:
cujus solutio pendet, & patet ex condi-
tione, & objectis Scientiæ Mediæ repres-
sentatis lib 5. à num. 214. & inclaret
per ea, quæ subdō ad confirmationes ad-
junctas.

275 Quare distinguo: positâ præcisè, id est, solum, nego implicatiā terminorum: nam quomodo erit conversio, si ponitur sola conditio? præcisè, id est, tota conditione, erit conversio, subdi-
stinguo: erit conversio sine Providentiā, nego: cum summā Providentiā, conce-
do. Erit enim sub conditione physicæ
jam exercitā, quæ in statu conditionato
Scientiæ Mediæ importatur penè essen-
tialia sua prædicata. Deinde, negando
involvi in conditione Scientiæ Mediæ, nego quod exinde infertur; nēpe non esse
necessariam ad existentiam conversionis;
imò Scientia Media se ipsam attingit ut
necessariam ad conversionem, non qui-
dem ex parte hypothesis, sed ex parte
eventus, à quo pendet. Latè loco citato, Loc. cit.
lib. 5.

276 Ad tertiam (quam aliqui nimis fidenter opponunt:) distinguo: requiri-
t in aliquo statu conditionato, tran-
seat, ut explicui à num. 227. requiritur
in omni, atque adeò in statu Scientiæ
Mediæ, subdistinguo: ex parte hypothe-
sis, nego: ex parte eventus, vel hypothe-
sis, vel forma constituentis ipsum sta-
tum conditionatum, concedo. Quæ om-
nia satis patent ex suprà insinuatā num.
224. & iatè discussis lib. 5. à num. 214. Suprà lo-
& à num. 222. Itaque, quod solet dici, lib. 5. ci-
quicquid requiritur in statu absoluto, re tatis.
quit in conditionato, solum in hoc sen-
si potest esse verum, nempe, quo volu-
mus dicere: Sub hypothesis sub quā affir-
metur

metur consensus v. g. debere, & posse
affirmari omnia requisita ut sit consen-
sus: Quia sub hypothesis, sub quā sit con-
sensus, erit, prout essentialiter est, atque
adeò coexistens cum his omnibus, sine
quibus non potest esse. Exinde tamen
non sit pro omni statu conditionato de-
bere attingi ex parte hypothesis ea om-
nia, sine quibus res esse nequit in statu
absoluto: ut iam notavi locis nuper ci-
tatis.

Quarta:

Quinta:

Sexta:

Incaute- dittum.

Vide sup. lib. 5. à num. 216.

277 Ad quartam, concessā majori,
nego minorem: non est ob eam ratio-
nem; sed quia vocatio est constitutivum
immediatum libertatis, & hæc impor-
tatur ex parte hypothesis. Ad quintam,
Nego suppositum; & eo permisso, etiam
antecedens ipsi subnixum. Suppositum:
quia neque Scientia simplicis Intelligentiæ
iungitur ex parte hypothesis à Scien-
tiā Mediā. Antecedens: quia ratio cur
simplex intelligentia importaretur ex
parte hypothesis (dato, & non concessa)
effet: quia importat quicquid ad consen-
sum conducit, & finit libertatem omni-
nō indifferentem, & præsidentem à
connexione cum parte determinatā liber-
tatis: signum enim hypothesis est signum
indifferentiæ.

278 Ad ultimam, Nego Imprimis ta-
le quid nosci à Scientiā Mediā: imò scit
ex parte eventus ipsam Providentiam.
Deinde si Deus scit (quod sciet, si ver-
rum est) convertendum Petrum, etiam
si poncretur auxilium sine Providentiā,
aut Scientiā Mediā, non id scit modo,
quo nos proferimus, sed quatenus sciens
neque Providentiam suam, neque Scien-
tiā Mediā esse ex constitutivis liber-
tatis creatæ, planè noscit, datā per im-
possibile hypothesis Scientiæ Mediæ, sine
Scientiā Mediā, non defectu à conver-
sionem, quam alioqui futuram, aut videt,
aut supponimus, ex defectu immediatæ
libertatis ad illam. Quare pro veritate
conditionati impossibili, quam nos sic
exprimimus: Convertetur Petrus, si da-
retur auxilium, etiam sine Providentiā,
aut Scientiā Mediā, non datur in Deo
Scientia mixta, aut tertia, (ut nonnemo
dixit) sed sufficit ipsa Scientia sim-
plicis Intelligentiæ circa Naturam hy-
pothesis, & Scientia Media, quæ datur
in Deo de conversione conditionata Pe-
tri sub hoc auxilio.

§. V.

*VLTIMÆ OBJECTIONES : ET DOCTRI-
NAE totius Epitome.*

279 **O** Bjicies ulteriùs sextò : Si finante.
Scientia Media de consensu Objetio-
v.g. effet in Deo requisita ad extorquen-
dum à Petro consensum, duo sequeren-
tur absurdum. *Primum:* Posse à Petro com-
mitti peccatum, quod non posset à Deo
permitti. *Alterum:* posse Petrum se con-
vertere ad Deum sub auxilio, sub quo
Deus illum convertere non potest. Quæ
patet quām absurdum sint. Et ostenditur
primum: Habeat Deus hanc Scientiam
Medium: Si Petrus habeat libertatem A,
non peccabit; & conferat ipsi libertatem
A: sic arguitur: Petrus in tali casu po-
test potestate antecedente peccare: sed
Deus ne potestate quidem antecedente
potest permettere tale peccatum: ergo
potest à Petro committi peccatum, quod
à Deo permitti non potest. Minor proba-
tur. Nequit Deus permettere peccatum
sub libertate A, si Deus habet aliquid
inconjugibile cum peccato sub liberta-
te A, quod pro libito impedire non po-
test, ut patet; sed illa Scientia Media est
inconjugibilis cum Peccato sub liberta-
te A, & nequit à Deo impediri pro libito:
ergo. Secundum ostenditur: habeat
Deus Scientiam oppositam, neimpè: non
convertetur Petrus, si habeat liberta-
tem A: & arguitur pariformiter: Petrus
sub tali libertate, licet non converta-
tur, potest tamē se convertere pro libito
potestate antecedente; sed Deus nequit
ipsum sub eā libertate convertere potes-
tate antecedente: quod probatur: quia
eatenus potest Petrus se convertere, quæ
tenus potestate antecedente potest evi-
tare Scientiam de conversionis omis-
sione; Sed Deus nequit ipsam evitare, ut
pote sibi non liberam: ergo, &c. Hæc fo-
phisma sunt, sed solvenda.

*Merē So-
phistica.
Solvitur*

280 Respondetur. Nego sequelam.
Neutrum enim ex illis absurdis sequi-
tur. Ad ostensionem primi, permisā sup-
positione, & concessā majori, distinguo
minorem: Deus ne potestate quidem an-
tecedente suppositionem non peccati, po-
tent potestate peccatum, nego: ne po-
tentate quidem antecedente constituta
per suppositionem non peccati, concedo:
hoc

In Primā hoc autem non est absurdum: si benè *par. trah.* netretur. Volo igitur dicere: Deum qui *2. de Deo* dem non posse peccatum cō-
Prov:dēt. jungendo suppositionem non-peccati & *Præde-* cum permissione peccati ; sicut nequit *stianie.* Petrus peccatum committere conjungen do suppositionem non-peccati cum peccato : Vtrumque enim est impossibile. Verū cum potestas antecedens peccandi in Petro , sit inseparabilis à potestate Divinā manendi cum libertate ad permittendum peccatum; nam est inseparabilis à potestate habendi Scientiam Mediām de peccato, independentem à positione , & executione libertatis in Petro, atque adeò constituentem libertatem Dei ad permittendum pro libito peccatum; pater peccatum non a iter esse à Petro possibile, ac à Deo permittibile est.

Ribaden. 281 Similiter respondet ad ostensionem alterius: Sicut enim Petrus, nequit se convertere, conjungendo conversionem cum suppositione non-conversionis , sed eā evitari ; quae evitatio est in Deo suppositio , quae ponit in libertate Deum, ut pro libito suo convertat, exhibendo Petru beneficium cogitationis congruū; pātet potestatem se convertendi in Petro , esse inseparabilem à potestate habendi quicquid requiritur ex parte Dei, ut potius Deo , quam Petru tribuenda sit ipsa conversio Petri. Videatur Ribadeneysa *disp 17. ànum. 54.* aliter satisfacere conatus , innixus scupulis sui Decieti concomitantis, & condeterminantis.

Subtilis instantia: exp.Ant. Perez. 282 Instabis ex Doctrinis subtilis nostris Patris Antenii Perez prima *2. disp. 4. cap. 7.* Si Scientia Media constitueret Providentiam Dei , Scientia Media de consensu v. gr. constitueret libertatem Dei proximam donandi consensem Creaturæ: ergo sine Scientiā Mediā de consensu non esset in Deo libertas proxima donandi consensem : ergo sine Scientiā Mediā de consensu , non esset in Petro v. g. libertas proxima consentiendi. Sed quoties dissentit, non est Scientia Media de consensu: ergo quoties dissentit, non est proximè liber ad consentiendū: ergo neque liber dissentit. Quae subsumuntur sunt vera. Primum entymema etiam constat. Consequentia immediata sequens dedecet proximæ libertatis in Petro , (in

quā est difficultas) ostenditur. Repugnat libertas proxima consentiendi , sine libertate proximā accipiendi consensem à Deo: sed in tali casu repugnat libertas proxima accipiendi consensem à Deo: quod probatur: repugnat libertas proxima accipiendi à Deo , quando in Deo non est proxima libertas dandi , sed in tali casu in Deo non est libertas proxima dandi : ergo neque in Petro libertas proxima accipiendi ergo nec consentiendi. Si enim consentire est accipere à Deo consensem : ut verè est : cùm consensus sit Dei donum : qui non accipit à Deo, non consentit , & qui non est in proximā libertate accipiendi, non est in libertate proximā consentiendi. Confirmatur. Impossibilis donatione , est impossibilis acceptio : ergo si donatio ex parte donatū est impossibilis; impossibilis est acceptio ex parte recipientis. Sophisma *Sophisti- ca:*

283 Respondetur. Imprimis multi *Solvitur.* sunt casus, in quibus accipiendi potestas est expedita: & ligata, potestas dandi: petendi facultas, impedita: reddendi, expeditissima : potest enim esse non communē impedimentum. Deinde concessio primo entymemate , nego consequiam, quae subinfertur. Ad ejus probationem, concessā majori , nego minorē: quia libertas proxima accipiendi consensem à Deo, est libertas proxima determinandi consensem, & ipso medio Deum, ut, pro calu consensu, utatur Scientiā Mediā de consensu : quā dirigente donet ipsum consensem: qui est determinatio mei ad ipsum , & acceptio mea. Ad probationem negatæ nunc minoris , nego maiorem : Sufficit enim , ut in Petro sit libertas proxima faciendi, ut sit in Deo ea proxima libertas dandi : Si enim in Petro est talis libertas (ut verè est) cùm sit libertas proxima determinandi ad Scientiam Mediā de consensu , datur in Petro libertas proxima accipiendi consensem à Deo, quin pari modo sit in Deo libertas dandi. Fatoe, ipsum consentire, esse accipere consensem à Deo ; & cum, qui non accipit, non consentire: Sed cùm ipsum consentire sit determinatio, ut ab æterno præcesserit in Deo quidquid requiritur ut actū donet: inde, qui est in proximā potestate consentiendi, est in proximā

ximā potestate faciendi , ut consensus in Creaturā acceptus sit à Deo , & ab ipso donatus Creaturæ. Confirmatio solūm verificari potest, quando donatio est simpliciter impossibilis : non verò quando in manu potentis accipere, est, expedire proximè manus donatori ad ipsam donationem, ut in casu nostro contingit ex prærogativā libertatis nostræ , cui se Deus, & providentiam suam attempere dignatus est , relinquens Nos in manu consili nostri.

Doctrinæ Epilogus.

284 Ex Doctrinā totius Disputationis clare colligis, quinam actus ex parte Divini intellectus, non constituant: quinam verò constituant formalem quidditatem Divinæ Providentiae, tam Physicæ, quam Moralis. Non constituant ullam ex ipsis, Imperium intellectuale , quomodo

cumque fingatur ; neque Scientia Visio- In Primā nis: illud: quia impertinens , & impli- par. trah. cans, & in Deo specialissimè: Hæc: quia 2. de Deo ipsi non competit esse causam rerum in Providēt. munere Scientia. Constituant verò utrā- & Præde- que indisponibiliter Scientia simplicis finante. Intelligenzia, & Scientia Media. Illa: ut- Connexio potè causa rerum ex munere Scientia. cum se- Hæc saltem, ut ratio sine quā nequit esse quenti. perfecta voluntaties Providentiae. Re- stat modò videre Manus, quod praefat in constitutione Providentiae Scientia Me- dia, & Modum , quo se habet circa com- partem, nempe circa decretum volunta- tis: an se habeat purè removendo prohibens , an dirigens , an ut ratio purè concomitans , an præcedens: & quo gra- du necessitatis in præcedendo?

DISPUTATIO XXXI.

DIVINÆ PROVIDENTIÆ CONSTITVTIO ex necessaria præcedentia Scientia Media.

285 RÆCEDENTIA Divinæ Scientiæ Mediæ , quam defendere, & ostendere , est animus , omnino necessaria , intelligi debet circa Decretum collativum Me- dii, & juxta Moralem Providentiam, Auxiliū ad actum liberum : Ita ut Providentia Moralis non utcumque dicat in sui constitutione Scientiam Medium, sed etiam pro priori ad De- cretum constitutivum ipsis, & quidem prioritate metaphysicè indispen- scopus Controver- sable. Hic est Scopus. Verū , quia sumus in Controversiā cum gravissimā, tūm celeberrimā de Directione Scientiæ Mediæ, oportet , & termi- natos questionis, & Authorum sensa præmittere.

SECTIO I.

CONTROVERSIÆ TERMINI , ET STA- TU: & judicia Theologorum.

Efficacia Auxiliī in quo si- ta?

286 **N**ota primò: cùm his hæc de Directione , & Præcedentia Scientiæ Mediæ oita sit, & adulta in Nostrorum finu , supponi ex tractatu de Auxiliis contra Thomistas , Efficaciam auxiliī, non esse essentialē, & intrinsecam entitati ipsius auxiliī, quod dicimus efficax , sed accidentariam , & extrinse-

cam : Itaque auxiliū efficax , & sufficiens , seu inefficax, entitate non diffe- rent, sed extrinsecæ formæ accessione, ex quā efficacis, vel inefficacis denominatio sumitur.

287 Nec ob id negamus auxiliū efficax , tam in actu s. cundo , quam in actu primo. *Auxiliū efficax in actu se- cundo* est, Entitas ipsius auxiliī cōjuncta secundo. In actu secundo est, Entitas ipsius auxiliī cōjuncta secundo. cum cooperatione voluntatis creatæ , & quā in actu secundo fit , & denominatur efficax. In actu primo est eaēm cōxiii. In actu Entitas conjuncta cum futuritione con- primo. ditio-

In Primā ditionatā cooperationis creatæ, quæ fu-
par. tract. iuritio apud me de forma. i est ip/a Sci-
2. de Deo nia Med a, ut supra lib. 4. & alibi agn.
Pro vidit. do de Efficaciam Gratiæ latè docui. Vnde
& Præde moveri Deum in collatione auxiliū effi-
caciæ ex efficaciæ, erit, dare auxilium,
Sup. lib. 4 vel quia videz sortitum eff. etiū, vel
quia sortietur effectum, effectu ex se
connexo cum efficaciæ auxiliū, & supponen-
tente Scientiam Medium de ipsa.

Direttio: 288 Nota secundò: Duplex iter accipi
potest Direttio Scientiæ. Primo: fr. Et: & tunc dicitur Scientia fr. Et: dirigere
effectum, quando actu movet ad ipsum;
seu quando effectus moveatur ex obj. Et: o-
ta. is Scientia. Inde fr. Et: a directio Scien-
tia Media dicitur illa, quæ Deus move-
tur ex præcognitâ per Scientiam Mediæ
efficaciæ, ve: inefficaciæ auxiliū, ad con-
ferendum illud, vel ad negandum: si ne-
get, moveat Scientia Media ad no[n]itio-
nen conditionis; si confert, moveat ad
volitionem conditionis: qui sunt termini
apud Modernos celebres. Secundò, la-
z: & tunc dicitur Scientia latè dirigere,
quando, licet actu non moveat, est tamen
in signo apto ad movendum. Inde lata di-
rectio Scientia Media dicitur à Mod-
ernis illa, quæ Deus per ipsam Scientiam
Medium constituitur liber, ut moveatur
ex efficaciæ, vel inefficaciæ auxiliū, quod
hac descendunt.

**Quæ sub-
dividitur.** 289 Nota tertio: Idque dupliciter, ajunt aliqui,
contingere posse. Primo, ut Scientia Me-
dia sit in signo apto, ad inducendum auxi-
lium, medio decreto, quod ab ipsa im-
mediatè pendeat. Secundò, ut sit in signo
apto, ad imperandum decretum col-
lativum auxiliū: quo casu imperium pen-
det essentialiter à Scientiâ Mediâ: de-
creto vero imperatum, peraccidens.

**Sipnum
aptum ad
dirigendū
quid im-
porteret?**
**Doctrina
P. Ribad.** 290 Nota quartò: Scientiam in
signo apto ad movendum effectum, non
apud omnes esse, Scientiam esse priorem
effectu, prioritate naturæ. Sunt enim
aliqui (inter quos est P. Gaspar de Riba-
deneysia) qui concedunt Scientiam esse
in signo apto ad movendum effectum, &
tamen non esse illo priorem: censem
enim, non omnia comprincipia consti-
tuentia libertatem, præcedere ad extre-
num illius utrumque, sed ea præcisè,
quæ influunt. Vnde distinguunt dupli-
cem prioritatem Naturæ, formalim; &
apicaliū: illam adstruunt in princi-
piis influentibus: hanc in eis, quæ sunt

in signo apto ad movendum, & actu non
movent. Hinc multi, conati probare
prioritatem Scientiæ Mediaæ, vix asse-
quantur, quod Scientia Media sit apti-
tudinaliter prior, seu in signo apto ad
movendum effectum.

290 Nota quinto: Tripliciter exco-
gitari posse Prioritatem Scientiæ Mediaæ
in constitutione Providentia. Primo, ita
ut Decretum essentialiter ab ipsa pen-
deat, seu, cum illâ connectatur. Secundò,
ita ut decretum immediate ab ipsa non
pendeat, vel solum immediate ratione actu
imperantis, ut significavi num. 288. fine.

Tertiò, ita ut Decretum ab ipsa, ratione
sui non pendeat, sed ratione circumstan-
tiæ objectivæ. Est grande discrimen inter
hos modos. Nam primus dicit indispensabilem
prioritatem Scientiæ Mediaæ. Secundus eam dicit respectu actus, qui
imperat; respectu vero imperati, media-
tam solum dicit, & accidentariam. Ter-
tius vix saiat prioritatem, nisi respectu
consensus v.g. nam dicit, Scientiam Me-
diæ solum præcedere ad volitionem
auxiliū efficacis, quia præcedit ad ipsam
efficaciam. Et, inter hos modos, vix video
Modernos stare probacionibus suæ Sen-
tentiae: nam prioritatem, quam adstinxer-
e, & probavere, vix retincent, cum ad
hac descendunt.

291 Nota quintò: Effectum seu De-
cretum collativum auxiliū, & libertatis Decreti in
ex triplici capite posse sortiri connexio-
nem cum determinatâ parte libertatis quo respectu
creatae, quam insituit, aut confert. Primo pite?
ex energiâ & efficaciâ effectus: & hac
accidit, cum Deus moveatur ex auxiliū ef-
ficaciæ, ut illud conferat. Secundò ex ti-
tulo libertatis immediata essentialis: &
hac accidit, si actus, quo Deus auxiliū
confert, sit essentialiter liber, immedia-
tione libertatis excludéte præcessione
imperii: tunc enim connectitur cum illis
omnibus, quæ libertatem Dei constituant
in actu primo, atque adeò cum Scientiâ
Media. Tertiò, ex reflexione supra Scien-
tiam Medium, volente nempe Deo con-
ferre auxilium, licet videat quale erit,
si conferatur. Discrimen est inter hos
tres modos: quod primus stare non po-
test sine effectu circa circumstantiam effi-
caciæ: duo rel. qui nullum dicunt effectum
circa illam, sed solum indicant specialem
libertatem Dei conferentis auxilium.

No-

**Constituti-
va liberta-
tis quo ad
partem
utramque
sunt prio-
ra respe-
ctu cuius-
libet.
InDeo præ-
sertim.**

292 Nota sextò: Quamvis factâ sup-
positione, quod libertas in actu secundo
non sit essentialis entitati actu, qui di-
citur liber, permitti possit in Agente li-
bero creato, quod tota potestas liberta-
tis non præcedat naturâ ad utrumque
libertatis extremum, ut docet Ribade-
neyra de Actibus d. sp. 17. cap. 1. & 2.
(id quod ego disputando de Actibus,
etiam censui esse falsum, cum Herrera hic
quaest. 2. sect. 5.) in Deo tamen intelligi
non posse. Ratio discriminis est. Primo:
Etiam in Creaturis. quia in Agente creato fit suppositio li-
bertatis extrinsecæ, quæ in Deo difficul-
ter fieri potest. Secundò: quia prioritas
quæ attenditur in Agente libero creato,
est prioritas physica, quæ quidem non
præstatut in actu à totâ potestate liber-
tatis: potesta enim dissentendi non in-
fluit in consensum: at prioritas, quæ at-
tenditur in Deo, non est physica, sed pu-
rissimæ coexistentia, solo titulo vel re-
presentandi objectum, quod voluntas
eligit, vel reddendi voluntarium volun-
tatis effectum. Tertiò: quia actus Agen-
tis creati non reflextunt in constitutiva
libertatis, à quâ oritur: effectus tamen
divinus reflectit seipso, gaudens in Deo
esse, qualis est, & complacens in coexi-
stentiâ actu, quibus coexistit, ut vide-
bimus infra: non ergo potest sumi illa
paritas. His ita notatis

**Quæstiō
hic multi-
plex.** 293 Multiplex quaestio excitatur hic
à Modernis. Prima: An Scientia Media
constituit Providentiam Moralem, ut
ratio directiva ad negationem condi-
tionis prævisæ, scilicet Hypothesis, & Auxili-
i? Secunda: an etiam ut ratio directiva
ad positionem conditionis? Tertia: an ea
directio sit necessaria in Deo? Quarta: an
ipsa Scientia Media præcedere debat
volitionem collativam auxiliū & condi-
tionis, &, ipsa mediante, effectum abso-
lutum? Quinta: an hæc præcedentia indispen-
sabilis sit & necessaria? Hi sunt
termini, quibus ab aliis proponi solet
hæc quaestio: quæ tota reducitur ad tria
puncta. Primum: an Deus dare possit
auxilium, quia efficax: & negare, quia
inefficax? Secundum: an ita se Deum ge-
tere, sit necessarium. Tertium: an, est
Deus neque moveatur ex efficaciæ auxili-
i, ad ipsum conferendum; aut ex inef-
ficaciæ ad negandum: Scientia Media
præcedere necessariò debeat ad collatio-

nem auxilli; ita ut ipsa volitio supponat In Primâ
virtualiter ex parte libertatis Divinæ in-
par. tract. ter alias notitias necessariò prærequisi-
2. de Deo
tas ipsam Scientiam Medium? Et in hoc Proximè.
textio puncto volvitur totus caido pia- & Præ-
fentis Controversia. finante.

294 Prima Sententia affirmat posse Omnia
Scientiam Medium movere Deum ad ne Cardo.
gandâ conditionē; negat vero posse mo- Prima
vere ad ponendum; & simul eam aut præ Sententia
cedere, aut posse ad collationem auxilio- diæ
rum. Ita nonnulli moderni, secuti, ut Lessii,
ajunt, Patrem Leonardum Lessium, & Martinonii.
Martinonii, quod maximè dubito. sed potius
Alia enim est Mens Lessii, & Martinoni: Ant. Per.
Illi, ex his quæ notat ex ipso, P. Henao & Card.
tom. I. de Scientiâ Media num. 1728. Hu-
Lugo. jus ex ejus lectione. Favent tamen ex- H. n.ao.
pressè Pater Antonius Perez disp. 4. &
5. de Providentiâ, & ut audio, Cardinal.
Delugo in Manucriptis.

295 Secunda Sententia affirmat posse Secunda:
Deum moveri ex Scientiâ Mediâ tam ad
negandum, quam ad ponendum auxi-
lium; negat vero & hoc necessarium esse,
& necessarium esse præcedentiam ipsius
Scientiæ Mediae respectu ad collationem
auxiliij cuiuscumque: ita communis opini- Communis
o Recentiorum, cum Aldrete, & Riba- Recentior.
deneyra: qui tamen addit Scientiam Me- Adrete.
diæ, licet necessariò prærequisita non Ribaden.
sit ad collationem auxiliiorum, requiri
tamen concomitantem, & in signo apto
ad movendum, atque adeò cum aptitu-
dinali prioritate.

296 Tertia Sententia, tria dicit. Tertia:
Primum: Scientiam Medium strictè di-
gere posse, nempe posse Deum ex ejus
præviâ luce dare auxilium, quia efficax:
seu negare, quia inefficax. Secundum, eam
directionem non esse necessarium. Ter-
tium: Scientiam Medium, latè dirigere
necessariò Deum, atque adeò præcedere
ad volitionem auxiliū efficacis necessa-
riò: ita tamen ut præcedentia non sit res-
pectu volitionis secundum se sumptæ, sed
respectu ipsius ut conferentis auxilium
efficax: ita se explicant Moderni non- Recentior.
nulli, quibuscum ire videretur Reverendis- & N. P.
simus Noster Thrysus tom. 2. disp. 9. Thysi.

297 Quarta Sententia dicit strictam Quartæ
directionem esse possibilem: non vero Sententia.
necessarium: latam, necessarium esse, &
simul præcedentiam Scientiæ Mediae ad
ipsam volitionem auxiliū secundum se
sump-

In Primā sumptam, & ad omnem Affectum Divinæ par. tract. libertatis, ita ut omnis affectus ab ipsâ 2. de Deo pendeat essentiali connexione. Ita Pater Providet. Esparza quæst. 26. & 36. de Deo. Cadi- & Præde- na. Esfortia lib. 1. de Actib. cap. 8. P. finante. Quirós d/p. 7. de Prædest. Pater Herrera P. Esparz. quæst. 2. Carletonus d/s. 37. de Prov- Cardinal. dent à se. 5. citans pro se Suarez, Vaz- Sforzia. quez, Molinam, & Lessium: P. Ripa da in Quirós. Manuscript. de Prædest. P. Avendaño Herrera. d/s. 9. & 11. cuius in §. ultim. latè dis- Compton. putat de mente Doctoris Eximii, & suum Ripalda. facit: & novissimè P. Hauno dus, ut in- Hanno. nui suprà nu. 233. Ex his, Patres Espar- Avendaño. za, Quirós, & Avendaño aperte etiam cù Suarez. militant pro necessitate strictæ Directio- Vazquez. nis. Molina. & Lessio.

SECTIO II.

SCIENTIA MEDIA CONSTITUIT NE- cessariò Providentiæ Dei Moralem in signo apto ad strictè movendum.

§. I.

EXPLICATIO, ET PROBATIO PRÆ- assertæ veritatis.

Conc. apud 298. **S**ensus est, Divinam Scientiam Nos certa: RR. GG. Mediam, ita in Deo existere, & requiri, ut formaliter constitutat Deum proximè liberum ad conferendum auxilium, quia efficax; vel negandum quia inefficax; & censeo id à nemine Societas negari posse, attentis Generalium Ordinationibus, de quibus copiosè Pa- Apud Henao tom. 1. de Scientiæ Mediae se. 157. & de quibus rursus loquar inferius à num. 436. & præsertim lib. 7. à nu. 130.

Ostenditur 299. Ostenditur sic: esse Scientiam Medium in signo apto ad strictè movendum, est ita existere in Deo, ut ex ipsâ moveri possit ad conferendum auxilium quia efficax, aut ad negandum, quia inefficax; atqui Scientia Media necessariò existit in Deo, ita ut ex ipsâ moveri possit ad conferendum auxilium quia efficax, & ad negandum, quia inefficax: ergo Scientia Media necessariò est in signo apto ad strictè movendum. Major constat ex explicatione strictæ directio- nis nu. 288. Consequentia legitima est. Suprà n. 288. Minor probatur: Ita est Deus liber in

conferendo auxilium, ut ex circumstan- tiâ efficaciam moveri possit ad ipsum con- ferendum; vel ad negandum, ex circum- stantia inefficacia; sed nequit ita esse li- ber nisi Scientia Media necessariò existat in Deo in signo apto ad ita movendum: quia circumstantia efficacia, vel ineffica- cia future sub auxilio, si conferatur, præsciri nequit nisi per Scientiam Me- diam: ergo. In primâ Majori difficultas est, & ea

300 Probatur quoad primam par- tem, nempe Deum ita liberè conferre auxilium, ut moveri possit ad negatio- nem ejus ex inefficacia circumstantia. Piùmò: quia ea doctrina est omnium ferè Sanctorum Parrum ad illud Sapientia 4. SS. PP. Raptus est, ne malitia mutaret intellectum Sap. 4.

ejus: quorum luculentissima testimonia videri possunt apud Ruiz de Prædestina- Ruiz.

tione d/s. 5. & præsertim tom. de Scien- tiæ à d/s. 62. ad usque 66. Audiatur Au- Augustin. gustinus irat. 73. in 1. annè: Malè usus eo quod accipit, Deo potius misericorde, non accipit. Iterum de Corrept. & Gratia cap. 8. ubi de Reprobis ita loquitur: Respon- deat, si potest; cur illos Deus, cum fideliter reverent, non tunc de hujus vita periculis rapuit, ne malitia mutaret intellectum eorum. Virum hoc in potestate non habuit, an eorum futura mala nesciret?

Nihil horum nisi perversissime, & inanis- simè dicitur. Audiatur Basilius in Insti- Basilius. tut. Monastica cap. 20. Si intellectus Do- minus, te, si unus impetrasses, id nequa- quam esse amissurum, sine dubio troibi sine ullo reatu deutilissi: nunc autem tibi prospiciens hoc facit. Hæc, satis clara, satis ex Patribus.

301 Secundò probatur ratione Theo- Quæstio- logicâ ex Patrum questionibus desump- nes SS. tâ: quærunt enim Patres, cur Deus dedit TT. Adamo libertatem, quâ fuerat abusurus? cur Angelis? cur alii? Quas non cura- rent Patres, nisi supponerent, Deum posse moveri ex abuso præscito ad negationem talium conditionum. Tertiò ra- tione à priori: quia abusus auxilii, si conferatur, est non sit motivum deme- ritorium, est sufficiens, ut moveat Deum ut abusivo neget auxilium. Quarto ra- tione à posteriori validissimâ: quia quo- tidie oramus, ne nos inducat in tenta- tionem, & gratias agimus, quod non simus in hypothesi, quâ prævidit nos abu-

abusuros auxilio: frustrâ autem essent illæ preces, & istæ gratiae, si Deus move- ri non posset ex præscientiâ abusus ad negandam hypothesim inefficacis auxiliâ, & incongrua gratiae.

302 Probatur etiâ illa major quoad primam partem: nempe Deum ita libere conferre auxilium, ut moveri posset ad collationem ex efficacia circumstantia. Primò ex concordi Patrum doctrinâ.

Augustin. Audiatur Augustinus lib. 2. ad Simpli- cianū: Cujus Deus misericordia, sic cum vocat, quomodo scit ei congruere, ut vocantem

nō respiciat: ibidemque de reprobis: Si vellet misericordia Deus, posset ita vocare, quomodo illis aptum esset, ut & moverentur, & in-

telligerent, & sequerentur. Audiatur Chrysostomus homil. 65 in cap. 9. Matthæi

palam affirmans: Operarios aliquos ro- catos tertid, nonà, & undecimâ hora, & non anteà, qui a præsciebat Deus tunc bene operaturos, & non anteà: Paulumque pro- pè Damascum, & Latronem in Cruce, & nō anteà vocatos, ob eandem rationem.

S. Thomas. Audiatur Sanctus Thomas 1. p. quæst. 23. art. 5. ad 1. Dicendum, quod usus gra- tia prædictus non est ratio collationis Gra- tiæ, nisi secundum rationem causæ finalis.

SS. PP. Mens. Idem Doctrina tenor in Patribus colli- gitur ex quæstionibus illis, quas excitant:

cur Nempe Deus creavit hominem, quæ lapsurum esse prænoverat? Angelos, quos præscierat peccaturos mundum, quem oppendum iniquitate præviderat? Iudæi, quem nefando scelere contra Magistrum infurrectum fore, præintellexerat? Quarum quæstionum difficultas, tota nascitur ex suppositione, quam Patres fatebantur, Deum in signo indifferentem ad creationem, potuisse aliter operari ex præscientiâ conditionatâ horum even- tuum.

303 Secundò: ex oratione Fidelium: petimus enim à Deo auxilium efficax; & pro eo gratias agimus: frustrâ autem essent hæ preces, si Deus non posset auxilium dare ex præscientiâ efficacia. Ter- tiò: ex Divinis promissionibus, quibus Deus auxilia efficacia promittit, juxta illud: Dabo vobis cor norum; auferam cor Lapidatum: ridicula foret promissio, nisi Scientia, ex quâ solùm sciri potest eventus auxilii, quo cordis novitas ob- tineri potest, & auferri durities, non esset in signo apto ad dirigendum, & moven- Aranda de Deo.

dum. Quartò: ex responsis Dei ad con- In Primâ sultationes de conditionatis eventibus, par. tract. qualis fuit illa Davidis 1. Regum 23. ad 2. de Deo determinandam vel fugam, vel mansio- Providet. nem apud Celitas: quæ responsa nisi per & Præde- lucem Scientiæ Mediae dari non possint. si nante. Quinquè: ex Prophetiis de eventibus con- 1. Reg. 23.

ditionatis, qualis illa fuit, ne Iudei accep- derent ad mulieres alienigenas: certissime enim exortent corda vestra, ut sequamini Deos eorum. 3. Reg. 11. quarum Prophe- 3. Reg. 11. tiarum infallibilitas sumitur ex præci- tiâ conditionatâ.

304 Sextò: ex benevolentia speciali, quâ se gerit circa Prædestinatos, & se gesit specialissimè circa Beatissimam Virginem, conferendo auxila in cir- cumentiis prævisa congruitatis. Septi- mò: ex infallibili potestate convertendi hominum corda, quò velit, & quando velit: quæ potestas infallibilis sine Scientiæ Mediae prælumentâ stare non potest. Octavò: ex primariâ Dei discretione consentientis à dissentiente: quæ in eo stare debet, ut per auxilium efficax in actu primo, & modum collationis debeat Deo primariò attribui discretio. Nonò: ex specialitate beneficii, quâ Deus utitur conferendo auxilium efficax: & ratione specialis beneficii, quod accipit homo per efficax auxilium. Decimò: quia ut suprà vidimus potest ex præscientiâ negare auxilium inefficax; at ea negatio est collatio auxilii efficacis ex præscientiâ. Undecimò tandem quia circumstan- tia efficacia est bonitas ex se mouere sufficiens ad collationem auxilii.

305 Quæ capita, apud Multos hic splendide diffusa, & aliò pertinentia, & à Nobis pro dignitate in loco discussa, Lib. 5. de Scientiæ Mediae. foliâ sui, ut reor, insinuatione convin- cunt præsentem veritatem. Maneat ergò Lib. 8. de Prædest. Scientiam ipsam necessariò existere in Lib. 13. in signo apto, ut ex eâ moveri Deus possit Repræsen- tatione Controv.

quia efficax est: & inefficacis negationem, quia fo- ret inefficax.

(***)

1. Primit. §. II.
par. tract. 2. de Dō
ARGUMENTIS IN OPPOSITVM RES-
Ponit. & Præde-
finante.

306 Objicies primò : Deus nequit moveri ex inefficaciā auxiliī prima. Solvitur. Instantia difficultis.

Objicies primò : Deus nequit moveri ex inefficaciā auxiliī prima. Solvitur. Instantia difficultis.

306 Objicies primò : Deus nequit moveri ex inefficaciā auxiliī prima. Solvitur. Instantia difficultis.

Omnes premit.

Lib. 3. de lib. 3. de Incarnatione. Recurrit infra, ubi ex professo vincetur. Nego modo disp. 1. à sequeiam: quia collatio auxiliī prout est à Deo, nihil habet ineligibilitatis: tota enim ineligibilitas pendet ex abusū creaturæ, quem alioqui Deus vitare non debet: Qui autem operatur conseruando ex se bonum, quod alioqui non debet; & nihil negando eorum, quæ debet aliunde, benefacit. Deinde, qui quantum ex se est, ponit quicquid requiritur ad rem ope.ationem, seriò tendit in illam.

Objiectio secunda.

Solvitur. Latè de Incarnat. tib. 3 disp. 3. à nū. 3.

307 Objicies secundò: Si Deus moveri posset ad collationem auxiliī ex circunstanciā efficaciā conditionatē prævisiōne, auxiliū esse posset ex nostris meritis: moveretur enim ex nostris operibus ad ipsius positionem auxiliī. Nego sequeiam: Motio enim meritoria, (licet iuxta me, cum magnis Theologis, quibus Avendañum, & Haunoldum superaddo novissimè, præter genus mīritū Remunerandi moventis quia est, & adinstar causæ efficientis, agnoscentem veram speciem Theologici meriti in ratione solutionis moventis ut sit, & adinstar cause finalis, stare possit cum sola motione cause finalis:) repugnat tamen operi respectivè ad auxiliū, à quo oriuntur ex defectu distinctionis sufficientis

inter meritum, & ipsum præmium, ut *Ibi nū. 74.* ibi docui. Quidquid, ut opus, *mōvens ad instar finis*, habeat rationem meriti, requirit dari donum intuitu ipsius, tanquam recompensationis pro dono, quod anticipatō conteretur: id quod maximè pender ex affectu donantis. Moveri igitur ex efficaciā auxiliī ad ipsius collationem, longè diversum est à moveri ex ope ratione tanquam ex merito: solum enim in hoc genere motionis attenditur opus, ut conditio, sine qua non foret auxilium, & ex cuius complacentia decernitur ipsius auxiliī existentia: non verò ut recompensatio auxiliī, quod confertur.

308 Objicies tertio: Si Deus posset moveri ex efficaciā circumstantiā ad positionem auxiliī, dicit Deus auxilium, *Obiectio tertia subtilis.* quia efficax, non datus, si foret inefficax; atqui hoc est repugnans: quod ostenditur. Nam si homo, cui datur auxilium, dissentire, ut potest, existet auxiliū, & non existet: existet, quia homo dissentit auxilio. Non existe. et: quia supponit non dandum, si prævideatur inefficax, & cum dissensu.

309 Confirmatur primò: Dato per hujusmodi directionē auxilio, non posset homo dissentire ergo non esset liber. Probatur antecedens: quia non posset homo dissentire auxilio, si non habet auxilium, ut patet: sed neque si habeat: Nam dissensus impedit requisitum sine quo non datur, nempè Scientiam Medium de consensu, & efficaciā: ergo & impedit auxiliī existentiam: quod repugnat in terminis.

310 Confirmatur secundò: Implicat deficere auxilium, si deficiat Scientia Media de ipsius efficaciā; atqui si daretur ex directione strictā Scientiā Mediā, deficeret, deficiente Scientiā Mediā: Nam deficiente causā, effectus deficit: ergo implicat dari auxilium ex directione strictā Scientiā Mediā. Major probatur: quia si homo dissentire, deficeret Scientia Media de consensu, & non auxilium.

311 Confirmatur tertio. Nam data possibiliitate strictæ directionis inferri posset ex præmissis veris, consequens implicatorum: sic: Si Deus prævideret hoc auxiliū inefficax, non existet; sed si homo dissentire auxilio, prævideret inefficax: ergo non existet. Similes paralogismi formantur à Ribadeneyra, qui Ribaden.

mul-

Sed sophistica.

Solvitur.

Vide infra
nu. 512.

multus est in eorum solutione, videndum disp. 3 cap. 3. & 4. Sed objecio, licet ingeniosa, levis est, nec adeo atdua, ut tricare ingenium possit, ut in multis video.

312 Respondeatur: & concedo majorē, quæ, nisi negatā strictæ directionis possibiliitate, negari vix potest: & nego minorem. Ad probationem, quæ jam facit *suppositionem omnino divedit* à casu directionis, nego sequelam: existeret enim auxilium, si homo dissentire; sed non existeret suppositio non dandi, nisi ex præscientiā consensu. Nam casu quo dissentire, esset in Deo Scientia Media de dissensu, ex quā non potest à Deo haberet decretum dandi auxilium, quia efficax. In casu tamen directionis, sumus in casu Scientiæ Mediae de consensu, ex quā ita dat auxilium Deus, ut non daret, si prævidisset inefficax. Quare homo constitutus in libertate, constituitur in suppositione, ex quā manet Deus liber ad ita decernendum; & constituitur in potestate, quæ facere potest effectum, qui intentionaliter existens in Deo per Scientiam Medium, foret occasio, ne homo gauderet libertate, quā gaudet. Non ergo sequitur, extitum, & non extitum auxilium, si homo dissentire; sed extitum fine eo modo, quo nunc confertur ex directione Scientiæ Mediae.

Et prima
confirmat.

313 Ad primam confirmationem: nego sequelam: posset enim dissentire, non quidem conjungendo dissensum cum eā directione, & veritate, quod non esset auxilium, si prævideretur inefficax, sed evitando veritatem, & directionem, consistentes in complexo Scientiæ Mediae de consensu, & decreto ex ipsa regulato. Ad probationem, concessā majori, distinguo minorem: impedit requisitum, sine quo non datur, nunc, concedo: tunc, cum dissensus existet, nego: nam dissensus, licet impedit Scientiam Medium de consensu, ex quā solum modò supponitur dirigi Deus ad positionem auxiliī, seipso est coexistentia cum alio modo, qui sufficeret ad existentiam auxiliī, & qui esset in casu existentis dissensū: non verò in casu prævisi dissensū: & in his term. latet tota aequivocatio: Verum est, non extitum auxilium, si esset præviso conditionata dissensū: falsum, & implicans, non extitum, si dis-

sensus esset: & licet esse dissensum sit supposicio connexa cum prævisione dissensū: non tamē præviso dissensū: est supposicio connexa cum existentiā dissensū: Providet, ex cuius connexionis non mutua inadversitatiā nascitur tota difficultas in his instantiis.

314 Ad secundam, distinguo majorē, *Secunda confirmat.* implicat pro omni casu defierere auxilium, deficiente Scientiæ Mediae de consensu, concedo: pro casu directionis, nego: est dicere, quod repugnat auxilium non esse nisi cum Scientiæ Mediae de consensu: quia ex se, cùm sit indifferens ad dissensum, esse potest cum Scientiæ Mediae de dissensu: non vero repugnat, quod desit existere ex defectu Scientiæ Mediae de consensu. Iam concessā minori, nego consequentiam. Ad majoris probationem, dico, si homo dissentire, esse jam aliam suppositionem, de quā non est questione: de crevissit enim Deus auxilium existere alio modo diverso ab eo, qui esset ex directione Scientiæ Mediae de consensu.

315 Ad tertiam, nego sequelam: ad probationem, peccatur maximè in sensu præmissarum: Major est verissima in hoc sensu: nempè si Deus prævideat auxilium inefficax in signo indifferentiā ad collationem vel negationem auxiliī, non existet auxilium: hanc enim veritatem ostendit modus ipse, quo de præsenti confert: ast Minor non potest assumere prævisionem pro signo indifferentiā ad collationem, & negationem auxiliī, sed ut jam coexistente cum determinatione libertatis in conferendo auxilium: nam suppositio existentiā dissensū, est præsuppositio determinationis Divinæ, ut sit libertas, & potestas dissentendi: quid ergo mirum, quod ex his præmissis inferatur consequens implicitorum? Itaque ex modo quo Deus de facto præstat auxilium directus à Scientiæ Mediae de consensu, verè infertur, Deum instruimus prævisione inefficaciā, pro signo non coniuncto, sed præscindente à positione auxiliī, non decretum ipsius auxiliī existentiam: at suppositio existentis auxiliī cum dissensu, non est signum prævisionis de inefficaciā, præscindens à positione auxiliī, sed cum eā coniunctum. *Objectio quartæ, &*

316 Objicies quartò: Si Deus daret instantia.

Kkk 2 au-

In Primā auxilium ex strictā directione Scientiæ par. tract. Media, auxilium penderet à Scientiâ Mediæ de Deo diâ in existendo; ego homo potens im- Providet. pedire Scientiam Medium, potest impe- & Præde- dire ipsam existentiam auxilii, per liber- stinante. tatem constitutam ex ipso auxilio; quod implicitorum est: & patet sequi: nam impedita causâ, impeditur effectus. Confirmatur primò: Si Scientia Media strictè dirigeret, non posset impediri: quod probatur: nam non penderet ab opere: Si enim penderet ab cetero nostro Scientiâ, etiam auxiliū existentia penderet ab ipso nostro opere: supponitur enim non existitum, si non existeret ipsa Scientia Media: atqui repugnat, quod auxiliū existentia penderet à nostra operatione: posset enim evitari sicut & Scientia Media per potestatem constitutam ex ipso auxilio. Confirmatur secundò: Non existeret Scientia Media de consensu, nisi homo operaretur, sub conditione; sed non existeret auxilium, si non existeret Scientia Media: ergo non exiret auxilium, si non operaretur homo, sub conditione: ergo non nimis penderet auxilium, ab operatione sub conditione, quām Scientia Media: ego positâ conditione, ab solutè pendet ab operatione. Confitatur tertio: Auxilium, dum existit, non penderet ab operatione absoluâ: ergo neque penderit ab operatione conditionata: ergo neque à Scientiâ Mediæ: alioquin sicut ista penderet ab operatione ceterâ, similiter penderet auxiliū. plene Sol- phistica. Hanc objectionem maximum gravem putat Aldrete disp. 2. sect. 12.

Aldreto diffi-
cilis: sed plene So-
Solvitur.

317 Respondetur. Concedo antecedens de dependentia accidentalî, & nego consequentiā: Homo enim constitutus in libertate, cum non possit habere exercitium nisi necessariò toti libertati coëxistens, non potest impeditre libertatem quam habet; potest tamen impeditre, ne libertas sit in ipso hoc speciali modo, quo nunc est, & simul potest facere per existentem in se libertatem aliquem efficium, quo conditionatè præcognito, Deus non posuisset auxilium, ut ex ejus præsenti decreto colligitur. Hoc autem non est, impeditre posse existentiam physicam auxilii per ipsam physicam existentiam, aut per effectum ipsi coexistentem, sed per existentiam intentionalem ipsius in præscientiâ conditionata.

318 Ad primam confirmationem ne- go sequelam. Ad probationem dico si. Et prima confirmat. in ille Scientiam Medium essentialiter penderet ab opere: & à Scientiâ Mediæ existentiam auxilii pendere per accidens, per suppositionem evitabilem ab ipso homine, cui datur auxilium: nam cum ipso facere potest, ne unquam præcessisset Scientia Media de consensu, atque adeò neque decretum regulatum ab ipsâ. Non tamen perinde auxilium pendet ab ipso opere: ita, ut non existeret, si aliter operaretur homo, qui haberet id enim est implicitorum: licet ita per accidens penderet à Scientiâ Mediæ de consensu, ut ex libertate Dei non esset, si prævideretur inefficax. Hoc autem, ut ajebam, non est posse impediti auxilium per exercitium ipsi coexistens, ut impediti potest Scientia Media, sed existeret modo speciali, qui impediti potest per dissensum ipsi auxilio necessariò coëxistitum, quo conditionatè præcognito, non poneret Deus auxilium. Ex qua doctrinâ patet ad duas alias confirmationes hærentes paralogismis suprà solutis. Placet tamen illas Annu. 313. evolvere, ne quis titubet. Igitur

319 Ad secundam confirmationem, Et aliae concessis præmissis, nego consequen- tiam, peccatur enim in mutatione supposi- tionis. Itaque Scientia Media non exi- steret, si conjuncta cum existentiâ auxilii, non succederet operatio: & hoc asserit Major Propositio: tamen licet non existeret in eâ suppositione, est sermo de existentiâ habente se præcîsum à conju- ctione cum existentiâ auxilii, & pro signo indifferentia ad ponendum, vel negandum auxilium: & in hoc sensu in- telligi Minor debet: Nequit proinde inferri, quod si homo operaretur aliter ac prævisus est, non existeret auxilium: ex præmissis enim solum colligi potest, quod nisi existeret Scientia Media cum præcione ad existentiam auxilii, non existeret auxilium, ex libertate Dei sic statueris. Exinde nego consequentiā alteram, quia auxilium per se non penderet ab eâ Scientiâ Mediæ, neque ab ipsâ per accidens, ut conjuncta cum conditione, sed prout est in signo apto ad negotio- nem, vel positionem ipsius auxilii. Ad tertiam, nego secundam consequen- tiā ex modò dictis.

320 Objec- Lib. 4. Objic- pos- tio quinta P. nu. 199.

posset strictè ex Scientiâ Mediâ, esset in Deo, reflexam esse potest haec Scientia reflexa: Si cognoscam per Scientiam Mediæ auxiliū fore efficax, conferam: si contraria, nullum dabo. Vel, si mavis, decer- nat id Deus ita: Volo dare auxilium Pe- tro, si præcognovero efficax: si verò nullū re o'dare, nec ullam potestarem. Vel, ne sit difficultas in suppositione: decernat ita Deus: Nolo Petrum habere ullam liberta- tem conjunctam cum dissensu, & volo da- re auxilium, quia video conjungendum cum consensu. Det ergo Petro auxilium: & sic arguitur.

Instruitur

321 Cum suppositione horum actuum nequit Petrus ita consentire, ut possit evitare consensum, & dissensum elicere: sed hec suppositio horum actuum est sup- positio inoperabilis à directione strictâ Scientia Mediæ: ergo cum suppositione strictæ directionis Scientia Mediæ ne- quirit Petrus ita consentire, ut possit evi- tare consensum, & dissensum elicere: ergo non manet cum libertate consentien- di. Minor patet: quia si Deus decernit date auxilium, quia efficax: ita dat, ut non daret si foret inefficax, idque Deus scit, & statuit.

322 Probatur major: Suppositio horum actuum est inconjugabilis cum dis- sensu: nam vel excludunt potestatem dis- sentiendi, vel conjungi solum possunt cum suppositione consensu: ergo Petrus habens auxilium nequit ita consentire, ut possit ponere dissensum cum horum actuum suppositione cōjunctum; sed neq; potest eam suppositionem actuū evitare: ergo nullo modo dissentire potest. Minor ostenditur: nam so' um potest evitari illa suppositio, quæ exigit per connexionem dependentem à nostrâ liberâ operatione; atqui suppositio ilorum actuum exigit per connexionem independentem à no- strâ liberâ operatione: existeret enim non solum absque nostrâ liberâ opera- tionem, sed etiam absque ullâ nostrâ liber- ate: ergo evitari non potest. Hoc argu- mento nimium justò fudit Pater Antonius Perez disp. 5. cap. 3.

323 Respondetur impiimis: eam Scientiam reflexam esse impossibilem: Deus enim non videt actus suos, ut con- ditionatè futuros, ante exercitium sua libertatis, ut dictum est. Deinde decre- tum illud conditionatum etiam impli-

cat, quia supponitur conceptum pro p̄io In Primâ ri ad Scientiam Medium; & pro signo par. tract. antecedente ab existentiâ Scientiæ Mediæ de Deo dix: cum tamen signum Scientia Mediæ providet. sit independens, & prius omni exerci- & Præde- tio Divinæ Libertatis. Insuper fingitur finante. tertium illud decretum, quasi distinctū, Ex mox & precedens ad aliud, quo Deus confert dicendis à auxilium: quæ distinctio etiam est im- possibilis. Præterea directio stricta Scien- & ex lib. tiæ Mediæ solū infert Decretum dandi 3. de In- carnation. di simul decernens se non daturum au- xi. lium, casu, quo prævidisset efficax. Hoc Et ex con- autem non est statuere, quod nulla sit in ditione di Petrus libertas conjuncta cum dissensu rectionis abso'lute, & independenter à Scientiâ Mediæ jam existente de consensu, sed statuere, quod sit hæc libertas in Pe- tro, quia conjungetur cum consensu: & simili statuere se non datum, si præces- set in se Scientia Mediæ de dissensu. Qui modus decernendi, & statuendi evitari potest à Petro, evitatâ Scientiâ Mediæ de consensu, cui innititur totus iste modus decernendi. Quare ad argumentum, per- missâ majori, negari debet minor, quæ nec probatur, nec probari potest.

324 Respondeatur secundò: permisâ Solvitur aliter, per suppositione actuum, quos fingit ar- mitendo guens, & dico, quod licet illi actus Di- vini secundum se sint independentes à falso prin- cipia.

Sed ex eorum unumquemque, prout conjun- ctum cum decreto dandi auxilium quod principio alias fal- so. prævidetur efficax, reddi edipso pend- dentem à consensu libero Petri: quia si Petrus habito jam auxilio, non consentiret, frustraretur in Deo, vel falsifica re- tur actus ille præcedens: quare quilibet eorum actuum prout in comp'exo cum alio, quo Deus decernit dare libertatem Petro dependenter à Scientia Mediæ de consensu, manet impeditibilis ab ipso Pe- tro, atque adeò non nocet libertati. Unde nego majorem: ad probationem, nego etiam minorem subsumptam ob rationem modò assignatam. Id quod illu- strari aliquemmodo potest Scientiæ Mediæ exemplo, quæ, licet secundum se ab solutè non penderet ab existentiâ exerci- tatis objecti; tamen posita conditione, & prout in comp'exo cum cā, penderet.

325 Dices: quinbet ex his actibus iecun-

In Primā secundūm se est necessitas ne sit dissen-
par. tract. sus: nam' est necessitas ne sit libertas ad
2. de Deo dissensum, vel ut sit consensus: defectus
Providēt. autem libertatis ad dissensum, vel con-
& Præde- sensus, est defectus dissensus: ergo inde-
stinate.

pendenter à libertate Petri est jam in
Deo necessitas ne sit in ipso dissensus.

Distinguo consequens: necessitas inca-
pax pendere proximè à libertate ipsius

De quo Petri, nego: capax ita pendere: concedo.
lib. 7. à Nam illa necessitas: ut conjuncta cum
num. 253. existentiā auxilii, est necessariò evitabi-

Authori lis à Petro, cùm alioqui nequeat per
nō placet. effectum ipsius potestatis evitare auxilii

existentiam, quam præhabet. Sed hæc
secunda solutio hæret principiis, juxta
quæ Prædefinitio à Scientiā Mediā inde-
pendens in esse, & solum pendens in ope-
rari, non nocet libertati; atque adeò cau-
tē usurpāda, nisi aliàs constet de illorum
principiorum veritate.

Objecatio sexta. Objicies sex. à: Directio stricta
Scientiæ Mediæ involvit necessariè anteceden-
tem respectu consensus: ergo stare
nequit cum libertate. Probatur ante-
cedens: quia imprimis cōplexum ex Scientiā Mediā, & volitione collativā auxilii
est metaphysica connexio cum consensu,

atque adeò, necessitas respectivè ad
illum. Deinde ex utriusque parte est ante-
cedens: quod ostenditur. Nam auxilium
antecedit ad consensum, ut constat: voli-
tio antecedit ad auxilium, quia illud
causat: Scientia Media antecedit ad voli-
tionem: quia eam etiam causat directi-
vè: ergo manifestè complexum antecedit
ad consensum: ergo manifestè est nece-
ssitas antecedens. Responderetur. Nego ante-
cedens in sensu arguentis. Ad probatio-
nem, distinguo primam partem, & solvo
secundam: est connexio independens ab

ipsa voluntate, cui datur auxilium, &
ab ea inimpedibilis, nego: dependens, &
impedibilis ab ipsa voluntate, concedo:
omnis autem suppositio dependens à vo-
luntate, & ab ipsa impedibilis, licet alio
qui in genere quasi physico, & ordine cau-
salitatis mediatè præcedat, est purè con-
sequens: quia tota connexio talis sup-
positionis est ex determinatione creatæ
voluntatis. Nam tota pendet ab existen-
tiā Scientiæ Mediæ, quæ non esset in Deo,
nisi ex determinatione Voluntatis creatæ.

Instantia difficultis. Instabilis difficultatem: Nam sup-
posita ista directione, auxilium unicè exi-

steret, & daretur per decretum connexum cum consensu: ergo existeret modo incompossibili cum dissensu: ergo existeret aliter, & c. præsum est in hypothesi Scientiæ Mediæ: ergo existeret sine potestate dissensus: ergo existeret necessitando ad consensum. Doctus Ma- Ex solu-
tione Re-
centioris
difficilior:

gister, ut hunc scopalum fugeret, finxit in Decreto duas virtualitates; alteram, quæ sit tendentia pura in objectum formale efficacia: alteram, unicè tendentem in entitatem auxilii: illam, utpote connexam, & connectentem decretum cum consensu, facit separabilem à decreto, nec ponit in hypothesi Scientiæ Mediæ: hanc, ponit in hypothesi Scientiæ Mediæ, & facit inconnexam cum consensu. Quæ singula fingit, ut servetur in statu absoluto idem decretum, quod præsum est in conditionato: & eadem hypothesis in utroque. Verum neque effugit iustum in hac sylvâ terminorum, ut patet, nec ea Sectatores admittit, nec insectatores.

328 Alī communiter cum Aldrete, Nec leni-
Ribadeneyra, Borrull, & Reverendissi- tur ab
mo Nostro Thyrso, ut nodum solvant, Aldrete.
afferunt, requiri ad positionem auxilii Ribaden.
duo decreta, seu duas volitiones: alterā, Borrull.
ex se inconnexam cum consensu: alterā, Thyrso.
connexam ex directione Scientiæ Mediæ. Ex dicen-
Primam aijunt esse simpliciter necessaria- dis mox à
riam ad existentiam auxilii, & sufficien- num. 411.
tem; imperarique, & induci per accidens à & ad rem
secundā: quæ neque per se necessariam à nn. 575.
putant, neque per se priorem; & hanc
ajunt imperare alteram, & cetera con-
stitutiva libertatis. Sed hic discursus ne-
que Doctrinis nostris consonat, neque,
quod puto, consonat veritati, ut in loco
constabit.

329 Quare cum Quiròs, Esparza, Solvitur
Herrera, Avendaño, Haunoldo, alijque cū Quirós.
primis Authoribus Scholæ nostræ, con- Esparza.
cedo, Auxilium unicè fore per Decree Herrera.
tum connexum, esseque modo incompos- Avendaño.
sibili cum dissensu, consequenter, & ex Haunold.
suppositione consensus, & attento modo Ex dandis
positionis; non verò attento modo con- mor. &
stitutionis libertatis, quæ eadem omnino ex profes-
ponitur, & eodem modo, quo in hypoth- so à nn.
si prævisa est: Vnde modus iste, quo in 575. & à
casu directionis existit auxilium, bene nn. 597.
stat cum potestate proximè dissentendi,
& tota libertate. Sed recurret ex professo
præ-

præsens difficultas, inferius, & ex pro-
fesso vincetur.

SECTIO III.

SCIENTIA MEDIA NECESSARIO CON-
STITUIT Moralem De. Providentiam cum
indispensabili prioritate ad quamvis
volitionem collativam auxilii.

§. I.

PROBATIO PRINCIPALIS.

Prima 330 *H*ic erat Scopus. Et ostenditur
Probatio ex Confi- sariò, & indispensabili prioritate constituit signum divinae libertatis, & indifferentiae ad
tutione Di- collationem, vel negationem auxilii: ergo
ping liber indispensabiliter, & necessariò præ-
cedit à quo ad quacunque volitionem auxilii. Antecedens patet ex dictis 327.

p: aced. quia Deus ita liberè dat auxiliū, ut moveri possit ex efficaciā ad conferendum, vel ad negandum ex inefficiā; atque adeò constitui debet divina libertas in signo suæ indifferentiae per Scientiam simpliciter necessariam, ut moveri sic possit: hæc autem, ut patet, est Scientia Media. Probo consequentiam: quia signum libertatis, & indifferentiae est signum, in quo præscinditur ab existentiā utriusque electionis, & cujus est determinare electionis determinata existentiam: ergo est signum prioritatis ad quacunque determinatam electionem, ut à quo oritur: oritur autem electio à signo libertatis, ut constituto in dominativa indifferentia:

331 Nunc sic: atqui in terminis implicat, quod signum indifferentiae sit signum prioritatis, & præcedat; quin sint in signo prioritatis, & præcedant constitutiva ipsius indifferentiae: quorum unum est Scientia Media: ergo implicat quod Scientia Media non præcedat ad quacunque divinam electionem auxilii: ergo præcedit necessariò. Hæc ratio ad homines, apud quos communis Doctrina est, omnia constitutiva necessaria libertatis ad partem utramque, præcedere prioritate naturæ ad quodvis exercitium liberatis; & absolute in Deo, juxta notationem nn. 292. est prius irrefragabilis.

Quos ma- Illustratur 332 Illustratur primò: Scientia Me-
ximè pre- primò

dia præcedit ad volitionem auxilii, quan In Primā
do Deus movetur ex efficaciā, ut est cer- par. tract.
tum: sed etiam præcedit, quando moveri 2. de Deo
desinit ex efficaciā. Probatur hæc minor: Pri-vidēt.
& Præde- tia Media est de inefficiaciā vel quia non finante.

vult moveri ex mediā Scientiā, quam ha-
bet de efficaciā. Si primum: tunc definit
liberè moveri, ut poterat, ex inefficiaciā
ad negandum. Si secundum: præterquam
quod conductit positivè ad voluntariam
existentiam volitionis, Scientia Media
constituit potestatem ad extremum op-
positum: ergo semper debet intelligi
Scientia Media ex parte libera potesta-
tis Divina ad decernendum: ergo sem-
per debet intelligi prior ad Decreta:
nam signum indifferentis potestatis ad
decreta, non est signum decretorum, neq;
executivè consequens, aut comitans, sed
antecedens.

333 Illustratur secundò: quia sive stri-
ctè dirigat Scientia Media, sive non diri-
git, semper constituit potestatem volen-
ti Prin-
cipio li-
bertatis.

Nunc sic: atqui ad exercitium volendi
liberum, non solum præcedit potestas
volendi, sed etiam potestas nolendi: nec
solum cognitio alliciens, sed etiam retrahens:
ergo semper & necessariò præcedit
Scientia Media. Minor probatur specia-
liter in Deo ex dictis nn. 292. Deinde
pro his, quos fortè Doctrina movebit,
probatur in universum. Tum quia elec-
tio ex se oritur ex voluntate, ut domi-
Quam In-
nā Actus: ergo ut à potente suspendere:
trinsecam
potestas autem suspensiva dicit potesta-
tem nolendi, & cogitationem retrahen-
tem. Tum quia Agens liberum differt à
necessario ex parte actus primi, & pro eo
signo, pro quo utrumque antecedit ad
exercitium; atqui differt per potestatem
cohibendi: ergo. Tum quia potestas libe-
ra est ex se perfectior, potestate necessa-
riæ, ceteris paribus: & quidem ex pote-
state cohibendi exercitium; sed præcedit
ad exercitium potestas libera: ergo præ-
cedit secundum omnem, quod eam perficit
in genere potestatis: ergo. Tum quia
Potestas cohibendi, & cognitio retrahens,
cum possit operari, non operari: sed
permittit operationem sibi oppositam:

ergo

In Prima ergo circa eam se exercet formaliter par. tract. permittendo : ergo præcedit ad ipsam. 2. de Deo Tùm quia potest cohibendi , & cognitio retrahens conductus , ut operatio sit & Præde- libera: ergo præcedit. finante.

334 Tùm insuper: quia id quod positivè resistit, præcedit ad victoriam positivam: nam in signo victoriae jam cedit, de Aetib. atque adeò prius est resistere , quām cedere; atqui cognitio retrahens resistit, & vincitur : ergo pro priori resistit. Tùm præterea quia, ut præcindit potestas à cognitione retrahente; neque est necessaria , neque libera ; at effectus liber est à potestate, non præscindente à necessaria & liberā, sed à simpliciter liberā : ergo. Tùm denum quia vel actus est essentia- liter liber, ut opinor, & hæc probant: vel solūm extrinsecè. Si primum: essentia- liter pendet à tota libertate. Si secundum; & ad actum v.g. peccaminosum non præ- cedit auxilium retrahens: tam erit causa peccati , qui ponit auxilium , quām qui ponit entitatem actus peccaminosum: cùm æquè uterque determinet pro signo ip- silissimo id sine quo non est peccatum. Vi- deri hæc possunt in Herrera latius fusa. Ipse minorem in Deo saltem censeo ve- rißimam, & specialissimè probo: &

Lat' ibid. Herrera. Tertiò, ex Speciali conditio- ne Altius Divinorū.

335 Illustratur tertio : Vbi prioritas à quo, sumi nō potest ex physico influxu, & in genere physice causalitatis , sumi solūm potest ex titulo conducendi, ut res sit : atqui in Deo prioritas liberæ potestis ad exercitium esse nequit ex physico influxu , & in genere physice causalitatis : ergo sumi debet unicè ex titulo conducendi, ut res sit. Atqui (quicquid sit de nobis, ut præcludatur effugium, quod unicè potest assumi ex doctrinā Rí badeneyræ relata num. 289.) in Deo tam cognitio strictè dirigens , quām merè alliciens, aut retrahens conductus, ut exer citum sit: ergo tam una, quām altera præ cedit, vel neutra. Probatur minor : ubi circumstantia transit in substantiam actus, quidquid conductus ut sit circumstantia actus, conductus ut sit substantia actus, ut per se patet : atqui in Deo circumstantia libertatis, & voluntarietatis perfectissi- ma, transit in substantiam actus : quia quicquid est de perfectione actus Divini est de ipsis substantiā , & utraque illa notitia conductus saltem ut sit circumstan- tia libertatis , & voluntarietatis perfe-

cissimæ : ergo utraque per se conductus, ut sit substantia exercitii Divini liberis: ergo. Confirmatur : Si cognitio retrahens non esset prior à quo ex titulo con- stituendi libertatem , neque cognitio di- rigens, præcisò titulo physicæ causalita- tis , esset prior à quo : quod est absurdum : & ostenditur : quia directio juxta aduersarios , non exigit præcedentiam: cùm amor Divinus necessarius dirigatur à cognitione, quæ non præcedit , sed est identicè ipsum comitans.

336 Illustratur quartò : Ex signo, in quo essentialiter, & necessariò est Scien- tia Media in Deo, potest dati relatio prio- ritatis ad signum in quo, sicut, necessariò est volitio medii : ergo signum exi- stentia Scientiae Mediae , est necessariò prius signo volitionis circa medium: nam in terminis patet , signum ita ne- cessariò existens, ut inter ipsum, & aliud versari possit relatio strictæ prioritatis, esse non posse comitans : Atqui signum Scientiae Mediae est ipsa Scientia Media, & signum volitionis est ipsa volitio, ut patet: ergo. Antecedens primum osten- ditur : nam per vos Scientia Media ne- cessariò est in signo , ut possit Deus per decretum ex eâ dicendum , & per effica- cem prædefinitionem imperare exis- tiam medii, & primariam ejusdem voli- tionem : atqui Decretum imperans exi- stentiam , & primariam volitionem me- dii est relatio prioritatis ad signum vo- litionis, & existentia medii , ut est evi- dens: ergo.

337 Illustratur quintò , & præcludi- tur evasio , quam avidè arripiunt non- nulli ex Patre Borrull disp. 15. de Scien- tiā Mediā, sc̄t. 5. à num. 890. dicente signum aptum ad dirigendum , necessariò antecedere existentiam auxilii ut exer- citum decreto directo; non verò, ut exer- citum decreto inconnexo cum consensu: quia consensus, licet per se pendeat ab auxilio & à Decreto inconnexo, non ta- men pendeat per se & essentialiter ab au- xilio ut exercito per decretum connexū cum ipso consensu ; atque adeò neque à præsupposita Scientiā Mediā consensus, neque ab ipsā ut in signo apto ad di- ligendum. Sic argumentor: Consensus ne- cessariò & per se est imperabilis à Scien- tiā Mediā de seipso: ergo per se & essen- tialiter coexistit Decreto imperabili per

Scien-

Quartò, ex Doctri- nis, & ter- minis Re- centiorū.

Quintò: præcludi- tur evasio- nem, peti- foliam ex Patre Borrull.

Scientiam Medium: ergo essentialiter & per se coexistit Scientiæ Mediae , ut po- tenti imperare seipsum , & Decretum: ergo essentialiter connectitur cum Scien- tiā Mediā , ut existente in signo apto ad imperandum. Sed signum aptum ad im- perandum est signum aptum ad dirigen- dum, præscindens ab omni actu , qui imperari possit vel dirigi, ut patet: ergo est nulla solutio. Antecedens autem tam certum esse debet, quām possibilis stri- ctæ directionis , quam defenditis.

§. II.

TRES ALIE PROBATIONES, EX Conditione Scientiae Mediae.

Altera probatio ex diffis à nu. 233.

338 O Stenditur secundò : Scientia Media necessariò requiritur ad Providentiam Dei moralem ; sed ne- que subsequenter , neque purè comitan- ter ad volitionem Medii : ergo antece- denter ad ipsam. Consequentia est bona. Major supra posita. Minor, in qua est to- ta difficultas, patet quoad primam par- tem: nam denominations liberi, & vo- luntarii , venire nequeunt à cognitione subsequenti: quoad secundam probatur: Non est in potestate voluntatis, né præ- cedat ad suos effectus, notitia quæ est in ipsā voluntate independenter ab ipsā, & indepedenter ab ejus effectibus, maximè si effectus ab ipsā necessariò pendeat quoad aliquam perfectionem ; atqui Scientia Media est in Deo independenter ab ejus voluntate, & effectibus, iisque pendent quoad rationem perfectissimè liberi, & voluntarii ab illā: ergo non est in manu voluntatis , ne præcedat : ergo nec. ssariò præcedit.

339 Major proximi Syllogismi ex eo constat , quod ex eo titulo Commuter dicitur præcedere ad actum peccaminosum, cognitio prohibitionis, sine quā pec- catum non esset. Deinde probatur: quia præcisò titulo causalitatis, non potest as- signari convenienter alius titulus prioritatis in ipsā notitia , quam quem des- cripsi Dicere, impediri prioritatem à Deo per notitionem, quā non vult ex eâ Sci- entiā dirigi, est nihil dicere : tum ex indi- catis nu. 333. Tùm insuper: quia notitio dirigendi se ex Scientiā supponit pro prio Scientiam Medium: deinde prius comi-

Aranda de Deo.

tatur volitionem Medii ; immo ex dicen- dis num. 353. & num. 383. est necessariò par. tract. ab ipsā virtualiter indistincta : ergo ref- 2. de Deo & Præ- spectu utriusque præcedit necessariò Scie- tia Media.

340 Illustratur hæc ratio primò: finante. omisis nunc quæ proximè dicentur in . Et infrā ratione tertia. Si Scientia Media non Vrgetur præcedat; neque præcedet , neque comi- primo à tabitur volitionem medii: ergo purè sub- nu. 342.

Probatur autem antecedens : quia si Scientia Media non habet titulum præcedendi, potius habet titulum subsequendi , quām comitandi: ergo neque præcedet , neque comitabitur. Probo antecedens: quia Scientia Media subsequitur, juxta principia Sociera- tis, effectum volitionis, & medii, nempe consensu v.g. sed titulus subsequendi effe- ctum causæ, potius est titulus subsequen- di, quām comitandi causam , ut videtur ex terminis evidens. Si ergo adversarii componere possunt Scientiam Medium, licet alioqui posteriore effectu , posse illum comitari, & causam ; cur impossibi- le judicant, eam præcedere, cùm alio- quin æquè implicare utrumque debeat: nam comitari est, neque esse prius, ne- que posterius?

341 Illustratur aliter , & secundò: Vrgetur Quando aliqua veritas datur in rebus, secundò. ea sola Scientia Dei eam non attingit, quæ ad eam veritatem antecedit ; atque adeò datur, antequam ea veritas sit. Ex- plicatur id exemplo , & ratione. Exem- plo quidem simplicis intelligentiæ: idèo enim simplex intelligentia non attingit existentiam creaturarum , sine defectu perfectionis in linea Scientiæ: quia talis Scientia existit in signo antecedente ve- ritatem existentia, & omnem connexionem cum eâ veritate. Ratione: quia non potest non esse defectus in linea Scientiæ , non attingere veritatem , quæ pro suo signo jam est cognoscibilis. Nunc sic: Vel ergo dicendum unum è duobus: st: nempe: vel hanc Scientiam Medium, si vo- ce Petrus, consentiet ; ex natura suâ præcedere ad existentiam vocationis in Petro , atque adeò ad volitionem colla- tivam auxiliis vocantis ; vel non solum attingi à Scientiā Mediā veritatem con- ditionalē , sed etiam absolutam voca- tionis existentiam? Atqui hoc secundum dici

In Primā dicitur non potest: quia jam esset Scientia, par. tract. non quidem Media, nec purè conditio-
nata, sed absoluta: ergo dicendum est

Providēt. primum, quod unicè intendimus.

Et Præde- 342 Ostenditur tertio: ratione, qua-
slante. jandiu me convicit, & quæ multis, ex-
Probatio posita, placuit. Scientia Divina, qua-
terta ex independens est ab aliquo decreto, ut
conditio- exercito, & positivè conduceat ad exerci-
ne Scien- tia ejus secundum se acceptū, non potest
Media. non præcedere ad primariam existentiam
Quæ vīsa talis decreti: Atqui Divina Scientia Me-
est iſſuax. dia respectu cuius ibet Decreti conferen-
tis auxilium efficax, independent ab ipso,
ut exercito, & positivè conduceat ad ip-
sum secundum se acceptū: ergo non po-
test non præcedere respectu cuiuslibet
Decreti conferentis auxilium efficax.
Consequentia est legitima. Et major pa-
tet ex num. 335. & 338. & videtur evi-
dens ex ipsis terminis: nam si ex una par-
te independent notitia à Decreto est ne-
gativè prior; si ex alterā, non tantum re-
movet prohibens, sed positivè conduceat;
necessitatem, ut existentia Decreti attribua-
tur illi notitiæ: attribuit enim positivè conduceant, ut sit: ergo est etiam po-
sitivè prior.

Incepit 343 Dicere, deficere è gradu priori-
solutione. tatis: quia Decretum non moveatur ex
objeto notitiæ: est nihil dicere. Primum:
nam ex eo motio est ratio prioritatis,
quia est ratio conduceant positivæ, ut
volitio sit. Secundum: quia potest dari ra-
tio prioritatis in notitia respectu voli-
tionis, licet volitio non moveatur ex
objeto notitiæ, ut patet in actu essen-
tialiter libero, qui possibilis est, & qua-

Ex nn. 333 les apud me sunt omnes per necessitatem. Ter-
& 334. Et 334. tiò: ex his que presi num. 333. & 334.
ex Tract. Per quæ manet exclusa solutio, quæ so-
de Actib. la posset verosimiliter adhiberi ex Do-
Ribaden. Etrinā Patris Ribadenevrae, & Antonii
Ant. Per. Perez.

Ex ipsa 344 Minor primi Syllogismi duas
notione Scientia habet partes: Primam de independentiâ;
Mediæ. & hæc est apud nos certa. Alteram de po-
sitiva conduceantia respectu Decreti se-
condum se sumpti, probo: quidquid con-
ducit, ut Decretum sit, quale solum esse
potest in Deo, nempe perfectissimum,
positivè cōducit ad Decretum secundum
se sumptum, quia sui esse est esse per-
fectissimum: nec aliter esse potest in
Deo, atque adeo nullibi: atqui Scientia

Media positivè conduceat, ut Decretum
Dei, sit, quale solum esse potest in Deo,
id est, perfectissimum: ergo. Minor pro-
batur: quia exinde habet gradum volun-
tarietatis Deo necessariæ, ut patet, ex

Suprà à
totâ sectione 4. disp. 30. à num. 233. Et
ante à num. 109. cum seqq.

345 Confirmatur primò: non minùs
deficeret perfeccio, Decreto Divino inne-
gabilis ex defectu Scientia Media, quæ
ex defectu simplicis intelligentiæ: cùm
ejus plena voluntarietas utramque ne-
cessariò postuleat: sed ex illo titulo, Scien-
tia simplicis intelligentiæ positivè con-
ducit, & præcedit: ergo ex pari, & eo-
dem, etiam Scientia Media. Confirmatur
secundò. Notitia, quæ positivè con-
ducit, ut consilium Dei sit omnino mira-
bile, conduceat ad ipsum secundum se
sumptum: Nam id habent ex suâ naturâ
confilia Dei, præsertim circa eventus li-
beros, ut sint omnino mirabilia, & in-
comprehensibilia, ut Patres loquuntur
ex Phrasij Pauli, & Augustini: Atqui Scien- Ex Apost.
tia Media positivè conduceat, ut consilium & Augu-
Dei sit mirabilius, atque adeo omnino stimo.
mirabile: ergo. Minor patet: nā ex eā pre-
tentiâ, manet Dei consilium imperscruti-
bile, an nempè ex Dei consilio sit hæc
in nobis libertas, quæ fortior effectum,
an altera, quæ frustranea sit: Vnde sunt
illa Pauli voces: Quis est, qui te decernit?
&c.

346 Illustratur hæc ratio, exemplo Illustran-
sati plausibili. Ed ipsò quod Sagitta- tur præce-
rius, sagittam jacat, habens indepen-
denter ab eā emissione, seu jaclu, noti-
tiam de homicidio secuturo, ea notitia
præcedit actionem, licet animi gratiæ, &
formaliter non ex homicidii fine sagit-
tat: ergo simili iter, si Deus independen-
ter ab executione Medii, habet Scientiam
Medium de eventu Medii, licet non
excusat ex fine talis eventus, præce-
dit ad executionem Medii Scientia Me-
dia. Casus noster, & ille, idem est. Et Multa in
probo antecedens: tūm quia à nemine haec rem
dicitur, eum sagittare in casu prædicto 1.2. Tract.
cum ignorantia antecedenti: ergo quia de Actib.
sagittat eum antecedenti notitia: nequit
enim nisi per notitiam ignorantia exclu-
di. Tūm etiam quia talis notitia revo-
care potest animum ab emissione sagit-
tæ, & eam nihilominus exercenti reddit
homicidium voluntarium: qui tituli con-
vin-

Sexta Pro-
batio, ex fine auxilio efficaci, non solum efficaciā codum Ca-
in actu secundo, sed etiam efficaciā in pite Auxi-
līi Efficaciā in actu primo, sine præcedentiā cis.
Scientia Media: ergo implicat non præ-
cedere Scientiam Medium ad actum sa-
lutarem. Sed Actus intellectus non præ-
cedit ad opus, nisi medio actu volunta-
tis: ergo Scientia Media necessariò præ-
cedit ad actum voluntatis, collativum
auxiliū efficacis. Omnia pendent ex præ-
missis primi Syllogismi. Et major ostendit
est à me in dictis de efficaciā Gratiae: Ex Decre-
neque negari potest in Scholā Societatis tis RGG.
post Decreta Generalium Claudii, & Claud. &
Mu- Mutii.

347 Ostenditur quartò, ex ipsa Na-
turā, & perfectione Scientia Media, ut
modò omittam probationes, quæ ex illo
principio, nempe Decretum quodlibet
Dei necessariò esse comparativum omni-
um, quæ cum re decretā possunt coexistere, aut coexistenter: hæc autem volun-
tarietas necessariò presupponit Scien-
tiam utramque, nempe simplicis Intelli-
gentiæ, & Medium, ut patet ex suprà di-
ctis à nu. 199. ut, inquam, omittam quæ
ex hoc principio peti possent satis effi-
cacia:) sic argumentor: Scientia Media
habetur à Deo sine sui electione, & de-
terminatione: ergo est ex se intrinsecè
indifferens ad quodcumque decretum
cum ipsa compōsibile, & ad ejus oppo-
situm. Hæc certa sunt. Modò sic: Indiffe-
rentia Scientia Media debet esse indiffe-
rentia formalitatis summè perfectæ: per-
fecta enim est, vel speciali perfectione
omnino summà, vel tota perfectione Di-
vinitatis, quacum identitate communica-
t; atqui indifferentia, quæ non sit elec-
tiva, sed purè physica, non est indiffe-
rentia formalitatis perfectissimæ: ergo
indifferentia Scientia Media non est purè
physica, sed necessariò electiva: ergo
Scientia Media se habet respectu cuiuscumque
volitionis Divine libera cum
indifferentia electiva ejusdem: ergo quævis
Divina volitio presupponit Scientiā
Medium, ut electivam sui. Minor Sylo-
gismi, in quæ est difficultas, patet: quia
indifferentia purè physica, est indifferentia
purè passiva, quæ manifestò est im-
perfecta. Tūm quia Relationes ob eam
perfectionem à Divinitate communica-
tam habent indifferentiam electivam eorum
omnium, quæ Divinitas eligit: ergo.

§. III.

Quinta ALIÆ TRES PROBATIONES EX
Probatio ex Volun-
tarietate Auxiliū Efficacis Beneficiaria.
Auxiliū Efficacis, & efficaciter. Sic argumentor: Auxilium
ut talis.

LII 2

vincunt prioritatem notitiæ ademissio-
nem, conjuncti cum illâ independentiâ.
Nam decretum emissionis refutat in suo
signo, notitiæ tum jam vixit, atque adeò
pugnant ex parte actus primi, & pro-
priori.

348 Stenditur quintò Conclusio,
nisi valde fallor, speciosè, &
efficaciter. Sic argumentor: Auxilium
ut talis.

efficax, ejusque collatio sunt Deo essen- In Primā
tialiter voluntaria, etiam circa circun- par. tract.
stantiam efficaciam, in omni Providentiâ: 2. de Deo
sed sine essentiali, & necessariâ præce- Providēt.
dentia Scientia Media ad omne decre- & Præde-
tum efficacis auxiliū collativum, id eset stinante.
falsum: ergo præcedit Scientia Media
necessariò. Consequentia bona est. Ma-
jor omnium: tūm quia auxilium efficax
penès circumstantiam efficaciam, speciali-
ter causatur à Deo: tūm quia est Dei do-
num, & speciale beneficium: ut ex Sanctis
Patribus abundè confirmat P. Antonius Ant. Per.
Perez de Prædestinatione Augustiniana: Suprà lib.
& ipsi s̄pē diximus: & dicemus in loco: 3. an. 394.
Beneficium autem Dei, Deo debet esse & 475. Et
voluntarium. Probo minorem, in quæ est infra lib.
difficultas. Notitia subsequens ad actio- 7. Et lib.
nem moralem jam antè exercitam, sub- 13.
servire non potest, ut actio exercatur
voluntariè, penès circumstantiam per ta-
lem notitiam cognitam, ut patet. Sed
rejecta nostrâ Sententiâ de præcedentiâ
Scientia Media, notitia notificans cir-
cumstantiam efficaciam, subsequitur ad pri-
mariam collationem auxiliū, & ad effi-
caciā jam exercitam: ergo. Probatur
hæc minor: quia notitia per quam Deus
cognoscit efficaciam auxiliū, si ponatur,
est Scientia Media; sed Scientia Media,
negando Sententiam (pro quâ dispu-
to,) asseritur eventu posterior, & efficaciam
subsequens: ergo ea notitia subsequitur
efficaciam circumstantiam: ergo nequit
illam Deo reddere voluntariam in omni
Providentiâ, si in aliquâ Providentiâ
Scientia Media non præcedit ad collatio-
nem efficacis auxiliū.

349 Ostenditur sextò: Implicitat dari Sexta Pro-
in actu secundo consensum salutarem, batio, ex
fine auxilio efficaci, non solum efficaciā codum Ca-
in actu secundo, sed etiam efficaciā in pite Auxi-
līi Efficaciā in actu primo, sine præcedentiā cis.
Scientia Media: ergo implicat non præ-
cedere Scientiam Medium ad actum sa-
lutarem. Sed Actus intellectus non præ-
cedit ad opus, nisi medio actu volunta-
tis: ergo Scientia Media necessariò præ-
cedit ad actum voluntatis, collativum
auxiliū efficacis. Omnia pendent ex præ-
missis primi Syllogismi. Et major ostendit
est à me in dictis de efficaciā Gratiae: Ex Decre-
neque negari potest in Scholā Societatis tis RGG.
post Decreta Generalium Claudii, & Claud. &
Mu- Mutii.

In Primā par. tract. Mutii, quæ recitat Tannerus to. 2. disp. 6. quest. 2. dub. 5. nu. 86. & quest. 3. nu. 278. & novissimè exponunt Henao in Scientiā Media Theologicè defensata part. et Prædilectione. *In Prædicta situante.* 1. secl. 157. & tom. 2 select. disp. 9. secl. 5. Salmanticensis Primarius Thysius, jam Præpositus Generalis. Vide eorum tenorem *infrā lib. 7. à num. 130.*

M. Thysf. 350 Minor probatur. Tùm quia efficacia in actu primo, quæ præscribitur à prædictis Reverendissimis Patribus Generalibus pro Scholâ Societatis, est, quæ sumitur à tali præcedentiâ: ut ex tenore decretorū liquet. Tùm etiā quia, Nequit dari auxilium efficax in actu primo, quin contradistinctè ab actu secundo, & pro priori ad illum, detur aliquid vel ex parte entitatis auxilii connexum cum actu secundo, vel ex parte modi, quo Deus entitatem auxilii consert. Debet enim efficacia sumi ab aliquo, quod ipsa sit: dicere vero, constitui per operationem futuram sub conditione, est dicere, auxilium constitui efficax in actu primo, si ponatur, per ipsum actū secundum: quod implicat, & absconsum est, ut *alibi* dixi: est ergo dicendum unum ex his quæ proposui. Non primum: quia prædeterminamus: ergo secundum: ergo Scientia Media debet esse præcedens: nequit enim nisi ab eâ sumti connexio, & efficacia infallibilitatis in actu primo.

*In dicta-
tis de Effi-
caciâ Gra-
tiae.*

Probatio Septima ex Specia- lis Doni Ratione in ipso Auxi- lio Effica- ci.

351 Ostenditur septimè: Gratia con- grua prae incongruā est speciale Dei do- num & beneficium, essentia *littere* & indis- pensabiliter: & Gratia incongrua est vo- luntariè permisā à Deo: utraque quoad circumstantiam efficaciaz, & inefficaciaz; congruitatis, aut incongruitatis; atqui neque in Gratia congrua potest esse in-

Vazquez. Congrua, &c Gratia incongrua. Major
Suarez. ita est vera, ut P. Vazquez Doctorem
Apostolus Eximium ex hoc capite reducere in se-
Augustin. quelam atheismi tentaverit, ratus id ab
ipso negari: qui tamen Doctor ultrò fa-
tetur, & amplectitur, ut videre est lib.
de Gratia cap. 14. nn. 3. Deinde nihil aliud

habent Sacrosancta Concilia, quorū una *Concilia*
voz est, *Consensum salutarem esse specialem maximē*
Gratiam, & speciale beneficium; Merita- *Trident.*
que nostra proinde indispensabiliter esse
Dei Dona.

Nu
num
& i

252 Minor, præterquam quod satis colligitur ea *nuper dictis*, & si mabitur ex dicendis *scđt.* 6. *infra*, probatur brevi: Nullus enim est qui censeatur conferre beneficium speciale, si pari modo se habet circa eum qui recipit, ac circa alium, qui non recipit: at nisi præcederet Scientia Media, pari modo se Deus haberet. Tum quia nullus ordinatè confert beneficium, qui non gaudeat de specialitate beneficii: ergo nec Deus gaudere tamen non potest sine præcedentia Scientiæ Mediae. Tum demum quia, qui dat speciale beneficium, inducit ex se debitum gratitudinis: non autem inducitur tale debitum, nisi Benefactor se gerat ut talem: talem autem se gerere nequit sine præcedentiâ Scientiæ Mediae. Sed *de hoc argumento*, latius loc. *cis. scđt. 6.*

§. IV.

**QUATIVOR PROBATIONES EX CON-
ditione libertatis Divinae.**

353 **O** Stenditur octavò : Quando Deus movetur ex efficaciâ, Probaio præcedit essentialiter Scientia Media: Est omn. um: ergo etiam quando liberè non movetur ex efficaciâ: ergo semper, & necessariò. Hæc consequentia est bona. Præbo primam, in quâ est difficultas: Quando Deus non movetur ex efficaciâ, liberè Deus excludit motionem ex efficaciâ: ergo præcedit necessariò Scientia Media. Præbo itam consequentiam: libera exclusio a iucus extremi libertatis præsupponit omnia, quæ præsupponit extreum exclusum, aut certè libertatem ponendi extreum exclusum; sed extreum exclusum in casu nostro est motio ex efficaciâ præsupponens essentialiter Scientiam Medium: ergo etiam libera exclusio talis motionis ex efficaciâ.

354 · Rogo modò:casu quo Deus non
movetur ex efficaciâ , cùm possit, exer-
cet nolitionem movendi se ex efficaciâ,
per illam ipsam virtualiter volitionem,
quæ confert auxilium ex alio fine:vel per
aliam

alijām virtualiter distinetām? Si pér ipsam: ergo ipsā subsequitur ad Scientiam Medium: ergo sive moveatur ex efficaciam: sive non moveatur: semper, & necessariò præcedit Scientia Media. Si per aliam: utraque sibi mutuò coëxisteret; & quidem n: n casu, sed complacendo in coëxistentiā, ut premām *infrā* nu. 358. & à num. 360. ergo in aliquā ex volitionibus, (quas pūlē permitto distingui posse contra mea principia) consilit gaudium de tali coëxistentiā: si in volitione motionis, ipsā præcedet ad volitionem auxiliī, atque aedē Scientia Media. Si in volitione; ipsa manebit clementialiter conexa cum Scientiā Mediā: atque aedē necessariò subsequetur ad ipsam, cūm Scientia Media sit in signo indifferentiā: volatio vejd in signo determinationis.

Efficax cōfirmatio. 355 Illustratur hæc ratio patentissimè, notando dno. Primum, Deum, cùm non possit purè omisssivè se habere, eò ipso quod nō moveatur ex efficaciâ, excludeat motionem illam per actum positivum nolendi se movere ex efficaciâ, quam videt. Alterum: actum, quo positiè non vult moveri ex efficaciâ, esse hujusmodi: *Licet possim, aut et si video fore efficaciam, nolo o, erari ex hoc fine, & polo dari auxilium ex alio.* Quis hunc actum nolendi distinguat virtualiter in Deo ab hoc actu volendi, cùm apud nos sint ipsissimus actus? Sed demus distingui: &

Infruitur 356 Argumentor sic: Deus nequit in
casu Scientiæ Mediae de consensu velle
dare auxilium , nisi vel movendo se ex
efficacia , vel positivè noiendo se mouere
ex efficacia ; sed tam motio ex efficacia ,
quam nolitio illa supponit, ut diximus.
& patet , Scientiam Medium : ergo &
cōllo iō auxiliī, seu *illud velle date auxiliū*. Probo istam consequentiam: Scien-
tia Media , cōipsò quod Deus non pos-
sit dare auxilium , nisi per motionem ex
efficacia , aut positionem talis motionis
est necessitas disjunctiva , ut sit unus ex
istis actibus cum volitione conferendis
auxilium efficax , ut patet : & ipsa voli-
tio est necessitas disjunctiva ne sit , nisi
cum altero ex actibus præsupponatur
Scientiam Medium: atqui necessitas dis-
junctiva alterius ex extremis , ad quorum
unumquodque necesse est præcedere Sci-
entiam Medium , est necessitas determinata.

In Primā tā, ut præcedat Scientia Media ad colla-
tionem auxiliū: nam si necessitatis ad par. tratt.
existere in hoc loco vel in illo; necessita-
ris ad **existere in loco:** ergo necessitas ad **2. de Deo**
non existendum nisi cum hoc posteriori **et Præde-**
ad Scientiam Medium, vel cum illo po- **finante.**
steriori ad Scientiam Medium, est neces-
sitas ad existere cum posterioritate ad
Scientiam Medium: ergo collatio auxiliū
efficacis est necessariò posterior Scientiā
Mediā: ergo Scientia Media est necessa-
riò prior.

357 Ostenditur nonò: Omnis volitio Nona Pro-
Divina conferendi media, immo, & omnis batio ex
alia, est essentialiter, & intrinsecè libera; codem Ca-
sed volitio intrinsecè, & essentia litera li- pte.
bera consequitur, per connexionem essen-
tia libet posterioritatis, ad omnia constitu-
tiva Divinæ libertatis in utramque par-
tem: ergo & omnis volitio Divina. Sed
unum è constitutivis Divinæ indifferen-
tiæ & libertatis, ut sup: à constituit, & nos Annu. 298.
fatemini, scilicet Scientia Media: ergo omnis
volitio Divina consequitur, per connexio-
nem essentia libet posterioritatis, ad Scie-
tiam Medium: ergo Scientia Media ne-
cessariò præcedit ad omnem liberam Dei
volitionem. Omnia bene descendunt ex
primo Syllogismo: cuius minor est Ad-
versariorum *virium*, & merito: nam
actus ex eo est essentialiter liber, quia
ex se connectitur cum potentia, ut libe-
râ. Major est evidens: quia actus liber
Dei ex se differt ab actu necessario: ergo
est essentialiter liber.

358 Dices: Liberum quidem esse essentia liter, sed non eadem omnino libertate, quam semel est liber. Nam & potest imperari: & tunc erit solum mediate liber: id quod negare non possumus. Contia primi: edipsò quod sit essentialiter liber, debet necessariò connecti cum his, quae necessariò requiruntur ad signum libertatis, & indifferetia, & quidem ut pro priori suppositisi ergo nulla est evasio. Scientia autem Media necessariò requiritur pro signo indifferetia. Contra secundi: Actus Divinus, semper, & necessariò gaudet libertate, quam semel habet: quod ostendo: omnis actus Divinus est indivisibiliter gaudium sui, prout est in Deo: ergo indivisibiliter gaudet esse modo, quo est: nam eo modo Divinus est, & non aliter: ergo indivisibiliter reflectit in modum libertatis, quam habet ergo

In Primā ergo carere unquam nequit libertate se-
par. trahit. mel habitā. Id quod in Opere de Incarn.
2. de Deo lib. 3. disp. 1. à nu. 62. latè cōtendi: & infrā
Providit. à nu. 575. & lib. 7. à nu. 112. & à nu. 201.
Et Præde- 359 Contra tertio: vel imperium
finante. tollit immediatam libertatem, vel non?
Ex dīlīs Si primum: nullus actus Divinus, qui
de Incarn. sine imperio posset esse, imperabilis est:
lib. 3. disp quia omnis actus Divinus essentialiter
1. à nu. 62. habet non nudari perfectione, quam se-
& infrā mel in suā linea habet. Si secundum: de-
dicendis à mus dari huc imperia, quae etiam ego in
num. 575. nobis nego cum Suarez, & Quirós;
Suarez. quanto magis in Deo? Demus, inquam;
Quirós. actus imperatus non esset amor sui quā-
1. 2. Trah. tūm potest: nam distingueretur virtus illa
de Actib. ter ab efficaciori sui amore. Deinde p. æ:
Actus Dei cederet ad ipsum cognitioni sui, ut impera-
liber in- ti: ergo gauderet de ipso, ut imperato.
imperabi- Insuper: gauderet esse modo, quo esset:
lis. ergo connecteretur cum præcedentia im-
pejii: ergo ita esset imperatus, ut esset
inimperabilis. Pater igitur, omnem Divi-
num actum esse libelum libertate, quā
semel est liber, per essentialēm posterio-
ritatem à libertate indifferentia; nec un-
quam imperari per alium posse.

Deeima 360. Ostenditur decimo, & confitma-
Probaria tur efficaciter præcedens ratio: sic argu-
ex eodem mentor: Scientia Media est essentialiter
capite, & in signo Divinæ indifferentiæ, ut sèpè di-
Præceden- ximus: ergo volitio, quæ ipsi coëxistat,
tium Con- coexistit ipsi prout essentialiter est: ergo
firmatio. coexistit ipsi, ut existenti in signo indiffe-
rentiæ. Hæc plana sunt: & ita posui, ut
expansionem argumenti præcludetem, non
satis à nonnullis vel penetrati, vel ani-
madveisi. Nunc sic: atqui eòipsò quod
semel coëxistat, essentialiter coexistit:
ergo omnis volitio Divina essentialiter
coexistit Scientiæ Mediae prout in signo
indifferentiæ: ergo essentialiter est ipsa
posterior.

361 Difficultas est in minori subsumptâ, quam probo: Nam illa coëxistentia est in se honesta, & à Deo amabilis: nec existit casù & fortuitò, & præter efficacem Del intentionem, & specialiter inamata: ergo necesse est, ut ametur à Deo. Non quidem per Scientiam Mediâ, quæ independens est à Decreto: ergo per decretum, seipso gaudens coëxistere Scientiæ Mediae. Sed nequit ita gaudere, nisi per reflexionem essentiale in Scientiam Medium: ergo omnis voluntio semel

coëxistens Scientiæ Mediæ, necessariò & essentialiter ipsi coexistit: ergo. Vide quæ in hanc rem, & ulteriorem confirmatio- nem discursus addidi loc. nuper cit. de In- carnatione lib. 3. disp. 1. à num. 62. & à nu. 62. à num. 76. à nu. 76.

352 Ostenditur undecimò: Possibile Undecima est, quòd Scientia Media præcedat ad Probatio collationem efficacis auxili: ergo est ex eodem etiam necessarium. Antecedens est om- capire.

nium, in casu strictæ directionis. Probo consequentiam. Primo: quia si Scientia Media constituit Providentiam necessariam Dei moralem, ut confecimus *upr.*, collatio auxiliarii, cum pendeat à Providentiâ, pendet à Scientiâ Media: iого in quo consistit ista dependentia: neque enim est mera coëxistentia: nam etiam collatio coëxistit cum Scientiâ Visionis: ergo est aliquid vel ex parte collationis, vel ex parte Scientiæ Mediae: & neutrum videtur, dici posse: nam collatio physica *per se* non est id, quo pender ab actu intellectuali: Scientia autem Media est ex se independens: ergo debet esse *quid medium*: nihil autem nisi decretum: neque decretum, nisi pendeat à Scientiâ Media: ergo Decretum pendet à Scientiâ Media: ergo Scientia Media necessaria procedit.

363 Probo secundò illam consequentiam speciosius. Demus, quod dicitis esse possibile; & ego: in eo casu, per quid pendet auxilium à Scientiâ Media: debet enim esse, aliquid præter meam coextensam. *Dicitis* per Decretum, bene: ergo auxilium datur per decretum pendens à Scientiâ Media: atque adeò aliquid essentialiter prius, præcedit ad auxilium; & ubi nostra libertas? *Dicitis*: dari duo decreta: unum primarium, & secundarium alterum: primarium est independens à Scientiâ Media, & inducitur à secundario. *Mitto hæc* de quibus

infrà sermo redibit: & rogo: primarium per quid pendet à secundario? Dicitis per ipsum secundarium, quod habet vim imperij: ecce jam sic arguo: Per nos, in causa distinctionis virtualis aetatis inducentis & induceti, necessariò intervenit imperium intellectuale, consistens in judicio de inducente praesupposito, movens ad inductum per motivum, cui seconformat: ergo inductum necessariò pendet à visione inducentis: ergo necessariò reflectit in ipsum: ergo necessariò est ipso posterius:

Et ad ho-
nes spe-
ciosè.

Infrà à
num. 575.

Suprà à
n. 162.

Disp. 31. Scientia Media manus in Prou. Dei. sect. 3. 455

ergo necessariò est posterius Scientia Media, essentialiter præcedente ad indicem : ergo Scientia Media necessaria est prior omni decreto per quod conferunt auxilium; quod intendebam. Ex parte bene, juxta principia plurimum , quæ hinc insequimur, argumenti vim ad Homen.

5. V

*VLTTERIOR PROBATIO EX DESTRVS
tione Scientia Media alioqui
secuta.*

Probatio duodecima ex Absurdo gravissimo. *Ad homines contra quosdam Recentior.* *Duplex conditio- natorum genus, ex lib.* 5. *dupl*

364 **S**ic argumentor: sublatâ præd dentiâ indispensabili, qua hucusque defendimus, Scientiæ Divinæ, tollitur natura, & existent Scientiæ Mediae; sed hoc (apud nos) ne fas est distinxergo præcedentia illa est in negabilis in viâ Scientiæ Mediae. Difficilias est in sequelâ majoris, quam ostendam, distinguo *ex lib.* 5. *dupl* genus objecti conditionatè contingit creati. *Aliud* est, quod est purè conditionatè contingens, qualis est Tyrrum Pœnitentia, ex hypothesi virtutum, quæ factæ sunt apud Corozaino

quæ Pœnitentia, nec fuit, nec erit, si
possibilis est, & fuisset, unde dicitur pœ-
nitentia contingens conditionatè. Alinde
quod, præter esse conditionatè conti-
gens, redditur absolutum ex purificati-
onē hypothesis, & conditionis, sub quo
si poneatur, verum est fore. Iam sic: su-
latā præcedentiā, quæde loquimur, tolle-
tur natura, & existentia Scientia M-
edia, tam circa objecta contingentia a-
solutè futura, quam circa alia pure con-
tingentia conditionatè: ergo tollitur
ta Scientia Media.

365 Antecedens probo quæd p
mam partem, postea quoad æteriā ote
sui us. Arguo prius sic: Negatā p
dentia Scientiæ Mediæ, Scientia Me
debet esse posterior, & subsequens
eventum consensū v. g. & ad indispe
fables causas ipsius: ergo respectu co
tingentium absolutè futurorum non e
tur in Deo Scientia Media. Probatur i
consequentia Ed ipsò quod Scientia Me
dia sit posterior, & subsequens ad eve
num consensū, & ad causas indispen
biles ipsius, signum libertatis Divi

exercitæ circa causas cōsensūs, est prius In Prima
signo, iti quo deberet esse Scientia Media, par. tract.
in partit: atqui signum posterius ad exer- 2. de Deo
citum Divinæ Libertatis circa causas Prioridēt.
cōsensūs, non potest esse signum Scien- & Prade-
tiæ Mediaæ, circa consensum; quod ostenditante.

ditur : nam signum decretæ conditionis,
seu Decreti circa causas consensus est
signum futuritionis absolutæ consensus;
sed signum absolutæ futuritionis con-
sensus non est signum Scientiæ Mediæ:
nam signum Scientiæ Mediæ præscindit
à futuritione absolutæ consensus : ergo.
Antecedens primum hujus discursus pa-
ret, tum ex dictis supra num. 340. Tum Suprad nū.
quia si Scientiæ Mediæ non potest com- 340.
petere titulus præcedendi ad decernen-
das causas consensus ex posterioritate
respectu consensus, ideo esse debet: quia
posterioritas ad consensum refundit po-
sterioritatem ad causas indispensabiles
consensus.

366 Arguo secundò , & iterum pro-
bo eam primam partē sequelæ. Si Scien-
tia Media de consensu nequit per se præ-
cedere ad causas Requisitas consensis, ne
que ex parte actus primi per se requisi-
ti ad contensum, vel ad causas indispensa-
biles ipsius; necessariò Deus proprio
ri ad Scientiam Mediā est omnino ple-
nè constitutus in libertate decernendi,
vel non decernendi causas consensis. Id
est clarum , & fatentur hi cum quibus
hic specialiter dispuo: ergo signum im-
mediate subsequens ad Scientiam simpli-
cis intelligentiæ , est exercitium Divinæ
Libertatis in decernendo, vel non decernē-
do causas consensū. Id etiam fatentur:
& benè : nam ratio in eorum principiis
videtur evidens , nempe quod signum
immediatum ad libertatem plenè consti-
tutam est exercitium ejusdem. Ponamus
ergo decerni liberè à Deo positionem
nostræ libertatis per auxilium A.

367 Iam sic: Pro priori ad decre- Signum
tum hujusmodi, per vos, non fuit Scien- Scien*ia*
tia Media de consensu sub cā conditio- Media
ne: nam hec signum decreti est immē- quale sit
diatum respectu signi necessariorum: er-
go omnino præripitur signum iati Scien-
tia Media, & omnino impeditur existen-
tia Scientia Media de consensa. Probo
istam consequentiam, primò: ex ratione
supradicta de futuritione absoluta. Se- Nper nu.
cundò: quia nullum est asserere conditio- 365.

In Primā nate aliquid, omnino postquā vides jam par. tract. 2. de Deo enim sanx mentis post decretam conditionem sumendi calamum, & Scientiam & Præde- istius ut prædecreta, & ipsius scriptio- stinante. nis, serio consideret, se scripturum, si sumat calamum? Ergo non datur Scientia Media de tali consensu sub eā condi- tione.

368 Arguo tertio: in probationem ejusdem primæ partis. Objectum Scientiæ Mediæ est objectum conditionatè futurum, ut fatemini: ergo de objecto, cui impeditur esse conditionatè futurum, non est in Deo Scientia Media. Hæc consequentia est evidens: Nam repugnat existentia Scientiæ, cuius specificativum objectum, nullum est. Atqui negatà p̄cedentia Scientiæ Mediæ, & omnino plenè constitutâ libertate Dei quoad causas consensu per prædicata necessaria; Deus liberè impedit objectis, ne sint conditionatè futura in ullo signo: ergo impedit sibi Scientiam Mediæ respectu talium objectorum. Hæc bene sequuntur. Et ostenditur minor subsumpta: Signum necessariorum Dei est signum possibili- tatis reiū, ut est certum: ergo signum libertatis Divina plenè constitutæ ad de- cernendas causas consensu v. g. est signum possibilitatis consensu, juxta vestra principia, nempe negantia hanc Scientiam ullo modo constitutere posse Provi- dentiam per se requisitam ad consensum, & ad causas per se requisitas ad ipsum.

369 Inde sic: sed signum immediatè subsequens ad libertatem plenè constitutam est signum Decreti liberi: ergo signum immediatè subsequens ad possibili- tatem consensu est signum Decreti, circa causas consensu. Sic argumentor: At qui signum Decreti circa causas consensu est signum existentia, seu absolutæ futuritionis absolute consensu: ergo in hac viâ discurrendi signum immediatè subsequens ad signum possibilitatis est signum absolute futuritionis. Atqui signum absolute futuritionis præripit conditionatam: nam quis locus manet jam signum futuritionis conditionatæ? Vnde datur objectum absolute futurum, quod nunquam fuit conditionatè futu- rum.

370 Probatur jam secunda pars se- quelæ, & arguo sic primò. Si Deus pro-

signo immediato ad suam libertatem ple- nè constitutam, decernat positionem no- stræ libertatis circa consensum, impedit Scientiæ Mediæ de consensu, præripiendo ipsi signum ad existendum; sed Deus liber est in decernendos ergo liber est in impediendo existentiam Scientiæ Mediæ de consensu: ergo si Scientia Media existit circa objecta conditionatè futu- ra, quæ nunquam erunt, existit ex liber- tate Dei nolentis impeditre: ergo est Deo libera, saltem quatenus liberè noluit im- pedire, cum posset. Hæc omnia vera sunt, si ster prima pars sequela quam nuper probabamus. Iam sic: Scientia Media Iesu- tica (nec alia est) est Scientia purè Media, nec ullo modo libera Deo, nec dependens ab ullo Decreto præexcito, atque adeò ita in Deo existens, ut neque à Deo sit pro libito suo ponibilis, nec impedibilis. Ita omnes Authores Societatis, & tota Societas; Atqui negatà p̄cedentia Scientiæ Mediæ, Scientia de conditionatè futuris, quæ nunquam erunt, esset Scientia pro libito Dei impeditibilis, & aliquomodo Deo libera in existendo: ergo non esset Scientia Iesu- tica Media.

Ex dictis à nu. 298.

Nuper à num. 365.
Condition
Scientiæ
Mediae.

Ejus ver-
va:
Ex Tract.
de Sciētia
Dei.

Non est
conformis
Scholæ No-
stre.

Destruit
Scientiam
Medium.

A parita-
te Sciētia
Visionis.

mam partem concedit totam: deinde pro secundâ asserit Scientiam Mediæ dici debere liberam, non positivè, sed negati- vè: non positi- vè: quia non est in Deo sub- sequens ad Decretum inductivum ejus. Negativè vero, quia supponit Decretum non ponendi conditionem, quā positâ impedita foret Scientia Media: unde infert, Scientiam Mediæ ita in Deo esse, ut quamvis ipse non possit eam induce- re, possit tamen pro libito impeditre ne- sit, & concludit: Quod consequens fortè inauditum habet, à me cerè nunquam lectum, neque auditum, inverosimile vi- deri non debet, ut potè ex antecedente (sci- licet negatæ nostræ sententia de p̄cedentia Scientiæ Mediæ, quam ipse mor- dicūs negat, tanquam adversariam ipsi Scientiæ Mediæ,) legitime descendens.

373 Horresco referens, & stupesco hæc intra Scholam Societatis dici posse. Cogor sequela absurditatem aperire; quod brevi præstabo: & imprimis ostendo, libertatem istam negativam, quā vo- cant, & ponunt in Scientiæ Mediæ, omnino destruere Scientiam Mediæ, quæ est secunda pars sequela. Sic arguo pri- mò: Scientia Media ab omnibus Societatis Authoribus, appellatur inimpeditibilis liberè ab ipso Deo; hi faciunt libe- rè impeditibilem à Deo: ergo destruunt. Secundò: Scientia Media ab omnibus So- cietas Authoribus, ponitur indepen- dens ab omni actuali decreto Dei reipsa existente, ut ipsa sit; hi faciunt dependentem: ergo destruunt.

374 Tertiò: ea libertas officit Scientiæ Mediæ, quæ competit Scientiæ Vi- sionis circa libera contingentia: patet: alioquin non est, cur dicatur Media inter Scientiam naturalem, & liberam; atqui Scientiæ Visionis circa futura contingentia non competit alia libertas, quam ea, quam isti Recentiores attribuunt Scientiæ Mediæ: ergo aperte tollunt, & destruunt Scientiam Mediæ. Minor probatur: nam circa Scientiam Visionis non habet Deus aliam libertatem, quam libertatem eam impediendi: ipse enim non est determinator Scientiæ Visionis circa futura libera, sed purus non impe- ditor, quatenus positâ libertate creatu- ra, necessariò scit, quid ipsa facit: non enim id est res erit, quia Deus scit, sed po- gius Deus scit, quia res crit, ut tenemus Aranda de Deo.

omnes Iesuitæ; atqui totam hanc liber- In Primâ tatem attribuunt Scientiæ Mediæ: ergo par. tract. 2. de Deo

375 Pergo ad alteram partem seque- la, in quâ jam fatentur ieiçca conting- et Præde- tia, qua reipsa evenient, non dari in finante.

Deo pro suo libito Scientiam Mediæ, Circa evi- quo nihil absurdius dici potuit in Scho- tus qui re- lla Societatis. Imprimis id, somnijarunt ipsa erunt.

unicè Thomistæ, contra Scholam Socie- aut sunt, tatis, ut diximus lib. 5. à num. 12. & vi. negari ne-

deri potest apud Patrem Michaelm, de quit Sciē- Avendaño disp. 6. cap 3. ex quo note tia Media,

constabit, quam absurdia sit hæc pars se Ex dictis quele. Secundò: id manifestè repugnat lib. 5. à Scripturis, & Patribus, ex quibus pro num. 12.

bamus Scientiam Mediæ, ut in idem & 13. conflat, & apud eundem habetur: num. Thomistæ.

3. 4. & 5. &c. Tertiò: quia Dei guber- P. Aven- natio, & Providentia est circa eventus, daño.

qui reipsa erunt. Si ergo circa hos tolli- tur Scientia Media: quæ utilitas manet Scipiæ Mediæ quoad Providentiam, &

gubernationem Dei. Quartò: quia ora- tiones, & preces fideliū tendunt ad af- sequendas gratias congruas. Si ergo cir- ca eas, quæ reipsa dandæ à Deo sunt, non finitur locus Scientiæ Mediæ Divi- nae: ad quid in Deo Scientia Media? Ut

P. Haunoldus. præclarè dictum habes à Patre Haunoldo num. 233.

376 Quintò: negotium Prædestina- tionis, specialis beneficentia in colla- tione auxiliorum, & efficacia eorum in actu primo, (quæ negari nequeunt, stan- te reverentia ad Decreta Reverendissi- motum Patrum Generalium Claudi, &

Mutii, de quibus supradictum. 349.) est circa futura quæ reipsa eveniunt; si ergo Deus per præcisū exercitū suę libertatis

circa ea futura necessariò sibi præim- pit Scientiam Mediæ circa ea ipsa: quo modo stare possunt Doctrinæ Scholæ no- stræ, & totius Societatis! Legè si placet, prædictum Avendañum, præsertim nu-

14. Nec enim ipse diutius in re mihi odiosissimā immorari possem, aut velim. Ergo de primo ad ultimum, antecedens, ex quo legitime visum est descendere hoc adeò absurdum consequens, falsum om- nino est, neesseque negandum à nobis.

377 Dices denud ex his, quæ prædi- Impugna- eti Recentiores addidere in tract. de Pra- ta cogita- destinatione, nolle se sequi eam doctri- nis Retra- nam; & quasi non traditam eam velle, ffatio: Spe- be- cie tenus.

Supradictum

num. 298.

& nu. 349

Supradictum

372.

Avendaño.

Supradictum

373.

Supradictum

374.

Supradictum

375.

Supradictum

376.

Supradictum

377.

Supradictum

378.

Supradictum

379.

Supradictum

380.

Supradictum

381.

Supradictum

382.

Supradictum

383.

Supradictum

384.

Supradictum

385.

Supradictum

In Prima parte tractat. de Dea Providet. & Præstabilitate. scilicet in Præstabilitate. videtur. quod deum sentiantur in hac re? Ajunt. primum. id diffisile. se non posse eam Doctrinam esse probabilem ex principiis que defendunt. Secundò. sibi video non contra. sed præter mentem Authorum Socieratis. nec omnino præter meam. Tertio. eam tamē à se hic non amplexari. Quartò. proinde. Scientiam Medium i respectu Decreti purificativi hypothesis esse pisorum. prioritate Logica. & in subsistendi consequentia. Quinto. dēnum. esse reverā determinativē posterio. emr. non solum eventu. quem exprimit. sed etiam Decreto per se requisito ad purificatiōnem hypothesis. Hæc post novas curas superaddita video.

Quod
offiditur.
Primo.

378 Imprimis laudo ingenuitatem
ingenii : sed verba miror : Quomodo
ajunt, nolle se amplecti eam doctrinam;
& tamen asserunt necessariò sibi esse pro-
babilem, viderique sibi adèò conformem-
nestræ Scholæ, ut solum sit p̄i ater ; imò
nec omnino p̄aeter mentem Scholæ nostræ
Id solum est simulare speciosis vecibus
sentum eundem. Deinde quis in Scholâ
Societatis legiè non ferat in Iesuitæ ca-
lamo , non esse p̄aeter mentem testaricæ
Scholæ, imò esse probabilitatem sibi modam
discurrendi, quæ necesse est negari Scienti-
am Medram circa eventus, qui reipsa
erunt?

Rursus, instaurando prae-dentia. 379 Tertio sic argumentor, & ostendo rursus eam sequeiam, quam dicunt etiam cum probabilem, esse ipsis omnibus necessariam. Per vos, Divina libertas est omnino plenè constituta ad exercitium Decreti purificantis hypothesis per predicata Dei simpliciter necessaria: ergo Divina libertas plenè constituta ad hujusmodi Decreta est signum necessarium: ergo antecedenter, & præcisim à Scientiâ Mediâ est Deus in signo libertatis plenè constitutæ ad decheinendum. Nunc sic: ergo decernit in signo immediato. Probo istam consequentiam: quia vel Deus liberè suspendit exercitium, vel non. Si secundum: ergo immediatè determinat. Si primum: ergo suspendit liberè: ergo exercet liberè libertatem in signo immediato. Confirmatur. Implicat stare libertatem plenè constitutam, & suspendi non liberè ergo signum immediatum ad necessaria Dei, est signum exercitii liberi. Iam procedo: ergo non datur

Scetitia Media circa eventus, qui erunt
Probo consequentiam, ridiculum est asse-
tere conditionatè id, cuius vides condi-
tione positam, ut omnes fatemur: tunc
cum iam res est absolutè futura: ad qui-
ergo silla conditionalis?

380 Dicis Scientiam Medium esse Nec evasio priorem Decretum purificante hypothese proficit.

sim, prioritate universalitatis, & in subsistendi consequentiā. Contra: quia hæc prioritas est omnino extrinseca, & rebus internationaliter adveniens, imò insufficiens ad voluntarietatem ullam inde sumendam: & reipsā conjungibilis cum posterioritate physicā, & rigorosā: ergo

inutilis est. Antebedens patet, nam inter possibiliterem & existentiam, inter Animal & Rationale est hæc prioritas, & datur plena identitas: inquit inter terminum & hauc causam; actionem, & apud Thomistas prædeterminationem, datur in termino respectivè ad hæc singula torum hoc genus prioritatis: quis autem inde posset arguere quicquam bonum

381 Quartus argumentor, & ostendo
pejus, & falsius esse quod denique super-
additur. Tum quia Decretum purificati-
vum hypothesis, & collativum auxilio-
rum est indifferens ad coexistendum cum
haec Scientia Media: ergo negatur esse

hac Scientia Media. ergo nequit esse
Scientia Media, illo determinative poster-
ior. Patet consequentia: quia quod est
determinative prius, vel est ratio illativa
ejus, quod est determinative posterior;
vel ius ejus existentiam determinandi;
sed quod ita est indifferens nequit ullo,
ex his, inuenire gaudere: ergo. Secundo,
quod existit cum posterioritate dete-
minativa, existit liberè respectivè ad illud
quo est determinative posterior; sed per
vos Scientia Media est determinative
posterior Decreto Dei: ergo existit ex
eius libertate. Ecce timuitis in Scientiâ
Media libertatem negativam, & re quasi
maturius considerata, superadditis posi-
tivam. Vide infra de his à num. 433.

382 Mitto non dici bene , Scientiam
Medium respectu Decreti priorem adhuc
prioritate in subsistendi consequentia:
tam enim valere desinit consequentia ex
existentiâ Decreti ad existentiam Scien-
tiae Mediae in Scholâ Societatis, quām ex
existentiâ Scientiae Mediae ad existen-
tiâ Decreti purificantis hypothesin. Vi-
de nunc quas in anguitias se incepit

*Additio
d fficilior
est.*

433.
Nota bene

Disp. 31. Scientia Media manus in Prov. Dei. sect. 3. 459

conjiciant, qui defendere vetentur necessitatem Scientiarum Mediae ad Providentiam Dei, quade loquimur.

§. V

ULTIMA PROBATIO EX CONCORDIA

*Doctrinæ presentis cum libe
tate Creaturæ.*

Vltima 383 *O* Stenditur decimotertiò , &
Probatio ultimò : Necesitas Praece-
a priori. dentia in Scientiâ Mediâ est summè uti-

lis, ut ex dictis *hucusque* patet : & alio-
qui libertati non nocet : ergo admitten-
da est. Hanc consequentiam negaret ne-
mo, si daretur probatio antecedentis: cu-
jus veritas petenda præsertim, ex obje-
ctionum solutione , præmittitur hic , &
Infrā ann. ostenditur primò: stante necessitate præ-
dictæ directionis, manent omnia, quæ ad
.consensum , & dissensum requiruntur
(tanquam immediata potestas,) æquè in
differentia ; nihilque ponitür connexum
potius cum unā parte, quam cum aliâ,
quod non sit simpliciter consequens in
genere determinantis, atque adeò impe-
dibile: ergo neque detrahitur quicquam
libertati necessarium , neque quicquam

libertati necessaria, neque quicquam
nocivum impingitur. Secundò:quia præ-
cedentia Scientiæ Mediæ non necessaria
non nocet libertati:ergo neq; necessaria.
Antecedens admittitur. Probo consequé-
tiam: ex necessitate præcedendi non ad-
venit Scientiæ Mediæ vis inducendi con-
fensem ir resistibiliter, & præoccupando
determinationem voluntatis, sed præci-
sè accidit, quòd libertas, quæ alioquin
conjungenda est pro nutu creatæ volun-
tatis cum consenu, si ponatur; poni de-
beat ex præsciétiâ talis determinationis
creatæ, & modo, quo ex determinatio-
ne Voluntatis creatæ erit: poni autem
libertatem, modo quo ex ipsius Agentis
liberi nutu erit, & ex præscientiâ talis
nutûs, quis putet opponi libertati? Ter-
tiò: quia si noceret libertati, maximè:
quia esset connexio cum consensu, neces-
sariò præcedens ordine executionis ex
parte causæ remotæ; vel quia ex eo titu-
lo neque esset impedibilis à dissentiente:
neque à consentiente acquiribilis:ut pote
quid necessariò prius ad consensum: at
duo hæc sunt falsa; & primum nihil obest:
ergo. Minor est probanda per partes.

• 384 Probatur prima pars. Primò, ratione generali, quæ simul tres partes par. tract. proabet: nam stat cum prioritate in ordine executionis, posterioritas in ordine determinantis; atqui quod est posterius & Præ- in ordine determinantis est simpliciter finante. impedibile, acquiribile, & amicum liber- Mutua tati: ergo Major patet in Doctrinā Præ- prioritas definientiū, & ex terminis videtur fatis in diverso perspicua: cur prioritas objectiva, qualis genere nō est ea, quæ dicitur determinantis, com- repugnat. pati nequeat, cum posterioritate physi- cā? imò id fateri debeimus in te pali sim obviā, nempe fine respectu mediorum.

Secundò ex num. 342. & 357. & 372. Suprà à
etiā Adversarii admittere coguntur ali- num. 342.
quid ex parte causæ remotæ necessarium, 357. &
& aliunde connexum cum determinatâ 372.

parte libertatis. Tertiò:quia non minùs
nocere debet libertati quid necessariò co-
mirans,& aliunde connexum,quàm quid
necessariò prius: Nam, ut ait Augusti- *Augustin.*
nus lib. I. Retract. cap. 22. in potestate
nostrâ non est nisi quod nostram sequitur
voluntatem : si autem hæc posterioritas
componitur cum comitantiâ necessariâ
per vos: nam saltem Scientia Media ne-
cessariò comitatur:quidni cum priorita-
te necessariâ Vide num. 340 fin.

* 385 Probatur secunda pars , nempe *Impedibili-
impedire posse*, quod est necessariò prius. *litiati non
Primò: quia juxta num.nuper relatos id obest Prio
etiam ab adversariis dici debet. Secun- ritas ali-
dò: quia potest impediri , quod est exe- qua etiam
cutivè comitans , & tempore prius : si necessaria.
autem res , sincerè astimentur; æqua dif-
ficultas intervenit. Tertiò : quia Non
minùs videtur implicate , quòd consti-
tutio necessaria libertatis in Causâ pri-
mâ possit impediri per exercitium secu-
dæ necessariò pendentis à primâ , quām
impediri posse per exercitium causæ se-
cundæ aliquid cum ipso connexum , &
existens ex parte Causæ primæ : si enim
implicat impediri à me per exercitium
meæ potestatis a liquid, quod præcedit ad
eius potestatis existentiam , quare non
implicet , per exercitium meæ postestatis
impedire constitutionem necessariam li-
bertatis divinæ , à quâ potestas mea ad
dissensum ponitur ? Atqui id non impli-
cat : quia Scientia Media constituit ne-
cessariò libertatem Dei, eaque impediri
potest: ergo.*

386 Probatur jam tertia pars, nem- Nec adqui
 Mmm 2 pe ribilitati.

In Primā pe acquiri posse, quod necessariò praeceps. par. tratt. dit ex parte causa tempe, ad exercitiū 2. de Deo ipsum, per quod debet acquiri. Primo: Providēt. quia id fateri debent Adversarii ex nūmeris nuper reiatis. Secundo: quia non minus implicat, quid acquiratur per aliquid tempore consequens, quod est tempore antecedens: quam acquiri per quid executivè posterius, quod est executivè prius: immo magis: cum nemo dixerit, physicè acquiri, aut causari posse, quod est tempore antecedens: acquiri verò, seu physicè causari quod est physicè, & causalitate prius, dixerint aliqui mutuè causalitati intenti: sed illud non implicat: ergo nec hoc.

387 Tertio: quia apud omnes (si hunc, aut illum demas,) Scientia Media, licet nō sit necessariò præcedens, est tamen necessariò apta præcedere, & ex se directiva, atque adeo aptitudinaliter necessariò prior: atqui per consensum absolutum nihilominus acquiri potest primaria existentia talis Scientiæ, ut prioris aptitudine: ergo & existentia ipsius, licet sit formaliter necessariò prior. Quartò: quia Petrus, qui modo dissentit v. g. potest acquirere constitutionem divinæ libertatis necessariam pro casu consensu per consensum ipsum: ergo potest acquirere, quod præcedit ad consensum per ipsum consensum. Antecedens patet: quia ea libertas constituitur necessariò, ut vidimus, per Scientiam Mediæ de consensu. Exinde

Perficitur argumentatio, quo omnes premitur.

388 Sic demum argumentor: existere libertatem necessariam ex parte Dei, ut sit consensus, acquiritur per ipsum consensum: sed existere libertatem necessariam est acquirere necessitatem disjunctivam alicujus exercitii liberi circa potestatis, quam modò habet Petrus, existentiam: ergo existere necessitatem disjunctivam alicujus exercitii liberi circa ejusdem potestatis existentiam acquiritur per consensum. Modò sic: & sit Petrus sub libertate, cum quā dissentient. Petrus actu dissentiens habet potestatem acquirendi necessitatem disjunctivam, ut se Deus libet exerceat circa existentiam, quam habet; atqui Deus se non potest exercere in hac hypothesi per exercitium exclusivum Potestatis Petri: ergo per exercitium inducitivum talis potestatis ergo potest acquirere Petrus per consen-

sum aliquid ipso consensu prius: nam ea necessitas, & exercitium inducitivum auxiliū sunt quid prius ipso consensu.

389 Et ratio omnium à priori est, in quā stat concordia talis præcedentia cū libertate nostrā: quia talis impeditio, vel acquisitionis, licet in tempore exerceatur per physicam existentiam consensū, vel dissensū, non est in genere physico; id enim implicaret: sed in genere intentionali, & objectivo; totaque peragitur ab æterno per rationem formalem, quæ nō requirit existentiam physicam libertatis, aut ipsius consensū, & consistit in ipsā Naturā Scientiæ Mediae ex suo modo tendendi attemperata ad exigentiam objecti, quod utringi postulant, ac sit aliquarum conexiorum ipso iniempedibilis à suo principio, vel quæ non sit potius ex determinacione talis principii, cuius objectum respicit, quam principiū, in quo ab æterno est: Hec autem acquiribilitas & impedibilitas, cū alicui in Scientiæ Mediæ necessariò postuleret independenter à positione conditionis, & libertatis, sub quā videt eventum, & expressionem circumstantiæ circa ipsam conditionem & libertatem quam videt in hypothesi, necessariò requisitam ex parte libertatis Divinae ad discernendam, necessariò postulat in ipsā Scientiæ Mediæ vim præcedendi ad ipsam positionem conditionis. Non ergo repugnat posterioritas Scientiæ Mediæ ad objectum suum cum ista præcedentia, quam defendimus.

390 Ex quibus iria infer. Primum Dicatum P. quam jure Doctor Eximius dixerit lib. Suarez. 1. de Træf. cap. 7. num. 4. Hanc Sententiam (nempe nostram) illi soli negare à nu. 439. possunt, qui omnino negaverint Deum futura conditionata cognoscere: quæ sunt verba tanti Doctoris: ne unquam ulli sit probro stare pro Doctrinâ, quam tanta censura commendat. Secundum: nullum dari posse auxilium efficax, nisi per Decretum essentialiter connexum cū Scientiæ Mediæ de consensu: immo nullum divinum affectum liberum, quod essentialiter non pendeat connexivè à Scientiæ Mediæ, cui semel coexistat. Id probant rationes nostræ præsertim à nu. 353. & 357. Tertium exinde; neque ullum dari posse auxilium re ipsa inefficax, nisi per Decretum connexum essentialiter cum Scientiæ Mediæ de inefficacia. Quomodo

do cum has sequela necessitatā, sit nihilominus libertas, videbitus infra: & an exinde, ut sequitur necessitas præcedentia Scientiæ Mediae, atque adeo Directio saltem latè juxta nu. 288. sequitur necessitas strictæ directionis justæ nu. eandem, colligemus sect. 6. Solvamus mād, quæ contra necessariam præcedentia Scientiæ Mediae specialiter militant.

S E C T I O IV.

OBJECTIONES IN CONTRARIVM Obviā itur.

§. I.

DVO ARGUMENTA IN OPPOSITVM.

Objetio 391 **O**bijecies primo: Scientia Media prima ex determinata conditione, cognoscit eventum in seipso: ergo etiam purificata conditione, cognoscit eventum in seipso: ergo cognoscit eventum conditionare in eventu absoluto: eventus enim conditionatus, & eventus absolutus, purificata conditione, non differunt. Nume sic: ergo eventus absolutus determinat existentiam Scientiæ Mediæ: ergo Scientia Media est posterior ipso consensu absoluto: ergo nequit præcedere ad decretum purificativum conditionis, & collativum auxiliū. Probo itam consequentiam: Nam decretum purificativum conditionis, utpote causa Mediae eventus absoluti, est illo prior: ergo quod est posterius eventu absoluto, nequit esse prius respectu decreti: ergo neque Scientia Media.

Confirmat. 392 Confirmatur primo: quia in terminis videtur evidens, quid executivè posterius, & physicè, nō posse pro priori conducere ad rē quæ prior est: quia jam eam præsupponit existere: secundū: quod est purè posterius intentionaliter, & in genere objecti purè determinantis: ut patet in fine respectu trienniorum. Ad secundam, fateor, non minùs subsequi; sed modo valde diverso: nam visio absolute subsequitur per connexionem absolutā: Scientia Media conditionata, & per connexionem purè conditionatam, indepen- 225. dientem ab executione conditionis: ut Objectio dicitur nu. 22. Vide Infrā nu. 432. secunda ex-

formalem prioritatem, ut expendeat in Primā planum erit.

393 Respondet: Scientiam Mediæ 2. de Deo diam eff. determinativè posteriorem; & Providēt. executivè priorem eventu absoluto, & Prædictam positam conditione: quæ mutua stinante.

prioritas non habet plus difficultatis, & Solvitur. absurdī, quā quæ à nemine negari potest inter Fin. m., & Media, & inter ip. Ex clarâ fam Scientiam Mediæ, & eventum absolu- Doctrina tum, quorum hic determinatione præcedit; duratione, subsequitur. Et ratio est, quia (decorticatis vocibus, quæ Lib. 5. à speciem horris ingenerant,) priori num. 154.

tas determinativa neque exerceatur per Et suprà d verum influxum in Scientiam Mediæ, num. 225.

neque requirit ullam præexistentiam rei, quæ prior dicitar, sed ex parte objecti exerceatur per puram existentiam, ut omnis connexio cū illo, sit attemperata libertati sui principiū; & ex parte Scientiæ per attemperationem ad prædictam existentiam objecti: quod objectum cū ab æterno possit affirmari fore in tempore ex libitu creatæ libertatis, si ponatur; dicitur, Deum (ex se necessitatum Et Vide ad cognoscendum quidquid verè affir- infrānu. mabile est, eomodo quo affirmabile est,) 616.

determinare per modum objecti: quod, si sinecū rem astimas, est, objectum terminare posse cognitionem, Deumque necessitari ad notitiam attemperatam existentiae objecti: quid autem obest, objectum ita determinare notitiam, ne notitia conducere possit ad physicam existentiam conditionis, à qua independet, cū alioquin sit expressio maximè cōducens ad executionem illius?

394 Ad primam confirmationem: in Et confirm terminis est evidens, quid executivè posterius, & physicè, nō posse pro priori conducere ad rē quæ prior est: quia jam eam præsupponit existere: secundū: quod est purè posterius intentionaliter, & in genere objecti purè determinantis: ut patet in fine respectu trienniorum. Ad secundam, fateor, non minùs subsequi; sed modo valde diverso: nam visio absolute subsequitur per connexionem absolutā: Scientia Media conditionata, & per connexionem purè conditionatam, indepen- 225. dientem ab executione conditionis: ut Objectio dicitur nu. 22. Vide Infrā nu. 432. secunda ex-

395 Objecies secundū: si necessariò Capite la- præcederet Scientia Media, nullum esse se liber- tatis.

In Prima posset in nobis signum indifferentiae: erat par. trah. nec nulla libertas. Consequentia patet: & antecedens ostenditur, primo: Nullum Providet. est signum, in quo absoluta existentia & Praeauxiliis sit indifferentia ad Scientiam Mediante.

ximae per ipsum est signum aequum praescindens ab hac Scientiâ Mediâ de consensu; ac ab ipso consensu: cum aequum stare possit sine Scientiâ Mediâ de consensu, ac sine ipso consensu: immo quod sit sub hac Scientiâ & per hanc Scientiam de consensu, habet ratione consensus, determinantis ut potius sit in Deo hæc Scientia, quam opposita: quæ Scientia in Deo semel existens, est necessitas disjunctiva, inducta intentionaliter determinativa ab ipsa libertate & consensu, ne vel unquam talis libertas sit, vel sit conjuncta cum suppositione consensus, & Scientiâ Mediâ de consensu.

Ex signo Indifferen- tie. 396 Secundò: signum indifferentiae est signum, à quo pendet determinatio consensus, vel dissensus, ergo pro priori ad ipsum, nequit esse connexio cum consensu potius, quam cum dissensu. Probo hanc: tūm quia si pro priori esset connexio, jam esset pro priori impedita existentia dissensus v. g. ergo non penderet determinatio consensus ab illo signo, quod signum indifferentiae dicimus. Ratio est: quia non pendet determinatio consensus ab illo Agente, ad quem pro priori supponitur impedita jam existentia extremiti oppositi: Nam determinare importat, ponere consensum, & impedire oppositum. Tūm etiam quia signum indifferentiae si penderet à connexione cum consensu, existeret præviè connexum cum consensu; sed res existens præviè connexa cum consensu non est indifferentia. Tūm etiam quia ideo in actu secundo non est signum indifferentiae, quia est suppositio consensus: ergo si pro priori ad signum indifferentiae est suppositio connexa cum consensu, nullum esse potest signum indifferentiae. Hæc objec- Omnes fer- rit.

Solvitur explican- do Senten- tiam.

397 Respondetur. Negando sequentiam. Ad primam probationem, nego quod assumitur: absoluta enim existentia auxiliis, & constitutio libertatis pro-

ximae per ipsum est signum aequum praescindens ab hac Scientiâ Mediâ de consensu; ac ab ipso consensu: cum aequum stare possit sine Scientiâ Mediâ de consensu, ac sine ipso consensu: immo quod sit sub hac Scientiâ & per hanc Scientiam de consensu, habet ratione consensus, determinantis ut potius sit in Deo hæc Scientia, quam opposita: quæ Scientia in Deo semel existens, est necessitas disjunctiva, inducta intentionaliter determinativa ab ipsa libertate & consensu, ne vel unquam talis libertas sit, vel sit conjuncta cum suppositione consensus, & Scientiâ Mediâ de consensu.

Quam Ar- guens fini- strè sumit.

Vid. infra
à nn. 413.

398 Igitur consideranda est inter existentiam libertatis, & ipsam Scientiam Mediâ, illa mutua prioritas de quâ nuper: Scientia enim Media prædit origine, & naturâ, existentiam libertatis, & auxiliis: & libertate mediante, 384. & consensum: existentia autem libertatis, & auxiliis, ut influentis in consensum, medio ipso consensu, determinativa præ- Lib. 5. d cedit ad ipsam Scientiam Mediâ. Re e- num. 154. ge, quæ de determinativo Scientiæ Mediæ lib. 5. sunt dicta.

399 Ad secundam probationem, con- Quæ pri- cesso antecedente: distingo consequens: ritas com- pro priori ad ipsum, in genere determi- petat ad nantis, concedo: in genere physico qua- obiectum, si remoto, subdistingo: nequit esse Scientiæ connexio cum cōlensu potius quam cum Mediæ dissensu, determinata requisita ad existentiam talis indifferentiae, & inevitabilis, concedo: requisita solùm indeterminatè, & evitabilis, nego. Itaque licet Scientia Media de consensu præcedat natu- rā, & causalitate ad existentiam hujus numerò libertatis; non tamen ita præ- dit, ut tota non possit existere aliter: existit enim modo per hanc Scientiam Mediâ: quia existit cum suppositione consensus, quæ suppositio est contingens libertati, utpote electa per ipsam. Ad probationem, dico, cum non sit Scientia Media pro priori determinationis respectivè ad existentiam auxiliis, aut libertatis: neque pro priori determinationis impediri dissensum: atque adeò tota determinatio, ut impediatur dissensus, venit à signo indifferentiae.

400 Fateor, existe Scientiam Me- Noia bene diam pro priori phisico quasi remoto, & terminos. neque pro illo priori manet impeditus dif-

dissensus formaliter, fed ad summum illativè non formaliter: quia formalis, & primaria impeditio dissensus est consensus, qui, licet inseparabilis sit à Scientiâ Mediâ de se ipso, non est ipsa: illativè vero, quia valet ex Scientiâ Mediâ cum auxilio consequentia de consensu impeditio dissensum; valet, inquam, non ex determinatione Scientiæ Mediæ, sed voluntatis diligentis. Ex quibus patet ad reliqua, quæ inculcat objectio: signum enim indifferentiae pro priori determinatio, non importat quidquam præviè connexum cum consensu potius, quam cum dissensu: quod si aliquid connexum alio genere prioris antecedit, antecedit quidem rhetore, impeditiliter, & ex suppositione ipsius liberæ determinationis creata.

§. II.

D'UO ALIA ARGUMENTA.

Objec- tertia ex alfurdo.

401 Objec- tertia ex alfurdo. O Bjicies tertio: Nam si itemus filio Doctrinæ, non minus præ cedit collationem auxiliis Scientia Mediâ de dissensu pro casu dissensus, quam pro casu consensus, Scientia Media de consensu neque minus pro casu inefficacia, erit auxilium per Decretum essentialiter connexum cum Scientiâ Mediâ de inefficacia: quam pro casu efficacia, debet esse per decretum essentialiter connexum cum Scientiâ Mediâ de efficacia: at illud repugnat: ergo & hoc. Probabatur major: quia auxilia, re ipsa inefficacia, sunt beneficia Dei, licet ex abuso nostro frustrentur; obidique Deus jure conqueritur de abuso beneficiorum, quæ confert: ergo exequitur ea Deus voluntate benevolâ. Atqui nequit esse benevolâ, voluntas, quæ ex suâ essentiâ connectitur cum Scientiâ de inefficacia; quia est voluntas essentialiter connexa cum documento illius, cui dicitur benefacere, & ex se inconjugibilis cum fructu, rit, supra & emolumento, quod alioquin ori potest ex dono quod confert: ergo.

Omnes fe- rit, suprà & emolumento, quod alioquin ori potest ex dono quod confert: ergo. Solvitur. 402 Iam monui difficultatem hanc Lib. 9. à esse communem omnibus, & infra vin- num. 179. cendam ex professo. Respondeo iterum, ubi expro voluntatem illam esse benevolam, quia feso. totam quam habet connexionem cum documento recipientis, non haurit ex

suppositione Deo liberâ, sed ex supposi- Is. Primâ. tione liberâ recipienti, nempe ex Scientiâ Mediâ: prout enim à Deo est, & ab 2. de Deo his, quæ Deo sunt libera, præcisè habet Providet. esse causam bohi alias nec debiti, nec & Præ- ineligibilis: patet autem voluntatem hu- flinante. jusmodi manere benevolam, quicquid fit de apprehensionibus, quæ contraria in- surgent, assuetis ad nostra.

403 Objecies quartò: si necessaria Objetio foret præcedentia Scientiæ Mediæ; in eo quarta ex qui dissentit, non daretur potestas proxima consentiendi: ergo neque libertas proximæ Sequela probatur: Cui deest requisitum potestatis esentiale ad existentiam consensus, & in Dispen- potestas ipsius acquirendi pro libito, deest tiente.

juxta principia Societas potestas proxima consentiendi: sed si necessaria sit præcedentia Scientiæ Mediæ de consensu ad existentiam consensus; in eo qui dissentit, deest requisitum esentiale ad existentiam consensus, & potestas ipsum acquirendi pro libito: quod patet quoad primam partem: nam deest Scientia Mediâ de consensu: & ostenditur quoad alteram: Nam Petrus, qui dissentit, nullo sua potestatis exercitio acquirere potest Scientiam Mediâ de consensu: Non enim potest per dissensum: nam dissensus est incompossibilis cum eâ Scientiâ Mediâ: sed neque per consensum: nam id ad quod essentialiter præsupponitur existentia alterius, nequit esse acquisitione primariæ existentiae illius: Atqui per nos existentia Scientiæ Mediæ præsupponitur necessariò ad consensum: ergo consensus nequit esse acquisitione primariæ existentiae illius. Major proximi Syllo- Quæ con- gismi videtur ex terminis nota: & exin- fidunt Ar- de tuemur contra Thomistas: Prædeter- guentes, minationem, quia est necessariò prære- & omnes quisita ad consensum, acquiri non posse serit.

liberè per consensum. Hic est Achilles Adversariorum, exarmatus etiam ab ipsis ob ea, quæ concessimus à num. 386: de necessitate admittendi aliquid præquisitum ad consensum cum eo connexum etiam in via Adversariorum: & jam exarmatus à numero 383. Nihilominus 383.

404 Respondeatur: & nego sequelam. Solvitur: Ad probationem concepsa majore, nego & expli- minorem, advertendo Scientiam Mediæ, & Decretum cum eâ connexum; gis Sententias licet sit quid præquisitum ad existen- tiam Vera.

In Primā tiam consensū, neque constituere, ne-
par. tract. que requiri ad existentiam proximā po-
2. de Deo testatis ad ipsum consensū. Iam ad pro-
Providēt. bationem negatā minoris, fateor, acqui-
& Præde- ri non posse Scientiam Medium de con-
finante. sensu per dissensū, ut bene probatur:
nego tamen acquireti non posse per ipsum
consensū. Ad impugnationē istius par-
tis: distinguo majorem, in quā immititur
tota argumenti vis: nequit esse acquisi-
tio in genere physico, leu pē modum
influxūs physicē influentis, concedo: ne-
quit esse acquisitio in genere intentiona-
lī, & per modum objecti pūrē determi-
nantis, nego majorem: Nam licet per
se notum sit, causam acquireti non posse
per effectum, in genere physici influxūs:
quia id genus influxūs, & acquisitionis
præsupponit existentiam acquireti, ne-
que exerceri potest, nisi per acquirentis
existentiam præexistitam: at causam ac-
quiri per effectum in gene. e pūrē inten-
tionali, & determinativo, tam abest ut
per se notum sit; ut potius sit evidenter
falsum: nam hæc acquisitio solum impor-
tat prioritatem determinativi: quæ ut
exerceatur, non requirit, ut sēpē dixi-
& à num. 616.

Libertas
quid im-
portet

Infra à
num. 619.

Præsentim stentiā consensū, in Scientiam Medium,
lib. 5. à unicē per ipsam attemperationem Scien-
tia Mediae rationes explicatam.

406 Quid ergo mirum, quod ens,
cujus prioritas sufficiens ad determi-
nandam existentiam aterius, nullam in
se requirit præexistentiam, possit acci-
pere existentiam remotè, ab illo quod ita
determinatur; & esse posterius illo in ge-

nere valde diverso? Si autem stare potest *Infra spe-
rioritas determinativa in consensu, cialiter à
cam posterioritate physicā ad Scientiam
Medium: potestas ipsa consentendi, ne-
cessariō erit potestas determinandi; at-
que adeò potestas acquirendi sibi quic-
quid ab ipsā in determinando dependet.*

407 Quod autem ista mutua priori-
tas in genere partim physico, partim in-
mutua in
tentionali, (ex quā tota solutio, & Do-
genere di-
ctrina pendet,) negari non possit: patet *verso ex-
in fine respectu mediorum: quorum ille plicatur.*

præcedit intentionaliter, & physicē sub-
sequitur ad media. Patet in *Doctrinā Ad-
versariorum: apud quos possibilis est
Prædefinitio, aut stricta direcō Scien-
tia Mediae: & tū prædefinitio, tū Scien-
tia Media dirigens, præcedunt causati-
onate: determinatione subsecuntur. Et*

*Et in nee-
quidem, ut benē nota sunt acuti Magi-
strorum cum Quirōs; si sinecōrētes attimen-
tur, æquè difficilē eit rem duratione
priorē, acquiri per aliam, duratione
subsecutam: & tamen sufficit ista priori-
tas determinatio, in re, tempore, po-
steriore, ut dicatur acquirete rem dura-
tionē priorē, ut fatetur omnes con-
tra Thomistas in *Scientia Visionis: quid-
ni ergo in casu nostro?* Et ratio est: quia frā à num.
615.*

408 Illud de *Prædeterminatione non Calumnia*
venit ad rem, sicut nec instantia, quæ pellitur.
fieri solet de *causis immediatis.* Nō illud:
quia Prædetermination ex suis terminis
importat non subesse arbitrio creatō po-
testatis in genere determinantis. Tūm
quia esset principium immediatum, ab-
solutē connexum cum unā parte liber-
tatis, atque adeò non daretur signum
proximā potestatis ad utrumque indiffe-
rens.

409 Non instantia; & ratio cur in *Immediata-*
hoc genere determinantis pendere possit tas, quoad
causa remota à consensu, non verò pro-
pria & immediata est, primō: quia cau-
sa

sa immēdiata, utpote constitutiva signi
indifferentis, nequit habere dependenti-
am connexionis à consensu physicē sub-
sequenti, neque natūram, vi cuius exec-
ceri possit circa ipsam ullā prioritas sub-
secuti consensū, non egens ad ta. is
prioritatis exercitum præexistitā: unde
illa determinatio dicitur esse per mo-
dum physicē causalitatis reflectentis in
causam, quæ implicat: at causa remota
qualis est Scientia Media, cùm neque
constitut signum indifferentia, & alio-
qui sit exp̄essio attemp̄ia a exigentia
objecti, potest habere dependentiam cō-
nexioñis ab illo, & simul jus causalitatis
ob independentiam à positione conditionis.

Altera: 410 Secundò: quia præcism à cau-
sā immēdiatā, nequit dari vel intelligi
potestas ad effectum, atque adeò neque
vis illa determinatio: at præcism à cau-
sā remota, à quā secundū se non pen-
deat determinare, potestas ad effectum,
ut evenit in casu nostro, bene potest in-
telligi potestas determinandi. Inde ter-
tia: quia consensū consideratus, & cō-
paratus ad causam immēdiatam, nequit
concipi determinatus in se uero modo,
cùm præcism à causā immēdiatā, unde
determinationem habet, & accipit, nihil
sit etiam in genere determinantis: qua-
re nullum est signum prioritatis, in quo
possit circa ipsam, ratione sui, exercere
determinationem, aut denominatio-
nem, quin intellegatur ipsa præsupposi-
ta ad illum: at comparativē ad causam
remotam, potest concipi jam in signo
determinationis in se ex vi causa proximā,
& sic exercere determinationem in
causam remotam, qualis est Scientia
Media. Vnde multipliciter patet, cur ne-
que prima Gratia, neque cognitio, ne-
que prædeterminatione possint libere com-
parari per effectus suos: & possit Scien-
tia Media. Scio nonnullos non detrecta-
re possibile aliquod genus acquisitionis
intentionalis ab effectu in causas immē-
diatas, de quo mox. Instabis nunc: & fit

Tertia.

Alias duas vide infra à num. 481.

*Dispari-
tas inter
Causas Me-
ditas, &
Primas,*

*Objetio quinta ex
eodem ca-
pite valde
gravis.*

ALIVD GRAVE ARGUMENTVM.

411 *O*bicies quintō: Non solum
caret homo qui dissentit,
Aranda de Deo.

Scientia Mediā de consensu, necessariā *In Primā*
per nos ad consensū; sed etiam Decre-
to exequente libertatem A, sub quā mo-
dō dissentit, dicitur per Scientiam Me-
diam de consensū; & neque necessario per & Præde-
nos ad existentiam consensū, ac ipsa finan.e.

Scientia Media: ergo si ut habet, ut sit
liber per nos, potestatem acquirendi
Scientiam Medium, ita & acquirendi
Decretum exequens libertatem. Sed qui
habet potestatem acquirendi Decretum
exequens existentiam auxiliū, & liberta-
tis, etiam habet in suā potestate existen-
tiam auxiliū, & libertatis, ut patet: er-
go homo non solum potest sibi tribuere
quod veniat vocatus, sed quod vocatus
sit. Hoc autem repugnat Augustino lib.
83. quest. 68. sic dicenti: Et si quisquam
sibi tribuat, quod venit vocatus, non po-
test sibi tribuere, quod vocatus sit.

412 Confirmatur. Quia exinde dis-
sentire Gratiae Dei, esset aptum exerci-
tum ad acquirēdam ipsam Dei gratiam:
nam qui consentit, potest dissentire, at-
que adeò dissentiendo acquirere sibi de-
cretum exequens vocationem Gratiae, di-
rectum à Scientia Mediā de consensu sub
ipsā Gratiae, atque adeò Gratiam ipsam.

Confirmatur efficacius: quia ex termi-
nis videtur repugnans, quod Deus de-
terminetur habere Decretum ab ipsā
Creaturā: Nam Decretum est Deo libe-
rum: ergo est ab ipso unicē determinau-
te. ergo non potest qui dissentit, sibi De-
cretum acquirere, atque adeò neque
Scientiam Medium, si sit necessariō præ-
cedens ad consensū. A dīctate disputat
ex hoc capite to. o passim tractatū de
Prædestinatione Reverend. admodū P.
Noster Generalis Thyrſus, specialiter
instaurando præcedentes, & subsequen-
tes objectiones, ut repræsentabo à num.
605. & specialiter satisfaciām à numero
615. & l.b. 7. à num. 112. & à num. 154. 154.

Soritur
præmitten-
do Doltri-
nam rā de
xillii, licet supponatur pendere de fa-
cto ab hac numero Scientia Media, & ab
hoc Decreto, secundū se præscindere tas præ-
ab ipsis: ratio est: quia tota libertas A, cindit ab
& existentia auxiliū possent esse per aliud bac Scien-
Decretum, & consequenter ex alia Scien-
tiā Mediā: unde signum libertatis a par-
ho Decre-
te to.

Nam

In Primā ea potestas proxima, si ejus existentia ab par. tract. eis determinatē ex se non pendeat.
2. de Deo 426 Itaque Prærequisitum essentialē Providet. duo dicit: rationem requisiti, & rationem & Præde- præcedendi: ex quibus alia potest esse finante.

immediata; alia purē mediata: erit mediata ratio præcedendi; si eatenus præcedit ad exercitium, quatenus præcedit ad causas immediatas ipsius: erit, immediata ratio requisiti, si sine ipso non possit esse exercitium, vel potestas ad illud. Scientia autem Media, & Decretum ex ea directum, respectivē ad consensū, non se habent ut prærequisitum essentialē, immediatum, immidatione præcedentiē, & causalitatis; neque immediatione requisiti, ut à quo essentialiter pendant causæ immediatae consensū: sed purē immidatione requisiti, sine quo nequit esse consensū, ut sine causa remota, & ad ipsum remotē præcedenti: quare etiam sine ipsis stat tota potestas proxima consentiendi.

Objec-
septima
ex Recen-
tioribus.

427 Objecies septimiō: si necessaria sit præcedentia Scientiæ Mediæ de consensu ad consensū exercitium, simulque decretum collativum auxiliū ex præcedentiā talis Scientiæ; nequit Petrus v.g. esse liber ad consensū, & dissensū, si non possit impedire talem Scientiam, & decretum: at si necessaria sit hujusmodi præcedentia; neque Scientiam, neque Decretum potest impeditre: quod ostendo primō: quia non potest impeditri, quod præsupponitur per id, quod re ipsā subsequitur. Secundō: quia in tali casu non existit in Petro libertas, & auxilium, nisi per decretum connexum cum Scientiā Mediā de consensu: ergo evitatis existentiā Scientiæ Mediæ de consensu, & tali decreto, evitatur causa, ex quā unicè pendet existentia libertatis, & auxiliī. Atqui evitata causa, evitatur effectus: ergo Petrus non potest evitare eam Scientiam Mediā, & decretum, quin possit evitare existentiam suę libertatis, & auxiliī. Hoc autem implicat: ergo & illud.

428 Confirmatur: Ideo Petrus in libertate positus potest evitare Scientiam Mediā, & decretum, per nos; quia ea libertas non pendet determinatē ab ea Scientiā Mediā, & Decreto: sed neque dissensus hic v. g. pendet determinatē ab hac libertate, cui de facto coexistere

potest (maximē si non sit essentialiter liber:) ergo similiter poterit evitare hanc numerō libertatem: hoc non: ergo nec illud. Miror hæc objici ab Adversariis, suprà tuitis, posse dari à Deo libertatem per Decretum talis energiæ, ut inferat, non futuram in Petro libertatem, nisi in Deo non præcederet Scientia Media de efficaciā, & nisi in Petro subsecutura foret efficacia auxiliī, quod datur. En Petrus potest evitare Scientiam, sine quā non existeret libertas: potest ne libertatem ipsam impeditre?

429 Respondeatur: concessā majori, Negando minorem. Ad primam probationem fateor, id quod presupponitur essentialiter ad aliquod exercitium, impeditri non posse per exercitium, ad quod præsupponitur; sed per oppositum, cui coexistere nequit: per dissensum ergo impeditur Scientia Media de consensū, & decretum; impediturque quod ad dissensum non antecedit, sed quod physicē, & per accidens antecedit potestatē difficiendi, ipsamque per se sublequitur determinativē. Itaque libertas, constituta ex potestate consentiendi, & dissentendi, constituit signum ex se præscindens, à causis sui determinatis: quod signum est signum, ut səpē diximus, immediata causalitatis in opus; & pro quo signo, libertas unicè comparatur cum opere, prout correspondet statui conditionato Scientiæ Mediæ: ubi præscinditur, uī diximus, & explicuimus, à causis remotis ex parte hypothesis, & præperq; lib. 430. & infra num. 5. à nu. 154. Satis sufficiē importatur vis causativa consensū, aut dissensū, atque adeò vis potens determinare, per unum ex illis, existentiam 214. Scientiæ Mediæ determinatæ, & alterius inexistentiam.

430 Ad secundam probationem di- co, evitatis à Petri Scientiā Mediā de & Auxi- consensu, & decreto ex ea directo, evita- lium quo- ri quidem causas libertatis, & auxiliī; modo pen- non tamē causas essentialiter prærequi- deant à sitas ad existentiam talis libertatis, & Scientiā auxiliī: imò per evitatem exercitam Mediā de earum, alias comparari: qui autem ita terminatā impedit causam, ut non impedit omnes ex se sufficiētes ad effectū; imò ita impe- 431. & Decreto dit, ut ipsa impeditio sit acquisitione alia- to singula- rum; nō potest eoipso effectum eatū evi- ri directo per ipsam- tare: ut ex terminis patet. Et hinc patet cur per dissensum v.g. possit evitari Cau- fa

Contra ip-
sos.

Solvitur.

sa remota libertatis, non verò libertas: nempe: sūm quia deberet in Petro a signari signum proximæ potestatis ad talem impeditonem: ut ea potestas coexistet cum exercitio impediendi, casu quo exerceatur: patet autem potestatē difficiendi non posse efficere sui impeditonem. Tūm etiam quia Dissensus non impedit, tanquam potestas; sed tanquam exercitii impediendi: exercitium autem impediendi opponitur ei quod impedit; at dissensus opponi nequit suo principio. Tūm dicūm quia eatenus Petrus v.g. potest evitare Scientiam Mediā de consensū, quatenus potest efficere aīqūd incompossibile cum ipsis: at neque dissentiendo, neque contentiendo potest quicquā efficere incompossibile cum ipsā causā quā se exercet. Vnde cīa. itatis gratiā, ad confirmationem adjunctam distinguatur major: idē folium; nequo: idē & ultrā, quia est potestas efficiendi aliquid incompossibile cū tali Scientiā Mediā, & Decreto, concedo: at dissensū, ut dicebam, neque est incompossibilis cum libertate A, neque quicquam inducit ipsi incompossibile. Sed de hoc dictum est jam, & ultra dicetur nn. 481. & nn. 482.

Objec-
octava.

432 Quod verò negata sit, Scientia In Primā Visionis, vis causandi in munere Scientiæ Mediæ, non solum sumitur ex postea ita- 2. de Deo te, quam diximus, utcumque sumptuā; Providet. sed etiam ex connexione absolutā cum & Præde- effectu: nam exinde manet sine jure ad finante. decreti præcedentiam, & inutiliter ad Cur Visio prudentem directionem eventus: ut mo- nequeat nūmis supràjam ad finē nu. 394. Adde esse dire- causa itatem inductam in Scientiā Visio & Ira sui nis à Themistis, quam nos suprà rejecti- mus, importare apud ipsos prioritatem Suprà nu. determinativam: unde deduximus stare 394. apud ipsos non posse veritates, communis Patrum, & Theologorum calculo affer- tas pro defensione Catholica Veritatis de libertate nostrā.

SECTIO V.

DOCTRINARVM PRÆCEDENTIVM Defensio ab Impugnatione recenti.

433 **V**a longo cum apparatu def- Recens im- pendit, è quo doctrinæ præcedentes maximē pugnatio. dependent, de Divinæ Providentiæ, quoad actus nostros liberos, constitutione, de- que Scientiæ Divinæ Mediæ præcedentiā, ad providam eorundem dispositionem: quater nititur præcedentes doctrinæ nostras, afferendo neque ullo modo constitui Providiam Dei quoad actus nostros liberos per Scientiam Divinam Mediā eorundem; neque ullo modo per se requiri præcedentiam ipsius. Id quod fatetur Perdoctus impugnator, quē alioquin veneror, esse contia communem Authoritatem Scholæ Iesuiticæ tamē nascentis, quam crescentis, & adūtæ; Veretur tamē esse contra principia ipsius Iesuiticæ Scholæ: quasi tota Schola hucusque contra sua principia pugnat: quod argueret.

434 Ut tamē speciosè surgat im- Eius spe- pugnationis moles, jactā super authori- cies. tatem conjecturā, in quadro ponitur, operose firmatis quatuor Propositionibus, quibus, & impugnatio Sententia Iesuiticæ communis, id est, Nostræ, & assertio propriæ, id est, negatæ passim. Praeoccu- tota Societate, superstruitur. Satis video, pata à nu. 247. & à nu. 391. præsentis Disputationis. Verū, prædis- ciuntur deuū, ut constat ēr nu. 247. & nu. 391. quia

Solvitur
explican-
do causa-
les in pun-
eto liber-
tatis.

In Primā quia nonnunquam intacta videntur ea, par. tract. quae non videntur expressa; cogor ite-
z. de Deo rum ire per singula.

Providet.
& Præde-
finante.

§. I.

QVID DE AVTHORITATE SENTEN-
tiae Nostræ: ubi de Mente Socie-
tatis, & Molinæ.

Arriaga,
& Henao
singulares

Totius
Societas ex
Mens ex
RR. GG.
Claud. &
Mut.
Infrā lib.
7. à n. 130.
Apud P.
Tossinum
Schedula
Societ.

Mens P.
Molina,
& laus.

435 **C**ommunis Authoritas Jesuiti-
ce Scholæ stat pro nobis, id
est, pro Divinæ Providentia constitutio-
ne per Scientiam Medium, ejusque præ-
cedentiam ad auxiliæ collationem. Imò ex
duobus his punctis, (quæ satis matutè
distinximus *suprà n.* 220.) pro primo
stat tota Societatis Schola, déptis Arria-
ga, & Henao; quorum ille questionis
momenta vix tetigit; iste non bene au-
diit, quasi recedens ab Scholâ suâ. Nec
curo Recentes Anonymos, quos plerum-
que distrahit in has opinandi vias astus
contentionis.

436 Pro utroque punto, præter Do-
ctores Societatis, ut repræsentavi num.
222. stant Decreta Reverendissimorum
Generalium Claudi, & Mutii, quorum
tenor salvari, iis negatis, nequit: stat
totius Societatis repræsentatio; nam ut
habetur apud Possimum *in Historiâ con-
troveriarum* inter Patres Dominicans,
& Nostros, in Schedulâ nomine
Societatis oblatâ Summo Pontifici, sta-
tuitur, Scientiam Medium pro Divinæ
Providentia perfectione requiri, per
eamque Deum constitui liberum ad au-
xiliæ collationem, unde stat ratio
beneficiæ Divinæ, auxiliorum effi-
cacia etiam in actu primo, & nostræ li-
bertatis immunitas. De mente igitur
Scholæ Nostræ, & totius Societatis non
potest esse dubitandi locus. Amicam ha-
bemus: habent inimicam, Adversarii
quoad hoc punctum nostri.

437 Lis movetur de mente Molinæ,
quem laudat impugnator pro mille val-
lentem in his quæ spectant ad Scientiam
Medium, utpote Inventorem, vel præci-
puum illustratorem ipsius, & citat contra
nos. Locus cui innititur, est in *Concord.* & in primâ p. quæst. 22. art. 1. d sp.
2. ad finem. §. *Dixi paulò superius.* ubi
dicit Pater Molina Praescientiam even-
tuum sub conditione non tam ad Provi-

dentiam, quæ ad perfectionem Divine
Providentia spectare. Delusus est impug-
nator notâ marginali, quæ sic habet: *Pro-
videntia non includit Praescientiam even-
tuum.* Verum Molinæ mens clarius est,
quæ ut posuit obscurari, dum in fine
præcitati §. disertè concludit conditio-
natam præscientiam eventuum, pertine-
re ad perfectionem Divine Providentia.
Quomodo negat Molina Scientiam Me-
dium ingredi Providentiam Dei, si ne-
gare non potest esse perfectissimam, at-
que adeò perfectionem omnem de linea
Providentia possibilem eam ingredi, &
expresè fatetur spectare ad ejus per-
fectionem? Aut quomodo cum Molinæ
putandus est stare, qui dicit Scientiam
Medium, ejusque præcedentiam non esse
perfectionem possibilem de linea Divi-
na Providentia quo ad actus liberos, af-
firmante in oppositum Molinæ?

438 Sed ut clarius constet de mente
tanti Doctoris, quem jure pro mille pu-
tat hic Magister, vertat forum, & in ea-
dem disputatione §. *Totremo* duo relege-
re dignetur quæ sequuntur. *Totremo* duo
sunt animadvertenda. Primum est, ad
perfectissimam Providentiam, necessarium
esse, ut Provisor certò antea intelligat,
quid ex mediis sit, aut non sit eveniendum.
Quare hoc præter alia inter Divinæ Provi-
dentiam, & nostram interest, quod Deus
semper præintelligit, quid ex mediis, quæ
Providentia suâ adhibere statuit, eveniu-
rum sit, ac proinde quæ media profutura,
aut noctura sint. Rebus arbitrio præditis
propter unum, aut alterum usum arbitrii
futurum Ratione verò hujus certissimæ
præintroductionis, &c. Videas nunc, quæ
fuerit in punto præsenti mens Molinæ.
Ego certè nolle alii vocibus pon, aut explicari thessem Sententia Nostræ.

439 Addo totam disp. 14. quæst. 14.
ad art. 13. ubi Molina statuit existen-
tiæ Scientia Mediae, unde hæc excer-
po, & legenda propono: *Quarto: in Deo
est Providentia, & Prædestinatione circa
futura contingentia: ergo est præcognitio
quæ præcognoscit quid futurum, aut non
futurum sit ex hypothesi, &c.* Vide sumi
probationem à Molinâ pro existentiæ
Scientia Mediae, ex necessitate Divinæ
Providentia. Audi sequentia: *Vt enim
Artifex, nisi prius in illi geret modum,*
quem postea habere deberet artefactum, ex
eo

et quod uno, vel altero modo, in ejus con-
fessione, manus, & instrumenta fabrilia
admodum, nesciret hujuscemodi ap-
plicare, ut tale evaderet artefactum qua-
le illud esse vult; ita etiam nisi Deus, an-
tequam Decreto libero sua voluntatis cō-
stitueret adhibere media, & disponere
res eo modo quo reipsa ordinata sunt, pre-
videret quid ex tali dispositione, & or-
dine esset futurum, nesciret profectò de-
creto illa res, ut ad fines oportet, ordina-
re: quin potius quæcasu, & præter an-
tecedentem (nota) Scientiam Dei, res se-
cundum esse existentia, uno, aut altero
modo indifferenter evaderent: Ex earum
vero existentia deprehenderet, quæ es era-
sissent: quæ planè absurdissima, atque im-
piissima sunt; ita & judicari debent,
&c. Quis in suâ Sententiâ, ad has cen-
suras Molinæ, non horreat? Pro nobis
igitur est, & pro communis sententiâ So-
cietatis stat Scientia Media vel inven-
tor, vel illustrator P. Molina.

Mens Pa-
tris Suar.

Fert ægrè Magister prælaudatus,
quod dixerim, dictum à Patre Suarez, So-
lum posse negari sententiæ hanc nostram
ab his, qui negant Scientiam Medium. Ego
citavi lib. 1. de Gratiâ cap. 14. num. 3. Et
elevat fidem meam dicendo nihil simile
haberi in Suarez tali in loco. Pater Qui-
ròs, prodicto Suarez, citavit lib. 1. de
Prædestinatione cap. 7. num. 4. agnoscit
impugnator verba, & ait locutus Suarez
de Providentia Prædestinatione, & spe-
cialiter beneficâ, non verò de morali ge-
neraliter sumptâ, in quâ sumus. Id ibi
Quiròs jam sibi opposuit, & repressit.

440 Ipse igitur adsto subiturns peri-
culum Fidei meæ: & assero, Patrem Suare-
zu eo loco de Prædestinatione clarè di-
xisse: in lib. 1. de Gratiâ sensisse clarissimè,
& aperiè significasse. Prima pars patet:
nam inventetur fidelitera verba. Dicis
loqui Patrem Suarez de Providentia Præ-
destinatione. Verum ut advertit ingenio-
sè P. Quiròs ex contextu Patris Suarez,
Doctor Eximius continuat cap. 7 mate-
riam cap. 6. ubi querit: *Quæ Scientia ante-
cessit? aut antecedat in Deo omne Decretum*
interveniens in linea Prædestinationis, &
cap. 6. resolvit antecedere necessariò
Scientiam simplicis intelligentiæ, non
verò Scientiam Visionis: & prosequens
materiam incæptam, assertit cap. 7. Etiam
antecedere cum simplici intelligentiæ

necessariò Scientiam Mediæ. Et addit: *In Primâ*
hanc assertionem illi soùm negare possunt par. tract.
qui omnino negaverint, Deum futura hæc 2. de Deo
cognoscere: ergo Pater Suarez respectu Prividet.
omnis Decreti, & Providentia moralis & Præde-
locutus est.

§. II.

441 Secunda pars, legenti locum
illum de Gratia facile ciatescet, nam
cum sibi opposuerit ex Vazquez, cogi-
tationem congruam, necessariò esse / aper-
rem speciale, ex prænotitiâ eventus, ex

quæ Deus necessariò dispensat: & oppo-
situm in Atheismum vergere. Responderet
Eximius Doctor, primò: *Se id non negare.*
Secundò: urgere posse argumentum eos,
qui hoc genus Providentia non agno-
scunt. Tertiò: eos, quos urget, vel
fundari in eo, quod non detur Scientia
Media, vel in eo quod Deus non præde-
finiat actiones in particulari. Quartò
demum num. 4. in fine concludit contra
istos his verbis: *Quæ supposita (scilicet*
Scientia Mediæ) non patet negari, quin
*præparatio cogitationis congrua sit spe-
ciale beneficium, & ex Voluntate Dei ab*
soluta, & efficaci. Unde, juxta Suarez,
qui negant Providentiam Dei, ex Scien-
tia Media non dispensare auxilia con-
grua, negare Scientiam Medium putan-
tur, aut convincuntur.

442 Et certè qui legit Suarez, Mo-
linam, Vazquez, Lessius, & omnes No-
istros avi primi, probantes existentiam Vazquez.
Scientia Media, præsertim ex necessita-
te ad perfectionem Providentia, jure *Alli. No-*
*colliger, eū, qui necessitatē talis Sci-
entia negat ad Providentia Divinæ perfe-
ctionem, non stare ipsum pro existen-
tiæ Scientia Media: de quo extat *suprà*
insigne testimonium Patris Haunoldi. Haunold.
Et quidem experimento ipse suo doceri *Suprà nu-*
poterit Recentior quoquin disputo, ex 364.
*dicis à num. 364. Et hæc de Authori-
tate.**

§. III.

IV DICIVM DE DVABVS PRIMIS
Propositionibus prima, & tertia:

earumque contra Nos im-
pugnatoribus, & ceteris, citatur
H. As jungo, quæ negotii faci-
lloris, & uiuimenti minoris
contra Nos, licet pleia destrus utrius-
que. Prima est: *Scientia Media exerce-*
con-

In Primā conditionatē determinativē posterior compar. tract. sensu absoluto: in casu vero purificatē byz. de Deo pothesis, absolute. Alia non sunt ad rem. Prudēt. Tertia est: Effectus essentialiter determinatē ab aliquā causā dependens, essentialiter existente. ter exigit omnia, quae ex parte cause, ut ipsum producere possit, essentialiter requiruntur. Hanc utramque propositionē, uti verissimam, dissentē admisi, & inter Suprā lib. mea præmissa posui. Primam lib. 5. de 5. à num. Scientia Mediæ nu. 165. & nupr. à nu. 193. 165. & nu ubi addidi explicationem terminorum, per à num. per quos loquitur, & sine quā est valedē 193. pronum hallucinari. Alteram à num. 244. Arringa. cum Arriaga.

A. nu. 244 444 Quid ex istā tertiatē contra me possit inferri, non video: ecce plenē contradicō. Inferatur, ut velis. Ex primā ar. P. Ioannes guit contra sententiam nostram Ante-Gelōs in cessor meus quem impugnavi, & cui plementatis nō adhæret hic recentior. Argumenta fidei provid. deliter posui supra à num. 247. & à num. Vnde sup. 391. & à num. 395. Et credo satis solu- à nu. 247. ta. Quare ex his duobus quadri angulis & à num. nihil timendum video. Descendo jam facturus de his, juxta impugnantis principia, judicium.

445 Censo primō: Prima proposi- tio verissima est juxta me: apud te ne- cessariō est de subjecto non supponente; atque adeō falsa suppositionis, & omni- nō falsa. Tres partes habet assertio. Pri- mā de veritate propositionis secundūm se, posui, & declaravi satis num. modō num. 443. præcitatōis num. 443.

446 Ratio secundā partis est primō ex discursu facto à num. 364. Sic argu- mentor: Per te, Scientia, quam in Deo Mediā vocas, ita est Deo libera, sal- tem negatīvē, ut per decretum purificatiūm hypothesis, possit præcipere signum Scientiæ Mediæ, eamque impedire pro libito: sic habes ex speciali notā, tra- à nu. 364. statu de Scientia Dei: ergo decretum purificatiūm hypothesis impedit ex- stentiam Scientiæ Mediæ circa consen- sum, qui redditur absolutē futurus: ergo casus purificatē hypothesis, est casus im- peditē in Deo Scientiæ Mediæ: ergo dicere, Scientiam Mediā in casu purifi- catē hypothesis, esse absolutē posteriorē consensu absoluto, est facere propo- positionem falsa suppositionis. Supponis enim adhuc in eo casu esse Scientiam Mediā: quod apud te falsa supponitur.

Vide sup. à nu. 364. Latè suprā à num. 364. totò Vnde sup. à nu. 364.

447 Dices, ex maturiori rei inspe- cione: aliter se rem habere. Id facere vi- detur iste Magister tract. de Prædestina- Vnde sup. num. 377.

448 Imprimis, quis hæc conciliet? Non placet Doctrina tradita: eaque probabilitis aehuc agnoscitur? quis in Schoiā Societatis probabilem agnoscat exclusionem Scientiæ Mediæ respectu eventuum, qui reipsā erunt? Secundō: si aliquando visum est ineluctabile conse- quens, dato scilicet antecedente: cui stat adhuc antecedens, ipsi hoc cōsequens, nō solum probabile sed evidens esse debet. Tertiō: quia necessitas ejus consequen- tis nota est ex suprā dictis à num. 365. & post hanc ultimam inspectionem additis à nn. 379. Quartō & demū: quia vide- tur pejus esse, quod modō superadditur. Sic premo primō: esse determinativē posteriorem est existere ex determinatione illius, respectu cuius res dicitur deter- minativē posterior; sed, per te, Scientia Media est determinativē Decretū posteriō: ergo existit ex determinatione de- creti. Quis hoc dicat! Secundō: illi, respectu cuius est determinativē posterior Scientia, est positivē libera Scientia: ergo est libera positivē Scientia Media respectu decretū divini: ergo respectu divinæ voluntatis. Hoc dici nequit intra Scholam nostram. Tertiō: decretum est indifferens ad Scientiam consensū, vel dissensū: quomodo ergo potest exercere vim determinativam respectu Scientiæ de consensu? Latè suprā à num. 364. totò Vnde sup. à nu. 364.

449 Ratio ejusdem secundā partis est ad hominem, ex his quae habet num. 164. de Prædestinatione. Per te, consen- sum absolutus, non est objectum Scientiæ Mediæ: hæc enim solum representat con- sen-

sensum conditionatum, & non absolutum: hæc sunt Verba Recentioris: & infero: ergo differunt consensus absolutus, & objectum Scientiæ Mediæ. Patet ad hominem. Nunc sic: solum potest Scientia Media determinari ab objecto suo: de- terminatur enim, quatenus est expressio attemperata naturæ objecti, quod ex- primit; sed, per te, non exprimit, neque repræsentat consensum absolutum: ergo nullo casu determinatur ab ipso: ergo nullo casu est ipso determinativē po- sterior.

Quid sit Scientiam ex explicacione quam adhibet ipsem et à Mediā esse num. 166. prioritatis determinativē Posteriorē quam habet respectu Scientiæ Mediæ objectum suum. Imprimis imponit, pura finalizationem objecto respectu Scientiæ Mediæ: quasi Authores Societatis, qui explicitant eam prioritatem, sumpto evem plo causæ finalis, unquam voluerint dicere, nullum esse discri- men inter modum causæ finalis, & modum quo determi- nat objectum Scientiam Mediā. Id som- niavit nemo: ii ipsi, qui utuntur exem- plo, aperte discriminant modum. Dein- de additur aliquid explicationi, dicit, eam prioritatem partim reduci ad ge- nus causæ finalis, quatenus determinat physicè non existens, partim ad genus prærequisitorum physicè comple- mentum causas efficientes, vel materiales. Dis- crimen adhibet: quid ista physica præ- quisita, quia complent per physicam in- formationem, debent præexerceri, & præexistere in signo actū primi causa- rum: objectum vero Scientiæ Mediæ de- terminativum, ut scibile, non debet præexerceri in signo actū, seu quasi actū primi Divini intellectus. Ego spe- rabam scire, quid præstet in signo actū primi Divini objectum Scientiæ Mediæ, ut ejus prioritas assimiletur condicio- nibus physicis. His vero omissis,

Explodi- tur.

451 Aī quo sic: Prioritas determinativa, per te, debet assimilari physicis conditionibus complementibus ex parte actū primi causas vel efficientem, vel materialem: Atqui id genus prioritatis repugnat objecto Scientiæ Mediæ, res- pectu ipsius: ergo juxta tua principia, re- pugnat in objecto Scientiæ Mediæ res- pectu ipsius determinativa prioritas: ergo juxta te Scientia Media non est deter-

minativē posterior objecto suo, ut ha- beras in illâ tuâ primâ propositione. Con- sequentia patent, & major est tua. Pro- 2. de Deo bo minorem. Nam ut objectum Scientiæ Mediæ determinet Divinum intellectum & Præ- adinstar physicæ conditionis, vel debet itinante.

determinare sympatheticè, vel constituendo cum ipso completam vim intelligendi, vel tangendo, & veluti immutando actū quasi piñnum mentis Divinæ. Hæc om- nino repugnare, sic ostendo. Et primum imprimis: quia illa sympatheticæ determinatio est piena imperfectionis, & inex- plicabilis. Tùm quia præequirit aliquem modum existendi ex parte actū primi divini, & nullus appetet. Deinde secun- dum: quia derogat divinæ completioni ad intelligendum. Tùm etiam quia etiā requirit modum existendi aliquem, qui nullus est. Denique tertium: quia poten- tia vitalis tangi uequit, aut veluti im- mutari, nisi per eminentiam existentiā rei in specie, vel habitu, vel per inten- tionalem in actu; atqui objectum Scien- tiæ Mediæ antecedenter ad ipsam, nullo ex his modis essendi, vel existendi gau- det: ergo.

452 Confirmatur primō: res nullo modo existens perinde est ac nihil quoad movendam potentiam vitalem: atqui objectum Scientiæ Mediæ antecedenter ad ipsam, nullomodo existit: ergo quoad movendam potentiam vitalem, perinde est ac nihil. Secundō: Potentia vitalis non tangitur, nec quasi immutatur à rebus nisi per sui speciem, aut expressio- nem sui, ut est certa philosophia: ergo antecedenter ad expressionem sui, & in casu nullius speciei non est assignabilis modus, quo ex parte actū primi possit vllares tangere potentiam intellectivam. Tertiō: objectum in se non existens, nec aliter quam intentionaliter potens ex- sistere ab aeterno, præcisim ab intentionali praesentiā, nihil exercet respectu poten- tiae essentialiter aeternæ; sed objectum Scientiæ Mediæ, in statu conditionato, non potest aliter quam intentionaliter existere: ergo, &c.

453 Censo secundō: Tertia propo- sitio, verissima est juxta me: Eam tamē juxta hujus Magistri principia falsam vi- deo. Prima pars patet ex nr. 244. ob ra- tiones easdē, quas bene ipse ponderat ex Arriaga, & Ribadeneyra. Ratio secun- dæ

Aranda de Deo.

Ooo

In Primā dæ partis est. Primo: implicit Deum esse par. trahit. Deum, & causam primam, sive Scientiam 2. de Deo Mediæ; sed ex parte effectus etenim non Providit. requiritur in Deo Scientia Media: ergo & Præde- aliquid ex parte cause requiritur, ut finante. causa sit, quod non requiritur ex parte effectus, ut producatur. Major debet esse Schola nostræ. Minor est vera Sententia: & consequentia est legitime falsa. Dices: non requiri ex perfectissime Dei in linea cause. Contra: quia tamen definit Deus, esse Deum, ex determinate Scientia Media de consensu, qui erit; hec ex determinate Omnipotentiæ. Contra secundò: quia tuæ rationes æquè militant, si quod requiritur ex parte cause est tale, ut eo deficiente sit Causa chymica.

454 Tertio: & sit ratio secunda partis, secundò: quia de perfectione actus primi divini prout præcedit ad determinatum executivum effectus, vel præparativum Omnipotentiæ ad actus liberos, est coëxistentia, seu quasi coexistentia cum scientiæ objecti conditionati: id enim exigit vis comprehendens Divinæ mentis, & veritas nostra Scholæ; atque ex parte effectus liberi, ut sit, non requiritur ea coëxistentia: ergo aliquid requiritur ex perfectione cause in ipsa causâ, quod non requiritur ex parte effectus in eadem ipsa Causâ. Tertio: repugnat quod Causa prima producat aliquid temporaliter, quin ab eterno præextiterit identitas sui cum Scientia Visionis circa effectum quem producit; sed ex parte effectus, ut sit, non requiritur in causâ ea identitas: ergo, &c.

§. III.

IV DICIVM DE SECUNDIA PRO-
positione.

455 **E**a est: Si Scientia Media con-
sensus sit necessaria ad Propri-
tatem per se requiri ad consensum:
in casu consensu, est causa essentia-
lita consensu, & ut minimum, con-
stituit actum primum proximum ad con-
sensum.

456 Censeo sic: Hec propositio, quo-
ad partem utramque est evidente: falsa,
interminis implicans, nec probabiliter
suadibilis. Ecce tres partes.

457 Ostendo primam: stat optimè, (& quidem demonstrabiliter) rem a qua esentia actus determinatè per se requiri ad alterius existentiam pto priori ad ejus prædictas causas, quia sit ejus causa immediata; nec constituit actum primum proximum ad tam: ergo de majori ad minoris est evidenter falsa Propositio. Antecedens si demonstrari variis casibus. Primo: si Scientia Divinitati negantibus immediatum concussum Dei cum causis secundis ad illarum effectus: quis unquam intulit fore, ut ea data, maneret causa prima adhuc causa immediata talium effectuum, vel constitutæ actum primum proximum ad eosdem? Secundò: pone eum consensu, voluntate essen-
tialiter pendere à cognitione: quis unquam dixit cognitionem esse causam immediatam habitus voluntatis, aut constituere volitionem in ratione actus pri-
mi proximi ad productionem sui habi-
tus? Tertio: quia ubicatio, & quivis aliud modus dependet essentia actus cau-
sa suâ: quis unquam dixit spem ubi-
cationis oriri immediatè à causâ præde-
cente modi? Quartò: Vides hominem stare non posse sine Decieto Dei circa existentiam ejus; quis dicat tale deci-
tum esse causam immediatam discursus, aut constituere actum primum proximum dis-
cussivi? Et ratio omnium est:
quia stat optimè, esse aliquid necessariò
præquisitum ad aliud, quin sit ejus vir-
tus præcontentiva, vel induciva in ullo
genere cause proximæ.

458 Ostendo secundam: quia illa particula, *minimum*, manifestè distinguit inter præquisitum causale immediatum, & inter constitutivum actus primi proximi; atque haec est aperta in terminis implicantia. Nam esse constitutivum actus primi proximi est, constitutivum esse causæ immediatae; causa enim proxima, & immediata perinde est: ergo implicant, aliquid ex vi circa effectum, vel ex conuentiâ ad effectum constituere actum primum proximum causæ ad effec-
tum, & non esse causam essentialiter immediatam respectivè ad effectum: ergo illa distinctione excusari debuit, & est in terminis implicans.

459 Tertia pars ostensa est à me su-
præ variis in locis: tunc sit ex immedia-
ta nu. 383. & à num.
aper- 285.

Et signan-
ter à num. 255.

aperte, & evidenter expeditis, quæ do-
ctus impugnator opponit suassurus ejus
probabilitatem. Denique ostenditur hoc
discusu, quem satis tetigi num. 255. &
oportet altè medita. i. Sic formo: Con-
sensus Creaturæ liber, ita est liber ut
non sit eodem ipso gradu libertatis Deo
liber: est evidens in Scho à nostrâ: & at-
tio est: quia Creaturæ est immediatè li-
ber, Deo mediata: Creaturæ ut detinian-
ti; Deo, ut finienti Creaturam priva-
tivè se determinare ipsam & Deum: id
est, in manu consilii sui: ergo libertas
Dei non se habet p. oximè in ordine ad
consensum nostrum: est evidens: esset
enim consensus immediatè. Deo liber.
Ergo constitutiva divina libertatis non
constituunt nostram libertatem ad con-
sensem; est etiam evidens: nam haberet
se proximè: ergo licet Scientia Media
constitutuat libertatem Dei, quâ ponit &
expedit nostram libertatem ad consen-
sum, & quâ dicitur, & est causa morali-
& rationalis nostri consensus boni,
ut pote liberè nos ponens in libertate quâ
videt nos consensios, non constituit no-
stram libertatem, neque Deum, ut no-
stram integrat libertatem. Est etiam ex
præcedentibus evidens. Ergo licet Scientia Media
prærequiratur in Deo proprio
in casu consensu, non est titulus cur
dici possit, aut debeat causa immediata,
vel constitutiva actus primi proximi ad
consensum. Hæc est nostra Doctrina. Re-
lege num. præstatum. Ut suadeat suam

460 Notat E. uditus Magister duo,
quæ, ut ait, ab Authoribus considerata
non videt. Primum: causas secundas, esse
necessariò causas inadæquatæ, & com-
pleri per primam in linea cause totali,
& proximæ. Hinc, tanquam evidens, infert,
ingredi actum primum proximum
causæ secundæ completae, quidquid Deus
essentialiter involvit, ut proximè para-
tus sit concurriere cum causâ secundâ.
Aiterum: Deum ita esse causam physi-
cam immediatam omnium, ut non sit pu-
re physica, sed rationalis, & moralis, id
est, sapiens, & voluntaria. Tunc quia
causa purè physica est imperfecta tunc ex
illo: Omnia n Sapientia fecisti: Psal. m.
103. Hinc, infert, Deum ut integrat cau-
sam secundam, dicere formaliter non so-
lum Omnipotentiam, sed etiam cogni-
tionem, & volitionem.

461 Imprimis duo hæc, vix est ullus, In Primâ
qui non advertat. Deinde in terminis si-
bi exinde contra se in hoc eodem pun-
cto objicit Pater Michael Avédaño disp.
9. cap. 3. §. 3. num. 4. Tertiò: ex his
& Præde-
st. nante.
P. Aven-
daño.

462 Sunt verissima quæ notantur, & Quid sit
æquè falsa, quæ coliguntur. Ut constet in Scho à
falsitas primæ illustrationis. Notetur b. ne: Scien- &
tia Media prærequiratur in Deo proprie-
tate ad concussum. Et, aliud, quid esse Causa
Deus requirat ad præparandâ, ut patet. R. iona. 6.
& Mor-
alem Attus
creati libe-
ri honesti?

463 Vide falsitatem alterius. Esse
Deum causam rationalem, & moralem,
non est, esse causam immediatam rerum
per immediatam determinationem ea-
rum. hoc est certum in Scho à nostrâ. Sed
est, ita esse causam immediatam rerum,
ut ex prænotiâ, & libertate, quâ se ges-
tit in conferendo nobis libertatem, cuâ
præscit nos bene usuros, dicatur author

In Primā moralis, & rationalis nostrorum operar. tract. 2. de Dō Providēt. & Præd. finante. igitur denominationem causæ physiæ, habet Deus à comprincipio quod præparat, & nobiscum exercet: denominationē verò causæ moralis, habet Deus à prædicatis intelligendi, & volendi, quibus constituitur liber donator libertatis nostræ, & quibus in linea causæ se habet remotè ad actus nostros. Hæc est solemnis explicatio nostræ Scholæ contra Prædeterminatistas.

464. Objicit primò: Deus est causa immediata non purè physiæ, sed rationalis, & moralis: ergo si Scientia Media per se prærequisitum ad Providentiam consensūs, pro casu consensūs est causa immediata consensūs. Antecedens probatum ait. Consequentia probatur, quia tunc non potest Deus intelligi proximè potens producere consensum cum creaturâ, quin intelligatur per Scientiam Mediæ scire consensum: quod certum ait: ergo Deus in casu consensūs, est per Scientiam Mediæ causa immediata consensūs: ergo & Scientia Media. Consequentia hæc patet: quia id, per quod est Deus causa immediata rationalis consensūs, est causa immediata consensūs: sicut id, per quod est Deus causa physiæ immediata consensūs, est causa physiæ immediata consensūs. Prima probatur: nam Deus in casu consensūs est causa rationalis immediata consensūs per perfectissimam Scientiam consensūs extituri: quæ Scientia Media est. Nec obest Scientiam Mediæ esse causam mediatarum, quatenus dirigit Deum ad collationem auxiliī, quæ est causa immediata consensūs; & etiam causam immediatam, quatenus immediatè illuminat Deum immediatè concurrentem. Res enim eadem ex diversis titulis potest esse causa simul mediata, & immediata. Hæc tota vis.

465. Respondet: concessō, cum præcedente explicatione, antecedente: nego consequentiam. Ad ejus probationem, antecedens quod certum dicitur, est certò falso. Nam sicut creatura, estò supponatur consensura, seu in casu consensūs (quod est perinde,) tamen est, & à nobis dicitur proximè potens ad dissensum; ita præcisim à Scientiâ Mediâ paratam habet Omnipotentiam proximè, atque adeò Deus est proximè potens concurrens cum Creaturâ, præcisim à

Scientiâ Mediâ. Et ratio est: quia Omnipotentia est proximè parata formaliter (seu quid est perinde) Deus est proximè potens concurrens ex vi volitionis, seu decreti indifferentis, juxta communem nostrorum Sententiam, aquæ bene se habentis in Deo cum hac, ac cum illâ Scientiâ Mediâ, atque adeò ab ipsâ præcidentis: falso est igitur antecedens, quod certum dicebatur. Eo tamen permisso, sensu sano, quem nuper explicui, nego duas consequentias. Et utriusque probatio nihil obtinet.

466. Probatio secundæ peccat in eo quod supponat, aquæ se habere proximè ad consensum ea, p. r. quæ Deus est immediata causa physiæ consensūs, ac ea per quæ dicitur rationalis, & moralis. Id est falso. Deus enim est immediata causa rationalis, & moralis, non immedietio concursus rationalis, & moralis, sed immedietio concursus physici, qui alioquin ex plenâ libertate, quâ paratur Crætura, dicitur jure moralis, & rationalis. Et ratio est, quia immedietio concursus moralis dicit vel determinationem agentis, vel efficax imperium operis inductivum, quorum neutrum Deo competit respectu nostri consensūs: & patet inde ad illam umbram paritatis, quâ nixus est Arguens. Probatio prima peccat iterum in aquivocatione, quam modo detexi: quare negandum est suppositum.

467. Objicit secundò: consensus ex scientiâ suâ existere nequit sine auxilio collato ex præludentiâ Scientiæ Mediæ: ergo pro casu consensūs, Scientia Media est essentialis, & immediata causa Auxiliī, ex quo est consensūs. Atqui essentialis causa immediata causæ ad effectum, constituit actum primum proximum ad effectum: ergo tenet secunda pars prædictæ propositionis. Subsumpta minor probatur. Quidquid essentialiter reddit causam immediatam expeditam ad producendum effectum, constituit ejus actum primum proximum; sed essentialiter causa immediata causæ reddit eam expeditam: ergo. Firmat: volitio applicativa Omnipotentiæ, quia nempe reddit ipsam expeditam ad cooperationem, constituit actum primum juxta omnes, quos videris: ergo & Scientia Media, quia sine ipsâ non est expeditum auxiliū pro casu consensūs.

Ref-

468. Respondet: concessō, antecedente; pro consequente, distinguenda sunt duo diversissima, quæ confundit in Vnu objec̄tio: nempe *essentiali*, & *immediata*. Scientia Media, in nostri Sententia, est immediata causa nostra libertatis, utpote constitutiva divinæ: at *essentialis* causa auxiliī, non est Scientia Media de cōsenſu: nam, & auxilium & rota libertas exsistere posunt sine ea Scientia Mediâ. D. c. s: Iquæ te pro casu conensūs. Bene: sed casus consensūs est casus per accidens auxilio, & libertati: unde ergo infertur ina essentia ita? Deinde casus consensūs (quod advertendum est) est casus determinatus à Creaturâ, seu suppositio, quod ipsa consensua libere sit, & determinavetur Deum ad hanc Scientiam Mediæ, quæ jam est in Deo disjunctiva necessitas vel non ponendi auxilium, vel ponendi pro casu consensūs, id est ex Scientiâ Mediâ consensūs. Hæc dicimus, & cum hac distinctione, concedo consequentiam. Et

469. Nego minorem, ut evidenter falsam in exemplis supra adhibitis. Conatum probationis facile quivis eludet, distinguendo: quicquid reddit formaliter, & constitutivè expeditam, concedo: quidquid reddit expeditam, causaliter solum, & effectivè, nego: & hoc modo Scientia Media reddit expeditam Causam, nempe quatenus ponit à parte rei. Instantia non premit. Nam si ea volitio formaliter præparat Omnipotentiam, reddit formaliter expeditam; quid simile in casu nostro? Nihil ultra invenio in hac propositione secundâ, quod ulterioris solutionis, curæque dignum jud. cem.

§. IV.

IUDICIVM DE QVARTA PROPOSITIONE.

470. **E**A est: *Principium essentialiale mediatum ait nō voluntari, v. gr. consensu, alioquin cum ejus existentia conexum essentialiter, repugnat libertati consensūs.* Hæc Propositione est ex diametro opposita nostra Sententia, quam, ut iure Magister hic vocat communem in Scholâ Societatis, ita nisi falor, minus consequenter appetit conformem fesuiticæ Scholæ, Propositionem suam. Ejus

falsitatem ostendit mutis supra, & ea *In Prima quæ supra fatis, superque diuina sunt, par. tract.* 2. de Dō Providēt. & Præd. finante.

471. Objicit primò: hujusmodi principium essentialiale mediatum cōsensūs, & Præd. finante. Suprà d. n. 383. Et tatas essentialis omnino antecedens respondeat cōsensūs: essentialis, quia connexio essentialis cum cōsensū: omnino antecedens, quia existens p. o. p. i. naturæ ad cōsensū, in signo scilicet precedentis ad causam immediatam cōsensūs: Atqui necessitas omnino antecedens repugnat libertati cōsensūs: ergo.

472. Respondet: concessa majori de eodem genere prioritatis, nempe mediata, quæ otiosè probatur, utpote expressa in Sententia nostrâ: nego minorem. Ad probationem nego assumptum. Licet enim ea connexio præcedat ad cōsensū ex essentiali connexione cōsensūs ad ipsam; præcedit tamen ordine naturæ remotè, ex parte causæ immediatæ cōsensūs: quæ causa immediata omnino per accidens ponitur, & præceditur à tali connexione, & aquæ bene sine ipsâ poneatur, & esset à parte rei: ac omnino præceditur hæc, & nunc, poniturque ex libertâ determinatione ipsius cōsensūs, qui si non oritur usset à tali libertate, nunquam ea libertas existeret ex influxu principii remoti, de quo loquimur. Quare tale principium mediatum, & talis connexionis est suppositio simpliciter consequens, & determinativè posterior ipso cōsensū. Mox expendumus, quid opponatur adversus h. c.

473. Objicit secundò: Necessitas inevitabilis respectu cōsensūs, nocet ejus libertati; sed necessitas essentialis naturæ antecedens, est inevitabilis. Probat hanc: quia ea necessitas, est necessitas, quam voluntas non determinat per cōsensū, proximè potens impedire per dissensum: ergo est invitabilis. Id potius videtur supponere, quam arguere contra nos. Concessa majori, distinguo Minorem: Necessitas, (id est, connexionis, seu suppositio: nam vox, necessaria, ad invitabilem ponitur) necessitas, seu suppositio essentialis naturæ remotè antecedens nego; proximè antecedens, omitto. Et ratio discriminis est: quia suppositio remo-

In Prima remotè solùm antecedens in linea causa par. tract. à quā per accidens pendet tota virtus 2. de Deo proxima respectu consensū, potest esse Providēt. determinativē posterior ipso consensu, & Præde- nec aliter præcedens remotè, quām ratione consensū: unde est suppositio à liberā voluntatis determinatione descendens, ut loquitur Anselmus de necessitate consequenti: atque adeò suppositio simpliciter sequens. At suppositio immediate antecedens, utpote constitutiva Virtutis proximæ, præteriparet jus determinandi privativè, & impediret signum indifferentiæ: quomodo ergo posset esse determinativē posterior, cùm nulla esset præter ipsam determinatio? Ad probationem, nego suppositum: est enim plena potestas consentiendi, aut dissentendi pro libito, atque adeò vel determinandi Scientiam Medium de consensu, vel impediendi. Vide in hac, majoris roboris plurima *supra d. num. 401.*

474 Instat aduersus substantiam nostrę Doctrinę quadrupliciter, contendens eam esse, admodum, vel omnino, ut patet ipse, dissentaneam Scholæ nostræ. Primo: quia ut existentia principii essentialis remoti connexi cum consensu: est enim imprimis impedimentum dissensū, ut patet. Insuper est inevitabilis, utpote præexistens pro priori ad potentiam determinativam: ergo tota hac Doctrina contradicit Scholæ nostræ.

475 Secundo: respondeatur. Ad primam, distingo majorem: consensus debet intelligi, &c. Independenter à physicā talis principii existentiā tanquam determinante, seu existente in signo determinantis, concedo; independenter à physicā ejus existentiā tanquam anticipatō determinatā per ipsum, nego majorem: Et in eo sensu, minorem: cujus probatio peregrinum sensum supponit in nostrā Doctrinā: nam causa immediata consensū non supponit essentialiter Scientiam Medium de consensu: sed sicut pro signo suā indifferentiæ præcindit à consensu, ita præcindit etiam à

476 Tertiō: principium mediatum essentialiter, saltem præexistit essentialiter in signo naturā antecedente principium immediatum consensū. Nunc sic: exi-

Vide sup.

late d. nu.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

391.

suppositione aeternā consensū, quæ est Scientia Media. Itaque & signum existentia nostræ libertatis est exercitū cū aequali indifferentiā ad existentiam consensū, ac ad existentiam Scientiæ Mediae de ipso: & existentia ipsius consensū est signum exercitū, independentis ab omni aeternā confectione determinante, anticipantis vero per puram sui cuius illis connexionem prius & aeternos nexus, qui nunquam extitissent in Deo, nisi ratione consensū extituri. Hac est determinativa prioritas. Riege supra lib. 5. à num. 154.

480 Ad secundam, video peccare nimis arguēti in sincero conceptu prioritatis determinativæ. Hac juxta nos non requirit ex parte consensū præexistitæ existentiam ipsius, aut ullam physicam præexistentiam respectivè ad nexus aeternos quos determinat; exercetur enim, ut Iepè explicui, non per influxum consensū in Scientias Dei, nec per præexistitam ad illas existentiam, sed per partem consensū exiguum, ut omnis connexio cum illo sit attemporata naturæ ipsius, nec aliter existens, quam ex privativo iure ipsius. Quo supposito, fateor, repugnare prioritatem mutuat, quoad primū esse etiam in genere diverso causalitatis, quando causalitas prætari debet, aut per verum influxum, aut ex præexistitā existentiā cause, ut accideret in exemplis objectis, & nego minorem ob nuper dicta.

481 Ad tertiam, dico, principium mediatum, de quo loquimur, si existat, præcedere ad causam immediatam consensū. Contingenter tamen existere: & causa immediata ex illo. Eo unihabendo, ad paritatem de causis immediatis, concessu antecedente, nego consequiam, & tres disparitates oīm obtuli. 410. quārum nullam dignatus est attingere disputans. Do alias duas faciliores. Prima est: quia nulla est virtus præcontentiva sui, aut sui destrutiva per exercitum sui: nam exercitum est ex terminis presuppositio virtutis ipsi coexistens, & dantis esse: at quāvis virtus potest esse præcontentiva, vel destrutiva ejus sine quo potest esse: sic se habet causa immediata respectu remota de quā loquimur: nam sine ipsā potest existere. Vides claram disparitatem.

482 Accipe secundam adhuc tario- In Prima rem: quia respectu causa immediatae con- par. tract. hexa repugnat determinativa postatio- 2. de Deo ritas, non vero respectu mediatae conne- Providēt. xæ. Et ratio repugnantæ est evidens: & Præde- quia causa immediata ratione sua im- binante. mediationis constitueret actum primitum, & ratione sua connexionis præpereret signum indifferentiæ, & jus determinandi, cū actus primus jam habebet determinacionem: Quate nullus esset locus libertati operationis; at id causā me- diata per accidens præcedenti ad signum immediatum, qualis est Scientia Media, nihil est simile.

483 Ad quartam, nego assumptum. Ad probationem, nego minorem. Existentiā enim Scientiæ Mediae de consensu non impedit dissensum, nisi per accidens, secundarij & consequenter: Primaria enim impedit dissensū, est consensus, à quo determinante habet aeternū existere Scientia Media, & rotus ejus influxus in nostram libertatem: quæ tota erat, dum ab ipsā ponitur à parte rei, tota in signo suā indifferentiæ præcindit ab ipsā, æquè bene tota extitura à parte rei sine eā Scientiā Mediā ex quā est. Vides diratam machinam impugnationum, quam, fateor, expectavi solidiori- de non invenior.

S E C T I O VI.

COROLLARIUM DE SPECIALI DEI Beneficiiā in Auxiliorum efficacium collatione: ubi de necessitate stricte Dilectionis Scientiæ Mediae.

§. I.

CERTA: ET TRIMA CONCLUSIO resolvens: ubi de necessitate Scientiæ Mediae ad Divinam Be- neficiiam.

484 Suppono duo, quæ Iepè retigi- mus, & in Scholæ Societatis 3. à num. debent esse certissima. Primum: Auxi- 507. & in- lium efficax esse speciale Dei benefi- cium. Alterum: specialem beneficium à num. 60. obiectivi in auxilio efficaci sumi ab operatione boni recipientis auxiliis, ipsi que cooperantis, atque adeò ipsam bo- nam

In Primā nam operationem esse Dei speciale do-
par. trall. num. Vtrumque dabo, necessariōque
2. de Deo dandum Thomistis, & veritati, dicam
Providēt. lib. 13. in representatione controversie.

& Prade- Ratio est primō à posteriori: quia pro eo
stinate. excessu boni, quo gaudet recipiens auxi-

Certa in- lium efficax respectivè ad alium, qui so-
ter Scholā lūm recipit purè sufficiens, tenetur age-

uiramque. re Deo gratias. Secundō à pari: quia
perseveratiā Donum est specialissimum

Trident. beneficium Dei ex Tridentino: hoc au-

tem denum stat in auxiliis efficacibus, ut
Alibi lib. alibi ostensum est. Tertiō à priori: quia

11. à num. omne bonum desum: ei, descendens à

332. Patre luminum. Ratio posterioris: quia
ipso bona operatio est Dei donum, physi-
cè, & moraliter: à Deo collatum, ut ha-

Ruiz. bent expresè Patres apud Ruiz disp.

34. de Prædest. & quidem per se patet,
omne bonum, cùm sit specialis partici-

patio Dei, existere non posse, nisi causa-

tum, & voluntariè fluens à fonte omnibus
boni, qui Deus est.

485 Dices: beneficium non crescit ex
effectu pendente à libertate Donatarii,
nam, ut ait Seneca, nemo sit beneficium
debet. Distinguo: si author beneficij ne-
que physicè, neque moraliter dat talem
effectum donatario, concedo: si dat, ne-
go. Dices iterum: præscinde Scientiam
Mediam: & accipiant Petrus, & Paulus,
aequalē entitatem auxiliis: & alter con-
sentiat, dissentiat alter. Tunc aequalē be-
neficium Deus faciet: ergo semper. Nam
Scientia neque anget donum, neque af-
fectum. Permitto casum impossibilem:
& sequelani & nego consequentiam: quia
tunc non daretur à Deo operatio: ut mo-
do datur. Videantur Quiros disp. 21. &
Ribadenyia disp. 5. de Prædestinatione.

Quiròs.
Ribadenyia.

Restat videre nunc, quid requitatur
ad hanc specialitatem beneficij: in quā

questionis quæstiōne, subtili quidem, & mihi, & pro-

cōnōide præcedentium, necessariā, di-
utilitas,

& punctū. & complacentiā, quod sentio.

Ad Ratio- 486 Prima Conclusion: Nequit stare
nem Bene- specialitas beneficij in auxilio efficaci si-
ficii in ne præcedentia Scientiae Mediae: quare

Auxilio si necessariō, ut posuimus, auxilium ef-
ficaci re- ffacit rationem specialis bene-

quiritur ficii, præcedentia Scientiae Mediae necessa-

præceden- ria est. Ratio conclusionis mihi est: quia
tia Scien- nequit stare ratio beneficij, nisi donum
tia Mediae reipsā sit donum, & voluntariè datum:

ergo neque auxilium efficax potest habe-
re rationem specialis beneficij p̄r p̄-
rē sufficienti, nisi res, quā superat, &
differt à purè sufficienti, sit Dei donum,
& voluntariè Deo data Donatario. Sed
nequit voluntariè dati sine Præcedentia
Scientiae Mediae; ut suprà confecimus: Suprà à
ergo neque stare ratio specialis b̄neficij num. 348.

487 Objicies primō ex Patre Anto- Objec̄tio
nio Perez, qui disp. 4. de Prædestinatione P. Anton.
ne supponit duo: Primum: Scientiam Perez.

Medium esse indivisibiliter volitionem
sui, & simul objecti boni, quod attingit;
ab solutam sui: conditionatam objecti.
Alterum: collationem auxiliis efficacis
connecli absolute cum efficaciā prout
conjunctionem Scientiae Mediae, cui alioquin
realiter identificatur. Iam ita arguit
capite 2. Voluntas aliqua libera tunc
est specialis benevolentia, & beneficium
ratione alicujus Scientiae, quando ratio-
ne illius Scientiae, habet rationem amo-
ris specialis utilis ei, cui beneficit: At-
qui præcisim à præcedentia Scientiae Mediae,
volitio collativa auxiliis efficacis ra-
tionē illius Scientiae redditur amor spe-
cialis, & utilis ei, cui confertur auxi-
lium: ergo præcisim à præcedentia Scientiae Mediae redditur specialiter benevo-
lentia, & auxilium, speciale beneficium.

488 Minor probatur quoad utilita-
tem amoris: quia amor auxiliis ex iden-
titate cum futurione conditionatā effi-
caciā redditur connexus cum ipsā effi-
caciā: ergo redditur connexus cum spe-
ciali bono Donatarii: ergo redditur
amor specialiter utilis. Deinde proba-
tur quoad specialitatem amoris: quia
illa volitio collativa auxiliis ex coexisten-
tiā cum Scientiae Mediae, redditur amor
identificatus cum complacentiā de effi-
caciā: ergo redditur amor efficaciā: ergo
redditur amor ex vi affectus connexus,
& complacentiā cum efficaciā: ergo redditur
amor collativus auxiliis cum compla-
centiā, & affectivā connexione cum effi-
caciā: ergo, &c. Acumen agnosco pluri-
mum: nullam vim.

489 Respondetur: admissis, quæ Solvitur.
supponuntur juxta principia nostra; & Ex lib. 5.
distinguo majorē: quando rationē à nu. 209.
Scientia habet rationem specialis amo-
ris, purè materialiter, & cum involun-
tarietate boni quod confertur, nego for-
mali-

maliter, & cum voluntarietate boni, quod
confert, credo. Præcisim autem à p̄-
rē sufficienti Scientiae Mediae, amor ille colia-
tivus auxiliis, neque potest esse voluntar-
ia collatio efficaciæ; neque amor illius,
nisi p̄tē materialiter, & identicè, cum
distinctione virtuali, ratione cujus ita se
habet energia illius affectus, ac si reali-
ter distinguatur à Scientiā Mediā, &
comp'acentiā conditionatā, quoad effe-
ctum transfundēdi in se rationem ullam
specialis amo. is D. o. liberi circa effica-
ciam auxiliis, quod confertur.

490 Objicies secundō ex Patre Al-
drete, qui disp. 14. de Prædestinatione
contendit sine præcedentiā Scientiae Mediae
stare posse specialitatem beneficij,
& arguit sic: ex receptione beneficij
crescit beneficium: ergo etiam sine Præ-
cedentiā Scientiae Mediae confertur au-
xilium efficax, erit speciale beneficium.
Consequentia patet: quia operando ac-
ceptat. Probatur antecedens p̄imō: quia
qui acceptat beneficium, magis obiga-
tur ad habendam gratiam: unde Iudices
exinde nolunt acceptare munascula litigantia;
& Nobiles respūnt favores Magistratum: videlicet, ne obligetur ad
redditionem gratiarum. Secundō: quia af-
fectus eatus censur magis dignus gra-
tiarum actione, ex præscientiā boni quod
confert: quia ex tali præscientiā censetur
major affectus. Tertiō: quia affectus re-
quisitus ad specialitatem beneficij, talis
esse debet, ut ex se non sit compōsibilis
cum modo dandi extingueante rationem
specialis benevolentia; ut per se patet:
atqui affectus, quo confertur auxilium
efficax cum præscientiā efficaciā, nisi
specialis sit, compōni potest cum modo
dandi extingueante rationem specialis
benevolentia; compōni enim possit cum
nolitione dandi auxilium efficax ex cō-
placentiā de efficaciā, & cum nolitione
specialis amoris: ergo.

491 Respondetur: & nego antece-
dens: ex acceptatione Donatarii non
crescit actio benevolā, in quā consistit ra-
tio beneficij, sed res beneficij: fieret enim
alioquin, crescere beneficium, non cres-
cente parte ulia formaliter constitutivā
Beneficii: imo cum actione dispariliter
benevolā, stare posse excessum beneficii
pro parte, quo quā actio est benevolā
minūs. Ad primam probationem, dico
Iudices, & Nobiles respūre beneficia,
& No non, ne ingratī sint, sed ne inferiores
biles refi- venalesve. Ad alteram, dico essen-
tuā obla- tiam beneficii infere plerumque gau-
ta munera dium in donatario, non requiri. Ad
Aranda de Deo.

tertiam dico, eum qui acceptat, ratione In Primā
rei accepta, non teneri specialiter ad par. tratt.
actionem gratiarum, ne ingratis sit, sed 2. de Deo
ne maneat in statu inferioritatis, ut in-
Providēt. & Præde-
linante.

§. II.

SECVNDĀ CONCLVSIΟ RESOLVENS,
ubi de necessitate A. etiū. ad
B. n. ficientiam.

492 Ecunda Conclusio: Ad rationem Ultra
specia. is beneficij, non sufficit præceden-
prædentia Scientiae Mediae, si desit spe-
cialis affectus circa rationem, ex quā cres-
cit Auxilium efficax in ratione utiis specialis
affectus. & qualis? ex Seneca.
A. Jurist. & Theolog. Augustino, Beneficiū est: Benevolā actio: non enim in eo, ait Magnus ille Philoso-
phus, quod sit aut datur, consistit, sed in Cum Au-
gustino dantis, aut facientis animo: ergo ne-
quit dari speciale beneficium, quin detur
actio specialiter benevolā: ergo quin detur
specialis benevolentia: ergo quin detur
specialis affectus. Secundō: quia af-
fectus eatus censur magis dignus gra-
tiarum actione, ex præscientiā boni quod
confert: quia ex tali præscientiā censetur
major affectus. Tertiō: quia affectus re-
quisitus ad specialitatem beneficij, talis
esse debet, ut ex se non sit compōsibilis
cum modo dandi extingueante rationem
specialis benevolentia; ut per se patet:
atqui affectus, quo confertur auxilium
efficax cum præscientiā efficaciā, nisi
specialis sit, compōni potest cum modo
dandi extingueante rationem specialis
benevolentia; compōni enim possit cum
nolitione dandi auxilium efficax ex cō-
placentiā de efficaciā, & cum nolitione
specialis amoris: ergo.

493 Quartō: quia Nemo dat benefi-
cium, nisi gaudens conferre bonum: nisi
enim gaudens bonum conferre, non me-
ritur gratiarum actionem: at nequit gau-
dens conferre speciale bonum ex præ-
scientiā, nisi per speciale affectum dan-
di: ergo. Quintō: quia speciale benefi-
cium est per se, debitum gratitudinis in-
accepiente: atqui debitum gratitudinis
nascitur ex auctō sp̄ciali dantis; quia
sine ipso, licet bonum sit imputabile do-
nan-

In Primā nanti, non tamen specialiter causatur ab par. tract. ipso, quantum requiritur ad munus be-
2. de Deo nefactoris, atque adeò ad fundandum Providēt. debitum gratitudinis. Ultimò: quia non & Præde- crescente parte constitutivā beneficii, finante.. manet invariatum donum in ratione be-
neficii; atqui p̄t̄scientia non constituit beneficium, sed affectus: ergo.

Objetio - 494 Objicies ex Aldrete, & Ribade-
ex Aldre- neyra: sit in Deo, (ut reverā est) hujus-
te, & P. modi affectus: Volo dare hoc auxilium
Doctore Petro, penes, & secundum omnem utili-
Ribaden. tatem, quam in re habet respectu Petri,
& intendens, ut habat omnem, quem pos-
test: jam sic arguunt: hic affectus stat in
Deo, sive donet auxilium, reipsa purè
sufficiens, sive reipsa efficax; at Auxi-
lum efficax, accidente Scientiā Mediā
de efficaciā, ex vi talis affectus est spe-
ciale beneficium: ergo stat specialitas
beneficii, sine specialitate affectus. Ma-
jor patet: quia ille affectus, cùm non
expimat utilitatem efficaciā, quam ta-
men alioquin serio vult, non connectitur
cum illā. Probatur minor: Tùm quia
accidente solum Scientiā Mediā, jam
illa efficacia est voluntaria, & imputa-
biis Deo: Tùm quia tunc crescit do-
num, & utilitas Petri ex majoritate in-
tentā, & volitā; at beneficium crescit ex
majoritate intentā, & volitā, ex qua
crescit donum, & utilitas accipientis:
ergo.

+95 Confirmatur. Qui dat monetam Petro intendens omnem utilitatē illius, majus beneficium confert, accidente Scientiā de valore centum, quād eā non accidente: licet affectus utrobique par sit: ergo etiam crescit beneficium, si præcognoscatur valor centum: in dī eti ignoretur. Ratio est: quia Scientia non auget beneficium, si non auget effectum; at hic non augit effectum, & augetur be-
neficium ex majoritate alioquin intentā: ergo.

Solvitur. 496 Respondetur, imprimis negan-
do suppositum: affectus enim in casu præscientiæ de efficaciā est valde dispar: sicut & dispar est medium, quod voluntariè eligitur ad finem prætentū. Quicquid hic supponitur Deus præoccupare Scientiam Medium in decernendo, quod implicat. Permissò demum supposito, & majori, nego minorem: quia tunc Deus ex se æquè daret efficaciam accipienti,

ac non accipienti. Ad primam probatio-
nem, dico, efficaciam exercitè fore vo-
luntariam Deo materialiter, ut est effi-
cacia, quæ non p̄sonitur, & similiter in-
tenditur. Adde: ad rationem beneficii
non sufficere quancumque voluntarieta-
tem doni, sed voluntarietatem propriè,
& specialiter donativam boni, modo
causandi sufficienti ad inducendum debi-
tum gratitudinis speciale: quod requirit
ex parte donantis modum benefaciendi
speciale.

497 Ad secundam: Distinguo quod
assumitur: crescit utilitas Petri ex ma-
joritate Petri volitā èquè, ac si non acci-
peret, concedo: modo volendi, ex se cau-
sativo specialiter talis utilitatis in Pe-
tro, nego: ex hac autem majoritate cres-
cit ratio beneficii: non enim sufficit ad
beneficium dare rem utilem alteri, nisi
specialiter ametur ut utilis. Ad confir-
mationem, nego antecedens: quia dat
affectu parato non dare tantudem: bene-
ficium autem debet ita dari, ut affectus
non sit ex se paratus non dare, quod dat:
id enim docet ratio naturalis, & ex illā,

Seneca.

§. III.
**TERTIA CONCLUSIO RESOLVENS: VBI
de specialitate affectus ad Bene-
ficiantiam.**

498 **T**ertia Conclusio: Specialitas Ultra re-
affectus ad rationem specialis quiritur
beneficii necessaria in conferendo auxi-
lum efficax, sumi debet ex eo, quod effi-
ciam habeat pro motivo conferendi
auxilium. Sequitur ex præcedenti: & ra-
tio à priori est: Affectus ad rationem spe-
cialis beneficij necessarius est ille, quo
actio redditur specialiter benevolā: ergo
est affectus, quo specialiter exercetur vir-
tus beneficiariæ. Nunc sic: Non exerce-
tur virtus formaliter circa objectum in
specie talis virtutis amabile, nisi tendat
ad objectum ex motivo talis amabilitatis: ut enim est commune proloquium
Theologis, & Philosophis moralibus ex
Augustino, & Aristotele; non afflantur Augustin.
virtutes ex officiis, sed ex finibus: ergo Aristotel.
neque formaliter exercetur virtus circa Late in
objectum in sua specie specialiter, & ma- Traçt. de
gis amabile, nisi tendat ex motivo spe- Bonit. &
cia- Malit.

cialis, & majoris amabilitatis, quam in
objecto vider. Atqui Auxiliū efficax ra-
tione efficaciam redditur objectum specia-
liter & magis amabile à virtute Benefici-
ariæ, quam purè sufficiens: ergo nequit
exerceri specialiter & magis virtus Be-
neficiariæ conferendo auxilium efficax,
nisi tendat in illud ex motivo speciali
efficaciæ: ergo, &c.

499 Confirmatur primò: quia ut nu-
per dicebam ex Senecā: in, & ad ratio-
nem beneficij non tam attenditur res,
quam animus conferenti: iam sic: ipse
ergo animus, & affectus conferenti est
quasi anima Beneficii, & forma, quā do-
num vivificatur, & constituitur in ratio-
ne Beneficii: ergo si ex duabus formalita-
tibus Boni utilis, quas importat auxili-
um efficax, nempe sufficiens, & effi-
cacia, non informatur utraque affectu,
& animo conferenti, nequit utraque sim-
ul habere rationem beneficij. Confirmatur
secundò: distinguo in auxilio ef-
ficaci i las duas rationes boni utilis: &
arguo sic: Auxilium, secundum se, ne-
quit esse beneficium, nisi informatur ani-
mo conferendi, quia est bonum accipien-
tis: ergo auxilium efficax nequit esse
speciale beneficium, nisi informatur ani-
mo conferendi, quia est specialiter bo-
num accipientis: specialitas autem boni
est efficacia.

500 Confirmatur tertio: Bonum ut
quatuor, si conferatur à Benefactore cum
ignorantiā excessus ad duo, non esset
Beneficium excessens & majus eo, quod
conferretur per bonum ut duo: quia ex-
cessus ratione ignorantiae, perinde esset
ad beneficentiam dantis, ac si non esset;
Atqui etsi sciretur excessus, si animus
benefactoris nō moveretur ex ipso, esset
quoad rationem beneficij, quasi nō esset:
quod ostenditur: quia æquè in utroque
casu deesset informatio materia alioquin
aptæ ad beneficium, necessaria ad ratio-
nem beneficij: deesset enim animus con-
ferenti: sicut enim, licet cognoscatur
objectum aptum mouere in linea virtutis,
si absit affectus, quo velis ex illo
moveri, deest forma, quā informatur in
linea talis virtutis: ita similiter. Confir-
matur quartò: quia exinde Debitor, qui
solvit, ut juri contra se acquisito satis-
faciat: & Iudex, qui pronuntiat, ut Ju-
stitia stet, iniquè gratitudinem exigunt,

licet alioquin res conferant accipienti bo- In Primā
nas. Cofirmatur ultimò: si deberet Deus par. tract.
auxilium secundum se; & solū exerceat 2. de Deo
posset beneficentiam in collatione efficaciam Provi-
dēt. ex efficaciæ: at Deus non minus est spe- finante.
cialiter Beneficus in collatione efficaciæ,
ac si deberet sufficientiam: ergo.

501 Objicies. Tùm quia: Qui nocet Objetio-
alteri, licet non ex motivo nocendi, in-
nes adden-
jurius est: ergo qui favet, estò non ex fata.

motivo favendi, beneficus. Tùm quia, de-
bitum gratitudinis nasci potest ex mul-
tis, quæ non fiunt ex animo benefacien-
di: ut patet in Fi iis, in subditis, & in
servis: ergo talis animus necessarius non
est ad fundandam gratitudinem, atque
adeò neque ad rationem correlativam
beneficij. Tùm quia, crescente aliquā ex
partibus requisitis ad totū, crescit totū;
at crescente utilitate materiæ, quæ datur
in beneficium, crescit pars totius, in quo
beneficium consistit: & crescente, vel
adjunctā efficaciæ crescit utilitas doni,
quod datur in beneficium: ergo quicquid
sit de affectu, semper erit majus benefi-
cium Auxilium efficax præ purè suffici-
ti. Tùm quia: Ut crescat meritum, non
requiritur crescere partes omnes consti-
tutivas meriti, sufficitque crescere ali-
quam: v.g. si velis propter Dei gloriam,
pati martyrium; post velis dare eleemo-
synam: plus mereris ibi, quam h̄c: quia
licet cætera sint paria, crescit ibi meri-
tum ex parte tendendi ad objectum glo-
riosius: ergo similiter in casu nostro.

502 Confirmantur hæc omnia: quia
ut quis de altero sit benemeritus, non re-
quititur, ut circa illum exerceat virtutem
beneficiariæ: ergo neque ut quis de
altero sit magis benemeritus: ergo ne-
que ut Deus sit quasi magis benemeritus,
de illo, cui reipsa confert auxilium
efficax: ergo neque ut Donatarius sit ma-
gis obligatus ad gratitudinem: ergo ne-
que ut sit majus beneficium. Omnia vi-
dentur benè descendere ex primo ante-
cedente: quod patet: tūm in eo, qui ne-
cessitatus disjunctivè dare bonum utile
Petro, vel Paulo, non exercet beneficien-
tiā, & tamen benemeretur de Petro,
quem legit. Tùm in eo, qui prohibetur
dare alteri bonum; & peccando dat; &
fine exercitio benefaciendi, de illo bene-
meretur.

In Primā 503 Respondetur. Ad primum, compar. tract. cesso antecedente, nego consequentiam, 2. de Deo quia ad malum sufficit voluntarium in Providēt. directum: non ita ad bonū: bonum enim & Præde- ex integrā causā; malum ex quo cum que- finante. defēctu. Et ratio est: quia ut noceas inju- Solutio. riosē, sufficit nocere sine justa causā, & Latē tract quando non debes: ut faveas verō, rede Aetib. quiritur ut sis in operando benevolus: Human. atque adeò ut opereris ex præscripto be- nevolentia. Ad secundum, nego antec- dens: Neque filii, subditi, aut servi exer- cent strīctam gratitudinem, quando bona alioquin accepta, seclusā beneficien- tiā conferentium, rependunt obsequio, & reversioniā. Ad tertium, dico verum assu- mi, si pars cresca: prout est pars requisi- ta ad totum: Utīlitas autem boni, cate- nus est pars beneficii, quatenus infor- matur animo conferentis; quare nisi sic crescat, non crescat, cā crescente, bene- ficiū: Sicut neque cresceret homo in esse talis, crescente brachio, non infor- mato animā hominis, sed alioquin ari- do. Ex quibus patet etiam ad quartum.

504 Ad confirmationem: Distinguo majorem: non requiritur ut circa illum virtutem Beneficiæ exerceat, nec formaliter, nec æquivalenter, nego: for- maliter de necessitate, transseat. Volo dicere: quod, ut quis benemeratur de alio, opus est ut saitem affectu, & modo conferendi, imitetur exercitium beneficiæ, licet a iōqui ex aliquā circumstantiā desinat affectus ille, devietque à virtute, quia deviat ab honestate: & contra id, nihil afferunt probationes antecedentis as- sumpti.

§. IV.

QUARTA CONCLUSIO RESOLVENS:
ubi de necessitate Divinæ Beneficiæ
in collatione efficacis Auxiliis.

Deus non potest non 505 Qvarra Conclusio: Deus, dum confert auxilium efficax, ne- moveri ex cessariō exercet specialē benevolen- efficaciā, si tiam; nec potest non dare, quia efficax, confer & ex motivo efficacia. Id difficilius est, auxilium sed mihi verum. Prīmō: quia aliter non video, cur auxilium efficax debeat esse speciale Beneficium reputari que pro- tali in Scholā nostrā, ut unanimi consensu supponimus ex calamo Sanctorum, Con-

ciliorum, & Patrum: auxilium autem efficax essentialiter & necessariō impor- tant rationem specialis beneficij: & ne- cessariō fundat in accipiente debitum strīcta gratitudinis: quæ, juxta præeden- tia, stare non possunt sine veritate pre- sentis asserti.

506 Secundō: Nam Deo debet attri- bui existentia omnis boni, quod existit in rebus, sive naturale sit, sive supernum, sive hæc ratio boni insit rei ex intrinse- cā, sive ex extrinsecā circumstantiā: & ratio est: quia Deus est voluntarius fons omnis Boni, & omne bonum defūrsum est Deus Om- descendens à Patre Luminum: idque natu- rali instinctu edocti fatemur: ergo etiam Causa Di- recta, & Specialis.

Deo voleuti auxilium reipsa efficax, de- bet imputari, & attribui, illa specialis astimabilitas auxiliij, illaque bonitas, coordinatio, & specialis consonantia boni, quæ resultat ex productione auxiliij in hac circumstantiā efficacie: id enim speciale bonum est. Atqui Deo omne bonum debet attribui, non quidem ma- terialiter, & indirecte, sed ut etiam for- maliter, & directe volenti: Tūm quia de- bet attribui ut authori, & fonti volun- tario: Tūm quia omne velle Dei est for- male, & directum, vel non est velle: velle enim interpretativum, & indirectum, non est Dei, sed Nostrum, per has mora- litates divagantium: ergo illa specialis bonitas debet etiam attribui Deo, dum confert auxilium, non solum ut indirecte, sed ut directe volenti, & formaliter in ipsa complacentia: ergo.

507 Tertiō: Volitio collativa auxi- Dei Incli- li necessariō intendit, ne sit sub illo pec- natio erga catum: id enim spectat ad honestatem Bonum. operantis, summè prohibentis, & aver- santis peccatum, quantum est ex se: ex quo fit, peccatum, etsi sequatur ad positionem auxiliij, idque prævideat Deus, ipsi Deo imputari non posse: ergo Deus conferens auxilium, quod videt immu- ne à peccato, si sit; necessariō dat ex complacentia, & gaudio speciali de tali circumstantiā, atone adeò de efficaciā: si- ecut necessariō dabit cum displicentiā de oppositā circumstantiā, si videat conju- gendum cum peccato, & conferat ob al- tissimos suę Providentiae fines: ergo ne- cessariō movetur ex efficaciā. Probo pri- mā consequentiā, ex quā bene secunda descendit: Nam, qui intendit, & afficitur erga

erga bonum, necessariō gaudet de illius possessione: ergo si Deus per volitionem collarivam auxiliij intendit defectum pec- cati sub auxilio, si detur; præscius de defectu peccati; si dat, necessariō dat ex gaudio de tali defectu: ergo ex compla- centiā boni oppositi, atque adeò effica- cia.

Deus ne- 508 Quartō: qui ex sui dignitate, & cessariō cō modo dandi bonum, intendit omnem placet in utilitatem accipientis, necessariō gau- Bono, sī sit. det utilitatem dare, quam præscit: alio- quin inconsequenter in volendo proce- deret, ut per se patet: atqui Deus ex sui dignitate, & modo dandi bonum, inten- dit omnem utilitatem hominis accipien- tis; & alioqui præscit utilitatem effica- cia: ergo necessariō gaudet eam utilita- tem dare: ergo. Confirmatur: Deus, quia summè rectus, & bonus, necessariō gaudet in eo, quod homines grati sunt ipsi, lucrando auxilia gratia, quæ con- fert: ergo necessitatur gaudere in eo, si det auxilium, & sciat lucrum homini- nis sub conditione, quod sit auxilium: ergo ipsa Scientia Media, per quam Deus scit fore lucrum hominis sub hoc auxiliio, est pāi modo conditionata compla- centia talis objecti: sicut opposita effet displicentia conditionata: id quod ad-

Ant. Per. struit /uprā Pater Antonius Perez: licet Suprā nu. utraque sit a iōquin (ut puto cum Patre 489. & Quirōs) absoluta complacentia sui: ergo repugnat, quod Deus det ex præscien- tia conditionata auxiliū efficax, qui simul det ex complacentia efficacia: qui autem dat necessariō ex complacentia, necessariō movetur ad dandum ex bono, in quo sibi complacet. Manet autem ex num. 330. Subrā à suprā fusè disputatis necessariam esse præcedentiam talis præscientie au collatio- nem efficacis auxiliij.

Nec id præjudicat Infini- tati Dei. 509 Objicies primō: quia illa bonitas finita est: non ergo rapit necessariō Deum. Secundō: quia hæc non probant, peragi id debere per eandem volitionem collativam auxiliij, sed per ipsam, aut per aliam. Tertiō: quia durum est cogere Deus ad formalem beneficentiam. Respondetur. Ad prīmū: illam bonitatem fatior finitam esse; nego tamen exinde nasci necessitatē amandi, sed ex summa Voluntatis Divinæ rectitudine, & bonitate, ad eum modum, quo Deus à multis dicitur necessitari ad amorem erga

possibilium: Ad secundum dico, id, quod In Primā datur, mihi nunc sufficere. Deinde pā- par. tract. 2. de Deo repugnare volitio- 2. de Deo nes interpretativas. Ad tertium: non co- Providēt. ginus Deum, ut exerceat beneficentiam, & Præde- sed docemus, dum a iōqui beneficia con- finante. fert, operari ex motivo virtutis: quod Nupernu, 506. Deum summè decet.

§. V.

VLTIMA CONCLUSIO RESOLVENS:
vbi de necessitate strīcta direc-
tis Scientia Mediæ.

510 Qvinta Conclusio: Non solum Strīcta est Deo necessaria in colla- Directio tione auxiliū efficacis lata direcō Scie- Scientia & probavimus à num. 288: Mediæ, est & probavimus à num. 298. ejusque for- Necessaria malis præcedentia, ut constat ex fusè di- Deo in strīcta direcō Auxilio- tis à num. 330. sed etiam strīcta direcō Auxilio- tis Scientia Mediæ, quam etiam expli- rum colla- cuimus num. 288. Quare non solum in præsenti providentiā, dat Deus auxiliū efficax, quia efficax; & negat ineffi- cax, quia inefficax, ut ex Patrum do- strīnis à num. 302. insinuat tenet com- munis opinio, (dissentientibus cum hoc nullis, Patre Lessio, & Paulo Venio, im- Lessius. merito, & improbabilitate, teste Tanne- Paul. Ven. ro: quis enim afferat, ita Deum se gesil- P. Ad. secum Virgine, ut, ea auxiliā, quæ de- Tanner. dit, dedisset etiam, si ipso abusuta foret,) sed etiam in omni Providentiā indispen- sabiliter. Et hæc assertio non postulat, ultra præcedentia, aliam probationem:

511 Objicies primō: ergo quoties Objectio Deus confert auxilium efficax, ita con- prima ex fert, ut si foret inefficax, non conferset: conditio- id autem est incredibile, & impossibile: ne strīcta quia si necessariō Deus confert auxilia Directio- efficacia ex motivo efficacia; eaque con- ferre ex motivo efficacia est conferre ita, ut, si non essent efficacia, non conferset; Deus non posset conferre auxilium, casu quo prævideret inefficax: ergo nullum auxilium esse potest inefficax. Se quela consequentis, unde hæc absurda sequuntur, videtur communis, & necel- faria. Communis: sic enim explicatur, ut suprā videntur, energia strīcta direcō tis. Necessaria: quia si Deus, ex mo- num. 306. dodo dandi, paratus esset etiam dare auxiliū, quod confert nunc ex motivo effi- ca-

In Primā caciæ, etiamsi non foret efficax, non vi-
par. trahit. detur specialiter esse beneficu.

2. de Deo 512 Respondeatur, & explicatur, quod
Providentia. supradicte concessi, & quod communiter con-
Præde- cedi solet, & debet. Dupliciter moveri
stinate. potest Deus ad collationem auxiliū ex
Energia motivo efficaciam. Primum eo genere affe-
ctus, ut seipso, sit ex specialissimā bene-
rectionis volentiā, decretum non ponendi auxiliū
in quo cō- aliter, quām in circumstantiā efficaciam.
sistat Secundū: eo genere affectus, ut, licet seip-
so gaudeat dare auxilium, ex motivo ef-
ficaciam, siquidem futurum est efficax;
positivè non decernat positionem auxiliū
pro casu solo, quo prævidetur efficax. Est
discrimen inter affectum utrumque non
ex parte motivi, sed ex parte modi ten-
dantis ad motivum. Operari enim ex
uno motivo non dicit essentialiter ita ex
illo motivo operari, ut operatio, nisi ex
tali motivo, futura non foret: alioqui
piutimi actus, qui honesti sunt, redde-
rentur in honesti: v. g. attritio concepta
ex motivo pœna, ut demonstrat contra
Bajanos Ripalda tom. 3. disp. 22.

Ripalda. 513 Iam ex his nego consequentiam.
Solvitur. Licet enim Deus ex benevolentia specia-
lissimā, (quod supradicte concessi) dare pos-
sit auxilium eo genere affectus, ut seipso
sit conditionata futuritio non existentia
auxiliū pro casu Scientiæ Mediae oppo-
sitæ; tamen id necessarium non est neque
ex ratione benevolentia, neque ex ratio-
ne motivi. Non ex ratione motivi: quia
ut vidimus, tendentia in motivum non
fundat necessariò exclusionem condicio-
natam operationis in defectu motivi
nunc præsentis. Non ex ratione benevo-
lentia: nam ad hanc sufficit conferte bonum
affetu donante ejus utilitatem,
quia accipienti bonam. Fateor, ex defec-
tu primæ energie minui non parum rationem
specialissimæ benevolentia; non
ita tamen; ut non maneat affectus in li-
nea benevolentia specialis, conferendo
auxilium efficax ex motivo efficaciam.

Objec- 514 Objecies secundū: ex Doctrinâ
secunda ex Patris Leonardi Lessii disp. de Prædest.
P. Lessio. sett. 2. n. 11. Si Deus decerneret omnia
auxilia efficacia, ex motivo efficaciam, &
quia efficacia; omnia auxilia non sic de-
creta, forent inefficacia: hoc autem est
impossibile: ergo Deus non decernit omnia
auxilia efficacia ex motivo efficaciam.
Patet major, & probatur minor: quia

nisi Deus conferat auxilia, seligendo, ex
industriâ, inefficacia, conferre debet plu-
rima auxilia plenissimè sufficientia; at-
qui ex plurimis auxiliis datis ut plenissi-
mè sufficientibus, & non selectis ex in-
dustriâ, impossibile est, quod nullum sit
efficax: ut est impossibile; quod ex sacco
pomorum, in quo sint poma putrida, &
sana, præcism ab industria seligentis,
omnia, quæ extrahantur, putrida sint:
rogat ergo nunc Lessius: Vel Deus dan-
do auxilia sufficientia, non ductus ex
motivo efficaciam, dat & seligit de industria
inefficacia, vel non? Primum dici
non potest. Tum quia id stare nequit
cum ardenti, & sincero Dei desiderio, ut
bene operemur: quis enim serio optet
operationem, si de industria seligit even-
tum, in quo ipsa non sit? Tum quia est
manifestè insidiati saluti Reproborum,
querendo de industria occasionses, in qui-
bus salutem, quam alioqui jubentur ob-
tinere, & quætere, non obtineant? Si ergo
secundū: quid fieri potest, ut inaume-
libertates paratæ consentire, & dissentire,
ac putridos fructus operum facere, vel
sanos, dissentiant semper, nullumque
fructum faciant operum nisi malum &
putridum? Id ne concipi quidem pruden-
ter potest.

515 Respondent nonnulli, distinguendo
pro his supputationibus duplicem in-
dustriam: aliam ex parte exequentis:
aliam ex parte supputantis post rei ex-
ecutionem. Explicatur exemplo: sint mille
poma in eo sacco, quorum pars sana, pars
putrida: sintque distribuenda in his
centum v. g. homines. Ceterè si absit ex-
equentis industria, impossibile est morali-
ter, quod singulis accident putrida: at
præcism ab exequentis industria contingere
potest, ut distribuendo poma in ho-
mines bis centum, accident hominibus
centum putrida. Quem numerum, si ex
industriâ supputes, invenies magnum, &
talem, ut ex industria tuæ supputationis
videatur impossibilis, nisi accererit ex-
equentis industria, quia ex industria de-
finis comparare hos centum cum aliis
centum; per quorum accessionem definit
esse moraliter impossibile, etiam, si ab-
fuerit exequentis industria, quod illis
centum obvenerint putrida: quia non ob-
venerunt, ut tu ex industria suppitas,
sed aliter. Ita, inquit, accidit: est cu-
mulus

mulus infinitus auxiliorum efficacij, & inefficacij, dantur ex illo cumulo
hominibus: quid mirum quod et si absit
donantis industria, sint plures quibus ob-
tingant inefficacia: quod si tu ex industria
seligis illum numerum, non facta compa-
ratione ad alios, quibus efficacia con-
tingunt, seligis numerum, ex quo, ex tuâ
industriâ supputandi, colligitur industria
exequentis, cum nulla fuerit. Hoc solu-
tio, licet veræ doctrinæ sit, non est ad
rem: quia ex illo cumulo auxiliorum
non ita Deus dat auxilia, ut non sciat
quaia sint auxilia, quæ dat: contendit
Lessius exinde speciem industriam.
Quare

516 Respondeatur: distinguendo du-
plicem aiam. in usum: aia est, quâ
Deus seligit auxilia inefficacia, quia
inefficacia, volendo quod inefficacia sint,
vel quærendo auxilium, ut existat ineffi-
cacia. Aia est, quâ Deus prævidens
quæ auxilia, si dentur, forent efficacia,
& quæ inefficacia, liberè decernit quæ
videt efficacia, quia efficacia videt, &
liberè decernit inefficacia, affectu non
tendente in auxilia quia inefficacia sunt.
Illa prior industria vocari potest simpliciter Industria, quia sonat causalitatem
& influxum in opus, cui desudat. Ista po-
terior nequit dici simpliciter industria,
sed secundū quid & purè permisiva,

sensu, qui denotet, industriam uniuersitatem
In Primâ prout opponitur inadiectione: & par. trahit.
hanc Deo concedimus in Decreto auxi- 2. d. Deo
liorum inefficacij: negamus illam. Prædictum.
Quare in forma, concessa majori, nego & Præ-
minorem. Ad probationem habendo præ finante.
oculis distinctionem industria presuppo-
sitam, concedo maiorem, & nego mino-
rem: quia ea auxilia, quæ sunt & dantur
sufficientia, desinuntque dari ex motivo
efficacia, ita dari desinunt ex adverten-
tiâ prædictâ ab accipiente de eorum
inefficacia: quid ergo mihi, quod nullum
sit efficax, etiam si absit ex parte donan-
tis industria simpliciter, & tantum talis
inefficacia. Exemplum à pomis, non
est ad rem: quia ea extra sacco pomorum, à
sacco supponitur esse fortuita, & casualis,
& absque illâ advertentiâ dispensan-
tis circa singularia, quæ promit.

517 An vero possit auxilium ineffi-
cax simpliciter ex industria dari, eoque
genere affectus, ut si prævideretur effi-
cax, non daretur à Deo, vel quia vult
dare in pœnam, vel quia, licet non amet
circumstâciam inefficacia, attingit illam
ut conditionem sine qua non existeret au-
xilium, dicemus in sequentibus tum, cùm
nobis infrâ sit sermo de Generalitate Be-
nevolentiae Divinæ Providentiae lib. 9.
Infrâ lib. 7. à num. 408. & à num. 414.
& lib. 9.

In Primā
par. tratt.
2. de Deo
Providēt.
et Præde-
stinate.

DISPUTATIO XXXII.

DIVINÆ PROVIDENTIÆ CONSIDERA-
tio quoad Actus Voluntatis, quos includit.

Scopus
Disputa-
tionis.

MERSIMVS tandem ex Actibus Intellectus. Succedunt Naturæ, & Doctrinæ Methodo Actus Voluntatis: quo- rum consideratione, manebit tota Divinæ Providentiæ formalis quidditas, quantum fas nobis est, descripta, & comprehensa. Et in negotio Providentiæ, sive essentia- liter, sive extraessentialiter (de quo suprà disp. 29.) veniunt ex Actibus voluntatis: Circa finem, Intentio: Circa Media, Electio, & Vetus: ad hæc, ordo intentivus, & executivus: Affactus Prædefinitivi, & qui, secùs: quibus de omnibus, suo erit ordine, agendum.

SECTIO I.

QUALIS ESSE DEBEAT INTENTIO
Finis ad Providentiæ necessaria.

§. I.

QUESTIONES NON NULLÆ
Faciliores.

Intentio, 519 **Q**uestiones de Intentione non nullæ sunt. **P**rima: an distin-
in Nobis át ab electione Mediorum? **E**t quid-
Quales? quid sit de nobis, ubi communis Philo-
Lutè tract sophia induget arbitrio: nunc distin-
de Actib. guendo: quia plerumque intendimus; &
postea de mediis ad electionem inquiri-
mus, & consultamus: nunc identifican-
do: quia plerumque satis instructi de fine, & Mediis ad ipsum necessariis, uni-
co du&tu& ferimur in finem, & in Media propter finem; neque si intentio est ab-
soluta, & plenè efficax, puto aliud esse liberum voluntati: tēdit enim, si sic amat, quanto sui compendio potest, in finem, & Media: quod in simili docent Docto-
Eximius tom. 3. de Gratia, lib. 12. cap. 11. num. 11. & Pater Quiròs in sua Phi-
losophia tractatu 6. disp. 87. sect. 5. num. 37. Quicquid, inquam, de nobis sit,

In Deo ne-
que vir-
tualiter **distingui-**
tur. **C**enseo primò: in Deo non posse
distingui intentionem finis ab electione
Mediorum, realiter, & simpliciter. Pa-
tit: nam ea distinctio derogat Divinæ
simplicitati. **C**enseo secundò: neque posse
Primò: distingui, intrinsecè virtualiter. Primò:

ex generali principio, ex quo indivisibili-
tatem in deceñendo Divinam adstru-
xi lib. 3. de Incarnatione disp. 1. multis,
quæ nec repete h̄c vacat, nec auge-
re, facile mihi est. Secundò: quia pro
priori ad omnem Divinam intentionem
præcedit ex parte Divinæ indifferentiæ
tota Comprehensio, quæ necessaria est,
ad amplexum finis, & Mediorum, penè
omnes & singulas combinationes, & cir-
cumstantias intrinsecas, & extrinsecas:
ergo deest titulus omnis, ex quo possit
excusati cunctatio, & distinctio actuum
circa finem, & Media.

521 Tertiò: quia pro eo priori non
minus apparet bonitas finis secundum
se, quam ut est ratio amandi Media; nec
minus apparet finis, ut ratio amandi
Media, quam Media, ut amabilia prop-
ter finem: ergo pro signo immediato de-
terminat suam indifferentiam Deus cir-
ca finem ut est in se bonus, & ut est ratio
amandi Media: ergo indivisibiliter ten-
dit in utrumque. Quartò: quilibet Divi-
nus affectus est amor sui, quantum à Deo
potest amari: ergo seipso est impossibi-
litas amoris circa se à se distincti: ergo
est impossibilitas alterius amoris sui,
secum coexistentis: ergo electio est im-
possibilitas alterius actus Divini, secum
coexistentis, qui sit amor electionis. Sed
intentio deberet esse amor electionis:
neque enim fataliter induceret, sed affe-
ctivè: ergo.

522 Quintò: nam vel Intentio est effi-
cax, vel non? Si primum: ergo est cona-
tus

Ex lib. 3.
de Incarn.
disp. 1.
Secundò:

Disp. 32. Qua Decreta constituant Prov. Dei? sect. I. 489

tus in electionem: conari autem in elec-
tionem, saltem in Deo est eligere, cùm
sit determinare ad eligendū. Quidquid,
essent Intentio, & electio inseparabiles,
atque adçō incapaces contradictionis, ut
loco citato jam ostendi. Si primum: Re-
pugnat apud me Intentio, si seria sit,
(quaïis debet esse Divina,) quæ non sit
efficax, quoad medio: um positionem, aut
electionem. Censeo exinde tertio, inten-
tionem in Deo non distinguere ab electio-
ne, distinctione plusquam extrinsecā ex
medo concipiendi nostro: & in hoc sen-
su inteligo Sanctum Thomam, alicubi
concedentem intentioni Divinæ præsup-
positionem ad electionem.

Nec plus. Nec plus ex-
trinsecā.

S.Thomas. S.Thomas. Suo
Inteligo Sanctorum Thomam, alicubi
concedentem intentioni Divinæ præsup-
positionem ad electionem.

Electio, Ex lib. 3.
quavis
d' st'ntia
ab Inten-
tione, est
immedia-
te libera.
Ex Tract.
de Actib.
Signanter
in Deo.

523 Secunda questio: an si Intentio
intrinsecè virtualiter distinguatur ab
electione, tollat isti libertatem imme-
diatam? Communis opinio Recentium
affirmat. Ipse nego tum ex generaliori
principio, ex quo neque actus Imperans
apud nos nocet immediata libertati
Actus imperati. Tum ex speciali in Deo
ex insufficientia virtualis distinctionis
ad impedientiam immediationem liber-
tatis: & ratio est: quia distinctio virtua-
lis non est distinctio, quæ fundet alia-
tem intrinsecam, atque adeò neque me-
diationem. Tum quia determinatio ad
actum, quæ non se habeat per modum
virtutis influentis, sed per modum puræ
connexionis liberæ, conjungentis volun-
tatem cum actu, non est ratio obstans,
sed exercens immediatam libertatem
actus, ut patet in actione nostrâ, per
quam voluntas conjungitur actui; at In-
tentio divina, quantumvis distincta vir-
tualiter ab electione, non se habet per
modum virtutis influentis, sed tanquam
pura connexionis liberæ jungens divinam
voluntatem cum electione: ergo potius
exercet, quam tollit immediatam liber-
tatem electionis. Alter conatur id ip-
sum P.Ribadeneyra disp. 14. de Præd. et
cap. 3. nn. 14. per discursum alioqui sub-
tilem, sed à veris principiis omnino alie-
num.

Intentio
ad Provi-
dentiam
quousque
efficax cir-
ca finem?

524 Tertia questio: an Intentio ad
Dei Providentiam requisita debeat esse
efficax circa finem? Censeo primò: non
debere esse efficacem circa finem omnē,
ad quem specialiter adhibet Media: &
respectu cuius verè & simpliciter Provi-
sor dicitur, & est. Ratio: ab exemplo:

Aranda ac Deo.

quia circa salutem Reproborum non ha-
bet intentionem efficacem, & tamen par. tratt.
exercet veram, & seriam Providentiam. 2. de Deo
A priori: quia ad essentiam Providentiae, Providēt.
ea sufficit præsuppositio intentionis, quæ & Præde-
sufficiat ad seriam Procurationem finis finante.

per exhibitionem Mediorum, quantum
est ex parte sic operantis, & tendentis
seriò in finem: at ad hujusmodi procu-
rationem finis, non requiritur efficax
intention, sed amor ipsius, nihil omittens
eorum, quæ ad intendentem pertinent,
& alioquin comprensibilis cum frustra-
tione ipsius finis aliunde proveniente.
Talis autem amor, efficax non est. Cen-
seo secundò: debere esse in Deo effica-
cem, saltem circa finem aliquem, etiam
specialem? Patet ex dictis suprà à nn. 82.
Suprà à
de infrastrabilite Divinæ Providentiae. num. 82.

525 Quarta questio: an saitem In-
tentio ad Providentiam prærequisita, Media?
Et circa
debeat esse efficax circa Media, ita nem-
pe, ut ad Mediorum saltem sufficientium
collationem, seu positionem necessitet
ex modo amandi finem? Affirmo: Ratio
est: quia Intentio ad Providentiam re-
quisita, debet esse amor erga existentiam
finis, distinctus à merâ velleitate, & præ-
cisâ complacentiâ erga finem: atqui ne-
quit distinguiri à merâ velleitate, & præ-
cisâ complacentiâ, nisi saltem sit efficax
in inducendo electionem, aut positionem
mediorum sufficientium ad finem: qui
enim ex modo amandi finem, ita se cir-
ca illum getit, ut non conetur in ipsum,
convincitur non velle seriò finem: at con-
natus in finem stare nequit nisi per vim
inductivam Mediorum sufficientium.

526 Confirmatur primò: quia amor,
qui saltem non sit efficax quoad positi-
onem mediorum sufficientium, est amor
qualis haberi solet circa res alioquin
impossibile, & improbarib; sed
amor finis ad Providentiam prærequisi-
tus debet esse sufficiens ad procuratio-
nem seriam ipsius finis: ergo debet esse
efficax, saltem quoad mediorum suffi-
cientium positionem. Confirmatur secun-
dò: Intentio debet esse talis, ut licet non
necessitet ad mediorum efficacium posi-
tionem, tamen incomprehensibilis sit, cum
electione mediorum, omnino imperti-
nentium, & inutilium: convincetur
enim alioquin, qui sic tendit in finem,
ludere, & seriò non velle. Nunc sic: tam
refi-

Qqq

In Primā resistit, & contradicit affectui conanti separat. rīo in finem, defectus omnis medii, quām 2. de Deo Medii positio prorsus inutilis: ergo sicut Providēt. serius conatus in finem excludit Medii & Præde- omnino inutilis positionem, ita & defes- finante. Etum omnibus medii: ergo est inductivus efficaciter aliquus: ergo &c.

§. II.

VLTIMA QVESTIO: VBI: AN INTEN-
tio finis Inefficax sufficiat ad elec-
tionem Medi orum efficacium.

An requi- 527 **Q**uinta quæstio, & cæteris sub-
ratur effi- rati, & utilior: an Intentio
car Inven- finis inefficax sufficiat ad Providentiam
tio ad ele- electricem Mediorum efficacium ad exi-
tionem stentiam finis: sive, an eo ipso quod eli-
Mediorum gatur media efficacia, ut talia, ad finem,
efficacium? supponatur efficax Intentio finis? Pro
Ribaden. Pater Ribadeneysa disp. 14 de Prædest.
Herrera. cap. 3. Herrera quæst. 1. de Prædest. setz.
Vazquez. 4 num. 37. & alii Moderni secuti Vaz-
Lefsius. quius, Lefsius, & Herizem. Pro nece-
Herize. sitate efficacis Intentio militans Tho-
Mens No- mists communiter; & videtur esse com-
stra cum munis nostrorum opinio cum Suarez
Suarez. lib. 1. de Prædest. cap. 8. & fortiter de-
Aldrete. fenditur ab Aldrete disp. 3. de Prædest.
Quiròs. setz. 3. & disp. 6. setz. 10. & à Quiròs
disp. 12. de Prædest. setz. 3. quibus iben-
ter assentior.

528 Primò: quia qui eligit media efficacia, præcognita ut efficacia ob amorem finis, ex amore finis manet cum affectu erga finem essentialiter incompossibili cum efficaci nolitione finis; sed affectus erga finem, ita ipsi adhaerens, ut essentialiter sit incompossibilis cum efficaci nolitione finis est affectus efficax erga finem: ergo qui eligit media efficacia, præcognita, ut efficacia ob amorem finis, amat efficaciter finem. Major patet: nam ex amore finis manet connexus cum existentiā finis. Minor autem videatur evidens, quia nō ex aliā ratione colligi potest efficacia affectus erga objectum quām ex impossibilitate, vi affectus, in amantem inductā de efficaci recessu ab objecto. Secundò: quia qui eligit ex amore finis media efficacia præcognita ut talia, conatur ex amore finis in ipsum quantum potest; at, qui tendit & conatur

in finem ex ejus amore quantum potest, efficaciter tendit: ergo. Tertiò: qui inefficaciter tendit in finem, non tendit in finem conatu reipsā ex se causaturo finem. Sed qui tendit ex amore finis ad ipsum eligendo media cognita prout conjuncta cum existentiā finis, tendit ex amore conanti & reipsā assequenti cau-
fationem finis: ergo tendit plusquam inefficaciter. Quartò: qui ex amore fi-
nis ponit media efficacia, præcognita ut efficacia, ex amore finis vincit omnem difficultatem quæ potest occurtere in assecutione finis; sed qui ex amore finis vincit omnem difficultatem oppositam existentiā finis, amat efficaciter finem.

529 Et ratio omnium à priori vide-
tur esse: quia qui sic astimat finem, ut ex ejus amore vincat omnem difficultatem oppositam existentiā finis: vult ex ejus amore manere connexus, requeip-
sā manet cum existentiā finis: quod ab efficaci finis amore impræscindibile est. Sicut enim qui plus impendit in finem, arguitur eo ipso pluris amare formaliter finem: qui impendit in finem ex ejus amore, quantum debet, & potest, eo ipso arguitur amare finem quantum potest: atque adeò efficaciter. Unde simplex complacentia erga finem (siqua inter-
venit cum electione mediorum efficacium ut talium) præcisè habet ut pre-
via dispositio, ad amorem efficacem fi-
nis, ex quo ea media eliguntur ut effica-
cia ad finem. Videatur Aldrete locis su- P. Aldret
præcitat.

530 Objicies primò: ex amore sim-
plici erga objectum, oriri potest amor efficax circa ipsum objectum: ergo ex amore inefficaci finis potest oriri medio rum efficacium electio. Confirmatur pri-
mo: quia, licet electio mediorum ut effi-
cium stare nequeat, sine volitione effi-
caci finis, præsertim si efficacia sit ext in seca, & ab ipsā conjunctione medii cum fine, desumpta, sicut evenit in intentio-
ne actus liberi respectivè ad auxilium efficacium; tamen totus hic ordo, & modus amandi finem, & media oriri potest à simplici affectu erga finem. Confirmatur secundò: quia si propter aliquam ratio-
nem, electio medii efficacis propter finem, non posset esse sine intentione effi-
caci finis, maximè propter proportionem, quam servare inter se debent in af-
fectu

factu, finis, & media; objectum formale, & materiale: at ista propotione servari sa-
tis potest sine intentione efficaci finis:
nam ea propotione stat in eo, quod me-
dia non amentur, nisi juxta vites moti-
vas finis, id est, quod non amentur me-
dia propter finem, nisi finis habat vim
motivam ad eligenda media: non verò
stat, ut quanto amore amantur media,
tanto amore finis ametur. Et ratio est:
quia sive finis ametur efficaciter, sive
inefficaciter, eandem retinet bonitatem,
& vim motivam ad eligenda media.

531 Respondetur: Imprimis censeo
in Deo, (quicquid in nobis sit) compo-
ni non posse amorem efficacem, & inef-
ficacem circa idem objectum, ut conteni-
di, & efficaciter, nisi fallor, probavi l. b.
Lib. 3. de Incarnat. 3: de Incarnatione, disp. 1. setz. 5. quare

disp. 1. setz. 5. si electio mediorum efficacium, ut talium, stare saltem nequit sine amore effi-
caci finis, ut arguens dare videtur, &
ostendimus, stare eodipso nequit cum inef-
ficaci amore erga finem. Deinde conces-
so antecedente, nego consequētiā: quia
licet electio Mediorum ut efficacium, ori-
ri remotè possit ab inefficaci compla-
centiā; proximiè ramen oritur, & præ-
cindi nequit ab amore efficaci finis nam
conatus specialis circa media, ut infe-
rentia finem, ex amore finis, necesse est
resplendet in ipso amore finis: cuius
appreciatio, est ratio conjungendi aman-
tem cum victoriā omnium difficultatum
adusque possessionem ipsius finis: atque
adeò cum ista possessione. Ex quo patet
ad primam confirmationem. Ad secun-
dam, fateor id nasci ex illa proportione,
qua non satis explicatur per id, quod ab
arguente dicitur: licet enim propotione
ab arguente descripta, inveniatur inter
Finem, & Media; contendimus aliam sub
nasci proportionem inter amorem finis,
& amorem Medii, quoties amor Medii
talism est ex amore finis, ut conjugat
amantem cum existentiā finis: sicut enim
quod meliora sunt Media, maioresque
difficultates quis vincit ob amorem finis,
arguitur major finis amor; ita cum quis
ex amore finis vincit omnia, quæ pos-
sunt impediē ab existentiā finis, argui-
tur amor finis, quantus à sic operante
haberi potest.

532 Objicies secundò: Voluntas effi-
cax, & inefficax aliquus objecti, non

præcisè distinguuntur ex eo, quod effi-
cax sit connexa cum objecti positone; se-
parat. In Primā
2. de Deo
Providēt.
Proveniat affectui, ex modo, & energiâ, finante.

sed aliunde: oportet enim ad efficaciam
affectus, quod connexio proveniat affec-
tui ex vehementiā tendendi ad objec-
tum. Nunc sic: atqui in casu electionis
mediorum efficacium, ut talium, ex amo-
re finis, non provenit affectui connexio
cum positione finis ex vehementiā affec-
tus, sed ex presuppositione notitiae de
positione finis sub hoc medio: ergo non
ex eo debet amor finis efficax esse.

533 Confirmatur. Moveri ex aliquo
motivo ad electionem Medii, non ar-
guit amorem efficacem talis motivi:
ergo moveri ex efficaciā Medii ad elec-
tionem Medii, non arguit amorem ef-
ficacem finis, v.g. consensū prævisi sub
auxilio efficaci. Consequentia probatur:
quia moveri ex efficaciā auxiliī, duo in-
volvit, nempe intendi consensum, medio
auxilio: & auxilium decerni ex Scien-
tiā Mediā de efficaciā: sed intendi con-
sensum, medio auxilio, non arguit amo-
rem efficacem consensū, ut patet in
Providentiā respectu Reprobi: neque
eum amorem arguit, decerni auxilium
ex Scientiā Mediā de efficaciā: nam diri-
gi ex Scientiā Mediā nihil aliud est, quā
moveri ex futurione conditionatā; sed
moveri ex aliquo non arguit affectum
efficacem ipsius: ergo, &c.

534 Respondeatur. Duplex genus ef-
ficacie distingui debet in affectibus, ne
negetur Deum in Scholā Societatis ha-
bere posse effectum efficacem circa actus
alioquin liberos: alia, vi cuius, affectus
non utcumque manet connexus cum po-
sitione objecti, sed insuper habet vim
inducendi, & determinandi ad ejus po-
sitionem, ita ut vi talis affectus existere
deberet effectus, estò ejus determinatio-

Duplex

efficacie

genus, in

Affectibus

a liunde non supponeretur. Alia, vi cu-
jus manet affectus connexus cum po-
sitione effectus, seu objecti ex alterius de-
terminatione, quacum affectus ipse ex
modo sibi in eā complacendi connecti-
tur, iucapax ex se determinare; gau-
dens verò, quantum potest, de existen-
tiā objecti ex alterius determinatione,
& tendens in ejus objecti existentiā per

Qqq 2 de-

Differen-
tia valde
notanda
in Scholā
Nostrā.

In Primā determinationem alterius. **Illa efficacia**
par. trahit. dici potest per modum amoris dete-
2. de Deo minantis ex se; **ista** per modum gaudii pu-
Providet. rē connexi cum existentiā rei amatæ.
& Præde- **Qui autem objiciunt, nullā factā distin-**
stinatinge. **Et**videntur omnes affectus effica-
cias ex illo *primo efficaciam genere* metiri;
quos satis impossibilitant contra se ipsos,
ne Deus affectus efficaces exerceat circa
actus liberos: nam circa eos haberi
nequit affectus efficax efficaciam determina-
tivam: Coacti demum negare Prædefini-
tiones circa eosdem liberos Actus
Creaturarū, ex timore hujus efficaciam, cū
P. Junius. Patre Junio, & Thyrso Nostro. Ex his
N. P. G. ad argumentum

P. Junius. Patre Junio, & Thyrsfo Nostro. Ex his
N. P. G. ad argumentum.
Thyrsus. 535 Concedo antecedens de præcisâ

555 Concedo antecedens de præcisâ connexione; nego tamen aliunde distingui formaliter, quâm ex connexione cum positione objecti esâstiali affectui ex modo ipsum objectum amandi; licet iste modus non perveniat adusque vehemtiam determinativam existentiæ objecti; noxiā dominio libertatis alienæ, ex quâ supponit extiturum. Deinde nego, in catu electionis mediæ efficacis, totam connexionem affectus erga finem venire formalitet ex præscientiâ; venit enim ex appretiatione finis sic æstimante ejus existentiam, ut det pro ipsâ quantum potest, & peti debet ab amante efficaciter finem.

536 Ad confirmationem : concessum
antecedente , nego consequentiam. Ad
probationem dico , invocare illa duo;
sed ita , ut intendere consensum in casu
nostro sit intendere cum conatu erga fi-
nem ex ipsis finis appretiatione , quo
major esse nequeat in amante finem; at-
que adeò talis appretiatio nequit non
esse amoris , quo major haberi non pos-
sit à sic operante erga finem ; proinde
que efficacis. Exinde fit (ut & id obiter
colligatur) non posse à Deo dari auxil-
lia efficacia , ut talia , sine efficaci præde-
finitione actus liberi; neque dari auxilia
prout prævisa conjungenda , si dentur ,

Infrà lib. prout pravae coniunctio, n. dentur
7. à num. cum Beatitudine ex hujus amore,
146. & sine efficaci intentione Beati-
lib. 8. à tudinis : ut *infrà latè*
num. 184. dicendum erit.

SECTIO II.

AN ELECTIO AD PROVIDENTIAM

*Dei necessaria, distingui debeat, aut
possit ab Vsu i Vbi de ordine In-
tentivo, & Executivo.*

5. 1

QUESTIO, ET OPINIONES.

Quaestio-
nes Deci-
denda.

537 **D**Vplex hic, ut vides, occurrit *questio particularis*; & tertia, Generalis. *Prima est*: An electio Medii, quam supra à num. 37. diximus essentiare formaliter Providentiam; necessariò distingui debeat ab Vnu activo talium Mediorum? *Secunda*: an saltem possit? *Tertia*, & Generalis: an in Deo constitui possit: ordo intentivus virtutaliter: distinctus ab ordine executivo? *Explicemus* primum terminos; auditisque Doctorum sententiis, decidemus.

538 *Triplex actus in voluntate di- Terminis*
stingui solet in praesenti, ut alios taceam.
Primus est intentio circa finem. Alter
est electio Medii electi. Tertius est usus
activus Medii electi. Intentionem, &
electionem satis explicuimus supra. Igi-
tur Usus activi nomine venit hic ille
actus, quo voluntas ultimò determinat
executionem Medii, (quæ dicitur usus
passivus) applicando facultatem execu-
tionis ad opus. Exinde

539 *Ordo executionis*, seu *executivus* est ordo usus activi, id est, ordo actuum, per quos voluntas vel ultimò se applicat, & determinat ad opus; vel applicat, & determinat ultimò facultates executrices. *Ordo intentionis*, seu *intentivus* est ordo actuum, qui per se non applicant ultimò facultatem executricem ad operis voliti executionem. Vnde *ordo intentivus*, seu intentionis latius pater quam intentio finis: Nam & circa ipsum finem, & circa Media, & circa rem quacumq; distingui potest ordo actuum, quorum alter nre det futuritionem, quin potentiam applicet ad executionem ejusdem: alter, det exercitam existentiam: ille erit de ordine intentivo; hic erit de ordine executivo. Iam

540 Pro necessitate distinctionis
tamen in nobis, quam in Deo inter Electio-
nem, & Vsum, & generaliter inter ordi-

<i>Sententiæ.</i>	neii: Inſentivum; & Executivum cuius
<i>Thomisti-</i>	quam objēcti, uno ore militant Thomista
<i>ca: Albeld</i>	post Albeldam & Alvarez: videri possum
<i>Alvarez.</i>	Gonetus & Godoy. Hic (cuius manu
<i>Gonet.</i>	nunc cæteri pugnant) tom. 2. in 1. part
<i>Godoy.</i>	tract. 8. qui est de Prædict. disp. 59. à 5. 2

Secunda Ille transcribens disp. 1. de Præfet. art
Suarez. 2. Pro possibilitate distinctionis inter
Ribas. eos ordines, stant è nostris, Suarez pas-
Arrubal. sim, Ribas, Arrubal, Arriaga, Ripalda,
Arriaga. Salazar, Quiròs, Aldrete, Borrull, Ri-
Ripalda. badeneyia, Herrera, & Moderni com-
Salazar. muniter: qui tamen eam distinctionem
Quiros. necessariam eriam putant pro nonnullis
Aldrete. Providentiis, qualis est Prædefinitiva
Borrull. Prædictinativa, & id genus alia, ut ste-
R:baden. concordia libertatis nostra cum Divinâ
Herrera. & Meritorum cum præmis. Negant &
Moderni. necessitatem, & possibilitatem in Deo

Tertia (quicquid in nobis fit) Vazquez, Hurtadus, Pennotus, Basilius Legionensis, Moncaeus, Meratius, Granadus, Montoya, Bernal, Eiparza, Haunoldus, Thyrsus, Muniesia, unius, & Avendaño, qui secuti nos sumus in *Opere de Incarnatione.*

Granad. §. II.
Montoya.
Bernal. PRIMA PARS SENTENTIÆ VERE

§. II.

PRIMA PARS SENTENTIÆ VERÆ

Episcopu.
Hannold.
Thysius.
Munessa.
Inarius.
Avendau.
Et lib. 3.
de Incarn.
Inter or-
dinem exe-
cutivum,
& Inten-
tivum **N**ō
est necessa-
ria distin-
tio in Deo

Prima Conclusio : In Deo non
diltinguitur necessariò electio
mediorum ab ulu aetivo : neque ordi-
natus ab intentivo. Probatur pri-
mo : quia praeciso studio contentionis
non est unde posset omni tanta necessi-
tas dilinitionis , praesertim in Agenti
cui nulla decit , neque decit potest noti-
tia pro signo indifferentia , iequitia , &
sufficiens ad ultimò decernendam ex-
cutionem objecti per primum affectum
efficacem , quo tendit in illum ? Et confir-
matur . Quia nec in nobis bene instru-
ctis de necessitate operandi pro admis-
sione pcepti hic , & nunc urgentiis

Primo: potest prudenter admitti distinctio actuum
Et Confir. quorum alter tendat efficaciter in operationem, ut utillem ad pracepti adimplitionem; alter tendat in eam, applicando potentiam ad executionem; cum enim unico actu, qui sic premitur, utrumque non praeseret. Et ratio est: quia Interventio finis efficax, esto necessiter, auctum electivum, & executivum Medium non tamen postulat distinctionem actuum

electivi; & executivi : cum per unicum, In Prima ponatur Medium quantum requiritur ad par. tratt. intentionem & ex. stentiam finis. 2. de Deo

542 Confirmitur secundò : quia Vel Providit.
decretum de re , vel medio est efficax & Præde-
quoad omnes circumstantias exèquen- finante.
das, vel non? Si primum: quid deest illi Et rursus.
decreto , quominus uitimò potentiam
applicet ad operandum, si ratione efficac-
iae est inseparabilitas sui ab operatione
potentiae quoad omnes circumstantias? Si
secundum: rogabo imprimis, cur esse ne-
queat efficax quoad omnes circumstan-
tias? Deinde: eigo penè circumstantiam
non decretam , datur decretum quod
simul sit primò intentivum , & executi-
vum: quidni igitur dari decretum possit,
quod sit decretum simul intentivum &
executivum quoad omnes?

543 Probatur secundò : Decretum *Secundò:*
executivum est decretum , quo facultas
executrix ultimò applicatur ad executio-
nem rei decretar ; atqui ad applicandum
ultimò omnipotentiam ad executionem
Medii sufficit quodvis absolutum decre-
tum efficax Medii, seu electio efficax ip-
sius : ergo non requiritur distinctio elec-
tionis ab Vsu activo ; neque Decreti
executivi ab intentivo. Major est com-
munis expositio. Probatur minor præ-
occupando evasiones Recentium Thomi-
starum: Decretum electivum efficax Me-
dii, habet ex se connexionem, & insepa-
rabilitatem sui ab existentiâ Medii , quâ
utilis ad finem; ergo est efficax circa ex-
istentiam Medii , titulo activitatis circa
ipsum Medium. Et ratio est: quia decre-
tum ex se efficaciter tendens ad existen-
tiat Medii , eòipsò reddit facultatem
executricem , efficaciter inseparabilem
ab existentiâ Medii prout oportet ad fi-
nem: quid autem aliud est, ultimò deter-
minati facultatem ad executionem Me-
dii , quam reddi ex vi decreti insepara-
bilem ab existentiâ talis Medii?

544 Confirmatur primò : efficacia *Et Confir-*
affectionis, vi cuius Agens ex se manet in- *matur.*
separabile à productione rei est efficacia
piusquam affectiva; ergo est effectiva: non
autem ex alio titulo Decretum executi-
vum habet ultimò determinatè poten-
tiam ad rei executionem. Atqui ex vi De-
creti electivi manet omnipotentia ex se
inseparabilis à productione Medii: ergo.
Confirmatur secundò: Electio Medii co-
nstitutio.

In Primā nescitur cum existentiā Mediī, ut utilis *par. trāt.* ad finem, ex amore finis: ergo connectitur *de Deo* cum ipsius Mediī existentiā, ut est affectus finis, & ut est causa finis: Antecedens est omnium. Consequentia patet: quia Mediū esse effectum finis, est eligi ex amore finis: esse causam finis, est esse utilitatem ad finem: ergo implicant eligi efficaciter ex amore finis ut utile ad ipsum, quin eōipsō electio connectatur cum Medio, ut est effectus finis, & ut est causa finis: ergo electio Mediī necessariō est executiva Mediī: nam non ex alio capite distinguunt Thomistē recentes cum Godoy electionem ab usū, quām ex eo, quōd electio tendit ad Medium, ut est effectus finis; usū verò tendit in ipsum, ut est causa finis.

Godoy.

Et rursus. 545 Cōfirmatur tertīo: Electio Mediī, si ipsā determinat ultimō Divinam Voluntatem ad executionem usū activi; & Divinum Intellectum ad executionem Imperii, per vos: ergo similiter ultimō determinare potest ad executionē Mediī Divinam Omnipotentiam. Probo consequentiam. Tūm quia jam electio est de ordine executivo, cūm habeat rationem usū activi circa intellectum, & voluntatem: Tūm etiam: quia non ex alio titulo potest id habere, quām ex essentiali inseparabilitate cum Decreto executivo, & cum imperio: similē autem habet cum executione Mediī. Tūm demum: quia majori titulo connectitur cum existentiā Mediī, quām cum existentiā Imperii, & Decreti, supervenientium: nam cūn existentiā Mediī connectitur ratione sui; cūm aliis verò solū connectitur ratione connexionis cum existentiā objecti: ergo.

Objectio prima Thomistae. 546 Objiciunt primō Thomistae: Quod est primum in intentione, est posterius in executione. Quod axioma, utpote generalissimum, valere debet in Deo: nequit autem intelligi, quin ordo intentivus necessariō p̄cedat ad ordinem executivum. Respondeo, sensum axiomatis, tām in nobis, quām in Deo esse, de executione passivā inter finem & Media, comparatā cum eorum affectu. Nam prius amamus Sanitatem, quām potionem, id est, amamus potionem propter sanitatem, quasi affectus sanitatis sit ratio, cur sit in nobis potionis affectus: prius tamen venit ad executionem potio, quām

sanitas: quia illa hauc causat. Similiter amor Christi fuit ratio amādi Matrem, Adamum, Mundum; & tamen prius executioni mandantur Mundus, Adamus, Mater, quām Christus. Quid exinde contra Nos?

547 Objiciunt secundō ex Godoy. *Objetio & Gonet:* In Negotio Divinae Prædestinationis negari nequeunt duo actus Divini; quorum alter sit gratuitus, & spectans ad Ordinem intentionis: alter remunerativus, & spectans ad ordinem executionis. Respondent *Nostri*: per id probari possibiliter, non verò necessitatē intentionam à Thomistis: potuisset enim Deus aliter decernere. Respondeo *Solvitur*.

ipse, negando antecedens: in negotio enim Divinae Prædestinationis unicus actus intervenit, qui tamen & gratuitus sit & remuneratorius & gratuitus subiectivus: objectivus remuneratorius, ut explicabitur lib. 8.

548 Objiciunt tertīo ex eisdem. Datur in nobis juxta Sanctuū Thomam 1. 2. quāst. 16. art. 1. & 4. Usus activus circa Medium ab Intentione, & electione distinctus: ergo & in Deo. Probatur consequentia: Nam Deo debet dati omnis actus, qui nostrae voluntati conceditur, si in suo conceptu non involvit imperfectionem. Respondeo primō, distinguendo antecedens: datur in nobis semper, & primō: necessariō, nego. Aliquando, concedo. Non datur necessariō, quia voluntas potest indivisibiliter ita velle medium, ut ultimō applicet facultatem executivam ad ejus exercitium ex n. 541. si tamen aliquando datur, accidit vel ex imperfectione notitia, vel ex debilitate potentiae, vel ex tepiditate affectus, vel ex mutabilitate, & deficientia actuum, vel ex modo decernendi non satis comprehensivo: atque adeo ea distinctione semper accidit ex imperfectione nostrā. Quare nego consequentiam. Ad probationem, nego non involvi imperfectionem in distinctione eorum actuum. Nota bene terminos. Non dico in ratione usū activi, imperfectionem involvi; sed in distinctione usū activi ab electione efficaci Mediī: quod est dicere; in ratione essentiali usū activi, qui habetur à Creaturā non dari imperfectionem: dari tamen in modo, quo habetur ab ipsā: unde ratione illam damus Deo: negamus modum;

at-

Secundō.

atque adeo distinctionem. Exinde respondeo secundō: concessō antecedente, distinguendo consequens: datur in Deo, modo quo datur in nobis, nego: juxta suam rationē essentialē, præscindētē à modo, & distinctione, cum quibus est in nobis, concedo.

Objetio quarta ex Eisd.

549 Objiciunt quartō ex eisdem: Elec-

tionē, & Usus tribui Deo debent secundū rationes suas essentiales; atqui secundū rationes suas essentiales important distinctionem inter se: ergo dari debent in Deo, ut important distinctionem inter se: ergo ea distinctione non potest in nobis oriū ex titulo imperfectionis, ut dicebamus. Minor, in quā est difficultas, probatur: quia electio & usus secundū rationes suas essentiales, terminantur ad media sub diversis rationibus; atqui actus secundū rationes suas essentiales, terminati ad objecta sub diversis rationibus, important distinctionem secundū suas rationes essentiales: ergo &c. Minor patet: tūm in actibus intellectus, & voluntatis: tūm in simplici complacentia, intentione, & fruitione: qui actus ex eo distinctionem important, quōd sub diversis rationibus attingunt objectum. Probatur major: quia Media, & habent esse effectum finis, in genere cause finalis in ordine intentionis: & habent esse causam finis in ordine executionis: Nunc sic: electio, utpote pertinens ad ordinem intentionis, tendit ad media, ut sunt effectus finis, & ad finem præcisè terminatur, ut est ratio appetendi media: Usus verò, utpote pertinens ad ordinem executionis, tendit ad media, ut sunt causa finis, & terminatur ad finem, non ut causam, sed ut effectum: ergo tendunt sub diversis rationibus Electio, & Usus.

550 Confirmant, & illustrant primō: Electio, licet tendat in Media, specificatur à fine, ut est ratio appetendi Media: Usus autem non specificatur à fine, sed à Mediis, ut sunt causa finis: ergo hactenus habent specificativa distinctionē: ergo distincti sunt ex genere suo. Illustrant secundō: Licet electio hominum ad gloriam, spectans ad ordinem intentionis, non specificatur à Mediis, nempe à Gratia, & à meritis: (alioqui non esset liberalis:) Decretum executivum Gloriarum specificatur à meritis, quia est de ordine executionis, in quo Gloria non est

cāsa; sed effectus meritorum: ergo si. In Primā similiter, licet electio Gratiae, & meritorum, specificetur à Gloriā, ut causante 2. de Deo intentionaliter formaliter Gratiam, & Providēt. merita: Decretum executivum Gratiae, & Præde- & meritorum specificabatur, non quidem finante.

à Gloriā, sed à Gratia, & meritis, ut sunt causa Gloriarum: ob rationem supradictam.

551 Illustrant tertīo: ex Doctrinā Tertia: Sancti Thomae 1. 2. quāst. 16. art. 4. di-

Ex Sancto Thomā.

stinguentis duplē habitudinem voluntatis ad volitum: unam, ad volitū, prout est in voluntate per quandam proportionem: alteram, ad volitum, prout realiter habendum: & quia ad primam habitudinem spectat electio: usus ad alteram: infert Sanctus Thomas, usum esse post electionem. Arguunt iam sic: Actus conjungens amantem cum objecto affectivè, distinguuntur ab eo, qui conjungit amantem cum objecto, ut realiter habito: ut patet: nam ille actus tendit ad objectum, ut est in voluntate; alter tendit ad ipsum ut in re, & in se est: atqui electio illiusmodi tendit; usus, hujusmodi: ergo essentialiter distinguuntur.

552 Illustrant ultimō. Nam licet elec-

Quarta.

ctio remotē ordinetur ad objectum, ut realiter habendum, non tamen proximē, & tanquam ultimā applicatio facultatum: secundū, Usus: Deinde, licet electio sit efficax ad realem executionem medium; non tamen proximē, & absolute, sed conditionē, si nempē perseveret: at Usus efficacia, absoluta est, & in actu secundo conjungit realiter amantem cum objecto: ergo essentialiter inter se distinguuntur. Hucusque subtilitas Magistri Godoy præoccupatur rationes nostras, & solutiones communes.

553 Respondeatur primō, concessā Solvitur majori, negando minorem. Ad probationem, distinguo majorem: sub diversis rationibus inter se oppositis; neque cadentibus in actu eundem, nego: sub diversis rationibus cadentibus in actu eundem, neque oppositis inter se, transscat: quo tota argumenti machina ruat. Non enim sufficit ad distinctionē actuū, diversitas motivorum: nisi aliunde probetur, cum diversitatem motivorum tantam esse, ut cadere nequeat in actu eundem.

554 Respondeo secundō: Negando Secundō:

ite.

In Primā iterum minorem; ad probationem, ne par. trāct. go maiorem, & in istius probatione mif-
2. de Deo centur multa perquam fallā. Imprimis
Providēt. est falsum, electionem non pertinere ad ordinem executionis: si enim ab eā du-
Præde- finante. citur initium executionis, quomodo non spectet ad eum ordinem? Deinde eit fal-
sum, usum non spectare ad ordinem intentionis; si enim usus est effectus ordi-
nis intentioni, quomodo non spectat ad eum ordinem? Insuper est falsum: electionem non terminari ad media, ut sunt causa finis: & terminari ad ipsa ut sunt effectus finis: Nam electio in actū exer-
cito constituit Media effectus finis, & tendit ad ipsa, ut utilia, non quidem ut intendatur finis, sed ut finis executioni mandetur: ergo tendit in ipsa, ut sunt causa finis. Id quod similiter dico de usu.

Ex quibus

Et Prima Confirm. 555 Ad primam confirmationem, ne-
go antecedens: æquè enim specificantur à fine Vsūs, & electio: nam idēt Vsūs exequitur Media, quia finis intentus est, & ut finis assequatur. Ad secundam, ne-

go suppositum: æquè enim, licet diversimodè, spectat ad ordinem executionis electio ad gloriam, quā ejus activa executio. Deinde nego quod assumitur, de specificatione: electio enim ad gloriam, & ejus decreturn executionem, æquè specificantur à Meritis. Ad tertiam, di-
co, Sanctum Thomam locutum esse de Electione, & Vsū, in genere, quia dari potest electio sicut in nobis distincta ab usu. Deinde nego electionem non habere vim conjungendi amantem cum me-
dio ut realiter habito; conjungit enim cum medio prout utili ad affectionem finis: ad quam parū proficit existentia intentionalis, nisi & physica accedat. Ad ultimam, dico Divinam electionem, cùm necessaria permanentia sit, non posse dici conditionare efficacem circa execu-
tionem Medii, nempè si perseveret. Deinde quicquid assumitur in ipsā confirmatione est ipsissima quæstio. Demū ex to-
to argumento sola convincitur distinc-
tio electionis ab Vsū ex modo nostro concipiendi, & purè extrinsecā, quam nō nego. Videatur Pater Ribadeney: a totā disputatione 5 de Prædestinatione præsentim cap. 3. ubi Thomisticas istas subtili-
tates omniō ostendit inutiles, & evan-
idas, & æquivocatione plenas.

Quarta. 557 Confirmatur primò: Implicit non applicari ad actionem ultimò cau-
sam per Decretum, vi cuius manet ipſi antecedenter impossibilis onnis status non-actionis: cui enim antecedenter ma-
net impossibilis status tenebrarum, inest summa necessitas ad existentiam lucis: atqui per Decretum essentialiter inva-
riabile, & efficax circa existentiam rei à se producendam, & determinandam, ma-
net agens antecedenter impossibilitatus ad statum omnem non-actionis: ergo ma-
net ultimò necessitatus ad actionem: ergo Decretum illud necessariò est execu-
tivum. Consequentia hæc patet: quia De-

Ribaden. Nota bene
Ribaden. 5 de Prædestinatione præsentim cap. 3. ubi Thomisticas istas subtili-
tates omniō ostendit inutiles, & evan-
idas, & æquivocatione plenas.

§. III.

ALTERA PARS NOSTRÆ ET VERE
Sententiae.

556 **S**ecunda Conclusio: Neque etiam *Inter Ordinem excedens* potest distingui plusquam ex modo nostro concipiendi *Electio ab Vsū, cutivum, neque ordo Executivus ab Intentivo.* Pio & Inten-
batur primò: ex illo principio genera-
li, quo de Mysterio Incarnationis dispu-
tantes omnem ab exercitio Divinæ Li-
bertatis divisibilitatem exclusimus. Se-
cundò, ratio specialis formatur sic: Or-
do electivus, seu intentionis est ordo Con-
Decreti essentialiter invariabilis, infra-
strabilis, & efficacis: ergo est ordo De-
creti essentialiter executivi: ergo ordo di-
ctis lib. electivus, seu intentionis distingui non
potest ab ordine executivo. Antecedens
patet: nam de hoc genere actuum effica-
cium nobis est qualitio. Secunda conse-
quentia liquet; & probo primam: Decre-
tum essentialiter invariabile, infra-
separabile, & efficax est æterna essentialis inse-
parabilitas, & connexio sui cum existen-
tiā exercitā objecti: alioquin non est cur
dici posset simpliciter efficac: atqui æter-
na essentialis inseparabilitas, & connexio
Decreti cùm existentiā exercitā objec-
ti est Decretum executivum objecti, si
à sic decernente determinandum sit: quod
ostendo: nam essentialis, & æterna inse-
parabilitas, & connexio Decreti cum existentiā exercitā objecti nequit
non esse inseparabilitas, & connexio
causæ sic decernentis cum actione, & ex-
istentiā objecti: quid autem ultra desiderari potest ad rationem Decreti execu-
tivi?

557 Confirmatur primò: Implicit non applicari ad actionem ultimò cau-
sam per Decretum, vi cuius manet ipſi antecedenter impossibilis onnis status non-actionis: cui enim antecedenter ma-
net impossibilis status tenebrarum, inest summa necessitas ad existentiam lucis: atqui per Decretum essentialiter inva-
riabile, & efficax circa existentiam rei à se producendam, & determinandam, ma-
net agens antecedenter impossibilitatus ad statum omnem non-actionis: ergo ma-
net ultimò necessitatus ad actionem: ergo Decretum illud necessariò est execu-
tivum. Consequentia hæc patet: quia De-

Disp. 3.2. Quia Decreta constituant Prov. Dei? sect. 2. 497.

Decretum Executivum nihil aliud habet, quā ultimò necessitare potentiam ad actionem objecti voliti.

Secunda: 558 Confirmatur secundò: quia apud nos, Decretum efficax humanum de exi-
stentiā rei, necessariò determinat ultimò facultatem executricem; & si ipsum per-
serverat, & alioquin intrinsecè est efficax; non sumus liberi ad suspendendam actio-
nem facultatis executricis: & ratio est,
quia facultas executrix habet metaphy-
sicam simpaticam necessitatem exequen-
di nutum efficacem voluntatis. Quod si facultas aliquando torpet, est, quia Propositum est variabile, vel frustrabile. Nunc sic: Atqui Decretum Dei nequit esse variabile, neque frustrabile, si sit efficax; & alioquin Divina omnipoten-
tia est metaphysica necessitas sequendi
nutum Dei efficacem: ergo omne Decre-
tum ex se efficax, circa objectum à Deo
determinandum, ultimò determinat Om-
nipotentiam: ergo essentialiter est execu-
tivum.

Tertia: 559 Confirmatur tertio: quia non ex alio capite dicitur à Decreto executivo ultimò applicari Omnipotentia, quā ex vi efficacia circa existentiam rei à Deo alioquin determinande: si ergo Decretum ordinis electivi, seu intentionis est efficax, & alioqui permanet; quid ipsi deest ne sit executivum? aut quod munus restabit Decreto, quod superadditis, & vocatis executivum?

560 Respondet Suarez: Decretum Intentivum habere se præcisè instar unio-
nis affectivæ cum objecto, tendereque in ipsum, quia bonum est: Executivum ha-
bete se instar ultimæ determinationis ad exequendum, tendereque in objectum,
quia factibile, & tanquam in effectum à Deo exequibile. Contra primò: quia etiam Decretum inefficax est unio affec-
tiva cum objecto: quid autem addit Decreto efficaci ipsa efficacia, nisi vim ex-
ecutivam importet? Secundò: quia con-
tendimus efficaciam affectus circa rem
ab amante determinandam præscindi
non posse ab ultimâ applicatione po-
tentiae: est ergo ipsissima quæstio per
quam respondet tantus hic Author. Ter-
tiò: Quid est in Decreto executivo ten-
dere in objectum, non quia amabile, sed
quia factibile? est enim amor objecti:
ergo tendit in ipsum, quia amabile est.

Aranda de Deo.

Quid ergo est tendere in objectum, quia In Primā factibile? estne tendere in ipsum, præ-
par. trāct. cognitum ut factibile à Deo? at Deus 2. de Deo nullum objectum efficaciter intendere Providēt. potest nisi ita præcognitum? estne move-
& Præde- ri decretum ex factibilitate objecti? at finante.

hoc neque verum est, neque sufficiens.
Non verum: quia bene stat, ultimò po-
tentiam applicari ad operandum per de-
cretum, quod ex factibilitate non mo-
veatur, ut experientia nostra nos docet.
Non sufficiens: cur enim ordo intentionis
moveri non possit ex motivo factibilitatis,
qui immediatè executionem indu-
cat? Nihil ergo est, ex quo parari possit
Ordinis intentioni, & Executivi ex isto
discursu discriben.

561 Respondet Salazar: Decretum Solutio P. executivum decernere objectum, & actio Salazar,
nem, quā producatur: Intentivum verò & aliorū.
solam objecti decernere existentiam, non
verò actionem, quā producatur: unde
executivum dici debet tendere in ob-
jectum, ut factibile; non ita Intentivum.
Huc reducitur aliorum discriben
trium Decretum Intentivum velle directè
existentiam objecti, & indirectè actionem:
econtrà Executivum. Et simul alio-
rum afferentium per decretum Intentivum
decerni objectum determinat, &
ragè actionem: & hanc determinari per
Executivum. Contra primò: quia tres Excludi-
hi discursus nituntur principiis omnino tur.
dubiis, & mihi fas: quod nempe Deo
sint possibilia Decreta vagæ, præcisæ,
& sapientia inceptias, quas nos patimur
in affectibus. Vide, si placet, in opere de
Incarnatione lib. 3 totam primam Dispu-
tationem. Contra secundò: Per vos po-
test à Deo efficaciter prædefiniti actus
liber creature, non solum in specie, sed
etiam in individuo; atque adeo ut deter-
minata actionem includens, sine quā
neque vitalis, neque liber, neque meri-
torius concipi, aut decerni potest: atqui
Decretum prædefinitivum actus liberi
per vos, debet esse purè intentionum: er-
go Decretum nequit satis manere con-
stitutum in linea executivi per efficaciam,
quā decernatur directè & determinatè
actio, quā produci debet objectum effi-
caciter volitum.

562 Respondet Communis opinio: Solutio
Decretum Executivum id ex se habere, Communis
quā applicet ultimò facultates execu-
tri-

Rrr

In Primā trices ad operandum: non tamen id habere Decretum Intentivum. Bene quidem: 2. de Deo Scimus id dici: & optamus rationem: Providēt. nam hæc est quæstio: & efficaciter supra & Præde- contendimus, exinde nullum, nisi liberè, finante. peti posse dilicimen. Sic argumentor; Vrgetur. Vel applicatio, quam dat formaliter potentia decretum Executivum, est formalis determinatio in actu secundo: & hoc non: nam hæc ultima applicatio est actio ipsa, quæ Agens tendit in effectum. Est ergo antecedens necessitas à voluntate liberè industa, quæ circa objecti existentiam alioquin ab amante determinandam, redditur facultas executrix inseparabilis ab actione, pro tempore, pro quo vult objectum ponit voluntas ita efficaciter volens. At hæc necessitas æquè competit Decreto Intentivo, ac Executivo, cùm impræscindibilis sit ab efficacia affectus circa rem ab amante determinandam: & undenam vis hæc applicandi in Decreto Executivo, nisi ab efficacia optamus rationem præstituti diliciminis.

Discursus
Ripalda.

No sufficit

563 Dat Ripalda: quia Decretum Intentivum, quamvis immediatè velit positionem objecti, vult illam, ut ponendam per decretum aliud, quod habet etiam pro objecto. Contra primò: quia hæc ratio est omnino voluntaria; & ipsa quæstio: si enim Decretum ex se efficax est, ad quid aliud decretum inducit? Secundò: quid magis ridiculum dici potest, quæcumq; voluntas efficaciter volens existentiam, & executionem alicujus objecti, velit eam per multos actus inducere: cùm alioquin efficacia volendi compendiosa via sit ad objecti positionem: & si apud nos hæc videntur ineptæ: quo jure in Deo ponimus, ancillaturi Divinæ libertati. Tertiò: nam similiiter dici possit illud decretum Intentivum velle inducere secundum decretum per aliud, & sic in infinitum. Si ergo primum illud Decretum est ultimò applicans voluntatem ad secundum, cur non sit in linea Executivi?

564 Quartò: quid vetat concurrere duas causas executivas effectus ejusdem? si autem id non implicat: cur decreto illi primo neganda sit vis exequendi, i.e. velit coëxequi effectum cum secundo? Adde, nonne Anima producit potentias, si distinguuntur ab ipsa? nihilominus ipsa cum illis immediatè concurredit ad actus

vitales, ut contra Thomistas tueri solemus: cur ergo cum illo decreto executivo, non coëxequetur objectum efficaciter voluntum, Intentivum? Ultimò: Vel decretum illud, quod Intentivum dicit, ita decorrit rem poni per aliud, ut non ponatur à se ipso, vel non? Si secundum: ergo utrumque decretum erit in linea executivi. Si primum: est omnino implicans: sicut enim implicat, quod illud decretum statuat, ne ametur à se objectum, ita implicat quod statuat, amari efficaciter à se ipso, & à se ipso non applicari immediatè potentiam ad executionem illius: quid enim aliud est applicari immediatè potentiam, quæcumq; objectum efficaciter statuit?

565 Dat Arriaga: quia Decretum Intentivum, se habet ad instar actus imperantis aliud Decretum ad executionem circa rem ab amante determinandam: & undenam vis hæc applicandi in Decreto Executivo, nisi ab efficacia optamus rationem præstituti diliciminis.

Nec sufficit discursus Arriaga.

519.

Suprà n.

Et latius Abib. cū Suarez.

566 Dat Botull: quia Decretum Intentivum vult objectum fieri per aliud cursus P. Decretum: non sic, Executivum. Contra Borrull.

567 Dat ultimò Ribadenya secutus Aldretum: quia Decretum Intentivum eger ex se, & petit conjungi cum principiis alioqui sufficientibus ad effectus positionem: non ita, Executivum: sine quo principiis, quibus adjungitur, non sufficientiunt ad positionem objecti. Contra primò: quia adjungi principiis sufficientibus ex se ad positionem objecti, non tollit supervenienti principio vis cau- fandi, vel determinandi, ut est ex terminis notum. Secundò: quid est, quoniam duæ causæ subordinatae adunentur ad immediatam executionem effectus? Tertiò, i.e. Divina voluntas sit ex se sufficiens ad positionem Decreti executivi; nihilominus Decretum, quod dicitis intentivum, habet vim executivam ejusdem. Quarto: quia si Decretum est efficax, cur vegetat principiis per aliud constitutis in esse plena sufficientia ad positionem objecti, cur per ipsum, sine alterius interventu, non reddentur principia plenè sufficientia? hæc enim est ipissima quæstio: aut unde fingitur in hoc Decreto indigentia alterius, ut principia redundantur sufficientia? ex quo patet, ab his authoribus rationem omnino eandem reddi, soi vocum colore diverso, & cum manifestâ petitione principii de quo quærimus.

sum: i.m. contendimus oppositum esse imperceptibile: nam sicut Intentivum statuere nequit, ne objectum ametur à se; ita ne ametur à se efficaciter: quid autem aliud est applicari ex vi affectus facultatem executricem ad operandum?

Neque tam dis- cursus P. Aldrete, & P. Doñ Ribaden.

567 Dat ultimò Ribadenya secutus Aldretum: quia Decretum Intentivum eger ex se, & petit conjungi cum principiis alioqui sufficientibus ad effectus positionem: non ita, Executivum: sine quo principiis, quibus adjungitur, non sufficientiunt ad positionem objecti. Contra primò: quia adjungi principiis sufficientibus ex se ad positionem objecti, non tollit supervenienti principio vis cau- fandi, vel determinandi, ut est ex terminis notum. Secundò: quid est, quoniam duæ causæ subordinatae adunentur ad immediatam executionem effectus? Tertiò, i.e. Divina voluntas sit ex se sufficiens ad positionem Decreti executivi; nihilominus Decretum, quod dicitis intentivum, habet vim executivam ejusdem. Quarto: quia si Decretum est efficax, cur vegetat principiis per aliud constitutis in esse plena sufficientia ad positionem objecti, cur per ipsum, sine alterius interventu, non reddentur principia plenè sufficientia? hæc enim est ipissima quæstio: aut unde fingitur in hoc Decreto indigentia alterius, ut principia redundantur sufficientia? ex quo patet, ab his authoribus rationem omnino eandem reddi, soi vocum colore diverso, & cum manifestâ petitione principii de quo quærimus.

568 Objiciunt primò: dari in Deo Decreta disjunctiva, quæ necessariò pertinent ad ordinem Intentivum. Deinde vix incidi posse per Theologicas materias nisi per hos ordines, præteritum disputando de Incarnatione, ejusque causis de Prædestinatione, nostrisque meritis respectu Gloriæ. Respondeatur, imprimis Decreta disjunctiva non esse Deo possibiliæ. Deinde ex his permisso non sequi distinctionem ordinis Intentivi ab Executivo: nam ut Decretum disjunctivum determinet ad productionem unius, sufficiet exclusio alterius extremi. Tertiò, decussas à nobis esse difficultates has omnes; & in earum decursu, tria ostensa: Primum: eos ordines superfluere in Theologicâ palestrâ, & sine sufficienti-

fundamento adduci. Alterum: eos esse omnino insufficientes ad fines, ad quos tan- par. trahit. Tertium, sine 2. de Deo his posse Theologum incedere, nosque Providēt. in trahitu de Incarnatione incelsisse, & Præde- in hoc, & aliis incessuros rectâ, ut opifiante. nor, ad veritatem viâ.

169 Objiciunt secundò: Decretum Objectio Prædefinitivum actus liberî possibile est: secunda. at est ordinis purè intentivi: alioquin tolleret libertatem: nam ex eo maneret determinata Omnipotētia ad actionem, quacum concurrit cum Creatura: ergo stare potest affectus efficacia sine vi exec- cutivâ: quo rationes nostre f. anguntur. Nego minorem: nam Decretum Præde- finitivum exequitur auxilia, & alia obje- cta: unde manet in linea Decreti execu- tivi, saltem respectivè ad Auxilium.

570 Instant, ut putant, efficacissime. Solemnis Licet Prædefinitio efficax sit executiva instantia: respectu auxili: nequit esse executiva respectu consensus v.g. nihilominus non est minus efficax respectu consensus, quæcumq; respectu auxilii. Nunc sic: ergo stare potest affectus efficacia circa ex- istentiam alicujus objecti, quin eo ipso affectus sit executivus talis objecti: ergo potest dari ordo actus purè intentivi respectu objecti, circa quod habet intrin- secam efficaciam: ergo nullæ sunt rationes pro nostra conclusione d. ductæ. Responderet:

571 Habenda præ oculis est natura Nota bene Decreti executivi, ut apud omnes expo- doctr. n. nitur: quæ est, ultimò applicare, & determinare potentiam ad actionem objecti voliti: Iam duplex genus objectorum occurrit potest. Primum eorum, quo- rum determinatio ultima non est Dei, sed creaturæ, cui Deus ita pro libito suo attemporavit Omnipotentiam, ut noque- rit in operatione agere partes, & vices determinantis. Alterum eorum, quo- rum determinatio spectat ad Deum. Circa primum, nullum est in Deo decre- tum executivum, neque dari potest, salvâ libertate nostrâ: quia datur in Deo Decretum nolendi determinare, atque adeo nolendi habere decretum executivum ta- lis objecti. Circa secundum, necessariò Cardo in- dari debet in Deo Decretum executivum. d. Divinas

572 Tendeat potest in utrumque ge- Prædefini- nus objectorum Deus per affectus effica- tiones c. r- ces, sed efficacia validè diversâ. Circa c. Alius obje- l. leros.

In Prima objectum liberi consensus creati tendit affectu efficaciam pure affectivam, & connexivam, supponentis determinationem voluntatis, nec aliter voluntis operationem; quam tamen, quia efficaciter vult, vult quod exigit a Creaturâ determinante, sub mediis, quibuscum alioquin prævidet exituram ex determinatione ipsius Creaturæ. Circa objectum operationis sibi libera, & a se determinandæ, tendit affectu efficaciam effectivam, ut satis nostræ rationes probant præoccupando hanc istam.

Solvitur instantia. 573 Cujus assumpto concesso, distinguo minorem, quæ subsumitur: dari potest efficacia affectus circa objectum à volente determinandum, sine vi executivâ, nego: circa objectum determinandum ab alio, concedo: & distinguo: consequens: dari potest *ordo pure intentivus* circa objectum, circa quod datur in volente, *ordo executivus*, nego: circa objectum, circa quod nec datur, nec dari potest in volente *ordo executivus*, concedo: quid tamen inde contra nos? Nec exinde potest unquam esse verum, dari ordinem pure intentivum: Nam & Decretum prædefiniens, licet non sit executivum actus liberi, id habet habendorationem executivi circa auxilium, & habet ex ratione exercendi exercitè impossibilitatem, quam sibi imponit liberè Deus, de creaturâ non determinandâ ad actionem; & necessitatem de attemperandâ suâ Omnipotentiâ arbitrio creaturæ: quod perinde est.

574 Nihil enim aliud est præparare Omnipotentiâ attemperatè ad arbitriu creaturæ, quam velle Deum, dare creaturæ vires ad operandum, nolendo vices agere determinantis in operando: & hoc est relinquere creaturam indifferentem in operando, & præparari Omnipotentiâ indifferentem ex vi Decreti Divini: nam ex munere sic attemperandi Omnipotentiâ arbitrio creaturæ, impossibilitat sibi Deus connexionem cum operatione creaturæ, præterquam ex ipsius determinatione, ut explicabitur *infra*, & ponitur creatura cum jure ad determinationem operis, & composibilis cum extremo, quod pro libito velit.

Suprà num. 575 Sed rogas: quomodo igitur explicabitur efficacia talis affectus prædefinitionis? Respondeo ex num. 534. sic ex-

plicari debet, ut Deus ex specialitate complacentia, vel ita auxilium, quod præsumit est ex determinatione creaturæ conjungendum cum consensu: qui enim ponit medium, sub quo videt effectum, ex complacentia vehementi circa ipsum, efficaciter tendit in illum, neque ex ista efficacia tenetur plusquam ad pertinentiam hypothesis, quam reipsa videt cum effectu conjungendam. Sed hæc illustrabuntur in loco suo.

*Lib. 7. d.
nu. 69. &
d. nn. 126.*

SECTIO III.

AN DECRETVM EXECUTIVVM MEDIi ALIOQUIN INDIFFERENTIS, NEQUEAT LIBERTATI, DEBEAT ESTE INCONNEXUM CUM EFFECTU DETERMINATORI

§. I.
DOCTRINA PLAVSIBILIS RECENTIORUM.

576 **D**octrina, quæ apud Modernos ex Patre Ribadeneyrum *Do- disp. 2. de Prædefinitione* plausibiliter strina cōcircumfertur, affirmat: nempe Media munis ex alioquin indifferentia, qualia sunt apud Ribadenos Auxilia Divinæ Gratiae, ut stare Thyrso, cum nostrâ libertate possint, debere & aliis. Recentio-
nos ex Patre Ribadeneyrum *Do- disp. 2. de Prædefinitione* plausibiliter strina cōcircumfertur, affirmat: nempe Media munis ex alioquin indifferentia, qualia sunt apud Ribadenos Auxilia Divinæ Gratiae, ut stare Thyrso, cum nostrâ libertate possint, debere & aliis.

577 Hæc Decreta ponuntur hoc ordine: ut *inconnexum*, seu *indifferens*, subsequatur tanquam actus imperatus: *connexum*, & *prædefiniens* antecedat, tanquam Imperans ea omnia, quæ per se requiruntur ad libertatem: cùm autem unum ex *per se requisitus* ad libertatem, sit decretum *inconnexum*, & *indifferens* *executivum auxiliis*, etiam inducit, & imperatur. Et demum *afferunt*, sine hoc ordi-

Ordo De- cretorum.

Infra lib. 7. à num. 210. & à num. 218. ponitur creatura cum jure ad determinationem operis, & composibilis cum extremo, quod pro libito velit.

Suprà num. 575 Sed rogas: quomodo igitur explicabitur efficacia talis affectus prædefinitionis? Respondeo ex num. 534. sic ex-

ordines & binario, stare non posse nostra libertatis cum Divinitate, vel Prædestinatione, vel ex Scientia Media directione operante, concordiam. Nota quæstionem hic non esse de Decreto indifferenter preparativo Omnipotentia, ne sit equivocatio.

Tota Do- strina No- vam apud Graviores Societatis Autho- ftris Pri- res, nusquam, & nullibi recurrentes pro moribus contumia directionis, aut prædefinitionis nova est, & falsa ex multipli capite.

578 Hanc ego Doctrinam, uti no- vam apud Graviores Societatis Autho- ftris Pri- res, nusquam, & nullibi recurrentes pro moribus contumia directionis, aut prædefinitionis nova est, & falsa ex multipli capite.

Suprà d. li. libertate: & quas suprà rejectant, & nn. 358. & ex professo in Opere de Incarnatione lib. de Incarn. 3. disputatione prima tota. Sexto ex mul- lib. 3. disp 1. tiplicatione actum: Divitorum circa idem objectum, quod, sine otiositate de- cernentis, & actum mutuâ quoad per- fectionem unicuique in suâ linea debita diminutione fungi, nequit. Septimò: ex falsâ suppositione de eo, quod Decre- ta executiva Auxiliorum intrent in essen- tiam libertatis nostræ.

Impuona- tur ulte- rius pri- mò ad Ho- munes.

579 Arguo insuper, & primò ad homines contra plutes ex Adversariis, ita disurrentibus, ut afferant Decretū illud connexum, & Scientiam Medianam esse natu- rai à posteriores consen- tientia, eis que causis per se requisitis. Implicat induci per id, quod est natura per se posterior, illud quod est per se natura prius, ut patet ex ipsis terminis; sed per vos Decretum prædefiniens, aut directum à Scientia Mediâ est per se posterior consensu, ejusque causis: ergo implicat in terminis per tale decretum induci consensum, aut ejus causas: ergo implicat, quod tale Decretum sit actus imperans respectivè ad decretum essentialiter requisitum ad auxilium, & ad ipsum auxilium. Ergo tota vestra Doctrina, si vestris principiis standum est, manifesta terminorum implicatione laborat.

580 Arguo secundò: Stare nequit in Prima per vos indifferentia auxiliis, quantum par. irat. requiritur ad constitutionem libertatis, 2. de Deo si Deus exequatur auxiliu existentiæ Prævidet. per Decretum connexum cum consensu: & Præde- hæc enim est vestra Doctrina: ergo ne- stante. Secundò: per se requisitus, quantum ad constitutio- nem libertatis nostra requiritur, si Deus Homines ipsum Decretum exequatur per aliud connexum cum consensu. Atqui si Deus imperet sibi Decretum executivum auxiliis ex antecedenti Decretu, exequatur per decretum connexum cum consensu: ergo. Quæ subsumpsi, vera sunt: Prima consequentia, in qua est difficultas, probatur expositione tertiorum: neque enim manet minus, aut aliter connexum cum consensu, auxilium ex vi Decreti executivi conexi cum consensu, quæ maneat cum consensu connexi, Decretum alioquin indifferentes: ergo vel utriusque perit indifferentia ad libertatem requisita, vel nulli.

581 Dicitis, perire indifferentiam auxiliis, quia non existit modo compassibili primitur. cum dissensu, neque modo, quo prævi- sum est in hypothesis Scientia Mediæ. Haec (nisi fallor) est magna equivocatio. Duplex est modus existend in auxilio, & in Decretu: alter, intus inseus: alter, extus inseus: ille consistit in extrinsecus auxilio, vel decreti: hic in Decrete reflexo. Contra jam primò: quia æquæ auxilium, ac Decretum existunt in utroque casu modo extrinseco incompositibili cum dissen- su, & æquæ in utroque casu existunt modo intrinseco compotibili cum dissensu: nullum ergo dictum est. Contra secundò: quia si Decretum executivum auxiliis imperatur, ita per vos existit, ut neque auxilium, neque ipsum Decretum existeret, nisi esset Scientia Mediæ de consensu: ergo existit iti sensu vestro utrumque modo incompositibili cum dissen- su. Contra tertio: quia in hypothe- si Scientia Mediæ non videtur Decrete- tum auxiliis. Deinde denius videri: videturne ita indiferens extrinsecè, & intra- trinsecè, ut excludat imperium, vel non? Si primum: nequit per imperium ponere, quale prævisum est. Si secundum: ita videbitur auxilliis; & ponere alioquin poterit per Decretum connexum cum consensu. Contra quartò: quia ex mox

urgen-

In Primā urgendis à nu. 613. & infrā lib. 7. ann. 112 par. tract. & 201. & ex prædictis d'num. 358. ex sup- 2. de Deo positione quod præcedat Actus efficaci- ter imperans, servari non potest Decre- & Præde- tū quale videri in hypothesi, aut potest, finante. aut debet, nempe immediate liberum, & Mox. à indifferentis entitativē ergo ex præceden- num. 613. tiā actus efficacis, majus præjudicium Infrā l. b. fit indifferentis Decreti, quām Auxilii. 7. à num. Vide loco citato.

112. & à 582 Arguo tertio: Auxilium alio- num. 201. quin indifferentis ponī per vos potest à Supradā Deo per Decretum necessitans: ergo & num. 358. Decretum ipsum indifferentis. Consequē-

Tertiō, tia probatur: sicut enim auxilium secun- dūm se, est indifferentis conjungi Decreto homines. necessitanti, & Decreto non necessitanti; pariter causa per se requisita ad ipsius auxiliī existentiam, quale est Decre- tum inconnexum. Rogo modō: unde- nām habet reflexum imperium, ne ne- cessitans sit? Dicetis: ex eo, quod habetur à Deo dependenter à Scientiā Mediā, & ex suo modo tendendi sit incapax deter- minare Creaturam, tendensque in ipsam cum jure privativo determinandi suam operationem. Bene: ergo si detur auxiliū per Decretum, quod habeatur à Deo dependenter à Scientiā Mediā, & ex suo modo tendendi supponens deter- minationem Creaturā, & jus ad ipsam in eā, licet sit aliqui connexum, non erit necessitans. Id autem nos dicimus.

583 Dicitis: non esse id possibile. Et quānam est impossibilitatis ratio? Nam Decretum collativum auxiliī non con- stituit jus privativum libertatis ad deter- minandum operationem: neque con- stituit hypothesim Scientiā Mediā: cur ergo ex directione Scientiā Mediā, atque adeò ex determinatione prævisā Crea- turā, non possit esse Decretum executi- vum auxiliī, aliqui connexum cum ip- sā determinatione creaturā? Et ratio est: quia Decretum hujusmodi non tollit à Voluntate jus se determinandi pro li- bito, ratione connexionis, quam habet: quia tota ea Connexione habetur in Decre- to ex jure privativo creaturā ad se deter- minandam pro libito: stare ergo po- test cum indifferentiā propriā hypothesi prævisa per Scientiā Medium: nam isti indifferentiā positivā solū officit connexio præoccupans jus determinan-

585. di, ut modō explicō.

Eras- pellitur.

Alia etiā pellitur.

584 Arguo quartō: Repugnat in Deo simultas affectuum circa idem objec- tum, quorum, alter inefficax sit; alter, efficax: imperatus, ille; hic, imperans: ergo nūc falso principio tota Adversariorū Doctrina. Consequentia pater- nam ea est, stare non posse concordiam libertatis nostrā cum Divinā Prædefini- nente, aut dispensante auxilia ex direc- tionē Scientiā Media, nisi detur in Deo simultas hujusmodi affectum. Ante- dens, in quo est difficultas, ostenditur primō: quia affectus inefficax est dis- positio voluntatis, vi cuius ita afficitur in objectum, ut ex vi affectus sit paratus manere sine tali objecto: affectus efficax est dispositio ita vehemens erga ob- jectum, ut ex vi affectus non possit esse pa- tatus manere sine tali objecto: quis ergo concipere posse in volente perfec- tissimo affectuum ordinem, ut ex dis- positione non manendi sine objecto, velit, ita tendere in ipsum, ut ex affectu maneat paratus sine objecto esse?

Secundō: quia voluntio efficax er- ga objectum, est simul voluntas efficax sui, & objecti: ergo est voluntas, quā vo- lens, efficaciter vult, efficaciter objectum velle; manereque cum ipsius existentiā connexum, & inseparabilem ex vi affec- tū: quis autem ferre posse in volente perfectissimo affectum, quo ex una parte velit efficaciter, efficaciter velle ob- jectum, & ex aliā efficaciter velle, vele inefficaciter ipsum objectum, quod effi- cacinger velle, vult efficaciter? Id autem est, imperari affectum inefficacem ob- jectū ex amore erga ipsum efficaci: & hac, me judicio videntur iudicra, ut disp. illā Tom. de 1. roties citatā lib. 3. de Incarnatione fu- Incarnat. sius dixi. Neque me quicquam movet lib. 3. disp. solutio, quam post Quirós, Aldretum, & 1. loti. alios tentat in simili pro compo- sibilitate Decreti Prædefiniens efficacis, & Quirós. Aldrete. & Herre- pris Omnipotentiam indifferentis. & Herre- tis P. Herrera quæst. 10. sect. 4. num. 31. ra.

Tū quia tota ea Doctrina deseretur & impugnabitur lib. 7. seq. disp. 34. sect. 5. Vide lib. 7

Tū quia eātenus ea Decreta cōponit, qua à nu. 201.

tenus diversissima objecta cuivis affin- git: & modō non est quæstio, nisi de

Decretis efficaci, & inefficaci

circa idem objectum.

Quare

TENENDA SENTENTIA.

Mens no- 585 C Onclusio sit: Concordia nostrā fra de mo libertatis non petit, Media do dispen- aioquin indifferentia dispensari per de- sandi Au- cretum inconnexum cum effectu deter- xilium.

aliter decerni non possunt. Tres partes habet Assertio. Ultimam tenere debent quotquot pro Doctrinā Disputationis præcedentis laudavimus, ut intuli num. 390. eamque probat tota ea Decisio; & quæ nuper à num. 527. contra Modernos meditati sumus. Duas alias, ex communi Societatis doctrina merito ponunt Qui- rós, Herrera, & Avendaño; easque ut pote præsentis controversiæ, simul ostendō: paritate Doctrinæ de necessariā præcedentia Scientiā Mediā: vel enim illa negari debet, vel statui præsens: ipsissima quippe est utriusque ratio, & ipsissima difficultas: ut expediti constabit: nam necesse est auxilium dispensari per complexum actuum essentialiter conne- xum cum determinata parte libertatis. Insuper

Probatio 586 A priori: & argumentor sic pri- mō: Suppositio extrinsecè conjuncta cū comprincipiis aliqui indifferentibus, ex nullā sui connexione cum consensu, determinans ad consensum, nequit ob- stare libertati consensū: Atqui Decre- tum, quo unicè conferatur Auxilium aliqui indifferentis, et si connexum sit cum consensu, est suppositio extrinsecè conjuncta cum comprincipiis aliqui indifferentibus, ex nullā sui connexione determinans ad consensum: ergo talis suppositio decreti nequit obstarre liber- tati consensū: ergo concordia nostrā libertatis non exigit auxilia dispensari per Decretum indifferentis. In hoc discur- su stat tota vis. Et major est evidens: quia si connexione accedens principiis indif- ferentibus, non addit vim determinandi, ea finit in suā indifferentiā, & voluntate in privativo jure se & illa applican- di pro libito: quod reducitur solemnis ca- ratio, quod suppositio connexionis non immutans immediata principia opera- tionis liberæ, non obstat libertati. Nec aliunde apud nos suppositio Scientiæ

Media, aut complexi ex ipsā, & ex decre- to, conciliatur cum pleno jure nostrā li- par. tract. 2. de Deo bertatis.

587 Minor, in quā est difficultas, Provi- dēt. probatur. Decretum unicè connexum & Præde- cum consensu ex suppositione per Crea- finante. turā determinationem inducā de con- sensu, nequit habere connexionem deter- minantem ad consensum; sed Decretum unicè collativum auxilii, & aliqui con- nexum cum consensu, solum est conne- xum cum consensu ex suppositione per Creaturā determinationem inducā de con- sensu: ergo nequit habere connexionem determinantem ad consensum: ergo nullā sui connexione potest ad consen- sum determinare. Minor patet: quia ta- le decretum supponitur essentialiter pen- dens à Scientiā Mediā, nec aliter potens existere. Major est in Scholā nostrā pri- mum principium.

588 Confirmatur primō: quia unicè ponit auxilia per decretum connexum cū consensu est existere auxiliā, & connexionem cum consensu ex suppositione liberā Creaturā de consensu; atqui existere auxiliā, & connexionem cum consensu ex suppositione liberā Creaturā de con- sensu, est suppositio impotens determi- nare ad consensum: nam est suppositio connexa cum eo, quod nullus determi- net ad consensum, nisi creatura: ergo Confirmatur secundō: quia tota energia hujus decreti stare potest cum decreto de eo, quod Deus nolit determinare Crea- turam ad consensum: stat enim benè efficacia connexiva cum consensu ex vi Scientiā Mediā, & simul efficacia nece- sitans Deum ne determinet, atque adeò conexa cum prædominio Creaturā: ergo energia hujus decreti nequit esse connexione determinans.

Confirmatur hinc tertio: Suppo- sitio nihil importans ex vi connexionis, nisi veritatem Scientiā Mediā, & aliqui conjuncta cum hypothesi ipsius Scientiæ, qualis ab ipsā attingitur, ne- quid obstarat talis hypothesis dominio, & libertati; atqui suppositio Decreti, quo de loquimur, ex vi connexionis, solum habet importare veritatem Scientiā Me- diā; solum enim habet eam connexionem ex subsecutione ad Scientiam Mediā: Deinde jungitur cum ejus hypo- thesi, qualis prævisa est: quia prævisa est cum

504 Liber 6. Providentia Divina Secundum se.

In Primā cum jure determinandi, cui non opponitur, trahit istius Decreti conexio: ergo.

2. de Deo 589 Argumentor secundò sic: & illus-
Providet. stratur præcedens ratio: Tota libertas
& Præde- Créature manet cum Decreto unicè
finante. collativo auxiliis, & alioqui conexo cum

Probatio: consensu v. g. ergo neque ejas supposi-
altera: & tio tollit libertatem, neque illius immu-
Confirmatio: nitas exigit Decretum indifferens colla-
præce- tivum auxiliis. Probatur antecedens: To-
dantis.

existentiā principiorum, quæ requiruntur ut immediatè influxiva in cōfēnsūm, & dissensūm, & in carentiā principii im-
mediati non indifferētis ad utrumlibet: brevius: tota libertatis essentia, stat in
potestate immediatā Indifferenti, sine vi
præoccupandi jus determinationis ad
opus; Atqui totum hoc stat cum Decreto in-
differenter collativo Auxi iorum: ergo
Syllogismi sine hoc, & cum illo manet tota liber-
Princ pa- tas. In p̄mmissis proximi Sylogismi stat
lis tota difficultas.

Minor proba. nr. 590 Et minor ostenditur. Primò ex
ratione præcedenti: nam connexio hujus
decreti non potest præoccupare jus de-
terminandi: & alioqui conjungitur cum
his omnibus, quæ se habent immediatè
ad consensūm, & dissensūm, ut patet. Se-
condò: quia suppositio consensūs, licet
sit opposita dissensiū, non opponitur es-
sentiae libertatis, neque potestati dissen-
tiendi: ergo neque suppositio connexionis
de consensū consequens ad ipsum
consensūm. Tertiò: quia ex defectu De-
creti indifferenter collativi nihil deficit
ex his, quæ immedia: è principiant con-
sensūm, aut dissensūm: cùm Decretum,
nullius sit principium immediatū Deinde ex ejus defectu, nō substituitur aliquod
principium immediatum determinans
ad unum ex extremis: nam sola succedit
carentia ipsius: at ista carentia non in-
fluit immediatè in cōfēnsūm, positivè, ut
patet; neque negativè: nam influere ne-
gativè immediatè est tollere aliquid im-
mediatum principium dissensūs: nullum
autem tollit; solum enim tollit decre-
tum indifferentē, quod neque in consen-
sum, neque in dissensūm influit immediatē: ergo sine tali decreto, & cum de-
creto conexo stant principia, quæ re-
quiruntur ut immediatè influxiva in
consensūm, & dissensūm, & carentia prin-

cipii immediati determinantis; sive stat
potestas indifferens immediata, atque
adē tota libertatis essentia.

591 Probatur modò major: Nam Major
tota essentia libertatis stat in potestate probatur.
proximā electiva ad utrumlibet: atqui
potestas p̄oxima electiva ad utrumlibet
solum dicit constitutivè principia imme-
diata ad utrumque, & exclusionem im-
mediati principii determinantis ad unū:
ergo in his duobus stat tota libertatis
essentia. Major est per se nota. Et minor
erit pater: quia implicat in ipsis ter-
minis, quod quis habeat principia imme-
diata ad aliud, & quod careat po-
testate proximā ad illud. Deinde simili-
ter implicat, quod quis habeat principia imme-
diata cum exclusione determinan-
tis ad unum, & quod non maneat in-
ifferens, & cum jure ad eligendum.
Confirmatur: quia potestas sufficiens
nihil est aliud, quām potentia imme-
diata sufficiens; potentia necessaria, nihil
aliud, quām potentia immediata necessa-
ria: ergo potentia libera nihil est aliud
quām potentia immediata Indifferens.

592 Dices primò: defectum decreti
Indifferentis determinate *sicutem negat-
vè ad consensūm*: quia tollit id quod est
necessarium, ut dissensūs sit, & alioqui
compara, i non potest: quare cum talis
decreti defectu nequit state potestas im-
mediata, & proximā potestatis ad
dissensūm: ergo ex ejus defectu nihil deficit
immediatē, & proximā potestatis ad
dissensūm: ergo ejus defectus nequè ne-
gativè determinat. Nam tunc aliquid
negativè determinat, quando tollit ali-
quid aliud se tenens ex parte proximā
potestatis ad oppositum: manet enim
tunc potentia necessitata ad unum ex
defectu potestatis ad contradictorium.
Confirmatur: esse necessarium, ut dis-
sensūs sit, non est requiri ad potestatem
proximā dissensūs, ut est evidens in
ipso dissensū, in ejus actione, in Scientiā
Visionis, & Mediā de dissensū: ergo stat
optimè esse necessarium, ut dissensūs sit,
& alioqui non existere, nihilque deficere
de potestate proximā dissensūs: ergo ne-
que de potestate comparandi illud ipsum
quod deficit pro casu dissensūs.

593 Dices secundò: Decretum In-
differens influere in dissensūm duplicitur: secunda
Pri-
pellitur.

*Erafio
prīma in-
tercipitur*

*Erafio
tertia
pellitur.*

Disp. 32: Quæ Decreta constituant Prov. Dei? sect. 3. 505

Primò in genere causæ: & hunc esse in-
fluxum unicè mediariū. Secundò in ge-
nere conditionis: & hunc esse imme-
diatum: nam dissensus non solum indiget
Decreto, quatenus eger auxiliis; sed
erit quatenus ex se exigit, ut auxilia
sint modo secum compōsibilis. Contra:
quia Decretum non exercet causalita-
tem & influxum, nisi quatenus vult, &
decernit; at sola decernit auxilia, & non
dissensum: ergo solum exercet influxum
circa auxilia: vana est ergo distinc-
tio istius duplicitis influxūs. Deinde habere se
ut conditionem immediatam, est tollere
per sui existentiam, carentiam alicuius
quod immediatè determinaret ad con-
sensūm; at per sui existentiam nullius
carentiam tollit, quæ vel positivè, vel
negativè determinet ad consensūm: er-
go. Tertiò: quia eger alioqui, ut sis, non
est ipsum exigere ut influxum in te.
Quartò: quia per vos, licet de essentiā
dissensūs sit, coexistere cum auxilio, &
cum decreto intrinsecè, & extrinsecè se-
cum compōsibilibus, non tamen est de
essentiā dissensūs, quod ejus potestas pro-
xima, subesse debeat decreto intrinsecè,
& extrinsecè cum dissensū compōsibili:
ergo simpliciter.

594 Dices tertio: defectum hujus de-
creti determinare, quia substituitur de-
cretum connexum: cujus alioquin ex-
clusio requiritur ad essentiam libertatis:
neque enim minus requiritur istius de-
creti exclusio, quām decreti Thomisticī,
& Schotisticī. Contra: nam id jam est
negare possibilitatem prædefinitionum,
& decreti directi à Scientiā Mediā. Se-
condò: nequit in essentiā libertatis in-
cludi exclusio rei nihil obstantis essentiæ
libertatis: nam ex eo in essentiā liberta-
tis includitur exclusio Decreti Thomisti-
ci, & Schotisticī, ex eoque ea exclusio
prævidetur in hypothesi Scientiæ Mediæ:
atqui Decretum, quo de loquimur, nihil
obstat essentiæ libertatis: ergo non est de-
essentia libertatis ejus exclusio. Proba-
tur minor: eatenus tale decretum obsta-
re posset essentiæ libertatis, quatenus ex
vi connexionis haberet præoccupatum
jus determinandi: qualiter habent De-
creta, Thomisticum & Schotisticum; at-
qui connexionis talis decreti est necessitas
non determinandi, sed supponit præoc-
cupatum in Creaturā jus se determinan-

Aranda de Deo.

di, ut dixi à num. 587. ergo. Confirma-
tur. Nam si obstaret libertati, vel esset par. trahit.
ratione connexionis? & hoc non: nam 2. de Deo
suppositio conexa cum consensu bene Providet.
stat cum libertate ad consensum, & dis-
& Præde-
fensum, ut dixi num. 588. vel esset, quia finante.
dissensum impedit? nec hoc: quia impe-
dimentum unicè existens, ut tale impe-
dimentum est, dependenter à libitu po-
testatis potentis ipsum evitare, non ob-
stat ipsius voluntatis arbitrio, & po-
testati: ergo, &c.

595 Argumentor tertio sic: supposi-
tio connexionis cum consensu, v. g. sim-
pliciter consequens exercitium libertatis priori.
& consensūs, nequit obstat libertati
consensūs, ut est primum in Scholā præ-
sertim nostrā, principium: Atqui suppo-
sitio decreti conexi cum consensu unicè
conferenti auxiliū, est suppositio con-
nexio simpliciter consequens exerci-
tium libertatis, & consensūs: ergo, &c.
Major, ut dixi, nota esse debet: nam eo
ipso erit ea suppositio pro libito volun-
tatis impeditiblē, vel acquiriblē, atque
adē innoxia libertati. Minor probatur,
quia, ne ea suppositio sit simpliciter con-
sequens, neque obstat ratio remotè præ-
cedendi ad consensūm, neque necessitas
remotè præcedendi: nihil igitur obstat
ne sit simpliciter consequens ad con-
sensūm.

596 Antecedens quoad primam par-
tem datur ab Adversariis: & quoad alte-
ram facilè ostenditur: nam ut suppositio
sit simpliciter consequens, sufficit poste-
rioritas in genere determinantis; atqui
posterioritati in genere determinantis,
non obstat necessitas remotè præceden-
di: nam ex eo solum sit dari mutua
prioritatem in genere diversissimo, nem-
pe in genere intentionalī, & physico: ita
nempe, ut ea suppositio connexionis sit
prior in genere physico respectu cōsensūs
per mediatum influxum; & simul sit po-
sterior in genere determinantivo, & inten-
tionali per essentialem attemperationem
ad Scientiam Mediā, & ad ipsam ex-
gentiam consensūs: quæ mutua prioritas
negari in multis nequit, ut ostendimus
à num. 384. ubi ad homines præcertim à
386. manifestè contendimus admitten-
dū hoc genus prioritatis mutuæ, & posse
impediri, vel acquiri pro libitu, quod
alioquin præsupponi debet ad exercitiū
Supradā
ubi a'ia
remissi-
nes.
li-

Sss

In Primā libertatis in linea remoti prærequisiti; par. tract. vel remotæ causalitatis: inluperque di-
2. de Deo luimus quæ contra præsentem veritatem
Providēt. objici possent.

& Præde-
finante.

§. III.

ARGUMENTA DVQ DIFFICILLA VR-
gentur, & Solvuntur.

Objetio 597 **O**bijices tamen hic demū pri-
Prima,
difficilis. mō: Non potest stare, salvari
que libertatis essentia, nisi sit modo in-
differenti, & compoſſibili cum utroque
extremo libertatis ipsius: Atqui si auxi-
lium unicè detur per decretum connexū
cum consensu, nequit stare libertas modo
indifferenti, & compoſſibili cum utroque
extremo libertatis: ergo neque stare po-
test libertatis essentia. Major pater: quia
libertatis essentia est posse operari pro-
hibitu consensum, vel dissensum: ergo
debet existere modo quo possit utrumlibet
operari. Atqui operari nequit nisi
modo quo exiſtit, ut patet: ergo modus
quo existit debet esse indifferenti, & com-
poſſibili cum utroque extremo. Minor
probatur: quia libertas constituta per
auxiliū unicè existens per decretum
connexum cum consensu, existit modo
solū compoſſibili cum consensu: nam
decretum, vi cuius unicè existit, est in-
compoſſibile cum dissensu.

Illustratur
primō:

parare Decrētum connexum cum con-
ſensu, ex quo in caſu conſensu ſolū
potest exiſtere auxiliū, per nos, niſi
conjugendo conſensum cum auxilio:
atqui non potest conjugere: ergo nec
potest comparare tale decretum, nec li-
ber est. Probatur minor: Petrus non po-
tent conjugere conſensum cum auxilio,
ut eſt per decretum connexum cum diſ-
ſensu, ut patet: neque potest conjugere
conſensum cum auxilio, ut nunc, eſt per
decretum connexum cum conſensu: nam
nunc, cūm ſit caſu diſſensu, non eſt ta-
le decretum: neque potest conjugere
conſensum cum auxilio, ut preeſcindit ab
utroque decreto: nam auxiliū eſt eſſe-
tus Decreti, & implicat effectum exiſte-
re ſine cauſā, à qua habet exiſtentiam:
ergo nullo modo potest conjugere con-
ſensum cum auxilio.

600 Vrgetur. Primo: quia nequit Terzo:
conjungi conſensus cum auxilio, niſi
auxiliū exiſtat abſolutē: ergo nequit
conjugicū auxilio, niſi conjungi po-
ſit cum cauſā auxilio: neque enim auxi-
liū habet exiſtere abſolutē ſine cauſā.
Vrgetur ſecundo: nequit exiſtere auxiliū
abſolutē, niſi ſupponat pro priori
cauſam determinatam: ergo neque cauſa
poteſt, niſi pari modo ſupponat: nam
priori eſt eſſe, quām operari. Tota hæc
ſpeciosa argumentatio, ſi advertas, ſolvi
debet ab Adversariis: nam ut dixi à nu.

598 Et hinc patet inevitabilitas talis Decreti, ejusque viſ prædeterminati-
va: nam Voluntas ſolū potest operari
modo, quo eſt; atqui in caſu noſtræ Do-
ctrinæ non eſt niſi modo incompoſſibili
cum diſſensu: ergo ſolū potest operari
modo incompoſſibili cum diſſensu: atqui
operans modo incompoſſibili cum diſ-
ſensu, nequit evitare conſensum, ut per
ſe patet: ergo neque decretum, & mo-
dum, quo eſt incompoſſibili cum diſſensu.
Vrgetur aliter: ſi auxiliū unicè exi-
ſtit per decretum connexum cum con-
ſensu, pro priori ad auxiliū jam datur
incompoſſibilitas cum diſſensu: ergo exi-
ſtit auxiliū pro priori incompoſſibili-
ter cum diſſensu: ergo nequit pro priori
coſtituere ſignum indifferentiæ ad diſ-
ſensum.

Secundo:

599 Confirmantur hæc omnia: ſit Pe-
trus in caſu diſſensu; & ſic arguitur.
Petrus, qui modò diſſentit, nequit com-

Nota bene
ctio-

ctione patet ad majoris probationem:
nam ad eſſentiam libertatis ſufficit, ne
immutetur immediata potestas ad utru-
libet, neque officit ſuppoſitio connexio-
niſ cum uno extremo, non auferens
voluntati juſ ſe, & compiincipia deter-
minandi pro libito, nec aliter exiſtens,
quām per attemperationē ad ipsius vo-
luntatis determinationem, & arbitriū.
Ad probationem minoris, dico liberta-
tem conſtitutam per auxiliū unicè exi-
ſtens per decretum connexum, non con-
ſtitui per iſum Decretum, ſed per enti-
tatem auxiliī, ut influxivam in conſen-
ſum: quæ nempe per accidens à tali de-
creto pendet; atque adeò exiſtere mo-
do intrinſeo ſuę conſtitutionis, & po-
tentiaſ activa cum facultate opeſandi
utrumlibet, & evitandi, vel comparandi
ſibi modum extrinſecum exiſtendi com-
poſſibile vel incompoſſibile cum
conſensu, juxta libitum ſuę determinationis
in opeſando.

602 Hinc ad adjunctam instantiam
de inevitabilitate talis decreti, diſtinguo
majorem: Voluntas ſolū potest
operari modo quo eſt conſtituta, & in-
trinſecè, concedo: modo quo extrinſecè ponit
ur, ſubdiſtinguo: non evitando illum
modum, quo extrinſecè ponit, conces-
do: illum evitando, nego: at ſicut ille
modus ſolū eſt dependenter à voluntati
determinatione quoad circumſtantiam
conneſionis cum conſensu, & in
genere determinationis cum poſteriori-
tate ad iſam libertatem conſtitutive
ſumptam, potest ab illa ſimpliſter im-
pediri, non quidem conjuſendo impe-
ditionem, cum modo decreti, ex quo eſt,
ſed evitando iſum, & conjuſendo cum
alio, ex quo neceſſatus eſſet Deus de-
cernere libertatē, caſu, quo volūtas foret
diſſenſa, & Deus veſt dat e liberta-
tem, ut explicatum eſt ſuprà à num. 404.

Suprà à
num. 404. *et à num. 413. et cneucleatiū ad sequens*
et mox.

603 Diſtinguo jam minorem: non eſt
niſi modo incompoſſibili cum diſſensu,
intrinſecè, & attentā ſuę conſtitutione,
nego: extrinſecè, & attento decretu, quo
ponitur: ſubdiſtinguo: eſt modo incom-
poſſibili, conſequenter, & ex determina-
tione noſtræ voluntatis, concedo: ante-
cedenter, & independenti, atque adeò
inevitabili, nego. Et, ut ſapiens dixi, hæc

deſtrina neceſſaria eſſe debet in pinci- In Primā
piis Adversariorum, & in Scholā Socie- par. tract.
tatis. Cur enim Prædefinitio non tollit 2. de Deo
libertatem? aut cur non tollit Compre- Providēt.
xum ex Scientiā Mediā, & ex decreto? et Præde- Dicimus: quia utrumque eſt evitabile. finante.

Instatur: libertas ſolū potest opeſari
modo, quo exiſtit; at ſi exiſtit ex præde-
finitione, & ex illo complexo, eſt modo
incompoſſibili cum diſſensu. Dicitis, &
dicimus: eſſentiam libertatis non conſtitui
per aliquid eorum, neque per quic-
quam eorum excludi, cūm neutrū vi
conneſionis afferat vim determinandi:
quid aliud diximus hucusque nos?

604 Ad confirmationem, conſeſſā Solvit
majori, nego minori: Nam Petrus, qui conſirma-
diſſentit, licet habeat libertatem ex ſuā tio-

determinatione conjuſtam cum ſuppo-
ſitione diſſensu, & reipsā conſenſutus
non eſt; tamen habet poſteritatem integrę,
& proximè conſtitutam ad conſenſum,
viciuſ ſotentiaſ poſteſt conſenſum con-
juſgere cum auxilio, non quidem ut exi-
ſtentि per modum incompoſſibile cum
ipſo conſensu, ſed evitando iſum, & ſi-
bi intentionaſ literaſ alium acquirendo. Net

Replica
Objet, quid exiſtentia auxiliū stare non intercipi-
poſſit ſine aliquo decreto determinato: tur ex Do-
nam bene ſtat, quid auxiliū habeat trinā be-
existentiam à cauſā determinatā; & ta- ne notan-
men quid auxiliū ut influxivum in dā.
opus, non dicat eam cauſam, ſed omni-
no preeſcindat. Idque erit veſum, ſi auxiliū ut influxivum in opus, nihil virtu-
tis accipiat à ſuā cauſā: ſi enim tota vir-
tus auxiliī diſtinguitur à ſuā cauſā; quan-
do comparatur ad opus, ita exiſtit, ut
ſuā cauſa nihil preſtet ad opus auxiliī,
adeòque ita exiſtit, ut fine fictione con-
cipi d. beat in ſigno virtutis exiſtentis
ad opus cum praeciſione reali à ſuā cauſā.
Cum autem Auxiliū conſtituat liber-
tatem, & poſteſtatem dominativam, &
determinativam, ut influxivum in opus,
conſtituet cum reali praeciſione à cauſā
determinatā, & cum jure ſibi eam cauſam
determinatam intentionaſ literaſ ac-
quiriendi conjuſendo conſenſum cum
ipsā entitate auxiliī.

605 Ad primam instantiam, conſeſſo Instantiae
antecedente, diſtinguo conſequens: quin diluuntur
poſſit cum cauſā auxiliī hac vel illā, con-
cedo: hæc ſolū, qua de facto eſt, nego:
ſicut enim diſſensu poſteſt coexiſtere cū
re

In Primā re tempore posteriori , qualis est voluntas, & nequit cum re priori tempore, quā 2. de Deo Providēt. & Prædestinante.

par.tract. tiam Medium: at Scientia Media non est necessitas decernendi. Tūm & à priori quia de ratione actus immediatè liberis est quod determinetur ab eo , cui est liber , & non ab alio : sed Decretum Dei est actus ipsi immediatè liber : ergo determinari ab ipso potest, & non ab alio.

608 Et urgetur ex inconcisis principiis Scholæ nostræ. Repugnat libertati actionis creatæ , ut determinante Creaturâ , eam condeterminet Deus: ergo repugnat libertati actionis Divinæ , ut ,

Objectio secunda valde dif- ficit. Reverendissimo P. N. G. M. Thyrsus.

605 Objicies secundò : ex Reverendissimo Patre Nostro Thyrsu operosè in opositum disputatè tom. 2 d. p. 12 sect. 2 à n. 4. Voluntas habens auxilium unicè collatum per decretum connexum cum consensu , non habet potentiam antecedentem impediendi tale Decretum : ergo ut ponat liberè , debet habere auxilium ex decreto conjungibili cum dissensu : Ista consequentia in Scholâ nostrâ sunt indubitata principia. Probatut antecedens : quia si voluntas haberet eam potentiam , eam haberet ad faciendum , ut auxilium existeret sine omni Decreto : quod repugnans ex terminis est , & probatur sequit: quia Voluntas potens impedire Decretum à quo pèdet auxilium , & impotens inducere aliud , facere potest , ut auxilium existat sine ullo Decreto: Atqui voluntas ex jure libertatis ad dissentendum , est potens impedire Decretum , ex quo supponimus auxilium dari , & unicè pendeat , nō potè incōpossibile cum ipso dissensu : & est impotens aliud inducere compossibile cum ipso dissensu : ergo si voluntas haberet potest antecedentem impediendi Decretum connexum cum consensu , ex quo in dividim , & unicè habet auxilium , eam haberet ad faciendum , ut auxilium existeret sine ullo Decreto.

Ex hoc capite , quod probatur primo:

607 In secundâ parte minoris proximâ stat tota difficultas. Eaque ostenditur primò : Inducere Decretum , est determinare ipsius existentiam: sicut inducere Scientiam Medium , est ejus existentiam determinare , quomodo cumque explicitur inductio , & determinatio: Atqui creata voluntas non est potens determinare existentiam Divini Decreti: ergo nec inducere. Minor probatur. Tū quia creata voluntas nihil circa Decreta potest , nisi quatenus potest circa Scie-

tiam Medium: at Scientia Media non est necessitas decernendi. Tūm & à priori quia de ratione actus immediatè liberis est quod determinetur ab eo , cui est liber , & non ab alio : sed Decretum Dei est actus ipsi immediatè liber : ergo determinari ab ipso potest, & non ab alio.

608 Et urgetur ex inconcisis principiis Scholæ nostræ. Repugnat libertati actionis creatæ , ut determinante Creaturâ , eam condeterminet Deus: ergo repugnat libertati actionis Divinæ , ut ,

Secundò:

609 Minoris ejusdem secunda pars ostenditur secundò : ex his quæ habet idem Author disputatione citatâ , sect. 3. à num. 19. Inducere Decretum compossibile cum consensu , est comparare tale Decretum; at Voluntas comparare sibi non potest tali Decretum: ergo nec inducere. Probatur minor. Nequit creata voluntas determinare Divinam ad aliquod Decretum: nisi in vi alicuius suppositionis libere amare à Deo , & quatenus amatæ , & volite à Deo : quomodo enim creata voluntas possit determinare Divinam , nisi ex facultate datâ libere ab ipso Deo , atque adeò ex suppositione libere amatâ à Deo? Atqui in casu , in quo sumus , non datur suppositio , quæ , quatenus volita à Deo , possit determinare Deum ad Decretum compossibile cum dissensu: quod probo : quia solum datur suppositio auxilii , ut volita per Decretum incompossibile cum ipso dissensu : atqui suppositio , ut volita per Decretum incompossibile cum dissensu , non potest determinare Decretum compossibile cum dissensu : quia ut volita per Decretum incompossibile cum dissensu , non est conjungibilis cum Decreto cōposibili cum ipso dissensu: ergo in casu , in quo sumus ,

non

non datur suppositio , quæ , quatenus à Deo volitæ , possit determinare Deum ad Decretum compossibile cum dissensu.

610 Ostenditur tertio eadem pars secunda Minoris ex his , quæ ponderat idem Author disp. cit. sect. 4. à num. 24. si voluntas posset inducere Decretum compossibile cum dissensu , deberet inducere posse per dissensum; sed per dissensum non potest : quod probo : Dissensus ex se est incompossibilis cum Decreto secum incompossibili , & essentialiter exigit Decretum compossibile secum. Id est evidens. Ego dissensus essentialiter supponit Decretum secum compossibile , & libertatem datam ex tali Decreto : ergo nequit esse ratio acquirendi tale Decretum. Probo consequētiā: quia id quod per se subiequitur ad aliquid , nequit esse ratio ipsum acquirendi. Nec valet dicere , libertatem , & actum primum non constitui per hujusmodi Decreta , eaque manere in linea causa remota. Contra enim est : nam totus actus primus præscindere nequit à conceptu verè existētis , & causati liberè à Deo : sed in ratione simpliciter existentis , & causati liberè à Deo , dicit Decretum liberum , ex quo ponitur: ergo actus primus præscindere nequit à Decreto Dei , ex quo ponitur: ergo præsupponitur ex parte actus primi Decretum , ex quo habetur auxilium: quomodo ergo acquiras per actum secundum , quod ad ipsum præsupponitur ex parte actus primi?

611 Hæc , quo solet acutine , Doctissimus Pater latè firmat , & hinc excerpta , anticipavi in Operे de Incarnatione Incarnat. lib. 3. disp. 1. quæ tamen , ratione Doctrinæ , reponere non veteor. Et licet satypræ à nūtis præoccupata videam à num. 404. à 404. & rursus à 471. & infr. à lib. 413. & rursus à 112. & à num. 154. ante editionem Thyrsi paraverim: quia tamen video , Gravissimum hunc Authorem , doctrinæ , & ratione hujus argumenti , (quod sèpè inculcat , & instaurat ,) niti potissimum adversus multa , quæ vera ego censeo; ante maiorem explicationem solutionis , numeris citatis , adhuc breviter , cogor ostenderé , & difficultatem esse solvendam ab omnibus Scholæ nostræ , neque per binarium horum Decretorum , Imperantis connexi , & imperati inconnexi eludi posse. Duo sunt.

612 Ostendo secundum , nempè diffi. In Primā cultatem æquè in eorum Decretorum par. tract. premere binario , si qua est. Pone Vo. 2. de Deo luntatem accipere à Deo , & habere au- Proridēt. xilium per Decretum indifferens , impe- & Præde- ratum à Decreto connexo cum con- stinante. su. Et arguo sic : Ut voluntas sit libera , Difficultas debet habere potestatem antecedentem non est dissentendi pro libito: non habet in ta- specialis. li casu ergo non est libera. Probo minorem. Ut voluntas habeat , debet habere potestatem faciendi , ut auxilium sit sine ullo Decreto: quod repugnat , & probo sequi. Voluntas potens impedit Decretum; ex cuius determinatione unicè stat auxilium; & nec habens , nec potens inducere aliam determinationem sufficientem , ut sit auxilium , facere potest ut auxilium sit sine Decreto ; atqui voluntas in casu nostro , ex jure libertatis , potens impedit Decretum imperans , nec habet , nec potest inducere determinationem sufficientem , ut sit auxilium; ergo si voluntas , &c.

613 In minori proximâ sunt partes duæ. Altera , de impotentia inducendi , & determinandi Divinam Voluntatem: & hæc probata manet ab objidente , & solvenda ; si tenet altera pars : nempe quod in casu proposito , voluntas non habet determinationem sufficientem , ut sit Decretum auxiliij , & auxilium , compossibile cum consensu. Probatur hæc pars: Primò: quia casus , in quo fingimur esse , est casus actus Imperantis , & Imperati: sed casus a ctus Imperantis , & Imperati in Deo est casus binarii ex utraque parte connexi cum consensu , tūm ex immediatâ essentiali libertate Actuum Divinorum; tūm ex eorundem inimperabilitate ; tūm ex eorundem reflexione ; tūm ex dependentia adinvicem mutuâ : quæ sunt capita satis nota , & grata objicien- ti , ut patet tom. 1. disp. 32. & tom. 2. disp. 1. & disp. 14. & seqq. & suprà ponderata jam sunt.

Latè lib. 3 de Incarn.

614 Secundò: quia apud omnes , tota determinatio voluntatis Imperantis consistit formaliter in Imperio: ergo determinatio , ex quâ unicè pendet , & Decretum auxiliij , & auxilium , est unicè actus Imperans. Atqui repugnat existerere Decretum Auxiliij , & Auxilium sine liberâ determinatione Dei: ergo in casu imperii non existit libera determinatio suf-

510 · Liber 6. Providentia Divina Secundum se.

In Primā sufficiens ad existentiam Decreti, & Auxiliis compōsibilis cum dissensu. Et ute-
rū de Deo Providēt. & Præde-
finante.

Sed ab
omnibus
solvenda.

Suprà à
num. 330.

Solvitur.

lib. 5. à num. 154. & num. 404. con- Ex lib. 5.
cessā majori, eo sensu quo debet, nego à nu. 154.
minorem. Dixi, eo sensu, quo debet: quia & in hoc
in eo dari potest magna equivocatio ipso à nu.
cum magno præjudicio veritatis. Itaque, 404.

ut loc. cit. præmonui, negari non potest
juxta principia Scholæ nostræ, in Homi-
ne posito in libertate consentiendi, &
dissentiendo, dari potentiam tempora-
lem inducendi aliquid æternum in Deo,
medio consensu, vel dissensu. Hæc pote-
stas solum est potestas faciendi a iquid,
quod sit ratio ex sua natura, ut ab æter-
no fuerit in Deo hic modus intelligen-
di, & volendi præ alio. Hæc est induc̄io,
acquisitio, & determinatio, quam respe-
ctu actuum Divinorum agnoscit, & uni-
cè admittit Scho'a nostra in libertate
creatæ, ut sèpè dictum est in præceden-
tibus.

615 Ostendo jam primum: Nempe, difficultatem, saltem in simili, esse solvendā ab omnibus in Scholâ nostrâ. Nam quis est in Scholâ nostrâ, qui simul ne-
get, & possibilitatem Divinarum Præde-
finitionum efficacium, & possilitatem
strictæ Directionis Scientiæ Mediae, & in
hac necessitatem præcessionis ad omne
Dei libitum? Si autem defendatur illa ne-
cessitas præcedendi in Scientiâ Mediâ,
(ut certè à Doctissimo objiciente defen-
ditur nobiscum,) pater ex retiodicis à
num. 330. decurru: otius secessionis illius
tertii, vincendam istam difficultatem,
quia exinde resultat necessario, tūm ex
filo Doctrinæ, tūm ex titulo libertatis
essentialis Actibus Dei liberis. Si autem
possibilitas strictæ directionis, & Præde-
finitionum defendatur, premit similis
difficultas in conclusu Actus imperati,
& Imperati, ut nuper ponderabam. De-
nique in Scholâ nostrâ ab omnibus ex-
pliandum est, quomodo homo in tēpore
positus possit facere, ut ab æte no Deus
habuerit, vel non habuerit hunc modum
decernendi libertatem, quâ fuit. Si enim
dissentire, (ut potest) haberet liber-
tatem ex alio modo decernendi, qui nunc
non est: quomodo ergo qui modo con-
sentit, potens dissentire, potest evitare
suppositionem, ex quâ est in ipso liber-
tas: Quomodo potest sibi acquirere reso-
lutionem, ex quâ eadem libertas existeret?
Quomodo potest acquirere, per
exercitum temporale (id est, necessariò
supponens æternitatem) id quod ab
æterno necesse est præcessisset? Patet er-
go difficultatem in Scholâ nostrâ non
esse singularem, sed communem, & vin-
cendam ab omnibus.

616 Respondeo igitur: Et nego ante-
cedens. Ad probationem, nego seque-
lam; & ad probationem istius, ex dictis

Ter-

Notanda
maxime
ex lib. 5. à
num. 154.

Libertatis
Create:
Quoad es-
sentialia:

Et quoad
vires im-
peditivas:

Disp. 32. Quæ Decreta constituant Prov. Dei: secl. 3. 511

618 Tertium: diversimodè hanc in-
ductionem, & determinationem expli-
cari, & versari circa Actus intelligendi,
v. g. Scientiam Mediam, ac circa actus
volendi v. g. Decretum, de quo est qua-
stio. Circa Scientiam Mediam, explica-
tur hæc determinatio, & induc̄io pror-
sus determinatè: quia Scientia Media se
habet in Deo citra ejus libitum; & ex de-
terminatione Creaturæ, respectivè neces-
sariò in Deo ab æterno existens ob neces-
sitatem intelligendi quid Creatura ficeret,
si poneretur in libertate Circa Decretum
explicari induc̄io, & determinatio, in-
determinatè, & disjunctivè: nempe, quia
non aliter potest creatura esse ratio, cur
sit hoc Decretum præ illo, nisi positâ, &
inductâ in Deo necessitate disjunctivâ,
vel non decernendi auxilium, vel decer-
nendi in suppositione conjungibili cum
consensu v. g. Et hæc necessitas est Scien-
tia Media: quæ cùm constituat liberta-
tem decernendi, & volendi Divinam,
constituit Deum in libertate disjunctivè
necessitatem, vel ad dandam Creatu-
ræ libertatem, vel ad dandam per De-
cretum præsupponens hanc Scientiam
Mediam, de consensu v. g. Hæc singula-
satis suprà præexplicata jam sunt.

619 Vt autem magis pateant, & ap-
plicantur solutioni difficultatis, pone
Petrum in libertate consentiendi, &
dissentiendo, sed actu consensurum. En-
Petrus cum libertate ex Decreto conne-
xo cum consensu, (præcisus modò aliis ti-
tulis) ob essentialē præsuppositionem
Scientiæ Mediae de consensu, quæ in Deo
fuit ab æterno necessitas ex attempera-
tione ad creatum consensum inducta, ad
ponendam creatam libertatem ex tali
Decreto, si vellet ponere.

620 Rogas primò: Libertas Petri
constituitur per tale Decretum, & Scien-
tiæ Mediae Dico, non constitui: quia
sicut præscindit à consensu, & à dissensu,
præscindit ex se à modo, quo ab æterno
constituta est Divina Libertas ad decer-
nendam talē libertatem Petri: ea enim
anquæ existere potest per unum, ac per
aliud decretum: & essentialiter non pen-
det ab ipso per quod datur. Rogas se-
cundò. Potest à libertate Petri impediti
hoc Decretum? Dico, posse: quia hæc im-
peditio, in tempore consensu est: & ab
impeditivas: æterno, Scientia Media de dissensu: quæ

exitisset, si loco consensu, poneret dis- In Primā
sensus voluntas. Rogas tertio: quomo- per tract.
do existere hæc libertas Petri, si impe- 2. de Deo
diretur hoc numerò Decretum? Dico, si Providēt.
existere, ut supponis, ex rituram ex alio: & Præde-
quia seipsa est necessitas non existendi, stinante.
vel existendi ex decreto compōsibili
cum dissensu, si dissensura est: id autem,
quod in signo illo indifferentia videri
non potest, præscit Deus ex ipso eventu
per Scientiam Mediam; ex quâ manet
disjunctivè necessitatus, vel ad non de-
cernendam positionem libertatis, vel ad
decernendam per Decretum conforme
operationi prævisæ. Rogas quartò: Po- Et quoad
test acquiri hoc Decretum ab ipsâ liber- vires ad-
tate? Dico, posse in hoc sensu: nempe de- quisitivas.
terminando Deum, ut vel ipsam liberta-
tem non ponat, vel ponat per tale De-
cretum. Quod si supponis existentiam
libertatis, & Scientiam Mediam de dis-
sensu, ponis necessitatem talis Decreti.
Rogas quintò: quomodo ergo non præ-
judicatur libertati Dei in decernendo?
Dico: quia Scientia Media non est neces-
sitas decernendi: & existentia libertatis
creata, est suppositio consequens ad Di-
vinam. Rogas ultimò: quomodo tan- Et quomo-
dem creata libertas potest determinare dor
Divinam, illæso jure supremi Dominii? Dico, quia solum determinat disjuncti-
vè in præscientiâ: neque enim hujusmo-
di genus determinandi lèdit summam
Dei indifferentiam. Creata enim liber-
tas prævisa cum dissensu, est in præscientiâ
æternâ necessitas, ut non existat, vel
existat cum suppositione dissensus: atque
ad eò, si ponis hypothesim libertatis, po-
nis necessitatem, ut sit Decretum con-
forme libertati prævisæ, id est, compo-
sibile cum dissensu.

621 Ex his ad primam probationem
negat Minoris, quam habes num. 607.
Distinguo mājorem: est determinatè
Decreti existentiam, in linea causalitatis,
aut influxus physici, nego mājorem;
in linea influxus pure intentionalis, sub-
distinguо: immediate, & determinatè,
nego: mediata, & disjunctivè, concedo
mājorem, ut satis explicui à nu. 405. &
417. & lib. 5. à nu. 154. Et in hoc sensu,
nego minorem. Cujus prima probatio,
licet veterum assumat, falsò colligit: Scien-
tia enim Media, licet non sit necessitas
decernendi, est necessitas vel non decer-
nen-

In Prima par. tract. 2. de Deo Providet. & Præde-
stinate.

nendi, vel decernendi libertatem, juxta operationem ab ipsa libertate oriundam, & prævisam oriri. Secunda etiam verum assunit, & nihil colligeret contra Nos potest: nam quod actui libero repugnat, est determinatè induci & determinari ab alio: disjunctiva necessitas non obicit. Ad adjunctam instantiam, respondeo, concessò antecedente, de determinatione, & condeterminatione ad eligendum determinatè: nego, consequens, quod alioquin vere est, sequi ex doctrinis nostris: Nam Neque in genere physico, neque in genere intentionalì, determinari Deus potest ad deceñendum sic vel aliter, præterquam inducā in Deum vagā necessitate disjunctivā vel non decernendi, vel decernendi sic: quæ necessitas non præjudicat libertati, ut est evidens: & in casu nostro, est ipsa Scientia Media.

622 Ad secundam probationem negata Minoris, quam habes n. 609. Concessa, sub eisdem distinctionis nupet adhibita terminis, majori; nego minorem in eodem sensu. Nam voluntas per potentiam dissentientiā potest sibi comparare Decretum compessibile et. in dissensiū, pro casu quo sit dissensura, si ponatur: quam vim circa Deum exercet ab aeterno, per ipsam Scientiam Medium: & per dissensum, cum dissentit, in tempore. Ad probationem distinguo majorem: nequit determinare, determinatè, & in genere veluti causa physicæ & efficientis, concedo: indeterminatè, ac disjunctivè, & in genere purè intentionalì, nego maiorem: Ut enim in Scholâ Scientiæ Mediae debet esse certissimum, determinari posse ab aeterno aliquid per attempationem ad libertatem nostram, & ex istius determinatione, quæ non existit, sed existet, & præcisim attingitur à voluntate Divinâ; ita pariter certum est, eodem genere determinationis, posse, (licet modo diverso, quem explicui n. 618.) induci in Divinam Voluntatem aliquem volendi modum, à creatâ libertate in via suppositionis, præscindens à ratione formaliter voluntatè à Deo. Et ratio est: quia iste modus inducendi, (vel si mavis determinandi,) non requirit in inducente, & determinante exercitam existentiam sui, sed purè intentionalem, attemperatam essentiam libertatis pro casu, quo

in tempore fit. Argumenti species aliter sentire videtur de modo, quo dici, & sensu debet de determinativo Scientiæ Mediae, aliorumque actuum Divinorum. Latè lib. 5 à n. 154.

623 Quod si roges: cur suppositio libertatis creatæ possit exercere determinationem hujusmodi, ab aeterno, in ipsa præscientiâ; & in tempore, si ponatur, in exercitio sua libertatis; cur, inquam, id possit, præcisim à ratione voluntatè, & amatâ à Deo, cùm re ipsa existere aliter nequeat, ac volita à Deo, & ex Dei libertate? Praelato est ratio: quia suppositio creatæ libertatis solùm est hujusmodi vis ex jure libertatis, & virtutis dominativè præcōnītans Actus suos: cùm autem hoc ius, & virtus dominativè præcontinens, re ipsa constitutivè præscindat à ratione voluntatè, cùm re ipsa ab ipsa distinguitur: quid mirum, quod negemus, posse sic exercere vim suam, nullâ factâ reduplicatione supra ea omnia quæ non sunt illud Posse, nec illa vis? Et quidem si, eriam à parte rei, tota illa Vis, & totona posse, constitutivè præscindit à ratione voluntatè à Deo; quoniam magis in statu intentionali, quo ab aeterno determinatione exercet? Sed hæc notata jam sunt, & explicata lib. 5. de Scientiâ Media.

Lib. 5. &
nuper à
n. 272.

624 Ad tertiam probationem negata minoris, quam habes n. 610. concessa majori, in sensu explicato; nego minorem. Ad probationem, concessò antecedente, distinguo consequens: ergo dissensus essentialiter supponit Decretum secum comprensibile, supponit, inquam, prioritate determinationis, nego consequentiam: prioritate purè physicâ remoti principii, subdistinguendo: necessarii, ut libertas sit, nego: ut sit libertas cum dissensiū, concedo. At ideo etiam tale Decretum est, quia libertas prævisa est fore cum dissensiū, ex libito suo. Et distinguo proximum consequens: nequit esse ratio acquirendi, in genere physicâ influxus, concedo: in genere purè determinativo, & intentionalì, nego consequentiam. Ad probationem, quæ difficultatem iteratò solutam inculcat, patet ex nuper, & supra latissimè dictis: Supradictaque, datâ occasione, iterum evolventur, sim & mox agendo de Divinis Prædefinitionibus, ad quas Nos vocat lib. 7. à n. 98. & à ordo Doctrinæ. nu. 154.

In Prima par. tract. 2. de Deo Providet. & Præde-
stinate.

LIBER SEPTIMVS

PROVIDENTIA DEI PRÆDEFINITIVA seu Deus Prædefiniens.

RÆDEFINITIONIS, seu Præfinitio- Libri Scen-
nis nomen non est unius significati pus:
apud Authores. Apud Damascenum Damascen-
lib. 2. de Fid. cap. 3. sonat Decretum
solis causis necessariis accommodū,
atque adeò necessitans. Apud alias
sonat quodvis decretum infallibile

Dei, sive infallibilitas intrinseca sit, ex effectu efficaciâ, seu modo tendendi, vel existendi; sive infallibilitas extrinseca sit ex coniunctione cum notitiâ de effectu positione sub his aut illis circunstantiis, in quas decretum tendit. Neutro sensu venit in hanc disputationem Prædefinition. Non in primo: nam hic agimus circa effectus liberos. Circa effectus enim necessarios, dari in Deo decreta efficacia, & irresistibilia, nullus dubitet. Non in secundo: nam ea decreta saltem extrinsecè infallibilia, nullius in præsenti difficultatis sunt.

2 Igitur Prædefinition sumitur hic pro Absoluto, & efficaci Decreto Dei: & quidem circa liberos effectus creatæ voluntatis. Et querimus: quousque possit & debeat Deus per prædefinitions exercere Providentiam suam Moralem, seu Providentiam hujusmodi Prædefinitionem circa effectus liberos? Longa res est. Nam imprimis excogitari potest Prædefinition simpliciter independens à Scientiâ Media:

Aranda de Deo.

Tit.

Dein-

Quod sensu sumatur
hic.

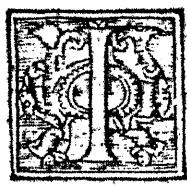
Prædefi-
nitio?

Quod mul-
tiplex?

In Primā par. tratt. 2. de Deo & Præ-
stabilitate. & exēcutiva sui objecti: Præterea, quæ Conde-
stinentur terminans sit & Comitans creature determinationem: Qui-
bus annēxæ sunt aliæ ex specialibus objectis specialiter dif-
fices. Quarum in singulas suo ordine descendemus, dispu-
tando de Naturā, possibilitate, & existentiā singularum,
ut exinde constet, quem sibi singulæ locum habeant in con-
stitutione Divinæ Providentiæ.

DISPUTATIO XXXIII.

PRÆDEFINITIO SIMPLICITER INDE-
pendens à Scientiâ Media.Thomisti-
ca Doctri-
na.

Dest, simpliciter irimpedibilis, & Inevitabilis. Et est duplex. Thomistica, & Schotistica. Hanc variè formant Schotistæ, nec emines: ut à num. 14. dicam. Illam his attributis ornant Thomistæ. Primo, faciunt essentialiter requisitam, ut actu operemur. Secundo, connexam inseparabilitatem cum actuali operatione, atque adeò incompossibilem cum Prædefinitione opposita, & operationis omissione. Tertio: Independentem in existendo à voluntate operantis, & unicè constitutam in manu, pro libito dispensantis. Quartus: Inductivam operationis, Mediæ physicæ Prædeterminatione, quam imprimat Voluntati, eam vel in linea Agentis secundi completere, vel saltem irresistibiliter applicante ad operandum. Vtrumque Prædefinitionis genus ex Capite multiplo late labefactavi lib. 3. toto: disjecto dissipatoque Recentium Thomistarum ex Alvarez, Thomasius Goneti, Godoy, Vulpes, Smisingus, Pontius. Authoris Idea hic.

SECTIO I.

THOMISTICA PRÆDEFINITIO LIBER-
tati nostræ, & equitati Divinae, & Mu-
neri Causæ repugnat.

Prima pars Affr. 4 P rimum ostendo sic, arguendi forma, que simul ostendat insufficienziam solutionis, quam in lusu verbo-
rum intentat Godoy de Prædef. disp. 67. Vide lib. 3
§. 6. Voluntati non habenti Prædefini- à num. 68.
tionem consensū, necessarium, omni Godoy.

gradu necessitatis, est, in ipsa non coexistere Prædefinitionem cum consensu, secundum totum quod dicit ipsum non coexistere: ergo omni necessitatis gradu est ipsi necessarium non coexistere cum consensu. Sed nequit ipsi necessarium esse, non coexistere cum consensu, & libe-

rè carere consensu, ut per se patet: ergo tali voluntati non est liberum carere consensu: ergo necessariò definit habere consensum; ergo. Tota vis est in entymemate: cuius consequentia claret: quia Voluntatem coexistere cum consensu, formaliter dicit coexistentiam Prædefinitionis cum consensu: coexistit enim agendo; nec agit nisi Prædefinita, per vos: ergo si ipsi necessarium est non coexistere Prædefinitionem cum consensu, necessarium ipsi est non-agere, atque adeò ipsam non coexistere cum consensu. Antecedens jam probo: Cui necessarium est, non existere rem, cuius existere sit essentialiter coexistere cum aliâ, necessarium est ipsum non-coexistere cum aliâ; ut est evidens ex ipsis terminis: Sed Voluntati imprædefinitæ necessarium est non existere Prædefinitionem, cuius existere est essentialiter ipsam coexistere cum consensu: nam essentialiter est alligatio sui ad consensum: ergo.

5 Urgentur hæc aliter: Cui necessitate simpliciter dicta necessarium est non existere partem complexi, cuius partis existere, sit afferre existentiam compartis, & complexi, aliter existere impossibilium, necessarium est eodem gradu necessitatis non existere complexum, adæquatè, & quoad partem rectam, & obliquam: qui sunt termini P. Godoy ludensis potius, quam soientis loco cit. Sed per te, Voluntati imprædefinitæ necessarium est necessitate simpliciter dicta, non existere Partem hujus complexi coalescentis ex Prædefinitione, & consensu, nempe Prædefinitionem, cuius existere est afferre existentiam compartis, & complexi, aliter impossibilium existere: nam consensum existere, nisi complexè cum Prædefinitione, est modis omnibus impossibile: ergo tali voluntati necessarium omnino est non existere complexum illud, adæquatè, & secundum partem utramque: ergo necessarium ipsi omnino est non existere consensum: ergo non coexistere cum consensu est ipsi necessarium, & non liberum: ergo non definit liberè, consentire: ergo neque dissentit liberè.

6 Omnia bene descendunt ex primo Syllogismo, qui concludit: & probo maiorem: Quando partes aliquibus complexi ita sunt inter se essentialiter connexæ mutuò in existendo, ut nisi complexè ne-

queant existere: qui tollit unam, ambas In Primâ tollit, atque adeò tollit complexum, non par. tratt. solum adæquatè denominativè, sed etiam 2. de Deo adæquatè entitativè: quia Complexi ma- Providet. net nihil. Sic ex sola connexione non & Præde- mutuâ intet Intellectionem, & volitio- finante. n: inter rem, & modum: qui tollit intellectionem, tollit eoipso complexum ex utraque; & quin rem tollit, tollit & modum & complexum ex ipsis: ergo cui necessarium sit non-existere partem unâ complexi ex mutuò connexis, necessarium erit non existere utramque. Et ratio evidentiæ est: quia hæc est illatio evidens: non est pars: ergo nec totum: cui ergo necessarium sit antecedens, necessarium esse debet & consequens. Mitto ferè infinita, loco jam citato anticipata. Lib. 3. loc. cit.

7 Secundum ostendo sic: quia ex Secunda Doctrinâ Thomistica præcipiter Deus pars Affer impossibilia: quod probo. Voluntas te- ta proba- netur aliquando componere cum omni- tur.

bus prærequisitis ad agendum non-actio vide cit.

nem: sed per vos hæc compositio est im- lib. 3. à possibilis: ergo Deus præcipit, & ipsa nu. 147. tenet ad impossibile. Probatur major, & præoccupatur evasio Goneti, & Godoy: Godoy, & componere non-actio cum omnibus Gonet in- prærequisitis ad agendum, est facere, recepti. quod in eodem instanti simul sint ea præ- requisita ad agendum, & non-actio, ita ut idem instans mensuret utrumque; (qui sunt vestri termini;) sed voluntas id tenetur aliquando facere: quod ostendo: sic voluntas in instanti & cum omnibus prærequisitis ad actu furandum: & rogo: vel voluntas sic existens cum omnibus prærequisitis ad actu furandum, evadit obligationem non furandi, vel non? Si primum: ergo nullus furando, peccat: quia nullus est, qui furetur sine omnibus prærequisitis ad actu furandū. Si secundum: ergo suppositis etiam omnibus prærequisitis ad actu furandum, tenetur non furari: ergo tenetur componere cum ipsis non furari.

8 Probo hanc consequentiam. Voluntas non tenetur, ut sit sine omnibus prærequisitis ad actu furandum; quia hoc non est ipsi liberum, per vos: inter alia enim prærequisita sunt Prædefinition ad entitatem materiali furti, & Impræde- terminatio ad nolitionem furti: ergo ex necessariâ subordinatione causæ secundæ ad primam, tenetur ad esse cum omnibus præ-

Confirmatur.

Contra
Godoy.

In Primā prærequisitis ad actu furandum, & ex par. traxt. 2. de Deo Providēt. & Præde- finante. præcepto tenetur ad actu non furandum: ergo tenetur ad compositionem eorum: qui enim tenetur ad unum, & ad aliud, tenetur ad utrumque: vel ergo ea compositione non est impossibilis, (quo nosti eritis,) vel voluntas tenetur ad impossibile: quod est hæreticum.

Tertia pars affer- ta proba- tur: ex ip- so capite, ex quo ar- guunt Tho- mista: nē- pe: ex su- bordin- atione no- stra.

9 Tertium ostendo sic: Subordina- tio, quam habet nostra voluntas, ut in- ferior, & secundariò domina suorum Actuum liberorum, respectivè ad Deum, tanquam ad superio em, primariumque eorum Dominum, tam ab indigen- tiā Thomistica Prædefinitionis, ut potius necessariò exciudat: quod Thomisti exinde contra nos arguentib. videbitur omnino mirabile, & sic prebo: quia taliis subordinatio postulat, supiemum, & primarium Dominum ita censuere dominio Inferioris, & secundarii, ut inexpectato istius consensu non adhuc beat impedimentum tam efficaciter de se re- movens dissensum, ut cum ipso dissensus componi non valeat: a: qui Deum humilitè pædefinie et confitit, est adhibere tale impedimentum dissensus: ergo prædicta subordinatio eam prædefinitionem excludit. Consequentia est bona, & minor certa. Nam hujus Prædefinitionis artibuta sunt: anteveitare consen- sum nostrum: atque adeò existere, & adhiberi à Deo, inexpectato nostro cōsensu. Deinde intrinsecam esse, & talis effica- cię circa consensum, ut nullatenus queat componi cum ipsa dissensus; atque adeò esse tam efficax de se dissensus impedimentum, ut cum eo dissensus componi non valeat. Dificultas est in majori, quam probo.

Primi, & à priori. 10 Primi, & à priori ex naturā do- minii, quantumvis subordinati, & inferioris. Nam de ratione talis dominii est, ut quamvis à Domino superiori negari, vel destitui possit, tamen eo concesso, & permanente, ita sit sui juris Do- minus ad usus ejus dominii, ut nequeat in sensu composite talis dominii impe- diti ab alio, quominus eos usus exerceat, donec ipse pro libito suo sese impedit: id quod ex ipsorum terminorum apprehensione videtur evidens: ergo si Creatura ex concessione Dei, tanquam supiemi Domini, sit domina suorum actuum, nūc dissensus, & consensus,

ex ipsa subordinatione dominii inferio- ris, & secundarii exigit, ne impediatur à Deo, quominus pro libito dissentiat, do- nec ipsa sese pro libito impedit: ergo ex ipsa subordinatione exigit, ne inex- pectato suo consensu ponat Deus im- pedimentum efficax dissentiendi: ergo, &c.

11 Secundò: & etiam à priori, ex na- tūrā concessionis, vi cuius Supremus & à prio- Deimus concedit inferiori dominium ri- circa hos, vel illos usus. Nam hac con- cessione necessariò importat, vel expresse, vel implicitè hunc Supremi Domini actum: Non resisto tibi, quominus tales usus pro tuo libitu exerceas, taliter, ut tu tibi placeas, & ut tibi resistas: id quod ex ipso natu lumine patet, pec- nisi ex magnâ præoccupatione judicii negari potest. Atqui veritas hujus actus stāne nequit, si Supremus Domi- nus alioquin, ex se ipso impedit usum dominii, quod inferiori concedit, non exspectato ejusdem consensu, ut etiam per se patet: ergo.

12 Tertiò, ex comparatione superio- ris virtutis cum inferiori. Nam virtus pari. inferior non est completa in ratione po- tentis se exercitare, donec ex parte su- perioris detur expulsio resistentiae, seu ces- set resistentia, quæ sit ex se efficax ad im- pedendum talis exercitium. Explico me: Lapis v. g. non est completus in ratione potentis descendere, donec ex parte agentis fortioris ad detinendum, detur ex- pugna conatus efficacis in oppositum, seu cesset ille conatus: ergo similiter inferior Dominus non est completus in ratione dominii circa tales, aut tales usus, donec ex parte Supremi Domini detur exclusio efficacis resistentiae: ergo perfecta subordinatio talis inferioris do- minii circa usum consentiendi, vel dissen- tiendi necessariò postulat, ut ex parte Supremi Domini detur exclusio efficacis impedimenti circa eos usus: ergo.

13 Quartò: ex destructione dominii Quartò, moralis quoad exercere licet, compara- etiam à tā cum destructione Dominii physici pari. quoad exercere physicè. Sic argumen- tor. Ut Creatura sit Deo subordinata, pollens alioquin dominio morali, quo non solum physicè, sed etiam licet pos- sit v. g. non contrahere Matrimonium, necesse est, ne Deus ex se ipso, inexpectato Creaturæ beneplacito, imponat obli- gatio-

gationem contrahendi, cum quā com- poni nequeat omissione licita talis conti- ctus: quapropter talis dominii moralis concessio necessariò importat ex parte Dei hunc, aut similem actum explicitè, vel implicitè: non resisto tibi purè ex me, quominus licet contrahendum omittas: ergo idem, servata proportione, dicendum est de dominio physico in ordine ad exer- citum consensu, vel dissensu: ergo.

Mox ànu. 24. 28. & 28. & 30.

S E C T I O II.

SCHOTISTICA PRÆDEFINITIONE QVÆ Libertati nostræ, Divinæ Equitati, & Muneri Causæ Prime repugnat.

Schotista 14. Conveniunt Schotistæ contra in quo cō- Thomistæ in eo, quod Divi- veniant cū na Prædefinitione non imprimat voluntati Thomistæ? qualitatem intrinsecè prædeterminan- tem; unde totam vim quam exercet circa operationem, ajunt exercitii extrin- secè: & exinde vocari solet à nostris: Decretum extrinsecè Prædeterminans. Inter se quoad multa disconveniunt.

15. Nam ex Schotistis sunt: primò: qui suam Prædefinitionem faciant essentia- liter dependentem à Scientiâ Mediâ, quam cum Nostris agnoscunt in Deo: ita Philippus Faber, Hugo Caveilus, Tammarit, Caspensis, & Dola locis à Patre Ribadeney à notatis disp. 9. cap. 1 Sunz.

secundò: qui eam ponant omnino inde- pendentem à Scientiâ Mediâ, & necessa- riori pæviam ad operationes voluntatis: ita Brizeñus, & Felix. Tertiò sunt, qui eam Prædefinitionem cum Brizeño ve- lint independentem à Scientiâ Mediâ; contra ipsum tamen addunt, non præde- dere, sed comitari determinatione crea- turae: ita Smisigus, Montepilosus, seu Vulpes, & feiè Pontrius: qui tamen de- nū farentur Deum ratione sui prima- tū prius determinare, & agere, quam creaturam, prioritate à quo.

16. Sunt tandem quartò: qui eam Præ- definitionem ponant necessariò pæviam saltem prioritate à quo: addunt tamen habeti à Deo per sympathiam ad incli- nationem voluntatis, seu ex talis incli- nationis pæcientia. Quod si intes; quid sit ea inclinatio, denuò mihi dixere, esse, In Primā quod Voluntas operatura erat ex se, si par. traxt. per impossibile sine concursu Dei ope- 2. de Deo raretur: ita Lectores Schotistæ, quos Providēt. quotidie audimus, heterentes, & locuti per & Præde- eadem verba, & sensa, quæ noster Ray- finante. naudus aperuit tūm in Nat. Theolog. di- Aliter finit. 8. à num. 348. & in Moral. dist 4. Aili in à num. 354. tūm in novâ libertate contra Henao ex Gibenfum, pari. 2. cap. 7. à nu. 33. adst. Raynando pulantibus Spino'ā, & Pontio in Physi. cum Pont. cis, & jam insecuto Montoya disp. 29 de Spino'ā. Vol. scđ. 2. Id quod apud Henao part. 1. Saman' g. de Scientiâ Mediâ scđ. 171, formaliter & He nā invenio in Thelibus in Comitiis Genera- dez. lib. Vall soleri defensis anno 1670: Pra- Montoya. side Reverendissimo Samaniego: & ipse latè insecutus sum ib. 3. ànum. 248, pre- citato pro toto discursu, ejus magno Pa- trono Reverendo admodum Patre Fr. Hyacintho Hernandez lib. ipso 3. nu. 13. ad finem.

17. Ante generalem ostensionem pos- Ordo im- sitæ veritatis, contra speciales hos mo- pugnatio- dos discurrendi, specialiter aliquid no- nis. tare oportet, & statuere, ut demum con- stet quid displicere debeat, in Schotistis, & in quo saltē convenire debeat, ut locus sit fixæ impugnationis. Quare

18. Statuo primò: circa p̄imum: Eam Prædefinitionem, si simpliciter ponatur condī mo- dependens à Scientiâ Mediâ, cum Fa- dus, No- bro, & Cavellio, & evitabilem à nobis, ster. esse Suaristicam, & de ipsa nobis modò litem non esse, nisi aliunde fingatur cum vi executivâ determinandi operationem, & Omnipotētiam ad ipsam: id enim esset miscere contradictionia.

19. Statuo secundò contra quartum: Quartus Eam Prædefinitionem componi non pos- d. splicet se cum librate ex p̄afato discursu. Pri ex lib. 3. 2. 248: rmò: quia licet talis discursus salvaret li- ànu. 248: bertatem mediata in illâ inclinatione; & ultra

A iter Smisigus. Montepil. & Pötius.

immediatam in operatione salvare non potest, si Deus prioritate à quo determinat creaturam ad operandum. Secundò: quia velle salvare libertatem operatio- nis cū Decreto ex pævisione de eo, quod faceret voluntas si per impossibile ope- raretur sine concursu Dei, est velle sal- vare libertatem operationis ex pævisio- ne chymerae: chymera enim est opera- ri creaturam sine concursu Dei. Quare si tale Decretum evitabile salutem est per operationem illam impossibilem, simi- plici-

In Primā pliciter est inevitabile, atque adeò nocipar. tract. vum libertatis. Multa contra hunc dis-

2. de Deo cursum libro 3. quæ repetere non est

Providēt. otium.

& Præde- 20 Statuo tertio contra tertium: va-
finante. nō dici Hac decreta, concomitantia;
Et tercius & necessariō debe; c esse antecedētia. Ra-
tio est primō: quia tale Decretū in Scholā
Schoticā est applicativum Divinæ Omnipotentiae, & id, quo voluntas consti-
tuitur in actu primo operandi proximo: Nequit enim Creatura esse proximè po-

tens operari, nisi Omnipotētia ex parte actus primi parata sit: quicquid autem constituit lineam actus primi præcedit ad actum secundum. Secundō: quia tale Decretum ponitur, ut habeat Deus Primatum determinantis, & Primæ causa: Primatus autem hic stare nequit si ne antecedētia determinationis.

21 Tertiō: Omne determinans distinctum ab ipsa operatione, quam determinat, eo ipso præcedit, ut in actione patet: alioquin queratur ab Adversariis: quid requiratur ad rationem antecedētia? Imo hic clariō indicat: nam Decretum non determinat aliter, quam necessitando per modum imperii facultatem executricem ad actionem. Quartō: & à priori: quia amor finis præcedit ad electionem Mediū, & nequit non esse prior omni illo, quo electio Mediū prior est. Nunc sic: Decretum de existentiā auxiliī præcedit ad consensum, sicut & ipsum auxilium; sed Præfinitio consensū antecedit ad Decretum auxiliī: ergo & ad consensum. Minor probatur: quia auxilium est medium ad consensum, & Decretum auxiliī est electio mediū: Consensus autem est finis, & Præfinitio illius est intentio. Plura ad hanc infra in sumnum. 332.

Secundus magis explicat Mē-
rem Scho-
tistarum 22 Statuo quartō, juxta secundum modum discurrendi, Præfinitionē Schoticā talem esse, ut ex suā naturā habeat vim causandi, & inducendi obiectum præoccupando voluntatem, & determinando Omnipotētiam, ut faciat eam prorampere in operationem: ita ut in expectatio consensu voluntatis maneat Omnipotētia cum necessitate, ut faciat ipsam consentire. Ratio est primō: quia alioquin stare nequit in discursu Schotistarum primatus Divinæ causalitatis, & determinationis, qui unicē est ipsiis titu-

lus negandi Decretum indifferens, & po-

Hinc Im-

quintō, jure ab Schotistis dici Decretum pugnandi hoc inevitabile à nobis: nec posse dici Schotistæ evitable. Primō: quia antevertit om-

inem usum liberi arbitrii. Secundō: quia punto.

ut decretum aliquid sit evitable, debet ponni attemperatum facultati libertæ voluntatis; & hæc debet posse constitui proximè potens aliquam operationem elicere præcisim à Decreto, quod dicitur evitable; at juxta Schotistas tale decretum non ita attemperatur facultati libertæ voluntatis; nec ista potest constitui proximè potens aliquam operationem elicere præcisim ab ipso: ergo nequit dici evitable. Ex quibus duo fiunt. Primum: Schotistas unicē à Thomistis differre quoad appendicem Prædeterminationis intrinsecæ; ceterā, convenire quoad vim intrinsecam Decreti. Alterum: Schotistas unicē nisi pro concordia talis Decreti cum libertate nostrā, in eo quod comprincipia intrinsecā voluntati sint secundū se indifferentia; & ista Præfinitio extrinsecā se habeat respectu voluntatis.

24 Argumentor jam primō: & ostendo conclusionem. Schotica Præfinitio est suppositio connexa cum consensu sim pliciter inevitabilis à Voluntate creatā: ergo repugnat Libertati nostræ, & Equitati Divina, & Muneri Causæ Prima. Antecedens constat ex præstitutis. Consequentia patet: nam non ex alio capite probatum idem nuper & toto lib. 3. est Nuper, & tot. lib. 3.

Primo:

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

In Primā operandum, sicut aliqua, quæ non fundatur in eam necessitatem moralem agendi, sed requiritur, ut nullum sit quod fundatur: ut patet: ergo ut ipse Petrus confessus liber à necessitate physica, vel metaphysicā consentiendi, requiritur, ut inter comprincipia proxima ad consentiendum, nullum sit fundans eam physicam, vel metaphysicam inseparabiliter.

Nota bene Et sic ut id hic evidenter attemperat,) implicitorium est, & planè ridiculum dicere, Principium moraliter necessitans ex ingenio difficultate, necessitate non solum ad substantiam consensus, sed ad modum, id est, non solum, ut voluntas consentiat, sed etiam ut consentiat cum libertate moralis ad dissentientium; ita debet censeri implicitorium, & planè ridiculum, dicere (quod frequenter solent Thomistæ, & Schotistæ) principium proximum quod neque physicè, neque metaphysicè separate voluntas potest à consensu, esse decreta de eo, quod voluntas consentiat, & consentiat cum libertate physica, & metaphysicā ad dissentientium.

Tertius: & efficaciter: 30 Argumentor tertio, ratione mihi contra Thomistas, & Schotistas efficaciter: ex conditione Agentis liberi est se determinare ad unum præ alio; atqui munus se determinandi ad unum præ alio. **Cōtra Thomistas, & Schotistas.** Cōtra Thomistas, & Schotistas. nequit stare cum eo, quod operatio prædeterminatur, aut determinetur ab alio: ergo de ratione agentis liberi est neque prædeterminari, neque determinari ab alio: ergo, &c. In hoc Syllogismo stat tota vis, & consequentia est bona. Major est lumine naturæ nota. Et confirmatur primò: quia agentis liberi est electivè procedere, seu eligere: eligere autem est determinare se rationali modo ad unum è duobus. Secundò: quia agentis liberi est operari si velit, & quia vult: operari autem, si velit, & quia vult, dicit munus se determinandi. Tertiò: quia diversum est formaliter agere ageris necessarii ab agere Agentis liberi: at hæc formalis diversitas in agendo, stare nequit, nisi in eo, quod agens liberum se determinat, non præcisè, quatenus se transfert ab actu primo ad secundum, neque præcisè quatenus potens hoc, & illud agere, determinitatè exit in hoc: (utrumque enim invenitur in Agente necessario:) sed in eo quod se determinet modo morali, cli-

gendo ex se hoc præ illo. Quartò: quia nequit concipi libertas à necessitate, ut contradistincta à pura libertate à coactione, sine facultate se determinandi; at ex Innocentio X. & Alexandro VII. contra Iansenium, de ratione Agentis liberi non solum est libertas à coactione, sed etiam libertas à necessitate: ergo & munus determinandi se ad unum præ alio.

31 Minor, in quâ est difficultas, ostenditur primò quoad partem utramque, authoritate clarissimâ Tùm Sancti Thomæ 2. dist. 26. quæst. 1. art. 1. Ipsa potentia voluntatis, quantum in se, est indifferens ad plura, sed quodd determinat existat in hunc actum, vel in illum, non est ab alio

DETERMINANTE, sed ab ipsa voluntate. Item 2. dist. 25. quæst. 1. art. 1. O. Non est liberum arbitrium in illis, quorum actiones non determinantur ab ipsis, sed ab aliis causis prioribus. Item 2. dist.

39. quæst. 1. art. 2. O. Voluntas ad plura se habet; nec ad aliquid eorum determinatur, nisi ex se ipsa. Tùm Clementis Papæ epist. 13. Nihil est quod audientes fidem, Rom. ad credendum determinet, nisi arbitrium eorum. Tùm Nisseni orat. catech. cap. 3. Nissenus.

dimisi (Deus) aliquid in nostra potestate: cuius unusquisque nostrum solus est dominus. Tùm demum Anselmi in concord. cap. 1. sola voluntas determinat ibi quid teneat. Eodem ore loquuntur alii Patres & Theologici, etiam Thomistæ, p. 2. C. quibus tertium Cajetanus 1. 2. quæst. 9. art. 6. fin. Cajetanus. Capreolus 2. dist. 24. art. 3. ad 6. Ferreia Capreolus 4. contra Gent. cap. 22 §. ad hujus ev. Ferrandianam.

32 Minor eadem ostenditur secundò rationibus. Prima sit: quia munus se determinandi ad unum præ alio dicit dominium in actionem: at dominii ratio ponit in libito voluntatis actionem, ipsique eam subjicit quoad existentiam, & non existentiam. Nunc sic: Implicat, quod voluntas habeat dominium, vi cuius iuxta sit ipsi actio, quin subjecta sit actio, ut essentialiter est, atque adeo ut pendens ab omni causa, à quâ necessariò pendere debet in existendo; atqui implicat, quod subjecta sit actio dominio voluntatis, ut pendens ab omni causa, quin ipsa voluntas habeat jus determinandi privativè, se, & omnes causas actionis: si enim aliqua causa prædeterminat, aut condeterminat,

Inn.

X.

Alex. VII.

minat, non potest manere dominio voluntatis subjecta actione quoad existentiam & non existentiam.

33 Ratio secunda sit: de conceptu actionis determinantis ad unum, est formaliter transferre seipsa potentiam in differentem quoad plura, abs statu præsuppositæ indifferentiæ ad statum unius partis: atqui actio seipsa supponens præviam determinationem alterius, aut cōdeterminationem nequit esse formalis translatio potentiae ab statu præsuppositæ indifferentiæ ad statum unius partis: ergo de conceptu actionis determinantis est excludere determinationem ab alio. Major mihi videtur ex terminis nota: alioquin rogetur Adversarii, cur, & unde prædetermination, seu condetermination gaudet conceptu determinationis? & ratio est: quia actio, quæ jam invenit in potentia præcisim ab ipsa alligationem ad unum, invenit potentiam sine indifferentiæ & nequit dici titulus, cur potentia desierit esse indifferentis. Minor probatur: quia actio supponens præviam determinationem alterius, est actio supponens sublatam indifferentiam.

34 Dicit Godoy: supponit ablatam indifferentiam suspensionis, concedit: indifferentiam libertatis, negat. Bene: supponit ablatam indifferentiam suspensionis, id est, invenit potentiam jam alligatam ad unum: quæmodo: quid sit de conceptu actionis determinantis? & contendo, nihil aliud esse, quam tollere indifferentiam suspensionis, seu facere formaliter, ut potentia, quæ præcisim ab ipsa actione erat indifferentis ad unum & aliud, maneat alligata huic potius, quam alteri: sed per te actio supponens determinationem alterius, nequit esse id quo formaliter potentia alligatur uni, cum præsupposita indifferentia ad multa præcisim ab ipsa actione: ergo talis actio nequit esse ratio determinans: ergo vano dicitur esse ratio liberè determinans: cui enim repugnat Genus, repugnat & species contenta sub illo, ut in Summuli dicitur.

35 Confirmatur hæc ratio primò: sume ex una parte voluntatem, & habitum; & ex aliâ voluntatem & prædeterminationem: & arguo sic: sicut voluntas comparatur ad habitum in genere determinandi: sic Prædeterminationem compara-

Aranda de Deo.

tur in eodem genere ad voluntatem: sed In Primâ ex prædominio voluntatis in habitum, par. trax. habitus impeditur, quominus dicatur se 2. de Deo determinante: ergo ex prædominio Prædeterminationis in voluntatem, voluntas & Prædeterminationis impeditur, quominus dicatur se de- finante.

terminare: & ego certè non video cur dicatur voluntas habitum determinare potius, quam habitus voluntatem, siquidem utrumque aliena determinatio prævenit. Secundò: Nam quia calor v. g. secundum se non est indifferentis ad speciem effectus, si causatus sit, sed ad individuationem effectus, nequit dici quod determinatur à Deo quoad speciem, sed unicè quoad individuationem: ergo quia de conceptu determinationis est præsuppositio indifferentiæ, contrapositæ alligationi ad unum.

36 Tertiò: quia experimentalis notitia de consensu ex eo solum capite definit esse determinatio ad consensum: nempe: quia supponit ablatam indifferentiam. Quartò: quia sicut Impeditio rei determinativè præstat rem non existere: ita determinatio rei præstat rem existere; atqui ad præstandum determinativè ne res existat, non sufficit connexio cum rei existentiæ, sed requiritur ne res supponatur determinata ad existendum. Minor patet: neque enim ex alio capite actus Fidei affirmans Deum non esse Creaturam, determinativè non impedit; ne Deus identificetur cum creatura, nisi quia supponit Deum determinissimum ne identificetur cum creaturâ.

37 Ratio tertia sit: quia munus determinandi proprium agentis liberi, dicit ita ponere actionem ex libito operantis, ut solus actus ipsius, ipsiusque solum beneplacitum sit ratio ultimè primaria, cur talis actio sit. Ratio hujus veritatis est: quia, ut dicebam, munus determinandi se liberè nascitur ex dominio in talem actionem, ita ut existentia talis actionis, vel non existentia debeat esse usus talis dominii: nequit autem esse usus talis dominii, nisi ita relinquatur arbitrio operantis, ut solus ejus actus, & beneplacitum sit ratio ultimè primaria, cur talis actio sit. Nunc sic: at-

Vvv

qui

In Primā qui stare non potest, quod solus actus par. tract. operantis sit ratio ultimā primaria, cur 2. de Deo actio sit: si sit actio vel supponens præ- Providēt. viam determinationem, aut conde termini & Prædē nationem alterius: ergo cum his stare si nante. nequit manus se liberè determinandi.

Illustran- 38 Iuvat hanc doctrinam speciosius tur prece- illustrare cum P.D. Gaspare de Ribaden- denta neyra: pet varias formas arguendi nixas Primò. in hoc munere determinandi, quod esse P.Ribaden debet proprium Agentis liberi. Prima sit. Ratio se liberè determinandi ad consensum, importat consentire, jam cum exigua, jam cum mediocri, jam cum magna resistentiā reddente consensum difficultem, & interdum ita difficultem, ut ea difficultas conserti meritò possit cum difficultate penetrandi mutum impene- Psalm. 17. trabit, juxta illud Psalm. 17. Quoniam in te eripiar à tentatione, & in Deo meo transgrediar murum. Nihil magis Matth. 7. obvium in Sacra Paginā. Legatur Matth. Rom. 8. thaeus 7. Paulus ad Romanos 8. 23. ad Hebr. 12. brax 12. 4. Et ad Ephes. 6. 12. ergo qui Ephes. 12. se determinat liberè, se determinat im- prædeterminatus ab alio.

39 Probatur consequentia: nam alio quin sine his difficultatibus, & resistētiis se determinaret, quod ostendo: Nam qui tam est Adversario superior, ut ad vincendum poileat viibus efficacioribus, quam pollet Adversarius ut vincat, nullam, vel exiguum difficultatem experiri in victoriā potest; Atqui Prædeterminatus, ut exeat in consensum, habet excessum ad vincendum supra vias inclinantes in oppositum: Ille enim habet vites, quas separare nequit à consensu: & vites ad consensum frustantur effectu, & ita frustantur, ut prædeterminatio sit necessitas frustandi: ergo exit in consensum sine difficultatibus, &c.

40 Confirmatur, & explicatur. Nam admissis his Decretis præviè determinantibus, nullus occurere casus potest, in quo qui amat Deum, ipso actu amoris vincat difficultates in oppositum: vel enim hic homo sumitur imprædeterminatus, vel prædeterminatus, vel præscindens, & secundum se. Primo modo non amat: atque adeò neque vincit. Secundo jam supponit victoriam. Tertio non est in statu amandi difficulter, sed in statu præscindenti ab amore, & non amore: ergo &c.

41 Sit secunda: quæ præviè existunt Secundū: ad consensum, urgēdo ad illud, minuunt libertatis dominum pro qualitate urgentiæ, id est, eā proportione, quæ labefactant potestatem frustrandi ea ipsa, quæ sic urgent: quapropter, ut jam dicebam

Tract. de num. 28. per habitum vehementem, per Att. Nat. gravem tentationem, & id genus alia, minuitur juxta Theologos omnes dominum libertatis, eoque magis quod difficiilius sit eos conatus eludere; Atqui juxta Adversarios existit præviè ad consensum decretū prædeterminans, & faciens consentire, & tam urgenter, ut potestas ipsum frustandi nulla sit: ergo omnino destruit dominum libertatis.

42 Explicatur, supponendo Petrum, & Paulum quoad cetera, quæ præcedunt ad consensum, pares; dispare tamen in eo, quod Petrus subest habitui, vehementer inclinati: Paulus vero eotaret, & subest Prædeterminanti decreto. Nunc sic: Discrimen in hoc casu inter Petrum & Paulum, quoad ea quæ præveniunt consensum, stat in eo, quod Petrus non habet potestatem moralem componendi cum suis comprincipiis consensum; Paulus tamen neque moralē habet, neque physicam, neque metaphysicam: ergo Paulus non habet maiorem libertatem, quam Petrus. Quis enim concipere possit hominem habere maiorem libertatem ad dilectionem, quam alium, à quo præcise differt in eo, quod magis uiceatur ad consensum & magis alligetur cum consensu: ergo saltem Paulus habet necessitatem moralē: ergo & physicam, & metaphysicam: si enim ibi connexio moralis fundat moralē necessitatem, eo quod præveniat consensum; cur connexio metaphysica non fundet, necessitatem metaphysicam? Dicere, quia est connexio Evasio in pertinens ad linea mactus, & non ad li- tercepta.

Tertio: 43 Sit tertia: quia ut supra jam innui nu. 37. & alibi, in Agentibus liberis Ex nu. 37. præ necessariis est bona ratio primaria & ex lib. operationis, ipsa operatio, seu volitio 3. à num. 104. operandi: id autem esset omnino falsum si hujusmodi decreta prædeterminantia admittentur: quod est evidens: nam in nullo genere potest esse primum, quod

in eo genere jam supponit aliud: sed in genere inferendi metaphysicè operacionem, operatio supponeret aliud, nempe Decretum: ergo Major assumpta probatur. Tùm ex naturæ lumine, ex quo ille jure canebat: sit proratione voluntas. non nisi in præcedentes terminos resolvi potest: ergo omnis qui operatur determinatus ab alio, sicut non operatur liber à determinatione alterius, non operatur liber à necessitate: ergo non operatur liber, libertate catholicā: & quæ sufficit ad merendum, & demerendum: Nam ex Innocēto X. contra Iansenium, Innoc. X. non sufficit ad merendum, & demerendum libertas à coactione, sed requiritur libertas à necessitate. Omnidè revide, quæ contra Thomistas, & Scholasticas abundè diximus libro tertio toto: ubi Supradlib. etiam eorum omnia argumenta proposuimus, & diluimus à num. 302.

Vltimò: 44 Sit ultima: quia quicquid sit de vocibus, & stando rebus, omnis determinatio ad operandum est inseparabilis.

DISPUTATIO XXXIV.

PRÆDEFINITIO SIMPLICITER DEPENDENS à Scientiā Media.

Disputa-
tionis me-
thodus.

Prædefini-
tiones ad-
mittunt

Plurimi
cū Suarez.
seu essentialiter supponentis Scientiam Medium, fiat post RR.

justa tractatio,
& digna Comprehensio: Ejus nempe,
GG.Claud.

Natura, Possibilitas, Existētia, & Necētias. Sermo
& Mut.

est de efficaci Decreto, seu Prædefinitione Actus crea-

Apud
Henaum.
Borrull.
Quiròs.

Avendaño
Negan:

Gab.Vazq.

Hurtadus
Borrull disp. 13. de Vol. sect. 1. nu. 15. apud Quiròs in Philosoph. disp. 29. Herize.

à num. 8. & apud Avendaño disp. 11. cap. 1. & §. 1. nu. 4. Stant contra cum Meratius.

Patre Gabriele Vazquez, Hurtadus uterque, Herize, Meratius, Moncæus,

Alarconius, & Soarez Iunior, citatis pro se Molinam, Lessium, & Bécanum,

de quo triumviratu maximè dubito. Pro his certò accessere Negantibus, Iunius.

novissimis & densis Rationum Copiis, in suo quisque Tract. de Prædef.

R. P. N.

P. Andræas Iunius, & Rev. adm. P. Thyrsus Gonzalez; à Recentioribus Thyrsus

excepti, & excerpti cum plausu. Militant pro ejus existētia ferè omnes, Existētes

qui possibiliter agnoscent, maximè Suarez, & Montoya: cam speciali-

ter negat spe-

cialiter.

In Primā par. trah. 2. de Deo Providēt. & Præ-
stinatione. ter renuit Martinous. Pro necessitate demum pugnāt acerrimè P. Esparza,
P. Quiròs, P. Comptonus, & P. Avendaño, citantes pro se Doctorem Exi-
mum : resistunt maximè Moderni post Aldretum & Ribadeneyram, &
Thyrsum.

S E C T I O I.

Necessa-
rias volūt EXPENDITVR, ET EXPOΝITVR Natura
Quiròs. Prædefinitionis simpliciter depen-
Esparza. dētis à Scientiā Media.
Avendaño
Compton.

§. I.

AN DECETVM HUIUSMODI SIT
Absolutum

Quæstio 46 **P**rima Quæstio est: an hujusmodi prima. Prædefinition, quā de loquimur, sit Decretum actū liberī, Conditionatum, vel absolutum? Conditionatum cen- M. Fuster. sūit Melchior Fuster apud Borrull *disp. apud Borr.* 12. de Vol. sect. 1. num. 7. Primo: Nam Prædefinition vult actū fieri, si voluerit creata voluntas: ergo est conditionatum. Antecedens patet: nam vult actū fieri, applicatā Omnipotentiā per decretum īdifferens, & conditionatum: non autem aliter vult actū fieri & existere, quāmodo: quo vult omnipotentiam ad ipsum concurrere: ut patet: nam volitio rei, non aliter vult rem fieri, quāmodo: quo vult ipsum à suis causis fieri. Secundō: nam Prædefinition est actū imperans, quo Deus se determinat ad habendum Decretum applicativum Omnipotentiæ: ergo vult existentiam actū creati per actū imperatum ponere: ergo vult ejus existentiam, qualis ponitur ab actu imperato; sed ab isto procedit conditionatē: nam conditionatum est, & īdifferens ex parte objecti, ut stent jura libertatis: ergo vult actū creati existentiam conditionatē ex parte objecti.

47 Tertiō: quia vel vult actū creatum fieri per seipsum, vel per decretum īdifferens, & conditionatum. Si primū: ad quid Decretum aliud? Tùm quia jam esset Decretum efficax executivum. Si secundum: ergo solūm tendit in existentiam actū creati conditionatē. Quartō: Nam Decretum absolutū est illud, quod ita decernit existentiam objecti, ut simul decernat omnes ejus conditiones: at Prædefinition non ita decernit: decerneret enim actū fieri à Voluntate Petri v.g.

immediatèque applicaret Omnipotentiā Dei ad Concursum: ergo. Quintō: quia Prædefinition non vult voluntatem creatam operari, nisi modo, quo vult applicare Omnipotentiā, & ipsam concurrens: hoc autem vult conditionatē. Sextō: quia talis Prædefinition vult unitē consensum voluntatis, sub conditione, quā voluntas se determinet, & dependenter ab existentiā talium numero auxiliorum: ergo conditionatē vult.

48 Censo cum communi, tale De- *Præfini-*
ceturum Prædefiniens esse simpliciter ab-
io efficax
cretum Prædefiniens esse simpliciter ab-
solutum. Ratio est: quia Natura volitio- *est Decre-*
tis conditionata est esse ex se p. a. am *tum Ab-*
manere sine existentiā objecti, quoniamque *solutum.*
existat certa conditio: quam tamen alio-
quin inexigit, aut sine quā potest esse: se
enim habet instar disjunctivæ necessita-
tis unum è duobus postulantis, nempe
ut ne sit conditio, vel existat conjuncta-
cum existentiā talis objecti: unde volitio
conditionata stare potest ex se sine ex-
istentiā objecti, quia stare potest sine ex-
istentiā conditionis: quare modus volen-
di rem sub hac aut illā conditione, cuius
alioquin existentiam affectu determina-
nas, vel dependenter ab hac, vel illā
suppositione, quacum alioqui connecti-
tur affectus, & quā non existente non
existeret; non reddit Affectum conditionatum:
alias volitio effectus ab hac cau-
sā, quam facis operari, & Decretum no-
stræ operationis, mediā prædetermina-
tione, & tendentia efficax in existentiam
unionis dependenter ab extremorum
existentiā, essent affectus conditionati:
quod dixit nemo:

49 Et omnium ratio est: quia non quāvis dependentia obstat, quominus voluntas ex vi affectus maneat connexa cum objecti existentiā; ita ut implicet, eum affectum esse, efficacem ex se; & non esse existentiam objecti, quod vult. Nunc sic: atqui natura Decreti Prædefiniens ita connectitur cum existentiā objecti, quod prædefines, ut parata non sit existe-
re sine existentiā objecti, neque sine his quibuscum existet objectum in quod ten-
dit, licet nunquam existeret, nisi præce-
deret

deret ea suppositio veritatis: quād si vo-
luntas existeret cum his comprincipiis,
qua modō conferre Deus vult, & confert,
operaretur ex suo libito effectum, nunc
intentum à Deo: ergo talis Prædefinition
est Decretum minimè conditionatum,
sed absolutum.

Solvuntur
opposita

50 Quæ in oppositum concessi ex Fusterio, levia sunt; & supponunt Do-
ctrinam mihi parūm grata m de multipli-
citate in decernendo divinā, deque simul
tate Deferri efficacis, & inefficacis in
Deo, circa idem objectum, de quibus ali-
qua dicentur *sect. 5.* Nunc respondeo. Ad
primum, nego antecedens: licet enim per

Mens D.

Eximii.

Infra à num. 201. **51** Ad quartum, dico de ratione De-
creti absoluti esse connecti cum existen-
tiā objecti, si efficax sit, inseparabiliter;
atque adeo cum his omniis, sine qui-
bus existentia non erit; nego verò esse
de ratione Decreti absoluti, determina-
re, & exequi omnia, sine quibus exi-
istentia objecti non erit, ut videtur Ar-
guens hallucinari. Ad quintum, nota:
aliud est, Deum non aliter velle conser-
vum, ac Omnipotentiā applicat, & ip-
sa concurrit: ita ut modus volendi neque-
sit magis, neque minis connexus, quam
est connexus, aut inconnexus modus,
quo parata est concurtere Omnipoten-

tia: & aliud est: Deum non velle fieri In Primā
aliter actum, ac fiet ab Omnipotentiā par. trah.
applicatā; ita ut modus, quo fit ab Om-
nipotentiā applicatā actus, cadat in ob-
jectum talis Decreti, & non aliud. Hæc & Præ-
duo confundit arguens: & secundum est finante.

verum: *primum* verò est omnino fallum.

Ad sextum, patet ex nostrā responsione
ad quæstionem. Videatur Suarez, hæc *P. Suarez.*
jamdiū latè præcupans *tom. 2. de Gra-*
zia. lib. 5. cap. 53. 2. num. 26.

§. I.

QVOSQUE SIT INFRASTRABILE?

52 **S**ecunda Quæstio est: an Decrē- **Questio**
tum hujusmodi prædefiniens, sit secunda.
prosus, & omnino infrustrabile. Fuere *Quousque*
Complutenses ex Nostris, qui ceterant *infrustra-*
Prædefinitionem esse quidem potestate *bilis Præ-*
consequenti*is* infrustrabilem; fruſtrabili*m definiſio-*
verò, potestate antecedente: nec ali*l Cooplutens.*
invenire viam, ejus cum nostrā liberta MM. sen-
te concordia. Nisi suum primū: quia
Prædefinition non habet aliam connexionem
cum consensu præfinito v. gr. nisi
connexionem auxiliorum, secundum se
indifferentium, & ex accidenti efficacium;
sed in voluntate datur potestas an-
tecedens dissentendi his auxiliis, quam
alioqui non tollit Prædefinition: ergo &
datur potestas antecedens dissentendi
Prædefinitioni: ergo frustrandi. Secundū:
vel ita Prædefinition consideratur, ut præ-
cisè determinans collationem auxilio-
rum: vel ut connexa cum prævisione con-
fensus sib⁹ his auxiliis? Si secundum: om-
nino apparat inconjugibilis cum dissen-
su. Si verò primū: non est, unde hauriat
inconjugabilitatem cum ipso dissen-
su. Ergo pro aliquo priori frustrabilis est.
Tertiō: sit prædefinition, & sic arguitur:
Petrus etiam posita Prædefinitione, libe-
rè consentit: ergo liberè definit dissentire:
ergo liberè definite fruſtrare præde-
finitionem: nam consentire est ipsam nō
fruſtrare: & dissentire est ipsam fruſtrare:
ergo potest pro signo antecedente
potest non consentire, sed dissentire.

53 Censo: Decretum hujusmodi præ- **Mens No-**
definiens esse prorsus irriſtabile, & in- **stra.**
frustrabile ex efficaciā intrinsecā sui. Pri-
mō: quia fruſtrari est Decretum conjun-
gi

In Primā par. tract. 2. de Deo Providēt. & Prædefinante.

gi cum carentiā consensūs præfiniti: sed hæc conjunctio est simpliciter impossibilis: ergo & frustratio: ergo nulla potestas est ad ipsam neque antecedens, neque consequens. Secundò: quia, per vos, hæc prædefinitione, ut conjuncta cum prævisione consensūs sub his auxiliis, non potest conjungi cum carentiā consensūs ipsius: sed non potest esse sine tali prævisione: ergo. Tertiò: quia Decretum efficax pati frustrati nem est imperfetio & debilitas Dei indigna: unde censetur à Patribus impossibili Deo, juxta illud Pauli 9. ad Romanos. 19. Voluntati enim ejus qui resistet? Ergo omnimodè, proque omni signo censi Deo impossibilis. Vnde temerè dixit Magister Felix Divinam Prædestinationem, & voluntatem, quamvis non frustrandas, astrari tamen posse in sensu diverso.

Frustrabilitas, & tequivocationes obserua, ex se evitabile: & aliud, longè diversum, quodum, esse fruстрabile. Esse fruстрabile dicunt, ipsum existere, & manere sine effetu præfinito. Esse evitabile, dicit, ita existere, ut nunquam extiterit, nisi prohibitu voluntatis pohendus esset consensus, prævisusque esset ponit. Est igitur tale Decretum evitabile, ut mox dicam: est tamen infrustrabile: atque adeò connexum cum existentiā consensūs liberè elicit à voluntate; & exinde ex se incapax determinare, vel inducere principia necessitantia: cùm non minus frustratur per coëxistentiam adventitiæ determinationis, seu principii prædeterminationis, & necessitantis, quā per coëxistentiam cum negatione consensūs.

Solvuntur opposita. Qualis efficiacia prædefinitionis?

Ad primum ex oppositis, distingue benè: aliud est in Prædefinitione vis causandi respectivè ad consensum: aliud est, vis efficaciam, seu affectivam connexionis: seu brevius: aliud est, effectiva connexionem; aliud, connexionem affectivam. Prædefinitione quidem non habet connexionem effectivam, seu vim cauſandi, nisi denominativè tantum, & alieno, ut sic dicam, influxu, nempè quem præstant auxilia, & libertas constituta per ipsa: at effectivam connexionem habet nomine proprio, & ex se ob tendentię efficaciam, & presuppositionem essentialiē Scientiæ Mediae de consensu. Quare nego ma-

jorem: vel eā per appositos terminos distinctā; & concessā deinde minori, nego duplē consequentiam. Ad secundum, dico eas præcisiones esse nostræ mentis otia, non immutantia res: atque adeò Prædefinitione, licet ex formalitate conferendi auxilium, non appareat cum titulo ad inconjungibilitatem; neque appetat cum formalitate formaliter positivè conjungibili, sed præscindit; & ex accessu alterius, redditur Prædefinitione simpliciter, & omnino infrustrabili. Ad tertium, concessio entemare, nego consequiam alteram. Licet enim liberè jam lib. 4. definat Petrus dissensum, quo posito Decretum, si cum dissensu existeret, frustraretur; tamen Petrus non ita liberè desinit dissensum, ut in oīlā ejus potestate sit coëxistentia ipsius cum Decreto Prædefinitione consensūs, in quā coëxistentiā consistit actio frustratoria, sed ita desinit, ut in ejus potestate sit, ne unquam extiterit tale Decretum: hoc autem, ut Nuper nū. notabam, non est Decretum esse fruстрabile, sed evitabile.

De loco tertium, concessio entemare, nego consequiam alteram. Licet enim liberè jam lib. 4. definat Petrus dissensum, quo posito Decretum, si cum dissensu existeret, frustraretur; tamen Petrus non ita liberè desinit dissensum, ut in oīlā ejus potestate sit coëxistentia ipsius cum Decreto Prædefinitione consensūs, in quā coëxistentiā consistit actio frustratoria, sed ita desinit, ut in ejus potestate sit, ne unquam extiterit tale Decretum: hoc autem, ut Nuper nū. notabam, non est Decretum esse fruстрabile, sed evitabile.

§. III:

EX QVO CAPITE, ET TITULO PRÆREQUIRAT Scientiam Medium?

56 **T**ertia Quæstio: ex quo titulo habet hujusmodi Prædefinitione teria ex supponere essentialiter Scientiam Medium? Num supponit apud omnes qualiter; inquirit aliud. Neque permiscendum utrumque, ut crees invidiam. Supponit in Prædefinitione essentialiē dependentiam à Scientiā Mediā. Quærerit de Scientiā Mediā?

55 Ad primum ex oppositis, distingue benè: aliud est in Prædefinitione vis causandi respectivè ad consensum: aliud est, vis efficaciam, seu affectivam connexionis: seu brevius: aliud est, effectiva connexionem; aliud, connexionem affectivam. Prædefinitione quidem non habet connexionem effectivam, seu vim cauſandi, nisi denominativè tantum, & alieno, ut sic dicam, influxu, nempè quem præstant auxilia, & libertas constituta per ipsa: at effectivam connexionem habet nomine proprio, & ex se ob tendentię efficaciam, & presuppositionem essentialiē Scientiæ Mediae de consensu. Quare nego ma-

Existimatum, & alienum abs Scholæ.

57 Censent primò, has prædefinitiones specialiter presupponere Scientiam Medium ex titulo perfectissimam voluntatis. Nutuntur: Tùm quia sine Scientiā Mediā non præcognoscetur potissima

Extrinsica præcisioris non immutat.

ma circumstantia Mediorum, sub quā Prædefinitione tendit in ipsa. Tùm quia Natura talis Prædefinitionis est ita ferri in Media, alias ex se indifferentia, ut debeant ex libito voluntatis esse efficacia: nequit ergo stare voluntarietas talis Decreti, non præluminante Scientiā Mediā, per quam unicè præcognoscitur Medicina, per quam unice possibiliter attemperata est liberè. In Primā tati consensūs, quem prædefiniunt: ergo par. tract. 2. de Deo auxilia, quæ imperant, sint alioquin ha- Providēt. & Prædego, seipso sunt necessitas non existendi finante. in Deo unquam, nisi auxilia sint ex libito voluntatis conjuganda consensui: ergo seipso sunt necessitas consequens, & evitabilis, non minus, ac ipsa Scientia Media

60 Fac ergo, & suppone impossibilem, vel mente præscinde: attemperatio- nē connexionis affectivæ cum libertate nostrâ: & Scientiam Medium, & con- nexione cum illâ: & rogit: illa at- temperatio intrinseca affectivæ conne- tur.

Secundum 58 Censent secundò: eas Prædefinitiones specialiter non presupponere Scien- tiam Medium ex titulo, protegenda suæ infrustrabilitatis. Ratio est, inquit, quia ista Prædefinitione ex se habet attemperationem intrinsecam cum arbitrio, cuius actus prædefines, seque ipsa est ne- cessitas ne habeatur à Deo, nisi auxilia, quæ imperant, sint ex se indifferentia, & alias ex libito voluntatis congrua: ergo quicquid sit de Scientiā Mediā, se ipsa tollit quæ periculum frustrationis. Quia frustratio foret in eo, quod conju- geretur auxiliis alias incongruis: at seip- sa est necessitas non existendi nisi cum alias congruis: ergo ne forte jungatur cuni incongruis, non opus ipsi est: aliquo extra ipsam: ergo neque Scientia Media. Sicut si ex ipsa naturâ necessita- reris ingredi per hanc viam, & non per aliam; egere quidem luce, ut videres, quæ ambulas; non tamen, ne errares à via, quæ ambulas.

Tertium, Difficile 59 Censent tertio: eas Prædefinitiones specialiter non presupponere Scientiam Medium ex titulo: tuendæ libertatis nostre. Ratio, quæ nutuntur, reduci- tur ad hunc discursum: istæ Prædefinitiones, ex se; & ex sua naturâ differentiæ à Thomistis, & Scholasticis, seque ipsis ha- bent specialitatē naturæ, cur depende- re debeant à Scientiā Mediā de consensu v. g. ergo se ipsis habent naturam omnino similem Scientiæ Mediae respectivè ad iura libertatis: ergo se ipsis habent na-

turam essentialiter attemperatam liber- In Primā tati consensūs, quem prædefiniunt: ergo par. tract. 2. de Deo auxilia, quæ imperant, sint alioquin ha- Providēt. & Prædego, seipso sunt necessitas non existendi finante.

in Deo unquam, nisi auxilia sint ex libito voluntatis conjuganda consensui: ergo seipso sunt necessitas consequens, & evitabilis, non minus, ac ipsa Scientia Media

60 Fac ergo, & suppone impossibilem, vel mente præscinde: attemperatio- nē connexionis affectivæ cum libertate nostrâ: & Scientiam Medium, & con- nexione cum illâ: & rogit: illa at- temperatio intrinseca affectivæ conne- tur.

Secundum 58 Censent secundò: eas Prædefinitiones specialiter non presupponere Scien- tiam Medium ex titulo, protegenda suæ infrustrabilitatis. Ratio est, inquit, quia ista Prædefinitione ex se habet attemperationem intrinsecam cum arbitrio, cuius actus prædefines, seque ipsa est ne- cessitas ne habeatur à Deo, nisi auxilia, quæ imperant, sint ex se indifferentia, & alias ex libito voluntatis congrua: ergo quicquid sit de Scientiā Mediā, se ipsa tollit quæ periculum frustrationis. Quia frustratio foret in eo, quod conju- geretur auxiliis alias incongruis: at seip- sa est necessitas non existendi nisi cum alias congruis: ergo ne forte jungatur cuni incongruis, non opus ipsi est: aliquo extra ipsam: ergo neque Scientia Media. Sicut si ex ipsa naturâ necessita- reris ingredi per hanc viam, & non per aliam; egere quidem luce, ut videres, quæ ambulas; non tamen, ne errares à via, quæ ambulas.

Tertium, Difficile 59 Censent tertio: eas Prædefinitiones specialiter non presupponere Scientiam Medium ex titulo: tuendæ libertatis nostre. Ratio, quæ nutuntur, reduci- tur ad hunc discursum: istæ Prædefinitiones, ex se; & ex sua naturâ differentiæ à Thomistis, & Scholasticis, seque ipsis ha- bent specialitatē naturæ, cur depende- re debeant à Scientiā Mediā de consensu v. g. ergo se ipsis habent naturam omnino similem Scientiæ Mediae respectivè ad iura libertatis: ergo se ipsis habent na-

turam essentialiter attemperatam liber- In Primā tati consensūs, quem prædefiniunt: ergo par. tract. 2. de Deo auxilia, quæ imperant, sint alioquin ha- Providēt. & Prædego, seipso sunt necessitas non existendi finante.

in Deo unquam, nisi auxilia sint ex libito voluntatis conjuganda consensui: ergo seipso sunt necessitas consequens, & evitabilis, non minus, ac ipsa Scientia Media

60 Fac ergo, & suppone impossibilem, vel mente præscinde: attemperatio- nē connexionis affectivæ cum libertate nostrâ: & Scientiam Medium, & con- nexione cum illâ: & rogit: illa at- temperatio intrinseca affectivæ conne- tur.

Secundum 58 Censent secundò: eas Prædefinitiones specialiter non presupponere Scien- tiam Medium ex titulo, protegenda suæ infrustrabilitatis. Ratio est, inquit, quia ista Prædefinitione ex se habet attemperationem intrinsecam cum arbitrio, cuius actus prædefines, seque ipsa est ne- cessitas ne habeatur à Deo, nisi auxilia, quæ imperant, sint ex se indifferentia, & alias ex libito voluntatis congrua: ergo quicquid sit de Scientiā Mediā, se ipsa tollit quæ periculum frustrationis. Quia frustratio foret in eo, quod conju- geretur auxiliis alias incongruis: at seip- sa est necessitas non existendi nisi cum alias congruis: ergo ne forte jungatur cuni incongruis, non opus ipsi est: aliquo extra ipsam: ergo neque Scientia Media. Sicut si ex ipsa naturâ necessita- reris ingredi per hanc viam, & non per aliam; egere quidem luce, ut videres, quæ ambulas; non tamen, ne errares à via, quæ ambulas.

Tertium, Difficile 59 Censent tertio: eas Prædefinitiones specialiter non presupponere Scientiam Medium ex titulo: tuendæ libertatis nostre. Ratio, quæ nutuntur, reduci- tur ad hunc discursum: istæ Prædefinitiones, ex se; & ex sua naturâ differentiæ à Thomistis, & Scholasticis, seque ipsis ha- bent specialitatē naturæ, cur depende- re debeant à Scientiā Mediā de consensu v. g. ergo se ipsis habent naturam omnino similem Scientiæ Mediae respectivè ad iura libertatis: ergo se ipsis habent na-

naturam essentialiter attemperatam liber- In Primā tati consensūs, quem prædefiniunt: ergo par. tract. 2. de Deo auxilia, quæ imperant, sint alioquin ha- Providēt. & Prædego, seipso sunt necessitas non existendi finante.

in Deo unquam, nisi auxilia sint ex libito voluntatis conjuganda consensui: ergo seipso sunt necessitas consequens, & evitabilis, non minus, ac ipsa Scientia Media

In Primā Magistri, euntibus, ut ajunt ipsi, saltem *par.tract.* non improbantibus, ut scio, discursum *z. de Deo* Magnis Theologis Scholæ nostræ, quo-
Providet. rum ipse subscriptiones judicii, & favo-
& Præde- ris plenas non semel vidi, & legi.
stinante.

62 Insurgunt nihilominus acriter *Impugna-* alii, contra hoc postremum maximè. Pri-
ta est à mò : quia Prædefinitionis titulus libertatis
multis nostræ debet evitabilis esse; sed ut sit evi-
Primò: tabilis exigit Scientiam Medium : ergo & titulus libertatis. Minor probatur: quia nisi evitata Scientiæ Mediæ, nequit evi-
Sic solve- tari Prædefinitionis. *Andi vi* præcitos Ma-
bant. gistros sic respondentes: concessâ majori, negabant minorem: quia licet ex essentiali præsuppositione Scientiæ Mediæ, nequeat evitari prædefinitionis, nisi evitata Scientiæ Mediæ: at Prædefinitionis non solum est extrinsecè evitabilis evitabilitate Scientiæ Mediæ prærequisitæ, sed intrinsecè, propriâ scilicet evitabilitate.

Secundò: Secundò: quia Prædefinitionis titulu-
lo libertatis, debet præsupponere deter-
minationem creatæ voluntatis, & esse conseqüens; at nequit præsupponere nisi ut cognitam, & in Scientiæ Mediæ: nam affectus non feruntur sympatheticè ad res, ut sunt in se, sed modo rationali, & ad res, ut apparent: ergo titulus libertatis præsupponit Scientiam Medium. *Respon-*
sic solve- dent illi, per hanc solam probari, necessi-
tatem Scientiæ Mediæ, ex titulo specialis voluntarietas in Decreto: nam cùm affectus sit, non potest tendere in res, nisi cognitas; at neutquam probari, Natu-
bant. ram talis affectus non constitui per essen-
tiam posterioriitatem ad nutum conditionatum voluntatis, & per connexio-
nem ex se attemperatam arbitrio ipsius.

Tertiò: Tertiò: quia Prædefinitionis stet cum libertate, tendit, & tendere debet in consensum, ut aliás ponendum ex libito voluntatis; atqui ut affectivè tendat, requiritur cognitionis consensus sic propositi; quæ nō potest esse nisi Scientia Media: ergo ista requiritur, ut ea Prædefinitionis stet cum libertate. *Respondent* illi: concessâ majori: quia ea est Natura talis Decretri, nempe repugnantia ad existendum, nisi auxilia aliâs congrua sint: & concessâ minori, negant consequen-
Sic solve- tiam: quia solum fit requiri, ut Prædefinitionis stet: quod autem stet cum libertate, ex se habet.

Quarto, & *quinto.* *65* Quartò: quia titulus voluntarie-

tatis non est specialis in Prædefinitione. Respondent: esse tam speciale, quâm specialis est voluntarietas. Quintò: quia hæc est periculosa novitas, & autoritate destituta. Respondent: de periculo, sa-
Sic solve- tis sibi hucusque non constare: plures esse in Scholâ nostrâ, qui sibi faveant: qui contradicat aperte, Neminem ex Theologis, qui scripserint: ex his qui dictarunt, sequi se Authorem, in hac Provinciâ celebrem, Patrem Maginum *P. Magin.*

Pagesium, qui thesim hanc sine periculo *Pages.* exposuit non semel, & defendit *disp. z.* de *Providentia cap. i. part. i.*

66 Ego *imprimis* censeo, item esse *Mens No-* momenti nō magni, ut dixit Ribadeney-
stra. *Ribaden.* ra, neque principiis Scholæ nostræ præju-
dicari posse quicquâ ex præfato discursu; si verus sit. Nam neque ipse stare nequit sine Scientiæ Mediæ existentiâ, neque sine principiis, quibus ipsa nititur: neque ejus usui derogat. Imò hic discursus ex hoc capite mihi semper visus est, magis hærcere principiis nostræ Scholæ, cùm in ipsâ Decretri Naturâ cognoscatur necessitatem omnium, quibus nititur Schola nostra. Censeo deinde, Scientiam Mediæ præexigi à Prædefinitione simul ex triplici illo titulo, de quo *nu. 55.* Et quidem præexigi ex titulo specialis voluntarietas, bene probatum est *nu. 57.* Præexigi ex aliis etiam titulis, præter ea, quæ à *nu. 62.* dicta sunt, probo sic:

67 *Primo:* quia Affectus nequit esse *Prima* determinabilis ab objecto, nisi median-
ratio. te notitiâ: Neque enim res, nisi per sui apparentiam operantur in voluntatem: ergo neque Prædefinitionis potest esse determinabilis ab objecto, nisi Median-
te notitiâ, quam in Prædefinitionis vol-
luntate determinet: ergo esse determina-
bilem à consensu habet ex respectu, & connexione à notitiâ determinabilis: ergo titulus determinabilitatis præexigit notitiâ determinabilem. Hæc autem est Scientia Media: Atqui tota attemperatio cum libertate stat in istâ determinabilitate à consensu: ergo totâ attemperationem habet ex respectu ad Scientiam Medium: ergo titulus infrastrabilitatis, & libertatis præexigit Scientiam Medium.

68 *Secundò:* distingue in Prædefinitione, connexionem cum existentiâ con-
sensus: & connexionem cum eo, quod con-
sensus sit, non ex determinatione Decretri,

Sic solve-

bant.

créti, sed voluntatis; in hoc consistit at-
temperatio talis Decretri cum libertate. Arguo sic: connexio cum existentiâ libertatis, seu consensus ut liberi, seu ex nutu libertatis ponendî potius, quâm ex vi decreti, est in Decreto dependen-
tia Scientiæ Mediæ superaddita forma-
litati connexionis cum existentiâ con-
fensus: ergo sepositâ, vel præcisâ for-
malitate dependentia à Scientiâ Mediâ,
sola restat in Prædefinitione formalitas
connexionis cum existentiâ consensus:
ergo non restat attemperatio cum arbi-
trio libertatis: ergo titulus talis attempe-
rationis indiget Prædefinitionis subsequi ad Scientiam Medium. Antecedens proba-
tur: Tùm quia est connexio cum consen-
su determinante connexionem Decretri,
mediante Scientiâ Mediæ. Tùm quia ea
connexio est cum consensu, ut libero,
prout apparet in Scientiâ. Tùm deinde:
quia attemperatio ad arbitrium in De-
creto est attemperatio ad Scientiam Mediæ, & hæc attemperatio est essentialis
dependentia ab ipsâ. Tùm demùm: quia
non est unde connexio, & efficacia De-
creti non sit determinativa consensus,
nisi quia dependet ab ipsâ naturâ Scientiæ Mediæ. Mitto alia: hæc enim satis
pro veritate, cui attendimus, & pro solu-
tione eorum, quibus in oppositum *num.*
59. 60. & 61. prælaudati Magistri mo-
vebantur.

§. IV.

QVOSQUE, ET CVIVSMODI EFFICAX?
ejusque causalitas.

Questio 69 *Q* Varta quæstio: Quanta, cujus-
quarta qualis ef- ti Prædefinitionis? Plures vix curant hu-
ficacia Pra- jus explicationem: & res alioquin im-
plicatur. inde- plexa est: & è cujus recto sensu Prædefi-
nitio- nis? Non possibilitas pendet: ut videre.
satis ex- est apud Patrē Andréam Iunium, exinde
plicatur. negantem de Prædef. *sect. 6. cap. 1. & 11.*
P. Iunius. Nam videtur, explicari vix posse efficacia-
m Prædefinitionis, nisi per vim causati-
vam, & determinativam Divine Omnipotentiæ ad concutsum, atque adeò &
creati voluntatis ad operationem: quo
hujus pessimum datur omnino libertas. Ne-
que sufficit, ut affectus dicatur efficax,
connexio cum existentiâ termini, vel
Aranda ue Deo.

objecti: quo multi satis se explicuisse *In Primâ* Prædefinitionis efficaciam putant: *par. tract.*

70 Ratio est primò: quia connexio *z. de Deo* cum existentiâ termini vel objecti, adve- *Providet.* nire potest. affectui ex alio capite præter & Præde- quâm ex capite affectus. Nam Volitio finante. collativa auxiliis inefficacis ex essentiali dependentia à Scientiâ Mediâ de ineffi- cacia, manet connexiona cum istius existen- tiâ; & tamen erga illam non afficitur. Item Prædefinitionis Pœnitentia ante præ- vissum absolutè peccatum, manet conexa cum peccati existentiâ, sine vi ullius affectus erga ipsum. Secundò: quia apud plures potest Deus velle dare auxilium efficax, quia efficax, quin tamen affectus circa motivum efficacia transcedat li- neam inefficacis complacentiæ: & tamen talis voluntio ex præcedentia Scientiæ Mediæ manet affectus connexus cum existentiâ objecti: & tamen inefficax.

71 Vnde nonnulli acutè distinxerunt Duplicem Prædefinitionem in Deo circa actus liberos. *Virtualem*, & *Formalem*. Seu, (ut passim loquitur *tom. 2. select.* R.P.N. Thysius) *complexam*, & *simpli- cem*. *Virtualem*, & *complexam* vocant eam, quæ cum alioquin inefficacis sit in linea affectus circa existentiam actus liberi, manet aliunde connexiona cum illo: & sic accidere putant in *casu strictæ dire- ctionis*. *Formalem*, aut simplicem, eam quæ ex vi affectus manet connexiona cum existentiâ sui objecti. Exque hoc disci- mine, multi, negantes Prædefinitionem, non negant strictam directionem Scientiæ Mediæ, ut Herize, Aiarcon, alii. In *Herize*, quo ergo consistit hæc efficacia, quæ hos *Aiarcon* terruit?

72 Censeo, consistere in connexione *Mens No-* cum existentiâ objecti alias voliti ex vi *stra*, & ex & energiâ affectus circa illud. Hæc enim *plicatur*, inseparabilitas amantis ab amato ex vi, & vehementiâ affectus stare nequit sine efficaciâ affectus. Ut tamen id, genericè sic positum, exponatur, & efficacia Præ- definitivæ cum nostrâ libertate Concor- dia pateat, recole ex lib. 6. præced. à *nu. Suprà lib.* 534. & rursus à *nu. 572.* duplex efficacia 6 à num. genus in affectu. Nam & est efficacia effe- 534. & à cira, seu effectivæ connexiona cum existen- à *nu. 572.* tiâ objecti: & est efficacia purè affectiva, seu purè affectivæ connexiona cum existentiâ objecti voliti. Efficacia effectiva est vis amoris ita rapiens in existentiâ objecti, ut

In Primā ut ex vi ejus debet existere : estd alio-
par. trast. quin non supponeretur a iude produ-
2. de Deo cūm, vel determinatum; atque adeò vim
Prov dēi. haber determinandi causas, & applican-
& Prede- di ad productionem objecti.
finanie.

73 Efficacia purè connexiva est vis
amoris ita complacens in existentiā
objecti ex alterius determinatione po-
nendi, ut ex vi ejus debeant existere
media, quibuscum prævidet ex alterius
determinatione ponendum objectum, in
quod fertur; *tali efficacie condescensu*, ut
sic loquar, ut ex unā parte sit voluntaria
impossibilitas determinandi existentiā
objecti: & ex aliā, affectiva inseparabilitas
à suppositione, in quā sit existentiā
objecti ex alterius determinatione, in
quā quasi speculativè gaudet, quantum
potest, & practicè se exercet ex amore
objecti circa media, cum quibus videt ex
arbitrio creato extitum effectum, si ea
media ponat. Efficacia primi generis, fa-
tis nota est. Secundi generis tendentiam
esse efficacem, solus negabit, qui neget,
affectum ex vi amoris conexum cum
existentiā objecti esse amorem efficacem
illius. Et hujus secundi generis est effi-
cacia Decreti Praedefinitis; non, primi.
Ex his oritur

Quæstio quinta de Causalitate Prædefinitionis. 74 Quinta quæstio: Quam causalita-
tem exerceat circa actum prædefinitum,
ista Prædefinition, quā de loquimur? Cen-
te Præde- seo, non aliam exercere, nisi purè me-
diam, & remotam: quatenus nempe
exercet immediatam causalitatem in
causas immediatas actus prædefiniti. Ra-
tio est: quia immediata causalitas affe-
ctus in operationem consistit in vi, &
energiā determinandi causas proximas
ad operandum, & applicandi ipsas ad
actionem: quæ procul abest ab istarum
prædefinitionum indole, & naturā, ut

Lib. 6. à notavi lib. 6. passim: præfertim à num.
nu. 462. 462. Nota hic maximè quatuor pro-
tollendis multis æquivocationibus: & in
P. Iunius. multis, facilè amplexis Patrem Iunium
præcitatum.

Notanda Quatuor. 75 Primum: aliud esse immediatè
vele: & aliud, immediatè causare: seu
Primum: aliud, immediatè vele rem fieri: & aliud,
vele rem immediatè fieri Diversissima
hęc sunt. Ut affectus sit immediatus in
lineā amandi, seu ut immediatè velit,
sufficit esse formam amorem rei: Ut ve-
rō sit immediatus in linea cauſandi, seu

ut immediatè causet, ultrā requiritur in-
fluxus in-existentiam rei, non qualiscum-
que, sed determinatus ipsius. Sic apud
plures, voluntas hęc conditionata: Da-
bo centum, si hęris venerit, immediatè
vult centum; nec tamen immediatè cau-
sat: eget enim ad causandum alio affe-
ctu. Vnde Prædefinitions, non ex eo im-
mediatè causant, quod immediatè velint.
Secundum, causam purè mediatarum, & re-
motam non dici, nisi abusivè causam. Tum
quia plerumque non est, cùm datur exi-
stentia effectui. Tum quia actio effectus
non pendet ab ipsa, ut à sui continentia.
Tertium. Tum quia actio effectus
non pendet ab ipsa, ut à sui continentia.
Quartum. Alterum: causa remota, sine quā ne-
quit esse proxima: & hęc remota est essen-
tialiter prærequisita. Alterum: causa re-
motæ, sine quā potest esse proxima: &
hęc remota non est essentialiter præ-
requisita. Tertium: causa remota, sine quā
potest esse proxima secundum se, non ve-
rō conjuncta cum tali effectu: primi ge-
neris non est prædefinition: censetur se-
cundi communiter: & erit tertii, si ne-
cessariò requiratur. *Quarum:* Aliud esse
causam per se: & aliud, causam essentialiter
prærequisitam. Causa per se, est cau-
sa immediata, & proxima. Causa essen-
tialiter prærequisita, ad existentiam effec-
tus, est sine quā nequit effectus exis-
tere: quod competere potest causa non
proxima: & deesse proxima. Puta calo-
rem à duplice igne productum: en duas
causas per se: ubi neutra est essentialiter
requisita. Si verò calor penderet nece-
ssariò ab igne A essentialiter ab igne B
pendente, ignis B non esset causa per se,
& esset essentialiter requisita. De causalit-
ate morali, dicam num. 85. Nunc de Thy-
sico loquimur.

§. V.

EIVS TENDENTIA, ET EVITABILI- TAS, & indifferencia.

76 *Sexta Quæstio:* qualis sit hujus *Quæstio*
Decreti Praedefinitis tenden- *sexta.*
tia in comprincipia libertatis? Non quæ-
Qualis hu-
modo, an sit possibilis Prædefinition, jus Decre-
ta? quæ præcisivè te habeat circa hujusmodi *i. Tenden-*
comprincipia, qualem agnovere non
nulli, & de quā nos *infra disp. 35. à num.*
252. Solùm quero de modo se habédi cir-
ca

ca comprincipia libertatis, in qua ten-
dere, suppono. Et recens opinio, de quā
apud Recēt lib. 6. præced. à num. 575. videtur esse,
sensus.
Suprà lib.
6. à num.
575.

Communis
Decretum Prædefiniens non versari im-
mediate circa comprincipia, seu auxilia,
sed habere se instar Affectus imperantis,
à quo nascitur aliud Decretum imme-
diatè exequens existentiam auxiliorum,
inconnexum cum existentiā actus præde-
finiti, & indifferens secundum se: insuper
aliud Decretum præparativum Omnipotentiæ, secundum se conjungibile cum
utraibet parte libertatis, & quo median
re manet Omnipotentia proximè præpa-
rata, & libertas in actu primo proximo
constituta. Itaque juxta hunc discutsum,
qui, licet nō satis explicitur à bene mul-
tis, reipsa cōmuni est inter Modernos;
Prædefinition est *actus Imperans*: Duo alia
Decreta, quæ sunt *actus imperati*: indif-
ferens utrumque: quorum aliud exequatur auxilia; aliud, præparet Omnipoten-
tiam.

Mens No-
stra.

P. Suarez.

Ibid. num.
576.

Lib. 6. à
nn. 575.

Infrā nn.
210. & à
nn. 218.

Quanta
Evitabi-
litas?

Oviedus istæ Prædefinitions? P. Franciscus Ovie-
male inter do trāt. manuscript. de Auxiliis, secutus
pretatur ut ait, Molinam, Suarez, & Montoyam,
Primores Nostros. censuit non esse evitabiles, & aliunde
protegendarum earum cum nostrā liber-

tate concordiam. Sed hic sentiendi mo- In Primā
dus, neque Molinæ fuit, neque Suarez, par. trast.
neque Montoya; & manifestè repugnat 2. de Dea-
principiis Scholæ nostræ: & hoc Sylo- Propriét:
gismo convincitur: Petrum non operari & Præde-
in instanti A, pro quo Deus prædefinivit stinante.
operationem Petri, est vel frustrari De- Suarez.
cretum Dei, vel facere id, quod nunc exi- Molina-
stens obstat, ne unquam extiterit Decre- Montoya.
tum hujusmodi: quod vocamus evitare Decretum: sed Petrus, cuius recta opera-
tio prædefinita alioquin est pro instanti A, est potens pro instanti A non ope- Aldrete.
rari: ergo est potens frustrari Decretum, Et suprà
vel facere id, quo nunc posito ex libito Petri, nunquam evitisset Decretum hu-
jusmodi: quod vocamus evitare decre-
tum. Sed frustrari est impossibile: ergo
potest saltem evitari. Videatur Aldrete. *Et suprà*
lib. 5. à
23. & suprà lib. 5. cùm de evitabilitate lib. 5. à
Scientiæ Mediae à num. 227. Quare num. 226.

79 Censo, Prædefinitions hujus- Mens No-
modi esse evitabiles. Pater ex præforma- stra.
to Syllogismo. Sed in quo consistit hęc
evitabilitas? Respondeo primò: consistere in essentiali dependentiā à Scientiā Me-
diā. Implicat enim, quod Prædefinition ne-
queat in Deo existere, nisi sit in Deo Scie-
tia Media, ipsi, ut tenet Schola nostra,
purè contingens, & impedibilis à libito
creaturæ, quin eoipso maneat pro libito
creaturæ impedibilis ipsa Prædefinition.

80 Respondeo secundò consistere in intrinsecā attemperatione, quam habet ipsa Prædefinition cum Naturā Scientiæ Mediae, & cum Naturā consensus liberi, & Arbitrii nostri. Natura enim talis De-
creti, (undecumque illi sit) ea est, ut sit
necessitas vel non existendi in Deo, vel
existendi solum in circunstantiis, & cum
auxiliis, in quibus voluntas pro suo libito
effet elicitura consensum. Vnde simul
est necessitas non coëxistendi cum ali-
quo prædeterminante ad consensum; quia
non maneret libitum creaturæ, quocum
ipsa connectitur; & coëxistendi solum
auxiliis, ex se indifferentibus, alias ex
solā determinatione creaturæ congruis.

81 Sicut ergo Scientia Media est evi-
tabilis, quia ita attempatur arbitrio, ut
nisi voluntas, si poneretur, effet ex suo
libito consensura, nunquam existeret talis
Scientia: ita, quia talis Prædefinition
similiter attempat suam connexionem
ar-

In Primā arbitrio, impedibilis est. Et ratio est, par. tract. quia ita attemperari arbitrio alterius, 2. de Deo ut in ejus manu, & potestate sit ponere. **Providēt.** rem, quæ semel posita, est efficax im- & Præde- pedimentum, ne unquam Scientia, vel finante. Decretum extiterit, est posse fieri, ne unquam Scientia, vel Decretum extiterit, hoc autem est posse impediri Scientiam, & Decretum, & utrumque manere im- pedibile, & evitabile ex alieno libito.

Questio octava. Quanta indifferentia? Lib. 3. de Incarnat. disp. 1. Dicitur: an cum hujusmodi Prædefinitionum efficacia stet aliquid indifferentia respectiva ad actum prædefinitum? Duplicem jam diu dittinxi indifferentiam. Aliam voco indifferentiam in effendo, seu indifferentiam, prout contrapositam connexioni. Aliam, indifferentiam in causando, seu indifferentiam, prout contrapositam determinationi. Termini possunt videi innotescens: qualis multis est visa, alioquin amplexis, & necessario amplexuris in Scholā nostrā. Nam indifferentia in essendo, seu contraposita connexioni, est res secundum se conjungibiliis cum utraque parte, ad quam dicitur indifferentis. Indifferentia in causando, seu contraposita determinationi est res, quæ cùm alioqui conexa sit cum una parte, neutrā determinat ex se, ac proinde in munere determinandi, adeò ut nullā factā suppositione, faciant voluntatem erumpere in actum, & consentire. Vnde manent necessariò inevitabiles, simpliciter prævia, immutantes modum operandi debitum per se causis liberis, & ad instar causarum simpliciter immediatarū actus prædefiniti: Cujus proinde effectuem sim- pliciter variat earum positio, vel ablatio: unde earum exclusio positiva intrat essentiam dominii, & libertatis.

Mens Nostra. 83 Censeo igitur: cum Prædefinitionis efficacia stare non posse indifferentiam connexionis, seu contrapositam connexioni; necessariò tamen stare indifferentiam contrapositam determinationi. Ratio prioris est: quia Prædefinition ex vi affectus manet connexa cum existentiā actus prædefiniti, ut diximus: ergo nequit esse ita indifferentis, ut ex vi affectus possit manere sine talis actus existentiā. Ratio posterioris. Quia tota connexionio, quam habet Prædefinition, non ipsi præstat vim determinandi: ergo est cō-

nexo subordinata, & subordinans omnia arbitrio Creaturæ, necessitando Deum ne sit operis prædefiniti determinator, aut impeditio: ergo est connexio perinde se habens quoad munus determinandi, & quoad jura libertatis, ac si non esset: ergo talis connexio relinquit voluntatem simpliciter dominam actus: ergo & Decretum facit indifferens indifferentiā contrapositā determinationi.

§. VI.

DISCRIMEN A THOMISTICIS DECRETIS, & SCHOLASTICIS.

84 **N**ona Questio: quantum hæc Prædefinition differat à Thomisticis, & Scholasticis? Cenleo, mensuram discriminis sumendam ex Attributis, que de tali prædefinitione hucusque explicuimus, & quibus omnino è regione oppositū tribuunt suis Thomistæ, & Scholastæ. Illa potissima discriminis ratio: quod Thomisticae, & Scholasticae ex se, nulloque habito quasi consensu ad creaturæ libitum, vim habent physicè inducendi consensum, quem prædefiniunt, præcipiendo voluntati munus se determinandi, adeò ut nullā factā suppositione, faciant voluntatem erumpere in actum, & consentire. Vnde manent necessariò inevitabiles, simpliciter prævia, immutantes modum operandi debitum per se causis liberis, & ad instar causarum simpliciter immediatarū actus prædefiniti: Cujus proinde effectuem sim- pliciter variat earum positio, vel ablatio: unde earum exclusio positiva intrat essentiam dominii, & libertatis.

85 At Prædefinition simpliciter dependens à Scientiā Mediā, cùm ex se sit Nostre necessitas non existendi nisi cum consensu ad nostræ libertatis libitum, id est, ita attemperata, ut nuper explicuimus, neque vim habet determinandi, neque physicè inducendi actum prædefinitionum, neque magis immutat Naturam comprincipiorum, & modum per se debitum causæ liberae, ac si non esset. Dixi physice: quod adverte: nam Logice, & moraliter jam infert, & quidem per se, objectum suum ista Prædefinition. Logice: quia ab illa ad actus existentiam bene infertur consequentia. Moraliter: quia im-

puta-

Causalitas putativè, & in estimatione morali, iure dicitur causare consensum per se, qui ex Comperit amore, & intentione ipsius dat auxilia, & media, quibus vider aliqui ponendum, & per ipsa media suadet ejus positionem, modo, quo scit ita congruere, ut sit infallibiliter consensus. Vnde ut Deus dicatur causa per se specialissimè donans nobis ipsum consensum, & faciens consentire, quantum opus est, ut salientur Scripturæ, & quantum est fas citra lassionem nostræ libertatis, non requiritur illa alia Prædefinition præter nostrā, ut prænotatum est lib. 3. & lib. 13. repetemus.

Lib. 3. à num. 394. & à num. 508. & lib. 13. Illationes Notanda. Prima: Ex lib. 5. à nu. 154. & lib. 6. à nu. 384. & nu. 404. & à nu. 616. quæ doctrina præmanibus tenenda, & omnipotens præ oculis. Secundæ: Essentiam libertatis non dicere in se hujusmodi Prædefinitions, neque earum exclusionem; atque adeò, sive ea sint, sive absint, totam permanere posse. Ratio est: quia essentia libertatis stat in complexo principiorum immediate versantium circa extremam libertatis; at neque ea tollit, neque constitutivè ponit Prædefinitionis præsentia, vel absentia: ergo. Adde Prædefinitions hujusmodi esse incapaces præcipiendo voluntati jus se determinandi: ergo non oblitus essentia libertatis: Tertiæ exinde: per suppositionem harum Prædefinitionum neque tolli quicquam de constitutivo libertatis, neque per absentiam earum. Patet ex illatione præced. Nam cùm neque principium immediatum ullum, seipssi ponant, aut tollant, sive sint, sive absint, sunt omnia constitutiva libertatis. Quartæ sic describi, vel definiri posse: *Aetus Divinus efficax erga existentiam consensus per media alioquin indifferentia, connatus essentialiter prædirigenti Scientiā Mediā.* Videamus modò, an Natura, quam descripsimus, fieri sit: & an hujusmodi Prædefinitions sint possibiles, existat, aut necessaria: sint in Deo ad Providentiam circa actus honestos: Nam circa honestos ex sanctitate divinæ impossibile suppono.

Tertia: Ex Script. CC. & PP. P. Ruiz. Minor vide mox sect. 3. & Votatio secundam proposum Dei explicari non possunt sine affectu antecedente ad nostros actus, infallibiliter conexo cum illis, & sine efficaci intentione Dei circa id quod revera & serio permittit, & se donare ait: ut infrā curiosus expendam.

89 Ostenditur secundū: Possibilis est in Deo collatio auxiliis efficacis ex stricta directione Scientiā Mediā; & quia efficax est: ergo est possibilis Prædefinition efficax. Antecedens supponit ex lib. 6. præced. à num. 298. & à plerisque Adversariorum admittitut. Probatur consequentia primo ex doctrinā lib. 6. eit. à num. 528. nequit dari dispositio mediil ut efficacis, sine efficaci amore finis propter quem

S E C T I O II.

EFFICAX, ACTVS CREATI LIBERI 2. de Deo Prædefinitione simpliciter dependens à Scientiā Mediā, possibilis est in Deo.

§. I.

PROBATIO CONCLUSIONIS.

87 **H**ec Doctrina ponitur à me tantum communis & certa. in Schoiā nostrā, & quæ jam non possit impunè negari, si stemus, ut debemus, Decreta Generalium Claudi, & Mutii, quæ jam supra retigi, & repræsentabo seq. Nunc RR. PP. GG.

88 Ostenditur primò: Negari Deo nequit potestas ita tendendi in actus nostros liberos; ut ex vi ejus possit eos nobis reipscā promittere, moraliter causare, & donare nobis, vocando nos secundum propositionem: & faciendo, ut in viis ejus ambulemus: Atqui potestas ita tendendi in actus nostros liberos, est potestas eos efficaciter prædefiniendi: ergo negari Deo nequit potestas efficaciter prædefiniendi nostros actus liberos. Non autem independenter à Scientiā Mediā, ob dicta à num. 3. & tot. lib. 3. ergo dependenter à Juce præiā Scientiæ Mediae. Major hujus Syllogismi sumpta est ex Scripturis, Conciliis, & Patribus, præsertim Augustino: quorum loca dabit uberrimè P. Ruiz de Providentia disp. 6. & P. Ruiz iterum inculcamus ipsi seq. Minor vide mox verò probatur: Quia Promissio, Donatio, & Votatio secundam proposum Dei explicari non possunt sine affectu antecedente ad nostros actus, infallibiliter conexo cum illis, & sine efficaci intentione Dei circa id quod revera & serio permittit, & se donare ait: ut infrā curiosus expendam.

Secunda: Lib. 6. à num. 298. & plerisque Adversariorum præsentim à num. 528. nequit dari dispositio mediil ut efficacis, sine efficaci amore finis propter quem

In Primā quem Medium eligitur ergo possiblitas par. tract. strictæ directionis stare nequit sine Præ-
2. de Deo definitionis possibilitate. Secundò: quia Providet. non est minoris connexionis complexum ex Scientiæ Mediæ, & Decreto directo finante. è locis facilè cuivis erit formare rationes efficacissimas pro Doctrinâ Conclusio-
nis: quas hic urgere & repetere, esset abuti otio, quo alioqui carentur.

Suprà lib. 6. à num. 330.

Sed. præ-

ced. num. 69.

Ex lib. 6. à nu. 383.

& à num. 589.

nuper citatis, & liquet ex Prædefinitionis naturâ descriptâ *Setz. præced. tot.* Quibus

est possibilis in illo complexo, sine ullâ lassione libertatis, & non sit possibilis in hujusmodi Prædefinitione? Neque te protegas posterioritate complexi: nā, ut ex *suprà* dictis convincitur, neque minus præcedit, neque subsequitur magis complexum ad consensum, quam Prædefinition. Tertiò: quia admittit stricte directione Scientiæ Mediæ, negari nequit Decretum essentia iter connexum cum existentiâ consensu, & alioquin amicum libertati consensu: ergo & negari nequit Prædefinitionum hujusmodi possiblitas. Ratio est urgentissima: quia ista volitiones in connexione, & prædennitâ sunt pares: & exinde timetur libertati ruina. Tum quia unicè differunt in eō, quod Prædefinition sit amor efficax formalis consensu: at hæc efficacia neque addit vim connexionis, neque affert

vim specialiter iudicativam, ut patet ex

Setz. præ-

ced. num. 69.

Ex lib. 6. à nu. 383.

& à num. 589.

nuper citatis, & liquet ex Prædefinitionis naturâ descriptâ *Setz. præced. Quibus*

Ostenditur quartò: Vbi Voluntas est cum omnibus comprincipiis immediatis ad operandum, & non operandum, & cum prædominio ipsis utendi pro libito, seque & ea componendi cum operatione, vel cum ejus carentia, Voluntas est Domina, & Indifferens, & Libera. At qui Prædefinitionis efficacis suppositio talis est, ut cum ipsa sit voluntas cum omnibus comprincipiis immediatis, & prædominio iis utendi pro libito, seque & ea &c: ergo talis est, ut cum ipsa sit voluntas Domina, Indifferens, & Libera: ergo hujusmodi Prædefinition possibilis est in Deo. Consequentia hæc faciliè datur: nam, ut *num. præced.* dixi, non ex alio capite censerri solet impossibilis. Syllogismus est in bonâ formâ: & major per se nota: nam si talis sit voluntas, manet in usi sui dominii, & juris; nihilque est, quod immutet modum agendi proprium agentis liberi. Minor, in quâ est difficultas, probatur

92. Primiò: quia imprimis talis Prædefinition neque seipsa formaliter præstat principium immediatum in consensum, quem prædefines, neque tollit ullum ex immediatis ad consensum, vel dissensum: cum ejus influxus pure mediatus sit; solumque tollat sui carentiam; quæ neque in consensum, neque in dissensum influerit. Deinde neque obstat prædominio voluntatis; cum seipsa sit necessitas coexistendi cum actu ex determinatione, & libito voluntatis exequendo: ergo.

93. Secundò: quia intentio ita efficax, & ita se ferens in objecti existentiam, ut eam velit, qualem videt ex alieno arbitrio, fore per comprincipia alicuius indifferentia, si ponantur, absque additione alterius causæ, vel determinantis, vel influentis, nequit inducere in objectum aliam necessitatem existendi, quam in ipsum inducit congeries principiorum indifferentium, ut per se patet; atqui hujusmodi Prædefinition talis solummodo efficacæ est, ut velit sui objecti existentiam, qualen videt ex alieno arbitrio fore per comprincipia alias indifferentia, sine cuiusquam additione, vel determinantis, vel influentis: ergo

don

non inducit maiorem necessitatem, aut aliam, quam in ipsum inducit congeries causarum indifferentium. Sed hæc nequit præjudicare dominio, & usui libertatis: ergo neque Prædefinition.

94. Tertiò: stat benè Divini affectus efficacia circa existentiam objecti nobis liberi, & nolito determinandi: imò necessitas non existendi, nisi ex alieno arbitrio ponendum alicuius objectum sit: per hæc prædicata constituimus Prædefinitionem, quade loquimur: eaque esse possibilia, conitat ex *setti one præcedente,* §. *præserim* 4. Atcum affectu hujusmodi stat voluntas cum omnibus comprincipiis immediatis, & cum prædominio, ut per se patet: ergo & cum hujusmodi Prædefinitionis possiblitas.

95. Confirmantur hæc omnia, & assignatur ratio à priori Doctrinæ totius: Efficacia Prædefinitionis salvari potest sine ullo immediato influxu in effectum, imò cum repugnantiâ immediati influxus in ipsum: Patet: nam potest habere connexionem ex vi affectus cum existentiâ effectus, eōipsò quod velit statum causarum, in quo sine ullo sui immediato influxu, scit fore effectum. Deinde hæc efficacia salvari potest, cum necessitate vel non existendi, vel existendi cum effectus existentiâ, non ex sui, sed ex alterius determinatione ponendâ: Quod æquè ex eadem ratione patet. Demum ea efficacia salvari potest, cum eo quod sint omnia comprincipia ad oppositum. Tum quia ipsi efficacæ non repugnat possiblitas oppositi, sed existentia: & hanc, necessitas est ne voluntas ponat ex suo libito, atque adeò potens: unde ipsi efficacæ inest necessitas, ne desit potestas ad oppositum in voluntate: quomodo igitur hæc efficacia potest obstat libertati: si reipsa est suppositio non faciens, seu, ut ita dicam, posita, vel permitta ab ipso arbitrio voluntatis, evitabilis ab ipso, ipsiusque dominio attemperata, per incapacitatem determinandi!

96. Quorum omnium ratio à priori est. Nam intentio efficax, titulo efficacæ, nō necessitat, neque postulat alium influxum in effectum, cuius est intentio efficax, præter cum, sine quo nequit effectus esse infallibiliter, quantum est opus, ne ipsa frustretur: Atqui supposita Scientiæ Mediæ, effectus alias prædefinitus,

esse potest, & erit infallibiliter ex sola de *In Primâ* terminacione voluntatis, & sine ullo im- *par. tract.* mediato influxu Prædefinitionis; talis 2. de Deo enim prævidetur fore per principia so- *Provi- dēt.* & Prædefinition efficax, titulo efficacæ, non necessi- *tinante.*

S. II.

O B I E C T I O N E S D V B E.

97. **N**on video quidquam speciale. Omnes quod objici posse, aut soleat ferre objec- adversus *simplices* has, & formales Præ- definitions jā definitiones: quod lib. 6. à num. 262. intercepte cùm de constitutione *Providentiae:* & à num. 391. *specialius*, cùm de *præde- ciatæ Scientiæ Mediæ:* & *specialissimæ*, cùm de dispensatione auxiliarum per *Decre- cretum connexum* à num. 597. & demum ex expensâ conditione talium Prædefinitionum *hoc lib. 7. à num. 46.* & ex te- nore *Probationum præcedentium*, omni- no præoccupatum non sit, & satis præ- solutum. Nihilominus insinuabo capita, unde solent impugnari, applicando Do- crinam ex quâ solvuntur.

98. Objicies primò: ex essentiali con- *Objec- nexione Decreti Prædefinitionis cum ex- prima ex stentiâ actus prædefiniti. Sic arguitur. connexio-* Vel stâre Prædefinitione stat potestas pro ne *issen-* xima liberè dissentendi, vel non? Si se- *tiali.* cundum: Nocet libertati Prædefinition. Si primum: ergo datur potestas frustrandi Decretum alicuius efficax: nam dis- sentire erit frustrari. Confirmatur pri- mò: nam si tale Decretum absolutum est, ut reverè est, vim habet inducendi *Revera ex actum independenter ab omni conditio-* num. 84. ne: ergo vim habet inducendi consen- sum independenter à determinatione crea- turæ: ergo prædeterminat. Confirmatur secundò: stare Prædefinitionem consensu, & abesse consensum est im- possibile: sed non stat in manu voluntatis, quod Prædefinition stet: ergo nec stat in manu voluntatis, ne sit impossibili- carentia consensu: ergo nec consensus.

99. Confirmatur tertio: quando præ- requiri-

In Primā indifferentia conjungibilitatis cum conpar. tract. sensu, & cum diffentiū, non minus destruitur per prædeterminationem ad unum, 2. de Deo quām per simplicem connexionem cum & Præde- uno: sed eōipsō constituitur per positivā stinante.

Iunius. Thyrsus.

Quid assequatur obiectio? Solvitur.

109 Respondetur. Concessā majori de invariabilitate, & identitate hypothesis quoad intrinseca ipsius, & prædominiū determinandi proptium protestat proximā libera: nisi enim quoad hēc maneat hypothesis eadem, parū proficit recursus ad Scientiam Medium: nec uilla potest esse attemperario cum libertate in Decreto. Nego jam minorem. Ad primam probationem, concessā majori, distinguo minorem, non manet conjungibile cum utrilibet reduplicativē ut subest Prædefinitioni, concedo; ut comparatur cum effectibus, & ut constituit libertatem, nego: Ut enim comparatur cum effectibus præcedit ad ipsam prædefinitionem in genere determinantis, & ab ea præscindit & independet: & sub hoc respectu objicitur Scientiæ Mediae, &

Vide lib. 5. & nū. 214.

manet in statu absoluto omnīnō invariatum: nam Prædefinition neque vires addit ad effectus, neque constituit eas, quas in se habeat.

Qualis connexio differentiæ?

110 Ad secundam, servatā proportionatione, vera est major: nempe (quod beobstat in- ne nota, nam in hoc stat tota arguendifferentiæ tium equivocatio) destruitur indifferentia per accessum connexionis idanticum, & constitutivum: nam repugnat, quod indifferentia constituatur per connexionem: non verò destruitur per coexistentiam cum tali connexione: at non solum destruitur per identitatem prædeterminationis, sed etiam per coexistentiam. Ratio est: quia prædeterminatione derogat prædominio proprio agentis liberi: unde necessariō ea excluditur positivē à tali prædominio: at verò connexione stare potest, sine lesionē talis prædomini, & cum

determinabilitate ad ipsum: quid enim magis connexum cum consensu, quam consensus? imò repugnat, quod tale prædominium ex se excludat coexistentiam connexionis cum suo effectu: non enim possit cum illo componi: debet ergo ab eā constitutivē præscindere: non verò excludere. Quare negetur absolute major.

111 Ad tertiam: Absolutē non asseritur. Tertiō: Nam si Prædefinition involvetur in hypothesi Scientiæ Mediæ, actus non posset prævideri liber: ergo quia hypothesis, Prædefinitionis accessu, mutatur. Ita ingeniosiores ex Doctrinā Iunii, & Thyrsi.

112 Obiecties quartæ: Ex ejusdem Hypothesis variatione in hunc modum: Hypothesis libertatis, prout attingitur à Scientiæ Mediæ, constituitur per exclusionem Decreti prædefinientis: ergo Prædefinition non salvat hypothesis libertatis: ergo contradicit libertati. Consequentia sunt bone, & antecedens probatur primò: quia Hypothesis libertatis constituitur per Decretum saltem oblativum, & præparativum Omnipotentiæ, per se sufficiens ad existentiam sui, & munus suum: sed eōipsō formaliter dicit exclusionem Decreti Prædefinientis: ergo Hypothesis libertatis, constituitur per exclusionem Decreti Prædefinientis. Major est evidens: & probatur minor. Decretum per se sufficiens ad existentiam sui, & munus suum, est libera sui determinatio ad existendum; sed eōipsō quod sit libera sui determinatio

Suprà lib. 6. à nū. 575. totā eā sect. 3. 6. à num. 575. & à num. 589.

Objectio quarta sa- ex destru- fti ne Hy- potesis

Suprà nū. 76.

Species in-

geniosa.

eiusdem.

ad existendum, dicit exclusionem Decreti Prædefinientis: ergo eōipsō quod sit per se sufficiens ad existentiam sui, constituitur per exclusionem Decreti Prædefinientis.

113 Major proximi Syllogismi patet: nam quod est contingens, non sibi sufficit, si non est determinatio libera sui. Minor probatur: Actus Imperatus non est libera sui determinatio: præcedit enim Actus imperans, tollens & præoccupans omnem indifferentiam: ubi autem non præcedit immediatè indifference, repugnat conceptus determinationis subsequentis: nunc sic: sed eo ipso, quod admittatur Actus prædefiniens, admittitur ut Imperans Decretum purificativū Hypothesis, & oblativum Omnipotentiæ: ergo admittitur ut determinatio libera eorum: ergo ea decreta non manent, nec manere possunt, ut objiciuntur in hypothesi Scientiæ Mediæ: ergo, ut objiciuntur in hypothesi, dicunt exclusionem Decreti Prædefinientis, & Imperantis.

114 Antecedens probatur secundò: Hypothesis libertatis constitutivē dicit Decretum Indifferens, vel collativum Auxiliorum, juxta varias Doctrinas, vel saltem, juxta magis communis, & veras, oblativum, & præparativum Omnipotentiæ. Atqui Prædefinitione componi non potest cum Decreto hujusmodi indifferente: ergo nec cum Hypothesis libertatis. Minor ostenditur, supponendo, complexum horum Decretorum, Prædefinientis, & Indifferentis, esse complexum Actus Imperantis, & Imperati, ut *suprà diximus*, & nemo ex Prædefinientibus negat.

115 Iam sic arguitur primò in ostensionem minoris. Vel Decretum istud indifferens etiam in casu Prædefinitionis est immediatè liberum; vel solum est liberum mediata, libertate Prædefinitionis præviæ, & imperantis? Neutrū dici potest; & alterutrum dici deberet: ergo talis compositio repugnat. Major patet: quia non datur medium, in Actu libero, intermediatè liberum, & liberum immediatè. Minor probatur. Nam imprimis, nequit tale decretum imperatum esse immediatè liberum; quia, apud Autores, quibuscum agitur, actus Imperans tollit, & impedit immediatam liber-

tatem Imperati? Deinde immediata liberitas actus imperati non ita à suis Par. tract. 2. de Deo sui determinatio ad existendum: ergo ut Providit. liberè exercitus, involvit determinatio- & Præ- nem impetrantis: ergo Decretum illud, *ut liberum*, dicit etiam Prædefinitionem imperantem. Sed constituit libertatem *ut est liberum*; ergo constituit *ut dicens* Prædefinitionem Imperantem: quod repugnat Hypothesi. At neque tale Decretum potest dici mediata liberum: nam sicut tota libertas decreti consistet in actu Prædefiniente: ergo constituit potestatem existentem, libertate omnino diversa ab eā, quā constituebat hypothesis: imò libertate dicente formaliter Prædefinitionem: quod etiam repugnat hypothesis Scientiæ Mediæ.

116 Arguitur secundò in ejusdem Minoris ostensionem. Implicat, actum Divinum liberum, esse liberum nisi libertate, quā semel est liber: ergo Implicat Decretum, semel non imperatum, imperari posse: aut semel imperatum, esse posse sine imperante. Consequentia hēc patet: quia alioquin Actus non esset semper eādem libertate liber, quā semel est liber: nam in casu imperantis est liber per libertatem & determinationem imperantis: in casu verò, quo non impetratur, est liber per sui immediatam determinationem. Inde sic: sed aequè Hypothesim destruit utrumlibet: nam si vera hēc doctrina est, Decretum semel Imperatum, nequit constitucere Hypothesim: quippe cōnexum cum Imperante, & ejus objecto: & semel non imperatum, quale est constitutivum Hypothesis, nequit cum Prædefinitione componi. Omnia legitimè descendunt ex antecedente: quod probatur primò: quia actus Divinus, utpotè perfectissimè voluntarius reflectit, in se, & in omnia, quibuscum coexistit. Secundò: quia est gaudium de modo quo est. Quae singula *suprà* nos approbavimus lib. 6. à num. 358. ex latè anticipa- lib. 6. à tatis in Operē de Incarnatione locis *ibi ci-* num. 358. *tatis.*

117 Ex hoc maximè capite dubitat, argumento multiplici, contra possibiliteratem hujusmodi Prædefinitionum Re- R. admod. verendissimus Noster Pater Generalis P. N. G. Magister Thyrsus tom. 1. selez. disp. 2. Thyrsus. & tom. 2. latissimè à disp. 14. & totā disp.

In Primā disp. 15. qui tamen eadem disp. sect. 7. par. tract. dat argumento, quod intendit, & illu-
2. de Deo strat modum defendendi Decreta efficacitatis. citer Prædefinitionia, quem ipse tenui in
& Præde- opere de Incarnatione lib. 3. disp. 1. à finarie. num. 112. & quem in præsenti, sect. 5.
Qui nobis repreſentabo eiſdem omnino verbi, qui-
cum tētātibus anno 1682. per manus Patris Fran-
Solvore ciscī Vazquez, tunc Primarii Complu-
primō. tentis, transmisi ad Reverendissimum
Nostrum, tunc Salmaticensem Primarium, dignatum postmodum illustrare

Vide infra loco titato, tanquam viam expeditiorem ad defendendam Divinarum Prædefinitionum efficacium cum libertatis crea-
tæ immunitate concordiam. Videamus tamen, quid a lii responderant, & an ali-
ter responderi possit.

Solvit secundō. 118 Respondeat primō Reverendissimus idem Author disp. 15. cit. sect. 6. difficultatem argumenti, totam eludi posse, dicendo, Decretum Divinum efficaciter imperatum, non exinde anmittere libertatem immediatam: sed esse liberum immediatè, & mediatè: liberum media-
tè, libertate imperantis: liberum immediatè, libertate suimet: id quod exemplo principii physici exponit: nam principium respectu ejusdem termini potest esse principium mediatum, & immediatum: *Immediatum*, si influat immediatè: *Media-
tum*, si producat comprincipium ad comproducendum talem terminum.

Non bene. 119 Ego quidem in immediatā liberate Actus Imperati (quam defendo cum In 1. 2. Patre Suarez in Tract. ac Attib.) non invenio difficultatem: sed nec in ipsā, præsentis difficultatis expeditionem ullā inventio. Imprimis enim non occurritur difficultati ponderatae num. 115. & 116.

Quid sit, Attum im- peratum, esse imme- diatē libe- rum? Arguo deinde secundō: Actum efficaciter imperatum, esse immediatè liberum non est esse liberum eadē omnino libertate, quā liber esset, existens sine imperio: ergo actus, qui nequit non esse liber, nisi libertate quā semel est liber, non potest imperari: ergo. Antecedens probatur. In casu imperii tota determinatio indifferentiæ est actus imperans: id quod est evidens adversus qualescumque præciso- nes: nam actus imperans est pro aliquo priori ad imperatum, nullamque relinquit indifferentiā ultrā determinabilē: ergo actus imperatum esse immediatē liberum, non est esse liberum eā-

dē omnino libertate, quā seorsim ab imperio, esset liber. Patet consequentia: quia seorsim ab imperio esset liber per determinationem indistinctam ab ipso. Id quod jam adverti satis nu. 113. Arguo Nuper nu. 112. & quem in præsenti, sect. 5.

120 Nec placent termini, per quos se tantus Author explicat: nec favet exemplum. Non placent termini: quia in punto libertatis sibi conarradicunt: nam determinatio p̄avia, sicut non sinit locum & signum indifferentiæ: ita nec sinit locum ulteriori determinationi: dicere ergo actum efficaciter imperatum esse mediatè liberum, id est, ex determinatione Imperantis p̄avia; & esse immediatè liberum, id est, ex ulteriori propriā determinatione, est sibi contradicere, & implicare in adjecto. Defensores 1.2. Tract. immediatæ libertatis in actu imperato de Attib. (casu quo sint) non sic discurrimus: tue-
mur quidem immediatam libertatem, ex unicā determinatione actus imperantis, qui est immediata determinatio sui, & imperati: nam ratio determinationis nō obstat immediationi. Nec favet exem-
plum: quia duplex actio specialis respe-
ctu duplicitis termini, quorum alter compri-
cipiet alterum, cur repugnat? at duplex determinatio ejusdem termini libe-
ri, repugnat ex conceptu privativo, quem importat secum libera determinatio.

121 Respondeat ideò secundō Magi-
ster doctus, aliter eludi posse & debere Solutio-
totam difficultatem, dicendo primō: De-
cretum indifferens executivum auxillii currens
cujuscumque, posse esse multiplex, & nu-
mero, & specie, ex diversitate motivo-
rum, & similiter posse multiplex & va-
rium esse, Decretum indifferens præpa-
rativum omnipotentiæ: potest enim Deus,
offerre concilium & applicare omnipotentiā, ex hoc, vel illo motivo in infi-
nitum. Secundō: Decretum efficaciter intentivum, & prædefinitivum, non in-
ducere determinatè hoc potius, quam illud Decretum indifferens singulare; fed
vagè hoc, vel illud: unde etiam positā Prædefinitione, manet in Deo tota liber-
tas

tas ad hoc Decretum singulare: & hoc manet, immaterialissimè liberum: & evi-
cta tota difficultas argumenti. Quod si insites: ergo si Decretum intentivum effi-
cax, determinatè imperaret singulare Decretum indifferens, teneat argumen-
tum & perfiret nostra libertas: concedit consequentiam. Fateor, eludi sic posse difficultatem, per majorem difficulta-
tem, & doctrinam protius invertit similem, nulique ex nostris Scriptoribus unquam visam.

Repellitur 122 Contra sic arguo: Primō: Hypo-
thesis Scientiæ Mediae, est omnino deter-
minatè constituta per singularia consti-
tutiva: ergo sicut dicit Voluntatem cum auxilio singulari: ita & Omnipotentiā cum singulari Decreto præparante: hæc

Latè de enī numero Hypothesi & libertas èquè hoc Prin-
cipio tractat unius, quam per numericam variationem
de Attib. nem alterius: ergo ex parte hypothesis
cū P. Doct. tanguntur à Deo, & videntur omnia de-
Ribaden. terminatè. Iam sic: sed Decretum præ-
finitivum determinatè imperat p̄aviam
hypothesim: solū enim potest hæc Scie-
ntia Media v. gr. dirigere ad positionem
hypothesi sub quā vidi operationem
Creaturæ: ergo imperat determinatè singu-
lare Decretum.

Vide supr. 123 Contra secundō: quia totus dis-
t. nu. 116. cursus non evadit difficultatem ponde-
& lib. 6. ratam nu. 116. & supra latius expensam
à nu. 358. lib. 6. à num. 358. ex his quæ latissimè
lib. 3. de dicta sunt in opere de Incarn. lib. 3. disp.
Incarnat. 1. à num. 54. & à nu. 61. & 75. Quæ sic
Disp. 1. à urgentur in præsenti ad hominem. Actus
nu. 54. & prædefinitionis secum importat notitiam
à num. 61. Iūi, quæ per te facit vicem imperii respec-
tū actus subseqentis, quicumque sit: ergo actus subseqens sequitur hanc no-
titiam ut directivam sui: ergo actus sub-
seqens reflectit in actu prædefinitionem:

ergo actus subseqens manet inse-
parabilis à prædefinitione. Patent istæ
consequentiae: quia per te, ideò præcede-
re debet actus ille medijs intellectualis
irradians, ut actus subseqens rationa-
liter habeatur ex p̄aſupposita quæ obli-
gatione, quam volens sibi liberè p̄aim-
posuit, & cui se conformare vuit: non
ergo effugis scopulum, à quo fugis.

124 Contra tertio: quia, dato gratis
quod Deus habeat hujusmodi Decreta
disjunctiva (quod fallum est ex dictis in

opere de Incarnatione loc. cit.) Actus In Primā determinatè subsequens, pendet & sequi-
tur, aliquo genere posterioritatis ad De- 2. de Deo
cretum prædefinitionis, utpote illius quasi Providet. principium inductivū: ergo id, per quod & Præde-
definitionis subsequens hic, & nunc formaliter finante. Ibidem.

Vera fo-
luzio.

125 Respondeo igitur: argumento efficaciter quati modum, quo communiter Prædefinitiones istæ defendi solent; per complexum Duorum, aut plurium Decretorum, quorum alterum sit Prædefinitionis efficax Imperans, & alia sint imperata entitatib⁹ indifferentiæ: convincit enim objectio, meo r̄ideri, essentialem incompossibilitatem Decreti Prædefinitionis cum Decreto entitatib⁹ indifferentiæ: Possibilitatem vero Decreti Prædefinitionis, utpote non egentem hoc modo de-
fensionis ex nu. 82. & lib. 6. à nu. 60. ut latius explicabitur sect. 5. prorsus illæ Explanan-
sam relinquit, & farratæctani. Igitur da expro-
ngeo antecedens. Ad primum ejus pro-
positione fundatur tota probatio. Ad secundam negetur etiam major. Licet enim Prædefinitione componi non possit, cum illo Decreto indifferentiæ, (de quo loquitur objectio,) ut in fr̄a contendam, & jamdū docui in opere de Incarnatione loc. cit. stat. & stare potest cum indifferentiæ præparatione Divinæ Omnipoten-
tiæ, & cum tota libertatis essentia, sitre à nu. 112. incommodis, quæ timet objectio. Sed de his latè sect. citata sequitur à nu. 210. & à nu. 218.:

§. IV.

CÆTERÆ OBIECTIÖNES.

126 Objec-
tio quinta ex-
plicatio
efficaciæ Decreti Præde-
finitionis. Sic arguitur: Nam stare nez efficaciæ
quit ratio istius efficaciæ, sine vi deter-
mi-

In Primā minandi saltem Divinam Omnipotē-
par. tract. *tiam*: id autem sufficit, ut nulla libertas
2. de Deo maneat. Confirmatur primò: quia
Providēt. efficacia Affectus est vis intrinseca ipsius
& Præde- ad inducendum affectum. Secundò: quia
finante. non apparet, quomodo cum illā Decreti
efficaciā stare possit concursus genera-
lis indifferētia: & minus quomodo cum
ipsā componi possit Decretum Dei in-
differenter se, & Omnipotentiam finens
arbittio Creaturæ. Ex hoc capite dimi-
cata critter Pater Andreas Iunius, quem
aliqui Recentiores avidè sunt amplexi.

P. Iunius.
Solvitur. 127 Respondeatur: constat jam satis
Ex lib. 6. ex lib. 6. præced. à num. 534. & à num.
à nu. 534. 570. & ex præsenti num. 77. quomodo
& à num. stare possit prædefinitionis efficacia sine
570. & ex ullā vi determinandi Omnipotentiam
hoc à num. ad actum prædefinitionis; & minus crea-
77. & 78. tam voluntatem. Deinde constat ex nu-
per anticipatis à num. 78. quomodo cum
ipsā efficaciā maneat in Creaturā jus se,
& Omnipotentiam determinandi, & ro-
ta indifferētia, quae requiritur ex parte
Omnipotentie, ut sit etate libe-
tas. Constatib⁹ demum sett. 5. à num. 218,
hujus disputationis, quā benē concilietur
Prædefinitionis cum vi applicandi Omni-
potentiam indifferenter ad partem utrā-
que: ubi de binario Decretorum efficaciis,
& indifferētis, quo se protegit communi-
nis opinio, & solutio, ex professo loque-
mur.

Infra d. nu. 218.
Objec̄tio sexta ab Authoritate.
Damasc.
Chysoftom.

128 Objec̄tio sexta, ex Authortitate
Damasceni, & Chysoftomi. Vterque
enim aperte videtur opponi Doctrinæ
Prædefinitionis. Sic enim loquitur Da-
mascenus lib. 2. de Fide cap. 30. Illud
scire interest, Deum omnia præscire, sed
non omnia Prædefinire: præscit enim ea
etiam omnia, quae in nostra potestate, &
arbitrio sunt posita; at non item præ-
finit: neque enim vitium admitti vult, nec
vīm infert. Item in Dialogo adversus Ma-
nich. addit; Deum non prædefinire, quae
sunt in nostra potestate. Chysoftomus ho-
mil. 12. in Epist. ad Hebraos: Deus non
antecedit nostras voluntates, ne lœdatur
arbitrium. Quid contra nos clarius?

Solvitur.
Mens Da-
masc. &
Chysoft.
ex Sancto
Thomā.

actus liberos Prædefinitionem, quā ha-
beat Deus sine respectu ad jura liberta-
tis humanæ, atque adeò simpliciter ine-
vitabilem: neuter, illam quę attempeta-
tē per respectum ad ipsam determina-
tionem voluntatis humanæ concipitur à
Deo, ut egregiè explicant Pater Suarez Suarez.
part. 2. de Grat. lib. 5. cap. 54. num. 12.
& Pater Montoya de Providentia disp. Montoya.
27. sett. 5. apud quem sett. 4. num. 16.
inducitur Chrysoftomus aperte fassus
prædefinitiones in Deo.

SECTIO III.

EXPLICATA PRÆDEFINITIO, CIRCA OMNEM ACTUM HONESTUM DE FACTO EXISTIT IN DEO.

130 **I**pono duces reverentiā erga Decretum
Ordinationes Reverendissimo R. Adm. P.
rum Patrum Generalium, Claudii, & M. Claudii
Mutii, quas toties insinuavi, & nunc
exscribere, mens est. Claudius ita seve-
risim ordinat datis ad Provincias literis
14. Decembrib⁹ anno 1613. Nostri in po-
sterum omnino doceant, inter eam Gra-
tiam, quae effectum re ipsa habet, atque effi-
cax dicitur, & eam, quam sufficientem
nominant, non tantum discrimen esse in
actu secundo: quia ex usu liberi arbitrii,
etiam cooperantem Gratiam habentis, effec-
tum fortioriatur; altera non item: sed in
ipso actu primo: quod, postea Scientia con-
ditionalium, ex efficaci Dei proposito, at-
que intentione efficiendi certissime in no-
bus boni, de industria ita ea media seli-
git, atque eo modo, & tempore confert,
quo videt effectum infallibiliter habitu-
ra, aliis usurus, si hæc inefficacia prævi-
datur. Hucusque Claudius.

131 R. adm. P. Noster Mutius literis
datis die 31. Ianu. anno 1615. explicans R. Adm. P.
Decretum Claudii Prædecessoris, (quo N. Mutii.
turbati sunt aliqui, quasi cogerentur ad-
mittere aliquid prædeterminans,) ait
longè ab hoc fuisse mentem Claudii, sed in
eo versari, quod fuerit speciale beneficium
Dei, dedisse uni, v.g. Petro, ex proposito
boni in eo faciendi, gratiam, eo tempore,
& loco, quo; Scientia conditionalium
præscrit illum ea gratia benē usursum;
quod beneficium non contulit alteri, v.g.
Iohanni, cui dedit gratiam eo tempore, &
loco, quo præscivit illum suā culpā et non
usu.

usurum. Hucusque Mutius: Videatur
Henao. Henao 1. part. de Scientia Media scilicet 157.
Nostr P. 132 Ipse Video Reverendum admō-
Thyrsus. dum. Patrem Nostrum Thyrsum, (ante
Generalatum tamen) disp. 11. tom. 2. sett.
5. sic interpretari Decreta suorum Præ-
decessorum Claudii, & Mutii, ut velit ip-
sis satisfieri, per collationem auxiliū ex
directione Scientiæ Mediae, modo confe-
rendi, non supponente essentialiter ip-
sam Scientiam, sed per accidens: quod
complexum Decreti Collativi, & Scien-
tiæ, vocat Prædefinitionem complexam.
Acquiescete non possum isti interpre-
tationi: Video enim ipsi resistenter aperte
literām Decretorum. Quid enim est
efficax Dei Propositum, & Intentio effi-
cax, nisi Prædefinition simplex & efficax
quam defendimus? quid est modus dandi
auxilia ex præscientia eventus boni, tali
modo, ut alias non daret; nisi modus
necessariò presupponens Scientiam Me-
diā? At per has voces, se Claudius ex-
pliatur. Mutius autem, effō prædetermi-
nationem omnino exclusam velit, reti-
nuit modum dandi auxilium efficax ex
proposito Boni in eo faciendi directo per
Scientiam Mediā. Propositum antem
non qualecumque, sed consensū saluta-
ris in homine, prout prævisi, quis in-
telligat Propositum indifferens secun-
dum se? Vide mox num. 136. est ergo Præ-
definitionum efficacium existentia à præ-
dictis Decretis Intenta in Scholā nostrā.
Ex quibus Assertio

Mox num.
136.

Probatio prima. 133 Ostenditur primò: Repugnat,
existere aliquem actum honestum, sine
auxilio efficaci Dei, & speciali beneficio
supra id, quod fit accipienti præcisè suf-
ficientiam ad actum honestum; sed in
Scholā Societatis ex Mente Claudii, &
Mutii Generalium, nullum datut auxilium efficax, & hujusmodi beneficium
sine proposito, seu intentione efficaci-
ciendi in nobis boni: ergo in Scholā So-
cietatis ex mente suorum Generalium
non existit unquam aliquis actus honestus
sine proposito, seu intentione efficaci-
ciendi in nobis boni seu intentio efficax,
ut loquitur Claudius, est Prædefinitionis
quædo loquimur: ergo.

Probatio secunda. 134 Ostenditur secundò: Repugnat
dari à Deo auxilium quia efficax, sine

efficaci intentione operis, pro quo eligit In Primā
auxilium præcognitum, ut efficax: Arcui pár. tract.
Deus nullum dat auxilium efficax, nisi 2. de Deo
quia efficax, & ex speciali benevolentia: Providēt.
ergo nullum dat auxilium efficax sine & Præ-
efficaci amore operis faciendi per ipsum; finante.
atque adeò sine efficaci prædefinitione
talism operis: Hæc enim perinde sunt. Ma- Suprà lib.
jor constat ex lib. 6. præced. à num. 527. 6. à num.
Minor patet etiam in idem à num. 498. 527. & à
Nunc sic: atqui sine auxilio efficaci nihil num 498.
sit bonum & honestum in nobis: ergo ne-
que fit sine efficaci Prædefinitione in ip-
so Deo.

135 Ostenditur tertio: quia ex Scripturis & Patribus, quibus exundant Rui-
teria ex zius, & Aldretus: ille disp. 6. & 9. de Scriptur.
Providentia: hic disp. 3. sett. 1 & 2. Deus Apud
dicitur facere in nobis, quicquid in nobis. Aldrete.
est boni; donare nobis, singendo nobis cor- & Ruiz.
da singillatim, id est, quoad singulas cir-
cumstantias honestatis; promit: ere nobis:
eadem ipsa bona, quæ facimus, & per quæ
meremur. Atqui hæc stare nequeunt sine
efficaci Prædefinitione: quod probo: Nam
qui promittit, supponit habere volunta-
tem efficacem implendi, quod promisit:
qui donat, facit id ex efficaci voluntate
quod sit in Donatario donum ipsius: qui
specialiter rem aliquam dicitur facere,
præstat id ex voluntate efficaci erga ip-
sam.

Solutio in tercepta.

136 Neque valet præcisè recursus ad
præscientiam, ex quā Deus dona auxi-
liorum confert. Primo: quia id non suf-
ficit ad specialitatem beneficij ex lib. 6.
præced. à num. 492. Secundo, ut benē
notavit Ribadeneyra, quia voces Inten-
tio, & Propositum, quando simpliciter
usurpantur, sonant efficacem intentio-
nem, & propositum efficacem; at his voci-
bus utuntur Scripturæ, Concilia, & Pa-
tres: dicunt enim voce cari nos ex inten-
tione, & vocari secundum propositum
Dei. Tertiò: quia Scripturæ, & Patres,
fundant, & redicunt hos loquendi mo-
dos, nunc ad irresistibilem Divine
Voluntatis; nunc ad invictissimam po-
testatem ejus; nunc ad voluntatem facien-
tem velle; nunc ad modum attingendi
fortiter, & disponendi suaviter; nunc de-
mum expressè ad efficaciam Divine vo-
luntatis: per hos enim terminos lo-
quuntur frequentissimè ex Sacra Pagis
Augustin. & Thomas: at hæc ma- & Thom.
nife-

In Primā nifestè significant efficaciam affectū. *par.tract.* Nam omnis affectus inefficax est voluntas resistibilis: ergo voluntas irrefutabilis est voluntas efficax: & quidem *antecedens*: quæ enim gloria est Divinæ voluntatis, non resistere affectui omni modo consequenti? Deinde potestas invictissima deest affectui inefficaci: Nec ipse potest ita ferri in objectum, ut eo ipso dicatur fieri. Debent hæc ergo explicari per Prædefinitionem efficacem.

Ratio d priori. 137 Et ratio fundamentalis omnium est: quia modus præsentis Providentiae statui debet, qualis argui debet, ex summo illo amore, quem circa nos in Deo testantur Scripturæ: tellantur autem amorem erga nos maximum: immo statui debet, qualis arguitur ex illâ inicatione Dei ad nostras rectas operationes, quam ipsæ Scripturæ per Concilia, & Patres explicatæ, siue quenter insinuant: insinuant autem summam: sed ex summo Dei erga nos amore, & ex maximâ illâ inclinatione ad rectas operationes nostras, decentissimè arguitur in Deo non qualiscumque affectus circa actus honestos, sed etiam, quantus salvâ nostrâ libertate, haberi potest, atque adeò efficacax: & quidem, ut ex quo fuerit in nos libertas, & auxilia: qui affectus ab efficaci Prædefinitione præscindit non potest: ergo statui debet in Deo præsentis Providentiae modus per hujusmodi prædefinitiones constitutus.

Objectio prima. 138 Objicies primò: quia si semel ponitur prædefinitione omnis actus honesti, poni debet penes omnes, & singulas circumstantias; atqui hoc neque decet, neque licet: ergo non præfiniuntur omnes actus honesti. Minor quoad primam partem probatur. Nam inter actus honestos sunt tenues, & facillimi: ut quid Deus hos prædefiniat? Probatur quoad secundam primò: quia sunt plures actus connexi cum peccati præexistentiæ, & quorum honestas stare nequit sine peccato: hos autem nequit Deus prædefiniri; nam peccatum vel induceret, vel amaret. Secundò: quia Prædefinitione omnis actus honesti penes omnes, & singulas circumstantias, nullum sinit libertati locum: quod sic suadetur: quia juxta ea quæ diximus *tractatu de Incarnatione*, si præceptum Christi, alioquin obligans in conscientiâ, & impositum de-

pendenter à Scientiâ Mediâ, se extenderet ad omnes Christi actiones, earumque singulas circumstantias, nullum sinit libertati Christi, quantumvis supponatur extrinsecè se habere, neque exercere causalitatem immediatam in opera Christi: ergo similiter. Neque vallet dicere pro discrimine; quod, vi præcepti, carentia operis redditur peccatum, atque aedò Christo, vi ejus impeccabilitatis, impossibilis: at vi prædefinitionis, carentia operis nō redditur impossibilis. Contra enim est: Prædefinitione reddit carentiam operis prædefinitioni oppositam voluntati efficaci Dei: ergo & impossibilem: nam tam est impossibile, voluntatem creatam resistere efficaci voluntati Dei, quam voluntatem Christi peccare.

139 Respondetur, concessâ majori *Solvitur*, negando minorem. Ad primæ partis probationem, dico *imprimis*, inter actus honestos dari tenues, & facillimos respectivè ad alios intra lineam honestatis: non tamen perinde non esse magni estimabiles à Deo respectivè ad finem nobis præfixum. *Deinde* dico, nullum esse actum ita tenuem, & secundum se facillem, qui ex circumstantiâ tentationis adversa fieri nequeat difficilissimus, & magnus. *Denum* addo, prædefinitionem non ponit ut vincatur difficultas nostra in operando, sed ut exerceatur Dei beneficentia, & ostendatur maximus ejus erga nos amor. Ad secundæ partis probationem primam, docebimus *infra*, stare posse *Infra latè* fine illa affectivitate circa peccatum efficacem prædefinitionem actuum hujusmodi. Ad alteram negatur assumptum, ad probationem, dedimus fusè discrimen in eo *tractatn*, peritum ex eo, quod *Tract. de* præcepti suppositio, cum fieri nequeat si *Incarnat.* istius constitutivâ in potestate proximâ obediendi, vel non obediendi, necessariò mutat hypothesim Scientiæ Mediae; at Prædefinitionis suppositio omnino extrinseca est, & nihil immutat modum operandi libertatis prævisa per Scientiam Medium. Multa ibi de his.

140 Objicies secundò: Nam si Deus *Objectio secunda.* omnia opera honesta prædefines, cur inveniuntur in Christianis tan paucæ, tam languida, tam remissa? *Deinde* si tanto nos amore inclinat ad bonum, quomodo sub

sub tam uberi gratiâ opera prædefines tam imperfectâ? *Denum* si Deus prædefines opera nostra omnia exigua, & magna, cur hortatur nos ad *charismata meliora?* Vnde sic arguitur, in speciem, efficaciter: Nam si Deus prædefines omnes actus honestos, etiam præfiniret actum, quo quis præ virginitatis statu eligit matrimonium, & alios actus, qui sunt contra consilium, cum non ex eo desinant esse honesti; at hoc est impossibile: primò: quia ea quæ dicitur Deus prædefine, dicitur procurare: procuraret autem Deus, quod fieret contra ejus consilia. Secundò: quid enim magis absolum, quam suadere unum, & velle efficaciter oppositum? Tertiò: quia eòipsò, actio esset, & non esset moralis imperfectio positiva: non esset, quia opus conforme majori beneplacito Dei, nequit esse imperfectio moralis: majus autem beneplacitum Dei quis dubitet vocare eum affectum Divinæ voluntatis, quo si bi Deus efficaciter in aliquo complacet? esset: quia esset contra Dei consilium, eoque ipsò maneret Operans justè ex probribilis: & exinde Deus specialis author moralis imperfectio.

Solvitur 141 Responderet primò per instantiam: quia difficultas argumenti æquè premit in oppositâ Doctrinâ, ubi necesse est fateri, Deum, qui dare potuit congiunas gratias ad majora bona, noluisse, contentum hortati nos sub his, cum alioqui possimus, ad æmulationem charismatum meliorum. Secundò, & ratio primi quæsti, quantum ad rem præsentem facit (remissâ ad secreta Dei judicia, ulteriori ratione nobis imperiâ) est: quia Deus non prædefines, nisi habito respectu ad nostram determinationem sub hac, aut illâ auxiliorum serie, quam mitare non vult, & alioqui vult dare: quid ergo mitum, quod non sint opera magis fortia, magis heroica, si nos nolumus: Deus enim prædefines ea opera honesta, quæ videt nos facturos, complacens, in eo quod honestè procedamus, non verò complacens, aut prædefines de carentiâ majoris perfectionis, quam majorem perfectionem alioqui, quasi appretiativè præfert, & vellet à nobis ponit: qui affectus appretiativus benè stat cum istâ Prædefinitione, quam defendimus. Ex quibus patet etiam *Aranda de Deo.*

tio pro secundo, & tertio quæsto.

142 Ad instantiam adjunctam, factor prædefines à Deo actum, quo quis eligit Matrimonium, & alios qui sunt honesti ab homine contra consilium; non quidem prædefines eos prout sunt exclusi majoris perfectionis, seu intendendo defectum majoris perfectionis; sed prout sunt in se honesti, & complacendo in eo quod honestè vivamus, magis appretiativè complacitum ex modo ipso prædefines, si magis honestè eligemus, ut consulit. Vnde nego minorem.

143 Ad primam probationem, etiam fateor, procurari à Deo executionem actus honesti, non tamen ut est contra consilium, sed ut honestus est: Nam Matrimonium v. g. eligi potuit ex fine in honesto: & simul omitti potuit ex amore virginitatis: Deus quidem consultit omissionem ex amore virginitatis, & præcipit conditionatè motivum honestum, si tempè eligendum sit Matrimonium: præsciens tamen, quod homo præfert Virginitati statum Matrimonii per actum honestum, fieri vult author talis honestatis; quæ tamen alioqui fit ab homine contra consilium: hoc autem non est procurari à Deo consilii omissionem, sed honestatem in omissione consilii.

144 Ad secundam dico, hæc non repugnat, si volitio efficax habeatur, habito solùm respectu ad determinationem creatæ libertatis eligentis: nam cum hac formalis voluntate benè stat major appretiatio honestatis omisæ, ex quâ appretiatio consilium datur. Ad tertiam illud opus, durante consilio, & stante hac Divinâ appretiatio, semper erit moralis imperfectio: nam in eâ appretiatio consilium majus beneplacitum insinuatum per consilium: nec exinde Deus fieret author moralis imperfectio: quia ejus intentio, non tendit in hunc actum volendo ne fiat magis perfectus, aut quod omittatur consiliata perfectio, sed permittendo hanc omissionem, & complacendo in eo, quod omissione, quandoquidem ponitur, honestè ponatur.

Objectio tertia. 145 Objicies tertio: quia si respectu omnis actus honesti datur in Deo prædefines, ratio cur Deus præsciat actus liberos futuros, non tam est futuritio eorum passiva, quam Dei voluntas: ratio

In Primā tio est: quia ipsa prædefinitione præcedit ad par. tract. futuritionem passivam, & est essentialis 2. de Deo compexo determinans Divinum intellectum ad Scientiam absolutam; sed id op. & Præde- ponitur Doctrina Patrum, ex quibus su- finante. prædiximus: non ideo res esse, quia Deus Suprā lib. scit, sed potius idcirco scire, quia erant. Ref. 6. à num.

Solvitur strictam directionem Scientiæ Mediæ, & primò per in complexo ex ea, & purificatione hy-

instantian pothesis. Respondebat secundò P. Aldrete Secundò: disp. 3. fct. 9. num. 17. Patres loqui de ab Aldret.

Tertiò. ratione communī tam actibus libertatis bonis, quā malis; tam absolutis, quā conditionatis: unde licet respectu absolu- litorum possit esse ratio divina Voluntas, cur id potius scaturit, quā aliud, non potest esse ratio respectu conditio- natorum. Respondeo ipse, Patres loqui sensu causa*i* significante per *ly ideo* & quia vim determinandi & causandi quam meritō negant præscientię respectu libe- torum: nec ea vis inducitur per Doctri- nam prædefinitionum, cùm ipse in gene- re determinantis sint posteriores actibus ipsis, quos prædefiniunt.

SECTO IV.

**FORMALIS EXPLICATA PRÆDEFI-
NITIO** dependens à Scientiæ Mediæ pro cu-
jus attū honesti Divinæ Provi-
dentia, etiam est Metaphysicæ
necessaria Deo.

§. I.

ASSERTÆ VERITATIS OSTENSIO.

Prima Probatio ex lib. 6. paffim.

146 Ostenditur primò, ex Doctri- nis libro præcedenti præstitu-
tis à num. 498. & 592. quarum ita, ne-
cessarium corollarium est. Nam impli- cat ex ibi dīctis, nu. 484. da. i. à Deo au-
xilium efficax sine speciali benevolentia:

& implicat ex num. 592. stare hujusmo- di benevolentiam, quin à Deo detur au-
xilium ex motivo efficacia, vel saltem ex
præscientiæ talis efficacia: demum impli-
cat ex num. 498. dari auxilium præcog-
nitum, ut efficax; sine intentione efficaci-
tende in efficaciam desumptam ex
ipso consensu: nam nequit eligi medium
præcognitum ut efficax ex amore finis,

nisi ex efficaci finis amore. Nunc sic: Re-
pugnat exerceri actum honestum, sine auxilio efficaci: ergo repugnat exerceri
actum honestum sine efficaci Dei inten-
tionē circa ipsum: hæc autem est forma-
lis prædefinitione.

147 Ostenditur secundò ex doctrinis eisdem: ex necessitate Divinæ Prædefi-
nitionis formalis circa quosvis actus ho-
nestos, nihil superadditur difficultatis,
& additur plurimum decentia, Divinæ
Providentiae: ergo talis necessitas nega-
ri non debet. Patet consequentia: quia
solum negaretur ex titulo afferendi de-
centiam, qui potius est affirmandi titu-
lus, quā negandi. Assumpti ergo pri-
ma pars probatur: quia præcisim à ne-
cessitate Prædefinitionis formalis nega-
ri nequit ex parte Divinæ Providentiae
circa quoslibet actus honestos, necessi-
tas metaphysicæ connexionis inducentis
auxiliū efficax inseparabilis ab effectu
determinato auxiliū; ut patet ex necessi-
tate Præcedentiæ Scientiæ Mediæ in auxi-
liorum collatione; ex necessitate stricte
Directionis; ex necessitate, v. i. possibili-
tate Decreti connexi, à quo unicè pendeat
auxiliū: quæ singula supra fusè proba-
ta sunt: Nulla autem alia oriri potest
difficultas ex necessitate formalis Præ-
definitionis, quā necessitas præviæ
connexionis ex parte Providentiae cum
efficiū determinato nostra libertatis:
nulla ergo exinde supervenit difficultas,
quæ alioqui necessaria, & vieta non sit.
Probatur secunda pars: quia decet sum-
mum bonum, ut nihil sit boni & honesti,
cujus causa per se non sit; & ir quod non
feratur, quantum alioqui potest; ut ipsi,
quantum, salvâ nostra libertate, posset,
attribuatur tanquam fonti voluntario
omnis boni.

148 Ostenditur tertio: quia Augusti-
nus passim supponit nihil esse in nobis Augustin.
honestum, præterquā ex speciali Dei
proposito, & benevolentia: quæ manifestè
sonant specialitatem effectus circa actus
honestos, & efficacem prædefinitionem
eorum: ut evolventi Augustinum, planum
fiet: Atqui hæc suppositione fit ab Augusti-
no ex titulo æquè probante necessitatem,
ac factum: ergo talis proposito, & volun-
tatis specialis, seu Prædefinitionis effi-
caciæ Divinæ existentia, necessaria est in
omni Providentiæ juxta Augustinum.

Pro-

Secunda
Probatio
ex eodem.

Disp. 34. Prædefinitione Sudaristica. sect. 4.

547

Probatur minor: Tum quia supponit id Augustinus ex ratione, & iplo lumine naturæ, nolens uti ullis Scripturæ testi- moniis, ut alibi solet, ex quibus proba- retur potius factum, quam alioqui facien- dum. Legatur præsertim de Corrept. &
Gratiæ cap. 8. Tum etiam quia lib. 12. de
Civit. cap. 9. infert tanquam sequelam omnino execrabilem, quod Sancti An-
geli non habuerint bonam voluntatem à
Deo speciæ liter donante: quia alioquin,
inquit, haberent sine speciali Dei dona-
tione aliquid melius eo, quod ipsis à Deo
donatum est: qua ratio tam de possibili
probatur, quā de facto. Et merito: Nam
Deus est Ens, quo melius excogitari non
potest: At si Deus esset hujusmodi, ut
Creaturæ, bona esse possent sine ejus be-
neficiæ speciali, & ut ipse posset non
intendere omne bonum ex suis actioni-
bus secutum, posset cogitari aliquid
melius: scilicet, ens cui hæc prædicata
convenient, cum ex suo conceptu dicant
simpliciter perfectionem: ergo conveni-
unt hæc prædicata Deo.

149 Ostenditur quartò: Petrus, exempli gratiæ, proximè potens honestè
operari, potest honestè operando, facere, ut
Deus eam operationem prædefinierit;
si semel prædefinitione possibilis est: ergo
honestæ operatio est inseparabilis à Præ-
definitione Divinæ: ergo Prædefinitione
Divina est necessaria pro cuiusvis actus
honesti Providentiae. Consequentia hæc
patet: nec patet minus prima: quia eate-
nus potest Petrus, honestè operando fa-
cere, quod Deus prædefinierit ab eterno
operationem honestam, quatenus potest
facere operationem, quæ est secundum se
necessitas non existendi, nisi cum Divinæ
Prædefinitione.

150 Antecedens, in quo tota diffi-
cultas est, probatur: quia Petrus, proximè
potens honestè operari, potest, honestè
operando, facere, ut Deus ab eterno ha-
buerit Scientiam Medium de tali opera-
tione si daret auxilium; atque adeo man-
serit proximè potens prædefinire talem
operationem, & constitutus in libertate
conferendi auxilium essentiatæ per Scien-
tiæ Medium: atqui stare id nequit quin
Petrus possit, honestè operando, facere,
ut Deus prædefinierit honestam opera-
tionem: quod dupliciter probro. Primi:
quia facere, ut Deus per Scientiam Me-

diam sit in libertate ad conferendum au-
xilium, est facere ne Deus eligat auxi-
lium, (i. se determinet ad eligendum) nisi
per electionem volentem esse cum liber-
tate constitutæ per hanc Scientiam Me-
& Præde-
diam, in quam specialiter inclinat, atque
ad eò cum hac Scientiæ Mediæ: quam ex

se quasi optabat habere: ut liquet ex dis-
cursu facto lib. 6. à num. 507. Electio au-
tem gaudens esse cum Scientiæ Mediæ,
ratione operationis bona, quam videt in

507.

Creaturæ; necessariò gaudet esse cum cir-
cumstantiæ operationis honestæ: atque
ad eò prædefinitione est. Secundò: quia Deus
proximè potens prædefinire, pro priori
ad collationem auxiliū debet habere vel
prædefinitionem, vel actum incomposi-
bilem cum ipsa: quia nequit omittere
purè: sed nequit habere cum incomposi-
bilem cum prædefinitione, & habere
collationem auxiliū, & Scientiam Mediæ
de honestæ operatione: Tum quia
honestæ operatio nullam habet cum præ-
definitione incompossibilitatem: tum
quia per se dedecet positivè excludere
Deum à seipso gaudium & affectum hon-
estatis, vi quorum dici posset specialis
author illius: cum alioqui suaderet, & vi-
det eam ponit.

151 Ostenditur quintò, urgendo, & Quinta
illustrando rationem à priori ex essentiæ Probatio:
libertatis desumptam, non semel jam Vide lib. 6.
expositam; tum lib. præced. à nu. 383. &
nu. 589 & presenti à nu. 90. Sic argumen-
& à num.
tor. Non obstat necessitas Divinæ Præ-
definitionis efficacis, quominus cum ip-
sâ maneant in voluntate omnia imme-
diata principia actus honesti prædefiniti
simpliciter indifferentia, & compossibili-
tia cum ejusdem actus carentiæ pro libi-
to voluntatis: sed dum in voluntate ma-
nenit omnia immediata principia sic in-
differentia, actus non potest non esse li-
ber: ergo non obstat necessitas Divinæ
Prædefinitionis, quominus actus præde-
finitus sit etiam liber: in modo necessariò de-
bet esse liber. Qui discursus ed mihi est
potior, quod magis sapit Doctorem An-
gelicum, tum quæst. 6. de Verit. art. 3. O. Thomæ.
& 1. part. quæst. 19. art. 8. & quæst. 23.
art. 6. ubi semper reducit concordiam
nostræ libertatis cum Divinâ ad contin-
gentiam, seu indifferentiam principiorū
immediatorum. Et quidem consequentia
est bona. Præmissæ probandæ sunt.

Pro-

In Primā 152 Probo Minorem, posteā Majorem
par. tract. probatum us. Primò : quia causa remota,
2. de Deo seu mediata , in ordine ad effectum, pe-
Propriet. rinde se habet, ac si non esset ; præcisè
et Præde que requiritur, ut ponat principia pro-
fessante. xima: ergo tota libertas mensuranda est
Causa me- ex indifferentiâ causæ proximæ : patet;
diata con- quia id quod perinde se habet ad effe-
sideratio ctum, ac si non esset, non potest effectum
ad liber- immutare magis, quam si non esset. Et
tatem. ratio est : quia effectus immutari non

Mensura libertatis unde sumenda? Secundò: Implicat, quòd principia immediata sunt adæquatè sufficiencia, & quòd statim impeditur ex aliquo remoto. Quæ dicere solemus contra Durandum, si causa secunda se solâ sufficeret actioni, fore ut Deus non posset eam actionem impedire, flante igne v.g. ego pariter implicat, effectum produci, si principia immediata sunt insufficientia: ergo pariter implicat, quòd necessariò producatur, si principia immediata sunt insufficientia ad necessitandum, seu indifferentia. Tertiò: quia libertas potentia est ordo causæ ad effectum: quia si in eo ordine causæ ad effectum est indifferens, & non necessaria, libera debet esse: nam necessitas inimica libertati, seu simpliciter antecedens, debet esse in ordine causæ ad effectum, ut loquimur est Theologis ex Anselmo lib. 2. cur Deus homo cap. 18. sic definitio: Est præcedens necessitas, que causa est, ut sit res. Modò sic: atqui causa constituitur in ordine

Discursus notandus. 153 Probatur Major. Primo: Neces-
sitas ponendi omnia principia immediata
indifferentia consensus honesti , non
obstat ne ponantur : ut est evidens : nec
obstat , ne ponantur indifferentia : esset
enim necessitas ad duo contradictionia:
sed necessitas Prædefinitionis est ista

necessitas: nam Prædefinitio solùm vult
poni consensum, ut prævisum est per Seié-
tiā Mediam: quod autem prævisus sit
consensus, & comprincipia indifferētia,
non impedit, quominus Deus, sine ullâ
effectu, aut principiorum immutatione,
teneatur dicere, si vult dare auxilia: Vou-
to dare hæc auxilia, complacens quantum
possum in eo, quod existat consensus bone-
atis sub illis ex Voluntatis libi: o gracia
mea non ingrato: en ergo Prædefinitio-

is, quia immutet principia immutata; ergo & Agentis liberi. Ratio consequentis est: quia ideo primam potest, quia prævidet, fore eam operationem à talibus principiis, quia ad hoc egeant immitatione: atqui etiam prævidet fore operationem Agentis liberi à talibus principiis, quin egeant ullâ immutatione: ergo. Tertiò: quia in hoc Decreto: *Volo, quod existant principia immutata;* *volo quod sub illis existat consensus,* si quidam video force, si ponantur: nulla est contradic̄tio: imò necesse est, quod sub ipso sint principia immutata, & aīoqui consensus: at hęc est vis Prædefinitionis nostræ; non, aīia. Videatur P. Quiròs de *Præd. s. d. sp. 8.* & de *Animā disp. 89.* Que contrā militant, p̄occupata sunt ferē omnia lib. 6. tūm disputando de præcedentiā Scientiā Mediae à nū. 330. tūm impugnando binarium Decretorum in collatione Auxiliū à num. 575. Denuò tamē, hic in eorum gratiā, qui suo quasque loco res volunt, & in gratiam, eadem nostra principia iteratō impugnantium

OBJECTIONES NOVIS OCCURRITVR.

154 **O**bijies primò : De conceptu *Objetio*
Prædefinitionis ad consésum *prima ex*
est existere pro priori mediato ante con- *P.Thyrso.*

sensum; ergo & determinati ad existendum, & existere prius natura, quam ponatur consensus. Ratio horum est manifesta: nam de conceptu talis Prædefinitionis est esse causam causantis consensum: repugnat autem concipi in signo causæ sine prioritate: immo repugnat esse cum prioritate causæ sine existentiâ, atque adeò sine determinatione ad existendum.

dum. Nunc sic: ergo prius naturā, quā in
accordat consensus, & quavis alia deter-
minatio, est Prædefinition determinata
ad existendum: ergo primum illativum,
seu determinativum Prædefinitionis ne-
quit esse consensus: ergo neque primaria
acquisitio Prædefinitionis: quomodo er-
go stat libertas cum necessitate suppo-
sitionis connexa cum consensu, cuius de-
terminatio, & acquisitio antevertit de-
terminationem consensus?

*Spiritus.
Suprà locis nuper citatis.*

sequens : prius natura, quam ponatur exercitè consensus, exercitè determinans, concedo: prius, quam ponatur objectivè consensus, intentionaliter, & objectivè determinans, nego. Equivocatio nascitur ex eo, quod putent Adversarii prioritatem in determinando requirere, & exerceri non posse sine præexistentiā de-

Et ex lib.
5. à num.
154.

Lib. 6. à stat: quæ singula nō est cur reponam hic.
nu. 413. & Vide lib. præcedenti à nu. 413. & præfer-
à nu. 615. tim à nu. 615.

Objectio. 156 Objícies secundò. De ratione
secunda talis Prædefinitionis est, quòd existat ex
libito Dei: ergo non possum determina-
re Deum, ut ipsam habeat. Patet conse-
quentia: quia exercitium unius Agentis
liberi nequit haberi ex determinatione
alterius. Ergo Prædefinitio nequit esse
necessaria: deberet enim posse determi-
nari à Creaturà: est enim suppositio ne-
cessaria ad existentiam consensùs, & cum
Solvitur eo connexa. Respondetur *cx eisdem lo-*
Indicem. *cis*, concessò antecedente, distinguendo
consequens, non possum determinare,

*Simplíciter, & tanquam ratió determina- In Primiā
tè determinans, concedo: ex suppositione, par. traxi.
& tanquam ratio disjunctivè determi- 2. de Deo
nans, nego, mediante scilicet Scientiā Providit.
Media, quæ Deo est necessitas vel non & Præde-
ponendi libertatem, vel eam pónendi stirante.*

per Decretum prædefinitivum consensus, quem videt Scientia Media fore sub hac libertate, si existat. Id autem non derogat plena libertati Dei in Prædefiniendo exercitium eum unius libertatis potest ita p̄edere ab exercitio alterius, ut unius exercitium possit facere ne alter habeat aliquid exercitium, ut *omnes* fatemur in creaturā respectu Dei: cui impedita creatura potest exercitium prædefiniendum; impedita Scientiā Mediā de consensu: & sic, ut *ego opinor*, creaturæ exercitium potest facere, ne Deus, si habiturus sit exercitium suæ libertatis, habeat aliud, quam prædefinitivum, inducētā videlicet eā Scientiā Mediā: Vide quæ diximus loco cit. à num. 615.

157 Instabis hic contra nuper, & ibi Instantia dicta: nam ex principiis nostris videtur Subtilis:

sequi , existentiam Prædefinitionis tam
esse creaturæ liberam, quam Deo: quod
esse absurdum patet : nam sicut exinde
tribuitur Deo simpliciter , quod sit Præ-
definition, & in nobis hæc libertas ; simi-
liter, & æquali jure, totum id posset , &
deberet tribui creaturæ. Adde actum
unum non posse esse æquè duobus libe-
rum, nisi utriusque ut determinante tribui
possit: at repugnat dari duos qui deter-
minent ad operationem liberam unius:
ergo. Sequela autem probatur: quia qui-
bus æquè libera est existentia necessita-
tis, ut aliquid existat ; æquè liberum est
hoc existere : sed æquè Deo , ac creatu-
ræ libera est existentia Necessitatis , ut
sit. Prædefinition: quod patet : nam com-
plexum ex libertate A , & Scientia Me-
dia de consensu est necessitas ut sit Præ-
definition : sed istud complexum æquè li-
berum est Creaturæ, ac Deo : nam æquè
coalescit ex Scientiâ Mediâ , ac ex exi-
stentiâ libertatis A : quarum illa est li-
bera creaturæ, & non Deo: ista Deo , &
non creaturæ: ergo. Confirmatur : quia
Deus non est liber ad P.ædefinitionem,
nisi ex suppositione libertâ creaturæ , &
non sibi : Creatura non est libera ad ac-
quisitionem Prædefinitionis, nisi ex sup-
positione Deo libertâ , & non sibi : ergo
æqua-

In Primā æquali modo est liber uterque respectivè par. tract. ad Prædefinitionem.
2. de Deo & Præd. 158 Respondetur: *Imprimis ex argumento non deduci absurdum inten- stiante. Solvitur.* sum: nam, cùm suppositio, quæ in eo complexo est unicè Dei, sit ipsa existentia libertatis in creaturā, sit sòl Deo hanc tribuendam, & non creatura. Deinde, licet repugnet quòd duo determinant ad unius operationem liberam: hoc sòlum est verum absolutè, & physicè: non verò ex suppositione uni plenè libera, ex quā resultet illativè, quòd extitum sit terrum: nam hic modus determinandi resolvitur in puram necessitatem disjunctionem antecedentem, quæ non obstat libertati.

159 Denique nego sequelam. Ad probationem distinguo: quibus æquè, & eodem omnino modo libera est, concedo: quibus nec æquè nec eodem modo, nego maiorem & minorem: Nam licet complexum ex Scientiā Mediā, & ex libertate A, sit complexum ex extremis, quorum alterum sit Deo non liberum; & alterum sit Deo liberum; tamen hoc exercitè, & physicè, est liberum Deo; & aliud non est creaturæ liberum physicè & exercitè: sed objectivè: quatenus habetur à Deo attemperatudo ad exercitium physicum Creaturæ, si poneretur. Vnde existere hoc complexum, magis propriè Deo tribui debet, attenit exercitiis libertatis, quæ in ejus existentiā interveniunt. Quòd autem existat Prædefinition, (ut dicebam) licet tribui possit & debeat Creaturæ ex suppositione à Deo facta; non tollit, ne plenè sit Deo libera: quia ex ea suppositione Deo liberā sòlum tribuitur creaturæ, ex necessitate inducā purè disjunctivā antecedente, quæ plenæ libertati non nocet.

Objetio 160 Objecies tertio: Nam si Prædefinition est essentialiter prærequisita ad existentiam consensū, esset prærequisitum immediatum: quod patet: nam esset essentialē prærequisitum: deinde non esset purè mediatum: quatenus requiritur ad auxilia: nam auxilia possunt sine ipso esse, atque adeò non habet esse requisitum essentialē respectu auxiliorum: ergo requiritur essentialiter, non ut auxilia existant, sed ut causent, & influant in consensum: ergo licet, in linea causa, mediata se habeat, immediata se haberet

in linea conditionis: non enim prærequiritur essentialiter ad auxilia secundum se, sed ut hæc conjugatur cum consensu: ergo sine tali prædefinitione non potest dari potestas proxima ad consensum; itaque constitui debet per ipsam Prædefinitionem: quod utrumque repugnat, & nocet libertati. Patet hæc consequentia: nam potestas proxima non sòlum dicit immediata prærequisita in linea causæ, sed etiam in linea conditionis indispensabilis ad effectum.

161 Respondetur ex dictis lib. tract. num. 425. & a nu. 464. Prædefinitionem Et dictis sòlum esse prærequisitum essentialē præ- lib. 6. a ratione requisiti, non veð causalitatis: nu. 425 & sòlumque constitui potestatē proximā à nu. 464. per essentialia prærequisita, præcessione causalitatis in effectum. Addo in gratiam subtiliter disputantis, Prædefinitionem requireti essentialiter ad existentiam consensū, non tamen ut auxilium con- Nota bene jungatur cù consensu, & in hunc influat: hoc enim habet auxilium vi sua, & ex determinatione voluntatis; sed quia con-

jugendum prævidetur cum consensu:

Objetio quarta ex Doctrinis ejusdem.

Suprà nu. 105.

quare si auxilium per impossibile pone- retur sine ullo actu Divinæ voluntatis, non minus esset potens elicere cum vo- luntate determinante consensum. Vnde neque in linea causa, neque in linea conditionis est immediatum prærequisitum.

suam operationem, seu operando; atqui Prædefinition, si necessariò prærequisita sit, est veluti actio auxiliī productiva; ergo nequit per operationem auxiliī im- pediri. Tertiò: nequit dari potentia im- pediendi sine eo, sine quo pro priori sup- posito, implicat impeditio; atqui sine de- fectu prædefinitionis pro priori supposi- to, impeditio implicat: ergo sine illo non est potestas impediendi.

Solvitur. 162 Respondeatur ex eisdem locis: &

Ex lib. 6. to majorem in hoc sensu, quem lib. præ- à nu. 429. Prædefinitionem evitari per libertatem, quā confert, non quidem tanquam per exercitium impediendi, sed tanquam per potestatē faciendi exercitium, quo posito, impedita fuerit Prædefinition: est grande discrimen inter hæc: nam exercitium impediendi nequit esse impossibili- le cum re, quam impedit: potestas tamen impediendi componi potest cum re, quā potest impidi. Iā nego minorem in hoc sensu. Ad primam ejus probationem di- stinguo majorem: implicat, quòd effectus impedit exercitium sua causa, tanquam exercitium impediendi, concedo: tan- quam potestas; subdistinguo: causa, à quā necessariò determinatè dependet, con- cedo: à quā sòlum indeterminatè pendet, nego: nam tunc impeditio hujus causæ sit per coexistentiam, & acquisitionem alterius. Vide quæ suprà.

163 Ad secundam, distinguo: si actio non sit determinatè requisita ad existentiam auxiliī, nego: si sit, concedo: & patet disparitas ad ea, quæ circa Prædefinitionē objiciuntur. Deinde si actio auxiliī sit vitalis immanentia auxiliī in vo- luntate, alia est ratio, ex quā possit su- mi disparitas. Ad tertiam, distinguo ma- jorem, sine quo pro priori prioritate immediata causalitatis, concedo: pro priori mediata causalitatis, subdistin- guo: si non sit alioqui pro posteriori de- terminationis respectivè ad exercitium impediendi, concedo: si sit, nego: tunc enim potest acquiri pro libito defectus ille juxta præsentes, quas habet volun- tas, vires. Fateor ista stare non posse, si ne mutuā causalitate, sed in genere valde diverso: cuius alioqui necessitatem, & possibilitatem ostendimus locis cit- a.

Lib. 6. à tis p̄fertim à num. 384. ubi alias remi- num. 384. fiones dedit.

164 Objecies quinto: In tantum ali- quid prærequiritur ad operandum, in par. tract. quantum sine illo non potest operatio sic 2. de Deo: sed si Prædefinition necessariò præ- & Præde- quisita sit ad consensum, sine illā nequit & Præde- consensus fieri: ergo neque sine illā datur finitio.

potestas ad consentiendum: ergo neque libertas. Probatur antecedens: quia ne- quinta ex mo operatur sine prærequisitis, ad ope- randum: ergo nec potest: nam à poten- tiā proximè expeditā ad operandum, quin aliud superaddatur, procedere operatio potest: est enim per se notum hoc principium: sicut nemo operatur sine prærequisitis ad agendum; ita nemo potest opera- ri absque prærequisitis ad operationem: ita ut quando actu deficit prærequisitum, desinat esse potestas proxima completa: neque plura sunt prærequisita ad actum, quā sufficiunt ad constituendam potentiam proximè completam. Confir- matur: Non stat potestas proxima ad consensum sine prærequisitis ad posse: quomodo enim sit potestas sine imme- diatè requisitis ad existentiam sui? sed si prædefinition necessaria est ad agendum, est unum ex requisitis ad posse, seu ad existentiam potestatis proximæ: nihil enim prærequitur ad actu operari nisi vel con- stituit proximam potestatem, vel præ- quiratur ad ipsam: ergo sine Prædefini- tionē, si necessariò prærequisita sit, stare nequit proxima potestas ad consensum, atque adeò neque libertas.

165 Respondeatur. Distinguo antece- Solvitur. dens: in quantum sine illo non potest operatio fieri, id est, comparando fieri operationem cum defectu talis rei, con- cedo: in quantum sine illo non potest operatio fieri, id est, quin sine illo sit potestas proxima ad operationem, nego. Et in hoc sensu admitto, & explico veritatem consequentis: nam Prædefinition ita necessaria est, ut implicit componi consensum cum defectu Prædefinitionis: non verò ea omnia, quorum cum defectu componi nequit operatio, con- stituant potestatem proximam ad ope- randum, ut patet in Scientiā Mediā. Ad probationem, concessio antecedente, nego consequentiam. Nam licet verum sit quòd à potentia proximā procedere po- test operatio, quin aliud superaddatur in genere principiantis operationem: potest tamch' requiri aliquid aliud in ge- nere

In Primā par. tract. 2. de Deo Providēt. & Præde- finante. Vid. suprà lib. 6. à num. 455. nere principiū remoti, seu principiantis ipsam proximam potestatē. Quare illud, quod dicitur esse per se notum, tale est de prærequisitis immediatis in genere cau- fæ: quia causa sine seipso non existit: falsum tamen est de omnibus omnimodè prærequisitis. Ad confirmationem, fateor veritatem majoris de constitutivæ prære quisitis ad posse. Verum Prædefinition non est constitutivæ prærequisita ad posse contentire: sine ipsa enim stat omnis, & totus integer ordo principiorum, vi quorum continet voluntas sub dominio de terminationem consensū; atque adeò sine ipsa stat potestas proxima acquirendi pro libito ipsam Prædefinitionem, cuius cum defectu componi alioqui non potest operatio consentiendi.

Objec̄to sexta ex Doctrinis ejusdem, Valde subtilis.

166. Objectiones sextæ. Æquè Deo liberè est omissio Prædefinitionis, dum non prædefinit, quām Prædefinition, dum prædefinit: ergo si Prædefinition actus præcepti v. g. sit necessariò prærequisita ad ipsum, liberè Deus eligeret omissiōnem, vel carentiam alicujus prærequisiti ad nostrum actum præceptum, quando iste deficit in nobis. Sed qui liberè eligit carentiam alicujus prærequisiti ad nostrum actum præceptum, vult ne existat actus præceptus: ergo si Prædefinition necessariò prærequisita sit, dum Deus non prædefinit, vellet carentiam actus præcepti. Sed qui vult carentiam actus præcepti: vult eōipsò peccatum: quia ea carentia peccatum est: ergo & peccatum velet. Confirmatur. Dum Deus vult ne existat Prædefinition, vult ne Prædefinition coexistat actus præceptus; sed qui vult ne noster actus coexistat alicui prærequisito essentiali, vult ne ipse actus existat; siquidem nequit existere, nisi illi coexistens: ergo si Prædefinition sit necessariò prærequisita ad actum præceptum, Deus volens, ne hæc existat, vellet ne actus præceptus existeret.

Solvitur ex doctrinā bene notandā. 167. Respondetur. Duplex omissio Prædefinitionis considerari potest in Deo: ait era, necessaria, ex defectu Scientiæ Mediae de consensu sub hoc auxilio: nam cùm Deus prædefinire non possit sine Scientiâ Media, eo ipso quod in ipso non sit Scientia Media, non omittit liberè Prædefinitionem, sed necessariò: quare quod sub hoc auxilio, (quod dat, ex suppositione, quod sit,) desit Prædefi-

nio, non est Deo liberum; & creaturæ attribuendum, cui nempè tribuitur, quod cum hoc auxilio sit Scientia Media de consensu. Altera omissio est libera; quatenus nempè Deus positus per Scien tiā Medium in libertate ponendī hoc auxilium, sub quo videt fore consensum, manet indifferens ad ponendum, vel non ponendum auxilium, & insimul disjunctivè necessitatus ad unum è duabus, scilicet, vel ad non ponendum hoc auxilium, vel ad ponendum per prædefinitionem consensū.

168. Casu ergo quo Deus præceptum imponit Petro v. g. & dat auxilium ad adimplationem præcepti, si Petrus dissentit; omissit quidem Deus prædefinitionem actus præcepti sub hoc auxilio: & omissit prædefinitionem sub alio auxilio, quo alioquin Petrus caret. Hanc liberè omisit, omittendo collationem auxiliū: sed ob hoc non definit esse actus præceptus sub auxilio, quod habet Petrus. Illam omisit etiam, sed necessariò: nam Deus, ex determinatione Petri, non habet Scientiā Mediā de consensu, eamque procurat per procurementem operationis honestæ, procurando simul exercitium libertatis creaturæ, quod sibi fuerit necessitas prædefiniendi. Vide quām procul sit Deus à voiendo, ne sit actus præceptus. Ex his

169. Distinguendo antecedens: æquè Deo Informā. liberè est omissio Prædefinitionis, dum non prædefinit sub auxilio, instruens Scientiā Mediā de consensu futuro sub hoc auxilio, concedo: non instructus tali Scientiâ, nego suppositum: & consequentiam: quia, cùm actus præceptus in nobis deficit sub hoc auxilio (sub hoc enim auxilio tenemur, & non sub aliis, quibus caremus,) deficit in Deo ex nostro libito malo Scientia Media, sine quā non est proximè potens prædefinire. Ad cætera, per quæ vagatur arguens, patet ex doctrinā numeri præcedentis, prædefinitionem sub alio auxilio congruo, quam unicè liberè omittit Deus, non esse prærequisitum ad nostrum actum sub auxilio, quod de facto habet Petrus: Prædefinition, enim requisita est prædefinition sub ipso auxilio, quam quidem necessariò omittit Deus. Ad confirmationem, distinguo majorem: vult ne coexistat prædefinitioni, quam alioqui vult non existere, & quæ necessaria non est sub auxili-

auxilio, quod de facto habenus, concedo: vult ne coexistat prædefinitioni, quā alioqui vellet habere, & quæ necessaria est sub hoc auxilio, quod habemus de facto, nego: & distinguo minorem: qui vult ne noster actus coexistat prærequisito essentiali sub auxilio, quod habemus, concedo; & nego suppositum: qui vult ne coexistat prærequisito essentiali sub auxilio, quod habemus, sub distinguo: qui vult ne ita coexistat ex fine impediendi existentiam actus præcepti, concedo: ex fine utendi suo iure, ut maximè decet, nego. Doctrinam habes num. præced.

S E C T I O N.

QUOMODO S T. ET CVM DOCTRINIS præcedentibus Præparatio Divinæ Omnipotentiæ juxta jura libertatis, seu cursus indifferentis ad nostros actus liberos ex parte Dei?

§. I.

TONDERATIUS DIFFICULTATIS: MOdi solvendi exclusi: & quid in ea certum?

Difficultas communis est.

Acrior contra nos Visa.

Primò:

Secundò:

Tertio:

Hæc difficultas terrere solet juxta nostra principia, maxime: & certè, siqua est, omnes debet, Prædefinitionum Doctrinam amplexos: neque se levant ejus onere, qui Prædefinitions negant, ut, quæ dicemus, & ipsius difficultatis cardinem evelventi constabit. Visa tamen est contra nos acrior, stando principiis de individualitate in Decetnendo Divinā. Et difficultas exarbitur exinde: primò: quod nequit esse salva libertas nostra, nisi Concursus Divinæ Omnipotentiæ, sit indifferentis, indifferenterque paretur in actu primo: quomodo autem parati indifferenter potest, si Deus necessariò prædefinit operacionem? Secundò: quod nequeat parati indifferenter omnipotentia, quin paretur etiam ad actum peccaminofum: quomodo potest ita parati à Deo, sine aliquo affectu circa peccatum?

171. Tertiò: siquidem Omnipotentia indifferentis est, ut expediatur, & attoperetur voluntati, vel non; necesse est interveniat Decretum aliquod Dei; vi Aranda de Deo.

cujus expediatur, & in actu primo præparetur, & plenè attempetur arbitrio par. tract. voluntatis creaturæ in cooperando, & 2. de Deo concurrendo: si autem hoc Decretum non Prævidet, est indifferens, & indifferenter offerens & Præfinante. Omnipotentiam: quomodo se attemp- perat Deus creato arbitrio in concur- do? si indifferens esse debet; cujus erit tendentia? cujus energiæ? & quæ ex- plicationis, quæ neque Dominum Dei supprimat, & sufficienter instruat domi- nium creaturæ? Quomodo hæc indiffer- entia manere potest vel cum possibili- tate Prædefinitionis, vel cum ejus, & Scientiæ Mediæ strictè, vel latè dirigen- tis necessitate, & quod actius est, cum indivisibilitate omnimodè intrinsecâ Dei in decernendo?

172. Quartò: siquidem Creatura ne- quit se sola, quicquam producere; & omni- potentia, nisi paretur, perinde sit, ac si non esset respectivè ad complendam creatram potentiam in eis potestatis ex- pedientia & proximæ ad effectum, necesse videtur, quod Decretum præparans Omnipotentiam sit immediatè inter indif- pensabilia constitutiva potestatis expe- ditæ, & proximæ ad effectus à creaturâ liberè producendos: quomodo ergo præ- cindi ab eo potest in hypothesi Scientiæ Mediæ? Quomodo stare potest signum in- differentia sine indifferentiâ ipsius, aug- cum ejus defectu? Hæc est Petra scandali, quam amovere, necesse est.

173. Et imprimis Thomistæ, & Scho- tomistæ audiendi non sunt, qui causis æquè & Scholasticis, ac necessariis docent parati con- siderandi non au- minans, & ineluctabiliter cōnexum cum una parte determinatâ: vel saltem tale Decretum, quocumq; ipsum signo collo- cent, omnino requirunt. Non, inquam, sunt audiendi in præsenti punto. Nam id non est parati Dei concursum indiffe- renter; neque sinit locum Dominio agen- tis liberi, ut suprà à nn. 3. & toto lib. 3. Ex suprà fatis abundè ostensum est. Nec audiendi dictis à nn. secundò sunt Durandus, & Dola, qui 3. & ex negantes necessitatem Divini concursus toto lib. 3. simultanei, fuit extra iustum, & onus Nec Durā- præsentis controversia. Id enim (juxta dñs, nec aliquos Graves Doctores, quorum ipse Dola, refe- rero, & non fero censurā) vix catholi- cæ, nec nisi cum Pelagio dici potest. Vi- deantur Nostri, præseptim Montoya, Aaaa Theo-

In Primā Theophilus, & Antonius Perez.
par. trāct. 174 Nec audiendo tertio sunt alii,
2. de Deo quibus satis favet Ribadeneyra *disp. 11.*
Propriét. cap. 5. & qui propendunt in negādam sal-
& Præde- tem Divini physici Concursus simulta-
stātante. neitatem ad malitiam positivam actūs

Nec Alii peccaminosi, seu ad entitatem actūs ma-
Partiarii lli. Id enim, licet rationabile putet Bona-
Durandi. ventura; solemne, Gregorius; Vazquez
Ribaden. non destitutum auctoritate; & absolutē
Bonavent. probabile Puente Hurtado, & Quirós;
Gregorius ejusdem esse periculi monst. at eruditē
Vazquez. Theophilus in *Opere de nova libertate cōtra Gibieufum part. 2. cap. 4.* & errori
P. Hurt. proximum judicat Sanctus Thomas in 2.
Quirós. *disp. 37. quej. 2. art. 2.*

Nec Ray- 175 Nec denum audiendus est ipse
naudus. Theophilus, adstipulantibus avide non-
Pontius. nullis Schotistis post Pontium, & ferè
Spinola. Spinolā, qui tūm in *Natur. Theo. op. di-*
stinct. 8. à nu. 348. tūm in *Moral. disp. 4.*
à nu. 354. Tūm in *Vindiciis addit. operi*
contra Gibieufum part. 2. cap. 4. & *nu. 33.*
censet Deum applicare concursum omnipotentiā ad exigentiam, seu genium, vel
determinationem virtutaliter præviam
ipsius voluntatis. Quid si queras, in
quo consistat hæc exigentia, hic genius,
hec virtualis prævia determinatio? Res-
pondet: in eo, quid Voluntas ficeret se
solā, si posset se determinare sine concur-
su Dei; inque eo, quid Deus id præsciat
per Scientiam Medium: cuius id est obje-
ctum. Nam totus discursus, somnium est
dormientis in autem utramque. Quid
*facit chymerae consideratio, ut sit reali-
*tas nostræ libertatis?**

Certa in 176 Statuendum est igitur extra cō-
presenti. troversiam, ut ipsi possit esse locus: Pri-
Primum. mō: necessitatē Divinę Cooperationis,
& concursus simultanei esse prorsus in-
Secundum dispensabilem. Secundō: necessariō requiri,
aliquam Divinę Omnipotentię, seu
Divini Concursus præparationem, seu
exhibitionem ex parte actūs primi
Deo liberaem. Ratio est: quia Omnipotentiā
indifferens est, ut adsit, vel non
ad sit Creaturæ ad operandum: item, ut
determinet, vel determinari se finat: in-
super, ut impedit, vel non impedit
Agentis secundi operationem: ergo hæc
indifferentiā tolli debet per aliquid ab
Omnipotentiā distinctum, Deoque libe-
rum. Tertiō: Præparationem Divinę
Omnipotentię, seu exhibitionem Divini

Concursus (in quo ea cumque consistat)
Intelligi debere ex parte actūs primi
Agentis secundi, atque adeò liberæ po-
testatis, in linea causa expeditæ, & Pro-
ximæ. Ratio est: quia signum Agentis
secundi proximè dispositi, debet indi-
pensabiliter claudere omnia comprinci-
zia, modo debito ad operadum promp-
ta: quorum unum est Omnipotentia.
Quartō: Præparationem hujusmodi, sive
formaliter, sive præsuppositivè dicere ne
cessariō aliquod Divinę libertatis exer-
citium. Ratio est: quia nihil esse potest
Deo liberum, sine aliquo Divinę liber-
tatis exercitio. Quintō: eam præpara-
tionem ingredi necessariō pro causis li-
beris in signū proximæ Potestatis, atque
adeò esse debere indifferentem. Ratio est:
quia signum Proximæ Potestatis est in
causā liberā signum indifferentiæ: & hoc
nequit constitui per aliquid non indiffe-
rens. Sextō: In Divinis Decretis, duplex
genus indifferentiæ distinguī posse & de-
bere: de quo sāpè, & specialiter nu. 82. Suprā nu.
His ita præstitutis 82.

§. II.

COMMUNIS RECENTIORVM EXIS-
TIMATIO.

177 **C**ommunis inter Nostros Do-
cina est: Primō: Præpara-
tionem hujusmodi solūm stare forma-
liter in aliquo Dei Decreto. Secundō:
tale Decretum necessariō debere esse en-
titativè indifferens, id est, indifferentiā
non solūm contrapositā determinationi,
sed etiam connexioni ad unum; atque
adeò compossible cum utrolibet extre-
mo libertatis. Tertiō: sine tali Decreto
indifferenti, neque stare, neque intelli-
gi posse libertatem creatam in actu pri-
mo proximo, & expedito; atque adeò
Prædefinitiones, & Scientiæ Mediae Di-
rectionem, si cum libertatis indemnitate
salvandæ sunt, imperare debere, &
conciliari cum hujus Decreti indifferenti-
coexistentiā. Quartō: consequenter
id decretum importari, ubicumque li-
bertas nostra sit; atque adeò ex parte
hypothesis Scientiæ Mediae. Penès hæc,
satis consequenter ad communia, & sua
principia, convenire solent. Disconve-
nient verò maximè in explicanda talis
De-

In modo
discovenerit

Decreti tendentiā, & naturā.

P. Suarez 178 Pater Suarez explicat, afferen-
De ejus do esse Decretum inefficax ad modum con-
mente lib. ditionati sic: Volo concurrere, si voluntas
3. nu. 389. velit. Sed displaceat aliis: & merito: pri-
mo: quia cum eo Decreto componi po-

test efficax nolitio concurrendi. Secun-
dō: quia aequè Dens tenderet in malum,
ac in bonum. Tertiō: quia velle etiam
eo genere affectus, peccatum. Sed de tan-
ti Doctoris inēte dictum est suprà. Quar-
tō: quia ea conditio est ipsem Dei con-
cursus: atque adeò ridiculè decernitur
iste sub illā. Quintō: concurrere Deum,
si creatura operatur, est necessarium, &
non liberum Deo: non est ergo, nec po-
test esse materia liberi Decreti. Pater

P. Ray- Raynaudus explicat, afferendo, sub ly si
naudus. voluntas velit, intelligi, quod creatu-
Vide num. ra velle, si non egret Divino concursu.
175. Sed displaceat omnibus: & merito: quia
ea conditio est mera chymæa. Alii ex-
plicant cum Patre Molinā, afferendo esse

P. Molina Decretum vagum sic: *Decerno, quod vol-*
luntas eliciat vel actum bonum, vel malum. Displicet multis: & merito: quia
aequè propensum facit Deum in malum,
ac in bonum. Quidquid Decreta vaga
repugnant in Deo.

P. Arriag 179 Pater Arriaga, quem Moderni
sequuntur communiter, explicat afferen-
do, esse Decretum absolutum, sed
inefficax, tendens in bonum, & in malum. Displicet etiam multis: & merito.
Primō ex affectu, quem admittit in Deo,
circa peccatum. Secundō: quia cum vo-
luntatis efficaciter impedit in Deo Decre-
tum prædeterminans. Secundō quatenus
efficaciter impedit, Decretum efficax
impeditivum operationis. Tertiō quatenus
efficaciter vult Creaturæ tribuere
omnia intrinseca & immediata comprin-
cipia ad operandum. Bene! At hoc im-
primis est dicere Omnipotentiam præpa-
rari per collationem principiorum &
impeditiōnē prædeteminatiois & vo-
luntatis efficaciter impeditis usum po-
testatis concessa. Deinde nihil horum ar-
guit Decreti indifferentiam: cum hæc
singula præstet exercitè Prædefinitio ef-
ficax pendens à Scientiâ Mediaâ. Sed sa-
tis per aliorum sensa vagati sumus.

P. Lynze. §. III.

P. Aldre- 180 P. Aldrete, Quirós, & alii ingeniosi Ma-
te, & P. gistrī explicant per tendentiam semieffici-
taem in actu bonum: vi cuius Deus
inefficaciter tendit in ipsum bonum; &
ratione illius decepit servare illæ ju-
ralibertatis, & non impedire peccatum. Sed hoc aliis etiam displaceat.

P. Annat. Quare melius ingeniosi Magi-
stri, secuti Patrem Annatum disp. 4 de

Scientiâ Mediaâ cap. 3. §. 2. num. 58. ex- In Primā
plicare videntur, afferendo: Decretum par. trāct.
hujusmodi sic esse: subordino, seu volo 2. de Deo
attemperare meam Omnipotentiam arbitrio. Tropidē.
trio Creaturæ: seu: ita volo concurrere, & Præde-
ut Creaturæ tribuatur actus, vel nō actus. finante.

Et necesse est in id singulorum sensa con-
currendi. Sed emergit illicē difficultas:
nam hæc specie tenus, pulchra sunt: & Dé-
creti indifferentis munus est exercitè at-
temperare Omnipotentiam, eamque
*præparare, & expedire ad instar cuius-*Ribaden.**
dami habitus ad arbitrium Creaturæ.
Id necesse est fateamur omnes, qui non
prædeterminamus. Sed rogabitur: quid
habet hoc Decretum, cur exercitè hæc
præstet? Quod objectum respicit? si enim
concursum: rogabitur de inefficacia, vel
de efficacia: & iterū reabemur in pecca-
tum. Si Omnipotentiam: patet id non
sufficere. Si seipsum: nihil dicimus. Si
liberatatem arbitrii: hæc est quæstio.

181 Ideo acutores cum Ribadeney- Ribaden.

Quirós, & Herrerā addunt, præstari Quirós.

Herrera.

hæc exercitè à tali Decreto, primō, qua-
tenus efficaciter impedit in Deo Decre-
tum prædeterminans. Secundō quatenus
efficaciter impedit, Decretum efficax
impeditivum operationis. Tertiō quatenus
efficaciter vult Creaturæ tribuere
omnia intrinseca & immediata comprin-
cipia ad operandum. Bene! At hoc im-
primis est dicere Omnipotentiam præpa-
rari per collationem principiorum &
impeditiōnē prædeteminatiois & vo-
luntatis efficaciter impeditis usum po-
testatis concessa. Deinde nihil horum ar-
guit Decreti indifferentiam: cum hæc
singula præstet exercitè Prædefinitio ef-
ficax pendens à Scientiâ Mediaâ. Sed sa-
tis per aliorum sensa vagati sumus.

§. III.

PRIMA PARIS VERE SENTENTIÆ:
Vbi an circa concursum ad peccatum Conclusio
repugnet in Deo aliquā
volitio?
Repugnat in vī lī

182 P. Rima Conclusio: Circa pecca- ullam vo-
tum repugnat in Deo omne ge- litionem
nus affectus prosecutivum: quare Præ- peccati in-
paratiq Divinę Omnipotentię, & con- T. prepara-
cursus indifferentis ad operationem liber- tione Om-
tatis peccatricis, nequit explicari, vel nō potest.
Aaaa 2 offer-

In Primā offerri per ullam volitionem concursus par.tract. in se peccaminis quantumvis inefficac. de Dō cem, & cuivis dispiacentia adjunctam. Providet. Est specialiter contra Cardinale de Lu- & Præde- go, Arriagam, & Borrull, quos Moderni stinante. nonnulli sequuntur. Ratio est. Primi ex Card. Lug. Principio Generali de Bonitate, & Ma- Arriaga. litia, quia affectus prosecutionis circa Borrull. objectum in honestum, per se tuis est; 1.2. Tract. & ex nullo motivo honestari potest. Et de Bon. & confirmatur: quia summam Dei sancti- Mal. tatem dedecet latari de peccato commisso, quamvis id genus gaudii non influat in peccati commissione: ergo magis dedecet, affici erga peccatum commissione, affectu tendente in ipsam, & exhibente, qua recipiuntur ad eam. Nec valer dicere tale dictum esse prius exequens, & non complacens, sed displicens in peccati commissione. Nam vel est decretum de linea volitionis: vel de linea pura volitionis? Si secundum: habemus intentum. Si primum quonodo ergo itare potest natura volitionis sine genere amoris?

183 Secundū: quia velle executionem rei per se malæ, est in nobis per se turpe, & indispensabile: ergo multò magis in Deo, qui est prima Honestatis Regula. Vnde extenditur, & firmatur ratio contra vagum affectum circa peccatum: nam qui ex nobis vagè afficeretur circa commissione peccati, vel executionem operis honesti, peccaret: quia si actus est per se rationi dissensus: ergo eriam Deus: & ratio est: quia sicut diljunctione in notitia non tollit rationem notitiae simpliciter loquendo: ita neque diljunctione in volitione, tollit rationem volitionis: quæ circa malum, mala est.

184 Tertiū: quia ex terminis æquè dedecet affectus simplex circa peccatum gravissimum, quæm procuratio peccati levissimi: nam ille crescit ex objecto plusquam hæc ex ratione procurationis: sed hæc Deum dederet: ergo & ille. Demum quis asserat hominem peccado conformare se alicui volitioni Dei?

Objectiones: 185 Dices ex Borrull, & Modernis: prima: Primi: Deum concurrens ad peccatum cum creaturæ non est malum: ergo potest à Deo amari. Secundū: quod Deus exercet honestè, & laudabiliter, amari à Deo potest sic exercitum: sed Deus honestè, & laudabiliter concurrens cum crea-

tur ad peccandum: ergo amare potest tale concurrens. Tertiū: tam sancta est Tertia: Omnipotentia, ac Dei Voluntas: at Omnipotentia nihilominus attingit actum malum creaturæ: ergo & potest Voluntas Divina. Quartū: Creaturam operari, & Deum non concurrere cum ipsâ est impossibile, & Deo malum: ergo oppositum est necessarium, & Deo bonum: ergo & amabit Deo. Quintū: adimplere Quinta: munus causæ primæ est Deo bonum: sed concurrens cum creaturâ ad peccandum est adimplere munus causæ primæ: ergo est Deo amabile, & bonum. Sextū: Deus Sexta: potest saltem interpellativè velle peccatum: quatenus potens impedire, non impedit ergo & formaliter. Septimū: Deus Septima: amat, & ponit necessitatem disjunctivæ peccati: ergo saltem vult disjunctivæ peccatum. Antecedens patet: nam libertas nostra, cuius Author est Deus, est necessitas disjunctiva vel honestè operandi, vel peccandi. Octavū: quia Deus Octava: obligans sub præcepto, vult, ne fiat actio, vel prævè fiat: ergo tendit aliquomodo in peccatum. Nonū: quia Deus sibi complacens in punitione peccatorum: ergo aliquomodo tendit per affectum in ipsa peccata. Decimū: quia multa Deo licent, quæ nobis illicita sunt: ergo licet nobis non sit licitus ulius affectus circa peccatum, non ideo censeri debet illicitus, vel moraliter impossibilis Deo. Undecimū: Undecima. P. Borrull

Nonū: Decima: quia non videtur satis applicata Omnipotentia, ad concurrendum ad peccatum per volitionem impediendi peccatum. Sed hæc, ut patet, probant plus omnino, quam Adversarii vellent, & assertunt.

186 Respondetur. Ad primum, distinguo antecedens: non est malum Dei, suo ordinato creaturæ, concedo: nec Creaturæ, nec ne. Dei, nego antecedens, & consequentiam: quia eatenus definit Dei esse malum, quatenus fit sine affectu Dei circa concussum alioqui prævum. Ad secundum, concessâ majori, negat minorem Herrera: nam Deus solum est laudabilis, & honestus in operationibus, quædici possunt operationes Dei: qualis certè non est cooperatio ad peccatum. Melius distinguatur major: quod Deus exercet honestè, & laudabiliter, honestate exerciti, & rei exercitio, concedo: honestate solummodo modi, nego: nam hic

mo-

modus ex quo Deus honestè, & laudabiliter exercet concussum, est, quia est me- rē permissivus, & nullo modo affectus in tale exercitio, & concussum.

187 Ad tertium, concessâ majori, distinguo minorem: ex affectu, & determinatione sui, nego: ex affectu & determinatione Creaturæ, concedo, & nego consequentiam, quia Sanctitatis munus est avertere affectum à malo, & ab influxu, qui per affectum tribuendus sit: non verò est avertere à malo, operationes aliorum Attributorum: & ratio est: quia Bonitas, & malitia respicit amorem & odium. Ad quartum, distinguo: est Deo malum, arguitivè, concedo: formaliter, nego: & similiter distinguo consequens: est enim illud Deo malum, & hoc, bonum: quatenus Deo est bona necessitas cooperandi creaturæ, quæ est ipsa Dei Omnipotentia: & hoc bono jam gaudet Deus. Actualis verò concussum, quando est vi- tiosa operatio Creaturæ est quid metaphysicè bonum; non verò quatenus Bonum est jus morale ad amorem, seu capacitas recti amoris. Et eodem modo dicatur ad quintum.

188 Ad sextum Nego antecedens. Non enim tenetur Deus impetrare: sed utitur iure suo. Neque Deus definit esse bonus, quod nos nequam sumus. Ad septimum, concedo antecedens: quia ut bene prebeat, ea necessitas disjunctiva, non est disjunctum extremonum, sed libertas ipsa; atque ideo ea necessitas bona est: & nego consequentiam: quia, licet, qui amat necessitatem determinatam extremi A, convincatur amore extremum A: non tamen qui amat necessitatam disjunctivam extremi A aut B. Ratio est: quia ideo illud est verum: quia amor necessitatis determinata ad extremum A æquivalat amori determinato extremum A quoad munus causandi ipsum extremum A: at amor necessitatis disjunctivæ, non æquivalat amori tendenti in disjunctum extremonum, vel in munere tendendi in ipsa, cum non tendat: neque in munere causandi: cum amor vagus nihil per se caufet: quidquid amor signi omnino indifferentis, & separabilis à malo, cur debeat esse, ne vagus quidem, amor malus?

189 Ad octavum dico Deum ipsâ voluntate obligante prohibere caren-

tiam rei præceptæ, & exercitè constitue- In Primā re statum actionis, juxta quem vel omittit par.tract. ti debet, vel prævè fieri: exinde tamen 2. de Dō Deus nullo tendit affectu in malitiam. Providit. Ad nonum, nego consequentiam: licet & Præ- enim præexistentia peccati sit ratio justi- finante. ficationis, & gaudium; non verò est ratio lœtificans. Ad decimum, concesso antecedente, nego consequentiam: quia ea, quæ Deo licent, & non nobis; nobis non sunt licita ex defectu alicujus dominii, & potestatis, quæ Deo non desunt: at amplectus mali, ideo nobis illicitus est, quia Deo impossibilis, utpote oppositus Prima Regula honestatis. Ad undecimum, nego antecedens, ut efficaciter probabitur in seqq.

§. IV.

AN PRÆPARATIO DIVINÆ OMNI- potentia, formaliter requirat aliquam Dei volitionem erga concussum?

190 Secunda Conclusio: Pro Divinæ Conclusio actu primo, tam remoto, quam proximo Omnipotētia præparatum, quo Deus velit concurrens, si treas ratio, non iura operatur: Primi: quia talis conditio est omnino nugatoria. Secundi: quia ditionatæ concurrens Deum, si creatura operatur, est omnino necessarium: quod autem ne- cessarium est, nequit esse materia Dece- tri liberis: ad quid enim, nisi nugatoria decernatur, quod in creaturæ Petri, si currit? Quid quod ipsa omnipotentia est ini dispensabilis necessitas, ne sine ipsâ co- operante operetur creatura: quid ergo munus restaret huic Decreto? Tertiū: quia omnipotentia debet præintelligi præparata pro priori ad ipsum concussum: at ex vi talis decreti non sic esset: nam tale decretum non præstat effectum, nisi positâ conditione, quæ in nostro casu est ipsa creaturæ determinatio, indi- stincta à Divino concussum.

191 Tertia Conclusio: Divinæ Omnipotentia præparatio; formaliter ini- tertia: bibita, & requisita ad libertatem expe- dientiam in actu primo proximo, nullam dicit Dei volitionem concurrens. Pro- erga con- cursum.

In Primā Omnipotentia præparatio requisita ad par. trād. libertatem in actu primo proximo: ergo 2. de Deo ea præparatio nullam dicit formaliter Providēt. volitionem Dei circa concursum. Ante & Præ- cedens patet circa concursum ad peccati finante. & ostendit efficaciter: nam *impri-*
mis Omnipotentia præcīsum ab omni vo- litione concursū, iudic & ab omni Decreto Dei, ratione imminutatis est pro- pinqūssima omni causæ secundā: Deinde seipsā est virtus universissima, & ne- cessitas concurrendi ad omnes effectus causarum secundarum, juxta proporcio- nēm, & natūram causarum, quibuscum cooperatur, nisi aliende impediatur.

Fundamen- tum. 192 Iam sic arguo: Edipsō quod voluntas instruta sit Comprincipiis suffi- cientibus ad operandum cum jure se, & illa, & Omnipotentiam determinandi ad operandum pro libito, est sufficienter instruta in actu primo proximo, cum suf- ficientissimā præparatione Divinæ Omnipotentiae: at qui ut voluntas formaliter instruta sit comprincipiis sufficientibus cum jure se, illa, & Omnipotentiam de- terminandi pro libito, nulla formaliter requiritur Divina volitio positivè con- currēdi. Quod probo: edipsō quod voluntas habeat comprincipia, cum ex- clusione principiis necessitantis & impe- dimenti efficacis ad operandum est cum jure se, & comprincipia & Omnipoten- tiam determinandi pro libito: at qui h̄c nulla formaliter intervenit Divina voli- tio concurrendi: ergo. In hoc Syllogismo sit tota vis. Et minor patet: nam exclu- sio principiis necessitantis & exclusio im- pedimenti efficacis ad operandum consi- derari possunt vel *activè* & *verificativè*, vel *nativè* & *metaphysicè*: passivè & me- taphysicè nihil sunt: carentia enim rerum passivè nihil est rei. *Activè*, formaliter, & *verificativè* vel est nolitio Divina De- terminandi, & impediendi: quod exer- citum per puram omissionem consum- mari posset, si esset aliqui possibilis: nulla igitur h̄c intervenit formaliter Di- vina volitio concurrendi: vel indistingui- tur ab ipsā congerie, Positivæ sufficien- tia ex se indifferentis, ut *infra* exponam num. 218. & seqq.

193 Probatur major: quia voluntas sic instruta potest operari; at qui non ex Determinatione Dei, sed ex propriā: er- go voluntas sic instruta est cum jure se,

& sua comprincipia & omnipotentiam deter- minandi pro libito. Consequentia bona est: & minor patet: quia ex omni- bus coagentibus, sola voluntas est expe- dita ad Determinationem actionis: nam si supponitur exclusio principiis necesi- tantis, & prædeterminantis, supponitur Deus præimpeditus ad determinandum. Major etiam patet: quia si voluntas non posset operari, impediretur efficaciter operatio creaturæ; at cum exclusione omnis impedimenti implicat impediri operationem creaturæ: ergo Creatura potest operari pro libito.

194 Et ratio omnium à priori est: quia, licet, cum operatio pendet ex deter- minatione Dei, nequit intelligi Omnipotentia, si per Decretum, cuius nutum sequatur in operando, atque adeo si per Decretum executivum operationis; at cum operatio pendet ex determina- tionē Creaturæ, non requiritur nisi non impeditio juris per instructionem poten- tiae si mel concepsi: sicut enim Omnipotentia est necessitas sequendi determina- tionē Dei, si sit; ita etiam per seipsum est necessitas attemperandi se determi- nationi creaturæ, si non impediatur. Ne- que exinde fiet, æquè Deum se habere ad malum, ac ad bonum: quod multi timent. Prīmō: quia ad bonum sese attemperat mediis suasionibus ad ipsum: ad malū, mediis ipsis suasionibus ad bonum re- trahentibus à malo. Secundō: quia licet præparatio Omnipotentia ita indiffe- rentis pro formalī constitutivo nostræ li- bertatis non dicitur affectum erga bonum; at eam non potest exequi Deus, nisi per affectum erga bonum.

§. V.

AN REQUIRAT NECESSARIO DECRE- TUM INDIFFERENS ENTITATIVĒ

195 **Q**varra Conclusio: potest stare, Conclusio
& offerri Concursus Indiffe- quartā.
rentis Divinæ Omnipotentiae, seu Divinæ Neque re-
Omnipotentiae præparatio indifferentis quirit De-
fīne Decretum ex parte Dei entitativē in- cretum In
differenti, seu indifferentiā in effendo, differens
vel contrapositā connexioni. Hæc asser- entitativē
tio, ex quā multa pendent, videtur mihi Dōtoris Eximij 1. prol. g. de Gratia, cap. P. Suarez,
5. & aliorum Authorum Societatis, fi
atten-

P. Haunoldus. attentē legantur. Ita video sentire novis- simē Patrem Haunoldum lib. 1. trātatu 1. cap. 4. *controvers.* 2. num. 396. & ita sentire debent quotquot Nobiscum te- nent indivisibilitatem Divinam in decer- nendo.

Probatio prima ex nu. 192 196 Et probatur primō, ex *nuper* di- cīs: quia nequit non esse concursus indif- ferens Omnipotentiae, seu ejus indiffe- rentis præparatio per constitutionem li- bertatis in jure se, suaque comprincipia, & Omnipotentiam determinandi: Ratio est: quia Omnipotentia ex se est indiffe- rentis conjungi cum operatione con- sensūs, & dissensūs: ergo si voluntas est in- jute illā determinandi; pro priori Omnipotentia præcedit indifferens, & alioqui parata concurrere. Nunc sic: nequit non esse voluntas constituta cum jure, se, & Omnipotentiam determinandi, si habeat comprincipia cum exclusione principiis necesi- tantis, & impedimenti efficacis ad operandum: at qui stat bene, habere voluntatem comprincipia cum exclusio- ne principiis necesi- tantis, & impedimenti efficacis ad operandum sine decreto ex parte Dei entitativē indifferenti- nam & principium necessitans, & impe- dimentum efficax excludi poslunt, aut per ipsam positivam conditionem com- principiorum indifferentium: aut per de- cretum connexum cum unā parte liber- tatis; reque ipsā excluduntur per præ- definitiōnem dependentem à Scientiā Mediā: ergo.

Probatio secunda: 197 Probatur secundō: Repugnat, quod voluntas habeat in se ex parte actū primi comprincipia ad consensum, & in ipsis necessitatē, ne Deus impediatur operationem, aut ne ipsam prædeterminet, quin eo ipso habeat voluntas Omnipotentiam indifferenter præparatam, si talia comprincipia, & necessitas in ipsis imbibita non sint indifferentia. Patet hæc veritas ex *conclusione præcedenti*. At qui ipsa comprincipia alias indifferentia possunt seipsum esse necessitas ne Deus im- pediat operationem Creaturæ, in quā sunt, neve Deus prædeterminet: impli- cat ergo quod voluntas habeat ea com- principia sine concursu indifferenti Di- vinę Omnipotentię. Minor probatur pri- mō: nam ea comp̄incipia possunt esse conscientia conexa cum precepto Di- vino de operatione, vel sualio boni Di- vi-

na cum terrore à malo; ut plerumque ac In Primā cedit: hæc autē comprincipia per se sunt, par. trād. indifferentia, seque ipsis sunt passiva ne- 2. de Deo cessitas ne Deus impediatur operationem, Præidēt. & Præde- & Trāt. de finante. Attib.

198 Nunc sic: at qui hujusmodi com- principia unicē exequi potest Deus per Decretum prædefinitivum dependens à Scientiā Mediā: Tùm quia connexio talis prædefinitionis ipsis non opponitur, nec eorum natura. Tùm quia ea necessi- tatiō erunt quod sunt, quovis modo de- cernantur à Deo. Tùm insuper: quia si juxta vos potest Deus per Decretum præ- definitivum imperare, & exequi præpa- rationem indifferentem Omnipotentia Decreto indifferenti constitutam: quidni & hanc? Tùm demum: quia ea Prædefi- nitio necessariō manebit evitabilis, cùm præcīsum ab ipsā sit iam Omnipotentia sufficienter, & indifferenter præparata: ergo talia comprincipia stare possunt si- ne Decreto Dei entitativē indifferenti: ergo & indifferenter præparatio Divinæ Omnipotentiae.

199 Probatur tertio: ex discursu Do- Probatio
ctoris Eximij *Inco. citato* num. 13. quem *tertia*: er-
sic intelligo, & formo. Sit in Deo depen- D'scursu
denter à Scientiā Mediā Decretum Pia- R. Suarez.
definiens ordinis, ut ajunt, purè intentivi
circa consensum; & ex vi talis Decreti
det Deus voluntati omnia immediata
comprincipia, nihilque desit neque ex
parte creaturæ, neque ex parte Dei, ni-
si Decretum entitativē indifferenti. Sic
argumentor. Ex vi talis Decreti, creatu-
ra habet omnia, quæ requiruntur ad ope-
randum consensum: ut per se patet: nam
sive necessariō, sive libertè operatura est.
At qui implicat, quod operetur ex deter-
minatione Dei; ergo operari debet ex
pro-

In Primā propriā determinatione: ergo operatur par. tract. determinando se, & Omnipotentiam: ex- 2. de Deo ergo sicut ista præcessit indifferentis: ita & Providet. Omnipotentia: ergo Omnipotentia præ- & Præde- parata est indifferenter. Sed nulla est fa- finante. cta suppositio Decreti entitativè indif- ferentis: ergo sine Decreto entitativè in- differenti salvatur Divini Concursus in- differentia, & præparatio indifferentis Di- vinæ Omnipotentiaz.

200 Omnia patent, præter minorēm primi Syllogismi, quæ probatur. Primo: quia tale Decretum prædefiniens purè connectitur cum existentiā consen- sūs ex determinatione Creaturæ, neque influit in consensum: imò est necessitas ne Deus determinet, aut impedit operatiōnem Crætūræ: ergo Crætūra vi talis Decreti nequit ab uno determinari: ergo nec determinatur à Deo. Secundo: quia Omnipotentia operari ex determinatio- ne Dei est operari vi Decreti executivi, & ex præviā connexione non respiciente aliud libitum nisi Dei: Atqui in supposi- tione, juxta quam loquitur, non est in Deo Decretum executivum, neque connexio non respiciens libitum crætūræ: ergo in eā suppositione non potest operari Omnipotentia ex determinatione Dei: ergo neque Crætūra: ergo solum intrinque operatur ex determinatione ipsius Crætūræ. Tertiò: quia bene com- patitur cum ipsā naturā Decreti, efficax nolit, quā Deus se determinet ad non impediendam operationem Crætūræ, & ad non determinandam, ut pater, si pen- deat à Scientiā Mediā: ergo præimpediti potest Deus in noltio casu ad deter- minandam operationem Crætūræ, & ad non impediendam: ergo operatio nequit esse ex determinatione Dei, sed Crætūræ.

§. VI.

*AN CVM DECRETO EFFICACITER
Prædefinitivo stare possit Decretum
indifferens entitativè?*

201 **Q**uinta Conclusio: cum Decre- to efficaci Prædefinitivo su- præ explicato, stare potest indifferentia ratiōnē: & stat in diffe- rentia li- bertatis. Vinta Conclusio: cum Decre- tu indifferentiē, stare potest indifferentia ratiōnē: & stat in diffe- rentia li- bertatis. Imperare sibi per affectum efficacem ob- jecti; affectum, vi cuius imperans para- tus sit manere sine objecto, est imperare sibi aliqualem sui affectus refractio- nem, & penitentiam: quod ne in homi- ne quidem cordato locum habet: ergo per affectum efficacem objecti nequit Deus imperare sibi inefficacem affectum: ergo ne-

cretum indifferentis. Prima pars sequitur ex dictis, & constabit ulterius ex dicen- dis. Probatur prima pars primo, ex dis- cursu rem in hanc anticipato, cui duxi- mus dandum intentum præsens: Supradic- num. 112. quem hic repeterem, esset abu- fus otii. Ibi relege.

202 Probatur secundò ad homines: quia si state posset Decretum indifferentis cum prædefinitivo, deberet imperari à Prædefinitivo; at eipso nequit esse in- differens: quod, omissis multis ex actū Homines. Divinorū in imperabilitate, & necessitate Ex que di- fferentia supra ea omnia quibus coexi- stunt, & à quibus suo modo fluunt, quæ lib. 6. à nu- partim supradic, partim tract. de Incarnat. 358. & in ja ursimus, ostendo sic ex Doctrinā plau- sibili apud eos, quos impugno. Repugnat Incarnat. saltem in Deo existere actum imperatiū, nisi ex imperio intellectuali representan- te prehabitum actum voluntatis, à quo inducitur; & quidem ut actus imperatiū se conformet rationaliter, & signare beneplacito prævio præsuppositi actus. Hec est Doctrina vetera: atqui eipso actus imperatus nequit esse indifferentis: nam nequit esse non connexus cum no- titiā experimentali Prædefinitionis, ipsam necessariò, & essentia liter præsupponente: ergo nequit non esse connexus cum ipsā Prædefinitione: ergo nequit ma- nere comprensibilis cum absentia Prædefinitionis: ergo nequit manere entitativè indifferentis.

203 Probatur tertio: quia semper mihi videtur irreconciliable in discursu Modernorum, quod istud Decretum in- differens imperaret à Prædefinitivo: ali- ter autem componi non possunt: & ra- tio difficultatis est: quia juxta Adversarios Decretum indifferentis ita dicitur esse primatum, ut sit naturā prius prædefiniti: quomodo ergo quod est natu- rā prius, induci, & quasi causari potest ab eo, quod essentialiter est naturā po- sterius? Vide supra lib. 6. à num. 578.

204 Probatur quartò, & absolutè: Imperare sibi per affectum efficacem ob- jecti; affectum, vi cuius imperans para- tus sit manere sine objecto, est imperare sibi aliqualem sui affectus refractio- nem, & penitentiam: quod ne in homi- ne quidem cordato locum habet: ergo per affectum efficacem objecti nequit Deus imperare sibi inefficacem affectum: ergo ne-

Supradic- à num. 46. & infrà à num. 218. Prima Probatio ex nu. 112. Inelucta- bilitas.

Secunda ad Homines. Ex que di- fferentia supra ea omnia quibus coexi- stunt, & à quibus suo modo fluunt, quæ lib. 6. à nu- partim supradic, partim tract. de Incarnat. 358. & in ja ursimus, ostendo sic ex Doctrinā plau- sibili apud eos, quos impugno. Repugnat Incarnat.

Operē de

neque per Decretum prædefiniens, Decretum indifferentis: at aliter componi ne- queunt: ergo componi simpliciter ne- queunt.

205 Urgeo difficultatem sic: Decretum efficax de existentiā objecti, est dis- positio voluntatis, vi cujus manere vult connexa cum existentiā talis objecti, & necessitas coexistendi cum tali objecto: Decretum indifferentis est dispositio vol-untatis, vi cujus quantum est ex se, manet inconnexa, & vult manere incon- nexa cum existentiā talis objecti: ergo imperare sibi per affectum efficacem ob- jecti affectum inefficacem, est imperare sibi contradictorium ejus, quod reipsa vult efficaciter. Declaro me: Decetum indifferentis, est voluntaria indifferentia voluntatis ad gaudium de tali objecto: Decretum efficax est voluntaria deter- minatio voluntatis ad gaudium: quo- modo ergo ex ista determinatione, imper- rari, & induci potest illa indifferentia? Confirmatur: quia irrationalis est, ex Decreto absoluto circa existentiam ob- jecti, nasci Decretum conditionatum ipsius: quis enim non rideret, qui sic vellet: Vo- lo, quod mihi abi' o ut' des librum; & vo- lo velle, quod des si vis, alioquin non ergo similius irrationalis est, quod ex de- creto efficaci possit ori' i indifferentis: quod semper æquivalent conditionato.

70. & 76. Alia alibi t. tigi.

Erasio PP. Tertia Probatio Quirò, & Herrera. & Herreia: opponi quidem Decretum efficax rei extitura ex determinatione Quirò, & Herrera. voluntis, cum Decreto indifferenti circa ipsam: At Decretum efficax rei, ut exti- turæ ex determinatione aliena, non op- ponit cum decreto indifferenti circa ipsam: imò Decretum illud efficax, exige- re istud: & ratio est: quia cum sit Decre- tum efficax rei, ut extitura ex determi- natione aliena, exigit, quidquid in Deo opus est ut res non sit ex determinatio- ne Dei, sed aliena. Ad hoc autem opus est, ut Deus decernat indifferenter omnipotentia concussum, nempe per Decre- tum nolens determinare, & nolens alio- quin impedire operationem Crætūræ: cum efficacia autem Prædefinitionis quis renuat posse componi Decretum nolens determinare, & nolens impedire: in quo consistit Decretum indifferentis?

Refellitur. 207 Bene, tria sunt hic: Nolle deter- minat Divina voluntas ad connexionem Aranda de Deo.

minare: nolle impediare; & hoc præstare In Primā per Decretum indifferentis. Contendo, cum par. tract. Decreto prædefinitiente componi non potest 2. de Deo hoc tertium: & illa duo præstat per ip- Providet. sum. Contra: p. i. mò, sic argumentor: ipsa & Præde- Prædefinitio leipsa est præcīsū à decte- flante. Primò superveniente necessitas non deter- minandi, & necessitas non impediendi: ergo si id exigitur, ut res sit ex aliena determinatione, superfluit Decretum su- perveniens. Imò, epugnat: quia non est manus, quod sibi restet: & alioqui manet semper eadem difficultas: nam nolle de- terminare, & impediare per affectum, quo alioquin Deus vult manere connexus cum existentiā objecti, quonodo potest inducere affectum, quo nolit impediare & determinare, volens quantum est ex se manere sine objecto. Contia secundò & Secundò Probatio cursus, quam uni ex Discipulis ex parte quina debo: sic argumentor: efficax Prædefi- mibi effi- nitio consensus est metaphysica deter- minatio divinæ voluntatis ad coexisten- P. Frac- dum cum consensu ponendo ex determi- natio creaturæ; sed talis necessitas, seu determinatio est incompossibilis cū subsecutā indifferentiā ejusdem voluntatis ad coexistendum cum consensu ex determinatione creaturæ ponendo: ergo & ipsa Prædefinition. Atqui Decretum indifferentis ad consensum & dissensum est libera, & voluntaria indifferentia divi- nae voluntatis ad coexistendum cum con- sensu etiam ut ponendo ex determinatio- ne creaturæ: nam est status voluntariè electus, comprensibilis cum consensu, & cum dissensu: neque alicet potest Volun- tas constitui voluntariè indifferentis, quā per decreto hujusmodi: ergo Prædefi- nitio nequit componi cum tali decreto indifferenti, ipsum inducendo, & impe- rando: induceret enim id ipsum quod ipsa voluntas exercitè efficaciter rejicit. Omnia bene descendunt ex primo Sylo- gismo: enīus

208 Probatur quintò ex formā dis- cursus, quam uni ex Discipulis ex parte quina debo: sic argumentor: efficax Prædefi- nitio consensus est metaphysica deter- minatio divinæ voluntatis ad coexisten- P. Frac- dum cum consensu ponendo ex determi- natio creaturæ; sed talis necessitas, seu determinatio est incompossibilis cū subsecutā indifferentiā ejusdem voluntatis ad coexistendum cum consensu ex determinatione creaturæ ponendo: ergo & ipsa Prædefinition. Atqui Decretum indifferentis ad consensum & dissensum est libera, & voluntaria indifferentia divi- nae voluntatis ad coexistendum cum con- sensu etiam ut ponendo ex determinatio- ne creaturæ: nam est status voluntariè electus, comprensibilis cum consensu, & cum dissensu: neque alicet potest Volun- tas constitui voluntariè indifferentis, quā per decreto hujusmodi: ergo Prædefi- nitio nequit componi cum tali decreto indifferenti, ipsum inducendo, & impe- rando: induceret enim id ipsum quod ipsa voluntas exercitè efficaciter rejicit. Omnia bene descendunt ex primo Sylo- gismo: enīus

209 Major patet: quia Prædefinition, licet non sit determinatio Omnipoten- tia ad operandum, neque vis impulsiva voluntatis humanae ad consentiendum, neque electio determinativa, consensus pre dissensu, est tamen efficax electio Divinæ voluntatis, quā respectu habito ad determinationem voluntatis, si deter- minat Divina voluntas ad connexionem cum

In Primā cum consensu. Probatur minor : quia par. trahit. Determinatio quævis in suo genere est 2. de Dō & Providet. & Præd. impeditio & subtilio indifferentia ejus. Providet. dem ad idem, ad quod est determinatio. Et Præde. finante. incompatibilia enim sunt, determinari ad volendum, & manete cum indifferentia ad volendum pro eoipso signo, quo est determinatio, ut per se patet; ergo voluntaria determinatio voluntatis Divinæ ad coëxistendum cum consensu ex determinatione creature ponendo, nequit non impedire pro suo signo & pro sequenti bus, voluntariam indifferentiam divinæ voluntatis ad coëxistendum cum eo consensu ex determinatione creature ponendo. Ex quibus patet, stare posse practicam indifferentiam Omnipotentis, seu indifferentiam Divini Concursus, sine affectivâ indifferentiâ ex parte Divinæ Voluntatis : sunt enim inconvertibilia inter se mutuâ.

§. VII.

QVOD DECRETVM REQUIRATVR AD
Præparationem Omnipotentis &
quomodo se habeat ad libertati constitutionem?

Conclusio sexta: 210 **S**exta Conclusio: Liecit in Deo dari possit, & pro dispensatione nostræ libertatis omnino debeat Dei indifferentis entitatib; incausando, seu indifferentiâ contrapositâ determinati; dari tamen nequit Decretum entitatib; in essendo, sive pro collatione libertatis, sive pro præparatione Divinæ Omnipotentis in actu primo. Prima pars explicata est *Suprà nu.* 82. ad questionem octavam cum de Naturâ Prædefinitionum loqueremur: Et mox explicabitur rursus, & probabitur à num. 216. Secunda pars, quæ videtur difficultis, Probatur primò: ex doctrinâ generali de *indivisibilitate* Divinæ in decernendo. Secundò: ex his omnibus, quæ latè fudimus lib. *præced.* pro necessitate præcedentia Scientiæ Mediae. Tertiò: quia juxta *nuper dicta* cum Prædefinitione stare nequit voluntas indifferentis; at Prædefinitione pro omni Actus honesti prævidentiâ necessaria est ex *scz. præced.* & similis connexionis volitio pro cuiuscumque operationis providentiâ ex necessitate præcedentia Scientiæ Mediae.

211 Confirmantur hæc omnia, ratio- Efficax cōfirmatio:

ne, nisi fallor, efficaci: Implicat liber Di- vinæ voluntatis actus non subsecutus ad ea, quæ necessariò & independenter ab ipso, constituant Divinam libertatem in actu primo: ut latè *suprà* probatum est: sed omne Dei Decretum est liber Divinæ voluntatis actus: ergo implicat non subse- qui ad ea, quæ necessariò & independenter ab ipso constituant Divinam li- bertatem: ergo implicat non subse- qui ad Scientiam Medium. Atqui implicat subse- qui ad Scientiam Medium sine conne- xione cum ipsâ: ergo implicat subse- qui cum indifferentiâ ad ipsam & non ipsam: ergo cum indifferentiâ ad objectum op- positum objecto Scientiæ Mediae: ergo cum indifferentiâ entitatib;. Probo minorem, quæ subsumpta est: nam subse- qui ad Scientiâ Medium non est præcisè coëxistere Scientiæ Mediae: ergo est aliquid præter præcisè coëxistere: sed nihil aliud potest esse, quam connexio Decreti cum hac Scientia Media, ut constitutive Di- vinam libertatem ad ipsum, & non ip- sum: ergo. Quidquid ea coëxistens Decreti cum hac Scientiâ Mediâ non est *Suprà lib.* in Deo inamata, & præter intentionem. 6. à n. 357. Vide lib. 6. *præced.* à nn. 357. & à nn. 360. & 360.

212 Dices ex Quiròs: tale Decretum ex se præcedi essentialiter à Scientiâ Me- dia, non tamen determinatè ab hac, sed ab hac, vel ab illâ. Non solvis argumen- tum: sit in Deo determinata Scientia Media de consensu: accedat Decretum Dei: nunc sic: hoc decretum supponit per te pro priori hanc Scientiam Medium: ad id autem non sufficit præcisa coëxi- stentia Decreti cum Scientiâ Mediâ: alio- quin omnis notitia coëxistens affectui, effet illo prior.

213 Dices ex aliis: Scientiam Medium *Alia ex non esse aptam præcedere ad tale Decre- Avædænum* tum, quia hoc decretum prævidetur ab reprimi- ipsâ ex parte hypothesis independentis à tur. Scientiâ Media. Contra primò: quia ta- le Decretum non prævidetur ex parte hypothesis. Secundò: quia tale decretum est imperabile per decretum directum ex Scientiâ Mediâ, ut Vos dicitis: ergo Lib. 6. à num. 330. Scientia Media apta est ipsum præcede- re. Tertiò: quia redeunt huc omnia ar- gumenta facta pro necessitate præceden- tia Scientiæ Mediae. Et semper mihi est imperceptibile, quod haberi possit liber affe-

affectus à Deo sine præsuppositione om- nium, quæ se tenent ex parte libertatis Divinæ & alioquin independent ab ipso.

Conclusio septima: 214 Septima Conclusio: Nihilominus Nihilomi- nus est ex traquid- requiri- tum. Et quale?

Suprà nu. 215 Secunda pars explicatur & probatur: Nam nequit intelligi libertas Creaturæ, & attemperatio Divinæ Omnipotentis ad ipsius arbitrium, sine duobus: quorum alterum positivum sit for- maliter; alterum formaliter negativum. Primum, & positivum, est congeries prin- cipiorum ex se indifferentium & subordi- natorum arbitrio voluntatis: mediis quibus proximè continet operationem. Alterum, & negativum, est exclusio præ- determinationis ad unum, & efficacis im- pedimenti ad operandum. His præcisè conceptis, intelligitur Voluntas potens operari pro libito: quare Decretum Dei ex munere præparandi Omnipotentiam indifferenter, & effendi concussum ipsius indifferentem arbitrio Creaturæ, præter collationem principiorum (si for- tè passiva ipsa collatio principiorum no- sit positiva illa exclusio, ut innui cum Haunoldo num. 197.) hæc duo præcisè debet habere: nempe nolle, quod Deus prædeterminet Creaturam ad operan- dum, & nolle, quod Deus operationem impedit: Vbi cumque sint hæc, dabitur decretum requisitum ex parte Dei p. o indifferenti præparatione, ut liquet ex tertia & quartâ Conclusione.

Conclusio octava: 216 Octava Conclusio: Indifferentia requisita in Decreto ad Divinæ Omnipotentis præparationem necessaria, non debet esse entitativa, seu in essendo, & contraposita connexioni; sed indifferentia in causando, seu contraposita deter- minationi. Prima pars patet ex 4. 5. 6. & 7. conclusione: & urgetur: nam munera, quæ præcise sunt ex numero prece- denti necessaria pro Divinæ Omnipoten-

tia præparatione, sunt, necessitas ne In Primâ Deus determinet, & necessitas ne Deus par. trahit. impedit operationem: at neutra necessi- 2. de Dō tas exigit in Decreto entitativam indif- Providet. ferentiam, neutraque excludit con- nexione attemperatam arbitrio, ut pa- tit in ipsâ Prædefinitione dependente à Scientiâ Mediâ. Secunda pars ostendit- tur, quia Indifferentia contraposita de- terminationi est incapacitas determinan- di, & impediendi operationem: estque affectus vi ullius connexionis impotens facere, ne creatura sit quæ determinet in operando, se, suaque comprincipia: at- qui in Decreto præparanti Omnipoten- tiam, requiritur ita incapacita determina- tionis, seu contraposita determinationi.

Conclusio nona: 217 Nona Conclusio: Decretum in Deo necessarium, ut paretur indifferenter concursus Divinæ Omnipotentis, non constituit libertatem proximâ crea- turæ, sed se habet extrinsecè ad illam: ne- que determinatum est, sed tale, ut sine ipso; & per alind staret tota libertas pro- xima creature, & præparatio Divinæ Omnipotentis constitutiva libertatis. Ratio Conclusionis est, primò ex nuper dicendis: ubi præcism à decreto consti- tuitur præparatio Divinæ Omnipoten- tiae. Secundò: quia libertas proxima Creaturæ est signum indifferentiæ con- trapositæ connexioni, & determinatio- ni: ergo nequit constitui per aliquam connexionem cum una parte libertatis potius, quam cum aliâ. At nullum Decre- tum Dei præscindi potest à tali connexio- ne, vel ex efficacia sui, vel ex p. q. supposi- tione Scientiæ Mediae, vel aliunde: ergo. Quare Decretum Dei, quod intervenit ad præparandam Divinam Omnipoten- tiam non est proxima præparatio ipsius, id est, præparatio, quæ intrat proximam portiæ libertatis: neque præparatio formalis: dicique poterit remotè; & affi- vè præparare Divinam Omnipotentiam indifferenter ad partem utramlibet, qua- tenus ab ipso fit, aut pendet formalis præ- paratio, vi cuius manet Omnipotentia indifferenter attemperata ad arbitrium Creaturæ.

In Primā
par. tract.

2. de Deo IN QVO DEMVM CONSISTAT FOR-
Providēt. malis Præparati Divinæ Omnipoten-
tiæ ad actus liberos? & Doctrinæ
finante. applicatio ad præcedentes.

*Conclusio decima: In quo consi-
stat forma exercita præparatio Divinæ Omnipoten-
tiæ, seu Concursus indifferentis in
actu primo (quæ nempe & indifferentis
est secundum se, & constituit indispensa-
bilem libertatem proximam in actu pri-
mo) consistit in passivâ exhibitione prin-
cipiorum ex naturâ suâ indifferentium,
subordinatorum potentia Creaturæ ad
operandum, cum exclusione omnis prin-
cipii necessitantis, & prædeterminantis,
& omnis impedimenti inevitabilis. Ex-
plicemus Conclusionem, & mentem in
ipsâ nostram, postea faciliè probaturi.*

*Itaque hæc Præparatio Omnipoten-
tiæ, neque est merè formaliter nega-
tiva: neque merè formaliter positiva: est
negativa formaliter, quatenus dicit ex-
clusionem impedimenti inevitabilis, &
principii determinantis: est formaliter
positiva, quatenus dicit principia ex se
instituta ad operandum, & subordinata
ex se potentia volitivæ Creaturæ, quæ
cum non fiant à Deo frustrâ, ex se ha-
bent subordinare formaliter potentiam
à quâ sunt, ipsi voluntati, nisi extraor-
dinariè impediuntur (si fortè possunt:)
quare præcisè cum exclusione impedi-
menti inevitabilis, & principii præde-
terminantis, ex se, & per se exercent
vim suam positivè, & exercitè attempe-
rant voluntati ipsam Omnipotentiam:
In ipsis enim, & per ipsa formaliter ac-
ceptus est à Voluntate ille quasi condes-
census Omnipotentiæ, ut nequeat exin-
de operari nisi ex determinatione. Volun-
tatis.*

*Lib. 3. nu.
144. & su
197. Exclusio
lalentis
libertati
in quo ple
que consisteret in ipsa congerie Princi-
piorum positivorum constituentium li-
bertatem: quibus ex speciali conditione*

§. VIII.

repugnat accessio necessitans, præde-
terminans, & inevitabiliter impediens:
v. g. si libertas importet conscientiam
connexam cum præcepto Divino de ope-
ratione, vel supernam suassionem Boni,
cum terrore à malo: vel similes actus.
Nam in hoc casu, exclusio, licet explicet
ur per negationem, verificativè consistit
in hujusmodi Actibus habentibus se ex
parte potentia, qui nec divinitus quidem
impediri possunt, (præterquam ab ipsâ
creatûra gaudente jam suo jure) ab ope-
ratione, sine falsificatione: quæ alioquin
ipsi impossibilis est.

*218 D*ecima Conclusio: Formalis,
quidditativa, Indifferens, &
exercita præparatio Divinæ Omnipoten-
tiæ, seu Concursus indifferentis in
actu primo (quæ nempe & indifferentis
est secundum se, & constituit indispensa-
bilem libertatem proximam in actu pri-
mo) consistit in passivâ exhibitione prin-
cipiorum ex naturâ suâ indifferentium,
subordinatorum potentia Creaturæ ad
operandum, cum exclusione omnis prin-
cipii necessitantis, & prædeterminantis,
& omnis impedimenti inevitabilis. Ex-
plicemus Conclusionem, & mentem in
ipsâ nostram, postea faciliè probaturi.

*219 Itaque hæc Præparatio Omnipoten-
tiæ, neque est merè formaliter nega-
tiva: neque merè formaliter positiva: est
negativa formaliter, quatenus dicit ex-
clusionem impedimenti inevitabilis, &
principii determinantis: est formaliter
positiva, quatenus dicit principia ex se
instituta ad operandum, & subordinata
ex se potentia volitivæ Creaturæ, quæ
cum non fiant à Deo frustrâ, ex se ha-
bent subordinare formaliter potentiam
à quâ sunt, ipsi voluntati, nisi extraor-
dinariè impediuntur (si fortè possunt:)
quare præcisè cum exclusione impedi-
menti inevitabilis, & principii præde-
terminantis, ex se, & per se exercent
vim suam positivè, & exercitè attempe-
rant voluntati ipsam Omnipotentiam:
In ipsis enim, & per ipsa formaliter ac-
ceptus est à Voluntate ille quasi condes-
census Omnipotentiæ, ut nequeat exin-
de operari nisi ex determinatione. Volun-
tatis.*

*220 Dixi notanter cum exclusione, &
si fortè possunt. Nam primò, ut notavi
præ a num. 197. Exclusio
lalentis
libertati
in quo ple
que consisteret in ipsa congerie Princi-
piorum positivorum constituentium li-
bertatem: quibus ex speciali conditione*

*Quid si
passive sit
nihil?*

§. VIII.

tionis: habente se illo conceptu negati-
vo, ut pule removente prohibens hujus
muneris impletionem. Vnde, cum exclu-
sionis prædictæ, non sit influere, sed re-
moveare, per ipsum nihil eorum, quæ pro-
hiberent, manet sufficienter, & expedita,
& præparata Omnipotentia, & consti-
tuta libertas. Explicatæ sic conclusio-
nis.

Ratio.

*221 Secundò; licet non certum, est An sem-
tamen mihi valde verosimile ex his quæ per in ju-
dixi disputando de Actibus (& ad quæ, dico In-
post hæc scripta, video pleno gradu, Hau-
noldum accedere in præsenti) comple-
xum potentia sufficientis per principia
ex se indifferentia constitutæ, & judicij
indifferentis, per se metaphysicè repug-
nare omni Principio, seu Rationi neces-
sitanti, vel Prædeterminanti, & omni
impedimento inevitabili. Nam ad quid
perditio hæc? si complexum plenè suffi-
cientis, & indifferens, frustrati potest ab
ipso, qui consert? Quare ipsa exercita
constitutio talis complexi, est passiva
dispensatio Divina, & creata acceptio,
quæ Voluntas manet in jure quasi priva-
tivo se, & comprincipia, & inter ipsa
Omnipotentiam ipsam determinâdi pro-
libito. Quod si ita est, illa exclusio, licet
metaphysicè, & voce, explicetur, per ne-
gationem, positivè consistit etiam in ip-
so complexo indifferentis sufficientia.*

*222 Si verò positiva comprincipia li-
bertatis, ex se indifferentia, extraordi-
nariè impediti possint ab effectu, vel pre-
determinari, tunc ad conceptum forma-
lis præparationis, de quâ loquimur, ad-
jungi debet exclusio omnis rationis ne-
cessitantis, prædeterminantis, aut ine-
vitabiliter impeditientis: quæ exclusio, li-
cet activè, & verificativè reducatur ad
aliquid positivum, v. g. Decretum Dei, me-
taphysicè, & quasi passivè est nihil: quo
præcisè verificato, Principia illa positi-
va, instituta ad operandum, & vim habé-
tia approximandi, & attemporâdi creatæ
voluntati Omnipotentiam à quâ ex hoc fi-
ne sunt, per se metipsa, nisi extraordi-
nariè impediatur; per se metipsa, in qua mu-
nus implant sua institutionis, & ordina-
tio-*

*Suprà nu.
192.*

Conclusio

*undecima: Bene stat cum Prædefinitionum efficacia,
Optata cō-
cordia.*

*224 Undecima Conclusio: & illatio:
Bene stat cum Prædefinitionum efficacia,
necessitate, Decretorumq; indissimilitate,
Concursus indifferentis Omnipotentiæ, seu
Præparatio indifferentis Divinæ Omnipoten-
tiæ. Patet: nam istæ suppositiones ne-
que tollunt neque tollere possunt totâ
suâ connexione, ne exhibito mediorum
conjuncta sit cum prædictâ exclusione:
atque adeò cum Præparatione Divinæ
Omnipotentiæ. Vbi*

*Notanda
marimè
quatuor.
Primum.*

*225 Nota, primò, totam præparatio-
nem Divinæ Omnipotentiæ, quæ se tenet
ex parte actus primi creati, & indifferentis
est, per se non pendere à Decreto Præ-
dicatore lib. 12. à nu. 197. ergo in tali ca-
su 197.*

definitivo, cùm possit exhiberi per aliud In Primâ
non connexum cum consensu, sed viceversa par. tract.
sâ cum dissensu: unde præcisim ab ipso 2. de Deo
decreto, ex quo ponitur, & indepen-
denter ab ipso, intelligitur, & dari potest & Præde-
tota potest, & præparatio indifferens finante.

ad consensum, & dissensum: atque adeò
potest evitativa, vel acquisitiva decre-
ti, ex quo sit. Nota secundò, sicut in Sen-
tentia communis constitutive præpara-
tionem Omnipotentiæ per Decretum
indifferens, censetur conciliari libertas
cum Prædefinitione, quia licet prædefi-
nitio imperet decretum indifferens, &
alia comprincipia; talis natura sunt De-
cretum indifferens, & comprincipia, ut
per se non pendeant ab ipsâ suppositio-
ne Prædefinitionis: atque adeò itare di-
cunt posse signum indifferentiæ cum po-
testate evitativa ipsius Decreti Prædefi-
nientis: ita & nos. Nota tertio: signum
Tertium.

indifferentiæ juxta nostra principia sem-
per manere invariatum, & integrè con-
stitutum, sive per prædefinitionem Deus
ponat, sive per aliud Decretum. Nota
quarto: Decreta, eatenus dici præparare Quartum.
Omnipotentiam indifferenter, quatenus
seipso sunt necessitas, ut determinatio
actionis maneat penes Creaturam, &
dispensant ipsi ea, per quæ Omnipoten-
tia ad agendum, passim se finit arbitrio
Creaturæ: idque est Deum constituere
Creaturam in manu consilii, offerendo
indifferenter concursum suæ Omnipoté-
tiæ. Per quæ patet nostrorum Principio-
rum concordia cum indifferenti Præpa-
ratione Divinæ Omnipotentiæ. Reitar
vincere nonnullas difficultates.

§. IX.

*DIFFICULTATES CONTRA PRÆCE-
denter explicationem superantur.*

*226 P*rima difficultas occurrit, casu Difficultas ex
quo Deus elevare velit volun- prima ex
tat ad liberè operandum per auxilium casu ex-
trinsecum, sive videlicet Omnipotentiæ trinseci
specialiter assidentis, & supplementis defen- Auxiliis.
ctum intrinseci comprincipiis: in eo enim
casu requiritur specialis Dei volitio, quâ
velit supplere defectum intrinseci com-
principiis, & quo voluntas reddatur qua-
si habetis in se vires ad operandum, ut Infrâ lib.
dicetur lib. 12. à nu. 197.

*227 Nota, primò, totam præparatio-
nem Divinæ Omnipotentiæ, quæ se tenet
ex parte actus primi creati, & indifferentis
est, per se non pendere à Decreto Præ-
dicatore lib. 12. à nu. 197.*

In Primā su præscindere nō potest constitutio proximae libertatis à Decreto Divino: quod cū juxta nos nequeat esse indifferens, nequit constitui indifferenter potestas. Occurro, & afferro neque in tali casu ingrati constitutionem libertatis, Decretum Dei, sed præsuppositivē se habere: & ratio est: quia ipsa Gratia auxilians, à quā in tali casu p. aescindi non potest, (præfertim si conjuncta sit cum obligatio- nē ope. andi) est necessitas, ut Omnipotētia supplet defectum principii intrinseci ad operationem tali statui con- gruam: unde complexum ex eā Gratiā, & Omnipotētia cum p. aexplicatis ex- clusionibus à nn. 220. præcism à Decreto constituit cum voluntate proximam potestatem juxta determinationem Crea- turæ. Neque enim frustrā est in volunta- te Gratia auxilians; & Omnipotētia, nisi positivē impediatur, de se apta est sequi determinationem Creaturæ.

Difficultas secunda casu quo Deus vellet necessitare, vel impedire?

Vincitur multipli- citer.

Instantia solvitur ex dictis à nn. 220.

227 Secunda difficultas: quid si Deus vellit necessitare Creaturam; aut impe- dire; estò det comprincipia; ut in cau- lis necessariis solet, & potest? Occurro: imprimis: in causis necessariis ipsum esse determinatorem operis; nec eas ad rem objici. Secundò: non est ita verum, posse, politis omnibus comprincipiis indiffe- rentibus secundūm se, à Deo superad- di vim p. adeterminantem, vel liber- tam impediri, aut tolli: de quo dice- tur in tractatu de Actibus. Revide nu- per dicta à num. 220. Tertiò: in eo casu dēesse exclusionem, quam requisivi- mus, ut exhibito comp̄incipiorum exerceat vim suam: & is casus extraor- dinarius est, & ipsi modo operandi non connaturalis.

228 Dices: at ea exclusio necessariò consistit in Divinis Decretis. Respondō: unius rei nō dari solum unam exclusio- nem, sed multiplicem: tot nempè, quot efficacia impedimenta rei sunt. Dico igi- tur: eas exclusiones activè, & primario, & quasi originaliter semper stare in Decretis Divinis: stare certò plerunque etiam positivē in speciali naturā princi- piorum juxta num. 220. fortè etiam sem- per: si verò passivè, metaphysicè, & in congerie principiorum plenè sufficien- tium, & indifferentium, ex num. 221. concipiuntur, ut num. 222. semper esse nihil: neque enim formaliter, & me-

taphysicè res deficit per esse, sed per non esse: quare positivē, & in nobis sola est ipsa exhibito principiorum: si principia complexè sumpta impediri possunt ab opere.

229 Tertia difficultas: videtur esse Difficultas contenti negativā p. aparatione Omni- potentiae: quod in terminis implicat: nam impedire non est p. aparare: loquimur Applica- tionis.

Vincitur.

230 Quarta difficultas: videtur esse Difficultas aequali modo constitutere Deum, ejusque quarta ex influxum circa malum, ac circa bonum. Occurro primò: quia ea p. aparatione dicit consilium ad bonum, & Divinam tetra- stionem à malo. Secundò: ea p. apara- tio, licet constitutivē non dicat decretum Dei, tamen exhibetur per Dei Decre- tum volens bonum, & odio habens ini- tatem, & semper conferens libertatem ex fine boni operis.

231 Quinta difficultas: quid si Deus solitus operetur, aut operetur cum causā necessariā? occurro: quoties Deus opera- tur, ita ut determinatio operis spectet causis ne- cessariis. ad ipsum, tunc Omnipotētiam reddi Vincitur.

proximè operativam per Dei decretum: quia sequi debet nutum suę voluntatis: Difficultas ultima de at nos sumus in casu longè diverso.

232 Ultima difficultas: quomodo stet Determi- natione quoad in- dividuum: hæc enim sine Divino Decre- to non potest intelligi? Occurro dupli- citer: Primo afferendo, cum Vazquez ci- tan- Vazquez.

tante pro se tom. 1. in 3. part. disp. 74. cap. 5. Scholasticos antiquiores, & inter ipsos; Aristotelem, Sanctum Thomam, & Schotum, quos novissimè se- quiritur Pater Sylvester Mauri de Genera- tione qđ. 23. Determinationem ad ef- fectum individualium sigillari jam, & p̄fici volvi in ipsis circunstantiis individuali- bus Potentia Proxima ultimò expeditæ ad operationem. Vnde ista determina- tio non est electiva, (ut multi, determina- tionis sono decepti, putant cum Ovie- do) inter individua ipsa A. & B, sed pu- rē naturalis, consistens in ipsis Agenti- bus tam liberis, quam necessariis, com- pletis ultimò ad operandum, necessita- tis exinde ex limitatione, & coarctatio- ne circumstantiarum individualium, vel non operari, vel operari per A, v. g.

Determi- natio quoad Individuum in quo co- sistat?

233 Et ratio sic discurrendi est pri- mò: quia sicut in complexione specificā cause, & comprincipiorum, datut hæc necessitas, vel non operandi, vel operandi speciem certam: ita in complexio- ne individuali, dari debet hujusmodi ne- cessitas, vel non operandi, vel operandi per certam individuationem. Et parita- tis species ntitur in eo, quod hic ordo, qui per se est, videtur esse melior. Se- condò: quia ex terminis videtur abso- luum, Potentiam proximam esse constitu- tam in se ad operandum, & alioquin ex iis ipsis, ex quibus manet constituta, ope- rari non posse: sic autem evenire si ex parte actus primi non esset jam determi- nata ad individuum per ea ipsa, per quæ ultimò constituitur potens: nam cùm in- finitum existere actū nequeat, nec om- nes effectus, simul produci possint; Po- tentia proxima, si secum non involvat ordinationem ad operationem determi- natam, manebit impotens operari: quod repugnat in terminis. Ex hoc autem dis- cursu, difficultas plenè vincitur.

Vincitur Secundò, in Senten- tiā commu- niori.

P. Suarez

Ribaden.

nus permittit unum, excludit verò cetera. In Primā rā individua. Et inde melius dixit Re- par. trac. cens Ingeniosus, Determinationem libe- 2. de Deo rat ad hunc individuum amorem, v. gr. Providēt. præ ejus omissione, pertinere simpliciter & Præde- ad voluntatem: determinationem verò finante. liberam ad hunc individuum amorem P. Theod. præ alio amore, pertinere partim ad vo- Mauris. lunatam: partim ad Deum. Nam hæc determinatio dicit fieri liberè hoc indi- viduum: & id voluntatis est: & dicit alia non fieri: & id solidum est Dei nolentis ad ipsa concurrere: quare bene stat cum prædictis doctrinis, ea, quæ defendi debet circa determinationem individuationis.

235 Dices: saltem ea exclusio cæ- terorum actuum præter, A v. g. consti- tuit proximam libertatem: est enim coar- tatio, & limitatio virium æquè singula individua continentium, & æquè eges- furarum in singula, secundūm se: fed ea exclusio necessariò consistit unicè in Dec- creto Divino nolente ceteros actus ex centrum præter A: ergo faltem Decretum aliquod cōstituit proximam libertatem, & præparat Omnipotentiam, entitativā indifferentiā: ergo, &c.

236 Respondeo, & dando eam exclu- sionem cæterorum actuum præter A, con- sidero in Divinā nolitione, quod fiant: Nego sequelam majoris: quia voluntas cum positivā sufficientiā ad individuum A, & prædictis illis exclusionibus objec- tivis omnis p. adeterminantis, & inevi- tabiliter impeditientis ad A, manet suf- ficienter constituta, & limitata ad ip- sum A. Ratio est: quia exclusio omnis impedimenti inevitabilis est necessitas, ut Deus dispenset comprincipia per pro- videntiam illam exclusivam. Nam cùm ipsa amplitudo potentia sibi noceat, ut potè virtus sine jure electionis ex defen- sa notitia, continens individua infinita, sibi exercitā similitate, divinitus apud me, quoad alios verò, saltem naturaliter impofibilis, exigit (ne penitus im- pediat in evitabiliter operatio,) ut vires dispenſentur per nolitionem cæterorum actuum præter unum. Vnde unum ex ine- vitabilibus impedimentis ad operandum est defectus prævia illius providentia in causā primā: Ex quo demū fit, per ex- clusionem omnis impedimenti inevita- bilis ad A, quam libertas includit, eam manere satis, superque constitutam ad

Solvitur ex doctri- na notan- da.

eo-

In Primā solūm A.
par. trahit.

2. de Deo.

Providēt.

& Præde-

finante.

INSTANTIA NOVISSIMA.

§. X.

237 **D**ices: videri nos contravenire Ordinatio recentissimā R. R. P. N. adm. P. N. Caroli de Noyelle, qui litteris Romae datis die 26. Septemb. 1682. ex Deputatione speciali quinque gravissimorum Patrum suorum duodecim Propositiones, Ordinat, ne doceat, aut dicteret, ex ea subnascens:

Dum sit consensus bonus, applicatur Omnipotentia, salvā libertate, per Prædefinitionem efficacem consensus absque ullo decreto indifferenti; & talis Prædefinition non est consequens, sed antecedens. Tertia: Hujusmodi Prædefinition Omnipotentiae applicativa &c. Quarta: Prædicta Prædefinition efficaciter voluntens Consensum, & efficaciter notens dissensum, est sufficiens applicatio Omnipotentie adesse. Quinta: Quamvis, dum sit consensus, Prædefinition non sit Decretum indifferentis Omnipotentiae applicativum, est tamen in voluntate sic constituta per bac comprincipia potestas faciendi quod est pro causa quo ipsa dissentiret. Undecima: Implicat absolute, Decretum Omnipotentiae applicativum ad operationes liberas honestas esse indifferentis, sed necessario debet esse Prædefinitionis efficax. Haec quinque propositiones notatae sunt quasi alienae à communissimā sententiā Societatis; & titulo boni regimini Religiosi, quamvis contra censuram ullam, prohibentur doceri per Ordinationem novissimam Reverendissimi Patris Nostris. Nos autem videmur opponi quoad substantiam, & quoad modum, in discursu præcedentium conclusum.

Solvitur.

238 Respondeo, veneratus, & amplius Ordinationem; longè quidē esse Me à terminis, & substantiā prædictarum quinque Propositionum: neque ullam à me substineri, nec mihi esse necessariam, nec colligi posse ex principijs meis. Ratio est primò: quia omnes quinq; Propositiones eò collimant, (prout jacent,) ut statuant Applicationem Divinæ Omnipotentiae, seu ejus Præparationem pro constitutione nostræ libertatis in actu primo, formaliter in Efficaci Dei Prædefinitione con-

sistere posse: quod ego nego, motus eā ipsā ratione, quæ Patres Deputatos hūc flexit (ut, corum ex ore, novi:) nempe: nam signum libertatis, & indifferentiæ, Fuente qualis est libertas in actu primo, salvari Hurtado. nequit, admissā intia ejus constitutionē aliquā connexione cum unā parte, seu exercitio libertatis.

239 Secundò: quia titulus, ex quo Vnde rite viæ sunt istæ Propositiones alienæ à communisimā Sententiā Scholæ nostræ, is nes num. fuit, (ut ab uno Deputatorum didici) 237. alie- quod nullo discrimine videatur per ip- na à nostra Scholæ?

240 Longè ergo sunt ab iusto novissimæ Ordinationis Doctrinæ Præcedentes, apud quas, Primò: neque Prædefinition est Præparatio Divinæ Omnipotentiae ad actus liberos. Secundò: neque negatur indifferencestissima Præparatio Divinæ Omnipotentiae ad illos. Tertiò: neque excluditur Decretum Dei indifferentis, indifferentiæ, quam defendit Societatis Schola, nempe sufficiente relinquere creaturam in manu consiliī sui cum privativo jure se, & Omnipotentiam determinandi pro libito. Quarò: neque obstant quominus tota Dei dispositio (et ratione prælupposita Scientiæ Mediæ, & titulo Divinæ voluntarietatis in decernendo, maneat alioquin connexa cum extremo libertatis conditione præviso) sit titulo sui, & ex modo volendi, & relatè ad dispensationem auxiliij, & Omnipotentiae Præparationem, Decretum plenè indifferentis. Id quod sufficere Scholæ nostræ, & prædictæ Ordinationi, testatus est mihi semel, & iterum facta collatione de his Pater Didacus de la Fuente Hurtado, Vrus ex gravissimis Deputatis; contestatus Hurtado. etiam, noluisse se, nec alios, nec Patrem Nostrum attingere virtualem intrinsicam indivisibilitatem Dei in decernendo, utpote Doctrinam Patris Molinæ, & ut Molina. addidit ipse (quod vellem,) Patris Suarez: neque necessitatem Divinæ Prædefinitionis ad actus honestos.

Addo,

241 Addo, singula hæc, quæ tota hac sectione 5: contenta sunt, post examinatas eas duodecim Propositiones, visa, probata, & Scholæ nostræ conformia à Theologis nostris Complutensis, & Salmanticensibus fuisse, quos anno 1682. con-

P. Fracisc. Vazquez. Epistola P. Thyrsi super his. fului: extareque apud me judicium Reverendi admodum Patris Nostris Thyrsi Gonzalez, tunc Primarii Salmanticensis, nunc Generalis torius Nostræ Societatis, quo fatetur videri sibi multò facilitas magis ea, quæ hīc pro desideratâ concordia prædefinitionum cum principiis Scientiæ Mediæ traditæ, quād quæ communiter à Recentibus Theologis nostris circumferuntur: id quod postmodum tantus Pater, tom. 2. selectarum. disp. 15. scđ. 7. sub eisdem ferè terminis, quibus ipse transmisit, & disputo, non solum liberare à censurā, sed & præligere, & ingenii sui face illustrare dignatus est.

242 Denique, ut ad rem redeam, quād sit tota nostra Doctrina procul à Propositionibus illis quinque, patet ex ultimā, quād finit immunitum Ordinatio, quasi visa nullā prohibitione digna, quæ est: Decretum applicativum Omnipotentie non constituit actum primum proximum libertatis, & indifferentie voluntatis ad utrumque: quā salvā, salvantur formaliter Nona, & Decima Conclusiones nost. & in quibus nititur tota machina Doctrina præcedentis: non ergo contravenit ea, sed conformatur recentissimæ Ordinationi Reverendissimi Patris Nostris: cui se viderer alicubi quoad substantiam, aut modum opponi, posthabito iudicio meo statim modum, substantiam que delevisem.

243 Instabis: quia præcisim ab his, aut illis terminis, rem facile transcurantibus, vel datur in Deo voluntas præparativa Divinæ Omnipotentiae, ita indifferentis, ut conjungibilis sit cum utrolibet exercitio libertatis, (quidquid sit an constitutus, necne, actum primum proximum ipsius;) vel non? Si negamus; illud porrissimum videtur intendere præsens Ordinatio: tum quia voluntas aliter indifferentis, non est simpliciter indifferentis. Tum etiam quia voluntas, ita indifferentis adstruitur communiter à Nostris. Tum demum, quia ex difficultate assignandi tendentiam talis indifferentiæ triumphare sibi videntur Prædeterminatores, ut videre est apud Ioannem de San In Primā & Thomā: ergo qui negat in Deo voluntate hujusmodi, opponitur Scholæ 2. de Deo Societatis, & præsenti Ordinationi. Si affirmamus: quomodo potest indifferentia & Prædeterminatio cum necessitate præcedentia finante.

Scientiæ Mediæ ad omne Decretum? Quo modo cum necessitate Divine Prædeterminationis efficacis ad existentiam omnis actus honesti? Quomodo cum indivisibilitate intrinsecâ virtuali Divinorum Decretorum? Ha sunt Doctrina præcedentes: ergo recedere ab iis cogiturn, vel opponimus prædictæ Ordinationi.

244 Respondeo primò, has tres Solvitur Doctrinas esse bases Scholæ nostræ, commendatas Decretis Reverendissimorum mēte Scho Patrum Generalium Claudi, & Mutii, la nostra. de quibus suprà, & traditas ab Antesignanis Scholæ nostræ, Molinā, & Suarez: unde quod ipse statuunt, & inevitabiliter inferunt, non potest esse difforme principiis nostris, nec contrarium prædictæ Ordinationi. Quare unus ex gravissimis Deputatis Reverendus Pater Didacus de la Fuente Hurtado, jam citatus semel, & iterum, non semel voce testatus est mihi, non fuisse Deputatorum Patrum nec Reverendissimi Patris Nostris intentionem, ullam ex illis tribus gravissimis quæstionibus attingere: neque eorum defensionem ab hujusmodi Propositionum notā pendere.

245 Respondeo secundò, multipliciter excogitari posse cum his Doctrinis secundò voluntatem simpliciter indifferentem in assignando ratione præparationis Omnipotentie, Primò afferendo, dari in Deo voluntatem ita indifferentem, & indifferenterem voluntati concursum Omnipotentiae suæ, ut vi ejus relinquat hominem in manu Consilii sui, cum jure se, & Omnipotentiam privativè determinandi. Sic docui suprà & explicui à nu-

Suprà à num. 210.

210. & sine hoc Decreto indifferenti, (quod reipsa est indifferentis quoad munus impediendi, determinandi, & inducendi operationem,) stare nequit Præparatio Divinæ Omnipotentiae, vel libertas nostra; & stante hoc Decreto indifferentem stare debet Sententia Societatis. Ille modus est quem tenuere Molina, & Suarez, aliisque Primores nostri. Quod si Suarez. Ioannes Thomasius aliter intelligere videtur, facturus sibi hostem quem feri- masus.

Cccc ret.

Aranda de Deo.

In Primā ret, sibi verrat.

par. tract. 246 Secundò afferendo, prout *suprà 2. de Deo* fatis apertè assertum est, neque necessitatē Providentiae Prædefinitionum ad existentiam & Prædeterminationis operis boni, neque necessitatem Directiōnante. Cionis Scientiæ Mediæ, neque indifferētia.

Secundò bilitatem intrinsecam Dei, in determinētia, indifferētia, obstarre posse, quominus Decretum Divinum, ex illo dupli munere, nemō volēt pe præimpediendi Deum ne determinaret, di, forma- neve impedit operationem Creaturæ, & liter: non finendi ipsam in manu sui Consili, for-

verò enti- maliter, & eo modo tendendi circa con-

tative. cursum Omnipotentiæ, relatèque ad ipsam sit indifferens plenā indifferētia,

etiam, quantum est ex se, conjungibili cum utraque parte libertatis; attento pre-

cisè modo volendi. Quòd si ex dependen-

tia à Scientiæ Mediæ, transbabit tota dis-

positio intrinsecè sumpta connexionem cuin unâ parte libertatis, habet eam ra-

tione præluppositæ Scientiæ Mediæ, non verò ratione suæ energiæ, & respicien-

tia ad concursum obiatum Omnipoten-

tæ. Quare in nostris Doctrinis manet

semper Decretum formaliter, & quan-

tum est ex vi Decreti, indifferens ad

utrumlibet.

Tertiò, 247 Tertiò afferendo, ut *suprà* etiam affirmando fatis innui, dari in Deo voluntatem omni- voluntate nino necessariam conditionatam, quâ enitativè vult, & cōplacet in eo, quod, datis Crea- indifferen- turæ Comprincipiis ad operandum ex lat- tem.

bito suo, maneat Omnipotentia tali li- bito attemperata, & posita in manu Creaturæ. Hæc voluntas necessaria conditionata per præcisam positionem auxiliorum, seu formaliæ & passivæ Preparationis Divinae Omnipotentiæ (de quâ *suprà* n. 218.) redditum voluntas absolu- ta, & absoluta dispositio Dei indifferenter expediens suam Omnipotentiam, & ita indifferens, ut etiam cum utrolibet

extremo libertatis conjungibilis sit. Multis ergo viis absumus longè à con- tiaventu dictæ Ordinationis; cujus in gratiam, hæc dicta sunt.

§. XI.

EPITOME DOCTRINÆ TOTIUS.

Præceden- 248 S Vmina igitur totius nostræ tium Summae sit: libertatem no- stram in actu primo proximo constitui

indispensabiliter inter alia per ipsam Dei Omnipotentiam attemperatam; & indifferenter præparata ad utrumlibet, præparatione videlicet composibili cum utrolibet extremo ipsius potestatis: hanc verò Præparationem non confitetur in Divinis Decretis, sed in eorum objectis, & quasi effectibus; & præcism ab illo Decreto constitutivè posse conceipi, & existere; atque ad eò non impediri, aut tolli per suppositionem Decretorum alioquin efficacitatem.

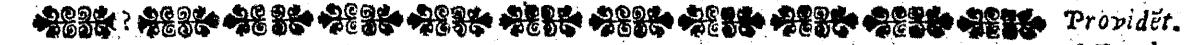
249 Insuper eam Præparationem, licet constitutivè sive Decreto possit existere, non tamē existere posse sine Decreto, tanquam causa, ex quo ponitur: tamen eam non pendere à determinato Decreto essentialiter, sed æquè bene stare, & induci posse per hoc, ac per illud: sufficit enim unumquodque, dummodò sit indifferens indifferētia subordinatio his, & contrapositæ determinationis: neutrum verò determinatè requiritur.

250 Demùm, quod ex his immedia- tè fit, estò in Deo nostris Decretum in- differens in essendo præparans Omnipoten- tiam ad actus liberos, esse, & conce- di debere Decretum præparans indifferenter Omnipotentiam, non constitutivè, sed extraquidditativè; non formaliter, & passivè, sed activè, & objective, quatenus ex suâ attemperatione cum Naturâ libertatis habet inducere ea, mediis, quibus formaliter, & exercitè fini- tur operationis determinatio arbitrio creature, & Omnipotentia manet attemperata, ac condescendens; & indifferenter assistens ad quodcumque velit vo- luntas extendere manum indifferētæ suæ.

251 Quare sicut in communi Sententiæ defendantे Prædefinitiones, & strictâ di- rectiōnem Scientiæ Mediæ, ipsa Prædefi- nitione dici debet preparativa Divine Omnipotentiæ, non indifferens, & formalis; sed indifferenter, & inductivè, quatenus imperat Decretum indifferens, quo formaliter constituitur. Omnipotentia in- differenter assistens potentia nostræ ita similiiter dicimus ipsi securitate proporcione. Ex quibus liquet, quām hæc bene & lib. 6. consonent his, quæ lib. 5. à num. 214. & lib. 6. à num. 272. lib. 6. à num. 272. & passim alibi dixi. & in præ- sum de Objecto Scientiæ Mediæ ex parte senti pas- hypothesis, afferendo totam nostram li- sm. ber-

bertatem attingi; nullum verò Dei De- cretum attingi: cum præcism ab ipso stet

constitutivè signum proximæ indifferen- par. tract. 2. de Deo Providentia. & Præde- finante.

DISPUTATIO XXXV.

PRÆDEFINITIO PENDENS A SCIENTIA Media in Operari, & non in esse.

252

ERIT TUR in hujus difficultatis, apud Nostros natæ, Disputa- & adultæ, decisione, nisi fallor, magnâ ex parte, car- tionis Vti- do nostræ Doctrinæ: scilicet Veritas illius Principii: litas. Quod ex inimpedibili sequitur per necessariam conse- Lib. 5. à quentiam, est inimpedibile: Seu: Principium à nobis num. 130.

inevitabile, inferens alioquin infallibiliter existentiam nostri consensūs, lœdit libertatem ipsius: cuius axiomatis veritas semper solita est censeri veluti cynosura, ad quam in quæstionibus de Prædestinatione, Gratia, & Arbitrio, ejusque concordia cum Divinis Præscientiis, Societatis Schola respexit. Quare sedulò examinanda est hujus difficultatis, & Prædefini- tionis Natura, & Possibilitas.

SECTIO I.

QVÆSTIONIS TERMINI, STATVS, ET judicia Theologorum: ubi de Prædefini- tione disjunctivæ, seu præcism pendente alioquin in esse à Scientiæ Mediæ.

Varig Pre

253 MUltipliciter figurari potest hujsmodi Prædefinition. Primi sic, disjunctivè: *Volo*, quod existat à Petro Consensus in instanti A, sive per media necessariantia, sive per media indifferētia: de quo sequenti immediatè signo decernam. Secundò sic, præcism: *Volo*, quod existat consensus: de mediis post me videro. Vel: *volo quod per hæc principia alioquin sufficientia sit in Petro consenserit*. Tertiò sic conditionatè: *Volo, quod si in me fuerit Scientia Media de consenserit Petri sub auxilio A, sit in Petro Consensus per hoc idem Auxilium: alioqui per prædeterminans*. Quartò sic determinatè: *Volo quod Petrus consentiat liberè*. Quod ultimum Decretum nititur opinione docente, necessarium esse, ut in cumulo auxiliorum ex se indifferentium non de- sit aliquod, cui liberè sit consensura Crea- tura, si detur. Huc reducuntur illa De-

creta: *Nolo dare Petro ullum auxilium efficax: Nolo dare ullum inefficax*.

254 Decreta hujsmodi dicuntur in- dependentia à Scientiæ Mediæ in esse: quia ex se possunt existere sine regula- tione Scientiæ Mediæ: vel quia possunt ex se effectum assequi sine mediis infalli- bilizatis à Scientiæ Mediæ: vel, quia (ut Authores ponunt) anteverunt in ex- stendo Scientiam Medium. Dicuntur à Scientiæ Mediæ dependere in operando: vel quia ex se faciunt electionem Medii pendentem ab existentiâ Scientiæ Mediæ: vel quia licet sine præsidio Scientiæ Mediæ possint assequi objectum, tamen eo præsidio egent, ut assequantur per media alioquin contingentia. Et

255 Quæstio est: an hujsmodi De- creta, ex se independentia à Scientiæ Mediæ in existendo, si proximo signo con- jungantur liberè à Deo cum Decreto auxiliorum, & mediorum ex se indiffe- rentium, quibuscum videt alioqui Deus consensuram voluntatem, si dentur; no- ceant in tali casu libertati Consensus; seu dent locum, ut tali casu maneat con- sensus Creaturæ liber? Nameum con- sensum necessarium fore, & non libertum, si pro posteriori ad Decretum, Deus indu- ceret media prædeterminantia; aut si non

In **Prima** non induceret omnia comprincipia ad par. tract. libertatem actus essentialiter requisita, 2. de Deo supponunt omnes, & meritò.

Providēt. 256. *Alia r̄q̄ mihi jamdiū certa s̄nt in præsenti cōntroversiā. Primum, & quammaximè norandum: aliud esse Media, & auxilia esse secundum se indifferētia: & aliud, ea esse, & manere indifferētia, quantum requiritar ad constitutionem dominii, & libertatis. Sunt enim hæc diversissima: Et enim indifferētia est essentialis Mediis per exdēntificationem cum ratione connexionis, & prædeterminationis ad unum: hæc (ut modò supponitur) est contingens, & cōsistit in ipsis Mediis positivè divisis in coexistendo à principio prædeterminante, & necessitante. Vnde non ex eò quod aliqua Prædefinitione conjungi possit cum Mediis secundum se indifferentibus, jam potest inferri, conjungi posse cum Mediis indifferentibus, quantum requiritur, ut per ipsa sic posita maneat constituta libertas, quæ alioquin per ipsa constitui posset seorsim à tali Decreto.*

Secundum 257. Alterum: idè difficultatem & quæstionem præsentem eò reducat Prædefinitione dependens à Scientiâ Mediâ, non per se, nec in existendo, sed per accidens, & in operando, sit suppositio necessitans, vel non? Vnde querere sic: An Prædefinitione decernens ponit consensum vel per media necessitantia, vel per media, quæ non manent necessitantia, &c. (ut video quæstionem institui à bene multis:) est præoccupare quæstionis resolutionem in titulo: nam si ea prædefinitione velle potest ita disjunctivè, non est necessitans; alioquin non posset decernere per media, quæ secumipsâ non essent necessitantia. Ne igitur in ipso limine lis decidatur, & ne fingatur Decretum Naturæ omnino chymicæ, & implicantis, videndum imprimis est ex generaliori principio: an hæc & similia Decreta ex suo modo decernendi, vel existendi, vel ex utriusque capitatis similitate, sint Principia necessitania?

Tertium. 258. Tertium: siquidem Omnis Cundatio, præcisio, disjunctio, & partitio apud me repugnet in Deo decernente: deinde repugnet etiam præoccupari unquam à Deo liberè volente Scientiam Mediæ, ob necessariam ejus præcessiōnem ad omnes, & singulas electiones

Dei. Demus, repugnet etiam illa necsis metaphysica vaga, ne desit Deo 8. ann. 62.

Scientia aliqua Media de consensu sub aliquo auxilio, sicut in indifference, etiā inspeccio toto auxiliorum possibilium summo: omnia p̄r, & similia Decreta, profus esse chymicæ, & intellectus nostrī fingentis; non verò Divinæ voluntatis. Verum, ut disputationi sit locus, permittenda sunt adversariis principia, quibus egent in præsenti eorumque indulgendum est genio, ne subtilitates, quas maximè depereuant, vel non intelligi, vel non estimari causentur. Igitur in re principali

259. Prima Sententia refert per hujusmodi prædefinitions non ladi libertatem, si fiat exclusio principiorum necessitantium. Allegat Arriaga Patrem Suarez, sed qui locutus est in tè valde diversa, nec ex professo. Aperte defendunt Koninch de Fide disp. 2. dub. 7. Raynaudus in Theologia Nat. dist. 8. quæst. 3. art. 4. num. 192. & in Moral. dist. 2. quæst.

3. art. 2. nn. 277. & dist. 4. nñm. 345. & in opere de Christo Deo nomine lib. 4. sett. 2. cap. 6. num. 388. & alibi. Carletonus Carleton. disp. 25. de Animâ, tota sett. 4. expressius Ribadeneyra disp. 12. de Præd. cap. 2. Ribaden. Aldrete disp. 3. sett. 10. Lynze tom. 3. Aldrete. Philosop. lib. 7. Metap. trait. 9. cap. 7. à Lynze. num. 40. Quirós disp. 9. de Præd. tota Quirós. sett. 6. & in lib. de Animâ. Izquierdo Huzquier. tom. 2. de Deo tract. 11. disp. 39. quæst. 2.

3. & 4. Et Ingeniosi Magistri. Secunda Secunda: Sententia tenet per hujusmodi Prædefinitions non manere locum libertati: ita specialiter adstruunt P. Borrull disp. 13. Borrull. de Vol. sett. 4. & seqq. P. Herrera de Herrera. Præd. quæst. 11. P. Avendaño disp. 12. Avendaño de Præd. & alibi. P. Henao passim in Henao. Scientiâ Mediæ theologicè defensata præfertim part. 2. sett. 391. & 392. & acerri. R. N. P. mè P. Thyrſus tom. 2. disp. 6. quem post Thyrſus. hæc scripta Video.

260. Verum ante decisionem rogas Duo dubia duo. Primum: an hæc, & similia Decreta, An talia quæ finguntur in Deo cum his tendentiis alioqui præcisivis, cunctabundis, & possint hadisjunctivis, si possibilia permittantur, beri ex pendere possint à Scientiâ Mediâ non Scientiâ solum in operando, sed etiam in existendo? Secundum: an in eo casu stare possint & an tunc cum libertate actus prædefiniti, si fiat sint amica exclusio mediorum necessitantium? Nam libertati?

Her-

Herrera. 261. Herrera affirmat utrumque post Ribaden. Ribadeneyram. Et ratio pro utroque videtur aperta. Pro primo: Nam in primis præoccupare Detis nequit in decernendo noticias, quæ existunt in ipso independenter ab omni Decreto, qualis est Scientia Media. Deinde: quia liberum Agens prævidens posse à se finem aliquem obtineri per aliquod è duobus Mediis, quorum utrumque re ipsa sit efficax ad consecutionem finis, sed alterum ex naturâ suâ; alterum ex extrinsecâ circumstantia, potest existentiam finis decernere disjunctivè, per unum ex illis mediis ita efficacibus, reliquens ad signum posterius, electionem: vel potest ex complacentia, quod per utrumlibet possit practicè finis alioquin obtineri; decernere præcisè finis existentiam, postea de medio decernimus. Hæc decreta necessaria, & supponunt, & Scientiam de efficacia intrinsecâ unius Mediis, & Scientiam de efficacia alterius extrinsecâ: quæ in nostro casu est Scientia Media.

In secundo.

262. Pro secundo: nam ea Decreta ex essentiali dependentiâ ab impedibili nempè à Scientiâ Mediâ, manent impedibili: ergo non obviant libertati. Et firmatur: Nam vel Deus in secundo signo potuit necessitatem, vel efficacia alioquin indifferentia? Si primum: non sumus in casu, de quo loquimur. Si secundum: ex vi Decreti Deus neque debet, neque potest necessitare: non debet: quia videt sine necessitatione obtainendum alioquin per ea media finem. Non potest: quia eo ipso, non ponenter media alioquin indifferentia, & efficacia: ergo non potest obesse libertati.

Mens Aucthoris. 263. Hæc discurrendi methodus mihi nec seder, nec placet. Fateor in primis, ea Decreta posse dependere à Scientiâ Mediâ. Tum quia omnis electio Dei pendet apud me essentialiter ab ea Scientiâ. Tum etiam, quia talis tendentia phylacteriis ornari possunt, ut vix negari possit possibilis, seu necessitas pendendi à Scientiâ Mediâ: Fateor insuper, non sufficere quoniamque dependentiam à Scientiâ Mediâ, seu pendentiam ex quolibet titulo, ut prædefinitione censeatur posse conciliari cum libertate. Ratio est: Tum libertatis quia titulus generalis omni electioni indemnitatem.

cum reflexione ad Scientiam Mediæ. In Prima cuius: alioquin media positivè rejicere par. tract. per ipsum vult Divina Voluntas pro af. 2. de Deo secutione consensus. Enī essentialis de- Providēt. pendentia à Scientiâ Mediâ non sanat & Præde- vulnus infictum libertati. finante.

264. Vnde assignari debet Regula gen. Qualis neralis: quando nempe dependentiâ à sufficit? Scientiâ Mediâ præstet, ne subsecuta cor. Regula nero obvet libertati: & hæc apud me est Generalis quando connexio unicè est; ex respectu ad Scientiâ Mediæ in ita ut neque formaliter, neque aequivalenter possit ex vi decretri concipi in Deo connexio p̄ter quā ex suppositione liberâ Creaturæ: edenim ipsò, quod, in Deo expediente comprincipia ad actionem, possit ex vi decretri concipi connexio cum existentiâ actus, præterquā ex suppositione liberâ Creaturæ, Scientia Mediæ se gerit quoad minus salvandi libertatem, quasi non effet. Vnde tunc talis connexio s̄licet Nota bene formaliter fit evitabilis: potestate evitativa Scientiâ Mediæ, non verò est evitabilis potestate coextirpationis talis prædefinitione: quæ sunt diversissima; atque adeo neque evitabilis est in aequivalenti: nam s̄licet non effet in Deo hæc Scientia Mediæ, arguitur ex ipsius Decreti: Naturæ, non defensurath' contlexibem Dei cum talis actus existentiâ: ut modò magis explicò. Quare loquendo (tion de decreto, quo Deus dicit: Volo actum exi: Mox à nū. stere in instanti A vel liberâ, vel necessariâ, 266. riò, ut multi ponunt: nam hoc otiosè supponit quod queritur, ut dixi nu. 257. quippe si conjungi decernit cum libertate, certum est & in terminis implicare, & libertatem nec ladi, nec servari, sed) de Detretis, quæ disputationi supponimus,

265. Censeo, ea Decreta ex se esse Prædicta necessitantia, & nullo modo cum libertate posse Componi. Moveor: Omnis tollunt li- connexio cum existentiâ operationis bertatem. Dependētia à Scien- tia qualis cumq; non sufficit ad ciliari cum libertate. Ratio est: Tum Media est connexio præexistens in Deo, præterquā ex suppositione liberâ Creaturæ: ergo hōn s̄lit libertati talis opera- tionis: ergo est necessitas simpliciter ante-

In Primā antecedens. Major est apud me nota, par. tract. solumque terminorum egens penetratio-
ne; nam si præterquam à suppositione
liberā Creatura existit necessitas, ut
& Præde- Creatura operetur, primaria ratio cur-
tinante. Creatura operatur, non est libitum Crea-
turæ: ergo in ipsâ non est libertas.

266 Probatur & explicatur minor: Decretum hujusmodi connexum cum existentiâ operationis est dispositio animi parati operationem assequi, nullo respectu habito ad libitum Creaturæ: & ratio est: quia talis energia eam vehementiam arguit in affectu, ut, licet habeat speciem condescendentia ad libitum Creaturæ, reipsâ tamen præferat vim ex se executivam: nam ex se arguit talis modus tendendi eam dispositionem animi, ut, licet non fuisset tale libitum Creaturæ, & talis Scientia Media de ipso, operationem induceret, non quidem formaliter per seipsum, sed per aliud Decretum, cuius existentia manifestè colligitur ex præsenti. Talis autem dispositio connexa est cum operatione, præterquam ex suppositione liberâ Creaturæ. Id quod aptè manifestatur exemplo: sit subditus, qui sciens, se furtivè posse domo egredi, vel ex beneplacito Superioris, quod præscit non defuturum, si petat; decernat domo egredi, vel furtivè, vel ex beneplacito Superioris. Quis non arguat in tali affectu eam vehementiam, ut etiam, si nesciret de beneplacito Superioris, resolveret domo egredi? Quare illa disjunctio dissimulat, non tollit vim affectus.

Solvuntur rationes dubitadi. 267 Ad rationem in oppositum dicō imprimis, ea Decreta simpliciter esse inimpedibilia in æquivalēti: quia licet in se formaliter ex dependentia ab impedibili sint impedibilia; arguunt similiam connexionem, nec attemperatam, nec subordinatam arbitrio creature. Quare dico secundò: ea Decreta esse impedibilia, potestate evitativâ Scientia Mediæ; non verò potestate coëxstitivâ cum ipsis: hæc autem evitabilitas requiritur ad libertatem. Ad confirmationem, dico, impræscindibilem esse à tali decreto vim necessitandi; atque adeò nunquam posse coëxistere cum mediis reipsâ indifferentibus, licet alioqui supponatur posse coniungi cum mediis indifferentibus secundum se. Quod si Adversarii aliud volunt,

ut prænotavi de Aldfeto, manifestè im-
plicant in adjecto: & supponunt id ipsum
quod inquirunt. Descendamus jam ad
punctum principale controversie. Sitque

S E C T I O II.

PRÆDEFINITIO INDEPENDENS A
Scientia Mediæ in existendo, cum
libertate componi nequit.

268 Si argumentor: Primo: Suppo. Probatio
sitio secum afferens vim ne- prima, &
cessitatis simpliciter antecedentis, est potissima.
Suppositio cum libertate operationis, ad
quam est, irreconcilabilis, & incompos-
ibilis; atque suppositio Prædefinitionum:
hujusmodi est suppositio secum afferens
vim necessitatis simpliciter antecedentis:
quod ostendo: Necessitas simpliciter
antecedens est suppositio connexionis
cum existentiâ operationis, nullo
modo consequens in existendo determina-
tionem creaturæ; atque suppositio ta-
lium prædefinitionum est suppositio con-
nectionis cum existentiâ operationis,
nullo modo consequens in existendo de-
terminationem Creaturæ: ergo talis sup-
positio est necessitas simpliciter anteceden-
tis. In hoc proximo Syllogismo stat to-
ta vis: & Major in Scholâ nostrâ est pri-
mum Principium contra Thomisticam, &
Schotisticam: Sumiturque ex Anselmo
disserte dicente cum plausu Nostro-
rum, necessitatem inimicam libertati, esse
eam omnem, quæ de rountatis potestate
non descendit. Tùm quia id, cuius existen-
tia nullo modo consequitur determina-
tionem nostræ libertatis, inimpedibile à
nobis est: alioquin cur pronuntiamus
inimpedibiles physicas Prædetermina-
tiones Scholæ Thomisticæ? Quod autem
irrefragabiliter sequitur ex suppositione
inimpedibili, inimpedibile est juxta inconcusa principia Scholæ nostræ.

269 Minor ergo, ad quam devolvi-
tur difficultas, ostenditur: Nam ea Decretorum suppositio neque consequitur determinacionem voluntatis objective: neque physicè: ergo nullo modo conse-
quitur: aliun enim modus subsequendi, fictius est. Duplex antecedentis ostendenda pars est. Probo primam: Nam Decretum objective consequi ad determinationem voluntatis, est consequi ad esse obje-

Aldrete.

270 Solvuntur rationes dubitadi. 271 Dicitur ergo ostendere, ea Decreta, ne casu quidem auxiliorum, indiffe-
rentium, esse naturâ posteriora con-
fensus, neque ipsum comitari, physicè: atque
adeò omnino antecedere. Et imprimis,
non comitari physicè, patet: Tùm quia
non se physicè comitantur ea, quæ inter-
se habent ordinem prioris, & posterioris:

at hoc Decretum exercet prioritatem,
sicut remota per vos ergo cōsideremus.

Tùm quia ea mutua comitantia, sine mu-
tuâ determinatione est impossibilis in
nostro casu: hæc autem mutua determina-
tio ubiq; est inintelligibilis, & porosissi-
mum hic: nam consensus non connecti-
tur cum existentiâ talium Decretorum,

cum sine ipsis esse possit: quomodo ergo
determinat? Deinde naturâ non suble-
qui, non patet minus: Nam subsequitur
physicè, intelligi nequit sine physi-
co influxu, seu principiacione: at con-
sensu respectu Decreti, repugnat influxu,
aut vis principiandi in genere physi-
co. Et confirmatur: Nam hæc physica
præcedentia vel esset immediata, vel me-
diata: non mediata; quia nihil à con-
sensu fit, à quod præviè Decretum existat: non
immediata: nam omnis influxus imme-
diatus consensus in Decretum chimeri-
cus est: ergo.

272 Dicitur: pro casu auxiliorum in-
differentium nullud Decretum præscindens
reddi subsequens ad existentiam consen-
sus: non ictatione Scientia Mediæ: nam
ipsum non regulat, sed ex se, & ratione
sui: nam si tali casu non existeret con-
sensus, tale Decretum non existeret: cùm
autē in eo casu Petrus, qui cōsiderat auxi-
lia indifferentia, possit nūc cōsentire,
potest facere ne tale Decretum existeret. Principiū
Egregia petitio principiū contendimus petit:

In Primâ ostendit sex dominio in meas actiones. At In Primâ
ter: quia iapit Declarinam omnino, tho, par, tract.
majsticam, Premo, utrumque sic: Quod 2. de Deo
omnino antecedit ad aliud ita exigit, ut Prædēt.
omnino antecedenter sit determinatum & Præde-
ad existere, atque adeò positivè non im-
peditum, & seque ipso excludens omnia
impedimenta, sive existentia: quod au-
tem ita exigit, ut omnino antecedenter
ad aliud sit determinatum ad existere, i.e.
que ipso excludat omnia impedimenta
sive existentia, quâ ratione potest alteri
sic attemperati, ut impediatur, vel per-
mittatur?

271 Restat ergo ostendere, ea Decreta,
ne casu quidem auxiliorum, indiffe-
rentium, esse naturâ posteriora con-
fensus, neque ipsum comitari, physicè: atque
adeò omnino antecedere. Et imprimis,
non comitari physicè, patet: Tùm quia
non se physicè comitantur ea, quæ inter-
se habent ordinem prioris, & posterioris:

at hoc Decretum exercet prioritatem,
sicut remota per vos ergo cōsideremus.

Tùm quia ea mutua comitantia, sine mu-
tuâ determinatione est impossibilis in
nostro casu: hæc autem mutua determina-
tio ubiq; est inintelligibilis, & porosissi-
mum hic: nam consensus non connecti-
tur cum existentiâ talium Decretorum,

cum sine ipsis esse possit: quomodo ergo
determinat? Deinde naturâ non suble-
qui, non patet minus: Nam subsequitur
physicè, intelligi nequit sine physi-
co influxu, seu principiacione: at con-
sensu respectu Decreti, repugnat influxu,
aut vis principiandi in genere physi-
co. Et confirmatur: Nam hæc physica
præcedentia vel esset immediata, vel me-
diata: non mediata; quia nihil à con-
sensu fit, à quod præviè Decretum existat: non
immediata: nam omnis influxus imme-
diatus consensus in Decretum chimeri-
cus est: ergo.

272 Dicitur: pro casu auxiliorum in-
differentium nullud Decretum præscindens
reddi subsequens ad existentiam consen-
sus: non ictatione Scientia Mediæ: nam
ipsum non regulat, sed ex se, & ratione
sui: nam si tali casu non existeret con-
sensus, tale Decretum non existeret: cùm
autē in eo casu Petrus, qui cōsiderat auxi-
lia indifferentia, possit nūc cōsentire,
potest facere ne tale Decretum existeret. Principiū
Egregia petitio principiū contendimus petit:

ta-

In Primā tale Decretum ex essentiali independenti par. tralit. plā, & omnimodā antecedentiā ad con-
2. de Dēo sensam, compoti non posse cum potesta-
Prævidēt. te non consentiendi: & respondetur redi-
& Præde- di subsequens, si coajungatur cum pote-
rūnante. frate non consentiendi. Deinde, siqui-
Et refelli- dem Decretum pro nullo casu potest exi-
stere sine consensu; & alioquin ex omni-
bus rationibus, quas ex se supponit pro
ptiori ad existendum, nulla est ipse con-
sensus, aut aliquid determinatum à con-
sensu; potius est ratio cur consensus ne-
cessariō debeat existere, quam quodd pos-
fit existere liberè: aut quo genere causā
incipit consensus esse prior decreto? hoc
opratimus scire.

Supralib. 273 Et quidem in genere physico con-
sensum esse rationem deeret à priori est
3. an. 300. *causalitas* in genere physico: quam
tantopere odit contra Thomistas Schola
nostra. Secundò: quia quod in genere
physico causat, non causat sine presup-
positā existentiā; at pro priori ad existen-
tiām consensus ab externo exercita est Di-
vina Libertas in hoc Decreto. Tertiò:
nam si consensus est ratio à priori, cur sit
Decretum in casu auxiliorum indifferentium,
deberet se tenere ex parte proximi-
me potestatis eligentis hoc Decretum;
quod est inintelligibile, & impossibile;
nam praterquamquod consensus non in-
sist in affectum, nisi mediā cognitione,
Deus non esset liber ad decernendum
consensum, seu non ita decerneret con-
sensum, ut posset non decerneret am-
bertas constituta per consensum, non po-
test decernere contradictorium. Videan-
tutur hanc, & alia apud Herreram acutē
prementem. Et maneat, eam suppositio-
nem Decretorum nullo modo subsequi

R. N. P. ad exercitium libertam voluntatis. Vide
Thyrsus. alia apud Thyrsum disp. illa 6. cit. à nu-

Probatio secunda. 274 Argumentor secundò sic: Vnum
è proximis constitutivis potestatis libe-
ria ad consentiendum, & dissentiendo
est exclusio impedimenti ad consensum
inintelligibilis, & indestructibilis ab ipsa
voluntate: atque adeò quocumque modo
singatur esse voluntas, si alioqui concipi-
tur coexistere cum impedimentoo
consensus inimpedibili: à se ipsa, non est po-
tens dissentire, atque adeò neque libera:
atqui suppositio talium Decretorum est

impedimentum dissensus inevitable, &
indestructibile ab ipsa voluntate: ergo
exclusio talium Decretorum est unum
ex proximis constitutivis potestatis li-
bertas ad consentiendum: ergo cum tali
suppositione non potest manere libertas.
Syllogismus rectus est. Et major, pri-
mam principiū in Scholā nostrā: tūm
quia sine tali exclusione nequit dari præ-
paratio concursus indifferentis ex par-
te Omnipotencie, ut ex *suprà dictis* con-
stat. Tūm etiam quia omne impedimen-
tu dissensus est necessitas contradic-
tii: si ergo ista necessitas est inevitabi-
lis, erit inevitabile contradictionum, qui
consensus est in nostro casu: atque adeò
consensus erit necessarius. Tūm demū
quia omne impedimentum dissensus, ut
est incompossibilitas cum dissensu, est
impossibilitas ipsius: si ergo antecedens
sit, & inevitabile; antecedenter, & ine-
vitabiliter est impossibilis dissensus: &
quidem absolute, & simpliciter: nam mai-
or quocumque deficit; atque adeò unde-
cumque repugnet dissensus, simpliciter,
& absolute dicitur Impossibilis. In qui-
bus pudor est immorari, nisi aliquietiam
ex Scholā nostrā pro subtilitatibus ima-
ginariis contra communem sensum pro-
trudendis, refractatii forent.

275 Minor, in quā est difficultas,
ostenditur. Primi ex dictis: quia quod
nullo modo consequitur ad determina-
tionem Creaturæ, non ipsi attempe-
ratur, aut subest quoad existendum,
vel non existendum: ergo est inimpedibi-
le. Secundò: quia nullus actus divina vo-
luntatis potest evitari à Creaturā, nisi
quatenus hanc potest evitare ejus objec-
tum in esse rei, atque adeò in esse cogni-
ti, & demum, in esse efficaciter volit: nam
sympaticè tollere divina decreta, aut
exercere alium influxum præter intentio-
nalem est pro�ts inintelligibile: cùm
Decreta non pendeant ab objectis in esse
rei, nisi quatenus pendent in esse sic cog-
niti: sed Decretum ex se independens ab
omni notitiā impediti à Creaturā, non
potest sic impediti à Creaturā, ut per se
patet: ergo nullomodo potest à Creaturā
impediti. Tertiò: quia si Decretum in ca-
su auxiliorum indifferentium posset im-
pediri, deberet esse per dissensum: id re-
pugnat: nam vel impedit et immediatè,
vel mediatè: non mediatè: quia impedi-
re

*Suprà à
nu. 210. &
seqq.*

est immediatè est impeditre, impediendo
aliquid: quo immediatè dependet à prio-
ri decretum: nihil autem ex his potest
voluntas impeditre. Non immediatè: nam
alioqui creatura deberet posse necessita-
re. Deum immediatè, ne deceperet:
quod est inintelligibile.

276 Quartò: quia Creatura nihil
potest amplius exercitè impeditre physi-
cè: quād quod intentionaliter potest ex
his, quā præcedunt ad ipsam: nihil enim
ex his impedit, nisi intentionaliter: ergo
neque Decretum: at Decretum sic non
potest: nam Decretum existens pio priori
ad omnem existentiam intentionalem
Creaturæ consentientis, vel dissentientis,
nequit ab ipsa intentione iter impeditri.
Quintò: Tale Decretum existere potest,
quin pro posteriori signo aut disposito
subsequatur ex determinatione Creaturæ.
Scientia Media de consensu: ergo exi-
stere potest, quin in Deo exercita sit ali-
qua ratio posterioritatis, & respectus ad
libitum Creaturæ: ergo existere potest,
impeditis his omnibus, quā Creatura po-
test impeditre, casu quo sit libera in con-
sentiendo, & dissentienti: ergo tale Decre-
tum est inimpedibile.

277 Confirmatur hæc omnia: Nequit
dari potestas evitandi Prædefinitionem
consensus, nisi detur potestas libera dis-
sentiendi: patet: sed in homine sic præ-
definitione non datur potestas dissentien-
di: ergo neque potestas evitandi. Vel
aliter: non est potestas dissentendi, quin
sit potestas evitandi prædefinitionem:
quia dissensus est impeditio conlenfus; &
omnem connexionem cum ipso consen-
sus, ut patet; atqui in homine sic præ-
definitione non est potestas evitandi prædefi-
nitionem: ergo neque potestas dissen-
tiendi: ergo neque libertas. Vtiusque
Syllogismi minor uno istu probatur:
Potestas dissentendi, seu potestas evitan-
di Prædefinitione est potestas ad dissen-
sus, ut est impeditio consensus; atqui
in homine sic prædefinitione non est potes-
tas ad dissensum ut est impeditio con-
sensus: quod ostendo: dissensus ut est im-
peditio consensus est dissensus ut exclu-
sivus consensus, & ut evitativus omnis
connexionis cum consensu: Vnumque ab
altero separari nequit. Atqui in homine
sic prædefinitione non est potestas ad dissen-
sus, ut est necessitas, ne sit cum ipso non
so-

est impeditio consensus: In Primā
278 Probatur minor proxima: Dispen-
sus ut evitativus connexionis cum con-
sensu, est dissensus, vel reipsa antecedens
ad aliquid, vel saltem determinative p̄a
& Præde-
cedens ad aliquid, quo posito deficit ipsa finitane.
connexio cum consensu, vel aliquid essen-
tiale p̄incipium ad ipsum: Explico me:
nequit impeditri. Prædefinitione per dissen-
sum, nisi ipse dissensus sit ratio prior ad
Scientiam Mediām: oppositam Scientiæ,
sine quā talis Prædefinitione haberi nequit:
si enim ipse dissensus nihil detinet, &
quā dependeat in esse vel positivè, vel
negativè connexionis cum consensu, non
apparet via, quā possit esse evitatio rati-
onis connexionis. Nunc sic: Sed eipsò
quod Prædefinitione solum pendeat in esse
à Scientiæ simplicis intelligentiæ, dissen-
sus non potest determinare quidquam à
quo vel positivè, vel negativè pendeat:
ergo dissensus nequit esse evitatio ipsius:
ergo in homine prædefinitione non est po-
testas ad dissensum, ut prior est aliquo, à
quō pendeat in esse Prædefinitione: ergo
neque est potestas ad dissensum. Ex his

279 Argumentor tertii sic: & ape-
rio, undenam huic Decreto vniuersitatis
tertia ex
prædeterminandi, & necessitandi. De-
cretum hujusmodi seipso est essentialiter
infrustrabile: nam est efficax: Deinde est
independens in existendo à suppositione
liberæ creaturæ: ergo necessitat seipso
consensum. Probo consequentiam. Nam
ex illâ necessitate, quam ex se habet ne
frustretur, seipso est necessitas ne desit con-
sensus, in expectato ullo libito alterius
voluntatis: ergo est necessitas ne desit
consensus, ex proprio libito: ergo est ne-
cessitas se ipsa executiva consensus, ne
sit locus suæ frustrationi: ergo necessi-
tat. Paulò aliter: hujusmodi Decreta
sunt infrustrabilia: patet: Deinde ex in-
dependentia, quam habent in existendo
sunt inimpedibilis ne concipiatur à Deo:
ergo necessitant, seque ipsis causant ex-
istentiam consensus, cùm existunt. Pro-
bo consequentiam. Existere, & impeditri
non posse, est existere frustrata effectu, si
effectus non ponatur: quia solum posset
excusari frustratio ex evitatione Decre-
ti: ergo si in Decreto est necessitas ne
frustretur, aut ne frustri possit, (ut cer-
tò est) est necessitas, ne sit cum ipso non
so-

Aranda de Deo.

In Primā solūm carentia affectūs, sed ne potestas
par. træt. quidem ad eam carentiam: ergo seipso
z. de Dev est prædeterminans, & necessitans ad
Providūt. consensum. Efficacia enim talium Decre-
torum esse debet pura; & simpliciter exe-
cutoria, cùm habeatur sine ullo respectu
& Prede- ad suppositionem liberam Creaturæ.
stivante.

280 Ex quibus patent duo. **Primum**: unde veniat his Decretis vis necessitandi. **Secondum**: omnino implicanter ab Adversariis dici, & contendi hæc Decreta esse de ordine purè intentivo, posseque disjunctivè vagari inter consensum liberè eliciendum, aut necessariò: quicquid sit, an vagari possit inter media seip-
sis indifferetia, aut seipsis necessitania: ex eorū enim, vi singula media, qui-
bus ea Decreta coexistunt, redundunt
indispensabiliter necessitania. Alia plu-
rima subtiliter Pater Magister Thyrus
tom. 2. disp. 6.

R. adm. P. *Thyrsus*. *subtiliter* Pater Magister *Thyrsus*
Thyrsus. *tom. 2. disp. 6.*

SECTION III.

SOLVUNTUR ARGUMENTA CONTRARIA.

Objec^{tio} prima. 281 **O**bijices primum: Decretum hujusmodi neque tollit, neque impedit potestatem proximam consentiendi, & dissentendi: ergo neque libertatem. Probatur antecedens: nam hoc Decretum imprimit seipso non influit immediatè in consensum, cum supponatur ordinis purè intentivi: deinde neque inducit immediatam necessitatem: nam pro posteriori ad ipsum videt Deus per Scientiam necessariam, Media prædeterminantia: & per Medium, Media indifferenta, efficacia tamen contingenter: videturque per utrumlibet horum Mediorum ordinem aequè obtineri posse consensum, qui est finis intentus: non ergo tenetur ex vi talis intentionis necessitate per medium prædeterminans. Denique non tollit illum ex requisitis immediatè influxivis in consensum, aut dissensum: componi enim potest cum cognitio- ne alliciente ad consensum, & retrahen-

*Solvitur
ex retrò
dictis.*

de nego: antecedens. Ad probationem? di-
ca seipso necessitare: tūm impediendo
præparationem concursus: indifferentis:
tūm determinando seipso consensus exi-
stentiam: quare si sò lupponitur mane-
re posse intra ordinem purè intentivis:

283 Objices secundò : Tale Decretum in casu auxiliariorum indifferentium est impedibile : ergo non tollit libertatem. Antecedens probatur, primò : quia ex suppositione auxilii indifferentis, pro signo voluntatis constituta per ipsum, jam committitur ipsi voluntati potestas consentiendi , vel dissentiendo ergo & potestas impediendi Decretum : nam cum dissensu nequit existere. Secundò : Nam poni auxilia indifferentia , & excludi necessitantia est unum , & idem; ergo si Decretum ponit auxilia indifferentia; pro eo instanti, excludit necessitantia : ergo si in eo instanti existit dis-

*Objectio
secunda.*

sensus, existit sine principio necessitan-
ti. Sed si ponitur dissensus, Decretum fru-
stratur: quia nequit inducere necessitan-
tia. Frustrari est impossible: ergo si poni-
tur dissensus, non fuisset. At potestponi
dissensus: nam consentit sine principio
necessitanti, atque adeò liberè: ergo po-
test ponere id, quo posito non est possibi-
le, quod in Deo Decretum existat: ergo
potest impedire Decretum. Tertiò: si ob-
aliquam rationem tale Decretum non
esset evitabile, maximè quia non pendet
absolutè à nostro consensu, nisi ex suppo-
sitione auxilii indifferentis: atqui id
non obest: tūm quia Scientia Conditio-
nata, licet ex se absolutè non pendeat à
consensu absoluto , nisi positâ conditio-
ne, sufficit id, ut sit evitabilis: ergo licet
hoc decretum ex se non pendaat absolu-
tè à consensu conditionato , nisi posito
auxilio indifferenti , sufficiet id , ut sit
evitabile. Tūm etiam quia frigiditas po-
test tolli à calore , quin frigiditas pen-
deat à calore: ergo similiter. Hæc, potius
sunt præoccupata mentis conatus, quām
objectiones : & ea ultima paritas , quā
Lynze uititur, erubescit, nisi fallor, inter P. Lynze.
hæc seria.

284 Respondeatur , negando antecedens. Ad priam probationem , in qua petitur sedè principijum, nego etiam antecedens. Ad alteram, distinguo antecedens : poni indifferentia , prout prævisa sunt in hypothesi à Scientiâ Mediâ , & pro-

Disp. 35. Praedef. pendens tantum in Operari. sect. 3. 579

proit constituunt libertatem, concedo
poni indifferentia, secundum se, nego
quia potest ab extrinseco superaddi vis
necessitandi. Deinde tota objectio est
repetitio conclusionis, quam negamus
& dico, si existeret in eo casu dissensus,
sequi frustrationem Dec. eti: nam impe-
diri non potest: quæ frust. abilitas cùm
impossibilis alioquin sit, neque possibi-
lis est dissensus: atque adeò consensus, si
existit, necessariò existit. Ad tertiam
nego maiori, ratio enim solum est: quia
ex se nullomodo dependet neque à con-
sensu absoluto, neque à consensu condi-
tionato: neque ex ulia circumstantia po-
test reddi dependens: cùm ex ulia cir-
cumstantia possit reddi ex se indigens
illius, cuius ex se essentia liter non indi-
get.

285 Prima paritas ex Scientiâ Mediâ prorsus est inutilis : nam Scientia Media ex se *duo* habet. *Primum*: determinari ad existendum à consensu Creaturæ conditionatè existente. *Secundum*: ex se connecti cum veritate absolutâ consensu, si sit conditio: quid ergo mirum, quod Scientia Media prout in comple-
xo sui, & conditionis, reddatur absoluta connexio cum consensu abso-luto? Quid
verò simile est in hoc Decreto? Nam ne-
que à veritate conditionatâ Scientiæ Me-
diæ determinatur in existendo : neque
cum ipsâ connectitur ex suppositione
auxilii indifferentis: aliud enim est, quod
ex suppositione auxilii indifferentis con-
nectatur cum consensu , ejusque condi-
tionatâ veritate: aliud , quod connecta-
tur cum veritate conditionatâ Scientiæ Mediæ : quæ indistinctio Adversarios fe-
sellit: connecti cum veritate conditiona-
tâ Scientiæ Mediæ est connecti cum con-
sensu liberè posito ex hypothesi Scientiæ Mediæ; & hæc est quæstio: & id nego. Con-
necti cum consensu ex suppositione auxi-
lii indifferentis à se positi est ipsum non
posse esse sine consensu , quantumvis sub
eodem auxilio ut ob-sicitur Scientiæ Mediæ , defuturus fuisset consensus : Con-
sensus enim determinans Scientiam non
est consensus utcumque, sed consensus li-
berè positus. Secunda paritas Lynzei non
venit ad rem : non enim Decreta tollun-
tur ; sed vitantur : nec vitantur liberè,
quæ non cadunt vel mediate, vel imme-
diatè in dominium voluntatis, modo quo

suprà explicatum affatim est

286 Objicies tertio: Decretum dandi auxilium indifferens, si p. ævideatur esticax, & a i. quin dadi p. edetem inans, non necessitat, si ponit indifferens: quod ob viis exemplis ostenditur: Primo: de cernat Deus horâ nonâ Leonem occidi à Petio venaturo: deinde exeat venatum Petius, præsciatque Deus fore ut Petrus velit occidere Leonem: cur non assequetur finem occisionis, hoc medio, quo Pe-

In Primā
par. tralt.
ur 2. de Deo
s, Providēt.
ed & Præde-
stinan e.

à Objectio
m teria ex
us Moderno
- confidēter
- arguente.

- *Solvitur.*

Relpondetur : *imprimis* parita- *Solvitur.*
tati humani ad Divinū esse om- *Primo*
nidam. Tùm quia Decreta huma-
na, iquoquin efficacia, manere pos-
neā efficaciam purè affectivam, &
s; at Decreta Divina, alioquin
eōipsò sunt irresistibilia : unde
alii Decreti humani maneat to-
s exequentiis, idèò est, quia De-
cumentum præsumptum, pati potest
nem. Tùm etiam, quia Decre-
ta purè speculativè habent in
libertatem nostram: at ad no-
tum omnino requiritur ex-
ecutio Divini inimpeditibilis: alio
scilicet nequit esse attemporatè
andens omnipotenter Decretum.
Secondo.
Decretum illud dādi auxi-
fferens, si prævideatur efficax,
in posse velle date Auxilium in-
secundum se; non verò indiffe-
rentiā consentiendi, & dif-
ferentiā, quæ objicitur Scientiæ Mediæ:
Auxilium indifferens indifferentiā
Scientiæ Mediæ est auxilium in-
indifferentiā constitutā per ex-
omnis impedimenti inevitabi-
le est Decretum, de quo loqui-
s; si aliter imaginantur Adver-
tunt sordē principium. *Tertio* *Tertio.*

Dddd 2 exin-

In Primā exinde nego antecedens. Ad primam pro par. trahit. bationem, dico, posse Deū præscire, quod 2. de Deo Petrus liberè volet occidere Leonem, si Providēt. & Præde- venatum exeat, non quidem potestate finante. conjunctā cum hoc Decreto: sed potesta- te constituta per exclusionem illius: nam potestas liberè volendi occidere Leonem determinativa Scientiæ Mediæ est potesta- te constituta per exclusionem impedi- menti inevitabilis, quale est decretum de quo loquimur: unde ipsi exinde hæret vis necessitandi, ut dicebamus ad pri- um argumentum. Ad secundam patet ex discrimine nuper annotato inter Decreta Divina, & Humana.

Objec-
tio
qua-
rta.

288 Objec-ies quartò: In cumulo au- xiliorum indifferentium est vaga meta- physica necessitas, ut sit aliquid efficax: quare id scit Deus per Scientiam Empi- cias intelligentiæ, sibi nempe non posse deficere Medium, quo liberè obtineat consensum à Petro: ergo potest è solo du- citu simplicis intelligentiæ efficaciter vele consensum liberum Petri, sine ullâ laſione libertatis. Antecedens supponi- tur, ut valde probabile, acriterque de- fenditur à Modernis nostris, quos novis- simè foveat, & illustrat R. adm. P. Thyr- sus tom. 2. disp. 4. & 5. acriter alioquin pugnans contra Prædefinitiones hujus- modi, disp. 6.

R. Adm.
P. N. M.
Thyrsus.

289 Probo consequiam. Primò: quia licet tale Decretum sit simpliciter inimpedibile, tamen non habet majorem connexionem cum consensu, quam Nec- cessitas disjunctiva cumuli; atqui illa nec- cessitas, licet alioquin inevitabilis, non nocet libertati: ergo neque talis de- terminat coexistat in instanti A: quare, cùm in eo instanti exclusa sint cetera, & non sit potestas frustandi prædefinitionem, neque impediendi, (cùm existentia talis prædefinitionis nullomodo pendeat à determinatione creati arbitrii,) non potest in tali suppositione dari potestas dissentendi; atque adeò neque libertas. At illa necessitas vaga, cùm non egeat, ut cum isto auxilio, cui recipit Petri voluntas, hæc consentiat; verifice- turque satis per consensum conditiona- tum sub auxiliis aliis, nullonudo impe- ditur Petri potestas ad dissentendum tali auxilio, quicquid sit de tali vagâ necessitate: est ergo magna disparitas. Exinde ad primam consequiæ proba- tionem, nego majorem. Ad secundam,

necessarium: ergo natura hujus Prædefi- nitionis est omnino conformis illi vagâ necessitatì.

290 Sic omnium acutissimè objicit Pater Koninc loco suprà citato: & ex P. Koninc. hac doctrinâ videtur sibi de Nostris tri- phare Godoy & sp. 67. de Prædef. §. 2. & Godoy num. 4., quali pugnantibus pro faſitate exinde principii: nempe: Quod ex inimpedibili exultans. sequitur, est in impeditibile: quo stetit hu- cusque fortuna nostræ Scholæ contra Thomisticam. Nihilominus cedunt argumen- to plures: & vix est qui permisso suppo- fitione audeat negare sequelam: præter Henau part. 2. de Scientiâ Mediaâ sett. 44. Henau. nu. 5689. & iei. 447. à num. 5720. qui ta- men fugit absurdum ritu timentis, non solventis: quæ imitatur Magister Thysius disp. illa à num. 51. plurima hinc & inde permisces, & vix retentâ permissione Decretorum hujusmodi, quam gratis omnes in limine facimus.

291 Respondeatur: transeat antece- dens apud me omnino falso, ut osten- etiam per- dam lib. seq. & nego sequelam conse- miffo falso quentis. Ratio dispositatis mihi videtur principio, aperta: quia Prædefinitionis consensus, alio quo niti- quum independens in existendo à Scien- tur.

M. Thysius.

Solvitur.

292 Instabis: Licet ea Prædefinitionis sit inimpedibilis; impediti potest ab ho- mine, ne sit complexum ex ipsa & hoc auxilio, evitando Scientiam Medium de consensu sub hoc auxilio, & conseq- uenter hoc auxilium: sed nequit esse potestas in homine ad evitacionem complexi, quin detur libertas: ergo neque illa Prædefinitionis, quin maneat cum ipsa libertas in homine. Præmissæ sunt probandæ: & minor patet: quia potestas evitandi complexum est potestas faciendi, ne detur connexio cum consensu, per dissensum: atque adeò est potestas dissentendi; at- qui nequit esse in homine potestas dis- sentendi, evitando connexionem cum consensu, quin detur libertas, ut per se patet: ergo. Major primi Syllogismi probatur: Nā alioquin destruitur supposi- tio questionis: & urgetur: quia Scientia Media de consensu sub hoc auxilio est evitabilis à Petro, v.gr. sed Prædefinitionis nequit imperare hoc auxilium nisi sit Scientia Media de consensu sub ipso eo- dem auxilio: ergo est evitabile à Petro id, sine quo nō eset in tali hypothesi hoc auxilium: ergo potest facete ne sit com- plexum ex hac prædefinitione & hoc auxilio. In hac instanti latet tota æqui- vocatio eorum, qui argumento cedunt.

nego minorem. Ad probationem dico eam prædefinitionem necessitare, ut con- sentiat sub auxilio, cui ipsa conjunga- tur, ex modo dictis: quæ profundè pen- triāda sunt; ut pateat, quā inaniter ce- di soleat argumento contra principia, quæ semper manere deberent inconclusa, quovis modo discurras.

293 Respondeatur: Distinguo ma- jorem: impediti potest potestate evitativâ Scientiæ, conjunctâ cum hoc auxilio, & prædefinitione, nego suppositum: potesta te evitativâ Scientiæ Mediæ, prout ipsi Scientiæ Mediæ objicitur, constituta vi- delicet per exclusionem connexionis in- impeditibilis, concedo. Itaque Fatoz Scien- tiæ Medium semper esse, & manere evitabilem: sed dico, non esse evitabilem omni potestate, sub quâ ponatur subjectum hypothesis Scientiæ Mediæ. Ratio est pa- tentissima: nam Scientia Media non est evitabilis nisi potestate, quæ importatur in ejus hypothesis, quæ potestas est potes- tas prædominii, & libertatis: si verò singas Decretum prædeterminans con-

sensum, sed tali vi prædeterminandi, ut In Primā foliū velit necessitare voluntatem sub par. trahit. auxiliis alioquin indifferentibus, sub 2. de Deo quibus videatur voluntas alioquin con- Providēt. sensura; tunc Impediri potest à voluntate & Præ- Petri, ne tale decretum prædeterminans finante. jungatur huic auxilio: non tamen id po- test potestate coextitivâ cum tali Decre- to, sed potestate constituta per exclusio- nem ejusdem, ut subest Scientiæ Mediæ.

294 Et ratio omnium est: quia si Prædefinitionis est inimpedibilis secundum se: nō datur posse impediti complexum, nisi quatenus potest impediti compars, nem- pe auxilium, quod de facto datur: sed nequit impediti tale auxilium: alioquin Petrus constitueretur in libertate impe- diendi ipsam libertatem: quæ potestas omnino repugnat: nam exercitium liber- tatis, ipsam destituens implicat: ergo. Vide rem in hanc multa lib. 6. à nu. 409.

295 Objec-ies quintò: Potest Deus Objec- tio habere Decreta hujusmodi: Nolo dare Pe- quinta. trum auxilium efficax. Vel, nolo dare ullum auxilium inefficax: nunc sic: & lo- quamur de primo, claritatis gratiâ: illud Decretum est incompossibile cum consen- su: nam si consensus existeret; jam eset auxilium efficax, cujus oppositum decer- nit Deus. Deinde est inimpedibile: quia folius Dei est dare, vel non dare auxilium efficax. Tertiò: non lredit liberta- tem: quia quoties homo dissentit, habet Deus nolitionem efficacem dandi ulium auxilium efficax: ergo Decretum incom- possibile cum dissensu, & alioquin inim- pedibile non nocet libertati. Valde se per hac cruciat Pater Borrull disp. 13. P. Borrull sett. 5. à num. 81.

296 Respondeatur: ea Decreta, si con- cipientur habeti à Deo solo ductu sim- plicis intelligentiæ, & inimpedibiliter, esse quidem ex una parte chymatica: & ex aliâ, nocere libertati. Quare ea habet Deus, vel definit habere dependenter à Scientiæ Mediæ; atque adeò inimpedibili- ter, si enim Deus non dat ullum auxilium, nulla est quæstio: si verò dat auxilium, cùm ex me pendeat, quod in re sit efficax, vel inefficax, atque adeò, quod præviderit Deus efficax fore, vel ineffi- cax, si detur; ex me penderet, quod habue- rit Decretum, quod habet, vel non dan- di auxilium efficax, vel non dandi ineffi- cax. Itaque quoties Deus dat auxilium quod

In Primā quod videt inefficax, ita desinit efficax
par. trah. dare, ut in me sit facere, quod si dat hoc
2. de Deo auxilium, desinet habere nōitionem dā-
Providūt.

& Præde-

DISPUTATIO XXXVI.

PRÆDEFINITIO PROXIME OPERATIVA, vel Executiva, vel condeterminando comitans.

Scopus
Disputa-
tionis.

297

EQVELAM Decretorum hujusmodi, & in ipsâ com-
munib[us] Scholæ nostræ principiis præjudicium, om-
nino[n] M[er]tueri, atten[t]a mearum Prædefinitionum, &
indivisibilitatis in Decernendo Divinæ Doctrinâ, te-
status, & questus est clanculūm aliquando nonne mo:

quod ex supra dictis, & eodem omnino[n] tenore, quo typis trado, jam tūm
dictatis, patet, quantu[m] cum iuriâ, judiciique præoccupatione pronun-
tiatum sit: ut alia silentio premam. Quæ, licet plenè condonem, aut pla-
nè non curem: quia hæc ipsa Decreta etiam tūm in Dictatis, ferè eodem
etiam tenore, quo imprimo, dissipaveram: Placet tamen h[ic] spatio[n]is cla-
riusque ferre judicium de decretis eisdem, ne meam de ipsis imposterūm
mentem, quisquam ultrâ vel divinando colligat, vel desideret.

SECTIO I.

QUÆSTIONIS TERMINI: IV DICA Theologorum: Vazquii, & Derkenni desertio, de Decreto comitante.

Termini ex lib. 6. 298 **N**omine Prædefinitionis prox-
imè Operativæ, vel Executivæ
circa consensum. (sub quo etiam Præde-
finitionem seipsâ formaliter, & unicè
præp. ativam Divinæ Omnipotencie in-
clusam volo,) quid apud omnes venire
debeat, constat ex lib. 6. præced. à nn. 533.

Decretum P.R. bade-
neyra. 299 Decretum condeterminando co-
mitans fecit hac tempestate celebre P.
Gaspar de Ribadeneyra, qui docet primò,
Repugnare, quod existat consensus, seu
actus bonus à Creaturâ, quin sit in Deo
circa ipsum, Efficax, & infrustrabile De-
cretum. Docet secundò: hoc Decretum ne-
que esse antecedens, neque consequens
determinationem Creaturæ, sed comitans. Docet tertio: tale Decretum esse
non quod influit, sed quo Deus influit in

di auxilium efficax: quare decreta hujus-
modi semper impedibilia sunt.

ve-

velit, & sub quovis auxilio.

300 Pro Doctrinæ sic propositæ pos-
sibilitate, utilitate, & necessitate pug-
nat acriter disp. 10. de Prædef. & acrius
in manuscriptis vindiciis ad tractatum
eundem: Citatque pro se ex nostris Vaz-
quium & aliquos ejus Discipulos: ex
Scholastis, Vulpem, Smising, & Pon-
tiū: & novissimè P. Derkenni. Sed Vaz-
quistæ aliter, & ex alio principio discur-
sunt: Décretumque comitans faciunt
pendere, & dirigi à Scientiâ Mediâ: non
sic cum Scholastis, & consequentiâ Pa-
ter R. badeneyra. Pater Derkenni dis-
currat etiam aliter: Nam d' sp. 11. de Deo
cap. 3. solum admittit Decretum, quo
Deus velit determinatè concurrere de-
terminatus à creaturâ: Sicut enim, inquit,

in Scho à nostrâ creatura determinat Di-
vinam Omnipotentiam, ut concurrat in
actu secundozita determinat Divinam Vo-
lunta[m], ut re it concurrere: quare sicut
Omnipotentiam concurrere est ex deter-
minatione creaturæ, Deoque immediate
non libertum: ita sic efficaciter veile Deū,
est ex determinatione creaturæ, Deoque
immediatè non libertum. Quare non fa-
vet Ribadeneyra. Præstat tamē amovere
breviter hinc Doctrinam Vazquistarum,
& novissimam Derkenni, ut expeditior
locus sit difficultori controversiæ.

Vazquez,
& affecte

301 Imprimis Vazquistarum, quos
pro se allegat Ribadeneyra, discursus de
Decreto comitanti, nütztur in Doctrinâ
complente actus liberos Dei per extin-
secum: quare neceste est, ajunt, ut actus
Divinæ Voluntatis adjunctus operatio-
ni creaturæ, denominetur ipsam efficaci-
ter: volens per seipsum, atque adeò comit-
tatur, sine illâ latione libertatis. Dispu-
cit priu[m] ex falso fundamento. Secundo:
quia simile Decretū admissi debet etiam
circa materialem actionem peccati; quod
non decet Deum. Tertiò: quia vel tale
Decretum est necessarium, ut medio illo
prodeat actio creaturæ ab Omnipoten-
tiâ, vel non? Si secundum, quod nega, e-
videntur Adversarii, non est cur admitti
debeat. Si primum: vanò constituitur
per ipsam actionem Creaturæ: sicut enim
actio non oritur à seipsum; ita neque à
Decreto: Deinde sicut actio creaturæ ne-
quit esse iatio, cur Omnipotens pri-
matum exerceat in operando; neque ta-
le Decretum. Insuper si ob hac tale De-

cretum constitutatur præcisim ab actione In Primâ
creaturæ, nequit non esse præcedens, & par. trah.
prædeterminans. Quartò: quia si tale 2. de Deo
Decretum habetur à Deo ex direzione Providet.
Scientia Mediæ ergo tale Decretum non & Præde-
præcedit Scientiam Medium: quomodo finante.

ergo per Scientiam visa est operari vo-
luntas, & non est visum tale Decretum:
cum alioquin indispensabile sit? Demum
si tale Decretum præsumt est, vel prævi-
sum est ex parte conditionis, ve ex parte
conditionis? Si ex parte conditionis,
fit ridicula Scientia Media, ut bene ur-
get Suarez contra Bellarmium, Diota- Suarez.
levium, Pessantum, & Corduvam Vaz- Bellarm.
quio subscriptibentes prolegom 2. de Gra- Diotalev.
ti à cap. 8. num. 18. si ex parte conditio- P. Santiu
nati: vel incidit in sententiam Ribade- Corduva.
neyra: vel in discutitum Derkenni, de
quo jam.

302 Derkenni discursus, multiplici Item P.
ex latete rit. Primo: quia omne deter- Derkern.
minans distinctum ab eo, quod determi-
natur, præcedit ad ipsum, ut max urgebitur Mox sett.
selt. 3. ergo & actio creaturæ præcedet 3.

ad hoc Decretum: hoc autem repugnat:
quia Decretum hoc determinat Divi-
nam Omnipotentiam, ut velit concurre-
re: ergo non est posterius Divino con-
cursu: ergo siquidem est posterius actio-
ne creaturæ, creaturæ actio orta est pro-
priori ad concussum Omnipotentie. Se-
condò: quia implicat volitionem unius
determinari à volitione alterius, nisi hec
in illam influat vel immediatè, vel me-
diatè: nempe mediâ cognitione necessi-
tante: Sed creatura media sua volitione,
nihil præstat circa Divinam Volunta-
tem: ego neque determinare potest. Di-
cere verò resultare sympatheticè, est Deo
omnino[n] indignum. Adde, repugnare Deo
Decretum, quod ipsi liberum non sit: hoc
autem non ita esset: quippe prædetermi-
naretur à creaturâ: unde ipsemet actus
creatüræ jam existens, qui supponitur fa-
ciendus ab Omnipotentiâ, constitueret
Voluntatem Divinam, ut posset velle pre-
stare concussum in ipsum, quo nihil
magis à veritate alienum dici
potest. Mittamus hæc.

In Primā par. tratt.
2. de Deo TRÆDEFINITIO PROXIME OPERA-
Providet. tiva, vel Executiva nequit: com-
& Prede- poni, cum Actus prædefini-
finante. sti liberate.

§. I.
PROBATIONES ASSERTI.

Probatio Prima.

303 O Stenditur primò ex naturā talis Prædefinitionis: & argumentor sic: Vis proximè operativa, & Executiva Decreti efficacis state nequit, quin in ipso Decreto sit vel vis se ipso causandi effectum prædefinitum, vel vis se ipso determinandi Omnipotentiam, ut causet: atqui ex utrolibet prædicato nocet libertati: ergo Prædefinition proximè operativa, vel executiva consensū, nocet ipsius libertati. In hoc Syllogismo stat tota vis: & consequentia tenet. Major patet: tūm quia Decretum executivum exinde discrevimus lib. 6. à num. 534. & 570. distinguendo duplex efficacia genū, effectivę, videlicet, & affectivę: neque video, quomodo aliter neganda sit Decretis Prædefinitionis vis determinandi: Tūm: quia vis proximè operativa, & Executiva necessariò est de linea immediati comprincipii ad opus: (an ex se requisita sit, an non: de quo modò præscindo.) Nunc sic: immediatum comprincipium operis ex se connexum cum operis existentiā, vel est se ipso viscausandi effectum, vel est vis se ipso determinandi Omnipotentiam, ut causet: Nam quod est ex se determinatissimum in genere causandi effectum, determinari non potest, sed cuncta, quibus coexistit, se ipso determinat: id quod utrumque mihi videtur in Decreto indispensabilius.

304 Minor probatur: quia ex utrolibet prædicato necessariò præcipit voluntati munus se determinandi: at prædefinition præcipiens voluntati creatae munus se determinādi, necessariò nocet libertati: libertas enim est jus se privativè determinandi: ergo, &c. Major patet: quia si se ipsa est ratio determinans Omnipotentiam, cùm præcedat concursus, atque adeò actionem creature, non est locus arbitrio alterius determinantis. Si se ipsa est vis causandi, pro iibito

volentis per ipsam erit effectus.

305 Neque dicas primo, eam præ- finitionem talis esse naturā, ut nunquam existeret in Deo, nisi alias foret con- fusa Voluntas; atque adeò attemperari libertati. Contra enim est priuò: quia gratis singitur in Decreto talis naturā: Nam si Decreto habet vim ex se de- terminandi, & causandi; ad quid quasi expectet determinationem alieni arbitrii? Is quippe attemporandi se modus arguit in Decreto vim pure speculati- vam effectus. Contra secundò: quia ne- quit attemperari libertati principium, quod ipsi præcipit vim, & jus se deter- minandi.

306 Neque dicas secundò, eam præ- definitionem evitari posse pro iibito vo- luntatis; atque adeò ejus non nocere li- bertati. Contra enim est priuò: quia ubi nullus restat alieno iibito locus; quomo- do quidquam est evitabile pro iibito alieno? Vnde patet per responsiones hujusmodi peti principium ab Adversariis. Contra secundò: esse evitabilem Præde- finitionem est ita exaltare, ut nunquam extitisset, si voluntas alias non esset con- sensu: at id neque tali prædefinitioni competit, neque juvat ex nuper dictis. Contra tertio: quia nequit evitari Præ- definitio, quæ præcipit munus determi- nandi Agenti, à quo deberet evitari, si posset.

307 Ostenditur secundò, ex naturā Probatio principii liberi, & requisitorum ad ip- secunda. sum: & argumentor sic: Nequit stare li- bertas, & dominium principii liberi, ni- si ipsi subordinatae, & attemperatae sint ceterae concursus, atque adeò quin Omni- potentia concursus sit ipsi indifferenti- ter præparatus, & oblatus; atqui cum hujusmodi Prædefinitionibus stare ne- quit talis concensus Divinæ Omnipoten- tiae, & indifferentia Divini concursus: ergo neque libertas, & dominium voluntatis. Major ex ipsa terminorum exposi- tione patet. Probo minorem: quia præ- paratio indifferentis Divinæ Omnipoten- tiae, ejusque attemperatio ad arbitrium creature, vel stat (ut opinor) in exhibi- tione principiorum ex se indifferentium prout conjuncta cum passiva exclu- sione aliena determinationis ad unum, & impedimenti inevitabiliter velut alii opinantur, in Decreto, quo Deus se præim- pedit

Evasio in- tercipitur

Supradicte

Probatio

Solutio

RR ex Do- trina P.

Nec altera

Quæ in

Aranda de Deo.

pedit determinationem actionis, ejusque impeditiōnem: quovis modo discurritur, ea præparatio debet esse entitatē indifferentis, & per eam exclusionem con- stitui, ut patet ex dictis à num. 218. At- qui cum Prædefinitionibus hujusmodi state nequit ea exclusio, & præparatio, cùm stare nequeat exclusio sui: ergo, &c.

308 Ostenditur tertio: ex naturā sig- ni immediati libertatis ad agendum, & non agendum liberè. Sic argumentor: Signum immediatæ potestatis etiam pro ximæ ad agendum libe: è, vel non agen- dum, est signum indiffe: entia, præcindens ab opere, ejusque carentia; sed signum indifferentiæ præcindens ab opere, ejusque carentia necessariò præcindit à determinatā connexione cum opere: ergo signum immediatæ potestatis etiam proximæ ad agendum liberè, vel non agendum, necessariò præcindit à deter- minatā connexione cum opere: ergo signum immediatæ potestatis constitutum per determinatam connexionem cum opere non est signum potestatis imme- diatæ ad agendum liberè, vel non agen- dum. Atqui si Prædefinition sit proximè operativa, vel executiva, constituit signum immediatæ potestatis per connexio- nem cum opere: ergo constituit signum essentialiter diversum à signo potestatis immediatæ ad agendum liberè: ergo ta- lis prædefinitionis suppositio stare ne- quit cum libertate operis prædefiniti. Omnia bene descendunt ex primo Syllo- gismo, de cuius nulla propositione dubi- to, nec dubitari posse video, si standum sit principiis Scholæ nostræ.

309 Potest nihilominus dupliciter tentari solutio. Primo, dicendo, prædefi- nitiones istas non esse prærequitas, sed superaddi gratis principiis alioquin suf- ficientibus, & sufficienter constituenti- bus, præcisim ab illis, signum indifferenti- tæ, vi cuius potest impediri existentia talium prædefinitionum. Secundò dicen- do cum Ribadeneyrā, non debere omnia Ribadeneyrā, non debere omnia comprincipia ad utramque partem liber- rā: non tatis, ad earum utramque præcedere: ne- vera ex que enim præcedunt ad operationem, ni- si principia, à quibus fluit: cùm velò ope- ratio consensū non fiat ab omnibus principiis, à quibus dissensus, nec econ- trā: fit, non debere præsupponi ad con- sensū ea omnia, quæ requiruntur pro-

ximè ut existat dissensus. Exinde dici po- test, eatenū signum indifferentiæ præ- par. tratt. cindere à consensu v. gr. quatenus dicit 2. de Deo potestare non consentiendi; cùm autem Providet. potestas non consentiendi non sit pro & Prede- piori ad consensum; neque potestas cō- finante.

sentienti sit priori ad exclusionem consensū: videtur fieri, posse me per dis- sensum evitare liberè aliquid quod non supponitur in signo principiū immediati ad dissensum; sicut in signo immediato ad consensum supponi deberet, si con- sentire.

310 Neutra solutio subfiliere potest. Non prima: primò: quia præclusa est subfiliit. præcedentibus argumentis. Secundò: Nō prima.

quia si prædefinitione immediata, necessariò prærequisita sit, si non existere ne- quit, si existat, in aīo signo præter- quā in signo immediatæ potestatis: ergo si ea potestas immediata debet esse potestas agendi liberè, atque adeò pot- estas non agendi, necessariò debet esse præcindens à connexione cum agendo: ergo necessariò præcindere debet à tali prædefinitione: quod repugnat: nam- tes, dum est, necesse est esse: quomodo ergo signum potestatis constitutæ per prædefinitionem, ab hac præcindat? Vnde talis Prædefinitionis existentia ne- cessariò immutat & corruptit hypothe- sis, sub quā liberè prævisa est operatio consentiendi per Scientiam Medium: qua- re non appetet, quis maneat locus im- peditioni. Nam eatenū impediri potest, quatenus potest ponit dissensus, quo se- mel posito, ipsa nunquam extitisset: at ponit dissensum, ipsa prædefinitione præim- pedit connectendo signum potestatis cū exclusione dissensū: ergo ea impedi- bilitas solum est imaginaria, & non realis: qualis certè opus est ad dominium vo- luntatis.

311 Non secunda: primò: quia quic- quid de eā doctrinā Ribadeneyrā sit, ma- net argumentum in suā vi: nam signum potestatis ad consensum nequit in se cō- stitutivè anticipare consensum: antici- pare tamen, si diceret principium con- nexum cum consensu. Secundò: quia li- cēt pro priori ad dissensum v. g. non sint multis fi- omnia principia ad consensum, tamen dit n̄mis ita debent esse pro illo priori dissensus, P. Thomas cū dissensio liberè, ut in me sint prin- cipia ad consensum, licet non pro priori

Munießa.

ad

In Primā ad dissensum: alioqui non apparet, quo par. trah. modo liberè dissentiam, seu ita dissens. 2. de Deo Providēt. ut possim non dissentire: sed implicat impediri per dissensum liberè, id & Præde- cum quo dissensus, ut liber sit, debet sal- finante. tem coexistere: ergo implicat impediri per dissensum liberè, principia immediata consensū. Id quod non fatis videntur animadvertisse Moderni, alioquin inge- niosi, nimis confisi illo principio Patris Ribadeneyræ. Tertiò similiter: quia licet pro priori ad consensum non debeant existere in me principia omnia dissensū, debent ita illa, & principia ad consen- sum ita existere, ut iis inspectis neque pro priori ad consensum, neque pro priori ad dissensum existat ulla determinatio ad unam partem: at si adsit hæc prædefinitio datur talis determinatio: ergo. Di- cies: at est pro meo libito: & pro meo libito possum facere, ne pro priori sit. Hæc verba sunt: contra primò: cum præscinditur ab omni libito; quodnam est libitum? Secundò: qui possit facere, ne sit pro priori, si pro priori necessitaris, ut agas, & sit? Sed hanc Doctrinam Riba- deneyræ, alibi examino, & rejicio.

In Tract. de Attrib. 312 Ex quibus patet, æquè nocere li- bertati Prædefinitionem, quādicitur ap- plicari formaliter in actu primo Omnipotiam, expeditique ad operandum. Tùm quia preparatio Divinæ Omnipotentiæ, ut ex supradictis constat à num. 218. necessariò ingreditur signum indiffe- rentiæ: hoc autem signum præscindit à connexione cum opere. Tùm quia ea Prædefinition necessariò debet esse proximè operativa, & executiva: atque adeò determinans comp̄incipia, quibus ad- junxit, ad operandum, simulque præ- tripiens voluntati munus determinandi se. Alia promi possunt ex suprà dictis.

§. II.

OBJECTIONES OPPONITAT: VBI QVID de influen^a Gratia Habitualis in Actum pro instanti determinato præceptum?

Objec^{tio} prima ex paritate Imperii.

313 **O**bijiceo primò: Actus impe- ratis non tollit, neque impe- dit immediatam libertatem actus impe- rati: nihilominus se habet circa impera- tum instar immediati principii, & aliun-

de connexi: ergo licet Prædefinition sit immediatum principium, & aliunde con- nexum cum consensu non tollet ipsius libertatem. Consequentia videtur bona.

Tract. de Attrib.

& antecedens quoad utramque partem, nostræ doctrinæ in tractatu de Attribus Humanis. Quoad secundam: quia ibidem omni cognitioni, & affectui præcedenti de dimus physicum influxum: de quo etiam dicimus aliqua Tractatu 3. lib. 12. Quoad primam ex multis rationibus, quas sic lib. 12. à illustrat Ribadeneyra disp. 9. de Prædef. num. 8. T.Ribaden cap. 2. num. 5. Nam potestas impediendi proxima actum imperatum non dicit constitutivè parentiam actus imperanti- sis: ergo actus imperans non tollit libertatem imperati. Patet consequētia: quod enim tollit libertatem actus, requiritur præexclusum ad liberam omissionem ipsius. Antecedens vero probatur, quia po- testas libera ad nolitionem actus imperati est potestas libera ad omitendum ip- sum, ut patet: at ea potestas non consti- tuitur per parentiam imperii: nam po- testas non constituitur per parentiam rei, quam per ipsum actum potest inducere, qui operatur: at per nolitionem actus imperati potest induci parentia imperii: ergo ea parentia non constituit potesta- tem proximam ad nolitionem: sicut po- testas proxima ad odium non constitui- tur per parentiam amoris, quia hæc po- test ab operante induci per odium.

314 Respondetur primò: jam dixi: Solvitur supra lib. 6. à nn. 559. cum Patre Suarez primò cū hujusmodi imperia reflexa videri mihi Suarez. non solum inutilia, & impracticabilia, sed etiam impossibilia. Secundò: iis per- missis, agnosco & concedo antecedens, Attribus Im- & nego consequētiā: quia tota ea con- perans non nexo, quam affert actus imperans res- tollit li- peduci imperati, est omnino libera haben- bertatem ti: nequit autem tolli vel minui libertas immedia- operantis, sed perfici per determinatio- tam Imperi- nem, quā contringitur liberè ad ipsam rati.

operationem: at connexio Prædefinitionis, de quibus est quaestio, est connexio alieni dominii, & voluntatis, suo nutu præoccupantis jus determinandi, atque adeò tollentis libertatem.

Objectio secunda

315 Objicies secundò: Potest dari secunda principium immediatum liberae opera- valde cele- tionis, alioqui connexum cum ipsius exi- bris: ex In- stentiā: ergo quoniam ista Prædefinition fluxu Gra- nes cum libertate nostrâ stare possint, tñ & Habi- non tualis.

non obstat, quod & connexæ sint cum operatione, & alioquin sint immediatæ operativæ. Consequentia tenet. Et ante- cedens probatur in casu urgentis præcepti hominem alioqui justum. Nam in hoc casu Charitas, vel Gracia habitualis influere potest, & influit in actum præceptum, instar immediati principi; at- qui in tali casu Charitas, seu Gracia Ha- bitualis est connexa cum existentiā actus præcepti: ergo potest dari principium im- mediatum liberae operationis, connexum cum ipsius existentiā. Quo exemplo in- fringuntur rationes nostræ.

316 Nam si in tali casu homo ille non impleret præceptum, impedit Gratiam, requiriā ad actum præceptum, ejusque proximè operativam: ergo po- test impediti pro libito operatis aliquod ex immediatis comprincipiis: sicut ergo ibi liberè nihilominus omittit, nam alio- qui nō peccaret, nec impedit Gratiam, cur non possit in casu Prædefinitionum? Et sicut in casu Gratiae, impedit Gratiam, potens conservare, licet ipsa potentia conservandi, integranda, & adæquanda sit proximè per Gratiam: cur non impe- dire quis poterit eas Prædefinitiones, po- tens eas acquirere, licet potentia acqui- rendi, adæquanda proximè per ipsas sit? Ceterè difficultas par omnino est, si casus & influxus Gratiae representatus in pri- mo Syllogismo sit possibilis. Ejus tamen minor est certa ex incompossibilitate Gratiae cum peccato, qualis foret omis- sio.

Quem de- fendunt Ripalda, Borrull, Oxea, Antonio Perez, Espanza, Muniesa, & Magistris mihi grati- ficiis, quibus accessere Comptonius, Haunoldus, & in Manuscript. de Merito P. Joannes Barbiano, ac P. Franciscus Vazquez: ille, Salmanticensis, iste, Pri- marius Complutensis ex nostris; & ap- paret satis verosimilis. Tùm ex neces- sitate antecessoris Gratiae ad actum, ut co- dignificet, ut expensum est lib. 4. de In- carnatione disp. 3. scilicet 2. à num. 95. & latè firmabitur disp. ultimā tomī seq. in 1. 2. Tùm quia si Gratia est ex se opera- tiva, non est cur à suppositione omnino extrinsecā, nec immutante, impediatur. Tùm quia durum est dictu, easiam reddi virtutem effectricem Gratiae, cum major ejus adjutorii necessitas instat. Tùm

quia obligatio obsequendi redderet Nos In Primā intrinsecē debiliores, & fortunæ pejoris. par. trah.

318 Diù pupugit animum hæc obje- 2. de Deo ctio: non quidem ex ipsius difficultate: Providēt. nam negatā cum Modernis securis Card. & Præde- de Lugo, Petrum Hurtado, & Aldretum finante.

Negant possibilitate influxū in Gratia, urgen- Card. Lug. te præcepto, nulla est: sed ex difficultate negandi possibilitatem talis influxū, Pet. Hurt quæ mihi videtur valde verosimilis: & ex Aldrete. difficultate eam componendi cum tenore & Aliis. præcedentium, quæ vera censeo. Rem Author in generaliū discussi in Tract. de Attribus Tract. de Humanis: Vbi latè tenui, def. indeque Par Attribus tes Affirmantium. Hæc, ne omnia passim Affimat. immissentur, insinuate contentus ero, quæ fuso ibi calamo traxi.

319 Video nihilominus inter Gratia, & Prædefinitiones aliquale discri- men. Nam imprimis Prædefinition post- quam semel extitit, destrui nequit: at Gratia habitualis, cum sit creata qualita- d, destructioni, & corruptioni subest; atque adeò postquam extitit in instanti A, impediti potest ne transferatur ad instans B, & destrui. Deinde connexio, Forte dis- quam habet Prædefinition immunita, est par est ca- connexio determinans: quia est conne- sus.

connexio faciens operari, ex essentiali respe- cto ad operationem: unde præoccupat jus determinandi proprium agentis li- berti: at connexio, quam habet Gratia habitualis cum existentiā operationis, non est connexio faciens operari directe: quia solum provenit ex merā incompos- sibilitate cum peccato: cum autem actus peraccidens sit præceptus, & per accidens omitti peccando debeat, per accidens etiam redditur connexa cum ejus exis- tentiā Gratia habitualis. His ita prænota- tis, quæ negari non possunt: Ex 1. 2. ubi latè rem verso: nec contentus, nec secu- rus in aliis respondendi modis, quorum aliqui, nisi mihi semper sunt insufficien- tes; & alii, nimis duri.

320 Prima sit: distinguendo in vo- luntate juxta duplex genus Gratia, quod primò as- in eo casu habet, duplē conatur in signando actum præceptum: utrumque physicum: primum primus oritur à voluntate præinstructâ Modum de Gratia auxiliante: alter oritur à Volun- fendendi tate, & ab ipsa Gratia habituali. Primus Gratia in respectu ad existentiam actus præcepti fluxum. non sufficit: nec ipsam attingit: sufficit verò ad impediendum peccatum in eo in stan-

In Prima stanti, & seipso, quasi per modum cuiuspar. tract. dam assensus ad inclinationem Gratiae 2. de Deo habitualis, præstandum, ne ipsa defit, & Providet: eam sibi coaptat, & conservat ad positionem & Præde- actus præcepti, in quâ secundus con- stinante. natus stat. Ille primus conatus dici potest quedam incohatio actionis, & actus, consummariq; & perfici per ipsam Gratiam habitualem sese imponentem in actionem actus præcepti per secundum.

Eius con- gruenzia. 321 Si sit hujusmodi distincio, nulla remanet difficultas in conciliando, cum libertate, Gratia Habitualis Influxu in actum præceptum: neque illa fieri potest paritas ad casum presentem executive prædefinitionis. Nam Voluntas omnino liberè se determinat vi primi conatus ad impediendum peccatum, & retineadum comprincipium, cuius existerere sit ponere actum præceptum; atque adeò omnino liberè præceptum adimpler, quin in signo indifferentia ad determinationem primaria præcedat quicquam immediate connexum cum ipsi, neque in signo ad effectuonem actus sit illa connexio præterquam ex libito voluntatis. Deinde si omittit, & destruit Gratiam, omittit omnino liberè, & peccat, poteris attentis iis, quæ manent cum ipso peccato, non peccare: & sic salvatur influxus Gratia quantum requiritur ad condignificationem; & aperitur harmonia inter utramque Gratiam omnino mirabilis. Quid in casu Prædefinitionis est simile?

Et vinci- tur diffi- cultas. 322 Solum est difficultas in ea distincione: sed ea non difficulte vincitur: tūm quia ut licet Schotiltis dicere dari duplex genus actionum: quarum altera productiva sit: adductiva, altera: cur nos non similiter discurremus pro tam gravi difficultate? Tūm quia hæc distincio maxime congruit nostræ Naturæ ab imperfectis incipienti. Tūm etiā, quia maxime congruit Gratia: si enim impeditur Habitualis ad positionem conatus ex ea oriundi, pro eo priori, cur otiosa sit virtus Auxiliantis, ut non pro suo modo, (cū malioquin sit effectiva,) conetur? Si autem rogas: quid iste conatus sit, cū ad actionem non adolecat? jam dixi esse quendam modum se habendi circa Gratiam habitualem, quo ipsa sit permanens, ut voluntatem juvet ad actum.

Instantiae: 323 Sed instantia primum: Hæc conatum

distincio gratis videtur singi. Secundum: quia Primi conatus, qui à Gratia Auxiliante dicitur emanare, non est assignabile mutua speciale. Tertiū: quia vel hic conatus sufficit ad positionem Actus, vel non? Si primum: ad quid secundus? Si secundum: quomodo determinat? Quartū: quia videatur distinguere determinationem ab Actore: quod nostris Principiis non est consonare. Quintū: quia hic conatus vel est actus voluntatis, vel non? Si secundum: videtur inexplicabilis. Si primum: ipse erit actus plenus: deque ipso erit quæstio, an imperati possit condigne faciendas: & an ipse prodire à Gratia Habituali possit?

324 Responderetur, hæc non ita esse solvitur, ut pelli non possint. Ad primum: tur; & ex vegetur Assumptum: pluris enim habendas est modus, quo Gratia, Auxilians, Doctrina, & Habitualis sè mutuo juvent, & expediant in bonum Habentis, quæ identitas in utriusque conatu. Et certè si Gratia Habitualis, utpote incompossibilis cum omissione, nequit constitueri signum indifferentie, non est cur otietur voluntas sufficienter instructa per Auxiliantem ad incohandum actum, expediendo viam ulteriori Adjutorio Habituali, quo eget ad condigne merendum. Ad secundum, negetur Assumptum etiā: Munus enim speciale est esse determinationem liberam, consistentem in modo, quo Voluntas ex Dei Gratia se liberè reddit incompossibilem cum peccato, & conservat Gratiam Habitualis: unde talis modi munus est determinare voluntatem, esse durationem Gratia, ejusque præviā necessitatem ad actionem: quæ omnia in casu Iustitiae præsuppositæ cadunt in præceptum: quia præcipitur Actus liber, & Actus liber determinationem liberam involvit. Ad tertium, dico primum conatum, sufficere ad rationem Determinationis: non verò ad plenum exercitium actus. Ad quintum: concedo distingui hæc à Nobis determinationem liberā ab actione: sed pro casu extraordinario, loquimur, per ea, quæ Magni Doctores tuentur, (licet alio sensu) Koninch, Franciscus de Lugo, Martinus, Antonius Perez, Bellarminus. Ad quintum denique: dico esse operationem voluntatis, vel potius incohationem: sed neque esse volitionem, nec nolitionem: sed

mem impediatur, & destruat: Actus cum in Prima ipsa concreetur, ita ut sui actiones transpar. tract. ferat ad instanti B, & conservet: unde 2. de Deo actus oritur à Gratia non ut conservata, Providet, sed ab ipsius entitate, quam conservat: & Prædificat actio localis oritur à corpore, non stinante. ut existente in loco, sed quod facit existere in loco.

Solvitur secundum affixandis alterum Modum.

325 Secunda sit: supponendo nonnulla assensus non difficilis. Primum: Comprincipia ad aliquem actum, duo posse considerari: nempe comprincipia, quorum ex uno instanti in aliud transitio, seu translatio non pender, aut est exercitium voluntatis, & ultra eorumdem. Et Comprincipia, quorum ab instanti, quo præhabentur, in aliud transitio, seu translatio est formaliter, vel pender ex usu eorumdem: potest enim esse eorum comprincipiorum talis Natura, ut componi nequeant cum omni operatione, quam in instanti sequenti potest exercere voluntas: & hæc alioquin potest habere datum à Deo jus transferendi ea compri principia per usum eorum ad instanti sequens, neve deficiat. Gratia præhabita, nisi per abusum voluntatis, Entitatem Gratia, & præcipientiam in instanti B: hanc, ut conditionem: illam, ut causam.

326 Secundum: aliud est Entitas Gratia: aliud Gratia ut conservabilis in instanti B. v. g. & aliud, Gratia conservata in instanti B. Entitas Gratia, quæ nempe est Virtus contentiva, & causativa actu, qui ab ipsa sunt, præscindit à conservata, vel Conservabili, & ab instanti hoc, & illo, Gratia, ut conservata in instanti B, est Gratia cum correspondientia ad hoc instantis. Gratia ut conservabilis est in ipsa voluntate jus ad translationem ipsius cum respectu ad præhabitationem in instanti A.

327 Tertiū: Licet Gratia secundum se sit oppositio cum peccato; at cum ea oppositio sit repugnans simultatis in coexistingo subjectivæ, solum Gratia prout conservata, in instanti B, exercet oppositionem cum peccato pro eodem instanti A. Dices quartū: ex cujas rei notitia dicitur Deus ad conservationem Gratia in instanti B. Dico, posse sine absurdo dicere, Decretum de conservanda Gratia esse conditionatum, donec peccet: unde, si peccat, deficit Gratia, sine novo decreto, aut indigentia notitia de novo directiva: non enim requiritur aliud conservativum. Si non peccat: sine ultra etiam indi-

stantiae, & solutio nes.

In Primā: indigentia notitiae dirigitur, manet Gratia par. trahit. *2. de Deo*: dicere posse Thomistas de sua physica Proprietate præmotione. Respondeo: Connexionem & Prædeterminationis nec esse amobibile, nec dare locum voluntati ex impetu præripiendi manus Determinandi. Quæ si altè mediteris, fortè, pro defensione influxus Gratiae Habitualis in Actum pro instanti determinato præceptum, non desiderabitis, quæ loc. cit. 1. 2. Latius, & magnificientius expendetur, & illustrabuntur.

1.2 Tract. 1.2 Tract.

S E C T I O. III.

QVID DE DOCTRINA D.P. GASPARI
de Ribadeneyra de condeterminan. c Decreto.

§. I.

MENS NOSTRA CIRCA DOCTRINAM
Doctoris Præfati.

Quæ probanda con- 332 **T**ria pronuntio. *Primum*: repugnare principiis Scientiæ Mediae. *Secundum*: repugnare principiis solidioris Theologiae. *Tertium*: repugnare secundum se. Ostendenda sunt breviter singula: & duo prima, primum: ut exinde pateat, quantoper infundandum sit in inquitenda tertia positionis veritate.

Primum, & *primo*. 333 Primum ostendo sic primò: quia Scientia Media, quam agnovit in Deo Schola nostra est Scientia Deo purè contingens, nec in ipso existens ex libito ipsius; at juxta Doctrinam Ribadeneyra Scientia, quam vocat Medium, non potest esse Deo purè contingens, & in ipso existens independenter à libito ipsius: ergo neque est in Deo Scientia Media, quam agnovit in Deo Schola nostra. Major patet ex penetratione terminorum, per quos Authors nostri loquuntur. Et minor est evidens: quia, cùm Scientia Media existat in Deo ex determinatione Creaturæ, & hæc juxta Ribadeneyram sit ex condeterminatione Dei liberæ, sit Scientiam Medium existere in Deo ex determinatione ipsius Dei, esseque liberæ evitabilem, & determinabilem ex libito ipsius: quæ singula manifestè repugnant principiis Societatis.

Secundò: Secundò: quia sicutidem Scientia Media ex parte Eventus non solum videt

determinationem Creaturæ, utcumque, sed ut condeterminatam à Deo: videt enim, ut essentialiter est: non potest non videre libitum Dei ex parte ipsius eventus: ergo hypothesis Scientiæ Mediae non solum est libertas Creaturæ, sed Dei: quod nostra Schola non est: & unde tria fiunt parum consona nostris principiis. *Primum*: libertatem Dei ad liberè decernendum, non constitui per Scientiam Medium, secùs ac *suprà* probatum est, & lib. 6.

335 *Tertiò*: quia finis, & usus Scientiæ Mediae in Scholâ nostrâ fuit, & esse debet, ut Deus per media indifferentia sine lesione libertatis infallibiliter ducat ad scopum pet merita obtainendum: at juxta hanc Doctrinam non est ad id necessaria Scientia Media: independenter enim ab ipsâ scit Deus se posse sub auxilio quoctunque assequi liberè consensum Creaturæ, si determinare velit: independenter à Scientiâ Mediâ potest velle: ergo scit se posse independenter à Scientiâ Mediâ ducere per merita determinata hominem ad finem: ad quid ergo Scientia Media? Confirmatus: ut Deus sciat fore consensum sub his auxiliis, sufficit, si sciat se velle, quod detur consensus, si sint hæc auxilia: id autem scire potest Deus, per Scientiam sui Decreti, & sine Scientiâ Mediâ: ergo neque ut assequatur liberè consensum à Petro, neque ut prudentissimè decernat auxilia, opus erit Scientia Media. Quo satis præcluditur conatus solutionis intentata ab ipso Ribadeneyra *disp. 17. cap. 5. à num. 47.*

336 *Quartò*: quia juxta hanc doctrinam facilis datur ansa, ut singatur auxilia similis sympathiæ, & quæ purè sint cōdeterminantia: in quod effugium facile, primumq; erit relabi Thomista pondere nostrarum argumentationum, contra auxilium physicè prædeterminans. Et ne is vanus putetur timor, constat ex lib. 3.

Suprà lib. à num. 18. & à num. 314. & iterum lib. 13. 3. à num. fuisse jam Doctorem Valentinius, qui 18. & à ad gustum hujuscem Doctrinæ fixerit num. 314. auxilium condeterminans: negatāque Et infra Scholâ prædeterminantium, tentaverit lib. 13. à nostra, quibus adhæserat antè, & prinum. 151. cipia concutere, Medium intetans viam, ductu Doctrinæ, quam impugnamus.

Secundum: 337 Secundum ostendo sic primò: quia & primò: juxta Doctrinam Ribadeneyra negari debet immediatus Dei concursus ad actionem peccaminosam Creaturæ: quod tandem fatetur ipse *disp. 11. cap. 5.* licet pulchram verborum specie velit dissimulare, & honestare, quod asserit, *dicendo* Deum concutre immediate *quoad sufficien-* *tiam*; id est, ex se concursurum, si actio non esset in circumstantiis malitia: non verò concurrere immediate, *quoad effi-* *caciam*; id est, reverè non concurrere; ponique eam actionem à solâ Creaturâ: hic est planissimus sensus Ribadeneyra in tam pulcro circuitu terminorum, quos addens *ex cap. 5.* hoc autem quā absonet solidioris Theologie principiis patet ex Raynaudo de nova libertate part. coni. Dol. 2. cap. 4. contra Durandizantem Dolam, & alibi.

Secundò: 338 Secundò, & gravius: nam ex sententiâ Ribadeneyra tam esset peccatum ex determinatione Dei, quam ex determinatione creaturæ: quod patet omnino, dicere non posse; & alioquin sequi, est mihi evidens. Ratio est: quia esse obligationem amoris, & non esse amorem à creaturâ, est peccare creaturam; sed esse obligationem amoris, & non esse amorem à creaturâ est ex determinatione Dei: ergo tollit potestatem proximam ejus, cuius impedimentum est: non ergo manet in Deo libertas ut determinet creaturam: ergo constitutio libertatis Dei ad decernendum consensum pendet ex libito Creaturæ: quid si non accedat? Ecce evanidos fructus omnes, quos è suâ Doctrinâ colligere voluit Ribadeneyra! Si ergo secundum: ergo potest esse creatura proximè potens consentire: quin Deus sit proximè potens determinare consensum: nam disensus non obest, nè creaturâ sit proximè potens ad oppositum. Deinde Deus constitui deberet proximè potens ad decernendum per caritatem disensus: quæcum sit necessitas Decreti, perit omnino libertas Dei. Vel ergo juxta Ribadeneyram peccatum debet esse ex determinatione Dei, vel ejus doctrina state non potest. Vide alia, quæ satis acutè, & opportunè cogerit Heretica quæst. 9. scđ. 3. hæc enim superflua pro veritate secundæ partis affertæ.

Ter-

electivè: & ratio est apud omnes satis *In Primâ* perspicita, quia esse actum electivè libet par. trahit. *2. de Deo*: tentante suspendere: quis enim eum vocet *Providentia*, actus sui dominum, qui sui actus impe- & Prædeterminationem sub suo eodem dominio non habet, cùm dominium sit jus liberum ad usum, & non usum actus, qui in tale dominium cadit? Vnde quam vocat Ribadeneyra permissionem peccati per spacioas voces, quibus videtur retinere sanitatem doctrinæ, quam deberet ea resparsa est apud ipsum, & esse deber libera determinatio, ne sit in Deo Décretum condeterminans, atque adeò ne sit in Creaturâ amor, quem alioqui præcipit: & consequenter determinatio, ut creatura peccet.

340 Confirmatur: Vel cùm dissentit *Confirma-* Creaturâ, manet Deus proximè potens *ii. o.*

decernere consensum, vel non? Si primò: ergo defectus decreti est omnino liber ipsi Deo, sicutidem qui proximè potest operari, seipsum liberè impedit, vel non est proximè liber. Quicquid primum hoc dico non potest in Sententiâ Ribadeneyra: nam disensus Creaturæ est impedimentum decreti ita independens à Dei libito, ut existat ex solâ determinatione Creaturæ: ergo est impedimentum antecedens, atque adeò neque subsequens, neque comitans determinationem Dei: ergo tollit potestatem proximam ejus, cuius impedimentum est: non ergo manet in Deo libertas ut determinet creaturam: ergo constitutio libertatis Dei ad decernendum consensum pendet ex libito Creaturæ: quid si non accedat? Ecce evanidos fructus omnes, quos è suâ Doctrinâ colligere voluit Ribadeneyra! Si ergo secundum: ergo potest esse creatura proximè potens consentire: quin Deus sit proximè potens determinare consensum: nam disensus non obest, nè creaturâ sit proximè potens ad oppositum. Deinde Deus constitui deberet proximè potens ad decernendum per caritatem disensus: quæcum sit necessitas Decreti, perit omnino libertas Dei. Vel ergo juxta Ribadeneyram peccatum debet esse ex determinatione Dei, vel ejus doctrina state non potest. Vide alia, quæ satis acutè, & opportunè cogerit Heretica quæst. 9. scđ. 3. hæc enim superflua pro veritate secundæ partis affertæ.

In Primā
par. tract.
2. de Deo
Providēt.
& Præde-
finante.

Tertium:
& primō:

Suprà à
num. 30.

Bona con-
firmatio.

341 Tertiā partem assertionis ostendō sic primō, ex naturā Agentis liberi. Sic argumentor: esse alicui liberam actio nem A est ita existere ex ejus determinatiōne, ut solum determinatē existat: quia ipse vult: ergo repugnat libertas actionis, si condeterminetur ab alio: ergo repugnat Decretum mutuō condeterminans: nam eo ipso neque in ipso esset libertas, neque in actione creaturæ. Omnia pendent ex antecedēte, quod exp̄r̄sē tradidere Clemens, Nislenus, Anselmus, & Thomas locis suprà citatis, & ostenditūt à ratione: nam actionem esse libera ram alicui est existere ex ejus dominio physico circa eandem; atqui existere ex alicuius dominio physico circa ipsam, est existere ex solā ejus determinatione: quod probo. Prīmō: quia existere actionem ex meo physico dominio, est ita existere, ut quomodo cumque alii operentur à me distincti, non possint esse ratio physica, cur ita operor: atque adeò sola mei arbitrii determinatio possit esse ratio, cur actio existat: & ratio est tum ex analogiā dominii moralis: quod tunc dicitur exerceri, cùm ita ponit usum rei, ut eum ex privativo beneplacito suo ponat. Tum quia actionem existere pro meo dominio est existere à me citra cuiusvis alterius prædominiū in operando. Vnde probo secundō: quia operari ex determinatione alterius est operari, solum quia alteri placet, & quia alter vult: atqui operari ex dominio physico stricto nequit esse operari, solum quia alteri placet, & quia alter vult: dominium enim excludit prædominium alterius circa usus, quos respicit Dominus: quod tum ex ipsis terminis patet: tum ex analogiā ad dominium politicum, & morale, si strictum sit: ubi repugnat servitus, & dominium; operari que ex dominio, & operari cum obligatione, seu determinatione morali ad operandum: ergo operari ex dominio physico stricto nequit esse operari ex determinatione alterius.

342 Confirmantur hæc omnia, & sumo rationem à priori ex ipsā concessione dominii. Nam concessio dominii circa rem aliquam est actus, quo ita res subjicitur Donatario, cui dominium datur, ut ipso usu concedendi Donator, & primarius Dominus, sepe impedit ad alios usus circa rem ipsam, velitque alios ma-

nere impeditos ab usu rei pro solo libitu accipientis dominium: hæc est communis explicatio Concessionis à nemine negata de morali, & politico dominio: similisque esse debet de dominio physico libertatis: ergo concessio Divina, quā homo ponitur in physico dominio actionis A est, actus, quo Deus sibi præimpedit omnes alios usus immediatos circa rem ipsam, intra lineam dominii: ergo est actus, quo sibi præimpedit determinationem actionis: ergo vel non stat dominium libertatis, vel repugnat hæc condeterminatio.

343 Secundō ex necessariā possibiliate diffinitatis in operando, si libertates diversæ sint, sic argumentor: libertas divina est diveisa libertas à libertate humana: ergo repugnat necessaria uniformitas in operando. Antecedens est certum: & probo consequentiam. Prīmō: quia ex eā præcisè libertatis diversitate colligunt Patres necessitatem dissidentis, atque adeò necessitatem, quod unus sit Deus: ne si plures forent, sepe ex libertatum diversitate eliderent mutuō. Secundō & à priori: quia libertas est jus ad libitum: & diversa libertas est jus ad libitum diversum ab omni libito alterius libertatis: neque video quomodo possit aliter explicari diversitas libertatum. Quare necessitas sympathia in operando inter duo agentia libera, diversæ libertatis, est necessitas destruens diversitatem, quam supponit, & omnino chymatica. Adde, id magis in Deo repugnare: nihil enim existit casuale & putè sympatheticum respectu Dei: id enim est indignum eā magnâ mente, & libertate: quicquid ergo existit, non sympatheticè, & casualiter existit respectu Dei, aut casualiter coexistit alicui Prædicato Divino, sed plenè rationaliter: at juxta discursum, quem impugnamus, ipse consensus creaturæ sympatheticè esset, & casualiter existeret, determinante se Deo: ergo.

344 Virgetur, & illustratur hæc ratio: Humana libertas omnino constitutivè diversa est specie à Divinā: ergo non continet Divinam volitionem immediatè. Hæc certa sunt: nam continere immediatè, est esse actum talis libertatis: ergo neque immediatè determinat: determinare enim agentis creati est agere: solumque determinat immediatè, quod im-

Secundō:

Late in
1.2. Tract.
de Attrib.

Confirmat.

immediatè facit. Restat igitur ut determinet immediatè. At quo medio? Nam si ipso actu operandi, accidet quod respectu Scientiæ Visionis: quæ posterior dici solet. Adde, esse prorsus in intelligibile, Agens rationale determinari ad voluntum mediata ab alio, nisi uno ex duabus modis. Prīmō: immutando libertatem, & necessitando vi notitia impressæ. Secundō: exequendo ejus actum. Neutro modo potest mediata determinare Deum. Creatura in praesenti, si st. ndum est Doctrinæ Ribadeneyæ: non secundo: quia actus humanus non influit in Divinum. Non primo: quia eo ipso præcederet: ergo.

Tertio:

345 Tertio: ex implicantiā prædicatorum ex quibus compingitur hoc Decretum. Sic argumentor: Hoc Decretum dicitur determinans, & fingit comitans, reque ipsa est antecedens: ergo est necessariō prædeterminans. Antecedens probatū primō: quia ea vis determinandi, vel venit Decreto, quia actio est & influxus in consensum Creaturæ; vel quia est Decretum ita tendens in consensum, ut faciat omnipotentiam operari. Si secundum: necessariō præcedere patet: nam Decretum non aliter determinat Omnipotentiam, quam imponendo necessitatem, ut operetur, cùmque non sit actio Omnipotentia, non est actus secundus ipsius, sed necessitas ex parte actus primi: quis autem afferat actum primum non præcedere ad secundum?

346 Primum ergo dicit Ribadeneyra. Et sic docet primō: Decretum esse influxum solius Dei in consensum. Secundō: consensum existere per duplē actionem, alteram solius Dei: alteram Dei, & Creaturæ: quæ paradoxa sunt: eaque falso, & vā dicuntur ab hec Autore: falso: per te, Omnipotentia est distincta à Voluntate: ergo exercitium voluntatis non est exercitium Omnipotentia: ergo exercitium, quo omnipotentia non exercetur ad extra, nequit esse actio termini, utpote in solā virtute Omnipotentia contenti: ergo. Vā: quia prius est velle operari, quam operari: ergo non excusat prioritatem. Tum quia non minus Deus determinat per Decretum consensum, quam actionem consensū: ergo præterquam quod datur actionis actio. (quod modo non

curo) terminus Decreti est ipsa actio In Primā Creaturæ: quis autem non faciat actio- par. tract. nem termino priorē? aut quis dicat ideo 2. de Deo esse actionem, quia est terminus? Dicere Providēt. verò, fore, ut esset antecedens, nisi esset & Prædeterminans.

347 Quartō: ex repugnantia mutuæ Quartō: determinationis in eodem genere. Sic argumentor: Mutua causalitas in eodem genere repugnat: ergo & mutua determinatio. Probo consequentiam: quia si-

eut nemo dat quod non habet ex se; atque adeò independenter à suo effectu debet concipi causa ut existens ad causandum: ita dum A determinat B ad existendum, ratione sui; & vi dominii diversi, & principii diversi: (nam si A & B se mutuō condeterminant vi ejusdem domini, à quo simul nascuntur; diversa est ratio, ut mor videbimus:) opus est ut A in se determinatum sit, independenter à B, ut titulo suæ determinationis, quam in se habet, determinet B: ergo par ratio est pro repugnantia mutuæ determinacionis, ac quæ datur pro repugnantia mutuæ causalitatis in eodem genere: & expecto disparitatem, quæ præter voces aliquid novi promat.

348 Demum ex inutili operā Autho Ultimō. ris, pro tuendā libertate Dei ad convertendum hominem quando, & quomodo velit, & sub quovis auxilio. Sic argu- mentor. Nam semper manet circa existentiam consensū, datus semel comprinciis, major libertas creaturæ quam Deo: quod probo: nam per te, ne Deus sit determinator peccati, ita debet temperare hoc dominium, ut posita creatura in indifferentiā ad peccandum, & non pec- candum, creatura pro libito possit im-pedire Deum, ne concipiatur Decretum determinans ad non peccandum: quid ergo si sub omnibus comprinciis, ut metaphysicè possibile juxta te esse debet, creatura impediret, ne Deus eam deter-minaret ad bonum? Quid tunc faceret Deus, ut converteret? Dices: decernere, & nolle impediri. Egregiè: ergo potest stare libertas nostra cum eo dominio ex parte Dei, ut licet creatura ex se foret impedita sub his cōprincipiis ne Deus de-

Aranda de Deo.

Fff

de-

In Prinā determinaret, possit Deus ex vi Decre-
par. trahit. ti determinare, ut sub eisdem operetur,
et de Deo. & non impediat. Quæ magis Thomistica
Prævidit: prædeterminatio? Vnde patet contradic-
& Præde- toria miscet in Doctrinā Ribadeney-
finante. rae, eoque Decreti nomine palliari Do-
ctrinam Scholæ Thomisticae.

S. II.

QVID PRO SE ALLEGAVERIT DO-
CTRINAM.

Etissimus Author.

Motiva
Ribaden.

349 **E**xpedit nihilominus Ribade-
neyra copias suas, & præten-
argumenta Thomistica, tripliciter dispu-
tat. Primo: pro possibiliitate sui Decreti;
Secundo: pro utilitate magnâ sue Doctrinæ.
Tertio: pro ejusdem necessitate. Vi-
deamus quo exitu?

Arguit
Pro-Possi-
bility. Primò:
Secundò:

350 Arguit pro Decreti possibiliitate
primo: quia in prædicatis per qua com-
pungitur, ita complexis, non apparet re-
pugnantia. Secundò: quia non repug-
nant duo exercitia libera, ita se comitantia,
& connexa, ut vicissim possit alterum
dici alterius condeterminatio, &
nihilominus esse immediatè liberum.
utrumque eidem principio: ego & pri-
cipiis diversis. Consequentiam urget à
paritate: cut enim mutua condetermina-
tio circa idem principium non elidat im-
mediatam libertatem actionum, & elidat
respectu diversorum? Antecedens pro-
batur. Tùm quia apud plures actio amori-
& amor se comitantur physice, &
gaudent immediatè libertate. Tùm quia
duo gradus intensiois mutuò connexi
in amore, ita se habent. Tùm quia mo-
dus durationis, & actus substantia imme-
diatè subduntur libertati. Tùm quia na-
turalis actus, & supernaturalis in hac
Providentiâ juxta Ripadam, se mutuò
comitantur, & uterique est immediatè
liber. Tùm quia posset Christo alias im-
peccabili, pœcipi positio simultanea duo-
rum actuum. Tùm demum: quia non re-
pugnat libertatem prouumpere in actu
compositum è duobus mutuò connexis,
seque comitantibus. Tertio: quia possit
decernere Deus non concurrere cum Pe-
tro ad actu Religionis, nisi in eodem
instanti se determinet etiam Joannes ad
actum Religionis: in quo casu nulla re-
luct contradiction, & alioquin ea exercita-

Tertiò:

ria ita se comitantur, ut unū vicissim pē-
deat ab altero: cur ergo hæc necessitas
proveniens ex Decreto, non officit li-
bertati, libertati officiat, si ex naturali
necessitate proveniet? Debilia sunt hæc
pro tanto Doctrinæ molimine.

351 Respondetur. Ad primum ostendam
jam esse multipliciter illam repugnat ad primū,
vantis. Ad secundum, quo maximè si-
die Ribadeneyra, imprimis est aperta dif-
paritas quia in casu antecedentis ea exer-
citia comparantur ad unum, & idem do-
minum, quod inmediate respiciunt; at-
que adeò exercitium illius libertatis est
compositum, & quædam connexio duorum:
at in nostro casu tota repugnantia sumi-
tur ex diversitate libertatum, ut patet ex
argumentis nostris. Impertinet igitur
est objectio. Deinde agumlibet ex illis
exercitiis effet determinatio sui, sicut &
sui actio: quare nec antecedens est con-
vinco verum. Denique si negari simpliciter
vellet, nulla probatio uiget: & sin-
gula laborant falsa suppositione Doctri-
næ, quas alibi constantiè nega-
vi. Quidquid libertas, si in objecta ten-
dere efficaciter vult, compendio tendit
quæcumque potest: & singitur gratis ea
actuum distinctione libertati subjecta. Pri-
ma probatio supponit distinctionem amo-
ris ab actione, quibz impossibilem. Se-
cunda supponit possibilitem gradualis
intensionis in actibus vitalibus mihi in-
visam. Tertia supponit connexionem
actuum naturalium, & supernaturalium
ex lege Dei, suffissimè rejiciendam à me
disputante de Auxiliante Doctrinæ 3.
Ultima supponit in Christo capacitatem
obligationis in conscientiâ aquæ à me
discussam, ac excusam.

352 Ad tertium, noto alibi esse de-
cernere Deum, ne sit in Petro libertas
consensu, nisi cum libertate Ioannis
etiam consensu: videt enim consensu-
rum utrumque, si ponat: & alibi, decer-
nere quod non sit in Petro concursus in-
differenter oblatus, nisi Ioannes. opere-
tur: & a iudicique nolle positivè con-
carriente cum Petro, nisi Ioannes se libe-
rè determinet simul. Primum possibile
est, sed non videtur ad rem. Alterum
possibile etiam videtur: at Ioannes præ-
cedit in operando, quasi conditio, ut Pe-
tro sit in libertate. Tertium est impossi-
ble: nam uterique manet liber: & casus
est

Infra lib.
à num.
de Incarn.

est plenus casualitate: & sub ipsâ deter-
minet Deus.

Arguitur
pro eodē.

353 Argui insuper possit ex Doctri-
nis ipsius Ribadeneyra. Decretum illud
asseritur à Ribadeneyra purè comitans:
ergo ut afferitur, nequit libertatem au-
ferre. Antecedens constat ex expositione
suprà datâ. Probatur consequentia: quia
solum opponitur libertati, juxta Ansel-
mum, ea determinatio seu necessitas, quæ
sit antecedens; atqui Decretum comitans,
ut patet ex terminis, non afferitur
antecedens: ergo neque afferitur, no-
civum libertati. Major negari nequit, si
stemus Anselmo, & rationi. Anselmo:
quia hic, quem ceteri Theologi sequun-
tur, divisit necessitatem in antecedentem,
& consequentem: deque illâ solum
afferuit documentum libertatis. Ratio-
ni: nam non appetet quomodo possit li-
bertatem auferre, Determinatio non
præcedens.

Fit satis,

354 Respondetur: imprimis Ansel-
mo repugnat aperte discrus: si enim
juxta Anselmum, nulla necessitas est
quæ non sit vel antecedens, vel conse-
quentis, quo jure ab adversariis singitur
tertia species comitantis? Deinde dico,
ideò ab Anselmo divisam necessitatem
in antecedentem, & consequentem; quia
omnis determinatio ab extrinseco agen-
te, putata est ab ipso necessitas antece-
dens: ut certè putari debet ea, quam hu-
iusmodi Decretum importat ex n°. 345.

Vnde absolute docuit Anselmus liberta-
tem tolli per determinationem ab alio.
Verba sunt: *Sola voluntas determinat ibi, quid teneat.* Quare duo hic miscentur,
merito distinguenda. Primum: an si cau-
sa prima determinet secundâ: hoc deter-
minatio debeat esse necessitas præce-
dens? & affirmamus cum Anselmo: &
probavimus suprà. Secundum: an præci-
fim à præcedentia, sit sufficiens titulus,
ne sit libertas in causâ secundâ, eam à
Primâ determinari? & affirmamus etiam
ex Anselmo: nam causa libera debet non
aliunde determinari, sed à scipsum: *Sola
enim determinat ibi, quid teneat.*

355 Instabis: implicat hæc libertatem
per Decretum non antecedens, sed purè
comitans. Ratio est: quia comititia
Decreti determinantis non obest, ne
operatio Creaturæ sit à principio omni-
nō indifferenti, ita ut nihil ad ipsam præ-

cedat non determinabile per ipsam: at *In Primâ*
implicat operationem oriri à principio *par. trahit.*
omnino indifferenti, ita ut nihil præce-
dat non determinabile ab ipsâ, & non *Providit.*
& Præde-
positis omnibus prærequisitis ad actum
primum, potest operari, & non operari:
at si determinatio sit purè comitans, nec
pertineat ad actum primum, necessariò
manet potentia potens operari, & non
operari, seu omnino indifferentis in actu
primo: ergo libertas. Hic discrus spe-
ciosè fecelit Adversarios.

356 Respondetur: permisâ purâ co-
mitantiâ talis Decreti, negetur assump-
Ex Doltri-
tum. Ad rationem probativam nego ma-
ndâ Notan-
jorem. Ratio est valde notanda, & quam da.

acutè tergit Pater Aldrete de Scientiâ P. Aldret
Dei, disp. 25. sect. 3. num. 5. Nam: estò
tale Decretum sit purè comitans, & seip-
so à priori, & forma iter non importet
carentiam actus primi indifferentis; im-
portat à posteriori, & illative. Et hujus
ratio ulterior est: nam actus primus in-
differens libertatis, utpote actus primus,
& signum dominii in actionem, dicit in-
essentiali conceptu suo exclusionem a lie-
nè determinationis ad ipsam, tam in actu
primo, quam in actu secundo: atque,
adeò ex parte Dei voluntatem non de-
terminandi creaturam, sed spondi deter-
minationem arbitrio suo, ut nempe *sola*
determinet ibi, quod teneat, ut ajebat An-
selmus: cùm ergo incompatibilita sint ne-
cessitas determinandi, concomitanter,
aut comitans determinatio, & Volun-
tas Divina non determinandi, seu exclu-
sio determinationis alienæ, fit, per De-
cretum comitans everti libertatem actus
priori, atque adeò ab eo, vel ab opera-
tione, quam comitetur, non posse præ-
supponi.

357 Instabis iterum: non est de con-
ceptu causæ libertæ, ne determinetur ab
alio: ergo nulla est solutio. Probatur an-
tecedens: quia si causa secunda sola de-
terminaret seipsum, determinaret etiam
causam primam: & si Causa prima cōde-
terminare non posset: Causa secunda præ-
viè determinaret primam: ego prius
operaretur creatura, quam Deus. Con-
firmatur: quia si causa secunda ita sola
determinaret seipsum, & primam, ut pri-
ma non determinaret, soli creature

Alia in-

stantia.

Instans
speciosa.

In Primā deberet attribui ratio, cur existeret potius operatio bona, quam mala: quod est *par. tract.* 2. de *Deo* absudissimum.

Providēt. 358 Respondetur, negando antecedens. Ad probationem apage equivocationem; determinat causam primam creatura, neque præviè, neque solitariè operans, sed ita operans cum Deo cooperante, ut actio potius sit electio creature, quam Dei. Vide quæ *suprà lib. 3. à num. 376.*

Lib. 3. à num. 376. 376. dum Thomistis responsum est. Ad confirmationem, nego sequelam: nam ex duplice titulo debet principalius tribui Deo existentia actus boni, quam creatura. *Primò:* quia voluntatem preparat adjuvandam, & adjuvai preparatam.

Augustin. Quæ sunt Augustini verba. *Secundò:* quia prævidens hoc auxilium conjungendum cum exercitio honesto, hoc eligit, & dat creatura p̄t̄ alio inefficaci, quod dare potuisse. Verum est, quod creatura, posito semel auxilio, quod alioquin habet non ex se, sed ex Divinâ Misericordiâ, tribui debet electio potius boni, quam malo sub hoc auxilio: id enim est determinantis, seu operantis liberè cum auxilio: ponit vero sub hoc auxilio, sub quo creatura bonum eligit, p̄t̄ alio, solum est Dei determinantis, & donantis sic, & auxilium, & eventum ejus honestum ipsi creatura.

359 Vnde evanescit scrupulus non nullorum Scholistarum, & ipsius Ribadeneyræ subverentium, fore, ne ex nostrâ Doctrinâ perire illa inscrutabilitas iudiciorum Dei de eo, quod hic p̄t̄ alio habeat auxilium efficax, & convertatur: nam id ex nostrâ Doctrinâ videtur reducendum ad libitum creaturae. Evanescit, inquam, nam licet converti, vel non converti sub hoc auxilio, quod ipsi datur, facere illud efficax, vel accipere. Tertio: vacuum, reduci possit, & debeat in ipsam Creaturam, modo jam explicato: habere tamen, vel non habere auxilia, sub quibus reipsa convertatur, & bene operetur, reduci debet unicè ad inscrutabilia iudicia Dei: unde & illò reduci debet converti hominem, vel non converti: nam licet sub auxiliis, quæ habet, non convertatur; convertetur si à Dei Misericordiâ accepisset alia auxilia, sub quibus prævidet Deus, fore, ut converteretur. Videatur Aldete loc. cit. nūm. 171.

Aldrete. Ant. Pet. 12. & P. Antonius Perez *disp. 3. de Scientiis. num. 171.*

360 Arguit pro sua Doctrinæ utilitate, primò: quia sic plenius satisfit argumentis Thomistarum. Secundò: sic *Primò:* plenius subjicitur Dei dominio operatio. *Secundò:*

Creaturæ: melius intelliguntur loca Scripturæ, Conciliorum, & Patrū, praesertim Augustini, per quæ docemur donari nobis à Deo honestas operationes, facere Deum ut in viis ejus ambulemus, & his similia. *Tertiò:* sit fatis illi magna Controversiæ: an possit Deus liberè convertere hominem, sub quovis auxilio: hæc & alia cogerit Ribadeneyra totâ cā *disp. 1. & 4. Respondeatur. Fit satis.*

Ad primum: non egere Scholam nostram Ribadeneyræ discussa pro tuendâ gloriâ Doctrinæ nostre contia Thomistas; mutumque opinio esse (quod non credo) visum esse Ribadeneyræ, adusque se, non fuisse plenissimè satisfactum Adversariis nostris. Ad secundum: dico, sine eo discussu intelligi, & salvare dominum posse Dei, & ea loca Scripturæ, ut ostensum est *suprà lib. 3. contra Thomistas Suprà lib. 3. à num. 382.* & obvium est in 3 & in rā nostris Authoribus. Ad tertium, quam *Tract. 3. vana fuerit spes Ribadeneyræ, constat ex passim. num. 348.*

361 Arguit pro sua Doctrinæ necessitate, primò: quia perfecta subordinatio necessaria. & subiectio actus liberi creati boni ad *Primò:*

Deum, ut infinitè activum, postular, ne existat; nisi immediatè factus à Deo: ergo perfecta subiectio ejusdem actus ad Deum, ut infinitè Dominum, postular, ne existat; nisi immediatè determinatus à Deo. *Secundò:* omnis creatus effectus est Deo voluntarius perfectè, juxta capacitem ipsius: at effectus bovis capax est, ut determinatè, & absolute ametur à Deo: ergo quoties existit, est ita Deo voluntarius. *Tertiò:* Omne bonum creatum existens debet existere verè & propriè pro libertate Dei: id enim decet summum Dei dominium, & omnipotissimam libertatem: ergo debet existere per exercitum Dei circa ipsum, infallibiliter inferens ejus existentiam: hoc autem est ejus existentiam determinare: Nam Petrus v.g. non aliter determinat existentiam consensus, quam per exercitum infallibiliter cum eo connexum. Deinde nisi tam propriè sit pro libertate Dei, quam Petri, existentia consensus, non erit propriè pro libertate Dei. *Quarto:*

tò:

tertio: si Deus non posset determinare Petrum ad consensum liberum, non posset liberè impedire hanc veritatem: *Si Petrus vocetur, non consentiet:* ergo Petrus positus in libertate, & reipsa dissentiens poterit potestate antecedente cōsentire: & Deus, ne potestate quidem antecedente, poterit se determinare ad cōexistendum cum consensu honesto Petri: nam nequit impedire pro libito illam veritatem conditionalem: cum quā nequit alioqui componere determinationem hujusmodi. Id autem per se est absurdum: ergo oppositum Deo necessarium. Sed hæc, è Thomisticâ Prædeterminantum pharætrâ, jacula *lib. 3. à num. 382.* retusa jam 382. sunt in manu suorum Authorum. Vnde id potius est Thomistis cedere, quam satisfacere.

Fit satis. 362 Respondeatur. Ad primum, concessio antecedente, nego consequiam: quia ut loc. cit. dixi contra Thomistas, Deo in quovis ordine debet dari tota perfectio, & omnis usus, qui non apparat repugnat: at usus subjiciendi sibi per immediatam determinationem eos effectus, quo nūm determinationem concessit. Creaturæ, est usus domini repugnans usui concedendi, quo supremum dominium voluit exercere: at usus cooperationis, tam obest ut repugnet; ut potius sit necessarius pro stabilitâ universalitate Divini Domini, & Creaturarum indigentia. Ad secundum dico, effectum liberum esse Deo voluntarium, cum exsitit, quantum debet, & potest: nam efficaciter amatur prædefinitione dependenti à Scientiâ Mediâ: at esse Deo voluntarium ex Decreto condeterminante, repugnat. Ad tertium: omne bonum, nobis alioqui liberum, existere quidem pro libertate Dei, non quidem tanquam determinanti ejus existentiam ex his causis, sed tanquam determinanti existentiam harum causarum, ex quibus scit oriturum ex nutu alieni dominii. Cujus ipse Deus liberè voluit, non determinator esse, sed adjutor: Ad quartum jam dixi *lib. 6. à num. 280.* fine, Deum, licet pro libito suo nequeat evitare illam veritatem, tamen cum sit necessitas manendi cum potestate proximâ ad liberè dandum consensum Petro, si Petrus habiturus reipsa sit: nam potestas antecedens Petri ad contentendum est potestas obje-

trivè determinans eam Divinæ libertatis In Primâ constitutionem, fit, impossibile esse, quod par. tract. Petrus consentiat, quin Deus se liberè 2. de *Deo* determinaverit affectivè ad consensum, *Providēt.* & coexistentiam cum ipso: quare nullum & *Præde-* absurdum exinde nobis nascitur ob ne- finante. gatam possibiliter decreti condeter- minantis. Imò ex hoc argumento appa- ret absurditas talis Decreti, ejusque vis prædeteminans, quam suspicando colli- gebam ex mente sui authoris num. 348. & nunc aperte video.

363 Arguit denique posset ex Doctri- nis nostris. Deus nequit non prædefine *ultimò ad* efficaciter actum honestum, si extiturus *bominem.* absolvè sit: ergo necessariò condeter- minat. Probo consequiam. *Primò:* quia Prædefinitionis est efficax amor consensus, & alioqui Deo liberè ergo sicut est electio, quā Deus eligit ipsam Prædefinitionem; est etiam libera electio consensus, quem prædefines: ergo implicat quod Petrus eligat consensum liberè, quin etiā Deus liberè quasi coëligat. Atqui electio est determinatio extremi electi: ergo impli- cat, quod Petrus determinet, quin Deus pariter condeterminet.

364 *Secundò:* Cum Deus efficaciter prædefines, se liberè determinat ad affectum inseparabilem à consensu: ergo liberè se determinat ad affectum, cui sit essentialis coexistentia Dei, sive cum consensu: ergo liberè se determinat ad coexistentium cum consensu: ergo ex vi illius affectus non manet parata Dei vo- luntas ad non coexistentium cum con- sensu: ergo liberè se determinat ad existentiam consensus: & ad productionem Omnipotentia, sine quā implicat exi- stentia consensus: ergo liberè determi- nat productionem Omnipotentia, & exi- stentiam consensus: ergo condeterminat cum Petro consensum.

365 *Tertiò:* eòipsò quod prædefini- tio sit necessariò prærequisita ad existen- tiā consensus; consensus, & Prædefini- tio mutuò connectuntur in existendo: ergo jam possunt dari duo liberorum Agentium exercitia mutuò inter se con- nexa: ergo quodlibet est alterius determi- natio. Probatur haec consequia: quia imprimis quodlibet ex his exercitiis est sub potestate sui agentis liberè. Deinde quodlibet connexivè secum alterum in- fert, & affert: nihil autem aliud est unius deter-

In Primā determinare alterum in Sententiā Riba-
par, tract. deneyræ. Sed his respondere coguntur
2. de Deo omnes Prædefinitores : ne quis insultet
Providēt. specialiter militate contra Doctrinas no-
& Præde- stras, quasi viam aperturas Deceto con-
finante. determinanti.

Fit satis. 366 Respondeatur. Concesso antecedente, nego consequentiam. Ad primam probationem, distinguo antecedens : est liber, libertate independente ab arbitrio Creaturæ, nego; dependenti, & constitutâ per suppositionē Creaturæ liberam, & non Deo, concedo. Et distinguo consequens: est electio consensū, eligens ipsum præ dissensu sub his auxiliis, seu determinans existentiam ab his auxiliis, nego: eligens ipsum, determinando existentiam auxiliorum, sub quibus alter determinat consensum, præ auxiliorum auxiliorum existentiā, sub quibus determinaretur dissensus, concedo. Hoc modo coëlitigit Deus: itaque consensum dicitur eligere, quatenus præcisè elitit existentiam auxiliorū, sub quibus Creatura liberè elitit, & determinat existentiam consensū præ dissensu. Hoc autem non est determinare consensum: quod enim affectu connexo cum consensu ponat hæc auxilia, si ponit, necessitatür à Scientiâ Mediâ, & per ipsam à Creaturâ, cuius actus prædefiniuntur.

367 Ad secundam , distinguo etiam antecedens : ad affectum inseparabilem ab consensu ponendo ex determinatione Creaturæ , seu inseparabilitate consequente , & ex determinatione Creaturæ , concedo : ponendo ex determinatione Divinæ voluntatis , seu inseparabilitate effectivâ , & antecedente , nego. Et admissio per hos terminos consequētē priori , distinguo omnia reliqua per hos alios: se determinat , parata non est , &c. effectivè , nego: affectivè & ex determinatione Creaturæ , concedo: & negandæ sunt duæ ultimæ consequentiaæ . Nam licet Prædefinitio vi suæ connexionis cum consensu sit status inseparabilitatis , & coexistentiæ cum consensu , est tamen status coexistentiæ cum consensu exigens ne sit & existat ex determinatione sic

Lib. 6. à **num. 534.** et **à num. 572.**
num. 534. explicabimus lib. 6. à num. 534. & à num. 572.
& à num. quin transcendat ad lineam effectivæ, &
572. determinantis existentiam consensus.

Quare vi prædefinitionis, manet Dei voluntas, affectivè determinata, ad coëxistendum cum consensu; non tamen manet determinata Omnipotentia ad efficiendum: determinatio enim Omnipotentiae ex ipsius Divinæ voluntatis determinatione, manet privativè commissa arbitrio Creaturæ. Et ratio omnium est: quia ea determinatio Divinæ voluntatis in ordine ad consensum, præterquam quod tota nititur in præsuppositione Scientiæ Mediae, consistit in eo quod Deus ex complacentiâ circa existentiam consensus, se necessitat ad auxilia, sub quibus ex arbitrio Creaturæ infallibiliter erit consensus: cum intrinsecâ repugnantia aliter existendi in Deo, nisi cum Medijs ita prævisis.

368 Ad tertium concessio antecedente, distingo consequens: mutuo inter se connexa, mutuoque inter se pendentia, in genere diversissimo, concedo: in eodem nego. Nam prædefinitio præcedit physice, remotè: consensus, præcedit determinativè intentiona liter: unde nego alteram consequentiam. Ad probationem dico, utrumque esse sub potestate agentis sui liberi, sed cum magnâ diversitate: nam consensus, sub signo existentis libertatis, ita est sub potestate Petri v. g. ut possit determinare sibi Scientiam Mediæ, & mediante ipsâ Decretum talis libertatis, necessitando Deum, ne ponat ipsam, vel ponat per hoc genus Decreti. Prædefinitio verò ita est sub potestate Dei, ut ea potestas constituta sit per ipsâ Sciètiâ ex suppositione liber à Petro & ab eo evitabiliter existente: quid simile in Doctrinâ Ribadeneyræ? Deinde Prædefinitione solùm infert existentiam consensus logicè: quatenus valet: est Prædefinition: ergo erit consensus: quævis illationis non sufficit ad vim determinationis: cum esse possit à posteriori ad prius. Demum consensus infert existentiam Prædefinitionis cum jure principii ad ipsam impediendâ mediante Scientiâ Mediâ, cuius determinationem penè se habet: non ergo

reti condeterminantis umbra.

M. OCTOBRIS

DISPVVTATIO XXXVII.

369 ENDET ex hujus Prædefinitionis examine, indispeſa-
bilis necessitas Scienția Media ad omne decetum De-
efficaciter Prædestinativum, seu ad omnem prædestina-
tionem Dei ad Gloriam, alioquin liberè, & per meriti
obtinendam. Quare non potuit hic omniō omitti.

CITIO I

**TERMINORVM, ET SENTENTIÆ SVF-
fraganiis propria, & expositio.**

370. **M**otiva moraliter infallibili-
zantia sunt illa, qua secum
important moralem necessitatem even-
tūs, seu veritatis, cuius motiva sunt; id
est, eam vim suadendi eventum, & veri-
tatem, ut sub ipsis prudenter sperari nec
debeat, nec possit oppositum. De nece-
ssitatum, & impossibilitatum moralium
quidditate disputa *infra tract.* 3. ubi eas
explicabo, & è rebus exclusas, afferam,
solum considerare in prudentum iudicio,
connectente actum primum cum secun-
do, ob motiva semper, saltem inadæqua-
tē, distinctione ab ipso actu primo in quo
dicitur esse, communiter, moralis nece-
ssitas. Res est non perfundoriè transigen-
da: & modò permittenda sunt commu-
nia principia de necessitate morali.

371 Igitur ita moralis necessitas actus honesti, venire potest ex motivis triplicis generis. Primo, ex vagâ necessitate mortali auxiliî alicujus congrui ex toto cumulo auxiliiorum: moraliter enim est impossibile, quod Petrus v. g. non prevideatur assensurus alicui, ex tanto, & tam variio cumulo auxiliorum, & vocationum, quae necesse est continentur in Dei Omnipotentiâ, ingeniosissimâ, & Sapientissimâ. Secundo, ex vehementia aliquarum vocationum, quae sufficit, ut per ipsas dicatur Deus in Scripturâ, quasi compellere. Tertio, ex tali circumstan-
tia rum, & notitiarum aggestu, & pro-

portione ad genium, & statim vocat iudicium sub ipsis nunquam, aut hisquam continet agat absentia operationis. Hæc sunt motiva infallibilitatis, seorsumque quidem statem, possibilitatem, & exequibilitatem cognoscit Deus per Scientiam simplicis intelligentiarum.

372 Et oritur quæstio: an Deus omnino securè possit, illæsâ libertate, prædefinire actum honestum, efficiaciâ præcise, & unicè nixâ his motivis infallibilizantibus, secundum se, seu unicè directus è solâ Scientiâ simplicis intelligentiæ, vi cujus sit sibi esse sub potestate ad vocandum Petrum ea media, scilicet motiva infallibilizantia, præcisim ab omni Scientiâ Mediâ?

373 Affirmant Albelda Dominicus & Granadus, ac Montoya, nostri. *Albelda.* Sed iste potissimum *tom. de Providentiâ Granadus.* *disp. 8. & 10.* qui tandem addit *disp. 11.* *Montoya.* cùm Deus per specialem extrinsecam af-
fidentiam Omnipotentiae, & specialem

vehementiam concursus possit supplere
juxta nos vim interiorum principiorum, à
quibus sumi potest ea infallibilitas, pos-
se etiam sic supplere eam infallibilita-
tem, & vi concursus infallibiliter inferre
consensum creaturæ, illæs à libertate.

Quæ si vera sunt, possibilis est
Predestinatione sine directione
Scientiæ Media.

SEC.

In Primā

SECTIO II.

par. tract.

2. de Deo

EA PRÆDEFINITIONE PRÆCISIM

Providēt.

aprēviā luce Scientiā Media,

& Præde-

finante.

impossibilis est.

374 **O** Missis, quæ ex hujusmodi Prædefinitionum inevitabilitate, & efficaciam (siquidem putantur haberi à Deo, solo ductu notitia simpliciter inevitabilis, vide licet simplicis intelligentia), peti efficaciter possent ex tenore præcedentium, pro earum incompossibilitate, cum iuribus, creatæ libertatis, ostendendā: aliœ, specialiterque, & efficacissime.

Conclusio-
nis osten-
sio.

375 Ostenditur ista conclusio: Efficax Dei Prædefinitio de existentiā actū honesti, est essentialis, & metaphysica connexio cum ejusdem actū existentiā: ergo si ex se non inducit, necessitate anteecedente, nulloque habito respectu ad jura libertatis, existentiam actū prædefiniti, regulari debet, & dirigi notitiā metaphysicè infallibili de existentiā actū sub his principiis, quæ dispensat, ex libito creatæ voluntatis. Ratio consequentis est: nam nisi ad decernendam existentiam actū honesti, per Decretum ex se non executivum, & prædeterminativum, ducatur Deus notitiā omnino certā, & metaphysicè infallibili de existentiā actū honesti sub his circumstantiis; tota series Decreti, notitia, & circumstantiarum manete poterit sine existentiā actū prædefiniti, atque adeò poterit frustrationi subesse Decretum alioquin efficax: quod repugnat: necesse igitur est, ut Deo sit impossibilis hujusmodi Prædefinitio, præcism à Scientiā Mediā, si præcism à Scientiā Mediā non præcedit in Deo. Notitia metaphysicè infallibilis de existentiā actū honesti sub his motivis, quæ dicuntur infalliblantia, si ponantur.

376 Nunc sic: Atqui præcism à Scientiā Mediā, nequit haberi à Deo metaphysica infallibilitas, & securitas de conjunctione mediolum, aliœ moraliter infalliblantia, cum consensu: ergo præcism à Scientiā Mediā non est possibilis prædefinitio, unicè nixa motivis infalliblantibus. Minor proxima ostendit: Infallibilitas notitia de recognitâ nequit excedere infallibilitatem motivi, quâ nititur, ad assertionem ipsius

rei cognitæ: atqui tota vis, & vehementia mediolum, moraliter infallibilizantium, est, infallibilitas moralis, & separabilis metaphysicè à conjunctione actū honesti sub ipsis: ergo infallibilitas notitia, nixa præcise tali motivo, nequit excedere infallibilitatem separabilem metaphysicè à tali conjunctione; atque adeò nequit esse metaphysica, & inseparabilis essentialiter ab ea conjunctione.

377 Minor patet: quia alioquin ea motiva non solum essent moraliter infalliblantia, sed etiam metaphysicè; atque adeò à physica prædeterminatione nihil different. Major, verò constat etiam: & urgetur. Quia Scientia nequit connecti cum veritate, nisi motivum, cui innatur, connectatur: ergo nequit excedere, sed sequi motivi connexionē. Tum quia assertere rem ex vi motivi alias compendiis cum rei defectu, est falli. Tum quia nisi assertio motivo formalis est perinde, ac si assertio objecti formalis esset assertio objecti materialis. Vnde si Deus ex vi mediorum moraliter infallibilizantium, tanquam ex motivo, afferit conjunctionem actū honesti sub ipsis: si metaphysicè infallibilitate afferat, afferit ea metaphysicè connecti cum ea conjunctione: quod repugnat. Nequit ergo Deus per Scientiam naturalem, & præcism à notitiâ contingent, infallibiliter noscere conjunctionem actū honesti cum his mediis, si ponantur.

378 Dices: de ratione, seu assentia *Erasio*, necessitatis moralis ad aliquid, (qualem important ea motiva infalliblantia) duo esse: Primum est physica separabilitas ab eventu, attentâ natuâ talium mediorum. Alterum est, actu conjungi, seu actualis conjunctio cum eventu, attentâ talium mediorum vehementiâ. Ex quibus, licet primum non sufficiat ad fundandam metaphysicam notitię connexionem, sufficit alterum: quid enim adeam fundandam aptius, quam suppositio, cuius essentia sit, actualiter existere sub ipsâ consensu? Vnde, cum per Scientiam naturalem comprehedat Deus essentiam talis moralis necessitatis, certò per eam sciet non defuturum sub his circumstantiis, si ponantur, consensum, licet deesse alioquin posset. Contra solutionem, primo datam ab *Aibeldâ*, pertabo prædeterminationes physicas, & amplexo moraliter.

Albelda.

les,

Ruiz.

les, & illustratam à Ruiz, egi fortiter lib. Rejecta 3. à num. 260. Libo nonnulla, & reijcio supra lib. manifeste.

3. à num. 379 Sic arguo primò. Motivum Dei 260. sic Scientis: Sub his auxiliis, si dentur, est Denuò pel actus honestus, nullâ potestate est separabile à tali veritate: alioquin Deus, quantum est vi motivi, quo sibi persuadet eam veritatem, falli posset: fallibilitas enim ex vi motivi, tota sumitur ex separabilitate ipsius à veritate, quam suadet, quidquid fit de conjunctione talis motivi, per accidens advenienti cum tali veritate, ut patet in nostris opinionibus.

Atqui per vos Motivum Dei sic Scientis est ea moralis necessitas: ergo ea nullâ potestate manet separabilis à tali veritate: plusquam ergo moralis est, & aper- tè vobis metipis contradicitis. Secundò:

Per vos, essentia talis necessitatis est conjunctio cum actualitate actū honesti: sed nulla res ullâ potestate separari potest à suâ essentiâ: ergo neque ea necessitas separari ullo modo potest à tali conjunctione: quomodo ergo manet in linea moralis necessitatis? Tertiò: Motivum, sufficiens ad Divinam Scientiam infallibilem, nullomodo separari potest à tali Scientiâ: Implicat enim aliquam veritatem posse à Deo sciri: & re ipsâ non sciri. Sed per vos ea suppositio motivorum infalliblantium est motivum sufficiens ad Divinam Scientiam infallibilem de conjunctione ipsorum cum actualitate actū honesti: ergo nullo modo separari potest à tali notitiâ: ergo siquidem hæc notitia nequit ullâ potestate esse falsa, atque adeò nullâ potestate nequit separari à sui veritate; neque ea suppositio ullâ potestate separari poterit à veritate talis notitia: ergo neque à conjunctione sui cum existentiâ actū honesti: ergo ea suppositio non est solum moralis, sed etiam physica necessitas, & prædeterminans metaphysicè.

380 Placet hic addere verbum contra additamentū Montoyæ, inferentis ex impugnatâ Doctrinâ posse similiter infallibilizare existentiam actū liberi ex vehementiâ concursu, ut ex ipsis disp. 11. tetigi num. 373. Quæ Doctrina mihi magis displicet. Primo: nam hæc concursus vehementia sine physica prædeterminatione, quam adeò odit Montoya, intelligi nequit. Secundò, & do ra-

Montoya
impugna-
tur specia-
liter.

Aranda de Deo.

tionem dicti mei: Nam licet per assisten- In Primā
tiam extrinsecam Omnipotentiâ, possit par. tract.
juxta communiorum sensum Schoiæ no- 2. de Deo
stræ, (quem libro 12. à num. 120. latè ex- Providēt.
plicabimus, & tenebimus,) supplere vi- & Præde-
res intrinsecas habitus, & aliorum com- finante.
principiorum in nobis, quoad vim pro- Lib. 12. à
ductivâ præcise: nullus unquam, (demp- num. 120.
to in simili Patre Fonsecâ,) dixit, sup- P. Fonseca
plere eas posse quoad omnia munia, pre-
sertim quoad munus inclinandi, trahen-
di, suadendi, terrendi, & allaciendi: hæc
enim munia sunt privativè p̄opriissima
causa formalis, habituumque, & actuum
vitalium. Hoc, credo, non negasset Monto-
ya, si plenè advertisset. Nunc sic: tota
necessitas, quam moralem vocas, nasci-
tur in auxiliis, non quidem ex quantita-
te virtutis productivæ præcise, sed ex vi
inclinandi, allaciendi, terrendi, &c. at
id suppleri nequit extrinsecè ab Omni-
potentiâ: ergo neque ea moralis necessi-
tas. Vnde coligo non posse infallibiliza-
re Omnipotentiam vi concubitus opera-
tionem creature, nisi physicè præde-
minando. Et ratio à priori est: quia vir-
tus, quæ non cadit in experientiam pro-
priori ad operationem, in Adversario-
rum sensu, infallibilizare non potest.

SECTIO III.

RESPONDETUR ADVERSARIIS.

381 O Bjicies primò: Non minus est Objectio prima.

riâ, & de mediis, quæ merita nostra sunt:
quæ esse debeat de actu prædefinito Præ-
definitio. Nunc sic: Certitudo Divine
Prædestinationis nititur in eo, quod me-
dia, quæ Prædestinato dispensantur, sint
ex se morali necessitate connexa cum
eventu Gloriæ, & meritorum; quæ præ-
cism à Scientiâ Mediâ nota Deo est per
simplicem intelligentiam, comprehensi-
vam moralis connexionis Auxiliij intra-
neq; cum eventu meritorum: ergo simili-
ter certitudo Prædefinitionis nisi pote-
rit in auxiliorum morali necessitate,
præsertim à Scientiâ Mediâ, & unicè cog-
nitam per intelligentiam simplicem. Con-
sequentia tenet: & antecedens videtur Ex Verbi;
Sancti Thomæ quæst. 6. de veritate art. S. Thomæ.

3. sic dicentes: Liberum arbitrium defi-
re potest à salute; tamen in eo, quem Deus
præ-

Gggg

In Primā prædestinat, tot alia adminicula præparat, tract, quod vel non cadat, vel si cadat, quod 2. de Deo resurgat, sicut exhortationes, & suffragia Providēt. orationum, denum gratia, & alia hujus- & Præde- modi, quibus adminicula tur homini ad sa- linante.

Vbi videtur reducere Prædestinationis certitudinem ad talē Adminiculorum cumulum, ut neceſſe moraliter sit, sub ipsis hominē non deficeret à salute.

Solvitur.

Mens S. Thomæ. 382 Respondetur: concessō quod assūmitur, nego antecedens. Ad probatiōnem, dico, Angelici Præceptoris, & Tu- telaris mei Sancti Thomæ, cuius in per- vigilio hac scribo, mentem esse: non esse, cur Deus à prædestinando homine, re- tardetur eo, quod potest liberum arbitriū à salute deficere. Nam, ut non de- ficiat, (quamvis alioquin possit,) habet in suā potestatis arario pene infinitā me- dia, de quib⁹ certissimè scit, quod ip- sis adhibitis, vel homo non peccabit, vel, si peccaverit, resipiscet, & decadens in Cratiā Gloriam coronam aſequetur. Ha- bet ea media Deus: quia ex una parte sapientissimè potentissimus est ad per- mōndos animos, juxta genium, unum- quemque suum, per media tam intu inſeca, quam exti inſeca: & ex aliā, ea media ex Divinā Sapientiā, & Omnipotentiā tam varia, & tanta sunt, ut inter ipsa sint ferè innumera, de quib⁹ scit, quod si dentur, obtinebunt effectum ab homine quantumvis pervicaci. Id autē negare, despere est, ut benē dixit Auguſtinus: quis enim neget, nisi despiendo, quod non potest negari, nisi impruden- tissimè? Sed contra, nos quid inde?

Cum Au- gustino.

S. Thomas Impræ- termina- tor. 383 Placet tamen hic notare cum no- stris Doctrib⁹, quam procul fuerit à viā Prædeterminantium Mens Angelica Sancti Thomæ: quandoquidem fruſtrā re- curreret ad hæc Media pro tuendā Dei potestate ad convertenda hominum cor- da, si prædeterminator esset. Nam cer- tè syncerus Thomista, positis sibi ante oculos Prædeterminationibus, impru- denter sollicitus esset de investigandā multitudine auxiliorum alias indifferen- tium pro firmandā certitudine Divinæ Prædestinationis.

Objec- ſio- ſecunda. 384 Objecies secundō: Pro direc- tione Prædefinitionis efficacis, ea Scientia ſufficit, & requiritur, quā Deus certò ſciat, ſub his mediis, ſi dentur, fore ho- nestum conſenſum Creaturæ: at de me-

diis moraliter necessitatibus id certi- ſimè ſcit Deus per Scientiam ſimplicis intelligentiæ: ergo. Probatur minor: quia præcism à Scientiā Mediā, per intelli- gentiam naturalem, quā cognoscit rerū quidditatem, duo ſcit de talibus Mediis Deus. Primum: ea importare moralē necessitatē: Alterum: quidditatem moralis necessitatē eſſe, ut, quories ipſa eſſe, non deficit quod dicitur moraliter necessarium: ergo. Confirmatur pri- mō: eoipſo quod moraliter sit impossibile, aliquid, nunquam contingit: ego quidditas moralis necessitatē noſci ne- quirit, quin eoipſo certissimè noſcatur eventus. Confirmatur ſecundō: Quod homines certò inferunt ex medio per di- cursum: Deus certissimè videt in medio: at homines certè diſcurrunt, & inferunt eventum ex necessitate morali: ergo in ipſa vider eventum Deus certissimè. Cō- firmatur tertio: quod non contingit, nunquam fuit moraliter necessarium: ex- go de necessitatē moralis eſſentia eſt, ſemper ejus eventum contingere.

385 Respondeſt. Vix poſſamus non attingere quæ de Quidditate moralis ne- cessitatē exponam trahit. 3. diſcurrunt enim plerumque in ſide parentum, & ſine examine principiorum, quibus nitimus, & vocum, per quas loquimur. Igitur con- ceſſa majori, nego minorem. Ad probatiōnem dico, ea dici moraliter neceſſaria, de quorum aſſenſu physica talis ne- cefſitas eſt, ut vel admitti debeat, vel ſolum poſſit temerē negari. Quare, ibi aſſe- Quid Mo- ram, eam neceſſitatē non iſſe rerum, ſed ra'is Ne- menis, non dari in eſſe, ſed in cognosci. cefſias?

Verum eſt, ea, quæ ſic dicuntur moraliter neceſſaria, naſci à principio ſub cir- cunſtantia, mediisque, quæ vel in ſe, vel in ſimi, ſemper, contingenter tamen, effectum continent.

386 Vbi duo diſtingue: Alterum, in- trinſecum: extrinſecum, alterum. Intri- nſecum eſt ipſa natura mediorum, & ci- cunſtantiarum, quæ communiter di- cuntur neceſſitate moraliter. Extrinſecum, eſt cōtinuata, & animadverſa ſimi- lium conjuſtio cum eventu, aut ſui ip- ſorum contingens cum eventu conjuſtio. Ex iſto diſcurſu plura inerat loco cit. Nunc dico, illud in trinſecum, utpote pertinens ad rerum quidditatem, noſci à Deo per Scientiam naturalem: hoc ex- tri-

trinſecum; non poſſe noſci niſi per Sci- entiam Mediā: quare præcism à Scientiā Mediā nequit à Deo ſciri eventus eorum mediorum; atque adeo neque prædeſti- niri. Exinde dicitur tertiū poſſet, poſſe à Deo noſci quidditatem moralis neceſſi- tatis, quin eoipſo videri debeat eventus. Sed hæc ſufficient hinc, ut ſit ſufficiens.

387 Ad primam confirmationem: Imprimis tranſeat antecedens, & diſtinguo conſequens: quin eoipſo certissimè noſcatur eventus in ſeipſo, concedo: in mediis, quæ dicuntur neceſſitate moraliter, nego. Nam hæc Media ita eſſe mo- raliter neceſſantia, ut reipsa conju- genda ſint cum effectu, veritas con- tinens eſt. Deinde loco cit. probo falſi- tatem antecedentis: potest enim con- tingere aliquid, quin eoipſo deſinat eſſe moraliter imposſibile: exinde oriuntur frequentes admirationes eventuum, qui prudenter deberent desperari. Ad ſecun- dam, diſtinguo minorem: homines certò eventum inferunt ex neceſſitate morali, certitudine plusquam morali, nec expoſitā falſitati, nego: ſolum morali, & falſitati expoſitā ex vi motivi, concedo: & nego conſequentiam: quia motivum me- dii non potest.

DISPUTATIO XXXVIII.

OVID DE PRÆDEFINITIONIBVS ERGA Res, Malitia aliquomodo annexas?

389

RINCEPS ſub hoc titulo Quæſtio, illa eſt, quam con- tra Thomistas, præſertim noviores, exigitat Schola Noſtra, de Prædefinitione Peccati quoad Materiale.

Eam, ejusque terminos conſulto anticipavimus lib. Suprā lib. 3. à nu. 518. Prædeterminantium Animos concuſſori, 3. à num.

argumento, quod Doctissimis ex eadem Scholâ, viſum eſt, ineluctabile ex 518. unā parte: & ex alterā propter ſequelam Calvinianæ causalitatis circa Pec- cata, Deo inuicta, & impie impactæ, formidandum. Ibi latè. Sed, ejus exinde ſuppoſitā Impossibilitate reſtant affines Quæſtiones ſati pulcræ, quas hic annectere, & reſolvere erit opere pretium.

In Prima
par. tract.
2. de Deo
Providentia
& Præde-
finire.

SECTIO I.
ALIQUÆ QUESTIONES
Concernentes.

Questio 390 **R**ima est: an saltem permittitur res Prædefinitiones dependere prima: an teos & Scientiam Media posse prædefiniri circa materia actus pravi? Qui concedunt posse lumen Possibilis Prædefinitionis? **P**rimo: quia sic præcavet: non posset in Deo nuptiis affectus: cum ex se afficeretur in peccatum, aut in rem pati se turpem. Tertio: quia & etiam Deus esset author peccati: nam esset author necessitatis, cui satisficeri non posset nisi peccando: qui necessitas ad unum ex peccatis disjunctiva, est: absolute nec sitas: ad peccatum: quia si hoc genere stat: nequit ipsa necessitas, sive hoc genere sit subhacienda, sive sub illa: quod non interest. **Quarto:** Quia talis intentio nulla est, & consequence affectus eam amplexus secundò: quia talis prædefinitione stare nequit sine moralis causalitate respectu actus prædefinitionis que respectu peccati repugnat Deo. Tertio: quia libertas ad peccandum est libertas ad operandum contra voluntatem Dei per efficacem recessum ab ipsa: ergo implicat, quod peccatum sit actus terminans efficacem Dei voluntatem: unde hæc prædefinitione negari hic etiam debet ex capite: t.e. libertatis ad peccandum, sensu tamen longè diverso, ut vides, ac dici solet.

Questio 391 **S**eunda est: an saltem possit per Prædefinitionem præscindenter à mediis liberis, & necessariis? **E**t ratio est: quia ista prædefinitione cum præcindat à libertate, jam videtur à malitia præscindere. **R**espondeo negativè: quia præterquam quod hæc Prædefinitionum ratio ex plurimo capite repugnat, ut supra constittit: ulterius ex ea primo manet Deus indifferens, & paratus, ut sit Author peccati: hæc autem indifferencia Deum summè dederet: cùm dedecet potestas ut sit Author peccati: sine quâ nunquam est illa indifferencia. Secundò: quia manet determinate affectus Deus erga rem ex se malam. Nam licet præscindatur ab imputabilitate malitiae, non vero præscindere à ratione malitiae, quæ consistit in oppositione cum Prima Regula honestatis: ex quo patet ad rationem dubitandi.

Questio 392 **T**ertia est: an saltem possit in tercia: An Deo dati vaga Prædefinitione, vel prævaga Terminatio ad unam ex actionibus prædefinitionis vis, vel ad unum ex peccatis? **R**espondeo

negativè: primum: quia libertas ad peccandum necessarium importat obligationem non peccandi: nequit autem stare obligatio non peccandi cum necessitate disjuncta & viva peccandi, ut per se patet. Secundò: quia sic præcavet: non posset in Deo nuptiis affectus: cum ex se afficeretur in peccatum, aut in rem pati se turpem. Tertio: quia & etiam Deus esset author peccati: nam esset author necessitatis, cui satisficeri non posset nisi peccando: qui necessitas ad unum ex peccatis disjunctiva, est: absolute nec sitas: ad peccatum: quia si hoc genere stat: nequit ipsa necessitas, sive hoc genere sit subhacienda, sive sub illa: quod non interest.

Quarto
De Actu
vitatis
Authoris.

Quarta: an saltem possit per prædefinitione Dei entitatem actus pravi, vel producendi extra subjectum, vel producendi in subiecto incapaci moralitas, & imputabilitatis? **S**ermo est de entitate actus per se pravi: nam de entitate actus extrinsecè, & per accidentem pravi, si possibilis sit, nulla potest esse theologia difficultas in affirmando. **R**espondeo etiam negativè. Et, omissis principiis philosophicis, ex quibus mihi liquidò, constat quoad partem utramque: qui sentio actus vitales seipsum afixos esse principiis, à quibus semel fluunt: ostenditur primò: quia entitas actus pravi, licet ex se posse moralitate imputabilitatis, producendo ipsum extra subiectum, aut in subiecto imputabilitatis incapaci, ex se nequit moralitate oppositionis ad regulam honestatis, atque adeò neque malitiae: nequit igitur Deus in eam tendere per affectum, nisi amplectendo malitiam: quod Deum dederet. Secundò: quia in terminis implicat, ut sit ex inclinatione Dei per se, quod per se est contra omnem rectam naturæ inclinationem: quod præcisè permittitur esse possibile, ratione boni, non vero ratione sui, qualis est entitas actus pravi. Tertio: quia Deum per se dederet patrare miracula, non ostendiva sua sapientia, & rectitudinis, ut disputabam in *Opere de De Incarn.* *Incarnatione* ubi lib. 5. tradidi ad hæc & lib. 5. disp. similia principium generale deinde tevidendum.

216.

Questio 394 **Q**uinta est: an saltem in casu conscientiae invincibiliter errantis, & existimantis esse obligationem mentiendo, possit à Deo prædefiniri illa men-

In 1. 2. **T**raet. de Conscientia, aut de Bonitate, & Malitia: nec perfundoriè tractanda est. Ibi tracto latissime. Communis opinio, quæ tenet in eo casu eam volitionem honestari: hominemque sic operantem, non solum non peccare (quod est certum) sed etiam refutare agere, & sic agendo mereri, tenetur affirmare: Ego *fundi* in oppositam ivi assertu pleno: Nam ea volatio, licet ex circumstantia invincibilitatis & erroris exuatur moralitate imputabilitatis ad culpam, quasi esset extra subjectum peccabile, non tamen exiuitur, neque potest moralitate malitiae: atque adeò Dei plenè scientis, & comprehendentis ipsam, terminare nequit ullum affectum. Sed de hoc expensiō loco citato dicemus. Quod si ibi intervenit aliquis actus honestus, qualis est, *non* o peccare, sed sequi Deum: (ex quo non per se, sed ratione erroris adjuncti, sequitur volitio mentiendi) viderur à Deo intendi posse: per eumque mereri homo sic operans. **Ibi**

plurima.

Quarto
sexta: de malo minori.
Infrā lib. II. de Auxiliantis Gratia necessitate. **R**espondeo etiam negativè: Primo: quia si facienda non sunt mala, ut eveniant bona, juxta Apostolum: quanto minus, quando & mala eveniunt. Secundò: quia quantumvis homo propensus sit, consilium, & exhortatio, atque adeò prædefinitione in nostro casu tendunt in malum. *N*aque dicens valet, tunc peccatum leve, seu minus grave non intendi, quæ peccaminorum in se, sed quæ evitativum alterius peccati. *N*am licet hæc præcisè tollat peccato respectu, affectus vim motivi; non tollit vim terminandi affectum ejus amplexivum: amplexus autem malii ex nullo affectus motivo honestari potest. Adde, ex eo principio abiisse in præceptis Hæreticos nostri i tempore cum Calvinis, dicenti Deum intendere malum, non quam malum, sed ex alio motivo. Sed vide me loc. cit.

Quarto
septima: de Moralitate imperfecte. **R**espondeo etiam negativè: Quid sub his terminione.

nis veniat explicui solidè lib. 5. de In- carnatione. **R**espondeo, posse prædefiniri par. tract. à Deo Actum honestum, qui à nobis mortaliter imperfectè exercetur, & qui prout à nobis est, est moralis imperfectio. **P**rae- dictio: non vero posse prædefiniri, ut est finante. moralis imperfectio. Ratio sumitur ex *De Incarn.* doctrinā *suprà* positā; & quidem prima lib. 5 disp pars probatar: quia actus ille honestus 2. dnu. 88. amari à Deo potest secundum se: quidni *Et suprà*, **boc** lib. à num. 141.

397 **D**ices: ergo saltem prædefiniri à **R**eplica Deo potest actus moraliter imperfectus in circumstantiis, in quibus non potest non esse moraliter imperfectus, si fiat: & alioquin Deus potest velle eas circumstantias. Iam sic: ergo vel Deus est causa moralis imperfectionis, ut talis est: vel argumenta lib. 3. facta contra Thomistas prædeterminantes ad materiale peccati, nullæ sunt. Se quippe protegant hoc exemplo: poteruntque respondere: ut Deus, licet prædefiniat moralis imperfectionis entitatem quasi materiale, & quidem in circumstantiis, in quibus exerceri non potest, nisi cum conceptu moralis imperfectionis, quin exinde vel maneat moraliter imperfectus, vel author ipsius, ut est moralis imperfectio; ita posse prædefinire materiale peccati, quin aut peccet, aut esse debeat author ipsius.

398 **R**espondeo, *imprimis* magnum **S**olvitur. inter Nos, & Thomistas esse chaos: nam ista Prædefinitione habet objectum reipsa formaliter honestum: Thomistica reipsa malum, & turpe. *D*einde nostra Prædefinitione, nec habet vim inducitivam, nec determinativam objecti, sed finit omnino libertatis arbitrio jura determinandi; secundus Thomistica Prædefinitione. *Insuper* nostra Prædefinitione solum habetur ex respon-ctu

In Primā eti ad determinationem creaturæ, & par. trac̄t. præcisè amat honestatem exercitii, gau-
2 de Deo. dens, quod creatura bene operetur, &
Providēt. efficaciter hauc honestatem amans; quia
& Præde- cā creatura vult ponere, magis compa-
finante. citur si majorem poneret; at Thomistica antevertit omnem determinationem, & prædeterminat. Quare nulla est paritas; atque adeò concessio, quod assumitur, nego Deum fore imperfictum moraliter, quia nequit sibi magis, aut minus conformis esse: ex quo moralis imperfectio mensuanda est: neque moralis imperfectionis authorē; quia eatenus vult hunc adum honestum, qui imperfecte exercetur à creaturā, quatenus creatura nolens perfectius operari, vult tamen operari

Suprà à honeste, quod Deo placet. Vide quæ loc. num. 141. cit. diximus.

S E C T I O II.

AN ET QVOSQUE PRÆDEFINIRI possit, & esse à Deo cognitio, vel motus animi circa turpia?

Quæstio 399 **O**ctava questio est: an, & quouscœctava: de Motibus provocantibus ad malum. Crava questio est: an, & quouscœctava: de Motibus provocantibus ad malum. que posset specialiter esse à Deo, vel prædefiniri cognitione, vel motus animi necessarius provocans ad objecta turpia, vel ad objecta delectabilia, quæ vel ex se, velex circumstantiis libere nisi turpiter amari non possunt? *Dupliciter* cogitari potest iste motus, & illa cognitione. *Primo*: motus ille potest esse circa rem ex se turpem: & hic motus est per se turpis, licet ex indeliberatione nequeat imputari patienti. *Secundo*: potest esse circa rem delectabilem, sistens in delectatione, quæ seponit potest à malitia, quicquid sit, an ex circumstantiis occurrentibus, vel non possit, vel difficile possit à malitia separari. *Deinde* illa cognitione, *primo*, potest allicere ad rem delectabilem, instar suassionis, & consilii, accedentis ex se animum ad ejus affectionem, quicquid sit de malitia annexa, vel secuturā. *Secundo*, potest allicere ad rem delectabilem adeò præcism à malitia, ut sit mera repræsentatio delectationis ex se non provocans ad malitiam, in modo conjuncta cum dissuassione ipsius, si mala sit.

400 Est grande discrimen, ut patet,

inter hos modos cognitionum, & motuum. Nam qui infundit, primi generis motus, cùm sint per se turpes, non potest non intendere turpitudinem. Qui secundi generis motum infundit, rem præstat separabilem à malitiā, & solum inclinat in amplexum delectationis, secundum se præscindens à malitiā. Qui infundit cognitiones primi generis, perinde se habet, ac si intenderet turpitudinem: quia infundere debet ex intentione proportionata talium cognitionum naturæ, atque adeò potius affirmanti delectationem, quam malitiæ fugam. Qui vero secundi generis cognitionem infundit, nullo modo potest esse reus secutæ malitiæ: quia ea cognitione non impellit, sed repræsentat, à quo fugias.

401 Adverte huc, quæ ratione se gerat Dæmon in suggestionibus, quibus nos impellit ad malum, etiam præcism à locutionibus *consuétivis, suassivis, & exhortativis*: de quibus mox, Imprimis Mor à quovis se medo habeat quoad nos, in se num. 402. tamen semper procedit ex intentione malitiæ, quia semper ex intentione ruinæ spiritualis nostræ, licet in modo tentandi palliata sit. Deinde plerumque suggestit cognitiones, & motus per se tendentes in delectationem vel turpem, vel licet turpis sit: quia conformantur intentioni Diabolicae, ex quæ fluunt. Insuper etiam quando suggestit cognitiones, & motus circa delectationem, quæ separari possit à malitiā, ita suggestit, ut solum ordinentur ad eam delectationem, quin insimul moneat de necessitate fugiendi. Ob hæc, præcism à suassione, consilio, & exhortatione stricte sumptis, dicitur dæmon esse causa moralis ruinæ nostræ.

402 Dixi, præcism à consilio, suassione, & exhortatione: Nam modus sic movendi, utpote importans practica signa destinata per se ad actionem consultam, potiori jure facit moraliter authorum operationis secutæ, qui sic movere, quod singulas circumstantias operationis. Ratio est: quia vis causandi rem, non obstantibus quibuscumque circumstantiis ipsi annexis, arguit animum affectum circa rem ipsam sub quibuscumque circumstantiis: unde æquivaler isti: *sic operare, quamvis res mala sit*: quod si malitia circumstantia prævidetur, jam ex modo

do causandi vult fieri complex: atqui vis sic causandi rem est inseparabilis à consilio, suassione, adhortatione, utpote factis per signa practica ex se destinata ad operationem consultram: ergo. Et sic suggestit etiam pessimus Dæmon: licet non semper: ne citò pateant, quas subdolè parat animabus, insidiæ. His ita præstitutis

Mens Au-
thoris.

403 Certum est mihi primo: Deo tribui non posse genus ullum movendi ad malum: ex quo malitia tribui ipsi possit, & esse directè voluntaria. Ratio sumi debet ex rectitudine Voluntatis Divinae, & summâ inclinatione tam innatâ, quam elicita circa honestatem nostram. Certum mihi est secundò: Deo non posse tribui neque per se neque per accidens motus animi necessarios per se turpes: neque cognitiones per se necessitantes ad illos. Ratio est: quia repugnat Deo esse causam rei per se turpis: nam id fieri nequit sine affectu turpi. Certum mihi est tertio: neque Deum ex solo fine honestatis nostræ istas cognitiones infundit, atque adeò annexas notitiis impellentibus ad honestatem: at Dæmon præcism à motivo, quo regitur, eas notitiis unicè suggestit prout ordinatas ad ipsam delectationem, quam videt, & non monet à Deo prohiberi.

404 Respondeo, & censeo secundò: Altera.

aliter per se, & vice causa particularis non posse circa delectationem aliqui prohibitam, infundere notitiam provocantem: unde licet circa delectationem separabilem à malitia, possit secundum se provocantem notitiam infundere, nequit eam in circumstantiis in quibus abfolutè non possit à malitia separari voluntio, ad quam inclinat ea cognitione. Ratio est: quia immissio talis notitiae, nisi modo præexplicato, excusari non potest à sollicitatione ad malum; atqui repugnat Deo sollicitatio ad malum: ergo.

405 Dices: ea cognitione solum sollicitat ad amplexum talis delectationis, qui per se non est malus. Dico: forte sic sollicitat in circumstantiis prohibitinis, repugnat amplexus Delectationis, qui malus per se non sit in individuo. Deinde qui sollicitat ad amplexum rei, quam aliqui ex se prohibet, sollicitat ad violationem sue prohibitionis, ut arguere solemus contra Thomistas.

Resolutio
nis pars
prior.

406 Respondeo & censeo primo: Deum posse ex se infundere Creaturæ cognitionem delectationis, quam alioquin prohibet, vel simul repræsentat eum malitiam, & fugabilitatem, vel annexam,

prout à Deo est, notitiae dissidenti. In Primā par. trac̄t. 2. de Deo Providēt. & Præde- finante.

In Primā
par. tract.

2. de Deo AN POSSIT A DEO PRÆDEFINIRI
Providēt. infallibilias peccandi?

& Præde-
finante.

Quæstio
nona : de
Infallibi-
litate pec-
candi.

408 **N**ona questio est: an possit à Deo esse, & prædefiniri infallibilitas peccandi. *Duplex* excogitari potest infallibilitas peccandi. *Alter* purè consequens: nempe ex eo quod videt per Scientiam Medium Deus, quod Petrus positus in hac rerum, & motivorum serie pro suo libitu peccabit. *Altera*; antecedens, non quidem physica, (Nam hæc opponitur moralitati peccati) sed moralis: ea nempe, ut attentis præcisè principiorum, & motivorum viribus annexis complexioni, & genio voluntatis, cui dantur, & proponuntur, debeat prudenter desperati peccati evitatio: hæc dici solet moralis necessitas.

409 Ut quod jamdiu sentio, dicam: ante questionis resolutionem, Mihi semper est conceptu difficultis ista moralis necessitas antecedens: & quidem ad peccandum, peccato determinato, summè difficultis. Primā partis difficultatem ex-

Infra lib.
11. à num.
340.
& in ope-
re de In-
carn. lib. 2
disp. 1. à
num. 31.

pendā tract. 3. lib. II. Partis alterius, premo nunc primò: quia libertas ad peccandum talis esse debet, ut moraliter posse estimari libertas: at moralis necessitas ad unum: quomodo potest prudenter, & moraliter estimari libertas? Secundò: quia ea libertas vix accedit ad gradum semiplena: semiplena enim non necessitat: at semiplena non sufficit ad mortale: ergo neque hæc sufficit ad peccatum. Tertiò: hæc necessitas stare nequit sine maxima diminutione physicæ potestatis: hæc autem maxima diminutio vix stare potest cum dominio, & imputabilitate. Quartò: quia qui necessitatur moraliter ad aliquid, reputatur moraliter quasi physicè determinatus ad ipsum: ex eo enim dicitur moraliter necessitatus: quia cum vix differat à physicè necessitato, parum pro nihilo reputatur: quomodo ergo peccat? Quod si objicitur status Dæmonum, cui dicitur annexa impotentia hujusmodi moralis ad omnem actum honestum, necessitas ad peccandum: dico, eam impotentiam physicam esse ex suppositione odii circa Deum: & in hoc mediata liberam. Hæc mea mens de hujusmodi necessitatibus,

SECTIO III.

de quibus infra tractatu 3. lib. II. à num.

340. & 352. sed his permisis communi
Sententiaz:

410 Respondeo, & censeo primò: *Resolutio*. Deum posse prædefinire peccandi infallibilis pars

bilitatem purè consequentem: antecep-

dentem non posse: est dicere: posse præ-

definiri à Deo permissionem peccati, seu

esse à Deo circumstantiam illam sub quod

videt fore peccatum: non verò posse à

Deo esse permissionem peccati per ap-

positionem talis antecedentis infallibili-

tatis ad ipsum, ut ex vi eorum, quæ

Deus ponit, desperari debeat peccati evi-

tatio, seu homo maneat intrinsecè, &

antecedenter necessitatus moraliter ad

peccandum. Prima pars patet: quia in

ea infallibilitate, nulla miscetur indu-

ctio, neque ulla connexio cum peccato

præterquam ex ipso libitu creaturæ: &

Deus juris sui est ad benefaciendum, vel

cessandum à beneficio: & ad permetten-

dam homini ruinam ex abusu beneficio-

rum Dei oriundam.

411 Secunda pars probatur primò:

quia præmissio talis necessitatis ma-

jorem vim, & impulsum importat, quam

consilium, & tentatio gravis: quomodo

ergo deceat bonitatem Dei? Secundò:

quia determinare moraliter ad pecca-

tum, deomonis est, & non Dei: volunta-

tes est propensæ ad malum, non verò vo-

luntatis, quantum potest, avertentis à

malo, qualis est Divina: at præmitte-

re talis necessitatem est determinare

moraliter: sicut necessitare physicè, est

physicè determinata. Tertiò: quia talis ne-

cessitatis præmissio venire nequit per

se à summè inclinatione in oppositum:

at hæc inclinatio negari Deo, nequit.

Nec obduratio, aut excæatio, aut tra-

ditio in reprobum sensum, quicquam

nu. 579 &

obest, ut alibi dixi, & mox repeto.

Lib. 3. à
mox à nu.

Pars po-

tamen in pœnam, permitti justissimè sterior.

potest (si alioqui possibilis sit,) vel fal-

tem ea congeries motivorum, & occur-

suum, ex quibus maxima sit difficultas

evitandi peccatum. Ratio est: quia Deus

non tenetur favere per assidentiam spe-

cialis protectionis, & uberis gratia: &

alioquin status hominis & ingratiudo

tanta esse potest, ut demereatur Divinam

beneficiantiam: eò autem ipsò quod

Deus

Deus subtrahat specialis protectionis assidentiam, & ubertatem gratia, necesse est, ut ex corruptelâ nostrorum animos pullulent vitiosi habitus, & inclinations ad malum, quæ, flabello occusuum delectabilium adulteri, tumescant in maximam difficultatem operandi: potest igitur permitti à Deo justissimè hæc hominis constitutio in pœnam ingratitudinis. Et sic plerumque accidit excæatio, obduratio, & illa traditio in reprobū sensum, quæ circa peccatores, Deo tribuitur in Scripturis.

Dubium: Dubitat Pater Didacus Ruiz de P. M. Montoya disp. 13. de Providentia à sect. 3. qualiter resolvatur?

(quem latè de his questionibus differenter tum loc. cit. de Providentia, tum de Voluntate disp. 40. & 41. modò Patronum, modò Adversarium habuimus,) an homini aliàs justo, permitti, vel præmissi à Deo possit hæc infallibilitas antecedens ad peccatum? & censet, primò: posse, idque de potentia ordinaria vel ratione præsentium veniarium, vel mortalium præteritorum: quia neque oppositum, inquit, repugnat ex natura rei: neque promissis Divinis. Censet, secundò: Iustum ob suam tepiditatem & negligientiam devenire eousque posse, ut se in statu moralis istius impotentia ad bonum, & necessitatis ad malum reperiatur: quia tanta potest esse ingratitudo hominis alioquin justi, ut demereatur à Deo modum speciale gerendi se amicè cum illo. Censet tertio: etiam hominem iustum ab instanti justificationis, manere posse, vel incideat ex permissione Dei in eam peccandi necessitatem moraliter: quia talis, & tantus esse potest vitiolorum habituum insultus, & prævæ consuetudinis laqueus; tantaque in iis dominis incuria hominis etiam justificati, ut fundent eam impotentiam. Censet quartò: si nulla præcesserit demeritorum occasio, non videri possibilem tantam de relictionem hominis alioquin justi: quia jura amicitiae videntur aperte contradicere. Censet ultimò: possibilem videri, etiam de lège ordinaria, propter sola veniam, maximè continuata, & grossiora: quia ea maximè demerentur continuationem Divinæ protectionis, & gratiæ uberis. Videatur Author citatus: & Doctrina, magnâ ex parte, solida est, & ejus veritas continere nos debet in mag-

Notanda
Doctrina.

Aranda de Deo.

no timore, & tremore, quibuscum no- In Primā
stram salutem operemur.

SECTIO IV.

AN DEVIS PRÆDEFINIRE finante.
Punitiōnem unius peccati per
aliud possit?

414 **D**ecima Quæstio est: an & quo- Quæstio
usque Deus possit prædefini- d'icima: an
re punitiōnem unius peccati per aliud: unum pec- aut unum peccatum puniri per subfe- catum pu-
quens? Tres Sententiaz sunt, q. as Atria- niri per
ga, de more, vocalis dissidiū facit tom. 3. aliud pos-
disp. 54. sect. 3. Prima cum Doctoribus si?
præsertim antiquis affirmat, pro quā Sententiaz
videri potest Ruiz disp. 43. de Voluntate Arriaga
sect. 5. ubi n. 68 Qui bene punitat Primò:
unum peccatum esse pœnam alterius, nō
esse præcisè utrumque existere utcumque Ruiz.
Herrera. & utcumque verumque permitti: quia
potest utrumque existere, quin unum sit
alterius pœna. Secundò: nec esse ita exi- Secunda
stere, ut actus judicialis puniendi sup- Ruiz.
ponat peccatum, per quod punit, ipsum
ordinando in pœnam: quia sic Index non
infligeret pœnæ malum.

415 Deinde asserit: Primò: Deum Iudicium.
non posse intendere malum peccati in
pœnam alterius: quia in alium turpe
nullatenus potest honestè intendi. Secun- Ruiz.
dò: neque Deum ex displicentiâ peccati
præcedentis, posse velle permissionem
alterius, ut pœnam: quia peccatum ne- Ruiz.
quit esse ratio movens ad collationem
auxiliis inefficacis, ut est beneficium suf- Ruiz.
ficiencia: ut patet: neque ut est malum
inefficacia, quia sic amaret, & intende- Ruiz.
ret peccatum, constituens inefficacem.
Deinde permissione, ut pœna, est malum
ejus, cui pœna datur: Nequit autem esse
malum, nisi ratione peccati: ergo neque
sic intendi, quin peccatum ametur. Ter- Ruiz.
tiò: posse Deum ex displicentiâ peccati
præcedentis velle peccatum permettere,
nolendo se retrahere ex inefficacia, quā
prævidet. Quartò: hoc sufficere, ut latè
dicatur unum peccatum puniri per aliud.

416 Respondeo, & censeo primò: stri- Nostru, &
cte, & simpliciter, unum peccatum non ejus prior
posse dici, nec esse pœnam alterius; atque pars.
Hhhh adeò

In Primā adeò nec, ut talem, à Deo præintendi. *par.tract.* Ratio est primò: quia Pœna, ut pœna, *2. de Deo* intenditur à judice infligente: est enim *Providēt.* objectum justitiae punitivæ: peccatum & Prædē autem, secundum rationem mali, sub *flinante.* quā debet esse materia pœnae, est à Deo. *Conditiō-* inintendibile. Secundò: quia pœna ne- *nēs pœnae.* quis esse simpliciter & essentialiter volū-
taria punitio: & sicut ita libera, ut pen-
deat simpliciter à libertate delictu[m]is
puniri per ipsam, vel non puniri. Tertiò:
quia pœna debet esse aliquid simpliciter
bonum, & aptum honorare judicem, &
mederi culpæ præteritæ: nihil autem ho-
rum est in peccato. Quarto: quia pœna,
debet intendi ut malum puniti: sic au-
tem nequit intendi peccatum.

Arriaga.

417 Dicit Arriaga; satis esse, si puniens
velit illi, ex quo videt sequi alterius ma-
lum, dummodo velit ut connexum, cum
tali malo: ex quo non infertur, amari de-
bere malum ipsum. Hoc est valde diffi-
cile in re præsentि. Contra primò: honestas
enim justitiae punitivæ respicit punitio-
nem, ut malam punito: ergo nequit ab ip-
sâ non intendi ratio ipsa, ex quâ mala
est punitio: peccatum autem ex ipsâ mor-
ali malitia, redditur peccatori malum.
Secundò: quia qui vult ex motivo con-
nexio[n]is cum malo rem aliquam, nequit
non velle malum.

Pars altera.

418 Respondeo & censeo secundò: ne-
que permissionem posse simpliciter dici
pœnam alterius peccati; atque adeò neq;
intendи simpliciter à Deo in pœnam. Ra-
tio est: quia nequit Permissio esse pœna,
ne intendi ut pœna, nisi sub ratione ma-
li respectu peccatoris; at nequit importa-
tate rationem mali, nisi ratione peccati:
ergo nequit intendi ut pœna, nisi sub
ratione peccati; at peccatum nequit in-
tendit: ergo. Dices: jam intendi id, sub
quo videtur fore hoc malum, & quidem
ex displicentiâ peccati præcedētis. Cotta.

Eatenus id posset dici pœna, quatenus
vel formaliter vel interpretative amate-
tur in hoc modo permittendi mali pœcca-
toris: sed per vos formaliter non ama-
tur: neque interpretativè: quod enim
interpretativè vult Deus, potest velle
formaliter: ergo sic nequit permissio vé-
tē dici pœna peccati.

419 Respondeo, & censeo tertio: Po-
tēt Deus ex displicentiâ peccati præ-
dēt. *Tertia pars.*

dentis, & in pœnam ipsius, nolle se retrahere ex motivo inefficac[i]e, quominus nege[re] auxiliu[m], quod inefficax prævidet, & velle minorem mintisque robustam da-
re gratiam, quam posset: & hoc modo debent Patres, intelligi dum dicunt, unū peccatum puniri per aliud, seu unum per permissionem alterius: quia licet neque peccatum sit pœna, neque permissione denominabitur tamē pœna, quia hic & nunc annexuntur malo, quo hic, & nunc punit Deus. Malum enim, quod Deus infligit in pœnam, imprimis est cessatio a maximo beneficio quod fieret ho-
mini à Deo, vel dante auxilium quod videt efficax, vel retrahente se ab inefficiaciâ hujus, ne daret: Deinde est debili-
tas virium ad operandum honeste, & re-
sistendum diabolo: & demum secuta ope-
randi difficultas, & necessitas majoris conatus, ne vincatur à dœmone: hac mala sunt, ratione quorum permissione his adjuncta, pœna dicitur: timenda maximè, quia annexam habet, non ex intentione, sed ex præscientia Dei, rui-
nam nostram. Sic explicata resolutio pa-
tet: quia sic jam assignatur malum præ-
cisim à peccato, quod intendi, & infligi potest à Deo ex displicentiâ circa pecca-
tum prædens, & in pœnam ipsius. Vi-
deantur ultra citatos Aldrete *disp. II. de Aldrete.*
Prædefinitione *scilicet.* *2. & Ribadeneyra* *Ribaden.*
disp. 8. cap. 2. & Cardinalis Sfortia lib. 2. Cardinal.
Assert. Theolog. cap. 1. d. num. 13. Sfortia.

DISPUTATIO XXXIX.

EFFICAX PRÆDEFINITIO PŒNITEN-
TIA, sine antecessione Prævisionis absolu-
ta Peccati futuri.

ERMO est de actu stricto, & purgative Pœnitentia. Disputa-
per se supponentis peccatum: sicut destrutio rei, superponit rem, quam destruit. Et quæstio proponi solet scopus, &
alit: an nempe: ante prævisionem absolute pecca-
ti futuri prædefiniri à Deo possit Pœnitentia, allectus ex honestate ipsius, & præcisè ductus Scientia condi-
tionali de peccato sub his circumstantiis, quas exinde vult ponere, & illud
permittere? Qui modus proponendi supponit distinctionem inter formal-
itates Deo liberas Decretorum, & Visionis, & præcessionem inter ipsas:
quod utrumque principiis sœpè à me jactis de indivisibilitate Divinâ in-
decernendo, repugnat. Resolutio ita exponetur, ut ab his non pendeat: ta-
men juxta ea nequit absolute prævisio peccati præcedere Prædefinitionem
Pœnitentia: quare quæstio, de antecessione Prædefinitionis ad prævisionem *Quomodo*
peccati, non positiva, sed negativa, debet intelligi: ita, ut sensus sit: an intelligen-
tia possit à Deo Prædefinitione efficax Pœnitentia ante prævisionem ab-
soluta, vel sine antecessione prævisionis absolute de peccato futuro? Ha-
beri à Deo posse, post prævisionem absolute peccati, nullus negat ex his,
qui Prædefinitiones admittunt amicas libertati. Difficultas enim præsens
tota in eo vertitur: an hic modus prædefiniendi pœnitentiam, non prævi-
so absolute peccato, stare possit cum seriâ procuratione, ne peccatum sit, & sine
ullo affectu circa peccatum: atque exinde, sit Deo possibilis, vel impossibi-
lis? Vtraque pars est æquè celebris: & æquè celebres Patronos habet: quo-
rum pro utrilibet vide censum apud Quiròs *disp. 22. num. 6. & 22.* & *Quiròs &*
Ribaden.

S E C T I O I.

EXPLICATVR VERA SENTENTIA.

§. I.

REI POSSIBILITAS.

421 **P**rima Conclusio: Efficax Pœnitentia Prædefinitione ante prævi-
De Incarn lib. 3. *disp*. *2. à nn. 85.* sum absolute peccatum, seu sine anteces-
tione prævisionis absolute de peccato,
possibilis Deo est. Similem posui tract. Aliorū de Incarnatione, disputando de Decreto
Probatio Christi, ut Redemptoris. Probari solet
ex Arria- à nonnullis cum Arriagā, confidentius
gā. justo, in hunc modum. Supposito & præ-
visor peccato, potest Deus velle efficaci-
ter Pœnitentiam, deque illa gaudere;
quin propterea velit, aut gaudeat de pec-
cato: ergo similiter potest prædefiniri
Pœnitentia à Deo ante prævolum abso-
lutè peccatum; quin propterea velit, & in-
tendat peccatum: non autem ex alio ti-
more, vel sequelâ censeri solet impossibi-
lis Deo, hujusmodi Prædefinitione Pœni-
tentia. Et consequentis paritas urgetur
primò: quia sicut se habet desiderium ad
bonum absens, sic se habet gaudium ad
præfens: sicut ergo gaudium de Pœnitentia
præsenti non infert gaudium de pec-
cato: ita nec desiderium pœnitentia, in-
fert peccati desiderium. Secundò: quia
suppositio vel prævisio peccati non auget
aut

In Primā aut minuit connexionem Pœnitentia par. trätz. cum ipso: si ergo hæc connexio non sufficiat, ut, supposita præfessione peccati, in Providēt. tentio, seu gaudium de pœnitentia sit & Præd. gaudium, vel intentio de peccato: cur ea necessitat, ut intentio præhabita ante peccati præfessionem, sit intentio de peccato?

Inefficax. 422 Hic discursus fallax est, & parvum solidus. Quia, supposito jam peccato, ipsa Pœnitentia intentio vel gaudium necessariò est odium peccati: ratio est: quia delictio rei nequit intendi sine nolitione, & odio rei quam destruit: at supposito peccato, Pœnitentia intenditur ut peccati destrutio: ergo intenditur ex peccati displicentia, & odio: ipsa ergo connexio pœnitentia cum peccato est ratio inferens odium peccati: nam ea connexionio non intenditur supposito peccato, ut necessitas ponendi aliquid, quo sit peccatum, sed ut necessitas ne sit peccatum, quod aliunde supponitur. At, intendere Pœnitentiam, ante peccatum præsuppositum, inquiet, est querere quod destruas: siquidem intendis destruтивum, antequam sit quicquam destruendum: unde assumitur Pœnitentia, non solum ut necessitas ne peccatum sit, sed ut necessitas ponendi aliquid, quo peccatum sit: diversimodè ergo se habet ad movendum, connexionio Pœnitentia cum præsuppositione peccati, eo præviso, vel non præviso.

Inefficacia 423 Quod ut pateat, ad præcavendas magis ostē eorum æquivocationes, qui speciosis & ditur: re, pulcris, citō nimis adharent: notetur dispar ratio inter ea, quæ supponuntur, ut præterita, quādo aliquid decernimus: & inter ea, quæ ex nostro decreto aliquatenus videntur oritura. Illa præterita displicere possunt: & propter illa tamen, quia displicant, placere potest aliqua operatio futura, non expetibilis secundum se, sed tamen hic & nunc expetibilis, & necessaria, atque adeò practicē bona. Cujus bonitatis ratio est: quia illa præterito est necessitans disjunctivè vel ad aggregatum ex ipsa & carentia futuræ operationis, vel ad aggregatum ex ipsa, & futuræ operatione: ex quibus, licet utrumque includat suppositionem mali, minus malum est secundum, quam primum: præstat autem eligere, de malis necessariò possibilibus, minima.

424 Ita contingit in Mercatore: cu; Exemplum. periculum, quodaversatur, vel amittenda yitæ, vel mercium, reddit projectiō nem mercium, pro quarum aggestu laboraverat, practicē amabilem: & sic præteritio culpa, cùm in eo signo jam non posse non esse culpa, facit ut inter ea, quæ pro eo signo præligibilia sunt Deo, & homini, sit pœnitentia: quia pejor est culpa sine pœnitentia, quam cum illa. At quando amat præcīres, cui necessaria est alterius existentia, nec ista supponitur: si in tuā potestate est, ne sit illa res quam præcīceamas, etiam erit ne sit altera: si ergo amas illam propter effectum, quēm inde vides fecuturum, vel ex te amas statum indigentem effectu ponendo: quomodo non est verum, quod potius vis aggregatum ex te, & illo affectu, quam rem solam; aut quod potius vis aggregatum tuæ libertatis, & effectus ponendi, quam aggregatum tuæ libertatis, & carentia illius? quomodo ergo sicut affectus, ita ut ad effectum, quem vides statui, quem eligis, necessarium non transfiliat? sic posset eludi ea paritas.

425 Fundamentalis ergo ratio pro *Solida Ratio*.

conclusionē sit: Finis in se bonus, & honestus, si non desit modus ipsum honeste consequendi, efficaciter potest intendi; atqui Pœnitentia est in se bona, & honesta, & sine antecessione præfessionis absolute de peccato futuro, apparet modus ipsam honeste consequendi: ergo Pœnitentia sine antecessione præfessionis absolute de peccato futuro, potest efficaciter intendi. In hoc Syllogismo solum præmissæ, probandæ sunt. Et major patet: quia finis ex dupli solūm titulo potest esse honesta, & efficacis intentionis incapax: videlicet: quia in se non est bonus: vel quia modus, & media, quibus comparari debet, honesta non sunt: tunc enim intentione vitiatur vel ex fine, vel ex impulsu ad media non honesta: ergo si finis in se sit honestus, & suppetunt honesta media, quibus infallibiliter potest obtineri, potest etiam efficaciter intendi.

426 Probatur minor: imprimis Pœnitentia, actus, honestus est secundum se. Deinde sine antecessione præfessionis absolute de peccato, scit Deus per Scientiam Medium sibi competere media infallibilia ad assecutionem talis Pœnitentia,

*Ex I. 2.
de Bonit.
& Mal.*

tix, & honeste eligibilia. Prima pars patet: quia per Scientiam Medium scit, quod si permisso peccato, det auxilia voluntati ad pœnitentiam, ager Pœnitentiam. Secunda probatur: quia media hæc sunt permissione peccati in circumstantiis, in quibus videt fore, & collatio auxiliorum ad pœnitentiam in circumstantiis, in quibus videt fore pœnitentiam: at hæc media honeste sunt eligibilia: quia Deus honeste peccata permittit, & honeste vocat ad pœnitentiam: ergo.

427 Tota difficultas est in ostendendo, finem hujusmodi intendi efficaciter posse, quin intentio, ut est necessitas eligendi permissionem in circumstantia peccati, & auxilia in circumstantia pœnitentia, sit etiam necessitas amandi peccatum: sine quo neque permissione conjungi potest cum fine pœnitentia, neque hæc existere. Pro cuius ostensione, duplē dē *Incarn* dē *Opere de Incarnatione*, lib. 3. disp. 2. n. 95. dam, ut ibi promisi.

§. II.

PRIMA VIA DEFENDENDI.

Primus 428 *P*rima sit ex Patre Molinā, & modus ex Molinā. *P*roxima nostra principia de Dīvina indīvisibiliitate in decernendo. Consideretur Deus plenè, & comprehensivè instructus per Scientiam simplicis intelligentia de rerum naturis: perque Scientiam Medium de eventibus liberis creaturæ sub hac, aut illa conditione: atque adeò de peccato, & de pœnitentiā post ipsum. Pro signo ad suæ libertatis indifferentiam per illas duas Scientias constitutam, velit Deus, ut potest, permettere Petro Peccatum: & siquidem permettere potest ex innumeris fibrībus, velit indīvisibiliter per ipsum actum permettendi, remedium, & pharmacum peccati, pœnitentiam, allectus ex honestate ipsius: quam colligere vult ex occasione peccati: quod Petro non permetteret, nisi videret hunc fructum exinde occasionatum: ad quem ordinat peccati permissionem.

429 In hoc modo discurrendi neque amor efficax pœnitentia, præcedit permissionem: neque, hæc, illam: & neutrūm præcedit absolute præfatio, sed

Scientia Media de peccato. Vnde nec ille *In Primā* amor efficax pœnitentia est obligatio an *par. trätz.* ticipata, quæ necessiter Deum ad eligenz. de Deo dam permissionem, & statum, in quo sit *Providēt.* neceſſe, permitte peccatum; neque est ne- & Præde- cessitas, quam sibi Deus imponat de ra- stinante.

tificatione peccati: neque est inclinatio ad auxilii inefficaciam: sed unicè, & indīvisibiliter est *Decretum*, quo permettere vult peccatum, & destruere per honestam operationem ipsius peccatoris, ordinando permissionem in bonum ipsius: si enim poterat permettere Petro peccatum ob alios fines Petro non favorabiles, & sibi occultos, cur nequeat propter hunc? Manet igitur, illud *Decretum*, respectu peccati, in linea puræ permissionis: neque magis inducit peccati existētiā, quam nuda permissione: connexionio enim cum peccati existentiā ex suppositione liberā Creaturæ, & ratione Scientiæ Mediæ, non obstat conceptui puræ permissionis.

430 Vnde sic arguitur: Eatenus esset *Exinde* impossibilis Deo amor efficax, & Prædefinitio pœnitentia sine antecessione.

præfessionis absolute de peccato futuro, quatenus esse deberet incompossibilis cum pura permissione peccati, & necessariò connexa cum aliquo affectu circa peccatum: Atqui sine hoc affectu, & cum pura permissione peccati, stare potest illa efficax Prædefinitio, licet habita sine antecessione præfessionis absolute de peccato futuro: ergo ea Prædefinitio possibilis Deo est. Major est Adversariorum. Et minor patet ex præcedēti discursu: quem firmo: Modus permittēdi peccatum non futurus ex se, nisi simul esset *Decretum* de honestate abolitivā peccati, potius arguit peccati detestationē, quam ullum affectum: sed ex discursu præcedēti, Prædefinitio efficax Pœnitentia solūm est modus permittendi peccatum ex se non futurus, nisi simul esset *Decretum* de honestate abolitivā peccati: ergo talis prædefinitio efficax pœnitentia potius arguit peccati detestationē, quam ullum affectum. Major patet: quia talis modus se habendi circa peccatum, nequit arguere affectum ex conceptu permissionis, ut constat: sed ex conceptu ita identificandi se cum Decreto, ne peccatum maneat sine destructione, arguit manifeste detestationem peccati: ergo, &c. Et juxta hunc

In Prima hunc discurrendi modum vix urgent obje
par. tract. Etiones, quæ fieri solent: fundantur enim
2. de Deo in distinctione actuum Divinorum, quam
Providet. præoccupat.

& Præde- 431 Dices tamen: Hunc discurrendi
stinate. modum licet non subsit difficultati com
muni: aliis non minoribus, patere. Pri
mò: quia Deus libertatem ad peccatum
sempre confert ex intentione recti usus:
atque voluntas indivisibiliter idificans
sibi permissionem, & volitionem Pœnit
entiæ nequit esse intentio recti usus ex
liberare, quam confert: ergo. Probatur
minor: Nam talis Voluntas esset essen
tialiter connexa cum abusu libertatis:
quis autem non videat, non posse ullam
Divinam intentionem alicujus finis essen
tialiter connecti cum carentia affec
tionis finis? Existet enim talis intention
frustra. Secundò. Nullius Prudentis in
tentio versatur circa finem impossibilem
necessariò ex suppositione talis intentionis:
ergo Deus, cuius intention omnis est
prudentissima, nequit finem intendere
per volitionem essentialiter incompossi
blem cum ipso fine. Sed hæc levia sunt,
& ex directione Scientiæ Mediae, omnibus
communia.

Solvitur. 432 Respondetur: Fateor à Deo con
ferri libertatem ad peccatum ex inten
sione faltem inefficaci recti usus: Deinde
dico, dari semper ex præscientiæ usus,
quem habebit ex libito creatura, sive boni,
sive mali. Insuper addo, intentionem
Dei semper manere conexam cum even
tu usus, quem sortietur libertas ex libito
creatura, sive mali, sive boni: ex vi
affectione, si bonus sit: ex pura præscientiæ,
similus. Ex his, ad primum, concessâ ma
jori, nego minorem. Ad probationem,
dico, eam intentionem fore connexam
cum abusu, non quidem ex vi affectione,
sed ex circumstantiâ consequenti, & Deo
non liberâ, sine cuius præsuppositione
Deus non operatur, nec intenderet Pœnit
entiæ ex amplexu termini supponeris pec
catum, sit specialiter connexa cum abu
su libertatis; non tamen est connexa, spe
cialitate affectionis, sed specialitate tituli
præsupponendi Scientiam, Deo non libe
ram, de peccato: quæ specialitas non ob
stat serietati Divinæ intentionis, nec ea
facit existere frustra. Non istud: quia ea
intention, ponit Media sufficientia ad re

ctum usum libertatis. Non illud: quia
carentia connexio cum carentia affec
tionis obstat serietati intentionis, qua
tenus ea connexio provenit vel ex affe
ctu circa talem carentiam: vel ex incli
natione ipsius intendenter: vel ex inci
curiâ ponendi quantum ab intendente
rationabiliter peti potest. At in casu no
stro ea connexio pure venit ex circum
stantiâ Deo non liberâ: quare ea inten
tio prout à Divinâ Inclinatione est, nihil
habet quod Creaturæ honestatem non
promoveat. Ex quibus etiam patet ad
secundum: Prudenti enim intentioni obest,
ne finis maneat impossibilis ex supposi
tione intentionis, attentæ secundum ea,
quæ intentionem ex inclinatione inten
denter comitantur.

433 Instabis ex Thyrso tam. 3. seletz. Subtilis
disp. 7. seletz 1. à num. 4. Decretum con
ferendi auxiliū sufficiens ad evitatio
nem peccati, nequit esse connexum cum
peccato; sed in hac via discurrendi, ut fa
temur, Decretum collativum auxiliū suf
ficientis, connecteretur cum peccato: er
go tale Decretum implicat. Major pro
batur: quia Deus per Decretum collati
vum auxiliū sufficientis, vult, quantum
est ex se, ut evitatio peccati oriatur ex
tali decreto: vult enim, quod oriatur ex
auxilio sufficienti, quod confert: quæ
perinde sunt; sed implicat, ut Deus ve
lit quantum in se est, oriri evitatem
peccati à Decreto connexo cum peccato;
esse enim velle, ut existeret chymera: er
go.

435 Respondetur: Distinguo majo
rem: nequit esse connexum ex vi affe
ctionis, & ex intendenter incuria, concedo:
ex circumstantiâ Deo non liberâ, sine cu
jus prænotitiâ Deus operari nequit; ne
go. Ad probationem, nego antecedens.
Vult enim Deus quantum in se est, (ut
testatur auxilio p. æstito,) quod evitatio
oriatur ex auxilio; aliter, & alio de
creto provisurus, si prævideret evitatio
nem orituram. Videl, non orituram ex
vitio Creaturæ: unde dispensat auxilium
per Decretum, ex quo nequit evi
tatio oriri, titulo præsup
positæ creatæ determi
nationis.

§ III.

§. III.

ALTERA, ET COMMUNIOR Defendendi via.

Alter mo
dus: &
communis

435 Secunda via, tritior est, & aptior
ad explicandum finis influxum
in Media, vel quasi Media. Sic expono:
Volitio, & intentio finis carentia sibi con
nectit, & infert volitionem Medii, seu
quasi medii, quatenus hæc volitio mediæ
est necessaria ad existentiam finis, per
tale medium: nempe, quia ea volitio mediæ
necessaria est ad existentiam mediæ, vel
quasi mediæ, sine quâ nequit poni exi
stentia finis, cum quâ ex vi sua efficaciam
conneicit intentio. Hujus principii veritas,
solâ eget penetratione terminorum.
Vnde si ad positionem, & existentiam
Medii, vel quasi Medii, non sit necessaria
volitio, quâ intendens finem, velit ip
sum medium, vel quasi medium; quamvis
amer efficaciam finem, manet eo ipso
sine ullâ necessitate ad talem volitionem.
Ratio est: quia eo ipso volitio mediæ in
intendente finem, non est necessaria ad
existentiam finis: Finis autem ex vi sua
intentionis non necessitat intendenter,
nisi ad id, quod ad existentiam finis est
simpliciter necessarium.

Et firma
tur.

436 Iam sic arguitur: Peccatum, licet
sit essentialiter prærequisitum, seu quasi
medium, ad existentiam pœnitentiæ, non
egit ad sui existentiam ullâ Dei volitio
ne, sed solâ volitione Creaturæ, & scit
Deus per Scientiam Medium, fore, si pu
re permittit, quantum requiritur,
ut de ipso possit haberi pœnitentia. Pa
tet hoc: nam peccatum est ex illis mediis,
seu quasi mediis, quæ ut ponantur in exe
cutione, quantum requiritur ad existen
tiæ pœnitentiæ, non egit nisi solâ per
missione Dei; nullâ vero Dei volitione,
neque indirectâ, neque directâ, neque
virtuali, neque formalí, neque interpre
tatiâ, neque reali: ponitur enim à crea
tâ voluntate, sine ullo influxu divinitatis
voluntatis in ipsum: imò Deo retrahente,
& prohibente: ergo Deus ex præ
intentione efficaci pœnitentiæ, tanquam
finis, in quo sibi complacet, instructus
Scientiâ Mediâ de peccato, non necessi
tatur habere ullam volitionem peccati,
sed puram permissionem.

Illustratur 437 Illustratur hæc omnia primò
primò:

Non magis obligat intentio finis ad vo
In Primâ
litionem Mediæ, quæ ad executionem, par. tract.
& positionem ipsius Medii: imò minùs: 2. de Deo
magis enim pèndet existentia finis ab Prævidet.
executione Mediæ; quæ à Mediæ volitio
& Præde
ne: Nam Medium existens ponimus esse finante.

Secundò:

Illustrantur secundò: ut præclu
dantur evasiones, per rationem, quæ sit
omnium quasi nervus, & à priori. Amor
finis quantumvis efficax non inducit, ne
que requirit alium amorem eorum quæ
prærequiruntur ad existentiam finis, p. æ
ter illum, qui necessarius est ex vi finis
intenti, seu ex vi intentionis, seu, ut exi
stat finis ex intentione: quæ perinde sunt:
Atqui ex vi pœnitentiæ præintenta ante
prævisum absoluè peccatum, seu ex vi
tali intentionis, seu ut existat ex efficaci
intentione Dei pœnitentiæ, nullus requiri
tur amor peccati. ergo amor efficax p. æ
intervius pœnitentiæ, &c. Major patet
ex ipsis terminis: licet enim datur,
quod ad intentionem finis non sufficeret
amare solùm ea, quæ debent amari, ut
existat finis, tamen præter amare ea, quæ
de-

In Primā debent amari, ut intentio obtineat finē, *par. tralit.* nihil aliud postulare potest intentio. **2. de Deo** minor probatur: quia ut Pœnitentia sit ex intentione efficaci Dei, satis est ut Deus & **Præde-** ex eā ponat permissionem, aut auxilium **stinante.**

in casu inefficaciae potius, quam in casu efficaciae: nam sic intentio causat permissionem, & hanc sequitur Pœnitentia; sed, ut ex intentione Pœnitentiae ponat Deus auxilium in casu inefficaciae, non requiritur ullus amor inefficaciae, seu peccati: non enim requiritur, ut casus sit ratio movens, sed *conditio*, sine qua hic & nunc non eligeret auxilium: at *conditio*, seu circumstantia, sine qua aliquid non eligeretur, non exigit amari, ut patet in indigentia pauperis, cùm das elemosynam, præsestitum quando talis conditio non eget amari, ut sit: ergo, &c.

Tertiō.

*Ex Patre
Quirōs.*

Illustrantur tertio à pari: quia sine his doctrinis explicari non possunt variis casus, quos bene ponderat Pater Quirōs *scīt. 2. a nu.* 10. in quibus appeti & intendi licet à nobis potest finis per se supponens existentiam peccati, quod aliqui impedit non tenemur: & ex tali intentione permettere cogimur: *Sic Martyres, Gloriam Martyrii non obtinendam sine peccato tyrannorum: Sic Petrus ex Christi hortatu redditum in Vrbem, & Crucifixionem, injustam ita ipsā: Si ex evitatem peccati sui, qui ex revelatione sciat, eam occasionaliter pendere à peccato alterius: cur ergo non possit honeste Deus, quod licet nos?*

*Expli-
catur primō*

Explico magis hæc singula, & confirmo primō: *Permissio peccati potest à Deo præcipi, ex fine, quem scit non obtinendum sine peccato, & antecedenter ad prævisionem absolutam ipsius: ergo potest à Deo intendi Pœnitentia antecedenter ad prævisionem absolutam peccati.* Antecedens patet in historiā Sancti Petri: suavit ipsi Christus redditum in Vrbem, illic crucifigendo: & in redditu suavit permissionem peccati, quod commissuri erant Tyranni, dum facerent Martyrem. Consuluit igitur Martyrium, & permissionem peccati: idque fine prævisione absoluta peccati: nam consuluit redditum, sine prævisione antecedente absoluta redditus: sed sine redditu, non erat peccatum: ergo neque sine futuritione absoluta redditus, futurito absoluta peccati: ergo.

441 Secundō: Revelet Deus Petro **Secundō:** evitatem peccati sui pendere occasioniter ex peccato Ioannis, & istius pœnitentiæ: Potestne Petrus intendere evitatem peccati? Certè debet. Quid si sciat non aliter extitum Ioannis peccatum, nisi se permittente? Poteritne ex intentione prædicti finis, velle permettere peccatum Ioannis, petendo mutuum, quod exercebit Ioannes cum usurā? Certè poterit, aut non poterit intendere finem: ergo poterit sine ullo affectu circa peccatum Ioannis: ergo similiter in casu nostro. **Tertiō:**

Et ultimō. 442 Illustrantur quartō: ex communib[us] Theologorum Doctrinis: *juxta Quartō:*

quas Deus ante prævisionem absolutam peccati, & solo duci Scientiæ Mediæ de ipso inducit effaciter intendens res, quæ per se requirunt peccati præexistitiam, & permissionem illius: quidni ergo & Pœnitentiam possit? Percurso Doctrinas antecedentis. Primō: intendit sic Deus Redemptionem Humani generis, ut dictum est in *tratatu de Incarnatione*. Secundō: sic intendit gloriam resistentiae nostræ, cùm nos finit à Dæmonie tentari, quod iste sine peccato non facit. Tertiō: sic intendit in electis plurima bona, quæ sine peccato reproborum colligi nequeunt, & quæ ex Anselmo, Augustino, *Anselm.* & aliis eruditè recolligit Pater Ruiz *Augustin.* *disp. 16. de Prædestinatione*, unde mirabilior apparet Providentia Dei circa Prædestinatos. Quartō: sic intendit effaciter gloriam Prædestinatis: hæc autem gloria, tum ex se supponit peccatum, quia ex suâ reflexione ad merita, quibus parta est, tendit ad actus pœnitentiae,

quæ

quæ facta est de peccatis ab homine, alioquin prædestinato, commissis. Tum ex reflexione in Redemptionem perse supponentem peccata, connectitur cum ipsis. Tum quia ex intentione gloriæ dat auxilia Prædestinatis, quæ plerumque inefficacia sunt, & nisi mediæ pœnitentiæ non conjunguntur infallibiliter cum affectione gloriæ: ergo talis intentione gloriæ ante prævisum peccatum habet annam intentionem pœnitentiæ, similiter ante peccatum absolutæ prævisum. Videatur Pater Quirōs *cit. loc.*

*P. Quirōs.
Et ultimō.*

443 Illustrantur hæc denique: quia saltem potest juxta Adversarios intendere fines Deus, qui fines, licet per se non supponant peccatum; tamen hic, & nunc, ut intenduntur à Deo, peccata supponunt: idque Deus præstat sine antecessione prævisionis absolutæ de peccato futuro: sit exemplum obvium; cùm permittit peccata Deus ex fine humilitatis: ergo poterit etiam ante prævisum absolutæ peccatum præintendere fines, qui per se peccatum supponant. Cösequentia probatur: quia æquè necessitat ad permissionem, finis per se connexus cum peccati præexistentiæ, quam finis connexus cum ipsa ex modo quo intenditur à Deo, eritque hic & nunc ex intentione Dei. Et confirmatur ex creatis: ubi qui non potest licet intendere finem per se supponentem peccatum; neque potest intendere pro circumstantiis, in quibus videt non extitum sine peccato: quia ubique necessitatē permittere peccatum:

*Infrā à num. 470.
P. Suarez*

quod supponimus ipsi non licere. Sed de hoc *scīt. 3.* ubi expendetur Doctrina P. Suarez hæc admittentis, & refragantis nostræ.

§. IV.

QVID DE FACTO TENENDVM?

Conclusio 444 Secunda Conclusio: De facto secunda

De facto. Deus sine antecessione prævisionis absolutæ de peccato futuro prædefines effaciter Pœnitentiam, præsentim circa Prædestinatos: quod addo propter illud Pauli: *Diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum.* Verum & circa omnes, assertio sequitur ex principiis sapientiae me jactis de *Indivisibilitate Dei* in decernendo, deque *necessitate* Prædefinitionis Divinæ ad omnes actus honestos:

Aranda de Deo.

eaque colligetur ex eis, quæ sequuntur. In **Primā** Probatio sit: Deus permittit peccatum, *par. tralit.* sine antecessione visionis de ipso, ut per **2. de Deo.** se patet: sed permittit ex intentione Pœnitentiæ circa Prædestinatos, & ubi hæc & **Præde-** **stinante.** decernitur dari: ergo & intendit Pœnitentiam, sine antecessione prævisionis *Probatur.* absolutæ de peccato futuro. Consequen- tia bene sequitur: quia intentione finis non subsequitur ad volitionem ejus, quod ex eā sit: inquit, si potest, præcedit. Minor, in quā est difficultas, probatur.

445 Primo Authoritate Sanctorum *Authori-* Patrum Damasceni, Isidori, Gregorii, *tate.* Chrysologi, Augustini, & Thomæ, & alio- *Damasc.* rum dissertè dicentium apud Ruiz *disp.* *Isidorus.* **10.** & **23.** Deum peccata permettere, *ut* *Gregor.* homines pœnitent, & humiliantur. Au- *Chrysolog.* diantur Augustinus, & Thomas: ille lib. *Augustin.* **11. de Civit. cap. 24.** sic: *Deus permisit Thomas.* Prædestinatos ex Iudeis, & Gentibus, in- *apud Ruiz* cidere in peccatum infidelitatis, *ut* de amaritudine illius pœnitendo confessi, &c.

Iste: **1. 2. quest. 79. art. 4. sic: Deus per-** mittit aliquos cadere in peccatum, *ut* suum peccatum agnoscentes humiliantur, & convertantur. Dicit primo Vazquez, *Evasiones*

particulari *ut* in similibus locis, non de- *Vazquii;* notare finem operantis, sed eventum *& Aldre-* operationis: *ut* in Actis: *Preparatus te inter-*

est Iudas, ut abiret in locum suum. Con- *ceptæ.*

tra: Tum quia alii Patres, plerumque utuntur aliis, *ideò, quia, tur,* & simili- bus, qui manifestè sonant finem ope- *rdantes.*

rantis. Tum quia id est sine fundamen- *to torquere verba Scripturæ, & Sanctorum* ad impropprium tensum. Tum quia Patres id afferunt mirantes Providentiam *Divinæ arcanitatem elicentis è malis* bonum, & facientis de *tenebris splendescere lumen suum.* Dicit secundò Aldrete:

ly ut solū significare remotionem illius, quod prohibere poterat, quasi Pa- *tres dicant, non permisum Deum pec-* *catum, nisi videret adjunctam pœnitenti-* *am. Sed id æquè voluntarium est: nec*

Patrum contextui aptatur. Dicunt ter- *tiō alii, intelligi hæc debere de intentione* inefficaci Pœnitentiæ. Sed id etiam est liberum, & *suprad rejectum.*

446 Secundō: à congruentiæ, quam sumo ex Divinæ Providentia mirabili suavitate, & admirabilitate intenden- *A cōgruo.*

dentis ubique bonum. Sic discurro: Deus ex innata, & elicita inclinatione ad bo-

In Primā num, & honestatem nostram, dum per par. tract. mittit peccata, & vocat ad pœnitentiam, 2. de Deo non præcisè sicut in permissione mali, Providet. sed quantum in se est, vult de malo bo-

& Prædestinante. nam: ergo non est credibile, quod per-

mittat malum, quando simul vocat effi-

caciter ad pœnitentiam, nisi non per-

missurus si simul non vellet ipsam hone-

starem pœnitentia. Confirmatur primò:

quia sic redditur omnino mirabilior

Dei providentia, dum etiam mala, quā-

tum in se est, non permittit, nisi ex in-

tentione boni: quod summè comen-

dat, illum amorem erga nos insinua-

tum in Scripturis. Confirmatur secundò:

quia Prædestinatis presertim non per-

mitteret peccata Deus, nisi vellet ex eo-

rūm occasione, bonum ipsorum augere

per pœnitentiam: imò, ut rectè colligit

Pater Ruiz de Prædestinatione disp. 16.

sed. 7. nulla peccata permisisset Deus,

nisi plurima fuisse eorum occasione colle-

cturus bona in Prædestinatorum utilita-

tem, & gloriā.

A pari. 447 Tertiò: ex comparatione Pro-

videntia Divinæ circa Pœnitentiam, cum

eadem circa humilitatem: nihil enim est

apud Patres crebrius, & usurpius,

quā permitti à Deo peccata ex inten-

tione humilitatis assequenda per eorum

occasione ex cognitione fragilitatis in

lapsu: unde id etiam apud negantes af-

fectionem nostram vix negatur: cùm er-

go pariformiter loquantur Patres de fi-

ne Pœnitentie: cur utroque non est in-

tellegendus similis Providentia tenor?

Arruball Neyque valet dicere cum Arrubal: Deum

permittere peccata ex fine humilitatis,

non quidem illius, quæ peccatum suppo-

nat, sed quæ oritur ex tentatione ad pec-

catum inclinante. Non inquam, valet;

quia manifestè opponitur consensiū Pa-

trum: non enim, inquit, permitti à

Deo tentationes solum ex fine humili-

tatis, sed peccata. Audiatur Augustinus de

Corrupt. & Gratia. cap. 9. Talibus di-

gentibus Deum, omnia cooperantur in bo-

num: usque adeò prorsus omnia, ut etiam

siqui eorum deviant, & exorbitant, etiam

hoc ipsum eis faciat proficere in bonum:

qui a humilitate redeunt, atque doctiores.

Et Serm. 124. de peccato Petri sic ait: Vi-

dete ergo Fratres charissimi, quemadmo-

dum exigua culpe permittrit subjacere

tantus Apostolus, ut emendatus elationis

vito atque correctus, integro vestiatur moderationis, & clementia indumento. Et lib. quæst. in Manich. quæst. 14. Ideò Indeorum plurimi exaccaii prius, ut amplius humilitati vehementius diligenter, a quo sibi tantum scelus dimissum esse gauderent: Hi actus sunt per se contexi cum præsuppositione peccati.

448 Quartò: quia sic Providentia er- Ab Indu-

ga nos suavitas sequitur illam, quæ omni-

nium fons est, & quam exercuit Deus

circa Redemptionem. Probatum enim

est in tractatu de Incarnatione decretam

esse, & prætentam ante, seu sine ante-

cessione prævisionis absolutæ de pecca-

to. Vtimo: quia sic intelligitur optimè,

quomodo etiam ipsa permisio peccato-

rum possit esse Prædestinationis effectus.

Maneat ergo Prædestinationem Pœniten-

tia, ante, seu sine antecessione Prævisio-

nis absolutæ de peccato futuro non so-

lum esse possibilem, sed etiam existere

in præsenti Providentiâ Dei. Restat ob-

jectiones solvere, quæ difficiles sunt, si

stemus secundæ via ex his, quæ posui-

mus, supra permittendo distinctionem, &

præcedentiam inter intentionem, & per-

missionem: nam juxta primam, nullius

certè momenti sunt: nempe juxta viam,

in quæ juxta nostra principia ipsa per-

missio sit indivisibiliter ordinatio sui ad

Pœnitentiam. Quare solventur juxta fe-

cundam: nam juxta primam ex n. 429.

& 431. facile quisque solvet.

SECTO II.

DEFENDITV R DOCTRINA Præcedens.

449 Arguitur primò ab Authorita- Objectio

te. Primum Augustini 3. Con-

fess. cap. 2. dicentis: Et si approbatur offi-

Autori- catio charitatis, qui doler miserum: maller

tamen non esse quod dolere, qui germani-

tus est misericors. Et concludit: non esse

syncerè miserentis, atque adeò nec Dei, cu-

pere miseris, ut misereatur. Et in Psalm.

125. Melius est ut nullus sit miser, quām

ut facias misericordiam: ubi aperitè ait:

Melius esse, non esse miseriam, quām esse

misericordiam. Et infra: Melius est, ut om-

nes sanis, quām ut exerceatur ars Me-

dicī. Et reddit rationem: qui enim, ut fa-

ciat misericordiam, optat esse miseris,

Augustin.

etude tenet habet misericordiam. Et cap. 15. de Natura, & Gratia, ait se non dicere, quod Pelagiū putabat, nempe: ut esset causa misericordia Dei, necessarium fuisse peccatum: Utinam non fuisse misericordia! Et infra cap. 26. approbat hanc propositionem: Sed & Medicus ad curandum jam vulneratum paratus esse debet; non debet autem, ut sanus vulneretur, optare. Tom. Damasceni lib. 2. de Fide. cap. 29. ubi Voluntatem Dei corrigit, & erudit, qualis est voluntas pœnitentia, voluntat consequentem. Si autem præcederet ad prævisionem peccati, non esset consequens, sed antecedens. Opponitur ergo manifestè Dei in nostra Doctrina Sanctorum: ex quā formari potest discursus multiplex contra nostram. Sed frustra, ut ostendit omnino Quirós sectione 3. Igitur

Solvitur. Solvitur. Voluntas Dei eruditiva, & corrigit, & volutio Pœnitentia, licet sine antecessione prævisionis absolutæ de peccato concepta: quia voluntas consequens in Theologorum sensu illa dicitur, quæ solū habetur à Deo, sumptu occasionē ex aliquo, quod ipse velle non esse, & ex suppositione alicujus, quod ipsi displicet: Quæ descriptio satis competit præintentioni Pœnitentia. Augustini, cuius verba speciem videntur habere contra nos, Mens est clarissima: & est: eam speciem misericordia, quæ ut exerceatur, optat esse miseriam, esse crudelitatem palliatam velo misericordia: nam qui misericors est, verè condolet, & intendit amoliri miseriam, quam non gaudent esse, nec causat: sed causat aliunde, pellere vult. Itaque Augustino solū potest esse contraria Præintentionis misericordia, & Pœnitentia: quæ simul gaudeat de peccati miseriam: quæ omnino procul à Deo est, & à nostrā Doctrinā. Distinguenda sunt ad pleniorē Augustinianā Mētis penetrationem, & intercipendas instantias, esse peccatum, & non esse peccatum: & esse misericordiam post peccati permissionem, & esse peccata, seu miseriam. Compatabat Augustinus esse miseriam, & non esse miseriam: & sic ait Deum potius malle non esse, de quo misericordia exerceat, quām

esse: quia Deus nullo modo vult esse peccatum: milieriam, sed purè permittit; imò par. tract. 2. de Deo misericordiam, cum non esse peccatum; & Prædestinante. In. Primā cari milieriam, sed purè permittit; imò par. tract. 2. de Deo misericordiam, & erudit, qualis est voluntas pœnitentia, voluntat consequentem. Quare dūm dicit: Melius est ut nullus sit miser, quām ut tu facias misericordiam, intelligo respectu eligentis utrumque, tempore miseriam, & misericordiam: non vēto respectu eligentis misericordiam, & purè permittentis misericordiam, qualis est Deus. Videatur Quirós loc. cit.

450 Arguitur secundò: ex eo quod talis Præintentionis necessitate videtur ad electionem auxilii inefficacis, quia inefficacis est. Nam Deus præintendens efficaciter Pœnitentiam, necessitatibus conferre auxilium inefficax, ita ut non conferret, si fuisse efficax; atqui sic conferre auxilium, est conferre, quia inefficax: ergo. Probatur minor: quia sic conferre auxilium inefficax, necessariò importat, inefficaciam, ut cognitam esse rationem conferendi auxilium: quod patet primò: quia affectus ita pendens ex objecti circumstantiā, ut eā vel præcisā, vel sublatā, non maneret affectus, necessariò arguit voluntatem attrahi in illud objectum ex eā circumstantiā. Secundò: quando affectus ita comparatur ad objectum, ut præcism à tali circumstantiā, non tēderet affectus in ipsum, necessariò dicit ex parte objecti, ut præscindens ab eā circumstantiā, insufficientiam ad motionem affectus: ergo comparatur objectum cum affectu, ut ratio, se sola non sufficiens ad movendum: ergo constituitur objectum in ratione motivi sufficientis per eam circumstantiam cognitam: ergo. Tertiò: quia affectus, ad quem essentia liter prærequiritur cognitio representans objectum sub aliquā circumstantiā sine quā cognitā non existeret, necessariò movetur ex tali cognitione: ut quid enim cognitionem talis circumstantiæ essentialiter præquireret? Cognitione enim non prærequiritur ad effectum ex essentiali titulo, nisi ostensura sit alii quam

Magis elu-
cidatur.

l. iii 2

quam

In Primā quam bonitatem, & opportunitatem ob-
par.tract. jecti, quam amplexati velit affectus.
2. de Deo 452 Responderur, negando sequelam.
Providēt. Ad speciem probationis: distinguo ma-
& *Præde-* jorem: necessitatut conferre auxilium
stinante. inefficax, dispositione voluntatis habitâ
Solvitur. solū ex suppositione, quod auxiliū si-
aliunde non erit efficax, concedo: habi-
tâ, vel habendâ, etiam auxilium foret
efficax, nego: nam in eo casu non inten-
disset Deus Pœnitentiam. Nego deinde
minorem, & ejus probationem: Nam ea
voluntatis dispositio solū importat esse
dispositionem rei nequeuntis existere, ni-
si in occasione inefficacit, atque adeò ne
que potentis amari, vel disponi, nisi cum
præscientiâ talis inefficacit. Is autem
disponendi modus, & hæc necessitas pre-
viæ notitiæ de futura inefficacit, hon-
tam est affectus in ipsam inefficaciam,
quam natura, & conditio rei, quæ amar-
tur, non aliter potentis existere, nisi cum
præsuppositione ipsius inefficacit. Ne-
que me movent ea, & his similia, quæ
in ulteriore, roborationem superad-
duuntur.

Nota bene

453 Non primum: quia non forte af-
fectum, præcisâ, vel sublatâ aliquâ cir-
cumstantiâ, non semper arguit affectum
ex ipsâ moveri, arguit verò unum è qua-
tuor: nempe: vel affectum moveri ex illâ
circumstantiâ: vel affectum ex alio capite
essentialiter pendere à notitiâ talis cir-
cumstantiæ: vel tendere simul in aliud
objectum non potens executioni man-
dari, nisi tali circumstantiâ præsuppositâ,
vel tendere in unum objectum propter
aliud essentialiter à tali circumstantiâ
pendens, ut accidit in casu nostro. Non
secundum: quia ea etiam natura, & ener-
gia affectus, illeque defectus conditiona-
tus sumi potest ex eisdem omnino capi-
tibus, quæ modò dixi. Et ratio est: quia
multa comparantur ad affectum, ut pura
conditio, sine quâ non tenderet hic, &
nunc in suum objectum: quin talis con-
ditio amari debeat: sic comparari solet
ad desiderium, absentia boni, ad affec-
tum elargitivum eleemosina, miseria
pauperis: ad affectum benefaciendi etiam
immiteris, neque gratificaturis, ingra-
titudo: de quibus vide Patrem Quiros
disp. 22. sect. 4. num. 52. Non tertium:
quia titulus præsupponendi essentialiter
alicujus circumstantiæ notitiam non sem-

*Author
de Aetib.
Human.
Quiros.*

per est titulus ostendendi aliquam boni-
tatem, ad quam tendat affectus: præ-
quisiti enim potest essentialiter vel ex per-
fectione volentis, vel ex conditione ob-
jecti, in quod tendit affectus, ex se pen-
denter à tali circumstantiâ, neque valen-
tis decerni, vel intendi, nisi cum talis
circumstantiæ prænotitiâ: ut accidit in ca-
su nostro: ubi ad præintentionem Pœni-
tentia prærequisitur præscientia de inef-
ficacit, non ut ostendat aliquam bonita-
tem, aut rationem, in quâ tendat affec-
tus, sed ut conditio, sine quâ nequit
tendere affectus in voluntatem Pœnitentia
, per se supponens eam circumstan-
tiæ, atque adeò & prænotitiam ejus.

Objec-
*tio**454.* Arguitur tertio: ex eo quod ta-
lis præintention Pœnitentia stare nequit teria ex
cum seriatâ prohibitione peccati. Nam prohibi-
qui amat efficaciter aliquid, nequit odif-
fere id quod est necessarium ad existentiam
rei efficaciter amat: minùsque poterit
procurare, & ex se velle, ne sit: atqui pec-
catum, ut peccatum, est necessarium ad
existentiam Pœnitentia efficaciter à Deo
juxta nos præintention: ergo Deus sic
præintendens, nequit odire peccatum,
neque velle ex se, & procurare, ne sit:
ergo nec prohibere seriat. Explicatur pri-
mo: Implicat, quod aliquis se connectat
efficaciter cum existentiâ rei incompos-
sibilis cum alterius existentiâ, & quod
istam seriat procuret: & ratio est: quia
nequit dici seriat rei procurator, qui ex
se definit ponere medium, quo deficien-
te, cetera sunt quasi non essent: atqui
qui se efficaciter connectat cum existentiâ
rei incompossibilis cum alterius existen-
tiâ, ex se definit ponere sui efficacem in-
connexiōem cum contradictorio, quâ
deficiente, omnia, quæ ponuntur in op-
positum, sunt quasi non essent: ergo.
Nunc sic: Sed Deus præintendens Pœni-
tentiam, se connectat efficaciter cum exi-
stentiâ rei incompossibilis cum defectu
peccati: ergo implicat, quod seriat pro-
curare dicatur peccati defectum: quomo-
do igitur seriat prohibet? Explicatur se-
cundo: Præintention efficax Pœnitentia
est necessitas, ut peccatum sit: sicut est
impossibilitas, ut desit: quomodo ergo
potest Deus seriat ex se velle, ne sit pec-
catum; si efficaciter amat necessitatem,
ut sit, & impossibilitatem, ut desit? Ex-
pliatur tertio: Implicat Deus velle se-
titer.
*Secundò.**Tertiò sub**riò,*

riò, ne sit voluntas efficax, quam habet:
sed Deum velle seriat ne peccatum sit, est
velle seriat, ne sit voluntas efficax Pœni-
tentia, quam habet: ergo implicat. Mi-
nor patet: quia velle seriat, ne peccatum
sit, est velle seriat, ne sit id sine quo impli-
cat esse voluntatem efficacem pœnitentia:
Tum quia vel Deus præhabens in-
tentionem efficacem Pœnitentia, & se-
riò volens ne sit peccatum, retrahat af-
fectu hoc secundo illum primum: vel non?
Si primum: ergo nequit utrumque simile
habere. Si secundum: ergo vult sui primi
affectus frustrationem: nam vult, quod
sit objectum incompossibile cum eo af-
fectu.

Solvitur.

455 Respondetur, negando sequelam. Ad speciem probationis, dico Deum præintendendo pœnitentiam non neces-
sari aliter, nec aliud excludere peccati
odium, quam quod excludit pura per-
missio: nam ex illâ præintentione, nulla
ponitur connexio cum peccato, præter-
quam ex suppositione sibi non liberâ, sed
creaturâ, nullumque ponitur medium
peccati inducitivum, sed potius Media,
prout à Deo sunt, à peccato retrahentia,
& solū cum ipso conjuncta præter Dei
inclinationem, & ex abuso creaturâ. Iam
in formâ Distinguo majorem: qui amat
efficaciter aliquid ex propriâ inclinatio-
ne, & independenter a suppositione con-
tingenti, quam maller non esse, transeat:
qui amat efficaciter aliquid ex alieno cō-
modo, & ex suppositione contingenti,
quam nec causat, nec inducit, imò maller
non esse, subdistingo: nequit efficaciter
odire quod necessarium est ad existen-
tiâ rei, quam efficaciter amat: si hoc
necessarium est ea ipsa suppositione, quam
ex se maller non esse, nego: si sit aliud
medium à se necessariò volibile, ut sit,
concedo.

*Explica-
tur solu-
tio.*

456 Itaque Deus amans efficaciter
Pœnitentiam, amat eam efficacissime:
vetum ex suppositione sibi non liberâ,
nec sibi grata: imò, quam ex se maller
non esse: unde ex eo amore circa Pœni-
tentiam, necessitatur quidem, ne odio
efficaciter rejectivo feratur in peccatum,
impediendo ejus existentiam: non verò
necessitatur, ne odio abominationis, &
inimicitia tendat in ipsam peccati suppo-
sitionem, aut ne velit seriat ne existat: nā
cum isto odio, & istâ seriat volitione ne-

fit, stare potest non impediti peccatum, In Primâ
quantum requiritur ad existentiam Pe-
nitentia. Et ratio omnium est: quia illa
2. de Deo
Providet.
efficacia affectus circa Pœnitentiam, ta-
lis est, ut solū velit esse Pœnitentiam,
& Præ-
nec ipsam impediri, ex alio impedimen-
to, quam ex defectu peccati.

457 Ad primam explicationem argu-
menti: distinguo quod assumitur: impli-
cavit, quod se ita connectat ex propriâ ini-
clinatione, & efficacitâ exclusivâ eorum,
quæ ex parte sic amantis requiruntur ad
alterius existentiam, concedo: ex suppo-
sitione, quam ipse maller non esse, & ef-
ficacitâ neque determinativâ talis suppo-
sitionis, neque exclusivâ mediorum quæ
sufficiunt, ne detur talis suppositione, nego:
Nam qui sic se connectit cum existen-
tiâ objecti incompatibilis cum alterius
existentia, eatus desinit esse cum istius
alterius existentia, quatenus aliunde
supponitur non exitura, non quidem ex
vi sic amat, sed ex alterius arbitrii
interventu, quo supposito sic se determi-
nat ad amandum. Vnde hæc energia amo-
ris non obstat, ne, qui sic amat, quantum
in se est, seriat faciat, ne sit ea suppositione
ex quâ sic amat. Ad secundam, nego
Secunda.

Tertia.

Assumptum: ipsa enim intentio Pœnitentia
est affectus, non quidem necessitans
ut peccatum sit, sed purè connexus cum
suppositione, in quâ ex defectu Creaturæ
peccatum erit. Ad tertiam, nego mino-
rem: ad ejus probationem primam dico,
tum velle seriat, quod deficiat aliquid, quo
deficiente aliud deficeret, esse velle seriat,
ut deficeret istud aliud, quando volitio se-
ria est efficaciter inducitiva defectus: secus
aliter. Quare, vt volitio seria de defectu
peccati, effet volitio seria de defectu pœnitentia,
opus erat, ut volitio de defe-
ctu peccati induceret volitionem de defe-
ctu pœnitentia, vel excluderet oppositâ,
& objectum ejus: cum verò volitio seria
de peccati defectu, non sit exclusiva, sed
potius esse possit permisiva peccati,
adèque non sit incompossibilis cum Pœ-
nitentia existentiâ & volitione efficaci
ipsius, non est cur esse debeat, adhuc in-
terpretative, volitio de defectu Pœnitentia.
Ad secundam dico, Deum non retrah-
are affectum, neque velle frustrationem
præintendentis pœnitentiam: nam licet
velit simul utrumque similitate volendi,
non tamen vult utrumque esse simul, né

pe

In Primā pe similitate coëxistentiæ: vult esse Pœni-
par.tra&g. tentiam, non quidem ut conjunctam cum
2. de Deo defectu peccati , sed præciosus de peccati
Providet. non defectu : vult defectum peccati non
& Præde- tamen ut conjunctum cum Pœnitentiâ,
stinante. sed præciosim à suppositione, quod sit:quā
involvit prætentio Pœnitentiæ.

Objec^tio quarta ex amore peccati. 458 Arguitur quartò: ex eo quod talis Præintentio Pcenitentia^e stare nequeat sine aliquo amore peccati. Primò: qui sponte subit necessitatem permittendi peccatum, manifestè inclinat in ipsum: ut patet in Prælatis, qui voverent permettere defectus Subditis, & in eo qui voreret permettere Pollutionem. Secundò: quia qui se constituit in statu, cui necessaria est existentia peccati, determinat ad peccatum: quod sine affectu circa peccatum stare nequit. Tertiò: quia qui vult efficaciter rem poni, saltem virtualiter vult poni id, cum quo rei efficaciter intentæ existentia connectitur, & sine quo nequit esse: sed Pcenitentia^e existentia connectitur cum existentiā peccati, & sine Ant. Per. hac nequit esse: ergo. Quartò: ex Ant-

Ant. Per. hac nequit esse: ergo. Quartò: ex António Perez: Qui vult efficaciter, ut existat res, vult ne desinat existere: ergo efficax volitio rei est virtualis efficax nolitio ne desinat existere: ergo & est virtualis efficax nolitio de impeditione rei, quam vult: sic volitio efficax vitæ est nolitio mortis, & vulnus lethalis. Ergo volitio efficax Pœnitentiæ, est nolitio virtualis efficax ne desinat existere: ergo & ne impediatur. Sed evitatio peccati est impeditio efficax Pœnitentiæ: ergo efficax volitio Pœnitentiæ est efficax nolitio evitatio peccati. Vertit jam argumentum. Sed efficax nolitio evitatio peccati est volitio efficax virtualis de peccato: nam tam opponitur evitatio peccati cum peccato, quam impeditio Pœnitentiæ cum Pœnitentiâ: ergo de primo ad

Vide de ultimum , efficax volitio pœnitentiae est
Incarnat. volitio virtualis efficax peccati . Hæc latè
lib.3. disp. in Opere de Incarn. lib.3. disp. 2. à n. 159.
2. à n. 159. 459 Respondetur, negando sequelam.
Solvitur. Ad primæ probationis speciem , distin-

459 Respondeatur, negando sequelam.
Ad primæ probationis speciem, distin-
guo: qui sponte, id est, ex propriâ incli-
natione, transeat: sponte, id est, scienter,
subdistinguuo: si non sit plenè liber, & ali-
qua lege teneatur ad cautionem permis-
sionis, concedo: si plenè liber, nec ullâ
lege tenetur ad non permittendum, ne-
go. Paritates Prælati, & hominis patien-

460 Ad quartam distinguo antecedens: vult ne desinat exilite, modo quo satisfit.
Existece vult: concedo: omni alio modo, quo nec ipse vult eam existere: nego: id enim eset impertinens: & admisso sic primo consequente, distinguo secundum: de impeditione, consistente in actu, quo Deus nolit ne sit Pœnitentia, aut in aliquo alio præter evitacionem peccati, concedo: consistente in ipsa evitacione peccati, nego consequentiam. Nam volitio Dei de Pœnitentia solùm est volitio de Pœnitentia existentiâ dependenter à presuppositione peccati conditionatè existentis: & est affectus connexus cum non evitacione peccati non procuratâ à Deo, sed positâ à creatura ex Dei permissione. Impertinenter igitur vellet Deus ne impeditetur Pœnitentia, nolendo quod evitaretur peccatum, cum jam satis videat, peccatum aliunde non evitari. Distinguo jam tertium consequens: vult ne impediatur Pœnitentia ex suppositione peccati, & impedimento conjunctio cum existentiâ peccati, concedo: vult ne impediatur, impeditio indistinctâ à peccati evitacione, nego consequentiam.

461 Igitur Deus, ut solùm vult Pœnitentiam in peccati remedium, & ex tur solu-
præscientiâ peccati, aliás non voliturus, tio. solùm vult efficaciter, ne desinat existere ex suppositione peccati, atque adeò ne positâ præscientiâ de peccato, quā Deus nō ex se, sed ex libertate creaturæ p. ahabet; quisquam alius, ne Deus quidē ipse, Pœnitentiam impedit. Vnde ex eâ efficiaciâ

Disp.39. Prædefinitio Pœnitent. ante Peccat. sect.2. 623

caciā volendi Pœnitentiam , necesse
tur ad uolendam omnem aliam viam im-
pediendi Pœnitentiam , sⁱnpositâ exi-
stentiâ conditionatâ peccati , seu suppo-
sito non esse impedientiam per evitatio-
nem peccati , aut per absentiam peccati
non verò necessitatur ad habendam no-
litionem , quâ positivè nolit impedi^riri pec-
catum : id enī non requirit affectus ef-
ficax Pœnitentia : sufficit ad ejus ener-
giam . Primo : nolle quod desinat esse Pœ-
nitentia , si creatura peccat . Secundo : ne-
cessitas , ne factâ suppositione peccati
quisquam impedit Pœnitentiam . Ter-
tiō : necessitas , ne Deus omittat , quo
ex parte sui videt sufficere , ne desinat
hic , & nunc Pœnitentia . Ut autem no-
desinat esse , sufficit si permittat pecca-
tum Deus , & alioquin per auxilia con-
grua Pœnitentiam velit . Quare ad sum-
mum Praiuentio efficax Pœnitentia , de-
bet esse , tūm nolitio impeditio , quā
Deus velit ipsam impeditio : tūm permis-
sio vel formalis , vel virtualis peccati
sub quā iam scit fore , ut hoc ponatur .

462 Instabis : formando paulò alite rationem Antonii Perez , eo ipso modo quo format , & proponit ipse disp. 1. de Providentiā cap. 5. num. 72. Omnis intentio efficax absoluta alicujus finis est saltem virtualiter nolitio efficax finis contradictionis , & Mediorum efficacitatem & infallibiliter inferentium finem contradictionium : Sed finis contradictionis Pœnitentia , est carentia Pœnitentia : & innocentia vita , seu carentia peccati est medium efficaciter inferens ex natura suâ carentiam Pœnitentia : ergo intentio efficax Pœnitentia est nolitio carentia Pœnitentia , & innocentia vita , seu carentia peccati. Nihil in hoc Syllogismo videtur egero ulteriori probatione seu expositione. Sed nolitio carentia est volitio formæ ; atque adeò nolitio efficax carentia peccati est volitio peccati ergo intentio efficax Pœnitentia est volitio peccatis Pulchra facies argumenti.

ur 463 Respondeatur: Primo eodem omni modo, quo ad Superioris argumentationis responsum est, & distinguo majori: est nolitio finis contradictionis modo, quo finis alterius est volitio, concedo: alio modo, quo nec finis volitio est nego. Itaque Deus, *in ajebam*, solus vult esse Poenitentiam ex suppositione.

quod à Creaturā non erit innocentia vi- In Primā
tæ, seu carentia peccati: & solum ex hac par. trahit.
suppositione , quam ipse nec ponit , nec 2. de Deo
amat, imò vellet, vult ne sit carentia pœ- Providet.
nitentia. Non tamen exinde vult ne sit & Prede-
innocentia Vitæ , seu carentia peccati: finante.
quia hæc est suppositio quam videt alio-
qui fore, & ex quâ præcognitâ conditio-
naliter existenti concipit decretum , ne
sub ipsâ sit carentia pœnitentia. Abso-
num autem esset velle ne sub suppositio-
ne peccati esset carentia peccati.

464 Respondeatur secundò, distingue- Secundò
do aliter : est saltē virtualiter nolitio, tempe quoad munus excludendi à tali amante volitionem efficacem de caretia poenitentiae & de Mediis cum illâ connexis, concedo : quoad alia munera; nego. Itaque Affectus pure æquivalens, & virtualis : (nam per has voces multi ludant cum maximo derrimento veritatis) solùm dicitur quoad aliqua munera, vi quorum aliis æquivalet: unde suscipit magis , & minus. Affectus igitur impossibili trans volitionem alicujus objecti efficacem , dicitur ex hoc munere nolitio virtualis: quia quoad munus excludendi volitionem æquivalet nolitioni formalis : non verò exinde quod cætera æquivalet, præstanto vim ullam affectus cui æquivalet. Sic Intentio Pœnitentiae est nolitio virtualis caretiae Pœnitentiae, & caretiae peccati. Iam concessis reliquis , nego, quod subsumitur : ut enim nolitio efficax alicujus sit volitio oppositi virtualis, debet esse formalis nolitio, quæ in æstimatione prudenti æquivaleat volitioni oppositi quoad vim affectivam: non verò sufficit nolitio pure æquivalens, quatenus excluditur volitio efficax ipsius rei : quia excludere volitionem efficacem unius non æstimatur prudenter pro inductione alterius, aut pro ejus affectu. Vnde patet argumenti iterata æquivocatio.

465 Arguitur quintò: ex eo quod ea
prætentio aliunde necessitat ad pecca-
ti amorem: quia necessitat ad eligendam
permissionem peccati, non utcumque, sed
ut utilem ad pœnitentiam. Nequit ama-
ri Permissio, ut talis ad finem Pœnitent-
iæ, quin peccatum ametur: sed nequit
amari Permissio ex intentione Pœnitent-
iæ, quia ametur, ut utilis: ergo nequit
amari ex intentione pœnitentia, quia
pec-

In Primā peccatum ametur. Sed nequit dari intentione *par. tract.* Pœnitentia, quin permisso eligatur *2. de Deo* ex tali intentione: ergo quin peccatum *Providet.* ametur. In hoc discursu stat portissima & *Præde-* vis Adversariorum. Et subsumpta minor *stinance.*

test amari utilitas ad finem, quin ametur propter finem: ita potest medium amari propter finem, quin amentur circumstantia extrinsecas, ex quibus aliquando habet conjungi cum fine. Nota tertio: dum dicitur amari *Medium ut utile*, particula *ut variè significare* potest. *Prin. à rationem*, quæ movet ut amata? sic amatur bonum, ut bonum. *Secondo* rationem materialē, quæ amatur; non vero sub conceptu reduplicato; sic potio ut amata dicitur appeti, quia dulcis etiam est. *Tertio* meram circumstantiam, sub quâ, non amatâ, amatur objectum: sic Deus dat auxilia, licet, sive, ut inefficacia. *Quarto* conditionem *sine qua non* amaretur objectum hic & nunc, seu isto modo volendi, quia ea conditio ametur: sic amas Pauperi, ut pauperi, elemosynam. Iam ad objectionem in formâ

468 Respondeatur: Distinguo majorē: amari nequit ut utilis, quin ametur peccatum, utilitate in actu secundo, nego: utilitate in actu primo, subdividuo: si amatur ut utilis eâ utilitate, significando per reduplicationem, rationem formalem amandi, seu amatam, concedo: significando præcise meram conditionem, *sine qua non*, nego. Et distinguo minorem: quin ametur ut utilis, utilitate in actu secundo, concedo: utilitate in actu primo proximo, subdividuo: significando per particulam meram conditionem, *sine qua non*, concedo: rationem amatam, seu amandi, nego. *Hærendum in his.* Itaque Permissione (sicut & quodvis aliud mediū) ut dicatur haberi ex intentione finis, debet amari, ut utilis ad finem utilitate in actu secundo, id est propter finem, tanquam per rationem formalem amandi: non vero debet amari *ut utilis aliter*, significante *ly ut rationem formalem amandi*: sed præcise significante, vel rationem purè materialiter amatam: ut accidit in utilitate intrinsecâ Permissioni: vel puram conditionem *sine qua non*: ut accidit in utilitate extrinsecâ constituta per peccatum. Vnde nullus amor peccati sequitur.

469 Prærequiritur tamen ejus cognitione. Primo, non ut appareat nova bonitas in objecto; sed nova conditio, *sine qua hic, & nunc*, seu isto modo volendi, nequit amari. Secundo, ne eligatur Medium extrinsecè inutile ad finem. Tertio, non

*Notabilia.**Primum.**Secundum.*

non ut affectus tendat in objectum talis cognitionis, sed ut tendat in aliud, in quod ratione essentialis dependentia, & connexionis tendere nequit affectus sine prænotitiâ alterius, à quo suum pendet. Nō ergo solus est titulus, ut ad affectum præcedat cognitio alicujus rei, quem adversarii putant: nempe quod influere movēdo debeat repræsentando objectum amplexandum. Hæc singula latius dicuntur, & illustrasse me *abbi*, menini. Sed hæc, si penetrantur, sufficiunt præsenti loco, & controversiæ.

S E C T I O III.

Q V I D D E P R A E D E F I N I T I O N E
Humilitatis?

P. Suarez 470

Multo securi P. Suarez, ut aperte viam dicendo, Permissionem peccati posse esse Effectum Prædestinationis, cùm ex una parte negent posse Deum prædefine Permissionem ex fine Pœnitentia, aut Pœnitentiam ante præsumum absolutè peccatum; negare non audent prædefine Deum posse humilitatem occasionaliter ortam ex peccato. Videamus quibus incedant vias, ut tutam, & veram sequamur.

Quæstio-
nis scopus

Primus
dicendi
modus.

471 Prima est, asserendo posse Deum prædefine humilitatem, non quæ oritur ex peccato, seu ex eius notitiâ formaliter, sed ex debilitate virium: quam homo in se experitur independenter, & antecedenter ad peccatum ad ipsi resistendum: quæ experientia, & notitia maximè humiliat: & debilitas oritur ex permissione peccati: quia permissione peccati, non solum dicit conjunctionem cum peccato, sed potissimum dicit negationem uberioris gratia, quâ peccatum vinceretur; ex quâ negatione fit difficultas resistendi: potest igitur Prædefine humilitas, ut Sancti Patres clamant: & ex eo fine ponit permissione, ut utilis ad eam humiliacionem, quin & ea humiliatio, & hæc utilitas dicant ullam connectionem cum peccato: nam difficultas resistendi peccato non connectitur cum peccato: ita Arrubal, inter, & ante alios quibus applaudit Quiros *locu citato*, *se-
tione 9.*

Arrubal.

Quiros.

Deseritur

472 Sed hæc via, quantumvis speciosa, plana non est. Primo: quia hæc

methodus prædefiniendi Humilitatem *In Primâ* non satisfacit Patribus, ut dicebam *num. par. tract.* *2. de Deo* 447. Nam Patres non solum a junt permetti à Deo tentationes, ut experientia *Providit.* nostræ debilitatis humiliemur, sed etiam *& Præde-* peccata ipsa permitti. Secundo: quia & *stinante.*

datur Humilitas orta ex notitiâ nostræ debilitatis, & datur humilitas orta ex notitiâ nostri lapsus, & datur humilitas orta ex notitiâ fragilitatis ad lapsus: & prima, & ultima species Humilitatis habetur à justis, & in ipsis à Deo intenditur: Secunda intenditur à Deo in peccatoribus alioquin Prædestinatis: de que ipsa manifestè loquuntur Sancti Pa-
tres: hæc autem per se connectitur cum presuppositione peccati. Tertio: quia permisso peccati stare potest cum uberiori auxilio; & potest deesse cum ea-
dem, & majori debilitate virium: solum enim explicari debet per subtractionem auxiliis efficacis, quicquid sit de ante-
cedente difficultate, vel facilitate ad resi-
stendum: & ratio est: quia ut dicitur *lib.* *11. dispiando de necessitate Gratiae, Gra-*

Infrâ lib.
11. à num.
307.

titia, quæ requiritur ex parte Dei ad vin-
cendam tentationem, non debet talis cen-
seri, ut tollat segetem meriti, minuen-
do gravitatem temptationis, sed dando vi-
ctoriam temptationis gravis: atqui per mis-
sionem *Gratiae*: ergo non dicit defectum de-
bilitatis, aut aliud simile: ergo humilitas
orta ex notitiâ debilitatis non oritur ex
permissione peccati: ergo per hanc viam
non patet, quæ ratione permissione habeau-
tur, ut Sancti Patres clamant, ex fine
Humilitatis.

473 Secunda via est, posse Deum præ-
define Humilitatem ortam, seu occa-
sionatam ex peccato: non vero Pœnitentia-
tiam: quia Pœnitentia stare nequit sine
præsuppositione peccati: at Humilitas, li-
cet hic, & nunc occasionaliter ex pecca-
to nascatur, est finis secundum se potens
existere sine eâ occasione, & aliunde: unde
quantumvis efficaciter intendatur,
non ex eo debet amari peccatum.

474 Neque hæc via fatis plana est. *Deseritur*
Primo: quia similiter posset intendi Pœ-
nitentia: nam licet pœnitentia esse ne-
queat sine præsuppositione peccati: at
hoc peccatum posset esse solum existi-
tum, & non reipsa commissum. Secun-
do: quia neque Patribus satisfacit, qui

Kkkk

nu.

In Primā num. 447. manifestè dicunt prædefiniri par. tract. Humilitatem ortam ex notitiā peccati: 2. de Deo quæ quidem connectitur essentialiter Providēt. cum præsuppositione peccati. Tertiō: & Prædestinante. quia licet humilitas possit haberi sine interventu peccati: at hīc, & nunc, & ex dispositione, & intentione Dei manet connexa cum peccato: ergo licet humilitas secundūm se non necessitatē Deum ad permissionem peccati, Humilitas, ut hīc, & nunc subest intentioni Dei, necessitatē: opto igitur discrimen inter Pœnitentiam secundūm se sumptam, & inter Humilitatem sumptam ut hīc, & nunc: & urgeo rationem: quia ubi non licet intentionis finis per se supponentis peccatum: neque licet intentionis finis connexi cum peccato ex circumstantiis, si intentionis sit ad finem, sub his circumstantiis. Quartō: quia humilitas ratione peccati nequit exerceti, sine cognitione peccati: ergo Humilitas orta ex peccato nascitur ex libertate constitutā per notitiam peccati: Deus autem non prædefinit Humilitatem vagā, sed quæ pōst exercetur cum suā moralitate, & libertate: sed hīc præsupponit ex suā moralitate, & libertate peccatum: ergo nullum discrimen est inter ipsam, & Pœnitentiam.

Tertius Modus
P. Suarez
P. Ribad.

Tertia via est, distinguendo rursus actum humilitatis ortum per se ex cognitione peccati: & actum humilitatis per accidens ortum ex eā cognitione, & aliunde potentem existere: sub eā distinctione dici potest, primi generis actū non posse à Deo efficaciter intendi ante prævisum absolutē peccatum: quia non differt in vi connexionis à pœnitentiā: posse tamen inefficaciter amari: & ex eā complacentiā permitti peccatum. Hoc dicit Pater Ribadeneyra illud, Pater Suarez. Deinde dici potest secundi generis actum posse efficaciter à Deo intēdi: quia nec ipse secundūm se, neque ut subest intentioni Divinæ infert connexionem cum peccato: licet pro libito conjungat tali intentioni Deus peccari permissionem.

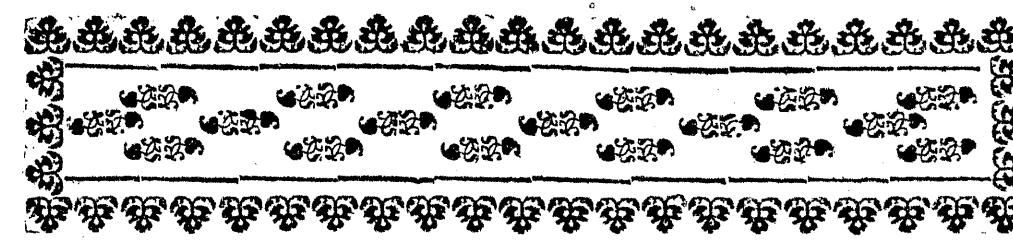
Deseritur
476 Sed neque hīc via, satis est plana. Primō: quia ex dictis lib. 6. nequirit medium cognitum, ut efficax eligi ex amore finis, quin iste amor efficax sit: quo ruit discursus Ribadeneyra. Secundō: quia si semel potest intendi inefficaciter actus humilitatis per se connexa cum peccato,

sine amore peccati, non video cur debeat colligi peccati amor ex intentione efficaci ejusdem Humilitatis, aut Pœnitentiae; cū utrobique permissione eligenda sit in circumstantiā peccati. Tertiō: quia hic discursus manifestè repugnat SS. P.P. locis appositis *suprā*. Quartō: quia Deus non prædefinit humilitatem vagam; sed actum humilitatis, qualis in homine exercetur, & liber est. Atqui Actus Humilitatis ortus ex notitiā peccati, qualis exercetur ab homine, & liber est, connectitur cum peccato: ergo. Demum hīc via coincidit cum præcedenti, & eisdem difficultatibus subest.

477 Censeo ob hīc primō: Triplex genus humilitatis, nempe, quæ surgit ex notitiā debilitatis in resistendo: quæ ex notitiā fragilitatis ad lapsum: & quæ ex notitiā lapsūs, posse esse fines ex quibus Deus permettere possit vel illam debilitatem, vel hanc fragilitatem, vel peccatum. Ratio est, quia nulla hīc difficultas apparent quæ in Prædefinitione Pœnitentiae victa non sit. Censeo secundō: ut permissione peccati possit esse effectus Prædestinationis ratione humilitatis intentionis, necessariō requiri, ut fiat ex fine saltem Humilitatis in tertio genere. Ratio est: quia alia permissions, tales non sunt, sed possunt esse speciales Dei effectus: nullatenus verò veniunt sub nomine Permissionis Peccati. Censeo tertio: sine Prædefinitione Humilitatis in tertio genere non posse Patribus satisfieri. Patet ex eorum verbis *num. 447*. Neque enim aliter permissione peccati potest à Deo fieri ex fine Humilitatis. Prædefinitiones alia circa præmium, & circa pœnam, nempe Prædestinationis, & Reprobativa, erunt integri sequentis libri consideratio.

In Primā par. tract. 2. de Deo Providēt. & Prædestinante.

LIBER OCTAVVS

PROVIDENTIA DEI PRÆDESTINATIVA, sive Deus Prædestinans.

GRESSIS è magnarum difficultatum conflietu, oportet, leviorum quasi Levamen offerre: ubi respectando ad ea, quæ vicerunt, studii fructum facile colligant; quod hīc præstabimus, proludendo ad gravissimas de Divinā Prædestinatione controversias, quas aggredimur. Ordo erit, factā prius Prædestinationis comparatione ad Providentiam: Necessitatem illius, subiectum, & Terminos; Respectum ad Merita, Causas, Effectus, Proprietates, & Sphærām, adjectā demum illatione de Reprobatione, singillatim expendere.

Methodus & Ordo.

DISPUTATIO XXXX.

PRÆDESTINATIONIS DEFINITIO: Comparatio cum Providentiā, & Libro Vita: & Necessitas.

2 PRÆDESTINATIONIS Ethymon, obvium est. Existentia, Prædestinationis, Fidei Dogmā, multipliciter expressum in Scripturis docte expensis à Ruiz disp. I. Acceptio multiplex. Primō pro æterno Dei Decreto cujuslibet rei temporaliter exequendæ: & sic extenditur ad præmia, & ad supplicia. Sed hīc acceptio est valde generalis. Secundō: pro Dei Præscientiā: sed hīc est valde impropria. Tertiō: pro æter-

In Primā ^{par.tract.} æternā Dei destinatione ad Gratiam: & hæc frequenter est, & Augustino, Damasco, & Anselmo conformis: sed non hujus loci, quia Reprobis, etiam qui vocantur ad Gratiam, & non salvantur, communis. Quartò: pro Divinā præselectione ad eximum statum Dignitatis, & Gloriarum: quo solo sensu voluit Catherinus propriè Prædestinationem dici. Sed falso: nam sic salvarentur etiam plures, qui non essent Prædestinati. Quintò: pro Divinā efficaci & æternā destinatione ad Gloriam: sub hac acceptione venit in præsentem considerationem Prædestinationem jam subiectio.

S E C T I O I.

PRÆDESTINATIONIS DEFINITIO,
& Constitutio.

³ P Rædestination, seu æterna Dei efficacis destinatio creaturæ Rationalis ad Gloriam, sumi præcisè potest, ut intentio efficax Beatitudinis, seu, ut formalis electio alicujus ad Beatitudinem: & sumi potest, ut est species Divinæ Providentiae: quod notavi lib. 6. ànum. 49. ^{Suprà lib.} Exinde oritur in Authoribus diversitas definiendi. Nam alii considerant Prædestinationem, & definiunt sub eâ præcisione: alii in secundo sensu. Et hi quidem ^{Augustin.} rectius, & ex Mente Augustini sic definiunt lib. de Bono Perseverantia: cap. 14. Præscientia, & Præparatio Beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicunque liberantur.

^{S.Thomas.} 4 Quod profundè allusit Angelicus Doctor, ita definiens: Ratio transmissionis Creaturæ Rationalis in Vitam æternam. Vbi licet Ratio videatur Thomistis sonare solum actum Intellectū, plus D. Thomæ sonuit, quasi dicaret: Ratio Intelligentiæ, & Scientiam Medium: & non utcumque, sed per utramque cum præcessione Directivæ. Patet insuper Nullum genus impetii intellectualis, ejus ingredi essentiam: neque Scientiam Visionis, in sensu formalī. Præterea patet, Præparationem auxiliorum haberi ex stricta benevolentia circa Prædestinatos. Demum ea per Decreta Prædestinatorum boni efficaciter intentiva dispensari à Deo: cuius amore & beneficio, diligenteribus ipsum omnia cooperatur in bonum. Hæc ita dixerim, ut, attentâ Doctrinæ methodo, rerum comprehensio facilior fiat: & ipsius Prædestinationis constitutio quasi physica, ipso in limine, pateat, exornanda deinceps per ea, quæ in decursu disputabuntur.

(**)

^{Definitio Nostra.} 5 Definitio ad mentem utriusque Doctoris sit: Providentia Dei Supernaturalis Efficax in Vitam Æternam. Quæ definitio lucem accipit ex latè discussis lib. 6. de Providentia, cuius specialissimæ species est Prædestination. Supernaturalis

dicitur: quia & ex Fine, & ex Mediis differt à Providentiâ communis Naturæ. Efficax: quia differt à Providentiâ communis Reprobis: quæ nempe supernaturalis est, & in vitam æternam (nihil enim Deus omnes homines salvos fieri;) at fine Effectu. Et hæc de Metaphysicâ constitutione Prædestinationis Divinæ.

⁶ Constitutio ejusdem quasi physica pendet ex his questionibus. Prima: an actum Intellectus, & Voluntatis dicat constitutivè? Secunda: quinam hi sint? Tertia: an formaliter, vel præsuppositivè dicat actus versantes circa Finem? Quartæ: quos actus formaliter dicat ex parte intellectus? & quos ex parte voluntatis? Quæ singula, cùm Prædestinationi competant ex generico conceptu Providentiae, jure anticipata ibi sunt, & inde pertenda.

⁷ Patet indidem Prædestinationem necessariò constitui per Scientiam simplicis Intelligentiæ, & Scientiam Medium: & non utcumque, sed per utramque cum præcessione Directivæ. Patet insuper Nullum genus impetii intellectualis, ejus ingredi essentiam: neque Scientiam Visionis, in sensu formalī. Præterea patet, Præparationem auxiliorum haberi ex stricta benevolentia circa Prædestinatos. Demum ea per Decreta Prædestinatorum boni efficaciter intentiva dispensari à Deo: cuius amore & beneficio, diligenteribus ipsum omnia cooperatur in bonum. Hæc ita dixerim, ut, attentâ Doctrinæ methodo, rerum comprehensio facilior fiat: & ipsius Prædestinationis constitutio quasi physica, ipso in limine,

pateat, exornanda deinceps per ea, quæ in decursu disputationis putabuntur.

(**)

SEC-

S E C T I O II.

PRÆDESTINATIONIS CVM PROVIDENTIA, & Libro Vita Comparatio.

Gonet.
Godoy.
S.Thomas.

⁸ R Es est facilis: neque digna strepitis, quem in Scholis super eā movent Thomistæ cum Gonet, & Godoy. Diximus cum Sancto Thomâ Prædestinationem comparari ad Providentiam, tanquam partem ad totum. Quaritur: an sit pars subjectiva: an objectiva: an alterius generis? Subjectiva, sumitur pro ratione Inferiori respectu Superioris: sic homo dicitur pars Animalis. Objectiva, sumitur pro ratione connotante aliquod objectum speciale, contentum in objectivâ sphærâ alterius rationis: sic Facultas agens de cœlo dicitur pars objectiva Philosophiæ. Exinde pars Integralis dici potest ea, quæ non solum attingit objectum in alterius amplitudine cōtentum, sed quæ per suam tendentiam adæquat formalem amplitudinem alterius: sic eadem facultas de cœlo dici potest pars formaliter integrans Philosophiam. Igitur Thomistæ contendunt acerrimè Prædestinationem non posse comparari ad Providentiam, ut partem, nisi purè objectivam: ita ut Providentia sit quedam indivisibilis ratio versans circa triplicem ordinem, Naturalem, Gratuitum, & Hypotheticum, ex diversâ combinatione ad objecta particularia, diversâ denominationes sortita.

Propositio
Prima.

⁹ Censeo primò: Nulla comparatio partis ad totum fieri potest à Prædestinatione ad Providentiam, si pars dicat ullâ distinctionem intrinsecam inter utramque etiam virtualem: & hoc puto à Thomistis intendi: quod ipsi juxta sua principia vix tueri possunt, & nullus de Societate negat: loquuntur enim de comparatione partis ad totum in sensu purè formalī, & extrinseco ex modo nostro concipiendi. Resolutio patet ex Doctrinis lib. 6. de Providentia.

Secunda.

¹⁰ Censeo secundò: Prædestinatione comparari potest ad Providentiam, ut pars Integralis, nō solum ex parte objecti, sed etiam ex parte actus. Secunda pars patet primò: quia Providentia Divina in suâ generalitate amplectitur & constituit per singulas speciales. Providentias, seu per tendentias ad singula

Objecta, quæ in Dei Providentiam cadunt. Secundò: quia si Providentia Dei par. tract. sumatur in ordine ad finem Generalissimam Gloriarum Divinarum, necessariò debet Providentia amplecti tendentias ad omnia, & singula & Præobjecta, quæ Deus ad ipsam ordinat: quæ certè sunt Prædestinationis objecta. Prima pars etiam exinde patet: Objecta erim Prædestinationis necessariò intrinsecas intra amplitudinem Divinæ Providentie.

¹¹ Dices: æqualis est ex parte obje-

cti sphera Divinæ Prædestinationis, ac

Divina Providentia: ergo illa non est

parts objectiva istius. Probatur antece-

dens: intra spharam objectivam Præde-

stinationis sunt ea omnia, quæ ordinat

ad Prædestinatorum gloriam, eiusque

Capitis Christi Domini: At Deus ordi-

nat ad Prædestinatorum Gloriam, eorumque

Capitis Iesu Christi omnia creata,

eorumque omnes eventus, ultra quam

spharam non extendit Providentia: ergo.

Respondetur primò: plura in Provi-

dentiam Dei cadere, quam in Præde-

stinationem, per se: peccata enim cadunt in

Providentiam saltem permisivam Dei:

nullo verò modo videtur cadere in Præde-

stinationem. Secundò: si spectetur ob-

jectiva sphera Providentiae quoad ob-

jecta directa, & immediata, & objectiva

sphera Prædestinationis, quoad objecta

etiam directa, & immediata, latius pate-

re Providentiam: si verò, sine discrimine

objecti directi, & indirecti, mensuretur

objectiva utriusque sphera, quæ utramque

patet; neque Prædestinationem

comparari posse, ut Thomistæ volunt,

instar partis objectiva ad Providentiam;

Sed ut totum amplectens totam spharam

ipsius Providentiae. Vide Suarez lib. 1. P. Suarez

de Prædest. cap. 18. num. 4.

¹² Censeo tertio: Prædestinatione con-

parari potest in sensu formalī, & ex mo-

do concipiendi ad Providentiam ut pars

subjectiva. Ratio est primò: quia exinde

nulla imperfectio resultat contra Divi-

nam simplicitatem, & unitatem intrin-

secam Actuum Divinorum, ut Thomistæ timent: cùm tota hæc comparatio si-

stat in distinctione purè extrinsecā. Se-

condò: quia esse partem logicè subjecti-

vam, nihil aliud est, quam ita comparari

cum cōceptu, qui formaliter de ipsa pre-

dicatur, ut ille latius pateat, id est, præ-

dicabilitate majus sit, & superiorius: ita

enim

In Primā enim explicat Sanctus Thomas 2.2. que par. tract. siue 120. art. 2. Atqui Prædestinatione ita 2. de Deo comparatur ad Providentiam Dei: nam Providet. de Prædestinatione formaliter, & verè & Præde- dicitur esse Dei Providentia: providet enim Deus, quos prædestinat: Deinde S.Thomas. Providentia prædicatione latior est: nam & Reprobos respicit, & res naturales: ergo Prædestinatione comparatur ad Providentiam, ut pars subjectiva.

Replica

13 Dices: Finis Dei circa singula, & omnia providentis est unicus: nempe Divina Gloria: ergo & Providentia Dei est unica: quia ex unitate finis debet mensurari: alias pro quolibet fine particulari deberet in Deo distingui specialis Providentia: quod est absurdum. Firmas: Omnipotentia est unica, licet res, quæ in ipsam cadunt, specie sint plures: item Scientia, Idea, Ars, & Lex Divina: ergo similiter providentia attributaliter, & virtualiter est una. Ita Gonet, & Godoy, qui similiter inferre plura possent de unitate virtutis moralis in Deo: de unitate intellectus, & voluntatis.

Ex Gonet, & Godoy.

Solvitur.

14 Respondetur primò: vanò contendi à Thomistis ex nostrâ tertîâ conclusione, quod in primâ negavimus: nō enim ex tertîâ conclusione sequitur ulla contra Dei Providentis universalissimam comprehensionem limitatio. Secundò: ex quolibet fine, quem Divinæ Providentiae assignes, colligi formaliter specialem Providentiam in singulari: unde si finis sit communis, qualis est Divina Gloria, specificat singularem Providentiam constitutam ex omnibus speciebus Divinæ Providentiae: sicut numerus binarius, qui est species numeri, constituit collectionem omnis numeri, quæ facit speciem numeri singularis. Distinguo jam antecedens: Finis Dei Providentis, speciali providentiâ constitutâ formaliter per species singulas, est unicus, concedo: Finis Dei Providentis, cuicunque rei est unicus, nego: tam varius enim, & multiplex est, quæ varia sunt res: suo enim fine destinantur, unaquæque, à Deo providentissimè: licet has singulas species ordinet per alteram speciem ad finem universalissimum. Ad confirmationem, dico Scientiam, Potentiam, Artem, Ideam, Legem, subesse in Deo etiam in sensu formalí multipli speciei, non verò Omnicientiam, Omnipotentiam;

quia sub hoc conceptu non exprimitur ratio formaliter multiplicabilis.

15 Collige hinc discrimina inter Providentiam, & Prædestinationem. Primo differunt tanquam Genus, & Species. Secundo, differunt in qualitate Finis, & Mediorum: nam Providentia ex genere suo non ea petit supernaturalia: Prædestination petit. Tertiò, differunt in gradu necessitatis: nam Providentia ex suppositione Creaturarum necessaria est Deo: non ita Prædestination. Quartò, & maximè differunt in efficacia circa finem: Prædestination enim semper assequitur suum specialem intentum; non ita Providentia, ut dictum est lib. 6. Et hæc satis pro Suprà lib. comparatione Divinæ Prædestinationis 6. ann. 49. ad Providentiam.

16 Restat eam comparare cum libro Vitæ, de quo plenissimè Pater Suarez, & Pater Ruiz de Montoya: ille lib. 1. de Prædestinatione cap. 20. hic, disputatione ultimâ de Prædestinatione. Colligemus utriusque Doctrinam, & per varias quæstionulas breviter diducemus.

Quæris primò: unde constat hæc appellatio? Respondeo, ex Scripturis. prima de Sume nunc locum Apocalyp. 21. Non intrabit in eam, nisi qui scriptus est in Libro Vitæ Agni. Nota primò: in Scripturis sæpè dici Librum Vitæ, & à Iohanne adjectum specialiter esse Agni, ut significaret omnem Prædestinatorem vitam, id est, Merita, Gratiam, & Gloriam referendam esse in Agnum, fuisseque propter ipsum. Nota secundò: inveniri eam appellationem in plurali, Libri aperti sunt: & sic exprimi ex objectivâ extensione circa plures Personas. Nota tertîò: inveniri etiam, Librum, in quo videntur scripta opera hominum: & ex istâ varietate fluxisse varias expositiones Doctorum, apud quos Liber, modò dicitur Sacra Scriptura: modò cujuscumque conscientiâ: modò, alia: sed standum communi, juxta quam Liber Dei, seu Vitæ Liber, est Liber Prædestinatorum.

17 Quæris secundò: an ea appellatio sit Metaphorica? Affirmo: nam aliter Liber sonat rem materialē, & corpoream: isque sensus est omnium ferè Doctorum: ex quibus patet, hallucinatos esse alios, qui dixerunt hunc Librum esse Sacram Scripturam; aut Librum virorum illustrium, quem conscribi Deus iussérat, & de

Quæstio secunda an proprius?

de hoc petiisse Moysèm à Deo, ut delerer ipsum. Hæc enim omnia non quadrant cum aliis Scripturæ locis longe clarissimis. De Moyle mox.

Mox à nn. 20. Quæstio tertia Quid sit Augustinus. Vnde apud Augustinum Prædestinationem. Sæcetus Thomas esse Præscientiam Dei, quæ noscit omnes, qui sunt ejus. Unde apud Augustinum Prædestinationem, & Liber Vitæ solum nomine differunt. Apud Sanctum Thomam Prædestinatione quasi præcedit, & Liber Vitæ est illa immobilis, firma, & invariabilis Scientia Visionis, quæ Deus videt quos præeligit, & quas scriptos in mente habet. Vterque verè: cùm Prædestinatione, & Visio contextæ sint, & omnino utrum: verum Sanctus Augustinus magis præscivè, & scholasticè, & magis ad Metaphoræ ductum: Libri enim est servare, & representare, quæ gesta, vel gerenda sunt.

Quæstio quarta cœ paratio cū Prædestinatione. Respondéo, convenire primò in extensione: sicut enim nullus salvabitur, qui non sit Prædestinatus: ita qui non sit scriptus in libro Vitæ. Secundò in connexione cum salute: quia sicut ordo Prædestinationis est immutabilis: ita Characteres hujus libri, qui sunt veritas Divinæ notitiae, sunt indelebiles. Tertiò: quia utraque ratio est Deo immanens. Differre verò, Primò: quia liber vitæ præcisè spectat ad Intellectum: secundus Prædestinatione. Secundò: quia Prædestinatione dirigit, & ordinat Creaturas Rationales ad Vitam æternam: liber verò præordinatos ostendit Deo, & quasi retinet in memoria.

Quæstio quinta: Quid sit deleri de libro Vitæ? Respondet, primò: deleri in Scripturis sumi negative pro non scribi: idque minari Deū, dum minatur abolitionem. Secundò: dupliciter scribi Prædestinatos in libro Vitæ: primò, ut prædestinatos: & sic deleri neminem, qui semel Scriptus est: Secundò, ut justos: & sic plerumque Prædestinatos deleri, quia permittuntur amittere gratiam justificantem. Tertiò, cum Augustino, sentimus esse de deletione secundum spem, & opinionem hominum, ita ut qui se putabant scriptos in libro vita, inveniant postea nunquam se scriptos esse, delectanturque de libro vita, prout

scribebant in spe suâ.

21 Quæris tertiò: quid optaverit Paulus Rom. 9. dum optavit anathema esse 2. de Deo pro fratribus suis: quidque petierit Moyses Exodi 32. dum dixit: dele me de libro & Prætuo? Probabile est juxta Originem, Hilarium, & Vgonem Cardinalem, utrumque solùm appetuisse Mortem temporalem, licet cum summo dedecore, & infamem. Probabile, item est, Moysem, petiisse abdicationem à Magistratu, & quod deleretur de libro Virorum illustrium: Apostolum verò zelos suæ legis actum quasi in intemperiem mentis, optasse separationem à Christo. Multa ad hæc Doctores. Respondetur: verosimile est, Vtrumque, voluisse & optasse, secluso peccato, parentiam Visionis, in & Gratia ex fine Divinæ gloriae. Ratio mihi est: quia hic actus licitus est, & eximia charitatis: in eamque expositionem, Mens no- Moysi, & Apostolo gloriosam, eunt aperi- stra cum tè Chrysostomus, & alii Doctores mag- Chrysost. na Authoritatis. Non est ergo, cur hæc ipfis gloria denegetur? Videatur Montoya, multa in hæc utilia disputans. sed. 7. & 8.

22 Quæris septimò: an, sicut dicitur Liber Vitæ, admittendus sit præter Re- septima, probationem Liber Mortis? Duo sunt an liber certa. Primum: præter Reprobationem Mortis? dari in Deo præscientiam eorum, qui damnandi sunt: id quod juxta præcedentia posset venire sub appellatione Libri Mortis. Alterum: in Scripturis nusquam hanc inveniri appellationem sub his vocibus complexis. Liber Mortis. Dico iam Resolutio.

23 Quæris quintò: si indelebilis adeò est liber Vitæ, quæ ratione minatur Deus se deletetur de libro Vitæ? Respondetur, primò: deleri in Scripturis sumi negative pro non scribi: idque minari Deū, dum minatur abolitionem. Secundò: dupliciter scribi Prædestinatos in libro Vitæ: primò, ut prædestinatos: & sic deleri neminem, qui semel Scriptus est: Secundò, ut justos: & sic plerumque Prædestinatos deleri, quia permittuntur amittere gratiam justificantem. Tertiò, cum Augustino, sentimus esse de deletione secundum spem, & opinionem hominum, ita ut qui se putabant scriptos in libro vita,

Dico nihilominus secundò: licet. Quid di- exinde possit præter librum Vitæ admit- cendum? ti liber Operum & hominum, non tamen liber Mortis: ita communiter Theologii cum S. Thomâ. Prima congruentia S. Thomas. ratio est: quia conscribi qui repudiantur à dignitate, non fert confuetudo, sicut eos,

In Primâ par. tract.

Exod. 32. Min. Orig. Hilarii. Vgonis Cardinal.

Mens no-

Apocal. 20.

Apocal.

In Primā par. tract. 2. de Deo Providēt. & Prædestinante.

eos, qui eliguntur. Secunda: quia liber scribitur, ut versetur ante oculos ejus, qui vult librum scribere: eorum autem, à quibus faciem avertis, cur dicaris habere librum? Tertia: quia finis libri est perpetua rei memoria: eam autem habere Deus dicitur eorum, qui Prædestinati sunt: eorum verò, qui damnandi sunt, dicitur obliuisci. Dicitur enim in Scripturis Deus scire, quæ probat: id est, quæ scit Scientiā approbationis: & dicitur sciētia reprobationis: se enim gerit Deus, quoad favores, quasi foret eorum oblitus. Vide citatos.

SECTIO III.

PRÆDESTINATIONIS DIVINÆ
Necessitas.

Tria certa
P. Suarez

24 Tria ex Patre Suarez lib. 1. de Prædestinatione: cap. 3. pono extra controversiam. Primum: Prædestinationem non esse Deo simpliciter necessariam. Ratio est: quia Deus liberè creaturas Rationales decrevit: potuit igitur, nullam creando, prædestinare nullam. Alterum: neque esse necessitatem Deo ex hypothesi creationis. Ratio est: quia creatio nullum importat jus ad elevacionem supernam: sine quā Prædestinatione esse nequit: ergo neque ex hypothesi creationis, estò Deo sit necessaria aliqua Providentia, ut diximus lib. 6. nullatenus necessaria est Prædestinatione. Tertium: nihilominus esse quadammodo necessariam, necessitate decentis illationis, ex hypothesi Creaturarum Rationarium: & maximè ex hypothesi elevacionis. Ratio est: quia per se decet, ne Deus principaliter destinet ad aliquem finem unam speciem creaturarum, quarum nulla finem obtineat: & aliud congruit Divinæ Bonitati, ut Creaturas Rationales ad finem Gloriarum destinaverit.

25 Dices: quomodo tot species Angelorum periire permisit? Respondeo primò: fortè nullam speciem Angelicam ex toto periisse. Secundò: si intra eandem speciem Angelicam, plura individua non sint; quoad hoc, comparandam speciem humanam cum Angelicā hierarchiā: & censeo, nullam ex toto periisse. Dices iterum: car in statu Innocentiae nullum præ-

destinavit Deus? Respondeo, nullum prædestinasse ad eum statum stabiliter habendum: quippe non erat finis ultimus: plures verò prædestinasse ad finem ultimam per alium viam modum, asperioris quidem, sed fortè utilioris, assequendum. His ita positis

26 Quæstio est: an eosque necessaria Prædestinatione sit, ut Creaturam consequi Beatitudinem, seu salvari, & alioquin non esse prædestinata, implicet? Iuxta præsentem Dei legem affirmat certa Theologia contra Catherinum lib. 2. de Prædestinatione: cap. ultimo, qui Prædestinationis nomen restrinxit ad Confirmatos in Gratia: unde duo intulit. Primum: Prædestinationem tollere peccandi libertatem. Alterum: plures salvari, qui prædestinati non sunt.

27 Iuxta aliam Dei legem: Prima sententia tenet, implicare, quod aliquis Sententia, salvetur, & quod re ipsa Prædestinatus non sit: ita Thomista, & communiter Nostrum cum Suarez, & Molinā: sed in sensu Suarez. divergo: qui fortè fuit occasio hallucinationis in Albeida, utrique multa falsò, & Albeida immerito imponēte. Diversitas est: quod excessus.

Thomistæ eam necessitatem intelligunt de Prædestinatione, ut præelectio est, & quidem ante prævisa merita: Suarez, & Molina, de Prædestinatione Augustinianā: quidquid sit de illa præelectione, de quā Theologis lis magna est. Secunda sententia etiam Prædestinationem Augustinianam distinguit in Formalē, & Materialē: hanc vocat, quæ Media exhibet, quibus alioquin certissimè finis obtinetur: exhibet tamen absque intentione talis finis: Formalē vocat, quæ ea Media ex intentione finis exhibet: & assertit, neminem salvari posse sine Materiali Prædestinatione: posse sine formalē. Sic Ribadeneyra disp. 19. cap. 2. Tertia sententia simpliciter affirmat posse aliquem sine Prædestinatione salvari: sic Quirós, & Herrera quæst. Quirós. 15. sezt. 1. qui tamen à Ribadeneyra non Herrera. dissentunt: neque possunt.

28 Prima Conclusio: Iuxta præsentem Dei legem implicat salvari aliquem, Conclusio qui Prædestinatus non sit. Ratio est: quia de facto omnes, & soli Prædestinati salvantur: ut habent expressè Augustinus, & Fulgentius, ille, de dono Perseverantiae: Fulgent. cap. 8. iste, de Fide ad Petrum: cap. 35. &c. me-

Matth. 25. merito: nam Matthai 25. dicitur: Venite Benedicti Patis mei, possidete paratum, vobis Regnum: præparatio Regni Cœlorum fit per Prædestinationem, ut explicat Augustinus tract. 68. in Ioannem. Adeo, solempne esse apud Scripturas vocari eos, qui Prædestinati sunt, Electos à Deo: Nemo autem, tam ex Hominibus, quam ex Angelis, salvatur, qui non sit à Deo Electus ad Gloriam.

29 Secunda Conclusio: juxta omnem Dei legem implicat, aliquem salvari, & Prædestinatum non esse, Prædestinatione saltem materiali, de quā num. 26. Ab hac assertione nemo discedit: neque potest. Dissidium est de voce, an ea dicenda sit Prædestinatione: conantibus, nec ultra probantibus, Quirós, & Herrera, Prædestinationem solum eam esse, quæ ex intentione Gloriarum præparat Media: id enim videtur dirigere Creaturam efficaciter ad Gloriam: & sapit Augustini definitionem: ubi nomine beneficiorum, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur, satis indicat intentionem, & destinationem finis.

Ratio ex
Suarez. **30** Ratio positionis est evidens ex Patre Suarez; Implicat aliquem salvari, quin à Deo transmissus sit in vitam eternam: id est: quin Deus voluerit ab æterno dare Media, quibus re ipsa salvetur, sciens ea esse talia, ut certissimè habitura sint effectum salvationis: Nam implicat aliquem esse in termino salvationis, quin iverit per viam meritorum ad ipsum, atque adeò quin accepit à Deo ea Media, quibus re ipsa consequitur terminum salvationis: Implicat autem creaturam accepisse à Deo ea Media, quin Deus dare voluerit, præsciens eorum efficaciam: ergo implicat aliquem salvari, quin in Deo præcesserit ab æterno Præscientia, & Præparatio Mediorum, quibus certissimè finis Beatitudinis obtinetur, habitu ex intentione Beatitudinis: hæc est omnium mens, & meritò: nam eo ipso datur prædicatione certa Creaturæ Rationalis in Vitam eternam, seu supernaturalis Providentia efficax in Vitam eternam: Atqui implicat, quod aliquis in tempore Beatitudinem à Deo accipiat (quod est salvari) quin in Deo præcesserit præparatio mediorum efficacium ex præscientia, & intentione Beatitudinis: ergo implicat aliquem salvari sine formalē Prædestinatione.

31 Tertia Conclusio: Implicat etiam juxta omnem Dei legem, salvari aliquem, qui Prædestinatus non sit, Prædestinatione formalē. Hanc esse mentem Doctoris Eximii constabit legenti loco citato:

Aranda de Deo.

fuisse etiam Magni Augustini mentem, evidens mihi est primò: Nam lib. de Bono Perseverantiae cap. 14. postquam Pte. destinationem definivit: addit: tam necessariam esse Prædestinationem, quam ne-

In Primā par. tract. 2. de Deo Providēt. & Prædestinante.

cessaria est præscientia: Atqui implicat, quod aliquis Beatitudinem consequatur in tempore, quin in Deo præcesserit præscientia talis effectus: ergo quin præcesserit Prædestinatione, de quā loquitur,

Lib. 6. &
7. Supradic. nempe formalis. Secundò: quia juxta Doctrinas lib. 6. & 7. propositas, implicat accipi ab homine ex Deo Media efficacia respectu finis, quin Deus exerceat specialem beneficentiam: quare di-

ximus, implicare, quod Deus det auxilium efficax, nisi ex motivo efficacia, immo, & sine prædefinitione efficaci boni quod exinde sequitur in creaturā: ergo pariter implicat, hominem in tempore consequi Beatitudinem, quin in Deo præcesserit præscientia, & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberatur: quæ est definitio Prædestinationis formalis Augustinianæ. Tertiò: quia juxta Augustinum, & ceteros Theologos Perseverantiae donum, ut donum, & beneficium est, est effectus Prædestinationis formalis: at implicat, non habet ab homine Perseverantiae donum, ut donum est, & salvari: nam, ut dicebam, Deus exercet necessariò beneficentiam specialem in auxilio efficaci, & specialissimam in auxilio finali efficaci: ergo implicat salvari, & non esse Prædestinatum, stricta, & formalē Prædestinatione.

32 Ratio Conclusionis à priori, &c. **Ratio:** quæ præoccupet Recentiorum discursus in oppositum, est in hunc modum. Prædestinationis formalis est Præscientia, & præparatio mediorum, quibus certissimè finis Beatitudinis obtinetur, habitu ex intentione Beatitudinis: hæc est omnium mens, & meritò: nam eo ipso datur prædicatione certa Creaturæ Rationalis in Vitam eternam, seu supernaturalis Providentia efficax in Vitam eternam: Atqui implicat, quod aliquis in tempore Beatitudinem à Deo accipiat (quod est salvari) quin in Deo præcesserit præparatio mediorum efficacium ex præscientia, & intentione Beatitudinis: ergo implicat aliquem salvari sine formalē Prædestinatione.

33 Minor, in quā est difficultas, proba-

In Primā batur. Implicat, & repugnat modo operari. trāct. randi sapientissimo, & prudentissimo, & 2. de Deo digno Agentis Rationalis, complacitu. Providēt. rum se in effectu ab his causis orto, & & Præde-eas non disponere ex intentione talis finante. effectus: quod enim gaudium patit in executione, si præficiat fore, amore in anticipat, qui regulet dispositionem, quam alioqui præstas: & opposita operandi ratio involvit vel ignorantiam, vel irresolutionem, vel suspensionem: quis enim sapiens apponat causas effectus, gaudium, si fiat, patituri; & non apponat ex intentione talis effectus? quippe rationalis agentis est anticipare executionem in intentione operationis: neque disponere media, ex quibus postmodum complacabit effectus, nisi ex tali intentione: id quod ipso Adversarij exemplum patet: nam si Sagittarius, post emissionem sagittam comp. acutius est, quod scopum attingat; quis credat eum cum præscientiā operari, nec destinare scopum in emissione? Nunc sic: atqui implicat, aliquem salvati, quin Deus complacat in Beatitudine illius ortā moraliter ex mediis, quæ ipsi alioqui præparat: ergo implicat, quod ipsi ea media præparet, absque amore, & intentione Beatitudinis: quæ intentio, & amor, juxta principia nostra, debet efficax esse: nequit enim sine efficaci intentione finis Medium præcognitum, ut efficax ad finem, eligi ex lib. 6. de Providentiā disp. 6. à num. 32. à num. 527.

527. Confirmantur hæc omnia ex tripli principio. Primum est, indivisibilitatis Divinae in volendo, & decernendo: ex quā sic arguo: Implicat obtineri salutem, quin Deus efficaciter dederit: implicat dari à Deo, nisi per volitionem, quæ dat Media ad ipsam: ergo implicat dari Media ad ipsam Beatitudinem efficacia, nisi ex amore Beatitudinis: ergo implicat obtineri salutem, quin Deus prædestinaverit: ex quo ruit discursus Herreræ, putantis posse Deum velle dare Media, & Merita, &c. in signo sequenti velle dare Beatitudinem. Secundum est, connexionis Doni Perseverantiae, seu efficacis auxilii finalis cum Beatitudine: Censeo enim, (de quo disputatione de Supern.) non posse Deum non præmiare Creaturam Rationalem ipso Beatitudinis præmio, finaliter perseverantem in Gratia: ex quā

sic arguo: Implicat quod Rationale Agens, præfertim sapientissimum, ordinat media connexa cum effectu, benefaciendo per illam ordinationem, & dando eam connexionem, quin velit dare effectum, & quin operetur ex fine effectus: atqui Deus, alicui Sapientissimus, ordinat perseverantiam finalē connexam cum Beatitudinis effectu, & quidem ordinat benefaciendo: implicat enim, ut ex supra dictis constat, sine formalī Dei beneficio Donum Perseverantiae: ergo implicat, quod ita ordinet, nisi ex amore dandi Beatitudinem. Atqui nullus, etiam de potentia absoluta, salvati potest sine dono Perseverantiae: ergo. Tertium est, dependentia Creaturæ Rationalis in bonis à Divinâ Beneficienâ. Ex quā sic arguo: Per te implicat, quod homo sit bonus sine formalī Dei beneficio: ut dictum est supra: ergo quod sit felix: ergo quod sit in mediis ad felicitatem, & per illa in ipsa felicitate, quin beneficentissima Dei Providentia direxerit: ergo quin in Deo præcesserit æterna formalis prædictio ad ipsam Beatitudinem.

35 Fit ex his primò, licet in homine sine Prædestinatione, interventu auxilio Prædestinatum sufficiunt, detur potestas se salvandi, nempe potestas ad consensum, & gloriam; non tamen potestas, salvandi, divitium à beneficio Prædestinationis ad ipsum consensum, & gloriam: nam si per ea auxilia sufficiencia, ut potest, perseveraret finaliter, præcessisset in Deo prædestination, & esset prædestinatus: unde est illud, quod attribui solet Augustino: Ex Aug. Si non es Prædestinatus, fac ut prædestineris. Fit secundò: non posse hominem decidere in Gratia, conteri in extremo vita, seu finaliter perseverare, dividendo finalē contritionem, seu decessum in gratia à Prædestinatione ad ipsam Gloriam: nam, si tunc contenterit, aut si in Gratia decedit, necesse est, metaphysicè juxta me, & saltem ex Dei lege juxta omnes, ut Deus habuerit ipsi ab æterno præparata auxilia, de quibus præciebat fore conjungenda cum finali contritione, & assecutione Beatitudinis; & quidem præparata ex intentione Beatitudinis efficaci, necessariò juxta me: juxta omnes, saltem ex lege Dei: Præscientia autem, & hujusmodi Præparatio est ex Mente Magni Augustini Prædestinationis Augustini Dei.

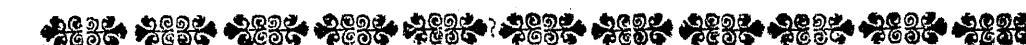
Dei. Ex quibus facilè colligemus infra à num. 228. modum, quo clarè constet esse in manu hominis, salvati: & Reprobos, suā culpā, carere beneficio Prædestinationis.

Nota bene

36 Aderto: licet pro necessitate metaphysicâ Prædestinationis ad salutem, hucusque Thomistis adhæserim, præstatum id esse à me juxta mentem Augu-

stini, & Suarez: Nam Thomistica Præ- In Primā destinatio, quæ nempè per Decreta Præ- par. trāct. determinatia, & sine ullo præsidio Scien- 2. de Deo Provīdēt. Mediæ, atque adeò sine ullâ attem- peratione ad arbitrium Prædestinati, tam & Præde- abest ab ullo gradu necessitatis, ut po- stinante. stius sit impossibilis, ut patet ex toto lib.

3. & lib. 5. & 7.

DISPUTATIO XXXXI.

PRÆDESTINATIONIS SVBJECTVM,
& Termin.

37

RÆSENTIS Controversiæ punctum, alioqui facile, & vnde nam pervium, celebre reddidit, atque difficile Quæstio difficultas incidens de Creaturâ Rationali per Merita imprædestinabili, jam olim à Thomistis objecta Scholæ nostræ: & instaurata recenter à Godoy, & Gonet: non parùm Godoy. Gonet. auxiliantibus ex ipsâ nostrâ Scholâ Magistris Præstantissimis, dum absurdum declinare student. Quare, præmissis levî manu, quæ leviora in præsenti occurrunt, eam quæstionem potissimum exagitabimus.

SECTIO I.

ALIIS DECISIS, INSTITVITVR QVÆSTIO de Creaturâ Imprædestinabili per Merita: & Theologorum judicia circa ipsam.

§. I.

FACILIORA PRÆMITTVNTVR.

38 D Vplex in rem hanc distingui debet Prædestination: Ordinaria: nempe, communis omnibus, qui salvantur. Extraordinaria, nempe singularis: quæ distinctio ex Termino sumitur. Terminus Prædestinationis est, ad quem consequendum destinatur: & dicitur Finis Qui. Subiectum (qui & Finis Cui dicitur) est Creatura, quæ destinatur in eum Finem. Nam Deus, licet abusivè, & aliquando dici posset Prædestinationis subiectum, quatenus habet idēticè in se actus, qui sunt Prædestinationis; neque Prædestinari dicitur, neque est in præsenti sensu

subiectum Prædestinationis. Ex his fit 39 Prima Positio: Terminus Prædestinationis debet esse Gratuitus, & Indebitus, & supra Naturam Prædestinati. Ratio sumitur ex usu vocis, satis expresso à Sancto Thomâ, dum Prædestinationem S. Thomas. dixit transmissionem. Quis enim dicat hominem Prædestinari ad Animam Rationalē, aut ad ea, quæ sibi debentur? Vnde fit primò: Deum non posse Prædestinatum ad quidquam dici: quia nihil supra ipsum est. Secundò: Christum non dici prædestinatum, nisi penes humanitatem: quia penes hanc solam potest esse aliquid indebitum in Christo. Alia de appellatione Prædestinationis in Christo, dedi, cùm de ipso fuit sermo trāct. de Incarnatione.

40 Secunda Positio: Debet esse ultimus, & quasi centrum, ad quod cætera bona Prædestinati reducantur, & ordinantur. Ratio imprimis sumitur ex ipsâ voce Sancti Thomæ: transmissione enim, non tam viam, quam viæ finem intendit. Deinde: quia terminus Prædestinationis est

In Primā est in rigore solum ille, in quo Prædestinatio sit. Vnde fit, Gratiam non esse terminum Prædestinationis: potest enim esse non Prædestinatis communis, nec in ipsā sit Prædestinatio. Quod si aliquid homines dicuntur Prædestinati ad Gratiam, & in adoptionem Filiorum Dei, intelligenda vox sine rigore, quod de loquitur.

41 Tertia Positio: Terminus Prædestinationis Ordinariae, est Gloria: Extraordinaria, Hypostatica Unio, Dei Maternitas, & similiis Dignitas. Prima pars patet: quia Gloria est Terminus, cui soli conveniunt attributa, quae nuper diximus. Secunda probatur: Unio enim Hypostatica est perfectissima Dei possessio, & apud me Beatitudo; deinde est omnino supra jura Humanitatis: est ergo terminus extraordinariae Prædestinationis. Adde, Christum dici Prædestinatum Filium Dei: quod de Humanitate proprie potest & debet Intelligi. Iam Maternitatem Dei esse terminum extraordinariae Prædestinationis patet ex eo, quod ex parte eiusdem terminus est, & Dignitas valde sublimis. An vero Præculturis, Apostoli, & similis dignitas dici possit terminus extraordinariae Prædestinationis, item omnino levem puto, & purè vocalem.

42 Quarta Positio: Subjectum Prædestinationis Ordinariae, sola potest esse Creatura Intellectualis: Extraordinaria, potest etiam inintellectualis esse, verum subordinata intellectuali. Secunda pars patet in Christi Corpore, & ex dictis in Opere de Incarnatione de Termino Assumptibili: à quo Naturam irrationalem multis exclusi. Prima pars omnino patet: quia sola Creatura Intellectualis est capax videndi Deum. Cetera, quoad hæc de Terminis, & subiecto Prædestinationis, lege per otium apud Suarez lib. 1. cap. 4. & 5.

§. II.

AN REPUGNET CREATURA RATIONALIS PER MERITA IMPRÆDESTINABILIS? & REJICIUNTUR DUO MODI DEFENDIDI.

Quæstio 43 **Q**uestio potissima nobis est: an possibilis sit Creatura Rationalis, per Merita Imprædestinabilis à

Deo, seu quæ non possit esse subjectum Prædestinationis Divinæ per media Meratorum? Duxi, per Merita: potest enim prædestinandi ad Gorianam, ut hereditatem, & non ut Coronam Meratorum, non est presentis controversia: nam sic Crea- tura, quæ à Deo prædestinari non possit ad sui Visionem, ut Hereditatem, certò implicat. Reducitur ergo tota difficultas

*In quo
ad hoc punctum: an sit necesse, necessita-
te prorius inirritabili, ne desit Deo ali-
quod Medium, quo, illæsa Creaturæ li-
beritate, possit eam avertere à malo &
convertere ad se per honestam operatio-
nem: cujus intuitu prædestinet ad Glo-
riam, ut Coronam? Nam si necesse sit, ne
Deo desit huiusmodi medium; Homo, qui
prædestinari à Deo pro libito possit, non
est possibilis: si vero necesse non sit, pos-
sibile est oppositum. Sit ergo casus, in
quo desit tale Medium: en, possibile est,
quod Deus non possit prædestinare per
Merita: & en homo, imprædestinabilis à
Deo, possibilis.*

44 Contendunt Thomistæ contra Schotista. Nos ex una parte eam sequeremus possibi- la Præde- terminan- tiam ex principiis Scho- terminan- tis. Nos ex altera esse per absurdam ex principiis veræ, & Augustinianæ Theologiae. Necessariam: quia juxta nos repugnat auxilium physicæ prædeterminans cum libertate Creaturæ: deinde omnia & singula auxilia, quibus vocare Deus potest ipsam ad honestam operationem, quantumvis infinita, esse debent intrinsecè indifferentia, & frustrabilia: ergo potest Creatura singula, & omnia, frustari: ergo contingere potest, quod Deus videat fore, quod Creatura nullis auxiliis consensu, si detur: ergo contingere potest, quod in Deo non sit ulla Scientia Media de consensu honesto: Creaturæ subullo auxilio possibili: demus ergo casum, siquidem contingere potest: en Deum impossibilitatum prædestinare: quia sine Scientia Media non potest: & en sequelam hominis Imprædestinabilis, necessariam.

45 Vide per absurdam: primò: quia per se dedecet, quod in Creaturæ sit major vis efficaciter resistendi Divinæ Omnipotentiae vocanti: quam in Omnipotentiæ vis efficaciter vocandi. Secundò: quia Augustinus quasi deliramentum, & fatuitatem impiè despiciens appellat di- Augustin. cere,

cere, quod Deus non possit convertere hominum corda, quocumque & ubique velit. Tertiò: ex multis, quæ in decursu ingerentur ab Authoritate, & à ratione. Ob que vix est Theologus, qui non curet declinare sequelam, & qui non neget possibilitatem à Thomistis contra nos intentam Hominis à Deo per Merita Imprædestinabilis. Videamus, & explicemus modos, quibus sese ab hoc nodo expediunt, ut exinde fiat gradus ad verę, quam opto, Sententiae decisionem.

46 Deseritur Thomistæ: sperari Veritas nequit, supra jam acriter impugnatos: alterum Thomistæ & Ribadi. ex lib. 3. & 7.

46 Sepono duos, ex quibus utpote falsis, sperari Veritas nequit, supra jam acriter impugnatos: alterum Thomistæ & Ribadi. ex lib. 3. & 7. Vtrique facile ostendunt impossibili- bilitatem talis hominis: in & Divinum Prædominium, ut sub quocumque auxilio, & ubique velit, convertat efficaciter hominem, & faciat ipsum liberè, & honestè operari. Thomistæ, & Schotista per suas Prædeterminationes, sive in- trinsecas, sive extrinsecas. Ribadi. per suum Decretum cōdeterminans. Sed per has vias, ut dixi, veritas inveniri non potest. Sepotis igitur his duobus modis.

§. III.

*PROPOSITIONES, ET EXPLICANTUR
Alii modi tuendi repugnantiam.*

Primus 47 **P**rimus est asserendo, metaphysicè discurrendi modus de vagâ necessitate.

Primus est asserendo, metaphysicè discurrendi modus de vagâ necessitate. Implicare Creaturam, quæ omnibus, & singulis auxiliis possibilibus, aliquo indifferentibus, prævideatur alicui ex talcumulo, atque adeò quod Deus videat alicui consenserit. Afferit secundò: Ex vi talis necessitatis neque posse determinari auxilium, neque à Deo posse determinatè videri auxilium, cui reipsa sit pro libito consensura voluntas: quia ea necessitas alicui vagatur in singula. Afferit tertio: licet ex vi talis ne- cessitatis non possit determinari auxilium, cui reipsa consensura voluntas sit;

tamen reipsa dari auxilium determinatum, cui, si detur, consentiet voluntas; & hoc determinatè prævideri à Deo, non quidem ex vi vagâ necessitatis, sed ex libito creaturæ: qui licet ex suo libito consentire prævideatur his potius, quam illis, non id præstat ex vi ullius necessitatis, sed quia vult.

48 Suppone primò: Omnia & singula auxilia, quibus Deus vocare potest ad honestam operationem liberam, esse secundum se, & entitatiè indifferentia;

atque adeò talia, ut cuicunque determi- In Primā par. traff. natae accepto possit voluntas pro suo ar- 2. de Deo. bitatu resistere: unde nequit unquam & Præde- fangi voluntas constituta ad operandum Providet. liberè, quin eam potestatem, quam ha- stinante,

ratione. Suppone secundò: auxilia indis- ferentia, quæ dispensari à Deo possunt, esse infinita syncathegomaticè: tūm quia id fit ex amplitudine Divinæ Omnipotentiae: tūm quia vaga necessitas consentiendi alicui auxilio intra finitum numerum, laderet libertatem, et ostendit Herrera quæst. 16. scđ. 1. num. 4. & Herrera. fatentur etiam Authores hujus placiti. Suppone tertio: non minus fore infinitas circumstantias, quibus adjungi potest quodvis auxilium, quām ipsa auxilia, quæ conferri à Deo possunt. Suppone quartio: dum queritur: an Creatura possit dissentire omnibus auxiliis simul sumptis, non esse sensum, an dissentire possit omnibus collectivè collatis: tūm quia fortè ea collectio coexistere nequit. Tum etiam quia ea collectio fortè supprimet vires restitivas Creaturæ rationalis. Quæstio igitur solum est: quicquid Punctum fit de possibilitate cōexistentiæ, an sit Quæstio- possibilis simultas veritatis, de eo quod ms. Creatura dissentiret huic & illi, & reli- quis auxiliis in infinitum, si darentur. Ex quibus hic modus discurrendi

49 Afferit primò: dari vagam neces- Quid asse- sitatem Metaphysicam, respectu infiniti rat? cumuli auxiliorum, alicui vagantem in primò: singula auxilia, ut Creatura consentiat alicui ex talcumulo, atque adeò quod Deus videat alicui consenserit. Afferit secundò: Ex vi talis necessitatis neque posse determinari auxilium, neque à Deo posse determinatè videri auxilium, cui reipsa sit pro libito consensura voluntas: quia ea necessitas alicui vagatur in singula. Afferit tertio: licet ex vi talis ne- cessitatis non possit determinari auxilium, cui reipsa consensura voluntas sit;

tamen reipsa dari auxilium determinatum, cui, si detur, consentiet voluntas; & hoc determinatè prævideri à Deo, non quidem ex vi vagâ necessitatis, sed ex libito creaturæ: qui licet ex suo libito consentire prævideatur his potius, quam illis, non id præstat ex vi ullius necessitatis, sed quia vult.

50 Afferit quartò: eam vagam ne- Quartò: cel-

In Primā cessitatem (sive sit à Deo indistincta, par. trac^t. sive ab ipsā finitudine creaturæ, sive 2. de Deo ab infinitate cumuli) non obstare plenissimæ libertati creaturæ: cùm ex vi & Prædestinante. talis necessitatibus nihil possit assignari in potestate creaturæ constitutæ ad operandum, quod ipsa non possit omnino pro libito separare ab operatione: licet enim necessarium sit, alicui ex infinitis prævideri consensuram, non est necessarium consentire auxilio, quod reipsa habet cùm operatur. Afferit quintò: ex hoc discursu necessariò fieri duo: Primum, Deo semper, & in omni casu imaginabili subesse medium infallibile, quo, si velit, per media alioquin indifferentia liberè trahat hominem, & quancumque Creaturam Rationalem ad honestam operationem. Alterum: implicate hominem, qui pro divino libito non possit prædestinari per merita.

Quintò: 51 Afferit sextò: id non solum esse verum de aliquo auxilio, sed etiam de quovis determinato, si fiat respectus ad infinitas circumstantias, quibus à Deo adjungi potest: unde non solum poterit in quocumque casu convertere Deus hominem liberè per hoc, aut illud auxilium, sed per hoc determinatum sub hac aut illa circumstantia. Sic intelligo præfatum discursum, sèpè à me auditum cum aliâ, & quantum assequor, alienè explicatione. Talem verò, qualem explicui, apud suos Patronos invenio.

Sextò: Suarez non favei. 52 Citatur pro ipso Doctor Eximus lib. 5 de Gratia: cap. 24. num. 18. sed immerito: ipse, & ibi negat, & negaverat lib. 1. de Prædestinatione. cap. 7. à nu. 15. Citantur etiam Montoya, Tannerus, Mascarenas, Keainch, Bernal, Requesenius, Hurtado; sed hi nec clare loquuntur de metaphysicâ necessitate: & mihi videtur unicè pugnare pro morali. Stant aperte Pater Sparza, Pater Antonius Perez, & Cardinalis Sfortia locis ab Herrera citatis: sed hi etiam addunt (& satis consequenter) repugnare similiter Creaturam, quæ prævideatur omnibus auxiliis consensu. Favet novissimè Pater Henao part 2 de Scientia Media. sect. 444. & 446. & illustrant Doctissimi Salmantini ex Nostris: quorum in dies elucubrationes expectamus. Sic primò dixavi: Video jam è Salmantinis nostris præclarum, & acre prædictæ Sententiaz

Patrocinium in Sele^ctis Reverendi admodum Patis Nostri Thyrsi Gonzale^r tom. Thrysus: 2. disp. 4. & 5. latissimè. Resistunt ipsi Communis Suarez, Albertinus, Herize, Arriaga, Ripalda, Amicus, Aldrete, Avendaño, Bonrull: & inter alios fortissimè Quito, & Herrera: ille afferens esse suam, communiorum sententiam Societatis disp. 6. de Prædestinatione. Hic quæst. 16.

53 Secundus modus est, asserendo Alterum, supponendo aliud, & tertium colligendo: quem, quia in Societate communem, explicare volo, ut à Magistris meis Theodori accepi, subtiliter ipsum rimatis, & nisi Mauris. fallor, affectus. Afferit primò: Omnia, & singula auxilia esse secundum se indifferentia: omniaque, & singula posse sustinari, & irritari, loquendo metaphysicè: quare ea vaga necessitas metaphysica, alicui consentiendi, repugnat: & metaphysicè possibile est, quod Creatura nulli auxilio videatur consensura, vel dissensura.

54 Afferit secundò: supponendo potius, quam probando: quod licet possibile metaphysicè sit, prævideri Creaturam omnibus auxiliis consensuam, ve dissensuram omnibus, tamen id esse ita moraliter incredibile, & impossibile, ut afferi nequeat nisi dispiendo, & per summam imprudentiam: idque unicè intendi ab Augustino loquente de his: & merito: quia inspecta Divina Omnipotentia amplitudine, & infinitudine Sapientiae Divinæ, negari Deo nequeunt miri, variis, & infiniti modi vocandi hominem, quibus animadversis nullus prudens potest afferere fore, ut Creatura, quantumvis pervicax, nulli consentiat in bonum: Nam si apud nos, existimatio magni ingenii in invitante cogit in spem medi, quo invitatus liberè trahi se sinat: & si ingenii Diabolici timor cogit in necessitatem judicandi, quod homo aliquando labatur, & peccet: quantò magis firmam spem ingeneret infinitudo Divinae Sapientiae, & potentia de eo, quod sciet ita vocare unumquemque, ut liberè alioqui trahi? Exinde in Scripturis, & Patribus prorsus inconcussè supponitur hæc potestas in Deo: jure enim supponitur, quod non nisi stulte negaretur: negatur autem stulte, quod summam inter morales certitudine certum est. Quare causus ille metaphysicus, nisi dispiendo, ut opti-

optimè dicit Augustinus, supponi non potest. Ex his

55 Colligit, & afferit tertio: licet possibile sit, quod Creatura omnibus auxiliis prævideatur consensu, vel dissensu: tamen Creaturam, quæ prævideatur omnibus, & singulis consensu, vel dissensu, non esse possibile: quare nec esse possibile, quæ prædestinari non possit à Deo per merita vi auxiliarum plenè indifferentium. Ratio est: quia Creatura, quæ prævideatur omnibus auxiliis consensu, vel dissensu, distinguatur ab omni Creaturâ possibile: nam nulla ex possibilibus est, quæ non prævideatur alicui consensu, vel dissensu: oppositum enim nisi despicio supponi nequit: atqui Creatura distincta ab omni possibile, non est possibilis: nam præter possibilia, nihil est possibile: ergo Creatura, quæ prævideatur omnibus auxiliis consensu, vel dissensu, non est possibile. Nec te fallat hypothetica propositio: nam de Petro sedente, licet verum sit: Possibile est, quod Petrus currat: non tamen est verum: Petrus currens est possibile: nam Petrus possibilis non est Petrus currens, sed sedens.

56 Sed quid si singatur, inquires, causus ille metaphysicus hypotheticè? Ajunt, fingi insipienter, & stulte: quod autem in casu, qui solum stulte singitur, non possit Deus proximâ libertate convertere hominem ad honestam operationem liberam, (nam remotè semper potest: implicat enim hominem converti, quin Deus convertat, & etiam in eo casu posset homo se pro libito convertere, atque adeò converti à Deo:) putant esse naturali libertatis, nec ullo modo absurdum, neque defectum Omnipotentiae: sicut nec apud Thomistas est, non posse à Deo vocari ad Pœnitentiam Angelum semel lapsum, aut necessitare creaturam instructam judicio indifferenti, aut vocare ad honestum hominem prædeterminatum ad materiale peccati, nec apud nos est, non posse hominem à Deo proximè converti sub auxilio, & occasione, sub quibus videtur dissensurus. Addunt, eum casum, & quod exinde sequatur, non esse contra, nec juxta Augustinum, qui certè non loqueretur de casu stulte ficto.

Tertius T. Ripalda. 57 Tertius est Patris Ripalda in M-
R. In scriptis de Prædestinatione, dicentis, In Primâ etiam permisso casu illo alioquin meta- par. trac^t. 2. de Deo physicè possibili, quo Creatura aliqua prævideatur omnibus auxiliis dissensu- Provid. & Præde- ra, non sequi, Deum non posse homi- linante. nem non solum sub hoc, aut illo auxi- lio, sed etiam sub quovis determinato convertere, & prædestinare per merita. Ratio est: Nam, ut Deus possit convertere liberè hominem, satis est quod pos- tur. Explica-
tur. 58 Quod si dicas primò: id unicè ve- Et prote- rum esse de auxilio sufficiens: respondet, gitur. auxilio sufficiens posse reddi efficax: atque adeò Potestatē dandi auxilium suf- ficiens necessariò importare potestatem dandi efficax. Si dicas secundò: potesta- tem dandi auxilium sufficiens solum posse reddi potestatem proximam dandi effi- cax, seu potestatem efficacem, à creatu- râ, non verò ab ipso Deo: respondet di- stinguendo: à Creaturâ, & non à Deo, independenter ab ipsâ Creaturâ, conce- dit: operante simul cum ipsâ Creaturâ, & principaliter, negat. Si dicas tertio: quid si Creatura impedit Deum, ut ullo modo prædestinet actum? Respondet, im- pediri Deum à Creaturâ, ne ipsam actu prædestinet, non esse inconveniens, sed necessarium ex jure creatæ libertatis: im- pediri verò, ne possit prædestinare, fore inconveniens, & defectum Divinae Omnipotentiae: Quorum neutrum sequitur: nam ex negatione actus non fit potentie negatio.

59 Quartus est Patris Quiros disp. 11. de Prædestinatione: sect. 3. num. 31. T. Quirós. afferendo posse quidem quamlibet Creaturam, metaphysicè loquendo, prævide- ri consensu, vel dissensu omnibus auxiliis à Deo conferilibus: eo tamen ipso arceri ab existentiâ ex metaphysicâ Dei necessitate, ne producat Creaturam, nisi præsciat se posse eâ uti quomodo- cumque voluerit: atque adeò talé Creaturam, quæ non possit à Deo converti, & prædestinari per merita, vel permitti, ut peccet, si existat, esse practicè impossibile.

In Primâ 60 Ratio discursus sumitur ex natu-
râ Diviti dominii: sicut enim à Thomi-
2. de Deo stis, & aliis Theologis bene doctis dici-
Providet. tur titulo Divinæ Sanctitatis reddi præ-
& Præde- dicè & extrinsecè impossibilem Angelū
finante. pro eo initanti, tanquam primo creacio-
Fundatur. nis, si prævideatur peccatus in ipso, si
creetur: & sicut ab omnibus dici debet
titulus veracitatis Divinæ reddi practicè
improducibile à Deo id quod præsciat
fore contra sua promissa, si producere-
tur: cur simili discursu dici nequeat, titu-
lo Divini Dominii reddi practicè impos-
sibilem Creaturam, nisi præsciat de ipsâ
Deus, fore, ut alicui auxilio consensura-
Et præoc- sit, vel dissensura, si daretur? Quod si di-
cupatur cas, fieri exinde quoddlibito Creaturæ
Instinctia. pendebit posse, vel non posse produci,
respondebitur: idè hoc libitum futurè
fingi: deinde si fingatur, non pendebit id
ex libito exercito Creaturæ, quod esset
ridiculum, sed ex ipso purè præcognito,
& ex ipso occasionaliter: nam formaliter
solum oritur ex necessitate supremita-
tis in Divino Dominio.

Quintus 61 Quintus est ipsius Patris Quiros
etiam P. disp. 6. sectione etiam sextâ, negantis ho-
minem etiam imprædestinabilem ex du-
plici principio. *Primum*: ex sufficientiâ
libertatis inter actus æquales ad meri-
tum: tunc enim prædeterminare Deus
vagè posset creatâ voluntatem ad unum
è duobus: quæ potestas Deo est necessa-
ria; & præsenti rei sufficiens. *Secundum*:
ex sufficientiâ libertatis ad meritum sal-
tem inter actus inæquales, vel finitos,
vel infinitos sursum, & deorsum, ut in
Christo defendi solet: En modos Deo ne-
cessariò possibles, vi quorum deesse un-
quam potest Medium infallibile, quo
convertat hominem liberè, & consequen-
ter, quo prædestinet actu, si velit: ester-
go impossibilis multipliciter homo per
merita imprædestinabilis. Et hucusque
discursus, & judicia Theologorum: Ipsiis,
vel de ipsis nostrum accedere, nece-
jam est.

*Explica-
tur.*

SECTIO II.

METAPHYSICA VAGA NECESSITAS
alicujus auxilii efficacis in cumulo
infinito auxiliorum plenè indiffe-
rentium est Chymerica.

§. I.

*CONCLUSIONIS EXPOSITIO: ET PRO-
BATIO MULTIPLEX.*

62 *E*s communis opinio contra pri- Mens No-
mam opinandi modum à num. stra de Va-
47. descriptum, & explicatum. Et assero gā necessi-
non repugnare metaphysicè, simultatem tate Au-
omnium, veritatum conditionalium de xili effi-
diffensu sub qua libet libertate constitu- racis in
tâ per auxiliuum plenè indifferentis; aut in Cumulo.
simili sensu simultatem omnium verita-
tum conditionalium de consensu: quod
est idem, ac non repugnare Metaphysicè;
quod Creatura nulli ex toto cumulo in-
finito auxiliorum plenè indifferentium
prævideatur à Deo per Scientiam Me-
diæ consensura, vel dissensua: quare ea
vaga metaphysica necessitas descripta
repugnat. Quæ veritas, ut probetur, no-
to & suppono primò nomine auxilii ve-
nire hic libertatem constitutam ex ipso
auxilio: nempe complexum ex volunta-
te & auxilio, & cæteris circumstantiis
constituentibus libertatem numericam
A, B, &c. Noto, & suppono secundò: li-
cet voluntas, sub infinitis auxiliis seor-
sim acceptis considerata, sit eadem sem-
per, libertatem tamen esse diversam: unde
infinitum auxiliorum cum eadem vo-
luntate, sunt infinitæ libertates diversæ.
Suppono tertio: Quæstionem esse: an in
hoc infinito libertatum prævidenda sit
necessariò aliqua, quæ consentiat auxi-
lio: sive sit hæc, illa, alia, &c. Iam affer-
tionis positæ sit.

63 Prima Probatio ex Regulâ arguē- *Probatio*
di à Distributivo ad Collectivum. Sic ar- *Prima*: à
gumentor: Quoties singulis individuis *Distribu-*
collectionis quantumvis infinitæ, consi- *tivo*, ad
deratis secundum se, & independenter à *Collectivū*
conceptu *Quantitatis* continua, vel dis-
cretæ, & à circumstantiis loci, & tempori-
ris, convenit, vel disconvenit aliquod
prædicatum, præsertim essentialie: non
potest ipsum non convenire, vel discon-
venire pari jure, & modo collectioni, seu
omni-

omnibus collectiū sumptis: unde licet
quoad alia prædicata non valeat conse-
quentia à distributivo ad collectivum,
nec econtra: quoad hæc tamen necessa-
riò valet: ita ut si distributivè de singulis
negas; tenearis collectivè negare de
omnibus: si affirmas distributivè de singulis;
tenearis collectivè affirmare de
omnibus. Hæc regula fixa est, & tenetur
ab omnibus, cùm de Divinæ existentiæ
Demonstrationibus agunt: & siquidem
Adversarii negare non possunt: aliqua
esse prædicata, circa quæ valet conse-
quentia à distributivo ad collectivum, &
circa quæ non valet: optamus regulam
generalem: quæ certè nisi per hos termi-
nos assignari nequit.

64 Et ratio ejus evidentiæ est: quia
eatenuis deficit collectioni prædicatum,
quod distributivè de singulis dicebatur,
quatenus ratione collectionis advenit
aliud exclusivum: si enim collectioni ra-
tione collectionis non advenit prædicati
tū oppositum, & exclusivum illius, quod
distributivè convenit singulis individuis
collectionis, non est cur ipsis collectiū
sumptis deficiat tale prædicatum. Si au-
tem prædicatum, hujusmodi sit, ut indi-
viduis conveniat secundum se indepen-
denter ab omni quantitate continuâ vel
discretâ: ex collectione, ex quâ sola ve-
nit quantitas continua, vel discreta, non
potest nasci oppositio cum tali prædicato.
Nunc sic:

65 Atqui Prædicatum *Inconnexi*,
Præscindenti, & *Separabilis* à *Consen-
su*, convenit singulis individuis collectio-
nis infinitæ libertatum, quibus de loquimur,
essentialiter, secundum se & indepen-
denter à Quantitate continua, vel dis-
cretâ: ergo quoad hæc prædicata valet
consequentia à distributivo ad collecti-
vum. Ergo eòipsò quod distributivè de
singulis prædicantur, debent collectivè
prædicari de omnibus: ergo non minus
est vera hæc propositio: *Totâ hæc collectio-
nibat est inconnexa metaphysicè, me-
taphysicè præscindens, & separabilis à
consensu*: quæ hæc: *Hæc numero libe-
tas est inconnexa, & metaphysicè separa-
bilis à consensu*: ergo ea vaga necessitas
est chymerica. Omnia constant, si de
minoris subsumptâ constet: quæ patet pri-
mò: quia hæc prædicata convenienter liber-
tati omnino præcism ab omni conceptu

Aranda de Deo.

importante quantitatem, locum, tempus, In Primâ
&c. Et ratio est evidens: quia libertas par. træt.
est prædicatum rei conveniens sine ullo 2. de Deo
respectu ad quantitatem discretam, aut Providet.
continuam: hæc autem prædicata sunt & Præ-
essentia libertatis. Secundò: quia non finante.
minus hæc prædicata, nec aliter se ha-
bent in libertate, quæ ratio entis, in
Creaturâ, aut ratio producti, aut pro-
ducentis: at hæc prædicata sunt qualia
descripti: ergo & illa, quibus de loquimur.

66 Confirmatur, & urgetur hæc ra- *Et illufra*
tio: Quoties Prædicatum aliquod tan-
tundem multiplicatur in singulis, atque
adeò in collectione, quot membra super-
adduntur per conjunctionem superven-
ientium ad priora, fieri nequit, ut per
additionem exterminetur, & auferatur à
toto, seu à collectione: & ratio est evi-
dens: quia conditio potius augens, quæ
minuens multiplicationem prædicati, ne-
quit ipsum extingueret: cujus ulterior ra-
tio est: quia collectio solam superaddit
singulis conjunctionem cum reliquis cō-
tentis intra eandem collectionem: atque
adeò excludere nequit ab ipsis prout cō-
junctis, prædicatum, quod ipsâ conjunctione
multiplicatur, seu prædicatum,
quod singulis convenit secundum se, nec
excluditur ab ipsis singulis per solam cō-
junctionem cū reliquis. Explico exéplo.
Sint infiniti stulti secundum se, seu infi-
nitæ famelici: en, singuli stulti sunt, &
famelici: idque prædicatum, quia cres-
cente collectione crevit, ipsâ collectio-
ne non defuit: atque adeò convenit ipsis
& secundum se, & etiam prout in collec-
tione consideratis. Nunc sic: Atqui hu-
jusmodi prædicata, de quibus est quæstio,
tantundem multiplicantur in singulis,
quot sunt membra collectionis, nec ipsis
conveniunt per negationem conjunc-
tionis, sed secundum se, & essentialiter: ergo
tam ipsis convenient prout collectiū
sumptis, quæ sumptis secundum se:
ergo.

67 Secunda probatio sit ex Naturâ *Probatio*
Prædicati essentialis, aut physicè exerci- *Secunda*
ti. Sic argumentor: Prædicatum essentiali- *ex naturâ*
le, nempe quod non format prædicatio- *rei*.
nem contingentem, & accidéntalem, qua-
lia sunt, quæ ad posse pertinent: & prædi-
catum, quod nulli convenit, nisi exerci-
tum à parte rei, qualia sunt currere,
producere, & similia: hæc, inquam, præ-
di-

Mmmmm

In Primā par. tract. 2. de Deo & Præde-
stinate. dicata nequeunt vagè in collectione finita, vel infinitā inveniri, nisi ratione aliquis particularis, cui determinatē conveniant: Sed hoc prædicatum, inseparabile à consensu, est prædicatum essentiale: & hoc: producere consensum est prædicatum, nulli conveniens nisi exercitum à parte rei: ergo hujusmodi prædicata nequeunt etiam vagè inveniri in collectione, nisi ratione aliquis particularis, cui determinatē conveniant. Atqui repugnat, quod ulti libertati ex infinitis determinatē conveniant: cùm sint opposita Naturæ libertatis: ergo pariter repugnat, quod inveniantur vagè in collectione. Omnia bene descendunt ex primo Syllogismo: cuius minor est evidens. Major ostenditur inductione. Imprimis: Nullus sit in collectione qui sit potens discurrere: certè falso dices: *Aliquis est in collectione potens discurrere*. Deinde nullus sit, qui determinatē sit albus: falso dices: *Aliquis in collectione est albus*, &c.

Probatio
Tertia ex
Naturâ li-
bertatis.

68 Tertia probatio sit ex naturâ libertatis. Sic argumentor: Cuilibet libertati ex infinitis constitutis per infinita ea auxilia secundum se indifferentia, conuenit essentialiter indifferentia proxima ad consensum, & dissensum: & realis diversitas libertatis ab omnibus aliis ab ipsâ distinctis, & sumptis juxta essentiam libertatis, id est, præcisim à suis determinationibus: Atqui ista vaga metaphysica necessitas repugnat his duabus prædicatis: ergo repugnat naturæ, & essentiae libertatis. Major est evidens: & ostendo minorem. Stare nequit in libertate indifferentia ad consensum, & dissensum, & simul diversitas ab omni aliâ libertate, quin ex vi horum prædicatorum sit in libertate, potestas proxima dissentiendo in sensu composito quarumcumque determinationum conditionalium etiam collectivè sumptarum sub aliis libertatibus: atqui necessitas vaga metaphysica aliquis auxiliis efficacis constituentis proximam libertatem repugnat cum ista proximâ potestate: ergo repugnat cum prædicatis illis indifferentiæ, & diversitatis. Minor patet: quia potestas dissentendi compositivè cum quibuscumque determinationibus conditionalibus etiam collectivem sumptis aliarum libertatum est potestas componendi dissensum cum sup-

positione conditionali dissensus sub omnibus aliis libertatibus: sed repugnat quod detur vaga necessitas aliquis consensus conditionalis sub aliquâ libertate, & simul sit potestas componendi dissensum cum suppositione, quod omnes dissentiant, ut patet: ergo.

69 Major probatur: Nequit stare, in liberrate, dualitas horum prædicatorum, nempe indifferentia, & diversitas ab omni aliâ libertate, quin eo ipso exercitia aliarum libertatum sive absoluta, sive conditionata, se habeant omnino impertinenter ad exercitium libertatis A v.g. constituta per eam dualitatem prædicitorum; atqui libertas A potest compонere suum exercitium dissentendi cum eo, quod impertinenter se habet ad ejus exercitium: ergo & potest, &c. Minor patet: quia id cum quo libertas A non potest compонere dissensum non se habet impertinenter, sed repugnanter ad dissensum. Probatur major: Nam imprimis exercitia conditionata alienæ libertatis proximæ non habent ordinem prioris, & posterioris, cum exercitio immediato alterius libertatis: nam hæc prioritas solum posset intelligi vel quatenus exercitium alienæ libertatis determinaret alteram ad suum exercitium: & hoc, non: vel quatenus constitueret proximam potestatem in alterâ libertate ad se determinandum: & neque hoc potest intelligi: nam sic libertas B, v. g. non posset præscindere in sua indifferentia ab exercitio libertatis A, unde ab eo limitaret, & determinaretur. Deinde neque exercitia conditionata alienæ libertatis possunt habere se comitanter ad exercitium alterius: quia sic una determinando se, reliquias pariter determinaret: stat igitur exercitia diversarum libertatum se mutuo impertinenter habere inter se in quocumque statu.

70 Confirmatur, & explicatur efficiacia discursus. Sint infinitæ voluntates, tunc hæc seu infiniti homines, & quisque plenè liber, sub diversâ omnino voluntate, & libertate ad consensum, & dissensum: Implicat vaga metaphysica necessitas, ut aliquis hujus cumuli consentiat, vel ut dissentiat: ergo implicat pariter, quod voluntas sub infinitis auxiliis constituta vaga necessariò prævideri debeat aliqui consentire. Antecedens probatur: quia

quia qualibet ex illis libertatibus est jus ad libitum omnino diversum à cumulo ceterorum; & omnium aliarum libertatum exercitia se habent impertinenter ad indifferentiam, & exercitium hujus: idque solum ex diversitate libertatis: ut enim libertas est jus ad libitum, est jus ad libitum diversum ab iis omnibus, qui non gaudent meâ libertate, sed diversâ: quomodo enim cumque operentur illi, non tollitur mihi jus me determinandi pro libito: ergo implicat ea vaga necessitas. Iam probo consequentiam. Non minus diversa est libertas constituta per auxilium A à constitutis per alia auxilia, quantumvis eadem sit voluntas, quoad diversitatem juris, & dominii, quam libertas unius hominis à libertate alterius: ergo eadem debet esse ratio utroque.

Probatio
Quarta à
paritate.

71 Quarta Probatio sit à paritate finiti numeri, ut clarius explicetur ratio nostræ assertionis à priori. Sic argumentor: Vaga metaphysica necessitas aliquis auxiliis efficacis intra finitum numerum nocet libertati physica: ergo & intra numerum infinitum. Antecedens datur ab adversariis: quia si decem forent v.g. & novem reddidisses inefficacia, tota necessitas reduceretur ad decimum: & est inintelligibile, quod suppositio omnino extrinseca, non immutans indifferentiam voluntatis possit necessitare ad decimum. Probo jam consequentiam. Primo: quia paritates, quibus contra nos pugnant adversarii, sumuntur ex necessitate vagâ intra finitos numeros: vel ergo tenenda est Doctrinæ consequentia, vel frustrâ contra nos arguent. Secundo: quoties factâ inter finitum, & infinitum comparatione, militat utroque eadem ratio non debilitata à ratione infinitudinis, æquè valet in infinito numero, ac in numero finito: atqui quoad rem præsentem à ratione infinitudinis non debilitatur ratio, cur ea vaga necessitas obstat libertati intra finitum numerum: ergo æquè etiam valet in infinito. Major est evidens: &

72 Minor ostenditur. Suppositio infinitatis in serie libertatum æquè indifferentium ad consensum & dissensum est suppositio omnino impertinens ad colligendum metaphysicè potius consensum, quam dissensum: sed suppositio infinita-

tis in serie libertatum solum addit supra positionem sui: ergo solum addit suppositionem, quæ omnino se habet impertinenter ad colligendum metaphysicè potius consensum, quam dissensum. Sed ex suppositione superadditâ seriei libertatum æquè indifferentium ad colligendum metaphysicè potius consensum, quam dissensum, nequit potius colligi consensus, quam dissensus, si sit suppositio impertinens ad ita colligendum, ut patet: ergo neque ex suppositione infinitatis superadditâ seriei libertatum.

73 Major hujus discursus, in qua difficultas est, probatur. Suppositio infinitatis in serie libertatum, neque tollit innatam libertatum diversitatem, neque indifferentiam; atque adeò nullo modo influit in exercitio consensus, vel dissensus: atqui suppositio, quæ neque tollit diversitatem libertatis, neque ejus indifferentiam: neque ullo modo influit in exercitio consensus, aut dissensus, est omnino impertinens ad colligendum ex ea libertate, seu libertatum cumulo consensum potius, quam dissensum: ut mihi patet: & fateor mihi exinde videri evidentem nostram assertione. Neque dicaste non ita colligere ex illo cumulo, sed ex infinite Dei. Contra: quia ex Effugium infinitate Dei nequit colligi id per finitum numerum: cur ergo per infinitum? intercipitur. Deinde ex totâ potestate Dei nequit colligi consensus potius quam dissensus vi medii æquè librabilis in dissensum, quam in consensum. Potestas enim, & infinitudo Dei non gloriatur habere dominium circa nos in somniatas ideas nostras, & in chymeticis Medijs, quales contendimus esse secundum se istas necessitates vagas.

74 Confirmatur hæc ratio: siquidem Firmatur datur vaga necessitas, ut Creatura prævideatur aliquando consensura, suppone sic prævidetur, & dari duos cumulos auxiliorum, quorum alter sit efficacium, & sit A: & alter sit inefficacium, & sit B. Sic argumentor: Cumulus libertatum A habet indifferentiam ad inefficaciam totius cumuli A, etiam factâ suppositione cumuli inefficacium B: atqui hæc indifferentia est indifferentia ad inefficaciam totius cumuli componendam cum inefficaciâ cumuli B: ergo est indifferentia ad inefficaciam componendâ cum omni de-

In Primā festu conditionali efficacia: ergo repugnat par. tract. nat eā vaga necessitas. Probatur minor: 2. de Deo quia si non esset hujusmodi Indifferentia Providēt. ad compositionem, posset cumulus liber- & Præde- tatum A per inefficaciam sui impedire stinante. inefficaciam cumuli B: non potest: quod probo: nam impedire eam inefficaciam est determinare efficaciam alicujus libertatis in cumulo B contenta: non enim impeditur una veritas nisi determinando contradictoriam: sed id non potest: nam vel determinaret mediatae, vel immediate. Non immediate: quia enim per dissensum in se determinaret immediate consensum in alio? quidquid id obstat libertati. Non mediatae: quam enim connexionem, influxum, aut inductionem importat dissensus in me, ad consensum in alio? Vide Herreram docte; & acutè hæc disputantem sect. 2.

Probatio Quinta, etiam à pari.

75 Quinta Probatio sit à pari Creaturæ consentientis, seu prævisa consentire omnibus auxiliis indifferentibus. Sic argumentor. Repugnat vaga metaphysica necessitas alicujus auxiliis inefficacis ex toto infinito cumulo auxiliorum plenè indifferentium: atque adeò non repugnat metaphysicè quod Creatura prævideatur omnibus auxiliis honestè consensura: ergo repugnat vaga metaphysica necessitas alicujus auxiliis efficacis ex toto infinito cumulo auxiliorum plenè indifferentium: atque adeò neque metaphysicè repugnat, quod Creatura prævideatur omnibus auxiliis turpiter dissensa. Probo antecedens, posteà consequentiam probaturus. Et probo primò: quia vaga metaphysica necessitas inefficacia est vaga metaphysica necessitas peccandi: sed repugnat vaga metaphysica necessitas peccandi: quod ostendo: vaga metaphysica necessitas peccandi sub aliquâ libertate, est absoluta necessitas peccandi; sed repugnat absoluta necessitas peccandi: nam amaretur à Deo peccatum dum eam amaret: ergo. Secundò: necessitas ad peccandum est impossibilitas non peccandi; atqui implicat impossibilitas non peccandi: quod patet, nam impossibilitas non peccandi est necessitas peccandi: Necessitas peccandi est repugnans ex terminis: nam est impossibilitas operandi cum indifferentia ad non peccandum, sed impossibilitas operandi cum indifferentia ad non peccandum ne-

quit esse impossibilitas non peccandi, seu peccandi necessitas, ut patet: ergo.

76 Probo jam consequentiam. Primo: quia non minus sunt infinitæ occasionses peccandi, quam occasiones honestæ operandi: sed ex ista infinitate comparata cum virtute finitæ voluntatis colligunt adversarii impossibilitatem non consentiendi alicui auxilio: ergo ex illa infinitate à fortiori comparata cum virtute finitæ voluntatis, & alioquin in maiori pronâ, debet potius colligi ea major impossibilitas non consentiendi alicui tentationi. Secundò: non minus spectat ad dominium Dei, ne sit excogitabilis casus in quo Creatura pro honestâ operatione, si creetur, excusetur à gratiarum actione, & sine ullo speciali privilegio, & beneficio ultra donum creationis semper honestè vivat, quin Deus possit circa illam exercere beneficentia speciale, & dominium permittendi peccata, & obdurandi: quam ne sit excogitabilis casus in quo creatura, si creetur, non possit à Deo converti per media plenè indifferentia: imò magis spectat ad Dei dominium, illud, quam hoc: nam licet Deus per media indifferentia convertere proximè nequeat; aliter poterit: at illud praestare non poterit, si creatura nulli prævideatur auxilio plenè indifferenti dissensa: & nihilominus non repugnat metaphysicè, quod Creatura nulli prævideatur auxilio dissensa: ergo neque repugnat, metaphysicè quod nulli prævideatur consensu.

77 Tertiò: quia si stet veritas antecedentis, cumulus omnium libertatum coalescentium ex infinitis auxiliis etiam collectivè sumptarum, est pro libito separabilis à peccato: ergo est pro libito separabilis à carentia peccati: ergo est pro libito conjungibilis cum peccato: ergo repugnat vaga necessitas non peccandi sub aliquâ libertate. Ratio horum est: quia omnis libertas non peccandi est potestas componendi se cum peccato: & omnis libertas peccandi est potestas cōponendi se cum non peccato: & repugnat in terminis, quod hæ potestates, ex quibus indivisibiliter exurgit libertas non peccandi, vel libertas peccandi, non æquè extendantur. Ergo si cumulus infinitus libertatum sub infinitis auxiliis est indifferentia peccandi sine ullâ vagâ necessitate-

sitate peccandi, eoipso est indifferentia non peccandi sine ullâ vagâ necessitate non peccandi.

Probatio ultima, ex insufficien-ziā.

78 Sexta Probatio sit ex insufficien-ziā hujus discursus, & Doctrinæ. Nam fructus intentus est duplex: Alter, ne sit Creatura imprædestinabilis à Deo per meritum: alter, ut fiat satis Augustino quem Thomistæ objiciunt pro primatu Divini Domini: at ad utrumque est insufficiens: est insufficiens ad primum: quia ut nuper patuit, non minus attinet ad Dei dominium ne sit excogitabilis casus hominis proximè irreprobabilis à Deo, nec indiget Divina Misericordia, quam ne sit excogitabilis casus hominis à Deo imprædestinabilis: illud autem oriri nequit ex hoc discursu. Tum quia suppetunt Deo alia media, ex quibus repugnat imprædestinabilitas hominis, ut dicemus. Tum demum quia non debet censeri absurdum, casus talis hominis, stulte solum excogitati: qualis est hic.

Suprà à num. 54. 79 Est prorsus inutilis ad secundum: quia Thomistæ ita pingunt ex Augustino dominium Dei, ut Deo subesse debet potestas convertendi hominem sub auxilio quocumque, & sub quavis occasione, ita ut nullum Dei decretum possit à creaturis impediri: id Nos neque ex hoc discursu dicere possumus. Quod si Adversarii etiam tenentur explicare Augustinum, & ipsum, prout à Thomistis explicatur, respuere, sunt certè in eadem navi, in quâ nos. Tum quia tam abest, à præoccupatione Thomistarum ex hoc discursu, ut potius inde sumant animos, & sequela satis speciosè colligant contra principia inconclusa nostræ Scholæ, ut videre licet apud Godoy d. p. 67. de Prædestinatione §. 2. à num. 41. Non ergo est hæc via, quâ Thomistis occurrentum est, neque ullo ex capite amanda hujusmodi vaga necessitas.

Sodoy.

§. II.

EXARMATVR ARGUMENTIS OPINIO de vagâ necessitate.

Objecție prima ab Authori- art. 3. reducentis certitudinem Præde- stinationis ad indefectibilitatem colle- S. Thoma.

Objetio primò Authoritas S. Thomæ quest. 6. de veritate, art. 3. reducentis certitudinem Prædestinationis ad indefectibilitatem collectionis auxiliarum, quorum singula de-

ficitibilia sunt: quod explicat exemplo In Primā speciei, que quidem incorruptibilis est, par. tract. licet singula individua sint corruptibilia. 2. de Deo Providēt. & Præde- stinante. Solvitur.

78 Sexta Probatio sit ex insufficien-ziā hujus discursus, & Doctrinæ. Nam fructus intentus est duplex: Alter, ne sit Creatura imprædestinabilis à Deo per meritum: alter, ut fiat satis Augustino quem Thomistæ objiciunt pro primatu Divini Domini: at ad utrumque est insufficiens: est insufficiens ad primum: quia ut nuper patuit, non minus attinet ad Dei dominium ne sit excogitabilis casus hominis proximè irreprobabilis à Deo, nec indiget Divina Misericordia, quam ne sit excogitabilis casus hominis à Deo imprædestinabilis: illud autem oriri nequit ex hoc discursu. Tum quia suppetunt Deo alia media, ex quibus repugnat imprædestinabilitas hominis, ut dicemus. Tum demum quia non debet censeri absurdum, casus talis hominis, stulte solum excogitati: qualis est hic.

num. 381.

81 Objicitur secundò Authoritas S. Augustini passim docentis tria. Primum: habere Deum Omnipotentissimam potestatem inclinandi, quò velit, corda hominum. Secundum: neminem dissentire, quem non posse Deus ita vocare, ut non dissentiat: atque adeò quotiescumque dissentiat homo, ibi esse defectum Divinæ Misericordiae: cuius effectus, si esset, non dissentiret: & impediri non posse ab homine Deum ne habeat, si velit. Tertium: non minus subesse Deo potestatem convertendi hominem, & præstandi ne peccet, quam subest potestas eum auferendi de Vitâ. Vnde intonat cap. 98. Enchirid. *Quis tam impie dispiat, ut dicat Deum malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, & ubi voluerit, in bonum non posse convertere.*

82 Ex quibus manifestò colligitur in Deo metaphysica invincibilitas ab humana malitia: & potestas insuperabilis, & inimpedibilis in Deo ratione suæ Omnipotentiae, ut hominem pro libito suo faciat consentire: Si ergo possibilis sit casus, in quo homo ex vitio suo prævideatur omnibus, & singulis auxiliis dissenseretur, quomodo salvatur illa Divina invincibilitas? Illa Omnipotentissima potestas? Confirmatur: quia Patres comparant hanc invincibilitatem cum infallibilitate Divina Scientiæ, & infallibilitate Divina Voluntatis: at hæc infallibilitas est metaphysica: & illa infallibilitas: quin posse excogitari metaphysica:

Vrgetur ratio, & Confirmatur.

In Primā taphysicè casus in quo desint ergo & in par. trahit. vincibilitas, quā de loquimur. Confirmatur secundò: Implicat casus, in quo homo non possit à Deo petere auxilium & Prædestinante.

possit pro libito componere, vel separare à consensu: nam licet hæc necessitas stare nequeat, quin in collectione prævideti debeat aliquid auxilium efficax, sicut tamen potest, quin ullum determinatè datum Creaturæ, debeat non frustrari.

85 Confirmatur primò: Vaga necessitas non obstat contingentia; & libertati extremi determinati: ergo neque vaga necessitas consentiendi alicui auxilio obstat contingentia, & libertati consensus sub hoc auxilio. Confirmatur secundò: resistere omnibus auxiliis, seu prævideri Creaturam resistere omnibus auxiliis est summè difficile: & tamen facile est resistere duobus: ergo Creatura resistit uni, vel duobus per libertatem immunitè à summè difficultate resistendi: & nequit omnibus per similem libertatem: ergo libertas resistendi omnibus est conjuncta cum summè difficultate, seu cum infinita: nam difficultas crescit ex numero. Sed difficultas infinita respectu virtutis finita est impossibilitas metaphysica. Confirmatur tertio: Major est potestas Creatoris ad Creaturam emolliendam, quam Creaturæ ad se indurandam: ergo. Confirmatur quartò: Potestas resistendi in Creaturā, finita est: potestas vocandi Divina est infinita intensivè, & extensivè: necesse est ergo ut exhaustatur, & vincatur virtus illa finita. Confirmatur quintò: quia ex potentia resistendi auxilio supra quod dantur alia, & alia in infinitum, nequit colligi potestas resistendi omnibus.

86 Respondetur: Divini Dominii gloria non innicitur mediis planè chimericis: unde nego primam partem assumpti. De secundâ dico duo. Primum: eam vagam necessitatem repugnare secundum se, præcisò titulo libertatis. Secundum: titulo libertatis repugnare: Vtrumque evicimus suprà. Ratio est: quia essentia libertatis est ita posse componere consensum, aut dissensum cum potestate, quam habet, ut simul esse debeat jus ad eam compositionem cum quolibet libito alterius libertatis: unde si detur necessitas non dissentendi v.gr. si omnes aliae libertates dissentiant, deest jus illud, & libertas.

87 Ad primam confirmationem distinguo antecedens: quando ipsa vaga necessitas est potestas, seu dicit potestatem

Objecatio Tertia à ratione. 84 Objicitur tertio: ratio multiplex decentia & à priori. Nam imprimis hæc vaga metaphysica necessitas commendat Dei dominium, nec obstat creatæ libertati. Prima pars patet: quia per eam datur Deo invincibilis potestas proxima convertendi hominem, quemcumque voluerit. Secunda probatur: quia hæc necessitas vaga non obstat, quominus omnia, & singula, quæ potestatem ad utrumlibet formant in Creaturā, Creatura

Solvitur.

Mens Augustini.

Suprà lib. 3. à num. 396. & presentem à 3. à num. 54. Ad primam confirmationem dico, comparisonem fieri cum invincibilitate metaphysicā consequenti. Ad alteram, dato quod non implicet casus, in quo homo prævideatur nulli auxilio consensurus, idque homo sciat, nego antecedens: at verum esse poterit ex multipli- ci discurso mox apponendo.

85 Respondeo: Divini Dominii gloria non innicitur mediis planè chimericis: unde nego primam partem assumpti. De secundâ dico duo. Primum: eam vagam necessitatem repugnare secundum se, præcisò titulo libertatis. Secundum: titulo libertatis repugnare: Vtrumque evicimus suprà. Ratio est: quia essentia libertatis est ita posse componere consensum, aut dissensum cum potestate, quam habet, ut simul esse debeat jus ad eam compositionem cum quolibet libito alterius libertatis: unde si detur necessitas non dissentendi v.gr. si omnes aliae libertates dissentiant, deest jus illud, & libertas.

86 Ad primam confirmationem distinguo antecedens: quando ipsa vaga

necessitas est potestas, seu dicit potesta-

tem

Confirmatur.

87 Ad primam confirmationem distinguo antecedens: quando ipsa vaga necessitas est potestas, seu dicit potestatem

Solvitur.

Fit satis instantiis.

tem indifferentem ad utrumlibet, concedo: alias, nego antecedens, & consequentiam: nam licet vagā necessitas amandi, vel non amandi non obstat libertati amoris, ideo est: quia potestas ipsa amandi est potestas impediendi ipsum amorem per non amorem: at potestas consentienti auxilio A non est indifferentia, & potestas dissentienti auxilio B, sed planè diversa, atque adeo jus ad cōsentientium A, quidquid sit de consensu aliarum libertatum.

88 Ad secundam, dico, resistere omnibus, in se, & antecedenter non esse magis difficile, quam uni resistere, si paria auxilia sint: esse tamen consequenter, & quoad nos magis difficile resistere hominem omnibus, quam uni. Volo dicere: assensum nostrum de resistentiā omnium esse magis difficile, quam assensum de resistentiā unius: quæ difficultas assensus non oritur ex difficultate antecedente, sed ex experiētiā volubilitatis Agentis liberi in operando. Ratio est: quia potestas resistendi uni auxilio, est diversa potestas à potestate resistendi alteri; nihilque una in aliam influit. Quidquid hæc prædicata, quæ rebus convenienter per negationem quantitatis continuatur, vel discretè possunt distributivè prædicari, licet collectivè non possint.

89 Ad tertiam: Antecedens in sensu Adversariorum est falsum: nam Creatura sub auxilio, quod reipsa est inefficax, potest proximè se indurare: & Deus non potest proximè per idem emolliere. Deinde verum est antecedens, facta comparatione Dei secundū se, & Creaturæ etiam secundū se. Deinde rebus, ut sunt, & debent existimari, verissimum. Ad quartam: dico virtutem creaturæ ad resistendum esse infinitam extensivè. Deinde dico virtutem, quæ non sit infinita ex parte efficacie, posse per virtutem in se finitam, effectu cassam reddi. Ad ultimam, nego antecedens, si singula sint indifferentes.

90 Objicitur quartò globus paritatem. Prima sit: ex vagā necessitate inter voluntatem & nolitionem: quæ neutrius libertati nocet: & tamen ultraquæ simul omitti nequit. Secunda sit: ex libertate Dei, quæ perfectissima est circā rerum productionem, & impeditiōnem causarum: & tamen non potest omnem

collectionem, nempe Creaturarū, & cā- Prima rētiārum impediare. Tertia sit: ex necessitate vagā alicuius oculi ad videndum: 2. de Deo ubi prædicatum requisiū ad videndum Providet. vagatār æquè per hunc sinistrum & hunc & Prædextrum: & non licet inferiū; hic requiri- stinante.

ritur ad videndum: aut neuter requiritur ad videndum: cur ergo prædicatum conexi vagari non poterit per omnia auxilia, ita ut nulli determinatè conveniat, & negari non possit de collectione. Et ratio est: quia plura sunt prædicata, quæ toti convenient, & tamen de nullā partē determinatā possunt vere prædicari: quod patet in infinito, & in æternitate, & quod caput est, in ipso cumulo auxiliorum datur moralis connexio, seu necessitas cum consensu, & tamen de nullo auxilio determinatē potest vere prædicari.

91 Respondetur. Imprimis eas paritates æquè convincere possibilitatem vage necessitatis alicuius efficacie intra finitum numerum. Deinde est summa disparitas. Ad primam: quia potestas volvendi est potestas impediendi voluntem per positionem nolitionis: at potestas consentiendi auxilio A, non est potestas impediendi consensum per dissensum sub auxilio B, cum sit diversa libertas. Ad secundam, eadem sit disparitas. Ad tertiam, dico, eam vagam necessitatem, ita vagari per oculos, quia uterque, seorsim ab altero, sufficit ad effectum videndi, ut in defectu sinistri necessarius sit dexter: & econtra: at ea vaga necessitas penè auxilia nequit ad unum devolvi: quomodo cumque supponantur reliqua: quia in qualibet suppositione manet indifferentia, & diversa libertas constituta per ipsum, cui repugnat illud prædicatum conexi: Vnde dexter oculis conditionatē requiriatur ad videndum: non vero potest conditionatē manere connexa hæc libertas cum consensu. Latet ergo disparitas. Adde, quod jam dixi hanc vagitatem inter oculos esse purè intentionalem: nam in re solùm est utriusque sufficientia seorsim ab altero ad videndum: unde eam sufficientiam dextri sine indifferentiā sinistri ad videndum, & parem sufficientiam in sinistro, non possumus explicare, nisi disjungendo inter utrumque: at in singulis auxiliis, quid est, ut necessitemur ad hanc vagitatem meta-

phy-

In Primā physicę necessitatis. Ad rationem adjun-
par. tract. Etiam patet ex primā argumentatione no-
2. de Deo strā: nam omnia Prædicata, quæ singulis
Providēt. attributa, toti nequeunt attribui, sin-
& Præde- gulis solūm attribui possunt per præci-
stinate. sum conjunctionem ad reliqua.

Suprà à num. 63. Objetto quinta à Morali necessitate. 92 Objicitur quintò, Adversariorum asylum, & Achilles: nempe vaga moralis necessitas, vel succumbendi alicui tētationi, vel consentiendi alicui auxilio ex totâ collectione: quin tamen in collectione sit auxilium determinatum, quod moraliter vel necessitatē ad peccatum, vel ad honestam operationem. Hanc autem vagam necessitatem moralem negare non possumus: & in eā omnia nostra argumenta retorquentur, & infringuntur.

Solvitur. Responsio communis, licet mihi non vera, sufficit. Disparitas est: quia necessitas moralis consistit in maximâ difficultate, quæ attentâ nostrâ indolis lubricâ naturâ surgit ex ipso numero: atque adeò negatur ea de singulis per præciam negationem conjunctiōnis ad reliqua membra collectionis; & collectioni convenit titulo quantitatis discretae: quare est ex illis prædicatis, in quibus à distributivo non valet consequentia ad collectivum; at necessitas metaphysica aliud necessariò provenit, nec collectivè excludit prædicatum indifferentiæ metaphysicæ à singulis, sed eò magis auget, quo magis crescit:

Solvitur 93 Responsio alia sit, magis aper-
Aliter: ta: quia necessitas moralis vinci potest,
saitem physicè: unde non obstat liberta-
ti, licet extrinsecè devolvatur ad unum:
at necessitas metaphysica, utpote qua-
vinci non potest, obstat physica indiffe-
Tertiò: ex rentia. Responsio terria sit ex Herrerá:
Herrerá. quia necessitas moralis, licet non possit
ad unum devolvi determinatè, potest su-
perari per partes: & unicè duo diciri: né-

Tertiò: ex rēntiā. Responsio terria sit ex Herrera: Herrera. quia necessitas moralis, licet non possit

ad unum devolvi determinatē, potest suppetari per partes : & unicē *duo* dicit:nē
ad effusione crux effusa recessit.

pe, pone diciuperari, neque necessitas
tem moralem per puram aggregatio-
nem contingentiarum extremi oppositi;
at necessitas metaphysica superati ne-
quit; aut ita constitui, ut per aggrega-

Quartò: Responsio quarta sit: paritatē æquè evincere parem necessitatem vagam intra finitum numerum: atque adeò nullam solutio ex esse. *Respondco vera sit:* negando suppositū metaphysicè reddi impossibile. *Quinta,* num. 352.

modi morales necessitates, aut impossibilitates: solum enim dantur in cognosci, ut *trattatu* 3. lib. 11. dicemus a numero 352.

SECTIO III.

*IV DICIVM DE ALIIS MODIS SE-
tione primâ propositis, & vera
Sententia.*

94 **C**enso primò: Modus colligen- Rejicitur
opinatio
num. 53.
di impossibilitatem hominis de facto imprædestabilis, & irreproba-
bili ex discursu *anum.* 53. ingeniosè veritatem continet, sufficitque contra Thomistas pro explicando Augustino, re tam-
en ipsā pro tuendo Dominio Divino non sufficit. Prima pars patet ex ejus specie, & ex Doctrinâ *sektionis præcedentis.* Secunda probatur: quia Augustinus unicè loquitur, rebus, ut sunt, & ut debent existimari ex Scripturis, & Ora-
culis Conciliorum, juxta quæ arguit, & discurrit. Probatur tertia pars: quia ea quæ Augustinus arguit, non solum valli-
da sunt, inspectis Scripturis, sed etiam ratione naturali: ergo non solum colligi debet impossibilitas, prout res de fa-
cto sunt, sed etiam prout esse possunt. Se-
cundò: quia illa paritas, quam Patres insinuant de infallibiliitate Divinæ Scien-
tiæ, & infuistrabilitate Divinæ Volun-
tatis, & ex potentia auferendi de Vi-
tâ, de quibus *num. 81.* ultrà videtur ex-
poscere, quam hunc discutsum. Tertiò:
quia semper apparet durum, non impli-
care casum, in quo si Deus produceret hominem, vel non posset proximè eum cōvertere, quod vellet ad honestū, vel homo sine ullo novo beneficio posset à ma-
lo abstineret, & abstinenteret: ut premam *Infrà à*
num. 56.

num. 57.

95. Censeo secundò : Modus adhibitus à Ripaldâ num. 57. non satis facit Augustino: Primo : quia cum ipso stare potest hominem reipsâ esse proximè à Deo imprædestinabilem. Secundò : quia potentia, quam Deo indispensabiliter concedit ad prædefiniendum, & prædestinandum est unicè potestas remota , & quæ potuit impediri ab effectu : at potestas, quam innuit Augustinus , est potestas omnino proxima. Tertiò: quia neque sic vitatur illud absurdum, quod nempe non

mam	<i>Infrà à</i>
	<i>num. 96.</i>
hibi-	<i>Et opina-</i>
Au-	<i>tio Pater</i>
e po-	<i>Ripaldae.</i>
Deo	<i>num. 57.</i>

Disp. 41. Prædestinationis Subject. §³ Termini. sect. 3. 649

implicet casus, in quo ultra donū Creationis, si poneret hominem Deus, homo sine ullo novo beneficio careret omnī peccato.

Discursus 96 Censeo tertio : Modus adhibitus
P. Quiròs à *Quiròs num.* 59. ut *ibi explicatur*, &
nu. 59. non illustratur, est valde verosimilis, eoque
dispicet. mihi magis placet, quod universaliter

promovet improducibilitatem hominis non solum, qui prævideatur consensurus omnibus auxiliis, quibus resistere possit, sed etiam qui prævideatur dissensurus. Hoc discursu imprimis componitur, potentia dissentendi, seu consentiendi omnibus, & singulis auxiliis plenè indiferentibus, seu posse Creaturam prævideri à Deo cum consensu, vel dissensu conditionali omnium auxiliorum plenè indifferenterium: deinde componitur practica improducibilitas hominis, qui aliquando non prævideatur vel consensurus, vel dissensurus: nam edipsò quod desit ea prævisio, manet improducibilis à Deo. Ratio est: quia ex necessitate Divini Dominii potestas proxima producendi Creaturam Rationalem est prævisio consensus, aut dissensus sub aliquâ hypothesi.

Illustratur 97 Talis Dominii natura colligitur ex ipsis locis Augustini *suprà* ponderatis & objectis. Secundò : quia ad supremum Dei dominium attinet , ne sit in rebus Creatura , quæ non débeat agnoscere ut speciale Dei beneficium ultia domum Creationis , affectionem felicitatis , etiam posita elevatione ad ipsam atque adeò ipsam non fuisse possum in circumstantiis , in quibus & miseriis incurisset , & felicitatem amississet : attinet enim , ne sit nulla Creatura , quæ excuseatur à specie i debito gratitudinis ob habitam honestatem . Attinet insuper ne sit nulla Creatura , quam Deus illæsâ liberate non posset pro libito efficaciter perducere ad felicitatem . At hoc nequit per vagam necessitatem consentiendi alicui auxilio conditionaliter , aut conditionaliter aliquando peccandi : ut ex *suprà* dictis constat : ergo reduci debet ad Deum dominium , ascendo , esse necessitatem conditionalem non producendi Creaturam , nisi in ipso sit prævisio alicujus consensus , aut dispensus conditionalis .

Ex Cardin Sfortia. 98 Tertiò: quia ad dominium De pertinet, ne sit universum sine bono suo.

Aranda de Deo,

at ad bonum universi pertinet felicitas *In Prima*
rerum intellectualium: hæc autem maxi- *par. træt.*
mè pendet ex Scientiâ & notitiâ causa- *2. de Deo*
rum: causæ noscuntur, & discernuntur *Providit.*
ex effectibus: opotet igitur, ne sit in re- *& Præde-*
bus ulla causa, quæ ex modo operandi *finante.*

discerni non possit ab alia ordinis planè diversi: nutaret enim argumentum ab inductione, quo ntitur maximè Scientia humana: ergo Creatura libera, quæ ex modo operandi non posset dicerni à necessariâ, & fortuitâ, non esset juxta bonum universi: at quomodo discerneret, si semper uniformiter operaretur? exigit ergo universi constitutio, ut ejus Conditor non ponat Creaturas liberas nisi cum diffinitate in operando. Quam rationem profundè tetigit Sanctus Thomas 2. 2. quest. 95. art. 5. Corp. Et ex S. Thomâ.

99 Censeo quartò: Modus adhibitus *Modus* numer. 61. planè convincit impossibilitatem hominis imprædestinabilis pro liberto Dei per merita: velùm nondum plenè satisfacit. Prima pars patet ex doctrinis 61. nō videtur sufficiens, eisidò verus.

*tratt. de Incarnatione jadis: ubi dixi li-
bertatem ad actus æquales sufficere ad
meritum: & saltem inter inæquales non
posse negari hujusmodi sufficientiam.
Quis ergo neget Deo potestatem vagè
necessitandi inter actus æquales hone-
stos, vel saltem inter inæquales? Secun-
da probatur: tūni quia hic recursus pe-
titur à Providentiâ valde extraordina-
riâ. Tūm quia non obviat absurdo Crea-*

turæ, quæ prævideatur omnibus, & finali-
gulis auxiliis consensuræ. Ex quibus sit
100 Vnica filatio & Conclusio: Crea- Resolutio.
tura, quæ pro libito Dei non possit præ-
destinari per merita, vel deseriri, ut in
peccata labatur, non est possibilis: non
solum potestate consequenti, sed etiam
potestate antecedente. Constat prima
pars de imprædestinabilitate ex quadru-
plici discursu, & maximè ex tertio, &
quarto. Secunda de irreprobabilitate
constat ex tertio.

101 Inferes, quantum excesserint illi Nota ex
Moderni, de quibus Amicus tom. i. disp. Amico.

12. se^et. 12. nn. 238. qui in Sanctissimam Virginem Dei Matrem devotè propensi dixerat eam esse Creaturam, quæ à Deo nusquam, & sub nullâ hypothesi prævisa est dissentire per Scientiam Medium au-
xilio vili ac infinitis iustis à Deo confari.

ximo tunc ex infinitis ipsa Deo conser-
bilibus. Videatur hic author multiplici-
Nnnn ter

In Prima ter reprimens hanc excessum pietatis, & par. tract. afferens censuram ius R. Adm. P. N. 2. de Deo Generalis Vincentii Carafa confessam Providet. à Doctissimis Theologis: ubi statuitur & Præde- & decernitur, ne in Scholis Societatis stinante. quis doceat, esse inter possibles Creatu- R. adm. P.

Nost. Ven. P. Vincet. Carafa.

DISPUTATIO XXXXII.

PRÆDESTINATIONIS RESPECTVS AD Merita.

Quæstio 102 celebris.

VMVS In Quæstione celeberrimâ, multipliciter proponi solitâ, dum de respectu Divinæ Prædestinationis ad Merita, sermo incidit inter Doctores. Primò: an Electio efficax ad Gloriam, ut Coronam, antecedat vel subsequatur prævisionem absolutam meritorum? Secundò: quinam fuerit in Deo primus actus circa Prædestinatos: an efficax intentio Gloriarum potius alii? Tertiò: an Decretum efficax dandi gloriam, habuerit Deus ex directione prævisionis absolutæ de Meritis? Quartò: an Deus habuerit tale decretum efficax, movente Creaturâ meritorie per merita absolutè prævisa? his & aliis terminis solet proponi quæstio: & communiores sunt: an Prædestinationis, seu electio sit ante Merita absolute prævisa? Quos omnes sub universaliiori titulo comprehendere volui.

SECTIO I.

CONTROVERSIÆ TERMINI, ET STATUS: Sententiârûm varietas: origo dñi.

§. I.

CONTROVERSIÆ TERMINI, & STATUS.

Termini. 103 **N**oto primò: Electionem hic nō sumi pro actu circa Media contraposito Intentioni Finis, sed pro actu circa finem Gloriarum præferente hos illis, feligendo ex multitudine hominum, qui vocantur & ordinantur ad gloriam, hos & non illos juxta illud: *Muli sunt votari, pauci viderunt electi.* Noto secundo: Decretum hoc elecivum auctoritate solere describi in Scripturis per has voces: *Bona voluntas Dei, Benepacitum Dei, Dilatio, Elettio, & Propositum:* Quæ-

fas a liquam, de quâ Deus per Scientiam Mediæ neque videat ullum dissensum conditionalem, neque ullum conditionalem consensum sub aliquâ libertate, aut circumstantia.

mam in præsenti litem nō esse circa Parvulos, sed circa Adultos: quia Parvulus non datur Gloria ut Corona, sed ut Hæreditas. Verum Quæstio aliquatenus extendi, & applicari potest ad Parvulos: ut enim de Adultis dilputationi prævisio absoluta Meritorum præcedat ad Decretum efficax dandi Gloriam ut Coronam: disputare potest: an etiam prævisio absoluta decessus in Gratia præcedat decreatum efficax dandi Parvulus Gloriam, ut Hæreditatem: quare quod de Adultis dicetur, dictum volo proportionatè de Parvulus. Fit tertio: Nulli Adulto conferri Gloriam, nisi propter Merita: nulli enim datur, nisi ut Corona.

105 Fit exinde quartò: ita debere disponi ex parte Dei Prædestinationis ordinem, ut iria maneat omnino certissima. Primum: Eos, qui Prædestinantur ad Gloriam, ut Coronam, manere cum libertate ad merendum: & de lege ordinariâ cum potestate consequendi, vel amittendi Beatitudinem. Ratio est: quia sine Meritis non est Corona: & Merita supponunt libertatem: aliter operandi. Dixi, de lege Ordinariâ: quia ex extraordinario Privilegio fortè nonnulli non est data potestas peccandi, ut piè de Beata Virgine Matre dici solet. Secundum: Prædestinationis Ordinem non obstat potestati merendi: quia sibi repugnat. Tertium: non opponi cum libertate Prædestinati: quia sine libertate non datur merendi potestas.

106 Seponenda sunt igitur tria discurrendi genera à præsenti controversiâ. Tria excludenda.

Hæresis Calvini. dicentis primò, Deum independenter à Meritis, & Demeritis, alios prædestinasse; reprobasse alios, unicè: quia tibi ita placuit. Secundò: Exinde inevitabilem necessitatem utriusque derivari. Tertiò: peccata, Prædestinati, non imputari: Reptobos ad ea impelli aeterno Dei Decreto: Videatur Beccanus. Hæc enim, & alia repugnant manifestè Fidei.

Prædeterminatum sensus. Secundum: Theologia Prædeterminatum: nam licet ipsi catholicè loquantur in negotio Prædestinationis: tamen ita afferunt prædestinasse Deum homines ad Gloriam, & reprobasse ad poenam ante prævisa Merita, & Demerita, utordo ille juxta Doctrinas nostras, supra, & præfertim toto lib. 3. fusè propositas;

& ostensas, locum non sinat libertati. In Prima nec meritis: quotum utrumque vidimus patitur. ad Gloriam ut Coronam requiri. Terzum de Deo: Opinio Catherini, de quâ inter Prædestinatus optimè Pater Vazquez usq. 90. & Prædestinatus duplē ordinem eorum, siante, qui salvantur: alterum eximiè dicitur. Opinio fum: & hos vocat Prædestinatos: deque Catherini. ipso afferit ante prævisa absoluere merita prædestinati, tali voluntatis, ut maneant confirmati in Gratia, & sine libertate peccandi. Alterum eorum, qui non sunt eximiè justi, & hos dicit salvati sine Prædestinatione; accepisse amilia, quibus obvenit in posterum Gloria. Hæc, inquam, seponenda sunt. Primum: ut hæresis: Secundum: ut opinio latè rejecta, neque consona Schola nostræ. Tertiū: ut doctrina, qua apud Doctores malè audit. Restat jam nobis.

Ob hec.

Quæstio.

voces in te sunt synonymæ, licet in sensu præcisivo, & formaliter possint diversificari. Noto tertio: Gloriam concipi posse, ut hæreditatem; & ut coronam, premium, seu bravium. Gloria, ut hæritas, dicitur respectivè ad Filiationem Dei. Gloria ut Corona, dicitur respectivè ad Merita: dicit enim esse effectum Certaminis, Victoriarum, & Meritorum. Quare tunc confertur Gloria ut Hæritas, quando datur titulus, & intuitu Gratiae fundantis jus Filiationis: & sic confertur Parvulus: tunc confertur ut Corona, quando datur propter merita: & sic datur Adultis. Vnde Gloria in esse Coronæ constituitur per id, per quod habet esse effectum meritorum.

104 Fit ex ita notatis, & alioqui certis, primò: Non posse intendi Gloriam, supponens Coronam, nullo habito respectu ad ea. Merita: quia Gloria ut Corona est Gloriam ex meritis parta, & solo meritorum tramite adeunda. Fit secundò, potissimum

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

In Primā tū non potest. At in secundā etiam potest. Nam par. tract.

2. de Deo. cap. 13. sect. 1. In hoc modo.

Præd. KARIBET AS OPINANDI.

Finante. In hoc modo.

Prima 108 P. Rima Sententia docet Electio-

Sententia. ut homini efficacem ad Gloriam esse

postabsolutam prævisionem Meritorum.

Sic autem discutit: In primo signo de-

negotio Prædestinationis ponitur circa

homines omnes, quos Deus creare de-

crevit. Voluntas generalis, quā Deus

inefficaciter seruā tamē.

& verē, vult

omnes homines salvos fieri, juxta Apo-

stolum. In secundo signo ex illā voluntate

parat, & decernit date Media ad sa-

lutem, quā in unis prævidet per Scien-

tiam Mediā fore efficacia, & conjane-

genda cum fine salutis; in aliis prævidet

fore inefficacia. In tertio signo prævidet

absolutè hos benē, & finaliter operari in

alios, operari malē: & ex istā prævisio-

ne hos ad gloriam efficaciter eligit: &

illos damnat. Ita post Patrem Gabrielem,

Vazquez multi, & Sapientissimi Docto-

res: quos inter eminent Lessius, Mon-

cazus, Herize, Martinonus, Amicus, &

novissimā Pater Thysius. Vide censum

apud Herreram quæst. 13. sect. 1. Sed dis-

sident inter se: nam aliqui, inter quos

videtur esse Lessius, in secundo signo no-

lunt. ut: directione Scientiæ Mediæ,

quoad dispensationem auxiliorum. Alii

frequenter cum Vazquez ejus Scientiæ

directionem requirunt. Alii demum cū

Herize, & Alarcon in secundo signo ita

postulant Scientiam Mediā, ut jam ex

tunc ex parte Dei fiat discretio inter

Prædestinatos, & Reprobos, & fiat elec-

tion, non quidem efficax, sed inefficax:

quatenus ex Scientiā Mediā directus, &

complacens in perseverantiā finali isto-

rum, eorumque salute conditionatē præ-

visā, decernit hæc auxilia, feliciter even-

tura.

Secunda: 109 Secunda sententia docet Electio-

nem efficacem ad Gloriam esse ante ab-

solutam prævisionem Meritorum. Sic au-

tem discutit. In primo Signo Deus in-

structus Scientia simplici intelligentiæ,

& Mediā, quibus cognoscit possibilita-

tem, & futuritionem Beatitudinis, ut

Corona sub his auxiliis, si ponantur, ex

suo mero beneplacito, planè liberaliter

nere

ex hominibus, quos creare decrevit, eli-

git efficaciter certum eorum numerum

ad Gloriam, ut Coronam, id est, execu-

tioni mandatam dependenter à meri-

ta: & in hoc signo circa ceteros homi-

nes habet se negativè, seu purè ineffica-

citer illis volendo gloriam. In secundo,

Deus, quasi obligatus ex illā suā libera-

litate ad novam Misericordiam, dispen-

sas seriem efficacium auxiliorum Præde-

stinatis ex speciali benevolentia; alij ve-

rò dispensat, ex animo sincero, sciens

tamen incongrua fore. In tertio videt ab-

solutè Prædestinatōrum merita, & de-

mērita aliorum, horumque finalē impos-

titentiam; & penitentiam finalē illo-

rum, & exinde in quarto signo, vult ex-e

xecutionem Gloriarū præteneat; vultque

eā ex prævisione Meritorum: & ex de-

meritorum prævisione decernit alios re-

probare.

110 Ita communior sententia post Cōmūnior

Doctorem Eximium cum ianuētis, cū Suarez

quos addēsant Ribadeneyā, & Herrera. Vide Riba

Quorum tamen aliqui dissident, alle- deneyr. &

rentes Deum in primo signo prædesti- Herrera.

nasse Deum homines in numero certo,

nō designando Personas: sed sinendo

locum, ut aliquis à Gratia excidat, &

Coronam amittat, alius substituatur,

juxta illud; tene quod habes, ne alius acci-

piat Coronam tuam. Ita demum Alcazar Alcazar.

ia eum locum Apocalypsis, plaudente Montoya.

Tertia:

Montoya.

Explica-

do.

Deo Prædestinante: & tria dicit. Primi:

Deum pro priori ad Decretum ullum.

circa homines Prædestinatos habere

comprehensionem omnium rerum, quoad

naturas, per simplicem intelligentiam:

quoad contingentes eventus & combi-

nations per Scientiam Mediā. Secun-

dum: ex vi duplicitis hujus Scientiæ di-

gentis, plenè Scientiam Naturas homi-

num, eorum elevabilitatem ad Gloriam,

felicem exitum, si vocentur per hæc, &

ilia auxilia, indivisibiliter omnino decer-

nere ipsos, & ipsis Gloriam, propter, & post merita, quæ simul prædefinit, ponendam. Tertiū: in & ex hoc modo decer- nendi nullam dari præcessionem prævi- sionis absoluta Meritorum respectu Dec- creti circa Gloriam, sed tantummodo præcessionem Meritorum ad ipsam Glo- riam: dari tamen præcessionem prævi- sionis ad Decretum, quatenus executivum gloria relata ad conceptus nostros, & per negotiationem purè extrinsecam intellectus nostri: & in simili sensu dari præcessionem intentionis circa Gloriam respectu prævisionis meritorum: quia comparando ex imperfectione nostrā eā indivisibilem energiam actus divini cum modo intendendi, & præmiandi nostro invenimus equivalentiam omnium actuum quos in simili negotio nos in nobis ex- periti solemus. Ita Doctissimus P. Molina, cuius discursus illustrat P. Esparza quæst. 31. de Deo; & tueri debent omnes quos pro Divinā indivisibilitate in trahit, de Incarnatione laudavimus.

P. Molina
P. Esparza.

§. III.

CARDO DISSIDII INTER AVTHORES.

Comparā- 112 VT istarum Sententiarum dissidii, & dissidii originem pro- bē calleas (id quod ad Sententia verosi- milioris decisionem, & lucem, maximē faciet) duas differentias inter Deum, & homines in linea præmiandi: & alteram inter ipsos in linea intendendi finem, ad- verte ex Espaçá loc. cit. juie pro se laudante Sanctum Thomam. In linea præ- miandi, Prima differentia est, quod homo hominem præmiatur, habet cognitio- nem meritorum, quam & ipsa Merita causant in præmiante, & quam præmiatur, veluti expectat ex ipsis meritis ut concusam affectus præmiativi. Secūs se res habet in Deo: in quo, cū affectus fiat incausables, non expectatur causa- litas objecti in notitiam sui, tanquam concausa divini affectus, ut explicabitur paulò infrā.

113 Secunda differentia est: quod homo hominem præmiatur, solum est causa præmiū, non verē meritorum: unde ordo præmiandi humanus necessariò supponit existentiā alterius causæ, mediā meritorum suorum existentia integratis

libertatem præmiativam humanam. At In Primā in Deo se res habet omnino secūs: nam par. tract. Deus non solū est causa Præmii, sed 2. de Deo etiam Meritorum: quippe ex Tridentino Providēt. Sess. 6. cap. 16. fine, non minus sunt Dei & Præde-

Dona, præmia, quæ meremur, quam me- finante. Trident.

114 In linea intendendi maxima dif- ferentia est, quod Creaturæ intendenti

finem plerumque deest cognitio perfecta de mediis: unde cogitur, mediā consulta-

tionē inquietere de mediis. At Deo antici- patō præfūget pienissima compre-

hensio & Mediorum, & Finis.

115 Ex his nascitū analogia, quā

mens nostra Divinos actus comparat cū

sapore nostrorum, quibus assueta est: &

exinde inter Doctores extitit tota origo Origo dis-

dissidii. Nam cū nostra Mens videat fidii.

in nobis: Primō intentionem finis: Se-

condō: inquisitionem de mediis: Tertiō:

expectationem meritorum ad affectum

præmiativum: Quartō: hinc affectum ex

ipsis meritis ita prævisis oriundum: af-

fectum ad Deum secum portans umbras & imperfectiones sui, & adhibitā

potius imperfectione, quam subtilitate

præcisionis, divinum actum concipit ut

intentionem finis: & factā comparatione

ad nostram, putat & facit extrinsecē

priorē, prævisionē, & electionē meri-

torum: concipit, ut electionē, & præ-

cientiam absolutam Meritorum: & factā

simili comparatione, putat & exti- nsecē

facit priorem affectu præmiativo, & sati-

factienti juri alieno: Concipit denique ut

affectum præmiativū, & factā simili com-

parisonē putat, & extrinsecē facit po-

steriore prævisionē meritorum. Fortè

per hos gradus venit inter p̄fatas Sen-

tentias, earumque Doctores tam grave-

dissidium.

116 Prima. Patris Vazquez confide-

ravit Prædestinationem, ut remunerati-

vam relatē ad affectus nostros præmia-

tivos: & assertuit absolutā meritorum

præ-

In Prima prævisione posteriorem. Secunda Patris par. trahit. Suarez consideravit, ut intentionem fūz. de Deo nis relata ad affectus nostros intentivos: Providet. & afferuit electione, & prævisione Meritū & Præde torum priorem. Verū totus hic oīdo stinante. proīsus extrinsecus est, indignus opero. Quomodo sā disputationis, cūm res non immutet: carēdum. Et inanitas Theologiae pure superficialis, Esparza. ut ait Esparza. Tertia demum rem con sideravit in se; & hæc erit nostra, auditis Vazquez. contra nos, seque, & pro se Vazquez, & Suarez. Suarez.

SECTIO II.

ARGVIT PRO PRIMA SENTENTIA
Vazquez à necessario.

§. I.

PRIMVM ARGVMENTVM EX CAPITULE libertatis.

Arguit 117 **E**t primò quidem ex capite libertatis: Nam homo non solum est liber in Mediis circa finem Gloriarum, sed etiam circa afflictionem ipsius finis: at qui si Prædestinationis non sit post prævisa merita, homo non manet liber circa afflictionem gloriae: nam ea, quæ Deus decernit efficaciter, necesse est, sunt: & insuper efficaciter ex mero beneplacito supponitur decretis gloriae Petro: ergo. Confirmatur primò: si homo ante prævisa absolute demerita positivè repelletur à gloriā, non esset liber in affiendo gloriae: ergo si homo ante absolute prævisa merita repellitur ab opposito per electionem efficacem ad gloriam, non manet liber in amittendo gloriam: eadem enim utrobique ratio est. Confirmatur secundò: Nullus præter electos antecedenter ad gloriam, salvatur: sed Reprobis non est electus antecedenter ad gloriam: neque habet in potestate sic eligi: ergo nec salvatur, nec habet in potestate, salvare: quomodo ergo increpatur, quod non salvetur?

Firmat primò: **S**ecundò: **T**ertiò speiosius tertio: 118 Confirmatur speciosius tertio: De Reprobo, quem suppono in penultimo Virtus instanci cum Gratia, & acriter tentatum, tria dispositi Deus in Sententiā negante Vazquium. Primum; conditionate: eum intare in Gloriam, si vincat tentationem: nam sic decedet in

gratiā. Alterum, absolute nullum Adulatum, præter antecedenter electos, intra re in Gloriam. Tertium etiam absolute: hunc non esse antecedenter electum. Jam sic: ne istæ dispositiones Dei sint irritæ, necesse est, ut Deus huic homini det auxilium inefficax potius, quam efficax ad vincendam tentationem: ergo ex vi suæ dispositionis Deus necessitatur feligere de industria auxiliari inefficax, p̄t efficaci: ergo iste homo tentationi succumbit, peccat, & amittit Beatitudinem ex vi dispositionis soli Deo liberae. Quis non inhorteata.

119 Respondeatur: Deum eligere ad Gloriam, non utcumque obtinendam, nisi per merita: quorum est ipsa Gloriarum electione, prædefinitione efficax, habita ab ipso Deo, præludente Scientiā Mediā de Creaturæ honestā, & liberā determinazione sub his auxiliis: atque adeo libertatem hominis ad merendum, (cui ex præcedenti libro) rōcere non potest. Prædefinitione essentialiter pendens à Scientiā Mediā) esse libertatem assequendi, vel amittendi Beatitudinem: atque adeo faciendi ne fuerit ab eterno electus ad Gloriam.

120 Ad primam confirmationem, nego antecedens, si positiva repulsa (cuiusmodi de possibiliitate non curo) ferret dependenter à demeritis: nam a iudice: Gloriam, vel poenam prædecerni antecedenter ad absolutam prævisionem meriti, vel demeriti: & aliud, utramlibet prædecerni independentem à meritis, aut demeritis. Cofundit utrumque Vazquez. Nos distinguimus: & afferimus prævisionem meriti, vel demeriti non præcedere ad decreto efficacem Gloriarum, vel poenam: addimus tamen: quia Gloria ut Corona, & malum ut poena, formaliter imbibunt dependentiam à meritis, & demeritis, prædecerni, utramque, cum ea dependentia, atque adeo per Decretum essentialiter pendens à meritis, non quidem exercentibus vim meritoriam in ipsum, sed medio ipso in Gloriam, ut explicabimus, & consequenter per Decretum evitabile pro libito creatæ libertatis.

121 Ad secundam confirmationem, communis solutio est: Reprobū, licet non habeat in suā manu, antecedenter eligi ad Gloriam, habere salvationem in manu; quia habet in manu impeditre, ne Deus

Deus eam legem statuerit, de salvandis solum iis, qui antecedenter electi sunt. Difficilis est: nec ipsa egeo ex Doctrinā nuper appositā à num. 35. quare juxta eam, concessā majori, nego minorem: potest enim Reprobis in libertate positus, facere ut antecedenter electus fuisset ad Gloriam. Vide quæ ibi diximus.

122 Ad tertiani, dico similiter eam dispositionem à Deo factam, circa Reprobū, oppositam facturo, & habituro, si reprobis tentationi prævisus fuisset resistere: non enim esset ex non electis. Quare quod habeat in ultimo vitæ instanti auxilium inefficax, sibi imputet: non enim Deus definit esse bonus, quia nos sumus servi nequam. Deus quidem prævidens per Scientiam Medium fore, ut si tale auxilium conferat in eo instanti, succumbet, noluit retrahi ex tali inefficacia, sed voluit permittere finale peccatum: quod ipsi homini est libertum impedimentum. Prædefinitionis Divina de finali perseverantia, & præelectionis ad gloriam: & deinde incursus in æternam damnationem. Et certè, non tam ad horrorem turpiter aggravantem animos, quam ad Sanctum timorem, & humilationem, eadem difficultas est in omnis sententiā, cum venitur ad ultimum vitæ instans, in quo statuit Deus ex occultis, & valde tremendis judiciis, dare ex auxiliis, solum id, quod prævidit inefficax. Et hoc stat optimè cum seriā, & sincera voluntate salvandi omnes.

§. II.

ALTERVM ARGVMENTVM EX SE quela Positiva Damnationis ante prævisum peccatum.

123 *Arguit* secundò ab absurdo: **S**ecundò arguit ex sequelā positivæ damnationis ante prævisum absolutè peccatum: quæ censetur communiter inter nos, Deo indigna, & impotabilis. Et ostenditur ea sequela primò: formetur hic Syllogismus: Omnes, & sicut electi sunt Prædestinati: Indas non est electus: ergo non est Prædestinatus. Exinde alter: Omnis non Prædestinatus est positivè Reprobū; sed Indas non est prædestinatus: ergo est positivè Reprobū. Nam sic: Quoties veritas præmissarum in bonâ formâ antecedit ad tertium: necesse est

antecedat veritas consequentis; sed veri- M. Prima tasearum præmissarū antecedit ad meri- par. trahit. ta, seu demerita absolute prævisa: ergo z. de Deo & ad ea similiter antecedit veritas cōle- Providet. & Præde- quæ est positiva reprobatio. Se- stinante.

cetum reprobatorum est positiva reprobatio: ut est Prædestinationis, positiva necessitas habendi Decretum executivum Gloriarum coronarū: sed lex non salvandi nisi electos, & nolitio eligendi est positiva necessitas antecedenter ad demerita, habendi Decretum executivum Reprobationis: ergo & est positiva Reprobatio ante prævisa demerita. Tertiò: quia electio salvandorum seipsa est, proximo in quo existit, volitio electos salvandi, & volitio neminem præter electos salvandi: sed hæc electio est positiva ejusdem ceterorum à Gloriā: habeturque proximo, in quo non prævidentur absolute demerita: ut patet: ergo. Probatur major: Illa electio seipsa est voluntas salvandi omnes, qui salvandi sunt: ergo est volitio, quod omnes, qui salvandi sunt, sunt electi: ergo est volitio quod nemo, qui non eligatur, sit salvus. Quartò: Gloria Sancti Petri v.g. connexa est cum proximis Iude: nam est visio ipsarum, & actuum, quos Petrus pro collato sibi potius, quam Iude Perseverantiae Dono, retribuit Deo: ergo ipsa Prædestinationis Petri est destinatio Iude ad poenam: quomodo ergo hæc non antecedit demerita absolute prævisa; si illa antecedit?

124 Respondeatur: omnisā communis solutione recurrente ad virtutalem distinctionem Reprobationis Negativæ, & Positivæ, & actuum Divinorum, nego sequelam in sensu objicientis. Ad primam probationem opus est anticipare doctrinam, quæ, cum sermo sit de Reprobatione, aliquantū fusiū exponetur. Itaque Prædestinationis, & Reprobationis inter se comparatæ in hoc convenienter, quod utraque coincidit in eundem indivisibilē actum Dei: unde in se, & intrinsecè neutra præcedit, aut subsequitur virtutaliter prævisionem meriti, aut demeriti.

Differunt tamen in eo maximè, quod Prædestinationis, ut potè Prædefinitionis Gloriarum, & Meritorum, est actus in quo prædestinatus: ergo est positivè Reprobū. Nam sic: Quoties veritas præmissarum in bona formâ antecedit ad tertium: necesse est Reprobationis distinctionis crimen à Prædestinatione. at

In Primā at Reprobatio est actus in quo præemittit. Reprobatio est actus in quo præmiserit formaliter præscientia, & intellegit. de Deo actus: quia ita vult esse pœnam propter, Providet. & post Demerita, ut demeritorum sit & Prædestinante. pura permisso: quare potius est volitio pœnae quia prævisio est demeriti, quam prævisio demeriti, quia volitio pœnae destinat enim Deus ad pœnam, & excludit à Gloriā in hac serie libertatum, quasi coactus à demeritis, quæ purè permittit.

125 Vnde idemmet actus Dei, ut est Prædestination, æquivalet ex suā energiā modo intendendi, & decernendi nostro, quo ex intentione finis, & expectatā notitiā obsequii, elicimus effectum præmissionis: ut est Reprobatio, æquivalet, modo quo nos quasi coacti decernimus pœnam, prævisis delictis. Vnde relatè ad nos, & ad conceptus nostros, jure explicatur Prædestination modo sonanti præintentionem Gloriarū ad prævisionem absolutam Meritorum: & Reprobatio, modo sonante præcessionem prævisionis demeritorum ad Decretum Pœnae: quin circa Prædestinationem significari aliud possit, & debeat quam energia effectus circa Gloriam ut coronam ex Divinā Inclinatione volente dare merita ex fine Gloriarū, & non nisi post, & propter existentiam meriti, Gloriam: & circa Reprobationem, quam energia effectus circa pœnam, sine illā inclinatione ad ipsam præterquam ex demeritis hominis, quæ non causat, sed permittit: quare potius est damnatio, quia prævisio demeriti, quam ècontrā. Ex his

Ad formā num. 123. 126 Paret ad formam primā probationis: stat enim optimè eundem indivisibilem actum esse Prædestinationis, & positivē Reprobationis: & ex suo modo tendēti esse Reprobationis diversimodè, ac est Prædestinationis. Quare nego maiorem Syllogismi reflexi super illos duos. Ad secundam probationem dico, nullam aliam dari in Deo necessitatem habendi Decretum executivum pœnae, quam Decretum ipsum reprobativum, à quo non differt in se nolitio eligendi: quare de utraque formalitate similiter discurrendum est. Ad tertiam, dico ex dictis à nn. 25. Deum non posse habere Decretum liberum non salvandi per merita eos, qui non sunt electi: cùm salvari per merita, & non esse electum sit impossibile:

Suprà à num. 25.

unde volitio non eligendi est volitio reprobandi, de quā jam dictum est, in quo sensu præcedatur à prævisione demeritorum. Ad quartam, dico exinde me convinci, Decretum prædestinationis, & Reprobationis in se esse virtualiter idem: nam dicete cum plerisque, Petrum v. g. prædestinari à Deo ad Gloriam, non determinatam, sed indeterminatam, est apud me indignum Deo: Destinat ergo Deus Petrum ad Gloriam, quam Petrus habebit; atque adeò ad visionem conexam cum pœnis Iudei, quam simul, diversimodè tamen, decernit.

§. III.

ALIA ARGUMENTA D'FFICILIA EX Naturā, & conditione ipsius Gloriarū.

127 Tertiò arguit ex ipsā Naturā Gloriarū. Decretum de dandā Gloriarū S. Petro, v.g. non fuit Decretum de Gloriarū in communi, sed de hac numerō visione, quam Petrus possidet: Atqui hæc nequit prædecerni efficaciter, nisi post absolutam prævisionem meritorum: ergo. Major patet, & probatur minor: quia hæc numerō visio habet pro objecto multos actus meritorios, quorum effectus moralis est, v. g. Penitentiam Sancti Petri, Martyrium, &c. Et ratio est: quia Beatus videt in verbo, quæ specialiter ad se pertinent: quid autem magis speciale, quam actus per quos adeptus est Beatitudinem, quam reipsā possidet? Atqui talis visio prædecerni efficaciter non potuit ante prævisos absolutè futuros hos actus. Primo: quia similiter prædecerni deberent actus Penitentiae, & Martyrii ante prævisum absolutè peccatum. Secundo: quia objectum, ut tale, præcedit naturā Visionem: ergo pro signo, quo decernitur visio, jam supponitur prædecreatum objectum ipsius. Confirmatur. Vi Decreti circa Visionem intelligitur, & videtur hæc visio existens pro tali differentiā temporis: ergo intelligitur, & videtur ejus objectum præexistens. Sed non ex vi ejusdem Decreti: ergo ex vi Decreti præcedentis. Probatur minor: quia res decernuntur eo ordine quo eveniunt: ergo si objectum, ut existens præcedit ad Visionem, ita Decretū de objec-

Arguit
tertiò ex
conditione
Gloriarū.

Fit satis.

do quo decernitur: & gratis decernitur. In Primā Atqui Gloriam dari gratis, & non dari par. trahit. grātis, implicat: ergo. Quarto: quia Deus dāns gloriam, dat ipsam, ut iustus. Providet. jūdēx, & ut Coronam iustitiae ex Apostolo: Et Præde- lo: Id autem implicat cum Decreto circa stinante. Gloriam liberaliter habito, & ante merita: sicut patiter implicat, primum Gratia auxilium dari à Deo gratis, & liberaliter, & decerni propter merita. Quinto: quia Actio externa, & actus internus eam imperans pertinent ad virtutem eandem: ergo & Decretum conferendī gloriam, & externa collatio gloriae: imperatur enim hac ab illo: ergo si illud est gratuitum, & liberale: & hæc: vel econtrā, si hæc est remuneratoria, & pertinens ad lineam iustitiae (ut certè est). procedere debet à Decreto pariter ad ju- stitiae lineam pertinente.

129 Ad confirmationem, explico cō sequens: intelligitur præexistens, præexistentiā objecti ad Visionem, concedo: præexistentiā prævisionis objecti ad prævisionem Visionis, nego. Aliud enim est objectum præexistere ad Visionem: & aliud, objectum prius prævideri, quam Visionem. Illud est verum; & hoc, falsum. Prævidetur quidem objectum esse prius quam visionem, seu cum prioritate ad Visionem: non tamen prius prævidetur, quam visio, seu prioritate prævisionis: ex ordine enim objectorum, malè colligitur ordo inter actus circa objecta: unde nego minor. Nam licet res eveniant modo, quo ipsas evenire vult Deus, id est, modo volito, quem inter ipsas res servari Deus vult, non eveniunt modo, quem Deus servat in volendo. Sunt enim hæc diversissima.

Arguit
quartò ex
ratione
Coronae.

130 Quartò arguit ex ratione Gloriarū, ut Coronæ. Implicit exercitè dari Gloriam, ut Coronam: & decerni ante prævisa Merita. Quod ostenditur primo: quia implicit dari exercitè Gloriam, nisi ut decernitur: ergo decerni ante prævisa merita, & dari exercitè post prævisa, implicit. Secundo: quia vel Gloria decernitur ut Corona, vel non? Si secundum: ergo non datur ut Corona meritorum. Si primum: decernitur ergo tanquam effectus meritorum: ego cum prævisione meritorum ex parte decernentis. Tertio: Nā, quod datur ut præmium, non datur gratis, sed propter merita: deinde quod decernitur efficaciter antecedenter ad merita, datur gratis: quia datur mo-

Aranda de Deo.

Et illustrat

omnia, primo: Merita, ut existentia in primo: se, sunt causa Gloriarū, quatenus executæ in Adultis, ergo absoluta prævisio Meritorum est causa voluntatis prædestinationis ad Gloriam, ut Coronam. Antecedens est certum: & consequentia probatur primò: quia causalitas Meriti est causalitas purè moralis, & intentionalis: ergo tantummodo exercetur, mediā cognitione ipsius meriti: ergo quatenus meriti cognitionis est causa voluntatis conferentis præmium. Secundo: quia voluntas absoluta & efficax aliquid conferendi, sine prævia cognitione absoluta meriti, & juris in ipsum, non habet unde differat à purā donatione, & à liberalitate purè gratuitā: ergo est purè liberalis, & gratiosa: ergo nequit esse præmiatoria. Tertiò: quia in Sacris Literis eodem omnino modo, quo significatur Præmium pendere à Merito, & subsequi ad hoc, significatur subsequi voluntatem prædestinationis ad Gloriam ut coronam respectively ad præscientiam Meritorum, ut apparet, omissis aliis, ex Apostolo: quos præscribit, & prædestinavit.

132 Confirmantur, & illustrantur secundò: Gloriam esse moralem effectum meritorum, seu dari propter merita, non est præcisè Merita præcessisse, & post illa esse Gloriam: possunt enim merita præcedere, & subsequi Gloria, quin hæc detur in præmium. Deinde nec est præcisè ita existere Gloriam post merita, ut Oooo nisi

In Primā nisi præcedentibus meritis non existeret: par. tract. nam posset Deus ita statuere; & simul 2. de Deo velle dare Gloriam ex alio motivo: er- Providet: qd Gloriam esse moralē effectum me- & Præde- ritorum superaddit affectum collativum finante: Glorij quasi causatum ex meritis abso- lute præcedentibus in prævisione, seu oīrum ex absolutā prævisione meritorum. Et uigetur primō: quia tunc Gloriam datur ut corona, quando merita, ut merita, movent ad collationem Glorij; sed merita, ut merita, so- lū movent quatenus absolute existen- tia: nam in statu conditionato non sunt apta meritorie mouere: insuper hoc mo- vent, nisi media cognitione, & compla- centia: ergo tunc gloria datur, ut Coro- na, quando media sui absolute prævisio- ne carisant affectum Glorij collativum. Vrgetur secundō: Deum remunerari merita Coronā Glorij; nihil est aliud, quā ita velle: *Volo, ut gloriam habeas,* quia promeritus es: at implicat Deum habere hunc actum, nisi dirigente prævi- sione absolute meritorum: nam ex modo tendendi supponit prævideri, quid pro- meritus sit.

Communis 133 Communis hujus gravis argu- Solutio cū menti solutio petitur à Doctoribus post P. Suarez

Eximium ex recurso ad suos ordines Decretorum *Intentivi*, & *Executivi*, asse- rentibus *Intentivum* esse *gratitum*: *Exe- cutivum*, medio quo merita causant glo- riam esse *remuneratum*, & *oneratum*: illud, præcedere ad absolutam prævisio- nem meritorum: hoc, subsequi: illud ita tendere in gloriam ut coronam, ut né- cessariò inferat executivum, ex quo Glo- ria habet, dari ut coronam meritorum, nam ex ipso habet esse moralē merito- rum affectum. Neque sine hac distinctio- ne putant occurri posse rationi præcipue Patris Vazquez: unde in eorum ordinum protectionem ex hac difficultate so- lent insultare contra Nos. Sine hoc re- cursu, quem jamdiu ex indivisibilitate Divinā in decernendo, & ex speciali eo- rum ordinum impugnatione lib. 6. fa-

Nobis no- cet.

Ex dictis de Incarn. lib. 3. disp. 1. tot. & lib. 6. à num. 556. Solvitur aliter ar- gumētum.

134 Respōdetur: & negatur assump-

tum. Ad primam ejus probationem: di- stinguo antecedens: implicat exercitē da- ri Gloriam, nisi ut decernit, ly ut significantē modum passivum collatiōnis à Deo decretū, concedo: ly ut signifi- cante modum habendi Decretū, nego: aliis enim est genus, & modus: & or- do, quem in Decretis servat: & aliis est genus, modus, & ordo, quem vult in objectis servati: Itaque implicat dari Gloriam nisi modo dandi, quem decer- nit Deus, nempē in tempore, & post exi- stentiam meritorum: at hunc modum dan- di, decerni modo volendi atēno, & an- tecēdente merita, non implicat. Ad se- cundam, dico decerni, ut coronam; & conces- sā primā consequentiā, nego ultimā: nam decernere Deum Gloriam, ut coronam, non est, ad instar nostri, con- cipere affectus, causatos ex notitiā ab- solutā meritorum, sed velle efficaciter Gloriam esse causatam ex ipsis meritis præcedentibus, ut mox explicō: nam, ut optimè Doctor Angelicus, *Deus vult hoc esse proprie hoc; non tamen propter hoc vult hoc.* S. Thomas,

135 Ad tertiam, dico aliud esse, de- cernere dare item gratis, & independen- ter à meritis, seu antecedentei ad merita: & aliud est, antecedenter ad merita; gratis, & independenter à præviā prævi- sione meritorum decernere dare rem. Illud contingit in auxiliis primis Gra- tiae: & ideo sunt purē gratuita *objektivē*, & *subjectivē*, id est, *in se*, & *in affectu*, quo donantur. Hoc accedit in Glorij, cuius quidem Decretum habet Deus sine antecedentiā meritorum, & modo libe- rali; sed ita habet, ut ipso Decreto velit dare Gloriam, non gratis sed cum de- pendentia meritorum, quorum mora- lem effectum, vult esse Gloriam. Vnde licet ea Voluntas *in se*, & *entitatē* sit liberalis, & grata, quia non cadit in meritum nostrum, tamen *objektivē* non est grata, atque adeo per se differt à donatione purē liberali, & manet intrin- secē præmiativa.

136 Ad quartam, concedo antece- dens, & nego ejus veritatem opponi specialiter Granadus, Ruiz, & Ripalda, & nos specialissimē satisfecimus cum Sparza, & Avendaño in *Opere de Incar- natione*: Ex multis *i bi* generalius discus- sis, & dictis:

ta-

tamen ita habet, ut ipso Decreto faciat Glorij existentiam dependentem ab ex- istentiā præviā meritorū, volendo Glorij exequi, nisi nō aliter, quā post, & proprie merita præexistētia, quē simul prædefinit. Qui modus volēdi explicari aliquatenus potest exemplo illius: qui ex benevolētiā erga amicum rogantem, inclinatur habere volitionem vendendi equum, ju- sto pretio. En ex volitione *subj. dñe* be- nevolā nascitur onerosa traditio equi.

137 Ad quintam, distinguo antece- dens; aliquo saitem modo, concedo: eodem omnino modo, nego. Sensus est: *Actio exterior*, & *interior* ita se habent: ut exterior afficiatur, & denominetur ab interiori, nec aliā gaudeat libertate, quam libertate interioris: unde necesse est derivari exinde aliquas denomina- tiones: Interior habeat suam honesta- tem respectivē ad exteriorē, tanquam objectum suum: unde necesse est ex tali respectu anticipari ex exteriorē ad *actio-* *tem*, interiorē denominationem ali- quam: & sub hac comparatione perti- nere dicuntur ad virtutem eandem *Actio Interior*, & *Exterior*. Contin- gere tamen potest, ut *actio exterior* sit apta materia alicuius virtutis: cuius in- terior actus non sit apta materia: imo, ut *actio exterior*, vi actionis interioris, accipiat in existendo dependentiam, per quam redditur exercita materia alicuius virtutis: quam tamen dependentiam actio interior in existendo non habet. Tunc autem ad diversas virtutes diversissimē pertinent *Actio interior*, & exte- rior.

138 Explico in illo actu ex amici pre- cibus habito de traditione equi iusto pretio. Vtraque *actio liberalis* aliquatenus est, & aliquatenus onerosa: sed tra- ditio ob dependentiam à pretio est sim- pliciter onerosa: *actio tamen interior*, non ita, ex defectu talis dependentiae. Ita igitur Voluntas Dei dandi Gloriam, di- citur pertinere, & pertinet ad justitiam denominativē ab ordine justitiae, quem servari vult in collatione Glorij juxta jura meritorum: ex independentia tamen à tali jure, dicitur, & est in se libe- ralis. Vnde nego quā subinferuntur.

139 Ad primam argumenti confir- mationem, concessio antecedente, nego consequentiam: nam Merita, ut exis- ten-

tia causare Gloriam, solum est Deum si- mul velle dare Meritum, & Gloriam, par. tract. cum hac dependentia, ut possit Glorij 2. de Deo nisi post & propter ipsa merita præ- existētia. Neque herendum est paritati & Præde- nontrorum Actuum, in quibus sine hoc finante. intrinsecō ordine vix explicari potest causalitas meriti in præmium, ut adver- ti à num. 113. Nam in Deo ratione suæ Supradā eminentissimē perfectionis in volendo, res a liter omniō se habet: quippe tota causalitas est quidam ordo passivus in- ductus à Decreto in objecta: non vero ordo inductus ab objectis in Actus, ut in nobis accidit.

140 Ad primam probationem, cōcesso antecedente, nego consequentias. Ad secundam, Nego antecedens, voluntas enim dandi ius, & rem dependenter à jure neque aliter exercendam, quam ex presuppositā conditione juris, & meri- torum, non est purē gratiosa, sed intrin- secē præmiativa. Sic autem se habet vo- luntas Dei circa gloriam: ad quam sub- inde nos movet, eam proponendo, & promittendo sub onere bonorum ope- rum, & sic eam facit causam finalē ip- sorum: & quam denūm confert in Coro- nam, eam exhibendo post exhibitam ex parte nostrā conditionem bonorum ope- rum, à quibus revelavit se fecisse ipsam ita dependentem, ut aliter non existeret in Adultis. Ad tertiam, dico, in hac & similibus locutionibus. Scripturæ, & Pa- trum explicari Decreta Divina, ad com- modiorem intelligentiam nostram, per æquivalentiam ad nostrum modum ope- randi, & relate ad ipsum, juxta ea quæ diximus à nn. 113. sumpto rationabiliter fundamento ex illâ Divinorum actuum mirabili, & supereminentissimā energiā ibi tactā, & explicatā.

141 Ad secundam confirmationem, Et secunda, dico, ut merita causent moraliter glo- riam, non sufficere, ea præcedere, & hanc subsequi, quomodocumque: neque requiri, ut merita concascent affectum dandi gloriam: id enim respectu divina voluntatis non habet locum: sed purē suffice- re, ut, mediā voluntate Dei, exerceant vim suam meritivam circa gloriam; tunc autem ea vis exercebitur, cum Deus ef- ficaciter inducat eam dependentiam in Glorij respectu meritorum, ut hac non existeret nisi sub onere præcedentium me.

In Primā meritorum, & obsequiorum hominis ad par. trahit, gloriā ordinati per ipsa merita.

2. de Deo 142 Ad primam instantiam, nego Providēt. maiorem in sensu objicientis, explica- & Præde- tetus quo sensu vera sit res ipsa Dei. Ita finante: que Gloria tunc datur, ut Corona, quan- instantiae do, mediā voluntate Dei, quam neque diluuntur causant, neque ut præexistētia movent.

Merita sunt ratio presupposita sub cuius conditione decernitur existētia Gloriarū: & in hoc sensu solet dici, Merita, *ni merita*, seu ut existētia movere Deum, ut conferat Gloriam, non quia Deus quasi expectet existētiam meritorum, aut eorum absolutam noritiam (adque enim Deus ex illis est, qui instruuntur ex factis ad facienda, quae nos sumus) sed quia iunctus Scientiā simplici naturali, & Mediā, & omnino securus de eo quod, si velit ipse, erunt merita nostra, & præmīū suū, vult indivisibilissimè Merita, & Gloriam, & emanationem istius ab illis. Nec exinde inferas, Merita ut conditionata movere: aliud enim est solam Scientiam conditionatam præcēdere ad Decernēdum: quod fateor aliquid, decerni Gloriam, dependentem à meritis conditionatis tanquam à conditione, & onore sub quo decernitur: quod nego. Ad secundām concedo antecedens de ratiōnē tendentiā æquivalenter: de tali tendentiā forma liter, nego ob *sprā dicta*.

§. IV.

ARGUMENTVM QVINTVM EX VOLUNTATE DEI CIRCA OMNES.

Arguit 143 Quintò ex Voluntate generali salvandi omnes, quæ negari non potest in Deo ex Apostolo. Dei generali. Voluntas Divina salvandi omnes homines state nequit cum electione aliquorum efficaci ante prævisa merita; sed illa voluntas negari nequit: ergo hæc. Major in quæ est tota difficultas, probatur primò: quia voluntas Divina salvandi omnes, arguit in Deo æqualem circa omnium gloriam affectionem, quantum in se est, licet inæqualia velit auxilia: at æquitas affectiva Dei circa omnium gloriam, quantum in se est, compati nequit cum efficaci affectu circa aliquous gloriam præconcepto ex meo suo beneplacito: ut patet. Secundò: quia si Deus, non expe-

ctat Meritorum absoluta prævisione, ex modo suo volendi jam discernit Prædestinatos ab iis, qui non sunt: quomodo dicitur velle Gloriam omnibus, voluntate seriat, & generali?

144 Tertiò: quia si Deus ante prævisionem absolutam meriti, & demeriti efficaciter hos, & non illos eligit ad gloriam, opus est, ut, non electis, dispenset auxilia finalia inefficacia, & quidem de industria: nam alioquin impossibile est, ut ex tanta multitudo nullus faciat auxilium finale efficax: hoc autem stare nequit cum seriat voluntate salvandi omnes. Quartò: quia illa voluntas generalis est sufficiens, ut ex eâ Deus det Reprobis auxilia ex seriat intentione boni operis, & Gloriarū: si autem eligit Prædestinatos ante prævisa merita, auxilia Reprobis dabit scilicet forte inutilia; quomodo ergo dat ex illa seriat intentione? Quintò: ex illa voluntate generali Deus minatur penam, & promittit Gloriam omnibus æquè sub conditione: similis autem conventio repugnat cum inæqualitate voluntatis antecedentis: significat enim externa convention, animaum ministrans, aut promittentis ex se æquè affectum in singulos.

145 Confirmatur hæc primò: Deum, quantum in se est, vele omnes homines salvos fieri, est, quantum in se est, nihil omittere ex his, quæ ad suam determinationem pertinent circa gloriam, & eā ipsis nolle negare, non expectatā eorum dispositione per merita, vel demerita: neque enim aliter videtur explicari posse talis voluntas generalis: at id manifestè repugnat cū antecedente voluntate, quæ, nondum expectatā meritorum, aut demeritorum exhibitione, hos efficaciter ad gloriam eligit, & non illos. Secundò: quia voluntas illa generalis est conditio-nata, nempe dammandi, nisi decadant in Gratiā salvandi, si decadant: sed cum illa voluntate nequit compati voluntas antecedens salvandi hos, & non illos absolute, & ante prævisa merita; quod ostendo. Tum quia ineptum est velle aliquid sub conditione certissimè non ponendā, imò quam ipse excludis: at Deus respectu Prædestinatorum excludit indecessum in gratiā: nam decretum illud electivum, est prædefinitivum decessus in gratiā: ut quid ergo decernit eorum damnationem si

Illustra-tur ratio dupli-citer.

si talis decessus deficiat: aut eum decernit sub conditione decessus in gratiā Gloriam Reprobis, si dat auxilia, quæ prævidet inconjugenda cum tali decessu? Tum etiam quia nemo decernit a liquid sub conditione, nisi pro tunc suspensus de conditionis positione: quomodo ergo Deus habet voluntatem salvandi homines si decadant in gratiā, volen-do simul, quid decadant in gratiā, & sal-ventur?

146 Respondeatur. Voluntas illa, quæ Deus vult omnes homines salvos fieri (de cajus natura, & existentiā erit in se-riis latioris tem) non est affectus omnino æqua lis circa omnes, sed formaliter integratus ex affectu efficaci circa Prædestinatos, & ex inefficaci circa Reprobos, ut bene notavit Pater Ribas *raet. 7. disp. 3. cap. 8. num. 80.* unde jure dixit Apostolus, *Deum velle omnes homines salvos fieri*: quia ab affectu circa Gloriam nemo excluditur, & exinde vocari à Theologis cœpi Voluntas generalis. Vis & energia talis affectus circa Prædestinatos nota est: circa Reprobos ea est, imprimis affectus, vi cajus eos ordinat ad Gloriam Deus, deinde vi cajus dispensat auxilia, quæ secundum se, & ex intrinsecā suā in-stitutione, & prout à Deo sunt, ordinantur, & ordinant ad Gloriam, habentque posse cum ipsa conjungi, reque ipsa con-jungi, nisi obstat abusus accipientis: unde affectus ordinandi ad gloriam per hujusmodi auxilia, continentia in se & in suā ordinatione Gloriarū affectionem, præscindi nequit ab inclinatione donantis circa Gloriam.

147 Quare ea Voluntas tria præstat. *Primum*: ordinare Deum homines ad gloriam. *Alterum*: dare auxilia, prout à Deo, ordinata & sufficientia ad ipsam gloriam, reque ipsa assecutura, nisi obstat abusus accipientis, quem Deus alioqui peccittere potest. *Tertium*: necessitatē, ne Deus ex se procedat ad exclusionem Gloriarū, in quam reipfā inclinat, nisi ratione abusus, qui ab ipso nullomodo est per se: permittitur ramen, & propter ipsum, alioquin inclinatus ad gloriam Reproborum, eos damnat, & excludit à Gloriam: idque Deus præstat voluntate virtualiter omnino indivisibili. Ex quā explicatione

Ad formā 148 Nego sequelam majoris. *Ad pri-*

mam probationem, nego majorem. *Ad In Primā secundam expliciti modum*. Et certè nec par. trahit. ipsi Adversarii diffiteri possunt, Deum 2. de Deo antecedenter ad merita, vel demerita, Providēt. discernere jam, conferendo quibusdam & Præde-auxilia, in quibus donat beneficium per-

severantia finalis, & aliis auxilia, in quibus negat.

Si autem hoc stat bene cum illa generali voluntate, nescio cur non æquè bene sit Doctrina, quam impugnant. Nam si voluntas illa generalis adeo

æqualis est, & propensa in bonum omnium, auxilia dispensare deberet æqua- lia ex parte Dei conferentis: quod, licet aliqui ex Adversariis admittant, & contendant, fieri non potest, & de medio tollit specialem benevolentiam Dei, quā deprendant Scripturæ, circa Prædestinatos. Ad tertiam nego antecedens: sufficit permisso inefficaciæ.

149 Ad quartam sapiens dixi præcie-tiam mali eventus ex parte accidentis donum, non obstat dispensationi doni ex seriat intentione eventus oppositi: quod & *infra magis* explicabitur, & est *Infra lib. folvendum & explicandum ab omnibus. g. a. n. 179.*

Ad quintam: externæ comminationes, & promissiones sunt à Deo, modo expli-candi, & intelligendi connatae nobis, quorum in gratiam sunt: non tamen periade colligenda est in Mente, & in Voluntate Divinā simili imperfectio sciendi, & volendi. Ratio autem cur ita Dei voluntas nobis manifestetur, ea est, quia verissimum est neminem ex Adultis nisi propter merita admitti ad gloriam, & neminem nisi propter demerita excludi: unde hortatur nos ad merita per propositionem Gloriarū, & à demeritis ter-ret, per comminationem exclusionis ab ipsa: siquidem Nos statuit in manu consilii nostri. Ad primam confirmationem jam explicui energiam voluntatis illius, quare nego antecedens. Ad secundam dico illam voluntatem formaliter non esse conditionatam, sed æquivalenter: que reluet in voluntate salvandi unicè propter merita, & non dammandi nisi propter demerita.

§. V.

ARGUMENTVM ALIVD A PRIORI.

150 S extò arguit à priori pro Vaz- quez Pater Amicus. Finis prin- sexiò à cipa- priori.

In Primā cipalissimus omnium operum Dei ad ex-par. tract. tra est sui Gloria: Omnia enim propter z. de Deo semetipsum operatis est Dominus: ergo omnia Dei opera ad extra sunt media, & Præde- respectivè ad Dei gloriā primariò præin- sūs aliquem finem præinentum, illa sūs aliquem finem præinentum, illa pro Vazq. sunt priora in ordine intentionis, quæ sunt magis apta, & idonea ad talem fi- nem; atqui respectivè ad Gloriam Dei magis apta, & idonea sunt merita no- stra in Dei honorem exhibita, quam no- stra glorificatio: ergo prius intendun- tur à Deo, quam ipsa glorificatio nostra: ergo electio ad Gloriam non antecedit, sed subsequitur prævisionem absolutam meritorum.

151 In hoc Syllogismo stat tota vis. Et consequentia liquent. Major patet: quia sicut amor finis facit, ut amentur media, facere debet, ut quod medium ma- gis accedit ad finem, eò finis citius, & magis ametur. Minor probatur: quia Deus dat glorificationem ut, & quia meretur, & obsequitur: ergo obsequia nostra plus cedunt in Dei honorem, quam ipsa glorificatio. Tùm quia eò est actio honorificentior, quod plus de obsequente impendit in honorem ejus cui obsequit- mur: at per merita plus impendimus de nobis in Dei honorem, quam per glori- ficationem: ergo illa sunt honorificen- tiora, quam hæc respectivè ad Deum.

Fit satis
primò:
Secundò:
Tertiò:

152 Respondeatur. *Imprimis* suppo- nit Arguens, quod negamus: nempè in- ter actus Divinos dati ullum ordinem intrinsecū respectivè ad ordinem, quo in- ter se objecta se respiciunt: quare admis- entimemate, negetur major Syllogismi principalis. *Deinde* aliud est Gloria se- cundūm se, & aliud Gloria *ut Corona*:Gloria, *ut Corona*, dicit præsuppositionem meritorum, atque adeò in ipsa *ut Coro- na* relinquent, & aptitudo obsequiorum ad Dei honorem, & insuper aptitudo in- trinseca sui: unde sub eā distinctione ne- garī potest minor principalis Syllogismi.

153 Tertiò: in serie eorum, quæ res- pectivè ad finem universaliū se ha- bent ut Media, est etiam ordo finis, & Mediorum: & tunc licet respectivè ad finem universalem eligi debeant, ut Me- dia, non ipsis perinde præjudicium fit à volente, sed ordine suo volendi dat præ- rogativam finis respectivè ad alia obje-

cta: sic autem se habet glorificatio no- stra respectu meritorum: quæ duo, licet sint in linea mediis respectivè ad Dei Glo- riam, tamē Glorificatio nostra habet prærogativam finis respectu meritorum, atque adeò præcessionem in intentione. Nunc sic: In serie mediorum ver- sūs aliquem finem præinentum, illa

sunt priora in ordine intentionis, quæ sunt magis apta, & idonea ad talem fi- nem; atqui respectivè ad Gloriam Dei magis apta, & idonea sunt merita no- stra in Dei honorem exhibita, quam no- stra glorificatio: ergo prius intendun- tur à Deo, quam ipsa glorificatio nostra: ergo electio ad Gloriam non antecedit, sed subsequitur prævisionem absolutam meritorum.

SECTIO III.

ARGVIT PRO PRIMA SENTENTIA
Vazquez à Congruenti.

155 **P**rimò: congruit enim, ut mo- dus decernendi Gloriam, imi- tetur modum ipsam exequendi: ino, ut Deus prius præviderit absolutè, & de- creverit, quod absolutè prius ponitur: Si ergo Gloriam Deus exequitur, *ut Coro- na*, & prius absolutè præcedunt merita: cur hic ordo non servetur it Decretis? aut quomodo rationi congruat, ut pri- um Gloriam Decretum præscindat à me- ritis, & à circumstantiā Coronæ? *Respon- detur*. Incongruum esse fingere Deum ad intra operantem, cum eā imperfectione, quam ratione suæ limitationis secum important operationes ad extra: & maxi- mè congruum, ut Rationale agens non prius de mediis cogitat, quam de fi- ne decreverit. Et id docemus. Quod ve- rò additur, prium Decretum Gloriam præscindere à circumstantiā Coronæ, & à meritis respectu Adultorum, falsò im- ponitur.

156 Secundò: Cōgruit enim, ut Deus ex se neminem repellat à salute; neve- det auxilia hominibus sine sincerā inten- tione boni: quomodo autem neminem ex se à salute repellit, si negligit, dum eos, quis salvandi sunt, eligit? Quomo- do dat auxilia cum seriā, & intentione sincerā boni eventū, si cogitur ex indu- stria dare ineffacia? Ratio est: quia si non daret ex industriā, quomodo nullus

ex

Et fit satis
ex tantā multitudine finaliter perseve- rat? *Respondeatur*: eodem Adversarios premit lapide: si enim tam ardenter omniū salutem Deus optat, quomodo pos- nit hos in auxiliorum serie, in quā pra- videt glorificandos & non illos? Remittimus hæc omnes ad judicia Dei, juxta quæ dico neminem à Deo ex propriā in- clinatione repellit à salute; sed quasi coa- cūm à demeritis: ut *suprà* dixi: & omni- bus dare auxilia ex sincerissimo affe- ctu boni: nemini, inefficaciam ex indu- striā: cum præscientiā tamen: quæ diver- sa sunt: ut explicitū lib. 6. à n. 515: non ex industriā, quia sonat affectum ineffi- caciæ justæ, & necessariò cum præscientiā: quia voluntariè permittit, nullā le- gē obligatus ut se retrahat & collatione doni ex abuso præscito recipientis.

157 **T**ertiò: Congruit enim, ne ante præscientiam absolutam meritorum ad- mittatur prædefinitum tépus, & instans mortis, necnon mensura Gloriarum & Gra- tiarum, & bonorum operum quoad singulas circumstantias: nam id videtur opporti voluntati Dei manifestatae, quam nos hor- tatur, ut in virtute crescamus. *Responde- tur*, & hoc lapide feriri Adversarios: nam Deus ante præscientiam absolutam felicit seriem auxiliorum, quam unusquisque habiturus est. Quare nego ante- cedens: si ino incōgruum est, Deus ut quasi expectet eventus absolutos rerum, ut eas disponat providentissimè in numero, pondere, & mensurā. Crescamus per au- xilia, quæ nobis confert, neque enim mi- nus prædefinivit, quam nos per eadem auxilia prævisi simus operaturi, si habe- remus ab ipso Deo.

158 **Q**uartò: Congruit enim, ut ta- lis ordo Prædestinationis existimat in Deo, ut nulla restet justa querela Repro- bis; nullaque ceteris existimatio minùs consona de Divinā Bonitate. At in Re- probis quæ justior querela? Quid mi- rum, *inquit*, quod a lii perseverarent in Gratia, si electi sunt, & exinde acce- perunt beneficium perseverantia finalis: nos ante demerita, neglecti sumus, & despecti, atque adeò Gratias non profu- turas accepimus? In aliis quæ existima- tio de Deo digni potest, si vident tam paucos prædestinatos, tam languida ope- ra in ipsis: quis nondicat, si Deus an- tecederenter ad merita, & demerita sic se

gessit, quomodo justè conqueritur de *In Primā* paucitate eorum, qui salvantur; aut de *par. tract.* inetiā, & de tepiditate eorum? Cur non z. de Deo plures eligit; aut majora charismata Propidet. & Præde- *159 Respondeatur*: eodem etiam lapi- finante. *Fit satis*. de premi Adversarios: Si enim Deus an- tecederenter ad merita, & demerita unis dat seriem auxiliorum inefficaciu: aliis, efficacium: non est eadem querela anfa- cut pluribus non dedit beneficium finalis perseverantia? Cur non dedit auxiliū uberiora, vel cum uberrimo fructu conjuncta? Reserventur igitur hæc ad ar- canitatem Divini consilii justissimè omnia decentientis: *Et dicamus*, Reprobos iniustè de Deo conqueri: nam si negle- cti sunt, neglecti sunt, quia ipsi sub hac serie auxiliorum, abutendo, fuerunt im- pedimento ne Deus ab æterno elegisset, necessariò vel non datus eam seriem auxiliorum, vel electus, si ipsi pro li- bito non abuterentur. Nec ex eo quod non sint electi, vel sint neglecti, accipiunt grāias incongruas: sed accipiunt Gra- tias permittente Deo incongruitatem & ideò negligente ipsis, & expellente à sa- lute. *Dicamus* deinde, justissimè Deum de Reprobis conqueri, & de Prædestina- tis tepidè operantibus: quia utrisque dat gratiam ad majora, nec quiquam præ- finit in ipsis circa liberos actus, nisi ha- bito respectu ad determinationem ipso- rum. *Dicamus* denique tam paucos elec- tos in hac auxiliorum serie, quia in eā pauci operati sunt benè. Cur non alias series auxiliorum dispositi, in quibus plures salvarentur, Deus scit.

160 **Quintò**: congruit enim, ne de- tur hominibus ansa desperandi, frigescendi in zelo animarum, & extinguendi sollicitudinem in quærendā salute: hæc autem ansa datur, si prædestination fiat ante prævisa merita: discurrens enim poterit sic: vel ego, & hic inclusi sumus in nu- mero electorum: vel non? Si non: quo- modocumque operemur, damnabimur. Si sic: etiam salvabimur, quomodo cu- mque operemur. *Respondeatur*, iacteo- dem percelli Adversarios in præelectio- ne ad gratiam, & finalēm perseveran- tiā, antecedenter ad merita, quare dicendum, eam argumentationem stul- tam esse: nam qui electus est, inclusus est in numero electorum dependenter ab ope-

In Primā operibus bonis, quæ facit: quæ, si non par. trahit, facit, ut potest, nunquam ab æterno erit 2. de Deo electus: oportet ergo operari bene, & Providēt. bene operando non impedire præelectio, & Prædestinante. nem. Qui non est electus, similiter non est in eo numero dependenter à demeritis, quæ, si non faceret, ut certè potest, non impediret in tempore, quominus ab æterno electus esset: oportet ergo non peccare: sed cum timore, & tremore nostram salutem operari. Legantur Augustinus, & Prosper: ille dicit: *Bono Perseverantiae cap. 16. & 17.* Hic lib. 2. de votat. Genit. cap. 25.

Sextū:

161 Sextū: Congruit enim, ut voluntas Dei de conferendâ Gloriâ, si qualis colligitur ex promissionibus externis Dei: debent enim istæ conformari cum Decretis internis, quorum signa sunt: Atqui Promissiones externæ, quæ de Gloriâ extant, sunt conditionales, non & absolutæ: nempe si homines moriantur in gratia: ergo similiter voluntas, quæ circa Gloriâ à Deo concipitur antecedenter ad prævisa merita, solum est conditionalis, & non absoluta. Respondetur: Promissiones non debere conformari cum Decretis internis quoad modum essendi, & entitativè, sed quoad veritatem, & firmitatem: unde licet Decreta sint absoluta, & Promissiones fiant modo conditionato, conformantur inter se maximè. Et ratio est, quia modus volendi Divinus sequitur perfectionem Divinæ Naturæ: modus manifestandi suam voluntatem, & energiam sese attemperat imperfectioni in intelligendo nostræ: Cùm autem Deus, non det Gloriâ Adultis, neque velit dare, nisi præsuppositis meritis, & decessu in Gratiâ: neque neget ulli, nisi quasi coactus à demeritis, bene, & optimè explicat hunc modū prædestinandi per permissiones conditionatas, quâ horrâdo nos ex fine Gloriæ ad honestè operandum, dicit daturum se gloriam omnibus, qui decebat in Gratiâ: quo innuit neminem repellî à Gloriâ, si finaliter persevereret, & nisi propter demerita, & omnes homines esse in libertate, quâ, si, ut possunt, bene utantur, intrabunt in Regnum Cœlorum, & erunt ex præelectis ad gloriam.

Fit satis.

162 Septimū: Congruit enim ne minnae, quibus Deus arcet Prædestinatos à malo, & excitat ad bonum: simulque Reprobos, irritat, & ibane s: ut illæ: Damnaveris, n̄ si merearis gloriam, & integrâ deciseris: ut forent ibane, & irritat, si Deus jam antecedenter ad prævisa merita elegisset ad Gloriâ. Respondeatur, negando minorem: illæ enim minores sunt: utiles & verissimæ. Utiles: quia Deus Decrevit Gloriâ obtainendam per merita ex hujusmodi minis occasionaliter oracula. Verissimæ: quia denotant ita Prædestinatos fuisse electos, ut nunquam fuissent electi, nisi mererentur, & deciderent in gratiâ: quia statutum est, ne Gloriâ habeant nisi causatam à meritis, & ut Coronâ: Reprobos verò ita negligetos fuisse, & reprobatos, ut nunquam fuissent, nisi male operando impeditent in tempore æternam sui præelectionem: & utrosque manere in libertate, nullo accepto: præjudicio à Divinâ voluntate Prædestinante, vel reprobante.

163 Ultimū: Vel Prædestination facta est ante prævisum Originale, vel post prævisum: & neutrum congruit. Non primum: quia vel Deus ante originale prædestinavit eos solum homines, qui modò salvantur, vel alios? Si hoc, mutatum est decretem: si illud: non cohaeret cum his quæ de facto contingunt: multi enim salvantur, qui tunc non salvarentur: & reprobantur multi, qui tunc salvi fierent. Non secundum: quia sic habuisset Adamus primam Gratiam, & non habuisset ut effectum Prædestinationis, & ex intentione efficaci finis à Deo voliti, qui Gloria est: quo præsertim fundamento nituntur Sanctus Thomas, & Suarez. S. Thomas. contra Vazquez. Respondeatur. Imprimis neque ante neque post prævisum originale prædestinatos homines, sed simili: deinde prædestinatos cum conditionali præscientia originalis, & eorum, quæ modò contingunt, atque adeò eos prædestinatos esse, qui re ipsâ salvantur in hac lege: & quidem, si aliter prævidisset Deus, aliter, & alios forsitan elegisset. Quare licet ante prævisum absolute peccatum originale, prædestinaverit Deus, prædestinavit tamen pro statu peccati originalis; & non pro statu innocentiae, quem præsicerat non duraturum, si posueretur, ut positus est: quare cessant absurdâ, quæ timebantur.

Septimū:

SEC-

In diuinis SECTIO. IV. dicitur

ARGVIT PRO PRIMA SENTENTIA
Vazquez ab Authoritate.

Arguit P. 164 *E*t primò quidem Scriptura. P. i. Vazquez ex Scripturâ dicitur ad Prædestinatos: *Possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.*

March. 25. Et subdit rationem ex meritis: *Esumus enim, & dediſti mihi manducare, &c.*

Notetur primò: duo distingui à Christo, possessionem Regni: quæ est executio, & præparationem: quæ est elecțio: & ut iusque datur ex meritis precedentibus, ratio. Notetur secundo: simili omnino modo circa prædestinatos dati ex meritis rationem, ac circa Reprobos datur ex demeritis ad inflictionem penitæ, & ad ejus præparationem: ergo ex hoc loco manifeste fit Prædestination post prævisa merita.

Chrysost. ta. Vnde glossat Chrysostomus: *Quia sciebam vos hujusmodi futuros, hæc à me præparata sunt. Quid clatiū?* Secundus locus ex ejusdem Matth. 25. ubi confirmat idem Christus parabolâ talentorum: ubi ratio ad ingressum regni sumitur ex absolutâ notitiâ meritorum: *quia in pauca fuisti fideli,* &c.

Tertius locus est ex Matth. 25. ubi confirmat idem Christus parabolâ talentorum: ubi ratio ad ingressum regni sumitur ex absolutâ notitiâ meritorum: *quia in pauca fuisti fideli,* &c. Tertius locus est ex Roman. 8. Apostolo ad Rom. 8. ubi ait, *quos præsivit, & prædestinavit;* ubi significat præscientia precessionem ad Prædestinationem: Præscientia autem de quâ Apostolus est absoluta notitia meritorum ex Hieronymo, Ambroſio, Proſpero, & Augustino apud Amicum. Quartus ex 2. Petri 1. ubi dicitur: *Satagit, ut per bona opera certam vestram vocacionem, & electionem faciat;* ergo electio expectat merita, ut certa sit: ergo antecedenter ad ipsam, nō est electio certa, seu efficax.

Apoc. 3. Quintus ex Apocalypſis 3. ubi dicitur: *Tene quod habes, ne alius accipiat Coronam tuam:* ergo electio ad Coronam succedit ad prævisionem meritorum. Sextus est sylva textuum, ubi Gloria proponitur unicè ut *Merces, Bravium, & Corona.*

Fit satis: & expli- cantur. Scriptu- ræ: in ge- nere.

165 Respondeatur. Et imprimis gene- ratim: ex his, & similibus locis unicè fieri, quod verissimum est, nempe Gloriâ Adultis dari, ut Coronam & effectum meritorum; neminemque ex his, eâ poti- tum, nisi precedentibus meritis: unde significatur æterna Dei dispositio de Gloriâ, ut dependente à meritis, & eo-

rum effectu: dispositio verò circa gloriâ In Primâ ex precedenti meritorum prævisione ab par. trahit. soluta, nullo modo significatur. Quod si 2. de Deo modus explicationis, oppositæ existimationis anfan alicubi præbet, corrigenda & Præde- ea est ex præsuppositâ cautione: quod stante.

Scripturæ se conformant modo, & imperfectioni in intelligendo nostræ, & æternas Dei Dispositiones explicant, qualiter nos faceremus relatè, & cum sapore ad conceptus, & modum nostrum.

166 Nam ad singula loca. Ad primum Singula- dico monefici per ipsum nos, Neminem tim.

ingredi ad Gloriâ, nisi viâ meritorum, neminemque electum ad gloriâ nisi prout ab ipsis meritis dependentem: lo- quendo de Adultis. Et penes hæc sumi potest paritas à vebis circa Reprobos: nam aliunde à nobis sumitur magna dis- paritas: videlicet ex subjectâ materiâ, & aliis locis. Chrysostomus interpretâdus Chrysost., est vel de præscientiâ conditionata: vel in sensu formalis, quatenus relatè ad conceptus nostros explicare voluit catholi- cismum veritatem nuper expositam, de ne- mine coronando nisi præsuppositis meti- tis. Eodem modo dicatur ad secundum.

Ad tertium dico p. imò: loqui Apostoli- lum de præscientiâ conditionata, à quâ descendit directè Prædestination: quem sensum mihi commendat ordo. Apostoli- carum vocum. Secundò sumi præscientiam pro dilectione, sensu apud Aposto- lum & Augustinum obvio. Tertiò: Præ- scientiam, & Prædestinationem esse idem quâ in omnino; unde nihil mirum, si pro elec- tione ponatur utraque vox ab Apostolo. Quarto: Apostolum loqui, attemporando se ad communem loquendi, & intelligen- di nostrum. Ad quartum sensus est, non posse nobis certum esse, quod electi si- mus, nisi ex bonis operibus, quia nemo ex Adultis independenter ab eis electus est. Quintus, solum significat dependen- tiâ Coronæ nostræ à nostris operatio- nibus, modo vulgari intelligendi, & lo- quendi nostro. Ad sextum patet ex primâ responsione generali.

167 Secundò ex Authoritate Augu- Arguit stini: Primus, & illustrior locus est ex er Patri- lib. I. ad Simplic. quæst. 2. ad illud Pauli bus: præ- ad Rom. 9. cum nondum nati essent, &c. tertium ubi hæc habet: *Non ergo secundum Ele- Augustin. ctionem Propositum Dei manet, sed ex Proposito Elecțio: id est, non quia Deus PPPP in-*

Aranda de Dev.

In Primā invenit opera bona in hominibus, que elī par. tract. gat, idē manet propositum justificationis 2. de Deo ipius, sed quia illud manet, ut justificet, Providet. idē invenit opera, quæ jam eligat ad reg- & Præde- num Cœlorum. Nam nisi esset electio, non stinante. essent electi, nec rectè diceretur: quis at- tensabit adversus electos Dei? Non tamen Electione præcedit justificationem, sed elec- tionem justificatio. Nemo enim eligitur nisi jam distans ab illo, qui reficitur. Vnde de quod dictum est, quia elegit eos Deus ante mundi constitutionem, non video quo- modo dictum sū, nisi præscientia. Qui locū videtur omnino continere, & explicare Sententiam Patris Vazquez.

168 Alter locus est ex lib. de Prædest. cap. 3. Ex præscientia igitur diffensionis ulti- tionem, ut justus iudex, prædestinavit: si- cut ex præscientia Virtutis Prædestinatione solet fieri Remunerationis. Tertiis ordinis loca eō tendunt, ut ostendant Prædesti- nationem non sumi ab Augustino pro electione ad Gloriam, sed ad gratiam: Audiatur præsertim cap. 10. de Prædest. SS. Inter gratiam & Prædestinationem, hor tantum interessit, quod Prædestination est Gratia preparatio: *Gratia p̄t̄ ipsa Do- natio*. Vnde cum Augustinus ait, Præde- stinationem esse ante prævisa merita, manifestè loquitur de electione ad Gra- tiam, non verò de Electione ad gloriam: quā satis docet esse post prævisa Merita, cūm passim doceat Adulteros non eligi ad gloriam, nisi habitā ratione Meritorum. Legatur potissimum cap. 7. de Corrept. & Gratia, & lib. 83. q. q. 68. & aliis locis, quæ congerit, & expendit Pater Vazquez, hoc discursu maximè nixus, & confititus.

Fit satis. Augustin. sens.

Ex Bellar- min.

Ex Espanz Ant. Per.

distantiam unius ab alio, inducivam meritorum in uno, quibus alius caret. Notō secundō: Electionem & præstenti- tam esse virtualiter tūcum & idcm: unde quod de electione dicitur sub nomine electionis, dici etiam poterit sub Notōne Præscientia. Notō tertio: præscientiam, ut supra innt̄, apud Augustinum sonare plerumque specialem dilectionē. Notō quartō: electionem sumi posse activē, & passivē; activē sumpta, signifi- cat actum æternum Dei. Passivē sumpta, significat actionem segregationis, quā exercitè segregabuntur ab hæc Agni.

Augustin. Exponi- tur.

170 Iam dico primō: Augustinu, dum dicit elegisse Deum ante misericordi constitucionem, prætentā, loqui de electione activā, quam Præscientiam jure vocat. Dico secundō, dum dicit, neminem eligi, qui jactū non ditter, loqui de distantia formaliter inducta, per actum eligen- di. Dico tertio, dum dicite electionem subsequi ad justificationem loqui de elec- tione passivā. Tūm quia id fit ex ipsis verbis Augustini, tūm quia electionem sumit eo proportionali sensu quo sumit justificationem: & hanc passivē sumit. Tūm quia justificatio non præcedit tem- pore, & in se electionem æternam Dei: quā de subsecutione loquitur Augustinus. Maneat ergo nihil ex eo loco fieri contra Nos. Alter non censetur Augustinianus à Montoyā. Quidquid ille mo- dus loquendi sumptus est ad explicatio- nem ex modo solito remunerationis, scilicet inter nos, ut verba significant. Ad tertium, licet lib. de Prædestinatione San- torum Augustinus pro electione ad Gra- tiam sāpē sumat Prædestinationem, su- mitur ab ipso pro electione ad Gloriam: Tūm eo lib. cap. 19. Tūm cap. 7. de Cor- rep. & Gratia, tūm aliis locis videndis apud Montoyam disp. 4. & 10. Vnde cum utrobique afferat generaliter Præ- destinationem æternam non esse ex mer- itis, sed ex ea esse merita, de utraque electione proportionatè intelligēdus est.

171 Tertiō ex Authoritate aliorum Patrum. Prosper ita loquitur ad aric. ex aliis falsō impositos Augustino, scilicet ad 12. Sanctis. Quia præscit sunt casuri, non sunt pre- destinati; issent autem Prædestinati, si es- sent versuri, & in Sanctitate, ac virtute mansuri. Ambrosius lib. 5. de Fide. cap. Ambros. 2. Sic ait exp̄s: *Non enim ante præ- desti-*

Montoya.

Arguit
Scripturā, & Patribus.

Sanctis
Patribus.

Prosper.

Ambros.

Aldretus.

destinavit, quām præsciret, sed quorum merita præscivit, eorum premia præde- stinavit. Idem in illud Roman. cūm non- dum nati fuissent, &c. sic glossat: Præ- scientiam Dei flagitat in causis, sciendo enim quid unusquisque eorum futurus esset, dicit: hic erit dignus, qui erit mi- nor: & qui major, indignus. Nam nem- nem damna antequam peccet: & coronat antequam vincat. In sensu eundem lo- quuntur Hieronymus, Damascenus, Ful- gentius, Sedulius, & alii apud Lessium, & Vazquez.

Hieronymus
Damascenus
Fulgentius
Sedulius
Lessius
Vazquez

Fit satis.
124.

172 Respondetur. Ad Prosperum, eum circa Reprobationem usum fuisse causali: & merito, ob discrimen *suprà ta- citum*: circa Prædestinationem ve. ò non esse usum eā causali, sed conditiona. i, ex PP.

Suprà nu-

salem.

Imō Prosper causalem oppositam

expressit in Prædestinatione circa meri- ta, dum dixit: *Ac per hoc Prædestinatio Dei multis est causa standi, nemini laben- di.* Ad Ambrosium, dico ex ejus verbis solūm inferri, nemini Adulto dari Glo- riam, nisi ut coronam, & partam ex me- ritis, quod est verissimum; vel solūm in- sinuari comitantiam essentialē Præde- stinationis cum præscientiā Meritorum: quare pro nobis est. Ad alios omnes Pa- tres (& sit solutio generalis) dicitur ip- pos solūm significare Decretam Gloriam, ut coronam, & ab Adulto nullo possi- dendum, nisi sub conditione meritorum ad ipsam præcedentium. Quid si alicuius præscientiæ præcessione insinuant, eos ita facere, titulo tuenda libertatis, atque adeo eam præscientiam non esse præscientiam Absolutam, sed Medianam. Videatur Aldrete disp. 6. sect. 5. 6. 7. & sequentibus.

Aldrete.

Montoya.

Montoya.

Aldretus.

Montoya.

<i

In Primā no: qui cap. 7. de Correp. & Gratia, de par. tract. prædictā elecione dicit esse ad regnandum cum Christo. Nota secundō: loqui Providēt, hīc Paulum de elecione efficaci propriā Prædestinatōrum. Tūm quia loquitur de electione secundām propositum, quā juxta Augustinum, & communem sentiū est electio non carens effectu, sed efficax. Tūm quia loquitur de electione ex quā infert Augustinus perseverantia donum, & vitam aeternā. Nota tertio: loqui Paulum de electione aliquatenus gratitā, nempē subjectivē: tūm quia per hebreas à Paulo dicitur electio gratiae, quasi diceret electionem gratuitam: Hebrei enim insuperant substantia pro adjectivis. Tūm quia id habet manifestē Augustinus loc citato, & cap. 18. & 19. de Prædestinatione Sanctorum. Ex his ita arguitur: Paulus circa Prædestinatos adstruit efficacem electionem: ea electio est ad Gloriam, utpote importans efficax propositum Gloriarum: est causa meritorum, & sanctitatis, nec onerosè præsupponens ad existentiam sui merita, & opera: ergo ex mente Pauli negari nequit electio efficax ad Gloriam ante prævisa merita.

Tertiō: 176 Tertius sit ex ipsā Scripturā, nē-pe Attūm. 13. Crediderunt quotquot erant præordinati in vitam aeternam. Audiatur super hāc Augustinus cap. 6. de Correp. & Gratia. Quis in aeternam vitam potuit ordinari, nisi perseverantia dono? Quandoquidem qui perseveraverit usque in finem, hic salvis erit: quā salute, nisi aeterna? Nota primō, Augustinum loqui de ordinatione ad Gloriam: id enim manifestē fit ex verbis Augustini: Tūm quia perseverantia donum non est medium ad Gratiam, sed ad Gloriam. Nota secundō, loqui de ordinatione, non qualicunque, sed efficaci: nam ea ordinatio, quā non est efficax, non parit perseverantiae donum. Nota tertio: Perseverantiae donum sumi à Deo juxta Augustinum ut Medium ad Salutem aeternam eorum, quos in ipsam præordinat. Hāc enim est mens Doctoris. Ex his ita arguitur: Iuxta Augustinum ex Scripturā citatā discurrentem, datur efficax ordinatio ad Gloriam, ex quā derivatur perseverantiae donum, tanquam medium ad consecutionem Gloriarum: ergo ea efficax ordinatio non est post prævisionem me-

ritorum, & finalis perseverantiae: ergo qui hanc unicē ponit, & illam negat, manifestē resistit Augustino.

177 Quartus locus sit ex eodem Augustino cap. 14. de Correp. & Grat. ubi hāc habet: Deo volenti salvum facere, nullum hominum resistit arbitrium. Sic enim velle, vel nolle in volentis, aut nolentis est potestate, ut Divinam Voluntatem non impedit, nec supereret potestatem. De his enim, qui faciunt quod non vult, facit ipse quod vult. Notentur hīc duo. Primum: circa Gloriam Prædestinatōrum dati in Deo juxta prædicta Augustini verba Dec. etim efficax; cui nempē nequeunt voluntates humanae resistere: est enim insuperabile ab arbitrio humano. Alterum: hanc Decreti insuperabilitatem reduci ab Augustino ad hoc, ut ipse Deus habeat in potestate merita hominum, quā necessaria sunt ad executionem Gloriarum, ut coronar. Itaque non reducit eam efficaciam ad potestatem dandi Gloriam, positis ab homine meritis, sed ad potestatem dandi homini merita ipsa.

178 Ex his ita arguitur: Deus circa Formatur Prædestinatos habet voluntatem efficacem, quā vult eos salvos facere, cui voluntati nullus hominum resiste: e potest, & inde resistere nemo potest, quia est voluntas collativa meritorum, & finalis perseverantiae, scilicet, quia est voluntas potentis facere, quod homines benē velint. Hāc est mens Augustini. Nunc sic: Voluntas istiusmodi efficax necessariō antecedit merita, & finalem perseverantiam: nam Voluntas efficax dādi Gloriam, habita ex prævisione meritorum, non eget ad sui efficaciam, quod sit collativa meritorum, & quod sit à potente dare merita ipsa: ergo juxta Augustinum voluntas efficax dandi Gloriam non est ex prævisione meritorum.

179 Quintus locus sit ex Concilio Quinto ex Valentino, Provinciali, sed magna au- Conci. thoritatis, ubi consensus Gallicanorum Valenii. Antistitutum hoc habet Can. 3. Fidenter faciem præelectionem electorum ad Vitam, & perditionem impiorum ad mortem: In præelectione ramen salvandorum Misericordiam Dei præcedere meritum bonum: in damnatione autem periturorum meritum malum præcedere justum Dei iudicium. Vbi duo pende: ex quibus mani- festē

Quartō:
Ex Aug.

Vazquez. festē rejicitur opinio Patris Vazquez. Primum: non solum eligi, sed præeligi eos, qui salvantur; juxta illud: Non vos me elegistis, sed ego elegi vos. Secundum: ita præeligi, ut Misericordis Divina præeligendo sit causa meritorum, quos rum statuit coronam esse ipsam Gloriam ad quam præeligit. Tertium: omnia se habere diversimodè in concipiendō Decretum salvationis, ac Decretum Reprobationis: Decretum enī Reprobationis habet quasi ex exigentia demeritorum, & subsequenter ad ipsa: Decretum vero Prædestinationis habet ut radicem ex quā descendunt ipsa merita bona, quorum vult esse moralē effectum gloriam, ad quam præeligit. Quo nihil clarissimi dici potuit pro Suarez. Et hāc ab Authoritate sufficiant.

§. II.

A CONGRUENTIA.

Arguit 180 Secundō arguit à congruentiis. Suarez à Cōgruentiis: quia apud Scripturas, & Patres Primō: amor Dei circa Prædestinatos describitur maximus, & ardenter & maximē favorabilis: & ex eo amore arguitur circa Prædestinatos specialis beneficentia Dei, modō p̄fūlū suū gregem consolantis, quia complacuit dare illi regnum; modō propter electos brevianis dies pressūra: modō conferentis specialissima beneficia: quis autem hunc amorem non faciat fontem omnium gratiarum, quā sunt in Prædestinatis: aut quis faciat præcisē inefficacem, Reprobis etiam communem? Si autem talis amor arguitur ex Scripturis, primus & efficax affectus circa Gloriam non supponit prævisionem meritorum.

181 Secunda sit: quia Deus Prædestinatos maximē diligens, confert ipsis Gratiam finalē, prævidens esse finalē, & ex intentione benevolā vult Prædestinati mortem cum dono perseverantiae: quis oppositum credere, aut opinari possit? at si vult gloriam ita conferre, non id præstar sine fine præfixo transferendi eum, quem ita diligat, ad Gloriam: ergo ex intentione gloriae dāt perseverantiae donum: quis autem rationabiliter eligit medium ut conjunctum cum fine, fine

efficaci amore finis? Atqui hāc media In Primā Deus ita præeligit sine præcessione ablo- par. tract. lntā meritorum: ergo & sine ipsā p. a. n. 2. d. Deo tendit efficaciter Gloriam.

182 Tertia sit: quia si Deus non con- & Præde- sideret Prædestinationis auxilia, quia efficac- finante. Tertiō:

non esset erga electos tam specialis Be-nefactor, quā esse describitur in Scripturis circa ipsos: si autem ex ea speciali beneficentia Ita se gerit in conferendis auxiliis; non est verosimile, electionem ipsam, teipsā efficacem, non esse fontem omnī eorum beneficiorum, & donorum: unde merito dixit Augustinus: Intell. ga- mus ergo vocationem, quā sunt electi, non qui eliguntur, quia crediderunt, sed qui eliguntur, ut credant.

Quartō: 183 Quarta sit: Deus antecedenter ad merita intendit ardenter & maxime Gloriā hominum: & ex ea intentione dispensat auxilia sufficientia ad talēm finē: ergo & amat omnē utilitatem, quam videt in mediis circa talēm finē: Consequen- tia maximiū n̄ getur à congruenti: quis enim dicatur ardenter velle finē, si utilitatem, quam in medio quod eligit in ordine ad ipsum, maxime necessariam, despicit? Sed Deus circa prædestinatos videt in auxiliis, quā dispensat utilita- tem sufficientiæ, & efficacit, atque adeo conjunctionis effectivæ cum Gloriarum ex ea intentione gloriae fertur in ea me- dia prout sic utilia: & hāc antecedenter ad me ita dispensat Deus: nemo autem, saltem regulariter, ita vult media con- juncta cum fine, ex hujus amore, quin ea velit ex amore efficaci finis.

§. III.

Arguit 184 Tertiō arguit à necessario per rationes efficacissimas. Prima Suarez à fit ex lib. 6. à num. 527, & ex præsenti à necessario. num. 31. in hunc modum. Voluntas colla- Primō: tiva auxiliorum efficacium ad finalē Ex lib. 6. perseverantiam antecedit prævisionem à num. 527. absoluē meritorum. Perseverantiae & ex nu- quippe donum est maxime gratuitum: per dictis deinde est intētiva Gloriarum dat enim Deus à num. 31. donum Perseverantiae hominibus, ut sal- vi fiant: demum ita confert ea auxilia ut conferat ex speciali benevolētiā, & quia ef-

In Primā efficacia sunt, atque adeò manet conne-
par. tract. 2. de Dō
Providēt. p. & Prade-
finante.

efficacia sunt, atque adeò manet conne-
par. tract. 2. de Dō
Providēt. p. & Prade-
finante.

opinio Patris Vazquez; nempe: Electio-
nem efficacem ad Gloriam, & ipsam Præ-
destinationem esse fontem, & originem
meritorum, & omnis boni, quæ in Præ-
destinatis sunt respectivè ad Reprobos:
id unum convincit ex illo trīplici loco P.
Suarez: Patet indidem Actum præle-
cītum non posse esse post absolutam me-
ritorum prævisionem, ut contendit op-
nio Patris Vazquez.

187 Nihilominus Pater Suarez ni-
hil ultrā probat: Nam licet ista Præde-
stinatione sit radix omnium meritorum,
non sit exinde præcedere ipsam ad abso-
lutam meritorum: ergo neque illa
intentio: ergo electio ad Gloriam non
subsequitur ad absolutam prævisionem
meritorum.

Secundū: 185 Secunda ratio fit: Deus antece-
denter ad prævisionem meritorum eli-
git ad finalis perseverantia donum: er-
go similiter efficaciter eligit ad coronam
Gloriae. Antecedens patet, & omnium
esse debet: donum enim finalis perseve-
rantia est maximè gratuitum, & specia-
lissimum beneficium. Consequentia ur-
getur: quia velle finalem Perseveran-
tiā est velle ipsam Gloriam: tūm quia
Perseverantia finalis est connexa cum
existentiā Gloriae. Tūm etiam: quia fina-
lis Perseverantia datur ut medium ad
Gloriam, & præcognoscitur ut inducti-
vum efficax Gloriae: & ut tale eligitur:
alioquin non exerceret Deus specialissi-
mam benevolentiam in collatione talis
doni. Quis autem prudens eligat me-
dium efficax ad finem non efficaciter
prætentum? Vnde & ab Authoritate;
& à Congruenti, & à Necessariō præferri
debet sententia afferens Deum sine præ-
cessione absolute: notitia meritorum
intendere efficaciter Gloriam, & ad ip-
sam prædestinare, & eligere ut coronam.

S E C T I O VI.

IVDICIVM DE PRÆFATIS SENTEN-
TIIS: & explicatio Nostræ.

Authoris. 186 A Rbiter inter Suarez, & Vaz-
quez, P. Suarez subscrīberem;
& ejus opinionem authoritate, cōgruen-
tiā, & ratione præpondērātem ample-
citer. Vnum enim efficaciter probat P.
Suarez, quod alioquin negari nec potest,
nec debet, & quo stante, stare nequit.

Se-

Secundas:

189 Secunda Conclusio: Efficax elec-
tio ad Gloriam ut Coronam non præ-
cedit ad absolutam prævisionem mérito-
rum, inspecta secundū se: atque adeò
neque est ante merita absolutè prævisa.
Est contra secundam Sententiam Patris
Suarez. Ratio est, primō: quia licet In-
tentio finis, & Mediorum Electio, regu-
lariter in nobis distinguuntur, id prove-
nit ex purā limitatione: venit enim vel
ex irresolutione, & levitate, vel ex defe-
ctu notitiae. At in eo, qui ante omnem
voluntatis determinationem præhabet
perfectissimam comprehensionem & Fi-
nis, & mediorum, quoad singulas circum-
stantias tam intrinsecas, quam extrin-
secas, tam essentialiter quam contingē-
ter obvenituras, qualis est Deus, nulla
suppetit ratio sejungendi determinatio-
nem ad unum à determinatione ad utrū-
que. Secundū: quia ut ali bi expositum
est, Nullæ terminations Divinæ liberæ
inter se distinctæ possunt coexistere sibi:
ergo una indivisibilissimè sine ullâ di-
stinctione, aut præcessione tangit omnia.

Suprà lib.
6. à num.
357. & à
num. 582.

Lib. 1. à
nu. 85. &
à nu. 182.

Tertia:

190 Tertia Conclusio: Prædestinatione,
seu absoluta efficax electio ad Gloriam,
ut Coronam, intrinsecè, & virtualiter,
idest, inspecta secundū se, neque est
prior, neque posterior, quam præscientia
Meritorum absoluta, sed purè concomi-
tans, & indistincta; atque adeò per ean-
dem indivisibilissimam virtualitatem est
electio ad Gloriam, ut coronam; præde-
finitio meritorum, & voluntas collativa
auxiliorum efficacium, & doni perseve-
rantia finalis, & circa hæc singula, ab-
soluta notitia, & Visio, cum eā tamen
eterniā, quam num. 112. & num. 115.
explicimus. Quare Electio ad Gloriam
ut coronam nec est antè, nec post merita
absolutè prævisa, sed omnimodi simultanea prævisio meritorum.

191 Probatur assertio Authoritate
Augustini. Magni Augustini, qui cap. 10. de Præde-
stinatione Sanctorum sic ait: Prædestina-
tione quippe Deus ea præscivit, quæ fne-
rat ipse facturus. Loquitur de Gratia, de-
que meritis, quorum utrumque necessa-
rium est ad finem Prædestinationis. Iam
sic: nequit Deus Merita, & Gratiam, quo-
rum utrumque facturus est Deus ex vi-

Prædestinationis, ipsa Prædestinatione In Primā
præscire, quin ipsa Prædestinatione sit ip-
par. tract. 2. de Dō
Providēt. & Præde-
finante.

præcognitionem ut efficax ad finem, sine ef-
ficaci intentione finis: ergo implicat eli-
gi: medium præcognitionem ut efficax ad
Gloriam sine efficaci intentione Gloriae.
Atqui donum finalis perseverantie eligi-
tur à Deo præcognitionem ut efficax ad Glo-
riam: ergo implicat nō esse, vel oriri ab
intentione efficaci Gloriae. Ea electio me-
dii non supponit, ut patet, prævisionem
absolutam meritorum: ergo neque illa
intentio: ergo electio ad Gloriam non
subsequitur ad absolutam prævisionem
meritorum.

192 Probatur insuper ratione. Tūm
generali, ex summā terminationum li-
beratum simultaneitate, & indivisibilita-
te, desumptā. Tūm ex discrimine inter
Deum, & homines quoad intendendum,
& præmiandum, expenso suprà num. 113. Suprà à
Tūm demum: quia objecta ad invicem
separabilia, necessariò decernuntur per
terminationes Dei liberas ad invicem in-
separabiles, & simul per terminationes
æquè inter se, & à Decretis inseparabi-
les prævidentur, ut patet: Terminatio-
nes autem Divinæ Liberae ad invicem in-
separabiles, habent inseparabilitatem
summam, atque adeò sunt unica simpli-
cissima virtualitas, ut fūsē ostendit in Lib. 3. de
Opere de Incarnatione. Nunc sic: Gloria Incarnat.
ut corona, & finalis Perseverantia me-
ritorum sunt objecta ad invicem insepa-
rabilia: ergo terminations liberas quoad
ipsa, tam quæ ad voluntatem pertinent,
quam quæ ad Intellectum, sunt unica
virtualitas repugnans mutua distinctioni,
aut præcessioni non mutua. Ante-
cedens probatur: quia Gloria ut corona
essentialiter est reflexio supra merita, &
finalē perseverantiam, quorum est mor-
alis effectus: merita ut conjuncta cum
finali perseverantia, pendent à Fide
de Deo remuneranti eos, qui merean-
tur Gloriam, & finaliter perseverent:
cū autem utraque cognitio sit essentialiter
vera, fit, utramque, positā finali per-
severantia, esse ad invicem connexam, &
inseparabilem, atque adeò & objecta, quæ
tangunt: ergo.

193 Quarta Conclusio: Formaliter Ultima lo-
tamen extrinsecè, & respectivè ad mo-
dum concipiendi & intendendi nostrum, Suarez.
ele-

In Primā electio formalis ad gloriam præcedit ad par. tract. prævisionem absolutam meritorum : atque adeò in hoc sensu Prædestination dicitur de Deo. potest ante merita absolutè prævisa. Sic Providēt. & Prædestinante. convenio cum Sententiā Partis Suarez. Et ratio est : quia facta comparatione ad modum intendendi nostrum, prius inventimus in nobis intentionem, quamcum possit fieri comparatio Prædestinationis Divinæ, quam aliud actus circa media: unde per hanc comparationem extrinsecam; & ex modo nostro cōcipiendi, prior est intentio Gloriarum, quam electio meritorum, eorumque absolute notitia. Nec iste modus concipiendi caret fundamento: quia Prædestinatio est actus Divinus, in quo præminent potius voluntas, quam intellectus; dilectio, quam præscientia: quia ex fine gloriae vult dare merita, propter & post quæ decernit esse ipsam gloriam, & non aliter singula. Satis iupia explicata sunt vel proponendo Sententiam tertiam & explicando : vel satisfaciendo objectionibus Patris Vazquez.

SECTIO VII. QUESTIONES ANNEXAE.

Questio prima: 194 **P**rima : Quis ordo intrinsecus, & ex parte objecti sit inter actus Divinos versantes circa Finem Gloriarum, & ipsa merita? Respondeo, nullū. Constat ex præcedentibus : unde eadem terminatio est electio, & simul prædestination meritorum, & activa collatio Gloriarum, & absolute prævisio singulorum.

Secunda: 195 Secunda : an simul in Deo sit voluntas inefficax circa Gloriam eorum, qui prædestinati sunt? Respondeo negativè cū Ribas : Deus enim dicitur velle, & reipsa vult omnes homines salvos fieri : sed diversimodè : nec ea confusione, quam nos explicamus: Prædestinatos efficaciter: inefficaciter, Reprobos. Dicitur autem voluntas generalis in Deo esse circa omnes: quia nullus est, quem Deus vel efficaciter, vel inefficaciter non velet salvum facere. Ut quid enim inefficaciter vellet, quod alias efficaciter velle supponitur? Adde id juxta nostra principia esse impossibile.

Tertia: 196 Tertia : ad quam virtutem pertineat electio ad Gloriam? Multa hic multi : illa & hos vide apud Aldretum disp. 7. sett. 5. Respondeo, eam electionem

prout respicit, & decernit gloriam (inter alias virtutes : nam ad totidem pertinebit, quod ex formali ratione decrevit esse Gloriam) esse subiectivè liberalē; formaliter, & objective, atque adeò simpliciter onerosam, & ex virtute justitiae. Dicitur subiectivè liberalis, quia habetur à Deo non causata à meritis; nec ex prævisione, aut exigentiā præcedentium meritorum. Dicitur onerosa simpliciter, & ex virtute justitiae: quia tendit ad Gloriam, volendo, quod non sit, nisi juxta mensuram meritorum. Quā distinctione ocurratur satis his, quæ addensat Suarez, & implementum Scripturarum locutiones, ubi modò gratuita, modò onerosa proponitur electio ad Gloriam.

197 Quidam: an Deus prius decreevit certum numerum, quam designaret Personas? Multa in id contra Montoyam Pater Aldretus disp. 8. Respondeo Deum non elegisse vagè prius Personas aliquas, neque certum numerum ante designationem Personarum, sed determinatè gesisse quoad numerū, & quoad Personas in individuo. Ratio nobis est promptissima tūm ex indivisibilitate Dei decernentis. Tūm ex repugnantia disjunctionis in Voluntate Divinā. Vtrumque alibi satis præmunitum est. Quæ contra sunt, præoccupavimus respondendo. P. Vazquez sett. 4.

198 Quinta : an sit possibilis electio Gloriarum, præcisim à ratione coronæ, quam subsequenti Decreto obtinet de ipsa ut corona meritorum? Citant pro tali electione, nonnulli ducti ab Arrigā, P. Suarez, sed seducti. Suarez enim non stat pro eo genere eligendi. Respondeo, eam electionem implicare ex generali principio, ex quo omne genus distinctionis intrinsecæ, aut cunctationis à Divine libertatis exercitio repulimus. Tūm ex iis quæ in simili diximus de Prædestinatione præscindente lib. 7. à num. 252. Video tamen discrimen: Nam licet ex permisso hujusmodi decernendi tenore non censeam, ut contendit multis Ribadeneyra disp. 24. cap. 5. Gloriam manere posse amissibilem, viscundi Decreti, quo Deus eam decernat in coronā: tamen puto eam gloriæ esse amissibilem quoad coronæ circumstantiam, licet ex alio titulo necessaria sit vi primi decreti. Sed his, & similibus invitus hæreo, & immoror.

DIS-

DISPUTATIO XXXIII.

PRÆDESTINATIONIS CAUSA, ET Effectus.

199

VLTA hic post Montoyam, & Herizem multi; intratis huc, quæ in Tractatibus de Auxiliante Gratia, de Merito & de Incarnatione, propriam sedem obtinent. Nos, præmissis jam disputando de Incarnatione, quæ concernunt ad Christum Dominum in ordine ad Prædestinationem nostram; & annexuri

post hęc, Disputationes de Auxiliante Gratia, indicando potius, quam Tract. 3. à differendo, percurremus hanc rem. Illud adverto; dum inquiruntur Prædestinationis Causæ, non inquiri physicas causas, sed Morales in genere imperationis, dispositionis, & meriti: neque sumi Prædestinationem, quoad Dei Actum, sed quoad Effectus: id est, pro Auxiliorum Serie, quibus homo dirigitur ad Beatitudinem, & assequitur.

SECTIO I.

PRÆDESTINATIONIS CAUSA Morales.

Conclusio prima:

200 **P**rima Conclusio: Nequit dari Causa Moralis Prædestinationis per ulla opera Naturalia. Est certa contia Pelagium, ejusque Reliquias ex Arausiano Cun. 3. & 17. & ex Tridentino Sess. 6. cap. 5. Ratio prima est, quia Nullus actus naturalis habet ex se proportionem cum Dono Superno: ergo nullus potest esse causa moralis Prædestinationis, quoad seriem beneficiorum, & auxiliorum Dei supernaturalium. Secunda est: quia series Prædestinationis objectiva est series Gratiarum: ergo non est ex operibus: Gratia enim, quæ datur ex operibus, jam non est Gratia, juxta Paulum.

Ripalda: Proderit de utrāque ratione legere R. Card. Lug. paldam, & Cardinalem de Lugo: huc Infrā lib. specialiter de Primā, disp. 12. de Fide. 13. à num. Illum de utrāque tom. 1. de ente Supern. Redibitque sermo, cùm de Causis Moribus Auxiliantis Gratia disputetur.

Replica prima: 201 Dices primò: Ratiōnē Gratiarum, & Gratuiti simpliciter, non obstat præcedentia Meriti Congrui: ergo secunda faltem ratio invalida est. Antecedens patet

Ex Aldrete. ex Tridentino: nam Sess. 6. cap. 8. Iustificatio dicitur dari gratis, quia nihil eo-

rū, quæ precedunt ad ipsam, promoveremur. Iam sic: licet à Tridentino fiat exclusio, meriti Condigni, non fit exclusio meriti Congrui: sed, non excluso merito congruo, Iustificatio dicitur dari gratis: ergo rationi Gratuiti, & Gratiarum simpliciter non obstat alicuius meriti præcedentia. Respondeatur, omissis apud P. Martinum, aliorum Solutionibus; distinguendo duo genera eorum, quæ dantur gratis. Alia sunt quæ purè, & simpliciter gratis dantur; & alia quæ dantur simpliciter gratis, sed non purè. Sensus igitur Tridentini est, Iustificationem dari simpliciter gratis, sed non purè: unde, licet excludat meritum condignum, non est cur excludere debeat Congruum. At series auxiliorum, præcipue quoad primum, datur à Deo simpliciter, & purè gratis: unde repugnat ulla præcedentia meriti naturalis, etiam congrui.

Replica secunda: Solvitur ex lib. seq. 9.

Dices secundò: Quid ad axioma celebre: Facient quod est in se Deus non denegat Gratiam? Respondetur, Axioma explicandum à nobis fore lib. seq. Interim duplex esse potest axiomatis sensus: alter omnino sanus, nempe, Facient quod est in se viribus Gratiarum præacceptis, non denegare Deum Vberiores, quibus homo magis ditescat in spiritu. Alter sensus est etiam sanus, & à Theologis magis intentus, nempe, Deum ex

Aranda de Dœo.

suā

In Primā.
par. tract.
2. de Deo
Providēt.
& Præde-
stinante.

In Primā suā misericordiā, Facienti quod est in se par. tract. viribus naturā, alſistere pér auxilia; 2. de Deo non quia ea opéra naturaſia ſint aut Providēt. meritum, aut diſpositio ad auxilium, ſed & Præde- tanquam purè removentia prohibens ut ſinante. Iatiū explicabitur disputando de Generalitate Divina ſufficientia, quo ex loco, Pelagii, & Maſſiliensium, adverſus præſentem veritatem, iñfultus, conſtitabit iſritos fuſſe, & omnino vanos.

Conclusio secunda: 203. Secunda Conclusio: Per opera ſupernaturalia nullus Prædestinatus de facto extitit cauſa ſuā Prædestinationis, quoad omnes effectus in ullo genere meriti, tam Remunerandi, quam Solutivi: neque potuit. Quoad factum probatur prima pars: De merito remunerando: Nam prium auxilium à quo ex parte Prædestinati, incipit tota ſeries Prædestinationis obiectivæ, nulla præcedit Supernaturalis operatio: ergo non eſt ex ullo merito Remunerando. Probatur ſecunda de merito Solutivo: Nam omnia opera noſtra bona, condigniſimè exæquantur per remunerationem, & præmia ſubſequuta: ergo nullus eſt locus antiicipationi donorum in præmium. Adde prium ſaltem auxilium dici ſimpliciter Gratiam: ergo ex nullis operibus. Terminos, per quos assertio loquitur, claros habes in Opere de Verbi Incarnatione lib. 3. disp. 3. ſect. 2.

3. a. n. 39. 204. Quoad poſſible prima pars de Remunerando probatur: quia Meritum Remunerandum, neceſſariò, non præviſione tantum, ſed etiam re, præcedere debet ad Præmium, ut multis contra Ibidem. Multos loco citato expenſum eſt. Secunda etiam pars de merito Solutivo probatur: quia tam in genere Meriti Remunerandi, quam in genere Solutivi, Præmium diſtingui debet à merito: id autem in præſenti eſt imposſibile: nam prium Auxilium vel moraliter, vel physiscè im- portatur in ipſo merito ſub circumſtan- tiā libertatis. Vide loc. citatum de Incarnatione: ubi latè de hiſ.

Conclusio tertia: 205. Tertia Conclusio: Nulla pura Creatura (exceptā Deiparā, de qua mox) ſuit, aut eſſe potuit Cauſa Prædestinationis alterius, quoad omnes effectus: potuit, tamen quoad effectus omnes, qui ex parte Prædestinati incipiunt. Assertio tres partes habet, eaſque ſeorsim explico, & probo. Primum, quia non

eft ſufficiens fundaſtum ad oppoſitum. Secundam: quia licet aliquis (puta Stephanum Paulō juxta Auguſtini di- ſtum,) alteri promeruerit prium auxi- lium; non præmeruit tamen ipſum ſuī meritum, & gratias ad ipſum: atqui ex his incipit tota ſeries effectuum Prædeſtinationis alterius: ergo, &c. Tertiā: quia totam ſeriem Auxiliorum, etiam à primo, per quod aliquis incipit à Deo vocatione, non videtur, cur alteri ipſi præmeri non poſſit.

206. Quarta Conclusio: Christus Dominus fuit cauſa Prædestinationis omnium, quoad omnes effectus, à ſe diſtinguiſtos: & quidem Prædestinationis, non ſolū quoad effectus, ſed etiam quoad actum Dei; nec iſtius ſolū, ut Directio eſt, ſed etiam ut eſt Electio. Aſſertio- nēm, & ſingulos ejus terminos latè poſſui, & exposui in Opere de Verbi Incarnatione: lib. 5. disp. 4. ſect. 3. Rationem lib. 5. disp. ſumpſi tum ex illo. Primitu, quem gerit 4. a. num. Christus Dominiſus in ordine Prædeſtinationis, & Gratia: tum ex illā dignitate Supremi Capitis, ſine cuius influxi, nihil boni uſquam, aut unquam eſt. Vide ibi.

207. Quinta Conclusio: Virgo Dei- pata extitit etiam Cauſa Prædestinationis omnium, quoad effectus diſtinguiſtos à ſeipſā. Ita etiam poſſui disputando de Cauſis Gratiae, cum Alarcon, Salazar, Aldrete, Ribadeneyra, & aliis, ductis Salazar, eis elogiis, qua Sancti Patres in Deipar- rampasim pleno calamo congerunt, ipſam appellando Mediatitem, & Corre- dempiricem Humani Generis cum Filio: qua voceſ, ſaltem veritatem noſtrae Co- clusionis evincunt. Ratio ſumitur ex ipſā Dignitate Matris Dei, cui deneganda non ſunt, qua simul & decere, & non diſconvenire corripereris, ex multis qua in Marianā ſuā Noſter Vega, & Carde- nias in Gemono ſydere.

Auguſtin.

Conclusio quarta:

Conclusio quinta:

Dubia

S E C T I O II.

PRÆDESTINATIONIS EFFECTVS.

208. Septem dubia reducuntur ad ti- tulum: eaque facilis ſolutionis, deciderat: ſi ſemel conſtet de conditionibus requiſiti, ut aliquid dici poſſit, & debeat Præ- destinationis effectus. Quatuor eſſe video in diſpensabiles, & ſufficientes. Prima eſt:

ut

ut sit à Deo volente: Ratio eſt evidens: quia cū Prædestinatione fit ſpecialiſſimus actus Dei volentis, nequit eſſe Prædestinationis effectus, quod non ſit à Deo volente. Secunda eſt: ut ſpectet ad ordinem gratia, ſaltem ex extrinſecā Dei ordinatio- ne ad Beatitudinem: & ratio eſt: quia cū Prædestinatione fit ſpecialis dilectio destinans ad Beatitudinem; quod ab ipſā oritur, ut tali, nequit non manere ordinatum ad ipsam Beatitudinem. Tertia eſt: ut fluat ab eſſicaci intentione Glorie: hæc eiū eſt voluntas singularis Dei Prædeſtinating. Quarta eſt, ut aliquomodo conduceat ad Beatitudinem reipſā obtinen- dā: ad quid enim induceretur ab intentione Glorie, niſi quod conduceat aliquomodo. Vides quatuor has conditiones assignari folitas; reduci ſatiſ bene ab Amico ad priores duas. Ex his patet, peccatum non eſſe poſſe Prædestinationis effectum. Et manet ſuus locus ſeptem illis dubiis.

Primum. 209. Primum eſt: an Gloria ſit effectus Prædestinationis? Et affirmandum eſt ſi- ne dubio contra Durandu: & ratio eſt, nam quaternarius ille numerus Conditionum, Glorie maximè competit. Dices: Prædestinatione non eſt de Fine, ſed de Mediis. Respondetur facile, Prædeſtinationem ſumti duplicit ex dictis ſupradictis. Primo: ut eſt species Providentia. Secun- dō: ut eſt formalis Elec- tio. Et permifſo quod conſumitur in primo ſenſu, negatur in ſecundo. Dices aliter: Prædeſtinatione eſt voluntas dirigens ad Beatitudinem, tanquam ad Terminum quem: ergo effectus non eſt terminus ipſe, ſed gressus ad illum. Respondetur diſtinguendo: tanquam ad terminum quem, utcumque, nego: tanquam ad terminum quem, producendum, & conſequendum, concedo: quis autem hujusmodi terminum non cognoscat effectum intentionis, vi cuius ponitur: non minùs, ac ſanitas eſt effectus intentionis, vi cuius applicantur Media ad ejus aſſectionem?

Secundum. 210. Secunda eſt: an etiam Gratia, non ſolū Finalis, ſed etiam peccato in- terrupta? Affirmo de utrāque contra Vazquez & Aſſelas excipiētes ſecundam, id eſt, interrupted peccato. De primā, nempe de Finali, & con- tinuatā cum ipſā Gloriā, non poſteſt eſſe illis, quia conſtat ipſi quadrare conditionem illam quadruplicem. De interruptedā, probatur: quia interrupcio non obſtrat, In Primā ad data ſuērit ex intentione gloria, neve par. tract. cum ipſā conjuſgarū, poſtimodū revi- 2. de Deo. Dices: primo: Providēt. ergo ſolū restauratio eſt effectus Præ- destinationis. Nego conſequentiā: di- cēt enim Gratia, uſi qua restaurabitur, oriū non poſſit à voluntate Prædeſtinationis: tamen, qua restaurabitur, priu- ab illā orta eſt. Dices: ſecundum: Gratia interrupta etiam eſt Reprobis comuni- nis. Sed quid inde: non eſt communis, Gratia poſtmodū restaurata. Dices: tertio: ergo aliquid quod non ſit ex me- tris Christi, poſteſt eſſe Prædeſtinationis effectus. Probatur conſequentiā: quia Gratia peccato interrupta in Adamo eſte non potuit ex Christi Meritis, utpoſte decreti post Adami peccatum. Nego conſequentiā, & probationem, & quod in ipſā conſumitur: Christus enim decretus eſt Primum, & Princeps Omnia, ut in De Incarn. lib. 3.

Durandus 211. Tertium eſt: an etiam actus ſu- pernatiales, qua vitales, & à libero Arbitrio? Et affirmandum eſt cum Patre Suarez. contra Molinā: aliter loquen- tem, non ſentientem aliter, ut teor. Ra- tio autem eſt: quia actibus ſupernatura- libus, qua vitabilis, & à libero arbitrio, competunt illa quatuor enumera- tiones. Neque enim iſta reduplicatio præcivis, excludit ſupernaturalitatem, & ordinationem ad Beatitudinem: in- de Beatitudo, & ejus intentione requiri in ſupernis actibus haſce formalitates.

212. Quartum eſt: an omnia, & ſin- gula auxilia Gratiae, tam inefficacia, quam efficacia? Et affirmo de utrāque cum Suarez contra Valentiam, & Beca- num excipientes inefficacia. Prima pars de efficacib⁹ negatur à nemine. Proba- tur altera de inefficacib⁹: quia licet au- xilia inefficacia, quoad inefficaciam non conducent ad Beatitudinem; conducent rāmen in effectibus occionaliter exinde deducit, nempe, Gratitudinis, hu- militatis, & id genus aliiſ. Diligen- bus enim Deum, ut Apoſtolus ait, omnia co- perantur in bonum. Vnde ipſa auxilia inefficacia, ut bene notant Ribadeney- ia, & Muniesſa, præterquam quod Muniesſa, emolliunt animam, ne refiſtat, & obdu- refiat; etiam rejecta juvant excitando ſuī experimento gratitudinem; & ſuī des-

Qqqq 2

In Primā despiciens postmodum cognito humilitate par. tract. tem, & pœnitentiam. Sed quid, si nūllicet 2. de Deo ex his fructibus evascat? Hypothesim, Proxidēt. non facile credam: facit enim in Bonis & Præde Dei's de zenebris splendere lumen suum. stinante. Quod si verifices; nō erit auxilium inefficax; de quo vera sit hæc hypothesis, Prædestinationis effectus.

Quintum: 213. Quincum est: an etiam extrinseca Gratia, & Auxilia extrinseca, v. gr. Incarnatio, Prædicatio, Dei Protectio, Sacramenta, Miracula? De omnibus aff. Avendañ. firmat Pater Michaël de Avendaño disp. & Ruz. ty cap. 2. cum Montoyā: ego cum Suarez. Incarnationem excipio: & affirmo de ceteris. Ratio exceptionis est: quia Incarnatio potius est causa, quam effectus ordinis Prædestinativi, juxta principia mihi vera in Opere de Verbi Incarnatione. Afferri ratio est: nam omnibus, & singulis illis auxiliis extrinsecis competunt enumeratae conditions ad Prædestinationis effectum.

Sextum: 214. Sextum est: etiam Dona Naturalia? Tres sunt classes eorum. Prima spectat ad intrinsecam Naturæ constitutionem, v. g. Substantia Prædestinati, Creatio, & Proprietates. Secunda spectat ad constitutionem accidentalem, sive naturalem, sive liberam: v. g. Complexio, ingenium, artes, Scientia, & motes boni. Tertia spectat ad externas circumstantias, v. g. Nobilitas, Educatio, Opes, Amici. Per variationem donorum hujusmodi variant Authores in opinando. Alii de triplici negant cum Ochamico. Alii cum Vazquez negant de bonis primæ classis, & affirmant de reliquis.

Ochamus. Vazquez. **Amicus.** Suarez quem sequimur: Alii cum Amico magis limitant ad ea solùm bona, quæ per modum medii, aut dispositionis aliqualiter conferunt ad obtentionem Beatitudinis. Doctor Eximus nullam bonorum classem excipit, affirmatque de singulis: & hæc opinio est magis communis, & mihi vera.

Ex hac ratione. 215. Ratio est: tūm ex illo Pauli: Dilectionibus Deum, omnia cooperantur in bonum. Qui textus cūm excipiat nihil, complectitur omnia. Tūm etiam quia hæc omnia, & singula ordinantur à Deo ad Beatitudinis finem, & ex eo fiunt. Tūm insuper, quia ex vehementi Dei amore erga Prædestinatos facile colligitur, eos non utcumque creatos, & ornatos à Deo variis donis naturæ ex fine

Beatitudinis, sed specialiter ex efficaci hac intentione: quod sita est, omnia bona ex intentione Prædestinativâ descendunt, & diriguntur ad hunc finem. Assumptum vero inde probatur quia omnis homo creatus à Deo est ad finem Beatitudinis: ergo Prædestinatus ita creatus ad hunc finem est, ut ex speciali, id est efficaci volitione, ad hunc finem fuerit à Deo creatus. Tūm demum: quia repugnat in Deo Decretum prædestinativum, non præcedente præcognitione omnium, & singulorum eventuum hypotheticè contingentium, si homō prædestinatus producatur: & aquæ repugnat Decretum productivum non præcedente hujusmodi plena præcognitione. Hæc omnia ex supradictis vera sunt. Modò sic ergo producio, & bona naturalia hominis Prædestinari nequeant non esse ex Decreto præsupponente Scientiam de eventibus adusque affectionem Gloriarum, quam efficaciter præintendit. Ergo nequit non esse ex prætentia efficaciter Gloriarum, hæc, & nunc: quid ergo restat ad effectum Prædestinationis?

Replice ex Vazq. Meratio. 216. Oppones primò: Substantia Prædestinati non est ex meritis Christi, quippe prædecreta in Adamo ante peccatum, ante quod non est Decretus Christus Dominus; atqui omnis Prædestinationis effectus est ex meritis Christi: ergo. Secundò: quia Creatio, & dona naturalia non sunt de ordine Gratiae, neque ex Christi meritis, quales sunt omnes effectus Prædestinationis. Tertiò: Nam primus effectus Prædestinationis est prima vocatio supernaturalis Gratiae: tūm quia ita fit ex Patribus, contra Pelagium, aperte Fassol. & Arrubal.

docentibus non dari ex parte nostræ causam nostræ Prædestinationis, quia non datur auxilio primi. Tūm etiam: quia iidem Patres contra Pelagium docent non dari ex parte nostræ Prædestinationis causam: at Pelagius solùm requirebat causam ex parte nostræ respectu primi auxilio, non verò respectu Creationis, & existentia. Tūm demum, quia nihil naturale potest esse occasio, vel ratio, ex qua deriventur alii superni effectus adusque consecutionem Gloriarum: ergo neque primus Prædestinationis effectus: nam ex primo cæteri derivantur. Quartò: quia Prædestinatione utpote medium preparatio ad finem Gloriarum præsup-

supponit Creaturam, ut existentem. Hæc latè exaggerant Vazquez, Meratius, Fassolus, & Arrubal.

Solvitur. 217. Respondeatur. Ad primum, negetur major, & suppositum quod assuit contra latè disputata lib. 3. de Incarnatione. Nec obest quod Christus non dicitur mortuus, pro hominum creatione, ne creatio dicatur, & sit ex Christi meritis: non enim dicitur mortuus pro his omnibus, quæ ex ejus meritis habentur: Nam Christus in Scripturâ, & apud Patres dicitur mortuus pro his ad quæ primariò, & principaliter est ordinata mors Christi Domini: nempe pro Humanæ Generis Redemptione, Iustificatione, & Glorificatione. Ad secundum dicco, ad effectum Prædestinationis satis esse quod aliquid sit de ordine Gratiae extrinsecè, & quoad modum, si cætera non desint. Ad tertium: inter effectus Prædestinationis, sunt aliqui in ordine superno simpliciter primi: sunt alii in ordine Prædestinationis, abolutè etiā primi. In ordine superno est primus effectus, prima vocatio: & in hoc ordine intelligenti sunt Patres contra Pelagium: in ordine Prædestinationis, alii effectus possunt esse priores. Neque id est contra mentem Patrum unicè contendentium, ordinem supernum Gratiae non cadere in ullum meritum, quantumvis exiguum, virium purè naturalium. Neque inde fit Substantiam Prædestinati, & naturalia bona esse rationem, aut occasionem, unde sequantur supernaturales effectus Præde-

stinationis, sed unicè deservire tanquam In Primis subjectum efficiens, & recipiens: neque par. tract. enim de conceptu effectus, intra seriem 2. de Deo Prædestinationis, est esse medium per se Præd. conductens ad ordinem Gratiae. Ad quartum negetur assumptum: non enim præsinante. supponit, sed inducit.

218. Ultimum dubium est: an etiam Septimum peccati Permissio dici, aut esse possit Prædestinationis effectus? Iuxta nostra principia, latè supra stabilita, dum sermo fuit de Prædefinitione Pœnitentia, similiusque, non antecedente absolutâ Prævisione peccati, nequit hæc ulla manere difficultas. Igitur affirmativè Respondeo: quia ex ibi dictis Peccati permissione potest à Deo haberi ex fine Beatitudinis, & dirigi in ipsam. Dices: Permissione nequit esse Gratia per Christum. Distinguo: entitativè, & intrinsecè, concedo: extrinsecè, & quatenus ordinata ad majorem fructum, & gloriam peccatoris, nego. Sed instas ergo poterit Christus à Patre petere permissionem peccati nostri: & exinde, etiam Nos. Concedo primam consequentis partem, de Permissione, non quidem ut cum peccato conjungendâ, sed quatenus proficiâ ad bonum exinde resultans homini cui fit permissione. Nego verò secundam partem consequentis de nobis: quia qui omnimodè tenemur evitate peccata, petitio nem hujusmodi sine aliquâ in peccatum pronitate non videtur elegere posse. Vide in hæc, plura, si vis, apud Suarez, Montoya, & Avendañum.

DISPUTATIO XXXXIV.

PRÆDESTINATIONIS ATTRIBUTA.

219. RIA potissimum numerantur: Necessitas, Certitudo, Contingentia. De Necessitate jam supra disp. 40. sect. 3. quod satis est. Modò de certitudine & contingentia: supra à de emergit illa questio celebris: unde potissimum sumatur discretio Prædestinati à Reprobo, & salutariter consentientis à dissentiente?

In Primā
par. tract.
2. de Deo
Providēt.
& Præde-
stinante.

S E C T I O I.

VNDENAM CERTITVDO PRÆ-
destinationis.

220 Prima Conclusio: Non venit ab immediatâ Decretorum efficaciâ, nec ab intrinsecâ Mediorum efficaciâ. Ita tenet contra Thomisticam Scholam, Vniversa Nostra Societas, Illustrium Doctorum, Academiarum, & Religionum consensu protecta, ut videre est apud Paulum Leonardum, Gabrielem Henaum, & Reverendissimum Thysrum nostrum, tom. 4. select. Id quod nos præstimus breviter in tract. de Deo scient. & iterum in tractatu de Auxiliante Deo peragemus. Ratio sumitur ex eisdem omnino capitibus, ex quibus Decreta Prædeterminantia, & appendicem qualitatatem exclusimus lib. 7. & tractatu de scientie Deo latissimè lib. 3.

221 Secunda Conclusio: Certitudo Prædestinationis venit formaliter ab ipsâ efficaciâ Decretorum, essentialiter attemperatâ Scientiâ Mediâ; radicaliter ab ipsâ Scientiâ Mediâ. Omnia constant ex lib. 7. ubi Prædefinitionum Divinarum Naturam, Possibilitatem, & Necesitatem exposuimus; & ex libro 1. ubi pro necessitate Directionis Scientiâ Mediâ, lato calamo, militavimus. Oportet tamen Recentium Thomistarum, ex Gonneto, Godoy, & Contensonio, objectionibus occurtere.

Gonet.
Godoy.
Contenson.

Mens
Angelici
Doctoris.

222 Objicies primò: ergo Certitudo Prædestinationis solum est Certitudo Præscientiæ, & non causalitatis contra meutem apertam Sancti Thomæ. Respondeo: mentem Angelici Præceptoris nunquam fuisse, Prædestinationis certitudinem esse certitudinem causalitatis præjudicantis libertati, id est, determinantis, sed causalitatis specialiter benefacientis: quod & nos asseruimus. Itaque Sanctus Thomas 1. part. quæst. 22. art. 4. & quæst. 23. art. 6. & quæst. 6. de veritate, art. 3. ubi citatur contra nos, unicè dixit in Deo certitudinem Prædestinationis non sumi formaliter à Scientiâ purè speculativâ, qualis est Scientia Visionis; sed sumi à Præordinatione Divina Voluntatis, attemperatâ tamen arbitrio nostro, per Scientiam directivè causantem, quæ est Scientia Media.

Lib. 3. latè
& lib. 10.
& 13.

Lib. 6. &
7.

223 Instabis: semel existente Decreto conferendi auxilium, de quo verè enuntiabatur, coextitum merito, si existeret; definit ès ja status conditionatus, & transit in absolutum: ergo definit etiam esse Scientia conditionata, quam Mediâ dicimus. Respondetur ex latè discussis in tractatu precedente, negando antecedens: neque enim ille quasi transitus ad statum absolutum est exclusivus conditionati, sed præsuppositivus: si enim reipsâ meritum coexistit auxilio A, verù est, quod coexistet auxilio A, si ponetur auxilium: igitur existentia conditionis, præstare potest, ne status conditionatus maneat purè conditionatus: non tamen potest præstare, ne maneat: nam ipsâ existente, & datur conditionatus, & absolutus.

224 Objicies secundò: Non obstat libertati nostrâ, Divinæ intentionis efficacia intrinseca, ex quâ juxta nos sumitur aliqua certitudo causalitatis: ergo nec obstat intrinseca efficacia Gratiae prævenientis. Cösequentia urgetur: quia causa mediata nequit esse efficacior respectu sui mediati effectus, quâm immediata, à quâ effectus oritur, & quâ mediante, mediata concurrit: ergo ut mediata sit efficax ab intrinseco, debet esse ab intrinseco efficax, causa immediata. Hæc est Gratia præveniens: ergo Gratia præveniens est ab intrinseco efficax, & prædeterminans: ergo. Discursus iste est Ioannis à Sancto Thomâ, non satis assecuti Sententiam nostram. Igitur confessio antecedente, nego consequentiam, ex latè dictis disputando de Prædestinationib[us] Divinis: nam efficacia Divinæ Intentionis, non est ex titulo inducēti consensus, ipsumque determinandi, & exequendi, sed ex titulo præsupponendi determinationem ipsius consensus, cui se plenè attemperat, ex prædirigente Scientiâ Mediâ: nihil autem simile potest ex cogitari in Gratia prævenienti, immediatè causante, & exequente consensus. Ad probationem: distinguo antecedens: nequit esse efficacior, efficaciâ determinationis, & inductionis, concedo: infallibilitatis, & præsuppositionis, nego: causa enim mediata præsupponere potest, quod ipsa immediata faceret, si ponetur: quæ essentialis præsuppositio immediatæ causæ effectus alioquin libe-

Lib. 5. à
num. 42.

Ioann. à
Sancto
Thomâ.
Lib. 7.

ri

ti repugnat.

225 Objicies tertio: In hoc statu absoluto, Petrus consentii sub auxilio A, non solum datur infallibilitas desumpta ab ipso exercitio consensu, sed alia præsupponitur desumpta à prævisione consensu sub auxilio A: ergo in hoc statu conditionato: Petrus consentiret, si vocaretur auxilio A, non solum datur infallibilitas desumpta à consensu conditionato, sed alia præsupponitur aliquid: nempe à Decreto, unde sumi debet prima infallibilitas: ergo. Concedo antecedens, in sensu nostræ Scholæ, aliam infallibilitatem præsupponentis, non in ordine determinationis, sed durationis, & directionis: & nego consequentiam: quia licet de ratione veritatis absolute sit præsuppositio conditionata: si enim Petrus consentit sub auxilio A, verum est, quod coconsentiret, si daretur auxiliu A: at de ratione veritatis conditionata, non est præsupponere aliam, maximè quoad effectus liberos, respectu quorum repugnat ulla agentis exterti prædeterminationis, & quorum est determinare sui existentiam, & omnes nexus secum ipsis, qui ex perfectione debent anticipari in Agente supremo, citra lassionem arbitrii.

226 Objicies quartò: Ut detur infallibilitas de consensu absoluto ex auxilio A, sufficit purificare conditionem auxiliij, sub quo prævisus est consensus absolutus: sed hæc cōditio non est Scientia, sed auxilium A: ergo ut detur infallibilitas, non requiritur Scientia, sed sufficit ponere auxilium A: ergo. Equivocatio potius quâm argumentum. Distinguo maiorem: sufficit quantum attinet ad hypothesim, concedo. Simpliciter sufficit, nego: sicut non sufficit positio unius partis ad ponendum totum, ni fiat presuppositio alterius partis. Sic in præfenti, præsupposita veritate conditionali, sufficit positio conditionis: quia sola illa deest: non verò quia sola illa sufficit: unde concessâ minori, negetur consequentia.

227 Objicies quinto: licet Prædestinationis antecedat ad consensus abolutum, non oblitat ipsius libertati in statu absoluto: ergo licet antecedat ad consensus conditionatum, non est cur obliteretur: ergo licet antecedat ad consensus conditionatum, non est cur obliteretur: ergo posse libertati in quovis statu: ergo po-

test antecedere ad omnem statum, & su- In Primâ mi ab ipsâ certitudo sine lecu su ad par. tract. Scientiam Mediā. Hæc objec̄tio etiam 2. de Deo oritur ex impehētratione nostræ Doctri- Providēt. nae. Concessio antecedente de antecedē- & Præ- tiā, citra vim illam determinandi, ex- finante. plicata jam fusè lib. 6. & 7. nego con- sequentiam: quia sine respectu posterio- ritatis ad statum conditionatum, non potest manere virabilis, prout oportet, ad servanda iura libertatis in utroque statu.

228 Objicies sexto: hunc concordia- modum per recusum ad Scientiam Mediā, esse novum, & Augustino propositum incognitum, & Ecclesiæ. De hoc diximus aliquid disputantes de Scientiâ Dei, & aliquid addemus tractari sequenti, ut Lib. 5. nu- palam fiat, utra Schola magis sensu sit, n. 5. cana, & antiqua, & utra, potius cum & infra Augustino sit. Negetur igitur, quod as- lib. 13. à sumitur. Vox aliqua potest esse nova; num. 127. non, Res.

S E C T I O II.

QVOMODO STET CVM LIBERTATE
Certitudo Prædestinationis, &
in manu nostra, Præ-
destinari?

229 Vides dubia duo: & utrumque Duo dubia cōcernit Prædestinationis contingentiam. Thomistæ sibi consulent; quod non est facile. Nos facilem paravimus exitum ad utramque dubium.

230 Et primi resolutio pendet ex ip-
sâ origine Certitudinis. Cum enim hæc neque veniat à prædominativa connexione Mediōrum: ea enim sunt entitativè indifferentia; neque veniat à despoticâ Decretorum efficaciâ: tota enim efficacia est per attemperationem ad Scientiam nobis liberam, & non Deo; neque veniat ab illâ suppositione inevitabili à nobis per ipsa principia, per quæ sumus, & dicimur liberi; non est unde patari possit libertati nostræ præjudicium ex summâ certitudine Prædestinationis Di-
vinæ. Hæc Concordia est fructus ex to- Ex lib. 6.
to lib. 6. & 7. colligendus, perque ea-
dem capita, per quæ directionem Scientiæ Mediæ, Prædestinationis Divinarum efficaciam, & necessitatem ad actus ho-
nestos, cum eorum libertate compagi-
mus;

In Primā ius; Prædestinationis nostræ cum liber-
par.tract. tate nostra Concordia sartatecta esse de-
2. de Deo bet, adversus Lutherum, Calvinum, &
Providēt. alios Sectarios nostri temporis, turpiter
& Præde- ratos, Prædestinationis effectum esse no-
finante. stræ libertatis interitum. Legatur Exi-
P. Suarez mius Doctor lib. 3. de Prædestinatione
cap. 9. & 10.

Resolutio secundi. 231 Secundi dubii resolutio pendet
ex Doctrinā suprà firmatā de necessitate
Prædestinationis. Vnde supponenda
sunt aliqua; & alia, quæ sunt certa, su-
peraddenda, ad questionis facilem exi-
tum. Suppono primò: Prædestinationem
sumi dupliciter, primò, ut præcisè est ef-
ficax intentio Gloriarum. Secundò: ut est
species Providentia. Prima Prædestina-
tiō dici potest, Prædestination Regularis,
& Scholastica. Secunda Augustiniana.
Terminus habes suprà à num. 23. Sup-
pono secundò: tantam esse necessitatem
Prædestinationis, etiam formalis, id est,
involventis, & dicentis intentionem
Gloriarum, ex quâ Media ad ipsam præpa-
rantur, ut implicit, aliquem reipsam sal-
vari, & non esse Prædestinatum, Præde-
stitutione etiam formalis. Hæc supposi-
tio, fuit asserta conclusio loco citato. Sup-
pono tertio: Non posse hominem habere
in manu suâ, Mediis Divinis auxiliis,
salvum fieri, seu salvari, quin eo ipso ha-
beat in manu suâ, Prædestinari, etiam
Prædestinatione formalis: quia salvum
esse, seu salvari, dividi nequit à beneficio
acciendi auxilia ex intentione formalis
Gloriarum, quam fructificant: ut loc. cit. di-
ctum est. Hæc ex ibi firmatis. Deinde

232 Certum est primò: Hominem per
auxilia Divinæ Gratiarum habere in manu
suâ affectionem Gloriarum, seu salvari,
quod est perinde. Ratio est: quia per au-
xilia Divinæ Gratiæ, habet in manu sa-
lutarem effectum, atque adeò auxilio-
rum ipsorum efficaciam, quâ decedere
potest sine peccato, & in statu justitiae;
cum autem decessus in statu justitiae, in-
separabilis sit, ex Divinâ promissione,
à Gloriarum affectione; sit, hominem per
auxilia Divinæ Gratiarum habere in manu
suâ, affectionem Gloriarum, seu salvati.
Certum est inde secundò: Cum nulli ho-
minum dæsi sufficientia ad salutem, vel
proxima, vel remota, ut explicabitur lib.
9. cum de Generalitate sufficientie ser-
mo sit, nullum esse hominem, qui pari-

gradu, non habeat in manu suâ, salvum
fieri. Certum est tertio: Prædestinationem,
prout electio est, & damnationem,
prout est destinatio ad poenam, impedi-
biles esse à quolibet hominum, vel Præ-
destinato, vel reprobo. Ratio est: quia
utraque presupponit essentialiter Scien-
tiam simpliciter ab homine evitabilem,
& quâ non presupposita, neutra fuisset.
His ita positis, sit jam

233 Conclusio generalis. Nullus est
hominum, tam ex reprobis, quâ ex
Prædestinatis, qui non habeat in manu,
esse Prædestinatum, etiam Prædestina-
tione formalis. Ratio est: Nullus est ho-
minum, qui vel proximè, vel remotè
non habeat à Divinâ Providentiâ, suffi-
cientiam ad salutem: ergo qui pari
gradu non habeat in manu, salvum fieri. Hec
patent ex presuppositis. Sed salvum fieri
est impræcindibile à Prædestinatum esse,
prædestinatione formalis: ergo nullus est
hominum, qui ex Divinâ Misericordiâ
non habeat in manu, Prædestinatum esse,
prædestinatione formalis. Omnia sunt
consectaria Doctrinæ superius præstitu-
tæ cum Suarez hoc ipso lib. à num. 23. quibus otiosum est aliquid addere.

Conclusio Generalis.

Suprà à
num. 23.

S E C T I O III.

DIFFICULTAS EMERGENS, DE DIS-
cretione Prædestinati à Reprobo,
& Salutariter consentientis
à dissentiente.

234 Ante terminos. Imprimis Termini,
Discretio sonat differentiam:
& discretio Prædestinati à Reprobo est
caput, unde ille habet infallibiliter, per-
severare finaliter, & salvari; & non, iste;
sed econtra: Consentientis salutariter à
dissentiente est caput, unde infallibiliter
habet ille Consensum; & non, iste. Deinde
Discretio potest esse in actu primo, & in
secundo: & insuper esse potest Intrinseca,
vel extrinseca. Discretio in actu primo de-
bet esse aliquid antecedens operationem,
& actum secundum, cum eisdem ita con-
nexum, ut illatio valeat: quod enim est
indifferens Prædestinato, & Reprobo;
Consentienti, & dissentienti, non disser-
nit. Discretio in actu secundo est per ip-
sam Operationem. Iam extrinseca dis-
cretio consistit in aliquo intrinseco: & in

ali-

Positio prima.

aliquo intrinseco, intrinseca. His positis
235 Censeo primò: Discretio intrin-
seca, & in actu secundo consistere nequit
formaliter nisi in actione liberâ saluta-
riter consentientis. Ratio est: Omnia
intrinseca, salutariter consentienti, præ-
ter, & ante actionem salutariter conser-
tiendi, sunt indifferentia ad dissentien-
tium, & consentientium: ergo intrinseca
discretio formaliter incipit ab actione:
nam ab aliquo, quod indifferens est, &
commune, venire formaliter nequit dis-
cretiva differentia: sed actione formaliter
sufficit ad discernendum: ergo formaliter
consistere nequit nisi in actione. Conse-
quentia bene sequuntur ex antecedente,
quod in Scholâ nostrâ, contra Thomisti-
cam modernam, certum est ex latè dis-
putatis tract. I. lib. 3. 4. & 5.

Suprà lib.
3.4. & 5.
Altera:

236 Censeo secundò: Ista intrinseca
discretio in actu secundo tota est Dei, &
tota est hominis: unde potest homo dici,
discernere se à dissentiente; & Deus dis-
cernere, Hominem. Prima pars, quod
tota sit Dei, atque adeò quod Deus dis-
cernat hominem, ostenditur: quia omne
bonum conducens ad vitam æternam, est
donum Dei, ut frequenter habet Augu-
stinus, & definitum est ab Ecclesiâ
contra Pelagium: Sed Salutaris consen-
sus, in quo formaliter stat actualis ista
Discretio, est bonum positivè conducens
ad vitam æternam: ergo est Dei Donum:
ergo. Secunda pars, quod tota sit etiam
hominis, & quod homo possit dici, se
discernere, ostenditur multipliciter. Pri-
mò ex Scripturis, exhortantibus homi-
nes, ut se separent ab injustis; & tribu-
tibus emundationem à peccatis, & pro-
gressus in virtute. Secundò ex Augu-
stino id expressè testante cap. 34. de Spiritu
& litt. ubi afferit esse propria voluntatis
consentire vocationi Dei: & acutè vocat,
Consensum, respectivè ad Creaturam,
acceptiōem Divini Doni; & respectivè
ad Deum, Donationem boni. Tertiò & à
priori: quia ea actio est à Creaturâ fe-
cūm Gratiarum determinante, & pro libito
suo se & gratiam, ceteraque Comprinci-
pia applicante ad operationem.

237 Censeo tertio: ista intrinseca
discretio, licet sit Dei & hominis, in uno
genere est solius hominis, & in altero,
solius Dei, sine præjudicio alterutrius
ad totam discretionem. Tertia pars li-
Aranda de Deo.

quet ex præcedenti asserto. Prima pars, In Primâ
juxta nostram Scholam, & omnem, evi-
par.tract. dens debet esse: quia in genere viventis,
2. de Deo & determinantis, ista discretio Providēt.
solum est hominis: non enim Deus per & Præde-
operationem Creaturæ vivit, nec mere-
finante.

Quarta:

238 Censeo quartò: licet ista intrin-
seca discretio, in genere determinativo,
sit aliquomodo Creaturæ cooperantis
Deo, & non Dei; simpliciter dicenda est,
citra determinationem, esse magis Dei,
quam Creaturæ, juxta illud Augustini de Mens Au-
Corrept. & Grat. cap. 14. magis habet in gustini.
sua potestate voluntates hominum, quam
ipſi ſuas. Ratio est primò: quia Dei sunt
Omnia & singula, quæ interveniunt in
toto negotio Discretionis, à primo adus-
que ultimum: Creaturæ verò non ita:
nam Creaturæ est agere, quod simul est
Dei: Dei verò est dare Omnia & singula,
quibus eget ad agendum Creatura, & in
ipsis ipsum etiam agere. Secundò ex in-
numeris ferè titulis, quibus Deus respi-
cit actionem salutarē Creaturæ, & facit
ſuam. Primò, intentionis specialis. Secun-
dò, ſuasionis. Tertiò, potestatis. Quartò,
Congruitatis. Quintò, Cooperationis.
Sextò, donationis, & aliis multis: unde
necessariò est magis Dei, citra determina-
tionem, quam Creaturæ determinan-
tis.

Quinta:

239 Censeo quintò: extrinseca Dis-
cretio & in actu primo (qua prima ī
discretio dicitur) aliqualiter tribui po-
test Creaturæ, simpliciter tamen est Dei
& à Deo. Ratio est: Primaria Discretio,
& quasi in actu primo est illa prima Ra-
tio, ex quâ valet illatio ad consensum
hominis præ dissensi, & ex quâ bene dis-
cernis inter Consensurum & dissensum:
sed hæc prima Ratio, licet aliqualiter
tribui possit Creaturæ consentienti, sim-
pliciter est Dei, & à Deo: ergo Primaria
hæc discretio in actu primo, Dei simplici-
ter

In Primā ter est, & à Deo, licet aliqualiter tribui par. trāct. possit Creaturæ. Major constat ex explic. 2. de Deo eatione terminorum. Minor ostenditur: Providēt, quia licet ad hujusmodi discretionem re- & Præde- quiratur & interveniat aliquid attribui- finançe. bili Creaturæ, nempe Scientia. Media (per quod patet satis prima pars asser- tionis;) tamen solius est Dei, determinantis & volentis, sequi beneficè ductum hujus Scientiæ, & ponere absolutam illationem Consensū salutariis: si enim Deus, ex speciali beneficiā, non ita veller; Omnia manebant indifferētia ad absolutam illationem: ergo Prima ratio, ex quā absolute discerni potest inter cō- sensurum & dissensurum, est simpliciter Dei, & à Deo.

Illatio prima:

240 Inferes ex his, primò: Discretionem Prædestinati à Reprobo, & salutariter Consentientis à dissentiente, Primariò sumptam, principaliter, perfectè, & integrè, tribuendam esse simpliciter soli Deo tam in actu primo, quam in actu secundo. Ratio est quia hæc attributa in discernendo Prædestinatum à Reprobo, & Salutariter operantem à non operante, nempe, Primariò, Principaliter, Perfectè, & integrè, soli Deo competere possunt. Primum: quia Dei sola determinatio, est æterna prior absoluta ratio inferens hunc Consensum, & non illum. Secundum: quia Deus est Principialis author Omnis boni salutaris. Tertium & quartum: quia solus est Deus cui debent omnia quæ in toto negotio Prædestinationis, & discretionis interjacent.

Secunda: 241 Inferes secundò: De homine, se discernere sive quoad salutariter consen- tire, sive quoad Prædestinatum esse, dici debere semper cum limitatione, & in actu secundo, modo loquendi solùm inten- dente libertatis determinationem, actio- nem, & usum: nullatenus vero excluden- te Cooperationem indivisam Dei, ejus Principalitatem, & Specialem Benefi- cientiam. Patet ex supra dictis: quæ quia aliter, ac sunt Calami, & Mentis Scholæ nostræ, sonare solent in autibus Adver- sariorum, multa congeruntur, quæ mo- dò solvemus, omisis aliquis ab

Lib. 10. à num. 100. Authoritate Scripturæ, quæ soluta dabo trāct. seq.

SECTIO IV.

DEFENDITVR DOCTRINA præcedens.

242 Objec- **O**bijicies primò: illud Pauli 1. ad Corinth. 4. Quis enim re- dis- prima ex cernit quid antea, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis. Ex quibus verbis arguitur pri- mò: Discretio tribuitur à Paulo soli Deo: ergo & intrinseca, & extrinseca est solius Dei: ergo non consistit formaliter in cō- sensu: ergo præcedit ad Consensum, in Decreto prædeterminante, & in Gratia connexivè operante: ergo homo non se ipsum discenit. Secundò: ratio Apostoli, cur discretionem tribuat Deo, est, quia homo nihil habet quod à Deo non accepit: ergo & Consensum accipit: ergo Deus donat. Sed donatio dicit connexio, nem cum existentiā doni: ergo & dona- tio. Dei cum existentiā consensū: ergo præcedit ex parte Dei cōpœxio donans Consensum: ergo & Prædetermination: ergo sine hac intelligi nequit. catholica discretio. Tertiò: Gloriarī possumus in eo, quod habemus ex nobis, ex propriā determinatione citra prædeterminationem Agentis Superioris: sed juxta Apo- stolum, de Consensu salutari gloriari non possumus: ergo quia non habemus citra Prædeterminationem Dei: ergo.

243 Respondeatur, ex loco Pauli peti Solvitur. tion posse contra nos validum argumen- tum: peti vero contra Prædeterminati- tas, ineluctabile. De primā parte, vide- ri potest Annatus disp. 3. de Scientia Me- Annatus. dia: cap. 1. nn. 12. De secundā Pater Ruiz Ruiz. de Prædestinatione disp. 34. scđt. 1. & post ipsum, Pater Ribadeneyra de Pre. Riladen. destinatione: disp. 21. cap. 2. à num. 10. Ip- se ad primam speciem argumenti: distin- guo antecedens: Discretio primaria, principalis, & integra, concedo: Dis- cretio intrinseca, & in actu secundo: sub- distinguo: in genere determinantis, ne- go: in genere Principalis Agentis & dantis omnia, concedo antecedens, & hoc sensu intelligendus est locus. Apostoli, qui negare non potest aliqualem modum in homine discernendi seipsum, co- operando Deo, & Divina Gratia, nisi ne- getur usus arbitrii. Id quod aperte tra- dit Augustinus loco & verbis citatis.

Ad

244 Ad secundam, concessis omni- bus, usque ad minorem subsumptam, eam distinguo: donatio dicit connexionem cum existentiā doni, destructivam doni, quod confert, nego: id enim ex terminis implicat: connexionem attem- peratam naturæ Doni, quod confert, concedo. Igitur connexionem attempata dono, quæ est electio Creaturæ, solūm potest esse connexionis ex suppositione libera Creaturæ, quæ Scientia Media est, quæ præludente de consensu sub conditione, Deus libetè ponens conditionem, & li- bertatem, donat ipsum consensum: & juxta mea principia, ex affectu efficaci consensū. At connexionis prædeterminans esset per se destructiva talis doni: ex in- numeris, quæ in loco concessimus. Ad tertiam, distinguo maiorem: gloriari possumus, tanquam de bono non accepto à Deo; nego: consensus enim ipse est Dei donum: tanquam de bono nostro ex do- natione Dei, concedo: & distincta econ- versio minori, nego consequentiam. Non enim prohibet sobrium gloriationem, sed docet modum, teste Bernardo Serm. de verbis Apostoli, qui præmonet: Qui glo- riatur, in Domino glorietur.

Bernard. 245 Objec- **S**olvitur: secunda: rem: esset partienda discretio, exceptivè inter Deum, & hominem, nego: par- ticipativè, concedo maiorem. Consi- tit enim, totam, si de intrinsecā sermo sit, esse Dei simul, & Hominis: imò magis Dei, quam Hominis. Et nego simili- erer minori: quia ratio cur Aposto- lus dicat, non esse volentis, neque cur- rentis, sed merentis Dei, nou est sola cooperatio, sed prærogativa dantis omnia, sibique proinde facientis debita omnia, quæ in toto negotio Prædestina- tionis, & discretionis interveniunt. Quod enim Creatura, determinare se posset, & determinet se, Dei sunt dona concatena- ta cum aliis plurimis, quæ solius Dei sunt, & non sunt volentis, neque currentis, sed Dei miseritatis. Vnde patet ad probationem.

9. Rom. 246 Augu- **A**d primam instantiam ex Au- gustino, dicitur primò, Augustinum so- lūm voluisse excludere merita respectu Gratiae, quæ homo vocatur. Secundò so- lūm voluisse dicere quod merita, ita cō- sideranda sunt, ut censeantur & sint spe- cialia Dei dona. Quid inde contra nos? Ad secundam, ea loca veritatem habent ex modo, quo misericorditer vocat Deus, & ex affectu quo vocat: nempe quomodo scit congruere, & affectu sequenti Scien- tiā de congruitate: sic enim donat agere, 10. à num. & facit, ut faciamus. Ad tertiam: major 100. est vera, si cetera sint paria: at inter Deum & hominem, imparia sunt incom- parabiliter cetera, ex supra dictis, ex qui-

Augustin. Mens.

247 Respondeatur. Distinguo majo- rem: esset partienda discretio, exceptivè inter Deum, & hominem, nego: par- ticipativè, concedo maiorem. Consi- tit enim, totam, si de intrinsecā sermo sit, esse Dei simul, & Hominis: imò magis Dei, quam Hominis. Et nego simili- erer minori: quia ratio cur Aposto- lus dicat, non esse volentis, neque cur- rentis, sed merentis Dei, nou est sola cooperatio, sed prærogativa dantis omnia, sibique proinde facientis debita omnia, quæ in toto negotio Prædestina- tionis, & discretionis interveniunt. Quod enim Creatura, determinare se posset, & determinet se, Dei sunt dona concatena- ta cum aliis plurimis, quæ solius Dei sunt, & non sunt volentis, neque currentis, sed Dei miseritatis. Vnde patet ad probationem.

248 Ad primam instantiam ex Au- gustino, dicitur primò, Augustinum so- lūm voluisse excludere merita respectu Gratiae, quæ homo vocatur. Secundò so- lūm voluisse dicere quod merita, ita cō- sideranda sunt, ut censeantur & sint spe- cialia Dei dona. Quid inde contra nos? Ad secundam, ea loca veritatem habent ex modo, quo misericorditer vocat Deus, & ex affectu quo vocat: nempe quomodo scit congruere, & affectu sequenti Scien- tiā de congruitate: sic enim donat agere, 10. à num. & facit, ut faciamus. Ad tertiam: major 100. est vera, si cetera sint paria: at inter Deum & hominem, imparia sunt incom- parabiliter cetera, ex supra dictis, ex qui-

Rrr 2

In Primā quibus stat veritas eorum textuum, quos par. tract. disputando de Auxiliante Deo, singula-
z. de Deo rius attingemus. Videatur de his omni-
Providēt. bus, & innumeris aliis Pater Ruiz ad
& Præde- miraculūm doctus disp. 27. 28. & 29. de
finante. Prædest.

Ruiz. 249 Objecies tertio: Deus suo decre-
Objecio to discernit Prædestinatum à Reprobo;
tertia: & salutariter consentientem à dissentien-
te: sed non alio decreto, quām prædeter-
minante: ergo hoc. Major patet, quia
alioquin referri non posset ad Dei vo-
luntatem, ista discretio. Probatur mi-
nor. Primi: quia si seponas Decretum
Prædeterminans, cetera sunt indifferen-
tia, & communia: Discretio autem fieri
nequit per id quod est indifferens, &
commune. Secundi: quia discretio su-
mitur à determinatione: ergo vel non
discernit Deus, vel prædeterminat. Res-
pondetur negando minorem: quia respe-
ctu Prædestinati, & salutariter consen-
tientis habet Deus speciale Decretum,
indifferens illud quidem, indifferentia,
contrapositā determinationi, non vero
contrapositā connexioni, ex præsupposi-
tā Scientiā Mediā, cui se conformat ex
animo beneficiandi, & ex modo volendi.
Vnde patet ad primam probationem mi-
noris. Ad secundam distinguo: discretio
intrinseca sumitur à determinatione vel
datā, vel elicita, concedo: discretio ex-
trinseca, subdistinguo: à determinatio-
ne, intentā, concedo: formaliter facta,
nego. Itaque discretio formalis intrinse-
ca stat in determinatione: hæc tamen de-
terminatio, licet non sit actio, quā Deus
determinet, est Dei donum ex multipli-
ci titulo. Discretio verò primaria, &
extrinseca, licet sit per respectum ad de-
terminationem, solum est connexio cum
ipsā citra ullam prædeterminationem:
quare neganda est consequentia.

Solvitur. Solvitur. Objecio quarta:
250 Objecies quartο: Inequalitas,
& discretio consentientis, & dissentien-
tis provenire nequit à causā, in quā sunt
æquales: sed consentiens, & dissentiens,
in viā Scholæ nostræ, sunt æquales quoad
Decreta, Gratiam, & actum primum:
ergo talis inegalitas, & discretio, in
viā Scholæ nostra, non est possibilis: er-
go ut possit defendi, defendi debet in-
equalitas ex parte causarum per influ-
xum, aut qualitatem prædeterminan-
tem. Distinguo majorem: provenire for-

maliter nequit; seu in genere causæ for-
malis, ab æquali causā, concedo: efficien-
ter, & in genere causæ productivæ, ne-
go majorem: & permissā minori, (falsi-
tim: nam contentiens, & dissentiens
sunt maximè inæquales in beneficio;
quod tamen, datā libertate, habet uter-
que in manu,) nego consequentiam. Hæc
enim est prærogativa Agentis liberi, se
nempe bene determinare cum eisdem
omnino principiis, quibus alter liberè
abutitur.

251 Objecies quintο: Vel qui saluta-
riter consentit, p̄t dissentiente, habet
aliquid præter consensum, vel non? Si
secundum: ergo tota discretio consistit
in ipso consensu: ergo antequam homo
se determinet, & velit consensire, non
est ultra discretio, contra Doctrinas supra-
positas. Si ergo primum: vel hoc aliquid
se habet ex parte Creaturæ, vel ex parte
Dei? Si ex parte Creaturæ; nisi cum
Semipelagianis afferatur aliquid ex par-
te naturæ, nequit hoc esse aliud, quām
Gratia ab intrinseco discretiva, id est,
prædeterminans. Si ex parte Dei, vel
est decretum prædeterminans, & habe-
tur intentum; vel specialis voluntas
benefaciens: ex quā sic arguitur: vel
ista requiritur ad consensum, vel non? Si
secundum: ergo sine ipsā stare potest dis-
cretio consentientis salutariter à dissentien-
te: ergo potest salutariter consen-
tiens discerni sine speciali beneficio. Si
ergo primum: ergo qui dissentit, non ha-
bet omnia qua requiruntur ad actu con-
sentendum: unde vertuntur contra nos
arma, quæ jecimus contra ipsos Præde-
terminantes. Hæc objecio resumit omnia,
qua contra nos ad homines jacant
Moderni Thomistæ, ex incurioso intros-
pectu, ut opinor, Scholæ Nostræ.

252 Respondeatur. Et ad primum di-
lemma dico, eum qui consentit, quoad
intrinseca, nihil aliud habere præter co-
nsensum, p̄t dissentiente: quoad extrin-
seca plurimum. Igitur quoad intrinseca,
sola disparitas est consensus: quo tamen
Deus discernit hominem, quin determi-
net, multò magis perfectè quām homo
se ipsum, se determinando, propter ra-
tiones suprapositas: ipsa enim determina-
tio, quā homo cum Deo, & Gratiā, se
determinat, & Deum, & Gratiā, est sin-
gulare Dei Donum. Quoad extrinseca,
plu-

plurimum habet non ex parte Creatu-
ræ, sed ex parte Dei etiā ipsam Creatu-
ram, nempe animum beneficiandi, affe-
ctum ponēdi auxilium ex fine ipsius con-
sensus, & effectum ita illativum consen-
sus, ut cum ipso, ex modo volēndi at-
temporato, Scientiæ Mediæ, contextus
sit. Fateor, respectu dissentientis hæc
abesse: sed absunt, ex abuso ipsius impe-
diente Deum, ut habuerit in Scientiâ

Mediā necessitatem vel non ponendi au-
xilium, vel ponendi ex speciali benefi-
cientiā: imò ita absunt, ut dissentientis sit
2. de Deo in potestate faciendi ne absuerint: ista Providēt.
enim prærequisita sunt impedibilia, vel
& Præde-
acquiribilia pro libito Creatura, ut ex-
pli-
cavit lib. 6. cum de directione
Scientiæ Mediæ. Quid his simile in Scho-
la Prædeterminante?

DISPUTATIO XXXV.

DE REPROBATIONE.

ON minus constat ex Fide Reprobatio, quām Præde- Ratio dis-
tinatio: & quoad illius constitutionem, nihil est ne-
cessitate superaddere disputatis lib. 6. & præsenti de Lib. 6. &
Providentiā in Communi, & de Prædestinatione præsent.
præsertim à num. 3. & ad punctum magis à nu. 124.
ubi Decreti Reprobativi energiam, & respectum ad

Demerita ponderavimus. Addemus tamen, methodi gratiā, aliqualem
elucidationem eorum: ne quis istam in Nobis disputationem, solitam à reli-
quis separari, desideret. Illud noto, *principaliora Difficultatum hic occur-
rentium Capita, de Voluntate Dei circa Salutem Omnium, deque effluen-
te exinde ad omnes sufficientiā generali, ac de modo ipsam singulis dis-
pensandi, supponenda ex libro sequenti; in quo singula, pro rei, apud me Lib. 9. tot.*
gravissimæ, dignitate tractabuntur.

SECTIO I.

REPROBATIONIS CONDITIO, ET RES- PECTUS AD DEMERITA.

§. I.

REPROBATIONE DIVISA, QUÆSTIO ponitur: & Opinandi varietas.

Reproba-
tio quo-
plex?

254 S

Olemnis apud Theologos Re-
probationis divisio est in Negati-
vam, & Positivam. Negativa, est omis-
sio favendi per specialem Providentiam,
quā positā, defacto, & infallibiliter Glo-
ria obtineatur. Positiva est Formalis Vo-
litio ejiciendi à Gloriā propter pecca-
tum. Huc recidunt alias vulgares expli-

cationes. Discrimen inter utramque pa-
tet. Nam Negativa, licet inferat ejec-
tionem, & exclusionem passivam à Gloriā,
non tamen imbibit Formale Decretum
excludendi, & ejiciendi, sed præcisè con-
sistit in modo Providentia, cessantis à
benefaciendo per speciales gratias, &
unicè conferentis auxilia sufficiencia, no-
lentisque alia efficacia superaddere, per
quā Gloria obtineretur. Positiva verò
hujusmodi Providentia superaddit For-
male Decretum excludendi à Regno, &
à Gloriā.

255 Notanda sunt pro tollendis
æquivocationibus aliqua. Primum, ad-
versus aliquos Scholasticos, Negativam
Reprobationem non ita dici ex purā omis-
sione Actuum Divinorum circa eum, qui
nega-

In Primā negativè dicitur reprobari. Hac enim par. tract. pura omissione libera nullibi possibilis est, 2. de Deo ut latè dicetur in tract. de Attib. Autem Provi dēt. rū: in negativā Reprobatione necessariò importari Præscientiam, & Præparatio finante. 1.2 Tract. nem Mediorum, secundūm se sufficien- de Attib. tium ad salutem: solumque dici Repro- bationem ex nolitione dandi Media alio quin efficacia, prævisa que conjungi cum Gloriā affectione: & exinde connexa consequenter cum passivā exclusione ab ipsā gloriā. Tertium: in hac nolitione dandi media alioquin efficacia, non im- portari affectum ullum erga inefficaciā, aut affectum dandi inefficacia auxilia, quia inefficacia sunt. Hujusmodi enim affectus repugnant ex latè positis lib. 6. Quartum: circa Positivam Reprobationem, multiplicitet excogitari posse eje- ctiōnem à Gloriā. Primo, in pœnam, propter peccata. Secundo, tanquam à Dono alias indebito, præcisim à culpā. Tertiū: in ostensionem justitiae suæ. Quar- tū: in specimen absoluti Dominii. Quintū: demum, antecedenter ad omnem præ- scientiam de peccatis, tam absolutam, quam conditionatam. His ita positis

Quæstio: 256 Quæstio est de positivā Reprobatione, tam de facto, quam de possibili: an nempè Deus de facto ante prævisa demerita habeat Decretum Reprobati- vum? Quod si de facto non habeat: an id sit ex naturā rei, an solum ex ipsis Dei libito, potentis alioquin aliter reprobare? Quibus annexæ sunt alia quæ- stiones, quæ juxta præexplicatos dicendi modos possunt excogitari.

Prima sententia Thomist. 257 Prima sententia tuetur, etiam de facto positivè, Deum reprobare, quos reprobat ante demerita prævisa, destinando positivè ad pœnam. Ita communiter Thomistæ, præsertim Prædeterminantes, sed nec ipsis gradiuntur unā viā: Nam eorum aliqui cum Gonet ita rem tempe- rant, ut Primum Decretum Reprobati- vum, respiciat Gloriam, à qua excludit, tanquam indebitum Beneficium: non ve- rō respiciat ejus exclusionē, ut pœnam: quam ita statuet, prævisis absolutè de- meritis. Alii consequentiū cum Godoy, Primum illud Decretum Reprobativum, etiam ponunt intentivum exclusionis à Gloriā, in pœnam, per destinationem ad consequentes pœnas damni, aut sen- sūs.

Gonet.

Godoy.

258 Secunda sententia de facto ne- gat positivam hujusmodi reprobationem haberi à Deo antecedenter ad prævisa demerita: admittit tamen haberi à Deo, posse in aliā providentiā ex fine osten- dendi justitiam suam vindicativam. Ita aliqui Nostris cum Granado, Ruiz, Granado. Arriaga, & Hizquierdo: professis ta- men, necessariò prærequiri Scientiam Arriaga. Medium de peccatis, quæ profunde neces- sitatur permittere ex vi Decreti præcon- cepti Reprobatori.

259 Tertia sententia, positivam hu- modi exclusionem à Gloriā possibi- lem admittit, etiam ante absolutè præ- visa peccata, tanquam ab indebito Be- neficio: inī & Decretum destinativum ad cruciatus alioquin æternos, etiam innocentis, in specimen Divini Dominii: ita Recentes alii, post Herize: quos do- Herize. Et protegit, sequiturque Ripalda, contra Ripalda. Bajum disp. 12. sct. 12.

260 Quarta sententia, simpliciter Quarta: impossibilem censet Positivam Reproba- tionem ante prævisa absolutè demerita: atque adeò èquè negat de facto, ac de possibili. Ita Nostrī communiter cum Patre Suarez: quoram aliqui etiam im- possibilem censent illam destinationem Innocentis ad cruciatus æternos, cum Arriagā fortiter dimicante tom. 3. disp. Arriaga. 55. sct. 3. quem Hizquierdo, Avenda- Hizquier- no, Thysius, & Muniesa sequuntur. uo.

Alii, impossibilem censent positivam Re- probationē ante demerita absolutè præ- visa: non tamen idèo tenent esse debere Muniesa. post demeritorum absolutam prævisio- nem: has enim antecessiones, & poste- rioritates inter Divinas terminationes contingentes, impossibles judicant ex indivisibilitate virtuali earundem: ita post Patrem Ludovicum de Molina Ma- Molina. gistri Doctissimi secuti Patrem Mati- num de Esparza; pejus, ac deberent, ac- Esparza. cepti à Patre Aldrete tom. 2. in primam Aldrete. partem disp. 23. sct. 1. num. 2.

§. II.

CONTROVERSIA DIRIMITVR QVOD
Posibile.

261 Prima Conclusio: Reprobatio Primæ Positiva ante prævisum omni- Conclusio. nō, id est conditionatè, & absolutè de- meriti-

meritum, & in pœnam istius, simpliciter implicat. Hac conclusio generalis, non tam respicit factum, quam possibile: & unicè contra Thomistā est. Eaque ha- bet pro se tot probationes, quæ mili- tant contra Decreta Prædeterminantia. Ulterius ostendit potest primò: quia po- sito tali Decreto antecedenter ad om- nem usum Arbitrii tam absolutum, quam conditionatum, non appetit, quomodo maneat, aut manere possit in libertate Reprobi evasio pœna, & consecutio Gio- riæ. Et ratio est evidens: quia, supposito independenter à libero arbitrio, impe- dimēto efficaci, & ineluctabili illius eva- sionis, & consecutionis: non potest esse in manu liberi arbitrii evasio, & conse- cutio: sed Decretum illud est impedimen- tum efficax, & ineluctabilē evadendi pœ- na, & consequendi gloriam, alioqui presuppositum in via Thomistica inde- penderter à libero arbitrio: ergo.

262 Ostenditur specialiter secundo: Reprobatio positiva sic habita, nece- ssariò foret procurativa peccati; amor ip- sius; & inductiva auxiliarum ineffica- cium, propter eorum inefficiaciam: quæ singula sunt planè absurdā, & milie- scantia inconvenientibus contra sine- ritatem Scripturatum, & Catholica dog- mata. Sequela vero probatur sic: Repro- batio sic habita ex objecto efficaciter vo- lito, & intento est necessitas, ut pecca- tum sit: sed necessitas, ut aliquid sit, si aliunde non præsupponitur existens, aut prævisum existere, est inductiva illius, ut patet: nam illa necessitas, ut aliquid sit, est indefectibilis in se, si semel exigitur: ergo habet vim inducendi quidquid requi- ritur ne ipsa deficitur, si aliunde non sup- ponitur existens, aut prævisum existe. Modò sic: Peccatum ita requiritur ad existentiam Positivæ Reprobationis, ut hæc esse non possit, nisi ipsum sublequa- tur: sed ipsum neque præsupponitur ex- istens ad ipsum, neque prævidetur exti- turum aliunde: ergo ea necessitas secum affert necessitatem inductivam peccati: Quomodo ergo excusari potest à pro- curatione peccati? Ab ipsis amore? Ab inefficacia voluntate? Et exinde ab incom- possibilitate cum animo serio, ne sit peccata, & ut salus æterna sit? Vide P. Avendaño latè, & plicatè hæc singula pô- derantē disp. 16. quæ de Reprob. ist. cap. 2.

Avendaño. 263 Secunda Conclusio: etiam sup- In Primā posita Scientia Media de peccatis alio- par. tract. quin conditionaliter extirris, simpliciter 2. de Deo Provi dēt. Hæc etiam est conclusio generalis, con- finante. Secunda Conclusio. Concilium Valentini sub Lotha- rio cap. 3. & Augustini: quam ita pon- derio. Quoties tuum excluditur per ter- minos de possibili: non solùm excluditur res quoad fieri, sed quoad posse: sed ab Scripturis, Concilio prædicto, & Au- gustino, Factum Positiva Reprobationis in pœnam ante prævisum abolutè pecca- tum, excluditur per terminos de possibili: ergo non solum ab ipsis excluditur ea Reprobatio quoad fieri, sed etiam quoad posse. Minor autem patet: quia tam Scriptura, quam Concilium, & Au- gustinus dant Factū motuum, ipsam Dei justitiam; Divinam Rectitudinem, & in- clinationem erga salutem, odiorumque circa peccata, & mala exinde oriunda: quæ motiva exequè militant de possibili, ac de facto. Audiatur Augustinus: 3. con- tra Julianum: cap. 18. Bonus est Deus: ju- bus est Deus; potest sine bonis meritis li- berars, quia bonus est. Non potest sine ma- lis meritis damnare, quia justus est. Pen- de motiva, exequè factū excludentia, ac possibiliteriem.

264 Ratio autem communis est effi- cax, si benè proponatur. Eam sic instruo: Positiva Reprobatio in pœnam ante prævisum absolutè peccatum est efficax, præ- tentio pœna ante prævisum absolutè peccatum: hæc Deo repugnat: ergo & illa. Minor ostendituri: Talis prætentio efficax pœna secum imbibit labem savitiae, & crudelitatis: Sed hæc Deo repugnant ex infinita Benignitate, & Bonitate: ergo & efficax illa prætentio. Major, in qua est tota difficultas, probatur multipliciter. Et primo quidem: quia sicut largitas in præmiando secum imbibit speciem libe- ralitatis: ita & labem savitiae largitas in puniendo: sicut autem prætentio præmii ante prævisa absolute merita est quædam largitas in præmiando: eur pa- riter non sit aperta largitas in puniendo prætentio pœna? Secundò: execu- tio pœna ante demeritum est crudelis, lar- gitas in puniendo, sicut executio præ-

In Primā miliante Merita, est beneficā largitas in par. tract. præmiando: ergo sicut prætentio præ-
2. de Deo mili ante absolutam prævisionem merito.
Providēt. Præd. & Præ-
st. finante. rūm est largitās in præmiante laudabili; ita prætentio pœnæ ante absolu-
tam prævisionem demeritorum est in puni-
tiente vituperabilis. Et ratio est, quia prodit intentionem, & animum punien-
di eum, quem pro eo signo non videt pœ-
næ reum.

Tertia Conclusio. 265 Tertia Conclusio: Facta semel elevatione Naturæ ad Beatitudinem, tanquam ad finem consequendum ab ipsâ, si velit, implicat in Deo Decretum positivè exclusivum ab ipsâ, etiam ut ab indebito Beneficio, ante prævisum absolutè peccarum. Ut conclusio solidè probetur, supponenda sunt ex præcedentibus duo, quæ videntur innegabilia. **Primum:** Providentiam elevativam Naturæ ad Beatitudinem, necessariò secum importare ex parte Dei seriam volitionem dispensandi Naturæ Media sufficientia ab obtentionem illius; atque adeò volitionem seriam, ut non sit ex parte Dei, quomodo Natura Beatitudinem assequatur. Hoc principium videtur evidens: quia alioquin illa destinatio, & elevatio ad Finem Beatitudinis esset otiosa, & imprudens, ex Naturæ impotentia, nisi per indebita Media juvetur, ad ejus assecutionem. Patet autem, eum, qui ex modo, quo se habet ad aliquem finem, necessitatur ponere Media sufficientia, ne desit, serio velle, quantum est ex se, ut finis sit. **Serundum:** Volitionem illam seriam, quâ Deus fertur in Beatitudinem omnium, quos ad ipsam elevat, estò permettere posse Beatitudinis inassecutionem, talē esse debere, ut Deus ex se non possit eam impedire. Hoc principium etiam est evidens ex conditione talis volitionis expensâ lib. 3. à nu. 206. & accusatiū in libro sequenti à nu. 55. Ex his 3. à num. 206. & in 266. Probatur efficaciter Conclusio: frā lib. 9. Repugnat cum seria volitione, ut alii à num. 55. quis assequatur Beatitudinem, Decretum positivè exclusivum ab ipsâ, etiam ut ab indebito beneficio, ante prævisum absolutè peccatum; sed sine seria volitione, qualē descripsi, repugnat destinatio, & elevatio Divina ad Beatitudinem: ergo cum tali destinatione, & elevatione, repugnat Decretum illud exclusivum à Beatitudine, etiam ut ab indebito Be-

neficio. Minor præsupponitur ex numero antecedenti: & consequentia est bona. Major probatur. Quia positivè exclude-
re à fine, stare non potest cum serio velle, ut finis existat, quantum in te est: plus enim præstas ex te, circa finis impeditionem, quam circa ejus existentiam: qui autem ex se plus præstat circa finis im-
peditionem, quam circa ejus existentiam, nequit habere seriam volitionem, ut fi-
nis existat.

267 Quarta Conclusio: Neque Deus potest ad ostensionem dominii sui pœnis aeternis Innocentem addicere: neque potest positivè reprobare ante prævisum absolutè peccatum in ostensionem justitiae suæ. Duas partes habet assertio. Secunda probatur ex illo principio generali, quod Finis bonitas non repurgat irrectitudinem Medii: si enim in medio detur oppositio cum aliquâ particulari virtute; non exuet eam oppositionem ex honestate prætentia virtutis alterius; atqui prædecernere pœnam ante prævisum culpam imbibit oppositione cum Clementiâ, & savitiam quandam animi præoccupantis delicta suppliciis, ut nuper dicebamus: ergo non potest honestari ex fine justitiae: ergo in ostensionem justitiae nequit Deus positivè prædecernere pœnam ante prævisum absolutè peccatum. Et ratio est: quia nequit fieri virtutis ostensio per actum qui ex oppositione cum aliâ virtute necessariò definit esse aetus Omnis Virtutis.

268 Prima pars probatur mihi, pri-
mò, ex ipsâ conditione Divini Dominii, Domini
omnium, quos ad ipsam elevat, estò per-
mittere posse Beatitudinis inassecutionem, com-
paratio ad ali-
nec exerceri possit nisi per actus plenè strum.
honestos, & nulli virtuti oppositos. Pa-
tet hujus principii veritas ex discrimine ad Nos. Nos ex Domino possumus uti re pro libito: cùm autem sphæra libiti nostri, sine lassione alieni juris, sit licitum, & illicitum ex conditione subjecti, in quo Dominum est; hinc est, quod ci-
tra injustitiam possimus exercere Domini-
num per actus jam præcipites, jam tem-
erarios, jam crudeles, jam illicitos ex aliis capitibus valde diversis. In Deo ne-
quit esse Actus Dominii, utpote ordinatisimi, actus præceps, temerarius, crudi-
elis, vel alias in honestus: quia nequit esse

esse Divinus, actus Virtuti oppositus. Atqui Innocentis aeterna Cruciatio, est actus inclemencie, savitiae, & temeritatis, ut patet in nobis, bestiolas, alioquin innocuas, minutim cruciantibus, & igne torrentibus; ergo Innocentis aeterna cruciatio nequit esse actus Divini Dominij.

269 Secundò mihi probatur: quia Naturale privilegium Innocentie vide-
tur esse favor in Principe: nec videtur rationi consona. Innocentis cruciatio, nisi ex fine meliorandi fortunam Innocentis, ut ex ipsâ Cruciatione lucidiorum Coronam obtineat: quis enim dicat rationi consonum, Principem alioquin ordinatisimum se cum Innocente velle gerere, ac si non esset Innocens, id est, ex suo jure immunis à cruciato: & gaudens quasi fôro clementiæ? Modo sic: sed in aeterna Cruciatione non est possibilis finis meliorandi fortunam Innocentis, cùm ipsa aeternitas, quæ supponitur, ob-
stet meliorationi fortunæ: ergo aeterna Innocentis cruciatio non est Possibilis Principi Ordinatisimo: ergo non est Deo possibilis, qui suminè ordinatus est Princeps. Hæc mihi sufficiunt: quæ satis intercipiant acumina Patri Ripalda loc. cit. ingeniosè disputantis.

**270 Objec-
tio prima:
Sap. 12.** 270 Objec-
tio contra primam & se-
condam Conclusionem. Primo ex Sapiet.
12. ubi dicitur, neminem debere querere à Deo de his, quos perdidit: & additur: *Ipsum, quoque, qui non debet puniri conden-
mas, exierum astimas à tua virtute.* Secundò ex Paulo Rom. 9. ubi hac habetur: *Quod si Deus volens offendere iram, & notam facere potentiam suam, ecce. ecce fines, Iustitiam, & Potentiam, ad repro-
bandum!* Tertiò: quia non est cur saltem affectu Conditionato non possit statuere Deus ante prævisum absolutè peccatum exclusionem à Gloriâ, & damnationem, nempe, si homo non decebat in gratiâ. Reponit detur. Ad primum: dici quidem optimè non esse querendum à Deo de his, quos perdidit, quia causa perditio-
nis in suis cuique flagitiis patet. Ad verba, quæ superadduntur, dico ea pro nobis esse juxta codices emendatos Iusti Sixti Quinti: sic enim habent: *Ipsum quoque qui non debet puniri condemnare, exterum, id est, absonum, astimas à tua virtute.* Ecce sententiam nostram. Ad se-
cundum dico, sensum Apostoli esse, Deum

patienter sustinere eos, quos suis vitiis, In Primâ & impenitentibus cordibus videt effici par. tract. vasa iræ: in quos demum vult ostendere 2. de Deo iram, & notam facere potentiam suam, Providēt. non quidē ante prævisa delicta, sed quia & Ræ-
pæ-
sūtante. patienter sustinere eos, quos suis vitiis, In Primâ & impenitentibus cordibus videt effici par. tract. vasa iræ: in quos demum vult ostendere 2. de Deo iram, & notam facere potentiam suam, Providēt. non quidē ante prævisa delicta, sed quia & Ræ-
pæ-
sūtante.

**271 Objec-
tio secunda:** Objetio contra tertiam Conclusionem. Quia Deus ex se, & indepen-
denter ab ullâ suppositione, potest nega-
re quod alias indebitum est: sed gloria est indebita, etiam ex suppositione ele-
vationis: ergo potest Deus habere Decre-
tum positivè exclusivum ab ipsâ, inde-
pendenter ab ullâ suppositione. Respon-
detur. Distinguo maiorem: si non sup-
ponatur aliqua conditio impediens, con-
cedo: si supponatur, nego: & concessâ:
minor: nego consequiam: quia con-
ditio elevationis, licet non faciat debi-
ta, Gloriam, impedit, ut cum ipsâ com-
ponat Deus, ipsius Glorie impeditio-
nem, quantum est ex parte ipsius Dei.
Vide num. 265.

**272 Objec-
tio tertia:** Objetio contra quartam Conclusionem primò: Potest Deus annihilare Innocentem: ergo & aeternum crucia-
re. Secundò: Pejor est status peccati; quæm
cruciatus aeternus: sed potest Deus aeternum relinqueret statum peccati: ergo &
cruciatum aeternum innocentis. Tertiò: quia Deus possibilis est modus; quo &
innocentem aeternum cruciet, eumque
preservet à rabie, imò & ab impati-
tiâ: & voluntati suæ conformem. Quar-
to: quia Deus, utpote absolutissimus
Dominus, non est cur non possit crucia-
re in aeternum, etiam Innocentem? Ref-
pondetur. Ad primum: admissò ante-
cedente, rebus secundum se inspectis, &
exclusâ suppositione imbibente Promis-
sionem in oppositum, nego consequiam:
quia annihilationis non est tormentum; ut cruciatus est. Ad secundum, con-
cessis præmissis, nego etiam consequiam:
quia status culpi latihalis secum
affert indignitatem, ut remittatur. Ad
tertium, admissò quod supponitur, nege-
tur quod subinfertur ex doctrinâ numeri
169. Ad quartum satis est dictum numeri
168.

**Objec-
tio quarta:** Solvitur. Ad quartum satis est dictum numeri 168.

Aranda de Deo.

Primā
par. tract.
2. de Deo CONTROVERSA DIRIMITVR QVOAD
Providēt.
& Præ-
stinante.

§. III.

273 Conclusio prima: Neque Deus reprobatur positivè ante peccata absolute prævisa: nec post: imò nec potest ante, nec post, antecessione vel subsecutione positiva, reprobat. Hæc conclusio, terminis explicatis, nullam habet specialem difficultatem: Nititur enim in doctrinā speciali, negante Terminatio- num liberarum de facto denominantium distinctionem, & divisibilitatem virtuale. Cūm autem positiva antecessio Prævisionis absolute ad Decretum Reprobativū: & istius subsecutio positiva ad illam, aliquam intrinsecam imbibat virtualem distinctionem: negatā semel inter liberas terminaciones de facto denominantes omni distinctione, sit, Decretum Reprobativū esse non posse positivè priorem, nec posteriorem absolutā prævisione peccatorum.

274 Secunda Conclusio: nihilominus rectè dici potest, & dici debet, neminem à Deo positivè reprobari, nisi post absolute prævisa-peccata. Sic loquimur, & sentimus cum Cœilio Valentino, & Sanctis Patribus absolute pronuntiantibus, Deum homines non damnare, nisi quasi coactum à culpis ipsorum, nolleque ipsorum mortem, nec in eorum perditione delectari. Et ratio est: quia, ut Deus simpliciter dicitur, positivè reprobare post absolute prævisa demerita, & nō antè; nō requiritur positiva præcessio Prævisionis absolute demeritorum ad Decretum reprobativum, sed sufficit in Decrēto, & in Prævisione talis energia, & modus habendi se, ut Deum indicent, & reipsa faciant, potius reprobantem: quia delicta prævidet, quām prævidentem delicta, quia reprobatur: Atqui sine ullā virtuali distinctione inter Decretum, & prævisionem componi hæc possunt, & reipsa componuntur: ergo sine ullā virtuali distinctione inter Decretum Reprobativum, & præscientiam absolute demeritorum, atque adeò sine ullā positivā antecessione, vel subsecutione inter ipsos actus, rectè dici potest, & dici debet. Neninam à Deo positivè reprobari, nisi post absolute prævisa peccata.

275 Tota vis rationis stat in veritate præmissarum. Et major est evidens: nam si h̄e ullā distinctione intrinsecā inter actus necessarios Dei, intelligendi, & volendi, dicimus Deum velle, quia præconoscit, & non econtra: ly præ significante directionem, & energiam actuum, & tendentiarum: & similiter sine ullā distinctione intrinsecā inter tendentiam ad objectum formale, & ad objectum matēriale, rectè dicimus, amari objectum matēriale, quia datur amor circa formale: ly quia non significante positivam præcessionem amoris ad amorem, sed energiam actus, potius æquivalentis ex modo tendendi, & imitantis complexum amoris, quo um alter oriatur ab altero, quām econtra.

276 Probatur jam minor. Nam imprimis ad directionem, non requiratur intrinseca virtualis distinctio inter formalitatem dirigentem, & inter formalitatem directam, ut nuper constitit: & latè vidimus lib. I. à num. 174. Deinde, ut insinuavi suprà num. 124. circa de- merita, & circa poenam se habet Deus, modo planè diverso, ac circa Gloriam, & circa merita. Circa Gloriam, & circa Merita, sic se habet, ut ostendat in modo tendendi esse pariter dona ipsius, & Gloriam, & Merita, seque causam Meritorum, & Gloriarum: unde relucet in eo illo modo Divino respiciendi Merita, & Gloriam, Divina Voluntas potius, quām Intellectus: Volitio, potius, quām Præscientia: atque adeò Divina causalitas penes utrumque. Circa Poenam, & Demerita se gerit diversimodè. Nam ex modo respiciendi, nullum miscer, nec misere potest effectum circa peccata, nec poenam eligit, nisi propter ipsa peccata, quæ alioquin vult ne forent; unde poena vult, quasi coactus à peccatis, quæ ponuntur à Creaturis, alioquin absteritis ab eorum commissione penas, per consilia, per præcepta. Vnde cùm in isto modo se habendi circa poenam, solum sit volitio, ex motivo, quod Deus alicuius serio nollet habere, inde est, in eo modo respiciendi, potius Præscientiam præmovere quam volitionem; potius intellectum, quam voluntatem: atque rectè dici posse ac debere, Deum reprobare quasi coactum, & post peccata absolute prævisa.

Ter-

277 Tertia Conclusio: ly post, dum dicimus, Deum reprobare post absolute prævisa demerita, unicè sonat energiam, & modum, per quā Deus se exercet circa demerita, & poenam, planè diversa, ab energiâ, & modo, quibus se exercet circa merita, & gloriam. Patet ex præcedentib: nam ly post, significare non potest ullam antecessionem, vel subsecutionem intrinsecam, sed modum respiendi poenam, exclusum affectus circa motivum illius, & præcisè insinuativum affectus erga illam ex, & in suppositione non gratâ Deo: secūs ac se gerit Deus, propter illud peccatum, quo quis decedit, sive multiplex sit, sive unicum, sive sit Personale, sive solum Originale: ergo Reprobationis Positivæ causa, solum est Mortale peccatum, quo quis decedit, quod illud cumque sit.

promissione tenetur, nec ullo pacto, fru- In Primā stra recurritur ad alia motiva, præter- par. tract. quām ad investigabilem arcanitatem ju- 2. de Deo dicatorum Dei. Propriet.

280 Secunda Conclusio: Reproba- & Præde- tionis Positivæ solum est causa, Pecca- stinante. tum Mortale, quo quis decedit, sive Ori- Et Positi- ginale sit, sive Actuale, sive utrumque. Ratio est: quia causa Reprobationis Positivæ ea est, & dicitur propter quam fett Deus Sententiam æternā damnationis: sed sententiam hujusmodi, Deus fett propter illud peccatum, quo quis dece- dit, sive multiplex sit, sive unicum, sive sit Personale, sive solum Originale: ergo Reprobationis Positivæ causa, solum est Mortale peccatum, quo quis decedit, quod illud cumque sit.

Dubium
speciale.REPROBATIONIS CAUSÆ, ET EFFE-
CTUS: ubi de numero Reprorum.

278 Triplum, ut vides, questionem amplectitur Titulus. Vide, si placet, singulas lato circuitu pertractatas, in Montoya, & Avendaño. Ipse a causis incipio, præ oculis habitâ distinctione Reprobationis duplicitis, Negativæ, & positivæ, de quibus num. 251.

Causæ Re-
probatio-
nis Negati-
væ.

279 Prima Conclusio: Reprobationis negativæ causa plerumque est peccatum originale: frequentius vero, inscrutabile judicium Dei. Probatur prima pars, quæ videtur esse Prospeti, & Augustini, locis à Petavio citatis: quia Peccatum Originale est ratio sufficiens moveare Deum, ne velit benefacere per efficacia auxilia, & ut velit permettere peccata, quæ fortè alias non permisisset. Quod facit illa Doctrina, quam in Opere de Incarnatione tenuimus cum Martinono, nempè, nulla fore peccata permittenda, si diutiū perseverasset Adamus in Innocentiū statu. Secunda pars probatur. Quia licet Originale sit Deo sufficiens ratio, ne velit conferre auxilia efficacia, potissimum tamen reduci id debet ad inscrutabilia judicia Dei. Tum quia Originale Peccatum, est malum commune: & cessa- tio ista à benefaciendo non est ita generalis: cur ergo his potius, quām illis æquè infectis originali, benefacere desiit Deus? Ecce judicia Dei inscrutabili! Tum etiam: quia, in his, quæ sunt unicè misericordis Dei, & ad quæ neque

Martinon
De Incarn
lib. 3. disp
2. à num.
220.

Scripturæ: De propitiatio peccato noli esse sine metu.

282 Tertia Conclusio: & circa Reprobationis effectus unica, sit: sed trinimbris: Effectus Reprobationis, solum est, Itus. in Parvulis poena damni: in Adultis, poena damni, & sensus: nunquam vero peccatum, nec peccati missio. Prima pars probatur: quia Poena damni infligitur Parvulis à Deo, ut à Indice, ex decreto Reprobationis. Secunda probatur: quia similiter Adultis infligitur poena damni, & sensus. Tertia probatur, imprimis quoad peccatum, quia peccatum in nulla suppositione esse potest à Deo, nec effectus Dei, etiam ut reprobantis. Deinde, quoad permissionem

Sss 2 (quod

In Prima (quod difficilis est,) quia ut aliquid par. tract. sit, & dicatur effectus Reprobationis, de-
2. de Deo bet esse ex intentione Dei, quā repro-
Providēt. bant, & quia reprobantis: sed permis-
et Præde- sio peccati non ita est à Deo: ergo nec
stinate. est, nec dici potest effectus reproba-
tionis. Minor probatur: Nam Deus, estò
liberè peccata permittat, nāquam per-
mitit ex fine reprobandi, nec ex fine nō
eligiendi ad gloriam: istæ enim intentiones non quadrant cum Divina. Inclina-
tionem, ut omnes gloriam asequamur.

Dubium alterum. 283 Rogant hic aliqui, an fabita mors, aut mors ex ictu fulminis, simili-
ve accidenti, aut amentia, vel iudicatio, & consequens impenitentia dici possint, & sint effectus Reprobationis. Ego pro aliquo casu extraordinario affirmo: or-
dinariè tamen loquendo, negādum reor. Hoc secundum: quia nulli Deus negat sufficientiam, ut sajtem obtineat, sa-
xariter resipicendo, si velit, ut libro se-
quenti dicetur. Primum: quia potest Deus propter peccatum accelerare mortem, & ipsum amentiam vel physicā, vel mortali-
fic velle punire, ut pena reprobationis incipiat ab his ipsis accidentibus, de qui-
bus quæstio loquitur.

An plures. 284 In fine rogas: an Prædestinari
Prædesti- fint plures, quā Reprobi? Ambigua, &
nati, quā ardua quæstio, de quā increpati sunt olim
Reprobi? à Christo Domino Apostoli in Evange-
lio. Censeo primò: Id ex solā revelatio-
ne Dei posse certò cognosci; nam id per-
tinet ad arcana Divinitatis: licet enim ex moribus Humani generis colligi pos-
sit aliqua conjectura: certitudo haberi non potest. Censeo secundò: ex Angelis
plures sūisse Prædestinatos, quā Repro-

bos. Ratio sumitur ex Apocalypsis 12. ubi Apocalyp-
teria pars stellarum, nempe Angelorum, 12.

rapta dicitur caudā Draconis. Censeo ter-
tiò: ex hominibus plures esse Reprobus,

quā Prædestinatos. Ratio, generaliter
sic loquendo, sumitur ex Infidelium, &

Hæretorum multitudine, quā demum
adjuncta pravis Fidelium moribus, facile
suadet, loquendo generaliter, ex Homi-
nibus plures perdi, quam prædestinari.

285 Censeo quartò: ex Fidelibus tam
pauculis, quam adultis, plures prædesti-
nari, quam perdi. Videndus de hac asser-
tione Montoya disp. 54 de Prædest. Ratio Montoya.

mihi est, ex multitudine parvulorum, qui
suscepto baptismate rapiuntur ante annos
discretionis: quā multitudo tanta est, ut
numerum omnium Adulterorum fortè adae-
quet; aut sātem tanta, ut exiguum Adul-
torum partem requirat, ut aequet.

286 Censeo, demum cum Suarez,
Granado, & Eminentissimo Sfortiā Car-
dinali Palavicino, etiam ex Fidelibus
Adultis plures esse Prædestinatos, quam

Reprobus. Itame pī sentire cogit sum-
ma Dei benignitas, & patientia, nec vo-
care cessantis, nec cessantis benefacere,

temporibus præfertim opportunis, emol-
liendo sic pro suā misericordia, ingratā,
& lapidea Hominum corda, & colligen-
do pro suā benignitate fructum Redemp-

tionis Filii sui in his, qui gloriati sunt
habere tales & tantum Redemptorem. Sed
ingratitudo, quā vivimus, respon-
demusque misericordiis Domini, jure

debet ingenerare formidinem: ut cum
timore, & tremore nostram salutem
operemur, ut monet Apostolus

ad Philippenses.

Ad Phi-
lipenses.

In Prima
par. tract.
2. de Deo
Providēt.
et Præde-
stinate.

LIBER NONVS

DEVS GENERALITER PROVIDENS, ET
*Benefaciens: seu de Generali Providentia
Divina Beneficentia.*

RÆCEDENTIBVS de Deo Provi-
dente, & Prædestinante Controver-
siis annexi necessariò debuit ista
Dissertatio, quā viam aperiat sequē-
ti Tractatui de Auxiliante Deo.
Tùm quia ex modò discutiendis, &
stabilendis, faciendo gradum indidē
ad considerationem Auxiliorum, per quæ benefacit Deus,
accipient præjectæ Doctrinæ suum quasi complementum
& ornamentum: Tùm quia præsens de Generalitatæ Divi-
næ Beneficiæ punctum, plures, easque graves juxtā, ac
utiles Quæstiones amplectitur, quæ aliò importunè rejice-
rentur, ut ex ipsarum discussione constabit. Quia tamen
Beneficiæ Generalis Divinæ tam erga Prædestinatos,
quam erga Reprobus, vastæ molis negotium est, ut est vi-
dere apud Doctorem Eximium part. 2. de Gratia: lib. 4. P. Suarez.
ferè toto, & apud Patrem Didacum Ruiz de Montoyà de P. Móroy.
Prædestinatione à disp. 39. opus est methodo, plurima pau-
cis fortasse, sine claritatis dispendio, complexura.

Libri pra-
sentis Sco-
pus.

In Primā
par.tract.
2. de Deo
Providēt.
et Præde-
stinante.

DISPUTATIO XXXVI.

OSTENDITVR GENERALITAS DIVINÆ
Beneficentia quoad Creationem.

Materia
distribu-
tio.

GENERALITATEM Divinæ Beneficiæ, circa substantias intellectuales, quas Beneficentia Dei, ejusque Prædestinatio respicit, contineri video penè tria. **Primum** est, existentia: quò reducuntur Beneficia Creationis, & Conservationis. **Secunda** est, Finis Creaturæ Rationali à sgo conditore præfixus: quò spectat Beneficium elevationis ad Beatitudinem. **Tertium** est, Media, quibus Deus eam instruit ad præfixi finis consecutionem: quò pertinent graves difficultates de Generalitate sufficientiae, de sensu Communis Axiomatis: *Facienti quod est in se, &c.* de collatione auxiliorum inefficacium, in circumstantiâ prævila inefficacia, nec retardantis collationem, nec impedientis Beneficium, & aliae similes. Si quoad *hæc tria*, nempe, *quoad existentiam, quoad finem, & quoad Media*, ostendatur Deus tam erga Prædestinatos, quam erga Reprobos universaliter Benefaciens, *Obstuctum erit os loquentium iniqua, & sole clarior illucesceret Beneficentia Generalis Divinæ Providentie*: *juxta illud: Suavis Dominus universis, & miserationes ejus super omnia opera ejus. Incipio ab Existentiâ & Creatione.*

Psalm.62.
Psal. 144.

S E C T I O I.

RATIO VERITATIS PROPOSITÆ.

3 **E**xistentiam, Creationem, & Conservationem esse singulis creaturis per se beneficas, res est facilis, & omnino certa. **Primò:** Quod habenti est bonum, & citra injuriam alioqui negabile, est ipsi beneficium; sed Existere, Creari, & Conservari est singulis Creaturis bonum, & citra injuriam alioqui negabile: ergo est etiam beneficium. Major patet ex descriptione Beneficii: *Aetio Benevolæ, gaudium tribuens accipienti.* Minor est etiam evidens quoad partem utramque quoad primam: quia singulæ Creaturæ innatè appetunt conservacionem sui, & innatè refugiunt sui interitum: ergo existere, creari, & conservari est ipsis bonum: nequé enim appetitus illæ innatus est frustra, nequé deordinatus. Quoad secundam: quia Deus ex supremo Dominio jushabet Vitæ, & Mortis ad esse, vel non esse rerum.

4 Secundò: quia Deus res producit,

& creat actione Benevolæ: ergo beneficiendo: ergo existere; crearique est ipsis beneficium. Consequentiæ patent, & antecedens constat: quia eas producit, & creat ex vi dilectionis, juxta illud: *Sapientiæ II. Diligis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti.* Vnde sic arguitur: Qui operatur, non ex odio, sed ex amore, operando beneficit; sed Deus producendo, & creando, operatur, non ex odio, sed ex amore, ut habetur loc. cit. *Sapientiæ:* ergo operando beneficit. Major ex eo patet: quòd amor est activus ex se in bonum ejus, in quem est amor: ergo amor, ex quo Deus res producit, & creat, ex se zelat bonum earundem rerum: ergo.

5 Tertiò: quia si Existere, Creari, & conservari non esset singulis beneficium, per se, posset aliqua Creatura excusari à debito gratitudinis, & actione gratiarum erga conditorem: nam gratitudo, & gratiarum actione unicè respondent accepto Beneficio: sed id nequit dici: ergo existere, creari, & conservari, manifestum est esse singulis Beneficium.

In-

Disp.46. Generalis Beneficentia quoad Creationem. sect. 2. 695

6 **I**nfero dico, in quibus offendit solet, & quæ argumentorum solutione, & infra disputandis clariora fient. **Primum** est: Creatio, & Conservatio, etiam si adjunctæ permissioni peccati, sunt & manent Beneficium accipienti. **Ratio est.** **Primò:** Nam alicui Prædestinatis, v.g. Divo Petro, & aliis, quibus permisum peccatum est, non fuisset Beneficium, existere, & creari; majusque eis bonum fuisset non existere ne peccasset, quam extitisse, & esse conditos cum permissione peccati: quod, teste Montoya, procul est à mente omnium Theologorum.

7 **S**ecundò & à priori: quia licet peccatum sit majus malum, quam sit bonum, existere, & creari; tamen peccatum non est malum oriundum ex bonis Creationis, usque eorum, quatenus à conditore collatis, & provenientibus, sed ex abuso solo accipientis: abusus autem accipientis donum, nequit obstat beneficiæ largitoris. Tum quia peccatum, licet sit majus malum morale, minus nocet Creaturæ, quam proficit actus meritiorii ad quos Conditor vocat: & consequenter eligibilior est homini spes acquirendi summum Bonum per actus suos, quam sit ineligible periculum amittendi per suos actus peccaminosos, ut infra pôderabo. Tum demum quia licet peccatum esse majus malum, quam sit bonum existere; reddit complexum ex existentiâ, & ex peccato majus malum, quam simpliciter non existere, vel annihilari, at ita reddit majus malum respectivè ad electionem liberam Creaturæ, obligatæ, ut malit potius annihilari, (si detur optio) quam existere cum peccato: quia tenetur omnia bona postponere ne Deum offendat: at respectivè ad Conditorem justè permittentem, & ea quæ creaturæ accipit à Conditore, non reddit malum: cùm à Deo nihil malum accipiat, sed vires fugiendi ab ipso malo: ergo ex permissione peccati nequit Creatio amittere rationem Beneficii.

8 **S**ecundum: Creatio, & conservatio, distinguuntur major: Cui melius fuisset non nasci, quam nasci; attentis præcisè iis quæ illi proveniunt à suo principio, & causâ suæ nativitatis: concedo. Attentis iis quæ superaddit ingratitudo ex abuso bonorum, quam nativitas attulit, nego: & in eo sensu intelligenda est minor. Itaque ratio Beneficii non debet expellere

ne à priori à num. 24. magis elucidantur. In Primâ dâ; quia præterquam quod Reprobatio par. tract. non oritur ex bonis Dei, ut est evidens, 2. de Deo nec est à Deo intèta per se in ipsis etiam Providet. Reprobis præponderat spes ad summum & Prædestinatum, periculo amittendi ipsum businante. num; item finis ad quem Conditor eos Infra à primariò destinat, malo quo punit: ergo num. 24. inspectis iis quibus etiam Deus reprobos instruit, ad eorū creationem, eligibilius ipfis est Creatio, quam non creatio. Quod si ipsi abuti velint denis Conditoris, culpa Beneficiarii ingratia non est cur obstat sinceritatì Benefactoris.

S E C T I O II.

OCCURRIT ALIQUIBVS OBJECTIONIBVS.

9 **O**bijcties primò. Cui melius fuisset *Objectione prima:* non nasci, quam nasci, is nullum beneficium accipit in nascendo: sed hujusmodi sunt omnes Reprobi, juxta illud Christi Domini de Iudâ: *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille:* ergo Reprobi saltem nullum accipiunt beneficium in nascendo: non ergo tam universalis, ut assertum est, Beneficentia Dei. Major patet: quia de ratione Beneficii est, ut bonum pôderetur privationi. Confitatur. De ratione Beneficii est, ut non conferatur rationabiliter invito, id est, non acceptaturo, neceletaro; si detur optione: Sed nullus ex Reprobis, si daretur optio, rationabiliter eligeret seriè creationis, deducentis ad inferos: ergo Reprobis nullum Deus Beneficium confert in eâ serie creationis annexæ reprobationi. Major constat ex terminis. Et ostenditur minor: quia nemo prudens eligit; nec potest rationabiliter eligere inimicitiam Dei; aut infelicitatem aeternam: ergo neque feriem rerum, cui sciret annexas eam inimicitiam, & eam infelicitatem aeternam.

Respondetur. Ad argumentum *Solutur.* distinguuntur major: Cui melius fuisset non nasci, quam nasci; attentis præcisè iis quæ illi proveniunt à suo principio, & causâ suæ nativitatis: concedo. Attentis iis quæ superaddit ingratitudo ex abuso bonorum, quam nativitas attulit, nego: & in eo sensu intelligenda est minor. Itaque ratio Beneficii non debet expellere

etare

In Primā Etate usum liberum accipientis, penes ea par. tract. dona quæ à Benefactoris manu, & bono 2. de Deo animo fluunt, ut vel ex accedenti bono Providet. usu, bona sortiantur rationem Beneficii, & Præde- vel ex ingrato processu amittant: esset id absurdissimum, & valde præposterum: esset enim per ingratitudinem velle excusari à debito gratitudinis, extinguendo beneficium. Stet ergo, rationem Beneficii censenda in esse penes ea quæ à largitoris voluntate, & actione proveniunt, quidquid sit de his, quæ à Beneficiarii abuso superveniunt. Penes hac autem, quæ à Deo veniunt, melius est Reprobo nasci, quam non nasci. Iudæ fuisse non nasci melius, non ratione rei accepta, sed ratione voluntariae suæ damnificationis, mediâ culpâ; cuius ipse solus author fuit.

11 Ad confirmationem, concessâ majori, rebus præcisè spectatis, prout à Benefactore proveniunt: Distinguo minorem: Nullus ex Reprobis eligeret eam seriem creationis, prout à cōditore provenientem, nego: prout adjunctam voluntario nōcumento, quod beneficio superaddit: subdistinguo: nullus eligeret ex ineligibilitate creationis, nego: ex obligatione fugiendi ab omni affectu erga peccatum, cunctedo, & nego consequentiā. Itaque in serie creationis adjunctâ reprobationi, duo sunt valde independentia. Primum: ea bona, quæ à conditoris reprobiunt cum adjunctâ obligatione, & viribus ut præcaveatur omne malum tam culpe, quam pœnae, & simul cum spe adipiscendi summum bonum. Secundum. Ea mala, quæ voluntas Reprobi superaddit bonis à Deo collatis, quæ mala solum Reprobi superveniunt illis bonis. Igitur Reprobis eligere potest, & gratificari debet eam bonorum seriem, utpote sibi proficiam, & bonam, eamque separare à malo voluntario culpe, & consequentis pœnae: nam in eâ, & ex eâ bonorum serie nihil est mali: at, datâ optione, circa eam seriem bonorum prout adjunctam peraccidens malis culpe, & pœnae, tenemur eligere non existere potius, quam existere cum iis malis. Hæc tamen obligatio prælegendi non existentiam, non indicat desiderium beneficii in serie creationis, sed omnimodam ineligibilitatem voluntariam offensæ Divinæ, in quâ aliquo affe-

ctu raperetur, qui datâ optione maller existere cum certitudine offensa securare, quam non existere. Quare mala culpe, & pœnae, ex abuso ipsius Beneficii adjunctâ Creationi, nequeunt obstarre Benefactori, ne, justè permisis illis malis, quæ vitare non debet, simpliciter creando benefaciat. Instabis, &

12 Objicies secundò: Licet malum culpe sit malum uticè voluntarium Reppobi, & voluntariè ab ipso supetadditum bono creationis, præponderat tamen ipsi bono creationis, & ceteris bonis, quæ creatura sperare posset ex serie creationis: *Quid enim prodest homini, &c.* Ergo creans hominem Deus cum prænotitiâ tanti mali, evacuat omnem illam rationem boni, quam series creationis importat. Quis enim dicendus est benefacere, qui dat bonum quod præscit fore in ruinam majoris incomparabiliter mali, undecumque provenientis? Confirmatur primò: quia saltem, licet præcisè creando benefaciat Deus Reprobo, non appetit quomodo ipsi melius esse possit creari, quam non creari: Ratio est: quia si creatio illi esset melior, quam non creatio, esset ratione potestatis, & spei, quas à Deo accipit, fugiendi à malo, & assequendi summum Bonum. Sed hæc potestas, & spes neque præponderat malo in quod incurret, neque periculo ipsum incurredi, quod habet: ergo nullo ex latere potest esse Reprobo melius creari, quam non creari: ergo neque potest ipsi dici beneficia creatio. Consequentiae patent. Et minor probat: quia spes, & potestas comparatur cum periculo, sicut bonum speratum cum imminenti mali: at malum imminens est incomparabiliter majus sperato bono: ergo. Confirmatur secundò: quia quantumvis spes ista sit major periculo mali imminentis, at malum est incomparabiliter majus omnibus bonis, circa quæ datur spes: ergo permisso mali incomparabiliter majoris, & ferè summi, dum confertur bonum, corruptit respectu accipientis, omnem astimabilitatem boni, quod accipit: ergo & rationem beneficii. Consequentis ratio est: nam de ratione beneficii est præponderantia boni quod cōfertur, omnibus undecumque consideratis.

13 Respondetur, advertendo doctrinam maximè notandam in præsenti, ex

pa-

Solvitur.

Objectio
secunda:

P. Espanz Patre Espanzâ, qui duplē rationem Nota Do- malitiae considerat in peccato. Altera est Erinam. purè moralis, & in linea turpis, & inhonesti, respectivè ad objectum, quod contemnit, & offendit: altera est quasi physica, & in linea nocivi, & incommodi, relatè ad subjectum, cui consequenter signit incommoda pœnae. Inter has rationes malitiae est magna diversitas, factâ comparatione cum bonis quæ à Deo recipimus, & considerato modo quo contingunt in Peccatore.

14 Imprimis certum est peccatum in ratione turpis, & inhonesti præpondere ratiōnē omni bono, quod accipit à Deo pura creatura: nihil est enim in toto cumulo bonitatis finitæ, quod ipsam creaturam possit reddere æquè bonam, & placenter Deo, ac reddit ipsam displicentem, & malam unica tantum offensa lethalis, ut De Incarn. dictum est disputando de Incarnatione. Ve- lib. 2. disp rum hæc linea malitiae duo habet. Pri- 3. à num. mum: posse honeste, ac justè permitti à 276. Conditore, tūm ratione boni regiminis: tūm quia alioqui non posset existere, ut Et supra notatum est lib. 6. num. 5. Secundum: uni- lib. 6. à cè existere ex causalitate, determinatio- num. 5. ne, & in fluxu ipsius creaturæ: quin Deus, ullumve ejus donum provocet, seu inclinet ad existentiam tanti mali: imò cōtrà pugnantibus donis Dei, Deoque per ipsa peccatorem avocante & retrahente. Quare si peccatum existit, existit quidem resistendo inclinationi Dei, donisque Divinis eō collatis, ne peccatum esset.

Actus Bo- 15 Deinde mihi est etiam certum xi, & Ma- peccatum in linea nocentis, & incommodi, li compa- nego antecedens: in linea turpis, & in- modi minus esse malum, quam actus bo- rantr in ni, ad quos Creaturam Conditor inclinat ratione & vocat. Et ratio est: quia possessio Sū- Nocentis, mi Boni, quam fructificant actus meritorii, & ad quam elevavit Conditor sub- stantias rationales, incomparabiliter ex- cessu præpoderat privationi ipsius Summi Boni, quā patiatur damnati ratione peccati. Major enim est felicitas gloriae, obtenta per meritum, quam infelicitas pœnae inficta demeritis: unde recte colligit Pater Lessius lib. 2. de Summo Bono: cap. 27. num. 147. Deum, non esse summum Reproborum malum, ut est summum Bonum Beatorum. Sed de hac ratione ejusque fundamento disputatione sequenti: Infer exinde spem adipisciendi Beatitudinem esse eligibilem, periculo ipsam

Leonard. Lessius. Aranda de Deo,

mittendi, collatis spe, & periculo pœ- In Primā nes suos præcisè terminos, qui speran- par. tract. tur, vel timentur.

16 Tertiò: ex his nascitur clara de- monstratio Divinæ Beneficentiae quoad G. Præde- omnes, & singulas Substantias rationa- finante. Nam ad statuendam rationem be- Divinæ Beneficii, ex parte Dei, consideranda sunt bona quæ recipimus ex ejus Providen- tiâ, & comparanda cum malis quæ ex ip- sâ nascuntur quatenus petmissivâ pec- catorum. In eâ Bonorum linea sunt omnia bona, quæ sunt in nobis tām in ordine naturæ, quam in ordine gratiæ, ita ut ipsi actus meritorii nostri sint dona ipsius Dei; & insuper ex Dei seriâ volun- tate, quārum in se est, involvitur quoad omnes Substantias rationales possesso- Summi Boni. In linea mali solū sunt mala pœnae; nam mala culpe non ve- niunt, neque contingunt ex dispositione Divinæ Providentiae, sed ex vitio Creaturæ abutentis acceptis bonis. Imò ipsa mala pœnae sunt quasi coadūt ratione pec- catorum, à quibus seriò creaturam suam avocat Deus. Cū igitur Bona, quæ Deus confert, & ad quæ vocat, præponderent malis, quæ infligit adhuc in pœnam: & aliunde quantum in se est, impedian- mali ipsum peccati, quod solū peccatori- ris, & Reprobi voluntate contingit, fit Providentia Dei quoad singulas Creatu- ras etiam reprobas esse manifestò bene- ficiam. Ex quibus

17 Ad argumentum, distinguo ante- cedens: in linea nocentis, & incommodi, nego antecedens: in linea turpis, & in- honesti, concedo antecedens, & nego consequtentiam. Tunc enim prænotitia mali aliundè obvenientis potest corrum- pere rationem Beneficii, quando præno- titia corruptit animum donatis, præin- tendendo malum Donatarii; vel quando datur in donante obligatio vitandi ip- sum malum; vel tandem quando cœstat justus titulus permittendi. Nihil autem eorum verificari potest in Deo, nec inten- dente malum, sed potius retrahente, nec obligato vitare, imò justissimè per- mittente: quare illa prænotitia nequit evadere rationem Beneficii. Sume pla- natum rationem. Si Deus sine eâ prænotitiâ provideret, certè benefaceret, cum multum boni daret, nihil mali. Quod au- tem Deus ab æterno præsciat eventus

Ttt

ab-

In Primā absolutē futuros ex dispositione retum,
par. tract. perfectio est Dei, non emendanticis in
2. de *Deo* tempore noticias rerum existentium, sed
Providēt. anticipantis totā aeternitate noticias eo-
& *Præde-*
finante.

Prædēf. ergo. Secundō: quia bona Tem-
poralia sunt efficaciora, utpote notiora,
ad ruinam, quām sint aeterna ad salutem,
utpote nota minūs, & aliquando vix no-
ta: ergo majus est periculum amittendi,
quām sit spes assequendi summum bonum.
Confirmatur: quia saltem respectu Parvulorum, qui sine baptismo decedunt,
non appetet quomodo Deus possit dici
beneficis in creatione. Nullum enim po-
test excogitari beneficium, quando nulla
est felicitas, neque felicitatis pars, ne-
que possibilis consequēdi felicitatem,
ut contingere videtur in Parvulis.

18 Ad primam Confirmationem, ne-
getur assumptum: ad instantiam concessā
majori: pro claritate minoris nota, du-
plex esse malum cum quo comparati
possunt bona cœlestia, eorumque spes:
primum est peccatum: & hoc est prorsus
ineligibile: unde comparatio nulla fieri
potest. Deinde non est comparabile cum
bonis aeternis, quorum est spes. Tertiō
est malum, unicè contingens ex libito
Creaturæ potentis ex donis Dei ipsum
evitare, & impedire. Secundum est ma-
lum ipsius periculi, & pœnæ incurrendæ:
hæc auté mala minora sunt bonis ater-
nis, atque adeò spes assequendi summum
bonum cum potestate, & spe evitandi
pro libito peccatum & consequentia ma-
la, in prudenti iudicio præponderat pe-
riculo mali minoris, licet incurrendi
per culpam, evitabilem à Reprobo, si
velit. Quare nō est, cur ipsi melius non sit
Creari, quām non creari, licet ex omni-
moda ineligibilitate peccati, & summa
obligatione ipsum evitandi, non possit
eligeret statum annexum cum peccato: id
enim solum est: quia comparatio tunc
non sit inter extrema liberè ab ipso eli-
gibilita. Ad secundam Confirmationem
patet ex doctrinâ solutionis ad argumē-
tum. Vrgebis tamen, &

Objecțio
tertia. 19 Objicies tertio: Qui per suam
operationem exponit majori periculo,
quām spesi, non benefacit Operando, sed,
rebus ut nunc, Deus per Creationem ex-
ponit Substantias Rationales majori pe-
riculo, quām spesi: ergo creando nō bene-
facit. Minor probatur primò: quia illud
censetur periculum majus respectivè ad
spem, quod plures pertrahit in ruinam,
quām sint ii, quos à ruinâ liberat ea spes.
Sed *rebus ut nunc*, plures sunt, qui ince-
dunt in ruinam aeternam quām qui sal-
vantur, nt habes apud Ruiz disp. 54. de

Ruiz de
Montoya.

Prædēf. ergo. Secundō: quia bona Tem-
poralia sunt efficaciora, utpote notiora,
ad ruinam, quām sint aeterna ad salutem,
utpote nota minūs, & aliquando vix no-
ta: ergo majus est periculum amittendi,
quām sit spes assequendi summum bonum.
Confirmatur: quia saltem respectu Parvulorum, qui sine baptismo decedunt,
non appetet quomodo Deus possit dici
beneficis in creatione. Nullum enim po-
test excogitari beneficium, quando nulla
est felicitas, neque felicitatis pars, ne-
que possibilis consequēdi felicitatem,
ut contingere videtur in Parvulis.

Solvitur.

20 Respondet, omissā majori, ne-
getur minor, pro cuius falsitate res spe-
ctandæ sunt in duplii statu. *Primus* est
status Primi hominis, è quo pendit for-
tuna nostra. *Secondus* est status inductus
ex peccato. In *primo* statu negari non
potest, majorem fuisse spem periculo: quis
enim timaret lapsum in homine, vallato
tot gratiis naturalibus, & supernis, &
insuper gaudente subiectione appetitus
ad rationem? Deus autem ex intentione
suâ huic statui nos destinavit: quare be-
neficiësimè se gesit. In *secundo* statu,
do, majus esse periculum: at periculi ex-
cessus non provenit ex iis quæ tangit
objectio, sed ex proclivitate nostrâ ad
peccandum oriundâ ex ipso peccato no-
stro: quis autem ex ingratitudine Bene-
ficiarii penset rationem beneficii, & lau-
dem Benefactoris? Non ergo Deus ex se
exponit creaturas substantiales majori
periculo, quām spesi.

21 Ad primam probationem minoris,
transeat major, & distinguo minori-
rem: plures sunt ratiōne peccati origi-
nalis, concedo: aliunde, nego tanquam om-
nino probabilius. Patet autem quoad
peccatum originale majorem fuisse spem
quām periculum: Quod eum ordinem
Providentiae perturbavit originalis cul-
pa, nos perturbavimus qui pecavimus
in Adamo; non, Deus. Ad secundam, ne-
go assumptum: quia excessum cognitio-
nis, quā temporalia provocant, com-
pensant abundè aeterna motiva magnitu-
dine suæ bonitatis. Quidquid in Adamo,
in cuius capite suspenſa est fortuna Po-
sterorum, perfectior fuit cognitio aeter-
norum bonorum, quām temporalium.

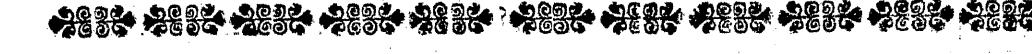
22 Dīxi, omitti majorem: Quia for-
tē est falsa, ob hanc rationem. Nam cùm

pos-

possessio boni præponderat jactura, spes
etiam minor periculo eligibilius est p̄a
periculo, ut patet ex sortibus, & spon-
tione mutuis: ubi ratione lucri exce-
dentis damnum quod timetur, eligitur
spes minor lucri majoris, p̄a periculo
minoris damni. At possessio summi Bo-
ni incomparabiliter est major damno
pœna per peccatum inducta: ergo etiam
minor spes tāti lucri esset eligibilius ma-
jori periculo damni minoris. Sed mox de
his.

Mox à nu.
24. *De Parvu* 23. Ad confirmationem dicemus in-
lis infrā cùm de generalitate sufficientia ser-
à nu.94. mo fit. Nunc pro defendendâ generalita-

In Primā Beneficiæ, duo sufficiunt *par. tract.*
quoad ipsos Parvulos. *Primum* ex parte 2. de *Deo*
Adami, in quo habuerunt ipsi Parvuli *Providēt.*
& *Præde-*
finante. ex parte Christi: cujus etiam meritorum
universalitas, & efficacia, quantum in
se est, extesa fuit ad istos Parvulos: quod
si eā usi non sunt; contigit id ex impedimento
causarum secundarum vel physico, vel morali, non inducto, sed justè
permisso à Condитore Deo, ductu recti
regiminis. Redibimus ad hæc *infra*.

DISPUTATIO XXXVII.

OSTENDITVR EJVSDEM DIVINÆ BENE- ficiæ generalitas quoad Finem.

24. INEM singulis substancialibus Rationalibus à suo conditore
præfixum constat esse præstantissimum: est etiam pos-
sessio Summi Boni. Ut tamen aperte colligatur gene-
ralitas Divinæ Beneficiæ quoad hunc finem, alio-
qui maximum; oportet nonnulla præviè disputare. *Disputa-*
tionis se-

Primum: an Summi possessio Boni, qui finis est, præponderet ejus priva-
tioni; quo in periculo creantur homines? Si enim miseria est major, quām ges.
felicitas, non videtur benefica elevatio ad finem cum annexo periculo ma-
joris mali. *Secundum:* an, & qualiter Deus serio velit assecutionem
hujus finis Summi respectu omnium, etiam Reproborum? *Tertium:* quos
effectus habeat, hæc Voluntas generalis Dei? Ex quibus ritè discussis des-
cendet demonstratio Generalis Divinæ Beneficiæ quoad Finem, sine
ullâ acceptance Personarum.

SECTIO I.

BONVM FELICITATIS AETERNAE EST
incomparabiliter majus malo aeterna
miseria: & spes illius eligibilius
lior, quā sit timendum
periculum istius.

25 *T* Hesist bimembris est, & quoad
partem utramque defenditur ab
Esparza. Esparzā quæst. 35. de *Deo*, & insinuat
Lessius. satis à Lessio lib.2.de *Summo Bono*: cap.
27. num.147. &

26 Prior pars, de præponderantiâ
felicitatis aeternæ respectu aeternæ repro-
bationis, ostendit. Gaudium Beatorum
ex statu suo est incomparabiliter majus
quām tristitia damnatorum ex suo: ergo
Bonum felicitatis aeternæ est incompar-
abiliter majus malo aeternæ miseriarum.
Consequentiam probo, postea probatu-
rus antecedens. Iusta mensura Boni, &
Mali est penes gaudium & tristitiam,
rationabiliter inde provenientia. Cuius
est ratio: quia, quantumcumque sit in
se bonum, tantum est respectivè, quan-
tum

In Primā tum exercet in subiecto rationem boni; par. trāct. & quantum sit cumque malum in se, tan-
z. de Deo tum est respectivē, quantum in subiecto Providēt. percipitur sub ratione mali; atqui neque & Præde- bonum exercet rationē boni respectivē, finante. nisi ad mensuram gaudii, neque malum percipitur sub ratione mali nisi ad mē- suram tristitiae: ergo penēs gaudium, & tristitia stat justa mensura Boni, & Mali. Hinc malum, de quo videt, non de- bere se valdē tristari, nullus æstimat grande malum: neque Bonum, de quo videt leve fore gaudium, nullus æstimat grande Bonum. Imō inde Scriptura, & Sancti Patres frequenter pro explicandā Beatitudinis præstantiā recurrunt ad Gaudium, eoque illam appellant nomine: & pro explicatione æternæ miseria, recurrunt ad tristitiam & fletum, eoque illam nomine repræsentant, ut obvium est.

27 Antecedens igitur entimematis primi probatur: præmisso, quod Dens ipse est Bonum à Beatis possedium, & amissum à damnatis; atque adeò Bonum possedium ab his, & ab his amissum est idem & Summum: quod nemo negat. Sic arguo: Gaudium de Bono possesso, & tristitia de eodem a missio taxantur ex augmento, & diminutione cognitionis repræsentatiis Bonum aut possedium, aut amissum; sed cognitio de Bono possesso in Beatis est incomparabiliter major quam cognitione quae habetur & compati potest cum statu damnatorum: ergo gau- dium in Beatis est incomparabiliter ma- jus, quam sit tristitia damnatorum. Con- sequentia est bona. Et major evidens: qui enim gemmam amisit, ratus esse vi- trum, vix tristatur: qui autem vitrum amisit, ratus gemmam, maximè dolet: & econversò: ergo. Minor verò non est evidens minus: nam cognitione, quam ha- bent Beati de Summo Bono, est intuiti- va, immediata, & perfectissima: imò possessio Summi Boni stat in perfectissi- ma intuitione ipsius: cognitio verò, cu- jus de Summo Bono capax est status Reprobi est incomparabiliter minor, ab- stractiva videlicet, & per species Crea- turarum valde imperfectas: est ergo inæqualiter cognitus, inæqualitate vix ferente mensuram, Deus possensus & non possensus: ergo causat eodem gradu inæ- qualitatis in Beatis, ac in Damnatis

gaudium, & tristitiam: ergo.

28 Posterior pars de præponderantiā spei respectu periculi quoad eligibilitate illius, & rejicibilitatem istius: Ostenditur: quia spes, & periculum æstimari debent ex lucro, & damno, ita ut ex excessu lucri sperati p̄r damno imminentis (si liberè saltem caveri potest) s̄piciatur timor periculi, & maneat spes eligibilius etiā conjuncta cum periculo jacturæ: ut videmus in Sortibus, sponzionibus, & contractibus, quibus foventur humana commercia: atqui lucrum æternæ felicitatis est incomparabiliter majus, damno reprobationis, ut probatum nuper est: ergo si detur optio, eligibilior est spes cum eo periculo conjuncta, quam evasio certa periculi cum defectu spei tanti lu- cri.

29 Objicies contra primam partem. Privatio Boni tanto est mala, quantum est bonum quo privat; atqui eorundem bonorum, quotum gaudent possessione Beati, premuntur privatione Damnati: ergo tanto malo premuntur, quanto gaudent bono Beati. Consequentia re- net: minor autem est certa. Et probatur major: quia apud omnes jactura centum aureorum, tanta censemur in ratione damni, quanti æstimantur centum aurei in ratione lucri. Ergo ex hac parte æqua- lis est miseria æterna, æternæ felicitati. Probatur autem felicitatem excedi à mi- seria: quia prater eam privatione Summi Boni, quā jactura evadit æqualis lu- cro, miseria damnationis superaddit pœ- na sensus, ex innumeris tormentorum speciebus, vix justè, p̄r magnitudine æstimabilem. Äqualia, si ipsis insuper impariliter aliquid accrescat, redundant inæqualia; sed possessioni Summi Boni, ejusdemque privationi, secundū se æqualibus, accrescit excessus pœna: ergo manent inæqualia: ergo major est miseria damnatorum, quam Felicitas Beato- rum.

30 Respondeatur. Distinguo majo- rem: in eo rerum genere, in quo æquè benè noscuntur possessa, ac amissa, cōce- do: in illo rerū genere, in quo necessariò datur inæqualitas cognitionis eaurum, si possessa, aut amissa sunt, nego. Nam ju- sta mensura Bonorum, & malorum ne- cessariò est cognitio mediā quā bona pa- riunt gaudium, ut possessa; & ut amissa,

tri-

tristitiam: cū autem sub identitate Bo- ni possessi, & amissi, sit in Beatis cogni- tio ejusdem Boni incomparabiliter ma- jor, & perfectior eā, quam damnati pos- sunt habere, inde possessio summi Bo- ni necessariò est majus Bonum, quam sit malum amissio ejusdem Boni summi. Ea regula, quam major assumit, tenet in Bo- nis, quā æquè cognoscuntur amissa, ac possesta, quā sunt temporalia, ex qui- bus nascitur æquivocatio. Ex his non est cur æstimetur instantia de pœna sensus. Si enim major pœna damnatorum est pœna damni; & hæc est incomparabiliter minor æternæ felicitate: quid momenti addat comparationi pœna sensus? Quidquid Beati fruentur delectationibus sen- suum, non minoribus eā pœna sensus. Instabis, & simul

31 Objicies contra secundam par- tem. Äterna miseria non solum involvit malum pœna, sed malum culpæ; atqui malum culpæ simul, & pœna præponde- rant æternæ felicitati: ergo miseria dam- natorum est major quam felicitas Beato- rum. Iam sic: spes & periculum taxantur ex bono lucri, & malo dampni; atqui pe- riculum in quo creantur homines, est periculum ad malum utrumque pœna, & culpæ, excedentium bonum lucri spera- ti: ergo periculum istud magis est timen- dum, quam sit eligenda ea spes. Confir- matur. Spes lucri conjuncta cum pericu- lo, & contingentia amissionis, & mali majoris, eò redditur minus eligibilis, quod malum cuius est contingentia est majus, & amissio lucri magis contingen- gens; atqui malum, cuius est contingentia, est majus, nam est culpa omnino fu- gienda; & insuper contingentia amissio- tedi lucrum est major quam sit ejus spes: ergo ea spes non est magis eligibilis, quam sit timenda ea contingentia.

32 Respondeatur. In æternâ miseriâ fateor involvi malum culpæ, & malum pœna, sed diversissimè. Nam malum pœna involvit, ut inflictum à Supre- mo Iudice ratione culpæ, & ut constituti- tum statutum æterni. Malum culpæ invol- vitur, ut dignitas ad eum statutum æter- num, unicè inducta à peccatore contra voluntatem Supremi Iudicis, ideò vindicantis offendam æternitate pœnae. Qua- ra status æternæ miseria, ut à Deo dis- positus contra peccatores, non taxatur

ex culpâ, sed ex pœnâ. Et in hoc sensu In Primū concessis præmis- sis, negari debet con- par. trāct. sequentia. Ad adjectam instantiam, Di- z. de Deo distinguo majorem: Ex bono lucri, & malo Providēt. damni, immediatè liberis, & voluntariis & Prede- lucratori, nego. Ex bono lucri, & malo finante. damni consequētibus negotiationem lu- cratori, concedo majorem. Itaque ma- la, quā evitare facile potest negotiator, & quā unicè existunt quia ipse vult, non æstimantur in parte periculi: nullum enim esset periculum, si ipse negotiator veler: periculum autem, & spes taxan- tur ex bono lucri, & malo damni conse- quētibus negotiationis industria: cū autem facta comparatione inter hæc bona, & mala, lucrum præponderet dam- no, sit, spem esse eligibilem.

33 Ad Confirmationem, vera solum potest esse major, quando majus est ma- lum purè consequens, & non est in ma- lū lucranti ejus evitatio: & in eo sensu permisso, distinguo minorem. Malum est majus, malum purè consequens, de quo suprà, nego: malum malæ negotia- tionis, subdistinguo: est majus, & om- nino existens pro libito operantis, con- cedo: est majus, & existens ex alieno in- fluxu, & suassione, nego. Deinde distin- guo alteram partem. Contingentia est major, contingentia inducta ex vitio lucratori, concedo: inducta à condito- re, nego. Relegantur, que suprà dicta sunt ad hæc, quæ facilis sunt applica- tionis.

S E C T I O II.

*D E V S OMNES HOMINES, ETIAM
Reprobos, vult salvos fieri, voluntate
vera, propriæ, sincera, &
Benefacit.*

§. I.

V E R I T A T I S O S T E N S I O.

34 *Ta sentiunt, & sensisse Apostolum Catholica
1. ad Timoth. 2. censem commu- Veritas.
niter Sancti Patres, & Theologi, quo- 1. Timoth.
rum è numero cum fructu legentur Ruiz 2.
disp. 19. & 20. de Voluntate: Petavius Ruiz.
tom. 1. Theolog. dogm. lib. 10. à cap. 3. Petavius.
Ripalda tom. 3. qui contra Bajum est disp. Ripalda.
23. sect. 17. apud quos invenies censum*

Au-

In Primā par. tract. Authorum, & testimonia Patrum suffragantium; & paucos ex Thomistis, aliiſque refragantes. Ante veritatis assertarū demonstrationem

et Præd. finante. 35 Explicandi sunt termini. *Voluntas signi*, ea in Deo dicitur à Theologis, quæ formaliter, & propriè non est in Deo

Termini. secundūm prædicatum, & vim affectus.

Tribuitur tamen ipsi Deo ratione effectuum, qui denotare solent in nobis aliquem proprium affectum. Vnde bene vocatur *Voluntas signi*, aut existens per modum signi, seu signata voluntas, non vero voluntas exercita, & formalis. Sic permissione peccati, quod facile posset vitare Deus: dicitur, voluntas signi circa peccatum: quia in nobis permisio eorum, quæ facilè vitare possumus, est signum alicuius affectus circa id quod permittimus. *Voluntas Beneplaciti*, ut ex nomine patet, est illa quæ in Deo formaliter existit secundūm gradum volitionis, quæ objectum verè, & propriè placet Deo: & hanc Voluntatem asseruimus. Hæc *Voluntas Beneplaciti* à Theologis, vel *antecedens*, vel *consequens* ulterius dicitur. *Antecedens*: vel quia sponte, & ex se à Deo habita, & non quasi coacte propter abusus nostros. Vel quia inevitabiliter, & independenter ab arbitrio nostro concepta. *Consequens*: econversò, vel quia eam habet Deus quasi coactus abusu nostrorum operum, vel evitabilem, & dependentem ab arbitrio nostro. Vtique sensu voluntas illa Beneplaciti, quæ asseruimus amare Deum verè, sincerè, & propriè conversionem, & salvationem omnium, etiam Reproborum, est, & dici debet, antecedens voluntas Beneplaciti. Iam

Probatio prima:

Ex 1. Timoth. 2.

Iustinian. Montoya. Pater Iustinianus in præsenti loco Pauli, & Pater Ruiz *loco citato de Voluntate*. Iam sic: Hæc communis Scripturarum vox potest intelligi de voluntate Beneplaciti: ergo debet. Consequentia patet *Augustin.* ex illâ celebri Augustini Regulâ, quod

verba Scripturæ propriè, & in rigore votis sumenda sunt, si non obstat manifestum inconveniens. Tùm quia si voces Scripturæ, & Patrum, quæ possunt retinere rigorem proprii sensus, detorque-re liceat in improptios, nihil tutum esset in Sacra Paganâ, quod est absurdissi-um.

37 Iam verò antecedens probatur primò, ex calculo communi Patrum apud Ruiz: sic enim eam vocem interpretantur. Secundò: quia si ea vox non posset intelligi de voluntate beneplaciti, maximè quia non impletur: Deumque dedecet voluntas, quæ non impletur. Atqui dari in Deo voluntates, & affectus, qui non impletur, est possibile, & necessarium. Possibile: quia solum debet impleri voluntas efficax absoluta: cur ergo repugnat Deo affectus per modum simplicis desiderii? Necessarium: quia dum peccamus, opponimur alicui voluntati Dei: ergo est aliqua in Deo voluntas, quæ non impletur: ergo nullo ex latere repugnat, quod ea vox Apostoli, & Patrum intelligatur de voluntate Beneplaciti.

38 Confirmatur. Iubemur orare pro *Confirm.* Conversione, & Salute singulorum hominum, & quidem ex motivo conformandi nos Deo, cupienti eorum conversionem, & salutem: ergo Deus verè & propriè vult & amat omnium hominum Conversionem, & Salutem, voluntate Beneplaciti. Probo consequentiam: Nam alioqui petere jubemur à Deo, quod Deus ipse propriè non desiderat; atqui hoc nec est idoneum, nec credibile: ergo Deus propriè & verè, ac voluntate beneplaciti fertur in singulorum Conversionem, & Salutem. Major constat: quia si Deus voluntate signi fertur in hominum Conversionem, & Salutem, eatenus dicitur eas velle quatènus vult elevationem ad Beatitudinem, & præstat sufficientiam: at homines non petimus à Deo elevationem, nec sufficientiam, sed ultrà, Conversionem, & finem elevationis: ergo petere jubemur ultrà quam Deus propriè vult. Vnde patet etiam minor: quoad primam partem: quia non est idoneum medium conformatioonis Nostri cū Deo, sequi motivum quod non amat propriè Deus: ipsique pro exorandis bonis petit, proponere desiderium quod non habet.

In Primā par. tract. Quoad secundam: quis enim credit, proponi ab Scripturâ, à Patribus, & ab Ecclesiâ pro Motivo Fidelium, ut orient, voluntatem Dei, quæ re ipsa voluntas nō sit. Antecedens autem primi estimematis patet ex loc. Pauli 1. ad Timoth. 2.

1. Timoth. 2. Chrysost. Item ex praxi Ecclesiæ, de quâ audiendus est Chrysostom. in 1. Timoth. 2. hom. 7.

Imitare Deum: si omnes ille vult Salvos fieri, pro omnibus oportet orare: illius & tuā concorda voluntati. At Orationes Fidelium non fiunt, ut Deus det sufficientiam, sed ut ultrà superaddat Conversionem, & Salutem aeternam: quomodo ergo potest inde sequi concordia Voluntatum, si in Deo ea non est voluntas?

Probatio secunda:

39 Ostenditur secundò asserta veritas: Deus omnes homines elevavit ad finem vitæ aetervæ: pro omnibus providit media necessaria ad finem eundem; proque ejus affectione, pro omnibus Christus fudit Sanguinem, & mortuus est: hæc sunt certa de Fide. Exinde nascitur hæc alia veritas: Deus impliis dat sufficientiam ad Conversionem, & simul sufficientiam ad affectionem aeternam Salutis. Et in hoc consistit apud Authores refragantes voluntas signi: quia dispensatio sufficientiae est signum voluntatis circa id, ad quod sufficientia datur, non quod Deus propriè velit Conversionem, & Salutem in seipso, sed quod eas velit in causâ, id est in sufficientiâ, quam omnibus hominibus dispensat. Sic igitur argumentor. Atqui ista voluntas signi stare nequit sine voluntate beneplaciti: ergo vel nulla est circa Salutem omnium voluntas in Deo, vel est voluntas, quam intendimus, Beneplaciti.

40 Minor subsumpta, in quâ difficultas est, ostenditur: Deus eam sufficientiam dispensat, & vult, ut sit conversionem, & salutem prout in seipso: ergo ea voluntas signi stare nequit sine voluntate beneplaciti. Hæc secunda consequentia patet, & probo primam: Implicat velle, ut existat finis in seipso, & nullo affectu velle finem in seipso, ut ex terminis patet. Tùm quia velle ut existat finis, est aliquid præstare ex motione, seu affectu erga finem. Tùm etiam quia non aliter Deus dicitur velle propriè media erga finem, nisi quia vult existentiam

corundem. Tùm demum: quia motivum *In Primā par. tract.* affectus, primitias affectus libi vendicat. *par. tract.* Ergo si Deus media dispensat ut sit con- 2. de Deo versio, & salus omnium hominum, verè, *Providēt.* propriè, & voluntate beneplaciti fertur *et Præde-* in omnium hominum Conversionem, & *finante.* Salutem.

41 Antecedens, ex quo iste duæ consequentiae deductæ sunt, clarus est, quām ut probari debeat. Sume ipsū in Ezech. 3. Ezech. 3.

Nolo mortē impīi, sed ut convertatur impīus, & vivat. Tùm quia nemo ratione ductus, adhibet media ad finem, nisi ut existat finis: ergo si Deus dispensat omnibus sufficientiam, eam dispensat ut sit omnium conversio, & salus. Dices. Dispensare Deum eam sufficientiam, ut sint conversio, & salus, non quidem in se, sed in causâ. Conta: quia esse conversionem, & salutem in causâ est esse causam, & sufficientiam conversionis, & salutis: ergo Deus dispensaret Media sufficientia ad conversionem, & salutem, ut essent ea Media: quis hæc ferat p. aterquam in agente ineptissimo? Quis enim dat media, ut media existant, cum de ratione mediorum sit existere, & dari, ratione finis? Maneat ergo non posse in Deo negari circa omnes, & singulos homines voluntatem beneplaciti, quæ sincerè vult ipsos salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.

§. II.

DEFENDITVR AB OPPOSITIS.

42 *O*bijies primò: Authoritatem *Objetio* Augustini, conantis variis in *prima: ex Augstin.*

locis nullam esse in Deo voluntatem, que non impletatur; ac proinde voluntatem, de quâ Paulus, tripliciter explicans. Primo sic: ut dum Paulus ait: *Vult Deus omnes homines salvos fieri*, intelligendus sit accommodâ distributione, quasi nullus ex omnibus, qui salvi fiunt, salvetur, nisi quem voluerit Deus salvi fieri. Secundo: sic ut Paulus intelligi possit non de singulis generum, sed de generibus singulorum; quasi de omni genere hominum, Gentilium, Iudeorum, &c. salvi fiunt. Tertiò: ut Paulus solum significet Deum velle, quia vult, ut omnes velimus salutem omnium, oremusque pro eâ. Ergo Augustinus stat pro voluntate

In Primā tate tantum signi contra nos. Et urgetur par. tract. primò : quia perperām nos extendimus 2. de Deo eum locum Pauli ad Omnes, cùm Pau- Providēt. lus indivisim loquatur de agnitione ve- & Præde- ritatis: quæ pars de solis adultis intelligi & finitante. potest. Secundò & à priori : quia vo- luntas Dei semper impletur: neque enim est qui possit Dei resistere voluntati, ut

Esth. 13. habetur Esth. 13. At hac voluntas non impletur: ergo nulla est in Deo in linea beneplaciti. Tertiò : quia imbecillitatis est velle finem, quem non obtineas; at Deo repugnat imbecillitas.

Solvitur: 43 Respondeatur. Agnosco eas expo- & Expli- sitiones Augustini, easque deserunt Vaz- catur quez, & Molina, p̄æunte Dominico So- Augustin. to Dominicano in cap. 9. ad Roman. Duo Mens ex autem adverto ex Magno Suarez lib. 4. Suarez. de Prædestinatione: cap. 1. num. 5. Pri- Vazquez. mum: præter eas expositiones admitti ab Molina. ipso Augustino & nostram lib. de Spirit. Soto. & litt. cap. 33. ubi supet ea verba Apo- stoli fatur dari in Deo voluntatem, cui resistitur, & quæ non impletur: verba sunt: *Infideles contra Voluntatem Dei faciunt, cùm ejus Evangelio non credunt.* Loquitur autem Augustinus de volunta- te, quâ, juxta Apostolum, *vult Deus omnes homines salvos fieri.* Secundum: illis tribus expositionibus Augustini, turbatos, & offendos aliquos Catholicos, & ob id ab Augustino mutatam esse Sen- tentiam suam calamo Prosperti, ut vide- ri potest apud ipsum Prosperum *ad obje- ctiones Vincent. respons. 2.* Ex quibus patet Augustinum non resistere senten- tiae nostræ. Adde, posse eas expositiones Augustini existimari ad hominem exco- giratas, & quidem acutissimè adversus aliquem, qui contendet loqui Apostolū de voluntate efficaci: cui, dato, & non concessu disputationis casu, benè sa- tisfecit Augustinus. Vel absolvè Augu- stinum intellige de voluntate consequen- te, & efficaci, ut ipsum interpretatur

S. Thomas. Angelicus Doctor in 1. dist. 46. quaest. 1. art. 1. ad 1. 44. Ad primam confirmationem, di- co primò: Si agnitus veritatis sumatur cum Augustino pro Visione beatâ, locum Pauli esse universalissimum. Dico secun- dò: intelligi debere cum Suarez juxta ca- pacitatem subjectorum: ita ut Deus ve- lit omnes, ut potè capaces omnes, sal- vos fieri, velitque eos, qui capaces ag-

pitionis sint, ad eam agnitionem venire. Ad secundam, dico, Voluntatem Dei, quæ semper impletur, & cui resisti nequit, esse voluntatem efficacem, & absolutam. Nos verò de ineffaci loqui, finerâ tamen; & omnino fieri. Ad tertiam: imbecillitatis fateor esse velle finem, & non obtainere ex defectu potentiæ: at velle finem, quem non obtineas, quia liberè vis facere dependentem ex arbitrio alieno, cui te attemperas, non est imbecillitatis, sed dominii, quo ita vis tendere in finem, ut per te non defit, desiturus ex parte arbitrii, cui jure permittis lapsum, & ruinam. Instabis ad hæc, &

45. Objecies secundò: saltem serio non videtur velle finem, qui cùm facile posset assequi, non assequitur: at Deus facile posset assequi conversionem, & salutem omnipium etiam Reproborum, & non assequitur: ergo non vult eas serio. Minor patet. Major probatur: quia amor ex se activus est: ergo qui potens, operari, & assequi finem, non operatur, nec assequitur, convincitur non velle serio finem. Confirmatur: non est animi serii intendere finem, quem hic, & nunc præscit non assequendum, & per media quæ præscit fore casta, & frustranea; sed Deus præscit salutem Reproborum non assequendam; & Media, quæ adhibet, fore frustranea: non ergo potest serio velle eam salutem, sub his præsertim mediis, & cum tali præscientiâ.

46. Respondeatur. Distinguuo majo- rem: obligatus alioqui velle efficaciter finem, ipsum vè ponere à parte rei, con- cedo. Qui enim obligatur ponere finem, & non ponit Media assecutura finem, quæ habet in manu, potius ludit, quam vult. De obligatus velle efficaciter finem, cum pleno dominio permittendi jactu- ram, finisque assecutorem finendi arbitrio alieno, nego majorem. Sic autem est Deus: qui circa finem ita tendit: Primò: ut eum velit pendere ex libertate nostrâ. Secundò: ut eum nolit inducere ex propriâ determinatione. Tertiò: ut justè possit permettere jacturam ipsius, non provenientem ab ipso Deo, sed à nostri arbitrii desidiâ, & abusu. Qui autem non tenetur ponere finem, eumque vult ponit ex meritis alienæ libertatis, fieri tendit in ipsum finem per affectum atre- peratum arbitrio alieno, dummodò nihil omitt-

Objecio secunda:

omittat eorum, quæ ad ipsum pertinent circa finis assecutionem. Quod autem Deus posset fortiora media adhibere, aut media, quæ prævidet efficacia, & no- lit, non est argumentum affectus ludici, & inserii, sed affectus purè simplicis, & inefficacis: quem ex libito exercet, no- lens favere, quantum posset. Id enim non debet.

47. Ad Confirmationem, distinguo maiores: non est animi serii, intendere sic finem, affectu efficaci, & absoluto, con- cedo; affectu simplici, & inefficaci, suffi- cienti ponere, quantum ad Personam in- tendentem spectat, si ego. Præscientia enim ingratitudinis frustratura animum Benefactoris, sicut non extinguit bonitatem Boni intenti, neque cognitionem ipsius, ita nec potest impedire se- rium affectum erga ipsam Bonitatem in Benefactor, faciente ex animo serio, ut eam bonitatem assecuantur homines etiam Reprobi, quantum debet in li- neâ prudentissimi Provisoris, non obli- gati impedire jacturam finis simpliciter intenti, neque abusum Beneficiarii: imò ex titulo Supremi Domini potentis ea permittere, & ex titulo Boni gubernatoris, quasi debentis sinere res naturis suis: quin perfectio anticipandi notitias eventuum, propria Divinitatis, possit obstat, ne res constituat à parte rei, con- formes propriis, exigentiis. Eset enim reddi ex perfectione Dominii minus Do- minum; neque posse res ponere juxta suas exigentias à parte rei, ex perfectio- ne eas prævidendi abusuras donis accep- tis: quod est absonum. Tunc autem in- tendere finem, quem vides inassequen- dum, non est animi serii, quando teneris eum ponere à parte rei, neque potes jure permittere jacturam: & ex prudentiâ obligaris prævidere eventus improspe- ros, quos præcaveas. Sed de his in frâ, num. 182. latiùs.

Objecio tertia:

48. Objecies tertio: Voluntas, quâ Deus intenderet Salutem Reproborum, vel in eam tenderet sumptam secundum se, vel in eam, ut possibilem, vel, ut futu- ram, vel tandem ut existentem: sed nullo ex his quatuor modis potest: ergo nulla est. Major à sufficienti partium enumera- ratione constat. Minor per partes ostendit. Quoad primam: quia salus aeterna secundum se non est objectum actus con-

Aranda de Deo.

tingentis: nec affectus excedentis lineam In Primâ amoris purè simplicis. Quoad secundam: par. tract. quia eadē salus, quâ possibilis, nō est obje- 2. de Deo & Præ- ctim aptum actui contingent, ut com- munis Theologia fert. Tum quia Deus & Præ- supponit salutem esse possibilem, non finante.

optat: neque libertatem confeat, ut sit possibilis. Quoad tertiam & quartam: quia salus aeterna Reproborum non est fu- tura, nec unquam existens, ergo nequit Deus in eam tendere prout futuram, aut prout existentem.

49. Vrgetur exinde argumenti vis. Si daretur voluntas in Deo circa Salu- tem Reprobi, tenderet in eam, prout fu- turam, aut existentem; sed hoc repugnat: ergo & illa voluntas. Minor probatur. Nequit Divina voluntas ferri in Salu- tem Reprobi prout futuram, & existen- tem, quin ab intellectu Divino propona- tur ea salus futura, & existens: renderet enim in incognitum; atqui salus aeterna Reprobi proponi nequit Deo ut futura, & existens: Deus enim est impotens de- cipi: ergo. Major autem primi. Syllogis- mi probatur sic: Ea voluntas tendit in Salutem aeternam Reprobi, & est ineffi- cax; ergo tendit in eam juxta statum ali- quem ejus contingentem, cujus cum ca- rentia talis voluntas componi potest. Pa- tet hæc consequentia: nam si voluntas Divina non haberet posse componi cum carentia sui objecti prout amari, nō eset inefficax circa tale objectum prout amatum ab ipsâ. Nunc sic: atqui ea voluntas componi nequit cum carentia salutis aeternæ Reproborum prout possibilis in se, & in causis: deinde status contingentis, cujus cum carentia componi potest so- lū est absoluta futuritio, & existentia: ergo ea voluntas tendit inefficaciter in Salutem aeternam Reprobi prout fu- turam & existentem absolutè: quod repug- nare visum est.

50. Hæc Objecio maximè Thomistas Valde dif- cruciat, si stent duobus principiis Scholæ sicilis in sua. Primum est de repugnantia affectus via Tho- mistica.

circa Creaturas possibilis in seipisis. Al- terum est: de necessitate notitia absolu- ta, & visionis ad effectum circa existen- tias rerum. Communis ergo Thomista- rum Solutio est: Eam voluntatem Dei rum Solu- tio:

quid.

In Primā quid. Dant rationem: quia ex vi Divinae par. tract. voluntatis salus æterna Reprobi, non est 2. de Deo nec manet simpliciter, & completem futu- Providēt. ra, sed futura inchoatè, & secundum quid. Quid si toges, quid sit incomple- & Prede- sūlinante.

Explica- tur ex Albeida, & Gonet, esse auxilia sufficientia, quæ præstat Dens ex eâ voluntate gene- rali: quæ auxilia, cùm sint quædam in-

clinationes ad existentiam salutis æter- nae, fit, ut salus æterna, prout ex, & in vi- talium auxiliorum, non maneat purè possibilis; sed aliquomodo futura, qua- tenus est aliqua habitudo ejus ad ex- istentiam in auxiliis sufficientibus.

Impugna- tur. 51 Hæc est tota Substantia Thomisti- cae Solutionis: In quâ ipse nihil video præter voces. Imprimis non video, quo- modo Gonet uti hac solutione possit, qui de Prædictis, quæ fil. 5. art. 5. docet negari multis, etiam adultis, à Deo auxilia suf- ficientia ad assecutionem Salutis æternæ?

Secundò absolu- tè: Secundò: ea auxilia sufficientia, abs re, & impropriè dici futuritionem, sic pro- bō: Eatenus auxilia sufficientia dici pos- sunt inchoata futuritio Salutis æternæ, quatenus auxilia sufficientia sunt aliquid conducens ad existentiam, & futuritionem absolutam Salutis æternæ, & ad eas necessariò presuppositum; atqui id non sufficit, neque ad rem est: quod ostendo: nam & possilitas rerum est conducens ad absolutam existentiam, & necessariò ad ipsam presupposita; existentia Dei, & Divina Omnipotentia; existentia volun- tatis respectu suorum actuum: quis au- tem dicat, res, ex præcisâ sui possibilitate, vel ex existentia Dei, & causæ secundæ jam esse inchoatè futuras?

Tertiò principa- titer. 52 Tertiò sic arguo: Ordo ad existen- tiā compossibilis cum carētiā existen- tiā non extrahit rem ex statu præcisè possibili; atqui totus ordo, quem auxilia dicunt ad existentiam Salutis est or- do compossibilis cum ejus carentiā: ergo non extrahit ipsam à præcisè possibili. Sed juxta Thomistas nequit affectus ten- dere ad res, quæ præcisè possibles: ergo Solutio nulla est. Major patet. Tùm quia ordo compossibilis cum carētiā existen- tiā inest ipsi possilitati. Tùm quia esse purè eminentele rerum non differt à purè possibili; atqui totus hic ordo, ad summum, non excedit esse purè emine- tiale: ergo. Ex his

53 Conficio hoc argumentum. Vel illa voluntas præcisè sūst in eā futuri- tione inchoatā: vēl transit ad existentiam & futuritionem, cuius est inchoata futu- ritio? Si secundum: stat tota vis argu- menti propositi: & expectatur Solutio paralogismi apud Thomistas valentissimi, de tendentiā affectus in rem prout existentem absolutè sine absoluta notitiā Visionis. Si primum: contra est primò: quia ea voluntas est ipsam inchoata futuritio, ut à quâ descendit tota suffi- cientia: ergo voluntas sūst in seipso: ergo dum dicitur eam voluntatem tendere ad Salutem Reprobi prout futuram in- choate, solum est dicere tendere ad seip- sam, prout tendentem ad Salutem Re- reprobi. Quid hoc circulo ridiculum magis? Secundò: quia sic ea voluntas non tendet in Salutem Reprobi, in se, sed in alio: hæc autē non est voluntas beneplaci- ti, sed tantum signi. Déserunt ergo Thomiste conclusionem principalem, quam nobiscum & Apostolo trahantur. Tertiò: quia sic ea voluntas non est inef- ficax: inducit enim inchoatam futuritionem: si ergo solum amat Salutem Reprobi prout inchoate futuram, amat effica- cissimè: nam facit, quod amat. Vtīmò: nam, voce decorticata, amare Salutem Reprobi prout inchoate futuram, solum est amare sufficientiam ad Salutem; vel ergo vult exequi eam sufficientiam ex amore Salutis, & ex affectu circa futuri- tionem, & existentiam absolutam, vel non? Si primum: Sumus iterum in argu- mento. Si primum: solum erit voluntas puri signi: imò, ut dicebatur supra num. 41. planè inepita, & irrationalis.

54 Respondetur igitur argumento Solvitur Objectio. alioquin facili. Et dico, affici Deum serio & verè circa Salutem Reprobi prout fu- turam & existentem absolutè, volendo inefficaciter futuritionem absolutam, & absolutam existentiam, non quas habet, aut habebit æterna salus reprobi, sed quas habere potest & haberet, nisi ipsius Reprobi obstat abusus. Sic ægrotus, salutis temporalis existentiam absolutam, quam non haber, desiderat; quin opus sit eam præhabere, aut judicare jam habi- tam: id enim est opus ad affectum gaudiū ad affectum verò per modum désiderii non requiritur, sed officeret. Ad confir- mationem, concessa majori, (quæ probata con-

cōtra Thomistas est optimè,) nego mino- rem. Ad cujus probationem: distinguo: quid proponatur, ut existens & futura, per visionem, aut modo cognoscendi, quid jam est. Nego. Per simplicem in- telligentiam, & modo cognoscendi, quid potest esse, concedo. Sic autem plenissi- me cognoscit Deus existentias rerum, nec ulterior cognitione requiritur ad affe- dum erga ipsas. Sicur nec in agroto re- quiritur ad affectum temporalis salutis: imò nec in Deo ad suorum decretorum determinationem.

S E C T I O N I I I.

P R A E D I C T I Æ D I V I N Æ V O L U N T A T I S .
attributa, & effectus: ubi qua-
lem Thomistæ existiment

§. I.

R E I E C T I S T H O M I S T I S , V E R I T A S .
aperiture.

M. Goneti

55 **A** B hoc incipio: Igitur Gonetus Doctrina.

2. ut explicet eam Voluntatem Divinam circa salutem reproborum: *Afferit primò*, esse voluntatem Beneplaciti. *Secundò afferit*, tendere in eam salutem, non quâ præ- cisè possibile, neque ut absolutè futu- ram, & existentem, sed quâ futuram im- perfectè, & inchoatè, ut ex Albeida nū- per explicabamus. *Tertiò afferit*, Deum eâ voluntate velle salutem Reprobi, con- sideraram secundum se, non vero quâ im- peditivam ostensionis Divinae justitiae. *Quartò afferit*, eam voluntatem esse con- ditionatam; non quasi pendeat à con- sensu voluntatis humanae, quem expéctet: sed quia vult eam salutem, nisi repugnaret suæ justitiae, & manifestationi suorum at- tributorum. *Quintò docet*, ex vi hujus vo- luntatis, teneri Deum, non quidem dare omnibus, ne adultis quidem, auxilium proximè sufficiens, sed offerre. Nam apud hunc Authorem, contingit plerum- que, ut multi sufficiunt auxilio careant, etiam premente præcepto, quod sine au- xilio sufficienti observare nequeunt.

Expendi- 56 Sed per hæc placita non tā expli- sur, & ex cari videtur voluntas Beneplaciti, quā ploditur. negari. Eo per singula. *Primum* stare non

poteſt cum rigore secundi placiti. *Et se-* In Primā cūndūm à vero discedit: quod utrumque par. tract. sett. præced. ni fallo, confessum est. *Ter.* 2. de Deo. tium abs re est: quia velle salutem Re- Providēt. probi, non quâ impeditivam Divinæ ju- & Præde- stitiae, sed quâ bonam Réprobo, solum finante.

est, non móveri Deum ad affectum salu- tis ex oppositione cum Divinâ justitiâ.

Ad quid, hoc? *Quartum*: imprimitis oppo- ni videtur Scripturis, ut manifestè con-

P. Motey.

vincit inductione P. Ruiz de Montoya, non apponentibus aliam conditionem

voluntati generali Dei circa salutem om- nium, quā arbitrii creati gratā respon- sionē: nēpe, si volueris, nisi per te fieri,

&c. Deinde si Deus eatenus amat salu- tem Reprobi, quatenus nō opponitur Di- vinæ justitiae, & pro casu quo nō oppo- natur, rogo: vel omnis salvati opponi- tur Divinæ justitiae, vel non?

Si secundum: stat, quod omnium salutem amet: & est impenitens eā conditio. Si pri- mum: ruitus rogo: vel salvati. omnes

oppontur ex se, & ex suis intrinsecis

cum ostensione Divinæ justitiae, vel so- lūm extrinsecè, & ex divinâ dispositione?

Si hoc primum: ergo Deus non vult se- riò, neque velle potest omnes salvati.

Quod enī nō est possibile, nisi sub cōdi- citione chymericā, amari serio non potest.

Si secundū: erit dicere: velle, nisi aliud

voluisse, quocum stare non potest omni- um salus: quis autem hoc audiat de

Divinâ Misericordiâ? Deinde velle objec- tum sub conditione, quam ego rejicio,

est simpliciter nōc objectum; sed per te

Deus solum veler salutem Reprobi sub

conditione, quam ipse impedit: ergo sim- pliciter non vult salutem Reprobi. *Quin- tum* verò tāgit difficultatem de Genera- litate sufficientiæ, de quâ disputatione se- quenti.

57 Censeo primò: Voluntas Divina pars circa salutem omnium, libera Deo est. prior.

Hoc est primum eius attributum. Et ostē- ditur primò: quia ea voluntas à Patri- bus, & Theologis pertinere dicitur ad

lineam Beneficij: ergo libera est: per id enim quod necessarium est, nemo dicitur

benefacere. Secundò: quia ea voluntate ordinatur Creaturæ Rationales ad Bea- titudinem: quæ ordinatio est cōtingens,

& planè liberalis. Tertiò: quia ea volun- tates versatur, ut suprà vidimus circa ex-

sistentiam salutis, & cōversionis omniū,

&

In Primā & est inductiva mediorum ad utramque: par. tract. id autem opus est piane contingentis si-
2. de Deo mūm. Dices ex Basilio Legionensi. Actus
Providēt. Divini liberi complentur extrinsecè per
et Præde- aliquid à Deo distinctum; sed in eā pree-
stipante. senti nihil est assignabile, quod extrinsecè compleat actum eum Diviūm; ergo
Legionen- non est liber. Negō in primis majorē.
sis.

Lib. 1. à num. 74. Libertas enim actuum Divinorum omni-
no est intrinsecā Deo. Deinde, si com-
plenda foret extrinsecē, actus ille com-
pleteatur per actionem aliquam, aut mo-
dum specialem, quo auxilia hominibus
dispensarentur.

Pars altera. 58 Censeo secundò: Prædicta volun-
tas est conditionata: Condicio verò sunt:
Opera bona, & Perseverantia finalis: &
sub hac conditione efficax est. En aliterum
ejus attributum; Efficacia Conditionata.

Ostenditur ex Divinis. Promissionibus,
quas passim inculcant Scripturæ, & quæ
promittunt hominibus gloriam, sub cō-
ditione bonorum operum & finalis Per-
severantie. Exempli g. Si vis ad vitam
ingredi, serua mandata. Qui persevera-
verit usque ad finem, hic saluus erit. Iam
sic: Promissio significat in promittente
Serium animum implendi promissum:
nec hic animus deesse potest nisi in Pro-
mittente capaci fraudis, fictionis, & do-
lli: ergo Promissiones ista divinae nece-
sariò denotant in Deo voluntatem effi-
cacem circa Salutem omnium, sub adje-
cta conditione bonorum operum & finalis
perseverantiae. Legatur Pater Ruiz
disp. 20. de Voluntate.

P. Motoy. pars ter-
tia. 59 Censeo tertio: Prædicta voluntas
circa Salutem Omnim, etiam Repro-
borum, eorumque Conversionem, non
est omnino inefficax, sed etiam efficax,
quantum est ex parte Dei. Hoc est ter-
tium Attributum voluntatis generalis
Dei. Et ostenditur prima pars: quia affe-
ctus omnino inefficax non excedit linea
simplicis complacentiae, neque sufficit ad
Seriam procurationem finis intenti: at
hac voluntas excedit gradum Simplicis
Complacentiae, & inducit media suffi-
cientia ad Salutem, & Conversionem
omnim: imò determinat Deum, ne, quā-
tum est ex se, impedit eam Conversio-
nem, & Salutem omnium: ergo non est
affetus omnino inefficax.

TRAEDICTE VOLUNTATIS TLENIOR EXPLICATIO.

60 Vt tamen explicetur energia, Varia ge-
nis, & efficacia prædictæ vo- nera Affe-
luntatis, Triplex affectus distingui de- tis.

bet. Primus: affectus simpliciter ineffi-
cax. Alter, affectus simpliciter efficax.

Tertius, affectus semiefficax, seu efficax
quantum est ex parte voluntis. Affectus Simplici-
simpliciter inefficax vix excedit lineam ter Ineffi-
simplicis complacentiae: & componi po- cax.
teli cum efficaci voluntate, & seriā de-
terminatione rei, quam vult. Talis est affe-
ctus, quem experitis circa dignitatem
oblatam, quam alioqui efficaciter teji-
cis, & detrectas serio.

61 Affectus simpliciter efficax est ille Simplici-
vi cuius manet voluntas intēdētis cum ter efficax.
existentiā finis, atque adeò ex modo vo-
lendi determinata, ne patiatur, vel per-
mitat ulūm efficax impedimentum rei,
quam vult. Talis est affectus, quem ex-
peritis circa motum potentia subditæ,
cum morum impetas: & talis est affe-
ctus Dei circa salutem eorum: quos ab
eterno prædestinavit.

62 Affectus non omnino inefficax, Semifi-
fīcax omnino, sed quantum est ex cax.

parte voluntis, & semiefficax, duo habet
ex modo volendi. Primum: posse con-
jungi cum inexistentiā finis, ex alienæ
voluntatis impedimento, atque adeò si-
nere locum, ut volens permittat impe-
diri rem volitam. Secundum: determi-
nare volentem, ne, datā operā, & quan-
tum in se, & ad se pertinet, impedit ex-
istentiam rei, quam vult. Vnde affectus
iste, licet efficax non sit quoad induc-
tionem rei, utpote compatibilis cum per-
missione impedimenti provenientis ex
attributione alieno, à quo facta est depēdens,
justis de causis, existentia rei volita; ta-
men est efficax ex suo modo tendendi, ad
inducendam in Deo necessitatem con-
sequenter (indistinctam ab ipso) ne finis
existere desinat, ex defectu prove-
niente ab ipso Deo; neve Deus impedit
rei volitā existentiam, ex se, & quan-
tum in se est.

63 Igitur Voluntas Dei circa salu-
tem, & conversionem omnium, etiam Salutem
Reproborum, est hujusmodi semiefficax. Reproba-

Quod rum?

Quod ostendo primo: quia sic, & non
aliter implentur voces Scripturarum, &
Patrum de predicatione seruum, imò &
vehementer affectum Dei circa salutem,
& conversionem omnium hominum: im-
plentur Divinae Promissiones, attestan-
tes ruinam impiorum non esse, nisi ex
solo abusa hominum, nolentium audire
vocem Dei clamantis, & pulsantis ad
ostium. Secundò, & à priori: statē ne-
quit aliquem velle seriā existentiam rei,
& simul ex suā determinatione, præstare
efficacissimè, ne res existat; sed Deus
ex vi voluntatis Beneplaciti, quāde lo-
quimur, seriā vult existentiam salutis, &
conversionis omnium hominum: ergo ex
vi talis affectus manet necessitatē ne
ex suā determinatione præstet efficacis-
simè, ne ea salus, & conversio defint. Sed
Deum seipsum ex se determinare ad im-
pedimentum efficax earum, est præstare
efficacissimè, ne sint: ergo affectus Divi-
nus erga salutem, & conversionem om-
nium est saltem efficax ad excludendum
ne Deus ex se impeditat earum existen-
tiā, neve Deus ex se ipso se determi-
net ad impedimentum efficax earum. Hęc
omnia benē sequuntur ex primo Syllogis-
mo: cujus major nota est ex terminis.
Minor verò ex Scripturis, & divinis Pro-
missionibus certa est.

64 Explicatur ulteriùs: Velle rem
serio, necessariò importat hanc verita-
tem: volo rem existere, quantum est ex
parte mei: sed veritas hujus locutionis
necessariò petit in affectu vim, & ener-
giā, ne volens, datā operā, rem impe-
diat: ergo rem velle seriā, necessariò im-
portat efficaciam affectus sufficiētē fa-
cere, ne volens, datā operā, rem impe-
diat: neve res definit existere ex defectu
eorum, quæ ad voluntatem pertinet po-
nere ad existentiam rei. Sed Deus se-
riā vult Reproborum conversionem, &
salutem, eo affectu beneplaciti: ergo affe-
ctus ille, licet non sit omnino efficax,
non est tamen omnino inefficax, sed se-
miefficax, energiā, quam nuper explicui.

65 Liquet ex his, qualis esse debet
Effectus prædictæ voluntatis. Is enim ne-
cessariò esse debet, in omnibus, & singu-
lis hominibus, Possibilitas obtinendi vi-
tam aeternam: Id est, auxiliorum suffi-
cientiom dispensatio, in quibus consistit
ea possilitas: imò & gratuita præven-

tio omnium donorum, quorum exilien-
tia, nō est in manu Creaturæ sic vel aliter par. tract.
constituta in rebus, sed privativè venit 2. de Deo
à Divino dominio, & alioquin est neceſſ. Providēt.
satio requista ad actū converti, & actū & Præde-
salvari. Ratio est ex dictis, quia alioquin finante.
per Deum stabit ne actus sine conversio,
& salus omnium: quæ veritas cum ener-
giā prædictæ voluntatis est incompossi-
bilis. Quid ex hoc corollario fiat contra
Thomisticam Scholam, satis vides, &
ego latius expensi disputando contra
physicam Prædeterminationem. Sed de Supratib.
hoc Effectu Sufficientia Generalis Disp. 3. tot.
sequent. Vide Doctissimum Montoya. Montoya.
de Prædict. à disp. 39.

70.

SECTIO IV.

COLLIGITVR INTENSA VERITAS DE
generalitate Divinæ Beneficienția quoad
fines, & repellitur suspicio de
acceptione Personarum.

66 Beneficienția Divinæ generalitas Illatio ge-
neralis. Berga omnes, & singulas Substā-
tias intellectuales quoad finem, ex di-
ctis, liquidò demonstratur. Nam ex una
parte omnes, & singulæ destinatæ sunt
ad Felicitatem aeternam, qui finis est
omnium optimus, & nulli earum debili-
tus. Ex altera præponderaç incompara-
bility aeternæ misericordiæ, quam, unicè ex
abusu donorum Dei, periculum est, quod
incurred. Tertiò, spes assequendi tan-
tum bonum etiam cum mentione peri-
culi est valde desiderabilis, & eligibilis.
Demum hunc finem omnibus, & singulis
serio vult Deus voluntate Beneplaciti,
& adeò benevolè ex parte Dei, ut se li-
berè præimpedierit, ne unquam verifi-
cari posiat, deesse finem ex parte Dei, sive
ex defectu eorum, quæ ad eum per-
tinent: Quis autem non videat apertissi-
mè quoad omnes Substātias intellectua-
les universalissimam Beneficiențiam Dei
in ordine ad finem?

67 Occurrit tamē scrupulus duplex, Deus pro-
qui amovendus est. Primus est. Nam vi- cul ab ac-
detur Deus alioqui Beneficentissimus, ceptione
quoad finem salutis aeternæ, procedere Personarum.
Sic organum.
niebant olim contra beneficentissimam
Dei Providentiam Massilienses, & eo
prætextu: quod, cum omnes homines
sint

In Primā sint in naturā, & in elevatione ad finem par. tract. pares, possintque omnes, & singuli ita z. de Deo gubernari, ut nullus pereat: cuius Deus Providet. ipsā suā dispositione eos ita discriminat, & Præd. ut hos portiū, quām illos salvet; hos portiū, quām illos mediis efficacibus perducat ad finem? Id autem olore videtur virtutum acceptationis Personarum. Alter est. Nam videtur Deus, alioqui prodigus suis, in excellentiā finis omnibus, & singulis præfixi, procedere immisserit corditer in taxā peccata. Nam quis dicat stare cum misericordiā Principis & peccata, & odii æternitate punire momentaneam delectationem peccantibus?

68 Nihil tamen hominū obstat Divinæ Beneficentiae. Non primum: Nam acceptationis Personarum vitium cadere potest in ea dona, quā alioquin Princeps debet. Duo autem sūt genera obstat. Alia, quā sapientia liquid justitia, sive ratione pacti, sive ratione contractus, sive ratione recti regimini. Alia sunt purè gratuita, quā Princeps nec determinate, nec indeterminate debet. Petes bona primi generis cadere potest vitium acceptandi Personas: non verò quoad bona secundi. In re nostrā clamat diser-

Et planē peccato, dūsunt, Momentanea delecta- misericors & justus.

tē Deus, Isaiae 5. Quid ultra debet facere? Isaiae 5. vīne mea, & non feci? Debet Deus ex voluntario pacto, & ex anticipato beneficio elevationis sufficietia auxiliū, communes leges, & pariformitatem præmii, & poena ad opem hominū. Hoc autem debitum, voluntarium, solvit exuberans. Quod alia bona speciales Beneficii, quā secundi sunt generis, incapax est acceptandi Personas; quia nulli debet. Procul igitur à Deo est vitium acceptandi Personas. Lege Montoyam de Prædictis. disp. 18.

69 Nec secundum obstat. Nam in Et planē peccato, dūsunt, Momentanea delecta- misericors & justus. Delecatiō, & offensa Divinæ Majestati posthabitare, in momentanea delectationi. Igitur Deus non punit æternitate peccata, & odii momentaneam delectationem, aut propter ipsam homines, sed punit offensam Majestatis, delectationi momentanea, posthabitare: quām autem justa, & infra condignitatem offensa, sit æternitas peccata, visum multipliciter est disputan- De Incarnatio- De lib. 2. disp. 3. à n. 148. dum punit, exercere. Dūm suam cum justitia misericordiam. Lege loc. cit.

DISPUTATIO XXXVIII.

OSTENDITVR DIVINÆ BENEFICIENTIÆ generalitas quoad Media.

Disputa-
tionis Af-
sumptum,
grave.

70 EPUGNARE videntur generalitati Divinæ Beneficentiae quoad Media gravissimæ difficultates, oratæ ex duplice capite. Primum est: necessitas Divinæ Gratiae ad assecutionem Salutis æternæ, ad declinandum à malo meritorie, & meritorie faciendum bonum: (quæ sunt Media proxima ad Finem vitæ æternæ:) cuius divinæ gratiae, etiam sufficientis, de quā potissimum loquimur, assistentia nec videtur frequens nec generalis. Sine generalitate verò sufficientis auxiliū (quidquid obganniantum suo Princepe lansenistæ, quasi nos falsò supponamus,) stare nequit Divinæ Beneficentiae generalitas quoad Media. Alterum est, Necesitas, quam lib. 6. defendimus in Divinâ Præscientiâ, quoad præcedentiam ad dispensationem cuiusvis auxiliū. Fieri enim exinde videtur evanescere Divinam Beneficentiam circa Reprobos & alios, quibus, cum prænotitiâ im- prosperi eventiis, dispensat auxilium alioqui sufficientis. Ut ergo demonstre-

tur

Disp. 48. Generalis Benefic. quoad Media. sect. 1. 711

tur Beneficentia Divinæ generalitas quoad Media, videntur difficultates, quæ ex hoc utroque capite emergunt. Quæ ex seconde, ratione præscientiæ, vincentur disp. seq. Quæ concernunt auxiliū sufficientis generalitatē, in præsenti disputabuntur.

In Primā
par. tract.
z. de Deo
Providet.
& Præde-
finante.

Infrā
num. 179.

SECTIO I.

PRÆVIA LVX AD RESOLUTIONEM.

71 IN re satis obscurā oportet præviā luce protendere, præmittendo nonnullas, sine quibus haberi non potest in hac re gravissimā, Doctrinæ claritas, quam desidero.

72 Primum est: Inter Media ad Salutem æternam, alia sunt extrinseca; & alia, intrinseca. Extrinseca sunt, Redemptio Christi, Baptismi, aliorumque Sacramentorum institutio, Prædicatio Evangelica. Intrinseca sunt, illæ interiores Vi- res, seu Gratia sufficientes, quibus prævenit Deus corda hominum, ut declinant à malo, & faciant bonum: quæ ve- niant nomine Auxiliū sufficientis. Illæ ex trinseca Media possunt considerari du- pliciter. Primo: quoad institutionem, & valorem. Secundo: quoad applicationem. Quoad institutionem, & valorem, certum de Fide est, esse generalissima, & ad omnes & singulos homines extendi ex in- tentione Dei. Quare de his Mediis non est quæstio, nec resolutio nostra. Appli- catio mediorum generalium reducitur ad intrinseca Media, seu ad lineam Auxiliū sufficientis: eorum enim Mediorum generalium applicatio fit: in Adultis, per intrinseca hæc Media in se recepta à Deo; in Parvulis per eadem intrinseca Media, à Deo recepta, non in se, sed in Parentibus, seu qui vice Parentum sunt. Vnde tota quæstio, & resolutio nostra respicit hæc intrinseca Media, quæ veniunt nomi- ne Auxiliū sufficientis.

73 Secundum est: Auxilium suffi- ciens ad Salutem, tale esse debet, ut ex vi ejus proximè, vel remotè ponatur in manu hominis accipientis ipsum, assecutio salutis æternæ; & ex vi ejus verifi- cetur, non stare per Deum, quominus, homo qui accipit, assequatur vitam æternam. Ratio videtur evidens: Tum quia si ex vi auxiliū non manet in accipientis manu, assecutio salutis æternæ, nequit. Auxilium dici sufficientis: non enim suffi-

ct id, quo posito manet adhuc indigens ulterioris auxiliū ad assecutionem finis.

Tum etiam: quia si ex vi auxiliū non ve- rificatur, non stare jam per Deum quo- minus homo assequatur vitam æternam, non videtur Deus serio velle salutem ho- minis: Igitur Auxilium sufficientis, debet esse quale descripsi. Dixi, Proxime, vel remotè: qui sunt termini, per quos in præsenti se explicat Magni Theologi Pa- ter Suarez, & Pater Ruiz de Montoya, Suarez & Montoya nosstris.

74 Tertium est: Auxilium sufficientis est in duplice differentiā. Vel enim est pro- xime, vel est remotè sufficientis. Auxilium proximè sufficientis est illud, quod conti- nent omnes causas, & cōditiones ex parte principii requisitas ad elicientiam Actus, quo immedietè disponimur ad justificationem. Eodem sensu potest sumi proxima sufficientia ad perseverandum in gratiā, & ad quoscumque alios actus. Auxi- lium remotè sufficientis est, quod confertur ad elicientiam alicujus actus, qui remo- tè se habet ad gratiam justificationis v. g. & quem si homo eliciat, de congruo metebitur ultiora, per quæ ad ipsam justificationis gratiam accedat.

75 Nota hic bene. Primo: Auxilium Notanda. remotè sufficientis, dici respectivè; in se ve- rò proximum etiam esse. Dicitur remotè sufficientis, respectivè ad actum, quem vi- talis auxiliū immedietè non ponit homo: sic auxilia, per quæ prævenimur ad actus prævios circa justificationem, & ad ipsam se habentes instar remotæ disposi- tionis, sunt auxilia remotè sufficientia ad justificationis gratiam. Est verò proximè sufficientis in ordine ad aliquem alium actum, quo posito, habebit homo, ulteriora auxilia, quæ simpliciter dicun- tur proximè sufficientia. Nota secundo: ex vi auxiliū remotè sufficientis simpliciter ponit jam in manu ipsum accipientis, teimum, respectu cuius dicitur auxilium remotè sufficientis. Ratio est: quia ex vi talis auxiliū habet jam proximam facul-

In Primā facultatem comparandi sibi ulteriores par. tract. vires, & auxilia ad assecutionem illius 2. de Deo finis.

Providēt. 76 Quartū prēmissum est: cū sphēra subjectiva, & quasi objectiva auxiliī sufficientis, sit summa varietas: Nam ex parte subjecti vel sunt Parvuli, vel Adulti: ex Adultis, vel sunt Fideles, vel Infideles: ex Fidelibus, vel sunt Iusti vel Peccatores: ex his vel sunt obcācati, vel tantum peccatores nondum obcācati. Ex parte vero termini respectivē proximi, cum quo debet sufficientia comparari, juxta varietatem subjectorum, quoad Parvulos est susceptio Baptismi: quoad omnes adultos est observantia legis saltem naturalis; & ex Adultis, quoad Fideles est resistētia Tentationum, & obsecratio legis. Positivā divinā; quoad Infideles, est vocatio ad Fidem, illiusque susceptio; quoad justos est profectus in virtute, & perseverātia in gratiā: quoad peccatores est resipiscētia, & Iustificationis obtentio: quoad obstinatos est depositio voluntariæ cæcitatris, & pénitentia. Cū ergo tanta sit, in sphēra auxiliī sufficientis, varietas tam ex parte subjecti, quam ex parte termini.

Punctum
Questio-
nis.

77 Quæstio & resolutio de generalitate auxiliī sufficientis intelligenda est accomodè juxta subjecti capacitatēm, & statum respectivē ad terminum, quem proximē respicit pro assecutione Salutis æternæ. Quæ observatio nisi præ oculis habeatur in præsenti, neque potest assignari Regula generalis, neque potest disputari sine maximo dispendio claritatis. Ratio autē prēmissi est, quia juxta subjectum capacitatēm & statum, per auxiliū sufficientis ad terminum sibi proximorem, manet in ipsorum manu assecutio Salutis æternæ: quod requiri diximus ad rationem auxiliī sufficientis.

Magis ex-
plicatur. 78 Ultimum prēmissum est: dum in præsenti controversiā solemus dicere, Deum homini dare, quantum est ex se, auxiliū vel proximē, vel remotē sufficientis ad assecutionem Salutis æternæ, non ita est intelligendum, ut Deus continuo det: (quod infra falso esse videbimus:) sed ita intelligendum, ut Deus nemini deneget; det autem omnibus, tempore opportuno, de quo infra, juxta subjecti capacitatēm, & materiæ qualitatēm decidendum erit. Ut dem prēmissi

rationem, noto, aliud esse, rem non dare; aliud, rem denegare. Non dare rem, solum est cessare à benefaciendo; stat autem optimē cum animo parato conferre, cū opus sit; id est, opportunē, opportunitate metiendā ex necessitate, & indigentia Beneficiarii. Rem denegare, non solum est cessare à Benefaciendo, sed ex proposito non dare, fugiendo occasiones benefaciendi. Quod stare nequit cum animo parato ad Benefaciendum, cū opportunum sit. Ratio autem Prēmissi jam est facilis, quia Deus ex voluntate, quæ vult omnes homines salvos fieri, unicē tenetur, dare quantum in se est, auxiliū sufficientia, seu non impedit ex parte sua assecutionem salutis æternæ; sed ad hoc illa duo sufficientiunt, nēpē quod nemini deneget, & opportunē det omnibus auxiliū sufficientia, modo explicato: ergo. Iuxta hæc p̄missa intelligenda erit resolutio nostra: de Prēmissis vindendi potissimum erunt Pater Suarez, & Pater Ruiz: ille part. 2. de Gratia lib. 4. à cap. 7. hic de Prædestinatione à disp. 39. Quorum doctrina, hac nostrā methodo, fortasse clarior apparebit.

S E C T I O II.

REGULA GENERALIS PRO GENERA-
LITATE SUFFICIENTIIS AUXILIII.

79 E A est: Omnibus, & singulis respectivē dispensat, quantum est in Regula Generalis, neque potest disputari sine maximo dispendio claritatis. Ratio autē prēmissi est, quia juxta subjectum capacitatēm & statum, per auxiliū sufficientis ad terminum sibi proximorem, manet in ipsorum manu assecutio Salutis æternæ: quod requiri diximus ad rationem auxiliī sufficientis.

75. & 76. s̄ectionis præcedentis. Iam verò Regula Generalis, quoad Adultos, est communis inter Sacros Interpretes, SS. Patres, & Theologos tā Antiquos, quam Modernos: singulorum censum, & loca dabit desideranti Eruditissimus Pater Ruiz de Montoya de Prædestinatione disputatione tota 40. Quoad Parvulos sunt plures, qui exceptionem opponant, de quæ s̄ectione sequenti. Ipse regulam pro omnibus, & singulis generalem

80 Ostendo primò: Testimonis Sa- Offenditur
cræ Scriptura. Primum, & princeps sit ex Scrip-
Apo- turis.

1. Timoth. Apostoli ad Timoth. 2, ubi ait: vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis ventre. Ex quo sic a quo: ille quis hinc neminem excipit, & comprehendit Omnes, quos definit, velie Deum salvos fieri: ergo negari non potest voluntas in Deo, quæ vult Omnes, nemine excepto, salvos fieri. Iam sic: Voluntas quæ Deus vult omnes homines salvos fieri, est voluntas ita universalis, & setia, ut ex vi illius non stet per Deum, quod ministris omnes salvifiant: ergo omnibus & singulis respectivē dispensat Deus auxiliū sufficientis ad assecutionem salutis æternæ. Antecedens latè fuit mutatum est

2. Petri 3. dispa. p̄ secund. & definitur 2. Petri 3. ubi disertè inducitur Deus nolens aliquos perire, vellet autem Deus perire aliquos si per Deum staret, quoniam assequeretur vitam æternam. Consequentia vero probatur: quia sine sufficientia ad vitam æternam assecutionem est respectivē impossibilis assecutio. Vitam æternam: ergo per illum stat inassecutio vita æternæ, per quem stat defectus sufficientia ad ejus assecutionem: nam per illum necesse est, ut stet impossibilitas assequendi. Atqui defectus sufficientiae state potest unicē per Deum, cuius est unicē eam dispensare: ergo nisi dispenset auxilia sufficientia ad Salutem, stat per ipsum inassecutio: ergo nisi dispenset, non vult omnes homines salvos fieri.

81. Dices: Locum Pauli generalissimè quoad omnes, & singulos sumptum, intelligi debere de primariâ voluntate, quæ Deus ex exterritate suâ voluit omnes salvos fieri, pro priori ad lapsum Adami: pro eo enim priori habuit eam voluntatem generalissimam, & ex eâ providit omnibus, & singulis auxiliis sufficientissima in Adamo, tanquam ip. omnium Capite: nam in ipso, omnibus, quantum in se est, contulit originalem justitiam, cum auxiliis planè sufficientibus. Post lapsum verò ratione peccati justè puniños, etiam privatione sufficientis auxiliis, quin falsificari possit generalis assertio Pauli de Voluntate, quæ Deus vult omnes homines salvos fieri.

82. Contra est primò. Nam hæc eva-
sio rationem Apostoli reddit planè inef-
ficacem, & inutilē: ergo Mens Apostoli non solum est de voluntate circa salu-
tem omnium pro priori ad lapsum, sed Aranda de Deo.

etiam circa salutem omnium post lapsum. In Primā sum. Gōfēquentia est bona necesse est in par. tract. est, ut Apostoli ratio effex sit, & utilis. 2. de Deo Antecedens probatur: quia ex contextu Rerum dicitur, Paulus. Obiectaverat: ut oratio fieret. Et Præde-
pro Salute hominum, hogeris bonum est, finante.

& acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri. Ergo eos omnes vult Deus salvos fieri, pro quibus Apostolus fundi: Orationem ad Deum obsecrat: alioquin ratiō Apostoli inefficax esset. Atqui Oratio fieri debet ex consilio, & obsecratione Pauli pro omnibus, & singulis hominibus: etiam p̄lo posteriori ad lapsum: de iis animando quebatur Apostolus, ergo patiēt omnes, & singulos homines vult Deus salvos fieri, etiam consideratos post lapsum.

83. Contra secundō: ex verbis ipsius Apostoli, mox subnexus: Nam enim Deus unus est mediator Dei, & hominum, homo Christus Iesus, qui dedit Redemptionsrem sensu ipsius pro omnibus. Quidam diceret: sicut Deus vult omnes salvos fieri; ita omnibus proyidit Mediatorē, & qui pro illis quos salvos fieri voluit, redēptionem offeret: ergo, eadem sphēra est illius voluntatis Dei circa salutem, ac est istius Redemptions: sed pro singulis hominib⁹, etiam lapsis, moribus est Christus Dominus, & fudit sanguinem, ut est de Fide: ergo & singulos hominum, etiam lapsos vult Deus ex Apostolo salvos fieri.

Innoc. cō-
tra Iasen.

Tertiō.

84. Contra tertio: Nam si ea voluntas generalis Dei respexisset: homines pro priori ad lapsum, nec extenderetur ad ipsos etiam lapsos, non dixisset: Apostolus, vult, sed voluit: nam licet in Deo voluisse, sit semper velle, ratione suæ aeternitatis, & immutabilitatis; tamē Scripturæ se conformant nostro modo loquendi: ut Voluntas Dei, que non habent effectum, sed habuissent pro aliâ rerum serie, non enuntientur de præsenti, sed de præterito: quasi Deus desistisset à volendo, cum desistat ab effectibus oriundis à voluntate, de quæ loquitur. Atqui non de præterito, sed de præsenti loquitur, & enuntiat voluntatem circa salutem omnium: ergo ea voluntas omnes, & singulos respicit etiam pro statu præsentis lapsus. Ex quibus illustratur argumenti visi: Si in Adamo, ut in Capite omnium, non de- tur.

Xxxviii dif-

In Primā disset Deus omnibus, & singulis hominibus, tam parvulis, quād Adultis auctoritate tractat. Providet. & Præde- finante.

ad vivificationem, quomodo stare potest dictum Apostoli, quod omnes in Christo vivificabuntur? Si autem sit collata sufficientia, vivificati sunt omnes à Christo quantum in se est: ergo omnibus, & singulis dispensat Deus sufficientiam ad assecutionem salutis æternæ.

Ex 1. Corinθ. 15. Alterum sit ex 1. Corinθ. 15. ubi

Redemptionis Dominica exuberantiam commendans Apostolus, hæc habet: Sicut in Adam omnis moriuntur, ita & in

2. Corinθ. Christa omnes vivificabuntur. Deinde 2. Corinθ. 5. hæc: Si unus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt: & pro

Roman. 5. omnibus mortuus est Christus. Item Rom. 5. hæc: Non sicut delictum, ita & donum: si

enim unius delicto multi mortui sunt; multò magis Gratia Dei, & donum in gratia unius hominis Iesu Christi, in plures abundavit: & infra: Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem; sic & per unius justitiam in omnes homines in justificatione vita. Hucusque Apostolus. Ex quo

87 Sic arguo: Non minus extenditur Redemptio Christi Domini in generalitate Remedi, quam primi Parentis patuit prævaricatio in generalitate danni. Id enim habet Apostolus: ergo omnes, & singuli, qui in primo Parente mortui sunt, sunt vivificati per Christum, quantum in se, & in Deo est. Patet consequentia: Tum quia generalitas Redemptionis fuit in justificationem, non minus ac generalitas prævaricationis fuit in condemnationem. Tum etiam quia Apostolus aperte comparat mortem originalis culpæ, cum vita justificationis: ergo si non est inepta comparatio, necesse est, ut quantum est ex parte Christi Redemptoris, & Dei per ipsum volentis salvum facere quod perierat, collata sit omnibus vivificatio qui mortui sunt. Atqui vivificatio collata non est omnibus quoad efficaciam: ergo collata minimū est quoad sufficientiam. Probatur hæc consequentia: quia si ex vi Redemptionis non est collata sufficientia

ad vivificationem, quomodo stare potest dictum Apostoli, quod omnes in Christo vivificabuntur? Si autem sit collata sufficientia, vivificati sunt omnes à Christo quantum in se est: ergo omnibus, & singulis dispensat Deus sufficientiam ad assecutionem salutis æternæ.

Fuga

Ex 88. Dices: y Redemptionem Christi fuisse generalissimam tam Parvulis, quam Adultis, sensu tamen longè diverso. Nam generalis fuit omnibus quoad sufficientiam valoris: premium enim Sanguinis Christi sufficiens ex se fuit ad remedium singulorum. Verum, valor adeo generalis ex se, vel non est obtatus à Christo pro singulis; vel, quāvis à Christo pro singulis oblatus sit, & iparatus applicari singulis, non tamen singulis applicatur: ita Deo justissime disponente, qui pro aliquibus acceptare valorem voluit, & pro multis noluit.

Ex 89. Hæc solutio non est consona. Intercipit: Misericordia, quā Deus clamat tur: primò volle se mortem impii, sed ut convertatur, & virat. Contra primò: Vel: valor Redemptionis oblatus est à Christo pro singulis hominum, vel non? Si secundum? Quomodo 1. Ioann. 2. dicitur: Ipse est propitiatio pro peccatis nostris; non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi? Deinde quomodo dici Christus potest absolútè Redemptor omnium? Quid enim prodest, quod habeas premium Redemptionis sufficiens, si non offers pro Redemptione? Insuper est inventosimile, quod Christus non se conformaverit in offerendo Voluntati Patris; at voluntas Patris est circa salutem omnium, nullo excepto: ergo & oblationem Christi. Si ergo hoc primum: quomodo pro singulis oblatus est, si nullum effectum fecit, quantum in se, omnibus, & singulis communem ex valore Redemptionis? ergo necesse est, ut aliquis effectus promanaverit singulis ex Christi Redemptrione: hic autem alter esse nequit quam sufficientia auxiliis.

Ex 90. Contra secundò: quia ex ea ipsa Secundò: Voluntate, quā Deus vult omnes homines salvos fieri, acceptavit Deus Redemptiōm Christi, juxta illa: Sic Deus dilexit mundum.. Et Deus est salvator omnium: ergo sicut ex ea voluntate manet Deus ita seriò affectus in salutem omnium, ut di-

dici nequeat, stare per ipsum, quominus omnes, & singuli assequantur vitam æternam: ita ex eadem voluntate manere debet adeo affectus in salutem eandem omnium ex vi Redemptionis, ut nequeat stare per ipsum, & Redemptorē, quominus omnes, & singuli assequantur, me- diā Redemptione, vitam æternam. Sed nisi ex vi Redemptionis dispensetur omnibus, & singulis, quantum in Deo est, auxilium sufficiens, stat per ipsum in assecutio. vitæ æternæ, & Redemptionis evacuatio, ut suprà ponderatum est: ergo. Confirmatur: Nam Christus instauratus omnia in seipso, ut loquitur Apostolus, necesse est, veller à Patre, quæ Pater omnibus vult, & quantum in se fuit, & voluntati Patris congruit, veller omnibus applicati Remedium Redemptionis: Neque enim aliud de Christi in nos amore cogitari potest: sed conforme fuit, & est voluntati Patris, quod omnes, & singuli habeant sufficientiam ad assecutionem salutis æternæ: ergo.

Ex 91. Ostendo secundò Regulam illam generalē, rationibus Theologicis. Prima sit: Deus neminem deserit, nisi prius deferatur ab ipso: Sed si Deus denegaret alicui auxilium sufficiens, prius deserebat, quād desereretur: ergo Deus nulli denegat auxilium respectivè sufficiens: ergo stat Regula nostra generalis. Minor primi Syllogismi probatur: quia nulla major desertio excogitari potest, quād denegatio sufficientis auxilii. Tum etiam quia sine auxilio sufficiente non est possibilis accessus ad Deum; deinde auxilii sufficientis dispensatio, Divini solùm dominii est: ergo planè deservit à Deo ille, cui denegat auxilium sufficiens, prius quād homo Deum deserat. Probatur ista consequentia: quia desertio quam expectat Deus, ut deserat, est ingrata desertio hominis alioqui poterit stare cum Deo: ergo est desertio præsupponens auxilium sufficiens: ergo si alicui Deus denegat auxilium sufficiens, ille prius à Deo deseritur, quād ipse Deum possit deserere. Major autem est Authoritas Augustini lib. de Nat. & Graec. cap. 26. quam laudant Prosper, Fulgentius, & alii, definita tandem à Tridentino sess. 6. cap. 11. & 13.

Ex 92. Secundò ratio sit: Deus Omnes, & singulos homines, tam Parvulos, quam

Adulitos elevarit, & ordinavit in vitam. In Prima æternam, eosque ex intentione hujus finis creavit. Iam sic: Qui vult serio finem, a deo necessitatutē & ipsa intentione, non impedit per se finem, ut patet: alioqui & Præconvinceretur ludere circa finem, non finante. velle: ergo necessitatutē popere media sufficientia, quantum in se est. Patet hæc consequentia: nulla enim est major aut potior impeditio finis, quam carensia mediorum ad finem: Sed ponere media sufficientia, solū ad Deum pertinet in casu praesenti: Non est enim hominis sumere sibi vires sufficientes ad Salutem: neque enim sumus sufficietes ex nobis quasi ex nobis: ergo necessitatutē Deus ponere media sufficientia ad assecutionem Salutis æternæ, vel non vult seriò finem.

Ex 93. Nec dicas, id esse verum de intentione absoluta & efficaci, non vero de inefficaci, & per modum complacentia. Contra enim est primò: ex suprà dictis

Suprà à
nu. 34. &
55.

disp. præced. sect. 2. & 3. Secundò: quia aliter se habet Deus circa Salutem omnium hominum, etiam post lapsum, ac circa restorationem Angelorum post lapsum, ut est evidens: sed circa eam restorationem negari Deo nequit. Complacentia: est enim objectum amore dignum, ut pote pulcherrimum: ergo circa Salutem hominum omnium, plus habet Deus, quam complacentiam: ergo habet affectum, quantum in se est, inducitum sufficientis auxilii. Videamus modò, an hæc Regula generalis patiatur aliquam exceptionem: id quod, nobis objiciendo, praetabimus.

SECTIO III.

OBJECTIONE PRIMA: VBI DE PARVULIS.

Ex 94. Objicies primò: Non appetet De Parvulus provisa sit vuln. respectivè sufficientia ad obtentionem Salutis æternæ: ergo saltem circa ipsos fieri debet exceptio à datâ Regulâ generali. Ut antecedens probetur & magis patet difficultas, tria genera Parvorum distinguenda sunt. Primum est eorum, qui moriuntur in Vtero matris: vel oppressione, vel ex humorum redundantia, vel ex debilitate Matri ipsius. Se-

Xxx 2 cuu-

In Prima cundum eorum, qui nati pereunt sine baptismo ex penuria aquae, etiam conantur de Deo tibus & volentibus Parentibus accelerare Baptismum. Tertium eorum, qui in Prudentia Infideles iascuntur, aut ex Parentibus inculpat Fidem Baptismi ignorantibus; & intereunt. Iam antecedens ostenditur

Vazquez. 95 Primum: Authoritate plurium Theologorum, quos allegat P. Vazquez in p. 1. disp. 96. asseverans esse communem sensum Veterum Doctorum. Secundum: Authoritate Augustini, qui lib. de Dono perser. cap. 12. & lib. de Grat. & liber. Arb. cap. etiam 12. & lib. de Naturâ, & Gratia: cap. 8. & ep. 103. & 107. iterato tria dicit expresse: Primum: aliquos parvulos perire sine Baptismo, quia aliud esse non potuit. Secundum: Perire aliquos Parvulos, conantibus, & volentibus Parentibus accelerare Baptismum, Deo nolente, ut detur, & rapiente ante Baptismum. Tertium: exprimere aliquando Parvulos, iusto Dei iudicio, antequam ipsis possit ministrari Baptismus. Et consonat Prosper de Ingrat. cap. 20. & 21. At cum his tribus quomodo stare potest sufficientia respectu Parvolorum, vel in se, vel in voluntate Parentum?

96 Ratione denudo probatur antecedens: nam vel haec sufficientia provisa est Parvulis immediatè, & in se; vel mediata, & in voluntate Parentum, seu quasi Parentum? Non primum: quia Parvuli, praesertim nondum nati, quid possint? Non secundum: quia eatenus potest dici provisa sufficientia Parvulis in voluntate Parentum, quatenus applicatio Medii alioquin universalis, pendere potest à Parentum diligentia: sed hoc non contingit plerumque: tūm quia Parentum diligentia non se extendit ad casus impossibilis. Tūmetiam quia eatenus pendere potest à Parentum diligentia applicatio Medii alioquin universalis, quatenus Parentum diligentia praecavere potest parvuli mortem; sed plerumque non potest: quid enim potest in fortuitâ oppressione infantis? in humore intra uterum præfocante? in debilitate Vteri materni non potentis emittere? Et Confirmatur: vel applicatio Remedium alioquin generalis est semper possibilis Parvulis, vel non? Si secundum: quid prodest va-

lor medii: si manet inapplicabilis: certè pro Dæmonum salute sufficiens est ex se Christi Domini passio: nihil tamen prodest, quia non est possibilis applicatio. Si primum: præterquam quod non appetit via, esset semper in culpâ parentum inapplicatio talis medii: quæ culpa cum sit in re gravi, non potest non esse gravis. Tribue autem Parentibus, eorumque negligentia, & culpæ, Infantum præcoce obitus, & eorum sine baptismo decessum, nimis durum, & inverosimile est.

97 Ob hæc, sic, vel a litera proposita, Quoad amordicus contra Doctorem Eximium xilius sufficiens.

docuit loco citi Pater Vazquez, excipiens a Regula generali sufficientis Auxiliis aliquos & plures Parvulos, contentus dicere, dari quidem ex Christi meritis in Ecclesiâ, media, quæ si applicarentur, valerent etiam Parvulis ex affectu simplici ipsius Christi: ea tamen ex Deo aliter res disponente juxta secretissima iudicia sua, mansisse respectivè inutilia, & inapplicabilia, atque adeò insufficiencia. Verum iste discursus præoccupatus est supra formando Regulam generalem: neque consonat Divinae Misericordia, & pio Fidelium sensu: Quare

98 Respondetur cum Patre Suarez, Mens Nota cum Suarez. negando antecedens. Ad ejus probationem, admisso illo triplici genere infantium, dicatur, Autores illos quos allegat pro se Pater Vazquez, aliter sentire, ut ostendit post accuratum examen Pater Herize disp. 35. cap. 1. eosque, quidquid Herize. de mente sit, benignè esse interpretandos pro sensu magis pio, & in quem magis inclinat Sacra Scriptura supra ponderata.

99 Ad Augustinum, cuius loca videtur esse difficulta, dicatur imprimis, scotum ipsius in eis locis solùm fuisse, probare contra Pelagium duo, nempe Peccatum Originalis: & gratiam non dari ex meritis: & ad id utitur optimè exemplo Parvolorum decedentium sine Baptismo. Quid facit ad hunc scopum, an medium Baptismi esset ipsis Parvulis, qui rapiuntur, approximabile ex hac, aut illa conditione, quam non excludit Deus? Dicatur deinde, Augustinum, dum dicit, nihil aliud fieri potuisse aliquando, Deum aliquando nolle, surripiente copiam ministrata-

strationis, etiam volentibus & conantibus in oppositum Parentibus, loqui, inspectis solum rebus ut nunc, earumque naturali dispositione, quam Deus non vult miraculosè invertere: non tamē loqui de Deo; deque rebus comparatis ad inspirationes Parentibus infusas, ex quarum usu bono redderetur Parvulis applicabile proximè Baptismi Remedium, ut mox explicet. Stat autem optimè, rem aliquam sub unâ consideratione impossibilem extritiscè dici; & esse sub aliâ possibiliter & sic censeo Remedium Parvulorum, ut jam dico.

100 Ad Rationem probativam antecedentis, respondeo eam sufficientiam provisam esse Parvulis, non immediatè, & in se, sed mediata, & in Curâ Parentum. Itaque haec sufficientia tria dicit: Primum: Valorem in medio. Alterum, physicam potestatem in causis ad ejus applicationem. Tertium: Parentum, seu quasi Parentum obligationem, & munus. Valor in medio certus est, & quantum est in voluntate Christi extensus ad Parvulos, pro quibus etiam mortuus est. Physica potestas in causis ad applicandum, per se sufficiens, etiam est certa, licet aliquando per accidens impeditur ex occiso Naturalium Agentium in oppositum, vel ex defectu alicujus præquisiti per accidens adveniente, quod est perinde. Munus & obligatio Parentum, seu quasi Parentum, liquet ex ipso nomine: & ex istorum culpa, vel negligentia, fit, ut res, Deo sinente res peiagere cursus suos naturales, ita occurant, ut impediatur Baptismi ministratio. Præcaveti autem potest à Parentibus per preces, per jejunia, per frugalitatem, & per attentionem ad munus suum, occursum ille, qui videtur fortuitus: nec est verisimile, non infundi à Deo inspirationes ad hæc, si Parentes velint advertere: quod, si vel non advertere velint, vel oscitantes ad vertant, non est Deo tribuendus casus Parvuli decedentis sine Baptismo. Qui enim Medium instituit in Remedium: & insuper addit physicam potestatem ad ejus applicationem, & denudo per se non impedit, sed potius commendat alteri, qui moraliter est idem ipse, qui acceptatus beneficium est, eu[m]que opportunè docet & instruit per interna consilia, se-riò vult, quantum in se est, Remedium

Parvuli. Ita autem se gerit Deus. Vnde In Primâ Remedium Parvuli nunquam est inapplicable, & impossibile, nisi ex causa datâ, 2. de Deo quam alioqui permittit Deus.

101 Ad impugnationem secundæ partis dilemmatis, quam amplexi sumus, concedit majori, nego minorem: ad ejus probationem, dicatur imprimis, impossibilitatem plerumque natu[m] ex oscitantiâ Parentum, hanciam ex Deo: qui si finit res peragere cursus suos, id facit, datâ prius causâ à Parentibus, non satis attentis ad munus suum, neque curantibus bonu[m] Proli. Quid enim magis obvium, quam aqua elementaris? Quid magis sciutum, quam sectio uteri matris, seu vivæ, seu mortuæ? Quid magis commune, quam Parentum oscitantia? Dicatur insuper præcaverti à Parentibus posse aut Parvuli mortem, aut ejus mortem sine Baptismo, cum videtur præcaverti non posse. Et ratio est: quia plerumque, dum ies dicitur impossibile, tales, nos ipsi fecimus ex causa datâ. Id quod in Parvulis magis obvium est: nam Matres non aderunt, ac debent: student enim voluptati, gula, & alijs, quæ si vitarentur, vita retur & parvuli mori.

102 Ad confirmationem, dico Remedium istud semper esse applicabile Parvulis, quantum est ex parte Dei, multis, & varijs viis: quod si per accidentis manet inapplicabile, id provenit ex culpâ datâ ab his, qui moraliter sunt idem cum ipso Parvulo, ut jam diximus. Quid autem sentiendum sit de quantitate culpæ in Parentibus, colligendum est ex advertentia quantitate. Certè res est ex se gravis: sed plerumq; vel non advertitur, vel non advertitur plenè: aut non timetur tantum malum. Maneat igitur Parvulis promissam esse sufficientiam, neque esse cur eos à Regula Generali teneamus excepte. Videantur Suarez, & Herize: iste Suarez, disp. 35. ille tom. 1. in primam partem, lib. Herize. 4. de Prædict. cap. 4.

S E C T I O IV.

OBJECTIO SECUNDA: VBI DE ADVL-tis in Genere, & maxime de Reprobis.

103 Objec[ti]o secundæ. Nam neque De Repro-Adulatis videtur provideri semi-Objec-
tio.

In Primā per Auxiliis sufficientis copiam: quod ita par. tract. suadetur. Primo: quia qui conciones habent ad Populum , assumunt tanquam certum , Deum aliquos , adusque certum numerum peccatorum, sustinere patienter , eisque eo numero semel expletō , planè deserere , vel ex decreto universalī non assistendī cum qui tories ipsum offendere , vel ex particulari non ultra permittendi aliquem , sed deserendi: huc autem desertio explicari non potest , nisi per denegationem auxiliī sufficientis. Secundo , ex paritate parvolorum : sicut enim his negatur proxima sufficientia , ex occurrū causatum , quidni & Adultis? Tertio : quia si ex aliquo capite colligetur extēsio ad omnes Adul- tos generalis sufficientiae , maximē ex Voluntate Dei generali salvandi omnes: sed non ex istā : ergo non est unde colligatur. Major est commune fundamen- tum Theologorum. Minor probatur: quia ad emphasis , & energiam prædicat̄ voluntatis sufficientia apponere causas universales sufficientes , nempē Redemptiōnē Christi , Institutionē Sacra- mentorum , & Apostolorum Prædicationē: id quod urgetur ex Apostolo , recurren- te ad has causas universales: imò plerol- que hominum onerante , quod Deum per mutas voces Providentia naturalis be- neficē , jam pluvia , jam fructūnū , jam aliorum beneficiorum , alloquenter , & vocante non audierint , meriti proinde tradi in reprobū sensū.

*Et Inno-
tur primō:* 104. Augetur difficultas in Repro- bōs: quia Deus non vult salvare Repro- bōs: ergo neque ipsis providerē Media sufficiētia. Consequentia patet: neque enim Deus dispensat media , nisi iis qui- bus finē intendit. Antecedens autem probatur primō ex Augustino , qui lo- cūm Pauli de Deo , qui vult omnes homi- nes salvos fieri , intelligendum ait accomodā distributionē , id est , ex omni statu , eos qui salvi fiunt. Sic habet multis in locis , disputans contra Pelagium abu- tentem hoc textu ad errores suos , per expositiones alias a liter extēdentes di- cūm Apostoli. Secundō : qui potest ap- ponere media congrua ad finē , & liberē definit apponere , nō censetur seriō velle finē ; atqui respectu Reprobōrum potest Deus apponere media congrua , & non apponit: ergo censendus est nō velle

seriō salutis finē. Tertiō: quia qui seriō vult aliquid , vult quantum est in se: sed Deus respectu Reprobōrum non videtur velle , quantum in se est: cūm quia qui vult quantum in se est , facit quantum potest. Tūm etiam quia alioquin sunt inutiles preces , quibus Deum fatigamus , ut om- nibus alisstat ad Salutēm: si enim ex illā voluntate generali se necessitavit Deus ad alisstendum: ad quid preces nostrae?

105. Innodatur ulterius difficultas. Si Deus Reprobōs dispēlaret auxilium suf- ficiens , esset ex amore , quo fertur in eo- rum Salutēm ; atqui ex tali amore dis- pensare non potest: ergo non dispensat. Minor probatur. Auxilium potius noc- yunt , quām favens accipienti , nequit ei conserri ex amore: amor enim per se nō nocet ei , erga quem est amor: nam amare est velle bonum alicui : Atqui auxilium sufficiens potius est nocivum , quām fa- vens Reprobo: ergo nequit ipsis ex amo- re conferri. Minor probatur: nam Reprobōs ex auxilio sufficienti non subit nisi onus ad justam increpationē: à quā ex- cufari posset , si careret auxilio sufficienti: sed id , ex quo potius subitur onus , quām percipitur fructus , magis est nocivum , quām favens: ergo.

106. His armantur contra certam ve- ritatem Sectarii Nostri Temporis , qui- & Ianse- nite.

Sectarii: & Ianse- nite. Cūm Christum pro omnibus mortuum esse , neque Deus velle omnes salvos fieri , sensu suprā à nobis explicato: & exinde colligentes deesse multis auxilium etiam sufficientis : & tantumnon cedunt his aliqui Doctores Catholici. Verū neque argumenti difficultas est tanta ut ad id cogat , neque veritas est tam ob- cura , ut negari possit , ut patet ex pro- batione nostra Regula Generalis. Igitur

107. Respondeatur: & nego sequelam , in sensu , quem ad sequentem difficulta- tem magis explicabimus. Ad primam probationem , nego assumi doctrinam veram ab iis Contionatoribus , qui hāc assumunt tanquam certa principia: aliud enim est , quod definit benefacere per collationem auxiliōrum efficacium , nobis planē demerentibus & per ulteriora pec- cata augmentibus indignitatē nostrā: aliud , quod ante mortem deserat , ex quovis numero peccatorum : hoc neque verosimile est , benē perceptis Scripturis;

ne-

Montoya. neque consonum Dei bonitati , semper excitantis Filiōs hos Prodigos , qui vo- luntariē à Paternā domo recedunt , etiam cūm magis adh̄erent deliciis suis. Ad secundam est valde prolixus Pater Ruiz de Montoya in quārendā , & illustrandā dispositate. Etiamen ipsi non egemus , falsi Parvulis sufficientis remedii copiam , ut nuper vidimus. Ad tertiam , admissā majori , negatur minor. Constat enim ex supra discussis , emphasis , & energiam seriae Voluntatis Divina circa salutem omnium impleri non posse , nisi in omnium manu ponatur salus ipsorum , quantum est ex parte Dei. Qui autem non habet sufficientiam ad obtentionem salutis , hanc non habet in manu: sed ratione illius , cuius est dispensare quod sufficit , caret obtentione salutis. De Gen- tilibus , de quibus Apostolus , dicitur infra.

108. Ad primam confirmationem , for- matam ex errore Iansenii , ejusque do-ctrinis hārentibus Lutherō , & Calvino , vegetur antecedens: Deus enim omnes homines vult salvos fieri , voluntate se- riā , & beneplaciti: estō non omnes velit salvos fieri , voluntate æquali per omnia; nam aliquos vult salvos fieri , voluntate specia liter beneficā , dispensativā Gratia non solum sufficientis , sed efficacis: om- nes tamen , voluntate dispensativā Gra- tiae sufficientis , quā si benē uti velint , abundē possunt. Ad primam Probationem ex Augustino , quā Iansenius ma- xime nititur , fateor Augustinum sic in- tellexisse locum Pauli : sed certum etiam est , ipsis placuisse generaliorem interpre- tationem , quam nos defendimus. Quod si ea , à Pelagianis , & Semipelagianis ad- hibita , displaceuit Augustino : non dis- placuit , quod voluntas Dei diceretur exten- sa ad salutem omnium , sed displaceuit mo- dus quo defendebatur extendi , nempē quasi salus eterna obtainenda esset per vi- res naturales , ut volebat Pelagius , vel per operationes , quibus proliqueret suis conatus ipsa Natura , ut volebant Se- mipelagiani. Ad secundam : nego maiorē: qui enim seriō vult , solum tenetur facere quantum in se est , ne prudenter dici possit , finem deficere , ex defectu suo. Ad tertiam , concessā majori , in sa- no sensu , nego minorem. Facere enim in ordine ad finem , quantum in te est , non

est facere quantum potes , sed quantum in Primā sufficit , ne dici possit , finem deficere , ex par. tract. 2. de Deo 2. de Deo Providēt. Providēt. sunt ad exoranda auxilia congrua : tum ex Præde- stinante.

109. Ad secundam confirmationem concessā majori , nego minorem. Ad proba- tionem , distinguendū est in auxilio , quod à Deo est , & quod est à Creaturā: à Creaturā abutente , est ingratus abusus auxiliī , quo sit nocivum in actu secundo: à Deo benefaciēt , est sufficientia ad bepē operandum , quē quidem nequit esse nociva , prout à Deo est. Inde con- cessā majori , distinguo minorem: potius est nocivum , secundū id quod à Deo est , nego minorem; ejusque suppositum : secundū id quod à Creaturā superaddi- tur , concedo minorem. Ad minoris istius probationem , negetur major. Nam ex auxilio sufficienti non accrescit accipien- ti , nisi vis ad honestētē , & supernē ope- randum : quod si ex abusu talis auxiliī manet reus justa increpationis , non ve- nit onus ex auxilio , sed ex abuso.

SECTIO V.

OBJECTIO TERTIA : VBI DE CONTI- nitate sufficientis Auxiliū.

110. Objec- tis tertio: Nam si Deus Continua- tias assisteret per dispensa- tias suffi- cientes. continuitas assisteret per dispensationem auxiliī sufficientis , vel assisteret cientes. continuo , per momenta singula , & actus , vel per intervalla certa temporum: neutrū dici potest ; & deberet utrumque dici , si cunctis Deus dispensaret auxiliū sufficientis: ergo non ita cunctis dis- pensat. Major ipsa sui expositione patet. Minor probatur quoad primam partem impugnando continuitatem.

111. Primo: quia Gratia ista consistit in actibus Vitalibus Intellectus , & Vo- luntatis: ergo cadere potest in experien- tiam. Sed experientia talis Gratia non est continua: ergo nec assistentia talis Gratia. Secundō: quia Distractio in no- bis ad res alioqui diversas , ad negotia , ad studia , ad lites , ad bella , ad lucra , & ad alia innumera , est valde frequens , & valde vehemens: quis autem toto animo distractus ad hāc ludicra , attendere po- test

In Prima test ad Coelestia? Nam verissimum est par. tract. illud: *Pluribus intentus minor est ad similius deo sensu*. Tertio: nam vel advertitur continuo haec assistens Gratia; vel non? Primum experimento constat esse falsum. Si ergo secundum: est quasi non esset: quod enim non advertitur, non sufficit hominem conuertere. Quartu: quia Deus se accommodat Naturae genio: sed naturae nostra genius, est per intervalla temporum cessare etiam ab his, quae maxime concupiscit: ergo Deus etiam per intervalla temporum dispensat auxilia. Quinto: nam ista interpolata gratiarum dispensatio conducit, homines ut sint vigiles, & agnoscent famam suam; si quae micæ cadunt de mensâ Domini. Sexto: quia isti indesinenter, & continuatiter repugnat Ecclesiae sensus, Patrum, & Fidelium. Ecclesiae sensus, orantis, ut Deus nos excitet. Patrum sensus, clare clamantium, stare Deum ad ostium, & pulsare: quis autem prudens stet semper ad ostium & pulset. Fidelium sensus, recurrentium ad Deum, ut eos vocet. Vide Ruiz de Montoya de Prædest. disp. 47.

Montoya.

112 Minor autem probatur quoad alteram partem, impugnando interpolationem. Primo ex Scripturis, Conciliis, & Patribus, quorum loca addensat Pater Martinez de Ripalda tom. 1. de Ent. supernat. disp. 20. ubi manifestè dicitur, *Deus semper in promptu esse, nullumque esse momentum, in quo Deus non stet ad ostium, & pulset*: imò quotidie per tempora, per dies, per momenta, per atomos. Id Paulus Orosius: Illud Concilium Senonense. Et convenienter in hoc modo loquendi ceteri Patres: quis autem eo clarior esse potest? Secundo: quia si quā horā, vel si quo momento desset auxilium Gratiae, Peccator non posset in qualibet horā, & in qualibet momento Peccitantiam agere: id est falsum: ergo. Sequela patet: quia sine auxilio, Natura est impotens. Minor probatur. Tūm quia in quacumque horā promittitur ab Scripturis remissio Peccatoribus, si ve- lint resipiscere: ergo supponitur in ipsis in quacumque horā resipiscendi potestas. Secundo ex Lateranensi cap. firmiter de summa Trinitate, statuente, homines post lapsum semper posse: ergo sēper possunt. Tertio: quia alioquin in aliquo instanti esset homo extra statum salutis, cūm

Ripalda.

113 Difficultas objectionis: optimè discussa à Patre Suarez 2. part. de Grat. Nostris, & lib. 4. cap. 10. & à Patre Ruiz loco jam Veri citato, nos cogit breviter aperte: in modum, quo Deus promptus est auxiliari creaturis. Igittu supponenda sunt à qua ad resolutionem. Primum est: Nutriquam homini deesse sufficientiam ad non peccandum, si peccare potest. Ratio est: quia nemo peccat in eo, quod vitare non potest. Hic autem sufficientia potest esse merè naturalis. Alterum: urgente vel tentatione, vel periculo, vel præcepto semper adesse sufficientiam vel evadendi, vel impediendi. Ratio est: quia Deus non præcipit impossibilitas: & aliunde, ut nuper dicēbam, nemo peccat in eo quod vitare non potest. Vnde duplex auxiliis genus distinguuntur ipso tractatu de Necessitate Gratiae, alius est auxilium ad non peccandum: aliud, ad supernum merendum.

Orosius.

Senonensis.

114 Censeo primò: Deus non ita continuo dat auxilium sufficiens supernae Gratiae, ut det indesinenter; nūquā tamen denegat, quantum est ex se, habens semper in promptu, prout opus fuerit Creaturæ. Assertio duas partes habet facile perceptibiles ex doctrinâ nuper data à num. 77. & secunda probatur: quia rem denegare quantum est in se, non solum dicit, cessare à benefaciendo, sed ex proposito non dare, fugiendo etiā occasionses dandi: atqui Deus non se ita habet: nam qui paratus est dare, & nemini deficit quantum in se est, non fugit occasiones benefaciendi: ergo Deus nūquā, aut nemini denegat auxilium sufficiens. Prima autem pars, convincitur ex probationibus supra positis in argumento: nec est, cur quidquam addatur.

Lateranensis.

115 Censeo secundò: ita Deus habet in promptu supernae Gratiae auxilium, ut det in tempore opportuno. Ratio est: quia non habet animum fieri paratum benefaciendi, qui deficit in tempore opportuno: nam qui paratus est benefacere, ex parte suâ, non deficit, quando opus est ut faveat; atqui opus est ut faveat, in tempore opportuno: ergo in-

tempore opportuno non deficit. *Sensus* illud: *Difficultas objectionis*, optimè discussa à Patre Suarez 2. part. de Grat. Nostris, & lib. 4. cap. 10. & à Patre Ruiz loco jam Veri citato, nos cogit breviter aperte: in modum, quo Deus promptus est auxiliari creaturis. Igittu supponenda sunt à qua ad resolutionem. Primum est: Nutriquam homini deesse sufficientiam ad non peccandum, si peccare potest. Ratio est: quia nemo peccat in eo, quod vitare non potest. Hic autem sufficientia potest esse merè naturalis. Alterum: urgente vel tentatione, vel periculo, vel præcepto semper adesse sufficientiam vel evadendi, vel impediendi. Ratio est: quia Deus non præcipit impossibilitas: & aliunde, ut nuper dicēbam, nemo peccat in eo quod vitare non potest. Vnde duplex auxiliis genus distinguuntur ipso tractatu de Necessitate Gratiae, alius est auxilium ad non peccandum: aliud, ad supernum merendum.

116 Censeo tertio: Opportunitas temporis, seu tempus opportunum, praeter casus tentationis urgentis, gravis periculi, & præcepti prementis, est tempus Prædicationis Evangelicae, lectio Sacra, Tribulatio, aspectus rerum caducarum, fortuiti casus monentes nos de novissimis nostris, mortis articulus. Ratio est: quia ex his aliqua sunt media à Deo instituta ad excitandam animam, qualia sunt, Exempla Sanctorum, Lectio, Tribulatio, & Prædicatio: alia sunt articuli magnæ necessitatis: non est autem verosimile Deum deesse in magnâ necessitate: neque vacua relinquere ea media, quae ipsomet ad animam excitandam instituit.

117 Censeo quartò: hæc assidentia Divina Gratiae, in tempore opportuno, cum illo Dei animo non deficiendi ex parte suâ, sufficit, ut dicatur, ex communis modo loquendi, Deum continuo, & semper assistere per sufficiens auxilium cunctis hominibus. Ratio est: quia adverbium, semper, ex communi modo loquendi tam Dei in Scripturis, quam hominum in humano commercio, unicè referuntur ad tempora, singulis actionibus convenientia & opportuna: ratqui Deus opportuno tempore assistit: ergo potest verè dici, quod semper & continuo assistit. Minor patet ex præcedentibus. Major ostenditur inductione, quam exhibit Etuditissimus Ruiz disp. cit. nu. 24. nam de Absterniis dicimus, semper aquam bibere, id est, opportunis bibendi temporibus: quem loquendi modū tenuit Matth. 2. 2. Item de solito aliquid facere dicimus, semper id faci: nempe tempore congruenti: quem etiam modum tenuete Marcus 15. Ioann. 18. cap. 15. Ioann. cap. 18. & Lucas. Nihilque magis obviut apud Sacros, & prophanos Scriptores. Ex quibus

118 Respondetur ad objectionem, concessa majori, negando minori: per intervalla certa temporum, quæ jam designavimus, assistit Deus; non tamen continuo physicè, licet moraliter semper & continuo: ut explicatum est. Ad impugnationem secunda partis, quam præferimus: dico ad primam: Scripturas, Patres, & Senonense loqui, prout communiter nos ipsi loquimur, juxta sensum primæ, & quartæ assertionis nostræ, si loquantur de superna Gratia: si enim de Aranda de Deo.

119 Objec-
tio-
nem.
Solutio
nem.
120 Augetur difficultas primò: quia Augetur status obsecrationis, & obdurbationis, ut primò: patet ex Scripturis, & ex ipso nomine, est status cæcitatæ, & impossibilitatis ad bonum: ergo est status constitutus per

tempore opportuno non deficit.

121 Censeo tertio: Opportunitas temporis, seu tempus opportunum, praeter casus tentationis urgentis, gravis periculi, & præcepti prementis, est tempus Prædicationis Evangelicae, lectio Sacra, Tribulatio, aspectus rerum caducarum, fortuiti casus monentes nos de novissimis nostris, mortis articulus. Ratio est: quia ex his aliqua sunt media à Deo instituta ad excitandam animam, qualia sunt, Exempla Sanctorum, Lectio, Tribulatio, & Prædicatio: alia sunt articuli magnæ necessitatis: non est autem verosimile Deum deesse in magnâ necessitate: neque vacua relinquere ea media, quae ipsomet ad animam excitandam instituit.

122 Censeo quartò: hæc assidentia Divina Gratiae, in tempore opportuno, cum illo Dei animo non deficiendi ex parte suâ, sufficit, ut dicatur, ex communis modo loquendi, Deum continuo, & semper assistere per sufficiens auxilium cunctis hominibus. Ratio est: quia adverbium, semper, ex communi modo loquendi tam Dei in Scripturis, quam hominum in humano commercio, unicè referuntur ad tempora, singulis actionibus convenientia & opportuna: ratqui Deus opportuno tempore assistit: ergo potest verè dici, quod semper & continuo assistit. Minor patet ex præcedentibus. Major ostenditur inductione, quam exhibit Etuditissimus Ruiz disp. cit. nu. 24. nam de Absterniis dicimus, semper aquam bibere, id est, opportunis bibendi temporibus: quem loquendi modū tenuit Matth. 2. 2. Item de solito aliquid facere dicimus, semper id faci: nempe tempore congruenti: quem etiam modum tenuete Marcus 15. Ioann. 18. cap. 15. Ioann. cap. 18. & Lucas. Nihilque magis obviut apud Sacros, & prophanos Scriptores. Ex quibus

123 Censeo quartò: Nam Obsecratio, De Obduracione, & Obduratio, quæ aliqui ratis, & Peccatores dicuntur trahi in reprobum Obsecratis. sensum, est innegabilis in Scripturis: at qui hæc obdutatio, & obsecratio solum stare potest in defectu auxiliis sufficientibus: ergo saltem quoad hos fieri debet exceptio à regulâ generali. Major constat ex Pharaone, ex Palestinis, & ex Iudeis: Minor autem probatur: tūm ex Augustino satis indicante variis in locis: tūm ex illo loquendi modo, quo aliquando dicit, neminem à Deo deserit, nisi prius deseratur ab ipso: ubi particula nisi, ut acutè notat Pater Vazquez, significat aliquos à Deo deserit, in penam prævia desertoris suæ. Tūm quia aliter nō satis intelligi potest obduracione & obsecratio: si enim etiam obduri, & obsecrati habent gratiam sufficientem, in quo differunt à reliquis?

124 Augetur difficultas primò: quia Augetur status obsecrationis, & obdurbationis, ut primò: patet ex Scripturis, & ex ipso nomine, est status cæcitatæ, & impossibilitatis ad bonum: ergo est status constitutus per

auxilio ad non peccandum, præcisè jo- In Prima quantur, etiam physicam continuatatem par. tract. jam concessimus. Ad secundam dico, sup. a. de Deo de Prodiget. Præde- finante.

125 Censeo tertio: Opportunitas temporis, seu tempus opportunum, praeter casus tentationis urgentis, gravis periculi, & præcepti prementis, est tempus Prædicationis Evangelicae, lectio Sacra, Tribulatio, aspectus rerum caducarum, fortuiti casus monentes nos de novissimis nostris, mortis articulus. Ratio est: quia ex his aliqua sunt media à Deo instituta ad excitandam animam, qualia sunt, Exempla Sanctorum, Lectio, Tribulatio, & Prædicatio: alia sunt articuli magnæ necessitatis: non est autem verosimile Deum deesse in magnâ necessitate: neque vacua relinquere ea media, quae ipsomet ad animam excitandam instituit.

126 Censeo quartò: hæc assidentia Divina Gratiae, in tempore opportuno, cum illo Dei animo non deficiendi ex parte suâ, sufficit, ut dicatur, ex communis modo loquendi, Deum continuo, & semper assistere per sufficiens auxilium cunctis hominibus. Ratio est: quia adverbium, semper, ex communi modo loquendi tam Dei in Scripturis, quam hominum in humano commercio, unicè referuntur ad tempora, singulis actionibus convenientia & opportuna: ratqui Deus opportuno tempore assistit: ergo potest verè dici, quod semper & continuo assistit. Minor patet ex præcedentibus. Major ostenditur inductione, quam exhibit Etuditissimus Ruiz disp. cit. nu. 24. nam de Absterniis dicimus, semper aquam bibere, id est, opportunis bibendi temporibus: quem loquendi modū tenuit Matth. 2. 2. Item de solito aliquid facere dicimus, semper id faci: nempe tempore congruenti: quem etiam modum tenuete Marcus 15. Ioann. 18. cap. 15. Ioann. cap. 18. & Lucas. Nihilque magis obviut apud Sacros, & prophanos Scriptores. Ex quibus

127 Censeo quartò: Nam Obsecratio, De Obduracione, & Obduratio, quæ aliqui ratis, & Peccatores dicuntur trahi in reprobum Obsecratis. sensum, est innegabilis in Scripturis: at qui hæc obdutatio, & obsecratio solum stare potest in defectu auxiliis sufficientibus: ergo saltem quoad hos fieri debet exceptio à regulâ generali. Major constat ex Pharaone, ex Palestinis, & ex Iudeis: Minor autem probatur: tūm ex Augustino satis indicante variis in locis: tūm ex illo loquendi modo, quo aliquando dicit, neminem à Deo deserit, nisi prius deseratur ab ipso: ubi particula nisi, ut acutè notat Pater Vazquez, significat aliquos à Deo deserit, in penam prævia desertoris suæ. Tūm quia aliter nō satis intelligi potest obduracione & obsecratio: si enim etiam obduri, & obsecrati habent gratiam sufficientem, in quo differunt à reliquis?

128 Augetur difficultas primò: quia Augetur status obsecrationis, & obdurbationis, ut primò: patet ex Scripturis, & ex ipso nomine, est status cæcitatæ, & impossibilitatis ad bonum: ergo est status constitutus per

Yyyy ca-

In Primā carentiam Gratiae sufficientis. Antecep-
par. trād. dens constat: dicuntur enim cæci, & du-
2. de Deo ces cæcorum: dicuntur oculos non habere,
Providet. & esse sine lumine, & in tenebris ambu-
& Præde- lare. Et ipsis dicitur esse impossibile, quod
linante. aliquid faciant boni. Consequentia an-
tem probatur: quia Gratia sufficientis in

Scripturis, & Sanctis Patribus dicitur possibilis, lumen & illustratio animæ, ita & ipsius animæ oculi: ergo qui dici-
tūt cæcius, impotens, & sine oculis, dici-
tur esse sine gratiâ sufficiente.

Secundū: 121. Augetur secundū: quia sicut se
habet in bono. Confirmatio in Gratia; ita se habet in malo, obcæcationis, & obdu-
ratio; atqui Confirmatio in gratia dicit im-
potentiam peccandi: ergo obdutatio,
& obcæcationis, imponentiam faciendo bo-
num. Minor à multis defenditur satis
eruditè. Iam sic: sed qui habet sufficien-
tiam ad bene operandum, non est impo-
tentis ad bonum: ergo obcæcatus & obdu-
ratus non habet gratiam sufficientem.

Tertiū: 122. Augetur tertio difficultas: si
propter aliquam iationem status obdu-
rationis, & obcæcationis non deberet
constitui per carentiam Gratiae sufficien-
tis, maximè quia regressus ab eo statu,
& finalis imponentia non esset dein-
ceps imputabilis: sed hæc ratio nulla est:
ergo Major est fundatum commune.
Minor probatur primò ex Augustino, &
Thomâ, aperte testantibus, apud Gonet
de Præf. disp. 5. art. 6. ubi docet ex ip-
sis, imputari ad culpam posse præcepti
transgressionem, ei, qui recipi non habet
auxilium sufficientis ad ejus adimplentio-
nem, si eo auxilio privatus est in pœnam
peccatorum præcedentium: id quod Thom-
ista satis multi docent, & non satis ne-
gat Noster Herize disp. 34. cap. 6. num.
35. ergo si obdurati, & obcæcati priven-
tur in pœnam, lumine gratiae sufficien-
tis; non est cur ipsis non maneat imputa-
bilis etiam sine sufficienti auxilio, per-
manentia in ipso statu. Secundū: quia ad

imputationem culpæ sufficit culpa caré-
di gratiâ sufficienti: sed qui obduratur, &
obcæcatur, ex suâ culpâ, caret gratiâ suf-
ficien: cā enim privaretur in pœnam:
ergo ei qui obduratur, & obcæcatur, im-
putatur ad culpam, omisso pœnitentia
etiam sine sufficienti ad ipsam. Major
probatur: quia tunc datur libertas in
causâ: Libertas autem in causâ sufficit

ad imputationem: tūm etiam quia qui
lumen extinguit, definit legere pro libi-
to: & etiam lumine extincto, imputatur
omissio lectionis.

123. Respondet: ad Argumentum **Dissipatur**
concessâ majori, nego minorem: obcæ-
cationis enim, & induratio est status, qui
imputatur ad culpam, & in quo *juxta im-
ponitens cor thesaurizatur ira Dei*, ut
Paulus loquitur: quomodo autem ad
culpam imputari potest, quod quasi ne-
cessariò quis paritur: aut quomodo po-
test quis thesaurizare sibi Divinam irâ,
id est, eam augere resistendo, si non est
vocatio, cui resistat, aut si non est suffi-
cientia ad evadendum: *nemo enim peccat Quid Ob-*
in eo quod carere non potest, ut est solem- duratio:
nis veritas Augustini? Nequit ergo sta- **& Obca-**
tus obdutatio, & obcæcationis in iatio?
privatione sufficientis Auxiliis consistere.
Consistit in privatione Gratiae efficacis,
aut gratiae uberioris, & vividioris, vel
magis consona genio ipsius, qui peccan-
do ipsis indignum reddidit ultiori
benificio. Ad hæc addit hic status, pravæ
consuetudinis, & vitiorum pondus, ita
animam aggravans, ut vix finatur oculos
mentis aperire veritati. Quare obcæ-
cationis, & obdutatio præter peccatum ejus-
que pravam consuetudinem, quæ vergit
in alteram quasi naturam, solum dicit ex
parte Dei, cessationem à beneficio. spe-
ciali efficacis auxiliis quoad actum: quoad
posse, verò negationem auxiliis vividioris,
& activioris: nunquam verò negationem
auxiliis simpliciter sufficientis, vel
remotè, vel proximè. Dixi vel remotè,
vel proximè: nam aliquando definit
Deus favere, retardando auxilium pro-
ximum: nunquam tamen ita Creatura
deseritur, ne remotum non habeat, & in
remoto vim affluendi proximum, orando,
petendo, & à malo fugiendo, &c.
Legatur Eximus Doctor part. 2. de Gra- **P. Suarez**
tiâ lib. 4. cap. 18. ejusque Sectator Exi-
minus, Cardinalis de Lugo, qui rem in **Cardin. de**
hanc incidens tom. de Pœnitentiâ, disp. **Lugo.**

8. selt. 1. pulca de hac re disputat: mul-
tisque luminibus ornata Suaristicâ hanc
explicationem à num. præsertim 35. ci-
tans Suarez eundem tom. 4. in 3. part.
(qui est de Pœnitentiâ,) disp. etiam 8.
selt. 1.

124. Ad primam probationem mino-
ris ex Augustini Doctrinâ desumptam,
di-

Ex mente dico ex eodem Suarez, qui est lectu dig-
Augustin. nissimus de Mente Augustini loco citato
nunquam Augustinum sensisse obdura-
tionem, & obcæcationem per privatio-
nem auxiliis sufficientis debere constitui.
Quod si alicubi ambiguè loquitur, Locu-
tus est juxta triplicem sensum, quem nu-
per apposui, nempe, vel de privatione
auxiliis congrui, & uberioris: vel de offus-
carione passionum & consuetudinis pra-
væ; vel de negatione auxiliis proximi,
sufficienter parati in Remoto. Ad secun-
dam, dico eam desertionem intelligi, de
Gratiâ habituali, vel de Gratiâ congrua,
vel de Gratiâ vividiori, vel de Gratiâ
proximè sufficienti: nunquam intelligi
posse de Dei desertione quoad sufficien-
tiam, quâ Creatura habeat in manu re-
gressi ad Deum, quem deseruit. Ad ter-
tiam, nego quod assūmitur. Satis enim
aptè explicata jam est Obdutatio, & Ob-
cæcationis.

Ulterior explicatio 125. Ad confirmationem primam,
concedo antecedens, & nego consequen-
tiā. Tria enim solet afferre status ob-
cæcationis, & obdutatio: impossibili-
tatem resipisciendi, cæcitatem mentis, &
summarum animæ debilitatem, & quasi po-
tentias emortuas. Tria hæc componi pos-
sunt cum auxilio sufficienti: nam impos-
sibilitas est moralis, sumpta ab ingenti
difficultate, quam parit adulta prava
consuetudo versa in quandam quasi na-
turam. Cæcitas est maxima distractio ad
motiva delectabilia, quam passionum,
& vitiorum exuberantia generat. Sum-
ma illa debilitas, est intentio pravæ con-
suetudinis: quæ singula, & omnia, bene
componuntur cum physica potestate eva-
dendi statum illum miserum: licet ex
pondere passionum, & consuetudinis
non sinatur efformari spes evadendi.

126. Ad secundam confirmationem,
permisso majori, juxta debitam, & ac-
commmodam distributionem, negetur mi-
nor. Licet enim confirmatio in Gratiâ,
aliquando ad gradum ita eximum acce-
dat, ut neque labendi potentiam secum
patiatur, ut de Beatissimâ semper Vir-
gine censeo, tamen communiter secum
patitur labendi potentiam, & unicè di-
cit impeccabilitatem extrinsecam consi-
stentem in extrinsecâ protectione, & spe-
ciali providentiâ dispensandi auxilia con-
grua: unde argumentū nullum est. Dein-

de permisso majori, & minori, nego In Primâ
consequentiam. Nam impotentia laben-
par. trād. di non opponitur cum statu viae: oppo-
2. de Deo
Providet. nitur verò cum ipso impotentia non la-
bendi, seu impotentia resurgendi à lapu, & Prede-
qualis esset, si obdurati, & obcæcati ca-
terent auxilio sufficienti.

127. Ad tertiam, concessâ majori, ne-
go minorem. Ad cujus primam proba-
tionem, dicatur, imponi Sanctis Doctori-
bus, Augustino, & Thomæ, imputari **SS. PP.**
posse cuiquam quod evitari non potest: **Augustin.**
quid enim magis soleme apud Augus-
tinum, quam illud catholicissimum pro-
verbium: *Nemo peccat in eo, quod retare
non potest?* Evitabile ergo esse debet quod
imputatur ad culpam, eo gradu, quo im-
putatur ad culpam. Si enim imputatur
ad culpam novam, distinctam, *inquam*, à
culpâ, quâ redditus est indignus Divinâ
Beneficentia, ideo imputatur ad culpam
novam, quia præter liberam potestate,
quâ amplexus est statim indignitatis,
habet potestatem liberam se meliorandi,
& non vult. Nam si culpa nova non est,
non est quæstio. Quod si Doctores San-
cti alicubi insinuant oppositum, intelli-
gendi sunt, de carentiâ auxiliis sufficien-
tis proximi, retento tamen auxilio suffi-
ciente remoto, quo quis proximè po-
test assequi plenam sufficientiam, quâ
caret, & evitare peccatum.

128. Quare illa Doctrina Goneti, ex **Gonetus**
Veteribus aliquibus Thomistis hausta, **Carpitur.**
nempe contingere posse, quod homo pre-
matur præcepto, & nihilominus carens,
in peccatum peccatorum præcedentium,
auxilio sufficienti ad observationem, pec-
cat, non est audienda: quia coincidit cum
Propositionibus dñatis Michaëlis Baji,
& Iansenii; & aperte juberet Deus im-
possibilia, contra Concilium Tridenti-
num, & Rationem Naturalem. Ratio
permititur hoc Syllogismo. Ei, qui non
habet sufficientes vires ad observandum
præceptum, inobservatio secundum præ-
sentes, quas habet vires, est necessaria,
& observatio impossibilis: atqui impu-
tari non potest ad culpam, inobservatio
secundum præsentes vires, ex respectu
impossibilitate præcepti necessaria: ergo
neque imputari potest ad culpam ei, qui
non habet vires sufficientes ad præcep-
tum observandum. Major est evidens ex
ipsis terminis. Minor est definita in Tri-

In Prima dentino, & insuper contra Bajum à par. tract. Gregorio XIII: & ab Innocentio X. con-
z. de Deo tra Iansenium. Consequentia benè sequi-
Providet. tur. Videatur Magister Lumbier in *ulti-*
& *Præde-* mā Edizione hispanica Prop. damnat. ab
finante. *Innoc.* à num. 966.

Greg. XIII. 129 Ad secundam minoris proba-
Innoc. X. tionem, quā fortè delusi sunt aliqui, di-
M. Lamb. singuo majorem: aliud est carere, ratio-
ne culpæ dantis occasionem, auxilio suf-
ficiente ad deinceps operandum: & aliud
est, peccare in carendo auxilio sufficien-
te, ad cuius parentiam occasionem dedisti peccando, & peccare in omissione
operationis secutā ad parentiam auxiliī
sufficientis. Dato quōd primum accidat,
& sit verum, tota malitia est in peccato
dante occasionem ad parentiam auxiliī
subsequentis ad opera ulteriora: quā pa-
rentia si prævisa sit in causā, augabit ma-
litiam operantis, & dantis eam occasio-
nem: & erit quasi effectus peccati, ipsum-
que aliquomodo complens. At secun-
dum, imperceptibile est, & omnino pa-
rallelum Iansenio, & Bajo.

130 Igitur applico distinctionem: ad imputationem culpæ, dantis occasionem, & quasi causalis, sufficit culpa, &c. concedo. Ad imputationem novæ culpæ, quoadea quā subsequuntur ad parentiam auxiliī sufficientis, sufficit culpa parenti-
eo auxilio, subdistinguo: si caret auxili-
lio, ex mero libito, id est, potens prox-
imè illud habere, & nolens, concedo:
si in pœnam purè caret, nego majorem:
ad cuius probationem dico libertatem in
causā sufficere ad imputationem cul-
pæ, dū est ea libertas: pro instanti enim,
quo definit esse libertas in causā, definit
titulus ad novam imputationem eorum
quā subsequuntur ex causā etiam dam-
nabilititer datā. Ad illud de lumine, patet
libitum extingendi non nasci à lumine
tanquam à potestate talis libiti. Maneat
igitur Obduratos, & Obcæcatos non
carere sufficientiam ad videre Coelestia, &
exinde ad lucra Divinæ Misericordiæ,
aliquando, juxta inscrutabilia sua judi-
cia, voeantis fortius, qui minus digni-
catione sunt redditi.

*Illatio te-
nenda.*

SECTIO VII.

OBIECTIO QVINTA: VBI DE
Infidelibus.

131 **O**bijecies quintā: Saltem Baiba-
ris, & Infidelibus non appetet libus.
quomodo dispensem Deus auxiliā suffi-
cientia ad Salutem: ergo saltem quoad vaide gra-
hos non tenet nostra Regula Generalis.
Antecedens probatur primò: quia sunt
Infideles, & Barbari, qui nunquam ac-
cepserunt auxilium sufficientis ad creden-
dum: ergo neque ad salutem. Patet con-
sequens: quia fundamentum salutis est
Fides: quis autem habeat Fidem, si cre-
dere non potest? aut quis potest credere,
sine sufficientiā ad credendum? Assump-
tum verò suadetur: quia Fides ex audi-
tu, teste Pauli: sunt autem qui non au-
dierunt, & quibus neque affulsa lux
Evangelii, neque hoc unquam annun-
tiatum est. Secundò: quia ex Scripturis
patet, sicut aliis misit Prædicatores Deus,
negatos à Deo aliis. Sic habes *Act. 8.* &
8. in facto Eunuchi & *Act. 16.* in de-
tentione Pauli, & Barnabæ, ne irent in
Asiam, & in Bythiniam: ergo his Deus
negavit sufficientiam ad salutem, eā ne-
gatā ad credendum impediendo prædi-
cationem. Tertiò: quia soleme est Au-
gustino recurrere ad scrutablem Dei judi-
cium, cur uni Nationi dentur prædicatores, & vocetur: & non alii; neque vo-
cetur: ergo est in eā Sententiā, ex Infidelibus
plures à Deo deserit, sine sufficientiā
ad salutem. Quartò: quia vel omnes
Infideles peccant, in non credendo, vel
saltem in non recedendo ab Infidelitate:
vel non? Si secundum: ergo excusat ex impotentia: qui enim potest, & alio-
qui tenetur, non excusat facere quod
tenetur. Si primum: videtur durus iste
sermo juxta illud Christi, *Ioann. 15.* si *Ioann. 15.*
*non venissem, & locutus fuisset eis, pec-
catum non haberent:* quem locum ita ex-
ponit Augustinus *tract. 89. in Ioann. lo-*
*quitur de illo peccato, quo non credi-
derunt in Christum.*

132 Et augetur difficultas primò: ex *Et auge-
Prospero*, & *Sancto Thomā* secutis tur primò:
Augustinum. Ille de *Vocat. Gent. cap. 13.* Ex Prosp.
manifestè docet aliquos à Deo preteritis. *& August*
quid autem est hoc, nisi accipere nihil? *& Sancto*
Deinde ad cap. Gall. object. 4. probat *Thoma.*
fuis-

fuisse homines, qui sine Evangelii cogni-
tione transferint, & qui possint dici non
vocati. Quid clarius? *Sanctus Thomas*
2. 2. quæst. 2. art. 5. ad 1. manifestè do-
cet, citans pro se Augustinum, non dari
auxilium multis in pœnam peccati præ-
cedentis, saltem originalis. Vbi loqui
non potest Angelicus Doctor de Efficaci,
(est enim otiosa exceptio;) sed de suf-
ficiente.

Secundò:

133 Augetur secundò: quia sine fre-
quenti miraculo non appetet, quomodo
omnibus, & singulis Barbaris affulget
veritatis lux: nam vel hæc debet esse, per
externa Media Prædicationis: & hæc sine
frequenti miraculo extendi nō possunt ad
omnes & singulas Gentes. Vel interna
inspiratione: & hic modus non videtur
cohætere cum ordine communi Provi-
dentiæ superne, sic Ecclesiam architecta-
tæ, ut à Visibili Capite, per Episcopos
& Prædicatores, membra recipere in-
fluxum suum. *Addit.* sicut in ordine na-
turali, sunt necessaria ad vitam, cibis,
operimentum, & medicina: sic in super-
naturali, ad Salutem sunt necessaria
auxilia sufficientia: Atqui illa pluribus
sunt Deus inevitabiliter impediri: quid-
ni ergo & ista? *Addit.* insuper, mirum fo-
re, & incredibile, nullum ex innumeris
Infidelium multitudine pervenire unquam
ad fidem, si singuli per auxilia sufficientia
vocarentur.

Tertiò dif-
ficulter.

134 Augetur tertio, & quidem im-
plexè, & difficulter. Omne auxilium suf-
ficiens vel præbet Iustificationis initium,
vel supponit: sed Infidelibus & barbaris
plerumque tale initium non est possibi-
le: ergo nec sufficiens auxilium. Major
est certa: & probatur minor: quia primù
Iustificationis initium esse non potest per
actus merè naturales: nam isti nihil val-
ent ad obtinendam gratiam auxiliari-
tem: sed neque in barbaris esse potest per
actus supernaturales: nam isti, undenam
in hominibus, planè remotis à motivis
supernis, & ambulantibus in tenebris, &
in umbra mortis?

Cardo dif-
ficultatis.

135 Hæc difficultas, de quā operose
disputant Magnus Suarez, & Montoya,
Suarez. & post ipsos singulariter Pater Ripalda,
Montoya. magnas turbas in Scholâ non semel ex-
Ripalda. citavit, ex facilis relapsu ad opiniones,
Tria certa quæ videantur favere Semipelagianis, &
Primum; Massilientibus. Illud statuendum est pri-

mò: Infidelibus, quantumvis Barbaris, In Prima
ita Deum assistere per dispensationem par. tract.
auxiliis sufficientis, ut per ipsos sit, & nō 2. de Deo
per Deum, ipsorum perditio, & inacces-
sus ad Salutem. Id planè colligitur pri-
mò: ex nostrâ Regulâ generali. Secundò: finante.
ex voluntate Divinâ, quā Deus vult omi-
nes homines salvos fieri. Tertiò: ex inef-
ficiabilitate, quam Paulus attribuit Gen-
tilibus. Quartò: ex Divinâ Misericordiâ
se comparante, cum sole, cum pluvia,
cum luce, & cum aliis causis universa-
lissimis. Et conspirant in hunc sensum
Patres videndi apud citatos.

136 Secundò statuendum est: hoc ge-
nus auxiliis sufficientis non itare præcisè
in causis universalibus, a liquo sufficien-
tibus, & per accidens impeditis. Primò:
quia sic plures ex Gentilibus essent ple-
nè excusabiles: sicut excusabilis est à
morte voluntaria, qui non potest appli-
care medicinam sibi hic, & nunc impos-
sibilem: alioqui sufficientem. Id autem est
contra textum Apostoli. Secundò: quia
licet auxilia sufficientia negari possint
in pœna peccati originalis, opera subse-
quentia non manerent imputabilia: sicut
imputari non potest, quod non currat,
ei qui præcisi sunt pedes in pœnam.
Quare

137 Tertiò statuendum est: hoc ge-
nus auxiliis sufficientis, importare inter-
nam illuminationem supernam, quā, si
velint, possint ita venire ad agnitionem
veritatis, ut per ipsos sit non venire, &
non per Deum, paratum dare, si velint
accipere. Primò: quia sine hac internâ
illuminatione supernâ, ad matrem, & in
promptu parabili, non est latu in ma-
nu Gentilium: quid enim profinet cætera,
externè preposita, & sonantia, si desit
internus vigor ad salutem? Secundò: quia
aliter impleri nō possunt Scripturæ, de lu-
ce illuminante omnem hominem veni-
tem in hunc mundum, & de Divinâ Mi-
sericordiâ, sine exceptione, stante ad
ostium cordis, & pullante. Tertiò, id
suadetur ex custodiâ Angelorum, & ex
illuminationum supernarum indepen-
dentiâ ab homine. Manere ergo debet,
ita etiam quoad sufficiens auxilium à
Divinâ Providentiâ, Gentilibus consuli,
ut per ipsos sit, ipsorum perditio, & non
per Deum paratum assistere, si velint,
vel mittendo Prædicatores, vel excitân-
do

In Trīmā do per Angelos, vel vocando per se ipar. tract. sum. Quid contra hæc opponi possit, cīz. de Deo tò videbimus. Modò ad objectionem ini- Providēt. nitio propositam

Et Præde- 138 Respondeatur negando ante- simante.

Solvitur difficultas

de abundantiori. Tertiò, sèpè de auxi- lio proximè sufficiente ad credendum. Nunquam verò loqui de auxilio simpli- citer sufficiente, vi cuius sit omnino ve- rum, per homines stare, & non per Deū, quominus convertantur, & denuò cre- dant. Et legendus Augustinus specialiter lib. 3. de libero arbitrio, cap. 19. ubi sa- tis denotat nulli deesse facultatem adhi- bendī diligentiam pro veritate quæren- dā.

141 Ad quartam, dico, Infideles, qui- bus non est annuntiata internè, vel ex- ternè veritas credenda, sed ejus habent incitantiam, vel ignorantiam invincibilem, seu quasi invincibilem, non peccare peccato infidelitatis in non creden- do, seu in non recedendo ab infidelitate: non tamen exinde colligi, deesse ipsis au- xilium remotè sufficiens ad credendum, & proximè sufficiens ad non se opponen- dum veritati, vel ad non opponendum obicem vocationi, vel ad inquirendam aliqualiter veritatem, à quā exulant. Vnde hi, licet sint in impotentia proxi- ma ad credendum, & ex hoc capite ex- cusatentur à culpâ infidelitatis, non excusantur à culpâ omittendi eos aūs, ad quos potentiam proximam habent: quos si ponerent juxta vites quas ad ipsis ha- bent plenè sufficiens, non deesset ipsis auxilium ad credendum. Quare, de pri- mo ad ultimum, per ipsis stat séper, non vocari, nec credere.

142 Ad primam confirmationem ex Prospero, & Augustino, dico, Prosperi Mens: & S. Thom.

mentem pro assertâ generalis sufficien- tiæ veritate clariorem esse, quam ut pos- sit dubitari: Nam 2. de Vocat. Gent. pas- sim distinguit auxilium congruum, & pu- rè sufficiens, & cap. 25. expressè ait: Deo autem placuit hanc (nempè gratiam efficacem) multis tribuere: & illam (nem pè sufficientem) nemini denegare. Vnde cùm Sanctus Prosper negat Infidelibus Gratiam à Deo provisam, loquitur de efficaci, aut abundantiori, vel denuò de auxilio proximo ad credendum per ex- plicitam annuntiationem Evangelicę Ve- ritatis: nunquam verò loquitur de gratiâ sufficiente, quam explicuimus, & quam apertè concedit. Et in hoc etiam sensu intelligendus est Angelicus Do-CTOR.

143 Ad secundam, de quā videbitur

Suarez
de Mente
Augustin.

Ad tertiam ex Augustino, de cu- jus mente proderit, & placebit legerem Magnum Suarez part. 2. de Gratia lib. 4. cap. 18. Dicendum est primò: sèpè Au- gustinum loqui de auxilio efficaci, & con- gruo: quod Deus ob inscrutabilia sua ju- dicia concedit, & negat. Secundò: sèpè

Montoya. cum finitu, & voluptate P. Ruiz multi- plicem solutionem exhibens, & multipliciter exhortans disp. jam cit. 46. sect. 8. num. 10. respondeo negando sequelam: non enim opus est multiplicatione miracu- lorum, ut Deus, si per ipsos homines non stet, vocet eos per auxilium proximè sufficiens ad credendum. Primi: nam ipsa ingratitudo Barbarorum impedit eam frequentationem miraculorum, si opus esset. Secundò: quia si Barbari per culpabilem resistentiam non opponerent obicem vocationi, facile esset vel per An- gelum, vel per aliquem Prædicatorem, sine magno miraculo, eos instruere. Ter- tiò: quia sine magno molimine posset Deus specialiter aliquem instruere pro quovis Regno: & offendit eruditè Ruiz cā Deum utrum providentiā, ut semper supernaturalis, quam voco Gratiā Theo- logicā. Illa Gratiā philosophica sufficit ad actus naturales honestos, & ad evi- tanda peccata, ut loco citato videtur: nunquam tamē sufficit ad initiandam justificationem: quia id sonat congrua- tem, quæ non potest convenire actui na- turali respectu supernaturalium. Solūm igitur initiare potest justificationem au- xilium supernaturalē: sed hoc auxilium potest initiare proximè, vel remotè: re- motè, tanquam aurora, & crepusculum Fidei, disponendo ad illuminationem Fidei, per congruam orationem, & in- quisitionem vernatis: proximè, tamē quā illuminatio Fidei, sine quā non contingit justificatio. Et hæc de majori.

144 Ad primam instantiam, conce- sis præmissis, negatur consequentia. Dis- paritas est primò, ex inæqualitate bonorum. Secundò: quia media ad vitæ conseruationem sinit Deus ordinationi can- sarum sese mutuò impidentium: at me- dia ad salutis æternæ consecutionem dis- pensantur à Deo, imputante amissionem ipsius; atque adeò necessitato præoccupare legitimam excusationem per dis- pensationem auxiliis sufficiens vel proxi- mi, vel remoti: vi cuius vera sint duo: & à Deo serio optari salutem omnium: & à nemine salutem amitti nisi ex cul- pâ datâ. Ad alteram, dico primò, non contare nobis quid inter impenitentum in- fidelium gregem ubique contigerit. Vnde quis plenè astaret id non contigile? Secundò, in novissimis Historiis India- rum Occidentalium, & Orientalium occurrisse casus hujusmodi: ut testantur Ruiz, & Herize, & Historiarum tener.

145 Ad tertiam, quæ certè difficillior est ob gravissima puncta, quæ concernit, distinguo majorē: omne auxilium sufficiens ordinis naturalis, nego majorē: omne auxilium sufficiens ordinis supernaturalis, subdistingo: vel proxi- mè, vel remotè præbet justificationis In Primā initium, vel supponit, concedo: proximè par. tract. semper præbet, nego majorem. Itaque 2. de Deo in re gravissimā, quæ concernit ad justi- ficationis initium, & ad necessitatem Fi- dei (de quā videtur: sunt cōtra Ripaldam finante. & Præde- specialiter Cardinalis de Lugo, & Pater Ripalda. Osea, uterque de Fide, ille disp. 12. sect. Card. Lug. 3. & hic disp. etiam 12.) distinguenda P. Osea. est duplex Gratia, seu duplex auxilium cum Patre Suarez: & ordinis natura is, P. Suarez quam gratiam philosophicam voco dis- putando de Auxiliante Gratia; & ordinis Infrā lib. 10.

In Primā
par. tract.

2. de Deo O BIE CTIO SEXTA: VBI SENSVS
Providet. Axiomatis: Facienti quod est in se,
et Præde- Deus non denegat Gratiam.
stinante.

Axioma: 147 **O**bijices sextò: Eatenùs Infideles, & Barbari manent in ex-
quod est cusabiles, licet semper in actu non ha-
in se, &c. beant auxilium supernaturale vel proximè, vel remotè sufficiens, quia ex datâ culpâ desinunt habere, habituri, si vel-
lent: quia Deus paratus est dare, nisi per ipso stet. Hæc est Doctrina nuper posita. Ergo ut Deus donet auxilium Supernaturale tam proximè, quam remotè sufficiens, expectat aliquid ex parte donaria. Surgunt exinde plures difficultates.

Prima: quid istud est, si Supernaturale non est? **Altera:** in quo genere Deum movet ad donationem? Si enim præcedit ad omne auxilium Supernaturalis Gratiae, ex parte naturæ dabitur vis aliqua merendi justificationis initium, aut se disponendi ad illam: qui error est Massiliensium? **Tertia:** quanto tempore Deus expectat? **Quarta** demum: unde nam constat hujusmodi Divina voluntas dispensandi Omnibus auxilia, nisi per ipso stet? Ergo nihil expectat Deus ex parte Donatarii ad dispensationem auxiliarum Supernaturalium. Id quod videtur definitum in Arausiano Can. 4. sic dicente: *Siquis, ut à peccato purgetur, voluntates nostras Deum expellere contendit, resistit ipsi Spiritui Sancto.*

§. I.

ALIORVM INDICIA CIRCA SENSVM Theologici Axiomatis.

Ratio diffi-
cultatis.

148 **H**Vjus Solutio Objectionis, que valde difficilis est & gravissima; pendet ex vero sensu Axiomatis illius Theologici: Facienti quod est in se, Deus non denegat Gratiam. Quod Axioma videtur admissum ab omnibus, tanquam Principium per se notum in Theologia: redditum tamen est intellectu, & explicatu difficile ex contentione Theologorum. Nam vel illud facere quod est in se, sumitur contrapositè ad facere ex gratia, vel non? Si secundum: in quod Magni Theologi inclinant ex Modernis,

quos protegit novissime Pater Aldrete Aldrete. de Prædestinatione disp. 16. sect. 7. §. 4. itur contra communem sensum omnium ferè Scholasticorum, tribus ab hiuc sœculis, aliter axioma exponentium; nec expeditur ulla via ad tuendam generalitatem Divinæ sufficientiae, in quam collimare ex communi Doctorum sensu videatur axioma. Si ergo primum; exardescit difficultas ex improportione Naturalis ordinis ad supernum: ex independentia istius ab omni conatu Naturæ, nisi detur pactum, lex, aut promissio Dei, de annexandâ Gratia, Naturæ conatibus: at ubinam Scripturæ de hac lege? Et permisâ lege, quæ causalitas exercetur à Naturâ conante circa Gratiam? Quomodo liber erit calamus à lapsu Massiliensium? Ecce difficultatem: quæ quanta ea sit, apparebit magis, brevi persensis expositionibus talis axiomatis.

149 Prima est heretica, ut potè Massiliensium, & Semipelagianorum, in eo expositio: turpiter inter alia errantium, quod Naturæ suis viribus, vel se disponenti, vel impetranti, vel alleganti meritum aut perfectum, aut imperfectum, tribuerent justificationis initium, & totam economiam Gratiae. Sed hic error damnatus Rejecta ab est in Concilio Arausiano, fere per omnes Canones, & in Tridentino Sess. 6. cap. Tridentin. 5. Et de eo proderit legere inter alios P. Vazquez tom. 1. in 1. p. disp. 89. & 91. P. Vazquez, Suarez de Prædest. lib. 2. cap. 1. & 6. & Suarez. part. 1. de Gratia latissime, & Patrem Didacum Ruiz de Montoyâ de Proridet. Montoya. tract. 3. disp. 14. & seqq.

150 Secunda, licet plurium Catholicorum, vix differt à præcedenti, dum expositio facienti quod est in se viribus Naturæ, veterum alligat consequentiam auxiliantis & justificantis Gratiae, tanquam illam merenti de congruo per naturales vires. Ita ad hoc usque sœculum, per annos ferè trecentos, Theologi primores, inter quos Angelicus Doctor, & Bonaventura, vix excusabiles in literâ, nisi ex temporis inadvertentiâ, & incuria legendi Antiquiores Patres, & evolvendi Concilia contra errores Pelagi, & Massiliensium. Debent tamen isti Theologi, (quorum syllabum vide apud Ripaldam tom. 1. de Supern. disp. 17. sect. 1. & apices sensumque Doctorinæ apud Ruiz de Prorid. tract. 3. disp. 21. & sect. 2.) studium & affectum ipso excu-

Disp. 48. Generalis Benefic. quoad Media. sect. 3. 729

Parum se-
cura.

excusandi eruditissimo Patri Ruiz de Montoyâ disp. nuper citatâ sect. 1. Verum Doctrinâ tribuens Naturæ meritum Congruum ad Iustificationis Initium, & ad Gratiam auxiliantem, excusa i non potestab errore Massiliensium, quia ejus nucleus continet. Neque enim Massilienses Meritum condignum in opere naturali, respectu Gratiae voluerunt, sed contenti sunt congruo, ut aperte demonstrant ipse Ruiz disp. 14. sect. 3. & Ripalda tom. 1. cit. disp. 17.

151 Tertia, ut sé pia caveat ab errore Massiliensium, ita sumit illud facere quod in se, ut unicè intelligat de faciente quod est in se per vires Gratiae: quasi bene utenti primis Divine Gratiae auxiliis, Deus cōferat ulteriora & uberiora, crescendo ab aurorâ primæ supernæ lucis, illustrantis lumen rationis, adusque perfectum diem. Hac se protegunt expositio: ne Moderni Thomistæ cum Alvarez; & ex Nostris aliqui, quos nuper fecutus est Aldrete. Nostri, ut videre est, ex zelo fugiendi à Massiliensibus: Thomistæ vero, ex contentione carpendi Molinam, & Nostros. Sed Axioma aliter sonuit inter Thomistas: & vel eundum est contra omnes ferè Doctores Catholicos, per annos ferè trecentos in Scholâ, in suggestu, & in throno versatos, vel axioma intelligendum est de faciente quod est in se per naturales vires. Oportet ergo retinere sensum axiomatis, eisque sanitatem inquirere, ne cogamur asserere, sensum erroncum universaliter à Doctoribus Catholicis per trecentos cīciter annos in Ecclesiâ, traditum, tanquam doctrinâ veram, ut advertit Herize tract. 3. disp. 27. cap. 2. num. 11. Quidquid ex hoc exponendi modo, nullus appetit exitus præstis nodi de generalitate sufficiet: quam ex hoc axiome Catholici Doctores tutati ubique sunt.

Quarta
expositio
P. Molina
P. Ripalda

Prior
modus.

Aranda de Deo.

ad operandum insimul Supernaturaliter; In Primâ vel ita præoccupare per gratiam opera- par. tract. rationem naturalem, ut homini aliâs ope- 2. de Deo raturo per naturæ vires (quod pia videt Proridet. Deus per Scientiam Medium) inserat & Præde- Gratiam, ut, operatus a iis naturali- finane. ter, Supernaturaliter operetur. Ita fa- Posterior cienti quod est in se, Deus non denegat modus.

Gratiam, procul ab omni suspicione Se- mipelagianismi: nam hic, inquit, non datur gratia ex intuitu operis naturalis: nec hoc facit ullam vicem aut meriti, aut dispositionis, aut conditionis. Ita discurrunt Molina, & Ripalda, quibus novissime accessit Herrera de Prædesti- natione quæst. 14. sect. 2. d. nu. 23. & quo- cum incedere video Magistrum G. avem: cum hoc magno disciūmine à Molinâ, & à Ripaldâ: quod Herrera, & hic Magister tantâ universalitate loquuntur, ut negent usquam, aut ullibi fieri, aut factum, Actum honestum Naturæ. Molina vero non id audet, nec ausus est; nec Ripalda. Sed neq; hi duo convenient. Nā Ripalca, ex nuper assignatis, primum discurrendi modum amplectitur: Molina, secundum. Vtique procul ab imposturis, & convic- ciis, quibus a thomisticis calamis, manuactis ab Alvarez, & ex se satis pro- nis, lacerari Molina injustè solet.

153 Sed in neutro discurrendi modo Repellitur subfiliere potest hæc expensiio. Imprimis gene: alis ille discursus Ripalda de in- dissociatione libertatis utilique hone- stæ, Naturalis, & Supern. ex placito Dei, non est conformis Scripturæ, nec Patribus, nec Rationi tam philosophicæ, quam Theologicæ, ut infra disputando Infrâ lib. de Deo Auxiliante, latè evincetur adver- 11. à num. sus ingeniosissimum hunc Theologum. 149.

Ibi specialiter deseretur iste discursus, ex inutilitate pro tuendâ Præsentis Axiomatis veritate: nam hoc nō est esse para- tam Gratiam, facienti quod est in se, sed potenti facere: unde nec ullus excessus, aut favor est in faciente præ non faciente culpabiliter, cum æquè uterque possit. Quis hanc credat esse mentem Thicologorum in hoc axiomate? Vide me ibi. Deinde contra Patrem Molinam est pri- mò, quod theologica hæc paræmia loqui tur de Gratia sufficienti; ipse autem uni- cè intelligit de Gratia efficaci. Secundò: quia non satis discedit à modo loquendi Massiliensium, dum recurrat ad opus na-

Zzzz

In Primā naturale conditionatē prævisum , pro par. trāct. dispensandis auxiliis. Tertiō:nam liber-
2. de Deo tas constituta per cognitionem natura-
Providēt. lem , & libertas constituta per Gratiam ,
& Præde- etiam circa idem objectum sunt diversæ
finante. libertates undeā ergo ex unius recto
usa, colligitur pariformis usus in altera
P Herrer. De generali dīcto P. Herrera, & acceden-
P Munies Magistri , dicam clare , quod sentio,
Infrā lib. Tract. 3. lib. II. à num. 215.

11. à num. 154 Quinta expositio ita sumit axio-
ma , ut facienti quod est in se per vires
215. Naturæ, alliget , & anneātat Gratiam ,

Quinta expositio Apropt. Ripalda. Suarez. Valentia. Vazquez. Herize. tanquam se disponenti ad illam non tam
men merenti. Itaque hic dicendi modus
distinguit Dispositionem à Merito : &
quidem discrimen dispositionis à merito,
quamvis negatum à magnis Theologis ,
Suarez, Valentia, Vazquez , & Herize ,
firmat multiplicitate P. Ripalda dīct. 18.
sect. 1. tūm ex conceptu Obsequii, quem
non requirit dispositio ; & meritum im-
bibit. Tūm ex modo respiciendi donum ;
nam Meritum risipit donum indifferenter
tribuendum vel operanti , vel aliis:
dispositio respicit donum ut sibi dādum.
Tūm ex modo se habendi erga donum:
nam Meritum quasi exigit ; non ita dis-
positio. Tūm demum quia meritum im-
portat causalitatem positivam : Disposi-
meriti, dispositionis, & impreationis ad positiō:

Sotus. Zumel. Medina. 156 Sexta expositio , negatā ratione Sexta ex-
meriti, dispositionis, & impreationis ad positiō:
Gratiam in operibus Naturalibus ; ex
lege Dei , & ex pacto cum Redemptore
contendit opera honesta naturalia esse
conditionem à Deo liberè prædispositam
ad dispensationem Gratiae: unde facienti
quod est in se per naturæ vires, Deus non
denegat Gratiam: non quia Naturæ vires
præstent aliquid in genere meriti, dis-
currunt inter alios veteres, Sotus , Zu-
mel, & Medina , quos inseguuntur acriter
Ruiz , & Herize : hic , dīct. 26. de
Prædest. cap. 2. ille, tract. 3. de Providen-
tiā, dīct. 20.

Reficitur. 155 Sed iste sentiendi modus adhuc
haret ad Scopulos Massiliensium. Primiō:
vel illa dispositio Moralis habet congrui-
tatem inti inscām ad movendum Deum
ut ita se disponenti potius Gratiam con-
ferat , quam se non disponenti ; vel non
habet? Si primum : differre non potest à
Merito congruo. Et quamvis , sub hac
aut illa præcisione differat , sufficit ut
Natura dicatur inchoate Iustificationē ,
per se posse conducere ad salutem , & fa-

cere satis ex suis viribus, ut ipsi tribuat
economia Gratiae: qui erat scopus
Massiliensium. Si secundum : undeā
habet energiam dispositionis , actio na-
turalis honesta ? Si enim dicas , habere
congruitatem extrinsecā ex inde Gratiae
exigentis in subjecto actiones natu-
rales honestas , ut præludium sui , sine
exigentia tamen in illis ad inferendam ,
vel afferendam ipsam Gratiam ; contra
est : Tūm quia hæc exigentia gratis fin-
gitur in ipsa Gratia. Tūm etiam quia si-
ve exigentia sit ex parte gratiae , sive ex
parte actionis naturalis, si gratia præ-
quirit ad existentiam sui, actionem natu-
ralem honestam ; qui hanc ponit naturæ
viris , viribus naturæ inchoat econo-
miam Gratiae: quod Semipelagianum est.
Secundō: quia sive congruitas sit intrin-
seca ex conducedentia actionis naturalis
honestæ ad existentiam Gratiae , sive ex-
trinseca ex decoro Gratiae, illam, ad ex-
istentiam sui, præxigentis; inciditur in-
sensus Cassiani ducis Massiliensium:
cujus sunt illæ voces : Ita semper Gratia
Dei nostro in bonam partem cooperatur
arbitrio... ut nonnunquam etiam ab eo
quosdam conatus vel exigit, vel expectet.
Ita collat. 13. cap. 13. Ob hæc

156 Sexta expositio , negatā ratione Sexta ex-
meriti, dispositionis, & impreationis ad positiō:
Gratiam in operibus Naturalibus ; ex
lege Dei , & ex pacto cum Redemptore
contendit opera honesta naturalia esse
conditionem à Deo liberè prædispositam
ad dispensationem Gratiae: unde facienti
quod est in se per naturæ vires, Deus non
denegat Gratiam: non quia Naturæ vires
præstent aliquid in genere meriti, dis-
currunt inter alios veteres, Sotus , Zu-
mel, & Medina , quos inseguuntur acriter
Ruiz , & Herize : hic , dīct. 26. de
Prædest. cap. 2. ille, tract. 3. de Providen-
tiā, dīct. 20.

Excludi-
tur.

In Primā naturale conditionatē prævisum , pro
par. trāct. dispensandis auxiliis. Tertiō:nam liber-
2. de Deo tas constituta per cognitionem natura-
Providēt. lem , & libertas constituta per Gratiam ,
& Præde- etiam circa idem objectum sunt diversæ
finante. libertates undeā ergo ex unius recto
usa, colligitur pariformis usus in altera
P Herrer. De generali dīcto P. Herrera, & acceden-
P Munies Magistri , dicam clare , quod sentio,
Infrā lib. Tract. 3. lib. II. à num. 215.

Septima P. Herize.

157 Septima expositio distinguunt in-
ter dare gratiam facienti quod est in se ,
quia facit: & facienti quod est in se , quia
do facit. Primā importat aliquam cau-
salitatem respectu Gratiae: non secundus
quia solum dicit coincidentiam operas
tionis honestæ Naturalis , & Gratiae. Est
ergo sensus axiomatis i facienti quod est
in se ; Deus non denegat Gratiam , non
quia dicit Gratiam , quia facit quod est in
se , sed quia voluit dare , quando faciat
quod est in se. Quod si quereras : an op-
ratio naturalis honesta quidquam con-
ferat ad subsecutionem Gratiae: respon-
det , moraliter conferre nihil : a physicè
vero conferre: sicut physicè confert. Na-
tura Rationalis præ Irrationali ad exi-
stentiam Gratiae. Ita Pater Herize. Sed
contra primō : nam manifestè relabitur
in expositionem præcedentem: nam vel
est quasi casualis illa conjunctio, vel nō.
Primum dici non potest : ergo debet dici
secundum : ergo Deus confert Gratiam
directus à prævisione operis honesti na-
turalis. Quid ergo deest, ut dicatur Deus
conferre Gratiam ; quia facit. Secundō:
quia ut bene notat Ruiz de Provid. dīct. 20.
sect. 2. num. 14. dispositio physica
in ordine Naturali circa gratiam disso-
nat Patribus Ecclesiæ , & consonat Mas-
siliensibus : quia sive dispositio dicitur
physica , sive moralis , aliqua proportio
supponitur inter dispositionem , & for-
mam. Tertiō: quia si actio naturalis ho-
nesta semel dici potest dispositio circa
gratiam , nequit non esse moralis dispo-
sitio : est enim actio moralis , & libera:
neque conductens nisi ex liberâ honesta-
te, quam affert.

Rejicitur.

EXPOSITIO DOCTORIS EXIMII. MENS.

Nostra ; & Solujo. totius difficultatis.

159 R. Em hanc variis in locis tetigit
Eximus Doctor, P. Franciscus P. Suarez
Suarez, nempe lib. 3. tie. Anxil. cap. 2. à Laus.
num. 6. & 1. p. lib. 2. de Causa Prædest. Ejus ex-
cap. 18: Sed eam contra novos Impugna-
tores tam Domesticos , quam Externos, puncta o-
ratur sus aggresus est elucidare part. 2. de tinet.
Grat. lib. 4. à c. p. 12. Id quod video tam
mirabili comprehensione , & eruditione
perfectum, ut solum possit displicere, no-
lenti legere , & meditari. Mentem tanti
Doctoris representabo primum: deinde
si quid adversus eam insurrexit , adji-
ciām judicium meum.

160 Prima Doctoris Eximiī Assertionē Primum:
est : Deum , ex pacto cum Redemptore ,
ex quo ejus meritis, statuisse dare omni-
bus , & singulis auxiliis sufficiens , ut
possint credere , & fieri Filii Dei , & alle-
qui vitam eternam. Hæc lex convincitur
ex voluntate Salvandi omnes, ex Christi
satisfactione , & Redemptione , & ex
Scripturis satis firmantibus intervenisse
paectum onerosum inter Deum & Chri-
stum Dominum, de redintegrantis homi-
nibus in ordine ad ultimum finem, pos-
tā morte Domini.

In Primā 161 Secunda assertio est: hanc legem par. tract. de dispensanda generaliter: hujusmodi 2. de Deo sufficientia, non tuisse omnino absolutam. Providet: sed sub aliquā conditione. Ratio est evi. ex. Præd. dēns à posteriori: quia constat experientia, non adesse vel adfuisse singulis finante.

Secundūm proximam sufficientiam ad Credendum: ergo quia lex de ea dispensanda non est absolute promissio, sed facta est ex plausito pacientium; pendens ab aliquā conditione.

Tertium: 162 Tertia assertio est: Conditionem hujusmodi esse aliquid ratione requiriens ad sui existentiam, positionemque auxiliū Gratiae dandum ex vi promissionis. Est etiam evidens: quia si conditio debet impleri, ut Promissio cœnsatur obligare; conditio requirit esse effectus auxilii, quod dispensandum est ex vi promissionis obligantis: debet enim esse prius impleta conditio, quam sit res promissa.

Quartum: 163 Quarta assertio est: Complementum hujus conditionis non esse necessarium, ut Deus det supernaturalem Gratiam suam: esse tamen necessarium, ut Deus non deneget, seu ut Deus ex vi patet quasi teneatur dare. In hac distinctione, quam facit P. Suarez, & quam aliqui nolunt advertere, vertitur tota res. Prima pars patet: quia Deus plerumque vocat eos, qui vocari merentur minus, juxta illud Isaiae 65. *Inventus sum a non querentibus me.* Secunda probatur: quia licet Deus plenè sit liber in dādis auxiliis etiam non facienti quod in se est, & positivè indignis; tamen se voluit obligare ad non denegandum facienti quod est in se. Vnde duo fiunt, notanda maxime. Primum: ad habendum à Deo Divinum auxilium, non esse necessariam conditionem, ut homo bene utatur suā libertate naturali, ut volebant Malsilienses. Secundum: promissionem conditionatam ex pacto cum Christo esse ad non denegandum. Quare non ideo, quod facienti quod est in se Deus non deneget Gratiam, valet èconversō, negandam Gratiam, non facienti quod est in se.

Quintum: 164 Quinta assertio est: conditionem hujusmodi, necessariam ex pacto, ut Deus non deneget, non habere vim meriti vel condigni, vel congrui, aut dispositionis positivæ in ordine ad gratiam. Ratio est: quia id asserendum, & afferendum voluere Patres Arauficani contra

Semipelagianos: Tum quia conceptus meriti, & dispositionis stare nequit sine proportione respectu formæ, vel p̄m̄tū: hoc autem proportio inter actiones naturales honestas, & ordinem Gratiae, nulla est.

Sextam:

165 Sexta assertio est: Eam conditio- nem, sub quā Deus ita obligare se vo- luit ex meritis Christi, solum esse nega- tive intelligendam; id est, si homo libe- rē non opponat impedimentum Divinæ Vocationis. Ratio est præter Authorita- tem Patrum, & Theologorum, quia semel exclusi ab actionibus naturalibus circa Gratiam, propter improportionem, rationibus meriti, & Dispositionis pro- portionata, solum testat, ut conditio fa- ciendi quod est in se, negative, & ad sum- mū purè materia liter sumatur, quatenus homo hō ponit obicem, & per actiones naturales honestas, minuit ineptitudinem subjecti ad recipiendū lumen Divine Vocationis. Vnde ly facere quod est in se, nutriquam est ratio obtinēdi Gratiam: est tamen conditio, quā ab hominē posita, per Christum habebitut Gratia. Quare circa Gratiam totum illud, quod per vi- res naturales facit homo, ut verū sit facere quod est in se, unicè conferit in ge- nere removentis prohibens, aut per modum materialis dispositionis subjectivæ, executiendo torporē, cavendo peccata, & mituendo subjecti ineptitudinem, ut magis explicò cum eodem Suarez dispu- tando de Auxiliante Deo.

Infralib.
13. à nu. 32
Illatio:

166 Ex his sex assertionibus multā eruditione fundatis colligir denique Doctor Eximus intelligentiam Axiomatis Theologici: *Facienti quod est in se, Deus non denegat Gratiam*: ita, ut non sit sensus, quod Deus alligaverit Gratia suffi- cientis auxilia, Facienti, quod est in se, nō daturus, homini notificienti: hic enim sensus est planè fallus: sed ita, ut sensus sit, quod Deus valuerit ex pacto cū Redemptore manere cum obligatione dāndi Gratiae sufficientis auxilia, facienti quod est in se, id est, non ponenti voluntarium obicem, nec augenti ineptitudinem per nova peccata: unde facere quod est in se, non habet vim ullam meriti, aut dispositionis motentis ad existen- tiā Gratiae, sed purè conditionem re- movendi prohibens: id quod sufficit, ut nullus Divinā Gratia careat nisi ex cul- pā;

pā; & ut omnibus adsit vel remotè, vel proximè sufficientia, ut salvi fiant, si ve- lint: pér hominem enim abest, & non per Deum, pàratum assistere, nisi posi- tivè resistat homo.

Authoris judicium.

167 Hac est Mens Doctoris Eximi. Sed restare videntur tria. *Primum*: quid, & quantum præstare debeat homo, ut di- catur impleta conditio facientis quod est in se? *Alioram*: quomodo id, quāntu- lumque sit, præstare debeat homo, si solum est per modum removentis prohib- bens; an libet, an necessari? *Tertium*: quantum differre possit Deus, posita semel conditio, dispensationem auxilii promissi?

Ratio pri- ma dubi- tandi:

168 Et contra primum est ratio du- bitandi. *Primò*: nam si non constat de quanto faciendo per vires naturales, po- nitur incēpta conditio: quis autem cer- tam obligationem adstruat sub incertā conditio? *Secondò*: quia si conditio solum est non ponere obicem, imprimis restat dubium de quantitate temporis, nam longo tempore non peccare, est sine Gratia arduum: ita & moraliter im- possibile: quis autem conditionem mor- aliter impossibile adstruat? Deinde fit, eum qui peccavit semel, jam posuisse obicem efficacem: unde manere debet sine spe habendi à Deo sufficientiam, ut salvus fiat: *Quis autem est, qui statim ab usu rationis non délinquat?* Ergo conditio, sub quā promissio dicitur facta, est con- ditio inutilis, & illusoria.

Ratio se- cunda du- bitandi:
Cardinal.
Sfortia.

169 Contra secundum, est ratio du- bitandi: nam vel ista remotio prohiben- tis, & obicis, debet esse libera, vel ne- cessaria? Non necessaria: nam, ut bene notat Eminentissimus Sfortia, hāc remotio prohibentis purè dicens innocentiam vitæ negativam habetur ab amen- te, & ab infante: ergo his deberetur illus- tratio per Gratiam. Tum etiam: quia si innocentia vitæ solum negativè consideretur prout mera exclusio mali, est con- ditio, quæ dormienti competit, & quæ dormiendo potest impleti. Quis autem credat sub hac conditio promissam à Deo sufficientiam, & quidem ex pacto cū Redemptore? Si ergo debet esse li- bera, instat Eminentissimus Author, ac- cedente Patre Augustino Herrera: vel est pura remotio libera præscindens ab ho- nestate, vel non? Si secundum: ergo at-

tendit honestas naturalis ad collatio- nē. *In Primā* nem Gratia: ergo attendit actio na- turalis, non ut pùtē removet prohibens, sed etiam ut prædisponit, & honestat operantem: ergo attendit ut moralis dis- positio positiva contra doctrinas reje- ctas. Si ergo primum: ad quid requiritur in conditione libertas, honestas, & laudabilitas non attendit?

170 Contra tertium est etiam ratio *Tertiara dubitandi*: quia vel tenetur Deus ex le- tio dubi- ge dare mox Gratiam, simulaque con- tandi:

Non primum: quia repugnat experien- tia: & esset valde mirum, quod in totā gentilitate vix esset, qui conditionem im- pleverit, & vix est qui dicatur auxilium recepisse. Non secundum: quia si semel Deus differat, homo sine Gratia in nova peccata rueret, per quæ redditur jam in- dignus vocatione, & amissum est illud quasi ius ex meritis Christi ad haben- dam Gratiam, posita semel conditione, sub quā ex pacto promissa Gratia est?

171 Ob hāc Eminentissimus Sfortia. *Erasio* citatus *Assert. Theologic. lib. 2. cap. 5. à Cardinal.* num. 100. peregrino discursu contendit *Sfortia* & *Palapic.*

Opera bona naturalia, per quæ facit ho- mo quod est in se, esse conditionem ali- quomodo positivè conducentem ad colla- tionem supernaturalis Gratiae sufficien- tis, sine ullius ratione meriti, etiam con- grui: & hanc esse Mentem Angelici Præ- ceptoris, & Theologorum quos deserui- mus num. 150. nec esse posse contra men- tem Arauficani, & Patrum, qui dum op- positum videntur loqui, loquuntur de Gratia congrua, & efficaci, quam dari ex meritis præcedentibus Semipelagiani contendebant, ne Deus alioquin esset acceptor Personarum: non vero de Gra- tiā sufficienti.

172 Discursus est hujusmodi. Si non *Ingeniosi*, fuisse redempta Natura post peccatum originale, possent homines, potestate non solum physicā, sed etiam morali, evi- tare pœnam sensus æternam: ergo pos- sent per opera honesta naturalia mereri liberationem à periculo incurriendi in ip- fam, vel merendo à Deo, vita abruptio- nem, & accelerationem mortis, vel me- rendo liberationem à periculo commit- tendi peccatum mortale. Ratio entyme- matis est: quia cum pœna sensus æterni non sit pœna peccati originalis, durissi- mum

In Primā par. tract. 2. de Deo Providēt. & Præde-
stinate.

mum esset, ut Natura etiam post peccatum originale, non posset per vires suas, & operationes honestas evadere hanc pœnam. Iam sic: ex Beneficio Redemptoris non est occasionatum ullum nocumentum hominibus; sed esset occasionatum aliquod nocumentum, si ad operationes honestas naturales, per quas aliunde posset homo mereri vitationem Inferni, non succederet Gratia supernaturalis ex meritis Christi, & ex pacto cum ipso: ergo quoties homo facit operationes honestas naturales, per quas mereretur in Naturâ lapsâ vitationem inferni, ex pacto cum Christo, & ex ipsis meritis, habet infallibiliter à Deo Gratiam sufficié-
tē. Et hoc modo intelligitur bene pactū, & certitudo cōditionis, & obligatio Dei, circa illum meritum etiam congruum ex parte hominis naturaliter operantis.

173 Difficultas est in proximo Syllo-
gismo. Et major est evidens: quis enim cedat homini per maximum beneficium Redemptoris, obvenisse aliquale nocumentum, etiam de peraccidens? Minor probatur: quia reddit integratā per Redēptionem elevatione, vitatio inferni man-
sit in Adultis infallibiliter ex lege Dei conjuncta cum consecutione vita æternæ: ergo impotens mereri vitam æternam, mansit impotens ex accidenti be-
neficio mereri vitationem inferni: ergo nisi Deus illis operibus naturalibus alli-
gasset Gratiam sufficientem, saltem de peraccidens esset occasionatum homini-
bus nocumentum ex beneficio Redemp-
tionis. Sic inteligo discutsum Eminen-
tissimi, & ingeniosissimi Authoris.

Sed defe-
ritur.

Montoya.

174 Verum iste discutsum, quamvis subtilis, placere non potest. Primo: quia communis Theologorum persuassio est, ex multis, quæ locis citatis congerit Pa-
ter Ruiz de Montoya, non solum Gratiam efficacem, sed etiam sufficientem fuisse scopum Arausicanus, & Patrum, negantium contra Massilienses, Gratiam subsequi ad conatus humanos merè na-
turales, non solum merentes, sed ne dis-
ponentes quidem. Secundo: tota discus-
sus speciositas eiudicatur, admisâ in na-
turâ lapsâ, facultate morali non pec-
candi lethaliter: eo enim ipso datur in
eo statu potestas evadendi pœnam æternam sensus. Tertio: quia nullum est no-
umentum in homine elevato ad super-

naturalem finem, sterilitas operum na-
turalium etiam ad ea, ad quæ alioquin valere possent, si status elevationis afferit sufficientiam ad meliora. Non enim no-
cet, qui parum demit, ut plus donet. Quartò: quia, quæcumque fiat considera-
tio, repurgari non potest actio natura-
lis ab improprio circa supernum or-
dinem. Quamvis igitur iste discutsum
assumi posset in aliquam regulam; ter-
mini, per quos loquitur, probandi non sunt. Ut ergo fiat satis tribus illis
questionibus, quæ contra Sententiam
Doctoris Eximii negotium facessere pos-
sunt, incipiendo à tertiat, sic.

175 Censeo primò: Deum, positâ se-
mel conditione, ubi quâ pactus est cum Filio Redemptore dare primum auxi-
lium Divinæ Gratiae, facient quod est in
se, statim conferre à positâ, & impletâ
conditione: Ratio est: quia nulla cstra-
tio differendi; & est in morâ periculum.
Est in morâ periculum: quia, ut benè
tangitur in ratione dubitandi, si Deus
differret: homo ex occasionibus occur-
rentibus se præberet indignum Misericordiæ Dei, quam ex meritis Redemp-
toris fecit jam quasi suam. Nulla insu-
per est ratio differendi: quia præterquam
quod Dei proprium est misereri semper,
& parcere, merita Redemptoris, propter
quæ dispensantur auxilia, exigunt ne di-
latio fiat cum prejudicio illius cui faven-
dum est. Et per hanc occurrit ratione
dubitandi circa tertium illud punctum.
Dixi suprà, primum auxilium: nam circa
alia non videtur esse necessitas non dif-
ferendi collationem. Video Doctorem
Eximium, non satis conformem huic re-
solutioni nostræ parte illâ 2. de Gratia,

lib. 4. cap. 16. numero prescritum 19.

sed quæ in oppositum, prudenti licet ca-
lamo, scribit, non me movent.

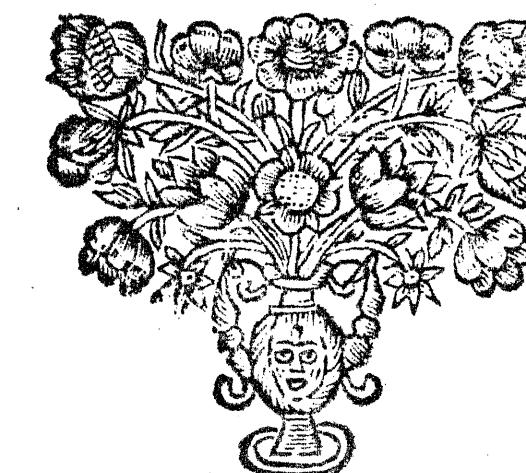
176 Censeo secundò: Hec conditio Secundum,
faciendi quod est in se, præstari debet ab
homine liberè. Ratio est: quia finis re-
quirendi aliquam conditionem ex parte
nostrâ ad obligationem dispensandi au-
xilia Gratiae, est, ut ex una parte cog-
noscamus indigentiam, & iterilitatem
Naturæ Nostræ, & ex aliâ, nulla sit ex-
cusationis legitima ratio, etiam dom-
caremus auxiliis Gratiae: ex illâ, ut aga-
mus Gratias Deo, & Redemptori: ex
istâ, ut verum sit, non stare per Deum,
sed

sed per nos, si salvi non sumus: Atqui ad
hunc finem necessariò requiriunt libertas apponendi conditionem, ut per se pa-
tet: ergo conditio faciendi quod est in se
debet importare libertatem. Nota vero,
ut occurrit ratione dubitandi circa
hoc punctum, non requiri libertatem in
conditione, quasi laudabilitas operis at-
tendatur ut motiva: licet enim honestas
operationis requiratur aliquando ad condi-
tionis adimplitionem, quia aliter re-
moveri non potest obex peccati juxta
qualitatem præceptorum occurrentium:
semper tamen honestas se habet de ma-
teriali: requiritur vero de per se liber-
tas, quia aliter ex vi conditionis apposi-
ta non haberet in manu, quoties homo
vellet, auxilia Gratiae. Vnde Sfortia, &
Herrera responsum est.

177 Censeo tertio: Quantum hujus
conditionis de faciendo quod est in se,
ita esse mensurandum, ut homo perpen-
dis occurrentiis præceptorum, & occa-
sionum se à peccato præcaveat, attentus
legi naturali, & rationi, quanto tempo-
re potest, potestate morali sine supernâ
Gratiâ, abstinere à peccato. Tunc autem
homo dicitur, posse potestate morali, se li-
berè præcavere à peccato, quando simili
potestate alii innocentiam conservavere.
Quantitas hujus conditionis certa est,
nec conditio est difficilis, neque supra
moralem potestatem, & sic occurrit ratione
dubitandi propositæ circa punctum
primum. Ratio autem resolutionis est:
quia non est verosimile Deum ita res dis-
posuisse, ut salus æterna maneat un-
quam hominibus simpliciter moraliter

impossibilis: ergo conditio sub quâ pro-
mittantur auxilia prima, non potest esse par. tract.
impossibilis moraliter: ergo tunc, jux-
2. de Deo
ta pactis intelligetur homo fecisse quod Prævidet.
est in se, quando se à peccato continuit, & Præde-
toto eo tempore, quo tunc Gratiâ mora-
liter potuit. Quod si intra illud tempus
peccet homo, & obicem opponat, definit
gaudere jure acquisito per merita Re-
demptoris erga Gratiam, non tamen
exinde est cur evacuetur ejus spes ha-
bendi deinceps Gratiam, quia licet Deus
non teneatur illam dare ex illo pacto,
paratus est ex liberalitate donare, sicut
celeratissimis etiam, & multis indignis
simis dedit.

178 Ex hucusque discussis manet, Et retine-
meo videri, satis expedita mens Docto-
ris Eximii circa sensum Axiomatis: Fa-
cient quod est in se: & patet solutio obje-
ctionis principalis num. 147. Concessio Suarez: &
enim antecedente, juxta Doctrinas præ-
cedentes, nego consequiam. Nam ex-
peccate voluntatem hominis sonat ex-
pectare aliquid meriti, vel dispositionis
positivæ, per quæ moveatur Deus ad dis-
pensandam sufficientiam. Id cum Ara-
sianico negamus contra Massilienses. Fa-
temur aliquando requiri ex pacto cum
Redemptore, ne Recepturus Gratiam,
opponat obicem: non tamen expectat
quidquam; quæ sit ex parte hominis ra-
tio ad obtinendam Gratiam. Dat enim
Deus multis, alioquin indigentissimis;
estò non facient quod est in se, non sit ex
pacto obligatus dare. Ad reliqua quæ
tangit objectio, suo jani ordine respon-
sum est.

In Prima
par. tract.
2. de Deo
Providet.
& Præde-
stinante.

DISPUTATIO XXXIX.

AN EX PRÆSCIENTIA DEI PARETVR
præjudicium Divine Beneficentia quoad Media?

Assumptus 179
Disputatio-
nisi
de grave.

ÆC difficultas, quæ per se gravis est, actior insurgit ex doctrinis toto tractatu præstitutis. Nam, si ad omne Decretum Divinum, indispensabili necessitate, præcedit evenitus sive prosperi, sive improsperi certa præscientia sub conditione auxilii, quomodo stare potest seria in Deo voluntas rectæ operationis, conferens auxilium, quod prævidet inefficax ad ipsam, certò conjungendum cum malâ operatione? Quomodo stare potest ratio Beneficij ex parte doni plus nocentis, quām faventis: & ex parte conferentis ratio benevolæ voluntatis? Quomodo denique juxta doctrinas nostras debentur gratiae Deo pro auxilio purè sufficienti? Quibus & alia annedicti possunt. Verant hæc inter alios, studio exquisitori, in suo quisque tract. de Predestinatione, Ribadeneyra, Aldrete, Quirós, Herrera, & Avendaño. Nos breviter ex usu præcedentium rem absolutam dabimus.

Ribaden.
Aldrete.
Quirós.
Herrera.
Avendaño

SECTIO I.

Conclusio CVM INEFFICACIAE PRÆSCIENTIA
Nostra. stat in Deo, auxilium conferente prævi-
sum inefficax, sinceritas, & serietas
Intentionis, desiderii, & suassionis
erga rectam operationem.

Ostenditur. 180 O Stenditur sic: Sinceritas, & serietas intentionis, & desiderii, etiam per consilia procurantis effectum, solum exigit ex parte volentis, affectum, vi cuius, affectus existentiam ita promoveat quantum in se est, ut volens maneat necessitatis ponere, quæ ad ipsum attinent in ordine ad effectum, & non impedit ipsius existentiam per ea quæ ponit: Atqui cum præscientia improsperi eventus, secuturi si detur auxilium, seu inefficacia, stat optimè affectus talis energie: ergo stat optimè sinceritas, & serietas intentionis, & desiderii, etiam per consilia procurantis effectum in casu nostro. Consequentia benè sequitur. Et major constat ex supra anticipatis circa seriam, & sinceram Dei voluntatem circa salutem Reproborum.

181 Et rursus urgetur: Affectus, volentem ita determinans circa effectum, ut necessitet ponere, & facere quantum debet, & insimul impossibilitet impedi-

re ex parte sua, nequit non esse serius, & sincerus affectus circa effectum: imò & ejus procurativus: ergo de veritate majoris non potest dubitari. Et clarescit magis: quia talis energia affectus unicè finit volenti, ex vi affectus, possibilem, & liberam permissionem, ne succedat effectus ex libito alienæ voluntatis, à quā insolidum etiam pendet: sed possibilis, & libertas permittendi non existentiam effectus, componitur optimè cum affectu serio, & sincero, imò & cum suassione circa talen effectum: ergo.

182 Minor igitur, ad quam manet devoluta difficultas, probatur: Nam præscientia de improspere eventu ex ingratitudine donata illi tam absit, ut impossibilitet effectum hujusmodi ut, potius ipsam exigat omnino possibiliter: nam neque potest esse ista præscientia, quin ex parte Dei conditionata, seu ex parte hypothesis prævisum sit quantum est ex parte Dei, & omnino expedita facultas per omne exclusionem necessitantis, & impedientis: ergo præscientia componi potest optimè cum hujusmodi affectu. Confirmatur: Neque impropter eventus auxilii, neque præscientia possunt opponi cum consilio de recta operatione, neque cum his quæ Deus ex munere Primi Agentis quasi tenetur pone-

res

Disp. 49. Præscientia Cōcordia cū Beneficiē. sect. 1. 737

re: ergo neque possunt opponi cum affectu serio, & sincero Dei circa rectam operationem. Et omnium ratio est: quia consilium solum est notificatio de præponderantiâ commodi, & honesti in rebus usu auxilii præabusu: Deinde quod ad Deum attinet, est facultas proxima ad bonum neque necessitata, neque impedita ad operandum pro libito creaturar: quid ad hæc obest Dei præscientia de improspero eventu libertatis creatæ, & de abusu auxiliis?

Objectio
prima:

183 Objicies primò: Videns auxilium A, v. g. infalibiliter conjungendum esse cum dissensu, si existat, videt eò ipso non esse conjungendum cum consensu: nam, si non existat, certum est, & evidens non esse conjungendum: & videt insimul hoc ipsum, etiam si existat. Iam sic: Nemo sincerè, & seriò potest suadere id quod prævidet non futurum: atqui Deus, præcedente ad collationem auxilii præscientiâ de improspero eventu, prævidet non futuram conjunctionem auxilii, & consensu: ergo nequit illam sincerè, & seriò suadere: ergo nec velle. Minor est clara: & major videtur certa: quis enim seriò suadeat id, cuius suassio nem certò videt esse frustrandam? Confirmatur à paritate Orationis. Pro eventu, quem certò præscit non futurum, nemo prudens potest orare Deum: ergo nec suadere, nec seriò velle. Consequenter probatur: tūm quia suassio est genus quoddam petitionis, orationis, & precum. Tūm etiam: quia quod a liqui serio vult, potest procurare, & petere. Antecedens probatur: Tūm quia non ob aliam rationem, nemo pro damnatis orat. Tūm quia videtur id dici ab Augustino, & contineri in aliquibus Scripturis, ubi prohibet Deus orare pro derelictis, & præscit. Tūm denum, quia oratio non funditur, impossibili spes: sed de effectu, qui prævidetur non futurus est impossibilis spes: ergo.

Solvitur. 184 Respondetur. Concesso quod assumitur: negetur major Syllogismi principalis: quia consilium, & suassio consistit unicè in notificatione præponderantie honesti, & commodi in una operatione præ aliâ: que veritas cum non impediatur à præscientia prævia electionis, conditionatè prævisa in creaturâ, notificari seriò potest etiam à prævi-

Aranda de Deo.

dente pravam electionem. Ad confirmam. In Primâ actionem, negetur etiam antecedens: Ora-
par. trahit.
tio enim, ut benè explicat Doctor Exi-
2. de Deo
minus tom. 2. de Relig. lib. 1. cap. 15. est Providit.
insinuatio serii desiderii circa bonum, & Præde-
pro quo funditur. Desiderium autem finante.
etiam serium, haberi potest circa bo-
num, etiam quod prævidetur non futu-
rum: rendit enim in bonum absens. Re-
tardari potest efficacia desiderii: non ve-
rò ratio desiderii, quod inefficax potest
esse, licet alioquin serium Imò oratio sine
desiderio fundi potest: nam ut dicetur
disputando de Actibus, solum videtur esse,
significatio facta superiori de voluntate
nolstrâ, sive per amorem strictum, sive
per desiderium tendente in ipsum bonum.
De præteritis alia est ratio, de quâ satis
dictum est in tractatu de Incarnatione. Ad
primam antecedentis probationem, est
eadem ratio, quæ de præteritis: pro qui-
bus oratio implicat. Ad secundam ex
Augustino, dico, mentem ipsius esse con-
tra eos qui putabant Decreta Dei esse
revocabilia, Deumque posse mutare sen-
tentiam, ut nos quotidie facimus: idque
inquit Augustinus non esse materiam
Orationis, quia est res impossibilis. Vi-
de quām longe sit Augustinus à casu prie-
senti. Quod si Deus in Scripturis prohibet
circa aliqua Servis suis fundere preces, id
facit, ut ostendat voluntatem suam effi-
caciem in oppositum: vel quia verus, &
magnus Dominus non vult Servorum
suum preces irritas esse. Ad tertiam
negetur major: orati enim potest, pro eo,
quod sperari non potest, ut nō dicemus.

De Incarn.
lib. 4. d' sp
4. à num.
145.

Mens Au-
gustini.

Mox à nu.
185.

Objec-
tio
secunda:

185 Objicies secundò: Cadere nequit in desiderium prudens, quod evidenter noscitur non futurum: sed Deus evidenter noscitur non futurum consensum, si de-
tinet auxilium: ergo supposita tali præ-
scientiâ, consensus cadere nequit in desi-
derium. Ergo supposita tali præscientiâ,
nequit Deus auxilium conferre ex desi-
derio consensu: ergo neque ex fine con-
sensu. Finis enim, qui desiderari non
potest, intendi non potest. Confirmatur
à paritate spes, quæ ex evidentiâ de con-
secutione non futurâ redditur impossi-
bilis. Exaggerat hæc multis P. Aldrete
de Prædestin. disp. 11. per totam.

186 Respondetur. Negetur major: Solvitur.
Licet enim, quod præcognoscitur non
futurum, cadere nequeat in desiderium
effi-

aaaaa

In Primā efficax; at potest in desiderium prudens, par. trahit. & seriam, quantumvis inefficax. Sic 2. de Deo quamvis sciamus non omnes homines Providet salvandos esse, neque omnes le à peccato & Præde- to præservaturos, optamus; & desidera- finante.

*Objec-
teria:* 187 Objicies terriò: Impossibilis est conatus in finem, quando præcognoscitur frustrè circa ejus consecutionem: at qui quando finis præcognoscitur non futurus, conatus præcognoscitur frustrè circa ejus consecutionem: ergo in tali casu est impossibilis. Major patet: quia qui sic se gerit, videtur similis desperanti: ac nemo desperans de fine, operatur. Nunc sic: atqui conferre auxilium ex fine consensùs est conatus circa consen- sum: ergo cum præscientia de consensu non futuro sub auxilio est impossibilis: ergo Deus conferre non potest auxilium ex fine consensùs, si præscit pro signo liberratis conferenda, consensum nō futurum. Respondeatur. Distinguo majorem. Conatus efficax, concedo: inefficax, nego. Igitur collatio: Divini auxilii in circunstantiis inefficacia, conatus quidem est circa consensum: est enim dispositio per se ad illam destinata: non tamen est conatus efficax, quia est conatus non determinans, sed excitans ad positionem consensùs, & quoad sortiendum efficiens, in quem collatur, pendens ab alieno arbitrio, cuius est determinare ejus entitativam indifferentiam. Quid his obstat præscientia de recalcitratione arbitrii alieni, ne Deus seriò faciat, quod in se est?

Instantiae: 188 Vrgebis primò: Implicat ex intentione inefficaci apponi medium in ordine ad finem: qui enim operatur circa finem, finem vult efficaciter; nulla quip-

pè operatio oritur ab affectu inefficaci. Secundò: quia conatus erga finem, saltem importat non adhibere medium quod præscit certò frustandum: quis enim prudens, adhibito medio alijs inutili, & inani, dicetur seriò conari in finem, per hujusmodi medium? Responde Intercep- tur: & ad primam instantiam negatur assumptū. Licet enim qui progreditur ad media, habeat volitionem aliquam efficiacem, non tamē eā efficaciā quā tendit in media, reddit finem pariformiter volitum: quia solum apposito mediī efficaciter inferentis, & inducentis finem est inseparabilis ab intentione efficaci ipsius finis, ut distinximus loquendo de Providentiā lib. 6. à nn. 527. Ad secundam Suprà lib. dam dicendum est, eum qui conatur ad finem, teneri ponere Media, quæ secundam se sufficiant: si autem ex circunstan- tiā redundunt inania, sicut ea circunstan- tia non tollit à Mediis sufficientiam in- trinsecam, ita neque tollunt serietalem in conante: qui eam ponit quod sufficit, & quantum ad se attinet, seriò conatur in finem. Et exinde prudentiæ ratio est in Nobis, ac in Deo, vaide dispar. Nos etim obligati ponere finem, tenemur præcavere circunstantias, ex quibus me- dia redundunt frustanea: at Deus non obligatus ponere finem, sed ita se gerere, ut per ipsum non sit finis defectus, non tenetur præcavere circunstantias alienas ingratitudinis: jam enim ponit quod, & quantum ad se pertinet. Ex quo patet etiam clara disparitas ad ea, quæ sibi Pater Herter, opponit quasi. 4. sect. Herrera. 2. à num. 26.

SECTIO II.

CVM INEFFICACIA PRÆSCIENTIA stat ex parte auxilii Ratio Beneficii: & ex parte Dei Ratio Beneficentiae.

189 **V**Taque pars ostenditur hoc dis- cursu. Circumstātia neque tol- lens à Dono, nec à Donante, ne Donata- riū ex vi Doni notabile bonum acci- piat, & nihil mali, tollere nequit à do- no rationem beneficij, & à Donante ra- tionem Beneficentiae: sed præcedentia. Præscientia de inefficacia auxilii est cir- cūstantia hujusmodi: ergo talis prece- den-

dentia nequit tollere à dono Auxiliū ra- tionem Beneficij, nec à Deo donante ra- tionem Beneficentiae: ergo cum hujus- modi præscientiae præcedentia stat benè utraque pars asserta conclusionis. Dis- cursus est legitimus, & major evidens: nam id vi cuius Donatarius crescit in bonis, & nihil habet mali, est per se ma- teria gaudii: est pignus gratiarum actio- nis: est derique ex terminis magnum bonum accipientis, & nullum malum: ergo non potest non esse beneficium, tale bonum; nec collator potest non esse beneficus.

190 Minor, in quā est difficultas, prob- batur sic: quod habet homo à Deo in cir- cūstantiā talis præscientiae, est sufficien- tia ad rectam operationem, adjungenda peraccidens cum peccato, v. g. nempe ex vitio accipientis, à quo illa sufficien- tia per se avocat, destinata per se, ex suā naturā, & prout à Deo, & ex istius inten- tione ad commodum accipientis. Iam sic: Circumstātia præscientiae præceden- tis de inefficacia, nequit tollere, ne sit à Deo auxilium, quatenus est sufficientia & destinatio ab bonum: & nequit facere ut sit à Deo, vel ab auxilio vitium, & abusus accipientis: ergo talis circumstan- tia tollere nequit à dono, & à donante, ne Donatarius ex vi doni notabile bo- num accipiat, & nihil mali. Consegu- entia patet: quia eatenū ea circumstātia obesse poterat, quatenū abusus obveniens, quia præcognitus, inficere pote- rat donum, & animum Donatoris. Ante- cedens autem quoad primam partem est evidens, quia ea præscientia non mutat īdolem auxilii. Secunda tam est certa, quām certum est ex generali principio de voluntario, & involuntario, me per- missione mali præcogniti, quod alijs evitare non teneor, non redi ex præcognitionis circumstātia, authorem mali. Sed Deus evitare non tenetur abusum, & alijs præstat accipienti, quantum ex parte Dei opus, est ut ipse sit bonus: ergo. Videatur alia apud Ribadeneyram disp. 7. de Prædefinitione, & innumerā apud Ruiz de Volunt. Dei, disp. 27. 28. & 37.

191 Objicies primò: Beneficium est actio benevolia gaudium tribuens acci- penti, ex communi definitione: sed auxilium sufficiens ex circumstātia ineffi- cacia, nequit esse benevolia actio gau-

dium tribuens accipienti: ergo neque be- In Primā neficium. Minor probatur: quia ga- par. trahit. ditum de tali auxilio in eā circumstantiā 2. de Deo effet gaudium de peccato. Quod urgetur Providet. multipliciter: Primò: Non beneficit qui & Præde- finante.

Donum porrigit intrinsecè nocivum: er- go neque qui donum porrigit nocivum extrinsecè. Secundò. Qui præscit se ma- gis nocere, quām favet, per donum, non beneficit; atqui in circumstantiā prævisz inefficacia Deus præscit, magis homini noceri, quām faveri: ergo non beneficit. Tertiò: Materia Beneficij non est mate- ria prudentis contemptus, sed materia grātitudinis: atqui auxilium in circum- stātia inefficacia potius est materia pru- dentis contemptus, quām grātitudinis: ergo. Quarò: Præscientia de efficaciā auxilii auget beneficentia: ergo econtrā.

192 Occurrere tentant hisce Moder- ni ingeriosissimi per subtilitates valde difficiles, & difficile placituras expen- denti. Magis enim difficilis esse solet do- cētra solutionis, quām argumentum. Igitur omis apud Herreram solutioni- bus Aldreti, & Ribadeneyra, responde- tur, concessā majori, loquendo per se: sic enim intelligi debet illa definitio, ne- getur minor: abusus enim doni, pro li- bito accipientis donum, impedibilis, & dono superadditus ex proprio vitio con- tra ipsam īdolem avocantis doni, ne- quit tollere rationem gaudii de tali do- no, prout donum est: quidquid enim su- peradditur est ex vitio accipientis, & non solum præter, sed etiam contra om- nem affectum donantis. Ad probatio- nem negetur assumptum: gaudium enim de potestate non peccandi, etiam à pec- cante, potest haberi sine gaudio de pecca- to quod facit.

193 Ad primam confirmationem, concessò antecedente, distinguo conse- quens; neque nocivum extrinsecè: si dā- num extrinsecum occasionetur ex vi doni, aut alijs evitari debeat à donante, omitto: Si dānum extrinsecum neque fit ex vi doni, neque à donante debeat evitari, nego consequentiam. Sic autem contingit in Deo, dum præscius peccata permittit: non sic in nobis, obligatis ad invicem ex lege multiplici ad præcaven- da peccata Proximi, illiusque dāma. Ad secundam, concessā majori, distinguo si- militer minorem: ex vi doni, nego: ex abu-

Ribaden.

Montoya.
Objec-
tio
prima.

Aaaaa 2

In Prima abusu, quem vitare non repetat Deus, par. tract. omittit: & nego consequentiam. Ad tertiam, concessam majorum, distinguo minorum: est necessitas negandi majus, aut minus bonum positivum, nego majorem. Negativum: subdistinguimus: est necessitas libera Donataria, & non Deo, concedo: libera utique, nego. Est grande discrimen inter membra distinctionis. Qui enim necessitatus est dare unum è duobus, dando minus, dat quod negare non potest: si positiva, sint bona: & necessitas non inducita per ipsum Donatarium. Si vero necessitas inducita sit à Donatario, per abusum doni positivi, & bonum majus sit negativum bonum consistens in impeditione abusus, ita necessitatus non desinit benefacere per collationem boni positivi, quia per ipsum ponit in manu Donatarii ipsam impeditiōnē mali, quam alioqui permittit. Quod si Donatarius sibi nocere vult, & inducit in donante necessitatem, vel non utendi libertate circa donum, vel abuti propriā, vitio sibi veritat. Donatarii enim sibi volentis nocere culpa est, & non doni, nec Donatoris. Ad secundam concessu antecedente, nego consequentiam: qui enim obligatus non peccare, eligit quod sibi peccatum permittat, peccare vult: at Deus necessitatus vei permittere, vel non dare auxilium, dando auxilium favet, quia dat sufficientiam ut peccatum caveatur, nec exinde peccatum inducit. Deus igitur dando auxilium, & permittendo peccatum, benefacit dando, licet non benefacit, quantum aliis solet, permittendo. Sed non tenetur Deus ad majus beneficium.

194 Instabis primò: Deus conferens inefficax auxilium cum prævisione inefficacia, confert cum necessitate vel permittendi peccatum, vel non dandi tale auxilium; ergo non benefacit dādo. Probo consequentiam, primò: necessitas vel permittendi peccatum, vel non dandia auxilium, est necessitas negandi majus, aut minus bonum: sed necessitatus ad negandum majus, aut minus bonum, non benefacit negando majus: ergo necessitatus vel permittere peccatum, vel non dare auxilium non benefacit permittendo peccatum, & dando auxilium. Major est certa: quia ita necessitatus, necessitatur ad unum è duobus, nempè ad negandam impeditiōnē peccati, vel sufficientiam peccandi: sed majus est bonum homini, impeditio peccati, quam peccandi sufficientia, ut per se patet: ergo. Nam probatur illa minor: nam qui necessitatus negare majus, aut bonum, negat majus, facit quod minus potest, & præstat ex bonis quod negare non potest: ergo non benefacit. Secundò: qui necessitatus est vel eligendi permissionem, vel non habendi auxilium, tenetur ad eligendum non habere auxilium: ergo qui necessitatur eligere vel permissionem peccati, vel non dare auxilium, non benefacit permittendo peccatum, & dando auxilium: non enim quis benefacit per id quod Donatarius tenet non eligere, si optio fiat.

195 Respondeo, concessu antecedente de necessitate non inducata à Deo, sed à Creaturā, neque à Voluntate Dei, sed à pravā Creaturā: est enim indistincta à Scientiā Mediā de abuso auxilii, si detur, nego consequentiam. Ad primam ejus

probationem, distinguo majorem: est necessitas negandi majus, aut minus bonum positivum, nego majorem. Negativum: subdistinguimus: est necessitas libera Donataria, & non Deo, concedo: libera utique, nego. Est grande discrimen inter membra distinctionis. Qui enim necessitatus est dare unum è duobus, dando minus, dat quod negare non potest: si positiva, sint bona: & necessitas non inducita per ipsum Donatarium. Si vero necessitas inducita sit à Donatario, per abusum doni positivi, & bonum majus sit negativum bonum consistens in impeditione abusus, ita necessitatus non desinit benefacere per collationem boni positivi, quia per ipsum ponit in manu Donatarii ipsam impeditiōnē mali, quam alioqui permittit. Quod si Donatarius sibi nocere vult, & inducit in donante necessitatem, vel non utendi libertate circa donum, vel abuti propriā, vitio sibi veritat. Donatarii enim sibi volentis nocere culpa est, & non doni, nec Donatoris. Ad secundam concessu antecedente, nego consequentiam: qui enim obligatus non peccare, eligit quod sibi peccatum permittat, peccare vult: at Deus necessitatus vei permittere, vel non dare auxilium, dando auxilium favet, quia dat sufficientiam ut peccatum caveatur, nec exinde peccatum inducit. Deus igitur dando auxilium, & permittendo peccatum, benefacit dando, licet non benefacit, quantum aliis solet, permittendo. Sed non tenetur Deus ad majus beneficium.

196 Instabis secundò: Non potest esse beneficium, elargitio rei, cajus carentiam Donatarius prudenter præferre debet; atqui carentiam auxilii inefficacis prudenter præferre debet accipiens: ergo elargitio talis auxilii non potest esse beneficium. Respondeo: distinguo Alia Instans: major: ponenti partem complexi ultimam, ordine determinativo ad existentiam complici, concedo: ultimam, nomine: subdistinguimus: si partes sunt ad invicem inconnexae, transcar: si sunt inconnexae non mutuò, nego majorem. Accipere Doctrinam, & applica. Hoc complexum prævisa inefficacia & auxiliū, talem est, ut partes sunt connexae non mutuò: nam auxilium non infert inefficaciam: inefficacia vei infert auxilium: unde ordine determinationis, ut sit complexū, non potest esse pars ultima auxilium, quia secundum se neque supponit inefficaciam, neque infert: pars prima & ultima in eo genere inefficacia est, quae de suo supponit auxilium, & determinat ad esse inefficax. Quare non ex eo quod ponat Deus auxilium, ponit partem, ex qua

faciat, ut ponenti tribuantur complexū: In Prima nihil enim ponit, quod omnino non sit par. tract. indifferens ad complexū, & iquod ad 2. de Deo existere complexū in ordine determinativo, non sic quasi sibi. & Prædict. 199. Obiectes secundò: si auxilium stānante. Objectio secunda: etiam in circumstantia prævisa inefficacia esset beatificior Dei, etiam esset beneficium Dei, auxilium ita debile, ut cū necessitate morali peccandi coniungeretur; sed hoc est impossibile: ergo & primum. Minor probatur: quia auxilium ita debile, ut etiam absorbeat à necessitate morali in oppositum; est quasi non esset auxilium: quis autem hoc pater beneficium? Tum etiam quia, auxilium tātē debilitatis est, constitutio, unde potius desperari debeat bonus eventus, quam sperari: sed constitutio, unde desperari bonum debet, non potest esse beneficium: potius enim est ruina quām gāria. Tum insuper: quia talis libertas independenter ab uso, vel abuso accipientis est prudenter contemptibilis: ergo non est benefica. Tum denum quia necessitas moralis peccandi est status, in quo infallibiliter peccatur: sed status, in quo infallibiliter peccatur, nequit esse beneficus per collationem auxilii non inveniatis eam infallibilitatem: ergo. Major autem ostenditur: quia semper tristitia pro ratione beneficij ex parte auxilii, quantumvis debili, destinatio ipsius ad bonum, & iniurabilitas mali ad Deum, Cardinal. quantumvis ex tali libertate sequatur. de Lugo. Hoc debito se cruciant, justò magis, Caid. P. Aldret de Lugo, Aidiote, & Ribadeckya. Ribaden. Sopitur.

197 Instabis tertio: Sed Deus excusari non potest à dare circumstantiam inefficacia, si semel ex prævisione ipsius donet auxilium: ergo nulla est Solutio. Minor probatur. Ponenti ultimam partem Complexi, tribuitur complexum: sed ex his, inefficacia prævisa sub auxilio, & auxiliū, ultima pars est auxilium, & Deus ponit: ergo tribuitur complexū auxilii & inefficacia. Sed malum est inefficacia: ergo excusari non potest Deus, ne ei tribuatur ipsa inefficacia: ergo nec excusari potest à dare simul cum auxilio inefficaciā.

198 Respondeo, negando minorē. Ad probationem distinguatur, claritatis gratia, major: ponenti partem complexi ultimam, ordine determinativo ad existentiam complici, concedo: ultimam, nomine: subdistinguimus: si partes sunt ad invicem inconnexae, transcar: si sunt inconnexae non mutuò, nego majorem. Accipere Doctrinam, & applica. Hoc complexum prævisa inefficacia & auxiliū, talem est, ut partes sunt connexae non mutuò: nam auxilium non infert inefficaciam: inefficacia vei infert auxilium: unde ordine determinationis, ut sit complexū, non potest esse pars ultima auxilium, quia secundum se neque supponit inefficaciam, neque infert: pars prima & ultima in eo genere inefficacia est, quae de suo supponit auxilium, & determinat ad esse inefficax. Quare non ex eo quod ponat Deus auxilium, ponit partem, ex qua

In Prima gando suppositum in sensu prius necessari. trahit. sitatis; concedenda erit propositio in sensu 2. de Deo secunda, & negetur minor: quia ne- Providet. cessitas moralis, quae cum auxilio jungi & Prede- potest, semper est extrinseca, & in cog- finante. nisci, quae non minuit physicis vires li- libertatis constituta per ipsum auxilium: consistit enim in judicio de abuso sub tali auxilio, ex experientia communis abu- fusi sub simili libertate, qua experientia non sinit aliter judicare prudenter: veru- talis experientia non tollit quidquam intrinsecæ bonitatis ab auxilio, nec est circumstantia quæ ipsum minuat in ratione Beneficii, neque ab ipso occasionata, vel oriunda. Probationes minoris ne- gatae non sunt ad rem, quippe fundatae in existimatione non vera de Morali ne- cessitate.

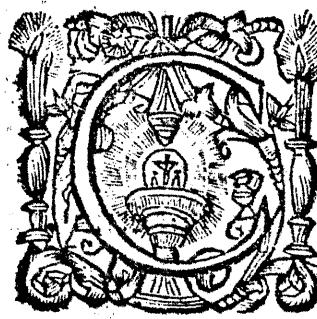
Objectio tertia. Objecies tertio: Sepè Deus ne- gat auxilium efficax in poenam peccati præcedentis: ergo confert auxilium inefficax, ex affectu puniendo: ergo confert

secundum id, quod importat de malo, & disconveniens. Sed quod de malo, & de disconvenienti importat est inefficacia: ergo confert etiam inefficaciam: ergo talis voluntas nequit esse benefica. Hac objectio contra omnes est: deque ipsa latè dictum est *suprà*. Respondeo. ex ibi Solvitur ex dicti lib. 7. à nn. 414.

TRA-

In Primâ par. & in 1. 2. Tract. 3. de Deo Auxiliat.

TRACTATVS TERTIVS DE DEO AVXILIANTE.

VM Divina Scientia, quæ Deus ab aeterno nos respicit, & cum oculatissima Providentia, quæ nos gubernat, & dirigit ad Ultimum Finem, specula- latione Tractatu dupli preimmissa: In hoc, Mediorum, per quæ misericorditer ipse Deus in tempore infirmitati nostre subvenit, providetque, considerationem jure cō- nectimus. Et, prater exemplum eruditissimi Theologi P.

Ratio Tra-
ditionis,

Didaci Ruiz de Montoya, ita se mutuò juvant amba, & ex Mōtoy. comitantur, ut ad sui complementū, alteram altera desiderare reciprocè videatur. Hac autem Media, ex subli- mitate Finis, sunt Auxilia Divina Gratia: quæ toties in Præcedentibus salutavimus. Et Auxilia Divina Gra- tia, (quibus adeò nostra infirmitas indiget,) infestis adeò mentibus, & calamis infœcta semper est Hæreticorum manus, ut necesse habuerint Romani Pontifices, Concilia Sancia, Patres Ecclesiæ, Theologix Principes in ejus de- fensionem incumbere, quasi in vera, & Orthodoxa, de- Gratia Auxiliante Doctrinæ, totius Fidei, ac Theologix cardines voluerentur. E Romanis Pontificibus excellue- re Innocentius Primus, Zosimus, Bonifacius, Cœlestinus, Sixtus, Leo Magnus, Gelasius, Ormisda, Gregorius Mag- nus, Leo Decimus, Paulus Tertius, Pius IV. & V. Gre- gorius XIII. Urbanus VIII. Innocentius X. & Alexan- dri, VII. & VIII. E Conciliis, Diopolitanum, Cartha- ginense,

Ejus Mag-
nitudo: &
pondus.
Tractato-
res.

Innoc. I.
Zosimus.
Bonifac.
Cœlestinus
Sixtus.

Leo Mag.
Gelasius.
Ormisda.
Greg. Mag
Leo X.

Paul. III.
Pius IV.

& V.

G. eg. XIII
Vrb. VIII.
Greg. Mag
Leo X.

In Primā par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt. Concilia Dioispolit. Carthagin. Melevit. Ephesm. Arausic. Valent. Mogunt. Senonens. Trident. Theologi Magni S. Thomas. P. Suarez

ginensia tria, Melevitanum, Ephesinum, Arausicanum, Valentium, Moguntinum, Senonense, & Tridentinum. E Patribus, omnium hac in re Princeps, Augustinus, cuius postmodūm non paucæ de Gratia Propositiones transierunt in articulos Fidei, decernente Cœlestino. E Theologis prater innumeros cum Magistro in 2. dist. 27. & 28. cum Angelico Thomā 1. 2. quæst. 109. & speciatim in singulis voluminibus, quorum seriē dabit Eximus Doctor proleg. 6. de Grat. omnium locupletissimè idem ipse Doctor Eximus per quinque justa volumina. Hinc est effectum, ut inter Theologicas Disputationes, sicut nulla est utilior, evaserit certè nulla pugnacior, nulla dignior calamis Theologorum. Ipse tamen, ut sapè monui, ad Punctum de Efficaciâ Gratiae non transiliam disputando, attentus ad Edicta Pontificia, contentusque, exemplo Gravium Theologorum, qui recentissimè scripsere, Divina Gratia Auxiliantis Quidditatem, Excellentiam, ac Necesitatem expendere.

LIBER DECIMVS

NATVRA, ET EXCELLENTIA AVXI- liantis Divina Gratia.

ATVRAM, & Excellentiam Auxiliatis Divinæ Gratiae, ex quadruplici capite, aggredimur: ex consideratione Naturæ, quia in juvat, & superat: ex luce suorum Prædicatorum: ex umbris errorum, quos circa illam damnavit Ecclesia Sancta: & ex sublimitate gradus, in quo ipsa est. Hanc sublimitatem inquirimus: ut ad Divinæ Gratiae disquirendam Necesitatem, aditus sit facilior. Incipimus vero à generalioribus principiis: præmitendo, Naturæ status, Gratiae Acceptiones, & adversus eam, delicia errorum.

DIS-

DISPUTATIO L. DE NATVRA, GRATIA, ET LIBERO Arbitrio.

Actua, totidem Prolegomenis eruditissime versat Eximius Noster, reducens ad hæc capita Veterum & Recentiorum Harericorum errores, quos & insinuabimus ipsi breviter, adductis semel, quæ de Naturâ, Gratia, & Libero Arbitrio prosequentim luce prælibanda videbunur: Nam nec moras in his longas nec tene patitur ex crescentis voluminis moles: nec Intentionis nostræ Scholasticae nunc potius, quam Polemica, videtur esse fusior de hisce disputandi circuitus. Dicemus breviter, quæ sufficiant. Cætera Polemici calami dabant in Controversiis Bellarminus: Ripilda contra Bajum: Dechamps, de Hæresi Ianeniana: in Anti-Ianenio, Martinonus: & in citatis Prolegomenis, omnia, Pater Suarez.

S E C T I O I. DE MULTIPLICI STATUS NATVRAE.

S. I. EXPLICATIO TERMINVM.

Status Naturæ, quid? & unde?

3 **N**aturæ, (quam nec Physicè pro Principio Motu, ne Theologicè pro complexo entium contrposito ad supernaturalia, sed Ethicè præ Naturâ Rationali, & libera, ut nre principium est actuum moralium præmo, vel panem imputabilium, sumimus; **Status**, dicitur modus habendi se in ordine ad suum finem ultimum secundum) Divinæ Providentiae dispositionem. Si modus cum necessario multiplex esspossit, multiplex inde Naturæ status: surgit, locutione proportionate duæ ex jure canonico, & civili: in quibus iudicio Personarum, vel forma vivendi liquatus immobilis, status dicitur nre nostra.

Status Puræ Naturæ.

4 Primus status dicitur **Naturæ Puræ**; qui duo dicit, alrum Positivum; Negativum alterum. Et Positivo Perfectionem essentiali nre connaturaliter debitam, nempe Eternam, Proprietates, concursum Dei actiones naturales, & proportionalem tali rerum ordinis Providentiam. Et Negativo, exclu-

Aranda de Do.

In Primâ par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt.

P. Suarez.

Bellarmino. Ripalda. Dechamps Martinon

Naturæ Integritas.

In Primā vas Innocentiae, & Integratatis. Nam repar. & in bellante in Deum voluntate succedit in 1.2. Tract. pœnam, corporis in animum, & apperi. 3. de Dōcōtus in rationem rebellio: spoliaturque Auxiliāt. Natura Donis, quibus ornauerat eam Deus, Integratīs, & Innocentia. Vnde Cajetan.

solent cū Cajetano Theologi, Status hos

Puræ, Integræ, & Lapsæ Naturæ compara-re cum hominē nudo, vestito, & spo-lato, sic interpretati Christi Parabolam Luc. 10. de hominē descendente à Hier- salpm in Hierito, Lapsō in Latrones, né-pe Dœmones, vel motus Concupiscentiæ; & inde spoliato, vulnerato, lemivi-vo religio.

Reparare. 7 Sextus status dicitur Naturæ repa-ratæ, qui ex Christi meritis restaurat gratiam Sanctificantem, & in ipsa libe-rationem à peccato, ius ad gloriam, & reparationem à malis ex peccato relatis; non tamen omib⁹. Addi possunt status Naturæ Beatae, & Naturæ damnatae, noti-satis ex terminis; rei verò nostræ non-necessarii.

Suarez. 8 Ex sex illis, quos ita explicui, ut si-ne ulteriori comparatione videndā cum fructu apud Suarez Proleg. 4. eorum fa-ciliè discriminaret, (empto primo, qui nulquam extitit,) reliquos omnes ex illo Ecclesiast. cap. 7. Deus fecit homi-nem rectum, & speciatim illum Integrati-tis ex Tridentino Sess. 5. afferente con-cupiscentiam ortam ex peccato, eamque cum Paulo, quia ex peccato est, & ad pec-catum inclinat; appellante, peccatum, in Adamo Patente nostro agnoscit melior Thologia cum ipso Suarez de Op. sex-dierum, nempe secundum, tertium, & quartum ex indulgentiā Dei constitu-en-tis Adamum in Caput Humanī Generis, atque adeò prærogativis hujusmodi de-centissimè coronantis. Quintum ex abu-su suæ libertatis. Sextum denique ex Gratiā Redemptoris. In quo, & in ejus Matre Virgine singulariter agnoscit sol-let, & debet Integræ Naturæ Perfectio.

§. II.

AN STATVS PURÆ NATVRÆ SIT aliquomodo repugnans?

Duplex 9 **Q**uedam nodum duplēm hic sol-vendum? alterum: an repugnet sta-tus Puræ naturæ, sine elevatione ad fi-

nem Supernum & alterum: an saltam re-pugnet, sine subjectione Concupiscentiæ ad rationem? quod est quartum: an Deus condere possit status Puræ, & Integræ, & Innocentia Naturæ separati, & sepa-rimi: an potius Elevatio, & Integratīs sunt de connaturali conditione Naturæ? Sta-

Propos. P. Damn.

tum Puræ Naturæ in utroque sensu pos-sibilem negant, affirmantque dona Inte-gratīs, & Innocentia esse debita natu-rali constitutione Naturæ, Plurimi Lo-vanienses post Michaëlem Bajum, & ho-die Iansenistæ, & quibus non satis ex par-te dissentient Ingeniosi Magistri, putan-tes Providentiam Dei Naturalem stare sine supernaturali non posse.

19 Oppositum dogma jam est Fidei, vel Fidei proximum ex Constitutionibus

Pii V. & Gregorii XIII. damnantium

inter alias, Propositiones hujusmodi Veræ Do-

Bajj: Deus non potuisse ab initio creare & trinæ cō-

talē hominem, qualis nunc nascitur: Intra Bajum

tegritas primæ conditionis non fuit inde-bitā Naturæ Humana exaltatio, sed natu-

ralis ejus conditio. Absurda est eorum

Sententia, qui dicunt, hominem ab

initio quadam supernaturali, & gra-

tuīto don super natura sua condi-

tionem exaltatum, &c. quæ Propositiones

Lutherum pliunt, & Calvinum, ex eis-

que facile vis posset suscitare Pelagi-

nismus: nisi hæc omnia dona debita

sunt Naturæ Naturæ posset ex viribus

sibi debitibus mutares actus, Gratia, &

Gloria facinus, efficere. Vide censum

Theologorum, & Patrum apud Ripal-

Ripalda. tom. 1. de supernatur. lib. 1. disp.

8. sest. 1. à nn. 11. multa ingeniosè

exponentes disputantem.

11 Sit prī Conclusio: Status Pu-

rae Naturæ, si elevatione ad finem su-

pernum possibilis est, imò connaturalis

ipsi naturæ. Ostenditur primò: quia ele-

vatio supernaturæ ex ipsis terminis est

excessus supra naturam: ergo nequit esse

Naturæ debita. Confirmatur. Nequit esse

debitum sine proportionato; atqui in

Naturæ nulli jus præcedit ad ele-

vationem: quodc premo: nam vel est

ius morale merit vel physicum exigen-

tiæ: non primum in talis elevatio præ-

cēsset omne merum. Non secundum:

quia tam esse elecio debita, quā debiti

sunt gemini ocli; ex quo non tene-

remur magis illæ gati Deo propter ele-

vatio-

vationem, quā propter alia bona na-turalia, quibus monströsè carere possu-mus. Tum etiam; quia debitum ex me-rito operum repugnat Gratia per Apo-stolum: ergo debitum ex inclinatione Naturæ.

12 Ostenditur secundò: Supernatu-ralis Elevatio, status est cui sit annexa, & connaturalis, possessio Dei consistens in Visione Beatificâ; sed possessio Domini nequit deberi servo; cuius potius est eb-sequi, quā frui Domino: ergo nequit deberi servo status elevationis: at servitus inseparabilis est à conceptu Naturæ. Ex quo patet finem hujusmodi, connatura-liter impossibilem esse; atque adeò inde-bitum Naturæ. Sed, ut colligit eximiè Nostræ Eximiæ Proleg. 4. cap. 1. num.

11. quando finis est indebitus, indebita sunt media, atque adeò ordinatio ad talē finem necessariò connexa cum mediis: ergo & indebita est elevatio in tali ordi-natione consistens.

13 Tertiò ostenditur ex sequelâ Pe-la-gianismi: nam si supernaturalis eleva-tio, est debita Naturæ: ergo posset ex vi-ribus sibi debitibus, suisque simpliciter,

actus elicere facundos Gratia, & Gloriæ. Imò minores Deo deberet Gratias pro

elevatione, quā pro ipsa creatione; quod absurdissimum est, & ostendo sequi: nam

creatio, ut quæ non supponit Naturam, nec ius illius illum, est Deo liberrima; passiva saltē supernaturalis elevatio,

ut quæ supponeret Naturam exigentem, esset ex ejus præsuppositione, necessaria

Deo: ergo.

14 Sit secunda Conclusio: Status pu-

rae Naturæ sine subjectione concupiscentiæ ad rationem, possibilis est: imò connaturalis ipsi Naturæ. Ostenditur pri-

mo: Non est in potestate hominis sibi re-listi, quod non occurrit bona delectabili-a, & quod occurrit sensui non rap-put appetitum, quantumvis rationi

disconvenientia: ergo nec est in hominis potestate prædominium rationis supra appetitum: ergo appetitus sensitivi re-bellio contra rationem, naturalis est ho-mini. Consequentiæ liquent, & antece-dens probatur. Nam appetitus sensitivus

habet ex se vim necessariò appetitivam boni delectabilis, cadentis in sensum internum: ergo non est in hominis potesta-te, quod objecta delectabiliæ occurritia

sensui, non rapiant appetitum. Antecep-tus patet, alioqui si appetitus sensi-par. & in

vus ex se non haberet vim appetitivam 1.2. Tract. hujusmodi, eam haberet post peccatum 3. de Dōcō specialiter à Deo conferente Naturæ vir-tutem supernam, & indebitam, ut tur-pia appeteret: quod quis insanus dixe-rit?

15 Ostenditur secundò: Voluntas ex se non potest sibi subdere appetitū quoad inordinatos motus, nisi vel impedien-do, ne surgant; vel extinguedo, si sur-rexerint; vel excitatos sopiendo, ne ve-xent; nullo ex his modis potest. Non pri-mo: quia præveniunt omnem voluntatis affectum, ex objectis necessariò occurrenti-bus in sensus externos, & inde in internum. Non secundo: nam impeditio, vel extinctio solum potest esse nolitio, ut perseverent; nolitio autem, depellere ne-quit, nisi substracto concusso, quem, cūm à nullā volitione sit ortus, substahere nolitio non sufficit. Non tertio: quia dum persistant, non possunt non pugnare cum ratione, moveareque ad objecta, quæ tan-gunt: ergo voluntati connaturalis est ista rebellio. Et urgetur. Nam motiva hone-statis, minus vivide tangunt animum, quā motiva delectabilis: hæc perfectius patent, quā illa: illa enim per alienas species apparent: hæc per proprias: er-go necessariò debet inesse Naturæ major inclinatio erga ista, quā erga illa: ergo necessaria est in Naturæ secundum se ini-pe & rebellio appetitūs contra rationem.

16 Ostenditur tertio, ex incommo-do dñp iei satis gravi, Thologicō, & Philosophicō. Primum, & Theologicum

fit: Gentiles, quia ex naturali lumine pos-sunt admirari, & venerari Sapientiam, &

Providentiam Creatoris, facti sunt, ex Apostolo, inexcusabiles: atqui si rebellio appetitūs contra rationem, aliaque mi-seria, in quibus nascimur, non esent cō-

naturales homini, fierent excusabiles, nec possent agnoscere Sapientiam, &

Providentiam Creatoris, lumine natu-rali: ergo. Probatur minor. Rebello ap-petitūs, aliaque miseria, nisi forent ho-mini connaturales, forent injustæ per

vos, nisi in peccati pœnam: ergo si non sunt connaturales, nec peccatum est no-natum lumine naturali, rectè colligitur in-justitia conditoris; Atqui peccatum ori-ginale lumine naturæ non constat: ergo

non

In Primā non habent Gentiles, unde possint excusare Naturæ conditorem ab injustitiā. 1.2. Tract. Injustus Naturæ cōditor, nec est gratiis, 3. de Deo nec cultu dignus, quia nō appetet Deus: Auxiliāt. ergo redderentur excusabiles, &c.

17 Alterum, & Philosophicum sit. Tota Philosophia Naturalis nititur experientiis, quas habemus de operationibus Agentium; atqui per vos operaciones hujusmodi non proveniunt à Naturā, sed sunt accidentalis pœna peccati, quo non posito aliter operarenur ex intrinsecis Nos, & in Nos Agentia: ergo falsè sunt consecutiones, quas ex experientiā Philosophus elicit in evidētia principia Philosophiæ. Hæc autem sunt absurdō majora: ergo rebellio appetitus in rationem, eique annexa miseriæ con-naturales censendē sunt homini.

§. III.

ASSERTA VERITAS DEFENDITVR.

Objec̄tio prima ex appetitu ad Beatitudinem.

18 Objec̄tio primò contra primam Conclusionem. Finis ultimus hominis est æterna Beatitudo; nequit autem à Deo condi homo, nisi ordinatus ad suum ultimum finem: ergo nec nisi ordinatus ad æternam Beatitudinem. Atqui ordinatio ad æternam Beatitudinem est status elevationis: ergo nequit homo condi nisi in statu elevationis. Consequētia cum subsumptis legitima est. Probatur major. Tùm quia finis ultimus hominis est aliqua Beatitudo; sed nulla Beatitudo est, nisi æterna; nulla enim alia potest stabilis esse, & à timore amissionis libera: ergo finis ultimus hominis est æterna Beatitudo. Tùm etiam: quia cætera præter Deum sunt finitum bonum; sed finitum bonum nequit esse ultimus finis hominis; posset enim illud homo licet præferre bono infinito: ergo.

19 Probatur minor Syllogismi principalis. Tùm quia nequit Deus hominem condere, nisi propter aliquem finem ultimum: ergo nequit nisi propter finem hominis ultimum. Tùm etiam quia homo non ordinatus ad suum finem ultimum, est monströsè dissimilis propriæ perfectioni; atque adeò non decens ordinatam Sapientiam conditoris. Tùm demum quia naturaliter appetit homo finem suum ultimum; & quidem

innatè; at si conderetur sine ordinatione ad finem hujusmodi, esset, & non esset ordinatus à conditore; esset per concessam homini nativam inclinationem in ipsum; non esset per nolitionem admixtus Naturæ quod appetit: ergo.

20 Virgerur aliter, & confirmatur argumentum primò: Nequit homo condi à Deo, inspectis dignitate Creaturæ Rationalis, & Conditoris munificentiā, sine aliquā Beatitudine saltem naturali. Nunc sic: Nequit Beatitudo concipi, si sit annexa periculo miseriæ maximæ, quod ex terminis videtur evidens: ergo nequit homo condi sine ordinatione ad statum, cui non sit annexum periculum miseriæ maximæ. Sed status hujusmodi est status elevationis: ergo. Probatur subsumpta minor. Status cui non sit annexum periculum miseriæ maximæ est status cui non sit annexum periculum peccandi, mors, moibī, &c. Sed hic status, elevationis est: quippe peccati periculum, aliisque miseriæ minores, sunt de constitutione naturæ juxta secundam Conclusionem: ergo. Confirmatur secundò: Nequit homo condi, nisi in statu in quo præferri posse bonum infinitum fuitis omnibus, illudque amare super omnia: ad id enim obiequum teneri videtur homo ex jure creationis, & naturæ; atqui amor Dei super omnia, est supernaturalis: ergo nequit homo condi, nisi elevatus ad supernaturam. Quò facit argumentum eorum, qui contendunt Naturæ Providentiā sine Supernaturam in Deo stare non posse. Velet latè materiam argumenti Reverendissimus No- R. adm. P. ster Thysius tom. 4. disp. 1. à num. 44. N. Thys.

21 Respondeo ipse ad argumentum primò: Duplex in homine distinguendus primò: est appetitus, innatus, & elicitus. Innatus est nativa propensio, & inclinatio in bonum naturaliter assequibile; est enim Naturæ veluti pondus in id, sine quo nequit esse benè, & sine violentiā constituta. Elicitus est Rationalis affectio in bonum apparet ex prævia luce cognitionis: quæ cum representare possit bonum etiam naturaliter inassequibile, fundat elicitem appetitum illius. Cum proportione ad appetitus hujusmodi, distinguuntur duplex ultimus finis; alter appetitus innatus; & hic solum potest esse perfectio naturaliter debita. Alter appetitus

tus

tus eliciti, & hic potest esse indebita perfectio viribus appetentis.

22 Hinc distinguo maiorem: finis ultimus hominis quoad appetitum innatum; nego maiorem: quoad elicitem, concedo maiorem. Et distinguo similiter minor: non potest homo condi sine ordinatione ad finem appetitus innati, concedo; sine ordinatione ad finem ultimum appetitus eliciti, nego minor: cujus discriminis ea est ratio, quòd finis appetitus eliciti ultimò satiatus est naturaliter indebitus, ne nisi beneficio Creatoris specialissimo possit gloriari Creatura quòd simpliciter felix sit: finis appetitus innati, utpote de complemento naturæ, est illi debitus. Tenetur autem providus Naturæ Author, dum eam facit, intendere quod ipsi debetur: non autem quod ipsi non debet. In primâ probatione minoris, miscetur equivocatio. Deus omnia ordinat ad finem ultimum, quia omnia operatur propter se; non autem omnia ordinat in fines ultimos appetitionis rerum, quas facit. Secundæ probationi fiet satis ex distinctione finium, quam apposui. Ad ultimum, nego antecedens contra Schotistas, quibus absolute favet Ruizius noster disp. 1. de Voluntate, sect. 2. videndasque Suarez Schotistas acutè redarguens inconsequentia cap. 1. Proleg. 4. cit.

Schotista. Ruiz de Montoya. Solvitur secundò:

23 Respondeo secundò, distinguendo maiorem: finis ultimus ex ordinatione liberali Dei, concedo: ex jure naturæ, Deique Debito, nego maiorem in terminis implicantem ex ratione primæ conclusionis nostræ. Patet autem, si ordinatio sit omnino liberalis, eam esse Deo omnino liberali, etiam ex suppositione creatæ Naturæ. Ad primam probationem majoris, distinguo similiter maiorem: ex intrinseco jure naturæ, nego maiorem; ex liberali Dei ordinatione, concedo: & permisso minori, distinguendum est similiter consequens. Ad secundam ejusdem majoris probationem, concessio entimemate, solum fit, pendere à Deo finem ultimum statuere creaturæ, ex se indifferentis, vel manere cum cælestitate, quamde suo habet, vel cum felicitate indebita, quam ex beneficio Conditoris potest habere. Dices: quinam esset finis ultimus in creatione nostrâ, si non elevaretur? Respondeo: vel queritur de

fine ultimo Dei creantis; vel de fine ultimæ, in quo sisteret Natura creata? Dei pars. & in finis ultimus esset ipsa sui Bonitas: Na- 1.2. Tract. turæ vel esset ipsem Deum, in cuius 3. de Deo amore deberet sistere, vel alter huic non Auxiliāt. oppositus cui destinaret eam Deus: sufficiens enim servi felicitas est, Obsequium Domini, quo nullus potest esse melior.

24 Ad primam confirmationem, nego imprimis suppositum. Sentiq; enim, 1.2. lib. de & defendo 1.2. tract. de Actibus, nullam Sum. Bon. esse Beatitudinem, quæ supernaturalis & Tract. non sit; tūm ex ratione, quam in argumen- deSupern. to, & confirmatione satis presi, tūm quia nullum mihi videtur inconveniens, quòd homo ubi relictus sit necessariò non felix, solumque possit ex Gratiā Conditoris esse felix. Sed permittatur cum communi sententiâ aliqua Beatitudo naturalis, de cuius constitutivo satis disputant Theologi 1.2. quest. 3. & dicatur secundò: statuī Beatitudinis naturalis debere esse liberum ab imperfectionibus miseriæ, cui subjacemus. Neganda tamen est subsumpta minor: ea enim immunitas à miseriis possit, gratiæ tamen, dispensari ab Authore Naturæ; cujus activitatis fines non ita sunt limitandi, ut non possit hominem extirpare à rebellione carnis in spiritum, moibī, mortis, &c. nisi coiatis supernaturalibus donis. Ad secundam confirmationem permisso majori, quam discussimus infrā, neganda modo est minor: Infrā lib. Licet enim amor Dei super omnia salutem, & Glorie facundus, haberi 11. à num. 246. non possit sine Theologicâ Gratiâ; haberi & præc. tamen potest non ita perfectus, & ex pte à nu- naturali Dei cognitione profectus ex so- 290. lâ Gratiâ Philosophicâ intra linéam crea- tionis.

25 Objec̄tio secundò, aduersus eandem conclusionem, ex Augustino, plurimis locis, nemipē lib. 1. contra Julianum. Angustum. cap. 3. lib. 3. cap. 12. lib. 5. cap. 11. lib. 6. cap. 4. lib. 1. ad Bonif. cap. 12. lib. 2. cap. 4. lib. 1. de Pecc. cap. 30. lib. 3. cap. 3. serm. 14. de Veb. Ap. cap. 3. & 4. lib. 1. & 2. Op. imperfect. videndis singillatim apud Ripaldam sp. 8. à num. 80. Ripalda. inculcante, in justum fore Deum, si Patru- los decedentes sine Baptismo privaret visione sui, bullo præcedente peccato. In de sic arguis: Nequit esse injuria, nisi ex denegatione rei alias debita; sed ex Au-

In Primā Augustino Deus esset injustus ex dene-
par. & in gatione Visionis Parvulis innocentibus:
1.2. Tract. ergo quia Parvulis innocentibus debita
3. de Deo est Dei Visio: ergo, &c. Et ratio Augu-
Auxiliat. stini potuit esse, quam insinuat serm. 14.
de Verbis Ap. cap. 6. Non potest Deus
addicere Creaturam Rationalem aeterna-
misericordia absque culpa; Sed privatio Vi-
sionis, & Regni Dei est aeterna miseria:
ergo non potest justè tali privationi crea-
turam innocentem addicere.

Solvitur 26 Respondeo, Divum Augustinum
ex mente per hac contendere Dogma Peccati ori-
ginalis in Parvulos transfusi, locutum-
que vel ex hypothesi catholicā elevatio-
nis, & Promissionis libertimē habita;
vel ad homines contra Pelagianos asser-
entes in naturā, suis praecisim inspectis

Cōtra Ian- viribus, dari jus ad aeternam vitam. In
senium. utraque hypothēsi foret Deus injustus,
seu infidelis, in casu argumenti. In primā:
quia non staret promissis. In secundā:
quia faceret contra jus naturaliter à Pe-
lagianis inditum in Naturā. Ex quo patet ad argumentum. Ad rationem sub-
junctam, Privatio Regni Cœlestis est mi-
seria naturalis, annexa conditioni crea-
turæ, quam pateretur creatura ineleva-
ta, non titulo supplicii, & poenæ, sed ti-
tulo imperfectionis, quam præcavere non
tenetur Author Naturæ. Vnde neganda
est major, si phrasis non sonet addic-
tionem poenalem, ut videtur. Et quidem
Augustinus, ad homines loquitur, ar-
guitque contra Pelagium ex concessis.

Objectione
tertia ali-
quorum
Recent. 27 Objicies tertio, adversus eandem
conclusionem. Stat benè, quod Deus non
possit non elevare Creaturam Rationa-
lem ad supernum finem, & quod nullum
in creaturā præcedat jus ad elevationem
hujusmodi: ergo necessitas hujus eleva-
tionis defendi catholicē potest. Con-
sequentia patet, quia ratio negandi præ-
cipua erat; quod Gratia desineret esse Gra-
tia, utpote debita creaturæ ex jure na-
turali. Et confirmatur inde, quod non re-
pugnat Gratia, ratio debiti ex jure quod
sit in ipso Deo: debetur enim singulis in
hac lege auxiliū sufficiens ex jure Divinæ
Promissionis. Suadetur igitur antecedēs:
Potest in Deo dari necessitas operandi
erga creaturam ex præciso titulo mun-
ificentia suæ, suæque decentia; quod ex
genio animi liberalis, & regii videtur
evidens; atqui necessitas hæc operandi

ex præciso titulo, & decentia operantis,
salvari potest, & debet sine ullo jure
creature, cui, sic operando, benefacit. ergo
bene stat, quod Deus non possit non
elevare creaturam ad supernum finem,
nullo supposito jure in creaturā ad eleva-
tionem hujusmodi. Si autem catholicē
defendi possit, quod & debeat, sic probo:
Tum quia nulla manet absurdī ratio.
Tum etiam quia non potest aliter ostendī
liberalitas Dei summa, cùm omnia
bona præter ipsum non possint satiare
Creaturæ Rationalis animum, relin-
quendū alioqui, sine ullo peccato, ab-
que suo fine ultimo, qui Deus est.

28 Respondeo negando antecedens: *Solvitur*,
vel enim teneretur sic operari Deus ne-
cessitate absolutā, vel conditionatā. Non
absolutā, quia ut absolutè non tenetur
Deus hominem condere, ita nec ipsum
elevare. Non conditionatā: quia deberer
esse conditio, ipsa positio creaturæ, quod
sine jure inseparabilitatis in ipsā non
potest intelligi. Ad probationem distin-
guo majorem: in donis intra lineam
creationis, concedo, vel permitto; in
donis supra lineam creationis, & donis
maximis, nego maiorem: neque enim eò
debet extollī liberalitas Dei, ut faciat
quasi vilipendium donorum, quibus ma-
jora non habet; faceret què profectō si ita
operaretur ut non posset ostendere in
eorum dispensatione parem suā liberali-
tati libertatem. Est quidem Deus summè
liberalis; sed ex ipsā decentia Summi
Principis debet habere in suā potestate
beneficia maxima, quæ ex nullo titulo
debeat creaturis. Et quidem argumen-
tatio retorqueri posset in bonis Hypo-
statis Unionis, quorum Natura Ratio-
nalis, licet aliunde sit capax, eleva-
tionem nullo titulo postulat.

29 Objicies quartο, & contra secun-
dam Conclusionem primo: Status Natu-
ræ cum rebellione carnis in spiritum est
status connexus cum peccato: Sed Deus
nequit esse Author status connexi cum
peccato: ergo neque status Naturæ cum
rebellione carnis in spiritum. Minor li-
quet: quia cōipsò esset Author peccati.
Probatur major: Status Naturæ cum re-
bellione carnis in spiritum, secluso bene-
ficio gratia, est status in quo nequit
adimpleri tota lex; vincique tentationes
omnes saltem graves; atqui status, in quo
ne-

nec ejus motus permittit ex intentione In Primā
malī, sed potius opponendo suasionem par. & in
boni. Deinde aliud est vis concupiscentiā; 1.2. Tract.
di; alius motus concupiscentiæ, in qui- 3. de Deo
bus rebellio consistit: illam producit Auxiliat.
Deus, Naturæ agnatum; isti flunt è Na-
turā, non ut à Dei dono, sed à limita-
tione ejusdem. Auxilia verò sunt Dona
specialia Dei, & ex se destinata ad Bonum.
Vnde nego consequentiam. Ad alteram confirmationem, negetur minor
argumenti, & probationis, ex nuper explicatis in argumenti solutione.

30 Confirmatur primo: Major est instigatio concupiscentiæ ad impellehdam voluntatem in malum, quam suassio gratia auxiliantis in bonum; sed quia Deus est author auxiliantis gratia, dicitur Author boni; ergo si sit author concupiscentiæ, dici debet author peccati. Confirmatur secundò: repugnat status, qui ex ipsis Dei donis sit magis odibilis, quam ipsum nihil, ut ex terminis patet; atqui status cum solutione concupiscentiæ contra rationem esset magis odibilis, quam ipsum nihil, ex Dei donis. Secunda pars patet: quia esset odibilis ex concupiscentiæ causatā à Deo. Prima probatur: quia status cum morali necessitate damnationis, & aeterna miseria magis odibilis est quam ipsum nihil; atqui status cum solutione concupiscentiæ esset moralis necessitas damnationis, & aeterna miseria: ergo.

31 Respondeo negando maiorem: ad cuius probationem negetur etiam maior. Licet enim secluso beneficio Gratia contra Pelagium à Patribus asserta non possit salutariter adimpleri lex tota, imò nec pars illius, ut *infra* videbimus; Infrā à tamen adimpleri potest per actus infæ-
cudos Gloriarum, & Gratia ex sufficientiā & lib. ii. debitā pura Naturæ eam constituenti in-
morali potestate bene operandi contra insultus concupiscentiæ: neque alia Pro-
videntia decet Naturæ conditorem, nihil eorum, quæ fecit, habentem odio ex sapientia 10. Deus ergo decentissimè est Author status Naturæ subiectæ cōcupiscentiæ motibus; non tamen sunt ab ipso motus isti rebelles, sed ab imperfectione connaturali Naturæ; sic rubigo ferri non est ab ejus causâ, sed ab imperfectione Et confir- efficiens producti. Ad primam confirmationem: Ideò Deus est Author boni per interna auxilia suassi, quia nec ex debito, & ex intentione boni dispensat; con-
cupiscentiam verò producit ex debito,

Objectio
quinta,
sexta, &
septima:

Solvitur.

32 Objicies quintò, & contra Se-
cundam conclusionem secundò: quia Au-
gustinus præcipue peccatum originale probare nititur contra Julianum ex re-
bellione carnis in spiritum: si ergo con-
naturalis est homini: quæ vis esse potest
consequentia? Tertiò, contra rationem est, quod inferior superiori non sublit: concupiscentia autem pars inferior est, & superior ratio: ergo contra rationem est, quod concupiscentia rationi non sublit. Sed quod contra rationem est, utpo-
te naturali, nequit esse naturale, nec Deum ordinatissimè operantem, Autho-
rem habere: ergo. Quarto: Laudabile est repugnare concupiscentiæ: non est ergo Dei donum; Dei enim dona eru-
bescere, eisque resistere non est laudabi-
le.

33 Respondeo ad secundum, opti-
mam esse consequentiam Augustini, non
arguentis ex rebelli concupiscentiæ pec-
catum originale, nullâ factâ suppositio-
ne, sed hypothēsi factâ Providentia no-
tæ per Scripturas, quas non negabant
Pelagiani, ut Manichæi, exinde cogent-
tes, aliter Augustinum arguere. Cum
autem ex præfente lege Eccl. 7. homini
concesserit Deus prædominium rationis
contra concupiscentiam, rectè colligitur
istam rebellionem esse poenam: sunt enim
Dei dona sine poenitentia, nec semel da-
ta subtrahit nisi in peccati poenam. Ad
tertium: contra rationem est quod infe-
rior superiori non sublit: (loquor in no-
stro calu, nam in moralibus alia est ra-
tio) quoad actiones impeditivas ultimi
finis, nempe quoad dominium consen-
sus, & operis; non verò quoad actiones
non impeditivas ultimi finis, nempe
quoad sensum unicè; in quo peccatum
non est. Illa enim dissonantia, est imper-
fectio

In Primā par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt. fectio naturalis ex se comitans constitutionem Naturae, nec ipsi tollens, quantumvis rebellis, dominium principale. Ad quartum, Dona Dei non aequalia sunt; se plerumque excedunt: unde respectivè minus estimabilia sunt, non quia Dei sunt dona, sed quia habent defectum bonitatis lucentis in aliis: qui defectus oritur ex limitatione, non causa, quia illimitata est; sed effectus. Et ex hoc latere possunt esse materia humilationis, resistentiae, & erubescientiae.

Objec^{tio}
ottava.

Solvitur.

Objec^{tio}
nona.

Ripalda.
Arriaga.

Solvitur.
Supralib.
8. à num.
267.

par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt. ffectio naturalis ex se comitans constitutionem Naturae, nec ipsi tollens, quantumvis rebellis, dominium principale. Ad quartum, Dona Dei non aequalia sunt; se plerumque excedunt: unde respectivè minus estimabilia sunt, non quia Dei sunt dona, sed quia habent defectum bonitatis lucentis in aliis: qui defectus oritur ex limitatione, non causa, quia illimitata est; sed effectus. Et ex hoc latere possunt esse materia humilationis, resistentiae, & erubescientiae.

34 Objecies adversus eandem quintò: Impossibile est quod Natura peccans maneat impunita: ergo & quod Natura non peccans sit subjecta miseria. Non est ista consequentia quæ debuisset inferri, sed ista: ergo neque puniri debet Natura non peccans. Et est verissima: quia nequit esse justa punitio sine culpâ. Sed negetur antecedens, si enim Deus potest condonare partem pœnae, ut facit: nam sit a condignum puniri, quidni omnem? Deinde si condonare potest culpam & pœnam, ut facit Penitentibus, cur non poterit solam pœnam? Culpa enim, & pœna remissio majus est beneficium. Non autem Deus, dum beneficia praestat, tenetur ad majus.

35 Objecies denique: Non potest Deus iustè Innocentem addicere aeterno cruciatui: ergo neque temporali, at miseria, in quibus nascimur, cruciatus est ipsa morte plerumque acerbior: ergo. Videndi sunt de antecedente Ripalda, & Arriaga: ille tom. 3. contra Bajum disp. 12. scđt. 13. iste tom. 3. disp. 55. scđt. 3. Negat ille antecedens; concedit iste: uterque probabiliter. Ille nititur supremo dominio Dei, cui non deerunt media, per quæ etiam se possit conformare Divina Voluntati qui sic crucietur. Iste nititur: quia hujusmodi providentia sapit crudelitatem; & quidem misericere miracula in hunc finem, majoris crudelitatis videtur species. Semper inclinat animus, ut cum Arriaga de Deo penes hoc sentiam. Unde concessio antecedente, negatur consequentia; quia ista miseria sunt naturæ imperfectiones connaturales ex se misera, & ex felici.

S E C T I O II.

D E LIBERO ARBITRIO : VBI QVALE MANSERIT POST PECCATUM?

§. I.

I M A G O LIBERI ARBITRII SECUNDUM SE.

36 **N**on est animus Liberi Arbitrii Liberum Arbitriū, Naturam hic ex professo expendere; sine coloribus picturam apponam, illuminatam satis ex dictis lib. 3. 6. & 7. & in 1. 2. suis numeris absolvendam, in Tractatu de Actibus Humanis. Liberum ergo arbitrium (honor Divino. Att. de equalis in homine juxta Nissenum) est facultas voluntatis dominativa, & ele- ctiva suorum actuum. Quod in eo consistit, quod voluntas instruta sufficienter ad existentiam actus pro suo libito, id est, non aliunde determinata, sed ex libito vel ponat existentiam actus, se, sua que comprincipia conjungendo cum actu; vel omittat, se, suaque comprincipia non conjungendo cum Actu.

37 Vnde fit primò, libertatem arbitrii, consistentem in hoc speciali domino voluntatis, essentialiter dicere potestatem, & sufficientiam ad actum, & omissionem ejus, sive positivam, sive negativam, quod modò non cuio. Ratio est: quia nequit esse dominium, aut materia electionis, nisi detur pessè ad usum, & non usum. Fit secundò: libertatem necessariò dicere omnia, & singula prærequisita per se ad actum, & omissionem ejus, vel vim acquisitivam eorum, modo, quo libro 6. à numero 411. & à num. 606. & lib. 7. à num. 112. explicatum est, occasione directionis Scientiæ Mediae, & Prædefinitionum Divinarum. Ratio & lib. 7. illationis est: quia nequit dari potestas, & sufficientia ad actum, & omissionem, sine his, quæ prærequirit necessariò utriuslibet existentia.

38 Fit tertio, libertatem gaudere Latè in debere munere determinandi se ad actum: Tract. de nam ubi alterius est determinatio, alterius est etiam jus, dominium, & electio Suprà lib. in actionem, quæ determinatur. Hinc 7. à num. 30. & 34º quartò fit, libertatem excludere omne genus determinationis, quæ sibi præcipiat munus determinandi; quæ dupliciter

ter continere potest, ex additione, vel ex defec^tu. Ex defec^tu, si non habeat potestem ad utramque partem; quæ dici solet indifferentia incomplementi. Ex additione, si superaddatur voluntati vel intrinsicè, velextrinsecè vis aliqua prædeterminans, vel connexio cum altera parte libertatis inimpedibiliis, vel inamovibilis pro libito voluntatis. Et hæc est necessitas antecedens libertati noxia juxta Theologos omnes ex Anselmo de Concord. cap. 1. & 2. Scio catholicos aliquos ita loqui, ut penes rem Calvinino faveant, & Iansenio. Videatur Suarez Proleg. 1. cap. 6. Bellarmus, & Stapler.

39 Fit quintò: non impediti libertatem arbitrii per connexionem cum altera parte libertatis, si inimpedibiliis, vel inamovibiliis sit ab ipsa voluntate per actum dominii sui: & ratio est: quia talis connexionio relinquit voluntati jus omne se determinandi, quod velit. Et hæc vocari solet necessitas consequens, contrapositè ad necessitatem antecedentem explicatam numero precedenti. Vocaturque cōsequens, non quia rigorosè fiat, aut oritur ex voluntatis libito: odi enim semper hos loquendi modos plenos imperfectionis, nec raro obvios in Scientiâ Media, Visionis, & Divinâ Providentiâ, sed quia condescendit, & attemperatur ad libitum voluntatis, posteriorate quædam purè determinativi: quati ab eo oriretur, aut fieret. Sed hæc satis expensa sunt lib. 3. & lib. 6. ac 7. Fit sextò: non sufficere libertati, quam de Fide fasuri sumus, libertatem à coactione, sed libertatem à necessitate, qualem explicui nu. 36. Illatio de fide est contra Iansenium, & Bajum. Contra quos vide, si placet, in hoc argumento de Re Catholicâ præclarè meritos, Ripalda tom. 3. à disp. 14. Petavius tom. 1. lib. 5. cap. 3. & præcipue tom. 3. lib. 4. per totum. Annatum in Augustino vindicato lib. 2. cap. 6. Item de Incoacta libert. & alibi. Dechamps de Heresi Iansenianâ, nomine Antonii Richard. & Moraines, seu Martinum in Antijansenio suo.

40 Fit septimò: hanc esse differentiam inter voluntatem, & reliqua principia libertatis: quod principiorum, non est determinare potentiam voluntatis, sed completere; nec eorum est in extremum

Aranda de Deo.

utrumque concurrere: unde nec penes In Privâ ipsa refidet jus dominii, in quo consultit par. & in arbitrium liberum; Voluntatis autem est 1.2. Tract. concurrere in utramque partem, seque & 3. de Deo comprincipia determinare; eorum alia ut Auxiliāt. agant; alia ut actioni coexistant. Vnde penes ipsam est jus, & dominativa libertas Arbitrii: quod in Nobis & ex Fide, & Evidenti ratione suppositum adumbravi per hæc ex multis, quæ Prolegom.

1. per iotum versat ubertim Doctor Eximius, & luculenter elucidat à disp. 14. de Atibus Ingeniosus Ribadeneyra: quo- P. Ribad. cum ipse in eodem Tract. de Atibus, Author curabo nota facere, quæ hic suppono. Ex 1. 2. quibus omnibus jure colligit Doctor Eximius, bene describi Potentiam libera- Et suprad agendum potest agere, & non agere. Vide, lib. 3. à num. 104.

§. II.

QVALE MANSERIT POST PECCATVM

41 **T**riplicè hic difficultas occurrit. Quæstio- Prima: an in Naturâ Lapsâ mā- ferit libertas Arbitrii? Secunda: an ita laea manerit; ut nisi ex Gratia Christi distinctâ à Gratia creationis, non detur in hominibus libertas ad actus naturales honestos? Tertia: an saltē debilior manerit in lapsâ Naturâ, quam in Purâ foret ad bonum. Authores, qui pro Nobis, aut contra Nos sint, dabimus, resolvendo. Vnum anticipo Magistruum R. adm. P. Thyrsi, qui novissimè tom. 4. Secl. Petav. disp. 3. tertiam ex professo questionem aggressus, pro Debilitate Naturæ lapsæ, pugnat accrimè ex multiplici capite.

42 Sit prima Conclusio: De Fide est mansisse post peccatum libertatem Arbitrii. Ita sancitur in Tridentino sif. 6. cap. 5. contra Lutherum, & Calvinum au- fos dicere liberum arbitrium in nobis esse rem de solo titulo, seu titulum sine re. Occasio errâdi, præter malitiam fau- dulentam animi, fuit ignorantia, quæ legebant, & interpretati sunt Augustini, cuius mens adè est clara, ut quantumvis supinè legatur, nullam posset in- generare suspicionem erroris. Videatur Petavius tom. 3. lib. 4. per totum. Quod P. Petav. si Augustinus alicubi libertatem amissâ Augustin. do- mens.

Cccc

In Primā dolet, vel intelligendus est de Supernaturali, quā gauderet homo, nisi peccasset: *1.2. Tract.* vel eo sensu accipiendus, quo dicitur visum amittere, qui laborat infirmitate, *Auxiliāt.* vel debilitate potentiae. Fortè liberum contraponit *servituti*, quam per peccatum incurrimus: quā libertate liberi, siue Gratiā Christi, non sumus. Ceterū libertatem, quam Fides docet, nec insiciatus est unquam Augustinus, & convincit plurima, & evidens ratio ex Rationalitate, ex Præceptis, ex Suauibus, & Consulīs, ex Precībus, & Minis, & Objurcationibus, & Laudibus efficaciter petitā à Bellarmino, legendo cum fructu ratione 3.

Cardinal.
Bellarmino

Secunda
Conclusio.

Contra
Greg. &
Capreol.
Godoy.

Ovied.
P. Vazq.
Gaspar
Hurtad.

P. Ripald.

Probatio
prima con-
clusio ex
damnatio-
ne Propo-
sitionum
Baji, &
Janseni.

Gratiā, nisi secluso Gratiae adjutorio infinit arbitrio sufficientia ad non peccandum constituta per vires Naturae debitas ad aliquid bonum; atqui illud non potest esse verum, salvo tenore catholicorum dogmatum: ergo neque quid defit arbitrio sufficientia ad non peccandum constituta per vires Naturae debitas ad aliquid bonum. Quā arguendi ratio præclusit effugium Vazquii, de quo alibi.

45 Confirmatur ex errore Pelagii: qui admittebat in arbitrio libertatem ad bonum, & cogitationes sufficientes honesti: At in eo reprehendebatur à SS. Patribus, quod ea adderet convenire Naturae ex Gratiā: Dicente non semel Augustino, quid gratis foret facta Redemptio, si ad obrinēdam hujusmodi Gratiam intercessisset: quia ea libertas, morte Redemptoris non intercedente, maneret: ergo ea libertas non est ex Gratiā Redemptoris.

46 Probatur secundò Conclusio: Libertas ad actus naturales honestos etiā in Naturā lapsa non est ex Gratiā distinctā à Gratiā creationis, nec eget Gratiā conferente potentiam. Ita omnes Theologi præter duos, Gregorium, & Capreolum, in 2. dist. 28. nequidquam suum excusante Godoy 1. 2. disp. 41. §. 1. num. 2. quibus non parum favet, expedente Oviedo *contrap.* 3. de Grat. part. 1. §. 1. Pater Vazquez: favit apertè, quod minor, ex Oviedi calamo P. Gaspar Hurtado, non semel scripto, & voce tutatus sufficientiam ad bonum opus, et si naturale, esse ultra Naturae debitum, & ex Gratiā; unde necesse est, affereret libertatem ad bonum etiam naturale, quā sine tali sufficientiā est inintelligibilis ex n. 37. & 38 extinctam in nobis esse per peccatum, & ex Gratiā esse: quod excusare vix possum ab errore Bajanorum. Contra quos, & alios ex Academiā Salmanticensi citatos à Ripaldā disp. 104. de Ent. supern. ject. 2. quem omnino etiam vide contra Bajum, & Bajanos tom. 3. de Supern.

44 Probatur primò Conclusio ex damnatione Baji, quam habes apud Ripaldam, & Suarez, & in quā damnantur ab Ecclesiā Propositiones hujusmodi: Liberum arbitrium sine Gratiā Dei adjutorio, non nisi ad peccandum valet. Cum Pelagio sentiunt, qui boni aliquid naturalis, id est, quod Naturae solis viribus ordinum dicit, agnoscit. Ex quibus argumentor sic: Nequit non esse verum, liberum hominis arbitrium non nisi ad peccandum valere; oīisque non posse ex solidis naturae viribus aliquid boni, seclusa

Vazquez.
Infrā lib.
11. à num.

140.
Et firma-
tur ex er-
rore Pe-
lagii.

Probatio
secunda.

Probatio

secunda.

P. Esparz mit Esparza quæst. 2. de Gratia, art. 3: præcipere, vel consulere possit impossibilitas ergo.

Confirmat.

47 Confirmatur haec omnia. Infessibile est, quod homo sit encyclopiæ statu, in quo ex his, quæ à Deo accipit, ut conditore Naturæ, excusat, illi gratias agere. Videtur evidens: quia ipsa clara rigitio bonorum naturam, fundat debitum gratitudinis Naturalis; atqui si libertas ad peccandum separari posset à libertate ad bonum, eōipsò excusatetur homo sic liber, Deo gratias agere, ex ipso libertatis dono quod accipit: ergo libertas ad malum separari non potest à libertate ad bonum. Sed libertas ad malum non est ex Gratiā, ut præmisimus, & patet in damnatis, in quibus juxta Sanctum Thomam 1. part. quæst. 64. art. 2. & 4. contra Gentiles. cap. 52. nulla est Gratia; datur tamē peccandi libertas, ut probat Suarez lib. 3. de Angelis, cap. 7. & lib. 8. cap. 9. ergo neque libertas ad bonum.

S. Thomas.

Suarez.

liberum, nihil dicit admixtionem boni, si. In Primā præcisè filamus in non peccato libero: par. & in ergo non potest esse melius non peccato. 1. 2. Tract. necessario: quia excessus comparativus 3. de Deo supponit positivum qualitatis, in quā Auxiliāt. fit.

50 Sit tertia Conclusio: Naturæ lapsa debilior est ad bonum respectivè ad clausum innocentia, & integratia, quæ munis, manifestent, Ad amo non peccante. Sit omnes ex Tridentino, & communī locutione Patrum; illo, definito liberum arbitrium viribus attenuatum, & debilitatum in peccati pœnam: his, docentibus, Voltieratum in natura libris hominem ob peccatum. Et ratio est: quia ex peccato succedit rebellio carnis in spiritum antè predominantem appetitui; & amissio donorum supernaturalium, validè fermentum vires etiam naturales arbitrii ad bonum honestum: quæ amissio cum divisione sit donorum ab animo, vulnus non incongrue dicitur. Vnde notabis obiter contra Thyrsim ex Concilio, Patribusque, non posse sumi argumentum N. Thys. R. adm. P. ad questionem nostram, Naturam aliter comparantem.

51 Sit quarta Conclusio: Naturæ lapsa non est intrinsecè per se debilior, quam foret pura, quoad vires intrinsecas sibi debitas. Probatur: quia haec major debilitas vel subtraktione sit, vel appositione; sed neutro modo: ergo nullo.

Major est evidens. Probatur minor quoad primam partem: Nam si fieret subtractione: vel esset diminuendo vires animæ, vel tolendo: non primum: quia sunt incapaces intentionis, cum sint identificatae cum Animâ. Non secundum: quia nequeunt ob candem rationem tolli vires hujusmodi, manente Animâ cum potentias. Et urgetur: quia ex peccato originali, nullum defectum experimunt intensibus quoad vires sibi proportionatas, & debitas: ergo neque in potentias, ex peccato, defectus ullus irrestit: & rationem assignat Angelicus Doctor ex magno Dionysio 1. part. quæst. 95. art. 1. quia scilicet pœna peccati sola fuit subtractione gratiorum.

52 Probatur minor quoad secundam partem: quia si appositione fieret, esset apponendo qualitatem aliquam per modum habitus inclinantis ad malum, & retrahentis à bono; cuius tamen est in-

Cccc 2 al-

S. Thomæ.
S. Dionys.

In Primā assignabiliis causa; neque enim foret ippar. & in la Natura, utpote non nata sibi nocere: 1. 2. Tract. neque foret peccatum: nam peccatum 3. de Deo: Adx non est, cùm nascimur, aut concipi. Auxil. ut. mur. Neque foret Deus: quia Deus nequit esse hujusmodi qualitatis Author, quin sit Author mali: ergo non est, unde proveniat major ista debilitas in Naturā post lapsū. Confirmantur hæc omnia: Peccatum originale non tollit Naturam; neque jus naturale fundatum in ipsā: ergo neque tollit Providentiam Naturā proportionatam: ergo neque vires Naturā debitas, quibuscum ipsa conneicitur Providentia: Providentia enim non est Naturam corrumpere, sed salvare, loquitur Theologorum. Apex Dionysius de Divinis Nominibus cap. 4. Dixi per se: nam per accidens ex habitu virtuoso ex peccato actuali relicto, & ex deordinatione actualis peccati, nec est quæstio, nec ipse dubito.

Dionys.

Quinta
Conclusio.Suprà nu.
17.Sexta
Conclusio.Suarez.
Sfortia.

esse omnino per se voluntaria punitor, neque involuntaria punienti; at privatio cogitationis honestæ congrua secūs se habet. Videatur Sfortia in Assertion. Theolog. lib. 2. cap. 1. à num. 11. Probatur secunda pars: Tùm quia hæc miseria subiacendi Dæmonum incurribus videtur aliquibus connaturalis homini; nec omnino dissentit Sanctus Thmas 2. 2. quest. 165. art. 1. in corp. Tùm etiam: quia vel ea servitns debet compensari Naturæ per Angelos bonos, vel non? Si primum: maior bonus ab Angelis bonis nobis venit, quā malum infligatur à malis. Si secundum: non videtur congrua pena peccati originalis: quia videtur durior, quā pena sensus, ita servitus sub hoste potissimum, & ad nocendum animæ paratissimo. Probatur tertia pars: quia collationem doni esse maioris beneficium ratione indignitatis in accipiente, non facit hunc debiliorem, nisi dono privetur; sed per te (sic enim Ripalda supponit disp. 104. sect. 3. num. 29.) Natura lapsa non privatur his bonis in penam lapsū: ergo non est debiliior, quā esset pura.

53 Sit quinta Conclusio: Natura lapsa p̄r̄ purā non est debiliior quoad ea bona, quæ ex determinatâ causarum exigentia fluunt. Est illatio præcedentis, & patet: quia ea bona sunt Naturæ debita; sed quoad dona debita non est inæqualitas inter Naturam lapsam, & puram: ergo. Confirmatur: quæ sunt extra hominem, sive ipsi fidentia, sive nocentia, eodem modo fluunt post lapsū, quā præcisim ab ipso fluenter, juxta suā usū quodque conditionem, quam in operando sequitur: alioquin sequitur inconveniens frustrandæ, & illudendæ Philosophiae, juxta num. 17. ergo ratione lapsū nequit inæqualitas esse penè bona inde determinatæ fluentia.

54 Sit sexta Conclusio: Neque extrinsecè debiliior est lapsa Natura p̄r̄ purā ex debito carendi cogitatione honestæ congruā; neque ex potestate Dæmonis; neque ex indignitate Naturæ augente beneficium in donante. Tres sunt asserti partes. Probatur prima: Tùm quia talis pena non est viatorum, sed damnatorum. Tùm etiam: quia ut egregiè ponderat ex Suarez Cardinalis Sfortia, Infantes decedentes sine baptismo nullam cogitationem honestam congruam, atque adeò nullum actum honestum haberent per totam æternitatem: illis quippe nulla pena remittitur ex Christi meritis. Tùm etiam: quia pena neque debet

S.Thomas.

Ripalda.

Espirza.
Ripalda.
Suarez.

nem possit vel favere, vel nocere Naturæ: neque enim quoties favere vult, aut punire, decet, ut recurrat ad miracula, ut dictum & explicatum est suprà lib. 6. à 6. ànu. 60. His ergo bonis secundi generis privatam esse ratione lapsū, indeque debilitatem factam esse naturam p̄r̄ pura, sic probo:

56 Deus devincens Adami voluntati dona Supernaturalis Ordinis, devinxit etiam dona Ordinis Naturalis citra jus conferibilia, & citra miraculum negabilia: ergo si illa amisit ratione lapsū; etiam ista. Consequentia patet: quia si utraque fecit hereditaria, utraque fortunæ ejusdem esse debebant. Probo antecedens. Neque enim videtur rationabile quod Deus fecerit hereditarium cumulum bonorum extra fortem & ordinem Naturæ; donorumque intra naturæ ordinem cumulum non faceret hereditarium: qui enim dat quod plus est, rectè colligitur dare velle, quod minus est: ergo utraque bona devinxit Adamo, derivanda, ni peccaret, in Posteros. Atqui homo ex bonis hujusmodi fortior, & robustior esset ad bonum: ergo ex eorum amissione factus est absolute debilior etiam in naturalibus. Nunc sic: In purâ Naturâ nihil esset, quod obstaret divinæ beneficentie, ne in his eventibus faveret Deus potius Naturæ, quā noceret: ergo haberet plura dona, quibus intrinsecè & extrinsecè Natura pura instruere tur ad bonum, quā Lapsa Naturæ ergo absolute etiam in naturalibus est hæc illâdebiliior.

§. III.

OBIECTIONES IN CONTRARIUM.

Objec- 57 **O**bjectiones contra secundam Con- clusionem primò: Patres asserentes ratione Lapsū amissam sufficientiam, & libertatem ad bonum. Audi hic Cœlestinum Papam, seu Prosperum in Epist. ad Episcopos Gallie. In prævaricatione Ad omnes homines Naturæ impossibilitatem, & Innocentiam perdidit. Secundò: Eosdem asserentes ex Araucano cap. 22. Nemo habet de suo nisi mendacium, & peccatum. Tertiò: Servitus peccati dicit peccandi necessitatem; nam servus non est liber; at homo ratio-

ne lapsū est sub servitute peccati: ergo In Prin. cum necessitate peccandi: ergo cum impossibilitate bene operandi. Hucusque 1. 2. Tract. Iansenistæ. Quartò: Opus honestum, est 3. de Deo Auxil. ut. Natura lapsa non habet vires ad bonum honestū: ita Capreolus, ut putat, ex S. Tho Ex Capreol. mā. Quintò: non est opus honestum sine lo. ordinatione ad ultimum finem: quæ impossibilis est sine gratiâ. Sic Gregorius Ex Greg. Ariminensis. Sextò: ratione lapsū amisita est cogitatio sufficiens ad bonum: ergo libertas ad bonum solum habetur ex Gratiâ. Consequentia, bene sequitur ex antecedente, quod probant: quia ratione lapsū, fit homo indignus omni bono, ejusque privatione dignissimus: sed cogitatio sufficiens ad bonum, bona est: ergo. Sic nonnulli Catholici ex Academia Salmanticensi, teste Ripalda: & sic Salmant. etiam Iansenistæ.

58 Respondeo ad primum ex nu. 42. Solvuntur ubi sinceram interpretationem consuliò præmis. Mens Cœlestini, & Prosperi, nō est de naturali sufficientia, & libertate, Mens. sed de Possibilitate connaturali statui Innocentie, ubi nulla erat pugna, & naturæ corruptio, ex quibus oritur difficultas Operandi bene. Hanc Possibilitatem, quā Homini erat, connaturalis; & sine impedimento, Operatio secundum rectam rationem, cum Innocentia apertius in Adam. Ad secundum: Araucani, Patrumque sensus, de quo plurima, mirabili comprehensione, Pater Suarez P. Suarez toto cap. 21. lib. 1. de Gratia: Catholicissimus est: quia ita malum existit, ut filius sit Creature, non Dei. Secūs bonum, Araniscan cuius est principalis causa, Deus. Vnde & Patres bene de suo mendacium habet, ly d: Ioh Mens.

solanotante imputabilitatem creaturæ, & excludente Dei influxum: quia perditio tua ex te; tantummodo ex me an: lium tuum: Offic. 13. Ad tertium, perverse Offic. 13, confunditur peccandi necessitas cum servitute peccati. Hæc solum dicit ieiunum culpe, consequentem subjectionem ad penam; jus in Deo punitivum, &c. quacum libertas opposita non componitur. Illa est omnino in terminis implicans. Ad quartum, Opus honestum supernaturalis honestatis est opus sanæ Naturæ; non autem omne opus honestum: & sic interpretor Doctorem Anglicum. Ad S. Thomas quin-

In Primā quīntūm: certè cognitio Dei, ut est Aupar. & in Thōl. Naturæ, connaturalis est homini: 1.2. Tract. unde & possibilis est ordinatio ad ultimū finem, sine speciali gratiā. Quid, si 3. de Deo negetur assumptum: satis enim salvatur Auxiliāt. honestas ex motivo virtutis, ad quam 1. 2. lib. pertineat? Ad sextūm: negetur antecedens: ad probationem duplicitē fieri de ultim. potest satis. Prīmō distinguendo sic: sit Fin. indignus omni gratuīto, concedo: quia demeretur, ut amicē tractetur: bono naturali, nego antecedens, quia privatio horum bonorū induci non solet à Deo in pœnam, ut neque destrūctio peccatoris. Secundō, concedo maiorem, & minorē, & nego intentum: quia non ea omnia, quotum factus est indignus ab lapsu homo, in pœnam amisit. Vide de his infra à num. 75.

Objectiones contra tertiam Conclusionem.

Solvuntur

59 Objicies contra tertiam Conclusionem. Tūm quia peccatum dicit aversionem voluntatis à bono: ergo debilitat vires ad bonum. Tūm etiam quia peccatum relinquit voluntatem minūs aptam ad ea, quæ sunt ad bonum: ergo reddit intrinsecè debiliorem. Tūm etiam quia Natura pura posset mereri aliquid natūra & apud Deum: non, lapsa: ergo minūs hæc posset. Respondeo: ad primū: Peccatum actuale, concedo; Habitiale, cuius naturam imitatur in nobis originale, nego: & nego consequentiam in arguētis sensu. Ad secundū: dicatur, peccatum relinquere naturam minūs aptam dum physicè manet vel in se, vel in habitu: quos casus jam exclusimus num. 52. Ad tertium: distingo consequens: facere, nempe per vires alioqui debitas, nego: mereri, concedo. Ratio vero discriminis non est inæqualitas virtutum: sed statuum: nam ad meritum requiritur, quod operatio non sitab inimico.

Objectiones contra septimam Conclusionem: primū:

60 Objicies contra septimam Conclusionem: primū: Peccatum originale plus nocet in termino, quā in viā: faltē non plus nocere potest in viā, quā in termino: cū in termino privat aptitudine ad regnum, quā non privat in viā. Sed peccatum originale non privat, in termino, bonis, quibus frueretur Pura Natura: ergo neque eisdem privat in viā: ergo in utroque statu Natura est aquē felix in hujusmodi bonis: ergo & aquē fortis ad bonum. Minor ostenditur: quia Parvuli decedentes sine baptismo fruen-

tur felicitate naturali, quā fruerentur in purā Naturā: id quod dubitat nullus ferè Theologus. Secundō: quia Adamo non peccante, Posteri non essent melioris conditionis in bonis Naturæ: ergo neque sunt deterioris, quia peccavit. Consequentiam suadet æquitatis ratio, paria momenta constituens commodi, & incommodi ex Innocentiā, & peccato. Tertiō: Manentibus eisdem causis, manent idem effectus; at ex peccato non fit in causis ulla diversitas: ergo neque in effectibus: ergo neque in iis, quæ ab affectuum, & causarum eventibus pro nostra libertatis bono dependent.

Respondeo: ad primum: Parvorum Solvuntur.

decedentium sine Baptismo conditio, quā nittitur tota argumenti ratio, res est nimis obscura. Spīe cum Bellarmino tom. Bellarmin.

4. Controvērsia 2. libro 6. cap. 2. & 3. consulendo diligenter, censeo eos esse absolutè damnatos, atque adeo evanodos utraque Beatitudine supernaturali, & naturali, deteriorisque fore sortis, quā in purā naturā. Vnde concepsā majori, negetur minor, & suppositum Probationis. Ad secundū, negetur assumptum ex ratione conclusionis nostræ. Ad tertium, verum est majoris assumptum, si maneant causæ cum eadem determinatione, & applicatione; eā tamen variatā, non est verum: quæ variatio cū satis arguatur ex pacto, quod suadere conati sumus num. 56. diversitatem infert etiam in effectibus, & exinde in libertate nostrā. Alia possent urgeri, quæ premit ingeniosè Pater Elspaza Esperanza. quæst. 9. sed ex nostris probationibus bene penetratis fiet omnino satis.

SECTIO III.

ACCEPTIONES GRATIÆ, ERRORES circa ipsam, & dogmata.

§. I.

GRATIÆ ACCEPTIONES.

61 **O** Missis iis acceptiōibus Gratiae, quæ nostra curæ non sunt, quibus nempè pro Perfectionibus, amorem conciliantibus, Gratia sumitur, quælis est elegantiæ vultus, & lingua juxta illud Proverb. 31. Fallax Gratia, & p. Prov. 31. na

Psalm. 44 na est pulchritudo. Et Psalm. 44. Diffusa est Gratia in labiis tuis; Gratia pressius accepta sumitur primò pro Gratitudine:

2. Reg. 2. sic 2. Regum 2. Ego retribuam Gratiam.

Secundō pro internā benevolentia, &

amore, quo quis erga alium afficitur: sic

Luc. 1. Invenisti Gratiam. Tertiō pro Da-

no gratiis collato nempe ex nullo debito

præcedente: Sic Rom. 12. Si autem Gratia

jam non ex operibus, alioqui Gratia non

est Gratia. Inter has gratias talis est or-

do, ut præcedat affectus: inde collatio

doni; cui fiat ex Gratitudine compensa-

tiō. Tres habent locum in Deo, sed di-

versimodè: Prima solum passivè, seu ob-

jectivè; secunda quasi activè, & passivè;

Tertia solum activè. Ratio est apertissima:

quia Deus, incapax cū sit accepti

beneficii, gratias nulli debet; cū sit po-

tentissimus, dare potest. Vnde pater, Im-

possibilem esse Deo obligationem, seu

donationem antidotalem, ut Iuristæ lo-

quuntur Leg. sed eis 27. §. consuluit, ff.

ff. de Pet. de Petitione Hæred.

Nos verò de Gratia

tertiō acceptā cum Theologis, & Patri-

bus locuti sumus: exinde enim Gratia

dicitur, quia gratis datur, ex Augusti-

nō passim, præcipue Serm. 61. de Verb.

Dominī, cap. 1. & in Psalm. 49.

Laté de

nobiscum; & in hoc sensu dicitur à Con-

ciliis Spiritus Sanctus Dei domum: dici-

tratur Gratia respectu Humanitatis Perfo-

nalitas verbi; & illa inhabitatio Trini-

tatis in nobis à Christo promissa, dum

dixit: ad eum veniēmus, & hoc etiam

sensu dicitur Gratia, decretum Dei de

supernis donis. Creatā est donum à Deo

gratuitum, & ab ipso distinctum. Interna

est Donum Dei gratuitum inhærens no-

bis: quales sunt Habitus insisi, Sanctæ

cogitationes, Gratia justificans, &c Ex-

terna est Donum alioqui gratuitum, sed

non inhærens nobis: quales sunt, Incar-

natio Verbi, Revelationes factæ Prophe-

tis, Prædicatio, Sacramentorum institu-

tiō, exempla, & his similia. Gratiæ data,

sumptio pro specie Genere, est Donum à

Deo collatum præcipue ad aliquam utili-

tatem. Gratia faciens, est donum à Deo

collatum directè & præcipue in accipien-

tiis Sanctificationem & bonum. Sic ex

Sancto Thomā, Noster Eximius plura S. Thomas.

disputans proleg. & cap. 4. & addens cap. P. Suarez

5. explicationem uberrimam Gratiarum,

quæ ex Apost. 2. Corint. 12. novem nu-

meraptur, & vocantur gratia data. Ea

tamen explicatio ad secundam secundæ

pertinet, ubi de Virtutibus in particulari

differit.

64 Gratia Gratos faciens non est

Gratia unica, quæ justificat, sed amplectit om-

Habitualis illa dona ordinata per se ad sanctifi-

cationem accipientis: unde subdividit

in Habitualis, & Actualis. Habitua-

lis est: Qualitas permanens, inhærens, ele-

vans, & complens vires affirans animæ ad

actus virtutum: Talis est Gratia sanctifi-

cans,

tis, & excellentiæ, fundat excessum su- In Primā

pia Naturam: quoad modum, si ratione par. & in

sui alioqui non indebita, excedat in mo- 1.2. Tract.

2. Reg. 2. Ego retribuam Gratiam.

Secundō pro internā benevolentia, &

amore, quo quis erga alium afficitur: sic

Luc. 1. Invenisti Gratiam. Tertiō pro Da-

no gratiis collato nempe ex nullo debito

præcedente: Sic Rom. 12. Si autem Gratia

jam non ex operibus, alioqui Gratia non

est Gratia. Inter has gratias talis est or-

do, ut præcedat affectus: inde collatio

doni; cui fiat ex Gratitudine compensa-

tiō. Tres habent locum in Deo, sed di-

versimodè: Prima solum passivè, seu ob-

jectivè; secunda quasi activè, & passivè;

Tertia solum activè. Ratio est apertissima:

quia Deus, incapax cū sit accepti

beneficii, gratias nulli debet; cū sit po-

tentissimus, dare potest. Vnde pater, Im-

possibilem esse Deo obligationem, seu

donationem antidotalem, ut Iuristæ lo-

quuntur Leg. sed eis 27. §. consuluit, ff.

de Pet. de Petitione Hæred.

Nos verò de Gratia

tertiō acceptā cum Theologis, & Patri-

bus locuti sumus: exinde enim Gratia

dicitur, quia gratis datur, ex Augusti-

nō passim, præcipue Serm. 61. de Verb.

Dominī, cap. 1. & in Psalm. 49.

Laté de

nobiscum; & in hoc sensu dicitur Gratia , decretum Dei de

supernis donis. Creatā est donum à Deo

gratuitum, & ab ipso distinctum. Interna

est Donum Dei gratuitum inhærens no-

bis: quales sunt Habitus insisi, Sanctæ

cogitationes, Gratia justificans, &c Ex-

terna est Donum alioqui gratuitum, sed

non inhærens nobis: quales sunt, Incar-

natio Verbi, Revelationes factæ Prophe-

tis, Prædicatio, Sacramentorum institu-

tiō, exempla, & his similia. Gratiæ data,

sumptio pro specie Genere, est Donum à

Deo collatum præcipue ad aliquam utili-

tatem. Gratia faciens, est donum à Deo

collatum directè & præcipue in accipien-

tiis Sanctificationem & bonum. Sic ex

Sancto Thomā, Noster Eximius plura S. Thomas.

disputans proleg. & cap. 4. & addens cap. P. Suarez

5. explicationem uberrimam Gratiarum,

quæ ex Apost. 2. Corint. 12. novem nu-

meraptur, & vocantur gratia

In Primā cans, & Virtutes supernae: de quibus in par. & in propriis tractatibus erit sermo. Actua-
1.2. Tract. lis, Scopus hujus tractatus tertii, est, Au-
3. de Deo xilium supernaturale intrinsecum, quo Auxiliat. Deus anime vires, certis quibusdam tem-
Actualis, poribus, excitat, & movet ad operan-
sen Auxi- dum: Tales sunt apud nos Iustitiae, & Affectiones Sanctae: Physicæ Prædeter-
lians. Comparā- minationes apud Thomistas. Vnde patet
discrimen inter utramque Gratiam. Ha-
bitualem, & Actualem. Aliter ultrà dis-
crimino primò: quia illa confertur Adul-
tis ex dispositione præviâ: hæc, saltem
in radice, id est, saltem prima, omne me-
ritum anteyerit. Secundò: quia illa non
aufert sine culpâ nostrâ: Hæc plerum-
que evanescit ex Dei libito. Tertiò: quia illa vel ex se, vel ex lege non componi-
tur cum peccato: hæc plerumque compo-
nitur. Quartò: quia illa confertur etiam
Parvulis; hæc, ratione utentibus. Ex quo
facile colligi potest definitio Auxilio-
rum Gratia, quorum explicationem ag-
gredimur. Ea placet: *Auxilia Gratia*
sunt, *Actualia*, & facili fluentia subfida
interna, collata divinitus Creaturae Ratio-
nali, quibus ejus vires roborantur, &
augentur ad opus, ad quod per se non suffi-
cit.

Quæ subje-
ctum est.

Ovied.

S.Thomas.

Godoy.

Ovied.
Ripalda.
Suarez.

cedebat expendere divisiones principa-
liores Gratia actualis in Prævenientem,
seu Excitantem, & Adjumentem; in Ante-
cedentem, Comitantem, & Subsequentem;
in Operantem, & Cooperantem; in Suffi-
cientem, & Efficacem. Verum hæc singula
commodius explicabuntur lib. 13. à nu-
mero 14.

Infrā lib.
13 à nu. 14

§. II.

ERRORES CIRCA DIVINAM GRATIAM

66 **D**E Erroribus circa Divinam Gra-
tiam agit utilissimâ diffusione
Suarez toto Proleg. 5. Nos breviter. Pri-
mus fuit Iudeorum, duo ex Chetinto cō-
tendentium, nempe Gratiam Christi non
sufficere ad Salutem sine legis veteris
observatione; & Gratiæ Evangelii non
esse communem omnibus Gentibus, sed
specialiter datam esse Iudeis. Contra
quem errorem scripsit Apostolus ad Gu-
latas, & ad Romanos.

67 Alter error fuit Pelagii, qui Na-
tione Britanicus, Professione monachus,
& famâ virtutis aliquando celebris, to-
tum Orientem obscuravit. Videatur Ba-
ronius tom. 5. Aug. hæref. 88. Vazquez
disp. 196. Suarez Proleg. 5. Ruizius de
Montoyâ de Prædest. Koninch disp. 4. de
Attribus Supernaturalibus dub. 4. & Re-
centes Authores, dum de Prædest. dispu-
rant. Ex quibus, ut Pelagianus error in-
telligatur; quæ certa sint, prius exponam,
additur postmodum, quæ incerta sunt.

68 Imprimis negavit Pelagius om-
nem gratiam: postea vero in Palestino
Concilio, censuris coactus est fateri Gra-
tiæ: hac tamen voce subdolè simulavit
errorem suum: quippe nomine Gratia
solum intellectu bona naturalia, & vim
arbitrii liberi. Constat ex August. hæref. Auguslin.
88. epist. 95. 106. & 107. & ex Hieronym. Hieronym.
1. contra Pelag. epist. 139. & epist. Pa-
trum Concilii Carthag. ad Innocentium, Concilium
quæ est nona inter Epistolæ Auguslini. Carthag.
Secundò asseruit Pelagius Gratiam Au-
xiliantem dari, ob merita nostra. Hic sus.
enim est oīayus articulus damnatus in Concilium
Palæstino, & ab Augustino relatus epist. Palæstino.
106. Quam propositionem cùm retracta-
set Pelagius in eo Còncilio, postea asse-
ruit se locutum in retractione, non de
gratiæ internæ inspirationis & illustratio-
nis,

De Errori
bus Pater
Suarez.
Error Che-
rinti.

Non fuit
Pelagii
error, Pre-
determina-
tionis de-
negatio.
Alvarez.
Navarret
Cabezud.
Bañez.
Gonet.

Suarez.
Herize.
Auguslin.

Suprà lib.
5. à num.
179.

Quæ Gra-
ziæ Remis-
sionis ad-
Gonet.

nis, ut cogebatur à Concilio loqui, sed
Augustin. de donis creationis. Constat ex August. epist. 165, ex quo patet Pelagium veram rationem gratia denegasse. Tertiò asseruit, solis naturæ viribus posse ab homine servari totam legem, vincique tentationes. Constat ex Augustino epist. 9. & ex art. 11. relato in Concilio Palestino. Palæstino. Quartò asseruit, Gratiam non esse necessariam ad bona opera; eamque, si detur, non esse ad simpliciter, sed ad facilius posse. Constat etiam ex Augustino de Hæresib. ad Quodvult Deus, & hæref. 88. & lib. 1. de Christo cap. 26. & 27. & lib. 2. contra duas Epist. Pelag. cap. 8. & epist. 105. 106. & 107. & hæc sunt certa de errore Pelagii.

68 Incerta sunt primò: an negaverit omnes internas gratias Illustrationis, & affectionis immisssas ab Spiritu Sancto? Alvarez, Navarretus, Cabezudus, Bañez, & Gonetus operosissimè disputans disp. 1. de Hæresi Pelagian. art. 2. censem admissam à Pelagio internam gratiam sufficientiam, quæ det posse; negatam efficacia prædeterminantis, quæ det aetum. Nostri cum Suarez tenent, & cōvincunt oppositum; idque mihi est certum ex multis, quæ ponderat Herize, post Suarez, disp. 25. cap. 2. Ut enim habetur apud Augustinum in Gestis contra Pelag. iste nomine Illuminationis, & Gratia, intelligebat externam illuminationem consistentem in propositione legis, & Doctrina. Vnde nunquam fuit Augustino lis cum Pelagio de Efficaci Gratia: imò Gratia, quam Pelagius admisit ad posse, solum juvabat possibilitatem; non dabant: ergo neque admisit Gratiam sufficientiam prævenientis, & excitantis: quæ non utcumque juvat, aut supponit, sed dat posse. Quod diligenter nota contra Recentes Thomistas, qui cum Goneto sit explicant in hanc parte Pelagium, ut nos accusent Pelagianismi: de quæ calumniâ diximus suprà lib. 5. à num. 179. & ultrà dicetur lib. 13. Secundò: an negaverit Gratiam remissionis? Affirmat Vazquez, negat Suarez: ipse utrumque compono, dicendo, vel negatam à Pelagio, vel ita admissam, ut propriis naturæ viribus acquiri posset. Nec de consequentiæ filio curandum in hæretico est: & hanc esse puto mentem Magni Suarez non Gonet.

Aranda de Deo.

In Primâ tati Concilia, & Augustinum. Tertiò: an par. & in negaverit necessitatem immediati con- 1.2. Tract. cursus Generalis Dei? Negant Recentes 3. de Deo excusatur Durandum: pro quo pugnat Auxiliat. acriter P. Aldrete disp. 15. de Prædest. An imme- scđ. 4. & Gonetus eo art. 3. conclus. 4. diatum cō Affirmant Bellarmînus, & Arriaga, quos cursus post Antonium Perez, sequitur, & illu- Durandus strat M. Thyrsustom. 4. disp. 5. scđ. ultim. Aldrete. Dubius hæret Eximus Noster. Ipse in Bellarmînum inclino, quia est consequē- Ant. Per. M. Thys. Gonetus. & Arriaga. Suarez. Mens no- stria.

Faustus Rhegiens. Error Prædesti- nantium. Eu Suar.

Quartus error est Semipelagianorum inde dictorum, quod partim Pelagio adhæserint, partim repugnarint. Repugnant Pelagio, admittendo necessitatem internæ gratia. Adhæbant Pelagio, admittendo inicium Gratia ex nudis naturalis arbitrii viribus. Vnde docebant, Deum uni præ altero gratiam suam infundere ex eo, quod ille præ illo ex naturæ viribus præhabuerit bonum usum arbitrii sive per modum orationis, sive per modum imperfetæ fidei, seu affectus credendi; progressi demum dicebant, cū premerentur instantiâ parvulorum, quorum alii sine culpa propriâ pereunt, alii sine meritis baptizati salvantur, illos ex demeritis à Deo conditionatè prævisis patire; hos salvari ex meritis conditionatè prævisis. Quare Scientiam Medium, Valde tamen diversam ab eâ, quam nos Deo concedimus, agnovere, & eâ abusi sunt, ex duplice capite. Alterum est, quia ex eâ arguebant in purè cōditionatis eventibus rationem fieri, atque demeriti. Alterum, quia ex his meritis omnino naturalibus, nec ex gratia habiti sumebant inicium salutis, & Gratia: unde Gratiam fecere Naturæ pedisse quam, & subjectam. Longè aliter ac co-

In Primā natura Ioannes à Sancto Thomā, & Gorpar. & in uetus: ille tom. 2. in 1. p. disp. 3. art. 4. 1. 2. Tract. hic disp. 2. de Haref. Semipelag. sic ex 3. de Deo plicantes errorem Massiliensium, ut nos, Auxiliat. Semipelagianos faciant, ipsique labatur Ioannes à incaute in quartam propositionem Iansen. S. Thomā. nii, ut opponit Pater Quiròs tom. 2. disp. Gonet. 5. secl. 7. omnino videndus. Duxi jam alia Sinistrè qua lib. 6. à num. 189. & alia superad- explicant. dam in præsenti à nu. 112. ut ab hac im- Quiròs. posturā erroris Semipelagiani nos libe- Suprà lib. rem. Vide etiam lib. 13 Qui error à Cas- 6. à num. siano Collatore, aliisque Monachis Gal- 189. & lix alioquin piis, quia propè Massiliam Mox à nu. ortus est, dicitur error Massiliensium: 113. & ite de quo videre potes Ruizum disp. 14. de rū lib. 13. Prædest. Herize disp. 25. Aldrete disp. 15. Cur dicti de Prædest. à secl. 5. & omnino Suarezum Massiliens cap. 5.

Cassianus. 70 Quintus error est Lutheri, & Cal- Ruiz. vini ita subdolè faventium Gratiae, ut tollant arbitrii libertatem; quam cum Aldrete. Gratiae necessitate, & efficaciam compo- Suarez. nere nescierunt. Vnde patet errandi Error Lu- diffinitas inter Pelagium, & Lutherū: theri, & ille enim tollebat Gratiam, ut Arbitriū extolleret; iste tollebat Arbitrium, ut extolleret Gratiam. Verè Bernardus: Tolle arbitrium, & non erit quod salvetur: tolle Gratiam, & non erit, unde salvetur.

Bajus quis & er- Doctoris, & Decani Lovaniensis comple- 71 Sextus error est Michaëlis Baji. & error. Resi- pfectus; 79. Propositiones; quarum alia in Pelagianismum; alia Lutheranismum continent: alia viam aperuere Iansenismo. Eas recitant Suarez, & Ripalda: ille proleg. 6. cap. 2. iste tom. 3. Quas singulas à Gregorio XIII. damnatas retractavit catholicè Bajus ipse, non conferente pa- rum Eminentissimo nostro Toletto, hac cura legato ex Vibe Lovanium.

Toletus. Iansenii Proposi- 72 Septimus error est Cornelii Iansenii Ipiensis Episcopi, contentus his tiones dñ. quinque propositionibus, quas damnatae: ab vit Innocentius X. & Alexander VII. Pri- Innoc. X. ma est: a' i'qua Dei præcepta hominibus iustis volentibus, & conantibus secundum præsentes, quas habent vires, sunt impossibilis: d'ecet quoque illis Gratia, quæ possibilia sicut. Secunda est: Interiori Gra- tiæ in statu naturæ Lapsæ nunquam resi- stitur. Tertia est: Ad merendum, & demerendum in statu Naturæ Lapsæ non requiri- tur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione. Quarta est:

Semipelagiani admittebant prævenientis Gratiae interioris necessarem ad singulos atzus, etiam ad initium Fidei: & in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam tam, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare. Quinta est: Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut Sanguinem fuisse. De quibus videndi Doctores, quos laudavi num. 39.

73 Propositiones istæ quinque sunt Idea Iansenismi recentis: & ipse subdolè formatæ sunt ad suscitandas omnes, & singulas Propositiones Michaëlis Baji: ut videre potes in Ripalda contra Bajum & Bajanis: tom. singulari, qui est 3. de Supernat. in Alex. Seville, in Anti- jans. Martinoni, & in Annato variis in Annatus. locis Iansenismum confidente, & vindicante Augustinum.

74 Octavus, & ultimus errore est Iansenistarum, qui, Baji Propositionibus, & Iansenii scriptis damnatis adhaerentes, sub specie pietatis, mira suscitant erro- rum monstra, & inter ipsa, Lutherum, & VIII. Calvinum, ut aperte convincit in suo Antijansenio, Moraines, id est, P. Martinonus, præsertim in Antistatera, legendus. Eorum, nempe Iansenistatum, tri- ginta & una Propositiones, quarum multæ lacerant Gratiam Christi, & abhor- rent à Gratia sufficiente, nuper ad Alex. VIII. videlicet, die 7 Decumbis anni 1690. damnatae sunt. Decretum affert Muniesa Muniesa. tom. 3.

§. III.

**DOGMATA: VBI AN DIVINÆ GRA-
TIAE AUXILIA PRO STATU NATURÆ LAPSE
INTRINSECÈ DIFFERANT AB AUXILIIS
INTEGRÆ NATURÆ COLLATIS?**

75 **D**ivina Gratia Dogmata enu- merat Augustinus Epistol. 107. Catholica que ad Vitalem est, paulò post medium. Ex Aug. Ea verò prouius est colligere per sen- sum contradicentem ex præfatis errori- bus juxta Definitiones Conciliorum, & Decreta Pontificum, quorum Nomina, nuper, & in tractatu Prologo dedimus. Dat Arriaga Compendium corundem Arriaga. Dogmatum tomo 4. disputatione 35. se- cutione 6.

Vnum hic expediendum est pro co- Questione præcedentium, & luce sequen- cum Ian- tium, sénis.

tium, ut plenè constet de Scopo Tracta- tūs: nempe: an pro diversitate Statuum Naturæ, Integræ, & lapsæ, sit facienda diversitas inter auxilia Gratiae ita, ut pro Naturæ lapsæ statu sint alterius ge- neris, & conditionis intrinsecè diversæ, ac pro statu Innocentis, & Integræ: Que- stioni dedit occasionem, primò Michaël Bajus; deinde Iansenius, fundans in hac diversitate hallucinationes suas: sed ante utrumque (quod disimulavit tute- que,) Calvinus variis in locis, ductus eisdem planè testimoniis Augustini: ex quibus contra Theologos, gloriatur inan- niter, & falsò Iansenius, eruisse, quasi de tenebris, se, discrimen istud Auxilio- rum, vocans ex Augustini phrasē, Aliud, Auxilium sine quo non: & aliud, Auxiliū Quo: quas voces in Libelis suis plus- quam septuages supradictas repetit, notante Dechamps.

76 Itaque, præeuntibus, ut videre potes in Antijansenio Martinoni disp. 22. secl. 2. Luthero, Calvinio, Melan- chone, aliisque sectariis, docet ex damnatis Propositionibus sui Magistri Baji Iansenius, & ex ipso Iansenista, Gratiam san- nitatis (sic vocant auxilia, & adjuto- ria Divinæ Gratiae pro statu Naturæ in- tegræ, & sanæ, qualia habuit Adam, & Angelus) esse specificè diversam à Gra- tiâ Medicinali, quam vocant Auxilia pro statu Naturæ Lapse. Docent secundo: Di- versitatem in eo esse, quod Gratia san- nitatis det posse indifferentem ad operandum bene, si velis: Gratia verò Medicinalis det ipsum velle, & ipsum operari, per prædeterminationem ad velie, & ad opus non finendo locum indifferentie Arbitrio, alijs ita debili ex lapsu, ut la- beretur, nisi gratia indeclinabiliter age- ret, & determinaret. Docent tertio: ea duo genera Gratiae esse ea duo genera Adjutorii, quæ distinxit Sanctus Augu- stinus de Correpti. & Grat. cap. 11. & 12. quorum aliud, nempe collatum Primo, & Angelis, vocat Adjutorium *sic quo non fit res: id est, dans Indifferens Posse: aliud, nempe collatum ex meritis secun- di Adam, videlicet Christi Salvatoris, vocat Adjutorium quo res fit, id est, dans ipsum fieri.* Ex his colligunt primò: Gra- tiam, quam Scholastici vocant sufficien- tem, & indifferentem, pro statu, in quo sumus, fugiendam, ut quoddam mon-

strum. Secundò colligunt plausum inge- nii, quasi ipsi in Augustini Libris vide- par. & in 1. 2. Tract. 3. de Deo Auxiliat.

77 Sed in primis hic Iansenii plausus, æquè falsus, ac vanus est. Viderant cum Inanitas eodem abusu discrimen Augustini, Calvi- nus, Melancton, Bajus. Viderant, & ca- tholicè ex Augustini mente contra eos- dem explicuerant Pighius, Pennotus, Pighius.

Horantius, Malerus, & Suarez. Nec Pennotus: sunt Theologi, qui, rem istam de Auxiliis commentati, non videntur. Vide, si Malerus placet, (præter novissimos Scriptores, Suarez. qui contra Iansenium scripsere, nempe Annatus. Annatum, Dechanips, Ripalda, Mo- rainem, seu Martinorum, Aguirre, & Ripalda.

Reverendissimum Nostrum Thysum, qui tom. 4. disp. 5. nihil non movet ex hoc Aguirre. loco contra Iansenium, & pro Scholâ Thysus.

Nostrâ contra Prædeterminantes; vide, inquam, Nostrum Extimum part. 2. de Gratia, tib. 4. & præsertim 5. cap. 2. & 3. & part. 3. lib. 10. cap. 9. ubi satis pro quæstione præsenti, & Augustini mente Iansenistarum deliramenta præoc- cupat.

78 Statiendum igitur est, Auxilia Certa Cō- Divinæ Gratiae non esse ita intrinsecè di- clusio. versificanda pro statuum diversitate, ut non fuerint ejusdem generis proutroque statu Naturæ, tam integræ, quam lapsæ: fatendumque catholicè, in utroque statu dari locum Auxiliis sufficientibus, & ef- ficacibus: nec ratione lapsus ita subven- ni Natura per Gratiam, ut non relin- quatur Indifferens, & plenè sufficiens ad operandum; nec ratione integratris, ita benè valere Naturam, ut non egeret Au- xilio efficaci, si salutatiter operaretur, ut clarè definīt Aransicanum c. p. 19. Ita Ca- tholicī sentimus, & sentire debemus, & maximè post Tridentinum, & Senonen- Ex Tridē. se, & post Decreta Gregorii XIII. & Pii Senone. V. contra Propositiones Baji; & post De- & Declarat. creta Innocentii X. Alexandri VII. & Pontific. VIII. contra Iansenii, & Iansenistarum Propositiones.

79 Resolutio, quâ totus Iansenismus Vnde ostē- ruit, Primò constat ex præcitatibus Defi- denda? nitionibus. Secundò: quia Proposita Ian- senii, tota est Calvinii, & asseclarum ejus, scribentium contra Concilium Tridenti- num, & Bellarminum. Verba Calvinii, &

In Prima Ministrorum ejus habes apud Morai-
par. & in nem, seu Martinonum in Antijanenio,
1.2. Tract. disp. cit. 22. scđ. 2. Tertio constat ex
3. de Deo omnibus illis Scripturis, quibus lib. 3.
Auxiliat. 4. & 5. probatum est ex Adjutorii Di-
vini necessitate non praejudicari liberi
Arbitrii Indifferentiae. Quia ito, & à for-
tiori ex illis omnibus, quæ lib. 3. toto
adversus physicè prædeterminantes, la-
tè congregata sunt. Quinto denique ex
illis, ex quibus lib. 13. pro utroque Na-
turæ statu divisionem Gratia Sufficiëtis,
& Efficacis, catholicè propugnabimus.

Infrā lib.
13.
Augustin.
Lib. 3. à
num. 361.
supra.

80 Sed quid de Augustino? Iansenista, plura moventes ex Scripturis, ex PP. ex Dei prædominio, ex conditione Causæ secūda, & Naturæ lapsæ, ac ex proprietatibus Divinæ Gratia secundum Scripturas inspec-
tæ, quibus omnibus abundè satisfa-
ctum est lib. 3. à num. 361. exarmando physicè Prædeterminantes, cum quibus arma, mente planè diversa, consociant; tandem quiescunt in Augustino: ex quo duo potissimum loca producunt tanquam Palmaria sua Doctrina Monumenta.

Primus locus est ex lib. 1. de Gratia Christi, cap. 25. & 49. de Confessu, & Controversiâ Augustini cum ipso Pelagio. Sed quia hunc etiam lapidem mo-
vère contra Nos Prædeterminantes, & ipsum amovimus semel, & iterum, tūm nuper, tūm etiam lib. 5. tūm denique lib. 13. de ipso nihil modò dictum volo, contentus advertere contra Iansenium, ipsum eo loco jugulari ab Augustino. Nam, cùm Pelegius distinxisset tria Pos-
sibilitatem, Voluntatem, & Actionem, concludit Augustinus finitam inter ipsos controversian, si consentiat, non solū divinitus. (id est per Divinam Gratiam) adjuvari, Possibilitatem in homi-
ne, etiam si nec velit, nec agat bene; sed ipsam quoque Voluntatem, & Actionem, id est, ut bene velimus, & bene agamus. Audis? Ergo admittit Augustinus Gratiam sufficientem, quam habent ex Nobis etiam illi, qui nec bene volunt, nec bene agunt: alioquin non distingueret Gratiam Possibilitatis, à Gratia Volun-
tatis, & Gratia Medicinali, seu in-

Pro nobis
est contra
Iansenium

rit Auxilium Efficax: alioquin non re-
quireret semper Gratiam Actionis. De-
num: ergo admittit etiam post lapsu Auxilia Gratiae, quæ sinunt hominem in-
differentem, & quibus Homo liberè, nec
bene volendo, nec bene agendo, acutu re-
sistit: & consequenter supponit Augustini-
nus non periisse per peccatum in Homine.
Arbitrii Indifferentiam: En ex Augustini
loco, quo gloriatur Iansenius, ruinam
Iansenismi?

81 Alter locus, quo primò, & maxi-
mè Iansenius nititur, est ex lib. de Correp.
& Grat. cap. 11. & 12. Distinguit Augusti-
nus duplex Adjutorium Divinæ Gratiae:
aliud vocat Adjutorium sine quo non: & proponi-
aliud Adjutorium, quo. Adjutorium sine quo
non, est illud, quo posito non est necesse
ut sit res; non tamē sine ipso erit res:
& hac phrasè significat Augustinus Adjuto-
rium, quod homo à Deo accipit, ut
possit operari si velit, relinquendo ip-
sum indifferentem, ut velit. Adjutorium
quo, est illud, quo posito, res est: & hac
phrasè significat Augustinus. Adjuto-
rium, quo Deus donat homini ipsum
velle, & ipsum operari. Procedit deinde
comparando Primum Hominem ante
lapsum: & Posteros lapsos: & ait Adamo
datum esse, ad Perseverandum, Adjuto-
rium primi generis, id est, sine quo non:
non verò datum Adjutorium quo: Poste-
ris verò dari per Christum, Adjutorium
quo velint, etiam indeclinabiliter, & in-
superabiliter: idque Adjutorii genus, ne-
cessarium esse pro Infirmitate Naturæ
lapsæ: unde concludit potentiorum esse
Gratiam, quam per Christum habemus,
quam eam, quam habuit Primus Homo.

Ex hac Doctrinâ Augustini, conten-
dit primò Iansenius, faciendam esse dif-
ferentiam intrinsecam inter Gratiam sa-
nitas, & Gratiam Medicinalem, seu in-
ter Gratiam datam Naturæ Integritæ, &
inter datam lapsæ: & eas, esse duo illa
Adjutoria sine quo non, & quo. Contendit
secundò: Differentiam inter utramque
Gratiam in eo consistere, ut Gratia sani-
tatis det posse sufficiens, relinquendo ar-
bitrii Indifferentiam: Gratia verò Me-
dicinalis, non relinquat indifferentiam.
Arbitrii, sed indeclinabiliter, & insupe-
rabiliter faciat operari. Contendit tertio:
Eam indeclinabilitatem esse efficaciam
intrinsecam irresistibilem, & prædetex-
mina-

minativam, consistentem non in emor-
tuā qualitatè, (ut Thomistæ communi-
ter dicunt,) sed in Affectu indeliberato
efficaci, (ut dixit ex Thomistis Albeda,) & ex hoc excessu connexionis vocari ab
Augustino Potentiorem, & indeclinabi-
lem Gratiam. Contendit quartò: eas Gra-
tias ita esse privativè proprias statū, ut
non se comparantur pro statu eodem.
Vnde infert primò, Adamum habuisse
Gratiam cum indifferentiâ compositam,
& talem, ut si perseverasset, fecisset sine
Adjutorio quo, id est sine Gratia Efficaci.
Infert secundò: Gratiam illustrationis;
& sistente in intellectu esse Possibilita-
tē pure Pelagianam: Gratiam verò Au-
gustianam pro statu lapsus unicè per-
tinere ad Voluntatem, eam sic applicando ad Agendum, ut reipsa agat.
Infert tertio: Lapsos ita mansisse in-
firmos, ut sine indifferentiâ Arbitrii ad
bene operandum, manerint, atque adeò
Gratiam lapsorum propriam ex Christi
meritis non componi cum indifferentiâ.
Quartò demum, nulli unquam Gratia
in statu Naturæ lapsæ resisti posse. Hæc
Iansenius, & Iansenista.

82 Omnia, & singula contra Mentem
Augustini. Augustinus enim, primò non
comparat Adamum cum omnibus Poste-
ris lapsis, ut supponit falsò Iansenius:
nam unicè comparat Adamum potentem
perseverare in statu integratæ, & non
perseverantem, cum Prædestinatis, &
Electis Posterioris, in Gratia perseveranti-
bus, & decendentibus, ut liquet ex litterâ.
Secundò, non comparat Adamum, ut vult
Iansenius, cum posteriori lapsi, quoad omnes
Actus salutares, sed præcisè quoad
donum Perseverantiae, quod ait à Deo
accipere Prædestinatos, & Adamum non
acepisse: habuisse tamen sufficientiam,
quæ posset perseverare, si vellet. Tertio:
Augustin. fateor, Augustinum distinxisse Adjuto-
rium sine quo non: & Adjutorium quo: &
Adjutorium sine significasse per Adjutorium sine quo non,
quo non: & quo?
Quidapud

(id est, sine quo non,) Perseverantia da-
tur, sed tale (id est, quo) ut eis Perseve-
rantia ipsa donetur: ergo datur utrumque. 1.2. Tract.
Audi rursus cap. 11. Quibus autem datur. 3. de Deo
(scilicet Adjutorium, sine quo non) tan-
gō amplius datur (etiam in Naturâ lapsa) ut NON SOLVM adsit sine quo per-
manere NON possimus, etiam si ve: imus:
verum etiam tantum, ac tale sit, nō peli-
mus: est quippe in nobis per hanc Dei Gra-
tiam in bono recipiendo, & perseveran-
ter tenendo non solū posse quod volumus,
verum etiam velle, quod possumus: quod
non fuit in Homine Primo. Vnum enim
Horum in illo fuit, alterum non fuit. Er-
go ex Augustino datur etiam in nobis
Hoc, & Illud. Et quis ferat in Augus-
tin Logica, per Actu excludi ipsum Posse?
Aut Posse, conjungi non posse cum Actu?
Secundò: per quam Logicam ex uno ca-
su singulari colligit conclusionem gene-
rale ad omnes, ut facit Iansenius, colli-
gens ex Providentiâ speciali, quam fate-
tur Augustinus circa Prædestinatos, cum
dem Providentiæ tenorem circa omnes?
Tertiò: per quas regulas infert ex even-
tu qui accidit in Adamo non perseveran-
te, quid esset in casu quo perseverasset:
cum per ea præcisè, per quæ desit perse-
verare, repugnet quod perseverasset?
Quartò: undenam infert, illam indecli-
nabilitatem, insuperabilitatem, invisi-
fimam assecutionem, & maiorem Poten-
tiam Gratia datae per Christum, esse pri-
quam indeclinabilitatem infallibilitati-
tis, præscientie, & beneficie Providen-
tiæ, quæ certissime liberantur, quicun-
que liberantur, ut ait ipse Augustinus, &
quæ Deus sic eum vocat, sicut scit ei con-
gruere, ut vocantem non respicit, ut ipse-
met Augustinus se explicat, & Nos latè
jam lib. 3. à num. 509. Quidquid, esse Suprà lib.
Gratiam Potentiorum, non dicitur sem-
per, ex majori virtute, & intrinsecâ effi-
cacie, sed ex effectu: sic dicitur Ami-
cum plus apud alium posse: ejusque pre-
ces esse fortiores, & potentiores; ex effe-
ctu quem obtinent, quam extraneum;
æquales preces, & fortè vividiotes fun-
dentem. Sonant hæc plerumque Poten-
tiam, & Efficaciam Consequentem: sicut &
Impotentiam Consequentem aliqua, per
quæ dicimus etiam cum Augustino, ex
mentis inconstantiâ, vel operis difficultate,
vel ex pravâ confuetudine in oppo-
situm,

In Primā situm, plerumque non posse quod diffi-
par. & in culte possumus. Vide locum nuper circa-
1.2. Tract. tum. Adde in Naturā lapsā, necessariō
3. de Deo forē vividiora, & fortiora Auxilia, per
Auxiliat. quae perseveramus: quia, ut notat ipse,
sunt hostes intus, & extrā majores; fre-
quentiores pugnæ, & magis diuturnum
militiæ tempus: quid tamē inde, pro dif-
fimine entitatæ connexionis essentia-
lis cum opere?

Augustin. expositio legitima. 83 Mens igitur Augustini in eo loco clara est, & pro Nobis aperta contra Iansenium: solum enim assit Adamum in eo beneficio Integritatis accepisse be-
neficium sufficientiæ, proximæ, & expe-
ditæ ad perseverandum: non autem acce-
pisse beneficium Perseverantiae, quod ex
vi plenæ sufficientiæ habebat in Manu:
Electos verò, qui perseverant, non acci-
pere solum à Deo Beneficium sufficien-
tiæ, sed etiam ipsum Beneficium Pe-
severantiae per colationem Auxiliorum
Efficacium, ex Divinâ Præscientiâ, &
speciali beneficientiâ, hominem stabi-
lientium, ut, non obstante rebellione Carnis, & Passionum, indefectibiliter fac-
ciant ipsum perseverare. Vnde plus acci-
piunt isti, quam accepit Adā, ex Christi
meritis, tam ex parte Actus primi, quam ex parte Actus secundi: Plus ex
parte Actus primi, quia accipiunt Gra-
tiam, dominicem hostium, quibus care-
bat Adam in illo lato stain: quo ex titu-
lo dicitur ab Augustino, Potentior Gra-
tia: Plus ex parte aliis secundi, quia
etiam accipiunt ex speciali Providentiâ,
quod Adam non accepit; nempe, ipsum
actū perseverare: Quæ singulari Prov-
identia nisi ita faveret, foret, ex incursu
Passionum, ut non tot perseverarent,
nec possent, utique impotentiâ conse-
quenti. Tres scrupuli restant in textu.
Primus: quo sensu dixit Augustinus:
*Nunc autem, quibus deest tāe Adjuto-
rium, (nempè, sine quonon,) jam pāna
peccati est:* ergo ex Augustino deest aliquibus in pēnā peccati, etiam sufficiens
Gratia. Respondeo, loqui Augustinum
de Auxilio proximè sufficiente ad justifi-
cationem, vel ad Fidem, quod negat merito
Deus homini, nolenti facere, quod
est in se, daturus, si benè uteretur his, que
prahabat, & per quæ habet in manu ip-
sum auxilium proximè sufficiens, quo ca-
ret, ut explicui lib. 9. à num. 72. Alter

est: Quo sensu dixit idem Augustinus:
eam, (nempè felicitatem) quæ futura
erat Homini merces. Meriti, nunc per pec-
catum perditō bono, merito in his qui li-
berantur, factum esse donum Gratiae, quæ
Merces mīrii futura erat? Respondeo,
sensum genuinum esse, Felicitatem, &
antecedentem Gratiam, quæ nos faceret
Iustos, habendam à Nobis, si perseve-
rasset Adam, dependenter ab ejus bono
Merito: nunc autem haberi, ex Redemp-
tione Salvatoris: unde ex omni latere
considerari debet ut donum Gratiae: vi-
delicet tam ratione sui, quia Supernatu-
ralis est, quam ratione statū, in quo
sumus, quia demeruimus in Adam. Alii
aliter explicant, quasi dixerit Augusti-
nus, ea, quæ in statu Innocentia ficeret
Adam; attentā tranquillitate illius sta-
tū, & inindigentia ulterioris Adjutori-
i, debere tribui magis Homini, utpote
egenti minūs, quam nunc: ubi ex lapsu,
& relictā exinde rebellionē Carnis ad-
versus Spiritum, quidquid est boni in
Homine, habetur ex Gratiā Redempto-
ris; atque adeò magis debere tribui Deo,
gratiosè faventi, quam Homini, positivè
indigno, cui faveret. Lege Ripaldam
contra Baj. disp. 5. à nu. 46. Vtraque in-
terpretatio est bona: sed ad mentem Au-
gustini, Prīmam præfero. Tertius est:
quo sensu dixit idem Augustinus, non esse
Nostrum bene operari maximè in bono
perseveranter, cum non sit Currens, ne-
que Volens, sed Dei miserentis: alicubi
addendo, liberum Arbitrium lapsu de-
perditum? Respondeo de libero Arbitrio
dictum *sprā* à nu. 42. Quoad alia dico,
Augustinum loqui, & optimè, respectivè
ad futuram Operationem, & tenorem in
posterum, quam & quē dare, Dei est, dan-
do libertates quas vidit congruas: non
verò loqui de Operatione præsentis, ad
quam jam habemus Auxilium, ut dixi
lib. 3. à nu. 479. Hæc est clara mens Au-
gustini: ubi nec rimula manet Conse-
quentiis Iansenismi. Maneat igitur pro-
sequentium methodo non esse faciendam
Auxiliorum Gratiae intrinsecam differ-
entiā pro statuum Naturæ lapsæ, vel In-
tegræ diversitate.

In Primā
par. & in
1.2. Tract.
3. de Deo
Auxiliat.

DISPUTATIO LI.

DE NATVRA AVXILIANTIS GRATIÆ.

84 MERSI jam è tenebris errorum, lucem Divinæ Gratiae, Disputa-
securè videbimus in ejus physicā Quidditatē, & Excellē-
tionis sca-
pernum, vel naturalem; illa, ad speciem Qualitatis, in
quā est, aut Vitalis, aut Emortuæ. Excellentiam specu-
labimur disputatione sequenti: Quidditatem, & speciem, in presenti; non
curando delirium Iansenistarum, ex Augustini sinistrā interpretatione
dispariliter discurrentium de Auxiliorum conditione pro statu lapsæ Na-
turæ comparativè ad statum Integræ: prorsus immerito: ut colligitur ex
num. 42. & 43. & rarsus evincetur lib. 1. num. 59. 68. & 74.

SECTIO I.

VTRVM AVXILIANS GRATIA ADÆ-
quate consistat in actibus Intellectus,
& Voluntatis.

§. I.

AVTHORVM SENVS.

Quid cer- 85 *C*Onveniunt Catholici Doctores,
tum
Ripalda. quas refert longo censu Ripal-
da d. sp. 102. & 103. de Supernaturalit.
Catholice nō posse negari Gratiam auxi-
liantem consistentem in actibus Intellec-
tus, & voluntatis. In eo differunt, an
admitenda sit aliqua vera ratio auxi-
liantis Gratiae, quæ non consistat in actu
Vitali.

Sententia
Prima
Thomist.
& P. Sal. 86 Prima Sententia inter Thomistas
valde communis affirmat, (aperte suffia-
gante de nostris P. Salas tom. 1. in 1. 2.
quest. 3. tract. 2. disp. 5. nu. 70.) Qui om-
nes aliqua Gratiae actualis Auxilia in
emortuā qualitate constituunt, de quā
dicunt primò, eam esse motionem purè
physicā, immisam Potentiis à solo Deo,
ilijsque non intentionaliter inclinantē,
sed physicè per modum impulsū. Secun-
dò, eam esse de genere qualitatum suap-
te naturā fluentium, atque adeò evan-
centem, deficiētibus actibus ad quos mo-
vet. Tertiò: eam effectivè juvare poten-
tias ad operandum.

87 Sed nec omnino conveniunt hi
Doctores: sunt qui solummodo auxilia

sufficientia sic constituant: ita Zumel, & Zumel.
Gonzalez de Albeda. Sunt qui per hujus-
modi Qualitates solum explicent auxi-
lia primū prævenientia, & excitantia,
ea, quæ, dum habitus infusi absunt, re-
quiruntur ad actus eorundum in pecca-
to: & quæ requiruntur in justo agente
ultrà intentionem ipsorum habituum:
ita Pennotus, & Salas Noster quibuscum Pennotus.
sentire post video Cardinalem de Lugo, & Salas.
& P. Aldrete: illum d. sp. 9. de Fide sett. Card. Lug.
3. num. 54. Hunc tom. 2. de Incarn. d. sp. Aldrete.
50. sett. 3. nu. 15. Sunt qui & sufficientia,
& efficacia sic universaliter explicent, eo
discrimine; quod ad sufficientiam unicè
requiruntur qualitates istæ inconnexæ
cum opere: ad efficaciam vero requirun-
tur ex iis intrinsecis connexæ cum ope-
re: ita cum Alvarez d. sp. 74. de Auxiliis Alvarez.
Thomistæ communiter, reclamantibus Ledesma.
cum, & pro Sancto Thomâ Ledesma, Gonzalez
Gonzalez, & Araujo. Videatur Ripalda
d. sp. 104. sett. 1. S. Thomas

88 Secunda Sententia magis inter Ripalda.
nostros communis, quidm inter Thomi-
Secunda
Sententia
vitali. Secundam illam qualita-
tem internam agnoscit distinctam ab actu Nostra.
Thomisticam illam qualita-
tem, non otiosam modò, sed etiam im-
possibilem reputant Ripalda d. sp. 104. Ripalda.
Esparza quest. 15. & insinuat fatis Exi-
mius Noster lib. 3. de Gratia, cap. 2. 3. Suarez.
& 4.

§. II.

In Primā
par. & in
1.2. Tract. CONCLUSIONES VERAE SENTENTIÆ.
3. de Deo

Auxiliāt. 89 Sit prima Conclusio: Gratia Actualis auxilians, in actibus Intellectus, & Voluntatis plerumque consistit. **Conclusio:** Iuxta SS. T.P. & CC. Probatur primò: Auxilia Gratiae communiter exponuntur à Patribus, & Conciliis per illuminations, & illustrationes intellectus, per Sanctas cogitationes, per Affectiones pias, Consolationes, Suavitates, & Sancta desideria; Sed hac solis competent actibus Intellectus, & voluntatis: ergo Actibus intellectus, & voluntatis negari non potest Auxiliantis Gratiae ratio. Minor est evidens, & consequentia liquet. De veritate Majoris, præterquam dubitate non potest vir alioqui catholicus; Videndi sunt Ripalda disp. 102. & 103. Suarez 2. de Gratia lib. 3. à cap. 1. ad usque septimum: Ruizius de Montoyá disp. 29. de Providentiâ num. 21. & totà disp. 30. & tandem Esperanza quesit. 14. de Gratia.

90 Probatur secundò: Auxilia Actualis Gratiae sunt interna subsidia facile fluentia, quibus ultra exigentiam homo juvatur ad opera salutis æternæ; atqui Actus intellectus, & voluntatis se plerumque sicut habent: ergo numerandi plerumque sunt inter Auxilia Gratiae. Minor ostenditur: quia voluntas operatula salutariter, & meritorie, id est, supernaturaliter, & ultra exigentiam, debet proportionatè præveniri per actus intellectus illuminantes, & voluntatis sufficientes ad opus; sed hi actus proportionati operationi salutari sunt interna subsidia facile fluentia, quibus ultra exigentiam homo juvatur ad opera salutis æternæ: ergo. Confirmatur. Si Pelagius admisisset hujusmodi Gratiam Actualem, damnari non posset à Patribus tanquam eversor Auxiliantis Gratiae, ut patebit expediti libros Augustini contra Pelagium: ergo quia negari nequit his actibus Gratiae Auxiliantis ratio.

Conclusionis secunda: 91 Sit secunda Conclusio: Omnis Gratia Actualis Auxilians consistit in Actibus intellectus, & voluntatis. Probatur primò: Omnia Attributa, per quæ Gratiam Actualem internam explicant Scripturæ, Concilia, & Patres, solis convenient Actibus intellectus, & volunta-

§. II.

tis: ergo solis his convenit ratio Actualis Gratiae. Consequentia est bona, quia cum omnis Doctrina de Gratia, ex solâ Dei revelatione descendat ad nos per os Sanctorum, ne vóces quidem usurpare, nisi temere, possumus alienas à Patribus, & Conciliis. Antecedens ostenditur: omnia Attributa Actualis Gratiae reducuntur ad illuminationem mentis, & inspirationem voluntatis: Sed illuminatio mentis, & inspiratio voluntatis sunt actus utriusque potentie: neque enim illuminatur mens, nisi intelligendo; neque nisi per actus suos voluntas afficitur: ergo omnia Attributa, per quæ Gratia actualis, &c. Probatur major. Attributa Divina actualis Gratiae sunt: pulsare, vocare, invitare, delictare, tangere, regere, emollire, & his similia: hæc autem unicè vim exprimunt illuminationis, & affectionis, per quas pulsat Deus, tangit, invitat, & suavitatem trahit ad bonum Animas; definitio Tridentino sess. 6. cap. Trident. 5. Tangit Deus cor hominis per spiritus Sancti illuminationem: ergo.

92 Confirmatur, & illustratur argumenti vis. Modus movendi Divinæ Actualis Gratiae, insinuatus à Patribus, est purè intentionalis; nullibique apud ipsos de purè physica motione fit mentio; sed modus movendi purè intentionalis solis convenit actibus intellectus, & voluntatis: ergo. Minor est evidens, pro majoris veritate audi Milevitani, quod, exponere dum vult Naturam, & munia Gratiae, solum definit: Per Gratiam revelari nobis intelligentiam mandatorum, darique simul, scire quid agere debeamus; & diligere, ut faciamus. Audi Divinæ Gratiae vindicem Augustinum cap. 7. de Peccator. meritis: Cùm autē ab illo illius adjutorium deprecamur ad faciendam, perficiendamque justitiam, quid aliud deprecamur, quam ut aperiāt quod latebat, & suave sit, quod non delebat. Hæc quidem purè intentionalia sunt, deprecaremurque quid aliud, si daretur aliquod genus Gratiae præter illuminationem, quæ sola menti res aperit; & inspirationem, in quæ consistit illa suavitas voluntatis: Quod dici nequit, quin defectuosa reddatur Doctrina Milevitani, & Augustini. Audi Cœlestinum Papam, qui Cœlestinus in Epist. 1. ad Episcopos Gallia cap. 8. Preparatur, ait, voluntas à Domino. Et

Confirmatur.

Milevit.

Augustin.

Ex CC. &
PP.

Scripturæ, Concilia, & Patres, solis convenient Actibus intellectus, & volunta-

us

ut boni aliquid agant, Paternis inspirationibus, suorum ipse tangit corda Fidelium.

93 Confirmatur ulterius, & ad homines urgentissime. Si qua esset Auxilians actualis Gratia non consistens in actu vitali, maximè prima, quâ prævenimus, & excitamus in justificationis exordio; sed hæc etiam consistit in actu vitali: ergo & omnis. Major est Adversariorum Doctrina, non aliter explicari posse contendentium elevationem animæ ad primos supernaturales motus, quam per elevationem qualitatis intrinsecæ. Probatur minor primò: Prima Gratia, unde sumitur justificationis exordium, est vocatio Dei, definitio Tridentino sess. 6. cap. 1. per hæc verba: Declarat, Iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum preveniente Gratia sumendum esse, hoc est, ab ejus vocatione: Sed hujusmodi vocatio est actus vitalis illuminationis, & inspirationis; includit enim formaliter & quidditativè ex parte intellectus productionem notitiae, quâ vocatus intelligat; ex parte voluntatis, affectionem, quâ velit vocanti non resistere: quæ omnia demum explicat expressissimè Tridentinum per tacitum corollis in illuminatione, & inspiratione consistentem: ergo. Secundò probatur minor: quia Gratia primò præveniens est illa, quæ homo de dormiente fit vigilans, juxta illud Apostoli Eph. 5. Exurge qui dormis, & illuminabit te Christus; atqui per solum actum vitalem homo de dormiente fit vigilans: qui enim tantum versatur in habitu est quasi dormiens ex Aristotel. Aristotele: ergo Gratia primò præveniens consistit in actu Vitali.

94 Probatur secundò conclusio, per rationem à priori, quâ sumo ex Sancto Ioann. 6. Thomâ Ioann. 6. leff. 5. v. 3. quæst. 1. sic argumentor: Motio Divinæ Gratiae debet esse proportionata Creaturæ Rationali quam movere; atqui motio purè intentionalis est solum proportionata Creaturæ Rationali: ergo solum hujusmodi motio est motio divina Gratiae. Major patet, & ostenditur minor, primò: quia motio purè physica est propria rerum usu vita carentium; nos autem aliter à Deo trahimur: quippe in ejus odorem currimus; non vi, non unco, raptamur, ut Senonensis. habet Senonense can. 15. Secundò ostendit Aranda de Deo.

ditur ipsa minor: quia motio purè physica, & per modum impetus, eatenus par. & in intelligi potest; quatenus vel potentiam 1.2. Tract. physicè complet in actu primo, vel deter 3. de Deo minat ad secundum: alijs enim modis inclinandi non est intelligibilis in qualitate non vitali; sed neuter ex his modis movendi, est, modus movendi Divinæ Gratiae. Non primus: quia purè completere potentiam in actu primo, non est motio, nec vocatio: alias quotiescumque possemus, vocaremur. Non secundus: quia determinatio purè physica ad operandum, fieri nequit sine connexione antecedenti cum actu; sed hæc connexio antecedens cum actu non est motio proportionata Creaturæ Rationali: quippe ejus, in actiones, dominium praeripit: ergo. Tertiò: modus movendi Creaturæ Rationali proportionatus in Divinâ gratiâ sentitur ante ipsam operationem ad quæ movet, ut experientia patet: at motio purè physica sentiri non potest ante operationem, cum in ipsâ actione consiliat: ergo. Quartò: Nam imprime, quæ velis, qualitates voluntati, & intellectui, nec actum ullum infundas: nequit dici vocatus homo, quia nondum percipit quicquam: ergo præveniens Gratia vocatio nis solùm potest in actu vitali consistere: ergo.

95 Sit tertia Conclusio: Qualitas emortua, quæ adituitur à Thomistis in Gratia Actualis constitutiva, non est conformis Patribus; est otiosa nobis, & absoluè repugnans. Tres partes habet Assertio posita. Probatur prima: quia vocibus Patrum unicè significantibus Attributa intentionalia Gratiae, appigit significatum omnino contrarium. Tum etiam quia sequitur inde, Gratia subsequens, ante liberum consensum voluntatis, quod repugnat aperiè Patribus appellantibus Gratiam subsequentem, eam, quæ sequitur consensum liberum, virtute Prevenientis elicitem, aut certè quæ cooperatur ad ipsum. Sequela ostendit: nam si primam illustrationem mentis, & indeliberalis voluntatis affectionem prævenit emortua Qualitas: hæc erit prima Gratia; & illæ, secunda: ergo hæc erit Gratia præveniens, & illæ subsequens: sed illustratione, & indeliberalis affectio nec sequuntur, nec semper cooperantur ad libertum consensum vo lun-

In Primā luntatis: sequitur ergo absurdum, quod par. & in. intendi.

1.2. Tract. 96 Probatur secunda pars. Tum quia 3. de Deo duo sunt in Nobis Auxiliantis Gratia & Auxiliat. munia; aliud, quoad intellectum, aperienti quod latebat; aliud, quoad voluntatem, faciendo suave quod non delebat;

Augustin. quæ sumo ex August. lib. 2. de Baptism. Parvul. cap. 17. Sed ad hæc munia inutilis est emortua. Qualitas; cùm apertiorerū, in intellectu, sit notitia; & suavitas, in voluntate, sit amor: ergo otiosa nobis est emortua Qualitas. Confirmatur: quia id jure otiosum est in nobis, quo etiam posito, caremus effectibus, ad quos deberet poni. Tum etiam quia corroboratio & elevatio potentia naturalis ad supernaturales motus explicabitur melius per extrinsecum auxiliū Dei, admittendum in-

Infra lib. frācōtra Thomistis lib. 12. à num. 120. ergo 12. à num. penitus est otiosa qualitas ista mortua.

120. 97 Probatur tercia pars Assertionis Suarez. argumento, quod ex Suarez lib. 3. de Auxiliis cap. 4. & 2. part. de Grat. lib.

Ripalda. 3. cap. 8. & 18. urget bene Ripalda disp. 104. sc̄t. 2. Sic formo: Vel ista qualitas esset ex se connexa cum effectu, vel independens ab ipso? Si primum: Ecce primam illationem, firmandam ex latè positis contra Prædeterminantes connexiones, toto lib. 3. suprā: & lib. 5. & 7. Ergo

Suprā lib. 3. tot. & lib. 5. & 7. Ergo nequit esse prærequisita, etiam ad actum liberum. En alteram: ergo repugnat per hujusmodi qualitatem, (*ut facitis*,) constituit fieri sufficiētiā in actu primo. Vtraq; consecutio valet: & secunda patet ex ipsis terminis: Eget enim per vos Potentia constituta sufficienter in actu primo ulteriori connexione cum opere, qualis est Physica vestra Prædeterminatio. Si secundum: ergo non est Qualitas transiens. Probo consequentiam: Qualitas independens ab effectu, permanere potest etiam sine effectu: sed hujusmodi qualitas non potest esse transiens; id enim deberet habere ab operatione transeunte quam efficit: ergo Qualitas Thomistica non est transiens. Implicant ergo Thomistæ Contradicentes terminos, dum ex unā parte fit transiens ista Qualitas, & ex alterā debet admitti, ex inconnexione cum opere, Permanens.

Ioannes de Salas. 98 Dicere verò cum nostro Salas, & Nonnullis Thomistarum, eam qualitatem inde transeuntem esse, quia penderet

ab antecedenti mentis advertentiā, cuius imitatur naturā transeuntem, est addere terminos contradictionis: sic urgeo: ergo datur sine gratia advertentia, cui annexa sit Gratia: ergo & advertentia supernaturalis sine præcedenti qualitate, quam necessariam ducit, & negatis. Deinde dependentiam ab actu intellectu, praeterquam in specie, vel habitu, vel actu voluntatis, quis admisit?

99 Confirmatur Assumptum Probationis. Qualitas non vitalis sive naturā transiens est qualitas cum positivā exigentiā sui interitus, seu sui non-esse; atqui qualitas cum positivā exigentiā sui interitus, & sui non-esse repugnat: ergo repugnat qualitas non vitalis ex se transiens: ergo & qualitas ista Thomistica. Minor patet: tum ex Augustino

Augustin.

lib. 11. cap. 27. de Civit. Dei. Refug. t Natura non esse. Tum quia nulla res exigit, quod sibi nec esse potest proportionatum, nec bonum; atqui non esse, utpote rei contradictorium, nulli potest esse proportionatum, aut bonum: ergo nec exigi. Probatur major: quia qualitas ista ex aliquā exigentiā perit; nula potest assignari, quam propria. Non contrarii, quia nullum habet. Non causæ subiectivæ, quia est Animus æquè capax istius Qualitatis ac habitus: Nec causæ efficientis, quia est Deus, nec Donorum cum penitentiā extinctor ex mero beneplacito, nec concursus suspendens nisi ex exigentiā præcedenti: ergo &c. Videatur Ripalda disp. cit. sc̄t. 3. & P. Quirós. disp. 51. de Ang. & in cursu Philos. disp. Ripalda. 92. sc̄t. 3. Sed ruisus ad hæc ipsa Nos Infra lib. 12. à num. 179.

§. III.

ALIQVIBVS THOMISTARVM ARGV-
mentis, præsertim ab Authoritate, sit satis.

100 Objec-
tio
nens sit in Nobis & Deo sine prima:
nobis; sed actus vitalis non sit in nobis
sine nobis: ergo Gratia præveniens non
est actus vitalis. Minor patet ex veriori
Philosophia non explicante sine activo
viventis influxu vitalem immanentiam
in creatis. Major ostenditur multipliciter. Primò ex Scripturā, Psalm. 120: Aut Psal. 120.
xilium

xilium meum à Domino, qui fecit Cælum, & terram: quod ideo videtur additum, glossat ingeniosè Suarez, ut apparet: non minus à solo Deo esse in nobis auxilium, quā à solo Deo factum est Cœlum; & terra, condita. Secundò, ex Arausican 2. canone 20. sic definiente: Multa in homine bona sunt, quæ non facit homo: quod potissimum dictum est à Concilio de Gratia præveniente, conspirantibus in id Patribus, quos latè recenset Eruditissimus Ruiz de Montoya disp. 29. de Pro-
videntia; sc̄t. 1. Tertiò, ratione: quia aliter justificationis initium reduceretur tam in naturam, quā in Deum, quod sine Semipelagianismo non dicitur.

101 Ex quibus surgeri sic potest adhibenda solutio: Gratia præveniens non potest in nobis esse à solo Deo, nec sine nobis, nisi excludatur ex parte nostrā concursus non solum moralis, sed etiam effectivus: ergo debet uterque negari; & ex consequenti, vitalitas in auxilio. Antecedens ostenditur: Confortium solius effectivi concursus sufficit, ut dicatur homo non posse peccare sine Deo; nec operari solus, qui utitur ebrietate, manu, & enī alicuius ad occisionem alterius: ergo &c. Ob hæc, concessā majori, negavit minorem Vega lib. 6. in Tri-
dentinum, cap. 8. secutus non paucos Au-

Vega
apud Ruiz

thores apud eundem Ruiz disp. 33. sc̄t. 1. putantes debere corrige regulis bona Theologiae Philosophiam. Sed timor omnino vanus, Philosophia nocere non debet. Quare

102 Respondeo distinguendo majorē, quā nititur unicè tota vis argumenti: fit sine nobis physicè concurrentibus, nego; imputabiliter, aut meritorie concurrentibus, concedo majorem. Itaque particula sine nobis, triplicem cooperationem nostram posset excludere Physicam, Liberam, & Meritoriam: ex quibus Gratia prout à Patribus, & Conciliis usurpatur, Meritoriam semper excludit; Liberam aliquando; nunquam: Physicam. Semper excludit Meritoriam, si enim datur ex operibus, ex Apostolo non est Gratia: aliquando Liberam, quia prævenit omnem usum libertatis nostræ; nunquam Physicam, quia id omnino est impertinens ad mentem Conciliorum, & Patrum.

103 Et ratio est duplex. Prima, quia

per hujusmodi locutiones unicè contèns In Primā debant Patres contra Pelagium repug- par. & in- nare Gratia præcedentiam meriti nostri; 1.2. Tract. non verò coëfficientiam nostram. Audi 3. de Deo Augustinum epist. 103. Quid promisit Auxiliū. Deus, non facit nisi Deus: ecce similem Ex Ang.: locutionem objectæ, sed quæ non exclu- dat à nobis Physicam, sed meritoriam cooperationem: promisit enim Deus no- bis actus ipsos salutares, Ezechielis 11. Ez̄ch. 11. Auferam cor lapidem de corde eorum, & dabo eis cor carneum. Secunda: quia ea quæ nec imputabiliter, nec meritorie ha- bemus; quævis physicè sicut à nobis, absoluē non habemus à nobis, nec à no- bis dicuntur fieri; quia absolute nostra non sunt, nisi quæ possunt imputari, vel tribui nobis: cætera non facimus huma- no modo, nec quā homines sumus. Au- di Apostolum 7. Rom. de moribus inor- dinatis animi, proris iudicatis: Si Apostol. autem, quod nolo, illud facio, jam non Roman. 7. ego operor illud. Ecce concursum acti- vum in facio, & exclusivam operationis in sequentibus. Similia sunt quæ haben- tur Matth. 10. ubi dicitur Apostolis: non Matth. 10. enim vos esis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis: ecce exclusivam operationis in re, in quā con- cursus activus non excluditur. Nec ab- ludit Bernardus; de Gratia, & libero Bernardus Arbitrio sic locutus: Deus tria, hoc est, cogitare, velie, & perficere, operatur in no- bis; primum profectò sine nobis, &c. Ecce dicitur fieri sine nobis ipsum cogitare, quod nobis physicè concurrentibus fit etiam juxta Thomistas. Non ergo offi- cit physicus concursus noster, ut dicatur Excitans Gratia absolute fieri sine no- bis, & à solo Deo.

104 Ex his patet ad probations. Ad primam: Textus ille non est comparati- tur Preba

Intelligendi sunt Patres de causalitate morali, quæ propria est hominis, quā talis, ut nuper exp ieiui. Ad terram, negetur assumptum, & sequela Semipe- lagianismi, contendentis non quidem coëfficientiam nostram, sed aliqua me- ritum ad justificationis initium. Audi Arausican. can. 25. Confitemur, quod in Arausican omni opere bono nos non incipimus. Seque sic explicat, mox addendo: Sei ipse nobis, nul-

In Primā nullis praecedentibus meritis, & fidem, & par. & in amorem suipius inspirat. Ad confirmationem adjundam; negetur antecedens, 1.2. *Tract.*

3. de Deo & probatio: ut enim consortium effecti-

Auxiliat. vi concursus non sufficit, ut nobis tri-

Et Césum buatur effectus, sic nec sufficit, ne dica-

tur fieri sine nobis: Sensus enim moralis

est: in quo operatur solus homo dum

peccat, non Deus, nec ipse quo abutitur

Montoya. ad actionem. Vide Ruizum de Voluntate

à d. sp. 16. & pro solutione sacram illam

antithesin expende: *Perditio tua ex te;*

ex me tantummodo auxilium tuum.

Instantia 105 Instabis: Gratiæ vocationis, &

primò excitans est illa, quæ Deus pulsat

ad ostium cordis, juxta illud *Apostolij*

3. Ego sto ad ostium, & pulsio, &c. At-

qui pulsatio solum physiè fit à pulsante:

ergo & Gratiæ vocationis, & primò

excitans. Respondeo, distinguendo mi-

norem: pulsatio materialis, & externa,

concede: spiritualis, & interna, nego

minorem, & consequentiam. Spiritualiter

autem à Deo cor tangitur, & vitaliter

quidem ex Tridentino juxta nume-

rum 91. & 92. Quare necessarius est

concursus noster, ut pulset Deus. Cujus

pulsationem ipsi dupliciter audire di-

cimur. Primò, per consensum liberum

ad ea, ad quæ nos vocat Deus: & sic di-

stinguitur ab auditione vocatio, juxta

illud: *Audi am quid loquatur in me Do-*

minus. Psalm. 84. Et sic frequentissime

loquitur Sacra Pagina. Secundò: per so-

lam perceptionem, & receptionem inspi-

rationis, juxta illud: *Hodi e si vocem ejus*

audieritis, nolite obdurare corda vestra,

Psalms. 94. &c. Sic ipsem actus, ut à

Deo est in nobis, est vocatio, & pulsus

in corde; ut tamen est, aut fit à nobis

physiè solum concurrentibus, est auditio

nostra. Vide Suarez lib. 3. cap. 3. num.

8. Non tamen inde fit, (ut operosè dis-

putat Alvarez d. sp. 74. num. 5.) elicien-

dos esse supernaturales hos actus à Na-

turâ inelevata per Gratiam: elevat enim

eam Deus, saltem extrinsecè, applican-

do specialiter Omnipotentiam; sufficit

que hoc genus auxilii extrinseci, quod

Infrā lib. explicabimus *infrā* contia Thomistæ,

12. à num. coactos exinde ad hanc Doctrinam: pro

161. quâ

Objecțio 106 Objicies secundò, ex illo Pauli

secunda: ad Roman. 8. Quicunque Spiritu Dei

aguntur, hi sunt Filii Dei. Nunc sic: Pre-

cultus plus est agi, quam regi; atqui regi. Filios Dei est moveri moraliter per illustrationes, & affectiones: ergo agi non est per huiusmodi affectiones, & illustrationes moveri: ergo est moveri: per modum ab omni actu vitali distingui: ergo per qualitatem emortuam. ptovenientem à solo Deo. At Filii Dei non tam reguntur, quam aguntur ex Paulo: ergo. Major est Augustini cap. 3. de Ge-

fisi contra Pelagium. Minor, & conse-

quentia videntur: ipsius, subjungentis: Qui

enim regitur, aliquid agi: qui vero agi-

tur, agere aliquid ipse vix intelligitur;

& tamen tandem prestat voluntatis re-

nostris Gratiæ Salvatoris, ut non dubitet

Apostolus dicens: quotquot Spiritu Dei

aguntur, &c.

107 Sic etiam Calvinus arguit, ut

libertatem tollat. Tria Thomistæ notent:

Primum: hoc argumento probari solùm

in justis physicis qualitatibus præde-

minativam, siquam probat: unde qui ju-

sti non sunt, nec Filii, sine Prædete in i-

minatione regentur. Alterum: haberisolu-

tionem ipsius contrariam in Sancto Tho-

mâ, textum Apostoli declarante 4. contra

Genes cap. 22. ubi Thomista Prædeter-

minatus satis erudit Ferraricensis fatus,

Ferrariensis.

Si legeretur in commentario lectu dig-

nissimo. Tertium, ex ipso Augustini te-

stimonio convinci aliqualem concursum

in nobis, ut agamus à Deo. Iam

108 Respondeo, non aliter agi justos

à Deo, quam per illustrationes, & inspi-

rationes immisas ab ipso. Iam id con-

stitut ex Patribus, & Conciliis. Audi mo-

dò Chrysostomum hom. 14. ad Rom. 18. Chrysost.

Quisunque spiritu ducuntur, id est, qui-

cumque omnem vitam, eo Spiritu, vivunt,

&c. Locutio est omnino vitalis. Vnde pe-

ti non potest efficax contra nos argu-

mentum ex Apostolo. Dicuntur igitur

justi à Deo per easdem illustrationes, &

agi, & regi. Regi, quia suaviter indemni-

libertate per ipsas invitantur ad bonum:

agi, quia subito, & sine nobis merenti-

bus, infunduntur. Sed quid ad phrasim

Augustini? Respondeo, cum loqui con-

tra Pelagium auctum dicere: homines

voluntate propriâ sine Deo reguntur.

Quod absit à nobis (inquit Augustinus) Mens Au-

gnam proculdubio plus est agi, quam regi. gustini.

Vbi comparat regi Pelagianum solis na-

ture viribus, quam agi Divini Spiritus illu-

S. Thomæ.

Ferrari.

M. Gonet.

E. M. Joan.

S. Thomæ.

F. Macedo

109 Instabis: Auxilio Gratiae potius

à Deo trahitur homo, quam dicitur ex

Ex Ioann.

6.

6.

Augustin.

109

S. Thomæ.

F. Macedo

110 Respondeo: transseat antecedens,

& nego consequētiam. Ad probationem,

Præmissis admissis, distinguo cōsequens:

trahi,

per

penes

id

neg

co

sequ

trahi

per

penes

id

neg

co

sequ

In Prima tens, ostendit: quia nequit voluntas ex par. & in impotente fieri potens sine physicā mutat. Tract. 3. de Deo mutant voluntatem physicē, sed moraliter. Auxiliāt. ter: erga.

Redargu- 113 Respondeo Assumptum Arguen- tio ex Dā- tis non esse sanum: nam clarè continet natione Propositionem quartam Iansenii damna- Iansenii.

Per vos, non effugit hæresim Semipelagianam, qui licet gratiam prævenientem internā admittat ad singulos actus, etiam ad incipientium, seu ad initium Fidei, eam tamen indifferentem admittat, nempe cui voluntas possit vel resistere, vel obtemperare: id enim est esse gratiam indifferentem: ergo hæresis Semipelagiana est, quod admittatur Gratia præveniens ad singulos actus, etiam ad initium Fidei, si talis admittatur, cui resiliere possit, vel obtemperare. Ecce consequens legitimū, & damnatum. Vnde sic procedo: ergo Gratia præveniens catholicē admittenda, talis esse debet, ut ei voluntas possit inobedire. Id enim videtur definiri per oppositum ab Innocentio. Sed vestra qualitas Prædeterminans, talis non est, ut ei possit voluntas inobedire: nam inobedire est componere actum resistentiae cum prædeterminatione: quis enim inobediat præcepto, si non sit ergo vestra qualitas Prædeterminans, non potest numerari inter auxilia Gratiae prævenientis. Quare

Solvitur
Objec-
tio.

114 Nego antecedens, unicè confitūm in convicium Sententia nostrae Hæresis ergo Semipelagiana in eo potissimum stat, quod in Naturā ponent meritum aliquid naturale, quod vocabant sa'utis in'rium, cui postmodum succederat Divina Misericordia, & Gratia. Vnde de Gratia non relinquens locum ullum Semipelagiana non est. Quod si alicubi Cai- nianus insinuat Præventionem Gratiae ad omnes actus, (quo videtur exultare Gonetus cū Macedo,) vel in eo peccavit, quod

Explica-
to errore
Semipe-
lagianor. &
Cassiani.

Contra
Gonet, &
Macedo.

Thomistæ:
lib. 3. à num.
300.

Præventionem voluit componere cum antecessione Naturæ, ad eum fortasse modum, quo Thomistæ moderni per mutuam prioritatem conantur in Prædeterminatione, quod lib. 3. à num. 300. impugnari; vel in eo, quod talis Gratia non admittebatur interna, sed externa; quod

Herize promovet; vel in eo, quod in præ. Herize. ventis hujusmodi non agnoscerent libertatem, ut Caianus insinuat per verba compellendi, & coendendi, quibus utitur. Vel in eo, quod ea Gratia putabatur ipsa libertas naturalis, ut habetur ex Prof. Prosper. pero; vel in eo, quod in Parvulis Gratiam subderent meritis purè conditionatis: quam, phantasm, vocat ipse Prosper ad Augustinum. Quæ si advertisset Macedo, Augustin. Achilleum suum invenisset, potius in Ly- comedis Regia fractum, quam in troico pulvere invictum.

115 Ad primam probationem antece- dentis, verum est à Gratiā indifferenti non debuisse timeri fatalitatem in opere, si bene intellexissent; quid tamen ex prava eorum intelligentia contra nos? Sic etiam ex cōcūtu simultaneo timuit Durandus, (fortasse cum Pelagio) iāsiōnem libertatis; nec ipsum perinde negamus. Id ipsum danni timuit Pelagius in Gratiā Augustinianā; non tamen perinde deseritur. Ad secundam, concedo antece- dens de physicā determinatione electivā, & nego consequentiam. Neque enim volunta se determinat sine Gratiā, cūm se determinet per actionem procedentem ab ipsā Gratiā. Dicitur autem voluntas determinare seipsum, non quia antece- dat ejus usus ad Gratiā, (ut Thomistæ finistrè capiunt, & Semipelagiani conté- debant,) sed quia penes ipsam est dominiū, quod sine Gratiā non exercet, nec potest, cūm compleatur, & elevetur ad superna per ipsam Gratiā. Ad tertiam ostendetur infra fieri posse sine intrinsecā mutatione voluntatem ex impotē po- tentem per Omnipotentiam extrinsecū 161. assistentem, & specialiter applicatam. Negetur deinde Minor ex duplice capite. Primum est: quia licet Gratia illustrationis, & affectionis, moraliter moveat, voluntatem intrinsecè immutat in quā recipitur, ipsamque complet in ratione principii physici: concurrens enim efficienter ad opera subsecuta. Alterum, quia licet ipsi negaretur concursus effectivus, annexam habet specialem applicatio- nem Divinæ Omnipotencie, per quam sufficienter instruitur voluntas ad ope- randum. Vide infra lib. 12.

116 Replicabis: ergo datur auxilium Gratiae distinctum ab actu vitali. Proba- tur consequentia: quia per nos virtus

Omn.

Omnipotentia specialiter applicatae, potest facere vices auxiliis: & elevarē potentias ad operandum; sed virtus hujusmodi distinguitur ab omni actu vitali nostro, ut est evidens: ergo. Respondeo: Replaciam abs re esse. Quæstio solū est de Gratiā actuali intrinsecā, quam contra Thomistas ab actu vitali distingui negamus: deque eā solū fuit lis Augustino, cum Pelagio, principalis. Non perinde negamus per Omnipotentiam sic extrinsecus applicatam salvari à nobis plura, quæ per qualitates emortuas Thomistæ componunt: Nunquam tamen munia, quæ Gratia actuali Sancti Patres attribuunt, suadendi, & excitandi, per hujusmodi concursum explicamus, contendimusque nec posse per has emortuas Qualitates.

Quid de 117 Rogas tamen: An hujusmodi concursu, cursus Specialis, vel etiam Generalis ad vel specia omnes actus: vel Generalis saltem ad actus salutares, debeant dici Gratia? Respondeo, concursum illū speciale, per quē supplet Deus absentiam intrinseci principii Naturam elevantis, Gratiā esse, licet non internam; satis tamen agnosci, & explicari à Patribus per Spiritum Sanctum inhabitantem in nobis, per subministrationem Spiritus, & virtutis, & per locutiones hujusmodi. De Generali concursu ad omnes actus, (quicquid sit, an negaverit ipsum Pelagius, & asseruerit Augustinus, de quo supra n. 74.) non potuit esse lis principalis Augustini cum Pelagio: quia non ea fuit de Gratiā Creationis, & quā homines sumus, ut protestatur Augustinus Epist. 95. & 105. indirecte tamen probabatur ab Augustino, non tamen ut Gratia, de quā nunc loquimur. De Generali concursu ad actus salutares placet judicium Patris

P. Esparz

Esparz, eam esse Gratiā indistinctam

ab auxiliis internis Gratiae, quibus de-

betur iste concursus, non minus, ac li-

assistentem, & applicatum: ergo neque In Prima potest esse contra Concilia, & Patres ad- par. & in mittre qualitates intrinsecè præviās ad 1.2. Tract. illustrationes, & indeliberatas affectio- 3. de Deo Auxiliāt.nes, quibus prævensimur à Deo. Hinc au- tem sic procedo: Connaturalius est, ipsi- que Catholica Doctrinæ cōformius com- plere, & elevarē Naturam per vires in- trinsecas, quām per extrinsecas: ex eo enim principio admittuntur à Patribus internā Gratia; & à Theologis Virtutes infusa: ergo si potētis nostri possunt per hujusmodi vires instrui ad ipsas Gratiae illuminationes, & affectiones; & etiam debent. At posse convincit assumpta ra- tio.

119 Fateor probabilitatem discursū, Quibus qui tamen Patri Salas, & Nostris num. faveat in- 87. relatis, faveat unicè; non, Thomistis: stan. i?

quia isti ita præviās qualitates defen- dunt, ut in ipsis velint constituere gratiā prævenientem explicatā à Patribus & Conciliis, adeò ut ad singulos actus nostros, ipsis præcedant, quantumvis illustrationes, & affectiones prævenerint potentias nostras. Hoc ipse specialiter improbo, licet admittam, Gratiā actualē explicatam à Patribus, requiri ab ipsis ad opera quā subiacent arbitrio no- stro: non disputantibus, an ipsis illustra- tiones, & affectiones ex aliā motione in- teriuā processerint; indicantibus tamen satis, eas elici virtute supernaturali, dum Magisterio, & virtuti Spiritus Sancti per antonomasiā tribuant; quod & ipsi fatemur. Peccat tamen argumentum in Salvatur. duobus. Primum est: quod falsò suppo- nat qualitaris intrinsecæ transiuntis possibiliterem, quā nō sit. Alterum est, connaturalius esse potentias per intrin- seca, quām per extrinseca elevari: quod falsum ostendemus inferiū de Auxilio extrinsecō disputantes.

Infrā lib. 12. à num. 191.

§. V.

ALIA ARGUMENTA THOMISTICA.

120 Objec-
tio
niens debet esse prædetermi-
nans; sed Gratia Prædeterminans ne-
quit esse vitalis: ergo neque præveniens
Gratia. Probatur major primò: quia si
Gratia Divina, & per ipsam Deus non
prædeterminaret voluntatem, voluntas
Deum

In Primā Deum determinaret, & Gratiam; quod par. & in implicare ostenditur: nam determinans 1.2. Tratt. debet præcedere ad illud, quod determini- 3. de Deo natura: sed implicat, quod voluntatis con- Auxiliāt. sensus præcedat ad Dei concursum: ergo. Secundò: quia vel Deus per suam Gratiam efficit determinationem Creatu- rae, vel non? Si secundum: ergo habet aliquid Creatura, quod immediatè non sit à Deo. Si primum: ergo determinat Creaturam: ergo prædeterminat, quia præcedit aeternitate Deus cum volitione talis determinationis. Tertiò: quia si Deus per Gratiam prævenientem non prædeterminaret voluntatem; ita foret primum Liberum, & Determinans; quod primatui libertatis Divinæ repugnat. Quartò: quia à principio indifferenti, ut indifferenti, nequit oriiri determinatio; sed voluntas secundum se est indifferens, nec sunt minus indifferentes Gratiae illustrationis, & affectionis: ergo. Quintò: quia voluntas se determinat ad suos actus ratione dominii, quod in illos habet; sed maius est dominium Dei in auctus voluntatis, quam ipsius voluntatis: ergo Deus ad illos prædeterminat. Hec sunt momenta Thomisticæ Scholæ contra nostram, latè jam discussa, & disjecta lib. 3. à num. 362.

Solvitur iterum.

Ex Trid. Araufic. Senonensi. & Inn. X.

Prima Probatio.

Alvarez.

Suarez.

Suprà lib. 3. à num. 376.

intelligitur facile, quin deturulla in ipso concursu divisio, aut præcedentia.

122 Ad secundam: efficit quidē Deus determinationem Creaturæ; nempè de- terminationem, non quâ Deus determi- net Creaturam, sed quâ Creatura, juvâ- te Deo, determinat Deum. Nec inde se- quitur, quod Deus ipse quoque deter- minet. Ratio est, quia ejus tantummo- dò est formalis determinatio, cuius est formalis electio; cùm ergo actio, quam in Creaturâ liberâ facit Deus, non sit electio Dei, (quia nec ipsius est vitalis actio,) ita nec esse potest determinatio, quâ Deus determinet Creaturam: cuius ulterior est ratio: quia Deus ex aeternâ præelectione suâ voluit voluntatem po- nere in manu consilii sui, ipsamque con- stituere principium electivū hujus actio- nis: quo decreto sibi liberè præimpedit vit specialem hunc usum dominii. Deus quidem prius prælegit, & se determi- navit, quia tulit ab aeterno liberè legem non impediendi in tempore liberum exer- citum Creaturæ Rationalis: imò voluit, & decrevit etiam ab aeterno, accommo- dando se Creaturæ Rationali, dare ipsi in tempore sufficientiam per auxilia, & ipsam actionem, quâ se determinaret, & ipsum Deum, per concursum simultaneum. Ex quo manet cum primatu De- terminationis, & libertatis Deus contra Proba- tio. tertiam probationem. Adde ex Oviedo Oviedo.

Controv. 10. Physic. part. 2. ex eo Deum præ creaturâ debere dici Primum libe- rum, & Primum Determinans, quia li- bertatis, & constitutionem, & determi- nationem, aut usum à se habet, & inde- penderet ab alio.

123 Ad quartam, Distinguo majo- rem ex Sancto Thomâ 1. contra Gent. cap. 82. ab indifferenti indifferentiā in- complementi, quam Sanctus Doctor vo- cat ex parte sui, concedo: indifferentiā libertatis, & dominii, quam vocat San-ctus Doctor, ex parte ejus, ad quod dici- tur, nego. Quid enim magis connatura- le Principio completo sufficienter in indifferentiā dominativâ, & electivâ pluri- um, quam eligere unum ex illis pluri- bus? Id autem est determinare se ipsum ad unum è multis. Terminos distinctio- nis satis expressi nuper à num. 36. & la- trius lib. 3.

124 Ad quintam, nego consequen- tiām. Probatio.

tiam. Neque enim excellentia Divini Dominii in actus nostros eget præviâ qualitate; sicut nec excellentia Divini domini in ipsam præviâ qualitatem, eget aliâ, & sic in infinitum. Superfunt alii tituli potioris excellentiæ. **Primus:** quia quidquid habet circa actus nostros, non habet à nobis; nos etiam ipsos actus habemus à Deo dante possibilitatem, suadente, & præveniente, & simul con- currente. **Secundus:** quia ea aeterna de- terminatio ponendi, vel non ponendi, impediendi, vel non impediendi nostram determinationem temporalem habet à se, nec fit à nobis: noſtrum verò tempo- ralem determinationem dat ipse multi- pliciter nobis, & nobiscum facit plerum- que sine nobis. **Tertius:** quia ponere cir- cunctias, in quibus scit ponendos, aut non ponendos actus nostros, penes ip- sum unicè stat; non verò penes nos. Nec desunt in infinitum alii.

Instansia Thomisti- ca:

De quâ la- tè Nos lib.

3.

125 Instabis: concursus causæ primæ est prior concursu causæ secundæ: ergo hanc illa physicè prædeterminat. Conse- quentia liquet, quia simultaneus con- cursus, cùm sit communis utriusque, ne- quit esse prior, & posterior: unde nequit in ipso concursu simultaneo, si semel ne- ges prædeterminativum, admitti poste- rioritas illa. Antecedens ergo suadetur primò: quia concursus causæ secundæ pendet à concursu causæ primæ. Secundò: Nā vel quia voluntas operatur, operatur Deus, & dat illi gratiam, vel non? Si pri- mum: loquimur cum Peagio. Si secundum: ergo non determinat operationem voluntas, sed Deus. Videri debet pro solutione Magnus Suarez lib. 5. cap. 27.

Suarez.

Solvitur.

Ex lib. 7. à num. 170.

126 Ipse nego antecedens, vel distin- guo: concursus causæ primæ preparati- vè acceptus est prior, concedo: executi- vè, nego antecedens: quod ist dicere, Divinam attemperationem, quâ Deus exhibet suam Omnipotentiam ad con- cursum simultaneum cum creaturâ, esse priorem ipso concursu; quod Physicam Prædeterminationem neutiquam pro- movet. Ad primam probationem admittatur illa locutio solùm logice, & in sub- sistendi consequentiâ, ut pendere dicitur Rationale ab animali. Secunda proba- tio æquivationibus est magis obnoxia: ista causalis, aliæque similes: quia vo- luntas operatur, Deus dat illi Gratiam, Aranda de Deo.

Objectio quarta principali- es Axioma- tis Sancti Thomæ.

Mens S. Thomas ex Araujo.

M. Turco.

Iof. Vitâ.

Suarez.

Montoya.

Ripalda.

Henao.

Pet. à S. Iosepho.

Henric. Cef.

Explican- tur Axi- ometa

In Primā tione, quem ex ipsis Thomistis antiquis, par. & in id est, imprædeterminatis, edisco. Subor-

1.2. Tract. dinantur cause secunda, Prima in operan-

3. de Deo do: primò, ratione concursus simulta-

Auxiliat. tui. Secundò, ratione virtutis à Deo

ex ipsis alioquin independenti derivatae, accepte,

Dominica- & conservatae: sic se explicat Angelicus

nisi, & ex Doctor in 2. dist. 1. quest. 1. ad 4. & q.

S. Thomae 3. de potentia art. 7. ad 2. Deus movet

causas secundas ad agendum: Primò: quia

Ferrariæ. Ferrariensis Thomista 3. contr. Gent. cap.

89. Secundò: quia est finis omnis ope-

rationis: sic se explicat Sanctus Thomas

1. part. quest. 105. art. 5. O. Tertiò: ratio-

ne illustrationum, & affectionum excitati-

um, & suadentium 1. 2. quest. 9. art. 6.

ad 3. Quartò: ratione concursus simula-

tanei juxta Cajetanum, & Sotum: illum

1. part. quest. 19. art. 8. §. ad primam ra-

tionem Schoti. Iustum lib. 1. de Natura, &

Gratia cap. 16.

129 Deus applicat causas secundas ad

agendum: Primò: quia præstat omnia

prærequisita, sic se explicat Angelicus

Ex S. Tho. Doctor 3. contra Genes cap. 64. num. 4.

Secundò: quia per concursum simulta-

neum eas conjungit effectui, quest. 3. de

potentia art. 7. O. Sic etiam Cajetanus.

1. part. quest. 19. art. 8. §. et si quidem.

Cause secunda agunt in virtute cause

Prima: Primò: quia per virtutem accep-

tam à Primā causā, 3. contra Gent. cap.

66. Secundò: ratione concursus simula-

tanei juxta Cajetanum, & Sotum suprà.

Creaturae sunt instrumenta Cause Prime:

Primò: quia Deus per illas, & cum illis

producit effectus prætentos: Sic se ex-

plicat Sanctus Thomas 3. contra Gent.

cap. 64. nn. 2. Secundò: quia à Deo pen-

dent in esse, & operari; unde locutio S.

Thomæ est analogica, & metaphorica;

legatur 3. contra Gent. cap. 100. num. 2.

& quest. 24. de ver. art. 1. ad 5.

130 Deus deniq; dat causis etiam ope-

rari: Primò: quia dat virtutem & ultimò

complet per exhibitionem sui concursus.

Secundo: ratione concursus simultanei.

Non ergo ex his probari potest Physica

Prædeterminans Qualitas ex mente San-

S. Thomas. ti Thomæ: qui demum, ut id nolim

omittere, in proprio loco, nempè 1. 2.

quest. 110. art. 2. questioni: an Gratia

sit Qualitas? Habitualē dicit esse qua-

litatem; Actualem velò negat, & dicit

esse motum quendam animæ; nempè vita-

lem actum ipsius animæ: quo ipsa mo-

vetur, interprete Thomista Conradus. Sed Conradus.

revide librum 3. à num. 361. ubi hæc, &

alia, que pro se Thomista congerunt, la-

tè disjecta sunt.

§. VI.

O C C V R I T V R SPECIALITER AD-
struentibus Possibilitatem. Qualitatis ex
se transiuntis: Vbi Mens Nostra de
Dominio Dei quoad desirio-

nem rerum.

Cajet. &
Soto. 131 Hoc usque cum Thomistis lis Aliorū
habita. Nostri, quos num. 87. ex Nostris
laudavi; ait, & speciosi discurrunt, Opinio.

ut saltem his illustrationibus, & affectioni-
bus, in quibus non negant rationem
Auxiliū prævenientis, connaturale prin-
cipium anticipent in qualitate superna-
turali transiunte. Fundamentum est:
quia assignanda sunt his vitalibus, & su-
pernaturalibus actibus principia, à qui-
bus connaturaliter fluant; at connaturali-
ter fluere non possunt à principio ex-
trinsico: ergo ab intrinseco: ergo in ab-
sentiā Habituum, per quos intrinsecè
possit elevari potentia ad supernaturali-
ter vivendum, assignari debet qualitas
contradictoria ab habituum pertinenti
naturā, atque adeò suo de genio tran-
Mens No-
siens. Quid censem de minoti, dicam sra.
l. b. 12. à num. 191. Persisto nunc in ne-
gando supposito. Quod ut probent

132 Disputant primò: Non repugnat cognitio supernaturalis, que destructio-
nem sui prænuntiet futuram in instanti determinato: ergo non repugnat qualitas cum exigentiā sui interitus: ergo ne-
que transiens sapiente naturā. Ante-
dens ostenditur: Nam decernere posset Deus suspensionem sui cōcursus ad omnes actus supernaturales pro instanti de-
terminato; & hæc veritas revelata cre-
di posset assensu Fidei, eo ipso sui, reli-
quorumque omnium supernaturalium actuum destructionem prænuntiante. Probo jam consequiam primam. Ta-
lis assensus ex supernaturalitatis titulo esset essentialiter verus: ergo cum sui de-
structione connexus: ergo pro instanti immediatè antecedente ad illud, quo præ-
decreta est omnium destructio, exigere

non

non minus interitum sui, quam sui esse; cùm esse suum sit veritas in interitu subsequente consistens.

Ex Ripalda, multis arrident. In multis materiis.

133 Delestat hoc genus arguendi non paucos post Ripaldam, inde conati-
tes in quacumque materiā, praetextu su-
pernaturalitatis, proprios fensus intru-
dere, vel pro indefectibilitate essentia-
li Visionis: vel pro merito salutari unicè
pendente, & essentialiter à notiā natu-
rali: vel pro merito impræmibili: vel
pro actu supernaturali essentialiter exige-
tē principium intrinsecum, vel extrin-
secum; vel pro actu essentialiter alligato
uni, vel pluribus instantibus. Ipse cum

Mens Au-
thoris cū
Ant. Per.

Herize. Herize.
Ripalda. Ripalda disp. 104. nu. 30.
Ovid. & disp. 49. nu. 41. Ovidius contror. 5. de
Quirós. Quirós.
Aldrete. Aldrete.
Muniesa. Muniesa, & qui nunc scribunt: quia
est modus arguendi petens manifestè
principium. Questio est de qualitate sui
interitum exigente. Ego negavi ob assig-
natum repugnantiam. Probas ipse; quia
non repugnat actus, qui ita se habeat ex
suppositione quam non probas, & ipse
negavi, dum negavi quidquid assertio-
nem positam falsificare potest.

Apta So-
lutio. Complutē-
ses Mag. apud
Herraram Card. Lug.

134 Solutionem ramen aliam pro his, & aliis materiis communem juxta Magistros Complutenses, quos suppressè laudat Pater Herrera quest. 1. de Volunt. scđ. 2. à nu. 55. offert, & elucidat raff. de Chir. Doct̄ Profess̄ ex Lugo vix in-
sinuante disp. 3. de Fid. nu. 3. quæ mihi jamdiu placet. Iuxta quam nego ante-
cedens. Ad probationem, nego etiam ante-
cedens. Deus enim nequit decernere suspenzionem sui concursus ad omnes actus Supernaturales pro determinato instanti, & simul decernere revelationem credendam assensu Fidei. Ratio est: quia hic assensus Fidei nequit esse terminus primi decreti: Vnde vel primum illud decretum ad omnes actus Supernaturales se extendit, vel excipit assensum quo credi possit hæc revelata veritas? Si pri-
mum: est impossibile Deo tale decretum. Si secundum: nulla vis argumento ma-
net. Cur tamē, inquit, impossibile tale decretum est? Respondeo: quia non est de Termino cadente in Dei libertatē, atque

adedò nec in Dei decretum: Decretum In Primā enim Dei cùm sit liberum, est de re, de par. & in quā possit id ipsum non decernere: cùm 1.2. Tract. ergo assensus esset necessariò defectibilis 3. de Deo pro eo instanti, quo decernit Deus liberè Auxiliat. destructionem, decerneret Deus liberè rem omnino necessariam: ac si liberè de-
cerneret non producere chymeram, quod impossibile est. Vide alia in Operæ de In-
carnatione lib. 5. disp. 3. à num. 98.

De Incarn
lib. 5. disp
3. à nu. 98
Secunda
Ratio.

135 Disputant secundò. Impetus la-
pidi impressus, sonus, species intellectua-
les diu acquisitæ, Habitū, & id genus
entia sunt naturæ per se fluentis, & lu-
bricæ, cùm sine contrario pereant, nec
ex defectu cause: ergo non repugnat
qualitas ex se transiunt. Nego antece-
dens: ex his enim singula vel exigente
contrario pereant, vel ex defectu cause.
Impetus perit ad exigentiam gravitatis
inclinantis in oppositum; ut perit calor
in aquā recuperante se paulatim ad sta-
tum connaturalē frigiditaris. Dicis: id
benè est de impulsu sursum; at impulsus
deorsum qui perit? Qui etiam perit im-
pulsus rectus; aut volutus in orbem; cùm
ex impulsu grave corpus eodem sit semper
in centro? Respondeo, impulsū deorsum
evanescere ex exigentiā, & aëris ob-
stantis divisioni, & aliquā levitatis,
qua mixta est corpori non gravi in sum-
mo. Deinde circuarem iupulsum, aut
rectum ex exigentiā ipsius aëris semper
obstantis, & ex exigentiā corporis quie-
tam gravitatem potestis. Et hæc de im-
pulsu. Sonus perit ad defectum impulsū
in aëre percusso, à quo dependet. Species
intelectuales vel semel acquisitæ, perseve-
rant, nec infrequens excitatio argumen-
tum est jam perisse: vel pereant ex con-
trarietate cùm erronea specie: vel ex im-
potentiā facultatis ad conservationem om-
nium: vel ad absentiam materialium
plurimo ex capite deficientium: solo ta-
men otio nunquam. Habitū similiter
pereant ex adventu contrarii. Sed hæc
merè philosophica sunt, de quibus præter
alios legentur cum fructu Quirós raff. Quirós &
6. de A. disp. 92. & Sylvester Mauri lib. Silvest.
Mauri.

136 Disputant tertiò: sufficit sola li-
mitatio perfectionis, ut res sine contra-
rio, aut sine defectu causa definat esse:
ergo non repugnat qualitas ex se fugax,
& transiens. Probatur consequentia: Si
Fffff 2 enim

In Primā enim ex solā limitatione perfectionis par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo 3. de Deo Auxiliāt.

autem ex solā limitatione perfectionis possit res deficere, non idē deficit, quia exigat deficere, sed quia non exigit plus durare ex defectu perfectionis: ergo quin appetat sui destructionem (quæ nobis erat negandi ratio) potest esse natura fluentis, & lubricæ. Antecedens probatur: quia Duratio per plura instantia appetibilior est, quam duratio per pauciora: ergo est major perfectio: ergo ex limitatione perfectionis venire potest, quod tes deficiat intra tempus determinatum. Sed negari non potest qualitas imperfectior illis, quas noscimus ex consensu communi: ergo nec qualitas adeō imperfecta, &c. Confirmatur: Potest ex solā limitatione perfectionis limitare sibi res ubicationem, ultra quam non debatur extensio connaturaliter: ergo ex solā ipsā limitatione perfectionis potest sibi res limitare Durationem. Id quod videtur clarum in luce, & in calore; quorum illa, absente sole, perit; iste, non statim perit; cujus rei ratio non potest alio reduci, quam in excessum perfectionis in calore præ luce.

Solvitur.

137 Speciosa argumentatio, sed fallax. Primo: quia duratio major, aut minor non venit rebus titulo perfectionis: alioqui materia prima, quæ censemur adeō imperfectum ens, ut cum nihilo comparetur, æquè perfecta foret, ac Angelus, cum æquè sit indestructibilis ex natura rei: venit ergo ex titulo nō indigendi conservativo, qui deficere possit. Secundo: quia sicut ex limitatione perfectionis nulla res est, quæ sibi non limitet ubicationem; nulla res esset, quæ non limitaret sibi durationē, cum nulla sit ex creatis, quæ limitatæ perfectionis non sit.

Et applicatur Doctri na ad Ar gumētūm.

138 Respondeo igitur negando antecedens: Ad probationem, dicatur, durationem per plura instantia esse appetibilem, non quia est major intensivæ perfectio, sed extensivæ; id est, eadem perfectio magis fruenda: & negetur secunda consequentia. Ratio est: quia nequit res sibi limitare titulum sui esse minus perfecti, Durationem, quia exigat interitum sui. Cujus ulterior ea est ratio: quia res omnis, cum seipsā sit necessitas exclusiendi duplex contradictionum ab esse suo, atque adeō necessitas essendi quod est, & impossibilitas aliter essendi, seipsā est exigentia illorum sine quibus à suo esse

deficeret; & distingueretur à seipsā. Cum autem ulterior duratio, rei sic limitatæ, contradictionem induceret, & distinctionem sui à se, nequit non esse necessitas in ipsa, ut exigat non ultra durare, atque adeō destructionem sui.

139 Ad confirmationem dat Ripalda. *Faud Con-*

disparitatem: quia rem destruere est tollere perfectionem; rem ultra non ex-

tendere per ubicationem, est non dare per-

fectionem adhuc non productam. Vt ex

naturā rei tollat Deus perfectionem jam

existentem, requiritur exigentia destruc-

tionis; ut Deus ex naturā rei non de-

perfectionem non existentem, sufficit non

exigentia talis existentia. Patet ergo

grande discripen. Dat Pater Quirós di-

paritatem: quia Duratio dicit non muta-

re statum rerum; Ubicatio dicit positivę

mutare: at positivę mutare statum re-

rum, repugnat videtur Authori Natu-

ra, non minus, ac videtur convenire,

quod eum statum non mutet. Alterque

acute. Ipse do aliam, ex dictis forte foli-

dam magis. Quia limitatio ubicationis

non imbibit appetentiam repugnantem

interitus sui, sed minorem a materialita-

te, ejusque ab imperfectione dilatsum;

limitatio vero Durationis ab intrinsecis

rei necessariis imbibit appetentiam sui

interitus, ut confecimus. Quod additur

de calore, & luce, vanum est. Tum quia

mihī perfectior est lux, quam calor. Tum

etiam: quia lux solis eget ipso conserva-

tore; non ita, calor.

140 Disputant quarto: quia res sub-

lunares sunt per se corruptibiles, & tem-

poraneæ: ergo etiam deficiente contra-

rio non æterparent: ergo sibi limitant ab

intrinsecō durationem. Quidquid ignis

ex solo pabuli defectu perit. Confirmatur

primo: quia plures causæ sine defectu

virtutis, nec urgente contrario cessant à

continuatione motus, & actionis ex so-

lā imperfectione suæ activitatis, ut pa-

pet in corpore gravi, quando moratur.

Cur ergo non possit res deficere ex suā

simili imperfectione? Confirmatur secun-

dō: agglomerando exempla plura, in qui-

bis faltem indirecte res appetit sui inte-

ritum: Imprimis homo temperamen-

tum exigit contrariarum qualitatum, quæ

sibi mortis occasio sunt. Deinde spes co-

secutionem boni, quæ perit: demum ipsa

duratio successionem, quæ necesse est pe-

reat

reat precedens pars successivi motus.

Solvitur. 141. Respondeo, res sublunares, ideo dici, & esse naturaliter corruptibles: quia sunt capaces contrarii, nec ipso ca-

rent. Ignis ablumit pabulum, titulo ge-

nitudo nisi simile: eo in absymtu perit: quia, cum ex suā naturā sit tam facile mobilis, facile vincitur à contrario, nempe à cinere, aere, fumo urgentibus ex-

T. Quirós pulsione ipsius. Confirmatio prima vi-

detur difficultis Patri Quirós. Negaret aliquis antecedens, quo facilè solveret argumentum: ratio esse potest: quia discontinuatio actionis non unicè provenit à limitatione activitatis, sed à contra-

rio actionem faltem discontinuante, cum impediens non possit. Deinde disparitas est: quia Agens de suo aliquid agendo conseruit: unde non mirum, quod ex im-

perfectione virtutis esset; at effectus in sua conservatione non laborat. Ad secun-

dam confirmationem: nego sui interi-

rum posse vel indirecte à rebus exigiri. Nec homo exigit temperamentum, unde mors sua; huc enim venit ab intensione, vel remissione qualitatum ultra exigen-

tiā inducta à nōcivis agentibus. Nec spes perit adveniente fruitione, nisi ex defectu causæ, nempe iudicij de futuri-

zione rei, quo spes indigeret. Imò fruitio-

ne innata non appetit. Nec durationū seriem agnosco possibilem, scipis, & ab intrinsecō succederentium.

142 Disputant quinto: quia potest causa secunda, nullo urgente contrario suspen-

deret libere concursum ad plures effe-

ctus, quos libere conservat; ergo & à for-

tiōni potest suspendere pro libito con-

currunt ad omnes Causa Prima: alioqui

minus licet causa primæ sine miraculo,

quam sine miraculo licet causa secunda:

ergo poterit dari qualitas sine defen-

tu causa, nec urgente contrario perirens,

atque adeō fluida. Vrgetur argumentum

vis: Titulus productionis est titulus Di-

vinis dominii: quomodo ergo fieri potest

ut ex ipso titulo, quo res specialiter ca-

dit in dominium Dei, eximatur à jure

quod habet Dominus utendi pro libito

re suā, atque adeō destruendi, si libeat,

nulla facta cuiquam injuria: Vrgetur ali-

ter: prima producio Rerum est omnino

gratiosa; nihil autem gratuum gravat,

aut reddit debitorem, authorem benefi-

cii: ergo quod Deus rem primo produ-

xerit, nequit esse ratio, ne possit illam destruere. Vrgetur demum: quia non ap-

R. Quirós. in tract. 3. de Deo Auxiliāt.

paret cui facias violentiam. Deus tollens

res: quia sunt capaces contrarii, nec ipso ca-

rent. Ignis ablumit pabulum, titulo ge-

nitudo nisi simile: eo in absymtu perit:

Difficilis,

nde & potest manere qualitas: quæ

si destruantur, non fit omnia sine exigen-

tiā, cum ipsa Domini. Divisa libertas

sit vis præponderans ad destructionem,

respectivè ad appetitum rebus inditum

ne destruantur, ut dicitur in destructione

libera nostri actuum, ubi præpon-

derat libertas nostra. Id quod intellige,

cum non est exigentia positiva vel ante-

cedens, vel consequens ut res conser-

tur; tunc enim non poterit Deus rem, ut

author Naturæ destruere, partim ex lege

sibi liberè imposita per decretum tales

exigentias prædictas, partim ex dicta-

mine suæ Divinae Sapientie, cui conforma-

tratur Deus in productione rerum: quod Sed vīta

reducenda sunt omnes leges naturales jā in tract

quasi passivæ, quas Philosophi vocant de Incarn.

exigentias, ut explicui latè in Opere de lib. 2. d. sp

Incarnatione lib. 2. disp. 2. à nūn. 34. & 2. d. nūn. 34.

& mori à num. 147.

144. Est ergo difficultis Objectio, quia

cogit nos decernere de dominio Dei

P. Vazquez. In quo puncto Pater Vazquez P. Vazq.

in 1. part. disp. 182. Conset tale hoc esse

Dei dominium, ut ex naturā rei & sine

miraculo omnia sint à Deo destruibilia;

unde nullum est ens ex naturā suā, sed ex

Dei gratiā incorruptibile. Pater Ripalda P. Ripald.

econversò censet ubi suprà, nullum ens

posse à Deo destrui sine miraculo, nisi ad

exigentiam entis oppositi. Pater Quirós P. Quirós.

distinguunt, & quoad entia naturalia cen-

fer.

In Prima set impossibilem Deo destructionem ex par. & in natura rei, non mediante in oppositum 1.2. Tract. exigentia; quoad entia Supernaturalia 3. de Deo non ita censet impossibilem connatura- Auxiliari. liter aliquorum desitionem. Nullus omni- nino placet.

De Domini- 145 Censeo primò: Divinum domi- nium stare non posse, quin saltem de potest quoad re- tientia extraordinaria possit res destruc- rum des- re. Id quod contra Modernos aliquos tionē quid secutos Arriagam, & Martinonum est diuidum mihi evidens: quia titulus dominii, qua- Primò: lis est, vel productio vel conservatio ne- Arriaga. quia est: titulus eximendi rem à jure Martinon. Domini in usus sibi pro libito destinan- dos.

Secundò: 146 Censeo secundò: quodcumque desit exigentia vel antecedens, vel con- sequens ab ipsa rei natura inducta, ne res ipsa destruatur, sed perseveret; potest Deus tamen in naturalibus, quam in super- naturalibus entibus sine miraculo rem destruere. Volo dicere: quod entia singula, quae non supponant exigentiam ut ipsa durent, vel quae non inducunt opera- tiones ex natura rei connexas cum aeternitate, vel ulteriori duratione sui principii, potest Deus destruere pro libito, videlicet cōvenientis Deo ut Authori Naturae. Ratio est quia seclusis his titulis, militat efficacissime ratio libertatis, & divini dominii, ut militat in suspen- sione liberā nostrorum actuum. Neque enim Dominus Univer- si ita ligandus est ipsis Naturis rerum, ut usus, quos ipsa non exigant, denegandi sint: Prae-valet enim ipsa quasi naturalis exigentia, ne citra suam libertatem eximantur res à jure Domini potentis naturaliter uti, & abuti, prout libuerit.

Tertiò: 147 Censeo tertio: Res, quae supponunt exigentiam, aut quae talem exigentiam inducunt ex natura rei, nequit Deus extra miraculum, & ex natura rei destruere tam in Naturalibus, quam in Super- naturalibus. Sic nequit Natura privari subsistentia: quia destruēti subsistentiae esset contra exigentiam, quam ipsa subsistentia supponit antecedenter in Naturā: Sic nequit corrupti substantia manentibus accidentibus, quia accidentia sunt exigentia consequens cū duratione subjecti connexa. Sic nec materia prima nec Anima Rationalis, nec Angelus sunt naturaliter corruptibiles ex exigentia

consequenti operationum capacum me- titi, atque demeriti, atque adeo ex natu- rā rel conexarum cum aeternitate, vel ulteriori duratione sui principii, vel ad supplicium, vel ad remuneracionem.

148 Nec id derogat divino Dōminio, quia tota hæc qualiscumque necessitas primitus & quasi activè venit à dictamine Divinæ Sapientie, eamque sibi imponit liberè Deus per decretum illi confor- me, quasi per legem omnino liberam, inti- matam rebus per creationem, & ab ip- sis acceptatam quasi passivè pér ipsum esse quod accipiunt à Deo, volente sibi non alios usus licere circa res, quas sic disponit. Quem discurrendi modum latè posui, & illud in Opere de Incarnatione lib. 2. disp. 2. à num. 34. Accipe nunc discursum eundem in Angelico Präcep- tō lib. 2. contra Gent. cap. 29. ubi hæc habet: In quibus omnibus (scilicet in im- plendis exigentias rerum) si recte atten- ditur, Deus Creaturæ debitor non dicitur, sed suæ dispositioni implenda.

149 Censeo quartò: licet ut Author Naturae possit aliqua entia destruere, non urgente in oppositum exigentia, in naturalibus; & in supernaturalibus circa novum miraculum in linea Supernaturalis Providentiae, eo usus de facto se privat: unde quod Deus non possit in rebus prout de facto procedere ad desitionem rerum, sola est necessitas conse- quens à decreto divino, non necessitas antecedens, nec induciva mitagli. Proba- tur de entibus naturalibus: tūm ex communi consensu, & experientia quoad desitionem rerum; unde solet colligi mo- dus gubernandi per petuus in primā Cap- sā insinuatus liberae dispositionis in ip- sa. Tūm quia omnibus experiens in cōtrarium assignavimus oppositam exi- gentiam. Tūm demum quia Deus nihil eorum, quae fecit, odio habet, atque adeo per se non destruit. De supernaturalibus clarior mihi est ratio: Tūm quia sine pa- nitentia sunt Dei dona, ut Paulus loqui- tur ad Romanos, quasi diceret, dona Dei, quoad ipsum attinet, firma esse & immu- tabilia. Tūm etiam quia ex Scripturis, & Patribus aperte colligitur, nihil supernatu- rale deperi nisi ex virtute, & libertate nostrā: unde facile colligitur decretum, penes id, Divinum. Id intellige de Donis Ordinariis Dei; nam de Extraordinariis,

Conditione donorum Supernatura- tū.

quibus etiam locus est in linea superna- turalium entium, alia forsan est ratio: licet quoad ipsorum desitionem putem attendere Deum imbecilitati Naturæ, nequeunt sine ulteriori conformatio- nē vim donorum adeo excedentium terrena hanc compagē diū ferre.

Corollarium contra Thomisticas Quali- tates.

150 Per hæc factum est satis quinta obiectio, & omni ex parte manet con- cussa Thomistica Qualitas. Illud addo, quod, et si qualitatem transeuntem non vitalem, admitterem: vel ipsam non per- mitterem supernaturalem; vel saltem, non sufficiēt, effectivè concurrere ad actus supernos. Quod si verum sit, actum omnino est de Thomistica qualitate. Ra- tio autem mīlii efficax est: quia tanta defecitabilitas est argumentum maximæ ten- nūtatis in esse; ut enim vera perfectio, quæ Divina est, necessariò dicit indefec- titabilitatem, unde colligimus indepen- dentiam; ita quod magis ens ab indefec- titibilitate recedit, eò minus perfectum est: esset ergo qualitas illa (suomet genio) transiens, imperfectissima, & maximæ vilitatis in ratione entis: ergo repugnat esse ens maximè excellens in ratione entis. Atens supernaturale quoad entitatē est ens maximè excellens in ratione entis: ergo repugnat, quod illiusmodi qualitas, supernaturalis sit. Exinde fit etiam incapacitas, ut contineat excellētiam actuum supernaturalium, qui de se sunt capaces vel aeternum esse, vel face- re. Quæ sic protraxi, ne glorietur Godoy tom. 1. in part. 1. disp. 18. 6. 3. nn. 48. adversus qualitates istas defendi solitas à Thomistis, nihil opponi posse, quod probabilitatem præferat.

S E C T I O II.

AD QVOS ACTVS INTELLECTVS, ET
Voluntatis reducantur Auxilia
Divina Gratiae?

§. I.

O P I N I O N E S.

151 Divinæ Gratiae Auxilia cū ad- quatè consistant illustrationibus intellectus, & affectionibus Volun- tatis ex sectione præcedenti; videndum est, in quibus actibus intellectus ponen-

dæ sint illustrations? Et in quibus vo- In Prima lantatis affectibus, *Inspirations*. Et de par. & in illustrationibus nullum ferè dissidiū est, 1.2. Tract. cū eas in triplici mētis operatione cō- 3. de Deo stituat communis opinio Theologorum Auxiliari. apud Ripaldam disp. 102. scđ. 3. Ripalda.

152 De *Inspirations* maior est que- stio. Prima sententia solūtū eas consti- tuit in affectionibus indeliberatis, sim- plicibus, & inefficacibus: & videtur esse communis.

153 Secunda sententia constituit eas unice per affectiones indeliberatas, ab- solutas, & efficaces ab intrinseco specia- liter immis- sas à Deo: sic González Albelda Dominicanus (novissimè sequen- tis à Contenson) d' ius dissidens, & à dā. Nostris i part. disp. 58. qui tripli ci con- clusionē se explicat. *Irima*: Gratiam af- ficientem, de quā Paties, & Concilia, non esse affectum inefficacem, & simplicem, sed indeliberatum, simplicem, & ex in- trinsecis efficacem. *Secunda*: Eum affe- ctum esse realiter indistinctum ab affectu libero, & meritorio in quem movet, eo solūtū discrimine, quod fiat liber ex modo superaddito, in quem etiam influit, & quo de necessario transit in liberum. *Terria*: eum affectum prebabiliter pessē distingui ab actu libero, in quem mo- veat; at isto posito, necessariò peritu- rum ex adventa judicii indifferētis, quo- cum implicat, & cui relinquit virtutem, ut vice sui concuriat ad actum merito- rium. Ex his tribus Propositionibus Al- beldæ, Prinā, non curando ceteras duas, arripuit Iansenius, non aliā volens in lap- sā Naturā Gratiam Christi, quam Af- fectionis efficacis indeliberata: turpiter ratus contra Nos, Gratiam illustratio- nis, & affectus simplicis consequentis esse Gratiam Possibilitatis purè Pela- gianæ.

154 Tertia sententia cum primā con- venit; addit tamen, locum habere inter Gratiae affidentis Auxilia delibera- tos, & efficaces virtutum affectus. Quare d' aperte agnoscit Auxiliiorum genus: *aliud* eorum, quae primò præveniunt libertatem, & nobis infunduntur à Deo sine nobis li- berè concurrentibus; & hujusmodi sunt illustrations, & affectiones indelibera- tas supernæ. *Aliud* eorum, quae subie- quuntur ex Gratia primò excitante, & præ- veniente, nobisque sunt libera, quibus

Quocum- Iansei- error.

iansenii

In Primā movetur ad ulteriores actus efficaciter par. & in à Deo voluntas. Sic Ripalda cum pluri-
1.2. Tract. bus, quos ipse citat disp. 103. seūt. 4. &
3. de Deo post ipsum Ingeniosissimi Magistri.
Auxiliat.

Ripalda.

§. II.

*ILLUSTRATIONIS GRATIA NULLAM
mentis operationem excludit.*

Conclusio 155 **A** Rumentor sic: Supernaturali-
Nostra. tas nullam speciem cognitionis
excludit: ergo neque Gratia illus-
trationis. Ostenditur bonitas consequentie:
quia nulla potest esse cognitionis supernaturales, quae mediatae, vel immediatae move-
re non posse supernaturalem effectum;
sed cognitionis supernaturales, quae media-
te, vel immediatae moveat supernatura-
lem effectum est Gratia illustrationis; est
enim indebita, atque adeò Gratia, per-
se conducens ad actus salutares: ergo
nulla potest esse cognitionis supernaturales, quae non sit Gratia illustrationis: ergo si triplex operatio mentis, supernaturalis est capax, nulla mentis opera-
tio à conceptu supernae illustrationis
excluditur.

156 Probatur igitur antecedens, pri-
mò: quia nulli speciei cognitionis inest
prædicatum supernaturalitati repugnans.
Secundò: quia imprimis judicia supernatu-
ralia negari non possunt; Assensus
enim Fidei judicium est; piam affectionem
credendi præcedit credibilitatis judicium;
actus honestos supernos dictamen prudentiae, quod judicium est. Deinde connaturalius est hæc judicia à super-
nis apprehensionibus, quam à naturalibus
dirigi. *Adde*, plenumque subito tangi-
mètem hominis supernaturaliter à Deo,
unde sequitur indeliberata voluntatis af-
fectio; neque opus est, quod necessariò
per judicium pulsetur humana mens. *In-*
super, sic deliberata mentis affectio se
habet in voluntate, ut in mente se habet
apprehensio; cur si de facto Divina
inspiratio in eâ affectione consistit, non
consistat aliqua illustratio in appre-
hensione? *Denique*, in meditatione mea exar-
desceit ignis, ajebat David, quasi medita-
tio, charitatis actus accenderet; at medita-
tio, Discursus est. Nullam ergo su-
pernaturalitas speciem cognitionis ex-
cludit. Huc facit labor ille Ripalda pro
Ripalda.

supernaturalitate apprehensionum, judi-
ciorum, & discursuum disp. 49. 55. 60.

157 Objicies contra Apprehensionem primò: quia licet possit dari super-
naturalis Apprehensio, de facto tamen
admittenda non est ergo Gratia illustrationis esse nequit Apprehensio. Conse-
quentia benè infertur ex antecedente,
quod promovet post Patrem Salas in ma-
nuscriptis de Gratia disp. 2. seūt. 17. §. 6. P. Salas.
& Basilius Legionensem de Auxiliis, Bas. Leg.
disp. 3. Eminentissimus de Lugo de Fide Card. Lug.,
disp. 9. seūt. 5. Tùm quia nullum est fun-
damentum ad sic multiplicandos actus
supernaturales. Tùm etiam: quia spe-
cies prævia ad actus supernos intellectus
sunt de facto naturales: ergo & Appre-
hensiones ex speciebus subsecutæ, & ad
superna judicia præviae. Secundò: quia
Gratia est principium actus, in quem
inficit: ergo est perfectior, vel à quæ per-
fecta: At Apprehensio imperfectior esse
solet actu, qui sequitur. Tertiò: quia
Angelis deneganda non est omnimoda
Gratia: neque enim qui perfectioris na-
turæ sunt, debent esse fortunæ pejoris.
At ipsis denegatur Apprehensio: non est
ergo Gratia illustrationis Apprehensio.

158 Respondeo: ad primum, negando
antecedens: ad cuius primam probatio-
nem videnda sunt plura fundamenta
apud Ripaldam citatum. Illud tamen nunc Ripalda.
sufficit: quod à motione apprehensivæ su-
mitur non ratiō justificationis initium.
Quidquid favet Authoritas Conciliorū,
& Patrum: quæ potissimum esse debet in
his materiis fundamentum. Ad alteram
sit disparitas, Patrum Authoritas non
antecedenti, sed consequenti faventum.
Deinde species nō est ex se inclinativa, &
motiva potentia, ut est Apprehensio, quæ
per se inchoat totum negotium operam
subsequentium. Insuper habitus superni, Cur Appre-
quorum sit, intellectum, instruere ad hensiones
operations intellectuales quasi sint supernæ
superadditæ, & novæ potentia, negari sī: & nō
non possunt; at non cogimur admittere species
Supernaturale principium, cui debeatur
effectio Supernaturalium specierum. De-
num naturales species admitti debent,
ut aliqualiter pendeat à Prædicante con-
versio; at incrementum dat Deus per in-
ternas excitationes, & pulsus vitalium Infrā lib.
actuum. Infrā de his. Ad secundum: Par- 13. à rum.
tiale principium esse nō debet à quæ per- 16. & 21.
fe-

fectum ac effectus. Deinde indeliberata
affectionis voluntatis, quam immediatè
moveare potest apprehensio, non videtur
ipsa apprehensione perfectior. Denique
inter principium effectivum, & formale
posset magna inveniri disparitas. Ad ter-
tium: Non negant Angelis Apprehen-
siones circa omnia Theologi. Imò, licet
ipsis negaretur Apprehensio, ex eo essent
fortunæ melioris, quod perfectioribus
semper gratiis prævenirentur à Deo,
quam homo.

159 Objicies contra judicium etiam
primò: Supernaturalia judicia sunt actus
deliberati virtutum: ergo numeranda nō
sunt inter Auxilia Gratiae. Antecedens
patet: reduci enim debent ad actus Fidei,
Prudentiae, similitumque. Consequentia
verò non patet minùs: quia actus deli-
berati virtutum Supernaturalium sunt
ab auxilio gratiae: ergo. Secundò: specula-
tiva judicia, quibus lex proponitur, &
honestas objecti, Pelagius non negavit;
at negavit Auxilia Gratiae, de quibus
modò loquimur: ergo judicia hujusmo-
di, vera Gratia non sunt. Pro majori le-
gendus Augustinus lib. de Gratia Christi:
neq; credendum est usque adeò insaniisse
Pelagius, ut putaret legem, & Doctrinam
illuminare nos posse sine internis
actibus. De Minorib. diximus *Suprà ann.*
num. 68.

Augustin. Tertiò: Assensus Fidei non videtur
Auxilium Gratiae; at movet, & excitat
ad virtutum actus, adeò ut probabilior
sententia ferat, sine Fide præcente non
fieri quicquam Supernaturalis boni:
ergo.

160 Respondeo ad primum: Super-
naturalia judicia vel ex evidentiâ objec-
ti, vel ex indeliberato voluntatis impe-
rio posse cum indeliberatione produci:
unde negatur assumptum argumenti.
Deinde quid officit, quod ex auxilio fint,
ut fint, ad actus subsequentes, auxilia?
unde negabitur consequentia. Ad secun-
dum: Pelagius admittebat hos actus ex
naturali consecutione, solis viribus na-
turæ productos, admotâ sensibus lege
per doctrinam extrinsecus sonantem: At
nos cum Augustino Gratiam dicimus ea
judicia, quæ ministerio Spiritus Sancti,
& viribus Supernaturalibus elevantibus
imbellicitatem Naturæ, formantur in no-
bis. Neque quod speculativa sint, obest.
Tùm quia cognitiones hujusmodi, licet

Sensus Augustin. Aranda de Deo.

quoad efficaciam non sint practicæ, pra- In Primā
etica sunt ex fe quoad sufficientiam, ut par. & in
distinguebam *Suprà*. Tùm etiam quia nō 1.2. Tract.
minori titulo petitur Supernaturalias 3. de Deo
in speculativis cognitionibus, quam in Auxiliat.
Practicis ad actus salutares, ut videre *Suprà lib.*
poteris apud Ripaldam disp. 62. seūt. 1. à num.
Ad tertium, neganda est major ex multi- 317.
plici eruditione, quam afferunt Ripalda Ripalda.
disp. 102. à num. 25. Cardinalis de Lugo Card. Lug.
disp. 12. de Fide seūt. 2. & demum Osea Pet. Osea.
de Fid. disp. 12. quā conficitur, idē apud
Concilia, & Patres præveniri nos Gra-
tiā Dei, quia Fide prævenimur: nume-
ratur ergo intra illustrantis Gratiae cho-
rum assensus Fidei.

161 Objicies contra discursum etiam
primò: Non est ratio, cur de facto de-
beat admitti conclusio Supernaturalis:
ergo neque Gratia discursiva. Secundò:
quia illustrationis auxilium est Imme-
diatum opus Divine Largitatis; atqui
non ita se habet Supernaturalis illatio,
quippè connaturaliter debita Præmissis,
unde nascitur: ergo neque est illustratio-
nis auxilium. Ad primum negetur ante-
cedens, pro quo satis pugnat P. Quirds. P. Quirds.
disp. 6. de Deo contra Ripaldam disp. 55. P. Ripalda.
Ratio, præter adductam in probatione
conclusionis, mihi est connaturalitas, quā
Præmissis Supernis, (quas de facto ne-
mo negat in nobis) debetur ejusdem
generis Conclusio. Ad secundum: quod
auxilium Gratiae debeatur a terri auxilio,
non tollit rationem gratiæ, & indebiti;
nec minuit largitatem Dei sua beneficia:
beneficiis cumulantibus. Etiam inspiratio
necessariò plerumque nascitur ex prævia
illustratione, & ex affectione piâ creden-
di assensus Fidei: quin sequelæ connatu-
ralitas tollat Inspirationi vel Fidei ra-
tionem auxilii.

§. III.

INSPIRATIONIS GRATIA AFFECTVM Altera
indeliberatum inefficacem numerat, Conclusio:
eumque multiplicem.

162 Argumentor sic: Suavis illa de-
lectatio, quam Deus operatur
in nobis sine nobis, & quā Deus inspirat
voluntati salutarem accessum ad ſe est
affectus indeliberatus inefficax; atqui
Gratia Inspirationis est suavis illa dele-
ta.

Ggggg

aa-

In Primita Gratio, quam descripsi: ergo Gratia Inspirationis est affectus indeliberatus inefficax. Minor patet ex se. Et one præcedens de Deo te, & ex innumerâ Patrum eruditione, Auxiliari, quam recitat Pater Ruiz de Montoyâ de Montoya. Providentia disp. 30. sect. 2. & 3. & exim. Ripalda. de Ripalda disp. 103. sect. 1. Major probat primò: quia suavis illa delectatio præcedit ad deliberatum accessum nostræ voluntatis ad Deum: ut satis distinguunt Concilia; & Pates ex illo suo modo loquendie, non esse in potestate nostrâ, nec ex nobis, quod velim: ergo est affectus indeliberatus inefficax. Probo consequentiâ: nam si esset deliberatus, non præcederet deliberationem nostram; & si esset efficax, tolleret libertatem, ut infra premiam. Secundò: quia actus indeliberati simplices, & inefficaces magis apti sunt, ut infundantur à Deo nobis sine nobis: ergo suavis illa inclinatio, & delectatio est affectus indeliberatus simplex inefficax. Consequentia patet: nam Deus etiam in infusione donorum accommodare se solet naturis rerum. Antecedens autem ostenditur: quia affectus indeliberati simplices inefficaces ex nudâ, & simplici propositione objecti ante deliberationem asurgunt in nobis, alioquin expertis despoticum dominium inefficaces, & absolutas volitiones: ergo aptiores ex se sunt illi, ut infundantur à Deo nobis sine nobis.

Confirmat primò:
ex Act.

Secundò: à priori. 163 Confirmatur secundò: reddendo rationem à priori. Affectus indeliberatus simplex inefficax ortus ex illustratione supernâ, est motio Supernaturalis ad consensum salutarem: ergo est Auxilium

Gratiae. Antecedens habet duas partes: quod Supernaturalis sit, & quod moveat. Secunda patet in actibus primò primis, quibus experimur nos trahi & moveri ad consentiendum obiecto, quo primù est affecta voluntas. Prima probatur, quia sicut ex illustratione naturali, naturali consecutione, procedit ante liberam affectionem affectus naturalis; quidam ex illustratione Supernaturali. Supernus affectus, ut ex radice congenitam tamus? Hac mihi Multa Tract. de Actib.

164. Duxi, eum affectum esse varium, & valde multiplicem; quia sunt valde multiplices modi, quibus inopinatè tangitur animus, ut accedat ad Deum. Iam latissima, & gaudiū juxta illud Actum Act. 13. 13. Gavisæ sunt, & glorificabant Verbum Domini, & crediderunt. Iam tristitia, juxta illud 2. Corinth. 7. Quæ secundum 2. Corinth. Deum tristitia est, penitentia in salutem 7. stabiliter operatur Iam suavitatis, & delectationis, juxta illud Psalm. 84. Domini Psalm. 84 dabit benignitatem, ut exponit Augustinus de Corrept. & Grat. cap. 2. Iam timoris, juxta illud Luca 7. Accipit omnes timor, & magnificabam Deum. Denique tam varius est, quam est varius in homine numerus suorum affectuum: ex quorum varietate sic, vel aliter moveat nos Deus, specialiter beneficus; quod modò Genus hoc eligat, modò aliud, quia prævidet hominem modò huic, modò alteri consensurum.

165. Objicies ex Albedâ primò: Affectus indeliberatus & simplex naturaliter ex propositione boni coniequitur: ergo objiciuntur naturalis est: ergo non est Gratia. Secundò: quia imperfectior est affectu delibera- rato: ergo nequit ipsum causare. Tertiò confidemus sibi videtur objicere Godoy in re non absimili tom. 1. in p. disp. 18. §. 2. nn. 36. Auxilio Gratiae non potest repugnare coëxistentia cum nostro merito; at affectui indeliberato repugnat hujusmodi coëxistentia: ergo & concep- tus auxiliantis Gratiae. Major patet: quia auxilio movente fit meritum. Probatur minor: quia nequit haberi meritum sine advertentiâ tollente indeliberationem; sed cum advertentiâ tollente indelibera- tionem circa unum objectum nequit cōponi circa ipsum indeliberatio: ergo.

166 Respondeo: Ad primum: Affectus, Fit ipsi quod loquimur, naturalis erit si per se satis resul-

resultet ex apprehensione, vel cogitatione naturali: si vero præcedat supernaturalis propositio boni, Supernaturalis habebitur. Ad secundum in simili diximus num. 158. Ad tertium, negetur minor.

Supradicte. 158. Latè in Tract. de Actib. Ejusque probationi duplicitate satisficer. Primò juxta sententiam defendantem actus intrinsecè liberos, quā & ipse defendo: & juxta quam actus semel indeliberatus, nunquam poterit deliberatè procedere, quia non habet ab intrinseco, quod sit electio unius motivi praeter iterum, nec victoria trahentis in oppositum: quare supervenientis advertentia impedit indeliberationem subsequentem; antecedentem tam procul abest ut tollat, ut potius admittat inter constitutiva libertatis. Secundò juxta sententiam defendantem actus extrinsecè liberos, quam ego alias nego; & juxta quam indeliberatus affectus boni propositi, nequit etiam à supervenienti advertentiâ tolli, quia est necessaria appendix propositionis boni secundum se; cujus si rationem ulteriorum quæras, eam accipe: quia sicut ex naturâ rei non prius judicat intellectus, quam apprehendat, (simplicia enim sunt priora compositi;) ita nec prius comparat objecta eligibilia, (quod videtur ad advertentiam requiri,) quam bonitatem, aut malitiam utriuslibet secundum se simpliciter attingat; unde sequitur in voluntate necessarius motus vel amoris stricti vel odii, per quem constituta in actu primo voluntas procedit ad liberam electionem: sicut intellectus, ex apprehensionibus, ad judicium. Idque testatur illa experientia, quam etiam dum deliberatè ferimur in aliquod objectum, sentimus inclinationem ad oppositum: & ex quam plerumque nascuntur in timoratis scrupuli de imbecillitate resistentiae, vel alii similes: Ut videat Godoy tam abesse ab eo, quod repugnet indeliberatus affectus cum electione, ut aliud ex naturâ rei non contingat. Et quidem adhuc in Deo, circa idem objectum, admittitur à plerisque Theologis affectus necessarius, & liber.

§. IV.

In Primita par. & in 1.2. Tract. Afficiens GRATIA ESSE TOTEST. 3. de Deo Auxil. at. Conclusio

167 D Vas partes habet Assertio: altera bitem, Gratiam Inspirationis partita. Ostenditur prima pars contra trinsecè efficacem. Ostendo primam, & M. Albedam impugno primò: Eadem inseparabilitatem ab opere habet ex intrinsecè suâ efficaciam. Affectus hujusmodi, quam habet ex suâ connexione Prædeterminatio Physica: ergo habet eadem inconvenientia: Sed ob hac à te rejicitur Physica Prædeterminatio: ergo rejici debet Affectus indeliberatus hujusmodi. Quæ sublumpsi sunt verissima; & antecedens patet: nam ut est impossibilis coëxistentia Prædeterminationis cum omissione; impossibilis est cum eadem omissione coëxistentia affectus quoad intrinsecum efficacis. At, cum est impossibilis coëxistentia unius cum alterio, necessaria est inseparabilitas à contradictione. Probo igitur consequentiâ: quia singula inconvenientia, prius, overatio libertatis; alterum, defectus, impossibilitatis in non operante; tertium, indistinctio gravis tentationis à libi, & id genus alia, quæ Physicè Prædeterminationibus objicit Albeda, & Nos, fortè pugnacius, opposuimus ib. 3. sequuntur ex physicâ Prædeterminatione titulo connexionis inevitabilis: sed hic affectus titulo efficacie habet vim connexionis eandem; & titulo indeliberationis inevitabilitatem, seu exemptionem à damnatio nostro, (quod idem est:) ergo, &c. Vitalitas autem pro disparitate quid refert, si vitalitas non emolit vim illam ineluctabilem inevitabilis connexionis?

168. Ostendo secundò, agglomerando specialia absurdâ, ex novitate Albeda, aliâs se profitentis oportem omnium negotiaturum. Primum sit: Nam Gratia auxilians componi non posset cum indifferenti judicio; quia eò ipso indeliberationem amitteret affectus hic efficax: quod quis catholicè possit afferere, cum plerumque, urgente tentatione, Deus præstet auxilia, dans escam animæ in tempore

In Prinā pore opportunor Secundum: quia in stāpar. & in tu viae haberetur actus charitatis erga 1.2. Tract. Deum necessariō, qui Beatis unicē cōce-3. de Deo ditur à Theologis, ut appendix felicitatis Auxiliāt. aeternae. Tertium: quia affectio pia, quā Fides imperatur, esset etiam indelibera-

ta: atque adeō sine advertentiā rationis, quam anteverit indeliberalio, ex intrinsecā efficaciā volitionis habet etiū Fides: unde nec meritorē crederemus. Quartum: quia ad peccandum p̄tare deberet indeliberalio affectus, quo fieret Author peccati Deus. Sequela suadetur à pari: si enim determinatio ad bonum haberi nequit sine efficaci affectu indeliberalio; cur haberi possit determinatio ad malum? Et si hæc non eget illo genere affectus; cur non sufficiat ad iliam simplex affectus cum illustratione p̄cedens? Videantur Ripalda. Ripalda disp. 103. seūl. 3. & Magnus Suarez. Suarez lib. 5. cap. 7. pulcrè plurima ponderans à num. 9.

Tertiō: 169. Ostendo tertio: Affectus efficax indeliberalio hujusmodi nec esse potest idem cum deliberato efficaci, ad quem datur, nec esse potest ab illo distinctus: ergo nullus est. Consequentia vult; & ut Discursus impugnem duos illos modos, quibus se M. Albel- defendit Albeda num 60. Probatur antecedens quoad priam partem: quia Gratia auxilians est principium operis: ergo ab ipso distinguitur. Dicis: esse principium operis, quā liberū, id est libertatis actualis cōsistentis in modo superad- dito. Responso, nec videtur digna Philosopho, nec Theologo. Non Philosopho: quia præterquam quod libertas actus non consistit in modo, debet oriiri ab habente dominium actus, nempē à voluntate indifferenti. Non Theologo: quia Sancti Patres, & Concilia non utcumque requirunt auxilia Gratia ad modum actus, sed ad substantiam ipsius actus: Nam ea requirunt ad Actus credendi, sperandi, & diligendi. Probatur antecedens quoad secundam partem: Affectus indeliberalio efficax vel perit adveniente advertentiā ad deliberatum necessaria, vel non perit? Si primum: quam habet cum illo connexionem ex efficaciā, quam apponis, intrinsecā? Quā ratione determinat voluntatem, si non existit? Quidam habet causalitatem in actu salutarem, si cum ejus productione componi non potest? Si secundum: pre-

terquam quod opinionem tuam deseris, fieret circa idē objectum ferri: liberū voluntatem, quando ferri necessarium est.

170 Confirmatur utraque pars antecedentis: Pone Angelum, vel hominem amantem Deum eo ipso instanti, quod prævenitur Auxiliis Gratia. Iam sic: vel idem affectus esset deliberatus, & indeliberalio in eodem instanti, quod implicat; vel in eodem instanti esset affectus indeliberalio cum advertentiā plenā, quod etiam implicat; vel non esset in illo instanti Gratia inspirationis præmovens ad actum dilectionis, quod vobis summè displicet: ergo nullo modo sustineri non potest hæc Thomistica no-

ritas.

171 Iam secundam Assertionis par- Altera tem ostendo brevissimè, remissis apud pars offi- Ripalda citatum seūl. 4. multis autho- Ripalda. ritatibus Scripturæ, Conciliorum, & Patrum, donantium Gratia Auxiliantis nomine ipsos actus liberos nostros, quibus ulteriū movemur ad bonum. Atquo sic: sunt actus liberi, & efficaces supernaturales, quibus suāpte naturā conuenit esse Dei donum internum, & moveare ad ulteriores actus salutares: ergo sunt quibus conveniat Gratia Auxiliantis, & nomen, & ratio: ergo afficiens Gratia potest esse deliberatus affectus ex intrinsecis efficacib. Consequentiae sunt bona. Secunda ex ipsis terminis: prima ex ipsa definitione Gratia Auxiliantis.

172 Probatur antecedens: sunt actus liberi supernaturales, quibus convenit ratio vel intentionis efficacis, vel efficacis imperii respectu subsecuentium; ut patet in affectione pia Fidem imperante; in actibus Chariatis, aliarum virtutum infusarum actiones inducētibus vel per modum imperii, vel intentivā volitionis; sed hujusmodi actibus suāpte naturā conuenit esse Dei donum, & moveare ad actus salutares. Minor quoad secundam partem non potest esse dubia: quia affectus efficax ex eo dicitur, quod vim habeat alios inducendi. De prima non potest etiam dubitare Theologus: Tum quia nihil est in nobis salutare, quod Dei non sit, specialiter conferentis (juxta phrasin Augustini contra Pelagium) Post Augustin. sibi sit, voluntatem, & actionem. Tum etiam quia omnia supernaturalia ex suo conceptu sunt opus Dei, specialiter

ter operantis. Tum demum: quia ipsa merita nostra sunt Dei dona ex Philip. 2. ex Ephes. item 2. ex Augustin. epist. 106. & lib. 2. ad Simplicianum. ex Bernardo de lib. Arb. Mihi super sunt verba Concilii Tridentini seūl. 6. cap. 16. hominum voluit esse merita, que sunt ipsius dona.

173 Dices primò: Auxilia Gratia sunt ita propria Dei, ut fiant in nobis sine nobis liberū concurrentibus, ut dicemus num. 102. & constat apertissimè ex Patribus, & Conciliis attestantibus beneficium, quo vocamur, & excitamur, non esse in potestate nostrā; alioquin tribuere sibi quis posset, quod vocatus sit; & ipsum moveri ad actus salutares; quod repugnat Augustino lib. 83. quest. in 68. Sed actus deliberatus efficax non sit in nobis sine nobis liberū concurrentibus: ergo. Respondeo distinguendo majorem: Auxilia Gratia purè excitantis, & prævenientis, concedo: Auxilia gratia excitantis simul, & adjuvantis, nego maiorem: Patres autem & Concilia loquuntur de Gratia primò, & purè excitante, quod advertit eximiè noster Doctor lib. 3. de Gratia cap. 5. ut satis insinuat exemplum Vocationis, quo sic loquentes Sancti Patres ntuntur. Non autem opponit Patribus, quod ex illa gratia nascentes actus præveniant alios, ad quos, Deo donante, se moveat voluntas: illa enim libera motio, Dei est donum.

174 Dices secundò: Affectus deliberatus, & meritorius est fructus Gratia: non ergo numerari debet inter auxilia Gratia. Confirmatur: Affectus deliberatus non datur, ut moveat, sed ut effectus prævenientis motus, in quo voluntas sit: at Auxiliū respectivè tendit ad aliud. Respondeo: sicut inspirationi non obstat, quod sit fructus illustrantis Gratia, quominus Gratia sit; ita nec nocet esse fructum alterius Gratia, & semen alterius: quod in naturalibus usuvenit. Ad confirmationem, negetur major, si loquatur in universum de affectibus singulis; sunt enim non pauci, quorum natura sit respectiva, & connexa cum altero.

175 Dices tertio: Affectus deliberatus efficax tollit libertatem actui subsequenti; ut communiter dicitur de actu efficaciter imperante; & ostenditur: quia efficacia est connexio antecedentis ad In Primā alium: ergo prædeterminat voluntatem par. & in ad illum: ergo non manet illa libera ad 1.2. Tract. actum subsequentem. Atqui auxilia Gra- 3. de Deo Auxiliāt. movet: ergo Affectus deliberatus efficax non est auxilium Gratia. Tangit objec- & difficultatem, Recentium operā sa- tis ceiebrem de libertate actus imperati. Neutra sententia, sive negantium, sive affirmantium immediatam libertatem, negat imperato sufficientem libertatem ad meritum: qui titulus sufficit ad præcedentis Gratia necessitatem.

176 Respondeatur ergo cum com- munī sententiā: distinguendo: immediata tollit, omitto: mediata, nego. Et deinde distinguo minorē: auxilia Gra- tia communia, & purè excitantia, con- cedo: alia; subdividuo; mediata, & merito sufficientē: concedo; immediatā, omitto. Respondeo secundò cum Suarez, Suarez.

177 Triā ex his colligit opportunè Ripalda seūl. 5. Primum: admitti debe- re etiam in Scholā Societatis aliquod auxiliorum genus ab intrinsecō efficacium; sine præjudicio tamen controversiæ nostræ contra Thomistas; nam neque hujusmodi auxilia Nos admittimus necessaria ad actus salutares, nec ab arbitrio nostro independentia: secūl. illi. Alterum: per hujusmodi auxilia explicari posse textus aliquos Augustini, nobis objici solitos à Thomistis, quales sunt illi, de Gratia, & libero Arbitrio cap. 16. ille facit, ut faciamus præbendo vi- res efficacissimas voluntati: & de bono Perseveranti & cap. 4. Donum Dei datum est

1.2. Tract. de Attib. Human.

Ripalda.

Augustini.

In Primā est obediens audire; illis autem, qui sic par. & in non audiunt, non est datum. Et de Corrept. 1.2. Tract. & Grat. cap. 11. acceperat (Adamus scilicet de Deo licet) pessum, si vellet; sed non habuit velle, Auxiliū. Tertium: non omnes deliberatos affectus esse dicendos auxilia Gratiae; sed eos, qui movent voluntatem ad alios: Quia Auxilia relativè dicuntur. Omnes quidem, Gratia Dei sunt, sed non omnes, auxilia Gratiae.

S E C T I O III.

AN INSPIRATIO SIT BENEFICIVM
moraliter etiam ab illustratione
distingutum?

Dificultas Opiniones 178 **E**s p̄ficiē distingui, non dubito; cū illa sit effectus; hæc, causa; illa, voluntatis actus; hæc, intellectus. **Triplex** est opinandi modus. **Primus** negat; & est communis. **Alter** affirmat, & est Granadi. **Tertius** inter utrumque mediat, & videtur esse Gonzalez de Albeda. Alter medius videtur etiam esse cursus Ripalda, pro singulis Authores referentis, & notantis disp. 103. sect. 6. Quid sentiam ipse, per sequentes assertiones aperio.

§. I.

M E N S A V T H O R I S.

Conclusio prima 179 **S**it prima Conclusio: Voluntas illustratione supernaturali prævenita necessariò afficitur in objectum, simplici complacentiā, vel displicantia juxta qualitatem illustrationis. Ratio m̄hi est ex num. 166: quia sicut intellectus natura rei non judicat, nisi praeviis apprehensionibus; ita nec voluntas procedit ad electionem, nisi prævio simplici affectu; sed prævius iste simplex affectus non potest esse liber ex natura rei; alioqui foret electio: ergo necessariò ex illustratione precedente subsequitur. Illustratur hæc ratio experiētiā duplice. **Pri-**ma est: quia sentimus ante deliberationem, & electionem, aliquando remissam, aliquando vehementer inclinationem ad amplexum objecti, nobis quidem, non liberam; plerumque enim ad malum est, quod aversamur; sed ista inclinatio nō solum est objecti notitia; eam enim

habebat perfectissimam Anima Christi Domini, ejusque Magnæ Matris, sine tali inclinatione, ex defectu appendix affectus: ergo est notitia simul, & simplex affectus: ergo simplex affectus, &c. Secunda est: quia sentimus plerumque post ipsam deliberationem aliò quasi discepti animum in oppositum; sed iste conatus provenire nequit nisi ex simplici affectu, ex ipsa rei cognitione, necessariò subsecuto: ergo.

180 Confirmatur secundò à pari. Ex Et Illustra cognitione objecti turpis necessariò volūtas afficitur in objectum simplici affectu: ergo & ex cognitione objecti honesti. Ratio paritatis est: quia non minoris est efficaciam notitia boni ad persuasione boni, quam notitia mali ad ipsius persuasionem. Antecedens autem patet ex illo Pauli Rom. 7. Si autem quod nolo, illud facio; jam non ego operor illud; sed quod habitat in me peccatum: quæ verba de motibus indeliberatis animi, exemptis à jure libertatis, explicuere post Tridentinum innumeris, quos videre potes apud Ripaldam nu. 57.

Rom. 7.

Ripalda.
Secundò:

181 Confirmatur tertio & à priori. A determinata cogitatione boni, leonis ab illa objecti oppositi cognitione, necessariò subsequitur simplex affectus: Hec est omnium, & patet in motibus primis ex defectu advertentiæ plenæ: ergo necessariò subsequitur ex cogitatione boni, quantumvis accedit advertentiæ plenitudo. Probatur consequentiam: quia per accessum advertentiæ non datu in voluntate potest ad extēnum oppositum simplici affectui: quod ostenditur: nam per accessum advertentiæ additur voluntati potestis displicendi simpliciter, & abolutè volendi; sed nec displicantia simplex, nec absoluta, & efficax in oppositum volitio opponitur simplici affectui erga objectum, quod deliberare rejicimus, ut confici num. 179. ergo. Secundò: quia simplex affectus ex natura rei juvat voluntatem ad unam partem electionis; nec alteri efficaciter obstat; sed per accessum advertentiæ solum ponitur in potestate voluntatis electio, & inde quicquid efficaciter obesse potest ut libet electionis extremo: ergo simplex affectus non manet in potestate voluntatis per accessum advertentiæ: quod pro 1.2. Tract. de Actib. Sic

Conclusio secunda Specialis ex hac ratione.

182 Sit secunda Conclusio: Voluntas illustratione supernaturali prævenita, ex natura rei non afficitur necessariò simplici complacentiā, vel displicantia supernaturali. Probatur sic: Voluntas naturali illustratione prævenita necessariò erumpit in affectum simplicem naturalem: ergo etiam prævenita supernaturali illustratione, præscismus inspectis naturis rerum. Probatur consequentiam primò: quod voluntas præveniatur supernaturali illustratione, solum est applicari supernaturaliter objectum voluntati, ex le determinata ad affectionem simplicem boni propositi; sed quod applicatio supernaturalis sit, non facit, quominus voluntas ex natura rei naturaliter operetur: ut patet in igne: qui semel etiam supernaturaliter applicatus passo, naturaliter exinde comburit. Secundò: illustratio superhætitatis non minuit conatum, & vires animalia naturaliter operatur per proportionatos affectus: ergo quantūvis præcedat supernaturalis illustratio, debetur ipsi voluntati concursus ad illos: ergo ex natura rei eos efficit. Nunc sic: ergo voluntas etiam prævenita supernaturali illustratione ex natura rei non elicit simplicem supernum affectum. Probatur istam consequentiam: quia voluntas necessariò operans, operatur quantum potest: ergo si naturaliter operatur, se totam infundit in operationem naturali: ergo ex natura rei non sequitur ex illustratione supernaturali supernaturalis affectio. Hinc

183 Confirmatur à pari: Potest intellectus præveniri duplice præmissâ, quarum altera sit supernaturalis, quin eo ipso conclusio debeat supernaturalis inferri: ergo potest etiam supernaturaliter præveniri voluntas, quin eo ipso debeat amare supernaturaliter. Ratio paritatis est similitudo dependentia à præcedentibus affectibus in intellectu discurrente, & in voluntate astante. Antecedens autem patet in casu, quo præmissa altera falsa sit; si enim illatio supernaturalis foret, dari deberet actus supernaturalis, & falsus: qui sunt apud Theologos contradicentes termini. Confirmatur aliter, & a priori: Nequit voluntas necessariò affici, quin supponatur in ipsa potesta's completa; sed illustratio supernaturalis non eo ipso supponit in vo-

luntate potestatem completam ad super- In Primā num affectum; benè tamen ad naturam. par. & in Secunda pars patet: quia supponit voluntatem se sufficientem ad simplicem 3. de Deo complacentiam naturalē boni semel Auxiliā. obiecti. Prima non patet minus: alioqui qui potestatem haberet credendi, eo ipso haberet potestatem ad amandum super omnia Deum.

184 Sit tertia Conclusio: attento fine, quo Deus infundit illustrationem Supernā, connaturaliter sequitur supernaturalis simplex affectus. Probatur sic: finis, quem habet Deus, infundendi illustrationem, est electio meritaria: ergo infunditur illustratio, ut voluntatem illuminet, & moveat ad ipsam electionem; sed illustratio moveare non potest voluntatem connaturaliter ad electionem meritoriam, nisi per complacentiam supernaturalis: ergo ex fine, quem habet Deus infundendi illustrationem, necessariò sequitur supernaturalis affectio. Probatur minor: quia electio supernaturalis connaturaliter exigit moveri, & præveniri supernā complacentiam, sicut naturali, naturalis electio: ergo non potest illustratio moveare connaturaliter voluntatem ad hujusmodi electionem, nisi per complacentiam supernaturalis. Ex quo patet infusionem illustrationis connaturaliter inseparabilem esse ab elevatione voluntatis, ut supernaturaliter afficiatur, attento fine, quo Deus ipsam infundit. Hinc

185 Sit quarta Conclusio: attentis Resolutio. naturis rerum, distinctum beneficium est inspiratio ab illustratione, moraliter etiam loquendo, juxta Ripaldam nu. 61. Ripalda. attento tamen fine, quo Deus illustrationem infundit, non est speciale beneficium, juxta Cardinal. Sforziam cap. 4. Sforzia. num. 75. Præter dicta, me movent ad id Concilia Milevitani, & Tridentini; Milevit. illud, insinuans loc. cit. disp. hæc ipsa nu. Trident. 92. distinctionem beneficiorum: hoc, insinuans indistinctionem beneficiorum. 6. cap. 5. Vtrumque bene: Primum: quia ex natura rei ex illustratione non sequitur necessariò supernaturalis affectio: ergo requiritur novis favo: ergo illustratione, & inspiratio sunt distincti favores elevationis, & distincta moraliter beneficia. Secundum: quia attento fine infusionis, ex natura finis connaturaliter se- qui

In Prima qui debet ad elevationem intellectus, ut per illustrationem intelligat, elevatio voluntatis, ut per affectionem simplicem diligat: ergo attempo hoc fine non sunt distincti favores illuminatio, & inspiratio.

Ripalda. 186 Per quæ conciliari possunt, vel impugnari modi, quos retuli num. 178. ex Ripaldâ: in quo illud specialiter displicet: quod distinctionem beneficij inter illustrationem, & inspirationem ex eo probet; quod plerumque Deus ultra exigentiam illustrationis, vividorem, & intensiorem complacentiam, vel displicantiam excitet. Videtur enim mihi id esse præter questionem, & negatum à nemine. Quæstio est: an inspiratio necessariò subsequatur ad illustrationem, ex eoque definit esse distinctum moraliter beneficiū: recurrere verò ad specialem illustrationem, & inspirationi, alioquin necessariò aliquam inducenti, non debitam ex speciali titulo, abs re est.

§. II.

OBJECTIONES IN OPPOSITVM.

Côtra pri- 187 Objecies contra primam Conclu- fionem. Primò: simplices affe- ctes, & inefficaces complacentia possunt esse peccata: ergo & actus liberi: neque enim sine libertate dari unquam potest peccati ratio. Antecedens patet in dele- tationibus morosis de re venerâ: in affectu simplici Deitatis, quo prævaricatus est dæmon: aliisque similibus. Secundò: Motus primò primi, accedente advertentiâ, deliberati fiunt: ergo stante advertentiâ nequeunt esse necessarii: ergo ex cognitione boni, vel mali indiffe- renter illuminante non sequitur necessariò simplex affectus. Tertiò: Non est ra- tio major, cur ex cognitione boni sequatur complacentia, quam displicantia ex cognitione mali: sed cognitio sufficiens ad libertatis constitutivum dicit cognitionem utriusque: ergo non est major ra- tio, cur ex ipsâ sequatur boni complacen- tia, quam displicantia mali. Sed utraque sequi non videtur ex naturâ rei: ergo neutra.

Fit satis. 188 Respondeo: Ad primum: distin- guendo duplex genus affectuum simpli- sum, & inefficacium. Alii sunt, qui ten-

dunt in rationem boni, vel mali præci- sim ab alterâ quavis circumstantiâ actu- litatis, & existentie: alii sunt, qui ten- dunt etiam in rationem boni, vel ma- li, non ita præcism, ut non sint affe- ciones erga existentiam ipsius boni, vel ma- li per modum inefficacis cuiusdam desiderii. Hi possunt esse liberi, & pecca- minosi immediate, & in se: illi, nequeunt esse immediate, & in se liberi; atque adeò nec peccaminosi, nisi in positivo consensu voluntatis, eas cogitationes, unde tales affectus oriuntur, approbatis; vel in consensu interpretativo ipsius vo- luntatis non distrahit, nec amoven- tis intellectum ab origine talium dele- gationum. Vnde patet ad formam argu- menti primi. Ad secundum: Inter mo- tus, qui vulgo dicuntur primò primi, po- test esse magna divesitas. Aliquando per has voces significatur tenuis illa compla- centia, vel displicantia, quæ necessariò ex mò primi oritur ex imperfectione, quæ solet intel- lectus intrui ad deliberandum: & istæ nunquam possunt non esse necessaria, summumque possunt denominari liberæ in alio, ut nuper ajebam. Vide num. 166.

præsentis disp. & isti propriè non dicun- tur Motus primò primi. Aliquando sig- nificantur complacentia, vel displicantia per modum desiderii: deinceps jam etiam diximus: & nec istæ sunt propriè motus primò primi. Aliquando significatur affectus secundum se absolutus, & efficax, v cognitionis intense, & passionum extor- tus. Et hic, qui propriè dicitur motus primò primus, accedente deliberatione vel sit liber, vel evanescit, & aliis sit, juxta diversitatem sentiendi in punto liber- tatis. Ad tertium: concessio syllogismo, neganda sunt, quæ liberè subsumuntur.

189 Objecies contra secundam Conclu- sionem etiam primò: Complexo ex cunctâ Cō- clusionem. Secundò: voluntate, & notitiâ supernâ connatura- lis est affectus supernus: ergo ex naturâ rei sequitur ex illo complexo. Secundò: Voluntas illustratione supernaturali pre- venta, habet vires intentionales, & phy- sicas ad volendum supernaturaliter: er- go manet ad sic volendum elevata per ip- sammet illustrationem. Antecedens, si concedatur, actibus intellectus, concur- sus effectivus in actus voluntatis, (ut & latè in Nos admittimus) non potest esse du- bium. Tertiò: repugnat potentia intelle- giva,

et potentiam ex se proportionatam, & In Prima proximè activam, ut verò illustratio sui, pars ex in pernaturalis ponitur in potentia secunda. Tract. 3. de Deo auxiliat. dū se improportionata ad supernatu- rales affectus: quantumvis ergo per illue strationem supernaturalem ponatur in voluntate, quod in ordine ad naturales affectus ponit in ipsâ illustratione natura- lis; illa Potentia impropositio nondum yicitur; atque adeò ut voluntas abso- lutè possit supernaturaliter agere, eget ulteriori principio.

192. Quod multipliciter illustrari posset: nam pone speciem supernatura- lem in potentia intellettivâ, linea cō- principio: habebit quidem ad operan- dum supernaturaliter quicquid illi pra- stat ad naturaliter operandum species naturalis: nondum tamen est sufficienter instruta, quia licet illi sit quicquid re- quiritur ex parte objecti, deficit ipsi quod necessarium est ex parte potentiae. Pone rursus habitum infusum cum natu- rali illustratione; habebit quidem volun- tas ex parte principii physici, quidquid requiritur ad supernaturaliter amandus erit enim, ut de suo est ad naturales affe- ctes; ex defectu tamen supernaturalis illustrationis non est absolute potens, nec magis, ac est voluntas cuia materiæ percepione ad naturales affectus suos.

193. Ad tertium, permisso, quod assu- mitur, solum fit Potentiam elevabilem, ut supernaturaliter intelligat, elevabilem esse, ut supernaturaliter diligat: non ta- men fit, quod esse elevatam ad unum, eo ipso sit, esse elevatam ad aliud. De Assumpti Veritate dicetur in 1. 2. Ad quartum, nego assumptum. Ad cuius pri- matum probationem dici cum Dotti finis 1. 2. Tract. de Affib. potest, primò, eam affectionem non oiri per se ex illustratione Supernâ, cum ei sufficeret abunde præcessio notitiae natu- ralis. Secundò dubitant plures Theolo- gi, & aliqui contra Ripaldani (quibus Latè in affentior ipse,) negant, cōexionem cuia 1. 2. Tract. aliquo supernaturali, eximere entia de 3. de Su- conceptu Naturalitatis. Ad secundam per- pertinens, nego antecedens, fieri enim optimè po- tentis, (& ingeniosè probat Pater Quiros Tract. 1. de Deo disp. 5.) quod effectus prærequirat aliquid supernaturale, & adæquatè præcontinetur intra vires na- turalis agentis: quia potest evenire, ut illud prærequisitum non sit de integrata te

Illustratio 191 Quod ulterius explicari sic pos- solutionis set, augendo vires, & probabilitatem & Conclu doctriæ nostræ. Nam sicut illustratio supernaturalis concurrit ad supernatu- rales affectus: ita ad affectus naturales, & late in 1. 2. Tract. de Su- 12. Ænum. 8. & 9. Illustratio naturalis; nec fortiorum concursum præstat in suo genere supernatu- ralis illustratio, quam naturalis in suo: unde penes hoc, & ex hac parte pares sunt; at ex aliâ sunt longè dispersi: nam illustratio naturalis non utcumque supponit potentiam voluntatis ad affectum

Aranda de Deo.

In Primā te virium effectivarum : quo solo titulo par. & in definit esse supernaturalis effectus. Quid-
1.2. Tract. quod alius negaret dependentiam esse
3. de Deo Auxiliari. Supernā: quod tamen, ego probare non possum. Ad quintū : Supernaturalis illustratio inclinat quidem in affectum Supernum, quantum in se est, sed non necessitatē ob sapientiam dicta. Alia possent objici, sed ex penetratione probationum, p̄occupata sunt satis.

Corollariū primum: Ripalda. Ex quibus disces ex transcurſu rēſolvete quæſtiones illas, quas disp. 48. ventilat ingeniosè Pater Ripalda : nempe : an actus supernaturalis mouere possit ad actum naturalem, & an Deus cognitione supernaturali propositus possit diligere naturam? Ex p̄jectis quippe principiis, fit affirmativa pars, non ſolū de motione per accidens, quam Ripalda defendit, ſed etiam de motione per ſe, quam negat. Et ratio eft à priori : quia actus supernaturalis, cū excellentior sit actu naturali circa idem objectum, non ſolū continent perfectionem, quam habet actus naturalis, excitatiā amoris erga tale objectum,

ſed etiam ſuperat: ergo per ſe potest excitat̄ omnes affectus, quos excitat naturalis.

195 Illud placet in calce diſputatio- *Alterum Corollariū*
nis advertere pro complemento Doctri- na traditæ: etiam in Apperitu ſenſitivo locum habere duplē Gratiā, ne-
gativam, & poſitivam. Negativa, dum co-
centur à Deo moitus, Voluntati bona-
contrarii, conſiſtitque in impedienda ex-
citatiōne phantasmatum. Et hæc ordina-
ri per ſe potest ad honestatē actus vo-
luntatis; non tamen excedit lineam *Gratia extrinſeca*. Poſitiva, conſiſtens in
excitatiōne phantasmatis móventis ap-
petitum ad idem bonum, ad quod poſt-
modūm ſupernaturaliter voluntas affi-
citur; & hæc nequit per ſe ordinari ad
bonum ut honestum: quia honestas ut
talis eft extra ſphēram appetitūs; potest
tamen eſſe ſpecialis favor Dei; non ta-
men actualis Gratia in ſenu Patrum:
unde Doctrinæ traditæ obſeſſe non potest
hæc notatio, quam ex Eximio Doctore Suarez.
lib. 3. de Gratia cap. 7. nn. 9. & Eminen-
tissimo noſtro Sfortia cap. 4. nn. 75. Sfortia,
ſummo.

DISPUTATIO LII.

DE EXCELLENTIA GRATIÆ CONTRA Pelagium afferata.

*Disputa-
tionis ſco-
pus, &
Gravitas.*

NVM ſupponit titulus; inquirit aliud. Supponit aſſer-
tam catholicè à Patribus contra Pelagium Divinam
Gratiā. Inquirit excellentiam: an nempe Gratia
Catholica, cuius neceſſitatem defiſiuit Ecclesia
contra Pelagium, & erroris Pelagiā reliquias Maſ-
ſilienses, adeò ſit Excellens in ratione entis, ut ſupernaturalis entitati-
ve ſit, an ſolummodo naturalis in entitate, & ſupernaturalis in modo: Videli-
cet, ſolum extrinſeſe ex divinā ordinatione ad Supernum finem: Quam
controversiam celeberrimam, & inter Theologicas penē principem ex
appendicibus magni momenti conſequentiis, effecere Vazquez, & Suarez
diverſis animis in utramque partem operoſiſſime diſputantes; idque non
ſemel. Ex hoc quidem capite totum nascitur inter Doctores de Divinā
Gratiā neceſſitate diſſidium ad operandum honestē: imo, ſi Vazquium
audias, ad justificationis exordium. Sed ſine aliquali Supernaturalitatis no-
tiā tunc non poſſimus aggredi controverſiam.

SEC-

*Suarez.
Vazquez.*

SECTIO I.

STATVS CONTROVERSIÆ, ET IUDI- CIA THEOLOGORUM.

197 *Excellentia*, quam in-
quirimus, cū Supernaturalitas ſit, ut monui: ex ſpeciali Tractatu, (quem ad Tomum ſequentem in 1. 2. reſerve,) de Voce, deque Re ipsā, ſuppo-
nenda ſunt duo. *Primum*: Vox hæc Su-
pernaturalis tardū ſumitur à Conciliis; mihi tamen eft infrequens apud Patres; apud Scholasticos frequentiſſima. Non ideò tamē ſignificatum vocis eft novum; ſub novā enim voce latet antiquiſſima Entium Excellentia: quam eā phraſi Pa-
tres explicant, ut Theologi coacti ſint fingere novam vocem, adunaturi, & ex-
pressuri ſub unā, quod multis Patres ex-
pliſtant, & commendant. Haberque jani novae commendationis, iſta vox, quod approbata, & definita eft ab Ecclesiā cōtra Bajum in Bullā Gregorii XIII. contra propositiones ejusdem.

Greg. XIII.

198 Vox quideſem connotativa, rela-
tiva, & respectiva eft; non ideò tamē reſignificata debet hujusmodi reputari: primò: quia id eſſet hæcere cum vulgo etimologiis Nominum, quin promove-
ret notitia Rerum: quæ ſapientis eft. Secundò: quia impositio nominum fit à notioribus, & communib⁹ apprehenſionibus, per quas plerumque vulgus non excedimus, explicando per extrinſeſe magis nota ignotas rerum eſſentias, & proprietates. Tertiò: quia ut habet San-
tus Thomas 1. p. queſt. 13. art. 2. ad 2. aliud eft plerumque, à quo venit imposi-
tio nominis ad ſignificantum; & aliud ad quoad ſignificantum imponit. Sic nomen *lapis* imponit respecti-
ve eō quod lædat pedem; non tamen ad id ſignificantum imponit. Vnde metiri non debemus eſſentias verum ex nomine; quia plerumque non illud habent à con-
ceptu primario.

*Superna-
turalitas
Absoluta
Supponen-
ta.*

199 Alterum, quod exinde ſupponi-
mus, eft, à Theologo negari non poſſe, ſalvā reverentia Summorum Pontificum, præſertim Pii V. Gregorii XIII. Inno-
centii X. Alexandri VII. & VIII. Seriem,
& Clafsem Entium, ex intrinſeſa, abſolu-
ta, & propria Perfectione, & Excellentia, Supernaturalium: per quæ Deus, ci-

tra ollum debiti genus, faveat, & ſubveniat. Prima-
nit Infirmitati Naturæ, iſtamque ſupra patr. Smith
ejus jura, & exigentiam, elevat in ordi-
nem illum, ex calamo Sanctorum Pa-
trum, planè Deiformem: & quæ veriuit
abſolutè ſub hac voce: *Ex supernatura-
te*: Quidquid fit, an hæc poſitiva, & ab-
ſoluta excellentia, in qua fundatur relpe-
ditiva exellētus ad Naturam; ſic concep-
tus, à Theologis aſſignatus hucque ſe-
gitimè, ut obgarriunt aliqui; an hæc voce
designari poſſit, ut alii dubitapo: ut ſe-
cundariò facilis explicetur. Reſolue-
tur ſpatiosè in citato trahit. Officiale
tates iſte: quæ plerumque ſub hæc ſe-
cidenti, ſalvare nihil omnibus debent ſub-
ſtantiam rei: quam jure ſupponimus ad
præſentem controverſiam. 200 In quā convehinet omnes penes
aliqua. Primo: quod denaturi in nobis
multæ cogitationes honestas, & pia affi-
ctiones enītatiæ naturales *congrua*, id
eſt, cum effatiu nos excitantes ad opē
randū juxta rationem. Secundò: quod hujusmodi cogitationes, & affectiones,
licet in ſe naturales ſint, dici ramet
poſſint aliqualiter Gratia, quia veniunt
Deo liberaliter donante, cū poſſerit aſſer-
tione, ut vix aut nulla nobis occurreret
congrua cogitatio honestas. Tertiò:
quod ſint etiam in nobis ex providentiæ
plenè gratiūt̄ cogitationes, & affectiones
intrinſeſe ſupernaturales, ex pro-
priā excellentiæ conducentes ad ſupernu-
raliſt̄ ſuam. Quartò: quod iſti ſupernu-
raliſt̄ ſuam actus, ſint, & dici debeat ſpeciali-
liter Gratia, quia ſunt elevationis ordi-
niſ, deque linea vera Felicitatis.

201 In eo maximè diſconveniunt: an Gratia Theologica, ſeu Dogmatica, ea
nemp̄, quam ex Conciliis, & Patribus
aſſertam agnoscunt Theologi contra Pe-
lagianos, & Maſſilienses, eſſe debeat in-
trinſeſe, & entitatiæ ſupernaturaliſtan
etiam illustratio aliequin naturalis in
ſe, honesta tamen, & congrua, dici poſſit,
& debeat Theologicæ, & dogmaticæ Au-
xiliū Gratiae. Et hic totius controver-
ſiae noſtræ caro.

202 Prima ſententia tener, non om-
nia Gratia Theologica, & dogmatica au-
xilia, eſſe intrinſeſe ſupernaturalia; ſed
admitti etiam debere ſub hoc nomine
honestas cogitationes, & affectiones con-
grua, etiā natuiales entitatiæ. Sic acer-
bius.

Prima
Sententia,
et
ri-

In Primā rimē Pater Vazquez, variis in locis, præpar. & in tertium 1. 2. disp. 189. & 190. citans pro 1. 2. Tract. se magnum numerum Theologorum 3. de Deo cum Sancto Thomā non, favente parūm: Auxiliāt, quibus adde Luisum de Torres opus. 2. P. Vazq. de Gratiā disp. 4. dub. 28. Merarium Torres. tractatu de Gratiā disp. 4. sett. 4. Gratiātus. nādum in p̄f. de Gratiā, & tractatu Granadus. 1. disp. 1. num. 22. Aticum in 1. 2. disp. Amicus. 2. sett. 4. Eminentissimum Sfortiam Cardinal. In afflictionibus, lib. 2. cap. 2. à num. Sfortia. 39. & cap. 5. num. 94. Aldretum ex part. Aldretus. & in destinatione disp. 14. sett. 1. & Recentiores tūm ē Toletanā, tūm ē Nostrā Provinciā, quas inter eminet Pater Maginus. & Maginus P̄guesius in Manuscriptis longè deditissimis.

Sed primō 203 Sed non estridem in omnibus te- Non con- nōr. & agor in defensione Patris Vaz- veniunt, quezquez.

P. Magin. 204 P. Magin. conueniunt ceteri; unus Maginus aperte discedit à Vazquez. Secundō: Nam Pa- ter Vazquez, inde concedit Merito emit- tati naturali, ex eā. Gratiā factō, vim impetrandi, & merendi de congruo Fi- dem, & Gratiā supernaturales ad ju- stificationis initium. In quo discedunt à Aldretus. Vazquez, Torres, Maginus, Granadus, & Aldretus; illi duo, quantum assequor ipse, inconsequenter: stant ab ipso fortiter Meratius, & Amicus; nec Sfortia discentit satis.

Torres. 205 Secundō: Nam Pa- ter Vazquez, inde concedit Merito emit- tati naturali, ex eā. Gratiā factō, vim impetrandi, & merendi de congruo Fi- dem, & Gratiā supernaturales ad ju- stificationis initium. In quo discedunt à Aldretus. Vazquez, Torres, Maginus, Granadus, & Aldretus; illi duo, quantum assequor ipse, inconsequenter: stant ab ipso fortiter Meratius, & Amicus; nec Sfortia discentit satis.

Maginus. 206 In quo disconveniunt hi Doctores. Potissima pars, cum Suarez, fatentur congruam cogitationem honestam naturalem, esse aliquale Dei beneficium à creatione distinctum; negant tamen esse beneficium simpliciter indebitum, & extra ordinem creationis: in quo dissentiant aliqui. Alii Gratiā Theologicā, dicunt eam, quae datur nobis ex Christi meritis: unde solam Gratiā intrinsecè supernaturalem con- cedi dicunt ex meritis Christi: in quo non pauci repugnant cum Suarez, po- nentes ex generaliori doctrinā circa Predestinationis effectus, & ordinem Decre- torum de Redemptore nostro, non su- pernaturalia solum dari nobis ex Christi meritis, sed etiam naturalia.

Granadus. 207 In quo disconveniunt hi Doctores. Potissima pars, cum Suarez, fatentur congruam cogitationem honestam naturalem, esse aliquale Dei beneficium à creatione distinctum; negant tamen esse beneficium simpliciter indebitum, & extra ordinem creationis dono, & extra ejus ordinem, (quod Esparza tuerit, innuit P. Ant. Perez. & intendit, opinio- nor, Granadus,) non illicet Vazquista P. Granadus putandus est in p̄fenti, licet cum Pa-

tre Vazquez in alterā controversiā sen- tiat: quia potest aliunde defendere eam Gratiā, non esse quam dogmaticè, & Theologicè docent Patres contra Pe- lagium: quod nunc unicè controvertimus.

208 Secunda sententia cum primā convenit in eo, quod cum ipsā admittit auxilia Gratiā Theologica esse auxilia intrinsecè supernaturalia; dissentit in eo quod hēc, contra illam, aliam gratiam dogmaticè non agnoscat præter supernaturalem intrinsecè: unde colligit, Gratiā assertam à Patribus contra Pe- lagium, eamque dogmaticam, & Theologi- cam, debere esse intrinsecè supernatura- lem. Ita Doctor Eximius, variis in locis, præsertim in 1. part. tom. 1. lib. 2. de Præd. cap. 16. & 10. fert lib. 1. de Gratiā, quem fecuti sunt ex universā Scholā Theologi nobiliores. Eam illu- strant specialiter Ruiz de Montoya de Montoya. R. paida. Proridētiā disp. 23. & 40. Ripalda lib. 5. disp. 105. Atriaga tract. de Gra- tiā disp. 37. Oviedus in 1. 2. tractat. 6. controv. 1. & 2. Espaiza in quistionibus de Gratiā, & Magistri Doctissimi, quo- rum nulli secundus est Pater Petrus Ocea in accuratissima tract. de Gratiā Necessitate ferē per totum.

209 In quo disconveniunt hi Doctores. Potissima pars, cum Suarez, fatentur congruam cogitationem honestam naturalem, esse aliquale Dei beneficium à creatione distinctum; negant tamen esse beneficium simpliciter indebitum, & extra ordinem creationis: in quo dissentiant aliqui. Alii Gratiā Theologicā, dicunt eam, quae datur nobis ex Christi meritis: unde solam Gratiā intrinsecè supernaturalem con- cedi dicunt ex meritis Christi: in quo non pauci repugnant cum Suarez, po- nentes ex generaliori doctrinā circa Predestinationis effectus, & ordinem Decre- torum de Redemptore nostro, non su- pernaturalia solum dari nobis ex Christi meritis, sed etiam naturalia.

Distinguunt ergo duplex genus Gratiae: aliud Gratia Theologica, atque Gratia dogmatica; deque hac censent locutos Pa- tres, dicique debere simpliciter Gratiam per Christum, & Auxilium speciale Dei. Aliud Gratia Philosophica, & de ordine naturali, sic dicit, notante Molinā disp. Molina. 5. de concord. quis moralis Philosophia dis-

Secunda Sententia

P. Suarez

P. Ocea.

In quo discon- veniunt

P. Suarez

Duplex

Gratia.

Molinus.

Molines.

dis-

discurrentis ex lumine naturae non super- rat Cognitionem: & hanc, licet aliquando detur ex Christi meritis, non putant debere dici simpliciter Gratiam per Chri- sum, & speciale Dei Auxilium.

SECTIO II.

ELICITVR VERA SENTENTIA.

Ver.e Sen-
tentiae cu
Suarez

208 EA est, quam ex Patre Suarez retuli, & quam ad mentem ip- sius, quantum possim, apostolē conabor exponere, ac tueri per sequentes positio- nes, sine quarum luce perobscure pro- cederem.

§. I.

COGITATIO. NATURALIS HONESTA.
Congrua non est semper beneficium di- stinctum à beneficio Creatio- nis, & extra ejus or- dinem.

Conclusio 209 **T**ria volo dicere. **Primum:** Co- gitationem honestā congruam tripartita semper esse beneficium Dei. **Alterum:** aliquando esse etiam beneficium à Creationis dono distinctum. **Terium:** fre- quentiū esse Dei beneficium intra ordi- nem creationis, nec moraliter à crea- tionis dono distinctum. **Primum:** de quo Doctor Eximius lib. 1. de Gratiā cap. 12.

Pars pri- ma. P. Suarez patet: quia omne bonum desursum est: & hēc est Natura summi boni, ut nihil sit bonum, quod ab ipso non sit, & pendeat. Tūm etiam: quia bona corporis sunt spe- ciale Dei beneficium; quidni eriam bona potiora, quae sunt Animi? Tūm etiam: quia congruitas operandi pēdet plerum- que à dispositione causarum, & semper ab eo, qui ponit eam cognitionem in cir- cunctantiis, in quibus pravisa est profu- tura; Dispositio autem causarum, & purificatio conditionis ad congruitatem, Dei gubernantis, & providentis est. Tūm demū: quia honesta cogitatio congrua dicit acceptationem beneficii, & fru- dum doni oblati; quā ex acceptatione, & suū percepto, procedit, & pemit speciale debitum gratiarum; at repugnat speciale debitum gratiarum, sine specia- li beneficio ex parte donantis.

**Secunda
Pars.** 210 Alterum, de quo Doctor idem

Eximius eodem lib. cap. 24. num. 20. & in Primā lib. 3. cap. 10. etiam patet: quia plures par. & in sunt cogitationes honestae, & inter ipsas 1. 2. Tract. non paucæ congruae, quas Deus creatio- 3. de Deo nis jure non debet, ut potè exemptas ab Auxiliāt. omni determinata exigentia rerum con- ditarum, & quas sibi reservat Author Naturae omnino liberè dispensandas, ut dixi supradā num. 55. & lib. 6. à num. 60. Supradā lib. At ista sunt beneficium à creationis do- 6. à num. no distinctum. Tūm etiam quia sine ullā 60. præxigente dispositione causarum, imò in p̄f. à in oppositum contendente, potest Deus num. 55. speciales cogitationes congruae hone- flas immittere voluntati: ergo cogita- tio naturalis honesta congrua, est ali- quando beneficium à creationis dono distinctum. Tūm demū: quia urgente tentatione, citra debitum, & præter re- rum occutum, aliquando levitudo obor- ta lux, quae nobis victoram parit. Item multæ cogitationes honestae congruae na- turales excitantur in nobis ex rerum occursu supponentium mysteria Fidelis, miracula, prædicationem, Incarnationem, &c. Hē autem congruae cogitationes non videntur deberi ex beneficio creationis, nec in ipso contineri. Fateor tamen, loquendo simpliciter, cogitationes hujusmodi numerari posse intra li- neam creationis: Tūm quia sunt benefi- cia Authoris Naturae, ut liberalis, & mu- nifici, à quibus attributis in conditore suo simpliciter non præscindit Natura. Tūm etiam, quia sunt dona non exce- dentia jura creationis, nec excedentia connaturalitatem Naturae. Tūm demū: quia possent esse simpliciter debita in aliā rerum serie omnino naturali.

Tertia cum Vazquez,) probatur: Argumentum Pars dif- fector sic primō: Iure creationis debetur scilicet: Naturae Providentia digna Deo, & proportionata Naturae; sed Providentia im- peditiva omnis actus honesti liberi, nou- est digna Deo, nec proportionata Natu- rae: ergo nec debetur ipsi Naturae jure Creationis. Cum autem ex ipso crea- tionis jure debeatur Naturae Providentia; nam creationis donum ab aliquā Crea- toris Providentiā est impræscindibile, sit, deberi Naturae Providentiam Deo dignam, & ipsi naturae proportionatam: né- pe quae non impediat omnes actus hone- stos, sed disponat ita rerum vicissitudi- nes,

In Primā nes, ut sint plures cogitationes honestae par. & in congruae. Nunc sic: atqui quod præstare debet Deus, attento jure creationis, secundum rectam gubernationem, & Providentiam, non est beneficium extra ordinem creationis, ut per se patet: ego cogitationes honestae congruae non sunt beneficium extra ordinem creationis, sed in isto dono contentum. Per quae satis ostensa est vis argumenti, si probetur minor.

212 Probatur igitur minor quoad primam partem: & voco Providentiam impeditivam omnis honesti, eam, quae ita disponit, ut nihil unquam honestum sit; ne sit difficultas in voce. Iam sic: Providentia impeditiva omnis actus honesti, est contraria fini, quem necessariò intendit; atqui hujusmodi Providentia, digna Deo non est: ergo. Probatur major: finis intentus à Deo in omni ierum Providentia est ipsem Deus laudatus, & glorificatus extrinsecā saitem gloriā; atqui Providentia impeditiva omnis actus honesti est contraria fini laudandi, & glorificandi Deum gloriā saltem extrinsecā: omnis enim laus, & glorificatio est actus honestus, quē impediret: ergo.

213 Confirmatur primò: Providentia non arguens summum bonum non est digna summo bono, atque adeò nec Deo; sed Providentia impeditiva omnis boni non argueret summum bonum: ergo. Confirmatur secundò: quia Providentia impeditiva omnis honesti dicit quandam affectionem mali, seu nullam promotionem boni, indignam summo, quod Deus est. Confirmatur tertio: quia studium, ut nulla sit honesta cogitatio quae sortiatur effectum, ex innumeris, quae possent feligi, repugnat Voluntati primariae Providentis: quod ostendo: nam primaria voluntas Providentis Dei præoptat, ut status rerū sit authori similior, & honorabilior, quam econtrā; atqui hujusmodi voluntati repugnat studium, de quo loquimur: ergo.

214 Probatur eadem minor quoad secundam partem: Providentia Proprietary Rationali debet esse talis, ut ipsius dici possit potius gubernatio, quam perturbatio; atqui Providentia impeditiva omnis honesti, nequit dici Naturae potius gubernatio, quam perturbatio: ergo. Probatur minor: Pro-

videntia, quā res non finitur operari ex generali concursu potius juxta suum finem, quam econtrā; potius in laudem sui Conditoris; quam econversō; potius est perturbatione rerum, quam gubernatio; est enim veluti odisse Res, quas facit, & impedit rebus fines, quos alioqui vult sequi; sed talis est providētia impeditiva omnis honesti: ergo.

215 Confirmatur primò: Non minùs inclinat ex dictamine rationis ad bonum Natura rationalis, quam in delectabilia ex innata concupiscentiā: ergo contra connaturalem cōstitutionem rerum, est, quod impediatur illa inclinatio ad bonum, ut nunquam opereatur. Talis ergo status violentus videtur esse Naturae, atque adeò nec proportionatè provisus. Confirmatur secundò: quia operari aliquando juxta rationem, & honeste, non solum est Naturae consentaneum, sed proprium: neque oppositum videtur in tantā rerum, sese ingerentium sensui, varietate, possibile: ergo. Providentia impeditiva omnis honesti tolleret Naturae, non modò consentanea, sed & propria; fieri ergo non potest, quin violenta sit. Confirmatur tertio: Providentia impeditiva omnis veri naturalis non est proportionata Naturae intellectu: unde, licet ex variā dispositione causarum, possit intellectus errare, poni tamen in ea, in quā semper erraret, est omnino violentum, & contra ordinem creationis: alioqui non orizetur homo cum lumine rationis, sed in tenebris: ergo. Providentia impeditiva omnis honesti naturalis non est proportionata Naturae libertate voluntate: quod probandum erat.

216 Dices ex Eminentissimo Sfortiā num. 44. quod, licet sit verum deberi Naturae aliquam cogitationem honestam congruam ex jure creationis; deberi tamen vagè. Debitum autem vagum non tollit rationem beneficii, nisi quando id quod datur est minimum, quod poterat dari. Deus vero nunquam dat minimum, quod potest: quia, ut habet Sanctus Thomas 1. part. quest. 21. art. 3. in omnibus suis operibus exercet misericordiam: unde minus est, quod sufficeret ad servanda jura creationis, eo, quod ex abundantia bonitatis sua dispensat Deus: atque adeò semper benefacit ultra debitum ex jure creationis, cum inter infinitas

tas cogitationes congruas non det minimam, aut minùs perfectam. Atque, ut solet. Sed contra, quia, præterquam quod ista solutio contra Vazquez est; licet debitum vagum non tollat rationem specialis beneficii, quando datur plusquam vagè debetur, tollit tamen in nostro casu, quod sit speciale beneficium extra ordinem creationis. Probatur assumptum: Determinatio hujus debiti vagi pertinet ad Deum ut creatorem, sive sit per cogitationes honestas congruas, magis, sive minùs nobiles: Creatura enim, cum ex se non possit determinare debitum, & sibi solvere, jure creationis exigit Creatorem, qui possit determinationem hanc exequi; atqui quicquid exequitur Deus ut Creator respectivè ad jura creationis est intra ordinem, & beneficium creationis: ergo determinatio debiti vagi sive per magis, sive per minùs nobiles cogitationes censemur intra beneficium creationis: ergo & ipsæ cogitationes honestae congruas.

217 In probationem minoris, exemplum est duplex: Alterum ex Physicis; ex physico, & Morali. Primum est: Debetur Petro v. g. jure creationis temperamentum, & organizatio ad intelligentium, non tamen hæc, aut illa; bona, mediocris, aut optima: quia tamen hæc determinatio pertinet ad Deum ut Creatorem, licet determinet in favorem Petri, dando temperamentum, & organizationem optimam, & specialiter beneficiat; non tamen extra ordinem creationis: unde hæc beneficia non distinguunt Patres contra Pelagium à beneficio creationis. Alterum est: legat ex testamento Titius Cajo unum è duobus Equis, quorum alter est mediocris, alter optimus, ad arbitrium Antonii, cuius est exequi voluntatem Testatoris. Licet Cajo satisfaciat Antonius per utrumlibet, & velit benefacere determinando debitum per equum optimum, iste favor nec est legati debitum, nec excedit legati beneficium, nec munus Executoris. Facit unicè, quod Antonius sit potius benevolus, quam rigidus executor: ergo similiter, quod determinet Deus ut creator debitum vagum cogitationis honeste congruae per hanc meliorem, quam per illam minùs bonam, est beneficium sit speciale, probetur benevolum creatorem, non est

beneficium extra ordinem creationis, In Primā nec Deum extrahit à munere Creatoris. par. & in 218 Argumētor secundò: si naturalis 1.2. Tratt. cōgrua cogitatio esset favor extra beneficium creationis, maximè ratione con- Auxiliā. sufficientiam; sed ratione congruitatis, & secundò: actionis adjuncta non est beneficium à creationis dono distinctum: ergo. Probatut minor: quia congruitas & actio reddens cogitationem congruam, est fructus dominii naturalis, unicèque perceptus ex bonis debitibus jure creationis; ultrà quod esse nequit concitus requisitus ad operandum, positā sufficientiā.

219 Dicis: illa libertas, & dominium, ex quibus oritur operatio reddens cogitationem congruam, etiā naturalia sint, reddi grātiosa ex p̄ficiētiā, ex cuius dilectione conferuntur: nam posset Deus sic disposuisse res, ut nunquam occurrerent occasions, in quibus prævisa est honesta cogitatio congrua. Hic discurrendi modus, quo nititur Pater Vazquez, admittit necessariam directionem Scientiæ Medicæ: quo ex capite non negat Suarez dari speciale beneficium. Contendimus ultrà, non esse beneficium extra ordinem creationis. Quā nota.

220 Contra sic arguo efficacissimè Impugnatur primò: Non minùs prævidit Deus dispositionem causarum, vi quārum homo nascetur cæcus, malæ indolis, & monstruosus, quam præviderit dispositionem, in quā non occurrent cogitationes honeste congruae; & ut amque dispositionem æquā libertate non posuit: sed, ex illa præficiētiā & dispositione rerum impedita, non est beneficium à Creationis dono distinctum, ut patentur Patres, & Augustinus ex eius lib. 4. contra Julianum cap. 3. quod homo non sit cæcus, nec prævæ indolis, nec monstruosus: ergo neque quod occurrant cogitationes honeste congruae: & ratio est: quia posita eā dispositione causarum, quæ non transcedit jura creationis, & adhibitā sufficientiā ad operandum ex solo concilio generali alias debito, pro suo libito conjungit voluntas suam libertatem effectui, vel non conjungit.

221 Secundò: quia licet Deus potuerit ita res ordinare, ut tot cogitationes honestas sufficientes Naturæ non habent, quot nunc habet; cogitationes suffi-

cien-

800 Liber 10. Natura, & Excellentia Auxil. Gratia.

In Primā cientes non censemur per vos beneficium par. & in extra ordinem creationis: ergo neque 1.2. Tract. quod habeat congruas debet esse beneficium à Creationis dono distinctum ex Auxiliāt. eo, quod Deus aliter potuerit res disponere.

Tertiò: nere. Tertiò: quia hominem in eo tempore, & statu produci, in quibus juvetur his aut illis causis ad operandum, monitis Amicorum & consiliis, immo lege & doctrinā, & consecutis inde cogitationibus Honesti, nō censemur à Patribus gratia distincta à beneficio creationis: ea enim omnia jam admisit Pelagius: tamen liberum Deo fuit hominem ponere, ubi tot excita menta non essent.

**rob usur
rtiò:** 222 Argumentor tertio: Cogitatio turpis cum effectu, non est extra ordinem creationis: ergo neque cogitatio naturalis honesta congrua. Probatur consequētia: quia Petro v.g. non minus indebita est cogitatio turpis cum effectu; quam honesta; cum potuerit ponit in eā rerum dispositione, in quā nunquam occurreret cogitatio cum effectu turpis: ergo sicut id nō obest, quominus cogitatio turpis, & cum effectu sit quid eveniens extra ordinem creationis; neque obserit, quominus cogitatio honesta congrua sit etiam quid eveniens extra ordinem creationis. Dices: at cogitatio turpis non potest esse beneficium, sicut honesta est: nulla est igitur paritas. Verum paritas urget maximè intentum, ad quod adducitur. Non nego esse beneficium cogitationem honestam præ turpi; contendo tamen esse debere beneficium intra ordinem creationis, non minus ac evenit intra ordinem creationis, turpis illa cogitatio.

**Ordo
Creationis
quid im-
portet: &
quot?** 223 Ex quibus sit, donum & beneficium creationis non esse solummodo favorem unum, sed plures; non providentiam unius effectus, sed etiam plurium: dicit enim productionem Naturæ Rationalis, potentiarum, & proprietatum, creationem Cœlorum, elementorum, & mundi: id totum continet ordo Creationis: unde quicquid ex hujusmodi dispositione causetur, manet in linea, & ordine creationis. Patet autem ex hac vicissitudinem rerum cum solo generali concusso conaturaliter excitari plures cogitationes honestas congruas; quam rationem à priori Conclusionis nostræ deducitam ex S. Thomas. Sancto Thomâ 2. contra Gent. cap. 29. red P. Suarez, dit optimè Doctor Eximus lib. 1. cap. 12

& 13. & 14. videndum: Ex quo resumit omnia, quæ non ultra promovet, & operosè disputat contra Vazquez, disp. 1. de Necess. Grat. art. 3. §. 5. & 6. M. Gonetus, Gonetus illandaço Nostro Magistro, per quem proficiens.

224 Objicies primò: illæsis donis, & juribus creationis negari potest omnis prima: cogitatio honesta congrua: ergo cogitatio naturalis honesta congrua semper est favor à creationis dono distinctus. Probatur antecedens, primò: illæsis donis, & juribus creationis liberum Deo fuit ponere hominem in eā rerum vicissitudine, in quā nulla occurret cogitatio congrua naturalis; sicut enim prævidit Deus ordinem rerum, in quo positus homo saltem operaretur aliquando bene; sic prævidit rerum ordinem, in quo nunquam operaretur honestè; vel saltem ex eventibus, quos prævidit incongruos, potuit talem ordinem exequi; atqui in eo rerum ordine negaretur omnis cogitatio honesta congrua naturalis; illæsis donis, & juribus creationis: ergo, &c. Secundò: quia donis, & juribus creationis fit quidè satis per sufficientiam ad operandum honestè; sed sufficientia ad honestè operandum est independens à congruitate, quam pro libito ponet, vel non ponet ipso libertatis usu voluntas: ergo quidè specialiter præter sufficientiam datur à Deo, superadditur liberè beneficio creationis: ergo illæsis juribus, & donis creationis negari potest, atque adeò honesta congruitas. Retorqueri posset argumentatio ex bonis corporis, & dotibus naturalibus animæ, quæ negari potuerunt à Deo, nec ideo transiliunt ordinem, & beneficium creationis.

225 Nego igitur antecedens: jura enim, & dona creationis involvunt rerum condicarum dispositionem: unde quicquid ex ipsis connaturaliter oritur ex generali concusso manet intra beneficium creationis: Nec aliter video defendi possè ingenii acumen, organizationem ultra mediocrem, & his similia in eo beneficio contineri. Ad priam probationem: distinguo quod assumitur: liberum Deo fuit, attento dominio extraordinario, transcat: attento solùm Ordinario dominio Creatoris, nego antecedens: Neque enim Deo liberum esse potest, de potentia ordinaria suâ, res vi-

Disp. 52. Excellentia Auxiliantis Gratiae. sec. 2. 801

violentè disponere; nullâ insuper inducâ violentia necessitate. Deinde ordinem texere ex eventibus unicè incongruis, omnino rem judico Gubernatoris improvihi, eo ipso impeditis libi giorificationem intentam in opere, & oculudentis viam, ut argueretur ratiocinatio bonus. Nego denique prævidisse Deum ordinem, in quo nunquam operaretur homo sibi relietus, honestè: sicut nec prævisus est homo honestè semper operatus: quia id non patitur mutabilitas hominum diu viventium, quos ex genio taret uniformitatis in operando, seu bene, seu male: unde homo qui resistit omnibus cogitationibus honestis non est possibilis; cùm nullus ex possibilibus sit, qui resisteret: patet autem extra omnes possibles, nullum esse possibilem.

226 Ad secundam probationem. Dicci posset primò, satisficeri per sufficientiam, si non adhibetur studium in eā feligendā, quæ purè sufficientia est: eo enim non adhibito, non eveniet casus nullius cogitationis congruae. Secundò: Nego majorem pro omni casu: nam nequit dispensari solūm unicè sufficientia, quin ponatur Natura violenter in rebus, quarum occusus parit plenumque connaturaliter cogitationem congruam: à quâ pendet indeterminatè, & à posteriore Natura titulo suæ inclinationis ad bonum ex naturali lumine. Itaque, licet causæ liberae constitutio præcisè quoad actum primum satis per sufficientiam aptetur; at causæ liberae, aliquando operaturæ cum honestate positivâ, constitutio, non satis aptatur per sufficientiam, impedito casu congruitatis; quia impeditur ipsis, quod exigit. Non minùs ac impeditur violenter intellectui dispositio rerum, in quâ, licet adhibitâ sufficientiâ ad intelligendum, nunquam occurreret nisi error, & lapsus.

**Instant
Vazquez
& Magi-
nus:** 227 Instabis primò ex Vazquistis: ergo licet aliquæ cogitationes congruae deberentur; non tot, quot habet: ergo saltem plurimæ sunt extra beneficium creationis. Secundò ex Magino, ut putat, urgentius impetrante Nos: Nulli creature debetur jure creationis cogitatio congrua, urgente gravi tentatione, alioquin sine speciali Gratia posset vincere tentatio gravis contra pondus immensum Authoritatis Theologicæ: ergo ne-

qué illa in illo casu. Probatur conse-
quentia. Non minùs excitat i, potest con-
par. & in grua cogitatio in casu tentationis argenti. 1.2. Tract.
3. de Deo:
Auxiliāt.
ne intrinsecè diversa ratione circunstan-
tiæ ext. insecus advenientis, ac excita-
tur, in quovis casu quacumque congrua
cogitatio; at hæc ratio nobis probat, ne
sit ista extra beneficium creationis: ergo
probabit æquè de illâ.

228 Tertiò: ex Cardinali Pallavicino. Et Cardin.

Decretum creationis distinctum est. Pallavic. Decretò de congruâ cogitatione ergo inter creationem, & cogitationem con-
gruam intervenit diversa donatione: ergo
funt distincta beneficia. Major autem pa-
tet, inquit Sfortia, tunc quia prius est
decerni causam, quam effectum. Tunc
etiam: quia connaturalius est; quod sit
res prius, quam ut bene sit, ut agnoscar
dependentiam à summō bono, non solū
in esse, sed in esse bene. Quartò: quod ad
speciem efficaciam: Creatura constituta
per sufficientiam, potest honestè agere:
ergo penès ipsam est, & omnino libertum,
& voluntarium; etiam sufficientia ac-
cepta, non ageat: ergo non habere co-
gitationem congruam, etiam accepta
sufficientia, est, quia ipsa non vult facere
congruam: at in eo quod sponte definit
voluntas habere, cum possit, nulla potest
misericordia violentia. Confirmatur: Non sit
per Deum, ne sit operatio libera; semel
adhibitâ sufficientiâ: ergo etiæ creatura
rationalis exigat aliquando bene opera-
ri, si nunquam operatur, cum possit, ip-
sa sibi violentiam infert; non, Deus. Quin-
to: nulla est assignabilis congrua cogi-
tatio, quæ jure creationis debetur crea-
turæ: ergo nulla debetur. Et exultant per
hæc a liqui cum Magino.

229 Ad instantiam primam, post re-
dargitionem it bonis corporis, negetur
utraque consequentia quoad cogitationes,
quæ ex hac rerum dispositione con-
naturaliter fluunt: nam licet ex his sin-
gulæ non sint debita Naturæ Rationali
intrinsecè inspecte; singulæ tamen de-
bentur Naturæ extrinsecè inspecte, scilicet
prout in hoc rerum ordine posite:
quæ omnia continent beneficium creatio-
nis: extra quod non nego dispensari co-
gitationes aliquas congruas, juxta num. Nuper nu.
220. Ad secundam erit sermo copiosior 220. in-
Secundas

In Primā infra. Nunc reddo disparitatem: quia par. & in casus tentationis graviter urgentis est l. 2. Tract. dispensatio rerum, inducens moralis im- 3. de Deo possibiliter eventus boni: unde si li- Auxiliat. bertati non superaddantur novae vires, De quā in aut reprimatur origo temptationis ultra frā à nu. debitum, & præter exigentiam rerum; 289. & d erit nulla congruitas, aut victoria: pa- num. 295. tet autem vires libertati superadditas lib. II. à ultra debitum, aut repressionem inimi- num. 301. ci invadentis præter exigentiam rerum, effadotum à creationis dono distinctum; at in casu nullius circumstantia obstan- tis, sufficit ad congruitatem generalis concursus, additâ sufficientiâ Creaturæ ex jure creationis.

Terția: 230. Ad tertiam jam à mihi dispi- ciet ista partitio, & cunctatio delibera- tionum diuinorum, quasi metu veligimus ex nostrâ imperfectione Perfectionem Sum- mām. Nego h̄c specialiter antecedens: quia decretum de creatione intendit indi- visibiliter finem ipsius decentientis lau- dati, & glorificati; atque adeò & opera- tiones honestas. Deinde quid obstat illa partitio decretorum, si Decreta connexa sint inter se? Probationes nihil à me ob- tinent. Ad quartam: Consensus patientis non obstat violentia, si semel facias cōtra exigentiam ejus; violentia enim dic- citur illata vis appetitū innato, qui non slectitur pro libito ad bonum appetitus eliciti. Sic quantumvis gauderes tolli à te quantitatē, violenter fieret, licet non coacte. Quidquid licet h̄ic, & nunc non agere, sit voluntarium, & ex me; nun- quam famen agere, reduci potest, (forte debet) in cū, qui occasione nullas mihi providisset agendi benē. Ad confirmationem, nego consequentiam: debenti enim impedit, nec impedienti malum, malum imputatur ex doctrinā Generali de voluntario. Tenetur ergo Deus ex ti- tulo Creatoris providi impedire saltem aliquod malum; cū Creatura Rationa- lis exigat operari saltem aliquando non ma. Ad quintam, non est sufficiens ra- tio in vagè debitis, quod nulla possit determinari solutio certa: sic nec ullā actio deberetur Agentibus ex infinitis individuis; quia nulla est assignabilis, quæ determinatē debeatur. Nego igitur consequentiam.

De Intern. lib. 3. disp. r. tota, & sup. lib. II.

Lat. I. 2. *Tract. de Attib.* Sed h̄c ferite nos nequeunt, & Quid ob- sumimū probant, cogitationem hone- tio pro- sum cōgruam esse extrinsecè, seu quoad bei- circunstantias nec addentes vires, nec perfectionem extrinsecam, speciale bene- ficium extra jura creationis; quia modis ille conferendi, vel ex speciali compla- centiâ, vel removendo extrinseca impe- dimen-

Objec- Objicies secundò: Tute creationis *secunda:* solum debetur Naturæ Providentia Ge-

dimenta congruitatis, vel ex ordinatio- ne ad supernum finem, vel ex decreto indivisibiliter constitutive Providentiam supernaturem est simpliciter indebitus, attento præcisè jure creationis; non verò probant cogitationem honestam congruam intrinsecè superaddere quidquam beneficio creationis: cū ex una parte cognitio sit connaturalis dominio nativo libertatis; & ex aliâ, actio illa, per quam redditur congrua, ita sit naturalis fructus dominii, ut prævisa sit per Scientiam Medium eventura ex hypothesi, nullam gratiam, aut beneficium à crea- tionis dono distinctum importante: quod sufficit ut simpliciter dici debeat beneficium ex linea creationis: alioquin Do- na ipsa Naturæ, in doles, acumen, aut obtusio, quæ plerumque sunt effectus Prædestinationis, & dispensantur per extrinsecas circumstantias simpliciter indebitas, ex ipsis extrinsecis, quibus ad- junguntur, excedenter beneficium crea- tionis: quod ex Theologis placuit Ne- minni. Iam ergo singillatim

Aliquotū Solutio.

235 Ad argumentum, sunt qui ne- gent suppositionem: supponit enim ne- cessitatem Directionis ex Scientiâ Mediâ, quam nesciunt multi componere cum libertate nostrâ. Vnde dicunt Deum in dispensatione cogitationum sanctarum, & auxiliorum non attendere ad eventum, sed ad intrinsecam aptitudinem modii ad finem eventus, qui si se- quatur, prævidetur à Deo, & accepta- tur, & placet; si non sequatur, prævide- tur oppositus, & permittitur. Hi sibi videntur esse extra iustum argumentum, sed per fugam indecoram, ut cœlio, Scholæ Nostræ, ut latissimè dictum, & expen- sum est lib. 6. ferè toto. Ex cuius Decri- nā

Deserta jam lib. 6. ferè toto.

Solutio vera.

236 Ipse nego minorem: Providen- tia enim generalis non est ita vulgariter accipienda, ut nullum excessum respe- ctivum admittat comparativè ad res, quibus providet: nam aliter putanda est circa res carentes ratione; & aliter circa ratione utentes: imò circa utrasque videtur aliquando diversitas sine trans- gressu Providentiae Generalis: nam penes res ratione carentes, aliae sunt, quibus providit est copiosior pastus; aliae, qui- bus omnino tenuis: penes res verò ratione utentes, alia est physica Providen-

tia Generalis, quæ solum tendit ad rei In Primâ physicas proprietates; alia, moralis, quæ par. & in extendit ad actiones honestas: Neutra l. 2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. Ex lib. 6. præfertur. translit lineam Generalis à nu. 248. Providentia: intra quam, cū continetur beneficium cogitationis honestæ cō- gruæ, manet etiam intra beneficium creationis, cui debetur illa moralis Pro- videntia: quæ favorabilior his esse potest, quam aliis: semper tamen ex bonis, jura creationis non excedentibus.

237 Ad primam confirmationem, ne- getur assumptum: fatemur Divinam Pro- videntiam, & fatemur beneficium: sed non idèò distinguimus à beneficio crea- tionis: sicut neque Vazquez negat Pro- videntiam Dei cīca cogitationes hone- stas sufficienes, licet eas neget speciale beneficium extra ordinem creationis: & sicut nō negat ipse Providentiam Dei in favoribus ingenii, acuminis, & his simili- bus, licet eos neget extra creationis be- neficium esse.

238 Ad secundam confirmationem, quæ difficilior est, reddit disparitatem Eximius Doctor: quia cogitatio super- naturalis congrua non est ex ullo debito Naturæ antecedente; sed ex gratiâ; quæ cū gravare non debeat Authorem be- neficii, sit ut etiam supposita gratiosa elevatione, & sufficientiâ, censer debeat specialis, & distinctus favor, & gratia pro Gratiâ; at cogitatio naturalis con- grua oritur penes id, per quod redditur congrua ex debito Naturæ, cū oriatur ex dominio naturali, & excitari possit ab occurso rerum cadentium in benefi- cium creationis.

239 Reddit Amicus: quia respectu P. Amic. efficacia supernaturalis se habet Deus ut causa particularis, etiam suppositâ ele- vatione, quæ solum exigit posse, satis per sufficientiam constitutum; at supposito be- neficio creationis, Deus non ie habet ut causa particularis, sed universalis respe- ctu efficacia naturalis: unde non potest esse patitas.

240 Reddit Oxeia: quia elevatio P. Petrus consistit in Decreto Dei de hominibus de Oxeia, perducendis per media indifferentia ad supernum finem, si per ipsos non stet: pa-

In Prima tet autem satisfieri huic dispositioni per par. & in sufficientiam: ultra quam quidquid datur à Dco, beneficium est à elevatione deo distinctum; nec cadens in decretum elevationis. At donum creationis prater essentiam agentis moralis, cui ratione propria, & innatae inclinationis ad bonum, debetur aliqua honesta operatio, amplectitur hunc ordinem terum, in quo connaturaliter excitantur plures honestae cogitationes alioqui congruae; quas si vellet impedire Deus, recureret ad potentiam extraordinariam, & extra debitum creationis: manent ergo intra creationis beneficium. Singulae placent, & sufficiunt.

Mens Nostra.

241 Negare quis posset ulterius antecedens: id quod novissimè propugnatum, & illustratum invenio per integratam disp. 46. ab Illustrissimo Godoy citante non paucos, & inter ipsos Eximum nostrum. Prater ea, quæ ventilet ille, moveor ipse primò: quia nullum mihi apparat inconveniens deberi Naturæ elevatione aliquam operationem honestam: videntur enim id aequè urgere probationes nostræ. Tunc autem potius deberet sibi Deus, quæ Naturæ; quia deberet beneficio suo providentiā proportionatam: ipsum nempe non frustra collaudandi. Secundò: quia sunt casus in quibus ratione elevationis adjunctæ Naturæ non possit negare Deus cogitationem congruam ex debito quodam connaturalitatis, & moralis exigentiae.

242 Explico me. Est justus, in quo causæ naturales excitant cogitationem honestam naturalem, quam ipse reddebet congruam: in hoc casu, ut operetur ille justus conformiter ad ordinem in quo est, tenetur Deus connaturaliter excitare supernaturalem illustrationem de eadem honestate; atqui talis illustratione nequit non esse congrua: quippe justus se determinatus ad actionem honestam, applicat se ad actionem juxta vires quas habet; sed habet, ut suppono, vires supernaturales: ergo se applicat ad supernaturalem actionem: ergo si debet Deus supernaturalem illustrationem, debet in isto casu congruam. Dici solummodo potest, posse Deum infundere Supernaturalem illustrationem, & nolle parare concursum ad Supernum affectum. Verum si id dici posset, nulla potest fieri paritas abs

statu elevationis ad creationis statum: in hoc enim debet Deus cum sufficientiā concurredum indifferentem: quid ergo mitum, quod in hoc non sit congruitas beneficium à Creationis dono distinctum; & in illo sit distinctum à dono elevationis beneficium congruitatis? Videatur Amicus disp. 26. num. 148. Sed id censeo, Amicus.

§. II.

COGITATIO NATURALIS HONESTA congrua nequit esse dogmatica Gratia.

243 O Stendo primò: Gratia dogmatica est beneficium à creationis dono distinctum; independens ab externo ministerio creaturarum, & unitio Sancti Spiritus, quæ sine strepitu Doctrinæ sonantis, docemur opportunè de omnibus cōducentibus ad vitam æternam; sed cogitatio naturalis honesta congrua nihil ex his habet: ergo non est Gratia Theologica, nec dogmatica. Consequentia legitima est: & minor ex precedenti §. vera. Major autem assumpta est ex 1. Corinth. 1. Corinth. 3. ex 1. Ioann. 2. ex Augustino tract. 3. 3. in Ioann. ex Prospero epist. ad Demetria. 1. Ioann. 2 dem. Augustin.

244 Confirmatur hæc ratio: Talis est excellentia Divinae Gratiae, quam Patres asseruere contra Pelagium, ut unicè per se penderet à Deo, nec à ministracione externæ rerum sensibus occurrentium, nec à propositione externæ legis & Doctrinæ venire per se queat; sed naturalis honesta cogitatio congrua nec unicè per se penderet à Deo, & venire per se potest ab externo ministerio sensuum, & ab externæ propositione legis, & doctrinæ: ergo cogitatio naturalis honesta congrua non est Gratia, quam Patres assertunt contra Pelagium.

245 Major assumpta est ex ipsis Patribus, & Conciliis: audi Augustinum ad illud Pauli: Neque qui p'antat est aliquid, neque qui rigat, sic interpretantem epist. 95. Gratia Christi anorum est, que non auribus sonante doctrinæ, vel aliquo adju-

adjuvamento visibili, sicut plantatur quodammodo, & irrigatur extrinsecus, sed subministracione Spiritus, & occultâ misericordiâ, sicut facit ille, qui dat incrementum Deus. Item cap. 3. de Gratia Christi. Hæc gratia si doctrina dicenda est, certè sic dicatur, ut altius, & interioris eam Deus cum ineffabili suavitate credatur infundere: non solùm per eos qui plantant, & rigant extrinsecus; sed etiam per seipsum, qui incrementum suum ministrat occultius. Item tract. 3. in Ioann. Admonere possumus per strepitum vocis nostræ; si tamen non sit intus qui doceat, inanis est strepitus noster. Item lib. 15. de Civit. Dei cap. 6. Spiritus autem Sanctus operatur intrinsecus, ut valeat medicina, quæ adhibetur extrinsecus. Alioqui etiam si ipse Deus utens Creaturâ sibi subditâ in aliquâ specie humana, sensus alloquatur humanos, sive istos Corporis, sive illos, quos istis simillimos habemus in somnis, nec interiori gratiâ mentem regat, atque agat, nihil prodest homini omnis prædicatio veritatis. Item alibi: valde remota est à sensibus hæc Schola, in quâ Pater auctoritur. Vide Suarez lib. 3. cap. 10. nn. 14, per quæ fit manifesta veritas Majoris assumptionis.

246 Minor autem probatur: quia cogitatio naturalis honesta congrua produci potest ex vi nativâ intellectus provocati per sensus: tūm etiam quia plerumque excitantur in nobis per Angelos bonos. Tūm etiam quia incredibile omnino est, quod nec ab externâ propositione legis, & doctrinæ, nec à lectione plurium librorum, nec ab optimorum exemplis, nec ab Amicorum hortationibus aliquique rerum eventibus aliquando decernat homo juxta rationem vivere, aut actum aliquem facere rationi consentaneum, accidente præsertim dispositione corporis, quæ non semper adest: ergo Naturalis honesta, & congrua cogitatio nec à Deo per se penderet unicè, nec independent ab externo ministerio creaturæ.

247 Nec est recursus ad affectionem indeliberatam, quasi in eâ consideret auxilium speciale in his eventibus. Tūm quia affectio necessariò sequitur ex prævia cogitatione. Tūm etiam quia non minus penderet ab externo rerum ministerio voluntatis affectio, quæ cogitatio. Tūm denum quia hæc affectio, positâ

semel illustratione, ultrà necessaria non est juxta Vazquez. Nec item est recursus par. & in ad specialem vivacitatem, & intensitatem, quam superaddebet Deus illi cogitationi, Tūm quia jam saltem ad profectum conduceret ex parte ministerium Vazquez. Externum Creaturarum: quod contra Amicis subsequens sine ulteriori vivacitate sortiri non posset effectum?

248 Ostendo secundò: Gratia dogmatica talis, seu Gratia Theologica, secundò: quam asseruere Catholici Patres contra Pelagium, est illa, per quam simpliciter adduntur vires, & sufficientia ad operandum Naturæ ex se simpliciter insufficienti, & impotenti; sed cogitatio naturalis honesta congrua non est talis, ut addat Naturæ vires, & sufficientiam ad operandum, alioquin insufficienti, & impotenti simpliciter: ergo cogitatio naturalis honesta congrua non est Gratia Theologica, nec dogmatica. Major est evidens evolventi Concilia, & Patres: hi SS. Patres enim, & illa, passim fatentur non modò requiri Dei Gratiam, ut sensus boni, sed ut possimus esse boni, juxta illud Apostoli 1. Corinth. 12. Nemo potest dicere 1. Corinth. Dominus Iesus, nisi in Spiritu Sancto. Et 12. illud Christi Domini Ioann. 6. Nemo potest venire ad me: neque unquam apud 12. illud Cœlum est patribus, aut Conciliis ostenditur locus, ubi dicatur: sive Gratia Dei possifaci viribus liber arbitrii quidquid boni ad salutem proficiens; de facto tamen sive illa non fieri.

249 Sed quia momenti maximi est ista veritas, audi de ipsâ Milevitani: Milevit. cap. 5. Si quis dixerit, ideo nobis Gratiam dari.. ut tanquam, eis Gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa impere Divina mandata, anathema sit. Audi Augustinum Augustin. lib. de Gratia Christi cap. 26. Gratiam Dei, quæ charitas infunditur in cordibus, sic confiteatur, qui vult veritatem confitiri, ut omnino nihil boni sine illa, quod ad pietatem pertinet, fieri posse non dubitet. Audi denum ipsum Augustinum lib. 6. de Naturâ, & Gratia cap. 7. ubi Pelagium distinguenter inter eis, & possit; & Gratiam cū requirentem ad esse, non au-

In Primā tem ad posse reprimit Augustinus per hoc par. & in dilemma cap. 9. vel potuit fieri justus per 1.2. Tract. Naturam, & liberum arbitrium, an non potuit? Si potuisse dicunt: ecce quod est, Auxiliat. Crucem Christi evanescere, &c. Et totus est inde in ostendendo possibiliter, & sufficientiam esse ex Gratia, & Gratiam Dei. Ex quibus patet necessitatem Divinæ Gratiae debere reduci ad operum excellentiam, & ad imbecillitatem Naturæ simpliciter, & antecedenter, nempè ex defectu virium insufficientis, & impotentis ad opus, ad quod requiritur à Patribus Auxilium Gratiae. Non ergo dubitari potest de veritate majoris:

250 Probo jam minorem, primò: Cogitatio naturalis honesta congrua, ut contradistinguitur à sufficienti, non dat posse, sed actum; nec pertinet ad actum primum, sed ad secundum, per quem redditur congrua: sed per vos solum est Gratia ut contradistinguitur à sufficienti: ergo solum est gratia, ut nec dat posse, sed supponit: ergo solum est Gratia, ut nequeat esse Gratia Theologica. Secundò: Cogitatio naturalis honesta congrua, quā talis, nullum tollit defectum virium per se indebitum Naturæ: ergo nullas addit vires, quæ per se Naturæ non sint debitæ: vires enim omnes consistunt in ipsa cogitatione præcisim à ratione congruitatis. Atqui Naturæ debetur cogitatio præcisim à congruitate: debetur enim ipsa sufficientia, ut evicimus suprà à n. 43. ergo seorsim à cogitatione congrua potest æquè natura bonum ipsum, ad quod requiri dicitur ipsa cogitatio congrua: ergo seorsim ab utili gratiā potest æquè Natura ex sibi debitis bonum ipsum, ad quod requiri creditur ipsa Gratia: quod aperte contradicit Patribus, & Conciliis, & Scripturis. Hinc, opinor, ansam atripuerit Pater Gaspar Hurtado, ut diceret cogitationem ipsam sufficientem naturalem dici debere, & esse Gratiam. Verum id satis repressimus loco citato, & à nullo Theologo dicendum, jure putat Eximus Doctor.

Gaspar Hurtad.
P. Suarez Conformat. eur.

251 Confirmatur, & illustratur argumenti vis, quam censeo summam. Tanta est necesitas Gratiae, quam Patres assertunt contra Pelagium, ut sine ipsa nullib[us] Deus videat sufficientiam ad opus, ad quod requiritur: alioqui videret posse Salutariter operari sine Gratia, & esse suf-

ficiētes nos ex nobis, nec esse sufficientiam nostram ex Deo contra Apost. 2. Corin. 2. Corinth.

3. Sed sine cogitatione honesta congrua videt Deus sufficientiam ad opus, ad quod requiritur: ergo cogitatio honesta congrua nō est Gratia, quam Patres assertunt contra Pelagium: ergo neque Gratia Theologica. Probatur minor: tum in statu absoluto: in quo ex parte auctiū primi præscinditur ab actu secundo, atque auctio à congruitate; præscindi tamen non potest à sufficienti ad operandum. Tum etiam uigentius in statu conditionato: in quo videri non potest ex parte hypothesis necessarii: dicentis sufficientiam ad opus honestum, quidquam congruitatis, aut specialis beneficij provenientis ex ipsa Scientiā Mediā: alioqui se videat Scientia Media ex parte sua hypothesis, quod repugnat, ut lib. 5. & 6. latè monstratum est.

252 Illustratur etiam aliter: Talis est necesitas Gratiae Theologica, ut merito libito creaturæ nequeat esse possibile, ut sit sine Gratia opus, ad quod ipsa requiritur: sed si cogitatio naturalis honesta congrua esset Theologica Gratia, posset esse ex merito libito Creaturæ possibile, ut esset sine Gratia opus ipsum, ad quod requiritur: quod ostendo: nam in sententiā communiori, & verà Societatis, physicè non est impossibile, quod homo consentiat omnibus, & singulis auxiliis, & cogitationibus honestis naturalibus, quibus instrui potest ad operandum. Iam sic: si omnis cogitatio honesta futura esset congrua, nulla esset ratione congruitatis specialis Gratia; cum nulla esset electio cogitationis congruae præ incongrua; sed physicè ex merito libito Creaturæ non est impossibile, quod omnis cogitatio honesta sit congrua: ergo neque physicè est impossibile, quod ex merito libito Creaturæ sit opus sine Gratia, ad quod ipsa requiritur Gratia.

253 Ostendo tertio: Auxilium Gratiae Theologica est donum, quod negabat Pelagius, & contra ipsum assertebant errore Patres Ecclesiae: sed Pelagius nō negabat lagii. cogitatione naturalem honesta congrua ad actus salutares: ergo cogitatio naturalis honesta congrua non est auxilium Theologica Gratiae. Probatur minor. Pelagius enim imprimis non negavit in nobis cogitationes representantes honestatem

statem virtutis: Nec deinde negavit plures à nobis sic illuminatis elici liberè actus virtuosos; neque demum negavit eas cogitationes specialiter provisæ à Deo ex prædisposito rerum occurso, & ordine: sed qui nihil horum negavit, plausibiliter admisit cogitationem honestam congruam: ergo Pelagius non negabat cogitationem naturalem honestam congruam. Minor est evidens.

254 Major autem ostenditur. Tum quia neque credendus est adeò despisi Pelagius, ingeniosus alioqui vir juxta Augustinum, ut dixerit amati posse honestatem, non præcedente illustratione; aut rerum dispositionem sine Dei providentiā, inducētam esse fatali quadam necessitate naturæ. Tum quia testes habet sua Doctrina omni exceptione maiores.

Pelagi. verba ex Aug. 37. 38. &

Habet Augustinum lib. 1. de Grat. cap. 7. apud quem inquit: Adjurat nos Deus, dum cordis nostri oculos aperit, dum nobis, ne presentibus occupemur, futura demonstrat: dum diaboli pandit insidias, & nos dono gratia cœlestis illuminat. Et paucus inferius: dum nobis suaderet, quod bonum est.

Prospéro. Habet etiam Prosperum epist. ad Ruffinum, apud quem dicit: Gratiam esse Magistrum liberi arbitrii per cohortationem, per legem, per doctrinam, per creaturas, per contemplationem. Habet denique Orosium in Dialogo, apud quem inquit, Gratiam censit in solo naturali bono, & in libero arbitrio, & in hoc ordine, quem Natura bene instituta constituit: hoc enī modo Deus elementariis semel cursibus constitutis, facit inde quæ facit. Hæc Pelagius.

Formatur Ratio. 255 Vnde sic arguo: Cogitatio naturalis, per quam Deus nos illuminat, & suadet nobis, quod bonum est, provisa à Deo per elementarios rerum cursus est, cogitatio naturalis honesta congrua, quam Pelagius admittit ut Gratiam Dei; sed nihilominus Pelagius negat Gratiam assertam à Patribus; alioqui non fuisset hereticus, ut damnatur: ergo cogitatio naturalis honesta congrua non est Gratia asserta à Patribus contra Pelagium: ergo neque Gratia Theologica, nec dogmatica. Videre ergo desidero in quo differat à Pelagio discursus Vazquezianus penes hanc naturalem cogitationem honestam congruam.

256 Respondebis primò: Pelagium

non admisisse cogitationes hujusmodi in Prin. 1.2. Tract. nec supernaturales extrinsecè, & quoad 1.2. Tract. modum: Secùs, Vazquez. Contra pri-

3. de Dio

mō: ergo totam realitatem Divine Gra-

tiae acimitiebat Pelagius, quam asserte-

bant Patres; totumque perinde dissidium

inter Ecclesiam, & Pelagium unicè stetit

in nomine, non in re. Vnde quod Theo-

logi modò disputant de bonis crea-

tionis, an ex meritis Christi dentur, an se-

cùs; an ex fine gloriæ, an ex alio fine,

contendissent Patres contra Pelagium;

quod unicè fuisse disputasse de sola ex-

trinsecè denominatione: quod incredibili-

le omnino est: alioqui sola hæc extrinsec-

ca denominatio icderet bona naturæ

Gratiam Theologicam: quod est absur-

do maius. Secundò: quia teste Augusti-

no lib. 1. de Grat. a Christi cap. 37. 38. &

39. non negavit Pelagius denominatio-

nes hujusmodi; fatebatur enim dari Gra-

tiam, quam admisit, ex Christi me-

ritis, & ex fine gloriæ: ajebat enim:

Nos per Christi Gratiam in meliorum ho-

minem relatos, & ipsius Sanguine ad per-

fectionem incitatos esse justiæ. Non et-

go locum habet ista responso.

257 Respondebis secundò: Pelagium Secunda: non agnovisse in his cogitationibus con- reprimi- gruis beneficium distinctum à dono crea- tur.

tionis; secus, Vazquez. Contra primò: ergo disputatio totius Ecclesiæ cum Pe- lagio non excedit terminos catholicæ controversiæ, qualis fuit inter ipsum Vazquez, & Suarez; fatentem ilium, cogitationem honestam congruam esse beneficium extra ordinem creationis; hunc, negantem: non ergo fuit, cur Pe- lagius diceretur hereticus: quod quis asserat? Secundò: quia vel donum crea- tionis physicè pro actione productivâ sumitur; vel pro donis annuis huic or- dinis rerum, quem creationis donum am- plectitur. Si primum: semper distinxit ab actione hominis creativâ beneficium cogitationis honestæ Pelagius. Si secun- dum: falsum assumitur, ut probavimus; nec erat dissidium, in quo doctrina Ca- tholica in discrimen abiaret erroris. Nec ergo locum habet ista responsio.

258 Respondebis tertio: Pelagium Tertia: solū agnovisse externam gratiam in etiam re- lege, & doctrinā extrinsecus sonante primi- constitutam, aut, estō internam admise- rit,

808 Liber 10. Natura, & Excellentia Auxil. Gratiae.

In Primā rit, eam non agnoscere practicam, sed par. & in merē speculativam: Secūs, Vazquez. 1.2. Tract. Contra primō: nam licet Pelagius non 3. de Deo agnoverit Gratiam intrinsecè supernaturalem: at naturalem internè propo- nentem virtutis honestatem admisit ex num. 254. Imò, quod est notandum maximè, idè dicitur Pelagius negavisse internam Gratiam, quia solum admisit cogitationes annexas externo rerum ministerio, & connaturaliter subsecutas ex occurso rerum; & elementariis semel cursibus constitutis; quasi talis gratia simpliciter exterha sit, nec moraliter ab externā legis, & Doctrinæ proposi- tione dividua in esse domi: ergo Gratia, quæ per se potest cadere in exigentiam rerum conditarum, non est Gratia quam requirebat Ecclesia contra Pelagium: ergo solum requirebatur Gratia non annexa rerum occurribus, sed ex Dei misericordiā veniens ultia debitum, qualis quidem non est omnis congrua cogita- tio naturalis. Secundō: quia cogitatio ita mentis illuminativa, ut suadeat quod bonum est, non est merē speculativa, sed practica; at cogitationem hujusmodi Pe- lagius concedebat Augustino juxta num. eundem 254. ergo nec etiam potest ha- bere locum ista responsio.

Quarta: & proba- bilior, ex congre- gnuam, in eo errasse, damnatumque, mente p. Vazquez.

Infra nu. 268. Reprimi- tur ex SS. PP. mīte. Infrā. nū. nisi consequentiū expli- cetur, ut faciam infrā. Impugno nunc sic: Si Patres, & Concilia comprehen- dissent inter auxilia Gratiae cogitationes naturales honestas congruas, nulla po- test ex Patribus probari supernaturali- tas Auxiliorum intrinseca: ergo vel co- gitatio naturalis honesta congrua non est Gratia Theologica, vel alia non est ex discursu Patrum: ergo nullum potest habere locum ista responsio. Probatur antecedens: Phrasēs, quibus explicant Patres, & Concilia Auxilia Gratiae, hinc, & inde colligendas, & representandas

num. 264. vel implet cogitatio naturalis honesta congrua, vel non implet? Si secundum: ergo non significatur à Patribus loquentibus de Divinā Gratia, cogita- tio naturalis honesta congrua quod in- tendimus: si ergo primum: ergo fit satis Patribus loquentibus de Divinā Gratia per cogitationem naturalem honestam congruam: ergo non potest ex Patribus colligi supernaturalitas ulla intrinseca Divinæ Gratiae.

260 Dicis: supernaturalitas intrinse- ca siunde colligitur: nempē ex eo, quod Patres admittant actus salutares, & meritorios, intrinsecè supernaturales. Contra: quia cū Patres aperte non di- stinxerint inter supernaturales actus, & naturales sub his terminis; sed inter actus conduceentes, & non conduceentes ad salutem; si semel Patribus, eorumque locutionibus de Divinā Gratia satisfiat per cogitationes entitativè naturales, non est cur actus condicentes ad salu- tem non sint entitativè naturales: ergo nulla ex parte colligi potest supernatu- ralitas intrinseca Gratia, si semel admit- tur, ut Gratia Theologica, Gratia na- turalis. Antecedens probatur: quia ad actus salutares non requiritur alia Gra- tia, quā asserta à Patribus contra Pe- lagium; sed Gratia asserta à Patribus contra Pelagium est entitativè naturalis; cū per eam fiat satis assertionibus, & locutionibus Patrum, ergo ad actus sa- lutares non requiritur alia Gratia, quā entitativè naturalis: cur ergo ipsi de- beant esse supernaturales? Confirmatur: quia Theologi inde colligunt supernatu- ralitatem meriti, & habitus ad ipsum infusi, quod locutiones Patrum requi- rant auxilia independentia à causis na- turalibus, unicè à Deo pendentia, & specialiter donata ab Spiritu Sancto; qui loquendi modi entitatem supernatura- lem inserviant: prius ergo videnda est su- pernaturalitas auxiliorum, quā infe- ratur supernaturalitas actuum, & habi- tum. Sed per vos ex locutionibus Pa- trum de Divinā Gratia colligi non po- test ulla Gratia ultra naturalem: ergo nec ullus actus, & habitus ultra natura- les: pejor est igitur præcedentibus ista responsio.

261 Ostendo quartō, per absurdā, Probatur quæ declarant quanti momenti sit sen- ten- Absurdis.

Replica

Solvitur, & inter- cipitur.

Disp. 52. Excellentia Auxiliantis Gratiae. sect. 2. 809

Primum: tentia, quam defendimus. Primum sit: Initium humanæ salutis fundandum in solā Naturā: quod Semipelagianum est; & probo sequi: nam cogitatio naturalis honesta congrua dat salutis initium, juxta Vazquez; & à Vazquisitis nisi cum inconsequentiā negari nequit: nam quānam alia gratia, necessaria sit ad salutis initium, quām Theologica? Et quodnam aliud auxilium, quām quod à Patribus contra Pelagium assertebatur? Atqui na- turalis honesta cogitatio congrua funda- tur in solā naturā: ergo & humanae salu- tis initium. Probatur minor: nam cogita- tio naturalis honesta congrua non sumit congruitatem ex antecedente auxi- lio indebito, sed à dominio naturali vo- luntatis. Vrgetur primō: Cogitatio na- turalis præcissim à congruitate, & à præ- visione congruitatis est indifferens ad utrumlibet; atque adeò non est indebita Naturæ Rationali, cui ex creationis ju- re debetur sufficientia ad bonum; atqui congruitas est à potentia naturali deter- minante liberè vires aliqui debitas: ergo tota ratio gratiæ cogitationis hone- stæ congruæ fundatur in solā natutā. Vr- getur secundō: Cogitatio naturalis hone- stæ congrua, si prævisa non esset con- grua, esset Naturæ debita, vel saltem non esset indebita: ergo quod sit indebi- ta, venit à congruitate. Sed congruitas habet originem à Naturā. Hinc

262 Secundum absurdum sit: nam saltem in hac Sententiā homo seorsim ab ullo indebito auxilio habet ex ipso jure Creationis completum, & proximum principium ad inchoandam salutem: cō- tra quod clamant Scripturæ, Concilia, & Patres. Sequela verò patet: quia per vos cogitatio naturalis honesta congrua sufficit ad salutis initium; sed voluntas cum cogitatione sufficienti sibi debitâ, potest eam facere congruam; aliqui non esset proximè libera: ergo potest facere seorsim ab auxilio indebito, quod sufficit ad inchoandam salutem. Nec recurras ad impotentiam consequentem. Primo: quia hæc est impotentia secundum quid, & quam Pelagius non negabat. Secundō: quia eam potentiam negant Concilia, & Patres ad inchoandam propriis viribus salutem, quam negant ad assequendam justificationis Gratiam; eodem enim mo- Trident. do loquuntur Tridentinū Sess. 6. cap. 3. & Aranda de Deo.

Araucanum can. 7. & 8. atqui ad asse- In Primā quendam justificationis Gratiam negant par. & in utramque potentiam antecedentem, & 1.2. Tract. consequentem; ergo & ad Salutem pro- 3. de Deo priis viribus inchoandam. Auxiliat.

263 Tertium absurdum sit: homo in Arauc. puā Naturā constitutus careret omni Tertium: actu honesto: quia careret Gratia: unde nec diligeret Deum, nec Patriam, nec Parentes, nec Amicos. Quartum: Etiam Quartum: Angeli in purā Naturā constituti labo- rarent hec malo; cū aliqui juxta Tho- mistas & alios concedatur ipsis ratione naturalis excellentiæ impeccabilitas cir- ca finem naturalem. Quintum: Neque Quintum: homo justus, aliqui donis Supernis in- structus, sine gratiā novā quidquam bo- ni faceret. Sextum: Iusti, ac obstinati in Sextum: malo æquè forent in sensu Patrum de- biles ad præcepta servanda, scorsim a no- vo beneficio: cū omnibus insit sine con- gruā cogitatione debilitas consequens; & illa nemini debeatur. Septimum: deme- ruissemus ob peccatum origina le omne genus cogitationis honestæ congruæ: Vu- de Pueri sine baptismo decedentes, qui- bus per nullum medium applicatur fru- ctus Redemptoris, nullumque perinde solvitur peccati debitum, carerent in æternum omni cogitatione honestæ con- gruā; quod incredibile mihi est, & jam artigi suprānum. 54. Patet ergo senten- Sup. nu. 54 tiā tot absurdis obnoxiam, veram esse non posse.

§. III.

G R A T I A T H E O L O G I C A, S E V D O G- maticā, supernaturalis est quoad substantiam.

164 **E**st illatio legitima ex hucusque Conclusio premisis: quam ut alterius fir- mami, repræsentabo loquendi formulas, Principia quibus exponunt excellentiam Catholicæ lis. Gratiae Concilia, & Patres, ut inde su- Ex mente, main Decretorum argumentum. Ille sic quam per habent: Fit per Gratiam Christi: fit per hæc rudes, Christi Redemptionem; fit per infusionem; SS. Patrū. per inspirationem; per illuminationem; five illustrationem; per operationem Dei, vel Spiritus Sancti; per Gratiam præve- nientem; per misericordiam prævenien- tem; per vocationem, aut exhortationem Dei; est donum Dei, seu Spiritus Sancti Klkkkk mo-

In Primā moventis: non est nostrum: totum est Dei: par. & in non redditur nobis, sed donatur: non ob- 1.2. Tract. tinetur per liberum arbitrium, aut per 3. de Deo humanos conatus, aut per vires naturales; absque Gratia ad illam actionem eliciendam infirmum, & invalidum, & non liberum est arbitrium sine Gratia: Voluntas preparatur à Domino dante suavitatem: Deus præstat ut velimus: non est voluntis, nec currentis: nullus se ipsum ab alio discernit per bona opera: ideò de illis non est gloriandum: Deus bonam actionem operatur in nobis: agit nos ad illam per unitatem spiritus sancti, per subministracionem spiritus: Non est ex humana Naturâ, sed ex Deo: nec ex debito, sed ex Gratia, & Misericordia Dei; non est opus humanum, sed Divinum: non fit ex sufficientia nostra; nec ex viribus, aut conatibus nostris: sed virtute Altissimi, digito, & dextra Dei. Non obtinetur per extrinsecia subsidia Creaturarum, & dependenter à sensibus, sed per Spiritum Sanctum. Per has, & similes locutiones explicant Gratiam Theologicam, & catholicè defensam contra Pelagium, Summi Pontifices, Concilia, & Patres ex Divinis Scripturis. Inde sit

Illustratur
primò:

265 Prima probatio Conclusionis: Arguo sic: Velaquod entitativè naturale ita implet has locutiones Patrum, ut eo concessio, censeatur esse jam datum, quod significatur à Patribus per illas voces, esse auxilium Divine Gratiae; Vela non? Si primum: ergo donum aliquod entitativè naturale sufficit ad credendum sperandum, diligendum, & pœnitendum sicut oportet., & ad totum augmentum Gratiae, & meritorum. Probo consequentiam: quia per te per illud donum entitativè naturale, jam est concessum quidquid à Patribus significatur per illas voces, per quas explicant auxilium Gratiae, quod requirunt: nec apud ullum è Patribus, & Conciliis requiritur altioris ordinis Gratia, quam significata per illas voces. Sequela vero intollerabilis est. Si ergo secundum: ergo licet ponas, concedi quodvis donum entitativè naturale, adhuc non est datum auxilium Gratiae, quod per illas voces significatur à Patribus: ergo requiritur ab ipsis auxilium altius omni dono entitativè naturali. Sed nec apud Patres, nec Concilia invenitur aliud inferioris Gratia ge-

nus, quam quod significatur per illas voces: ergo omnis Gratia, quam significant Sancti Patres, & inde Theologi Theologicam, & Dogmaticam vocant, est altior dono quovis entitativè naturali: ergo & quoad substantiam supernaturalis.

266 Secunda probatio sit à priori, & Et secundò in hunc modum: Actus salutares sunt à priori. apti ex se ad felicitatem æternam Creaturæ Rationalis: ergo sunt de ordine felicitatis extra Deum: ergo sunt supernaturales quoad substantiam. Hæc videntur esse vera, si antecedens constet: quod cendis in inde suadetur: quod sicut Deus ex pro-

videntia naturali disposuit ad finem naturali media ex apta consecutioni præfixi finis; à fortiori disposuerit ex supernaturali Providentiâ, quæ perfectior est, ad supernaturalem finem media ex se conducentia. Nunc sic: Non solum debent esse proportionata finibus media, sed principia mediis; atqui Fini supernaturali quoad substantiam, qualis est æterna felicitas, solum possunt esse proportionata media supernaturalia: ergo similiter solum possunt cum hujusmodi mediis proportionari principia, quæ supernaturalia sint. Et ratio est: quia sicut media in se improportionata cum fine, sunt eò ipsò ad finem impertinentia; ita pariter si principia non attingant proportionem mediis, nequeunt ejus in se continere perfectionem, atque adeò nec dare: nemo enim dat quod non habet: unde redundunt, & ad media, & ad finem impertinentia. Sed auxilia Divina Gratiae sunt principia maximè pertinentia ad media, quibus assequimur supernum finem: ergo non minus esse debent supernaturalia, quam Media, & Finis. Qui discursus eò mihi probabilior est, quo magis exprimit mentem Angelici Praeceptoris, ex quo sumo 1. 2. quest. 109. art. 5. O. Multa rem in hanc in 1. 2. tractatu 3.

267 Ex disputatis hucusque tria Corollaria sunt. Primum: Omnia, & singula auxilia Gratiae internæ, quæ Dogmatica sit, esse supernaturalia quoad substantiam: Contrarij Alvarez, qui contentus suus est fallitur Alvarez: pernatralitate primi auxillii, cetera Amic. & subsequentia permittit entitativè naturalia in negotio salutis nostræ. Fallitur Amicus, qui cetera subsequentia auxilia supernaturalia intrinsecè, præter pri-

muum.

mum. Fallitur Koninch, qui meritum condignum entitativè supernaturale fatur ex gratiâ supernaturali; congiuum verò, naturale, & ex gratiâ entitativè naturali propugnat. Ratio illationis est: quia ex Patribus nulla potest, (nisi liberè) præsumi disparitas, cur in singulis Gratia auxiliis, non servetur idem Doctrinæ tenor.

268 Alterum: Non omnia, quæ ex Christi meritis dantur, & ex ordinatione ad supernum finem, censeris eò ipsò debere Gratiam Theologicam, & dogmaticam. Tùm quia ea extrinsecia denominatio non facit dona simpliciter indebita naturæ: nam plura, quæ Naturæ debentur, ut indoles, sufficientia, bonaque alia corporis, & animæ, possunt ex ea relatione, & fine concedi. Tùm etiam: quia alias ipsa creatio, quæ potest esse, & juxta plures quos lib. 7. à num. 211. secuti nos sumus, est Prædestinationis effectus, effet Gratia Theologica. Vnde sunt dona, quæ per se sunt indebita, & per se pendunt ex Christi meritis, & per se conducunt ad salutem; & haec sunt Theologica Gratia: alia sunt, quæ per accidens sunt ex Christi meritis, & extrinsecè ordinantur ad supernum finem: & haec quoad se manent vel intra lineam bonorum, quæ ad creationem pertinent, vel in linea Gratia Philosophie: Extrinsecè tamen indebita sunt, supernaturalia sunt, & Gratia Theologica secundum quid. Et sic intelligo Patrem Suarez tūm lib. 1. cap. 24. Tùm 3. cap. 10. Licet enim admittat aliqua dona, & auxilia, ordinis naturalis, eaque vocet Gratiam, non ea censet Gratiam Theologicam, de qua Patres, sed Philosophicam: indebitam tamen extrinsecè ratione modi, quo confertur, simpliciter indebiti toti naturæ. Sic etiam explico Granadum, dum auxilium requirit ad singula opera honesta, quod vocat Gratiam Providentem, seu providentia.

Tertium:

269 Tertium: omnes actus honestos, qui per se requirunt Gratiam Theologicam, per se conducere ad salutem: quia cùm Patres in eo sint toti, ut probent Gratiam, de qua lis erat ipsis cum Pelago, necessariam esse ad bonum, quod salvare sit; si semel admittas ad aliquem actum honestum, necessariam esse Gratiam Theologicam; vel infirmas rationem

Patrum, vel teneris dicere eum esse actum In Primâ Salutarem, & meritoriu. Vnde incon- 1.2. Tract. sequenter è Vazquistis a liqui requirunt 3. de Deo ad singulos actus honestos etiam natu- rales Gratiam Theologicam de necesse, Auxiliat.

& negant ipsis vim merendi, & impe- trandi salutariter. Quare cùm actus entitativè naturales eâ Gratia Theologicâ non egeant, nec meritorii esse possunt: nec dicendi sunt egere Gratia, ut sint: quia licet aliquomodo sint ex beneficio Dei, vel ratione cogitationis specialiter immisæ, vel ratione protectionis exter- na, vel ratione supernaturalis ordina- tionis, sunt tamen sine Gratia, quam ita vocant simpliciter Patres; atque adeò quidquid sine illâ fieri potest, (ne de- mus ansam & equivocationibus in re gra- viissimâ,) fassuri sumus fieri posse sine Gratia Dei. Non me latet singularis dis- cursus Montoyæ requirentis ad aliquos actus naturales Theologicam Gratiam, & ipsis vim merendi negant: de cuius discriminine forte loquar libro sequenti. Nunc eamus obviam incuribus Vazqui-

Montoya.

Suprà à

num. 224. præoccupavimus §. 1. per totum, & ex & nuper corollariis nuper attractis.

S E C T I O III.

F I T S A T I S O P I N I O N I C O N T R A R I A E:
ubi utra de Div. na Gratia melius
censerit, & loquatur?

§. I.

A R G U M E N T U M P R I M U M A B
Authoritate.

270 Objicies primò, Authoritatem Opponitur Augustini, & Prosperi. Ille Augustin. lib. 83. q. 68. sic inquit: Ad miseri- & Prosp. cordiam Dei pertinet vocatio. Nunquid ergo latebat Pharaonem, quantum boni consecuta fuerint terra illæ per adventum Josephi? Illius ergo rei gestæ cognitio, vocatio ejus fuit. Atqui talis rei cognitio non erat supernaturalis intrinsecè, sed historicæ, & naturalis: ergo vocatio pertinens ad Dei misericordiam, atque adeò Gratia Theologica potest esse naturalis entitativè. Ipse quest. 2. ad Simplician. Augustin. ait, gratia Dei, & non inducere nostraræ loca. tribuendum, cùm ea menti occurruerit, atque

Kkkkk 2

que

In Primā que delectant ; quibus proficiamus ad Deum : par. & in At hic occursum objectorum naturalis 1.2. Tract. est : naturalis est ergo Gratia , quā pro- 3. de Deo ficiimus ad Deum. Ipse epist. 130. narrans Auxiliāt. quēdam Gentilem nomine Pelomonem, hortante Xenocrate, factum ex ebrio cō- tinentem, addit : Quanquam ergo ille non Deo fuerit acquisitus, sed tantum à domi- natu luxuriae liberatus, tamen ne id ip- sum quidem, quod melius in eo factum est, humano operi tribuerim, sed Divino: ergo Gratia Theologicae. At Gentili in- fusa non est supernaturalis Gratia Christianorum : ergo. Ipse de Patientiā cap. 27. cūm quāfisiat: An Patiētia, quā Schismati- cus, aut hæreticus pœnas tolerat pro veritate tuendā, timore aeternae pœnæ, sit Dei donum, affluit ; & distinguit in- ter Divina dona Christianorum, & Di- vina dona eorum, qui Christiani non sunt : ergo licet Christianorum dona su- pernaturalia sunt, non ideo neganda sunt dona Divinæ Gratiae naturalia.

Loca Prof- peri.

Vazquez. 271 Iam Prosper Augustino non dis- sonat: nam lib. 6. contra Collat. cap. 14. loquens de tratione per Gratiam , ait: Trabit ad Deum contemplatio elementorum, omnium, quæ in eis sunt, ordinatissima pulcritudo... trabit rerum gestarum cognitio, &c. At contemplatio ele- mentorum, rerum gestarum cognitio, & ex his discursus ad Deum, opera sunt in- trinsecè Naturalia. Habent suam quisque Symbolam in arguento Vazquez, Tor- res, Meratius, Amicus, Granado, & Vaz- Alii.

Fit satis ex dictis à me. 272 Respondeo satis constare mihi de Augustini, & Prosperi mente ex dis- putatis *suprā*, eamque clarius aperten- dam ex disputandis *infra*. Textus, qui- bus Objectio nititur, frustra sunt. Pri- mus Augustini non est de cognitione na- turaliter derivata ex externā leric rerū, quæ patratæ sunt in Agypto post adven- ventum Iosephi: hæc enim cognitione planè historica & naturæ, nec perinde distin- cta ab externâ propositione rerum, quam Pelagius non negabat, non tribueretur ab Augustino speciali misericordia, nec diceretur *divina vocatio*: est ergo textus de cognitione altioris ordinis, quam Pharaoni Deus inimicis, exterrè semel propositis objectis historiæ, sed ab ipsis independenti; sic enim addit Augustinus: *Erat autem vocatio, quæ per temporum*

opportunitates operatur, alta, & profun- da ordinationis est: est ergo altioris or- dinis, quæ subsequitur naturaliter ex occursum rerum.

273 Secundus textus aut non loqui- tur de Auxiliante Gratia internâ, sed de Gratiâ protectionis externæ, quæ Deus Naturam ipsam perficit, offerendo per occursum rerum cadentem intra Crea- tionis beneficium, cogitationes honestas naturales ; aut si loquitur (quod ipse reor) de Theologicâ Gratiâ, non loqui- tur de cognitione naturali, quam in no- bīs ingenerat sensibilis occursus rerum: hanc enim Pelagius non negabat; sed de supernaturali cognitione, quæ Deus pro rerum occurrentium opportunitate nos vocat, ut proficiendo accedamus ad ip- sum.

274 Ad tertium textum de Polæmo- ne concedit Ripalda num. 76. *victoriā satis cele- illam cibritatis supernaturalem fuisse, & tri: de ex Gratiâ simpliciter Theologicâ Neque quo infrā eredendum putat negari Gentibus auxi- liâ supernaturalia, quibus, dum aliunde & lib. 11. per externas causas promoventur ad bo- num, salutariter accedere possint ad Deum. Verum longè ab Augustini men- te, qui satis innuit, si evolvatur atten- tius, eam Polæmonis continentiam nec fuisse salutarem, nec aliter Deo tribuen- dam, quam ut Perfectori Naturæ. lib. 11. à Sumit enim Augustinus exemplum à bonis Creationis, & inde deducit tri- buendam eam Deo: Tum quia omne bo- num à Deo est. Tum ratione simultanei concursus adjuncti Generali Dei volun- tati bonum intendenti: idque contra Pe- lagium ausum dicere non magis esse ex Deo bona, quam mala. Quare textus iste nobis nōcere non potest: imò favet im- pensè contra Vazquez, cūm inde fateri debeat cogitationem honestam congiū: & tamen nullam ex Augustino Gratiam Theologicam: quem sensum debere me fateor P. Suarez lib. 1. cap. 7. & 20. nn: P. Suarez 16. nn. 21. & cap. 21. nn. 8. & Ruiz de & Ruiz. Montoyâ de Voluntate disp. 36. sett. 4. num. 8. & 9.*

275 Quartus ille textus de Patientiâ In quarto solū intendit juxta magnum Suarez Suarez etiam in Hæreticis, & Schismaticis tri- buenda's esse Deo actiones bona's, esse que Dei Providentis dona; longè tamen aliter ac in Christianis: nam in illis ste- rilia

Ripalda

rilia sunt, atque adeò ex philosophicâ solū gratia; in ipsis, ex Theologicâ Gra- tiâ, Salutaria. Ripalda disp. 20. sett. 9. nn. 79. & disp. 131. sett. 5. secūs inter- pretatur: censet enim ea bona præstari ab Schismaticis, & hæreticis ex Supernatu- rali Auxilio, quo ad Fidei, quam defe- ruerunt, amplexum vocantur hi Prodigii à Coelesti Patre. Quod si discriminem in do- nis innuit Augustinus, illud est, quod Ecclesiæ Filiis ea bona proveniunt ex hæreditario iure; spuriis vero, utpote ex- hæredatis, dum ab Ecclesiæ clausis exulan- t, alio titulo concedi debent, ut ad de- perditam hæreditatem redire possint. De fundamento principali P. Ripalda dice- tur in loco.

Infrā lib. 11. à num. 149.

Prosperi Mens. 276 Denique Prosper per omnia cō- formis Augustino, intelligendus est de cognitionibus, quæ ad occursum mundi visibilis excitat specialiter Deus. Licet enim creature, quasi gradus sint, quibus mens nostra naturaliter ascendat ad cog- nitionem Dei: naturalis illa cognitio nō excedit beneficium creationis; proderit- que ut Nativas vires exerat Voluntas in obsequium Conditoris; ut tamen Deum attingat accessu salutari, non proderit: alia ergo est altioris ordinis contempla- tio, quæ loquitur Prosper: quæ ex eo censetur esse Naturalis (cūm alioqui su- perna sit) quod excitatur à Deo ad oc- cursum rerum, quæ vel excitant etiam, vel excitarent in intellectu per ministe- ria sensuum cogitationes naturales bo- nas. Quod autem hæc Prosperi mens, ex bis, quæ addit, aperte colligere prouum est. Quidquid cogitationes istæ bona, licet naturales, possunt aliquomodo dici *vocatio Dei*, non quia per se conductant ad salutem, seu quod ut lib. 9. dictum est à nn. 154. & 165. per accidens illi, faveant removendo prohibens: influunt enim in actum honestum, qui, licet non sit in se salutaris, prohibet effectum peccaminis, quo salutatis omnino prohibetur.

§. II.

ALIA DVO ARGUMENTA d ratione.

Objetio.

277 Objecies secundò: Auxilia Gra- tiæ Theologicæ sunt de Fide contra Pelagium; atqui Auxilia intrin- sece supernaturalia non sunt de Fide, sed in Primā metè probabilia: ergo Auxilia Gratiae par. & in Theologicæ non sunt intrinsecè supernatu- ralia: definirent enim res certa per 3. de Deo incerta principia: quod repugnat. Sic Auxiliāt. arguit Pater Torres, omnino frustra: P. Torres. possetque in omnibus, quæ Theologicæ disputationi subjacent, sic ludendo dis- currere: nam de Fide est Prædestinationem esse; at Prædestinationem ex intelle- ctu, & voluntatis actu constitui solū probabile est: ergo. De Fide est secundam Personam esse Filium; at Filium esse ex hoc vel illo modo habendi Naturam, proba- bile: ergo. De Fide est Verbum assumptum Humanitatem; at assumptum per superadditam unionem, probabile: ergo. Itaque supponenda est rerum existentia ex Fide; quia eam certò revelavit Deus, aut proposuit credendam Ecclesia. Cate- rium cuiusmodi res istæ sint, Disputatio- ni relinquunt Theologorum, qui colla- tis inter se rerum prædicatis, quæ ex Fi- de noverint, Conciliorum, & Patrum, quorum per ora loquitur sobiscum Deus, sensibus, & rationibus, illud assérant, quod rei, Conciliis, & Patribus magis conforme sit, atque adeò probabilius. Id quod præstítimus ipsi in præsenti contro- versiā. Unde distinguo minorem, & quivo- catione plenissimam: Auxilia, quæ nos supernaturalia probabilissimè dicimus, non sunt de Fide, nego; auxilia, quæ nos dicimus probabilissimè supernaturalia, non est de fide, quod sunt, qualia nos ipsi dicimus, cōcedo: & nego consequiam.

278 Objecies tertio: Ad Vincendam gravem tentationem; ad adimplitionem totius legis Naturalis; ad eliciendos actus heroicis virtutum Moralium ad- quisitarum, requiritur Gratia Theologi- ca; sed ad hæc non requiritur Gratia en- titativè supernaturalis: ergo datur Gra- tia, quæ Theologica sit, & quæ non sit supernaturalis entitativè: ergo quæ sit entitativè naturalis. Consequentia bo- na sunt: & ostenditur minor. Ad actus entitativè naturales non requiritur Gra- tia supernaturalis intrinsecè; cūm ista sit ultra proportionem illorum; sed Vi- catoria gravis tentationis, adimplatio to- tius legis naturalis, præstari possunt per actus naturales, in quorum etiam ordi- ne sunt actiones heroicæ virtutum ad- quisitarum: ergo ad hæc non requiritur

Nulla est

Scopus
Scholasti-
ce Discip-
tationis.

Objec-
teria gra-
vis.

Gra.

In Primā Gratia supernaturalis entitativè. Minor par. & in videtur nota : nam imprimis urgente 1.2. Tract. tentatione, quantumvis gravi, vīctor erit 3. de Deo qui naturali sc̄ dissensu cohibeat. Deinde Auxiliāt. lex naturalis nisi ad actus naturales per se loquendo non obligat. Demum actus virtutum planè heroici, p̄f̄st̄ti sunt nō semel à Gentilibus nulla supernaturali tatis luce manuducti ; atque adeò naturales entitativè ergo per vires entitativè naturales ponit vīctoria tentationis gravis, legis naturalis impietio, & actuum heroicorum excellētia : qui scopus erat primæ Minoris. Major verò primi syllogismi eā Authoritatis Sacré vi munitur à Vazquez, ut reddat morāliter certam, & exinde argumentum valde difficile : de quo nos plenius lib. 11. à num. 149.

Ripalda. apponit Pater Ripalda ex doctrinā sine de quicib[us] gulari suā, de quā nos ibi à nu. 154. & à nu. 154. & alii à in eadem lib. 11. à nu. 215.

279 Ut solūta communis explicetur, Notāda ad supponenda sunt duo. Primum ex Sancto solutionē. Thomā : alterum ex communi sensu Patrum contra errores Pelagii. Illud est, Thomā, & quod ille proprie vīct̄ peccatum, qui ex SS. PP. potest pertingere ad hoc contra quod est pugna peccati : hoc autem non potest esse, nisi in eo, qui opus meritiorum operatur: unde talis vīctoria vitam aternam meretur, & sine gratia non fit. Hęc sunt verba Doctoris Angelici in 2. distinc. 28. art. 2. ad 6. Ex quibus manifestè fit ex tribus modis, quibus potest homo repellere tentationem, primo per actum malum, ut quando ex vanā g. orī resistsit tentationi luxuriæ; altero, per actum naturali modus non cedendi: lem omisssivum, vel impeditivum peccati.

Triplex modus non cedendi: minosi consensū: tertio per actum salutarem, & meritiorum; solum hunc propriè & absolute posse dici vīctoriam tentationis: nam qui peccando resistsit, potius vincit malo, quām vincit; qui verò naturaliter dissentiendo se habet, resistsit potius malo, quām vincit: Quę singula

Bonavent. docent ibi post Sanctum Thomam Bonaventura, & Richardus; & confirmat ex P. Suarez miè Noster Doctor lib. I. cap. 23. num. 4. Ex August. cap. 16. Tunc vīcta vīta deputanda sunt, cūm Dei amore vincuntur: Quoniam s̄ ut habet lib. 3. contra duas Epist. Pelag. cap. 4.) carnalis cupiditas, cupiditate alia non sanatur.

280 Alterum est: Patres requirentes Mens SS. gratiam pro vīctoria tentationum non PP. in loqui de quovis modo vincendi tentatio- præsenti.

qui naturali sc̄ dissensu cohibeat. Deinde lex naturalis nisi ad actus naturales per se loquendo non obligat. Demum actus virtutum planè heroici, p̄f̄st̄ti sunt nō semel à Gentilibus nulla supernaturali tatis luce manuducti ; atque adeò naturales entitativè ergo per vires entitativè naturales ponit vīctoria tentationis gravis, legis naturalis impietio, & actuum heroicorum excellētia : qui scopus erat primæ Minoris. Major verò primi syllogismi eā Authoritatis Sacré vi munitur à Vazquez, ut reddat morāliter certam, & exinde argumentum valde difficile : de quo nos plenius lib. 11. à num. 149.

Solvitur Objectio. 281 Dices: Pelagius negabat necessariam esse Gratiam ad quacumque vīctoriam: ergo requirebant etiam Patres ad quacumque vīctoriam: ergo etiam ad vīctoriam naturalem. Imprimis negari posset suppositum ultimi consequentis: quia actus naturalis, licet resistens sit, non est vīctoria. Deinde nego coa- sequentiam utramq[ue]. Neque enim Gratiam asserebant Patres necessariam ad omnia, ad quā negabat Pelagius ipsam: alioquin & ad genus illud tu: pe vīcendi necessariam asseruerint: ad ea igitur ne- cessariam asserebant Divinam Gratiam, ad quā negabat ipsam hereticè Pelagius, nemp̄ ad vīctoriam conducentem in vi-

Hinc de-
ducta.

Infrā d

num. 305.

P. Vazq.

lib. 4. contra Julian. cap. 3. Scito, nos illud opus bonum dicere, per quod solum homo potest ad aeternum Dei donum, regnumque perduci. Quarta: quia ut bene ponderat Pater Vazquez, Patres ferè non discri- minant inter leves tentationes, & graves; durumque est maximè, velle parem, circa utrasque, Gratia necessestam induce- re: at juxta hunc sensum, durum non est, sed omnino dicendum.

P. Vazq.

Replica in tercepta.

In 1. 2. Tract. 3.

tam aeternam. Ex his, in formā

282 Respondetur distinguendo ma- jorem: ad utcumque vincendam tenta- tionem gravem, legem implendam, eli- ciendos actus heroicōs requiritur Gratia Theologica, nego: ad hęc p̄f̄st̄da sal- lutariter, & prout oportet, concedo ma- jorem. Et in hoc sensu locuti sunt Patres contra Pelagium: qui si aliquando ad aliud operationum genus requirunt ad- jutorium Dei, loquuntur de Gratia Phi- losophica, quam non negabimus: cūm, li- cet physicē sit in nobis non succumbere tentationi, legem implere, actus heroicōs elicere etiam naturales; hęc adeò dif- ficultia sint, ut communiter asseratur in nobis moralis impossibilitas; quam ut vincat Deus, non eget auxilio superna- turali, sed naturale sufficit, quo vires ultra exigentiam roborentur, aut submo- veatur occurrens tentatio, vel difficultas: imò nec erit opus intrinseco auxili- o, cūm externa protectionis Gratiae ple- rumque sufficient ad submovendam arbitrio difficultatem electionis bona. Pa- tres verò de Gratia loquebantur, fine quā nihil possumus ad Salutem. Alia enim cōtroversia de Gratia naturali non est catholici cum hereticis, sed ex mente Magni Suarez lib. I. cap. 23. num. 4. in fin. utrimque catholica: non parū tam- men à Patribus insinuata contra Pelagiū, ut omnes illi p̄f̄st̄derent late- bras doctrinæ non vera. Quod si de Vīctoriā tentationum generatim loquuntur, accipiendi sunt in stricto sensu cum Sancto Thomā. Hinc neganda est conse- querenter ad distinctionem minor. Ad proba- tionem, concessā majori, distinguenda est minor: p̄f̄st̄ari possunt per actus naturales utcumque, & steriliter, conce- do: salubriter, & prout oportet, nego minorem; de quā etiam alibi latius.

§. III.

INSTANTIA DIFFICILIS.

Gravis Instantia: 283 Instabis adversus totam doctri- nationis ita deprimit naturales vi- res, non eosque deprimere, ut negent voluntati physicā saltem potestiam non peccandi, seu resistendi: quod ex eo patet, quod non vōcāt voluntatem im- potentem, sed imbecillēm; componitur autem cum physicā potestate intellēctus

præclusam esse nostram solutionem à Pa... In Primā tribus; atqui Patres, & Concilia nō lo- p̄r. & in quātū nō de Gratia Theologica: era 1. 2. Tract. go Gratia Theologica requiritur non so... 3. de Deo lūm ad vīcendum, sed etiam ad non suc- Auxiliāt. cumbendum. Talis autem Gratia nequit esse supernaturalis dē necessē: ergo da- tur Gratia Theologica naturalis entita- tivè. Major probatur ex plurimis, quā Vazquez, quā Bellarmiñus, quā Gra- Vazquez. nadus aggerant in hanc tem. Audiantur Bellarmiñus. Patres Concilii Milevitani epist. 1. ad Granadus Innocentium Primum, declarantes illud Conc. ile Pauli: Oramus autem ad Dominum, ne vitium. quid faciat mali: satis appetet (in- quātū) quod ad non peccandum, id est, ad non malē faciendum, quāvis esse non dubitetur liberum arbitrium voluntatis, tamen ejus potestas non sufficiat, nō si adjuvetur. Audiatur Innocentius Primus Innoc. I. in epist. ad Concilium Carthaginens. N. si magnis precibus gratia in nos implorata descendat .. nēcessē est enim, ut quo auxi- liante vīcimur, eodem rursus non adju- vante vīcāmūr. Per quā manifesta fit major instantia.

284 Minor autem ostenditur: nam eisdem omniō vōcibus utuntur Patres cūm loquuntur de Gratia ad non succum- bendum, quib[us] utuntur loquentes de Gratia ad vīcendum, & merendum: vel ergo loquuntur de cōdēm genere Gratiae utrobique, vel nullib[us]. Quod si semel admittatur sub illis Patribus vōcibus non venire Auxiliā stricte, & vera Gratia, quam dogmaticē Patres asserunt: quā poterit manere vis nostris argumentis? Hunc scrupulum deponet facile Ripalda ex singulari illā suā doctrinā, quam ha- de quo lib. II. à num. 149. Montoya. Providentiā. Sed nee Ripalda doctrinam Montoya. veram cōfessō; nec Montoyam sequi nō possum, quin deseram communem solu- tionem, pro quā nō nūc in gratiam P. Suarez standum est.

285 Tria noto ad plenam satisfa- citionem. Primum: Patres, licet in casu primū: tentationis ita deprimit naturales vi- res, non eosque deprimere, ut negent voluntati physicā saltem potestiam non peccandi, seu resistendi: quod ex eo patet, quod non vōcāt voluntatem im- potentem, sed imbecillēm; componitur autem cum physicā potestate intellēctus

Notabile

primū:

ca

In Primā ex magnā difficultate, tūm quia dum in par. & in finiā manere liberum arbitriū etiam 1.2. Tract. sine gratiā, utique non dubitant in vo- 3. de Deo luntate potentiam ad peccandum, & non Auxiliāt. peccandum. Vnde fit, ipsos Patres dare locum interpretationi: quam ipsi non sustinent dum de gratiā salutari ita intelligendi sunt loqui, ut per ipsam asserant poni physicam possibilitatem ad opus. Loquuntur ergo de diverso genere gratiæ: nam si semel est locus in eorum locutionibus ut intelligantur ex subjectā materiā diversimodè, locus etiam est, ut intelligantur de alio gratiæ genere.

Secundum: 286 *Alterum:* inter alios errores Pelagi, unum esse, negandi gratiam ad merendum: alium, dicendi; æquè esse à Deo malum, ac bonum: nam positis iis quæ jure creationis, & libertatis debentur Creaturæ, non ultrà curabat Deus de actionibus Creaturæ non agentis, ut ageret, Divino concursu: quæ constant ex erroris representatione nuper presupposita à num. 69. Patres ergo principaliter egere contra Pelagium de primo errore, qui capitalis erat; de secundo verò egerere quidem, sed minùs principaliter. Cùm autem ad refutationem secundi, opus nō sit eodē adjutorii genere ac ad prīmi refutationem; cùm secundus vel ex providentiā potiùs intendeat bonum quā malum, ex simultaneo concursu, ex auctâ ultra rerum occurrentium exigentiam libertate satis corruat; non est ratio cur in utroque casu de eodem genere gratiæ Patres intelligentur: licet admitti debeat in utroque ratio beneficii divini sive intra, sive ultra gratiæ creationis.

Tertium: 287 *Tertium:* Patres licet in casu tentationis urgentis, legis implenda, & his similibus, loquātur per terminos negativos *non peccandi, non succumbendi, non malè faciendi, &c.* quos dicunt verificari non posse sine divinâ gratiâ, non loqui nisi de positivâ victoriâ salutari. Ratio est valde notanda: quia omne non succumbere, non peccare, non malè facere, non incidere in tentationem, quod non sit positivè, & salutariter vincere, comparatione finis, ad quem nos elevavit Deus, & redemit Christus fons auxiliorū Gratiae, de cuius plenitudine omnes accepimus; nihil est, & nihil aestimatur: cùm omne non succumbere, quod non sit supernatu-

Nota bene: Joann. I. 289 Respondeo tripliciter. *Primò* Solutio juxta primam notationem, concessâ ma- triplex Instantiae Prima.

ralis victoria, vel sit per actum peccami- nosum potiùs impeditivum, quām inducīvum finis intenti, vel per actum natu- ralem ex improportione suâ impertinen- tem ad finem eundem: cùm ergo Patres loquuntur de verâ gratiâ per Christum, & in ordine ad finem, quem ut assequen- terunt, mox Redemptoris intercessit, loqui debent de positivè conducentibus ad salutem; deque aliis, tanquam nihil aestimabilibus non loquuntur.

288 Quem interpretandi sensum inde confirmo: Nam ipsi Patres loquentes alibi, ut *mox discurrat*, de hominis ad honestum impotentiam, dicunt sine gratiâ 295.

nihil posse hominem nisi peccatum: hoc autem nequit intelligi, ut nequeat homo sine Gratia actu naturales honestos ei- cire; nam definitum id est contra Bajum, *ut videbimus*: debet igitur intelligi re- spectivè ad finem: quem inducere possunt 300. & in actu supernaturales honesti; possunt frā lib. II. impedire peccata: actu naturales hone- à nu. 140. sti nec impedire possunt, nec inducere: unde respectivè ad hunc finem, inquiunt Patres, *nihil potest homo sine Gratia, quām impedire: quia licet gratia necessaria non sit ad actus naturales honestos, de illis, tanquam de nihilo, non curamus*: sine gratiâ ergo est in libero arbitrio suis impe- ditio, quod est peccatum; promotio, quod est supernaturale meritum, non est: care- ra quasi nihil omnino sunt ad hunc finem.

Claudio notationis doctrinam illustri te- stimonio Patrum Africanorum epist. 5. Patres Africana- ni apud Augustin. August. in quâ testantur ipsi, fuisse sibi cum Pelagio controversiam de cā tan- tum gratia: quā Prædestinati vocamur, justificamur, glorificamur. Adduntque eam solummodò appellari debere gratiâ juxta Doctrinam Apostoli, quā sal- vamur, & justificamur ex fide Christi. Lo- quuntur ergo Patres semper de supernâ Gratia contra Pelagium. Ex his

289 Respondeo tripliciter. *Primò* Solutio juxta primam notationem, concessâ ma- triplex Instantiae Prima.

Ad probationem distinguo: utuntur eisdem vocibus sub eodem planè sensu, nego antecedens: sub sensu planè diverso, concedo antecedens: Vnde cùm locus sit ex subjectâ materiâ tali interpretationi, ut Patres diversimodè locuti censeantur de Victoria, ac de non lapsu, locus etiam est,

est, ut censeantur usi vocibus illis Patres ad significatum genericum Divini beneficij; quo satis insinuabatur infirmitas nostra, & commendabatur recursus ad Deum, urgente tentatione. Non est ergo fundamentum, ut locuti censeantur de Gratia simpliciter Theologicâ, & Divinâ, quam contra Pelagium requirebant ad actus salutares: *Secundò*, juxta secundam notationem: distinguo majorem: requiriunt divinam ejusdem generis gratiâ, nego; divinam omnino diversi generis gratiam, nempe aliquale adjutorium Dei indebitum, vel sine violentiâ nega- bile, concedo majorem: & hoc sufficiebat contra errores appédictes Pelagianorum ex nu. 286. quod tamen Divinæ Gratiae Theologicæ excellentiam non attingit.

Tertia: & Tertiò, juxta tertiam notationem; & fortè melior. solidius, & aptius ad sensus Patrum, concessio toto syllogismo, negetur subsumpta minor: nam in sensu Patrum non succumbere, non vinci, non peccare sunt positiva Victoria Salutaris ex nu. præced. Per quæ videtur satis tuta manere solu- Infrā lib. tio, quam adhibui nu. 282. Sed infrā rur- II. latè. sus ad hanc eadem, ex professo.

§. IV.

ALIA ARGUMENTA EX POSSIBILI Salute Gentilium, & ex Gratia necessariâ ad merendum.

Objecțio 290 *O*bjetio quartò: Primum auxiliaria quia, quo Gentilis prævenitur etiam gratia ad Fidem, est Gratia Theologica; sed primum illud auxilium est intrinsecè naturale: ergo aliqua Gratia Theologica est intrinsecè naturalis. Major patet: quia dispositio, quā meretur de conguo fidem, est salutaris: ergo Auxilium, quo prævenimur ad ipsam est Gratia Theologica. Minor ostenditur. Primi: quia auxilium supernaturale debet esse de supernaturali motivo; sed Gentili ante fidem nullum occurrit supernaturale motivū: ergo nullum habet auxilium supernaturale: ergo primum ejus auxilium est intrinsecè naturale. Minor patet, quia supernaturale motivum sine revelatione non scitur. Secundò: quia vel in manu Gentilis est auxilium, ut se disponat ad fidem, vel non? Si secundum: excusabilis est contra Doctrinam Pauli. Si primum:

Aranda de Deo.

ergo tale auxilium est naturale: nam su- In Primā pernatuale non est in ejus manu. Ter- par. & in tiò: quia ni auxilium naturale, & actio 1.2. Tract. nes inde suborta, non sunt conductentes 3. de Deo ad Fidem, qui potest esse verum: facien- Auxiliāti, quod est in se, &c.

291 Confirmatur per rationem à Confirma- priori Doctrinæ totius: quia Auxilium tur- entitativè naturale salvat omnia, quæ dicunt Patres de Divinâ Gratia; & deinde connaturalius providet salutem Gentilium: ergo tenendum est in choro Gra- tiæ Theologicæ. Antecedentis secunda pars liquet: quia eos non extrahit de sphæriâ suâ virtutis. Prima probatur: quia ratione intensonis, claritatis, aut temporis, licet sit entitativè naturale, potest esse indebitum, atque adeò supernatu- rale respectivè ad præsentem rerum con- stitutionem: unde dabitur à Deo gratio- sè, per infusionem, virtute solis Dei; quæ sunt elogia Patrum de Divinâ Gra- tiæ. Sic inter alios contendit animosè P. Amicus disp. 28. sect. 6.

P. Amic. 292 Et utigeri potest ulterior confir- Et ultra matio ex tribus locis, in quibus figurata urgetur videtur Vocatio Gentium. Primus locus exemplis.

fit vocatio Petri, & Andreae; Secundus Vocatio Zachæi; Tertius vocatio Gen- tium intercedente Philippo, & Andreae.

Ex quibus argumentor sic: Prima Gra- tiæ supernaturalis, quam Deus iefun- didit per Spiritum Sanctum in cordibus nostris, ex Tridentino, est Vocatio ad Fi- dem; atqui Vocatio ad Fidem supponit in tribus his exemplis aliquos Naturæ conatus accedendi ad Deum: ergo cona- tus naturæ quo se disponit ad Fidem, est

naturalis: ergo & primum auxilium. Probatur minor: nam Petrus, & Andreas ante vocationem ex voce Ioannis conceperunt desiderium cundi ad Iesum, cum- que videndi; sed tunc vocati non sunt:

ergo ante primam gratiam supernatura- lem, ex voce extrinsecus sonante, conceperunt affectum, quo se disponerent ad vocationem, & ad Fidem: cur ergo Gen- tiles ex vocibus Naturæ clamantis non id possint? Deinde Zachæus naturali co- natu ascensit in sicomorus, ni videret Iesum, ex quo secutus est conjectus oculorum Christi in Zachæum, & inde voca- tio: ergo naturalis conatus disponit, ut per suam gratiam respiciat nos Deus, & vocet. Demum Gentiles petierunt ab

Llili An-

In Primā Andreā, & Philippo subsidium, ut intropar. & in ducerentur ad Ieūm: quæ introductio est 1.2. Traet. vocatio: præcessit ergo naturæ cenatus: 3. de Deo quidni ergo sic contingat in Gentibus? Auxil. at. 293 Ad Argumentum (de quo nullus Solvitur) debet esse Theologus, qui non negat Ruiex lib. 9. zium de Montoyā loca disp. 25. de Pro à nu. 131. videntia) factum est undequaque satis P. Mōroy. lib. 9. à num. 131. p̄alērtim cum Patre P. Suarez Suarez. Hic verò ratione methodi, conSolvitur cedo majorem de primo interno auxilio, denō hic. quod dilpositioni ad Fidem congruæ præit; & nego minorem. Ad cujus primam probationem negari potest major: neque enim videtur opus ad hoc, ut actus supernaturalis sit, supernaturalis motivum: cùm vel ex modo tendendi, vel aliunde, possit actus supernaturalis evadere: unde potest, salvâ excellentiâ sui ordinis, ad objecta naturalia solùm tendere: imò his objectis externè propositis, miscet Deus auxilia, quorum ope tranicendant ex creaturis ad crearem Gentiles, quārendo eum, qui inveniri etiam dicitur à non quarentibus: quia occupatis hominibus ad hæc extera, que placent, se Deus ingerit, sic ea reprobantendo, ut illa displiceant, & placeat Opifex. Id quod patet in sermone, quem habuit ad Lycaonios Paulus Actuum 14. ubi nihil non naturale proponit, ut, se dicente, supernaturalia Deus operetur in cordibus, dans incrementum Apostolicę planationi, & irrigationi. Deinde distingui posset eadem major: Auxilium Supernaturale debet esse de supernaturali motivo forma liter, & exp̄s̄e, nego: virtualiter & implicitè, concedo: hoc autem, quod fortè non abest, non requirit strictam revelationem. Imò ipsa auxiliū supernaturalis infusio, quādam Dei locutio est, & revelatio. Vide loc. cit.

Art. 14.

294 Ad alteram probationem minoris: eadem quidem est ratio de supernaturali, ac de naturali auxilio, si semel hoc dicatur indebitum. Respondeo ergo Auxilia dispensari generaliter à Deo, qui sotem suum oriri facit super bonos, & malos. Non ergo stat per Deum, quid tot sint tenebrae; diligunt enim homines magis tenebras, quām lucem, emicantem ex ipsis creaturis per illos suos clamores effectum, quibus internè miscet illa lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Ad tertiam

dictum est satis de celebri Axiomate lib. Lib. 9. à 9. à nu. 147. Nunc dicatur, faciente quod num. 147. est in se per tenues illas illustrationes, non negandas à Deo ulteriores, & ubetores. Vel facienti, quod est in se per vires naturales non ponendo obicem diuinæ beneficiæ per peccata, Deum subventurum per auxilia, quibus se disponat ad lumen Fidei. Ibi Rem relege.

295 Ad confirmationem ostendimus Nuper à à num. 264. non posse Patrum de Divinâ num. 264. Gratiâ locutiones impleri per quidquam naturale. Deinde Supernaturalitas respectiva non tollit iustitiam rebus natura libus improportionem ad supernum finem. Denique licet auxilium iustitiae naturale, sit supernaturalis etiā quid, & athiologicè, non ita excellit, ut ab Agente non divino nō possit vel infundi, vel excitari: præstant enim id sacerdotem Cœlestes Angelos: Gratiâ verò Theologica solus est Dei meserentis, & volentis benefacere.

296 Ulterior confirmatio pesita nu. 292. potius est Massiliensium, quām Vazquistatum: nec inde potest opportu num istis venire subsidium. In his enimibus casibus præcessisse Divinam Gratiâ excitantem definivit Arausiarum can. 25. Aranfie. & explicat eruditione mirabili P. Dida- T. Ruiz. cus Ruiz de Montoyā legendus omnino de Providentiâ disp. 24. per totam, & præcipue sc̄t. 3. Nos autem, quæ concer nunt ad sufficientiâ, quā redditur Gentiles inexculabiles ex Apostolo, dedimus omnia loco jam citate, id est lib. 9. à num. 159.

297 Objicies quintò: Nullus actus Objectio meritorius vita æternæ fieri potest sine quinta gratiâ Theologicâ; sed sicut multi sine etiam grā auxilio supernaturali: ergo datur aliqua vis: & Gratiâ Theologica, quæ supernaturalis quæ Men non sit. Major est certa: Patres enim & rem Ad Concilia de eā lecuti sunt Gratiâ, quæ versario requiritur ad meritum salutare. Probatur minor: primò: quia non omnes aëtus rit: & se boni, qui sunt à justo, sunt supernatura quetus. les; sed omnes sunt meritorii vita æterna: ipsi enim naturales actus, alioqui steriles, dignificantur, & elevantur à Gratiâ: dantur ergo actus naturales boni, qui sunt meritoria salutaria: ad hæc au tem satis proportionata est illustratio naturalis. Secundò: quia si voluntas elevata sit per alia comprincipia supernatura tuar.

turalia in esse principiū physici, fortè nō egit supernaturali cognitione ad volitionem etiam supernaturalem.

Confirmatur.

298 Confirmatur: quia non omnes actus salutares habent supernaturale motivum: ergo neque egent auxilio supernaturali. Consequentia valet: quia ean nū prærequiri illustratio, quatenus voluntati præluecat de motivo: omne autem motivum, quod supernaturale nō sit, sed naturale, continetur in ambitu potentia Naturalis, repræsentarique proportionatè potest per naturalem illustrationem. Antecedens veò probatur: tūm quia Luc. & Matth. 10. promittitur æterna Vita observationibus legis naturalis, nullā factâ expressione motivi supernaturalis. Tum etiam quia Tridentin. Sc̄t. 6. cap. 16. definit, Operibus factis in gratiâ, & ex gratiâ per Christum nihil deesse ad meritum viræ æternæ: at actus motivi solummodo naturalis sunt à justo in gratiâ, & ex cogitatione congruâ, quæ est gratia per Christum. Tūm demū quia plerisque bene operantibus, nec in mētem quidem venit supernaturalis motivum: durum autem, est maximam partem operum, quæ Fideles etiam justi exercent, evadere inutilem. Id quidem non promovet opera Pietatis: imò, si vulgaretur, ea exponeret vel desuetudini, vel contemptu.

Solvitur.

299 Respondeo negando minorem: ad primam probationem dicitur, nisi omnes actus boni, qui sunt à justo sint supernaturales, (quod valde probabile putat Pater Koninch disp. 8. de aëtibus Infra lib. dub. 4. num. 63. & de quo dicam ipse 11. à num. 211.) non omnes esse meritorios vitæ æternæ; quia actus naturales eliciti à justo, nec sunt hominis justi ut talis, nec fructus palmatis, prout à Vite, Christo; atque adeò non derivant in se succum vitis, id est

Vide de Christi per suam Gratiam influentis. Per Incarnat. eos ergo actus solum meretur justus, per lib. 4. disp quos excedit lineam operandi cuiusdam 2. à nu. 98. Rationalis Philosophi, exercendo Dignitatem, & perfectionem, quam operantur. Traet. 3. do potest. Sed hoc negotium est disputatio Ripalda. Ripalda. Vide Ripaldam disp. 44. Infra lib. sc̄t. 7. Ad secundam probationem sa 11. à num. 34. Nunc dicatur, saltem ex naturâ rei non posse affectum supernaturali nisi ex illustratione 34.

supernaturali procedere ratione excellē. In Primā par. & in ducerentur ad Ieūm: quæ introductio est 1.2. Traet. vocatio: præcessit ergo naturæ cenatus: 3. de Deo quidni ergo sic contingat in Gentibus? Auxiliat.

300 Ad confirmationem, omisso pri mū antecedente, nego consequentiam: quia licet motivum naturale repræsentari naturaliter possit; proportionatè tamen ad supernum affectum non potest nisi supernaturaliter præcognosci. Deinde motivum in actu secundo constituitur per aëtum, medio quo influit: & in hoc sensu nullus est actus salutaris, qui su pernaturaliter motivo non gaudet. Demū negari posset antecedens cum Espa za quæst. 9. de Gratiâ ad art. 1. 2. 3. & 4. & cum Koninch, ubi suprānum. 69. Koninch. Nec probationes in oppositum premunt: non prima: quia eo loci non promittitur æterna vita, nisi operantibus cum aliquali respectu ad Christum, & ad fi nem placendi Deo, eoque fruendi. Non secunda: quia exemplum, quo Tridentinum utitur, palmatis in vite manentis, satis intuit opera debere esse hominis ut Christiani, atque adeò profecta ex succo vitis, id est, Gratiâ Christi: quod stare nequit sine aliquali intentione ad finem Christianorum. Illud beneficium cogitationis congruâ jam vidimus abs re esse, cùm sit quidam humor, & succus aliqui de proveniens in palmites, quām à vite. Non denique tertia: quia vix unquam, aut fortè nunquam Fideles bonum operantur sine aliquali pio affectu, quo vel Deo volunt obsequi, vel ab ipso sperant aliquid, vel attendunt ad statum christianitatis suum. Videantur, quos laudavi.

§. V.

ALIVD ARGVMENTVM EX IMPO tentia ad quidquam honestum sine Gratiâ Theologicâ.

301 Objicies sextò: Nullus actus honestus potest haberi sine Gratiâ, ma' tiâ Theologicâ: sed non omnis actus ho nes tus est supernaturalis intrinsecè: cùm bris apud actus proportionati virtutum moralium Kazqui negari non possint; & hi naturales opor tet esse, ad gustum fontis, unde fluunt: er-

In Primā Go nec omnis Gratia Theologica est in par. & in trinsecè supernaturalis. Negat Ripalda 1.2. Tract. consequentiam, viam asecutus, ut tueatur nihil existere naturalis boni sine gratia auxiliari. 3. de Deo

Solutio: gratiam Theologicam esse supernaturalem: ratio est: quia necessitas tantæ gratiae non est entitas actus naturalis honesti, cui abunde satisfacit illustratio naturalis; sed entitas actus supernaturalis honesti, quem annetit omnibus, & singulis actibus, quos honeste producimus: idque ex Lege Dei sic providentis, quam latissimè firmat disp. 20. & infirmat Oviedus h̄c contror. 3. punct. 1. & omnium, quos viderim, doctissimè discutit, & impugnat Pater Osea disp. 3. de necessitate Gratiae. Alii conati sunt negare minorem omnino singulariter, contra quos, & Ripaldam, Ipse rem dirimam lib. 11. à nu. 149. & 215. Nego nunc maiorem, quā ut Vazquista probent, nullum non movent lapidem. Et

Oviedo dislocens & Osea. Alia: Vid. infra lib. 11. a nu. 149. & à nu. 215. Solvitur Objetio. Instantia prima: à cibis ss. PP. & CC.

Inst. 302 Insurgunt primò, potissimum ab Authoritate Conciliorum, & Patrum illustribus, & frequentissimis locis vindicatis apud Vazquez, & Meratium, dissentissimè statuentium primò: Ad omnia, & singula bona opera semper, & ubique necessarium nobis esse Adjutorium Dei, & Gratiam per Christum. Secundò: Sine isto adjutorio, & Gratia nihil boni posse ab homine peragi. Tertiò: Hominem non esse sine Gratia per Christum, liberum ad bonum, sed tantum ad malum. Quartò: Nihil habere de se hominem, præter mendacium, & peccatum. Quæ singula stare non possunt, nisi vera sit major, quam intendunt Discipuli P. Vazquez.

Confirmatur. Conf. 303 Et confirmatur præoccupando communem solutionem. Quia exceptio firmat regulam in contrarium: ergo illa exceptio potestatis solummodo ad malum, & mendacium, id est, ad peccatum, confirmat, quidquid non fuerit malum, mendacium, & peccatum, non cadere in potestatem, & libertatem hominis sine auxilio Gratiae. Sed Actiones moraliter bona, etiam naturales, nec sunt malum, nec mendacium, nec peccatum: ergo neque cadunt in potestatem, & libertatem hominis sine auxilio Gratiae.

Solvitur, ex mente 304 Respondeo, Patres, & Concilia loqui non de quovis bono morali, sed de SS. PP.

species boni sine Gratia per Christum haberi non potest. Inde tamen sequi non potest, impossibile sine Gratia esse genus omne boni, tam naturalis, quam supernaturalis: non enim eò quod neges speciem, Genus etiam negare teneris: quia longè patentius est. Hanc esse Patrum, Conciliorumque mentem, evincit supra probabilitatem Eximus Doctor Suarez. toto cap. 20. Mihi sufficient tria funda-

menta.

305 Primum; Authoritas Augustini, quam habes num. 390. Alterum: quod Patres de his bonis aperte pronuntiant, quibus necesse est prælucat Fides vel inchoata, vel perfecta: patet ait enim ad naturales actus honestos, Fidei lumen non requiri. Tertium: quia apud Concilia, & Patres comparantes bonum ad finem aeterni premii, quæcumque bona supernaturalia, & meritoria non sint, cum eò ipso maneat ex se iterilia pro asecutione finis, ratione cuius gratiam requiebant contra Pelagium, pro nibilo reputant ad gustum Apostoli 1. Corinth. 13. Charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest: unde consequentissime docent nihil posse sine Gratia per Christum peragi, quod respectivè ad finem, de quo loquuntur dici posuit honestum, & bonum: quia quod nihil est, non potest dici bonum.

306 Atqui is est sensus Patrū de Christianæ Gratiae necessitate loquentium, valde notandus, & inspiciendus, præfertim in Hieronymo, Ambroso, & aliis. Hieronymus. Quod si in aliquibus locis se extendant ad omne genus boni, (quod satis insinuat loquendi modus,) non est illis mentio de Gratia simpliciter Christiana, sed de adjutorio Dei, vel ratione specialis Providentiae potius intendentis bona, quam mala, vel ratione generalis concursus, quem negare Pelagius videbatur. Id quod habet Angelicus Doctor quast. 14. de veritate. art. 4. argumento similis faciens per hæc verba: Ad ea quæ sunt in contrarium, patet solutio; quia vel procedunt de bono meritorio; vel ostendunt, quod sine operatione Dei homo nullum bonum facere potest. Per quæ factum est satis ad tres illas classes Authoritatum, quæ possunt à Vazquistis adduci.

307 Ad quartam, ubi contenditur nihil habentem posse nisi mendacium, &

Ob hac. Augustin.

1. Corinth. 13.

S. Thomas.

pcc-

Suprà nu. peccatum, satisfecit suprà num. 58. & ex 44. & nu. num. 44. disputationis ejusdem necessaria fit, ne Patres Bajo consentiant, admitti debere interpretationem, quæ Vazquistis favere non possit. Addo nunc aliam: quæ confirmationem extinguat:

Doctrina tenenda confirmatio. Verum est, quod Patres solum excipiunt mendacium, & peccatum; & quod exceptio firmat regulam in contrarium, sed intra genus illud rerum, de quibus tractat Regula, & comparativè ad finem, quem Regula intendit, & non extræ.

Et Mens SS. PP. & Conc. Cùm ergo PP. & Concilia de illo rerum genere tractent, quæ possunt aliquid circa finem salutis, & aeternæ vitæ, vel inducendo, vel impediendo; & circa hunc finem,

possint peccata plurimum, impediendo: actiones vero naturales honeste nihil possint, nec enim ipsum vel promovere possunt, nec impedire; fit, hominem sine Gratia versus finem aeternæ vitæ, nihil posse quod peccatum non sit; quia quicquid aliud potest, nihil est versus hunc finem: & quod est nihil, exceptione non indiget. Sic dicere plerumque solemus, Testatorem nihil hereditibus reliquisse præter æs alienum, quamvis reliquet vestes, attritas alioqui, & contemptibiles adeò, ut nullius valoris sint: quas ideo non excipimus, quia comparatione commercii, & estimationis humanæ, de quo genere rerum solemus loqui, nihil omnino sunt.

Instantia secunda: 308 Insurgunt secundò: Omnis Gratia per Christum, & ex meritis Christi collata, est Gratia Theologica: sed nullus actus honestus etiam naturalis fieri potest sine Gratia per Christum: ergo nec potest fieri sine Gratia Theologica. Major patet ex illo Augustini ep. fl. 105. Et enim Christus &c. Probatur minor: quia nullus actus honestus fieri potest sine cogitatione honestæ congruæ: hanc autem esse Gratiam per Christum, ostendo sic: quia quicquid demeruimus per peccatum, & redonatur nobis, redonatur à Deo per Christum de letem decretum Chirographi, &c. atqui demeruimus per peccatum omnes, & singulas cogitationes congruas: ergo omnes, & singulæ sunt ex Christi meritis, & Gratia Christi. Minor probatur, & urget aliter argumentum: quia per peccatum meremur statum damnationis; in quo esse mus, non intercedente beneficio Redemptoris; sed status damnationis est

status nullius cogitationis honestæ con- In Primā gruæ: ergo ratione peccati demeruimus par. & in omnes cogitationes honestas conguas, 1.2. Tract. quas si habemus, unica est ratio inter- 3. de Deo cessio Redemptoris: ergo omnes, & fini Auxiliari. gula cogitationes honestæ conguæ, Gratia sunt per Christum. Simili argumen- Nimis to probaretur sufficientiam ad bonum, probat. indolem, & vitam, ejusque conservatio- nem fore Gratiam per Christum, quod firmiter Vazquistæ negant. Deinde

309 Respondeo ex num. 268. maj. Solvitur: rei esse plenam æquivoco; quod excusatur diligenter relegendō, quæ dixi primo. ex Christi meritis, dici debet Gratia per Christum: Gratia enim per Christum sibi est, & simpliciter loquendo est quæ potentia alioqui insufficienti dat vires, ut salutariter accedere possit ad Deum. Talis autem non est cogitatio naturalis honesta congrua: quæ quidem valde peraccidens supponit Redemptionem, & Christi merita, cùm sit ex bonis, quæ sunt fructus dominii naturalis, & extitissent in statu Puræ naturæ. Sic autem omissa, & explicata majori:

310 Nego minorem. Ad probationē, Secundò, in quâ videtur urgeri tota vis argumenti: estò per peccatum demeriti suerimus in actu primo omnes & singulas cogitationes honestas conguas; earumque privationem inducere Deus potuisse in pœnam (quod fortè non est verum, & Ex nu. 54. negat Eminentissimus Sfortia, quem Cardinal. laudavi num. 54.) non tamen eas deme- Sfortia. ruimus in actu secundo: id est, noluit Deus eam pœnam nobis imponere contentus privatione gratiotorum: ea tamen omnia, quæ connaturaliter fluunt ex bonis naturæ debitibus, auferre noluit Deus in pœnam, ut nec auferre noluit vitam, & physicas proprietates, ut poterat. Quorum ea mihi ratio est (ut ex trans- Firmatur cuius confirmationi satisfaciam) quia Solutio. hæc pœna, damnatorum est, non Viatorum: Peccatum autem, licet nos reos faciat damnationis, non tamen nos ponit in termino via, aut in ipsa damnatione, cui ex illo infinito dolore Damnatorum excitante odium summi boni, & consequenter omnis honesti, annexa est privatio cogitationis omnis honestæ conguæ. Quod exinde confirmo, ni fal- lor, efficacissimè: nam iusti merentur etiam

In Primā etiam vitam aeternam ; qui status est omnis boni, & nullius cogitationis honestas. *1.2. Tract.* incongrua ; nec perinde merentur omnem cogitationem honestam congruam. *3. de Deo Auxiliat.* Non ergo per peccatum amissimus cogitationes honestas naturales congruas ; atque adeo nec eas simpliciter habemus ex Christi meritis.

Instantia tertia celebris.

311 Insurgunt tertio : Ut ille petimus gratiam ad quæcumque opera honesta : ergo requiritur ad quæcumque, Antecedens patet ex piaxi Fidelium, qui non orarent, & gratias agerent pro singulis operibus bonis etiam naturalibus, si putarent orationem non esse a deo utillem. Probatur autem consequentia : quia ex utilitate orationis intulere contra Pelagium, Patres, & Pontifices, præseritum Innocentius, Cœlestinus, & Augustinus, necessitatem Divinæ Gratiae ad opera salutaria : vel ergo consequentia Patrum est illegitima ; vel est legitima, quam ex eodem antecedente deducit Pater Vazquez.

Innoc. I. Cœlest. Augustin.

Vazquez. Conformatio Par. Magini.

Vazquez.

Quid pro- batur Instantia?

Solvitur.

312 Et urgent sic Magistri, quibus, ut ajunt ipsi, visa est à crepundiis Theologiae sua efficacissima hæc ratio : ex eo quod non esset necessaria gratia supernaturalis ad actus supernaturales meritorios, deducebant Sancti Patres (quos vide apud Vazquez disp. 19. à cap. 10. censu longissimo) orationem illam Christianam, & salutarem, & supernaturalem, inutili fore, & fallacem, & stultam : ergo ex eo quod non sit necessaria gratia ad actus naturales honestos, bene deducitur, orationem, quam ob illos Deo fundimus, inutili esse, & fallace, & stultam. *Imprimis* actus primus orandi honestus est ; & tamen impossibile est, quod ipsum præcedat oratio : quia non esset primus. *Deinde* utilis est etiam oratio, & gratiarum actio pro bonis Naturæ : non ergo ex utilitate orationis convincitur Gratia Theologica. *Denum* ex utilitate orationis inferitur ad summum utilitas Gratiae : ejus tamen necessitas non videtur quæ ratione possit inferri ?

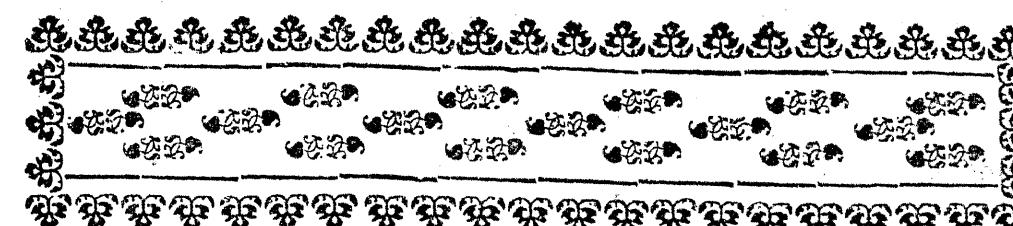
313 Respondeatur igitur, orationem esse perutilem etiam pro bonis actibus naturalibus : quia miscetur semper aliquis favor Dei vel providentis, & disponentis occursum rerum, unde nascatur cogitatio congrua, vel operationem ipsam intendentis, vel ex alio titulo : qui

tamen nunquam sufficiet, ut beneficium, quod petitur, sit Gratia, de quâ Patres. Sic etiam petimus pluviam, serenitatem, & alia bona : quia non ita nobis hæc eveniunt, ut à Deo non pendeant maximè : qui titulus dependentia sufficit, ut oremus, & agamus gratias tanto Domino.

314 Sed quid ad Augustinum, & alios Mens, & Patres? Respondeo, eos efficacissimè dis-
putasse, longè tamen aliter ac in argu-
mento proponuntur. Quid ut explicem, arguendo.
noto duplē ei tuisse Pelagi errorem. Pri-
mum, negando immediatam Providen-
tiā, & concussum Dei ad opera nostra:
unde ajebat, telle Prospero, *Denum* esse *Prosper.*
tamum spectato em nos fortiorum operum : re-
ste Hieronymo, *dormitare in operibus Hieronymi
nostris*, datâ semel liberi arbitrii pte-
state. Secundum, negando meritum salu-
tare esse supra naturæ vigorem. Dupli-
citer ergo contra duplē hunc errorem
utuntur Patres argumento nuper obje-
cto. *Contra primū*, cùm ipsa generalitate,
quod oratio sit utilis : & efficacissimè
convincit aliquam dependentiam à Deo
in operibus etiam singulis : quia alioqui
frustranea esset, & inutilis oratio ad cùm,
à quo nec pendes, nec cujus ad operan-
dum indiges. *Contra secundū* aliter, &
addendo terminos magis particulates,
nempè quod oratio ex fide prefecit, &
humiliter agnoscens propriam impoten-
tiā sit utilis : de quo legendus est Au-
gustinus epist. 89 & efficacissimè con-
vincitur ex modo petendi salutariter
Gratiam, tanquam victricem impoten-
tiæ nostræ, & simpliciter requisitam, eam
esse simpliciter necessariam. Inde vero
quid contra nos, qui non negamus, quæ
fatetur Augustinus ? Et addimus etiam
ad actus naturales esse orationem, & re-
cursum ad Deum validè perutilem. Pri-
mò ne, quæ nostra est imbecillitas, pravo
fine inquinatur. Secundò, ut perseveremus
in ipsis. Tertiò, ut arceat inimicos
nostros, & internè, ac externè nos pro-
tegat. Sic etiam argumento, quod à
Gratiarum actione peti solet,
respondendum est.

*In Primā
par. & in
1.2. Tract.
3. de Deo
Auxiliat.*

*Libri Ar-
gumentum
quæ gra-
ve, & la-
tum.*

LIBER VNDECIMVS

DE NECESSITATE GRATIÆ Auxiliantis.

RGMENTVM Libri quem aggredimur, posset, & solet integrum implere tractatum ; & deberet omnino, nisi præjecta principia ad compendium facile sine levi dispendio prælucerent. Faciet fortasse Methodus, ut immensam penè molem du-

bitationum, brevis (si rem computes) Disceptationis ambitus amplectetur. Sylva enim est rerum potius, quam disputatio, quam oporteat subinde, recidere potius, quam decidere.

DISPUTATIO LIII.

NECESSITAS GRATIÆ AVXILIANTIS ad Actus Salutares.

VO sunt in hoc punto certa. *Primum*: ad omnes, & singulos actus salutares, & meritorios (qui juxta dicta lib. & disp. præced. Supernaturales esse debent) necessarium esse aliquod auxilium Divinæ Gratiae sive Habituelle, sive actuale: id enim ad minus definiunt Concilia, & Summi Pontifices, dum ad hos actus, Naturæ negatur activitas sufficientia. *Alterum*: hoc auxilium necessarium, non esse Gratiam Sanctificantem: idque contra Lutherum, & hæreticos nostri temporis, somniantes omnia Peccatorum opera, esse peccata. *De Fide* est ex Trident.

*Quæ certa
Cōtra Te-
Logium, ex
SS. PP.*

*Cōtra Lu-
therum, ex
Trident.*

In Primā par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt. Suarez.
Vazquez. Punctum Controver sie.

Tridentino: à quo hæc sumitur ratio: ante justificationem disponitur homo viribus Gratiae per actus Supernaturales honestos: ergo fiunt hi sine gratia justificante. Videantur Suarez, & Vazquez, explicantes catholicè testimonia, quibus abutuntur heretici: ille lib. 1. cap. 5. Hic 1. 2. disp. 192. cap. 2. Manet ergo lis tota de Necessitate Gratiae Actualis.

SECTIO I.

DVBLIA RESOLVENDA, ALIORVMQVE judicia proponuntur.

Prima Difficultas
Prima Sententia.
Altera, Vega.
Molina.
Bellarmino.
Zumel.
Valentia.
Ripalda.

3. **M**ultiplex difficultas occurrit. Prima: an ad omnes, & singulos actus salutares necessaria sit Actus Gratiae Illuminationis, & Affectionis supernæ; præter Gratiam adjvantem, sive intrinsecè per modum habitus superni, aut per qualitatem aliam infusam; siue extrinsecè per omnipotentiam supplementari vices habituum, & intrinseci cōprincipii: ut explicabitur lib. 12. à num. 120?

4. Affirmant communiter Theologi: Negant, aut dubitant Vega lib. 6. in Trid. cap. 7. Molina, Bellarmino, Zumel, Valentia, aliqui, quos citat Ripalda disp. 106. scilicet 3. Sed divertimodè: nam Vega specialiter negat esse necessariam ad conversionem peccatoris: ad illam nempe, quæ Peccator Fidelis convertitur ad justitiam: alii verò, quibus cum etiam sentit Vega, negant esse necessariam ad actus salutares, quos facit homo justus: unde Vega fatetur non esse simpliciter necessariam Gratiam actualē ad actus salutares antecedentes justificationem, & infusionem habitum in peccatore fidei: Alii verò fatentur non esse necessariam ad actus consequentes justificationem, & infusionem habitum: Nemo tamen negat necessariam esse ad conversionem adulti infidelis ad fidem.

Seconda Difficultas
Ripalda.
Albeldam.
Montoya.
Fulienſis.
Granadus.
Suarez.

5. Altera difficultas est: an saltem sit necessitas ad singulos actus, utriusque similis Gratiae Illuminantis, & Afficiens? Affirmat absolute Ripalda citans pro se scilicet 6. Albeldam, Montoyam, & Fuliensem. Granadus tract. 5. de Gratia disp. 2. scilicet 5. §. 4. negat necessariam esse Gratiam affectionis ad illos actus, ad quos præcedit infusus habitus in operante. Pater Suarez lib. 3. de Gratia cap. 8. à num. 31. necessariam esse dicit, sed non pari gradu necessitatibus: magis enim paret electio ab illuminante Gratia, quam

ab affienti, quæ multiplicitate suppleri potest.

6. Tertia difficultas est: an ita necessaria sint ad singulos actus salutares auxilia singula Divinae actualis Gratiae, ut Ripalda. ad plures non sufficiat unum? Affirmat Suarez. Ripalda scilicet 8. Negantibus apud ipsum Montoya. Suarez, Montoya, & Lorca.

M. Lorca.

7. Quarta difficultas est: An hæc auxilia, quæ requiruntur ad actus salutares debeant actu, & physicè existere? an insufficient virtualis ipsorum existentia in cognitione memorativa? Illud tenet Ripalda scilicet 7. Hoc, Granadus, Tannerus, & idem. Montoya. Suarez, quem pro Granado citat ipse Ripalda ex lib. 3. de Auxiliis cap. 4. num. 13. Se deinde explicat lib. 3. de Gratia cap. 8. à num. 8. de cognitione, non quidem naturali, sed supernaturali memorativa: & credere nihil aliud voluisse Granadum, & alios.

8. Quinta difficultas est: An ejusmodi auxilia illuminantis, & afficiens Difficultas Gratiae debeant esse solum directa de objecto, quod eligendum proponunt; an etiam reflexa de electione ipsâ, quam suadent? Id quod pendet ab illâ questione, quam ingeniosè ventilat P. Ribadeneyra de Aetib. disp. 15. cap. 4. & de quâ Nos cum ipso dicemus in eodem Tractatu: an neimpe omnis electio sit amor sui: quod ipse cum Suarez affirmare se putat; Ant. Perez & generalius promovet Pater Antonius Suarez. Perez in disp. de Charit.

9. Sexta difficultas est: an suppositâ necessitate gratiae ad actus salutares internos; ad externam etiam executionem rerum, quam plerumque imperant, necessaria sit nova Auxilians Gratiae & Necessaria Ruardus. & Bellarminus: affirmant Ruardus, & Bellarminus: affirmant eruditissime Granadus, & Montoya plus pro se laudans: Vide singulos apud Ripaldam, qui medius it scilicet 10.

10. Septima difficultas: an hæc necessitas Illuminantis & Afficiens Gratiae Difficultas sit tantum extrinseca, & ex Lege Dei? quod innuit P. Koninch disp. 14. de Fid. Koninch. dub. 8. nec improbat omnino Tannerus, Tannerus,

&

Gaspar Hurtad. & Gaspar Hurtadus: an sit etiam metaphysica, & essentialis? quod docet Pater Pet. Hurt. Petrus Hurtado disp. 46. de Fid. scilicet 2. n. 19. & supponunt Magistri Docentium cui Thomistis non paucis. An denique, si non sit metaphysica, ea sit saltem physica, & ex natura rei? quod assicunt Montoya. Montoya. ex natura rei? quod assicunt Montoya. Oviedo. disp. 44. de Providentia, Oviedo contra. 6. part. 4. & Recentes communiter ex Ripalda. Ripalda generalius item examinante disp. 49.

Ottava Difficultas Ultima difficultas est: an hæc qualicumque necessitas oriatur ratione motivi: quod pendet ab ea questione generali: an actus naturalis possit supernaturale motivum habere: quam revolvunt affirmativè Ripalda, Cardinalis de Lugo Card. Lug. Herize, Oviedus, Arriaga locis passim Oviedo. obviis contra Suarez, Tannerum, Antoniuim Perez, Cardinalem Pallavicinum, Arriaga. Esparzam, & alios. Horum discursuum Suarez. fundamenta dabimus vel in munimentum Tannerus. Resolutionis nostræ, vel in impugnationem Ant. Per. Ant. Perez. Cardinal. Sfortia. Esparza.

SECTIO II.

AD SINGULOS ACTVS SALUTARES necessaria est Gratia Actualis Illuminans, & Afficiens.

§. I.

Conclusio FIRMATVR GENERALIS CONCLUSIO. Generalis.

Ostenditur 11. **P**robatur primò Generalis ista primò: ex Conclusio ex Concilio Arausicano. Concil. no secundo can. 7. qui sic habet: *Siquis per naturam vigorem, bonum aliquod, quod ad salutem pertinet vitæ æternæ, cogitare, ut expedit, aut eligere, sive salutari, id est, evangelice predicationi consistire posse confirmat, absque illuminat one, & inspiratione Spiritus Sancti, qui dat omnibus suavitatem in consentiendo, & credendo veritati, heretico fallitur Spiritu, non intelligens vocem Dei in Evangelio dicentis: sine me nihil potestis facere. Unde sic arguo primò: tota necessitas gratiae ad actus salutares reducitur à Concilio ad necessitatem illuminationis, & inspirationis; quæ sunt Gratia illuminans, & afficiens; sed ad omnes, & singulos actus salutares necessaria est Gratia Dei: ergo necessaria est Gratia Illu-*

mihans, & Afficiens. Secundò: omnes, & singuli actus salutares sunt aliquid partis in conductens ad vitam æternam, & bonum 1.2. Tract. aliquod, quod ad salutem pertinet vitæ 3. de Deo æternæ; sed ad omne, quod sit aliquid Auxiliari conducens ad vitam æternam, & bonum aliquod æternæ vitæ, requiritur Gratia illuminationis, & affectionis ex generalitate Concilii utentis verbis Christi Domini generalissimis, nihilque excipiendis: ergo requiritur ad omnes, & singulos actus salutares: idque convincunt quæ pro se urgebat lib. 3. de Auxiliis. & disp. 49. preceding. Pater Vazquez, quæ sunt innunera, nosque exposuimus in hunc sensu & revindi possunt apud Granadum, Ripalda, & Suarez circa locis.

12. Probatur secundò generalis ipsa Conclusio: Omnes, & singuli actus salutares, vel sunt aliquid initium vitæ æternæ, vel sunt aliquid ipsius augmentum.

Secundum: *Probatur secundò generalis ipsa Conclusio: Omnes, & singuli actus salutares, vel sunt aliquid initium vitæ æternæ, vel sunt aliquid ipsius augmentum: vel éam sunt primum metitum, vel secundum, aut tertium; atque adeò dant initium, si primi sunt: vel si subsequentes, augmentum: atqui tam ad initium, quam ad augmentum vitæ æternæ necessaria est Gratia illuminans, & afficiens: ergo & ad singulos actus salutares, Minor ostenditur: Tum quia non est minus Dei donum, augmentum, quam initium vitæ æternæ vita. Tum etiam quia deficit videtur hoc in Arausicano can. 5. p. 2. Arausic. haec verba: *Siquis, sicut augmentum, ita etiam initium Fidei, &c. non per Dei donum, id est, per inspirationem Spiritus Sancti nobis inesset: cit, Apostoli eius dogmatibus adverbarins approbat: ubi, quod de Fidei definit initio, de augmentatione supponit.**

13. Probatur tertio sub eadem generalitate Conclusio: Ad primum actum salutarem, elicitem in absentia habitum infusionis, & Gratiae sanctificantis necessaria est Gratia actualis auxilians per modum illuminationis, & affectionis: ergo etiam ad alios actus salutares elicitos in praesentiâ squalorum habituum: ergo ad omnes, & singulos actus salutares. Hæc secunda consequentia bona est, & antecedens datur ab omnibus, fassim id (ad minus) definitum ab Arausicano, & Tridentino. Probatur prima consequentia. Concursus effectivus habituum in actus salutares totus suppetetur à Deo in eorum absentia per auxilium extrin-

Mmmmm

se-

In Primā secum Omnipotentia sua specialiter appetit, & in plenaria, ut explicabitur lib. seq. à num. 1. 2. Tract. 120. Nunc sic: non est minus physicè potens voluntas ex auxilio extrinseco, Auxiliat. quād ex habitu infuso, cūm iste non sit Infrā lib. illo robustior, aut potentior: ergo non 12. à num. habet voluntas ex auxilio extrinseco, auxilio minores vites, quād ex habitu: si ergo suppletā perfectissimā absentiam habituū, manet adhuc necessaria illuminationis, & affectionis, quidni maneat ipsa necessitas. In prætentia habituū infuso.

Ostenditur

quarto: Infrā à generalis per rationem priori presulū

num. 34. examinandam infrā Quæsis, & quilibet

actus salutaris est electio meritoria, atque adeò affectus liber, supernaturalis:

ergo supponit ex parte intellectus cognitionem objecti quod eligit, & ex parte voluntatis simplicem affectionem ejusdem objecti. Prima pars consequentis extia dubium est ex communī Philosophia. Secundam ostendimus lib. præced. 10. à num. 19. Sed cognitio, & affectio, prævia ad supernaturalem electionem, debent esse supernaturales: exigit enim supernaturalis electio, titulo excellentia sua, proportionata principia, quæ vel illuminari, vel inclinari, ad ipsam; ut spirituālis affectio, titulo perfectionis sua, exigit de eadem entium lineā cognitionem, & affectionem; ergo omnis, & quilibet actus salutaris supponit ex parte intellectus Gratiam illuminantem: & gratiam affientem ex parte voluntatis. Ex hac generali conclusione solvendae nunc sunt difficultates sc̄t. præced. propositæ; sc̄t. sex prima: alias pro sui dignitate prolixius evolvam in sequentibus à num. 34. Ex his ergo, quæ firmavi

Vide mox
d. num. 34.

§. II.

ILLATIONES OPPORTVNÆ.

Illatio
prima.
Vega.

15 Infero, & Affero primò contra Vegam: necessariam esse Gratiam utramque, illuminationis, & affectionis supernaturalis ad conversionem Peccatoris Fidelis ad justitiam, & ad Deum. Tūm ex ratione generali, quia ad singulos actus salutares necessaria est utraque Gratia. Tūm ex sc̄t. 6. Trident. can. 3. clariū id attestante, quād ut possit in dubium verti. Tūm specialiter

ex num. 13. & ex his, quæ jam parò contra Molinam, & Zumelem. Molina: Zumel.

16 Infero, & Affero secundò: necessariam esse Gratiam utramque ad actus secunda:

salutares, etiam illos, qui sunt in presentia habituum infusorum, & sanctificantis Gratiae. Paret ex dictis: nam alioqui falleret in hisce Doctrina communis Arausicani, & Patrum: quæ cūm generalis sit, nullamque notam limitacionis, aut exceptionis insinuat, non est limitanda ex privato discursu, nisi alioqui gravissimi ponderis: quem hucusque desideramus: quo ex capite mihi per placet ea Conclusio generalis: quia conformior Patribus, & Conciliis.

17 Confirmatur insuper primò: ex aperto testimonio Cœlestini Papæ epist. ad Episcopos Gallie cap. 8. ubi præter alia, hæc habet: Preparatur Voluntas à Domino, & ut boni aliquid agant, paternis inspirat omnibus suorum ipse tangit corda Fidelium. Et infra: Ut nostrum sentimentum nō dcesse arbitriū; & in horis quibusque, ac voluntatis humana singulis motibus magis illis valere non dubitamus auxilium. Quæ verba sumpsit Cœlestinus ex Zosino Papà, & ex Patribus Africani Conciliis; adeòque sunt clara, ut ferè sint ipsa verba illustrationis, & assertio PP.

Zosimus.
African.

Cœlestini.

18 Infero, & Affero tertio: non sufficiunt ad actus salutares Gratiam, quæ præteriit; sed requiri Gratiam, quæ physice existat, vel in se, vel in actuali cognitione memorativâ supernaturali. Paret utraque pars: quia Patrum locutiones nequeunt nisi perperam explicari de Gratia non coëxistente cum merito,

&

& ratio est: quia Gratia, quam requiriunt Concilia, & Patres, debet influere in actus salutares. Tūm quia eam requirunt ad posse contra Pelagium: tūm etiam quia media ipsa Deus dicitur. Author specialis operis nostri: quod sine concurso, vel effectivo, vel formaliter nequit intelligi; atqui auxilium non existens nequit influere vel efficienter, vel formaliter, ut ex ipsis terminis patet: ergo requiritur actū, & physicè existens. Præteritio enim, cūm nihil importet rei præteritæ de presenti, nihil juvat.

Nota ex P. Suarez: distinxere Suarez, & Montoya, minus Suarez. forte ob id grati Patri Ripalda. Primū: Montoya.

eam illustrationem, & affectionem fore longè diversam ab eā, quæ per se præcedere debet ad actum virtutis imperatissimam ad eum per se non faciunt objecta, & actus virtutum subordinatarum: quæ singulā repræsentare debet hæc illustratio, de quā loquimur; idque summum assequitur Pater Ripalda. Alterum, eam Ripalda. illustrationem, & affectionem, virtute, & æquivalenter esse multiplicem: ob rationem jamjam attractam. Tertiū, regulariter singula auxilia præcedere ad singulos actus salutares.

21 Secundò potest intelligi, si actus salutares disparati sint inter se: & ad plures etiam unum auxilium sufficere, perfecitus tamen eo, quod singillatim quisque requirit. Ostenditur. Tūm quia Beati unicæ Dei visione satis illuminantur ad amorem, & alios omnes actus honestos: Tūm quia Beatisimæ Virginis suas actiones ex illuminante Gratia Scientiæ infusa dirigente, id perfectionis concedit aliæ cognitione ut subsisteré possit affectus, vel naturalis erit, vel superna? Si hoc: erit novum auxilium, quod tunc unicè influat. Si illud, recurrit etiam ratio quam premebam. Sed vide Ripaldam sc̄t. 7. & Magnum Suarez lib. 3. de Grat. cap. 8. à num. item 8.

20 Infero, & Affero quartò: Ad singulos actus salutares non requiri singula Gratia actualis Auxilia; sed unum sufficere ad plures. Paret illatio: quia ejus veritas non falsificat generalē illam Conclusionem, quam è Concilio: rum sensu deduximus; cūm sit bene non requiri ad singulos actus salutares, singula Auxilia illuminantis Gratia, & affientis, requiri tamen Gratiam illuminantem, & affientem ad singulos. Id quod dupliciter intelligi potest: primò: si illuminationis, & Affectionis, quæ ne-

cessaria sit ad actus salutares, non solum esse debet de objecto actuū, sed etiam de ipsis actibus. Ratio est: quia debet esse de toto objecto, in quod tendit electivus affectus; sed objectum affectus electivi non solum est objecti directi bonitas, sed & bonitas actus eligentis: Omnis enim electio libera est amor sui: ergo Minor Latè 1. 2. mihi est vera ex ratz. de Actibus ybi Tract. I. latè probavi. Nunc suppono. Et brevitè Duplex pro ejus veritate.

23 Rationes duas assigno. Unam for. Prima.

Mmmtum 2 tē

In Primā turalis, sufficit fieri ab habitu supernaturali virtutis infusa, quo justus non caret. Confirmatur: nam justo per habitus inest sufficiētia ad supernaturaliter operandum: ergo non requiritur alia supernaturalis vis illustrationis, & affectio- nis. Vrgetur: vel concursus auxiliorum actualium est effectivus, vel formalis? Si secundum: ergo ab aliis principiis debet affectus supernaturalitatem habere: ergo non obstat, quominus illustratio, & affectio, naturalis ordinis sint. Si pri- mum: cur suppleri non potest ille con- cursus, vel per habitum, vel per Omnipotentiam extrinsecus, & specialiter as- sistentem? Confirmant alii tertio: actus Fidei elicitur ex affectione solū natu- rali: vel hæc affectio, licet a modo super- naturalis, solo iudicio naturali dirigi- tur: quidni igitur sola illustratione, & affectione naturali, si aliqui non desint superna comprincipia, contentus erit sa- lutaris affectus?

Solvitur.
Ex mox dicendis à num. 34.

Ripalda.

Infra lib.
12. à nn. 8.

plusquam probabile mihi est.

32 Objecies quinto contra tertiam Objetio-

illationem: Ad Gratiam auxiliarem suf- quinta.

ficit concursus moralis: hic autem præ- stari potest à cognitione præterita. Con-

firmatur primò: quia plerunque con- tingit, ut quis menor præteritæ voca-

tioñis convertatur, forrè non converten- dus, nisi præteritæ memoria vocationis

exurget: ergo movet ad conversionem præterita Gratia. Secundò: quia Chri- stus Dominus Ioannis 14. solam suarum

illustrationum, & admonitionum me- moriam promittit ex Spiritu Sancto op- portunè suggesturo. Respondeo ad ar-

Solviur.

33 Respondeatur, omissis apud Ri- paldam aliis solutionibus scđ. 3. & 4.

negando suppositum, nempe posse deter- minari à voluntate supernaturali habitum ad actionem, solū ex ducere na-

turalis illustrationis: quæ ob sui impro- portionem cum affectu superiore, tam im- pertinens est ad movendum habitum, ac

si non esset: eaque est Natura, & affec- tus, & habitus: istius, non posse deter- minari, nisi præviā luce sui ordinis;

illius: non posse nisi ductu supernaturalis illustrationis dirigi. Quod si aliud supponat Arguens, principium petit.

Vnde duo fiunt: Primum: si habitus in- fusus erumperet in affectum, fore, ut supernaturalis evaderet, & non evade- ret. Alterum: supernaturalitatem illu- minantis Gratiae, & sufficientis requiri non solū ut affectus sit supernaturalis; sed quia est supernaturalis. Sed ad hæc statim apertius, & solidius. Ad primam confirmationem, negetur assumptum:

neque enim dari potest sufficientia, si deficiat essentialis prærequisitum proximum. Ad secundam: quicquid sit, an con-

cursus auxiliorum sit effectivus, de quo infra, semper etiam debet esse formalis,

atque adeo insupplebilis ab emortuo, & purè physico concursu virtutum infusa- rum. Ad tertiam, negatur utraque pars antecedentis: quod de lege Dei saltē

In Primā
par. & in
1.2. Tract.
3. de Deo
Auxiliāt.

DISPUTATIO LIV.

QVANTA SIT SVPERNATURALIS GRA- tia illuminantis necessitas ad Salutares Affectus?

34

IVINÆ Gratiae Necessitatem ad Actus Salutares ad Scopus struximus: quærimus Gradium hujus Necessitatis: an Disputa- ex Deitatum lege, aliter Res ex arbitrio disponere rationis, fa- potentiis: an, ex ipsâ solū naturâ Rei, miraculosè tis gravis

vincibili: an etiam indispensabiliter, adhuc inspectâ

ipsius Auxiliantis Omnipotentiâ? Quæstiones, & Au-

thores, eam, leviori, (quæ par est) studio meditatos, deditus uum. 10. Alios dabimus, dabimus nu. 39. Quæstionem verò Scholasticis ego caris maximè dignam censeo, studioque non leví, utpote Cardinem, quo Ca- tholica Dogmata, Sanctorumqæ Conciliorum, & Patrum iterata Dicta volvuntur.

SECTIO I.

GRATIÆ SVPERNATURALIS ILLU-
minantis, & Afficientis necessitas
ad actus Salutares, etiam
metaphysica est.

§. I.

EXPLICATIO CONCLUSIONIS.

Conclusio- 35 E xplico Conclusionis intentum:
nis expli- Omnis actus salutaris, utpote
catio, & electio meritoria, est actus liber voluntatis de ordine gratiae: unde ex hoc tri-

Varia ge- plici conceptu Voluntarii, Liberi, &
neraPrin- Supernaturalis, supponit triplex princi-
cipiorum. piorum genus; aut triplicem perfeccio-

nis gradum in potentia causaturā. Ex conceptu Voluntarii, cognitionem: ex co-

ceptu Liberi, illam indifferentem, & po- tentiam ad opposita; ex conceptu Super-

naturalis, elevationem potentie de suo insufficiens. Sed non est in singulis idē omnino modus influendi: nam alia solū influunt in genere causa efficientis: &

sunt voluntas, & principium ipsum ele-

vans in eo genere, sive sit habitus, sive Omnipotentia extrinsecus, & specialiter applicata; alia etiam influunt in genere causæ formalis, & moraliter impulsæ

perfectos progrediendo, ut explicamus

suprà lib. 10. à nn. 178. quibus addi pos-

Vid. suprà

sent omnino pulera, que congerit. Exi-

lib. 10. à

mius Doctor lib. 3. de Gratia cap. 7. anu. num. 178.

5. tamen non ita videtur necessaria, ut

fine

In Primā sine illā non possit voluntas erumpere par. & in electionem; si nempe tam clara, & 1.2. Tract. copiosa sit præventio cognitionis, ut Vo- 3. de Deo luntas possit deliberare.

Auxiliat. 38 Imò non video, cur Deus non possit expedire concursum ad electionē voluntatis, impedito concursu ad omne gine?

Suarez.

ad id muneris inutiles, & inelevabiles: quo negatur opinio Patris Ripaldae con- cedentis actibus naturalibus vim mo- vendi saltem peraccidens ad actus super- nos disp. 49. Præter authores quos de- di num. 10. hanc fuisse mentem existimo Doctoris Eximii lib. 3. de Gratia cap. 8. Suarez. 9. & 10. Se sic explicant Doctissimus P. Petrus Oxæ, Collègii splendor nostri, de Pet. Oxæ. Fide disp. 20. & Sapiensissimus Esparza P. Esparza lib. 6. quæst. 26. art. 3. & hanc ipse sen- tentiam eligo, quia judico magis con- sentanciam Doctrinæ Cœcillorum, & PP. ut expéndam.

§. II.

PROBATIO CONCLUSIONIS DUPLEX.

40 **P**robatur primò Cœclis autho- ritate Patrum, & Conciliorum, Prima: ab quam in favorem tantæ necessitatis ex- autori- pendo sic: non minorem insinuant Sancti tate.

Trident.

Mens No- stra.

Parres insufficientiam in intellectu ad cogitationes aptas ad Salutariter ope- randum; quam in ipsâ voluntate ad exercitium operationis Salutaris: imò tota necessitas supernaturalis auxilii ad salutariter operandum reducitur à Conciliis in insufficientiam habendi co-

Nuper num. 11.

gitationes, & simplices affectiones in- ductivas operis meritorii, ut notabam

Nuper num. 11.

num. 11. Sed ea est insufficientia naturalis in voluntate ad exercitium operatio-

nis salutaris, ut sine principio super- naturali, metaphysicè sit impossibilis ope-

ratio: ergo ea est insufficientia naturalis in intellectu, ut sine principio super-

naturali metaphysicè sit impossibilis cogi-

tatio, qua sufficiat ad Salutariter ope-

randum. Sed si non est metaphysica neces-

sitas supernaturalis illuminationis, suffi-

ciatque cognitione naturalis, non est im-

possibilis metaphysicè cognitione suffi-

cienis illuminare voluntatem ad Saluta-

riter operandum, sine principio, quod

elevet intellectum: ergo necessitas su-

pernaturalis illuminationis ad Salutariter

operandum, etiam metaphysica est. Ex-

pioco brevius vim rationis: Eodem mo-

do loquuntur Patres de necessitate aequa-

lis Gratiae in genere causæ impulsivæ, ac

de necessitate virium supernarum in ge-

nere causæ efficientis; sed ita est meta-

physica, & absoluta necessitas: ergo &

illa.

illa. Quod utrobius assumitur, erit evi- dents meditati loca Patrum, & Concilio- rum, quæ sàpè representavimus.

Illustratur primò: 41 Confirmatur primò: Quoties de rebus existentibus negantur aliqua sub terminis de possibili, non arguitur aliquis impossibilitas, sed metaphysica; sic si de homine neges, quod volare pos- sit, non utcumque volatum negas, sed ne- gas possibilitatem ipsius; & arguitur im- possibilitas non vincenda adhuc meta- physicè per ea præcisè, quæ nunc habet homo, de quo sine limitatione verificas negationem: Atqui testimonija Patrum, & Conciliorum negant sub terminis de possibili sine ullâ limitatione cognitio- nibus naturalibus, & affectionibus natu- raliter insuffientibus, sufficientiam diri- gendi, & movendi ad actus salutares: ergo arguitur ex ipsis metaphysica im- possibilitas; atque adeò fit per oppositū metaphysica supernaturalis illustrationis, & affectionis necessitas ad directio- nem. Minor patet ex innumeris. Suffi-

cientia nunc illud Pauli 2. Corinth. 3. Non sumus sufficientes, &c. quod de Gratia illuminante clarissimum est, & explicat Augustin. Augustinus lib. 2. contra duas Epistolas Pelagian. cap. 8.

Secundò: 42 Confirmatur secundò: Vnicum fundamentum, ex quo Theologi colli- gunt supernaturalitatem meriti nostri, & indigentiam etiam absolutam, & me- physicam effectivi principii supernatu- ralis, est, quia ad actus salutares requiri- tur à Patribus, & Conciliis tale genus illustrationis, & affectionis, ut excedant genus omne naturalis illustrationis, & affectionis: id quod negari nequit à ne- mine, qui Theologos viderit in hac ma- teria discurrentes. Nunc sic: vel tale ge- nus illustrationum, & affectionum ita re- quiritur, ut ne metaphysicè quidem sup- pleri possit per illustrationes, & affectiones naturales, vel non? Si primum: id est unicè quod intendimus. Si secundum: ergo datur in illustrationibus, & affectionibus naturalibus sufficientia ad moven- dos Actus Salutares: nequit enim supple- ri munus alicujus per id, quod prætate non sufficit illud ipsum munus: sed ex suppositione conditionis supplebilis per id, quod est in notitia, nequit metaphysicè colligi, quidquam supra naturam: ergo ex suppositione illuminantis Gra-

Aranda de Deo.

tia & efficientis nequit colligi superna- In Primā turalitas meriti, & indigentia lu- par. & in turialis comprincipiis, sive suppositio sup- 1.2. Tract. piebilis sit.

3. de Deo 43 Et ratio est: quia tota illa digni- Auxiliat. tas Gratiae illuminantis, & efficientis, Ratio à per quam illustratio, & affectio superna- priori.

turalis excedunt cognitiones, & affec- tiones naturales, si semel ista sufficere per- mittantur, de peraccidens venit ad actus salutares: unde nequit ex illâ sumi regula, ut ipsorum dignitatem metiri possi- mus. Ex quibus fit, Patres, & Concilia, licet de hac rerum serie locuti sint (quo ex capite videtur iste conatus noster inutilis, dum eos etiam extendit ad casum de possibili) tamen eas apposuisse conditions iocutionibus suis, ut ex eis decidere possit Theologus controver- siam de possibili: Arguant enim Patres à ratione plerumque, quæ p. seifia a lege vim habet; & ultrà rem promovet

44 Duplìcem Patribus interpreta- Tentata tionem opponit Magister, quem infrà solutio.

laudabo. Alteram ex Kipalda num. 19. P. Manieff quam satis ex modo nostro arguendire- Ex Ripald

jectam, iterum repeterem non est mihi & Ruiz.

Augustin. Augustinus lib. 2. contra duas Epistolas Pelagian. cap. 8.

45 Duplìcem Patribus interpreta- Tentata tionem opponit Magister, quem infrà solutio.

laudabo. Alteram ex Montoya disp. 44. Infrà à num. 28. quæ sic habet: Patres pro mo-

re locutos de potentia Dei ordinariâ; quod sufficit, ut absolutè dicatur nec-

faria ad Salutariter operandum, superna- turalis illustratio. Sic dicitur absolute

ex Doctrinâ Conciliorum, & Patrum non posse peccatum homini condonari

sine iherente justitia; quin tamen etiam metaphysicè necessaria sit ad remissio-

nem peccati. Sic ex Apostolo dicitur. Im- posibile esse sine Fide placere Deo. Hb.

11. quin tamen Fidei, ad placendum Deo, necessitas metaphysica reputetur. Quid solutio, (glossat ipse Magister,) suffi-

cientissima est, & digna, cui acquicicat quilibet doctus, ut potè tradita à diligē-

tissimo scrutatore Conciliorum, & Pa-

trum.

Montoyam, & Ripaldam, sequacesque tur primò Modernos, aperte viderit, qui Monto-

Quid Au- yam. Estò hic ex peregrinis Philosophis thor cen-

intulerit triplicem modum, quo divini- seat de

tùs suppleri posset illustrantis, & affici- Montoya

tis supernaturaliter Gratiae motio, nuf- in hoc

quam ausus est dicere suppleri posse per puncto. cogitationes, & affectiones naturales: id enim

Nnnnn

enim

In Primā enim neque nominat, adeò diligens scrupulū. & in tñor Conciliorum, & Patrum. Imò ad 1.2. Tract. dit nec divinitus fieri posse salutares 3. de Deo actus sine supernaturali aliquā Gratiā Auxiliāt. excitanti, quæ suppleat illustrationem, & affectionem.

Secundò:

45 Deinde sic arguo: sunt alia, in quibus Patres ex Scripturā disputant unicē; & sunt alia, in quibus disputant à ratione: in illis solum potest colligi necessitas è lege Dei, si factum attendas: in istis longè major necessitas potest colligi, nempè juxta vim rationis. Dixi: Si factum attendas: nam si Scriptura ultra factum rationem assignet, aut possibiliter attingat, inde major, quām ex lege, necessitas debet inferri. Et huc surgit apta disparitas ad illud de inhærente justitiā: pro his, qui condonatio seq. tract. 3.

Ripalda. Ant. Per. Esparza. Alii. Cardinal. Sfortia. Card. Lug. Suarez. Per. Oxeā. Ripalda. Ant. Per. Esparza. Alii. Cardinal. Sfortia. Card. Lug. Suarez. Per. Oxeā.

Vide tom. seq. tract. 3.

ex ratione, quām nuper adhibui. Sunt denique qui nec legalem inferant ad omnē genus meriti supernaturalis, contenti Apostolum interpretari de solā justificatione. Primi discurrunt cum Ripalda. Alii cum Antonio Petez, Sparzā, & Sfortiā. Tertii cum Cardinali de Lugo post Suarez. Postremi cum Oxeā.

Tertiò: 47 Demum arguo sic. Si ex locutionib. Suprà lib. 10. à nu. 10. à num. 243. representare conatus sum, non infertur major necessitas, quām legalis, aut ex naturā rei: ergo nec ex ipsis inferri debet necessitas elevantis comprincipii effectivi necessitas ultra connaturalē, aut legalem: ergo dici tutò poterit, divinitus, aut in aliā lege fieri posse, nullis additis comprincipiis indebitis, actus salutares. Quod tanti Magistri non patientur dici. Quorum alter recursus ad generalem concursum Dei metaphysicē necessarium, eidem iētui subjacet, & abs re est: ergo & tota solutio.

Probatio secunda: à priori: 48 Probatur secundò Conclusio: cognitionis dirigens, & affectio movens ad actum voluntatis ita concurrunt ad ipsum, ut ipse, & voluntatis determina-

tio verè possint attribui cognitioni dirigenti, & affectioni moventi; sed actus salutaris, & determinatio voluntatis ad ipsum, nequit unquam attribui cognitioni naturali, nec naturali affectioni: ergo nec unquam potest ad actum salutarem dirigere cognitioni naturalis, nec movere naturalis affectio. Consequētia bona est. Et major evidens: quia suadenti operationem, & in ipsam impellenti, tota tribuitur operatio. Minor probatur primò: quia si actus salutaris, & ipsa determinatio voluntatis possit attribui cognitioni naturali, & naturali affectioni, Naturae posset attribui operatio voluntatis determinantis habitum supernaturalē; at Naturae unquam potest attribui operatio supernaturalis habitus elevantis: ergo. Secundò: quia Naturae de suo misera nequit suis ipsa viribus subordinare sibi concursum habitus; atqui si posset attribui operatio supernaturalis cognitioni naturali, & affectioni naturali, per vites suas naturales subordinaret sibi concursum habitus: ergo. Tertiò: nihil potest à Naturā præstari, quod non sit infra felicitatem ipsius: nihilque proveniens à Naturā, sterile non est vera felicitatis: ergo omnis conatus naturalis, sterilis omnino est respectu ad fructum salutarem, qui ex excellentiā suā tangit lineam veræ felicitatis: ergo est inutilis quæcumque directio naturalis, ut voluntas sibi subordinetur habitum supernaturalē: ergo nequit ulli connatui naturali operatio su. Latè de hoc discetur su in 1. 2. Tract. 3.

49 Confirmatur primò: Omnis habitus, & omne comprincipium supernum subditur voluntati ad operandum honestè, & salutariter: ergo nequit operari nisi presupposito ieiunio cognitio, & affectionis: Omne enim comprincipium subditum voluntati, imitatur, aut servat conditionem ipsius: sicut ergo voluntas operari nequit sine presuppositione cognitionis, & affectionis, neque poterit habitus, aut comprincipium elevans: ergo & habitus elevans, & elevata voluntas ponuntur in proximā sufficientiā ad operandum per cognitionem, & affectionem: ergo cognitionis, & affectio dat voluntati & habitui proximam sufficientiam ad supernaturale ad super-

supernaturalem actionem, venire non potest à Naturā: ergo nec à naturali cognitione, & affectione.

Secundò:

50 Confirmatur secundò: Talis est natura principii elevantis, ut solum sit subordinatum voluntati in ordine ad actiones egentes elevatione: ergo voluntas eatenus sibi subordinat comprincipium elevans, quatenus operatur ex ipso: ergo quatenus movetur ex cognitione naturali, & naturali affectione, utpote non operans nec preventa per ordinem gratiae, non subordinat sibi Supernum habitum. Sed nequit ex habitu operari, nisi quatenus ipsum sibi subordinat: ergo quatenus movetur ex cognitione naturali, & affectione naturali, perinde est, ac si nullam excitationem haberet ad operandum cum elevante comprincipio: ergo nec operari potest.

Tertiò:

51 Confirmatur tertio: Omnis determinatio, & motio, quæ fit à solā naturā, fit sine gratiā; at omnis determinatio, & motio, quæ non fit à Gratiae est essentialiter infacunda Gratiae: ergo omnis determinatio, & motio, quæ fit à solā naturā, est essentialiter infacunda Gratiae. Sed cognitionis, & affectio naturalis sunt determinatio, & motio, factæ à solā naturā: ergo sunt essentialiter infacunda Gratiae: ergo nequeunt esse determinatio, & motio ad actionem essentialiter gratiosam, utpote provenientem à supernaturali comprincipio. Quæ si intimum evolvas, frustratas invenies solutiones, quas in simili medirantur Recentiores post Ripaldam, & Koninkum:

Et 1. 2. & alia rem in hanc dabimus tract. de supern. in 1. 2.

§. III.

TERTIA PROBATIO CONCLUSIONIS.

Probatio tertia:

52 Probatur tertio Conclusio: Ex naturā rei non potest dirigere, nec movere cognitioni naturalis, aut naturalis affectio voluntatem etiam instructam infusionis habitibus ad actum salutarem: ergo neque divinitus: ergo necessitas supernaturalis gratiae illuminantis, & sufficientis, etiam metaphysica est. Secunda consequentia liquet: & tota vis est in entimemate: cuius antecedens, si P. Koninc. Coninkum demas, est omnium; ipsius

que veritatem evincunt saitem adhibitæ In Primā probationes. Ostenditur insuper primò par. & in ex Augustino lib. de Naturā, & Gratiae, 1.2. Tract. cap. 26. sic loquente: Sic oculus corporis, etiam planissimè sanus, nisi cando re lucis adjutus, nō potest cernere; sic homo Augustin. etiam perfectè: ssimè justificatus, nisi aterna luce justitiae divinitus adjutus, rectè non potest vivere. Vnde Augustino æquè est impossible, hominem quantumvis justum, atque adeò ornatum infusionis habitibus, salutares actus efficere sine previā luce Divinae Gratiae illuminantis, ac impossible est, hominem, quantumvis oculorum acie sanum, videre sine candore lucis: at id impossible est ex naturā rei: ergo & illud.

53 Ostenditur antecedens secundò, ex Lege Dei, ne fiat unquam actus salutaris sine præviā Gratiae illuminante supernaturali quæ dirigat: quam legem negare nemo jam audet post Sotum, qui negavit semel 2. de Naturā, & Gratiae, cap. 11. seque coactus est retractare non semel ob scandalum; idque præstitit in secundis curis ad idem opus. Et in Quarto sentent. Difflatt. 1. quæst. 2. art. 3. & Diffl. 5. quæst. 1. art. 2. Iam sic arguo: si ex naturā rei sufficeret cognitioni naturalis, & naturalis affectio dirigere voluntatem ad actus salutares, magis facilis, & obvia nobis esset per naturales illustrations salus, quam per illustrations supernaturales; cum illas habere jam possemus ex nobis, & non istas: excusari que possent tot entia supernaturaia, quæ sine necessitate multiplicari non debent: non esset ergo, unde colligi posset talis Divina lex.

54 Dices, colligendum ex Scripturis, Necessitas Conciliis, & Patribus. Contra primò: sicutem ex quia per consortium habitus, jam manet naturā rei supernaturalizata salem extrinsecè cogitare: nitio naturalis: quo possent ciudi textus Patrum, & Conciliorum, & Scripturæ. Secundò: quia Patres, & Concilia, imò & ipsæ Scripturæ tales necessitatē arguunt ex imbecillitate nostrā, & excellentiā finis: ergo non est mera necessitas ex lege Dei. Tertiò: quia si tota necessitas esset ex lege Dei, semel adhibitis comprincipiis effectivis supernis, non possemus: quia nollet Deus; nō quia nobis deficeret sufficientia: quod repugnat Apostolo. Quartò: quia & leges suas

In Prinā suas dispositus Deus in bonum nostrum par. & in ex illā generali voluntate, quā vult omnes homines salvos fieri: cur ergo viam nobis magis facilem non elegit? Cur habentiam vires supernaturales per infusionem habitūs, & illuminato latius per naturale lumen denegaret majorem accessum ad se per actus supernorum habituum: est ergo præter Divinam iegem necessitas ex exigentia supernaturalis ordinis, & ex improportione cum illo totius ordinis naturalis.

Quæ promovetur ex improportione.

55 Ostenditur antecedens tertio, ex hac improportione totius ordinis naturalis cum superno, quam sic pondero: Omnis vis appetitiva est connaturalis passio cognoscitivi principii: ut enim appetitus innatus sequitur ad naturam: sic appetitiva vis ad cognoscitivam, & appetitus elicitus ad cognitionem: ergo debet inter utrumque servari in proportio, saltem ex naturā rei. Antecedens patet, & probatur consequentia: nam passio debet commensurari cum principio: cuius est passio; nec illius perfectionem excedere: atqui appetitiva vis supernaturalis nec commensuratur cum principio naturali cognoscitivo, nec supernaturalis appetitus elicitus cum naturali cognitione; & hic, & illa, perfectionem, & proportionem excedunt principii, & cognitionis naturalis: ergo appetitiva vis supernaturalis, & appetitus supernaturalis elicitus necessariò supponunt ex naturā rei in principio cognoscitivo, & in cognitione moveente perfectionem naturali majorem: ergo supernaturalem.

Et à pari. 56 Confirmatur primò: Diversitas appetitus innati necessariò supponit diversitatem in esse: ergo diversitas appetitus elicit necessariò supponit diversitatem in esse cognito: ergo sicut ille pro sui diversitate supponit in esse diverso proportionatum esse: & iste pro sui diversitate supponit in esse cognito diverso proportionem cognitionis. Secundò: quia hæc eadem servatur à Naturā proportionis inter vim appetitivam, & perceptivam, sibi sympatheticè respondentes in eadem ordine: quā ex proportione colligitur necessitas intellectus ad voluntatem, & cognitionis spiritualis ad spirituali physici essentialiter est diversa ab elevatione in genere principii moraliter efficientis; unde per illam nequit ista

de Lugo disp. 10. de Fide sect. 5. num. Card. Lug. 28. Ripalda disp. 49. sect. 4. Arriaga de Ripalda. Fide disp. 18. sect. 1. & quæ dabimus in Arriaga. 1. 2. cit. træt. 3.

57 Probatur jam primi entimematis Et exinde consequentia. Primò: quia fundamenta Necessitas Recentiorum, vel nihil probant, vel Metaphysicæ de antecedente, ac de consequente sica. Rem probant. Secundò: quia voluntas Primò: dum operatur liberè, nequit operari nisi Secundò: juxta vires quas habet: nempe nequit excedere vim, & naturam elevantis principiis; atqui vires, quas habet in supernaturali ordine, ex naturā rei egent præviā luce gratiæ supernaturalis illuminantis voluntatem ad operandum: ergo voluntas, dum operatur liberè in ordine superno, nequit operari, nisi præviā luce supernaturalis Gratia illuminetur. Excedejet enim alioquin voluntas operans libertè vim, & naturam elevantis principiis.

58 Dices, specialiter à Deo præveniri, ut determinet habitum; etiam contra exigentiam ipsius habitūs. Contra primo: quia ex ipsius terminis mihi apparet impossibile, quod Deus præstet miracula, ut Gratiæ deprimat infra excellentiam sui. Secundò: quia nequit à Deo præveniri, nisi per aliquid supernaturale; at de hoc erit quæstio, cùm ex excellentiâ suâ non minus exigat motionem proportionatam Gratia, ac primus habitus. Tertiò: quia vel Deus determinat voluntatem ad operationem, vel relinquit ipsam in manu consilii sui. Si primum: non est quæstio: sic enim voluntas nec operatur liberè, nec meritorie. Si secundum: determinat ergo habitum, ut elevata per habitum; sed non elevatur per habitum, ut contra exigentiam ipsius operetur: ergo.

59 Probatur tertio, & ultimò consequentia: quia si cognitionis naturalis, & naturalis affectio ex naturā rei non possunt movere voluntatem elevatam ad salutariter operandum, elevati debent in genere illuminationis, & affectionis ut moveant; atqui in eo genere est impossibilis elevatio: ergo impossibile est, quod moveant, etiam metaphysicè. Probatur minor: nam elevatio in genere principii physici essentialiter est diversa ab elevatione in genere principii moraliter efficientis; unde per illam nequit ista

sup.

suppleri: quā ergo ratione elevabitur illustratio naturalis, ut moveat? Dices primò: elevari per habitum. Contra: quia repugnat habitui formalis effectus illuminantis gratiæ: qui ergo elevat? Dices secundò: elevare, ut elevat potentiam passivam, nullis additis viribus passivi principii. Contra: quia potentia purè passiva nihil dat effectui, sed ab ipso recipit: quod potius indigentiam dicit, quā excellentiam ullam; at potentia moraliter effectiva verè dat esse effectui: unde quid mirum, quod illa non egeat elevatione, & egeat ista? Est ergo magna disparitas inter utramque: quod notent Recentes nimis confidenter innixi tam fragili paritate. Sed max ad hæc iterum. Dices tertio: elevari per alias supernaturales illustrationes. Contra: quia vel ista sufficiunt, vel non? Si primum: ad quid illustratio naturalis? Si secundum: vel non sufficiunt, quia per ipsas non sat percipitur objectum, vel non? Si hoc secundum: non erit ratio, cur non sufficiant. Si primum: ergo additâ cognitione naturali ejusdem objecti, per hanc, & illam aliam naturalem erit satis instruta voluntas, quin illa sit opus Gratia supernaturaliter illuminante, etiam ex naturā rei: quod negas. Videte Cardinalis de Lugo disp. 11. de Fide sect. 1. & num. 6.

Confirmatio à priori.

60 Confirmantur hæc omnia, urgendo rationem à priori Doctrinæ totius: cognition non requiritur principaliter prævia ad voluntatis affectus, ut in eos activè influat, (id enim suppleri multipliciter posse;) sed ut potentia debitè sit illuminata circa objectum, & hoc illi intentionaliter applicatum in eâ linea, ad quam pertinet elicendus affectus: si enim excitatio non sit ea de linea, in quâ est operatura voluntas, non potest exercere vires quas habet, cùm eatenus eas subditas sibi habeat in eâ linea, ad quam pertinet operatio, quam vires continent, & ad quam juvant; atqui cognitionis naturalis nec illuminat voluntatem, nec ipsi objectum approximat in linea: supernaturalis agentis, cùm ad hanc illuminationem solùm sit appendix, & comprehensurus voluntatis affectus naturalis: ergo nec satis objectum approximat, ut supernaturaliter operetur. Requiritur ergo supernaturalis illustratio ad hunc

effectum, qui, int. videtur ex terminis In Prinā evidens, nec per habitum, cùm sit emor- par. & in tua qualitas, nec per aliquid aliud, quod 1. 2. træt. 3. de Deo Auxiliat. accumules naturalibus. illustrationibus supernaturalis, si de diverso objecto sint, manet aliquid objecti voluntati supernaturaliter operaturæ incognitum: si de eodem sint, movebunt ista; superfluent reliquæ naturales.

SECTIO II.

DEFENDITVR DOCTRINA præcedens.

§. I.

PRINCIPALIS OBJECTIO.

61 **O**bijices primò, ex Magistro & Patruelie meo P. Thoma Muniessâ, tom. 3. qui de Gratia ccl. Homo supernaturali habitu instructus est proxime potens elicere supernaturalem affectum: ergo potest saltem metaphysicè sine supernaturali illuminatione, & affectione salutari operari: non est ergo illuminantis Gratia, & sufficientis humana necessitas. Probatur antecedens:

quia si non esset proxime potens, vel esset ex defectu virtutis effectiva, vel ex defectu illuminationis sufficientis ad supernum affectum. Non primum: quia habitus satis complet in eo genere voluntatem. Neque secundum: nam supponitur etiam cognitione representans bonitatem, & affectione voluntatis ad illuminatricem naturalis: sufficientis tamen, si voluntas feratur in incongitum. Hanc rationem multipliciter firmat hic Author, operissime disputans, ut præoccupet obviam solutionem.

62 Primum: quia cognitionis impropositio non tollit sufficientiam dirigen- di, de absolutâ potentia, eius in ordine non debet attendi proportionis rerum opinione, nam & materia indisposita, non obstante ea in proportione, divinitus potest elevari ad recipiendam formam exigentem dispositiones, quæ tunc defunt. Secundò: quia ea cognitionis impropositio non obstat supernaturalitati affectus, nam ad hanc sufficit necessitas unius

Qui firmat primò:

Secundò:

In Prima principii supernaturalis, quod supponitur in casu disputantis. Tertio: Voluntas, 1. 2. Tract. et si alioquin improportionata secundum 3. de Deo se, per habitum elevatur, & concurrit ad Auxiliat. actum salutarem: quidni similiter ele-

Tertio: vari per habitum possit illustratio naturalis?

Et praeoc- 63 Conatum disparitatis ex diverso cupat solu- genere causandi praoccupat, urgendo tionem.

Quarto: 64 Firmat denique hæc omnia; dando rationem à priori: quia cognitio eò requiritur ad amorem, quod nequeat voluntas in objectum ferri, nisi perceptibiliter proponatur; at sive per cognitionem naturalem, sive per supernaturalem proponatur objectum, æquè voluntas percipit: ergo si aliunde habet vires ad supernaturalem affectum, ut per habitum infusum habere supponimus; per utramlibet æquè movebitur ad supernaturalem affectum. Minor patet: alioquin ex diversâ perceptione discernere possemus, an esset in nobis naturalis, aut supernaturalis? & exinde discerneremus qualitatem affectuum: quod repugnat experientia. Consequentia verò non patet minùs; quia scilicet proposito objecto, exercere potest voluntas quas habeat vires. Vrgetur consequentia vis: quia voluntas potest vincere intentionem cognitionis, dummodo juvetur intensiori vi habitu, ut patet ex naturali experientia: ergo non obstat cognitionis impropor-

tio, si semel voluntas habeat vires effectivas, ut eas applicet ad operandum. Hæc solito fusiùs Magister ille: quæ si ex-

Nimis pendas, probant sufficientiam naturalis probat. cognitionis ad directionem affectus supernaturalis, etiam ex naturâ rei; quod argumenti negotium esse non debet: unde quia nimis, nihil mihi probat.

65 Respondeo, ad argumentum. Ne-

Et solvi- gando antecedens, ex defectu sufficientis tur. illuminationis, sine quâ non subordinatur habitus voluntati. Quidquid autem à Naturâ est, insufficiens est ad id muneric; cùm objectum in linea supernaturalis vita nec approximet voluntati, nec proponat. Ad primam confirmationem, seu instantiam, fateor, si improportionis essentialis non sit, & vinci possit, aut suppleri divinitus, eam obstarre non posse Divinæ Omnipotentiæ: probetur autem, quod intenditur; eam nempe cognitionis improportionem vinci posse: quod nego; necdum probas: nam illud de Materiâ indispositâ nihil juvat, cùm dispositiones non sint de essentiali integritate passivi principii.

66 Ad secundam, vel nega illius Secunda: assumptum: nam ad affectum supernaturalem non solùm requiritur supernaturalitas in Causâ physicè, sed etiam in moraliter influente: vel nega suppositum juxtan. 31. præsentis Libri, cuius ratione dedimus à nu. 48. tatis fusè. Ad tertiam Ex nu. 48. est disparitas: quia ea voluntatis improportionis ad agendum, venit à defectu supernaturalium virium, quas communicat habitus voluntati, unde vincitur improportionis naturalis; at improportionis cognitionis venit à defectu representationis in eo genere vita, quo se debet exercere voluntas: qui defectus ab emortuâ qualitate tolli non potest.

67 Ad instantiam adjunctionis est ne- An Passiva gotium metè vocale, an dicenda sit ele- Potentia vari per habitum Potentia passiva, an sit eleva- secus? si tota elevatio consistat in eo bilis? quod ad receptionem supponi debeat experientia formæ per supernaturales vires, verum est: at id sufficere, ut dicatur elevari passiva potentia, negat Schotus: & Schotus. in re quidem, merito: nam id potius est elevati causam efficientem, quam passivam. Voces tamen Schoti non placent, dum dicit voluntatem, exempli gratiâ, naturaliter recipere supernaturalem for-

mam: id enim sonat ponit per naturales vires in ipsâ: quod falsum est. Dicatur ergo voluntatem neutram elevari in genere passivi principii; nec tam recipere natura liter supernatura accidentia. Ratio istius est, quam modo dixi: illius est, quia principium passivum non eget elevanti principio, ut recipiat; quia recipere non dat esse formæ quam recipit; sed potius est accipere, perfectionem: quod indigentis est: atque adeò necessariò supponitur perfectibilitas, & aliqua vacuitas & improportio: quæ indigentiam comitantur. At verò principia impellentia, & moventia plus præstant ad existentiam operis secuturi, quam non supponunt, ut passiva potentia: unde agent in eo genere causandi elevatione, si connaturaliter operari non possint. Desideratur autem elevationis ostensa possibilis. Interim eâ paritate non premor.

68 Ad quartam: Imprimis actus materialis non aliter excitat spirituales apprehensiones, quam mediatae, vel excitando speciem spiritualem, vel concurrendo cum Animâ ad adquirendam speciem, vel supplendo concussum illius, juxta diversos opinandi modos in libris de Animâ; idque naturaliter ex sympathicâ dependentia intellectus nostri ab usuphantasia: sit ergo disparitas ad rem nostram naturalis ipsa sympathia, quæ deest in nostro casu. Deinde sit ulterior disparitas ex Oxea disp. 11. de Fide secl. 5. num. 67. quia actus uterque materialis, & spiritualis habent proportionem cum Animâ, cuius in naturali virtute continentur: licet enim spiritualis sit forma, est naturalis forma materia: unde cùm illa eorundem in essentiali perfectione distantia non tollat propinquitatem, & cognitionem in ratione effectus in eadem naturali virtute contenti, facit etiam locum naturali dependentiæ actuum materialis, & spiritualis quoad rationem effectus, & exercitium causæ ex illo ad istum. At major est inter naturalem, & supernaturalem actus, licet spiritualis sit uterque, distantia: cùm in naturali virtute Rationalis Animæ continetur ille, non iste: qui requirit excellentius principium elevans animam supra modum operandi naturalem, atque adeò nec subordinatum ipsi Animæ,

nisi ut consentienti Divinae Gratiae, & in Prima eo genere vita supernaturalis illuminata. Alia in 1. 2. tract. de Actib.

69 Ad rationem à priori, quam habet num. 64. patet ex nostris rationibus Auxiliat.

In 1. 2. Tract. de Actib.

Fit satis supernatura operationem, nego minorum, & consequentiam. Nam licet per priori.

Num. 64. utramlibet cognitionem, sive naturalis, sive supernaturalem, voluntas ha-

beat, æquè cognoscere objectum (quod modò non discutio, nec Doctissimi de-

sunt, qui negent;) non tamen habet per utramlibet excitari, nisi juxta subordi-

nationem virium, quas habet ad ope-

randum, positâ hac, vel illâ cognitione: hanc autem supernaturalis habitus subordinationem ex præsuppositâ naturali cognitione, jam negavi; nec per hæc Ad-

versarius probat. Minoris probatio nulla est: cùm supernaturalitas non cadat in experientiam nostram; nam neque di-

versitas perceptionis in supernaturali, &

naturali cognitione ad eandem mentalis operationis lineam pertinente, tanta nō

est, quæcum experimur in apprehensione, & judicio: cùm hæc diversitas respectiva

solutum sit, ut explicui, sub tendendi mo-

do eandem in speciem mentalis ope-

rationis cadente, atque adeò nobis ex ex-

perientiâ indiscernibilis. Consequentia

vires præoccupavi jam dictis. Ad confir-

mationem adjunctione, dicatur, majorem,

vel minorem intentionem cognitionis non sufficere ad improportionem respec-

tivam, quæ loquimur; si aliunde sit par virtus, in voluntate, subordinata

dominio ipsius. Inde tamen fieri nequit descensus ad rem nostram, ut superius dicta consideranti patebit, ne eadem re-

petantur.

70 Instabis, ex Ripaldâ num. 7. quod Inflauria & innuit Magister quem Laudavi. Vo- Ripald. &

luntas immediatae concurrit cum Auxi- Muniesse.

In Primā supernaturalis cognitionis moventis par. & in etiam immediatè procedere, si non deroga. 1.2. Tract. gat ipsi, procedere à voluntate in consor- 3. de Deo tio coëfficientis infusi habitus? Altera Auxiliat. laudari Magistri: quia non est attendenda proportio cognitionis cum habitu, vel cum amore ad quem movet, sed cum voluntate, quam movet, & instruit: neque enim repræsentat objectum habitui, sed voluntati.

Retorque- 71 Sed hæc à suis Authoribus confi- denter objecta, nec estimata pauci; aut fecerit scopus, aut ipse quam maximè fallor. Nam si æquè non derogat super- nis affectibus motio naturalis, ac naturale principium: ergo est ipsis æquè con- natuale utrumque: quod negas. Idque contra Ripaldam. Deinde si nec cum ha- bitu, nec cum actu est metienda prævia motionis proportio, sed cum voluntate, quam movet, præter idem ipsum absurdum, superfluet ex natura rei ad supernaturalem affectum illustratio supernaturalis; requiri ad materiales appre- titiones spiritualis cognitio; & id genus alia: quia principium in utroque operandi genere, quod moveri debet, & na- turale est, & spirituale. Idque contra Magistrum Ripaldæ socium. Iam utri- que

Et solvi- 72 Respondeo, concessâ primâ parte antecedentis, distinguendo secundam: & quidem determinando cōcursum gratiae, prævenientis, & excitatis, nego: *Hoc enim fit à nobis si e nobis.* Determinando concussum Gratiae adjuvantis, subdiviso: determinando scilicet: ne- go implicantiam termini: per vires ip- sis Gratiae, concedo antecedens, & ne- go consequentiam: quia licet voluntas determinans, sit alioqui, & divisivè naturalis, non verò ut determinans; nam ut determinans, non operatur in gene- re vite naturalis, sed supernaturalis, atque adeò juxta modum, quo subordi- natas habet supernaturales vires: cùm au- tem istæ, subordinatæ non sint voluntati nisi ut supernaturaliter operaturæ; nec etiam nisi ut supernaturaliter illumi- natæ per gratiam actualē. Ex quo patet imbecillitas secundæ probationis: proportio enim, vel improportionis cognitionis metienda est cùm affectu ad quem facundant potentiam ipsam; non minùs ac cùm fine metimur improportionem

mediorum, seu proportionem. Ad pri- mam est disparitas, quia causa efficiens est capax elevationis: unde non fit tribui posse naturæ, aut naturali determi- nationi supernaturalem effectum: at causa impulsiva, & formalis, elevationis est incapax: unde deberet tribui naturali impulsui supernaturalis operatio; quod mihi contradicitonem sonat.

§. II.

OBJECTIONES ALIE.

73 **O**bicies secundò: Potest impe- Objectio- rum naturale excitare volun- secunda tatem ad supernaturalem affectum: ergo celebris. & illustratio naturalis. Paritas videtur urgentissima; & exinde consequentia, vera. Antecedens ostenditur primò: quia supernaturalis affectus induci, & deter- minari potest ex imperio venialiter sal- Ex Doctrinæ malo: id quod Modernis perplacet post Ripaldam, Ligum, & Arriagam: quorum videri poterit primus authori- Card. Lng. & Territ. 50. Atqui imperium venialiter malum est necessarium naturale: ergo. Secundò: quia Anima habens infusum charitatis habitum v. g. idque cognitione vel probabili, vel apprehensivè naturali percipiens, potest etiam naturali cognitione percipere honestatem supernaturalis amoris, & istum velle naturali volitione efficaciter imperante positionem amoris; Atqui talis actus in hisce circumstantiis efficaciter imperans moveret voluntatem ad supernaturalem affectum: ergo. In præmissis difficultas est, quas impen- sè promovet P. Ripalda disp. 14. citans pro se Suarez, Vazquez, Salas, Herize, & alios contra Fassolum, Raynaudum, Lorcam, Albeldam, & etiam alios secu- tos Hurtadum Salmanticensem disp. 46. de Fide.

Ripalda. Suarez. Vazquez. Salas. Herize. Fassolum. Raynaud. Lorca. Albelda. Hurtad.

74 Et major quidem ostenditur fa- cilè: cùm nemo dubitet assequi posse ho- minem vel probabiliter, vel apprehensivè habitum, & actum supernaturalis charitatis infusæ; qui eoipso cadere potest in naturale desiderium; quippe ex illâ notitiâ naturali nequit excellentius amoris genus oriri juxta Nos: fore deinde desiderium efficax, patet, tūm quia est incompossibile cùm nolitione opposi- tâ.

tâ. Tūm etiam quia nec obest supernaturitas effectus: nam sèpè Sacerdos Cœserationem, & Sacramentali absolu- tionem imperat ex affectu peccaminoso: certè Simon Magus supernaturalia appetivit ex affectu timoræ, ut habetur atque adeò se determinaret ad ipsum: unde potius tribuenda esset supernatura- lis operatio Naturæ, quam Gratiae; Spi- ritui nequit, quam Spiritui Sancto, cùm efficacius ille, quam iste moveret ad positionem boni. *Tertia:* quia volun- tas eligens actum ex imperio alterius, ita per utrumque se exercet, ut neuter placeat divisivè; atque adeò nec placeat imperatus nisi in consortio, & relatè ad finem, quem imperat; at electio actus non aliter placentis, quam ut relati ad ma- lum finem, nequit placere Deo, & esse ex gratiâ: unde qui sic operaretur potius resisteret gratiae, quam ipsis consentiret: non ergo posset supernaturaliter opera- ri. *Aria* promi posset ex generaliori doctrinâ, quam dedimus a. n. 48. *Terti-* P. Petrus gi hæc leviter, & ex transcurlo. Videatur Osea. Osea Ripalda doctrinam satisfaciens Ripalda. a. i. p. 10. de Fide sect. 3. & 4.

75 Iam minor non est difficilis prob- rationis: nam moveri voluntatem ad supernaturalem amorem ex illo affectu, nihil est aliud, quam isto posito, illum cohære non posse: quod consecutum esse sic probo: nam si voluntas posset cohære supernaturalem amorem, etiam posito imperio naturali, posset etiam isto supposito, nolle efficaciter supernatura- lem amorem: id autem est impossibile; cùm efficax nolitio, & volitio efficax ejusdem objecti sint essentialiter incom- possibilis: ergo. Confirmatur: quia licet ille naturalis affectus, non esset absolu- tus, & efficax, sed inefficax tantum, & simplex, excitare posset voluntatem, ut faciunt affectiones simplices indeberatae præcurrentes ad electionem. Videatur Ripalda, ex quo in ulteriore confirmationem addensant Moderni plura, quæ gloriösè coacervant.

76 Multa miscet Objectio dubii ple- na, nec hujus loci. Cardinalis de Lugo Ex latè dandis in 1.2. Tract. de Bonit. & Mal. consequen- tiā negat, Antecedente transmisso; quod ipse consequētiū nego. Ad primam ejus probationem, neganda est ex disputandis alibi major: nequit enim arbor mala bonos fructus facere; nec voluntas imperare sibi quoad positionis effectum per malum affectum effectus placentes Deo. *Triplum*, alii alio remisis, rationem insinuo. *Prima* est: quia actus contemp- tivus Divinæ voluntatis nequit induce- re aetum ipsius voluntatis divinæ ap- prehensionem, qui causa sit nata contra dicentem sibi effectum inducere: quod mihi appetat implicans.

77 *Secunda:* quia voluntas per actum malum sibi efficaciter imperans positio-

Aranda de Deo.

nem supernaturalis boni, per naturales In Primâ vires, & quidem ex suggestione Spiritus par. & in nequit, le ponere in itatu incompossi- 1.2. T. a. f. 3. de Deo atque adeò se determinaret ad ipsum: Auxiliat.

Aet. 8. Aet. 8. Nec obest impossibilitas boni, quod appetit, nam (præterquamquod impossibilia cadere possunt in desideriu, quantum est ex se, efficax, ut patet in peccatore volente nunquam peccasse) adsunt jam voluntati suffientes vires, ut supponimus: haberí ergo potest naturale desiderium efficax supernaturalis affectus.

78 Iam minor non est difficilis prob- rationis: nam moveri voluntatem ad

supernaturalem amorem ex illo affectu, nihil est aliud, quam isto posito, illum cohære non posse: quod consecutum esse sic probo: nam si voluntas posset cohære supernaturalem amorem, etiam posito imperio naturali, posset etiam isto supposito, nolle efficaciter supernatura- lem amorem: id autem est impossibile; cùm efficax nolitio, & volitio efficax ejusdem objecti sint essentialiter incom- possibilis: ergo. Confirmatur: quia licet ille naturalis affectus, non esset absolu- tus, & efficax, sed inefficax tantum, & simplex, excitare posset voluntatem, ut faciunt affectiones simplices indeberatae præcurrentes ad electionem. Videatur Ripalda, ex quo in ulteriore confirmationem addensant Moderni plura, quæ gloriösè coacervant.

79 Ad alteram probationem. Con- Notanda cessâ majori de imperio, seu desiderio Doctrinæ, affectivè efficaci, id est serio, & incom- possibili cum oppositâ nolitione, nego minorem. Cujus probatio suâ ipsâ specie arguentes febellit. Tam abest, ut posito tali actu imperante non posset operatio- nem cohære, ut etiam debet: nam ex positione talis imperii fit impossibilis operatio: cujus rationem supra dedimus: nempe: quia nequit operari voluntas ni- si juxta subordinationem, quâ ipsi subja- cet supernaturalis habitus elevans: cùm autem iste solùm subordinetur voluntati in linea vita supernaturalis, & ut ope- ranti ex Deo ejusque gratia, fit æquè mansuram ex vi talis imperii volunta- tem, ac si careret habitu. Casu autem quo careret habitu, haberetque simile de- siderium, certè operari non posset; nec tamen posset habere nolitionem efficacem oppositam desiderio: non ergo, quia debeat immotus manere habitus ex con- sortio talis desiderii, fit conjungi ipsum in voluntate posse cum efficaci nolitione: quia ista incompossibilitas nascitur aliunde: nempe vel ex essentiali contra- positione, quam habent volitio, & nolitio: ejusdem, in eodem subiecto, vel ex cōtra- dictione, quâ in intellectu supponerent: Quid-

In Primā 80 Quidquid sit; Affectus incompositus. & in sibilibus cum nolitione efficaciter impedit. *1.2. Tract.* tivā alicujus objecti, non idē debet. *3. de Deo* istud inducere, ut, omīssis aliis, juxta *Auxiliāt.* adversarios patet in absolutā prætentione penitentia, quam habet Deus ante prævisum absolutè peccatum, quæcum nolitione efficaciter impeditivā peccati incompossibilis est, nec ipsum inducit. Confirmatio momenti non est, nisi probetur aliter, subordinari posse voluntati etiam naturaliter præventæ supernaturales comprincipia. Vide me de præsen-
1.2. Tract. de Supern. ti punto tom. seq. in 1. 2. Tract. 3. ubi Ripalda. contra Ripaldam, & Cardinalē Aguirre, Cardinal. rem in hanc totis viribus redeo. Aguirre. 81 Objicies tertio: Apprehensio, & Objetto complacētia naturalis juvant plurimū ad actiones supernaturalium virtutum: sed juvare nequeunt, nisi movendo: ergo movent. Major ostenditur experimento, quo cernimus, hominem faciliū, & promptius amplecti virtutis opera, quæ genio ipsius, & conditioni magis confor-
Solvitur. tant; facilisque per supernaturem fidem affici rebus, quas verosimiliores deprehendit studio naturali.

82 Respondeo, distinguendo majorem, juvant minuendo difficultatem, & removendo prohibens, concedo; juvant excitando potentiam ad supernatureles actiones, nego majorem, & sub ipso sensu, minorem. Aliud est, removere impedimenta rei: aliud promovere rem ipsam: supernatureles affectus impedire potest. Natura suæ immersa miseria, suaque inopia gaudens per naturalem averse-
Replica num, & adhesionem ad motiva, delectabilia, quæ solent ponere obicem Divinæ gratiæ; hæc autem impedimenta removet ipsa. Natura per naturales dotes bona indolis, & emergentes inde cognitio-
Intercipi- nes bonas, & complacentias naturales in bonum: at de suo sister in hisce, quin ultræ promoveat felicitatem suam, nisi ex Dei Gratiâ, quæ plerumque fortiturn effectum, quia minùs difficultem exbonitate indolis, & exclusione impedimento-
rum, non tamen aliter juvante, quan- removendo prohibens. Id autem non est influere in opus supernaturale, sed non impedit, movendo ad actus naturales virtutum ipsarum: per quos intercipitur obex ad bonum usum Gratiae. Et hinc nascitur experientia, de qua Arguens, &

cura hortandi homines per rationes na-
turales, ut afficiantur in bonum, & de-
clinent à malo.

83 Objicies quartò: ex Montoya. Objetto supponente duo principia: Primum: posse quarta. saltē Divinitus poni necessariò in vo- Montoya.

luntate sine ullâ cognitione Charitatis affectum supernaturalem. Alterum: liber-
tatem actibus extrinsecam esse. Ex his acutè disputare quis potest: Actus ille supernaturalis adveniente solummodo per naturales cognitiones advertentiā, transiret in liberum: ergo moveretur ex naturalibus notitijs voluntas ad supernaturalem affectum. Consequentia vide-
tur evidens, & antecedens patet: quia non esset cur maneret necessarius, in vol-
luntate satis jam advertēt, affectus ille. Nunc sic: in his cognitione quæ sufficit, ut conservetur affectus liber, sufficit eundem inducere; sed cognitione naturalis ad illud sufficit: ad hoc ergo quoquè suf-
ficiet. Longè aliter à Montoya proponi-
tur: sic tamen habere videtur speciem suam.

84 Verū tanta fulra suppositione Solvitur. num suspicionem debilitatis ingenerant. Esto, permittantur: fit inde naturaliter, & ex naturâ rei sufficere cognitionem naturalem ad inductionem supernaturalis amoris, ut sufficit ad ipsius conservacionem. Denique nego antecedens: affectus enim ille, nisi specialiter à Deo præmovente maneret, atque adeo necesse ficeret ex defectu excitationis, sub quâ sibi subordinat unicè comprin-
Replica cipia superna voluntas. *Replica* etiam ingeniosè: quid si velit ipse Deus se li-
berè attemperare voluntati etiam in illis circunstantiis? Nego, id Deum posse *Intercipi-* velle, quia impossibilis operatio est. Et tur.
est ratio: quia Natura libera, & liberè operans semper id facit juxta physicam subordinationem comprincipii, non ve-
rò juxta moralem, ipsum infundentis, neque enim hic attenditur appetitus elici-
tus, sed innatus; nec moralis attem-
peratio, sed physica.

85 Objicies quintò ex alis. Potest Objetto oriri conclusio supernaturalis ex super- quinta. naturali præmissâ, & naturali verâ: quidni similiter ex illustratione supernatura- lis, & aliâ naturali, supernaturalis affec-
tus? Negetur imprimis antecedens, Solvitur. quod supponitur fidenter nimis: & ratio- fit

sit paritas cum consequente, quod nega-
vi. Deinde posset sumi disparitas ex communi modo constituendi discutitum: nempe, Præmissas concurrens supplendo munus speciei impressæ: licet enim ilu-
minent etiam; & in hoc genere, concur-
sus earum suppleri nequeat; at principalius influunt per concursum similem illi quem species præstat: qui suppleri potest: longè tamen aliter requiritur ad affec-
tum prævia cogitatio. Vide infra lib. 12. à num. 91.

Objetto sexta.

86 Objicies sexto: Actus naturalis, & supernaturalis non differunt ex objecto; quare ejusdem objecti formalis, & materialis potest esse cognitione naturalis, & superna; itemque naturalis, & supernus affectus: Actus enim naturalis gaudere potest supernaturali motivo; & supernaturalis actus motivo naturali contineri: unde ergo tanta neces-
sitas supernaturalis illustrationis ad super-
naturalem affectum? Vnde Suarez maximo cum profectu legendus, lib. 2. de Gratiâ cap. 10. & 11. & sparsim aliis, me dubium tenet quoad assensum antecedentis: Quod evinci videtur à Ripalda, totâ disp. 45. nequidquam repugnantie Patre Antonio Perez in 1. 2. tractatu 4. disp. 3. cap. 5. & 6. donec clarius explicentur mysteria, per quæ dis-
putat. Ipso nunc transmiso, respondeo

Ripalda.

Ant. Per.

Solvitur.

Suprà nn.

10.

summam supernæ Gratiae necessitatem satis argui ex excellentiâ essentiali salutarium actuum superante sufficientiam nostram, ut deduximus ex Apostolo, cogitandi, prout ad salutem promoven-
dam oportet. Sub eodem enim objecto cadere potest inter actus magna distan-
tia ex diversitate tendentia: quippe ob-
jectum attungi potest infra, ac supra dignitatem, & estimabilitate intrinsecam:
quo fit satis difficultatum Ultime, quam posuimus in initio num. 10.

SECTIO III.

COROLLARIA EX PRÆCEDENTI DOCTRINA.

Illatio

prima.

P. Munifff

Theologi Barcinonenses nostri, secuti

P. Theod.

prælaudatum Magistrum:

Vt enim dent

Mauris.

Primum est: Lubricam esse me-
diam viam, quâ gradintur per se, aut per accidens sufficiente movere naturali cognitione. Dixi, deliberatum: nam in-
deliberatus, cum sit auxilium ipsum Gra-
tiae, patet à solo Deo esse possibile, at-

positæ, dicunt, saltem ex naturâ rei ne- In Primā
cessariam esse præcedentiam illustratio- par. & in
nis superâ ad actus salutares, non qui- 1.2. Tract.
dem ratione insufficientia naturalium 3. de Deo
cognitionum, sed ratione supernatura- Auxiliāt.

lis excellentiæ: unde tueruntur, naturales cogitationes ex naturâ rei movere posse ad actus salutares, semel elevatam potentiam; hos tamen ex illis ex naturâ rei moveri non posse. Ratio nostræ illationis est. Pri- Ratio no-
mdo: quia tota necessitas, quam ex Scrip- fra.
turâ, & Patribus colligimus Divine Gra- Primò:
tia, refunditur in imbecillitatâ, & insuf-
ficientiam nostram: contradicit ergo discursus iste locis illis, quibus inniti-
tur. Secundò: quia si hoc verum esset, Secundò:
nulla esset ratio cur de facto in consor-
tio supernaturalis illustrationis, non moveret æquè cognitione naturalis: imo nec videtur aliter possibile; cum effectu formalis suo privati nec divinitus possit cognitione semel existens in intellectu: unde infirmatur maximè caput, unde colli-
gitur supernaturalitas meriti, ut preme-
bam num. 42.

89 Tertiò: non video, cur sit tanta Tertiò:
inter vocem activam, & passivam distan-
tia, ut actus naturalis ex naturâ rei mo-
vere possit actum salutarem, & iste mo-
veri non possit ex naturâ rei? Cujus ea
est ratio: quia nequit actus naturalis ex naturâ rei sufficere, quin supponatur proportionata capacitas in effectu, ut dirigatur: sicut enim impertinet causa ad improductibile, sic etiam directio ad indirigibile. Quartò: quia implicat in Quartò:
terminis ipsis unum è duobus sufficere ad tertium; eodemque sensu esse necessaria-
rium alterum: quippe necessitas unius arguit alterius insufficientiam. Quintò: Quintò:
quia si non obstante supernaturalitate actionis, datur in naturâ motiva propor-
tio, cur ex excellentiâ supernaturalis, non possit ex naturâ rei à tali motione supernaturalis affectus oriri? Via ergo tritior, tuitior est.

90 Secundum est: nullum esse posse Illatio se-
supernaturalis affectum deliberatum, cuncta:
qui non supponat supernaturalem illu-
strationem, nequidquam aut per se, aut per accidens sufficiente movere naturali cognitione. Dixi, deliberatum: nam in-
deliberatus, cum sit auxilium ipsum Gra-
tiae, patet à solo Deo esse possibile, at-
que

In Prima par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliis.

Ratio. Suarez. Ripalda.

In 1.2. Tract. de Bon. & Malit.

Illustratio tertia.

Ratio.

Replica Solvitur.

Ripalda. Oviedo.

que adeò superare vim motivam nostratū cogitationum. Ratio illationis est : quia omnis supernaturalis affectus deliberatus est actus salutatis ; juxta probabilitatem sententiam, (quam in loco sequemur) cum Suarez 1. 2. tract. 3. disp. 9. sett. 2. contra Ripaldam admittentem possibiles actus supernaturales indifferentes quoad speciem disp. 69 sed omnis actus salutaris supponit eā necessitate supernaturalem illustrationem, ut nec divinitus aliter fieri possit, ut probavimus : e. g. Imo & id verum censio in eā speciali opinione Ripalda : nam actui illi supernaturali, quantumvis indiffereti, sufficeret supernaturalitas ad summam necessitatem Divinæ Gratiæ.

91 Tertium sit: casu, quo duplex in intellectu concorrat illustratio ; & duplex affectio ; quia unum altera sic naturalis ; supernaturalis, altera ; affectum supernaturali neutiquā ex utriusque movendum, sed ex supernaturali solummodo. Ratio ex dictis est facilis : quia solum moveare potest ad supernaturaliter operandum illa cognitione, sub cuius excitatione subordinatur elevata comprincipium voluntati. Vnde actus illi naturales, sicut operationi supernaturali non noceant, (quippe superflua non nocit), quoad munus tamen excitandi, perinde sunt, ac si non essent. Nec ergo juvabunt, inquit, actus naturales honesti ad supernaturaliter operandum. Fatoe, nihil juvare directè, & positivè per motionem, & influxum in opus supernaturaliter, quia ex se sunt infuscandi tanti boni; juvare tamen indirectè, & negativè per remotionem impedimentorum, quæ naturaliter occurrere possent: id quod nec est moveare, nec influere in ipsum opus. Explico me per exempla clarissima. Si quis curienti viam expedit offendiculis quæ retardare causum possent, eum certè juvare dicitur; nec tamen curientem moveat, nec in eum influat. Si quis obiectum insipienti, & contemplatiphantasiam detinet, ne vagetur in alia, quæ mentem obturbarent, eum certè juvat, ut impensis intelligat, nec tamen intellectum moveat, nec influat in cognitionem. Simile quid accidit in nostro casu. Restat tamen, ut fieri entur hæc eadem, satisfacere Ripalda, & Oviedo in oppositiis abeuntibus.

92 Opponit uterque primò: Contin- Objectio prima ex Ripalda, & Ovied.

gerem enim potest, ut posita cum sola supernaturali illustratione, & affectione voluntas, non elicet supernaturalem affectum, quem, adjuncta simul naturali illustratione, & affectione, nunc elicit: ergo ista æquè moveat ad supernaturalem effectum, ac illa. Consequenter probatur: quia supernaturalis motio maneret inefficax sine confortio naturalis motus: ergo complet hic illam, & facit efficacem: ergo influit in effectum: neque enim praetare potest actus, ut voluntas se determinet, nisi movendo. Antecedens illustratur à citatis Authoribus. Primi: quia consortium naturalis, & supernaturalis illustrationis, & affectionis, potentius trahit, & inclinat voluntatem in actu primo ad operandum, quam utrilibet seorsim: neque enim videtur intelligibile, quod in actu secundo una jave alteriam ad movendum, & quod in actu primo non ita inerit potentius utraque, quam utrilibet. Secundi: quia potest vividius mens pulsari per naturalim cognitionem, quam per supernaturalem: potest enim cognitione naturali esse supernaturali clarius, & intensior: ergo ardentior erit intellectus ad objectum supernaturaliter per utramque, & exinde voluntas promptior ad supernaturaliter operandam. Tertiò: quia sicut naturalis cognitione non sit supernaturali vividior; utraque tamen simul admodum potentia facit quandam quasi intensionem ad objectum representandum: ex intensiori ergo cognitione manet voluntas fortior, & nascitur non semel effectus, qui frustraretur minus intensam. Pulchra sunt illa, fateor; sed

93 Respondeo, concessio antecedente in bono sensu mox explicando: nego ex laude consequentiam. Neque enim moveantur omnes, & singulæ circumstantiae, quibus adjuncta illustratio supernaturalis redditur efficax ex libero voluntatis arbitrio Divinæ Gratiæ cooperante; mansura alioquin inefficax: Ratio est: quia ipsæ circumstantiae possunt esse voluntati inimpeditibiles, extrinsecæ, nec cadentes in electionem: sufficientes tamen ut voluntas pro dominio suo velit modo his, modò aliis operationem adjungere: non quia moveatur ab his, aut ab illis; sed quia in his potius, quam in illis, aut moveri

quia ex inutili, & utili non fit magis In. Prima utile, ut per sé patet.

97 Opponit secundò Ripalda, nu. 17. 1. 2. Tract. Oviedo contradicente contror. 6. p. 4. à 3. de Deo nu. 50. Contingere potest, ut voluntas auxiliat.

Ribaden. Objecio secunda ex Ripalda: illustrationis motivum aliud representans: sed in hoc casu non potest non movere naturalis illustrationis ad supernaturalem effectum; cùm voluntas opere-

tur ex motivo per naturali illustrationem aliente: e. g. Probatur, & explicatur major: plerumque enim manet immota voluntas ad solam propositionem supernaturalis honestatis, quam in Penitentiâ videt; adjunctis tamen notitiis de præcepto Ecclesiastico, & scadendo, quod suis, non confitendo, crebit, moveatur efficaciter ad dolorem supernaturalis, & ad Confessionem Sacramentalem.

98 Rogo Ripalda, an effectus, quem Retorque in eo casu voluntas elicit, moveatur ex iur.

utroque illo motivo; vel ex motivo notitia supernaturalis, vel solum ex motivo notitia naturalis? Si primù: cognitione supernaturalis non erit ex se sufficiens ad inducendum talum effectum, cùm non proponat omne objectum, quod amplectitur ipse. Deinde manet supernaturaliter incognita pars objecti; at voluntas non sibi subordinat vitæ activas supernaturales, nisi præposito supernaturaliter objecto, circa quod exercere se, & illas debet: ergo talis effectus supernaturalis esse non potest: erit solummodo naturalis, cui potest præiucere supernaturalis notitia naturali juvans: que enim maius potest, potest & minus bonum pone. Si secundum: impenitent notitia naturalis, quoad munus moveandi; cùm ex ejus motivo non pendaat operatio; notumque sit eam solummodo notitiæ influere in actum, cuius in motu tendit. Si tertium: eā eadem ratione superfluet supernaturalis illustratio. Iam

96 Ad secundam: in ordine ad operationem supernaturaliter promoven- et secunda. Ad tertiam, omitti- do; cùm ex ejus motivo non pendaat operatio; notumque sit eam solummodo notitiæ influere in actum, cuius in motu tendit. Si tertium: eā eadem ratione superfluet supernaturalis illustratio. Iam

99 Respondeo, & diligenter adverte- ex Doctrinam: tripliciter contingere: nō potest alterius motivi consortium & expi- cum supernaturali, quod moveat. Prime: canda omnia ut notitia naturalis ex motivo quod seq. Tract. adhibet, purè negativè se habeat, remo- vendo Mal.

Solvitur.

In primā vendo prohibens: neampē faciendo ex mōpar. & in tivo scandali, & ignominiae, vel alterius 1.2. Tract. generis adjuncto cum supernaturali dif- 3. de Deo ficiōrem omissionem supernaturalis Auxiliāt. affectū: difficultus enim est omittere cum jacturā boni spirituālīs, & tempora- lis simul, quām cum jacturā utriuslibet seofisim. Sic autem subseqn̄ poterit in eo. casu supernaturalis affectū ex illu- stratione supernaturali, qui non esset subsecuturus, deficiente naturali cogni- tione: hēc tamen eo ipso non moveat ad illum; nam defectus illi conditionati non sufficiant ad movendum: cūm neque cadant in experientiam no- stram, neque in affectum adhuc inter- pretativum. Motiva vero, quibus duci- mur operando, probēscimus. Vnde con- cessā majori, negatur minori. Sic autem contingere puto: unde censerit communi- ter debent bona Confessiones, & Com- muniones, etiam titillantibus pravis no- titiis, facta.

100 Secundò: ita ut notitia naturalis ex motivo, quod adhibet sive bono, si- ven malo, positivē se habeat ad imperan- dā operationem, quae fieri, sine actū su- pernaturali non potest: sic autem nullus fit supernaturalis affectus; nec si moti- vum sit malum, bonus: potest tamen inde occasiō sumere intellectus ad qua- renda motiva; quibus demum impulsus retrahet primā intentionem, ejusque motivum negligat; & succedet exinde supernaturalis affectus; qui non fit ex illā motione naturali, quamvis motio naturalis, fuerit aliquālis occasio ut po- steā fieret. Sic autem censerit debent bona Confessiones, & Communiones, in- de secutæ. Tertiò ita, ut notitia natu- ralis positivē moveat ad operandum, non discontinuando motionem suam, quā perseverante nullus fit supernatu- ralis affectus; ac proinde operationes externæ egentes ad fructum supernatu- ralibus actibus, manebunt in fructuosa, & steriles in tali casu.

Latè loc. cit.

*Objec-
teria ex
Oviedo.*

101 Opponit Oviedus num. 52. Po- test supponi voluntas cum omnibus præ- requisitis ad supernaturaliter operan- dum; & tamen actū supernaturalē omittere ex defectu reflexi naturalis imperii, quo sibi, supernaturalis actūs po- sitionem imperat: ergo casu, quo habe- get tale reflexum imperium, moveretur

ad supernaturaliter operandum ex ipso; si enim ipsum esset impertinens ad mo- vendum, cur sine illo voluntas operari desineret, cū ex reflexo imperio nec monita nova succrescant, nec vires, quas sufficientissimas in voluntate supponi- mus.

102 Respondeo: Nego antecedens: neque enim video, quā ratione voluntas operari desinet ex præciso defectu volun- tatis, quae non magis promovet super- naturalē operationem, ac si non esset. Vnde implicat in terminis apud me Oviedi discursus. Si enim voluntas est cū omnibus prærequisitis, & velit su- pernaturaliter operari, supernaturaliter volet; cūm ipsum supernaturaliter ope- rari, sit supernum velle, ut loquitur Au- gustinus, lib. 8. Conf. cap. 8. Quare de- fectus actuū supernorum reduci non debet in defectum naturalis imperii, sed in dominium voluntatis ingratè no- tis obsequi vocanti Gratia.

103 Et ratio dispositatis ad casus Ratio So- præcedentium objectorum, sumi posset lutionis. ex eo, quod reflexum istud imperium cūm nec novum motivum aferat, nec aliud præstet, quām quod excellentius imbibitur in ipsā ſupe, naturali detemini- natione, aut facit difficultorem missionem affectus supernaturalis, nec facilio- rem hunc reddit removendo prohibens: æquē enim, simul, & melius removere- tur impedimenta per sui positionem, quacum esset essentialiter connexum illud imperium naturale: quāmobiem ne indirecte quidem reduci debet in ejus defectum, operationis superna defectus.

104 Ultimum Corollarium est deci- illatio ul- fio omnium ferè difficultatum, quas eru- tima Capi- ditissimè verat Eximius Notus Doctor, talis. & Elucidatur uberrimus Divinae Gratiae Suarez.

Pater Franciscus Suarez toto lib. 2. per quinque supra virginis capita, & moveret Angelicus Doctor hēc quast. 109. art. 7. S. Thomas. 8. 9. & 10. Fit enim ex dictis primō: Summa necessitas Divinae Gratiae super- naturaliter illuminantis, & inde super- naturalitas entitativa, & intinseca in omnibus, & singulis actibus, qui posi- tivē concernunt ad Salutem: quales sunt Fidei, & Affectionis illam imperantis, Spei, Charitatis, singularumque Virtutum infusarum.

105 Fit secundò: æqualis ejusdem Gra-

Gratia necessitas ad impletionem super- naturalium præceptorum, quæ fieri de- beat per supernaturales actus; ad evita- tionem transgressionis eorundem, quæ positiva sit; & superna: (nam si pure omisiva sit, quod non facilè patiar, aut

Infrā à naturalis; erit infrā à num. 138. & 243: num. 138. & 321. sermo;) & ad omnes, & singulas

243. & 321 operationes, sive internas, sive externas, alioquin etiam naturales in se, egentes

tamen ad valorem, & fructum inter his

actibus supernaturalibus, quales plures

enumerat Eximius Doctor. Fit tertio:

eadem omnino necessitas Divinæ super-

naturalis Gratiae ad ea singula in utra-

que Naturā tam lapsā, quām integrā;

quia nōnascit ut ea ex imbecillitate Na- In Primā turæ contraria per lapsū, sed ex natura- par. & in li, & essentiali insufficientiā, & opertim: 1.2. Tract. 3. de Dea tribus principiis solidè firmandis insu- Auxiliāt. das Theologicus labor Doctoris Eximi- eo lib. 2. per totum.

106 Quorum omnium ratio est præ- Illatio Conclusio nostra: ex quā legitimè Ratio, & descendas ad ista passim obvia in tracta- utilitas. tibus de Virtutibus, de Fide, Spe, & Cha- ritate: habesque summā ex prædictā Doctrinā: eō pluris habendā, quō fre-quentior ejus recurrat in Theologico pulvere necessitas.

DISPUTATIO LV.

NECESSITAS AVXILIANTIS GRATIÆ ad verum naturale.

107

D Verum nempe naturale pro formali sumptui: sic Disputatio, enim sonat cognitionem veram naturalem sive sit, naturalis objecti, sive supernaturalis: Ut enim utrum- pus, que supernaturali cognitione potest attingi, vel natu- rali, æquivocatio posset irreperere, hisque nostra de istâ nunc est, & non de illâ: de quā satis patet ex præ- Latè in dentibus, quid tenendum. Imò nec venio nunc in illam controversiam sa- 1.2. Tract. 3. Ripalda. tis celebrem: an in naturalem evidentiam cadere possit ens supernaturalē, quā ventilabitur contra Ripaldam, cūm specialior de supernaturalitate sit sermo. Solū inquirō de cognitionibus veris naturalibus rerum, ut pluri- mū, naturalium: quae sunt in duplice differentiā. Aliæ, speculativæ; Pra- dicticæ, aliæ; sensu longè diverso, ac ludere per hos terminos Philosophia solet: Nam hic apud Theologos, illæ sunt, quae non ordinantur ad mores: ut duo bis ducta sunt quatuor. Iste sunt, quae movere possunt ad operan- dum honestè, voluntates: Ut Patres sunt honorandi, colendus Deus. Licet aliqui, Universales istas, ad operandum honestè, regulas, speculativis atti- numerant; solūque Practicæ hic eas vocent, quae opus in singulari, & hic & nucl esse faciendum, dicunt: quae sunt conclusiones ex principiis illis Universib⁹ deductæ: ut dicetur agendo de Conscientiâ in 1. 2. Estne In 1. 2. Tract. 2. igitur ad noticias naturales hujusmodi, Auxiliantis Dei necessitas? En quæ- ficationem?

In Primā
par. & in
1.2. Tract. NONNVLIS EXTRA CONTROVER-
3. de Deo siam posuisse, Sententiae proponuntur.
Auxiliāt.

Primum 108 Pono primò: Posse hominē lāp-
sum aliquod verum, sine admix-
contrāLu-
therum. tione erroris agnoscere. Est de Fide con-
tra Lutherum aūsum dicere, eam Homines
stoliditatem incurrisse per lāpsum, ut nec adjuti quidem à Gratiā possent
quicquam verè cognoscere, sine admix-
tionē erroris, ut habes apud Castro lib.
13. de Hæresibus. Stolidus error, & homini-
nis palām sibi contradicentis: nam si
nihil non admixtum erroribus, nihil
planè verum potes assequi lapsus; erro-
neum est ergo, falsumque quod doces:
cūmque ex contradictoriis unūq̄ sit ne-
cessariò verum, nisi omnino desipias; te-
ratione lapsus errante, (nam ita desipis)
vera, nos contradicentes tibi dicamus,
necesse est. Delyrium fuit, unde Fidem
nostram, Scripturas, & Prophetias aper-
tè posset, & impudenter impetrare: fatis
jam interceptum à Salomo ne per illa. Sa-
pien-7. Dens dedit mihi horum, quæ
Eccles. 16. sunt, Scientiam veram. Eccles. 16. In ve-
& 18. ritate annuncio Scientiam ejus. & cap.
18. Sensati intellexerunt veritatem. De
intensatis Lutherus erat.

Secundum. 109 Pono secundò: Plures esse veri-
tates naturales, quæ non collectivè mo-
dò, sed ne divisivè quidem possunt sine
speciali Gratiā haberi ab homine. Et
certum ex experientiā, quâ viros alio-
qui Doctissimos, & ingeniosissimos sci-
mus insudasse frustā in earum inquisi-
tione: quod autem nulli concessum est,
extraordinaria, & specia is Gratiā jure
dicitur in eo, qui habeat. Harum ve-
ritatum triplex est genus. Primum spectat
ad Arcana cordis: alterum, ad Futura.
Tertium ad Naturæ mysteria: qualia sunt
continui compōsitione, circuli quadriatuia,
fluxus, & refluxus maris; & his similia.
Quarum veritatum certa cognitio (de
hac enim agimus) sine speciali privile-
gio Gratiæ nobis est impossibilis natu-
raliter ex defectu medii sensibilis, aut
principii quoad nos connexi cum illis:
alterutrum enim necessariò requiritur
ad certitudinem, si res alioquin ex ter-
minis non appareat: quales certè non
sunt, quas exhibui. Idque videtur evinci

S E C T I O I.

paritate Boni moralis: nam sicut intra
latitudinem ejus reperitur aliquod, quod
sine Gratiā speciali p̄fēstari non possit de
quibus infrā: ita similiter intra latitudi-
nem Veri naturalis aliquod reperi non
vetat, naturaliter inassequibile sine Gra-
tiā.

110 Pono tertio: neque ad has, ne-
que ad ullas veritates naturales certò
assequendas requiri gratiam Theologicā.
Patet: quia nūlūm est ens entitatē
naturale, quod p̄fēstari non possit à Deo
per media naturalia: nullū ergo super-
naturalis eget auxiliū, quale Theologi-
cum est.

111 Pono quartò: Neque has neque Quarum.
ullas veritates naturales acquiri, sine
Gratiā posse, si sumas abusivè Gratiā
pro generali Dei concursu, aut pro dono
cadēte in dominium Dei, potentis exin-
de negare, vel donare pro libito: Patet:
Tūm quia nulla res ponī potest sine Dei
concurso. Tūm etiam quia nulla saltem
exititur à Dominio extraordinario Dei.
Idque videtur sensus Angelici Praecepto-
ris art. 1. acutissimè reducentis ad Dei
gratiā aliqualem, assecutionem veritatis
ex necessitate concursū, quo Primum
Movens Deus causat omne genus motūs
in inferioribus causis. Hac tamen neces-
sitas adjutorii Divini non sufficit, ut di-
catur ad assecutionem veri necessaria
Gratiā, tūm ex dictis lib. precedenti.
Tūm quia hic agimus de speciali gratiā,
& indebito dono; & ille concursus est
generalis, & debitus aliundē. Quod etiam
reducitur necessitas Divinæ Providen-
tiae, quam necessariò importat ordō crea-
tionis: unde ipsius necessitas indepen-
dens est à quæstione, quâ Gratiæ necel-
litatem discutimus, secūs ac sensit Pater
Vazquez, inde conatus ad omne verum P. Vazq.

S. Thomas.

112 Ex quibus inclaret omniò
quæstionis sensus, & de alterius Gratiæ
necessitate loquentis, & de cognitioni-
bus, ad quas p̄fēt sensibile medium, aut
cum eo connexum, aut cum rebus alinn-
dē cognitis: unde possit intellectus dis-
currēdo proficere, vel acquirere sibi
species objectorum. Quibus male confu-
sis; aequivocatio lingua potius, quam
dissidium mentis, peperit in Authoribus
varietatem opinationum.

113 Prima est: haberi non posse sine
spe- Prima
Sententia.

speciali Gratiā cognitionem ullam ve-
ram, etiam naturalem: eam tamen Gratiā
esse non debere Christi, sed Dei: sic

Vazquez. Vazquez disp. 188. cap. 2. nec recusat
Oviedus, dum ad omnem cognitionem

veri requirit Gratiā Dei Providentis.
Secunda est: haberi non posse sine specia-
li Gratiā cognitionem ullam veram ex

Capreolus. Capreolus: sic sensisse dicuntur Ariminensis, & Capreolus.

Tertia est: haberi sine Gratiā posse omnes cognitiones natura-
les veras, non divisivè solūm, sed etiam

Durand. Durand. collective: sic citari solent Durandus,

Cajetanus. Cajetanus, & Medina, contradicente Go-
& Medin. Godoy, qui vix potest excusare Cajetanum.

Iple fortè seposuit veritates, de quibus
rogo num. 109. Quarta est: haberi posse

Aleñsis. Aliacus. Holchot. Granado. Montesin. aliquas sine Gratiā Dei, non tamē om-
nes etiam divisivè: sic ex antiquis Ale-
nisis, Aliacus, Holchotus, ex aīo nostro
Granadus, & Montesinos, nixi supposi-
tione, quam feci num. cit. quo in sensu
contradicit nemo: & impugnant fru-
strā, facti sine crimine Rei ab ipso Godoy.

Quinta est: sine speciali Dei auxilio ha-
beri posse cognitiones omnes veras na-
turales tām speculativas, quām practi-
cas, divisivè tamen, non collectivè. Hæc
videtur esse communis: videndus instar

Suarez. Suarez. Granadus. Godoy. omnium Pater Suarez lib. 1. cap. 1. & 2. Iam de gradu necessitatis, & impossibili-
tatis in oppositum, censet Granadus

utramque esse physicā: Illustrissimus Go-
doy contendit solum esse moralem. Vi-
dendus uterque: ille Contror. 8. tract. 1.

disp. 1. nu. 14. iste, tract. 5. disp. 40. §. 4. ubi totam collectionem veritatum natu-
ralium putat physicè assequibilem sine

gratiā.

S E C T I O II.

DIRIMITVR CONTROVERSLA.

Prima
Conclusio.

114 Prima Conclusio: Plures verita-
tes naturales assequi certò po-
test homo etiam in statu Naturæ lapsæ
sine speciali auxilio Dei. De speculativis
hic loquor; infrā de Practicis a num. 118. Ostendo primò: quia sunt aliqua vel ex
terminis nota; vel cadentia in irrefraga-
bilem experientiam sensuum: quorum
usum, & consequentis inde discursus
non amissus per peccatum: quis enim
credat, sine speciali Gratiā, hominem

Aranda de Deo.

aded stolidum, ut lapidem putaret pa- In Primā
nem; ignem, aquam; homines, astros; par. & in
creaturas, Deum; Deum, non Deum; & 1.2. Tract.

se, non se ipsum? Secundò: quia vis in- 3. de Deo
tellecta est naturale lumen, quo vera Auxiliāt.

discernantur à falsis: si verò cum solo ge-
nerali concursu vis ipsa intellecta ne-
cessariò errat, non esset homini lumen

naturale, sed tenebrae. At, inquies, per

lapsum obduruit homo juxta illud: Com-
paratus est jumentis insipientibus, & si-
milis factus est illis. Longè tamen effet

deterior homo: cum bruta sine errore
percipient, & incommoda, & commo-
da, & homo non posset. Tertiò: quia nec

peccare posset homo sine speciali Gratiā;

cūm saltē ad peccandum scire deberet,
quod verissimum est, nempe malum esse

peccare. Demum: quia plures veritates
naturales speculativa sunt proportionata
potentia intellettiva naturali: ut er-
go igni competit calefacere; infrigidare
aqua, quia singulis singula proportionata
sunt; quidni etiam homini certò mul-
ta cognoscere, solo Dei concursu gene-
rali?

115 Secunda Conclusio. Omnes ve- Secunda
ritates naturales speculativas assequi Conclusio.

collectivè non potest homo tam in statu

Natura lapsæ, quām integræ sine specia-
li Dei auxilio. Sepono nunc etiam ve-

ritates num. 109. jam exceptas: & osten-
do primò: quia Ars longa, vita brevis,

occasio præceps, experimentum fallax, ju-
dicium difficile: quæ ex Aphorismis Hip-

poeratis brevi p̄fēstata, latè exagge-
rant necessitatem Auxiliū ad collectio-
nem omnis veri. Secundò: quia homo

discursui suo naturali relictus, quamvis
acie valeat singularis ingenii, pauca evi-
denter, plura solūm assequitur probabi-
liter, id est, modo de se exposito fallita-

ti: impossibile autem, est eum, qui ple-
rumque est expositus lapsui, nunquam

labi, nisi speciali manuductione juvetur.

Id quod verum etiam censeo cum Suarez Suarez.

in statu Gratiæ reparantis: quia Gratiæ
sanctificans nec per se auget vires natu-
rales cognoscendi, nec amoget impediri

menta Naturæ communia.

116 Tertia Conclusio: Nihilominus Tertià
sine speciali Gratiā extra beneficium Conclusio.

creationis potest eam veritatum colle-
ctionem assequi: homo etiam lapsus, ut

Sapientis nomine dignus sit. Explico, &
Ppppp pro-

In Primā probō. Ut aliquis Sapientis, & Doctri-
par. & in nomen apud nos habeat, si gradus suffi-
cit intelligentia, & Doctrinæ, quo no-
tabiliter à vulgo differat communis so-
Auxiliat. lummodo veritates assecuto; sed ut quis
notabiliter à vulgo differat, non eget
Gratiæ speciali extra beneficium crea-
tionis; ergo. Major patet ex tuis loquen-
di; & ostenditur minor: quia ad eum
Doctrinæ gradum sufficit naturale lu-
men si ponatur in ea favorabili disposi-
tione causarum, ut plures occurrant occa-
siones proficiendi, & acquirendi veri-
tatem; atqui ea favorabilis causarum
dispositio cadit in beneficium creationis,

Suprà lib. ex dictis lib. præced. à num. 219. ergo
ad eum Doctrinæ gradum sufficit Gra-
tia creationis. *Illud advento*: eam esse
intra lineam creationis specialem Gra-
tiæ: potuisse enim Deus talem homi-
nem in ea ponere causarum peristasi, ut
augeret numerum Idiotarum, & Vulgi,
quibus si favisset Deus per illam Gra-
tiæ Providentem, determinando cau-
sarum dispositiones in majorem favo-
rem eorum, vulgo excederent, & Sapien-
tes audirent. Vnde pro suo quisque Sa-
pietia gradu speciales Deo gratias age-
re debet:

*Quarta
Conclusio.*

117 Quarta Conclusio: Intra multi-
tudinem veritatum, quas solâ cum Gra-
tiæ creationis potest assequi homo, non
est ars, aut Scientia integra in statu per-
fecto, quam sine speciali Gratiæ nullus
potest acquirere. Ratio est: quia nulla
est ars, aut scientia, quæ intra latitudi-
nem suam non claudat veritates difficil-
les, & abstrusas, prætervolantes sensum,
& certitudini naturali ægerrimè per-
vias, quales descripsi num. 109. sed ad
veritates hujusmodi necessaria est homi-
ni Gratiæ specialis extra beneficium crea-
tionis: ergo & ad integrum Scientiam in
statu perfecto. Et hæc de naturalibus
veritatibus speculativis.

*Quinta
Conclusio.*

118 Quinta Conclusio: Plures etiam
veritates practicas assequi potest homo
sine speciali Dei auxilio: omnes non po-
tent. Secunda pars patet. Tum ex num.
115. Tum etiam quia veritates Practicas
addunt specialem difficultatem specula-
tivas ex circumstantiis: si ergo sine spe-
ciali Gratiæ nequit homo veritates om-
nes speculativas amplecti: quomodo va-
leat Practicas? Tum demum: quia ea est

rerum moralium difficultas, ut plerum-
que post doctissimorum examen vix exce-
dant aliquæ, lineam dubij: quomodo er-
go possint omnes sine speciali Dei au-
xilio per connatum naturalem acquiri?
Ostenditur prima pars primæ: quia suffi-
cientia ad honeste operandum non est ex
Gratiæ speciali, quod ex libro præced. à
num. . supponimus; at hujusmodi
sufficientia dicit cognitionem practicæ
veritatis. Secundo: quia posita veritate
speculativæ, quod honorandi sint Patres,
& per naturale medium adeptâ verita-
te, quod hic homo sit Pater tuus, necel-
litas est practicæ consequentia: ad id au-
tem, quod est aliqui necessarium in Na-
turæ, quis Gratiæ exigat? Tertio: quia
aliter sine Gratiæ excusabiliis redde ten-
tur homines in quibusvis actionibus; unde
possent edisse Deum sine crimen;
Creaturas colere ut Deum, & his simili-
lia; quod unicè est extingue in nobis
naturale lumen: cùm aliunde testetur
Regius Psaltes: *Signa: um est super nos lu-
men: natus tui Domine.* Poscent acervari
facile pulca Conciliorum, & Patrum te-
stimonia, que videas apud Suarez cap. 2. Suarez.
& apud Ripaldam disp. 114. scilicet. 7. à Ripalda.
num. 64.

119 Sexta Conclusio: Gratia, quæ ad
aliquas veritates naturales tum specu-
lativas, tum etiam Practicas (de qui-
bus num. 109.) divisivè sumptas; & ad
omnes ex utrolibet genere collectivè
sumptas necessariam ducimus, est Gra-
tiæ Philosophica, & ordinis naturalis.
Explico, & probo: nam hæc specialis Gra-
tiæ, supernaturalis esse non debet, ut nu-
110 supponimus: & consistit in infusio-
ne naturalium specierum, in ordinatio-
ne phantasmatum, in protectione exter-
nâ amovente impedimenta; his enim po-
sit, haberi potest plena notitia naturalium
veritatum: sed hæc sunt ordinis na-
turalis, & Gratiæ Philosophica; favor
nempè non debitus ex dispositione cau-
sarum, & aliunde non excedens pro-
portionem Naturæ: ergo. Vnde tales ve-
ritates, & earum exinde notitiae *quoad
modum, & respetu*, dici possunt favor
supernaturalis, ex eo quod licet in se
naturales sint, modus tamen illas ha-
bendi vires naturæ nostræ superat: unde
egemus Agente fortiori, quo juvemur
ad illas.

Sep-

*Septima
Conclusio.*

120 Septima Conclusio: Ea Gratia
dici debet Gratia per Christum, non pri-
mariò, sed secundariò; nec simpliciter,
sed secundum quid. Rationem deditus
lib. præced. num. 278. Et ostenditur ul-
terius utraque pars: quia ut egregie pô-
derat Augustinus *non est mortuus Christus*, ut essemus Philosophi, sed ut Sancti
essemus; quo principalitas motivi nota-
tur; cùm aliunde quidquid singularis
Gratiæ venit ad homines à Deo, veniat
ex Christi meritis: lex enim hujusmodi,
Christi condicet dignitatem. Insuper
quod manuducimur ab Ecclesiâ, ut hujus
generis bona postulemus à Deo per
Christi merita; accessoriè tamen: ergo
debet ea Gratia dici Gratia per Christum
non primariò, sed secundariò, nec sim-
pliciter, sed secundum quid. Non tamen
inde velis Theologicam dicere, cuius rei
vide rationem libro præcedente num. 277.
& 278.

*Ottava
Conclusio.*

*Infra à
num.*

121 Octava Conclusio: Impotentia
Naturæ respectu veritatum earum, ad
quas Gratiæ egit, plerumque est physi-
ca, & aliquando moralis. Loquor per
terminos communes, aliter apud me so-
nantes juxta dicenda à num. . Nunc
juxta sensum communem eorum conclu-
sionem, Explico simul, & probo. Im-
potentia Moralis erit, cùm non venit ex
defectu medii, nec ex defectu speciei, sed
ex inconstantiâ, & mobilitate potentia. Sic
evenire solet in casu quartæ conclu-
sionis: erit Physica, cùm venit ex defe-
ctu speciei, vel medii. Ratio utriusque
partis est: quia Physicæ est impotens cau-
sa, deficiente essentiali prærequisito ad
effectum, nec suis viribus potest acquirere;
moraliter solùm impotens, cùm alio-
qui satis instructa, operaretur difficili-
mè; sed deficiente medio, vel specie de-
ficit intellectui essentiali prærequisitum
ad cognoscendum: iisque non deficientibus
continuare conatum difficillimè
potest ad assequendas omnes veritates:
ergo impotentia ad eas assequendas sine
auxilio Philosophicæ Gratiæ plerumque
est physica, & aliquando moralis. Quare
laborat inutiliter in oppositum Illustris-
mus Godoy contentus evincere intel-
lectum habere vim physicam intelli-
gendi omnes, & singulas veritates na-
turelles: quod de remotâ potentia verum
est; falsum de proximâ: quæ si desit ex

defectu essentialis comprincipiï, nequit *In Primâ*
intellectus absolute dici physicè potens partè in
ad cognoscendum: quod annotaverat jam-
122. Tract.
3. de Deo
Auxiliis.
Suarez cap. 1. num. 12.

122 Oppones primò: Patres, apud
quos nihil habet homo de suo, nisi men-
daciū; & exinde genus omne scientiæ
tribuentes Deo. Secundò: vulnus igno-
rantiæ, quam continximus per pecca-
tum. Tertiò: quia si absque auxilio spe-
ciali posset acquisite ritas aliqua, posset
& omnis: cùm omnis tūm proportiona-
ta Naturæ sit; tūm cadat in appetitum ip-
sius, qui si ultra non catur. Quarto: usum
orandi Deum, ipsique agendi gratiæ
pro veritatis acquisitione: oratio au-
tem, & gratiarum actio argumentum est
beneficii. Quintò: omne genus Pruden-
tia à Deo est dicente: *Meum est cor si: um;*
&c. Sed omnes, & singulæ cognitiones
practicæ ad mores, Prudentiæ genus
sunt: ergo sunt specialiter à Deo. Alia
satis præoccupavi: & hæc momenti non
sunt.

123 Ad primum feci jam satis de Pa-
tribus, Conciliis suprà: quorum mens tur-
Reppellit.

de Scientiâ, vel illuminatione salutari
fuit. Fortè eorum aliqua loca de Gratiæ
latè sumprâ juxta num. 110. possent acci-
pi. Ad secundum: Vulnus ignorantiæ
stragem fecit in gratuitis, juxta dicta li-
bro 10. Naturalia non corrupit. Ad ter-
tium: omnis veritas naturalis est pro-
portionata Naturæ, si metatis ex ordi-
ne; est improportionata, si attendas ad
modum, quo se mens habet, nempè sine
specie, sine medio, sine constantiâ. Ap-
petitus ille, innatus non est per modum
exigentia: elicitus est, quæ sèpè cir-
ca plura fructuæ experimur in nobis.
Quod si voces appetitum, aliquam na-
turellem propensionem, admitto: quæ
frustra non est, cum conducat, ut si non
omnia, sciamus saltum aliqua. Ad quartam:
orationi, & gratiarum actioni suf-
ficit aliquale beneficium, quæ non ne-
go; sufficit beneficium intra lineam crea-
tionis: sic oramus, & gratias agimus
pro inde bonâ, pro pluvia, pro vita.
Ad quintum: Omnis prudentia à Deo
est, sicut & omne non malum: speciali-
ter tamen est à Deo supernaturalis Pru-
dentia: deque ipsâ Mens Patrum, &
Conciliorum.

124 Rogas pro complemento Do- Dubium.
Pppp 2. Ati-

In Primā & in nis, & supernaturis: an sine auxilio speciali, aut gratiā saltem Philosophicā possint per actus naturales alioqui veros, aut certos attingi? Respondeo pri- mō circa Deum posse veritates aliquas sine gratiā etiam philosophicā acquiri: omnes non posse. Ratio prioris est. Tūm quia naturale debet esse servo posse obsequi Domino; cui non cognito non potest obsequi. Tūm, etiam quia res ipse clamanit Conditorem suum, in quem ex illis faciliter discursu potest ascendere mens humana. Tūm inluper quia peccandi libertas non est Gratia specialis in homine; at sine aliquā cognitione Dei esse non potest. Huc advoca rationes, quibus alibi demonstrari naturaliter folet existentia Dei, & invincibilis circa ipsum ignorantiae impossibilitas. Ratio posterioris est: quia Divinae veritates exce-

dunt multitudine, & præstantiā collectio- nem naturalium veritatum: ergo, qui ista assequi collectivè non potest, minus poterit illas.

125 Respondeo secundō circa super- naturales veritates haberi posse notitiam aliquam naturalem sine speciali novā gratiā, semel suppositis Mysteriis Fidei externē propositis, vel miraculo comprobatis. Ratio est, quia his suppositis, naturaliter operari discursus potest in causa objecta, quæ externē percipit. Tūm etiam quia Dæmones, quibus Gratia nulla permittitur, ex miraculis Christi Domini, & aliis signis Mysterium unionis hypothesi suspiciati sunt. An vero circa ipsa possibilis sit evidētia naturalis, vi- dendum est alibi. Videatur nunc Ripalda. *De Incarn lib. i. disp 3.* *Latè in Granadus & alii.* *1.2. Tract. disp. 114. sect. 9. & disp. 10. ii. & 12. 3. Ripalda.*

sed quia putat accensendā Gratia Theologicā cogitationem honestam congruā: *P. Vazq. & alii de quibus lib 10. à num. 212.* quod reducitur Opinatio Gregorii Ariminensis, & Ca- preoli, quos ibid. dedimus *num. 43.* cum eo discriminē: quod Vazquez eam im- potentiam fatetur esse consequentem, ad- mittendo sufficientiam ad honestē ope-

Gregorius Arimense. Capreol. randum ex nullā gratiā constitutam: Gre- gorius tamen, & Capreolus eam im- potentiam faciunt antecedentem.

130 Quarta tenet nullum etiam fieri posse sine Gratiā Providenti, seu Gratiā externae Protectionis: ita Granadus, & cum ipso Recentes aliqui, qui si per Gratiā Providentem significant aliquale beneficium, intra ipsum tamen ordinem creationis, voce solum different à com- munisentia.

131 Quinta tenet, nullum etiam fieri posse sine Gratiā simpliciter Theologicā, & supernaturali, non tamen *per se*, sed *per accidens*; non ex naturā honesti moralis, nec ex defectu potest naturalis tam antecedentis, quam consequētis ad ipsum, sed ex Dei lege sancientis, ut nullus in Naturā sit conatus naturalis ad bonum, quin præveniatur auxilio supernaturali, ut simul cum naturali super naturalem actum efficiat: qui duo actus, cum extrinsecè inseparabiles sint; nec detur, unum sine alio ponit, reputantur moraliter unum opus: unde cùm sit necessaria Gratia supernaturalis ad super naturaliter operandum, indidem ne- cessaria dicitur ad operandum honestē etiam naturaliter: ita Ripalda *disp. 114. sect. 13. ex ante p̄t̄a&tis disp. 20. per sectiones riginti tres*, copiosissimas, & coliudit cum isto discursu existimatio, quam à *num. 215.* proponemus.

132 Sexta tenet etiam ad actus salu- tares honestos Gratiam non requiri, nec *per se*, nec *per accidens*: requiri tamen in homine justo de *per accidens*, quippe ratione statū Gratiam, & quidem Theologicam, ad operationem honestam: quin omnis honesta operatio, quam homo justus elicit, est supernaturalis, habet enim cum Gratia virtutum habitus ad omne genus boni: ita Koninch *suprā jam citate Sutrat lib. 10. nu. 309.* *rius à num. 211.*

& *infra 133* Septima demum tenet, nec per

se, nec *per accidens* requiri ullum Genus Gratia, tūm Theologicā, tūm Philosophicā, scilicet ultra creationis beneficiū, ad faciendo actus honestos naturales, *3. de Deo Auxiliā.* quales initio descripsi: ita Doctor Exi- mius, quocum ire jam cœpimus *lib. 10. P. Suarez* pleno vestigio.

S E C T I O II.

AD ACTVS NATVRALES HONESTOS per se Gratia nulla requiritur.

134 *S*it prima Conclusio: Ad actus hujusmodi non requiritur status Gratia: unde peccator habere potest, & habet actus morales in se bonos. Id quod *nu. 2. præmonitum definitum à Tridentino.* Ratio nunc sit: Primo: quia homo lapsus est capax præcepti, & consilii: nec ratio- ne mali statū evadit obligationem obe- diendi: ergo potest. Secundō: quia per peccatum non amittit naturalem liber- tam, nempe nec rationem naturalē, nec voluntatem. Tertiō: quia coiplo per peccatum quodvis homo esset obstinatus in malo. Dixi *bonos in se:nam Hæretici*, qui sic errant, ita satentur ab homine justo fieri opera bona, ut ex aliā parte conentur ipsos actus esse in se peccati- nos, & malos. Vnde ajunt omnes, & singulos actus morales hominis lapsi, quantumvis alioquin justi, esse peccatum in se; extrinsecè tamen desinere esse pec- catum, si fiant in statu Gratia, vel fidei quia ratione justitia, vel fidei non impu- tit Deus, nec operanti nocent. *Ab illis abyssum invocat.* Videatur Bellarmius *lib. 5. de Gratia, & lib. Arb cap. 4. & lib. 4. de justif. cap. 10.*

135 Sit secunda Conclusio: Nec ad actus hujusmodi requiritur Gratia Fidei: unde non omnia Infidelium opera sunt peccata. Id quod definitum est ab Eccle- siā contra Bajum. Nec satis excuso Ari- minensem. Ratio nunc sit. Primo: quia lex Naturalis æquè infidelem obligat, ac Fidelem: ergo neutri deficit sufficientia ad obedire legi naturali, honestum est: ergo. Secundō: quia cognitio naturalis, quam habere potest infidelis de Deo, deque operis opposi- tione cum primā Regulā, sufficit ad pec- candum, si primæ regulæ non se confor- met in opere: cur ergo cognitio natura- lis

DISPVATATIO LVI.

NECESSITAS AVXILIANTIS GRATIÆ ad bonum naturale.

Rei gra-

126

*N*ERI Naturalis Speculatio jure sibi Connectit Specula- tionem Boni Naturalis: & ex ejus veritate multiplice, sive præcisē respicias Honestatē (Nam hic de Bono Morali sermo totus est Nobis) sive respicias alias cir- cūstārias, tot exurgunt difficultates, ut partim ex pertinaciā Sectariorum: partim ex Scholasticorum contentionē, Punctum sit, in quo implexæ Controversiæ cocant. Ibimus ordine: præmissis Autho- rum Opinationibus.

S E C T I O I.

VARIETAS OPINANDI.

127 *D*E Morali Bono, aliás faciliter modò loquimur; nam de difficulti vel per se ratione motivi, vel per accidens ratione tentationis occurrentis, erit sermo singulariter in sequentiis. Septem invenio dicendi modos. Primus errandi potius, quam dicendi modus tenuit nullum posse actum omnino bonum, & honestum etiam naturale fieri

Error Lutheri.

sine Gratia, quæ sit Sanctificans: unde in Peccatoribus, nihil nisi peccatum agnoscit: ita hæretici nostri temporis post Lutherum.

128 Secundus etiam deviandi modus *Delirium* tenuit nullum etiam posse fieri sine Gra- *Baji, & tiā*, quæ sit Fides: unde singula Infide- *Iansen.* lium opera, peccaminosa putat: ita Bajus, & Aſſeclæ jam damnati.

129 Tertia sententia tenet, nullum etiam fieri posse sine Gratia Theologicā: non quia necessariam putet ad operan- dum honeste Gratiam supernaturalē;

sed

Ripalda.

Molina.

Infrā à num. 215.

Koninch.

Sutrat lib.

10. nu. 309.

rius à num. 211.

& infra 133

In Primā lis de operis conformitate cum dictam par. & in ne Conscientiae, & primā Regulā, non sufficit ad operandum honestē, si tali Regula se conformet? Tertiō: quia nec Fidei auxiliāt. des est circumstantia moralis operis boni, nec ad proponendum ejusdem operis vel objectum, vel honestum finem necessaria est: cūm hæc singula per naturalem cognitionem satis discerni possint:

Iansenistæ 136 Quid tamē ad Augustinum, quo abutuntur potissimum, hujus, & præcedentis conclusionis hostes innituntur? Quatuor in Eius Mens veniuntur in Augustino, quibus fidunt, non sanè intellectis. Primum: dicentis nihil esse boni in homine sine Fide. At Augustinus de bono meritorio, & simpliciter loquitur contra Pelagium, ut jam expendimus: quod sine Fide vel latrā, vel stridē dari nequit. Alterum dicentis, opera infidelium esse peccata. At Augustinus vel ita loquitur, quia rarer operantur nisi peccando, & ex communiter contingentibus sit regula, vel de operibus loquitur Infidelium, ut infidelium, quæ nempè faciunt ex ductu sui erroris. Tertium, dicentis, quod nō est ex Fide, peccatum esse. At Augustinus cum Apostolo sumit Fidem pro Dictamine Conscientiae, contra quod, qui operetur, peccat. Vtimum dicentis, sine charitate nihil esse boni. At Augustinus de charitate genericè, id est, de amore honesti, & quidem meritorio; vel de charitate vel inchoatā, vel perfectā loquitur. Videatur Suarez. Bellarm. Ripalda.

Tertia Conclusio. 137 Sit tertia Conclusio: Nec ad actus hujusmodi requiritur ulla Gratia, vel Theologica, vel Philosophica, id est vel supernaturalis ordinis, vel naturalis exta beneficiū creationis: unde cum solo generali cōcursu sine ullā novā Gratia, potest homo etiam lapsus bona opera moralia facere. Ita Basilius hom. 9. colum. 3. in Hexam. Chrysostomus hom. 67. ad Pap. Antioch. Damascenus lib. 3. de Fid. Orthodox. cap. 14. fine. Hieronymus tom. 6. in 1. cap. ad Galat. ad illa Apostoli verba: Cūm autem placuit Gregorius ei, &c. Gregorius homil. 27. in Evang. Anselmus init. Anselmus lib. de conc. cap. 3. Fulgent. 5. Fulgentius lib. de Incarnat. cap. Augustin. 26. Insuper Augustinus, & Thomas: iste hic art. 2. ille lib. de lit. & Spirit. cap.

27. & 28. ubi loquitur apertissimè: sic enim habet: Sicut non impeditur à vita aeterna Iustum quedam venialia, sine quibus hæc vita non ducitur; Sic ad salutem aeternam nihil prosunt impio aliqua bona opera, sine quibus difficillime vita cnjuslibet pessimi hominis invenitur: & lib. 3. Hypogn. col. 3.

138 Demum alii plures Sancti Patres ad illud Pauli Rom. 2. Gentes, quæ Roman. 2. legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt: quod de Fidei Gratiam non habentibus interpretantur, addentes NATURALITER idem esse, ac dūctu, & sponte Naturæ: qui sensus censuratus à Bajo protegitur ab Ecclesiâ damnante Propositionem ejus: igit̄m tertiam, ut latius dicam inferiū à num. 290. Accedunt Trident. sess. 6. can. 1. & 3. & Trident. Arausican. can. 6. requirentia ad initium, & augmentum Fidei opera bona prout oporiet; quibus præcedat Gratia Christi præveniens: quæ verba superfluerent, si omnia opera bona prævenirenturauxilio.

139 Claudat agmen tantæ Authoritatis Ecclesia damnans inter alias, has Definitiones Baji Propositiones: 37. Cum Pelagio Contra fentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est, Bajum. quod ex Naturæ solis viribus ortum dicit, agnoscit. 28. Liberum arbitrium sine Gratia, & Dei adjutorio non nisi ad peccandum valer. 29. Pelagianus est error dicere, quod liberum arbitrium valer ad ullum peccatum vitandum. 38. Omnis amor Creaturæ Rationalis, aut virtus est cupiditas, quæ mundus diligitur, aut laudabilis illa charitas, quæ per Spiritum Sanctum in corda diffusa Deus amatur. 65. Nō nisi cum Pelagiano errore admitti potest usus aliquis liberi arbitrii bonus, sive non malus, Gratia Christi injuriam facit, qui ita sentit, & docet. Infer contradictorias definitas; & inferes Sententiam nostram: quæ nuper etiam à Decreto Alexandri VIII. contra Iansenistas (de quo VIII. jam lib. 10. num. 82.) invincibile robur accepit.

140 Torserunt hæc Vazquium, & Evasiones respondit tria. Primum, eas propositiones damnari ratione censuræ. Alterum, inde disjunctum fieri nempè, vel operis boni moralis, vel operis indifferentis. Tertium, eas damnatas in sensu Baji requirentis ad actus bonos morales etiam natu-

naturales, & ad non peccandum, Gratiae sanctificantis auxilium. Hæc Vazquez, qui legisse se Romæ Baji opera profiteretur.

Non sufficiunt.

141 Nullum tamen ex tribus effigiis tutum est. Non primum: quia non singulæ propositiones objectæ censurant. Deinde sic infero: ergo nostra sententia, nec Pelagiani erroris argui potest, nec facit injuriam Gratiae Christi: quid ergo nos passim terret Vazquez per absurdâ Pelagiani erroris; aut quid nos obvicius testimonijis Patrum contra Pelagium disputantium? Non secundum: quia damnantur hujusmodi propositionibus, saltem definitur, non omne opus morale præstitum sine Gratia, esse malum: quo rationes omnes Patris Vazquez infringuntur. Deinde sic infero: ergo datur opus morale sine Gratia præstitum à Naturâ: At ex propositionum combinatione latius liquet locutum Bajum de bono ope re morale. Quis insuper credat damnatum ab Ecclesiâ Bajum propter possibilitatē operis indifferentis in individuo, quam

Augustin.

Ecclesia Thomas. Vazquez. alioqui negant, teste ipso Vazquez, Augustinus, & Thomas? Non denique tertium: quia Bajus nullibi differit de qualitate Gratiae, quam necessariam facit: sic testatus est Pater Martinez de Ripalda tom. 3. disp. 13. num. 24. habens,

Ripalda.

Cunerus. dum hæc scriberet, ante oculos omnia Baji opera. Vnde Cunerus de Grat. Christi cap. 14. qui Romæ causam egerat, & obtinuerat contra Bajum, aperiē pronunciat, definitum adversus Bajum posse de facto per arbitrium liberum ponit aliquod bonum morale sine Gratia. Idem

Bellarmino.

Lessius. Binsfeld. sentit Eminentissimus Bellarminus, qui tum temporis Lovanii docuit; legit opera Baji; & disputavit cum ipso non semel. Idem sentit in opusc. de Auxiliis cap. 10. num. 5. Lessius noster, Lovaniensis Doctor. Idem denique Binsfeldius in lib. receptarum in Theologiâ sententiarum, scđ. 3. de lib. Arb. & Grat. Conclusione 3. His ideò omisis.

Evasiones

Ripalda, & Sfortia pro Vazquistis: ille loc. cit. nu. 25. iste Afferit. Theolog. lib. 2. cap. 2. nu. 46. damnatas eas Propositiones in sensu Baji, defendantis impotentiam antecedentem in Naturâ, ad operandum honeste sine gratia: at Vazquez locutum unicè de impotentia consequenti. Sed con-

tra: Nam Vazquez, lectis, ut gloriatur, In Primā operibus Baji, non potuit non videre par. & in discriminē; eoque non urit: & meritò: 1.2. Tract. quia nec iste sensus planè fallificat singularis propositiones objectas: ergo nec Auxiliāt. iatis recedit à Bajo. Tūm quia 37. 38. & 65. propositio solum indigent ad sui veritatem Sententiā Vazquistum. Tūm etiam quia, si bene experidas, & quæ apud Vazquez est impossibile Operari honeste sine gratia homines, ac non esse Dei Providentiam in rebus: hoc autem est & antecedenter, & consequenter impossibile. Tūm denum quia non semper damnantur propositiones, quoad medium, quo probantur, sed in se: (potest enim assimi medium improbabile, quod sit censurā dignum in probationem sententia, quæ nulli censuræ subjaceat, & econtrā) licet ergo non conveniat cum Bajo Vazquez in modo defensionis, conveniet in sententiā, quæ nudè dominatur. Sed mox ad hanc considerationem, infer. à num. 216. Infrā à num. 216.

143 Respondet ultimò, & aliter ipse Alia Eva- Ripalda nu. 26. ideò damnatum Bajum, sio Ripalqua opera, quæ bona censet melior dæ. Theologia, licet in vitam aeternam sterilia, mala putavit: unde licet admitteret, quod in re catholicus quisque, addebat ea, quæ nos putamus ex naturalibus bona, esse mala. Sed contra: quia Bajus & Impugna- deficere potuit in modo probandi, & in tur- sententiā; utrumque damnavere Summi Pontifices; sententiam per ea, quæ recitavi; modum vero probandi, (qui novus est error, si sit, qualem Ripalda describit) p. oppositionibus 38. 61. & 62. Decretalis autem damnatio cadit in Propositiones, quæ recitatur juxta rigorem, & sensum verborum, qui contendens est fuisse proprius ipsius Baji: nam cum nobis lege non liceat Baji opera, nec ex contextu sensum eruere, si sensus planè non esset is, quem ex ipsis verbis recitatis eruere possumus, & debemus; nec sensum damnantis Ecclesie, nec damnatæ Propositionis sensum possemus assequi; quo redderetur inutilis Damnatio decretalis. Id quod diligenter observa pro Nota bene similibus ex Magno Suarez Proleg. 6. de ex Suarez Grat. cap. 2. à num. 11. Accrescit ergo ex damnatis Baji propositionibus maxi- mum sententia nostræ robur.

144 Probatur jam ratione. Ad ope- Ratio Con- ran- clusionis.

In Primā rāndum honestē natura non indiget spe-
par. & in ciali Gratiā, ratione impotentia ante-
1.2. Tract. cedentis, nec ratione impotentia conse-
3. de Deo quentis: ergo potest sine speciali Gra-
Auxiliāt. tiā, posito generali concursu operari
cum honestate. Consequentia est bona. Et antecedens quoad primā partem reliqui
Suprà lib. probatum, & penè catholicè definitum
lib. 10. nū. 42. & 46. Probatur quoad se-
10. à num. cundam: quia impotentia consequens ad
42. & 46. honestē operandum, sine Gratiā, vel ex
eo provenit in Naturā, quod congrua
cogitatio sit specialis Gratia ultra bene-
ficiū, & jura creationis; vel ex eo, quod semper
adsit extrinsecum impedimentum Diaboli tentantis ab omni genere
boni, quod ei maximē displaceat, qui nisi
alligetur, impedit opus quocumque bonum: alligatio autem est saltem Gra-
tia externā Divinā protectionis indebi-
tā.

145 Si Primum: falsò supponitur, de
Et à n. 219 quo lib. praece. à num. 219. satis fusè.

Diaboli ars in tentando.
Si secundum: falsò etiam supponitur, nec ad rem venit. Falsò supponitur, quia nec semper tentat Dæmon, nec semper tentat omnino graviter: Ratio, ne semper tentet, est primò: quia sine fundamento, id asseritur: Patres enim inculcantes proterviam Diaboli, solum significant frequentiam invadendi, vel rabiem. Secundò: quia sèpè ignoratur à Diabolo intentio nostra, atque adeò nescit quid impedit debeat. Ratio, ne tentet ex se semper omnino graviter, est ipsa ejus versutia, ut per aliquam victoriolam nostram exinde nos moveat ad elationem. Imò aliquid compressio Diaboli videtur cadere intra Providentiam Generalem; ne, si permittatur facere, quod vellit, & posset, perturbaret ordinem Universi. Vide Suarez lib. I. cap. 23. à num. 24. Non venit ad rem: quia conclusio loquitur de opere bono morali, alioqui facilis, nec ex circumstantiā tentationis ardore, qualia possibilia judicat non solum in purā Naturā, sed etiam in lapsā senior Theologia; quo disjecit fundamēta Recentioris pro Vazquez novissimē disputantis.

Confirmatur primò: Firmantur hæc omnia. Vel Naturā Rationali debetur à conditore suo sufficientia ad operandum honestē, ita ut non sit in istā specialis favor extra ordinem, & jura creationis cogitatio ho-

nesta sufficiens ad operandum benē, vel non? Si secundum: sequentur absurdia, quæ sequutus est Bajus, & repressi lib. 10. à num. 42. Idque, quod à nullo Do-
ctor Catholico, quem ipse viderit, aut sciat, dictum unquam, testatur Suarez Suarez.
cap. 13. num. 5. Si ergo primum: rursus inquirō: vel talis cogitatio est efficax? & habeo intentum. Vel est merè sufficiens: quo fieri, deberi Naturæ semper peccare, ac si in statu damnationis jam esset, & exinde sequetur apertè *vigesima oitava Baji propositio*, vel debet esse cogitatio ab efficaci, & merè sufficienti præscindens; quod tertium dici debet. Nunc sic: sed impossibile est Naturam sibi reliquā cum sufficientiā ad operandum honestē, velle semper operari inho- Augustin. nescit, ac est impossibile, ipsam velie sem- Nuper nu.
per honestē operari, ut ajebat num. 138. 138.

S. Augustinus: ergo si voluntas consti-
tuatur, ut debet, operabitur alicando bene. Sicut enim impossibile est, (sicut moraliter) quod eundem tenorem ha-
beat circa honestum, ut nunquam venia-
litter peccet reliqua sibi; ita est pariter impossum, quod eundem tenorem ha-
beat, circa malum, ut nunquam bene operetur sibi reliqua: quare (quod obser-
va maximē) sicut alicando peccare, naturale est, & peccare nunquam, spe-
cialiter Deo tribuitur: quia est Naturæ moraliter impossibile: ita alicando be-
ne agere, naturale est, & nunquam bene agere, specialiter Deo deberet tribui:
quia est Naturæ saltem moraliter impos-
sibile.

147 Firmantur ultimò: non plures Confirma-
actiones morales honestē connaturalio- tur secun-
dum, & faciliores iis, quæ seorsim ab dō.
speciali gratiā præstari possunt ab homi-
ne etiam lapsō: ergo & à fortiori potest homo sine illa speciali gratia illas etiam ponere. Antecedens ostenditur: Non est facilius, & connaturalius verum dicere ex honestate virtutis, misereri pauperis occurrentis in viā, eique eleemosynam dare, quia decet, amare Parentes alio-
qui facillimos, quia pium est, quam fal-
sum restari cum vitæ periculo ratione tenuis lucri, quam corpus in ardenter pyram conjicere inanis gloriae lucro, quam omnia bona in mare projicere, ut appareas apertè prodigus? hæc autem alioqui difficillima, & Naturæ ipsi disso-
na

na sine gratiā sunt, sument mala. 148 Ex quibus, & ex ante præmissis Suprà lib. lib. præce. à num. 219. & à num. 309. 10. à num. quæ se mutuò juvant, & firmant, manet 219. & à tutissima nostra Sententia contra Vaz- num. 309. quez, cuius, & sequacium argumenta-
jam solvi *citatis locis*. Nec modò occur-
rit quidquam, quod ex nuper adjectis
non sit facillimē solutionis. De Granadi
Suprà nu. sententia, breve judicium tuli, dum re-
130. lini. Modus tamen loquendi, ad singula bona moralia requiri Gratiam. Prov-
identem, qui placet Oviédo hic, & passim
assumitur ab Aldrete de Prædest. solum
aliquale significet beneficium intra li-
neam Providentia, nec extra ordinem
creationis, nec Magno Suarez repugnat,
nec mihi displaceat.

S E C T I O III.

AN PER ACCIDENS, ET EX LEGE RE-
QUIRATUR AD ALIUS NATURALES HONESTOS
Gratia Theologica

§. I.

P. Ioannes PATRIS IOANNIS MARTINEZ DE
Martinez Ripalda singularis Opinio.
de Ripaldā.

149 **T**erret aggredientem me spissa Copia rerum. Nec expatiari finunt angustiæ methodi; nec tenere calamus magis est facile, quam si velles temerè transfundere in scrobulum undas Oceanii. Conabor tamen. Lis est nobis præcipua cum Ripalda: nam de Koninch. Infrā à num. 211. Ripalda Opinio:

Illationes. 150 Vnde infert primò: Naturalibus Aranda de Deo.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

auxiliis semper annexi supernatura: In Primā unde nequit fieri actus naturalis fine su- par. & in

pernaturali. Secundò: necessariam esse. 1.2. Tract.

gratiam Theologicam ad honeste operā- 3. de Deo

Auxiliāt.

Præmissa.

151 Pro quibus duo supponit, & ad-
vertit unum. Supponit primò: Actus

supernaturales, & naturales non differre

ratione objecti vel formalis; vel mate-
rialis, quod postea probat d. sp. 45. Sup-
ponit secundò: Gratiam Theologicam

esse supernaturalem entitativè: quod

etiam probat postea d. sp. 105. Advertit

disparem esse rationem inter supernatu-
ralia, & Naturalia: nam id est naturalibus

annectat supernatura: non tam his,

illa: unde omnis actus rationis naturalis

fit indivisim cum actu supernaturali;

non tam omnis actus supernaturalis

fit associati cum actu naturali: unde

ista connexio non est mutua. Hæc Ripal-
da tribus primis sectionibus, quibus ex-
plicat Sententiam suam.

152 Ut ipse mihi præfigam disputa-
tionis Scopum, sècerno singula. Do Ri-
palda sèppositiones, quas facit; & testant

tria, Primum. Connexione ex Dei Lege in-
fallibilis naturalium cum supernatura-
libus, tam ex parte actus primi, quam ex

parte actus secundi: ita ut voluntas, quo-
tiescumque naturaliter

In Primā erumpit in actum naturalem, & superpar. & in naturalem, quia sufficit ad utrumque, & 1.2. Tract. penes hoc operatur necessariò; sed per te 3. de Deo voluntas, licet auxilio naturali careat, *Auxiliat.* per supernaturale sufficit ad utrumque genus affectuum: quippe, ut habes nū. 14. non indirecte solum, sed etiam directe movere potest ad naturalem affectum supernaturalis illuminatio: ergo licet auxilio careat naturali, utrumque genus affectum elicit. Id Ripa da putat absurdum, quo Rationem suam infirmat. Secundum pertinet ad questiones de Merito: ubi deseritur ab omnibus haec Theologia P. Ripaldæ. Leviter indicavi judicium meum lib. preced. à nū. 309. Primum est, in quod Ripalda magis inclinat, quod unicè promovet, & totius controversie caput est. Quod ipse, reponendo vicem Authori tanto, ex Scripturis, Patribus, & Ratione impugno.

§. II.

NEQUE PER ACCIDENS REQVIRITVR ad Actus naturales honestos Supernaturae Gratia: & Probatio ab Authoritate.

Prima. 154 Probatur primò Conclusio ex Probatio. Scripturis. Est illustris locus Ex Ioann. Joannis 3. Spiritus, ubi vult spirare; & vocem ejus audis; sed nescis unde veniat, aut quò vadat. Quæ verba de Spiritu Sancto, ejusque supernis illustrationibus communiter à Patribus Latinis accepta, tria convincunt, Ripaldae contradicentia. Primum, defectum legis spandrì hic, aut alibi, reducendo, quòd hic, aut alibi, nunc, aut postea illuminet, & sparet, unicè ad libitum Dei, cuius misericordia est potius, quam voluntis, & currens, ut ajebat Apostolus Rom. Roman. 9. 9. Quod & innuit illa congerminatio Exod. 33. di 33. Miserebor, cui miserebor; & misericordiam praefabo, cui miserebor. Alterum, defectum annexionis, & alligationis nostro conatui: nescis enim unde veniat. Tertium: ignorantiam exitus, quem habeat in nobis supernaturalis illustratio, nescis enim etiam, quò vadat: Quæ singula falsa sunt in discurso Ripaldae.

Eccles. 9. 155 Alter locus est Ecclesiast. 9. diligentis nec velocius esse cursum, nec for-

tium bellum, nec Sapientium panem, nec doctorum dixitias, nec Artificum Gratiam. Vbi satis clare Deus insinuat naturalibus conatibus, viribus Sapientiae, Doctrinae, aut operibus ailigatam non esse Dei misericordiam.

156 Tertius locus est Psalm. 17. ubi Psalm. 17. Davidum Deo sic loquitur: Cum Sancto Sanctus eris, cum electo electus eris, cum innocentie innocens eris, & cum perverso perverseris. Vbi Dei liberalitatem cum Sanctis, parsimoniam cum malis ostendit: quasi dixerit: Sic nobiscum agis, ut tecum agimus; cum eo qui se tibi devoret, liberalissimus, & Gratia tua; cum ea, quæ dona jam accepta non bene collocat, adeo parcus, ut ridearis ejus perversitatem sequi, negans auxilio Gratia tuae, cum petat, frustrato jam auxilia cum vocasti: id quod accidisse videmus fatuis illis virginibus Matth. 25. nequicquam suis viribus ingeminantibus Dei Nomen ad valvas misericordiae: Non ergo quoties operamur honeste per Naturam, possimus subinde per Gratiam.

157 Quartus locus est Ecclesiast. 11. Eccles. II. sic dicentis; Mane semina semen tuum, & respere ne cesset manus tua, quia nescis quid magis oriatur hoc, aut illud, & si virumque simul, melius erit. Vbi ratio bonorum operum insinuat: est igitur hortari nos, ut semper invigilemus in operationes honestas, quia nescimus, an hæc, aut illa sit prout oportet ad salutem: sicut nescit Agricola, quæ grana ex his quæ seminat, sint latura proventum; quæ, non: ergo signum est, non fieri actus honestos prout oportet ad salutem, quotiescumque actus bonos elicimus: non ergo requiritur Gratia Theologica ad actus naturales honestos ex concomitantiâ supernorum.

158 Probatur secundò Conclusio ex Cœciliis, & sensu Ecclesiæ. Legatur Aranfiscani can. 6. ubi tria definit. Primum: anathemate dignum esse, qui dixerit Misericordiam Dei, seu Gratiam dari conatibus nostris, quibus sine Gratia desideremus, credamus, petamus, &c. Secundum: eodem anathemate dignum esse, qui dixerit non egere nos Gratia, ut valeamus desiderare, credere, petere, &c. prout oportet ad salutem. Terrium: eodem anathemate fierendum esse, qui humilitati, aut obedientiæ humanæ subjungat Gra-

tiæ adjutorium. Vbi duo pondera. Primum: non negari à Concilio, sed supponi actus honestos, quos vocat humilitatem, & obedientiam humanam, quia factos sine Gratia ex conatibus nostris. Alterum, excipi ab ipso Concilio à potestate Naturæ actus honestos prout oportet, ad quos requirit Gratiam.

159 Vnde sic arguo. Exceptio sumat Regulam in contrarium; sed actus honesti, prout oportet ad salutem, excipiuntur à potestate Naturæ non habentis Gratiam: ergo actus honesti, facti prout non oportet ad salutem sunt intra potestatem Naturæ non habentis Gratiam: ergo possunt etiam in præsenti lege ponni actus honesti, qui sint steriles ad salutem, nec supponant ullum genus Gratiae. Quid ergo est opus distinctione, si nullus est actus honestus in præsenti lege juxta Ripalda, qui fiat omnino steriliter ad salutem? Cum Aranfiscano conveniunt Tridentinum, & Moguntinum. Iam sensus Ecclesiæ satis patet ex damnatis Propositionibus Bajii, quas suprà retuli. Imò Bajus, teste Ripalda tom. 3. disp. 13. sect. 3. totus est impugnando virtutum actiones, quas Theologi vocant steriles: & quidem nullæ sunt in intentiâ Ripalda, quæ simpliciter sterilis dici possint.

Tertia 160 Probatur tertio ex Patribus: Primi: sic arguo ex eorum communi consensu fatentium Fideles aliquando, plerumque Infideles operari honeste, sed steriliter: ita Sanctus Leo Sermon. 7. Qua-Gregorio. drag. cap. 2. Sanctus Gregorius hom. Augustini. 27. Augustinus passim contra Julianum. Et innumeris apud Suarez lib. I. de ratione; sed juxta legem existimatam à Ripalda, nunquam aut Fidelis, aut Infidelis operaretur honeste, & steriliter: ergo talis existimatio Patris Ripalda repugnat sensui communi Sanctorum Patrium.

Augustini. 161 Secundò: sic arguo ex Augustino, cuius Authoritas in hisce cœnitetur decretoria, delibans tria soluta, sed illustria testimonia. Primum habes lib. de Eccles. dogm. cap. 64. Melior est continentia, sed non sibi sufficit ad Beatitude, si pro solo amore pudicitiae retinetur; sed si, & cum affectu cause vocandi Domino eligatur. Vbi manifestè distinguit duplarem continentiam; alteram na-

turalem, & sistentem in amore naturali In Primâ pudicitiae; alteram supernaturalem, & par. & in assurgentem ad placendum Deo: hortatur, ne sistamus in illâ; & ut assurgamus ad istam, si volumus salubriter operari. Ridicula autem esset horatio, si impossibilis nobis foret illius ab istâ divisione in exercitio. Secundum habes lib. I. de Peccatorum meritis cap. 22. ubi expavescit ad inscrutabiliâ judicia Dei supponendo dari homines ex Naturæ, & rationis usu modestos, temperatos, & moraliter bonos, nec tamen illuminari à Deo per vocationem illam attam, & secretam, nempe supernaturalem: quæ suppositio manifestè repugnat existimationi Ripalda. Tertiū, & omnino clarissimum habes epist. 130. ubi cujusdam Polemonis hortante Xenerate è cœno libidinis, & ebrietatis emeriti continentiam laudat, ut honestam, & dignam, quæ Deo tribuatur: eam tam sterilem vocat, nec per eam meruisse Polemonem addit per hæc verba: Si illum (nempe Deum) cognosceret, & p' coleres; continentia illa, non tantum ad hujus ritus honestatem, sed etiam ad futurâ immortalitatē valuerit: ubi aperte negat Augustinus valuisse Polemoni continentiam illam honestam ad salutem: ergo non illi annexam habuit supernaturalem continentiam, quæ necessariò valuerit ad meritum.

§. III.

MULTIPLEX RATIO CONCLUSIONIS.

162 Probatur quartò à rationibus. Ratio prima. Primi sit: Aliquod initium cuiusq; boni est illud, quo posito infallibiliter ponitur ipsum bonum; atqui per te positum viribus Naturæ necessariò ponuntur vires Gratiae, & posito conatu Naturæ infallibiliter ponitur opus Gratiae: ergo vires Naturæ, ejusque conatus sunt aliquod initium Gratiae: unde simpliciter dici nequeunt omnino nihil Naturales conatus, nec simpliciter infructuosus ad salutem: quales describuntur à Patribus, & Conciliis, inde negantibus dari ex Naturæ viribus aliquod initium salutis nostræ.

163 Secunda sit: Omnibus instantibus, & momentis, dum ratione utimur, habemus sufficientiam ad evitanda peccata,

In Primā cata, atque adeò ad honestè operandum par. & in ex viribus Naturæ sequendo ductum rationis: ergo omnibus instantibus, & mo-
3. de Deo mentis prævenimur à Deo per illuminā-
Auxiliat. tem Gratiam ad supernatura liter ope-
randum: quod repugnat experientiæ, &
immensæ autoritatî, quam congerit
Montoya, Ruizius de Montoya d. sp. 47. de Prade-
& Nos lib. statuione, & quocum incessimus ipsi lib.
9. à n. 110. 9. à num. 110.

Tertia: 164 Tertia sit: quia nemo potest sibi persuadere veritatem hujus opinio-
nis, quin eò ipso possit cognoscere se esse in gratiâ sine speciali revelatione: at id à nemine posse certò cognosci, est de Fide. Sequela ostenditur: nam de fide est, habentem amorem supernaturalem Dei, vel contritionem justificari: deinde vel censes verum, & tibi persuades annexum supernaturalem actum amoris, & contritionis amori Naturali, & contritioni naturali, vel non? Si secundum: ergo defendis, quod persuades tibi esse fallum. Si secundum: atqui cadit in experientiam, & in certitudinem naturalem, quod habeas naturalem amorem Dei, & contritionem: ergo tibi debes persuadere, ut omnino verum habere te supernaturalum amorem, & contritionem, & quod inde consequitur, esse te in Gratia.

Solutio,
*intervi-
pitur.*

165 Dices: id esse probabile: quia tua existimatio non excedit lineam operationis probabilis. Bene: ergo probabile est, posse aliquem certò cognoscere se esse in gratiâ sine speciali revelatione: nam censes probabile, id ex quo necessariò fit, habendam, & colligendam hujusmodi certitudinem. Ergo censes probabile, & verum id, quod contradicit Ecclœsiæ, atque adeò fallum esse, quod est de Fide. Nota: quod censeatur probabiliter, aliquid esse, vel non esse de Fide, non est absurdum; nec est intolerabile quod probabile censes id, cuius oppositum solum probabiliter est de Fide; at quod censeatur probabile, id cujus oppositum est certissimè de fide, intolerabile prossus est.

Quarta:

166 Quarta sit: Voluntas naturaliter, & supernatura liter præventa, si operatura sit, unicè supernatura liter operatur: ergo ruit Ripaldæ Philosophia. Antecedens patet ex naturalibus: si enim duo agentia conjugantur, quorum

utrumlibet possit in effectum erumpere, attemperant sese ad invicem in eundem effectum; & in nostro casu major est ratio: nam vel voluntas remissè se habet, vel quantum potest inten-
sè. Si primum: tota causa remissionis solet esse occupatio voluntatis ad aliud objectum, cuius adhæsio, quam voluntas non vult remittere, eam non finit in istud supernatura liter propositum magis inten-
sè tendere: quomodo ergo poterit dupli-
cī viâ tendere, cùm vix una posse? Si secundum: ergo se totam effundit in principaliorem effectum: hæc enim est Natura causarum, ut se meliorent per effectus quantum possint; quantum ergo voluntas im-
pendet et per actum naturalem, deperde-
ret, & remitteret de supernatura li; atque adeò, dum magis sibi consuleret, noce-
ret magis: quod videtur omnipotè falso. Et poteft à priori esse ratio: quia quando duæ cause combinantur ad concur-
rendum; superior, ut pote fortior, rotas vires superioris impedit, ut assimilet sibi operationem ex utriusque processu: ergo etiam si voluntas (quod Ripaldæ permittimus) naturales vires habeat, & supernaturales ad operandum, sequetur unicè lineam perfectioris agentis, nec vagabitur ad naturales actus infra sui perfectionem, & gradum.

167 Quinta sit, ostendendo quā si-
nistrè sequatur explicatio communis Axiomatis ex toto discursu Ripaldæ in eam curam tanta molientis, & conantis. Tum quia juxta Ripaldæ discursum prius Deus denegat Gratiam, quā Naturæ faciat, quod in se est. Secùs autem accipi solet axioma. Tum etiam quia indivisibiliter juxta Ripaldam facit homō, quod est in se per vires Naturæ, & per vires gratiæ: ergo cùm nomine Gratia, quam non denegat Deus, non intelligat Ripaldæ Gratiam subsequentem ad facere, sed antecedentem, axioma faciet hunc sensum: *Facienti quod est in se per vires Naturæ, & per vires Gratia* Deus non denegat Gratiam, quam præhabet: hoc autem est omnino extra rem. Et inde fiunt duo maximè perabsurda. Primum: potius Deus non denegare Gratiam suam potenti facere, quam facienti, quod est in se. Secundum: non minùs esse in Deo legem infallibilem non denegandi gratiam facienti quod est in se, quam non facien-

ti

ti culpabiliter, quod est in se; nam si cul-
pabiliter non facit aliquis, quod est in se, potest; at eo ipso quod possit facere quod est in se per vires naturæ, habet an-
nexas vires Gratia: ergo. Vide loc. ci-
tat.

Sexta:

Card. de Lugo.

Septima:

Ottava:

Quinta:
Ex ib. 9.
à num. 152

168 Sexta sit, ostendendo, quā parum Theologicè consular saluti Gentilium, quam per hæc expedite præsumpsit: nam si Patres evolvas, & Concilia, ut videre est apud Cardinalem de Lugo disp. 12. de Fide. Primum auxilium, quo Deus Gen-
tiles illuminat, est Lumen Fidei, justa illud, accedentem ad Deum oportet credere; &, impossibile est, sine Fide placere Deo: quam doctrinam, sibi contrariam putat ipse Ripalda, & deferere conatus est fassus sui formidinem.

169 Septima sit, ostendendo, quā pa-
rū extollat excellentiam Gratia: nam ejus necessitas, ita debet ostendi circa honestum, ut manifestetur in Naturâ de-
bilitas circa ipsum; at ex hoc discursu nulla coligitur in Naturâ debilitas, cum æquè ad operationes honestas faciles, ac difficiles Gratia requiratur, nec unquam ratione honesti, sed ratione supernatu-
ralitatis adjecta peraccidens: unde juxta Ripaldam non datur Necessitas Gratia ad operationem honestam naturalem, quia desideratur in Naturâ vigor ad ipsam (ut discurrunt in hoc puncto Sancti Patres) sed quia datur.

170 Ultima mihi maximi ponderis sit, quia in his, quorum utraque pars contradictionis est æquè possibilis, nec alterius partis determinatio potest argui ratione naturali, Revelationi stan-
dum est Dei sua mysteria Providentia, nobis alioqui ignota, manifestantis per Concilia, per Scripturas, per Patres Ecclœsiæ: quis enim, non intercedente reve-
latione Dei, suspicaretur annexam ablu-
tioni aquæ Gratiam, aut manuum impos-
itioni characterem? At Ripaldæ potius resistit Authoritas Scripturae, Conciliorū, & Parum, quam favet: ergo admitti non debet ejus excogitatio. Minorem ex præcedentibus (iicet brevi) fatis ostendam, illustrabunt ulterius argumentorum solutiones, quibus etiam, quæ hucusque tetigimus, firmabuntur.

S E C T I O IV.

FIT SATIS PATRI RIPALDE:

§. I.

EX ARMATVR AVTHORITATE.

171 **A** Rguit primò Ripalda ex Scrip- Primum turis, quarum loca reduco ad Argumen- triplex genus. Primum est eorum, qui- tum ex bus docemur à Deo præoccupari conatus Scriptu- nostros per gratiam suam. Alterum eo- ris.

rum, quibus docemur generalitatem auxiliij. Terium eorum, quibus docemur, nihil nos posse facere sine Gratia Dei. Vnde colligit suam illam inseparabilitatem actionis naturalis honestæ à super- naturali: nam si præoccupat Gratia conatus nostros, certè ante ipsos & pro priori habemus Gratiam, atque adeò naturaliter, & supernaturaliter instructi sumus ad indivisibiliter operandum in super- naturali linea, & naturali. Si adeò genera:iter pulsat ad corda nostra, certè non tardius pulsat, quam ratio naturalis: unde indivisibiliter excitabunt ad operandum honestè Ratio, & Gratia. Si nihil possumus boni facere sine Gratia, certè quia Gratia ita comitatur sufficientiam nostram, ut nusquam sit in no- bis naturalis sufficientia ad honestam, quin eoipso sit etiam sufficientia super- naturalis.

172 Hæc ingeniosè promovet sectio-
ne 4. adductis in hunc sensum interpre-
tandi illas Scripturas locis nonnullis Sanctorum Patrum, sed frustrè: Primi Scriptura- rū scopus ex Sanctorum mēte.

nam vel illæ primæ volitiones, quibus erga Deum afficiuntur, & quibus disponi-
munt ad salutem, sunt ab ipso Deo præ-
occupante nos per Gratiam suam, ut ve-
limus accedere ad se. Idque adversus Semipelagianos adstruunt allati Patres:
nusquam passi, dare nos initium Gratia-
per Naturæ conatus, quippe omnino steriles ad salutem. Loca secundi generis docent, stare quidem per nos, quod ma-
lissimus, & non meliores, non autem per Deum, quæ opportunè stat ad ostium, & pulsat; non invitatus & allectus ex no-
bis, sed gratiosè præoccupans. Nec quod illu-

In Primā illuminet omnem hominem, argumento est, par. & in semper & inefficienter illuminare, quo 1.2. Tract. ties lucet in nobis rationis lumen. Id 3. de Deo enim idē dicitur, quia vel non ab alio Auxiliā, potest hæc lux venire, quām à Deo, ut sentit Augustinus eo pso loco, quem Ripalda citat, vel quia nullus est, quem aliquando non illuminet Deus. Tertiū generis loca de bono, quod ad vitam, Regnumque perducit, accipienda sunt, nempe de salutari, & meritorio. Vide Suprà lib. dicta suprà lib. 10. & omnino, quæ iatè 9. & 10. Subtiles anticipata sunt.

*Instantiæ: 173 Instat adversus solutionem hujusmodi primò: quia hæc propositiones: sine me nihil possum facere, nūt esque, sunt indefinitæ, & universales: ergo comprehendunt omnia opera honesta, etiam Naturalia. Secundò: quia simili propositio est Doctrinalis, atque adeò de his bonis, quæ nota erant Audientibus; at Audientibus solummodo erant nota naturalia bona. Tertiò: quia hæc Evangelica Doct. in ea tendit, ut avertat homines à vanitate arrogandi sibi gloriam bene agendi, & suadeat ipsis eam refretere in Deum & in indebita auxilia: ergo loquitur universaliter de omni bono. Probatur consequentia: nam Bona supernaturalia nec cadunt in experientiam, nec discernuntur à nobis, solum affectus Naturalia bona, vel bona præcisim à naturalibus, & supernaturalibus, ergo ea Doctrina Evangelica vel solum erat de naturalibus bonis, vel de bonis indifferentibus, & præcisim à naturalibus, & supernaturalibus, atque adeò de omni bono. Vanum enim est Audientes alloqui de bonis, quæ non assequebantur. Sed si omne genus boni, aut naturale bonum, quod ipsi intelligebant, fieri posset sine Gratia, persuaderentur refretere bonum ad principia, quæ in ipsum non influunt: atque adeò Evangelica persuassio est fallax: ergo Genus omne boni requirit Auxilium Gratiae, de quo loquuntur Evangelici textus. Quartò: Nam Pelagiani, quos per hos textus impugnabant Concilia, & Patres, sic argumentabantur: *Natura suis virilis potest assentiri revelatis à Deo, appetere, & perficere bona moralia, &c. Sed quicumque assensus in res à Deo revelatas, & consensus liber voluntatis in bonum cuiusque virtutis, sunt salutares: ergo Na-**

tura suis viribus potest salutariter operari: ergo non egerit ulterius Gratia. Cui argumentationi Pelagianæ non respondebant Patres negando minorē, sed majorē: ergo supponebant ad omne genus actionis honestæ necessitatem Divinæ Gratiae. Acutæ sunt instantiæ; sed probant plus Ripalda, quām vellit: nam nimis: Patri Vazquez aperte, quām ipsi faciunt.

174 Ad primam dicatur, eas, & similares propositiones, licet indefinitas, & universales in vocis coitice, in sensu tamē esse particulares, & loqui de bono Supernaturali. Tūm quia de bono loquitur, ad quod supponitur in Naturā simpliciter impotentia, si Gratia non adsit. Tūm etiam: quia actus honesti naturales in ordine ad vitam æternam, sunt moraliter nihil: atque adeò, licet ipsis necessaria Gratia non sit, verò simili dicitur: in ordine ad vitam æternam nihil nos posse boni sine Gratia. Ad secundam: Nego Secunda:

Et solvi- tur prima ex dictis lib. 10.

175 Ad tertiam dicatur, huic inex- perientiæ, & indiscretioni nostra provi- sum esse satis per Scripturas: unde Pa- tres ex illis arguentes necessitatem Gratiae ad opera salutaria, carpunt justè Pe- lagium ea sibi arrogantem, quasi ad ipsa non egeret ulterius Deo, supposita Gratia creationis. Nos inde dicimus Deo referre bonum supernaturale quod insit in nobis. Et quidem referre debe- mus etiam naturale, quia absolute be- neficium est; & arrogando ipsum nobis immemores Dei, in quo vivimus, move- mur, & sumus, fortè demeremur ulte- riora.

riora etiam ordinis Naturalis auxilia. Quod si Scripturæ, & Patres alicubi nos hortantur, ut in Dei Gratiam omne ge- nus referamus boni, cum accomodâ di- stributione sumantur, nunc in ordine ad Gratiam creantem, nunc ad salvacionem, qui sunt termini Sacerdotum Patrum. Ple- rumque, quia Deus est fons omnis boni, præcisivè loquuntur, nec falsò: nam præminentium non est mendacium. Ad ul-

Vltima. timam, admiso Syllogismo, quem Pe- lagianum agnosco, nego minorem tui- nam Patres respondebant, secùs ac pa- tas, concessā, vel permisā majori, ne- gando minorē, ut patet ex canone 6. Ex Araus. Arausiani secundi, quem expendi lib. Suprà lib. 10. num. 44. 58. & 317.

§. II.

SOLVITUR OBJECTIO SECUNDÆ.

*Secundum 176 Argumen tum: A*rguit secundò: secl. 5. ex Gene-

ralitate Gratiae Auxiliantis, quam ita commandant Patres, ut asser- tant, eam nobis adesse ubique, ad ope- ra singula, & ad quæcumque bona: sic ex- pressissimè plures Patres: quorum adeò universales locutiones, & nullius excep- tivas boni, quid vetet interpretari rigorosè, prout sonant? Sic autem manifestè convincunt antecedentiam Gratiae ad omne genus boni moralis. Confirmat primò: quia Patres Gratiam require- bant ad eos actus, ad quos negabat Pe- lagius: Pelagius solum negabat Gra- tiam ad actus naturales honestos: hos enim solum agnoscebat. Confirmat se- condò: Possibilis est Providentiā modus, in quo ratione aetuum supernatu- ralium de peraceidens annexorum na- turalibus, hi non possint fieri sine Gra- tia; at de eâ Providentiā possibili non loquerentur aliter, ac de præfenti lo- quuntur. Confirmat tertio: quia per lo- cutiones Patrum solum excipitur à ne- cessitate Gratiae praevntis, quod bonum non sit.

177 Confirmat quartò: urgendo quod tetigerat secl. 4. nam Patres contendunt homines avocare ab arrogantiâ, & præsumptione bonarum actionum, eas hortando, ut referant in auxilium indebitum Dei: cum ergo non discerneret possint homines: an actiones, quæ ab ip-

sis fiant, sint supernaturales, nec ne: so- In Primā lunque possint notione, & experientiâ par. & in assequi bonas actiones naturales, aut 1.2. Tract. bonas actiones indiscriminatum, & in 3. de Deo gener: bonas actiones indiscriminatum, Auxiliā, & in genere suadentur referre in auxiliū Gratiae: ergo omne genus boni Divine Gratiae deputandum est: alioqui suassio Patrum esset ut plurimum falla. Id quod urget à praxi Fidelium, omne genus boni referentium in Deum, & arrogantiā in his, licet minimis, impiam re- futantur. Confirmat ultimò ex Prospec- tro hortante Demetriadien Virginem, ut quicquid splendidum, quicquid pulchrum, pretiosum reperierit in Aula mentis suæ, id omne Divini operis, & muneris esse putet. Hac etiam sicut plus Vaz- quio, quām Ripalda. Nec enim video, etiam ni- quā ratione posset ex his inferre suam mis.

Probat Et solvi- tum:

Mens SS.
Patrum:

178 Respondeo ad argumentum in Genere: Patres, & Concilia contra Pe- lagium agere in his, quæ allegantur cōtra nos, locis: exemit autem jam nos Ecclesia contra Bajum hac curâ: cūm de- finiat sententiam nostram non mereri Pelagianæ censuram: unde immetitò contra nos sic arguitur per testimoniam Patrum: quibus unicè contravenit potest per Pelagiani erroris amplexum. Deinde illâ generalitate loquendi duo contendunt Patres. Primum, per Deum non stare, quod malis simus. Tūm quia opportunè nos prævenit auxilio Gratiae. Tūm etiam quia nunquam nobis deficit, dum utimur ratione, libertas ad declinandum à malo, quod a liqua beneficium est. Alterum, & potissimum, contendebant enervare Pelagi errorum dicentis, unam nobis gratiam sufficere ad singulos actus, eamque esse gratiam creationis, & naturalis arbitrii: quâ semel datâ, nihil opus erat nobis ulteriori ju- vamine Gratiae. Hanc hæresim impugnant tria contendentis: primum, eam gratiam creantem non sufficere ad bonum saluta- re. Secundum, Gratiam ad singulos actus dari, & necessariam esse, egereque nos ad singula merita beneficio Gratiae sin- gularis. Tertium, semper, & ubique nos In se non egere immediato concursa. Ex his nihil favitum in favorem Ripalda descendit, detrun- P. Ripalda, can-

In Primā cantis loca Patrum, ut sibi faveant, cūm par. & in se satis alioqui explicit loqui contra 1.2. Tract. hunc errorem, & inde de bono conduceant 3. de Deo ad vitam æternam.

Auxiliat. 179. Ad primam confirmationem, Pa-
Ad primā tres solum cogebant Pelagium, ut dice-
ret actus bonos sine gratiā factos esse

steriles meriti; atque adeò ad actus honestos salutares requiri Auxilium Gratiæ. Non ergo requirebant Patres Gratiæ ad omne genus boni: neque unquam in Patribus reperitur locus, qui censuræ, aut damnæ fieri posse bonos;

& honestos actus sine Gratiā: neque Pe-
lagius, si dixisset hoc solummodo, dam-
naretur. Ad secundam, nego Patres non

aliter locuturos, si vera esset opinio, quam rejicimus: gratis admittit pos-
sibilitate discursus. Relegant probatio-

nies nostra. Imò, si quid ex locutione Pa-
trum efficitur, est par Divinæ Gratiæ ad

naturalia, ac ad supernaturaia bona ne-
cessitas. Ad tertiam, feci jam satis lib.

& quar-
tam.

180. Ad quartam: Patres disputan-
tes contra Pelagium unicè curant de bo-
no salutari, ne ipsum nostris tribuamus
viribus, & arrogemus arbitrio natura-
li. Ceterum cùm discernere non possi-
mus: an actus præstigi sint naturales, vel
supernaturales, an steriles, an fœundi,
suademus singulos in Deum referre, quia
singuli veniunt à Deo, qui est fons om-
nis boni, & sunt ipsius beneficium. Sed
aliter, & aliter. Præscindunt tamen de
differentiâ Patres, loquentes cautissimè,
nec mentientes. Nec enim è subtilitate
discurrunt penè hoc, quo Ripalda suum
sensum architectatur: docent enim ge-
nus omne boni referendum in Deum:
non verò referendum omne genus boni
in auxilium indebitum Gratiæ, sed id ge-
nus boni, quod salutare sit. Praxis Fide-
lium est laudanda, nec Ripalda juvat,
ut sèpè dictum est. Ex quo patet ad Prof-
perum, & quintam confirmationem.

§. III.

PROPOSITVR OBJECTIO TERTIA, ET solvitur.

**Tertium Argumen-
tum.** 181. Arguit tertio, scit. 6. ex imbe-
cillitate Naturæ Gratiæ desti-
tuta: ubi accumulat textus Patrum asse-

rentium liberum Arbitrium Gratiæ de-
stitutum nihil posse: non valere nisi ad
peccandum, non moveri nisi in perticiem
suam; quatumvis Scientiâ legis excellat,
nullo modo habere justitiae soliditatem,
sed inflationem impiaæ superbiae. Ergo
quia operari honestè est operari cum
Gratiâ; & non operari cum Gratiâ est
non operari honestè, sed peccando: ergo
quia quoties operamur honestè, etiam
supernaturaliter operamur: alioqui non
esset opus gratiæ Theologicæ.

182. Rem illustrat. Inquirentes Eccle-
siæ Patres, quid independenter, & antece-
denter ad gratiam sinesse Naturæ poten-
tia, cujus intuitu daretur ipsa Gratiæ ut
voiebant Massilienses, afferunt contra
ipsos nihil inveniri, nisi peccatum, ut ha-
betur in Isid. de Simmo Bono lib. 2. cap.
& Augustino epist. 106. quem audi: Nam Augustin.
si querere voluerit, ante gratiam, quid
habuerit, ut accipere eam, mala sua po-
terit homo inventire, non bona: ergo quia
nihil operari honestè possumus, Gratiæ
destituti. Nec dicas, Patres non memi-
nisse naturalis boni, utpote sterilis, im-
pertinentis, & inappreciabilis ad salu-
tem. Contra enim est: nam Patres dispu-
tabant contra Pelagianos, eorumque
reliquias, tanti astimantes actus natu-
rales honestos, ut ipsis vim inferendi tri-
buerent æternam vitam: ergo subjectum
disputationis erant actus naturales ho-
nesti: ergo de ipsis aliquid asserere Patres
debuere, in quo contradicerent adver-
sariis, ut aptè disputarent: ergo negan-
tes Patres ante actus hujusmodi (qui
erant materia disputationis) destitutam
Gratiæ voluntatem, & affirmantes istam
Gratiæ destitutam solum habere pecca-
tum, manifestò decidunt nihil moralis
boni fieri sine Gratiæ posse. Hac etiam
ratio Vazquistarum est, nec Ripalda dif-
fertur.

Nimis
etiam pro-
bat.

183. Imprimis ex imbecillitate Na-
turæ (si stemos Patribus, ut debemus) retorquen-
tanta necessitas Gratiæ debet colligi, ut do, &
ex ipsa Gratiæ veniat Naturæ vigor ad stando.
opera, ad quæ Gratiæ necessariam pu-
tes: nam Patres ideo definiunt dari Gra-
tiæ, quia necessaria est; ideo necessaria
est, quia opera sunt supra vigor
naturæ. At Ripalda discurrit aliter;
opera naturalia moraliter bona conti-
nenti intra vigorem Naturæ; necessariam
ta-

tamen ad ipsa esse Gratiæ, quia datur
à Deo: ut video, quā fugiat à Patri-
bus, quibus se protegit. Deinde inten-
tum argumenti, Bajanum est, cùm unicè
probet liberum arbitrium sine adjutorio
Dei nihil valere, nisi ad peccandum: quæ
propositio damnata est. Insuper explicui
non semel in Theologico, & Catholico
sensu locutiones has Patrum; ita ut Pa-
tres catholicè loquuti putentur, nec
Bajo faveant; & ita ut inde negari de-
beant Ripalda consequentiæ.

**Aliæ Ex-
po-
si-
tio-
nes** SS. Patrū

184. Addo nunc, Patres aliquando in
allegatis locis loqui de regulariter con-
tingentibus; & ita sensus est: hominem
sine gratiâ nihil valere, nisi ad peccandum,
quia regulariter peccat, licet honestè
possit agere, nec semel agat: quippe à
communiter contingentibus bene fit regu-
la; aliquando loqui de divinâ perseve-
rantia in bono, & perseveranti fugâ ab
omni peccato: dicebat enim Pelagius
hanc perseverantiam & fugam ab omni
peccato per totum vitæ tempus haberi
sine Gratiâ posse: quod negabant Patres,
oppoendo, hominem sine Gratiâ non
valitum effugere ab omni peccato, sed
relapsurum in inflationem superbiae, quā
etiam ingenerabunt ipsis actus, alioqui
boni, eos arrogando Naturæ, nec tri-
buendo Deo; quare, qui negant necessi-
tatem Divinæ Gratiæ, potius inflant ina-
niter, quā verè defendant humanum
arbitrium, quia ipsa operum arrogatio,
superbia est, & est impia, quia Deo gra-
titudinem negant: & hic est sensus ger-
manica.

Augustin. 185. Plerumque loqui de bonitate, &
malitia, quā ipsa voluntas habitualiter
est bona, vel mala. Sic autem sine gratiâ,
mala est; & necesse est, habeat Gra-
tiæ, ut bona sit, quia per solam Gra-
tiæ peccatum expellitur. Hinc dicunt
Patres sine Gratiæ semper habere pecca-
tum contra Pelagianos negantes origi-
nale; nihil sine gratiâ posse facere, quo
peccatum non haberet; quia per nullos
actus naturales poterat aboliri peccatum
contra ipsis: nihil facere posse nisi ma-
lum, id est, quod ipsam voluntatem face-
ret bonam, aut quod non esset à radice
infestâ peccato, atque adeò steriliter ad
salutem: ante gratiam solum invenire

Aranda de Deo.

quod punias, aut peccatum; quia quan-
tumvis feceris omnes actus honestos na-
par. & in turales possibles, nec ipsi sunt digni, 1.2. Tract.
præmio, quod promisit Deus, nec delectent 3. de Deo
originalem cui patrem, cujus intuitu ieus Auxiliat.
est homo supplicii æterni. In hunc sen-
sum certissimè locuti sunt Isidorus, &
Augustinus, ubi suprà.

186. Nec urget confirmatio: licet Ad confir-
enim ante gratiam Patres peccatum in-
venerint, aut opera facta in peccato, quæ Patrium
fortè peccatum vocant, quia in sterilita-
te, & inutilitate cùm peccato convenient, Mens ex
Arausic.

187. Subjectum disputationis inter
Patres, & Hæreticos erat Meritum saiu-
tare: hoc isti dicebant haberi posse Na-
turæ viribus; Negabant illi, dicendo ni-
hil boni conduceant ad vitam haberi
posse sine Gratiæ præventione: unde in-
directè fatentur, & tacentur contradicto-
riam Hæreticorum, quovis tempe co-
natus antecedenter ad Gratiæ habitos
ex vigore Naturæ, salutares esse non
posse. Ripalda, ut video, imaginatus est
Patres impugnasse Pelagium ex negatio-
ne generis, ad negationem speciei, nem-
pe dicentibus hæreticis dari initium Gra-
tiæ, vel acquiri Regnum per actus hone-
stos Naturæ, obstituisse sic Patres: Sed Contra Ri-
paldam.

Regula
pro sensu
SS. Patrū:

188. Solvitur: hoc isti dicebant haberi posse Na-
turæ viribus; Negabant illi, dicendo ni-
hil boni conduceant ad vitam haberi
posse sine Gratiæ præventione: unde in-
directè fatentur, & tacentur contradicto-
riam Hæreticorum, quovis tempe co-
natus antecedenter ad Gratiæ habitos
ex vigore Naturæ, salutares esse non
posse. Ripalda, ut video, imaginatus est
Patres impugnasse Pelagium ex negatio-
ne generis, ad negationem speciei, nem-
pe dicentibus hæreticis dari initium Gra-
tiæ, vel acquiri Regnum per actus hone-
stos Naturæ, obstituisse sic Patres: Sed Contra Ri-
paldam.

Rrrrr

In Primā ris, & meritorii: ergo Gratia nequit dari par. & in ex operibus. Non tamen sic censendi sunt 1.2. Tract. disputasse Patres; nam & Bajani fuissent, 3. de Deo & ultra Ripalda intentum necessitatem Auxiliat. absolutam probassent ad omne genus Nota bene boni.

§. IV.

OBIECTIO QVARTA DE AVXILIORVM
continuitate.

Quartum Argumen-
tum.

Arguit quartò secl. 7. & 8. Ex Afsidentiā continua Divinæ Auxiliantis Gratiae; & exhortationibus, quas urgent innumerū Patres ex Scripturis, proficiendi continuò. Illa tanta est, ut nullum sit momentum, quo non affiat Deus per auxilia sua: in quod advocat infinitam molem authoritatis Sacrae, factentis, semper adesse nobis Deum, imò per momenta, per atomos. Ista forent inutiles, si aliquando decesset nobis auxilium Gratiae, sine quo præstare nihil possumus salutare: si ergo justus proficere continuò potest, si peccator semper potest converti ad Deum, si semper afflat Divina Gratia, nullum actum honestum efficere poterit homo, sine merito vitæ æternæ: ergo cum honestè velit operari ex virtibus naturæ, id necessariò faciet conjungendo naturalem actum cum salutari. *Iha* Ripalda consequentia, mala est: potius enim inde fieret: aut peccatum hominem, aut salutariter operaturum, quod censebat Bajus. Deinde videre potuisse solutionem in P. Ruiz de Montoyā disp. 47. de Prædest. à quo Ripalda sumpsisse, non temere videatur, hæc omnia. Nego igitur, homini, quoties advertit ad bonum honestum, afflire Deum per auxilia Superne Gratiae. Id enim repugnat Augustino lib. 2. de Pecc. mer. cap. 17 & cap. 19. Basili. in Reg. brevior. interrog. 16. & apertissimè Prospero lib. 2. de Vocab. Gent. ioto cap. 3. Sed hæc præoccupata sunt satis lib. 9. à num. 113.

Non pro-
bat.

Montoya.

Solvitur ex late di-
ctis lib. 9.
à nu. 113.
Augustin.
Basilus.
Prosper.

Iha Ripalda consequentia, mala est: potius enim inde fieret: aut peccatum hominem, aut salutariter operaturum, quod censebat Bajus. Deinde videre potuisse solutionem in P. Ruiz de Montoyā disp. 47. de Prædest. à quo Ripalda sumpsisse, non temere videatur, hæc omnia. Nego igitur, homini, quoties advertit ad bonum honestum, afflire Deum per auxilia Superne Gratiae. Id enim repugnat Augustino lib. 2. de Pecc. mer. cap. 17 & cap. 19. Basili. in Reg. brevior. interrog. 16. & apertissimè Prospero lib. 2. de Vocab. Gent. ioto cap. 3. Sed hæc præoccupata sunt satis lib. 9. à num. 113.

Germana
intelligen-
tia Sanct.
Patrum.

189 Patres verò si accipiendi sunt, ut sonant, nec existimatione Ripalda contenti sunt. Illi enim non adstringunt af- fidentiam Gratiae ad advertentiam tantum naturalem, sed ultrà extendunt. Intelligendæ ergo sunt illæ generalitates juxta communem loquendi modum, quo de absterniis solemus dicere, semper aqua vivere, id est, opportunis vivendi tem-

poribus. Semper igitur dicitur Deus affi- stere, quia nulli deficit in tempore op- portuno. Quorum ad ulteriorem lucem, distinguo duplex genus auxili: aliud ge- nerale, & ad non peccandum: & hoc na- turale est, & nunquam deficit, dum ad- vertimus: aliud speciale, & supernum, & hoc dispensat Deus, prout vult, & ali- quando subtrahit, ut nos admoneat in- firmitatis nostræ. De illo loquuntur cum illâ generalitate Patres: de hoc satis attestantur Scripturæ parsimoniam, & liberalitatem Dei his, aut illis, sic exci- tantis nos ad ipsum, nostræ pessilitatis admonitos.

190 Et certè (quæ mihi est efficax Efficax co- ratio, & quam debo Augustino, & firmatio Prospero, summis illis ingenii) lex illa Sententia annexendi, (licet ex Misericordia Dei,) Nostræ nostris conatibus, & viribus infallibili- ter vires Gratiae, evanescat necessitatem orationis, & recursus ad Deum, cum sciam eò ipso, quod Natura me non de- serat (quod penes me est,) infallibili- ter Deum subventum ire. Vult Deus, ut experiamur paupertatem nostram, & clamemus ad Dominum, siquæ micæ ca- dant de mensâ Domini. Hortamur Pe- catores ad conversionem, ne obduref- cant, quod singulis momentis possunt, novos obices opponendo Divine Gratiae. Clament, nā speradum est à Deo, fore, ut subveniat, & ex præveniente ejus Gra- tiæ ita clament ut exandiantur. Hortamur justos, ut proficiant semper, id est, ne copiosiores, quas habent, Gratias, in- grati demereantur, in vacuum recipien- do. Orent ex Gratia quam habent, ut au- geat Deus, qui dedit initium; & hoc est continuò proficere. Videatur Montoya Montoya. loc. cit. & Bellarminus lib. 2. de Gra- Bellarmino- tiæ, & libero Arb. cap. 6. apud quem est Ruard. illa vox Magni Ruardi Tappeti: Mihi Tappet. certum est, non omnibus, & singulis sem- per adesse hujusmodi auxilium, quo opus est ut convertatur, aut converti possit peccator. Sed de his revide lib. 9. à nu. Suprà lib. 9. à n. 110.

§. V.

OBIECTIO QVINTA PROTONITVR, ET
Solvitur.

191 Arguit quintò secl. 9. 10. & 11. Quintum ex lege annexèdi supernatura- Argumen- lem tum.

lem vocationē externo ministerio crea- turarum, sumens, ut inquit, validissi- mum argumentum: Ex lege Dei mini- sterio creaturarum omnium proponen- tium objecta honesta, adjungitur infalli- biliter Gratia supernaturalis interna: ergo cogitationibus, & affectionibus ho- nestis naturalibus infallibiliter infer- tur Auxilium Gratiae: ergo quoties na- turaliter operatur Voluntas, etiam su- pernaturaliter operatur. Consequentia patent; & antecedens probatur: Media, quæ per se, & ordinariò proponere so- lent nobis honestatem virtutis, sunt Pre- dictatio, & instructio per alios homines, lectio Bibliorum, & asceticorum volu- minum, miracula, & testimonia Fidei nostræ, Piormi exempla, & variis rerum inanimatarum occusus, ad nos pro suo Conditore clamantium: his autem singuli- lis annexitur infallibiliter Gratia illu- minans, & afficiens: ergo & externo mi- nisterio creaturarum proponentium no- bis honestatem objecti.

Ripalda.

192 Major, & consequentia negari non possunt. Totus est deinde Ripalda in probatione minoris: tūm ab authoritate, quæ multiplex est; tūm à ratione, quæ sic habet: nam si his externis voca- tionibus non esset adjuncta vocatio su- pernaturalis, cur toties veberarentur aures externo sono, spiritu, vacuo? Cur tanta Ecclesia diligentia in diligendis Ministris Evangelii? Cur tanti habendus favor Dei promittentis Populo suo Pro- phetas, & Magistros? Cur exprobatio Domini de Populo obsurdescente? Cur hæc nempè, si positis his deest Divina in- terna Gratia, sine quæ prout oporiet ope- rari non possumus?

Solvitur
primò:

193 Respondeo negando antecedens: Ad probationem, negetur absolute mi- nor: cuius ulterior ab authoritate pro- batio, nulla est: nam textus, quos ad- densat Pater Ripalda, solum intendunt ex visis creaturis posse cum fructu eleva- ri mentem in Deum, illuminante inter- iorius ipso Deo; & hæc omnia externa mi- nisteria, cassa omnino fore, nisi Deus illuminet. Deum verò alligasse Gratiam suam infallibiliter externis his minilte- riis, ne insinuant quidem, nec inde me- lius Ripalda colligit, ac si diceret: Ni- hil prodest ad salutem exteriora vocatio, si Deus interne non vocet: ergo vocat in-

fallibiliter. Non est bona consequentia. In Primā par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. Neque Ra- dio.

194 Nec valet à ratione probatio: nam ideò toties verberantur aures ex- terno sono, quia fortè Deus miserebitur hodie, qui heri noluit ob inscrutabili- lia judicia sua, vel propter delicta no- stra misereri. Nec labor Concionato- rum est irritus: præstant enim ipsi, quod debent; & referent fructum animarum: quia quos internè non vocat Deus ho- die, cras vocabit; quia a llibibus prode- rit, licet non omnibus: & certè omnibus proderit excitatio morivorum, quæ per naturæ vires, cum aliquali Dæi auxilio naturali, contineant hominem à peccan- di consuetudine. Invigilat in ministris eligendis Ecclesia, ne illorum ineptitu- do, vel culpa puniatur aliena Divinæ Gratiae sterilitate. Exprobiat Deus, quia plerumque vocat, & tenuimus. Favet autem impensè per hæc extrinseca media, quia licet non infallibiliter, & pro semper, frequenter tamen per ea nobis dispensat Auxilia Gratiae, nisi obstantibus aliquando. Videatur Eximus Do- P. Suarez. tor lib. 3. de Grat. cap. II. num. 5.

195 Quæ solutionis veritas, & solidi- *Imò exin- tas nec dubitare me finit de falsitate sen- de forma-* tentiæ, quæ impugno: nā hæc ipse rationes tur Ratio pro me faciunt: car enim tanta frequen- *pro Senti- tia Nostra.* tia, tantus delectus concionatorum, si singulis annexuit inevitabiliter Deus auxilia Gratiae? Fateor dispositisse Deum hominibus favere per Gratiam suam, adhibitis his extrinsecis mediis: sed ita favere, ut nunquam desit, si semel exci- tentur in nobis naturales cognitiones honesti, fatebor nunquam. Primi: quia repugnat Augustino, qui lib. de Præ-destinatione Sanctorum cap. 8. & 9. mani- festè docet, externè vocante per prædicati- onem hominem, eos ad Deum venire, quorum vult misereri Deus: non venire omnes, quia non omnium misereri tunc vult.

196 Secundò: quia non est confor- *Nota Dó- mis Scripturis: apud quas significantur türnam* bates, per solēm, per lumen, per semen- tem. Non quoties Cœlum nubes obdu- cunt, pluit: nec in partes omnes, quas nubes amplectit. Non omnes, & sin- gulas partes illustrat Sol; resistit enim *banc.* Rrrrr 2 ple-

In Primā par. & in 1.2. Traft. 3. de Deo Auxiliāt. plerumque opacitas corporum : Non in omnes , & singulas agri partes semen immittitur. Expende tecum. Tertiō: quia resistit experientiae : quoties spirituales librosevolvimus , concionem audi mus , Cœlum suspicimus ; & tenuissima nobis oboritur lux honesti ? (sēpē nullā :) Si autem comitaretur naturalem hanc lucem , illa superna lux , licet mensuam non excederet naturalis , faciet cum ipsā veluti quandam intensiōnem: quō posset cadere in experientiam. Hæc sunt satis pro præcipuo argumento Ripaldæ , cui permisso equumemate tutō negari poterat ultima consequentia.

*Solvitur
secundò:*

*Duplex
mediorum
enus.*

Epbd. 4.

Primum Authoris Placitum: De anno xionis Gra- tia min- sterio crea- turarum. 198 Judico ergo primò: non alligasse Denū infallibiliter hisce secundi generis mediis. legem interius illuminandi per Gratiam, quoties ex eorum occurso in- cedit in hominē cogitatio naturalis ho- nesta: id quod etiam dicendum est quo- ties ex naturali discussu, & reminiscen- tiā excitat in se homo similes cognitio- nes. Ratio est: quia, cùm hæc media insi- tuta per se non sint in hunc finem, non videtur ulla ratio ut ita Deum decre-

visse, ponatur. In his enim quæ ad factum
pertinent, non sufficit possibilitas, sed
necessaria est insuper expressio voluntati-
onis Divinæ per traditionem, per Scriptu-
ras, per Pares: Quorum nihil legem hu-
jusmodi suadet: *Quis autem consiliarius*
eius fuit? Nec quod dicant Scripturae,
Cælos enarrare Gloriam Dei, aut per hac-
visibilium duci animum ad invisibilium Dei,
sufficit: sensus enim clarissimus est: ex
his omnibus colligi posse naturali dis-
cursu Dei magnitudinem, ut ex effectu,
causæ virtutem. Fateor tamen ex bene-
placito suo, & misericordia, plerumque
se Deum tēbus his externis inserere, ju-
vando per gratiam suam, cuius miseri-
tate vult.

199 Iudico secundò : Mediis primi generis, alligasse Deum auxilia sua Gratia, ex infallibili lege, & pacto cum Redemptore nostro, qui voluit, ut auxilia, quæ promeruit nobis, per instituta à se media infunderentur. Ratio est : quia id videtur exigere primaria eorum institutio : ut quid enim instituerit Deus hæc media ad excitandos nos, si non decrevisset assistere per id, sine quo mansissent ad salutem, quam per eam sollicitat, inutilia? Secundò: quia ex Scripturis aper- tè convincitur assistere Deum in tempo-re opportuno juxta illud ; adjutor in op- portunitatibus, in tribulatione ; sive explicuimus Concilia, & Patres; At li- cet tempora opportuna plura sint, ut urgente tentatio, præcipue obligatio, & his similia, de quibus lib. 9. à num. 113. Suprà lib. quod magis opportunum, quam illud, quo ponuntur ipsa ea media, quæ Deus instituit ad hunc finem? Tertiò: quia hæc extēna excitatio per hæc media est veluti causa secunda, quam ordina-vit Deus ad hunc effectum. Inde quartò: quia his positis certissimè putamus esse dignum exhortatione, qui non conver-titur : ergo certò supponimus adesse Deum per gratiam suam : cuius defen-sus esset sufficiens excusa: io. Quintò: ex Deuteronom. 30. Prope est verbum in Denteron. ore tuo, & in corde tuo, hoc est verbum 30. Fidei, quod prædicamus, interpiete Pau-lo, Rom. 10. quasi sonante ad aures cor- polis ministri Dei, ipse Deus infallibili- ter insonet ad aures cordis. Id quod ipse Paulus evincit, deducens ex extēna præ-dicatione per bonam consequentiam au-ditio-

ditionem, quæ per gratiam fit: nunqu
non audierunt? Et quidem in omnem ter
ram exiit sonus eorum.

Illationes: 200 Tria nota: Primum, forte harum
Prima, legem esse conditionatam, unde potuimus
quam bene exceptionem habere in aliquo casu: no-
ta. tamen peccata licet gravissima sufficiunt.

ad exceptionem, patet: nam Peccatores
quò magis effrænes sunt, hortanur a
hæc media. Fortè sufficit ingratitudo i
fiustrandis auxiliis antè peceptis. R

Secunda. curio taliter ad iudicia Dei? quis in
noscit sensum Domini? Alterum: Deum
per hæc non ita assistere, ut Ripalda pu-
tat: sonante quippe ad aures corporis
ministro Domini, iste anticipat per illas
minationes suas potentias nostras, id
ut plerumque sola sit in intellectu suu
pernaturalis illustratio. Fortè favent
discrimen in his est: quod uni dat Gra-
tiam ordinis tantum natura is; alterum
supernaturalis etiam ordinis. **Tertium**
plerumque Deum excitare cognitionem
supernaturales, ultrà, & præter voces

externe lonantes : ita forte sunt de honestate eleemosynæ : & illas infundit Deus de eleemosynâ spirituali, quæ frequenter à divite Dei Manu recipimus unde movemur ad amorem illius : i his, & similibus casibus voces generantur naturaliter cognitionem unius, & Deus inspirat cognitionem alterius: ut videatur quām paucum exinde praesidium descendat ad Ripaldæ sensum, & argumentum. Cui distinguendum est ex dictis antecedens, & ruit.

6. V

*ALIA ARGVMENTA: VBI MEN
Aniboris.*

Sextum 201 **A** Rguit sextò, à duodecimā sa-
Argumen tione adusque decimam sep-
tum. mam ex Gratia Auxilianti Gentilium

Arguit sextò, à duodecimā se-
tione adusque decimam sep-
tem ex Gratia Auxilianti Gentilium
quam ex longā serie Patiūm, & ponde-
re rationum supernaturalem fore cona-
tur: si enim absque supernaturali Gratia
impossibilis est accessus salutaris ad Deum
& idolorum contemptus: cā impræver-
ti, forent excusabiles ipsi Gentiles. Ne
est ratio, cur neges sufficientiam salva-
tionis iis, quos etiam salvos fieri vui-
Deus. Atqui inexcusabiles sunt ex Apo-
stolo: ergo quia cognoscentes ex creatur-

ris Deum, adjuncta illis est sufficiens. In Prima illustratio super naturalis, quā glorifica- par. & in re salutariter Deum possent: ergo. Ne. i. 2. Tract. gotium argumenti praesentis resolvi 3. de Deo jam, cūm de Beneficiē, & sufficien- Auxiliā. tiā Generali fuit sermo lib. 9. Solvitur

202 Respondeo nunc, ex tanto Rī-
paldæ molimine, (si abs. re non sit, id
contendente non parūm Cardin. de Lu-
go de Fide disp. 12.) solūm fieri, negan-
dam non esse Gentilibus Gratiam super-
ex latè di-
Etis lib. 9.
à nu. 131.
Card. de
Lugo.

naturalem quā possint accedere ad Deum: eam tamen alligandam esse infallibiliter occasionibus, quibus natura iter excitantur ad amorem honesti etiam naturalis, non melius colligi, quam si diceretur: Deus aliquando Gentiles preuenit auxilio Gratiae supernaturalis: ergo quoties advertunt ad honestum per cognitionem naturalim, & affectionem naturalem, quā feruntur in illud, habent ex infallibili lege supernaturalem cognitionem, & similem affectionem, quā feruntur in illud. Consequentia non est bona. Videatur Eminentissimus de Lugo d sp.

12. de Fide, & supra lib. 9.
203 Arguit denique sect. 18. quatuor argumentis. Primus ex lege elevatio-
nis. Natura enim elevata, nunquam ope-
ratur, quantum potest in actum saluta-
rem alicujus virtutis, qui cum saluta-
rem elicitat: lege enim elevationis con-
stituitur potens ad actus salutares, quo-
ties velit eos elicere: alioqui per Deum
statet eorum omissione: Atqui quoties
Natura conatur in actum naturalem vir-
tutis moralis, operatur, quantum potest
in actum salutarem ejusdem: nam hos
conatus discernere nequit: ergo toties
facit actum supernaturalem, & salutare.

204 Secundum, ex supernaturali regimine in lege Naturæ. Nam degentes in eâ præveniebantur auxilio Gratiae Theologicae, quo legem naturalem salutariter observarent, & promoverentur in supernum finem; sed tunc auxilium illud Gratiae non infundebatur à Deo per externa ministeria rerum excitantium ad supernaturalia, sed ad naturalia solum objecta, quæ ratio naturalis assequitur: deerant enim illi legi Prophetarum eloquia, & Evangelica Prædicatio: ergo interferebatur naturalibus cognitionibus honestis auxilium Gratiae.

205. Tertium, ex subsidio Theologice Nonum:
Gra-

In Primā Gratiae saltem ad Eximios Naturae cona-
par. & in tus. Ad hos enim, quos inter sunt natu-
1.2. Tract. ralis Dei dilectio super omnia, victoria
3. de Deo tentationis gravis, totius legis natura-
Auxiliat. lis impletio, requirit communis Theo-
logia Theologicam Gratiam. Non qui-
dem per se, cum entitativè quid natura-
le sint, sed per accidens ex lege Dei: ergo
similiter ad singulos conatus honesti re-
quiritur. Si enim Patres inspicias, non
est cur legem hanc presumas in illis, &
non in istis?

Decimum.

206 Quartum, ex communi concep-
tione Fidelium. Credunt enim omne bonum opus morale à justo factum esse me-
ritorum Gratiæ & Gloriarum factum autem à Peccatore esse impetratorum, atque adeò preparativum animæ ad gratiam, & peccati remissivū: quod stare nequit, quin ad omne opus morale bonum Theo-
logicæ Gratiae auxilia præire concipient. Quibus latè expositis, definit disputare, contentus, demonstrasse jam satis ex de-
cem illis capitibus, & authoritate, & ratione firmatis, legem illam Dei, & sententiam suam, conjecturabilem esse probabilem; & in hunc finem advocat plu-
rimum testimonia Scholasticorum, tūm veterum, tūm recentium pro sensu suo, fassus tamen obscuritatem eorum, & fa-
vendi incertitudinem sett. 19. & 20.

207 Respondeo facile. *Ad Primum* dicatur, Voluntatem elevatam, elicitu-
ram supernaturalem affectum, quoties operatur, quantum potest, ex præven-
tione Gratiae: secùs, quoties operatur impræventa. Proba modò, eam semper istiusmodi præveniri. Deinde præven-
tam Gratiam, supernaturaliter operatu-
ram, si velit vel ex imperio supernatura-
li, vel sequendo motionem auxiliū præ-
venientis: secùs verò, si solum velit ex imperio naturali, vel sequendo naturæ ductum. Nec terrere debet, quod penès Deum aliquando sit otium circa supernaturalia nostrum, si bene intelligatur. Malè intelligeres, si culpare Deum, quasi teneretur auxilium dare: Nulli debet. Id autem omissionis & otii nostri stat penès alium, qui debet alioquin sub-

Quomodo venire, nec facit. Deus autem opportunè Deus dis-
jam subvenit: quod sufficit, ne dicatur penset Au- absolutè penès ipsum stare remissionem, xilia; & tepiditatem nostram; quæ cadit in eas occasiones, quibus habemus Gratiam,

nec lucramur. Bene intelliges, si liberum putes dispensatorem Gratiae suæ Deum, eam nobis opportunitè communica-
cando; non semper. Neque enim ex lege elevationis tradidit Deus homini claves Thefauorum Gratiae suæ, nec conatibus nostris infallibiliter annexuit. Illud ratum omnino sit: *Voluntatem Gratiae præ-
ventam, & in supernaturali linea conan-
tem*, elicituram unicè supernaturalem affectum: in eum enim fese, si quantum potest, operatur, effundet. Applica solu-
tionem formæ.

208 Ad alteram, dicatur primò, in Et ostavū:

cālege Naturæ non defuisse Theologicos actus, atque adeò objecta supernatura-
lia, quæ theologice crederentur, spera-
rentur, amarentur. Fuit enim superna-
turalis Fides ab initio mundi, deerant Scripturæ: Traditionis divina non deerat: Hac ad illa proponenda, & cognoscenda sufficiens. Secundò: nec defuisse supernaturales actus virtutum moralium infusorum, ad quos dispensabat Deus Auxilia, non quidem pro mensurâ naturalis dispositionis, sed pro mensurâ misericordiæ suæ. Negetur inde minor. Ad tertium satis contigit lib. preced. Con-
cilia, & Patres, sermonem habuisse contra Pelagium de Bono salutari. An autem ad eos actus naturales eximios & diffi-
ciles requiratur aliunde Gratia vel su-
pernaturalis ordinis, vel naturalis, mox Infrā d
videndum. Ad quartum, contrarius est num. 301.
existimationi Ripaldæ communis Fide-
lium sensus, ex duplice capite satis nota. Et ultimū,

Et nonum,
Suprà lib.
10.

Primum est, ex illâ communi formidine salutis suæ, & statu apud Deum, licet sèpè conati sint seriam penitentiam, & vita emendationem, suaque peccata detulerint ad Ecclesiæ claves: idque non semel. Alterum, ex illâ incertitudine, an gratioæ Deo fuerint actiones, quas honestè alioquin egisse se putant.

209 Quid tamen de hujus Sententiae qualitate tenendum est? Pater Oviedus Oviedi sic eam suggillat tract. 7. controv. 3. p. 1. *Judicium* §. 2. & 4. ut penè temerariam censeat, de Ripalda improbabilem. Verum Oviedi judicium in Causis Ripaldæ suspectum est: sūt præfert enim genium nimis amarum in gravissimum hunc Authorem, cuius plerumque, si sententiam deferere nequit, rationes vilipendit. Causam ipse non video. In hoc punto nec Oviedi impugna-
tio

tio est tam evidens, quæ sibi arrogat, & fortè rideretur à Ripaldâ, assueto ma-
joribus cum victoriâ; nec impensum Oviedi studium in solvendis iis, quæ do-
ctissimè Ripalda contendit, tantum est, ut audere debuisse in hanc censuram, cursim examinat, leviter tangit, & gra-
vissimè carpit: quare eo iudicio Oviedi non moveor.

Nostrum.

210 Ipse post acrem discussionem pronuntio sic: Authoritas, nisi aliquantò distorta, Ripalda non favet: Rationes pro Ripalda conamine, plusquam probabiliter, nisi fallor, enervatae sunt: No-
stras video firmatas, & solidas. Iudicia Scholasticorum, etiam reclamante Ri-
palda, voce tenus, animo tamen tantum non assentiente, in oppositum manifesta sunt: quod satis erat: nam, ut egregie S. Prosper lib. 2. de Vocatione Gent. cap. 2. loqui-
tur: *Magna fortitudo est confessionis, cui ad sequendam veritatem auctoritas sufficit, etiam latente ratione.* Ultrà continueo iudicium meum. Et hæc de Ripalda di-
cursu.

§. VII.

QVID DE DISCVRSV PATRIS KONINCHI?

Quid de
P. Koninch

211 D E discursu Patris Egidij de Koninch, (quem habes num. 132. & alibi:) quinque verba dicam in sensu meo. Primum: Hominem quantumvis justum, non operari supernaturaliter, nec posse, si desit illustratio supernaturalis. Est conclusio, quam tenuimus à num. 35. Secundum: Eum supernatura-
li præventum Auxilio, & circa objectum ipsius, & cū ipso volentem operari, elicituram unicè supernaturalem affectum. Est intentum probationis adhibitæ num. 166. contra Ripaldam, cui penès hoc, in justo consentientem Arriagam inveni-
tom. 4. disp. 38. sect. 5. num. 37.

Ripalda.
Arriaga.

212 Tertium: eum frequenter operari circa objecta virtutum supernaturaliter, & fructuosè, prævenirique ad id ratione statu frequentioribus auxiliis Divinae Gratiae, ultra mensuram, quæ solent injusti. Id concedo Koninch, & aliis, quos expressè citat Pater Arriaga ubi suprà. Ratio mihi est. Primo, lex amicitiae, quam honorat Deus majori

communicatione donorum, nisi obstat *In Primā* ingratitudo, quæ posset exceptionem fa-
par. & in-
1.2. Tract. cere nostræ regulæ. Secundò: continua 3. de Deo
stis est, justificetur adhuc. Tertiò: Expe- Auxiliat.
rientia, quæ solent justi, ante has actiones, consulere primam regulam Fidei, Doctrinam Ecclesiaz, & Dei beneplacitum: regulariter enim occurrit utilitas talium actionum ad finem salutis aeternæ: quæ sati insinuant Auxilium Gra-
tiae. Et hæc est bona ratio cur frequen-
tiū operentur Fideles benè, quæ Infideles.

213 Quartum: Eum non semper pre-
veniri auxilio gratiae supernæ, licet ad-
vertat ad bonum: unde naturaliter ope-
rabitur aliquando, quin supernaturaliter
operetur. Id colligitur ex generali Doctrinâ, quam tetigi à num. 189. & la-
tè explicui lib. 9. à num. 110. Deinde: num. 89. quia communis Philosophia, & Theolo-
gia admittit in justis virtutes morales à nu. 110. acquistas ex experientia: hæc autem ex naturalibus actibus relinquentur. Vide Mox à nu.
mox à num. 234.

Suprà d

214 Quintum exinde consequens, Koninch. contra Koninch, & illos, quos Arriaga Arriaga. citat, non esse necessariam ad operan-
dū honestè in justis ratione statu, Gra-
tiam Theologicam: quia non semper
operantur sequendo dignitatem statu-
sui, nec per actus excedentes sphæram
moralis Philosophiæ. Vnde nec per acci-
dens ratione Divinæ Legis, nec proprii
statu, necessariò requiritur ad actionem honestam Gratia Theologica.

SECTIO V.

AN EX ALIO CAPITE POSSIT DE-
fendi supernaturalis Gratiae neces-
tas de peraccidens ad honeste
operandum?

§. I.

DISCVTITVR, ET EXCVTITVR RE-
cens existimatio.

215 D Octus Magister Complutensis P. Augu-
stinus, in tract. de Prædest. (quem si-
utus, aut alter ex Recentibus fecutus Herrera.
est) incidens in explicationem Axioma-
tis apud Theologos celebris: Facienti à nu. 152.
quod

In Prima quod est in se, Deus non denegat Gratiam, par. & in posthabitis aliorum explicationibus, sic 1.2. Tract. illud intelligendum existimat, ut ly 3. de Deo cienti quod est in se, sonet, quoties se dat Auxiliat. occasio honeste operandi, vel quoties honeste operatur, Deus praesistit per auxiliantem supernam Gratiam, ut operatio Explicatur Dis- cursum honesta superna sit. Exinde magna- num solatum parari coigit operantibus honeste, cum omnis operatio naturae elevata ad statum, in quo sumus, si honesta sit, supernaturalis esse debeat, ex lege Dei volentis, ne sit per ipsum, quominus actus honestus, sit operanti proficiens ad salutem, atque adeo statuentis benefacere creaturis per Auxiliū supernaturale congruum, & efficax, quoties operentur honeste. Quæ Doctrina necessariò importat duo: Primum: nullum usquam, aut unquam, in statu elevationis, esse, fuisse, aut fore Actum honestum Naturalem, sed omnes operationes morales honestas, fuisse, esse, & fore entitativè supernaturales. Aterram; ad honeste operandum, in præsenti Providentiâ, peraccidens, & ex lege Dei, necessariam esse supernaturalem, & Theologicam Gratiam.

Obstantia repelluntur.

Suprà nu.
139.

Quod si objicies, Tridentinum ses. 6. can. 1. supponere operationes morales honestas Naturales, dum anathematizat eos, qui dixerint posse per eas hominem justificari. Respondet, Tridentinum conditionare loqui, nempè casu quo dentur: & absolute adversus Pelagium, eisque reliquias, à quibus admittebantur, cum abusu alligandi ipsis justificationem. Quod si objicias iterum Propositiones Bajj. 37. & 65. damnatas ab Ecclesiâ: in quibus erravit Bajus, afferendo, Pelagianum esse, admittere Bonum usum arbitrii ex solis naturae viribus: Respondet, imprimis errasse, & excessisse Bajum in censurâ. Secundò: longè se esse à Bajanis, cum censeat Actus Naturales honestos esse possibles: quod negavit Bajus. Tertiò: à se solum negari de facto Naturales Actus honestos, non quidem ex impotentiâ ad ipsos antecedente, ut volebat Bajus, sed ex lege Dei, volentis homini benefacere, per continuum auxilium Gratiae, juxta illud: Sto ad osium, & pulso. Hac prædicti Recentiores.

Indicium Authoris.

217 Ego apertè dicturus in præsenti

quod sentio, tria dicam: & unum colligam. Primum: non quadrare Doctrinam axiomati Theologico: Faciens quod est in se. Secundum: eam liberè assumi, & sine fundamento, nec videri satius immunit à Bajanis Propositionibus. Terrium: eam omnino duram esse, nec posse defendi sine præjudicio communis authoritatis, sensus, & Rationis. Quid inde fiat, quisque viderit. Colligam exinde, ne peraccidens quidem, esse necessariam supernam Gratiam ad honeste utcumque operandum, etiam in præsenti Providentiâ.

218 Dico primò: Axiomati Theologico: Faciens quod est in se, &c. neque Placitum: necessaria est, neque congruit Doctrina præcedens. Prima pars patet ex latè supradictis tract. de Præf. lib. 9. à num. 147. & à nn. 159. Secunda probatur pri- mò ex inibi dictis à num. 152. Secundò: 152. & 159 quia hic disciri rendi modus, ut advertit optimè Pater Haunoldus lib. 1. tract. 3. Haunold. lib. 3. controv. 5. num. 770. non explicat axioma, sed novum condit. Theologi enim, ut videre est apud Montoyam de Prov. à disp. 14. per hoc axioma conati sunt assignare Catholicam Regulam, sine præjudicio veritatis adversus Massilienses definitæ, quomodo, & quoisque Natura suis viribus honeste operans, accipiat à Deo Beneficium auxiliantis Gratiae, non quidem efficacis, sed sufficiens, ut aperte, & bene notant Suarez, Montoya. Vide quād distet præfatus Suarez. & Montoya. Vide quād distet præfatus Suarez. discursus à mente Theologorum in hoc axiome. Quod si velis fingere novum, recepti axiomatis nec litterâ, nec auctoritate juvaris.

219 Tertiò: quia vel quoties homo Nota bene est in libertate ad honeste operandum, licet male operetur, adest Deus per auxiliū Supernæ Gratiae, vel non? Si prima: ergo tam non facienti, quād facienti, quod est in se, Deus non denegat Gratiam. Ad quid igitur vetus axioma Theologorum? Si ergo secundum: undenam ista limitatio? Deinde: ergo dispensat Deus Auxiliantem gratiam, consultâ Scientiâ Mediâ de usu Naturae per vites suas naturales: sed ex usu naturae per vires suas, non est bona consequentia ad consimilem usum, si præveniat per vires gratiae: cuditur enim nova libertas: & ex una libertate ad aliam etiam solo

nume-

numero distinctam (quanto magis specie) male sit paritas ad cōgeneres ulti, ut dicetur latè disputando de Axiib. ergo. Nec alia juvat superaddeire his, quæ loc. cit. Præf. rem in præsentem lib. 9.

Secundum
Placitum:

liberè videtur assumi: nec videtur satis immunis à Bajanis Excessibus. Prima pars liquet ex inopâ fundamenti positivi: nam quodnam est in re tam gravi, & concorrenti ad controversias cum Hæreticis? Nam vel est veritas Axiomatis præ asserti: & hoc potius nocet ex mente Theologorum, quād favet. Vei sunt illi Textus generales, quibus est nexus Ripalda ad singularem suam opinionem: & ipsi, præterquām quod habent solidam expositionem ex calamo communi interpretum & Theologorum, ut patet ex di-

Iuxta di-
Eta lib. 9.
à nn. 147.
Secunda probatur pri-
mò ex inibi dictis à num. 152. Secundò: 152. & 159
qua hic disciri rendi modus, ut advertit
optimè Pater Haunoldus lib. 1. tract. 3. Haunold.
lib. 3. controv. 5. num. 770. non explicat
axioma, sed novum condit. Theologi
enim, ut videre est apud Montoyam de
Prov. à disp. 14. per hoc axioma conati
sunt assignare Catholicam Regulam,
sine præjudicio veritatis adversus Massilienses
definitæ, quomodo, & quoisque
Natura suis viribus honeste operans,
accipiat à Deo Beneficium auxiliantis
Gratiae, non quidem efficacis, sed sufficiens,
ut aperte, & bene notant Suarez, Montoya.
Vide quād distet præfatus Suarez.
& Montoya. Vide quād distet præfatus Suarez.
discursus à mente Theologorum in hoc
axiome. Quod si velis fingere novum,
recepti axiomatis nec litterâ, nec auctoritate
juvaris.

Suprà à num. 171.
Et lib. 10.
à nn. 270.

debet ab omnibus contra Bajum: nam ex ipsis, utpote Pelagium, ejusquæ Reliquias impugnantibus, unicè convincitur supernaturalis Gratiae necessitas ad salutariter operandum: & ex eisdem, vel probari non potest exclusio Boni Naturalis Honesti, in Naturâ prout nunc, vel probari debet tanquam res à Patribus intenta contra Pelagium: unde verificarentur Bajj. Propositiones 37. & 65. suprà relata, & certò damnata. Nec juvat, ad assertionem facti, Possibilitas rei, adjectâ hac vel illâ conjecturâ, vergente in Oppositorum Authoritate communis Patrium, & Theologorum, ut mihi certum est.

Nuper nu.
139.

Molina.

Suarez.

Ripalda.

Catholica Veritas stare videtur in Medio. Contra Pelagium definit, omnes actus salutares, seu honeste elicitos, prout oportet, esse ex Viribus Gratiae: Contra Bajum, non esse Pelagianum, atque adeo ex victoriâ Ecclesiæ contra Pelagium, nō fieri, omnes actus honestos, qui à Naturâ fiunt, egere viribus Gratiae. Quare manet in medio Veritas. Iam sic:

Card. de Lugo judicium.

221 Et firmatur hæc pars Authoritate Cardinalis de Lugo: qui tom. de Fide, disp. 12. postquam Ripalda fundamenta discussit, & Conciliorum, ac Patrium in rem præsentem testimonia, dili-

Aranda de Deo.

genter expandit; fatetur, se olim existi- In Primâ masse probabilem discursum, quem im- par. & in pugnamus, de generalitate Concursus Su- 1.2. Tract. pernaturalis Dei, quoties occurrit occasio 3. de Deo Altus honesti (ecce totam Sententiam Auxiliat. suprà posicam:) negasse tamen, & rece- sisse postea, magis attentè considera: à Con- ciliorum, & Patrium mente. Legatur ipse Card. disp. cit. sect. 3. num. 81. ad finem: Ipse enim, pro hoc discursu, neque in Patribus, neque in Conciliis, attentè consideratis, fatetur inesse fundamentum ad sustinendam probabilitatem, quam olim juvenis existimaverat.

222 Secunda pars, quæ gravior est, Error ut magis ad oculos proponatur, Com- Pelagii, parandi sunt Pelagius, & Bajus. Peia- & Baij. gius, ut faveret Arribrio, factus est ho- stis Gratiae, fassus reipsâ, sub hoc, aut illo verborum involucro, omnes actus Morales honestos esse planè naturales, & ex viribus ipsius Naturæ. Bajus econtrâ, ut extolleret Gratiam, depresso Arribium, fassus omnes actus Morales honestos esse Supernaturales. Contra Pelagi- um pugnare Patres, & Concilia ex Scripturis, cum victoriâ: eò intentâ, ut fine Gratiae Dei nullus à Naturâ præstari posse Actus honestus, prout oportet, ad Vitam aeternam. Ex Patrium, & Concilio- Hallucina- rum locutionibus, in fono generalibus, tio Ianse- & ex fine, subjectâque materiâ satis re- nistarum.

Hallucina- rum locutionibus, in fono generalibus, tio Ianse- & ex fine, subjectâque materiâ satis re- nistarum.

Catholica Veritas stare videtur in Medio. Contra Pelagium definit, omnes actus salutares, seu honeste elicitos, prout oportet, esse ex Viribus Gratiae: Contra Bajum, non esse Pelagianum, atque adeo ex victoriâ Ecclesiæ contra Pelagium, nō fieri, omnes actus honestos, qui à Naturâ fiunt, egere viribus Gratiae. Quare manet in medio Veritas. Iam sic:

223 Discursus præsens extremè dis- cedit à Pelagio, nec sifit in medio, sed transit ad generalem dialectum Bajj: ergo non satis videtur immunitis ab ejus excessibus. Dices esse magnum discrimen Erasq; in Motivo, & in Modo, & consequenter tercepta. Sssss in

In Primā in substantia. Sed imprimis à medio dis-
par. & in ceditur, iū quo veritas est, discrimen non
1.2. Tract. potest esse magnum. Deinde, discrimen
3. de Deo in motivo totum est, illud à Bajo duorum
Auxiliat. fieri in pecuniam: hīc autem dicitur fieri
in favorem: fieri autem in favorem, vel
in pecuniam, si res eadem sit, quodnam est
discrimen in re? Insuper: iū modo discrimen
est verum: sed nolle putari Bajum
tam perdītē mentis, ut censuerit, non
fuisse possibles Actus Naturales honestos
eunitativē, secundūm se; licet respes-
tivē non admiserit possibles, attento
statu Naturā: sed attentā Lege Dei, ex
naturā præsuppositā rei, nec etiam apud
ita discurrentem, sunt respesitivē possi-
bles actus naturales honesti: quia per te
Voluntas non potest nō applicare vires,
quas habet: & per te non potest ex lege
non habere supernas, si habet vires ad
honestē operandum: & demum ita vires
præhabens non potest elicere naturalem
actu, non quidem ex defectu, sed ex per-
fectione potentiae: ergo quidquid de mo-
do sit, tenetur iū hoc discursu factum,
quod intendit Michaēl Bajus: quō ten-
debat secunda pars.

Tertium Placitum: 214 Dico tertio: Doctrina reipsā est
dura, nec vera est. Probationes ita dis-
ponam, ut insimul utrumque demon-
strem. Et probatur utrumque primō: tūm
Lib. 10. à ex suprā positis lib. 10. à nu. 219. & lib.
nu. 219 & præ. à num. 137. & ex ponderatis nuper
lib. præ. contra Ripaldam: & novissimē dictis à
à nu. 137. nu. 220. Probatur secundō: ex combina-
& à num. tione factā cum Erroribus Baji: cujus
140. & à reipsā sensus, licet ex diverso motivo,
nu. 216. &
222.

Suprā à Facient quod est in se: quem ad finem ex-
nu. 167. & cogitata est. Id quod patet ex nu. 167. &
à nu. 218. 218. Quā argumentandi loca, contentus
& lib. 9. attingere sum, cūm in reī dīcis, pōde-
rà nu. 152. rata sint satis.

Ex Scrip- 225 Probatur quartō: ex Scripturis:
turis. Matth. 6. Christus Dominus Iudeos in-
Matth. 5. crepat Ethnicorum exemplo: sic: Si dili-
gitis eos, qui vos diligunt, quam merce-
dem habebitis? Nonne & Publicani hoc
faciunt? Et si salutaveritis Fratres vestros
tantum, quid amplius faciis? Nonne &

Ethnicī hoc faciunt? Et Luc. 11. Si vos, cūm Luc. 11.
suis mali, nos̄ bona data dare Filiis ve-
bris, &c. Vtrobiquē loquitur Christus jux-
ta communem expositionē de honestate
pervia, & Naturali: & utrobiquē lo-
quitur, non solū de potentia, sed de fa-
cto: ergo non solū sunt Naturae per vi-
res proprias actus honesti possibles, sed
& facti. Omnim instar est locus Apostoli Rom. 2. ubi sic loquitur: Gentes, qua
legem non habent, naturaliter, ea, qua
legis sunt, faciunt. Pende duo. Primum:
ly faciunt: ecce factum. Secundum: ly
naturaliter: ecce ordinem virium. Ergo
juxta literam Apostoli, de facto sunt per
vires naturae præstiti Actus honesti, per
quos alias fit satis legi: unde videtur
definita veritas, qnam intendimus. Ne-
que euro evasions excogitatas: nam li-
tera est clara: & illas intercepimus num.
nu. 137. & 138. & inseguemur infrā latiū d
infrā d. num. 296. explicantes intentum Apo-
stoli.

226 Probatur quintō ex Conciliis: Ex Conci-
liis.

Nam eorum definitiones omnīd sup-
ponunt, dari de facto non solū anteced-
entem Potentiam in Naturā per pro-
prias vires ad honestē naturaliter ope-
randum, sed etiam à Naturā per pro-
prias vires ponī de facto aliquos actus
naturales honestos: ergo sine devia-
tione à sensu Conciliorum negari non po-
tent omnis naturalis actus honestus de
facto. Antecedens ostendit primō: nam
ad quid tanra moles Consultationum, &
Synodorum pro exclusione Actuum na-
turalium à limine conduceant ad vi-
tam aeternam, si nulli sunt. Secundō:
quia eos actus Naturales honestos ma-
nifeste ponebant, & supponebant de fa-
cto Pelagius, & Massilienses ejus Reli-
quiæ: & Concilia nunquam hujusmodi
negabant istam suppositionem: imò vi-
debantur admittere, addendo differen-
tiā, prout oportet, prout expedit ad vi-
tam aeternam, & aliarum particularum,
denotantium specialē conditionem actus
honesti. Adquid autem istiusmodi nota
limitativæ, si omnis actus honestus,
prout oportet, est, nempe supernus? Ter-
tiō: ex can. 1. Tridentini sess. 6. ubi hæc
habet: Si quis dixerit hominem suis ope-
ribus, quā vel per humānē nature vi-
res, vel per legis Doctrinam fiant. Vbi le-
gunt multi, fiant, supponēdo Concilium
reve-

reverā agnovisse talia opera honesta ple-
rumque fieri: & merito: nam si nulla
fiant, aut fient; qui metus esset ab hoste
non apparituro?

Ex SS. 227 Probatur sextō: ex Sanctis Pa-
tribus, quorum dēsum agmen videri
potest apud Ripaldam contra Bajum disp.
8. à sect. 17. & apud Moraines, seu Mar-
tinonum in Anijsenio disp. 19. & apud
Arriagam tom. 4. disp. 38. sect. 2. à nu. 9.
Ripalda. Clemens Hi sunt Clemens lib. 7. Constat. cap. 34.
Moraines. Roman. Athanasius in Vita Antonii. Nazianze-
nus orat 19. & 31. Nissenus p/nribus in
locis præsertim nū. de Beatiudinib. Beat.
Arriaga. Nazianz. Nissenus. Hieronymus ad illud Gal. 1. ut revela-
ret Filium suum in me. Et ad Demetriadē.
Basilus. Basilius hom. 9. de Opere sex dierum. Da-
masc. 3. de Fid. cap. 14. S. Thomas passim.
Damasc. S. Thomas. Augustin. multis in locis, præsertim epist.
Augustin. 5. ad Mai. coll. & epist. 130. & lib. de spirit.
& lit. cap. 28. & lib. 4. contra Julian. cap.
3. & lib. 3. Hypogn. cap. 4. Hi omnes,
& singuli Patres exp̄s agnoscunt de
facto in Naturā, & à Naturā fieri opus
honestum, quod quidem non assurgit ad
ordinem conduceant ad vitam aeternam,
atque adeo entitativē naturale. Quibus
accedunt clare, Discipuli Augustini, Ful-
gentius, & Prosper, & omnes ferē Pa-
tres ad illud Apostoli Rom. 2. Naturaliter,
ca, quā legis sunt, faciunt.

Fulgent. 228 Se ligō unum, aut magnum te-
stimonium ex Magno Suarez. Audi Au-
gustinum epist. 5. ad Marcellum: Rempu-
blicam primi Romani constituerunt, auxi-
runtque viri utib⁹, et si non habent ib⁹
veram pietatem erga Deū, quā illos eiā am
in aeternam Civitatem posse salubri Reli-
gione perducere: infidientes tamen sui
generis probitatem. Audi iterum lib. de
Spirit. & lit. cap. 28. Nam & si homines
erant (loquitur de Iudeis) & vis illa
Naturā inerat eis, per quam LEGITIME
aliquid Anima Rationalis, & sentit, &
facit: at Pietas, quā in aliā vitam trans-
fert Beatam, & aeternam, legem habet im-
maculatam, &c. Audi Basilius hom. illa
9. de opere sex dierum: Suni & apud nos
VIRTUTES secundūm Naturam, ad quas
familiarietas, ipsi anima, non ex Doctrinā
hominum, sed ex ipsa Naturā inest. Audi
denique Marcum Eremitam lib. 2. de
Parad. cap. 23. Omne opus bonum, quod
per nostram Naturam operanur, tantum
equidem efficit, ut ē contrario malo, aut
viō abstineamus. Ceterū extra Gratiam In Primā
Sancificationis affecti accessionem nobis par. & in
facere non potest. Vides apertum Sancto-
rum Patrum sensum pro factō Naturalis 3. de Deo
Honesti etiam in hoc statu Elevationis. **Auxiliat.**

Ex comm. 229 Probatur septimō: Ex commu-
ni calculo Theologorum inconculse te-
nentium, dari de facto Actus Naturales
honestos, & ita conformi sensu tenen-
tium, ut post exortos præsertim errores
Baji nullus sit, qui stet in oppositum, imò
sunt aliqui, qui plures actus naturales
honestos, quā supernaturales elici exi-
stiment. Videatur Arriaga tom. 4. disp.
38. sect. 5. à num. 35. & 36. Et confir-
mant hujusmodi consensum Authorum.
Quæstiones, quas passim excitant, tūm
de necessitate Gratiae ad bonum hone-
stum Naturale: tūm de virtutib⁹ mora-
lib⁹: tūm de Cogitatione natura i con-
gruā: tūm demum de sensu Axiomatis:
Facient quod est in se, &c. Quā omnes
quæstiones, ut discutiuntur à Theologis,
est manifesta præsuppositio, Doctrinæ,
quam insequimur, contradicens. Vnus,
aut alter recessisse visus est à sensu com-
muni: & uteque, retractato demum post
maturius studium singulari sensu, re-
diit ad nostrum, & omnium. Primus
fuit Cardinalis de Lugo, cujus habes te-
stimonium suprā. Alter sine nomine ci-
tatus ab Arriaga loc. cit. à num. 34. qui
conatus est defendere faltem in Fidelis-
bus nunquam inveniri Actus honestos,
qui supernaturales non sint: & hic de-
mum (qui fuit Ripalda, ut constat ex
ipso tom. 2. de ente supernaturali disp.
104. sect. 12. à num. 105.) etiam retrac-
ctavit hunc opinandi modum. Quomodo
igitur sic Authore recessendum ab om-
nium mente, nisi cogat efficax ratio,
quam nullam video?

Ex comm. 230 Probatur octavō: ex communi
persuassione Fidelium, tribus signis ir-
radiante clarissimè. Primum est, illa ce-
lebris, & decantata existimatio de Di-
vinā Providentiā, quod Ethnicis dederit
Deus principatum Facultatum natura-
lium, & Artium, & alia Naturalia Do-
na, in aliquale præmium Vitæ juxta
normam legis Naturalis: ergo si ita est,
(ut est communis persuasio ex Patri-
bus, & Theologis eruta, firmata ab Au-
gustino lib. 5. cap. 15. de Civitate Dei.)
negari de facto nō possunt plures Actus
Na-

presentim
Trident.

Basilii.
Marc.
Erem.

Suprā à num. 221
Card. Lug.
Suprā à num. 221
Arriaga.
Ripalda.

Ex comm.
Authori-
tare.

Arrīaga.

In Primā Naturales Honesti. Secundum est, illa par. & in iterata oratio, ut Gentes illuminet ve-
1.2. Tract. ro lumine supernaturalium illustratio-
3. de Deo num: si enim statuta lex est, eos nusquam
Auxiliat. sine illustratione supernā relinquere, si
occurrit occasio honestè operandi, ad
quid tam iterata Fidelium preces? Tertiū:
illa mutua adhortatio, quā se Fi-
deles excitant, ne inutiliter operentur
ex exercititia Virtutum: Si enim aliter ope-
rari non possunt ex lege Dei, quām su-
pernaturaliter; undejam vanus inuti-
lum operum timor: aut ad quid tam fre-
quens adhortatio? Non ergo videtur iste
opinandi modus esse conformis commu-
ni persuassioni Fidelium.

Ex ratione. 231 Probatur denique nonò: Nam
sine magnā temeritate negari non pos-
sunt Virtutes Naturales, quas agnoscit
tota Philosophia, & Theologia: sed ex
hoc discursu, temere admittentur: er-
go talis discursus admitti non debet. Ma-
jor sumitur ex ore omnium Philosopho-
rum, & Theologorum. Probatur minor:
nam ad quid, & à quo generarentur? A
quo? Si nullus actus naturalis honestus
fit? Et habitus ex repetitione actuum ac-
quiritur. Ad quid? Si nullus actus natu-
ralis honestus eliciendus est? Et habitus
instituitur ad potentiam juvandam in
exercitio Actuum. Patet ergo assumi si-
ne fundamento discursum, cum præju-
dicio communis Authoritatis, sensus, &
rationis.

232 Colligitur exinde, neque ex hoc
capite necessariam esse de peraccidens
ad operationes Honestas Gratiam su-
pernaturali, & Theologicam. Nam ut
ex hucusque dictis fit, negari non po-
test Naturalium actuum honestorum, &
plena possilitas, & existentia non in-
frequens: non est ergo cur ad genus ope-
rationis honestae adstruatur, supernatu-
ralis Gratiae necessitas.

§. II.

QVID ALLEGARI POSSIT PRO IM- PUGNATO DISCURSU?

Oppositorum primas: 233 Primo allegari potest illa gene-
ralitas Vocantis Dei, expressa
in Scripturis, lux vera, qua illuminat
omnem hominem venientem in hunc mun-
dum: sto ad ostium, & pulso; & quām fa-

tentur pro singulis etiam momentis aliqui
Sancti Patres, firmante Concilio Seno-
nenſi, semper in promptu esse. Responde-
tur primo: præoccupatum esse jam à no-
bis hunc locum argumentandi, tūm lib. 9.
cūm de Beneficentia Generali, tūm etiam à nn. 110.
nuper ad Ripaldæ fundamenta præserim, & nuper
à nn. 188. explicataque satis hac & alia à nn. 188.

Ioca Scripturæ, & Patrum cum commu-
ni Theologiæ, aliter, & accommodè expo-
nente generali Dei Beneficentiam, ita
ut penes Deum nunquam sit, quod ho-
mo, si velit, non accedat ad ipsum. Et rem
in hanc legere proderit eruditissimum
Ruiz de Montoya à disp. 47. de Prædest. Montoya.
sec. 2. ut sapè præmonui. Respondetur
secundò: utcumque explicetur ista voca-
tis Dei generalitas, nullum ex eâ peti
fundamentum ad negandum aliquos de
facto fieri Actus naturales honestos, ut
ex Doctrinâ Ripalde planum sit.

234 Secundò allegari potest, certum Oppositorum
esse Theologicè, quod in tempore oppor-
tuno Deus assit per auxilium Gratiae
suæ: quā autem opportunitas major,
quām occasio honestè operandi? Quod si
non præfigatur hæc regula, nulla præ-
figi poterit. Respondetur primò: per Solvitur
eas voces, Temporis opportuni, manife-
stè convinci falsitatis universalitatem
præfati discursus: si enim Omne tempus
opportunum est, ad quid adjectio tem-
poris opportuni? Hæc adjectio manifestè
supponit intermissionem, ut convincit
Montoya præcitatus exemplo multiplici Montoya.
Scripturarum, Patrum, Theologorum, &
praxis. Secundò: præfixam esse jam à Secundò.
nobis, ex magnorum Theologorum cal-
culo, hanc regulam, pro discernendâ op-
portunitate tract. præced. de Prædest. lib. Ex lib. 9.
illo 9. de Generalitate Divinae Benef. disp. à nn. 114.
47. à nn. 114. & 116.

235 Tertiò allegari speciosius potest
argumentum hujusmodi. In Scripturis,
pro Mercede æternæ Vitæ, & necessitate
Divini Auxilii, nullā factā mentione su-
pernaturalitatis, unicè petuntur Opera
bona: ergo ratio boni operis secum ex
lege importat supernaturalitatem, &
exinde consequentem Auxilii Divini ne-
cessitatem: ergo nulli sunt, aut sunt in
præsenti lege Actus Naturales honesti.
In hoc discursu stat tota species. Et ultima
consequentia patet: quia si ex lege,
opus honestum, cum supernaturali con-
ver-

Repellitur
primò:
Ex lib. 9.
cūm de Beneficentia Generali, tūm etiam à nn. 110.
nuper ad Ripaldæ fundamenta præserim, & nuper
à nn. 188. explicataque satis hac & alia à nn. 188.

vertitur, nullum erit opus honestum,
quod supernaturalē non sit. Prima con-
sequentia probatur: quia si ex lege saltem
non importaret honestas supernaturali-
tatem, diminutè procederent Scripturæ:
nec ex illis bene colligeretur Auxilii Di-
vini necessitas ad actus salutares, cūm
ex genere, malè inferatur species deter-
minata, & requisita ad ipsam: sed in
Scripturis unicè exprimitur Genus Hon-
estatis: ergo vel ipse diminutè procedunt,
vel ex ipsis malè colligitur necessitas
Divinae Gratiae ad actus salutares, si non
convertuntur ex lege Supernaturalitas,
& Honestas.

236 Antecedens autem probatur:
quia in Scripturā nihil aliud legimus,
quām invitari nos ad ea, quæ legis na-
turalis sunt, & ad exercititia Virtutum
Moralium, ut simus hospitales, sobrii,
Casti, relinquentes omnia, & ad similia
pron. Quis in his supernaturalitatē, nisi ex genere, colligat, adjecta Dei Le-
ge & firmatur ex illis generalibus Sa-
cræ Paginæ clausulis, ubi aperte dicitur,
nihil nos sine Deo posse facere: non esse suf-
ficientes ex nobis: Omne datum optimum:
Quas Scripturæ clausulas, eādem gene-
ralitate, repetunt, & approbant contra
Pelagium coacta aduersum ipsum Con-
cilia: quibus omne genus Honesti dicitur
Dei donum, nihilque nos habere boni,
quod ex illo fonte Divinae Bonitatis
emanet.

Solutio communis intercipi- tur.

237 Nec refert, quod notanter adjici-
ant ipsa Concilia, prout expedit, &
prout oportet ad salutem: Non, inquam,
refert: nam si conferantur eorundem
Conciliarum loca, ea verba unicè viden-
tur importare puritatem boni, quæ re-
linquat Actum in ratione honesti, quin
ex fine, vel ex objecto, vel ex circum-
stantiis, tendentia vitietur, quæ secun-
dum se, & ex genere suo, capax est hone-
statis: id quod patet: nam de Bono sim-
pliciter dum loquuntur, eas particulas
non adjiciunt: tūm etiam quia apud ali-
quos Patres, à quibus ipsa sumptæ sunt,
unicè denotant exclusionem malitiæ: er-
go per notas hujusmodi unicè denotatur
gradus honesti, utpote cum supernatura-
litate peraccidens, & ex lege converti-
bilis.

Confirmatio-

238 Confirmatur: nam theologicè
certum est Actus simpliciter elicitos ex

naturæ viribus, id est, omnino natura-
les, non esse meritorios Vitæ æternæ: par. & in
atque adeò esse non posse proximas dis-
1.2. Tract. positiones ad Iustificationem. Iam sic: 3. de Deo
cūm certum sit requiri supernaturalem Auxiliat.
Honestatem in actibus, ne maneat ste-
riles in ordine ad Vitam æternam, nemo
est ex sacris Concionatoribus, aut Con-
fessariis, qui id curet, contentus adhor-
tari ad Honestum: ergo quia honestum
cum supernaturali convertitur ex Lege
Dei. Patet consequentia: mirum enim
est, à tot, & tantis, adeoque doctis, &
piis Viris nunquam assumptam hanc ad-
vertendi curam, si peticulum esset hone-
stè se gerendi sine fructu, fatigandique
se incassum per Virtutum Moralium exer-
citia. Antecedens autem patet ex praxi:
quis enim de Pœnitente ad se accedente
curat, an Attritionem afferat supra-
naturalem?

239 Respondeo, hoc argumento uti Solvitur.
non posse Catholicum Theogorum, quia
omnino est Bajanum, & Iansenianum, ut
videre est in Ripalda, & in Antijansenio Ripalda.

Martinoni Negetur igitur antecedens: Martinon
expressè enim in Scripturis differentia
fit inter Naturales, & Supernaturales
actus Honestos, & Supernaturalis Hon-
estatis fit expressa Mencio, & Commendatio.
Primum patet ex locis num. 225.
citatis Matthæi, Lucæ, & Apostoli. Secun-
dum, ex expressâ ordinatione, quam
dicunt, ad Vitam æternam, ex proposi-
tione Cœlestis præmii, ex Spiritu Filio-
rum, ad quem nos invitant, ex Divina
illuminatione, quām offerunt, ex Fide, ad
quam nos excitant, & ex innumeris aliis
notis. Scripturas sequuntur Concilia &
Patres: in quibus Bonum & Honestum
simpliciter, id est, ordinatum ad Vitam
æternam, satis exprimitur contradistin-
ctum ab Honestate Naturali, per loquen-
di modos, qui nullam relinquere possint
equivocationem. Audi Augustinum lib.
de Eccles. Dogmatib. cap. 64. Melior est
continencia, sed non sibi sufficit ad Beatitudinem, si pro solo amore pudicitia reti-
netur. Et Leonem Serm. 7. Quadrag. cap.

S. Leo.

2. Non fraudanda sua laude (nempe Ho-
nesta Opera) si propriæ Naturæ commu-
nicationem fiant, sed quia non ex Fidei
foste procedunt, ad præmia eterna non
perveniunt: Ideò alia est Conditio Operum
Cœlestium: alia terrestrium. Vide quām
distin-

In Primā distincē loquantur Scripturæ, & Patrum par. & in de Operum conditione.

1.2. Tract. 240 Ad probationem antecedentis 3. de Deo irradiare satis, ut nuper dixi, in Scrip-

Auxiliati. turis Supernaturalitatem ex modis lo-

1.2. Tract. quendi, quos affatim illultrabo disputan-

3. & sup. do de Supernaturalitate, & qui satis con-

lib. 10. à stant ex disp. 51. de Excellentia Gratiae num. 196. adversus Pelagium assertæ. Ad ulterio-

rem progressum probationis, evidens erit legenti Sancti Patres, apud ipsos, Honestum & Supernaturale non converti: neque eam generalitatem insufficien-

tia ad bonum extendi posse, nec debere extra Supernaturalitatis spharam; tūm

quia modus arguendi lūspectus est, ut-

pote apertè Iansenianus: tūm etiam quia

(quod maximè notandum est) per eas locutiones Patrum definitur impotentia virium ad Honestum, de quo loquuntur:

Vnde de Bono naturali, & circa ipsum, vel probant nihil, vel probant impoten-

tiam Iansenianam, & Bajanam.

Nota bene 241 Hinc ad intelligentiam verbo- rum, prout oportet, & prout expedit, dico eam esse conceptissimam interpre- tationem Baji, & Iansenii, ut apud Ripalda. Martinoni disp. 29. sect. 5. à nu. 33. Qui, Ri- palda à nu. 206. & Martinonus à nu. 351.

DIS-

manifestè convincunt apud Concilia, & Patres eam phrasim esse notam non solùm Honestatis in genere, sed in specie, qualitate, & ordine. Et quidem ex pro- fesso in tractatu de Supernaturalitate ex- plicabitur, quā sensū profunditate Pa- tres assumpserint notas hujusmodi; lo- quando de Actibus honestis, explicaturi Supernaturalitatem ipsorum.

242 Ad confirmationem, dico primò: Confi- si ita lex adeò est incerta, nec per Vm- bram insinuata in Scripturis, undenam patetur.

Omnibus Concionatoribus, & Confessariis ita consistit, ut eā quasi freti, nihil de Supernaturalitate curaverint, ut supponitur, honestate contenti? Dico igitur secundò: nihil Concionatoribus, & Confessariis esse frequentius, quām hortari Fideles, ut ex Fide vivant, & operentur innixi Divinis Promissionibus circa Bo- na Vita, verè manentis, & Beatae. Ad quid definitum exprimant, si promunt définitiones? Praxis illa nititur fortissimā veritate: nam accendentem ad acci- piendam justificationis gratiam, cum præilluminatione Fidei, quis admoneat ut Supernaturaliter operetur? Nam si accedit corde sincero, à Deo trahitur, regiturque: nec aliter, quām Supernatu- litet operari potest, attento accendentis statu.

In Primā
par. & in
1.2. Tract.
3. de Deo
Auxiliati.

DISPUTATIO LVII.

NECESSITAS GRATIÆ AD BONVM etiam naturale, ratione Excellentia, aut tentationis urgentis.

243

CTVS naturalis honestus vel ex se, vel ex accidenti dispu- solet esse difficilis. De hoc loquimur; de difficulti ratio- ne continuationis, & collectiotis postmodum locu- turi. Honestus actus ex se difficilis, est ille, qui præ- cism ab extrinseco impediē, inspecto solūm obje- cto, & nobilitate tendentiæ, appareat ultra commu- nem opinandi modum: tales censemur naturalis amor Dei super omnia: inimici condonatio, etiam in casu facilis vindictæ: Votum servandi perpe- tuam castitatem. Authorē unicē ventilant hanc quæstionem de primā illâ specie nobilissimi amoris. Actus honestus ex accidenti difficilis, est ille, quem alioqui facilem, facit executionis arduæ, tentatio ingruens, & retrahens in oppositum: unde suppressi si non possit absque Gratia speciali ten- tatio, neque sine eā gratiā ponī poterit actus bonus, à quo tentatio retrahit. Hinc exoritur multiplex difficultas: Prima: an possit sine speciali gra- tiā ponī actus moralis heroicæ perfectionis? Secunda: an ex speciali titulo nequeat ponī amor Naturalis Dei super omnia? Tertia: an vinci, aut sup- primi tentatio sine speciali Gratia possit: an gravis, an levius? Quartæ: quod genus Gratia veniat in quæstionem, an supernaturalis, & Theologica: an Philosophica tantum, & ordinis naturalis? Quinta: an eodem modo de pu- râ, & integrâ Naturâ, ac de lapsâ loquendum? Sexta: an hæc Gratia ne- cessitas arguat impotentiam physicam, an moralem? & aliæ his annexæ, quæ ipso decursu explanabuntur, & vincentur.

SECTIO I.

NONVLLIS AD CONTROVERSIAM præstituis, Sententiae proponuntur.

Principiū
primum:

244 P Ono primò: Actus honestos ex se difficiles, & Eximios id ha- bere communiter ex dupli capite. Pri- mum est: vel ex contemptu proprii com- modi: in quod inclinat Natura maximè: vel ex amplexu boni excellentis cum ap- prehensione ejus prælatione ad alia bona. Primi ordinis sunt expositio vita pro tuendo Patre, Rege, Amico: libertatis, & bonorum amissio pro tuendâ casti- tate: Alterius ordinis sunt votum, & similia. Secundum caput est: Dei Amor na- turalis: qui duplex est: alter benevolen- tia; concupiscentia alter. Iste tendit in

Deum, ut bonum amanti: ille tendit in Deum, ut, & quia bonum in se.

245 Amor benevolentia vel potest Amor quo- esse perfectus in genere suo, vel imper- fectus. Dicitur imperfectus, qui simplici- ter sistit in complacentia de bonis Dei, quia bona sunt Dei: vel qui limitatè præfert ipsum Deum aliis bonis: quasi ex tali amore maneat animus penè aliqua paratus obedire, non penè omnia: ali- qua præ Deo contemnere, non omnia: id quod oriri potest, vel ex debilitate af- fectus, vel ex imperfectione notitiae ali- quâ, non omnia proponentis ad præla- tionem. Dicitur Perfectus, qui ita ten- dit in Deum, ut ipsum ex nobilitate affec- tus præferat omni Non-Deo, firmans ex se amantis animum adeò, ut maneat exinde paratus obedire, placere, & ob- sequi

In Primā sequi Deo pénè omnia. Hinc vocatur par. & in hic amor à Patre Suarez Obedientialis, & 1.2. Tract. ab omnibus Theologis super omnia: quā 3. de Deo particulam explicat benè nostra descripsit. Auxiliat. tio: subtiliores dabit Antonius Perez P. Suarez disp. 7. de char. cap. 5. 6. & 7.

Ant. Per. 246 Pono secundò: possibiles esse Principiū Actus, quales explicui, naturales entis secundum: tativē. Et quidem de actibus primi generis & Autō neris negare nemo ausus est præter Barris Mens jum. De affectu amoris distinxit Pater de Amore Vazquez: & illum amorem concupiscentia Dei Naturæ erga Deum naturalem agnoscit: amorali super rem benevolentia, ex genere suo, fecit omnia. supernaturalem: unde vana apud ipsum Vid. infrā est præsens quæstio, cùm implicet in ad. nn. 290. jetio. Deseritur tamen à ferè omnibus: Vazquez. nec immerit. Primi: quia videtur sape re Bajanisimum proposit. 34. Secundò: quia non excedit sphæram luminis naturalis cognitionis summi Boni: ergo neque cognitionis summè amabilis: ergo neque excedit sphæram voluntatis naturalis, amor, prælativus boni cogniti ad omnia alia bona. Patet consequentia, tūm quia affectus sequi potest mensuram intellectualis appretiationis. Tūm etiam quia voluntas ferri potest in bonum, ut appareat; sed appareat super omnia melius, quia summum: ergo naturaliter ferri potest in ipsum præferendo ceteris bonis. Tertiò: quia præceptum præferendi Deum per amorem omnibus bonis distinctis à Deo cadit in statum puræ Naturæ: est enim basis totius legis naturalis: ergo est Nature purè possibilis, atque adeò naturalis. Quartò: quia videtur Naturæ lumine notum, & Rationali Naturæ connaturale, præferre melius bonum, bono minori: sed omnis rerum collectio est bonum Deo minus: ergo. Videantur Pater Suarez lib. 1. cap. 30. & 31. Amicus tom. 3. disp. 26. scđt. 5. Ripalda tom. 3. disp. 21. Pater Osea de charit. disp. 2. Tannerus disp. 2. de charit. dub. 1. Sed ad hæc rursus, occasione docti Magistri, infrā numero 290.

Suarez. Amicus. Ripalda. Osea. Tannerus. Et infrā à num. 290. Principiū tertii: de quo sèpè. 247 Pono tertio: in his actibus considerari posse duplē efficaciam: effectivam, transeuntem, seu in affectu: & effectivam, perseverante, seu in effetu. Illam vocant intrinsecam, alii; hanc extrinsecam. Illa consistit in energiā ipsius affectus inevitabiliter firmante vo-

luntatem in eō bono, cuius est amor; quandū existit. Hæc consistit in perseveranti continuazione eorum, quæ subinfect affectus energia. Explico me in amore Dei super omnia: qui ex se imperat contemptum omnis mali displacebitis Deo, & impletionem præceptorum ipsius. Affectus iste, (si sit efficax) excludit omne genus affectus displacebitis Deo, & omne peccatum: unde, quandū existit, firmat voluntatem in bono, neque illa est tentatio adeò gravis, quam non vincet, neque præceptum, quod non impletet. Impletio ergo totius legis, & repressio continuata cujusque tentationis imposterum occursum redderet hunc affectum effectivè, extrinsecè, & in actu secundo efficacem: quia hæc singula sunt, quæ voverat ex illâ finâ energiâ præferendi Deum: in quâ velut in radice consistit intrinseca, & effectiva efficacia.

248 Nunc autem importuè quæretur: an amor Dei super omnia efficax effectivè possit haberi sine Gratia? Nam hoc pendet ab eâ quæstione: an sine Gratia tota possit impleri lex naturalis, vinci tentationes omnes, & similia: quæ sine Dei Gratia, si non possunt haberi, consequens est, neque haberi posse affectum eatenus efficacem. Est ergo sola Quæstio quæstio: an illa energia affectus haberi de Amore sine Gratia possit per aliquid instans, in Naturali. quo vel non occurrat tentatio gravis, vel aliud ingens impedimentum: Licet ipso affectu evanescente, labamur in eadem, quæ contemporamus per amorem illum Dei prælativum. Qnod advero contra Molinam ea confundenter, ne Molina. discedere videatur à Sancto Thomâ: qui S. Thomas. duas inutiliter præfixisset, de Amore Dei, & Observantia totalis legis quæstiones, ut fecit, si apud se in eandem utraque coincideret.

249 Pono quartò: Duplex esse tentationum genus: nam aliae sunt leves; quartum: aliae graves: Levitas autem, & gravitas De Tentatione: quam tamē certò decidere, non vi. est facile. Aliqui cum Sforzia lib. 2. Aff. Cardinal. cap. 5. num. 103. eam dicunt vexationem Sforzia. gravem, quam ut vincas, speciali Dei confortatione indiges. Insulsè tamen: nam hæc est ipsissima quæstio. Alii cum Amico 26. disp. scđt. 4. à num. 102. eam Amicus. di-

Infrā à num. 322.

dicunt gravem vexationem, quæ moraliter vinci non possit. Sed isti sunt termini, inter quos adolescimus, & explcamus nunquam. Infrā discutiam, & modò non placent: nam quid est moraliter vinci non posse temptationem. Dicis, eam esse tam gravem, ut quis prudens desperet Victoria. Contra: nam hoc est, eā esse talē, ut improbabilis sit ejus victoria sine Gratia: at hæc est ipsa etiam quæstio. Dicis iterum: eam esse tam gravem, ut absorbeat rationis judicium. Cōtra: nam hæc potius est necessitas, quam tentatio. Dicis ultimò: non ita absorberi judicium, ut omnino extinguat; at impeditre maximè. Contra: nam redi ad id ipsum, quod explicare contendebas.

250 Pater Suarez temptationem gravem ex duratione metitur: Instantanea enim, licet intensa sit, non excedit lineam levis. Placet Curieli, & Oviedo: dispergit communiter aliis. Ipse sic Suarez explico. Tripliciter est temptationis levis, mediocris, & gravis. Levis est, quæ est parum intensa, & citò deficit. Mediocris, quæ intensa est, sed instantanea. Gravis, quæ diu vexat animum: quæ si diurna sit, & intensa nimis, erit gravissima. Nota tamen, intensionem talēm esse debere, ut advertentiam in oppositum non extinguat: unde si circa rem gravem tanta sit, ut tenuem advertentiam reservet, erit ad peccandum leviter, gravis: ad peccandum lethaliter, nulla.

Principiū quintum. Ex lib. 10. à nn. 207. jam observavi ex Sancto Thomâ. Primi: cum merito vita eterna: nempe per actum positivum supernaturalem. Secundò: per actum naturalem oppositum, sive honestus sit, sive indifferens; vel per omissionem puram actus, ad quem urgemur: at hæc mihi est impossibilis. Tertiò: per amplexum alterius peccati, sive minus ilius sit, sive gravius. De primo, & tertio modo non est hic quæstio. Non de primo: cùm ex dictis à num. 11. satis constet nullum fieri posse salutarem actum sine Gratia Theologicâ. An hæc debeat ultra communem esse, urgente temptatione, ex dicendis colligere pronum erit. Non de tertio: nam omnini perditio nostra ex nobis est, & non est ex Deo; at incidere in Scyllam alte-

Aranda de Deo.

rins peccati, ut vites charibdin unius, In Primā satis pudenda perditio est. Restat ergo par. & in quæstio de secundo modo resistendi.

1.2. Tract.

252 Video tamen hærete Recentes 3. de Deo alioqui doctos in tertio modo, ex illâ Auxiliat. Doctrinâ generali, quod liceat Volunta. Punctum suadere minus grave, vel leve: unde nis. colligunt subtiliter disputando, posse esse Dubium ex Gratia resistentiam tentationis urgentis ad grave, eti peccaminosam, non tam ut peccaminosam, sed ut evitativam peccati gravioris. Ratio est: quia qui jam parato grave malum facere, consultit minus; non consultit malum, quatenus malum est, sed quatenus avertit à gravi. In hoc autem nulla videtur in honestas involvi: cur ergo nequeat Deus tentato ad grave, & leve, per Gratiam averttere à gravi, suadendo leve? Multis exornant hunc discutsum multi apud Castro Pal. tom. 1. tract. 6. disp. 6. part. 6. Cast. Palao & apud Granadum contrap. 2. de Altib. Granadus. Num. disp. 3. & apud Ruiz de Montoya Montoya. de Voluntate, disp. 44. scđt. 5. Ipse leviter tetigi suprà lib. 7. à num. 395.

lib. 7. à

253 Iuxta quæ, in præsenti judico: num. 395. Primi: resistentiam temptationis per peccatum levius, posse esse ex Gratia extensis pars protectionis, quia sicut nullius peccati permisso beneficium est, beneficium est permisso minoris, conjuncta cum nolitione permittendi majus. Eximitur enim ex voluntate Dei hominè à gravi malo, nec in minus inducitur. Iudico secundas.

Secundas.

251 Pono quintò: tripliciter eludi posse temptationem: quod & lib. 10. à nn. 207. jam observavi ex Sancto Thomâ. Primi: cum merito vita eterna: nempe per actum positivum supernaturalem. Secundò: per actum naturalem oppositum, sive honestus sit, sive indifferens; vel per omissionem puram actus, ad quem urgemur: at hæc mihi est impossibilis. Tertiò: per amplexum alterius peccati, sive minus ilius sit, sive gravius. De primo, & tertio modo non est hic quæstio. Non de primo: cùm ex dictis à num. 11. satis constet nullum fieri posse salutarem actum sine Gratia Theologicâ. An hæc debeat ultra communem esse, urgente temptatione, ex dicendis colligere pronum erit. Non de tertio: nam omnini perditio nostra ex nobis est, & non est ex Deo; at incidere in Scyllam alte-

Tertia:

254 Iudico tamen tertio: nec hominem, nec Deum posse positivè consulere minus malum: Hominem: quia non licet; Deū; quia repugnat ejus bonitati. Ratio est: quia finis alioqui bonus non potest ho-

Tettt

In Prima honestare affectum amplexivum mali: **par.** & in cetero peccati gravioris evitatio bona **1.2. Tract.** sit, & intendatur, non potest honestare **3. de Deo** affectum suassivum, peccati minoris: nam **Auxiliat.** ex illa determinatione peccatoris, non definit esse peccatum, minoris electio:

Quomodo ergo liceat suassio rei, quam eo modo, quo suadetur, peccatum manet, & Deus prohibet? **Iudico quartò:** Vtrumque, Deum, scilicet & hominem posse suadere, ne fiat majus malum; quod si indirecte & ex malo proposito peccatoris, fiat exinde minus, non debere tribui suadenti. **Ratio est:** quia illa suassio nullatenus influit in peccatum. **Iudico** tandem quintò: resistentiam temptationis per peccatum etiam minus, esse non posse ex Dei gratia interna inspirationis ad ipsum. Est legitima ex dictis illatio: ex quibus etiam patet ad rationem oppositam num. 252.

Principiū sextum, 255 Pono denique contra Bajum, & Thomistas, quantumvis temptationis sit gravide no- vissima; ex jure creationis deberi Naturādum prae- rae Rationali sufficientiam physicam re- discernē- sistendi, talem; ut, licet speciali destitua- dis Ianse- tur auxilio, peccet, si succumbat. Id quod nistis, & est observandum maximè; ex hujus enim ignoratione principii, video committi graves equivocationes in hoc punto. Longè tamen aliter errabat Bajus; quam Thomistæ decepti sunt. Bajus enim asser- ruit, hominem tentatum, necessariò deficere, nisi gratia juvetur: peccare tamen; quia necessitas non opponitur libertati, sed coactio: unde, licet homo tentatus abstinere non possit ab actione, ex im- portantia antecedente resistendi, si gratia desit; quia tamen voluntariè obedit temptationi, peccat. Thomistæ verò asserunt hominem tentatum, nisi gratia juvetur, defecrum; at sine peccato: semper tam- men assistere Deum; unde & ipsi semper possumus temptationi resistere. Quod si Thomistas interrogas, de quā gratia lo- quantur? Respōdebunt communiter apud Godoy tract. 5. disp. 43. §. 3. se loqui de Gratia dante potentiam, scilicet suffi- cienti, & antecedente. Respondet ipse Godoy §. 4. se loqui de gratia dante resi- stentiam, id est, de prædeterminativā, & efficaci, & juxta solemnem ejus phrasim, consequente: unde hic Author jam vide- tur concedere sine gratia sufficiente vi- res ad imputationem in homine succum-

Thomista- rum sen- sus.

Ill. Godoy. 256 Ratio nostræ positionis est. Pri- mò contra Bajum: Tum quia ejus do- ctrina damnata jam est à Pio V. Grego- rio XIII. & demum ab Urbano VIII. In- nocentio X. & Alexandro VII. contra Ianse- nium, & novissimè contra Ianse- nistarum delyria ab Alexandro VIII. Tum etiam quia inde fieret præcipi impossi- bilia, quod damnavit etiam post Tridentinum Innocentius. Tum insuper, quia imputabile, & contingens se habent, ut genus ad speciem: quæ manere non po- test, si genus tollas; at necessitas oppo- nitur contingentia: ergo & imputabili- tati. Videatur Ripalda tom. 3. præser- zim à disp. 12. ad usque 20.

bente temptationi.

257 Secundò contra Thomistas. Tum quia hæc est etiam solutio Bajanorum, ut errores suos tegant, ut habes apud Ripalda disp. 18. sect. 5. Tum quia se- clusâ Gratia, nulla foret tentatio, sed necessitas. Tum etiam quia urgente gra- vi temptatione, non esset favor, a silentia Dei per Gratiam: quippè solum af- ferret contingentiam boni, cuius neces- sitatem præhaberet ex occurso temptationis homo: nam per Gratiam redditur liber, & forte peccaturus; per absentiam ejus erat necessariò non peccaturus: unde aëstimabilius esset homini terato gra- viter, carere, quam potiri Gratia. Tum etiam quia mens Patrum est postulare auxilium in casu temptationis, ne peccemus: ergo quia sine ipsâ forte peccabi- mus: ergo quia sine ipsâ peccare possu- mus. At nemo peccat in eo, quod cavere non potest: quis enim peccat in eo, quod ca- veri non potest? Inquit Augustinus.

258 De modo dicendi Godoy, satis locuti sumus, cum adversus Præde- minationes physicè ineluctabiles insur- reximus lib. 3. Modò reproba: quia par inde necessitas esset Gratia ad resi- stentiam levis, quam ad resistentiam gravis temptationis: cum utraque resistentia sit apud Thomistas inseparabilis ab eo præ- determinationis auxilio. Defendenda ergo sic est Gratia necessitas ad resi- stentiam temptationum, (si defendi debeat) ut præcisim ab ipsâ sit in homine tenta- to libertas sufficiens ad peccandum, & non peccandum. His positis

259 Circa actus bonos naturales he- Círcula Al- roicos ex se, & specialiter circa amorem Heroicos Dei

Ratio con- tra Ianse- nistas. SS. Pötif.

Augustin. Ripalda.

CótraTho- misias.

Ripalda.

Augustin. Contra Godoy.

Ruardus Tapper. Molina, & Alii.

Tertia:

Suarez, & communis

Quarta.

Ripalda.

Círcula Gra-

de cum sententiis præcedentibus ex par-

tia & Quali-

tatem:

Prima Sententia. Dei naturalem super omnia. Prima sen- tentia tenet tam in Naturâ purâ, quam lapsâ, posse sine Gratiâ speciali haberis: **Bonavent.** Nam de Naturâ integrâ neque dubitat: ita Schotus, Bonaventura, Durandus, Cajetanus, Lorca, Molina, & alii apud Lorca. Authores pro tertiat referendos, quibus Molina. addit Oviedum, Arriagam, Ripaldam, & Recentes Theologos bene doctos. Se- cunda sententia tenet hos actus haberi sine speciali Gratiâ posse à Naturâ non lapsâ; à lapsâ non posse: ita distinxit Montesin. Montesinos, Alvarez, Martinez, & quâ- tum asequor, Pater Esparza quaest. 13. de Gratia. Tertia sententia tenet, neque in purâ, neque in lapsâ Naturâ haberi posse sine speciali Gratiâ. Dilectionem Dei super omnia: de alio actuum gene- re distincte non loquitur: verum de illis, qui difficultatem suam habent ex propo- sito, quod imbibunt, continuationis in bono, idem tenet: ita Doctores comuni- niter: Pater Suarez lib. 1. à cap. 31. ad usque trigesimum sextum: Vazquez, Tannerus, Amicus, & latissimè Godoy disp. 42. apud quos invenies pro senten- tiis singulis censum Authorum.

260 Circa actus bonos naturales ex temptationis occurso difficiles, atque adeò circa resistentiam resistentiam: Prima sententia tenet, nullam posse temptationem eludi sine speciali per Christum au- xilio: ita Belarminus lib. 5. de Gratia cap. 7. Vazquez, cum omnibus, qui ne- cessitatem Gratia defendunt ad omne genus boni. Secunda sententia tenet, sin- gulas temptationes, etiam graves, posse cum solo generali concursu, & sine spe- ciali auxilio eludi: ita Ruardus Tapper art. 7. contra Lutherum: eamque valde probabilem censet Molina disp. 19. de Concord. adducens pro ipsâ Divum Thomam, Cajetanum, Durandum, Gabrie- lem, Schotum, Sotum, Anselmum, & Hieronymum. Tertia sententia tenet, sin- gulas temptationes leves eludi posse sine auxilio speciali Gratia; graves verò non posse: ita Pater Suarez lib. 1. cap. 24. & videtur esse communis. Pater Martinez de Ripalda sequitur in hisce filum Do- trinæ suæ de infallibili lege annexendi conatus naturales supernaturalibus: un-

de cum sententiis præcedentibus ex par- te convenit, & ex parte disconvenit. 261 Circa qualitatem Gratia ad hoc

genus actuum: Sunt, qui Gratiam Theo- logicam, & supernaturalem requirant; **par.** & in non tamen per se, & ex naturâ rei, sed 1. 2. Tract. per accidens, ex lege Dei, vel ratione sta- 3. de Deo tūs: ita Ripalda ex *discursu toties lauda- io*: Ruiz de Montoya disp. 23. de *Provid.* Ripalda. **sect. 5.** Esparza, Curiel, Zumel, & alii: Montoya. Esparza. Curiel. Zumel. **Quarta.** Recentes Theologos bene doctos. Se- cunda sententia tenet hos actus haberi sine speciali Gratiâ posse à Naturâ non lapsâ; à lapsâ non posse: ita distinxit Montesinos, Alvarez, Martinez, & quâ- tum asequor, Pater Esparza quaest. 13. de Gratia. Tertia sententia tenet, neque in purâ, neque in lapsâ Naturâ haberi posse sine speciali Gratiâ. Dilectionem Dei super omnia: de alio actuum gene- re distincte non loquitur: verum de illis, qui difficultatem suam habent ex propo- sito, quod imbibunt, continuationis in bono, idem tenet: ita Doctores comuni- niter: Pater Suarez lib. 1. à cap. 31. ad usque trigesimum sextum: Vazquez, Tannerus, Amicus, & latissimè Godoy disp. 42. apud quos invenies pro senten- tiis singulis censum Authorum.

SECTIO II.

VERA SENTENTIA CIRCA ACTVS
Morales honestos naturales ex se difficiles.

§. I.

EXPOSITIO ILLIVS PER OCTO Conclusiones.

262 **S**it prima Conclusio: Ad singu- **Prima** los actus honestos ex se diffi- **Conclusionis.** **C**onclusio. **s**iles, si meritorie fiant, necessaria est Gratia Theologica. Explico Conclusionem, & probo: Actus hi singuli, quantumvis ex se steriles ad salutem, ponit possunt ex imperio salutari: quod est fieri merito- riè; sed ad imperium salutare requiri- tur etiam metaphysicè Gratia Theologi- ca: ergo & ad actus hos singulos, dum meritorie fiant.

263 **S**it secunda Conclusio: Asserta Secunda necessitas Gratia Theologica ad hos Conclusio. **C**onclusio. **a**ctus, non est de per se, sed de peracci- dens,

In Prima pars. & in 1.2. Tract. 3. de Deo

dens, imò nec peraccidens requiri potest ex alio capite Gratia Theologica ad actus hujusmodi, ut principium in ipsis influens. Prima pars ostendit: nam

Auxilit. his actibus de peraccidens advenit imperium salutare, & supernum: cùm ex exiguitate suæ conditionis, minori conatu principii contenti sint: ergo & advenit de peraccidens Gratiae tantæ necessitas. Secunda pars contra Godoy,

Godoy. Conet. & Autores, quos laudavi num:

261. probatur ex principio duplici. Primum est: ad hoc genus actuum, saltem Gratiam Philosophicam, id est ordinis entitativè naturalis, indebitam tamen ex creationis iure, sufficere de pesc. Alterum est, nunquam dispensari à Deo ordinis supernaturalis auxilia, nisi ex fine salutis: unde ne finem intendat ex illâ Gratia, quam dispensat, alioqui impossibilem, semper adjungere vires operandi proportionatas auxilio. Ex quibus principiis, mihi plusquam probabilibus,

Prima Ratio: 264 Argumentor sic primò. Quod Deus præstare potest intra ordinem naturalem, & sine dispendio suæ specialissimæ beneficentia, credendum est hoc modo operari velle, non alio; sed prævenire potest sufficientissimè ad hoc genus actuum per vires entitativè naturales; & supernaturales infundere est facere dispendium suæ specialissimæ beneficentia: ergo. Minor patet, quoad primam partem: & quoad secundam ostendit: nam illa Gratia Theologica non reduceretur ad actum suæ lineæ: nec operaretur ex Gratia: cäque utens infra dignitatem ejus ordinis non satisfaceret debito gratitudinis; faceretque dispendium tanti beneficii: ergo & Deus suæ beneficentia, si nihil aliud intenderet ex tanto dono.

Secunda: 265 Argumentor secundò: Implicat in hac lege Voluntatem præveniri per Gratiam Theologicam, nec adjungi vires ad operandum salutariter ex Gratia, alioqui Deus non infunderet Gratiam Theologicam ex fine salutis, vel ex illâ Gratia finem intenderet impossibilem: ergo implicat voluntatem præveniri per Gratiam Theologicam, nec posse supernaturaliter operari. Nunc sic: Implicat quod voluntas operari possit, & velit ex Gratia, & quod non operetur juxta naturam ipsius: ergo & quod non opere-

tur supernaturaliter. Sed Voluntas præventa per Gratiam supernaturaliter, & ab eâ directa operari vult, & potest ex Gratia: ergo & supernaturaliter applicat enim vires, quas habet ad operandum, & quidem dum non discernat inter operationes sibi proximè possibles, ex ipso ductu causarum inclinat in perfectiorum. Voluntatem autem supernaturaliter operantem, naturaliter operari non posse circa idem objectum probavit contra Ripaldam: ergo Voluntas præventa per Gratiam Theologicam, & ab ipsâ directa non operatur naturaliter: ergo neque peraccidens requiritur Gratia Theologica ad actus naturales, quantumvis difficiles cum eorum in hoc casu defensio laboret suppositione falsi principii: quod nempè tales actus sint in eâ Gratiae suppositione possibles.

266 Sit tertia Conclusio: Gratia, quæ necessaria sit ad hos actus, ut principium influens (siqua necessaria sit) debet esse solummodo philosophica, & entitativè naturalis: neque debet ex lege Dei, pro omni saltem casu, annexi Fidei, vel Gratiae sanctificanti, ut principiis, non quidem influentibus, sed significantibus subjectum, cui confertur. Prima pars est illatio legitima ex assertione præcedenti. Et suadetur ulterius primò: quia omnes hi actus, quantumvis eximi, non excedunt lineam naturalem: ergo neque eorum principia debent naturalem lineam excedere. Secundò contra Thomistas aliquos adversantes, ad hominem efficacissimè: Gratia Prædeterminans tam in linea naturali, quā in supernaturali est æquè inseparabilis ab effectu: ergo positâ Gratia prædeterminante entitativè naturali ad hos actus, necesse est fiant: ergo sola debet admitti ad hoc genus actuum Gratia Prædeterminans Philosophica. Probatur hæc ultima consequentia: nam tota ratio per vos, cur Theologica requiratur non est ex entitate actuum, quos sine ipsâ possibles agnoscit in purâ Naturâ; sed ex statu Naturæ corruptæ, imbecillis inde, & ad bonum eximum debilis; sed tam in statu Naturæ corruptæ, quā purâ, est vis æqualis Prædeterminationi naturali: ergo sanatur omnino contracta debilitas, quin recurratur ad lineam Gratiae supernaturalis: ergo

Se-

Ripalda.
Suprà, à
num. 149.

Tertia
Conclusio.

Ejus pri-
ma pars.

Secunda pars.

267 Secundam posui cum Suarez lib. 1. cap. 35. à num. 11. contra Thomistas Modernos; & probo: Primo: quia anneti Gratiam philosophicam ad hos actus Fidei, vel Gratia ex lege Dei est supponere legem, ex quâ fiat: Primo: Decrevisse Deum tales Gratiæ non infundere, nisi Donatarii sint per fidem dispositi, vel per Gratiam: Secundò: nullos ex his actibus fieri posse à Gétitibus, vel à peccatoribus; fed talis legis suppositio vanâ est, nec est, unde colligi possit. Imò resistit communis Fidelium existimationi, quod Deus provideat Ethnicis, & Peccatoribus opportuna subsidia, ut saltem faciat, quantum in se sit in linea naturali: quod præstant per hos actus Eximios aliquando. Deinde resistit historiis, apud quas legimus Ethnicos talia opera præstuisse: Dicere verò ea vitiassemper ex pravo fine, temeraria divinatio est.

Godoy.

268 Probo secundò contrâ Godoy afferentem specialiter ad amorem Dei super omnia, requiri statum Gratiae post lapsum, non quidem ut Gratia influat, sed ut subiectum expediatur: probo inquit: Tum quia amor naturalis super omnia non est incompossibilis cum peccato habituali, secùs ac ipse putat: alioqui ipsum tolleret. Tum etiam quia sit inde Ethnicis, & Peccatoribus impossibile esse genus istud amoris; atque adeò & præceptum amandi Deum super omnia per naturales vires, simul ac venit usus rationis, ut solemnissimum est in Scholâ Thomistarum.

Exceptio:

269 Dixi, pro omni saltem casu: nam ipse crederem, (quod nec abnuit Eximus Doctor,) beneficia hæc extraordinaria solum dari regulariter Fidelibus ex lege Dei patienti aliquam exceptionem, ut dixi. Ratio congruit. Quia hæc beneficia sunt ex bonis, quæ per peccatum amissus, & redonantur nobis ex Gratia Christi; atque adeò regulariter iis solam, qui juncti sunt ipsis per fidem; & copiosius iis, qui conjuncti sunt ipsis per gratiam. Unde mihi videtur evidens, non omnia, quæ leguntur, heroicæ, & honestæ apparentiæ de Ethnicis, honesta revera fuisse: suberat enim plerumque respectus ad privatum commodium relucens ipsis in famæ, & inanis gloria futurom. Imò existimo, quoties honestè se

Suarez.

Mens No-
stra.

gesserint, habuisse à Deo Gratiam illam in Primâ Philosophicam in favorem, vel Hoc par. & in norem Fidei; atque adeò in communione 1.2. Tract. 3. de Deo auxiliari.

Sed hæc incerta esse video, licet non improbabilia. Discutiamus modò hujus Gratiae necessitatem, cujus ex suppositione loquebamur.

270 Sit quarta Conclusio. Tam in Quarta

Naturâ lapsâ, quā Purâ, possunt haberi Conclusio.

ri sine speciali gratiâ Actus honesti mortales ex se difficiles ex contemptu, quem imbibunt, proprii boni; in neutrâ verò sine speciali gratiâ possunt haberi difficiles ex proposito, quod imbibunt, diuturnæ continuationis in bono, si sit perfectum, absolutum, & efficax. Secundam partem probabo à nu. 274. Probo nunc primam: Quoties in simili vincitur à Naturâ tota difficultas unius actus, vinci potest in se; sed tota difficultas actuum ex contemptu privati commodi difficultum, in simili vincitur à lapsâ naturâ sine speciali gratiâ: ergo & sine speciali gratiâ vinci potest in se. Cetera patent, & ostenditur minor: nam tota difficultas ex contemptu privati commodi potest à Naturâ lapsâ vinci ex pravo fine: ex quo leguntur plures contemptus diutinas, honores, & vitam ipsam: Tunc autem vincitur Difficultas sine Gratia.

271 Dices, non vinci in simili: hanc est magna disparitas ex honesto motivo. Contra: Per te tota difficultas ex præciso contemptu boni proprii vincitur sine gratiâ; fed difficultas ex honestate superveniens non eget gratiâ speciali: alioqui nihil posset boni fieri sine ipsâ: ergo tota difficultas actuum ex contemptu privati boni difficultum vinci potest à Naturâ lapsâ sine gratiâ speciali: ergo & à fortiori poterit à Purâ Natura. Duo nota: Primum: melius exinde fieri elicientiam horum actuum omnino naturalem in Naturâ integrâ. Alterum: non ideò omnem horum actuum elicientiam in Naturâ tam purâ, quā lapsâ forte sine Gratia speciali saltem consequenti: quia regulariter cogitatio ad hos congrua est ultra jura creationis, & occursum terum.

272 Sit quinta Conclusio: Actus Quinta amoris Dei, sive concupiscentiæ, sive Conclusio. ami-

In Primi amicitiae, sive inefficacis & imperfecti par. & in super omnia, potest sine speciali gratia à 1. 2. Tract. Naturae tam lapsa, quam pura elici. Pro 3. de Deo batur facile: Tum quia tale genus amorum est Naturae Rationali facillimum, & valde consentaneum: non minus ac est Filio, amare Parentes; Vassallo, Regem; Servo, Dominum. Tum etiam quia omnia principia proxima ad hos amores sunt Naturae Rationali debita ex jure Creationis: ergo sunt ipsi con naturales effectus: ergo elici sine speciali gratia possunt.

Sexta Conclusio de Amore Naturali erga Deum.

273 Sit sexta Conclusio: Neque in Naturae pura, neque in lapsa potest sine speciali gratia haberi. Naturalis Dei amor perfectus, & efficax super omnia: bene tamen in Integrâ. Verum cum ipsa integritas sit specialissima Gratia, sine specie novitatis afferi potest, nusquam tale genus amoris esse possibile sine Gratia speciali. Vtraque pars est communis, & Doctorum Angelici, & Eximii. Secunda verò probata facilior: nam in statu integratis, ex nullo capite videtur esse tale genus amandi difficile: cum nulla subterpsat mentis perturbatio, nulla carnis rebellio: & statu tranquillitati congrua sint comprincipia talis effectus.

274 Prima pars est mihi veritatis apertæ: sed abstrusa probationis. Suadetur tamen primò: quia difficultas amoris naturalis perfecti super omnia, nusquam vincitur in simili sine speciali gratia à Naturae, nec potest: ergo neque vinci poterit in seipso. Antecedens erit evidens expedienti. Consequentia tenet à congruo: Tum quia ea operatio, cuius nusquam in simili vel difficultas vinci à Naturae potest, vel perfectio ponit, censeri solet ipsi Naturae vel summè difficultis, vel impossibilis. Tum etiam quia eipso convincitur ejus operationis vel difficultas, vel perfectio major omni cumulo difficultatum, aut perfectionum, quas novimus à Naturae vinci, vel ponit: ergo & excedens vites ipsius Naturae, nisi specialiter adjuvetur.

275 Suadetur secundò, ex excellentia ipsius effectus; quam sic pondero: Naturalis perfectus Dei amor super omnia ita firmat amantis animum, ut in sua virtute contineat formalem victoriam omnium, & singularum tentationum, & formalem adimplitionem omnis legis

naturalis: alioqui non præferret omnibus, & singulis Deum: atqui formalis Victoria omnium tentationum, & omnium præceptorum formalis impletio nequit haberi sine speciali gratia per vos: ergo neque virtualis omnium tentationum Victoria, & similis præceptorum impletio: ergo neque talis effectus.

276 Vrgetur hæc ratio (quia eam in hoc punto video fuisse Doctorum Angelici, & Eximii,) præoccupando Instantias Modernorum, primò: Talis est energia nobilissimi hujus effectus, ut in praesenti firmet animum in futurum: ita ut ex ipso præsupposito prudenter sperari debeat victoria cujusvis temptationis in posterum occursum; sed repugnat quod à Naturae poni possit sine speciali gratia quidquam, ex quo debeat prudenter sperari victoria cujuslibet temptationis: nam eò ipso contra vos non esset in Naturae moralis impossibilitas talis resistentia: ergo. Major autem patet: Tum quia si semel videoas hominem ita paratum, ut efficacissime vinceret obviam difficultatem: unde posses desperare victoriam? Tum etiam quia conatus ita eximus necessariò generat habitum facilitantem ad similes, & ad ea, quæ continent: quippe æquivalent exercitum singulorum: ergo debet prudenter sperari eorum opportunity.

277 Vrgetur secundò: Nam quod est practicè impossibile, perinde est in ordine ad mores, ac si esset impossibile metaphysicè: & æquè retardat effectum una, ac altera impossibilitas; sed circa objectum metaphysicè impossibile, quod scias, nequit concipi perfectus, & absolutus effectus desiderii: ergo neque circa objectum impossibile practicè. Atqui, nisi imprudenter (atque adeò cum summa formidine insufficiente movere efficaciter voluntatem,) non potest concipi sine Gratia practicè possibile objectum, quod Naturalis perfectus Dei amor & volet & amplectitur: ergo neque sine Gratia potest talis effectus haberi.

278 Vrgetur tertio: Cui est impossibilis electio medii est etiam impossibilis efficax finis intentio; sed observantia totius legis naturalis, & Victoria tentationum est electio medii ad finem amoris Naturalis super omnia; eaque est impossibilis sine Gratia: ergo & amor ip-

S.Thomas.
P.Suarez

Prima Ratio.

Altera Ratio.

se naturalis super omnia. Cetera patient, & ostenditur major: Tum quia quando electio est physicè impossibilis, est physicè impossibilis finis intentio. Tum etiam quia efficax intentio determinat ad electionem: ergo habet annexam sufficientiam ad positionem medii: ergo. Vrgetur quartò: cui est impossibilis executio rei, est impossibile medium cum eā executione connexum; sed nobis est impossibilis sine Gratia totius legis observantia: ergo & medium ad ipsam sufficiens, & cum eā connexum. Talis est amor Dei super omnia: ergo. Ex his probata manet secunda pars quartæ Conclusionis, &

279 Suadetur tertio: declarando qualitatem Gratiae Philosophicæ ad hoc genus actuum requisita, & præoccupando sic alias Arriaga, & Recentium objectiones: Nam Gratia ad hos effectus necessaria dicit ex parte intellectus vividam, & notabilem illustrationem de Bonitate Dei superexcedentis cumulum omnis boni, & ex parte voluntatis securitatem auxiliaria, quæ volet in futurum, non obstante debilitate, & indignitate subiecti. Assumptum mihi patet ex ipsis terminis rectè expensis: nam cum affectus hujusmodi, si perfecti sint, & absoluti, præferant Deum omni non-Deo, firmentque diligentis animum in bono contra quosvis difficultatum incursum, invincibilis sine speciali auxilio, quomodo fieri possunt sine maximâ illustratione, & spe futurae Victoriae, atque adeò auxiliis necessariis? Sed hujusmodi securitas, & illustratio Gratiae est extra jura creationis immersentis Naturam in vasta terra, & lutea, quæ sibi in vicem faciunt angustias: ergo & affectus hujusmodi sunt ex speciali Gratia extra jura creationis: ergo tam in pura, quam in lapsa Naturae poni nequit sine speciali Gratia Naturalis Dei amor super omnia.

280 Illud noto discriben inter Naturam lapsam, & Puram, quod in Purâ, cum non obstat indignitas positiva, minor est Gratia, quam in lapsa; atque adeò est extrinsecè facilior hic effectus. Imò, & congruus: nam hæ Gratia Naturales, cum sint ex earum numero, quas reservat exemptas à determinato jure Author Naturæ ad ipsi favendum; & quas

amisit Natura per lapsum, ut pondera. In Primâ bam lib. 10. à num. 55. congruum est, par. & in quod per illas potius faveat innocentia. 1. 2. Tract. Naturæ, quam noceat per earum privationem. Nunc eundum est obviam argumentum. Auxiliat. Ex lib. 10. luam cetera. Videri poterunt insuper à num. 55. expedites optimè singula Curiel 1. 2. Curiel. in quæst. 109. art. 3. dub. 1. 2. & 3. Ami. Amicus. 1. 2. disp. 26. sect. 5. Godoy tom. 1. Godoy. in 1. 2. disp. 42. & Suarez lib. 1. de Gra. Suarez. tia cap. suprà cit.

§. II.

DOCTRINÆ PRÆLACTÆ DEFENSIO ab objectionibus.

281 **O** Bjicies primò contra secundam, & tertiam Conclusio, prima: intendens eas voces extraordinarias alligari Fidei, vel Gratiae justificanti. Tum quia opera, quorum executio tali gratiarum genere indigent, solùm de Fidelibus leguntur, aut justis. Tum etiam, quia id gratiarum genus per lapsum amissimus, & habemus ex Christo: ergo solùm habemus, ut in Christo sumus aut per Fidem, aut per Gratiam: neque enim caput influit nisi in sui corporis membra, neque vitis in palmites non suos. Respondeo negando assumptum primi medii ex num. 266. & seqq. Ad alterum, Nego consequentiam: ea enim gratiarum series non est simplicitè Gratia Christiana, ut sàpè monui. Imò, & Gratiam Theologicam, & simpliciter Christianam infundi non semel Ethnicis, volunt plures, non quia sunt, sed ut sine membra Christi per Fidem, & Gratiam.

282 Objicies secundò contra easdem, intendens in Naturae elevata requiri ad secundam: hos effectus Gratiam simpliciter Theologicam, vel saltem ad dilectionem Naturalem super omnia. Tum quia in Naturae elevata nequit Deus amari ut Author Naturæ, quin ametur ut Author Gratiae; sicut nequit odio haberit ut Author Naturæ, quin etiam odio habeatur ut Author Gratiae: qui enim recedit à fundamento, recedit à re fundata; sed si ne Gratia Theologica nequit amari Deus ut Author Gratiae: ergo. Tum etiam quia efficax amor Naturalis Dei super omnia imbibit in statu elevationis effi-

Notæ:

Tertiò:
se

In Primā efficax propositum observandi totam lepar. & in gemis supernaturalem; sed hæc observari 1.2. Tract. non potest sine Gratiâ Theologicâ: ego 3. de Deo vel nullæ sunt probationes adh. bitæ à nro. *Auxiliat.* 274. vel nequit sine Gratiâ Theologicâ concipi naturalis Dei amor super omnia. Major ostenditur primò: quia talis amor imbibit propositum Deo placendi in omnibus, ad qnæ homo tenetur. Secundò: quia naturale dictamen, cui adquari debet hic affectus, æquè dicir, elevatione suppositâ, legis supernaturalis observantiam, cùm distet parentum superiori legitiū p̄cipienti. Tùm denique à Sancto Thomâ requiritur *Gratia sanans*: quâ Theologica est.

S. Thomas.

283 Respondeo: Ad primum medium objicientis: qui non discernunt Actus naturales, & supernaturales ex motivo (quod est satis probabile,) extra idem eos esse. Deinde nego majorem: neque paritas odii premit: ex eis enim dicitur habeti odio Deus ut Authoris Gratiae per odium ut Authoris Naturæ: quia cum illo incompossibilis est supernaturalis amicitia cum Deo, at aliis Naturalis non est incompossibilis, quia impossibilitate impediēdi suam Naturalem legem; cùm ab ea elevatione separari possit. Ad secundum medium, nego majorem: amor enim Naturalis unicè se extendit, per se, & directè ad ea, quæ potest inducere, & ad ea, quæ lex, & dictamen Naturæ p̄cipit; qualia supernatura via non sunt. Quod si ea etiam volet in rebus, imperfectè facit, cùm ad ipsa mouere non possit. Ad tertium medium occurrit

optimè Pater Suarez 10. 1. ap. 35. impugnans modos assignatos, hucusque pro necessitate Gratiæ simpliciter Theologicæ: additque num. 19. non requiri à Di- vo Thomâ simpliciter *Gratiam sananem*, sed *auxilium sanantis Gratiae*, quod minus est. Certè sanitas, quam requirit Angelicus Doctor, non est expulsiya peccati, sed firmativa virtutum ex carnis rebellione debilium. Id autem per dona Naturalia p̄stare potest Naturæ Conditor.

284. Objicies tertio contra quartam Conclusionem, intendens nullum ex contemptu privati boni difficultem p̄stari sine Gratiâ posse. Tùm quia si quis hujus generis actus fatetur. Augustinus in Ethniciis, etiam Deo tribuit, soli-

litus addere, ea non esse eorum hominum opera, sed doni Divini. Tùm quia natura sibi relicta sequitur privatum bonum. Tùm etiam quia appetitus naturalis elicitus sequitur mensuram inclinationis, & appetitus innati; sed iste nihil potest exigere & contine, vel supra le: ergo neque appetitus naturalis elicitus. Tùm demum quia ea opera difficultia, quæ praftita legitur ab aliquibus Gratia carentibus, praftita etiam sunt ratione commodi proprii reluentis inspe famæ, & honoris.

285 Respondeo. Ad primum medium objicientis, bene quidem ab Augustino tribui Deo ea opera, quia specialiter ad ipsa concurrit contrapositè ad opera mala: quæ ut aquæ volebat vel æquè à Deo esse, vel æquè non esse, Pelagius. Quod si addit. Divini esse munelis, nec eorum hominum opera, facit in eundem sensum, idèò, quod opera eorum hominum, nempe infidelium, ut talium, mala sunt, utpote in vanos Deos p̄seimè referentium. Ad alterum medium, verum est axioma communiter, sed exceptions patitur; ut quod maximè. Ad tertium Appetitus innatus, est metaphoricus: unde non valet, ex ipso paritas ad elicium. Deinde distinguatur major, sequitur mensuram innati, ubi non obstat ratio, concedo: ubi hæc obstat, nego: huic enim adæquare se debet, (ut liceat,) appetitus elicitus Rationalis: nam de materiali non loquor. Ad ultimum, fateor, evenisse sic apud Ethnicos regulariter, sed non semper.

286. Objicies quartò contra eandem, intendens etiam actus ex proposito continuationis in bono difficiles p̄stari sine gratia posse. Tùm quia plerumque vovent homines efficaciter ex pravo fine continuationem actionum alioqui difficultum. Tùm etiam quia non possit exinde concipi per ordinaria auxilia propositum efficax evitandi omnia venialia. Tùm demum quia futurus lapsus impediē nō potest propositum evitandi p̄fens. Respondeo ad primum medium objicientis, eos actus ex imprudentia nasci, atque adeò non esse efficacis, & absoluti propositi. Deinde priores ad malum sumus ex majori numero causarum moventium ad delectabilia, quam ad honesta: ad honesta vocat unicè Ratio; avocant

Solvitur.

Mens Augustinus.

Objec̄tio quarta:

Objec̄tio tertia.

Augustin.

Cònclusionem, intendens nullum ex contemptu privati boni difficultem p̄stari sine Gratiâ posse. Tùm quia si quis hujus generis actus fatetur. Augustinus in Ethniciis, etiam Deo tribuit, soli-

Suarez.

cant sensus, Appetitus, & exinde consurgens in intellectu vividior afflentia. Ad secundum: respondendum est ex Suarez cap. 34. num. 21. per ordinaria auxilia Divina Gratia posse quidem cōcipi efficax, & aliquomodo absolutum venialia vitandi propositum, quatenus nempè vult homo facere diligentiam, quam potuerit in futurum; efficax tamen, & omnino perfectum, absolutum que non posse. Ad tertium, distinguatur assumptum: non potest impeditre formaliter, concedo: objectivè, nego: quia ex impossibilitate executionis, quæ dici potest effectiva, refunditur in potentiam impossibilitas objectiva respectu propositi omnino perfecti, & absoluti.

287 Objicies quintò cōtra quiniam, & sextam Conclusionem, intendens neque in Naturâ integrâ posse haberi sine speciali Gratia Naturalem amorem Dei super omnia. Nam neque in eo statu poterat haberi perseverantia in bono sine speciali Gratia ab integratris dono distinctâ: ergo neque voveri posset per naturalem dilectionem sine speciali Gratia.

*Ex Arau-
sian. &
Augustin. can.* 19. *Natura humana*, etiam in illâ integritate, in quâ est cōdita, permaneret, nullo modo seipsum (creatore suo nō adjuvante) servare. Augustin lib. 22. de Civit. cap. 30. inquit hominem in eo statu potuisse non peccare; verum hoc quoque Dei munere, non possilitate sua Naturæ. Vrget multa ingeniosè in hunc sensum Pater Oviedo tract. 7. cor. 4. part. 6. Respondeo negando antecedens: vel enim donum integratatis erat ad id sufficiens; vel connaturalis erat ipsi sufficientia, quo fit satis Oviedo nimis confidenter in oppositum disputanti. Augustinum interpretare de ipso integratatis dono, quod verè Dei munus appellat.

*Araus. &
Augustin.* Arausianum verò de salutari permanentiâ, ut expendit ingeniosissimè Pater

Molina. Molina disp. 4. Concord. & ex ipso Curiel dub. I. §. 3. in fine. Vide Suarez cap. 25. lib. 1. de Gratia.

Objec̄tio sexta: 288 Objicies sextò contra serviam Conclusionem, intendens æquè lapsæ Naturæ, ac Puræ possibilem esse sine speciali Gratia dilectionem Naturalem.

Tùm quia cadit in præceptum utriusque. Tùm quia connaturalis est utrique cog-

Aranda de Deo.

nitio Dei, quâ summum bonum est. Tùm *In Primâ* etiam, quia Natura sine Gratia potest par. & in alia amare supra se: ergo & Deum: ergo 1.2. Tract. & poterit Deum amare super omnia sine 3. de Deo Gratia. Tùm insuper, quia sine Gratia Auxiliat. speciali potest Deum amare Natura: vel ergo amat æque, ac non Deum: vel non. Si primum: diligit in honestè. Si secundum: diligit super omnia. Tùm deum, quia potest sive verè, sive per errorem concipere naturaliter, sibi possibile sine Gratia observantiam, quam vovet: potest non cogitare de difficultatibus occursum; potest sperare Divinum Auxilium in futurum: cut in his casibus non posse sine Gratia concipi per aliquid instans Naturalis dilectio super omnia. Adde Sanctum Thomam probasse possibiliteram dictionem talis amoris, quia connaturalis est homini.

289 Respondeo ad primum medium objicientis: ex præcepto solum fieri Deum utrique Naturæ subventurum per auxilia necessaria. Deinde tali præcepto Naturæ utraqe satisfaciens per amorem Dei sibi possibilem. Ad secundum, inde solum etiam fieri possibilem esse Naturalem dilectionem, imperfectè tamen extensionis in prælatione; ex quâ omnino absoluâ, & perfectâ deduximus specialis Gratia necessitatem. Ad tertium: tripliciter stat amari super omnia Deum. Primum, objectivè, ut velis majus bonum Deo, quam aliis omnibus. Secundò, formaliter ex actus; ut nibii per talen actum diligas, quod Deo præponas, sed ipsum, imo præponas reliquis omnibus. Tertio, appreciativè, & formaliter absolute; ut non utcumque præponas Deum omnibus, sed paratus ex actus energiâ sis propter ipsum cuncta respire cum efficaci proposito in futurum. Hunc amandi nobilissimum modum exclusi ex potestate Naturæ tam lapsæ, quam puræ, nisi juventur specialiter ab ipso Deo. Primum & secundum admisi. Ex quo pater ad quartum. Ad quinimum, patet ex ipsa suppositione semper fallibili, plerumque temeraria p̄sumptionis, saltē inconsiderantia, evadere non posse propositum perfectè, absolutè, & efficaciter prælatum, quantum satis sit ad nobilissimam speciem amoris, de quo loquimur. Demum Angelicus Doctor, cùm dixit Naturæ connaturalem esse Dilectionem Dei

S. Thomas

su-

In Primā super omniā, de Naturā integrā loquar. Et in batur: cui ex subjectione carnis ad spiritu. 1. 2. Tract. tum bene deducitur talis Dilectio non 3. de Deo difficultis. Fortè dixit connaturalē, quia Auxiliat, possibilem sine recursu ad ordinem charitatis infusā.

§. III.

CONFIRMATIO PRÆCEDENTIUM: VBI
iterum: an Dilectio Dei super
omnia sit ex hoc concepiū
Supernaturalis?

Ratio superiora fir- 290 Nam si ita sit; ea, quæ de Pos-
sibilitate Dilectionis Natu-
ralis Dei præsupponimus num. 246. &
quæ insuper de qualitate Gratiæ ad talis
speciei elicientiam diximus à num.
266. essent falsa, maximè juxta nos, in-
dispensabiliter requirentes Theologi-
cam Gratiam, tam ex parte virtutis,
quam ex parte Cognitionis ad affectus
superios. Esse verò Dilectionem Dei su-
per omnia, supernaturem ex hoc gra-
du affectus; atque adeò repugnare Na-
turem Dei dilectionem super omnia,
novissimè (ut post hæc scripta video)
docet Pater Thomas Muniessa tom. 3. qui
est de Gratia, disputando de ejus nece-
ssitate, nixus hoc argumento: cuius latè
diffusi, robur, totum est paritas à Visione,
vel Intuitione Dei.

P. Thomas
Muniessa.

Arguit:

291 Arguit sic: Intuitione Dei est en-
titativè superna, ex conceptu suo: ergo
& dilectio Dei super omnia. Antecedens
certum est, probatur consequentia. Sicut
intuitione Dei in genere intelligendi est
species optima, & nobilissima, magisque
Deo conjungens Animam: ita in genere
Amandi, Dilectio Dei super omnia est
species optima, & nobilissima, magisque
Deo conjungens Animam: sed species
optima in genere intelligendi est ex con-
ceptu suo supernaturalis: ergo & in ge-
nere amandi species optima: ergo & di-
lectio Dei super omnia. Confirmatur: ex
illâ vi conjungendi Deo Videntem, est
intuitione supernaturalis: sed dilectio Dei
super omnia, ex se, nec minus, nec mi-
nus intimè conjungit Amantem Deo:
ergo sicut illa ex suo gradu effici est ne-
cessariò supernaturalis, ita similiter ista.

Pro Vaz-
quez.

292 Hæc est tota hujus Magistri ra-
tio profunditatem opinatione Patris Vaz-

quii: reverâ, (& pro sententiâ vix ex-
cedente confinjâ Bajanæ Doctrinæ, ut
multi censem, eo saltē titulo negligē-
dâ,) debilis, & insufficiens. Non curo
solutiones, quas Author sibi hinc, & in-
de collectas objectat, & benè impugnat.
Offero tripli cem; unam satis solidam, ex
Patre Quiros: & ex me, alias duas.

293 Respondetur igitur primò, con-
cesso antecedente, negando consequen-
tiā. Ad probationem, permīssā majo-
ri, & concessā minori, nego consequen-
tiā: & disparitas pro argumento, &
confirmatione, prima sit ex Patre Qui-
ros tom. 1. in 1. part. disp. 27. sect. 4.
num. 19. quia Intuitio immediatè com-
mensuratur objecto secundū esse ejus
reale: Dilectio verò solū sequitur cog-
nitionem, quā proponitur objectum,
quoniam objectum, secundū esse reale in
ipsum influat, sed penē esse intentiona-
le: unde intuitio pro majori objecti ex-
cellentiā, excellentior erit: Dilectio ve-
rò secundū erit excellentior, pro majori
excellentiā cognitionis. Cum autem,
Naturali Cognitione proponi possit
Dei Bonitas, ut cæteris præstabilis, &
amabilis super omnia: inde est, quod
Dilectio necessariò manete possit in li-
neā naturali, quantumvis intuitio ex se
supernaturalis esse debeat. Secunda sit
ex his, quæ tradidi lib. de sum. Bon. in In 1. 2.
1. 2. Quia intuitio Dei est Possessio Do-
mini: Dilectio autem etiam super omnia
est obsequium servo autem naturale esse
debet Obsequi; non verò, posse dare Do-
minum suum.

294 Respondetur secundò ex inibi discusis circa specificam differentiam Secunda:
Amoris Viatoriæ, & Beatifici. Concedo antecedens, & nego consequentiam. Ad probationem nego majorem. Species enim optima amandi, est Dilectio suens,
& omnino plena, nullam immixtionem desiderii patiens, & habita ex specie optimâ intelligendi, nempe ex ipsâ objec-
ti intuitione. Hæc autem Dilectio, ex suo gradu essendi, supernaturalis est: non tamen est præcisè Dilectio Dei super omnia; sed Dilectio Beatifica, specie di-
versa à Dilectione Viatoriæ, quantumvis super omnia sit. Ad confirmationem, concessā majori, negatur minor: con-
junctio enim, quæ patitur desiderium rei,
ejusque nititur in ænigmatica cognitio-
ne,

Responso
Prima:

T. Quirós.

Mens An-
thoris.

Vazquez.
Arriaga.

Vide sup.
216. &
222.
Rom. I. &

295 Firmatur tertio ex illis textibus
supràinsinuatis, cum de Bono, & Hone-
sto naturali, maximè ex Apostolo ad
Romanos cap. 1. & 2. Quos textus, quia
sibi tantus Magister objicit, juvat expé-
dere per unam, aut alteram observa-
tionem maximè necessariam. Imprimis
Apostolus, cap. 1. Philosophos Ethni-
cos fatetur inexcusabiles. Et observan-
da sunt, Ratio inexcusabilitatis, & Cri-
men, à quo censet inexcusabiles. Ratio est
Cognitio naturalis evidens Dei ex crea-
turis. Crimen, non glorificasse ut Deum,
sed prætulisse Deo, non-Deum. Sic inde
arguitur: Crimen, à quo erant Gentes
inexcusabiles juxta Apostolum, fuit, præ-
tulisse Deo naturaliter cognito ut Deo, nō
Deum: ergo Gentes ex cognitione natu-
raliter habitâ Dei ut Dei, erant in liber-
tate ad affectum Dei, ita glorificatum
ipsius ut Dei, ut ex ipso resisterent post-
positioni Dei ad non-Deum. Sed affectus
ita Dei glorificatus ut Dei, ut possit
resistere postpositioni Dei ad non-Deum,
est affectus Dei prælativus ad omne
quod non est Deus: atque adeò amor
Dei super omnia: ergo Gentes erant ex

296 Secundò ex consen-
su, quem iste oppositus opinandi modus
imbibit, cum Bajo, & cum Iansenio, quo-
rum aduersus veram Theologiam, &
cum istius exprobatione, indubitatus
est iste sensus de impossibilitate Amoris
Naturalis Dei super omnia, expressus
Prop. 34. & 36. Qui ergo decet Theolo-
gum, Baji, & Iansenii sensus, estò ex
alio motivo communiter neglecto, sus-
citare? Evasiones autem Patris Vazquez,
& hujus Magistri interceptæ jam sunt
à nu. 140. supra à num. 140. & à num. 216. &
& à num. 222.

297 Firmatur tertio ex illis textibus
supràinsinuatis, cum de Bono, & Hone-
sto naturali, maximè ex Apostolo ad
Romanos cap. 1. & 2. Quos textus, quia
sibi tantus Magister objicit, juvat expé-
dere per unam, aut alteram observa-
tionem maximè necessariam. Imprimis
Apostolus, cap. 1. Philosophos Ethni-
cos fatetur inexcusabiles. Et observan-
da sunt, Ratio inexcusabilitatis, & Cri-
men, à quo censet inexcusabiles. Ratio est
Cognitio naturalis evidens Dei ex crea-
turis. Crimen, non glorificasse ut Deum,
sed prætulisse Deo, non-Deum. Sic inde
arguitur: Crimen, à quo erant Gentes
inexcusabiles juxta Apostolum, fuit, præ-
tulisse Deo naturaliter cognito ut Deo, nō
Deum: ergo Gentes ex cognitione natu-
raliter habitâ Dei ut Dei, erant in liber-
tate ad affectum Dei, ita glorificatum
ipsius ut Dei, ut ex ipso resisterent post-
positioni Dei ad non-Deum. Sed affectus
ita Dei glorificatus ut Dei, ut possit
resistere postpositioni Dei ad non-Deum,
est affectus Dei prælativus ad omne
quod non est Deus: atque adeò amor
Dei super omnia: ergo Gentes erant ex

298 Nec refert, Apostoli verba ali-
quando ab Augustino, Prospeto, Fulgen-
tio, Beda, Anselmo, & Sancto Thomâ Stapleton.
intellecta de Gentibus, jam Fidelibus, & P. Suarez.

supernaturaliter illuminatis. Non, in
propter quam, refert. Tùm quia expositiō, quam Fulgent.
nos sequimur, est communior, & litera-
lior. Tùm etiam, quia hæc alia expositiō
eatenuus valet, quatenus Nostram non ex-
cludit: id enim certum est ex Bullâ dam-
ante Baji Propositionem 23. volentis sensus.

Anselmus
S. Thomas.
Ecclesiæ
Bajus: Cum Pelagio sen-
tient, qui texum Apostoli Rom. 2. Gen-
tes,

cognitione naturaliter habitâ Dei, ut in Primi-
Dei, in libertate ad amorem Dei super par. Cris-
omnia. Hæc autem libertas ex naturali 1. 2. Tract.
luce coifurgens, naturalis est. Et totus q. de Dœ
discursus sequitur: Literam Papil., ut Auxiliat.
videre est apud Cornelij, & Titinum; Cornel.

297 Deinde cap. 2. factâ comparatio: Alapid.

ne inter Gentiles, & Iudeos; istorum Tirinus.

mores increpat, ab illo ut exemplo:

Cum enim Gentes, quæ legem non habent,
naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt;

&c. Sic inde arguitur. Primum, & maxi-
mum mandatum legis, & quasi caput

ipius est Dilectio Dei: sed ex Apostolo:

Gentiles, naturaliter, id est, dulci, lu-
mine, & virtute naturæ, faciunt ea, quæ

legis sunt: ergo naturaliter, id est, du-
ci, dulci, lumine, & virtute Naturæ, faciunt

mandata legis. Quomodo igitur ipsi

deest facultas naturalis, & potestas ad

potissimum legis mandatum: ex actu

enim valet cœquentia ad posse: & Apol-

stolus de facto loquitur: naturaliter fa-

ciant. Et iste etiam Discursus, est litera-

ralis, & illa adverbii naturaliter expli-

catio per voces, dulci, lumine, & vir-
tute Naturæ, est intenta secundum li-

teram ab Apostolo, teste Cornelio, ci-

tante pro se communem Patrum, & Alapid.

Theologorum Authoritatem. Sic enim Chrysostomus, Am-
broſius, Hieronymus, Origenes, Cy- Hieronym-

prianus, Theophilactus, Tertullianus, & Origenes.

Ecumenius nec improbat Augustinus: Cyprian.

& accedunt nobiliores Interpretes tui Theophil.

Cajetano, Catherino, Soto, Stapleton, Tertullian-

nio: & omnes ferè Theologi cum Suarez Ecumen.

lib. 1. de Grat. cap. 8. ad instar omnium; Augustin.

& omnino videndo.

298 Nec refert, Apostoli verba ali-

Catherin.

In Prima tēs., quā legēm non habent, natura after par. & in quā legis sunt, factū; intelligunt de Gē-
1.2. Tract. vibus Fidei non habentibas. Si ergo fieri
3. de Deo rurō nēquit exclusio communioris expo-
Auxiliāt. sitionis, quam nos sequimur, semper
premit discursus ex textū formatu pro
communi, & verā sententiā. Cuius
autem Ratio à priori, (exmissis apud
Suarez.

Ripalda. paldam tēm. 3. contra Bajum disp. 8. de
Suprā nu. quibus jam ego brevissimē suprā num.
246.) est in hunc modum. Creatura Ra-
tionali naturaliter, & ex inspectione
Natura per vires suas assequibili, possi-
bilis est Cognitio Dei, ut Summi Boni,
& ut Boni praeferibilis omni: non Deo:
ergo per vires naturales est possibilis
Amor Dei super omnia in Creaturā Ra-
tionali. Antecedens est certum: & qui-
dem non de Cognitione qualicunque,
sed etiam evidenti: Evidens enim est na-
turaliter, Deum unicum esse: & esse Ens;
quo melius excogitari non possit, atque
adeo esse Bonum, cui omnia subsunt, &
omnibus praeferibile.

300 Probatur igitur consequentia:
quia implicat esse Naturale Potentia
Volitiva Cognitionem Boni, & non
esse naturalem affectū ipsius Boni, qua-
le ab ipsā cogubscitur: Tūm, quia omnis
Cognitionē fœcunda congeneris affe-
ctus erga Bonum cognitum. Tūm etiam,
quia Potentia volitiva sequitur taxam
illustrativā Potentia: unde qualis est
estimatio intentionalis in intellectu, se-
qui potest formalis, & affectiva estimatio
in voluntate. Tūm insuper, quia si vo-
luntas affici non posset erga Bonum, pro-
portionaliter ad modum, quo repræsen-
tatur amabile, cognitionē illa vergeret in
pudorem, & torturam ipsius volitivā
Potentia. Tūm deīnum, quia si affectu
præpostero, & inutili, bona falsò existi-
mata prosequi potest voluntas per ex-
cessum amoris: quantō magis, affectu
conformi prosequi poterit Bonum verē
existimatū, ut Summum, ipsum præ-
ferendo super omnia. Sed hanc satis in re
mihi clara.

301 Dices ex Bellarmino: eam ipsam
facilitatem esse specialem Gratiam Dei, Bellarmino.
non peccantibus, quod tentatio gravior
insurrexit; idque ex externā protectio-
ne carentis.

302 Contra primō: quia hic loqui-
mur de Gratiā internā: De externā, qualis
est extrinseca protectio, nullus loquitur.
Secundō: quia quod tentatio levis
sit, oritur plerumque ex occurso rerum
ipsarum, atque adeo non excedit lineam
creationis. Tertiō: quia hanc Providentia
nunc permittens tentationes graves,
nunc cavers, non excedit lineam Provi-
dentia generalis. Vide nu. 145 & Docto-
rem Eximium cap. 23.

304 Sit secunda Conclusio. Honesta
resistentia alicujus tentationis etiam le-
vis, haberi non potest in utraque Naturā
sine speciali Gratiā. Hac conclusio firmā
rursus est disp. sequenti. Nunc proba-
tur. Omnis cogitatio congrua, quā non
de-

SECTIO III.

VERA SENTENTIA CIRCA ACTVS
bonos naturales ex occurrente
tentatione difficiles.

§. I.

EIVS SEX ASSERTIONES.

301 Sit prima Conclusio: honesta re-
sistentia alicujus tentationis
saltē, levis haberi potest sine speciali
Gratiā tam in Naturā lapsa, quam purā.
Hac Conclusio certa mihi est ex damina-
ta trigesimali propositione Baji: Tūm ex
dictis à nu. 134. quippe fieri nequit actus
honestus sine resistentiā cognitionis alli-
cētis in oppositū, quā jure tentatio dici
potest & debet: ac actus honestus, saltē
facilis, fieri sine speciali gratiā potest, &
plerumque fit: ergo. Tūm etiam, quia ut
verisimilitudinem omnem excedit ea
debilitas in Naturā secundū, & per se
considerata, ut felicitatem ferre non pos-
sit; ita ea moralis debilitas, ut ferre non
possit levem aliquam tentationem, &
vincat. Tūm insuper, quia Natura secun-
dū se debetur aliqua cogitatio congrua
naturalis, retrahentis à bono vixtrix.
Tūm deīnum, quia sunt veritates faciles
assētū, & errores vitatu faciles ex me-
diis solo iuge creationis exhibitis: ergo.
& tentationes etiam facilis resistētia.

302 Dices ex Bellarmino: eam ipsam
facilitatem esse specialem Gratiam Dei, Bellarmino.
non peccantibus, quod tentatio gravior
insurrexit; idque ex externā protectio-
ne carentis.

303 Contra primō: quia hic loqui-
mur de Gratiā internā: De externā, qualis
est extrinseca protectio, nullus loquitur.
Secundō: quia quod tentatio levis
sit, oritur plerumque ex occurso rerum
ipsarum, atque adeo non excedit lineam
creationis. Tertiō: quia hanc Providentia
nunc permittens tentationes graves,
nunc cavers, non excedit lineam Provi-
dentia generalis. Vide nu. 145 & Docto-
rem Eximium cap. 23.

Prima
Conclusio.Suprā a
num. 134.

145.

Secunda
Conclusio.

de-

debetur ex jure creationis, & negari
posset absolutē à Deo, nullam inferendo
violētiam, nec oblationem Naturā, est
specialis Gratia; sed aliqua resistentia
tentationis etiam levis (rebus ut hinc
existentibus in hac serie) haberi non po-
test sine cogitatione congruā secundū
præsentem rerum constitutionem inde-
bita: ergo nec sine Gratiā speciali. Mi-
nor est evidēns: nam in omni casu, in
quo temptationibus occurrentibus suc-
cumbiāmus, non obstante motivo in bo-
num allētē, cogitatio honesta con-
grua beneficium est indebitum. Et ra-
tio à priori sumi potest ex ipsā conditio-
ne Naturā, duabus, iisque adversis in-
clinationibus constitutæ: quarum ex ultra-
libet definit exigere firmum operādi te-
notēti in alētē: ne sit a liqua frustā: unde
nec exigit, ut à conditore Naturā dis-
pensentur cogitationes semper in unam
partem inclinationis, congruæ; nec sem-
per incongruæ. Patet autem inde fore,
ut si omnis resistētia honesta concederet
Naturā, concedendum esse specia-
lissimum beneficium: firmaretur enim
in bono res ex se labilis è bono in ma-
lum.

Tertia
Conclusio.

305 Sit tertia Conclusio: honesta re-
sistentia alicujus tentationis etiam me-
diocris, & secundū quid gravis, haberi
potest in utraque Naturā sine speciali
Gratiā: omnis, non potest. Secunda pars
patet ex nu. præced. Prima probatur
primō: quia plerumque non est diffi-
cillior resistētia tentationis intensa, bre-
vis tamen, quam postio actus moralis
ex objecto difficilis; at hic sine speciali
Gratiā potest haberi ex nu. 270. ergo.
Secundō: quia non est, unde tanta debi-
litas, & inoperando perversitas collig-
atur in Naturā, ut omnes cogitationes
ex occurso rerum advenientes in casu
tentationis reddat incongruas; at eō ipso
quod aliqua cogitatio ex occurso rerum
adveniens, futura sit congrua, in casu
tentationis; istius resistētia honesta
non est ex Gratiā speciali: ergo. Tertiō:
eō quod Naturā sit ex se peccabilis, &
operativa juxta ductum concupiscentiae
contra rationem, non operaretur hone-
stē semper, quāvis præveniretur intensi-
sus circa bonum honestum: ergo eō
quod sit Rationalis ex se, & operativa
juxta rationem contra ductum concu-

pientiae, non operabitur semper in hinc. In Prima
nettē, quantumvis præveniatut inten- pat. & in
sūs per insultus cotempsonis: etiam 1.2. Tract.
ergo, premente tentationē, potest habe 3. de Deo
ri sine speciali Gratiā cogitatio natura- Auxiliāt.
lis honesta congrua ex his, quā debentur
ex jure creationis. Quarto: quia major
intensio circa unum extētum libēta-
tis, non extinguit dōbitum, nec tollit
spem, & fructum resistētiae: alioqui
nunquam tentatio vincētur in sensu
composito gravioris urgentiae.

306 Sit quarta Conclusio: Nullius
temptationis simpliciter gravis haberi po-
test sine Gratia speciali: Est communis
Authorū: cujus in probationē suā quis-
que graditur viā. Communiter sumitur
argumentum à Patribus: sed imbecille:
nam Patriē contra Pelagium de resistē-
tia meritoria loquebantur: ut confect-
mus lib. 10. à num. 279. Tūm etiam, quia
ipsi vix distinguunt in hac re tentatio-
ne gravē à levi. Tūm etiam, quia Gra-
tia quam requirunt, faciunt simpliciter
necessariam, sc̄cūs ac statuimus ex ipsis
num. 255. Probatio solida mihi duplex
est: Prima: nam tentatio simpliciter gra-
vis est intensa tēatio, nec citō deficiens;
ergo est æquivalenter multiplex conti-
nuata tentatio; sed ad multiplex tenta-
tionem continuata urgentia, & inten-
sionis requiritur specialis Gratia: ne-
que enim exigit Natura Rationalis coh-
grua cogitationem honestam tantę
continuationis: ergo. Secunda: Gravis
tentatio prævalet honesta cogitationi
quoad intensiō, & vivacitatem or-
tam ex suggestione Dæmonum, sensuum
ministerio, & appetitus inclinatione:
ergo quantumvis non extinguit ratio-
nis lumen, si continuetur vigeſtia, opus
est motivo ultra rerum occulsum illū-
centi, quo se confirmet in bono: At mo-
tivi talis oblatio est specialis Gratia: et
go.

307 Sit quinta Conclusio: hæc impo-
tentia, (de quā hucusque) non consi-
stitit in tantā difficultate ex parte adūs
primi extrinsecus adveniente Naturā, ut
eā inspectā, desperari debeat resistētia
in quovis instanti, quo urget. Est dicere:
eam impotentiam, non ita esse ah̄ce-
dentem ad actum resistētiae, ut ita spe-
cificis, quā se habent ex parte dominii libe-
ri, debeat prudenter desperari de tali re-
sistē-

Quinta
Conclusio.Expli-
catio.

In Prima fidentia, ratione difficultatis advenientia. & in tis. Est contra Modernos explicantes 1.2. Tract. communiter haec per moralem impossibiliter. de Deo bilitatem, quam, ne vito circulo peccati, per illud debitum prudentis delpeccati.

Infrā rationis ulterius explicant. De quo nos nu. 342. & iterum infra num. 352.

308 Probatur primò Conclusio: Vel Et probatur primò illa ingens difficultas tanta est, ut physicè diminuat libertatem eo gradu, quo necessaria sit prudens desperatio de resistentiā, vel non? Secundum: Negatis ultrò, quod promovistis. Si primum ergo non est libertas sufficiens ad mortale. Dicis: sufficere physicè; non moraliter. Contra primò: nam quis absolute præcipit moraliter impossibilitati: quæ talia sunt eo ipso instanti, quo præcipimur operari? Secundò: quid est non sufficere moraliter? Et redibis infinitiès sine ulteriori explicatione ad circulum, quem timebas.

Secundò: 309 Probatur secundò: Inspectis omnibus, quæ se habent ex parte actus primi constituti per urgentiam tentationis, probabile judicium ferri potest de futura resistentiā: ergo nulla est tanta difficultas ex parte actus primi, ut debeat prudenter resistentiā desperari. Antecedens nitorit duplice principio: Primum: est omnino commune contra Patrem Vazquez, nempè speculativè, & practicè possibile esse, nō trahi semper Voluntatem in eam partem, quæ vividiūs, intuisque proponitur. Alterum est Tappeti, eorumque, quæ tentationes singulas quātumvis graves vinci naturaliter dicunt sine illa speciali Gratia: quæ sententia probabilis est: Nunc sic: si non posset, urgente quavis tentatione, formari judicium prudens de successu resistentiā, inspectis his solùm, quæ se habent ex parte Naturæ, vel esset, quia non est probabile Voluntatem ferri practicè posse in extremum minus propositum, vel esset, quia non est probabile separari posse à Gratia antecedenti resistentiā cuiuslibet tentationis: utrumque est falsum: ergo.

Tertiò: & speciosè. 310 Probatur tertio: sive impotencia esset, qualis describitur à Modernis, nulla tentatio vinceretur in sensu composito gravis urgentiæ: sed est id improbabile, & contra sensum Fidelium, magis meritum, & maiorem laudabilitatem inferentium ex resistentiā gravium tentationum: ergo. Sequela autem ostenditur: nam si ea impotencia esset, qualis describi solet, nulla tentatio vinceretur, ex gravioribus, sine Gratia speciali antecedente; cuius in consortio possit prudenter ex libertate colligi resistentiā tentationis: ergo nec sine Gratia antecedenter tollente gravitatem ipsius tentationis: ea enim non est, quando non debet desperari resistentiā; sed implicat quod adhibito compinciple tollente gravitatem tentationis, reipsa tentationi gravi resistatur: ergo.

311 Sit sexta Conclusio: haec impotentia consistit in physicā inexistentiā, quam habet Natura tam lapsa, quam pura, cogitationis honesta congrua ad omne exercitium sua indifferentia; & in physicā impotentia, quam habet utraque se constituendi in ea rerum peritasi, in quā prævisa est operatura, si poneretur. Principia, per quæ impotentiam explicato, vera sunt. Primum: oritur ex vertibiliitate arbitrii conjunctā cum defectu formæ firmantis in bono: eò enim ipso physicè inexigit congruam cogitationem honestam pro omni casu. Secundum oritur ex Divino dominio, cuius est dare libertatem creaturæ: hujus est operari, vel non operari cum ea, quam habet, verificando absolute, quod conditionat prævidit Deus: Dei est eam ponere sub hac, aut illa libertate, prout ipsi libuerit.

312 Hanc esse simpliciter impotentiam, & exinde specialis Gratia necessitatem oriri, probo: inexistentia congrua cogitationis honesta, seu libertatis conjugenda cum ipsa honesta operatione, & simul impotentia physicæ, obligandi Deum ut conferat, (rebus ut nunc existentibus,) verificat istam propositionem: honesta operatio inseparabilis est ab exercitio Divini dominii miserentis, nullo jure exigente; atqui veritas hujus propositionis inseparabilis est ab speciali divino beneficio: ergo & à Gratia speciali. Subsumo nunc sic: Inseparabilitas operationis ab speciali Gratia, verificat istam aliam propositionem: sine speciali Gratia haberi non potest operatio: haberienim nequit sine eo, à quo est inseparabilis: hujus autem veritas, impotentia est, si secessas Gratiam. Expono

Sexta Conclusio.

Nota bene

pono clariss. Exigentia congrua cogitationis, atque adeò potentia physica faciendi, quod eam Deus conferat est specialis potestas: quippe est potestas efficacia, sive quoad efficaciam, ut contraposta potestari sufficientia, seu quoad sufficientiam: ergo opposita inexistentia est specialis impotentia.

§. II.

PRÆCEDENTIVM VLTOR ILustratio.

Notabile Primum.

313 Tria notanda sunt ad majorem lucem præcedētum. Primum: Hanc impotentiam, licet simpliciter, & secundum id, quod dicit in recto, sit antecedens operationem; cùm sit ipse vertibilis Naturæ genius, vinci tamen unicè per necessitatem Gratia consequentis. Necesitas enim Gratia debet esse talis, ut non minuat difficultatem, & gravitatem tentationum; sic enim minueret laudabilitatem, & meritum: sed relinquendo tentationem in esse gravis, & urgentis, Victoriam pariat. Vnde duo sunt: Primum, non esse debere antecedentem, qualem communiter Moderni putant, decepti, quod impotentia antecedens, vinci non possit nisi per Gratiam antecedentem. Alterum, dubium hīc non posse nobis esse de potestate sufficientia, quam jam supposuimus ad peccandum, & non peccandum, sed de potestate efficacia: an nempè resistentiā tentationis sit separabilis ab speciali Gratia. Id in quo est frequentissima æquivalatio.

Alterum.

314 Secundum: eam impotentiam ita implere locutiones Theologorum, ut non solùm moraliter loquendo, sed etiam physicè, possit dici, impossibilem esse resistentiā sine speciali Gratia: ita, ut sensus sit: Naturam neque physicè posse (rebus ut nunc existentibus) separare resistentiam ab speciali Gratia Dei per Christum; atque adeò nec posse eam sine speciali Gratia ponere. Adverte tamen, ne patiaris æquivocationem multis communè, quod licet Naturæ sit sufficientia ad vincendum, vel resistendum sine Gratia, ita ut ly sine Gratia appellat supra sufficientiam; non tamen habere sufficientiam, (rebus ut nunc existentibus) ad

resistendum sine Gratia, ita, ut ly sine Gratia appellat supra resistentiā: id quod par. & in explica per illud exemplum vulgare: Hq. 1.2. Tract. mo habet, nec habet sufficientiam ad amandum sine amore: verè utrumque, sed di- Auxiliat. verisimodè.

315 Tertium: eam Gratiam esse cogitationem indebitam sive ratione motivi, sive affectionis adjunctæ, sive ex aliâ circumstantiâ: plerumque enim novimotivi propositio, aut diversitas affectionis, aut alia circumstantia ita libertatem immutat, ut Voluntas, alioquin non consensura, consentiat: Itaque duo dicit haec Gratia, alius ex parte actus primi, & est qualitas cognitionis, aut affectionis; alius est ex parte actus secundi, & est operatio honesta, cum quā conjungitur. Secundum illud, quod dicit ex parte actus primi, dici non potest absolute Gratia, quia debetur in equivalenti. Dicitur tamen, & est Gratia secundum id, quod dicit ex parte actus secundi; respectivè ad istum, & ad modum, quo confertur, tota cognitio Beneficium dicitur, & Gratia specialis. Eodem modo discurrendum est in ordine ad perfectam virtutem tentationis per actus salutares: extraordinaria enim auxilia ad id munera requisita, nō opus est, ut minuant difficultatem antecedentem: sic enim ipsa minueret laudabilitatem, & meritum. Non tamen perinde nego aliquando cum dispendio nostri meriti sic fieri.

316 Sed quid ad Concilia, & Patres, quorum loca exaggerat Pater Vazquez pro necessitate Gratia ad singulas tentationes etiam leves? Quid ad Theologos de impotentia antecedente, & antecedente necessitate locutos? Quid ad Apostolum sic loquentem ad Corin. 1. 10. Fidelis Dens, qui non patietur vos tentari ultra id, quod potestis. Vnde iustulit Chrysostomus hom. 24. esse aliquas tentationes, quæ ferri non possint. Imò ponderat acutè Pallavicinus, ex Apostolo colligi debere Tentationem esse possibilem supra id, quod possumus; & cum eā tentatione posse non peccare, licet Gratia non juvemur. Illud: quia nulla esset alioquin Fidelitas in Deo pro eā impenitentia; sicut nulla est pro impenitentia chymera. Illud: quia nullum esset alioquin Dei Beneficium in eā non permitentia. Satius ergo foret vel negare cum

Dubium incidens:
Ex dictis
Sand. &
Theolog.
& Apost.
& Chrys.

Et ex Card
Pallavic.

Vaz-

In Primā Vazquez posse unquam resisti alicui tentationi sine Dei Gratiā, vel negare cum par. & in 1.2. Tract. Tappero unquam requiri specialē Gratiā ad resistendum per actus naturales 3. de Deo auxiliāt. alicumque tentationi etiam gravi: vel saltem recurrere ad impossibilitatem moralem antecedentem cum communī Theologiā. Nihilominus nec prebo consilium, nec objecta quid probant.

Resolutio pro verā Intelligen- tiā Sanct. PP. & CC. 10. Alterum: eos plerumque loqui de resistentiā omnis tentationis, ita ut intendant contra Pelagium, nūquām peccare, esse debere ex speciali Gratiā, ut dicemus disp. seq. Tertium, eos aliquando loqui de Generali concursu, & dependentiā causarum naturalium in operando à Deo. Ex his tamen nihil contra nos.

Et pro Mente Theolo- gorum. 3:8 Secundò: Theologos loqui de antecedente impotentia, & Nos loqui; at neque nos, neque illos loqui posse de antecedente impotentia, quæ sufficien- tiam, & imputabilitatem extinguat. Hoc autem posito, termini sunt soli, quos variant per moralem impossibilitatem, quæ bene inspecta, ut inculcabo rursus à nu. 352. solū est impossibilitas denomi- nativa, & secundūm dici prudentium ex experienciā colligentium eandem operationum parifomitatem in futu- rum. Huic autem existimationi potest subesse falso: cūnque nihil ponat in rebus, nulla est opus gratiā, ut vincatur.

Replica reprimi- tur. 3:9 Aliqua, inquies, difficultas ar- guitur in actu primo ex ista existimatio- ne prudenti, quæ meretur impotentia nomen. Verūm hoc est dicere, eam non esse impotentiam, sed videri. Rogo cau- sam: & datur, quia licet possit operari, non solet in his circumstantiis: ecce sumis actum secundum, & per tuam existi- mationem refundis in primum, quasi de causā necessariā loquereris: unde de pri- mo ad ultimum dicitur Voluntatem ha- bere sufficientiam, & quidem plenam; sed non operaturam, ut videtur: & hanc defectum existimatū facismoralem im- potentiam, ratione cuius requiris Gratiā in tam gravi controversiā. Non his hucusque veritas Nostrā indiget.

3:0 Tertiò: Ad locum Apostoli ref. Apostoli pondeo, eodem passu, quo Sententia sensus.

communis refugit admirere physicam impotentiam ex verbis Apostoli, pari me à morali suā impotentia fugere: quia talis impotentia debet solū ex Aposto- lo colligi, quæ non lēdat imputabilitatem culpæ gravis: lēderet autem tanta impotentia, ut redderet peccati vitatio- nem moraliter impossibilem, & jure des- perabile: quis enim plenam advertentiā agnoscat in eo, qui ex tenuitate cogni- tionis circa honesta, & ingruentia ten- tationum practicē resistere nequit? Sen- sus ergo legitimus Apostoli est: Fidelem Deum, qui quantumvis permittat nos ten- tatione vexari, nunquam nos deserit, sed attemperando auxilia sua gratia tenta- tionum urgentiā, dat occasiones ut vinca- mus: neque enī ipsam sua Fidelitas sinit videre nos vexatos sub tentatione, cui resi- stere nequemus. Vnde si cadimus, ne can- semur improvidentiam Dei; accusemus ignaviam nostram: qui potentes stare, cecidi- mus, præponentes eternis delectabilias. Militemus ergo: neque defuturum nobis in certamine Deum, neque in Victoria: faciet enim præmii magni proventum, quia Fideis est. Ex hoc igitur loco solū inferre licet Deum non imperare impos- sibilita, ut causantur aliquando peccato- res: esset enim Infidelis, si promittendo merentibus præmia, onera poneret incomportabilia. Quare Apostoli textus mihi negotium non faciebat: sicut nec alia argumenta communia,

quæ satis ex præceden- tium penetratione solventur.

DISPUTATIO LVIII.

NECESSITAS GRATIÆ RATIONE COL- LECTIONIS, aut continuationis in rebus divisi- vè sine Gratiā præstabilibus.

3:1 ADIT hūc illa quæstio celebris in hac materiā: *An à distri-
butivo valeat consequentia ad collectivum*, affirmantibus paucis; negantibus obfirmatè ceteris ex Hieronymo in dialogis contra Pelagianos; ut defendant, quæ videntur certa, & videntur opponi. Primum est: hominem posse servare quodvis præceptum naturale, sine speciali gratiā, & vitare quodvis peccatum etiam veniale divisi- vè. Secundum est: non posse hominem ser- vare totam legem naturalem sine speciali Gratiā, nec vitare omnia pecca- ta venialia collectivè: Id est, omnia longo vitæ tempore occurrentia. Deci- dam ipse quæstiones, quæ sunt causa turbarum inter Authores: quorum diversitatem videre poteris apud Godoy disp. 44. & 45. & apud Ripal- dam, & Suarez, ut inde appareat vel inutilitas, vel fructus examinis circa primam.

S E C T I O I.

*AN TOTA LEX NATURALIS OBSE-
Rvari possit sine speciali Gratiā? Vbi de
dono Perseverantiae, & Confir-
mationis in Gratiā.*

Quæ certa 3:2 **D**uo sunt in hoc punto de Fide: & aliud expræcedentibus indu- bitabile. Primum contra Pelagium: ne- cessariam esse Divinam Gratiam ad im- plendam totam legem tam naturalia, quæ supernatura præcepta comple- xam: imò & ad implendam solam natu- ralem cum merito vitæ æternæ. Secundum contra Lutherum, & Calvinum: posse cum Gratiā Divinā totam legem tam naturalem, quæ supernaturem imple- ri: quia Deus impossibilia non præcipit. Tertium, posse aliquod præceptum im- pleri, vitarique peccatum aliquod sine speciali Gratiā. His positis

Prima Conclusio Communis & certa. 3:3 Sit prima Conclusio: Nequit impleri tota lex naturalis tam in Natu- rā purā, quæ lapsa longo tempore sine Gratiā speciali. Est communis contra Schotum, Gabrielem, Duradum, & Abu- lensem excusatōs à Vazquez: & juxta Medinam, de Fide, contradicentibus So- to, Torrens, & Suarez, apud quem est Aranda de Deo.

In Primā par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt.

Disputa-
tionis sco-
pus.
De quo ja-
lib. 8. à
num. 63.
Hieronym
Nostra Me-
thodus.

Godoy.
Ripalda.
Suarez.

Suprà à
num. 301.

opposita, saltem temeraria, & errori proxima. Prima Probatio sumi solet ex Conciliis, & Patribus, eam satis insinuā- tibus contra Pelagium. Secunda descen- dit ex dictis proximè disp. præced. Nam sunt tentationes etiam mediocres, qua- rum victoria inseparabilis est à Gratiā: nulla est gravis, quam sine Gratiā vin- cas: multi actus difficiles sine Gratiā non cadentes in nostrum libitum; at impleri non potest tota lex Naturalis, quin resi- stas omni tentationi, & præstes actus plerumque difficiles: ergo quo genere impotentia nequeas illa, nequibus & to- tam legem Naturalem implere. Nec di- cas, evenire posse, quod nullæ tentatio- nes eveniant longo tempore. Grande mi- raculum; & inseparabile ab speciali Gra- tiā. Deinde non videndum in his quid metaphysicè possit evenire, sed quid eveniat: loquimur enim de rebus, ut nunc existentibus.

3:4 Tertia & potissima Probatio deduci debet ex ipsā Naturā intrinsecè, & extrinsecè inspectā. Penès intrinseca, est veritabilis in utramque partem & ex oppositis inclinationibus constituta; est exinde cum defectu formæ firmantis ad melius. Penès extrinseca, cingitur undique mille cadendi periculis: Idque tam in

In Prima in pura, quam in lapsa Naturâ, licet in par. & in hac majori malo laboret ex culpa vel 1.2. Tract. privante donis alioquin habendis, vel 3. de Deo amicorum consilia coram pente: ex his Auxiliu. ferme admissis, fit, in hac rerum serie metaphysica inseparabilitas observantiae totius legis ab speciali gratia ex discursu disp. præced. scđt. 3.

*Ibid.**Secunda Conclusio Trimembbris.**Pars Prima.*

Augustin. 225 Sit secunda Conclusio: Nequit impleti longo tempore lex Naturalis in lapsa Naturâ sine Gratia habituali: Ejus tamen necessitas non est ex naturâ rei; sed per accidens, & ex lege Dei volentis unicè justis eas speciales Gratiæ immittere, quæ necessaria sunt ad diuturnam observantiam totius legis. Posui simil, & expicui conclusionem, quæ tres partes habet. Prima probatur, & est communis: nempe Gratiam habitualem requiri: Tum ex Scripturis colligentibus ex legi observatione justitiam; & existâ legi observationem: quod signum est fœderis inter utramque. Tum ex Augustino lib. de Cathech. zandis rudibus cap. ultimè dicente, Non implere legem, nisi qui Dominum acceperit spiritum sanctum Patri & Filio aequali: qui locus de Gratia Sanctificante sumi debet, per quam justi animam spiritus sanctus inhabitat. Tum ex congruentiis non contempnendis.

326 Prima sit: quia Nemo, qui iustus non fuit, legitur totam Naturalem legem obseruasse. Secunda: quia tanta Protectione est insigne beneficium; quo sunt indigni infideles; & valde paternalis Providentia genus, quo sunt indigni, qui filii non sunt; & hoc est si san illud regimen iustis promissum à Deo juxta Apostolum Rom. 8. Qui spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei. Tertia: quia qui nec actu, nec habitu diligit Deum, est valde indispositus, ut à peccandi occasionibus diù abstineat: peccatum enim suo pondere in aliud trahit, juxta dictum Magni Gregorii.

Rom. 8. Gregorius Magn. Pars secunda: Godoy. 327 Secunda pars, nempe necessitatem habitualis Gratia non esse ex naturâ rei, & per se, probatur contra Godoy: Tum quia observantia totius legis naturalis posset haberi in pura Naturâ; atque adeò est entitatè naturalis: non ergo per se requirit supernaturale principium. Tum etiam: quia non est caput, unde colligi possit tanta necessitas. Ex quibus

evincitur tertia pars Assertionis, & ex Pars consequenti necessitas etiam Fidei, & ria. Charitatis ad diuturnam totius legis naturalis observationem..

328 Dices, ex his plura fieri perab. Objectio- surda. Primum: ad singularem etiam vi-

ctoriam gravis tentationis requiri statum Gratia: nam Patres eodem modo loquuntur de Victoria, cuiusvis tentationis, ac de totius observantiae legis. Alterum: Infideles carere auxilio sufficienti ad totius legis observationem, cum iniusti sint. Tertium: Fidelem teneri, statim agere penitentiam de peccato commisso: ipsa enim carentia gratia, quæ se privavit, erit ipsi peccandi periculum, quod si non vitet, de novo peccabit. Quartum: ex observantia totius legis per longum tempus posse homines assequi certitudinem de suâ justificatione: quod est contra Tridentinum. Sed, hæc, momen- ti non sunt.

329 Non primum: Tum quia apud Solvuntur.

Patres Victoria sonat actum salutarem. Tum etiam: quia locuti credendi sunt de resistentiâ continuata per longum tempus. Tum denique ex anticipatis nu. 249. Non secundum: quia hæc potest annexa Gratia habituali non est potestas solum sufficientia, sed potestas efficacia. Faciat infidelis, quod in se est; nec deerit Miserere Dens, ut adducat eum in statum, cui talem favorem annexuit. Non tertium: aliud est occasio carendi favore, quæ non peccet; aliud est occasio peccandi. Non hoc, sed illud competit, Gratiam amittenti. Deinde status peccati non habet annexam privationem auxilii congiui pro quo vis tempore, sed pro diuturno. Vnde tale periculum instare non potest; nec certò sciri. Non quartum: Nam gratia supponitur, certò posse hominem assequi, se non peccasse, quod est omnino incertum. Deinde incertissimum, quantum se debeat extendere tempus continuae honestatis, ut annexa gratia sit argumentum: unde nunquam sine speciali luce nosci certò potest status privatæ justitiae. Vide Doctor Eximium lib. I. P. Suarez de Gratia cap. 27. qui jam cap. 25. adverterat, longè sentiendum aliter de Naturâ Integrâ, ratione donorum, & subjectio- nis concupiscentiae ad rationem. Video contradicere non paucos, & ingeniosè contendere. Sed standum est pro Suarez,

&

& Sancto Thomâ, donec aperte convin- cat ratio. Vide me nu. 273.

Tertia Conclusio. 330 Sit tertia Conclusio: Gratia habitualis non requiritur ex parte termini, sed ex parte principii ad observantiam totius legis; non tamen ut principium, sed ut conditio, ratione cuius tribuat Deus specialem Gratiam ad totius legis observationem.

Suarez contra Vazquez & Montesinos, putantes eam solum requiri ex parte termini, eo quod Gratia sit terminus habens connexione cum observatione legis, ad illam disponente. Probatur: tum quia totius legis naturalis observatio non potest esse dispositio ad Gratiam promerendam: est enim entitatè naturalis: atque adeò improportionata per se. Tum etiam, quia tota necessitas habitualis Gratia colligitur ex illis Scripturæ, & Patrum locis, quæ vel nihil assequuntur, vel intendunt eam legis totius observationem esse In- storum privilegium: ergo supponitur ex parte principii.

Illatio de Finali Perseverantiae Suarez.

Araujo. Trident.

Dubium incidentis.

Suarez.

In Primâ liorum efficacium; eorum nempe, qui par. & in buscum prævisa est conditionate operari 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. Resolutio. de Adultis, qui diu vivunt. Respondeo num, in secundò, in Pueris, Amentibus, & aliis quo qui rapiuntur brevi post justitiam acceptam, sine exercitio ullius actus interni, solum dicit Perseverantia donum illa externa auxilia, & beneficia, quæ descripsi. Nota, de illis dici presiūs, quā de istis, habere Perseverantia donum.

333 Et infer primò: Perseverantiam Illationes.

addere sufficientia, quam supponit, non perseveranti communem, Auxiliorum congruitatem. Infer secundò contra Alvarez.

334 Inferes ex his à fortiori necessita- tiam esse Gratiam specialem ad Finali perseverantiam in acceptâ justitiâ. Quo de corollario videndus Doctor Eximus tom. 3. de Gratia lib. 10. per totum. Et ratio est, (ut omittam illustria testimonia Araujo, & Tridentini, aliorumque

Patrum, per quæ definiri videtur hæc veritas:) quia quantumvis homo justus possit per ordinaria auxilia perseverare, si velit; tamen specialissimâ protectione, & assistentiâ opus est, ut velit. Tum etiâ: quia nequit dari finalis perseverantia si ne adimpletione perfectâ legis, sine resistentiâ gravium tentationum, aut sine protectione exterâ Dei, aut vitam auferentis nocitaram, aut prolongantis pro- futuram: quæ ne divisivè quidem haberi possunt sine speciali Gratia. Vnde Perseverantia donum est inestimabile pri- vilegium, & indebitum nobis, non solum ex jure creationis, sed ex elevationis etiam dignitate.

In quo differat à Confirmationis dono distingui. Patet ex communi sensu: Tum quia Dono Confirmationis existimat hoc; & frequens, illud. firmatio- nis? Sed est lis non modica in modo. Sunt, nis? qui cum Vazquez, & Molina secernant Molina. hæc dona, quasi Confirmationis donum Vazquez. addat alteri revelationem, & securita- tem finalis Perseverantiae. Non placent: quia Donum Confirmationis conceditur Apostolis, ex quibus Paulus talis revelationem, & securitatem de se fateri non audet: imò negare videtur, ut urget optimè Pater Herize disp. 24. Tum quia Confirmationis donum ex ipso nomine videtur aliud insinuare. Sunt, qui in eo distinguant, quod donum Confirmationis addat impeccabilitatem. Nō placent regulariter loquendo: nam & ipse Paulus se peccabilem novit. Tum quia hæc impeccabilitas est beneficium maximè extraordinarium. Dixi regula- riter: Nam Beatissimam Virginem, & Virgo Dei Matrem per exuberantis Gratia cu- mu-

Xxxxxx 2

In Primā mulum ita Confirmationis donum acceptar. & in pisse, ut manerit lethaliter impeccabilis. 1.2. Tract. lis, ultrò cum multis fateor; ut etiam 3. de Deo manerit venia inter impeccabilis. Probabilis judico, & tutatus aliquid sum. sunt, qui ea dona distinguant, quia datur Confirmationis donum, tōtū simul; Perseverantiae verò donum successivè. Non placent: quia Confirmationis donum ultra non videtur exigere, quād justus infallibiliter operetur iuxta Dei beneficium; quod per auxilia efficacia successivè collata, fiet.

Mens Authoris cū Suarez.

335 Piacet unicè Pater Suarez, accidentari solū distinguens hæc dona, scilicet quoad majorem, aut minorē perfectionem earum partium, in quibus diximus confidere donum Perseverantiae. Itaque donum Confirmationis dicit internè collectionem auxiliorum efficacium, ut Perseverantiae donum; sed quæ sunt in intellectu clara, & uberiora; in voluntate ardentiora, & majoris suavitatis: dicit externè, Protectio- nis genus excellentius, quo vicia tentationum fit suavior. Vnde collige donum Confirmationis per se non exigere intensiōnem majorem Gratiae habitualis: nam hæc tota copia Gratiarum potest sine aequali intensiōne habitualis Gratiae reperiri. Terminativè verò per se, & ex parte principii per accidens committari has Gratiæ aequaliter intensam ipsam habitualē, fateor. Illud, quia ea auxiliorum intensio meritorie per actus, ad quos movent, intendunt Gratiam. Istud: quia non solet Deus Confirmationis Donum, nisi eximiè justis, elargiri.

SECTIO II.

AN EVITATIO OMNIUM VENI- lium stare possit sine speciali Pri- legio? Quid hoc sit? & cui concessum?

Certa: 336 **I** Oquimur ex suppositione, quod homo iustus sit: nam de eo qui iustitia carat, res extra cōtroversiam est: cū beneficium evitandi mortalia omnia alligaverimus habenti iustitiā. *Duo præmitto.* *A terrore*, posse iustum venialiter peccare: *Aterum*, posse omnia peccata venialia vitari per speciale privilegium Dei. *Illud est contra Iovinianum,*

referente Hieronymo, & Sectarios ali- quos nostri téporis. Hoc est contra alios & grege Calvini. Iam est quæstio: an Iu- stus per auxilia ordinaria, quæ sunt an- nexa Iustitiae habituali, maneat ita fir- mus in bono, ut sine speciali privilegio posset eludere omnes occasiones peccan- di, & evitare omnia venialia longo tem- pore occurrentia, seu per totam vitam: ita (quantum aequaliter ipse,) ut evita- tio omnium venialium separari posset ab speciali privilegio ulterius superad- ditu.

337 In substantiā decisionis nullum Catholicis Doctoribus potest esse dissi- diendum: est verò maximum in modo: recurrentibus ad impotentiam physi- cam paucis; ad moralem, communiter ieiuis; aliis ad antecedentem; ad con- sequentem, aliis: factiosissimè singulis. Aperiam ipse, animo discendi, quid sen- tiam.

338 Sit prima Conclusio: Evitatio omnium venialium per longum vitæ re- pus stare nō potest in homine, quantumvis iusto, sine speciali Privilegio. Is fait semper sensus Ecclesiæ, tandem definitus Concilium à Tridentino sic habente *lss. 6. can. 23. Trident.*

Si quis hominum semper iustificatum dixerit amplius peccare non posse, neque Crati amittere, atque adeo eum, qui labi- tur, & peccat, nunquam vere fuisse iusti- ficatum; aut è contra; posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, ni- si ex speciali Dei privilegio, quemadmo- dum de Beata Virgine tenet Ecclesia, ana- thema sit. In quo damnatur Doctrina Contra Calvini, aliorumque dicentium, iusti- tiam reddere hominem impeccabilem; eave armatum hominem, sine aliâ Gra- tiâ, evitare omnia etiam venialia, quæ per ipsam confirmaretur in bono.

339 Fundatur Catholica Doctrina in Ratio fun Scripturis, ubi passim dicitur, *Iustos damente- sepius cadere, Sanctis inesse quid remitta- tur, pro remissione orare ad Deum omnes Sanctos, in multis omnes offendere: qui- bus satis iuvabit, non quidem lex pec- candi (quæ impossibilis est ex terminis) sed lex Divina ob aliquissimos fines Providentiae suæ permittendi iustis diu viventibus multa peccata venialia: Fieri ergo nequit, quod omnia venialia evi- tentur à justo, quin èo ipsò desinant ipsi permitti peccata venialia: ergo quin hat*

CON-

contra communem legem. Sed excepti- vus favor contra legem, speciale privi- legium est: ergo fieri nequit, quod sine speciali privilegio, &c. Quād confor- mis sit illa lex Nostræ Naturæ, unde ra- tio sumi solet à priori, patet ex instabi- litate nostri cordis, ex concupiscentiâ, & somite, ex multiplici occasionum occur- su, ex defectu formæ firmantis in bono: quibus malis non eximit Gratia; unde etiam cum ipsa manet Natura, cum na- turali inexigentia suâ continuatæ hone- statis, & uniformitatis in operando.

340 Sit secunda Conclusio: Neces- sitas specialis privilegii pro vitatione om- nium venialium necessarii, reduci non potest ad impotentiam antecedentem physicam contrapositam sufficientia, ne- que ad moralē contrapositam imputa- bilitati prudenti. Prima pars contra Zu- melem, & Curiel est communis, & ostendit: Nam impotentia physica eva- dendī malum est physica necessitas ad ipsum malum: ergo impotentia physica evitandi omnia venialia, est necessitas physica ad aliquod veniale: hoc enim est contradictorium illius. Sed implicat physica necessitas ad aliquod veniale: ergo & illa impotentia physica. Probo minorem: nam èo ipso, quod daretur physica necessitas ad aliquod veniale, pec- care venialiter est physice, & absolute necessarium, non minus ac est absolute necessarius equus ad equitandum, si sit physica necessitas ad aliquem equum in hunc finem: sed peccare venialiter non potest esse physice necessarium: peccaremus enim per id, quod absolute necessariū est, vel per id quod est venialiter pec- care (quia absolute necessarium) non peccaremus: quorū utrumlibet peccat in terminis: ergo. Confirmatur: nam physice sufficien- tia defec- tus tollit imputa- bilitatem. Deinde quia physica sufficien- tia non minuitur in his ex exercitio.

341 Secunda pars contra Modernos aliquos nō satis distinguentes, ostendit: etiam: quia tanta moralis impoten- tia, ut tollat prudentem imputabilita- tem, nequit stare sine maximâ poten- tia physice diminutione: imò nec sine tabrâ, ut tollat physicam Potentiam. Tum etiam quia si tanta sit impotentia, ut ter- minum reddat iniimputabilem pruden- ter, absolute reddet iniimputabilem; cùm imprudens imputatio, nulla sit: In Primā eruntque eadem utrique parti inconveni- par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliā. Tertia Conclusio: Principia quia hæc impossibilitas, solū est im- possibilitas secundum dici, & nō secun- dūm esse mentis, & non rerum: denomi- nativa ex judicio prudentium, plerumque à nu. 352. discurrentium à posteriori, & à simili, ut *Infrā.* explicabo à num. 352. Secundò: vel talis Secunda. impossibilitas obstat prudenti imputabi- litati, vel non? Si primum: incidit in Zumel: & quidem, ut communiter explicari solet, & vocari inefragabile, & antecedens fundamentum prudentis desperationis, vix discernit ab iniimputa- bilitate prudenti. Dicitur, vagari per sin- gula, fine lascione libertatis ad singula. At hoc est dicere, esse omnino extrin- secam, & denominativam, potius mentis, quam rerum. Si secundum: quā ratione est prudenter imputabile, (nam pruden- ter est idem, ac moraliter,) quod est pru- denter, & moraliter impossibile?

343 Tertiò, & efficaciū. Dicentibus Tertia po- absolutè Conciliis, non posse vitam reverti. nam ob ineris sine speciali Gratia, nequit impunè dici, solū esse sermonem de morali impotentiā: sed èquè loquuntur de impotentia evitandi omnia venialia: ergo nequit impunè dici solū esse ser- monem de impotentia morali. Dicunt diversitatem debere colligi ex diversâ ma- teriâ. Contra: tunc sub eisdem Concilio- rum verbis potest præsumi diversitas sensus, quoties inexcusabili est pto ip- forum veritate tuendā; sed hæc diversitas non est in nostra materiâ inexcusabili, cùm assignari possit impotentia supra moralem, ut videbimus: ergo. Vi- getur ex ipso Canone Tridentini, quem Illustratur bene ponderat Pater Ribadeneyra *dis. 14. de Voluntate cap. 3. num. 19. Noh R'baden.*

minus, nec aliter judicat Concilium, ex contextu Canonis, impossibile ē vitare omnia venialia sine speciali privilegio, quād hominem iustum ipsa iustificatio. neferi impeccabilem, in praesenti Prov- identiâ; sed hoc non solū moraliter, sed etiam physicē ē impossibile: ergo & illud. Vnde, ut Conciliorum uniformis veri-

In Prima veritas defendatur, opus est, ut, quantum par. & in tum patitur ipsa materia, de qua lo-
1.2. Tract. quuntur, quare debet modus, quo jux-
3. de Deo ta Providentiam praesentem sit impossibi-
Auxiliat. le simpliciter, & verè hæc duo verifica-
ri: *Homo vitat omnia venialia, & caret*
speciali privilegio.

Quarta,
& potissi-
ma.

344 Tertiò &, meo videri, efficacis-
simè. Ex actuali positione rei moraliter
impossibilis, neque metaphysicè, neque
moraliter infertur defectus impotentia
moralis ad ipsam: ergo ex actuali vita-
tione omnium venialium sine speciali
privilegio neque metaphysicè, neque
moraliter infertur defectus impotentia
moralis ad ipsam: ergo circa necessita-
tem specialis privilegii, & evitacionem
omnium venialium sine ipso, ea solùm
definitur à Concilio impotentia, ut etiā
physicè, & moraliter salvaretur, positâ
semel à justo vitatione omnium venia-
lium sine speciali privilegio: Alioqui ex
positione rei moraliter impossibiliis, vel
physicè, vel moraliter inferretur defectus
moralis inpotentia. Atqui hoc est omni-
nino dissonum, cum ex eo quod daretur
homo justus, qui vitaret sine speciali pri-
vilegio omnia venialia, tota vitâ morta-
li occurrentia, falsus censeretur Tridentini
Canon: ergo quia definit impoten-
tiam moralis maiorem, aut ab eâ omni-
nino diversam. Tota difficultas est in ante-
cedente, ex quo bene cuncta sequuntur.

345 Antecedentis ergo prima pars
ostenditur: Impotentia moralis ad ali-
quid, ut distincta ab impotentia meta-
physicâ, solum moraliter excludit pos-
itionem ipsius: ergo potest realiter, &
metaphysicè conjungi cum tali positione
moraliter impossibili: ergo ex tali posi-
tione non infertur metaphysicè defectus
impotentia moralis ad ipsam. Probo
istam consequentiam: Nequit inferri meta-
physicè defectus impotentia moralis
ex positione rei metaphysicè cum ipsa
conjugibilis; sed positione rei moraliter
impossibilis est metaphysicè conjugibilis
cum moralis impotentia ad ipsam: er-
go ex illâ positione nequit inferri meta-
physicè defectus istius. Ostenditur altera
pars antecedentis: si ex positione rei
moraliter impossibilis, deberet inferri
moraliter defectus moralis impotentia,
esset ex eo, quod sicut excludit moralis
impotentia moraliter positionem, ita

moraliter excludit moralis impoten-
tiam ipsa positio: hoc autem esse falso
ostendo sic: fieri potest, ut positio rei
moraliter impossibiliis metaphysicè con-
nectatur cum impotentia moralis ipsius:
ergo neque moraliter potest ipsam ex-
cludere. Paret consequentia: & antece-
dens probatur exemplo duplice, quod
multipliciter augeri posset: Primum est:
Veritas hujus antecedentis: *Hæc famina*
est mater, est impotentia moralis ad istâ:
Negabit Filiu, quod Filiu est necessarium,
& Matri facilium: At veritas istius:
Hæc famina negat Filiu suo, quod ipsi est
necessarium, & Matri facilium, (quod
erat extrellum moraliter impossibile)
cum ipsa moralis impotentia, nempe cum
Materinitate connectitur. Secundum est:
Educatio fortis A de milibus (quarum
quæque sit juxta contingens) est moraliter
impossibilis; & tamen ejus de tantis
educa, cum suis suis moralis impossibili-
tate connectitur.

346 Sit quarta Conclusio: Tota ne-
cessitas specialis privilegii sumitur ex
in exigentia physicâ, quam habet & ser-
vat homo, etiam justus, preventus auxi-
liis ordinariis, ut eximatur à lege com-
muni. Explico Conclusionem, & probo. *Explainatio*
Eò ipso, quod Gratiæ cum auxiliis ordi-
nariis non eximat hominem à lege com-
muni, nec ipsi det jus ut eximatur, excep-
tio est, & manet indebita, & specialissi-
mum Privilegium: sed nec Gratiæ cum
auxiliis ordinariis eximit justum à le-
ge communi, nec ipsi dat jus ut exima-
tur: nam cum ipsa conjungit Legem
Deus; nec ipsa firmat hominem indeclin-
abiliter in bono: ergo exemptio à com-
muni lege manet etiam indebita justo, &
consequenter speciale privilegium. Sed
evitatio omnium venialium, suppositâ
lege hujus Providentie, est exemptio à
communi lege, & extraordinarium pri-
vilegium: ergo evitatio omnium venia-
lium est omnino indebita homini justo:
ergo nequit homo justus separare juxta
legem hanc Providentie, evitacionem om-
nium venialium abspeciali favore, &
speciali privilegio: quod quidem decre-
vit Deus justo non dare. Sic explicatur
dilucidè, nisfallor, Canon ipsius Tri-
dentini.

347 Resultat enim ex his, *Impoten-
tia physica in justo, non quidem ad evi-
tanda*

tanda omnia venialia, sed ad evitanda
sine favore indebito, & speciali privile-
gio: quod sic ostendo: licet quis habeat
sufficientiam ad evitanda omnia venia-
lia, non haber sufficientiam ad ea evitan-
da sine speciali, & gratiose privilegio, si
facere non potest, ne sit ipse sub legè
communi, & ne sit ipsi indebita exemp-
tio; sed homo quantumvis justus nequit
facere, ne sit illi indebita exemptio à
communi lege, & ne sit ipse sub legè
communi: ergo neque facere potest, quod
evitentur omnia venialia sine speciali
Privilegio: cum ipsa evitatio sit ipsam
Exemptio, & Privilegium. Probatur mi-
nor: Nequit homo facere, quod ipse non
sit sub legè (suppositâ præsentis Providen-
tiæ) si facere non potest, quod sibi non
datur occasio, in quibus prævisus
est cadere; neque facere potest, ne sibi sit
indebita exemptio à communi lege, ni
facere possit, quod sibi debeatur quod
opponitur legi; sed neutrum potest homo
facere. Vnde fit, evitari omnia venialia,
& non esse speciale Privilegium, Juxta
præsentem Providentiam, esse omnino
impossibile; cum non minus implicet ac
dari exemptionem à communi lege, &
non dari.

Objectio repellitur

Replica,

Solvitur.

Adhuc alia.

Fortior Instantia:

lum est inseparabilis ab speciali privilegiis. In Prima
gio; qui nequit adquirere privilegium, par. & in
nequit eam ponere vitationem, potesta-
1.2. Tract.
te saltem sufficientia. Nego conque-
3. de Deo
tiam ex duplice capite: Primum est: quia Auxiliat.
potestas acquirendi privilegium est po-
testas efficacia, vel eam involvit, ut di-
cebam: dari autem potest potestas suffi-
cientia sine potestate efficacia. Alterum
est: quia inseparabilitas evitacionis à
privilegio, licet metaphysica sit supposi-
tâ præsentis Providentie, non est tamen
nisi ex suppositione consequenti, quam
facit ipsa lex: unde, cum impotentia ex
suppositione consequenti, non tollat po-
tentiam antecedentem, licet Natura
juxta præsentem providentiam constitu-
ta non possit adquirere speciale privile-
gium: valebit tamen potestate sufficien-
tia ea vitare; non tamen valebit ea vita-
re separando vitationem ab speciali pri-
vilegio: hoc enim ipsi est juxta præsen-
tem Providentiam impossibile.

350 Quam explicationem Concilii,
mihi placet, alii forte discutitur,
commendat in simili Praeceptor Angelicus,
reducens ad hunc modum discut-
rendi, nisi fallor, necessitatem specialis
doni ad perseverandum quæst. 24. de Ve-
ritate, art. 13. Corp. Nota, quod Pater
Ribadeneyra disp. 14. de Voluntate cap. Ribaden.
3. num. 25. in fine, non putat absurdum
dicere, habere hominem, per ordinaria
auxilia Gratiae, situm in libertate suâ
hoc speciale Privilegium: quod a liunde
potestate consequenti est ipsi impossibile.
Quod si verum sit, inoffensiùs curret
opinio nostra.

351 Restant tria. Primum: quid in-
volvat hoc speciale Privilegium? Respon-
deo, dicere Confirmationem in bono, &
fomitis extinctionem: Fator tanie, ha-
beri posse per extrinsecam protectionem
singularissimam, sine extinctione fomi-
tis. Alterum, cuinam sit hucusque con-
cessum ex puris hominibus? Respondeo
primò: Virgini Immaculata concessum,
& esse de Fide. Respondeo secundò, dè
aliis Sanctis plura dicta esse, quæ vel im-
probabilia certantur, vel temeraria, vel
proxima erroris: unde communis senten-
tia nemini, preterquam Virgini, tale Pri-
vilegium afferit; & videtur esse sensus
Sensus Ecclesie. Tamen idem de Ioanne Bap-
tista sensere Galatinus, Catharinus, &
Abu-

*In Primā Abulensis. De Hieremias, & Iacobo mi-
par. & in hori, idem senserunt alii, quos Lorinus
1.2. Tract. suppressè citat Psalm. 45. versic. 6. De
3. de Deo omnibus sanctificatis in utero, & spe-
Auxiliāt. cialiter de Sancto Iosepho idem sensit
Aliorum Ekius. De Annâ, & Ioachimo (condi-
Doctorum tionate, si nempe aliis sit concessum,) pri-
privati sensit idem in Elucidario Eruditissimus
sensus. Poza. Videatur Suarez part. 3. de Gra-
Suarez. tiā, lib. 9. cap. 8. ãnum. 23. Tertium de-
nique: ad quantum temporis sine specia-
li privilegio valebit homo occurrentia
omnia peccata venialia vitare? Respon-
dent Soto, & Vega, ad unum diem. Ref-
ponent alii, quibus hoc videtur nimium
ex illo: Septies in die cadit iustus: ad spa-
tium trium, vel quatuor horarum. Res
est omnino incerta, in quâ satius est ni-
hil decernere cum Suarez, quem vide lo-
co citato.*

SECTIO III.

COROLLARIUM DE IMPOSSIBILITA-
TE MORALI.

§. I.

MENS AVTHORIS DE MORALI
Impossibilitate.

Premissus: 352 Q Vam non ideò nego, quod ip-
sâ non usus in præcedentibus
fuerim. Explicabo tamen, quid sub his
vocabus, quibus plerumque non tam
utimur, quâ abutimur ad cludendas
difficultates, lateat: ut exinde appareat
præcedentis Doctrinæ necessitas. Pono
primò: Omne moraliter impossibile,

Primum: esse reipsâ possibile, & physicè contin-
gens secundùm se. Ea enim, quæ meta-
physicè sunt impossibilia, vocari non
solent impossibilia moraliter: quippe
iste terminus est limitatus possibili-
tatis physicæ, quam supponit. Pono secun-
dò: Impossibilitatem moralém non inve-
niri in omni re difficulti: plura enim dif-
ficia sunt, quæ non censentur moraliter
impossibilia. Pono tertio: Impossibi-
litatem moralém ex genere suo præscin-
dere à majori inclinatione in unam par-
tem potius, quâ in aliam: imò & à po-
sitivâ, & intrinsecâ difficultate potius in
unam, quâ in aliam partem ingruente.

Tertium: Ratio est: quia plura sunt moraliter im-
possibilia, ad quæ non est in rebus, in
quibus antecedere dicitur moralis Im-
potentia, Inclinatio major, quâ ad con-
tradictorium, nec major intrinseca diffi-
culty: do exempla. Moraliter est im-
possible, quod ex mille hominibus
nullus unquam otiosè loquatur: in quo-
rum nemine inclinationem invenies po-
tiùs ad unum, quâ ad aliud. Moraliter
est item impossibile, quod æquè liber
homo, sèper uniformiter operetur, qui-
tamē ulla major in unum, quâ in aliud
occurrat difficultas, aut inclinatio. Sunt
innumeræ.

353 Pono quartò: Omne genus im-
possibilitatis importare necessitatem
contradictorii: unde si aliquid sit mora-
liter impossibile; contradictorium debet
esse moraliter necessarium: quare, & im-
possibilitas, & necessitas eadē cum
proportione veniunt declarandæ. Pono
quintò: Duplex esse Genus moraliter
impossibilium: nam alia sunt ex purè
fortuitis, quale est jaccere centes talos
in eundem continuum numerum: alia
sunt ex per se liberis: qualis est omissionis
omnis verbi otiosi à mille hominibus;
aut ab uno longa, & continua unifor-
mitas in operando. His positis

354 Sit prima Conclusio: In rebus
per se liberis, Impotentia moralis ad
aliquid, & moralis necessitas ad oppo-
situm, non est aliquid rebus intrinsecum,
neque est aliquid ex parte rerum, sed est
pura denominatio à Prudentum judicio,
quod res aliqua vel semper, vel nunquam
eveniet. Itaque ex parte rerum sunt cau-
sa moraliter necessitate, sunt moraliter
imposse, sunt termini vel moraliter
necessarii, vel impossibiles: necessitas ta-
men, aut potentia non est ex parte
rerum. Probatur assertio primò, & à
Ratio pri-
riori. Omne genus necessitatis, aut
imponentiae, formaliter constituitur per
connexionem cum alterutro contradic-
torio: ergo id, in quo formaliter con-
stat moralis connexio, est formaliter,
vel moralis potentia, vel necessitas.
Atqui ex parte rerum in agentibus libe-
ris tota connexio Agentium cum alte-
rutto contradictorio est ipsius extrinseca,
nullaque est nisi consistens in Pruden-
tum judicio intentionaliter connectente
actum primum cum secundo: ergo tota
necessitas, & potentia est rebus
extrin-

Quartum:
Quintum.

Disp. 58. Ad Collectionē, seu Continuationē Boni. sect. 3. 905

extrinseca; & pura denominatio. Quæ
ratio, brevi insinuata, mihi apparet evi-
dens ex ipsis terminis.

355 Illustratur exemplo. Sume men-
te collectionem triginta venialium, ad
quorum vitationem puta me moraliter
impotentem: & collectionem triginta
hominum, in quibus existima moralem
necessitatem ad aliquod verbum otio-
sum. Iam sic: ex parte rerum, & seposito
Prudentum judicio, nulla est connexio
vaga cum aliquo verbo otioso, in
totâ illâ hominum collectione; nec in
me ulla connexio cum aliquo veniali:
ergo ex parte rerum non est ulla mora-
lis necessitas, vel potentia: ergo to-
ta consistit formaliter in illo prudentum
judicio, quod descripsi.

356 Antecedens probatur quoadpri-
mam partem: Tota illa collectio est
collectio voluntatum æquè indifferen-
tium secundum se, neque minus de no-
vo indifferentiū ex consortio unius
cum aliâ: ergo non potest ex parte ea-
rum dari ulla connexio. Probo conse-
quētiam. Tùm quia si consortium unius
cum aliâ non reddit minorem indiffe-
rentiam, quâ ratione potest esse conne-
xio? Tùm etiam quia fieri potest, ut non
loquantur viginti novem: hoc enim
non erat moraliter impossibile, ut sup-
ponimus: ergo devolvitur in eâ supposi-
tione connexio ad trigesimum: cùm æquè
vagetur in singulos. Sed ea suppositio
ex parte rerum nec est titulus, nec jus
connectendi trigesimum cum otiosâ lo-
catione: ergo tota illa connexio non est
rebus intrinseca, sed unicè mentis pru-
denter judicantis.

357 Probatur secunda pars. Ipse nu-
merus venialium non refundit quic-
quam in actum primum Agentis liberi,
vel respectu collectionis, vel respectu
unius, ex suppositâ aliorum vitatione.
Dicitis: aliquid morale refundi. Quid
hoc est; si verba seponas? Additis: eam
ipsum in exigentiam uniformitatis esse
moralementem. Benè! in exigentia
uniformitatis, obstat, ut ego eam ju-
dicem: ut ego desperem, nec prudenter
cogit, ut jam premo.

358 Probatur assertio secundò: si
quid esset in rebus, quod constituere
posset formaliter morales hos respectus,
esset ipsum fundamentum prudentis ju-

Aranda de Deo.

dicii desperantis aliter eventum rei; sed *In Primā*
tale fundamentum esse non potest for-
par. & in
maliter ipsa moralis impotentia, velle-
1.2. Tract.
cessitas: ergo non est ex parte rerum. 3. de Deo
Consequentia tenet, & major videtur esse Auxiliāt.

fundamentum communis opinatio-
nis. Ostenditur minor: primò, quia illud
ipsum fundamentum solo mediante ju-
dicio connectit causas cum futuri even-
tibus. Secundò: quia illud fundamentum
non est aliquid ex parte actus primi,
præcisim ab experientiâ Agentis vel in
se, vel in simili: imò sola est hujusmodi
experiencia: sed hujusmodi experiencia
nequit esse moralis impotentia, seu ne-
cessitas: cùm ipsa præsertim in simili
nec influat in hunc effectum; plerumque
sit consequens, & physicè impertinens;
nec tollat causæ inconnexiōnem; alioqui
tolleret libertatem: solùmque sit secun-
dum dici ex parte agentis: ego. Proba-
tur major. Tùm quia quidquid est ex
parte actus primi (præsertim in indiffe-
rentiâ physicè æquali ad utramque pat-
tem) non potest esse medium moralis
certitudinis ad unum præ alio. Imò etiam
cum indifferentiâ physicè inæquali, licet
posit est probabilius hic effectus, quâ
ille; seposita experientiâ, certus esse non
potest. Tùm etiam: quia nullus est pru-
dens, qui non recurrat in his ad expe-
rientialiam. Tùm etiam: quia seponit expe-
rientialiam vel in ipso agente, vel in simili:
tolles omne moralis certitudinis me-
diun. Confirmari hæc ulterà possent: quia
aliter est inexplicabilis ista materia, nisi
per circulum frequentis vitii. Tùm quia
morales istæ impotentia, & necessitates
ex parte rerum antecedentes, & morali-
ter inevitables, libertati repugnant.

359 Sit secunda Conclusio: In rebus
per se, respectu Nostri, fortuitis, Moralis
impossibilitas reduci plerumque debet
ad physicam impotentiam eligendi no-
stram, vel ad defectum formæ determi-
nantis impulsuum necessarium: his verò
sepositis constitui formaliter debet per
existimationem communem Prudentiū.
Probo simul, & explicò Conclusionem:

In fortuitis moralis impossibilitas ple-
rumque sonat exemptionem ab arbitrio
nostro, & inimputabilitatem: idèò enim
dicitur eductio continuatæ sortis è milli-
bus, quibus miscetur, impossibilis nobis
moraliter, quia nostrum non est eligere:
Yyyyy ple-

In Primā plerumque sonat meram contingentiam par. & in eveniendo sic: plerumque sonat determinatio: ut uniformis eductio non contingat.

Auxiliū. 360 In primo sensu reducitur ad impotentiam physicam eligendi nostram ex defectu notitiae de impulsu necessario ad hunc eventum prae illo: unde Angelo, qui tali notitia non caret, imperabilis est, & imputabilis hujus generis actio. In secundo reducitur ad defectum causae determinantis ad unum potius, quam ad aliud uniformiter: & ideo sunt, & dicuntur eventus fortuiti: quia, si esset causa determinans, oriretur effectus, ut solet, uniformiter ab aliis agentibus necessariis. In tertio sensu reduci soium potest ad existimationem Prudentum: nulla enim est ex parte rerum determinatio, cur haec potius, quam illa sors accidat? cur eadem continuari bis soleat? cur desperetur in centum jactus continuatio? quia omnia nituntur experientia, colligente eam dispositionem in primā causā; ne fortuita vel cum liberis, vel cum necessariis equivocarentur in eveniendi modo. Recursus autem ad ipsum cumulum rerum aequē contingentium, & sibi obstantium,

Herrera. quod recurrit Herrera quest. 10. de Voluntate sect. 2. sufficit ne certò judicem eveniendum hunc prae alio: ut tamen certitudine morali desperem, non sufficit, ut n. 358. notavi. Ex quibus probata manet triplex pars Assertionis.

§. II.

PERTILES ILLATIONES.

Illatio Prima: 361 Inferuntur ex his multa scitu dignissima. Primum: Impotentiam, & necessitatem moralē, non esse aliquid antecedens ex parte causarū: quod inspectum secundū se sufficiat, ut effectus debeat desperari: tanta quippe necessitas stare non potest sine maximā diminutione physice libertatis, atque adeo cum plenā deliberatione ad peccandum: unde Sententia communis ita apud Modo: nos huc explicans, & aliunde prudentem imputabilitatem ad peccandum etiam graviter relinquens, loquitur apud me contradictoria. Quare

P. Amic. P. Amicus, tactus rei difficultate, ne verba verbis adderet, assignaturus in phy-

sicis pro constitutivo respectum horum moralium aliquod ens, dixit, fore tantam mentis perturbationem, & libertatis imminutionem ex anticipante & concupiscentia, ut nulla sit exinde libertas ad peccandum graviter, si Gratia desit. Quod dixit mei ita penes hanc viam.

362 Nec Recentissimus quidam melius assignat constitutivum, dicendo, Mauris. P. Thed. impotibilitatem, & necessitatem moralē esse antecedentem, & esse eam causae constitutionem, sub quā nullus prævisus est consentire, vel dissentire. Quis non videat contradictionem, cum ex una parte constitutus unicē fundamentum eventus in experientia causa similis, & inde faciat connexionem ex parte actus primi in ista, cui physica est impertinens experientia alterius? Præterquam quod hoc est divinare, & quasi per fictionem juris devolvere in actum primum unius causae eventum alterius ad judicium de uniformitate inter utramque.

363 Secundum: Hos respectus morales Impotentiae, & necessitatis solum esse respectus secundū dicit, & cognoscit Prudentium, qui morivit omnino extrinsecum, & plerumque consequens quasi devolvunt in actum priuatum, ut de ipso judicent conjugendum sic vel aliter cum effectu. Dicuntur tamen, moraliter, impotentia, & necessitas; quia sicut continua rei effectio est lignum, & quasi effectus impotentiae; & uniformitas continua in existendo est signum, & quasi effectus necessitatis: in moralī astimatione quoad hunc modum eveniendi aequivalent res alioqui contingentes physice necessitati, & impotentiae. Vnde reipsā nihil est nisi fundamentum ad finibile judicium, quod de causis necessariis, aut de physicis imputabilibus facimus: est tamē fundamentum plerumq; consequens vel in ipso eventu consistens, vel in experientia de similis causa conjunctione simili cum effectu suo.

364 Tertium: evenire posse, ut aliquid sit moraliter impossibile, vel necessarium, & quod de facto eveniat aliter. Pater, quia Prudens existimatio non est connexa cum sui veritate. Do manifestissimum exemplum: Ponat Deus hominem in eo statu, in quo peccatus non sit nec venialiter per triginta annos, sanguinando nempe cogitationes, quas vidit uni-

Secunda:

Ultima.

Vide sup.
tib. 8. à
num. 63.

Tertia:

unicē congruas, & præcavendo incongruas: Hic homo positus inter nos impossibile est moraliter, quod non peccet aliquando: nec erit prudens, qui non desperet eam uniformitatem in bono: & tamen ipse peccabit nunquam. Ergo tota impossibilitas, & necessitas moralis, si alioqui non sit physica in rebus, penes nos est unicē, nec est ex parte rerum. Dixi, si alioqui non sit physica: plerumque enim nos, (errando tamen) putamus solum moraliter impossibile, vel necessarium: quod hic & nunc ex præsentis rerum constitutione tangit lineam necessitatis physice, vel impotentiae: sic accidere puto non semel in passione corruptis, in matribus amantibus Filios, & similibus, ex defectu notitiae in oppositum.

365 Quartum: insulsè à nonnullis, vocum sono deceptis in hac materia, sumi ex fortuitis paritatem ad libera: quasi quia nobis non est prudenter imperabile jacere talos centies in eundem numerum, quia moraliter impossibile; & quod non sit prudenter imperabile nobis, vittare centum venalia, quia est moraliter impossibile. Disparitas enim est omnino clarior, quam ut ferri possit objectio. Nam illa moralis impossibilitas fortitorum est exemptio à dominio nostro, reduciturque ad impotentiam physicam eligendi nostram ex defectu notitiae de medio apto ad eum finem: fine quam notitia stare nequit imputabilitas, aut libertas: at moralis impossibilitas liberorum est extrinseca causis liberis, nec diminutiva indifferentiæ physicæ, & naturalis; quam salvā, manere non nequit imputabilitas, & libertas.

366 Ultimum: quam verum sit, quod in communi Sententiā dicitur, nempe à distributivo, non valere consequentiam ad collectivum; & moraliter possibilibus singulis divisivè, posse esse moraliter impossibilem collectionem: immo vitatis ceteris præter unum, devolvi ad hunc unum necessitatem, aut impossibilitatem moralē aequē vagantem in singula, ex suppositione, quam reliqua vitantur. Hec tria, quæ videntur communiter principia, & juxta communem explicationem r̄ḡre explicata, (si explicata unquam sunt) sunt clarissima juxta nostram.

367 **Primum**, quia potest esse fundatum ad judicandum prudenter unū, par. & in & non aliud: quod evenit frequentissime: 1.2. Tract. unde ex eo fundamento, quod jam ex 3. de Deo explicui, prudentum communis existimatio connectit extrinsecè, seu moraliter causam cum aliquo collectionis vagè accepto; non tamen potest cum aliquo determinatè, quod illud cumq; sit: & hoc est dari, vel impotentiam, vel necessitatem ad collectionem, cum alioquin non detur ad singula collectionis divisivè: *Et non valere à distributivo consequentiam ad collectivum.* Omnia enim sunt considerationis nostre: quibus explicui jam secundum. Tertium etiam patet, quia ea devolutio ad unum, vitatis reliquis, est omnino extrinseca consistens in actis nostri disjunctione (nihil enim in rebus indeterminatum, aut vagum esse, dixi jam alibi,) quare lēdere non Supralib. potest intrinseca comprincipia libertatis: nec tollere moralē imputabilitatem eventus. Sed

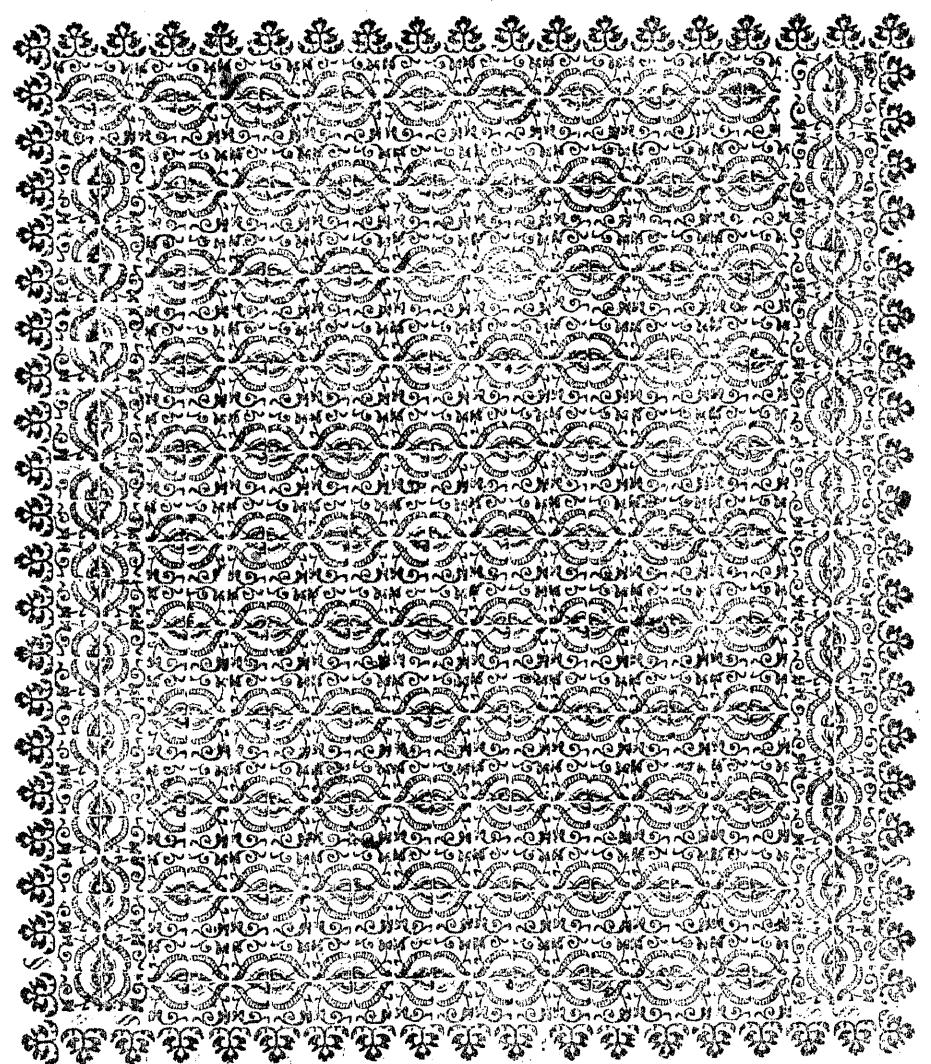
368 Objicies adversus doctrinas præcedentes: Primo: datur necessitas moralis consistens in actuali inclinatione causæ ad effectum: talis est, quæ reperitur in Matre respectu Filii: ergo & datur in rebus. Secundo: Occasiones peccandi proximæ, & proxima pericula delinquendi sunt necessitates morales: at qui occurunt in rebus: ergo & morales necessitates.

369 Respondetur. Ad primum nego Solvitur. antecedens: aliud enim est, quod plerumque fundamentum judicii, sumatur etiā ex iis, quæ sunt ex parte actus primi causarum: aliud, quod in eo consistat. Primum fateor, & nego secundum: quia quavis inclinatio præcedens ex parte actus primi, si notabiliter non minuit libertatem, aut omnino tollit, non sufficit necessitate ad judicium desperativum effectus oppositi, nisi factu recursu ad experientias. Si vero notabiliter minuit, aut omnino extinguit libertatem, aliud casus est: Ita enim potius est necessitas physica, quam moralis. Et sic, ut nuper adverti, existimo continuere communiter in Matre respectu amo 364. Suprà nū. erga Filium. Nam ipsa frequentia aspectus, & exinde crescens affectus extinguit notitias aversivas ab amore, nec sinit advertere in filio dignitatem ullam ad

In Prima ad aliud : quare pertingit ad physicam
par. & in usque necessitatem.

1.2. Tratt. 370 Ad secundum : occasiones &
3. de Deo pericula proxima peccandi potius su-
Auxiliat. muntur ex experientia in simili eventu,
Quid Pe- quām ex rebus secundūm Ie: atque adeò
ricula, & ut in rebus occurrant, non important in
occasions? rebus formam ipsam, à quā necessitates
morales appellantur. Instas : quid si ex
parte actus primi p̄cedat judicium
ipsum prudens de futuritione eventus

ex experientiis in simili? Dicam, hoc ju-
dicium si ex parte operaturi contin-
gat, connectere ipsum cum operatione
moraliter, non physice. Non physice:
quia potius cautiorem reddit: Tūm quia
videt in manu suā esse falsificare judi-
cium ad quod impellunt similes expe-
rientialē. Moraliter : quia ex simili even-
tu cogitur dubitare de suā resistentiā in
futurum: quare eum statim amans, con-
vincitur amare lapsum: & ideo peccat.

In Prinā
p.m. & in
1.2. Tratt.
3. de Deo
Auxiliat.

LIBER DVODECIMVS

DE CONCVRSV GRATIÆ AVXILIANTIS.

VINQVE difficultates principales am-
plectitur, graves eas quidem ; & in
Schola Scientiae Mediae, multis in
Tractatibus, *adversus Thomisticam*,
obvias. Nam concursus considerati
potest in se, seu in actu secundo: & est
prima difficultas: an sit unicè *Moralis*,
an etiam efficiens? Vel considerari potest in actu primo: &
nascitur inde triplex difficultas: atque secunda in ordine: an
concursum exerceat *Gratia*, ut tota *Ratio*, & *Virtus agen-
di*? Tertia: an dicenda sit instrumentalis, vel principalis
causa? Quinta: an suppleri possit per auxilium omnino ex-
trinsecum? Vel tandem considerari potest ex parte termini:
& est quinta difficultas: an possit esse concursus *Auxilii* in
actus se magis, aut æquè intensos? Ad haec capita reducen-
tur aliae subinde nascentes in decorem resolutionis.

DISPVTA TIO LIX.

AN MORALITER, ET EFFECTIVE
concurrant ad actus salutares, Actualis
Auxilia Gratiae?

² N puncto maximè vario, & controverso, variasque Theologis Methodi
Tractationes, nempe *de Visione*, *de Virtutibus*, *de Charitate*, ratio.
deque *Supernaturalitate*, transcendentie; à facilitoribus sumo
auspiciū disputandi. Discussuri enim, quoique Principiis
Naturam clevantibus competat influxus in Actus illius, occasione Actualis
Auxilii, de quo Agimus; qualis ipsi Concursus specialiter competit, debe-
mus omnino p̄mittere.

In Prima
par. & in
1.2. Tract.
3. de Deo
Auxiliat.

SECTIO I.

DE QUALITATE CONCURSUS.

§. I.

QVID CONCURSUS MORALIS, ET
effectivus & quem qui praefrunt?

Duplex
Influxus.

Effectivus

Qui eum
negent
Auxilio.
Suarez.
Tannerus.
Granadus.
Lorca.
Zumel.

Meratius.
Amicus.
Oviedo.
Arriaga.

Qui
teneant?
Varicias.

Ripalda
apud ipsu
plures DD
Esparza.

Bellarm.
Albelda.
Herize.
Moralis,
qui?

Nota bene

nus infert complacentiam ejus: unde dicitur *tractio* in ipsum objectum. Hæc complacentia, seu quivis alter affectus eatenùs trahit, inclinat, & movet, quatenus voluntatem cogit, ut gustum objeci faciat; & exinde quasi oppignerat ad ulteriorem amplexum: quippe non facile receditus ab eo, quod semel placuit: unde quia facilior jam, sit etiam ambilar operatio circa ipsum objectum.

7 Et hæc est Illustrationum, & Affectionum *causalitas, moralis, & formalis*, & quidem ex parte actus primi, & priori ad electionem. *Causalitas*, quia verè tribuimus electionem illustrationi, & affectioni precedentis: verificamusque veram causam. *Moralis*, ad similitudinem causæ exterioris, v. g. consilientis amici, qui præcisim ab influxu physico, suadet operis positionem, factus exinde quoad prudentem imputationem causa. *Formalis*, quia totum id præstatur per unionem ipsius vitalis accidentis cum anima, quam denominat in genere causa formalis: *In actu primo, & pro prii*: quia hos omnes effectus experimur ante electionem; quam, eos experti plerumque non ponimus, ingrati Deo misserenti, & vocanti. Si vero consentimus, & illustrationi, & affectioni conjungimus electionem, ad quam vocamur, & allicimur; tunc movent in actu secundo, nō quidem per causalitatem indistinctam à seipsis, sed per ipsam electionem quatenus adhærentem objecto illustrationis, & affectionis, & ab ipsis exinde pendentem, vel per actionem, quā ponitur electio, specialiter annexam causis motivis, juxta varios dicendi modos, de quibus alibi ferenda sententia. Hoc ge- 1.2. Tract.

nus moralis concursus nemo negat Au- de Actib.
xiliis Gratiae.

§. II.

SENTENTIA VERO SIMILIOR.

8 Sit prima Conclusio: Gratia illuminantis, & sufficientis Auxilia moralem concursum exercent in salutarem electionem tam in actu primo, quam in actu secundo. Ratio est: quia ea singula, per quæ moralis hunc concursum explicitius, ipsis convenienter: per ipsa enim dirigit Dens gressus nostros, & do-

docet vias suas: illuminat tenebras no- stras: trahit in odorem Divinitatis sue; gustare nos facit, & videre, quanta sit suavitatis in obsequio. Hæc satis scientibus, & expertis misericordias Domini.

Secunda
Conclusio.
Ejus pri-
ma ratio.

9 Sit secunda Cœlus: Gratia iluminans, & sufficientis auxilia physicum etiam, & effectivum concursum exercent in salutarem electionem. Probatur primò: Gratia illuminans, & sufficientis, admitti talis debet, qualis describitur à Patribus, & Conciliis: sicut enim ipsam unicè novimus ex eorum ductu; qui qualē admiserunt Patres, & Concilia Gratiam, negat, negat Gratia admissam à Patribus, & Conciliis: Atque Gratia iluminans, & sufficientis describitur à Patribus cum effectivo concursu ad actus salutares: ergo talis debet admitti.

10 Probatur minor, in quā est tota difficultas, primò: quia Gratiam admissam à Patribus appellant ipsi cooperatorem, & effectivem actionis nostræ: sic passim Augustinus, Bernardus, & alii apud Esparzam, & Ripaldam citatos. Secundò: quia ipsi Gratia non solùm tribuunt vim suadendi, & regendi, sed etiam agendi: ubi contraponit Augustinus Regi, & Agi; atque adeò concursum moralem, & effectivum. Tertiò: quia apud Milevitani can. 4. & Arausicanum can. 6. non solùm tribuitur Gratia illuminationis, & affectionis, quod sciamus, & velimus, sed quod ratiem, & possimus agere. Quartò: ex apertâ controversiâ Augustini cum Pelagio: dicente enim hoc, ex possibiliate, ratione, & actione, possibiliter juvari per Gratiam revelantem præcepta legis, & suadentem, quod bonum est, rationem, & actionem eā non indigere, clamat Augustinus toto libro de Gratia Christi, Possibiliter non utcumque juvari, sed dari per Gratiam, unde vires, impotentiae nostræ succrescent, & exinde rationem, & actionem à Gratia esse dante voluntati vires, ut agat.

Milevit.
Arausic.

Augustin.
Bernard.
Esparza.
Ripalda.

Augustin.

Pela-

gio.

Efficac
firmatio.

Prima
Conclusio.
Ex parte
minori, &
arguo
sic: Posse ad agendum, subministratio vir-
tutis, per quam valeamus velle, & ope-
rari, vires succurrentes imbecillitat, &
impotentiae nostræ, cooperatrices, & ef-
fectrices nostrorum operum, sunt ter-
mini, quibus insinuatur, & exprimitur

definitio virtutis physicè productivæ, & In Primâ effectivi concursus; prædictum in casu par. & in disputantium de eo genere activitatis, & 1.2. Tract. concursus, qualis erat Augustini, & Pe- 3. de Deo lagii: sed per hos terminos explicant Pa- Auxiliat.

11 Ex quibus efformo solidam probationem prædictæ minoris, & arguo sic: Posse ad agendum, subministratio vir-
tutis, per quam valeamus velle, & ope-
rari, vires succurrentes imbecillitat, &
impotentiae nostræ, cooperatrices, & ef-
fectrices nostrorum operum, sunt ter-
mini, quibus insinuatur, & exprimitur

12 Confirmatur: Constans est apud Altera,

Patres contra Pelagium, esse in nobis indigentiam virtutis salutariter opera-
tivæ, & elevativæ, per quam in genere
causæ physicè productivæ simus sufficien-
tes, & agere valeamus. Deinde constan-
tissimum erit, ipsos evolventi, nullum aliud PP. expressisse Gratia Genus præ-
ter illustrations, & affectiones: iam sic:
Auxilia cœtra Pelagiū expressa, & defini-
ta sunt principia physicè productiva, per
quæ absolutè possumus, & valemus, alio-
quin insufficientes, & invalidi; sed Au-
xilia contra Pelagium expressa, & defini-
ta, unicè sunt illustrations, & affec-
tiones: ergo illustrations, & affectiones
sunt principia physicè productiva,
per quæ absolutè possumus, & valemus:
Vide Ripaldam, & Esparzam latius dis-
putantes.

13 Probatur secundò Conclusio: Omnis cognitione per se dirigens (idem est) de affectione movente effectivè concurrit ad effectum: ergo & Gratia iluminans, & sufficientis ad salutarem elec-
tionem. Consequentia ex genere ad

speciem benè concludit. Antecedens, Ex 1. 2.
quod est plurimum, & contra plures apud Tract. de
Salas 1. 2. tract. 1. disp. 5. sect. 3. ex Actib. cū latè proponendis in tractatu de Actibus: P. Salas.
nunc brevi Probatur primò: Omnis af-
fectus, utpote essentialiter voluntarius,
est à principio non solùm cognoscitivo,
sed etiam ut actualiter cognoscente: er-
go supponit ex parte principii cognitio-
nem: ergo cognitio integrat virtutem physicè productivam ipsius. Probo conse-
quentiam. Tum ex inductione, nam omnis forma essentialiter præsupposita ex parte principii censetur cum ipso effec-
tivè concurrere: ut patet in complexo
caloris, & ignis ad alium seu ignem, se-
calorem: Quam si Philosophiam neges,
detur.

In Primā deturbabis facile de gradu causarū plurimā formās. Tūm etiam : quia non est
par. & *in* 1.2. *Traet.* cur causa in ratione causantis , nec effe-
3. de Dco ctus in ratione effectūs pendeat essentia-
Auxiliāt. liter ab eo, quo nec illa fit robustior, nec
ullas vires accipit ad agendum ; nec iste
suum accipit esse physicum.

14 Secundō : quia cognitio , & prae-
cedens affectio sunt veluti taxa perfe-
ctionis in electione, seu affectu subse-
quenti relucētis: ergo quia ipsas imita-
tur in ratione effectūs: ergo quia ipsæ
effectivè concurrunt : neque enim effe-
ctūs perfectio potest nisi à principio phy-
sico, vel augeri , vel limitari. Tertiō:
quia affectus est quidam amplexus objec-
ti non resistentis: ergo fit etiā ab ipso,
modo, quo potest : non autem potest ab
ipso in se : ergo saltem in imagine, quæ
est cognitio. Idem est proportionatè de
Fugā. Quartō : quia juxta mensuram
cognitionis, & affectionis præcedentis
fit facilior, aut minus facilis operatio:
quo ex principio communiter in habitu-
bus conceditur concursus effectivus, di-
minuens conatum Potentia principalis:
ergo veleā ratio nulla est, vel neganda
communis experientia, vel admittendus
in cognitionibus, & affectionibus con-
cursus effectivus. Quintō: quia aliter ex-
plicatur agè dependentia essentialis af-
fectuum à cognitione, & affectione pro-
cedentibus; harum prioritas, & direc-
tiō. Hæc nunc satis.

15 Sit tertia Conclusio : Aequè Illu-
stratio, ac Inspiratio, & utraq[ue] præsen-
tibus æquè, ac absentibus infusis habi-
tibus effectivum concursum exercēt. Est
adversus limitationes Authorum adhi-
bitas num. 5. & probatur prima pars
Assertionis : quia æquè cadit in utram-
que. Ratio Theologica, & à priori, quam
fecimus: neque ullum unquam discrimen
apponunt Concilia, & Patres inter illu-
*strationem, & affectionem. Probatur se-
cunda pars primò: quia Patres, & Con-
cilia non discriminant inter justos, &
injustos, inter Fideles, & Infideles. Se-
cundò: quia semel in Auxilio illuminan-
*te, & afficiente concessā virtute physi-
cè productivā supernaturalis affectūs,
præsentia supervenientis virtutis, po-
tiū illam juvat, quād impedīt ad in-
fluxum utriusque communem; iisque vide-
*tur ex communi Philosophiā connatura-***

lior modus in causis : quoties enim duæ
coincident, dicuntur attemperare se, &
juvare se mutuō, licet aliqua, vel utri-
libet ad positionem effectūs sola suffice-
ret. Mitto exempla communia.

16 Sit quarta Conclusio: Illustratio
supernaturalis, & inspiratio simili sumptu-
*ta sufficiunt adæquare principium ele-
vans; neutra tamen sufficit fœrsum ac-
cepta. Vnde fieri potest, quod sine infu-
sis habitibus, aut alio intrinseco com-
principio, & sine recursu ad auxilium
extrinsecum habeat voluntas sufficien-
tiam ad salutarem electionem. Illatio
bene sequitur; & Conclusionis de ordi-
*nariis auxiliis intellectæ, probatur se-
cunda pars contra Ripaldam, primò ad
hominem: quia per te (ut habes disp.**

Ripalda.

103. *sel. 6. num. 63.* Voluntas superna-
tuall illustratione preventa, nec eleva-
*ta censetur ad amandum, nec ipsi debe-
tur elevatio supernaturalis concursus
ad amorem: ergo quia illustratio non
adæquat principium elevans ad ipsum
*amorem. Secundò: quia illustratio su-
pernaturalis, aut inspiratio non dant in
ordine supernaturali majores vires po-
tentia, quād in naturali dant cognitione
naturalis, & affectio, si virtutē habeant
physicè productivam; sed ista in ordine
naturali ita sunt limitatae virtutis, ut
requirant in Animā proportionatas vi-
res ad eundem effectū, ad quem mo-
vent: ergo & illa. At vires ista propor-
tionatae esse non possunt, nisi à superna-
turali principio. Cujus vis rationis ap-
patet clarissim, permisā ad arguendum
distinctione potentiarum ab Animā. Vi-
de ad hæc, quæ lib. 10. à num. 201. pon-
*derabantur.***

Suprà lib.

201.

17 Probatur prima pars: quia com-
plexum ex illustratione, & affectione
non est simpliciter necessarium ad elec-
tionem, & actus liberè secuturos: id
quod adverti suprà cum Patre Suarez: Suarez
ergo virtus minor illo complexo suffice-
ret adjuncta potentia naturali ad natu-
rem electionem: ergo excessus ille virtu-
tes, quo complexum superat solam illu-
strationem, sufficeret compensare pro-
portionem, quam in Animā jam suppo-
nit illustratio naturalis ad naturales af-
fectus: Videtur clarum: quia additur ex
unā parte partialis virtus in Animā, &
ex alterā supernaturalis inspiratio facun-
dans

Quarta
Conclusio.

dans ipsam animam ad supernaturalem
affectum. Atqui sola sufficit cum illustra-
tione voluntas in naturalem electionem
erumpere: ergo & sufficit cum illo su-
pernaturali cōplexo in supernaturalem
electionem erumpere: potest ergo com-
plexum ex supernaturali illustratione, &
affectione adæquare principium elevans.

18 Id quod mihi suadent ultrà Duo.
Primum: quia Patres, & Concilia, nullo
facto recursu contra Pelagium ad habi-
tus, qualitates, & extrinseca auxilia, per
Gratiam illustrationis, & affectionis di-
cebant dari Voluntati nostræ sufficien-
tiam, vires, virtutem ad diligendum
prout oportet: ergo ista, se solis, sufficiunt
elevare potentias. Alterum: quia recur-
sus ad causas extrinsecas, vitandus est
quantum possit; & ad Primam, cùm per
secundas explicari res possunt: id quod
discimus ex ipso rerum cursu per secun-
das causas à Primā disposito. Fiet tamen
ex his, raro fieri supernaturalem electio-
nem nisi ex intrinsecis comprincipiis.

S E C T I O II.

OCCURRITVR OBJECTIONIBVS: VBI AN
ex intensione, & multiitudine Auxiliou-
rum oriri possit moralis, aut physica
impossibilitas dissentendi?

19 **O**bjicies contra præcedentes Cō-
clusiones. Primò: quia sine ne-
cessitate multiplicant causas efficientes:
cum totus concursus effectivus, quem
tribuimus Gratia actuali, possit omnino
præstari per habitus. Sic arguant omnes
Moderni, cum Arriagā. Secundò: quia
sic evacuamus necessitatē habitum
infusorum, eorumque naturam: Neces-
sitatē, quia aliunde peti poterit eleva-
tiō: Naturam, quia non darent simpliciter
posse: sic Oviedus. Tertiò: quia con-
tra communem, assumimus, Naturales
cognitiones, aut saltem motus indelibera-
tos efficienter influere in electionem:
sic plurimi post Tannerum. Quartò: quia
Auxilia Sanctæ illustrationis sunt actus
secundus in genere cognoscitivo: sunt
generis omnino diversi à volitionibus:
illa enim tendit per modum expressio-
nis: ista, per modum ponderis, & impul-
sus: sunt merē approximations objecti:
atque adeò se tenent ex parte objecti: qui

Aranda de Deo.

ergo constituent actum primum? quī In Prinā
derivent perfectionem in volitiones quī par. & in
1.2. Traet. se teneant ex parte potentiae, eam com-
plendo, & adæquando in genere physicè 3. de Dco
productivo? Certè eodem passu posset Auxiliāt.

Id quod mihi suadent ultrà Duo.
Primum: quia Patres, & Concilia, nullo
facto recursu contra Pelagium ad habi-
tus, qualitates, & extrinseca auxilia, per
Gratiam illustrationis, & affectionis di-
cebant dari Voluntati nostræ sufficien-
tiam, vires, virtutem ad diligendum
prout oportet: ergo ista, se solis, sufficiunt
elevare potentias. Alterum: quia recur-
sus ad causas extrinsecas, vitandus est
quantum possit; & ad Primam, cùm per
secundas explicari res possunt: id quod
discimus ex ipso rerum cursu per secun-
das causas à Primā disposito. Fiet tamen
ex his, raro fieri supernaturalem electio-
nem nisi ex intrinsecis comprincipiis.

20 Objeçio prima contemni debet:

& admonendī, qui sic fidenter arguunt,
ne querant necessitates evidentiae, pro
ferendo judicio. Eas enim si velint expe-
ctare; vix in illâ controversiâ, ferent. De quâ
mox à nu.
Ad secundam: Negotium est commune
in Scholâ Societatis defendantis contra
Thomistas possibiliter, & existentiam
elevationis extrinsecæ ad actus salutares
saltem aliquos, adstruere necessitatem
intrinseci comprincipiis. Sunt, qui nullam
agnoscant ex natura rei, sed faciant ex-
trinsecam ex Decreto Dei: sic insinuat
Ripalda disp. 120. nn. 10. Sunt, qui eam Ripalda.

fundent in conditionatâ quadam exigentiâ

potentia naturalis: sic Quirós. Quirós.

28. num. 50. Sunt, qui fundent in ipsius

etiam actus vitalis exigentiâ: sic ipse

Quirós post Card. de Lugo disp. 19. de Card. Lug.

Fid. nn. 54. Sunt, qui fundent in exigentiâ

Gratia Sanctificantis: quæ cùm sit

participatio quædam permanens Divinæ

Naturæ, & quasi Natura in ordine Su-

perno, exigere videtur permanentes vi-

res, & facultates, quibus homo Divinæ

consors factus Naturæ, operari possit ut

Filius Dei. Sic ipsi Ripalda, & Delugo:

quos sequuntur communiter alii.

21 Quidquid id sit, appetet jam ex

Zzzzz

concessâ Auxiliis efficientiâ nec evaca-

ri necessitatē habitum infusorum, nec

Naturam: Non necessitatē, quia ma-

nent eadem (quam ipsorumque prætule-

ris) eos admittendi ratio. Non Natu-

ram, quia infusi habitus non ex eo dicu-

tur dare simpliciter posse, quod ablique

ipsis nullus possit supernaturalis actus

haberi, sed quod perfectionis augmen-

tum, quod ex eorum influxu redundat

in actus, nullo suo conatu supplere pos-

sunt potentia naturales: secūs ac accidit

in habitibus acquisitis. Cæterū, an etiā

dici possint infusi facilitare, decidit affir-

P. Anton.

mativè Pater Antonius Perez, mira-

tus

In Prin^a tus axiomata Recentiorum. Ipsum conpar. & in sole tom. 2. tract. 3. cap. 4. num. 6.

1.2. Tract. 22 Ad tertiam : licet ipse discurrat uniformiter quoad affectiones, & cognitio- Auxiliat. nates naturales, & super naturales, ra- i. 2. Lat. tus hanc Philosophiam posse esse, Tract. de que Theologia sit magis consona; tamen Actib. Pater Ripalda negat cognitioni, & affe- Ripalda. cione naturalibus efficientiam, & super- naturalibus concedens assignat dispari- tatem satis bonam. Sto Doctrinæ tradi- ta, & nego antecedens : imprimis enim

Pater Fonseca ex opinione, (prout ipse putat) communis, indeliberatis affectibus tribuit efficientiam: & meritum nam, (præter ea, quæ à num. 13. dixi, specio- fiora, & verosimiliora, quam quæ com- muniter objiciuntur,) congruum est, ut Agentia ab imperfectioribus effectibus incipientia, per quos ultra se juvent ad magis perfectos; eā ipsā arte juvandi se, ne sibi noceant, & remittant de effectu perfectiori, dum virtutem partiuntur in parando juvamen. Quare provide Matura debuit, ut ipsi effectus, à quibus in- cipitur, compensent in Agentibus eam virtutis partem, quæ ad ipsos divertitur, ne sit ultra necesse tantundem de per- fectioni effectu subtrahere. Quæ ratio mul- tis aptari potest. De cognitionibus denique non percipio, cur concedenda sit ipsi virtus effectiva specierum, & habituum praicontinentium actus, & negan- da sit virtus ad ipsos actus?

23 Ad quartam : Non obstat, quod illustratio sit actus secundus in uno gene- re, ne compleat actum primum in alio: sic calor productus ab igne complet ipsum ad aliud ignem, seu calorem: sic ipsa conficit actum primum ad habitus, & experimentalis species. Nec quod diver- si sit ordinis, impedit efficientiam, sicut nec impedit dependentiam actuum vo- luntatis ab ipsa: novit causas æquivocas Philosophia. Nec demum, quod se teneat ex parte objecti, obstat physica activita- ti, ut patet in speciebus impressis. Quod si lumini, & infusis habitibus negetur concursus ex parte objecti, alia erit ra- tio.

24 Hanc ipse darem, explicando cum Ant. Per. Antonio Perez tom. 2. tract. 6. de Incarnatione disp. 3. cap. 3. num. 24. hos terminos, quos res plerumque non implet. Illa dicenda sunt concurrere, & se tenere

ex parte objecti, quæ ita in actus influunt, ut non accipiunt denominationem agentis, sed devolvant ad ipsum objectum, cuius vicem faciunt: sic Procurator, aut Concursus Vicarius, qui alterius agit nomine, sic Objecti- agit, ut potius accipiatur denominationem *vus* quæ agentis ille, cuius vicem facit, quā ipse qui facit: sic Objectum causare dici- tur, cognitione causante; & objecta con- currere, concurrentibus speciebus. Vnde patet hos terminos non impedire physi- cam Efficientiam.

25 Dubia duo restant pro sectionis *dubia*. *Ripalda* *disp. 109. sett. 2. & 3. an nem- pè Auxilia Gratiae*, qualia nos admitti- mus physicè indifferentia, & cum ultra- libert libertatis determinatione composi- bility, possint vel ex intentione, vel ex mu- titudine, quā moveant ad consensum salutarem, reddere dissensum vel mora- liter, vel physicè impossibilem? Iste af- firmat utrumque ex Authoritate, & ra- tione multiplici.

26 Rem ego non judico tanti mol- minis. *Affirmo pr. mun.*: Tūm quia ita stra. possum intendi Auxilia, ut faciant ca- sū, in quo nullus dissentire putandus sit. Tūm etiam: quia cur cognitiones in ma- lum ita movere possint, ut reddant re- sistentiam moraliter impossibilem, nec movere sic possint cognitiones ad bo- num, ut reddant operationem moraliter necessariam? Tūm etiam, quia intense illustrations, & affectiones æquivalent pluribus: at pluribus resistere voluntas moraliter nequit. Tūm deraum, quia cognitio omnium perfectissima, cum af- ferat in assensum motiva summi ponde- ris, & faciat apparere debilitatem, & inanitatem adversantium motivorum, videtur inducere moralem necessitatem. Aplica bene Testimonia Patrum com- mendantium Potentiam Dei ad emolli- eda pro libito corda mortaliū: & disce nullum ex Possibilibus fore hominem, quem convertere non possit pro libito Deus.

27 Affirmo secundum: quia ita po- test augeri vis Gratiae auxiliantis, ut non finat potentiam distrahi in partem oppositam: sic in naturalibus evenit tam in bonum, quam in malum: ferri enim solet in unum ita totus potentia conatus, ut ejus in eā linea exhauiatur acti- vias.

vitae. Vnde hæc necessitas non venit à connexione Auxiliorum intrinsecā cum

consensu, sed ex defectu considerationis *In Primā* oppositæ, quem inducent. Vide Ripalda. par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. Ripalda.

DISPVTATIO LX.

AN INFVLANT IN ACTVS SALVTARES Auxilia Gratiae ut tota Ratio, & Virtus agendi?

28 RAVISSLAM, & Vtillissimam Controversiam, verèque dignam, quæ à Theologis nostri Temporis, numerata sit inter Primas; apud me quidem, præter illam de Efficaciâ gravitas: Diviōꝝ Gratiae, (si ab ipsâ, juxta dicenda à nu. 46. seceri ex toto poslit) earum, quæ Scholam dividunt Thomisticam & Nostram, nulli secundam, aggredimur. Versavere pro Dignitate locis infrā citan- dis, pro suâ quisque Scholâ, Ripalda, & Godoy. Ego ab utroque discens, nec timens actum agere, rem discutio, breviori circuitu.

S E C T I O I.

ST. ATVS CONTROVERSIÆ: ET MENS Angelici Praeceptoris.

Sententia. 29 **A**ffirmat in sui Theseram Scho- la Thomistica: Negat Nostra, cum Auxiliari Subtilis Schoti. Res, ut dixi, est gravissima, studente nequic- quam Oviedo controv. 8. in 1. 2. tract. 1. part. 1. § 1. & 2. Scholarum exte- nuare dissidium. Fateor ansam ipsi de- disse Ioannem à Sancto Thomâ, propo- nentem 1. part. quest. 12. art. 2. versic. Et in hoc, ita hinstre nostram, & ita plausibiliter Sententiam suam (id quod imitatur immodec Gonet, & modestè De Godoy,) ut nostram in terminis impli- cantem faciat, suam vulgo vendibilem, & reipsâ nostram faciat.

Res Tho- mistica in se protegant reipsâ sentientes aliter, ac quandoque loquuntur. Nam si ad eorum attendas argumēta, quibus se mens ape- rit, rem evidentur facere, quam non de- berent, eliminando à potentiis naturali- bus omne genus immediatae virtutis, fa- cultatis, & continentia productivæ res- pectu actuum salutarium; ita ut Gratia debeat esse tota virtus activa, tota ratio agendi ex parte actus primi, tota vis productiva: quin in ipsâ Naturâ præter

Gratiā sit virtus ulla immediatè acti- va, quam exerceat actio salutaris, ut actio est. Si verò objicias sequelam de haeretico sensu, respondent catholice, Po- tentias nostras agere, concurrere, opera- ri.

31 Roga iterum, de Doctrinæ conse- quentiâ. Respondebunt ingeniosiores, Gratiam non esse totum Agens, sed to- tam rationem agendi. Concurrit enim, (inquit) liberum arbitrium ad actus salutares, & agit immediatè: non quidem *immediatione virtutis*, sed *supponi- ti*, & *potentia*: non ut *quo virtutis*, sed *ut quo potentia*, & *ut quod suppositi*: quia eorum causa conflatur ex libero arbitrio, & Gratiâ totam dante virtu- tem, nec ullam supponente. Sic tandem explicando se ludunt Godoy, & Lumbier, oblii, seu pertæsi Thomistæ veteres, sin- ceriū explicantes Sententiam singulo- rum. Vide Ovid. cit. & Ripaldam d. sp. 30. sett. 1. & 2.

32 Imprimis resistit Angelicus Prae- ceptor & sensui, & sono Schola Thomi- stica. Audi quæst. 27. de Verit. art. 4. ad Nobiscum 12. Dicendum, quod Anima agit, disponen- do se ad gratiam virtute Nature proprie- Sacra- menta autem Virtute Divina. En dis- positionem salutarem, quia ad Gratiam: & ipsam agit ut quod Anima: quia me- retur, & agit ut quo virtute Naturæ pro- priæ,

Zzzzzz

In Primā priā: ubi nota contrapositionem Virtutē par. & in tis, contra Godoy; & agnosce rem, & 1.2. Tract. voceſ Scholæ noſtræ. Audi in I. ſentent. 3. de Deo diſt. 17. quæſt. 2. art. 3. corp. Quando actus Auxiliat, charitatis procedit ex tota virtute haben- tis, & quantum ad virtutem Naturæ, & quantum ad virtutem habitus infusi, tunc unus actus diſponit, & mereitur. Et item expressiſſimè in verbis, & in ſen- tem noſtram. Audi I. p. quæſt. 12. art. 5. corp. Augmentum virtutis intellectiva iſt lumen. Et contra Gent. cap. 59. rat. 4. Vir- tus intellectus Creati ad viſionem claram Dei augetur per lumen. Certe augmentum ſupponit partem in eo genere, in quo augmentum eſt: ergo ſi lumen eſt aug- mentum virtutis ad videndum Deum, ſupponit in intellectu pars virtutis, aut partialis virtus.

Scholæ No 33 Hanc ergo Divi Thomæ Senten- ſtræ Mens quo ad rē, quos addensat citatus Ripalda, defendi- modum concedendo libero arbitrio pro- priam, iſitam, & entitatibꝫ naturalem virtutem proximam ad actus ſalutares; partialem tamen, incompletam, & ele- vandam à ſupernaturali comparte, à qua dependet in operando, & quam nec exi- git, nec acquirere potest. Ex ipsā paf- cificis ab omni ſupernaturali comprinci- pio habet poſſe, ſed absolute inſufficiens, niſi juvetur. Ex ipsā in dependenter à gratiā potest inchoatè, non quod poſſit inchoare operationem independenter à Gratia, quod male nobis imponunt Alvarez, Thomasius, & Gonet; ſed quod fit pars proximæ virtutis, dependentis tamen à comprincipio, quod non exigit: unde dicitur virtus, ſeu potentia obe- dientialis, contrapositæ ad naturalem ex eo dictam, quia debetur ipſi concurſus, vel pars integrans ad exigentiam con- curſus. Ex ipsā liberum arbitrium pro- ximè, & immediatè, & partialiter con- currit cum Gratia, non ſolum immida- tione ſuppoſiti, ſed virtutis; nec partiali- tate effectus, aut concurſus, ita ut al- ter fit concurſus Gratiae, & alter arbitrii, aut pars effectus repondeat huic, & pars illi, (qua eſt mera calumnia Re- centium Thomistarum contra Nos) ſed partialitate ſolūm cauſa: totalitate ta- men concurſus, & effectus: ita ut totum opus repondeat Gratia, & totum arbit- trio operanti cum ipsā Gratia: qui ſunt

termini S. Bernardi trac̄t. de Gratia, & S. Bernard lib. Arb.

34 Hæc eſt noſtra ſententia, qua eſt Noſtræ ri- diſcedens à Pelagio, totam activitatem deſur iſe concedente Naturæ, & à Calvinio totum Conc. Tri- Gratia concedente, it media cum verita- dentini. Tridentini, ſancientis ſeff. 6. cap. 5. Hominem Gratia excitanti, atque adju- vanti liberè affentiendo, & cooperando diſponi, ita ut tangere Deo cor hominis per Spiritū Sancti illuminationem, ne- que homo ipſe nihil omnino agat, inspira- tionem illam recipiens. Et can. 4. Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum nihil cooperari affentiendo Deo excitanti, atque vocanti, ſed veluti inanime quiddam nihil omnino agere, merèque paſſivè ſe habere, ana- thema ſit.

35 Hinc ex Sententiis Noſtræ oppo- ſitis in hot punto, altera Baconi, & oposiſiſt? Anteoli, dicentium liberum arbitrium B. conius. eſte totam rationem, & virtutem agen- di: altera Thomistarum, dicentium eſte Gratiam totam virtutem, & rationem agendi; illam censet Pater M. Eſparza Eſparza. cum aliis improbabilem, ex adhibitis ſuprà contra Pelagium: illam censet etiā improbabilem Pater Vazquez I. p. diſp. Vazquez. 43. cap. 4. nu. 11. & 12. quas ego censu- ras nec fero, nec curo. Noſtrum ipſe tri- plici conculſione reponam, ſic uigendo bréviter probationes, ut otioſum ſit Recentium Thomistarum effugia repræ- ſentare. Videndi Ripalda diſp. cit. Qui- ròs tom. I. diſp. 28. ſeff. 5. Aldretus diſp. Quiròs. 11. de Viſione. Ripalda.

S E C T I O II.

VERA SENTENTIA:

§. I.

DVPLEX SENTENTIÆ NOSTRÆ PARS

36 **E**t p̄tima Conclusio: Liberum ar- bitrium à Deo motum, & exci- tatum non ſe habet merè paſſivè ad actus per verba ſalutares, ſed eos agit, & operatur. Hæc Tridentini. Conclusio de Fide eſt contra Lutherum, & Calvinum ex citato canone Tridentini. Vnde diſendum eſt primò eſte de Fide id quod necessarium eſt, ut reipsā liberum arbitrium ſe plusquam paſſivè habeat,

&c

& in ſenſu vero concurrat, & ope- retur ad actus ſalutares. Id quod cia- mant paſſim Patres ex Scripturis. Diſendum eſt ſecundò: ea omnia, qua eſt Lu- therus, & Calvinus admisere circa con- curſum a liqualem arbitrii, non ſufficere ad concurſum definitum in Tridentino; nec per ea excedere liberum arbitrium lineam paſſivi principii: eos enim dam- nat Synodus Tridentina, quaſi ſolūm ad- miserint arbitrium paſſivè ſe habere cir- ca actus ſalutares. Diſendum eſt tertio, in eo canone non eſte asserta unicè li- bertatem Arbitrii, ſed immediatam ejus activitatem: errabant enim Lutherus, & Calvinus in utroque, & eos damnat in utroque Concilium. Quod maximè nota contra Godoy, conantem à num. 137. Noſtris ex oppoſito ſatisfacere.

37 Secunda Conclusio: Liberum arbitrium, ſeu Potentia naturalis ita con- currit ad actus ſalutares, ut immediate, proximè, & innatè virtute ſalutares actus efficiat per actionem indiviſim, & immediate fluentem à Gratia, & ab Ar- bitrio, tanquam à parte virtutis, quam exercet, ut actio. Hic eſt ſenſus Scholæ noſtræ, Idem ipſiſimus, ut putamus, Sy- nodi Tridentinæ Relege Decretum ipſius, & canonem num. 4. & pende singulariter quatuor: ex quibus apertè deſcendit Assertio. Tridum: Gratiam excitare, & tangere immediate cor hominis, nempè Voluntatem: ad quid ergo excitatio vol-untatis immediata, ſi de ſuo nihil im- mediata confert? Alterum: Gratiam cooperari, & adjuvare arbitrium, ſeu ipſum hominem in opere ſalutari: qui cooperatur adjuvanti Gratia: Princi- piū quod cooperari non dicitur: id enim proprium eſt partialis Agentis ut quo: neque enim ignis calor cooperatur ad alium, ſi non oriatur ab utroque imme- diatione virtutis, ſicut neque aqua dici- tur cooperari calor in ſe recepto ad ca- lorem in manu producendum. Tertiū: ly ita ut homo ipſe: Nam reduplicatio illa contradicit hominem à Gratia, & ſic tribuit ipſi actionem: ſignificat ergo, ſi propriè loquendum ſit, partitionem Virtutis influxivæ, ut quo. Neque enim diceretur verè: ita ignis concurrit cum calore in ſe recepto ad alium, ut ſeipſo agat calorem alium, ſi iſte non ſit ab ip- ſo immeſionē virtutis; ſicut neque

verè dicitur de aquâ calidâ: ita aqua In Primā concurrit ad calefaciendum, ut ipſa ca- par. & in leſaciat. Quartum: ly neque nihil omnino 1.2. Tract. agat: quod necessariò ſignificat partitio- 3. de Deo nem, & non tota ita eſt in fluxu: ergo Auxiliat. loquitur de in fluxu ut quo: nam ut quod totalitate concurſis agit per vos arbitrium. Que, ut prudenter Herize No- ſter trac̄t. 4. diſp. 45. cap. 3. num. 53. ſi indagandæ veritatis ſtudio penſatentur, depoſuſſent Thomistæ jamdiu ſenſum ſuum: pro quo neque ex Scripturis, ne- que ex Conciliis, neque ex Patribus affer- re poſſunt, equalis ponderis, & inſinua- tionis tam clare teſtimonium ullum. Sed eluciſandum eſt ultra, & contra ipſos

38 Probatur primò: Genus omne concursus in arbitrio diſtinguunt ab eo quod explicui, non recedit à Calvinis- mo: ergo genus concursus, quod expli- cui, poſte unice ſatisfacere Tridentino.

Prima Probatio

ex combi-

natione cū

Calvino.

Aſſumptum oſtēdit expreſſis teſtimoniis ipſius Calvini, & Kennitii, qua eſt verbatim allegant Montoya diſp. 29. de apud Ruiz Predestinatione ſeff. 3. & 9. & Ripalda diſp. cit. ſeff. 5. ex Maldonato, Staple- ton, Camerario, Ruardo, & Bellarmi- no. Ex quibus manifestum eſt primò: Cal- vinistas non negare, immediate recipi in Voluntatē Gratiam, qua eſt vis, & vir- tus productiva ſalutarium actuum. Se- cundò: nec eos negare actus effici à Gra- tiā, quam ſuſtentat voluntas. Tertiò: nec negare, quod voluntas aliquomodo actus agat: ſic enim Calvinus ait apud Camerarium: Non hoc queritur: agamus voluntas; quod extra dubium eſt. Quartò: ſo- lūm ipſos negare, virtutem aliquam ex parte arbitrii physiè productivam: ſic enim ait ipſe Calvini: Nos penitus pri- vat omni virtute (nempe locus Scriptu- ræ, quem finitè ponderat:) niſi quam ſuppediat ipſe Nobis. Sic Calvinisti. Nunc ego ſic: Nequit negari concurſus quem explicui, quem alium cumque po- nas, niſi affirmando reipsā, quod Calvi- nus affirmat; & negando, quod ipſe ne- gat, licet ſpeciosis terminis coloretur; ſed qui reipsā affirmat, & negat, quod Calvinus; a Calvinismo non recedit: ergo neque qui negat concurſum, quem explicui: ergo qui admittit unice genus omne concursus diſtinguunt ab eo, quem explicui. Hæc mihi Theologica demon- stratio eſt.

Illi-

In Primā 39 Illustratur fundamentalis hæc ratiōne: *Onne agere Arbitrii Calvinianum non excedit lineam passivi principiū?* sic declarante Tridentino; sed omniā Auxiliāt. ne agere arbitrii distinctum à nostro est in re Calvinianum, ut patet ex præceptis: ergo omne agere arbitrii distinctum à nostro non excedit in re lineam passivi principiū: eigo neque satisfacit Tridentino. Secundō: *Vel agere arbitrii (seclusis vocibus, quæ res non mutant) dicit aliud in te ex parte arbitrii, quam sustentare virtutem supernaturalem actionis supernæ præcontentivam, vel non?* Si secundum: ergo illud agere est merè Calvinianum; & purè denominativum: nec strictius illo, quod aquæ calidæ damus ad calefaciendum; aëri, media luce, ad illuminandum: objecto per speciem ad causandam cognitionem. Si primum? Quid est hoc aliud, si virtutem partiam negas? Dicis, esse applicationem supernæ virtutis. Duo infero: Primum: ergo arbitrium habet intrinsecam vim applicativam supernæ virtutis. Sed virtus unicè applicatur per actionem ad opus: ergo habet intrinsecam vim positivam actionis supernæ. Secundum: ergo si virtutem non applicat, reip̄a non agit. Videtur evidens: nam qui per suam innatam virtutem non agit, nec potest applicare virtutem, non dicitur agere, sed pati ab eo, qui applicet. Sed vis applicativa est virtus effectiva, quam negatis arbitrio: ergo.

Tertiō: 40 Tertiō. Vel actio salutaris immediate fluit ab arbitrio, & à Gratia, ita ut physicè sit inseparabilis ab utroque, vel non? Si secundum: ergo solum mediata est ab arbitrio. Dicis: esse mediata quoad virtutem: sed immediate quoad potentiam, & suppositum. Contra: Tum quia eatenac est mediata ab aliquo effectus, quatenus est à virtute quam radicat, ut patet in Animâ radicante potentias apud vos, & in aquâ radicante frigiditatem: at superna virtus non radicatur ab Animâ. Tum etiam: quia hoc solum est actionem esse formaliter, & physicè à virtute faciente actum de linea potentia, & sufficiat à supposito, quin inter actionem, & suppositum aut potentiam aliud præter Virtutem mediet: haec sunt res Calvini, quas non mutant iste voces. Si ergo primum: ex quo titulo est

inseparabilis physicè ab arbitrio, si physicè non præcontinetur in ipso? quomodo fluat inde, ubi non præextit eminentia? Certè non video titulum, ex quo physicè requirat, ut actio, arbitrium, si virtutem ponas in solâ Gratia.

41 Quartō. Actio formaliter, ut actio est, solum est terminus immediatus, & formale exercitium rei, quæ ipsam præhabet, aut præcontinet: unde si physicè præcontinet, erit actio formaliter & physicè terminus immediatus, & exercitium totale talis præcontinenter; si solum moraliter, erit actio moraliter loquendo terminus talis rei; si radicaliter, eodem gradu se habebit ad actionem; & consequenter denominabitur Agens; sed arbitrium, (si semel ab ipso virtutem innatam tollas) neque physicè, neque moraliter, neque radicaliter præcontinet actionem salutarem: non physicè: quia tota actionis præcontinenter ab illo distinguitur, ut tota Virtus: non moraliter, quia præterquam quod hic modus causandi est merè denominatus, præcontinentia moralis dicit posse uti virtute, & illam applicare: at arbitrium non haberet vires applicativas virtutis, ut nec activas habet. Non denique radicaliter: quia nec virtutem radicat: eigo nullo modo præcontinet: quomodo eigo det esse, quod non habet: ergo arbitrium non habet pro termino actionem, ut actio est: ergo se habet merè passiva.

42 Vrgetur, interrogando: quid minus haberet arbitrium, si vel divinitus tur̄ bac fieret, vel fingeretur se habere merè passiva. Confirmātur hoc: Si enim nihil minus haberet: ergo & modò se habet merè passiva. Si plus nunc habet: quid istud est, seclusis vocibus? Consulte abstinui ab illis quod, & quo, communibus, quia præclusis, ut opinor, satis ex argumenti formâ: quæ eo mihi est efficacior: quod magis exprimit Canonem Tridentini. Confirmantur hæc omnia, paritate, quam bene presit Pater Orea disp. 6. de Charitate jēt. 2. P. Petrus num. 30. Si homo nullam haberet vim activam, propriam, & essentiālē sibi, ad cognitiones naturales, totaque via activa considerer in specie impressa, dici non posset, hominem agere cognitiones naturales, nisi valde remotè, & impropriissimè; licet ipsi foret intrinsecè species:

Quartō:

cies: ergo neque dici potest homo agere actus supernaturales, si tota virtus activa sit supernaturalis, & ab homine ipso distinta. Consequentia videtur aperta. Quia idè stare debet antecedentis veritas, quia species, quamvis foret intrinseca homini, reipsa non esset aliquid hominis, sed quid extraneum, & objecti proprium; atqui superna virtus nec est aliquid hominis, cum nec ad ejus essentiam, nec ad ejus proprietates pertinere possit, sed aliquid reipsa extraneum, & supra ipsum: ergo pariter.

43 Antecedens duplice ostenditur: Primum ad homines. Per vos est impossibilis extrinseca elevatio per auxilium extrinsecum, quia tota Virtus esset extra-nea, nec homo dici posset agere, cum virtute careret; sed non minus est extra-nea homini illa species: quod enim altera intrinseca sit; extrinseca, altera, parum referre videtur, si utraque ext. a-næ sit. Secundò magis ad rem. Dici non potest, quod homo se determinet ad cognoscendum objectum, v. g. lapidem, licet habeat in se speciem determinatam ipsius, sed unicè quod determinatur ab specie: eigo stat veritas antecedentis assumpti. Probo consequentiam: idè licet habeat s̄ eciam determinantem, non se homo determinat; quia species est tota virtus determinativa, & non est aliquid proprium hominis, carantem ex se determinatam virtutem ad tam cognitionem; sed in casu antecedentis tota vis activa est species, nec ipsa est aliquid proprium hominis, carantem insuper partiam virtute: eigo.

44 Probatur jam secundo Concluſio ex altero principio Catholico. Liberum arbitrium laborat in ope salutari verè, & propriè: & ita laborat, ut conatum affectus experiatut in se, & ex intentione defatigationem. Hæc ex F d., & experientiâ constant. Nunc sic: si liberum arbitrium non ageret immedio-ne virtutis, non ita laboraret in salutarium actum eliciendi, ut minui per eam deberet intensio naturalium, nec posset sentire defatigationem, nec experiri conatum. Ostenditū assumpti pars prima: Tum quia virtus quæ non impendit in effectu, nequit ex ipsius positione tardari, ne connaturales effectus eliciat. Tum etiam: quia receptio qualita-

tum aliter effectivarum, non tollit; nec in Primā minuit, nec impedit vires activas coni. pur. ex in naturales recipienti: quod patet in aēc 1. 2. Tract. nec impedit, nec debilitat ad connatur. 3. de Deo tales effectus ex receptione plurium Auxiliāt. Qualitatū diversæ virtutis, lucis scilicet, & specierum. Ostenditū secunda pars, quia virtus, quæ de suo nihil confert, non est, unde fatigetur in opere, quod reipsa præcīsū fultentat. Ostenditū denique tertia pars: quia conatus ex terminis ipsis dicit occupationem virtutis nativæ in opere, quod exequitur: sicut enim, qui impulsū recipit, conari non dicitur; nec visiva potentia dicitur specialiter conari, licet habeat clarissimam visionem, si tota clartas refundatur in copiosiorem lucem, & intentiore speciem; ita nec arbitrium liberum conari dicitur, si virtutem nativam immediatè non impendat in opus, & hoc unicè refundatur in Gratiam, ut rationem totam agendi.

45 Confirmantur hæc singula exemplo patentissimo. Pone duos Angelos in Illustra-

tu. Sit unus Gabriel, & Michaël alter. Eliciat actum charitatis Gabriel, & non Michaël: ecce virtus supernaturalis agendi, quæ est in Michaële producit actum charitatis. Hæc omnia possibilia sunt. Inde argumentor sic primum: licet eadem ipissima virtus, quæ est in Michaële, se totam impendat in actu charitatis, Michaël non dicitur laborare, nec agere: quid ergo additur in re, quando dicitur Michaël laborare in casu nostro? nam si nihil in re additur, sicut modò non dicitur operari, nec dicitur Gabriel operari? Secundò: in eo casu nec Michaël deberet desistere ab aliis actibus, nec posset sentire conatum proprium, nec ullam defatigationem, aut tardium: nec alia potest esse ratio, quam quod ipse non impendat in opus nativam virtutem: ergo si liberum arbitrium non impendit in opus salutare virtutem Nativam, &c. Vrgetur etiaco: Ridiculum omnino esset in tali casu excitare immediatè Michaelem & consiliis ipsum impellere ad operandum: cur? quia nempe licet in ipso sit virtus operativa, non est ipse virtus operativa, nec virtus applicativa Virtutis: ergo si liberum arbitrium nec est virtus operativa salu-

In Primā salutarium actuum , nec virtus applica-
par. & in t. 2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt. salutaria virtutis , cur immediate excitatur , monetur , & impellitur ? excitetur Virtus operativa , impellatur ipsa , & mo- neatur: hoc est impossibile: ergo & quod arbitrium liberum non agat immedia-
tionē Virtutis.

Tertia Probatio ex Capite Libertatis, qua- druplex: Prima: 46 Probatur tertio Cōclusio ex alio principio Catholico , nempē libertatis nostrae , quam ut Calvinus tolleret , secu-
tus est viam isti Nostræ Contradicto-
riam. Argumentum propono Quadrupliciter . Primò , si liberum arbitriū non ageret actus salutares *ut quo* , & imme-
diationē virtutis , suspendere non posset actionem salutarem : ergo neque liberè ageret. Probatur antecedens: omnis vir-
tus suspensiva actionis salutaris imme-
diatē , & *ut quo* , est virtus immediatē , &
ut quo ipsius operativa : ergo vel a. arbitriū est virtus immediatē , & *ut quo* ope-
rativa salutaris actionis , vel non est in homine virtus suspensiva immediatē , &
ut quo. Consequentia patet: Nam Gratiā non potest esse virtus hujusmodi sus-
pensiva : alioqui esset formaliter libera , & electiva . Probatur antecedens. Tùm quia actio non potest immediatē suspen-
di , nisi cessando immediatē ab ipsā ; at solum cessare potest immediatē virtus immediatē influens. Tùm etiam quia nequit voluntas immediatē suspendere actionem per nolitionem , si actio immediatē non pendeat ab ipsā: sic non potest suspendere nutritionem , dolorem , &c.

Secunda: 47 Secundò: Si Gratia esset tota virtus agendi , nec partialis agendi Ratio esset arbitrium , Gratia semel existens semper ageret: cur enim , & unde cessa-
ret; cùm non sit positivè , & formaliter elec-
tiva? Dicis : ex defectu applicationis potentiae. Contra. Vel hæc applicatio est ante actionem , vel ipsam actio? Si secundum: ergo virtus , quæ activa non sit , esse non potest applicativa. Si primum: est salutaris , vel naturalis : Si primum; erit eadem quæstio: Si secundum: Semi-
pelagianismus est. Dicitis iterum: ex ap-
positione impedimenti. Contra primò: ergo non datur in homine virtus imme-
diatē liberè suspensiva. Secundò: quia nolito non potest impedire actionem à volitione independentem. Tertiò: ergo etiam actus appetitus sensitivi sunt æquè liberi , ac actio salutaris ; nam impediti

per imperium possunt : ex quo , fit prin-
cipium liberum esse debere ex suis impe-
ditivum , & productivum actionis imme-
diatē , & *ut quo*.

48 Tertiò: si voluntas non ageret *ut Tertia:*
ut quo , & imme-
diationē virtutis , præcep-
tis satisfaceret per id , quod est ipsi non liberum: satisfaceret enim per solam re-
ceptionem Gratiae : nam quid ultrà de-
bet ? Dicis , operationem. Contra : quia semel recepta Gratia , quæ sit tota virtus agendi , quod cesset actio; vel est quia ipsa voluntas non applicat , & determinat ipsam Gratiam : & hoc est impossibile voluntati: vel est quia non cessat ab omis-
sione peccaminosā , & hoc est ponere salutarem actionem , quam pro priori po-
nere pertinet ad Gratiam , ut exinde dicatur operari voluntas: principium enim eatenū operans , quatenū operatur virtus in ipso recepta , si applicari non possit ab illo , depender potius , quā comitetur , aut p̄teat.

49 Quartiò: Actio libera fit ex direc-
tione : ergo principium quo , & virtus immediatē operativa debet esse capax immediatē directionis. Atqui Arbitrium unicè capax est directionis immediatē: Neque enim Gratia percipit , nec præcep-
to ligatur , nec præmio alicitur , nec mi-
nis terretur : ergo arbitrium esse debet virtus immediatē operativa omnis actio-
nis liberæ: ergo & etiam salutaris. Non totalis : ergo partialis. Probo primam consequentiam. Nam si principium imme-
diatē directum nō est immediatē , ope-
rativum , & *ut quo* , non est , unde dici possit moveri virtus proxima ex cogni-
tione , & directione ; sed si virtus proxima ex directione , & cognitione non mo-
vetur , actio non potest esse ex cogni-
tione , & directione: ergo. Minor patet: nam moveri virtutem proximam est agere: quā ergo ratione hoc agere est à cogni-
tione ? Certè esse non potest , nisi quia vel ipsa virtus ex cognitione operatur , vel quia applicatur ab habente cogni-
tionem ; sed utrumque est impossibile , si virtus proxima distincta sit omnino à virtute cognoscitivā: ergo.

50 Probatur quartò Conclusio ex alio principio Catholico: Cooperationis scilicet nostræ cum Gratia , istiusque ju-
vamine: quod utrumque definit Tridentinum , & Scripturæ clamant. Inde sic *Quarta* *Probatio ex Coopera-*
tione Arb trit. Aranda de Deo.

Prima: arguo primò : Cooperari cum alio non est operari præcisè per aliud ; sicut ne-
que alteri coexistere est existere præcisè per aliud : ergo cooperari cum alio est operari duo per divisionem virtutis , & indivisionem actionis , sicut alteri coexistere est in se duo existere per indivisionem instantis. Vrgetur hæc consequen-
tia: primò : quia simultaneus concursus causæ primæ & secundæ , & utriusque cooperatio ad aliquem effectum , non stat sine partitione virtutis in utraque. Se-
condò : quia si Deus (facta hypothesi impossibili) non concurreret immediatē imme-
diationē virtutis cum causâ secundâ , sed per delegatam qualitatem à se productam , dici non posset immediatē concurrere , & cooperari cum causâ secundâ.

Secunda: 51 Arguo secundò : Adjuvare dicit actionem in juvante intra ipsum genus , quo juvat : unde si physicè juvat , dicit actionem physicam , & virtutem elicita-
vam ipsius , *ut quo* : ergo adjuvari dicit actionem in adjuto intra idem ipsum ge-
nus , quo juvatur : unde si physicè juve-
tur , dicit actionem physicam , & virtu-
tem elicivam ipsius , *ut quo*. Ratio con-
sequens est: nam causa adjuvans eo ipso in genere , quo juvat , est partialis vir-
tus , & augmentum unicè virtutis præ-
suppositæ. Sed Arbitrium , & cooperatur Gratia , & ab ipsā juvatur in opere salu-
tari , verè , & propriè: ergo quia agit imme-
diationē virtutis , & *ut quo*. Firmantur
hac omnia. Ex Gratia cooperantis ne-
cessitate , ipsiusque juvamine rectè deduc-
tur in Arbitrio defectus virtutis adæ-
quatæ , & totalis ad actus salutares: ergo ex nostrâ cooperatione , mutuoque juvamine , rectè deducitur in ipsā Gratia defec-
tus adæquatæ virtutis , & totalis ad eosdem actus : Nam voces eadem utroque sonant idem , & valent. Vide Ripaldam sef. 9.

52 Confirmatur demum totus iste discrusus ex Augustino , à quo didicimus , loquente sic lib. 2. de pecc. mer. cap. 5. fin. Nec ideo tamen de hac re (de conse-
cutione justitiæ) solis votis agendum est , ut non subinferatur adijici etiam nostræ efficacia voluntatis. Adjutor enim nostræ Deus dicitur; nec adjuvari potest , nisi qui etiam sponte aliquid conatur. Rursus tractatu 4. in Epist. Ioann. column. 4. Si di-

cis , Adjutor meus es tu; aliquid agis: nam in Primā si nihil agis , quomodo ille adjuvarat Rur-
par. & in fus ad illud Psalm. 68. Adjuva nos Deus: 1. 2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt. adhuc significantius locuto sic : Cum vero adjuvari nos vult , nec ingratus est Gra-
tia , nec tollit liberū arbitrium. Qui enim adjuvaratur , aliquid etiam per se ipsum agit. Demum sef. 13. de verb. Apost. in medio sic disputante , & respondente. Quotquot Spiritu Dei aguntur , &c. Di-
cit mibi quis : ergo agimus , non agi-
mus. Respondeo : imo & agis , & ageris. Et tunc benè agis , si à bono agaris. Spir-
itus enim Dei , quite agit , Agentibus adju-
tor est. Ipsum nomen Adjutorii præscribit
tibi , quia , & tu ipse aliquid agis. Et mox : non enim Adjutor est ille , si ni-
hil cooperamini. Quid pro Sententiâ no-
strâ , & discursu confecto clarius: illi enim termini reduplicantes sporte , per te ip-
sum , & tu ipse , manifestè convincunt immediatam activitatem Arbitrii , quam intendimus.

53 Probatur ultimò , & à priori Con-
clusio , reliquis ad trattat. de Vistone re-
missis. Actus salutares habent formaliter illa prædicata , quorū ratione , natura-
les essentialiter postulant ab arbitrio na-
scī imme-
diationē virtutis , & *ut quo*: & alia prædicata , quorum ratione , Naturalium perfectionem omniè excedunt: ergo essen-
tialiter exigunt immediatē , & ab arbitri-
o , & à Gratia fluere equali imme-
diationē virtutis , & *ut quo*: ergo concurrit ar-
bitrium ad actus salutares imme-
diationē Virtutis. Secunda consequentia est evidens , & ostenditur prima: nam effe-
ctus habens formaliter prædicata jure , &
ex genere suo postulantia nasci à virtute principii agentis *ut quo* , non potest non oriri eadem imme-
diationē Virtutis ab ipso : sicut & habens alia prædicata ex genere suo excedentia vires ipsiusmet principii , non potest non exigere simula-
taneam influentiam superioris , & ulte-
rius virtutis *ut quo*.

54 Iam prima pars antecedentis , quæ negabitur , urgetur primò : Actus salutares sunt Vitales , sunt aut amor , aut odium , sunt voluntarii : idque for-
malissimè : at ex his prædicatis exigunt naturales imme-
diatum influxum nativæ virtutis Agentis , *ut quo*. Vrgetur secun-
dò : Actus naturales non disconveniunt cum

Aaaaaa

In Primā cum supernis ratione perfectionis; *topar.* & *in tam* enim naturājum perfectionem *su-*

1.2. Tract. *perni* habent; *sed ratione imperfectio-*

3. de Deo *nis, & limitationis in esse: est enim ele-*

Auxiliat. *vativus Naturæ, Supernaturalium Ordo,*

atque adeò per ipsum depauperati *Natu-*

ra nec potuit, nec debuit, sed ultra-

ditescere perfectione. Atqui actus natu-

rales nō exigunt immediatum influxum

Naturæ agentis ut quo ratione imperfe-

ctionis formaliter; quia impecatio, cùm

fit formaliter nihil, formaliter, & pér se

intendi à Naturâ non potest: ergo cum

exigunt ratione perfectionis: ergo titu-

lus exigētiae commanis est super his acti-

bus, & non supernis.

55 Vrgetur efficaciū tertio: Actus
salutares non sunt minus electio, quām
naturales. Iam sic: Implicat ex præcio
'conceptu electionis, quod electio non sit
immediatè à virtute positivè indifferen-
ti, & formaliter electivā, ut quo; non
minus, quām implicat, quod calefactio
nō sit immediatè à virtute positivè cale-
factivā, ut quo: Supernaturalitas à vir-
tute supernaturali, ut quo: Visio à vir-
tute supernaturali, ut quo: audito ab auditivā ut quo;
&c. Sed sola Voluntas potest esse virtus
positivè indifferens, & formaliter electiva
ut quo: nam Gratia, utpote determinata
quoad specificationem ad unum, & ex
conceptu suo, alterum repugnans indu-
cere, nequit esse positivè indifferens, nec
formaliter electiva: ergo electio impli-
catur, quā non sit immediatè, & ut quo ab
ipsā voluntate. Sic præclusi conatus Illu-

Godoy. *strissimi de Godoy, & Aldreti, & manet*
Aldretus. *furmssima Conclusio nostra.*

§. II.

TERTIA PARS SENTENTIÆ NOSTRÆ.

Tertia Conclusio. *56 Tertia Conclusio: Gratia physi-*
cè concurrens ad actus saluta-
res non est tota ratio, & virtus agendi.
Idem estò de Habitū, & lumen Glorie
respectu actuum, ad quos elevant. Est
illatio ex præcedenti legitima. Quam
ultrà confirmo ratione tripli satis effi-
caci. Prima sit à priori. Stare potest su-
pernaturalitas operis, quin tota proxima.
Virtus sit supernaturalis entitativè,
& substantivè ergo nullus est titulus exigendī ad supernaturalitatem effectus, su-

pernaturalitatem in totali virtute. Pro-
batur antecedens: nam eo ipso, quod ad
opus essentialiter, & pér se necessaria sit
virtus partialis supernaturalis, manet
opus supernaturale: nam eo ipso manet
naturaliter impossibile, & ab omni ente
pure naturali diversum.

57 Dices suppositionem esse impli-
cantem. Contra: Non implicat, quod pellitur.

Natura possit immediatione virtutis in-
fluere ad effectum in confortio cause ju-
vantis, sine quā repugnat ipsum absolu-
tè producere: ergo nec implicat, quod
Natura immediatione Virtutis influere
possit in effectum in confortio cause su-
pernaturalis, sine quā non posset ipsum
absolutè producere: hæc autem erat sup-
positio. Antecedens constat, tūm ex singu-
lari causis insufficientibus sine consor-
tio concurrentis Dei: tūm specialiter, in
specie sine concursu mentis insufficienti
ad vitalem operationem. Tūm specialis-
sime, in Phantasmate juxta Thomistas
influentे in speciem intelligibili, &
spiritualem, non obstante gradum im-
proportionē. Consequētia non patet
minus: tūm quia supernaturalitas effe-
ctus, qui posset esse titulus dispar, ja in ea
suppositione maneret. Tūm etiam: quia
cum dedebeat principium supernaturalē
modus influendi, qui decet Deum? Tūm
insuper ex paritate principii spiritualis.
Tūm demum, quia si supernaturale prin-
cipium supplere potest totam virtutem,
cur nequeat partem?

58 Secunda sit à pari. Species natu-
ralis (nam supernaturales admittere ne-
que est Thomistica Theologia, nec pro-
batoriis ex multis, pér quæ disputant
Pater Ripalda disp. 54. & Cardinalis de Ripalda.
Lugo disp. 9. de Fide secl. 4.) concutrit
ad supernaturalem cognitionem, imme-

Secunda Ratio:
Ripalda.
Card. de Lugo.

diatione virtutis: ergo tota virtus non
est supernaturalis: ergo, &c. Probatur
antecedens: nam quæ sit virtus, mediā
quā concurrit? Non Habitus: tūm quia
habitus non inhæret speciei, & apud vos,
est impossibilis elevatio per extinsecū.
Tūm etiam, quia hábitus est unicè vir-
tus ex parte potentia, & non ex parte
objecti, qualis est species. Tūm demum:
quia solus habitus sine specie sufficeret
ad cognitionem v. g. Fidei.

59 Negat Magister Godoy istam se-
quitam num. 214. & retorquet in intelle-
ctu, pungitur.

etu, qui licet elevetur unicè per habi-
tum, tamen essentialiter est necessarius
ad fidem, non ut virtus, sed ut specifica-
cans. Bene: sic argumentor primò. Per te
entitas naturalis potest specificare su-
pernaturalē actionem, ita, ut tota vis
specificandi nō sit supernaturalis: ergo &
poterit ita causare, ut tota vis causandi
non sit supernaturalis. Et notari contra
Thomistas debet hæc arguendi forma, fe-
rit enim omnes, & disparitas non est fa-
cilis. Secundò: ideò intellectus, aut ani-
ma, necessaria sunt ad actum Fidei, quia
sunt subjecta illius: alium enim titulum
ipse non video; sed species non est passi-
vum principium actus Fidei: ergo nec
est essentialiter necessaria. Dicis; esse
principium formale. Contra: ergo prin-
cipium formale merè naturale conductit
ad supernaturalē actionem: cur ergo
non conductit activè partialis virtus na-
turalis? Ergo si species possit elevari per
habitum, habitus sine specie poterit suf-
ficer ad actum Fidei. Deinde non potest
esse illa virtus Qualitas transiens: Tūm
quia hæc repugnat ex dictis suprà lib. 10
10. à num. à nu. 96. & 131. Tūm etiam, quia ea esset
96. & 131 supernaturalis species, quam negatis.

Godoy.
50 Dices ex Godoy num. 220. eas
qualitates non fore species, quia ad spe-
ciam, ultra concursum objectivum, re-
quiritur, esse representationem, & objec-
tivam similitudinem; quales ipsæ non
sunt. Verba sunt hæc, quæ sic eventilo.
Quid est in specie esse representationem,
& objectivam similitudinem; ut contra-
distinetam à cognitione formali? Nihil
quidem aliud, quām esse vim suppleti-
val objecti, & effectivam cognitionis:
id habent illæ qualitates: ergo sunt spe-
cies supernaturales.

Tertia Ratio:
61 Tertia sit etiam à pari. Perfectio
actus naturalis honesti non excedit à
supernaturalibus actibus, plusquam ab
illo exceditur actus imperfectio pecca-
minosi; nec iste distat minus à bonitate
Divinâ, quām à perfectione supernatu-
rali perfectio naturalis; sed non obstant
ille excessus, & hæc distantia, quominus
immediatè Deus cōcurrat ut quo ad actū
peccaminosum: ergo nec obstant ille ex-
cessus, & hæc alia distantia, quominus
Voluntas immediatè concurrat ut quo
ad supernaturalē affectum.

62 Firmatur hæc consequentia, &

paritatis ratio primò: quia titulus entis, In Primā
non impeditur ab imperfectione positivâ par. & in
rei, quominus ex illo titulo Deus phy-
1.2. Tract.
sicè immediatè concurrat ut quo ad to-
3. de Deo
tam entitatem: ergo neque titulus vita-
Auxiliat.

re, quominus ex eo titulo voluntas phy-
sicè immediatè concurrat ut quo ad to-
tam entitatem. Secundò: causa superior
ad effectum quem se solâ producere nec
posset, nec deceret, deprimitur ab inferi-
ori, ut immediatè concurrat ut quo:
ergo causa inferior ad effectum, quem se
solâ producere nec possit, nec exigat,
elevatur à superiori, ut immediatè con-
currat ut quo. Tertiò: Nec minus, nec
aliter tribuitur soli Natura peccati exe-
cutio per illa: Perditio tua ex te: Vos ex Nota bene
Patre Diabolo estis: Concupiscentia car-
nis, concupiscentia oculorum, & superbia
vitæ, non ex Patre, sed ex mundo est: quām
per illa: Omne donum perfectum de sur-
sum est: Deus est qui operatur; Non est vol-
entis, neque currentis, tribuatur opera-
rio bona soli Deo: sed illa non obstant
immediato cōcūtui Dei agentis, ut quo,
titulo cause libera specificatæ per ratio-
nen entis communem effectui peccami-
noso: ergo neque ista obstant debent im-
mediato concursui Naturæ Agentis ut
quo, titulo cause libera specificatæ per
rationem vitalitatis, voluntarietatis, &
electionis communem operi salutari. Le-
ge, si plura vis, copiosissimum Ripaldam P. Ripald.
citatum.

S E C T I O III.

SOLVVENTVR ARGUMENTA THO- *mistica.*

§. I.

ARGUMENTA AB AVTHORITATE.

63 A Rguunt primò Thomista Au- Objectione
thoritate Scripturæ, Augustini Prima.
ni, & Thomæ. Scripturæ quidem, ex illo
Pauli ad Romanos 9. Non est volentis, ne- Rom. 9.
que currentis, sed miscentis est Dei: quod
falsum esset, semel admisso ex parte cur-
rentis, & volentis immediato concursu
ad ipsum currere, & velle: alioquin (ad-
dit Augustinus cap. 32. Enchiridii) si Augustini.
properea dictum est, Non volentis, &c.
aaaaaa 2 quia

In Primā quia ab utroque sit, id est, ex voluntate par. & in hominīs, & misericordiā Dei... Cur non, 1. 2. Tract. & econtrā rectē dicitur: Non miseren̄tis 3. de Deo est Dei, &c. & concludit id ita à Paulo Auxiliāt. dici, ut totum Deo detur. Item ex illo ad Philipp. 2. Philippens. 20. Deus est qui operatur in nobis, & velle, & perficere pro bonā voluntate: quam rationem dat Paulus, ut cum timore, & tremore simus; non ergo Deum unicē, sed nos ipsos timere deberemus, si salus nostra penderet à nostro partiali concursu. Demum ex illo ad Romanos 8. Quicumque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt Filii Dei. Vbi videtur à Paulo doceri, nos agipotius à Gratia, quam cum ipsā nos agere: quod verum esse nequit, si Gratia non sit tota virtus agendi.

Augustin. Rom. 8. 64 Augustini deinde, tum in illud Psalm. 32. Verbo Domini Cœli firmati sunt, & spirituoris ejus omnis virtus eorum, loquentis sic: Non habuerunt aliquid ex se, & tanquam suplementum à Domino accepunt: Spiritu enim oris ejus non pars, sed omnis virtus eorum. Tum ex lib. 1. Retract. cap. 23. ubi antiquam sententiam suam illam: Quod velimus, suum esse voluit, & nostrum, retractat quasi Semipelagianismi ream, dolendo se non agnoscere olim, id est, sua conversionis initio, totum ex Deo esse, & male partitum in Creaturam, & Deum. Quò faciunt Sancti Patres, quos addensat Alvarez disp. 85. à nn. 3. damnantes eos, qui passim arbitrio, passim Deo tribuunt opera salutaria.

S. Thomas. Alii PP. apud Alvarez. 65 Denique Sancti Thomæ tum 4. contra Gentes cap. 7. nn. 16. Tum etiam 3. contra Gentes cap. 70. fine, tum insuper 1. 2. quest. II. art. 2. ad 2. ubi dici expressè Sententiam suam à Sancto Thomā, dicit Alvarez loco citato num. 2. Tum demum ex questione unicā de Charitate art. 1. ubi negat elevationem extrinsecam ex ratione, quæ firma non esset, si esset in nobis intrinseca aliqua virtus ad opera salutaria. Quo solum ex capite suum in hac re Thomam afferit, aliis vel omissionis, vel neglegētis Illustrissimus de Godoy tom. I. in 1. part. tract. 2. disp. 16. §. 3. num. 61.

Godoy. Solvitum. 66 Imprimis horum nulla præponderant Tridentino. Deinde præponderat his authoritas omnium Theologorum, & Doctorum, qui contra hæreticos no-

stri temporis scripere, de quibus legē Ripaldam se. 21. Demum his Scripturæ Stapleton Thomistæ, quibus associant arma. Iam Mens respondeo: Legitimus sensus Apostoli Roman. 9. non est excludere activitatem Apostoli, Rom. 9. Arbitrii, quam paſſim insinuat, & exp̄s. 1. Corin. 15. Ratio ergo, cur Miserentis Dei potius sit, quam volentis, & currentis opus salutare, licet ad ipsum uterque, Deus & homo, partiali, & immedio concursu se habeant, ad duo reducitur longè verissima, & æquè à quæſione praesenti longissima.

Ratio

67 Primum est: Deum esse, qui solus preparat misericorditer Voluntatem eā vocatione, quæ sit secundūm propositum Dei, seu quā prævidit hominem secutum: quā divina præventione nisi nos antecederet, nunquam salutariter operemur. Alterum est: hominem non prævenire Deum, ita ut antecedat ex parte nostri quicquam, cui debet ipse Deus aut gratiam illam, aut illam misericordiam, quasi Gratia supponat aliquale salutis initium in Naturā. Ex his est, præ homine, Deus salutaris operis causa præcipua, nihilque est in ipso opere, quod Dei non sit; & plura sunt, quæ ipsius hominis dici non possint. Et hic est sensus Apostoli, fatis clare propositus, & exp̄situs ab Augustino loco ipso, qui objicitur, & passim aliis. Vnum scio Calvino. Ex Augu- stino. Num apud Stapletonum in anid. ad Stapleton. ipfa Apost. verba, de hac interpretatione risisse catholicos. Sed laus veritatis est à Calvino contemni.

68 Alter locus potius firmat, quam Ejus. Apost. infirmat immediatam Activitatem arbitrii: hortatur enim ibi nos Paulus, ut Philipp. 2. cum timore, & tremore salutem nostram operemur: vana esset hortatio, si tota Virtus operandi esset homini extranea. Timoris & tremoris optimam rationem assignat per nostri à Deo dependētiam: quia & ab ipso sufficiētia nostra, & operatio, cùm utrumque donetur ab ipso. Iure ergo tremas, & offendere caveas eū, sine quo nihil possis. Et certè Paulus non. Et ad Rom. negat, esse nobis posse & debere tremoris 2. causam, inconstantiam nostram. De tertio Vid. suprà dixi jam satis lib. 10. à nn. 107. Audi nunc lib. 10. à Augustini solutionem de Verbis Apost. num. 107. Serm. Augustin.

Serm. 13. Dicit mibi aliquis: ergo agimus, non agimus. Respondeo: imo agis, & agearis; & tunc bene agis, si à bono agaris. Spiritus enim Dei, qui te agit, Agentibus adjutor est. Ipsum nomen adjutoris praescribit tibi, quia & in ipse aliquid agis. Et hæc pro Scriptura locis.

Augustin. Mens.

69 Ad Augustinum omnino constat ex præcedentibus. Insuper primus locus objectus ad illud Psalmi 32. frustra est: Nam ibi sermo S. Doctoris est de cœlis materialibus: & Virtutem pro Activitate non accipit, sed pro Soliditate. Quod si allegoricè transeat ad Apostolos, significare vult unicē indigentiam, & abundantiam Gratiae illis datae, exinde emanaturam in Nos: nihil curans de quæſione præsenti. Demus, ultrà locutum de Virtute, excludendo partialitatem in nobis: illam unicē excluderit, quā Semipelagiani partiebantur salutares actus in Naturam, & Gratiam, dando illi solidus initium, & isti profectum.

70 Alter locus ex ipsā Semipelagiani erroris inculcatâ expositione solvetur. Massiliensem error in rem præsentem intelligi duplice & potest, & debet. Duobus enim modis errabant in partiendo opera salutis in Naturam, & Gratiam. Primi: ita partiendo, ut ejusdem effectus partem tribuerent arbitrio incipienti, se solo: partem: Gratia pedissequæ, & postmodum adjuvanti: Et hic error nimis crassæ Minervæ fuit, & impugnatur à Patribus allegatis ab Alvarez, damnatis partitionem hujusmodi, falsisque totum ex Deo esse: nec partim ex Arbitrio, partim ex Gratiâ, eā nempe partialitate effectus procedentis, & præcedentis ex nobis. Quod & professi nos sumus ex Bernardo, dicendo Naturam in opera salutaria non concurrere effectus partialitate, sed causa; neque id sine Gratiâ Dei, cuius est totum. Secundò: ita partiendo, ut ex operibus salutibus alia facerent solius arbitrii se per pia desideria, & fidem disponentis, sive que salutem inchoantis; alia facerent Gratiae perficientis: unde negabant esse totum ex Deo. In id ceciderat Augustinus, & id retractat illo cap. 23. aperte professus ibi, & lib. 1. ad simplic. quest. 2. Totum, nempe, ipsum Credere, & velle, Dei esse: quia ipse præparat voluntatem: & esse nostrum: quia utrumque perficitur

nostrâ voluntate. Procul ergo ab errore, In Primā quem retractat Augustinus, sumus. par. & in

71 Dices ex M. Lumbier de Vis. quest. 1. 2. Tract. 9. art. 4. num. 442. saltem partialis ista 3. de Deo. Virtus, quam nos admittimus in Arbitrio. Auxiliāt. trio, est alius sapor, & inchoatio, & Inflanitia quasi semina Gratiae: quæ sunt Massiliens. M. Lumb. sum phrases, quas olim detestatus est Solvitur. Prosper in Collatore. Insipide profecto S. Prosp. recurrerit ad hunc saporem. Nam sapor, inchoatio, & semina Gratiae, quæ dicebant Massilienses, & detestatus est Prosper, consiliebant in operationibus Gratiam præcedentibus, ut explicui.

72 Ad Sanctum Thomam clariū dicitur. S. Thome ci potest, neque occurrit quidem ipsi Mens.

per somnium hanc discurrendi viam, ut patet ex dictis à num. 32. Quæ allegat Alvarez ex Operæ contra Gentes, & 1. 2. Alvarez. consulto non retuli: quia nec in se, nec ex cōtextu rem vel levissime attingunt. Quò miror magis confidentiam aut ostentantiam Authoris istius, videntis, ubi nemo videre potest, & exp̄s. cognoscens Mentem Angelici, ubi nevestigium quidem est. De loco à Godoy opposito, Godoy. lis est arior. Nam videtur fieri alterum è duabus: aut nempe Sanctum Thomam non bene impugnasse Lombardum, aut insinuasse falsitatem Sententia nostræ. Mag. S. Et. Illud dixerunt Aureolus, Gregorius, Ochamus, Gabriele, & ex antiquis, & recentibus plures: hoc, Thomistæ. Neutrū ipse: Mag. S. Thom. reor enim, S. Thomam argumento ad hominem contra Magistrum uti: qui cùm negaret in nobis aliquid facultatis ad amorem Theologicum, tamquam in Spiritu Sancto extrinsecus assistente, ponebat, arguitur optimè à Sancto Thomâ ex defectu voluntarietatis in actu. Fortè Magister ipsum etiam amorem dixit Spiritum Sanctum: & inde directè nec ipsum attigit Sanctus Thomas: qui si aliquando falleretur, & infirmè probasset, sine præjudicio devotionis, quam profiteor, erga Angelicum Praeceptorem, non mirarer.

73 A Rguunt secundò ex calamo De Objetio Godoy: Virtus proximè opera- secunda, ex Godoy.

§. II.

ALIVD ARGVMENTVM A RATIONE ex Godoy.

73 A Rguunt secundò ex calamo De Objetio Godoy: Virtus proximè opera- secunda, ex Godoy.

In Primā tiva est ratio continendi proximè effe-
par. & in &um; sed adæquata ratio continendi su-
1.2. Tract. pernaturalem effectum, est Gratia: ergo
3. de Deo Gratia est adæquata Virtus operativa.
Auxiliat. proximè, supernaturalis effectus: ergo
liberum arbitrium partiali virtute non
gaudet. Vtraque consequentia est evi-
dens cum majori. Minor ostenditur pri-
mò: quia effectus est adæquata supernaturalis,
nec ex naturali, & supernaturali
mixtus: ergo virtus ipsum proximè
præcontinens non est mixta ex naturali
& supernaturali, sed omnino supernaturalis.
Secundò: quia res superior, in in-
feriori contineri actu non potest. Tertiò:
quia Actus supernaturalis esset minus
supernaturalis, quam habitus: esset enim
hic illo minus Naturæ indigens, atque
ad eò magis superans.

Confirmat
primò: 74 Confirmat, ostensurus efficaciam
argumenti, quod principale putat contra
Nos, ostensione majoris, ne forte nege-
tur, & ulteriori probatione minoris. Pri-
mò: quia naturali rationi repugnat con-
ceptus causa sine effectus continentia.

Secundò: Secundò: quia Causa quantumvis par-
tialis perit effectum adæquare juxta pro-
portionem suæ virtutis: unde si adæqua-
ta sit causa, petit ipsum adæquare sumptum
adæquatè; si inadæquata sit, & par-
tialis, petit ipsum adæquare sumptum
inadæquatè, nempe secundùm aliquid
prædicatum. Atqui virtus naturalis adæ-
quare nequit effectum supernaturalis
adhuc inadæquatè, nempe secundùm ali-
quod prædicatum: singula enim ejus præ-
dicata formaliter transcenduntur à ra-
tione supernaturalitatis: ergo. Tertiò:

Nihil quod supernaturalis non sit vel
formaliter, vel connexivè, potest imme-
diatione virtutis influere in supernatu-
ralem effectum? Neutrū Naturæ con-
venire patet; & assumptum ostenditur:
quia nihil, quod vitale non sit vel forma-
liter, vel connexivè potest immediatione
virtutis influere in vitalem effectum.

Quartò: quia Voluntas ratione sui non
est vivens supernaturaliter proximè:
quippe vivens est inferius ad ens: quo
nō supposito, repugnat vivens: unde cùm
voluntas non sit ratione sui ens super-
naturalis, neque potest esse supernaturalis
Vivens. Atqui Vita actualis supernatu-
ralis contineri non potest nisi in viven-
te supernaturaliter proximè: ergo.

75 Quintò: Omnis virtus ad aliquem
actum accipitur à Deo, ut continente
supernaturalis effectum, est Gratia: ergo
3. de Deo Gratia est adæquata Virtus operativa.
Auxiliat. proximè, supernaturalis effectus: ergo
liberum arbitrium partiali virtute non
gaudet. Vtraque consequentia est evi-
dens cum majori. Minor ostenditur pri-
mò: quia effectus est adæquata supernaturalis,
nec ex naturali, & supernaturali
mixtus: ergo virtus ipsum proximè
præcontinens non est mixta ex naturali
& supernaturali, sed omnino supernaturalis.
Secundò: quia res superior, in in-
feriori contineri actu non potest. Tertiò:
quia Actus supernaturalis esset minus
supernaturalis, quam habitus: esset enim
hic illo minus Naturæ indigens, atque
ad eò magis superans.

76 Respondeo, distinguendo majo-
rem: Virtus completa, & adæquata, con-
cedo: incompleta, & partialis, nego ma-
jorem. Nam eminentia continentia
rerum in causâ, philosophicè solùm est in
causâ Perfectio univocè, vel æquivocè
æquans, aut excedens perfectionem alte-
rius rei, cum ipsius facunditate: quod
patet soli causa adæquate cōpetere posse:
unde partialis virtus, se solâ, nec for-
maliter, nec eminenter effectum conti-
net; cùm nec ipsa per se sufficiat, nec ha-
beat perfectionem parem effectui. Imò
nec partialis continentia debet admitti,
nisi recurrendo ad conceptus nostros
præscindentes in effectu varios gradus,
quos in simili potest partialis alioqui
causa se solâ ponere: ratio est, quia con-
ceptus continentia est conceptrus adæ-
quativus effectus. Dixi philosophicè: nam
si ludas vocibus, quibus unicè nititur
præsens objectio, & continentiam sumas
pro aliquali via causativâ, principium pe-
titur.

77 Negetur exinde minor: Cujus Probatio-
prima probatio retorquetur: in effectu nes.
creato non mixto ex Divino, & non Di-
vino,

Et Prima
Confirmatio M.
Godoy.

vino, licet ejus causa sit Deus, & Crea-
tura: in substantiâ, non mixta ex acci-
denti, licet per vos tota proxima Virtus
sit accidentis: in actu vitali non mixto ex
vitali, & non vitali, licet causa sit mix-
ta ex intellectu, & specie. Negetur igitur
consequentia. Secunda probatio resumit
continentiam cum eadem æquivocatio-
ne: unde concessio antecedente, nihil in-
fert: Voluntas enim solùm continet sa-
lutarem effectum in consortio Gratiae:
quod complexum est actu perfectius.
Tertia est omnino devia: Nam superna-
turalitas in indivisibili consistit. Parco
plurimis.

78 Scrutemur modò subtilitates de
Godoy. Prima confirmatio verum asser-
mit de causâ completâ: de incompletâ
falsissimum. Imò nec video, quâ confi-
dentiâ id Thomistæ clamant, afferendo
accidens esse totam virtutem operati-
vam substantiæ: Substantia enim in so-
lo accidenti contineri non potest. Adde
has, & similes exclamations in Scho-
las è vulgo subiçere: putatur enim
hauriendam à causâ per actionem per-
fectionem effectus, sicut per titulam
aquas è puto.

79 Altera confirmatio majori æquivoca-
tione laborat. Cùm dicimus partia-
lem causam debere adæquare effectum
saltem inadæquatè, nempe penès ali-
quod prædicatum, (qui sunt inculti ter-
mini, quos permittimus) non ideo dic-
imus, quasi partialis causa solùm at-
tingat illud prædicatum effectus, & non
alia: quod imponit iniquè Gonet; sed
ideo dicimus: quia illud prædicatum est
nobis in effectu titulus, cur totus effec-
tus exigat partiam influxum istius
causa, se solâ potentis in simili produ-
cere. Transeat in hoc sensu major, &
nego minorem de voluntate adjutâ per
Gratiæ; sine quâ nequit ullum influxum
in supernaturalis actus exercere.
Quod additur de transcendentia super-
naturalitatis, falsum est in se formaliter:
verum, in reali, solùmque convincit in-
digentiam Gratiae in naturali potentia,
ad sui positionem. Et hæc est prima solu-
tio secundæ confirmationis. Secunda sit,
negando majorem, quia causâ partialis
secundùm se inspectæ non est effectum
adæquare, sed causam, per supervenien-
tis virtutis additionem: per quam, & se

ipsam, effectum jam continet, & ad eò. In Prima
par. & in 1.2. Tract.

80 Ad tertiam unicè terminis sub-
nixam respondeo primò: per alios æquè 3. de Deo
re vacuos negando antecedens; licet enim *Auxiliat.*
nec formaliter, nec connexivè res sit su-
pernaturalis, esse potest adjectivè, vel
elevativè: quod sufficit ad partiam
influxum, sicut sufficit ad partiam in-
fluxum in vitales actus virtus connexivè
vitalis: æquè enim nihil ponit quoad
præsens in rebus, connexivè, ac adjectivè.
Secundò potest negari minor, nam vir-
tus naturalis cum supernaturali pos-
sibilitate connectitur. Tertiò, & solidius,
negando antecedens absolutè cum pro-
batione: quia formalitates effectus non
opus est, reuceant in singulis partibus
causam adæquantibus, sed in ipsâ adæ-
quatâ.

81 Ad quartam confirmationem, ex-
plico majorem, & distingo: ratione sui
nō est vivens supernaturaliter proximè:
id est, non habet ratione sui sufficien-
tiâ proximam, ut se vitaliter exerceat
per Supernaturalis actus, concedo: non
habet ratione sui virtutem inchoatam,
& immediatè productivam, ut cum ele-
vanti comprincipio se vitaliter exerceat
per actus supernaturalis, nego principii
petitionem. Itaque vivere proximè su-
pernaturaliter, si tollas æquivocationem,
est sufficere ad vitale supernaturalitatis
exercitum, quod soli voluntati non con-
venit; at convenit ipsi per Gratiæ adju-
tæ, per quam completur causa tota, is ad
supernaturaliter vivendum: ita ut actus
vitæ solùm contineatur in illo comple-
xo virtutum partialium, adæquatè prin-
cipium, ut dicebam.

82 Ad quintam, quæ eò est debilior, *Quinta.*
quò speciosior appetit, adverte Deum,
ut Autorem Naturæ, & ut Autorem
Gratiæ nihil dicere distinctionis in Deo;
sed in effectibus, ex istorum considera-
tione in nobis. Itaque Deus Auter
Naturæ, & Author Gratiæ, indivisibi-
lis est in se, & unius unicissimæ conti-
nentia: Nos vero comparando imper-
fectè Deum cum effectibus Naturæ, vel
cum effectibus Gratiæ, distinguimus qui-
dem, non Deum, sed conceptus nostros:
unde devolvitur in ipsum Deum extrin-
secè, & denominativè distinctio: ut enim
totus subest actu comparanti cum effe-
ctu.

In Primā cibis Gratiae, dicitur *Author Gratiae*; par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. ut subest actui comparanti cum Naturae effectibus, *Author Naturae* dicitur. Eodem modo distinguimus eminentias contentivas rerum. Distinguo nunc majorem: Omnis virtus proportionata, & completa, seu quæ proportionata, & completa, transeat: improportionata, & partialis, nego, vel subdistinguo: accipitur à Deo ut à contingente talem actum, sub omni modo, vel expressione continentia, nego: sub aliquo, permitto.

83 Itaque Deus ut *Author Naturae* dicitur continere supernatura, modo quo continet partiam virtutem ad ipsa intrinsecam Naturae: iste tamen modus, non est modus quo ad nos continendi supernatura, quia formaliter non exprimimus talem eminentiam, per eminentiam rerum supernaturalium contentivam: atque adeò verissimum est, posse virtutem aliquam accipi à Deo, ut non continentia actum ipsius, formaliter, & quoad conceptus nostros, quia virtus illa potest non esse ex se proportionata, & ordinata ad talem actum, unde nec est medium colligendi in Deo continentiam actus per ulteriorem, & clariorem expressionem. Ulterior prima instantia probat unicè subordinationem nostram ad Deum ut *Authorem Gratiae*, quoad ipsum operari, & posse proximum adäquatum. Secundæ factum est jam satis: quæ sicut, & tota argumenti machina consistit in vocibus continentia eminentia, quam in partiali virtute, præferunt inferioris ordinis, jam negavi. Multa de his in tractatu de supern. ad 1. 2.

§. III.

ALIA DVO ARGUMENTA EX EODEM Authore.

Objetio tertia ex ipso Godoy. 84 Arguunt tertio ex eodem calamo: Principio ratione sui effectum aliquem continent, ipsumque proxime potenti producere, debetur concursus causæ Prima, ut ipsum aliquando producat; sed Naturæ non debetur concursus causæ Prima, ut aliquando producat salutarem effectum: ergo nec ipsum continent, nec ipsum ratione sui potest proxime producere. Confitmat, præclusurus evasionem: nam hæc peti-

Qui Confimat.

non potest è quod virtus sit solum partialis. Tum quia Anima per nos est partialis virtus ad plures effectus, & debetur ipsi concursus causæ Prima. Tum etiam, quia causa partiali debetur alia compars, ne sit in rebus frustra: nec ex alio titulo debentur animæ comprincipia ad intelligentum, & volendum. Nec peti potest eo quod sit Virtus obedientialis. Tum quia sic dici posset, fore supernaturalem effectum, licet tota virtus esset entitatè naturalis, dummodo faret obedientialis. Tum etiam, quia ideo debetur potentia naturali concursus ad effectum, quia ipsum potest vel totaliter, vel partialiter efficere; sed ratio obedientialis non obstat immediata Virtuti per nos saltem partiali: ergo. Nec peti potest, è quod sit virtus improportionata; nam esse virtutem, & esse improportionatam ad agendum, videntur termini contradictores: Non est ergo unde peti possit apta solutio.

85 Respondeo: Totus Syllogismus *Solvitur*. est verus, nisi equivocatione vitietur, quam depelles, distinguendo majorem: omni principio adäquato, vel exigenti comprincipia, debetur concursus Causæ Prima, concedo: inadäquato, nec exigenti comprincipia, nego. Vnde cum Virtus inchoata, quam admittimus in Naturæ, partialis solum sit, & inexicens elevationem, nec se sola continet salutarem effectum, nec debetur ipsi concursus ad illum. Et do rationem, quæ confirmationem eludat. Nam causa partiali ea solum debentur comprincipia, & requisita, sine quibus nec stare potest in ordine suo connaturali, nec exercere totam suam activitatem, communicando effectibus perfectiones in ipsa contentas: ea vero comprincipia, quæ nec sint necessaria, ut causa sit in connaturali statu suo, nec ut exerceat totam suam activitatem, nec ut communicet perfectiones in ipsa contentas, supra ipsam sunt, cum in ipsa nullum sit jus ut concedantur à Deo, cuius erit adjicere pro gratio libito suo. Hinc ergo, licet Natura sit partialis virtus circa superna, nec exigit ista, nec ejus comprincipia: neque enim his eget ad ordinem connaturalis suum, utpote diversissimum, & longè distantem ab illis; neque his eget ut totam suam activitatem exerceat, quippe

In 1. 2.
Tract. 3.

Disp. 60. An Superna Virtus sit tota Rat. Agèdi? sect. 3. 929

pè communicat sine ipsis totam perfectionem in ipsa contentam: quae non est in rebus frustra: & jure dicitur à nostris Potentia obedientialis, ut attingam infra: quam si ex intrinsecis adäquatam singat Illustrissimus Impugnator, peccabit turpiter in adjecto.

Objetio 86 Arguunt quartò ex eodem calamo: Actus vitalis, quia vitalis, exigit principium vitale quo: supernaturalis actus, quia supernaturalis, exigit supernaturale principium quo: ergo actus supernaturaliter vitalis exigit principium supernaturaliter vitale quo. Confirmatur primò: Actus, qui sit purè pertinens ad Religionem, nec partialiter ori potest ab habitu temperantiae v. gr. ergo Actus, qui purè sit supernaturalis, nec partialiter ori potest à virtute potentiae naturalis. Confirmatur secundò: Vel actio salutaris oritur à potentia Naturali, ut elevatà vel non? Si primum: ergo tota ratio influedi est virtus elevans, reduplicatio enim cadit immediatè supra formam. Si secundum: ergo potentia naturalis nō eget elevatione, ut agat supernaturales effectus. Hæc objetio est valde debilis: & facilis redargutionis: nam si vitalitas supernaturalis exigit principium, quod supernaturale sit, & vivens supernaturalitate vitali: similiter voluntio, voluntarietas, & electio supernaturalis exigit principium cum virtute supernaturali, quæ voluntiva sit, quæ sit libera, & electiva: id quod repugnat. Deinde omnium causarum partialium confluxum in eundem effectum evertit: nam in omnibus effectibus hujusmodi quævis formalitas identificatur alteri non correspondenti singulis causis, sed complexo. Igitur

87 Respondeo ad argumentum: distinguo consequens: exigit principium supernaturaliter vitale, per formam indivisibilem, à quâ veniat & supernaturalitas, & vitalitas, nego: per complexum ex principio alioqui viventi & supernaturali comprincipio elevanti ad vitaliter exercendas supernaturales actiones, cedo. Itaque formalitates indivisibles in effectu non exigunt indivisibilitatem virtutis in causâ: ut patet in quovis effectu created ex indivisibili complexione prædictorum causam Primam & Secundam: patet in actu Misericordia, Aranda de Deo.

& Religionis indivisibilitet fluente à virtute multipli: patet in actu vitali naturali exigente in potentia, & in specie 1. 2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. In Primā par. & in virtute multipli: patet in actu vitali naturali exigente in potentia, & in specie 1. 2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. Hinc solum fieri potest quamvis virtutis partem seorsim acceptam insufficientem esse; quod fatemur Neque enim virtus inchoata, quam admittimus in Naturâ, se sola potest in effectum salutarem erumpere ex defectu virtutis, & excessu perfectionis in effectu tangente lineam, & ordinem superiorem: ex quo vocamus secundum se improportionata, sed ex virtutis additione, quæ ipsam elever, proportionabilem. Nec enim eo ipso, quod alicui virtuti non sit proportio ad aliquem effectum, quia & diversi & superioris est ordinis, & quia se sola nec exigit, nec potest ipsum producere, putari ea virtus debet incapax influxus immediati, si proportionem possit habere ex adjuncto principio.

88 Ad Primam confirmationem, fiat imprimitis redargutio: nam neque actus purè pertinens ad Religionem ori potest ab habitu temperantiae, tanquam à principio quod; & tamen à potentia naturali, tanquam à principio quod oritur actio salutaris. Sit deinde disparitas: quia Virtus habitus limitatur ad speciale motivum, quod unicè potest esse titulus ad influxum: at potentia universalis sunt, & ex plurimo titulo, vel ad totalem, vel ad partialē influxum necessaria. Ad secundam: Actio salutaris est à potentia naturali, ut elevatà; ut est visio à potentia visivâ, ut illuminatâ per speciem: in neutro tamen casu reduplicatio significat virtutis totalitatem, aut in specie, aut elevanti principio, sed necessitatem Adjutorii.

§. IV.

ALIA ARGUMENTA A PARI, ET ab absurdo.

89 Arguere quintò possent ex tripli paritate: Prima est. Actio naturalis nequit attingere supernaturalem terminum etiam in consortio actionis alterius supernaturalis: ergo neque potentia naturalis. Consequentia suadetur, quia sicut actio non agit supra suam actua-

Bbbbbb

Objetio quinta.

In Prima actualē ſphærā: haꝝ nequā potentiā par. & in ſupra pofibitē, id eft, ſupra id, ipod 1.2. Tract. naturaliter potest. Tum etiam: quia fi 3. de Deo ſemel potentia naturalis poſſit influere auxiliat. partialitate cauſe, cur non etiam partia- litate actionis, ira ut ipſa per unam, & ſupernaturalis virtus per aliam inſluat, ex quibus integreretur totalis actio? Se- cunda eft: Concluſio ſequitur partem de- bilitatem: ergo & effectus: ego ſicut ex p̄missarum altera evidenti, altera pro- babilis, naſcitur ſolum prebabilis con- cluſio; ex virtutin a itera ſupernatura- li, altera naturali, ſolum orietur effec- tus naturalis; ergo ut effectus ſit ſupernaturalis, tota virtus agendi debet eſſe ſupernaturalis. Tertia eft. Cauſa me- moria naturalis, nec partialiter diſpo- re potest, aut cauſare ſupernaturali- aeffatum, etiam in conſortio alterius cauſe ſupernaturalis meritoria: ergo neque Physica. Ratio paritatis eft: tum quia ſupernaturalia tam ſunt ſupra vi- res physicas, quam ſupra meritorias Na- turæ: tum etiam, quia plus de effectu con- tinet cauſa physica, quam Moraſis.

Solvitur. Prima diſ- paritas.

90 Respondeo: & prima diſparitas ad paritatem primam eft. Tum quia actio, cum ſit ultima ratio determinan- di, non agit niſi prout eft in actu, ſicut nec virtus potest, niſi quod eft ſibi poſſi- bile; verū, cum in ſe ſit indifferens, ſunt, quæ ſint ipſi poſſibilita, ſeorsim ab aliis concauſis ſunt, quæ ſolum cum aliis augentibus vires ſint ipſi poſſibilita. Tum etiam, quia actio eft formalis induc- tio rei, unde oriſi non potest à cauſa quæ ſe ipſa non habeat vires inducтивas ipſius rei; induceretur enim effectus ſine virtute ſufficienti: quod implicat: hinc ergo fit, actionem effectus ſuperni eſſe non poſſe naturalem; nam induci debet et à Naturâ, effectum non p̄acontinenti: at virtus capax eft adjutorii, ex cuius ne- cessitate maneat tota ſupernaturalitas in effectu. Nec ex partialitate cauſe colli- gi potest partialitas in actione, ut patet in Fœminâ, & Mare: in ſpecie, & in- tellectu: in cauſa primâ, & ſecondâ. Ac- cipe rationem, & regulam generalem. Quoties militat in actione idem ipſe tituſlus, qui in effectu requirit neceſſi- tem alicuius cauſe, ſimiliter requirit in actione: ſic, quia non minus militat in actione, quam in termino ratio entis fir-

niti, quæ facit immedia- tē pendentem à Deo terminum, facit etiam pendentem actionem à Deo. Vnde cum formalis induc- tio rei ſupernaturalis, ſupernaturalis eſſe debeat ex ſupra dictis: & hic tituſlus impedit ortum effectus à ſola Na- turâ, impedit etiam ortum actionis ab ipsa ſolâ.

91 Secunda diſparitas ad ſecundam paritatem eft: quia cauſa physica effec- tum ſibi physice alſimiſat quantum po- tentia, ipſi coniunctando perfectiones in ſe contentas, quæ ſe non impediunt in effectu: idque fieri ſolet in caſu duorum Agentium ad mensuram fortioris, quod p̄a- valet in inſluſu. At cauſe impuſi- vae (quales ſunt p̄missa, licet alioqui ſint cauſe physica) cum non impellant ad aſſenſum concluſionis, niſi ratione mo- tivi, non poſſent aliter impellere niſi modo, quo motivum attingunt: unde cum circa motivum aſſenſus, ſint ipſe meritoſa, incertæ, & faſe; non po- terit intellexi aſſentiri, niſi meritoſe incertæ, & faſe; aſſentiri enim obje- cto, prout appetet: & ex his imper- fectionibus pleniusque oritur, impediſti in effectibus perfectiones physicas à ſuis cauſis, vel eatum aliquid paſticipabiles. Vnde ruiſus inclino dicere, concluſio- nem ex ſupernaturali, & naturali p̄misſis ortam, forte neceſſariò naturali- um: ut inſluvi ſuprā lib. II. num. 85. Do- Suprā lib. ſtriā ſolutionis appiobent Adverſarii, neceſſe eft: nam à principio non vita- li, v. g. ſpecie, oriſur actus vitalis: à principio materiali v. g. phantasma, oriſur ſpecies ſpirituaſis: utrobique ſequitur effectus conditionē unius partialis comprincipii, ſecutus nullibi debili- tatem alterius.

92 Tertia diſparitas ad tertiam pari- tatem eft: Primo ex conceptu ſupernatu- ralitatis impreſcindibili à cauſa meritoria ſupernorum juxta inſluata non ſemel, & juxta Sanctum Thomam in 1. Ex San- to distincti. 27. quæſi. 1. art. 3. Secundū: Thomā. quia conſequens illationis eft hereticum, cum inſerri debeat nos physice non con- currere ad actus ſalutares. Tertiō: quia cauſa meritoria cauſat effectum, excitan- do ſui complacentiam retributivam, quæ non ſtat ſine proportione inter p̄mī, & obsequium: hæc verò propoſitio. Na- turæ cum ſupernis implicat. At cauſa phy- ſica

fica cauſat effectum per actionem à ſe di- ſtinctam, cui potest ex elevanti prin- cipio, quod ſupponit essentialiter, venire propoſitio. Quartū: quia omne p̄mī, cum ſit moraliter estimabile, eft mora- liter partibile: unde duabus actionibus meritoriaſi assignari moraliter potest pars ſui p̄mī: cum autem implicet quod actioni naturali poſſit ex excellen- tiā ſuā p̄mī ſupernaturale compe- tere, fit, neque competere illud poſſe in conſortio actionis ſupernaturalis meri- toria. At in cauſis physicas ſequi non poſſet absurdum hujusmodi, cum physica indiſiſibilium diſiſibilitas implicet.

93 Arguere ſexto ſolent ex tripli- abſurdo. Primo: nam si Natura eā vi pro- ductivā poſſeret, haberet conneſionem cum ente ſuperno, & juſ ad ipſum, & conſequenter ad comprincipia, quo to- tus rueret elevationis ordo. Secundo: ſequeretur dari in Naturā aliquam ſuffi- cientiam ad ſalutariter operandum; & quidem intrinſecam, identificatam cum ipſā, atque adeo merē naturalē: cum omnis virtus productiva, ſit aliqua ſuffi- cientia ad effectum. Sequela verò contra Apoſtolum eft. Tertiō: ſequeretur dari in Naturā independenter à Gratiā virtu- tem operativam ſalutis, cum indepen- denter à Gratiā habeat ſuam eſſentiam identificatam cum illā virtute inchoatā, quam noſ admittimus. Sequela verò vi- detur ſapere Pelagianismum.

Solvitur. 1.2. Tract. 3.

94 Respondeo: valde probabile mihi videri, ſupernaturalia entia non eſſe ſu- pra Naturā conneſionem, de quo alibi: Nec ſequitur respectus juris: aliud enim eft exigentia, & aliud, conneſio: iſta fundari potest in indigentia, & impe- fectione; illa ſupponere debet impe- fectionem, in qua fundetur. Deinde, eftō Naturā ex conceptu Virtutis produc- tivæ conneſatur cum ente ſuperno, ut po- ſſibili; cū illo ex elevationis ordinis dignitate non conneſtur ut actuali: quod unicè poterat eſſe ſupernum ad jura Na- turæ deprimere. Quo respondimus ad pri- mum. Ad alterum, Negetur aſſumptum ſequelæ: Nam conceptus ſuffi- ciens eft coceptus cauſa adequate, ut pa- tet, vel, ad minū cauſa exigentis cæ- tera comprincipia. Ad tertium: eludetur ſophisma, diſtinguendo ſequelam: dari in Naturā independenter à Gratiā vim

operativam ſine Gratiā, & indepen- ter ab ipſā: nego: operativam cum ele- par. & in vatione, & dependenter à Gratiā, subdi- 1.2. Tract. 3. de Dea Auxiliat. ſtinguo: completam, & naturalē, ne- minorum appellationem.

SECTIO IV.

PRÆCEDENTIVM ILLVSTRATIO, RE- ſolvendo Quaſiones Affines.

§. I.

EXPLICATVR INCHOATA VIRTVS PO- tentiæ Naturalis.

95 Q Væres inſuper primò: (ſolven- tur enim ſic facilis, & ſine prima. ſtrepitū, Thomistarum alia objectiones, & quæſio principalis ſuī numeris abſol- veretur.) An hec inchoata virtus dicenda fit Potentia Obedientialis, an Naturalis: unde, an etiam Voluntas dicenda ſit age- re per Potentiam Obedientiale, non verò per Naturalē? Respondeo, jure vocari Potentiam obedientiale, vocari- que non debere Potentiam Naturalē. Ratio eft: quia Potentia Obedientialis apud noſ ea eft, & ex eo dicitur, quod effectus eliciat, prout ſubelt gratioſa, & purè liberali voluntati, ac Providentia Dei ipſam elevanti ultra conditionem ſui juris; unde nec agit veluti jure ſuo, nec cum comprincipiis ſibi debitib, ſed positivè indebitis: Potentia verò Na- turalis ea eft, & ex eo dicitur, quod effec- tus eliciat agendo veluti jure ſuo, & cum comprincipiis ſibi debitib.

96 Vnde tria fiunt, quæ Thomista Notatria. hucusque plenè aſſequi nolunt, ut video. Primum: Rem candem eſſe poſſe Poten- tiam obedientiale, & naturalē po- tentiam reſpectivè ad diuersos effectus: quia hæc diſtinctio non eft diſtinctio ordi- nis in entitate cauſe, ſed diſtinctio ordi- nis in effectibus. Secundum: Poten- tiam obedientiale, & Naturalē ſo- lū eſſe extrinſecè, & connotativè di- uersas; quia ratio Potentia obedientia- lis nihil dicit ſupernaturalitatis in eſſe, ſed in termino. Tertium: Potentiam obedientiale, eſſe quidem naturalē entitativer, quippe Naturæ congenitam, ſed

In Primâ sed non esse Potentiam naturalem, quia par. & in non actuatur per terminum naturalem.
1.2. Tract. Vnde terminis his Nos utimur, nō qui-
3. de Deo dem evanescere colore, sed causa formæ, &
Auxiliat. brevitatis.

Quæstio secunda: 97 Quæstes secundò: Vtra dicenda sit causa Principalis, vel Instrumentalis, elevata Voluntas, an Gratia elevans?

Thomistæ. Naturæ. Multi cum Thomistis Naturæ, potius, quam Gratia tribuunt elogium cause Principalis. Plures cum Suarez Gratia potius tribuunt, quam Naturæ. Vtique tribuit Pater Herize: Pater Ripalda tribuit Gratia quoad denominationes, quæ habet cum Naturâ communes; tribuit Naturæ quoad denominationes, quæ solum ipsi competit. Dissidium oritur, quod Thomistæ eam putent causam principalem, quæ denominatio- nes principales subit, ab actione suæ virtutis. Suarez, quod eam putet, quæ vel obedientialis sit, vel juvetur ad effectum se nobiliorem. Herize, quod eam putet, quæ immediate concurrit. Ripalda, quod causam instrumentalem putat, quæ operatur per Virtutem acceptam ab alio, simul operante cum ipsâ; unde cum Gratia verè coefficiat actus cū Naturâ elevatâ, & non vivat, & mereatur cum vivente, & merente Naturâ, Naturam facit causam efficientem instrumentalem; & viventem, merentemque Principalem.

Authoris Mens. 98 Ipse sic explicò causam instrumentalem: quæ non suo, sed alterius nomine agit: quod evenit multipliciter: Primo: solum agendo per virtutem motu acceptam, vel physicè, vel moraliter. Ideò voco causas instrumentales, Physicam, ferram: moralem, Proregem. Secundo: solum agendo aliquid præsum ad finem principaliter intentum: ideò voco causam instrumentalem, calorem disponentem ad ignem. Tertio: agendo obediens liter per auxiliari indebitum, unde potius effectus tribui debet danti, quæ recipi proportionem: ideò voco causam instrumentalem, in casu nostro Voluntatem; & Gratiam, Principalem. Quartò: agendo per influxum sibi debitum, sed ex institutione supplendi defecum principalis: ideò voco causam instrumentalem, speciem impressam. Ex

quibus soluta manet questio cum Suarez contra Thomistas.

99 Quæstes tertio: an absolute di- cenda sit Voluntas virtus, & causa partialis affectuum supernorum? Affirmo- cum Nostris contra Thomistas id inique ferentes, & cum suo Nazario reclaman- tes. Primo: quia causarum partia lumen est imperfectio virtutis: ergo Gratia si non sit causa totalis, erit imperfectæ virtutis. Nego antecedens, si partialis influxus sit ex libito, ut plerumque est in Deo attemperante secum secundis cau- sis. Si sit ex improportione virtutis, con- cedo. Si solùm sit ex Naturâ effectus ex- gentis duplicum causam, ipsi etiam ne- gare tenentur antecedens. Secundò: si Secundò: causa partialis sit voluntas, erit & Gra- tia causa partialis: ergo easdem subit utraque denominationes ab actione. Nego consequentiam: quia sunt denomi- nations, quæ requirunt in causis plus- quam agere. Tertiò, si Virtus partialis est Voluntas, augeri poterit usque ad totalem per ejusdem rationis augmenta- tum. Nego sequelam: ut patet in Fami- na, & Mare: in causâ secundâ, & primâ: est ratio effectus excellentia, nunquam æquabilis per Naturam.

100 Quartò: esse ab utraque Natu- râ scilicet, & Gratia, non facit ipsas cau- sas partiales; alioqui Pater, & Filius essent partialia principia Spiritus Sancti. Nego sequelam, & falsam supposi- tionem, nempe quod Pater, & Filius sint duo principia: sunt enim unum, & idem, sicut unus, & idem Deus, ratione unius, & ejusdem virtutis spirative in uteroque: ad partialitatem causarum requiritur pluralitas virtutum, & principiorum. Quintò: Causa partialis ex naturâ rei non petit juvamen intrinsecum, ut patet in duabus trahentibus navim: ergo si vo- luntas sit causa partialis, neqâ petet ex Naturâ rei elevans juvamē intrinsecum. Consequentiam, quam absurdam judi- cat de Godoy, admittunt ex Nostris mul- ti, multi negant, invenientes disparita- tem, vel in modo causandi, vel in condi- tione causati, vel causæ. Exempli illud, quo Molina usus est, & abutuntur Thomistæ explicantes Sententiam nostram, aptè aliquid explicat, malè tamen ex toto appingitur Sententia nostra. Sextò: Sextò: Gratia in elevatione se habet, ut forma

sub-

substantialis in composite: ergo sicut forma se habet ut totalis actuatio Materie, ita & Gratia ut tota activitas in eleva- tione Naturæ. Nego suppositum conse- quentis: Materia enim jam est ante formam in actu entitativo. Deinde eo per- misso, disparitas est: quia materia est inanimé quiddam; non, Natura. Insuper, sit Gratia tota forma elevans, inde non infertur esse totam rationem agendi. Demum, Gratia est tota activitas elevans, sed non tota activitas elevationis.

102 Quæstio quartò: Vtra determi- net ad actionem: an Gratia, quarta: voluntatem; ut Voluntas, Gratiam? Alvarez de Auxil. disp. 87. cum Thomistis Thomistæ Prædeterminantibus, Gratia tribuit vim sensus ex determinandi. Primo ex generali doctri- Alvarez, nâ de Prædeterminatione. Verum si, ex Thomistarum ore, præripit voluntati determinandi vim, tollet & libertatem: sed nolo id tangere. Secundò ex Araus- cano, decernenti Adjutorium Gratia non Trident. subiungi humilitati, aut Obedientiæ huma- Senon. & Verum hic canô Arauscani conditus Augustini. est contra Massilienses, ausos dicere dari Mens. Naturæ Gratiam ob conatus proprios, & prævios, elicitos absque gratiâ, & suo merito determinantes Deum ad illam ipsi concedendam. Tertiò ex Augustino, & Prospero dicentibus, Deum sibi subdere hominum voluntates. Verum Augusti- ni, & Prosperi sensus est: non quidem Deum sibi subdere. Voluntas nostras ex irrefribili, & ineluctabili præconcur- su; (id enim opponitur Tridentino, & Senonensi;) sed ex infallibilitate divinæ Providentiae, quâ vocamur, & præveni- mur.

103 Quartò: si Voluntas deteimina- ret Gratiam, duo fierent: alterum; Gra- tiam subordinari, & subjici Voluntati; non Gratia, voluntatem. Alterum: Vo- luntatem initiare salutis opera. Respon- deo, Neutrum fieri; Non secundum: quia ea ipsa determinatio non fit à Volunta- te sine Gratia: fit ab utraque; sed non eligente Gratia, sed voluntate præventâ per Gratiam. Determinantis denomina- tio, est denominatio eligentis. Non pri- mum: quia duplex est subordinatio: alia quoad posse: alia quoad agere, quoad posse subordinatur Voluntas Gratia, quia sine ipsâ elevante non potest; quoad age- re condescendit Gratia Voluntati, quia Gratia non agit, nisi volente (sed ex gratiâ,) voluntate, cuius est uti Gratia, vel non uti pro libito.

104 Respondeo: igitur ad Quæstio- nem, determinari ad agendum Gratiam Nostram, & à Voluntate; & huic, illam attempetur, S. Thomæ quoad munus determinandi. Primo: quia

uti,

in Primâ par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat.

§. II.

CVR VOLVNTAS DETERMINET: ET 1.2. Tract. Gratia eleget?

In Primā uti, est applicare aliquod principium ad actionem, ut habet Sanctus Thomas 1.2. Tract. mas 1. 2. quest. 16. art. 1. & his eisdem 3. de Deo verbis art. 2. corp. Sed voluntatis est uti Auxiliat. Gratia ad operandum, ut habet ipse lect. 1. ad 1. Chorint. 15. & 1. pari. quest. Et Senon. 62. art. 3. ad 2. idemque habent Senones, & alii Patres apud Ripaldam Ripalda. disp. 110. sect. 10. ergo Voluntatis est applicare Gratiam ad actionem: ergo & munus determinandi. Secundò: quia actio salutaris prodiens à Voluntate, & à Gratia est electio voluntatis; & non, Gratia: sed electio non est ejus, qui determinatur ab alio cooperante, sed ejus qui determinat; est enim ejus, cuius in potestate est, quod sit, vel non sit actio: ergo Voluntatis, & non Gratia est munus determinandi ad salutarem actionem.

Quid sit Determinare? 105 Sed quid constitutivè dicat munus determinandi, ut potius Voluntati conveniat, quam alteri comprincipio? Lis est subtilis, & exagitata subtiliter à Ripalda. Ripalda disp. 125. per totam, & à Ribaden. Ribaden. Neyrā de Actib. disp. 15. quos imitabor in Avendañ. 1. 2. Tract. de Actib. Accedit novissimè & latè P. Avendaño disp. 13. cap. 3. qui illos, & Nos Tract de Actib. communem Sententiam explicat aptè per hos terminos. Munus determinandi soli competit Voluntati, quia illa sola actionem elicit electivè, seu cum indifferentiā Dominii: ista deinde Dominii indifferentiā, duo dicit. Indifferentiā, ut contrapositam determinationi: & indifferentiā, ut contrapositam subordinatio- ni. Per illam, excludit necessitatem ad unum, & inseparabilitatem ab actu secundo: per ipsamque convenit cum Deo, cum Gratia, cum aliis comprincipiis. Per istam, excludit usum immediatum alterius dominii ad ipsam actionē; quod nec habitui convenit, utpote subordi- nato Voluntati; nec Gratia, similiter in- differept vocanti; nec Deo se libere præimpediti usum actionis, & volenti se attemperare Creaturæ, condescensu quodam attemperationis ad libertatem Creaturæ.

Quæstio quinta; 106 Quæstio quintā: Cur præ Volun- tate dicenda sit elevare potius, quam elevari Gratia? Rationem dubitandi mo- excitata a vent Recentes Ingeniosi. Primò: nam Nostris: Gratia non est minus improportionata Vitalitati Supernaturali, quæ Voluntas:

quia sicut Voluntas non est in eodem genere cum actu, ratione supernaturalitatis: ita nec Gratia, ratione vitalitatis. Secundò: Nam nec minus indebitus est actus soli Gratiae, quam soli Naturæ: zquæ enim implicat à solâ Gratia, ac à solâ Naturâ poni. Tertiò: Nec minus indiget ad actionem adjutorio Naturæ Gratia, quam Natura, Gratia adjutorio. Quartò: nec minus est debitus concursus Naturæ adjutæ per gratiam: quam Gratia per Naturam adjutæ. Non ergo videtur esse ratio major, cur in Nostrâ Sententiâ dicenda sit elevari Voluntas, & non Gratia.

107 Verum ista non premunt: Nam licet Gratia se solâ non possit actionem

Quæ non sunt firma

ponere salutarem, inter ipsam, & Naturam est magna disparitas. Primò: quia Natura eget Gratia, sibi omnino indebita. Secundò: quia eget ad effectum, quem non exigit, atque adeò reipsa indebitum ex singulis prædicatis, cùm reipsa singula sint supra Naturam. At Gratia sociat sibi Naturæ concursum, sibi debitum, & à se exactum: sociat sibi ad effectum ex singulis prædicatis reipsa sibi debitum, vel connaturalem, quia licet ipsa formaliter non sit vitalis, est vitalis connexivè, quod sufficit, ut sibi debeatur effectus vitalis, cùm eoipsò exigit ipsa vitalitatem in effectu, non respectu sui, sed respectu Naturæ, quam ultimò complet. Tertiò: quia Naturæ etiam adjutæ per Gratiam non debetur effectus ratione sui, sed ratione solius Gratiae: quæ est ratio, cur debeatur, vel datur deberi toti complexo; sicut materia est ratio, cur totus homo datur materia; & Anima, ratio, cur totus datur Rationalis. Vnde nec Gratia est im- proportionata cum actu, quia ex se conne- citur cum Vivente, ipsum ex se nata completere, ut vivat: Nec actus est ipsi indebitus, cùm ipsi connaturale sit face- re complexum adæquatè productivum ipsius: Nec Naturæ etiam adjutæ debeatur, Naturæ debito, sed ipsius Gratiae: Nec Gratia indigeat Naturæ juvamine, sed requirat: hoc, quia est perfectio Natura, & instituta in bonum ipsius. Illud, quia indigentia dicit inferioritatem, & improportionem, & perfectibilitatem: quod unicè Naturæ convenit respectu Gratiae.

Dicen-

Resolutio. 108 Dicendum ergo est, Inmediatum Naturæ confluxum non obstat opinioni communi, & veræ, dicentium Naturam elevatam per Gratiam; non vero Gratiam, per Naturam. Ratio sumitur ex dictis proximè: eaque generalis erit pro similibus: nempe: ex duabus concursis in eadem actionem convenientibus, eam fore elevatam, cui duo competant. *Primum:* jus ad consortium cum alteri comparante Virtutis. *Alterum:* jus ad operationem in linea physica in consortio alterius comprincipii: his enim positis, fieri debet primò, quod altera superioris sit ordinis in agendo. Secundò, quod ipsi, & non alteri debitus sit concursus Causæ Primæ ad effectum. Tertiò, quod uni debeatur consortium alterius, & non eccentrica. Quæ sine physica elevatione intelligi nequeunt. Vnde si concursæ se mutuò exigant, vel inexigant mutuò, nec una præ altera sit ratio, cur comp. exo debeatur operatio, ut evenit in duabus ignibus, se per accidens attemperantibus ad tertium, aut in intellectu, & specie, a li- que causis mutuò subordinatis inter se, Neutra dicetur elevata, vel elevans.

In Pris. 2 & 3. de Deo auxiliat. detur absurdissimum. Tum quia illæ excessus tribali deberet Naturæ; Non Gratia, & in par. 1. 2. Tract. meritis v. g. respondere præmium inæquale, si potentiae naturales se excedant. Sequezia ostenditur: nam si potentiae se excedant, illa quæ perfectione præminent, perfectiorem Dei visionem elicet cum pari lumine, quod datur ad mensuram meritorum. Tum demum quia cum pari Gratia, & conatu non dispari, magis meretur, qui de se perfectior sit: quod videtur incredibile.

110 Multiplex inventa est hucusque *Primus Solutio* à Nostris in proprio loco. *Prima Solvendi negat* necessitatem excessus, & illius modus: ex Suarez.

Secunda negat necessitatem excessus, & illius modus: ex Suarez. Ita communiter Nostris cum Suarez: dat rationem: quia Causa, licet in se, vel in ordine ad suos effectus con naturales perfectior sit, non potest dare effectui majorem perfectionem præ altera, nisi in modo causandi, & respectivè ad ipsum diversa sit, & perfectior: at Potentia obedientiales, diversæ non sunt in modo causandi, & respectivè ad Supernos effectus. Videatur Esparta lib. 1. q. 13 Espanza. & Amicus tom. 1. disp. 9. sect. 16. id ubi riùs elucidantes. Hinc respondet ad pri- mum, concedendo majorem, si causa sit perfectior, in modo influendi: negando, si solidum ex alio titulo perfectior sit: quod patet in aqua, & oleo respectivè ad Gratiam, quam eodem modo producunt, licet entitatè perfectius aqua sit ipsum oleum. Ad secundum, negat assumptum, quia non semper virtus perfectior, talis est in genere Virtutis. Ad tertium distin- guit: dari potest inæqualitas ratione per- fectionis excedentis vim causativam ele- vantis causæ, negat; ratione perfectio- nis non æquantis vim causativam ele- vantis causæ, concedit: Itaque bene po- test Voluntas perfectiore actu elice- re, quam alia pari Gratia instructa: hac tamen inæqualitas solum venit ex defi- citu potentiae noventis applicari majori conatu vim Gratiae, non autem venit ex perfectione potentiae, quasi ponentis actu vincentem vires Gratiae: quæ cum sit causa æquivoca potest applicari ad quamlibet intentionem.

111 Secunda admittit netessitatem Alter mo- excessus, & negat absurditatē: ita Scho- das Schotti tista cum Duce suo; ex Nostris, Molin. & Molin. na,

§. III.

AN EX INEQUALI PERFECTIONE

Potentia Naturalis venire præcisè posse inæqualitas in effectu Supernō.

Quæstio sexta, subtilis, & difficilis, Ob hæc: 109 *Q*uæstio ultimò: an ex inæquali perfectione Virtutis Obedientialis, ceteris quoad Gratiam paribus, venire debeat inæqualitas in effectu Super- no: Videtur ex unâ parte, nec sarium; & absurdissimum ex alterâ: ex quo sumunt animos contia Nos Thomistæ, quasi Victores ex absurdo? Videtur ne- cessarium: Tum quia ex perfectiori cau- sâ, ceteris paribus, perfectior evadit effectus: ex virtute obedientiali per- fectiori, perfectior est causa supernorum effectuum: quippe causæ perfectio venire potest à perfectione concursæ. Tum etiā: quia perfectior virtus perfectius influit in effectum. Tum insuper: quia sub æqua- li principiò elevanti, dari potest inæqua- litas ex minori conatu potentiae natu- ralis: ergo & major perfectio. Id quod patet in actibus Fidei, & Charitatis. Vi-

In Prima na, Herize, Alarcon, Arriaga, & ex par-
part. & in te Ripalda: ex Scholâ Thomisticâ, Caje-
1.2. Tratt. tanus. Dant rationes, quas modò sol-
3. de Deo yimus: & ipsi respondent ad primum: ne-
Auxiliat. gando antecedens: quia neque ille ex-
Herize. cessus ponitur à Naturâ, ut talis est, id
Alarcon. est, sine elevatione, sine quâ nihil potest,
Arriaga. sed ab ipsâ adjutâ per Gratiam elevan-
Ripalda. tem juxta conditionem Naturæ: quare
Cajetanus. semper Gratia servat principalitatem in
agendo. Ad secundum, negando seque-
lam. Ad istius ostensionem alii dicunt vi-
sionem fore eandem, nolente Deo con-
currere juxta disparitatem Naturæ, sed
juxta luminis paritatem: sic Molina. Alii
dicunt, imperfectiori potentia datum
iri majus lumen; & perfectiori, minùs,
ut evadat æqualis visio: juxta cuius men-
suram, quæ tota merces est, debet con-
siderari lumen Gloræ: sic Vazquez. Alii
dicunt illum excessum non reputandum
in præmium. Alii, cum excessum pari-
formiter respondere excessui actuum,
quibus in via merebatur illa potentia
perfectior. Ad tertium, negare videntur
antecedens: quia iste excessus materia-
lis est, & non formalis, nec in genere
meriti.

Tertius,
& Quar-
tus.
Quirós.
Aldrete.
Ripalda.
Oxea.

112 Tertia admittit possibilitatem, & negat necessitatem, & factum excessus: ita Quiros: qui mihi videtur coincidere in quartam: quam explicant Aldrete, Ripalda, Oxea, distinguendo triplex genus perfectionum in supernis effectibus. Aliæ sunt, in ratione entis: quales inquietus esse dependentias ab hac, & illâ causâ: aliæ sunt, in ratione actus vitalis; quales inquietus esse claritatem, expressionem, & hisce similes: aliæ sunt in ratione supernaturalitatis. Triple hoc perfectionum genus augeri potest seorsim: *volo dicere*, augeri posse in uno genere, quin eo ipso augetur in alio: v. g. quod sit melius ens, quin sit major amor, aut clarius intellectus; clarius intellectus, aut major amor, quin sit magis dissimilis actibus naturalibus. Ipse sic intelligo Doctores hos: ex quibus, Oxea disp. 7. de Charitate, concedit inæqualitatem perfectionis in primo gene-
re: negat in reliquis: quia impræscindibile est augmentum physicum perfectionis in respectu transcendentali, crescente perfectione in termino relationis. Aldrete, Quiros, & Ripalda concedunt

inæqualitatem perfectionis in secundo genere, negant in tertio: quia illæ perfectiones abstrahunt à supernaturali, & naturali, continenturque in potentia naturali: cur ergo si perfectius continentur, perfectius derivare non possunt? *Huc* que breviter judicia Theologorum.

113 Nunc quæque sufficiet ad incursum Thomistarum, retorquendo argumentum in principio quod: si enim sufficiat ad specificandos actus, ratione Naturalis vitae, quo fruitur, cur non etiam ad reipsâ diversificandos, si potioris perfectionis sit? Tum etiam in pœnâ damnatorum, quæ sumitur ex apprehensione boni amissi, & mali presentis, crescente ex perfectiori potentia Naturali. Quod si me consulas de electione solutionis, ex hisce suaderem primam P. Suarez, quia solidorem, & verisimilitorem existimo.

114 Quintam insinuo, quam poteris eligere, si placuerit. Notanda sunt duo: *Solvendi* Primum est: duplex esse genus supernum effectuum: nam alii ita excedunt ex signatur.

Quintus genere suo totam sphæram Potentiae naturalis, ut inter omnes ejus effectus naturales, nullus sit similis vel in modo tendendi, vel in ipsâ specificâ perfectione, quâ pollut. Talis est Visio Dei respectu intellectus, tam Angelici, quam humani: & talis est Gratia respectu aquæ, & olei Sacramentalium. Alii sunt, excedentes quidem Potentiam naturalem, ex conceptu Supernaturalitatis, verum ita parum dissimiles in modo tendendi actibus naturalibus, ut reipsâ convenienter penes ipsum modum tendendi, licet ex alio capite disconveniant: tales sunt actus Fidei, & his similes tam in intellectu, quam in voluntate.

115 Secundum est: Causam partialem dupliciter esse posse rationem, ut crescat in effectu, perfectio: primò positivè, communicando effectui perfectionem præcontentam in ipsâ. Secundò, permisivè: non impediendo nempe, ut alia compars derivet in effectum perfectiones, quas præcontinet, & dare potest. Vnde fit, si virtus æqualis jungatur inæqualiter duabus causis, alteri imperfectæ, minùs imperfectæ alteri, in uno casu nasci posse perfectiore effectum, quam in alio cum pari virtute superveniente: non ita ut illa perfectio concusa minùs imperfectæ sit ratio positiva perfectionis in effectu, sed

Mens No-
sum Thomistarum, retro-
catur, per
quatuor
placita.

Primum:

sed permisiva, quatenus impedit imperfectionem alterius concausæ, ex quâ li-
mitatur Virtus illa Superveniens, nec finitur operari quantum potest.

Et appli-
catur, per
primiò, quoad visionem, & actus similes
ex genere suo supernatales, ex majori
perfectione intellectus & potentia natu-

ralis, nullam posse derivari inæqualita-
tem in Visionem, totamque ejus mensu-
ram, & quantitatem sumendam à lumi-
ne. Ratio est: quia respectu ad hos effec-
tus non concurrit intellectus, exercen-
do suam inæqualitatem, cum ista solùm
sit circa res omnino diversa à Visione,
quatenus dicit perfectionem visionis.

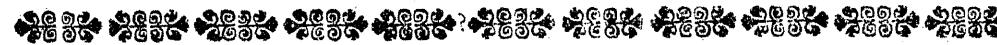
Secundum: 116 Iam ex his respondeo: & dico
secundi illius generis, sumi posse inæqua-
litatem effectus à Naturâ, in casu paris
comprincipii. Ratio est: quia actus no-
stræ necessariò debent esse imperfectiores
Angelicis, ex dependentia à phantasmati-
bus. Tum ex experientia, quæ videmus
homines alioqui doctos, expeditius se
habere circa superna.

Tertium: 117 Dico secundò, quoad alios actus
secundi illius generis, sumi posse inæqua-
litatem effectus à Naturâ, in casu paris
comprincipii. Ratio est: quia actus no-
stræ necessariò debent esse imperfectiores
Angelicis, ex dependentia à phantasmati-
bus. Tum ex experientia, quæ videmus
homines alioqui doctos, expeditius se
habere circa superna.

118 Dico tertio, hunc excessum posi-
tivè solùm esse à Gratiâ, permisivè verò
à Naturâ magis aut minùs perfectâ.
Ratio est: quia totus iste excessus in An-
gelo solùm venit eo, quod ejus perfectio

impedit imperfectionem nostræ Natu- In Præ-
ræ, quæ ratione lux limitationis est ta- par. &
ratio tota earum imperfectionum in suis 1.2. Tratt.
actibus: ut autem elevet Gratia ad pares 3. de Deo
actus Angelicis, solum requiritur Pien- Auxiliat.
cipium vivens cùm absentiâ talium im-
perfectionum. Id quod explicat exem-
plum illud vulgare, quod affert Card. de Cardinal.
Lugo disp 7. de Fide sect. 2. nu. 21. Elevet de Lugo.
Deus duos calamos, quorum alter bene
fit aptatus, & alter male: utrumque ad
formandos characteres aureos elevet.
Vterque formabit aureos; sed eos ille
bene: hic eos male: quia Deus elevet
juxta capacitatem utrumque suam: & iste
non permittit, ut æquè pulcri characteres
appareant ex imperfectione, quæ scribe-
ret in aliis seorsim ab ullâ elevatione
formandis.

119 Quartò: has imperfectiones esse Quartum.
puræ physicas, pariterque puræ esse phy-
sicas perfectiones oppositas: unde ex
istâ inæqualitate nasci non debet inæ-
qualitatem merendi. Ratio est: quia
cum ea inæqualitate physicâ perfictionis
inveniri potest par firmitas, par inten-
sio, & par conatus: qui attenduntur in
merito. Imò aliquando ex tantâ physicâ
imperfectione meritu crescat ob difficul-
tates annexas. Sed hæc sufficiat attigisse.

DISPUTATIO LXI.

*AN ACTIVITAS GRATIAE SUPPLERI
valeat per Extrinsecum Auxilium Omnipotentie
specialiter applicata, vel Assistentis?*

120

VÆSTIO generalis est ad plures tractat⁹ Theologiz: Controver-
& Opinio triplex. Prima Thomistarum, præsentia sia:
Recentium, negat. Secunda nostrorum affirmat. Ter- Sententia.
tia mediat inter utramque: sed discursu, non uno: Arrubal,
Nam Noster Arrubal, tantum non assentiente Ripal- & Ripal.
dâ, disp. 110. sect. 5. negat in ordine ad actus liberos; Ægidius
Ægidius Lusitanus Visionem beatificam Salas.
excipit, & affirms de ceteris. Salas, De Lugo, Aldrete, Quirós, Esparza, Lugo.
cum aliis affirmant de possibili, de facto, & attento connaturalitatis titulo, Aldrete.
negant. Sanctus Thomas pro nostris est, ut expendunt Ripalda disp. 34. Quirós, &
sect. 4. Ovidius tratt. i. controv. 8. part. 2. §. 5. & Aldretus de Visione Esparza.
Aranda de Deo. Ccccc

in ordine ad necessarios affirms. Ægidius Lusitanus Visionem beatificam
excipit, & affirms de ceteris. Salas, De Lugo, Aldrete, Quirós, Esparza, Lugo.
cum aliis affirmant de possibili, de facto, & attento connaturalitatis titulo, Aldrete.
negant. Sanctus Thomas pro nostris est, ut expendunt Ripalda disp. 34. Quirós, &
sect. 4. Ovidius tratt. i. controv. 8. part. 2. §. 5. & Aldretus de Visione Esparza.
Aranda de Deo. Ccccc

n *Primā disp. 11. sect. 1.* & attestatur Durandus in 4. quest. 2. nū. 23. & Ioannes de Neapoli lib. 1. Vartar. part. 1. pag. 7. Dominicantū uterque: & iste cox. 1. 2. Tratt. 3. de Deo Auxiliāt. S. Thomae Mens ex Durand. Neapol. Capreol. Oried. Ripalda. Aldrete. Quiròs. Palacio.

in Prīmā disp. 11. sect. 1. & fortè discipulus Sancti Thomæ: Et convincitur ex 4. dist. 49. q. 2. art. 7. unde dicendum, vel Sanctum Thomam auctoritatis fuisse Sententiam, vel eam retractasse, quod Capreolus voluit, & oportuit clare probari: vel esse nostrum interpretando Doctorem Angelicum, ubi negare videtur, de modo connaturali, non verò de possibili: sive de facto juxta præsentem legem; non verò de possibili juxta aliam. Vide citatos, & in ipsis seriem Authorum: quos copiosius recitat Quiròs in indic. Quest. quest. i. art. 5. dub. 7. Videamus quo iure regent Moderni Thomistæ, quod Pristorum omnium est, teste Pálacio 4. dist. 49. putat. 1.

S E C T I O N.

A U D I V N T V R THOMISTÆ.

§. I.

PRIMVM ARGVMENTVM.

Argumētum pri- 121 **A**rguunt primò, & principaliter colorant, & formant. Sic primò Bañez: Implicat, quod actio sit ab aliquā causā non constitutā in actu primo per posse; sicut implicat cursus ab eo, qui non potest currere: sed Naturā non constituitur in actu primo ad salutares actiones per posse, quod in se habeat, si principio intrinsecō careat: quæ enim ext. insecum adveniunt, extranea sunt, nec habentur à Naturā: ergo implicat, quod actio salutaris sit à Naturā non constitutā ad operandum per intrinsecum posse. Sic secundò Godoy: Implicat, quod Naturā eliciat actus, nisi eos in se præcontineat continentia in actu primo; sed hæc continentia implicat in Naturā, non per formam elevantem intrinsecē: nam, cùm ex se non contineat eos actus, debet transire de non continentia ad continentiam: quod est transire de contradictorio ad contradictorium, & imputari: ergo implicat, quod Naturā salutares actus eliciat nisi per formam intrinsecē elevantem instructa.

Tertiò ex aliis: 122 Sic tertio Thomistæ Politores: à principio ratione suæ improportionis insufficiente, nequit oriri actio, quin prius exuat illam improportionem intrinsecam; sed Naturā nequit exuere improportionem intrinsecam, nisi per intrinsecam proportionem, oriundam à principio intrinsecō elevante: ergo à

Naturā, &c. Sic quartò alii clariū. Omnis virtus causativa debet habere proportionem cum effectu; atque adeò Naturā elevata ad operandum salutariter cum opere salutari; sed auxilium extrinsecum dare non potest Naturā talem proportionem: nam prop̄tiō causecum effectu non est extra causam: ergo neque potest elevate Naturam.

123 Confirmantur hæc omnia ab *Confirmat. Illustissimo de Godoy*, augente sic, & *Ill. Godoy*. protegente formam aiguendi suam rom. 1. in 1. part. disp. 12. §. 1. à num. 9. Ut Naturā vivat per supernaturales actus, debet eos intrinsecē continere, non utcumque, sed ut supernos; atqui sic continere intrinsecē eos nequit, nisi per elevationem intrinsecam: ergo neque per eos viveat supernaturaliter. Minor est evidens, & consequentia benè deducit. Major ostendit primò: quia ut vivat per eos actus, continere eos intrinsecē debet, ut vitales: ergo ut per eos supernaturaliter vivat, debet eos intrinsecē continere, ut supernaturales. Secundò: quia per vos, ut Naturā vivat per actus supernaturales, eos debet continere potentia obedientiali; sed Potentia obedientialis respicit eos actus, ut supernos: ergo. Tertio: ideò lumen Gloriarum vivit in se vitalem, per ipsum non vivit juxta vos, quia ipsum non continet formaliter ut vitalem, sed solum identicē; quatenus tamen continet intrinsecē formaliter formalitatem cum vitalitate conjunctam: ergo similiter si Naturā non continet intrinsecē formaliter actus illos ut supernaturales, sed solum identicē, non potest dici vivens vitā supernaturali, ut tali. Quartò: Naturā vivit vitā supernaturali, ut tali formaliter: ergo effectivè producit, ut super-

supernaturem: ergo præcontinet. Secunda consequentia patet, & ostenditur prima: quia idèo causa secunda non denominatur agens ab actione, prout est Dei, quia ipsam non producit, ut est Dei, quod fatemur omnes: ergo si Natura non producit actionem, ut supernaturem, non denominabitur vivens vitā formaliter supernaturali: quod est oppositum antecedentis, tenendi ab omnibus: nam Natura v. g. vivit per Visionem Dei, ut talem; sed ut talis, supernaturalis est: ergo vivit vitā formaliter supernaturali.

Solvitur, ut à Bañez 124 Respondetur: ad primam argu- menti formam: distinguo minorem: per posse, quod in se habeat, inadæquatè, ne- go: adæquatè, subdividuo: quod in se habeat per intrinsecam inhærentiam, con- cedo: per extrinsecam assistentiā, appro- priationem, & applicationem subordi- natam arbitrio suo, nego. Itaque Improp- ortio rei ad effectum, vel sumi potest pro omnino modā impotentia, & inutilitate; & talis non est in Naturā, in quā datur partialis, & inchoata virtus, tamen obediens: Vel sumi potest pro indi- gentia essentiali alterius Causæ superio- ris, quæ illam compleat, & talis est in Naturā. Hæc tamen impropositio ita est intrinsecā Naturā, ut illam per identi- tatem habeat: unde nec potest amitti, ni- si per exidentificationem, omnino im- possiblem. Quare proportio, quæ desi- deratur in Naturā, est, non quæ de- struit illam, sed quæ elevet, & compleat ad agendum: & hoc dicimus præstati fa- tis posse per elevationem extrinsecam: quæ licet non intrinsecē, tamen extrin- secē proportionat. Neque enim licet for- ma sit intrinsecā, potest aliam dare pro- portionem, quam completionis ad agen- dum: nam illam imparilitatem in ordi- ne, & improportionem intrinsecam in- digentia exidentificare non potest.

125 Ad quartam arguendi formam: *Et ut ab Distinguo majorem*: omnis virtus adæ- quatè causativa, concedo; inadæquatè causativa, subdividuo: intrinsecē, vel extrinsecē, concedo: solum intrinsecē ne- go majorem, & deinde minorem. Ad probationem dicatur, eam proportionem esse debere in causā adæquatā; in causā inadæquatā solum debere esse, quoad subjectionem, vel quoad subordinatio- nem, vel attemperationem; & sic verum est

conceptus causæ adæquatæ, ut contra *In Prīmā Godoy explicui suprà*) potest esse vel par. Et in omnino intrinsecā, ut est in Deo; vel par- t. 2. *Tratt.* 3. *de Deo Auxiliāt.* Vide me num. 76. Neque *suprà* à transitus de contradictorio ad contradic- torium, dicit intrinsecam mutationem, ut patet in denominatione vestiti, &c.

126 Ad tertiam arguendi formam, *Et ut ab distinguo majorem*: à principio ratione *aliis Tho-* suæ improportionis insufficiente, nem- pe improportione inutilitatis activæ, ori- ri nequit actio, quin illam exuat, tran- seat: improportione solum ordinis, & compleatæ virtutis, oriri nequit actio, quin illam exuat, subdividuo: quin illam incompletionē desinat habere per adventum virtutis proportionantis, & complentis, concedo: per exidentifica- tionem illius, nego. Itaque Improp-

ortio rei ad effectum, vel sumi potest pro omnino modā impotentia, & inutilitate; & talis non est in Naturā, in quā datur partialis, & inchoata virtus, tamen obediens: Vel sumi potest pro indi- gentia essentiali alterius Causæ superio- ris, quæ illam compleat, & talis est in Naturā. Hæc tamen impropositio ita est intrinsecā Naturā, ut illam per identi- tatem habeat: unde nec potest amitti, ni- si per exidentificationem, omnino im- possiblem. Quare proportio, quæ desi- deratur in Naturā, est, non quæ de- struit illam, sed quæ elevet, & compleat ad agendum: & hoc dicimus præstati fa- tis posse per elevationem extrinsecam: quæ licet non intrinsecē, tamen extrin- secē proportionat. Neque enim licet for- ma sit intrinsecā, potest aliam dare pro- portionem, quam completionis ad agen- dum: nam illam imparilitatem in ordi- ne, & improportionem intrinsecam in- digentia exidentificare non potest.

127 Ad quartam arguendi formam: *Et ut ab Distinguo majorem*: omnis virtus adæ- quatè causativa, concedo; inadæquatè

aliis.

Et ut à Godoy. 128 Ad secundam arguendi formam, distinguo majorem: nisi eos in se præ- continet, continentia in actu primo omnino, & adæquatè intrinsecā, nego principii petitionem: continentia vel omnino intrinsecā, vel partim intrinsecā, partim extrinsecā, concedo majorem: Itaque continentia, (qui simpliciter est

In Prima est extra causam esse non debere proportionem ipsius cum effectu.

1.2. Tract. 128 Ad confirmationem ludentem per hos terminos continentia, nego maioriāt. jorem in arguētis sensu, qui principium Magistri petit. Ad ejus ostensionem primam, concessō antecedente, negabitur consequentia ex aperta disparitate: nam vel vivere est percipere objectum, ut cum Stoicis jam Recentibus malunt; vel est ab intrinſeco se moveare ex speciali determinatione, & activo conatu principii in immanentem operationem, ut est communis opinio, explicari solita in Libris de Anima; & patet fieri non posse, quod aliquod principium vivat, quia eo ipso perceptivum sit, vel operativum ab intrinſeco, atque adeo quin contineat operationem, ut vitalē. At verò ut supernaturaliter vivat, potius est necesse, ne infere contineat operationem, ut supernam, sed ut egeat supervenienti virtute indebita: quam si applicet, efficiet supernaturalem actum vita, quo necessariō supernaturaliter vivat: nempe actu, ad quem egnit elevatione.

129 Ad secundam, jam dixi Potentiam obedientiam esse eam, quae nec continet, nec exigit continere effectum suum. Continentia enim est conceptus adæquate virtutis, & sufficientiae. Respondeit quidem actus supernos; non quidem respectu exigentiae, sed respectu elevabilitatis ad ipsos, vel respectu secundum dicti, ex conceptu nostro eam, cum explicamus, comparante cum illis. Ad tertiam, concessō antecedente, negetur consequentia: quia ut vita supernaturali vivat, ut tali; sufficit quod se moveat ab intrinſeco per actionem exigentem, ut egreditur à tali principio Viventi, principium aliud elevans, & ordinis supernaturalis. Principium verò elevans non se movet ab intrinſeco, nec subit speciales denominations vita spirituālē percipiendi, & amandi, inseparabiles à physica Vita in hujusmodi exercitiis. Non me latet, aliquos etiam ex nostris dedisse vitalitatem infusis habitibus. Sed hos modò non euro.

130 Ad quartam: concessō entimamente, distinguo consequens inde deducendum: præcontinet se sola, nego: adjuta cōprincipio elevanti, concedo consequentiam. Nec probationes quicquam obtin-

ment, quippe subnixa reduplicationibus mentis nostra, iadivisibilem actionem varie comparantis, modò cum Deo, modò cum causa secunda: quæ cum præcisiōne sint, & extrinſeca, non immutant naturam actionis ex Deo totaliter, & totaliter ex causa secunda prodeuntis: sic similiter actiones supernæ, totæ producent ex elevanti principio: totæ ex Naturâ cum elevatione; quam cum exigat actio, etiam ut regreditur à Naturâ, dicitur hæc exercere se formaliter exercitio vita supernaturalis. Redibit in quarto argumento explicatior sermo de his. Infra à num. 145.

S. II.

ARGUMENTVM SECVNDVM.

131 Arguit secundò, etiam principaliiter argumento, quod Argumentum variè colorant, & formant: Sic tum. primò Araujus: Natura est intrinſecè Primò ex impotens ad actus supernos: quippe nihil ex se potest ad saltem, nec summas sufficiētes ex nobis. Vel ergo per elevationem mutatur intrinſecè, vel non? Si secundum: ergo manet, ut erat, intrinſecè impotens: neque enim amitti potest intrinſeca denominatio, nisi per mutationem intrinſecam. Si primum: ergo elevatio aliquid ponit intrinſecum in Naturâ. Virget: Nequit Natura transire de impotente ad potentem, sine mutatione: in quo fit hæc? Non in Deo incapacit mutationis: ergo in Creaturâ: ergo per aliquid intrinſecum. Extrinſeca quippe non murant.

132 Sic secundò Lumbier. Denominatio Potentis ex parte potentiae, ut Secundò ex parte objecti, vel aliunde, non est minus intrinſeca, quam denominatio alibi, & calidi: sed hæc fieri nequit nisi per formam intrinſecam: ergo nec illa. Cætera constant, & ostenditur major: quia denominatio potentis ex parte potentiae diversa est à denominazione adjuvati, atque adeo physicè subiectum immutat. Tum etiam: quia ista denominatio ex parte potentiae semper est agnita à Philosophis tam eadem intrinſecate, quæ possunt denominations alibi, & calidi.

133 Sic tertio, & nervosius de Godoy. Tertio ex-

doy.

doy. Implicat Naturam reddi potentem per auxilium extrinſecum ad eliciendos actus supernaturales: ergo implicat in adjecto Sententia affirmans. Assumptum ostenditur primò: quia simultaneus concursus Dei non auget, sed supponit vires causæ secundæ. Secundò: Implicat, quod Natura sit potens ad supernaturalia, nisi per id, per quod subordinetur Deo ut Authori Supernaturali; sed nequit subordinari sic Deo per voluntatem extrinſecam Dei; quod probat: nam si homo haberet à se esse, & posse ad naturales actiones, licet egeret ad agendum Volūtate Dei, non diceretur ipsi subordinari ut Authori Naturæ quoad posse; sicut ex trahentibus simul navim, neuter dicitur alteri subordinatus quoad posse, quia neuter ab altero virtutem intrinſecam accipit; sed neque virtutem intrinſecam acciperet à Deo, ut Authori Supernaturali Natura in nostro casu, per voluntatem illam extrinſecā: ergo. Tertiò: Impotentia Naturæ est intrinſeca: Potentia, quam debet habere, esse debet intrinſeca, cum esse debeat Agentis Vitalis operantis ab intrinſeco: ergo per extrinſecum implicat, quod Natura sit Potens. Quartò: Impotentia Naturæ nō solùm est ex defectu alicujus extrinſeci, sed etiam alicujus intrinſeci: Tum, quia alioquin per extrinſecum connaturalissimè completeretur: Tum etiam, quia hæc impotentia venit ex defectu perfectionis: ergo nisi per aliquid intrinſecum amitti non potest. Quæ ulterius urget à nu. 21. reponam in loco.

Solvitur.
ut ab Arauj. 6

134 Responderet: & quidem ad primam argumenti formam distinguo antecedens, ut præcidam aequivocationes, Arguitib⁹ valde communes: est intrinſecè impotens, impotentia inutilitatis, excludentis genus omne virtutis intrinſecæ, nego: impotentia cōpletionis, proportionis, & exigentiae, concedo: hanc verò impotentiam ita habet intrinſecè Naturæ, ut essentia liter habeat. Quare rogans ulterius de intrinſecā mutatione, vel rogas, an definat habere illam intrinſecam improportionem; & hoc est impossibile, cum exidentificari non possit per ullam formam, quantumvis intrinſecam: vel rogas, an immutetur intrinſecè per receptionem formæ dantis posse, nempe complementum virtutis propor-

tionantis: & hæc est quæstio ipsa, in qua in Prima negamus: vel rogas, an immutetur, id par. & in eff, an redditur (impliciter potens, sive 1.2. Tract. ficiens, & proportionatè continuaens; & 3. de Deo. affirmamus. Verum hæc omnia præstari Auxiliat. possunt per auxilium extrinſecum. Intrinſeca illa denominatio impotentis in Naturâ solùm est denominatio se solâ impotentis adæquatè, & insufficientis sine elevatione: & hæc nunquam amittitur, nec potest nisi per impossibilem suppositionem. Ad confirmationem adjunctam, dicatur, in casu elevationis extrinſecæ, transire Naturam de impotente ad potentem sine mutatione, quæ stricta sit, nempe actus entis in potentia, prout in potentia; non verò sine mutatione propriâ per aliquid extrinſecū adveniens: & hujusmodi denominationes dantur in rebus plurimæ.

135 Ad secundam argumenti formam: Vt à Lumbier. distinguo majorem: denominatio potentis, ex parte potentiae naturalis, transseat: ex parte potentiae obedientialis, subdistinguo: denominatio inadæquatè potentis, cōcedo: adæquatè potētis, nego majorem. Ad primam probationem: distinguo antecedens: est diversa à denominazione adjuvati, philosophie, transseat. Theologicè, nego: neque enim aliud sonant Scripturæ, Concilia, & Paeres. Negō exinde sequelam, quæ principiū continet petitionem. Ad alteram probationem, concedo antecedens, de naturalibus: de supernaturalibus, nego. Itaque denominatio potentis ex parte potentiae naturalis, cum sit ipsa Natura, vel proprietas, esse debet intrinſeca; at verò denominatio adæquatè, & completè potentis (de quā lis est; nā de denominazione potentis inadæquatè, fatebimur intrinſecitatem) ex parte potentiae obedientialis, cum nec proprietas sit, nec ipsa Natura, extrinſecū venire potest, cum aliunde denominatio Potentis in genere, esse non debeat intrinſeca: quod patet in causa secundæ adæquatione per Primam extrinſecè assistentem; intellectus per objectum, vel aliquid suppleus illius vices; hominis infirmi per accessum robustioris, &c.

136 Ad tertiam argumenti formam: negetur assumptum: ad cuius primam probationem: distinguo antecedens: si multaneus concursus executivè acceptus,

In Primā tus, concedo: præparativè acceptus, ne-
par. & in go: sicut enim, dicit Omnipotentiam af-
1.2. Tract. stentem causæ secundæ, & nego similiter
3. de Deo consequentiam. Ad secundam: concedo
Auxiliat. majorem, de principio elevate, & nego
minorem: cujus probationis permisiæ
suppositione implicante, distinguo quod
sequitur: non diceretur subordinari Deo,
si concurrere non deberet Deus, tran-
seat; si deberet concurrere, nego: & nego
similiter, quod neuter ex trahentibus
navim subordinetur alteri respectivè ad
molem, excedentem singulorum vires.
Et casus noster diversissimus est: nam in
casu suppositionis impossibilis, causa se-
cunda supponitur habere posse: comple-
tum independenter à Deo: in casu trahé-
tium navim, supponitur in alterutro vir-
tus sufficiens ad aliquid illius ponderis
independenter ab altero. At in nostro
neque supponi potest sufficiens virtus ad
totum, neque ad partem; sed tenuissima
virtus egens altiori principio, quod Na-
turæ subordinat, vel attempetat Deus
per illam voluntatem extrinsecam, fa-
cientem vices quasi inhærentiæ illius in
Naturâ.

137 Ad tertiam probationem, con-
cedo primam partem juxta sensum adhi-
bitum à num. 128 & distinguo secundam:
Suprà à num. 128. potentia esse debet intrinseca secundum
totum quod dicit, nego: secundum par-
tem, concedo: id enim sufficit, ut ab
intrinseco se moveat, & vivat. Et retor-
queo: Vitalitas non solum petit, quod
potentia sit intrinseca, sed ab intrinseco:
quod est evidens extra questionem, indu-
ctione factâ per omne viventium genus;
sed per te, potest Natura vivere, quin
virtus sit ab intrinseco, dummodo sit in-
trinseca: ergo & potiori jure vivet, si par-
tem virtutis intrinsecam, & ab intrinseco
habeat, licet alia sit ab intrinseco, & ex-
trinseca. Ad quartam: Retorqueo: quod
causa secunda se solâ non possit elicere
effectum, venit ex defectu aliquujus intrin-
seci; venit enim à defectu perfectionis:
ergo nisi per aliquid intrinsecum amitti
non potest. Negabis consequentiam: &
ego tuam: & suppositum consequentis;
nempe, quod amitti possit illa essentia-
lis impotentia, cum habeatur à Naturâ
per identitatem.

§. III.

TERTIVM ARGUMENTVM ab absurdio.

138 Argunt tertio, & principaliter Argumē-
tum ter-
Primum sic ponderat Godoy, forsan ma-
tum, ab
nudicente nostro Herize disp. 47. de Vis. absurdis.
set. 1. nu. 5. Si Omnipotentia extrinsecè Primum
assistens, sufficeret, ut Natura reddere
tur potens; de facto non influeret in Vi-
sionem, Lumen; neque habitus in opera
salutaria: quod absurdum est, & ostendit
sequi: nam de facto jam assistit ex-
trinsecè Omnipotentia: superfluum ergo
reliqua, cùm necessaria presupponuntur.
Nec agent vires argumenti, quæ urget
à num. 25. Vrgent aliter alii: Non posset
hodie, v. gr. compleri per elevationem
extrinsecam Natura, quin semper com-
pleretur: Nam semper coexistet Omnipotentia
Dei jam applicata per decre-
tum indeficiens.

139 Secundum ponderat ipse Godoy
à num. 32. Nam inde fit, neque connaturaliter
requiri ad actus supernos elevatio-
nem intrinsecam: unde evacuat nec-
cessitas habituum, & Gratia in presenti
Providentiâ: quod est absurdissimum, &
ostenditur sequi: Nam cum duo parti-
liter concurrunt, neque connaturaliter;
est necesse, quod unum alteri inhæreat,
ut exemplis innumeris patet: ergo si
Deus solum jurat per additionem virtutis,
superfluit alia Virtus inhærens. Ne-
que recurras ad exigentiam Gratiae ha-
bitualis: tūm quia saltem fiet, eā absen-
te per peccatum, & attentâ solum indi-
gentiâ nostræ Naturæ, quæ bene subven-
iri per extrinsecam, ac per intrinsecam au-
xilia. Tūm etiam quia fiet, superfluum
esse adjuvantem Gratiam intrinsecam,
absente Habituali, quisolus erat titulus
illius admittendæ. Alia addit, quæ jam
suppressimus lib. 10. à num. 100.

140 Tertium ponderat etiam ipse Godoy
à num. 21. Nam si Natura haberet ex ipso
in se partiale virtutem; & elevata so-
lum extrinsecè, posset elicere supernas
actiones, non minùs ipsas posset, quam
naturales: quod Pelagianum est, & ostendit
sequi: primò: Nam circa naturales
solum habet virtutem partiale, com-
plendam extrinsecè per assistentiam Dei;

fimi-

Disp. 61. Natura Elevatio per Extrinsecum. set. 1. 943

similis est discursus noster de Naturâ
circa superna. Secundò: quia Natura cir-
ca actiones naturales, non habet nisi vir-
tutem completam in ordine causæ secun-
dæ; sed etiam in nostro casu habet in sé
Natura Virtutem totam identificatam
in ordine causæ secundæ: ergo similem.
Neque enim indigentia virtutis Causæ
Primæ, evacuat completionem in ordine
causæ secundæ. Quartum a. ii sic ponde-
rant: Effectus non posse esset superna-
turalis: nam à quo? Non à Naturâ: quia
naturalis est. Non à Divinâ Omnipoten-
tiâ: quia sic Omnes Creaturæ essent su-
pernaturales.

141 Respondetur: & ad primum ab-
surdum, nego sequelam: ad ejus ostensi-
onem, nego antecedens: nam hæc extrin-
seca assistentia dicit decretum applicati-
vum, subordinativum, & attemperati-
vum. Ad confirmationem dicatur, Decreta
Divina non determinare Divinam
Omnipotentiam, nisi pro tempore, pro
quo præstari munus ab Omnipotentiâ,
volunt: unde nego sequelam: neque enim
hæc extrinseca assistentia consistit in me-
râ coexistentiâ voluntatis, & Dei, sed
etiam Dei, ut correspondentis instanti,
pro quo Deus decretivit hujus attempera-
tionis effectum.

142 Ad secundum absurdum, dicetur
opportunitus infrâibi de hoc specialiter
loquar. Interim vel concede, vel nega
connaturalè necessitatem elevantis
intrinsecè comp̄ principii. Si negas, nega
simil absurditatē: nec evacuat inde
necessitas infusorum habituum: quos
exigit Radix eorum Gratia. In ejus ab-
sentiâ, Gratiam Adjuvantem intrinsecâ
ex alio titulo requiremus, nempe ex ne-
cessitate præcedentium illustrationum,
& affectionum, quibus jam tribuimus
vires elevativas, & effectivas. Si conce-
dis, ex Vitalitate disparitatem invenies.

143 Ad tertium: nego sequelam, quā
absurdissimam fateor: ad ejus primam
ostensionem, dico valde nos dissimiliter
discurrere circa superna, ac circa natu-
ralia discurrimus: circa naturalia damus
causas, quæ ita præcontineant effectus,
ut exigant Dei concussum, atque adeò
nō sint in se partiales, respectivè ad alias
causas secundas, quas nec indeterminatè
postulant, cùm id Deus unicè circa eas
præstet, quod nulli possit Creaturæ com-

petere, nempe tantus Causæ universalis, In Primâ
& Prima. At verò circa supernaturalia par. & in
damus in Naturâ causam ita partiale, 1.2. Tract.
ut nec exigit concussum Dei: imò indi-
geat indeterminatè vel aliâ causâ secun-
dâ elevante, vel Dei Omnipotentiâ, non
utcumque, & sub munere solum Causæ
Primæ, sed cum munere causæ particula-
ris augentis vites omnino simpliciter
requisitas, & indebitas, ut proportione-
tur effectui producendo.

144 Ad alteram ostensionem, dupli-
citer accipi potest, quod causa secunda
sit completa in ordine causæ secundæ:
Primò, quatenus determinatè non eget
virtute alterius causæ secundæ. Secundò,
quatenus nec eget indeterminatè, vel
virtute alterius causæ secundæ, vel virtute
Primæ supplente illius vices. Primo
modo, complera quidem est causa obe-
dientialis in ordine causæ secundæ: quia
determinate non eget elevatione per
creatam virtutem, led indeterminatè;
casu nempè, quod Deus nolit suam Om-
nipotentiam specialiter applicare: at hoc
est esse incompletissimam, & tenuissi-
mam secundo modo: qui modus simplici-
ter est modus incompletionis, & sufficit,
ut procul stemus ab omni genere Pe-
lagianismi. Ad quartum: Actus erit super-
naturalis ab ipsâ Omnipotentiâ, non ut-
cumque, sed specialiter applicata per
concussum omnino indebitum: qui omni
effectui convenire non potest.

§. IV.

QUARTVM ARGUMENTVM.

145 Argunt quartò, & principaliter Argumē-
tum quar-
tum Nostrî in favorem Thomistarum. tum ex
Nequit extrinsecè suppleri, quod exigi-
tur ab actu Vitali Superno, ut Vitale
principiat, & in linea Vitali, vel ut in-
tegrans, & augens vitalitatem Principii
viventis: quos terminos ideo multiplico,
alioquin recidentes in unum, ut interci-
piam evasiones; Atqui principium ele-
vans exigitur ab actu Vitali Superno,
quale descripsi: ergo nequit extrinsecè
suppleri. Consequentia est legitima; &
major constat: nam id nequeunt ex-
trinsecè suppleri Intellectus, & Volun-
tas, si distinguantur ab animâ: neque
enim

In Primā enim Anima potest sine intellectu cog-
par. & in noscere, neque amare sine voluntate.

1.2. Tract. 146 Minor ostenditur primō: Non
3. de Deo minūs improportionata est Natura reſ-
Auxiliāt. pectivē ad ens supernum in ratione Vi-
talis, quām in ratione potentiaz; cūm in
utrāque ratione sit inferioris ordinis; at-
qui ratione istius improportionis, effe-
ctus exigit principium elevans superna-
turele in ratione potentiaz; ergo ratione
illius exigit principium elevans in ratio-
ne vitalis: ergo. Secundō: Non est mi-
nūs vitalis, Actus supernus, quām Na-
turalis; sed actus naturalis, quia vita-
lis, exigit, ut omne comprincipium com-
plens animam in ratione potentiaz, ut
contradistinctum ab objectivo, seu con-
currente ex parte objecti, vitale sit: ergo
similiter, &c. Tertiō: Complementum,
quod dat Animæ Potentia naturalis ad
naturales actus, dat ad supernos infu-
sus habitus sine potentiaz; sed Potentia
dat complementum Animæ, ut Vitale
principium, & in linea Vita: ergo & in-
fusus habitus. Major patet: alioqui mag-
gis juvaretur ad supernaturales actus,
quām ad naturales, unde minūs Anima
conaretur ad illos, quām ad istos: ex quā
conatus differētiā discerni possent. Quartō:
quia principium elevans requiritur
ad actum, ut vita lem: ergo requiritur in
linea Vita. Probatur antecedens: Tūm
quia lumen Gratiae requiritur ad Visio-
nem Dei, ut talis est; quippe ut talis, est
supernaturalis; sed ut talis, est vitalis:
ergo. Tūm etiam: quia ad actum chari-
tatis requiritur specialiter habitus chari-
tatis p̄a habitu spei, & Religionis; at-
qui requiri specialiter nequit ratione su-
pernaturalitatis, quia singuli supernatu-
rales sunt, & habitus potentia volitivæ:
ergo requiritur ratione specialis ten-
dētiaz, atque adeo ratione specialis Vi-
talitatis.

Confirmatur.

147 Confirmantur hæc omnia pri-
mō: nam ex his fit saltem, requiri con-
naturaliter ad actus supernos ratione
Vitalitatis Principium intrinsecè ele-
vans; sed quod exigitur connaturaliter
ratione Vitalitatis, ut intrinsecum; nec
divinitūs potest extrinsecè suppleri: er-
go neque principium intrinsecè elevans.
Secundō: Influxus cognitionis in affe-
ctum; intellectus, & Voluntatis in actus
suos suppleri non potest à Deo: ergo ne-

que influxus habituum infusorum. Ter-
tiō: Potentia Vitalis id habet p̄a non
vitali, ut titulo Potentiaz intrinsecæ de-
beantur ipsi concursus, & reliqua requi-
rita ad operandum; sed sine principio in-
trinsecè elevanti fieri non potest, ut ex
titulo potentiaz intrinsecæ debeatur Na-
tura concursus, & cætera requisita ad su-
pernaturaliter operandū: ergo neque ut
vivat per eos actus supernaturales. Ma-
jor ostendi potest inductione facta per
causas vitales, & emortuas, quam pre-
mit acutè Pater Quiros tract. 3. de Deo P. Quirós.
disp. 28. sect. 4. num. 42.

148 Respondeatur: omissā majore, Solvitur.
quam negant probabilissimè Pater Al-
drete disp. 65. de Incarnatione num. 18.

& disp. 11. de Visione sect. 2. & 3. & Pa-
ter Quiros etiam de Visione disp. citatā, P. Quirós.

num. 50. nego minorem. Ad primam

eius ostensionem, Retorquo imprimis:
Non minūs improportionata est Natura
respectivē ad ens supernum in ratione
cognoscitivæ, volitivæ, & meritivæ, quām
in ratione Potentiaz, & Vitalis: quia in
triplici est ordinis inferioris; atque per
te ratione istius improportionis, effe-
ctus exigit principium supernaturele, &
vitale, quod ipsam elevet in ratione po-
tentiaz, & Vitæ: ergo & principium ele-
vans cognoscitivum, volitivum, & meri-
tivum. Negabis consequentiam, & ego
tuam. Et pro utroque rationem assigno:
quia Naturæ impropositio solūm stat in
absolutā insufficientiā cansandi se solā
supernaturales actiones, & in indigen-
tiā, & inexistentiā elevationis ad illas:
quæ posita vim suā exercet in eos actus,
acciōē denominations virtutis, cog-
noscentis, Volentis, & merentis, qua-
rum incapax est Principium elevans: unde
improprietatio Naturæ solūm est penē
id quod ista denominations important
de genere activo, cui & intrinsecè, & ex-
trinsecè subveniri potest, dummodi vires
addantur, sive intrinsecè, sive extrin-
secè: Neutrum enim determinatē postulat.

149 Ad secundam minoris ostensionem: retorquo imprimis: Non est mi-
nūs vitalis actus supernus, quām natu-
ralis, nec minūs volitivus, quām vitalis;
sed actus naturalis, quia vitalis, exigit,
ut omne comprincipium, ex parte po-
tentiaz sit intrinsecum, & ab intrinseco;
& quia volitivus, ut omne, sit volitivum;

er-

ergo similiter. Negabis minorem, aut
consequentiam, & ego tuas. Et pro utro-
que rationem assigno: quia actus natu-
ralis, non præcisè, quia vitalis id exi-
git, sed quia vitaliter naturalis: quo
nempe jure supponit in suo principio,
vel ut Naturam, vel ut Proprietatem,
quicquid ad ipsum prærequiritur ex par-
te potentiaz.

150 Ad tertiam minoris ostensionem,
negetur major: nihil enim est quod po-
tentias cōcūsu p̄iver in supernos actus.
Deinde ipsā permīssā, negari minor po-
tebit ex his, quæ mox insinuo, in casu
distinctionis Potentiarum ab Animā. Ad
quartam minoris ostensionem, concedo
antecedens, & distinguo consequens: re-
quiritur in linea vita, vel formaliter, vel
connexivè, concedo: solūm formaliter,
nego consequentiam. Sicut & ab intelle-
ctione, ut intellectio est, requiritur spe-
cies in naturalibus; & in supernaturali-
bus lumen ab intuitione, ut intuitio est,
quin edipsò debeat esse vel species in-
tellectiva formaliter, vel intuitivum for-
maliter lumen: & ratio est: quia id uni-
cè provenit à differentiā specialis vitali-
tatis, exigentis cum Vitali principio
comprincipium non vitale, ejus tamen
vitalitatem equivocè continens.

Replica
Solvitur.

151 Dices: Intellectus, & Voluntas,
si distinguantur ab Animā, non alio titu-
lo sunt vitalia principia, quām quia
exiguntur ratione Vitalitatis. Imprimis
in eā suppositione, (quām falsam cen-
so,) dicere Potentias non esse forma-
liter vitales, sed denominativè ab Ani-
mā radicante. Ratio est: Tūm quia ipsæ
non reciperent, sed metè coēficerent.
Tūm etiam: quia nec perciperent ipsæ,
nec amarent: quæ denominations inse-
parabiles sunt à ratione vivendi, quām
important actiones istæ. Deinde nego
antecedens. Ratio ep̄im cur vitales de-
fendi possent, est, quia & intrinsecæ sunt,
& ab intrinseco emanantes: quia percep-
tivæ forent objectorum; quia ex speciali-
& connaturali modo operādi se exer-
cerent per simplicem immanentiam physi-
cam: quæ unica viventium definitio
michi jam placet, vel communis expli-
cans, vel emendans.

152 Ad primam confirmationem: ne-
go majorem: solutio enim præceden-
tium cum appositis instantiis, & Doctri-

nis, & necessitatē, & connaturalem In Primā
exigentiam elevationis extrinsecæ, at-
par. & in tento jure vitalitatis, enervant. Deinde 1.2. Tract.
permīssā majori, negaretur minor: omi-
ne enim comprincipium, q̄od necessa-
rium non sit ad recipiendas denomina-
tiones vitales hujusmodi, suppleri ex-
trinsecè poterit.

153 Ad secundam: primō sit dispa-
ritas: quia influxus cognitionis in affe-
ctum, intellectus, & Voluntatis in actus
suos requiritur titulo perfectioni, &
imperfectioni communi; influxus elevan-
tis comprincipii unicè requiritur, titulo
perfectionis, ut explicabo mox, expen-
dens rationem à priori Doctrinæ nostre:
patet exinde non posse fieri paritatem,
ut isto supplebili à Deo, debeat etiam
ille posse suppleri. Secundō sit alia, bre-
viorque disparitas: quia ille est formalis
in cognitionibus; fortè passivus, in po-
tentiis; in elevanti principio, purè effe-
ctivus. Tertiō: distinguo antecedens;
iliudque, concedam de cognitionibus; &
sit tertia, & aperta disparitas: quia de-
nominatio Amantis reficit essentialiter
principium actu cognoscens; quod præ-
stari non potest nisi per cognitionem: at
quid simile non accidit in nostro casu.
Negabo tamen illud, de intellectu, &
voluntate, si distinguantur ab Animā:
non enim video, cur suppleri nequeant à
Deo, cūm formaliter non sint vitiales.
Nec inde fiet, fore, ut Anima sine vo-
luntate amet, & intelligat sine intelle-
ctu: quantumvis enim illæ potentiaz di-
stinguantur ab Animā; hæc secum identi-
ficat munus Intellectus, & Voluntatis
substantialis: quia vim habet immedia-
tè elicivam intellectionum, & Voli-
tionum, etiam in eo casu, ut sentio cum
Suarez.

154 Ad tertiam: Vera est major in
ordine Naturali; in supernaturali falſi-
fima. Potentia Vitalis aliunde differt à
non vitali, sive quia illa p̄a ista est per-
ceptiva objecti, ut Modernis per placet
ex Zenone: sive quia ex speciali deter-
minatione, quando se exercet, se exer-
cit potius immanenter, quām tranſeu-
ter in eo genere exercitii: ut Doctissimis
placuit ex Ripaldā: sive quia ex speciali,
& connaturali modo operandi se exercet
per simplicem immanentiam physicam,
ut mīhi placet.

Aranda de Deo.

Dddddd

§. V.

In Prinā
par. & in
1.2. Tract.
3. de Deo
Auxiliāt.
Argumē-
tum quin-
tum ex
Nazario.

§. V.

ALIA DVO ARGUMENTA.

155 Argunt quinto, & principaliter, argumento, quod sic format Thomista Nazarius 1. part. quest. 12. art. 5. contror. 2. Sicut sensitivum præexigit vegetativum, ut substantia lumen dispositionem, & radicem; sic essentia Divina, ut forma intelligibilis, præexigit in intellectu lumen Gloriæ, ut necessariam dispositionem, & proximum, ac radicale suscepitivum: disponit enim hoc lumen, ut tribuens intellectui virtutem, quasi radicalem recipiendi essentiam Divinam, ut speciem, & formam intelligibilem: ergo implicat suppleri posse extrinsecè lumen Gloriæ. Siqua est difficultas argumenti, clarius proponitur ab Aldrete nostro sic: Nequit Divina essentia uniri intellectui creata in ratione objecti intelligibilis, nisi intellectus sit absolutè, & intrinsecè proportionatus: species enim non recipitur nisi in potentia, completâ jam intrinsecè in ratione potentie: at per extrinsecum auxilium non potest intrinsecè compleri potentia in ratione potentie: ergo neque uniri cum Deo in ratione objecti: ergo neque efficere Dei Visionem.

Aldrete.

Solvitur
Argumē-
tum.

156 Respondeatur: argumento Nazarii nihil incompositius fingi posse. Impri- mis si sensitivum sibi identificat rationem vegetativi, quâ ratione potest hæc esse dispositio, aut radix illius? Deinde quid est recipi essentiam Divinam, ut formam intelligibilem, cùm isti termini sonent summam imperfectionem? Demum, unde Nazarius jam evicit lumen Gloriæ esse receptivum visionis? Quare nego, præter falsas suppositiones, atte- cedens: & ratio est, nam vegetativum, & sensitivum sunt realiter idem, & hoc illi subordinatum, ut species Generi; atque adeo inseparabile: Lumen, & Deus ut species intelligibilis, independent inter se mutuo. Solùm est necesse, ut Deus præstet munus speciei, elevati potentiam ad agendum, sive hoc fiat per lumen, sive per ipsam eandem Omnipotentiam, & manus lumen, & manus speciei præstantem, prout Deo visum bene fuerit.

Et Confir-
matio.

157 Ad confirmationem: dicatur solū in naturalibus verum esse, quod

assumitur: nempe species supponere Potentiam intrinsecè constitutam, ex his, quæ dixi non semel; at in superioribus falsissimum: species quidem prætabunt munus suum, si potestia elevata sit in ratione potentie, sive sit intrinsecè, sive sit extrinsecè elevata. Quidquid non pauci lumen Gloriæ tum specie identificant, ut Bernal, Esparza, & alii. Ut vi- Bernal. deant Thomista, quâ debilibus nos telis Esparza. imperant.

158 Argunt ultimò, & quidem principalissime: Principium elevans est tota ratio agendi: ergo si extrinsecè suppleretur à Deo, nulla esset in homine Virtus agendi: ergo neque dici posset ager homo: Neque enim homo agit, quando nulla ejus Virtus exercetur in Operi: sed omnia, quæ supernaturalia sint, & extrinseca, omnino desinunt esse hominis, ipsique penitus extranea sunt: ergo. Sic autem hominem elevari, ut ipse non agat, Lutherus, & Calvinus soli dixerint.

159 Respondetur: Fateor vim argu- Solvitur.

meam, si vero principio niteretur: quod exinde displicet, quod non effugit Scyllam, quam vitare studeat, ut notavit acutè Patet Oxea disp. 6. de Chari. sect. 2. P. Oxea. num. 29. nam si tota virtus agendi esset homini extrinseca, cur non ageret homo? Nempe, quia nullam virtutem haberet ab intrinsecè, nec intrinsecam, nec propriam, sed totam extraneam; sed licet intrinseca sit, si tota virtus sit ab homine distincta, forinsecus adveniens, & ipsi indebita; solùm habet homo respectivè ad effectum intrinsecitatem, id est, quid mere passivum: & tota virtus extranea est ipsi, nec ullam virtutem jure exigentia, vel identitatis suam, exercet homo, cur ergo dicendus est agere?

160 Nec dicatis, esse jam hominis ratione unionis: quia id solùm addit extrinsecè elevationi quid mere passivum. Deinde cur non etiam dicitis, sufficere quod jam sit hominis ratione subordinationis, attemperationis, & appropria- tionis? Nec dicatis iterum, non sufficere utcumque agere ad vivendum: contra enim est primò: quia agere ab intrinsecè, quod viventibus necessarium est, dicit, seposita quæstione, virtutem habitam ab intrinsecò. Secundò: quia etiam ab intrinsecò agere, dicit conatum specialem acti-

Replica in tercepsie.

activum viventis: quæ singula repugnant in via discurrendi vestra ex sect. preced. Vnde permisso antecedente, nego consequiam: tū ex Doctrinā, quam ad homines attrigi: sic etiam dicitur obiectum agere per virtutem in se nō recepatam; & juxta Thomistas aliquos etiam species naturalis dicitur ad agendum elevari per habitum in specie non receptum. Tū ex aliā, quam non pauci Thomista sequuntur, nempe quod à solo Deo fieri possit Actus vitalis, & sic productus denominare potentias. Vide Aldretum, & Quirós, ubi supra.

S E C T I O II.

VERAS ENTENTIAS.

§. I.

EIVS EXPOSITIO, ET PRIMA Probatio.

Communis
Probandi
Modus,

161 **S**ententia vera, est, quæ affirmat in universum possibilitatem elevationis per auxilium purè extrinsecum: unde poterit extrinsecè suppleri Activitas Gloriæ, nempè concursus ejus effectivus: nam de morali sermo nō est. Assertionis tot possent fundamenta proponi, quot argumenta solvimus. Contradictionis enim præsumptæ solutio, in rebus de possibili, Probationem continere dicitur, & Victoriam. Vnde multis unicè placere solet in his, ut efficax, argumentatio illa negativa, de non apparentia contradictionis in re, quæ dificutitur, quasi ex illâ non apparentia, satis sit ostensa possibilitas.

162 Abusus iste, & supina securitas arguendi mihi maximè displicet: Primò: quia non apparere contradictionem, non est apparere possibilitatem. Ratio est: quia possibilitas est positiva exclusio contradictionis; sed non apparere contradictionem, non est positiva exclusio contradictionis, vel apparere positivam exclusionem: ergo nec est apparere possibilitatem. Minor patet, quia non apparentia contradictionis solùm excludit conceptum, & notitiam nostram de contradictione: exclusio nostri conceptus non est exclusio contradictionis. Secundò: quia apparere non est esse: ergo non ap-

parere non est non esse: unde quis nisi In Primā imprudens affirmaret absolute illa omnia esse possibilia, quæ sibi non apparent contradicentia? Nescimus enim plurima, & ea ipsa, quæ scire putamus, ferè necimus ex incertitudine mentis nostræ. Tertiò: quia fatentur plures, Repugnatiā Incarnationis, quæ sit ea cumque, solvi posse naturaliter ab Angelo, falso possibilitatem Incarnationis naturaliter ostendi non posse: ergo diversissima ea sunt. Quartò: quisque ex disputantium uti eo potest, & solet: nam tu qui sic arguis, ostende contradictionem in Sententiâ, quam impugnas. Fateor eam arguendi formam utilem esse respectivè ad eas implicantes, quas ipse solvisti, si non ob alias neget arguens possibilitatem rei, quam tueris. Sed de hoc, dixi De Incarnatis alibi. Procedo ad Rationes positi- lib. 1. disp vas: &

163 Probatur primò, & à priori Sen- Probatio tentia Vera: Natura habet extrinsecam, Prima.

5. à nu. 3.

Concurrentia partialiter ad supernos actus cum elevanti comprincipio: quod nunc supponimus, & jam evicimus disp. pre- ced. Nunc sic: quando duo partialiter concurrent ad effectum, non est opus, quod unum alteri inhæreat; sed Natura, & Principium elevans, partialiter concur- rent ad effectum salutarem: ergo non est opus, quod unum alteri inhæreat. Majorem assumptam formaliter ex ore Thomistarum sic arguentium contra Nos. Minorem ostendi supra, & est legitima consequentia.

164 Dices, Majorem fore veram, si Evasio in effectus Vitalis non est. Contra primò: recipitur quia id nunquam distinxere Thomista, arguentes scilicet ab absurdo contra Nos. Secundò: quia actus ex conceptu Vitalitatis unum exigit, & aliud non requirit; exigit, quod sit ab intrinsecò vi- ventis, & ipsi immaneat: non requirit, quod immanere debeat in omni principio, à quo efficitur: ut patet in actibus naturalibus ortis ab Animâ, à Deo, ab specie, & non semel à cognitione; Atqui admissa partiali cōcursu Naturæ in actus supernos, sunt isti jam ab intrinsecò vi- ventis, & ipsi immanentes: ergo non requirunt, quod principium elevans sit in- trinsecum, &c. Tertiò: quia supernatu- ralis vitalitas solùm exigit principium

In Primā vitale supernaturale: atqui admissum par-
par. & in tiali concursu Naturæ, ipsa cum elevanti
1.2. Trad. comprincipio est principium vitale su-
3. de Deo pernaturale: ergo non aliud requirit Vi-
Auxiliati. talitas actus.

Altera
Evasio in-
tercepta;
& Confir-
matio pri-
ma:

165 Dicis secundò: requiri inhæren-
tiam principii elevantis in Animâ. Con-
tra sic, & confirmatur primò Probatio:
Præcism ab omni informatione princi-
pii elevantis, imperceptibile est, quod
Natura concurrat immediatione virtutis
per partiale vim agendi, jure identi-
tatis, suam, propriam, & intrinsecam,
& quod ab intrinseco non concurrat:
ergo præcism ab omni informatione
principii elevantis, imperceptibile est
quod non vivat: ergo neque informatio
virtutis elevantis est ratio immanentiae
actus in Naturâ, neque requisitum ad
eius vitalitatem.

Secunda:
& Tertia
efficax.

166 Confirmatur secundò: Infor-
matio nec est ratio agendi virtuti elevanti,
nec pars virtutis elevantis: ergo præci-
sim ab ipsâ, virtus elevans potest imple-
re munus suum circa Naturam. Confir-
matur tertio: &, ni fallor, efficacissimè.
Non solum præcism, sed etiam seorsim
ab omni inhærentiâ Virtutis elevantis,
potest conservari actus vitalis ab Ani-
mâ: ergo & primò produci: ergo possi-
bilis est extrinseca elevatio: Consequen-
tiæ bene sequuntur, & ostenditur antec-
dens: postquam produxit Anima dile-
ctionem Dei v. g. per virtutem inhæren-
tem, dissolvat Deus, ut potest, illam
unionem intrinsecam, & conservet in-
fusum habitum, ut conservat accidentia
Eucharistica, intimè cum Animâ penetra-
tum. In hoc casu, non deficeret dilectio
Dei; sed in hoc casu nulla esset virtus
inhærens: ergo sine ullâ virtute inhæren-
te poterit conservari dilectio Dei. Major
est mibi evidens: manent enim omnia
ejus principia tam passiva, quam Acti-
va: inhærentia verò neque minuit illa,
neque ista, ut patet in Accidentibus Eu-
charisticis. Si verò Thomistæ respon-
deant, tunc non posse dici Naturam age-
re. Contra est primò: quia falsum afflu-
mitur. Secundo evidentissimè: ergo so-
lum dicitur cessare ab actione, quia deest
informatione; sed informatione est quid me-
rè passivum: ergo solùm dicitur non age-
re ex defectu illius, quod est merè passi-
vum; ergo tota denominatio agendi in-

Naturâ reducitur ad quid merè passi-
vum: quod contra Concilium est. Trident.

§. II.

ALIE DVÆ PROBATIONES A PRIORI

167 P Robatur secundò, & à priori Probatio
Sententia Vera, supponendo secunda:

ex duplice titulo posse ab effectu causam
aliquam efficientem exigere. Primus titu-
lus nimirum in respectu communis tam per-
fectionis, quâm imperfectionis: sic electio
sive ea sit bona, sive mala, exigit pro
causâ efficiente Animam, Voluntatem,
& Cognitionem. Secundus titulus unicè
nimirum in respectu solius perfectionis:
sic homo exigit pro causâ generante ho-
minem; actus charitatis habitum chari-
tatis, præ habitu spei, aut temperantiae.
Itaque est dicere, aliquando effectum exi-
gere causam ratione perfectionis, seu
magnitudinis in perfectione; aliquando
solum ratione praedicati, quod ex gene-
re suo imperfectum est, cum comunque sit
perfectioni, & imperfectioni, & ex se tam
actum uniuscuiusque alteri.

168 Iam discurso sic: spectat ad Om-
nipotentiæ Divinæ perfectionem, posse sic:
per seipsum supplere concursum cuiuslibet
causæ efficientis creatæ, requisitæ
propter titulum solius perfectionis; non
spectat, posse per se ipsum supplere con-
cursum causa efficientis creatæ propter
titulum perfectioni, & imperfectioni
communem: Atqui principium elevans
unicè requiritur ad actus supernos titu-
los solius perfectionis: Natura, Cognitio,
& Voluntas titulo communis tam per-
fectioni, quâm imperfectioni: ergo licet
ista supplere nequeat extrinsecum per se
solum Divinam Omnipotentiam: debet
illud posse supplere. Consequentia est le-
gitima, & minor evidens quoad utramque
partem: quoad secundam: quia hæc
singula requiruntur ad peccatum, ad er-
rorem, &c. quoad primam: quia conceptus
supernaturalitatis est conceptus Per-
fectionis.

169 Major inde primò patet: quia
nequit in Theologîa alia Regula genera-
lis assignari pro decisione similium dis-
putationum. Secundo: quia ea saltem
evincitur ex illo Sancti Thoma I. part. S. Thomas.
quaest. 105. art. 2. Corp. Erroneum est di-
cere,

cere, Deum non posse facere per se ipsum
omnes determinatos effectus, qui sunt per
quancumque causam creata. Tertiò quoad
secundam partem: quia si Deus posset ex-
trinsecè supplere concursum debitum ti-
tulo illo imperfectionis, se solo posset
peccatum efficere. Quoad primam vero:
quia repugnat in terminis, haberi à
Creaturâ perfectionem, non præconten-
tam in solo Deo; sed repugnat perfectio-
nem præcontentam in solo Deo, & à
Creaturâ participabilem, à solo Deo da-
ri non posse: ergo repugnat habere à
creaturâ perfectionem, quam solus Deus
date non possit: ergo repugnat, quod se
solo nequeat Deus supplere causam titu-
lo solius perfectionis requisitâ ab effectu.
Confirmations inde satis acutas facilè
sibi quisque archite&tabitur.

170 Robatur tertio etiam à priori
Sententia vera: Neque Vitalitas, neque
supernaturalitas actus obstat elevationi
Naturæ per extrinsecum auxilium; neque
insuper obstat intrinseca, & essen-
tialis impropositio Naturæ: ergo possi-
bilis est. Consequentia ad homines est
irrefragabilis. Antecedens constat ex so-
lutione argumentorum, & ostenditur
insuper quoad primam partem: quia vi-
talitati sufficit oriri ab intrinseco, & im-
manentiter; nec officit aliquod ex princi-
piis, à quibus nascitur, extrinsecum esse,
ut probavi supra. Deinde quoad secun-
dam: Tum, quia habitus infusus non
est minus supernaturalis, quam actus;
& tamen unicè fit extrinseca à Deo. Tum
etiam: quia supernaturalitas est necessaria
in actu, eòipsò præcisè quod exigatur
unum, ex principiis, essentialiter super-
naturalis: quod axioma frivole distinguit
de Godoy: cur enim salvatur supernatu-
ralitas actus, licet principium quod, na-
ture sit, nisi ob hauc rationem? Cur
etiam salvatur receptionis supernatu-
ralitas, licet principium passivum sit natu-
rale, nisi ob eandem? Et ratio axiomatis
est clarissima: quia stat bene, quod prin-
cipium naturale sit necessarium, & quod
res absolutè sit impossibilis naturaliter
ex exigentia altioris comprincipii inde-
biti: excessu quippe supra Naturam non
officit Naturæ concursus, sed exigentia;
sicut nec ipsi officit, quod Naturæ sit ad
eius positionem necessaria, vel ut passi-
vum principium, vel ut activum, ut quod,

Denique quoad tertiam: quia ea impro-
portio est essentialis, & inamisibilis.
In Primâ
par. Crim.
1.2. Trad.
3. de Deo,
Auxiliati.

171 Respondent Godoy, & Lumbier: Salutis
Posse quidem Deum facere se solo entia Godoy, &
supernaturalia; non vero posse facere, Lumbier.
quod Naturæ illud faciat: quia in hoc in-
volvit, præter concursum effectivum,
formalis concursus, insupplebilis ex-
trinsecè à Deo; quatenus nempe Naturæ
de se impotens, debet fieri potens: quia
denominatio est intrinseca, nec minus
physicè immutans, quam denominatio,
quâ Paries physicè de non albo fit albus.
Hæc est medulla Thomistica Sententia,
satis evicerata supra; & falsissimæ sup-
positionis, quod nempe nulla sit virtus,
præter habitum, & comprincipium ele-
vans, ita Naturâ. Contra ramen, &

172 Argumentor sic, & eventilo lo- Praoccu-
lutionem: Denominatio potens, quam patetur.
Naturæ tribuit elevatio, non est depo-
nitio potens, se sola producere su-
pernaturalam effectum; sed est denomi-
natio potens absolutè, & simpliciter,
non se quidem sola, sed adjuvante com-
principio supernaturali: id enim docent
Scriptura, Concilia, & Patres; atqui
hujusmodi denominatio potens, non
est ex genere suo intrinseca, neque à
virtute adæquatè intrinsecâ venire ne-
cessariò debet: ergo ruit tota Thomisti-
ca Doctrina solutio. Antecedens ostenditur,
tum in complexo duorum trahen-
tium onus, quorum neuter se solo ferre
ipsum posset: tum in complexo speciei, &
potentie, quarum utrilibet seorsim ab al-
terâ non potest absolute producere cog-
nitionem: & mutuò se denominant in ra-
tione potens, sine necessitate informa-
tionis. Tum in complexo causæ secundæ,
& Primæ, quarum illa sine Dei asisten-
tiâ tam est impossibile, quod producat
effectum, quam chymaram existere. Tum
in complexo Beatisimæ Virginis, &
assistentiâ Spiritus Sancti, quorum illa de-
se simpliciter insufficiens ad generandum
se solâ, redditâ est absolute potens. Mo-
dò sic: stat sine ullâ intrinsecâ mutatio-
ne, & denominatione, quod res simpli-
citer

In Primā citer insufficiens, & se solā impotens, depar. & in nominetur ex alterius consortio simpli-
1.2. Tratt. citer sufficiens, & absolutē potens: ergo
3. de Deo Denominatio potentis, qualis requiri-
Auxiliat. tur in Naturā respectu supernorum, non
est ex genere suo intrinſeca denominatiō.

Evasiones Thomistae 173 Duo video responderi à Thomisti-
ca. fatis. Primum à Godoy, scilicet consortio iſtarum causarum, non addi vires alteri;
secūs in caſu elevationis. Secundum ab aliiſ: scilicet in caſibus adductis jam ſupponi totam virtutem ex parte cauſe ſecundæ. Primum est absolutē impercep-
tibile: Tūm quia, vel cauſa ex alterius accessione fit fortior, vel non? Si ſecundum: nec ipsā ſimpliciter indiget. Si

Præclu- duntur. Godey. Thomistae. 174 Duo video responderi à Thomisti- ca. fatis. Primum à Godoy, scilicet consortio iſtarum causarum, non addi vires alteri; ſecūs in caſu elevationis. Secundum ab aliiſ: scilicet in caſibus adductis jam ſupponi totam virtutem ex parte cauſe ſecundæ. Primum est absolutē impercep- tibile: Tūm quia, vel cauſa ex alterius accessione fit fortior, vel non? Si ſecundum: nec ipsā ſimpliciter indiget. Si

Lumbier. Thomistae. 175 Duo video responderi à Thomisti- ca. fatis. Primum à Godoy, scilicet consortio iſtarum causarum, non addi vires alteri; ſecūs in caſu elevationis. Secundum ab aliiſ: scilicet in caſibus adductis jam ſupponi totam virtutem ex parte cauſe ſecundæ. Primum est absolutē impercep- tibile: Tūm quia, vel cauſa ex alterius accessione fit fortior, vel non? Si ſecundum: nec ipsā ſimpliciter indiget. Si

§. III.
VI TERIOR EFFICACIA PROBATIO A posteriori.

Probatio quarta: 174 Robatur quartō, & à posteriori, quia fallor, efficacissimè Sententia vera: De facto necessaria non ſemel est elevatio purè intrinſeca per Divinam

Omnipotentiam ſpecialiter aſſiſtentem, & applicatam Naturā ad actus, qui vi- tales ſint, & ſupernaturales: ergo eſt abſolute poſſibiliſ. Conſequentia eſt evi- dens, & antecedens oſtendit multipli- citer.

175 Primo ad homines, Per vos ſpe- cies naturalis de facto concurrit (fine aliā ſpecie ſupernaturali) cum intellectu ad ſupernaturalē actum Fidei; eleva- turque per habitum; nec aliter poſteſt. Primum partem aſſerit Lumbier de Vi- ſione quaſi. 10. art. 3. nn. 500: Secundam negat Godoy, & recurrit ad Qualitates fluidas, quæ ſint virtus concurrendi ex parte objecti. Verūm hoc, eſt admittere ſupernaturales species, quod negatiſ: ergo fieri debet per habitum elevatio. Atqui habitus infulus non inhæret ſpeciebus naturalibus: ergo. Secundū: Vo- luntas operans ſupernaturaliter, vincere poſteſt intentionem auxiliorum, & habitum, ut in/rā à num. 202. decidam: ille autem excessus reduci non poſteſt niſi ad auxilium extrinſecum, juxta communes Doctrinas. Tertiū: Actus diſponentes ad- justificationem; actus, qui fit ab homi- ne, ut ex infidei tranſeat ad fidem; actus, qui præcipitur juſto pro instanti determinato; demum illustrationes, & affectiones ſuperna, quibus excitamur, & afficiamur erga bonum; hi, inquam, actus vitales & ſupernaturales vel omnes, vel aliqui necessariò fieri debent per elevationem extrinſecam. Neque enim assignari illis poſteſt principium intrinſecum juxta legem hujus Provi- dentiae.

176 Videamus quid Thomistæ reſpo- deant. Sunt primo, qui recurrent ad Do- trinam valde paradoxam, dicendo ad miſtarum. eos actus præſupponi in potentia, ut ip- ſam elevent, habitus infulos, qui, cùm eſſe nequeant fine Gratia justificant, hanc etiam annexam habent: ita ut si fieri debeat actus Fidei, præcedat habitus Fidei, & Gratia; ſi actus charitatis, Gratia cum habitu charitatis; non ta- men per modum formæ justificantis, ſed per modum diſpositionis, & auxilii; quo nempe modo censem Gratiam, & habitus componi poſſe cum homine peccato- re, & Infidei; quippe ſolū exercent munus auxiliandi; non verò munus ju- ſificandi ex defectu unionis permanen- tis.

Lumbier.

Infrā à num. 202.

tis, quæ per peccatum perit in Animā; in quā manent unice tranſunter, ſeu per unionem ex ſe fluidam, & tranſunter.

Secunda:

177 Sunt secundò, qui haec pertaci- recurrent ad qualitates intrinſicas ex le fluidas, & tranſunter, ſupernaturales tamen, quibus in abſentiā habituum in- ſtruitur Anima, & elevatur ad ſuperna- turales actus, quos objeci, diueſas pro actuum diſtate, quos eliciunt. Pri- mā ſolutionem recitant ex Thomistis Ripalda, & Godoy. ſelt. 7. iſte de Viſione disp. 18. nn. 54. & impugnat uterque: Primum tamen vali- diſsimè. Secundam probare videtur ipſe Godoy nn. 48. & 55. eamque protegit ab instantiis P. Ripalda ſuppreſſe citati disp. 16. à nn. 213. & eam & cum plauſu Thomistæ circumferunt: qui forte non legerant Doctorem Eximium impugna- tem tom. 2. de Gratia. cap. 18. 19. & 20.

P. Suarez

Prima re- pellitur.

178 Et Prima quidem ſolutio ipsā ſui expoſitione fit impugnabilis: oſten- dit tamē, quām ſit alienus à Thomistica Schola recursus ad illas qualitates ſecundæ ſolutionis. Premo breviter unam, aut alteram rationem contra diſcurſum adeò paradoxum. Prima eſt, ex Concilio Tri- dentino, per peccatum amittitur Gratia; per justificationem renovatur interius homo, ipſus Gratia, & donorum fuſcep- tione: quod utrumque falſum eſt ex vi Thomisticī diſcurſus: nam ſimpliciter non amittitur ab homine, quod manet in ipſo; nec ſimpliciter fuſcipit, quod antea jam intrinſecē p̄tabebat. Secunda eſt: quia denominatio eſt forma intrinſecē communicata ſubiecto capaci; atqui per unionē, ſive fit trāſiens, ſive permanens, communicatur Gratia, & habitus homini: ergo dant ſpeciales ſuas diſominationes: vana eſt ergo diſtinzione Thomistarum: qui ſolent impugnari ex professo in trāſtādūte Inſtitutione, dum queri- tur: an ultima diſpositio ad Gratiam, & habitus, efficienter procedat ab ipſis?

Secunda repelli- tur.

Supra lib. 10. à num. 95.

179 Secunda ſolutio, Thomistis plau- ſiblitor, reſicitur primo, quia talis qua- litas eſt imposſibilis, ut oſtendi ex mul- tipliſi capite lib. 10. à num. 95. Illu- ſtrantur modò quæ inſinuata ibi ſunt: Primo: nam illa qualitas in ordine ad actus Fidei, verè eſſet habitus Fidei, in ordine ad actus charitatis, eſſet habitus

charitatis, &c. ſed in infidei non pra- ce- In Primā dit habitus Fidei, nec in peccatore habi- par. & in tatus charitatis: ergo neq; talis intrinſeca 1.2. Tratt. qualitas. Major probatur: nam illa qua- 3. de Deo litas verè p̄tſtat, quicquid in ordine ad Auxiliat. actus Fidei, p̄tſtat Fidei habitus, & quic- quid in ordine ad actus charitatis, p̄tſtat habitus charitatis; eisdemque, qui- bus habitus, gaudet objectis, formalis, & materialis: in quo ergo, niſi penes voceſ discernatur ab habitu? Dices, diſcerni, quod illa ſit tranſiens; & iſti, permanentes. Contra: tūm quia eſſe tranſunter ſolū probat non eſſe Fidem permanentem, aut permanentem charitatem; non verò non eſſe Fidem, aut Charitatem tranſunter; ſed neque in infidei poſteſt admitti Fides tranſiens; neque in Pecca- tor, Charitas ſimiſis: ergo. Tūm etiam, quia Auxilia iſta ſemper aſſiſtunt Infidei, & Peccatori: ergo tranſuentia non ſunt. Tūm etiam: quia actus de ſuo non ſunt fluidi, ſed permanentē diu poſſunt, etiam per totam aeternitatē: ergo nec ſunt, neque poſſuat fluida tales qualita- tes activas. Tūm deum, quia &

180 Illuſtrantur ea ſecondo: nam vel illa qualitas ita fluida eſt, ex dependentia, & connexione cum aetinali operacio- ne, vel non? Si ſecondum: ergo infundi poſteſt potentia, nec operati, nec opera- tur; nec eſſentiali dependentia exigit ipsam operationem: ergo manere ſine ipsa ſemper poſteſt: quod enim ſemel na- tum eſt eſſe fine altero, ſemper poſteſt; niſi detur aliquis titulus, qui nunc abeft: nam recurrere ad Voluntatem Dei, non eſt facere illam tranſunter intrinſecē, ſed extrinſecē: quod aequa poſteſt habitui convenire. Si ergo prium: ergo qui non operatur, non illam habet: ergo nec ſufficientiam: ergo neq; datut Gratia diſtinctor ab efficaci: quod hereticum eſt contra Bajum, & Ianfenium.

181 Reſicitur ſecondo: quia talis qua- litas ſine fundamento adſtruitur contra bonam Philosophiam, & veriorem Theologiam, fatentem ex Apostolo, Da- na Dei eſſe ſine paenitentia. Reſicitur ter- tiū: nam etiam iſta qualitas ſic evan- dæ, & fluidæ, licet poſſibileſ permittan- tur, iniepta ſunt ſeſolidae elevate poen- Supra lib. 10. à num. 150. & notatum nunc inuenio apud Sua- rez.

In Primā rez cap. 18. num. 11. quem vide.
par. & in

1.2. Traet.

3. de Deo

Auxiliāt. ILLUSTRATVR ASSERTA VERITAS
decijone quæstionum affinum.

Quæstio Prima. 182 P Ossunt enim ex his subtiliora cōtra nos argumenta desumi, & Prima est: an Doctrina præcedens sit adeō generalis, ut nulla sit actuum species, quæ fieri non possit per elevationem extrinsecam? Sic quæstionem posui, claritatis gratiā; nam de individuis actibus in sequenti decidam. Et quidem Egidius Lusitanus, & Arrubal negant: nam ille Visionem excipit; iste, actus liberos.

183 Neuter verè, vel solidè: Non verè Lusitanus; quia lumen Gloriæ requiritur ad Visionem unicè, ut virtus efficiens; sed per te omnis virtus efficiens suppleri potest extrinsecè à Deo: ergo & lumen Gloriæ. Major ostenditur: nam manifestatio objecti est actus secundus intelligendi; nec enim intellectui manifestatur objectum, nisi quatenus ipsum cognoscit: quæ fuit æquivocatio Egidii, putantis lumen præter concussum effectivum, habere formalem manifestandi, ductus exēplis inefficacibꝫ. Vrgetur primò: quia species non illuminat formaliter intellectum, sed effectivè. Secundò: quia lumen Fidei solum etiam effectivè manifestat intellectui credibilia. Et ratio pro singulis à priori est: quia manifestatio ista solum est in actu primo, & consistit unicè in vi, quam habent ista principia, determinandi intellectum ad efficiendam manifestationem formalem: ergo circa Visionem præcisè se habet lumen, ut Virtus efficiens, de genere tamen intellectivo. Non verè Arrubal: Libertas enim actus solum exigit esse à potentia indifferenti cum jure agendi, & non agendi pro libito; atqui ista indifferentia, & jus ad agendum, & non agendum non requirit virtutem omnino intrinsecam effectivam: ergo neque libertas actus.

184 Neuter solidè: Lusitanus quidem: quia pro ratione sumpsit æquocationem, quam discussi. Arrubal vero, quia nixus est unicè, cò quid Agens liberum operari debet expositivā, & intrinsecā inclinatione: quod quidem de-

inclinatione in genere causæ moralis, & formalis, verissimum est; falsum verò in genere causæ efficientis. Itaque concedam Arrubali, necessariam ad actus liberos Gratiam intrinsecam, nempe illuminantem, aut sufficientem: nam istæ insupplebiles sunt ab extrinseco: negabo verò Gratiam intrinsecam, quæ effectivè concurrat: id enim non est simpliciter necessarium: unde ex duplice concursu, quem in auxiliis actualibus agnosco, formalis, & effectivus, poterit iste per elevationem extrinsecam; non poterit ille suppleri. Nec aliud judico prælaudati Authoris intentum. Quare quæstioni respondeo affirmativè cum Nostris: quia nulla est ratio sufficiens ad exceptionem.

185 Secunda est: ansa item ea Doctrina pati possit, & debeat exceptionem in aliquibus actibus individuis, qui ex aliquo titulo elevationem intrinsecam exigant? Triplex, ultra duos jam impugnatos, excogitari titulus potest, ex quo nequeant per extrinsecum auxilium effici actus nonnulli. Primus est, essentialis dependentia ab extrinseco auxilio, ratione actionis, & actualis emanationis, quam secum identificant: quod penderab illa opinione, quæ defendit actuū vitalē in qualitate secum identificante immanentiam, & actionem. Alter titulus esse potest ipsa, quam nuper descripsi, dependentia cum addito, quod nempe illustrationes, & affectiones effectivè cōcurrant, se solis elevando potentiam, ut possibile duxi hoc ipso lib. à num. 16. & sequentibus. Tertiū titulus esse potest, præsuppositio aliquarum revelationum, quibus manifestavit Deus nullam facere elevationem intrinsecam, & tamen velle se, ut potest, facere elevationem extrinsecam.

186 Tres isti tituli videntur irrefragabiles. Primus, quia nequit actio esse bitandi, sine principio; sed principium est intrinsecum; nam supponimus habitum esse: ergo esse nequit sine principio intrinseco. Atqui juxta modum opinandi, quem attigimus, Actus vitalis cōsistit in actione: ergo. Secundus: quia ea ipsa dependentia essentialiter exigit pro principio elevante cognitionem, & affectionem, in suppositione, quam feci; atqui cognitione, & affectio, utpote essentialiter per seipsums immanenter affixa potentias, sunt pri-

principia intrinsecæ: ergo. Tertiū: nam actus, quo quis crederet Deo talia revelanti, esset essentialiter verus, utpote supernaturalis, & Fidei; sed veritas consistit in eo quod nulla sit elevatio intrinsecæ: ergo solum exigit elevationem intrinsecam. Ripalda ex primo, & secundo titulo respondet quæstio affirmativè: Recentiores ex tertio.

Resolutio. 187 Respondeo primò: nullum ex his titulis obstar, quominus fieri possint omnes, & singuli actus ab auxilio tam intrinseco, quam extrinseco, per reflexam actionem divinitus superadditam: effectum enim à duplice actione pendere, saltem possibile apparet. Pater Quiros adhuc judicat esse naturale ex multis, quæ ventilat de Visione dīsp. 28. sect. 5. & latius in Philosophiâ. Sed iste modus respondendi, licet alioqui verus, non videtur ad rem quæstionis, rogantis: an aliquis actus impendeat ab intrinsecā elevatione, ut sine ipsa ponit non possit! Quare

188 Respondeo secundò: si Vitalis actus non consistat in actione, vel in qualitate essentialiter immanentia, nullus est actus, qui fieri non possit per elevationem extrinsecam. Ratio est: quia nullus est actus, cui debet correspondere principium elevans, quod vel ex se non sit extrinsecum, vel quod fieri non possit extrinsecum, & merè assistens, dissolvente Deo miraculosè, vel aliter, unionem ipsius cum Potentiâ, quam elevat.

189 Respondeo tertio: si actus Vitalis consistat in qualitate per se ipsam essentialiter emanantem à principiis, (ut defendant Oviedus, Ripalda, Oxea, & Amicus, nec mihi displicer;) actus, qui sunt à principio intrinsecō habituali, fieri possunt ab extrinseco; contingenter, & præter naturam ex ratione, quam modò tetigi: actus verò, qui sunt à principio intrinseco actuali, fieri nequeunt ab extrinseco, ex ratione dubitandi pro secundo titulo requirendi principia intrinsecæ. Idque nec aliud voluisse mihi videtur Ripalda, malè acceptus à Quiros, & Oviedo.

190 Respondeo quartò: tertium illum titulum, quo nituntur cum plausu Moderni non pauci, esse omnino insufficientem, & inutilem: unde ex eo nequeunt dari actus, vel essentialiter nascibiles,

vel essentialiter inascibiles ab intrinseco. In Primā cā elevatione. Ratio brevis, & efficax par. & in est: quia talis suppositio revelationum, 1.2. Traet. & decretorum, conjuncta cum Decreto 3. de Deo revelandi, & elevandi ad supernaturalem assensum, semper excipit assensum, ad quem elevare decenit; alioqui liberè decerneret rem fieri modo, qui non caderet in libertatem ipsius. Quod est ridicul. Vide suprà lib. 10. à num. 134. Vbi 134. rationem hanc tetigi. Videatur Herrera Herrera. de Volunt. quæst. 1. sect. 2. à num. 55.

191 Tertia est: an licet æquè sit possibilis elevatio per intrinsecum, ac per tertia: extrinsecum auxilium; tamen elevatio per intrinsecum sit connaturalior. Videlicet est Ripalda disp. 35. medius inter negantes, & affirmantes. His sunt communiter omnes Modernicum Salas, Salas. Lugo, Oviedo, Aldete, Quiros, & El- Lugo. parza, brevi premente rationes affir- Oviedo. mandi lib. 6. de Virtut. Theol. g. quæst. Aldrete. 2. art. 1. & 2. ad 1. Illi sunt Magistri Quiros. Doctissimi, quibus favet eximie Pater Esparza. Suarez tom. 2. de Grat. lib. 3. cap. 19. P. Suarez

192 Respondeo primò: Actus supernaturali vitali in genere, æquè connaturalis est elevatio per intrinsecum, ac per extrinsecum auxilium: unde intrinseca elevatio potius, quam extrinseca non est jure connaturalitatis debita actibus ratione supernæ vitalitatis. Triplex est mihi ratio. Prima: ut aliquid præ alio connaturale sit, debet oppositum esse contra exigentiam alicujus; sed elevatio per extrinsecum non est contra exigentiam actus, aut potentiae: ergo neque connaturalis est elevatio per intrinsecum præ elevatione oppositæ per extrinsecum. Minor probatur: nam imprimis contra exigentiam potentiae non potest esse, cum potentia neutrā exigat elevationem. Deinde nec contra exigentiam actus, cum elevatio per extrinsecum nec obstat immanentia, nec supernaturalitati. Secundò: Datur actus vitalis, vel saltē supernaturalis vitalis actio essentialiter in exigens elevationem intrinsecam: ergo nequit ipsi esse connaturalis elevatio per intrinsecum: nam nequit esse connaturale, quod essentialiter in exigitur. Antecedens autem patet in casu extrinsecæ elevationis per solam Omnipotentiâ. Atqui eo ipso quid unus actus in exigat elevationem intrinsecæ.

Aranda de Deo.

In Primā ſecam, nulli potest eſſe connaturalis ratiō par. & in tione ſupernā Vitalitatis: quod oſtendit. 1.2. Tratt. tur ex Aristotelici Topicis: Nequit ratio superior habere prædicatum, quod Auxiliat. repugnet ſpeciei, aut individuo; ſed ſuperiora Vitalitas eſt ratio ſuperior ad actum ortum ab extrinſeco, & ad actum ortum ab intrinſeco: ergo nequit habere prædicatum utrilibet oppoſitum, & te- pugnans: ergo neque prædicatum exi- gendi elevationem intrinſecam. Tertiū: nam proceſſio aliquorum actuum ſupernaturalium Vitalium per elevationem extrinſecam eſt maximè conſentanea ordinariæ Dei Providentiæ: ergo non eſt contra jura connaturalitatis. Antecedens nitiuit in illo principio, quod ma- ximè conſentaneum ſit, ut antecedant ad iuſtificationem Gratiae, & donorum, di- ſpoſitiones ſupernaturales morales, ac- quisitiua virtutis intrinſecæ elevatiua. Sed id firmabimus opportuniū diſputa- tionē ſeq.

Pars ſe- cunda.

193 Respondeo ſecondū: Nihilomi- uis actibus liberis ſupernaturalibus, re- gulariter loquendo, connaturalis eſt ele- vatio intrinſeca præ extrinſecā. Ratio eſt, quia actus liber, vel antecedit iuſtificationem, vel præceditur. Si ſecondū: ſupponit Gratiam, & in ipsā iuſ ſonaturalitatis ad elevationem intrinſecam. Si primū: præcedere neceſſariò debent illuſtratio, & affeſcio ſupernaturales, quæ ſunt effeſtiva principia juxta nos, nec citra miraculum impediunt poſſunt à con- curſu effeſtivo. Dixi regulariter, nam monuſte ſuprà me memini, poſſe ſine affectione potētiam prorumpere in affeſtum ſupernum: in quo caſu ſuppleri debet ejus defectus, quoad munus effeſtivi concurſus perelevationem extrinſecam, aut per habitum. Niſi velis dicere, illuſtrationem eſſe ita perfectam in ſe, ut ſuppletiva ſit affectionis; quod mihi non apparet improbabile, etiam ſuppoſitiis, quæ jecimus ſuprà in hoc libro à nn. 16.

Pars ter- tia.

194 Respondeo tertio: Si Deus in caſu præcedentis resolutionis, impedi- vellet miraculoſe concurſum auxilio- rum, aut habituum, & elevare decerne- ret ad agendum per extrinſecum auxilium, violentia ſolum fieret contra im- pedita principia; non verò circa ſupernaturalē actionem. Hæc refutatio non

mihi videtur ita certa, ſed deſcendit ex primā probabilitate.

195 Quarta eſt: cur, ſi attentis in- gentiā potentie, & exigentiā actuū quæſio- na non eſt connaturalior elevatio per in- trinſecum auxilium, quam per extrinſecum, de facto ſolam elevationem intrinſecam. Theologi admittant? Videntur Resolutio. enim fine jure procedere. Respondeo Elevatio primū: admitti debere de facto elevationem extrinſecam ad aliquos actus, ſupradicta de facto, prebatum, & inculcandum intra. Ref- cur?

Quæſio- na quarta:

Resolutio- zur.

196 Respondeo tertio: cur etiam à Theologis admittatur ad actus liberos elevatio intrinſeca potius, quam extrinſeca, rationem eſte, Primi: quia præcedere debet ad ipſos Gratia ſaltem actualis, quæ ſufficit elevate potentiam naturalē. Secundo: quia Gratia habituā, quam fateri debemus, & quidem ut Caput, & quaſi Na- turam in ordine ſuperno, debentur. in- trinſeca comprincipia, quæ animam ele- vent ad agendum virtuosē in eo ordine, quem conſtituit.

Cur ſpecia- lier cir- ca aliquos Actus?

Lib. 10. à num.

197 Respondeo tertio, cur etiam à Theologis admittatur ad alios ſupernaturales actus, puta ad Visionem Di, & amorem Beati ſicut, & etiam alios eleva- tio intrinſeca præ extrinſecā, præter au- thoritatem Sacram Scripturæ, Concilio- rum, & Patrum, eſſe multiplicem ratio- nem Congruentie. Prima eſt, ex Boni- tate Dei, qui voluit non ſolum dare do- na ſua nobis, ſed etiam iuſ ad ipſa per alia. Patet autem, non poſſe deberi Na- turæ concurſum ad ſupernaturalia, niſi ſuppoſito in ipsā elevante comprincipio, quod fundet iuſ. Et hoc intrinſecum eſe debet: alioqui non eſſet iuſ in ipsā Na- turā. Secunda eſt, ex majori perfectione Naturæ, quam in ordine elevationis in- tendit Deus. Patet autem majorem Na- turæ reſultare perfectionem ex intrinſecā elevatione, quam ex extrinſecā: cum ex extrinſecā ſolum reſultet effeſtivē: ex intrinſecā verò, & formaliter ſimul, & effeſtivē. Nequit enim res perfici, niſi per intrinſecum ipſi. Tertia eſt, ex com- paratione, & proportione cum modo operandi cauſatum naturalium; quam quidem, licet Natura non exigat in or- dine ſuperno, ipſi ſimpliſter indebito, obſervat liberaliſſime Deus: Patet au- tem naturalibus cauſis proviſum eſſe à ſuo conditore modum operandi per po- ten-

tentias, & virtutes intrinſicas.

197 Quinta, & ultima quæſio eſt: quid importet hoc auxilium extrinſecum, & respondetur: facile: hoc auxilium in actu ſecundo dicere actionem, quā Deus quidem robustius agit, quam si concurreret ut Cauſa præcise Genera- lis in caſu elevationis intrinſecæ: nam ea actione eſt Dei dupli ci titulo concurren- tis, & titulo cauſæ Generalis, & Primæ, & titulo Cauſæ particularis, ſupplendo defectum virtutis elevantis intrinſecæ. Exprefſius dicam, licet vulgariuſ: eſt actione Dei pro ſe, & pro alio concurren- tis. In actu primo dicere Omnipotenti- tam de ſe quidem indifferētem, ad hunc, & aliū concurſum; applicatam tamen, & attemperatam per Decretum ſpeciali- de Divina Voluntatis.

Difficultas emergens: 198 Sed ecce difficultatem aliam, unde ſolet peti contra Nos argumentum importunum: quodnam eſt objectum ta- lis Decreti? Videtur enim inaſignabile: ergo & decretum imposſibile. Confe- quentia patet, & antecedens oſtendit: nam vel objectum hujus decreti eſt Omnipotentia, vel actione, vel Natura, vel aliquid in ipsā Naturā. Si hoc ultimum: erit comprincipium intrinſecè elevans. Si Natura: velle naturam non eſt elevare naturam. Si Omnipotentia, aut actione. Contra eſt primū: nam velle illud eſt efficax, vel inefficax? Si ſecondū: ergo non ſufficit applicare Omnipotentiam de ſe quidem indifferētem; cum decre- tum indifferens componi poſſit cum ef- ficaci nolitione applicationis, & actionis. Si primū: ergo prædeterminat, & tollit libertatem. Secundo: nam velle Omnipotentiam, & actionem, non eſt intrinſeca elevatio.

199 Dices; non eſſe utcumque velle, ſed ſpecialiter velle. Contra: quæ eſt iſta ſpecialitas? nam vel eſt in objeſto, vel in actu? Dicis, eſſe in objeſto: nam iſta volitio vult applicationem Omnipotentie. Contra: nam applicatio eſt iſpa Volitio: ergo tota ſpecialitas conſiſtit in eo, quod ſe velit iſpam. Sed præterquam quod vi- detur implicans volitio, quæ ſolum ſit ſui volitio, eſt planè ab re, quod per volitionem, quæ ſolum ſit velle ſeipſam, applicata maneat Omnipotentia: ergo recurrendum eſt ad intrinſecum com- principium elevans.

200 His exultat contra Nos (quæ In Primā ante jam tetigit Herize Noſter, & Arau- par. & in juſ Thomista poſteā,) Saavedra in ſuā 1.2. Tratt. Sacra Scriptura disp. 4. ſeſt. 2. & 3. & ſe- 3. de Deo otiani ſoliti per iſta non ſatis utilia, & Herize, & aucupaturi per haec acciden- di laudem ingenii: dum diſsimulant Arau- apertam veritatem; ſingula contemne- do, nihilque poſteā melius proferendo de ſuo.

Respondeo clarissime. Primi: diſtin- gui forte debere in hoc decreto duas for- malitates, aut tendentias; aliam noli- tionis, volitionis aliam: Objectum noli- tionis fore terminum, quem excludit nempe principium intrinſecæ elevatio- nis. Objectum vero volitionis (cuius assignandi terror adeo ingruit) fore actionem, ut terminum ad quem, Na- turam, ut terminum cui, Omnipotentiam, & alia ſubſidia ſe habentia ex parte po- tentie, ut terminum, qui. Secundo: ſpe- cialitatem hujus volitionis non tam quæ rendam in objeſto, quam in modo: nam iſta volitio, ſicut & alia innumeræ, aliud vult, & aliud praefat volendo: vult ea, qua dixi; & ex modo ſuo tendendi praefat applicationem: iſpa enim, ſeipſa, & exercitè eſt efficax applicatio, quoad munus ſupplendi vires, quæ Naturæ venire poſſent ab intrinſeco comprinci- pio.

201 Ex his patet, tale decretum voli- tivum (nam de nolitione, ſi requiſitum fit, non poſſet eſſe quæſio) eſte quidem efficax in uno, & non eſſe efficax, ſed purè indifferens in alio: eſte quidem ef- fice x quoad munus prædictum ſupplendi. Vires per attemperationem Omnipo- tentie, ad imbecillitatem Naturæ, quantum iſta requirit ad agendum. Non eſt efficax, ſed purè indifferens quoad munus determinandi, & ex pro- pri libito inducendi actionem, ſi actione alioquin libera ſit. Hæc mihi clarissima ſunt, ex latè diſcūſiſ lib. 7. & per iſpa jam occurri toti argumen- to, quod modò retoqueo in decreto applicativo Divinæ eſſentiæ, per modum ſpeciei ad viſionem eſſiendam, vel Divinæ Omnipotentie ad eandem Viſionem loco Eſſentiæ, vel ſpeciei; vel in applicativo Divinæ iſpius Omnipotentie ſubrogata merè extrinſecè loco phantasmatis ad intellectio- nem,

In Primā nem, vel loco Angeli, vel alterius compar. & in principiis, ut homo transferat unico im-
1.2. Tract. pulsū montem. Difficultas enim est val-
3. de Deo de communis: Revide, si placet, quæ di-
Auxiliat. Qa sunt lib. cit. 7 præsertim à nu. 226.
Suprilib. 7. à nu. 226

SECTIO IV.

AN AVXILIUM CONCURRAT, ET
elevet ad actus intensiores. sc?

Quæstiō 202 **Q**uestio tam esse potest de Habituali auxilio, quā de Actuāli. De utroque decidam. Nam cū Auxiliū actuāle duplē concursū exerceat, & formāle, & effectū, non potest dirimi: controversia p̄tēs utrumque concursū, de auxilio actuāli, quin ad habituāle descendat, cū communis utriusque sit concursus effectivus, & penēs ipsum par de utroque sit ratio. Quare

Biceps: 203 Duo veniunt in examen: Primā: an Voluntas ita sequatur intensionem illustrationis, & affectionis iñ operando, ut, licet ex conatu remisso, possit operari remissiū, non tamen possit intensiū operari, quām est illustratio, & affectio, quibus afficitur, & vocatur ad bonum? Vbi notas, præscindi ab eorum auxiliorum effectivo concursu. Alterum est: an Voluntas conatu suo possit etiam intensionem habituā, vel auxiliorum effectivè concurrentium superare? Clariū dixerim: ibi queritur, an in operando vinci possit intensio principii formalis: hic queritur, an vinci possit intensio principii intrinseci effectivi: ita ut operatio vel sit intensior auxilio illuminanti, & afficieni; vel intensior habitu potentiam elevante? Dabit judicia Theologorum Ripalda disp. 38. & 39.

Explicatur. 204 Sit prima Conclusio: Potest voluntas conatu suo intensionem Actualis auxiliū superare: ita communiter Nostrī cum Suarez opusc. 5. disp. 2. scđ. 2. à nu. 5. & Ripalda totā disp. 38. Probatur. Potest bene componi, quod justus habeat habitum charitatis intensum, ut sex, & solum illustrationem, & affectionem, ut duo; sed in hoc casu vinci poterit actualis auxiliū intensio, ex conatu voluntatis: ergo potest voluntas conatu suo intensionem Actualis auxiliū superare. Major est ratione, & experientiā irrefragabilis: Ratione, quia Auxiliū actuāle

est donum Dei spirantis, ubi vult: habitus est præmium Dei sequentis proportionem meritorum: Auxiliū actuāle plerumque sapit remissionem externae vocationis: habitus, seriem operum totū jūsīrā tempore prætitorum: Experiēntiā verò, quia videmus homines aliqui tales, quos præsumere justos possumus, & quidem diuturnā iustitiā; & quos remissus fervor accedit.

205 Ostenditū minor: nam quomodo voluntas in eo casu ponat actum charitatis ut sex, non deficit ex defectu virtutis activæ, quam supponimus intensionis æqualis in habitu; sed neque deficere potest ex defectu principii formalis: quod siadeo sic primò: & à priori, quia per illustrationem ut duo proponi potest objectum infinitè amabile. Secundò: etiā à priori, quia illustratio non solum habet efficaciam moveendi ex intensione graduali, sed ex modo proponendi: unde fieri potest, ut efficacius moveat ad amorem ut sex remissa cognitione ex nobilitate tendentiæ, quām alia ignobilioris tendentiæ, & intensionis æqualis.

206 Sit secunda Conclusio: Potest voluntas conatu suo intensionem **Conclusio secunda.** habituā, aut virtutis elevantis intrinsecæ superare. Ita etiā communiter Theologī, quos allegat Ripalda disp. 39. convenientes quidem omnes in substantiā conclusionis, plurimum tamen disconvenientes in modo, de quo postea. Probatur Assertio: Potest fieri à peccatore actus charitatis, nullo habitu præexistente, ut evicimus scđ. præced. ergo & fieri potest intensus cū habitu solum remisso.

207 Confirmatur primò: Nam homo potuit justificari per actum amoris ut sex, & tamen ex defectu fervoris solum elicuit amorem ut duo, quo justificatus est. Nunc sic: Hic homo justificatus potest elicere post justificationem amorem quām intensum, ac potuit ante justificationem: ergo potest sic justificatus elicere amorem, ut sex. Sed eo ipso vinceret habitus intensionem ex libero conatu fervoris: quod ostendo: nam sic justificatus solum habet habitum pars intensionis cum actu, quo meruit: datur enim ad mensuram dispositionis ex Tridentino S. f. 6. cap. 7. Sed actus, quem modo elicit, est intensior actu, quo se disposuit: ergo & habitu: ergo.

Con-

208 Confirmatur secundò: Nam justus habens habitum intensum, ut duo, potest elicere actus, quos potest habens intensum ut sex: adeo enim cuius justo Divina Gratia, ut æquet, si velit, ferventissimos actus alterius: alioqui Dei esset, & non hominis nostra remissio: quo vanas redderet tot, & tam serias Sacrorum voluminum adhortationes ad semper, & intensissimè, ac ferventissimè operandum. Non potest ergo tribui Deo remissio charitatis, qui pulsat ad ostium cardis justi, ut operetur quām ferventissimè: Neque enim Deus deficit in Dando: neque ego satior in accipiendo, ut habet ad Ctesiphontē Divus Hieronymus. Unde disces non semper Deum Vberiora auxilia dare magis justo, & intensiorum habituum, quām minus justo, & remissorum, aut etiam Peccatori, ut patet in Saulo, Magdalēnā, & aliis; ostenditque copiosè P. Ripalda disp. III. scđ. 1. & disp. 129. scđ. 8. per totum.

Ripalda. 209 Obijcīes contra primam Conclusionem ex Thomistis, primò: quia si conatu arbitrii vinceretur per intensionem operationis, intensio Gratiae; excessus ille tribueretur Arbitrio; non, Gratiae. Confirmatur ex Sancto Thomā 2.2. quæst. 24. art. 3. corp. dicente quantitatē charitatis non pendere ex capacitate naturalis virtutis: & in ipso art. ad 1. reperiente conatum voluntatis humanæ præveniri Spiritu Sancto movente menem hominis plus, vel minus, secundū suam voluntatem: ergo tota mensura operationis fieri debet ex Gratiā præveniente, non autem ex conatu Potentiae. Secundò: consensus intensus ut sex non continetur in auxilio ut quatuor intensio: ergo hoc non potest ad illum excitare. Antecedens patet: nam virtus excitativa auxiliū; est limitata, non minus, ac virtus activa.

S.Thomas. 210 Respondeo ad primum: negando sequelam: quippe non conatur arbitrium sine Gratiā: aliud enim est operationem esse possibile. Nec dies cum Bahes tamē actum secundū excessum non fore meritorium, saltem de condigno, quia non esset à Gratiā: nec fore liberum, quia non esset ab Arbitrio ut ab Agente Principali, sed ut instrumento. Ne, inquit, id dicas. Tūm quia ille actus esset ab homine justo, quod ad condignitatem sufficit; esset etiam à Gratiā, sed adjutā per extrinsecum auxilium. Tūm etiam: quia

non autem ex conatu Potentiae, sine Gratia, concedo: cum Gratia, nego: licet par. & in enim Deus præveniat, prout vult, quia 1.2. Tract. Spiritus ubi vult Spirat; sine quā p̄tē 3. de Deo ventione, impossibilis est conatus salutaris; tamen inde non fit, nec conatum fore quām intensum, ac Gratiam prævenientem, nec Gratiam quām ac conatum: quia vel aliunde conatus intendi potest; vel Gratia minus intensa non limitatur ad aequalē intensionem operationis.

211 Ad secundum dici potest primò: sermonem esse de principio formalis, non de effectivo, quorum dispar est ratio ex n. 202. continentia autē effectus est, causa efficientis, unde physicè provenit. Secundò negari potest antecedens: nam auxilia sunt causæ æquivocæ: hæ verò continent plerumque effectus intensiores, ut mox insinabo.

212 Obijcīes contra secundam Conclusionem etiam primò: Implicat, quod effectus excedat activitatem, sive causæ secundam.

Objectiones contra primam. 213 Hæ obijcīes contra secundam Conclusionem etiam primò: Implicat, quod effectus excedat activitatem, sive causæ secundam. Sed actus intensior habitu, excedit activitatem sive causæ: ergo implicat: vel assignandum aliud principium præter habitum, unde sumatur excessus. Hoc autem est assignatu difficile. Secundò: quia si semel assignetur principium distinctum, quāram: an principium adveniens concurrat ad solum excessum, ita ut habitus nō attingat, vel non? Si primum: ergo habitus non facit actum se intensorem. Si secundum: ergo concurrit ad actum, quem non præcontinet.

213 Hæ obijcīes contra secundam Conclusionem etiam primò: Implicat, quod effectus excedat activitatem, sive causæ secundam. Difficultas emergens. Concludit, quod effectus excedat activitatem, sive causæ secundam. Sed actus intensior habitu, excedit activitatem sive causæ: ergo implicat: vel assignandum aliud principium præter habitum, unde sumatur excessus. Hoc autem est assignatu difficile. Secundò: quia si semel assignetur principium distinctum, quāram: an principium adveniens concurrat ad solum excessum, ita ut habitus nō attingat, vel non? Si primum: ergo habitus non facit actum se intensorem. Si secundum: ergo concurrit ad actum, quem non præcontinet.

214 Censeo primò: quoties intensio actus superat activitatem, quæ potentiae tur primò inest, nempe Habitū, & Auxiliū actualium, admittendum recipi sūm ad extrinsecum auxilium: quod probavimus esse possibile. Nec dies cum Bahes tamē actum secundū excessum non fore meritorium, saltem de condigno, quia non esset à Gratiā: nec fore liberum, quia non esset ab Arbitrio ut ab Agente Principali, sed ut instrumento. Ne, inquit, id dicas. Tūm quia ille actus esset ab homine justo, quod ad condignitatem sufficit; esset etiam à Gratiā, sed adjutā per extrinsecum auxilium. Tūm etiam: quia

Vo-

In Primā Voluntas nunquam est causa principalis, par. & in & semper est libera in actibus salutari.
1.2. *Tract. bus.*

3. *de Deo* 215 Censeo secundò: defectum virtutis in habitu, suppleri aliquando posse. Secundò: per activitatem auxiliorum actualium: unde non semper est necessarius recursus ad extrinsecus; cùm illustrationi, & affectioni dederimus virtutē effectivam: patet autem robustiorem esse causam, additis, & intensis viribus auxiliū actualis, & habituā, quā solo cum habitu: unde per intensiorem actum non exceditur activitas causæ, sed concausa.

Tertiò: 216 Censeo tertio: aliquando non esse necessarium recursum ad aliud principium præter ipsum habitum: & aliquando forsitan esse. Erit aliquando; nam cum Virtus habitus, sit in se limitata, tanta potest esse actus intensio, ut superet habitus activitatem. Aliquando non e. it: quia causa æquivoca causare potest effectum se intensiorem, ut patet in colore ut duo, causante speciem intensam ut sex, & in luce ut tria, causante calorem ut quinque. Habitū autem est actuum æquivoca causa: unde licet in se remissus, erit causa proportionata ad actus se magis intensos. Ad quain verò intensionem suā majorem extendi valeat, Deus scit.

Quarid. 217 Censeo quartò: in casu, quo aliud principium concurrit ad excessum, dici posse; Primò: gradus excessus fieri à potentia, & ab illo alio comprincipio.

Neque enim hæc doctrina subest ulli absurdum, ut ipsam explicat Eximus Doctor tom. 2. Met. disp. 44. sect. 8. à nn. 6. Secundò: totum actum, & quoad gradus æquantes habitus intensionem, & quoad excessum, oriri individuā potentia, auxiliis, habitu, & adveniente comprincipio. Nam licet excedat activitatem singularum, non verò omnium sese attemperantium ad unum: quippe *virtus unita fortior*. Et hoc apparet probabilius: & plenè satisfactum est argumento.

Intensio Attuum Vitalium qualis? Salas. Vrading. Pallavic. Linze. Esparza. Quiròs. Haunold.

Hucusque communibus hæsi principiis. Sed supponunt duo mihi vel maximè dubia, vel omnino falsa. Primum est, quod actuum Vitalium intensio sit gradualis: id ipse nego cum Salas, Vradingo, Pallavicino, Linze, Esparza, Quiròs, & Haunoldo: tota enim harum qualitatum intensio sumi debet ex essentiali ignobilitate, vel nobilitate tenden-

tia ad objēctum suum. Alterum est, quod tanta putetur similitudo inter infusos habitus, & acquisitos, ut si isti vix se extendant ad actus se intensiores, nec debeat illi magis extendi. Id etiam ipse nego cum Vazquez, & Oxea cit.

219. Ratio mihi est: quia habitus infusi sunt veluti quedam potentia supernaturales animæ: unde potius comparanda sunt cum extensione activa Potentia, quam cum limitatione habituum acquisitorum: quare sicut Potentia non limitantur ad hanc, aut illam intentionem actuum, ita nec limitantur infusi sunt.

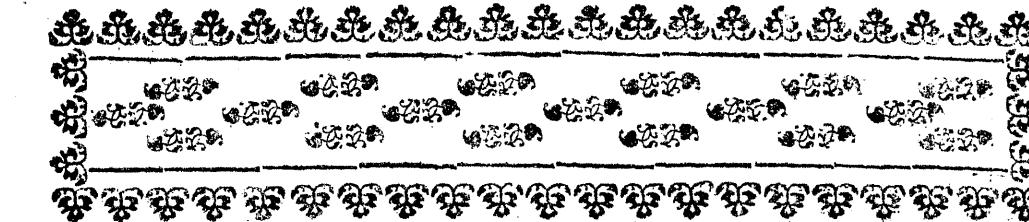
Sunt enim causæ æquivocæ perfectissime, quibus in ordine superino instruitur Anima, loco potentiarum. Et hinc sume discrimen eorum ab acquisitis: Acquisiti enim, cùm fiant ab actibus, sapient fountem, unde fluunt, & ex causâ, quam nequeunt excedere, limitantur ad similes ex quo mihi probabile est maximè, eos extendi non posse ad actus magis intensos iis, à quibus geniti sunt, id est ad actus nobiliores: atque adeò intendi debere per nobiliores, ut ad ipsos facilitent; nec per hæc nego eos applicari à potentia non posse ad actus nobiliores: sed nego ex eorum concursu facilitari potentiam. At verò habitus infusi non producuntur ab actibus, nec augentur ab ipsis physicè, sed moraliter, & melioriè: unde non est unde recidat in ipsis actuū limitatio.

220 Dices: si habitus primò infusus valer ad quancumque intensionem: ad tercepta, quid habitum intensio, quam negare non possumus? Respondeo, ad plura valere intensionis augmentum. Valere primò ad copiam actuum. Secundo ad usum deletabiliorem ipsorum. Tertiò ad devotionem, & promptitudinem in eorum exercitio. Quartò ad maiorem dignitatem operantis. Ex quibus peti potest efficax Assertionum præcedentium confirmatione.

LIBER

In Primā par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt.

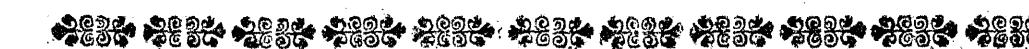

LIBER DECIMVSTERTIVS CAVSÆ GRATIÆ AVXILIANTIS, ET Divisiones.

N hunc Librum, qui totius voluminis, Libri scopus. hujusque Tractatus Coronis est, cadit illa celebris Controversia, de Efficacia Divina Gratia, quæ Libros, & Volumina implevit; implebitque; permittente Romanâ Sede, quæ typis dari Disputationes de hoc puncto,

strictè prohibuit. Nos de Puncto, ut non possumus disputationare, ita & nolumus: contenti (quod licet,) Controversiae Punctum sine disputatione, & sine disputationis animo representare. Demus primùm Auxiliantis Gratiae Causas, & Divisiones: quia utrobique occurunt Termini, sine quibus vix potest in multis Materiis, & præsertim in præcedente de Prædestinatione loqui Theologus.

DISPVTATIO LXII.

DE CAVSIS GRATIÆ AVXILIANTIS.

AVSA Materialis Auxiliorum Gratiae, cùm sint actus intellectus, & voluntatis, Anima est, cui vitaliter immanent. Finalis, est operatio recta, ad quam movent, & Fœlicitas nostra, Distributio. id est, aeterna Beatitudo, quam promovent. Formali carent: Ipsa enim sunt Causæ formales: nam & accidentia viventis Animæ. Tripli generis restant in dubium Causæ: Proxime, & Immediate, id est, Causæ Efficientes: Mediata, & Remota, id est, Causæ Excitantes: Morales, & Imputativa, id est causæ, quibus tribui debet auxiliorum existentia vel ratione liberæ donationis, & causalitatis meritoriae, & inducitivæ.

SEC-

S E C T I O I.

In Prima
par. & in
1.2. Tract. CAUSÆ PROXIMÆ, ET EFFICIENTES
3. de Deo
Auxiliat.
Conclusio 3

Sit prima Conclusio: Deus, & Anima sunt omniū Auxiliorum causæ Proximæ, & efficientes: cum hoc discrimine, quod Deus est causa Principalis; Anima, Obedientialis, & Instrumentalis. Secunda pars liquet: quia Auxilia sunt essentialiter Dei speciaia dona, & superni ordinis: ergo sunt Dei principali concorrentis, & donantis; Animæ vero sunt ut physicè concurrentis ex elevatione supernâ. Prima pars ostenditur quoad Animam; (nam quoad Deum ex præcedenti insinuatione speciais doni non potest esse dubia:) quia de conceptu vitalitatis est immediatus fluxus à viventi principio, ut dici solet in Libris de Anima; sed omnia auxilia Gratia Actuallis sunt actus vitales ex lib. 10. ergo fluunt immediate à viventi principio, quod est Anima. Quæ possent obtinare Conclusioni, jam solvimus lib. cit. à nro. 100. satis fusæ.

Conclusio secunda: 4 Sic secunda Conclusio: species impressæ, sunt etiam concausa physicae, & immediatae plurium auxiliorum Divine Gratiae. Patet: quia plura ex prædictis auxiliis sunt actus intellectus: ex Potentiâ autem, & objecto paritur noitia.

Dubium, de quo Ripald. & de Lugo: hic de Fidelug. & de disp. 9. scđt. 4. ille disp. tota 54. damnatur recursum ad supernaturales; & adde Incarn. mittit unicè naturales; elevandas quilib. 5. disp dem ad concurrentem ab eodem ipso 1. à num. 166. principio, quod elevet intellectum: cur enim hic possit elevari; non, illæ? Vide citatos: quos in Opere de Incarnat. sequutus sum.

Conclusio tertia: 5 Sit tertia Conclusio: Habitus infusi, dum absunt; producunt auxilia suo ordini correspondentia. Vero dicere: singulos habitus producere illustrations, & affectiones auxiliantis Gratia circa suum objectum formale versantes, cum accommodâ distributione, & proportione: nempe habitus potentia intellectivæ intelleciones, seu illustrations: habi-

tus potentia volitiva, volitiones, seu affectiones juxta genus suum. Videntur est pro Conclusione Ripalda disp. 109. Ripalda. scđt. 3. & tota disp. 122. qui unum addit, & infert aliud. Addit nomine habituum, etiam venire dona Spiritus Sancti, cùm ex Divo Thomâ 1. 2. qđst. 68. art. 3. S. Thomas. sint habitus iherentes nobis. Infert elevationem potentia, in presentiâ habituum, ad eliciendas illustrations, & affectiones, si proportionati sint habitus, intrinsecam esse, cùm recurrentem non sit ad elevationem extrinsecam, praesente jam, & iherente potentia principio intrinsecō sufficiens, quod elevet; quod utrumque approbo.

Probatur.

6 Probatur modò Conclusio: quia habitus infusi, proportionati sunt cum actibus circa suum objectum formale versantibus, modò actus efficaces sunt, modò inefficaces; modò sunt per modum desiderii, modò per modum simplicis amoris, & gaudii; modò sunt judicia, modò apprehensiones: quia sicut ha differentia non extrahunt actus ab sphærâ potentia, ita nec extrahunt ab sphærâ infusorem habitum, qui sunt veluti quedam potentia in ordine superius: ergo sive actus deliberati sunt, sive indeliberali: sicut enim eriam hæ differentia non extrahunt actus ab sphærâ potentia, & determinati objecti formalis, nec extrahere possunt ab sphærâ habitus gerentis potentia munus, & circa tale objectum formale versantis: ergo habitus vim habent productivâ similiū actuum: ergo dum inhærent Anima, ipsis tribui debet, & causalitas, & elevatio. Frustrâ enim recurrerit ad primam, cùm adest ex ejus liberalitate, & dispositione, proportionata causa secunda, quæ operatur.

7 Resistit Assertioni nostræ cum aliis Pater Ovidius dupliciter arguens contra Nos. Primo sic: Natura habitum infusorum est subdi voluntari, ipsis utenti prout vult: ergo operari non possunt nisi ex determinatione voluntatis: ergo nisi actus deliberatos: hi enim sunt ex voluntatis determinatione. Secundò, & difficultius sic: auxilia Divina Gratia sunt conjungibilia cum utrolibet extremo libertatis: sunt enim ex se indifferentia, ipsisque vel obedit, vel resistit pro libito suo. Voluntas jure dominii. Pone ergo casum, in quo præcipiatur justo actus

Objecta.
Ex Ovidio.
& aliis.

super-

supernaturalis honestus. Nunc sic: si auxilia pendent v. g. ab habitu charitatis, vel non essent conjungibilia cum omissione amoris præcepti; vel per omissionem amoris, destruerentur: implicat utrumque: Secundum: quia omissione non esset libera, cùm esset exercitium potentia non habentis sufficientiam ad non omitendum; atque adeò esset exercitium nec intrinsecè, nec extrinsecè conexum cum dominio sufficieti. Primum: quia non ex alio capite Qualitas Thomistica prædeterminans implicat apud Nos. Sequela vero probatur quoad utramque partem: nam habitus charitatis est inconjugibilis cum peccato, atque adeò cum omissione peccaminosâ: vel ergo destruitur habitus, vel non? Si secundum: ergo nec peccat voluntas contra suppositionem: si primum: ergo destruitur etiam auxilium: pereunte enim causa perit effectus.

8 Respondeo ad primum. Nego duplum consequentiam: & retorquo in habitu naturali, qui apud Ovidium actus etiam necessarios elicet, qui ex liberâ determinatione non fiant. Sensus antecedentis est verus, quia habitibus utimur, sicut volumus, ex Philosopho 8. Physic. & 2. de Anima: quod est, nobis non præcipi ab habitibus munus determinandi, nec ab ipsis, præsente jam advertentiâ, nos cogi. Ad secundum: si actus Vitalis per se, & essentialiter non pendeat à principiis, à quibus semel fluit, facilis est solution, dicendo, in casu futuræ omissionis, aut præcepti urgentis substituendum ex directione Scientiæ Mediae à Deo auxilium extrinsecum, quo, licet destruantur habitus, manebit idem auxilium. Actuale.

Quæstio de influxu Gratia in actu præceptum.

Varii di- cendi modi.

9 Si vero actus vitalis per se dependeat ab habitibus, est illa celebris difficultas de influxu Gratia in Actum instanti determinato præceptum, vel forsitan impeditior. Sunt, qui ne se implacent in hac quæstione, limitent assertiōnem, & similes casus excipiunt. Sunt, qui in eo casu omissionis substituendum aliud auxilium actuale dicant pendens unicè à Deo, & ab Anima: si vero hæ omissione non sit (quod præscribit jam Deus ex illâ mirabili conditionatorum intelligentiâ) auxilium mansurum, & ab habitu producendum; cùm enim, in

Aranda de Deo.

qui int, libertas conjugenda non sit cum In Primâ omissione, non cibet, quod auxilium ha- par. & in beat ex causâ incōjungibili. Sun, quihc 1.2. Tract. omnia concilient ex amibilitate princi- 3. de Deo ci, ipsiusque conservabilitate pro libito Auxiliat, voluntatis, potentis in casu consensûs, removere à se per omissionem peccami- nosam ea principia cum peccato incom- possibilia; in casu verò omissionis, po- tentis ea conservare pro libito, atque adeò imputativè habentis, licet alioqui physicè non existant in eo casu. Quid ego sentiam, insinuavi jam lib. 7. à num 320. & latissimè proponam, defendamque to- Tract. de mo seq. tract. de Attib. in Attib. in

10 Sit quarta Conclusio: in absentiâ 1. 2. habitum infusorum fiant auxilia Divi- Conclusio nae Gratia per elevationem extrinsecam, quarta.

nompè à Deo concurrente cum Anima, ipsam specialiter, & extrinsecè elevando. Probatur, quia nulla est causa secunda supernaturalis, quæ possit præstare concursum, & elevationem extrinsecam.

Dices, ex Pennoto, Salas, & aliis, quos Pennotus. laudavi lib. 10. & rejeci lib. præced. 10. Salas.

co habitum infundi qualitates intrinsecas, ut fiant auxilia connaturaliter. 10. à num.

Contra primò: quia ista major connatu- 131. & ralitas non habet titulum, in quo funde- lib. 12. à tur, ut expendebam lib. præced. à num. num. 191.

191. Neque enim extrinseca elevatio est contra exigentiam potentia, aut actus:

ut autem intrinseca elevatio foret con- naturalis præ extrinsecâ, hæc deberet contra exigentiam esse. Secundò: quia

vel tales qualitates sunt ex se fluidæ, vel permanentes. Si primum: impossibilis sunt. Si secundum: erunt habitus; atque adeò non extituri connaturaliter sine Gratia sanctificante. Probatur secundò:

quia id videtur insinuari plurimum à Conciliis Aiauscano, & Tridentino, nec Aragon. semel à Patribus, ut expendit eximiè Pa. Trident.

ter Suarez tom. 2. de Grat. lib. 3. cap. 4. Suarez.

& 18. ac 19. dicentibus: Deum, & Spiritum Sanctum mouere, & pulsare corda ho- minum per illuminaciones sanctas, & inspi- rationes, quibus trahit ad se, nulla facta mentione alterius doni.

11 Confirmatur primò: duobus mo- dis fit in nobis aliquod opus ab Spiritu Sancto juxta Tridentinum scđt. 14 cap. 4. Trident.

vel ab Spiritu Sancto inhabitante, vel ab Spiritu Sancto tantum mouente: inhabi- tat in nobis per dona sua; mouet tantum,

cum

In Primā par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. cùm sine infusione donorum, ad ipsa nos allicit: atqui illustrationes, & affectiones Sanctæ primæ, quas habemus, & quas in absentia habituum experimur, sunt motus Spiritus Sancti, non inhabitantis, sed moventis: ergo fieri debent ab Spiritu Sancto elevante per seipsum, & extrinsecè Potentias nostras. Confirmatur secundò à ratione conuentiæ: nam valde congruum apparet ex terminis, ut qui se dilponit per imperfectos motus ad perfectiores, acquisitus sibi sic virtutem intrinsecam operandi, iliam non præhabeat: nám cùm ipsa sit quædam veluti inhabitatio Dei in Animâ, decet, ut nisi post dispositiones ordinariae Providentiæ destinatas, non recipiat. Dabo in sequenti, quod hic desideres.

S E C T I O II.

CAUSÆ EXCITANTES, AVXILIANTIS Gratia.

De causis excitantibus.

12 Causæ excitantes Auxiliorum, illæ sunt, quarum operâ, seu ministerio surgunt hi, vel illi sancti motus in Animâ nostrâ. Eorum enim inde liberatio petit excitativum à voluntatis determinatione distinctum. Et quidem affectiones indeliberae sufficenter excitari solent ab objecti propositione; unde de ipsis vix est quæstio, sicut nec de illustrationibus derivatis ex aliis, quæ ex arcanâ, & explicatu difficillimâ objectorum, & specierum concatenatione illas excitant, & determinant. Vnde restat unice dubium de primis illustrationibus: aut aliis subitis, & inopinatis motibus animi, quibus aperitur intellectui, quod latebat, & suave fit, quod non delebat, ut ait Augustinus. Triplici conclusione rem finiam, additis in resolutionis claritatem opportunis quæstiunculis, quæ materiam alioqui implexam brevi expiant.

Questio.

Augustin.

Conclusio prima:
Secunda.

13 Sit prima Conclusio: Causa principaliter excitans Auxilia Gratia, Deus est. Sit secunda conclusio: Deus sèpè auxilia excitat immediatè per seipsum sine interventu causarum secundarum; sèpè his etiam intervenientibus. Iuxxi Conclusiones ob Doctrinæ conhexionem. Et ostenditur primò: cùm Deus sit specialissimus Author Gratia, nequit alteri tri-

bui principalis excitatio. *Spiritus enim ubi vult spirat.* Secunda probatur quoad primam partem, à posteriori quidem: quia sèpè sèpè experimur in nobis cogitationes bonas intempestivas ad rerum occursus, & suaves quasdam affectiones cœlestium: cui has excitanti tribus, nisi Dèo? A priori verò: quia causa Primæ est determinata indifferentiam secundæ; cùm non apparet ratio, quare feratur huc potius, quam illuc. Confirmatur. Quia decet summum Dei in Nos amorem, liberalissimam Providentiam suam, & copiosam Salvatoris Nostri Redemptionem, ut nobis inter tot sensibilia, quæ frequenter à Celo removent, & movent ad turpia, constitutis, subveniat Deus per subsidarias istas illustrationes, & affectiones, quibus alioqui rebellis voluntates nostras compellat intrare ad Canam Agni. Probatur secunda ipsa. Conclusio quoad secundam partem: quia Deus in hunc finem instituit innumera media in Ecclesiâ Sanctâ suâ, Prædicatio, lectionis, miraculorum: quibus additæ Ministros hortantes, Amicos suadentes, Custodes Angelos, & id genus innumera, quibus Deus vult omnes homines salvos fieri.

14 Sit tertia conclusio: Angeli, Homines, & alia Agentia naturalia, sunt tertia. etiam plerumque causæ excitantes Auxiliorum Divinæ Gratia: Probatur de Angelis, ex communi existimatione Fidelium, & Sanctorum Authoritate, quam addensant Suarez, Granadus, & Ripalda. Vnum legite Bernardum serm. 12. in Psalm. Qui habitat, ad illud: Angelis suis mandavit de te, ut custodian te in S. Bernard omnibus viis tuis. Et ratio est, quia nec potestas deest Angelo, nec voluntas. Probatur etiam de Hominibus, & aliis etiam Agentibus: nam homines Ministri sunt Dei penes id muneras: plantant ipsi, & rigant exterius per prædicationem, per scripta, per exempla, per miracula, & id genus alia (quæ sunt Agentia naturalia, & ratione carentia) quibus mutatur interior sensus, & inde derivatur in intellectum, vel naturalis species, vel apprehensio, quibus utitur, ut incrementum det Deus per illuminationem Spiritus Sancti, & affectiones secundas meritorum. Sed elucidanda sunt hæc: &

15 Quæres primò: quomodo Deus exci-

ter efficerent in Animâ supernaturales In Primâ hos motus: quin inde sequeretur in talibus donis oblatio illa vel supernaturaliter, vel gratuitatis: quæ rationes unicè videntur oblatæ tali causa, ut Auxiliat. expendit optimè Pater Suarez lib. 3. Suarez cap. 11. à num. 4. Verum ut ipsis concedatur hoc genus excitandi, nec habetur fundamentum in Scripturis, immo nec conforme videtur ipsis unicè Deo tribuentibus immisionem, & infusionem Gratiorum.

16 Vnde potest formari tertia ratio: Nam vel Angeli præstant excitationem hujusmodi per potentiam naturalem, aut per obedientiam. Non primum: quia superna sunt supra Naturæ vires. Non alterum: quia nullum extat fundatum: ergo immediatè non excitant Angelis supernaturalis Auxilia Gratia.

17 Quæres tertio: quid ergo præstant Angeli, & quæ ratione sunt excitantes causa auxiliorum? Videtur enim valde commendari causalitas Angelorum in Auxilia apud aliquos Santos Patres, præsertim Bernardum, & Laurentium Iustinianum, ita ut difficile sit eorum elogia, nisi per immediatam excitationem impleri. Respondeo primò: Angelos non aliter excitare ad auxilia superna, nisi per immutationem sensus tam externi, quam interni, movendo scilicet in capite sensibiles species, & in corde, ac toto corpore humores, & per hunc motum excitando tales cognitiones in Phantasiâ, & tales affectus in potentia appetitiva, & estimativa, qui opportuni sint, ut Deus supernaturaliter moveat intellectum, & Voluntatem. Unde eatenac excitant istas, quatenus Deo præbent occasionem, ut excitet. Respondeo secundò: Alias illustrationes, & affectiones quæ supernæ non sint, sed entitativè naturales, indebitæ tamen, excitare possunt Angeli, vel immediatè, vel non ita remotè: nam cùm habeant vim immutandi sensum, tribuitur ipsis quicquid ex eâ immutatione naturaliter sequitur: & sequuntur certè plurima bona; sicut & mala plurima ex immutatione, quam Dæmon facit. Respondeo tertio: utriusque genetis auxilia excitari ab Angelis, quatenus hoc, vel illo modo removent à nobis impedimenta, quæ nocent: & juxta triplicem hunc sensum inrelligendæ sunt

In Prima sunt illae confortationes, illuminationes, par. & in pia immisiones, quas Angelis tri-
1.2. Tract. buunt respectu Nostri Sancti Doctores.
3. de Deo Vide Montoyam disp. 40. de Provident.
Auxiliat. sect. 5. latius haec evolventem,
Montoya.

Quæstio quarta: possunt homines, & quæ ratione dici pos-
sint, & debeant causæ excitantes auxili-
liorum Divinæ Gratiae? Respondeo, ho-
mines diversissimè, ac Angelos excita-
re: nam Angeli id præstant per immutatio-
nem internam sensuum, ut vidimus: at
homines præstare solum id physicè lo-
quendo, nam de morali alio influxu im-
petrationis, & meriti loquax infras. pos-
sunt per immutationem sensus externali,

Infras. num. 25. mediæ prædicatione, scriptis, exemplis,
& gratias innexuerit? Dupliciter lib.
ii. à num. 193. respondi jam satis Pa-
tri Ripalda ex suppositione hujus in-
fallibilis annexionis disputanti disp. 20.
sect. 9. 10. & 11. Primo negavit rati-
onem infallibilem in Deo: concedens
unicè, voluisse Deum favere nobis per
hac media, sumendo ex ipsis occasionem
infundendi nobis illustrationes, & affec-
tiones sanctas supernaturales, non qui-
dem infallibiliter, & pro semper, sed re-
gulariter, & frequenter, ni nostra ingra-
titudo demereretur beneficiæ suam.
Id quod firmavi Authoritate, & ratione.

21 Quæstes quinto: quæ liter pendeat
ab hoc externo ministerio seram, nempe
Prædicationis Evangelica, pia lectionis,
hortationum sanctorum, exemplorum, &
similium, supernaturalis illustratio, &
nostra conversio: ut Ministri possint ab
Apostolo dici, quod plantent, & rigent,
& in aliquo sensu possit illis tribui, &
verti laudi nostra justificatio, & conver-
sio, quæ liberalissimè fit à Deo? Respon-
deo primo: dicendum, eas locutiones
Apoliti, & alias; quibus gloriatur in
Domino se multos per Evangelium ge-
nuisse, importare aliquam dependen-
tiam nostræ justificationis, & conversio-
nis ab his externis ministeriis à Ministro
Evangelico præstitis.

22 Respondeo secundo: eam depen-
dentiad fundari in aliâ dependentiâ illu-
strationum supernaturalium ab ipsis mi-
nisteriis externis, quam sic explicò. Ap-
ponit Minister ad sensus apta media, ut
inde immutetur sensus internalis, tam
sensitivus, quam estimativus, & appeti-
tivus: ex quibus, vel ex eorum sensibili-
bus speciebus negotiatur sibi naturali-
ter intellectus speciem intelligibilem
objecti: ecce semen, quod facit per ex-
terna ministeria, Evangelicus Minister
in Fidelium mentes: hoc semen natura-
le secundum se, & aliqui sterile circa
supernos fructus, facundat misericordi-
ter, qui incrementum dat Deus, elevando

nempe speciem illam naturalem ad eli-
ciendas illustrationes; unde initiatur
affection, & derivatur conversionis no-
stræ proventus. Vnde bene dicuntur
plantare, & rigare Ministri: quia nasci-
tut fructus ab semine, quod ipsi plan-
tant propositione cœlestium rerum; &
iteratione rigant. Deus verò dat incre-
mentum unicè, quia semen illud aliqui
sterile, elevatione salutari facundat. Vi-
de Cardinalem de Lugo disp. 9. de Fide
sect. 4. num. 58. & que anticipavimus
lib. II. à num. 193. & à num. 197.

23 Quæstes ultimò: an Deus infalli-
biliter ex stabili lege externis his rerum
ministeriis supernaturales illustrationes,
& gratias innexuerit? Dupliciter lib.
ii. à num. 193. respondi jam satis Pa-
tri Ripalda ex suppositione hujus in-
fallibilis annexionis disputanti disp. 20.
sect. 9. 10. & 11. Primo negavit rati-
onem infallibilem in Deo: concedens
unicè, voluisse Deum favere nobis per
hac media, sumendo ex ipsis occasionem
infundendi nobis illustrationes, & affec-
tiones sanctas supernaturales, non qui-
dem infallibiliter, & pro semper, sed re-
gulariter, & frequenter, ni nostra ingra-
titudo demereretur beneficiæ suam.
Id quod firmavi Authoritate, & ratione.

24 Secundò distinx duplex genus
externi ministerii: nam alia sunt specia-
liter instituta à Deo in hunc finem, ut
exitet nos ad se: qualia sunt Prædicatio
Evangelica, Hortationes Ecclesiæ, Sacra
lectio, Miracula, & his similia. Alia sunt,
juvantia in hunc finem, licet in ipsum
primariò destinata non sint, sed ex ipsis
creationis serie constituta: qualia sunt
variæ rerum occursus, contemplatio uni-
versi, consilia amicorum, & similis. Se-
cundi hujus generis ministeriis non in-
nexui ex infallibili lege superna auxilia:
quia sine fundamento diceretur: innexi
tamè infallibiliter ex lege Dei Ministeriis
Primi generis: quia id videtur exigere
prima eorum institutione. Vtrumque
firmavi, & illustravi multis loc. cit. quæ Supradicti.
reponere modò, tedium esset. Eli-
ges ipse, quod appareat
probabilius.

SEC.

S E C T I O III.

C A U S A M O R A L E S A U X I L I A N T I S
G R A T I A E.Causa Mo-
ralis, quæ?Card. de
Lugo.
Supradicti lib.II.
Sexta.Loc. cit.
lib. II. à
num. 193. &
à nu. 197.
Ripalda.

25 Illæ sunt, quæ vel ultra physicam,
vel præscissim ab ipsâ, talem circa
Auxilia causalitatem exercent, ut ipsis
imputari, & tribui debeat eorum exi-
stentia. Id quod multiplici titulo potest
accidere. Primo: ratione donationis om-
nino libera, & gratuita, id est, nascenti-
s à pleno, & perfecto dominio, sine
ullâ obligatione donandi, fundatâ in ju-
ribus Donatarii. Nam potest aliunde
supponi obligatio aliqua, quæ gratuitate
non lèdat, putâ liberalem permissionem
Domini. Secundò, ratione im-
petrationis, & meriti. Tertiò, ratione in-
ductionis per modum conciliantis, &
suadentis, aut apponentis ex industrâ
id, ex quo infallibiliter sequatur effec-
tus.

Conclusio
prima:

26 Sit prima Conclusio: Causa prin-
cipaliſima moralis auxiliantis Gratiae,
Deus est: & quidem primo titulo mora-
lis causalitatis, qui perfectior est. Patet:
Deus enim ex perfectissimo dominio, si-
ne ullâ obligatione retribuendi, nobis
donat auxilia, & prima quidem solus
exercet libertè, & sine ullâ præcessione
imperiationis, aut meriti ex parte Do-
natarii: in quâ radice, ulteriora etiam
auxilia, licet a liquomodo imperentur,
absolutè sunt Gratia.

Secunda:

27 Sit secunda Conclusio: Ratione
causalitatis meritoriae, Christus Domi-
nus, & Redemptor Noster, est causa mora-
lis omnium auxiliorum Divine Gratiae,
quæ data, vel danda sunt omnibus
creaturis. Difficultates hinc enascentes
vincit alibi. Nunc assertio patet:
Christus enim est ille fons plenus Gra-
tiae, & Veritatis, de cuius plenitudine om-
nes accepimus: est Caput omnium creatu-
rarum, influens in membra per causalitatem
meritoriam Gratiae, & Donorum.
Et hæc gloria decet laudé Redemptoris;
nec ipsi negâda est, si conformis sit Scrip-
turis, Patribus, & Rationi. Conformatum
esse maximè, evici jam in Opere de In-
carnatione lib. 5. disp. 4.

Conclusio
tertia:

28 Sit tertia Conclusio: Probabile est,
etiam Immaculatissimam Virginem esse
causam moralis omnium auxiliorum,

quæ data vel danda sunt ceteris Crea-
turis, nempe in ratione imperiationis, par. & in
& meriti congrui. Sic censet P. Aldrete 1.2. Tract.
de Prædilectione disp. 18. sect. 4. 5. & 3. de Deo
6. ubi satis ostendit, quâ sit hæc opinio Auxiliat.
Sanctis Patribus, & rationi conformis. Aldrete:
Hanc insinuo: hæc prærogativa, quæ Vir- & supradicti
ginem Matrem ostentat verè Matrem lib. 8. à
Gratiae, Mediatricæ, & Corredemptricem num. 206.
Mundi cum Filio, decet & Filium, & Ma- Regula
trem, & neutri repugnat: ergo est asse- pro B. Ma-
renda Virginis: quippe regula, quâ me- riæ Virgi-
tienda sunt Magnæ Matris Prærogativa, Prærogati-
ut juvante Deo, & ipsâ, morosius ex- pendam alibi, Possibilitas, & Decentia
sunt.

29 Sit quarta Conclusio: Instus ali- Conclusio
quando est causa moralis auxiliantis quarta:
Gratiae, etiam Prima, respectu alterius
hominis, in ratione imperiationis, &
meriti congrui. Patet, tūm ex illo Au- Augustini.
gustini, precibus Stephani tribuentis Lib. 8. à
Sauli Conversionem. Tūm ex communi num. 203.
existimatione Fidelium: cui & annexitur
ratio: nam hoc nec excedit sphæram im-
petrationis supernaturalis; nec gratui-
tatem evacuat. Non illud: quia sunt im-
petratio, & Auxilium ejusdem ordinis.
Non istud: quia ea illa impenetratio est
specialissimum Dei donum.

30 Sit quinta Conclusio: Ex viribus, Conclusio
& conatu Naturæ nec est, nec esse potest quinta:
homo causa moralis ullius auxilii in ra- Supradicti.
tione imperiationis, meriti, aut congrue 8. à num. 209.
dispositionis, licet exigua: Ex viribus & lib. 9.
verò Gratiae: potest esse: Et plerumque est num. 170.
causa hujusmodi moralis aliquius auxili-
li, quod primum non sit: Primi, licet
fortè possit in aliâ Providentiâ, in istâ
nec est, nec potest. Vnde totus ordo Gra-
tiae est simpliciter indebitus, & omnino
gratiosus, factus in Nobis à Deo sine
nobis, in radice Prima Gratiae auxiliant-
tis.

31 Tres partes habet Assertio, pro
quarum probatione, debet, qui Theolo-
gus esse desiderat, vide Montoyam toto Montoya.
trattat. 3. de Providentiâ. Prima pars
contra Massilienses inititur illo princi-
pio: quod Natura sit omnino impropor-
tionata cum excellentiâ entium, super-
norum, quod elucidat P. Ripalda tom. I.
à disp. 15. ad usque decimam nonam per
totas. Secunda est Augustini concedentis Augustini.
Fidei, subsequentium auxiliorum impe- tra-

In Primā trationem, & pater: nam congruum est, par. & in ut operant ex Gratiā, faveat per uberi. 2. Tract. riora auxilia Deus. Tertia pars etiam 3. de Deo est omnino vera: nam, licet principium Auxiliat. meriti cadere posset in meritum, vel solutoriē, vel remuneratoriē, juxta varias Doctrinas hucusque ingeniosè productas

Latè in Operc. de lib. 3. disp. 3. & sup. lib. 8. à num. 200. à Doctoribus in hac controversiā, tamen oppositum Axioma juxta præsentē Pro-Incarнат. videntiam tenetur ab omnibus respectu nostri. Et ratio est ipsa descriptio Gratiae, quam ex Scripturis, Concilis, & Patribus accepimus. Latè Nos de his in ope-

Questio incidens. 32 Quæres tamen pro complemento Doctrinæ; an his non obstantibus, super-naturalis Vocatio, nempe Primum Auxilium pendere possit ab eorum, qui vo-

Molina. cantur, actibus reipublica naturalibus? Vi-detur id insinuasse Pater Molina, & apud Thomistas incurrit notam, & invidiam Massiliensem. Verū tantum Magistru-

Suarez. aperte vindicat, & explicat Doctor Eximius part. 2. de Gratia, lib. 3. cap. 12. doctissimè, & latissimè questionem ex- cutiens & resolvens. Ex multis, quæ ibi tantus Doctor Respondet primò: super-

Conformis ad ea qua dilita sunt latè lib. 9. à nu. 154. & à num. 365. naturalis vocatio pendere non potest ab hujusmodi actibus, se gerentibus per modum impetrationis, meriti, aut formalis congrua dispositionis: id quod ex Affertione præcedenti colligitur. Secun-

dò: Supernaturalis vocatio pendere nihili-

lominus potest ab hujusmodi actibus se

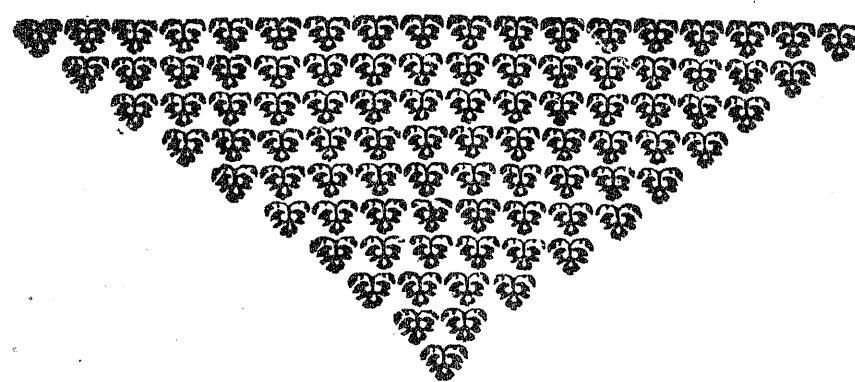
gerentibus per modum removentis Pro-

hibens, aut per modum materialis dispo-

sitionis subiectivæ.

33 Removent Prohibens, primò, ex-

cutiendo torporem, & negligentiam, ca-vendo nova peccata, quæ retardare Deū possent. Secundò, recogitando motiva naturalia, quibus appareat, & abscedat antiquus error. Tertiò, sponiendo species importunas, & offerendo opportunas, quibus utatur exinde Deus. Disponunt materialiter: Primò, reddendo per hæc ipsa subiectum minus ineptū vocationi. Secundò, per excitationem, motivorum naturalium, quibus duci natura iter in Deum possit. Tertiò, attemperando cōplexionem, & genium, cui plerumque se conformat Deus in auxiliorum dis-pensatione. Hæc genera causalitatis nec obstant supernaturalitati auxiliorum, nec ipsorum gratuitati: imò conformia sunt ordinariae Providentia vocatis Dei: dantis occasionem extēnam Prædicatio-nis, aut Lectionis, quibus extēnè voca-mur; & sicutis exinde Potentias natu-raliter negotiati penè audita, aut visa antequam supernaturaliter vocet: hos actus inter extēnam illam vocationem, & istam internam altioris, & secretioris ordinis intermedios, plerumque, juvare positivè, si supernaturales sint; & negati-vè, modo, quo descripsi, si sint naturales, ut esse solent communiter, certum exi-stimo cū Patre Suarez, quem vide. Bene P. Suarez crederem, eos plerumque, licet exsuper-nâ non sint, esse tamen ex gratiâ ordinis naturalis, & saltem denominativè per-tinere ad ordinem Gratia ex extrinsecâ in ipsam ordinatione ratione supernatu-ralis Providentia. Revide de his antici-pato præmissa lib. 9. ann. 154. & à num. 165.

DISPUTATIO LXIII.

AVXILIANTIS GRATIÆ
Multiplicitas.

In Primā
par. & in
1. 2. Tract.
3. de Deo
Auxiliat.

34 **N**AM & Gratia dicitur Excitans; Adjuvans; Operans, Co-operans; Antecedens, seu Praeveniens, Comitans, Subsequens, Sufficiens, & Efficax: hæc sunt membra communia divisionis: quæ primū explicabo; postmodum comparabo; nam controversias, quas involvunt istæ divisiones, partim in præcedenti-bus jam evolvimus, parim tangere disputando non possumus. Legendi de his Pennotus toto lib. 9. Montoya tract. de Providentiâ ferè per totum; Pennotus. Alvarez toto etiam lib. 8. de Auxiliis: & Omnium instar Eximius Doctor Montoya. part. 2. de Gratia: ubi Divisiones has Gratia doctissimè versat, & elucidat Alvarez. Suarez.

SECTIO I.

PERCVRRVNTVR, ET EXPLICANTVR
Actualis Gratia Divisiones.

Prima 35 Primo dividitur Gratia in Exc-
Divisione: et Adjuvantem: Ex Con-
Trident. ciliis præsertim Tridentino Sess. 6. can. 5.
Augustin. & ex Patribus, præsertim Augustino, &
Bernard. Bernardo: accedente communi suffragio
Quid Gra-Theologorum. Excitans est, supernatu-
tia Excita-rale donum internum, quo à Deo gratis
tans?

tiam excitantem: Gratiam vero adjuvan-tem ipsum etiam Deum assistenter ex-trinsecè ad actus liberos: Quia hæc non est creata, & interna Gratia. Displacent, qui Gratiam excitantem dixerint qualita-tes quasdam emortuas ex se fluidas; Gra-tiâ vero Adjuvantem, solos habitus: Quia nec illæ Qualitates sunt possibiles; Nec, permittat, formaliter excitant: Nec soli habitus effectivè concurrunt. Displacent, qui dixerint Gratiam excitantem esse quidem motus illos indelibertos; Adju-vantem vero, ipsum nostrum consensum liberum, quatenus dicit simultaneum & supernum Dei concursum: quia licet Gratia adjuvans in actu secundo per concursum juvet, at se debet habere ex parte principii.

Quid Ad-
juvans?

37 Secundò dividitur in Operantem, Secunda & Cooperantem: quæ subtiliter, & pro-fundè tetigit Augustinus lib. 1. de lib. Arb. cap. 17. per hæc Verba: Ille, Deus scilicet, preparat Voluntatem, et coope-rando perficit, quod operando incepit, quo-niam ipse, ut velimus, operatur in di-piens, qui voluntibus cooperatur perficiens. Ut ergo velimus, sine nobis operatur; cum autem volamus, et sic volamus ut facia-mus, nobiscum cooperatur: tamen sine illo vel operante ut velimus, vel cooperante cum volamus, ad bona Pietatis opera nihil valemus. Id quod ex ipso conceptissimè Quid Gra-

reponit Arauficanum cat. 9: Ex quibus ita Ope-rans est illa, quæ Deus opera-tur in nobis sine nobis, liberè scilicet, & quid Coop-erans: & moraliter concurrentibus: neque etimoperans? exclu-

In Primā excludit omne Genius cooperationis materialis, & in teriæ physicæ, liberæ, & meritoriæ, sed 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. has duas, unde dicitur Gratia solius operantis Dei. Id quod patet in Gratiam excitantem coincidere. Cooperans est illa, quâ Deus operatur nobiscum liberè cōcurrentibus: est enim respectiva ad cooperationem nostram: Id quod Adjuvanti Gratia convenire debet. Hæc est explicatione communis, illustrata mirificè à Montoya loc. cit. disp. 31. & 32. & à Magno Suarez lib. illo 3. cap. 20. 21. & 22.

38 Sed nec pauci Theologi recedunt in alias, quæ licet Doctrinam veram contineant, aut non aperitè fallam; tamen ex eo displaceant, quia videntur minus Augustino conformes. Primo: Vega voluit Operantem esse, quæ excluderet omne Genus Cooperationis nostræ physicæ, liberæ, & meritoriæ; unde putavit illustrations, & affectiones vitales à solo Deo immitti, & produci. Cooperantem, quæcumque diceret aliquid illarum cooperationis genus. Secundo: Bellarmi nus cum non paucis, (cui novissimè adhæsero Magni Theologi Antonius Perez, & Martinus Espa:za, subtiliter hoc trahentes Augustinum) voluit operantem esse, quæ excluderet cooperationem nostram moralem, & meritoriam: quod unicè convenit Gratia, quâ Deus operatur nobiscum primum velle liberum; Cooperantem, quæ nostram illam cooperationem admitteret; quod convenit Gratia ad subsequentes actus tam internos, quam externos cooperanti nobiscum. Tertio: paulò aliter alii cum Durando, Operantem vocant, quâ Deus operatur internum velle: Cooperantem, quâ operatur opus externum. Quartò alii Operantem vocant: quâ Deus agit in nobis liberam intentionem finis; Cooperantem, quâ agit electionem. Quinto, alii limitant divisionem hujusmodi ad Gratiam Habitualē, ut sit Operans, quatenus Sanctificat; Cooperans, quatenus est merendi Principium: ita Sanctus Thomas. Verùm istam unicè commendat Authoritas Sancti Thomæ: ceterū ad rem præsentem importunam dixisset aliquis. Alias ut minus Augustinianas in hoc puncto relinquo: nam juxta Augustinum, ut expendunt Suarez, & Montoya cit. Vtraque Gratia Operans, & Cooperans, necessaria est respectu cuiusvis

actus interni deliberati, sive sit primus, sive secundus; sive sit intentivus, sive electivus: quod ex Augustino expressè definit Arauficanum 2. can. 9. Quoties Araufic. bonum operamur; Deus in nobis, atque nobiscum, ut operemur, operamur. Ex quo manifestè colligitur veritas explicatio nis nostræ.

39 Tertiò, dividitur in Prævenient. Tertia di-
ctum, seu antecedentem, comitantem, & visio, ex
subsequentem. Hujusmodi trimembrem Tridentinum partitionem ex Scripturis habes in Tri-
dentino sess. 6. cap. 16. sic statuente: Bona tua Prae-
torum opera semper antecedit, comitatur, veniens?
& subsequitur. Variè varijs Gratias has quid, Co-
explicant, solo vobis discrimine. Ipse mitans
sic explicò cum Suarez, Bellarmino, & quid Sub-
Montoya. Præveniens, seu antecedens est sequens
Gratia, quæ antecedit liberum voluntatis consensum, ad quem movet. Vnde re-
cidit in Excitantem: quæ dicitur Voca-
tio à Tridentino sess. 6. cap. 5. Comi-
tans est, qui liberum consensum comi-
tatur, ipsum nempè coëfficiendo cum vo-
luntate: unde recidit in Adjuvantem,
Subsequens dicitur respectivè ad aliam
Prævenientem.

40 Vnde cùm multipliciter possit
hic respectus excogitari, multipliciter
explicati poterit Gratia subsequens. Pri-
mo, ut sit subsequens prævenientem; &
sic Gratia ipsa operans, ut talis, erit sub-
sequens, quod Eximio placet lib. illo 3.
cap. 23. num. 5. Secundo: ut sit subse-
quens Prævenientem, & operantem; &
sic ipse consensus est Gratia subsequens,
quod est Augustino conforme. Tertio:
ut sit subsequens liberum consensum vo-
luntatis; & sic illæ Gratiae, quæ dantur
ad continuādum primum consensum, seu
ad perseverandum in illo, sunt Gratiae
subsequentes. Item illæ, quæ dantur post
internum consensum ad executionem
operis boni: quæ duæ acceptiones Au-
gustino, & Fulgentio expensis à Montoya conformati sunt.

41 Quartò, dividitur in Sufficientem, Quarta & Efficacem. Præmitto explicationi duo Divisio in pro Gratia sufficienti: pro Gratia effica- Sufficienti, alia duo. Primum pro sufficienti est: tem; & Eam scilicet sumi posse, contradistinctè Efficacem. ab insufficiente, & ab eo quod ponatur effectus, vel non ponatur, scilicet præsci- fivè ab effectu, prout dicit vites cum effec- tu conjungibiles, & ad ipsius positio- nem

Montoya.
Suarez.

Deseruntur
Vega:

Bellarmino
Ant. Per.
& Esparz

Durand.
& alii.

S.Thomas.

Augustin.
Suarez.
Montoya.

nem sufficiens: & hoc modo auxilium efficax, etiam est sufficiens. Secundum est: eam sumi posse, contradistinctè ab effaci Gratia; & hoc modo est Gratia inefficax præcisè sufficiens, & venit in hanc divisionem.

42 Primum pro Gratia effaci est: eam sumi posse pro virtute, seu energiâ auxili valde vehementis; & intensi ad inducendum effectum, licet ipsum impe- diat renitentia Voluntatis. Sic Augusti- num accepere non semel aliqui Theolo- gi, satis aptè; & dicere solemus Concio- natorem fervidè, & efficaciter gerere se in ministerio suo: Idque sonat Eximio Doctori, illud Doctoris Gentium Ad He- braeos 4. Vivus enim est sermo Dei, & ef- ficax. Secundum est: Eam sumi à Theolo- giis pro Gratia, quæ reipsa conjungitur cum effectu, ratione connexionis sive in- trinsecæ, sive extrinsecæ; sive antecedentis, sive consequentis; de quo fuit acer- tima Quæstio, quam non ventilabimus, sed præcisè repræstabilimus: & quæ Gra- tiæ efficacem hoc secundo modo considerat, sive in se sit effectiva physicè, sive non: quod malè confundunt aliqui Thomista post Alvarez cum quæstione de Ef- ficaciâ.

43 Ex quibus quoad rem præsentem, Gratia Efficax erit, quæ ita movet, ut sortiatur effectum. Inefficax, & purè suf- ficiens erit, quæ cùm vires voluntati præstet, quibuscum reipsa potest conser- tare, si velit, non sortitur effectum. Clari- ñus, breviusque, & magis ad phrases, ac- cidentem Angustini: Gratia sufficiens, est que dat posse. Efficax, que dat ipsum effectum.

S E C T I O II.

COMPARANTVR, ET ILLVSTRAN-
tur explicatae Divisiones Gratiae.

44 **V**trisque præstabilitur per quæ-
stiones, quæ brevè multa apud Authores dispersa præstringant. Quæstio prima: an ista quadruplex divisio ita Gratiam actualē adæquet, ut subdividi in ulteriora membra non possit? Respondeo negativè: Nam sicut à Theologis eruta sunt istæ divisiones ex variis auxiliantis Doni considerationibus; erit possent ex aliis aliae v.g. Gratia sanantis: quia nos restituimus ad Salutem: Gratia Lo-

Aranda de Deo.

cupletantis, quia iustificationis adaptæ In Primâ dicitur gratia Vincentis, quia par. & in dat Victoriam nobis: Gratia Emollien- 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. & delectantis, quia præliandi diffi- cultatem elevat, & usum facit amabi- lem, & suavem.

45 Quæstes secundò: an, & quomo- do coincidere tot Divisiones possent in secunda: Quæstio respondet primo: reipsa in Gra- tiæ Excitantem, & Adjuvantem coinci- dere alias, quas explicui. Nam Operans, antecedens, & Præveniens, suo mo- do sufficiens recidunt in Excitatæ: Nam Excitans, ut est sine cooperatione nostrâ in nobis, est operans; ut prævenit, & antecedit libitum voluntatis est Præveniens, & antecedens; ut præstat vires ad ope- randum, est sufficiens. Cooperans vero, comitans, subsequens, & efficax reci- dent in Adjuvantem: quippe Adjuvans, ut admittit cooperationem nostra libe- ratatis est cooperans: ut concurrit nobis- cum simul, est comitans; ut supponit ex- citantem, est subsequens; ut conjungitur cum effectu est Efficax. Respondeo secun- dò: formaliter tamen non coincidere: ex- plicatur enim cum diversitate concep- tum, munera, & respectuum.

46 Quæstes tertio: quousque differ- entiat inter se Gratia Excitans, & Adju- vans? Similisque fieri quæstio potest de aliis ex dictis num. præced. Respondeo primo: si Gratia adjuvans in totâ suâ la- titudine sumatur, realiter differre ab Ex- citante: nam illa includit ex num. 35. ha- bitualia dona, quibus convenire non po- test excitandi munus vitalitatis propriū. Respondeo secundò: si Gratia Adjuvans sumatur solum contractè ad Actualem distinguiri realiter ab Excitante ratione obliqui, quod importat: Nam Gratia Adjuvans dicit nostram cooperationem, vel simultaneitatem ipsius: Gratia exci- tans ab utroque præscindit: unde na- cunctur plures differentiæ, & una quæ- stio.

47 Differentiæ sunt: Prima, quod Quæstio differant Excitans solum præstet moralem; Adju- vans, physicum concursum. Secunda: Excitans, quod illa suum præstat munus sine no- vissimis. Tertia, quod illa suum ex- plet munus, etiam effectu non secuto; que Ma- hæc, sine effectu sequelâ non explet. Quarta, quod illi ut tali resisti potest; isti ut tali, non potest. Quæstio est: utra sit ma-

Ggggg Gma-

In Prima major Gratia? Excitans, an Adjuvans, par. & in tunc in ratione doni, tunc in ratione gratiæ. 1.2. Tract. tuiti? Tangit Eximius Doctor cap. 16. 3. de Deo num. 12. Dico, in ratione entitatis, & Auxiliat. doni stare excessum pro Adjuvante ut P. Suarez tali, quia magis sanctificat, & plus boni afferit. In ratione gratiæ, videri excessum dandum Excitanti, quia nec anima supponit, nec à nostro libito pendet; verum reipsa dicendas aequales: quia neutra supponit dispositionem voluntatis juris, aut meritii. Respondeo tertio: Eas gratias intra lineam Actualis. & quoad tecum, munere differre, non re.

Quæstio quarta:

Suarez, & supra lib. 12. & num. 3.

Quæstio quinta:

Ripalda.

48 Quæstio quarto: an licet Gratia excitans, aut præveniens non esset physice effectiva, dici posset Adjuvans? & an in eo casu distingui possent, licet in reto forent idem? Respondeo affirmativè quoad utrumque. Quoad primum: quia reipsa juvare dicitur, qui moraliter concausat effectum. Vide Suarez cap. 15. & quæ dicta sunt lib. 12. anum. 3. Quoad secundum, quia etiam forent diverse munera, & obliquum Adjuvantis reipsa distinctum ab Excitante.

49 Quæstio quinto: an unius, & eidem Auxilio possint hæc omnia munera, seu rationes convenire? Respondeo affirmativè, cum Ripalda aliter explicante disp. 13. sect. 6. Ipse sic explicò: Quia eadem illustratio (nam de Affectione facilius negotium est) est Excitans, ut à somno, vel ignorantia, vel disidio nos eruit: est Operans, ut est in nobis sine nobis liberè cooperantibus: est Præveniens, & antecedens, ut omnium usum arbitrii præsit: est Adjuvans, Cooperans, & Comitans, ut nobiscum liberè cooperantibus operatur: est Subsequens, ut permanet post elicium primò consensum, & suadet continuationem: est Sufficiens, ut habet annexas operandi vires: est Efficax, ut conjungitur cum effectu.

Quæstio sexta: An Gratia Habituali convenire possint divisiones hujusmodi? Videtur posse: quia Sanctus Thomas ipsi eas applicauit. Respondeo primò: quod & insinuavi jam num. 46. abs te esse in hujusmodi decisionibus generaliter Habitualē involvi, cum sermo præcipuus de Actuali sit. Respondeo secundò: munus Excitantis nullomodo competere possit Gratia Habituali, quia vitalitatis est proprium: id quod de Prævenientis,

& Operantis munere dicendum in sensu proprio loci istius; nam si has voces alteri explices, facile poteris significatum in Habitualē Gratiam transfundere. Respondeo tertio, munus Adjuvantis, Cooperantis, & Subsequentis competere ipsi posse. An velò posse ratiocinari ad omnes actus salutares esse Adjuvans, & Cooperans, pendet ab illa questione gravissimā: ah influere possit in actu etiam pro instanti determinato precepto?

Quæstio septima:

51 Quæstio septima: Montoya, Bellarmino, Molina, Vazquez, & Mafcaenæ Trident. 48 Quæstio quarto: an licet Gratia Adjuvans, & Cooperans solvantur has denominationes, etiam non acjungente, pro suo libito; Voluntate consensum ad quem vocatur? Montoya disp. 36 d. Prodig. sect. 6. latissime contia Bellarminum, Molinam, Vazquez, & Mafcaenæ affimat; & idem probat ex Tridentino definitio hominem Excitanti, & Adjuvantis Gratia libere assentiri: ergo potest non assentiri: ergo ratio Gratia Adjuvantis præcedit assensum. Respondeo cum distinctione: vel Gratia Adjuvans, & Cooperans sumuntur in actu secundo pro Gratia reipsa præstante munus Adjuvandi, & Cooperandi; & sic has denominationes non habet, nisi posito consensu, & cooperante voluntatis: id quod Authoris à Montoya impugnat volunt; & Tridentini sensus est: hominem liberè assentiri Gratia Excitanti, & Adjuvanti, si velit ipsa uti: subiacet enim penes hoc manus arbitrio nostrorum. Vel Gratia Adjuvans, & Cooperans sumuntur in actu primo pro Virtute Adjuvativa, & Cooperativa: & in hoc sensu denominationes has habet Gratia ante consensum; idque Montoya vult, contendens proprietatem locutionis ex eo Pauli 1. Corin. 13. Charitas patens est, id 1. Corinth. est parata pati. Lis est de Nomine: & 13. stado ethimologia videtur aptior Bellarmini, & Molina locutio.

52 Quæstio octava: An Gratia cooptanti, ut cooperanti conveniat ratio octava, de Gratia prævenientis? Affirmant Alvarrez & supradicti jam num. 46. abs te esse in hujusmodi decisionibus generaliter Habitualē involvi, cum sermo præcipuus de Actuali sit. Respondeo secundò: munus Excitantis nullomodo competere possit Gratia Habituali, quia vitalitatis est proprium: id quod de Prævenientis,

per-

P. Suarez permisso demonstrat Eximius Doctor 2. part. de Grat. lib. 3. cap. 24. hos Authoris contradictoria loqui. Nam ea Gratia, ut est in nobis sine nobis, & ut informat Voluntatem, & priori connectit cum effectu. Præveniens est: hac autem ab aequali influxu præscindunt, à quo debet dici cooperans. Lege Doctorem Nostrum, Thomistarum acutissima retundenter, & hebetantem. Respondeo ergo primò negativè, etiam in via Prædeterminantium. Respondeo secundò: si Gratia cooperans, ut talis, reduplicat supra actum secundum; non potest sub eâ reduplicatione convenire ipsi ratio Prævenientis, quæ aliunde sumitur. Si reduplicat unicè supra virtutem cooperativam, ut cum Montoya notabam num. præcedent, convenire ipsi poterit ratio prævenientis in sensu reali; secùs in formali, ex diversitate munierum, & respectuum.

Quæstio nona: 53 Quæstio nona: Augustinus loquens de Gratia Operati, & Cooperanti, dicendo: Ut velimus, sine nobis operari; cùm autem volamus, & sic volamus, ut faciamus, nobiscum cooperatur? Ratio dubitandi est triplex. Prima: quia Augustinus interdum dicit Deum operari in nobis, ut velimus; interdum, operari ipsum velle. Secunda: quia hic dicit Deum operari, ut velimus, sine nobis; & lib. 1. ad Simplician. quest. 2. ante medium dicit: ut velimus, suum esse voluit, & nostrum; suum, vocando; nostrum, sequendo: quod fieri nequit, si sine nobis sit. Tertia: ex eisdem locis: nam addit Augustinus ad Simplicianum: Præstat Deus, ut velimus aliter, quod voluerimus; ut velimus enim, & suum esse voluit, & nostrum; suum vocando, nostrum sequendo: quod autem voluerimus, solum præstat. Videtur Augustinus loqui contradictionia.

54 Respondeo: Dum Augustinus dicit, Deum operari in nobis, ut velimus, loqui ipsum de Gratia Excitante, & Operante, quam sine nobis liberè concurrentibus facit Deus, ut explicuimus lib. 10. à num. 102. & per quam inclinat, incitat, & procurat, ut delibera velimus; cùm autem dicit, cooperari, cùm volamus, loqui ipsum de ipso velle nostro delibera, quem donat ipse Deus per Gratiam cooperantem: unde solet Augusti-

nus interdum dicere, non solum operari In Prima Deum in nobis, ut velimus, sed ipsum par. & in velle facere, vel ut faciamus: hoc intellexi. 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliat. gens de Gratia Congrua; illud, de sufficienti. Ex quo patet ad primam rationem dubitandi.

55 Ad secundam, duo possunt dici. Primum: dati duplex Genus voluntatum, seu volitionum: alia est imperfecta, & indeliberata, quam vocare solet Augustinus, parvam voluntatem, seu charitatem; & hanc fatetur in nobis esse sine nobis à Deo: Alia est deliberata, & perfecta; & hoc est velle, Dei, & nostrum: Dei, vocando: Nostrum, sequendo. Alterum, explicando ea loca juxta doctrinam responsionis, ut in primo sit sensus de solâ vocatione; in secundo, de nostro consensu, quem ex præviâ vocatione donat nobis ipse Deus, operando ipsum velle. Imò dici fortè posset, etiam in secundo, sermonem esse de Vocatione, & affectione, quod utrumque facere nostrum possumus, quia sequendo applicamus ad opus.

56 Ad tertiam difficultorem, & in Difficilis quâ digladiantur maximè Suarez, & locus, ex Vazquez: hic disp. 88. cap. 8. ille opusc. lib. 3. de Auxil. cap. 5. forsan uterque non verè, licet Suarez interpretationem approbat Montoya disp. 31. sect. 8. & ex ipso Ripalda disp. 112. sect. 2. dicatus, ly ut velimus, in eo loco sumi ab Augustino pro consensu nostro libero: ly quod voluerimus, pro affectione indeliberata, quæ cum excitanti, & illuminanti Gratia à Deo datur nobis, ut habeamus per illas (ut seipsum statim explicat) posse bene agere, & semper bene vivere. Is mihi videtur legitimus Augustini sensus sine ullâ contradictione.

57 Quæstio decima: an consensui ipsi libero, factò jam ex Gratia Præveniente, & comitante, coveniente possit ratio Prævenientis? Multi non audent ullum consensum liberum dicere Gratiam Prævenientem. Multi, nec subsequentem. Vero, timent ubi non est timor, aut causa timoris. Respondeo cum distinctione, quam tetigi lib. 10. num. 173. duplicitis Gratia Prævenientis: & Purè prævenientis, quam nempè nulla præcedat; & prævenientis non purè, id est quæ supponat aliquam, & aliam inducat. Dico ergo primò: Consensui libero supernaturali

Gggggg 2

ne-

972 Liber 13. Causa, & Divisiones Auxiliantis Gratiae.

*In Primâ negari non posse rationem Gratiae: est par. & in enim Dei Donum, saltem in iacte grā-
1.2. Trađ. tuitum. Dico secundō: ipsi convenire non
3. de Deo posse rationem Gratiae purè Prævenien-
Auxiliat. tis, ut patet ex terminis; at convenire
posse rationē Gratiae absolutē prævenienti-
Augustin. tis, licet non purè. Ratio est: quia ex
Augustino attente legendo: *n Enchyrid.*
cap. 32. Gratia Præveniens, præcisè lo-
quendo, solum requirit præcedentia res-
pectum ad alias, qui consensu libero
non repugnat. Vide Patrem Antonium
Perez.*

P. Anton. Perez. *Quæstio Vndecima* 58 Quæres undecimò de Gratia sub-
sequenti duo. *Primum:* an Gratia subse-
quens, ea nempe, quæ datur ad execu-
tionem operis, distincta sit in ratione bene-
ficii à Præveniente, & Comitante? *Secun-
dum:* an Gratia subsequens iuxta ratio-
nem, & lineam, & munus subsequentis
sit etiam Adjuvans, & Comitans? Res-
pondeo de primo, videnda quæ diximus
lib. 11. à num. 24. De secundo, respondeo
negari posse stando præcisunculis men-
tis nostræ, facilè daturæ diversitatem in
exprimendo: sed affirmari debere in sen-
su Theologico; quia etiam ut subsequens
ad consensum liberum voluntatis, co-
mitatur, aut etiam antecedit ejus conti-
nuationem; & executioni cooperatur.
Sic Deum orat Ecclesia pro itineranti-
bus, ut viam illorum præcedente Gratia
dirigat, & subsequence comiteetur.

Quæstio duodecima 59 Quæres duodecimò, & ultimò:
an Divisio Gratiae in Sufficiem, &
& princi-
palis. Refragantur Semipelagiani, & Iansenisti
post Calvinum, per extrema Vagan-
tes, & fugientes medium veritatis. Nam
Semipelagiani (quibus adhaesit per hæc
tempora Paulus Bennius Patavinus, in
speciali libello, sotpurus discordias in-
ter Catholicos; non tam solvendo, quam
Alexandri more rescindendo subjectum
controversia, & tollendo de medio divi-
sionem) vñsi sunt hanc negare; negando
auxilium Efficax. Non quia negarent ho-
minem Divinam Gratiam excitatum bene
aliquando agere; sed quia negabant à
Deo esse Gratiam dantem velle, conce-
dentes unicè Gratiam dantem sufficien-
tiam, ut reimus..

Paulus Bennius. 60 Iansenistæ verò cum Calvinianis,
Semipelag error. imponere tentant nobis per illationes,
& consequentias Thomistæ: Thomistæ
nos reponimus Iansenianum errorem per
alia illationes, & consequentias. Vtra
pars jure potiori gaudeat in deducendo,

scilicet Auxilium Sufficiens, & solum fa-
tendo Gratiam efficacem, saltem in lapsa Naturæ: Auxilium enim purè suffi-
ciens, putat, & vocat Monstrum quodam
Gratiæ Iansenius *lib. 3. de Gratia in alios.*

Præceps
Catholica Veritas de Auxilio Sufficienti & Efficaci
P. Suarez. *Philip. 2.* *Philipp.*

Christi cap. 3. ex quo præcipitio quævis
inferunt, consequenter satis; sed aqua-
lis erroris, & præcipitii. *Primum:* Ali-
quas esse tentationes, secundum presen-
tes, quam habet homo vires, ipsi insupe-
rables. *Secundum:* multa præcepta esse
homini impossibilia, ea scilicet omnia,
quæ non adimpler, peccando. *Tertium:*
in Deo non esse voluntatem seriam, sal-
vandi omnes homines. *Quartum:* nec
Christum pro omnibus mortuum esse,
sed pro electis solum.

61 Impugnat utrosque validè Doctor Repressus
Eximus *par. 2. de Gratia lib. 4. cap. 1. à Suarez,*
& quidem Semipelagianos ante represso post Au-
rat Augustinus; nec conatus Bennii pro-
fuit quicquam aliud, quam ut noveret
Theologis risum, & insignem heminis
supinitatem in re Theologicâ fateetur.
Iansenistas verò damnavere cum annexis
erroribus, primū in Bajo, cuius, ut seculi
deviā opinandi licentiam sunt, sequi ca-
tholicam obedientiam, & retractationem
debuissent; Gregorius XIII. & Pius V. *Greg. XIII.*
postmodùm in suo Iptensi Iansenio, Inno- *Pius V.*
centius X. & Alexander VII. & nuper, *Inno. X.*
ut diximus *lib. 10. nu. 82.* in ipsis Iansenisti, *Alex. VII.*
Alexander VIII. Impugnavere de- *& VIII.*
in acriter, & cum Victoriâ, (quam diffi-
tentur, obstinate tamen,) Magni Theolo-
gi, Pater Stephanus Decamps *lib. 1. de P. Decaps.*
Hæresi Ianseniana *disp. 8. & lib. 3. disp.*
item 8. P. Ioannes Martinez de Ripaldâ *P. Ripald.*
latissimè in speciali volumine contra Ba-
jum *disp. 23.* P. Franciscus Annatus, *Vin. P. Annat.*
dex nostræ Doctrina, contra Thomistas;
& Orthodoxæ contra Iansenistas, & Baja-
nos tum in *Augustino à Bajani vindicta*, tum de *Incoacta libertate*, tum de-
tum in *Informatio de quinque Propo-*
sitionibus Iansenianis. P. Ioannes Marti- *P. Marti-*
nijsenio, Eminentissimus Aguirre *tom. Cardinal.*
3. sua Theolog. Anselm. *Aguirre.*

62 Errorum illum Semipelagianorum
imponere tentant nobis per illationes,
& consequentias Thomistæ: Thomistæ
nos reponimus Iansenianum errorem per
alia illationes, & consequentias. Vtra
pars jure potiori gaudeat in deducendo,

Disp. 64. Controversia de Efficacia representi. sect. 1. 973

Catholice Scholæ videant: Nam Iansenisti, qui obstinate nos faciunt Semipe-
lagianos, & Thomistas faciunt aperte
suos, Fides adhibenda non est.

63 Respondeo igitur ex insinuatissimis

1.2. Trađ. 3. de Deo Auxiliū sufficiens. Eccles. 15. Ne dixeris: per Deum abiit: & Isaiæ 5. Quid amplius debui facere vinea, Isaiæ 5. Att. 7. Spiritui Sancto resistitis: nempe Gratia, quam ad increpationem oportebat esse sufficientem, & ex resistentiâ voluntatis inefficacem. Vide de his, quæ lib. 10. contra Iansenium anticipavimus, præser-
tim à num. 75. omnino post citatos Au-
thores Eminentissimum Bellarminum
tom. 4. & alios Controversistas. Nos eā
Divisione cum Catholicis, & Catholicè
suppositâ, sine Disputatione repræsenta-
mus Controversiam.

omnino Attributa Gratia, quam dicitur in Prima
par. & in

1.2. Trađ. 3. de Deo Auxiliū sufficiens. Eccles. 15.

64 Quartò quoad Gratiam sufficien-
tem: Tum ex frequentissimâ increpatio-
ne Peccatorum, quæ irrationalis esset, Auxiliū sufficiens. Eccles. 15.

3. de Deo Auxiliū sufficiens. Eccles. 15.

65 Ne dixeris: per Deum abiit: &

Isaiæ 5. Quid amplius debui facere vinea, Isaiæ 5. Att. 7.

Spiritu Sancto resistitis: nempe Gratia, quam ad increpationem oportebat esse

sufficientem, & ex resistentiâ voluntatis inefficacem. Vide de his, quæ lib. 10.

contra Iansenium anticipavimus, præser-
tim à num. 75. omnino post citatos Au-

thores Eminentissimum Bellarminum
tom. 4. & alios Controversistas. Nos eā

Divisione cum Catholicis, & Catholicè
suppositâ, sine Disputatione repræsenta-
mus Controversiam.

DISPUTATIO LXIV.

PROPONENS, ET NON DECIDENS: AN
Gratia Efficacis Auxilium ex differentia entitativè
intrinsecâ, essentialique atque ex vi Præde-
terminandi sit Efficax?

TTIGIMVS Controversia centrum, & Quæstionem Rei gra-
Arbitram Scholarum, & Theologiæ: cujus exinde ritas ex-
annexis
tanta gravitas est, ut (si per Romana Decreta prohi-
bitione non esset disputatio) quò magis studere brevitati
licet in aliis, eò in eā deesse minus liceat plenitudini.
Cardo enim est, quo volvuntur innumeræ, quæ Tho-

misticam Scholam, & Nostram coegerunt in implacabiles discordias, non
quidem Voluntatis, & Cordis; sed Mentis, & Calami. Vitam in his hæ-
reant, nec irrepant è vicinia Mentis in Animos. Illæ sunt. *Prima:* an ex duo-
bus pari quoad entitatem auxilio vocatis, possit alter, altero dissentiente;
consentire? *Secunda:* an sit Arbitrii nostri Gratia præventi, auxilium, quod
dicimus efficax, reddere inefficax, aut econtra? *Tertia:* an hæc Gratia
Divisio, sit divisio Gratiae sufficiens, & in membra entitate intrinsecâ
differentia? *Quarta:* an possit Deus ante præscientiam Confensus liberi cō-
ditionatè futuri, quam ipsi dicimus Scientiam Medium, efficaciter decer-
nere consensum ipsum absolutum? *Quinta:* an Deus, ut noscar conditionatè
futu-

In Primā futura, praeconcipt Decretum efficax, & prædeterminans, in quo videat? par. & in Sexta: an Scientia, quam Medium ipsi dicimus, necessaria sit ad Prædestinationem? Septima: an Prædestination sit certa ex causalitate Mediorum 3. de Deo Auxiliat. irresistibilium, an ex præscientiâ eventus sub conditione Mediorum alioquin indifferentium futuri? Octava: an ad Concordiam Libertatis nostræ Sexta: cum Divinâ; & Prædestinati, cum efficaciâ Prædestinationis, necessaria sic Sepima: Conditionata Præscientia nostri consensus? Nona: an Voluntas creata cum Octava: Auxilio Gratiae concurrat immediatè in actus salutares immeditatione Nona.

Authoris Idea.

ut causa partialis? Et his annexat sunt aliae propemodum infinitæ: ut appareat quanto jure vix nata Schola Societatis incubuerit in examen præsentis Controversie. Ipse de illâ nec disputare volo, nec dispuo, reveritus Romanæ Sedis Authoritatem contentus Catholica Principia, & Controversie legitimum sensum, ac in eo Catholicorum opiniones, citra disputationem, repræsentare.

S E C T I O I.

PRINCIPIA COMMUNIA: ET LEGITIMUS Controversie sensus.

§. I.

PRINCIPIA IN HOC PVNCTO CATHOLICIS COMMUNA.

Principiū primum: 66 Ræter ea, quæ sumi possent ex antè disputatis, specialiora redigam ad Octo Propositiones. Prima est: Tam ad actus Supernaturales, quam ad Naturales immediatè concurrit cum Creaturæ Deus, simulacrum concursu, & quidem indispensabiliter ratione Divini dominii: & nostra subordinationis ad Causam Increaram, & Primam. Id quod, exceptis Durando, & Dolâ, fateremur Omnes contra Pelagium.

Durandus Dola.

Alterum:

67 Secunda est: Præter simultaneum hunc Concursum Ordini Naturali, & Supernaturali communem, exhibitumque à Deo titulo Causæ Generalis, & Primæ, specialius concurrit Deus ad supernaturales actus; ita tamen, ut etiam Creatura concurrit. Vtraque pars est Catholica. Prima contra Pelagium: contra Lutherum, & Calvinum altera. Et hæc defini-

Trident. nitur in Tridentino decentiente Arbitrium non habere se merè passivè in ordine ad actus salutares. Dissidium longè maximum inter Thomistæ & Nos est: an iste concursus exhibetur à Naturâ immeditatione partialis Virtutis innatae, propriæ: an unicè immeditatione supponiti. Id Thomistæ contendunt, consulen-

tes Excellentia Gratiae: Nos, illud, consulentes veritati Tridentini, melius Supernorum excellentiam affectuti contra Calvinum. Convenimus tamen in admittendo concursu Naturæ. Prima pars patet ex necessitate Divinae Gratiae, quam, omnino nobis indebitam, nisi dispenset ex Thesauro Misericordiarum suarum Deus, nihil facere possumus, prout oportet ad Vitam aeternam.

68 Tertia est: Datur Auxilium Gratiae sufficiens, & Efficax: Supernum utrumque, & intrinsecum nobis: hoc tamen ordinè, ut Efficax vel supponat, vel includat Sufficiens; & aliquid addat sufficienti, quicquid illud sit. Prima pars statuitur ab Augustino lib. de Corr. & Aug. Grat. cap. 11. & constat ex dictis à nn. 59.

ubi nota delirium Iansenistarum admittentium eam Gratiae Divisionem in statu error. Iansenisti.

Naturæ integræ, negantum in statu lapsæ: quasi hæc incapax sit iuvaminis tantum sufficientis: unde priorupit eorum illa damnata vox: Interiori Gratia non quam resistitur: quia solum agnoscunt Gratiæ physice Præterminativam. Secunda pars statuitur etiam ab Augustino lib. 1. de Gratia Christi cap. 12. & constat etiam ex lib. 10. & 11. ubi Gratiam contra Pelagianos ostendimus, & 10. & 11. supernaturalem, & internam. Tertia pars patet: nam qui vocatur, ut reipsa efficiat opus, & efficit, potest efficere: sed Auxilium efficax habet infallibiliter annexum effectum: undecimque proveniat infallibilitas: & sufficiens consistit in Posse: ergo auxilium efficax vel supponit, vel includit sufficiens. Quarta demum pars liquet

Suprà lib.
12. à num.
29.

liquet ex dictis proximè: nam Efficax habet annexam operationem; non ita sufficiens: ergo Efficax, aliquid dicit supra sufficiens, quicquid illud sit.

Quartum:

Aug. 3.

S. Prosp.

Aug. 4.

Eius verba.

Quintum:

In Prima nullum verò bonum facit homo, quod non par. & in præstet Deus, ut faciat homo: quam sententiam sumpfit Arausicanum ex Augustino, similia passim ingenerante serm. 13. de Auxiliat. Verb. Apost. ad ilud Rom. 5. Qu. Spiritu Et Augusti Dei aguntur, lib. de Grat. & lib. Arb. cap. 17. Epist. 107. ad Vitalen. Et ratio est: quia quies sautariter operamur, necesse est ex Tridentino sess. 6. can. 3.

Trident. & 4. præcedat Pæveniens Gratia; quā ita vocatur operans, quomodo scit Deus congruere, ut vocantem non spernatur. Quæ pulchra circumloentio, est, Augustiniana efficacis Gratia definitio. Ex hac propositione descendunt illa duo consecratio, quæ tangit, & firmat Eximus Doctor part. 2. de Crat. lib. 5. cap. 2. & 3.

74 Primum: Auxilium Efficax esse ad omnia, & singula salutaria opera necessarium: id quod ex prædictâ propositione de Fide censeo cum Valentino de M. Lora. Herize in Manuscriptis contra Locam Subdubitatem: & Bennium apertere contradicentem. Alterum: Auxilium efficax esse etiam pro omni statu, & in personis omnibus necessarium ad singulos actus salutares. Vnde Gratia efficax nec est ha

propria Prædestinatōrum, ut Reprobis

non sit communis contra Bénium in hac parte sectarios imitatum: Nec ita est propria Naturæ lapsæ, ut Innocenti ne-

cessaria non foret, contra Bajanos, & Iansenistas discernentes ex intrinsecâ differentiâ Gratias illius, & istius status:

nec ita est hominum, ut necessaria non sit Angelis, Deiparæ, Christi Domini Humanitati ad operandum actu contra Nonnullos ex falso principio lapsos in

hæc discrimina, quærentes Angelorum, Deiparæ, & Humanitatis Christi Excellentiam, unde trahi non potest sine depressione Divini Dominii. Vtriusque

consecratio, & affinium illationum eadem est, ac prædictæ propositionis ratio.

75 Septima est: Auxilium efficax causat, & efficit consensum liberum, pro quo datur. Hæc Propositio sive de causalitate morali, sive de physicâ, vera est.

Septimum Suarez. & Moderni Moralem unicè concedunt Auxilio causalitatem: Nos physicam dedimus lib. 12. à num. 9. & Thomistæ conveniunt: Sed cum magno dis-

crimine: nam ibi tribuunt physicū hunc influxum Auxilio Efficaci reduplicativè ut efficaci. Nos eam damus Auxilio Ef-

fici specificativè: id est, Entitati auxiliis, quod contigit, & dicimus esse Efficax.

76 Octava est: Auxilium Efficax nec evertit, nec impedit usum libertatis crea-

toræ, sed perficit. Hoc est dogma catholi- cum contia Pelagium, Lutherum, Cal- vinum, & Iansenium. Et inde nascitur

tota controversionis difficultas. Nam in

actu salutari quatuor sunt: Vitalitas; id

est, activè fieri à Voluntate: & hoc nega-

vit Lutherus: Supernaturalitas, id est,

egere, ut fiat supernaturali principio; &

hoc negavit Pelagius: Libertas, id est,

fieri à Voluntate cum indifferentia; &

hoc negavit Lutherus, negavit Calvinus,

& negavit Iansenius. Voluntarieras, id

est fieri à voluntate libenter, & non sitas in

coacte: & hoc negare debuit Lutherus

ex suo principio: re iqui affirmant putan-

tes id sufficere ad merendum, & deme-

rendum. Iam hic patet, quid catholicè

sentiendum sit.

§. II.

LEGITIMVS CONTROVERSIÆ SENSUS.

77 Non est, qualem existimat Alva- Ill. Alvarez lib. 4. Rep. cap. 6. num. 1. rez, non 7. totam controversiam claudens, dicen- bene repre-

do; nihil inter Thomistas, & Nostrane- sentat pū-

re discordia, si fateamur liberam deter- titum Con-

minationem Arbitrii, sub eâ etiam ra- troversia.

78 Nec ita est, qualem existimat Alva-

rez lib. 4. Rep. cap. 6. num. 1. rez, non

totam controversiam claudens, dicen-

do; nihil inter Thomistas, & Nostrane-

re discordia, si fateamur liberam deter-

minationem Arbitrii, sub eâ etiam ra-

tione, quæ procedit efficienter ab ipso,

effectivè procedere à Gratia: quasi diffi-

cultas hinc esset de concusso, quem Gratia

præstat in actus salutares. Sed longè al-

terius dissidium est: Diversissima enim

sunt, an Gratia physicè concurrat ad to-

tamentitatem actus salutaris: & an ine-

vitabilititer prædeterminet voluntatem ex

inseparabili nexu cum actibus, ad quos

movet, & ex necessariâ illatione cum

actione, quam præstat. Illud Thomistis-

damus: & hoc, nisi Ecclesiâ statuente,

non dabimus. Quod si penes illud unicè

discrepare se putat à Nobis Illustrissi-

mus Alvarez, suos in re deserit, & No-

ster est. Vnde ausus est, opinor, evulgare. Indicium

Caramuel in sua Theolog. fundam. lib. 1. Caramuel.

num. 30. & 31. Magistrum Alvarez, ta-

met si videatur durissimas habere senten-

tas; at si bene intelligatur, ut ipse in-

telligi vult, & præcipit, eas ipsas opi-

niones defendere, quas defendit Socie-

tas.

cas. Qo id jure pronuntient, alii vide-
rint: ipse longè aliud intendi ab Alvarez,
quæ ejus verba plerumque sonant, vi-
deo satis.

Nec bene
Rispolis,
nec ipse
Caramuel;
nec Libelli
Dominica-

Octavum:
Doctrina
Catholica
de Liber-
tate.
Sectario-
rum diver-
rum in
erranda.

Nec bene
Reverend.
Zumel.

79 Nec qualem existimat Zumel dis-
put. 5. sec. 1. conclus. 3. fingendo, Nos

unicè à Thomistis dissidere, quasi dicam-
mus, Deū nos per Gratiam suam solum

prævenire, & præmovere moraliter, ut
causam primam in moralibus; non verò

physicè, ut causam primam in efficienti-
bus. Duo obstant pronuntiatio Zumelis.

Primum: dicere Nos, secùs ac ipse fingit,
Gratiam prævenientem esse formam physi-
cè existentem in nobis, & physicè pro-
ductam à Deo, ut à causâ primâ efficien-
ti: quæ quidem physicè imprimit nobis

Gratiam. Alterum: dicere nos, secùs ac

ipse etiam fingit, Deum exercere munus
causæ Primæ efficientis, & quidem speci-
alissimè, elevando nos, & concurrendo
nobiscum ad actus salutares. Quod si
velit dicere Zumel, negare nos Gratia

Prævenienti concursum effectivum, &

moralem unicè tribuere, abs te est ex nu-

9. Duo sunt quæ Zumeli negabimus, &

Thomistis: nempe quod Gratia efficax

ex intrinsecâ vi prædeterminandi sit effi-

cax: & quod necessarium sit, aut possi-
bile Deo, ut impleat munus causæ Pri-

me, physicè prædeterminare secundas ad

actus liberos, jure libertatis illæso.

Necmelius

Alvarez.

Zumel, &

Rispolis:

cap. 7. num. 11. putat controversiam in

aliter.

eo esse: an efficacia Gratia sit à libero ar-
bitrio priùs operante, quæ Gratia qua-
si nos affi:memus, & ipse negat. Alter

1. 2. Tract.
3. de Deo
Auxiliat.

In Primâ
par. & in
in

1. 2. Tract.
3. de Deo
Auxiliat.

eo: an sit à libero arbitrio agente Na-
turæ viribus, seorsim à Gratia; quasi nos

affirmemus, & ipse cum Thomistis ne-
get. Tertius lib. 2. qu. st. 1. in eo: an to-

ta efficacia sit ab Arbitrio, agente tam-
en cum Gratia, quasi nos etiam affir-
memus, dicamusque totam efficaciam

adæquatè consistere in consensu, licet
elicito cum Gratia: & Thomista contra

Nos id negent. Hæ sunt imposturæ in-
dignæ Theologis: Nihil enim horum af-

firmavit unquam ullus è Scholâ Nostrâ:

fatemurque, nō priùs operari arbitrium,

quæ Gratiam, nec operari salutariter
unquam seorsim à Gratia, nec efficaciam

totaliter cōsistere in ipso consensu. Quod

fatebimur contra Thomistas, est, Gra-

tiam, licet præveniat consensum saluta-

rem, non ita prævenire, ut nos physicè

prædeterminet; neque ita præcedere, ut

ex ipsâ ad consensum sit inevitabilis ne-

cessitas illationis; neque ita præmove-

re, ut tota efficacia sit ipsi inseparabiliter

essentialis. Hæ fatebimur.

81 Nec est qualem existimat Pennotus lib. 1. de Auxil. cap. 19. num. 1. &

lib. 4. cap. 9. nec qualem timent aliqui

ex Nostris. Iudicavit ille dissensionem

potius esse lingue, quæ mentis; nam ju-

dicavit controversiam in eo esse: an po-

sit in voluntate Gratia efficaciameneret

in nostrâ potestate liberâ consensus. Ju-

dicarunt illi controversiam esse genera-

liorem: Nam judicarunt in eo esse au-

xilium efficax sit aliquid ab illuminatio-

ne mentis, & voluntatis delectatione

distinctum. Vtique non benè. Non illi:

Nam licet omnes Catholicî fateamur,

positâ Gratia efficaci, libertatem non de-
strui: tamen est maximè controversum,

an si Gratia efficax per inevitabilem cō-
nexione cum operatione constituatur,

manere salvum possit illud Dogma ca-

tholicum, quod est omnium rectè sentiē-
tum: in quo non potest esse sola discor-

dia vocum. Non illi: nam sive Gratia

ponatur in qualitate Vitali, sive Emor-
tuâ, manet ipsissima quaestio: an Efficax

Gratia, sive vitalem, sive mortuam pu-
tes, habeat ex essentiali differentiâ, &

ex inevitabili connexione cum effectu

rationem efficacis Auxillii? Quidquid

Hhhhh è

In Primā è Thomistis Modernis negant aliqui par. & in Qualitates emotivas physicē prædeter-
1.2. Tract. minativas; admittunt tamen eandem ip-
3. de Deo sicut vim prædeterminandi in vitalibus Auxiliat. qualitatibus: ita Gonzalez de Albeidā, Albeida. & Illustrissimus Araujo: nec solum perinde Araujo. tamen, nec à Thomisticismo recedunt, nec accedunt ad nos in principali puncto præsentis controversiæ.

Necmelius Dola. 82 Nec est qualem existimat Capucinus Dola lib. de Conclavi, Dei contem-
dens, originem discordiæ inter Dominica-
nos, & Nostros unicè sumi ex admissio-
ne immediato Dei concursu, quem idè negat cum Durando, volens sic conciliare
discordes animos Theologorum. Verum & conatum Dola omnino esse iritum
ostendere jam Nostri, ex quibus videri
poterit Raynaudus tūm in opere contra novam libertatem part. 2. cap. 4. Tūm in Heteroclitis sett. 1. p. 2. 3. à nn. 11. & Doctrinam censem aliqui Docti, Pelagianismum sapere; de quo videndus Pater

P. Anton. Antonius Perez de Prædest. Augustin. disp. 1. cap. 1. & 2. & reconciliationis medium, quod hūc facit, non magis ad rem pertinere, quam Boreas peccat ad meridiem. Nam præscindit, vel exclude, si mavis, immediatum Dei concussum; negare non potes nisi cum Luthero, necessitatem nostri concursū ad opus salutare; nec nisi cum Pelagio necessitatem Auxiliantis Gratia ad ipsum opus salutare: en ergo quæstio nostra cum Thomistis, quam & ipse decidere tenet: an illud supernaturale semibium actus nostri: illud auxilium præmissum à Deo: illa Gratia, quæ datur Nobis à Deo ut possimus, & facimus, sit ex intrinsecā connexione cum concursu nostro inseparabilis ab ipso, & irresistibilis? Quid hūc facit Immediati Divini concursū admissio, vel exclusio?

Nec fideliter Alvarez. 83 Nec est qualem habuit olim cum Pelagio Sanctus Augustinus, ut in invidiā opinionis hac in re nostræ male putarunt Alvarez de Auxil. disp. 99. nn. 2. Navarrete tom. 2. controv. 21. §. 7. Gonzalez. Gonzalez disp. 68. à num. 4. Zumel de Auxil. disp. 4. sett. 3. conclusi. & Thomista Moderni communiter cum Goneto tract. 5. disp. 1. de bœf. Pelag. art. 2. & 3. quasi Pelagius eò tandem venerit, ut unicè Gratiam prædeterminantem Augustino negaret, & ipsam contra Pela-

gium unicè contenderit Augustinus.

84 Non, inquam, is est præsentis controversia sentis. Primo: quia nihil unquam tale rejecit Augustinus in Pelagio. Videti potest lib. de bœf. bœf. 88. & de Gratia Christi cap. 4. & de Na-
turā & Gratia cap. 28. & 29. Mirum enim esset ab Augustino describi Pelagii eriore, quem toties profligaverat, & emitti Controversie caput. Secundò: quia constat ex lib. 3. & 5. quam sit inimicus his Prædeterminationibus seu reis Augustinus ex multipli principio Doctrinæ suæ. Duo hic tantum insinuo. Primum: in culpā esse nostrā, carere perseverantia Dono, & efficaciam Gratia: atque adeò impediti hæc posse virtus nostro: quod principium statuit & firmat togo lib. de Cor-
repi. & Gratia. Alterum: Gratiam dari nobis, ut relimus, & non quia voluntus quod principium statuit lib. 1. de Prædest. Sanctorum præcipue cap. 12. Cum his quo bus principiis stare nequit Prædeterminans Qualitas: quia vel impediri non posset efficacia Gratiae, vel gratia depen-
dere debeat à nobis.

85 Tertiò: quia tota lis Augustini Lisejus cum Pelagio, de necessitate Gratiae, fuit: Pelagio. quid ad questionem de necessitate facit quæstio de ejusdem Gratiae efficacia? Quod ut plenus constet, legendus Augustinus ipse de Gratia Christi cap. 4. ubi Pelagius tria distinguit: Posse, velle, & esse: additumque, Esse consistere in effectu; Velle, in Arbitrio; Posse in Naturā: & de hoc posse esse sibi questionem cum Augustino, qui posse dicit à Deo esse, à quo nostra sufficiencia est: Velle, & esse, id est, velle agere, & agere, non esse ita liberi arbitrii, ut non sit Dei: imò esse Dei dantis sufficienciam, & ipsum velle & agere, tūm vocando, quomodo se sit congruere, ut recantem non respuat homo, tūm adjuvando, & concurrendo ad ipsum velle, & agere. Quo manebat exarmatus omnino Pelagius, subdolè vocans Gratiam, ipsam libertatem arbitrii naturalem; & exinde non negans aliam Gratiam, legis scilicet & Doctrinæ cum annexis cognitionibus naturaliter subsequutis, per quas ad fugiendam invidiam dicebat, non quidem dari, sed juvari possibilitatem nostram: his tamen admisisse, negavit aliam Gratiae necessitatem: imò & Dei concussum ad ipsum velle, & agere. Ex quibus patet Augu-

Augustin.
Mens.

Suprà lib.
3. & 5.

Augustini controversiam cum Pelagio de sufficientiâ fuisse.

Nota.

86 Et miror Thomistas non advertere duo. Primum: eam Gratiam, quam extorsit à Pelagianis Augustinus, fuisse Gratiam dantem posse simpliciter; cùm ipsi jam velint Prædeterminantem nec date posse, sed actum; nec se habere ex parte potentia, & actus primi, sed vel ex parte actus secundi, vel inter utrumque medium. Alterum: hoc quidem ipsum objecisse Catholicis Calvinum, & Nobis Iansenium. Quorum in partes ire, non potest esse laus. Sed diximus

Suprà lib.
5. à num.
179. &
lib. 10. à
num. 73.

Nectole-
rabilitate
Discalceata-
tus.

Joannes à
S. Thomā.
Gonetus.
Baronus.

Nec tene-
rabilitate
Discalceata-
tus.

Error Ia-
senii.

Augustin.
& Prosp.
Mens.

Annatus.

P. Ioannes
Ferrier.

scilicet negare Gratiam prædeterminan- In Primā tem ad initium Fidei, indifferenti qua- par. & in vis admisiā; vel non errassent Massilienses circa necessitatem Divinæ Gratiae; 3. de Deo vel permetteretur ab Ecclesiâ eoru error Auxiliat. Nota.

87 Nec tandem est, qualem aut Augustinus, aut Prosper habuere cum Semipelagianis, ut existimant Discalceatus Salmanticensis, Ioannes à Sāto Thomā, & Gonetus, quibus novissimè subscriptis Vincentius Baronius Dominicanus: quasi Semipelagiani solum negaverint ad initium Fidei Gratiam intrinsecè efficacem, & irresistibilem, alioquin admittentes Divinam Gratiam etiam ad ipsum initium Fidei: unde fieri, errasse Semipelagianos, non quidem in non admittendā Gratiae necessitate, sed in eā Gratia tantum admittendā, cui resistere posset homo pro libitu.

88 Sensus iste Thomistarum, si sit

qualem

verba

sonant

dānatus

in Iansenio

est ab Inno-

centio X. &

Alexan-

dro VII.

ut dixi lib.

10. à num.

113. est

enim

quarta

Propositio

damnata

Iansenii.

Et rejicitur aperte prius ex ipsis

verbis Augustin.

lib. 1. de Prædest. cap.

1. & ex verbi-

Prosperi in Epist. ad ipsum

Augustin.

ubi Semipe-

lagianorum

descri-

bitur

error,

diciturque

error Pelagi-

ii limitatus,

& coarctatus:

Quod enim nega-

Pelagius

ad omnes,

& singulos actus

salutares;

negabant Semipelagiani

ad ini-

ciuum Fidei,

fassi tamen id contra Pe-

lagium quoad cætera bona:

hoc est, Gra-

tiae necesi-

tatem.

Videatur

Annatus in

Opere,

unquam lan-

do satis,

de Scien-

tiā Mediā

disp. 3. cap. 4.

quem, togo

Thomistis

præsertim

Modernos,

ut legant

sine contentione,

& cum studio

veritatis.

89 Secundò: quia, ut advertit inge-

niosè Pater

Ioannes Ferrier

in specifi-

opse,

de Scientiā

Media

contra Baro-

nū,

si error

Massiliensum

is unicè fuisse?

Hhhhhh a

&

980 Liber 13. Causa. & Divisiones Auxiliantis Gratiae.

In Primā & opus est.
par. & in

SECTIO II.

1. de Deo COMMUNIS SENTENTIA
Auxiliat. Thomistarum.

§. I.

SCHOLÆ PRÆDETERMINANTIS RE-
præsentatio quoad literum Arbitrium,
& Gratiam Efficacem.

Materia
Sectionis.

Quætor exponēda sunt, ut Thomistæ Sententie comprehensio fiat: *Primum*: Quid Dominicani Scriptores, seu Thomistæ sentiant de libero arbitrio: seu quid apud ipsos in eis sit aliquam actionem nostram esse liberam hominè Secundum: quid ipsi sentiant de Efficacia Auxiliis: seu quid sit apud ipsum Gratiam esse Efficacem? *Tertium*: quousque inter se convenient penes hæc duo? *Quartum*: quantum alii censeant distare ab eoribus nostri temporis? *Cuiabo*, ut, nisi sentiant aliter, ac loquuntur, & scribunt, eorum penes hæc singula (sine disputatione, & quasi historiæ relatione) mentem exponam quam fidelissimè. Et

93. *Ciaca Primum*, quadruplici positione comprehenditur communis Thomistarum, qui prædeterminationes amant, opinio de libero arbitrio. *Prima* est: Ut homo se liberè exerceat, opus est indifferentia judicii: nempe, tale judicium, quod neque ratione objecti repræsentati, neque in ratione modi repræsentandi, necessitatem agendi invehat in Voluntatem.

94. *Ciaca secundum*, octo propositionibus clauditur communis Recentium *Propositio* Thomistarum opinio de efficacia Gratiae. *Schola Prima* est: Efficacia Gratiae non continet entitati Auxiliis, sed ipsi est intrinseca, essentialis, & indefectibilis: unde *Efficaciam auxilium sufficiens*, & efficax emitativer Gratiae.

95. *Secunda* est: Ut homo se liberè exerceat, opus est, ut voluntas concurrat, non se habendo merè passivè: non quia concurrere debeat per immediationem viriūs sibi congenitæ (hæc enim est impossibilis) sed quia concurrere debet in mediatione suppositi, & in quod: quia tota virtus agenti Gratia est. Scio Navarretum dixisse Potentiam liberam nō solum esse talem in agendo, sed etiam in merè recipiendo: ita habet *controversi*.

11. de Aux. in præfut. ad §. primum quæm aliqui Thomistæ Salmanticenses fecuti sunt. Sed etiam scio dixisse Alvarez id catholicè dici non posse: ita habet *disp. 116. de Aux. num. 2.*

96. *Tertia* est: Ut homo se liberè

exerceat, opus est in Deo Prædefinitione absoluta, efficax, infallibilis, & insuperabilis: in creaturā Divina Præmotio derivata à tali decreto ita efficax, & irreflexibilis, ut eā positâ cohiberi concursus nequeat: quam nec excutere possis, nec comparare, licet cum ipsâ conjugatur posse aliter operari, si desit ipsa.

97. *Quarta* est: Præter hæc tria nihil *Quarta*.

aliud requiritur, ut homo dicatur uti suo arbitrio, esse in manu consilii sui, & libere agere. Ita Bañez 1. part. *quest. 19.* Bañez. art. 10. *dub. 1.* & *quest. 14.* art. 3. Ca- Cabezud. bezodus *tom. 1. in 3. part. quest. 62.* art. 5. *questiuncul. 3. fin.* Navarrete *tom. 1. Navarret. controv. fol. 342.* & *tom. 2. controv. 4. 2. 3.* Alvarez *disp. 18. de Aux.* & *disp. Alvarez. 116. conclus. 5.*

98. Vnde deduco apud Thomistas Prædeterminantes, Hominem esse liberum, ejusque actionem liberam esse, nihil esse in re aliud, quam actionem ponî ex prædefinitione absoluta, & irreflexibili, mediâ prædeterminatione intrinsecâ ita connexâ cum ipsâ eadem actione, ut seclusâ coactione, & violentiâ faciat voluntatem ita reflexibiliiter operari, præcedente tamen indifferentiâ judicii. Reclamant Thomistæ, siquid aliud in te ponunt: & exponant, quid illud aliud sit? Nam res ab ipsis hæc quæro; non, voces?

99. *Ciaca secundum* octo propositionibus clauditur communis Recentium *Propositio* Thomistarum opinio de efficacia Gratiae. *Schola Prima* est: Efficacia Gratiae non continet entitati Auxiliis, sed ipsi est intrinseca, essentialis, & indefectibilis: unde *Efficaciam auxilium sufficiens*, & efficax emitativer Gratiae. differunt, & essentialiter. Sic omnes Moderni Thomistæ post Dominicum Bañez. *Secunda* est: hæc intrinseca efficacia consistit in insuperabili, & essentiali connectione Gratiae quoad entitatem acceptam cum effectu. Sic etiam omnes Moderni cum Bañez, Cabezudo, & Alvarez.

100. *Tertia* est: ex hujusmodi connectione Entitas Gratiae efficacis pro priori ad actionem, pro quâ datur, & independenter ab ipsâ Voluntate cui datur, prædeterminat Voluntatem propriè, & physicè ad operandum; id est, pro priori ad ipsam actionem, sive ut Virtus ex parte potentiae, sive ut actus medius inter pri-

ten-

Disp. 64. Controversia de Efficacia represent. sect. 2. 981

tentia, facit voluntatem inconjugibilem essentialiter cum non-operatione, & inseparabilem ab operatione: sic etiam omnes Thomistæ puriores post Bañez 1. part. *quest. 23.* art. 3. Alvarez *disp. 22. num. 23.* & Navarretum *controv. 19. §. 1.* & Alexandrum Seville, fatentem omnium Thomistarum nomine in Interpretatione Thomisticæ lib. 3. cap. 1. *sect. 5.* suppositionem Prædeterminationis esse suppositionem antecedentem. Vbi nota calumniam Zumelis increpantibus trahit. de Aux. *disp. 4.* *sect. 4.* *concl. 4.* Patrem Suarez, & Nostros, quasi has voces *Physicæ Prædeterminationis* Thomistis affinxerint, ut facerent horribilia in Scholis Auxilia Thomistarum: & ipsius inconsequentiam, laudantis eam ipsam vocem *disp. 5.* *concl. 3.* quasi maximè appositam controversia.

Quarta: **101.** *Quarta* est: *Ista Gratia physicè Prædeterminans adeò efficax est*, ut, eā positâ, non sequi operationem sit omnino impossibile: *adeò necessaria* ad operandum, ut, eā non positâ, dari operationem sit etiam impossibile omnino; ita etiam omnes Thomistæ Moderni ex Bañez 1. part. *quest. 14.* art. 13. ex Navarrete *controv. 21. §. 3.* & 18. ex Alvarez *disp. 92. num. 8.* ex Cabezud. *tom. 2. in 3. part. quest. 85.* art. 5. *dic. 1.*

Quinta: **102.** *Quinta* est: ita est Dei misericordia hæc Gratia, ut non sit in potestate hominis etiam præventi Gratiae sufficienti, ipsam habere pro libito suo, ipsam excutere; ipsam comparare, aut rejicere; nec homo possit ipsi reluctari, aut dissentire: sic etiam iidem ex iisdem. *Sexta* est: *Vnum converti*, & non alium, unicè provenit ex inæqualitate Gratiae, quam habere, vel non habere non est in habentis, vel non habentis manu. Sic Bañez 1. part. *quest. 23.* art. 3. 5. & 7. & 2. 2. *Ledesma. quest. 24.* art. 6. Navarretus, Ledesma, & alii.

Septima: **103.** *Septima* est: sine physicâ Prædeterminatione non est perfecta omnino Divina Providentia, aut Prædestination. Sic Bañez 1. part. *quest. 22.* art. 2. *concl. 1.* & *quest. 19.* art. 10. ubi habet verba quæ in Calvinus lib. 2. de lib. Arb. contra Pipium, & lib. 1. instit. cap. 16. §. 4. legantur, ut in impaginatorebus Calvini videtur est. *Ottava* est: hic de efficacia Gratiae sensus, quamvis iatellestu

difficillimus, religiosè coendus est, cap. **la. Primā** par. & in Fidei: ita Bañez 1. part. *quest. 23.* art. 1. 2. *Tract.* 5. & 2. 2. *quest. 10.* art. 1. & Zumelius 3. de Deo de Aux. part. II. à tom. 2. dict. 5. *sept. 2.* Auxiliat, eam qualitatem physicè Prædeterminans Bañez. nominata, Ineffabilis, Mirifica, & Mi- rabilis.

§. II.

PRÆDETERMINANTIS SCHOLÆ
Divisio.

104. *Circa tertium*, (ut constet ve- ritas, quam contra Gonetum gloriacionem anticipatò protuli lib. 3. num. 518. &) in septem classes distribuo Thomistas. Prima classis est eorum, qui omnino rejiciunt præfata Doctrinam, *classe Tho* & has Prædeterminationes odio habent *mystarum*. Hi sunt Sol Scholæ Thomisticae Sanctus S. Thomas. Thomas (de quo jam suprà:) Aquila Supra lib. Thomistarum Cajetanus ad 1. p. *quest. 3.* à nu. 5. 19. art. 8. Dominicus Soto lib. 1. de & à nu. 8. *Gratia* cap. 15. Hieronymus à Bononia & lib. 5. testatus apud Ioannem de Bononiâ *trahit*. de *Prædissin.* pag. 113. rejectas esse à & lib. 10. Concilio (cui interfuit) Tridentino Præ- determinationes has physicas: Franciscus Ciferan. Romæ Magister Generalis Dominicana Dom. Soto. Hieronymus Catherinus Opus. de Præscientiæ Bononia. Fr. Thomas Eliseus Dominicana ejus- dem Familiae Theologus lib. de lib. Arb. Romæ. Catherin. quæst. 4. art. 8. & hi quidem ante-exor- tam controviam, quorum sensus com- munis fuit Thomistis ante Dominicum Bañez.

105. Post hunc, & illam exortam, Reverendissimus Magister Generalis Turcicus, ut habes authenticè apud Henr. M. Turch. event. 8. Magister Thomas de Lettis, M. Lemos, qui causam egit Romæ Thomisticam, ut Campanell. habes apud Caramuelum in *Theolog. & alii*. Fundam. part. 28. provocans Thomistas, ut contrarium probent. Etat. Thomas Campanella lib. de *Prædiss.* & reprobat, qui eam Doctrinam contendit non Thomistæ, sed Calvinisti, approbantibus opusculum Familiae Dominicane Primoris: ut habes apud Annatum de Scientiæ Mediae, *disp. 3. cap. 4. §. 2.* Patres Avignonenses s. Dominicani in *Theſibus publicis*, quas apud

In Primā apud Henauum habes event. 7. ex Eugenio par. & in nō Philadelpho, & Theophylo, qui ade-

1.2. Tract. rat Comitiis Provincialibus horum Pa-

3. de Deo trum: Petrus Trilliac Avenionensis Coe-

Auxiliat. nobii Prior Dominicanus, conquestus

amarē de Nostis, quod suæ Familiaæ

eam Doctrinam affinxerimus, ut habes

apud Theop. Raynaud. in Hippo. beca con-

tra iustum calumnæ pag. mibi 226. Sed

Theses Avenione defensæ à Patribus Dominica- nis anno 1606.

Suprà lib. piratur: hac enim ratione sub aius credi- 3. num. 19. tur OMNIS OMNINO liberi arbitrii usus. & nu. 11. Iacet modò Gonetum Vniformitatem Schoiæ suæ.

106 Sed Recentius, & plausibilius Josephus à Testimonium habes in Patre Fr. Iosepho Vitâ Do- minicanus.

Vita Do- minicanus. de Vitâ, Dominicanu. Hic, liberatus à morte ope Sancti Augustini, & adjutus auxilio Sancti Thomæ, ut ipse ait; vin-

dicaturus Alibetalem, Augustinum, & Thomam ab opinione Physicæ Prædeter- minationis, rem egregiè præstat, in ope-

re, quod Panormi edidit anno 1665. ap-

p. obantibus Opus quatuor Dominicani

aliоqui gravissimis. Tu lege, ut mul-

ta scias, ob quæ debeat esse procul ab

Schoiâ Thomisticâ Physica Prædeter- minatio.

Altera classis Tho- mistarum.

Ioannes Vincent. Albe' da. Araujus.

Tertia classis. Bañez.

Alvarez. Cabezud.

Navarret. Rispolis. Verdun.

Ledesm. Nazarius. Ledesmam, Nazarium, Ioannem San-

cto Thomâ, Godoium, Gonetum, & Ale- xandrum Seville in Interpretate Thomistici: & alii Dominicani fame minoris, quo vide apud Henauum: quibus ex externis accessere Cabera Hieronymianus; Zumelius, Prudentius, & Saavedra Mercenarii: & ex aliis Ordinibus allii.

109 Quarta Classis est eorum, qui Physicas istas Prædeterminationes dicunt esse qualitates operativas te tenentes ex parte potentiae, sive per modum habitus, seu qualitatis transiuntis, constituendo potentiam in actu primo, sive per modum complementi de linea actu primi proximi. Et hi sunt puriore, & consequentiores Thomistæ, & primi Prædeterminantes: Bañez 1. part. quest. 14. art. 3. Cabezud 3. part. quest. 62. art. 5. in foliotione septimi: Alvarez disp. 23. num. 27. ad terium, & disp. 18. num. 18.

& 19. licet eisdem in locis refugiat id ipsum quod cicit, vocando alium medium, quod inauditum in Scholis est. Zumelius de Auxil. pag. 19. & 23. Navarrete, & Verdun, licet subtilidè: nam ex una parte non audent dicere Gratiam efficacem non dare vires, & completere potentiam in actu primo: ex aliâ timent eam ex parte actu primi.

110 Quinta classis est eorum, qui eas Prædeterminationes negant esse ex parte actus primi, solumque voluntas eas esse, vel actum medium inter Primum, quem jam supponunt, & secundum, quem præcedunt, vel motionem aliquam virtuolam, vel puram applicationem actus primi ad secundum: & hi sunt Moderniores cum Godoy, Gonet, Ioanne Thomasio, & Castell, secuti P. Alvarez penes hæc variantem, ut dixi.

111 Sexta classis est eorum, qui eas prædeterminationes realiter identificant cum ipsa actione, & ab ipsa solùm per rationem distinguunt, addendo eam ipsissimam actionem, ut est à Deo, præcendere, & prædeterminare seipsum, ut est à Creaturâ. Sic discurrere vides est Cabezudo in 3. part. quest. 62. art. 5. dub.

1. ad 3. & Albe' da loc. cit. disp. 2. num. 60. Sic apertius Ledesma quest. unicâ de Ledesma.

Aux. art. 7. conclus. 2. quem fecuti novissimè sunt Primarii Complutenses Do- minicani: sic etiam insinuavit olim Lora-

ca, & hodie defendunt aliqui Scholista-

rum. Sed audi Ledesmam, & vide quām

sui

Ioanne à S. Thomâ. Godoj. Gonet. Seville. Cabrera. Zumel. Prudent. Saavedra.

Quarta classis.

Bañez. Cabezud. Alvarez.

Zumel. Narret. Verdun.

Ledesma. Albelda. Araujus. Nazarius. Verdun. Gonetus.

Albelda. Araujus. Nazarius. Verdun. Gonetus.

1. part. quest. 19. art. 10. dub. 1. & 2. Paulus Nazarius 1. part. quest. 22. art. 4. contrav. 13. Blasius Verdun in Relect. de efficac. fol. 14. ubi conclus. 12. dicit ad naturales actus honestos non requiri physicam Prædeterminationem, sed sufficere concussum simultaneum: idque sibi sequenti Magistrum suum videri probabilius. Ex quibus appetet, quām sit in se divisum Prædeterminantium Regnum, ut Gonetus jactare definit illam uniformitatem, de quā suprà nos lib. 3. num. 17.

Disp. 64. Controversia de Efficacia repræsent. sect. 2. 983

sui memor sit art. 15. pag. mibi 219. sic scribit: quamvis non sit in voluntatis potestate, quod non ponatur auxilium physicè prædeterminans, vel quod tollatur, nibilominus operatio ipsa, quæ in alilibet sequitur, est in potestate voluntatis. Et art. 6. ad 1. pag. 144. sic: Ad confirmationem respondetur, quod illud Auxilium concurrit effectivè physicè ad ipsam operationem, tanquam vera causa ipsius. Quis hæc concinet?

Classis altera. 112 Addi posset & altera classis eorum, qui physicas Prædeterminationes ad actus nostros honestos admittunt, & omnino detestantur ad malos, etiam quoad materiale: Hisunt Ioannes Vincentius Dominicanus, solitus apud Paulum Leonardum dicere part. 1. sect. 12. se, nisi Ecclesiæ Authoritate coactum, assensum penes id nunquam Conthomistis suis.

Petrus de Ledesma art. 18. Gonzalez de Albelda disp. 59. Franciscus Araujus 1. part. quest. 19. art. 10. dub. 1. & 2. Paulus Nazarius 1. part. quest. 22. art. 4. contrav. 13. Blasius Verdun in Relect. de efficac. fol. 14. ubi conclus. 12. dicit ad naturales actus honestos non requiri physicam Prædeterminationem, sed sufficere concussum simultaneum: idque sibi sequenti Magistrum suum videri probabilius. Ex quibus appetet, quām sit in se divisum Prædeterminantium Regnum, ut Gonetus jactare definit illam uniformitatem, de quā suprà nos lib. 3. num. 17.

§. III.

QVID ALII SCRIPSERINT DE SCHOLA Prædeterminante?

113 **C**irca quartum judicabunt alii, audiente me, nec probante censuram. Primo: Hæretici fatentur se nihil aliud in re dicere, quām quod Thomistæ defendunt de libero arbitrio, & efficacia Gratiae: ita Molinaeus Calvinista, & Amesius etiam Calvinista, qui tom. 4. Bellarmi enervati lib. 3. cap. 3. num. 7. postquam ex Alvarez Prædeterminantium Principe recitasset Thomisticam Doctrinam, subdit: Hæc sententia sic explicata, est nostra. Et lib. 4. cap. 3. num. 1. repetit idem, & lib. 2. cap. 2. num. 5. sic ait: Sensus Nostrorum non est aliis, quām qui à Thomistis approbatur. Idque

restantur alii sectarii communiter, teste In Primâ Campanelli Dominicanu, coacto exinde de concribere librum contra Prædeterminantes, quos Pseudo-Thomistis appellat. Sed hæreticis Fides adhibenda non est.

114 Secundò: Aliqui Doctores Cal- tholici: Prædeterminantem Gratiam, pu- tant Calvinianam: ita Eminentissimus Cardinal.

Bellarmino lib. 1. de Grat. & lib. Arb. Bellarmi cap. 12. §. hæc opinio: & lib. 4. cap. 14.

ubi censet inter Prædeterminantes, & Calvinistas solum esse questionem, & discriben de nomine, reipsa convenire.

Et lib. 6. cap. 15. §. Octava sententia. Frater Thomas Campanella Dominicanus loc. cit. Ruyere Parientis Augu-

stinianus in libello cui titulus: Calvinis- mus, bestiarum Religio: Dominicus Soto Dominicanus de Naturâ, & Gratiâ cap.

15. Cardinalis Perronius vindicta Catho- licæ Religionis in Galliâ apud Eugenii Philadelphum Exerc. Scholast. cap. in ap- pend. ad Camerarium pag. mibi 338. &

apud Annatum de Scientiâ Mediaâ disp. 4. §. 2. & num. 102. in append.

115 Quorum ratio fortasse fuit ex- pensio accurata Calvinianæ Sententiaz, quam ex Annato, & Antonio Moraines Annatus.

Moraines. in Antijansenio continet sequentes Pro- positiones. Prima Propositio: Ad actiones voluntarias (quas ipsi dicimus liberas.)

præcedit indifferentia judicii: ita Calvi- nus juxta Beilatminum, qui ut melius Bellarmi impugnat, evolverat lib. 4. de Grat. &

libero Arb. cap. 14. fin. & omnes Con- troversistas nostri temporis. Adjicere possem verba clarissima ipsius. Calvini lib. 5. de libero arb. contra Pighium pag.

318. & lib. 6. pag. 344. Sed Hæretici ne verbis quidem uti nolo.

116 Secunda Propositio sit: ad ipsas actiones voluntarias concurrit Activè, licet tota ratio influendi sit Gratia: ita

Calvinus lib. 8. de libero Arb. contra Pighium, & refirmat ex ipso Bellarmi-

nus lib. 2. de Ammissione Gratiæ cap. 3. Bellarmi

Audiatur tamen (ex Stapletonio) ipse Stapleton. Calvinus lib. 5. contra Pighium sic scri-

bens: Hominem docemus sit agi Dei Gratiæ, ut tamens simul agat; sic tamens simul agere, ut pennis Dei Spiritum sit, & ma-

neat actionis efficacia.

117 Tertia propositio sit: ad ipsas actiones requiritur in Deo Prædefinitio effi-

In Primā efficax, absoluta, irresistibilis, & in crea-
par. & in turā motio efficax, & etiam irresistibilis,
1.2. Tract. non quae necessitatem inducat absolutam, &
3. de Deo consequentis, sed secundum quid, & con-
Auxiliāt. sequentia. Ita Calvinus formaliter apud
Annatus. Annatum de Scientiā Mediā disp. 4. cap.
4. §. 3. citans verba Calvini ex lib. 2.
inst. cap. 16. sect. 9.

118 Quarta propositio Calvini sit: si
hoc sufficit ad libertatem, libertatem
assevero: aliud in re non admitto: voca
actionem, ut volueris: nam logomachias
odi: ita apud eundem Annatum Ca'vinus
& lib. 2. Inst. cap. 2. sect. 7 & 8. & lib.
8. de lib. arb. contra Pighium. Et hac
quoad liberum arbitrium.

119 Quoad efficaciam Gratiae. Prima
propositio Calvini fuit: Gratia efficax ex
suā naturā & entitate voluntatem huma-
nam sibi subigit: ita Calvinus iocuitur
lib. 6. contra Pighium: unde deduxit
Gratiae efficaci nec dissentiti, nec resisti
posse, quod damnavit Tridentinum. Secun-
da propositio fuit: Licet voluntas inci-
tetur, & excitetur, impossibile est quod
convertatur sine Gratiae à se efficaci: ita
Calvinus lib. 2. Inst. 1. cap. 2. num. 25.
& iterum cap. 3. sect. 9. in lib. 3. contra
Pighium: ubi nota duo advertenda quām
maximē: Primū contra Ioannem à San-
cto Thomā, exinde conantem discrimen
suum à Calvino 1. part. tom. 1. pag.
694. Calvinum non negasse Gratiam
excitantem, & illuminantem, sed eam
agnovisse, & superaddidisse physicè præ-
moventem. Alterum, de hac efficaci ne-
cessariò intelligendum Tridentinum, ne-
dum vult dampnare Calvinum, non fe-
riat.

120 Tertia propositio fuit: licet ar-
tentā Naturā liberī arbitrii, actus quan-
do sunt, contingenter, & liberē fiant; at
ex suppositione decreti immutabilis
Dei, & impulsus Gratiae à se efficacis,
necessariò sunt actus, hoc est sine ullā
contingentiā, & indifferentiā in sensu
composito: ita Calvinus lib. 2. de libero
Arb. contra Pighium §. 3. & lib. 1. inst.
cap. 16. sect. 4. Quarta Propositio fuit:
unum converti; nō, alium, ex solius Gra-
tiae inaequalitate procedit: ita Calvinus
Act. 12. vers. 48. & lib. 5. de libero
Arb. contra Pighium pag. 305. Quinta
Propositio fuit: sine his Decretis, & Præ-
determinationibus stare non potest in-

fallibilis, & fixa Prædestination, & Repro-
batio: ita Calvinus lib. 3. Inst. cap. 21.
sect. 5.

121 Hæ sunt præcipue Propositiones
erroris Calviniani, ut videre est in cita-
tis Controversistis, & Antistaterā Antonii
Moraines. Ad horum evidentiam Moraines.
evolvendi curiosè sunt, Tapperus, Sta-
Tapper.
pletonus, Bellarminus, Ruviere, Phila-
Stapleton.
delphus, Annatus, & Moraines, Joannes
Bellarm.
Thomasius, & Alexander Seville in suo Ruvier.
interpret., ambo Dominicani. Philadelp

122 Nec curanda est adversus Anna-
Annatus.
tum Apolog a Thomistatum facta à Go-
Moraines.
net, appendix ad Disputationem contra Thomasis.
Scientiam Mediā. Conqueritur enim; Alexand.
quasi de lectore, solo sono querelæ, gra-
Seville.
tiā, & assensum aucupaturus. Art. 1. Contra.
Annatum notat inconsequentia: quod Annatus.
alibi Thomistas excusat cum Ripaldā, & Ripalda.
Martinono. Hæc non est inconsequentia. Martinon.
Annatus scribens contra Iansenistas, vult
ne gorientur isti habere pro se Thomi-
stas, quia, (quidquid de te sit) Thomi-
sta sunt Catholicī sensus, & oris: & Ec-
clesia, Scholæque Catholica, Magna,
& Gloriosa Portio. Art. 2. 3. & 4. ten-
tat plura discrimina, & colligit varias
illationes: quæ discrimina, & quas illa-
tiones satis ante oculos habuit Pater
Annatus: & illis non obstantibus, ex mo-
dō repræsentatis à num. 93. & à num. 113.
scire desiderat Reale discrimen, ut secu-
rius pro Thomistis agatur contra voces
Sectariorum, & Iansenistarum. Art. 5.
pellere nititur, quæ Annatus opponit.
Sed quid facti est: & Annatus merè re-
fert. Neque, alia referente Goneto, de-
finit esse vera relatio Patris Annati.

123 Art. 6. plurima movere ut faci-
faciat Catholicorum Doctorum Testimo-
niis contra Prædeterminationem. Et im-
primis Bellarminus vult facere sūum.
Sed certè Bellarminus loco jam citato à Mens Card.
nu. 114. Calvinianam dixit Prædetermi-
nationem: ibi extat: Ego non dico. Sed
ipse Cardinalis: qui tandem senex, &
morti proximus (quasi præscius eorum,
quæ Thomistæ & alii de ejus mente con-
jectatur erant) in Recognitione suorum
librorum, omnino se purgat ab omni
suspitione Prædeterminationis, allegans
adversus ipsam plurima, & illustria loca
Sancti Augustini, ut videre est, in initio
Operum ipsius Bellarmini in Recognitione
libro.

Trident.

Joannes à
S. Thomā.

Vid. supra
lib. 3. à
num. 322.

Sententia
Schola Ie-
suicæ.

librorum, de Ammissione Gratiae, & libero
arbitrio. ad cap. 17. & 13. libri primi. At,
inquit Gonetus: Bellarminus assertuit
Gratiæ efficacem in Actu primo. Bene:
& id etiam assertimus nos. An assertere
Gratiæ efficacem in actu primo est velle
Gratiæ esse Prædeterminantem? Apage.
Vide nuper à nu. 66. & mox nu. 125. &
lib. 3. à nu. 26. & lib. 5. à nu. 11. Deinde
Enriquez, & Tiphany pro se citat. Sed
de his dictum locis nuper citatis. Deni-
que Cardinalem Baronium & alios Emi-
nentissimos, quasi timentes in causâ
Molinæ, repræsentat. At timere in re
gravi, ante causæ discussionem, non est
dissentientis, sed prudentis. Et quis non
timeret ad tonitrua tot delationum, tot
voluminum, ex Hispaniâ, & Dominicanâ
Celebri Scholâ, censuris scatentium, con-
tra Molinam? Sed detonuit tempestas; &
immunis evasit, post tot fulmina Molinæ
liber. Quæ ab Art. 1. superaddit,
tauta sunt Tract. 1. lib. 3. à num. 395.

P. Enriq.

& Ca'd.

Baroni.

Suprà lib.

3. à num.

395.

SECTIO III.

**SENTENTIA IESVITICÆ SCHOLÆ: ET
quām si extra aliquorum imposturas;
& errores hæreticorum?**

§. I.

**SCHOLÆ IESVITICÆ REPRÆSENTA-
TIO, & unanimitas in puncto
principali.**

Communis Sententia Societa-
tis Iesu per singula Thomisticæ
Schola Ie-
suicæ.

124 **C**ommunis Sententia Societa-
tis Iesu per singula Thomisticæ
contradicit; & statuit quinque Principia.
Primum: Prærequisitum omne connexum
essentialiter cum uno extemo libertatis,
& essentialiter cum altero incompos-
sibile, si non sit pro libitu Voluntatis
vel acquiribile, vel auferibile, vel evita-
bile, tollit libertatem. Secundum: Auxi-
lium efficax Divinæ Gratiae, sive illud
auxilium, quo Deus facit ut faciamus, nec
est entitatis inevitabiliter connexæ cum
effici, nec essentialiter irresistibile, nec
prædeterminans. Tertiū exinde nascentis:
Efficacia talis auxilii non est intrinseca,
& inseparabilis ab entitate ipsius auxilii.

125 **Quartum:** Efficacia talis auxilii
in actu secundo compleetur ex entitate, se-
cundum se indifferente, supernaturalis
Aranda de Deo.

auxilii, & ex salutari consensu, quem In Primā
Arbitrium Divinæ gratiæ præventum, par. & in
ipsi ex ipsa Gratia consentiendo, liberè 1.2. Tract.

adjungit: in actu primo ex ipsa eadem 3. de Deo
entitate supernaturalis auxilii, & vel ex Auxiliāt.
consensu conditionato, vel ex conditio-
natâ futuritione, vel ex Scientiā Mediā,
vel ex Divinâ Prædefinitione ejusdem
Scientiæ Mediæ sequente ductum & lu-
cem, juxta dicta lib. 5. latissimè: unde
ea denominatio efficacis semper est ex-
trinseca auxilio, & ab ipsius entitate se-
parabilis, vel abolutè evitabilis.

126 **Quintum:** licet in potestate homi-
nis non sit, vel quod insipiret hic, & nunc
Deus, vel quod Deus non insipiret, & vo-
cet: in potestate ipsius hominis Divinæ
Gratiæ præventi est, ipsi Gratia resiliere,
inobedire, & reluctari: vel ipsi consistere,
obedire, & cooperando acquiescere. Ihid
facit ex se, & abutendo arbitrio suo: hoc
præstat ex eâ ipsa Gratia, qui consentit:
Vnde Gratia, licet præveniat liberum ar-
bitrium, non prædeterminat, sed ipsius
usui subditur.

127 Hanc Sententiam sic explicatam Uniformi-
amplectitur tota Societas, nullo ex ejus ias Socie-
Authoribus, qui rem vel transuersim, vel tatis.
ex professo attigerint, in oppositum
abeunte. Amplectuntur apud Enam Authori-
Academias, & Familias Religiosorum In-
tegriæ: Ex ipsa Scholâ Thomistica, nec
Pauci, nec Insignes parum, quos vide à
nu. 104. Ex Patribus, qui interfuerunt Con-
cilio, Hieronymus de Bononiâ, Francis-
cuss Romæ, Dominicus Soto, Ambro-
sius Catharinus, Dominicani; Didacus
Paiva, Ioannes Antonius Delphinus,
Franciscus Tortensis. Ex Scriptoribus
contra Hæreticos nostri Temporis, ferè
omnes (quod mihi est maximè ponderis)
Insignis Theologus, & Decanus Lova-
nienfis, dictus lui ævi Phænix, Ruardus
Tapperus, Driedo, Stapletonus, Alber-
tus Pighius, Ioannes Ekhius.

128 Insinuant, & favent plures Scho-
tistiæ, cum Schoto: plures aperte tuen-
tur, quorum censum vide apud Suarez
lib. 5. cap. 50. & 51. apud Aldretum tom.
I. in 1. p. d. sp. 28. apud Henaum, & Leo-
nardum, & M. Thyrsum tom. 4. selec.
qui expendunt, & vix enumerare pos-
sunt Authores, qui inclinant in Nos.
Quibus addit Carmelitam Discalceatum
Augustinum à Virgine Maria, Osorem
acer-

Patrum
Concilii
Tridetini.

Controver-
siae.

Alii DD.

In Prinā acerrimum Prædeterminationum, easque par. & in ut annexas lausenismo reprehendantem in 1.2. Tract. suo Cū su Tbi us p. Aristothomist. co disp. 3. de Deo 13. Physic. quast. 6. §.1.

Auxil. at. 129 Sed Sententia Societatis ponit S. Francis- dus summum accessit ex Magno Theo- logo, & Sanctissimo Episcopo & Princi- pe Gennevensium S. Franciso de Sales,

qui tuerit paſsim, & eam nūfīcē illu- ſtrat, & explicat in Operem mirarili Praxis Divini Amoris lib. 2. cap. 12. §.4. & lib. 8. cap. & §. 3. ut expendit optimè P.

Maina. Maynam ex Ordine Minimorum, ut dixi lib. 3. à num. 25. quod me remitto. Eam antem ipſiſſimam esse Augustini, Anſelmi, & Thomæ Doctrinam, ibi etiam vi- dimus. Oportet tamen eam prius ab ali- quorum imposturis, & ab omni erroris umbrā procul agere: quo & agetur Cauſa Communis tantorum Patrum, & fieri clarior Sententiæ Iesuiticæ repræfenta- tio.

§. II.

LIBERATVR AB IMPOSTVRIS.

130 **P**rima Impostura est; quod Sen- tentia Societatis doceat, vel ex eā fiat, Gratiam, ut agat, expectare consensum arbitrii, inchoareque primò arbitrium, seu hoc prius operari, quam Gratiam: unde Deus, inquit, expectat, quam in partem se determinet ex se solā Voluntas: quod assequitur per Scientiam Mediam prævidendo determinationem, & influxum voluntatis antecedenter ad influxum Gratiae, & concursum ipsum Dei: quod involvit, vel maximè sapit Semipelagianum errorem. Ita imponunt Bañez.

Bañez. Alvarez, Alvarez, Davila, Cabrera, Na- varrete, Rispolis, & Gonet.

Davila. 131 Sed est mera calunia, quam fa- Cabrera. tis depulere Doctor Eximus lib. 5. de Navaret. Grat. cap. 27. Ripalda disp. 113. secl. 6. Rispolis.

quos consulere studiosi Thomistæ debent, nec hærere calamo Fratris Gonet. Do-

P. Suarez. & trinam hanc, quam Sem: pelagianam ag- noscamus, nullus de Societate docuit.

Societas Quod Societas docet, est, primò, Gra-

tiam prævenire nostrum consensum, tūm excitando ipsum arbitrium; tūm præ- bēdo ipsi physicam activitatem ad illum, & hanc præventionem ad omnes, & fin- gulos actus salutares indispensabilem

esse. Secundò: nunquam, & nūquam ope- rari, vel prævideri operans arbitrium si- ne concursu Gratiae, & Dei: Tūm quia, si- ne Gratia liberum arbitrium insufficiens est: Tūm etiam, quia omnis actio salu- tatis arbitrii est indispensabiliter actio ſimultanea Dei, & Gratiae. Vnde nec ar- bitrium inchoare ſe ſolo potest, nec prius operari, quam Gratia. Tertiò: Volunta- tem Divinā Gratia p̄ preventam determi- nare ſe, & Gratiam ad operandum: hanc autem determinationē ex ipsā Dei Gra- tiā eſſe, & ex Deo: quod ſolūtū eſſe nega- te fatalem vim prædeterminandi, & adſtruere libertatem nostram, modo, quo reū explicui lib. 10. & rurſus lib. 12. Vi- deatur Suarez loc. c. i. num. 12.

P. Suarez

132 Secunda Impostura eſt; quod Sen- tentia Societatis doceat, aut ex eā fiat, veras eſſe ita caſales: *Quia homo ope- ratur, Deus operatur: quia homo vult conſentire, Deus auxiliatur, & adjuvat:* & hanc eſſe falſam: *Quia Deus præbet auxilium efficax, ideo voluntas præbet conſensum.* Ita imponunt Thomistæ, ſeu Alvarez post ipsum Alvarez disp. 22. &

Alvarez.

99. Vnde deduxit ipſe, Concurſum Dei conſequenter à Iefu: iſ dicendum Poſi- de- ter- minationem: & Cabrera deduxit, à Ie- ſuitis defendi prius ſe determine voluntatem ex vi ſu arbitrii, & ſufficientis auxiliis, quod dicitur præhabere, quam Deus concurrat per auxilium efficax.

Cabrera.

133 Sed eſt mera calunia, in obji- cientium ſenu: nam ita caſales fingun- tur, à nobis dici ex reali p̄ ceſſione no- ſtræ causalitatis ad Divinam: quam con- ſtantissimè negamus, tuentes identita- tem in actione indivisibili Dei, Gratiae, & arbitrii. Vnde ſi tales propositio- nes in rigore caſales ſint, ſunt omnino falſae: ſi verò ſolūtū inſinuent conditionem noſtri concurſū, & libertatis, ſunt ve- riſiſimā, ut explicui jam lib. 10. à num. 121. Sed cavenda ſunt, nec ſine adjuncta explicatione proferendā.

Suprà lib.

134 Illa tertia caſalis: *Quia Deus præbet auxilium efficax, ideo voluntas præbet conſensum, ſolūtū negatur à nobis in dupli- ſu, qui Thomistis unicè no- ceat: in altero admittitur ut veriſima, & omnino catholica.* Primò negatur in ſenu, qui Prædeterminationem im- portet: quia timemus excidium liber- tatis. Secundò negatur in ſenu, qui di-

diſtinctionem, aut p̄ ceſſionem im- portet in concuſu indiviſibili Dei, Gratiae, & Arbitrii. Admittitur verò primò, quatenus dicit p̄ viam exci- tationem. Secundò: quatenus inclinat etiam p̄ vī voluntatem ad conſenſum. Tertiò, quatenus datur à Deo ex, vel cum p̄ ſcientiā fructū ex ipsā Gratia ſecuturi: Præcedit enim auxilium efficax ad opus, pro quo datur, ut ſapē dictum eſt. Nunc vide quam frivole deduxerint alia illa duo Alvarez, & Cabrera. Ille ex ſu hallucinatione noſtræ p̄ ceſſionis ad concurſum Dei, quaſi pōt ſequentiſ. Iſte ex inadvertentiā contradictioniſ: nam ſi loquitur de efficaciā in actu ſe- cundo, ipsa cooperatio compleat auxilium in eſſe efficacis: ergo non prius ſe vol- luntas determinat, quam auxilium ſit efficax. Si loquatiſ de efficaciā in actu primo: tota p̄ ceſſit ad conſenſum arbitrii in aliquo vero ſenu.

135 Tertia Impostura eſt: quod Sen- tentia Societatis doceat, aut ex eā fiat, efficaciā Gratiae à ſolo voluntatis con- ſenſu deſumi, Auxiliumque prout à Deo non eſſe efficax. Ita imponunt ex Rispo- lis Thomistæ plures. Sed eſt mera calunia. Et p̄imum quidem: nam Auxiliū efficax eſſentialiter dicit entitatem auxiliū, & in ipsā vim excitandi, mo- vendi, & agendi: quas dotes non emen- dicat ab arbitrio noſtro, ſed eas habet independenter ab ejus uſu. Quod verò in actu ſecondo compleatur, & denomi- netur efficax per conſenſum ab ipsā en- titate auxiliū, & arbitrio ortum, ut lo- quiti ſunt ex Noſtris nō pauci pōt Molina.

Rispolis imponit. Secundum: quia Auxiliū efficax etiam admittimus tale pro priori ad ipsum conſenſum, & in actu primo, & ut venit à Deo: datur enim à Deo, cum, vel ex p̄ vione congruitatis, atque a deo infallibiliter conne- xum cum operatione, quam p̄ venit. Sed hec inſinuare ſatis eſt.

136 Sed utraque eſt mera calunia. Secunda Anonymi, quia nullus de So- cieta- te docuit in eſſe Arbitrio vires in genere physico ſe ſolis ſufficientes ad opus ſalutare; ut ſuprā conſtitit lib. 12. ſatis fuſe. Prima Alvarezii: quia con- ſtantissimè tenent Authores Societatis, ipsam etiam Arbitrii determinationem, & ele- ctiōnem revocandam in Deum, ut in caſam principalem efficientem ip- ſius. Primò: quia illam efficit, tūm per ſe ipsum; tūm per auxilia ipſa Gratiae apud nos physice productiva; tūm per habitus ſuperi- nos; tūm per ipsam obedientialem activitatē Arbitrii. Secundò: quia illam liberaliter donat, tūm per collationem Vocationis congruae, & efficacis, tūm per indebitam co- efficientiam. Itaque ne- gat tota Societas, adſcribi determinationem arbitrii Deo, ut caſa physice Prædeterminanti; ut caſa candem de-

terminationem physice, & principaliū in Primā efficienti, non negat.

137 Quarta Impostura eſt: quod Sen- 1.2. Tract. tientia Societatis doceat, aut ex eā fiat 3. de Deo Salutarem operationem dividi in Arbi- trium, & Gratiam, ita ut pars respon- deat ſoli Arbitrio; & pars ſoli Gratiae: unde Arbitrium per vites naturales ſe diſcernit contra Apoſtolum. Sic impo- nunt communiter Thomistæ à Bañez aduſque Gonet, his ſuppositionibus ſca- tentem, dum nos impugnat, & Scien- tiam Medium. Sed eſt mera calunia.

Nullus enim de Societate aliud docuit, quam operationem ſalutarem indiviſibili- liter respondere, & arbitrio, & Gratiae; Gratiae, ut elevanti; Arbitrio, ut adjuto, Suprà lib.

De quo diximus 12. à num. pluta lib. 12. ubi etiam de diſcretione 100. & locutus ſum, ſuprā ea, qua lib. 8. à num. 234.

138 Quinta Impostura eſt: quod Sen- tentia Societatis doceat, aut ex eā fiat, efficaciā Gratiae à ſolo voluntatis con- ſenſu deſumi, Auxiliumque prout à Deo non eſſe efficax. Ita imponunt ex Rispo- lis Thomistæ plures. Sed eſt mera calunia. Et p̄imum quidem: nam Auxiliū efficax eſſentialiter dicit entitatem auxiliū, & in ipsā vim excitandi, mo- vendi, & agendi: quas dotes non emen- dicat ab arbitrio noſtro, ſed eas habet independenter ab ejus uſu. Quod verò in actu ſecondo compleatur, & denomi- netur efficax per conſenſum ab ipsā en- titate auxiliū, & arbitrio ortum, ut lo- quiti ſunt ex Noſtris nō pauci pōt Molina.

Rispolis imponit. Secundum: quia Auxiliū efficax etiam admittimus tale pro priori ad ipsum conſenſum, & in actu primo, & ut venit à Deo: datur enim à Deo, cum, vel ex p̄ vione congruitatis, atque a deo infallibiliter conne- xum cum operatione, quam p̄ venit. Sed hec inſinuare ſatis eſt.

139 Sexta Impostura eſt: quod Sen- tentia Societatis doceat, aut ex eā fiat, Cooperationem noſtram Arbitrii non eſſe Divinæ Prædestinationis effectum. Ita imponit Alvarez, ſed eſt mera calunia: Nam apud Nos omnis effectus Gra- tiae conferens ad ſalutem, qualem Arbitrii ſalutarem cooperationē agnoscimus, eſt, & dicitur Prædestinationis effectus.

Alvarez. Lefſium.

Molina. Lefſius.

VI-

In Primā 140 Vítima Impostura est, quod Sépar. & in tentia Societatis maximè variet, nec 1.2. Tract. consistat in uno. Nam alii cum Molina, 3. de Deo Lessio, & Meratio negant efficaciam an-Auxiliat. tecedeniem, etiam extrinsecam: Alii Molina. cum Vazquez, Bellatmino, & Suarez Lessius. admittunt. Alii eam sumant à consensu Meratius. absoluto cum Molina, & Lessio: alii cum Vazquez. Vazquez à consensu conditionato: alii Bellarmin cum Suarez, & Bellarmino à Scientiā Suarez. Mediā, in cuius explicatione, & usū ita in dies variant, ut vix unuscum altero sentiat. Ita imponunt Moderni Thomistæ cum Gonet, & Vives: qui non adver-tunt ad Scholæ suæ dissidium, quod re-præsentavi lib. 3. & nuper à num. 104.

Molina. Lessius. Meratius. Bellarmin Suarez. 141 In nostriā penē punctum Efficacia, & Scientiā Mediā, substantiale dissidium non est: nam efficacia, quam negant Molina, Lessius, & Meratius, negatur ab omnibus: nempe efficacia constituta per antecessionem causalitatis, & Naturæ inevitabilem, & prædeterminan-tem. Efficacia, quam admittunt Bellarminus, & Suarez, non negatur à Molinā, nec à Lessio: nempe efficacia constituta per antecessionem logicam Scientiā Mediā. Omnes in hoc conveniunt, quod auxilium efficax ex aliquā conne-xione cum effectu constituitur. Hæc in aetu secundo coalescit ex entitate auxili- li quoad rectum; ex superaddito consen-su quoad obliquum. In aetu primo, ex ipsā eadem entitate auxilii, & vel ex futuri-tione conditionata, vel ex Scientiā Mediā (quod apud me sonat idem, ut latè diximus lib. 4.) velex Divinā Præfini-tione: quod est leve dissidium.

Supr. lib. 4. 142 Ex his imposturis appingere Pe-lagiani, & Semipelagiani notam erroris solent Sententiæ Jesuiticæ Prædetermina-tores: quarum proinde manifesta depul-sio, notam illam abstiebit. Addo tamen, Navarret. ut obstruamus Navarreti tom. 2. con-ro-vers. 21. § 13. pag. 396. clamantis contra Nos ad Ecclesiam Dei, Pelagianum errorem, quoad præfens attinet, consti-tisse in negandā necessitate Divinæ Gratiæ ad inchoanda, ad perficienda, ad consummāda salutis opera: id est, ad om-nes, & singulos actus salutares. Semipe-lagianum, in negandā necessitate Divi-na Gratiæ ad initium Fidei, & ad final-lem Perseveranciam: At Sententia So-cietatis immensum ab utroque distat; in-

pugnat utrumque, & utrumque destruit. Relegantur errores horum errorum lib. 5. à num. 179. & à num. 189. & lib. 10. à num. 68. & 69. & 75. & quæ nu-per diximus à num. 83. & miratus est ju-re Pater Franciscus Annatus de Scientia T. Annat. Mediā disp. 3. cap. 4. Homines, qui No-stros legerint, & illos errores noverint, potuisse unquam paralelas illas calum-nias ducere. Videatur ipse loco citato, & in Augustin. vindicato toto lib. 7.

143 Scio Hieronymum Vives Domi-nicanum novissimè voluisse (quem imi-tati sunt Baronus, & Labat Moderni Labat. Thomistæ) regerere in nos Calvini, & Ianseiū maculas: ita conatur disp. 11. contra Scientiam Medium dist. 7. § 9. & 10. eo forsan stratagemate, quo de crimi-ne, de quo timeas accusationem, reum in antecessum facias, qui accusatus es. Qui iansenium noverit, facile consilium impugnatoris inteligit. Ipse de jure, vel injuria, nolo loqui, contentus Docti Lectoris Intelligentiā.

SECTIO IV.

SENTENTIÆ NEUTRALES, AVT Mediæ.

144 **A** Rduum est inter hæc extrema-tamen est primò, Nobilis Theologus Opinio M. Magister Lorca, qui primò docet 1. 2. Lorca. disp. 20. memb. 1. Physicam Prædetermi-nationem nec esse necessariam titulo de-pendentia, aut subordinationis nostræ ad Causam Primam; nec titulo Gratiæ efficacis, nec ad materiale peccati possi-bilem esse. Secundò docet, Physicam Prædeterminationem, si necessaria sit ex parte actus primi, componi non posse cum libertate Voluntatis in operando, non minùs, quā si voluntas operatur in somno. Verba sunt Lorca disp. 21. & tract. de pecc. disp. 38. Tertiò docet disp. illa 20. memb. 2. posse sine lesione liber-tatis physicè prædeterminari Volunta tem, prædeterminatione tamen indistincta ab actione; vi cuius prius operetur Deus, quā Creatura, non prioritate temporis, sed naturæ, nec prioritate instantis in quo, sed à quo. Quartò docet, existimandam præmoveri plerumque sic Voluntatem humanam à Deo: ubi ali-quos,

quos, (nos scilicet,) ita horiere dicit, ne Deus vel leviter viuitate suā attingat voluntates nostras, quasi ipsi bufonem attingere cogentur. Et hæc est Prima Sententia Media, in quam satis inclina-vare nonnulli Thomistæ ex nu. 110.

Opinio aliquorū Schotistarum.

145 Secunda Sententia Schoto tribui-tur ab ingeniosis Schotistis, docentibus primò: Auxilium physicè prædeterminans esse libertati nocivum. Secundò: per cujuslibet entitatem auxilii manere Voluntatem cum indifferentiā in actu primo ad obtemperandum, vel resistendum. Tertiò: in actu secundo præmoveri Voluntatem ab ipso per concursum si-multaneum, non quidem naturā, sed tempore: ita nempe, ut licet ille concursus sit tempore simultaneus, tamen prius naturā est à Deo, quā à Creaturā: unde hanc ille præmoveret & determinat ad unum in actu secundo: Per illa duo Thomistæ deserunt; & Nos per hoc ultimū: quod ut cum libertate componant, ad-dunt talium modum concursus non oppo-ni libertati, quia dispensatur à Deo ex præscientiā prævia inclinationis, quæ resultat potius in unam partem, quā in aliam in ipso actu primo voluntatis: Et hæc inclinatio est quædam propensio, quæ nec sit à Creaturā, nec à Deo, sed resultat. Vnde colligunt superfluere Scientiam Medium.

146 Sic Schotistæ, quos audivimus heri, & nudiūstertiūs, qui tamen pro se laudant Montepilosum: cuius, & Smi-singi, & Pontii, a iter est sensus, ni vehe-menter fallor: nam isti Magni Schotistæ concursum Dei non solum tempore, sed etiam Naturā faciunt simultaneum cum actione Creaturæ, totamque determinationem dicunt oriri ex Decreto efficaci, quo Deus suam applicat Omnipotētiam, non quidem antecedenti, sed comitanti tempore, & Naturā: inevitabili tamen, & independenti ab omni usu libertatis nostræ, & Scientiā Mediā: exinde tamen amico libertatis, quia consequens est, nec intrinsecè immutativum Voluntatis. Vide supr. lib. 3. num. 13. & lib. 7. à num. 16.

Opinio aliorum Thomistarum.

147 Tertia Sententia negat Gratiæ physicè prædeterminantem; admittit ve-rò prædeterminantem moraliter: & ex vi moraliter prædeterminandi intrinsecè efficacem. Id est, negat prædetermina-

tiones physicas: morales admittit: ne- In Primā gar necessitantes; admittit infallibilitatē par. & in tes. Hanc insinuat initio sua Theologie 1.2. Tract. fundam. Caramuel, & à num. 7. captam 3. de Deo noviter à se defendi Salmanticæ, ait: ve-Auxiliat, rūm (ut deponit ocularis testis Henaus) Caramuel.

nec ipse docuit unquam Salmanticæ; & Sententia est illo vetustior. Nec in ipsā quiescit: modò laudat, modò reprobat, factus arbiter Scholarum, nec veritus pugnantia dicere, Vir, acuti licet inge-nii, sed minùs constantis in uno, quā Docentem decet. Eam Sententiam concepit Ioannes Vincētius Dominicanus, Vincētius. & in lucem edidere Gonzalez, & Araujo, Gonzalez. nec soii. De quibus num. 112. Videatur Araujo. Bastiūs Legionensis 1. p. Rec. onis de Bastiūs Necess. Gratia cap. 9. & 10. Author suus Legionēs. sic explicuit, ut diceret Gratia efficacem unicè consistere in Gratia illuminante, & afficiente connotante certam disposi-tionem, & contemplationem subjecti, cui dabatur. Quare efficacia Gratiæ con-sisteret, inquietebat, non in sola illuminatio-ne & affectione, sed in ipsis, & certa subjecti dispositione; quam tamen non constitutivè, sed connotativè diceret Auxilium efficax. Termini non satis sibi convenient.

148 Quarta Sententia admittit physicas Prædeterminationes, sed eas subji-complūtūt. cit usui nostræ libertatis: non directè, & sum Domi-formaliter, Sed indirectè, & argutivè. Ita Thomistæ, & Dominicani Complūtenses, qui plesi nostris argumentis vo-luerunt modum, quo nos utimur in con-cordiā libertatis humanæ cum Divinâ Scientiā Mediā, & Prædefinitionibus, transferre in favorem suarum Præde-terminationum: Utque nos dicimus Præde-finitem ad consensem, & sub eā con-sentientem, liberè consentire, quia, licet compонere non possit cum Prædefinitio-ne, & Scientiā Mediā dissensum, illa s po-test evitare argutivè, quatenus potest dissensum ponere, unde arguitur illarum inexistentiā; & dissentientem, liberè dis-sentire, quia potest argutivè acquirere vel Scientiam Medium, vel Prædefinitionem, quatenus potest consensem ponere ex quo bene valet illatio ad earum exi-stentiam: sic ipsi dicunt Prædeterminatum ad consensem, licet componere ne-queat cum illa Prædeterminatione dis-sensum, liberè consentire, quia potest ar-gui-

In Primā gemitū vitare Prædeterminationem, per par. & in potestatem ponendi dissensum, ex quo va 1.2. Tract. let illatio ad illius inexistentiam, &c.

3. de Deo 149 Quinta Sententia admittit etiā Auxiliāt. Physicas Prædeterminationes, sed a iter

Opinio alias subjicit arbitrio nostro, docendo eas impediti, vel consequi posse per eos ipsos actus liberos arbitrii nostri, quos Thomista- rum.

Herrera Dominica 150 Alii dicunt esse debere positivam alicuius actus prædicti: ita Franciscus Davila. ut Prædeterminatione pendeat in existendo, à consensu, pro quo datur, in genere causa materialis: & ipse consentis à Prædeterminatione in genere causa efficientis. Quem dicendi modum, qui conformis est Thomisticae Scholæ defendet, ultimam dispositionem ad Gratiam justificantem, procedere ab ipsa Gratia ad quam disponit, tenuit Magister Petrus Herreia Dominicanus, Samanticensis Primarius, allegans pro se Petrum Lorca 1. 2. disp. 20. dub. app. Vegam in Trident. lib. 6. cap. 6. & lib. 13. cap.

Lorca. 151 Vega. 152 Medina. Zume!. Valentia. 153 Baron. Do minicanus

154 P. Ioann. Ferrier. Alvarez. Gonzalez. Araujo. Herize. 155 Opinio aliorum Thomista- rum.

nuasse: & aliqui tenuerunt apertè, fassi non aliter, fieri posse satis argumentis nostris, iis potissimum, quibus ex Prædeterminatione contenditur excidium verae sufficietia, & imputabilitatis in transgressione præceptorum. Verum hi non uno modo discurrunt: nam alii dicunt eam dispositionem esse debere positivam

Davila. Zumel.

5. Alii dicunt esse solum debere, & posse negativam: ita inter alios apertè Cabrera.

& novissimè Dominicanus Labat, arro- Cabrera. gans exinde sibi solutionem à multis

quidem tentatam, ut ait, à nemine tam haecen obtemtam. Sed jam super- Labat, Do minicanus

bire desierit, leto Patris Ioannis Cour- P. Ioannes Courbulez

bulezii Nostri speciali tractatu. contra ipsum, & solutionem nmissi veterem, defetam, & contemptam olim à suis, nec probabilitate nunc autem ex calamo re- centi P. Labat.

Septima Sententia distinguit in- Postrema Opinio Me chior Fuster.

ter Auxilium Prædeterminans, & Con- determinans. Illud negat contra Thomistas: & hoc admittit contra Nos: do-

cendo primò: Neque requiri Prædeterminans, quia ludit libertatem: neque sufficere merè adjuvans, & indifferens: quia non minus supernaturalis est deter- minatio Voluntatis, quam actus ipse: cùm ergo ratione supernaturalitatis ne- queat voluntas se solā efficeret actum sine principio efficiente superno; sic nec applicare se, nec determinare, sine coapplicante, & condeterminante superno: unde docet secundò, debere auxilium esse condeterminans, ita ut determinatio voluntatis sit ab illo, & ab ista, condeterminantibus simul, à neutro verò determinante, se solo. Docet tertio: ad imitationem Decreti Prædefinitivi, & In- differentis distingui debere duplex genus Auxilii. Aliud erit absolute, & intinse- cè condeterminans, quod nempe sit talis genii, ut faciat, quod voluntas potens non operari, semper operetur: & hoc vocat vocationem condeterminantem Præ- definitem. Aliud erit quasi conditio- natè condeterminans: quia licet in se sufficiat ad determinandum, & in re de- terminet, quando ponit suam determi- nationem Voluntas; tamen ita pender ab ista, ut si hæc condeterminare nolit,

nec

nec ipsum etiam condeterminet, sed maneat purè sufficiens, non sui defectu, sed voluntatis. Ita novissimè discurrebat in Manuscriptis de Aux. Doctor Valentinus Meichior Fuster. Et de hoc punto

hucusque licet, per Decreta Summorum In Primā Pontificū Pauli Quinti, & Vibani Octa- par. & in vi: quorum reverentiā, calamum ultrò, 1.2. Tract. & ultrà contineo.

3. de Deo Auxiliāt.

DISPUTATIO VLTIMA.

ET APPENDIX EXCURSIO: CUR SECUNDIA
Trinitatis Persona præ Tertiā, Filius; & illius
Processio, Generatio?

152

ATERIAM Magnæ Disputationis repræsentavi nunc: Ratio ap- evolvere disputando non potui. Loco tamen ejus, pendicis. aliam difficultatis maximæ Resolutionem, quasi ap- pendicem, incercisis aliarum opinionum impugna- tionibus, annexo; non quidem tractatui, sed toti elucubrationi: nequis in hisce curis ad Primam Par- tem, ex toto, sequentem Controversiam alioqui celebrem, & ad quam me sèpè remisi Tract. I. juxta principia inibi prædicta, desideret.

Lib. I. à num.

SECTIO I.

TONDERATIO DIFFICULTATIS: INSI- nnata DD. in ipsa varietas: & no- strum de Ipsa Iudicium.

Difficulta- tis Sum- ma, & Ratio.

153 **S** Vmma, & Ratio summa difficultatis est: Generatio, ex Philosopho à Conciliis, & Théologis hic admissa, est Origo Viventis à Principio Vi- vente Conjuncto in similitudinem Naturæ: Sed Processio Spiritus Sancti est æquè Origo Viventis à Principio Vi- vente Conjuncto in similitudinem Naturæ, ac Processio Secundæ Personæ: ergo vel est Generatio, Neutra, vel Vtraque: & Vtraque Persona Filius æquè, vel Neu- tra. Id est contra Fidem, cuius Articulus est, Secundam Personam esse Filium: non Tertiam: Processionem Secundæ, & non Tertiæ esse propriè, & verè Generatio- nem.

154 Et minor urgetur: quia Spiritus Sæctus ex vi processionis accipit à Principio eandem Natum Divinam, & pro- cedit ut Deus, & Persona Divina, non minus ac Secunda: ergo procedit æquè

similis in Naturâ, & æquè conjunctus, & æquè vivens à Vivente Principio, ac Secunda Persona. Certè videtur proce- dere magis similis, quam homo genitus procedit ab Homine generante. Cur ergo Processio Secundæ Personæ, præ Ter- tiâ, Generatio sit: & Tertiæ, nullo mo- do sit Generatio, cùm productio homi- nis, longè in similitudine dispar, Gene- ratio sit? Et exارد descit difficultas ex tri- bus conditionibus, quas habere debet as- signanda discriminis ratio: Vera, Per- tinentis, & sufficientis ad esse Filium, ubi- cumque ea sit. Vnde Augustinus inge- niorum apex, & Aquila, lib. 3. contra Maximum cap. 14. difficultate tactus, & pressus, dicere non erubuit: Distingue- re inter illam Generationem, & hanc Pro- cessionem nescio, non valeo, non sufficio.

155 In expediendâ tantâ difficultate, Multiplex mira est apud Doctores tam Veteres, decidendi quam Recentes, opinandi varietas: quam Clasis: & totam reduco brevissimè ad quinque Prima: Clases. Prima discriminem sumit ex parte Principii, five Quid, five Quo. Et in hac classe tres video Sententias Principales: & in ipsis multiplicem dicendi modum

nam

In *Prīmā* nam alii respectivè ad *Principium Quod par. & in* requirunt ad rationem Geniti in termino, similitudinem summam, ita ut *1.2. Tract.* habeat omnia *Producētis*, præter Relationem ad ipsum. Alii sicut in *Principio 3. de Deo Auxiliāt.* *Quo ad Verbum*, quod statuant in ipsa Naturâ Dei, vel in *Prīmā Potentia*: unde colligunt *Filiationem in Secundā Personā*.

Secunda:

156 Secunda classis discrīmen sumit ex parte *Perfectionis communicatæ*. Et in hac sunt duæ *Sententiæ* valē celebres. Prima eorum, qui, statuentes *Essentiam Metaphysicam Dei* in *prædicato singulare*, colligunt, idèo *Verbum esse Filium*, quia ex vi processionis *communicatur ipsi Divina Natura*; non verò *Spiritu Sancto*. Altera, recurrit ad *Fæcunditatem ad intra*; & afferit, *Verbum præ Spiritu Sancto esse Filium*, quia à Patre accipit *Naturam Fæcundam*. Quam *fæcundam sentiendi speciem variè colorant Magistri mihi gratissimi*.

Tertia:

157 Tertia classis discrīmen sumit ex parte *Processionis*: & in hac sunt *Thomistæ*, & aliqui *Salmanticenses* ex *Nostris*. Thomistæ: quia dicunt *Secundam Personam procedere per vim assimilativam*, nempe per intellectum. Nostrū verò, quia ex *primitate Processionis*, dicunt *Secundæ Personæ Processionem esse operationem primi intentam*, & illius, quod in *Opeante Primum est*, atque adeò *Naturæ*, & consequenter antonomasticè *Naturalem*, & *Generationem*.

*Quarta:**P. Borrull*

158 Quarta classis discrīmen sumit ex modo *communicationis*: & in hac classe singularis est *P. Mathias Borrull*, qui usus distinctione *Virtuti intrinsecâ inter Intellectionem, & Volitionem*: & exinde peregrinè tuitus, *communicatiōnem Formalem*, quâ *Natura communicatur Secundæ Personæ*, stare in *Intellectione, & Communicatione Formale*, quâ *Natura communicatur Tertiæ*, in *Volitione*, colligit, modum accipiendi *Naturam*, destinatum *Generationi* esse per *Intellectionem*, atque adeò *Secundam Personam* præ *Tertiâ esse Filium*.

Quinta:

159 Quinta classis discrīmen sumit ex parte *Termini Producti*, per varios discursus, quibus querunt in *Secundā Personā Rationem specialem Imaginis*; vel *specialem similitudinem Productam*, ratione linea intellexivæ, in quâ *Ver-*

bom est. Et hucusque Theologorum iudicia, quæ latius in loco repræsentavi: &

160 Circa quæ, (quando non licet *Mens Authoris circa ipsas.*) pondera diligenter: Omnes, & singulas classes, & Sententias inibi contentas niti uno ex tribus *Principiis*, quandoque falsis, plerumque incertis, & ad minimum maximè dubiis. Primum est *Distinctio Vir-*

Non fiant Fundamen-cessarias Dei, vi cuius dici possit: Primo ta, quibus in unâ potius, quam in aliâ consitit entur.

*Essentiam Dei. Secundò: unam communica-ri, colligunt, idèo *Verbum esse Filium*, quia ex vi processionis *communicatur ipsi Divina Natura*; non verò *Spiritu Sancto*. Altera, recurrit ad *Fæcunditatem ad intra*; & afferit, *Verbum præ Spiritu Sancto esse Filium*, quia à Patre accipit *Naturam Fæcundam*. Quam *fæcundam sentiendi speciem variè colorant Magistri mihi gratissimi*.*

Ex lib. 1. Late.

161 Exinde generaliter colligo, & Nulla vi-

censeo, per nullam ex prædictis Sententiis haberi in præsenti puncto, quod quæti facere: ritur. Qod enim queritur est quidam *& cur* conceptus, qui simultres habeat conditiones: Veritatem prædicati: pertinen- tiam ejus ad rem questionis, nempe ad *Filiationem*: & tam specialitatem ad esse Filii, ut ex ejus præciso defectu, in *Spiritu Sancto* desit conceptus Filii. Sed per nullam ex prædictis classibus opinandi, ut eas meditanti constabit, assignatur conceptus hujus triplicis conditionis: nam earum aliqua peccant contra primam, recurrentes ad prædicatum, quod in Deo non est, nempe nationalis intellectus, vel nix falso fundamento, nempe distinctionis virtualis inter absoluta necessaria Dei, & quæ exinde architectantur circa *Essentiam Dei*, & *Principia Processionum*. Aliæ peccant contra secundam: nam si Filius stare apud omnes potest, præcismus à primitate processionis, à processione per Intellectum, ab emanatione à pluribus, vel ab uno, à ratione intellectus, à similitudine intentionalis, & ab accepta fæcu-

fæcunditate, quid pertinet recursus ad ista? Imò, quod maximè notandum est, si sine his invenitur conceptus Filii; cur etiam, sine his, non erit Filius, *Spiritus Sanctus?* Vnde ferè omnes peccant contra tertiam conditionem.

162 Et contra omnes generaliter instauratur ratio difficultatis. Præsentis Controversiæ non est solum assignare rationem, cur secunda Persona sit Filius, sed cur tertia Persona non sit Filius: sed quidquid sit de primâ parte, secundam, quæ potissima est, nulla ex sententiis prædictis assequitur; ergo nulla satisfacit præsenti controversiæ. Minor ostendit. Ex prædictis sententiis solum excludit à Tertiâ Personâ, quod in secundâ sufficere dicitur ad rationem Filii: sed per exclusionem hujusmodi, nō fit exclusio vera, & omnimodæ Filiationis à Tertiâ Personâ: quod probatur primò: quia conceptus assignatus à prædictis sententiis in Secundâ Personâ ad rationem Filii est conceptus specificè singularis, non verò ita univocus, & genericus, ut sine ipso stare nequeat vera ratio Filii, ut patet ex creatis: ergo per exclusionem illius, non fit exclusio omnimodæ Filiationis: dicetur enim *Spiritum Sanctum esse alter Filium*: sicut, licet ex negatione generis excludatur omnes species; non excluditur *Genus*, ex negatione unius, aut alterius speciei: non enim homo esse definit *Animal*, quia non est *Leo*: licet neuter esset homo, vel *Leo*, si neuter esset *Animal*. Secundò, & est ratio à priori: quia non obstantibus prædictis sententiis, respectu *Spiritus Sancti* cum majori rigore, quam respectu Filii creati manet verificata definitio, quam habemus ut regulam præsentis controversiæ: origo viventis à Vivente principio cōjuncto in similitudinem naturæ. Hæc sufficiat tetigisse, quando non est animus descendere ad singulare uniuscujusque impugnationes, quas latè dedi in tractatu de Trinitate.

S E C T I O II.

LEGITIMA RESOLV TIO.

Vnde ex-pedienda difficultas *163* *S*vni debet tam ex parte *Princi-pii*, quam ex parte *Proces-sionis Aranda de Deo*.

nis, & Termini. Singula enim expri-muntur in Definitione Generationis. Et par. & in 1.2. Tract. 3. de Deo Auxiliāt.

164 Notandum est primò: Posse ha-*Produci*, & accipi ex vi productionis à Ter-*similem in Naturâ*, vel specificè, non suffi-cit ad esse *Filium*.

165 Ecce acceptam à Termino *Naturam Producti*, ex vi productionis, quin *Productio* sit *Generatio*: quin virtus productiva, quantumvis communi-cariva *Naturæ* sit *Generativa*; quin *Terminus*, quantumvis ejusdem specificæ *Naturæ*, sit vivens à *Principio* vivente conjuncto in similitudinem *Naturæ*, si quidem neque *Genitus* est, neque *Filius*. Sed unde sumenda est *Regula* pro discernendis his conceptibus. Ego censeo, haberi jam regulam in ipsa Definitione *Ge-*

In Primā Generationis. Quare pro ejus exactā in par. & in intelligentiā

1.2. Tract. 166 Notandum est secundō, in Definitione de Deo nitione Generationis *Origo Viventis à Auxiliā vivente Principio conjunctio in similitudine Generationis dīpem Naturae*, Voces istas, sub expressione Definitionis, quā ponuntur, reduplicativē sumendas. Et ratio est, quia expressio praedita in Definitionibus facit reduplicationem: sic in definitione Hominis originis esse addere: *Animal Rationalis, quā ratione: quia expressio Rationalis satis notat reduplicationem.* Ex quo principio sequitur manifestè, *ly Naturae*, quā ex parte Principii facit conjunctionem Principiū cum Termīno procedente; & ex parte Termini, facit unitatem, vel similitudinem Termini cum Principio conjuncto, sumi reduplicativē in hac definitione, tam ex parte Principii, quam ex parte Termini. *Ex parte Termini*, ut sensus sit, participari à Termino Procedente Naturam Principiū sui, prout existit, & supponitur in Principio suo. *Ex parte Principii*, ut sit sensus, Naturam exercere Naturae proprium munus in producente, dum producit.

*Explicatio-
tionis Ra-
tio.*

167 Ratio partis utrinque ex Terminus minorum expositiones patet: si enim in Definitionibus expressio aequivalet reduplicationi, Natura, quā in hac definitione Generationis, exprimitur, ex parte Termini, quatenus hic exigitur similis ratione naturae, & ex parte Principii, quatenus hoc supponitur ratione Naturae conjunctum; ex parte utriusque sumi debet Natura, quā talis, id est, secundūm proprium munus Naturae. Id quod ad Philosophi mentem eleganter, & profundè Damascenus expressit lib. I. de Fide Orthodox. cap. 8. dum scripsit: *Generatio in eo consistit, ut ex Gignentis esentiā, Proles ejusdem cum Gignente substantiae producatur.* Nota bene repetitionem ex parte Gignentis, & Geniti. Probatur deinde quoad secundam partem. Nam Generatio, est Operatio autonomistica Naturalis, unde dicta est à Philosopho 2. de Anima t. 34. & 7. Metaph. cap. 8. Opus Naturalissimum, & à Damasco, & Ambroso, Opus proprium Naturae: ergo supponit ex parte Principii Naturam, non quidem materialiter, sed formiter ut Naturam. Probatur deinde quoad primam. Quia Genitus

Aristotel. Aristotel. Damasc. Ambros. 168 Notandum est tertio: Naturae definitiā à Philospho: *Principium munus omnino, & quietis ejus, in quo est primū, & nō proper se, & non secundūm accidens, munus priūm.*

procedere debet, quantum potest, in similitudinem Naturae Principii sui: At qui ex parte principii, ut modò dicebamus, præsupponitur Natura, quā talis: ergo Genitus, ut procedat in similitudinem Naturae Principii, debet accipere Naturam, prout existit, & supponitur in principio, id est, ut talem.

Natura. 168 Notandum est tertio: Naturae definitiā à Philospho: *Principium munus omnino, & quietis ejus, in quo est primū, & nō proper se, & non secundūm accidens, munus priūm.*

omnino proprium est constituere suppositum. Id quod est evidens: ad id enim ordinatur primū, & per se Natura. Vnde in prima manifestè sequuntur: *Primum est: Naturam, ut naturam, esse Principium sive quod, sive quo, (à quibus terminis modò præscindo,) solum verificari, quādo Naturae convenit esse Principium, ut ordinatae ad constitutionem suppositi, vel ut constituenti suppositum: tunc enim habet esse Principium ejus in, quo est primū, & per se: quā est solemnis definitio Naturae, quā talis. Secundūm est: Si Naturam constituere aliquod suppositum, sit idem, ac esse Principium sive quod, sive quo alicuius operationis, eam operationem necessariò esse Naturalissimam, quia necessariò provenit à Naturā, quā tali, id est, ut exercente propriissimum munus Naturae. Tertiū est: Si Naturae adveniat esse principium, præexcito jam munere constituendi suppositum, neque constituenti suppositum, cum virtute, quā advenit: in eo casu, nec virtutem posse dici Naturae quā talis; nec operationem esse à Naturā, ut natura est; neque Naturam pro ut in tali principio, exercere munus Naturae. Id enim est, quod in definitione Philosophi intendit explicari per illa: & non secundūm accidens. Nec requiritur, quod sit accidens: sufficit, quod ex conceptu rationis extraquidditativae, comparetur cum Naturā quā tali, ad imitationem accidentis.*

169 Vides, ex his necessariò sequi Virtus Generativa virtus esse non naturalis, & non secundūm accidens: illa quā non sit virtus Naturae, ut quā talis, & maximè propria. Tunc autem erit Virtus, Naturae ut talis, maximè propria, cùm ipsa virtus, seu productio sit ratio constituendi cum ipsa Naturae suppositum. Nam, cùm Natura primū,

& per se ordinetur ad subsistentiam, & subsistentia sit Proprietas autonomistica Naturae, quā talis; si virtus, seu productio sit ipsa subsistentia, non potest non esse Naturae propriissima. Secundō: quod Generatio necessariò debet esse operatio Naturae, quā talis. Id quod satis indicat vox Nativitas, & Nasci, propria Filiationis, dicta à Naturā, à quā procedit, & quam intendit. Tum quia Generatio est exercitum Virtutis Generativæ; sed Generativa Virtus est Virtus Naturae, quā talis; ego & operatio. Tertiū: quod Virtus, Naturae non competens, quā Naturae est, sed illi comparata, per modum virtutis extranaturalis, & adventitiae, non potest esse virtus generativa, nec operatio exinde subsequens, quantumvis communicativa Naturae, generatio; ut patet exemplis adductis.

Suprà nu. 164. Tunc autem virtus est extranaturalis, & adventitia Naturae, quā tali, quando ex se habet advenire Naturae, præexcito munere constituendi suppositum, & supposito constituto. Id enim in virtute, quantumvis alias substantiali, potius redolet genii accidentis, quam naturalitatis.

Quam similitudinem in Naturā tūra intēdat?

170 Quartō sequitur, (quod & observandum est maximè) similitudinem in Naturā, quam intendit Generatio, si tam in eo esse, ut Naturae sit in Termino ex vi productionis, cum munere Naturae, quod in principio exercet, ut principium termini est. Hinc Philosophus dixit Generationem esse à Naturā in Naturam: quia supponit in Principio Naturam ut Talem, & intendit Naturam ut Talem in Termino. Hinc etiam est, quod cùm Generatio intēdat in Termino Naturam ut talem, id est, constitutionem suppositi; non enim Filius accipit Naturam, nisi in suppositi constitutionem; necessariò supponit in Principio Naturam, cum munere Naturae, id est, constituendi suppositum cum ea ratione, quam habet de per se constituere Principium Termini. Et ratio est manifesta: quia ut Terminus evadat similis in Naturā sui Principii, debet habere Naturam, nō utrumque, sed prout est in Principio suo, quatenus talis Termini Principium est: Sed Filius Naturam accipit in constitutionem suppositi, id est, ut talem: ergo Filius necessariò supponit in

Relatio Spirato-
ris non est Subsist-
ut ordinetur ad suppositi cōstitutionem, ita.
sed advenit extraquidditativè, & quasi resultans, ex duabus Personis, in ratione suppositorum, constitutis. Et ratio est certa ex Florentino: quia Prima, & Secunda Persona, nēmē Pater, & Filius, non spirant per modum duplicitis Principii, sed unius: unde Principium Spiratum, neque est Pater, ut Pater, neque Filius, ut Filius, sed Principium singulare, adveniens Patri constituto in esse Primiæ Personæ, & Filio constituto in esse Secundæ; quo singulari Principio spirant Tertiā Personam, ut unica spiratio Activa, & unicus spirator.

173 Vbi jam vides in ratione spiratoris, ut talis, non esse rationem suppositi: esset enim unicum suppositum, commune Patri, & Filio, ut est unicus spirator. Quare ratio concreta spiratoris, ut talis, nequit dicere Naturam cum munere Naturae, cùm ex se præsupponat præexcitum Naturae munus in constitutione suppositorum, quibus advenit, exinde neque ea Virtus potest dici Naturae,

In Primā rē, qdā taliis, neque operatio proveniens, par. & in operatio à Naturā quā talis, cūm in p. art. 1.2. Tract. cipio ut tali non exerceat Naturā. Mu- 3. de Deo nūs Naturā prop̄itum. Debet ig. tpi o- Auxiliāt. cī Virtus quāsi extiā-naturāns. Vide in- frā num. 183. & à num. 183.

Illatio pro Decisione 174 Colligitur ex hucusque dictis: Primō: Virtutem Productivam Secundā Personā, necessariō esse generativam in Primā: non ita in Primā, & Secundā, Virtutem Tertiā Productivam. Ratio est: quia illa est Virtus maximē propria Naturā, quā talis; secūs illa, quā ex modo se habendi ad Naturām, est quāsi extranaturalis. Secundō: Processionem Secundā, & non Tertiā, esse Generatiōnem; quia Processio Secundā ex se est Operatio maximē Naturalis, & à Naturā, ut Naturā est; non ita Processio Ter- tiae. Tertiō: Secundam, & non Tertiā Personam, esse Filium: quia Secunda, & non Tertia procedit similis in Naturā Principii sui, quā talis. Licet enim utraque sit ejusdem Naturā; Spiritus Sanctus non est similis in habendo Naturā, Principio suo: Filius verò similis est. Filius est similis, quā Naturām accipit ut talem, id est in constitutionem suppositi, seu constituendo cum ipsā suppositum, quā productus est: & hoc modo Naturā supponitur in Principio suo, nempē constituendo suppositum quā producens. Spiritus Sanctus procedit ab sp̄rato, ubi neque Naturā constituit suppositum, quā producens, neque exercet Naturā munus in constituendo principium: & aliunde Naturām accipit constituendo suppositum, quā productus est: non ergo est similis in Naturā Principii quā talis. Quare sit tandem, pro decisione controversia.

Decisio Nostra. 175 Conclusio: Secunda Persona ideo præ Tertiā est Filius, ejusque Processio, præ Tertiā Processione, Generatio: quia Processio Secundā Personā est opera- tio Naturā, quā talis, & in similitudi- nem Naturā, quā talis: non ita Tertiā Processio; quā solū est ex virtute quāsi extranaturali. Conclusio liquidō se- quitur ex præcedentibus. Eoque mihi, præ ceteris, si diversa est à ceteris, magis placet, quia nulli innititū speciali principio alia controverso; & quāe enim stat five Principium quo stet in Absolu- to, five in Relativo. Nihil supponit, quod

in Deo non sit: nihil immūrat de defini- tione Generationis: quare hæc ratio, quam plurimū judico, ut mox ostendam, tres ilia habet conditiones, Ve- ritatem in p̄dicate; pertinentiamque ad esse Filii; & specialitatem hujusmodi, ut ex ejus p̄cilio defectu ubicunque de- finat esse Filiatio. Vnde patet ad rationem difficultatis in disputationis limine possum. Sed ornemus sententiam Autho- ritate simul, & Ratione.

S E C T I O III.

AUTHORITAS, ET RATIO PRO NO- TRA SENTENTIA.

176 **A**uthores pro nostra Sententiā *Authores sunt, imprimis, Sanctus Bonaventura, Durandus, & omnes Theologi, qui num. 135. Secunda Personā cīf crimen à Tertiā petunt ex processione Durandus. Secundā, à Naturā, vel per modum Naturā, vel secundā Naturā: à quibus reipsā non discedimus. Deinde stant pro nobis omnes illi Patres, & Theologi, qui recurrerunt ad Primitatem, & Naturāli- tatem operationis. Insuper veteres illi Patres, qui dixerunt ex Augustino, Se- cundā Personā Filium esse, quia pro- cedit ab unico tantū supposito, & Spi- ritum Sanctum non esse Filium, quia pro- cedit à duobus, per modum unius principii, in nostro discursu fundati sunt: quia licet ad Generationem impertinens sit esse ab uno, vel à duobus, utcumque: esse tamē ab uno, vel à duobus, prout in Trinitate credimus, maximē facit ad esse, vel non esse Generationem. Nam procedere ab unico tantū supposito, est procedere à virtute Naturā, quā talis: procedere verò à duobus suppositis, per modum unius principii, ipsis in ratione suppositali, jam plenē constitutis, advenientis, est procedere ex virtute quāsi extranaturali: est ergo nostra Sententia Anselm. Mentis Augustinianā, & omnium Pa- Rupertius. trium, qui fecuti sunt Augustinum, An- Nazianz. seimi, Ruperti, Nazianzeni, & Basilii. Basilius.*

177 Est etiam nostra Sententia San- art. 10. de potentia art. 2. Thoma. Corp. & ad septimum: illa Processio per modum Naturae intelligitur in Divinis, quā nullam aliam presupponit. Qui di- cendi modus necessariō nititur in nostro dif-

Augusti- nus expli- catur.

discursu. Sed clarior est, in 1. dist. 13. art. 3. ad 4. *Natura non est principium Spiritus Sancti sub ratione Naturae, sed sub ratione Voluntatis, à quā procedit Amor, & ideo sua Processio non dicitur Nativitas, cū Nativitas à Naturā dicatur.*

Hilarius.

Damasc. Ambros.

Alii PP.

Sententia Ratio.

ex se procedere à Naturā ex parte prin- In Primā cipii præsuppositā, secundā munus Na- par. & in turā. Id quod, Definitio Generationis 1.2. Tract. satis explicat in Principio conjuncto: 3. de Deo Conjunctio enim principiū stet in consti- Auxiliāt. tutione Principii per Naturam, Genito communem. Sed de ratione Filii est pro- cedere per generationem: ergo, &c. Quæ probatio conceptissimis Hilarii, Damasceni, Ambrosii, & Thomae verbis, nuper appositis, ornari posset.

180 Ostenditur secundō: De ratione essentiali Filii est procedere à Principio, per Naturam Genito communicandam constituto indivisibiliter in esse suppositi, & in esse Principiū: ergo est de Filii ratio- ne procedere Vivens à vivente Principio per Naturam ut talem cōstituto in com- municationem Naturā. Consequentia sequitur: processio enim à Principio, cu- jus, esse Principium, sit esse suppositum, necessariō supponit, & respicit ex parte Principii Naturam, ut talem: quippe, Naturā, ut talis, est suppositi constitu- tio. Probarur antecedens: Tūm quia ex dictis Virtus generativa, est Virtus ma- ximē Naturalis, & Naturā conveniens, ut Naturā est, nempē primō, & perse- ita ut ip̄i non accidat, aut quasi accidat esse principium operationis generativa, ut ex philosophicā definitione Naturā satis patet: sed eō ip̄o quod virtus ge- nerativa, Naturā sic conveniat, conve- nit ip̄i, non supposito constituto, sed quatenus suppositum constituenti: ergo sic convenit, ut non præcedat esse suppo- situm ad esse Principium: ergo sic con- venit, ut in esse suppositi, & in esse Prin- cipiū generativi, indivisibilis constitutio sit: ergo. Tūm etiam, quia ex num. 164. stare potest participatio Naturā Produ- centis sine Filiatione: sed non ob aliam rationem, nisi ex conditione virtutis, quāsi extranaturaliter se habentis, & ad- venientis, supposito jam bene constitu- to: ergo de ratione Filii est procedere, &c.

181 Ostenditur tertīo: de ratione essentiali Filii est procedere in similitudi- nem Naturā Principii sui: ergo est pro- cedere à Naturā constitutive suppositum in principio: ergo est procedere à viven- te Principio per Naturam ut talem con- stituto in esse Principiū. Consequentia secunda liquida est. Et prima consta- qui

179 Major ostenditur primō: quia Generatio est Operatio autonomati cīd Naturālēs, ut num. 167. prænotatum est ex Philosopho, & ex communi apprehensione, eam vocante à Naturā, Nativitatem, §. Thomas. ut ajebat Angelicus Doctor: ergo habet

In Primā quia similitudo, petit in Principio Naturar. & in ram, qualis accipitur à Termino simili: 1.2. Tract. sed à Termino accipitur constituendo 3. de Deo cum producō suppositum: ergo supponitur Auxiliāt. tur in Principio, constituendo cum virtute produceante suppositum. Ergo, &c. Antecedens autem patet ex ipsis terminis: sicut enim ratio producti, respicit producentem, ita similitudo cōparat Productum, & producentem, adeo ut ratio fundans similitudinem, considerari debeat ex productō quā tali, ad Producentem ut talem: debet ergo procedere Filius in similitudinem Naturae, qualis est in Principio suo, exceptā ratione Principii.

182 Minor autem Syllogismi principalis, quoad primam partem de Secundā Personā, est certa: nam in Primā Personā, quæ Pater est, omnino est idem esse suppositum, & esse Principium Secundæ: Deinde ipsa Virtus Productiva, seu Productio est ipsa Personalitas, Naturae quā talis, maximè propria: quare, cū Naturā in Principio nō possit nō suppositari per ipsam rationem Principii, non potest nō exercere Naturae munus in ipso Principio quā tali: ergo secundæ Personæ propriissimum est procedere suppositum Vivens à Vivente Principio, per Naturam ut talem constituto, in similitudinem Naturae. Id autem repugnare Tertia Personā, (quæ erat secunda pars minoris) non patet mītis. Quia Principium Spiritus Sancti sunt Pater, & Filius, non quidem ut Pater, & ut Filius, sed ut unicus Spirator, constitutus per Virtutem ipsis advenientem, plenè constitutus in esse suppositorum. Neque Naturae convenientem ad constitutionem substantiæ, neque suppositi, sed præexercito suo Naturae munere, quasi extranaturaliter: ergo Spiritus Sanctus neque procedit à Naturā quā tali, neque Naturam accipit, qualis supponitur in Principio suo quā tali. Hæc ergo est ratio, cur Tertia Persona non sit Filius, & cur sit Filius, Secunda Persona.

P. Fassol. 183 Quæ tota doctrina ne ingrata appareat, legatur Doctissimus Fassolus tom. 3. ad quast. 28. art. dub. 1. num. 8. & dub. 2. a num. 20. & præferrim num. 33. Accipiatur tandem ex calamo Sancti Thomæ in 1. dist. 33. quast. 1. art. 3. Corp. ubi hæc habet, in rem nostram, profundè meditanda: Communis spiratio

est in Personis sicut illud, quod advenit post esse constitutum; sicut albedo est in Sorte. Nota. bene comparationem: nemireris, Virtutem spirativam vocari à nobis quasi extranaturalem ex modo adveniendi, quando eam Angelicus Doctor, ex modo adveniendi, comparare non dubitat cum albedine. Quò facit Capreolus, Capreolus.

S E C T I O IV.

OBJECTIONES SOLVUNTUR.

184 Objecō primō: Virtus generativa est in Humanis, juxta Sententiam satis communem, Potentia accidentalis, Naturae adveniens, constituto supposito, nec faciens cum ipsā suppositum: sed hoc non obstat conceptui Generationis in Actione, nec Filiationis in termino: ergo neque obstabit, ne Spiritus Sanctus sit per generationem, & Filius, esse per virtutem Naturae advenientem, constituto supposito, nec faciente cum ipsā suppositum. Confirmatur, præoccupando solutionem: Nam juxta Sententiam satis communem, tota virtus generandi in humanis est accidentis, ita ut substantia immediatè non concurredit ad generationem substantiæ: ergo vel non est de ratione Generationis, & Geniti procedere à Natura, quā tali, vel procedere per Virtutem quasi advenitiam non tollit processionem à Naturā quā tali, sufficientem generationi.

185 Respondetur. Permisso nunc, Solvitur, quod substantiæ creatæ producant per potentias istas instrumentales, unum iesit incertum, & certum aliud. Incertum est, an substantiæ nihilominus (quod nos afferimus contra Thomistam,) immediate concurrant cum instrumentalí potentiam. Certum est, substantiam, licet immediatè non concurret, concurrere ut quod; Nam instrumentum (ut ipsi ajunt) producit nomine, & in virtute substantiæ, ita ut verum sit: homo ut homo generat hominem; quia virtus illa est debita Naturae quā tali, id est ut ordinatæ ad constitutionem suppositi, & ut constituit suppositum. Igitur in primā viâ discurrendi, quæ nostra est, de immedia-

mediato concursu, etiam permisso instrumentis, Virtus generativa Naturae convenit, ut natura est, ipsique prout ordinatæ ad suppositum, & ipsum constituenti debita, ita ut esse in supposito sit esse Principium. In alterā negante immediatum concursum, etiam Virtus generativa, Naturae convenit, ut Natura est: quia nomine ipsius ut ordinatæ, & constituentis suppositum agit, ita ut Natura quā talis dicatur concurrere, & agere. Ex his, permisso quavis suppositione, negetur major. Non enim Virtus Generativa, Naturae advenit, constituto supposito, sed prout in supposito, & ut ordinatur ad constitutionem ipsius. Ad confirmationem, nego consequentiam ex dictis.

186 Objecō secundō, instādo adversus præcedentem solutionem. Virtus spirativa, licet non constituat cum Divinā Naturā suppositum, convenit ipsi ut ordinata ad constitutionem suppositi: ergo convenit ipsi, prout Natura est: ergo Procesſio Spiritus Sancti est à Virtute Naturae quā talis, atque adē secundū Naturam, & Generatio. Consequentia videntur sequi. Probatur antecedens. Virtus spirativa, Naturae convenit ex fine suppositi, quod producit: sed ad suppositum, quod Virtus spirativa producit, ordinatur Natura quā talis: ergo Virtus spirativa convenit Naturae, prout ordinatæ ad constitutionem suppositi. Confirmatur: quia Natura Divina habet ex se subsistere in triplici supposito, Productio duplīci, & altero improducto: ergo habet ex se, vel radicare virtutem productivam duplīcis suppositi producti in in quo subsistit: ergo virtus productiva unius & alterius suppositi nequit esse extranaturalis. Probatur ista consequentia. Nequit esse extranaturalis, quod Naturae non solum convenit substantialiter, sed etiam ex exigentiâ essentiali Naturae; atqui Virtus productiva utriusque suppositi producti, Naturae convenit non solum substantialiter, sed etiam ex exigentiâ essentiali Naturae: ergo nequit esse extranaturalis: ergo est Virtus conveniens Naturae, quā tali: ergo.

Solvitur. 187 Respondetur. Ad argumentum, distinguo antecedens; convenit ipsi, ut ordinatæ ad constitutionem suppositi, in termino, concedo: in Principio talis

termini, nego antecedens, & duplē in Primā consequentiam. Igitur Virtus quædam par. & in eatenus dici potest conveniens Naturæ 1.2. Tract. ut Natura est, quatenus in esse principii 3. de Deo ordinatur ad suppositum constitendum Auxiliāt. in esse suppositi, & in esse Principii: ut ex inductione Virtutum omnium, quæ Potentiae Naturales vocantur, patet. Et ratio est. Nam actio non oritur ex Naturā prout in Termino, sed prout in Principio: Licet ergo Natura, proprium munus in Termino exerceat, si non exerceat in Principio, non potest dici Virtus Naturae, quā talis, nec actio debet dici operatio Naturae, ut Natura est. Nam ista denominationes veniunt ex modo, quo se habet Natura in Principio.

188 Ad Confirmationem, concessio antecedente; distinguo consequens: habet ex se, esse vel radicare, eodem planè modo, Virtutem productivam utriusque suppositi producti, nego: aliter, & aliter, concedo consequentiam. Ratio autem diversitatis est: quia virtus productiva unius suppositi, qui Filius est, est Virtus unius Personæ competens, tanquam Ratio Personalis constitutus ipsam indivisibiliter in esse Personæ, & in esse Principii, unde Naturæ competit immediatè, quatenus exercet proprium munus Naturæ, quod est constitutus suppositum. At Virtus productiva alterius suppositi, (qui Spiritus Sanctus est) est virtus, per quam duo supposita plenè jam constituta in esse suppositali, constituantur in esse unius Principii, quod nec subsistens, nec suppositum est: unde ipsis, & Naturæ, quasi extranaturaliter advenit, ad modū virtutis, ex identitate quidem, reipsa substantialis, ut inquit Doctor Eximius lib. 10. cap. 4. n. 6. ad finem, non tamē ex modo adveniendi, qui cum sic modus adveniendi, suppositis plenè constitutis, non comparatur cum Naturæ, quā tali: Nam hoc potius est extranaturalium, & accidentium proprium. Summe exemplum in Virtutibus Instrumentalibus. Ista reipsa, accidentiales sunt; quia tamen Naturæ competunt quatenus ordinatæ ad suppositi constitutionem, & ut Perfectiones ipsius Naturæ, quā talis, & prout exercet munus constituti suppositum, in modo se habendi sunt quasi substantiales: Econtratio, virtus spirativa,

P. Suarez

In Primā tiva, reipsā substantialis est, ex modo par. & in tamen sē habendi cum Naturā, & ad 1.2. Tract. Natuam, cū quasiextranaturalis. Ex 3. de Deo tranuale enim est, quod Naturā competit, quantumvis alioquin substantialiter, & ex exigentia, præexcito munere Naturā, quā talis: unde patet ad reliquā formam.

Objectio tertia:

189 Objicies tertio: Ratio generationis juxta Doctrinam præcedentem, ita debet esse à Naturā in Naturam, ut in Princípio quā tali, Natura exerceat munus, quod exercet in Termino, & in termino sit cum munere Naturā, quod exercet ex parte principii. Sed hoc est falsum: ego & illud, ex quo sequitur. Major esse videtur tota substantialia Doctrina nostra. Minor probatur pīmō: quia ex parte Principii Natura præcedit cum munere generandi, quod est proprium Naturā, quā talis: Sed hoc munus Naturā non opus est, quod reluceat ex parte Geniti, ut est de Fide: ergo. Secundō: vel facunditas est propria Naturā, quā talis, & generare, Naturā proprium munus, vel non? Si secundum: cur supī diximus Generationem deberre esse Operationem Naturā, quā talis? Si pīnum: ergo sine facunditate communicat genito nequit communicari Natura quā talis: & incidimus in sententias impugnatās.

Solvitur.

190 Respondetur, concessā majori, juxta doctrinam præcedentem, negetur minor. Ad primā probationem, adverte: aliud est id, ad quod pīmō, & per se ordinatur Natura, tanquam ad munus maximē proprium Naturā, quā talis, scilicet in quarto modo dicendi per se: ita ut nullibi sine talimunere possit esse Natura quā talis: Aliud est id ad quod pīmō, & per se ordinatur Natura, tanquam ad munus unicē proprium, in primo modo dicendi per se. Illud genus Proprii respectu Naturā, solum est constitutio suppositi. Hoc, est munus generandi, & similia. Naturā quidem competent, tanquam propria Naturā solius, ita ut si dentur, Naturā munera debeant esse: non tamen sunt Naturā ita propria munera, ut sine ipsis plenē constituta natura non sit in Naturā ratione, ut patet in Filio, & in Spiritu Sancto: & extra questionem in Angelis. Secūs se habet suppositi constitutio, quod munus ita

propriū est Naturā quā talis, ut ubi non exerceat, non posse inveniri Naturā formaliter, ut Natura est: est enim propriū in quarto modo dicendi per se. Ex his igitur

191 Ad primā probationem minoris: concessā majori, de Proprio in primo modo dicendi per se; & negatā de Proprio, in quarto modo; concedo minorem, & nego consequentiam. Et ratio est, tūn quia Generatio solum est communicativa Naturā Principii, secundū munus maximē proprium Naturā: quod non est generare, sed suppositum constituere: Patris enim non est dare Genito, Patrem esse: imo est, ut ajebat Florentium, gignendo dare omnia præter esse Patrem, id est exceptā Relatione Principii. Tūn etiam, quia sine munere generandi est perfectissima ratio Naturā, quā talis. Ad secundam jam dixi facunditatem generativam esse Naturā, ut ad suppositum ordinatā, propriam in primo modo dicendi per se. A Naturā enim ut tali, esse debet Generatio, sicubi est; utpote opus naturalissimum, ut ajebat Aristoteles.

192 Objicies quartō: Non potest non esse à Naturā, quā tali, quod nequit esse præter intentionem Naturā; sed processio Spiritus Sancti nequit esse præter intentionem Divinā Naturā: ergo non potest non esse à Naturā, quā tali: ergo stando principiis nostris, non potest non esse Generatio: quod cū falsum sit, & contra fidem, falsa necesse est fini principia nostra. Difficultas est in pīmissis. Major probatur pīmō: Quod intenditur à Naturā, est finis ejus, vel extrinsecus, vel intrinsecus, ut natura est: ergo non potest non esse à Naturā, quā tali. Secundō: Quod accidit Naturā, est præter ejus intentionem; sed quod non est à Naturā, ut Natura est, quasi accidit Naturā: ergo. Iam minor principalis patet. Nam de exigentia Naturā Divinā est suppositum triplex: ergo processio Spiritus Sancti nequit esse præter intentionem Divinā Naturā.

193 Respondetur: Intentio duplicita sumi potest; innatè, & elicite. Elicitè pro volitione operantis: Innatè, pro exigentia. Exinde, esse operantem præter intentionem innatam erit esse præter exigentiam: esse præter elicitem, erit esse

Objectio quarta:

Objectio quinta:

Solvitur.

esse præter volitionem, antevertēdo operantis notitiam, & volitionem. Neutro modo potest esse præter intentionem Naturā Processio Spiritus Sancti: nam ex amore specialiter est, & ex putissimā exigentia. Negetur jam argumenti major: aliud enim est exerceri à Naturā munus Naturā proprium in productione, seu in principio respectivè ad productionem; & aliud, esse processionem, antevertendo volitionem, & exigentiam. Ad probationem primā, distinguo: est finis ejus, ut Natura est, quatenus operantis, nego: est finis ejus, ut Natura est, quatenus ultrā, communicat & translat; & nego consequentiam. Finis Naturā est suppositi constitutio in casu nostro; atque adeò, terminativè, Naturā est, ut Naturā; non verò productivè: nam licet sit ex exigentia Naturā, & ex ejus amore tendentis ad ulteriorem sui communicationem ad excendum Naturā munus, non est ab ipsā Naturā, ut exerceente tale munus. Ad secundam: estō verum est, præter intentionem esse, quod simpliciter accidit, non sumus in hoc casu. Sed neque, quod simpliciter accidit, est eo ipsis præter intentionem, nisi antevertat vel exigentiam, vel notitiam.

194 Objicies quintō: Si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, & à solo Patre procederet, vel distingueretur à Filio, vel non? Si secundum: ergo esset Filius, quin in Patre corresponderet virtus generativa respectu Spiritus Sancti, ut talis: Virtus enim Spirativa nunquam potest esse generativa. Si pīnum: ergo non esset Filius. Sed tunc esset à Virtute Naturā, quā talis: esset enim à Primā Personā, in quā idem esset, esse Personam, & esse indivisibiliter Principium Filii, & Spiritus Sancti: ergo. Datā optione arguenti, de parte, quam eligat, respondetur: si in eā hypothesi Spiritus Sanctus distingueretur à Filio, dici posset esse secundum Filium à Patre genitum per Virtutem Naturā, qualis in eā hypothesi esset Virtus Spirativa. Dici etiam posset non esse genitum: quia Virtus Spirativa adveniret virtualiter Patri, constituto in esse suppositi, atque adeò esset virtus, in eā etiam hypothesi quasi ex naturalis. Si non distingueretur, dici posset fore realiter Filium, non tamen virtualiter, atque adeò realiter

Aranda de Deo.

non esse genitum ex beneficio distinctio- In Primānis virtualis, per discūsum super appo- par. & in situm de virtute, quasi ex naturali. Di- 1.2. Tract. ci etiam posset, Filium esse: quia Vittus 3. de Deo Generativa Patis esset ad Terminum, Auxiliāt, qui indivisibiliter esset Verbum, & Pas- siva spiratio. Nihil ergo contra nos se- quitur ex admīssā, vel negatā supposi- tione, de quā dixi citato loco de Trini- tate.

195 Objicies sextō: Christus Domi- Objectio nus, ut homo, est Beatissimæ Virginis sexta.

verus Filius: sed Christus Dominus, ut homo, non processit à Virgine, per modum Naturā, quā talis, seu à Virginis Naturā, quā talis: ergo ratio Fili non exigit processionem à Naturā Principii, quā talis est. Major est de Fide: & ostenditur minor. Primō: quia Conceptio Christi Domini fuit omnino mirabilis, & miraculosa: ergo non potuit esse à Naturā, quā tali. Secundō: quia ita Christus ut homo fuit Beatissimæ Virginis Filius, ut ipsa fuerit Mater Dei: ergo non solum est Filius Virginis Christus ut homo, sed Christus, ut Deus homo. Nunc sic: atqui non potuit Christus, ut Deus homo, dici Filius Beatissimæ Virginis, sine concursu istius ad Hypostaticam Unionem: ergo concursus Beatissimæ Virginis, ut Matris Dei, terminatus est ad Unionem Hypostaticam. Sed Unio Hypostatica, utpote supernaturalissima, esse non potest à Naturā, ut Natura est: ergo concursus Virginis, ut Matris, non fuit à Naturā, quā tali. Confirmatur, quia Conceptio Christi Domini, utpote reipsā supernaturalis, oriū debuit ex virtute supernaturali Virginis superadditā: ergo fuit ex virtute extra- naturali, magis quā sit respectu Divinā Naturā, Virtus spiratoris. Sed nihilominus Christus est verus Filius Beatissimæ Virginis: ergo illa quasi extra- naturalitas spirativæ Virtutis, obstat non potest Filiationi Spiritus Sancti: aliunde igitur est sumenda discriminis ratio.

196 Respondetur: Negetur minor: Solvitur. Christus enim Dominus processit à Virgine, præstante maternum concursum, qui simpliciter non potest non esse Naturalis, & à Natura, ut Natura est; non quidem reduplicatione excludente su- pernaturalitatē concursus, sed impro- prie-

In Primā prietatem, alienam à linea generandi.
par. & in Elevata enim est Natura Virginis in li-
1.2. Traç̄. nea Virtutis generativa ad concorsum
3. de Deo specialem maternum: sicut igitur quan-
Auxiliat. do elevatur intellectus ad visionem, ori-
Virginis tur Visio ab intellectu quā tali, redu-
Deiparae duplicatione non excludente consortium
Elevatio elevationis, sed significante elevatio-
ad Mater- nem in linea intelligendi: ita, quando
num Con- elevata est Natura Virginis ad genera-
cursum. tionem Christi Domini, orta est Genera-
tio, à Virginis Naturā, quā tali, non
excludente reduplicatione consortium
elevationis, sed præcisè significanti ele-
vationem in linea virtutis generativæ:
secūs ac accideret lapidi elevato ad pro-
ductionem Hypostaticæ Unionis. Vnde
actio Virginis, quantumvis entitativè
supernaturalis, Naturalis dici debet ha-
bito respectu ad Naturam, ejusque mo-
dum in concursu verè materno. Ex his

197 Ad primam probationem mino-
 ris, patet: supernaturalitas enim non ob-
 stat veritati materni concursus, si solùm
 elevet Naturam intra lineam concursus
 materni: quare operatio manebit deno-
 minativè simpliciter Naturalis à Natu-
 rā præsupposita ex parte principii, ut
 Natura est, quantumvis sit entitativè
 supernaturalis; ut convincitur apposito
 exemplo supernaturalis intellectionis.
 Ad secundam, concesso primo Entyme-
 mate: ad processum probationis sunt
 Theologi discordes: concedunt aliqui:
 negant reliquum Suarez minorem ad-
 junctam.

De Incarn. 198 Ego, qui humanam Unionem in
lib. 1. disp. Christo identifico cum Hypostatica, con-
2. à nu. 98. cedere debo: & exinde magis propriè
 defendo maternitatem Dei in Virgine
 Matre: cuius concursus maternus termi-
 natus ad unionem Humanam, necessa-
 riò ex identitate istius cum Hypostatica,
 terminatus est ad constitutionem Homi-
 nis Dei. Distinguimus jam ultimam mino-
 rem: à Natura, ut Natura est, excluden-
 te reduplicatione consortium elevatio-

nis; concedo minorem: præcisè signifi-
 cantem elevationem in modo operandi,
 proprio Naturæ, ut Natura est, nego
 minorem, & consequentiam. Explicatio
 data jam est.

199 Ad confirmationem, concesso
 antecedente, nego consequentiam. Ex-
 tranaturalitas enim sonat Virtutem ad
 modum ope vñdi Naturæ non proprium,
 ut Natura est. Quod autem perficiatur
 Virtus Naturæ, quā talis, intra suum
 operandi modum, nequit dici per extra-
 naturalē Virtutem perfici, quamvis
 perfectio sit indebita, & supernaturalis;
 est enim Virtus, estò superioris ordinis,
 ut em generis.

200 Advertere tamen non gravabor *Ex Mater-*
 in calce, ex hac Filiatione verissimam *nitate Dei*
 Christi ad Virginem Matrem, Senten-*paræ fir-*
 tiis suprà relictis fieri præjudicium ma-*mātur præ*
 nifestum. Nam imprimis ubi illa simili-*cedentia.*

L A V S D E O .

R E R V M

R E R V M I N T O T O

V O L V M I N E N O T A B I L I V M

A C C V R A T I S S I M V S I N D E X .

Prior Numerus Librum indicat: posterior, Marginalem.

A

ACTIO Naturalis respectivè ad ter-
 minum Supernum, an impicit?
Lib. 12. num. 90.

Actio, titulus Divini Dominii. *Lib.*
10. à nu. 142. Vide *Produtio.*

Actus Primi, & secundi notio *lib. 1. nu.*

2. Vnde sic dicantur? *Ibid.* Circa In-
 tellectionem, & Volitionem, quan-
 tumvis contingentes, nullus in Deo.
lib. 1. à num. 11. & seqq. latè.

Actus putissimi notioni, quid repug-
 net? *lib. 1. num. 67. & 68.*

Qui actus speciem ab objecto sumant?
lib. 1. num. 261.

Ex parte actus primi quid importe-
 tur? *lib. 3. à num. 53. & signanter à*
num. 61.

Actus supernaturalis movere potest
 ad actus naturales *lib. 10. num. 204.*
 Non verò è contra *lib. 11. latissimè à*
num. 35.

Actus boni: Vide *Bonum, Gratia, Ho-*
nestum, Necesitas Gratia.

Actus Divinus. Actuum Dei conting-
 entum, & liberorum explicatio valde
 difficultis. *lib. 1. num. 74.* Tres prin-
 cipaliores explicandi modi. *Ibid. à*
num. 75. Per extrinseca constitui ne-
 queunt. *Ibid. à num. 76.* Neque per enti-
 ta diminuta & media. *Ibid. à num. 77.*
 Neque sine aliquali vera & reali con-
 tingentia terminationis, quæ libera
 dicitur. *Ibid. à num. 79.* Mens Aut ho-
 ris. *à num. 80.* Repelluntur opposita à
 num. 87.

Actus divini unde sumunt infinitatę?
lib. 1. nu. 260. An sumunt speciem ex
 objectis. *Ibid. nu. 261.*

Actus Dei, & creature notanda diver-
 sitas in ratione voluntarii. *lib. 4. à*
nu. 209.

Actuum divinorum libertas in actu
 secundo esentialis. *lib. 6. num. 291. &*
332. Invariabilis. *Ibid. nu. 357. & 358.*
 Vide *Decretum.*

Actus divini inimperabiles. *lib. 6. à n.*
359. & à nu. 613. & lib. 7. à n. 115. & 116.
Adjutorium quid sit, & sonct in phrasi,
 & mente Tridentini? *lib. 3. nu. 330. &*
331. & à nu. 492.

Adjutorium quo & sine quo non, quæ-
 nam sint apud Augustinum? *lib. 10. à*
num. 75. Quam vñd glorietur Ian-
 nius de Mente Augustini? *Ibid. Latè à*
num. 77.

Adultus. Adulti nulli carent auxilio suf-
 ficienti ad salutem. *lib. 9. nu. 79. & à*
nu. 103. Quantumvis reprobri. *Ibid. à*
num. 108. & quantumvis obsecrati. à
nu. 10. & seqq.

Aequalitas. Adstruitur æqualitas divina-
 rum perfectionum in perfectione, ut
 ad invicem distinctatum. *lib. 1. à n. 136.*
Aequalitas & inæqualitas est passio-
 return, nec cadit in Chymeras. *lib. 1. à*
num. 296.

Aequivalentia. Quomodo explicanda?
lib. 1. nu. 40. & 42. & à nu. 54.

Aternitas Dei, quid: & quomodo expli-
 canda? *lib. 4. à nu. 218. & nu. 221.* Di-
 vinæ Aternitatis Prærogativæ. *Ibid.*
 Duplex distinguitur. *Ibid. num. 219.*
Aternitas Dei nequit ullam Creatu-
 ram denominare durantem. *lib. 4. à*
nu. 234. Quomodo Sancti Patres ex
 Aternitate Dei colligant Divinam
 intuitionem? *lib. 4. à nu. 247. & num.*
256. Quid sit, Cognitionem Dei Com-
 mensurari aternitate? *Ibid.*

Affatus. Multiplex ejus genus. *lib. 3.*
nu. 207. Simplex, Efficax, & Semieffi-
 cax. *Ibid. à nu. 208. & lib. 9. à nu. 60.*
 explicantur. *Ibid.*

Agentis Liberi, & Necessarii diversitas
lib. 1111 2.

KVM NOTABILIVM

lib. 3. ex Sancto Thomâ nu. 106. & à num. 120. Agentis liberi præceptum est munus se determinandi lib. 3. à num. 238 & 339. & 433. & lib. 7. à nu. 30. & à num. 340. Argendi tota ratio quicad actus supernos vitales non est elevans virtus supernaturalis. lib. 12. à num. 29.

Alienatio Verbi, cfl., quomodo exponenda, & verificanda. lib. 4. à num. 73. & à nu. 74.

Amor. Ex quo amore procedat Spiritus Sanctus? lib. 2. à nu. 115. Amoris, & Cognitionis discrimen quoad vsum connexionis. lib. 2. à nu. 125.

Amor Dei super omnia explicatur lib. 11. nu. 245. Et ejus efficacia. Ibidem à num. 247.

Non est ex conceptu suo supernaturalis, sed potest esse naturalis entitativè lib. 11. nu. 146. & rufus latè à nu. 290.

Quantum discrimen ipsius ab intuitione Dei? Ibid. à nu. 293. & 294.

Elici nequit sine gratia speciali, sed potè philosophica lib. 11. à nu. 273. & explicatur, qualis ea gratia esse debeat. Ibidem.

Angeli quid prætent, & quid possint in excitatione Auxiliorum. lib. 13. à nu. 16. & seqq.

Appetitus duplex: innatus, & elicitus, contradistinctus, & explicatus lib. 10. num. 21. Innatus in Naturâ respectu supernorum non datur. Ibid. nu. 22.

Appetitus sensitivus, Gratia etiam aliquomodo est capax. lib. 10. à nu. 195.

Apprehensio. Simplex Apprehensio Dei repugnans: & cur? lib. 1. à nu. 301. Quæ apprehensiones præcedant iudicium falsum? lib. 2. à nu. 79.

Apprehensiones & complacentiae naturales quomodo iuvent ad supernos affectus? lib. 11. num. 82. & seqq.

Apprehensiones ad superna judicia præviae cur sint supernaturales, & non sint supernaturales species ad ipsam præviæ? lib. 10. nu. 158. & lib. 13. à nu. 16. & 21.

Scientia approbationis, quæ, & cui in Deo competat? lib. 1. à nu. 313.

Arbitrium. Vide libertas; Liberum Arbitrium.

Argumentum: Argendi loci quindecim contra physicam Prædeterminationem lib. 3. à num. 30.

Argendi loci viginti septem pro Prædeterminatione physica. lib. 3. à nu. 361. adusque 517. inclusivè. Solvuntur. Ibidem.

Argumentum à Collectivo ad distributivum, quando valeat? lib. 8. nu. 63. & lib. 11. à nu. 366.

Argendi modus ex suppositione Decreti, & Revelationis ad probandum aliquid prædicatum essentiale rerum, ratione assensus, maximè infidus, & inutilis. lib. 10. à nu. 133.

Afetus, Quid sit, & quantæ perfectionis. lib. 1. à nu. 133. & à nu. 217.

Attributa. Quæ prædicata Dei dicantur Attributalia. lib. 1. nu. 127. & à num. 209. & à num. 211.

Omnimodâ gaudent æqualitate etiam ut inter se distincta lib. 1. à num. 136.

Vnum æquè perfectum, ac omnia, lib. 1. num. 145. & 147.

Augustinus, Imprædeterminans. lib. 3. nu. 21. & 84. Ne æquivalenter quidem unquam est vñs vox Prædeterminationis. lib. 3. nu. 405.

Ejus sensus circa subsidium Gratiae. lib. 3. nu. 53. Loca difficultia ejus juxta Germanam Intelligentiam. lib. 3. nu. 403. & 405. Ejus mens de Efficacia Decretorum Divinorum. lib. 3. à nu. 423.

Augustini Verba difficultia explicantur procul ab omni prædeterminatione, lib. 3. nu. 509. & omnino procul à sensu Iansenistatum abutentium Augustino. lib. 10. à nu. 83.

Augustini Mens circa causalitatem peccati, & permissionem à Deo. lib. 3. à num. 542. & à num. 580.

Augustini Mens de Quidditate futuritionis. lib. 4. à nu. 40. & à nu. 67.

Augustini Mens de existentiâ Scientiæ Mediae. lib. 5. à nu. 36. & à nu. 118.

Quid reprehenderit in Semipelagianis quoad vñs Scientiæ conditionatæ lib. 5. à nu. 37. & 38. & à nu. 189.

Augustini Controversia cum Pelagio nunquam de physicâ Prædeterminatione lib. 5. nu. 121. & à num. 179. & lib. 10. nu. 73. & lib. 13. à nu. 83.

Augustini Mens de Adjutorio quo, & fine quo non lib. 10. à nu. 75. & à nu. 82. & signanter. à nu. 83. Vindicatur adversus Bajanos, & Iansenistas. Ibidem.

Auxilium. Sufficientis Auxiliis Veritas stare nequit in indigentia prædeterminationis.

ACCVRATISSIMVS INDEX.

nationis ad operandum. Latè. lib. 3. à nu. 148. & signanter à nu. 155. Negata à Iansenistis hæc veritas auxiliis sufficientis. lib. 3. nu. 156. & lib. 10. à nu. 75.

Auxilium Thomisticè sufficiens, absente prædeterminatione, est absolute necessitas non operandi. lib. 3. n. 158.

Doctrina Ioannis à Sancto Thomâ de Auxilio sufficiente. lib. 3. nu. 159. latè rejicitur, & membratim à nu. 160.

Auxilium excitans & adjuvans. Vide *Gratia Auxilians*.

Auxilium efficax in Actu Primo, & in actu secundo explicantur. lib. 1. à nu. 409. & lib. 6. à nu. 287. & lib. 13. à n. 66.

Auxiliis Efficacis Voluntarietas Divina. lib. 6. à nu. 348.

Auxilium efficax speciale donum, & Beneficium Dei. Ibidem. Et quidem indispensabiliter. à nu. 351. Quid hoc importet? Ibidem. & lib. 6. à nu. 484. & à nu. 486. & lib. 13. à nu. 66.

Auxiliis alicujus efficacis vaga necessitas in infinito cumulo indifferentiū, etiam permissa, non infert possibilitatem prædefinitionis independentis à Scientiâ Mediâ. lib. 7. nu. 290. & 291.

Ea vaga necessitas explicatur. lib. 8. à nu. 47. adusque 52. Est ficitia, & repugnans. Ibidem à nu. 62. & cum libertate irreconciliabilis. Ibid. à nu. 68.

Auxiliorum sufficientium diversitas lib. 9. num. 72.

Sufficientis quale esse debet? Ibidem à num. 73.

Generalitas sufficientis Auxiliis: Ibidem à nu. 79.

Respectu Parvorum. Ibid. à nu. 94.

Adulorum etiam Reproborum. à num. 103.

Obsecratorum. à num. 119.

Gentilium, & Infidelium. à num. 131.

Auxiliis sufficientis continuitas ex parte Dei, qualis, & quanta sit. lib. 9. à nu. 113. & lib. 11. à nu. 189.

Tempus opportunum, in hoc puncto, quoniam sit. Ibid. & lib. 9. à nu. 116.

Auxilium sufficientis quando debeat Deus, ex pacto: Facienti quod est in se? Vide *Axioma*.

Auxiliorum necessitas. Vide *Gratia Auxilians. Honestum*.

Auxiliorum concursus effectivus, & Moralis explicatur. lib. 12. à num. 3.

Vterque adstruitur. lib. 12. à num. 8. & à num. 9.

Ex auxiliorum intentione, vel multitudine potest venire laus libertatis,

& cur? lib. 12. à num. 25.

Intensio potest superari per conatum Voluntatis in operando. Ibid. à num. 202.

Auxiliorum causæ. lib. 13. à num. 2.

Efficientes. Ibid. à num. 3.

Excitantes. à num. 12.

Morales. à num. 25.

Auxiliorum divisiones. lib. 13. à num. 34.

Latiſſimè.

Auxilium sufficiens, & efficax, innegabili. lib. 13. à num. 59. & seqq.

Axioma. Facienti quod est in se, Deus non denegat Gratiam: Tractatur lib. 9. à num. 147. & à num. 148.

Quam antiquum, & receptum. num. 148. & num. 151.

Ejus explicationes, fugientes. num. 149. & 150.

Expositiones impugnantur. à num. 151. adusque num. 158.

De quâ Gratia, intelligendum, sufficientine, an efficaci? Ibid. num. 153.

Expositio Patris Suarez. à num. 159.

Legitima. Ibidem, & à num. 175. & num. 178.

Axiomata Prædeterminantium, explicata ab antiquis Thomistis cum Sancto Thomâ sine Prædeterminatione. lib. 10. à num. 127. & à num. 128.

B

Bajus. Michael Bajus, quis? lib. 10. à num. 70.

Ejus errores. Ibidem.

Resipiscencia. Ibidem.

Ejus Propositiones damnatae: & in quo sensu? lib. 11. num. 140. & num. 142. & 143.

Bajus, & Pelagius comparati. lib. 11. num. 222.

Quomodo quærenda veritas ab utroque discedens? lib. 11. nu. 223.

Beatitude. Major est Felicitas Beatorum, quam sit infelicitas Dammatorum. lib. 9. à nu. 15.

Beatitudinis spes eligibilior, periculo ipsam amitterendi: & cur? Ibid. à num. 15.

Beatitudinis Bonum incomparabiliter majus est malo æternâ miseria. lib. 9. à num. 25.

Id quod ex excessu gaudii Beatifici convincitur. à num. 26.

Beatitudo naturalis non dicitur nisi per abusum terminorum. lib. 10. nu. 24.

Ex conceptu suo est supernaturalis Beatitudo. Ibidem.

Bellarmino judicium de Sententia Prædeterminante. lib. 3. num. 26. & lib. 13. à num. 173.

Ejus mens de quidditate determinationis

RERVM NOTABILIVM

tionis Moralis. lib. 6. à num. 126.
Beneficium. Multiplex ab Authore Naturæ sine recursu ad miracula. lib. 6. à num. 59.

Ratio Beneficii in collatione Auxilli efficacis, ut talis, unde, & quomodo explicanda? lib. 6. à num. 348. & à num. 484. & à num. 486. Requirit indispensabiliter precedentiam Scientiæ Mediae. lib. 6. à nu. 486. Et specialem effectum. à nu. 492. & ex motivo efficacia. à num. 498.

Nemo Beneficium sibi debet ex Seneca. lib. 6. num. 485. Beneficii definitio explicata. lib. 6. num. 491. & 492. Beneficium, unde taxandum. lib. 9. à num. 7. 9. & 10.

Beneficiencia. Divina Beneficiæ lata est sphæra intra lineam bonorum Naturajum, sine recursu ad miracula, & quomodo? lib. 6. à num. 60.

Divina Beneficiæ series. lib. 6. à num. 302. Ejus explicatio. Ibidem à à num. 348.

Beneficiam quomodo Deus exercitat in collatione efficacis auxillii. lib. 6. à num. 492. & à num. 498.

Beneficiæ Divinæ Generalitas. lib. 9. à num. 1. tria continent, & quæ sint. Ibid. num. 2.

Ejus defensio quoad creari rerum, & existere. lib. 9. à num. 3. Quoad finem. lib. 9. à num. 24. & à num. 66. Sine illâ acceptione Personarum. Ibid. à num. 68. & quoad media, ejusque dispensationem. lib. 9. latissimè à nu. 70. & à nu. 179.

Bonum. Summi Boni non est rapi necessariò ex finito. lib. 1. num. 258. Cur Bonitas finita non possit movere Divinam Voluntatem: possit verò Divinum Intellectum finita veritas. Ibid. Omne bonum honestum, Dei est, & à Deo datur citra ullam determinationem. lib. 3. à num. 394. Explicatur autem modus. Ibidem, & latè à num. 479. & lib. 6. à num. 285. & lib. 7. à num. 146. Rursus explicatur lib. 6. à num. 506.

Bonorum multiplex genus in linea Naturalium. lib. 6. à num. 60. Boni spes, & periculum mali comparantur lib. 9. num. 15. & num. 25. Vnde astimanda. Ibid. num. 28.

Bonum apud Santos Patres quid sig-

nificet, quando loquuntur contra Pe-
lagium de necessitate Gratiae. lib. 10.
à num. 279. & 280. & à num. 285. &
à num. 304.

Ad Bonum cognitum quomodo se-
quatur necessariò complacentia lib.
10. à num. 179.

C

CAlvini errores in punto liberta-
tis. lib. 3. à num. 335. signanter. nu.
337. Vide Error.

Ejus Audacia contra Tridentinum.
Ibidem. Ejus pravus sensus circa Dei
causalitatem erga peccatum. lib. 3. à
num. 524. & per quæ effugia se tenta-
verit excusare. Ibidem. num. 525. &
525. in fine.

Carentia, in quo sita sit. lib. 1. num. 232. à
Deo nota. Ibid. à num. 231.

Causa quid importet ex parte potentia?
lib. 3. à num. 61. & à num. 63. & à
num. 64. An determinentur à Deo
quoad individuum. lib. 3. num. 449.
& lib. 7. à num. 232.

Causa per se quid importet ad sui ve-
ritatem lib. 3. num. 590.

Causa rerum in Deo, quæ Scientia
sit lib. 6. num. 167. & à num. 143.

Quousque requiratur ex parte effec-
tus ut sit, quidquid requirit causa,
ut ipsum ponat? lib. 6. à num. 244. &
à num. 443.

Inter causas mediatas, & effectus po-
testari causalitas, vel prioritas mu-
tua in diverso genere: non verò inter
proximas lib. 6. à num. 409. & 481.
Cur ista, & non illa sint evitabiles.
Ibidem.

Causæ mediataæ, & immediataæ mani-
facta discretio. lib. 6. à num. 455. Con-
funditur ex discursu Recentium. Ibi-
dem, & à num. 456.

Causæ Rationalis, & Moralis ratio
explicatur in Deo respectu omnis ho-
netti. lib. 6. à num. 462.

Causæ Prædestinationis, quæ, & in
quo sensu. lib. 8. à nu. 199. & à n. 200.

Causæ continentia, quid sonet? & quæ
causa dicitur effectum continere. lib.
12. à num. 76. Cui causa debeatur con-
cursus Causæ Primæ? Ibid. à num. 85.

Cau-

ACCVRATISSIMVS INDEX.

Causæ Auxiliorum, quot, & quæ lib.
13. à num. 2.

Causa moralis explicatur. lib. 13. à
num. 25.

Causa Prima, ex primatu suo non dabit
prædeterminare. lib. 3. à num. 366.
Eius prærogativæ. Ibid. Non egent
prædeterminatione. Ibid. & lib. 10. à
num. 89. & 127. Imò ex modo dandi
libertatem se necessitat ad non præde-
terminandam actionem Creaturæ. lib.
7. à num. 9.

Causa secunda, ex subordinatione sui do-
minii manet ab ipso Deo impræde-
terminabilis ad actionem, ad quam
dominium accipit. lib. 7. à num. 9.

Causalitatis. Notæ Causales, quid sonent, &
quomodo exponendæ in punto liber-
tatis. lib. 4. à num. 106. & latius à
num. 112. & num. 114.

Causalitas mutua. Vide Prioritas mutua.
Quomodo excusat causalitas Dei
circa peccatum à Recenti Thomistâ.
lib. 4. à num. 259. Causalitas Divi-
narum Prædefinitionum. lib. 7. à nu.
74.

Christus Dominus Causa Prædestinatio-
nis omnium perfectissima, quoad
omnes effectus à se distinctos. lib. 8.
num. 206.

Pactum cum Christo Domino de dis-
pensandâ sufficiâtiâ: Facienti quod
est in se. lib. 9. à num. 160. Gratiæ per
Christum simpliciter dicta, quæ, &
qualis. lib. 10. à num. 296. latissime.

Chymora. Vide Ens rationis, Objectum
impossibile.

Coaptatio non fundat sufficientem infalli-
bilitatem pro efficacia Gratiae lib. 3.
à nu. 269. Nec favet Prædetermina-
tioni. Ibid. nu. 269. Nec excusat Scien-
tiam Medium. Ibid. à num. 271.

Coexistentia futurorum, & rerum in
Æternitate non favet immutabilitati
Divina Cognitionis. lib. 1. num. 306.
& num. 308. Repugnat. Ibid. & lib.
4. num. 215. Adhuc permissa, nec est
necessaria, nec utilis ad cognitionem
de Rebus Absolutè futuris. lib. 4. à nu.
250. & à num. 253.

Cognitio. Nihil volitum, quin percogni-
tum: quo sensu sit verum universaliter.
lib. 1. num. 176. An requirat præ-
cedentiam cognitivis. Ibid. Cogni-
tio duplíciter dirigens. Ibid.

Cognitio comprehendens, quæ lib. 1.
num. 223. Cognitio quem respectum
explicit circa objectum. Ibid. nu.
225. Præcisiva. Vide Præcisio.

Cognitio mediata & immediata quid
sint: & quousq; se excludat. lib. 1. n. 263.

Cognitio in se; in alio; ex alio; prop-
ter aliud. lib. 1. nu. 165. Explicantur.
Ibid. Quinam ex his modis Deo re-
pugnet; & qui competit. lib. 1. à nu.
266. Cognitionis modus unde taxan-
dus? lib. 1. à nu. 281. Qualis sit Dei
cognitio in Creaturis. Ibidem.

Nostrarum cognitionum discriminem à
Divinis. lib. 1. à num. 287.

Cognitio disjunctiva Deo repugnat:
& cur? lib. 1. à nu. 289.

Cognitio Dei circa infinita possibilia,
qualis. lib. 1. à nu. 292.

Cognitio Apprehensiva Deo repug-
nat. lib. 1. nu. 301.

Cognitionis Diuinæ immutabilitas
explicatur. lib. 1. à nu. 309. Non egent
coexistentiâ physicâ rerum in æterni-
tate. Ibid. nu. 306. & 307.

Cognitio practica, quæ lib. 1. à num.
316. Divina cognition. Possibilium in
se ipso, & in se ipsi lib. 2. à num. 27.
& à num. 32.

Cognitionis infinitudo quid exigit?
lib. 2. num. 38.

Cognitionis fingentis objecta, qualia?
lib. 2. à nu. 46. Cognitio fingens est
tota vis identificandi vel separandi.
Ibidem à num. 70.

Ex quâ cognitione procedat Verbum?
lib. 2. à num. 115.

Cognitionis, & amoris discriminem
quoad usum connexionis. lib. 2. n. 125.

Cognitio intuitiva, quæ lib. 2. à n. 132.

Cognitio contingentium, apud Tho-
mistas, qualis? lib. 3. num. 7.

Cognitio vividior non rapit necessa-
riò voluntatem. lib. 3. à num. 277.

Cognitio qualiter habeatur à Deo de
futuris absolutè contingentibus. lib.
4. à nu. 248. Repelluntur variis mo-
di. Ibid. nu. 250. Versus assignatur. Ibi-
dem. à num. 190.

Cognitionis dirigenis Prioritas. lib.
6. num. 290.

Cognitionis necessaria ptesuppositio
de aliquâ re non est infallibilem signum
effectus circa ipsâ. lib. 7. n. 453. & 469.

Cognitionem boni, aut mali, quoque

RERVM NOTABILIVM

que sequatur necessariò simplex complacentia , vel displicentia ? lib. 10. à num. 179.
Cognitio Naturalis , ne Divinitùs quidem, sufficere potest ad movendum supernum affectum. lib. 11. à nu. 35. latè. Discursus medii dissipantur. ibidem. à nu. 87. Nec in hoc genere datur locus obedientialitati. ibid. à nu. 59. Quid præstet in consortio supernaturalis cognitionis , cognitio naturalis , & appendix complacentia respectivè ad supernaturalem affectum. ibidem num. 82. & 91.
Cognitionis ad affectum quanta proportio esse debeat. lib. 11. à num. 52. & à num. 55. & à num. 65.
 Quas cognitiones assequi Natura possit sine Gratia , & quas non possit, sicut sine philosophicâ. lib. 11. à n. 107.
Cognitio concursum effectivū exercet in affectum. lib. 12. à num. 13.
Cognoscibilitas rei cum ipsâ convertitur, ut passio entis simpliciter realis. lib. 1. nu. 233. Cognoscibile , & non esse ens reale repugnat. ibid. & lib. 2. à nu. 91. & à nu. 102. & nu. 104.
Cognoscibilitas infinitorum entium qualis sit. lib. 1. à nu. 292.
Cognoscibilitas quando , & quæ prærequisitum ad cognitionem. lib. 2. nu. 133. & num. 134.
Communicatio quid in Divinis est? lib. 1. à nu. 190. & nu. 192. Non requiritur præhabitio rei , quæ communicatur. lib. 2. nu. 161.
Compositum. Compositi sensus , & divisi distinctio. Vide *Thomistæ*.
Comprehensio, quid? lib. 1. num. 223.
Concilium. Rhemensis Concilii sensus. lib. 1. num. 27.
 Et Constantinopolitani. lib. 1. num. 49. & 50.
Concili Tridéntini sensus quoad quiditatem Auxiliorum. lib. 3. à nu. 322. Vide *Tridentinum*. Concilii Senonensis Authoritas. lib. 3. à nu. 356. Gravitas. ibid. à nu. 357. Sensus de Divinâ Gratia. ibid. Resistit Prædeterminationi. ibid. à num. 359.
Conciliorum , & Sanctorum Patrum sensus circa Honestum , & Bonum, quando de Gratia Necessitate loquuntur. lib. 10. passim, & signanter à nu. 304. Quo sensu dixerint: *Hominem* mi-

bil habere de suo , nisi mendacium , & peccatum. lib. 10. num. 44. & num. 58. & num. 317.
Concionator. Cōcionatores ad Populum, quandoque excedunt. lib. 9. num. 107. Cur comparati cum Nubibus, Sole, & Seminante? lib. 11. nu. 196. Concionatorum Apostolicorum Ministerio externo Deus annexuit infallibiliter Gratiam Vocationis internæ. lib. 11. nu. 197. & nu. 199. An ista lex patiatur exceptionem. ibid. à num. 200.
Concordia Divina Præscientiæ de Futuri cum iporum libertate. lib. 4. à nu. 317. Ob quæ difficilis. ibid. à nu. 318. Illustratur. à nu. 326.
Concordia Prædefinitionum, earumq; efficacia , & indispensabilis præsuppositionis ad omnes actus honestos cum istorū libertate. lib. 7. à nu. 87. & à nu. 130. & à nu. 146. & cum indiferentiâ Divini concursus. lib. 7. nu. 224.
Concordia Influxūs Gratiae Habitualis ad actum pro Instanti determinato præceptum cum ipsius libertate. lib. 7. à nu. 318. Duplex modus assignatur. à num. 320. & à num. 325.
Concretum. Concreta Prædicatio. Vide. **Prædicatio**. Concretum secundūm dici; & secundūm esse. lib. 4. Passim, & signanter num. 97.
Concupiscētia, ut à Deo est, non est mala. lib. 10. nu. 31. Ejus rebellio contra rationem , est homini secundūm se connaturalis. lib. 10. à nu. 14. Nec id repugnat Augustino. ibid. num. 31. & num. 33.
Concursus Omnipotencie, quomodo præparetur ad Causas liberas. lib. 3. à nu. 517. Duæ propositiones in hoc puto damnatae. lib. 3. num. 517. Vide. **Decretum**. Omnipotencie Præparatio. Concursus ad peccatum qualis sit ex parte Dei, peccante Creaturā. lib. 3. à nu. 589. & à nu. 592. Quomodo excusatetur à Gonet. lib. 4. num. 259. Repellitur ejus discursus. ibid.
 Concursus moralis , & effectivus explicatur. lib. 12. à num. 3. Vtrumque exercent Cognitiones , & Auxilia. lib. 12. à nu. 8. & 9. Concursus objectivus, qui? lib. 12. num. 24.
 Concursus Causæ primæ cui causæ, & quando debeatur? lib. 12. à num. 85.
Condeterminatio ex quæ præjudicat liber-

ACCVRATISSIMVS INDEX.

tati, ac Prædeterminatio. lib. 3. à nu. 314. & lib. 7. à num. 341.
Condeterminans Decretum à quibus inducitum. lib. 7. à nu. 299. Variè ponitur. nu. 300. Omni ex latere repellitur. à nu. 301. & signanter. à nu. 332. Ut repugnans Scientiæ Mediae à num. 333. Ut repugnans solidiori Theologiæ. à nu. 337. Ut in se repugnans. à nu. 341. & exarmatur Patronio. ibid. à num. 349.
Conditione importatur etiā ex parte actus Primi. lib. 3. à nu. 60. Explicatur conditio sub quâ videre Deus potest actus, quos non habet , sed habet. lib. 4. nu. 194. & à nu. 200. Conditio sub quâ Deus respicit actus Creaturar. lib. 5. num. 8. & 9.
 Varia genera conditionum. ibid.
 Ex parte conditionis quid importet Scientia Media? lib. 1. à num. 214. & lib. 6. à num. 272.
Conditionata Scientia , quænam in Deo. lib. 5. nu. 1. fine. Non omnis Scientia conditionata est Scientia Media. lib. 5. nu. 1. & 2. & lib. 6. nu. 228.
Conditionata futura explicitur. lib. 5. à num. 4. Quænam sint Objectum Scientiæ Contingentis Conditionatae. *Ibidem*.
Conditionata Notitiae, Eventus, Hypothesis, & Tendentia. lib. 5. nu. 8 & 9.
Circa Conditionatè futura opinio exotica. lib. 5. nu. 62.
 Thomistica Opinio de Scientiæ Conditionatæ contingent. lib. 5. à nu. 71. Discremen à Nostrâ. ibid. à num. 74. Officium Thomistarum in ipsâ. ibid. à nu. 75. Fabula pro Ejus Authoritate. lib. 5. à num. 76.
Conditionatus Status Duplex. lib. 6. à num. 228.
Conditionatus defectus operationis, si deficeret hæc aut illa circumstantia, quid arguat? lib. 7. à num. 453.
Condonatio purè extrinseca peccati repugnans est. lib. 6. nu. 69. remissivè.
Connexio Qualiter medium cognoscendi. lib. 1. nu. 269. Est identitas in esse veri inter Medium & Terminum. ibid. & lib. 2. à nu. 27. & à nu. 30. non verò identitas in esse boni. lib. 2. à nu. 125. Inde connexio est necessitas cognoscendi, non verò amandi. ibid.
Connexio Dei cum Possibilibus , &

impossibilibus, in quo sensu disputanda? lib. 2. à nu. 19. Adstruitur ex multipliciti titulo. à num. 20. & à num. 22. & à num. 23.

Quæ connexio noceat libertati, & quæ non? lib. 3. tot. & signanter. à nu. 430. & à nu. 445 & 457. & lib. 6. passim præsertim. à nu. 586. & qualis oblitus indifferentiæ. lib. 7. nu. 110.

Quæ connexio cum supernis supernat, & quæ nō? lib. 10. nu. 183. & à n. 193.

Conscientia invincibiliter errans est incapax peccandi: non tamen est libera ad merendum per amplexum mali falso existimati ut boni. lib. 7. à nu. 394.

Constitutivum. Constitutivum alicujus quale esse debet. lib. 1. à nu. 124. Prædictati Constitutivi conditiones necessarie, & imperrinentes. ibid.

Constitutivum Actuum liberorum, & contingentium Dei ad intra , quale? lib. 1. à nu. 74.

Constitutivum Metaphysicum Dei in quo? lib. 1. à num. 199.

Contingentia. Contingens simpliciter de quibus verificetur. lib. 1. à num. 102. Qualis contingentiæ competat liberis determinationibus Divinæ Voluntatis? à num. 84.

Liberè contingens de futuris conditionatis, & Absolutis. lib. 3. num. 1. Contingentium Divina Scientia an Dei Prædeterminatione nitatur? lib. 3. à nu. 1. per totum. Vide *Scientia Contingens. Prædeterminatio*.

Doctrina Thomistica de cognitione Divinâ contingentium. lib. 3. num. 7. Jesuitica de eodem punto. ibid. num. 28. & 29.

Contingens, quod determinari à Deo nequeat, non repugnat. lib. 3. nu. 412. & toto lib. 5. signanter à num. 204.

Contingentium veritas in se ipsis, antequam sint, quomodo afferenda? lib. 4. à num. 53. & à num. 290.

Contingens , veritas media inter necessariam, & impossibilem. lib. 5. nu. 7. Quo sensu veniat , disputando de Scientiis contingentibus Dei? ibid.

Circa conditionatè contingentia exotica opinio. lib. 5. à nu. 62.

Continuitas Auxiliis sufficientis , quanta sit, & quomodo intelligenda? lib. 9. à nu. 110. & à n. 114. & lib. 11. à n. 189.

Contradiccio Contradictionis conditio. lib.

RERVM NOTABILIVM

D

Decretum apud Thomistas præparativum Omnipotentia. lib. 3. nu. 53. & lib. 4. nu. 363.

Quale fingatur ab ipsis in Schola nostra. lib. 3. nu. 383. Defenditur Suarez. ibid. nu. 389. & ejus, ac communis de Decreto Indifferentiæ Doctrina protegitur. ibid. à nu. 390. & 435.

Divinis Decretis, circa libertos actus, quæ sit efficacia possibilis: & quæ impossibilis. lib. 3. à nu. 416. & 423. omnino ipsis repugnat efficacia Prædeterminans. lib. 3. à nu. 423.

Decretum permisivum peccati. Vide. *Permissio*.

Decretum nequit esse in universum futurum rerum. lib. 4. à nu. 23. & nu. 39. & à num. 63. & prædeterminans nunquam. ibid. & totò lib. 3.

Decretis Dei, quæ sunt, nullà convenit futuri denominatio. lib. 4. à num. 186. Competit decretis, quæ essent. ibid. à num. 192.

Decreta, quæ non sunt, sed essent sub aliquâ conditione plane nolunt Deus. lib. 4. nu. 193. & lib. 5. à nu. 220. non vero per Scientiam similem Scientiæ Mediae. lib. 4. à nu. 199. & à nu. 207. & lib. 6. à num. 220.

Decretum Prædeterminans non est aptum medium, in quo Deus praesciat absolute contingentia. lib. 4. à nu. 358. Imò est otiosum. lib. 4. à num. 260. etiā in via Thomistica. ibid. & à nu. 261. Decreta Prædefinitiva. Vide. *Præfinitio*.

Ex parte Hypothesis Scientiæ Mediae nullum Decretum tangitur. lib. 5. num. 215.

Decretorum connexio cù objecto ex tripli capite excogitabilis. lib. 6. n. 291. Binarium Decretorum Efficacis, & Indifferentis circa Auxilium non requirit pro tuenda libertate nostrâ in casu Directionis. lib. 6. à nu. 328. & 329. & latius à nu. 576. & 597.

Decretum executivum Auxillii, nec debet, nec potest esse indifferentis entitative. lib. 6. à nu. 576. Doctrina Recentiorum opposita. ibid. repellitur à nu. 578. & Nostra de vincitate Decreti connexi conciliatur cum libertate haben-

ACCVRATISSIMVS INDEX.

bentis Auxilium. ibid. à num. 585.

Decreta Dei, semper libera, modo quo semel libera. lib. 6. nu. 358. & lib. 7. nu. 106. sunt invariabilis libertatis, & cur? lib. 6. à nu. 613. & 614. & lib. 7. num. 115. & 116. sunt inimperabilia. lib. 6. num. 359. & 360. & nu. 613. & lib. 7. ibid. Necessariò supponunt Scientiam Medium. ibid. Latissimè. Decretorum efficacia duplex, ex quâ multa pendent. lib. 6. à nu. 334. & lib. 7. à nu. 69. & à num. 126.

Decretorum Oido intentivus, & executivus qui, & qualis in Deo. lib. 6. à nu. 541. & à nu. 556.

Decretum Efficax Prædefinitivum Cōsensus, & Decretum entitatibè indifferens sunt incompossibilia. lib. 7. à num. 112. & num. 185. & à num. 201. & 218. Decretum Entitatibè Indifferens in Deo repugnat. ibid. & num. 210.

Quale Decretum (etsi non constitutivè) præsuppositibè saltem requiratur ad præparationem Indifferentem Omnipotentia. lib. 7. à num. 214.

Decreta, per se necessitaria, quomodo documque fingantur. lib. 7. à nu. 260. & Vnde vis necessitandi? ibid. à nu. 279. Variae Decretorum Species exclusæ, ut hostium Creatarum libertatis. lib. 7. à nu. 297. maximè condeterminantium. à nu. 332. & Executivorum. à nu. 303.

Decretum comitans Iuxta Principia Patris Vazquez non est quale fingitur condeterminans. lib. 7. à nu. 301.

Decreti materia debet esse cōtingens, & libera prout in ipsum cadit. lib. 10. num. 134.

Defectibile. Defectibilitas, in quæ propriè cadat. lib. 1. à nu. 83. & à nu. 102.

Defectibilitas contingentium terminacionum Dei, qualiter explicanda? lib. 1. à nu. 83. & à nu. 91.

Denominatio quid requirat. lib. 1. nu. 158. Cur præsente etiam formâ desit? ibid. à num. 178.

Denominationes liberae Divinæ. Vide. *Actus Divini: Terminaciones*.

Denominatio Vitalis constitui per extrinsecum nequit. lib. 1. à num. 74. & lib. 2. à nu. 110.

Denominatio de præsenti repugnat sine formâ, aut quasi formâ de præsenti. lib. 4. à nu. 62. Latissimè. & à nu. 71.

Denominandifutura, & ea determi-

nandi, non est universaliter eadem forma. lib. 4. à n. 11. & 16. & à n. 23.

Deciderium stare potest de re invincibili ter impeditâ lib. 9. à num. 184. Ejus discrimen ab actu spei. ibid. à nu. 186.

Determinatio Actionis est privativè propria liberi Agentis. lib. 3. tot. præser-tim à num. 238. Munus se determinandi est proprium ipsius, & quid importet. ibid. & nu. 519. & nu. 376. & 433. & lib. 7. à nu. 30. & à num. 340.

Determinatio libera in quo consistat lib. 3. num. 257. & seqq. An distingui possit, aut debeat ab actione? Ibid. & à nu. 258. & lib. 6. à nu. 126.

An saltem in aliquo casu? lib. 7. à nu. 320. Determinabile à Creaturâ quod non possit à Deo determinari, non repugnat. lib. 3. nu. 412. & lib. 5. à nu. 204.

Determinatio quoad individuum cui tribuenda? lib. 3. à nu. 449. & lib. 7. à num. 232.

Determinandi radix malè convertitur in futuris cum formâ denominandi. lib. 4. nu. 11. & 16.

Determinativa Prioritas. Vide *Determinativum Prioritas Scientia Media*.

Determinandi potestas in Creaturâ respectivè ad nexus determinativè priores est libertas existens. lib. 6. nu. 414. & à nu. 606.

Determinativum Scientiæ Mediae, quid sit? lib. 4. à nu. 50. & 114. & quo genere prioritatis antecedit ad Scientiam? lib. 4. & 5. ibid. Explicatur, & solvit tota difficultas. lib. 5. à num. 146. & à nu. 153. & à num. 162.

Deus. Scientia in Deo, quam certò, & quo sensu stabilienda? pag. 1. & lib. 1. num. 1.

In Deo capacitas intelligendi non est per modum Actus Primi realis, sive Phycisi, sive intentionalis. lib. 1. à nu. 11. & à nu. 12. Neque per modum

Actus Primi virtualis. ibid. à nu. 35. Etiam permissa virtuali distinctione inter ipsam, & intellectionem. ibid. à nu. 51. Imò neque quoad contingentes terminaciones sciendi. ibid. à nu. 93. ex lapis. 39. Ne per rationem quidem. ibid. à nu. 103. Est tamen cum omni perfectione. ibid. nu. 109. Nec traxit lineam potentie plusquam logicæ. ibid. nu. 110. Vivit Deus vitam intellecivam, & volitivam omnino

RERVM NOTABILIVM

purissimam. ibidem nu. 111.
In Deo, quæ prædicata afferenda? lib. 1. nu. 3. Regula Generales. ibidem.
Cur Dei prædicata distinctionem virtualem admittant inter se. lib. 1. à nu. 35 & à n. 148. & 167. & n. 182. & seqq.
Divinorum Actuum contingentium quād diffīciliſ explicatio. lib. 1. à nu. 74. Authoris explicatio. à nu. 79. & 80. Verē possunt non esse realiter: etō simpliciter sint indefectibiles. nu. 83. Quid importet, & sit eorum contingentia vera, & aliquomodo realis? à nu. 84. Sunt etiam Perfectio quoad contingentem terminationem. lib. 1. à nu. 87. & 147. Eorum contingentia non obstat identitati. à nu. 88. & à n. 90. Nec arguit virtualem productiōnem. à nu. 93. ex lopsu. 39. Nec ex parte voluntatis potentiam plusquam logicam. à nu. 95. Vide *Libertas. Terminaciones liberae. Voluntas.*
In Deo quoad lineam intelligendi non datur facultas proxima. lib. 1. à n. 113. Nec habitus. à nu. 114.
Nec munus, aut ratio speciei. lib. 1. à nu. 127. Quæ dicantur Attributalia? ibidem.
Dei Perfectiones, æquales. lib. 1. à nu. 136. Et una æquè valens, ac omnes. ibidem. à nu. 145. & à nu. 147. Divina Infinitatis vis, & efficacia. lib. 1. à num. 185.
Dei Essentia Metaphysica, quæ lib. 1. à num. 199. Quomodo definitivè exprimenda. ibidem à num. 203.
Deus se, & omnia comprehendit. lib. 1. à nu. 222. Sive ullâ imperfectione, aut sequelâ insuitarum formalitatum. ibid. num. 225. & num. 264.
Dei perfectio est nolcere etiā minima: non ita amarè. lib. 1. num. 258.
Divina, an dicenda sint sumere speciem ex terminis ad extra, aut esse in aliquā specie? lib. 1. num. 261.
Dei modus in cognoscendo. lib. 1. à nu. 265. & lib. 6. à nu. 230. Vnde taxandus? lib. 11. à nu. 281. Nequit limitari ex finitudine Mediæ. ibidem. Et cur? ibid.
Proprietates in cognoscendo. lib. 1. à num. 284.
Deus, æterna veritas Possibilium, & Impossibilium, eorumque Possibilitas, & Impossibilitas. lib. 2. à n. 5. & 9.

Cur Deus impossibilia producere nequeat. ibid. à num. 11.
Deus cum Possibilibus connexus. lib. 2. à nu. 18. & pluribus titulis. ibid. à nu. 20. & à nu. 22. Specialiter, ex titulo supremi Inteligetis. ibid. à n. 23.
Deus, quā ratione verè dici possit non esse infinitum in ratione objecti? lib. 2. nu. 39.
Dei Æquitas per prædeterminatiōnem lreditur. lib. 3. à nu. 147. & lib. 5. à nu. 98. & lib. 7. à nu. 7. & à nu. 24.
Dei Voluntas, circa salutem omnium qualis? lib. 3. à nu. 206. & lib. 8. à nu. 146. & lib. 9. à nu. 34 & 55. Cum Prædeterminantium Doctrinā componi non potest. ibidem.
Deus ex nullo titulo Prædeterminator est operis liberi. lib. 3. tot. præfertim à nu. 361. Nec ex ullo Primatu. ibid. & nu. 366. & 376. & à nu. 383. & 384. & lib. 7. à num. 9.
Deo protus implicat Prædeterminatio ad materiale peccati. Latissimè. lib. 3. à nu. 518. & omne genus affectus, & volitionis circa peccatum. ibid. & à nu. 583. & lib. 7. à nu. 182.
Deus quomodo concurrat ad peccatum cum Creaturā. lib. 3. à num. 589.
Dei prærogativa in cognoscendo contingentia, antequam sint. lib. 4. à nu. 58. & à num. 298.
Deo nota sunt Decreta, quæ habet sub hac, aut illâ conditione, sed non per scientiam similem Scientiæ Mediæ. lib. 4. à nu. 199. & lib. 5. à nu. 220.
Deo nequeunt Res ab ēterno plusquam intentionaliter coexistere. lib. 4. n. 215.
Dei Æternitas explicatur. lib. 4. nu. 118. & num. 221.
Deus in quo cognoscat absolutè contingentia? lib. 4. à nu. 248. Assignatur modus. ibid. à nu. 290. Et conditionate contingentia. Vide *Scientia Media.*
Deus in minimis maximus. lib. 6. nu. 5. Ejus Providentia. à nu. 1. & seqq. latè. Nihil ipsi fortuitum. nu. 4.
Deus, ut Creator, & ut Provisor, diversimodè concipiendus. lib. 6. nu. 48.
Intra sphäram Bonorum naturalium, mitis modis potest esse beneficus. ibid. à num. 60.
Dei libertas in conferendis Auxiliis qualis sit. lib. 6. à nu. 298. Quam Benefi-

ACCVRATISSIMVS INDEX.

nifica. à nu. 302. & à nu. 348. & 484.
Ex præscientiâ Abusus non definitielle beneficia. lib. 7. nu. 306. & lib. 9. à n. 179.
Dei libertas qualiter constituitur ex Scientiâ Mediâ. lib. 6. à nu. 330. & à nu. 416. & à n. 606. & lib. 7. à n. 54.
Quid sit in Scholâ Scientiæ Mediæ Deum esse Causam Rationalem, & Moralem omnis Actus honesti. lib. 6. à nu. 462. & à nu. 505. & lib. 7. à n. 130.
Omnis Boni, Deus causa specialis, & dñe. lib. 6. à n. 506. Necessariò Deus complacet in Bono, si sit. lib. 6. à nu. 507. & 508. Omnis actus honesti, si sit, indispensabiliter Prædefinitor. lib. 7. à nu. 130. & à nu. 146.
Deus nequit supplere defectum Causæ formalis, quoad ejus formales effectus. lib. 7. nu. 380.
Dei etiam permittentis peccatum, Inclinatione ad bonum. lib. 7. à nu. 428. & à nu. 444. & à num. 446.
Deo necessarium est aliquid medium, ut quamcumque Creaturam Rationalem, si velit, prædestinet per obsequia libera, & merita. lib. 8. à nu. 43.
Dei Dominium quād omnino diversum à nostris, quoad usum. lib. 8. nu. 268. Non cadit in ipsum æterna cruciatio innocentis. ibid à num. 267.
Dei Beneficiæ Generalis. lib. 9. tot. à num. 1.
Dei Dominium quoad rerum destructionem. lib. 10. num. 144.
Deus, ut Author Naturæ, & ut Author Gratiae quid sonet in te? lib. 12. num. 82. & 83.
Dionysius. Dionysii mens circa rationes motivas Divinae Scientiæ. lib. 1. à n. 257.
Directio Cognitionis an requiriat præcedentiam, aut distinctionem, ab affectu, ad quem dirigit? lib. 1. nu. 173.
Directio duplex suæ ita, & iata. lib. 6. nu. 288. signum aptum ad dirigendum quodnam sit. lib. 6. nu. 289. Notio ne dirigentis, quæ prioritas sit circa affectum? lib. 6. nu. 290.
De *Directione Scientiæ Mediæ* quād gravis quæstio. lib. 6. nu. 285. & nu. 293 quād varia. ibid. Authorum sensus. lib. 6. à num. 294.
Directio tripla Scientiæ Mediæ, possibilis est. lib. 6. à nu. 298. Solvuntur pulchri paralogismi contra ipsam. ibid. à nu. 308. Non requirit duo de- creta circa collationem Auxiliis, effi- tax, & indifferens. ibid. à nu. 328.
Directio stricta Scientiæ Mediæ etiam est necessaria in collatione Auxiliis ef- ficacis. lib. 6. à nu. 505. & à nu. 500.
Directio præcedentiae in Scientiæ Mediæ, indispensable est. lib. 6. à nu. 330. latissimè. Imò est necessaria, ut defen- datur existentia, & natura Scientiæ Mediæ. lib. 6. à nu. 364.
Directionis, & præcedentiae concordia cum creatâ libertate. lib. 6. à nu. 383. qua protegitur latè. à nu. 391. & de- nnò vindicatur. à nu. 433.
Mens Societatis de Directione, & ne- cessariâ Præcedentia Scientiæ Mediæ ad Decretum collativum Auxiliis. lib. 6. à num. 435. & num. 573.
Directio respectivæ ad Supernum Af- fectum, omnino repugnat Actui natu- rali. lib. 11. à nu. 35. Latissimè.
Discretio Salutariter operantis à non operante: quomodo Dei sit. lib. 3. à nu. 499. & lib. 8. à nu. 234. & Præde- stinati à Reprobo. ibid. lib. 8. Latè.
Discretio quid sonet. lib. 8. num. 234.
Duplex: in actu primo, & in actu secun- do. ibid. Vt aquæ explicatur. ibid.
Discretio intrinseca, quomodo tota sit Dei, & tota Creatura. ibid. à num. 235. & 236. & quomodo magis Dei, quam Creatura. ibid. à nu. 238. licet Creatura determinet, & non Deus. ibid. à nu. 237.
Quid de ext: infecâ discretione? ibid. nu. 239. Quomodo loquendum in hoc puncto ibid. nn. 240. & 241. Expli- cantur Apostolus, & Augustinus. lib. 8 à nu. 243. & à nu. 247. & lib. 10. à n. 100.
Quād sinistrè de Nobis concipient in hoc puncto Prædeterminantes. ibid. à nu. 111. & seqq. & lib. 12. à num. 100.
Discursus Deo repugnat etiam virtualis. lib. 1. num. 267. & à nu. 271.
Discursus imperfectio, in quo sit. lib. 1. à nu. 273.
Cœclusio discurrendo dedueta ex Præ- missâ supernaturali, & ex Naturali, an supernaturalis? lib. 11. à num. 85.
Quo sensu sequatur debilitatem par- tem Conclusio? lib. 12. num. 91.
Disjunctio repugnat Deo in modo cog- noscendi, & volendi. lib. 1. nu. 290 & 291. Quid sit in re Veritas disjunctio- nis. ibid. à num. 291.
Diffini-

REVM NOTABILIVM

Distinctio Realis, quam Identitatem excludat per non esse aliud? lib. 2. n. 72.

Distinctio formalis extrinseca ex modo concipiendi, in quo consistat? lib. 1. à n. 105. & 107. Pariformiter datur à parte rei formalis extrinseca ex modo exigendi. lib. 1. à n. 170. Vid. *Præcisio*.

Distinctio Virtualis quid? lib. 1. n. 33. & à n. 36. & à n. 148. Cur Relativam Oppositionem inter easdem Realiter formalitates componere nequeat: cōponat verò contradictionem. lib. 1. n. 33. & 34.

Distinctio Virtualis ulterius explicatur. lib. 1. à n. 37. Distinctionem Realem in tertio essentialiter imbibit. lib. 1. à n. 36. & rursus à n. 148. Inter prædicata mutuò, & adæquatè convertibilia repugnat. lib. 1. n. 37. & à n. 148.

Quousque & interquæ prædicta locum in Deo habeat. lib. 1. à n. 35. & à n. 148. latius, & à n. 188. & seqq. **Distinctio realis** in tertio solā voce differt à Virtuali distinctione. lib. 1. à n. 36. & à n. 148 & signantiūs. à n. 154. An difficilior sit pure Virtualis, quam imbibens distinctionem realem in tertio. lib. 1. à n. 184. Ad quid ejus usus in Mysterio Trinitatis? ibid à n. 183. & In Mysterio Incarnationis? à n. 195.

Distinctio Virtualis est Prædicatum Characteristicum Divinū. lib. 1. à n. 185. Paralogismi difficiles contra distinctionem Virtualem. lib. 1. à n. 188. & à n. 193.

Distributivum, Quando valeat, aut non valeat à Distributivo ad Collectivum consequentia, Regula generalis. lib. 8. à n. 63. & 67.

Dominium libertatis quale? Vid. *Libertas*. Supremum Dei Dominium non eget, nec potest, aminiculo Physicæ Prædeterminationis. lib. 3. à n. 382. & à n. 403.

Nihil est quod effectivè sit sub Dominio Creaturæ, quod Dominio Dei non subfit. lib. 3. n. 412.

Ratio Domini dati Creaturæ à Deo quoad suos actus, essentialiter excludit Prædeterminationes tam intrinsecas, quam extrinsecas. lib. 7. à n. 9. Dominii Divini Ratio an possit ex suppositione sibi non liberâ facere

Creaturam practicè impossibilem? lib. 8. à n. 60. & 96. Ejus comparatio cum finitis Dominiis, & grande discrimen quoad usus. lib. 8. à n. 268. Dominium Dei quoad rerum destructionem, quantum? lib. 10. à n. 144. An res ulla excipi possit? ibid.

Donatio, quâ Deus nobis donat merita, & Bona, quæ, & quid importet? lib. 3. n. 333. & à n. 394. Explicatur iterum Modus donandi. lib. 3. à n. 498. & lib. 5. à n. 146. & lib. 8. à n. 244. & lib. 13. à n. 56.

Donum non definit esse beneficium ex præcognito abusa Recipientis. lib. 9. passim præsertim. à n. 179.

Duratio Duplex. lib. 4. n. 217. & 223. Quomodo à Thomistis dictæ? ibid. Durations Dei Hodierna, Craftina, & aliae, an vna, & eadem? ibid. n. 243. Quæ durandi denominatio sit Deo necessaria. lib. 4. n. 244.

Duratio major, aut minor, unde rebus veniat? lib. 10. à n. 137. Cur sit magis appetibilis, duratio major? ibid. à n. 158.

E

Effectus Prædestinationis quas conditiones requirit? lib. 8. à n. 208. Ex ipsis deciditur, quinam sint? ibid. à n. 209.

Efficacia. Vide. *Auxilium. Gratia*. Duplex efficacia in Affectibus distinguuntur: & explicatur. lib. 6. n. 331. & n. 525. & lib. 7. à n. 69. & n. 126. & lib. 11. à n. 279.

Electio & Intentio in Nobis plerumque sunt idem actus: In Deo necessarij sunt idem Virtualiter actus. lib. 6. à n. 519. & 520. Etiam si imperetur à præviâ intentione, manet immediate libera. lib. 6. à n. 523.

Electio Mediorum Efficacium, ut talium, stare nequit sine efficaci Finis Intentione. lib. 6. à n. 527.

Electio an distinguiri possit aut debeat ab usu. lib. 6. à n. 541. & à n. 556.

Electio ad Gloriam, qualis? lib. 8. à n. 102. Quibus nominibus veniat in Scripturâ. ibid. n. 103. Alia de Electione ad Gloriam. ibid. à n. 194.

In modo intendendi, & eligendi differentia inter Deum, & Homines. lib. 8. à n. 112.

Ele

ACCVRATISSIMVS INDEX.

Elegibilitor est Spes Beatitudinis, quâ periculum ipsam amittendi: & cur? lib. 9. à n. 15. & à n. 25. Electio unde taxare debet spem boni: & periculum maius. ibid. à n. 28.

Elevatio ad superna, quid secum ferat, ex parte Dei? lib. 8. n. 265.

Nequit esse Naturæ debita. lib. 10. à n. 11. & 18.

Elevationis statui an negari possit omnis cogitatio superna conqua: lib. 10. à n. 238. & à n. 241.

Elevationis status non exigit indefinitem præventionem per auxilia supernæ Gratiæ. lib. 11. à n. 207.

Qui elevatōis modus sit connaturalior, & exinde præferibilior, per intrinsecum comp̄incipium, an per extrinsecum. lib. 12. à n. 191.

Cur præferatur à Theologis Modus intrinsecè elevandi? ibid. à n. 195. Explicatur modus extrinsecæ elevationis. ibidem à n. 197.

Ens. Ens reale, & cognoscibile convertuntur. lib. 2. à n. 91.

An dentur Entia, quæ à solo Deo produci non possint? lib. 3. à n. 586.

Entia Media inter fictiū, & Reale repugnant. lib. 1. à n. 77. & lib. 3. à n. 253. & lib. 4. à n. 42. latè.

Ens Rationis in quo resolvatur? lib. 1. à n. 233. & latè lib. 2. à n. 45.

A Deo neque fit, neque dicitur cognosci formaliter. ibid. lib. 1. à n. 233. & lib. 2. à n. 45. & n. 105.

Ens rationis ex divisivè Possibilibus coalescit. lib. 2. à n. 46. & à n. 70. & à n. 86. Nihil dicit absolutè distinctionem ab omni ente reali. lib. 2. à n. 86.

Explicatur, ibid. & seqq. Denominatio Entis Rationis undenam sit, & quæ? ibid. à n. 87. 88. & seqq.

Error. Error adverfus Divinam Gratiæ. lib. 10. à n. 66. Calvinii, & Lutheri in puncto liberi Arbitrii. lib. 3. à n. 335. & lib. 10. à n. 70. & lib. 13. à n. 115.

Et in puncto Divinæ Gratiæ. ibid. & signanter. lib. 13. à n. 119. Error Pelagi, & pugna cum Augustino. lib. 3. à n. 179. & lib. 10. à n. 68. & lib. 13. à n. 53. & à n. 83.

Massiliensem, & Semipelagianorum Error quoad usum, & explicationem Scientiæ Conditionatæ contingentis.

lib. 5. à n. 37. & à n. 189. & lib. 10. à n. 69. & à n. 115. Error Michaelis Bajii. lib. 10. à n. 71. Ejus Catholica fesipcentia. ibid. Bajus, & Pelagius comparati. lib. 11. à n. 222.

Error Iansenistarum quoad statutis Naturæ, eorumque inter se contexionem. lib. 10. n. 9. & 10. Quoad Gratiæ correspondentes statui lapſæ, & statui integræ Naturæ. lib. 10. à n. 75. & 76. Alii errores. ibid. à n. 72. & 74.

Eſtentia significatur quām variū. lib. 1. n. 123. Strictè quid sit. ibid. n. 124.

Ejus necessariæ Conditions. ibid. Et explicantur. Divisio in quasi Physicam, & Metaphysicam, explicata. lib. 1. n. 125. Quomodo sibi istæ correspondant. ibid. Metaphysicæ Essentiæ investigatio duplex, & explicatur ibidem num. 226.

Essentia Dei an faciat vices speciei impressæ? lib. 1. à n. 117. lib. 4. n. 311. Vnde dissidium inter Authorēs in designandā Essentia Dei. lib. 1. à n. 128. Quantum. à n. 129. Authoris judicium de dissidio lib. 1. à n. 133. Essentia Dei necessarij est unicissima. lib. 1. à n. 186. & 187. Non imbibit Relationes, hec Libera. ibid. à n. 198. Omnes, & singulas Perfectiones Absolutas necessarijas aequè quidditatibꝫ imbibit. ibid. à n. 199. Etiam per rationem expressa. ibidem à n. 203. Per hunc conceptum definitivum. *Plenitudo omnis perfectionis absolute necessaria*, ibid.

Eventus. Qui dicatur respectu Scientiæ Conditionatæ, & Mediae. lib. 5. n. 8. Quid attingat Scientia Media ex parte eventus. lib. 5. à n. 222. **Erabilitas** competit essentia liter Divinis Actibus circa liberos Creaturæ. lib. 4. à n. 326. Explicatur hinc ullæ imperfectione. ibid. à n. 328. & lib. 5. à n. 174. & lib. 6. passim, præsertim à n. 404.

Cur Erabilitas competit possit Causis Remotis, & non Proximis. lib. 6. à n. 409. & 411.

Erabilitas, & fruſtrabilitas, quām diversa. lib. 7. n. 54. Explicatur magis erabilitas Decretorum efficacium circa actus liberos Creaturæ. lib. 7. n. 79. & 80.

Qua-

RERVM NOTABILIVM

Qualis Evitabilitas requiratur, ne ledatur libertas Creaturæ. lib. 7. num. 264. & à num. 284.
Excepio quomodo firmat regulam in contrarium? lib. 10. num. 307. Nihil, exceptione non indiget. ibid.
Executio. Executivus ordo, qui dicatur. lib. 6. num. 539.
Qui Actus veniant in ordine executivo. ibid. Ordo Executivus distingui nequit in Deo ab ordine intentivo. lib. 6. à num. 541. & 556.
Executiva Decreta efficaciter Prædilectionis, simpliciter necessitant. lib. 7. à num. 303.
Extrema Entis rationis realia. lib. 2. à num. 46. Separatio, & identificatio eorum, tota realis, & consistens in Actu. lib. 2. à num. 70.

F

Faciens quod est in se Deus non denegat Gratiam. Explicatur latè. lib. 9. à num. 147. Vide *Axioma*.
Facultas proxima quid sonet in intellectu. lib. 1. à num. 112.
Fecunditas, secundum se est Perfectio. lib. 1. à num. 185. Imbibit distinctionem à Termino. ibid. num. 186. Quomodo componatur in Divinis cum Essentiæ unitate? ibid.
A Fecunditate vel exactâ, vel acceptâ malè petitur Ratio Filii. lib. 13. à num. 160. & num. 200.
Felicitas æterna, majus incomparabiliter bonum, quam infelicitas Damnatorum. lib. 9. à num. 25.
 Nequit dari felicitas, nisi superna. lib. 10. num. 24.
Filius. In esse Filii discrimen Secundæ Personæ à Tertiâ, unde sumendum? lib. 1. num. 214. & latè lib. 13. à num. 153. & seqq. Ratio Filii quid exigat? lib. 13. à num. 163.
Finis variè divisus. lib. 6. num. 31. comparatus ad invicem, & explicatus. ibid. & num. 32. Universalissimus Dei. ibid. Relatè ad ultimum finem, an homines ex complexione, & ïndole, præcisè, possint dispare existimari. lib. 6. à num. 73.
 Quomodo finis influat in media, & ea causet. lib. 6. à num. 527. & à num. 530.

Elucidatur influxus Finis in media. lib. 7. à num. 435.
Finis ultimus Naturæ Rationalis ex nobilitate ipsius Naturæ debet esse naturaliter inassequibilis. lib. 10. à num. 22.
Formido, in quo consistat. lib. 6. num. 118.
Fortuna, Fortunæ cum Providentiâ comparatio. lib. 6. num. 7. Quid adversa; quid prospera? ibid. num. 71. Vera Rota Fortunæ, quæ? ibid. num. 72.
Fortuitum quid, & respectu cujus verificari possit. lib. 6. num. 4. Ex fortuitis ad liberè contingentia inepta fit partas. lib. 11. à num. 365.
Futurorum Coëxistentia physica in Eternitate non favet immutabilitati Divinæ. lib. 1. num. 306. & num. 308. Ea coëxistentia explicatur. lib. 4. à num. 222.
 Gravis de Futuritione quæstio. lib. 4. num. 2. Futurum divisum, & subdivisum. lib. 4. num. 3. & 4. Quæ distinguenda in Futuro. lib. 4. num. 5. 6. & 7. Ejus à Deo dependentia. lib. 4. à num. 10. Futuritionis Metaphysica Definitio. lib. 4. num. 8. Munera. ibid. num. 9. Radix, & Forma Futuritionis diversissima. ibid. num. 11. Futuritio Thomistica. ibid. num. 12. Repellitur. à num. 23. Media. ibid. num. 13. Et rejicitur. à num. 42. Adhuc permisa non valet pro medio Divinæ Cognitionis. ibid. à num. 269. Futura habere determinatam veritatem in se ipsis, antequam sint, quid sit. lib. 4. num. 33. & quo sensu dicatur à Nostris. lib. 4. à num. 53. & à num. 290. Futurorum quasi transitus de statu ad statum, explicatur. lib. 4. à num. 34. & signanter. à num. 36. ex errore 26. & rursus. à num. 66.
 Futuritio metaphysicè, definitivè, vel secundum dici: & Futuritio secundum esse, & Verificativè explicantur. lib. 4. num. 63. Necessariò est aliquid præsens. ibid. à num. 67. & seqq. & quid hoc præsens. lib. 4. num. 64.
 Futuritio liberè contingentium ab ipsis debet determinari. lib. 4. num. 82. & Quomodo. ibid. à num. 86. & à num. 133. Futuri denominatio quibus comparat. lib. 4. à num. 134.
 Futuritio secundum quid, & per rationem quæ sit, & ubinam agnoscenda. lib. 4. à num. 135. & à num. 184. Decreta Dei

ACCVRATISSIMVS INDEX.

Dei, quæ sunt, nec per rationem quidem, futura dici possunt: bene verò decreta, quæ essent. lib. 4. à num. 186. & à num. 192. In quo medio ista cognoscatur, & per quam Scientiam. lib. 4. à num. 199. Futurorum coëxistentia physica in Eternitate. lib. 4. à num. 222. Variè defensa à num. 224. Repugnat Sancto Thomæ. ibid. à num. 228. Omni modo explicata repugnat. lib. 4. à num. 230. Nec pro Futurorum cognitione profect. lib. 4. à num. 250. & à num. 253. Futura solum habent ab æterno præsentiam objectivam. lib. 4. num. 238. Ea præsentia distinguitur, & explicatur. lib. 4. à num. 216. & seqq. Futura absolute contingentia in quo & quomodo cognoscantur à Deo. lib. 4. Latè. à num. 248. & à num. 290. Futura conditionata. Vide. *Conditionata. Contingens. Scientia Media*.
 Futuritio quadam inchoata Thomistica discussit, & impugnatur. lib. 9. à num. 50. & 55.

G

Patres Generales. RR. Generalium Claudi, & Mutii Ordinatio circa Directionem Scientiæ Mediæ, & Prædefinitiones. lib. 7. num. 130.
 R. P. G. Caroli de Noyele Ordinatio circa alias Propositiones concorrentes ad Scientiam Medium. lib. 7. à num. 237.
Generatio, quid? lib. 13. à num. 153. Aristotelica Definitio. ibid. & à num. 166. explicatur latè. ibid. à num. 167. & seqq.
Gloria, ut Hæreditas, & Gloria, ut Corona explicantur. lib. 8. num. 113. Per quid utrobique constitutatur. ibid. & à num. 127. signanter. à num. 134.
 Quomodo causetur à Meritis, & in quo genere. à num. 134. Connaturalis est ita Gratia, ut præcism à lege, descendenti in ipsa, negari non possit. lib. 8. à num. 34.
 Gloria majus bonum, quam sit malum æternæ Misericordiæ. lib. 9. à num. 25. Spes gloriae eligibilior est, quam sic timendum Misericordiæ æternæ periculum. ibid. & num. 28.
 Gloriarum lumen non est tota Ratio, & Virtus agendi. lib. 12. à num. 29. & signanter. à num. 53.

Gratia Auxiliantis, Gratia Auxiliantis consideratio quæ digna Theologo. prol. tract. 3. lib. 10. Ejus connexio cum Providentiâ. ibid. Tractatores. ibid. Gratia Auxiliantis in Tridentino descripta. lib. 3. à num. 329. & 331.

Gratia Adjuvans, & Excitans, ex ipso, quæ? & quales? lib. 3. à num. 329. Entitativè non differunt. lib. 3. ibid. & num. 492. Munere differunt. ibid. & lib. 13. à num. 35. Connexione cum opere, nunquam possunt. lib. 3. ibid. & à num. 333. Quid si Entitativè aliter different? lib. 3. & lib. 13. ibid.

Doctrina Tridentini de Gratia Excitante, & Adjuvante resistit Prædeterminationi. lib. 3. à num. 330. & 332. & à num. 493.

Cui Gratia, quin determineretur, tribuit Operatio Creaturæ. lib. 3. à num. 499. Gratia Excitans, quo sensu dicatur à Sancto Prospero Gratia præoperans. lib. 3. à num. 506. & 511.

Gratia Auxiliantis, & Habitualis Armonia in Concurendo proponitur. lib. 7. à num. 320. sed conatu distincto. ibid.

Gratia Auxiliantis Quidditas, & Excellentia. lib. 10. à num. 1. Ejus variae Acceptiones. ibid. Quæ Philosophica, & quæ Theologica. ibid. num. 62. & 63. & num. 207. Error Iansenistæ ipsa. à num. 66. Quid sit apud Iansenistas Gratia Medicinalis: & Gratia Sanitatis. lib. 10. à num. 76.

An pro diversitate Statuum Naturæ Integræ, & Lapsæ, sit entitativè diversificanda Gratia Auxiliantis. Latè. lib. 10. à num. 75. Error Iansenistarum ibid. & seqq. Vindicatur Mens Augustini. ibid. à num. 80. & 82.

Gratia Auxiliantis describitur. lib. 10. num. 64. Adæquatè constitit in Actibus Vitalibus. ibid. à num. 85. & 89. Qualitas sint. à num. 151. & à num. 155. Qualitatem emortuā repellit à Choro Gratia Auxiliantis. à num. 95. Vnicè venit nomine *Vocationis*, apud Tridentinum. ibid. num. 93. Apud Santos Patres, nomine *Illustrationis*, & *Inspirationis*. ibid.

Quousque sint beneficia distincta, Gratia Inspirationis, & Gratia Illustrationis? lib. 10. à num. 178.

Gratia suum etiam locum habet in Nonnum ap-

RERVM NOTABILIVM

appetitu sensitivo. lib. 10. num. 295. Gratia contra Pelagium asserta, seu Dogmatica, & Theologica, est entitativè supernaturalis. lib. 10. à num. 96. latissimè: & signanter. à num. 243. & à num. 264. Cognitio congrua naturalis non est gratia dogmatica. ibidem à num. 209.

Gratia quo sensu requiratur à Sanctis Patribus ad vincendam gravem tentationem? lib. 10. à num. 279. Non requiritur Theologica, & supernaturalis ad honestè operandum. lib. 10. passim, & à num. 301. & seqq. Sancti Patres, & Conciliorum sensus circa Bonum, dum de Gratiae necessitate loquuntur. ibid. & signanter à num. 304.

Gratiae Auxiliantis supernæ necessitas ad omnes, & singulos Actus salutares. lib. 11. à num. 11. Defenditur contra varios excipiendi modos. ibidem à num. 15. Etiam est metaphysicè, & divinitùs indispensabilis. ibid. à num. 75. Cujus Gratiae, & quanta sit necessitas in Naturâ ad verum naturale. lib. 11. à num. 107.

Ad Actus honestos secundum se non requiritur Gratia. lib. 11. à num. 134. & à num. 137. Nec peraccidens, & ex lege. ibid. & à num. 149. & à num. 215.

Gratia cur comparetur in Scripturis cum Pluviâ, Luce, & Semente: Et Vocatione externa cum Nube, Sole, & Seminante. lib. 11. num. 196.

Gratiæ Vocationis quibus externis mediis infallibiliter Deus annexerit. lib. 11. à num. 194. & latè à n. 197. Quæ Gratia, & quousque necessaria sit ad Actus Heroicos Honestos, etiâ Naturales? lib. 11. à num. 306. & à num. 311. & à num. 113. Vide *Impotentia, Tentatio*.

Quæ, & quanta Gratia requiratur ad observationem totius legis Naturalis? & quomodo. lib. 11. à num. 323. usque à 331.

Gratia Auxilians, tam illuminans, quam Afficiens, præter Moralem, exercet effectivum cōcūrsum in actus salutares. lib. 12. à num. 8. & 9.

Vtique simul sumpta sufficit pro Principio elavante ad eosdem. ibid. à num. 16. Nunquam tamen est tota Ratio, & Virtus agendi. lib. 12. à num. 28. & 29. Cur non determinet, si elevat.

lib. 12. à num. 202. Ejus Activitas potest extrinsecè suppleri per extrinsecam assistentiam Omnipotentiæ. lib. 12. latè à num. 120.

Gratiae Auxiliantis Causæ. lib. 13. à num. 2. Physicæ. ibid. à num. 3. Excitantes. ibid. à num. 12. Morales. ibidem à num. 25.

Gratiae Auxiliantis Divisiones. lib. 13. à num. 34. In Excitantem, & Adjuvantem. a. à num. 35. Et illustrantur. à num. 45. & 46. In operantem, & cooperantem. a. à num. 37. & quid stat. ibid. & à num. 38. & à num. 51. In Prævenientem, Comitantem, & Subsequentem. à num. 49. ibid. & à num. 52. In sufficientem, & efficacem. à num. 41.

Gratia Efficax, non explicatur aptè per coaptationem cum Genio. lib. 3. à num. 269. Sensus Tridentini circa ipsam. lib. 3. à num. 335. & à num. 342. Gratia trahens, & faciens operari, qualis ex Tridentino p. & Senonensi. ibid. & num. 359. & à num. 497.

Quam Gratiam petat Homo, dum petit Gratiam Conversionis. lib. 3. à num. 395. & à num. 475.

Gratia Efficax in Actu Primo, & in Actu secundo explicatur. lib. 3. à num. 459. & lib. 6. à num. 287. & lib. 13. à num. 66. Gratiae Efficacis Proprietates ex Scripturis, & Sanctis Patribus erute, pro Prædeterminatione non faciunt. lib. 3. à num. 593.

Gratia Efficax, speciale necessariò Beneficium Dei. lib. 6. à num. 348. & à num. 351. & à num. 384. & lib. 13. à num. 66. & 69. Gratia Efficax innegabilis. lib. 13. à num. 65. Quas Appendices Quæstiones habeat? ibidem.

Quæ sint communia Catholicis in ipsâ Controversiâ. ibid. à num. 66. Legimus ejus sensus. ibid. à num. 77. Quam sinistrè propositus à Thomistis. ibid. Eorum sensus variè comparatus, & ex ipsis propositus. ibidem à num. 93. Sententia Societatis Iesu. ibid. à num. 124. Vindicata à Variis Imposturis. à num. 130. Opiniones Neutrales, & Mediæ. ibidem à num. 144.

Gratia Sufficiens quæ? lib. 3. à num. 48. & à num. 91. & à num. 155. & lib. 9. à num. 72. Gratiae sufficientis Generalitas. ibid. lib. 9. à num. 79. latissimè. Refutatio Patvolorum. à num. 91. & Adul-

torum

ACCVRATISSIMVS INDEX.

torum. à num. 119. Vide *Auxilium sufficiens*.

Quousque verum, & in quo sensu Axioma celebre. Facienti quod est in se, Deus non denegat Gratiam. lib. 9. à num. 147. Vide. *Axioma*.

Gratia sufficiens à Jansenistis negata. lib. 10. à num. 75. & à num. 76. & lib. 13. à num. 59. & 60. Negari non potest. lib. 13. à num. 61. & 64.

Gratia Habitualis immediate concurrit ad Actus pro instanti determinato præceptos, illæsâ eorum libertate. lib. 7. à num. 317. & 318. Assignatur duplex modus defensionis. à num. 320. & à num. 325. Gratia Sanificans quousque connectatur cum Visione Dei. lib. 8. à num. 34. Gratia habitualis describitur. lib. 10. à num. 64. Non venit unicè sub voce Gratiae gratum facientis. ibid. Status Gratiae non requiritur ad actus honestos contra Lutherum. lib. 11. à num. 134. Requiritur ad diuturnam observationem totius legis naturalis. lib. 11. à num. 323. & 325. Cur, & Vnde? Ibid.

H

Habitus. Habitûs munera. lib. 1. num. 114. Quid sit operati ex habitu? ibid. Deo repugnat. ibid. num. 115. Habitûs supernus non subditur voluntati, nisi supernaturaliter cognoscendi. lib. 11. à num. 48. & 49.

Habitus Virtutum moralium naturalium, sunt innegabiles. lib. 11. num. 229. & 231.

Habitus superni intensionem superare potest conatu suo voluntas. lib. 12. à num. 204. & 208.

Habitus infusus non est tota ratio & Virtus agendi. lib. 12. à num. 29.

Habitus infusi conditio; ejusque discrimen ab Adquisitis. lib. 12. à num. 220. Habitus infusi, Physicæ Auxiliorum Causæ. lib. 13. num. 5.

Honestum omne specialiter à Deo, & Dei speciale Donum. lib. 3. à num. 394. & à num. 479. & aibi. Vide. *Bonum*.

Honestum, & supernaturalis non convertuntur. lib. 10. à num. 282. Nec per accidens in hac lege. lib. 10. à num. 301. & lib. 11. à num. 239. & num. 240. Nec honestum, & ex Gratia Dogmaticâ

factum. ibid. à num. 301.

Honestum apud Sanctos Patres contra Pelagium an convertatur cum supernaturali. lib. 10. à num. 282. & à num. 285. & à num. 301.

Actus Honesti naturales sunt innegabiles, etiam in hac lege. lib. 10. à num. 282. passim. & à num. 301. Non eagent, ut sint, Gratia Theologica. ibid. Latissimè. Nec per se. lib. 11. à num. 137. Nec per accidens, & ex lege. ibid. à num. 149. & à num. 215.

Honestus Actus imperari non potest ab actu malo. lib. 11. à num. 76.

Ad Actus honestos non requiritur status Gratiae. lib. 11. à num. 134. Nec Gratia extra Ordinem Creationis. ibid. à num. 135. Neque ulla Gratia extra Ordinem Creationis. ibid. à num. 137. Sunt possibiles Naturæ potentia antecedenti, & consequenti, ex viribus naturalibus; & de facto contingunt. lib. 11. à num. 137. & seqq. & à num. 215. Latissimè.

Actus Honesti heroici, ex quo capite. lib. 11. à num. 243. Ex se & ex accidenti. ibid. Quousque requirant in elicente Gratiam, & qualem? lib. 11. à num. 262. Honestus Actus Naturalis per se est sterilis respectivè ad præmium supernum. lib. 8. à num. 200. & lib. 9. à num. 154. & lib. 13. à num. 30.

An, & quomodo disponere possit ad actus salutares. lib. 9. à num. 165. & lib. 13. à num. 32.

Humilitas potest à Deo prædefiniri, & prædefinitur. lib. 7. à num. 470. Humilitatis triplex genus. ibid. num. 477.

Hypothesis Scientiæ Conditionatæ, & Mediae, quænam? lib. 5. num. 8. & 9. Vide. *Conditione*.

I

Ansenius, & Iansenista. Eorum Error aduersus communem Definitionem Potentiarum liberarum. lib. 3. num. 105. Quam libertatem admittant. lib. 3. num. 139. & num. 146. Quam sufficientis Auxiliis rationem negent? lib. 3. num. 156.

Eorum Error circa status Naturæ, & connexionem Elevationis cum ipsâ. lib. 10. à num. 9. & 10.

Eorum deliria, & ex quo Capite? lib. 10. à num. 75. & 76.

Nnnnnn 2

Quas

RERVM NOTABILIVM

Quas Gratias admittant, & quo sensu lib. 10. à nu. 75. & 76. & lib. 13. à num. 59. & 60.

Idea. Ideæ Divinæ nomine quid venit? lib. 4. num. 267. Non est medium ad cognoscenda futura absoluta. ibid. & à num. 268.

Identitas cui exclusioni, & cui separatio ni resistat? lib. 1. à nu. 88. & à nu. 90. Identitas cum aliquo, an æquè valeat, ac ipsum? lib. 1. à nu. 142.

Identitas, & simultanea distinctio, ex quo prædicato, componi possint. lib. 1. à num. 185.

Identitas simplex impossibilis, quæ lib. 2. à nu. 76. Negata à propositione negativa, qualis? ibid. à nu. 70. quam excludat Distinctio realis. ibid. à nu. 72.

Illustratio. Illustrationis Gratiæ ad quos actus Intellectus pertineat. lib. 10. à nu. 151. & à num. 155. Defenditur in Apprehensionibus. à nu. 157. In Iudiciis. à nu. 159. In Discursu. à num. 161. An necessariò gignat Supernaturalem Complacentiam. lib. 10. à num. 182. Quousque sit Beneficium distinctum à Gratiâ Inspirationis? lib. 10. à nu. 178.

Immaterialitas quotuplex, & in quo sensu Intellectivum inferat. lib. 1. nu. 1. **Immutabilitas** Divinæ Cognitionis non eget coëxistentiâ rerum in Aeternitate. lib. 1. nu. 306. & 308. Explicatur. ibid. à nu. 309.

Impeditio. Impedibilitas Divinorum Actuum explicatur. lib. 4. à nu. 328. & seqq. Necessariò est admittenda. ibid. Quod ex inimpedibili sequitur per bonam consequeniam est inimpedibile. lib. 5. à nu. 129. Historia vetus Petri de Rivo super hoc effatum. ibid. & lib. 7. num. 252. Quanti habendum in Scholâ nostrâ hoc effatum. lib. 7. n. 252 Debenti impeditio, nec impedienti, imputatur malum. lib. 10. nu. 240.

Imperfetto. Cur in Creaturâ sit imperfetto non habere Posse proximum, nisi à Deo: & in Deo non sit imperfetto aliquid non Posse proximè, nisi ex libito Creaturæ? lib. 3. num. 41.

Imperfetto moralis, quomodo possit à Deo prædefiniri. lib. 7. à num. 306.

Imperium. Imperii Intellectualis qualitas. lib. 6. à nu. 97. & à nu. 104. Ejus usus. lib. 6. à nu. 100. & à num. 120.

Mundus. ibid. à num. 131. Impercepti-

vum implicat. ibid. à nu. 104. In Deo potissimum. ibid. Etsi Imperium intellectualē permittatur possibile, ad omnes, & singulos Actus Voluntatis nequit esse necessarium. lib. 6. à num. 120. Repugnat Actus Intellectualis Imperii. lib. 6. à nu. 133. & à nu. 146. Specialiter repugnat in Deo. ibid. à nu. 148. Etiam permissa gratis distinctione Intentionis ab Electione; & Electionis ab usu. ibid. 149. Thomisticum Imperium. lib. 6. num. 100. & 101. specialissimè repugnat. ibidem. à nu. 151.

Imperare Voluntatis est, non Intellectus. lib. 6. à nu. 133. & nu. 154.

Actus Divini sunt inimperabiles. lib. 6. à nu. 359. & à num. 613. Imperati Actus an frequentes in Nobis? An possibiles? lib. 6. à nu. 519. Quomodo immediatè liberi. lib. 6. nu. 523. & 614. & lib. 7. à num. 119.

Actus interni Voluntatis imperati, si possibiles sunt, sunt immediatè liberi. ibid. & lib. 7. à nu. 314. & lib. 10. à nu. 176.

Imperium turpe nequit inducere Actū honestum. lib. 11. à num. 76.

Impossible, in quæ resolvatur. lib. 1. à nu. 233. & lib. 2. à num. 45. Quomodo cognoscatur à Deo. ibid. lib. 1. nu. 233 & lib. 2. à nu. 45. & nu. 105.

Impossibilitas Impossibilium nequit esse impossibilis. lib. 2. à num. 5. Est veritas æterna à Deo indistincta. ibid. à nu. 9. Cur impossibilia nequeant à Deo produci. ibid. à nu. 11. & 12.

Impossible objectum quodnam sit? lib. 2. à nu. 45. Nihil importat distinctum à Realibus Entibus. ibid. à nu. 86.

Quomodo explicandum? ibid. Ex partibus divisivè Realibus, complexū implicans, & Impossible. ibid. à nu. 88. **Impossibilitas moralis.** Vide. **Impotentia.**

Impotentia ad honestum, & ad resistendum quo sensu sumatur à Sanctis Patribus, præsertim Augustino. lib. 10. à nu. 78. & nu. 304. & lib. 11. nu. 317. Impotentia Naturæ ad resistendum gravi tentationi quomodo explicanda. lib. 11. à nu. 306. In quo confistar. ibid. à nu. 311. stat optimè cum improbabilitate. ibid. à nu. 313. & 314.

Impotentia Moralis nomine, quidveniat?

ACCVRATISSIMVS INDEX.

niat? lib. 11. nu. 318. & à nu. 342. & à nu. 352. & 354. Est purè denominativa, & secundum dicitur. ibid.

Inæqualitas inter Divinas Perfectiones ad invicem distinctas, & comparatas implicat. lib. 1. à nu. 137.

Inæqualitas, & æqualitas est passio rerum: nec cadit in Chymeras. lib. 1. à num. 296.

Inæqualitas naturæ concurrentis, an possit inducere inæqualitatem Perfectionis in actus supernos. lib. 12. à nu. 110.

Inclinatio. Inclinationes in Agentibus liberis præviae, non productæ, sed resultantes, impugnantur. lib. 3. à nu. 248. & lib. 7. à nu. 16.

Indifferentia quanta requiratur ad libertatem. lib. 3. ferè tot præsertim à nu. 68. Ex parte prærequisitorum omnium, quæ non facit sibi Voluntas, requiritur. lib. 3. à nu. 127. & 130. Indifferentia Iudicij, vel repugnat cum alienâ determinatione, vel non sufficit ad libertatem. lib. 3. à nu. 139. & nu. 144. Quid de primâ parte. ibid. num. 144. fine. & lib. 7. à num. 195. & à num. 121.

Qualis indifferentia relinqu debet in exercitio, ut maneat libertas Agéti. lib. 3. à nu. 143. & lib. 7. à nu. 256.

Indifferentia suspensionis, & incomplementi, quæ lib. 3. num. 378.

Indifferentia Decreti. Vide **Decreto.**

Indifferentia contraposita determinationi, & contraposita connexioni. lib. 3. nu. 434. & lib. 7. nu. 82. & à n. 210.

Explicatur utraque: & quænam requiratur ad servanda jura libertatis. ibid.

Indifferentia qualis, & quanta requiratur in causis remotis ad servanda jura libertatis. lib. 7. à num. 576.

Indifferentia suspensionis, & libertatis malè explicata, & distincta à Moderno Thomistâ. lib. 7. num. 34.

Indifferentia, quæ connexio obstat. lib. 7. nu. 110. Indifferentia ex additione etiam infinita. Indifferentium non minuitur, nec inferre potest consequentiam in oppositū. lib. 8. à nu. 62.

Individualum. Determinatio Dei quoad individuum, quomodo intelligenda. lib. 3. nu. 449. & lib. 7. à nu. 234. forte non determinat Deus. ibid. lib. 7. à nu. 232. Et asegnatur ratio. ibid. num. 233.

Infallibile, & **Infallibilitas** an aliunde veniat, quam à Scientiâ lib. 3. à nu. 259. & à nu. 264. Non venit à coaptatione cum genio. ibid. à nu. 269. Nec à necessitate majoris cognitionis ad eligendum. ibid. à num. 275.

Infallibilitas, & infallibilitas, quam diversæ. lib. 3. à num. 423. & 424. & lib. 4. à nu. 341. & lib. 6. à nu. 92. & lib. 7. à num. 54.

Infallibilitatis motiva; quæ lib. 7. à nu. 370.

Infallibilitas peccati distinguuntur. lib. 7. nu. 408. An, & quoque prædefiniri possit à Deo. ibid. à nu. 410.

Infidelis quantumvis Barbarus, non desistitur Auxilio sufficienti ad salutem. lib. 9. à nu. 135. & à nu. 147. & lib. 10. à nu. 302. & lib. 11. num. 215.

Eorum assentia, & inexcusabilitas non prejudicat supernaturalitati Gratiæ. lib. 10. à nu. 302. Nec cogit ad devias opinaciones. lib. 11. à nu. 149. & à num. 201. & à num. 215.

Infidelium opera nō eo ipso sunt peccata contra Bajum, & alios. lib. 11. à num. 135.

Infinitum. Infiniti simpliciter, Notio. lib. 1. nu. 137. Divinæ Infinitudinis efficacia. lib. 1. nu. 186. Infinitudo unde Divinis Actibus sit. lib. 1. nu. 260.

Infinitum entium in esse producto repugnat actu. lib. 1. nu. 292. Nō ita actu repugnat in esse cognito. ibid. & à nu. 292. & cur? ibid. Instantiae subtile. à nu. 295. Quomodo à Deo cognoscatur. ibid.

Infinitudo cognitionis quid exigat? lib. 2. num. 38.

Infinitum in ratione Objecti, an Deo competat. ibid. num. 39.

Infinitudo multitudinis indifferentium ad consensum compati nequit cum necessitate vagâ, ut aliquid sit conjunctū cum consensu. lib. 8. à n. 62.

Infrustrabilitas Decretorum efficacium efficacia summa. lib. 3. à num. 423.

Explicatur. ibid. Infrustrabilitas Divinæ Providentiae, qualis, & quanta? lib. 6. à num. 82.

Infrustrabilitas in Decretis duplex. lib. 6. nu. 217. An sumatur formaliter à Scientiis. Ibidem. & lib. 7. num. 52.

Innocens addicione non potest à Deo; pro suo Dominio, tormentis æternis. lib. 8. à nu. 233.

RERVM NOTABILIVM

num. 27. Et cur? ibid. & lib. 10. à n. 35. Innocentiae privilegium. lib. 8. à n. 269.

Inspiratio, quæ Gratia sic lib. 10. à num. 89. & 162. Ad quos Actus Voluntatis pertineat? ibid. à n. 161. & à num. 167. latè. Quousque sit beneficium distinctum à Gratia illustrationis? ibid. à num. 185.

Intellectio, quo sensu etiam in Deo dicitur Operatio? lib. 1. à n. 49. Divina non sumit infinititudinem ab Objecto. lib. 1. à n. 260. Vide *Cognitio*, *Scientia*.

Intellectus, *Intellectivum*. Intellectivum, & Intellectus quâ vi ex immaterialitate convincatur. lib. 1. n. 1. Quid dicat in Creaturâ ex parte Actus Primi? lib. 1. n. 2. Quid perfectionis dicat in Deo. lib. 1. à num. 109.

Intellectus, & Voluntatis dispar ratio quoad necessitatem suorum actuum, & unde? lib. 1. n. 258. Et quoad modum ipsorum lib. 1. n. 271. Et quoad usum connexionis ad cognoscendum, vel amandum. lib. 2. n. 225.

Intensio Principii elevantis, sive Actualis, sive habitualis, superari potest à Voluntate per intensiorem conatum. lib. 12. à n. 204. & à n. 208.

Intensio Actuum Vitalium non est gradualis. lib. 12. à num. 218.

Intentio, & *Electio*, in Nobis plerumque idem actus: in Deo semper, & necessario, etiam virtualiter. lib. 6. à num. 519. & 520.

Intentio, quam prærequisitum Providentia, non debet esse efficax circa finem. lib. 6. à n. 524. bene tamen circa Media. Ibid. à num. 525.

Intentio efficax finis omnino requiriatur in casu eligendi media efficaciter, ut talia. lib. 6. à num. 527.

Intentivus ordo, qui dicatur. lib. 6. à n. 538. Qui Actus veniant intra ordinem Intentivum. ibid. Intentivus

Ordo non distinguitur in Deo necessario ab Executivo. lib. 6. à n. 541. Imò nec potest. ibid. à num. 556. Dari tamen potest Actus purè intentivus respectu alicujus objecti in Deo. ibidem. à num. 570.

Quo sensu verum est: *Quod est primum in intentione est posterius in execuzione*. lib. 6. à num. 546.

Intentionis vis circa Finem, & Media, quanta sit necessarij? lib. 7. à n. 96.

& expensiùs. à n. 435. Quando, & quousque necessitat ad amorem Medi? ibidem.

Intendendi, & eligendi Modus in Deo, quām divesus à modo Creaturarum? lib. 8. à num. 112.

Intuitio. Intuitiva cognitio quid importet? lib. 2. à num. 132.

Intuitio Divina de Absolutè futuris non requirit eorum coëxistentiam in Eternitate. lib. 4. à num. 250.

Judex. Cur Iudices respuant à litigantibus munera? lib. 6. num. 491.

Iustus nō operatur supernaturaliter quoties operatur honestè. lib. 11. à n. 211. An Iusto ratione statu, debeatur aliqua cogitatio congrua supernaturalis? lib. 10. à num. 248. & 251.

Iustus aliquando causa moralis Auxiliorum (etiam Primi) quæ dispensantur aliis. lib. 13. num. 29.

K

Patri Koninchi Mens de Actibus Hominis Iusti. lib. 10. num. 309 & lib. 11. à n. 232. Et impugnatur. à n. 211.

L

Ex de Inseparabilitate, & connexione Sufficientiae Naturalis, & Sufficientiae supernaturalis ad honestam operationem, & earum operationum comitantiam. lib. 11. à n. 149. Nulla est, & impugnatur, latissimè. ibidem. à num. 154.

Lex de præveniendo potentiam per Gratiam, quoties se offert occasio operandi honestè, ut omnis operatio sit superna, est fictitia. Et impugnatur. lib. 11. à num. 215.

Lex de annexendo externis Ministeriis vocationem internam, quousque teneat? lib. 11. num. 194. Explicator. à n. 194. An patiatur exceptionem. ibidem. à num. 200.

Legis totius naturalis observatio diuturna stare nequit sine speciali Gratia. lib. 11. à n. 323. Imò, & sine statu Gratia Habitualis, & cur? ibid. à n. 325.

Libertas. Sufficientia Potestatis, & sufficientia libertatis non convertuntur. lib.

ACCVRATISSIMVS INDEX.

lib. 3. à n. 50. & n. 86. & seqq. & signanter. n. 108. & à n. 122. & lib. 4. n. 263.

Libertas componi nequit cum Physicâ Prædeterminatione. lib. 3. latissimè. à n. 68. & à n. 91. Libertas est Potestas practica. lib. 3. n. 88. In quo sensu. ibid. Et Potestas optionis. ibid. à n. 88. & à n. 108. & à n. 122. & à n. 469. Quid hoc requirat in Agenti. ibid. à n. 469.

Libera Potentia Quidditas, & definitio. lib. 3. à n. 104. Ex communi sensu. ibid. Iansenistis resistentibus. n. 105. Signata ex Sancto Thomâ. num. 106. Nequidquam contradictibus novissimis Thomistis. num. 107.

Libertas æquè perit per defectum optionis ad agere, quam per defectum potestatis. lib. 3. à n. 108. & à n. 122. & lib. 4. num. 263. Et æquè per inevitabilem connexionem Prærequisitorum de linea Agentis Primi, & ex parte Actus, quam prærequisitorum de linea Potentia, & Agentis secundi. lib. 3. à n. 128. & à n. 130.

Libertas essentialiter gaudet munere se determinandi. lib. 3. à n. 238. & à n. 319. & lib. 7. à n. 30 & à n. 340. De libertate, quod, & quale Iudicium Tridentini? lib. 3. à n. 335.

Libertati quæ connexio noceat, & quæ non? lib. 3. tot. & signanter. à n. 430. & 445. & à n. 457. & lib. 6. passim, signanter. à n. 586.

Qualis sit Prædeterminantiū Mens de libertate. lib. 3. à n. 462. & lib. 13. à n. 93. Libertati Creaturæ non præjudicat Eternitas Præscientia Divinæ. lib. 4. à num. 317.

Libertati Divinæ, & Creaturæ præjudicium, si Scientia Visionis fit Causa Rerum. lib. 6. à n. 174. & à n. 178.

Libertas Actibus Divinis, & Nostris intrinseca, & Essentialis. lib. 6. à n. 291. & à n. 332. & 333. & in Divinis invariabilis. lib. 6. n. 357. & 358.

Libertas, & signum libertatis quid sit. lib. 6. à n. 404. & 405. & à n. 619.

Quomodo comparanda cum Præquisitis ad actum determinatum, & cum actu. lib. 6. n. 405. & à n. 619. Tota libertas Creaturæ, quidditativè sumpta, physicè præciudit ab hac Scientiâ Mediâ, & ab hoc Decreto, à

quibus supponitur esse. lib. 3. à n. 113. & à n. 606. & lib. 7. à n. 112. & à n. 154.

Ipsa existens est tota potestas determinandi actus Evitabiles Dei, aliter tamen, & aliter. lib. 6. à n. 414. & à n. 618. Explicatur medus. ibid.

Libertati creatæ non præjudicat Principium, alioquin connexum cum actu, si purè remotum sit. lib. 6. à n. 470.

Nec dispensatio Auxilii unicè posita per Decretum connexum cum altero extremo libertatis. Latè. lib. 6. à n. 576. adūque n. 624. In Auxiliis, & comprincipiis constituentibus libertatem distinguendus est duplex existendi modus. ibid. à n. 601.

Libertatis major explicatio. lib. 6. à n. 620. Quoad essentialia. ibid. Quoad vites acquisitivas. ibid. quoad impletivas. ibid.

Libertatis creatæ Concordia cum Efficacia Divinarum Prædefinitionum, etiam necessarij requisitorum ad omnem Actum honestum. lib. 7. à n. 87. & à n. 130. & à n. 146.

Libertatis mensura, unde sumenda? lib. 7. n. 152. A quibus Decretis veniam ipsi præjudicium, quamvis fingantur ponî ex Scientiâ Mediâ. lib. 7. à n. 263. & 264.

Libertati æquè nocet alterius condeterminatio, quam Prædeterminatio. lib. 3. à n. 314. & Latè lib. 7. à n. 341.

Et æquè decreta efficacia proximè operativa, & executiva. lib. 7. à n. 303.

Libertati Actus pro instanti determinato præcepti non præjudicat influxus physicus Gratia, alias incompossibilis metaphysicè cum peccato. lib. 6. à n. 317. & à n. 320. & à n. 325.

Libertati officit necessitas Vaga consensus sub aliquâ ex Infinitis Hypothesibus, quas fingas. lib. 8. à n. 68.

Libertatis Imago descripta. lib. 10. à num. 36.

Libertas ex lapsu non periit in Hominibus. lib. 10. à n. 42.

Quo sensu Intelligenti Patres, si forte aliter loquantur in speciem. ibid. Imò non periit, neque potuit sufficientia ad Actus naturales honestos. Latè. lib. 10. à n. 43. & à n. 78.

Libertas Dei. Libertatis Divinæ Mysterium quam arduum? lib. 1. à n. 74. Explicatur. à n. 79. & 80. Libertate-

RERVM NOTABILIVM

terminationes Divine Libertatis, quomodo inter se, & à Divinâ Voluntate distinctæ. à nu. 85. Vide *Terminationes*. *Liberum Arbitrium*. Liberi Arbitrii Imago describitur. lib. 10. à nu. 36. Quomodo appellatur à Nisseno? ibid. Quæ requirat, & quæ noceant? ibid. Quale manserit in lapsâ Naturâ? lib. 10. à nu. 41. Reipsâ manxit. ibid. à nu. 42. Cum sufficientia ad actus Honestos naturales. ibid. à nu. 43. Quam debitatem contraxit ex lapsu? ibid. à nu. 50. & seqq. Vide *Libertas*. *Liber Vitæ* unde constet, & quid sit? lib. 8. à num. 16. & 18. Quâ Proprietate dicatur? ibid. nu. 17. An etiam Liber mortis? lib. 8. nu. 22. Quid sit deliri de libro *Vitæ*. lib. 8. nu. 20. *Locutio*, & *loqui*. Quid sit loqui? lib. 2. nu. 160. Pater loquitur de Contingentibus, quin prahabeat notitiam Contingentem. ibid. à nu. 159. Locutio de Contingentibus quid requirat, ex parte Patris, & ex parte Verbi? ibid. Explicatur ea locutio. ibid. & à nu. 163. Quid Activa locutio Patris: & Auditio Filii? ibid. *Luciferi* peccatum quale descriptum à Thomista? lib. 3. nu. 8. *Lumen Gloriarum* non est tota Ratio agendi Visionem Beatificam. lib. 12. à nu. 29. & signanter. à nu. 53. *Lutherus*. Ejus error describitur. lib. 10. à nu. 70. Ingens ejus stoliditas. lib. 11. num. 108.

M

M Alum. Duplex Malorum genus. lib. 1. nu. 231. Vtrumque Deo notum. ibid. Mali moralis Volitio omnino repugnat Deo. lib. 3. à nu. 583 & lib. 7. à nu. 182. & à nu. 390. Mala jure permittuntur à Deo. lib. 6. num. 5. Neque formale, neque materiale, si de linea morali sit, prædetermini potest à Deo. lib. 7. à nu. 390. Ne in casu quidem conscientiae inculpabiliter errantis. ibid. à nu. 394. Circa malum, quæ cognitiones, & qui motus possint à Deo esse: & qui non? lib. 7. à nu. 399. Mali vis offensiva, & vis nociva explicantur. lib. 9. nu. 13. & 14. Mali &

Bopi A&ñis comparatio in ratione Nocentis, & Commodi. ibid. nu. 15. *Maria Virgo* Quanto jure dicatur humani generis. Corredemptrix. lib. 8. nu. 207. Causa moralis omnium Auxiliorum, quæ dispensantur Creaturis. lib. 13. nu. 28.

Prærogativarum ejus Regula, Possibilitas, & Decentia. ibid. Ejus elevatio ad productionem Unionis Hypostaticæ, qualis? lib. 13. à nu. 196. ejus vera maternitas. ibid. & seqq.

Massienes, quid lib. 10. à nu. 69. Eorum Error. Vide *Error*.

Mater, quomodo, & unde dicatur necessitatæ ad Filii amorem, & favorem? lib. 11. à nu. 365. & 369.

Medium cognoscendi, connexio. lib. 1. nu. 269. Qualiter? ibid. à nu. 281. & 282. Res inconnexa nequit esse medium cognoscendi. lib. 2. à nu. 27. & lib. 4. à nu. 254. & 276.

Medium Ens inter factum, & Reale repugnat. lib. 1. à nu. 77. & lib. 3. à nu. 253. & lib. 4. à nu. 43.

Mediorum utilitas, quotuplex? lib. 6. à nu. 234. & à nu. 260.

Mediorum, per quæ Deus excitat ad Honestum, duplex genus. lib. 11. à nu. 194. Alia per se, & ex institutione Dei; alia, non item. ibid. Iliis Deus annexuit infallibiliter Gratiam. ibid. à nu. 199. Non, istis. ibid. à nu. 198.

Memoria quid propriæ? lib. 1. nu. 120. An in Deo? ibid. Quo sensu intelligendi Patres. ibid. num. 119.

Mensura, Propria, & Aliena, Thomisticæ termini. lib. 4. nu. 217. Mensura libertatis, unde sumenda? lib. 7. à nu. 152.

Meritum. Quomodo sit Dei donum, & donetur Nobis à Deo, citra Prædeterminationem? lib. 3. à num. 333. & 394. & à nu. 498.

Per merita imprædestinabilis, Creatura repugnat. lib. 8. à nu. 43. Unde petenda haec repugnantia? ibid. à nu. 94. Merita, quam exerceant causalitatem in Gloriam, & quomodo? lib. 8. à nu. 134. & seqq. Latè.

An Omnes Actus Hominis Iusti sint meritorii? lib. 10. à nu. 309. & lib. 11. à num. 211. & seqq.

Actus Meritorius Gratiarum, & Gloriarum, necessariò supernus. lib. 10. nu. 309.

Min-

ACCVRATISSIMVS INDEX.

Ministerium externum, Dei medium ad Vocandum. lib. 11. à nu. 197. & à nu. 199. Quomodo externis Ministeriis alligaverit Deus, Excitationem, Vocationem, & Auxilia. ibid. & lib. 13. à nu. 21. & 23.

Miracula non requiruntur, ut valde variam Deus exerceat Beneficiam. lib. 6. à num. 60.

Mobile. Motivum, & Mobile, quomodo sibi corraspondeant? lib. 1. nu. 246. & 247.

Motus cognitionis unde taxandus? lib. 1. à nu. 281. Varii Cognitionum Modi. nu. 265. Qualis Divinus? à nu. 266. Hic limitari non potest ex medio. ibid. à num. 280.

Molina. V. P. & D. Ludovici de Molina Pugna, & Victoria Pro, & cum Scientiâ Mediâ. lib. 5. nu. 1.

Ejus Mens de Vnu Scientiâ Media in Constitutione Divinæ Providentiæ. lib. 6. à nu. 437.

Monstra unde proveniant, & cur? lib. 6. num. 4.

Motio, de quâ Concilium Tridentinum quænam, & in quo consistat? lib. 3. à nu. 332. & 334. & seqq. & lib. 10. à nu. 93.

Motivum. Motivi ratio non fundat semper defectum conditionatum operationis, & affectus, eo deficiente. lib. 6. num. 512.

Motiva Moraliter Infallibilia, & infallibilizantia, quæ? lib. 7. à nu. 370. Munus, & Vis motivi non arguitur ex defectu conditionato operationis, eâ circumstantiâ deficiente. lib. 7. à nu. 453. & lib. 11. à nu. 93.

Motivorum confortium, tam in ordine naturali, quam in superno, explicatur. lib. 11. à nu. 93. & à num. 99. Quando se conscient ad movendum, & quando non? ibid.

Motus Primò primus, qui propriæ sit? lib. 10. nu. 188. Impropriæ usurpationes. ibid.

Munus. Cur à Iudicibus, & Nobilibus respiciatur acceptio munerum? lib. 6. num. 491.

Mutua Prioritas. Vide *Prioritas*.

N

Natura multipliciter accepta. lib. 10. num. 3. Quo sensu veniat, cùm de

statibus est sermo. ibid.

Naturæ puræ status. lib. 10. nu. 4. Integræ. ibid. Innocentis nu. 5. Lapsæ. nu. 6. Reparatae. num. 7. comparantur inter se. ibid.

Naturæ puræ status, sine elevatione ad superna, nō repugnat. lib. 10. à nu. 10. Nec, sine subiectione concupiscentiæ ad rationem. ibid. à nu. 14.

Natura etiam Rationalis creata, citra Conditoris simpliciter indebitum beneficium, ex-felix & misera. lib. 10. num. 22. & seqq.

Naturæ, præfettim Rationali, quæ Providentia necessariò respondeat ex parte Dei? lib. 10. à nu. 211. Dispensari necessariò debet aliqua cogitatio congrua. ibid. & à nu. 215. & à nu. 225.

Quis sit sensus Sanctorum Patrum in extenuendâ Naturæ potestate ad faciendum Bonum? lib. 10. à nu. 285. & 289. & lib. 11. à nu. 183.

Quo sensu verum sit, *Naturam nihil habere* de suo, nisi mendacum, & peccatum? lib. 10. nu. 44. & 58. & 307. Et cur Bajus volens ita loqui erraverit? ibid.

Natura per lapsum, quid amisit de Naturalibus? lib. 10. à num. 41. & 55.

Non amisit liberum arbitrium. nu. 42. Nec sufficientiam ad actus naturales honestos. à nu. 43. Quousque facta est lapsu debilior? à nu. 55. Nec Incurrit necessitatem Erroris, quorūcumque cognosceret. lib. 11. nu. 108. Ad quas Veritates, etiam naturales, egeat Gratiâ saltē Philosophicâ, & ad quas non? lib. 11. à num. 109. & seqq. Potest suis Viribus elicere Actus honestos, & elicit sine Gratiâ, præsertim Theologicâ. lib. 11. à nu. 134. & à nu. 149. & à nu. 215.

Natura concurrit immediatione Virtutis propriæ, cum elevante comprincipio ad supernos actus. lib. 12. à nu. 29. An dicenda Virtus partialis? ibid. à num. 99.

Necessitas. Inter simpliciter necessaria non est vnum magis, quam aliud, necessarium. lib. 2. nu. 140. Æquæ necessaria est veritas Possibilium, ac Dei. ibid. Necessitas antecedens, & consequens. lib. 3. à nu. 84. Antecedens impræscindibilis à physicâ Prædeterminatione. lib. 3. à nu. 69. & signanter. à nu. 86.

Oooooo

82

RERVM NOTABILIVM

& 87. & à nu. 100. & à nu. 114. & 200. Tam venit ex defectu optionis, quām ex defectu potestatis. lib. 3. à nu. 108. & à num. 122.

Necessitas Inimica libertati, quād lib. 7. à nu. 260. Quād ita est non emollietur ex presupposito medicamine Scie-
tiae Mediae, ibid. à nu. 264.

Necessitas vaga alicujus auxiliū conditionaliter Efficacis in infinito cumulo Indiferentium, non inficit possibilitatem Prædefinitionis independentis à Scientiā Mediā. lib. 7. à nu. 290. & 291. Ea necessitas vaga explicatur. lib. 8. num. 47. Et impugnatur ut repugnans in se. ibid. à nu. 62. & ut nociva libertati. ibid. à nu. 68.

Necessitas Gratiae ad vincendam tentationem, ex Sanctis Patribus, quanta sit, & in quo sensu? lib. 10. à nu. 279. Imò, & ad non succumbendum ipsi. ibid. à num. 255. Quo sensu Sancti Patres, & Concilia Bonum, & Honestum usurpent quando loquuntur de necessitate Gra-
tiae ad Bonum, & Honestum. lib. 10. passim, signanter. à nu. 304. & lib. 11. à nu. 174. & à nu. 178.

Necessitas Gratiae Divinae efficaciter arguitur à Sanctis Patribus ex Oratio-
ne, & quomodo? lib. 10. à num. 314. Ea necessitas ad Actus salutates proponitur. lib. 11. à nu. 2. & afferitur ad omnes, & singulos. à nu. 11. & repel-
luntur varii dicendi modi. à nu. 15.

Necessitas Illustrantis, & Afficientis Gratiae ad Salutares Actus, est summa, & indispensabilis. lib. 11. Latè à num. 35.

Necessitas Gratiae, saltem Philosophicæ ad assequendum verum quanta sit. lib. 11. à nu. 107. & ad Bonum Honestum secundum se, lib. 11. à nu. 134. & à nu. 149. & à num. 215. Ad Actus Heroicos honestos, qualis, & quanta sit. lib. 11. à nu. 262.

In quo fundetur Necessitas specialis Gratiae ad resistendum temptationi gra-
vi. lib. 11. à nu. 306. & seqq.

Necessitas specialis Privilegii ad evita-
nda omnia venalia, quanta sit, & in quo fundetur. lib. 11. à nu. 321.

Necessitas Moralis quomodo soleat explicari & fundari? lib. 7. à num. 371. & à nu. 378. & lib. 11. passim. à num. 328. à nu. 342. & à nu. 352.

Necessitas Moralis explicatur. lib. 7. nu. 385. & lib. 11. à nu. 352. Non est quid intrinsecum rebus, quād dicuntur necessitari. lib. 7. à nu. 409. & lib. 11. à nu. 328. & à nu. 342. & à nu. 352.

Negatio. Vide. Carentia. Quād negatio sit verificativa Propositionis negati-
væ lib. 1. à nu. 232. & lib. 2. à nu. 72.

An debeat attingere negationem lib. 2. à nu. 72. & sui verificativum. lib. 4. à num. 97. & à nu. 178.

Nobis cur respuat ab aliis munera? lib. 6. à num. 491.

Numerus, qui major Prædestinatorum ne, an Reproborum. lib. 8. à nu. 284.

O
Biectum. Objecti multiplicis expli-
catio. lib. 1. nu. 221. Materiale, &
Formale. ibid. Formale physicè mo-
vens; & intentionaliter movens. ibid.
Moven's terminativè, vel etiam deter-
minativè. ibid.

Objectum materiale Divinæ Scientiæ.

lib. 1. à num. 222.

Objectum impossibile. Vide. Ens ra-
tionis. Latè. lib. 2. à nu. 45.

Objecti formalis ratio, cui Veritati,
& qualiter competit respectu Scien-
tiae Dei? lib. 1. à nu. 235. & seqq.

Ex Objecto, & Potentia patitur No-
titia, quo sensu verum? lib. 11. à nu. 247.

Objectum in ratione Objecti infinitum
quid involvat? lib. 2. nu. 39.

Objecta cognitionis singulis, necessa-
riò Realia. lib. 2. à nu. 46.

Objecti incognoscibilis Paralogi-
mus. lib. 2. à nu. 101.

Obligatio nulla operandi videtur in vii
Prædeterminantum. lib. 3. à nu. 169.
signanter. à nu. 179. Objectum obliga-
tionis est inassimabile. ibid. Solutio
Thomistica. nu. 181. Multiplicità ex-
plosa. à num. 182.

Oblivio quomodo dicatur ab Scripturis,
& Patribus. lib. 1. à nu. 120. & nu. 315.

Oblivatio Diuturna totius legis Natu-
ralis est impossibilis sine Gratia. lib.
11. à nu. 323. Imò, & sine statu Gratiae
Habitualis. ibid. à num. 325. Hujus
privilegium est. ibid.

Omnipotentia, Omnipotentia Relatio ad
Creaturas, harum est dependentia à

ACCVRATISSIMVS INDEX.

Illâ: Et non ipsius à Creaturis. lib. 1.
nu. 259. Ipsiæ est Possibilitas Possibi-
lium: & Impossibilitas Impossibilium.
lib. 2. à nu. 5. & à nu. 9. Cur producere
nequeat impossibiliæ lib. 2. à nu. 11.
Omnipotentia connexio cum possi-
bilitibus, & Impossibilibus, quo sensu
disputari debet? lib. 2. à nu. 18. & 19.
Adstruitur. ibid. à nu. 20.

Omnipotentia Decretum Præparati-
vum apud Thomistas. lib. 3. nu. 53. &
specialiùs. lib. 4. nu. 363.

Omnipotentia Præparatio ad Actus
liberos, qualis fingatur à Thomistis,
ut à nobis defensa. lib. 3. nu. 386. Qua-
lis sit. à nu. 389. & lib. 7. à num. 170.
Duæ Propositiones in hoc puncto dā-
natæ. lib. 3. nu. 517. Vide. Præparatio.
Ex Omnipotentia virtute colligi ne-
quit Concordia Prædeterminationis
cum libertate. lib. 3. à nu. 403.

Quād procul peratur Paritas pro Præ
determinatione ex inconnexione Om-
nipotentia. lib. 3. à nu. 403.

Omnipotentia non est laus, posse se
solâ omnium Entium genera produ-
cere. lib. 3. num. 586. Ejus Concursus
circa peccatum qualis? lib. 3. à nu. 589.
& à num. 592.

Omnipotentia extrinsecus specialiter
assistens supplere potest activitatem
Intrinseci comprincipiis superni. lib. 12.
à nu. 120. & explicatur Modus. ibid.
à num. 197.

Optio. Potesas optionis, quid importet
quidditatè? lib. 3. à nu. 88. & signan-
ter. à nu. 108. & à nu. 469. Defectus
optionis repugnat libertati. ibid. & à
nu. 122. & lib. 4. à num. 263.

Orationis potensis Gratiam Conversio-
nis, qui sit terminus? lib. 3. à nu. 395.
& à num. 475. Triplex Modus orandi.
ibid. Quid importet Oratio, & Peti-
cio. lib. 6. nu. 118. & lib. 9. nu. 184. De
Præteritis repugnat. ibid.

Oratio, quomodo probet efficaciter
Gratiae Divinae necessitatem, apud
Sanctos Patres? lib. 10. à num. 324.

Ordinatio Reverendissimorum Patrum
Generalium Claudi, & Mutii circa
Directionem Scientiæ Mediae, & Præ-
definitiones. lib. 7. nu. 130.

R. P. Caroli de Noyele circa aliquas
Propositiones. lib. 7. à num. 237.

Ordo intentivus, & executivus explican-

tur. lib. 6. à nu. 537. & comparantur
inter se. ibid. & nu. 539. In Deo non
distinguuntur necessariò. lib. 6. à nu.
541. Imò nec distinguiri possunt plus
quam extremitate ex modo nostro con-
cipendi. ibid. à nu. 556. Variæ distinc-
tiæ vie excogitatae repeliuntur. à
nu. 560. Eā distinctione non eget Theo-
logus ad suas veritates ibid. à nu. 568.
Nihilominus dari potest in Deo in
ordine ad aliquod Objectum tenden-
di modus purè Intentivus. ibid. à nu.
571.

P

Parvuli non carent sufficientiâ ad
salutem. lib. 9. à nu. 98. Quomodo id
explicandum ibid. & à num. 100.
Parvulorum sub baptismo deceden-
tium Conditio. lib. 10. à nu. 60.

Peccator quomodo dicatur datus in Re-
probum sensum, & desertus à Deo?
lib. 3. à nu. 579. Ejus Execratio & Ob-
duratio, quid sint? ibid. & lib. 9. à nu.
123. Consistere nequit in privatione
sufficientis Auxilii. ibid. & à nu. 127.

Peccatum Luciferi ex Thomistæ calamo
quale? lib. 3. nu. 8.

Peccati Materiale, & Formale. lib. 3.
num. 518. Peccati Prædefinitio quoad
materiale. ibid. Vide. Prædefinitio.
Prædictio.

Peccati Permissio cum Doctrinâ Præ-
determinantium incompossibilis. lib.
3. à nu. 529. & à nu. 557. & lib. 4. nu.
25. & à num. 258.

Quād causalitas Dei circa peccatum
removeatur à Tridentino? lib. 3. nu.
536. & à nu. 589. Vide Concursus.

Quo jure dicatur à Patribus nullam
dari peccati naturam, & essentiam?
lib. 3. num. 592.

Peccati Permissio necessariò possibi-
lis. lib. 6. num. 6.

Peccati lethalis Remissio necessariò est
superna? lib. 6. nu. 68. & extrinsecus re-
pugnat. ibid. nu. 69.

Peccatum minus suaderi non potest
propenso ad peccatum grave. lib. 7.
nu. 305. & lib. 11. nu. 252.

Peccandi Infallibilitas duplex. lib. 7.
nu. 408. An permitte, vel causari pos-
sit à Deo, etiam in Homine justo. ibid.
& à num. 413. Peccatum nequit esse
al-

RERVM NOTABILIVM

alterius pena. lib. 7. à nu. 414. In Peccato Malitia Moralis, & nociva, distinguenda. lib. 9. à num. 13. Vtra præponderet in peccato. ibid. & nu. 14. Ad peccatum imputari nequit actio, si desit sufficientia ad ejus evitatem. lib. 9. à nu. 127. Doctrinam oppositam, qui promoveant lib. 9. nu. 128. & seqq. Peccati Servitus, & Peccandi Neces- sitas, diversissima. lib. 10. à nu. 58.

Pelagius, quis? lib. 10. à num. 61. Ejus Error. Vide Error. Nunquam ipsi fuit lis cum Augustino de Physica Prædeterminatione. lib. 5. à nu. 121. & à nu. 129. & alibi. Et lib. 13. nu. 63. & 83. Pelagius, & Badius comparantur. lib. 11. num. 222. Quomodo Veritas quærenda, discedendo ab utroque? Ibid. à nu. 223.

Perfectione. De Divinis Perfectionibus quo modo discurrendum? lib. 1. nu. 13. Actus Divini liberi ratione sui, perfectio etiā sunt. lib. 1. à nu. 87. Omnes & singulae Dei Perfectiones, ad invicem sunt æquales omnimodè. lib. 1. à nu. 156. Perfectionis limes necessariò est imperficio. Ibid. à nu. 139. Omnis Perfectio simpliciter simplex in Deo est æquè de ejus Essentiâ Metaphysicâ. lib. 1. à nu. 199.

De ratione Perfectionis est non esse Chymeram. lib. 2. nu. 165.

Perfectionis limitatio non potest esse ratio, ut res finita sibi limiter certam durationem: & cur? lib. 10. à nu. 137.

Permissio, vel Decretum permissivum Peccati non habet locum in viâ prædeterminantium. lib. 3. à nu. 529. & à nu. 557. & lib. 4. à nu. 25. & à nu. 258. Quomodo per ipsam sint interpretanda loca Scripturæ, & Patrum. lib. 3. à num. 579.

Permissio Peccati necessariò possibili. lib. 6. nu. 5. Nequit habere rationem pœnae. lib. 7. à nu. 418.

Perseverantia. Donum Perseverantiae quoque connexum ex se cum æterna Beatitudine? lib. 8. à num. 34. In quo consistat? lib. 11. à nu. 332. Quousque dilinguendum à Dono confirmacionis in Gratiâ? lib. 11. à num. 334.

Petitio. Vide Oratio.

Plato. Platonis dictum de nominibus rerum. lib. 1. num. 205.

Pœna qualis esse debeat? lib. 7. à num. 414. Vnum peccatum non potest puniri per aliud. ibidem. Quomodo recipiatur à Deo etiam reprobante. lib. 8. num. 276.

Pœnitentia stricta, & purgativa, quæ? lib. 7. nu. 420. Prædefiniri à Deo potest, ante præsumum absolutè peccatum. ibid. à nu. 421. Et de facto prædefinitur. ibidem à num. 444.

Possibilita infinita, ut infinita cadunt in Dei cognitionem. lib. 1. à num. 293. Vnde nascantur questiones de Possibilitate lib. 2. num. 68.

Possibilitas quotuplicè? lib. 2. à num. 4. Verificativa Propositionum æternæ Veritatis circa Possibilita, & istorum denominativa, nequit esse cōtingens. lib. 2. à nu. 5. Consistit in Divinâ Omnipotentiâ. ibid. à nu. 9. Aliorum modi explicandi repelluntur. ibidem à nu. 10. Possibilitas operandi. Vide Potentia.

Potentia quotuplicè? lib. 1. nu. 4. Potentia purè logica quid requirat, & per quid esse definat? lib. 1. à nu. 67. & 68. Potentia proxima intelligendi, quæ? lib. 1. num. 112.

De Deo non dicitur: & cur? ibidem. Potentia proxima, & remota, in quo se superent? & quid sint? lib. 3. à n. 64. Potentia libera, quæ? Vide Libertas. Potentia sufficiens, quæ? lib. 3. à nu. 155. Vide Sufficiencia.

Cum Prædeterminatione non manet ad oppositum. lib. 3. à nu. 148. & 169. Potentia naturalis gaudet inchoatâ virtute ad superna. lib. 12. à nu. 29. Potentia Obedientialis quoad superna, benè, & cur dicitur? lib. 12. à num. 95. Vide Supernaturalitas. Quid præstare possit inæqualitas potentia naturalis quoad inæqualitatem supernaturalium Operationum. lib. 12. à nu. 110.

Practicum, & **Praxis**. Quid requirat Praxis? lib. 1. à nu. 316. Cur Divina Scientia competat ratio Practice. ibidem. à nu. 317. Et respectu cuius? ibidem, & sequentibus.

Præceptum positâ Prædeterminationis Indigentia nec obligat, nec est possibile. lib. 3. à nu. 169. Solutio Thomistica. ibid. à nu. 181. Exploditur. à num. 182.

Seria Dei Voluntas, ut observentur

Præ-

ACCVRATISSIMVS INDEX.

Præcepta stare nequit cum Prædeterminatione. lib. 3. à nu. 206.

De Præcepto Christi Domini. lib. 3. num. 448.

Præcisio formalis ex modo concipiendi, quæ? lib. 1. à nu. 105. Duplex. lib. 1. à nu. 226. Attributiva præcisio, quæ? & an repugnans Deo? ibid. Præcisio similis nostræ, Deo necessariò repugnat. lib. 1. nu. 264. & lib. 6. nu. 231.

Prædefinitione. Prædefiniens Qualitas, à quo introducta? lib. 3. nu. 18. & lib. 13. nu. 151. Repellitur. lib. 3. à n. 314. Prædefiniendi actus liberos Creaturæ Proxima in Deo Potestas, qualis? lib. 3. nu. 407.

Prædefinitione peccati quoad materiale. lib. 3. à nu. 518. Quid de eâ censuerint Hæretici? ibid. nu. 521. Quid multi Catholici? ibid. nu. 522. Quid aliqui Thomistæ? ibid. num. 523. Ea in Schola Prædeterminantium videtur sequela necessaria. ibid. à num. 527. Demonstratur impossibilis. ibid. à nu. 536. Maximè, quia facit Deus Autorem, & Causam Peccati. ibidem. à num. 547.

Prædefinitionum qualis sit connexionum objecto. lib. 4. à num. 285. & Ibid. nu. 287. & nu. 289. Potest esse medium cognoscendi certissimè. ibid. Cardo tuendi, illæsâ Creatura liberata, Prædefinitiones efficaces in Deo. lib. 6. à nu. 571. Earum efficacia explicatur. lib. 6. à nu. 534. & à num. 575. & lib. 7. à num. 69. & à num. 126. Prædefinitionis vox. lib. 7. num. 1. Sensus. ibid. Magna varietas. ibid. Explicantur Thomistica, & Schotica, lib. 7. nu. 3. Impugnantur. ibid. Thomistica. à nu. 4. Schotica. ibidem. à num. 4. In quo convenient, & disconveniant. ibid.

Prædefinitione Suaristica, seu essentialiter directa à Scientiâ Mediâ. lib. 7. à nu. 45. Est Decretum quoddam Absolutum. ibid. à nu. 46. Ab intrinseco intrustrabile. ibid. à nu. 52. Præsupponit essentialiter Scientiam Mediæ, ex titulo speciali; & quis iste sit? ibid. à nu. 56. Ejus efficacia. ibid. à nu. 69. Explicatur. ibid. à num. 72. Ejus causalitas. ibid. à num. 74. Ejus tendentia in comprincipia, & in consensum. Ibid. à nu. 76. Essentialis Evi-

tabilitas. ibid. à nu. 78. Et explicatur. num. 79. & 80. Cujusmodi sit Decreti Prædefiniens indifferentia. ibid. à n. 82.

Suaristica Prædefinitionis à Thomistica, & Schotica differentia. lib. 7. nu. 84.

Prædefinitionis Suaristica Possibilitas, & compossibilitas cum libertate Creaturæ. lib. 7. nu. 87. Defenditur. à nu. 97. Et existentia de facto. ibid. à nu. 130. Et necessitas indispensabilis ad omnem actum honestum Creaturæ. ibidem. à nu. 146.

Prædefinitionum efficacium concordia cum indifferentia Divisi Concursum, seu cum indifferenti præparatio ne Divinæ Omnipotentiæ ad concursum. lib. 7. à nu. 170. signanter à nu. 210. & à nu. 218. & num. 224. Cum Decreto entitativè indifferenti est incompossibilis efficax Prædefinitione. lib. 7. à num. 112. & à nu. 201.

Prædefinitione secundum quid independens à Scientiâ Mediâ. lib. 7. à num. 252.

Ejus varietas figuratur. nu. 253. Conditio. ibid. nu. 254. Permittitur alioquin possibilis ad questionem. nu. 258. In quo punctum? nu. 256. & 257.

Hac prædefinitione stare non potest cum libertate Creaturæ. ibidem. late à nu. 268. Necesitans est. ibid. & à num. 279. Etiam si permittatur necessitas vaga alicuius Auxillii efficacis in cumulo infinito indifferentium. ibidem. à nu. 290. & 291.

Prædefinitiones aliquæ cum libertate Creaturæ irreconciliabiles. lib. 7. à

nu. 297. Comitantes à nu. 300. Proxi- mè Operativa, & Executiva. à nu. 303. Condeleinantes. à nu. 332. Late.

Prædefinitione Dei efficax, fixa motivis moraliter infallibilizantibus, repugnat sine Scientiâ Mediâ. lib. 7. à num. 369. & à nu. 374.

Examinatur Prædefinitiones erga res Malitiae aliquomodo annexas. lib. 7. num. 389.

Prædefinitione Pœnitentia, fine antecessione Prævisionis de peccato. lib. 7. nu. 420. Deo possibili. Ibidem. à nu. 421. Et de facto. ibid. à num. 444.

Prædefinitione Humilitatis. lib. 7. à num. 470. Explanatur. lib. 7. à num. 471.

Prædestinatione. De Prædestinatione Disputatio, quæam ardua. lib. 6. in prolo. Ejus acceptio, & existentia. lib. 8. nu.

29

SERVM NOTABILIVM

2. Definitio nu. 5. Et constitutio à nu. 6. Quae dicatur Prædestinationis Augustiniana. lib. 8. nu. 3. & nu. 27. Comparatur cum Providentiæ. lib. 8. à nu. 9. & cum libro vita. ibid. à nu. 16. Quid significet liber Vita? Ibid. à nu. 16. Vbi alia de ipso. à nu. 17.

Prædestinationis quanta necessitas? lib. 8. à num. 24. Distinguuntur duplex Prædestinationis. ibid. num 27. Salvare aliquem, qui Prædestinatus non sit, impicit. lib. 8. à nu. 28.

Etiam juxta omnem legem. ibid. à nu. 29. Imò Prædestinatione formalis. ibid. à nu. 31. Quo sensu verum illud Augustini. *Si non es prædestinatus, fac ut prædestineris.* lib. 8. nu. 35.

Prædestinationis Ordinaria, & Extraordinaria. lib. 8. nu. 38. Vtriusque subiectum, & Termini. ibid. nu. 41. & 42. Creatura per merita Imprædestinabilis à Deo repugnat. lib. 8. à nu. 43. Hæc repugnantia unde non petenda? Ibid. nu. 46. Repelluntur aliqui alii modi celebres. ibid. nu. 47. & à nu. 62. Examinantur alii modi. ibid. à nu. 94. & approbantur veri. ibid.

Prædestinationis respectus ad merita, quām gravis quæstio. lib. 8. à nu. 102. Qualiter proponi solita? Ibid. Errores in ipsa. ibid. nu. 105. Dissidium Catholicorum. à nu. 108. & Origo disidii. à nu. 112.

Prædestinationis nequit esse post absolute prævisa merita. lib. 8. à nu. 117. & à nu. 188. Neque simpliciter esse potest ante prævisa. ibid. à nu. 173. & à nu. 189. Explicatio Authoris. ibid. à nu. 186. Dicí tamen potest, & debet ante prævisa absolute merita. num. 193. & quo sensu. ibid.

Prædestinationis, & Reprobationis in respiciendo merita, & demerita magnum discrimen. lib. 8. à num. 125. & à num. 274.

Prædestinationis Causæ, & in quo sensu. lib. 8. à nu. 199. & à nu. 200. Per opera naturalia repugnat. Ibidem, & quoad omnes effectus, etiam repugnat per opera supernaturalia. ibid. à nu. 203. Quid de Christo Domino, & Matre Virgine? ibid. à nu. 206. & 207.

Prædestinationis effectus quas habet Conditiones? lib. 8. nu. 208. Et ex eis deciditur quinam sint? Ibid. à nu. 209.

Prædestinationis Attributa. lib. 8. à num. 219. Certitudo ejus radicaliter à Scientiæ Mediæ. Ibidem. à num. 221. Et exinde concordia cum nostrâ libertate ibid. à nu. 229. Quomodo sit in omnium, & singulorum hominum manu prædestinari. Ibid. à n. 231. Prædestinati discretio à Reprobodistinguuntur, & explicatur juxta principia Scientiæ Mediæ. lib. 8. à nu. 234. Vide *Discretio*.

Prædestinatorū numerus, major quām Reprobatorū ex Fidelibus. lib. 8. à n. 284

Prædeterminatio. Quām gravis de ipsa controveſia? Et ob qua? lib. 3. num. 2. & lib. 13. à num. 65.

Prædeterminationis multiplex. lib. 3. nu. 3. & 4. Singulæ explicatæ. ibid. Quædatur Thomistica. ibidem. & lib. 7. à nu. 3. & lib. 13. à num. 104. Et ejus Attributa. ibid. lib. 3. nu. 6. & lib. 7. à nu. 3. & lib. 13. nu. 104.

Plurimum Thomistarum judicium ipsi adversum. lib. 3. nu. 5. & nu. 9. & à nu. 11. & lib. 13. à nu. 104. Singulare Patris Fr. Iosephi de Vita Dominicani. ibid.

Quid ex Doctrinâ Prædeterminationis Thomista pro cognitione contingentium. lib. 3. num. 7.

Prædeterminationis Ætas, & origo. lib. 3. nu. 8. Commentum de ejus antiquitate. ibid. Ejus Authoritas. ibid. nu. 9. Contra ipsam. ibid. à nu. 20. Prædeterminandi modi benigniores. lib. 3. nu. 11. & lib. 13. à nu. 144. Enumerantur. ibid. Quanta varietas inter Prædeterminantes, contra Gonetum. lib. 3. à num. 19. & à nu. 26. & lib. 13. à nu. 104. & num. 122.

Arguendi quindecim fontes adversus ipsam. lib. 3. à num. 30.

Ejus omnium acerrimus Insecutor, & Malleus Pater Ruiz de Montoya. lib. 3. num. 45.

Physica Prædeterminationis effet, & non effet ex parte Actus Primi. lib. 3. à nu. 47. Discordia Thomistarum quoad hoc. lib. 3. nu. 48. & num. 53. & lib. 13. à num. 107.

Cum libertate componi nequit. lib. 3. latissimè à nu. 68. Vim importat necessitantem simpliciter. ibid. à num. 84. & à nu. 91. & à num. 100. Et signatiū. à n. 114. & à n. 199. & à n. 200.

Cum

ACCVRATISSIMVS INDEX.

Cum Physicâ Prædeterminatione cōponi non potest Potentia ad oppositū. lib. 3. nu. 114. & specialiter à nu. 115. Prædeterminari Actum, & Prædeterminari, ut liberè fiat, sunt termini contradictorii. lib. 3. à nu. 134. & à num. 413. & lib. 7. à nu. 29. Physica Prædeterminationis Dei æquitatem lredit. lib. 3. nu. 147. & lib. 5. à nu. 98. & lib. 7. à nu. 7. & à nu. 24. Prædeterminationis Indigentia cōponi nequit cum veritate Auxilij sufficientis. lib. 3. à num. 147. & 148. & à num. 155. Qualis pingatur à Ioanne à Sancto Thomâ Prædeterminationis. lib. 3. à nu. 159. Ejus Doctrina examinatur, & rejecitur. à nu. 160. Reipfâ est omnium Thomistarum Prædeterminantium. Ibid Prædeterminationis oppositio & incompossibilitas cum actu opposito, an ratione sui, & essentialis. lib. 3. à nu. 169. Solutio Thomistarum. ibid. nu. 181. exploditur à nu. 182. Prædeterminationis subesse non potest arbitrio. lib. 3. à nu. 183. & latius. à nu. 248. usque ad 314. Nec fingi potest acquiribilis pro libito Creaturæ. ibid. à num. 188. & à num. 287. Nec pro libito evitabilis. ibidem. à num. 191. & à num. 281. Nec quaſito colore penæ. ibid. à num. 303. & à num. 287. Nec dependentia à prævia dispositio- ne. ibid. à nu. 194. & à nu. 292. Nec prætextu mutuæ causalitatis, aut Prioritatis. ibid. à num. 300. Nec titulo prævia inclinationis resultantis. ibid. à num. 248.

Stare non potest cum Doctrinâ Prædeterminante seria Dei Voluntas, ut præcepta serventur. lib. 3. à nu. 206. Imò nec Voluntas Generalis omnes salvandi. ibidem, & lib. 9. à nu. 34. & 55. Imò Deus impediret observationem præcepti. lib. 3. à nu. 220. Prædeterminationis identitas cum actione liberâ Creaturæ, à quo inducta? lib. 3. à nu. 12. & lib. 13. nu. 144. Repellitur. lib. 3. à nu. 233.

Prædeterminationes Morales, & Infallibilizantes. lib. 3. à nu. 260.

Prædeterminationis licet fingatur pendens à Scientiæ Mediæ, irreconciliabilis est cum libertate. lib. 3. nu. 321. & nu. 433. & lib. 7. à nu. 263.

Doctrina Prædeterminantium comparatur cum Doctrinâ Tridentini. lib. 3. à nu. 335. & 341. & à num. 493.

Physica Prædeterminationis examinatur. lib. 3. à nu. 361. usq; ad 517. Inclusivè. Prædeterminantium Mens de libertate. lib. 3. à nu. 462. & lib. 13. latius à nu. 94.

Prædeterminantium Schola conseqüēter debet prædeterminare ad materiale peccati. lib. 3. à nu. 527.

Prædeterminationis ad materiale peccati, quām fugienda. lib. 3. à nu. 520. Demonstratur impossibilis. ibidem. à nu. 535. comparatur cum suafssione, & consilio. ibid à nu. 560.

Prædeterminantium conatus contra Scientiam Mediam. lib. 5. nu. 1. Eorum Mens de Modo cognoscendi futura conditionatè contingentia. lib. 5. à nu. 71.

Eorum modus in prædefiniendo. lib. 7. à num. 3. & 4. Et sensus de Creaturâ imprædestinabili per merita. lib. 8. nu. 44.

Predicatio. Prædicationes Abstractæ, & Concretæ. lib. 1. à nu. 159. & à nu. 178. Earum differen- m. ibid. male assignatum. à nu. 161. assignatur, & explicatur. à nu. 178.

Predicatum. Prædicati constitutivi conditio. lib. 1. num. 124. Prædictorum Divinorum multiplex genns. ibid. à nu. 127. Quomodo de ipsis discurrendum? lib. 1. nu. 3. Vide. *Perfectio*.

Premium. In modo premiandi quanta sit differentia inter Deum, & Homines. lib. 8. à nu. 112.

Preparatio Omnipotentia qualis nobis affingitur à Thomistis. lib. 3. à nu. 386.

Duæ propositiones in modo ipsam explicandi damnatae. lib. 3. nu. 517.

Difficultas de Præparatione Omnipotentia ad Actus liberos Creaturæ. lib. 7. à nu. 170. Modi explicandi repelluntur. à nu. 173. Communis explicandi Modus. ibid. nu. 177. Variè proposi- tūs. ibid. & displicet. ibid.

Ea præparatio est indispensabilis ex parte Actus Primi. lib. 7. nu. 176. Debet esse entitativè indifferens. ibid. Nullam dicit Volitionem Dei circa peccatum. lib. 7. à nu. 182. Nec requiriit ullam Volitionem erga concursum. ibid. à nu. 190. & 191. Nec De- cretum

RERVM NOTABILIVM

cretum entitatē indifferens. ibid. à num. 195. Præsupponit tamen Decretum Dei. lib. 7. à nu. 214. Et qualis, quantæque Indifferētia. ibid. à nu. 216. Ea præparatio quidditativē explicatur. lib. 7. à num. 218. Defenditur ab oppositis. ibid. à nu. 226. Et ornatur Authoritate. ibid. nu. 221. & 241. An modus iste discurrendi conformis per omnia sit Scholæ Scientiæ Mediae. ibid. à nu. 241. Et intentioni Ordinationis proposita. ibid. à num. 237.

Prærequisitum quomodo distinguitur à Thomistis in favorem Prædeterminationis? lib. 3. à num. 127. & num. 129. quam irritò? ibid. nu. 128. & nu. 130. Prærequisitorum duplex genus. lib. 6. nu. 425. Explicatur. ibid.

Præscientia. Cum Præscientiā inefficaciat in Deo, auxilium conferente, sincerum, & serium desiderium, & inten-tio rectæ Operationis. lib. 9. à nu. 180. & ex patte Auxiliī Beneficiū, & ex parte Dei Beneficiencia. Latè lib. 9. à num. 189. Vide. *Scientia, & Scientia Visionis.*

Præsentia futurorum in æternitate: Vide. *Futurum.* Explicatur objectiva præsentia. lib. 4. nu. 216.

Præteritum. Nullam dari potentiam ad Præteritum, quoisque est verum? lib. 3. nu. 451. & lib. 4. à nu. 442.

Præteritio necessariò est aliquid præ-sens. lib. 4. nu. 62.

Principium. Principii realis notio, & vis. lib. 1. num. 11. Necessariò realem distinctionem importat à termino. Ibid. & à nu. 15. & 16. tria necessaria ad principium Reale. lib. 1. à nu. 55.

Principium Quo ad intra in Relativo consistit. lib. 1. nu. 18. In quo differant Communicativum, & Productivum: Ibid.

Principii Virtualis, & Productionis Virtualis, ratio repugnat, etiam ubi permittitur Virtualis distinctio. lib. 1. à nu. 51. Latè.

Principii notio. lib. 3. nu. 59. Multa de Ratione Principii. ibid. à nu. 53.

Principium remotum, et si connexum cum vñā parte libertatis, non præjudicat ipsi. lib. 6. à num. 470. Principii Remoti, & Proximi magna disparitas, quoad hoc, & quoad evitabilitatem. lib. 6. à nu. 409. & 481.

Principii constituentis libertatem duplex existendi modus, distinguendus est. lib. 6. à nu. 601. & per constituti-vum libertatis, debet existere indifferenter. ibid.

Principium supernum, & elevans, nec est, nec esse potest tota Ratio, & Vir-tus agendi. lib. 12. à nu. 28. Latissimè. Vide. *Supernaturalitas.*

Principium intrinsecum elevans suppleri potest extrinsecè per specialem assentientiam Omnipotentiæ. lib. 12. à num. 120. An fieri debeat exceptio quoad aliquos actus. lib. 12. à nu. 182. & à nu. 185. Qui modus elevandi sit connaturalior per intrinsecum Auxiliū, an per extrinsecum? lib. 12. à nu. 191. Cur Theologi de facto præ-rent intrinsecum? ibid. à nu. 195. Explicatur modus. ibid. à nu. 197.

Principii elevantis intensionem superare potest Voluntas conatu suo in operando. lib. 12. à nu. 204. & à nu. 208

Quomodo id contingat? ibid. à nu. 216. **Prioritas** physica mutua repugnat. lib. 3. à nu. 301. Nec favet, achuc peimissa, Prædeterminationi. à num. 305. Nec cohæret principiis Prædeterminantiū. à nu. 307. specialiter repugnat in libe-ris. à nu. 310. & à nu. 313.

Prioritatis varia genera. lib. 4. nu. 113 & lib. 5. à nu. 159. & lib. 6. à nu. 450. Quo genere sit Scientiæ Mediæ prius ejus Objectum? Ibid. In quo consistat hæc prioritas? lib. 4. nu. 113. & lib. 5. à nu. 159. & nu. 161. explicatur magis. lib. 6. à nu. 450.

Proritas notitiæ dirigenis. lib. 9. à num. 290.

Prioritas in diverso genere mutua nō repugnat. lib. 6. nu. 393. Est in-nega-bilis inter finem & Media. ibid. & nu. 616. Explicatur inter Scientiam, & ejus Objectum. lib. 6. à nu. 407 & à num. 615. solum potest esse inter effe-ctum, & Causas mediatas. lib. 6. à nu. 409. & à nu. 481. Cur non inter proximas, & immediatas. ibid. Vtrobique.

Privilegium quid in rigore sit. lib. 11. à nu. 346. Privilegii specialis ad vita-na omnia venialia, quanta necessitas. lib. 11. à nu. 338. Ad cuius impotentia genus reducenda? ibid. à nu. 340. & à num. 341. Explicatur impotentia, ad quam reducitur. ibid. à nu. 346. Spe-ciali-

ACCVRATISSIMVS INDEX.

cialitas Privilegii istius quid importet. ibid. à nu. 351. An vlli Creaturæ concessum præter Beatissimam Matrem? ibid. Ejus est necessitas etiam Metaphysica. ibid.

Procesio. Verbi Procesio, quo pacto præ Procesione Spiritus Sancti datur à Sanctis Patribus esse per Intellectionem, & ex intellectu. lib. 1. à nu. 168. Cur filiatio? lib. 1. nu. 214. & latè lib. 13. à nu. 153. & seqq.

Productio quid? lib. 1. nu. 34. & à nu. 55. Cur produci, & non produci de eadem Entitate possit verificari, non verò producere, & produci à seipso. lib. 1. nu. 33. & 34. Productio Virtualis est conceptus repug-nans. lib. 1. à nu. 51. Latè. Producere non posse impossibilia, quod redu-cendum? lib. 2. nu. 12. Productio titulus Do-minii in Creatore. lib. 10. à nu. 142. Productio supernumerarii, naturalis, an implicet? lib. 12. à num. 9.

Propositio. Propositionum abstractæ, & concretæ prædicantium vis, & discrimen. lib. 1. à nu. 159. & à nu. 178.

Propositio nō debet necessariò sui verifica-tivū attingere. lib. 4. n. 97. & latè à nu. 128. Propositionum de futuro contingentia veti-tas, Explicatur. lib. 4. à nu. 120.

Sanctus Prosper. Quo sensu Gratiam excitan-tem dixit Praeoperantem. lib. 3. à nu. 511. **Providentia.** Providentia vox. lib. 6. nu. 1. Di-vinitate existentia. ibid. à nu. 3. Demonstratur. Et defenditur. ibid. à nu. 4. Ejus constitu-tio. lib. 6. à nu. 8. Et definitio. ibid. à nu. 29. & nu. 30. Comparatur cum Arte. ibid. nu. 17. Et cum virtute Morali. ibid. nu. 24. Providentia latè, & strictè accepta. lib. 6. nu. 34. Strictè accepta non dicit formaliter actus versantes circa finem, sed supponit. ibid. à nu. 37.

Providentia multipliciter divisa. lib. 6. à nu. 49. Explicantur, & comparantur ad in-vicem, membra divisionum. ibid. à nu. 50. Naturalis, Quomodo differat à supernā. ibid. nu. 55. Stare fine ista potest. ibid. & lib. 10. à nu. 9. Connectitur cum bono Naturæ, saltem in æquivalenti. ibid. lib. 6. à nu. 57. Sine recursu ad miracula potest multipli-citer esse beneficia. ibid. à num. 59. & 60. Comparatur cum Fortunâ. ibid. à nu. 70. An præcisè per complexionem, & indolem faveat uni magis, quā alteri relatè ad ultimum finem. ibid. à nu. 73.

Providentia quatuor Attributa. lib. 6. nu. 76. Ejus universalitas explicatur. à nu. 77. Infrustrabilitas, qualis, & quanta. à nu. 82. Et qualis inevitabilitas? à nu. 89. Quomo-

do in Deo necessaria. à nu. 94. Constitui ne-quit per actū ullum intellectualis Imperii. lib. 6. à nu. 97. latè, & à nu. 153. Neque per Scientiam Visionis. lib. 6. à nu. 166. Etiam permisssâ futuritione Decretorum ibid. à n. 161. Neque per ipsam unquam tanquā per rationē directivam Decreti de suo objecto in sensu Thomistico. ibid. à nu. 167. Providentia Dei tam physica, quam moralis quidditativē constituitur ex parte intellec-tus per utramque Scientiam Naturalem, & Medium. lib. 6. à nu. 195. 199. & à nu. 220. Moralis specialiter requirit ad sui consti-tutivum Scientiam Medium. lib. 6. à nu. 220. Et cum munere dirigendi decretum indis-pensabiliter. lib. 6. à nu. 298. & à nu. 330. latissimè.

Providentia Generalis: & Generalis Effe-ctus Providentiae, diversa. lib. 6. nu. 250. Providentia Dei quoad actus voluntatis quid involvat quidditativē? lib. 6. à num. 518. & à nu. 585.

Providentia Dei Prædefinitiva. Vide *Præ-definitio.*

Providentia necessariò respondens Naturæ Rationali, quæ lib. 10. à nu. 221. Dispensa-re debet aliquam cognitionem congruat. ibid. & à nu. 223. & à num. 245.

Provvisor. Provvisoris sphæra, ut contradistin-ga ab sphærâ Creatoris lib. 6. à nu. 48. Ejus Perfectio, & Attributa. lib. 6. à nu. 236. & seqq.

Qualitas conditio minans qualis fingatur? lib. 3. num. 18. & lib. 13. à num. 151. Implicat. lib. 3. nu. 314.

Qualitas emortua non est apta muneri Gra-tiæ Auxiliantis. lib. 10. à nu. 95. Ex se tran-siens, & per se fugax repugnat. ibid. à nu. 96. Et latius à nu. 131. & lib. 12. nu. 179. & 180. Cur qualitas possit sibi limitare ubica-tionem; & durationem non possit. lib. 10. à nu. 137. & 139. Licet esset possibilis, in or-dine superno repugnaret. ibid. à nu. 150. Qualitas vitalis non est gradualiter inten-sibilis. lib. 12. à nu. 220.

Quæstiones de Possibili unde nascantur? lib. 2. nu. 68. Quæstiones dignæ quæ puniantur. lib. 6. num. 1.

Quia non significat semper distinctionem, aut conditionem objecti. lib. 6. à nu. 170. Neque canaliculatatem. à nu. 173. Neque vim motivam. lib. 7. à nu. 467.

Quia in puncto libertatis, quid sonet? lib. 4. nu. 555

RERVM NOTABILIVM

nu. 106. Et latius, ex mente Sanctorum Patrum, & ratione. lib. 6. à nu. 167. & 171.

R

R Eduplicatio quomodo explicanda, & applicanda ? lib. 7. num. 467. Non semper denotat rationem formalem. ibid. Reduplicativa particula apud Concilia, & SS. Patres, prout oportet, & prout expedit ad salutem: Quid sonet. lib. 11. nu. 241.

Regula. Regula Generales pto discurrendo circa Divina. lib. 1. num. 3.

Regula interpretandi Scripturas, & Sacerdos PP. circa causalitatem peccati. lib. 3. n. 579. Regula Generalis: Quando Scientia Media conciliat Decretorum efficaciam cum libertate. lib. 7. à num. 264.

Regula arguendi à Distributivo ad collectivum, quando valeat. lib. 8. à nu. 63. & lib. 11. num. 366.

Regula Generalis de Sufficientia ad salutem, neminem excipit. lib. 9. à nu. 79. Exceptio, quando firmet Regulam in contrarium? lib. 10. nu. 317.

Regula pro Intelligentia Sanctorū Patrū, & Conciliorum loquentium de Impotentiā Naturæ ad bonum. lib. 10. à num. 295. & 299. & lib. 11. à nu. 183. & à nu. 187.

Relatio. Relationes Divine sunt Perfectio ratione sui. lib. 1. n. 145. & aequalis, Absolutis. ibid. & n. 147. Quousq; possint terminare ad extra vniōne, & cognitionē. lib. 1. à nu. 196. Nō sunt de Eſcētia Dei, & cur? lib. 1. à nu. 198. Relativæ Virtualitatis, & Terminations contingentes in Deo, multipliciter impli- cant. lib. 2. à num. 152.

Reprobatio quantum differat à Prædestinatione in modo respiciendi demerita ? lib. 8. à num. 125. & 273.

Reprobatio positiva, & negativa explicantur. lib. 8. à nu. 254.

Implicat Reprobatio ante præcognitum omnino Demeritum. lib. 8. à nu. 261. aequè ante Demeritum absolutè prævisum. ibid. à nu. 263. Imò licet non sit in peccatum, sed tanquam ab indebito beneficio, supposita semel elevatione. ibid. à nu. 265. Imò in ostensionem Iustitia. à nu. 267.

Reprobationis respectus ad demerita explicatur. lib. 8. à nu. 273. Et Modus loquendi qualis esse debet? ibid. à nu. 274.

Reprobationis causa. lib. 8. à nu. 278. Effectus. ibid. à nu. 282.

An lethalia, etiam remissa, & Venalia pos-

sint esse occasio Reprobationis? lib. 8. n. 281. Reprobos nullam justam querelam habere potest adversus Deum, & cur? lib. 8. à n. 159. In manu habet prædestinari, si velit. Ibid. à num. 331.

An Plures Prædestinati, quām Reprobi. lib. 8. à num. 284. Reprobo, non obstante damnatione, fuit benefica Creatio, & existentia. lib. 9. à nu. 7. & 9. Quomodo intelligentum illud Christi Domini: Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille? ibid. nu. 10.

Ad Reprobos extendit Deus voluntatem seriam, ut salventur. lib. 8. à nu. 195. & lib. 9. à nu. 34. Quām difficulter explicitur à Prædeterminationibus? lib. 9. à nu. 50. & 55. Nulli, quantumvis Reprobo, deest sufficiētia ad salutem. lib. 9. à nu. 104. & nu. 108.

Rhemense. Rhemensis Concilii de Quod, & Quo intelligendi, Mens. lib. 1. nu. 27. & nu. 111. Ripalda. Patris Ioannis Martinez de Ripalda, insigne contra Bajum, & Iansenistas, opus. lib. 10. à nu. 43. & alibi.

Eius singularis Opinatio de Indissociatione Actus honesti Naturalis à supernaturali, secundum Legem Dei. lib. 11. à nu. 199. explicatur nu. 150. & seqq. Exploditur. à nu. 154. exarmatur. à nu. 171. adusque nu. 209. Mens Authoris de eā, ejusque fundamen- tis. num. 209.

Rivo. Petri de Rivo historia. lib. 5. nu. 129. Ruiz de Montoyā. Ejus laus. lib. 1. nu. 8. & à nu. 30. & num. 45. Prædeterminationis Physicæ Malleus. Ibid. nu. 45.

S

Schola Iesuitica: representata lib. 3. à nu. 28. lib. 4. à nu. 290. lib. 5. nu. 1. & à nu. 74. & à nu. 116. & lib. 13. à nu. 124. Thomistica. lib. 3. à nu. 8. & à nu. 361. & lib. 5. à nu. 71. & lib. 13. à nu. 93.

Scientia potest esse objectivum medium certò cognoscendi. lib. 4. à nu. 279.

Scientia Dei. Scientia quo sensu in Deo certa? Pag. 1. In prologo. Evidentiā naturali. ibid. Motiva talis Evidentiā. ibid. Quid de Discursu S. Thomæ lib. 1. nu. 1. Substantialis immaterialitas rectè convincit Intellectivum Ibid. remisive.

Quousque Scientia pertineat ad Dei Essentiā? lib. 1. nu. 122. & à nu. 229.

Scientia Divine Objecta. lib. 1. à nu. 221. Materiale. ibid. à nu. 222. Formale. ibid. à nu. 235. Repugnat ipsi, physicè Motivum. Ibid.

ACCVRATISSIMVS INDEX.

Scientiā Naturali, & liberā comparatio. lib. 1. à nu. 323. & 324. Ab ipsis non differt ex Objecto. Ibid. nu. 329.

Sine Scientiā Mediā in Deo, nulla manere potest libertas in Creaturā. lib. 3. à nu. 429. Ejus accidentalis præsuppositio non sufficit salvare libertatem. Ibid. & à nu. 433. Quantā necessitate præsupponi debet ad Divinas Prædefinitiones? Ibid. & lib. 6. à nu. 232. & 330. & 505. lib. 7. à nu. 56.

Scientia Media est Formalis futuritio conditionatè Cōtingentium, eorumque status conditionatus. lib. 4. à nu. 65. & à nu. 64. & à nu. 131. Quæ Doctrina defendit, ut vera. Ibid. à num. 104. Et ut conformior Nostris Ibid. à nu. 131.

Scientia Media suo Objecto determinativè posterior est. lib. 4. à nu. 113. & lib. 5. à nu. 154. & lib. 6. à nu. 225. & 443. exponitur ejus determinativum. Ibid. & Genus Prioritatis. lib. 5. à nu. 159. & lib. 6. à nu. 193. In quo consistat ea prioritas. lib. 4. nu. 50. & 113. lib. 5. latè à nu. 159. Quomodo exercetur ab æterno, & in tempore. lib. 5. à n. 156. explicatur magis Prioritas Objecti. lib. 6. à nu. 450.

Scientiæ Mediæ Nomen. lib. 5. num. 1. & nu. 115. Labores, & pugnæ. lib. 5. num. 1. Triumphus. Ibid. & nu. 117.

Ad quæ Futura conditionatè contingentia exténdatur Scientia Media? lib. 5. à n. 4. 5. & 6.

Scientia Mediæ Antiquitas, & Authoritas. lib. 5. nu. 115. & à nu. 116. Definitio. Ibid. nu. 115. Ejus existentia probatur à priori. à nu. 124. & à nu. 137.

Scientia Mediæ determinativum. lib. 5. à nu. 146. Ponderatur difficultas. Ibid. adusque 152. Vnde nam oriatur? à nu. 153. Explicatur, & solvitur. à nu. 154.

Scientia Mediæ Objectum, quo genere sit ipsa prius. lib. 5. nu. 159. Quomodo determinet ipsam, cum non sit? Ibid. à nu. 155 & per qualem influxum? Ibid. à nu. 156. Respectu cuius objecti habeat posterioritatem Scientia Media? lib. 5. nu. 164. & 170. & lib. 6. nu. 225. & à nu. 443.

Scientia Media est etiā Actus Divine Voluntatis. lib. 5. à nu. 209. Ejus tendentia. Ibid. à nu. 211. Non resolvitur in disjunctivam. Ibid. à nu. 213. per lapsum. 313. Ejus Objectum ex parte Hypothesis. lib. 5. à nu. 214. & lib. 6. à nu. 173. & ex parte eventū. Ibid. à nu. 222. & lib. 6. à nu. 176.

Scientia Media quousque Virtualiter indi- via. lib. 5. nu. 227. Essentialiter evitabilis, & impedibilis. Ibid. nu. 230. Ejus usus, &

Pppppp 2. Abu-

RERVM NOTABILIVM

Abusus, quò reducantur lib. 5. à nu. 231.
Scientia Media etiam physicam Dei Providentiam constituit. lib. 6. à nu. 199. Moralem etiam generalissimam essentiat. ibid. à nu. 221. Quam certò, & ex mente Societatis ibid. & nu. 221. & nu. 223.
Scientiae Mediae potissimum usus. **Directio**. lib. 6. à nu. 232. & à nu. 285. & à nu. 320. Ejus **Directio duplex**. lib. 6. nu. 288. **Spiritu posibilis**. ibid. à num. 298. Imò necessaria in **Collatione Auxilii efficacis**. à nu. 305. & 310. **Scientia Media** ita necessariò præcedit ad quacumque volitionem Auxilii, ut repugnet in Deo Actus liber, non præsupponens essentialiter ipsam. lib. 6. latè à nu. 320. & à nu. 615. Vide. **Directio**.
Scientia Dei Media libertatem Dei constituit, non nostram: & cur? lib. 6. à nu. 255. & à nu. 401. & à nu. 455. & à nu. 464. Quomodo Divinam constitut? lib. 6. nu. 415. & 416. & à num. 615. Disjunctivè necessitat Deum, vel ut non decernat Hypothesim libertatis, vel decernat Decreto sic conexo. ibid. Latè.
Scientia Media accessoriò præcedere debet ad omnem Dei liberam volitionem, ut ejus existentia defendatur. lib. 6. à nu. 364. Qualis singatur à nonnmine. lib. 6. à nu. 372. Redarguitur. lib. 6. à nu. 373. & ipse retrahat sensum suum. ibid. à nu. 377. Non sat. ibid. à nu. 378. & à nu. 448.
Scientiae Mediae necessariò præcedentis **Cordia cum nostrâ libertate**. lib. 6. à nu. 383. Quæ protegitur à difficultatibus. à nu. 391. adusque 432. & denuò vindicatur. à nu. 443. Inter Scientiam Medium, & Objectum, datur prioritas mutua in genere diverso. lib. 6. à nu. 407. & à nu. 615.
 Quid sit, juxta ipsam, Deum esse causam Rationalem, & Moralem consensus honesti. lib. 6. à nu. 462.
Scientia Media, ex quo titulo præcedat necessariò ad Divinas Prædefinitiones? lib. 7. à num. 56.
 Non quævis dependentia à Scientiâ Mediâ componere sufficit cum libertate Decretorum efficaciam. lib. 7. à nu. 260. & 265. Regula Generalis. ibid. nu. 264.
Scientia Naturalis, quæna in Deo? lib. 1. n. 322. Non omnis Scientia Naturalis est Scientia Simplicis Intelligentia. ibid. Simplex Intelligentia, dicta communiter, Naturalis. ibid. Sphæra Objectiva Simplicis Intelligentia. lib. 1. à nu. 325. Quomodo attingat possibilia? ibid. & nu. 328.
Scientiae Naturalis Objecta, & Prærogati-

tiva. lib. 2. à nu. 1. & à nu. 106.
 Inter ejus sphæram objectivam non est aliquid ab omni Ente reali distinctum. lib. 2. à nu. 45. & à nu. 105.
Scientia Naturalis Dei Indefectibilitas, summa: & unde? lib. 2. à nu. 107. & à nu. 110. & signanter. nu. 113.
 Præcedit ad omnem operationem Dei tam ad intra, quam ad extra: lib. 2. à nu. 115.
Scientia Naturalis formaliter constituit omnem Providentiam Dei. lib. 6. à nu. 195. & quidem secundum totam amplitudinem suam, etiam respectu cujuscumque rei. ibid. & à nu. 241.
Scientia Visionis, in quo physice consistat? lib. 1. nu. 74. & nu. 181. Non distinguitur virtualiter à Decretis. ibid. & latè à nu. 276. & signanter. nu. 277. Non omnia Scientia Visionis est libera. lib. 1. nu. 322.
 Dicta communiter Præscientia. lib. 4. nu. 1. Innegabilis Deo. ibid. Quid de ipsâ querendum? ibid. In quo videat absolutè contingentia? lib. 4. à nu. 248. Latè. assignatur modus. ibid. à nu. 290. & illuitatur à nu. 298. Ipsius concordia cum libertate Creaturæ. lib. 4. à nu. 317. Difficilis. ibid. & à nu. 318. Ostellatur à nu. 326. Quomodo Præscientia sit, quantumvis aeterna, & infalsificabilis; impedibilis tamen, & evitabilis? ibid. à nu. 328. Soivuntur Paralogismi. à num. 333.
Scientia Visionis non est causa rerum. Latè. lib. 6. à nu. 167.
Semipelagiani. Vide. **Error**.
Senonesce. Vide. **Concilium**.
Sensus Compositi, & **Divisi distinctio**. Vide. **Thomistæ**.
Separatio quid propriè sonet? lib. 1. à nu. 88.
 An dicit posuit de Perfectione Dei necessariâ, respectivè ad ejus contingentes Terminaciones? ibid. & nu. 89.
Simplex intelligentia. Vide. **Scientia Naturalis**.
Societas Iesu. Societatis Universæ sensus contra Physicam Prædeterminationem. lib. 3. nu. 26. & lib. 13. à nu. 124. Ejus Doctrina. lib. 3. nu. 28. & 29. & lib. 13. à nu. 124.
 Quis ejus sensus de veritate determinat? Futurorum in seipsis, antequam sint? lib. 4. à nu. 53. & à nu. 290. & 291.
 Sinistra Thomistatum intelligentia, & re-presentatio circa Sententiam Societatis. in hoc puncto lib. 4. nu. 313. Dissipatur. ibid. à nu. 314. Et circa controveriam de efficacia. lib. 13. à nu. 77. & à nu. 130.
Societatis Mens de directione, & Præscientiâ necessariâ Scientiæ Mediae ad quam-

cumque

ACCVRATISSIMVS INDEX.

cumque volitionem Auxili. lib. 6 à nu. 435. & lib. 7. à nu. 130.
Species. An Divina, in specie? lib. 1. nu. 261.
Species impressa. Impressæ speciei munera. lib. 1. à nu. 116. Ejus ratio à Deo procul. ibid. & à num. 117.
 Species impressa prævia ad supernaturales cognitiones non est supernaturalis. lib. 10. à nu. 158. & lib. 13. à nu. 4. & à nu. 21.
Spes Boni, & Mali periculum, unde taxanda? lib. 9. à nu. 28. Eligibilior est spes Aeternæ felicitatis, quæ sit timendum periculum aeternæ Misericordiæ. ibid. à nu. 25.
 Spei, & desiderii discrimin, qnoad prævias notitias. lib. 9. à num. 186.
Spirator, Vnicus. lib. 13. à nu. 173. Principium singulare. ibid. Non est subsistens, ut spirator est. ibid.
Spiratio Activa, quomodo se habeat ad suppositum Patris, & Filii? lib. 13. à nu. 172. & seqq. & à nu. 183. & nu. 188. Nec est, nec dici potest subsistentia. ibid. nu. 172. & 173.
Spiritus sanctus, ex quo amore procedat? lib. 2. à nu. 115. & 125. Cur, non Filius? lib. 13. à nu. 163.
Status rerum, & veritatum Medii, ex parte objecti, inter entia ficta, & Realia, repugnat. lib. 4. à nu. 42. Qui fautores eorum. ibid. Non debet explicari per ipsos determinata veritas contingentium antequam sint. Et cui? ibid. à num. 53.
 Rerum Possibilium, Futurorum, &c. status in quo consistant? ibidem, & ipso lib. 4. à num. 65. & 66.
 Status elevationis ad superna quid secum ferat ex parte Dei? lib. 8. nu. 265. & lib. 11. à num. 207. Nequit esse Naturæ debitus. lib. 10. à nu. 11. & à nu. 17. Status Naturæ multiplex. lib. 10. à nu. 4. Explicatur, & defenditur. ibid. & à nu. 9.
Suarez. V. P. & Doctoris Eximii P. Francisci Suarez laus. lib. 3. passim, præsertim nu. 123. & 184. & 322. Ejus Mens de quidditate futurionis. lib. 4. à num. 70. De veritate determinatâ futurorum in se ipsis, antequam sint. ibid. à nu. 53. De necessariâ directione Scientiæ Mediae, ejusq; sibi in Divinâ Providentiâ. lib. 6. signanter à num. 440. Ejus Prædefinitiones, quales? lib. 7. à nu. 45 & 46. Ejusque Mens de ipsatum compositione cum Decreto alias indifferenti. ibid. à nu. 77. & à nu. 195. & signanter. à nu. 199.
 Ejus expositio circa Axioma: *Faciendi quod est in se, &c.* legitima. lib. 9. à n. 159.
 Ejus sensus de Excellentia Gratia Theolo-

gica. lib. 10. à nu. 205. & 208. Ceteris, in favorem Gratiae, præferibilior. ibid. à n. 318.
Subsistentia, quid. lib. 13. nu. 173. Ratio subsistentie convenire non potest Relationi Spiratoris. ibid. nu. 172. & 173.

Sufficientia ad operandum quid sit, & quid importet? lib. 3. nu. 48. & à nu. 91. & à n. 148. & à nu. 150. Signanter vero à n. 155. Sufficientia potestatis, & sufficientia libertatis non sunt convertibilia. lib. 3. à nu. 49. & 50. Sufficientis Auxilii veritas componi nequit cum indigentia Prædeterminationis. lib. 3. à num. 148.

Quam sufficientia negent Iansenistar? lib. 3. à nu. 156. Doctrina Thomistica de sufficientia lib. 3. n. 159. Mébratim excussa. ibid. à n. 160. Sufficientis Auxilii varietas, & qualitas. lib. 9. à nu. 72. & 73. & à nu. 75. Sphæra subjectiva. ibid. nu. 76. Ejus generalitas. ibid. à nu. 79. latissimè. Respetto Parvorum. ibid. a nu. 94. Adultorum, & Reproborum. à nu. 103. Obsecratorum. à nu. 119. Gentilium, & Infidelium. à num. 131. Ejus continuitas ex parte Dei. ibid. à num. 113. Explicatur de ipsâ celebre Axioma: *Faciendi quod est in se, &c.* ibid à nu. 147.

Sufficientia ad non succubendū temptationi est Naturæ debita. lib. 11 à nu. 255. & 256. Sufficientis Auxilii Existentia de fide. lib. 13. à nu. 59. Negata à Iansenio. ibid. & lib. 10. à num. 72. & 75.

Sufficientia ad peccatum vitandum, imò & ad operandum honestè, Creaturæ Rationali Naturalis, nec ex lapsu deperdita. lib. 10. latè a nu. 42. & 43. & seqq.

Supernaturalitas unicè sit in linea Entium Creatorum, Theologicè sumpta. lib. 6. num. 55. & 56.

Supernaturalis Providentia. lib. 6. a nu. 55. & lib. 9. tot.

Supernaturalium Accidentiū Classē, deberi Naturæ, est terminorum implicantia, & delirium Iansenismi. lib. 10. a nu. 9. & 10.

Supernaturale ens per se fugax, & tráscens implicat. lib. 10. nu. 150. Omnia supernaturaalia sunt specialiter indestructibilia. lib. 10. a num. 159.

Supernus affectus an necessariò sequatur ex illustratione supernaturali. lib. 10. à nu. 182. & a nu. 200. & seqq.

Quæ connexio supernaturaliter? lib. 10. num. 203.

Supernaturalitas, quoisque in effectu colligatur, & quando, ex supernaturalitate Principii. lib. 10. a nu. 183.

Supernaturalitatis Vox, unde? lib. 10. à nu.

RERVM NOTABILIVM

num. 207.
Supernaturalitatis Absoluta excellentia, innegabilis. ibidem, à num. 209.
Supernaturalis est Gratia à Patribus asserta contra Pelagium. lib. 10. latissime. à num. 206. usque ad nu. 329.
Supernus affectus moveri, aut dirigi nequit (neque per se, neque per accidens) ex cognitione naturali. lib. 11. a nu. 35. latissime.
Quid prætent in ordine ad ipsum cognitione naturalis, & naturalis complacentia, comitantes Gratiam illustrationis? lib. 11. nu. 82. & 91.
Affectus supernus imperari nequit efficaciter quoad effectum ab actu malo. lib. 11. à num. 76.
An supernaturalis sit conclusio deducta ex Præmissis, superna, & Naturali. lib. 11. n. 85
Supernaturalitas quoque posse per Intellectum percipi sine Gratiâ? lib. 11. à num. 124. & 125.
Superna virtus non est tota Ratio, & virtus agendi. lib. 12. à num. 29. latissime.
An virtus Principalis? ibid. à num. 97. Cur si elevat, non determinet? lib. 23. à num. 102.
Cur non etiam dicatur elevari, si determinatur. ibid. à num. 106.
An inæqualitate Potentiae Naturalis elevatae venire possit in actus inæqualitas. Perfectionis, & excessus. lib. 12. à num. 110.

T

Tempus opportunum, in quo Deus assisteret statuit, quoniam sit? lib. 9. à n. 116.
Tentatio. Discremen tentationis gravis à leví, certum. lib. 3. à nu. 572. Nullum foret in via Prædeterminantium. ibid. & à nu. 573.
Tentationis Resistentia, & Victoria, diversa apud Santos Patres. lib. 10. à nu. 279.
Victoria quid apud ipsos sonet? Ibid. & nu. 280. Cur, & in quo sensu loquuntur PP. de necessitate Gratiae ad non succumbendum temptationi, per terminos negativos universales? ibid. & à nu. 285. usque ad 290.
Tentationum levitas, & gravitas in quo consistat. lib. 11. à nu. 249. Quotupliciter eludi tentatio possit? lib. 11. nu. 251. Sufficientia ad non succumbendum temptationi est debita natura rationali. lib. 11. à nu. 255.
Quæ tentationis resistentia requirat Gratiam supernam, & quæ non? lib. 11. à nu. 301. Tentationis gravis resistentia requirit Gratiam specialem. ibid. num. 306.
Qualis sit hæc specialis Gratia? ibid. à nu. 307. & à nu. 213.

Sanctus Thomas. Sancti Thomæ Ratio pro existentiâ Scientiæ Dei ex gradu immaterialitatis. lib. 1. nu. 1.

Quo sensu dixerit Essentiam Dei facie services speciei? lib. 1. nu. 118.

Sanctus Thomas imprædeterminans. lib. 3. nu. 5. & à nu. 22. & nu. 106. & lib. 4. à nu. 292. & lib. 6. à nu. 94. & lib. 7. nu. 283. Ejus Mens circa definitionem Potentie liberæ. ibid. Non agnoscit in liberis causis Prædeterminationem. lib. 3. nu. 134. & lib. 4. à nu. 292. Ejus Mens de Futuritione. lib. 4. nu. 41 & nu. 68. Et de Præsentia Rerum in Eternitate. lib. 4. à nu. 228. Deque modo cognoscendi futura. lib. 4. à nu. 292. & à nu. 307.
Sanctus Thomas Patronus Scientiæ Mediae. lib. 5. à nu. 119. Et Prædeterminationis Ofor. lib. 10. à n. 127. usque ad n. 131.

Ejus Mens de concursu immediato Naturæ, immoderatione virtutis ad Actus salutares? lib. 12. à nu. 32. & 72.

Thomista, quæm divisi in suâ Prædeterminatione Scholæ. lib. 3. à nu. 5. & à nu. 9. & à nu. 11. & lib. 13. à nu. 104. Plures è Dominicanis Prædeterminationi contrarii. ibid. & ipso lib. 3. nu. 9. & lib. 13. à n. 104. Eorum dicta contra ipsam. lib. 3. n. 5. & 9. Thomistarum Doctrina de Divinâ cognitione Contingentium. lib. 3. num. 7.

Thomistica Principia in Prædeterminatione. lib. 3. num. 69. Solemnis termini. ibid. nu. 71. & 78.

Thomistica solutio de *sensu composito*, & *diviso*. lib. 3. nu. 110. Ejus sensus. ibid. Et Mysterium. num. 111. Additio. nu. 112. Quantitur, & excutitur. ibid. à nu. 114. Aliæ solutiones. ibid. à nu. 127.

Qualiter de suâ Prædeterminatione sentiant cum Ioanne à Santo Thomâ. lib. 3. à num. 159. Et repelluntur. à num. 160.

Thomistarum Doctrina de obligatione Praeceptorum. lib. 3. à n. 181. Exploditur. à n. 182. Qualiter Thomistæ effugite conentur, non impediri à Deo suorum Praeceptorum observationem? lib. 3. à nu. 221. Et Doctrina repellitur. ibid. à num. 223.

Thomistarum conatus pro sua Doctrinæ convenientia cum Tridentino. lib. 3. à nu. 323. & nu. 344.

Ejus sensus, & sentiendi veritas de coexistentiâ futuron in Eternitate. lib. 4. à n. 224

Thomistarum conatus contra Scientiæ Mediae. lib. 5. n. 1. & n. 76. Fabellæ, & Fictiones. ibid. Primitivus sensus eorum circa Notitiam Dei de conditionate contingentibus. lib. 5. nu. 10. & 11. Communis Recentium sensus.

ACCV R ATISSIMVS INDEX.

fus. ibid. à num. 71. Cum quanto dissidio. ibid. nu. 75. Eorum impugnatio. à nu. 78. Thomisticum Imperium, quale? lib. 6. n. 97. & n. 101. Repellitur à constitutione Providentiae, & à Possibilitate. ibid. à nu. 104. & à num. 151.

Eorum Mens, & subtilitates circa causalitatem rerum in Scientiâ Visionis. lib. 6. num. 157. & 158.

Thomistarum sensus de Gratiâ requisitâ ad non succumbendum temptationi. lib. 11. nu. 255. Impugnatur. à num. 257.

Thomistarum sensus de concursu Potentiae Naturalis ad actus supernos. lib. 12. à num. 30. & 31.

Transitus Rerum, antequam sint, de uno statu in alium, quomodo intelligendus. lib. 4. à nu. 34. & à nu. 36. *Ex lapsu* 26. & à nu. 66. *Tridentinum*. Tridentini Mens contra Physicam Prædeterminationem. lib. 3. à num. 126. Et ex professo. à num. 322.

Quomodo ex ipso pugnat pro Prædeterminatione Thomistæ Recentes? lib. 3. à num. 323. Exarmantur ex Germano sensu Concilii. ibid. 329. Qui sensus offendit arguentes. ibidem.

Tridentini Doctrina de libertate Creaturæ methodicè tradita. lib. 3. à nu. 335. Comparatur cum Thomistica. ibid. à n. 341. Formatur exinde argumentum contra Prædeterminationem. ibid. à n. 342. Et iterum. à nu. 493. Tridentini Mens in removendo Causa salutis Dei circa peccatum. lib. 3. à nu. 536.

Trinitas. Trinitatis Mysterium in distinctione Virtuali etiæscat? lib. 1. à nu. 184. Quò pro ejus explicatione, & defensione recurredum? ibid. & à nu. 185. An assignari possit aliqua ratio à priori. ibid. & à num. 186.

V

Veniale. Venialium evitatio, quod, & quale Privilegium importet? lib. 11. à nu. 336. Vide *Privilegium*.

Virtus. Non estimari Virtutes ex Officiis, sed ex finib[us], quid sit? lib. 6. nu. 498. Virtutis actus debet moveri ex honestate Virtutis specificativâ, formaliter. ibid.

Virtus Naturalis Moralis est innegabilis.

lib. 11. à nu. 229 & à nu. 231.

Virtutis Distinctio. Vide *Distinctio*.

Virtualitas. In Deo quot virtualitates assignandæ? lib. 1. num. 182.

Omne genus essendi virtualiter reducitur ad aliquod esse formale. lib. 1. nu. 40. & 42.

Virtualis defectibilitas, Prioritas, & contingencia, explicantur. lib. 1. à nu. 70. Virtualis productio implicat. ibid. à num. 51.

Virtualitates Necessariae otiosæ in denominando repugnant in Deo. lib. 2. à num. 112. Et resultates ab extrinseco. ibid. n. 111.

Virtualitates in Deo Relativa contingentes, sint Implicatoria. lib. 2. à num. 152.

Vir-

Etiam negatâ connexione Omnipotentiae cum Possibilibus, procedit ex itorum notiâ. ibid. à nu. 127. & à nu. 142. Quin procedat ex ullâ cognitione contingentis, procedit tamen tanquam verbum, & locutio contingentium. lib. 2. à nu. 159.

Verbum liberum in Deo Relativum implicat, lib. 2. à num. 148. & à num. 152.

Verbi, est, suppositio in propositionibus Adjectivis, & de Prædicato concreto. lib. 1. à num. 159. & à num. 178. Ejus alienatio quomodo intelligenda, & explicanda. lib. 4. à num. 73. & à num. 74.

Verificatum attingi non debet à Propositionibus, quas reddit veras. lib. 4. num. 97. Et latè. à num. 128.

Veritas Creata an sufficiens Objectum formale Divinæ Scientiæ? lib. 1. num. 240. & à num. 255. Et ultra. num. 258.

Omnis æterna veritas, Deus. lib. 2. num. 9. & num. 124. & 140. Veritas possibilium æquè necessaria est, ac veritas existentia Dei. ibid. num. 140.

Veritas futurorum contingentium determinata in se ipsis, in quo sensu afferenda? lib. 4. à num. 53. & lib. 5. à num. 154.

Duplex veritas. lib. 4. num. 54. Veritas Propositionum de Futuro contingente explicatur. lib. 4. à num. 120.

Verum aliquod Natura potest assequi sine Gratiâ ullâ. lib. 11. nu. 168. Quas veritates non possit sine Gratiâ solum Philosophicâ comparare. lib. 11. Latè. à num. 109. & seqq.

Veritas supernaturalis quoque attingi per intellectum possit sine supernâ Gratiâ? lib. 11. nu. 124. & 125.

Virtus. Non estimari Virtutes ex Officiis, sed ex finib[us], quid sit? lib. 6. nu. 498. Virtutis actus debet moveri ex honestate Virtutis specificativâ, formaliter. ibid.

Virtus Naturalis Moralis est innegabilis.

lib. 11. à nu. 229 & à nu. 231.

Virtutis Distinctio. Vide *Distinctio*.

Virtualitas. In Deo quot virtualitates assignandæ? lib. 1. num. 182.

Omne genus essendi virtualiter reducitur ad aliquod esse formale. lib. 1. nu. 40. & 42.

Virtualis defectibilitas, Prioritas, & contingencia, explicantur. lib. 1. à nu. 70. Virtualis productio implicat. ibid. à num. 51.

Virtualitates Necessariae otiosæ in denominando repugnant in Deo. lib. 2. à num. 112. Et resultates ab extrinseco. ibid. n. 111.

Virtualitates in Deo Relativa contingentes, sint Implicatoria. lib. 2. à num. 152.

REVRM NOTAB. ACCVRATISSIMVS INDEX.

- Virtualitas* Affectuum, quando bene colligatur, & quantam latitudinem habeat. lib. 7. num. 464.
- Visio Dei*, ex suo conceptu, supernaturalis est. lib. 11. num. 293. & 294. Non est à principio superno, tanquam à totâ ratione agendi. lib. 12. à nu. 29. An inæqualis evadat in perfectione ex majori, vel minori Perfectione potentiae Naturalis. lib. 12. à nu. 110.
- Vita Intellectiva*, & Volitiva in Deo per modum actus Purissimi. lib. 1. à nu. 11. & n. 111. Vivere quid sit, & quid importet? lib. 1. nu. 20. & nu. 25.
- Quo sensu dicatur *operari*, & *operatio*. lib. 1. num. 39. & 50.
- Viventis denominatio constitui per extrinsecum nequit. lib. 1. à num. 74 & lib. 2. à num. 110.
- Vita*. P. Fr. Iosephi de Vitâ, Dominicanî recens insigne testimonium contra Physicam Prædeterminationem. lib. 3. nu. 5. & lib. 13. à n. 101.
- Vnio Hypostatica* ad quid immediate terminetur in Verbo? lib. 1. à nu. 196. Quo sensu sit unica. ibid. Triplicis Vnionis ad tres Relationes, vel vnius ad Tres, non vnitâ Naturâ, est status Impossibilis, ex speciali Ratione. ibid. nu. 197.
- Universalitas* duplex in Cognoscendo. lib. 1. nu. 288. Que Deo competit: quæ repugnet? Ibid.
- Vocatio Nomine*. *Vocationis* quid veniat apud Tridentinum? lib. 10. nu. 93. & passim. Ibid.
- Vocationi externæ, an Deus infallibiliter annexuerit internam Gratiam? lib. 11. à nu. 194. & 195. Cur externa Vocatio comparetur Nubi, Soli, & Sementi? Ibid. nu. 196.
- Volitio. Volitum*. Nihil volitum, quin præcognitum, quo sensu verum. lib. 1. nu. 176. Volitionum Divinarum à nostris discrimen, etiam quo ad hoc. Ibid. & nu. 174.
- Volitio seria, quæ lib. 3. à nu. 210. & lib. 7. à nu. 455. & lib. 9. à nu. 34. & 55.
- Volitiones liberae Dei. Vid. *Actus Divinus*. Omnis Dei Volitio libera connectitur essentialiter cum præsuppositâ Scientiâ Mediâ. lib. 6. nu. 390.
- Voluntas Dei* indistincta Virtualiter ab Acti-
- bus necessariis. lib. 1. à nu. 148. & 173. Virtualiter distincta à liberis. à num. 85. Non tamen potentia ad ipsos plusquam logica. Ibid. à nu. 93.
- Voluntatis, & Intellectus aperta disparitas quoad verum & bonum. lib. 1. nu. 258. & à nu. 271. & quoad vsum connexionis. lib. 2. à num. 125.
- Voluntas non necessitatur eligere Objectum vividiū propositum. lib. 3. à nu. 277.
- Voluntas Generalis Divina circa salutem omnium, qualis? lib. 3. à nu. 206. & lib. 9. à num. 34. & 55. Cum Prædeterminatione componi nequit. Ibid. & lib. 8. à nu. 146.
- Magis habet Deus in manu sua Voluntates nostras, quam Nos ipsi, juxta Augustinum. lib. 3. nu. 405.
- Voluntatis est imperare, & non Intellectus. lib. 6. à nu. 133. & Latè.
- Voluntas signi, quæ lib. 9. num. 35. Quæ, Beneplaciti voluntas? Ibid.
- Voluntas potest superare suo conatu Intensionem Habitûs, & Principii Elevantis. lib. 12. à nu. 204. & à num. 208. Quomodo id contingat? Ibid. à nu. 216.
- Voluntarietas Actuum Divinorum, quam perfecta? lib. 4. à nu. 209. Discrimen à Voluntarietate Nostrorum. Ibid. Voluntarietas in productione rerum. lib. 6. à nu. 199. & à nu. 199. & à nu. 212.
- Valde diversa sufficit ad malum, ac ad bonum? lib. 6. num. 503.
- Vson*. P. Ioannis Antonii de Vson Doctrina, & laus. lib. 1. nu. 214. & lib. 13. à nu. 163. Latè.
- Vsus Actius*, & Passivus explicantur. lib. 6. nu. 538. Vsus Actius non distinguitur necessariò in Deo ab Electione Mediorū. lib. 6. à nu. 541. Neque distingui potest plusquam ex modo nostro concipiendi. Ibid. à n. 556.
- Vtilitas* Mediorum qualis, & quotuplex? lib. 6. à nu. 234. & à nu. 260. Debet amari in dono quod datur, ad rationem Beneficii. lib. 6. à nu. 498.
- Vtilitas in permissione, triplex. lib. 7. à nu. 464. Medium, ut vtile eligi, quid sonet? lib. 7. nu. 467. & seqq.

F I N I S.